Ч. 1 (10.969). Львів, субота 1. січня 1927. Pocztowa opłata zapłacono gotówką. Рік XLV.

НАУК. ТОВ. ім. ШЕВЧЕНКА у Львові

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 148.322. Адреса для телеграм: ред. „Діло", Львів. Тел. Редактор приймає від 11—12 год. передполудням. Рукописів не вертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

На повороті.

Відбуті в днях 24. і 25. грудня 1926 загальні збори двох наших освітньо-культурних установ: „Рідної Школи" й „Просвіти" виявили якраз зазначені анархічно-розкладові здвиги, які погрожують проривом досі одноцілого освітнього фронту. Навіть більше! Якщо проти цих бурунів моральної й духової анархії не буде виставлена міцна гать загальної, систематичної освідомлюючої роботи; якщо організація широких народніх мас не буде оперта на твердих основах суспільного національного світогляду; якщо інтелігенція, природний екстракт народньої гущі, не покине своєї дивовижної пасивности, — то ми в короткому часі готові дожити хвилі небувалого розвалу і затрати всіх, такою дорогою ціною і важким зусиллям ідейних одиниць добутих суспільних вартостий.

Слідкуючи за ходом тих зібрань, переміненних частиною їх учасників у гамірливі партійні віча, бачучи подавати самочинних представників „робітників і селян", обструкційно-цематогічні виступи в супроводі істеричних вереску, висування всяких Гандж-Андиберів, — робилося моторошно і страшно. Справді страшно — за культуру, освіту, цивілізацію, за примітивні форми людських взаємин. Здавалося, що заповіджений Мережковським „грядущий хам" — вже виставив свою щетинясту духову голову, наїжив свої кантовато загострені лікті, розявив свій широкий рот і виступив до бою за — своє царство, за царство сатани.

Здавалося, що найгірші речі, найстрашніші події і найважчі переходи вже за нами, що тепер після переломання найбільших трудностів ми будемо йти вперед на полі масової організації у всіх ділянках національного життя. Здавалося... Та дійсність виявила, якою самообманою була така думка. Нагадуються часи, коли в Росії шаліла революція з усіми своїми страхіттями, а тодішній голова Ґенер. Секретаріяту Центр. Ради Вол. Винниченко з гордістю говорив про той „оазіс" серед розбурханих революційних хвиль, яким була тоді Велика Україна. А опісля? Опісля море крови залляло родючу українську землю, а страхіття громадянської війни на Україні перейшли найбільш фантастичні картини богатих уявою людей.

Si parva cum magnis comparere licet, — подих хуртовини промахнув недавно і над нами, подих хуртовини, яка загрожує руйнацією всіх наших установ, здвигнених працею цілих поколінь. Після знищення всього нашого освітньо-культурного добробуту в часі війни, а ще більше в перших роках інсталяції на наших землях польської влади, тепер погрожує нам друга руйнищька небезпека, тим страшніша, що подумана, як зрив з нутра.

Те, що ми бачили на зборах двох наших освітньо-культурних установ, є сильним відгомоном подій на сході Европи, відгомоном дивно переломаним у свідомости чи несвідомости людей дрібних, малих і пікчемних. Спізнений гін нищення, як вияв сліпого інстинкту пробивався у них з елементарною силою. Виступи їхні якби заносили авангардою тупого чемства першого періоду военного комунізму, коли розливалася каламутна хвиля зрушеної стихії. Розуміється, що це сила сліпа, темна, неосвічена, зужена кермуючою рукою з рейок здорового розуму і примітивної приличности з метою розвалити все, що носить на собі признаки історичного українства. Ясно, що цей пробоєвий авангард первісних інстинктів, що ці людці, які сичать ненавистю, дихають отрує, — є тільки переходовим елементом. На випадок зміни умовин ніяка влада, ніяка організуюча сила їх терпіти не буде, мусить їх безпощадно знищити, щоби могти будувати. В початках революції і громадянської війни далекоглядні комуністичні ватажки залюбки використовували анархічно-хуліганський елемент, дозволяючи йому на найогидливіші вибрики, але згодом, коли надійшов момент будівництва, переведено безпощадну боротьбу, витинаючи його в пень. Елемент анархії мусить бути знищений, якщо має тріюмфувати організуюча, творча сила.

Анархічний елемент залюбки любить користуватися гаслами прогресу, любить покликуватися на невідомі йому здобутки науки, любить „роздягати" і торошити „реакцію". Одночасно він засвоює собі репрезентацію мас. І на згаданих зборах ми могли обсервувати, як молоді паничі — професійні агітатори або сини міських заулків, які ніколи не бачили української маси, для яких психіка тих мас є тайною під сімома печатями, — остентаційно виступали „в імени селян і робітників". Очевидно, селяни з острахом гляділи на своїх нових самозванчих „заступників". Те безумне протиставлення селянства і робітництва інтелігенції мало на меті викликати відразу і ненависть до тієї інтелігенції, як якогось шкідливого, хоробливого нароету на організмі „селян і робітників".

Авангард розвалу повів тут ту саму тактику, яку довгими десятками літ вела польська шляхта, опісля польська шовіністична буржуазія й бюрократія, а вкінці польська пястівська куркульня, тактику: відокремлення української маси від її інтелігенції. Бо ж тоді видається тому авангардові можливим здезорієнтувати ту масу, сколихнути і потоптати все те, що для неї святе і величне, вбити національну традицію, повернути в сліпе знаряддя своїх цілий. Тому то весь час — замість річевої дискусії — йшли напади на інтелігенцію і її представників; тому то замість проектів „направи лиха" весь час проводжено головокружний танок біля осіб; тому то кидано безпідставні обвинувачення й обиди на всі боки. Чим більш освічений діяч, все одно: чи з професійної інтелігенції, чи з селянства, — тим різкіше і нахабніше толочено його честь, працю і заслуги, а зате завзято оборонювано такого „буржуя", що зазначився своїми анархічними норовами.

Загальні збори „Рідної Школи" і „Просвіти" виявили, що наше громадянство находиться на повороті. Проти себе стали дві сили: Перша з них, більша, переважаюча, але за те пасивніша і здержливіша, репрезентує елемент національний, друга — менша, але сліпа, фанатична, рухливіша і безцеремонна представляє елемент здебільшого новий, приймацький з інтернаціональною закраскою. Перша сила є елементом будуючим, творчим; друга — руйнуючим, розкладовим. Перша черпає свою мощ з нутра нації, друга є тараном чужої машинерії. Перша — це елемент ладу, органічного розвитку, друга — елемент безладдя і розвалу.

Від сили, напруженості і рухливости першої сили залежатиме, чи вона зможе відвернути від нації другу добу розвалу і занепаду.

З життя Українців за Океаном.

Церковно-народній конґрес в Америці.

В неділю дня 14. листопада 1926 р. відбулося заповіджене засідання церковного комітету в Філядельфії в домі Української Громади на 23 і Брайн вул., при участи пп. М. Коцюка, Теод. Грицея, М. Дармограя, Волод. Костецького, Степана Слободяна, Гр. Лесюка, Ілії Чичули й Івана Жолтика з Філядельфії, Па. (Два члени Комітету пп. Н. Бурий і Д. Матищак оправдали свою неприсутність); Дмитра Сидляка і Миколи Пішкова з Джерзи Сіті та Івана Ваверчака, Стефана Кущого і В. Дригинича з Перт Амбой, Н. Дж. Приєднувалося нарадам около 15 філядельфійських парохіян.

Збори отворив п. Коцюк і пояснив їх ціль. Обговорено справу скликання укр.-катол. церковного конґресу. По дискусії, в якій забирали голос усі присутні, ухвалено скликати загальний церковний конґрес в Америці і то в якнайкоротшім часі. Скликання конґресу припоручено тимчасовому комітетові, який складається з 7 членів: Теод. Грицея як предс., Івана Ваверчака як заст. предс., Мих. Дармограя як секретаря, а Мих. Коцюка, Дмитра Сидляка, Миколи Пішкова і Степана Кущого як членів.

Філядельфійський комітет подає рівнож до загального відома, що справа церковного чартеру є вже в руках адвоката та що тими днями виїде з Філядельфії делегація до Вашинґтону до апостольського делєгата з відповідним меморіялом, котрий повище пропонується, а в котрім описана вся діяльність еп. Богачевського.

Конґрес, що його скликає вибраний комітет, має на меті санацію відносин в українській католицькій церкві в Злучених Державах, від якої від часу приїзду еп. Богачевського відпадає чимраз більше вірних і цілих громад. У цій справі радив уже зїзд греко-кат. священників у Ню-Йорку, що бажали би також створити станову священичу організацію, яка давалаб допомогу священикам на випадок недуги, каліцтва і старости. Богато священників опинилося в нужді або й по шпиталях, а не малочи допомоги від епархій, живуть просто з публичної милостині. Проти цієї організації і духовенства виступив також еп. Богачевський.

Видно, що справді але стоїть справа греко-кат. церква в Злучених Державах, коли до її санації беруться і вірні і духовенство. Якби там не було, а хтось за те зло і його наслідки відповідав. Неяке не можна в цій преважній справі дійти нашим відповідальним церковним і національним кругам у Злучених Державах до порозуміння? Сьогодні воно більше вказане, як коли!

Відгомін домініяльних виборів у Канаді.

В місячнику „Інтерпретері" (за місяць листопад), що виходить у Ню Йорку, є цікава новинка, яку поміщає подаємо в скороченні:

„В Альберті вибрано до домініяльного парляменту Михайла Лучковича, шкільного учителя, родженого в Шамокині, Пенсильванія. Лучкович є першим Українцем, котрого спіткала така честь. Одначе це ще не таке інтересне. Інтересний хід кампанії. Лучкович, що вповні володіє англійською мовою, щоб заспокоїти виборців, усі свої промови мав по англійськи. А його противник, Джеймс С. Мекалум, Шкот, рівнож бажаючи запевнити виборців, що він надається бути представником виборчого округа, заселеного головно Українцями мав свої передвиборчі промови в українській мові. Українці задоволені, що вибраний Лучкович, одначе з гордістю вказують, що Мекалум говорить краще українською, ніж богато Українців. У численних місцевостях Західної Канади кожний говорить по українськи, навіть індіяне".

З тої невеличкої замітки виходить зовсім ясно, яке значіння має український елемент в деяких округах Канади. Наскільки більше бувби його значіння, наскільки поважніше рахувалисьбо там з українським населенням офіціяльні й неофіціяльні круги Канади, якби так те населення стояло на відповідній культурній рівні, якби його провідники розводили між собою менше релігійних та партійних спорів, а виховували народню масу на свідомих громадян свого народу, що вміють постояти за свою справу і використати всі ті управнення, які дає нашим людям конституція Канади. Але до того всього ще далеко і в Канаді, де український елемент є третім щодо сили (по Англійцях і Французах) і при відповідній організації міг би відіграти визначну ролю не тільки в господарстві, але також в управі цієї великанської держави.

На нові шляхи.

Резолюції, приняті на Загальному Зїзді „Рідної Школи" дня 24 грудня 1926 року.

Кладучи в основу шкільної політики „Рідної Школи" національне українське виховання, побудоване на дійсних потребах українських мас, Загальний Зїзд „Рідної Школи", що відбувся дня 24. грудня 1926 року у Львові, уважає за необхідне перевести це основне завдання „Рідної Школи" на полі виховання української молоді тячиняльництва як державного так і приватного — всіми можливими засобами.

Тому домагається внесення закону з дня 31. липня 1924 р., про деякі постанови в справі шкільництва на східніх окраїнах Польщі і язикового закону а тогож дня для тих-же областей, як нелегідних з постановами міжнародних договорів і самоїж польської конституції; також домагається внесення всіх інших шкільних законів і розпоряджень, які відбирають українському народові змогу упорядкувати справу виховання відповідно до своїх потреб, а в першій мірі домагається усунення тих розпоряджень щодо викладової й урядової мови та утраквізму, які порушують права української нації.

А) На полі державного українського шкільництва Загальний Зїзд „Рідної Школи" домагається 1) створення автономної Української Шкільної Управи з осідком у Львові для дошкільного, всенародного, середнього й фахового шкільництва на всіх українських землях під Польщею; 2) ревізії цілої системи українського державного шкільництва всіх категорій згідно з життєвими вимогами, яку то ревізію має перевести Українська Шкільна Управа разом з представниками шкільних, виховних, фахових, наукових і культурно-освітніх установ; 3) уведення української мови навчання й урядування в українських державних школах усіх типів; 4) щоб у всіх українських школах на українській території вчили тільки вчителі України; 5) негайно,

Неділя 2. січня, 10 год. рано
відкриття і передсвяточної
ЯРМАРКИ
Кружка „Рідної Школи" ім. Ганни Барвінок.
Жінки, спішіть до дівочих шкіл при вул. Мохнацького ч. 12. на святочні закупна.
Весь дохід на наші дівочі школи.
Ярмарка потрепає до 7. год. веч.

аміни дотеперішніх шкільних підручників, уживаних в українських школах і заведення нових, придатність яких для шкільного вжитку оцінить комісія з представників шкільних, виховних, фахових, наукових і культурно-освітніх українських установ.

Б) На полі приватного українського шкільництва Загальний Зізд „Рідної Школи" постановляє: 1) візвати Головну Управу „Рідної Школи", щоб покликана до праці Шкільну Комісію, зложену з педагогів і громадських діячів, яка виробилаб напрям і плян та програму цілі шкільної політики та пляну перестрою українського приватного шкільництва всіх типів, а також намітила плян організації дошкільного виховання з узглядненням сьогочасних потреб нації та предложила цей плян до затвердження Надзвичайному Загальному Зіздові „Рідної Школи" не далі, як до кінця травня 1927 р.; 2) переведення ухваленого напряму і програми шкільної політики та пляну шкільного перестрою — цього останнього без наражування на шкоду молоді, яка вже вчиться в дотеперішніх українських приватних школах — постепенно з новим шкільним роком 1927/28; 3) переведення цього пляну поручить Головна Управа „Рідної Школи" шкільному інспекторатові, покликаному в міру потреби шляхом конкурсу в порозумінні з Шкільною Комісією, в характері виконного органу Головної Управи і тої-ж Комісії, а відповідальному перед Головною Управою; 4) Головна Управа, Шкільна Комісія і шкільний інспекторат мають у своїй праці керуватися ось такими напрямними: а) якби перестрій українського приватного шкільництва на національно-українських основах і з узглядненням потреб української нації натрапляв на неподорані труднощі державної влади, то зрезигнувати з права приложности в українських школах; б) подбати, щоб з найблизшим шкільним роком учили всіх предметів в українських приватних школах учителі Українці; в) виключити від заряду і проводу в українському приватному шкільництві ті одиниці, які не будуть виконувати постанов Головної Управи, визначених Загальними Зіздами „Рідної Школи"; 5) Головна Управа „Рідної Школи" візве власників усіх досі існуючих приватних українських шкіл на території Польщі негайно підчинити їх школи під провід Головної Управи „Рідної Школи" — як найвищої української шкільної магістратури.

В) У справах виховання: 1) Головна Управа „Рідної Школи" зверне пильну увагу на національне і громадянське виховання молоді обох подів у середніх школах з метою підготовлення їх абсольвентів до практичного життя і до ведення культурно освітньої праці у всякого роду культурних, освітніх та економічних українських установах та на дошльне фізичне виховання. 2) Взивається Головну Управу намітити всебічний плян розбудови фахового шкільництва на українських землях під Польщею вже на найблизший час. 3) Головна Управа „Рідної Школи" має приступити негайно до поширення сітки діточих садків і захоронок. 4) Для підготовки фахових сил до ведення діточих садків, захоронок, як також курсів для неграмотних Головна Управа утворить відповідні курси при істнуючих вже учительських семінаріях „Рідної Школи".

Г) У справі організації: 1) Уважаючи шкільну справу основою національної та економічної політики, взивається Повітові Кружки „Рідної Школи" і ціле українське громадянство позакладати в якнайкоротшому часі по всіх громадах, де живуть Українці, шкільні організації, значить — діяльні Кружки „Рідної Школи" та подбати, щоби всі Українці, як і українські інституції стали членами „Рідної Школи". 2) Пригадується фізичним і правним членам української нації обовяз к складання одноперцентового датку від усіх своїх брутто доходів на користь „Рідної Школи". Виконання це мають перевести місцеві, згл. повітові Кружки „Рідної Школи". 3) До хвили зорганізування Повітових Союзів Кружків Повітові Кружки Рідної Школи" сповняють завдання Повітових Союзів Кружків з усіми правами й обовязками у відношенні до Головної Управи і до підчинених Кружків. У загальних зборах Повітового Кружка беруть участь делегати підчинених Кружків відповідно до норм для Повітових Союзів Кружків. 4) Взивається Головну Управу, щоб найдальше до кінця травня 1927 р. предложила Надзвичайному Загальному Зіздові проект змини §§ 42, 43, 53 і з ними злучених § -ів у тому напрямі, що всі справи Товариства вестиме Головна Управа і Дирекція, а саме: Гол. Управа „Рідної Школи", зложена з голови, 18 членів і 6 заступників, вибирана на протяг одного року голосуванням, яке постановить кожночасний Загальний Зізд, є верховною владою українського шкільництва і лучником між українським громадянством і виконною Дирекцією Товариства. Вона проводить в життя напрямні шкільної політики, визначені Загальним Зіздом „Рідної Школи", як узагал проводить цілою діяльністю Товариства та веде надзір над Дирекцією. Натомість для кращої справности Товариства і тяглости його праці творить з референтів поодиноких ділянок, платних урядовців „Рідної Школи", Дирекцію, відповідальну за ведення своїх діл у першій мірі перед Головною Управою з упрашненими переводити всі агенди Товариства й підписувати письма Товариства та документи.

Спробуйте через один місяць

Нашу Гаї без кофеїни

є одинокою нешкідливою правдивою кавою, яку можуть уживати всі, не виключаючи старших осіб, дітей як також хорих на серце і нерви, без всіляких відємних впливів на здоровля.

918 I—I

Радянська Україна.

Загальний перепис населення.

Дня 17. грудня почався загальний перепис населення на Україні. З харківської преси довідуємося, як він проходив у Харкові. Вночі 16. грудня переписували в Харкові до 5 години ранку безпритульних, до яких найлекше підійти вночі у їхніх лежовищах. У Харкові почався перепис в 9-ій год. ранку. В перепису взяло участь 932 реєстраторів і 48 інструкторів. Кожний реєстратор має виповнити денно 100 переписних формулярів. Реєстратори користувалися в часі перепису безплатними проїздами у трамваях і автобусах. В самому Харкові перепис пішов справно. Натомість богато перешкод зустрічає перепис населення в харківській окрузі, отже й у всіх инших округах. Ці перешкоди двоякого характеру: технічного і морального. Реєстратори по округах тратять богато часу через недостачу комунікаційних засобів. По деяких селах населення ставиться до перепису з недовірим. „Комуніст" повідомляє, що в Кременчужині поширилася агітація проти перепису. Селяне повірили, що на кождого, хто візьме участь у перепису, наложать потім „тавро антихриста", а далі „старих перебють, а з молодих зробять комуну". Дійшло до того, що в районах зараженних цею агітацією почали інтервенціювати органи ДПУ. Загально беручи, по містах перепис проходить гладко і всюди починається від безпритульних, а по селах важче.

Українізація.

Харківський „Комуніст" (з 21. грудня) пише, що харківська комісія для перевірки справ українізації не може здобутися в самому Харкові на енергію, щоби позвільнити з державних установ усіх тих, що не навчилися дотепер української мови. Многим т. зв. третьокатегоріям (тим, що при перевірці зовсім не знали української мови) комісія давала „відсрочки" нібито для вивчення мови, а по кожній „відсрочці" виявлялося, що вони мови не вивчили. Наслідком того мусіла вона звільнити 25 співробітників харківського будівельного заведення з посад. „Комуніст" дорікає комісії, що за так енергійні заходи вона взялася трохи за пізно.

Проти дроблення селянських господарств.

Народній комісаріят земельних справ на Україні заборонив др бити селянські господарства, тобто ділити їх, чи виділювати з них поодинокі частини, бо це відбивається відємно на сільському господарстві та його видатности. Останніми часами в многих районах України завважено поділ селянських господарств на дрібні части в звязку з виділюванням поодиноких членів родини. Таксамо припався звичай відбирати від селянського господарства по смерти члена родини ту частку землі, що випадала на помершого. Наркомзем заборонив дроблення господарств у обидвох випадках.

Український промисел.

Відвідини фабрики „Нова фортуна" у Львові.

В середу 29. грудня п. р. відвідали представники української львівської преси єдиноку українську фабрику цукорків „Нова Фортуна". Всі, в числі девятьох, удалися під проводом дирекції до фабричних варстатів, де знайомилися докладно з цілим процесом продукції, відповідні пояснення давала управа й управителька варстатів. По півторагодинному побуті у варстатах пішли всі до фабричної контори, де на письмені запити відповідала та давала пояснення дирекція.

Ми довідалися про умовини праці робітників, про їх платню та про інтензивність самого виробництва. Поголовоски про те, немовби фабрика визискувала робітників, не відповідають дійсности. Потвердили це і робітники і дирекція. Платня робітників не висока, але вища від платень по инших фабриках у Львові. Робітники дістають вигороду і за святочні дні. Всеж представники преси радили управі, щоби вона взяла в себе цінникову плату, вже хочби тому, щоби не давати злословним язикам матеріялу для теревень, немов то в фабриці визискують робітників тому, бо не зважають на ціники.

Далі присутні довідалися цікавих подробиць про повстання і перипетії розвитку самої фабрики. Були для неї дійсно важкі хвилі. Та вони безповоротно минули. Нині фабрика має перед собою гарні перспективи розвитку. Що так воно є, треба це завдячити незвичайній енергії та праці теперішньої управи. Фабрика продукує поважну скількість товару, має заведений збут і дає заняття повному штатові робітників.

Всі учасники відвідин пробули кілька дійсно милих хвиль у тій фабриці та мали змогу заблизька приглянутись бодай у мінятурі тому, що зветься українським промислом. Малі його розміри, бо він початкуючий, та в людей, що його ведуть, видно було велику віру в майбутнє. Наша обовязком підтримати ту віру вчинками і зреалізувати у відношенні до того, як і до инших українських підприємств, таке старе, а всеж таке актуальне і далекосягле, своїм значінням гасло як: свій до свого! Якщо наша суспільність направду вірить у те, що нам потрібний власний промисл, те мусить з того зробити відповідний практичний висновок для себе і всюди на кожному кроці свій промисл активно підтримувати. А це для нього тим потрібніше, що він початкуючий. Ми бажаємо всякому доброму починові на полі українського промислу як найкращого успіху. А в даному випадку бажаємо йому й успіху і розквіту.

ВАСИЛЬ ЛУКИЧ.

Історія політичної думки Галицьких Українців 1848—1914

на підставі споминів написав д-р Кость Левицький, Львів, 1926.

Накладом власним. З друкарні ОО. Василіян у Жовкві. — Стор. 43. малої 8-ки. — Ціна 15 зол.

При нагоді обходу ювілею громадянської і політичної діяльности д-ра Костя Левицького у Відні 1923 р. поставлено до Ювілята бажання виготовити підручник історії політичної думки галицьких Українців на протязі минулого півстоліття, щоби молодше покоління познакомилося з політичною думкою у визвольних змаганнях Українців Галицької землі та брало зразки з громадянських діячів минулого часу і не помилялося вже в тих справах, в яких блудили наші батьки. Крім цього за потребою такого підручника промовляло й те, щоби будучий історик розпізнавав і осуджував те наше минуле на основі провірених подій, а ніколи на підставі своїх догадів або довільних тез.

Идучи на зустріч цьому бажанню, забрався д-р Кость Левицький до написання згаданого підручника і саме перед місяцем вишла перша його частина під заголовком, який ми вгорі виписали.

Згадавши про дві великі події, а саме про Кирило-Методіївське Брацтво 1846 р. і про клич національного відродження галицьких Українців, який підняли три молоді студенти університету у Львові: Маркіян Шашкевич, Іван Вагилевич і Яків Головацький, злучившися в р. 1831 в постійний кружок, прозиваний „руською трійцею", — приступає автор до властивого предмету.

Першу частину „Історії політичної думки галицьких Українців 1848—1914" ділить автор на вісім періодів, у яких мова про ось які справи:

Перший період 1848—1860: Як пробудилась політична думка. — Р.к 1848 в Австрії і знесення панщини. — Початок нашої національної організації в Галичині. — Заснування „Головної Руської Ради" у Львові. — Кристалізування політичної думки і супротивні заходи Поляків. — Поглиблювання національної думки галицьких Українців. — Славянський конгрес у Празі, 1848 р. — Наради Сойму державного у Відні, 1848—1849. — Зізд руських учених у Львові в жовтні 1848 р. — Революція у Відні і у Львові; жовтень—листопад 1848. — Головна „Руська Рада" у цісаря Фердинанда. — Абдикація цісаря Фердинанда і дальші події. — Справа поділу Галичини в конституційній комісії в Кромержижі, 1849. — Памятне засідання „Головної Руської Ради" у Львові 16. лютого 1849 р. — Розвязання Сойму державного 7. марта 1849. — Національна гвардія, 1848—1849. — Перший обхід свята свободи, 1849. Часи абсолютизму в Австрії, 1850—1860. — Політика гр. Агенора Голуховського й наша безсильність. — Давні владики: Михайло Левицький і Григорій Яхимович 1813—1863. — Основання „Народнього Дому" у Львові, 1849. — Азбучна справа (азбучна війна) 1834—1861. — На переломі 60-их років минулого століття.

Другий період, 1861—1867: Привернення конституційного ладу в Австрії. — Перші вибори до галицького сойму в 1861 р. — Перші наради галицького сойму. — Руська делегація в Раді державній у Відні, 1861 р. — Руський народний театр, 1864 р. — Прилюдний акт русофільства в Галичині, 1866. — Четверта сесія першого періоду сойму галицького з кінцем 1866 р. — Протест наших послів соймових, 1867 р. — „Молода Русь", перший процес повстання народньої (української) партії, 1831—1837. Урядова газета „Русь" 1867 р.

Третій період, 1867—1873: Австрійські закони основні з 21-го грудня 1867 р. — Другий сойм галицький, 1868 р. — Товариство „Просвіта" у Львові, 1868 р. — Угодова політика Юліяна Лаврівського, 1869 р. — Федералістичні міністерства в Австрії, 1870 і 1871 рр. — Боротьба за незалежність Ради державної, 1871—1873. — Видавництво „Основа", 1870—1872. — Заснування політичного товариства „Рада руска" у Львові, 1870. — Митрополит Спиридіон Литвинович 1857—1869 р. — Наші студентські організації, від р. 1867.

Четвертий період, 1873 до 1879: Перші безпосередні вибори до палати послів, 1873. — „Одкритий лист з України" 1873 р. — Церковно-політична справа в австрійськім парляменті, 1874 р. — Конєсія руських послів і політика русофілів 1873 р. — Товариство імени Шевченка у Львові, 1873 р. — Організаційні загони галицьких русофілів в 70-их рр. 1874—1879. — Польський угодовий внесок, з 1875 р. — Тверді посли в галицькім соймі, 1876 р. — Царський указ з 18. мая 1876. — Озізвались наші посли в парляменті, 1877 р. — Новий сойм галицький, 1877 р. — Російсько-турецька війна, 1877—1878 р. — Прояв новіших літературних змагань, 1877. — Відруди в студентських організаціях 1874—1889 р. — Нагінка проти українських соціялістів 1877 і 1878 р. — Сойм галицький в р. 1878. — Михайло Драгоманів, 1877—1883 рр. — Справа університетська, 1879 р.

Пятий період, 1879—1890: Прощання з централістами і посольська трійця, 1879 р. — Боротьба в „Раді руській", 1879 р. — „Батьківщина" і „Діло", 1879—1880 р. — Міська школа ім. Маркіяна Шашкевича у Львові, 1880 р. — Похвала „Просвіти", 1880 р. — Оживлений рух між нашими студентами в 1880 і 1881 р. — Перше народне віче у Львові, 1880 р. — Поширення нашої літературно-політичної діяльности, 1881 р. — Основання „Руського Товариства Педагогічного" у Львові, 1881 р. — Інтернат Воскресенців у Львові, 1881 р. — Наші посли та прояви нової організації, 1881 р. — Політичний процес против Ольги Грабар і товаришів, 1882 р. — Панько Куліш у Львові, 1882. — Після смерти Володимира Барвінського, 1883 р. — Соймові вибори і друге народне віче, 1883 р. — Крах двох банків селянських у Львові, 1883 р. — „Народна Торговля" у Львові, 1883 р. — Сойм галицький з 1883 р. і шкільні внески п. Романчука. — Становище Поляків в парляменті від р. 1879. — Реформа оо. Василіян, 1884 р. — Вибори до Ради державної, в р. 1885. — Основання „Народної Ради" у Львові, 1885 р. — Рух між студентами високих шкіл, 1889 р. — Організація руських ремісників у Львові, 1884 р. — Друге віче академиків в Коломиї, 1884 р. — Організаційні змагання в дальших роках. — Мала подія з великим розголосом. — Сойм галицький в р. 1889.

(Докінчення буде.)

З НОВИМ РОКОМ
НОВИХ СИЛ
додасть Вам БІОМАЛЬЦ

BIOMALZ дає незвичайні наслідки, дешевий і скріплює організм. Заживаючи **BIOMALZ** людський організм прямо відмолоджується. До набуття в аптиках і дрогуеріях.

Виключна продаж на Польщу: „Заблоце", Хемічні Заведення С. А. Живєц 4 а.

Продаж на Галичину і Волинь: Хемічні Заведення „LAOKOON", С-ка Акц. Львів, вулиця Компельна 6—8.

На бажання висилаємо даром проспекти.

Розпорядок у справі преси.

12. січня розгляне пресові розпорядки Рада міністрів. — Підвищка платні для урядовців. — Комірне на 1927 р. — Хто аранжував підкоп під Дисконтовий Банк?

Варшава, 30. грудня 1926.

Міністр справедливости Мейштович подає до відома, що проектами пресових розпорядків Рада міністрів займатиськме на своєму засіданні в дні 12. січня 1927. З тої причини пожадана річ, щоб опінія синдикату польських журналістів у цій справі вплинула до Ради міністрів найпізніше до 6. січня 1927, бо президія Ради міністрів резервує собі 6 днів до розгляду опінії синдикату.

Міністерство скарбу розіслало до дотичних урядів поручення виплатити урядовцям при січневій пенсії 10% додатку до пенсії. Видано всі заряджения, аби цей додаток виплачено на час принайменше у Варшаві і в більших міських осередках.

Міністр внутрішніх справ ген. Славой Складковський є прихильний домаганням льокаторських організацій, які стараються виєднати здержания зросту чиншу на 1927 р. Міністр відсилає льокаторські постуляти на Раду міністрів. Дуже можливо, що комірне однокімнатних мешкань (згл. одної кімнати з кухнею) полишиться в дотеперішній висоті.

Слідство в справі сензаційного підкопу під Дисконтовий Банк у Варшаві виявило, що спільниками злодіїв були урядовці банку. В найближчих днях слід сподіватися дальших цікавих подробиць у тій справі. Про це ходять по Варшаві сензаційні revelяції. М. ин. говориться, що в цю справу вмішані найвище поставлені і відповідальні за долю банку особи. Гарна історія!

Після підписання італійсько-німецького пакту.

Рим, 29. грудня 1926.

Німецько італійський договір складається з 16 уступів. Обі держави зобовязуються віддавати спірні справи до мирної полагоди. Для тої цілі створиться примирюючу комісію.

Париж, 30. грудня 1926.

Ціла французька преса, обговорюючи італійсько-німецький пакт, стверджує з вдоволенням, що Італія і Німеччина при підписуванні того договору поминули нагоду уладження великої маніфестації. Штреземан не відвідав особисто Мусоліня, а це можна вважати доказом, що Німеччина старається вдержати також добрі взаємини і з Францією. Праві часописи відносяться з недовірям до нового пакту. Стверджують, що Німеччина змірює до постійного ізолювання Франції в Европі.

Берлин, 30 грудня 1926.

„Берл. Тгг.", обговорюючи пакт з Італією, зазначує, що добре сталося, що Штреземан не поїхав до Італії, бо „ніжна квітка німецько італійської приязни ще не є доволі загартована проти морозних вітрів". Тому краще, що справи, які обі державні мужі мусіли би були обговорювати, полежать якийсь час в укритті. „Дайтше Альг. Цтг." підкреслює, що вже тепер треба звернути пильну увагу на справу пвд. Тиролю, а головно на висунений Мусолінієм плян створення автономної провінції Боцену.

СРСР. за порозумінням із Німеччиною і Польщею.

Варшава, 30. грудня 1926.

„Правда" в статті, присвяченій литовській справі, предкладає доведення до порозуміння між Польщею з одного і Німеччиною з другого боку. Це витворило би відповідну базу для прискорення справи управильнення німецьких кордонів на сході.

Зїзд малої антанти в Братиславі.

Букарешт, 30. грудня 1926.

Румунські часописи, близькі до уряду, повідомляють, що представники малої антанти зберуться в найближчому часі в Братиславі. Обговорюватимуть біжучі політичні справи.

Ватикан вступить до Ліги націй?

Париж, 30. грудня 1926.

„Авенір" довідується нібито з добре поінформованого джерела, що Ватикан задумує старатися, щоби його приняли до Ліги Націй та що вже звернувся до ріжних держав із запитом, чи члени Ліги Націй згоджяться на те. Італія і Німеччина не противляться вступленню Ватикану до Ліги. Инші держави не заявилися ще в тій справі.

Чанг-Тсо-Лін диктатором.

Лівердон, 30. грудня 1926.

З Пекіна повідомляють, що там сподіються проклямування Чанг-Тсо-Ліна на Новий Рік диктатором Китаю.

Домашня війна в Нікараґуї.

Лівердон, 30. грудня 1926.

Ліберальні революціонери Нікарагуї віднесли більшу побіду над урядовими військами. Урядові війська мали богато воїтих, ранених і полонених. 600 вояків урядової армії, які перейшли на територію Злучених Держав, роззброїли моряки Злуч. Держав.

Панґальос здеґрадований.

Аґени, 30. грудня 1926.

На приказ президента республики здеградовано і скерковано з військової листи б. диктатора ген. Панґальоса.

Біржа.

Гроші.

Курс долара незмінений 8·98 і пів. Банк Польський оплатив 8·95, Нью Йорк 8·8, Англійський фунт 43·68, італійська ліра 40·25, норвежська корона 22о·75.

Приготування до собору православної церкви.

Варшава, 30. грудня 1926.

В кругах, близьких до тутешньої православної єрархії, робляться приготування до скликання собору православної церкви в Польщі. В половині січня відбудеться у варшавській православній митрополії нарада деканів і церковних старостів у справі скликання собору.

З судової салі.

Львів, 31. грудня 1926.

Третього дня розправи за вбийство Венклєра управитель винниці Корецький і професор Бачинський зясували справу так, начеб обвинувачені не повинні винні за смерть Венклєра, начеб у винниці був зразковий порядок. З їх зізнань виходило би дальше, що обвин. ключники то взірцеві люди, яким спокійно можна віддати нагляд над винями. Обвин. мабуто мусіли боронитися перед Венклєром. В кінечній обороні могла приключитися якась контузія Венклєра. Переслухані д-р Про і д-р Шуліславська, які переводили аналізу мізку денклєра, ствердили, що не найшли слідів умової недуги. Але і без таких симптомів Венклєр міг бути неадорвий на уми. Один із винних, що сидів разом із Венклєром, зізнав, що Венклєр був нагий прикутий за ногу до причі при відчиненому вікні, коли на дворі падав зливний дощ. То тягнося кілька днів. Прокуратор предложив переслухати ще инших свідків для вияснення справи. Коли свідків тих ще инші переслухано, то вони ще можна би сподіватися замкнення доказового поступовання та оголошення присуду.

Памятаймо: Рідна шкіл она — це народня фортеця, це певний захист в добі пихоти!

НОВИНКИ.

— **„Еспанка".** Львівська каса хорих не може дати собі ради із скількістю недужих, що зголошуються щоденно у звязку з епідемією своєрідної інфлюенци. Тому-то міський фізикат видав комунікат, в якому подає кілька вказівок для людей, що відчувають на собі перші озвики недуги. 1-о Не треба наближуватись до тих, що вже недужі. Недужого відмежувати в окремій кімнаті, або бодай в окремім ліжку. Ті, що ходить біля нього, повинні носити на устах маску з чистої гази або муслінового серпанку; 2-о Не треба цілуватись; 3-о Недужі і здорові повинні часто полокати уста та горло окисневою розпущеною водою; 4-о У кімнаті, де лежить недужий не замітати сухою щіткою; 5-о Хто занедужав, нехай кладеться, а не ходить і хай зажне аспірини доо хинін. Ходження з недугою може довести до запалення легенів або олегочної. Також не треба після недуги надто шидко виходити на двір.

— **Прямки температури.** Першою причиною цих прямків це епідемічне поширення „еспанки", яка перекладається з особи на особу, з міста на місто. Зимна температура ще сильніше проявила свій химерний настрій на природі: майже по всій території польської республики гуляла хуртовина 28-го грудня. На лінії Берестя-Білосток занщила 100 телеграфічних стовпів, перервала комунікацію телеграфів і телефонів починаючи від Данцігу на численних залізничих станціях. А як дивно читати звістку, що південну Вірменію залила вода від обірваної хмарки. 15.000 людей лишилось без даху над головою.

Одинока і найліпша паста до обуви є „ЕЛЄҐАНТ"

О. ЛЄВИЦЬКОЇ і Ска

Львів, Кордацького 51.

— **Перспективи галицького москвофільства.** До статті під цим заголовком дістаємо таке вияснення від кооперативи „Регулятор": „Не є згідне з правдою, будьтоби „Регулятор" належав до т-ва ім. Качковського та инших москвофільських товариств і допомагав своїми фондами ті т-ва. А навпаки — згідне з правдою є, що „Регулятор" постійно піддержує своїми датками тільки українські культурні та просвітні товариства і як торговельна фірма обмежує свою діяльність тільки на економічне поле". — До цього вияснення фірми „Регулятор" дозволимо собі замітити, що в нашій статті не було мови про те, немовбк „Регулятор" належав до т-ва Качковського, бо неж очевидний абсурд. Натомість було в нас сказано, що москвофільський рух животіє у нас внаслідок економічної підпомоги кількох установ, а м. ин. і фірми „Регулятор". Це ми піддержуємо і сьогодні, бо чейже „Регулятор", як член „Русского Ревізіонного Союзу", платить туди грубі вкладки, чим і причиняється матеріяльно до підтримки нашого москвофільства. Чи „Регулятор" піддержує датками українські культурні та просвітні установи, про це ми не знаємо, але своєю приналежністю до „Р. Р. Союзу" він — принайменше посередно — причиняється до того, що москвофільський чиряк у нас досині ще не загоївся.

— **Легітимації навіть для... ґанделесів.** Львівська міська рада приготовила новий правильник для „ґанделесів", під яких фірмою підшиваються ріжні ошуканці та злодії, що шмигляють по домах і від покришкою покупки старих річей, заводки тягнуть нові. Тому „ґанделеси матимуть легітимації, яких треба буде від них домагатись.

— **„Клятва".** На підкарпатській Україні, в містечку Мукачеві, трапилась незвичайна подія. Треба знати, що Мукачів одно з на більше жидівських міст у світі; коли рахувати пропорціонально їх скількість до решти населення то воно більше жидівське як Єрусалим або Броди чи Бердичів. Отже Мукачів, який має, річ ясна, свого рабина, почув від нього офіціяльно клятву ки ену на всіх, що образили його. Хаїма Спіру. Причиною до цього була летучка, що його виклеїв другий рабін, відомий чудотворець з Белза, Роках, який недавно помер. Під летучкою були підписані ріжні невідомі хасиди з Мукачева та Белза. Вона зробила великий рух по всіх закутинах хасидського царства від Бродів до Амстердаму. Рабін Спіра мусів боронитись. Дня 25. грудня склекав у бжницї велику громаду і там святошно кинув клятву на авторів летучки. Цікаво, що зробить з цим чехословацький закон, який забороняє оголошувати таку клятву карою від 6 місяців до 2 літ вязниці. Слід пригадати, що мукачівський раб-ін пригадав своєю особою рідкі випадки в історії: на протязі 1000 літ таку клятву кидали тільки кілька разів і то... на таких великих людей як Соломон та Маймонідес.

— **Дві жінки отроєні мужами?** У селі Глешка, богородчанського повіту, 2-літній господар Михайлів мав жінку таки трохи за стару для себе, бо 21-літню. Одного дня повідомив він поліцію, що вона повісилась. Лікарська секція ствердила, що хтось мусів мачати у цьому пальці, бо сліди пальців були замітні на шиї покійної. Підозріння впало на мужа. Під настановленими доказами, він признався до вини, що жінку задушив, а потім повісив. Причина: хотів оженитись з молодою. — Обвинувачений в отроєнню жінки стає перед судом вязничий дозорець з ул. Баторія, Яако. Його жінку найшли у вересні у лісі в Брюховичах, конаючу. Жінка перед смертю мала заявити прохожим, що якийсь спільник її мужа звабив її туди і дав їй напитись чогось отруйного. Винуватець і його спільник випираються вини. Лікарська експертиза не дала ще рішучої відповіді щодо певности отроєння Яаковї.

— **Париж має гумор.** Тиждень уже паріська поліція при помочі 120 детективів шукає доброго, що переборщив у гумор, який є природною рисою французької вдачі. Одного дня він замовив телефонічно до кабінету міністра освіти, Еррю, кількадесять визначних артистек. Пізніше повторив цю саму штуку з иншими політиками. Телефонічно визвав премієра Пуанкаре і сказав йому, яка тепер година; в 14-ій год. увечі збудив Бріяна; над ранком поліційного префекта. До часописів подав оголошення що малер Ван Донген

МЕБЛІ, МЕБЛЕВІ МАТЕРІЇ, ДИВАНИ, ПОРТІЄРИ, ФІРАНКИ, ЛІЖКА, ПОСТІЛЬ

:: ПОРУЧАЄ НАЙДЕШЕВШЕ ::

ЙОСИФ ШУСТЕР

ЛЬВІВ, Рутовського 10

1216 Телєфон 32-54. 3—4

Найпрактичніші дарунки на свята поручає
Найбільший Склад музичних інструментів, грамофонів і плит
„МЕЛЬОДІЯ“
Львів. вул. Коперника ч. 5. — Телєфон 8—59.
Величезний вибір! 1220 1—1 **Фабричні ціни!**

„ОЛЬКА“ Одинокий спеціяльний склад панчіх і трикотових виробів — поручає **найдешевше** трикотове біллє, вовняні панчохи, рукавички, скарпитки, светери, **пульльовери**, мужеські, жіночі і діточі. 1041 5—9

РИНОК 35.
БІЛЯ НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ.

наймає своє помешкання, а два дні пізніше прислав йому — женатому чоловікові! — величезну китицю квітів з написом... для його „нареченої“ і 6 тортів з цукорні, а рахунком. Ще гіршій жарт зробив професорові та хірургові Кунео, якому підчас одинадцятих години замовив домовину. Ніхто не нашов досі злобного сумористи, за яким на випадок арештування повинні інтервенювати редакції всіх сатиричних журналів.

— **Світова хроніка.** З фонду Вільсона, призначеного на премії за мирову пропаґанду, одержав американський сенатор Рут 25.000 дол. — Внедовзі появляться в Льондоні англійською мовою мемуари померлого сербського премієра Пашича про Сараєвський атентат. — У Будапешті зробив собі „гаракірі“ кишеньковим ножем 21-літній Японець, син куєця, з розпуки, почувши про смерть мікада. Видко, що вплив европейської культури на нове покоління Японців все-ж таки менший, як загально думають. — Жінка одного моряка у Данціґу може прогласити один з найбільших рекордів: уродила 21 дитину. Всі її діти дотепер живі та здорові. — У Падуї найшли вранці на вулиці застріленого фашиста. Арештували 20 осіб. — У Берліні трапився недавно вдом до японського посольства. Тепер ця дипльоматична серія продовжується: злодій дістався до аргентинського військового „аташе“ і до секретаря французького посольства, де позбирали трохи грошей і різні цінні предмети. — Болгарський міністр закорд. справ Буров вов домия парлямент, що існує проєкт зміни щодо введення григоріянського календаря. — Відомий американський місіонер Натан Штравс жертвував 1:0 тис. доларів на основання медичного інституту в Єрусалимі, де матимуть вступ усі мешканці краю, без ріжниці віроісповідання.

— **З кіна.** У кіні „Лев“ ітиме на „Сильвестра“ комедія „Відень — місто моїх мрій“, з чудовою Ліяною Гарвей, Мейрі Кід і Гаррі Лідтке.

— **Уживайте** тільки пасту до обуви **Елєґант О. Поповської і Син,** Львів, Кордецького 51. 1220 2-7

Дописи.

Перемишляни. (*З нагод Просвіти*). Дня 8. грудня відбулось у нас свято Просвіти“. Рано відправлено Службу Божу із панахидою, після чого все громадянство удалося до „Народнього Дому“ на продовження свята — святочну академію. Свято в „Народнім Домі“ відкрив Франц Свістель — голова філії „Просвіти“, після чого слідували привіти від читалень, кооператив і инших просвітньо-культурних установ повіту. Від головного Товариства „Просвіта“ у Львові зложив привіт і виголосив реферат інж. Микола Твориділо. В дальшу програму свята входить: хорові продукції, деклямації і сольо фортепянове. Хор при читальні „Просвіти“ в Ладанцях, який виступав, заслугує на повне признання, бо виявався зі свого завдання якнайкраще, тим більше коли знаємо, що диригентом згаданого хору є місцевий громадянин, селянин-самоук Петро Сазик. Свято закінчилося вже вечером відспіванням „Боже великий“ і „Ще не вмерла“. Пізніше вечером відіграв аматорський гурток з Ладанець виставу „За батька“.

Кореспондент.

Процес 151.

За приналежність до української повстанчої організації.

Болехівська пов., 29. XII. 1926.
Розправа з 28.XII. 1926.

Знавець зброї по переведеній експертизі зізнав, що 6 кріс і два пістолі без набоїв є придатні до вжитку. Між крісами є один рад всякої фабрикації з 1940 р. Крім з того року могли бути уживані в большевицько-польській війні. До тої смертоносної зброї належать також вистрілені гільзи, джгати, ножиці до перетинання дроту й напівчник.

Згідно з внеском оборони предложено, як річевий доказ, амбулаторійні картки з володимирської і лукської тюрми, та книжку хорих з ковельської тюрми. Картки відчитував знавець-лікар, з чого видно, що картки деяких обвинуваченних, що їзда побиття полицією голосились хорими, були достарчені. Як рід недуги на картках переважно вписувано пежит, а на більшости карток було написано: „Здоров“. Що справа тих амбулаторійних карток видає певне підозріння на їхню вродостійність, свідчить факт, що деякі обвинуваченні, як ось Вишівський і Боровик, зовсім не голосилися хорими в той час, з якого походять ці амбулаторійні картки, а на дно на тих картках фігурують їхні імена. Крім т- го є картки, яких дата є раніша від дати прибуття арештованих в тюрму.

Адвокат Підгірський ставить внесок на долучення до актів справи двох чисел „Нашої Правди“, офіціального органу КПЗУ., за три перші місяці 1924 р., в яких є статті: „Проти терору“ і „Від саботажу до революції“, де партія виступає проти всякого терору. Статті ці є декларативного характеру і є писані в дусі загальнопартійної практики, бо в противнім випадку ЦК. КПЗУ. не згодився-б на поміщення їх у своїм органі. Цей факт свідчить, що партія не мала ніяких терористичних дні боєвих тенденцій в часі, коли обвинувачени членам партії закладається боєву роботу. Залучення цього журналу має своє значіння для виявлення правди. Прокуратор опонує проти внеску оборони, а суд по нараді внесок відкидає, як такий, що не має значіння для справи. На внесок д-ра Шухевича суд постановляє долучити до актів справи присуд львівського окружного суду, який увинюватнює Степана Бовка, Тесляка й Івана Панькова за посідання несвідомо розривний матеріял в камінному вутлю. Слід замітити, що деякі свідки з вищих функціонарів поліції й експерт комунізму поклікувалися в своїх зізнаннях на згадану справу а розривним матеріялом і приписували це зробини підготовці ком. партії. Коли д-р Шухевич предложив згаданий присуд судові, підпрокуратор Ходецький квестіонує автентичність того присуду. Проти цього протестує адв. Домбровський і заявляє: Якщо оборона почалаб також квестіонувати автентичність деяких річей, то в першу чергу заквестіонувалаб автентичність особи звавця ідеольогії комунізму, що зовсім инше вражіння робив своїми зізнаннями і поведінкою перед святами, а инше по святах (мабуть завдяки не вишумівшому ще з голови „святочному настроєві“, що проявлявся в диких модуляціях голосу і в хаотичних відповідях).

ОПОВІСТКИ.

Автор проєкту на будову нової церкви в Тернополі мотто „Маланка“ зволить зголоситись по відбір призначеної йому нагороди сто (100) зл. доларів до о. Володимира Громницького, пароха в Тернополі. — Комітет будови нової церкви в Тернополі. 1213 2—3

„Український Національний Хор“ під управою Дмитра Котка:
Сьогодня 31.XII. Небилів. 528 6—?

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ЗАКУПИТЕ КАЛЕНДАР-ЕНЦИКЛЬОПЕДІЮ „ТОВАРИЩІ“ на 1927 рік. Ціна 2·50 зол. Замовлення посилати: Кооператива „Дружба“, Львів, Руська 2. 18—?

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 986 32-?

80 СОТ. коштує одна ложечка до чаю, з хінського срібла у Мандам. Коперника 14. Проти кіна „Коперник“. 681а 18-?

ФОРТЕ ЯН „ОЛЬКА“ малий, хрестовий, короткий. Київ, Коперника 16. Тел. 20—45. 1217 1—4

СТУДЕНТ філософії пошукує лекції на провінції. „Солідний“. 1225 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Б. оператор клініки проф. Наймана і Гінека у відп.

Д-р Леопольд Александрович

ординує в недугах ушей, носа, горла і гортанки від 11—12 і 3—5 попол. **у Львові, вул. Бельовського 3** (за пасажем Миколяша). Телефон ч. 40—75. 1070 3-9

МЕБЛІ всякого роду поручає по найнижчих цінах і на догідних услівях **МАГАЗИН МЕБЛІВ**
Шталь і С-ка
Львів, Казимирівська ч. 28.
1092 Тел. 53—39. 4—5

Д-р Фелікс Ган Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка **Львів, Городецька 46.** Телеф. 834 Пересьвітлювання Рентґеном. 1170 9-35

„Повітовий Союз Кооператив“ в Чорткові пошукує одного здібного книговодия і одного агронома, які могли би обняти свої обовязки з днем 15. січня 1927. Свідоцтва, рекомендації з РСУК і Спілки Українських Агрономів у Львові, посвідчення відбутої вже практики і услівя платні належить переслати до ПСК в Чорткові найдальше до 5. січня 1927. Числиться тільки на першорядні сили. Від обох вимагається можливим, щоби були добрими бесідниками. Неузгляднені подання будуть звернені до 15.1. 1927. — ДИРЕКЦІЯ. 1226 1—2

ЦУКОРНЯ
ПЧІЛКА
Львів, Ринок 27.
поручає на свята свої цукорняні вироби.
Замовлення виконує солідно і дешево. 1224 1—4

КУХОННЕ НАЧИННЯ
в найліпших якостях і фабричних цінах поручає 1075 6—8
НАРІЯН КОЛЬЧУК
Львів, вул. Чарнецького ч. 1.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

У ЛЬВОВІ, РИНОК 36
і в своїх 19 складах на провінції

1229 1—3 поручає

всі **святочні товарі** по конкуренційних цінах, **каву, чай, какао** у власному опакуванні, **горівки** краєві і **заграничні,**

КОНЯК МАРТЕЛЬ, ГЕНЕССІ, ОЖЄ-ФРЕР

:: **ВИНА: природні, богослужебні** ::

Гетеляйське 3/4 фляшка	зол. 4·50	Малага	зол. 10·—
Самородне	„ 6·30	Токай солодкий 1/2 фляшка	„ 12·—
Самородне-Токай	„ 7·20	„ витравний „ „ „	„ 13·—
Шато Палюджай	„ 6·60	**Австрійські природні:**	
Ледника і Бадачонер	„ 6·60	Фесляуер Габінет	зол. 7·20
Дальматинське червоне	„ 5·00	Гумпольдскірхнер	„ 7·20
Ерлавер червоне	„ 5·90	Рейн-Ріслінг	„ 7·90

Небувала оказія від 31. грудня до 6. січня!

Тільки в тих днях відбудеться в бляхатим магазині
Г. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Легіонів 27
Велика продаж
1.200 РЕШТОК

шовкових, суконних, вовняних, фляневлових, бархановних, бавовняних і полотняних, які надаються на дарунки на українські свята — по цінах о **40 процент дешевше від фабричних цін.** — Рівночасно для реклями 1.000 сортованих 1.30 простирал по зол. 4 за штуку. 1—2

Жінки! **Передплачуйте**
„НОВУ ХАТУ“

В **„Новій Хаті“** знайдете поради, як уряднти і прикрасити свою хату. — Знайдете в ній також найкращі зразки народнього мистецтва, вишивок і ручних робіт. **„Нова Хата“** дасть вам практичні поради, як прибрати себе і рідню дешевим коштом в гарні і модні одяги. В **„новій Хаті“** знайдете богато цікавих оповідань і статей про всі справи, які цікавлять кожну жінку громадянку. В новому році **„Нова Хата“** приносить теж великі таблиці кроїв, як безплатне додатки до поодиноких чисел. Не потрібно буде отже замовляти окремо кроїв. Таблицю кроїв дістануть лиш передплатниці. Тому негайтеся з висилкою передплати. — Річна передплата „Нової Хати“ виносить 18 золотих, піврічна 9·50 зол., а квартальна 5·00 зол. 1—1
1432

Адреса Редакції і Адміністрації: **Львів, вул. Руська ч. 18.**

Тільки 10 днів
Оказійно дешева
святочна продаж
Сукна, Конфекції, Взуття, Полотна
1202 і т.п.
„РЕГУЛЯТОР“
Львів — Ринок 43

СТАРШИЙ заможний кавалер шукає подруги життя, високої, пристойної. Зголошення до Адміністрації „Діла“, під ч. 7. 1215 2—?

КАЛЕНДАРИКИ „РУСАЛКА“ по 30 сот. скрізь до набуття. Замовлення приймає А. Окіпний, Львів, Кадецька ч. 4. 1199 7—7

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 2 (10.970). Львів, неділя 2. січня 1927 Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 148.522. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·30 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 157 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·30 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

На свої місця!

Львів, 1. січня 1927.

На зборах „Рідної Школи" і „Просвіти" зазначилися виразно і стали супроти себе два табори, дві сили, два світогляди. Ті самі табори зазначуються все виразніше у нашому громадянстві, погрожуючи перейти у довшу і затяжну боротьбу.

Національний табор репрезентує величезна більшість свідомого селянства і народницька інтелігенція. Інтернаціональний табор складається з гуртка молодої інтелігенції, частини робітництва і тієї частини селянства, що виростала під москвофільськими впливами, а в останніх часах впала „жертвою" формального українізаційного курсу.

Зіпхнуті життям на рейки українізації поступовіші елементи галицького й волинського москвофільства, покинули „общество" Качковського, щоби „не нести відповідальности за його долю", а зате вибрали собі „Просвіту" на базу „консолідаційного" освітнього руху на західно-українських землях. Зразок „консолідаційних" здвигів дали нам якраз останні загальні збори.

Наступ розвивався там у напрямі інтелігенції, якій закидувано всі головні гріхи. Метою того — можна сказати — наскрізь воєнного наступу було відірвати селянство від інтелігенції. Атаку продумано у всіх подробицях і ведено її по всім правилам комуністичної тактики. Спротив нападених був — треба це виразно підкреслити — дуже слабий, нерішучий, анемічний і нерівномірний. З якоюсь дивною апатією і крайною вирозумілістю приймано всі обвинувачення і образи, толеруючи всі перепони ведення нарад і даючи змогу анархічним елементам звести рівень зборів до кепського віча. Що це тільки відстрашуюче і знеохочуюче впливало на більшість селянства, хіба зайвим було би говорити. Видно, що стрижень національного табору за гнучкий, за мало твердий; видно, що національний елемент робить вражіння якогось здезорієнтування і поблажливого трактування важливих питань.

Наступ, як згадано — розвивався в напрямі інтелігенції, як головної перепони для поширення впливів інтернаціонально зорієнтованих елементів. Правду кажучи, сама наша інтелігенція дала притоку для нагромадження, а опісля й перебільшення фактів для акту обвинувачення. Треба постійно тямити, що суспільне життя взагалі, а тимб льше життя в теперішніх умовах є постійною боротьбою. І в першу чергу безжалісно буде розтоптаний важким колесом життя той, хто стоїть осторонь проявів і маніфестацій суспільного життя. Величезна більшість нашої інтелігенції зашилася в скорупу своїх особистих інтересів, відсахнулася від громадської праці, лишаючи її терен для експльоатації иншим, покликаним і непокликаним. Нарікання на неробство і пасивність інтелігенції є загальні. Нарікання, бідкання і докори лежать вже в основі нашого характеру. Без сумніву, що й тут дещо перебільшено, без сумніву, що й тут мальконтенти може ставлять завидно великі вимоги, одначе важко заперечити правдивість більшости підношених замітів. Зрештою і без того знаємо, що більшість духовенства, особливо молодшого, відтягається від громадської роботи, що там, де в инших народів працює вчительство, в нас є вільне місце; що адвокати й адвокатські кандидати в значній мірі рідко виходять поза обсяг своєї професії; що студентство, ця колись найбільше жива і голосна струна в гармонії чи дісгармонії громадського життя, є розстроєна і німа. Життя не терпить порожнечі. Опущені чи незаступлені становища мусять бути обсаджені тим матеріялом, який найдеться під рукою. Коли на полі не посіяти пшениці, то воно й так заросте буряном.

І коли на нашому громадському полі виростає бурян, то це без сумніву вина в першу чергу інтелігенції, вина й тих, що запрятують наше громадянство всякими неактуальними справами. Тому єдиним кличем під сучасну пору мусить бути: **На свої місця!** Всі опущені позиції мусить негайно обсадити наша інтелігенція, мусить навязати тісний звязок з масами, мусить увійти в народню гущу і сіяти зерно освіти, знання, свідомости національної і громадянської, сіючи здорове зерно і вириваючи перій та бурян.

Всяке проповідництво і моралізаторство рідко коли осягає намічену мету. Тому не думаємо розснувати думок на тему конечности праці з боку нашої інтелігенції між народом. Цеж таке зрозуміле. Але остерігаємо перед легковаженням наших пересторог. Завданням наших противників розірвати звязок інтелігенції й селянства, розторощити одностайну плиту нашої нації. Не помагаймо ворогам в їх руйницькій роботі нашою байдужістю, пасивністю і легкодушністю, що — мовляв — якось то буде. Систематичній розкладовій праці наших противників мусимо протиставити систематичну, будуючу, творчу і загальну роботу серед мас, ставши на свої місця.

Концесії у СРСР.

Безвиглядність вкладання заграничних капіталів у відбудову радянського господарства.

Під повищим заголовком приносить великий німецький щоденник „Берлінер Тагеблят" обширну, поглядову статтю свого московського кореспондента п. Шеффера про концесії для заграничного капіталу в СРСР. Далі подаємо в скороченні її цікавий зміст.

На пять місяців перед появою декрету про введення нової економічної політики в СРСР появився був 23. листопада 1920 р. декрет „про загальні господарські та юридичні умовини для концесій". Одначе практично важко було цей декрет реалізувати перед впровадженням у життя нової економічної політики внутрі РСРС, дарма, що більшовики на цього дуже надіялися. Він же мав спричинити наплив капіталу та відреставрувати продукцію СРСР, а крім того спричинити деякі досягнення більшовиків на полі закордонної політики. Щойно по оголошенню декрету з лютого 1921 р., яким замикався період воєнного комунізму, а починався новий напрям економічної політики, напрям, що допускав творення нової буржуазії, щойно тоді набрав практичної вартости декрет про концесії. Бо щойно тоді, коли на шляху до соціялізму створено цей, так сказатиб, перестанок у виді НЕП-и, міг закордонний концесіонер найти в СРСР необхідні умовини до життя. А й для пролетарської держави став тоді чужий концесіонер зносніщим і менше небезпечним від власного непмана, що мріяв не тільки про забезпечення власної екзистенції, але й про боротьбу за соціяльні та політичні права. Одначе і для непмана і для чужого концесіонера мала велике значіння пересторога Леніна, про те, що як концесії так і нова екон. політика мають служити переходово цілям соціялізму, то значить, мають приспішити господарський розвиток СРСР до комунізму.

Маючи цю пересторогу Леніна на увазі, чужий концесіонер дуже застановлявся над тим, чи варто взагалі йти зі своїм капіталом до СРСР на те, щоби причинитися до скріплювання соціялізму? Тому не треба дивуватися, що концесіонери при заключуванні договорів вимагали для себе гарантій, що відповідали західним методам торговельної та економічної практики і які виплизали з їхньої психіки та рутини в таких справах.

Нині по обох сторонах невдоволення, тобто і по стороні концесіонерів і по стороні СРСР. Як, кажуть більшовицькі економісти, перед війною інвестовано в тій країні мілярди чужого капіталу, а тепер по пяти літах нагоди вкладати сюди продуктивно гріш, інвестовано раптом 50 а найбільше 60 мілйонів рублів? І в дійсности — каже Шеферер — в 1924 р. запропонували самі німецькі капіталісти аж 385 концесійних умов, отже половину всіх запропонованих, що висловлювалися в тому одному році і взагалі цифрою 700 пропозицій. Скільки гроша, енергії, часу та нервів зужили в тому часі обі сторони на дармо? Ми не вважаємо переконуючим пояснення на мляве темпо зросту концесій, яке заключається в тому, що доля уділених концесій на загал не заохочувала нікого до вкладання своїх капіталів у підприємства СРСР. Та ми мусимо підкреслити, що переходово більшість німецьких концесій працювала з великими втратами, в яких вони самі не винні, або винні в дуже малій мірі. Всі аграрні концесії мусіли бути вже основно сановані або їх капітал треба було доповнювати. Одиноке дійсно велике німецьке підприємство в СРСР., а то лісова концесія пробивається з великим трудом. Два або три менших промислових підприємства просперує переходово тому, що вони мають у СРСР необхідну і незаступиму вартість. Ще декілька підприємств иншого роду працювало тільки тому, що з болем про теперішні страти вяжуть надії на будуче. Підходячи до справи зі становища нинішніх відносин, треба ствердити, що всі концесії приносять втрати. Колиж ми кинемо оком поза німецькі концесії, то ситуація цілком не зміниться. Манганова концесія Гаріманa в Чіятурі мусіла служити 16 місяців на те, щоби переконатися, що при нинішніх відносинах вона не зможе істнувати. Англійці на золотих полях Лени теж повні журби. До того приходить ще цілий ряд концесій иншних народів, які будуть змушені себе ліквідувати.

Повищий перегляд концесій дуже незаохочуючий для тих, що бажалиб їх використати для свого капіталу. Практика заключування умов на концесії показала, що більшовики часто продавали кота в мішку, а концесіонери його в найліпшій вірі купували. Ось, наприклад, Гаріман робив концесію на манган не знаючи про те, що біля Нікополя є поклади мангану, які побють його експльоатацію в Чіятурі, великі німецькі рільничі концесії дістали землі для культурної управи збіжжа, а потім показалося, що ця земля надається виключно до випасу овець. Одним словом концесіонери падали жертвою незнання відносин у СРСР. І за те незнання заплатили дуже дорого. Инша річ, що комуністи, що важилися в тих випадках продавати кота в мішку, поступили неморально і тому підорвали всяке довіря до себе на тій ділянці. Та всеж ці випадки навчили і концесіонерів дуже богато і вони напевно в будуччині десять разів зміряють, тобто докладно перевірять те, що раз будуть купувати.

Дуже важкий розділ у житті концесіонерів творять соціяльні тягарі, особливо зобовязання супроти робітників. Державні промислові підприємства їх не виконують в цілости, бо не можуть, але приватні мусять виконувати, бо робітникам допомагає проти капіталістів держава. В державному підприємстві пролетарський уряд себе оправдає перед робітництвом, чому не може заспокоїти всіх його потреб, а приватного підприємця за невиконання того самого та сама держава не погладить, а й робітник ніяких оправдань за невиконання не послухає, бо вважає приватного підприємця ворогом своїм і цілої державної системи. На приватних підприємствах працює в цілому РСРС раптом 180 тисяч робітників (на загальну їх скількість біля шести мілйонів у цілому союзі). З того заледви третина тобто 60 тисяч працює у концесіонерів. Соціяльні тягарі виносять 40 відсотків заробітків робітника. До того соціяльні тягарі, як і заробітна плата, з року на рік росте. Всього того концесіонер не може витри-

---

Red. czas. „Dilo" we Lwowie, Pr. 584/26. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej I Sąd okręgowy karny orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie „Dilo" Nr. 288 10.965) z dnia 28. grudnia 1926 pod tytułem: „Nowyj kurs" ustęp między słowami: skazatysz..... a słowami: ery rozpodił zawiera znamiona zbrodni z § 65 a) nk., że zatem zarządzona przez Prokuraturę dnia 27./12 1926 konfiskata jest sprawiedliwosna i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk.z 17. grudnia 1803 Dz. p. p, Nr. o 6x 1803 t. j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. — Lwów, dnia 28. grudnia 1926 r. Nawel

мати, дарма, що вважають його ворогом пролетарської держави.

Далі звертає Шеффер увагу на фінансові труднощі для концесіонерів. Завдяки валютовим відносинам, що панують тепер у СРСР, концесіонери затрачують безповоротно великі капітали бо кожна інвестиція, що вимагає закордонних машин чи машинових приналежностей дає концесіонерові при нинішніх відносинах 50 відс. страти. Все це діється завдяки фінансовій калькуляції червінцем за посередництвом радянського державного банку. Наслідком того навіть большовики невдоволені вже з концесій заключених перед двома літами. А московські „Ізвестія" написали навіть, що концесії для СРСР навіть шкідливі, бо вони тільки вивозять капітали за границю. Очевидно, що все це брехня, бо концесіонери вложили таку масу заграничного капіталу і стільки його втратили, що ніколи мабуть тих втрат собі не повернуть.

Словом невеселі перспективи змалював Шеффер для всіх концесіонерів, як також для всіх тих, що хочуть ними стати.

ГУВАДА ґумовий обпас є найліпший.
990 7—14

Комівояжери.

Т. Голувко провокує українське громадянство.

Пепесівський спеціяліст від „меншостевих" справ Т. Голувко повернув з Праги. Як доносить варшавська преса, виступав він там у характері члена дорадного комітету для справ національних меншостей при політичному комітеті ради міністрів і в тому характері вів розмови з перебуваючими на еміграції українськими освітніми діячами в справах українського шкільництва. Звіт Голувка з його перетрактацій мав бути предметом нарад комітету для справ національних меншостей.

Зновуж львівська рептилька „Дзенник Львовскі" подає, немов то в „тутешніх українських колах" себ-то в тих хлібоїдських колах, які гуртуються біля того органу) одержано відомість, що предметом конференцій Голувка з українськими професорами в Чехословаччині були справи шкільні, а головно справа українського університету. Українські вчені ніби то мали згодитися на створення українського університету в одним із східно-галицьких міст з виключенням Львова.

Очевидно, всі ці відомости польської преси треба приймати з великими застереженнями. Вони належать до того „меншостевого" вітру, який від часу до часу зривається у варшавських міністерських і партійних заулках і який піском „толерації" і „лагідного курсу" у відношенні до „меншостей" засипує очі здезорієнтованій Європі. Т. Голувкові вже не вперше по бувати в Празі і вести переговори, з яких ніколи нічого не виходить. Головна річ, що не комівояжерство було ротателеграфоване по світу пресовими агенціями і служило доказом, як то польські чинники журяться „нац. меншостями".

Ця тактика польських урядових і громадських чинників набрала такої „фінезії", що в останньому часі навіть фантазії одної хорої людини подано до відома більшости акредитованих у Варшаві послів, щоби тільки доказати, як „гармонійно" укладаються відносини Польщі до „меншостей взагалі, а до Українців зокрема.

Таким чином відіграно вже х-ту з черги комедію. А тепер дещо з „meritum". Дивно виглядає, що польські чинники зі своїми університетськими чи взагалі шкільними пропозиціями вдаються до учених емігрантів, які репрезентують тільки і виключно себе, які — відірвані від краю і його життя — взагалі не можуть нічого приймати, ані акцептувати. Тим більше в університетській справі не можуть вони виключати Львова — як осідку університету, бо вже це одно засудило їх на вічну банїцію з боку українського громадянства. Вкінці годиться зазначити, що оскільки відомости польської преси відповідали дійсности, то це булоб ще одним і вже нераз ствердженим доказом польського комедіянтства. Поляки, а між ними і Т. Голувко, знають дуже добре, що університетська справа, як і кожна инша, може бути розв'язана тільки в політичній площині, шляхом безпосереднього зв'язку польських урядових чинників з політичною репрезентацією українського народу. Всяка инша спроба розв'язки є несоріозною і зразу засудженою на невдачу. А це якраз найголовніше. Не думаючи поважно про розв'язку шкільного питання взагалі, а справи високого шкільництва зокрема, польські комівояжери в роді Голувка провокують тільки українське громадянство і насміхаються з болючої справи українського шкільництва.

Жіночі модні матер'яли
Шовки, Полотна
Мужеські сукна
1931 78—2
прима найдешевша
ФІРМА
РОМАН
ЗУБИК
Львів, Галицька 16.

Припинення імґрації на Україну.

Україну кольонізують не тільки Жидами, але й імігрантами з Канади і Закавказя. І все це робить харківський уряд, що прекрасно знає про велике земельне перенаселення України.

Ось дня 22. грудня 1926 рішила т. зв. велика президія Всеукраїнського Центрального Викон вчого Комітету Рад припинити на будуче імміграцію духоборів з З кавказя і з Канади на Україну але не тому, що на Україні за мало землі для місцевого населення, а тому, що духобори не дотримали умови.

Ще в 1923 р. виділено для духоборів 20.100 гектарів землі, яку вони мали скольонізувати. Закавказькі духобори не виконали умови і не заселили призначеної для них площі (1.300 гектарів) до 1. серпня 1926 р. Канадійські духобори теж не виконали зобовязань і не скольонізували до того самого часу на їть половини призначеної для них землі. Вони переселили раптом 18 родин на площу 317 гектарів.

З уваги на те, президія ВУЦВК-ту рішила — як повідомляють Вісти" — „визнати недоцільним і недопустимим залишити за закавказькими та канадійськими духоборами всю земельну площу без належного використання її при гострім малоземеллі на Україні". Президія далі рішила заселену вже духоборами площу оставити за ними, дати ще 1.760 гектарів землі для тих 100 родин канадійських духоборів, що там поліквідували вже свої господарства та мають приїхати на Україну до 1. травня 1927 р. Решту землі рішено передати до розпорядимости вільного кольонізаційного фонду для потреб внутрішнього українського переселення.

Ясно, що при тому внутрішньому переселюванні найкраще виходять Жиди, бо дістають все найкращі землі під кольонізацію і користуються не лише державною допомогою при загосподаровуванні, але й беруть великі гроші від закордонного, переважно американського, жидівського капіталу.

Всеж у офіціяльній більшовицькій мові це припинення імґрації духоборів на Україні робиться в інтересах нібито „задоволення потреб безземельного і малоземельного селянства України".

Як хочеш справді купити дешево і добре
ОКУЛЯРИ І ЦВІКЕРИ
Ідн до ф-ми 820 19-20
ЛЕВ АППЕЛЬ і С-КА
Львів, вул. Леґіонів ч. 1.

Радянська Україна.

Приватні покупці завойовують нову ділянку торгівлі.

З Дніпропетровська доносять, що там всю торговлю яйцями і маслом всецілс оголосили приватні торговці. Вся акція приватних крамарів має зорганізований характер. Ведуть її не місцеві купці, а московські та харківські. Вони мають широко розгалужену агентуру не тільки о місті, але в цілій окрузі. Агенти оглядають ваанси, скуповують товар і доставляють його не масово, а невеличкими поодинками, що не перевищують ніколи 30—40 пудів масла і 10—20 пачок з яйцями. Ціна на масло устадилася останніми часами на 1 карбованець 60 коп. за фунт, а десять яєць коштує 70—75 копійок. Змагання кооператив закуповувати масло і яйця безпосередньо у селян, потерпіли повну невдачу. „Агенти московських і харківських спекулянтів пише дослівно „Комуніст" — ведуть організований вивіз яєць та масла на північ, де також захоплюють ринок, встановляючи свої ціни". Недавно ми читали, що приватні посередники роблять велику конкуренцію державним органам при закупні збіжа, яким вони теж спекулюють і вивозять його на північ. Нині розкривається перед нами нова ділянка, яку всецілю опановує приватний крамар. Ця вістка про відносини в Дніпропетровську має справді льокальний характер, але вона доказує, що її не можна льокалізувати, бо коли вже спекуляція продуктами має свій початок аж у Москві, то годі припускати, щоби вона обмежувалася до самого Дніпропетровська. Иншими словами, приватний капітал конкурує з державою і то успішно, бо має підтримку населення.

ВАСИЛЬ ЛУКИЧ.

Історія політичної думки Галицьких Українців 1848—1914

на підставі споминів написав д-р Кость Левицький, Львів, 1926.

Накладом власним. З друкарні ОО. Василіян у Жовкві. — Стор. 432 малої 8-ки. — Ціна 15 зол.

(Докінчення).

Шестий період, 1890—1895: Нарада нотаблів, 1890 р. — Заснування радикальної партії 1890 р.— Нова ера, 1890 р. — Перші наслідки нової ери. Становище вижидаюче, 1891 р. — Реформа в тов. „Просвіта", 1891 р.— Синод провінціяльний, 1891 р. — Заснування тов. „Дністер", 1891 р. — Русофільське віче у Львові, 1892 р. — Прояснювання новоерської політики. — Збори „Народної Ради" з р. 1892 р. — Збирання фонду на будову театру, 1886—1892 рр. — Повалення гр. Таффого, 1893 р. — Залізна рука гр. Казимира Баденього. — Пригоди митр. Сильвестра Сембратовича, 1893 р. — Перенесення Маркіяна Шашкевича до Львова, 1893 р. — Вісти з України, 1893 р. — Розбиття руського клюбу в парляменті, 1894 р. — Іще справа обєднання партій, 1894 р. — Надзвичайні збори „Народної Ради" у Львові, 1894 р. — Вистава краєва у Львові, 1894 р. — Змагання організаційні, 1894 р. — Закінчення сойму галицького, 1894 р.

Семий період, 1895—1900: Новий курс політики гр. Казимира Баденього, 1895 р. — Вибори до сойму галицького, 1895 р. — Грімкий протест, 1895 р. — Збори радикальної партії, 1895 р. — Новий сойм галицький, 1895 р. — Збори „Народної Ради", 1896 р. — Рада державна, 1896 р. — Нові партії, 1896 р. — Сесія сойму галицького, 1897 р. — Розвязання парляменту і кріваві вибори, 1897 р. — Нова Рада державна, 1897 р. — Двобій гр. Баденього, 1897 р. — Всенародне віче, 1897 р. — Поліція в парляменті і повалення гр. Баденього, 1897 р. — Олександер Барвінський в делегації, 1897 р. — Знаменні збори „Народної Ради", 1897 р. — Сойм галицький під одним прапором? — Гр. Франц Тун стає премєром, 1898 р. — Національні маніфестації, 1898 р. — Почин кооперативної організації. — Дальші боротьби в парляменті, 1898 р. — Нова струя еміграційна і парцеляція, 1898 р. — Знов сойм галицький, 1899 р. — Безперервні змагання організаційні, 1898 і 1899 р. — Два владики, 1899 р. — Памятна заява п. Дашинського, 1899 р. — Перехід до ери премєра Кербера, 1900 р.— Поширення народної партії в національно-демократичне сторонництво, 1899 р. — Боротьба проти зміни статуту „Просвіти", 1900 р.

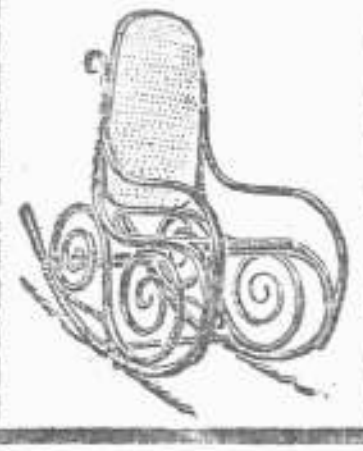
Осьмий період, 1900—1907: Сойм краєвий, 1900 р. і здержування заробкової еміграції. — Програма д-ра Кербера, 1900 р. і перша промова п. Василька. — Народні віча в краю за поділом Галичини і загальним правом виборчим. — Справи організаційні і вибір д-ра Евгена Олесницького послом соймовим, 1900 р. — Розвязання парляменту 1900 р. і нові вибори. — Коротка соймова сесія і події з початком нового сторіччя, 1901 р. — Нова Рада державна, 1901 р. — Народний зїзд, 1901 р. і Народний Комітет. — Рада державна і спільні делегації, 1901 р. — Сецесія наших послів соймових, 1901 р. — Соймові вибори, 1901 р. — Академічне віче у Львові, 1901 р. — Зміна польського курсу, 1901 р. — Наглий внесок п. Романчука з приводу галицьких виборів. — Демонстрація наших студентів у львівськім університеті дня 19. падолиста 1901 р. — Справа університету в Палаті послів і осуд Львівського сенату. — Сецесія наших студентів, 1901 р. — Два ювілеї наших організацій, 1901 р. — Новий сойм галицький, 1901 р. — Вжесня тут і там. — Дальші наради палати послів, 1902 р. — Становище наших організацій супроти грядучих подій, 1902 р. — Сойм галицький, 1902 р. — Кривавий день 2. червня 1902 р. у Львові. — Страйки рільничі, 1902 р. — Дебата в палаті послів. — Народний зїзд, 1902 р. — Закінчення сойму галицького, 1902 р. — Мобілізація сил, 1902 р. — Наші посли проти правительства д-ра Кербера, 1903 р. — Наладнення сезонових робіт в Німеччині, 1903 р. — Гр. Андрій Потоцький намісником Галичини, 1903 р. — Український рух в краю і за кордоном, 1903 р. — Дальші наради сойму галицького 1903 р. і несподівана сецесія. — Становище нашого громадянства супроти сецесії послів соймових. — Палата послів знов радить, 1903 р. — Свято в честь Миколи Лисенка у Львові, 1903 р. — Наші змагання організаційні, 1903 р. — Японсько-російська війна, 1904 р. — Указ намісника Потоцького проти заробкової еміграції. — Польська нервоза чи самоволя — Вислід сецесії послів соймових, 1904 р. — Привіт д-ру Керберові у Львові, 1904 р. — Нова сесія сойму галицького, 1904 р. — Рішуча опозиція наших послів в парляменті. — Народний зїзд, 1904 р. — „Народний Дім" в Перемишлі, 1904 р. — Міністерство бар. Гавча, 1905 р. — На всі боки обганялись. — Загальне право виборче в Австрії, 1905 р. — Вічева агітація про загальне право виборче в рр. 1905 і 1906. — Просвітні і економічні організації в краю, 1905 р. — Рівнобіжна діяльність по обох боках кордону, 1905 р. — Депутації до Відня в справі реформи виборчої, 1906 р. — Всекраєве народне віче у Львові, 1905 р. — Перший проект реформи виборчої. — Кривавні події на львівськім університеті, 1906 р. — Дальші наради парляменту, 1906 р. — Князь Конрад Гогенльоге, небувалий премєр. — У перерві нарад про реформу виборчу. — Макс Володимир Бек став

Одинока і найліпша паста до обуви є
„ЕЛЄҐАНТ"
О. ЛЕВИЦЬКОЇ І Ски
Львів, Кордецького 51.

Змова в Болгарії.

Париж, 31. грудня 1926.

Часописи повідомляють із Софії, що останні арештування комуністів довели до викриття змови. Змовники постановили були повбивати всіх міністрів, заволодіти міністерствами, банками і казармами та приневолити короля до абдикації.

МЕБЛІ, МЕБЛЕВІ МАТЕРІЇ, ДИВАНИ, ПОРТІЄРИ, ФІРАНКИ, ЛІЖКА, ПОСТІЛЬ
:: ПОРУЧАЄ НАЙДЕШЕВШЕ ::
ЙОСИФ ШУСТЕР
ЛЬВІВ, Рутовського 10
1216 Телефон 32-54. 4—4

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

1237 Фірма 1—4
„МОДА" Львів, Ягайлонська 12.
продає на вимку і новий рік сукні, блюзки, шльофроки, светери, пальовери, жіноче біллє, панчохи, реформи
о 20 проц. дешевше як скрізь.
Позір на фірму „МОДА", Ягайлонська 12, вхід через сінь.

Анулювання прес. декрету.

Закон з 15. грудня 1926. — Справа інвестиційних кредитів на військові цілі. — Позичка від Моргана. — Підвищка чиншів для однокімнатних мешкань здержана.

Варшава, 31. грудня 1926.

В „Д. У." ч. 128 з дня 30. ц. м. оголошено закон з дня 15. грудня 1926 в справі анулювання правної сили розпорядку президента Річпосполитої з дня 4. листопада 1926 про кари за розповсюднювання неправдивих відомостей, як і про кари за зневагу властей і їх представників.

Заповіджене на понеділок засідання буджетової комісії відложено на один день пізніше. Справа, що цікавить усіх найбільше, це інвестиції кредитів на військові цілі. Цієї справи не поладнано в другому читанні наслідком непорозуміння між комісією і урядом. В часі свят урядові круги відбули в цій справі цілу низку конференцій. Зачувати, що становища уряду на комісії боронитиме віцепреміер Бартель, бо марш. Пілсудський не має наміру являтися в соймі.

До Злучених Держав має виїхати польська господарська комісія під проводом Гловіця. Одні кажуть, що це відповідь на місію проф. Кемерера, инші впевняють, що місія їде з метою роздобути для Польщі позичку від Моргана, яка нібито вже так якби поладнана. Ця позичка має бути вужита на інвестиції і на підтримку курсу золотого.

В 128. ч. „Д. У." оголошено декрет, що має силу закону, на основі якого продовжено на дальших 6 місяців правну силу новелі до закону про охорону льокаторів. Таким чином здержано 6 проц. підвишку чиншів з днем 1. січня для однокімнатних мешкань.

Новий переворот у Греції!

Берлін, 31. грудня 1926.

Із Солуня повідомляють що в тамошнім військовім гарнізоні дається завважити революційний рух. Стаціоновані там війська нібито почали похід на Атени, щоби повалити теперішній уряд. Також в Атенах кружляють чутки про приготовлюваний новий переворот, якого ціллю реституція монархії в Греції. Уряд мабуть стягає вірні відділи моряків, щоби запевнити собі безпеку.

Урядово заперечують, начеб у Греції приготовлявся військовий переворот.

Троцький амбасадором у Берліні.

Париж, 31. грудня 1926.

„Шікаго Трібюн" повідомляє, що предложення Сталіна узглядніно і Троцький буде іменований амбасадором СРСР. у Берліні. Дотеперішній большовицький амбасадор у Берліні Крестинський займе становище в Парижі на місце Раковського, який відійде до Льондону.

Біржа.

Гроші.

На приватній біржі курс доляра виносив 8·99—9·00 зол.

З судової салі.

Присуд у розправі за вбивство Романа Венклєра.

Львів, 1. січня 1927.

Прокуратор Гриневецький, резюмуючи вчора у кінцевій промові висліди розправи проти функціонарів поліції Качора і Ковальковського, обвинуваченых за вбивство Р. Венклєра, зазначив м.ін., що коли за чинний виступ на поліцая виновника засуджено на смерть і повішено, то суспільність має право домагатися, щоби таких поліційних функціонарів, яким закон передав нагляд над безпекою життя і майна горожан, — строго покарано, коли довпяють законів. Оборонці — говорив прокуратор — доказували невинність своїх клієнтів, а оборонець Ковальковського станув на становищі, що треба віддати під оцінку суду не особи, лише систему, приноровлювану на поліції. Нема сумніву, що погляд про систему є вдучний і нераз осуджувано його. Певно і в цім випадку виконавці тої системи здавали собі справу зі своїх учинків і мусять понести відповідальність за свої вчинки.

Після наради трибунал проголосив присуд, на основі якого обв. Качора засуджено лише за тяжке ушкодження тіла на 10 місяців вязниці з почисленням 5-місячної слідчої вязниці, дате Ковальковського увільнено від обвинувачення.

В умотивуванні присуду председник завважив, що у висліді розправи трибунал не найшов доказів, що обвинувачені вбили Венклєра. Бо згідно з опінією лікаря безпосередньою причиною смерти Венклєра було ушкодження крови, спричинене зломанием долішньої щоки. Матеріял доставчений судові не доказує, що щоку зломали обвинуваченні. Зате трибунал признав, що обв. Качор завдав Венклєрові контузії, чим допустився лекчого тяжкого ушкодження тіла і дате засуджено його на кару 10 місяців. Щодо обв. Ковальковського розправа не дала основи, щоби його вину признати доказаною і тому його увільнено. Прокуратор зголосив відклик від проголошеного присуду. В справі Ковальковського оборона поставила внесення, щоби Ковальковського негайно випущено на волю. Трибунал пристався до того внесення. Прокуратор і щото тої уклали зголосив зажалення неважности, тому Ковальковського задержано в слідчому арешті.

НОВИНКИ.

— **Наш баланс.** В минулому році діждався наш орган 122 конфіскат на всіх 291 чисел. Коли взяти під увагу, що прокураторський олівець гуляв звичайно в кількох (пересічно в 4—5 місцях кожного сконфіскованого числа, то всіх сконфіскованих місць у „Ділі" було пів тисячі. Це, правда, не рекордове число наших річних конфіскат, але всеж таки таке поважне, що про це повинні почути в культурнім світі. Обовязком наших людей за кордоном подбати про те, аби широкий світ знав, що мало не кожне друге число одинокого українського щоденника на західно українських землях відпадає конфіскаті. Це краще всього говорить про ті умови, в яких приходиться працювати українським робітникам пера під Польщею.

— **Добра новина.** Наша найстарша кооператива „Народна Торгівля" набула цими днями товаровий магазин, положений при торі Vi, на товаровому дворі у Львові, збудований „Пезет м", а який в останніх часах був власністю „Акційного Банку Звязкового". Таким чином спонилося давне бажання членів Н. Т. При цій нагоді Народна Торгівля просить українське громадянство, щоб якнайчисленніше вступало в її члени і таким чином скріпило її в змаганнях до щораз кращого розвитку.

— **Смерть нім.-франц. поета Рільке.** З Монтро помер відомий німецький поет-лірик Райнер Марія Рільке, що в останніх часах став писати і по французськи стягнувши через те на себе гнів своїх німецьких земляків. Його твори відмачаються незвичайною простотою вислову, великим передухновленим музикальністю слова і дуже оригінальними темами. Уродився він у Празі і в своїх жилах мав богато слов'янської крови, чим пояснює собі його любов до Росії, яку він відвідав в 1900 р. і 1901 р. Був приятелем Льва Толстого, якого відвідував в Ясній Поляні. Перекладав також твори Толстого на німецьку мову. Рільке постійно гостився. Писав небогато, але всі його твори майстерно викінчені і діють на читачів як глибиною змісту, так і своєрідним стилем. Українцям буде цікаво довідатися, що Райнер Марія Рільке ще далеко до світової війни зацікавився українським народом, його минулим і його відродженням, чому дав вислів у своїх новелях з українського життя (пор. його збірку Geschichten vom lieben Gott"). Чи не найкращий його твір — це поема, писана білим віршом, п. з. „Дума про любов і смерть кornета Христофа Рільке" (перекладена на українську мову В. Залозецьким і друкована перед кількома роками в Літературно-Н. Вістнику). В німецькій мові розійшлася ця поема в 300.000 примірників. З инших відомих творів Рільке назвемо ще його „Книгу годин" і „Життя й осінь". Крім того видав цілу низку студій і монографій сучасних мистців. Помер Рільке після 4-тижневої хороби в 51. році життя. Сучасна европейська література стратила в ньому одного з найбільших артистів.

— **Середновічча.** З жидівської „На Фольксцайтунг" довідуємось, що управа жидівської громади у Варшаві мала цікаву дискусію над субвенцією для жидівського театру. Один з членів цієї громади старозаконний хасид Еленбоген заявив, що він не мав би нічого проти такої субвенції, якби цей театр не грав у п'ятницю та суботу, і якби на сцені не виступали жінки разом з мущинами. Цікаво, як цей добродій уявляє собі пєсу.

— **Гарні насліди очки над здоровлем.** На Різдвяних святах затоїлось у Нію Йорку кількасот осіб алькоголем. Всі вони добували алькоголь потайки, тому, що його продажа заборонена, в дусвят без трохи питва, видно не всюди закутки ачать в Америці. Голова „уряду здоровля" Норріс заявив, що причиною цих затроєнь був розпорядок, щоби денатурат мішати з отруйними елементами які спричиняють слепоту та божевілля. Таким способом уряд хотів здержати людей від денатуру. Зовсім як царський підчас війни. Показується, як колись, що такі варварські засоби для збереження людем здоровля перед алькоголем, гірші як пянство.

— **Злодійство, література, кіно** Послухайте двох свіжих прикладів, що література з одного боку, а кіно з другого має свій вплив, навіть на злодіїв. У Нію Йорку живе вломник-джентельман, по найкращім зразку кримінальних оповідань Гастона Леру. Збудивши в 3-ій год. уночі самотну даму своїм шумом підчас огляданя її хати, видобувся, прохав вибачення, що перешкаджає їй, лишив їй памятковий дорогоцінності, які вона прохала не забирати, тихо та чемно вибрав те, що потребував і відходячи, прохав її присягнути на Біблію, що вона зажде кілька хвилин з повідомленням поліції, заки він не щезне. Поворосту хочеться крикнути: „що за приємність бути так ограбленим! Зате одна студентка в державі Техас. Ребека Роджерс, безумовно відчула на собі надто сильний вплив кінових знимок з цієї країни. Вона підпалила по сусідству якогось банку будівлі, скомпліковала із суттям урядовця, вийшла до банку, представилась як репортерка газети, приложила директорові револьвер до голови і казала собі видати 250.000 доларів. Коли її зловили, вона заявила, що хотіла... пережити сенсацію. Та слідство виказало, що вона відразу переживала такі теми сенсації, добуваючи гроші як розбишака...

— **Фабрика дегорових сирів „Лєкта"** в Підволочиськах приймає учеників до науки. Зголошення приймає В. Павлюк. 1236 1—1

— **Ужывайте** тільки пасту до обуви **Елєґант О. Левицької і Син,** Львів, Кордецького 51. 1220 3-7

Посмертні згадки.

Ізидор Пришписький, емеритований дистр. капітан, помер дня 29. грудня 1926 р. в 72 році життя в Бурдюжниках. — В.І.П.

ОПОВІСТКИ.

Концерти Українського Національного Хору Д. Котка:

Неділя 2. І. — Стрий.
Понеділок 3. І. — Мар'ямпіль.
Второк 4. І. — Мар'ямпіль.
Середа 5. І. — Галич.
Пятниця 7. І. — Болшівці.
Субота 8. І. — Болшівці.

премієром Австрії, 1906 р. — Парляментарні ферії, 19 6 р. — Докінчення нарад в справі реформи виборчої. — На закінчення секесія наших послів. — Барон Еленталь міністром справ закордонних. — Закон про виборчу реформу санкціонований дня 26. січня 1907 р. — Наради партійні. — Оживлення нації.

Ми навмисне навели заголовки поодиноких розділів, з котрих складаються подані в книзі періоди, які в своїй сумі дають перегляд історії політичної думки галицьких Українців в рр. 1848—1907, щоби виказати, як то пов. автор подає в тих заголовках маркантні факти, події і епізоди, в котрих галицькі українці брали участь, або котрі їх дотичили, — почім обговорюючи й освітлюючи їх, наводить дослівно, не змінюючи навіть мови, різні відозви, адреси, петиції, меморіяли, внески, заяви, деклярації, постанови, програми, міністеріяльні розпорядки й відповіді, звіти з засідань, віздів, віч, зборів, нарад, манифестацій, демонстрацій, депутацій, сецесій, організацій, національних свят і т. п.

Вже подані вгорі заголовки свідчать, яким величезним матеріялом орудує автор „Історії політичної думки галицьких Українців", хоч це ще не все, бо богато дечого подає ще сам при поодиноких відділах, що не було ніде друковане, а що він як діяльний учасник політичного руху від 1883 р. і повголітній політичний провідник знає з власної автопсії, або від визначних політиків, чи від сфер, що кермували політичними справами Австрії.

Повищі матеріяли незвичайно цікаві. Перед нашими очима пересуваються події і епізоди, на котрі ми гляділи, особливо від другої половини 70-их років минулого століття, які ми переживали, або були навіть їх діяльними учасниками.

Розпочате шан. автором видання, що є поважним вкладом в нашу політичну літературу, представляє для людей, що у нас займаються публичними справами, велику вартість. Буде це підручник, котрий будуть мусіти добре вистудіювати всі ті, що схотять у нас посвятитися політиці. Для тих людей буде він неоціненої ваги, бо звільнить їх від страти часу при шуканні по бібліотеках за різними часописами; публікаціями і виданнями, що часто є вже б бібліографічною рідкістю.

Видання, про котре отсе пишемо, обчислене видно не тільки на спеціяліст в, але на загал, бо написане незвичайно популярно і приступно та читається легко, немов яке вправною рукою написане оповідання.

Книга, приоздоблена 91 ілюстраціями, відбитими вельми старанно, видана новими, дуже гарними, черенками. Формат вигідний і практичний.

Цикль популярних викладів з ріжних областей науки розпочинає Товариство Українських Ремісників і Промисловців „ЗОРЯ" у Львові. Перший мальовничий виклад відбудеться в неділю, дня 2. січня 1927 р. о 12-ій год. в пол., у власній салі, при вулиці Вірменській ч. 25. Явіться численно! 1—1

З „Народньої Торгівлі". Загальні Збори „Народньої Торгівлі", які відбулись дня 23. грудня 1926 постановили виплатити 12-процентову дивіденду від членських уділів і 6 пред. звороту для членів від готівкових закупів зареєстрованих в книзі закупна товарів через членів. При неповних уділах будуть признані товарові звороти і дивіденда допускані до уділів. При уділах повних — дивіденда і звороти будуть виплачувані членам. — До Надзірної Ради „Народньої Торгівлі" увійшли при доповнюючих виборах: д-р Кость Левицький, радник Роман Сосновський, п. Іван Мартюк і п. Антін Гумин. Членами Контрольного Комітету є, як попередньо: дирізан Филипович, дир. Сильвестер Генасимович і зар. Ярослав Колтунюк. 1233

Передсвяточна ярмарка. Жіночий Кружок „Рідної Школи" ім. Г. Баранівни улаштовує в неділю дня 2. січня 1927 р. в домівці при вул. Мохнацького ч. 12. ПЕРЕДСВЯТОЧНУ ЯРМАРКУ на доходи наших дівочих пред. Вітається в 10-ій годині рано.

Дня 11-го січня 1927 р. відбудеться в ЛАВОЧНІМ лецький торг на худобу, сільні продукти і т. п. Слідуючі торги будуть відбуватися що другий второк. — Управа Громади Лавочне. 1235 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

КУПУЙТЕ КАЛЄНДАР-ЕНЦИКЛЬОПЕДІЮ „ТОВАРИШ" на 1927 рік. Ціна 2·50 зол. Замовлення посилати: Кооперативна „Друкар", Львів, Руська 2. 19—?

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 33-?

1 зол. 50 сот. коштує одна ложка, або вилки з дитячого срібла у Мандля Коперника 14. Поруч кіна Коперника. 1681 6) 9—?

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат

Д-р Михайло Терлецький

переніс свою канцелярію
1239 з Дрогобича 1—3

до Львова, вул. Баденіх 12.

Д-р Фелікс Ган Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
Львів, Городецька 46. Телеф. 831
Пересвітлення Рентгеном. 1170 10-33

Лікарсько-дентистичне Заведення

д-ра Симона Раппапорта
Якова Насса

ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17 II.

Пльомбування й вирівнювання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті на американському системі. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям і студентам значна знижка. 1197 Полякові в святах. 4—5

КУХОННЕ НАЧИННЯ
в найвищих якостях і фабричних цінах поручає 1075 7—8
МАРІЯН КОСЬЦЮК
Львів, вул. Чарнецького ч. 1.

„ОЛЬКА" Одинокий спеціяльний склад панчіх і трикотових виробів — поручає **найдешевше** трикотове біля, вовняні панчохи, рукавички, скарпитки, светери, 1041 **пульльовери,** мужеські, жіночі і діточі. 7—9

РИНОК 35.
БІЛЯ НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ

ЦУКОРНЯ
ПЧІЛКА
Львів, Ринок 27.
поручає на СВЯТА свої цукорняні вироби.
Замовлення виконує солідно
1224 і дешево. 2—4

1863—1926
Складниця колоніяльних товарів і делікатесів
Галицька 21. — **Львів** — Галицька 21.
Маріян Баллабан
поручає першорядної якости каву, чай, чекоради, какао, цукри, консерви, сири і всілякі спожівні артикули. **Щоденно свіжа вудженина.** Спеціяльність **Празька шинка**, — труфлева, чайна, брунщвідська ковбаса. Щоденно **свіжі, незрівняної якости** пресовані дріжджі. Замовлення з провінції полагоджується відсторонно. 1114 5—6

Приготовляєте **КОНЦЕРТИ?** Жадайте повного **„МУЗИЧНОГО КАТАЛЬОГУ"** який висилає за надісланням 1.— зол. в значках почтових **Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка, Львів, Ринок 10.** 994 11—17

ПАМЯТАЙТЕ, щоби закупити 92 20-48
ЕОЛЬМУТТЕРА фарбу до біля в порошку, бо є о 100% дешевшою і лїпшою від всіх пудлкових паст і порошкових.
Х. ПЕРЛЬМУТТЕР
Бюро фабрики: Львів, Сонечна 26.

СПЕЦІЯЛЬНИЙ СКЛАД
ЛІНОЛЕЮ І ЦЕРАТ
ЛЕОПОЛЬДА ГААСА
Львів, Легіонів 3. — Телєфон 16-45.

поручає:

Лінолей „INLAID" в гарних не стираючихся взорах 200 цм. ширини **зол. 45·—** за метр.
Лінолей одноколіровий 200 цм. шир. під **зол. 30.—** за метр.
Дивани і диваники вовняні „TAEBRIS"

розмір	130x60	150x68	210x135	270x170	300x200	350x265
зол.	26·—	35·—	95·—	145·—	205·—	320·—

Капи на подвійні ліжка

з етаміни	тюлю	маркізети
зол. 56·—	68·—	89·—

Стори (Bonefemme) 250 цм. довгі

з етаміни	тюлю	маркізети
зол. 20·—	22·—	55·—

Білля столове біле або колірове
Комплєтний гарнітур 1 обрус і 6 серветок **зол. 28·50**
також в великім виборі:
Коци. Деркн до подорожі. Меблеві матеріяли, Кокосові хідники. Японські мати, моєжні карніші.

ЗАЛОЖЕННЯ З ПРОСИНІЙ ПО ЛАГОДЖУЄТЬСЯ ВІДСТОРОННО.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ
У ЛЬВОВІ, РИНОК 36
і в своїх 19 складах на провінції

1229 2—5 поручає

всі **святочні товари** по конкурентійних цінах, **казу, чай, какао** у власному опакуванні, **горівки** краєві і **заграничні,**

коняк МАРТЕЛЬ, ГЕНЕССІ, ОЖЄ-ФРЕР

:: **ВИНА: природні, богослужебні** ::

Гегедяйське 3/4 фляшка	зол. 4·50	Малага	зол. 10·—
Самородне	„ 6·50	Токай солодкий 1/2 фляшка	„ 12·—
Самородне-Токай	„ 7·20	„ витравний „ „	„ 12·—
Шато Палюджай	„ 6·60	**Австрійські природні:**	
Ледніка і Бадачонер	„ 6·60	Фесльмуер Габріт	зол. 7·20
Далматинське червоне	„ 5·00	Гумпольдскірхнер	„ 7·20
Бургер червоне	„ 5·50	Pelin—Picolnt	„ 7·50

Для вигоди споживачів ведемо детайлічну продаж нашого найліпшого
ДЕСЕРОВОГО МАСЛА
у слідуючих власних складах:

Львів, Ринок 10., вул. Костюшка 3, Лева Сапіги 21.
Станиславів, вул. Собіського 28.
Стрий, вул. Шевченка 3.
Самбір, вул. Костюшки 11а.
Перемишль, Ринок 23.
Коломия, вул. Шевченка 25.

Таким чином даємо змогу Вельмишановним Відборцям купувати прямо у продуцента товар повновартісний, нефальшований, здоровий і відносно дешевий, за що ручить

Управа Краєвого Молочарського Союзу
1238 **„МАСЛОСОЮЗ" в Стрию.** 1—2

СИМПАТИЧНА Лист з приємністю одержав. Чи відобрали відповідь в Адміністрації? Прошу о ласкаву відомість через Адміністрацію: під „Реоідеаліст". 1234 1—1

ФОРТЕПІЯН „DÖRA" малий, хрестовий, короткий. Кам, Коперника 16. Тел. 20—45. 1227 2—4

СТУДЕНТ філософії пошукує лекції на провінції. „Солідний". 1225 2—2

Тадей Цєсліньскі
заприсяжений доставець богослужебних вин
Львів, вул. 3-го МАЯ 5. — Телефон 68-81.
Репрезентація славної фірми Marceau в Bordeaux. Власні винниці в околиці Токаю. — Поручає на свята
ВИНА
французькі | угорські | від зол. **4·50**
Шамороднер „ „ 5·70
Тотай солодкий „ „ 8·40 1240 1—3
комбіновані **КОШІ** на **ДАРУНКИ**
ГОРІВКИ, ЛІКЕРИ І РОСОЛІСИ ПЕРШОРЯДНИХ ФІРМ.
КАВИ і ЧАЇ першої якости.

Небувала оказія від 31. грудня до 6. січня!
Тільки в тих днях відбудеться в балаватнім магазині
Ґ. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Легіонів 27
Велика продаж
1.200 РЕШТОК
повсякних, суконних, **вовняних**, фланельових, бархановик, бавовняних і полотняних, які надаються **на дарунки** на українські свята — по цінах о **40 процент дешевше від фабричних** цін. — Рівночасно для реклями 1.000 сортованих 1230 простирад по зол. 1 за штуку. 2—2

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 3 (10,971). Львів, в'второк 4. січня 1927. Poczłowe opłate ryczałtowe uiszczone. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зх., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зх. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

З другого боку.

Львів, 3. січня 1927.

Жидівські чинники в останньому часі все більше зацікавлення проявляють до українсько-жидівських взаємовідносин. На днях два органи двох дещо відмінних напрямків сіоністичної думки: грінбавмівський „Наш Пшеґльонд" і райхівська „Хвіля" розпочали анкетні заходи серед українських громадських діячів. Львівський орган пос. Райха вже заінавґурував друк анкетних відповідий голосами през. Ю. Романчука і д-ра Ст. Барана. Ці перші голоси попереджено редакційним вступом, в якому стверджується погіршення українсько-жидівських відносин. Причиною цього стану є — на думку східно-галицьких сіоністичних діячів — політичні події останніх місяців, як: польсько-жидівська угода, вбивство Шварцбартом Петлюри та інтерпретація тих подій українською й жидівською публіцистикою. Значну частину вини несе на собі варшавсько-жидівська преса, яка — мовляв — зі справи Шварцбарта зробила сензацію, а факт польсько-жидівської угоди схарактеризувала як акт асимілящйної й польонізаційної політики східно-галицьких сіоністичних менерів на „кресах".

„Українська публіцистика, що свою працю проводить тепер в дуже важких умовах, а в якій — на жаль — все рідше висловлюються найбільш заслужені і найкращі традиції політичної діяльности репрезентуючі українські ідеї, підхопила тактичні аргументи варшавсько-жидівської преси і спрямувала їх до жидівських політичних діячів на тутешньому ґрунті, забуваючи про спільні взаємні демократичної боротьби за національні права українців і жидів — тут, де вони поруч себе живуть і житимуть, де в інтересі обох народів лежить, щоби у взаїмне співжиття вкрадалося якнайменше фальшу і непорозумінь".

Змагаючи до усунення всяких неясностий в українсько-жидівському співжитті, редакція східно-галицького сіоністичного органу звернулася до поодиноких українських політиків і діячів з такими двома питаннями:

1) Як повинна взаїмно уложитися національна, суспільна і культурна політика обох народів, щоби увільнити взаїмні відносини від непорозумінь і неприхильности, а вкінцю і згідливе і позитивне співжиття обох народів?

2. Якими політичними засобами повинна змагати до тієї мети інтеліґенція і публіцистика обох народів?

Як бачимо, керманичі жидівського життя і жидівської опінії взяли в свої руки ініціятиву в справі наладження справних жидівсько-українських взаємин і створення умов для пригожого співжиття між українцями і Жидами. Розуміється, що ми з великим вдоволенням привіталиб цю благородну ініціятиву і підтриманиб цю бажану акцію, як би не премедитаційна фальшивість її заложення. жидівські політики замість йти простолінійно до наміченої мети, себ-то замість безпосередньо трактувати в тій справі з українськими демократичними партіями, виразниками організованої громадської думки, — вдаються до поодиноких українських діячів, з яких деякі вже перестали грати відповідальну ролю в громадському житті.

Обхідна тактика східно-галицьких жидівських менерів нагадує нам аналоґічну тактику їх союзників (як нпр. Ст. Грабського в університетській справі), тактику підривання й захитування політичних організацій при допомозі окружних ходів з другого боку. Сумніваємося, чи ця тактика приблизить її ініціяторів до осягнення бажаної мети, розуміється, якщо та мета подумана широ, серіозно і чесно, а не є випливом переходової тактики. Дозволимо собі зазначити, що подані два голоси (през. Ю. Романчука і д-ра Барана) вповні покриваються зі становищем української преси в українсько-жидівському питанні. Сивоголовий український діяч підкреслює, що співпраця між жидами й українцями може істнувати лише на означений час і до означених цілий, бо Жиди з огляду на свій наскрізь практичний характер і на свою атериторіяльність постійно йдуть з пануючими. Трівке наладнання відносин між жидами й українцями може наступити тільки в незалежній українській державі, себ-то тоді, як український нарід стане нацією державною, пануючою. Знову-ж д р Ст. Баран в принципі признає потребу жидівсько-українського зближення, одначе відмовляється від відповіди на поставлені питання — з огляду на те, що як дисциплінований член Обєднання не може висловлювати ніяких політичних енунціяцій без порозуміння і згоди управи Обєднання. Д р Баран зазначив іще, що передумовою взаїмного зближення є зрозуміння всім національно-жидівським табором (а не тільки жидівськими народовцями був. Конгресівки) національно-політичних змагань Українців та витягнення для себе політичних консеквенцій такого врозуміння.

З огляду на таке ясне поставлення справи, перфідно маркований наступ східно-галицьких асимілятрів на українську публіцистику минувся зі своєю метою. Так само окружний їх хід проти Обєднання застряг вже на перших кроках.

На вступі до своєї анкети східно галицькі жидівські менери з нелицюючою їм наївністю постановили здезорієнтувати українське громадянство і засуґґестіонувати своїх читачів, скидаючи вину за загострення жидівсько-українських відносин на жидівсько варшавську пресу й українську публіцистику. Як би не те, то всі „екстратури" східно-галицьких жидівських менерів вийшлиб у зовсім иншому світлі. Угода Райх-Грабський виглядалаб просто невинною забавкою або посереднім добродійством для українського народу, а атентат Шварцбарта був би тільки шляхотним відрухом наболілої жидівської душі.

Далекі від охоти вступати на полемічні шляхи, уважаємо собі обовязком звернути увагу наглих охотників до зближення з Українцями на деякі факти, які опоюкидують їхню премедитаційно-фальшиву наївність. Жидівсько-польська угода — це не діточі піжмурки, тільки далекосяглий, згідний з психікою нашого жидівства акт, який вирік на жагучій тязі жидів до пануючих. Не будемо входити в історію укр їнсько-жидівських взаємин, а вкажемо тільки на події останніх літ. Саме тоді, коли українська демократія без застережень обстоювала національну індивідуальність жидівського народу і незвичайно прихильно ставилася до жидівського народу, жидівські провідники під фірмою асимілятрів залюбки вислугувалися польській шляхті і поборювали еманципаційні змагання українців. Підтримуючи жидівських націоналів, українська демократія довела в 1907 до вибору 2 національних жидів (Ґаблєра і Малєра) послами в українських округах. З вибухом війни сіоністична партія Галичини проголошує (навіть спеціяльним плякатуванням) свої побажання українцям і полякам в напрямі здобуття незалежної України і незалежної Польщі. На словах все представляється гарно, навіть приманчиво, але на ділі жиди масово денунціюють найсвідоміших українських громадян — як „зрадників" Австрії, а жидівська товпа з питомим собі фанатизмом по варварськи знущається над арештованими українськими селянами і священиками. Після скінчення світової війни жиди проголошують на українській національній території свою невтральність в „польсько-українському спорі", себ-то зазначують свою непричасність до долі тієї землі. Одначе тієї „невтральности" вони не додержують. Ще перед вирішенням долі Сх. Галичини зривають невтральність, беручи участь у виборах до польського сойму. Свій крок оправдують вони специфічним положенням жидівського народу, а одночасно зобовязуються при допомозі здобутих через неучасть Українців у виборах мандатів боронити на соймовій арені прав та інтересів українського населення. Замість того виринула нова теорія, а саме, що жидівська репрезентація покликана дбати виключно про інтереси жидівського населення. Таким чином жидівські провідники, міцно тримаючи в своїх руках десять українських мандатів, зійшли зі широкої демократичної основи, заступаючи її шкурними інтересами „святого національного егоїзму". Висловом тієї ніби нової, а в дійсности старої „ідеольоґії" є була жидівсько-польська угода зі всіми її наслідками і декораціями (штайґеріяда, шварцбартіяда і навіть маґуліссіяда).

Тяготіючи до сильніших, жиди без застережень перейшли на бік панучих, стали авантардою польонізаційного походу на українських землях, врешгою — згідно зі своєю історичною місією.

Так представляються справи під люпою дійсности. Безприципність, шкурництво, служба інтересам пануючого — все те мусіло з нас вигнати ліберальну розслабленість до „нещасливого і переслідуваного" жидівського народу, а поставити нас на сторожі наших прав та інтересів. Будучи далекими і чужими расовому антисемітизмові, мусимо оцінювати жидівську політику з точки інтересів української нації і на основі того регулювати наше відношення до жидів, як і до кожного іншого народу.

Очевидно, ми все готові до вирівнання розходжень, до зближення з жидівським народом і до співпраці з ним, однак передумовою цього є корінна зміна жидівської політики і тактики. Без переведення такої зміни, а навпаки всякі окружні ходи та намагання розсварити нас з принціповими жидівськими діячами є тільки паїрництво і грубою невручністю.

Зпоза куліс КП(б)У.

Дещо про теперішні настрої комуністів у справах національної політики.

Один з бувших опозиціоністів у комуністичній партії більшовиків України (КП(б)У) і один з ідеольоґів опозиції, відомої під назвою „федералістів", Георґ Лапчинський пише на сторінках харківського „Комуніста" про помилки колишніх противників політики КП(б)У в національній справі. Тих помилок допускався і Лапчинський, як провідник опозиції. Заключалися вони в тому, що „федералісти" (а потім боротьбісти і укапісти) домагалися господарського уневалежнювання України від Москви, заміни напливових, зайшлих московських комуністів, що не мали ніколи нічого спільного з Україною, що вели централістичну московську політику визиску на Україні, українськими комуністами, тобто людьми, що національно приналежать до українського народу, що звязані з Україною, що розуміють її інтереси і що поведуть дійсно українську національну політику. За таке становище КП(б)У „федералістів" осудила та виключила свого часу з партії. Між виключеними був і Лапчинський.

Тепер Лапчинський знов у партії. А вступив він до неї, як сам каже, тому, що партія вступила на правильний шлях національної політики. До статті Лапчинського ми ще повернемо при иншій нагоді. Нині хочемо навести з неї лише те, що замальовує теперішні настрої внутрі КП(б)У в справах національної політики на Україні, дарма, що КП(б)У приняла минулого (1926) р. в червні відомі тези про українізацію.

— „Я доводив — пише Лапчинський — що інерція старого всеросійського централізму й після революції причиняється до нехтування інтересами „окраїн": ці погляди вважалися за націоналістичні... Але нині хіба партія офіційно не заявляє, що економічна та культурна нерівність для окремих частин СРСР, — колишніх кольоній російських — ще й досі істнує, і ліквідується її лише поволі, дарма що радянська влада поставила собі завданням, як найскорше цю нерівність знищити?... Я домагався обєднання з боротьбістами та укапістами, коли проти них велося нещадну боротьбу. Але пізніше хіба обидві ці партії не злилися з нашою, та бувших їхніх членів не пускається нині дуже часто на відповідальні, провідні партійні та радянські пости, де вони беруть активну участь у будівництві радянської України?

Це правда, що нині так воно діється, але... діється це відносно тих бувших членів укапістів, боротьбістів і федералістів, що покаялися і що визнали як Лапчинський правильність політики КП(б)У. Та пригляньмось характеристиці настроїв у КП(б)У.

„Поперше — пише Лапчинський — кожний, хто добре знає склад наших партійних кадрів, не може не помічати, що в нас спостерігаються деякі небажані настрої, що не зовсім пасують до партійної лінії в національнім питанні... Це цілком зрозуміло, якщо згадати, що дуже недавно такі настрої захоплювали були надзвичайно широкі наші партійні маси... З другого боку, наша партія, протягом революції, весь час поповнювала себе як окремими виходцями з других партій так і цілими групами та партіями, що влилися до наших зав... Отже тепер, коли

таких товаришів висувається на роботу, часто густо можна почути балачки, нібито перевагу дається робітникові „лише тому, що він є Українець".

„Далеко небезпечнішими — на думку Лапчинського — є настрої, що і досі їх спостерігається в декотрих робітників (що колись належали до українських комуністичних угруповань), безумовно прихильних до партійної лінії та здатних її здійснювати — настрої, що є нібито продовженням старої теорії про поділ партійців на „місцевих" і „прийшлих"; цими настроями в новому вигляді нібито відроджується ідею „нового центру", намагаючися змінити старі провідні кадри на нові „місцеві", беручи за критерій кожному належність до певних течій. Лише через такі настрої могло статися, що навколо невдалого літературного виступу окремих молодих товаришів, навколо їхньої спроби ревідувати напрямні шляхи розвитку української революції, створилася така атмосфера повного співчуття (для групи Хвильового і тов. — Ред.) з боку декотрих партійних шарів, що центр. комітетов партії довелося звернути на цей виступ особливу увагу та реагувати спеціяльною постановою. Я категорично настоюю, що подібним настроям треба покласти раз на завжди край. Бо кожний товариш, щиро бажаючи, щоби проводилося партійну політику на Україні в дусі останніх постанов, повинен зрозуміти, що для цього є кінче потрібною консолідація всіх сил насправді здатних цю політику перетворювати в життя; що ця консолідація є можлива лише навколо основних більшовицьких провідних (тобто московських! — Ред.) кадрів: що з иншими партійна маса не піде (?) та й не має на це жадних підстав, бо не можна з історії того факту викреслити, що соціяльну революцію почали були, і аж до цього часу керували нею на Україні саме ові більшовицькі кадри — і робітники та селяне завше це памятають; що всяке загострення між прибічниками справедливої національної політики, шораз оживаючої активність з боку її противників, російських шовіністів, — з ними наша партія вважає за потрібне боротися, але вони є ще дуже сильні як на Україні так і в Росії; що, нарешті, українська буржуазія і посередині республики і в еміграції, і в закордонній Україні завше є готова спекулювати на наших внутрішніх негодах, стараючися підточити довіря до тої будівничої роботи на справжнє відродження українське (?), що взяла на себе наша партія".

З наведенчх цитатів легко уявити собі неміч Українців у партії, що править всевладно Україною, що рішила по словам Затонського осідлати національну українську стихію, сісти на неї та заіхати верхом аж до комуністичного гетта, де нема ніяких національних „болізней ні печалей" а сіра, нудна і безконечно млява інтернаціоналістична „жизнь безконечная". Сильні Москалі тверднть Лапчинський. Якаж отже боротьба може бути з ними? Та й хто її поведе, ті безсильні та малочисельні Українці, що на них і в партії „верхи" їде московський комуністичний „всаднік"? Як би не крутив і як би не доказував Г. Лапчинський теперішню непомильність партії, яка його була свого часу викинула з свого складу за „націоналізм", то нічого не докаже. Українці на Україні не мають рації, і їх домагання неслушні, „национальное определение" украинцев" всецілю залежить від комуністів Москалів. Комуністи Українці можуть тільки „спочувати" Хвильовому і тов, а попри те мусять переживати своє і Хвильового упокорення перед всесильністю московського чобота.

З партійного життя.

Зїзд соц.-радикальної партії.

Дня 26. грудня 1926 відбувся у Львові в салі організації друкарів „Огнище" річний зїзд української соціялістично-радикальної партії. Як повідомляє „Громадський Голос", на зїзді було 126 делегатів з правом рішаючого голосу, які заступали 27 повітових організацій партії. Окрім того нарадам зїзду прислухувалося трьох запрошених гостей.

Зїзд отворив д-р Лев Бачинський, що повитав делегатів і гостей, зокрема пасутніх на зїзді письменників Василя Стефаника, Марка Черемшину і Миколу Матіїва-Мельника та гостя Антона Крушельницького. Промовець присвятив також згадку полеглим за волю України і померлим членам української соц.-радикальної партії, які присутні вислухали стоячи. На зїзд прислали свої привіти Закордонний Комітет української партії соціялістів-революціонерів і Т-во „Рідна Громада" у Пшібрамі.

В президії зїзду засідали д-р Іван Макух з Товмача, Семен Жук з Волині і Петро Сандуляк з Жаб'я. По затвердженню порядку нарад виголосив політичний реферат д-р Лев Бачинський. Про організаційні справи референтував Осип Навроцький. Обидва референти представили висновки своїх рефератів у формі резолюцій. Відтак вибрано комісію організаційну і політичну для узгіднення резолюцій після відповідних внесків делегатів.

Після обох рефератів розвинулася широка дискусія, учасники якої накинали най більше на „хирляву роботу" УНДО і в додатку на деморалізацію, ширену комуністами. Загрози з иншого боку для українського народу промовці якось не добачували.

На внесення комісії обрав зїзд одноголосно нову головну управу партії в такому складі: голова — д-р Лев Бачинський, заступники голови — д-р І. Макух, С. Жук і д-р І. Новодворський, члени — Осип Навроцький, Гр. Дуліянк, Ф. Кушнець, д-р М. Рогульський, А. Нивинський, М. Шевчанда, М. Матчак, М. Репин, д-р С. Брикович, д-р В. Лисий, Д. Куріца, І. Пилипяк, О. Коберський, Н. Микитчукова, д-р Д. Сеник, І. Мусин, д-р О. Когут, д-р С. Ріпецький, М. Курах, О. Маланчук, Д. Гавчук, П. Сандуляк, І. Блажкевичева, д-р М. Стахів і О. Павлів. Окрім цього входять у Головну Управу голови повітових управ, згл. їх делегати.

Відтак зїзд прийняв одноголосно узгіднені в комісії резолюції. Зїзд закрив промовою д-р Лев Бачинський, після чого відспівано соціялістично-радикальний і національний гимни.

По зїзді відбулося ще коротке засідання нової головної управи, на якому обрано головний секретаріят з оцих осіб: О. Навроцький, гол. секретар, члени: д-р С. Ріпецький, М. Репин, О. Коберський, О. Павлів, д-р М. Стахів, М. Курах, М. Матчак, О. Маланчук.

Пам'ятаймо: Рідна Шкода — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Радянська Україна.

Замахи на комсомольців і селькорів.

Харківський „Комуніст" повідомляє, що в селі Крилівці, Ружанського району, вбито секретаря комсомольського осередку Бородая що був активним членом комсомолу і видатним громадським робітником. У тому селі була це єдина людина, що вела працю для комуністів. В селі Вальтівці поранили важко місцевого секретаря комсомольського осередку. В одному зі сіл Погребинського району теж убили селяне комсомольця, що мав їхати до школи. Таксамо виконано замах на секретаря Трубіївського району. Зновже секретар комсомолу в Бистрінську ховається, бо грозять йому вбивством. В селі Верхівна стрілчали до комсомольця в білий день. Все це інформації з бердичівської округи і всі вони з одного дня та вміщені в одному числі „Комуніста". Видно комсомольці користуються дуже великою „симпатією", коли на них влаштовують просто лови. В тіяме числі „Комуніста" є вістка, що в селі Гавриловці Харківської округи „бандити" намагались вбити члена сільради комуніста Миколенка, що був рівночасно кореспондентом харківських газет. Миколенкові вдалося щасливо втекти. Ось картинка сільського нового побуту на радянській Україні. Селяни починають фізично нищити комуністів, а особливо молодший їх нарібок комсомольців. Очевидно, що наведені факти не є відокремлені і локальні. Їх дуже богато по всіх українських округах, та годі їх нотувати. Ними нотуємо їх тому, що всіх їх зареєстровано одного дня і в їх списку одного числа названої газети з 18. грудня.

Вечірні робітничі університети.

Укрголовполітосвіта тобто департамент вищої освіти у народньому комісаріяті освіти в Харкові) приготовила плян організації робітничих університетів по всіх більших містах України, в яких є відповідні наукові осередки. Вечірні робітничі університети повстануть при існуючих уже високих школах (ВУЗАХ). Уділювання тих університетів спадає в цілости на місцеві установи, що мають право відповідно обтяжувати міські та окружні бюджети на ту ціль, а також кооперативні установи. До університетів будуть приймати всіх тих, що покінчили вечірні школи 2-го ступня, або робітників та селян, що мають знання з тих шкіл. Особи нижче 18 літ не зможуть користати з науки в робітничих університетах. Учеників можна буде приймати лише в скількости 10 відсотків, маючи на увазі загальну скількість слухачів. Курс науки буде тривати цілих два роки. Переважно будуть у тих університетах викладати суспільнознавство, економію, географію, природознавство, математику, фізику, електротехніку, хемію, біольогію і машинознавство.

Ванналізм.

Нищення українських памятників на Личаківськім цвинтарі у Львові.

Пишуть нам:

На гробівці бл. п. мґр. Еміліяна Білинського стоячо повнеличну фотографію бл. п. Йосифи з Павликових Білинської, свояченки кріпошанина, що померла в р. 1909; на тій самій гробівці вилупано й усунено напис на мармориій плиті споминаючого також разом з кріпошанином його сина бл. п. Костя Білинського, б. австрійського консуля в Каїрі чи Константинополі, померщого давно перед війною. Гробівця бл. п. Білинських положена за 60 полем по лівій стороні кладовища від головної входової брами, напроти гробівці Дністрянських.

На гробі бл. п. радн. суду Н. Долинського, померщого около 1870 р. (поле 13, спочиваючого біля могили бл. п. Йоахима Хомінського, директора львівської поліції, знищено тримаменний камінний хрест так, що остало лише одно останнє рамя хреста.

Спліндровано цілковито памятник бл. п. Амалії з Макогонських Івасечкової, зараз за памятником історика Дениса Зубрицького поле 12 від головної дороги, по правій стороні від входової брами кладовища) і таможе спочившого бл. п. д-ра Володимира Івасечка, адвоката й радника прокуратури скарбу, померщого в 1916 р. Памятник цей великих розмірів з великим тримаменним хрестом. Педестал з написом виверчений з гробу в бік, два надколюні камені розкинені на бік, а хрест, окремо скинений, лежить на земли. Памятник цей, збудований з пскового камеия, дуже сильно спосний. Вандалів мусіло бути найменше 2 або й більше, бо такого тягару одна або дві особи не зищили би.

При головній дорозі праворуч від головної брами кладовища, з лівої сторони поле 13, між гробівцями Геоцманків і Кольгеп-Тенферів стоїть гробівця бл. п. Гавришка. На гробівці тій стояв ще тому кілька літ прекрасний хрест з темного мармору на грубім тяжкім педесталі, на якому був вирізьблений золотий тримаменний хрест, по боках напис Іс. Хр., а під тим же на педесталі великими золотими буквами Гавришко (імени й дати смерти вже не памятаю). Нижче на самій гробівці була вмурована мармурова ясно-сиия плита, а на ній золотими буквами цитат з св. письма. Хрест цей із цоколом підставою) усунено цілком, а таблицю з написом св. письма вилупано так, що і сліду з неї немає. Найцікавіше, де поділся хрест і цоколь—його очевидно украдено і сховано так, що по ним ані сліду нема. Памятник цей був справді гарний і звертав на себе увагу.

На гробівці бл. п. Юліяна Лаврівського, поле 56, праворуч головної правої дороги від головної входової брами, видно іще недавно на мармориій блідо-синій плиті український напис: Юліян Лаврівський, віцемаршалок галицького сойму. Плиту цю усунено й заступлено чужим написом (Юліян Лаврівський, діяч з 1860-их років, основатель Українського Театру і бувший посол до галицького сойму).

Зазначу ще, що оскільки собі пригадую, було богато більше хрестів на українських гробах, але більшість їх понищено так, що з тих тримаменних хрестів нема ані сліду.

Вкінці ще одно. На Зелені Свята щорічно прекрасно убираємо хрести полеглих у боях 1918 і 1919 рр. вінцями з синьо-жовтими лентами; таксамо могилу пок. Івана Франка аж потопала у вінцях із синьо-жовтими лентами. А по кількацятьох днях якась злочинна рука сховала всі ті сильо-жовті ленти — то як з хрестів полеглих у боях, так і з могили Ів. Франка, а полишила лише ленти білі й червоні...

Крайня пора, щоб ми постарались нарешті про тривалі хрести або неведикі памятники-хрести на могилах полеглих у боях 1918—1919 років, а принайменше (тимчасом) про тривалі таблички, бо ті таблички, які є на хрестах полеглих з такого лихого матеріялу, що за короткий час не будемо навіть знати, де і хто там спочиває. Це святий наш обовязок, бо тими нашими могилами львівський мар страт цілком не займається а зате накладає величезні суми на нові хрести і залізні таблички на памятарі „оборонців Львова".

Як хочеш справді купити дешево і добре
ОКУЛЯРИ І ЦВІКЕРИ
Іди до ф-ми 820 19-20
ЛЕВ АППЕЛЬ і С-КА
Львів, вул. Леґіонів ч. 1.

Мир вам братя...

Бувають у нас пізні збори: загальні, надзвичайні, установчі, але таких, як отсе недавно Загальні Збори Просвіти" ще не було і вже мабуть не швидко будуть.

Саля Лисенка виповнилась дня 25. грудня 1026 р. вщерть делегатами і неделегатами, ґі тьми й інтоузами. А понад усіми панував сяточний настрій, перемішаний криками, задухою, злобою і слізми.

Воістину кажу вам: Нема більше веселого народу, як Українці!

Не віріте?!... Підіть зі мною та подивіться, та послухайте, що там говориться.

Одесную: унднсти...

Ошую: комуністи...

В запіллі: радикали...

Десь-не-десь: сельроби...

Легко кожну з тих груп пізнати.

Унднсти защитькують, комуністи кричать, радикали вічно ставлять внесення, сельробів було два.

Найвеселіше між комуністами. Це все люде молоді, переважно неповнолітні, а зате повноправні, бо поприносили повноваласти. Вони не слухають дуже, що говориться, але дуже уважають на свойого дирігента. Він час до часу дай знак і тоді зривається щось подібне до реву, але далеко інтензивніше.

Комуністи внесень майже не ставлять, сподіваючись, що замість внесень, поставлять... колись половину присутних під стінку. Але все таки пару внесень поставили.

Одно з більше скромних було: „Попи повинні платити вкладки за бідніших селян". (Норма найвище 30 моргів поля і тим дається пояснити додаток до внесення: щоби новий почетний член Т-ва Грінь Тершаковець віддав 10 моргів на „Просвіту", а з останшими 8 моргами буде мати право жадати від свого пароха плачення за себе вкладок).

Але найбільше внесень ставили, як я вже згадував, радикали. Їхні внесення були (треба признати) річеві і доцільні, тільки що кожне грішило забудьковатістю внескодавця.

Один з них жадав ухвалення заяви недовіря для старого видїлу,— забуваючи, що він сам був у тім видїлі. (Дехто каже, що це вершок громадянської саможертви).

Другий кидав громи на гнилу, зґанґренованну інтелігенцію, маючи сам скінчену гімназію і університет. (Дехто вважає це за наслідок зле вибраної життєвої дороги).

Крім цього було кілька менше замітних внесень фінансової натури, з огляду на те, що в радикальній партії богато богатих селян і богатших інтелігентів.

Не знаю, до кого долучити внесення сель-роба. Хіба до забудьковатости, бо й тут внескодавець забувся, хоч і не дуже.

Він ставив внесення „на щот" єднання „Просвіт", забуваючи, що на зїзді у Луцьку сам був против єднання.

Наконець: унднсти.

Весь час зборів переслідувала їх манія уступчивости і згоди та слабість до титулів.

Коли радикали відчитували свою листу то чулося: Товариш цей, товариш той, товариш тамтой, товариш якийсь там...

Всі були переконані, що це самі селяни або робітники. Тимчасом були там і 100-моргові кулаки та засібні каменичні адвокати.

Коли унднсти відчитували, то чулося: Високоповажний Пан Добродій такий то, Високоповажний Пан Добродій так — а — так і т. д.

Всі думали: самі пани, а там були і селяни, навіть малоземельні.

На мою думку не титул, а імя повинно щось казати і когось переконувати.

— — — — — — — — — — — —

Збори „Просвіти" скінчилися і Богу дякувати.

Ратункове поготівля ще і тим разом не вдало нагоди до інтервенції.

Галактіон Чипко.

Німці розбудовують военну фльоту.

Берлін, 2. січня 1927.

Адміралітія Німеччини передбачує на 1927 рік дальшу розбудову военної фльоти. В січні буде відданий до вжитку великий кружляк „Шлезієн", в березні буде викінчений другий кружляк. В доках у Вільгельмсгафен усі кораблі военної німецької фльоти перебудовано так, що машини будуть опалювані нафтою а не, як досі, вуглем.

Конференція балтійських держав.

Берлін, 1. січня 1927.

Дотепні часописи повідомляють, що до Таліна приїздять 2 січня міністри закордонних справ Фінляндії, Латвії та Естонії на конференцію для обговорення справи заключення гарантійного пакту з СРСР. Уважають певним, що дійде до заключення арбітражного пакту між тими державами. Здається, що тепер є трохи кращий настрій для порозуміння з більшовицьким урядом.

Війська Злучених Держав лишаються в Нікарагуї.

Лондон, 2. січня 1927.

„Ню Йорк Геральд" повідомляє, що державний секретар Келог заперечив, начеб Злучені Держави ухвалили забрати свої війська, які висаджено в Нікарагуї.

Страйк задля виголодження чужинців у Кит. ю.

Лондон, 2. січня 1927.

Із Шангаю повідомляють, що положення в Кію-Кянг набирає грізного характеру. Оголошений страйк є звернений головно проти чужинців. Його метою є або виголодження чужинців або приневолення їх до виїзду. Чужинні консуляти занялися висилкою засобів поживи до Ганкоу. Шість чужинних канонірок приїхало з харчами до Кію-Кянг.

Маніфест нового мікада.

Лондон, 2. січня 1927.

З Токіо повідомляють, що новий мікадо з нагоди вступлення на престіл видав маніфест, у якім каже, що його бажанням є задержати основні права держави, одіткичені чесноти і традиції предків. Відносини у світі тепер значно змодифікувалися, людські думки йдуть у суперечних напрямках. В економічнім житті народів зазначуються конфлікти ріжних інтересів. Тому важне є усталити точку погляду на загальне положення краю і злучити зусилля цілого цісарства, які підтримують солідарність народу, скріпляють іще більше основи істнування нації і запевняють на все успіх японського народу, так щоби славні діла цісарського відродження могли присвічувати ще сильнішим сяйвом. „Кожен повинен узяти під увагу такі принціпи: простота замісць порожнечі, оригінальність замісць сліпого наслідування поступу, праця для добра і щастя всіх суспільних верств народу і приязнь до всіх народів світа — ось основна мета, до якої звернена наша найглибша дбайливість".

Амнестія в Японії.

Лондон, 2. січня 1927.

Зачинені від дня смерти мікада театри отворено наново. Відкликано також заборону музичних продукцій і танців. З нагоди вступлення на престіл оголошена буде амнестія для 50.000 вязнів.

Катастрофальна повінь.

Лондон, 2. січня 1927.

Із Сінгапуру повідомляють, що повінь на малайських островах прибрала катастрофальні розміри. В деяких ріках вода піднялася на 13 м. Богато сіл і містечок повсім залила вода. Вода несе людські трупи, а передовсім богато скринь і кошів з тілами дітей, яких батьки так хотіли рятувати. Богато тисяч людей не має даху над головою.

Тадей Цєсліньскі

заприсяжений доставець богослужебних вин

Львів, вул. 3-го МАЯ 5. — Телефон 87-81.

Репрезентація славної фірми Marceau в Bordeaux. Власні винниці в околиці Токаю. — Поручає на свята

ВИНА

французькі, угорські від зол. 4·50
Шамородинер „ „ 5·70
Токай солодкий „ „ 8·40

1240 2-3

комбіновані **КОШІ** на **ДАРУНКИ**

ГОРІВКИ, ЛІКЕРИ І РОСОЛІСИ ПЕРШОРЯДНИХ Ф-РМ.

КАВИ і ЧАЇ першої якости.

Політика Німеччини.

Новорічна промова Маркса.

Берлін, 2. січня 1927.

В часі приняття дипльоматичного корпусу през. Гінденбург приняв також канцлера Маркса, який виголосив при тому промову, в якій вказав на поправу трудної господарської ситуації Німеччини в минулому році. В ділянці закордонної політики — говорив канцлер — Німеччина осягнула належну їй пошану заграниці, а також зрозуміння для своїх життєвих інтересів. Зокрема відношення до б. ворожих держав перейшло в щораз більше тревале порозуміння і рівноправність. Опорожнення полоси Кельну, вступлення Німеччини до Ліги Націй, звязане зі здобутт м постійного місця в Раді Л. Н. і приречення забрати назад органи військової контролі є етапами поступу на тому шляху.

Цілий німецький нарід працює і гуртується щораз більше, прямуючи до відзискання Німеччиною її давньо го становища шляхом політики, опертої на мировім порозумінні і на пошанованні національної гідности.

У своїй відповіди канцлерові през. Гінденбург підчеркнув, що не зважаючи на деякі поступи, що їх приніс минулий рік у закордонній політиці, є ще в тій ділянці дуже богато важних річей до сповнення. Реалізація їх повинна прийти в цьому новому році. В першу чергу мусимо здобути знесення окупації, щоб уможливити Німеччині ведення мирної праці. В области внутрішньої політики наша найважніша задача — побороти господарську кризу, якої найнебезпечнішим виразником є величезне безробіття.

„Француз все буде ворогом Німця".

Берлін, 2. січня 1927.

Союз союзів патріотичних організацій видав з приводу нового року поклик, у якому звертається проти політики примирення у відношенні до Франції. Поклик підчеркує як головну задачу німецького націоналізму боротьбу з ідесю, що прямує до зближення з Францією. „Француз — кажеться в одному устині того поклику — все буде відвічним ворогом кожного Німця".

НОВИНКИ.

— **Ювілей проф. Щербини.** Відомий історіограф міста Києва проф. В. І. Щербина святкував 24. м. м. 75-ліття своїх уродин. Історична секція Української Академії Наук видала в честь ювілята памятникову книгу, в якій, крім вступу проф. М. Грушевського і праць аспірантів наукової катедри української історії, помістила ціла низка ще недрукованих студій проф. Щербини.

— **Україніка.** Антольогія п. з. „Сучасна европейська лірика 1900—1925" (V і g a u t u D. Zahn und D. Diamant, Bielefeld) приносить вибір віршів П. Тичини, М. Рильського, Е. Маланюка й Адама Монтрезора в перекладі Йосифа Катцмера. — В „Прагер Прессе" з 30. XII в рубриці Україна" помішено кілька заміток з українського культурного життя, м. ин. про медичний латинсько-український словник д-ра М. Галіна, про Український Науковий інститут у Берліні, про пятий том історії української літератури Грушевського й ин.

— **Райх поширює свої впливи.** На днях починає появлятися у Варшаві великий жидівський щоденник в польській мові під назвою „Дзєнник Варшавскі" під головною редакцією відомого автора жидівсько-польської угоди пос. А. Райха. З тією метою жидівський друкар Єгер (відомий з тзв. инцитинчиди) переніс частину своєї друкарні до Варшави і уладив її там по всім вимогам найновішої друкарської техніки. Завданням пос. Райха поширити впливи реальної жидівської політики на б. Конгресівку і зменшити впливи пос. Грінбавма.

— **Нове пострілення поліцієнта.** В Ходорові робив службу бійця магаз ну цукроварні поляцай Франц Пшедрига, що побачив уночі якогось чоловіка, який крутився в околиці магазину. Пшедрига його попередив і зажадав легітимації, але в цій самій хвилі почувся вистріл і він дістав від нього кулю в ліву ногу біля коліна. Незнаний злочинець успів утекти, хоч за ним зараджено негайно погоню. Раненого поліцієнта відвезено до шпиталю в Ходорові.

— **Примірний муж.** На Янівській вул. у Львові були прохожі свідками такої сцени: уживший пяничок Йосиф Балабан напав з револьвером на свою жінку і став її бити так, що вона дістала зрушення мізку. Змасакровану жінку відставило ратункове поготівля до шпиталю, а пяний муж „запрошено" до поліційного комісаріяту, де з ним списано протокол, сконфісковано револьвер, а опісля подішено його на свободі.

— **Ограблення двох кас у Львові.** У Варшаві ведеться тепер слідство в справі ограблення Дисконтового Банку, тому мають тамошні злодії перенести свою діяльність на провінцію. І так на днях розбили у Львові злодії три каси, а саме касу бюра „Орбіс" при вул. Ягайлонській 20 і в суседнім льокалі Рільничого Синдикату. За раз разом 2 тис. зол. Ціла готівка „Орбісу" 13 тис. зол. була призначена на новорічне для урядовців. Рівночасно злодії р збили касу вуглевого бюра Йосифа Фердина при вул. Академичній 1, але в касі не було грошей і вони мусіли відійти з кінчим.

— **Марки і політика.** Що між німецькою маркою, державною валютою, і політикою істнували завсіди тісний, звязок це ясне. Але що політика відбіється навіть на почтових марках, про це ніхто не думав. Забавляють міністри тау почт республіканського уряду із президентом Гінденбургом на чолі) марок з королем Фридрихом Великим. Республіканську союзи рішили, що республіканці листів з такими марками не будуть приймати і будуть наклеювати в дповіді: „Не приймаю, на знак протесту проти монархістично-мілітарної пропаганди". Почтова дирекція в Ганновері просто заявляє, що не буде приймати посилок з такими марками, бо вони є образою республіканських законів. Не важко уявити собі, що те саме робитимуть монархісти з иншими марками, „республіканськими". У трафіці продавці повинні обережно питатись: „яку для вас марку — республіканську чи монархістичну?"

— **Нові винаходи.** Шведська телеграфічна державна управа подає до загального відома, що вже вметовці заведуть у усіх Швеції безротну пересилку образів і листів. Отже всі ми ще маємо нагоду дожитись того дня, коли важні листи з Америки чи Австралії не будуть мусіти мандрувати довго кораблями і падати у воду, а в Европі падати до почтових скриньок, а зможуть перелетати незримо повітрям швидше, як усі й так. — Один американський інжинір винайшов радіовий апарат, який може відкривати золотоносні поля. Течії цього апарату мають силу доходити до глибини земли, а коли там надибують якійсь метали, повідомляють про це вказівкою на таблиці, яка є на поверхні. Кажуть, що цей апарат відкрив уже 10 жил золота.

— **Ніжні опікуни звірят.** З нагоди якоїсь виставки канарків довідуємось, що в Польщі істнує велике Т-во опіки звірят А в иншому краю: охорони пожиточних птах. Вони стежать пильно за тим, щоби нихто не держав по клітках співаючих та щебенькуючих пташків, з виїмком канарків. Бо в Польщі є 30.000 любителів канарків і 800 їх годувальників, зорганізованих навіть у клюби. Приємно читати, що є на світі стільки ніжних сердець, які обурюються на вид запертого в клітці, у теплій кімнаті, дрозда або щигла. Та ще приємнійше було би бачити, коли члена Т-ва опіки звірят як він стає в оборону переміненої спітнілої конюхи, що повторяється всю зиму на кожній вулиці, коли везуть дрова або вугля на перехрещуванім возі... Здалось би так же офіціяльне Товариство опіки... людей, яких безрадно зачиняють у нетеплих кімнатах, а навіть бють.

— **Чудеса природи.** Лондонський науковий світ має рішати цікаву проблему: схожости двох братів, які мають 25 літ і є адвокатами. Близнюки Елліс переживають усі дотепершні „сімські" пари. Вони незросліз собою, а мають однаковий ріст, вигляд, колір волосся та обличчя, голос, а навіть рухи і... відбитку пальців, яка по твердженням учених, не є ніколи подібна в двох людей. Дотеперішні факти з їх життя зверпули увагу на них лікарів і природників. І они однаково вчились у школі, мали однакові ноти з тих самих предметів. Коли їх зачинили у лабораторії фізіольогічного інституту в двох окремих салях і дали їм перекласти той сам французький текст і ті самі математичні вправи, вони зробили точнісько ті самі похибки. Навіть почерк їх т. й самий, так, що графольоги не в силі його відрізнити. Можна уявити собі, які непорозуміння можуть вирнути з такого переплутання двох осіб, зовсім однакових, що в тім самім м сті виконують шо саму п офесію! Вчені мають цікавий предмет до дослідів: чи зовнішній вигляд обох братів погоджується також із повною тотожністю їх внутрішньої будови і психічного життя, — мізку та почувань?

— **Ужывайте** тільки пасту до обуви **Елегант О. Лошицької і Ски,** Львів, Кордецького 51. 1220 4-7

СІЧЕНЬ — МІСЯЦЬ „РІДНОЇ ШКОЛИ".

Кожний Український, кожна українська установа обовязані зложити **дар на „команду" для „Рідної Школи".**

Ніяка инша українська установа не уповажнена відкликатися в січні до народньої жертвенности. 1—?

роцес 151.

За приналежність до української повстанчої організації.

повідомляє Вол., 30. XII. 1926.

Розпочався 29. XII. 1926.

Нині зачинив суд доказове поступованє, а опісля підпрокур. Струменьовій обвинуачував насудних за приналежність до комуністично-дивершійної організації, що мала за мету виключити повстання на Волині й відорвати її від Польщі. Він покликувався на зізнання обв. Травенка, що обмежують 60 стопок, на лист обв. Степанюка, писаний до посла. Приступа, а перед всім на прокураторських свідків, як вспіранта Заремби, функціонарів політичної поліції, як Ткачука, Кашука й ин. На основі тих зізнань підпрокурат прихолить до висновку, що на Волині діяли 3 диверс. банди, що була зорганізований генер. штаб і що були засновані 82 райкоми, що могли виставити 5.0 б-ну (1 армію. Щодо зброї, то підпрокурор говорив з меншим розмахом, але б зарядівних крісів і 1 граната (без запальника також мають значіння. Категорично заперечував, будьто би полиція била, про судову кладу вже й не говорити. Закін про осягнення обвинувачених на думку підпрокуратора, якому обвинувачені закидали, що він їх теж бив — це одна видумка. Хоч сотки свідків оборони зізнавали про обвинувачених, то все це нешкодило

ПОДАРУНКИ НА ЯЛИНКУ І НОВИЙ РІК!

Торбинки, Парасольки, Бронзи, Прилади до подорожі — Товариські гри — Алябастрові вироби зі Журавна поручає **ЛЬВІВ, ВЛАДИСЛАВ ЦЕХУЛЬСКІ І СИН** пл. Галицький ч. 5.

Рік основання 1876. 1117 4—5 **Телефон 31—80.**

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

1225 Фірма 3—3

„ЭДЯ" Львів, Ягайлонська 12.

Готове на зимку і новий рік сукні, блюзки, шлафроки, светери, хустки, жіноче білля, панчохи, рукавички.

о 20 проц. дешевше як скрізь.

Погір на фірму „МОДА". Ягайлонська 12, вхід через сіни.

ні зізнання (!), а на доказ того прокурат наводить факт, що свідки оборони зізнавали, що вони нічого не чули про організацію. Дальше підпрокурат зазначує, що за приналежність до повстанчої організації можна вважати вже саме бажання належати до організації, бо сам акт може вистарчає, щоб когось засудити, хочаб ця воля не виявилася в ніяких реальних фактах. Той абстрактний акт волі даної особи не діває на фантазію суду. Тому суд мусить дуже напнути свою фантазію (гібкість!), щоби звсувати собі ясну картину обвинуваченого. Комуністична партія, що на думку підпрокурата існує кільканадцять (?) літ (початок ком. партії в Польщі датується з 1918 р.), що має богатий досвід, що примінює випробовані методи конспірації, що має матер'яльну й моральну допомогу від МОПР-а, є дуже небезпечна.

Дальше підпрокурат зазначує, що зізнання обвинуваченых дуже згоджуються з зізнаннями свідків прокуратури, що стає очевидним, коли переглянути протоколи тізнань, що обнимають 21 томів з 11.000 сторінок. Опісля підпрокурат переходить по черзі дуже часто згадувані дотепер на розправі місцевості, ячейки, райкоми і повіткоми, сотні, курені, полки і бригади і закидує поодиноким членам або групам членів, в чім вони провинились. Наківець обговорює справу виміру кари. Передовсім підчеркує різницю між звичайним злочинцем і комуністом. Перший нарушує закон, але його не негує, другий і нарушує і негує. „Деякі обвинуваченні зізнали, що не признають нашого права на нашої моральности; вони є на те, щоб нас знищити" — заявив підпрокурат. Тому суд боронить не лише цілої Польщі, але також цілої західної культури і цивілізації. Боротьба з комунізмом ведеться у всіх державах, а Польща є найвищим відтинком. Подібно, як колись боронила християнства перед ордами Татар, так тепер боронить цілий світ перед комунізмом.

Опісля підпрокуратор пропонує судові вимір кари для кождого з обвинуваченых. „Найвизначнішим" членам, як д-ру Мандеві і Хомінові, пропонує максимум кари, а саме досмертну тюрму. „Свідомим" членам, як Хома, Яворський, Крайц (якого ані почислені ізза сухіт), Степанюк і ин. пропонує 15 літ тяжкої тюрми. Членам, що пішли в партію „ізза пробудження первісних, низьких інстинктів, а опісля підпали під переможний вплив партії завдяки партійній карності", пропонує від 12 до 4 літ тяжкої тюрми. 68-літньому („боєвкові") Омелянові Бакунові лише два роки (до смерти вистарчить набуть). Обвинуваченій Хаї Штайн, з узглядненням її пола і з підчеркненням свойого „джентельменства", пропонує підпрокурат лише 8 (!) літ тяжкої тюрми.

Завтра буде промовляти підпрокурат Ходецький, а опісля перший з оборони адв. Підгірський.

ОПОВІСТКИ.

Автор проєкту на будову нової церкви в Тернополі мотто „Маланка" зволить зголоситись по відбір призначеної йому нагороди сто (100) дм. доларів до о. Володимира Громницького, пароха в Тернополі. — Комітет будови нової церкви в Тернополі. 1213 3—3

„ОЛЬКА" Одинокий спеціяльний склад панчіх і трикотових виробів — поручає **найдешевше** трикотове білля, вовняні панчохи, рукавички, скарпитки, светери, 1041 **пульльовери,** мужеські, жіночі і діточі. 8—8 РИНОК 35. БІЛЯ НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ.

Концерти Українського Національного Хору Д. Котка:
Понеділок 3. І. — Мар'ямпіль.
Второк 4. І. — Мелямпіль.
Середа 5. І. — Ганич.
Пятниця 7. І. — Болщівці.
Субота 8. І. — Болщівці. 528 2—?

Богородчанщина! При участи відпоручника Головної Управи відбудуться дня 17. січня 1927 р. о 12. год. в порядне в домі пані „Просвіти" **Загальні Збори Кружка „Рідної Школи" в Богородчанах** з таким **денним порядком:** 1. Відчитання протоколу. 2. Звіт з діяльности. 3. Реферат відпоручника Головної Управи. 4. Реферат про організацію „Рідної Школи" в повіті. 5. Дискусія над звітом і рефератами. 6. Вибори контрольної комісії. 7. Вибір управних органів Кружка. 8. Внески і запити. — Взивається до численної участи Громадян як з богородчанського, так і соснівського судового повіту. — Головна Управа „Рідної Школи". 1243 1—1

Оповістка. Тому, що „Українська Захоронка" улаштовує „Мазанчин Вечір" в салях Української Бесіди при вул. Рутовського 22, саля Музичного тов. ім. Лисенка є до винайму. 1242 1—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИН** Ігнатович Львів. 956 34-?

КУПУЙТЕ КАЛЄНДАР-ЕНЦИКЛЬОПЕДІЮ „ТОВАРИШ" на 1927 рік. Ціна 2·50 зол. Замовлення посилати: Кооператива „Друкар", Львів, Руська 3. 20—?

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Фелікс Ган Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка **Львів, Городецька 46.** Телеф. 834 Пересвітлення Рентгеном. 1170 11-35

Зизна фірма **„ИОЛЯНДА"** повідомляє отсим, що **поширила свою школу кроєю і шиття,** де приймає без перерви на нові і инші курси — також приймає **всілякі роботи входячі в круг жіночого кравецтва.** Станіслава Я. II. п. бічна Хоружина. 1241 1—4

ЦУКОРНЯ

ПЧІЛКА

Львів, Ринок 27.

поручає на СВЯТА свої цукорняні вироби.

Замовлення виконує солідно і дешево. 1224 3—4

„Повітовий Союз Кооператив" в Чорткові пошукує одного здібного книговодця і одного агронома, які могли би обняти свої обовязки з днем 15. січня 1927. Свідоцтва, рекомендації з РСУК і Спілки Українських Агрономів у Львові, посвідчення відбутої вже практики і услівя платні належить переслати до ПСК в Чорткові найдальше до 5. січня 1927. Числиться тільки на першорядні сили. Від обох вимагається між иншим, щоби були добрими бесідниками. Незгляднені подання будуть звернені до 15.1. 1927. — ДИРЕКЦІЯ. 1226 2—2

Купіть наш часопис!

Рік основ. 1860 **Найстарший конфекційний дім** Рік основ. 1860

І. ЛЯУФЕР, Львів, Галицька 8 поручає свій богато заосмотрений **склад мужеської, хлопячої і діточої конфекції** по значно **зниженых цінах.** ПТ. Інтелігенції і урядовцям українських інституцій уділяється кредиту на догідних услівях. 1217 2—3

КУХОННЕ НАЧИННЯ
в найліпших якостях і фабричних цінах поручає 1075 8—8
МАРІЯН КОСЬЦЮК
Львів, вул. Чарнецького ч. 1.

Приготовляєте **КОНЦЕРТИ!** Жадайте повного **„МУЗИЧНОГО КАТАЛЬОГУ"** який висилає за надісланням 1.— зол. в значках почтових **Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка, Львів, Ринок 10.** 994 12—17

Тільки 10 днів
Оказійно дешева святочна продаж
Сукна, Конфекції, Взуття, Полотна
1202 І т.д. 4—4
„РЕГУЛЯТОР"
Львів — Ринок 43

ГІГІЄНІЧНЕ ТОЛЄТОВЕ МИЛО
і мило для дітей після найлучших закордонних приписів виробляє 1244 1
ОКРУЖНА АПТЕКА
Михайла Терлецького
:: ЛЬВІВ—РИНОК ::
Набувати можна на складі у Львові, а також у всіх склепах Народної Торговлі по цінї 1·20 зол.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

У ЛЬВОВІ, РИНОК 36
і в своїх 19 складах на провінції
1229 3—3 поручає
всі **святочні товарі** по конкуренційних цінах, **каву, чай, какао** у власному опакуванні, **горівки** [illegible] **винничні,**
КОНЬЯК МАРТЕЛЬ, ГЕНЕССІ, ОЖІЄ-ФРЕР
:: ВИНА: природні, богослужебні ::

Гегенлєйське 3/4 фляшка	зол. 4·50	Малага	зол. 10·—
Саморосне	„ 6·50	Токай солодкий 1/2 фляшка	„ 12·—
Саморосне-Токай	„ 7·20	„ виборний „ „	„ 12·—
Шато Палюджай	„ 6·60	**Австрійські природні:**	
Леаніка і Бадачонер	„ 6·60	Фесльвуер Габінет	зол. 7·20
Дальматинське червоне	„ 5·00	Гумпольдскірхнер	„ 7·20
Ерлавер червоне	„ 8·50	Рейн—Рісслінг	„ 7·50

Найпевніший середник

Проти ревматизму, гостцю, язвевих корчів, неробол[illegible] і тим подібним недомаганням найліпшим натиранням є
ІХТІОМЕНТОЛЬ
Більш як 5.000 подяк і близько 200 атестів з лікарських сторін, взяті з шпиталів найліпше доказують про дійсну вартість цього натирання.
Іхтіоментоль можна набути у всіх аптеках у Польщі або цінмо 936 11—20
в Лабораторії хем. аптики
М ра Синока Б[illegible]ськана в Самбор ч. 130.

Фортепіян „HORRA" малогаб. хрестовий, короткий. Каім, Коперника 16. Тел. 20—45. 1227 3-4

1 зол. 70 сот. коштує один міх з хінського срібла у Мандля Коперника 14. Проти кіна „Коперник". 681 в

..ОВОСТИ! НО ОСТИ!
Для дітей на Ялинку
Прегарні ілюстровані читаночки, оповідання і казочки:

Зима Читаночка укладу В. Радзикевича.	Ціна 0·95 зол.
Ріпка Казка І. Франка.	Ціна 0·30 зол.
Мурашка, лебідь і пчола Народна казка укладу П. Лисецького.	Ціна 0·30 зол.
Пусти нене Укладу П. Лисецького.	Ціна 0·20 зол.
Зелена бабуся Укладу П. Лисецького.	Ціна 0·20 зол.
Ме-е-е-е... Укладу П. Лисецького.	Ціна 0·20 зол.
Хто краще зробив? Укладу П. Лисецького.	Ціна 0·20 зол.
Чотири чи пять? Укладу П. Лисецького.	Ціна 0·20 зол.

Головний склад:
Книгарня „Рідної Школи" - УПТ. Львів, Руська 3.

За редакцію відповідає Ярослав Мудрий Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Видавничої Спілки „Діло" [illegible] Ринок ч. 10.

Ч. 4 (10.972). Львів, середа 5. січня 1927. Pocztowa opłata uiszczona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполудням. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долер, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 151 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Новорічні побажання.

Львів, 4. січня 1927.

Звичай новорічних побажань уже давно пересяк роздрібною монетою невибагливого конвенціоналізму. Полова конвенціональних слів часто засипує здорове зерно справжнього почування, ширих думок, далекосягних ідей. Такі прояви замічається на вузькій арені приватного, як і широкій арені громадського життя. Ця перевага вилилого, — так сказатиб — випраного конвенціоналізму наказує нам з великою обережністю ставитись до того рода побажань.

А одначе часом і в конвенціональних фразах криється велика доза непідкупного почування, справжніх намірів, правдивих інтенцій. Очевидно, тут маємо на думці офіційні побажання, складані з нагоди Нового Року представниками політичної думки керманичам держав, носіям збірних змагань народів і держав та їх новорічні відповіди.

Загально відомо, що новорічні виступи напр. цісаря Наполеона III. були пілою, викінченою програмою своєчасної европейської політики. Народи і держави із запертим віддихом прислухувались до кожної нотки в новорічній промові цісаря французів, вижидаючи від нього апробати своїх змагань або їх засуду на нездійснення, навіть на розторощення. Ці новорічні виступи згодом здобули собі поширене право горожанства в політиці й дипльоматії.

У воєнних часах кожний Новий Рік приносив одногідне побажання закінчити війну і осягнути мир, одначе з такою безконечною низкою застережень, що всім було ясно, що тут на перший плян виступає мішанина звичаїв і конвенціональности в сосі воєнної пропаганди. Слово „мир" ніколи не сходило з новорічного репертуару ні в часі війни, ні після її формального закінчення. Та ледви чи воно комунебудь обєктивно промовляло до переєвідчення з огляду на істнування важких, очевидних, надто реальних перепон у здійсненні мира. Першою перепоною на шляху справжнього мира був версайський трактат, в якого основу лягла перманентна війна. Зародки вічних неспокоїв, трівкого невдоволення і безнастанного замішання носять в собі всі відгалуження і додатки версайського трактату, не виключаючи й пороненого та бездушного договору „про охорону національних меншостей".

Очевидно, як довго істнує та головна запора і її відгалуження, так довго всякі мирові побажання не можуть вийти поза рямки беззмістових конвенціональних фраз. Аж з моментом усування тієї головної запори й новорічні мирові побажання набирають зовсім іншого значіння, прибираючи реальні форми і позитивний зміст. Якраз минулий рік поважно підірвав версайський трактат, а тим самим заініціював добу трівкого мира.. на заході. Починаючи планом Доза, через Льокарно дійшли головні, хоч часкрізь протилежні „контрагенти" версайського трактату до Туарі і його дальших наслідків. Сталевий німецько-французький трест був тим добровільним ударом з боку німецько-французьких економічних потентатів, що майже зовсім повалив версайську основу повоєнної Европи.

Повалення цієї головної запори мира в західній Европі є обопільним ділом французьких і німецьких державних мужів, ділом Бріяна і Штреземана, ділом „масонської" Франції і „масонської" Німеччини. В основу цього переорієнтування західної Европи в напрямі утверджування справжнього мира лягли не лише реальні і матеріяльні вимоги західно-европейських народів, але й певні культурно-цивілізаційні та моральні вартости. Цей процес впертого й безперервного мирового будівництва найшов апробату представника признаного світом морального чинника. Папський нунцій в Парижі, явившись у президента Думерга на чолі дипльоматичного корпусу підчас новорічного прийому, покористувався нагодою, щоби в імени папи апробувати мирову політику Бріяна, щоби тим самим в найдразливішому — з огляду на підривний версайський трактат — середовищі підтримати мировий курс західно-европейської політики. Ця апробата викликала захоплення французької преси, яка довго — з огляду на воєнно-побідні реміниценції — не могла найти відповідного вислову для вимог нового часу. Аналогічний — так сказатиб — демарш в напрямі розбудови мира зробив представник папи і в Берліні, вказуючи на могутній поступ по лінії мира й міжнароднього порозуміння, на побіду чинника солідарности народів.

През. Думерг та през. Гінденбург з радістю і гордістю повитали ці побажання, ствердживши поступи мирного розвитку й уладжування життя народів на основах взаємного порозуміння. Правда, перший з них натяк нув на міжнародні зобовязання, але не назвав їх, лишаючи вільне поле для найширшої інтерпретації в рівній мірі в напрямі версайського трактату, як і тих нових актів (Льокарно починаючи), які по суті є його запереченням. През. Гінденбург, очевидно змагаючи до приспішення ліквідації останків основної запори мира, висловив легкі сумніви, Мовляв, важко з усею певністю передбачити, чи мирові зусилля доведуть до повного взаїмного порозуміння між народами, одначе їх треба продовжувати всіми силами.

„Кожний нарід перш усього має право і обовязок обороняти й зберегти свою політичну незалежність, свою волю і свої прикмети. Одначе це не може бути перешкодою в змаганні до загального добробуту людськости на основі справедливости і рівноправности всіх народів".

Легкий песимізм през. Гінденбурга опромінив сяйвом оптимізму канцлер Маркс, вказуючи на постійний зріст значіння Німеччини в світі і на утверджування основ порозуміння і рівноправности, як мірила міжнародніх і міжнаціональних взаємин.

Фактично про „трактати" не згадував ні през. Думерг, ні през. Гінденбург. Говорив про них тільки президент польської держави Мосціцький, будуючи „на пошануванні трактатів і в тому духові повної згоди" — всі блага і добробут народів. Зайвим було би хіба додавати, яку крихку підставу для добробуту народів винайшов президент польської держави.

Дві колюмни повоєнної Европи: Франція й Німеччина — утверджуються все більше в однозгідному бажанні мира. Нове, мирне будівництво розвивається все глибше, захоплюючи всі ділянки складного новітнього життя. Все вказує на те, що повороту з наміченого шляху вже не буде.

Але мир на заході Европи в нинішніх умовах не є рівнозначний з миром на сході Европи. Якраз навпаки. І це примушує нас звернути увагу на всі перипетії наростаючих подій та так направляти коритo нашого життя, щоби в новотворений ситуації ми знову не найшлися розбиті, безпорадні і безпомічні.

На Ряти 1256 1-8 Тел. 15-70
Обув-Одіж-Сукно
поручає українська фірма
ЕҐУЛЯТОР, Львів, Ринок 48.
Ілюстрований цінник даром.

Жидівська кольонізація.

Спроба „наукового" обґрунтування „історичних" прав жидівства на кольонізацію північних берегів Чорного моря.

Сіоністична „Хвіля", що буцімто критично ставиться до кольонізації жидів на Кримі та в полудневій Україні, не забуває передруковувати з жидівської преси всіх можливих статтей і заміток, що оправдують ту кольонізацію та пропагують навіть її фінансову підтримку. Такі статті передруковує „Хвіля" звичайно без ніяких коментарів та застережень і можна сміло думати, що їх тенденція цілковито покривається з тенденцією „Хвілі". Правда, що від часу до часу, от так раз на пів року, напише якийсь сіоністичний східно-галицький лідер критичну статтю на ту тему, в якій поставиться буцім-то критично і з недовірям до більшовицької кольонізаційної політики, піддасть у сумнів щирість більшовиків у розвязуванні жидівської проблеми, припише їм навіть руїну жидівства у СРСР, чи краще жидівського капіталу, але зрештою самої ідеї кольонізації полудневої України та Криму жидами не осуджує.

В одному з останніх чисел „Хвілі" (з 4. січня) найшовся передрук інтервю редактора віденського жидівського місячника „Менора" з жидівським професором Ш. Дубновим. В ньому намагається жидівський професор доказати, що жиди мають „історичне право" на кольонізацію всього побережа Чорного моря від Одеси аж до Кавказу. Безперечно, що для наших читачів буде цікаво познайомитися з „доказами" того жидівського професора.

„Якщо в Европі — пише Дубнов — є де-небудь край, в якому жиди повинні бути визнані автохтонами, то це відноситься в перший мірі до Криму і до цілого побережа Чорного моря, яке від 1771 р. належить до Росії. Ще кілька віків перед Христом в Босфоранській державі (старинна Босфоранська держава простягалася по обох сторонах теперішньої Теодозійської вузини на північному побережу Чорного моря і обіймала давне місто Понтікапея, тепер Керч і місто Горгіпія, тепер Анапа) процвітали кольонії зеленізованих жидів. Написи, які зберегдися з тодішних часів, доказують, що там істнували зорганізовані жидівські громади. В тих самих місцевостях осідали на протязі слідуючих віків нові перстви, отже жиди візантійські почавши від 5. віку, жидівські елєменти в державі хозарів від 8-ого до 9-ого віку, відтак жиди і караїти під татарським панованням від 13-ого до 18-ого віку, а на початку 19-ого віку жидівські кольонії вільничі в т. зв. Новоросії. З поданого випливає, що історичних прав до кольонізування цілого побережа Чорного моря від Одеси до Кавказу не можна заперечити. Остається лише справа доцільности того підприємства... Дійсно належало повитати з радістю факт, що в тих місцевостях, де наші предки жили перед 2.000 літ і творили під правлінням греків і скитів численні жидівські рільничі оселі, за наших часів має повстати автономічна жидівська спільнота. Одначе скити наших часів значно небезпечніші від давніших скитів і більшовицька влада, що держить їх тимчасово у віжках, носить у собі зародки будучої страшної реакції. „Timeo danaos et dona ferentes".

До цілого того „наукового" обґрунтування „історичного" права жидів на кольонізацію полудневої України від Одеси по Кавказ ми посмімо додати від себе скромну увагу. Жидівський професор Дубнов — по всякій правдоподібности дуже заслуженний історик, коли „Хвіля" цитує його з таким пієтизмом! — може так само легко доказати історичне право жидів на кольонізацію не тільки українського, але всього побережа Чорного моря. Та й цього мало, бо далеко лекше булоб йому доказати „історичне право" жидів на кольонізацію всього середземноморського побережа Анатолії, Греції, Італії, Франції, Еспанії та всього північного побережа Африки. Там жиди напевно уже в історичних часах (а не передісторичних!) мали в своїх руках велику частину торговлі, а правдоподібно і рільничі оселі. До того там немає старих і нових скитів. Чомуж тудк жиди не пхаються зі своєю кольонізацією? Нема місця—скажуть. На Україні того місця ще менше, бо там величезний земельний голод серед українського селянства. І жиди свідомі того, що те селянство нерадо дивиться, як йому відбирають варстат праці і що воно нерадо йде за землею поза межі України аж на Сибір. Ця обставина мабуть була причинною висказу проф. Дубнова про небезпеку для тої кольонізації від „нових скитів". Та небезпека небезпекою, але всеж нововідкритий професор з радістю витав би намічене утворення жидівської республіки на чорноморському українському побережу! Це звичайна жидівська тактика! Мають, мовляв, жиди історичне право на кольонізацію, проводять її в життя і раділиб, покладалиб великі надії на неї, як би не ті „скити". Та з уваги на „нових скитів" вони кольонізують направді українську землю, але без радости, без утіхи, без віри. — Чомуж в такому випадку кольонізують?

СІЧЕНЬ — МІСЯЦЬ „РІДНОЇ ШКОЛИ".

Кожний Українець(ка), кожна українська установа обовязані зложити **дар на „коляду" для „Рідної Школи".**

Ніяка інша українська установа не уповажнена відкликатися в сій справі до народньої жертвенности. 2—?

„ГРИПУ"
лічиться найліпше і найшвидше при допомозі араку і крупнику в незрівнаних якостях у
АТЛЯСА Ринок 45

Радянська Україна.

Кінофабрика в Київі.

Харківські „Вісти" інформують:

Швидкий темп розвитку кінофікації України, за останні роки довів, що Всеукраїнському фотокооперативові не вдасться впоратись із своїм завданням, коли на Україні не буде міцної бази для кінопродукції. Одеська кінофабрика ВУФКУ та брендована у Кримської Наркомосвіти Ялтинська фабрика не мають змоги виробити потрібний у найближчому часі метраж фільмів. Тому ВУФКУ ухвалило приступити до будування великої кінофабрики в Київі. Київську кінофабрику буде збудовано на дільниці простором коло 45 гектарів в околиці міста, недалеко від кільовничих місцевостей Сирецької долини. Фабрика буде збудована за останнім словом техніки, устаткована найдосконаліше і там самим буде покладений початок індустріялізації кінопродукції. В центрі майбутньої фабрики буде росташований павільон-ательє. Навколо його — всі інші підсобні підприємства та служби. Загалом фабричні будівлі вкриватимуть площу коло 10.000 квадр. метрів з кубатурою в 128.000 метрів. Сам павільон-ательє дає знімок, що в ньому зможуть працювати 15 режисерських груп, матиме 100 метрів довжини, 33 метри ширини і 37 метрів висоти! Просто перед павільоном буде росташований трьохповерховий головний адміністративний корпус, де міститимуться службові помешкання, кімнати режисерів, художників, операторів то-що, з загальною кубатурою майже 17 тис. куб. метрів. Будуть збудовані й інші корпуси, що утворять щось на зразок українського Голівуда. Особливу увагу звернуть на механізацію всіх процесів виробництва, буде влаштоване вдосконалене устаткування для освітлення та для поділу павільону, щоб одна група не заважала другій при роботі. Не менше уваги уділено й опалюванню та провітрюванню павільону, а також електроустаткуванню. Кінолябораторії як позитивна, так і негативна, зможуть обслужити роботу всіх 15-ти режисерських груп і пропускатимуть за робочий день не менше 10.000 метрів фільму. Всі лабораторії будуть устатковані найновішими апаратами і всі лабораторні процеси якнайбільше раціоналізовані. Фабрику гадають збудувати й устаткувати на протязі двох будівельних сезонів із тим, щоб все закінчити до 1. жовтня 1928.

ст. СІРОПОЛКО.

Жіночі модні матер яли
Шовки, Полотна
Мужеські сукна
193) 79—?
проти найдешевше
ФІРМА
РОМАН
ЗУБИК
Львів, Галицька 16.

За душу молодого покоління.

Вся коляда на „Рідну Школу".

(З кругів „Рідної Школи".)

Загальний Зізд „Рідної Школи" з дня 24. грудня 1926 року був не тільки численний (247 делегатів і 112 гостей), але й відзначався поважним підходом до справ, що стояли на порядку нарад, коли не рахувати деяких немилих особистих інцидентів (як н. пр. з приводу кандидатури п. Бабина до Головної Управи), що забрали при кінці трохи за богато часу й викликали тільки несмак.

Найбільше часу присвячено очевидно шкільним справам, як основним і найважнішим не тільки зі становища самої інституції „Рідної Школи", але й з огляду на сучасні відносини українського народу під Польщею взагалі. Промови майже всіх делегатів, без огляду на їхню партійну приналежність, нанизані були великою прихильністю й відданням для справ „Рідної Школи", а численні внески, уситемізовані редакційною комісією Зізду в низку резолюцій, що їх Загальний Зізд приняв у повній основі (див. „Діло" ч. 1. з 1. січня 1927 р.), намітили нові шляхи й завдання для нашої шкільної політики, а також перебудову і розбудову приватних шкіл і курсів „Рідної Школи".

Преліминар „Рідної Школи" на біжучий адміністраційний рік виносить дуже поважну цифру, бо півтора міліона зол. Беручи під увагу дотеперішній контінгент запотребування і розкладок по повітам, „Рідній Школі" на покриття преліминованої суми не стає приблизно 575.000 зол. Одначе ця квота мусить найтися, її мусять ложити на конечні потреби „Рідної Школи" українські громадяне, українські товариства, кооперативи, підприємства, словом — весь український нарід, якому служить „Рідна Школа". Бож від польської держави чи від чужих нам нічого надіятися!

Приходять Різдвяні Свята, а з ними традиційна „коляда". Нехайжеж вона відбється реальним відгомоном на всіх українських землях і всюди там, де тільки гомонить рідне українське слово. Вся коляда на „Рідну Школу" — це не тільки клич, але й усенародня маніфестація, це іспит зрілости нашого народу. Тут не сміє бути ніяких відхилень. Ніякі місцеві чи инші потреби не сміють перехрещувати ударної кампанії для „Рідної Школи". Всі однозгідно і всецило мусимо напружити свої сили, щоб дар на коляду для „Рідної Школи" випав дійсно гідний великого українського народу. Також слід нам подбати, щоби доходи всяких театральних вистав, концертів, вечерниць, просфор, „маланки" пішли всецілко на „Рідну Школу", бо січень — це місяць „Рідної Школи".

Нехайжеж в кождій громаді повстане меткий комітет для зорганізування коляди на „Рідну Школу" і нехай сповнить совісно свій почесний, громадянський і патріотичний обовязок. Ніяка українська одиниця, ніяка українська інституція чи організація не сміє відтягнутися від почесного дару-коляди на „Рідну Школу". А хто не мав би змоги ложити її на руки дотичних місцевих організацій, то нехай перешле просто до Гол. Управи „Рідної Школи" у Львові, Ринок ч. 10.

Ділами, жертвами докажім наше зрозуміння того, що „Рідна Школа" під теперішню пору — це для нас найперша і найважніша справа!

Орґанізаційний рух.

Віче в Копичинцях.

Дня 29. грудня 1926 відбулося в Копичинцях у салі Народнього Дому велике віче Українського Національно Демократичного Обєднання. Віче відкрив голова Повітового Комітету о. Малиновський, пояснивши при тому, що таке Національне Обєднання. Після відкриття вибрано президію віча у складі: о. Малиновський — голова, сел. Боховко — заступник і Борівський — секретар.

Реферат про політичне положення українського народу та про завдання західноукраїнських земель виголосив член Центрального Комітету ред. Д. Паліїв зі Львова. Реферат про конечність участи жіноцтва в громадянському житті виголосила член Центрального Комітету п. О. Федак-Шепаровичева. Містоголова Пов. Народнього Комітету д-р Заваликут, виголосив реферат про стан шкільництва в копичинецькому повіті. Наводив тільки факти, а вони самі обурювали до живого присутних. Представник влади — комісар староства кілька разів бесідникові переривав, заборонюючи говорити так „підбурюючо" (себто наводити факти).

Віче ухвалило отсі резолюції: Віче одобрює програму й тактику Українського Національно-Демократичного Обєднання та завзиває до численного вступлення в його члени. Віче питує польську шкільну політику у відношенні до українського населення та закликає до творення українських приватних шкіл та курсів.

По зіспівання „Ще не вмерла" і „Не пора" віче покінчилося. Учасників було около 400. Після віча відбулася довірочна нарада членів Національного Обєднання, на якій порушено різні організаційні справи. Слід відмітити, що копичинецький повіт належить до найкращих. Під оглядом кооперативним стоїть на першому місці, а під просвітним на третьому. А це завдяки тому, що в повіті нема сварок і люди зужиткують енергію на корисні справи.

Гарний почин.

Передсвяточна різдвяна ярмарка у Львові.

Кружок „Рідної Школи" ім. Ганни Барвінок удумався у Львові при вул. Мохнацького ч. 12 передсвяточну різдвяну ярмарку, якої відкриття відбулося дня 2. січня п. р. при не дуже то численній участи нашого громадянства. На відкриттю бачили ми голову „Рідної Школи" п. радн. Чапельського, члена Гол. Управи п. дир. Сальчака, дир. д-ра Федака і ще декількох мущин. Зрештою переважав жіночий пол.

П. дир. Малицька виголосила дуже гарно обдуману, місцями влучними дотепами переплетану промову, після чого приступлено до діла: до ярмаркування. А ярмарка робила справді дуже гарне враження. Були там кури, качки, гуси, індики, заяці, овочі, мука, крупи, мак і т. д. і т. д., а вкінці... й невідступна паста української фабрики „Елегант". Опріч того на величезній площі висіли прегарні прикраси на деревця, які можна було виграти, купуючи льос за 20 сот.

Експонати на цю ярмарку прислали переважно учительки та жінки священників і Ловецьке Т-во „Тур". Там, де на місці було кому заняти ся, жертвували радо й селянки (п. пр. Угерсько коло Стрия — 72 кг. збіжа, Скнилів — зборка піктуалів і т. д.).

Ярмарковано дуже жваво, бо за яку годину розкуплено майже всі експонати. Оскільки над йдуть нові, то ярмарка буде ще продовжена.

Витаємо цей гарний почин жіночого Кружка „Рідної Школи" ім. Ганни Барвінок. — Це повинен бути гарний початок до традиційних передсвяточних „ярмарок" з метою: весь дохід на „Рідну Школу".

Гість.

Дитяча книжка,

як засіб національного виховання.

Різдво — це найбільш улюблене свято дітей. І справді, переберіть в памяті своїй спогади з дитячих років, і я певен у тому, перше місце серед них займуть спогади, споличені зі Святвечером, тою ялинкою, бо гадка про ці моменти мимоволі викличе у вашій уяві гадку про все найбільш миле й дороге для вас. Різдво — це є свято дітей, бо — так уже повелося з давніх давен, Дитина осередок, біля якого скупчується все те небуденне, що приносить з собою в наше життя святкування Нарождення Христа. Між иншим, установився звичай робити дітям — своїм і чужим — подарунки на Різдвяних святах. В цей момент наше громадянство згадує про істнування дитячої книжки, але мало хто звертається до книжки, як до святочного подарунка. Не рідко можна чути, як виправдуючий мотив, те, що українська дитяча книжка видається занадто вбого, а тому не надається до подарунку, себто до речі небуденного характеру.

Безперечно, українська дитяча книжка щодо зовнішнього вигляду не може рівнатися з будь якою иншою чужою.

Ось якраз тепер усі книгарські вистави в Празі заставлені дитячою літературою. Тут ви знайдете книжки не тільки у чеській мові, але й в німецькій, французькій, англійській і російські, книжки, видані з великим мистецьким смаком в роскішних оправах, так, що мимоволі зупиняєтеся біля цих вистав і радуєте свій зір яркими образами. Тутже є одна книгарня, яка в звичайні дні обставляє свої вистави українськими книжками, але в ці передсвяточні дні даремно будете там шукати серед виставлених роскішних книжок у чужих мовах, хоча би одної української книжки... Справді, чи богато у нас книжок з кольоровими малюнками, чи є у нас дитячі книжки в роскішних оправах, які дійсно могліб радувати зір дитини?

І всеж таки українська книжка може бути дорогим подарунком для нашої молоді не з боку зовнішнього її вигляду, а з боку того змісту, який здебільша криється під скромною зовнішньою окладинкою. Адже ж тільки книжка у рідній мові може прищепити любов до рідної літератури та рідного краю, бути головним чинником національного виховання. Особливо велика роля в цьому відношенні випадає на рідну дитячу книжку саме тепер, у час денаціоналізації школи. Тільки вона — дитяча книга у рідній мові — може паралізувати всю ту шкоду, яку несе з собою денаціоналізована школа та зберегти нашу молодь від винародовлення. А коли це так, то, розуміється, українська дитяча книжка не може залишатися тільки річчю різдвяного подарунку, — вона має стати звичайною, буденною річчю для щоденного вжитку нашої молоді.

Ця зміна в поглядах на характер дитячої книжки неминуче потягне за собою збільшення накладу книжок, а, значить, зниження ціни книги. Ожиавлення видавничої діяльности безперечно причиниться до поліпшення зовнішнього вигляду нашої книжки, яка тепер зовсім не сприяє розвиткові естетичного почуття.

Чи не цим пануючим поглядом на дитячу книжку, як на якусь роскіш, слід пояснити повний застій видавничої діяльности в цій галузі літератури?

Справді, коли видані книжки зовсім не розходяться, а значить, капітал витрачений на їх видання не повертається, то розуміється, не може бути мови про придбання видавцем нових творів для видання та про самий випуск нових видань. Це в свою чергу потягає за собою припинення літературної продукції, бо дійсно, для чого писати твір, коли нема певности, що він знайде видання. І тут я можу навести вражаючий приклад: чудова поема нашого славного поета О. Олеся „Українська історія", як і декілька віршованих його казок знаходяться в рукописі замість того, щоб прикрасити собою, як перлиною, сучасну дитячу літературу. Не можу також замовчати й другий приклад: наше найбільш рухливе видавництво дитячої літератури — „Світ Дитини", що видало чимало колірових прегарних книжечок, як мені відомо, стоїть перед загрозою припинення своєї діяльности лише тому що нема споживача на дитячі книжки та на ті два дитячі часописи „Молода Україна" і „Світ Дитини", які треба сказати, притягнули в цьому році до співробітництва всі кращі літературні сили та й з боку зовнішнього стали на тій височині, яка дорівнює їх до кращих західно-европейських дитячих часописів.

Розуміється, колиб кожний батько та кожна школа й бібліотека-читальня відчували значіння дитячої літератури в справі національного виховання, то й ми, може, зрівнялисяб бодай з Чехами що до продукції дитячої літератури та зовнішнього її вигляду.

Користуючися наближенням Різдвяних Свят, коли перед громадянством повстане питання про вибір подарунків для дітей, я й хотів цією статтею нагадати йому про конечну потребу всіма заходами поширювати дитячу книжку на рідній мові, бо тільки така книжка є правдивим духовим кормом для справді національного виховання нашої молодіжі.

Прага.

Боїчи домагається а робати для політики французько-нім. зближення.

Париж, 3. січня 1927.

Бріян заявив в інтерв'ю з представником „Журналю", що як палата збереться, домагатиметься від неї а робати для політики французько-німецького зближення і осередництво Ліги Націй може заліквідувати скоро небезпеку конфліктів навіть між великими державами.

Представникові „Матена" заявив Бріян, що заключенню італійсько-німецького договору годі щонебудь закинути і він згідне з потеперішніми договорами, заключеними в дусі Льокарна. Міністр стверднв істнування приязни з Італією і конечність французько-італійського порозуміння, яке в найближчому часі буде дійсністю. Щодо Китаю то Франція старається не мішатися у внутрішню його політику.

Довкола кризи югославянського уряду.

Белград, 3. січня 1927.

Положення, спричинене дим сією радикальних міністрів, ще не вияснилось. У поінформованих колах кажуть, що Узунович уже в найближчім часі зрекоструює кабінет, а наслідником м-ра Симоновича буде пос. Беля Попович. На місце дотеперішнього міністра здоровля ввійде пос. Савич.

Провідник федераційних консерватистів Трумбич виголосив у Сплиті промову, в якій занализував нову орієнтацію югославянської закордонної політики. М. ин. домагався, щоб Югославія навязала взаємини з СРСР. та більш тісні взаємини з Англією, Німеччиною і Болгарією.

Плебісцит в Евпен і Мальмеді?

Берлин, 3. січня 1927.

Агенція Мірбах повідомляє з Евпен, що деякі тамошних часописів звернулося з новорічним домаганням до бельгійського уряду, щоби перевів плебісцит на території Евпен Мальмеді. Вислід плебісциту населення признало би льояльно. Плебісцит рішив би приналежність Евпен-Мальмеді до Бельгії зга. Німеччини.

Протихристіянські заворушення в Китаю.

Льондон, 3. січня 1927.

Із Ганкоу повідомляють про протихристіянські ексцеси Китайців. Вони підпалюють церкви і пліндрують католицьке майно. Чужинних концесій в Кіянг-Кіянг пильнують відділи воїків. Для охорони чужинців приїхала там англійська канонірка. Тому, що нема певности за безпечення життя британським місіонарям у провінції Кіянг Тсо, британський уряд поручив місіонарям кинути неспокійні китайські провінції.

Катастрофа на малайськім півострові.

Льондон, 3 січня 1927.

З Сінгапуру повідомляють, що доля 6 міст на малайськім півострові, між ними повено, є визнана. Спеціально висланий тубілець, що перелазив 18 англійських миль на ни дерева з провінції Еленг каже, що найбажанша провінція з копальнею цини залита водою. Европейці схоронилися на верховіття дерев.

Страшний землетрус у Каліфорнії.

Льондон, 3. січня 1927.

Міста Колексіко і Мехікаль (в півд.-східній Каліфорнії над кордоном Мексику в ночі перед новим роком навістив землетрус і майже зовсім знищив. Найбільше потерпіла часть міста з крамницями і готелями. Шкода є на кілька мільонів дол. У домах, де стрічали Новий Рік, сиділися переполох. Люди вибігали на вулиці і тут гинули під румовищами домів. Світло погасло, вода з водопроводів залила вулиці. Рівночасно відчуто землетрус в стейті Арізоні. І тут є величені втрати.

Біржа.

Гроші.

Курс долара обнизився до 8·95—8·97 при слабій тенденції.

НОВИНКИ.

— **Похід чехізації.** В Ужгороді мають чеську торговельну школу перемінити на торговельну академію, бо існуюча тепер 2-клясова торговельна чеська школа не вистарчає вібито для потреб... населення. Це буде перша вища школа на Закарпатті.

— **Ukrainica.** „Тіні забутих предків" М. Коцюбинського вийшли в перекладі на чеську мову Вінкента Ховората. З нагоди цього перекладу „Лідове Новіни" з Брна дня 11. грудня, поміщують веселичку рецензію.

— **Також карієра.** Бувший персьний шах, якого скинули з престола тамтого року наслідком військової революції, ждав до цього часу надаремне в Парижі за якусь пенсію. Реза Кган, його наслідник, бувший простий жовнір, не хоче йти за прикладом Німців, які дали відшкодування Гогенцолернам. Тому шах рішився відчинити на одній з головних паризьких вулиць крамницю з орієнтальними перфумами та олійками. Може він має до цього більше хисту.

— **Світова хроніка.** Король Едвард і президент Кулідж будуть запорукані відкрити розмовою першу радіотелефонічну лінію між Льондоном і Нью-Йорком цими днями. — Австрійське місто Штайн, над Дунаєм, у тривозі: з гори, що знаходиться над ним, йде страшний відгомін підземель; у горі коридори та тунелі на кілька кільометрів; віденські геольоги мають рішити, чи вона завалиться і похоронить місто. — У Туніське озеро в Шнай арії знав великий дерейт. — У 1925 р. було в Злучених Державах більш як 100.000 чужинців, які не мали законних паперів. 26.591 чужинцям, які приїхали туди, казали відїхати. — Із Мантуї до Риму привіз и в спеціяльнім поїзді череп св. Людовика Гонзаського. Дружина нашла через Рим між рядами фашістівської міліції. — баварська округа звернулась до премієра міністрів із протестом проти підвищення цін на пиво, введеного союзом броварників. Союзи ремісників і угруповця видали поклики до громадянства в справі бойкоту пива, коли пани не будуть знижень. Бойкот пива у Баварії не майже громадянський бунт... проти держави і власного живота!

— **До хазяйського товариства „Достава"** у Львові. Рада парохіяльна в Жовківі, дех пату галицького, почувається до милого обовязку дякувати „Доставі" ширу подяку за солодну, артистично викінчену і терминову доставу намістних образів до іконостасу. Яблонів, дн 27 грудня 1926. *о. Удрович*, парох. 1252 1 1

— **Уживайте** тільки пасту до обуви **Ґіґант О. Левицької і Син**, Львів, Кохановського 51. 1240 5-7

Дорогі Сестри!

Просимо Вас прочитайте отсю відозву аж до кінця, аж до останньої стрічки, а ми переконані, що Ви не кинете її в смітник, як кидається всякі циннки, поклики, відозви; ми переконані, що Ви не забудете про неї, як забувається про щоденні дрібничкові події дня, але приймете її вдячним серцем, як приймається дорогого, довго вижиданого гостя, що йде до нас зі щирим серцем, що несе Вам радісну вістку.

Чому ми такі певні цього? Бо відозва ця це сповнення давно леліяних Ваших мрій, думок, вона сповнення Ваших найгорячших бажань, вона писана нашою кровю, Вашим потом, полевана Вашими гіркими сльозами, **вона хоче облегчати долю вдови і сиротн по священику.**

Всі стани вже зорганізувались. Могучий клич кооперативи лунає по цілім нашім краю і видає щораз кращі овочі і ми жінки священиків не смімо осторонь стояти від сего стихійного руху і з заложеними руками приглядатися біді та нужді вдовиці і сироти по священику. Ми не сміємо спускатися на нікого, навіть на вдасних мужів ні, а самі мусимо взятися до праці, до поправи своєї долі і в тім якраз, що беремося до діла ми, самі інтересовані, лежить повна запорука доведення діла до щасливого кінця.

Підписані основали **„Комітет допомоги вдовам і сиротам по священиках"**, який поставив собі як першу мету збудувати **„Дім для вдів і сиріт по священиках"** у Львові, а згодом і по инших містах. А чиж збудовання дому усуне усю нашу недолю? — спитаєте... Хочемо від дому зачинати, бо від будови дому зачинають поправу своєї долі всі стани, всі організації. І так в останніх роках побудовано дім для народних учителів, приватних урядників, професорів університету, дім офіцерських родин і инші. І справді дах над головою — це не маловажна річ, і брак його найбільше таки відчуває вдова по священику, яка по смерти свого мужа мусить йти в світ поза очі хліба, долі шукати!...

Початок добрий вже зроблений. В нашім посіданню є вже гарна площа, закуплена заслуженим Товариством св. Ап. Павла для вдовиць по священиках, а по остаточнім рахунку покаже, що при добрій волі, добрій господарці, при щирім заінтересованню справою, ми протягом трьох літ з самих наших складок, які проектуємо, будемо мати понад 100.000 зол. за що на вже набутій пляці може бути поставлений дім для кількадцятьох священичих родин. Рахуємо дуже скромно, щоби не стрінутись з закидом утопійности, нереальности неможливости. А поруч де наше власне оподаткування з цілої маємося до всіх священиків вдівців і безженних священиків львівської епархії, до світських людий, які вийшли зі священичого стану або споріднилися зі священичими домами та до всіх людий доброї волі, щоби своїми жертвами допомогли нам сповнити намірене діло. Чекаємо також на доходи з фантових льотерій, концертів, балів, фестинів, колед і инших збірок на що ціль так, що коли Бог поблагословить наші наміри, то в недовгім часі вони вповні здійсняться.

До помочі при своїй праці упросили підписані Пп. оо. крилошан Василя Томовича і Василя Лициняка, директора о. Юліяна Дзеровича і редактора „Нивн" о. проф. д-ра Гавриїла Костельника.

А вжеж найрадісшу вістку відносимо Вам, Дорогі Сестри, на сам кінець, а саме, що наше починання заінтересувався широ их Ексцеленція, н ш Високопреосвященний о. Митрополит, який уділив благословення нашій праці і прияв ласкаво протекторат над нашим Комітетом.

Отже негайно беремся до праці! Нехай не буде ні одної священичої жени в нашій епархії яка не поступилаб добровільно до складок на нашу річ. Вкладка виноситиме по 4 зол. місячно, не обмежуємо добродійности. Що квоту можна складати також в квартальних ратах по 12 зол. від незможних приймаємо і менші датки. Нехай в кождім деканаті потворяться жіночі кружки, які учисчан гроші відсилатимуть до Краєвого Союза Кредитового („Центробанк" у Львові, число книжочки 8018, або на адресу Комітету (Львів, вул. Домініканська ч. 11, І. пов.).

Ще на один замітмусимо відповісти, який може повстанби з неміри. Ануж священичих жінок не стане? Кому дістанеться наше майно? Ні! Цього не буде! Аж надто добре заслужилось наше жонате духовенство для нашої церкви і нашого народа, щоби священича сімя мала зникнути з овиду. А навіть, коли нас не стало би, то хату нашу віддано нашому народові на його культурно-релігійні цілі, щоби дім наш був живим памятником священичої сімї, що вміла жити і працювати для церкви і народа! — У Львові, в день св. Ап. Андрея, 13. грудня 926. — „Комітет допомоги вдовам і сиротам по священиках" *Наталія Дзеровичева*, голова, *Стефанія Монцібовичева*, заст. голови, *Стефанія Лежогубська*, секретарка, *Юлія Галятова*, скарбничка, *Антоніна Шпигковська* контрольорка, *Ольга Лончинська*, контрольорка, *Олександра Бачинська*, *Єлена Гнатишина*, *Евфозина Дзюбяк*, *Евгенія Костельницька*, *Ванда Левицька*, *Софія Лящинська*.

Посмертні згадки.

Дня 29. XI. 1926 п. помер **о. Антін Адольф Павлин Андрохович** парох Гороховини в 80 році життя, в 5. священства. Був покійний небуденною людиною. Родився 1847 р. в Якубівці в домі о. Василя. Нижчу гімназію скінчив у Чернівцях, а вищу в Станиславові. В р. 1863 пішов він як студент V. гім. кляси з кількома товаришами до польського повстання. Під Теребовлею переполила „повстанців" австрійська гузарська патруля, перетрішала їх і відставила до суду в Отинії. Тамошній судовий начальник знав їх батьків, отже перетрішав їх знов і вночі відставив сам додому. Дома батьки знов перетрішали повстанців і відвезли до гімназії, а тут господар класи о. Баревич всипав ще від себе кількацять різок. Вилічило це основно покійного Антона з польонофільства. Скінчивши теольогію, оженився пок. Антін з Марією, дочкою о. Теофана Глинського, пароха в Городенці й висв тився 1874 р. Від 10.V. 1874 до 27 VII. 1878 був сотрудником у Старомишині й Кобаках, а зав дателем у Баовиці, Тростянці, Поточищах, Печенижині в Лисці. Парохом був у Лисці до 28.III. 1899, а в Гороховині до смерти. Вже зразу підпав він під вплив свого тестя, Т. Глинського, а опісля під вплив свого колишнього катехита, о. Олексія Заклинського, пізніше пароха Старих Богородчан. У Лисці застав громадську раду в жидівських руках, а мішан обдовжених і розпічених. Отже зорганізував мішан, перевів нові вибори й вирвав громаду з рук жидів-лихварів. Звів завзяту, затяжну боротьбу з вірменським священиком, Каєтаном Бжезінським, великим душехватом що всякими способами топтав і зневажав грк. обряд. З трудом побідив вселенського ворога й підніс повагу нашого обряду й значення Лисця як відпустового містечка. Довгі літа належав з о. Олексієм Заклинським і зі своїм товаришем о. Кирилом Пачовським до Ради й Видїлу повітового в Богородчанах, вибраний із сільської курії. Увесь той час завзято оборонав інтереси селянства. Приміром, у 1898 р. хотіла богородчанська Польонія за повітові гроші виставити Міцкевичеві памятник у Богородчанах, хоть саме в тім році панував у Богородчанщині великий голод. Покійний з Пачовським перепер, що повітовий Видїл виставив живий памятник Міцкевичеві, а саме купив кількадесять вагонів кукурудзи й даром роздав між голодуюче населення. Щоби не допустити до вибору о. Ол. Заклинського на посла до сойму, богородчанські Поляки під проводом старости побили Заклинського й викинули на вулицю з касина. Тоді заходами покійного Антона Андроховича зібралися всі кінці священики богогородчанського повіта й висилали до цісаря меморіял, в якім виповідали свою льояльність з огляду на нечувану зневагу гр. кат. священика. Відень переніс до кількох день старосту на инше місце. Його заходами заложила Рада повітова позичкову касу в Богородчанах і чимало селян виратовано тим чином з рук жидівських пявок, удаючи селянству дешевого кредиту. В Гороховині без конкуренції з добровільних жертв побудував 3 церкви. В селі застав пянство, але проповідями й особистим приміром довів до того, що в дотішній части села громада купила корчму на школу, а Жид вибрався з села. Світову війну перебув у своїм селі й виїжджав хиба на час, як у селі була позиція, до сусідського села. Супроти москвичів, мадярів і всякої зволочі все сміло ставав в обороні свого обряду, мови й селян. По розпаді Австрії відбудував знов без конкуренції з добровільних жертв 2 церкви. Довгі діта був до 1919 р. предсідником Ради шкільної місцевої й запопадно дбав про ро зій шкіл у Гороховині. Дорогою самоосвіти здобув собі основне й широке знання з обсягу богословія й права. Часто удавалися до него священики й селяне з важніших справах о пораду й він її охотно кожному давав. Розумівся на гідропатії, гомеопатії й ветеринарії й часто лічив даром селян і їх худобу. Як парох стояв понад партійним життям і тому підпирав усякі установи, які тільки мужика, на його думку, здержували від винародовлення. Тому підпомагав у своїму селі й читальню Просвіти й читальню Качковського й навіть Сім Трильовського. У 80 роках 19-го століття дописував до Нового Зеркала й Страхопуда, бо визначався дотепом і мав легкість у віршуванні. Від можних сього світа дер кався здалека й не ганявся за почестями й достойствами. Коли його товариш епископ Чехович предкладав йому каноню в Перемишлі, відмовився. Був це чоловік обовязковий, дуже працьовитий, лагідний, тактовний, чистого, як сльоза характеру й чистих рук. Похорон відбувся дня 2. XII. 1926 при численній мимо сніговиці участи духовенства й селян. Остала по нім дітн: Амвросій, професор І.І. держ. вчит. семинарії у Львові й учителькн: Антоніна й Ангела. Нехай рідна земля, котру так широ любив, буде легка праведній душі!

о. Іван Иосиф лиц. Топір Калинський, парох Белза, член повітової і шкільної ради в Сокалі, ординаріятський комесар при квалфікаційних іспитах, член прибічної ради міста Белза, член всіх місцевих українських товариств, помер 25. грудня 1926 р. у 54 році життя. Покійний походив зі старої шляхотської священичої родини. Його батько був парохом у Докудові на Підляшу коло Бреї. В часі переслідувань унітів царським урядом батько покійника о. Василь за вірність унії був усунений з приходства і небавком помер. Д до покійного о. Миколи Калинський, останній гр. кат. епископ холмський, вивезений і замучений москалями, спочив як мученик у Вятці. (Ексц. митрополит Шептицький в часі свойого заслання відшукав його могилу та своїм вкладом ведів її упорядкувати). Покійного о. Івана, тоді ще 9 літнього хлопчину, по смерти батька пограничний салдат за 2 рублі в товаристві жидівки перепустив через границю в Галичину. Зразу живе сирота у свого вуйка О. Уляницького, рівнож холмського емігранта, відтак в часі гімназійної науки по бурсах, а вкінці у оо. Василіянів у Львові. По скінченні теольогії стає сотрудником у Поморянах станіслав ської дієцезії, а опісля, перенісшися в перемиську дієцезію, сотрудникує у Волиці Комаревій і Сокалі. Відтак став парохом у Жабчу і Волиці Комаревій. У 4 році життя о. Іван тратить свою подругу і від того часу переживає незазидну долю вдівця з дрібними дітьми. Не ед двома роками перенісся на міську парохію Белз, одначе тут добре не почувався і тужив за селом. Покійний — правдивий взір християнина. Мав дар промовляти переконуюго до людських сердець. Засідаючи у шкільній раді, боронив нашого учительства і то з успіхом, бо з його голосом рахувалися навіть противники. За час свойого коротского душпастирювання в Белзі вів у життя захоронку під управою СС. Служебниць, чим записав своє імя золотими буквами в історії розвитку белзської парохії. На просьбу колишніх своїх парохіян з Волиці Комаревої, що в поважним числі прибули на похорони свого любого пароха, тіло покійника за згодою дітий перевезено до Волиці Комаревої до родинних гробів. На похоронах були представники старостваа, ради повітової і шкільної, В супроводі численно зібраного народу, шкільної молоді, представників міста Белза і місцевих українських установ та духовенства відпроваджено покійника до границь пароxії. Нехай легкою буде йому українська земля, що її так широ любив! В. И. П.!

ПОДАРУНКИ НА ЯЛИНКУ І НОВИЙ РІК!
Торбинки, Парасольки, Бронзи, Прилади до подорожі ... Товариські ігри ... Алябастрові вироби зі Журавна поручає **ЛЬВІВ, ВЛАДИСЛАВ ЦЕХУЛЬСЬКИЙ І СИН** пл. Марія 3.
Рік основання 1876. 1117 5—5 Телефон 31—20.

Рік основ. 1871

АТЛЯС, РИНОК 45

Рік основ. 1871

ПОРУЧАЄ НА СВЯТА ЛІЧНИЧІ ВИНА, КОНЯК, ВОДКИ І ЛІКЕРИ ПО НАЙДЕШЕВШИХ ЦІНАХ:

Martell V. O.	зол. 30·—	Henessy X. O.	зол. 40·—	Італійське вино		Угорські	
„ V. S. O. P.	„ 34·—	Арак орит. фляшка	„ 8·—	черв. Stacara	зол. 5·—	Chateau Palug-y	зол. 5·—
„ ½ бут.	„ 19·50	Австр. вина		Франц. вина		„ ½ фл.	„ 3·—
Henessy V. O.	„ 30·—	Leibenmost, Prälatenwein	5·—	Haut sauterne Clos-mann	7·50	Badacsonyi	„ 5·—

Токай самороди.	зол. 5·—
Токай Csaika	„ 8·—
Угорські вина всі 10-літні.	

Також всі консерви по конкурєнційних цінах.

Рік основ. 1871 Рік основ. 1871

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

1237 Фірма 3—4

„МОДА“ Львів, Ягайлонська 12.

продає на якинку і новий рік сукні, блюзки, шлафроки, светери, пуловери, жіноче білля, панчохи, реформи **о 20 проц. дешевше як скрізь.**

Позір на фірму „МОДА“, Ягайлонська 12, вхід через сіни.

ОПОВІСТКИ.

Концерти Українського Національного Хору Д. Котка:
Середа 5. І. — Галич.
Пятниця 7. І. — Болшівці.
Субота 8. І. — Болшівці. 528 3—?

Оповістка. Тому, що „Українська Заборонка“ улаштовує „Маланчин вечір“ в салях Української Бесіди при вул. Рутовського 22, саля Музичного тов. ім. Лисенка є до винайму. 1242 2—2

Редакція „Богословія“ задумує присвятити одну книжку V. тому памяти покійного епископа о. д-ра Йосифа Боцяна. Прохаємо всіх знакомих Покійника надіслати свої спомини та важнішу переписку з ним на адресу: Львів, Коперника 36.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

КУПУЙТЕ КАЛЄНДАР-ЕНЦИКЛЬОПЕДІЮ „ТОВАРИШ“ на 1927 рік. Ціна 2·50 зол. Замовлення посилати: Кооперативна „Друкар“, Львів, Руська 8. 20—?

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 35-?

60 СОТ. коштує одна ложечка до чорної кави з хінського срібла у Мандля вул. Коперника 14. Проти ніва Коперник. 681 19—?

ФОРТЕПІЯН „ЛЮБКА“ мясонь, хрестовий, короткий. Квім. Коперника 16. Тел. 20—45. 1247 4-4

ОСОБА інтелігентна, середних літ, що розуміється на домашнім господарстві, пошукує посади як управительки домом. Листи до адміністрації під „Негайно“. 1247 1—3

УКІНЧЕНА семінаристка, з матурою заложеною в р. 1924, сирота по священику, — пошукує посади учительської, бюрової, або домашньої інструкторки. Адр.: Сербинська, Семаківці, п. Городенка. 1248 1—2

ПАННОЧКА має укінчений III курс. сем. уміє шити, пошукує лекції. Зголошення до Адм. „Діла“ під „Пошукуюча посади“. 1249 1—2

АРТИСТ ЗАЛУЦЬКИЙ. Прошу звернути негайно позичену у мене річ в Заболотові. — С. К. 1254 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Фелікс Ган Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка **Львів, Городецька 46.** Телеф. 834 Пересвітлення Рентгеном. 1170 12-35

Лікарсько-дентистичне Заведення д-ра Симона Раппапорта Якова Насса
ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.
Пльомбування й випимання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядовим і студентам значна знижка. 1197 Полекші в сплатах. 5—5

Накладом В-ва „СКА“ в Коломиї
вийшла нова книжка і продається в ціні 2 зол.
„ЗІРКА“ історичне оповідання **Ів. Зубенка.**
Заразом поручається на
ЯЛИНКУ
Чайківського: На уходах 2 томи 4 зл.
Мордовця: Гетьман Мазепа 4 „
Полящука: Гуляйпільський батько 4 „
Гоголя: Тарас Бульба з образ. 2 „
Орд. Запорожці в Саратоссі 2 „
Чайківського: За сестрою 1·50 „
і богато иших книжочок для молоді і старших. — Замовляйте на адресу:
Опрна «Кузьма, Коломия, Євангелицька 7.

Експортова українська фірма **„РОДОГАН“ Львів, вулиця Оссолінських 6.**
поручає готову і з метра
Конфекцію - Вовну - Взуття
Убрання вже від зол. 45·—, вовна від зол. 5·—. 1256а 1-4
Ілюстр. цінник висилаємо даром.

ЦУКОРНЯ
ПЧІЛКА
Львів, Ринок 27.
поручає на свята свої цукорняні вироби.
Замовлення виконує солідно і дешево. 1224 4—4

ХТО хоче весело перевести свята нехай піде до фірми
Адольф Боденштайн
фабричний склад музичн. інструментів
Львів, вулиця Легіонів ч. 37,
тел. ч. 3836.
Найновіші коляди! 1183 3—4
Ціни о 25 прц. низші як скрізь.

1863—1926
Складниця кольоніяльних товарів і делікатесів
Галицька 21. — **Львів** — Галицька 21.
Маріян Баллабан
поручає першорядної якости кави, чай, чекольди, какао, цукри, консерви, сири і всілякі споживчі артикули. **Щоденно свіжа вудженина.** Спеціяльність **Пражська шинка** — трюфлева, чайна, брушвідська ковбаса. Щоденно **свіжі, незрівнаної якости** прасовані дрожджа. Замовлення з провінції полагоджується відворотно. 1114 6—6

Конкурс

на місце референта середніх шкіл УПТ-ва розписується отсим до кінця січня ц. р. — Зголошуватися письмено до Головної Управи „Рідної Школи“ у Львові, Ринок ч. 10, II. пов. 1251 1—3

Звичайні Загальні Збори

Українського Спортового Союза відбудуться дня 23. січня 1926 р. в салі Т-ва „Просвіти“, Ринок ч. 10/II. о год. 10. рано, зі слідуючим денним порядком: 1. Отворення і вибір председателя Зборів. 2. Звіт уступаючої Спортової Ради. 3. Звіт Контрольної Комісії. 4. Уділення абсолюторії уступаючій Спортовій Раді. 5. Вибір нової Спортової Ради. 6. Вибір Комісії Суддів. 7. Вибір Контрольної Комісії. 8. Внески і запити. — Львів, 23. грудня 1926. За Спортову Раду: О. Навроцький, голова, К. Паньківський, секретар. 1255 1-1

Ширіть наш часопис!

Подяка.

Отсим висловлюємо нашу щиру подяку всім особам і організаціям, що своєю участю в похоронах дорого нам бл. п. д-ра Івана Стефановича вшанували память покійного і виявили нам своє співчуття в нашому тяжкому горі. З особна дякуємо: о. А. Білінкевичеві, парохові Знесіння, о. сов. І. Туркевичеві, о. сов. Й. Кишакевичеві, о. А. Гавришакові, о. О. Горчинському, о. В. Лончині, о. А. Каштанюкові, Братству доброї смерти при церкві св. Пятниці, Українському Лікарському Товариству, Союзові лікарів, Зарядові і працівникам Каси Хорих м. Львова, Знесінській „Просвіті“, „Робітничій Громаді“ та громадським робітникам.

Жінка, сини, мати і сестри.

Надзірна Рада **Повітового Союза Кооператив в Сокалі** розписує отсим

Конкурс

на посаду **директора**, основно обзнайомленого з усіма ділянками, входячими в обсяг ділання Союза, зокрема з веденням товарових і торговельних віддїлів Союза, та на посаду **організатора-ревізора**; від кандидатів вимагається теоретичного образования та практичного підготовання, а надто від організатора вимагається, щоби був добрим бесідником. Службові місця є до обняття з днем 1-го лютого 1927 р. з тим, що зголошення разом зі свідоцтвами, в свідченими відбутої практики, належить надіслати найпізніше до дня 21. січня 1927 р. на руки голови Надзірної Ради Пов. Союза д-ра О. Рипецького, адвоката в Сокалі. 1·50 1-2

Рік основ. 1869 **Найстаршій конфекційний дім** Рік основ. 1869
І. ЛЯУФЕР, Львів, Галицька 8 поручає свій богато заосмотрений **склад нужеського, хлопячого і дїточої конфекції** по значно **зниженних цінах.** ІІІ. Інтелігенції і урядовцям українських інституцій удїляється кредиту на досїдних условях. 1217

Пийте
ЛЬВІВСЬКЕ ПИВО!
Скрізь за ним питають
Скрізь хвалять

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло“ З друкарні Видавничої Спілки „Діло“. Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 5 (10.973). Львів, четвер 6. січня 1927. Поштова оплата заплачено ґотівкою. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 148.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Відгуки отаманщини.

Львів, 5. січня 1927.

„Руспресс" подає, що недавно в Парижі відбулося дискусійне зібрання наддніпрянської політичної еміграції, на якому член Управи Українського Центр. Комітету в Польщі ген. Сальський виголосив реферат на тему: „Перспективи збройної боротьби за незалежність України". Виступаючи прихильником ген. петлюрівського напрямку серед наддніпрянської еміграції, ген. Сальський заявив, що із суцільного гасла „незалежність і соборність України!" — актуальною повинна бути тільки перша частина, себто тільки боротьба за незалежну українську державу. Гасло соборности українських земель, себто обєднання всіх територій, заселених українцями, в одну державу, є — на думку ген. Сальського — в теперішній хвилі неактуальне. Частина українських земель, що найшлася в межах сучасної Польщі й Румунії, повинна лишитися складовою частиною тих держав. Для здійснення своєї мети українська еміграція повинна шукати підтримки в Польщі й Румунії.

„В спільність інтересів Польщі й України — говорив ген. Сальський — не можна сумніватися. Незалежна Польща не може існувати без здійснення незалежности України, а здійснення тієї незалежности є тісно звязане з існуванням незалежної Польщі. Який небудь звязок України з Росією є рівнозначний з новим московським ярмом над Україною."

Проти висновків ген. Сальського виступили гетьманці ген. Капустянський і Трофимович, опрокидуючи польонофільську й антисоборницьку концепцію епігона еміграційної петлюрівщини.

Виступ ген. Сальського в Парижі, одного з ініціяторів запротоколення в Тухолі останків галицької армії, вказує, що буруни „федераційної політики" починають підноситися все вище і вище; що 1927 рік готує нам якісь несподіванки; що в закулках европейської політики взагалі, а польської зокрема йдуть якісь підготування до реституції Польщі Ягайлонів.

Зайвим було би входити в те, наскільки вірно передав „Руспресс" погляди репрезентованої ген. Сальським еміграційної групи. Колиб навіть допустити деякі можливі уступки, то всеж таки хронічне, спадкове протиставлення гасла незалежности соборницьким змаганням є так характеристичне для носіїв отаманщини, що тут мусимо лишити на боці всякі сумніви. Здавалося, що еміграція, досвід минулого, аналіза пройденого шляху, наука історії і сучасности, пролита кров і перенесені терпіння — чогось навчить Сальських і їм подібних, примусить завернути їх з болотнистого шляху, на якому розгубили вони не велике моральне добро і славу визвольної боротьби. Для резигнаційних актів з спільної воюючої уенерівщини, чи радше петлюрівщини, можна піднайти деяке розуміється, одностороннє оправдання, коли вважати їх актами переходового значіння. Рятуючи базу боротьби, хоч — що правда — базу можливо найгіршу, прискорюючу трагічну розвязку, керманичі УНР обома руками підписували варшавські акти в надії, як казали вони, тимчасово обдурити „союзника". Але ніякого оправдання не можна піднайти для „ідеольогії", голошеної ген. Сальським. Ніякий українець, якщо він є справді українцем, а не агентом чужих сил, а не орудям ворогів української нації і гробокопателем українських державних змагань, не може і не сміє голосити таких „ідей".

Учителями ген. Сальського є — очевидно — польські „федералісти", себто ті, що змагають до Польщі Ягайлонів. Інша річ, що ця належить вже до перемріяних мрій, що вона вже ніколи не наблизиться хоч би до тіни дійсности, що вона пова гуруком „федераційних" фантастів у нікого не викличе вже навіть найслабшого відгомону. Ця мрія невідклично похоронена ще в 1863 р., коли то українське селянство Правобережжа дало занадто діймаючу відповідь повстанчим кольпортерам „золотої грамоти". Тимбільше в добі права нації, розбудженого, свідомістю опроміненого, жагучого бажання жити своїм власним життям ця „ідея" є не лише імертвою, але давно розложеною спорохнявілою.

А всеж таки побиті, роздерті поляки боролися в 1863 р. за Польщу Ягайлонів, кажучи, як і недавно, як і тепер, що польська зброя, яка заблисне в полумі оружної боротьби, визначить границі польської держави. Не за суцільну польську етнографічну, безспірно національну територію, а за землі українські, білоруські, литовські, а в останньому часі й німецькі (Горішний Шлеськ) боролися поляки. А їх учень резигнує із соборности, із безспірних українських земель для фантому незалежности. Кажемо: фантому, бо незалежність частини української території, хоч би й більшої, без природних границь, під протекторатом захланного сусіда, до тогож державця другої частини українських земель, не є ніякою незалежністю, тільки фантомом, як це зрештою доказала вже історія.

Крім того ген. Сальський забуває, що наше століття є століттям права нації, є століттям націоналізму, який видвигає соборність, обєднання нації для спільної, як вже не політичної, то хоч культурної і господарської творчости, як гасло основне. Нація змагає до єдности, до суцільности, до спільного знаменника інстинктовно. Тим природним, величавим інстинктом нація боронитьсе перед культурно-психічним звихненням, перед розвалом своєї національної спільности. Розуміється, ми далекі від того, щоби гасло незалежности підпорядковувати гаслу соборности. Ці два гасла є тісно, нероздільно звязані зі собою. Правда, деякі народи, як італійці, серби, греки йшли від незалежности до соборности, одначе це було в інших часах, в інших обставинах і в інших географічних умовах. Українська державність могла існувати і розвиватися тільки як великодержава. Існування української держави на частині української території (як от стара гетьманщина) неминуче вело до її ліквідації. Тому, колиб умовини складалися непригожо для здійснення обох основних гасел, колиб була етапність реалізації природних прав української нації, то скорше можна дійти від соборности до незалежности, як навпаки.

Без сумніву, що незалежна Польща не може на довшу мету існувати без здійснення незалежности України. Але чи в угоду тієї неспроможности істування незалежности Польщі український нарід має жертрувати своєю соборністю?

До таких висновків може дійти тільки... емігрант, як не чужий агент. Зовсім природно, що оживлення останків уенерівщини з катастрофічного періоду мусить збудити нашу сторожку увагу. Бо це з одного боку вказує на якісь підготування в закамарках політичних кабінетів Европи, а з другого на продовження варшавської лінії епігонів отаманщини.

Памяти М. Драгоманова

Свято Українського Високого Педагогічного Інституту ім. М. Драгоманова в Празі.

Прага, 1. січня 1927.

Дня 18. грудня відбулося в Празі в салі „Глаголя" на Рігровій Набережній традиційне свято Українського Високого Педагогічного Інституту ім. М. Драгоманова, присвячене памяти патрона школи, сполучене зі святом наставши нового ректора. Крім професури і студенства зібралося богато гостей, між иншими проф. Ст. Смаль-Стоцький, ректор українського університету проф. Колесса, представники ріжних українських наукових і громадських установ та представники чеських міністерств: інспектор Інституту проф. Лакомий і проф. Урбан — від м-ва освіти, п. Слама — від м-ва закордонних справ.

О 11-ій годині ранку відкрив свято ректор Інституту проф. Л. Білецький, привітавши всіх прибувших на свято. Мішаний хор Інституту під орудою доц. Інституту п-ні П. Щуровської-Росписевичевої виконав величній „Поклик до братів славян" — слова М. Драгоманова, а музика молодого композитора д-ра Н. Нижанівського, (доцента музичного відділу Інституту). Далі ректор проф. Л. Білецький подав звідомлення з діяльности Інституту за академічний 1925/6 рік, при чому висловив подяку присутньому на святі інспектору Інституту проф. М. Лакомому за його постійну підтримку Інституту перед міністерством. Лише завдяки заходам останнього вдалося в минулому році виклопотати нових тридцять стипендій для Інституту та двадцять для реальної гімн., яка існує при Інституті. Виступи ректора проф. Л. Білецького, який був без зміни три роки ректором від самого утворення Інституту (1923 р.) дотепер і нового ректора, проф. В. Сімовича зустрінено гучними оплесками.

Не менше гучними оплесками зустріла публіка появу композитора д-ра Н. Нижанівського, що виконав на фортепяні соло „Спомини" — свій новий твір, повний контрастів із недавнього минулого. Асистентка муз. відділу Інституту п-ні Н. Дяченкова дуже гарно проспівала „Чого ти ходиш на могилу" Заремби в супроводі фортепяну асист. п-ні В. Березовської. Слід зазначити, що музичний віддія Педагогічного Інституту як складом управителів, так і поважною працею студентів заслуговує особливої уваги.

Після того новий ректор Інституту проф. В. Сімович мав надзвичайно цікавий виклад „Драгоманівський правопис, його науковість (фонетичність), практичність та його майбутнє". Це є ще один вклад до того всього, що зроблено над дослідженням літературно-наукового дорібку М. Драгоманова. Є ріжні назви, каже проф. В. Сімович, драгоманівського правопису: драгоманівка, женевський правопис, правопис „Громади"; сам М. Драгоманів звав його „женевкою" й уважав себе свідомо батьком „женевки". До 1876 р. М. Драгоманів уживав „кулішівки" (його київські видання „Про українських Коліїв, Татар та Турків", „Повісті Федьковича" 1876 р. й „Историческія пѣсни малор. народа" опрац. вкупі з проф. Антоновичем 1874 р.) драгоманівки починає вживати від 1877 р. у „Громаді" й користується нею до кінця свого життя. За М. Драгоманова появляється „женевка" й у виданнях його учнів у Галичині („Громадський Друг", „Молот", „Дзвін"), але з часом усі радикали переходять на кулішівку („Народ", „Хліборобъ"); кулішівкою видаються і твори М. Драгоманова в Галичині.

Системи свого правопису М. Драгоманів не дав, — її можна скласти на основі його писань, головно — листування. Сам він у правописних справах голос забирав настільки, наскільки йому доводилося захищати свій правопис і переконувати, що він одиноко заслуговує на назву фонетичного правопису (його стаття „В справі реформи правопису", 1886 р.).

В дальшій частині виkладу вказано, наскільки „женевка" може вважатися за фонетичний правопис, при чому зазначено, що „драгоманівка" може тільки вимагати певний крок уперед у напрямі фонетичности ортографії, але чисто фонетичним цей правопис не був. Що більше — чисто фонетичний правопис це утопія й колиб перевести повну фонетичність у правопису, то це було б і нерозумна і непрактична річ. На низці прикладів та порівнань доказано, що правопис Куліша у виданнях женевських (1893), а то і львівських (1882) — куди більше фонетичний, ніж „женевка" й подано причини, чому „драгоманівка" не могла свого часу принятися і що тепер, коли забалакали про устійнення правопису, основи „драгоманівки" навіть для дискусії виключені.

А проте Драгоманівський правопис відіграв в історії нашої правописної справи важну ролю і з історичного погляду має своє велике значіння. Про майбутність драгоманівки важко сказати щось певне. Якщо ще буде яка реформа в дусі більшої фонетичности, але з поліпшенням кирилиці, то ще може і про Драгоманівський правопис заговорить, колиж у нас перейшлиб на латинку, то ясна річ, про женевку ніхто не заговорить.

Нарешті проф. Сімович короткими словами схарактеризував Драгоманівську латинку в чеському (стаття до „Ртесу" з 1880 р.) і польському (видання „Марії" Шевченка з 1882 р.) одязі й вказав приємні цього правопису з боку фонетичности.

Загальний висновок: „Женевка" не може зватися фонетичним правописом у широкому розумінні цього слова, а є це як усі ортографії, правопис компромісовий, фонетично-етимольогічний, що тільки в деяких точках (відношення я, є, ю в їх подвійному значінні, заведення ї і ъ для мягчення шелестівок) більше фонетичний ніж кулішівка або наш сучасний, майже вже загально принятий правопис.

Свято закінчилося відспіванням гимнів — чеського, словацького й українського хором Інституту. *М. Обідний.*

На Ґаті 1256 2-8 Тел. 15-70

Обув-Одіж-Сукно

поручає українська фірма

ЕҐУЛЯТОР, Львів, Ринок 48.

Ілюстрований цінник даром.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Після конфіскати — другий наклад.

№ 5 [illegible]

Львів, четвер 6. січня 1927

Poczłowa opłatę zaliczono ryczałtem. Рік XLV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 149.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Белгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Відгуки отаманщини.

Львів, 5. січня 1927.

„Руспресс" подає, що недавно в Т. зв. вільному дискусійне зібрання наддніпрянської політичної еміграції, на якому член Управи Українського Центр. Комітету в Польщі ген. Сальський виголосив реферат на тему: „Перспективи збройної боротьби за незалежність України". Виступаючи прихильником гетьманського напрямку серед наддніпрянської еміграції, ген. Сальський заявив, що із сущільного гасла: „незалежність і соборність України!" — актуальною повинна бути тільки перша частина, себто тільки боротьба за незалежну українську державу. Гасло соборности українських земель, себто обєднання всіх територій, заселених Українцями, в одну державу, є — на думку ген. Сальського — в теперішній хвилі нереальне. Частина українських земель, що найшлася в межах сучасної Польщі й Румунії, повинна лишитися, складовою частиною тих держав. Для здійснення своєї мети українська еміграція повинна шукати підтримки в Польщі й Румунії.

„В спільність інтересів Польщі й України — говорив ген. Сальський — не можна здобиватися. Незалежної Польщі не можна стягнати без здобуття для незалежності України. Польща повинна стати [illegible] Польщі. Який небудь договір України з Росією є рівнозначний з новим московським ярмом над Україною."

Проти висновків ген. Сальського виступили гетьманці ген. Капустянський і Трофимович, опрокидуючи польонофільську й антисоборницьку концепцію епігонів еміграційної петлюрівщини.

Виступ ген. Сальського в Парижі, одного з інспіраторів запроторення в Тухолі останків галицької армії, вказує, що бурхливі „федералістичної політики" починають підноситися все вище і вище;

Учителями ген. Сальського є — очевидно — польські „федералісти", себто ті, що змагають до Польщі Ягайлонів. Інша річ, що ця належить вже до перемріяних мрій, що вона вже ніколи не наблизиться хоч би до тіни дійсности, що вона пова гуртком „федераційних" фантастів у нікого не викличе вже навіть найслабшого відгомону. Ця мрія невідклично похоронена ще в 1863 р., коли то українське селянство Правобережжа дало занадто діймаючу відповідь повстанчим кольпортерам „золотої грамоти". Тимбільше в добі права нації, розбудженого, свідомістю опроміненого, жагучого бажання жити своїм власним життям ця „ідея" є не лише імертвою, але давно розложеною спорохнявілою.

А всеж таки побиті, роздерті поляки боролися в 1863 р. за Польщу Ягайлонів, кажучи, як і недавно, як і тепер, що польська зброя, яка заблисне в полумї оружної боротьби, визначить границі польської держави. Не за суцільну польську етнографічну, безспірно національну територію, а за землі українські, білоруські, литовські, а в останньому часі й німецькі (Горішний Шлеськ) боролися поляки.

Крім того ген. Сальський забуває, що наше століття є століттям права нації, є століттям націоналізму, який видвигає соборність, обєднання нації для спільної, як вже не політичної, то хоч культурної і господарської творчости, як гасло основне. Нація змагає до єдности, до сущільности, до спільного знаменника інстинктовно. Тим природним, величавим інстинктом нація боронитьсь перед культурно-психічним звихненням, перед розвалом своєї національної спільности.

Зайвим було би входити в те, наскільки вірно передав „Руспресс" погляди репрезентованої ген. Сальським емігрантської групи. Коли б навіть допустити деякі можливі ухили, то всеж таки хронічне, спадкове протиставлення гасла незалежности соборницьким змаганням є так характеристичне для носіїв отаманщини, що тут мусимо лишити на боці всякі сумніви.

Для реміграційних актів з спільної воюючої генеральщини, чи радше петлюрівщини, можна піднайти деяке розуміться одностороннє оправдання, коли вважати їх актами переходового значіння. Рятуючи базу боротьби, хоч — що правда — базу можливо найгіршу, прискорюючу трагічну розв'язку, керманичі УНР обома руками підписували варшавські акти в надії, як казали вони, тимчасово обдурити „союзника".

Памяти М. Драгоманова

Свято Українського Високого Педагогічного Інституту ім. М. Драгоманова в Празі.

Прага, 1. січня 1927.

Дня 18. грудня відбулося в Празі в салі „Глаголя" на Ріґровій Набережній традиційне свято Українського Високого Педагогічного Інституту ім. М. Драгоманова, присвячене памяти патрона школи, сполучене зі святом наставши нового ректора. Крім професури і студенства зібралося богато гостей, між иншими проф. Ст. Смаль-Стоцький, ректор українського університету проф. Колесса, представники рїжних українських наукових і громадських установ та представники чеських міністерств: інспектор Інституту проф. Панкоцій і проф. Урбан — від м-ва освіти, п. Слама — від м-ва закордонних справ.

О 11-ій годині рано відкрив свято ректор Інституту проф. Л. Білецький, привитавши всіх прибувших на свято. Мішаний хор Інституту під орудою доц. Інституту п-ні П. Щуровської-Росиневичевої виконав величий „Поклик до братів славян" — слова М. Драгоманова, а музика молодого композитора д-ра Н. Нижанківського, (доцента музичного відділу Інституту). Далі ректор проф. Л. Білецький подав звідомлення з діяльности Інституту за академічний 1925/6 рік, при чому висловив подяку присутньому на святі інспектору Інституту проф. М. Лакомому за його постійну підтримку Інституту перед міністерством. Лише завдяки заходам останнього вдалося в минулому році виклопотати нових тринадцять стипендій для Інституту та двадцять для реальної гімн., яка існує при Інституті. Виступи ректора проф. Л. Білецького, який був без зміни три роки ректором від самого утворення Інституту (1923 р.) дотепер і нового ректора, проф. В. Сімовича зустрінено гучними оплесками.

Не менше гучними оплесками зустріла публика появу композитора д-ра Н. Нижанківського, що виконав на фортепяні сольо „Спомини" — свій новий твір, повний контрастів із недавнього минулого. Асистентка муз. відділу Інституту п-ні Н. Дяченкова дуже гарно проспівала „Чого ти ходиш на могилу" Заремби в супроводі фортепяну асист. п-ні В. Березовської. Слід зазначити, що музичний відділ Педагогічного Інституту як складом управителів, так і поважною працею студентів заслуговує особливої уваги.

Після того новий ректор Інституту проф. В. Сімович мав надзвичайно цікавий виклад „Драгоманівський правопис, його науковість (фонетичність), практичність та його майбутнє". Це є ще один вклад до того всього, що зроблено над дослідженням літературно-наукового доробку М. Драгоманова. Є рїжні назви, каже проф. В. Сімович, драгоманівського правопису: драгоманівка, женевський правопис, правопис „Громади"; сам М. Драгоманів звав його „женевкою" й уважав себе свідомо батьком „женевки". До 1876 р. М. Драгоманів уживав „кулішівки" (його київські видання „Про козацькі Коліїв, Татар та Турків", „Повісті Федьковича" 1876 р. й „Исторически пѣсни малор. народа", опрац. вкупі з проф. Антоновичем 1874 р.) драгоманівки починає вживати від 1877 р. у „Громаді" й користується нею до кінця свого життя. За М. Драгоманова появляється „женевка" й у виданнях його учнів у Галичині („Громадський Друг", „Молот", „Дзвін"), але з часом усі радикали переходять на кулішівку („Народ", „Хліборобъ"); кулішівкою видаються і твори М. Драгоманова в Галичині.

Системи свого правопису М. Драгоманів не дав, — її можна скласти на основі його писань, головно — листування. Сам він у правописних справах голос забирав пастільки, наскільки йому доводилося захищати свій правопис і переконувати, що він одинокий заслуговує на назву фонетичного правопису (його стаття „В справі реформи правопису", 1886 р.).

В дальшій частині викладу вказано, наскільки „женевка" може вважатися за фонетичний правопис, при чому зазначено, що „драгоманівка" може тільки вказувати певний крок уперед у напрямі фонетичности ортографії, але чисто фонетичним цей правопис не був. Що більше — часто фонетичний правопис це утопія й коли б перевести повну фонетичність у правопису, то це було б і неревовна і непрактична річ. На низці прикладів та порівнань доказано, що правопис Куліша у виданнях женевських (1893), а то і львівських (1882) — куди більше фонетичний, ніж „женевка" й подано причини, чому „драгоманівка" не могла свого часу прийнятися і що тепер, коли забалакали про устійнення правопису, основи „драгоманівки" навіть для дискусії виключені.

А проте Драгоманівський правопис відіграв в історії нашої правописної справи важну ролю і з історичного погляду має своє велике значіння. Про майбутність драгоманівки важко сказати щось певне. Якщо ще буде яка реформа в дусі більшої фонетичности, але з полишенням кирилиці, то ще може і про Драгоманівський правопис заговорять, колиж у нас перейшлиб на латинку, то ясна річ, про женевку ніхто не заговорить.

Нарешті проф. Сімович короткими словами схарактеризував Драгоманівську латинку в чеському (стаття до „Ржіги" з 1890 р.) і польському (видання „Марії" Шевченка з 1882 р.) одягу й виказав прикмети цього правопису з боку фонетичности.

Загальний висновок: „Женевка" не може зватися фонетичним правописом у широкому розумінні цього слова, а є це як усі ортографії, правопис компромісовий, фонетично-етимольогічний, що тільки в деяких точках (відкинення ѣ, є, ю в їх подвійному значіні, заведення і і з для мягчення шелестівок) більше фонетичний, ніж кулішівка або наш сучасний, майже вже загально принятий правопис.

Свято закінчилося відспіванням гимнів — чеського, словацького й українського хором Інституту. *М. Обідний.*

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

На 1256 2-8 Тел. 15-7[illegible]

Рати

Обув - Одіж - Сукно

получає українська фірма

ЕГУЛЯТОР, Львів, Ринок 48.

Ілюстрований цінник даром.

Радянська Україна.

Зріст населення в Київі.

На основі найновішого статистичного перепису виходить, що Київ має тепер 460 тисяч населення. На основі перепису в 1923 р. було в Київі 413.163 душ населення.

Селяне не платять податку.

„Комуніст" приносить інформації з Київщини про те, що селяне платять податок дуже мляво. До 15. грудня з Київщини наспіло 1,599.164 карбованців, що виносить заледви 56 відсотків того, що повинно було наспіти до того речинця. Взагалі на Київщині з дня 15. грудня не було ні одного району, в якому селяне сплатили б 80 відсотків податку. В окрузі є аж 17 відсотків платників, що ще не дали на податок ні копійки. Районні виконавчі комітети не вживають ніяких репресій для стягнення податків, не зважаючи на те, що того вимагає від них окружна влада. Видно районні органи влади бояться покористуватись репресіями.

Розкопки в районі „Дніпрельстану".

Всеукраїнський археольогічний комітет розробив проект розкопок в районі Дніпрельстану. Перед розпочаттям самих розкопок мають зробити фотографічні знимки з аероплану всієї території як перед так і після її затоплення. Будуть також фотографувати всі памятки мистецтва. Тепер комітет приготовляє детальну мапу всіх археольогічних, етнольогічних і мистецьких досвідів. Цю мапу буде потім переробляти ще окрема комісія, в якій візьме участь директор Дніпропетровського археольогічного музею проф. Яворницький.

„Юнацькі" звичаї нашого.

Обходячи недавно Польща дуже бомбастично 10-ліття польської поліції. Ніхто в нас ніяк не міг дорахуватися тих десяти літ польської поліційської діяльности, хоч сама та діяльність на теренї українських земель була така „благодатна", і така богата в „обильні жнива", що можна її було порахувати сміло за десять літ. Инша поліція навіть за десять літ була б не доконала на українських землях так багато як не вміла польська. — Ним вважаємо за доцільне занотувати на українській землі ще один аналогічний ювилей. За Збручем на широких просторах України, по українських містах і містечках обходила 18. грудня 1926 р. девяті роковини свого істнування тамошня більшовицька політична поліція, відома недавно під назвою „чрезвичайки", а тепер під „скромною" назвою ДПУ (Державне Политичне Управління). Звідки взялося девять літ діяльности тої „благородної установи" на Україні, не важко додуматися. Девять літ вона на Україні не працювала, але зразу на силові 1926 р. минуло девять літ з того часу як червона гвардія Муравйова йшла на Київ, як по дорозі з корінєм вирізувала все українське, а в самому Київі дала волю найнижчим інстинктам та звірству червоних дегенератів і садистів. Кілька тисяч невинних жертв впало тоді жертвою того озвіріння. Трупи валялися тоді на вулицях Київа. Навіть Затонський говорив у липні 1926 р. на зїзді комсомолу про ті страшні хвилі з відразою. Навіть йому грозила тоді смерть тільки тому, що червоно-гвардейці найшли при ньому комуністичну легітимацію, писану українською мовою. — Якщо не рахувати початком діяльности Держарного Політ. Управління на Україні то так, то вона тріюмфувала цього року девятиліття своїх страхітливих починів. Та могли органи ДПУ обходити сміло навіть століття своєї „богатої в жнива діяльности на Україні. Те, що вони зробили на Україні протягом 6—7 літ, особливо в часі т. зв. воєнного комунізму, може заповнити сміло цілий вік, що вповні заслуговував би на назву „кровавого". Та можна себе „потішити" тим, що роля ДПУ в українському житті на Великій Україні ще не покінчена. „Контрреволюцію — пише „Комуніст" у статті, присвяченій заслугам ДПУ — в нашій країні ще не задушено остаточно. Вона живиться ворожими нам силами буржуазії та глитайства, що прагнуть увесь розвиток нашої країни повернути в річище капіталізму. А тому далеко ще не закінчено завдання органів ДПУ, які стоять на сторожі пролетарської диктатури". І слушно! Доки буде істнувати диктатура пролетаріяту на Україні, доти ДПУ буде найважнішою її підпорою, буде тою позбавленою сентиментів всяких силою, при допомозі якої та диктатура зможе далі робити свої експерименти. ДПУ вілося вже глибоко в український національний організм і буде його передати нескрізь мабуть аж до пересічення. Та коли у ньому прийде до пересічення, тоді можна писати „пропало" цілій диктатурі компартії на Україні.

Освітня „коломийка".

Нові шкільні розпорядки.

Польське шкільництво є все ще в плинкім стані. Що раз виходять розпорядки, котрі зносять те, що було заведене вчора і вводять наново те, що було скасоване. Така коломийка не минула і не знати як довго потягнеться. Візьмім приклад: навчання географії, яка в останніх роках зазнала чомусь неоправданих обмежень. Тепер „Дневник уредовий" міністерства освіти ч. 15і з 1. грудня (доручений щойно 28. грудня!) подає розпорядок з 26. жовтня 1926, згідно з яким починаючи від слідуючого шкільного року в IV. кл. середніх шкіл вводиться географію Польщі замість Европи, зате від 1928|29 в кл. V. буде подаватися географію Европи замість Польщі, а від 1929|30 буде в VI. кл. 2 год. географії позаевропейських країв; знову в кл. VII. вже від 1978|29 р. буде 1 година географії в матем.-природописній і гуманістичній гімназії і то в першім типі гімназії загальна географія, в другім політичний устрій світових держав. Врешті почнуються з 1927|28 р. в кл. VIII. з 4 години науки про сучасну Польщу, з чого треба присвятити 2 години на господарську географію Польщі.

Цікаво, скільки змін ще зайде, поки той розпорядок буде переведений?

Розпорядок міністра освіти з 18. жовтня 1926 тепер оголошений (Дневник уряд. ч. 15) подає до відома, що з правила тільки таким кандидатам учительського звання для середніх шкіл будуть давати дозвіл навчання, які укажуться тимчасовою посвідкою іспитової комісії для кандидатів на учителів середніх шкіл, зі зложеного наукового іспиту, чи пак тим, що мають умовини допущення до учительського іспиту. Тільки виїмково на один рік зможуть дістати дозвіл навчання також кандидати, що таких умовин не мають, коли шкільна куратория докаже, що нема відповідніших кандидатів.

З огляду на це кураторії мають право самі не давати дозволу навчання кандидатам, що не мають вище поданих умовин. А яку ролю грає тут інтерпретація „умовин". І ми певні, що кураторії будуть з того права користати наскільки треба буде спекатись кандидата України, бо все найдеться якесь оправдання, щоби допустити до навчання поляка, особливо коли возьмемо під увагу, що по словам самого мін. Бартля, на буджетовій комісії навіть не всі університетські професори мають потрібну кваліфікацію, а в середніх школах має їх тільки одна третина!

Памяти визначного громадянина.

Сторінка з діяльности пок. д-ра Є. Калитовського.

Дня 24. грудня 1926 року Стрий був свідком сумного, хоч як величного здвигу. Стрийщина проводала на місце вічного спочинку найкращого свойого громадянина, покійного д-ра Єроніма Калитовського.

Родився небіщик 1866 року в Бутинах. Походив зі старої священичої сім'ї. Гімназію скінчив з відзначенням у Львові і там теж покінчив свої правничі студії. Зразу працював в канцелярії адвоката Андрія Коса у Львові, відтак перенісся до Борщева, де відразу дав себе пізнати як щирий народній робітник-патріот і знаменитий організатор. По переході Володимира Охримовича зі Заліщик до Львова, небіщик Калитовський заняв його місце в Заліщиках. Побут Покійника в тому місті належить до найкращих спомінів і в житті Заліщичнни і в житті Покійника. Тому, коли 1908 р. пок. Евген Олесницький переніся зі Стрия до Львова, громадянство рішило, що Калитовський буде найкращим заступником того діяча в Стрийщині.

Від 1908 року пок. Калитовський ніколи не опускав Стрийщини, ділив з нею долю в найтяжчі і найкращі її хвилини. За часів української влади був посадником Стрия. Весь час свойого побуту в Стрию на протязі 18 літ, був головою Ф-лії „Просвіти", належав до управ усіх народних українських установ, а не було буквально ні одної ділянки громадянського життя, в якому Покійний не брав би як не провідної то визначної участь. Писати про його роботу в Стрийщині, значить — писати історію тої землі за останні 18 літ. Помер дня 22. грудня 1926 р. нагло при праці, цілком непадійно, бо ніколи не хорував.

Найкраще схарактеризував небіщика один з бесідників на похоронах, зазначуючи, що не померла людина того типу, за якою в старині Діоген зі свічкою в день на ринку шукав. Один лише закід за життя робили йому і противники і приятелі, що він не вмів спихати роботи на других, а все сам робив. Для народньої роботи занедбував приватне життя так, що, не зважаючи на небуденні фахові здібности, ледви заробляв на скромне життя. Загально, бувало, казали, що до нього можна цілком слушно прикласти знаний вислів історика Непоса про Епамінонда: „veritatis tam diligens erat, ut ne eos quidem mentiretur".

Була це людина одна з небогатьох із нас, головно на провінції, що поза своїм фахом цікавляться всякими проявами культурного життя. Про фахове його правниче знання висловлювались і свої і чужі правники, що як би він був обрав иншу дорогу, то був би став окрасою університетської катедри.

Його дім в Стрию був для нашої громади неначе якимсь національним музеєм і бібліотекою. Всякий знав, що навіть рідку, але необхідну книжку, чи річник журналу або часопису можна напевно найти в Калитовського.

Головно інтересувався літературою і сам дещо друкував. Знані його дві „Гостини св. Миколая", більша гумореска „Декаль з гір" під псевдонімом Трохим Дріт, його дуже гарно, популярно написана „Розмова про нові вибори до Ради Державної", його, видана вже 1919 р. „Прогулька на Маківку" й ин. В 1913 р. виставив був в Стрию інсценізовану травестію Лиса Микити Франка. Цікавий свій „Дневник з часів світової війни" передав одній з українських установ у Львові.

Незвичайно поважний в громадському житті вмівляв богато здорового гумору в товариському житті, а в молодих літах був одним зі співробітників сатирично-гумористичних часописів (Трохим Дріт. Був в постійній переписці з Михайлом Грушевським, з яким вигадало його і посвоячення через свою покійну дружину.

Похорони відбулися при величім здвизі народу з цілого повіту. Домовину винесли селяни і зложили на прибраних килимами і зеленю санях, запряжених трьома парами сивих волів. Перед домовиною розвинувся величавий похід товариств і делегатів з вінцями. З одного лише села Добрян було аж 4 вінці (Просвіта, Сокіл, Кооператива, Жіночий Кружок). Співало розставлених в поході три хори: хор стрийських товариств і два селянські, з Конюхова і Добрян. Від українського стрийського громадянства промовляли п. д-р Герасимів, п. О. Лушкий, о. Височанський, а від Головного Виділу „Просвіти" делегований о. Матковський. Від читалень Стрийщини селяни п. Маряк з Жулина і п. Барабаш з Конюхова. Від магістрату міста Стрия промовляв під магістратом інж. Зданович, від ради повітової граф Дідушицький, від адвокатів д-р Мушинський. Кошти похорону взяла на себе управа міста Стрия.

М. Б.

„ГРИПУ"

лічиться найліпше і найшвидше при допомозі араку і крупніку в незрівнаних якостях у

АТЛЯСА Ринок 45

Експозе мін. Залєського.

Варшава, 4. січня 1927

На нинішньому засіданні соймової комісії закордонних справ міністр закорд. справ Залєський в експозе заєнував напрямні польської закордонної політики. Польща — говорив мін. Залєський — розуміє обовязки і завдання, які на неї накладає участь у Лізі Націй. Мировий характер польської політики вияснився як у відношенні до загально европ. справ, так і до безпосередніх сусідів річпосполитої. Польща спокійно трактувала події на Литві і на будуче хоче їх так трактувати.

Після експозе мін. Залєського засідання відложено до середи і на тім засіданні буде дискусія над експозе.

Заворушення в Китаю.

Льондон, 4. січня 1927.

Із Ганкоу повідомляють, що біля англійської концесії вчера прибрали такий грізний характер, що треба було висилати відділ моряків. Вони при помочі панцирних авт розігнали товпу; пальною зброєю не користувалися. Одного моряка товпа ранила його власним крісом. Крім того були тяжко ранені ще дві особи.

Відповідь великих держав.

Льондон, 4. січня 1927.

„Дейли Нюз" повідомляє, що англійський уряд має вже відповідь усіх інтересованих великих держав на англійське меморандум у справі Китаю. Відповідь прихильна, хоч і обережна. Прийнято пропозицію, щоби Китаєві признати скасування митових додатків, згідно з вашінгтонським договором. Не приняла пропозиції лише одна Японія.

Нім. республиканці заповідають офензиву.

Берлин, 4. січня 1927.

На вічу республиканських райхсбанерів соц. посол Шайдеман у промові зазначив, що республиканці перейдуть із чисто оборонного становища до офензиви. Закордон мусить знати, що республиканці не думають своїм іменем покривати вчинки правиці.

Вплив Троцького росте.

Варшава, 4. січня 1927.

З Москви повідомляють, що тамошні комуністичні кола занепокоєні популярністю Троцького, яка кріпшає з кожним днем. Троцький, чуючи піддержку червоної армії і фльоти, ігнорує паперові погрози більшовицької преси і центр. комітету. Положення тепер таке, що арештування Троцького спричинило би поважні заворушення, небезпечні для більшовиків.

Кровавий бунт проти европейців.

Льондон 4. січня 1927.

З Капштаду повідомляють, що з незнаних причин вибух серед тубільців Родезії (Півд. Африка) бунт проти европейців. Товпа, озброєна в ножі і палиці, кинулася на европейські оселі. Европейці відперли наступ. Було вбитих 3 тубільців і 94 тяжко ранених.

Американські гроші для Німеччини.

Берлін, 4. січня 1927.

З Ню Йорку повідомляють, що Федеральний Резервовий Банк переслав до Німеччини 5 мілл. доларів під адресою Німецького Банку. Небаром відійдуть дальші посилки.

Середновічний самосуд у кориній Польщі.

Варшава, 4. січня 1927.

З Ченстохови повідомляють, що в околиці села Морин приключився небувалий самосуд. Селяни, яким від довшого часу гинули різні річи, приловили на горячім учинку крадіжі Вацлава Сьвйонтніка і спалили його живцем на стосі. Поліція арештувала 28 селян.

Сліди ограблення зап. каси в Раві Руській?

Львів, 5. січня 1927.

Як ми повідомляли вже, на латинський Святий Вечір ограблено залізничу касу в Раві Руській на 1034 зол. Тепер поліція арештувала в лісі коло Равн Руської 21-літнього Зигмунта Щепанека, якого застала біля пустої касетки, було в ній лише 1 зол. 60 сот. і карточка зі словами „На щастя". Поліція відставила Щепанека до слідчого суду у Львові, але на внесення адв. д-ра Кібіца випущено його на волю.

Присуд смерти на вбийників о. Менціньского.

Ясло, 4. січня 1927.

В Маластові (горлицького повіту) ще 12. червня м. р. вбили бандити місцевого пароха і декана о. Менціньского. Бандити домагалися видачі грошей і побили о. М. багнетом і залізом так тяжко, що він згинув на місці. Одна зі зграбованих 50-золотівок мала ч. 36 і підпис якогось купця. Про те повідомлено всі постерунки поліції. У Варшаві приловлено жінку, яка хотіла пустити цей банкнот. Була то любовниця бандита Малжинського. Він, арештований опісля, признався до злочину.

Перед тутешним трибуналом присяжних окружного карного суду в Ясли закінчилася трьохденна розправа проти Михайла Малжинського (21 літ) і Владислава Лабая (22 роки), убийників о. Менціньского в Маластові горлицького повіту. Обвинувачені признавалися з повним цинізмом до злочину. Суд присяжних затвердив одноголосно вину обвинуваченних, а трибунал після наради засудив обох на кару смерти на шибениці. Оборона зголосила зажалення неважности.

Тадей Цєсліньскі

заприсяжений достарчець богослужебних вин

Львів, вул. 3-го МАЯ 5. — Телефон 62-81.

Репрезентація славної фірми Marceau в Bordeaux. Власні винниці в околиці Токаю. — Поручає на свята

В И Н А

французькі, угорські	від зол.	4·50
Шамороднер	„ „	5·70
Токай солодкий	„ „	8·40

1240 3—3

комбіновані **КОШІ** на **ДАРУНКИ**

ГОРІВКИ, ЛІКЕРИ І РОСОЛІСИ ПЕРШОРЯДНИХ ФІРМ.

КАВИ І ЧАЇ першої якости.

Світлянний теар ПАЛЯСЕ Легіонів 18

від 5. січня р. п. найбільший і найдорожчий фільм світа

BEN-HUR

драма в 16 діях. — В голов ролі RAMON NOVARRO.

Початки сеансів щоденно, також у будні дні точно в год. 3·30, 5·30, 7·30, 9·30. Виїмково тільки 5. січня р. п. початок першого сеансу в год. 4 попол. а то з приводу інавгураційної вистави для преси і влади. — З причоду непомітних коштів того виїмкового фільму, ми є змушені — що П. Т. Публика схоче зрозуміти і вибачити — дещо підвищити ціни. Знижкові білєти важні — ціна їх так за партер як і на бальком виносить ... зол. Вільні квитки не важні ... Р. [illegible] з виїмком установах важні від 11/I. 1927

НОВИНКИ.

— **Революція в „раю Магомета".** Хто читає ріжні суперечні телєграми про громадянську війну в Нікарагуї, ледви чи в силі зрозуміти, в чому діло. Дипльоматичний представник Злучених Держав у Льондоні повідомляє, що державні війска розбиті в Пірль Лягун, армією ліберальів; американці висадили своїх моряків у Блюфільдї; при помочі мексиканських добровольців повстанці відперли урядові війска в напрямку Блюфільд; голова ліберальної партії виклав через Мексик протест до світової публичної опінії проти висадки американців... Не розбереш! Бідна країна — гадаєш. Тимчасом три четвертини нас ленія цієї країни, що живе на Заході, богате, заможне, а країна зветься „раєм Магомета". Нікарагуа найбільша з пяти республик межиморя Північної та Південної Америки, з населенням приблизно 700.000, здебільша індійців, метисів, негрів, — буцших рабів. Европейців-емігрантів з 2.000. По конституції законодатна влада належить до парламенту з 36 послів, яких вибирають загальним голосуванням; виконавча — до президента, вибираного що 6 років і до кабінету з 5 міністрів. Уся країна є ареною вічної внутрішньої боротьби, підсилюваної зовні, сусідами — Злученими Державами і Мексиком. Америка піддержує консерватистів, Мексик ліберальів. Рай, але Магомета, край подружений з надто великою скількістю жінок!

— **Львівська поворічна хроніка.** Девятеро дітей з міських балаках для бездомних замерзло. Ці дерев'яні бараки на вул. Підвальній збудовані дуже по домашньому, бо коли подув сильніший вітер, то дах замість виходити з комина на двір, лишався в хаті. — З нагоди Нового Року затровився на смерть надмірною скількістю алькоголю 60-літній залізничий портієр Форпаль.—На Богданівці два відомі галабурдники брати Сольські напали на свого знайомого, який був в нетверезім стані і порізали його на смерть. — Також з нагоди Нового Року хотів пострілити себе в ресторані якийсь добродій Пель, виливши стільки, що життя йому обридло. На щастя присутній там поліцай відобрав йому револьвер. Хроніка про всіх тих, які вдалися Нового Року йшли без голочи, є предовга. Ратункове поготівля мало роботу всю ніч. — 34-літнього безробітнього Михайла Пашка найшли на вулиці без памяти урядовця І. Ковальчика порізали якісь пяки, коли вертав до хати. Те саме трапилось панові бідному ганделесові Гельфарові і телефонічному возному Марохові, який бігав по хатах з привітними телєграмами. Підчас бійки всі ці щирі бажання пропали десь у снігу. Було ще сила інших „здалених боїв" на вулицях наслідком причайних непорозумінь між підпитими гулеками і тверезими громадянами, що верталися спокійно до хати.

— **З побочних трагедій.** Вчора у Львові стрілив до себе по взаємним порозумінню пара закоханих: 16-літня Котиданівна, дочка рівняка, і 23 дітній Иосиф Макарович, урядник із фірми „Гальський". Як місце самобийства вибрали собі забавочку кімо Гова „Скала". Одночасно поручено засідання клюбу мотоциклістів. Лівенна пробита бравинговою кулею ймовірно моментально; молодцеві роблять операцію. Причиною їх учинку пастирава любов сусіда Котиданівни і, якогось Гевелла, якого рода не любила і лякалась, і перед яким Макарович також не почував себе на силах її оборонити.

— **Мистецько-літературна хроніка.** Всеукраїнський історичний музей ім. Шевченка у Київі придбав нововідкритий портрет М. Гоголя. Портрет кисти італійського маляра Зона, малюваний в 1847 р. у Венеції з природи. Гоголь на ньому у халаті і з закуреною папіросою.—Американська преса повідомляє, що Бернард Шов згодився виступити в „балакаючій фільмі", яка має відтворити його останню пєсу „Жанна д'Арк". У Москві помер від мий російський композитор і теоретик музики А. Д. Кастальський у 70 р. життя. Його головні творче твори „Клара Мілич" на підставі оповідання Тургенева „Сільсько-господарська симфонія", „Пірація на сел", хорова композиція на російсько-українські чотири. „Вічна память" на тему остан-

— **Роля жінки.** Бувший грецький диктатор Венгальос розводиться із своєю жінкою. Генерал уважає жінку відповідальною за свої невдачі. тому. що вона, без його відома грала за кулісами сумнівну політичну ролю.

— **Морські рекорди.** Один із найсмілівших світових мандрівників Елєн Гербольт вибрався в подорож морем довкола світа у малесенькій лодзі, названій „лушпиною горіха". Приїхавши з острову Валліс у Полінезії, місяць тому, приїхав цими днями на острів Сува, (Фіджі), живий і здоров. — Цими днями приїхав до Ню Йорку норвежський вітрильний корабель, з удованій точно по зразку старинного судна вікінґів. Він виїхав у маю 1925 р., у день національного норвежського свята з Ослю, отже їхав до Америки півтора року.

— **Світова хроніка.** Перетомлений неспокоями новий мікадо занедужав. — В чутки будіть-то президент Злучених Держав хоче завести радикальні зміни в дотеперішнім щорічнім еміграційнім контингенті. — У шведськім місті Гренгесберґ вибух магазин амуніції з 1200 кг. динаміту. — Ледозвал засипав біля Бреґенції 13 лещетарів, Англійців і Німців. — В Еспанії великанські снігу. В Мадриді 6 осіб замерзло, а кілька еспанських кораблів потонуло у хуртовині. — Віденська лікарська академія подивляє чудо природи: жінку, яка співає прегарно тенором, так, що не можна цього голосу відрізнити від мужеського. Одночасно вона може змінити голос — на жіночий. Це чудо повстало наслідком операції горла. Прізвища феноменального тенора чомусь не подають. — В 1926 р. вием грувало до Палестини 9.000 осіб, отже на 11.000 менше як у 1925 р. — На шинах залізниці у Льондоні якийсь добродій перележав без памяти 11 годин. Над ним проїхало 70 поїздів і ні один не зранив його і не запримітив! — На островах Уналяшка, які належать до Алеутів, вулькан Макушін проявив сильну діяльність: мешканці відчули землетрус. — В околиці Феза впав великий сніг. Більшість Мароканців оглядає його як чудо природи, бо снігу ще ніколи не бачили. — У Бельгії померла найстарша жінка в 108 р. життя.

— **З Кіна.** У кінах Коперник" і „Марусенька" іде нова фільма: „На стоунах змислів" з чудовою артисткою Лією де Путті.

— **Уживайте** тільки пасту до обуви **Елєґант О. Левицької і Син,** Львів, Кордецького 51. 1220 6-7

Дописи.

Бродн. *(Свято „Просвіти").* Дня 19. грудня 1926 р. відбулося в Бродах свято „Просвіти", устроєне місцевою філією. В програму свята входила торжественна панахида в місц. вій парохіяльній церкві за померших членів і святочна академія в салі Жидівського Музичного Товариства. Гарне вступне слово, приноровлене до святочного настрою учасників, виголосив з запалом о. Володимир Кармазин. Відтак співали хори: зі Старих Бродів під управою п. Чубатого, салавський хор з Дітковець під управою п. Гиблючивського і міщанський хор під проводом п. Проказюка. Всі ті хори під умілою рукою дирігентів виявилися зі своїх задачі дуже добре, хоч деякі в них ще молоді і мали короткий час на приготування. Співав також місцевий, найкраще вишколений хор „Боян" під орудою о. Осадци, одначе на жаль, відспівав усього одну пісню. Ні-Жолиярчукова віддекламувала з глибоким чуттям „Великі роковини" Франка. Деклямація, обдумана й викінчена до подробиць, вірним і вдумчивим висловом богатого змісту та гр'мких і бадьорих кличів могутньої поеми зробила сильне враження на учасниках, які вислухали її з великою увагою. Потім слідувала деклямація сільського хлопця Максима Кравчука з Голоскович. Свято закінчив голова філії адв. д-р Жолиярчук горячим зазивом до жертв на почесний дар „Просвіти" й покликом до громадного впису в члени Головного Товариства. Вкінці треба піднести, що настрій серед міщанства й селянства був дійсно святочний, поважний, а порядок і спокій, не зважаючи на битком наповнену салю, взірцевий. — *Учасник.*

Процес 151.

За приналежність до української повстанчої організації.

Володимир Вол., 31. XII. 1926

Розправа з 30. XII. 1926.

Промовляв підпрокурор Ходецький. Говорив про визвольні змагання Польщі, про зрадницьку діяльність польських комуністів у часі большевицько-польської війни, говорив про „Krew bolszewików" і „cud nad Wisłą" і про дальше продовжування боротьби з комунізмом після рижського договору, що проявилася в ліквідації диверсійних організацій на Волині, як „Закордот", У. Н. П. О., У. Р. П. О. і У. Ч. П. А. Всі ці організації мали в своїх рядах комуністичні й ворожі Польщі елементи, що опісля перетворилися в К. П. З. У. Говорив про страшну силу Комінтерну, що поробив такі колосальні спустошення у французьких профсоюзах і про широку діяльність МОПР-у серед політичних вязнів.

Дальше підпрокурор оповідав про велику неробкаяність вязнів, що як Українці не признають суду окупантів, а як члени робітничої класи не признають буржуазного, класового суду. Каже, що хоч би зізнання були вимушені на обвинувачених, то на основі постанови найвищого суду, це вповні вистарчає на їх засудження, але на думку підпрокурора, обвинуваченних ніхто не бив, бо ось вони досі всі живі (!) і цілі (!. Дуже частенько послугується підпрокурор софізматами. На його думку організація мусіла мати склади зброї, бо коли мала зорганізовані військові відділи, то щож то булаб за армія, щоб не мала зброї. Або таке: компартія говорить, що старається прийти до влади масовим збройним повстанням, отже організація мусіла мати зброю. Закон карного поступування з 1903 р. (царський) каже: щоб судити обвинуваченних з 102 §. части II., повстанча організація мусілаб мати склади зброї; одначе підпрокурор каже, що під складом зброї треба розуміти те, що було написано в російськім оригіналі, а саме „значну скількість" зброї і тому пропонує судові визначити обвинуваченим як найострішу кару, хоч організація складів зброї в повним значінні того слова (як звучить текст польського перекладу), не мала.

Опісля в імени оборони говорив адв. посол Підгірський. На вступі зазначує, що говорить як Українець, що любить свій нарід і край, а як правник стає в обороні правди. Має боронити людий, посуджених за комунізм, тому хоче засувати тут, ні ці обвинувачені є також тими „страшними комуністами", про яких говорив підпрокуратор. Революція, як боротьба класс, завсідн потребує жертв. Як колись у французькій революції була гільотина, так в російській революції була чрезвичайка. Революційна ідея не є якимось новим витвором; це є вічна ідея, за яку вмирають мільони людий. Російська революція принесла визволення поневоленим народам, між ними й Полякам, і перший прапор незалежної Польщі на мурах Варшави був червоний. Соц.-дем. партія королівства Польщі й Литви перетворилася в 1919 р. в К. П. Р. П., що опісля змінила свою назву на К. П. П., якої територіяльною організацією була К. П. З. У. Оборонець слідна як політичний діяч проявив політ. і суспільного життя на Волині і заявляє, що до 1924 р. не було на Волині комуністів, чого доказом хочби те, що в часі виборів до сойму не було тут комуністичної листи, хоча в сусідній Берестейщині така ліста вже була. Комуністична агітація прийшла з Галичини й Польщі і не була продовженням диверсійних організацій У. Н. П. О. й ин.. як каже підпрокуратор. Ніде в ніякій резолюції К. П. П. ані К. П. З. У. не говориться про відірвання від Польщі Волині і прилучення її до Рад. України. Натомість V. конференція К. П. З. У. ухвалила поборювати всякий саботаж. т. зв. гуракомунізм. Що боєвих формацій партія не творила, про це свідчать виразно резолюції V. конф. К. П. З. У. і такий свідок, як надком. Іваків. Такі свідки не знали нічого конкретного про скількість зброї. Найважніші свідки, як прим. пшод. Поплавський, зізнали, що чули десь про це від конфідентів, а ті чули від когось иншого і т. д. Чомуж обвинувачені люди, що будьто би признавалися до нападів, грабежий, вбивств і иншіх страшних злочинів, не признались до посідання зброї або складів зброї? Для них було вже все одно! Але коли дійсно зброї не було, то й не могли признатися до неї.

Комуністи признавалися перед судом у приналежности до К. П. З. У. Решта обвинуваченних, далекі від комунізму, як їх зліденне життя від добробуту. Опісля адв. Підгірський річевими аргументами опрокидує закиди прокуратури проти обвинуваченних і заявляє, що свідок ст. пшод. Огурек говорив на суді, що звертав спеціяльну увагу на людей інтелігентніших, свідомих, які брались до культурно-просвітньої праці і на тих людей кидав най-

ВІДГУКИ ДНЯ.

Про образи і богомази.

Цілий місяць тривала IV. Виставка Пластичного Мистецтва в домі Національного Музею.

— Ти був на виставці?

— На якій?

— На нашій, у Національнім Музею!

— Бачиш... Вважаєш... Розумієш... Тєє-во...

Питаю Петра Івановича Холодного:

— Скільки людей відвідало виставку?

— Шитаю, що соток три не більше.

— А це досить?

— Як на Галичину, то досить, (значить).

— А з коштами, як стоїть справа?

— Нічого, нічого. Малощо прийдеться доложить. Але ми вже своїми образами розплатимось.

З кругів громадянства підношено заміт, що вступ (один золотий) був за високий Зовсім справедливо. Якби до каталогу додавали якийсь (хочби й малий) образочок то ще-ще, але так — абсолютно за дорого.

— Подумайте каже один, що вибирався на виставку — цілого золотого за кільканадесять образків. Цеж просто визиск!

Пятьдесять образків за золотого?! Ні ви з мене кепкуєте! Таж то — як борщ.

— Ви не думайте, що то купити.

Це тільки оглянути!

Скінчилася виставка... Публика лиха на виставку, виставка лиха на публику, а ні одна ні друга не має рації.

Публика тому, що треба було переконатись наочно, чи закиди щодо виставки справедливі, а виставка тому, що публика має й без вступів нагоду оглядати образи.

Не рахую вже Самосія, чи інші крамниці, не рахую приватних галерій (ах, ті галерії!) а маю на думці Українську Бесіду у Львові.

На її стінах стільки артистичних перел пластичного мистецтва, що просто стань і дивись, або як каже Воробкевич:

„Як бачиш ю хлопче,
Минайся і жри"...

Все, що там розвішене, вимагалоб докладної студії, а мої рямці за вузькі, щоби це списать. Але одна кімната таки може помістится.

Є там три картини наддніпрянських таборових малярів.

Ах, краєзнав — краса!

На всіх трьох — місяць світить, аж гей. На хмарах, під хмарами, поміж хмари...

Образи не тільки артистичні, але й астрономічні... Три відміни місяця від повні до серпа. Бракує ще, щоби був „молодик" але маємо надію, що й його незадовго справлять.

А яка обстановка!...

Всюди скали, води, блискавиці, а на одним „даже" козак вогонь розіклав.

Оттому-то нема дивоти, що ніхто не спішився на виставку.

Якжеж вимагати, коли є виставка на Бесіді, та ще й за безцурно.

Місяці як у календарі, хмари як біблії а вода — просто як звід водотягу.

А на однім, то ще й козак вогонь розіклав!

Галактіон Чинка.

Найпрактичніші дарунки на свята поручає
Найбільший Склад музичних інструментів, ґрамофонів і плит

„МЕЛЬОДІЯ"

Львів, вул. Коперника ч. 5. — Телєфон 8—59.

Величезний вибір! 1226 1—1 **Фабричні ціни!**

НАДІСЛАНЕ.

За написане Редакція не відповідає.

Фірма 4—4

„МОДА" Львів, Ягайлонська 12.

продає на зимку і новий рік сукні, блюзки, шлафроки, светери, пульовери, жіноче білля, панчохи, реформи **о 20 проц. дешевше як скрізь.**

Поїзр на фірму „МОДА", Ягайлонська 12, вхід через сіни.

більше підозрінь. Тепер головно такі люди сидять на лаві обвинуваченых і їх карати так строго булоб дуже несправедливо. Щодо обв. Миколи Павасевича, що признався у приналежности до партії, то оборонець завважає, що обв. як колишній козак Армії У. Н. Р. боровся проти більшовиків, але як повернув на Волинь, то по денім часі перебування під польською владою зрозумів, що до визволення українського народу з нужого ярма дійдеться зовсім иншим шляхом. Обвинувачений вірив у ідеї комунізму і був карним членом партії, а як такий не міг займатися організуванням збройного повстання, бо це суперечилоб резолюціям V. конф. К. П. З. У. Оборонець звертає увагу судові, що обвинувачені майже два роки караються вже в польській тюрмі, що їх господарства руйнуються їза їх відсутности, а рідня очікує їх з великою тугою. Тому просить суд звільнити обвинуваченых від кари. Щодо обвин. Павасевича, то він признався до комуністичних переконань, а не до діл. Коли вільно судити за переконання, то нехай суд його судить.

Опісля забрав голос адв. Домбровський. На початку промови оборонець зазначує, що підпрокурор сказав, що судова сала є відтинком всесвітнього протикомуністичного фронту. На думку оборонця судова сала не є місцем боротьби ані маскарк ворога, але холодного осуду справи. Прокуратура запропонувала звиш 1,000 літ тюрми тим обвинуваченим, які після тих страшних злочинів, що їм прокуратура закидає, в часі перебування на вільній стопі аж до дня суду сповнювали всі свої горожанські обовязки і не доконували ніяких злочинів. Коли би пропозиція прокуратора була узгляднена, тоді суд створив би між укр. ським і польським народом мур із сліз і почуття кривди, що відділив би на віки ці два народи. Військових організацій на Волині, на думку оборонця, КПЗУ. не творила ані не змагала до повстання, бо ця тенденція мусілаб виявитися в пропаганді партії, як одним з найважніших засобів боротьби. Коліб Радянський Союз інспірував якесь повстання на Волині, то дей факт впливув би на дипльоматичні взаємини Польщі із Рад. Союзом. Чутки, що ходили про повстання на Волині, були результатом дематогії Фронцака і його неграмотного адютанта Степанова. Дальше оборонець наглядними доказами заперечує, будьто би організація мала склади зброї. Вкінці завважає, що людині, у яких навіть була може колись свідомість злочину, а тепер уже загинула — не випадає вищі карати, бо вони нічого спільного зі злочином не мають.

Пам'ятайно: Рідна Школа — це народна фортеця, це певний захист в добі пихоліття!

Всячина.

Історичний домик. Пішов на ліцитацію недбалий який дім. Маленький домик на острівці Екс біля Рошфор, де Наполеон І. провів свої останні дні перед заслянням на острів св. Олени. Після програної під Ватерлю там скривався Наполеон, мріючи про втечу до Америки. Одначе Англійці стерегли побережжа. Наполеон хотів перекрастись через англійські кораблі. Довірений йому генерал остерігав його, що на випадок невдачі, Англійці увязнять його. Наполеон погрожував самобийством. „Пане", казав генерал, „вам не вільно цього робити: тільки грач, що грає va banque, вбивається, геній вехтує невдачею". У цій хвилині влетіла до хати пташка. Наполеон придивлявся їй, що вона йому пророчить. Вона полетіла праворуч. „До англійських крейсерів!" крикнув генерал. Наполеон кивнув головою і рішив: „Мости спалені!" На другий день він передався в руки англійського адмірала. Тепер у цьому домику буде музей Наполеона, оснований товариством з Екс, яке його купило.

Одна карієра. Про одного великого европейського дипльомата, який причинився чимало до великої европейської війни, світ довідується тепер кілька цікавих подробиць. Послухайте і згадайте: хто він. Кількадесять літ тому один молодець видумав світову мову. Есперанта ще тоді не було. Він мав двох співробітників, так само молодих, що тямили ще силу рімських грецьких і латинських слів і хотіли з них створити нову вигідну світову мову. Було це в провінціяльнім французькім місті Нансі. Молодці найшли навіть видавця, який згодився випустити у світ цей оригінальний твір. Нова мова називалася трохи дивно „Іксессуар". Але книжка не мала відгомону. Критика зробила все, що могла найкращого супроти автора: з огляду на його родину не висміяла його. Молодець став хутко адвокатом. І сам почав сміятись із своїх молодечих мрій: створити одну спільну всесвітню мову. Минуло знову богато часу. Аж нині якийсь злобний чоловік винайшов цю молодечу граматику славного нині діяча і подав це до відома світові. Чи ви вгадали би, хто хотів експеранто? Нинішній французький преміер Поанкаре, один із творців франко-російського союзу і довершителів останньої 8-літньої різні. Як мало люди змінюються! Що-ж якого робить нині старий дипльомат, як хотів робити студентом? Він на далі шукає коріння в різних теоріях, при помочі якого можна би створити засоби спільного міжнароднього порозуміння, а люди—з цього сміються і не вірять у цей його успіх. Не сміється лише він. Зате глядить з іронічною усмішкою на свою молодечу спробу створити міжнародню мову граматичною комбінацією.

Проти надмірної фантазії. Може не всі знають, що в державах, де громадяни не мусять записувати новонароджених до релігійних громад і хрестити їх, імена дітий не конче мусять бути позичені від святих, а можуть бути якінебудь, навіть видумані. Ця свобода спричинала вже чимало клопоту радянському урядові, який мав за богато громадян із поліщини міст і великих революціонерів. Тепер той самий клопіт розвязує фашистівський уряд декретом про недозволені імена. До них належать такі як Ленін або Бебель, такі згукові сполучення соціялістичного режіму в Італії як „Динаміт" або — неможливе, а правдиве! — комбінація в одній родині цьох імен, сестри і брата: „Соція" і „Лізмо". Один урядовець міністерства в Римі називається „Люціфєро", одна вчителька „Сатана", а таких як „Ліберта" (Свобода) та „Рома" є безліч. Трапляються і такі: Цірце, Гелігабалюс, Отелльо, Джордано Бруно, Фурія, Паціфіко, Дідона, Енея", а навіть — і тут собака закопана! — „Муссоліні". Тому фашистівський диктатор рішив: „Не будеш вживати імена голови держави надаремне!" І сотки людий, які придумали поетичні імена мусять тепер їх змінити на инші, щоби баламутство не ширилось. Бо не одна „Сатана" є ангельської доброю душею а вродна „Дольчісіма" (Пресолоденька), є гірка, як Люкреція.

Біржа.

Гроші.

Курс доляра 9·00, тенденція слаба і спокійна. — Доляри канадійські 8·95—8·96, чеські корони 0·26·33—0·26·66, леї 0·04·33—0·04·50, франки французькі 0·36·00—0·36·30, франки швайцарські 1·73—1·75, фунти штерлінги 43·20—43·66.

Збіжа.

Пшениця двр. 51·00—52·00, пшениця кр. селянська 48·50—49·50, жито галицьке 37·00—37·50, ячмінь галицький броварний 32·00—34·00, ячмінь галицький до перемелювання 29·75—30·75, ячмінь пастівний 27·00—27·50, овес галицький 28·75—29·75, кукурудза румунська 32·50—33·50.

✝ Посмертні згадки.

Д-р Станислав Чикалюк, адвокат в Тернополі, помер дня 30. грудня 1926 р. наглою смертю в 63. році життя. Особа Покійного злана була в Тернополі й цілій Тернопільщині. Довголітний радний і заступник посадника Тернополя, перед війною розвивав живу діяльність на економічнім і культурнім полі. Заложив і був довголітнім директором Повітового Товариства Кредитового, яке за його часів дійшло до найгарнішого розвою і придбало собі великий дім. Був основником і довголітнім головою т-ва „Сокіл" у Тернополі, що за його головування придбав велику площу під будову власної домівки. Його проводові і праці завдячує свій розвиток також фондація князя Острожського. В часі повоєнних і пізніших масових арештувань працював невтомимо для полекшення долі чи звільнення арештованих українців. Осиротив жінку і троє дітей, з котрих найстарший син був старшиною У. Г. А. — В. І. П.

Доміника з Книшевичів Ільницька, вдова по священику, упокоїлася в Бозі дня 16. грудня 1926 р. в 72 р. життя. Похорон відбувся в Самборі 18. грудня. Покійна надзвичайно трудяча, великих християнських чеснот жінка, переживала богато в часі війни, стративши двох зятів і сина. Ціле своє життя заховувала рівновагу духа, а терпіння годила з волею Божою. В. І. П. 1260 1—1

ОПОВІСТКИ.

Концерти Українського Національного Хору Д. Котка:
Пятниця 7. І. — Болшівці.
Субота 8. І. — Болшівці. 528 4—?

П. Янів Бронислав зложив 5 зол. як надзвичайний датох на „Рідну Школу". Жертводавцеві щиру подяку складає Кружок Шашкевича. 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

80 СОТ. коштує одна ложечка до чаю, з кінського срібла у Мандля, Коперника 14. Проти кіна „Копернік". 681a) 19-?

УКІНЧЕНА семінаристка, з матурою зложеною в р. 1924, сирота по священику, — пошукує посади учительської, бюрової, або домашньої інструктенки. Адр.: Сербінська, Семаківці, п. Городенка. 1248 2—2

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 36-?

ПАННОЧКА має укінчений III курс. сем., уміє шити, пошукує лекції. Зголошення до Адм. „Діла" під „Пошукуюча посади". 1249 2—2

АРТИСТ ЗАЛУЦЬКИЙ. Прошу звернути негайно позичену у мене річ в Заболотові. — С. К. 1254 2—2

ПАРОХІЯ на Поділю, о клм. до міста середніх, школа 3 клм. до станції, до заміни за парохію підгірську в добрім кліматі. Відомість: Грабовичева, Львів, Зелена 50. 1259 1—2

ПОШУКУЮ негайно управного мундянта евентуально солїцитатора, який перфектно пише на машині „УНДЕРВУД". Д-р Ст. Бракович адв. в Тернополі. 1261

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Фелікс Ган Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
Львів, Городецька 46. Телеф. 834
Пересвітлення Рентгеном. 1170 13-35

Адвокат
Д-р Іван Роґуцький
в Самборі
веде від 1.1. 1927 свою канцелярію при вул. Шайнохи ч. 5. (проти суду).

Ширіть наш часопис!

ХТО хоче весело перевести свята нехай піде до фірми
Адольф Боденштайн
фабричний склад музичн. інструментів
Львів, вулиця Леґіонів ч. 37,
тел. ч. 3836.
Найновіші колядн! 1183 4—4
Ціни о 25 прц. низші як скрізь.

Конкурс

на місце референта середніх шкіл УПТ-ва розписується отсим до кінця січня ц. р. — Зголошування письменно до Головної Управи „Рідної Школи" у Львові, Ринок ч. 10. II. пов. 1251 2—3

Надзірна Рада **Повітового Союза Кооператив в Сокалі** розписує отсим

Конкурс

на посаду **директора**, основно обзнайомленого з усіми агендами, входячими в обсяг діяння Союза, зокрема з веденням товарових і торговельних віддїлів Союза, та на посаду **організатора-ревізора;** від кандидатів вимагається теоретичного образования та практичного підготования, а надто від організатора вимагається, щоби був добрим бесідником. Службові місця є до обняття з днем 1-го лютого 1927 р. а тим, що зголошення разом зі свідоцтвами, посвідченнями відбутої практики, належить надсилати найпізніше до дня 21. січня 1927 р. на руки голови Надзірної Ради Пов. Союза д-ра О. Рівецького, адвоката в Сокалі 1·50 2-2

Подяка.

Невмолима смерть забрала з поміж нас Найдорожчу нашу Маму Домініку з Книшевичів Ільницьку, Покріплена Найсв. Тайнами відійшла від нас дня 16. грудня 1926 р. Похорон відбувся дня 18. грудня в Самборі. В цім тяжкім горю опечалена родина складає цею дорогою щиру подяку Високопреподобним Отцям, що зволили так численно прибути на цей сумний обряд і звеличати похорони нашої Найдорожчої Матери. Дякуємо щиро Високопреподобному Отцю каноніку Ф. Рабієві, за його труди при удоштойнині цілого похорону, за виявлення родині великої вавчливости і за горячі слова, сказані в хаті до дітей. Складаємо подяку Високопреподобному Отцю професорові І. Гмитрикові за те, що двічи Покійні останню христіянську потіху вправив її спокійно на вічний упокій, та за прекрасні прощальні слова над могилою Покійної. Дякуємо всім Отцям, що зволили помолитися за душу Покійної та незабували труду і приїхали віддати Її останню прислугу. З щирими словами подяки звертаємось до всіх тих, що своєю присутністю звеличали похорони нашої Найдорожчої Матери. — РОДИНА. 1260 1)

Прошу переконатися! **ВИНА** угорські, австрійські, французькі, еспанські, грецькі, хінські, румунські лікери красні і закордонні **найдешевше** лише в христіянській 80-літній фірмі
Б. Штадтміллер, Львів, Ринок 34.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 6 (10.974). Львів, пятниця 7. січня 1927. Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 40 сот.

БАЛЬ Українських Студ. Політех. „Основа" у Львові відбудеться **в суботу дня 19. лютого ц. р.** в салях „Народнього Дому" (Рутовського 22)

З вечірньою зорею.

Львів, 6. січня 1927.

З вечірньою зорею, що перша замиготить над Українською Землею засядемо сьогодні в колі рідні, єднаючись тими основними і безчисленними семейними кільцями в один безконечний національний ланцюг, в одну велику громаду. Відірвані святочністю хвилі від крику настирливих буднів, будемо згадувати тих, що від нас відійшли, що принесли себе в жертву і снуватимемо думку про сучасне і майбутнє.

Сотні питань зринатимуть у нас, домагаючись відповіді, розвязки. Чим ми є на нашій землі, чим для світа, що вносимо у скарбницю власної і світової культури, яке завдання і призначення наше?

І коли такі та безліч інших питань зявляться перед нами; коли побачимо кріваву дорогу за собою; коли почуємо якийсь дивний стиск і глухий стогін у наших душах; коли побачимо темінь перед собою, то понуримо голову під вагою сумних думок. Всі райдужні мрії, променні надії, горді думки, широко закроєні почини розбилися об сталю дійсности. Коли інші, навіть дрібонькі народи: литовці, естонці, лотиші, фінляндці, навіть альбанці, часто народи без ніякого вчора, здобули державну незалежність, стали господарями своєї землі, ковалями власної долі, то ми, велика сорокмільонова нація, ще й досі парії, гельоти, раби. Український нарід, що перед тисячкою літ збудував велику державну організацію; що в геройській тузі пнявся до блакитного полуднєвого моря; що був творцем перших осередків для поширення грекохристіянської культури на безмежні простори Східної Европи, той нарід у добі права нації є безбережний, обезправлений і почетвертований. Нарід борців і героїв, мучеників і страдників; нарід, що створив величаву епопею боротьби за культуру і цивілізацію, — сам став предметом експериментів східних і західних культуртрегерів і цивілізаторів. Нарід — посівач найкращої землі, робітник на родючому чорноземі — сам є вічним пролетарем, тяглом у чужих шлиях. Нарід з пребогатими духовими й матеріяльними добрами є безжалісно, просто дико експльоатований в користь чужих, ворожих українству і його духові культур.

Коли те все матимемо на увазі, то справді тільки чорний смуток, дійманочий жаль і якась дивна сердитість на себе самих мусить нас окутувати, мусить нами опановувати, створюючи й підтримуючи настрої безпросвітности, безвиглядности, настрої зачарованого крутіжа.

А всеж таки так трагічно не є. Українська імпульсивна натура, з великим нахилом до мягкосердности, сентименталізму і самоспоживання, — дуже поквапно схильна вдягатися в кирею песимізму, який бере в рахунок звичайно невдачі, катастрофи, втрати, словом: minus и, та за чорним підкладом дійсности не добачує plus-ів. А вони є і то великі.

Колиб наші діди встали з могил, то вони дивним дивом дивувались би, шукалиб своїх забутих стежок, своїх шляхів і не найшли би.

Вже безсмертний Франко у своїх „Великих Роковинах" устами козака-невмираки вказував на те українське чудо, яке помітив в століття відродження українського слова, української літератури. А нині? Ниці те чудо не є вже лише літературним; воно загальне, всеобіймаюче, регенеруюче наші думки і змагання.

Небавом мине 130 літ від хвилі відродження українського слова, але ще тридять тому літ лише кілька інтелігентів було на Наддніпрянській Україні, що всюди (в хаті, в сімї і на прилюдних місцях) вживали українського слова, та й тих уважано диваками, „юродивими", театральними „хахлацькими шовіністами". А сьогодні українська мова є там мовою шкіл, урядів, судів, мовою преси, літератури, науки. Чиж це не чудо?

Ще двацятьпять літ тому взад несміло говорено про допущення української мови в пресу і популярно наукову літературу, про початкові українські школи, про проповіди українською мовою в церкві, про потребу земельної реформи, а у хвилях великого підйому про автономію України. А сьогодні? Земельна реформа є там у значній мірі фактом довершеним, автономія теж. На Великій Україні йдуть фактично змагання за дійсну українську державність. Та й не лише там. І чиж це не диво?

Ми, безбатченки, що не знали свойого вчора, відгребали з попелища віків свою історичну метрику, свою прекрасну епопею. Не лише відгребали, але й ствердили нову, страшну, кріваву і світлу, стоплюючи в огні боротьби, війни і революції сорокмільонову малосвідому масу у кришталь новітньої нації. І чиж це не чудо?

Чи у великий момент не заговорили українські степи, чи не загомонів Київ, чи не відізвався тим самим гомоном Львів, а навіть Ужгород?

І та мова далі гомонить, пробивається, знімається вгору, росте, могутніє, перетворюється в крик нації, що хоче жити власним життям, що домагається свого місця під сонцем. А це слово мусить статися ділом.

І тоді Україна, новітня Гелляда, засяє „у народів вольних колі", і тоді вона дасть світові, світовій культурі і цивілізації заховані скарби своєї душі, свого інтелєкту, свого чорнозему, й своїх богацтв.

ф. ф.

1256 3-8

На Рати Обув-Одіж-Сукно

Тел. 15-70

поручає українська фірма ЕГУЛЯТОР, Львів, Ринок 48.

Ілюстрований цінник даром.

Варшавський вітер.

„Українці зрезигнували з університету у Львові".

„Дзєнник Львовскі", орган „моральної санації", підбитий старою хлібойдицею, робить великий вітер з приводу побуту Т. Голувка в Празі і Подебрадах. А саме на основі інтимних інформацій „з українських кол" (?!) пощає, немов то українські вчені в Празі переговоровали з Т. Голувком в справі українського університету.

„Квестія пущення в рух (sic!) українського університету у Львові була українською стороною виставлена як умова переговорів. Українські професори завзято боронили тієї теми, вказуючи на своє важке положення з огляду на опінію краю. Тільки завдяки цілій низці концесій (sic!) в ділянці українського нижчого і середнього шкільництва і обіцянкам удержати деякі українські прив. школи, уділеним п. Голувком, українські делегати (sic!) з тяжким серцем (треба це ствердити) зрезигнували зі Львова, як осідку будучого українського університету. Мабуть Станиславів береться поважно в рахубу, як його будучий осідок. П. Голувка мали інтерпелювати, чи польський уряд не був би скильний перенять і влучити до будучого українського університету, української вищої аграрної школи в Подебрадах, бо в бюджет чехословацького міністерства освіти на ш. р. 1927—1928 не введено ніяких кредитів для вищої школи в Подебрадах. П. Голувко обіцяв в тій справі порозуміння з міродатними чинниками."

Так представляється справа в освітленні „Дзєнніка Львов." Мавши на уваді факт, що від свого недавного заснування цей орган на всі лади перелицьовує університетську справу і повівае хоругвою з написом: „Голувко", ми звернулися до Праги по інформації. На їх основі можемо ствердити, що переговори Голувка з українськими вченими в Празі на тему українського університету є звичайною „санаційною" качкою, видумкою варшавських „санаторів", які мабуть доручили своїм львівським служакам тим способом пробувати грунт серед українського громадянства.

Щож торкається побуту Т. Голувка в Подебрадах, то правдою є тільки те, що він як гість оглянув господарську академію і при тій нагоді заявив, що польський уряд має намір заснувати якусь українську технічну (господарську) школу на Волині. З тією метою уряд думає в потім перевести в собі відповідну постанову. При тій нагоді Голувко звернувся із запитом, чи професори і лектори подебрадської академії не могли-б виповнити рамок тієї школи. На поставлене в такій формі питання зовсім природно, не міг він одержати ніякої відповіди. Правдою також є, що — користуючись відсутністю Бенеша і недугою Гірси, коаліційний чехословацький уряд скреслив кредити для всіх еміграційських наукових установ. Одначе тепер робляться заходи для їх реституції.

В Празі ходять чутки, що проф. О. Лотоцький предложив польському урядові проект заснування українського наукового інституту в Кракові на зразок берлінського. Одначе ця акція наддніпрянських емігрантів не має нічого спільного зі справою українського університету.

Безпристанні балачки про резигнацію українських учених в Празі зі Львова — як осідку університету — є з одного боку варшавським вітром, ut aiqui de re videamur, а з другого намаганнями викликати недовіря і боротьбу в українськім національнім таборі.

ЗМІСТ:

Ф. Ф.: З вечірньою зорею.
Варшавський вітер.
З наукового світа.
В. Панейко: Стрим партиям.
Мих. Гірняк: Влом (фейлєтон).
Богдан Лепкий: Коли ми ще були молодими. (Слово на вечері В. Стефаника).
Мих. Рудницький: Його слово. (В. Стефаник про себе).
М. Галущинський: Складна проблема. (Програлини в нашій виховавчій праці).
В. Мудрий: Двосічна зброя. (На марґінесі національної політики комуністів).
Ів. Німчук: Українські козаки під Віднем 1683 р. (фейлєтон).
В. Довшенко: „Діти Шемета". (Спомин з перед 20 літ.)
Останні вісти.
Різдвяна всячина.
Новинки.
Бібліографія
Оголошення

З наукового світа.

З діяльности „Українського Наукового інституту в Берліні".

(Від власного кореспондента.)

Берлин, 1. січня 1927.

На одному з останніх засідань Наукової Комісії „Українського Наукового Інституту в Берліні" вибрано ряд надзвичайних членів Інституту, а саме: 1) бувшого ректора Українського Педагогічного Інституту в Празі, проф. Л. Білецького, 2) проф. Українського Університету в Празі Дм. Антоновича, 3) члена Української Академії Наук у Київі, проф. д-ра Івана Горбачевського, 4) ректора Українського Університету в Празі проф. д-ра Ол. Колессу, 5) директора Бібліотеки Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові Івана Кревецького, 6) проф. д-ра Івана Крипякевича, 7) був. лектора Чернівецького Університету д-ра З. Кузелю, 8) був. доцента Кам'янецького Університету Х. Лебідь-Юрчика, 9) проф. Краківського Університету, проф. Б. Лепкого, 10) проф. Українського Університету в Празі Ол. Одарченка, 11) члена Української Академії Наук у Київі проф. д-ра Ст. Смаль-Стоцького 12) проф. Українського Університету в Празі В. Тимошенка, 13) був. доцента Львівського Університету проф. д-ра Ст. Томашівського, 14) доцента Українського Педагогічного Інституту в Празі Д. Чижевського й 15) проф. Українського Університету в Празі В. Щербаківського.

В ближчій будучині наступить, як довідуємося, вибір ще цілого ряду надзвичайних членів з поміж українських і також чужих учених.

Стипендії „Українського Наукового інституту в Берліні" окрім згаданих уже в „Ділі" дістали ще пп. д-р К. Чехович, д-р П. Вергун і Ів. Лоський з Праги.

Дня 6-го січня уладжує „Інститут" кутю для українських студентів, які мешкають у бараках на Темпельгофі.

СІЧЕНЬ — МІСЯЦЬ „РІДНОЇ ШКОЛИ".

Кожний Українець(ка), кожна українська установа обовязані зложити **дар на „колядку" для „Рідної Школи".**

Ніяка инша українська установа не уповажнена відкликатися в січні до народньої жертвенности. 2—2

Після конфіскати — другий наклад.

Ч. 6 (10.974). Львів, пятниця 7. січня 1927. Poczłowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 40 сот.

БАЛЬ Українських Студ. Політех. „**Основа**" у Львові відбудеться **в суботу дня 19. лютого ц. р.** в салях „Народнього Дому" (Рутовського 22)

З вечірньою зорею.

Львів, 6. січня 1927.

З вечірньою зорею, що перша замиготить над Українською Землею, засядемо сьогодні в колі рідні, єднаючись тими основними і безчисленними семейними кільцями в один безконечний національний ланцюг, в одну велику громаду. Відірвані святочністю хвилі від крику настирливих буднів, будемо згадувати тих, що від нас відійшли, що принесли себе в жертву і снуватимемо думку про сучасне і майбутнє.

Сотні питань зринатимуть у нас, домагаючись відповіди, розвязки. Чим ми є на нашій землі, чим для світа, що вносимо у скарбницю власної і світової культури, яке завдання і призначення наше?

І коли такі та безліч інших питань являться перед нами: коли побачимо кріваву дорогу за собою; коли почуємо якийсь дивний стиск і глухий стогін у наших душах; коли побачимо темінь перед собою, то понуримо голову під вагою сумних думок. Всі райдужні мрії, проміннаді, горді думки, широко закроєні плани розбилися об скелю дійсности. Для інші, навіть дрібненькі народи світові, естонці, лотиші, фінляндці, світ альбанці, часто народи вчорашнього вчора, здобули державну незалежність, стали господарями своєземлі, ковалями власної долі, то т. зв. велика сорокмільйонова нація, що гнула карб, гельбала раби, Український нарід, що перед тисячею літ збудував велику державну організацію; що в городецькій тузі тягся до блакитного полудневого моря; що був творцем перших осередків для поширення греко-християнської культури та безмежні простори Східної Европи, той нарід у добі права нації є безде-

Коли те все матимемо на увазі, то справді тільки чорний смуток, діймаючий жаль і якась дивна сердитість на себе самих мусить нас окутувати, мусять нами опановувати, строюючи й підтримуючи настрої безпросвітности, безвиглядности, настрої затятого крутіжа.

А все ж таки так трагічно не є. Українська імпульсивна натура, з великим нахилом до мягкосердности, сентименталізму і самоспожалїння, — дуже покватно схильна вдягатися в кирею песимізму, який бере в рахунок звичайно невдачі, катастрофи, втрати, словом: minus и, та за чорним підкладом дійсности не

1256 3-8

На Раті — Обув-Одіж-Сукно Тел. 15-70

поручає українська фірма ЕГУЛЯТОР, Львів, Ринок 43.

Ілюстрований цінник даром.

добачує plus-ів. А вони є і то великі.

Колиб наші діди встали з могил, то вони дивним дивом дивувались би, шукалиб своїх забутих стежок, своїх шляхів і не найшли би.

Вже безсмертний Франко у своїх „Великих Роковинах" устами козака-невмираки вказував на те українське чудо, яке помітив в століття відродження українського слова, української літератури. А нині? Нині те чудо не є вже лише літературним; воно загальне, всеобіймаюче, регенеруюче наші думки і змагання.

Небавом мине 130 літ від хвилі відродження українського слова, але ще тридять тому літ лише кілька інтелігентів було на Наддніпрянській Україні, що всюди (в хаті, в сімї і на прилюдних місцях) вживали українського слова, та й тих уважано диваками, „юродивими", театральними „хахлацькими шовіністами". А сьогодні українська мова є там мовою шкіл, урядів, судів, мовою преси, літератури, науки. Чиж це не чудо?

Ще двадцятьпять літ тому взад несміло говорено про допущення української мови в пресу і популярно наукову літературу, про початкові українські школи, про проповіди українською мовою в церкві, про потребу земельної реформи, а у хвилях великого підйому про автономію України. А сьогодні? Земельна реформа є там у значній мірі фактом довершеним, автономія тежі. На Великій Україні йдуть фактично змагання за дійсну українську державність. Та й не лише там. Чиж це не диво?

Ми, безбатченки, що не знали свойого вчора, відгребали з попелища під свою історичну метрику, свою прекрасну епопею. Не лише відгребали, але й ствердили нову, страшну, кріваву і світлу, стоплюючи в огні боротьби, в війні і революції сорокмільйонову малосвідому масу у кришталь новітньої нації. І чиж це не чудо?

ф. ф.

Варшавський вітер.

„Українці зрезигнували з університету у Львові".

„Діенник Львовскі", орган „моральної санації", підбитий старою хлібодайною, робить великий вітер з приводу побуту Т. Голувка в Празі і Подебрадах. А саме на основі інтимних інформацій „з українських кол" (?!) подає, немов то українські вчені в Празі переговорювали з Т. Голувком в справі українського університету.

„Квестія пущення в рух (sic!) українського університету у Львові була українською стороною виставлена як умова переговорів. Українські професори завзято боронила тієї тези, вказуючи на своє важке положення з огляду на опінію краю. Тільки завдяки цілій низці концесій (sic!) в ділянці українського нижчого і середнього шкільництва і обіцянкам удержавити деякі українські прив. школи, уділеним п. Голувком, українські делєгати (sic!) з тяжким серцем (треба ще стверднти) зрезигнували зі Львова, як осідку будучого українського університету. Мабуть Станиславів береться поважно в рахубу, як його будучий осідок. П. Голувка мали інтерпелювати, чи польський уряд не був би схильний перенести і включити до будучого українського університету, української вищої аграрної школи в Подебрадах, бо в бюджет чехословацького міністерства освіти на шк. рік 1927—1928 не введено ніяких кредитів для вищої школи в Подебрадах. П. Голувко обіцяв в тій справі порозуміння з меродатними чинниками."

Так представляється справі в освітленні „Дзенніка Львов." Маючи на увазі факт, що від свого недавного заснування цей орган на всі лади перелицьовує університетську справу і повіває хоругвою з написом: „Голувко", ми звернулися до Праги по інформації. На їх основі можемо ствердити, що переговори Голувка з українськими вченими в Празі на тему українського університету є звичайною „санаційною" вигадкою, видумкою варшавських „санаторів", які мабуть доручили своїм львівським служакам тим способом пробувати грунт серед українського громадянства.

Щож торкається побуту Т. Голувка в Подебрадах, то правдою є тільки те, що він як гість оглянув господарську академію і при тій нагоді заявив, що польський уряд має намір заснувати якусь українську технічну (господарську) школу на Волині. З тією метою уряд думає в лютім перевести в соймі відповідну постанову. При тій нагоді Голувко звернувся із запитом, чи професори і лектори подебрадської академії не могліб виповнити рамок тієї школи. На поставлене в такій формі питання, зрозсім природно, не міг він одержати ніякої відповіди. Правдою також є, що — користуючись відсутністю Бенеша і недугою Гірси, коаліційний чехословацький уряд скреслив кредити для всіх емігрантських наукових установ. Одначе тепер робляться заходи для їх реституції.

В Празі ходить чутки, що проф. О. Лотоцький предложив польському урядові проект заснування українського наукового інституту в Кракові на зразок берлінського. Одначе ця акція наддніпрянських емігрантів не має нічого спільного зі справою українського університету.

Безпастанні балачки про резигнацію українських учених в Празі зі Львова — як осідку університету — є з одного боку варшавським вітром, ut aliqua fecisse videatur, а з другого намаганням викликати недовіря і боротьбу в українськім національнім таборі.

ЗМІСТ:

Ф, Ф.: З вечірньою зорею.
Варшавський вітер.
З наукового світа.
В. Пакейко: Стрим партіям.
Мих. Приймак: Влом (фейлетон).
Богдан Лепкий: Коли ми ще були молодими. (Слово на вечері В. Стефаника)
Мих. Рудницький: Його слово. (В. Стефаник про себе).
М. Галущинський: Складна проблєма. (Про галлизм в нашій виховавчій праці).
В. Мудрий: Двосічна зброя. (На марґінесі національної політики комуністів).
Ів. Нижник: Українські козаки під Віднем 1683 р. (фейлетон).
В. Дорошенко: „Діти Шекета". (Спомин з перед 30 літ.)
Останні вісти.
Різдвяна всячина.
Новинки.
Бібліографія.
Оголошення.

З наукового світа.

З діяльности „Українського Наукового інституту в Берліні".

(Від власного кореспондента.)

Берлін, 1. січня 1927.

На одному з останніх засідань Наукової Комісії „Українського Наукового Інституту в Берліні" вибрано ряд надзвичайних членів Інституту, а саме: 1) бувшого ректора Українського Педагогічного Інституту в Празі, проф. Л. Білецького, 2) проф. Українського Університету в Празі Дм. Антоновича, 3) члена Української Академії Наук у Київі, проф. д-ра Івана Горбачевського, 4) ректора Українського Університету в Празі проф. д-ра Ол. Колессу, 5) директора Бібліотеки Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові Івана Кревецького, 6) проф. д-ра Івана Крипякевича, 7) був. лектора Чернівецького Університету д-ра З. Кузелю, 8) був. доцента Кам'янецького Університету Х. Лебідь-Юрчика, 9) проф. Краківського Університету, проф. Б. Лепкого, 10) проф. Українського Університету в Празі Ол. Одарченка, 11) члена Української Академії Наук у Київі проф. д-ра Ст. Смаль-Стоцького, 12) проф. Українського Університету в Празі В. Тимошенка, 13) був. доцента Львівського Університету проф. д-ра Ст. Томашівського, 14) доцента Українського Педагогічного Інституту в Празі Д. Чижевського й 15) проф. Українського Університету в Празі В. Щербаківського.

В ближчій будучині наступить, як довідуємося, вибір ще цілого ряду надзвичайних членів з поміж українських і також чужих учених.

Стипендії „Українського Наукового інституту в Берліні" окрім згаданих уже в „Ділі" дістали ще тт. д-р К. Чехович, д-р П. Вергун і ін. Лоський з Праги.

Дня 6-го січня уладжує „Інститут" кутю для українських студентів, які мешкають у бараках на Темпельгофі.

СІЧЕНЬ — МІСЯЦЬ „РІДНОЇ ШКОЛИ".

Кожний Українець(ка), кожна українська установа обовязані зложити **дар на „колядУ" для „Рідної Школи".**

Ніяка инша українська установа не уповажнена відкликатися в січні до народньої жертвенности. 2—?

НА КАРНАВАЛ
усякого рода жіночі одяги, найкраще та найдешевше виконує першорядна робітня
Марії Вогляської-Павлюк
Львів, Собіського 12. Тел. 17-04

Стрим партіям.

Львів, 4. січня 1927.

Система політичних партій в народах і державах европейського континенту, навіть сам помисл їх,—наслідування французької партійної концепції. Зновже ця французька концепція основується — чи повірите? — на звичайній помилці кількох передреволюційних ідеольогів а Монтескіє на чолі, котрі підкопували систему „старого режіму", як відсталу і недоцільну, а на її місце насаджували нову систему, систему парляментарної партійности й партійного парляментаризму, скопіовану, здавалось їм, з англійського політичного життя, старого й випробованого. Здавалось їм. Бо в дійсности вони ні англійського парляментаризму ні духа англійських партій не зрозуміли і своє основно хибне розуміння затаскали до Франції. Звідки знову, наче непоборима мода, рознеслася їх помилка на решту европейського континенту.

Факт цей нині джерельно доказаний; знають його всі історики політичних інституцій Европи. Одначе що з того? Як воно часто в людському й суспільному житті буває, помилка, непорозуміння сталися фактом, і факт такий дав почин безконечному рядові наслідків. „Спростування" такого факту нічого не поможе і походу подій вваж не заверне. Що найбільше воно може дати тему до кількох рефлексій над тим, що бачимо в континентальній Европі тай у нас грішних.

*

Англійці, й англьосаксонці взагалі, належать до племен у світі найменше супокійних і сварних; вони безмірно задирчасті, сварливі, войовничі. Здавалось би, вони—ідеальний терен для сутолоки безчисленних партій і клік політичних. Отже ні. Англьосаксонська потреба бійки пригарно насичується війнами проти заграничних ворогів з одної сторони, розбуялим життям спортовим, клюбовим і сектантським з другої сторони Ось де виживається задирчивість англьосаксонця. Але заражувати задирчивістю політичне істнування Британської імперії і нації, роздроблювати націю на безліч політичних партій, партійок і клік тай виповнювати їх сваркамі і бійками політичне буття британця, — ні, на щось таке англьосаксонець не піде. Він уважає це абсурдом, рав комічним, рав просто погорди достойним абсурдом „континенталів". Англійцеві доволі мати дві партії; спроби насадження вже хочби трьох партій ображають здоровий „хлопський розум", common sens, англьосаксонця і він зараз-же силкується ліквідувати одну з трьох партій, непотрібну, шкідну і смішну — наче пяте колесо воза.

Думаєте може, що в рамках великих англійських партій всі рядовики і проводирі, всі до чиста думають про всі великі політичні і соціяльні проблеми однаково й одностайно? Нічого подібного! Навіть у т. зв. святих принціпах націй, в їх традиційних заповітах, немає там однодушности. Напр. у партії традиційно вільноторговельній є і впливові провідники, і крила цілі завзято охоронницькі. І так далі. Ніхто їм не боронить пропагувати свої єретичні погляди в книжках, газетах, клюбах—преспокійно остаючись і в партії і на своїх політичних становищах. Життя нації, інтерес Британії занадто святі, щоби британець поважився ізза одної чи другої (чи третьої) ріжниці в поглядах між собою і партією — виступати з неї і творити собі нову партію, чи партійку, пульверизувати націю, розбивати партійний і національний фронт.

В Англії партії — національна інституція, добро нації, знаряд її солідарности. Натомість на континенті партії — знаряд розбивання нації і держави, дуже часто — язва і прокляття публичного життя.

*

Все йде а Франції, котра також у цій ділянці накинула свою моду Европі.

Кілько є у Франції партій? Ніхто того не може точно сказати. Певне це, що їх богато, та що трохи не кожний тиждень бачить народини нової партії в якимсь чудовижним двo- або трискладовим іменем. Якось до'бної ріжниці в якімсь програмовім пункті доволі, ріжниці звичайно не нос віакритої й роздутої амбітним провідником, — аби родилися нові партії і групи. Визнатися в усьому тому страшенно важко і ще страшніше нецікаво. Одначе найстрашніше те, що французька манія партійної роздроблености заразила весь европейський континент, усі народи і краї, аж до нашої Богом забутої провінції включно.

Та гов! Коли французька партійна й парляментарна система сплоджена помилкою в розумінні британського прототипу, то наша партійна концепція основується на хибному розумінні концепції французької.

В коротких словах — ось у чому наша помилка.

Франція, позбавлена обєднуючого, центрального чинника, монархічної институції, вже давно розлетілась би на всі вітри серед партійної анархії, самолюбства й самоволі, з ліва, з права і з середини, якби поза партіями і кліками і незалежно від них не було у Франції двох могучих організацій, можна сказати навіть: шкіл моралі й етики, одиничної й ґортової, які вносять думку ладу й порядку в партійний хаос, накладають стрим на самоволю одиниць і клік, і зводять до спільних знаменників національного інтересу розпутані партійні пристрасти і розкудовачені партійні „святі переконання".

Ці дві школи, якими держиться національна єдність і солідарність французької республики,—католицька церква і масонство. Церква і масонство—ворожі собі взаімно сили. А проте вони паралельно роблять ту саму національну роботу. Вірующі, з якої-небудь партії вони і не були, одержують мораль і стрим від церкви, яка — у нас часто цього не розуміють як слід і в усіх консеквенціях—є там не тільки католицька („filioque"), а й римська, латинська, себто спадкоємниця найкращих організаційних засад і досвідів клясичного римського світа, найдоскональших з усього, що в ділянці згідної організації людство витворило. А невірующі — в цій хвилі вони є переважаючу більшість нації — одержують узречку на свої індивідуальні і клікові буйности від сто ої, вишколеної досвідами вільномулярської організації.

Одна тільки комуністична секта (бо комуністи по суті своїй — не партія, а секта) стоїть поза тими двома школами.

Без них французька нація загинулаб в калабані партійної загорілости, самопожирання, егоїзму, зажертости.

В. Панейко.

Коли ми ще були молодими.

Слово на вечорі для вшанування В. Стефаника дня 26-го грудня 1926 року.

Товаришу!

З чим приходжу я на Твоє свято, на нинішній храм? Сміх сказати!... Приношу Тобі жмут зівялих квіток, кілька споминів дрібних з тих часів, коли ми ще були молодими.

Дже ті літа поділися? Якими словами кликати їх, щоб повернулися? Якими кіньми доганяти їх на калиновому мості?!

Не доженемо. О го! Вже і сили не ті і ноги, мов не наші. Тільки память лишилась молодою. І нею то блукав я по Твоїй і по своїй дорозі, отті спомини збираючи. Бліді вони й безароматні, як васильки сухі, покладені любячою рукою поміж листи молитвослова. Чуже око може й не гляне на них, але для мене вони все таки любі і серцю близькі, бо нагадують Тебе і молодість нашу.

Ось вони:

Трийцяте літо минуло, як я в Коломиї бувши, зайшов до батька Кирила на якийсь бразилійський чай і на розмову. Не скажу, щоби цей чай уподобався мені, — не нашого поля ягоди. Мабуть покмітив це гостинний хазяїн і другою стравою угостив мене. Добув якийсь часопис для селян, котрого імени вже й не тямлю, і вказав на фейлетон.

МИХАЙЛО ПРИЙМАК.

ВЛОМ.

I.

Панство Тарані мали богатого вуйка.

Він мав одного сина, що вів адвокатську канцелярію в малому провінціональному містечку. Збивав гроші, шадив і скупився, як і його богатий батько, і замикав, виходячи з дому, жінку на ключ. Тим тільки вуйків син, пан адвокат, і славився на всю околицю.

Сам-же вуйко мешкав у Львові, у „власнім гніздочку", як любив завжди казати. „Власне гніздонко"— це була велика трьохповерхова каменица, занята вся бюрами та льокаторами й тільки одна кімната й кухня на третьому поверсі були цим „гніздом", де „гніздився" старий вуйко, званий чомусь Дезидер ем. Сам порядкував своє помешкання, сам собі варив. Мав ще й сестрінищо, віддану за гімназійного вчителя Гаранія, котрий сидів тепер без посади, бо був зльокавтований. Саме зльокавтування не було би таке діймаюче, якби не обдерта жінка, не голодні й не одіті діточки а ще, щоб і свій дах був над головою! А то приходилося так, що Таранім і на жебрачі торби тяжко було би спромогтись!

Тарань упросився „кутом" із родиною до приятеля з воєнних часів, що він на передмісті шевську робітню і мав добре серце. Шевцева рідня складалася з вісьми душ, а кімнатка була невеличка. Тісно було всім, бо панство Тарані теж мали трое діточок.

Тарань виходив кожного дня шукати собі праці й повертався з нічим, зустрічаючи сумну жінку безнадійним помахом руки. Заходив у ряди годи й до „вуйка", але той був із цього дуже невдоволений.

— Що собі, пандію, такий думає? — воркотів старий Дезидерій, відправляючи за кожний раз Таранія з нічим. — Давай йому, панаю, позичку? На яке? Гіпотека пандію, де? Він мені гне: ваша сестріниця, ваша кров... Морали, пандно, буде мені, смаркач, сипати!...

Старий вуйко зденервувавшися, ходив, а властиво тягався з кута в кут. Та хоча й нервувався, приставав усе біля залізної вертгаймівки й гладив задоволено свою пестійку.

— Пощо ти, Ивасю, йдеш до того скупаря? — питається жінка в Тараня. — Чи я-ж тобі вже стільки раз не клала в голову, що він холоднокровно глядіт ме на голодну смерть, а сотика не дасть! Чого ти себе понижуєш?

— Діти, серденько; про діти йде.

— Так все одно дітям од того не буде краще, а ти себе не понижуй.

І Тарань знов кудись іде.

Вернувшись одного разу, аж заплакав.

Побачив це шевець і умовляє:

— Плачем нічого собі не поможете, хіба голова болітиме. Щеж таки смерти з голоду вам не боятися, на морозі діти не гинуть. Як зможемо, так собі порадимо

Жінка Таранія помагала знеможеній шевчисі, як могла; не гидилася ніякою працею. Сам-же Тарань, хоч і хотів би був помогти, та шевства не вмів; може був би й навчився пришивати бодай принціпки, але боявся щось таке заявити шевцеві, щоб той, бува, не запідозрів його в тому, що приміщення своє й своєї родини хоче узурпувати надовго, підмазуючись до помочі в праці. Тарань був людиною „субтельною".

Отже кождого ранка ходив по місті, прібував найти собі яке заняття, але це ніяк йому не вдавалося. Спадав на тілі, гризся, почорнів, наче асфальтовий хідник і не міг найти виходу з важкого положення.

Прийшов день св. Миколи зимного.

Хто не знає тих радощів у малих дітей, які приносить із собою врочисте свято Миколи? Діти, що так богато чули про того доброго сивенького дідуся, приятеля дітей, про того, що нічю тільки й знає, що багати всюди там, де є чемні діти й класти ім під подушки даруночки, чекали нетерпляче того свята. О, малі громадяне знають себе добре! Чемні чекають з нетерплячкою, нечемні з острахом... Одні перекидають подушки, щоб найти ласощі для себе, другі підносять їх з тремтінням, що там можуть найти різочки!

У шевцевій хаті цього року св. Миколай не зявився. Декілька днів раніше радилися родичі між собою й порішили не робити дітям утіх, бо за ці гроші можна усією х тою два-три дні прожитись. Мами, як мами. Мами воліли, шоб дітей не позбавляти радощів, але батьки — твердший народ. Вони теж не проти дітей, але їм ясніше стояла перед очима сувора дійсність. Перше їсти треба, а опісля вже й про радощі думати.

Виясняли дітям, що цього року св. Миколай таки зовсім не ходитиме, бо дуже студено, а він старий вже. Може вже на той рік зявиться... Діти, були дуже нераді, та врешті примирились. Забули.

Декільки днів після цього синок шевця вернувся з плачем зі школи й дома до слова не міг прийти. Відхлипавшися якось, оповів, що і нині діти хвалилися дарунками від св. Миколая. І знов заплакав. За ним почали менші, а дальше дрібнота! Прослезилися й мами, жаль було й батькам. Але батьки виявляють жаль на свій спосіб. Тарань заявив дітям, що коли не будуть тихо, то св. Миколай таки ніколи до них не прийде, а шевець своєму найстаршому синкові загрозив копитом... Таким чином ліквідовано жаль дітвори. Але Тарань почувався наче винуватий у тому, що довгий час не міг собі найти ніякої платної праці. А шевець нишком нарікав:

— Хай дихо візьме! Я ось уже на колінах мозолі понабивав, а добився до того, що на марні радощі для дітвори не маю.

Тарань знову пішов у місто.

II.

Зближалися Різдвяні свята.

Вуйко Дезидерій отримав телеграму від сикової, що його син

Невідомий мені автор розказував, як то наш покутський газда до міста їхав, до сина, котрий там у війську служив, і — „стратив си".

Боже ти мій! Таже я цього безталанного батька донині бачу, і сина його, гарного легіня з розколупаним черепом на секційному столі. І коли я вчора залізницею до Львова їхав, то боявся, що цей „хлоп" у передпілі сидить і головою товче.

З такою силою був написаний цей коротесенький ескіз.

Так я познайомився з Тобою, не бачивши Тебе.

Минув чи рік, чи два і я переїхав на службу у Краків. Приїхав з молодою дружиною і з маленьким синком та наняв собі хату на розі плянт і студентської вулиці, там, де нині філія почти.

Пізня осінь, довгий вечір, слота. Ніби тобі хтось сітку перед очима снує, ніби хтось сліпу стіну мурує, без вікон. Нараз: дзе-лень! Вибігаю до дверей, — перед мною двох молодих мущин. Один худощавий з вусами по козацьки, другий високий, плечистий, з чорною схвильованою чуприною і з очима, що душу сверлять. Першого, на жаль, вже давно нема між живими, а другий, то був Василь Стефаник.

Увійшли до нової хати. Ти розказував про Сальомею Крушельницьку, котра недавно тому відїхала була з Кракова, яка то вона велика співачка й артистка, розказував про краківський театр, котрий тоді стояв на верху своєї слави, про портрет Білінської в Музею Народовім, який Тобі так дуже сподобався і ми не счулися, коли минула північ.

Так познайомився я з Тобою віч у-віч.

З тої пори не було днини, щоб ми не стрічалися з собою, хіба, що Ти поїхав до Русова, або я до Жукова.

Ходили ми до читальні „Просвіти" при вулиці Брацькій, де заставали невтомимого Бориса, доброго Микиту, жвавого Омеляна Левицького і його брата Филимона та інших.

По обіді були ми в кавярні нашого земляка Кіяка в ринку, де покійний Шмігер так пильно вичитував заграничні часописи і підчеркував червоним олівцем, що цікавого в них знайшов. Заходили іноді до „Паону" Молодої Польщі, де царював Пшибишевський і його гарна Дагне. Одного разу, як сиділи ми на лавці на плянтах, коло статуї Шопена, показав Ти мені молодого, стрункого мущину в попелястім англезі з чорною чуприною, подібною до Твоєї, котрий з міною Мефіста бадьорим кроком мандрував а гадками по своїм скелистім Подгалю блукав. Це був наш пізніший і вірний нам до нині, добрий наш друг Владислав Оркан.

Так Твої знайомі робилися моїми, так знайомився я з Василем Стефаником, від чого Стефаник, як письменник. ніраз не тратив. А якже часто воно буває, що цінш письменника а пізнаш його, як чоловіка і гореч лишається у душі...

Перейшов я жити на „гроблі", блище Вісли і Вавелю. Ти і там не минав моїх порогів. Не один вечір перебалакали ми до пізна в ніч, про нашу літературу, про село, про те, що нам душу мучило.

Одного разу прийшов Ти сумний, чи лихий. Не питався, бо знав, що того не любиш. Ти ходив від дверей до вікна, як у своїй „Вечірній годині"...

„Прочитай мені щось із Федьковича!" — кажеш.

— Що таке?...

— А „Побратима".

Я став читати. І були ми самотреть. Ми оба тут, а він над нами.

Я скінчив. „Читати ще? — питаю.

„Не треба. Такого нараз богато читати не можна."

Тоді то я зрозумів, що і Твоїх оповідань богато нараз читати не можна. Слухати сил не стає Вони у малому великі, більші, ніж повісти грубі.

Знаю, як Ти їх писав.

Раз зайшов я зі своєю жінкою до Твоєї хати при вулиці Любіч. (Там тепер у партері наш земляк лікар С. живе). Досить велика і дуже чиста світлиця. При вікні невеличкий стіл. На ньому накраяні листи білого паперу, чорнило і перо. Більш нічого. І нічого більше не треба, бо тільки з Твоєї голови могли вискочити такі слова, котрих і волом не рушиш.

Кажуть: „З пісні слова не викинеш". Отже ні. Бувають вірші, з котрих можна викидать цілі строфи, а в Твоїй прозі нічого не додаш і не уймеш, словечка не переставиш, бо це було би літературне святотатство.

Тямлю, як Ти свій „Камяний хрест" друкував. „Якже тая машина жере", казав Ти, коли зі Львова писали по нові рукописи. Не розуміли, що так, як Ти пишеш, богато писати не можна і не треба, бо не в мірі, але в якости вага.

Так минали нам роки. Ти поїхав до Русова і не вернувся. Лишився на дідовизні, котру так знаєш і розумієш і між людьми, котрих змалював, як ніхто до Тебе і по Тобі. Я дальше чужі діти вчив.

Аж звілася велика війна і рознесла нас на дві сторони світа. Року 1917 звела нас доля знову докупи.

Людй голову тратили, хиталися мармурові колюмни в грецькій святині при Рінґштрассе. Ти не тратив віри в силу землі і в витрівалість народу.

Це одно й залишилося нам після великої бурі, — та ще прикрий досвід і смуток нездійснених бажань.

Якже часто за тих десять літ, коли та буря скаженіла і коли я, як вітка відтята від рідної гилі, попадав у такий настрій, що дальше, вдавалося, і жити годі, брав я Твоє „Слово" і читав його звільна, повільно, так, як Ти його писав. І — бачиш, живу... Дякую Тобі... Це я зустрічався з Тобою на далечінь.

Скількиж у зустрічах тих було потіхи і розради, скільки сили й надії!

Та не було одного. Від першої нашої зустрічі донині ми не сварилися, навіть не перечилися з собою. І тепер — ніби чогось то бракує поміж нами. Нема сильних акордів, диссонансів, нема чвертьтонів. Дивно. Бо якже так? Двох земляків жило з собою літ кілька, орали одно поле, тільки межа їх ділила, І межі тієї вони собі не переорали й не водилися за чуби.

Видно, що й таке можливе на світі..

Тому то я й гадаю, що Ти також і нині не посваришся на мене за ті зівяле квітти, за ті спомини, котрі я Тобі приношу з тих часів, коли ми ще були молодими...

Сторощені гаї наші,
Поранені чола
Верхів гордих.
Осталася
Руїна довколи.

Над руїною тією
Не місяць це сходить —
Наша мрія нездійснена
Спомінами бродить.

З руїни тої вже не „камяний хрест" торчить, а залізний монумент високо знімається — Твоє „Слово".

Кріпке, гостре, іноді прикре й болюче, але все мистецьке і горде.

Перед ним своє зівяле листя складаю.

Твоє слово, це — Ти!

Богдан Лепкий.

„ГРИПУ"

лічиться найліпше і найшвидше при допомозі враку і крупніку в незрівнаних якостях у

АТЛЯСА Ринок 45

Його слово.

Василь Стефаник про себе.

Василь Стефаник належить до тих рідких наших письменників, які рідко пишуть, а ще рідше промовляють прилюдно. Він розчарував ще раз тих, які сподівались, що присутній на вечорі для його вшанування, влаштованім „Том письменників і журналістів", він вийде на естраду і скаже бодай коротеньку офіціяльну промову. І в цьому випадку, як в усіх инших, коли напирають на нього, щоби він написав щось до якогось „святошного числа" або з іншої виїмкової нагоди, Стефаник відповів стереотипно: „не вмію".

Зате Стефаник, як неодин письменник, що любить захистну самотність, заховавшись від того певного світа, де твориться слава і усі інші величини, залюбки гуторить, коли десь-колись вийде із свого сільського затишя. Він має живу цікавість, ворушкий ум і не двигає на своїх плечах камінної задуми, якою томить присутніх, сповідаючись. Навпаки: він веде короткий, обривистий діяльог, зміняє що хвилини тему, а навіть своїх розмовців, коли лише почуває, що балачка стає одноманітною або сходить на витоптані стежки. Стефаник у розмові має основні прикмети свого стилю: завязкого, афористичного, з різкими переходами і недосказами. У цьому він зовсім протилежний тип до селюха, який визначується епічною балакучістю,

---

смертельно захворів. Просила негайно приїхати.

Старий заметушився, стратив голову. Тупцював із кута в кут, побіг у місто за чимось, вернувся з нічим і знову блукав по хаті. Хвилями бив долонею по лисині, наче щось хотів придумати. Любив сина всією своєю істотою, одначе та любов була якась своєрідна. Старий скупар бачив у синові втілення грошей, й це, мабуть, вистарчило за все почування любови. Син був у грошевих справах немилосерний, як і сам батько, і любив той гріш як чорт. Чиж дивна така взаємна любов? Споріднення душ у грошепоклонстві не менше могутнє, ніж усяке інше.

Одержавши телєграму, старий дістав нечайно у відвідини Тараня.

Прийняв його сьогодні зовсім інакше, ніж звичайно. Був чемний і безпомічний. Безпомічний тому, що мусів їхати до сина, а це давало йому чимало клопотів. Він мусів тратитися на подорож, пристарати харчів на дорогу, а найважніше подумати про свою найдорожшу дитину: вертгаймівку. Залишити її самою! Тарань таки виразно бачив, як вуйко потягнув у своїй журбі на касу й повтирав хустиною очі.

— Чи не міг би я вас обоїх про щось дуже просити?

— Чого-ж, якщо це в нашій спромозі.

— Бачиш, любенький, я буду в дорозі без мала три доби. Я, хоч не такий то їдець, та всеж таки якось їсти треба. Вступати до залізничих реставрацій годі, бо там усі злодії. Обдерли би мене до нитки. Я подумав собі: що як би так твоя жінка, пандію, приготовила мені на дорогу трохи харчів, пандію, з м'яса, з яблок, та ще з літру слабої кави — то було би найкраще...

— А вжеж, хоч, що правда, все зимне буде.

— Байка. Головно, що не буде, пандію, стільки коштувати.

— Гаразд.

— Ну, тоді я тебе попрошу, пандію, піти до різні й купити одно кільо телятини, а опісля зайти на базар і купити, пандію, курку. Схочеш?

— Дуже радо.

— Тільки, пандію, чи вмієш торгуватися, бо то, пандію, хто не знає, обідруть зовсім. Ну, телятина, пандію, в одній ціні, у них там, пандію, є такса, то може й не вдасться тобі нічого вторгувати, хоч я, пандію (тут вуйко знизив голос і поклепав Тараня по плечу), хе хе-хе, нераз то й тут дещо вторгую. Ось наприклад мясо коштує золотий двацять. Він важить, пакує, а я нишпорю по кишенях і назбирав ніби то всіх грошей золотий сімнацять, або вісімнацять і, пандію, просто кажу, що більше не маю. Він мясо відрубав, наважив, запакував, то вже не хоче цофатися, а я, пандію, маю в кишені два-три гроші. Так то, пандію, треба давати собі раду. Ну, але ти вже там, як хочеш, лише вважай конче, щоб не дав тобі ні костей, ні додатків на росіл, тілєки, пандію, чисте мясо на кармеладлі. Розумно? Бо хіба-ж я росолу в дорогу не візьму. Ну так. То з мясом. А курка? Вмієш ти вибрати курку?

— Може якнебудь...

— Отож бо то, пандію, і є, що якнебудь. Та як-же то: якнебудь? Видати гроші, пандію, легко, бо то курка курці не рівня. Ти вибірай, котра тяжша, товста. А чи, знаєш, пандію, котра курка товста?

— Гм...

— Видиш. А я знаю. О, я, пандію, худої курки не куплю! Береться курку хвостом до себе, знаєш як?

Тут старий скрутився, шоб задемонструвати. На предвічній комоді стояла прикраса, яких у маломістечкових міщан чимало. Порцелянова курка сиділа в порцеляновому гніздочку. Все те закрашене було на зелено. Старий взяв з гнізда курочку й задемонстрував.

— Обертається, пандію, хвостом до себе. Опісля дується отсюди в мягеньке пірря понижче хвоста. Пірря роздувається й показується шкіра; як вона, пандію, така синява, то курка ледащо, худа; якже шкіра жовта, пандію, як ярий віск, тоді купуй, бо курка товста. І торгийся, пандію, що можеш, бо здруть. Воно, пандію, часто вдається, бо простий нарід, пандію, легкодух. Така баба на пять грошів нераз махне рукою, а то, пандію, гроші. Ну, йди та швидко вертайся.

— Та добре, вуйку, але в мене нема за що все те купити. Давайте грошей.

— Ага! За гроші то я, пандію, тє... гадав, що купиш за свої, а опісля порахуємось. Ну, чекай, дам гроші. Тільки ти вже так, як собі купуй, торгуйся, бо я знаю, що молодики гроша не цінять.

Поліз у кишеню і добув дрібні. Став їх рахувати на столі дуже уважно раз, другий, третій, і таки не нарахував цілого золотого.

— Це мало буде, пандію, га? Що-ж я тепер зроблю?

Йому дуже не хотілося відчинять при Тарані своєї вертгаймівки. Топтався по кімнаті, воркотів, цмокав обвислими губами, але іншого виходу не мав. Виняв з кишені ключ й приступив до каси. Постояв, подумав трохи, врешті засунув ключ у замок один, опісля в другий і каса відчинилася. Всіма силами старався заступити собою нутро каси перед Таранем. Довго там возтувався, аж нарешті виняв пятиалотний папір, а касу зараз замкнув.

— Нова біда, пандію. Не маю дрібних, то якже зробити?

— Таж я решту принесу.

— Справді принесеш?

Тарань не втерпів і розреготався.

— Вуйку, таж тієї решти, наче кіт наплакав, чогож вам непокоїтися?

— Ось, бачиш, які то ви молодики. „Наче кіт наплакав". Тамже лишиться богато понад золотий, а це вже, пандію, гроші.

— Як у кого.

— Ну, ось! Довірий такому легкодухові.

— Воля ваша, вуйку, але я вам ці „гроші" принесу назад.

— Хай буде, я тобі вірю, бо знаю, що ти чесна людина.

Тарань вийшов і думав дорогою.

„Що то скаже моя Оля, довідавшись, що я йду службу я найнявся

Жіночі модні матер'яли
Шовки, Полотна
Мужеські сукна
(103) 80—7
продає найдешевше
ФІРМА
РОМАН
ЗУБИК
Львів, Галицька 16.

Мало хто з читачів Стефаника уявляє собі його як людину, що має зрозуміння для цілої низки справ сучасного життя та літератури. Тому чималою несподіванкою була для гостей, запрошених на комерс Стефаника його промова на літературну тему. Слухаючи її, доводилось сотні у житті раз жадувати, що час витрачений у гімназії на латину та греку не пішов на стенографію. Тоді можна би було передати бодай у частині палку імпровізацію автора „Мого слова", повну переливних тонів, природного гумору, мережаного цитками іронії. Ось кілька обірваних циток, які мені вдалось з неї вловити:

„Я мушу дякувати — казав він менш-більше — усім своїм великим предкам, від Володимира Великого та Святослава, що я сотворив такий великий храм. Я почував себе завсіди їх епігоном, наслідником усього українського слова і чув на собі тягар цього обовязку. Та все те найкраще, що я мав написати — я не написав... Бо як ви годні списати всю ту красу, на яку дивляться весь час ваші очі на селі, як ви годні передати хоча би ті прекрасні мужицькі діти, як вони родяться, ростуть, виховуються... Я робив, що міг... Перетоплював це мужицьке слово, яке мав біля себе, аж пальці мені викручувались а болю і я гриз їх.. аж мене це моє сине волося коштувало. І нині чую, що половину треба би перечеркнути з того, що написав, бо я, вірте мені, завдато великий естет, бо ясно здаю собі справу з того, що зробив. І все, що писав — мене боліло. Щоби дати півяркуша друку, я мушу написати 1000 аркушів, і як уже нині на вечорі це сказав один з вас: я бігме, не вмію писати. Але там, на селі, у Русові, коли дні та ночі такі довгі, я мушу дати собі якесь оправдання, що живу і думаю, і часом тягне мене писати...

„...Не хочу бути моралістом, і я не є ним, але раджу всім нашим молодим письменникам, щоби не квапились давати до друку того, що пишуть... мають час. І сказав би ім ще одно: що маю за собою один великий блуд, щоби не брали собі з мене прикладу — не писали жаргоном-діялектом. Я вже давно просив одного нашого граматика, щоби мені перекладали на чисту українську мову все те, що я написав. Знаю, що декому з вас це слухати дивно, а вам (звертається до присутного Гуцула, півінтелігента) неприємно... Та на це нема ради:.. і Гуцули теж мусять звикати до того, що є українцями!... Ви, молоді письменники, беріть собі приклад з французів: перетоплюйте це різноманітне слово українських діялектів, говорів, жаргонів на одну спільну, кришталево чисту літературну мову. Бо мову треба творити, кувати, стоплювати, як вони це роблять віками...

„І коли вже маю казати далі вам правду, то скажу, що коли слухаю вас, як про мене говорите, то мені вічно видається, що ви заглядаєте мені за пазуху і скрізь, так, що сам уже дивлюсь коло себе, чи яких опуч не маю, бо так ви мене з цим моїм песимізмом роздягаєте. Не знаю, як вам на це відповісти. Та мені здається, що з вас, тут усіх, можна би скласти всяку мозаїку, яку завгодно... тут у місті помішались вам фарби... Але коли в мене на селі робиться ясно, тоді я бачу перед собою такий один великий різьблений камінь, якого не можна обійти, інакше змалювати. І чого ж ви хочете? Як я побачив те, що там перед моїми очима робиться, як я вам напняв струну мужицької душі (я знаю, що про „душу" нині недобре говорити, бо це не точне слово, але не знаю, як це назвати!) до такої границі, що вона ось-ось могла обірватись, як я розтягнув ці нерви, так що вони грають як у Бетовена, то звідки ви маєте право казати, що я — песим'ст? Я застерігаюсь проти песимізму. Бо те, що мужик не має що їсти, так само як ви, те, що він ломить собі голову над хлібом або вмирає — то це не є ніякий песимізм. А як є десь там у мене якесь бідне хлопчище, якого мама посилає із дзбаночком по воду і воно мусить іти — то чи в цьому не можна би наприклад бачити так само добре зразку кольосальної дисципліни?

„Я не люблю говорити, що мужики є скривджені. Може ви, інтелігенти, делікатні, перенїжені, часом бідніші як вони. А чи ви самі не признаєте, що у вас нема тої сили, що в мужика, чи ви вічно не звертаєтесь за тою силою до нього?

„...Я епігон, але не песиміст, і вважаю себе оптимістом...

„... І хотів би я ще перед смертю подати руку Миколі Хвильовому там, — там, де є такі величезні таланти, і повторити їм те саме: щоби не вживали жаргону, якого небудь, навіть революційного, як я вживав покутського...

„А зрештою ви мене, старого, не водіть по сцені як ведмедя... Бо я справді хоча й вмію говорити, не вмію..."

Вже між присутніми були особи, які не зрозуміли вповні основної, глибокої думки Стефаника. У поклику творити одноцільну єдину українську мову дехто добачував фальшиву скромність мистця напівдіялекту, інші: настроєву примху. Та в цій короткій промові Стефаника вони могли найти відповідь на те, що є причиною найбільших непорозумінь при оцінці його творчости, коли критики загально зітхають, чому Стефаник пише так мало, коли звертаються до нього з апострофами, щоби писав більше і вічно щось нового. Ця посередня відповідь така: „якби я володів таким органом творчости, який дістає змалку кожний французький письменник: повною, готовою, всесторонньою, гнучкою мовою інтелігента, придатною до вислову всіх індивідуальних ідей і почувань, тоді я був би може вам дав щось більше... тоді я не потрібував би обмежитись до того недосконалого засобу, яким є мій своєрідний діялект, і я не переходив би, змагаючись з ним, тих мук творчости, яких ціною написав те, що дав вам..."

Знайомість із Стефаником ворухнула в мені ще одною давньою думкою, спорідненою із зітханням киненим ним у напрямку Франції. Всесвітня література знає великих письменників, які полишили по собі ще менше творів як Стефаник. Що лишили по собі у Франції такі геніяльні люди як Вовенарг, Шамфор, Жубер? Збірку афоризмів. А скільки таких-же як вони — ще менше! І вони живуть у нашій памяти в повнішім світлі як автори кількадесяти томів. Чому? Бо їх сучасники полишили нам записки найцікавіших їх слів і вчинків. Не кожний письменник уміє передати на папір те, що в ньому найбільше живуче, найбільше індивідуальне. Навіть не кожна людина з великим світоглядом і геніяльними думками мусить бути письменником. Є письменники, яких особа поза творами є неменше богата внутрішнім життям, як самі ці твори. Є інші, яких твори набирають зовсім нового значіння, коли ми бачимо перед собою їх портрет з буденного життя.

Французи відчувають незвичайно живо звязки між найбільше уявленою чи абстрактною творчістю та життям. Вони залюбки збирають матеріяли для зрозуміння оригінальних письменників або для врятування від забуття тих, що самі недбають про передання свого імени майбутности. Ці матеріяли — здебільша анекдоти, дотепи, „bons mots", які кидав письменник чи діяч у мент товариського натхнення, часто щасливішого як натхнення в їх самотности, з пером у руці. Стефаник уміє сказати в розмові неодно терпко-веселе, розумне слово, яке заслуговує на друк. У нас ніхто не збирає таких зерен мудрости. Зате науковою працею над літературою вважають чомусь збирання полови: матеріялів, які не приносять ніяких думок і здебільша підривають авторитет письменника, бо є шпаргаллям з його молодечих літ або тим, чого він не встиг спалити перед смертю. Спомини про письменника, які мають нам доказати, де він мешкав і де і з ким ходив до школи, або з якими нецікавими людьми був приневолений приятелювати — все це рідко кидає якийсь жмут світла на його індивідуальність. Але кілька інтимних оригінальних думок висловлених ним на актуальні теми можуть інколи розяснити більше як 1000 совісно зібраних дат і фактів. Наші дослідники над літературою

ин

в старого, та ще й її запряг. Хто зна, британ хватається. Може тепер старий дасть хоч малу позичку... свята йдуть".

Купив для старого, як міг найкраще. Приніс. Старий дуже докладно переглянув мясо, звернув увагу, що всеж таки була й кість, та ще й шматок мяса на росіл. Решта мяса — прегарна. Розпитував про ціну й вагу.

— Бо ті різники вміють недоважити.

Курці подув декільки раз під хвіст і признав, що товста. Тільки за дорога.

— На що ти, пандію, аж півтора золотого платив? Було торгуватися.

Перерахував раз і другий решту, і вспокоївся. Взяв сікача, відрубав із мяса кости, одібрав той шматок, що був на росіл.

— Отсе, пандію, зварю собі зараз на обід, а мясо бери додому на карменадлі. Тут буде, пандію, з того пять, шість а може й сім карменадлів. Бери й курку, хай спече всю, бо то, пандію, близько три добі їади. Чекай, дам ще тобі пару яблок, хай там що з них придумає...

Важив, міряв, обраховував, воркотів та бідкався, скільки — то ця дорога буде коштувати. Запакував усе в пакет, обвязав шнурочком і готово. Нарешті, коли Тарань мав уже відходити, старий пригадав собі, що Тарань має діти. Пішов і дістав з полиці ще трое маленьких яблок.

— Це для твоїх діточок. Бери просто в кишеню, хай тішаться.

— Вуйку, я цього не можу взяти.

— А то чому?

— Бо не можу я в чужій хаті між чужими дітьми обділювати свої діти, а інші поминути. Цеж, зрозумійте, з мого боку було би свинство. Тамті люди нераз хліба не жаліють моїм дітям...

— Ну, як хочеш. Я для шевських дітей, пандію, яблок не маю.

І відніс три яблока назад на полицю. Тарань мав охоту кинути старому весь крам у голову, плюнути й піти собі, але вгамував себе.

Ольга була дуже лиха на чоловіка за всю затію старого, на яку так легко пристав.

— Ти лазиш таки до нього, милостині просиш, не маєш себе й пса...

— Не милостині, але допомоги, позички. Як віддам, розумієш ти, як тільки у нас покращає. Ах, Боже мій! Адже я й чортові самому не вагався би виручити, щоби тільки облекшити хоч трохи наше положення.

— З чортом може й облекшив би, та не з моїм вуйком, — це ти вже раз повинен зрозуміти.

Ольга позлостилась та таки прирядила все, як слід. Ой, як хоробро мусіла вона воювати з дітьми, відгоняючи їх від кухні! Як гірко ставало дітям на серці, коли бачили й нюхали такі присмаки, яких мама не дала й полизати!

Тарань забрав вуйкове добро в свою подорожню валізочку, яка ще дивним-дивом не була продана за жменю круп і відніс до нього. Старий оглянув усе, поважив у руках, порахував усі шматки й сказав:

— Ну, добре; хай буде. Але скільки належалось би твоїй Олі? Це-ж так не тее... я розуміюся на річи...

Тарань зачав вуйка мітигувати, а той заявив, що тепер і так годі йому такими справами займатися; хай уже, як повернеться.

— Але отсієї валізочки ти мені позич. Вона до дороги дуже наручна, а моя — то велика.

Тарань згодився.

— Ще маю до тебе просьбу. Їду з дому, хто знає, як довго побуду коло сина, а тут, знаєш, так лишити, трохи, пандію, тее... От я лишив би тобі ключі від помешкання, а й так не маючи ніякої роботи, міг бити що дня вранці заглянути, що тут діється. Добре?

— Гаразд, вуйку. Можу заглянути, але думаю, що й без догляду може обійтися, бо щож тут могло би статися? Хіба, щоби мишей наполохати.

— Все таки з доглядом краще; буду спокійніший. Ти обіцюєш?

— Та вже-ж.

Вуйко дав Тараньові ключі. В свою чергу Тарань рішився виложити старому свою просьбу.

— Позичте, вуйку, трохи грошей. Свята йдуть, жінка, дітвора неодіті, голодні. Позичте. Їй-Богу віддам, тільки матиму.

— Ба — ба! А тиж коли небудь, пандійку, матимеш? Ти надієшся, а на що? Надія, пандію, тільки для баранів, для телят. Ми, люде, знаємо не те: маєш — тримай, пустив — і не згадуй і не надійся! Ну, а скількиж хочеш тієї позички?

— Та хоч з двісті золотих.

— Ойойойой!

Старий скопився за голову, завив, зайойкав, засвистав, зацмокав.

— Двісті золотих? Таж це чайно! Ну, який дурень дасть тобі сьогодні двісті золотих і то ще тобі, пандію?

Понизив голос і підступив до Тараня.

— Чи ти знаєш, що я, пандію, за двісті золотих пів року, а то й довше проживу? Гм. Двісті золотих! Чи бачив хто таке? Я думав, що тобі з пять золотих би тее... пандійку... Таку позичку від біди, я дав би, бо ти чесна людина.

— Ні, дякую за таку позичку. Пять золотих, або ніщо — все одно.

Ну, як хочеш. Більше не можу.

Тарань хотів уже бухнути на нього гнівом, який у ньому прибирався, але він стримав себе. Попрошався і запевнив, що приходитиме наглядати за помешканням.

III.

На кілька днів перед Святвечером Тарань перейшов саме горило гризоти. Найстарша дитина простудилася й лежала в берлозі. Діти на загал домагалися їсти, бо вже недоїдали довгий час. Одіння на них було обдерте й голка жінки не богато вже могла помогти. Ольга плакала і Тарань бачив ці сльози. Вони пекли його гірше гарячого приску. Почував себе винуватим за нужду, яку терпіла його родина,

не дійшли покищо до зрозуміння, яку вагу мають такі вільні, принагідні, веселі думки. І вони дійдуть, неодин ще такий письменник як Стефаник умре, сказавши за кавярняним столом півжартом сторазбільше гідного до друку, ніж те, що по непорозумінню називається „науковими літературними матеріялами". **Мих. Рудницький.**

Як хочеш справді купити дешево і добре
ОКУЛЯРИ і ЦВІКЕРИ
їди до ф-ми 820 20-20
ЛЕВ АППЕЛЬ і С-НА
Львів, вул. Леґіонів ч. 1.

Складна проблєма.

Прогалина в нашій виховній праці.

Виховні змагання творять одну цілість що обіймає повне людське життя, від народин дитини починаючи. Але відповідно до віку вихованка переведено основний поділ виховання і його змагань на дошкільне, шкільне і позашкільне. І коли метою виховання ставимо творення нової людини з почуттям власного народу-держави, що має добути собі умови до витворювання особистих і загально-народніх цінностей, так необхідно приступити якнайшвидше до повної розбудови українського виховного організму.

А поки-що ми бачимо тільки прогалини, доки-що зарисовуються щілини, недостає зовсім розуміння справи. Її ваги та значіння...

Розглядаючи стан діла у інших народів й переводячи порівнання з нашими змаганнями, бачимо у наших „освітників", навіть у тих, яким здається, що вони „революціонізують" дотеперішню виховну практику, одно: йти утертими шляхами по лінії найменшого опору. Всі вони накладають дуже часто свою невмілу руку головно на позашкільне виховання тому, що тут мається до діла з готовим людським матеріялом, котрий можна затягнути у певні партійні шлії, а забувають, що виховання і його цінности з одного, а партійні погляди і навіть партійна карність з другого боку, зовсім відмінні і чужі для себе справи. Агітка і цензура, ліва і права, пустословне моралізування і демагогічне суґерованнє — це вершок „виховної" праці. Забувають далі, що дошкільне і шкільне виховання, через які мусить перейти кожна одиниця, вже може й здеформували душу членів позашкільних установ. А тоді крім звичайного прикладання нормальних виховних практик, може належить нам подумати над такою виховною практикою, яка має лічити завдані рани, виправлювати скривлений національний стрижень, оживляти прибиті та приголомшені національні і громадянські чесноти.

Дошкільне виховання... Воно є, правда, при родині. Розуміється, при свідомій, освіченій родині найкраще виховання, ніж кращого годі навіть собі подумати. Але де ця передумова, про яку згадуємо, де ця свідома освічена родина? Богато їх у нас?... Беручи під увагу нашу селянську родину, мусимо завважити, що її основи дуже здорові, етичні і моральні. Та зміст емоціональний, який може селянська родина дати молодому поколінню, дуже вузенький, за вузенький, щоби виховане на такій лад покоління спромоглося не то виборотн собі краще істнування, але визнатися у тому скомплікованому національному і соціяльному положенні, яке цілою вагою, цілим своїм тягарем налягло на нас, і добути посеред нього належне місце. Від цієї недостачі терпить селянська маса, терпить цілий народ, і терпіння, навіть непосильне терпіння характеризує український народ. І тому, коли у нього родиться незадоволення, то воно не таке, щоби заставило виконавців влади і керуючих ладом побоятися цього незадоволення великої маси. Бо це незадоволення дуже швидко перемінюється знову у терпіння, а не творить зоружених кадрів, що уже самою поставою, виглядом, рисами обличчя внеслили би, що їх гнів, то є той, „що шаблюку стиска"...

Про нечисленну інтелігентську і робітничу родину не прийдеться нам богато говорити. Перша, будучи у матеріяльній і моральній залежности, дуже часто не дає живого потрібного огню, не вливає живої крови у душі молодого покоління. Друга, як часто, підпадає під денаціоналізуючий вплив міста, фабрики, промислових осередків і їх специфічних рисів.

Українську родину творить і виповнить змістом відповідно поведене позашкільне виховання, з другого боку, приступаючи до будови дошкільного виховання, треба шукати на цю будову засобів, памятаючи, що її найбільші засоби, а навіть пожертвований увесь зміст народнього матеріяльного маєтку повинен піти на виховне діло. Таким чином розбудовуючи позашкільне і дошкільне виховання, зумієм взяти у два огні шкільне виховання. Бо воно, як віковий привілей пануючих, державних народів, найтяжче до розбудови, обставлене такими „законними" постановами, що з його шкідливим впливом доведеться нам ще довгий час вести боротьбу в нутрі і з нутра шкільних установ. Це, що діється в ділянці шкільного виховання, про що доносять часописи, що розказують очевидці — це просто каже нераз думати, що воно тільки витвір схорованої уяви наших інформаторів. Немодське обходження з дітьми, трактування чужонаціональними учителями(ками) свого місця як конкістадорської місії, вбивання в дітей відрази до всього, що рідне, оплюгавлювання історії давньої і недавніх літ, наказ навіть молитися по чужому, цього не стерпить ні один нарід. Цього не стерпить не тільки нарід, але навіть плем'я. А у нас?...

І коли родина, якаб вона не була сьогодні, не дасть підстави правдивому дошкільному вихованню, мусить заступити його організоване дошкільне виховання. І тут перед нами, як вислід усіх наших зусиль в добі після „століття дитини" кілька захоронок у Львові, кілька в деяких містах і містечках і аж 57 (!) літніх діточих садків, про які згадує останнє звідомлення Тов-ва „Просвіта"...

І це страшна прогалина. Страшна і в українському селі, і в українському місті. У тому останньому ще прикріша і болючіша!

Про прогалину і безліч щілин та небезпечних рисів у ділянці шкільного виховання не будемо говорити. Трудноші в в розбудові, як сказано вище, чи не найбільші. А всеж таки українська народня школа в місті, і всюди там на селі, де її духа викорінюють і змінюють на нашу шкоду, мусить стати предметом всенародного наступу з метою побороти все, що шкідливе, та його зруйнувати, а на цьому місці будувати свіже, здорове, що вже у шкільної молоді створювало би завдатки на нового українського чоловіка і громадянина. На ці щілини, риси і прогалини звертає увагу „Рідна Школа". Але й вона, що часто полишається без матеріяльної і моральної допомоги громадянства, кричить, взиває і остерігає. Та часто без успіху... Часто навіть „дикий крик" не збуджує громаду...

У позашкільному вихованні також прогалини. — Одні з них спричинені недостачею матеріяльних засобів, які не дають можности створити освітника-позашкільника, як це вже є скрізь у світі. Балакання про те, що ми у цій ділянці дамо раду невишколеними силами, нарікання, що занепад позашкільного виховання є тільки вислідом незацікавленості інтелігенції, хоч може має дещо правди в собі, а проте воно далеке від жорстокої дійсности, яка каже, що позашкільне виховання — це вже велика наука, для якої творяться робітні при найвищих школах, а до праці у цій ділячці мусять братися люди з багатим знанням, широким світоглядом, глибоким духовим інтересом і тонким розумінням душі тих, серед яких приходиться їм працювати. „Внутрішній примус" мусить їх зїдати. Вистане взяти до рук один журнал, одну книжку, що трактує про цю матерію, а я певний, що короткий погляд, вдумлива застанова скаже замовкнути потокові слів і примусить до серіозного, а не ділетантського ставлення себе до такого високого питання.

Недавно насунулася авторові цих рядків думка ще про одну велику щілину в ділянці позашкільного виховання. Наступило це при нагоді читання реферату про книжку одного північно-американського автора, по призванню купця, але в якого видно незвичайно глибокий науковий інтерес. Книжка, видана 1925 р., носить заголовок: „Залізний чоловік". (The Iron man). Висуває проблему: фахова освіта чи позашкільне виховання для велико-міської молоді у віці від 14—17 літ? При автоматизуванні продукції, яка поступає з ділянки на ділянку дуже швидко наперед, стає перед автором питання фахової освіти, як непотрібного балясту, що його зможе кожний засвоїти собі на протязі 14 днів, щоби обслуговати машину; і наростає проблєма, як ратувати душу молоді перед небезпекою, яка мусить пляти з бездушного життя і праці у фабриках, при обслуговуванні технічних автоматів різного рода. Автор питає: „чи не треба буде в короткому часі подумати про нову боротьбу за восьми-годинний день для душі робітника, щоби він не пропадав без життєрадости серед цілого завтоматизованого сучасного життя?"

У нас такої небезпеки немає на разі. Але чи не насувається нам на думку потреба позашкільного зможеного і скріпленого виховання для селянської молоді у віці від 14—18 літ. Для молоді, що „вийшла зі школи" (направду тільки „вийшла"), а ще не пристала до згубочої (дівочої) стихії, що може найкращі літа дишуть пустарем і великим неужитком. Правда, та проблєма є й у інших селянських народів (н. пр. Данія, скандинавські краї, Чехія). Але там бодай живе хлопець чи дівчина думкою, що з 17 роком життя можна буде їм поступити у селянський університет. У тих краях молодь вже в школі підкладає свої ошадности, щоби могла стати абсольвентом такого університету. А у нас?...

Дещо в різних напрямах могла би помогти нам наша власна, хоч яка вбога виховна література. А вбога вона, бо ніхто її не підтримує. В дошкільній ділянці немає майже нічого, крім одного

Він обовязаний був дати їй забезпечення перед голодом і холодом, а цього він не зробив і не мав надії, що зробить. Вінже сам голодував, одягався як не може гірше... Оставалося хіба піти цілувати по руках тих, що його позбавили праці, благати за посаду, кинути на себе тінь запроданця... Не вважаючи на нужду, Тарань не допускав такої можливости. Серед таких думок в його голові зродився плян. Наче влізливу муху, відганяв він цю думку, але вона була така вперта, що врешті допустив її й почав думати.

Ум знеможений, пригнічений журбою й нуждою шукає різних „виходів".

Тарань пішов на вулицю. Вештався довго голодний та змерзлий. Вже хотів вертатися додому, коли наткнувся на давного товариша ще з гімназії, котрий мав настільки розуму й відваги, що взявши свідоцтво зрілости, плюнув на всякі університети й пішов вчитися слюсарства. Тепер він мав свою робітню і почував себе свобідним, на незалежному хлібі.

— Кудиж ти, Тараню?

— Та ось хотів може й до тебе заглянути в робітню.

— В робітню? Чи не замовлення яке?

— Може й замовлення.

— Ну — ну. Я радий заробити. Якже тобі повдається, Тараню. Посада вже є?

— Де вже там! Нуждую в роботу аж голова з тризоти розпадається.

— А тиб узявся за що небудь інше. Ій-Богу отсі ваші посади під нинішню пору — чорта варті. Нічого певного не дають. Ось мені, то вже краще.

— Знаю. Але про це треба було ранше подумати; тепер, коли діти пухнуть із голоду — пізно. Та все одно треба буде за щось узятися, щоб не вмерти.

— Ну якеж діло мав ти до мене?

Тарань нервозно потер спітніле чоло худою рукою.

— Ось яке: я згубив ключі... невелике там майно, а всеж треба якось повідчиняти... може би ти позичив мені витрихів. Шкода нищити замки.

— Он як! Може ти який влом уплянував, тоді не дам, бо ще в холодну попаду, хе-хе-хе!

Засміявся силувано й Тарань.

— Може і влом, але тобі нема чого лякатися, бо я не скажу, від кого узяв витрихи.

— Знаю, знаю, що ти словний. Маєш незлий нюх; якраз маю при собі це небезпечне знаряддя. Мені треба їх буде завтра вранці, тоді ти, наладувавши кишені міліонами, хе-хе-хе! достав їх мені сьогодні ввечері, але певно.

— Добре.

Жартуючи вручив слюсар Тараню витрихи. Тарань уткнув їх поспішно в кишеню й пішов просто до помешкання вуйка Дезидерія.

Спинившись перед старою вертгаймівкою, затремтів. Почав несвідомо шептати.

— Я злодій! Вломник! Тарань вломник!

Одвернувся, сплюнув і став у вікні. Постоявши декільки хвилин, ударився сильно по чолі.

— Взяти, чи ні?! Чи можлива така форма позички? Ха! ха! ха! Ситі люде в теплих кімнатах. Тиж голодний, діти пухнуть, жінка плаче... бери! А чесність? Хіба ти ще не навчився, що чесність бідаків основно ріжниться від тієї чесности, що нею чваняться ситі та вдоволені?!...

І Тарань кинувся на касу.

Довго прийшлося йому мозолитись. Піт каплями спадав із його обличча. Врешті відчинив. Добув гроші й поклав на столі. Грошей було богато. Тисячі, сотні золотих, тисячі долярів, були й фунти та ще якісь заграничні, які Тарань і не розглядав.

Почав відраховувати:

— Одна сотня, друга сотня, третя сотня, четверта сотня, пята сотня... буде.

Взяв папір і олівцем написав:

„Дня 5. січня 1924 р. позичив я собі з тієї каси 500 золотих. — Тарань".

Решту грошей і квіт зложив старанно в касу і знову аж спітнів, зачи замкнув.

500 золотих зложив повільно вдвоє і засунув глибоко в кишеню. Зачинивши помешкання, пішов, не поспішаючи, до слюсаря й віддав витрихи.

Опісля зайшов до крамниць і накупив, що було найконечніше. Не зміг ніяк опертися спокусі принести дітям трохи ласощів.

В родині Тараня запанувала загальна втіха. Жінці пояснив, що одно видавництво дало йому замовлення підручника. Тішився і швець, бо той добряга тішився кожною людською втіхою. В тісній шевці в її хаті засяла гарна ялинка. Вся дітвора не знала як на радощах вискакувати. Дзвеніли діточі голосочки, співалися колядки. Від тепла і радости нагло видужав і найстарший синок.

IV.

Третього дня свят всунувся, важко дишучи, в хату шевця вуйко Дезидерій. Напухле обличча ще більше обвисло, почорніло, очі безвиразні.

Просять сісти, але він відмахується руками, з трудом добуває гаманець, виймає записку, простягає до Тараня:

— Це що?

Тарань глянув спокійно на квіток

— Ну, що це, я, пандію, питаюся?

— Самі-ж бачите.

— Крадіж? Влом?

— Ні. Позичка...

Ольга вихватила квіток і прочитала. Глянула здивована на чоловіка й вибухла спазматичним плачем.

Тарань нагло підвівся, приступив до Ольги, схопив її за рамена, сильно потряс і кричав: — Та тиж не слинь, а краще скажи, котрий з нас двох звір: я, чи отсей твій вуйко!

Шевець і діти нічого не розуміючи, роззявили рота.

Але жінка й вуйко зрозуміли.

Зложьке.

методичного підручника С. Русової. Про поширення діточої літератури могли би сказати богато наші видавці з неї дівчинки. В шкільній ділянці упадають журнали за журналами, а „Учительське Слово" (тепер уже з додатком) держиться хіба тому, що як становий орган приходить кожному членові даром за його вкладку. У позашкільній ділянці мали ми досі три невеличкі журнали: „Народня Просвіта", „Бібліотечний Порадник" й „Аматорський Театр". З них „Бібліотечний Порадник" перестане ймовірно виходити в цьому році. Коли глянемо в ті журнали, завважимо повну недостачу робітників. Завжди ті самі імена. Приплину нових не має. Це також щось говорить. А передплатників з інтелігентної громади так, як нема. 68 учителів (ьок) і стількиж священників, от усі, що передплачують „Народню Просвіту", журнал, що повинен і мусить бути провідним бодай для названих обох станів. У Поляків один такий орган видає ставове учительське То-во. І цю прогалину треба усунути, коли ми не хочемо тільки пліснїти у тій ділянці, у якій кипить бурхливе, нове, богате, і глибоке життя скрізь по цілому світі, бо навіть на полінезійських островах.

Вказуючи на отсі прогалини, (а є їх далеко більше) хочемо зазначити, що виходячи це дуже поважна й складна справа, що всім, кому дорога ця справа, слід приложити рук до його розбудови на дійсно-наукових основах. Коли до цього діла підійдемо з повною повагою, і на розбудову не пожалуємо ні моральних ні матеріяльних засобів, тоді стане нам також зрозумілим, де причина наших неуспіхів, де причина невдач, де причина, що ми падемо майже у всякій боротьбі, а навіть не в силі видержати конкуренційної боротьби. **М. Галущинський.**

Двосічна зброя.

На марґінесі національної політики комуністів.

I.

Теоретично більшовики вирішили національну проблему ще перед жовтневою революцією, тобто перед більшовицьким переворотом у Росії в 1917 р. З того теоретичного вирішення льогічно вийшла більшовицька „деклярація прав народів Росії", в якій гасло „самоозначення аж до відділення" стояло на першому місці.

Одначе практика воєнного комунізму національну проблему дуже ускладнила, а само гасло „самоозначення аж до відділення" безпощадно знасилувала і в очах націй, що входили до б. російської імперії, грунтовно здискредитувала. Не даром у самій комуністичній партії і в її верхах йшла завзята боротьба за тактиту в національній справі. Та боротьба йшла довго. А хоч теоретично і на VIII. з'їзді партії в 1919 р. і на X. З'їзді 1921 р. вирішено цю справу в дусі „деклярації прав народів Росії" з 1917 р., то всеж практика комуністичного будівництва ці постанови цілковито касувала. В покривджених націй це спричиняло відповідні відруки, що діставали від комуністів офіційну назву „контрреволюції". Перед у такій „контрреволюції" вела Україна.

„Не випадково — каже Затонський — бандитизм був на Україні довше ніж де. Він мав ідеологічний цемент, який обєднував, який давав можливість втягти кола, що неприязно ставилися до радянського будівництва, — до боїв з нами".

На Україні було те одно своєрідне, питоме явище, якого не можна було завважити в інших краях б. російської імперії. Там у самій комуністичній партії (КП(б)У) появилася значна опозиція проти русифікаційної політики комуністів на практиці. Ба, що більше, на Україні повстала окрема українська комуністична партія, що поставила собі за ціль поборювати національну та господарську політику офіційної КП(б)У. Були це відомі укапісти. Словом на Україні творилася невиносима атмосфера. Не були ідилічними відносини і в інших краях, а в першу чергу на Кавказі. Все це спричинило те, що на X'І. з'їзді партії в Москві (червень 1923 р.) присвячено національній проблемі дуже богато уваги та рішено поборювати в партії безпощадно російський шовінізм.

Очевидно, що передову ролю в цілому процесі заглиблювання більшовиками національної справи відіграла Україна ще й з інших причин. Не даром же занявся цею проблемою дуже серіозно комуністичний інтернаціонал, що поставив в основу своєї національної політики ось яку тезу:

„Обовязок комуністичних партій полягає в тому, щоби неухильно виступати постійні поступування рівноправства націй та гарантій прав усіх національних меншостей по всіх капіталістичних країнах на перекір їхнім демократичним конституціям".

Україна силою невмолимих історичних обставин опинилася частинно аж під трьома демократичними державами,

а тому українську проблему комінтернові було найлекше використати як атут проти демократії та заінтересованих демократичних держав. Тим дасться пояснити той факт, що на V. конгресі комінтерну в серпні 1924 р. принято в українській справі між іншим ось яку далекосяглу постанову:

„Українська справа є одною з найважніших національних справ Середньої Европи, розвязання якої диктується інтересами пролетарської революції як у Польщі, Румунії та Чехословаччині, так і по всіх сумежних країнах".

Очевидно, що ця постанова не принята на вітер. Більшовики здавали і здають собі докладно справу з того, що українською проблемою легко шахувати безпосередньо аж три держави відразу, а посередньо то ще й усіх їх сусідів. Бо, чи можна якусь державу лекше шахувати як при допомозі її ж таки громадян у даному випадку ще й насильно придбаних. А яка тонка тактика Комінтерну в національних справах, то нехай послужить на доказ її інтерпретація харківським комуністом Н. Половим, який пише:

„Ми пориваємося підтримати хоч який національний визвольний рух, навіть з участю буржуазних елементів пригноблених націй постільки поскільки ці національні рухи, хоч і з участю буржуазії, скеровано на головні панчючі націй, які провадять проти нас воєнну або-буржуазну політику". (Н. Попов: „Національна політика радянської". Харків 1925).

Підтримуючи національно-визвольний рух поневолених народів комуністи мають на меті не тільки пролетарську революцію, але й негайне внутрішнє ослаблювання противника. Практика доказала наглядно, що по їх боці повна рація. Колиж взяти на увагу поневолених Українців, то в них все була і без того сильна і цілком природна тяга до матірного пня, тобто до Наддніпрянської України.

ГУВАДА гумовий обцас є найліпший.
090 8—14

II.

Зробивши з української проблеми таку незвичайно важну й далекосяглу справу для себе, комуністи мусіли на ділі доказати, що вони здатні зробити для українського народу, чи краще для української проблеми в себе. Вони були примушені приступити до практичного розвязування тої важної проблеми. І приступили! Правда розмахувалися довго, вели завзяту боротьбу в своєму нутрі з російським національним шовінізмом, але треба признати, що таки його переломили. Чи переломили його надовго і чи раз на все, важко сказати, але переходово цей шовінізм нібито й втратив свою гостроту. Таким чином прийшла на порядок українізація.

Дехто хоче звати українізацію, започатковану серіозно в квітні 1925 р. дерусифікацією України. Одначе так воно не є! Від цього відпекуються самі українські комуністи. На червневому з'їзді українського Комсомолу заявив Затонський ясно і недвозначно:

„Ми не можемо ставити питання про „дерусифікацію" пролетаріяту. Справа не в „дерусифікації" пролетаріяту, а в його українізації, а це не те саме. Пролетар залишається росіянином, але може вивчити українську мову".

В якійже цілі відбувається українізація? — А дістся це тому, бо

„З того, що пролетаріят — як каже тойже Затонський — зрусифікований, а селянська маса українська — повстає небезпека. Соціялізм треба будувати Леніновим шляхом, втягувати селянську масу не командуючи. Для того, щоб командувати не багато треба знати. Аби будувати соціялізм зі селянином — це, знаєте, далеко важче. Тут словами команди не обійдеться. Тут треба заліпити в його душу, зрозуміти її, щоби він зрозумів і твою думку. Ось чому нам потрібна українська культура, культура змістом пролетарська, а формою українська. Українську культуру треба використати для того, щоби зробити з неї пролетарське знаряддя".

З того ясно, чому нема дерусифікації, а тільки українізація України і до того українізація чисто формальна. Та тут слід завважати, що побіч формальної українізації пролетаріяту, урядництва і самої комуністичної партії (КПбУ), яку проводить офіційно партія і радянська влада, є на Україні ще інша українізація, яка далеко перега яє ту формальну українізацію. Маю на думці українізацію передовсім українських селянських мас в на-

ІВ. НІМЧУК.

Українські козаки під Віднем 1683. р.

Вже в найдавніших часах нашого державного історичного життя можна прослідити взаємини і звязки українського народу з Заходом, особливож з німецьким світом. З приняттям християнства взаємини старої Київської Держави з Заходом очевидно зросли, щоб згадати тут тільки цілі ватаги купців з Німеччини (передовсім з Регенсбургу), що мандрували через Австрію або Чехію до Києва, осередку тодішньої торговлі з Царгородом. За купцями йшли в Київ популярні в Регенсбургу монахи, т. зв. Шотти, що відправляли для них богослужения. Одначе найважніший звязок із німецьким світом удержували з природи річи володарі Галицько-Волинської або Володимирської Держави, що з малих початків виросла в кінцем XII. ст. до великої сили і значіння. Про такі звязки богато натяків і згадок у нашій стар й літописи.

Помітніші взаємини з Австрією мала вже галицька династія Ростиславичів, а саме з династією Бабенбергів, які реандували спершу в Мельку, звідки перенесли свою столицю до Відня, що був після римських часів славянською осе лею. І так в давніх літописах можна прослідити звязки між галицьким князем Ярославом Осмомислом і австрійським Гайнріхом Язомірготтом, що вробив Відень містом і поклав основи під церкву св. Стефана. А галицько волинська династія Романовичів удержувала вже з Бабенбергами дуже живі взаємини. Найважнішою подією в тих обопільних взаєминах, їх завершенням, був шлюб Романа, сина галицького короля Данила, внука Романа Великого, з Гертрудою з Бабенбергів 1252 року.

В часі татарських нападів з хвилею упадку самостійности українських земель обопільні німецько-українські звязки значно ослабли. Одначе взаємини українців з Віднем не переривалися ніколи, хоч зміст і форма їх улягали з ходом часу ріжним змінам, в залежности від того, які переходи переживала українська земля з одного, Австрія з другого боку. Всеж таки наддунайська столиця, що з малої оселі виростала поволи на столицю великої імперії, притягала до себе увагу давніх українців не менше, як притягає її сьогодні, хоч вона тепер тільки велика столиця маленької республики. Очевидно — й події на землях українських відбивалися живим відгомоном в такім важним центрі культурного, політичного й економічного життя, яким був завсіди Відень.

Так знаємо, що Хмельниччина і звязані з нею події викликали величезне заінтересування Україною, її народом, устроєм, її військом, як в цілому тодішньому політичному европейському світі, так і у Відні. Тут, як і в инших містах, продавано навіть спеціяльні портрети Хмельницького, що їх видав відомий у ті часи гравер і картограф Гійтон Гондіюс або Гондт, голяндець з роду, який мав свою майстерню в Данцігу і гравіорував м. ін. відому карту України Бопляна.*)

Але тревалішими буквами записалася участь українців в історії Відня в часі другої його облоги Турками 1683 р. Бо до увільнення Відня від Турків причинилися й українські козаки, що були в армії польського короля Яна Собіського, причинився в значній мірі й український православний шляхтич з Самбірщини Юрій Кульчицький, якого геройська, повна посвяти діяльність і заслуги для Відня в тому часі вимагалиб окремого, ширшого обговорення.

Щож до участи козаків у віденській виправі 1683 р., то вона представляється так:

Собіський старався дуже сформувати більші козацькі відділи на свою виправу під Відень, та цей вербунок ішов поволи, бо польські пани не пускали своїх підданих, а з російського боку роблено також ріжні труднощі. Тому козацькі сотні, що прийшли на відсіч Відня, були нечисленні, але треба підчеркнути, що Собіський ніяк не важився вдарити на Турків до приходу отсих ad hoc сформованих козацьких добровольців.

*) Тільо Борщак: Европа і Україна в минулому. Календар „Просвіти" на рік 1925. Львів, стор. 14.

Ті українські козацькі відділи були під Віднем під командою Гоголя, Апостола й ин., а традиція каже, що був тут тоді і славний козацький полковник Семен Палій. Головна служба козаків під Віднем полягала в тому, що вони очищували сумежні Відневі ліси від непевного елементу, ловили шпіонів, засягали язика і т. д.

У свиті Собіського був і тодішній львівський православний епископ Йосиф Шумлянський. Його взяв із собою польський король, як подає д-р Шурат у статті п. з. „Патріярх віденських кавярників" (Календар-Альманах „Кривавого Року" стор. 106) для запевнення собі впливу на козацтво. Той-же Шумлянський був під Віднем ранений, про що свідчить напис на тій турецькій кулі, яка його зранила дня 12. вересня 1683 р. Вона завішена на памятку перед іконою теребовельської Богородиці в катедральному храмі святого Юрія у Львові.

Участь українських козаків у самім визволенні Відня від турецької облоги зводилася до того, що вони разом з польською кінницею вдарили в неділю дня 12. вересня від сторони Дорнбаху й Гернальсу на Турків, що були укріплені на передмісті Найбау (Neubau). На височині Ст. Ульрих (St. Ulrich), де був головний табор і шатра великого везира Кара Мустафи, розбили вони з нечуваною відвагою приступом головні турецькі сили і гнали за втікаючими аж до Швехату, а

скрізь національному розумінні. Ця, так сказати, духова українізація росте невичайно швидким темпом, вона прориваеться і в ряди партії. Чеж не дурниця, коли член партії Хвильовий написав літом 1926 р. таке:

„Українське суспільство зміцнівши, не помиряться зі своїм фактично, коли не де юре, декретованим гегемоном, російським конкурентом".

Цю другу українізацію звуть самі комуністи стихійною. Того несимпатичного для них терміну ужили вони навіть в офіціяльних тезах найвищого партійного ареопагу про українізацію в червні 1926 р.

„Навпаки — говориться в VI. точці тих тез — саме тепер більше ніж колись, від партії вимагається прискорення загального темпу українізації, опанування процесом українізації, що **стихійно** зростає".

Таким чином формальна українізація мусить доганяти ту фактичну, стихійну українізацію, що має свої окремі національні аспірації, цілком суперечні зі зааданнями та остаточними цілями більшовиків. Коли для тих останніх українізація а всліч за тим українська культура, це засіб, знаряддя, то для стихії це самоціль. Страшна для більшовиків ця стихія, а сама національна проблема на Україні дуже небезпечна збруя, коли Затонський зважився говорити про неї до комсомольців аж ось якими словами:

„Тут на Україні, класові питання переплітаються з національними, тому це може привести до того, що наша молодь піде шляхом відгодження націоналізму з його романтикою, якої їй вдасть брекує. Буржуазія живе, вона росте в зв'язку зі суперечностями нети, і вона радо ухопиться за кождого, хто захитався. За нею — европейська культура з одного боку й з другого — за нею романтика національного ренесансу".

Словом паніка в комуністичному таборі. І треба признати, що слушна. Коли з одного боку секретар КП(б)У Каганович перестерігає всіх не розуміючих ваги українізації перед такою сумною перспективою як та, що

„этот процесс может повернуться против нас".

то Гринько заклинає всіх комуністів на Україні, щоби

„всіма своїми можливостями, всім своїм авторитетом стати в центрі і на чолі творчого культурного будівництва в українських формах".

Та найясніше і найкраще ставить справу таки Затонський, коли каже:

„Українізація не є просто принципіяльною засадою, а українізація це є активний процес, в якому стоїть питання так само, як у неп-і — хто кого, чи стихія вирветься з нашого керовництва й нас затопить, чи навпаки, осядемо, сядемо верхи на стихію й керуючи нею, війдемо в соціялізм".

III.

Чи комуністи зайдуть своєю національною політикою якраз у соціялізм, цього ми передбачити не можемо так же як і вони. На всякий випадок національна проблема — це для них, як вони самі кажуть, дуже небезпечна справа. Бо її практичне вирішування чи невирішування дає стільки ж запоруки на побіду комунізму що й на його провал. Одначе не зважаючи на те збивають вони з національної політики великий пропагандивний капітал. Український національний табор тягне в тієї політики комуністів теж не малі користи для себе. Своїм ясним і прямим ставленням української національної проблеми в міжнароднього розумінні комуністи причиняються до скріплювання почуття національної єдности в українському народі на всіх його територіях. Для прикладу вистарчить зазначити, що на Закарпаттю комуністична партія перша між тамошніми партіями поставила українську справу ясно і прямолінійно. Для неї рішена і національна приналежність закарпатських українців і їх літературна мова, а тим самим і національна політика. Те саме явище ми заобсервуємо у Румунії, особливо в Бесарабії, те саме добачуємо навіть у деяких бувших москвофільських лівих колах Сх. Галичини.

В боротьбі з комуністичною агресивною політикою гартується, консолідується та внутрішньо регенерується весь український національний табор поза межами Радянської України. Це явище в нашому житті наскрізь позитивне.

Зновже в межах самої Радянської України творяться б з сумніву цілком нові цінности національної української психіки. Там кується непроминаюча воля нації до самобуття. Вона могутніє з дня на день, що наглядно доказують вгорі наведені свідоцтва самих комуністів.

Думаю, що не переборщу, коли зважусь ствердити, що там поза Збручем національно ми гартуємося далеко більше ніж тут. Бож це гартування відбувається в активно-творчому процесі протиставлення націоналізму інтернаціоналізмові. Цей процес проходить у формі боротьби, що проявляється подекуди вправді тільки динамікою відрухів, рефлексів, але переважно свідомо і саме тому він творчий. Бо всяка боротьба, а тим більше боротьба двох світоглядів, двох наскрізь суперечних ідеольогій, мусить заключати в собі елементи творчости, а що найменше елементи значної творчої ініціятиви.

Коли це останнє явище є невичайно додатнім для нас, то тим самим воно відємне для більшовиків. І це власне те джерело трагізму в цілій політиці комуністів-більшовиків. Та вони безсильні, щоби цього трагізму позбутися. Вони ступають великими кроками по всіх шляхах, а ті перехрещуються дуже часто і на всіх перехрестях зводять комуністи завзяту внутрішню, орієнтаційну боротьбу. Куди не ступлять то не певні чи дійдуть до цілі. Та саме тутже побіч трагізму й непевности заразже безпосередньо простягається велика непроглядна ділянка ризика, а та дає їм розмах, приємність боротьби і насолоду віри в побіду. Вони фанатики! Та своїм фанатизмом і фанатичною безоглядністю розбуджують таку самі прояви життєвої боротьби у своїх противників. Твориться два світи, що скорше чи пізніше зведуть зі собою рішаючий, смертельний бій, бо вони себе взаїмно виключають і паралельно зі собою жити довго не зможуть.

В. Мудрий.

„Діти Шемета".

(Спомин з перед 30 літ.)

У нас є безмірно богато песимістів, що вічно плачуть і нарікають, що на все дивляться крізь чорні окуляри й в одно крячуть: Ми пропали, ми гинемо, нас із кісточками зїдять. Нема нічого гіршого над таких людей — це наша єгипетська язва. Замість підносити громадянство на дусі, замість підбадьорювати його — тільки, знай, співають похоронної. Не люблю я таких чорновидів. Не тільки тому, що вони сіють зневіру та в дійсно тяжких часах нашого лихоліття замість закликати до завзяття підточують громадську силу й тим грають на руку ворогові. Бо якби навіть і булаб рація на їх боці, невільно „в рідну хату вносити роздор", не вільно ширити заколот, захитувати віру в остаточну перемогу!

Бож і в найгірших часах мусимо „contra spem sperare", проти рожна перти, проти хвиль плисти, а кожний, хто підточуватиме це завзяття, є суспільним злочинцем, „ворогом народу". — Але взявши річ з історичної перспективи — й рації ніякої цим нашим песимістам не можна признати. Справді бо, оглянемося трохи повад себе й придивімося: чим ми були й чим стали, й побачимо, що ніякому песимізмові у нас нема місця. Побачимо, що ми — як нація — не тільки не подаємося назад, а навпаки, стомилевими кроками поступаємо наперед. Чи глянемо ми по Галичині, чи зазирнемо за Карпати, у колишню мадярську займанщину, чи кинемо оком на Радянську Україну — скрізь сконстатуємо зріст національного духа. „Він живе, він ще не вмер" — хочеться промовити словами Франкового гимну. Голос його чути скрізь і нема вже в світі сили, щоб в бігу його спинила! Оглядаючися на яких 25—30 літ назад, кажу це з повною свідомістю: так, ми йдемо вгору, а не вниз!

Я пригадую собі свої гімназіяльні часи в глухому повітовому місті на Україні. Що нас тоді — так званих „свідомих українців" було — малий гурток! На цілу Полтавщину — було яких три громадки нас: в гімназіях лубенській та прилуцькій і в духовній семінарії у Полтаві. Позатим пара „культурних одиниць" апоміж старшого громадянства, яких можна було почислити на пальцях одної руки. Український національний рух на Великій Україні у 90-их роках мин. століття, коли я був у гімназії, щойно підносився з упадку, завданого відомим царським указом 1876 р. Починався з незначних гуртків по гімназіях та університетах.

Коли я кінчав гімназію (в 1898 р.), наша тайна гімназіяльна громада, в якій гуртувалися ученики і ученици з вищих кляс (від 5-ої до 8-ої), налічувала всього яких 30 осіб — і то в них тільки хіба 2/3 було так зв. „свідомих українців". Книжок українських тоді було як кіт наплакав. Старі видання 60—70 рр. були вже й тоді бібліографічною рідкістю, нових — уряд не пускав. Навіть української белетористики тоді було дістати пова обчухраним цензурою „Кобзарем" та творами Котляревського, Марко Вовчок, Куліш, Нечуй, Мирний, то що — були майже невнані. Аж у 900-их роках почало наново передруковувати їх твори видавництво „Вік"...

Що то коштувало нас труду здобути якесь старе легальне українське видання, — теперішнє покоління навіть уявити собі не може. Десь-не десь, бувало, прослизне до нас якесь відокремлене число львівської „Зорі", привезене старшими товаришами, що покінчили гімназію, в Києва. В 7-ій клясі почали ми, ризикуючи цілою своєю карієрою, передплачувати Франкове „Життя і Слово", в ковертах, на тонкім папері. Та й то половина числа доходила, друга ні. Часом із Києва передавали відгектографований примірник якоїсь визначнішої статті з „Життя і Слова". Головними пропагаторами українства майже на цілу Полтавщину були за моїх гімназіяльних часів покійний Миколи Міхновський, що мав яко прилучанин під своїм впливом прилуцьку гімназію, та Володимир Шемет — лубенець — лубенську. Міхновський — тоді вже адвокат — впливав на нас посередно, найбільше через покійного лікаря Василя Совачова, що скінчив прилуцьку гімназію, як я був у 5-ій клясі, і яко студент київського університету тримав звязок із нашою гімназіяльною громадою. Рівночасно на лубенську громаду впливав Вол. Шемет, тоді студент петербурського унів. Обидва були завзяті й гарячі націоналісти, що інакше не говорили, як по українськи. Очевидно старше громадянство вважало їх диваками, фантастами. Але ці „фантасти" двигнули українську справу далеко вперед. Вплив їх на гімназіяльну молодь був величезний. Не дурно молодих адептів українства у Лубнях місцеве громадянство інакше не називало, як „дѣти Шемета", і дійсно — лубенці завдячують свою свідомість саме Шеметові, як ми, прилучане, Міхновському й Совачову. Та в 8-ій гімназіяльній ми — прилучане й лубенці — вже навязали зносини між собою, обмінювалися делегатами, інформувалися взаїмно про те, як стоїть справа, і таким чином вплив Шемета сягав і поза Лубні. Зробившися студентами університету, ми, лівобережці, ще більше перезнайомилися із собою, та й краще пізнали своїх провідників. Та й самі вже ставали пропагандистами свідомого українства. Незадовго наші кадри були такі сильні духом і числом, що ми зважилися вже обєднатися в партію — першу політичну у нас партію — Р. У. П. З неї головно й вийшли або через неї перейшли всі діячі українського руху нашого покоління.

Мало тоді нас іще було, але ми були міцні вірою в слушність нашої української справи, готові були за цю справу, як то кажуть, в огонь і воду, себто в тюрму й на заслання. Ми вірили, що побіда буде таки на нашому боці, але що ця побіда

навіть до Литави (Leitha). Головні воєнні трофеї і найвартніша добича впали очевидно в їх руки (чудове шатро великого везира, величезні дорогоцінности, золоті скрині з грішми для виплати війську, цілий гарем і т. д.).

Та не тільки під самим Віднем допомогли козаки розбити Турків. Вони вашахували їх і в иншого боку — таки в їх власній хаті. А саме Собіський, щоб видобути якнайбільшу користь з козаків для свого підприємства, признав їх перед своєю виправою військом козацьким і передав провід над ними Куницькому з титулом гетьмана; він обіцяв їм добру платню і вказав на Молдавію і буджацькі степи, в яких вийшли Татари під Відень, як на місця легкої добичі. Одначе виправа Куницького не повелася, за що він сам переплатив головою, бо козаки його стратили **). Але всеж таки ця виправа вязала Туркам руки, відтягаючи значні їх сили від походу на Відень.

У Відні заховалося дуже богато памяток і всяких слідів у назвах улиць, площ, памятників, памяткових таблиць і т. п. з часу й на спомин другої облоги Відня з 1683 р. Так є тут дуже гарний парк, т. зв. Türkenschanzpark, на місці, де були турецькі шанці. На горі Каленберг є лат. церква, що в ній, як і в окремій каплиці, в якій Собіський перед самим виступом слухав Служби Божої і причащався, є повно різних памяток на спомин того часу, між ин. ціла низка образів з написом: Joannes Sobieski, rex Poloniae, dux Ucrainae. Дальше є у Відні улиця і площа Собіського, а в церкві св. Стефана зараз від лівого входу є (різно оцінюваний) памятник величезних розмірів, на якому зображені всі ті визначні особи, що причинилися до оборони Відня: граф Рідігер фон Штарембєрґ на коні, як головний переможець, а з боків посадник міста Лібенберґ і епископ граф Кольоніч; вище приміщені статуї союзників: Собіського, курфірста Макса Емануїла Баварського, Карла V. фон Льотрінген і курфірста Йогана Георга Саксонського; високо вгорі Мадонна, перед нею клячить цісар Леопольд I. і папа Інокентій XI. Памятник цей виконано після проекту скульптора Едмунда Гельмера; він має форму барокового вівтаря, архітектура його з червоного, статуї з білого мармору.

Трівалу й цінну памятку з того часу маємо й ми, Українці. Це вірша учасника віденської виправи, еп. Шумлянського, в якій та виправа оспівана. Вірша та пластично змальовує подвиги короля Собіського і його війська в боях з Турками, а звертається проти гетьмана Івана Самойловича, „що заказав християном пойти бити бісурманов". Вірша відзначається гарною українською мовою і в ній приходить двічи слово: Україна.

**) Stefan Kaczkin: Polityka Polaków względem Rusi. Львів 1879. стор. 191—192.

прийде так швидко, не могли й помислити. І от тепер, огляд ючися назад і порівнюючи те, що було, з тим, що настало, я просто віри не йму: звідкіляж це все взялося в такому швидкому час! Кожний із нас завязував побіду українства з упадком царизму, кожний вірив, що доживе цього упадку, але всеж таки мабуть нікому з нас і не снилося, що аж у такій мірі сповняться наші сподівання. Колись булаб для нас великою втіхою—одна якась українська школа, напр. імени Котляревського у Полтаві чи Грушевського-батька у Києві. Тепер маємо не тільки нижні й середні та високі школи, але навіть свою Академію Наук! Колись мріяли про бодай маленьке українське видавництво — тепер і книжки й газети друкуються великими тисячами. Колись в глибині душі й невеличкими полекшами для українського руху булиб удоволені, — тепер сягнули аж по свою власну державу. Нехай не вдержали її, нехай лише фікція державности є над Гнилою Лопанню й Нетечею (Харківські річки), але якаж всеж таки неймовірно кольосальна ріжниця від часу реакції Олександра III. і Миколи II., коли найменші прояви вільного духа були лише „безсмысленными мечтаніями", „дурними мріями", — який величезний крок уперед! Протягом одного покоління—зміни докорінні, просто нечувані! З несвідомої етнографічної маси, що майже не знала свого імени, з невеличких гуртків „свідомих українців" — ми протягом чвертьстоліття зробилися політичною нацією, що має живі політичні аспірації, свідома своєї остаточної національної мети — й стоїть напередодні її осягнення.

25—30 літ тому сміялися з нас „общероси", що цілу, мовляв, вашу українську літературу можна взяти під паху, а ми за дідом Коцюбинським відповідали їм: і в шафу її не вбереш. А тепер — який розріст її і то на всіх полях! Колись гішилися ми якоюсь аматорською виставою, — що й бодай раз у рік пощастило зробити, — тепер маємо власні державні театри — драму й оперу! Колись всі ми були наче тайна євангельська комуна, єднаючися в аморфній українській „громаді", а тепер ми — члени ріжних партій. Колись ми були в масі — малороси за Збручем, або русини — тут, а тепер ми по всій широкій українській землі свідомі свого імени... Ні! Не падати нам на дусі, а рости, з минулого набираючи певности своєї сили й своєї остаточної побіди. Ще недавно ми не істнували політично. Були в політичній летаргії. Тепер камінь від гробу нашого відсунений і вже ніякі сили не повкладуть у могилу розбуджений український народ.

З „дітей Шемета" виросли ми в політичну націю.

Вол. Довошенко.

З комісії для закордонних справ.

Промова пос. Павла Васильчука.

Варшава, 5. січня 1927.

Соймова комісія закордонних справ на нинішньому засіданні приступила до дискусії над експозе мін. закордонних справ Залеського.

Перший промовляв пос. Стронський (ХН) який між іншим заявився за заключенням договорів із СРСР. і всіми сусідами задля забезпеки кордонів Польщі та висловив погляд, що Литва є знаряддям у руках СРСР. або Німеччини. Пос. Недзялковський (ПІС) каже, що роля Ради Ліги Націй зменшується, а це є шкідливе для Польщі. В інтересі Польщі є скріплення діяльности Ліги. Польща має вигляди вдержатися на нинішньому рівені політичних впливів, а навіть збільшити їх, але мусить скріпити демократичний устрій і основно змінити національну політику. Пос. Сейда (ЗЛН) сконстатував, що експозе мін. Залеського не дало відповіди на питання, які безпокоять польську суспільність.

Пос. Павло Васильчук (Український Клюб), між иншим заявив: Панове говорите про уклад державних сил надто поверховно, не узглядняєте богато ферментів. Одним із тих ферментів є українське питання, котре рішаючо вплине на розвиток подій у Східній Европі. Питання це мусить полагодити згідно з змаганнями українського народу до незалежности. Політичний хист міністрів повинен зміряти до того, щоби той процес відбувся мирним шляхом. Одначе це виматає творчої думки в політиці. Польща досі була знаряддям у руках більших держав. Протести проти того вявляли ся на комісії вже від довшого часу. Перелім під тим оглядом є у настроях, але нема його ще в уряді. Держава мусить тут дійти до того самого переконання, до котрого вже і ви, панове, доходите, що західна політика звязана є тісно з політикою супроти Сходу. Ми мир розуміємо інакше, як панове, для яких мир є лише справою вдержання дотеперішніх кордонів і то шляхом мілітарист. тенденцій, бож кожний бачить, що Польща, стиснена між двома державами, сильнішими чисельно, не видержить того напору. Одначе нема творчого духа в польській політиці і симпатії давно від Польщі відвернулися. Панове глядите з жахом в будуччину, а передовсім замітне воно було в промові пос. Недзялковського, який потішав себе формулками поглядів своєї партії. Треба приглянутися ближче змінам, які заходять в Українській Радянській Республиці. Процес українізації йде там тепер дуже скоро. Творяться там річи, які вас, панове, можуть заскочити. Польща мала „złoty róg" на рунах царської Росії, але втратила його, бо свої творчі змагання звернула деінде. Нема мира без полагоди українського питання. Польські міністри ігнорують це, а міністр закорд. справ спокійно дивиться на те, що премієр назвав Українців Русинами, що міністр освіти відмовляє їм шкільництва, а міністр внутрішніх справ не легалізує їм культурних інституцій.

Після п. Васильчука промовляло ще кількох послів. На цьому дискусію вичерпано і засідання замкнено.

Положення на Литві.

З теперішнього уряду, що обняв державну керму після перевороту, невдоволені військові круги. Є чутки, що ці круги прямують до того, щоб захопити владу в свої руки. З тихже військових кругів виходить щораз рішучші домагання в напрямі радикальнішої програми у внутрішній і зовнішній політиці.

Творення нім. уряду.

Берлін, 5. січня 1927.

Бюро Вольфа повідомляє з поінформованих кол, що місію утворення кабінету през. Гинденбург поручить др. Курціосові, міністрові господарства. Курціос є тепер у Візбадені.

За приналежність до української повстанчої організації.

Володимир Вол., 5. І. 1927.

В процесі проти 151 обвинуваченних за приналежність до української повстанчої (комуністичної) організації промовляли дальші оборонці, а потім виголошували ще короткі промови (останнє слово) головні підсудимі. На тому розправу замкнено. Присуд буде оголошений коло 10. січня н. р. Докладне звідомлення подамо по святах.

Товариство взаїмних обезпечень і Кооперативний Банк
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська 20.
обезпечує в д огню і крадежі з вломом, принмає вкладки і уділює позички. та переводить всякого рода банкові трансакції.
Агенції Товариства майже у всіх місцевостях. — Телефон ч. 547.

Різдвяна всячина.

Різдво у Парижі. Воно ві трохи неподібне до нашого. І Париж має занадто космополітичний характер і коли святкує що справді, то на вулиці, отже свято родинного скупчевого гуртка за столом переміняється там у новорічну забаву. Ялинки є лише сям-там про око людське; і горіючі свічки також; коляду заступає легенька весела пісенька. Річ ясна: не дома. Ресторани, театри, „музік-голі", кабарети розкуплені на тиждень уперед. Кожний стіл ресторану замовлений знайомими, приятелями, гуртками, цілими товаристами, щоби льокаль подобав на бочку з оселедцями. Все, чого люди ждуть цього вечора найбільше: дарунки — на першім місці. Тиждень наперед усі придумують щось небувалого, оригінального, так само як цирк сенсаційну програму, яка має здивувати, оглушити і приголомшити. Богачі шанують звичай (зовсім нехристіянський!) і дбають, щоби на Різдвяну вечерю був на столі бажант, індик; бідні, щоби на місці бажанта також їх традиційні ласощі: „кровава кишка", яка в Парижі є вуленька, міженька, легенька, призначена як вступ до вина, а не пива. Хочете провести різдвяний вечір у Парижі як великий пан або водоцюга, можете вибирати. Це тільки справа ціни: який льокаль вибираєте і чи фрак, чи старе вбрання. Та де будете краще бавитись: у кабаретовім шиночку, чи в першорядній кавярні — наперед не відгадаєте. Француз — ощадний народ. Передріздвяні виставки дають змогу навіть найбіднішим купити цяцьку, яка світить за 100 франків, а коштує 10. Французькі діти не забули донині старого звичаю ставити на ніч перед комином свої черевики, де нічю має „Св. Отець Різдво" прийти і покласти туди щось гарного. А старші йдуть тоді з хати святкувати. І навіть ті, що не мають за що і не мають куди — коли пройдуться по вулицях, відчують виїмковий настрій веселости та безжурности. Бо паризани невичерпані у вигадках „новостей". Навіть старої ялинки не лишать. На виставках паризьких крамниць появились ялинки... ріжних кольорів: блакитні, фіолетні, жовті, червоні. Мов жіночі перуки. Зелений колір знудився модерним великоміським людям навіть на деревах, які не можуть шороку цвісти в иншім кольорі як мода. Ясно, що цей новий мальований винахід подобається тільки тим, які не уявляють собі нар. жіночої краси без шминки та ружу, себто без фальшування природи мистецтвом. Може в цьому винаході ще й інша причина: Париж не хоче позбуватись своїх нечисленних ялиць, які має довкола і мабуть йому дешевше „зробити" 100.000 ялинок і помалювати, ніж спровадити готові.

Англійське Різдво. Англійське, а не льондонське. Бо коли паризьке Різдво зовсім неподібне до Різдва у всій Франції, бо воно своєрідне, єдине в своїм роді, незвязане з нїякими традиціями, Англійщу придержуються традицій з античною совістю, без огляду на те, що є мешканцями 6-мільйонової столиці, чи 6-тисячного села. Хоча які ріжні святошні традиції панують в Ірляндії. Шкоції чи тзв. центральній

Ч. тел. 8-88 ГОТЕЛЬ Ч. тел. 8-88.

Народня Гостинниця

кооп. стов. з обмеж. порукою

у Львові, вулиця Косцюшка ч. 1.

поручає чистенькі, теплі кімнати для приїзджаючих П. Т. Гостей на вечерниці.

Осібні кімнати для селян.

Кооператива приймає гроші на вкладкові книжочки до опроцентування.

ній Англії, всі мешканці британського острову зачинюються на цей день у своїй хаті і зберігають усі звичаї традиційного свята. Нема в них на вечерю борщу ні пиріжків з капустою, лише індик, а замість куті — необхідний „плямпудінг". Щось у роді нашого „перекладанця", чи дуже збитого торта, який має те спільне з кутею, що може лежати в шлунку не день-два, а цілий тиждень, такий нестравний. Правда: є пудінг і пудінг, але яку ролю він відграває в різдвяній традиції, чи такі яку ролю відграває традиція в англійців, можна уявити собі з такої свіжої події. Англійське товариство „Британської імперії" в Льондоні рішило, що на Різдво треба королеві Джоржеві зробити дарунок з „плямпудінґа". Король згодився, але під умовою, що всі приправи в ньому (у пудінгові, а не в королеві!) будуть з різних частин британської імперії. Вибрали комітет з представників доміній і склали пудінґ: з канадійської муки, південно-африканських родзинків, австралійського цинамону, індійського коріння, англійських яєць і шотляндського сала. (Добрій господині вистарчить це замість „принсу"). Цю дорогоцінну страву переслали королівській родині до місцевости Сендрінгем, де вона поїхала на свята. Один член комітету поставив навіть внесок, щоби по всій британській імперії повідомити підданих радієм про момент, коли король засяде до пудінгу, щоби одночасно з ним їли всі піддані. Його внесок упав лише тому, що мешканці південної Африки або Австралії мусіли би вставати до пудінгу в дуже невідповідну пору. Як виглядає Різдвяний вечір в Англії, можна дещо уявити собі з листу відомого англійського письменника Стефан Лікока, який з нагоди цих свят відповів одній своїй знайомій так: З великою прикрістю мушу відмовити вашим чемним запрошенням. Не сумніваюсь, що ви бажаєте мені добра, а все-ж, на мою думку, я не повинен розвівати ваших мрій. Щоби ви мене зрозуміли, даю такі пояснення: У моїм віці, не в першій молодости, для мене, на жаль, неможливо брати участь у необхідніх захопленнї цього вечора і в діточих забавах. А такі забави складаються у нас на головну програму різдвяного свята. Я все ще подивляю гру в „піжмурки" і „хованку", але коли мені завяжуть очі хустиною, а якийсь міцний 10-літній хлопчисько гепне мене по плечах і ще безсоромно питається, чи знаю: хто це? тоді я, всупереч найкращій своїй волі, не в силі здушити в собі почувань помсти. Також не відчуваю приємности, коли мене б'ють якоюсь миткою і вмовляють у мене, що я ведмідь, який мусить лазити на чотирьох по кімнаті, навіть коли ця дуже дотепна забава стає ще цікавішою, коли на землі повно пороху і голок з ялинки. Пишете мені, що одна ваша незамужня тітка має навіть звернутись до мене з проханням, щоби я поміг їй розважти гостей. Як вам відомо, я не маю приємности знати вашої тітки особисто, але догадуюсь з певністю, що вона має намір заварганжувати якісь товариські забави. В одній з таких забав вона попрохає мене назвати їй ріку в Азії, яка починається на З. А що я такої ріки не знаю, то буду мусіти дати за це фант, а потім викупити його за поцілунок. Такі забави, дорога пані, потрібують більше спостерігаючого хисту, ніж я маю".

Різдво в Ню-Йорку. Там це „поганська" забава на зразок паризької, з вийнятком того, в чому американці не в силі наслідувати французів: легкости та гумору, хисту у пропорціях. Ню-Йорк перевищає всі пропорції. Його вулиці так ревуть, що ті нечисленні чужинці, які ще не в силі звикнути до способу американського життя і святкувати Різдво у тиші, в себе в хаті, не мають поняття, який це „бізнес". На певнім місці цього свята: доляр. Одна ню-йоркська вулиця Уолстріт виплатила цього року своїм служачим у формі різдвяного дарунку 35 міл онів доларів! І ми вже тут знаємо про це. Ню-йоркські мільонерки ломлять собі голову над тим, чим би приголомшити своїх знайомих; одні спроваджують на дарунки найдорожших песиків і малих живих крокодилів, золоті риби з цілим басейном; інші вважають „добрим тоном" (і це ще одинока користь!) узяти в свою опіку півсотки невідомих нуждарів і переслати їм чеком гроші на закупленнї ялинки для своїх бідних діточок. Та що роблять ті, які не мають грубих доларів? Тому, що всі повинні вибрати собі щось із тисячних виставок „5-ої Евні", найшовся в тім щасливім краю ще один бізнесмен містер Уолворт, який придумав своєрідний різдвяний бізнес. Він вибудував 52 поверхового хмародера і зорганізував у ньому крамницю, де все, що є і що душа забагне можна купити за 5 центів або 10 центів. Це є одинокі ціни на всі предмети в тому чародійному базарі. Є це на скалю мільонера ярмарочна буда, збудована з найкращого каменя і в найкращім комфорті. Що там можна дістати: шнурки перел, перстені, ковтки, скляні кулі, різні звірята на ялинку, ляльки, папері, тисячі дешеві забавки та цяцьки, перфуми, квіти, хустини, абажури на лямпи, посудина... Все це за 5 або 10 центів. І люди, що дивляться на це все, не в силі вийти з дива, як можна „задурно" давати такі чепурні річи і купують. А містер Уолворт, що має одну велику тайну свого підприємства, всміхається: він продає десять річей, на яких нічого не заробляє, і до яких може докладає, враховуючи це як гроші на рекляму, а зате на 100 предметах, розісланих по 100.000 приміщників по всіх кінцях Америки, заробляє по одному центові. З таких центів родиться мільонер — і за такі центи американський бідний громадянин робить собі у казковій палаті Уолворта ілюзію, що рівний мільонерам. Цього року Америка мала на Різдво ще одну велику розривку: всі старались роздобути заборонений алькоголь. Богачі платили за пляшку фантастичні суми, а бідні пили все, що було. У результаті офіціяльна статистика стверджує 200 кількадесять недужих і кілька трупів.

Рекорд Берліна. Берлін, що лежить між Парижем і Ню-Йорком, вибрав золоту середину. Всі паряські та нюйоркські різдвяні ідеї є нічим супроти такого одного факту берлінської статистики: на святий вечір узяло там шлюб 1000 пар! Це найсильніший доказ веселого свята.

Спільна рубрика. Різдвяна рубрика спільна для всіх країв це посвятошна статистика. Різдво скрізь має ще одну варварську рису: надмірне їдження. Свято радощів зміняється в свято шлунка, а два дні пізніше в — пригноблення, меланхолію. Навіть ті дами, що весь рік бережуть своєї краси і їдять як горобці, „щоби не втратити фігури", або „дістати лінію", у цей вечір (є таких у нас у році більше!) забувають свою добровільну дієту. Вже на другий день по святах лікарі та аптеки видають компліменти ті самі рецепти на менш-більше ті самі наслідки тої самої різдвяної причини: обжирства та пияства.

Хвальним Дирекціям Народної Торговлі — Центросоюза — Повіт. Союзів Кооператив і їх Вп. Урядовцям та Відборцям взагалі складаємо цею дорогою з нагоди Різдва Христового

найщирші бажання

української фабр. пасти „Елеґант"

О. Левицька і Ска у Львові.

НОВИНКИ.

— Усім нашим передплатникам, співробітникам і прихильникам складає наша Редакція коротке та щире побажання: Веселих Свят!

— **Конфіската.** Вчорашнє число нашого часопису сконфісковано в шістьох місцях за передовицю „Відгуки отаманщини". Є це перша конфіската в цьому році.

— **Співце про наш правопис.** Коли дехто з читачів запримітить, що ми від нового року завели деякі малі зміни в правописі, якого ми придержувались на протязі останнього року, то цьому ми повинні дати коротке розяснення. Як що року, так і тепер, хотіли би ми щораз більше наближуватись до одного загального українського правопису, над якого кодифікацією працює від довшого часу Всеукраїнська Академія Наук. Як відомо, Народній Комісаріят Осьвіти УСРР видав недавно проект українського правопису, на правах рукопису, який буде ще предметом дискусій. Здаємо собі ясно справу, що як довго галицькі фільольоги не зясують ясно своїх поглядів щодо розбіжних пунктів з проектом комісії Комісаріяту Осьвіти в Харкові, ми будемо згодом приневолені прийняти навіть ті правила, які незвичайно важко засвоїти нам з огляду на деякі нюянси ріжної вимови. Покищо приймаємо з новим роком кілька правил, які, на нашу скромну думку, можна завести без довшої дискусії, тому, що вони вже приняті всією українською пресою. Якщо хто буде вражений тим, як можна назви народів писати малою буквою, то повинен тямити одно: що в фільольогії сентиментальні мотиви не мають великої доказової сили. Польські фільольоги в цьому випадку: писання назв народів малою буквою також пішли за російськими, після довгої річевої дискусії. Навряд, чи англійці мають сильніші докази на оборону факту, що слово „Я" пишуть завсіди великою буквою.

— **Примхи температури.** Наші свята будуть подобати більш на март, як на січень, хоча дощ із сигом січе вже другий день. Тоді як в Еспанії від літ завсіди в тім часі було погідне небо, тепер там сніг і мороз, а в нас: осіння негода. Ще вчора вранці сонце, немов пускало на нас весняні жарти, а нині... не знаєш, чи заки це чорнило висохне і перейде в друкарську фарбу, яка теж має висохнути, чи якийсь новий вітер не висушить усієї води, що назбиралася під ногами. Від такої погоди ще збільшиться епідемія „еспанки", яка на протязі останнього місяця гуляла як найбільша хуртовина. Ось статистика за цей місяць недібних до праці та недужих: 1-го грудня — 162 осіб, 2-го — 144, 3-го — 135, 4-го — 87, 5-го — 114, 6-го — 146, 7-го — 230, 8-го — 92, 9-го — 148, 10-го — 106, 11-го — 271, 12 — 46, 13-го — 237, 14-го — 250, 15-го — 269, 16-го — 244, 17-го — 335, 18-го — 320, 19-го — 71, 20-го — 357, 21-го — 353, 22-го — 353, 23-го — 383, 24-го — 323, 25 го — 209, 26-го — 130, 27-го — 481, 28-го — 455, 29-го — 460, 30-го — 407, 31-го — 358. — Як на таке місто, то досить!

— **Гарний почин.** Одержуємо такого листа: Просимо ласкаво помістити слідуючий відгук на запит „Хто слідуючий?" в „Ділі" з дня 30. грудня 1926 ч. 290 в статті „Гарний почин". — Перестають курити на протязі від 2. січня до 30. червня 1927 та у зв'язку з тим складають місячно на „Рідну Школу" слідуючі студенти гірничої інженерії в Пшібрамі: Сеціньский Осип 15 Кч., Степанченко Вас. 15 Кч., Бакала Мих. 15 Кч., Івон Дм. 10 Кч. і Скірк Кузьма 10 Кч. за те, що не буде нюхати і дихати диму свого співмешканця, тов. Бакали — рівночасно кинуть товаришів: Андрейнова Михайла, Кінецького Михайла, Тедятинського Володимира, Пастернака Северина, Лісковацького Льва, та т.т. інженірів: Гижого Дмитра, Смольницького Теофіля, Гаврилова Теодора, Костіва Василя і Короля Антона.

— **З протестантського руху в Галичині.** „Віра і Наука", протестантський місячник, що виходить в Коломиї під редакцією Володимира Федіва, заповідає в 12 ч. за грудень, що в новому році буде виходити як двотижневик. З тогож числа довідуємося, що в днях 22—24. жовтня 1926 р. відбувся зїзд українських баптистів-євангеликів у Забірю, пов. Рава Руська. Там вибрано комітет у складі: В. Перетятко (голова), А. Чаплик (заступник голови), П. Одинцо (секр.), Г. Домашовець (кас.), М. Лупик і П. Урбан (члени з дорадчим голосом). На тому зїзді постановлено виданати журнал „Післанець Правди", що має появитися з початком січня 1927. Дальше довідуємося, що українські євангелики в Коломиї приступають до будови своєї церкви і заснували власну кредитову кооперативу „Євангельська каса". Зі статті „Пробльоми української реформації" („Віра і Наука", ч. 12) виходить, що галицькі євангелики, зокрема ті, що групуються біля „В. і Н.", уважаються „євангельськими християнами скрайного кальвіністичного типу" і виступають проти церковних обрядів дуже різко, називаючи їх „діточими забавками". Є й одно гумористичне місце в тій статті, де кажеться, що є „майже два мільони українських євангеликів на Волині і в Галичині, що без нас поробились євангельськими християнами, відкинувши всякий обряд і повиносивши з хат образи", а крім того є ще, мовляв, „тисячі наших селян, що поробились євангеликами за нашою допомогою, які ніколи не вломинались у нас якогось обряду". З того всього одно тільки вірне: завдяки великій матеріяльній д о п о м о з і чужих, нічим з нами незвязаних чинників поширюється у нас протестантський рух, що вносить у наші ради замішання, розбрат і розвал. Ця матеріяльна допомога (тобто доляри з Америки) скусили вже неодного нашого чоловіка, як споміж селянства, так і споміж інтеліґенції, що пішов на службу протестантизму, хоч він у нас не має ніякого ґрунту і кермований є чужою рукою для далеких, чужих цілей. Цифра „два мільони українських євангеликів на Волині і в Галичині" подана, розуміється, більше до відома і для вжитку тих чужинецьких хліботавців, які вибрали собі саме українські землі для своїх протестантсько-реформістичних експериментів.

— **Нещасливі події.** Залізничий урядовець Мельник, посварившись з жінкою, випив отрути. Приготовив на столі два листи: до дирекції поліції та до краківської скарбової палати, з мотивом, що не може погодитись з жінкою. Жінка виявила, що муж її ненормальний і був уже на Кульпаркові. — Улян Конечко, програвши процес з мачухою, стрілив собі у живіт з розпуки у касарні і вмер негайно. — Невиязана історія є з постріленням співробітника „Винаду Цодзенного" (що перестав уже виходити) Крушинського, який бувши-то взявши в руки револьвер, по не обережности зранив себе в живіт.

— **Темна хроніка.** Два польські молоді „діячі" Колесса і Тушковський загуляли в готелі „Жоржа" у веселім жіночім товаристві, а коли треба було платити запропонували платничому заждати до ранку, а вранці приготовились до відїзду і щойно перед фіякром виставили вексель. Виявилось, що вексель фальшивий. — Арештованих у зв'язку з ограбленням залізничої каси в Равї Руській звільнили. Таким робом за грабіжниками слід застиг. — В околиці Скалата поліція арештувала останніми днями 10 бандитів, які нападали в околиці на проїжих. — Арештували на чехословацькім кордоні двох зломників Шевчика та Данелевського, при яких найдено чимало ріжної валюти. Підозрівають, що вони брали участь у вломі до скарбівні дисконтового банку у Варшаві. — 6 тижнів вязниці дістала 19-літня сільська дівчина Семька Шужик, яка ходила по крамницях і при тій нагоді крала хустини. — Звільнений залізничник Фаф, з Мшани Долішньої сидітиме 2 місяці за постійну крадіж кожухів.

— **Наша літературна хроніка.** Вийшов 18-ий том збірних творів В. Винниченка у Держ. Вид. України. У цьому самому видавництві вийшла збірка оповідань П. Панча „Бог богів" і І. Сенченка „Історія одної карієри". Відоме оповідання Коцюбинського „Фата моргана" перероблене на сцену К. Кошевським. У Держ. видавництві появились два новідраматичні твори „Вир" Стабового і „Перша купіль" Бедзика. У видавництві „Час" видали А. Лебідь і М. Рильський хрестоматію української літератури за останніх 25 літ. Держ. видавництво у Харкові видало одночасно також дві хрестоматії: прозаїчну М. Плевака і ліричну О. Слісаренка. Також одну хрестоматію видав у Київі В. Атаманюк. — У 33-ім томі історично-фільольогічного збірника Української Академії Наук у Київі вийшла незвичайно цінна критична студія академика В. Перетца про „Слово о полку Ігоревім". Є це збірник відчитів, які Перетц мав в університетах Київа, Ленінграду та Самарка. Цей твір зверне на себе увагу вчених і поза межами України.

— **З кіна.** У кіні „Лев" починають 2 чудова фільма „Володарка Ливану" з Арлетою Маршаль і Петровичем на підставі сенсаційної повісти відомого письменника Пєра Бенуа.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Д-р Б. Аудерман

повернув

до Чорткова

і ординує головно в жіночих недугах і акушерії, також у внутрішніх і діточих недугах.

1281 1—1

МЕШКАНІ Я **наймає солідно** після найновіших взорів, найдешевше **фірма І. М. Пяйхтера** знан. **Кляфтена**

1154 **Львів, Сикстуська 12 А.** 3-10

Для ПТ. членів дотічні уступи.

— **Звертається увагу** на оголошення в книгарні фірми з обувою світової слави Дель-Ка.

— **Уживайте** тільки пасти до обуви **Експорт О. Пеницької і Сини,** Львів, Кордецького 31. 1220 7-7

— **Видавництво „Червона Калина" пересилає своїм заступникам та всім своїм прихильникам і читачам щирі побажання „Весепих Свят" та щасливого „Нового Року".** Заразом просить пробачити всіх тих прихильників, які в послідним часі замовили перший і малі календарі „Червоної Калини" що не могла їх виспати, бо весь наклад розійшовся. 1273

— **Товариство торгівельно-промислове кооперативів „Союзний Базар"** у Львові вул. Руська 20 (в домі „Дністра") признало для: 1) „Рідної Школи" 300 зол., 2) Комітету опіки над воєнними сиротами у Львові 150 зол., 3) Української Захоронки 100 зол., 4) Тов. Інвалідів 50 зол. і зложило повищі суми в Тов. „Дністер" на рахунки тих товариств. 1282 1—1

Бібліографія.

КНИЖКИ:

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ КОЛЯДКИ" — видання Ц. Львів 1927. Редактор-заправець д-р Микола Вавричевич. 16 сторін великої вісімки.

Д. Антоцович: ДМИТРО БЕЗПЕРЧИЙ (1825+1-12). Видавництво української молоді. Прага 1926. Серія „Майстрі українського мистецтва. Стор. 16 — 16°.

Богдан Лепкий: ОТ ТАК СОБІ — Оповідання. Львів-Київ 1926. Накладом „Червоної Калини". Стор. 130 — 16°.

КОРИСТИ І СПОСІБ УЖИВАННЯ ЩІТУЧНОЇ ВОЦИНИ". Видання „Пасічницької Спілки". Львів 1927. Стор. 32 — 16°.

ОПОВІСТКИ.

Незалежний Людовий Театр, Львів, Шашкевича 5. грає:

пятниця, дня 7. січня 1927 в 7-ій вечером „НЕВОЛЬНИК" М. Кропивницького;

субота, дня 8. січня 1927 в 7-ій вечером „СВАТАННЯ НА ГОНЧАРІ Ц", оперета на 3 дії Гр. Квітки-Основяненка;

неділя, дня 9. січня 1927 о 3-ій по пол. „ЛЮНАТИК" („Ніж моєї жінки") фарса на 3 дії;

неділя, дня 9. січня 1927 в 7-ій вечером „ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ", народня драма на 5 дій М. Старицького.

Білєти продає каса театру в день вистави від 10—12 перед пол. і від 4-ої попол. а в неділю від 2-ої попол.

Концерти Українського Національного Хору Д. Котка:

Пятниця 7. І. — Болшівці.
Субота 8. І. — Болшівці. 528 4—7
Неділя 9. І. — Журавно.
Понеділок 10. І. — Журавно.
Второк 11. І. — Журавно.

Звичайні загальні збори Українського Лікарського Товариства у Львові відбудуться в суботу, дня 22. січня ц. р. в льокалі Товариства (Руська 3) о семій годині вечері з отсим порядком дневним: 1 Відчитання протоколу з останніх загальних зборів, 2) Звіт видїлу й контрольної комісії, 3) Вибір нового видїлу, 4) Зміна статута, 5) Внески й інтересації. Отсим запрошує на збори всіх членів Видїл Товариства. 1209

Порядок Богослужень в першій міській церкві Успення Пр. Д. Марії в часі торжественного празника Різдва Христового в р. 1927. Дня 6. січня (24. грудня) Навечерїє Різдва Христового: о год. 8. рано царські часи, а опісля Служба Божа часная В. з Вечірнею. Дня 7. січня (25. грудня) Різдво Господа нашого Ісуса Христа: о год. 5. рано Велике Повечерїє з Литією Утреня, о год. 6, 7, 8, 9 читані Служби Божі, о год. 10. рано торжественна Служба Божа співана св. Йоана Золотоустого, о год. 12. читана Служба Божа, о год. 4:30 Велика Вечірня, Акафист, Наука і Благальна пісня. Дня 8. січня (26. грудня) 2-гий день Різдва Хр. Собор Пр. Д. Марії. Дня 9. січня (27. грудня) 3-тий день Різдва Хр. св. ВМЧ. Стефана, як звичайно в неділю то є: о год. 6. рано Утреня, читані Служби Божі, о год. 10. співана Служба Божа і Наука, о год. 4. Вечірня, Акафист, Наука і Благальна пісня.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 37-?

ПАННОЧКА має укінчений III курс. сем. уміє шити, пошукує лекцій. Зголошення до Адм. „Діла" під „Пошукуюча посади". 1249 2-2

ПАРОХІЯ на Поділю, 6 клм. до міста середних, шкіл 3 клм. до станції, до заміни за парохію підгірську в добрім кліматі. Відомість: Грабовичева, Львів, Зелена 50. 1259 2—2

ФІЛЬВАРОЧОК 67 морґів подільської землі пшеничної з новими господарськими будинками в цілости або в части негайно, оказійно без посередництва на продаж. Озимина засіяна. За цілий комплекс 6500 долярів. Відомість Состинниця Евтахого Федоровича Монастириська. 1280 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат

Д-р Михайло Терлецький

переніс свою канцелярію
1239 з Дрогобича 1—3

до Львова, вул. Баденіх 12.

ЛІКАР

Д-р Микола Козіцький

1268 ординує 1—1

в ЖОВКВІ, при вул. Глинянській.

Д-р Фелікс Ган Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка **Львів, Городецька 45.** Телеф. 834 Переспітнення Рентгеном. 1170 14-35

Спеціяліст неверичних і скірних недуг **Д-р І. Мінц** 6 сек. від. і львів шпит. ординує 8—9, 2-6. Тел. 48—01. В неділі 9—1. Львів. Асника 1 (ріг Пасїцької). 1278 1—2

Адвокат

Д-р Іван Рогуцький

в Самборі

веде від 1.І. 1927 свою канцелярію при вул. Шайнохи ч. 5. (проти суду).

Знана фірма **„ЙОЛЯНТА"** повідомляє отсим, що **поширила свою школу крою і шиття,** де приймає без перерви на вищі і вищі курси — також приймає **всілякі роботи входячі в круг жіночого краєвства.** Сташиця 8. II. п. бічна Хоружинин. 1241 2—4

Заробок для своїх людей

Куріть і жадайте тільки папериців

„КАЛИНА"

виробу української кооперативної фабрики **„Будучність"**

в Тернополі.

:: Дешеві ціни. ::

2½ на Т-во Просвіта — Робітник тобі

Приготовляєте **КОНЦЕРТИ?** Жадайте повного **„МУЗИЧНОГО КАТАЛЬОҐУ"** який висилає за надісланим 1.— зол. в значках почтових **Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка, Львів, Ринок 10.** 994 13—17

МЕБЛІ всякого рода поручає по найнижших цінах і на догідних услівях **МАГАЗИН МЕБЛІВ**

Штайль і С-ка

Львів, Казимирівська ч. 28.

1092 Тел. 33—59. 5—5

Важне для Пань!

Жіночий фризерський салон

„ВІКТОРІЯ"

Ринок ч. 12 а.

Поручає: фризованнє, чесання та стриження по найновішим зразкам моди, при конкурencійних цінах: стриження 80 гр.; миття голови та сушення електричними апаратами 1 зол.; ондулювання 1 зол.; манікюр 1 зол.; електричний масаж лиця 1 зол. Усунання моршин, бородавок та волосся електрично на паризький спосіб. Спеціяльний перукарський відділ, — фарбування волосся.

Заведення остає під зарядом С. КУРЦА, кількалітнього управителя та власника першорядного фризерського заведення у Відні, а від 1916 р. власника відомого фризерського салону у Львові, Руська 20 (дім „Дністра").

Дякуючи за дотеперішнє ласкаве повіття ВП. української Клієнтелі, поручаюся на далі ласкавим взглядам:

С. КУРЦ,

Львів, Руська 20. — Філія „Вікторія", Ринок ч. 12 а. 1269 1-1

Конкурс

на місце референта середніх шкіл УПТ-ва розписується отсим до кінця січня ц. р. - Зголошуватися письменно до Головної Управи „Рідної Школи" у Львові, Ринок ч. 10, II. пов. 1251 3—3

Ширіть наш часопис.

НА ДНЯХ ПОЯВИТЬСЯ

накладом „Червоної Калини"

ГРІШНИК

пятрси Василя Софронова.

З приводу ліквідації продає

ВИНА
ЛІКЕРИ
РУМИ
ПУНЧ

за безцінь

Фридеріх Шляйхер

Львів, Пасаж Мікольяша.

Подяка.

Вдов. п. Іван Павлович зі Львова вул. Свентокшиська ч. 47. зродився в Лівицких ек і пов. жидачівського а іменно в тутешній церкві позолотивши іконостас, два чаші престоли, проповідальницю, запрестольний образ, а крім того вималювати пресвятевію і 6 образів. Працю свою виконав дуже солідно, бездоганно на повне вдоволення цілої громади. В повнім того слова значенню прикрасив своєю працею дім Божий, чим лишив гарну памятку свого знання для теперішніх і грядучих поколінь. Підписаний Комітет церковний складає п. Павловичеві щиру подяку, а працю його на згаданім полі з чистою совістю всім поручає. Руда, дня 30. серпня 1926 р. В. Скоробогатий парох, Іван Салдан, Тимко Вайда, Федь Драган члени Комітету.

„МОРСЬКЕ ОКО"

Львів, вул. Клементини Танської ч. 3.

(бічна Академична)

ВИНА		ПОРУЧАЄ НА СВЯТА		ВИНА	
УГОРСКІ:		Марсала	зол. 7·00	О Сотерн	зол. 7·50
Гегелай	зол. 5·50	Вермут „Кора"	„ 7·00	Ст. Естеф черв.	„ 5·50
Зеленяк	„ 6·00	ДАЛЬМАТСЬКІ:		Ст. Жюлєн	„ 6·00
Самороднер	„ 6·50	Блятіна черв.	зол. 4·20	Шато Ляфіт черв.	„ 6·50
Токай Самород.	„ 8·50	Перла Адріятику	„ 7·00	ЕСПАНСЬКІ:	
ІТАЛІЙСЬКІ:		ФРАНЦУСЬКІ:		Малята кураш.	зол. 10·00
Сицилія Етна	зол. 4·50	Грав сіперієр	зол. 5·50	КОНЯКІ ФРАНЦУСЬКІ:	
Кампобельо	„ 5·20	Барсак	„ 6·50	Мартель & Ком.	зол. 32·00
Сиракуза червоне	„ 4·50	Сотерн	„ 6·80	Анжієр Фрер	„ 26·00

За фляшку 0·7 літри.

1—1

ГОРІВКИ і ЛІКЕРИ

Бачевського, Міколяша, Тарновського і Косецького **по найнижчих цінах.**

ЖИВЕЦЬКІ ПИВА

у фляшках „Здрій" 60 сот., „Мартен" 70 сот., **Портер зол. 1·—**

Оригінальні Вальці Ганца і мотори Дісля

комплетні млинські урядження, також всілякі машини входячі в круг рільничого і хемічного промислу — достачає

Машинова фабрика дотепер

Анґльо-Угорського Банку С. А. в Будапешті

Генеральне заступництво:

Львів, вул. Браєрівська ч. 5.

1275 **по найдешевших цінах і догідних услівях.** 1—2

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ

в Перемишлі вул. Коснюшка ч. 5.

а) Приймає і виплачує **ЩАДНИЧІ ВКЛАДКИ**, так в **золотих** як і в **твердій валюті**, щоденно з винятком неділь і українських свят. Платить від них 7 10% річно титулом відсотків. Вкладкові книжочки Української Щадниці мають **пупілярну обезпеку.** Вкладки можна складати в касі Товариства особисто або пересилати почт. чеками, переказами і грошевими листами.

б) Уділює **короткорочничених позичок** на догідних услівях. Всякі інформації і друки можна одержати в канцелярії інституції. Урядові години від 9—13

Експортова українська фірма „РОДОГАН" **Львів, вулиця Оссолінських 6.** поручає готову і з метра

Конфекцію - Вовну - Взуття

Убрання вже від зол. 45·—, вовна від зол. 5·—. 1256a 2-4

Ілюстр. цінник висилаємо даром.

ПАМЯТАЙТЕ, щоби закупити 92 21-48 **ЕОЛ МУТТЕВА** фарбку до білля в порошку, бо є о 100% дешевшою і ліпшою від всіх пуделкових паст і порошкових.

Х. ЕЙЛЬМУТТЕР

Бюро фабрики Львів, Словацького 26.

Вальоризація заставних листів
ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО,
СПІЛКИ АКЦ. У ЛЬВОВІ.

На основі конверзійного пляну, затвердженого Міністерством Скарбу, 4½% Заставні Листи Земельного Банку Гіпотечного, зістали звальоризовані й будуть перестемпльовані як слідує:

Листи заставні видані в коронах:

Емітовані перед 1. серпня 1914 р.: корон 10.000 на зол. 643·15, к. 2.000 на зол. 128·62, к. 1.000 на зол. 64·31, к. 200 на зол. 12·86, к. 100 на зол. 6·43.

Емітовані від 1. серпня 1914 до кінця 1918 р.: корон 10.000 на зол. 305·50, к. 2.000 на зол. 61·10, к. 1.000 на зол. 30·55, к. 200 на зол. 6·10, к. 100 на зол. 3·05.

Емітовані в 19·9 р.: корон 10.000 на зол. 43·64, к. 2.000 на зол. 8·72, к. 1.000 на зол. 4·36, к. 200 на 87 гр., к. 100 на 43 гр.

Листи заставні в марках на блянкетах коронових:

Емітовані в 1920 р.: марок 7.000 на зол. 7·12, мк. 1.400 на зол. 1·42, мк. 700 на 71 гр., мк. 140 на 14 гр., мк. 70 на 7 гр.

Емітовані в 1921 р.: марок 7.000 на зол. 1·—, мк. 1.400 на 20 гр., мк. 700 на 10 гр., мк. 140 на 2 гр., мк. 70 на 1 гр.

Купони від сконвертованих Заставних Листів з 1. січня 1926 і 1-го липня 1926 будуть виплачувані від 1. січня 1927, а купони з 1. січня і 1. липня 1927 в дни 1. липня 1927 почім Управа Банку видасть посідачам Листів заставних за тальони нові купонові аркуші. 1274 1—1

Для вигоди споживачів ведемо детайлічну продаж нашого найліпшого

ДЕСЕРОВОГО МАСЛА

у слідуючих власних складах:

Львів, Ринок 10., вул. Костюшка 3, Льва Сапіги 21.
Станиславів, вул. Собіського 28.
Стрий, вул. Шевченка 5.
Самбір, вул. Костюшка 11а.
Перемишль, Ринок 23.
Коломия, вул. Шевченка 25.

Таким чином даємо змогу Вельмишановним Відборцям купувати прямо у продуцента товар повновартісний, нефальшований, здоровий і відносно дешевий, за що ручить

Управа Краєвого Молочарського Союзу
1238 **„МАСЛОСОЮЗ" в Стрию.** 2—2

ОСОБА інтелігентна, середних літ, що розуміється на домашнім господарстві, пошукує посади як управителька домом. Листи до адміністрації під „Негайно". 1247 2—3

1 зол. 50 сот. коштує одна ложка, або вилки з хінського срібла у Мандля, Коперника 14. Проти кіна Коперник. 1681 б) 19—?

МАШИНИ

до виробу цементових дахівок, форми до бетонових рур, хвести, громозводи, залізні вікна і ріжні шлюсарські роботи виготовляє

Михайло Стефанівський, Львів, Вапстатова 10

(між вул. Кордецького і Рицерською).

Найпевніший середник

Проти ревматизму, гостця, мязневих корчів, нервобол:в і тим подібним недомаганням найліпшим натиранням є

ІХТІОМЕНТОЛЬ

Більш як 5.000 подяк і близько 200 атестів з лікарських сторін, клінік і шпиталів найліпше доказують про лічничу вартість цього натирання.

Іхтіоментоль можна набути у всіх аптиках у Польщі або прямо 936 12—40

в Лабораторії хем. аптики

М ра Симона Ейзельмача в Самбор ч. 130.

ГІГІЄНІЧНЕ ТОАЛЕТОВЕ МИЛО

і мило для дітей після найлучших звакордонних приписів

виробляє 1244 2—2

ОХРУЖНА АПТИКА

Михайла Терлецького

:: ЛЬВІВ-РИНОК ::

Набувати можна на складі у Львові, а також у всіх склепах Народної Торговлі по ціні 1·20 зол.

Центральний Кооперативний Банк „Краєвий Союз Кредитовий"

у Львові, Ринок ч. 10.

(Ч. телефону 433. Конто Почтової Щадниці ч. 143.467)

приймає вкладки ощадности в золотовій і чужій валюті та опроцентовує їх на 8 процент і вище. Резервові фонди має улюковані в каменниці при вул. 3-го Мая ч. 15 і реальности при вул. Корденького у Львові та в маєтности Черниця коло Бродів.

Центральний Кооперативний Банк „Краєвий Союз Кредитовий" видав своїм накладом ТВОРИ ІВАНА ФРАНКА: 1. „Панські жарти", 2. „Із днів журби", 3. [illegible]ro", 4. „Зів'яле листя", 5. „Борислав сміється", 6. „Великий шум". 7. „Як Юра Шикманюк бився Черемош" — до набуття в книгарні ім. Шевченка, Львів, Ринок 10.

Дім торговельно-промисловий **„ДОСТАВА"** кооператива відзначена медалями і хрестами заслуги на виставах в Римі, Карльсбаді, Одесі, Стрию і Коломиї,

Дирекція **у Львові, вул. Домініканська ч. 11, І. поверх**

Склади: **Львів, вул. Руська 20, — Перемишль, Ринок 23**

поручає всі церковні річи в найсолідніїшім виконанню і по найдешевших цінах, а саме: **ДЗВОНИ** з довголітною гарантією з найлучшого передвоєнного матеріялу, Фани, Фелони, Стихарі, Монстранції, Чаші, Кадильниці, Павуки, Церковні книги, Євангелія, Образи, **СВІТЛО** і Кадило та поручає своїх артистів малярів і різьбарів. За кождою потрібною річею вдавайтесь тільки до „Достави", бо тільки тут знайдете совісну обслугу а купуючи товар памятайте, що гроші не збогачують нікого, а ідуть на сироти і вдови по священиках і инші добродійні цілі.

Купуйте книжки! **Купуйте книжки!**

Одинока нагода доповнити свою бібліотеку ДОБРОЮ КНИЖКОЮ!

Повісти, оповідання, поезії.

Бенуа П.: Атлантида 3·—
„ „ Шлях Велитнів 4·—
Будзиновський В.: Волю бути козачкою 0·90
Васильченко С.: Талант 0·90
Вартовий: Клекоче дзвін 1·20
Вільшенко: Пригоди Цепки Скоропада 4·50
Винниченко: Записки Кирпатого 5·40
Вовчок: Твори 3 томи 33·75
Горобець: Дикий виноград 1·—
Грінченко Б.: Сонячний промінь 3·00
„ „ Оповідання 2,—
Гриневичева: Невборені 3·60
Готьє Г.: Панна де Мопен 2 томи 9·45
Дараган Ю.: Сагайдак 4·50
Доде А.: Сафо 2 томи 4·50
Дойль К.: Знак чотирьох 3·60
Зберс Г.: Адріян і Антіной 3 томи 11·25
Заєр Ю.: Легенди 2·50
Карманський: Між рідними в Південній Америці 3·50
Квітка Г.: Маруся 1·50
Квіст Г.: Маркіза О. 0·40
Кельферман Б.: Праведні душі 1·—
Квіт Ю.: Тремтіння душі 1·80
Короленко: Без языка 2·10
Коцюбинський: Для загального добра 0·90
„ Дорогою ціною 0·90
„ Коні вбивні 0·90
„ Лялечка, Посланок 0·90
„ На віру 1·80
„ Не контьор 1·20
„ По людському 0·90
„ Пятизлотник 0·90
„ Fata morgana 2·70
Лепкий Б.: Мотря 2 томи 19·80
„ „ Не вбивай 9·90
„ „ От так собі 1·50
„ „ Під тихий вечір 10·80
„ „ Слота 0·10
Лондон Дж.: Залізна пята 4.—
Маковей О.: Ярошенко 4·50
„ Кроване поле 1,—
Меріме П.: Кармен 3·00
Моласан Г.: Горда 1·60
„ „ Дика пані 1·50
„ „ Мент Оріоль 2 томи 5·40
„ „ На воді 2·70
Островський: Нові легенди Холмщини 1·50
Островський: Хрест о. Василя 2·50
Свидницький: Люборацькі 5·40
Павлюк: Життя 1·80
Позіцюк: Гуляйпільський батько 2 томи 4·—
„ Маніяками 2·—
„ Червоне марево 2·—
„ Распутін, червоний дух Росії 2·—
Сквирський: Блукання велитнів 1·20
Старицький: Облога Буші 1·80
Свербизус: Радник жениться 1·80
Стендаль: Абатесса ді Кастро 2·70
„ Ченчі 1·08
Стефаник: Дорога 2·50
„ Земля 3·—
„ Сяйво книжечка 0·50
Турянський: Боротьба за великість 1·50
Фльобер: Саламбо 2 томи 7·20
Франко І.: Борислав сміється 4·50
„ „ Великий шум 2·20
„ „ Захар Беркут 5·40
„ „ З вершин і низин 18·—
„ „ Іван Вишенський 1·—
„ „ Із днів журби 2·—
„ „ Зівяле листя 1·20
„ „ Мойсей 1·—
„ „ Основи суспільности 5·40
„ „ Панські жарти 2·20
„ „ Пісні і поезія 3·—
„ „ Semper tiro 2·—
„ „ Як Ю. Шимануюк брив Черемош 1·60
Хвильовий: Редактор Карк 0·30
Хомик: Всесильний доляр 2·70
Цурковський: Прозолоть світанку 1·—
„ Смолоскипи 2·—
„ В огні 0·80
Чубинський: Українські народні казки 2 томи 5·40
Чупринка Г.: Твори повне видання 18·90

Книжки для молодіжи.

Амічіс: Записки школяря 0·60
Бернет: Малий лорд 4.—
Будзиновський: Кров за кров 1·50
Бери Ю.: Зоря півдня 1·10
„ Шансельор 2·50
Вільшенко: Пригоди Чванківського 1·50
Гасенко: Ная з Джунглів 4·50
Гедін С.: Крізь пустині Азії 4 томи 2·—
Гнатюк: Баровський син в Америці 1·80
Гаєрштам: Вакації над морем 2·—
Женвре: Удинчик 1·—
Збіточник Гумфрі 0·80
Кіплінг: Брати Моутлі 2·70
„ В Джунглях 0·90
„ От так казки 2·70
Кольодій: Пригоди Пінокія 4·—
Лисецький: Мурашка, лебідь і пчола 0·30
„ Пусти мене 0·20
Лотоцький: Пригоди Лиса Микити 1·50
„ Малі герої 2·50
Мальо: Без родини 0·60
Міцар: Молодість славних людей 5·—
Нашим найменшим 20 казок по 0·17
Оповідання з життя звірят 0·80
Рубакін: Оповідання з життя звірів 4·—
Сервантес: Дон Кіхот з Манчі 2 томи 8·—
Соневицький: Пригоди Одиссея 0·90
Стівензон: Острів з закопаними скарбами 1·50
Томпсон: Мої знакомі 3·—
Федів: Син України 5·40
Франко: Абу — Касимові капці 1·50
„ Коваль Бассім 2·—
„ Коли ще звірі говорили 4 томи 4·40
„ Лис Микита 3·—
„ Пригоди Дон Кіхота 3·—
Чайковський: За сяду сонця 4·—

Образкові видання для дітей.

Бабуся Метелиця 0·90
Брат і сестра 0·90
Братчик і сестричка 1·80
Війна Грибів з жуками 1·80
Вовк і козенята 0·90
Гусійка 0·90
Гулівер 0·90
Дика рожечка 0·90
Дід та баба 0·90
Дикі звірі 1·80
Добрі приятелі 1·80
Домовики 0·90
Злидні 0·90
Івась і Гануся 0·90
Каліф бузько 0·90
Лисичка котик і півник 0·90
Лісовий цар Ох 1·62
Мати коза 0·90
Мізинчик 0·90
Олесь О.: Вовчення 1·08
„ Іменини 1·08
„ Поединок 1·08
„ Рак рибалка 1·08
„ Ялинка 1·08
Попелюшка 0·90
Про морського царя 1·35
Робінзон 0·90
Снігурочка 0·90
Хатка в лісі 1·08
Царенко і змій 1·80
Цар лев 1·80
Чарівний столик 0·90
Чуда техніки в житню дітий 1·80

Драматичні твори.

Артемовський: Запорожець за Дунаєм 1·00
Бела: Поцілунок Юди 2·00
Будзиновський: З живого медведя 1·50
Бернзон: Понад наші сили 0·90
„ Laboremus 1·00
Бобикевич: Настоящі 0·90
Борачок: Димитрій 0·50
„ Мобілізація 0·40
Басильченко: На перші гулі 0·60
Винниченко: Базар 2·70
„ Брехня 2·70
„ Натусь 2·70
Гавптман Г.: Візник Гешель 2·00
Гоголь: Одружіння 1·20
Грінченко: Ясні зорі 1·00
„ За батька 2·50
Григоріевич: Лихий день 0·60
„ Тато на заручинах 0·60
Гете: Фавст 1·80
Гуцков: Уріель Акоста 1·80
Ібзен: Будівничий Сольнес 1·20
„ Пер Гінт 1·80
Квітка Г.: Сватання на Гончарівці 1·00
Котляревський: Наталка Полтавка 1·00
Кропивницький: Дай серцеві волю 1·00
„ Невольник 0·90
„ По ревізії 1·00
„ Пошились в дурні 1·00
Костенко: Батраки 1·60
Курцеба: Свідки 0·50
Кухаренко: Чорноморці 1·20
Лопатинський: Параця 1·40
„ Пожар 0·20
Манько: Нещасне кохання 1·00
Мартинович: Мішане 1·00
„ Потерчук 1·50
„ Гріхи молодости 2·00
Мурський: Майстер Копитко 0·90
„ Засідання комітету 0·60
Старицький: За двома зайцями 2·00
„ Ніч під Івана Купала 2·00
Суходольський: Хмара 1·60
Тобілевич: Бурлака 1·80
„ Батькова казка 1·00
„ Безталанна 0·50
„ Житейське море 1·80
„ Наймички 1·00
„ Розумний і дурень 1·00
„ Суєта 2·70
„ Чумаки 1·60
„ Хазяїн 0·60
Тогобочний: Жидівка вихрестка 1·00
Українка Л.: Лісова пісня 1·20
„ Кассандра 1·80
„ Камінний Господар 1·80
„ Адвокат Мартін 0·90
„ Оргія 0·90
„ У пущі 2·00
Федькович: Довбуш 1·80
Франко Ів.: Украдене щастє 1·20
„ Учитель 1·60
Цегляпський: Шляхта ходачкова 0·70
Черкасенко: Казка старого млина 2·25
„ Про що тирса шелестіла 2·70
Шевченко: Назар Стодоля 1·00
Шатковський: Кума Марта 2·50
Яцук: Вихованець 1·20

Наукові книжки і підручники.

Антонович: Триста років українського театру 12·15
Аркас: Ілюстр. історія України 20·25
Богданов: Початковий курс політ. економ. 2·25
Бородаєвський: Історія кооперації 22·50
Бурен: Пластична хірургія 2·70
Винниченко: Поворот на Україну 1·35
Возняк М.: Шевченко і княжна Репніна 1·50
Галаган: Атомістично можкулярна теорія 12·15
Гармашов: Шкільна гігієна 7·20
Герасимович: Протиалькогольна боротьба 0·30
Гончаренко: Загальна гігієна 9·00
Горбачевський: Органічна хемія 40·50
Грушевський: Істор. української реліг. думки на Україні 5·00
Дністрянський: Загальна наука права і політики 24·30
Донцов: Націоналізм 5·00
Долинський: Жінка як мати 3·00
Енгельс: Фільос. політ. економія, соціялізам 5·00
Єфремов: Історія української літератури 2 томи 27·00
„ : Іван Н. Левицький 3·00
Збірник мат.-природ.-лікар. секції т. 25 5·00
Іваненко: Аналітична геометрія 31·50
Івасюк: Кубань. Економіч. нарис 6·75
Ігрем: Історія політичної економії 3·00
Копистянський: Скит Манявський 1·50
Кемпбель: Електричність 1·45
Крепецький: Українська мемуаристика 0·80
Кучабський: Большевизм і сучасне жид. 2·50
Левицький К.: Історія політ. думки Гал. України 15·00
Липинський: Листи до братів хліборобів 9·00
Лужницький: Адвентисти — суботники 1·20
Масарик: Добірні думки 21·60
Марке К.: До критики політ. екон. 2·5;
„ : Злодані фільософії 2·00
Модерне українське мистецтво 8·10
Мікольський: Замітки про сільське господар. 1·44
Огієнко: Історія українського друкарства 15·00
Паплічек: Коротка анатомія 6·75
Підкович: Охорона чести 2·50
Рашевський: Рафінація цукру 13·50
Рендик: Міцність матеріялів 27·00
Рудий: Підручник для орган. і ведення кооп. 3·00
Рудницький: Історія землезнання ч. І. 4·50
„ : Основи землезнання ч. І. 2·80
„ : „ „ ч. ІІ. 5·80
Русова: Теорія і практика дошкільних. 5·40
Старков: Загальна біольогія 9·00
Стернюк: Підручник книговодства 5·00
Січинський: Архітектура старокняжої доби 12·[illegible]
Уайт: Розвій поглядів на всесвіту 0·90
Чайковський: Альгебра повн. курс 57·60
Чикаленко: Спогади ІІІ. томи 8·00
Шульгин: Нариси з історії нової Европи 9·00
Шимоновнч: Історія політ. економії 3·00
Щербина: Статистика 13·50
Якименко: Практичний курс науки гарм. 9·00
Яновський: Сучасне лікування венер. хвороб 4·50
Ярема: Провідні ідеї Масарика 2·70

Музичні твори на Шевченківські Концерти.

Муж. хор.

Волошин: Чого мені важко а сирепа 0·50
Колесса: На музиці 0·60
Левицький: За байраком байрак 1·50
Лисенко: Іван Гус гурт. спів 0·60
Людкевич: Косар з форт. 1·80
„ Ой вигострю товариша 1·90
Степенко: Шевченкові, кантата до слів Малиць. 1·20
Тополиницький: Три шляхи 2·40
Ярославенко: Вечір 1·—

Жіночі хори.

Левицький: По вулиці вітер віє а capella 1·—
Левицький: Сон 0·50
Форостина: Причинна, хор русал. на 2 гурти 2·—

Мішані хори.

Безкоровайний: Полуботко з форт. 2·—
Вахнянин: Титар, муз. карт. на міш. хори 4·—
Вербицький: Заповіт, на 2 хора 2·40
Кишакевич: Все упованіє моє 2·50
„ Катерина 4·—
Левицький: Тече вода 0·80
Лисенко: Жалібний марш. в 27 рок. 1·80
„ З музики до Кобзаря Т. Шевченка 1·20
Людкевич: Кобзар, збірка 3·—
„ Чи ми ще зійдемося знову 1·—
Стеценко: Сон а capella 0·80
Тим О.: Заповіт а capella 0·40
Тополиницький: Хустина на хори міш. 3·—
Турула: Музика до слів Т. Шевченка, Збірка 1—2 18·—
Ярославенко: Над дніпровою сагою 1·50
„ На смерть Т. Шевченка 5·—
Ярославенко: Тече вода з під явора 1·—

Сольо співи.

Волошин: Ой главу я подиилюся 1·—
Лисенко: Гетьманн — Свято в Чигирині 2·20
Лисенко: Мені одинаково 1·20
„ Огні горять 0·45
„ Ой люлі, люлі моя дитино 0·45
„ Ой одна я, одна 0·45
„ Ой чого ти почорніло, зеленое поле 0·45
Лопатинський: На городі коло броду 2·—
Людкевич: За байраком байрак 1·—
Музика до Кобзаря, Збірка різних композиторів 13·50
Нижанковський: Мінувши літа молодії 1·20
Ярославенко: Якби мені намисто 3·—
„ Як я маю журитися 2·—

Літургічні пісні.

Аллуя, (Бортнянського, Смирнова, Сорокіна, Седляка) 1.25
Слава Єдинородний, (Покровського, Слонова і инш.) 1·25
Іже Херувими, Яко да царя, (Смирнова і инш.) 1·25
Святий Боже, Єдиці Христу Твоєму (Бичлаева і инш.) 1·25
Милость Мира, Свят Тебе поем (Фатєєва, Старорус і инш.) 2 зошити 2·50
Отче наш, (Арнольда, Дубенського, Жданова і инш.) 1·25
Достойно есть, (Жданова, Металлова, Львова і инш.) 1·25
Кишакевич: Служба Божа (жін. хор.) 3·—
„ Йорданські пісні (мішаний хор.) 2·50
Кишакевич: Вінчання, (міш. хор) 3·—
Ярославенко: Служба Божа (міш.хор) 10·—
„ „ (муж. хор) 5·—
Кошиць: Співи на Службі Божій 5·40
Бортнянський: Пісні до Божої Літургії 2·50

Ціни важні тільки до 31. січня 1927 р.

Порто числимо окремо. Висилаємо також за післяплатою.

Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченка, Львів, Ринок 10.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 7 (10.975). Львів, в'второк 11. січня 1927. Poczłowa opłata zryczałtowana ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 149.322. Адреса для телеґрам: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполудням. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Втоптаною стежкою.

Львів, 10. січня 1927.

Університетська справа, погребана на якийсь час, знову випринула на денне світло. На крилах варшавського вітру несуться вісти, що — мовляв — українці, очевидно в Празі, вкінці зрезигнували зі Львова — як осідку університету — і згодилися на Станиславів. Тими українцями, що як леви боролися за Львів, а вдоволилися Станиславовом, мають бути українські професори.

Вже у святочному числі нашого органу дозволили ми собі — на основі засягнених інформацій — висловити низку сумнівів щодо цих поквапних резигнацій, як і зазначити характер і тенденцію мнимого видвигання університетської справи польською стороною. Фактом є, що університетська справа в польських руках стала вже якимсь страшаком, страхопудом, дивоглядом, майже якоюсь апокаліптичною потворою. Ніде правди діти, але з моментом, коли та справа із варшавських закамарків виповзає на сторінки преси; коли її з усіх боків почнуть натягати всякі „відповідальні", а ще більше невідповідальні польські чинники; коли ту справу почне з питомим собі анальфабетизмом й ігноранцією роздягати польська преса, — то справді пяк збирає і моторошно робиться: чи не є це з польського боку свіжі тортури над тим болючим питанням, чи не є це новий, вже випробований спосіб для обдурювання публичної опінії світа?

Дотеперішні періпетії з університетською справою доказують, що свіже її видвигнення є продовженням досьогочасного тортурування, що робиться все можливе, щоби з одного боку здобути „толеранційні" лаври на міжнародній арені, а з другого боку так її заплутати, щоби вона на віки вічні не діждалася позитивної розвязки. Крім того університетська справа в руках її аранжерів служить засобом для розбивання українського громадянства, збуджування недовіря і натровлювання одних проти других.

Польська партія соціялістична була єдиною з польських партій, яка обстоювала Львів, як осідок українського університету. Очевидно, не було певних даних для того, щоби вірити в її щирість. Як тепер виявляється, був це тільки тактичний засіб, своєрідний демонстр.ухил для задокументування свого „соціялістичного" становища — pro foro externo. В тому напрямку просто чудес хоробрости доказував Т. Голувко, представник „лівої" опозиції в ППС. Але скоро тільки цей передовий подвижник „справедливого" замирення з „національними меншостями" прийшов до голосу, скоро тільки університетська справа найшлася в його руках, — негайно вступив він на втоптану стежку своїх попередників: Раталя, Поніковських, Грабських і т. и. Нехтування умандатованого українського представництва, пошуканка „контрагентів" для того „інтересу" поза краєм, крутня з осідком, вітер у пресі і т. п., — все це вказує, що Голувко з пепесівцями і „санаторами" є невідродним братом Грабського із вшехполяками. До тогож пепесівський комівояжер завзято промовчує, що саме скривається під фірмою: український університет в урядовому розумінні? Чи це має бути справжній, повний університет, чи кільканацять катедр фільософічного й правничого факультету?

Університетська справа втратила у нас свою первісну гостроту. Колись вона справді мала першорядне, головне, основне значіння, бо від її здійснення залежала санкція нашої національної зрілости. Одначе той момент давно проминув. Український нарід здобув санкцію своєї зрілости на полях битв, а в культурно науковій ділянці здобув її в численних установах високого шкільництва на Радянській Україні і за кордоном (Чехословаччина, Німеччина) із Всеукраїнською Академією Наук на чолі.

Поляки при своїй неграмотности і незорієнтованости думають, що університетська справа на західноукраїнських землях все ще має те саме, первісне значіння. І це настроює їх на тон шантажу у відношенні до університетської справи — в надії, що українці вдоволяться чимбудь і дебудь, щоби тільки осягнути хоч тінь якоїсь високої школи.

Зайвим було би в сотий раз повторювати відомі вже загально аргументи в університетській справі. Одначе всеж таки і всоте годиться зазначити, що на ніяку карикатуру університету українці ніколи не погодяться. Український університет мусить бути справжнім університетом, себ то мусить бути повним, з усіми факультетами, відповідно вивінуваний і обсаджений. А одною з основних умов справжности українського університету є його осідок у Львові.

Рата 1256 4-8 Тел. 15-70

Обув-Одіж-Сукно

поручає українська фірма

ЕҐУЛЯТОР, Львів, Ринок 48.

Ілюстрований цінник даром.

Господарське положення Німеччини в 1926-ому році.

Криза з кінцем 1925-ого року. — Конкурси, безробіття, пихий стан державних прибутків. — Заходи правительства коло санації господарчого життя. — Заслуги Німецького Державного Банку. — Раціоналізація господарства. — Фузії. — Нова господарча кон'юнктура. — Події на грошевім ринку. — Заграничня торговля.

(Від власного кореспондента.)

Берлін, 2. січня 1927.

Кінець 1925-ого й початок минулого року зазначився в Німеччині великою економічною кризою, що обхопила всі галузи господарського життя, але найбільше відбилася на промислі й торговлі, що найсильніше відчули недостачу відповідних кредитів, надмірне оподаткування, зменшення покупної сили в краю та, що найважніше, катастрофальний застій заграничного експорту внаслідок інфляційної конкуренції з боку Франції, Бельгії та Італії й штучної знижки англійського вугля при помочі державних допомог. Не зважаючи на всі заходи, кожний тиждень приносить погршення, що найяркіше виступало назверх незвичайним і сталим ростом безробітних і конкурсів, викликаючи між німецькою публикою не лише зрозумілий песимізм, але й панічне дожидання якоїсь страшної катастрофи.

Коли з кінцем листопада 1925-ого року число безробітних виносило і так уже 669.000, то з кінцем року воно зросло до 1,486.000, в січні 1926 р. до 2,000.000 й дійшло в половині лютого до 2,059.000, до чого треба ще дочислити кругло 2½ міліона частинно занятих безробітних, т. зв. „Kurzarbeiter-ia" (15. II—2,361.000). Таксамо стало зростало число банкруптв, конкурсів і виносило в квітні тільки 910, але в жовтні 1925 р. вже 1343, в листопаді 1797, в грудні 1960, а в січні 1926 р. навіть 2092 (з фірмами під урядовою контролею т. зв. гешефтсаввіхт аж 3645), обхоплюючи те ер уже не лише так звані інфляційні фірми, основані від 1919-ого року, що до осени 1925-ого року становили кругло 70 проц. усіх банкроцтв, але й деякі старі фірми та підприємства, що давали від листопада 1925-ого року вже 60 проц. усіх конкурсів.

Цей стан відбився зараз відємно на цілій державній господарці. Зменшилися державні приходи з податків, відчула це почта, а особливо залізниця. Оборотовий податок (Umsatz teuer), що приніс ще в жовтні 156½ міліона марок, обнизився в листопаді до 97 міліонів, у грудні до 83 міліонів, а в лютому 1926 року навіть до 70 міліонів марок. Податок від платень (т. зв. Lohnsteuer), що в половині 1925 р. давав що місяця около 150 міліонів марок, зменшувався теж помітно й виносив уже в жовтні 1925 р. 121, в листопаді 118, в грудні 115, в січні 1926 р. 106, в лютім 81, а в березні лише 78 міліонів марок. Комунікаційний податок спав до половини, з 30 міліонів (у літі 1925 р.) до 16 міліонів (у лютому 1926 р.), з чим у парі йшло стале зменшування з кожним місяцем запотребування товарових вагонів (у листопаді 3,200.000, у грудні 2,800.000).

Загалом приплив важніших податків зменшувався з місяця на місяць і це видно найкраще із отсього зіставлення:

Місяці квітень-червень 1925 р. дали 1,355 міліонів податку, місяці липень-вересень 1925 р. дали 1,218½ міліонів податку, місяці жовтень-грудень 1925 р. дали 1,209½ міліонів податку, місяці січень березень 1926 р. дали 1,050½ міліонів податку.

Таксамо стало обнижувався прихід з найважнішого для Німеччини податку особисто-доходового й виносив в останньому кварталі тільки 552 міліони марок проти 680½ міл. у першому чвертьріччу 1925/26 р.

З другого боку збільшилися значно непродуктивні видатки, особливо запомоги для безробітних, які досягали в лютому 1926 р. 120, а в березні майже 150 міліонів марок, забираючи державі щомісячно 40—50 міліонів марок.

Упала теж значно німецька продукція, в деяких галузях виробництва навіть на половину, зменшилася значно внутрішня торговля й закордонний вивіз, а рільництво опинилося в дуже скрутному положенні.

В лютому 1926 р. ця криза осягнула найвищу точку, хоч уже в першій половині січня були позна-

ки успокоєння й частинного оживлення. Спільним заходам правительства й керовничих господарських кол удалося заспокоїти загал, оживити грошевий ринок, пізнати промисл, торговлю та закордонний вивіз, а рівночасно зменшити безробіття й понизити ціни на найважніші вироби й засоби поживи.

Німецьке правительство перше приложило рук до санації економічного положення, знижуючи значно податки й впливаючи безпосередньо та через німецький банк на поліпшення грошевого ринку та стабілізацію німецької марки. Правительство знизило особисто-доходовий податок, дало значні облекшення в сплатах, знесло давні тяжкі проценти від проволок, обнизило оборотовий податок у жовтні 1925 року з 1½% на 1%, а в травні 1926 р. на 0·75%, знесло девізові обмеження, зменшило на половину дотеперішні біржеві провізії, оживлюючи через те рух на біржі, переміняло невідповідні постанови про надзір над слабими фірмами й подбало про кредитову допомогу та піддержку вивозу при помочі державних гарантій та обезпечення кредитів (напр. 300-міліоновий кредит для Союза радянських республик, заключення окремої умови для обезпечення експорту з Мінхенським реасекураційним товариством, Франконією й Франкфуртським загальним товариством обезпечень і т. д.). Правительство не забуло теж про хліборобство й потрафило завести ряд ощадностей в адміністрації, обертаючи заощадження та надвишки на нові публичні роботи, що вплинуло корисно на оживлення робочого ринку й зменшення безробітних.

Незвичайну й важну роботу взяв на себе Німецький державний банк, що потрапив спокійною й умілою рукою вплинути на поправу кон'юнктури, а зокрема на вдержання валюти й відповідний та корисний розділ грошей та кредитів. Німецькому державному банкові треба теж завдячувати приплив чужого гроша зза границі при рівночаснім спинюванні затягання менше потрібних заграничних кредитів на менше продуктивні цілі. Під впливом Нім. держ. банку й зручного фахового міністра д-ра Курціюса змінено теж дотеперішню фінансову державну господарку в напрямі реальнішого буджетування й зменшування надто великих і непродуктивних фінансових резерв.

Великі користи принесли дольше нові торговельні умови з цілою низкою держав (Еспанія, Данія, Португалія і и.) і навязання тісніших торговельних зносин зі Злученими Державами Північної Америки, що довели до звільнення великих грошевих сум із зафантованої власности німецьких горожан в Америці й незвичайного зросту перевозового руху.

Одначе не менше велику пайку заслуг у теперішній поправі господарчих відносин у Німеччині має сама німецька продукуюча й переполуюча

суспільність. Німецька індустрія не ждала на допомогу правительства, а зрозумівши положення й вимоги ситуації, сама забралася до санації, пристосовуючися до нових обставин. При помочі подрібних студій та напад — особливо важні з цього боку весняні зізди німецьких промисловців і торговельників — переведено на протязі року просто нечувану раціоналізацію господарства, зменшуючи продукційний апарат, спиняючи нерентовні підприємства й перетворюючи істнуючі відповідно до капіталу й зменшеного або зміненого запотребування та збуту, а що найважніше допроваджуючи, згідно з домаганнями заслуженого знавця господарства Зіменса на ввді продуцентів, до поважних фузій цілих великих галузей місцевого, а навіть закордонного промислу.

Подібні спроби раціоналізації перенесено і на сільське господарство. Міністр хліборобства Гасліндe, що чимало заслужився в справах хліборобських кредитів, заговорив уже про однотиповість хліборобської продукції (наприм. масла й сира) на зразок Данії й Голяндії, а Хліборобський Союз пропагує вже з успіхом гадку про пристосування предметів хліборобської продукції до запотребування й виплатности.

Такі самі прояви показалися в красвій та заграничній торговлі. Повстають нові закупочні спілки, нові концерни купців, нові центральні підприємства в роді берлінського Тіца, що викупив переважну частину всіх берлінських і і загально-німецьких магазинів продажі, нові однотипові магазини на зразок американських з одностайними цінами, впроваджуються нові способи реклями колєктивними засобами, а вкінці в пристосуванні до обставин організуються окремі концерни кредитуючих фірм для покупнів товарів на сплати.

Господарче життя Німеччини змінилося на протязі року недопізнання й скріпилося настільки, що вже знов зачинає грати поважну ролю у світовому господарстві, хоч усе ще стогне під тягарем наслідком версайського мира й його репарацій. Німеччина, перебуваючи таку велику господарчу кризу, всеж таки додержала всіх своїх зобовязань на основі Дозового договору й заплатила точно по 31. серпня минулого року 1,720 мілі-н'в марок (з цього 595 мілионів з доходів залізниць, 250 міл. з загального державного буджету, 250 міл. з комунікаційного податку й 125 міл. із процентів від промислових облігацій). Що більше, вступаючи 1. вересня м. р. в третій Дозовий рік, Німеччина ради дальших облекшень у сплачуванні згодилася заплатити в біжучому році на 300 мілионів більше, себто 1,520 м л. марок!

Німецька господарча кон-юнктура, хоч іще не блискуча й не в усім запевнена, показує взагалі незвичайно вдоволяючий й богато обіцюючий образ.

Число конкурсів і урядових контроль, що навіть перед війною в 1913 ому році виносило пересічно около 800 зійшло в жовтні м. р. навіть до 632. Число запротестованих векслів, що в січні 1926 ого виносило кругло 32.200, спало в жовтні м. р. на 4024 при рівночасним спадку запротестованої суми з 47,9 м'ліон'в на 5,2 міл. марок. Зменшилося також значно число безроб тних (з 2 м'ліонів до 1,300.000), хоч поступ на цьому полі ще найменший. Урівень цін не піднявся вгору, а навпаки понизився, спадаючи при готовиз виробах з 153,8 (в жовтні 1925) на 140,29 (в жовтні 1926), а при промислових сирівцях з 137,0 на 123,3.

Найбільша переміна наступила на грошевому ринку, що на протязі 1925 року визначався незвичайним браком капіталу й дуже високими процентами. Тепер ринок пересичений грішми, процентова стопа сильно понизилась, а короткоречинцеві позички можливі в кождій хвилі; тільки для довгоречинцевих позичок ще ринок утруднений та узалежнений від добрих гарантій. Збільшилися ощадности в шапницях (з 1·4 мілярда в жовтні 1925 на 2·7 мілярда в вересні м. р.), наплило богато чужого капіталу з довгоречинцевих заграничних, особливо американських, англійських і голяндських позичок (на протязі обидвох Дозових років разом 3 072·2 мілионів марок, з того 64 прц. з Америки, 15 прц. з Англії, 9 прц. з Голяндії і по 6 прц. зі Швайцарії й інших країв), а крім цього значні суми прибули з домашніх скриток. Німецькі банки, хоч обнизили дисконт до 5 прц., не могли завсіди всього капіталу заангажувати в краю й мусіли його часто льокувати за границею (напр. в Англії). З другого боку легкість гроша причинилася до незвичайного оживлення на біржі, де пересічний курс акцій на початку року піднявся з 75 8 прц. на 1327 прц. й уможливила випущення значного числа нових емісій акцій. Вистане згадати, що за 9 перших місяців 1926 року ульоковано на біржі 1026 мілионів марок нових акцій та 2.1761 м'ліон'в позичок, а крім цього за границею (в часі від 1. X. 1925 р. по 1. X. 1926 р.) 1.769 міл. марок позичок.

Це оживлення проявилося вкінці в заграничній торговлі, яка доходила до 1 мілярда марок місячного вивозу й від липня цього року ніколи не спадала нижче 800 мілионів марок. Одначе про це поговоримо докладніше в слідуючому листі.

З. Кузелл.

Жіночі модні матер'яли
Шовки, Полотна
Мужеськ' сукна
193 81—7
продає найдешевше
ФІРМА
РОМАН
ЗУБИК
Львів, Галицька 16.

Пам'ятайте: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Радянська Україна.

Як діялять вільні землі?

Харківські „Вісти" з 29. грудня приносять інформацію такого змісту:

Президія ВУЦВК-ту розглянула дня 28 грудня справу виділення землі для німецьких переселенців. В Пришибському та Молочанському районах на Мелітопільщині є біля 22 тисяч десятин вільної землі. Президія ВУЦВК-ту вирішила дати з того фонду 5.000 десятин селу Великий Токмак, де мешкають переважно українці. 1.600 десятин закріпити за духоборами, що переселюються сюди з Канади весною 1927 р., а решту землі вирішено виділити для німецьких переселенців. Через те, що в Пришибському та Молочанському районах живуть головно Німці — там утвориться компактна маса німецького населення, що полекшить, як кажуть „Вісти" — роботу в справі культурного та економічного його розвитку. — Ось таким чином українська земля попадає все як не у руки жидів, то в руки німців або аж канадійських духоборів, а то й інших спеціально спроваджуваних зпоза України елементів. Діється це тоді, коли українські селяне в пошуканці за землею вандрують аж на Сибір.

Організація виробництва йоду на Україні.

Народній комісаріят здоровля ухвалив про висилку наукової експедиції до Одеси, яка має прослідити дані, чи не вдалось би в Одесі заснувати фабрики йоду, що його виробляли б з морських рослин Чорного Моря. На утримання експедиції асигновано 10 тисяч карбованців.

Населення Харкова.

На основі цьогорічного перепису видно, що населення Харкова сильно зросло. Остаточні підрахунки подають загальну цифру 410.267 душ. З тогож перепису виходить, що Харків має 22.484 домоволодінь, а в 1923 р. мав їх лише 19,077. Те саме діється з помещканнями (квартирами). В 1923 р. було їх 61.115, а в 1926 р. є 69.934.

Представники України до буджетової комісії СРСР.

Президія ВУЦВК-ту рішила доповнити представництво УСРР. у Союзній буджетовій комісії такими особами: Кіркіж, Сербиченко, Буцевко, Затонський, Лісовик і Шліхтер.

МИКОЛА ГОЛУБЕЦЬ.

Ars una-species mille!

Між кооперацією й індивідуальністю в мистецтві.

Людям, які обдегчують собі орієнтацію в минулому й сучасному при допомозі варкантних дат, періодів, імен і т. п. „шуфлядок", можна би з повною сатисфакцією закомунікувати, що останнє десятиліття (1917—1927) поспачилося в нашому культурно-духовому житті неспокійно буйним, широким і задивляючо життєдатним рухом у діянню образотворчого (пластичного) мистецтва. В роках, в яких українська наука на силу тільки вдержалася на досьогочасному рівні — продукуючи перш за все компенді та підручники, в роках, в яких література а в першу чергу поезія, вибившись з колодок „просвітянської" традиції даремне шукала своєї форми і свого виразу на означення специфічних переживань нації, пластика, та сама, яка досі майже не виходила поза рамці домових, позасобовникових вправ, блиснула на українському небосклоні пишним сузіром першорядних й другорядних величин, „простягаєся безконечною молочною дорогою різнокастих мистецьких гуртів та угрупувань.

Для наглядности звернемо тут увагу на два дуже характеристичні явища. В 1917. р. повстали в Київі, начебто з нічого, і ніби без традиції — Українська Академія Мистецтв. Несподівано й нежадано найшлися для неї вчителі, поміж якими були такі величини, як геніяльний графік Ю. Нарбут, європейської міри маляр О. Мурашко, творець нового монументального малярства М. Бойчук, а далі брат з Кричевські, пейзажист Бурачек і цілий ряд інших, про яких відношення до мистецтва а головно до українського мистецтва, за малими виїмками, не було серед громадянства хочби й прибляного уявлення. Для загалу громадянства, виключаючи втаємничених, було не обявлене з першого ряду, одушевляючий результат — української революції в ній заломався не тільки старі форми суспільного життя але й зродились нові форми і шляхи для розвитку матеріяльної й духової культури. Зразуж таки довкола названих учителів найшлися учні, що теж для загалу несподівано зявилися не знати звідкіля, а чейже, скільки їх там не було, то в кождого був вже окремий шлях мистецької освіти і свій ідеал, своя мистецька релігія. Нині більшість з цих учнів це вже зайнячені мистці, з закріпленим мистецьким світоглядом і з замиленим кругом не тільки мистецьких інтересів але й зновуж таки учнів та консументів довкола себе. Це і є той мистецький рух, та атмосфера, що похожа на лявіну, яка все поривае на своєму шляху. Серед змінених умов суспільного життя й державного устрою, перемінилася не тільки назва Української Академії Мистецтв в Київі на „Художній Інститут", але змінилися в цій установі люди, вчителі і учні а разом з ними й їх мистецькі ідеали. Помимо тієї зовнішньо-формальної переміни, ми утворились із офіційного наказу, не можна не признати, що тут на грунті Київської мистецької школи, еволюціонувало само мистецтво — ширшало в досягненнях і різничкувалося в засобах. Згори кинуто клич — применшити мистецтва до вимогів життя і то своєрідно поняттого „пролетарського" життя тоді, коли в нутрі установи проходила криза, боротьба утворених чільними представниками школи гуртків, що мов релігійні секти в найкращій вірі й найщирших замірах поборювали себе і нищили взаємно. Бо хоч для незаангажованого в тій боротьбі загалу консументів мистецтва з давен давних вкорінилася віра в те, що „ars una — species mille" то несподівана простояла організація і вже не знає виглядів на те, щоб вона простояла шестий? Чи в нас вже мусить так бути, що ніякий почин не вдержиться поза момент соломяного вогню? А тимчасом усі ті наріжання і ломання рук під оглядом організації були тільки одним великим непорозумінням.

Люди, настроєні духом громадськости, визнання, спільности й кооперації, не знають й не почувають одного, що все те разом, хоч яке воно з суспільного боку миле й привабливе, є в житю мистецтва, яке не хоче бути ремісничою продукцією не тільки не мислиме, але просто вбійче. Бо коли створений умовами життя „Гурток" перевів провірку сил, коли їх запрезентував й довів до відома громадянства, то з того моменту роля його була покінченою, завдання вповні вичерпане. І нічого не помогли ідилічні відносини поміж членами мистецької організації, нічого не помогли демонстрації на тоди кооперації там, де кооперація, де спільнота шляхів є рівночасно смертю індивідуальностей, замиком самої творчости як такої. І тому розвиток кожної мистецької організації, коли вона не є організацією професій, треба вітати як заповідь формування цілого ряду нових, зновуж таки на коротку мету спонованих угрупувань, які силою природного закону дійдуть і мусять кінець кінців дійти до грані, від якої починаючи дальша співпраця є тільки даремною втратою сил і енергій.

Громадянство є консументом мистецтва і мистці є його творцями. Між одними і другими є ціла безодня різниці поміж пристрасною, фанатичною вірою в єдиноспасаємість індивідуального мистецького ідеалу, який мусить мати не менше індивідуальну форму виразу і реалізіа громадянства для якого істнує „ars una-species mille".

Сакраментальна „розвязка".

Як польська соціялістична молодь „розвязує" українську квестію.

„Розвязкою" української квестії постійно займається польська партія соціялістична. В теорії признає вона право самоозначення—на експорт для заграниці, а право автономії—на внутрішній ринок. Екстрактом тих дв х підвалин пепесівської політики є справа українського університету. Правду кажучи, ніхто так завзято і послідовно не обстоював Львів — як осідок будучого українського університету, як пепесівці, маючи певність, що соймова більшість не допустить до цього. А одночасно вони з повною посвятою голосували за законом з 31. липня 1924 р., що завів права української мови в суді, адміністрації, нотаріяті, на почті і залізниці та ліквідуючим українське всенародне шкільництво.

За „батьками" пішли й сини. Саме на днях (5. і 6. січня) відбувся у Львові зізд „Союза незалежної соціялістичної молоді" (студентської), на якому розглядано українську квестію. Відпов дний реферат виголосив студ. Сеплецький. На основі незадарного і замазаного змісту того реферату, поданого „Дзєнник-ом Людов-им", „розвязка" української квестії представляється ось так в освітленні молодих соціялістів:

„Референт засував низку економічних моментів з історії України, після чого вказав, що теперішні умови співжиття з Українцями на території Східної Галичини (в оригіналі — очевидно — „Малопольські Всходнєй") з кожним днем погіршуються, а єдиною розвязкою тієї актуальної квестії є справа негайної полагоди української квестії в Польщі. Бесідник ставить резолюції, що домагаються упорядкування польсько-українських відносин. Варшавська делегація ставить в українській справі горячо оплескуване внесення надання (sic!) українцям територіяльної автономії Сх. Галичини (sic!) та негайного заснування українського університету у Львові, як осередку культурного життя українців Сх. Галичини, протиставляючись усяким спробам творення того університету поза тим осередком".

Після того піднесено ентузіястичний оклик на честь вільної і незалежної соціялістичної України.

Як бачимо, польська соціялістична молодь невільничо ступає слідами своїх батьків, омотана звоями безпринципної пепесівської спекулятивности. Вона залюбки ставить чортові свічку, а Богові огарок. Право самоозначення втратило вже — очевидно — своє значіння з моментом здобуття Польщею незалежности. Але українську квестію треба якось розвязати, бо вона існує. І тому молоді пепесівці гукають Єдиною розвязкою української квестії є полагода українського питання в Польщі. Якжеж та полагода повинна відбутися, щоби наступила розвязка української квестії? Дуже просто: територіяльна автономія для Сх. Галичини (північно-західні українські землі не входять в рахубу) і український університет у Львові. Після ухвалення таких резолюцій можна піднести оклик на честь вільної і незалежної соціялістичної України і — „розвязка" довершена згідно з тим, quod erat demonstrandum.

Грізні події на Далекому Сході.

Найновіші події в Китаю починають непокоїти весь світ. Китайський націоналізм не погорджує ніякими засобами боротьби з чужинцями. Історія ненависти звернене в першій мірі проти англійців, а далі проти японців та французів. На шовіністичних інстинктах китайців ґрають незвичайно вміло більшовики та використовують китайських націоналістів як знаряддя в своїй боротьбі проти Англії. Телеграми останніх днів принесли алярмуючі вісті, що у великій пристані Ганкоу китайські націонал сти заатакували англійську дільницю поставили ультимативне домагання, щоби всі англійці негайно покинули місто та передали китайцям усі концесії, які держали в своїй управі, а крім того, щоби англійський консуль негайно опустив місто.

Домагання ті підтримували китайці такими переконуючими аргументами, що англійську дільницю взяли в оборону китайські війська. Під прикриттям китайських військових відділів антианглійське населення атакувалося на кораблі та вигнало з них з криками до Шанґаю, англійський консулят є теж під охороною китайських військ. На ньому не повіває вже англійський прапор, а консуль скривається в будинку. Такі самі вісті наспіли з Кін-Нінґ. Англія вислала до Китаю воєнну фльоту, зложену з 9 кораблів.

Відень, 9. січня 1927.

Часописи повідомляють, що положення в Шанґаю поважне. Чужинці вижидають спільної акції великих держав. „Юнайтед Прес" повідомляє зі Шанґаю, що ген. англійський консуль заключив із кантонським міністром закордонних справ умову, на основі якої китайські війська мають забрати з англійської концесії.

Париж, 9. січня 1927.

„Шікаго Трібюн" повідомляє, що до Ганкоу приїхало 5 американських панцирників.

Димісія м'ін. Бартеля.

Д-р Добрудький міністром освіти.

Варшава, 9. січня 1927.

Президент Річпосполитої підписав дня 9. січня два нові декрети: 1) до д-ра Каз. Бартеля, міністра освіти і керівника міністерства віроісповідань релігійних і публичної освіти, яким звільнює його з порученого йому ур. ництва міністерства віроісповідань релігійних і публичної освіти; 2) до сенатора д-ра Густава Добрудького, яким іменує його міністром віроісповідань і освіти.

Проф. Бартель повертається дальше в уряді в характері віцепрем'єра.

Д-р Добрудький, вибраний сенатором з листи „Пяста" зі станиславівського воєвідства, перейшов опісля до „Визволення", а тепер належить у сенаті до Клюбу Праці. З фаху Добрудький є лікарем і директором окружного шпиталю в Станиславові.

Найближче зас дання сойму.

З причини Різдвяних Свят гр.-кат. і православного обряду в нарадах соймових комісій зарядженo перерву до 11. ц. м. Перше пленарне поферія'ьне засідання сойму має відбутися між 20—25 січня ц. р.

Стріча Черчіля з Мусолінієм.

Лондон, 9. січня 1927.

„Екоченж Телеграф" повідомляє, що Черчіль спіткається 15. січня з Мусолінієм у Женеві або Римі. В конференції візьме участь і італійський міністр скарбу Вольпі.

Спроба збройного перевороту на Мадярщині.

Будапешт 9. січня 1927.

Члени партії радикальних соціялістів домагалися на таємних зборах, щоби партія на силу перекрила зміну державного устрою на Мадярщині. Поліція, що віддавна слідкує акцію тої партії, вчинила на збори і арештувала богато учасників.

Повстання в Альбанії.

Белгород, 9. січня 1927.

Північна Альбанія стала знову театром повстання. За зброю вхопили магомеданські племена.

Війна злучених Держав із Мексиком?

Лондон 9. січня 1927.

З Нью Йорку повідомляють, що війна Злучених Держав із Мексиком починає бути правдоподібною. Президент Мексику Кадлес заявив, що рішився оголосити декрет, на основі якого сконфіскується американські нафтові концесії. У відповіді на те амбасадор Злучених Держав у Мексику заявив, що конфіскату нафтових концесій у Мексику уряд Злучених Держав уважатиме причиною до війни.

Американська фльо а відплила до Н.-арагуї.

Лондон, 9. січня 1927.

Злучені Держави вислали на води Нікарагуї воєнну фльоту з 15 воєнних кораблів. Командант фльоти Літімер держав із Вашінґтону приказ не допустити довозу зброї до Ніґарагуа з Мексіку. Літімерові позволено також висісти на території Нікарагуа.

Ухвали ревельської конференції.

Берлин, 9. січня 1927.

Часописи приносять вістку, що ревельська конференція міністрів закорд. справ Латвії, Естонії і Фінляндії ухвалила відновити переговори з більшовиками в справі гарантійного пакту. Поставлено як умовину, що такий пакт не міг би містити постанов, суперечних із принципами Ліги Націй. Конференція в Ревелі (Талінї) постановила одночасно зверхати до створення скандинавсько-балтійського блоку держав для спільної оборони своїх справ у ра ді Ліги Націй.

Безробіття в Англії.

Лондон, 9. січня 1927.

Урядові вказки подають, що тепер є в Англії 1,351.000 безробітних, себто 51.021 осіб більше, як у минулому тижні.

Кольбан у Катовицях.

Женева, 9. січня 927.

Вчора відїхав до Катовиць шеф секції нац. менш. стей при Лізі Націй Кольбан, щоби зайнятися з положенням німецького шкільництва на польськім Гор. Шлеську.

Відгуки дня.

„Уконченвший арґонавт".

Переймаю лист:

„Високоповажаний Пане Добродію.

З многих сторін зачував я, а спеціяльно від моєї цьоці п. Гілевичевої (вул. Руська ч. 18), про донечку Вп. панни Марійки. Мимо того, що передовсім повинна грати ролю тут симпатія, я, хоч незнакомий, осмілююсь просити о руку панни Марійки. Я єсьм кандидатом до женячки, укінченим богословом і прошу о позволенє прибути до вашого дому. Наперед одначе подам свої домагания, бо хоч повинна грати ролю тут симпатія, не хочу робити заводу ні собі, ні другій особі.

1 Утримания до ординації і по ній найменше 6 місяців.

2) Гроші на удержанє в семинари підчас ординації і инші видатки.

3) Поміч на першій посаді.

4) 1'00 зол. на убір перед шлюбом.

Я знаю, що передовсім повинна грати ролю тут симпатія і тому я радо запізнаваю себе особисто. Коли пан Добродій годяться, то прошу прислати 10 зол. на дорогу.

Адреса:

Іван Мезевич,
укінчений богослов
в Крутивертах
почта Качіпинци.

Поздоровленя і поклін для Вп. Пана Добродія, Вп. п. Марійки і цілої родини.

І. Мезевич".

Стільки лист, що лежить передо мною. Властиво не треба до нього нічого вже додавати. Сам за себе і про себе говорить стільки гарного, розумного і „вонтонного", що зайві йому всякі коментарі. Але моя вроджена балакучість не дає мені замовчати.

Скільки сентименту в того укончавшого молодця! „Повинна грати ролю передовсім симпатія"... Як гарно сказано! Здається, ніодин з колишніх богословів не втяв би так.

А яка вирозумілість для инших відносин!

„Про донечку Вп. панни Марійки"...

Значить, знає, що панна Марійка доховалася вже донечки, а він не тільки не відбирає їй дівочого титулу, а ще й „о руку" просить. Хто зна, може хоче бідолашку охоронити від неслави? В такому разі „укончавший" кандидат до женячки, крім вирозумілости, має ще й велику дозу милосердя.

Наконець про домагання... Хтось міг би закинути авторові матримоніяльного листу, що він — матеріяліст зі шкірою носорога... Це булаб велика кривда для ідеально думаючого петента. Адже всі „домагання" є на те, щоб заповнити хіба і щастя подрузі життя. Нема в тім нічого матеріялістичного ані оповного світським духом...

Перед мною лист, а мені пригадуються з оповідань і переказів давні часи, часи наших батьків.

Чи були тоді такі укончавші арґонавти?!..

А як і траплявся який, що робота на міг перед шлюбом узути, то стилїста такого вавелво тоді не було.

Галактіон Чінка.

Великий злом у Львові.

Дня 6. січня доконано сміливого злому в самім серединї Львова. Злодії розбили касу фірми фабрики полотна братів Чечовичка в Андріхові, що є при вул. Третього Мая ч. 8. В рідних убіжищах є тут магазини полотна і сукна. Згаданого дня з огляду на свято трьох королів не відіслано з каси грошей, а вплинуло їх за один день 8.408 долярів і 20 тисяч золотих. Підмінники мусіли бути добре обзнайомлені з відносинами в касі фірми і мусіли знати, що гроші лишилися того дня в касі. Заки взялися розбивати касу, вистелили цілий льокаль сукном, якого в фабриці є подостатком, щоби не було чути, як розбиватимуть касу. Забрали всі гроші, а саме 8.408 дол. і 20.000 золотих, полишили менше вартісні книжечки і папери, які може зреалізувати лише власник. Тепер мокрими ганчірками позамивали сліди рук із каси, щоби не можна було поробити дактилоскопійні знимки. Злом завважено щойно на другий день коли функціонарі бюра прийшли до служби. Повідомлена поліція перевела слідство, яке покищо не дало ніякого позитивного висліду.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі пихолиття!

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Вчорашнє святочне число нашого часопису сконфісковано за два місця у вступній статті „З вечірньою зорею" і за одно місце у статті „Двоїчна зоря". Є це 2 конфіскати на початку цього року.

— **„Славянський обряд".** Польська преса вряди годи дивується, що чужина зовсім не орієнтується у польських відносинах. Прошу послухати такої телеграми повторені дослівно польськими часописами. „Дньа 5. січня. Тутешня епископська курія одержала повідомлення, що в найближчім часі 11 православних парохій у волковиському повіті перейде на славянський обряд".

— **Темна „урядова" хроніка.** Бувший голова слідчого уряду у Варшаві, Людвик Куратовський, який у звязку з ржавими зловживаннями втік на чужину, вернувся тепер добровільно і піддається судові. За 2.000 зол. кавції він ходить свобідно і жде суду. — Найвищча державна контроля у Варшаві почала слідство в справі зловживань у тютюновім монополю і стверднла вже, що посередникові Луксові потурали як неофіціяльному посередникові з боку югославського. — Скарбова влада у Бельську викрила свіжо величезні податкові зловживання у фабриці горілок і ліверів, біля Бельська.

— **Трупи.** У селі Зашків, біля Львова, найшли при дорозі трупа молодого парубка Затичку, висланого з маєтка для купна збіжа. Є підозріння, що його вбили з мотивом грабунку купленого ним збіжа. — На львівській залізниці поїзд переїхав на смерть служачого Одинця, який у пінсонним стані хотів перейти через шлях. В Устриках Долішніх робітниця собі голову до крови і стара жінка бідняк. — У селі Телесниці 14-літня дівчина Павелчак найшла пальник ручної гранати, яка вибухла і вбила її. — При накладуванні електричних дротів згинув в Устриках під перевернутим стовпом робітник Вішас.

— **Батько вбиває сина-зволїя.** У селі Гаях біля Стрия трапилась цими днями зворушуюча сільська трагедія. Господар Іван Михайлишин продав на торзі корову за 320 зол. Вертаючи до хати, повернув по дорозі до свого брата Василя і радився в нього, що має зробити з цими грішми. Син Василя, Михайло, був при цій розмові, а коли вуйко Іван збирався відходити, заявив охоту провести його кусень дороги через ліс. У лісі молодий парубок Михайло вийняв револьвер і погрозив вуйкові, що коли не відасть йому грошей, то негайно його вб'є. Іван Михайлишин перестрашений віддав гроші, ще й мусів присягнути, що не видасть свого підприємчивого сестінка. На другий день уранці його рідний брат, Василь відвідав його, з просьбою: позичити йому 50 зол. Іван не мав. Брат не вірив. Коли цей не розумів, де він міг подіти гроші, Іван сказав правду. Тоді Василь вернувшись до хати, розбив сокирою скриньку свого сина, а найшовши там гроші брата, ждав на сина, а коли цей прийшов до хати, зарубав його сокирою. Після цього сам передав себе в руки поліції. Ся велика родинна трагедія є доказом, як сильно в нашім народі закорінене почуття чесности. Батько не міг перенести ганьби, яку стягнув на його голову син таким учинком.

— **Літературна чужинна хроніка.** М. Горький приготовляє нову повість з жовтневої революції (більшовицького перевороту). Радянська преса висловила думку, що ця повість буде так само слаба, як його остання драма, тому що він живе у чужинній середовищі. Одночасно Горький друкує свої спомини в міжнародній журналї „Европа" виданім в Італії франц. мовою „На шляху мого життя". — Відомий французький драматург Жіль Ромен, що написав недавно „Диктатора" виставив нову пєсу „Жан Ле Мофранк", якого героєм є анархіст. — Сенсацією політичної літератури будуть спомини лорда Абервона, бувш. англійського посла в Берліні, який напише історію німецько-французько-англійських взаємин з останньої доби своєї дипльоматичної праці. — Французьке товариство письменників розклало 5 порічних нагород з різних фондів і заповітів. Одну дістав Моріс Бобур (Beaubourg) за всю літературну діяльність. Нагороду „Бальзака" дістав поет Фаґіс, деннпар Гельсі, Ені, Морієр і Ляду. Нагороду „прев. росе" признано Бартелємі, притиков і „Мержор де Франс"; нагороду „Шашар" одержали два инш.: Ляфаж і Лефевр Шоріяну нагороду „письменників" дістав відомий дуже оригінальний письменник Андре Сюарес, який не приняв її, мотивуючи це тим, що не одержавши ніякої нагороди за дотеперішню довголітню працю, рішив не приймати ніяких, тому, що вони сильно... спізнені.

— **Кінохіть весела хроніка.** З „Комсомольської Правди" ч. 295 довідуємось таку історію: Голова юнсекції секції молодости при центральному клюбі міста Казань склав, видрукував і поширив між молодою анкету, в якій находимо між іншим таке питання: Чи можна пудруватись і малюватись, а коли ти не пудруєшся, то чому? Чому шиєш сукні з розрізом, спеціяльно на те, щоби видно було мережки твого біля? Чому і для якої цілі стараєшся показувати своє тіло, свою бадьорість і т. д? Як ти дивишся на самовбивство (коли хоче тебе зрадити улюблена дівчина або хлопець, — коли тебе виключать з партії, комсомолу або воєн-

дять у вязницю)? Чи лесписк „по матіршині" (коли?) з осінькома мущинами мала ти зносини? Чи спас ти кого й защо? Як дивишся на справу, коли перина перша тобі освідчиться? Як дивишся на зізнання подругу? Чи шкідлива полова стриманість? Чому дівчина не купує білетів для хлопців до театру і до кіна?" Каїнська комуністична молодь може запевнити неодну університетську катедру, коли вміє відповідати на такі питання!

— **Новий спосіб фальшування грошей.** Паризька поліція арештувала банду ошуканців складену з трьох Голландців і трьох Поляків, які винайшли новий спосіб дурити людей. Мешкали вони в отім готелі, де приладили деякі апарати, машини, флякони з рідиною підозрілою. Вони звертались до рижих темних промисловців і пропонували їм фабрикувати фальшиві гроші; на це брали вони від спільників правдиві банкноти, потрібні їм для підробки. Ці гроші від клієнта клали в окрему скриньку, через яку пускали електричну течію. Тоді нараз вибухав огонь і банкноти горіли. Ошуканці просили вибачення за таке нещастя, а клієнти, рік зна, не звертались з жалобою до поліції. У скриньці, що згадала чужі гроші, було подвійне дно. Ошуканці їздили з цим винаходом по всій Європі і довго могли свій модерний інтерес.

— **Світова хроніка.** Кілька днів тому помер у Відні маляр Людвіг Кох у 60 р. життя, відомий своїми військовими та спортовими образами. Підчас війни їздив він і по Галичині, малюючи жорстокости воєнного життя і лишивши по собі величезний альбом воєнних нарисів. — Так зв. еспанська гонпа ширяться також у Франції та Швайцарії. В окрузі Монпеліє вмерло на неї 93 осіб. — Протиклерикальний рух у Мексику сильно зростає; у місті Леон арештували 11 католиків за революційну діяльність, а кілька з них засудили на смерть доразовим судом. — В Атенах почався суд над буцим диктатором Пангальосом, який відповідатиме за бунт, грабіж державного добра й убийства. — Папа Пій XI. в офіціяльнім листі до кольонського архиепископа кард. Шульта осуджує сучасну жіночу моду. — В Америці в місті Мінъмінтон голова індійського племени Оїбвеїв, Віяймаан, 40-літній мущина оженився з поетесою Ротбінс, яка має вже... 70 літ! — Анунціо переслав з нагоди Нового Року Муссолінієму таку патинську телеграму: „1927 рік чудес. Живи, будь здоровий і переможи!" — У Берліні помер хеміх і професор Леопольд Шпітель у 62 р. життя. Він займався головно органічною хемією і фармакольогією. — У Льос Анджельос, у готелі, де мешкав боксер Демпсей, якісь його „приятелі" покладли в кальорифер динаміт і пляшку з бензиною з наміру позбутись суперників. Грубник випадково відкрив цей плян.

— **До бурсаків новосандецької бурси!** Щоби вшанувати память Радника бл. п. Василя Яворського, проситься всіх колишніх бурсаків і його приятелів та знакомих подати свої адреси до Гол. Т-ва „Просвіта" у Львові, Ринок ч.10. За ініціятора: Григорій Сембрат, бурсак.

З судової салі.

Розправа 151.

Розправа з 21. XII. 1926.

Того дня весь час розправи заняла промова оборонця д-ра Шухевича. Заміта була в оборонця старанна підготовка і велика фахова ерудиція. Промова була основана в значній части на новійших досягненнях визначних теоретиків права, тому перша частина промови мала, можна сказати, характер науковий. Вага промови оборонця виявлялася напруженою увагою всіх присутніх на салі і високим підйомом духа клієнтів зокрема.

Зміст промови приблизно такий: Починаючи від найдавнішої минувшини, завсіди, хто кого обвинувачував то мусів свої твердження піддержати твердими, незбитими доказами. Аж на цій розправі зайшов перший випадок, що прокуратор задля недостачі конкретних доказів пропонував судові дофантазувати собі вину підсудних і вимірити їм відповідну кару. Той сам прокуратор поділив свідків на дві категорії, на свідків доказових і оборони: одні мали говорити саму правду, другі навпаки. Цього поділу не можна прияти тому, що перед судом кожний свідок має однакову вартість. Оборонець ділить свідків на категорії, залежно від того, в якій матерії вони зізнавали. Особливо з великою резервою треба ставитись до зізнань функціонарів поліції. Кожний такий функціонар, коли свідчив перед судом, переважно розпочинав свої зізнання так: Тоді а тоді делеговано мене в Луцьк чи зі Львова для обсервації комуністично-диверсійної організації і т. д. Кожний функціонар, коли приходив до якоїсь місцевости, вже був згори упереджений, що там мусить бути комуністична організація і він клав собі за точку амбіції таку організацію викрити. Прибувючи з Луцька чи зі Львова, функціонар не знав місцевих обставин і тому мусів підшукати собі конфіданта. Коли попадав на такого конфіданта, як Костюк або Кобзур, то фабрикація різних сходин, присяг іт.п. йшла дуже скоро. Функціонар поліції на брехливих відомостях конфіданта будував колосальну будівлю, що не мала в собі нічого з правди. Також через велику предметову вартість, що не чужа всім людям, функціонарі поліції дають дуже часто тенденційні зізнання, прим. перекручення змісту листу обв. Степанюка і Хомина. Ця тенденційність є результатом упередження і віри у вину обвинуваченого. Один з найважніших свідків, аспірант Заремба, зізнав, що 4. IV. 1925 р. переслухав 27 осіб в часі від 6—8 годин. Це зізнання видається неправдивим тому, що при перших поліційних допитах абсолютно не можна було переслухати такого великого числа людей і видобути від них такі широкі зізнання і в таких важних справах. Крім того зізнання Заремби починались мовити від тих самих речень, що в акті обвинувачення, а того можна догадатися, що свідок перед зізнанням ареконструював свої зізнання на основі акту обвинувачення. Майже всі функціонарі як свідки виповідали свої кільометрові зізнання без заїкнення, наче „Отче наш", хоч зізнавали про події впереді кількох літ, вичисляли богато дат, імен людей, місцевостей іт.д. Така феноменальна память навіть у високо-інтелігентної людини є виключена. Чому такі інтелігентні свідки, як надком. Мітлінер та Іваків у своїх порівнюючи коротких зізнаннях їкались і говорили дуже поволи? Чи не тому, що хотіли сказати правду?

Найважнішим доказовим середником є признайня обвинуваченого, але само признання доказом не є. Підпрокуратор зазначив, що в перших днях ліквідації арештовані признавались до своїх проступків під впливом вражіння заскочення, описав, коли роздумались, то відкликували свої зізнання. Цей погляд, на думку оборонця, зовсім противний поглядам найбільших знавців кримінальної психольогії. Першим психольогічним актом в обвинуваченого є відруховий обов оборони і він за всяку ціну старається не признатись до злочину. Щойно по довшій розвалі в арештованого появляються опортуністичні нахили і він признається. Признання це є обов психічної депресії в обвинуваченого і чим пізніше признання, тим воно вродостойніше, бо обвинувачений прийшов до переконання, що треба признатися, не маючи іншого виходу з даної ситуації. В даній процесі призналося до вини 71 обвинувачених; таке масове признання не має дотепер ніде приміру. То не є признання, лише ложне самообвинувачення. Бо дійсно неправдоподібним видається, щоби люди, які присягали на вірність організації і на збереження конспірації, які таїлися між собою — при допитах все виповіли поліції. Обвинувачені заявили, що признавлися під впливом фізичного терору. Дивним видається факт, що коли була така горячка до признавання, то чому не признавлися ті обвинувачені, що складали свої зізнання в суді?

Терорізованих можна поділити на 4 групи: 1) ті, яких било при допитах, 2) ті, що бачили биття, 3) ті, що бачили сліди побоїв, 4) ті, що почули про побої.

Оборонець ставив питання в часі переслухання свідка-лікаря, чи відомо свідкові, що селяни, як говорять про побої, то мають нахил до гіперболізування; підпрокуратор підчеркнув цей момент у своїй промові і сказав що оборонець тим питанням, поставленим лікареві, хотів виправдати пересадність у зізнаннях обвинувачених про побої при допитах. Оборонець заявляє, що всі люди мають нахил до гіперболізування, не вільний від нього і прокуратор, що згадуючи про покусання псом обв. Кльоца, робив з того пса вже „дикого і скаженого"; а коли згадував про стискання пальців сталевими плитами, то кров уже „лилась цюрком", а не виступала лише під ніктями, як зізнавав обвинувачений.

Знавець методи комунізму зізнав, що в серпні 1925 р. ком. партія видала обіжник до політичних вязнів, щоб вони відкликували свої зізнання, зложені на поліції, як вимушені, і писали до апеляційної прокуратури зажалення на побиття поліцією. Відкликання зізнань обвинувачених відбулося скорше, як появився цей обіжник і тому між одним і другим нема ніякого звязку. Слідчий судця провадив слідство в льокалі поліції і, як зізнав поручник Пільчинський, бував в часі переслухання обвинуваченних присутні також функціонарі поліції і тому не всі обвинувачені були свідомі, що є допитувані слідчим суддею. В Галичині таких випадків нема, щоби слідчий судця переводив слідство в тих убікаціях, де перебуває поліція. Той самий свідок Пільчинський зізнав, що дуже мале число обвинувачених признавалося, навпаки — більшість виявляла велику впертість. Надзвичайна згідність зізнань обвинувачених видається неправдоподібною. Зізнання цілих груп обвинувачених є буквально ідентичні. Приміром: обвинувач. А. зізнає, що до організації належав В., С., Д., Е., й ин. Обв. В. признає А., С., Д., Е. й ин. Інші зізнають так само. Ніхто з них не подає ані одного з тих „інших". Такі зізнання обвинувачених видаються дуже підозрілого походження. На зізнання обвинуваченних треба дивитися дуже критично, бо вони в значній части є ложним самообвинуваченням, як результат терору, і тому між зізнаннями свідків оборони і зізнаннями підсудних заходить велика суперечність. Про склади амуніції не могло бути мови, бо виключеним є, щоб можна перевезти через кордон вагон амуніції, як це зізнавав обв. Травнер.

Вкінці оборонець заявляє, що суд не повинен переймати концепції що до дальної справи від прокуратури і поліції, але занятн становище, продиктоване доказовим матеріялом, що дійсно має вартість, бо в противнім випадку не треба би суду взагалі. В дальшій своїй промові оборонець викazував безосновність закидів прокуратури щодо своїх клієнтів, усіх разом і кожного зокрема.

Господарське залізне приладдя — ковальське й стельмашське знарядля — залізо — цяжки — кухонне начиння — сепаратори „Діяболо"

поручає П. Т. КООПЕРАТИВАМ та сільсько-господарським крамницям одинока гуртівня заліза та начиння

„МАРТУЛЮС" Львів, Трибунальська 1. Ціни фабричні. Догідні услівя кредиту.

Оферти на бажання.

1295 1—1

Бібліографія.

ЖУРНАЛИ:

„ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВИЙ ВІСТНИК", книжка 1, за січень 19 7. Річник XXVI. Зміст: Юрій Липа: Поєдинок; А. де Мюссе: Венеція; Арсен Кара: Сарказм; Наталя Королева: Сарацинка (докінчення буде); Ол. Стефанович: Гетсіманія; Арк. Животко: Визвольний рух на Подонню; Габріель Брюне: Верігари, діокизійський поет; О. В.: Смерть крівавого премієра; Д. Донцов: 1927; Гі де Мопасан: Прагнення; д-р Е. Лукасевич: Прага. — Подєбради. — Бібліографія. — Нові книжки.

„СВІТ", ілюстрований двотижневий журнал. Ч. 1, 15. січня 1927. Зміст: З Новим роком. — В. Сосюра: Фрагмент. — І. Яремський: У різдвяний вечір. — Д-р О.: Мистецька виставка у Львові. Письменники і їх заробітки. — З життя українських товариств. — Марко Черемшина: Під осінь. Тайна сопля. — Звірята й температура. — Мих. Рудницький: З усіх закутень. — Дивний остров. — Едгар По й забобони. — Микола Корнішко: Мистецтво у доісторичної людини. — Летун царя Івана Грозного. — Гробниця парів. — В. Дорошенко: Олександер Барвінський. — М. Рудницький: Правду кажучи... — Памяти А. Осиповичевої. — Д. К.: Відгук. — Іван Єрембург: Нейзовірні історії. — Веселий куток. — Ілюстрації: О. Кульчицька: Зима. — В. Сосюра. — П. Холодний: Слово о полку Ігоря. — Я. Музикова: Мозаїка. — П. Холодний. — Різьбар А. Коверко. — Р. Лісовський: Гуцул. — Нова управа Т-ва письменників і журналістів. — Свято в честь Василя Стефаника. — Члени англійської Незалежної Партії Праці у Львові. — Д-р Іван Стефанович на смертній постелі. — З судової салі в Чортикові: Вбийство д-ра Маргулеса. — Р. Лісовський: Акварель. — Банкурист Кость Мисевич. — Зразки рисунків доісторичної людини. — Р. Лісовський: Акварель. — Ол. Барвінський. — А. Осиповичева. — Ціна числа 1·20 зол. — Ред. і адм.: Львів, Руська 5.

„УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО", місячник української пластики, виходить при кінці кожного місяця під редакцією М. Голубця. Ч. 3. За гроші. Зміст: П. Ковжун: Василь Кричевський; М. Луцький: Спогади про Васю Кричевського; Д. Андрієвський: Естетичні підстави будівництва; В. Січинський: Микола Бутович; Мистецька література; Всеукраїнська мистецька хроніка; Книжки надіслані до редакції; Посмертна згадка; Ілюстрації; В. Кричевський: Автопортрет. Діти. Ангел. Мих. Луцький. Батрак. В. Касіян: В. Стефаник. Дереворит І. Дереворит ІІ.; М. Бутович: Казка. Св. Микола. Характерник. Відьма. Фірмовий знак.

„КНИЖНИК", видає Союз українських накладень і книгарень. Львів 1927. Ч. 1. Є це періодичний журнал-квартальник, що містить бібліографію українських видань.

„KWARTALNIK INSTYTUTU NAUKOWEGO DO BADAN EMIGRACJI I KOONJZACJI", organ utworzonego przy Polskiem Towarzystwie Emigracyjnem. Redaktor: doc. uniw. Dr. O. Zaleski. Warszawa. Grudzień 1926. Rok I. N. 1.

„НАША БЕСІДА", ілюстрований двотижневик літератури, науки і суспільного життя. Варшава, 20. грудня 1926. Рік III. Ч. 24. Зміст: Е. Маланюк: Вірш; І. Шумський: Вечір; В. Некрашевич: Спокуса; В. Островський: Повість про дівчя вищої, нижчої і найнижчої політики (кінець); Міля Дорошка: Туга; Рабіндр. Тагор; Д-р І. Кр-ч: Богдан Хмельницький на Волині; Б. Вронський: Природні богацтва Волині; Л. Л.: Роковини великої втрати (закінчення); Ю. Горошко: Сміх в літературі. — Христос учився в Індії. — Ю. Г.: Памяти М. К. Лютого-Лютенка. — Література, наука, мистецтво. — Надіслані книжки й журнали. — Від Редакції. — До Пан-Отців. — Ілюстрації. — Оголошення.

„ЖІНОЧА ДОЛЯ", двотижневик для українського жіноцтва. Рік III., ч. І., Коломия. Виходить під редакцією О. Кисілевської. Святочне й новорічне число з дуже різнородним змістом.

„ГОСПОДАРСЬКО-КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС", орган Ревізійного союзу українських кооператив. Ч. 1—2. Рік VII. Львів, 5. січня 1926. Зміст: Кооперація і просвіта. — Кредитові установи давніші та освітні. — Як утруднювати у нас кооперативну ідею? — Одна спроба організованого збуту яєць. — Кооперативна нарада підльвівських кооператив. — Дальший крок у народньому господарстві. — Свято кооперації. — Правне положення та податкові тягарі кооператив. — До наших кооператорів і читачів. — Хліборобство. — Всячина. — Видавництва. — Перед святами. — Як дбають селяне виховують своїх дітей на добрих господарів?

„HORA ХАТА", журнал для плекання домашньої культури. Рік II. Ч. І. за січень 1927. Зміст: К. Гриневичева: За власне обличя. Ст. Чайківський: Памяти Антонини Осиповичевої; Аркадій Аверченко: Дітвора; Різні вісті; Третій чеський зізд для досліду дитини; Реформа подружого права у Швеції; Марія Фуртак: Чеська „Жанна Д'Арк"; Ярослава Лагодинська: Дівчинка з лялькою; Галька: Лист; Найновіші моди; Ручні роботи; (Аркуш кроїв як додаток); Генрих Лонге: Про послух; В. Б.: Жінка вдома; Вербівки; Як заховати красу, свіжість і молодість? Ради господиням; Приписи.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатовича Львів, 956 38-?

1 зол. 70 сот. коштує один міх з хінського срібла у Мандля Коперника 14. Против кіна „Коперник". 681(1) 20—?

РУТИНОВАНИЙ адвокатський концепіст з провінціяльною практикою обійме посаду від 1. лютого. — Зголошення до Адміністрації під „1. лютий". 1292

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Фелікс Ган Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка **Львів, Городецька 46.** Телеф. 834 Пересвітлення Рентгеном. 1170 15-35

ПІКАР

Д-р Родіон Сліпий

ординує

В СТРУСОВІ.

1·06 **ФІРМА** 1—5

І. Дикслер і Сини

пл. Капітульна 2.

переробляє і поправляє **найлішевше**

В 24 ГОДИНАХ

КОВДРИ І МАТЕРАЦИ

КУРС КРОЮ

для мужеських кравців, 2. Курс крою для шевців

уладжує у Львові Крайовий Патронат ремесла і промислу в часі від 16-го січня 1927. Докладні услівя в бюрі Патронату: **Львів, площа Смольки ч 3, III. пов.** 1297 від 10—1 год. передполудням. 1—2

Приготовляєте **КОНЦЕРТИ?** Жадайте повного **„МУЗИЧНОГО КАТАЛЬОГУ"** який висилає за надісланням 1.— зол. в значках почтових **Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка, Львів, Ринок 10.** 994 14—17

Знана фірма **„ИОЛЯНТА"** повідомляє отсим, що **поширила свою школу крою і шиття,** де приймає без перерви на низчі і вищі курси — також приймає **вспінні роботи входячі в круг жіночого рукавецтва.** Станіцька 8. II. п. бічна Хоругвини. 1241 3—4

III Звичайні Загальні Збори

Т-ва „Союз українських Купців", відбудуться дня 23. січня 1927 р. в 10. год. передпол. в домівці Т-ва у Львові, вул. Мохнацького ч. 6, партер, зі слідуючим денним порядком нарад: 1. Відчитання протоколу з послідних Заг. Зборів. 2. Звіт з діяльности виділу. 3. Звіт ревізійної Комісії. 4. Уділення абсолютории уступаючому виділови. 5. Вибір голови Т-ва. 6. Вибір Ради Т-ва з 12 членів і 4 заступників. 7. Вибір ревізійної комісії з 3 членів. 8. Ухвалення висоти членської вкладки на біжучий рік. 9. Справа домівки Товариства. 10. Справа торговельно-промислового кооперативного Банку. 11. Внески і запити. Коли би не явилося в той час відповідне число членів — Загальні Збори відбудуться о годину пізніше при участи кождого числа членів. — За Раду „Союза Українських Купців": Е. Мартинець, в. р. голова; Д. Конюх, в. р. секретар. 1—1 1297

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 8 (10.976). Львів, середа 12. січня 1927. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. ощадн. 148.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполудням. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·30 зл., Німеччині 7·30 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·30 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Спільна плятформа.

Львів, 11. січня 1927.

Гонитель словянських „меншостей" і головний творець польсько-жидівської угоди проф. Ст. Грабський недавно з питомою собі щирістю і безпосередністю висловився про жидівську квестію в Польщі.

Жидівська квестія в Польщі мусить спиратися на широкій принціповій плятформі. Вихідою точкою цієї плятформи є признання аксіоми, що господарем сучасної польської держави є нарід польський, який ніколи не дасть себе зіпхнути з упривілеєного, єдиновладного становища. Жиди повинні з тим рахуватися і стати на грунті співділання з польським народом, як сувереном польської держави, для скріплення сили польської республики. Жиди повинні боротися з центрифугальними змаганнями „національних меншостей" (словянських).

І з жидами можна дійти до порозуміння, але тільки з жидами покрою Райха, Тона, Розмаріна, себто з жидами-націоналістами Галичини взагалі, а Сх. Галичини зокрема. Асиміляція жидів не лежить в програмі польського націоналізму, бо вона є неможлива. Дійсна асиміляція наступає тільки шляхом семейних авязків, а вони між християнами (поляками) і жидами є на більшу скалю виключені. Масове вихрещення жидів теж неможливе, бо релігія тісно вяже їх з Сіоном. Одначе жиди можуть обєднати працю над розвитком власної національної культури зі співучастю з польським народом над зміцненням польської держави. Жиди повинні звернути свій зір на закріплення польської держави, її істнування й її сучасних границь. Плекання своїх окремішностей і гебрейська мова не перепиняє їм говорити по польськи, а навіть політично думати по польськи в зустрічі з нежидівським населенням держави.

Ось спільна плятформа польсько-жидівської угоди. Жиди не доцінюють цієї плятформи, і тому угоду „зірвано" під напором варшавської і виленської групи в жидівському клюбі. Одначе за яких 5—10 літ жиди неминуче самі створять відповідну плятформу праці.

Так представляється „ідеольогічний" і практичний підклад польсько-жидівської угоди. При допомозі східно-галицького жидівства, підготованого до польського культуртрегерства на „кресах" за австро-польських часів, проф. Грабський намагався все жидівство в сучасній Польщі запрягти до „цивілізаційної" місії на сході. Завдяки опозиції принціпових представників варшавської й виленської соцістичної групи „цивілізаційні" жидівські легіони під проводом Райхів і Розмарінів формально зліквідовано. Одначе фактично вони не лише далі істнують, але й переводять свою реорганізацію, захоплюючи все ширші терени (чого доказом заснування у Варшаві органу пос. Райха „Дзєннік-а Варшавськ-ого"), щоби тільки скоротити передбачений проф. Грабським 5—10-літній речинець для створення спільної польсько-жидівської плятформи.

Головною метою польсько-жидівської угоди, як це виразно зазначував пос. Грінбавм, було запрягти жидів в шлиї польської денаціоналізаційної політики. На цю ролю жидів, репрезентованих східно-галицькими соцістами, вказували ми постійно, підкреслюючи цю головну основу угоди і взиваючи наше громадянство до протиставлення польсько-жидівському денаціоналізаційному походові. І хоч формально угода „зірвана", то той похід відбувається далі. Коли його напруження дещо ослабло, то не з приводу „зірвання" угоди, тільки внаслідок зменшення значіння жидівських громадянських чинників, спричиненого загальним зіпхненням громадянських чинників в сучасній Польщі. Одначе загальний курс, намічений двійкою Райх-Грабський, держиться в повній силі. „Кресові" жиди взагалі, а східно-галицькі зокрема, як і передтим, проводять свою польонізаційну лінію у всіх деталях громадського життя. В створеній ситуації не помітно ще признак відвороту. Навпаки, пос. Райх посередньо акцептує плятформу Грабського, а коли проявляє деяке невдоволення, то тільки з приводу „виріжнення" його та послів Тона і Розмаріна.

„Таким ставленням квестії (виріжнюванням. — Ред.) — пише пос. Райх у своїм „Дзєннік-у Варш."—польський політик зпід стягу ендеції виявляє нам відворотну сторону медалі, з якою недавно виступив український політик зпід стягу УНДО, скоро твердив заявисто, що політично зможе діяти тільки з пос. Грінбавмом, але піяким чином з галицькими соцістами. Як видно, починається нова мода сегрегування жидів. П. Грабський виключує одних, п. Дмитро Левицький других. І так кожний з польських чи українських політиків буде бамбитися в бальотаж у відношенні до жидівських репрезентантів".

Отже невдоволення пос. Райха звертається не проти „спільної плятформи" співділання поляків і жидів, тільки неприємно вдеряє його те виріжнювання. Очевидно, він бажав би довести до такого спільного знаменника думок і вчинків серед жидівського громадянства, що виключував би всяке виріжнювання одних жидівських політиків від других, що на колір плятформи Райх-Грабський помалював би весь жидівський загал.

„Представники окружуючих нас — пише він далі — народів, мусять освоїтися з думкою, що не вони рішатимуть про те, хто зпоміж жидів в імени і з ранени жидів буде ніби в їх користь діяти і публично виступати. Принціп самоозначення (sic!) мусить бути пошанований й у відношенні до жидівського громадянства".

Пос. Райх обстоює „самоозначення" жидівського громадянства і „самостійність" жидівської політики. Вольному воля, одначе зовсім природно, що в рівній мірі те „самоозначення" і та „самостійність" прислугують українському громадянству. І коли пос. Райх змагає всіми силами до „самоозначення" жидів по лінії „спільної плятформи" з поляками на українській землі, себ-то коли він змагає до культурного, економічного й політичного закріпощення українського народу, то зовсім природно, що ми мусимо боронитися і всею силою будемо протиставитися такому „самоозначенню".

На Вати
1256 5-5
Тел. 15-76
Обув-Одіж-Сукно
поручає українська фірма
ЕГУЛЯТОР, Львів, Ринок 48.
Ілюстрований цінник даром.

В каламутній воді.

Довкола університетської справи.

Польська преса з рептилькою „Дзєннік Львовскі" на чолі розпочала каламутити воду, подаючи фантастичні відомости про місію Т. Голувка. В своїй акції користується вона прийомами, так добре відомими нам з поведінки колишнього органу б. Д. О. Г. „Рідний Край", який „робив" повстання на Великій Україні, єдино послугуючись мапою України і кількома легендарними іменами повстанчих ватажків. Цю тактику приноровив новий орган правительственно-„санаційних" чинників у відношенні до українців, тим разом по цьому боці рижської лінії.

Вже у святочному числі нашого органу й статейці „Варшавський вітер" на основі достовірних інформацій опрокинули ми сфабриковані вістки, немов то в Празі відбулася якась конференція між українськими вченими і Т. Голувком та немов то висліком тієї конференції була резиґнація українських професорів зі Львова, як осідку університету.

Львівська рептилька, міцно тримаючись раз обраної тактики, далі засипує піском очі українському громадянству, вперто підтримуючи свою видумку:

„Пертрактації українських учених, що перебувають у Празі, з українським делегатом відбувалися й відбуваються в повному порозумінні з краєм, де також у компетентних чинниках докладно передискутовано всі подробиці, що торкаються університетської квестії. Дещо передчасні є запевнення ген. секретаря УНДО п. Целевича, дані співробітникові „Слов-а Польского", що УНДО нічо про ту справу не знає. Одно з двох: або п. Целевич не є ген. секретарем УНДО, добре поінформованим, або УНДО не є бране поважно (sic!) в українському громадянстві. Таж усі українські політики, що цікавляться університетською квестією, знали, що чехословацький уряд призначив усі кредити для українського вищого шкільництва та що українські професори, що перебувають на еміґрації, і з краю внесли меморіял до польського уряду (під натиском заінтересованої молоді, якій грозить катастрофа) в справі конечности негайного креування українського університету в краю".

Зайвим було би вдавитися в полєміку з панами (до речі кажучи з людьми, що репрезентують особовий й „ідейний" реманент „Рідного Краю"), які з провокаційно-розкладовими цілями чіпляються університетської справи. Зазначуємо, що чехословацький уряд, користуючись відсутністю Бенеша, скреслив був кредити на **всі** емігрантські наукові установи, одначе вже переводиться реституція тих кредитів. Колиб навіть припинено кредити, то українській молоді не грозить ніяка катастрофа, бо вона одночасно є записана на двох університетах (українськім і чеськім). Українські професори не то, що не вносили ніякого меморіялу, але й не відбували ніяких конференцій, про що свідчить офіційне заперечення, одержане сьогодні нашою редакцією, а підписане проректором проф. Шелухином. Воно звучить:

„В часописах і в громадянстві ширяться чутки, начеб-то українські професори в Чехословаччині мали з п. Голувком нараду про утворення українського університету в Польщі і начеб-то погодилися на тім щоби цей університет відкрити вродінм з міст Сх. Галичини, тільки не у Львові.

Цим од імени Сенату українського університету доводимо до відома, що йому абсолютно нічого не відомо про чиїб не було наради чи переговори в цій справі і що український університет ніяких переговорів не мав".

На основі цього офіційного опрокинення видумок польської рептильки, як і інших приватних інформацій, стверджуємо, що всі поголоски про якусь резиґнацію в університетській справі є нікчемною видумкою, як не провокаційною спробою сонування публичної опінії в напрямі дефетизму.

В університетській квестії, яка — до речі кажучи — сьогодні є побічною справою, українська публична опінія є однозгідна. Українське громадянство домагається повного і самостійного українського університету у Львові, культурному і всякому іншому центрі західно-українських земель. Зовсім природно, що всі провокаційні спроби захитати українським громадянством найдуть рішучий відпір.

Red. czas. „Dilo" Pr. 9/27. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dilo" Nr. 5 (10973) z dnia 6. stycznia 1927 r. pod tytułem: „Widluky otomanszczyny" ustępy a) między słowami „i wyższe" a „Zajwym", b) między słowami „zumowy" a „Dla rezygnacijnych", c) między słowami „sojuzanka" a słowami „Uczytelamy", d) między słowami „Polaky" a „Krim tobo" e) między słowami „rozumiletsia" do końca artykułu zawiera znamiona zbrodni z§ 65 a) ust. 1 węzełku z § 302 u. karn. i że zatem zaszła podstawa do konfiskaty tego artykułu i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedz. redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — Lwów 7 stycznia 1927. —

Hawel.

Red. czas. „Dilo" we Lwowie. Pr. 11/27 W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dilo" Nr. 6 (10.974) z dnia 7. stycznia 1926 pod tytułem: 1) „Z wieczicdoju zoreja" w ustępach a) między słowami „je bezderżawnyj" a „Koły to wse" b) od słów „Czy u wełykyj moment" do końca artykułu, 2) „Dwurieczna zbroja" w ustępie między słowami „derżawnyj" a „tomu ukraińśki" zawiera znamiona zbrodni z § 65a) ust. 1 węzełku z § 302 u. karn. dnia 6. stycznia 1927 konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493. p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21, ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863. t. j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę po 400 Zł. P. Lwów, dnia 7. stycznia 1927.

Hawel.

Переверствування жидів у СРСР.

Офіціальні дані про зміну клясового укладу жидівства у СРСР.

Жидівська агенція телеграфічна подає, що секретар жидівської секції при Центр. Комітеті Компартії в Москві виголосив на зїзді тісїж секції великий реферат про зміну клясового укладу серед жидів у СРСР. Агенція подає з того реферату цифрові дані, що кидають ярке світло на теперішнє життя жидів у СРСР. З них видно, що жиди пристосувалися до нових обставин знаменито і що в їхньому клясовому укладі вайшли малі зміни. Процес внутрішнього переверствування, що спричинив великі зміни в організмі кожного народу на території СРСР, зачепив жидів дуже мало. Вони далі остали переважно такимиж галапасами на національних організмах, якими були перед великою революцією.

Переходимо до тих знаменних цифр. Число робітників зросло серед жидівства за останніх двацять літ до цифри 10 тисяч. Є це виключно ті робітники, що належать до професійних організацій. Загальнож до професійних союзів належить 350.000 жидівських робітників. Самже референт комуніст Чемеринський догадується, що крім того поза професійними союзами є ще до 40 тисяч жидівських робітників. Колиб навіть так було, то виходить, що на кругло 6 міліонів жидів у СРСР, які живуть виключно майже по містах, є заледво 390 тисяч робітників. Колиж взяти на увагу, що ті робітники мають родини, то виходилоб на основі обчислень самих жидів-комуністів, що в цілому СРСР жие з праці рук заледви один міліон жидів на цілих 6 міліонів. Все инше, тобто аж 5 міліонів, крім рільників, галапасує далі також, як галапасувало перед революцією.

З реферату довідуємося далі, що на рілі осіло за останніх два роки 11 тисяч родин, а коли рахувати по 5 душ на родину, то вийде, що на рілі зааклімативувалося 55 тисяч душ жидів. Разом з тими жидами, що осіли на рілі ще перед революцією, є в СРСР аж 170 тисяч душ жидівського населення, яке жие з управи рілі. Все те очевидно жие на Україні та Конмі. Т. зв. халупників, тобто незадатних до нічого иншого крім галапасування і найгіршого сорту спекуляції, є 200 тисяч, а з родинами, коли рахувати по 4 особи на рілю (так рахує і Чемеринський) 800 тисяч душ.

З тих прецікавих ревеляцій про клясовий уклад жидівства довідуємося далі, що число жидівських державних і самоуправних урядників останніми часами помітно зменшується на Україні завдяки українізації, а на Білоруси завдяки білорусизації. Та це не таке страшне, бо жиди дуже скоро вичуються українську та білоруську мову і відзискують свої посади назад.

Коли вірити твердженню жидівського референта комуніста, то останніми часами має поважно зростати число жидівських робітників у важкому промислі, а зате зменшується їх скількість у легкому дрібному промислі. Одначе в порівнанні зі зростом робітничої кляси у СРСР взагалі, зріст чисельности жидівських робітників є дуже малий — і це стверджує сам Чемеринський. На Україні число робітників жидів мало зрости на 31 відсотків, а на Білоруси на 37 відс. порівнуючи з передвоєнним станом жидівського робітництва. Гідним уваги і той факт, що 95 відс. усіх жидівських робітників працює в державних підприємствах, а лише 5 відс. у приватних.

Та статистика найкраще доказує, що жидівство в СРСР всіпо вповні приноровитися до нових обставин, воно себе зберегло в цілій масі ненарушеним, не піддалося процесові розверствування, не допустило до свого нутра засобів комуністичної тенденції ріжничкування в клясовому розумінні, та не здало своїх позицій галапасування. Воно далі відіграє велику ролю в фінансовому, торговельному та промисловому життю СРСР. Воно наконець видало зі своїх рядів пропорціонально найбільший відсоток комуністів, що займають всі найвідповідальніші позиції в СРСР не тільки на горі, але й на низах. Ця обставина стала жидам у великій пригоді при збереганні давної ролі в життю тих національних організмів, на яких вони успішно галапасували й очевидно нині зовсім певно і безкарно галапасують. Правда, що тепер зростає чим раз більше антисемітизм у СРСР. Антисемітизм цей не подібний до передвоєнного, бо він страшніший, але зростає одночасно і надія жидів на створення такого типу інтернаціональної держави, де вони відіграють першу ролю. Очевидно, що переходово підготовчу ролю до такого типу інтернаціональної держави творить для них СРСР. Тому й не диво, що все жидівство світа співчуває більшовикам та дає великі капітали на їх кольонізаційні експерименти. Словом, інтернаціональна нація готовиться до світової гегемонії.

За громадянський чинник.

Перед загальними зборами „Інституту вдів і сиріт по священиках, гр.-кат. перемиської епархії".

(З кругів духовенства.)

На основі найвищого декрету з 2. грудня 1838 ч. 30467 засновано в Перемишлі „Інститут вдів і сиріт по священиках гр.-кат. епархії", що увійшов у життя в році 1848-ім. Його метою було шести поміч вдовам і сиротам по священиках. Заки ще цей Інститут увійшов у життя, вже богато добродіїв пожертвило йому а помічю. І так: о. Юліян Шпонарінт, Василіянин і генер. вікарій, вложив р. 1808 легат на суму 10.000 зол. польських, Анна з Малишкевичів Мотильовська — 1.500 дукатів, о. Матей Добрянський в 1837 р. — 500 дукатів, о. Іван Лаврівський в 1846 р. — 1.000 зол. ринськ. еп. Іван Снігурський в 1847 р. — 1.000 зол. р. і т. д. Аж до самих передвоєнних часів цей Інститут мав богато добродіїв, а зокрема опікувалися ним перемиські епископи. Вони не лиш давали щорічно значніші вкладки (по 700 і більше зол. р., але й спомагали Інститут одноразовими датками, як напр. еп. Яхимович 2.500 зол. р., еп. Іван Ступницький 1.000 зол. п., еп. Чехович в 1896 р. 1.000 кор. Крім того вони вплисали, а радше майже силували своє епархіяльне духовенство, щоби складало надзвичайні датки на Інститут при сущенню, при інституції на парохію, при надаванні почестей, при звільненні від конкурсового іспиту і т. п., а особливо щоби було членами того товариства. Це зрозуміле, бож тут ходило про вдови й сироти по священиках, доля яких все була дуже незавидна. Не диво, що в р. 1913 цей інститут мав капітального фонду 430.000 корон, 150.00 корон фонду резервового і 25.000 корон фонду незарадного.

(Перший статут цього товариства мусів бути змінюваний відповідно до обставин. В останнє статут змінено в 1900. Як вимагали тодішні державні постанови, всі капітали були публічно льоковані в дівних паперах або в шадницях, що виразно постановляв і § 37 статута. В цім 27-ім § ві. 5 стоїть виразно: Гроші до корінного фонду належачі мають лежати в шадниці, доки не збереться їх стілько, щоби можна закупити пінні ефекти, а гроші розпорядимого фонду і фонду резервового мають льокуватися лиш в шадниці". А ві. 4 виразно заказує під якими умовами не позичати на вексл., на приватну гіпотеку, ані на инші інші приватні записи. Не диво, що в р. 1914 корінний фонд виносив 144 зол. 43 сот., себто наслідком девальвації — пр пав.

Це було великим ударом для Інституту, тимсамим для нещасливих вдів і сиріт; це й стало причиною, що богато священників, не зважаючи постанов статуту, почали вимагати управи Інституту, що з її причини всі фонди пропали. Так пропали не лиш публічні фонди, але і приватні гроші на воєнних позичках, у шадницях, приватних льокацях і т. п. Чільніші одиниці зпоміж духовенства не опустили в ярко створених умовах рук, але почали складати на фонд будови дому і льокувати гроші в дарах, щоб дім, призначений для священичих вдів і сиріт, по можности якнайскорше купити. Життя навчило творити нові установи. А що дуже часто вдова по священику, витрачена довгою хоробою мужа, зараз по смерти його не має на його похорон, то засновано похоронний фонд; щобиж прийти з допомогою тим найбідніщим вдовам і сиротам, що їх мужі не були членами Інституту (або з біди, бо не ставало на щорічну складку, або з недбальства), засновано фонд негайної помочі. Намічено також заснувати бурси, робітні, правну пораду і т. д.

І от самособою вийшла потреба зміни статуту. Заяч. загальні збори, що відбулися в січні 1924 р., набрали комісію (анкету), що мала переробити статут і приноровити його до теперішнього життя. Комісія під проводом о. крил. Хотинецького з Ярослава статут уложила і в січні 1925 предложила загальним зборам. Та якеж повстало зачудування навіть між самими членами комісії, коли вони в своїм проекті найшли такий § 29: „О Покровителю то є епископі ві Покровитель Інституту надзирає і контролює діяльність товариства або сам або через свого відпоручника. В тій цілі Покровитель або його заступник має бути присутний на загальних зборах і засіданнях комісій управляючої з рішаючим голосом; б) всі ухвали як заг. збори, так і комісії управляючої мають бути предложені Покровителеві до затвердження; в) Покровителеві приєлугує право скликувати надзвичайні збори, коли він вважає за потрібне, а загальний збір вимагає 1/3 членів; г) Покровитель має право: особисто або через свого відпоручника, члена Товариства, являтися на засіданнях виділу і заг. зборах, де може виступати їх ухвали, коли би в них найшлося щось противне канонам кат. церкви, б) Затверджувати зміну устава або відмовити його затвердженню; одначе вітання в тім згляді має наступити в протягу 30-ти днів під дня внесення подання до протоколу, в) Жадати скликання засідання виділу і заг. зборів, подаючи предмет нарад. г) Вглядати в книги Товариства".

Тому, що на загальних зборах в січні 1925 р не було часу цілий статут добре передискутувати, ухвалено скликати надзвичайні збори в осени 1926 р. І от дивне диво. В справі, що не дотичить зовсім епископа, в справі часто гуманітарно-економічній, якій усі епископи без виїмку з цілого серця справи і помагали, еп. Кочиловський став на становищі: Non possumus, Еп. Кочиловський абсолютно нічим не причинився до розвитку Інституту; він скасував усі надзвичайні датки як при посвячені інституції, звільнені від конкурсу і т. п., взагалі не інтересується Інститутом, а хоче лиш довголітніх жертв і трудів увяти в свої руки. І пішов терор по епархії, щоб зацвинути проект статуту, або щоб відпоручники не приїхали на надзвичайні загальні збори, щоб не стало комплету. І дійсно терор перемів. Навіть високі достойники писали: Не приїду, бо знаю, що страха ради людська не зїдуться делегати". І коли на кождих звичайних загальних зборах бракувало всього 3—4 делегатів, то тепер до комплету — половини — бракувало шість голосів. Прошений, як звичайно, еп. Кочиловський заявив, що не потребує приходити, бо й так збори неправосильні, а зрештою новий статут нарушує його авторитет, бо каже йому до 31 днів рішатися затвердити ухвали або ні. А в арт. XIX і XXI конкордату поставлено преклюзивний час 30 днів для міністрів і патронів, між якими є шкиепископи й інші церковні достойники й установи... На тих надзвичайних зборах переискутовано проект зміненого статуту й ухвалено предложити його в звич. загальних зборах в днях 25. і 26. січня 1927 р.

Та еп. Кочиловський не з тих людей, що дались собі витолкувати, що може він помиляються або що треба в дечому й уступити. Тепер пішов у рух инший спосіб, щоб на своїм поставити. Прислужники еп. Кочиловського розіслали по перемиській епархії вісти, що 1) епископ не визнає о. Ол. Зубрицького президіяльним Інституту, 2) не визнає статутової анкети, 3) проекту статуту, виготовленого тою анкетою, еп. Кочиловський ніколи не затвердить, бо він нібито нарушує авторитет епископа (30 днів!, і колідує зі статутом товариства „Епархіяльна Поміч" в Перемишлі, бо ціль і засоби до цілі в проекті є ті самі, що в т-ві Епарх. Поміч". А треба знати, що „Епарх. Поміч" заснована еп. Кочиловським в 1918 р. для конкуренції з Інститутом вдів і сиріт і взагалі зі всіма українськими національними установами. Вона має секції: І. помочи жертвам війни, ІІ. опіки над дітьми і молодю ІІІ. підмоги вдовам і сиротам по священиках, ІУ. секція церковних братств, У. секція самоосмочи священиків, УІ. секція крист. преси, себто видавання і підмагання популярних книжок і часописей змісту релігійно-моральною, науковго, просвітнього й економічного.

Ця „Ед. поміч" є мертвороджено дитиною. Правда під пресією епископа по-

писувалися були до неї священики і церкви, але вкладки дуже мало вплавають; відсутність людей до ведення так широко закроєного круга діяння, а головно недостача довіря до еп. Кочиловського є причиною, що крім споряджених богословських вина і видання кількох брошурок-летючок (слабенького змісту проти штундистів Еп. Поміч" не виявляє життєздатности і помалу засипується. І от, еп. Кочиловський хоче ратувати ситуацію фондами Інституту вдів і сиріт. Та епархіяльне духовенство о тім не хоче. Де подіває епископ гроші з посесій парохіяльних грунтів по смерти парохів, де подіває гроші, які належуть парохам лїпших парохій, не виплачуючи їм пенсій, де гроші (около 40.000 зол. річно), призначені конкордатом на виплату пенсій вдовам і сиротам по священиках? Чому Преосвященний не скличе від 4 літ епархіяльної мастковой ради? Епархіяльне духовенство розуміє добре, що таке канонічний послух, шанує свого епископа і буде його боронити перед напастями ворожих ценкі людей, але просить, щоби він таких помилок, що його компромітують і приносять шкоду гр.-кат. церкві й українському народові, уникав. Нехай Преосвященний повелює до ставу традиції своїх попередників і не ігнорує досвідних своїх довірників, соборних кождошень. Коли він так часто робить гроби помилки бо вважає себе самовистачальним), то нехай радиться своєї консисторії, нехай буде щирий, отвертий до людей, котрі хотіли би мати епископа за свого батька, але й навзаїм вільному звернути його увагу на неналежне поведення. Тут не поможуть ніякі виїмкові конференції і збори духовенства, які влаштовують його прислужники. Не духовенство виблідить епископа перед суспільністю і вірними, але він сам зробить це найкраще, коли зміниться своє поведення у відношенні до клеру і йому значних вірних, особливо інтелігенції.

На заг. зборах Інституту вдів і сиріт у днях 25 і 26 січня 1927 помічні явитися численно відпоручники деканатів, щоб боронити перед загибелю цей Інститут, щоб через свою делегацію порозумітися з еп. Кочиловським, аби привернути вже раз взаїмне довіря для добра нашої церкви і нашого народу.

Кінець шампанського комісаря.

Ставленик вшехполяків, комісар „Народного Дому" в Черкаських на зеленій паші.

З вірогідного джерела інформують нас. В часі Різдвяних Свят зайшла криза на становищі комісаря „Народнього Дому". Криза ця не була несподіванов, бо дорожо настроєні до особи і господарки Льва Черкавського „старорускі" кола давно вже робили перед польськими відповідними чинниками за одн, щоби Черкавського зліквідувать. З тією метою їздила недавно до Варшави — до самого Бельведеру депутація трьох, в якій взяли участь о. Мишковський, радн. Лісковацький і д-р Заяць. Депутація мала представити обширний меморіял про руйнищську господарку майном „Народнього Дому", яку він безвідповідально Черкавський. Вона добилася того, що їй приоб цяли вислати з Варшави окрему контрольну комісію. Одначе комісія довго не зїздила. Натомість мав явитися у Львові високий урядовець міністерства внутрішніх справ д-р Світальський, що відбув у тій справі конференцію з львівським воєводою Гараніхом. Видно, воєвода переконав Світальського про „високі і цінні" прикмети характеру Черкавського,—яким, до речі кажучи, воєвода Гараніх спеціально опікувався— коли він далі почував себе сильно на комісарському стільці. Не захитало його на ньому навіть „мордобитє" галицких „русских" студентів.

Та не позволили справі присохнути члени варшавської делегації, а в першій мірі попередник Черкавського, на комісарському стільці Лісковацький. Дня 30. XII. 1926 вислали вони до Бельведеру обширну телеграму з жалем, що комісія не приїхала, а Черкавський виробляє нові позички, щоби обтяжувати майно „Народнього Дому". У від овідь на це прийшло до воєводи телеграфічне розпорядження про негайне звільнення Черкавського з становища комісаря. Це й сталося. В Черкавському перестало битись комісарське серце.

Тепер у Львові в воєвідському уряді кажуть, метушня. Розбиваються за наслідниками. Розійшлася навіть поголоска, що комісарем іменовано вже б. посла до австр. парламенту Вол. Куриловича. Про членів прибічної ради немає покищо ніяких відомостей. Кажуть лише, що не буде їх 6-ох, тільки чотирьох. Ворожий Черкавському гуртом переживає покищо насолоду побіди. — До цієї справи ще повернемо. Подбаємо також і про те, щоби висвітлити дотеперішню господарку народнім майном.

Склад годинників і біжутерії
Юліян Домбровські і Леон Розважевські
Львів, вулиця Академічна 2. 1305 1—6
поручає **годинники першорядних фабрик** також **біжутерію** по найнижчих цінах.

Пілсудський зрікається головства уряду.

Становище премієра займе проф Бартель. — Другий лікар у кабінеті. — Бюджетовий прелімінар у сойм.

Варшава, 10. січня 1927.

Номінація нового міністра освіти, сенатора з Клюбу Праці д-ра Добруцького, прийшла зовсім несподівано. В політичних і парляментарних колах рахувалися зі змінами в кабінеті, але ніхто не думав, аби зачиналося від номінації нового міністра освіти. Ця номінація, як загально думають, є початком реконструкції цілого польського уряду. Вже найближчі дні повинні принести дальші зміни в уряді, і то основні, при чому марш. Пілсудський зречеться головства уряду, обмежуючись виключно до ресорту міністра військових справ. Натомісць проф. Бартель верне на становище, яке мав у післятравневім уряді, себто на становище премієра, збе ігаючи одночасно інгеренцію в справах фінансових і господарських.

Щодо номінації сен. Добруцького на міністра освіти, то її принято подібно, як і богато инших вчинків уряду Пілсудського-Бартеля, себто „завигненням рамен". Добруцький є другим міністром-лікарем в уряді, що в політичних колах уважають за певного роду куріоз. Він зложить присягу в середу дня 12. ц. м. і того самого дня обійме урядування.

Ходять чутки, що міністр Мейштович залишить становище міністра справедливости, одначе в кабінеті залишиться й обійме місце після міністра Незабитовського, який уступає. На міністра справедливости висувають адв. Ледніцького.

Завтра зачнуться дальші наради соймової бюджетової комісії, щоб закінчити третє читання бюдж. прелімінаря на рік 1927—28. Сойм приступить до другого і третього читання бюджету між 20. і 25. січня і радитиме 3—4 тижні.

Доповняючі вибори до французького сенату

Париж, 10. січня 1927.

Оконечний вислід виборів задля обсади 108 мандатів у сенаті такий: вибрано 67 дотеперішніх сенаторів і 41 новнх. Консерватисти здобули 3 мандати, втратили 1, республиканці 19 (2), ліві республиканці 19 (8) незалежні радикали 9 (1), суспільні радикали 44 (6), суспільні республиканці 2 (2), соціялісти 0 (8) комуністи 2 2). Більшість, що підпержує Пуанкаре, полишилась незміненою, хоч повстала нова сенатська група соціялістів. Між нововибраними є бувші міністри: Пам, Годар і ген. резидент Марока Стег. Перепали: шеф Еріотового кабінету Ізраель і Мілєран.

Курціюс утворить кабінет.

Берлін, 10. січня 1927.

Президент Гінденбург поручив Курціюсові місію утворення кабінету.

Війна в Нікарагуї.

Льондон, 10. січня 1927.

„Таймс" повідомляють, Війська ліберялів у Нікарагуї посуваються вперед і правительство консерватистів уступити до Гранади. Американські летуни у повозумінні з урядом Діяза обкинули бомбами становища ліберальних військ. Із Манагуї повідомляють, що зараз після того, як американські війська висіли в Коринто, висаджено у порті залізничий шлях біля пристані на простороні 200 км. Американський крижак „Ельвестон", що стояв у пристані Манагуї, відплив на американські води, щоби придержати мексиканські кораблі, що везуть муніцію до Нікарагуї.

Страшна пожежа кіна.

Добули 96 трупів.

Льондон, 10. січня 1927.

Ціла американська преса переповнена вістками про страшну пожежу кіна в Монтреалі. Досі начислили серед жертв 96 убитих. Числа ранених покищо годі подати. Кіно було в робітничій дільниці. Огонь запримічено около 2 год. пол. Підчас представлення на салі було 1200 глядачів, головно дітей і молоді. Після огневого аларму сполошилася страшна паніка. В сутолоці й метушні задушено і розтратовано богато людей. Більшість дітей рятувала ся на вузкі сходи, які заломилися і ранили та вбили богато осіб.

Процес 151.

Присуд.

Луцьк, 10. січня 1927.

Окружний суд у Луцьку під проводом през. Влодка після 2-місячної розправи проти 151 члена комуністичної партії Західної України видав ниї посуд, яким засуджено 9 обвинуваченних на безречинцеву вязницю, 4 на 15 літ вязниці, 6 на 12 літ, 39 на 10 літ, 60 на 4 роки, а 19 уніяльнено.

Прасова конференція у ґен. Дідса.

Львів, 11. січня 1927.

У салях готелю Жоржа була дня 10. січня пресова конференція з нагоди приїзду англ. ген. Дідса, б. секретаря високого комісара Палестини. На конференцію явилось богато представників української жидівської і польської преси. З української преси були представники: Діла, Нового Часу і Ради. Вечером відбувся на пришття гостя банкет в салях наряд Жид. Вроісповідної Громади м. Львова.

Біржа.

Гроші.

Доляр у приватних оборотах 8·99—8·99 і пів.

Збіжа.

Пшениця двір. 50·50—52·00, пшениця кр. селянська 48·00—49·50, жито галицьке 36·50—37·75, ячмінь галицький броварний 32·00—34·00, ячмінь галицький до перемелювання 28·50—29·00, ячмінь пастівний 27·00—27·50, овес галицький 28·75—29·75, кукурудза румунська 28·75—29·75, баранболя пом'ислова 6·00—6·25, фасоля біла 41·00—44·00, фасоля колірова 34·00—34·00, фасоля краса 41·00—44·00, горох пів-Вікторія 62·00—72·00, горох полевий 42·00—45·00, бобик 33·00—34·00, вика 33·00 35·00, сіно прасоване 7·00—8·00, солома прасована 4·75—5·00, гречка 33·00—34·00, льон 65·00—67·50, лубін синій 21—22, рінак 72·00—75·00, гриси кукурудза 43·00—45·00, мука кукурудзяна 32·00—33, отруби житні нетто без мішка 22·00—22·25, крупи гречані 66·00—68, пшоно б/м 66·00—68·00, крупи ячмінні 49·00—50·00, пенцак 48·50—49·00. макухи льняні 35·00 36·00, макухи конопляні 22·00—23·00 конюшина червона 370·00—385·00, мак синій 160·00—185·00, мішки ютові 1·90, мішки уживані добрі (за штуку) 1·80 зол.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на шадничу книжечку ч. 7910.

НОВИНКИ.

— **„Еспанка".** Еспанка або грипа, або ще дальше: інфлюенца, поширена тепер у всій центральній та західній Европі, починаючи від Льондону. В Англії вона досить легка і проявляється у легкім болю голови та колевню в плечах. Зате у французькім місті Марсель є забрала вона на протязі трьох днів 103 людську жертву, в околицях цього міста лошесть ще страшніша, так що численних біжанців мусили хонати без домовини. У цива царських кантонах Базелі, Фрибурзі та Женеві більшість цивільних населених осередків. В самім же женевім кантоні є 28.000 недужих, а в женевськім шпиталі лежить 600 осіб. Зате не дивниця, що „еспанка" панує в Іспанії і то в дуже гострій формі. У Барселюні недужих 100.000 осіб. Не є виключене, що епідемія може перенестись до Франції, як у році 1918.

Відгуки дня.

Синельниківський райземсоломон.

„Судить дехто у нас, судить, а що з того у нас буде"...

Поїхав селянин Шило із Харківщини на „переселення" на Катеринославщину, в Синельниківський район, у новий посьолок.

Приїхав...

Нарізали йому садибу, а біля садиби — півтори десятини городньої землі (підгородник).

Нарізали, положим, не дуже „привітно", бо один з начальства посадив його на садибі, а другий почав „кликати" його з тої садиби, — бо був другий претендент на той „підгородник", — так, що довелося вдататися до Синельниківської Райземсудкомісії.

Земсудкомісія, розібравши справу, вирішила її на користь Шила, а другому претендентові, Шевченкові, сказала:

— Не маєш права...

Було це в вересні 1926 року.

Шевченко не дуже підкорився постанові Райземсудкомісії. Приїхав додому, — за плуга, виорав землю, посіяв і посвистує...

Шило — до комісії...

Комісія наказала скласти акт за „самоправство".

Акт складено.

А земелька все таки в Шевченка.

Притягай, — кажуть Шилові, — Шевченка до відповідальности в карнім порядку.

Подав Шевченко до Нарсуду...

Шевченко, бачучи, що непереливки, — до Райсудземкомісії...

Райсудземкомісія — і Шевченкові виконавчого листа на ту землю.

Наволній суд...

Приходять і Шило і Шевченко на суд...

І в Шила і в Шевченка на той самий шматок землі однакові документи „виконавчі листи із Синельниківської Райземсудкомісії"...

Пасаж.

— — — — — — — — — — —

Наслідки?

Наслідки відомі...

— „Хіба це суд"... „Хіба це власть"... „Хіба є правда на землі"...

— — — — — — — — — — —

Мораль.

Мораль у тім присліді про одну вівцю, що всю отару псує.

(„Вісти") *Остап Вишня.*

— **З Українського Наукового Інституту у Берліні.** На день 14-го січня в салях берлінського університету оголошено два виклади німецькою мовою: проф. д-ра І. Мірчука: „Полеґомена до історії української фільософії" і проф. Д. Чижевського: „Західно-европейська фільософія в давній Україні" (XV—XVIII ст.).

— **В дрожи смерти О. Барвінського у Відні.** Дня 2. січня відправив у церкві св. Варвари о. крил. М. Горнасевич святочну панахиду, а дня 3. поминальне богослужения з молебнем за упокій бл. п. Олександра Барвінського при численній участи місцевої української громади та співучасти хору під орудою п-ра Дзеровича. Перед панахидою о. парох згадав теплою промовою діяльність Покійного.

— **За три дни свят.** За три дні наших свят Львів не вславився. Події, які тут трапились, належать до звичайної хроніки „безладдя": У недїлю в львівськім кіні „Палас" почала горіти якась шмата. Не багато бракувало, щоби публика перелякана можливістю пожежі кинулась до втечі. Щойно при нагоді цього переходу деякі прийшли до переконічення, що кіно вибудоване без думки, що станеться з людьми на випадок катастрофи. — 50-літнього стовожа дому Паласа підозрівають не менше і не більше, а в злочині Лендрі: що спалив у печі свою жінку. Жінка шезла і до цього часу не в силі були найти її слідів. Старого способу ошукування легковірних стосував ще раз якийсь Ізак Вайсбюм, який представлявся як посол Фелербуш і збирав гроші на бідних емігрантів себто на себе. Цією філянтропією займався так ревно, що бідний вимигрував наконець до польційних арештів. — Недобре діється на вулиці, коли поліцай замість уважати на порядок є пяний; це трапилось „щодовікові" III-го комісаріяту Ксьонжекові в результаті він побив кількох невинних прохожих, ще й зранив глухонімого. Є ще десять інших у цьому-ж роді.

— **Земструс.** Цими днями запримітили у Швайцарії між Берном і Фрибуртом легкий землетрус. — Закавказький уряд звернувся до С. Р. С. Р. з проханням помочі після землетрусу в Олександрополі та околицях.

— **Рідка любовна трагедія** трапилась у Лайпцігу. Якась 90-літня старушка, що мешкала в захисті для калік, залюбилась у 83-літнім сусіді, який постійно відвідував її у її комнаті. Коли управа звернула увагу на цю надто живу любов старушки, і заборонила їй сусідові відвідувати її, закохана старушка зїла з розпуки отруту на шурі. Недурно сказав Пушкин: „Любві все возрасти покорни!"

Шахи. У міжнародних шахових змаганнях у Гастінгс (Англія) першу нагороду одержав д-р Тартаковер (7 пунктів), дал. Коллє (6), Єтс 5½. Норман і Ретї по 5.

— **„Памятник визволення"** мають здвигнути у Празі. Крім того Чехи заходять коло будови памятника Жижки на горі його імени. Громада міста Праги дала вже свою згоду на будову окремих домів, призначених на приміщення музею визвольної боротьби, архіву й управи.

— **Німці в СРСР.** Німців у СРСР нараховують 905.1 3. Вони живуть у 2042 громадах. В т. зв. надволжанській автономній німецькій области живе 480.000, на Україні 22.000 Німців, осажинених у 897 громадах. Решта німецького населення розсіяна по всіх просторах СРСР.

— **Розумна новість.** Розумну думку найшла міська рада... у Вінні при нагоді переіменування деяких вулиць. А саме: рішила, що під новими таблицями з назвами вулиць треба додавати текст з поясненням, хто така особа, якої іменем означена улиця. І так під новозаведеною табличкою вулиці Сервантеса буде пояснення: „Мігуель де Сервантес Сааведра, славний еспанський поет 1547 1616, автор сатиричної повісти „Дон Кіхот". Якби такі пояснення прибивали напр. у Львові, то можна було би довідатись, хто є ті славні численні невідомі, яких прізвища сьвітять на розі площі вулиці.

— **При конгресі Дарвіна.** Британський Музей спільно з пенсильванським університетом вислав археольогічну наукову експедицію до Месопотамії для розкопок на місці колишнього халдейського міста Ур. Тепер приходить звістка, що там, у місті народження Авраама, розкопали чимало горшків і цінних предметів з 2000 р. перед Х. Це відкриття дуже цінне для пізнання семітської культури в цієї доби.

— **Шестнова столиця.** Стане нею столиця Ісляндії, Рейкявік. Вона має премієр міністра, Якова Торлякссна, який є відомим інженіром, і тому придумав проект, щоби Рейкявік огрівати водою з неталених теплих джерел. Таким робом місто матиме на протязі року потрібну теплу температуру.

— **Пригоди поневірка.** Перед поліційним трибуналом в англійськім місті Кред явилась [illegible] жінка з обвинуваченням [illegible] чоловіка, який не хоче утримувати [illegible] дитину. Виявилось, що вона має [illegible] літ, а її чоловік 78; вона вийшла за нього заміж два роки тому і негайно після повернення чоловік почав нею нехтувати, із заздрости.

— **Світова всячина.** У перебігу через Берлін задержалось минулого року 1,050.000 осіб, з чого 200.000 кужинців. — Паризькі жінки здобули нове право: можуть купувати у парнеті державного театру „Комеді Франсез", куди дотепер був їм вступ заборонений, а оглядну на штудерну заїжку, яка закривала гляданчам сцену. Модна підстрижка не є вже такою перепоною. Та що буде, коли реветься стара мода? — Відомий шведський досідник Свен Гедін одержав від китайського уряду дозвіл досліджувати пустинні землі в центральній Азії, до спідки з китайськими геольогами. Найтінші предмети будуть поділені між шведські і китайські музеї. — В маю 19.7 р. відбудеться в Комо міжнародній конгрес і телеграфо-телефонічна виставка для збережения памяти фізика Вольти. — Французький уряд теж святкуватиме 100-ті рокодини смерти Бетовена. — Німецький міністр закордонних справ Штреземан здивував усіх одним дебютом: видрукував довшу рецензію на пєсу „Найдгард фон Гнайзенау". — Чотирьох російських лещетарів вибралось на лещетах з Москви через Ленінград, Гельсінгфорс, Штокгольм до Копенгагену. — Польський посол в Еспанії Собінський може вже йти на пенсію, бо витрав на еспанській державній льотерії 6.000 дол. — Відомий весений фільмовий артист Гаррі Лідтке розвівся із своєю жінкою акторкою Кете Дорш.

— **Крок вперед.** Почавши від нового року 1927 по ст. ст. вже на б демо говорити „річ ясна як шварц", але... річ ясна як паста Елєгант". 1302 1-1

— **Курс інструкторок,** устроєний Союзом Українок у Львові починається певідкличко 1. січня ц. р. Зголошення на адресу Товариства Рутовського 22 1305

— **Пошнрюйте рідний промисл,** уживаючи пасту до обуви Елєгант і французьку масу до фротерування підоги О. Левицької і Ски у Львові — Кордецького 51. 1302 д) 1—3

Дописи.

Рожнітівщина. (*Культурно-просвітнє й господарське життя*). Перед війною Богом і людьми забута Рожнітівщина спала сном блаженних. Не було тут сливе ніякого культурно-просвітного життя, крім кількох читалень по селах, що існували в більшости лише на папері. Війна знищила дорешти початки культурних організацій, а післявоєнне лихолїття слідно в нашому окрузі ще досьогодні. Само місточко Рожнїтів щойно рухається. Місцевий філія „Просвіти", особливо голова її д-р Кубас Роман, докладає всіх зусиль, щоб

наладнати культурно-просвітнє життя в самому містечку і по селах. Його заходами і заходами о. декана Логінського, пароха із Струтина Нижнього, відновлено богато читалень по доокольних селах, заложено декілька кооператив, а калуський Повітовий Союз Кооператив заложив тут свою філію. При філії „Просвіти" істнує жіноча секція, секція будови Народнього Дому та літературно-просвітня секція, де двічі в тиждень улаштовуються вечерами літературні гуртки. Згадати треба, що місцеве міщанство старшого покоління в нашому містечку страшно недбале. Мабуть ніде нема більше недбалих міщан до культурно-освітніх справ, як у нас. Молодь зате рухливіша й зачинає організуватися. При місцевій чит. „Просвіти" приготовляє молодь драматичну виставу. Читальні „Просвіти" по селах тепер гарно розвиваються — тут і там аматорські кружки дають виставп. Жаль лише, що місцева інтеліґенція — за виїмком кількох одиниць — так мало проявляє діяльности. А чейже займатись культурно-просвітньою справою зовсім некарґідне. Філія Повітового Союзу Кооператив заспокоює потреби 20-тьох кооператив нашого округа. Замітне, що лише в пятьох селах нашого округа нема кооператив, а саме: в Янівці, Княжівськім, Дубшарі, Спасі і Вільхівці. Кооперативи досить сильні. Мусимо тут згадати і про нечинність перегінських інтеліґентів. Є їх поважна сильність і вони могли би зорґанізувати в себе ряд культурно-просвітніх організацій та заспокоювати культурні потреби 10-тисячної української маси в Перегінську, яка потопає у тьмі. На жаль, наші люде вміють тільки чудесно спорити між собою. Дня 8. грудня відсвятковано у нас свято „Просвіти". В програму входили: соборна Служба Божа, співи, деклямація, дїточі вправи чкільної дітвори з Цінева, святочна промова, реферат про значіння й організацію молочарень та реферат про потребу кредитової кооперації. Хоч погода не допускала, свято було величаве. Слід згадати, що на святі Служби Божої співав чудово мішаний хор читальні „Просвіта" з Цінева. Відчувається у нас сильно недостача власної домівки: Народнього Дому. Одначе при охочій жертвенности всього громадянства нашого округа і тому можна буде запобігти.

Перемишляни. (*Неодмінний інспектор порога „Рідної Школи"*). Дня 23. грудня 1926 року відбулася в Перемишлянах анкета в справі „Рідної Школи". Докладний звіт з анкети був поміщений в ч. 291. „Діла", з дня 31. грудня 1926 р., тому зайвим буловби його повторювати. Згадати хіба лиш те, що всі реферати не виходили виключно на „Рідну Школу" прийнято одноголосно та що ... було пятьох священиків, котрі ... теж голосували за резолюціями. Та на досім не перешкодило „общерусскому" „приятелю" о. Бучкові, парохові села Лаґівець, дня 2. січня 1927 р. проголосити в церкві, щоб люде не давали колядн на „Рідну Школу", бо, мовляв, „Рідна Школа" виховує гадюк"... Дальше заохочував своїх парохіян, щоби взагалі не складали ніяких жертв на „Р. Ш.".

Промова о. Бучка проти „Рідної Школи" викликала, розуміється, зовсім противні наслідок. Обурені до крайности селяни відбули тої самої днини довірочну нараду в місцевій читальні і рішили всіми силами піддержувати „Рідну Школу" та всю коляду дати тільки на „Рідну Школу". Крім того слідувало богато зам на добровільні надзвичайні датки на „Рідну Школу". Честь Вам, громадяне Лаґанець! Це найкращий доказ, що Ви зрозуміли вагу „Рідної Школи" та що не підете на ніякі заміни ворогів. Бо наша будучність — тільки в Рідній Школі. *Ладанецький.*

Розправа 151.

Розправа з 3. І. 1927.

Промовляли оборонці адв. Крикинський, д-р Давидек і д-р Глушкевич. Адв. Крикинський промовляв лише за своїми клієнтами. Він збивав обвинувачення прокуратора, будьтоби в горохівському повіті була диверсійно-повстанча організація, що як сказав сам прокуратор, не проявила ніякої діяльности.

Опісля промовляв д-р Давидек. Оборонець поставив собі за ціль обговорити т. зв. конфіденціональні відомости. Між іншим сказав, що таїні відомости не дають запорук, що вони відповідають фактичному станові річей. До тої міри ужитий людський матеріял є дуже часто малоінтеліґентний і ворожо настроєний до людей, яких слідить. Над конфідентом нема можливости контролі, він є того свідомий і надуживає в богатьох випадках свойого становища. Конфідента найчастіше є люди бідні, що задля матеріяльної вигоди стараються добути якнайбільше відомостей і тому подають нераз деякі зовсім непровірені чутки за свої власні відкриття. Суд повинен ставитися до конфіденціональних відомостей дуже осторожно і в ніякому разі не може робити з них ужитку. Бо яку вартість можуть мати конфіденціональні відомости, встановлені якоюсь одною людиною, коли нераз встановлення суду бувають неповні і то неточности? Дальше оборонець промовляв за своїми клієнтами і тут використав увесь можливий матеріял для доказання невинности підсудних. Промова оборонця вказувала на дуже старанне попереднє приготування.

Останній з оборонців говорив д-р Глушкевич. На вступі поставив собі обороненець за ціль всесторонньо освітити справу. Історія людства вказує все істнуючі конфлікти одиниці з суспільністю. Політичний конфлікт залежить від погляду на світ. Нині людство прийшло до переконання, що кажду одиницю не усувається тих причин, які викликали конфлікт. Політичний злочинець переступає закон не для матеріяльного добра, але для ідеї, якій він себе посвячує. Німецькі правники кажуть, що політичні злочинці не є взагалі злочинцями, вони на основі міжнародного права є полоненими (Фоєпель). Звичайний злочинець після успішного довершення злочину є дальше злочинцем; інакше політичний злочинець, що стає нерідко тріюмфатором.

В часі розправи підчеркувано богато національних моментів і виходить, що не суперечься комуністичну партію, а українських селян. Свідок Козбур, що підслухував присягу членів організації, заявив, що не знає певно, чи члени присягали „на партію, чи на Україну". Свідок ст. пшодник Рудик сказав, що організовано українські боївки. Свідок поручник Піяшинський зізнав, що, прислухуючись докладно зізнанням арештованих на поліції, на міг набрати переконання, якого характеру була організація: українська національна, чи комуністична. Як приймати становище, заняте прокуратором, що організація розвинулася з У„Н. П. О. (Українська Народня Повст. Орг.) і пригадати собі факт, що один з поліціянтів при арештуваннях бив арештованого по лиці і співав: „Ще не вмерла Україна...", то годі повірити, що судиться комуністів. Теперішній процес є продовженням старої трагедії двох народів, двох цивілізацій.

Чому в акті обвинувачення нема ніде сказано про мотиви ділання підсудимих? Не може бути злочину без мотивів, також не може бути засуду без прослідження мотивів. Треба оцінити суспільний підклад справи. Земельний голод селянства був незаспокоєний, освітні потреби були дуже пекучі, але з задоволенням їх держава не спішилася. Коли Польща хотіла закріпити свою державність і культуру на Волині такими особинками, як поліціянт Житницький, що в пяному стані всипав по лиці й й голові Богові духа винному селянинові Хлкулі 200 нагаїв (про це ми писали попереду),—то ці обставини у великій мірі заважили на акті обвинувачення. Хто знає, чи не організація не мала бути відрухом на поступування Житницьких?

В обвинуваченых не було почуття державної приналежности, бо вітчизною можна називати лише той край, до якого ми привязані найсильнішими нитками, де нам добре, де нас, нашу мову, культуру, наші почування шанують. Обвинувачені до Польщі нічим не були привязані і це деякі ще на початку розправи заявляли, а саме, що не признають польського суду. Колись (в 1864 р.) Поляки аналогічно говорили перед німецьким судом. Ці люди заздривсся на будучину й негують теперішність. На свою будучнку дивляться очами віри, очами фанатизму. До діла їх пруть їхні демони, хоча їм видається, що мають свободну волю.

При кінці оборонець дуже влучно спростував заміди прокуратури проти своїх клієнтів. Оборона зробила на всіх поміте враження.

Розправа з 4. І. 1927.

Предсідник суду позволив обвинуваченим висказати остаточне слово. Обвин. Вишпівський Володимир виступав у своїм слові проти закиду, будьтоби комуністична партія послугувалася демагогією. Сказав, що демагогією послугується ППС., бо видає клич: „Хай живе робітничо-селянський уряд", а рівночасно підпежує кождочасний буржуазний уряд, що розстрілює робітників (Калиш, Страй, Влоцлавек і т. д.); видає клич: „Земля селянам без викупу", а на ділі переводить кольонізацію українських земель. На розправі падали слова прокуратури, що „червоні орди" хотіли занищити західну культуру в Польщі, а такий великий подяк як Ст. Жеромський, зрозумів, що ці „орди" таки знищать цю західну культуру. Польські робітники вибороли незалежність Польщі, а тепер приходять до переконання, що Польща не є їхньою державою, а державою лихварів і спекулянтів.

Обв. Панасевич Микола заявляє, що завдяки відносинам, що є в тій державі, засів на лаві обвинуваченых. На місяць перед т. зв. ліквідацією вступив обв. до партії. Партія не казала йти на ослін, але організованим шляхом змагати до влади. Професійні союзи, кооперативи мали притягати до організації, мали виробляти почуття сили. Обв. працював у легальних організаціях, про боєві організації не знав і не чув. По травневім перевороті нічо не змінилося, потреби робітників і селян є дальше незаспокоєні і вони є тим живим агітатором проти польської держави, якого не можна посадити за грати. „Горе вам, панове, закінчив обвинуваченый, коли ней гнів, що клекоче в грудях мас, виявиться в неорганізованім зриві, як що партія не поведе його по своїх напрямних. Але ви того не зрозумієте, як не розуміли того в Росії! Котиться по тій самій пащі. Ви мене засудите, але не вбите в мені ідеї, не відберете мені віри".

Ті слова мабуть нагнали ляку підпрокураторові Ходецькому, бо доставив внесок, щоби суд відбирав голос тим обвинуваченим, що будуть виголошувати подібні промови.

Обв. Палямарчук заявляє, що комуністом став щойно в тюрмі, а колись воював з комуністами.

Обв. Крайц Віктор заявляє, що переважаючу більшість між обвинуваченими становлять українські селяни лише тому, що вони є свідомими українцями. Комуністів дуже мало. Просити ласки обвинуваченый не буде, лише буде збивати неправдиві твердження, кидані на адресу ком. партії прокуратором. Хто хоче говорити про партію, нехай опирається на резолюціях партії, а не на власних видумках. По тих словах предсідник відбирає обвинуваченому голос будьто би за обсаду прокуратура. Обвинуваченый старається говорити дальше і з того виходить щось в роді сварки між ним і предсідником.

По тім інтермедію предсідник примусив деяких обвинуваченых урвати свою промову, а інших скоротити до мінімум. Всі підсудні до вини не почуваються, тільки деякі просять звільнити їх від вини і кари. Деякі з обвинуваченых у своїх промовах виявили дійсно високу інтеліґенцію.

Присуд буде оголошений по Святах.

✝ Посмертні згадки.

Д-р Станіслав Чикалюк, адвокат і заступник правительственого комісаря в Тернополі помер скоропостижно на удар серця в 64-тому році життя дня 31. грудня м. р. З похоронів зійшов в могилу своєрідний тип, якого тепер вже майже не стрічається. Родився покійний в 1863 р. в Терликівці пов. Збараж. Батько його, жонатий в сім польських, а властиво сполячених дідичів Хрушевських, колись дуже богатих а опісля збіднілих, не дав своєму синові національного виховання. Не дала йому такого виховання і мати полька і польське окружения дома, де говорено по польськи. Не вийшс його і зі школи, бо гімназію кінчив на Мазурах в Ряшеві, а права у Львові, стоячи осторонь українських товариств. Однорічна служба при кавалерії очевидно також не причинилася до його національного освідомлення. Якийсь час практикував як нотаріяльний кандидат, опісля як адвокатський в канц. адв. д-ра Квятковського у Львові. Перед близько тридцяти роками отворив при д-р Чикалюк адвокатську канцелярію в Тернополі і тут пристав відразу до українського національного табору. В його канцелярії працювали деякі літа між іншими заслужені для організації Тернопільщини д-р Сидір Голубович і д-р Остап Пострига-чів тих часах його канцелярія була справдішньою українською селянською канцелярією. На спілку з парохом Тернополи о. Вол. Громницьким і з іншими дїячами основує перед 18 літами першу українську кредитову кооперативу — Повітове Товариство Кредитове в Тернополі, найбільшу українську кредитову інституцію на Поділлі, в якої дирекції засідає поверх 20 літ і разом з о. Вол. Громницьким ставить для неї величаву будівлю. Причинився також чимало до реорганізації фундації князя Острожського для підупавших тернопільських міщан і до смерти стояв на її чолі. Був основником і тривалим головою українського товариства Сокіл в Тернополі, котрий завдяки його заходам набув велику площу в осередку міста при вул. Коперника, на котрій колись стане домівка Сокола з площею вправ. Належав і до інших українських товариств в Тернополі, а як довголітній член міської ради і асесор зробив не одно добро для місевого українського населення і для українських інституцій. Публично на вічах не виступав і в політичному українському житті безпосередно не відграваз ролі, але маючи великі товариські звязки нераз ставав в пригоді у скрутних хвилях політичних репресій. Був чоловіком людяним і чуйним з великою дозою практичности, завдяки якій збільшилося значно наше національне майно в Тернополі тревалими матеріяльними здобутками. Покійний не був ніколи політиком і народнім трибуном, а вже не був ніколи новочасним демагогом, а тільки — як схарактеризував його д-р Ст. Баран у прощальній промові над домовиною — гуманним чоловіком, добрим сином українського народу та розумним і практичним господарем у тих інституціях і в міській управі, де йому доводилося працювати так, що відходячи в лєсвіт, лишає по собі трівку добру память своїх вчинків серед українського населення Тернопільщини. — В. И. П.!

ОПОВІСТКИ.

Справлення ошибок. В числі 3. з дня 4. січня ц. р. хибно поміщено в оповістках повідомлення про Загальні Збори в Богородчанах, що відбудуться 17. січня ц. р. має бути **16. січня ц. р.**, що отсім простуємо.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

60 сот. коштує одна ложечка до чорної кави з хінського срібла у Мандля вул. Коперника 14. Проти кіна Коперник. 681 20—7

ОСОБА інтеліґентна, середних літ, що розуміється на домашнім господарстві пошукує посади як управителька домом. Листи до адміністрації під „Негайно". 1247 3—3

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатовіч Львів. 955 39-?

ІНТЕЛІҐЕНТНА жінка, вдова розуміюча часи на домашнім і сільськім хазяйстві пошукує місця управи домом. Зголошення до Адміністрації під „Вдова". 1301 1-2

ФІЛІЯ ПРОСВІТИ" в ПІДГАЙЦЯХ приймс негайно управительку-організатора. Обізнані з режісерством і хоровим співом мають першенство. Петенти мають зголоситися до 15. січня ц. р. з поданням условин і поручаючим письмом. Подання непринятих остануться без відповіди. — Д-р Стецюк. 1304 1—1

„СОЮЗ УКРАЇНОК" пошукує вільних покоїв на мешкання для учениць-інструкторок. Зголошення враз з поданням висоти чиншу належить слати на адресу Т-ва, вул. Рутовського 22. 1305a

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Фелікс Ґан Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка **Львів, Городецька 46.** Телеф. 834 Пересвітлення Рентґеном. 1170 16-35

Експортова українська фірма „РОДОГАН" **Львів, вулиця Сосенківських 6.** поручає готову і з метра **Конфекцію - Вовну - Взуття** **Убрання вже від зол. 45·—, вовна від зол. 5·—.** 1256a 2-4 Інстр. цінник висилаємо даром.

КОНЦ. ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ Зофії Глюзінської. Львів, вул. Панська ч. 14. — приймає записи на курси: а) Торговельні 5-місячні (місячне часне 12 зол.), б) стенографічні 2-міс. і 5-міс. (місячне часне 4 зол.) і каліграфії, в) писання на машинах 6 тижн. і 5 м-с. (часне міс. 3 зол.), г) чужих мов 5 м-с. (часне міс. 4 зол.), д) товарознавства. Відділи вечірні і жіночі, передпол. і вечірні (для панянок спеціяльні вечірні курси від год. 7-20). Проспекти даром. Інформації і записи щоденно від 12—1·30 і від 7—9 вечором. — Управа: Проф. д-р Йосиф Глюзінський. 1300 1—6

Загальні Збори

Т-ва **„Українська Захоронка" в Станиславові** відбудуться дня 24. січня 1927 р. у власнім льокалі. — Початок о 6. годині вечер. — Денний порядок: 1. Відчитання протоколу послідних Заг. Зборів. 2. Звіт Вид. зи Т-ва і Контрольної Комісії. 3. Уділення абсолюторії уступаючому Виділові. 4. Вибір нового Виділу. 5. Внесення і запити. 1299 1-1 ВИДІЛ Т-ВА

Загальні Збори

Т-ва „Міщанське Братство" в Тернополі відбудуться в четвер дня 20. січня 1927. (в. ст.) о год. 11·30 перед полуднем в салі Т-ва з таким денним порядком: 1) Відкриття зборів. 2) Відчитання протоколу з попереднїх Заг. Зборів. 3) Звіт уступаючого Виділу. 4) Звіт контрольної комісії. 5) Вибір нового Виділу. 6) Внесення і запити. — Того самого дня о 9. год. рано відбудеться в парохіяльній церкві Богослуження і панахида за померлих членів Т-ва. — За Вид.: А. Фалендиш вр., голова, А. Салемчі вр., секретар. 1293 1—1

Подяка.

Подобалось Всевишньому забрати від нас нашого найдорощого Батька о. Івана Калиського, пароха в Белзі, полишаючи нас кругими сиротами. В тім нашім безмежнім горю поспішили нам з заявами співчуття численні Други нашого покійного Батька, а саме: Всечеснійше духовенство деканату белзького, варяжського і сокальського, Представники українського громадянства і Представники властей. — Почуваємось до великого обовязку зложити їм всім нашу найщирішу подяку за те, що щиро і сердечно старалися улегшити наш біль і звеличати память нашого дорого Батька. — Сердечно дякуємо Всч. о. деканові Дорошкому за провід в сумнім похоронім обряді й за зворушливі прощальні слова, Всч. о. дм. Димитровському, зят. пароховї Белза за участь в похоронах, Всч. о. Грабові, сокальському деканові і Всч. о. Булі за ласкаве заняття похоронами у Волиці Комаревій, де перевезено і зложено тління останки. — Рівнож дякуємо щирим Поиятелям і Знакомим нашого покійного Батька, Вп. др. Мацейовичеві, Вп. П. Декерові, шкільному інспекторові за віддання останньої прислуги нашому найдорощому Батькови, Вп. др. Салагубові, адвокатові в Белзі, за теплі прощальні слова. Зокрема бажаємо бодай цею дорогою зложити найщирішу подяку Вп. Панству Свалукам, які перші поспішили з дружньою помічю і словами потіхи. Щирепьке Спасибіг складаємо всему Громадянству, що взяло участь в похоронах і віддало останню прислугу нашому найдорожчому покійному Батькові. 1303 **Сини, дочки і зяті.**

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Після конфіскати — другий наклад.

№ 9 (10.977). Львів, четвер 13. січня 1927. Pocztowa opłata uiszczona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 157 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Тисячу літ тюрми.

Львів, 12. січня 1927.

В низці політичних процесів, що на протязі останніх літ відбулися не лише на українських землях під Польщею, а може і в цілій Европі, володимирський процес займає передове місце. Пошукуючи за аналогією, можемо зупинитися тільки на татарбунарському процесі, що менш більш перед роком відбувся в Бесарабії та найшов широкий відгомін у світі. Одначе й татарбунарський процес не зовсім дорівнює володимирському.

В містечку Татар Бунар (в полудневій, українській околиці Бесарабії) румунська сігуранца (політична поліція) при допомозі провокації підготовила повстання населення проти окупаційної влади, щоби тим чином створити притоку до винищення всіх активніших елементів та кріавим терором розправитися з „невдоволенням" населення. Сігуранца, підготовивши повстання, спровадила кінноту, яка в боротьбі з безборонним населенням знищила і спалила містечко з околичними селами, в дикий, варварський спосіб знущаючись над населенням. По вказівкам сігуранци арештовано півтора сотні громадян, тортурами і нелюдськими знущаннями вимушено від них бажані признання і тоді поставлено їх перед лице румунської Теміди. Епільогом цих справок сігуранци був тзв. татарбунарський процес в Кишиневі. У висліді багато жертв сігуранци засуджено на тюрму (разом 300 літ), але й багато звільнено (до 70). Метою сігуранци, як висловника румунського режиму в окупованій Бесарабії, було кріавим актом збройної розправи з невдоволеним населенням, а опісля процесом і тюрмою кинути острах на все населення Бесарабії і [illegible] його нев-

Акт обвинувачення твердить, що то комуністична партія Зах. України постановила викликати повстання проти Польщі, щоби відірвати від польської республики західно-українські землі (Сх. Галичину, Волинь, Холмщину, Підляшя й Полісся) та приєднати їх до Рад. України. З тією метою комун. партія перейшла осінню 1924 р. на бойовий устрій і почала творити формальну армію зі сотнями, куренями, полками і бригадами. Осередком цього мілітарного руху стало повітове містечко на Волині — Володимир. Вибух повстання призначено на квітень 1925 р., але якраз в тому часі політична поліція, випереджуючи вибух повстання, перевела його ліквідацію шляхом масових арештів. Після відповідної чистки обвинувачено 151 громадян, майже всіх української народности, в державній зраді і звязаних з нею злочинах.

Перед польським судом у Володимирі (делєгованім з Луцька) відбувся акт правосуддя над 151 обвинуваченими, майже виключно українськими селянами. І хоч по акту обвинувачення була це комуністична організація, то до комун. партії призналося тільки 11 обвинувачених, всі інші (140) заперечили свою приналежність до цеї партії. Як відомо, признання партійної приналежности це перший і основний обовязок кожного комуніста. Значить, заперечення 140 обвинувачених щодо приналежности до комун. партії, підтверджує, що вони фактично з комунізмом не мали нічого спільного. До тогож і більшість партійців заявила на процесі, що в ряди комуністичної партії загнала їх таки польська влада, яка переслідуванням усіх проявів еманципаційних змагань українського народу під Польщею примусила їх шукати опори в якійсь більшій силі, а такою була тільки всесвітня комуністична організація.

Величезне gros обвинувачених з комунізмом не мало нічого спільного. Це й признали інтелігентніші урядовці політичної поліції (комісари Савицький і Мітленер зі Львова),

Всі обвинувачені в один голос твердили, що вони перейшли через пекло знущань і тортур. Богато свідків підтвердило ці зізнання обвинувачених. Рішучо заперечували твердження обвинувачених і свідків поліційні чинники (аспіранти, десятники, поліцаї і конфіденти). Суд прийняв за вірогідні твердження поліційних чинників

Короною двомісячного процесу є присуд: 132 обвинувачених засуджено кругло на 1.000 (тисячу) літ тюрми, а тільки 19 увільнено. А саме: 9 обвинувачених засуджено на безречинцеву (досмертну) тюрму. Коли прийняти, що з огляду на молодий вік засуджених та тюрма обіймає 25—30 літ, то одержимо разом 225—270 літ тюрми; далі йде 4 обв. по 15 літ, разом 60 літ, опісля 6 обв. по 12 літ, — разом 72 літ, опісля 39 по 10 літ, разом 390 літ і вкінці 60 по 4 роки, разом 240 літ, отже у висліді одержимо 987—1032, або кругло 1.000 літ. Без сумніву, присуд володимирського трибуналу можна сміло назвати світовим рекордом. Ледви чи книга правосуддя котроінебудь европейської держави знає подібний факт.

Глухе, забите волинське містечко Володимир, колись славне й історичне, сьогодні знову здобуло свою славу, але яку іншу, відмінну, ріжну від історичної.

Рефлексії? Важко щонебудь сказати, бо судових присудів не вільно аналізувати. Зрештою, пресовий прокуратор не згодиться й на загальні рефлексії. Одначе не можна промовчати того, що у Володимирі не осягнено бажаних для польської влади успіхів. Коли у володимирському „комуністичному" процесі було 11 комуністів на 151, то в найближчому буде їх вдесятеро більше. Бо спільна недоля, спільні переходи, спільні терпіння вяжуть людей, обєднюють їх, творять з них одну громаду мучеників за ціли вищі, загальніші.

1256 6-8 Тел. 15-70

на ати

Обув-Одіж-Сукно

поручає українська фірма

ЕГУЛЯТОР, Львів, Ринок 43.

Ілюстрований цінник даром.

Перед „реконструкцією".

Поголоски про „реконструкцію". — Конспірація в політиці. — Добра воля Пілсудського — основою уряду. — Пропащий Несвеж. — Перед актуальними справами.

Варшава, 10. січня 1927.

Варшавська преса знову повна поголосок на тему змін у польському уряді. Відкіля ці поголоски взялися і в якому йдуть напрямку? Поміж членами кабінету існують — мовляв — „ріжниці думок" — так високомудренно пояснює дипльоматична мова „добре поінформованих" газет (котра газета у світі признається до кепських інформацій?!). Конкретно говориться про недалеку димісію міністрів: Квятковського (торговля і промисл), Незабитовського (рільництво) і Мейштовича (судівництво), себто найбільш у нинішньому кабінеті згідливої трійці реакціонерів. Окрему точку творить „перевтома" министра внутр. справ ген. Складковського а знову цілком окрему — всякі найможливіші комбінації з іменами й посадами марш. Пілсудського та п. Бартеля. В орбіту всіх тих пречислених „відомостей" входить ціла тьма імен кандидатів на поодинокі портфелі й інші високі щаблі (передусім на військовій драбині).

Ми назвали всі ці інформації варшавської преси сплетнями та свідомо взяли в „лапки" слово „відомости". Бо справді, трудно ставитися інакше до вісток, які торкаються уряду та про які сам уряд зберігає фільософічну мовчанку й про які нічого не знають найчільніші політики — — за винятком того чи другого „добре поінформованого" законспірованого редактора, якого місце в активній політиці дуже непевне і неясне. Взагалі всі ці вістки так, як уся ця реконструкція, є надзвичайно характеристичні для нинішніх польських відносин: окутані непотрібною і незрозумілою тайною, кимось десь там обговорювані й ніде неприйнятими способами у загадковій формі в пресі лянсовані. Система конспіративного гуртківництва, парадоксальна в устрою демократичної республики, парадоксальна система, яка проте втримується місяці і ще Бог-зна як довго може втриматися.

А проте незалежно від правди чи брехні в тому, що марш. Пілсудський зречеться премієрства чи ні (положення це ні на дрібку не змінить), чи на місце того або іншого міністра ввійдуть ті чи інші особи, — незалежно від повені щораз нових і щораз більше поплутаних та суперечних сплетень, — не підлягає сумніву одно: що кабінет міністрів у такому сумбурному складі, як нинішній польський, довго протриматись не в силі. Так само річ не в „ріжницях погляду" поміж п. Мейштовичем та марш. Пілсудським на тему нового пресового декрету, а в ситуації цілого кабінету і всіх міністрів зокрема: кабінет завішений у воздусі й не опертий ані на парлямент, ані теж на якунебудь дужу організацію. Зновуж ані один міністр свою позицію у кабінеті не основує на чомунебудь іншому, як лише на добрій волі премієра. Марш. Пілсудський заступає собою, усі партії й організації й усі кваліфікації міністрів. І особи марш. Пілсудського, творця і побідника у військовій революції, було досить, аби зліпити тих людей до купи, але його замало, аби їх утримати разом на довший час. Бо заслабким є гасло „моральної санації", яке так страшенно швидко показалося на практиці пустою фразою, а діри, яку творить відсутність ясної програми в усіх ділянках державного життя, не заткає німб і найбільш фасцинуючого імени!

Марш. Пілсудський пробував створити основи під свій кабінет поза соймом і поза існуючими програмовими концепціями. Такою найповажнішою спробою був Несвеж. Але Несвеж збанкротував швидше, ніж думалося: покликані до життя політичні „організації аристократичної магнатерії" не здобули собі жадного авторитету й виявили мінімальне практичне значіння; ендеція, яку вони мали розбити, в нічому не ослабла; магнатських капіталістів із закордону не видно, отже справді нема жадного розумного аргументу, який казав би для гарних очей пп. Радзівілів і Сапєг перекреслювати цілу — хоч як куцу — земельну реформу й наражувати собі всі т. зв. хлопські ліві партії („Визволенє", „Строн. Хлопске") та потуранням монархістичному маяченню заганяти у ворожий табор вірних „пепеесівців". Несвеж збанкротував, звязані з ним господарські моменти щораз голосніше домагаються одної виразної лінії (недавній голосний відчит проф. А. Крижановського у Кракові про нову велику небезпеку для польської валюти!), а одночасно

шораз яскравіше виступає на календарі дата, визначена конституцією на нові вибори.

Ось так неминуча конечність пхає марш. Пілсудського до розмов із парляментарною лівицею, передусім до найповажнішої її групи — ППС. Ніде інде, лише тут джерело останніх поголосок про уступлення міністрів, найбільш поборюваних і зненавиджених ППС-ами. Але одночасно йдуть закулісові інгриги з боку т. зв. „захоронних сфер" і спорідненої з ними соймових правих партій. Відсіль теж новоявлені проєкти поширити уповноваження уряду на право декретування зміни виборчої ординації, за яку навіть найзапекліші ендеки готові підтримати Пілсудського з Моравчевським! (гл. недавня передова М. Недзялковського у „Роботніку" п. н. „Оферта").

Всі поголоски про реконструкцію польського кабінету вроджені на передвиборчому грунті, який починає на добре хитати урядом Пілсудського. Тому теж уряд мусить відповідно сформувати собі той грунт. Покищо ніякої поважної реконструкції не видно, хоч наступила вже особова зміна на становищі міністра освіти. Думаємо теж, що ще нешвидко вона прийде. Колиж прийде в такій чи іншій формі, то в нічому не змінить факту дальшого єдиновластя нинішнього правителя. Буде вона лише під одним оглядом знаменна: можна буде з неї бодай приблизно зміркувати становище правителя до справи виборів, становище таке саме неясне й таємне, як у всіх інших справах.

І. Кедрин.

Наші „русскі".

З діяльности москвофілів на політичнім та освітнім полі.

Наші „русскі", що відбули недавно свій зїзд з приводу річних загальних зборів „Общества Качковського", пробують зібрати свої слабі, розпорошені сили в цілому краю, щоб повести ударку кампанію в справі політичної й освітньо-економічної організації „русских мас". Ця організація, треба це заздалегідь зазначити, нікому не страшна, але всеодно вона криє в собі деякі небезпеки для нашого одноцільного національного руху, ослаблюючи нашу відпорність супроти сусідів. Тому й подаємо про найновіші заходи наших „русских" отсю інформаційну замітку.

Москвофіли поставили собі за мету приєднати в цім новім році якнайбільше членів для „русской народной организации", яка придбає в тісному звязку з т. зв. „Русским Народним Объединением" в Польщі, що стоїть під проводом посла Н. С. Серебренникова. При кінці 1926 року удалили наші „русскі" перші три політичні віча, а саме в Турці над Стрием, Тилявї й Сокалі, а в новім році задумують устроїти цілу низку зборів і віч для проведення політичної організації по повітах. Зорганізовано вже й кілька повітових комітетів, між ин. на львівський повіт під проводом Т. Гриневича з Винник.

В освітній ділянці відкривають москвофільські недобитки в Галичині читальні Качковського і поширюють орган „Русскій Голосъ" і „Науку". В останньому часі відбувся заг. збори чит. Качковського в Болестрашичах, пов. Перемишль і в Турці н. Стр., де, як подає „Р. Г.", читальню бажали захопити в свої руки українці. Ця читальня має власний дім і розпоряджає трьома приміщеннями, а передовсім великою салею. На збори читальні явилися майже всі члени з Турки, а також чл. ин. замісцеві (д-р Я. Сьокало і Д. Чайковський з Боринцини, І. Ільницький-Фединич з Явори й А. Ільницький - Гуляшович та М. Ільницький - Фединич із Лосиця). Звіт з діяльности здавав д-р М. Сохоцький, після чого вибрано новий видїл під проводом тогож Сохоцького 30 голосами (21 особисто і 9 на основі повноважнень) проти 12 голосів. „Русскій Голосъ" зазначує, що спроба „зорвати собраніе" не удалася, бо „лучша часть" міщанства, підпершина інтелігенцією, відвернулася від тих, що хотіли розбити збори. Вони тепер нарікають на „бадсівські" вибори і збираються подавати протест до властей проти нелегального вибору видїлу. Новий видїл рішив одноду шно не приняти в члени читальні завідателя парохії, українця, що вніс був подання в справі приняття, заохочений б. видїловим читальні і б. телєгрофістом, який хотів за всяку ціну провести українського священника в члени читальні Качковського. В цій справі бажані були б точніші інформації.

В економічній ділянці засновують москвофіли для конкуренції з українськими кооперативами свої крамниці на статутах „Русск-ого Ревізіонного Союзу". Таких крамниць мають 122, при чому деякі з них перетягнули в останніх часах до свого Союзу різними штучками, використовуючи несвідомість або неповінформованість селян на місцях. З тою метою „Р. Р. Союз" видав свої статути й інші папери чистою українською мовою і фонетичним правописом, щоб легше дістатися до наших сіл.

Ось і вся діяльність галицьких „русских" за останній час. Не треба ближче пояснювати, що і більшість їх читалень і більшість кооператив ледви животіє, не маючи в собі ніякої життєздатности. Це дійсно товариства москвофільських недобитків, які не можуть і не хочуть погодитися з тим, що життя поставило їх давно поза своїми скобками, що вони тепер тільки колодами на тернистім шляху нашого народу до всестороннього національного розвитку й поступу.

Наш нинішній огляд москвофільської „роботи" був би неповний, як би ми не подали ще одної ділянки їх діяльности, а саме релігійної. Так з „Русск-ого Голос-у" (ч. 185-6) довідуємося, що в Красиничині на Лемківщині перейшла більшість селян у Тилявї і Терстяні, де саме недавно відбував своє віче о. К. Чайковський, на православя. Розагітовані селяни внесли відповідне письмо до митр. Діонізія у Варшавї і до старости в Кросні, який у відповідь на це радив їм перейти громадно на латинський обряд. Селяни, розуміється, на це не згодилися і тепер чекають на затвердження їх переходу і на довід спровадити до себе православного духовника. Як ця справа покінчиться, не знати. На всякий випадок слід ствердити, що москвофіли працюють тими самими методами і тим самим старим, випробованим способом, що й до війни. В останнім випадку мабуть не без вини і місцевий гр.-нат. священик, що не вміє як слід зжитися і зрозуміти своїх парохіян.

ГУВАДА гумовий обцас є найліпший.
990 9—14

Під знаком лева і ягняти.

Екзотичний гість у Львові. — Загальні питання — ще загальніші відповіди. — Англійський гумор. — Лев і ягнята.

(м. р.) Приїхав до Львова „екзотичний" гість: англійський генерал Дідс, бувший перший секретар високого комісаря Палестини (прем'єр), завзятий пропагатор сіонізму. Місцеві жидівські організації доложили всіх вусиль, щоби довкола його особи скупчити цікавість до палестинського питання, яке вони вважають справою великої міжнародньої ваги, а головно: своєю культурною справою. З цією метою запрохали вони представників усієї львівської преси на окрему конференцію до готелю Жоржа, де ген. Дідс мав відповідати на їх питання у звязку з діяльністю над розвитком сіонізму і над відбудовою національного жидівського огнища в Палестині.

Ця зустріч представників преси з чистокровним, типовим англійцем, ще й прихильником сіонізму, була у всій своїй підготовці та обстановці дуже гарною та приємною товариською гутіркою, що закінчилась розкішним обідом. Товариська балачка з ген. Дідсом зовсім не настроює на поважний тон. Питання, які ставили ген. Дідсові журналісти „львівських" національностей і політичних напрямків, були або надто широкі, або надто влізливі і недискретні. Зараз при першім з них застерігся він, що не хоче торкатись ніяких політичних питань, які могли би кинути на нього тінь, як на гостя в межах польської держави. На загальні питання він міг би відповідати шестигодинним викладом або двома реченнями. А що б годин не мав перед собою, то вдоволявся обривистими лаконічними фразами, перетиканими своєрідним англійським гумором. Хто не знає цього гумору, може мати враження, що англієць виголошує похоронну промову, коли сидить крізь зуби із скриваною усмішкою дотеп, що має заступати поважну відповідь.

Більшість цих відповідей була чимсь у роді такого дотепу. Вже у вступній своїй промові ген. Дідс зробив веселе порівнання преси з фабриками державних спіритуалій, двома — як казав — найсильнішими чинниками впливу на уяву населення — які можуть бути корисні, коли вживати їх у міру, шкідливо розбурхуючі, коли вжиті у надмірній скількости, бо підливані водою фальшують свої дійсні елєменти. Питається хтось генерала: Скільки населення може помістить Палестина, коли еміграція туди йтиме нормально, без ніяких перепон? Чи може бути ясніше питання? Чуємо відповідь: Вам відомо, що поняття „поміщення" якоїсь скількости людей у якімсь краю є умовне; ріжні вчені та спеціялісти можуть дати на це ріжну відповідь; колиб на прим. розвиток техніки пішов уперед непередбачними шляхами, то в Палестині можна би помістити не знати скільки населення...

Все це правда. Наш співробітник ставить йому питання: Чи не бачить суперечности у факті, що жиди в жидівській країні будуть імовірно в будуччині, як і нині, національною меншістю? Він дивується термінам: „нації" та „національности". Ми послугуємося старими европейськими, дотеперішніми поняттями; поняття національности приноровлене в Палестині і сіонізмом буде зовсім нове, інше. Хоча одночасно англієць признає, що розуміє, яка думка є притаєна (implic tion!) в цьому питанні. І важко не згодитись із скептичним, легким тоном його відповідей. Він член нації, що любить безпосередній досвід, експеримент, спорт. Що з того, що в Палестині є нині 158.000 жидів і 980.000 арабів? Що з того, що навіть якби місце всіх цих арабів заняли колись жиди, то ще й тоді, навіть 3 мільони жидів у Палестині матимуть ще більш 10 мільонів земляків, розсіяних по Европі? Чи нема націй пануючих, які є в меншости? Чи всі нації мусять мати свою держа-

Анатоль Свєнціцький.

ВІРА І НАУКА.

Два світогляди: релігійний і матеріялістичний*).

Комунізм став на порядку дня нашої доби. Нова практична розв'язка соціяльного питання притягає до себе очі сучасного людства. Сьогодні годі промовчати існування більшовиків. Кожний нарід, кожна держава, кожна людина — всякий по своїому відповідає і відзивається на здвиги комунізму. Одні видять в ньому безумовне зло, другі — одиноке спасення, а треті — хоча й незгідні з ідеольогією комунізму — добачують в ньому одиноку свою оборону. Для пролетаріяту комунізм є новою зорею. Зовнішня перівність, що кидалася в очі, в комуністичному царстві счезла: палата богача рядом з хатчиною бідняка вже никому не дере очей, бо власть оперлася якраз на бідняках, в буржуї-богачі стали хіба погноєм нового життя. Хоча дуже можливо, що життя робітника те пер не стало краще в СРСР., але він певно не проміняє його на давне життя. В новому суспільно-державному устрою його видять, до нього прислухуються, його матеріяльні і культурні потреби стараються заспокоювати перш усього. ...Останні стали першими. В цьому то й міститься проста розвязка особлившої притягаючої сили комунізму для пролет ріяту. Особливо повинна це бачити і розуміти церква.

Серед рабів, приниженних і обиджених життям найшла собі Христова церква перших приклонників, бо тільки вона їх добачила та признала їх більше достойними за богатих і сильних; бо вона влила в їх душу нове життя. Але скоро посдставники й охоронці церкви забули на заповіт Христа та в погоні за приспособленням до вимог життя пішли з богачами і сильними, щоби дістати окрушини з їх стола, та розміняли на життєві дрібняки великий патос науки Отців церкви. Внаслідок цього, хоча християнство властиво не звязане ні з одною формою влади та ні з одною суспільною верствою, по кроп доли — нині значна частина суспільства стала глядіти на нього як на релігію богатих, як на релігію буржуїв.

І бідна церква Христова мусить з одного боку оборонити себе від докорів у буржуйности, а з другого оправдуватися перед життям і наукою. Дивне і жалю гідне положення, в якому скривається глибоке непорозуміння. Справжня церква Христа не потребує ніякої оборони. Вона сама є найвищим авторитетом і в духовному досвідові святих вона є сама собі оборона. Оборони потребують люди — зі своїми помилками і прогріхами. Церква людей в історичному ході війшла з правого шляху заповітів Христа, та просякнула злом і сустою світа цього; вищий духовний досвід затратився, пропав і вищий духовний авторитет. А грішний світ покликав до відповідальности перед собою святу церкву.

І комунізм взявся за вирішення не тільки суспільних і економічних питань, але й релігійних, стараючися поставити в основу життя свою власну фільософію і релігію. Протирелігійний світогляд старається стати основою життя; на місце релігійного світогляду виступає матеріялістичне і механічне розуміння світа.

Правда, матеріялістичний світогляд існував здавен, але його все ставила дальше в стороні релігія, з якої — як богатої ріжними потенціями — розвивалася культура з духовними цінностями і новими завданнями життя. Релігія була свідомо, чи несвідомо невідємною часткою життя людини. Осталось те саме й сьогодні, бо духовне наставлення релігії занадто велике, щоби по одному приказу можна було звільнитися од нього. В противенстві до релігійного світогляду — матеріялістичний не може бути будуючою силою життя — творчим первістком життя, бо звільняючи життя від вищої цілі (смысла), він може тільки розпускати стихи та довести все до крайнього песимізму.

Але сталося: одним розчерком пера викинено поза рямки життя — як непотрібний тягар — увесь величний досвід релігійного життя людства. Віра стала соромною складовою частиною життя людини. Усі засоби пропаганди, при допомозі всього державного апарату пущено в рух проти усякої релігії, особливо проти православя, як бувшої державної релігії. Молоде покоління і широкі маси народу виховуються в хулі проти всього, що було святим і дорогим нашим предкам на протязі богатьох віків. Настає релігія боротьби слепих сил, що є основою природнього життя. Економічний матеріялам, як основа суспільного життя, видвигає пролетаріят як носія матеріяльної сили, а людину перемінює в колісце, у ґвинтик суспільного життя. Ось основа, на яких тчеться новий зразок життя на просторах СРСР.

(Продовження буде).

*) Поміщуючи отсю цікаву й своєрідно-оригінальну розвідку шан. Авторки, що займається важливим питанням, яке у всій своїй велич і настирливости вирисує перед сучасним поколінням, уважаємо своїм обовязком зазначити, що не погоджуємося з усіми поглядами п. А. Свєнціцької. — Ред.

ву? Чи пропагатор сіонізму мусить ломати собі голову над проблємою, де і як помістити всіх жидів? Адже хто зна, чи сіоніам і еміграція до Палестини є поняттями, які покриваються?

Ген Дідс не поставив таких питань, які заступають відповідь, тому, що він як досвідчений дипльомат взагалі обмежив їх характер. Він вірить у розвиток сіонізму і є його пропагатором. Бо одною із загальних, незвичайних рис сіонізму є те, що прихильниками цього руху є всі нації, майже всі партії, а навіть ватиканський престіл. Це є факт, з яким треба рахуватись і на основі якого можна ворожити сіоніамові великий розвиток. Англія відкрила цей факт і хоче його використати для власних інтересів на Сході. Вона хоче опертись на жидах, як на силі, що має противажити напір Арабів і хто зна, яких суперників її східної політики. Зрештою Арабам не діється ніяка кривда. „Бо коли один з вас одержить від мене 5 фунтів і другий також 5, то чи той другий може нарікати, що я йому зробив кривду, тому, що дав також тамтому?"

Англійця-сіоніста найбільше бентежили питання, які йому ставили самі жиди-сіоністи. Вони хотіли довідатись від нього про ріжні нові засоби збільшення сіоністичного руху. А він відповідав як з катехизму: „є двоякі: — моральні і матеріяльні; моральні — пропаганда, матеріяльні — гроші". Ах! правда є ще один, яким жиди користуються нерадо. Але хто зна, чи він не найкращий. Бо його вживають давно англійці. Це — бокс. Увесь світ сміється за це з англійців, але всі їх за це шанують. Міг би був додати: бо завдяки мистецтву, де і коли вдарити — світ до нас належить. І ще такий висновок у звязку з сіонізмом: „бо коли ви в Палестині не зможете вдержатись, то що тоді вам і... нам з цієї ідеї?"

І коли один з присутніх жидівських журналістів повторив на кінці ще раз думку сенатора Рінгеля, який з радісною усмішкою зазначив „майже історичний" момент, що зєднав довкола одного стола всі національности цього краю, — а фотограф наставив саме свій апарат, щоби це увіковічнити — ген. Дідс саркастично вислозив афоризм: „бо сіонізм має це дивне в собі, що єднає разом льва і ягнята".

Представник британського льва недбало сидів посередині, а львівські „ягнята" весело стрибали біля нього.

Памятайте: Рідна Школа — це наводня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Новий вплом у Львові.

Львів, 12. січня 1927.

Минулої ночі злодії вломились до складу футер Штанда і Вальдмана при пл. Голуховських ч. 11. Розбили касу, забрали осю готівку: 100 долярів і 700 зол., а з магазину на І. поверсі забрали 48 дорогоцінних шкірок вартости кільки тисяч зол.

Біржа.

Гроші.

Курс доляра на приватній біржі підвісся наслідком збільшеного попиту на 9·02.

Збіжа.

Пшениця двір. 50·75—52·25, пшениця кр. Зелиська 48·25—49·75, жито галицьке 37·25—37·75, ячмінь галицький броварний 32·00—34·00, ячмінь галицький до перемелювання 28·00—29·00, ячмінь пастівний 27·00—27·50, овес галицький 28·75—29·75, кукурудза румунська 28·75—29·75, бараболя ранньоросла 6·00—6·25, фасоля біла 41·00—44·00, фасоля кольорова 32·00—34·00, фасоля краса 41·00—44·00, горох пів-Вікторія 62·00—72·00, горох полевий 42·00—45·00, бобик 32·00—34·00, вика 33·00 35·00, сіно прасоване 7·00—8·00, солома прасована 4·75—5·00, гречка 33·00—34·00, льон 65·00—67·50, дубін синій 21—22, рівак 72·00—75·00, грисні кукурудз. 43·00—45·00, мука кукурудзяна 32·00—33, отруби жити нетто без мішка 22·00—24·50, круп гречан. 66·00—68, пшоно 60·00—63·00, круп ячмін. 49·00—52·00, пенцак 48·50—49·00, макухи льняні 35·00 36·00, макухи конопляні 22·00—23·00 конюшина червона 330·00—385·00, мак синій 160·00—165·00, мішки ютові 1·90, мішки ужиткані добрі (за штуку) 1·80 зол.

Добруцький про український університет.

Що сказав мін. Добруцький представникові „Слова Польского" про українське шкільництво? — Реформа шкільництва буде далі в руках проф. Бартеля. — Справоздання Голувка.

Варшава, 12. січня 1927.

Представник „Слова Польского" мав учора розмову з новим міністром освіти д ром Добруцьким на тему українського шкільництва. Це перше інтервю нового міністра, тому годиться познайомити з ним українське громадянство.

На запит, яке відношення міністра до народнього і середнього українського шкільництва, д-р Добруцький відповів: „Можу вас запевнити, що я не взяв на себе ніяких зобовязань у відношенні до постулятів меншостей. Одначе моя лінія в тих справах буде згідна з політикою цілого уряду і, розуміється, буду працювати в порозумінні з цілим кабінетом". Щож до справи українського університету, то — на думку д-ра Добруцького — ця справа вже давно поладнана. Український університет у Львові є мрією деяких кол, одначе це уряду не вяже.

Своє відношення до конференції Голувка в Чехословаччині д-р Добруцький спрецизував так: „Конференції п. Голувка в Празі є або його приватною ініціятивою, або студіями меншостевої комісії, яка істнує в соймі, а яка не походить від уряду й абсолютно не вяже його в нічому в його екзекутиві. Наскільки знаю, єдиною актуальною справою, про яку говорено (є це зрештою також приватна ініціятива п. Голувка), була справа перенесення Господарської Академії в Подєбрадах, до речі — добре уладженої, до Польщі. З тою справою я ще не вспів зазнайомитися".

В дальших частях своєї розмови д-р Добруцький заявився за реорганізацією шкільництва в Польщі по думці програми проф. Бартеля. Свій погляд на всі ті справи вискаже докладно при нагоді бюджетової дискусії.

Польські часописи подають, що не зважаючи на номінацію мін. Добруцького, віцепрем'єр Бартель займатисьме далі справою реформи устрою шкільництва в Польщі.

У вівторок ведено наради секції для нац ональних меншостей. На порядку нарад було справоздання Голувка з його поїздки до Подєбрад і до Праги і його необовязуючих розмов з українськими професорами. Продовження нарад буде в середу.

Мадярсько-італійський пакт.

Мадярщина монархією?

Білгород, 11. січня 1927.

Вістка про плянованому подорож мадярського премієра до Риму викликала занепокоєння в тутешніх політичних колах. Часописи побоюються, що в Рим. прийде до заключення італійсько - мадярського пакту приязни, який полагодить три важні для Мадярщини справи: 1) справу монархії, 2) справу вступлення на престія арх. Альбрехта за згодою і піддержкою Італії, при чому арх. Альбрехт мав би одружитися з кн. Іреною і 3) справу вільного доступу до Фіюме.

Рим, 11. січня 1927.

„Корієре делля Сера" пише, що стріча прем. Бетлена з Мусолінієм затіснить взаємини між обома краями. Передовсім розглядатимуть на конференції справу торговельної мадярської пристані над Адріятиком.

Еспанія готовиться до війни в Мароко.

Париж, 11. січня 1927.

Із Танжеру повідомляють, що там кружляють чутки, начеб еспанці приготовляли поважні воєнні операції в полосі еспанського Марока. Тому, що міст між Тетуаном і Рабатом зірваний, тяжку артилерію перевозять поромами. Відокремлені наступи тубильців тревають дальше.

Нова революція в Мексику.

Лондон, 11. січня 1927.

„Юнайтед Прес" повідомляє з Ель Пасо, що там проголошено манифест двох мексиканських генералів, у якім сказано, що утворено новий мексиканський уряд. На чолі уряду стоїть Трансістон Керс як президент і Джочо Гандара як нач. військовий комендант. Новий уряд є ліберальний та не має нічого спільного з буяш. урядом Гуерти. Першою ціллю нового уряду є здобути мексиканські міста на кордоні Злучених Держав.

Новий революційний рух у Мексику є поважний. Карза, прихильник католицьких стоваришень, що мусів утікати до Злучених Держав, зібрав гроші пол помочі Лицарів Колюмба для перепинення революції в Мексику. Зачувати, що він перейшов уже кордон. Його військовим помічником є ген. Аргеага, який зібрав у стейті Оджа вже значну війська. Слідство проти еп. Діяза в місті Мексику нібито виявило, що він піддержує повстання Карзи. Мексиканська поліція арештувала разом із епископом представників Есошейтед і Юнайтед Прес, які були в епископа Діяза задля інтервю. На інтервенцію американського посольства журналістів випущено на волю, а еп. Діяза вислано на Кубу. Доля арештованих пятьох епископів і архиепископа незнана.

Різня в Китаю.

Бандити вбили 1000 людей.

Лондон, 11. січня 1927.

Із Шантунга повідомляють, що бандити підпалили місто Банг-Чі-Ліо і вирізали всіх мешканців, числом до 10.0, без ріжниці пола і віку. Деякі мешканці згоріли у власних домах, инших бандити вистріляли, коли вони хотіли втікати.

Трактат Німеччини з Чехословаччиною?

Лондон, 11. січня 1927.

„Дейлі Кронікл" повідомляє, що в найближчім часі слід сподіватися заключення політичного договору між Чехословаччиною і Німеччиною.

Смерть Г. С. Чемберлена.

Відень, 11. січня 1927.

Вчорашня тутешня преса повідомляє з Байрайту про смерть німецького письменника і „духового батька антисемітизму" Гавтона Стюарта Чемберлена.

Григоріянський календар у Болгарії.

Софія, 10 січня 1927.

Міністр закордонних справ Буров предложив собранію законопроект про введення григоріянського календаря в Болгарії. Таким робом юліянський календар залишиться вже тільки в православній церкві в Росії, на Україні і в Сербії та в гр.-кат. церкві в Галичині й на Закарпатті.

Православна церква в Польщі.

Варшава, 11. січня 1927.

Дня 10. січня почався у Варшаві зїзд представників православного духовенства, скликаний мит. Діонізієм. Зїзд має обговорити положення православної церкви в Польщі.

Крадіж на почті в Башні Долішній.

Львівщина, 11. січня 1927.

В ночі 10. січня невислїджені злодії вкрали на почті в Башні Долішній підручну касу. В касі було 5 грошових листів, неймовірної покищо вартости.

Новий міністр освіти.

На місце інжиніра — оператор.

Новий наслідник Бартеля на стільці міністра освіти д-р Густав Добруцький є з фаху лікарем. Що перший збудував, те другий має лікувати. Офіціальна і півофіціальна преса твердить, що лікар Добруцький буде не лікувати, але реалізувати плани Бартеля. Та всеж цікаво знати, яке відношення в своїм житті мав колинебудь до освіти й педагогії новий міністр. Коли переглянути дати з його життя, то приходиться стверднти, що з педагогією та зі шкільництвом він школи не мав нічого спільного, крім хіба того, що сам ходив колись до школи і кінчив університет. Та це, кажуть його прихильники, не має ніякого значення, бо, хоч новий міністр не фахівець в освітньому ділі, то буде реалізувати освітні плани свого попередника інжиніра далеко краще від кожного фахівця.

Родився д-р Добруцький 1872 р. в Мізуні на Буковині. Медичні студії покінчив у Кракові. Потім осів у Станиславові, де попри лікарську практику займався також громадськими справами. Перед війною був головою „Звйонзку Стшелєцкого". За українських часів був арештований. Судили його за державну зраду. За працю на суспільному полі дістав від Польщі „Krzyż walecznych". В перших часах польського панування був директором загального шпиталю в Станиславові. В часі виборів 1921 р. став сенатором з листи „Пяста", вибраний в округах Тернопіль і Станиславів. У „Пяст" довго не попасав. Перейшов до „Визволення". Наконець опинився в „Клюбі Праці", який сформував теж бувший „визволенець" Тугут.

Львівська рептилька „Дзєнник Львовскі" пише, що міністерство освіти потребує не педагога, але господаря. І саме таким господарем у міністерстві має стати д-р Добруцький.

Головним акушером від українського шкільництва був свого часу побіч Стан. Грабського ославлений Тугут. Коли розложити саме прізвище „Тугут", то вийде, що він „добророб". Що доброго зробив він для українського шкільництва, загально відомо. Тепер акушером українського шкільництва став оператор Добруцький, що теж мав би „добро" творити, як каже назва. Побачимо, до якої міри добрими для українського шкільництва будуть операції Добруцького.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Радянська Україна.

Нові українські словники.

Головполітосвіта намітила видання двох словників українською мовою: один енциклопедичний, невеликого типу, а другий великий для досвідчених читачів з обсягу українознавства. Технічний віддїл інституту української наукової мови в Київі видїлив спортову комісію, що має уложити українсько - російський термінольогічний, спортовий словник. Комісія приступила до збірки матеріялів.

Українські мистці за кордоном.

Ще в жовтні 1926 р. виїхали за кордон для студій українські мистці, професори київського художнього інституту, члени Академії Мистецтв М. Бойчук, А. Таран і управитель меніґірського керамічного технікуму В. Седляр. Дотепер обїхали вони Німеччину, познайомилися з її мистецькими осередками, а тепер їдуть до Парижа. В часі свого побуту в Берлині, Липську, Мюнхені та інших містах, оглянули вони музеї, школи, академії, та мистецько-промислові підприємства. Відвідали також т. зв. „Бавгауз" у Ваймарі мистецьке обєднання німецьких мистців, що має також вищу мистецьку школу). Всюди студіювали вони докладно теперішній стан мистецької освіти, досягнення мистецького промислу, а також найновіші технічні досягнення в мистецтві. Крім того знайомили вони німецьких мистців зі сучасним положенням мистецтва на Україні.

Український музей-виставка в Одесі.

При кінці грудня 27.) відкрито сільськогосподарський віддїл українського музею-виставки товарів, які експортують на близький схід. Віддїл удекорований в українському стилю. Є в ньому всї зразки машин і с. господарських продуктів з Туреччини. На днях мають відкрити Східний віддїл виставки, де будуть експонати і зразки товарів, які мають експортувати з України та цілого СРСР до Туреччини та інших країн близького сходу.

Управа Дніпрельстану у Москві.

„Вісти" з 1. січня ц. р. приносять сенсаційну відомість про організацію „управління Дніпрельстану". Телеграфічна вістка датована: Москва, 31. грудня. Вона звучить: Рада праці й оборони СРСР. ухвалила для керування роботами Дніпрельстану заквасти відповідне Всесоюзній Раді Народнього Господарства управ-

зінни дніпровським будівництвом. На його чолі стане персонально призначене Всесоюзною Радою Народнього Господарства правління. Воно перебуватиме в Москві. Компетенцію і порядок праці управління визначить окрема постанова ВРНГ-ви СРСР. Це управління буде мати право розпоряджати кредитами, що їх будуть видавати на Дніпрельстан. Воно буде мати право позивати перед суд і відповідати перед судом. Фінансування Дніпрельстану переводиться на основі державного всесоюзного буджету з фондів, призначених на фінансування народнього господарства. Управління має також обовязок забезпечувати Дніпрельстан матеріялами, кермувати роботами Дніпрельстану на місці буде начальник робіт, призначений управлінням з Москви. Телеграма з Київа подає вістку, що поширений пленум окружного виконавчого комітету асигнував 100.000 карб. на Дніпрельстан.

НОВИНКИ.

— **„Взаємини двох націй".** Випадково попало в наші руки число часопису Le Indépendance Luxembourgeoise", де на першій сторінці находимо таку замітку: „Поляки і Українці". — Український денник „Діло", що виходить українською мовою у Львові, подає до відома в своїм 2. числі 1927, що минулого року на 291 чисел мав 122 конфіскати. Зважаючи, що польська цензура конфіскує звичайно в кожнім конфіскованім числі чотири або пять статей, можна рахувати, що загалом було сконфісковано приблизно 500 статтей. Це каже багато про взаємини двох націй".

— **Сестри Службовиці нехтують рідну мову!!** До окружного суду в Станиславові вийшла така справа: L. cz. Cg XIV. b 315/26. Zgromadzenie Sióstr Służebnic Najświętszej Panny Marji obrządku grecko-katolickiego we Lwowie przez Siostrę Ihnatię Szurma przez adwokata D-ra Ignacego Lachsa w Stanisławowie przeciw Michałowi Nadwornikowi w Ottynji i Józefowi Nadwornikowi w Grabiczu o dostarczenie tłuszczu. — Соромно нам українцям за такий прояв безхарактерности; чужі люди дивуються і глузують, що сестра Ігнатія не могла собі найти кращого оборонця як „брата" Ігнацого.

— **Реєзія листів і посилок.** Проф. Кеммерер, даючи ради польському урядові в економічних справах, висловив погляд, що не виплачується продовжувати системи ревізії листів і почтових пересилок, в яких шукають за гріщми. За 6 місяців у 10.233 відчинених посилках найшли всього два годинники і один перстень. Митний відділ міністерства скарбу не згоджується з поглядом американського професора, заявляючи, що в самім Познані найшли гроші в 154 посилках. Наші люди залюбки вкладають гроші в листи, замість пересилати їх переказами або банком і дивуються, що ті гроші не доходять.

— **Сумна і темна хроніка.** Подружі трагедії між бідним населенням стаються щораз частіші. Жінка портієра при електричнім трамваю у Львові, Ксеня Вигнанець, уже не молода, 55-літня, підозрівала свого чоловіка, ще старшого, що той ожениться з її сестрою, коли вона вмре. Підозріння зродилось від факту, що бідна сестра приїхала до них і жила там кілька місяців. Тому жінка одної ночі вдарила свого чоловіка сокирою по голові, так, що він довго лежав недужий. Прокуратура обвинувачувала Вигнанцеву за тяжке ушкодження тіла і поставила внесок прослідити її умовний стан, мабуть захитаний надмірною заздрістю. — Незвичайну любовну трагедію пережив крамничник від оселедців Штурм, якому не велось у торговлі. Крім цього він закохався в якійсь ришпанській панні, з якою не міг оженитись, головно задля недостачі фондів. У такім безнадійнім стані він вибрався до Любіня Великого і там кинувся під поїзд. Цікаве, що його труна найшли в святочнім релігійним одязі. — Якийсь рогатинський купець Аврам Розенберг звав таку штуку підписування векслів, що набрав на свій підпис від львівських і рогатинських купців товарів на 30.000 зол. і прикидався недужим. Його привезли вже до львівського суду.

— **Катастрофи.** Поспішний поїзд Іркутськ—Москва вилетів із шин недалеко Москви; 16 убитих, 19 раненних. — На стації Кутно (Польща) зударилися поїзди; 4 залізничники ранені, кілька вагонів розторощених. — 6 робітників згинуло від вибуху при будові льондонського тунелю під Темзою.

— **Часопис французьких соціялістів.** Французька соціалістична партія розбита на кілька відламків, головно наслідком зростаючих впливів комунізму, втратила давно головний свій денник „L' Humanité", оснований колись своїм провідником Жоресом. Другий денник „Populaire" перестав виходити від мая 1924, після виборів. Від того часу соціялісти робили зусилля, щоби підготовити видавання нового денника, що їм удалось щойно тепер. З цією метою два дотеперішні їх тижневики „Le Combat Social" і „La Correspondance Socialiste" будуть припинені, щоби всі свої сили зосередити на одним обемистім щоденнику. Редактором його буде посол Блюм.

— **Світова пісчина.** Кореспондент „Кельнише Цайтунг" у Мюнхені, журналіст по професії, д-р Ґуго Целлер, дістав від баварського міністерства освіти титул професора, що правда трохи пізно, бо в 70-ім р. життя. Він відомий як дослідник німецьких кольоній у Камеруні та Того і кореспондент з Полінезії та Південної Америки. — Між Льондоном і Нью-Йорком відчинено постійну телефонічну службу. Редакція „Івінінг Стендерд" повідомляє, що в розмові своїй з редакцією „Нью-Йорк Уорльд" підчас 8 хвилин ні разу не потрібувала питатись „як", бо так добре чула кожне слово. — У Лізбоні хтось кинув бомбу на костел св. Севастіяна, яка сильно його знищила. — Князь Віктор Наполеон Бонапарте, головік бельгійської княжної Клементини залишив по собі 12.358 фунтів. — У шахових змаганнях, що почались у Льондоні, бере участь один слівий молодець, який грає спеціяльними фігурами з округлими та гострими кінцями наверху, щоби міг їх пізнавати дотиком. — Про наслідника англійського престола згадують найчастіше, коли вибирається в подорож і приготовляється до заручин, а ще частіше, коли паде з коня. Якийсь сотий раз зробив він це цими днями, на ловах на лиси. Минулого тижня в Льондоні якась амазонка вирятувала його може і від смерти, здержавши його спохаханого коня.

— **З кіна.** У кіні „Коперник" почалась нова чудова фільма: „Ведмеже весілля", драма в 10 діях у головних ролях з Вандою Малиновською та Константин Еггерт. — У кіні „Марусенька" подвійна програма „Ню-йорський намул" в 8 діях з Мейрі Фільбін і „Ковбой серед моряків" 6 дій ураганного сміху, у головній ролі з Гут Джібсоном.

— **Пошнрюйте рідний промисл,** уживаючи пасту до обуви Елегант і фрацуську масу до фротерування підлоги О. Леванської і Ски у Львові — Кордецького 51. 1302 а) 2—3

— **Традиційний маланчин вечір з танцями** у великій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка в четвер, дня 13. січня ц. р. улаштовує Незалежний Людовий Театр. Програму становить: Актуальна комедія, співи Наддніпрянського хору під орудою П. Євсевського та продукції знаменитих танцюристів М. Мацюка і Смірнова. — Танці від 12 опівночі до ранку.— Військова оркестра. — Початок артистичної частини 9-30 вечером. — Білети продає Союзний Базар, а в четвер від 7-ої год. каса театру. 1311 1—2

— **Поради на 1927 рік.** Хочеш бути добрим громадянином, хочеш бути ощадним, хочеш бути поважним, хочеш щоби думали що маєш гроші, вкінці, як не хочеш вмерти на грипу уживай пасту до обуви „Елегант". 1302 б 1—1

З церковних справ.

Новий мітрат у св. Юрі.

По ненадійній смерти епископа-суфрагана о. д-ра Иосифа Боцяна, що мав обняти провід греко-кат. митрополичої капітули у Львові, іменували церковні власти членом цеї капітули греко-кат. апостольського вікарія у Босні о. мітрата Олексія Базюка, що в другій половині грудня м. р. прибув уже до Львова і на днях має обняти свій уряд та розпочати свою відповідальну працю. Треба признати, що іменування о. Базюка новим церковним достойником у св. Юрі було вповні щасливе.

О. мітрат Базюк (тепер пятьдесятьлітник) після скінчення гімназії в Галичині і богословських студій у Римі, душпастирював довший час у львівській архієпархії і на кождочасній своїй посаді в краю живо інтересувався долею своїх парохіян та брав визначну участь у місцевому українському народньому житті. Коли з кінцем 19 стол. по рільничих страйках з 1902 і 1903 р. розвинулася великанська еміграція українського сільського пролетаріяту зі Східної Галичини до Німеччини, як хліборобсько-сезонова, так і напівпостійна гірничо-промислова, показалася пекуча потреба подати духовно-церковну обслугу кільком соткам тисячів наших емігрантів-робітників і робітниць у Німеччині. Справою організації цієї нашої величезної еміграційної стихії заявся Народній Комітет під проводом д-ра Костя Левицького, а радше Народня Канцелярія під проводом пок. Осипа Кузьмича, що навязала близькі взаємини з берлінською Feldarbeiterzentrale і її пригранічними відділами, головно в Мисловицях і Найберуні. З доручення Народнього Комітету організацією еміграції в самій Німеччині і допомогою емігрантам занялися покійні нині заслужені громадянські діячі о. посол Иосиф Фолис зі Скнилова і померший у Винниці на Україні в 1919 р. Володимир Ганицький з Рудна біля Львова. Богато зрозуміння виявив тут і митрополит Шептицький, котрий згодився вислати двох священників до Німеччини в цілях релігійної допомоги нашим емігрантам. Пок. о. Вол. Ганицький осів був постійно в Катовицях, а тепершній мітрат о. Ол. Базюк в Бремені, де обслуговував не тільки наших робітників, фабричних і хліборобських північно-західної Німеччини, але і тих, що, їдучи корабельною лінією Norddeutscher Lloyd, якийсь час пробували в еміграційних захистах у Бремені. Далекосяглу вагу праці обох наших постійних місіонарів могли оцінити хіба ті з наших людей, що її наочно бачили. Живучі о. сов. Дамян Лопатинський у Львові, о. єп. Микита Будка в Канаді (тоді префект дух. семінарії і секретар українського тов. емігр. св. Рафаїла у Львові) та інші, що в літніх місяцях перед війною відбували місійні подорожі по Німеччині і д-р Степан Баран, що з рамени австрійського міністерства торговлі відвідував в 1912 р. всі місцевости нашої заробкової еміграції в Німеччині для зібрання матеріялів щодо відносин праці і заробків галицької еміграції в Німеччині, були свідками жертвенної праці обох наших церковно-народніх робітників. В домівці о. Вол. Ганицького при Holzestrasse в Катовицях і в скромненькій каплиці та домівці о. О. Базюка при Paulsorpeerweg в Бремені шукали і знаходили розраду і поміч тисячі наших бідних емігрантів, вважаючи їх справді своїми опікунами й оборонцями.

На цій тяжкій місійній праці, яку з посвятою проводив не лиш як католицький священик, але і як свідомий та діяльний український громадянин-патріот, пробув о. Базюк до грудня 1914 р. В грудні 1914 р. іменовано о. Базюка апостольським вікарієм з епископською юрисдикцією для греко-католиків в Босні (поселенців з Галичини і на новому, дуже важкому становищі в Банялуці і в Приворі прожив о. Базюк повних 12 літ, ратуючи наших поселенців від сербського, зглядно хорватського заливу і беручи їх в оборону перед тамошніми властями.

Тепер вернув до своєї батьківщини до праці на високому і відвічальному становищі, збагачений великим життєвим досвідом на чужині. О. Базюк як чоловік з европейською освітою (володіє в слові і письмі крім української і польської ще мовами: латинською, італійською, німецькою і сербо-хорватською) і великою культурою духа — антитеза своєрідного хасидизму деяких наших церковних кругів, особливо в Перемишлі і Станиславові — без тіни задирливости, скромний, неабичайно ввічливий, людяний і учинний, своєю особою внесе в старі святоюрські мури новий підйом і свіжу енергію, так нам потрібні у хвилі, коли і на український нарід і на греко-кат. церкву в границях Польщі бють громи з усіх сторін.

Українське громадянство вітає щиро о. мітрата Базюка, бажаючи йому повних успіхів в його праці на церковній і народній ниві, переконане, що він свою тепершню місію в сучасних тяжких відносинах сповнить як найліпше і дійсно успішно для добра греко-кат. церкви і українського народу.

З гуманітарної акції.

З діяльности Українського Красового Тов-а охорони дітей і опіки над молодю.

В останніх місяцях основано три нові філії цього Тов-а, а саме в Бібрці, Добромилі і Дрогобичі. Коли зважиться невідрадні відносини в шкільництві, недостачу виховання взагалі, а національного з окрема, а дальше фізичний і моральний занепад молоді по війні, недостачу належної опіки й помочі для сиріт і занедбаних дітей, — то приходиться ще раз ствердити, що українське громадянство рішучо замало інтересується згаданими справами і не організується до протиділання, до самооборони.

З тих причин з признанням слід згадати про осягування згаданих вище філій і підвести працю осіб, які до того причинилися. Головою філії в Бібрці став парох о. Данило Міхур, в Добромилі парох о. Ів. Господаревський, а в Дрогобичі директор української гімназії п. „Волод. Кузьмович.

Згуртований у виділах гурток людей доброї волі взявся вже до праці і можна мати надію, що і в згаданих повітах піде та сама робота, яка ведеться по богатьох інших філіях Тов-а. Бобрецька філія основує захоронку в Бібрці, філія в Добромилі організує поміч для сиріт і бідних дітей, а філія в Дрогобичі задумує основати інституції опіки над дітьми, яких у дрогобицькім повіті ще нема.

Одначе щоби це сталося, мусить усе громадянство тих повітів прийти з помічю виділам філій і зрозуміти, що без моральної і матеріяльної допомоги всього громадянства не можна рахувати ніде на успіх. Слід теж сподіватися, що громадянство тих вичисленних повітів, у яких ще нема філій Тов-а охорони дітей і опіки над молодю, займеться як найскорше їх основуванням.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під проводом Петра Євсевського попоповнивши свій склад новими співочими силами з хору Котка і приготовивши новий репертуар, дає у Львові в салі Народнього Дому дня 19. січня н. р. свій прощальний Концерт після чого виїздить через Катовиці до Німеччини. По дорозі Хор дасть по одному концерту у м. м. Городку Ягайлонськім, Судовій Вишні, Перемишлі, Ярославі, Ряшеві, Тарнові і Кракові. У Катовицях Хор виступатиме 29. січня б. р. 1111 1—1

Кобзаря - бандуриста п. Данила Щербину проситься негайно подати свою адресу, Львів, готель під „Трьома Муринами" для Українського Хору. — Голова Управи: А. Давиденко. Дирігент Хору: П. Євсевський. Секретар: Ралюченко. 1111 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатовича Львів. 986 40-?

80 СОТ. коштує одна ложечка до чаю, з хінського срібла у Манділя, Коперника 14. Проти кіна „Коперник". 681а) 20-?

ІНТЕЛІГЕНТНА жінка, вдова розуміюча на домашнім і сільськім хазяйстві пошукує місця управи домом. Зголошення до Адміністрації під „Вдова". 1301 2-2

ЖІНКА висока, здорова 23-літня блондинка, господарна і дуже лагідна, з гарної родини вийде за молодого вдівця з гарної родини. Діти дуже любить, але долярів не має. — Poste restante, Бережани, Дружбіцький. 1308 1—1

ПОКІЙ умебльований для двох студенток негайно до винайму. Кордецького 5, I. пов., ганок на право. 1309 1-1

ОКАЗІЙНО на продаж: прекрасний сальон античний, магоньовий сальоник, бюрко мужеське і жіноче магоньове, велика бібліотека, магоньова спальня, перський диван 8 квадратових метрів і менш, бучацькі макати, великий свічник з бронзу, Галя Авкційна, Львів, вул. Академічна 3, I. пов. 1310 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Фелікс Ган Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка **Львів, Городецька 46.** Телеф. 834 Пересвітлення Рентгеном. 1170 17-35

Спеціяліст венеричних і скірних недуг **Д-р І. Мунд** б. сек. від. і львів. шпит. орд. 8—9, 2—6, Тел. 48—01. В неділі 9—1. Львів, Асниика 1 (ріг Панської). 1278 2—2

1206 ФІРМА 2—5

І. Дексер і Сини

пл. Капітульна 2,

переробляє і покриває **найдешевше**

В 24 ГОДИНАХ

КОВДРИ і МАТЕРАЦИ

Звичайний Загальний Збір

Філії Т-ва „Просвіта" в Бродах відбудеться в четвер, дня 20. с.ічня 1927 р. о 10. год. перед пол. в салі Т-ва „Основа" в Бродах, вул. Церковна 10, із слідуючим порядком: 1. Відкриття Заг. Збору. 2. Відчитання протоколу з останнього Загального Збору. 3. Звіт Виділу з діяльности за 1926 рік з предложенням рахункових замкнень. 4. Звіт Контрольної Комісії з переведеної провірки і евентуальне внесення на уділення уступаючому Виділові абсолюторії. 5. Вибір голови Т-ва, шістьох членів Виділу, трьох заступників виділових і трьох членів Контрольної Комісії на рік 1927. 6. Вибір делегатів на Загальний Збір Гол. Тов-а „Просвіта" у Львові. 7. Внесення і запити. — Д-р Теодор Жолнірчук. за голову, Володимир Чубатий, секретар. 1207 1—1

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 10 (10.978). Львів. пятниця 14. січня 1927. Pocztowa opłata zasłacona ryczałtem. Рік XLV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів. Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 с. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Китай і великодержави.

Розвиток подій у Кктаю.

Нині можна вже напевно стверднти, що Китай поділений на два великі воюючі табори. Донедавна ще справи представлялися в Китаю так, що воювали між собою найріжнородніші генерали авантурники. Між ними вспіли дійти до значної сили тільки манджурський диктатор Чанг-Тсо-Лін і ген. Ву-Пей-Фу, що розвивав свої воєнні операції в центральному Китаю проти знаного християнського генерала Фенга, якого підтримували більшовики.

Тепер відносини цілковито змінилися. Появилася поважна сила на полудні, в Кантоні. Спершу мали там перевагу комуністи, але пізніше весь кантонський рух опанувала всеціло найбільша і найвпливовіша нині в цілому Китаю політична організація Гоміндан. Успіхи Кантонців під проводом Гоміндану приняли такі великі розміри, що нині вони мають у своєму посіданні третину Китаю. Кантонці заняли під проводом ген. Чан-Каі-Чі вже долину Янгтсекіянгу, здобули Ганкоу, та загрозили поважно Шангай. Проти кантонців обєднялися вже й обидва вгорі названі генерали Чанг-Тсо-Лін і Ву-Пей Фу. Та велике питання, чи зможуть вони тепер устоятися перед силою Гоміндану, а складаються не тільки численні війська, але й моральний підйом серед населення, що у великій перевазі хилиться своїми симпатіями до Гоміндану.

В чомуж сила Гоміндану? Гоміндан це не є політична партія в нашому розумінні. Є це своєрідне обєднання найр жноріднішних політичних груп і відтінків, що погоджуються на одно, а то на повне національне і господарське визволення Китаю. До Гоміндану належать китайські націоналісти, радикали, демократи, соціялісти, а навіть комуністи. Ці останні тепер мають у Гоміндані найменше впливу. Політична програма того своєрідного китайського політичного обєднання, проголошена в осени 1926 р. у найважнішій її точці звучить: „Скасування односторонних трактатів і заключення нових договорів з великодержавами на основі повної рівноправности контрагентів. Китай не думає анулювати своїх закордонних довгів, але вони можуть бути сплачувані виключно на основі фінансової та господарської спроможности Китаю". Це програма китайської можна одньої політики в розумінні Гоміндану. Вона, як бачимо, для чужинців не дуже то страшна. Від чого росте небезпека для чужинців, про це далі. Колиж хочемо зрозуміти вповні популярність Гоміндану серед китайців, то мусимо її зводити не тільки до цитованого вгорі уступу програми, але й до того, що ця політична організація обстоює республиканьско демократичний устрій Китаю, проведення далекойдучої аграрної реформи та обєднання всіх китайських провінцій під одною владою.

Китай — це великанська країна з 440 міліонами однородного населення, з великими підземними і надземними богатствами. Вистане вказати, що Китай дає річно 15 міліонів тон вугілля, а крім того має він залізо, мідь, цину, олово, манган, бісмут, ртуть і золото. Все це лише ласі куски для імперіялістичних великодержав, що в великій мірі при допомозі примусових концесій важкий китайський промисл опанували.

З розвитком операцій та воєнних успіхів Кантону під проводом Гоміндану непомірно зростають в силу китайські шовіністи, які ширять крайні гасла, в роді цього: геть з чужинцями. Цей стихійний зріст китайського національного шовінізму і є найгрізнішим для великодержав, а в першій мірі для англійців, що мають у Китаю дуже багато концесій. Та це булаб тільки хвилева, так сказатиб, переходова небезпека. Вся суть у майбутньому. Якщо Китай направду сконсолідується, якщо направду під проводом Гоміндану вдасться в ньому ввести порядок та створити сильну державну організацію, то тоді готов скінчитися всякий визиск Китаю великодержавами. А до цього вони допустити не бажають. І тому всіми силами підтримують реакційних генералів півночи проти поступового вправді, але й крайно націоналістичного полудня, тобто Кантону.

З побідою Гоміндану і консолідацією китайської держави вирішується ще одна дуже велика справа, а то панування над Тихим Океаном. Тепер головними суперниками за гегемонію на ньому є Злучені Держави Північної Америки і Японія. Японія не має достаточної скількости ні вугля ні заліза і тому їй найбільше залежить на тому, щоби Китай державно не відродився, щоби він надалі потопав у внутрішній боротьбі. Тому то Японія підтримує беззастережно манджурського диктатора, тому то намагається здобути в Китаю як найбільше концесій, тому то вона веде з другого боку якусь невиразну навіть подекуди прихильну політику відносно кантонського уряду, який підтримують проти всіх великодержав більшовики. Таку оглядну політику на два боки веде вона тому, щоби не втратити доступу до китайського вугля та заліза. Про інтереси Англії в Китаю і згадувати не приходиться. Вони для неї дуже важні і дуже цінні, але вони й суперечні з інтересами Японії. Злучені Держави Північної Америки не криються з тим, що хочуть китайські богатства використати для себе та ввести до китайського промислу американську техніку.

З цього розумний і ясний висновок, що розвиток теперішніх подій у Китаю, що прибрали останніми часами дуже ясні та скристалізовані форми, вагітний у важкі ускладнення не тільки на Далекому Сході, але й у цілій світовій політиці. Великі держави не дадуть себе зліквідувати одним помахом крил китайського пробудженого великана, але одночасно не хочуть вони допустити до того, щоби рішаючий голос і вплив у Китаю прилип до одної з названих держав. Отже назрівають у звязку з китайськими справами всякі поважні конфлікти, що можуть найти свою розвязку навіть на широких водах Тихого Океану, де в першу чергу вирішилась би справа американсько-японської ворожнечі.

На 1256 7-S Тел. 15-70

Дати Обув-Одіж-Сукно

поручає українська фірма ЕГУЛЯТОР, Львів, Ринок 43

Ілюстрований цінник даром.

На межі двох станів.

Все ще на арені. — Пресовий гієнізм. — „Dichtung und Wahrheit". — В кривому зеркалі свідомости. — Проти Обєднання. — Між безповідальністю і провокаторством.

Здавалось нам, що після появи в нашому органі статті „Блудні огні" вже не прийдеться нікому займатися прилюдно особою д-ра Володимира Бачинського. З моментом психічного заломання, нервового розстрою, підточення чи надточення сили волі — людина автоматично сходить з широкої громадської арени. Її роля в громадянстві кінчається із plus та із minus — в найкращому випадку щонайменше на якийсь час, — її діяльність з природи річи зужується до мінімум, а оцінка її вчинків входить в обсяг чисто лікарської спеціяльности. Громадянству лишається тільки можливість аналізувати й оцінювати минувшину тієї людини, висловлювати своє співчуття з приводу її трагічного перелому й бажати їй повороту до здоровля. Зновуж обовязком найближчих: рідні, товаришів і приятелів — займитися тією нещасною людиною, зробити її пешкідливою в приватному і — тимбільше — громадському житті та всіми можливими засобами сприяти її поворот до здоровля.

Коли явилася стаття „Блудні огні", оперта на безсумнівних і непохитних даних, ми були переконані, що з тим моментом буде закінчена — щонайменше на якийсь час, як не на все — публична діяльність д-ра Вол. Бачинського та що наступить фаза піклування і лікування, якої метою буде здержати недужу людину перед остаточною катастрофою, перед немилучим скоком в... нев'домe.

На жаль, так не сталося. Ті, що були покликані до дбайливости над д-ром Бач. не встановили своїм обовязкам — чи то з несвідомости, чи з недбальства. А наслідок? Дальший поступ недуги, супроводжений безвідповідальними словами, вчинками й актами, які приносять непомірно велику шкоду загально-громадським інтересам.

В першу чергу деякі органи польської преси злакомилися на „сенсаційні ревеляції" і використали словоохітливість і жагуче бажання чисто зоольогічної цікавости хорої людини, щоби тільки з одного боку доцькувати ненависним українцям, а з другого подати перчену „сенсацією" справу своїм неперебірливим читачам. Що на таку „гратку" пішла якась „Газета Поранкова", приносячи своїм читачам плин польсько-німецько-англійського розбиття більшовиків і створення „Славянської Унії", — нічого дивного. Але „ревеляційна" показаність „Дзенніка Людового", будь-що-будь газети з претенсіями на почуття відповідальности і простб людяности, — мусить викликувати загальне здивування. Очевидно, те саме торкається „Ради" і „Світла", які з насолодою передруковують „ревеляції" д-ра В. Бачинського, щоби доїхати ненависному проводові Українського Нац.-Дем. Обєднання чи взагалі Обєднанню. Цього роду полювання на „сенсації", „ревеляції" і тим подібні „несподіванки" є негідним чесного органу пісенізмом, тим осоружнішим, що довершуваним на фізично живій істоті.

Вступивши—зайдяки незбайливости своїх близьких—у нову фазу незвичайної активности, д-р Вол. Бачинський висилає численні меморіяли, представлення, листи до польських властей, до поодиноких польських достойників (генералів, шефів секцій в поодиноких міністерствах і т. ін.), а навіть до шефа секції для справ національних меншостей в Союзі Націй, не згадуючи про численні листи й телеграми на всякі адреси, в яких одна неймовірність заміняє другу. Звичайно, що з такими

і змістовим оглядом mixtum compositum в якому чергуються особисті справи зі захопленням мистецтвом, широкі політичні плани до „Славянської Унії" включно з погодженням Пілсудського і Дмовського, велика місія на тему люблинської унії з погрозами проти „петлюрівців", Голувка, Стецького, і вкінці звичайних доносів на своїх вчорашніх приятелів і уявних ворогів і т. і.

Все те овіяне своєрідним містицизмом, просякнуте диктаторством і терористичною самопевністю та сліпим гоном на щення.

Очевидно, все, що говорить і робить тепер д-р Бачинський, є екстрактом, який ми ніжно назвалиб: „Dichtung und Wahrheit", фантазія і дійсність. На деяких дійсних подіях, які збереглися в його памяти, підправлених возвеличено-еготичним сосом, подіях відповідно заломаних у кривому зеркалі захитаної свідомости, здвигає він наскрізь видумані, фантастичні будівлі, прикрашує їх декораціями найвичайнішого доносництва і навіть провокаторства. Ці останні „надбудови" звичайно звязує він з особами, які мнимо стали на перепоні його політичній карієрі, а радше її заломили. Війна проти всіх — ось що окрилює його в теперішній хвилі, війна всіми засобами, а особливо при допомозі явної денунціяції.

Теперішній стан д-ра Бачинського дає широке поле для студій спеціялістам-невропатам, одначе і в звичайного лїка мимовільно зринаються питання: Звідки береться цей гін явного доносництва й інсинуацій на немилі йому тепер особи і навіть організації перед всіми стрічними, не виключаючи приставлених до нього поліційних агентів, що стали його помірками? Чим пояснити той вибух широко закроєної, придирчиво-інсинуаційної і денунціаційної „правдомовности"? Чи цей процес, що тепер відбувається на яві з огляду на підірвання психічно-інтелектуального механізму, не проявлявся инакше в часі, коли той механізм функціонував нормально? Чи людина, навіть заломившись психічно, міняє свою натуру, свій характер, чи тільки виявляє його в переобмежених формах?

Та — зовсім природно — не наша річ шукати відповідей на ці питання. Одначе нашим обовязком було зупинитися над деякими зразками публичних або напівпубличних вегетаційних маніфестацій д-ра Бач. з огляду на його шкідливу діяльність. Постійно заповідає він скликання якогось конгресу, видавання щоденників і журналів в українській і польській мові, висилання якоїсь „ревеляційної" брошури, що скомпромітує всіх і вся. Йому видається, що за ним „увесь край", всі ждуть його приказу, готові стати під його прапором на кожний звязок.

Головною метою д-ра Бач. під теперішню пору розбити національний фронт, а в першу чергу Обєднання, як його виразник. Перед польськими чинниками представляє він Обєднання так, щоби стягнути на його і його провід найважчі репресії. Відомости з провінції вказують що на акцію д-ра Бач. починає видавати бажані нам наслідки. Одночасно перед публикою намагається він підірвати довір'я до проводу Обєднання, представляючи справу так, немов би деякі його члени йшли з ним рука в руку, а інші — як лише старшини без армії, бо — мовляв — „весь народ" за ним, все „грома-

цянство солідаризується з його акцією. Як бачимо, ця психічна недуга зароджує специфічну злостивість.

Займаючись особою д-ра Бач. на сторінках преси, сповнюємо дуже прикрий обовязок. Тільки загальна справа, тільки бажання поставити стрим його шкідливій і — розуміється — безвідповідальній „діяльности" примушують нас до цього. На цьому місці дозволимо собі звернутися на адресу тих, що покликані дбати про особу д-ра Бач., щоби покінчили зі своєю поблажливістю до його долі і найвищою вірою в його психічне здоровля та заопікувалися ним. Бо зовсім природно, що і вони, і громадянство можуть діждатися чогось гіршого.

Одночасно мусимо зазначити, що коли б відповідала дійсности кольпортована, хоч неправдоподібна, поголоска, що д-р Бач. підпав тільки нешкідливому нервовому розстроєві, а зрештою він — мовлен — здоровий, то тоді справа представлялась би ще трагічніше. Замість недужої людини, ми мали б діла з — провокатором.

Радянська Україна.

Населення по містах України на основі нового перепису.

Центральна статистична управа України комунікує в радянській пресі, що населення деяких окружних центрів України представляється на основі цьогорічного перепису в цифрах ось як: у Вінниці є 64.339 душ населення, з того 27.589 жінок і 30.739 мущин. Житомір має 69.430 душ населення, в тому 36.739 жінок і 32.691 мущин. Далі йде Зіньківськ з 64.339 душ, в чім 30.143 мущин і 34.196 жінок. В Купянську 15.127 душ, в тому 7.637 жінок і 7.490 мущин. Мелітополь має 24.573 душ, з того 13.313 жінок і 11.260 мущин. Могилів має 22.910 душ, а в тім 11.576 жінок і 11.334 мущин. Прилука на 28.608 душ всього населення мають 15.251 жінок і 13.357 мущин. Балта, столиця автономної молдавської республики, нараховує 22.458 душ населення, а в тім 11.620 жінок і 10.838 мущин. В Шепетівці на 14.638 душ є 7.410 жінок і 7.228 мущин, Проскурів має 27.264 душ населення, а з того 12.913 мущин і 14.351 жінок. В Чернигові нараховано при останньому перепису 35.089 душ населення, в тому 16.864 мущин і 18.225 жінок. Суми на 43.715 душ населення мають 21.130 мущин і 22.585 жінок. У повищих цифрах бачимо впадаючий у вічі факт, що крім Вінниці по всіх містах число жінок значно перевищає число мущин.

Жіночі модні матер'яли
Шовки, Полотна
Мужеські сукна
193) 82—?
проти найдешевша
ФІРМА
РОМАН
ЗУБИК
Львів. Галицька 16.

Жиди й українці.

Зріст зацікавлення українськими справами в жидівській пресі.

В останніх часах проявляється в жидівській пресі (головно видаваній в польській мові) все більше зацікавлення українськими справами. Правда, поки-що находиться воно в початковій стадії, можна сказати — в стадії примітивізму. Досі тільки львівська „Хвиля" зі зрозумілих причин (рахуючи і на українських читачів) подавала здебільшого реферуючі відомости з української преси. Тепер те зацікавлення переноситься і на варшавський терен. Орган варшавської сіоністичної групи „Наш Пшеґльонд" розпочав через свого представника низку розмов з представниками українського громадянства. Досі поміщено в тому органі розмови з головою Обєднання др-ом Дм. Левицьким і редактором нашого органу Ф Федорцевим.

Д р Дм. Левицький висловив своє вдоволення з того приводу, що варшавський сіоністичний орган має намір присвятити більше місця українським справам.

На запит про відношення Обєднання до польського громадянства — заявив д-р Дм. Левицьким:

„Останні резолюції конгресу і пресові енунціації ясно вказують, що займало становище безоглядно неуго-дове як у відношенні до урядів, так і польського громадянства. Від найпрайнішої лівиці жадна польська партія не має прозумінки для наших національних аспірацій. Тому й про якунебудь згоду не може бути мови.

Щож торкається виборів, то візьмемо в них участь, як що виборча ординація не матиме кривдячих тенденцій у відношенні до нас. Не може бути сумніву, що на терені Конгресівки (має бути: на терені земель, що перед війною належали до Росії — Ред.) цілком обєднані з більшою з іншими меншостями. Фантичну вартість мав би для нас бльок у Східній Галичині, коли йшло про місто Львів. Одначе з людьми, що зробили угоду з Грабським, ніколи не засядемо до спільного стола."

Зупиняючись над відношенням до жидівського громадянства, зазначує д р Дм Левицький, що те відношення змінилося на некористь в огляду на угодову політику деяких жидівських провідників, що змінила симпатії українського народу, як і з огляду на становище жидівської преси.

Ред. Федорців зупинився виключно над становищем східно-галицької жидівської політики до змагань українського народу.

„Перед 1914 роком те відношення (українців до жидів було дуже прихильне. Ми помагали жидам в їх боротьбі за національні права в Австрії; нам завдячують жиди виборчу побіду при виборах до австрійського парляменту. В часі війни, коли виступили з усею силою наші незалежницькі змагання, жиди виявили нам дуже незначну підтримку. Але ми то забули. В році 1919 завели нас східно-галицькі жидівські провідники. Ми допускали, що їх становище у відношенні до українських незалежницьких змагань буде принаймні значне і прихильне. Одначе ми помилки і не витягли висновків навіть тоді, коли східно-галицькі жидівські політики задекларували невтральність. Одначе і ту невтральність зломили жидівські провідники і підпорядковуючись опортуністичній політиці — виявилися за приналежністю Галичини до Польщі, яка ту квестію розвязано на міжнароднім форумі. Здобули вони ту невтральність, взявши участь у виборах до сойму. Але ми помилки і далі не виступали проти жидівського громадянства (ми й тепер не виступаємо проти жидівського громадянства як цілости, тільки проти тієї її частини, що підтримує політику пос. Райтв. — Ред.). У передвиборчій добі східно-галицькі жидівські провідники конферували з нами, а найпізначніший з них заявив мені особисто, що в соймі буде боронити не лише постулатів жидівства, але й домагань всіх східно-галицьких меншостей (очевидно, передавець неї розмови п. Таєбер покерпстувався фальшивим терміном, бо меншостями у Сх. Галичині є поляки і жиди, а пос. Райт жертвувався з обороною українців, себто східно-галицької більшости. — Ред.) Він заявив ясно: „Ви повинні бути вдоволені, що скоро ви не можете брати участи у виборах, — ми зможемо боронити ваших інтересів".

Одначе після виборів той політик не лише не виступав в оборону українських інтересів, але пізніше своєю польонізаторсько-угодовою політикою довів до того, що жиди в Сх. Галичині є авангардою польської асиміляції (себ-то денаціоналізації. — Ред.) І якраз перед лицем історії є це факт, що ото може мати нежданні наслідки. В останніх часах зростає жидівсько-український антагонізм в краю і може довести до економічного бойкоту жидів селом і містечками. Наш кооперативний рух зовсім не має протижидівських тенденцій — наші кооперативи майже всі закупна переводять у жидівських купців, — а одначе деякі східно-галицькі весни й магазини його змінити. Повторюю ще раз: Східно-галицькі жидівські політики в хвилевому засліпленні опортуністичної політики робять помилки, яких наслідки — на жаль — нестиме жидівське громадянство".

З приємністю витаємо зріст зацікавлення українськими справами, що починає проявлятися у варшавській жидівській пресі, та однаково мусимо висловити свій жаль із-за халатности, з якою передано наведені вгорі дві розмови з представниками українського громадянства. В змаганні до тіснішого звязку між жидівським і українським громадянством, слід в першу чергу жидівським публіцистам докладніше і вірніше познайомитися з українськими справами, бо поверховність може принести більше шкоди, як користи.

Проти укр. їнської школи.

В альбом п. міністра освіти д-ра Ґустава Добруцького.

Управа Рідної Школи УПТ. в Тернополі звернулася до львівської куратерії за дозволом на отворення приватної дівочої учительської семінарії в Тернополі з українською мовою навчання після взірців державних шкіл. До подання долучено подрібний план наук, плян будинку, де мала міститися школа (будинок дівочої гімназії з правом приходности УПТ. в Українській Бурсі при вул. Качали, приторованій до шкільних потреб) і список осіб, що мали вчити у школі під проводом проф. гімн. Василя Хирівського як управителя семінарії. Куратерія довгий час не відповідала мимо особистих інтервенцій голови кружка д-ра Степана Барана у референта

Анатоль Свенціцька. 2)

ВІРА І НАУКА.

(Продовження).

Життя беруть у СРСР в одній площині, не заглядаючи в глибину, суть і значіння його. Механізм природи принято за справжнє життя. Метою людини є вияснити механічні закони природи і підчинитися їм старанно. Насилу природи продовжує людина насилою у суспільному житті. Більшовики переняли на себе обовязки Великого Інквізитора, повторюючи за ним: „ми знаємо істину".

Одначе претенсії матеріялістичного світогляду на науковість є безосновні. Наука і розуміння світа — це ріжні справи. Наука значно скромніша, — вона знає свої границі, вона терпима і все готова відмовитися від одної теорії в користь другої, що ширше і краще обяснює явища. Бо теорії є тільки помічними і корисними в науковій праці припущеннями— гіпотезами та методами.

Світогляд більшовиків носить усі признаки догматичної віри, тільки віри без Бога. Більшовики вірять у безбожий світ, чого вони вчать у своїому катихизмі та в своїому символі віри безбожника. І віра їх також фанатична.

В науці само розуміння матерії постійно змінюється; в дану пору воно таке складне і суперечне, що властиво й не знаєш, щож наконець осталося од преславної матерії. Поява телеольогічних обяснень на місце механічних напр. в біольогії (віталізм) є для матеріялістичного світогляду єресю. Але метапсихічними явищами, що говорять прямо про чуда, цікавляться визначні вчені. Підсвідоме життя людини вказує на безмежню глибінь людського духа, так що мимовільно висувається питання: чи дух не є матеріяльний, або матерія не є духова?

Комуністи розуміють питання про матерію плоскіше і більше первісно, тому їх світогляд такий убогий, та внаслідок цього наперед заперечується можливість іншого світогляду, а всяка нематеріялістична філософія проганяється зовсім із життя. Чи вистане такого світогляду на все життя? Чи він обхопить всю повноту його? Чи він поможе розцвітові життя, чи поведе до його упадку?

Ні, не вистане. Релігія, многовіковий духовний досвід людства, виявилася за його границями; але з нею й мораль і вищі духові цінности виявилися якимсь випадковим багажем, до того часто дуже невигідним для речників нового світогляду. Очевидно, що в світі сліпих сил не може бути осуду, не може бути питання про моральне. В царстві грубої матерії немає духових цінностей, хоч якіби вони не були високі. А за таку неувагу до своїх запитів — життя карає тілесним виродженням і духовим опустошенням душі.

—о—

Але на своє щастя чоловік не може бути послідовним матеріялістом. Тим то його справжнє обличчя постійно виглядає зпід заслони матеріялістичного світогляду. Небезпеку неморальности видять дуже добре самі більшовики і примусово заводять те, що може мати тільки релігійну санкцію. Розгляд життя у площині клясової боротьби не може дати розмаху творчости. Пристосування всього життя, всяких фільософічних теорій, літератури і мистецтва — до теорем Маркса, що з такою рівністю відбувається у СРСР, не зможе обогатити ані життя людства, ані його духа. Чим ширшим є світогляд людини, тим богатшою є її творчість. Вузина і партійність все обмежують плодотворний лет думки — і в мистецтві, і в науці. Визначні вчені все були людьми великого духа і широкого світогляду, що не вміщався в рямки науки.

Навпаки, релігійний світогляд живить безмежню потенцію людської творчости. Полишаючи світ природи науці, релігійний світогляд поринає в глибінь, значіння і суть світа та життя. Релігійний досвід не підчиняється загальній примусовій провірці; але для того, хто його переживає, він є більше переконуючим і очевидним за кожний інший досвід.

В кожній релігії найдеться зерно— Істини, Вічности і Неодмінности. Християнський світ осяяний світлом розуму це вже не механізм, заведений бездумною рукою. Людина, це не є думаюча звірина більшовиків, тільки дійсна подоба Бога. Христос закликає нас усіх бути синами божими, достойними творами Бога-Отця. Шлях творчости вказав чоловікові сам Бог- воскрес. Особиста гідність — обовязок перед самим собою, як перед подобою божою, а любов ближнього — ще обовязок перед другими дітьми одного любимого Вітця. Відмовитися од творчого шляху — це гріх проти Бога. Немає найменшого серед малих, що не був би достойним свого Вітця, в кожного запитають по його силам, кому було більше дано, з того більше зажадають. Ось так поставив Христос, говорячи по сучасному, проблему взаємин між одиницею і збірнотою.

Віра, — це великий дар. Віра здвигає гори. Святі перемагали природу і творили чуда. Ми ще не знаємо і не можемо навіть представити собі — по нашому маловірю — до якого ступня глибока віра і святість може змінити природу чоловіка. По нашому маловірю ми не творимо нового органічного життя, а підчиняємося і приспособлюємося до його механічної течії. Сильні духом і вірою люди потрібні для життя. Колись-то народня совість будилася і творила життя святого, що на довгі літа освітлював шлях людей у темноті. Живий приклад є джерелом духа життя: без життя Христа немає християнства; без святих — немає живої церкви, не має релігійного життя. Церква є скарбницею релігійного досвіду, душею народу, звязю його з минувшиною, сучасністю і будуччиною. Входячи у божий храм, ми стаємо на порозі вічности, ми її переживаємо. Моральний досвід святих угодників оправдує їх усе внутрішнє життя та утверджує нас людей в правдивости спостереження-вискаву: „життя держиться не одними тільки проворними діячами (дельцами), що тільки хліба і довольства всякого приспорюють".

—о—

Нація є теж тілом божим, вона носить у собі великі творчі можливости. І з яд в її виходить святий, геній, герой. Її гідність, її обовязок перед собою і Богом — виявити і уможити свої таланти. Опу-

цеї справи візитатора Камінського, який знає добре тернопільські відносини і який обіцяв прихильно поставитися до справи.

Доперва в грудні м. р. управа кружка одержала з кураторії слідуюче письмо в мові польській і українській, яке подаємо після оригінального тексту українського без змін:

„Кураторія Львівського Шкільного Округа № I. К. Н. 6126/26.

„Львів, дня 20. падолиста 1926.

„В справі концесії на отворення приватної учительської жіночої семінарії в Тернополі.

„До Управи Кружка Українського Педагогічного Товариства в Тернополі.

„В полагодженню просьби Управи з дня 12. липня 1926 ч. 424. Кураторія Львівського Шкільного Округа звідомлює, що уділення Управі концесії на отворення приватної учительської жіночої семінарії в Тернополі залежить від сповнення условин, поданих в Декреті о образованию учителів тселюдних шкіл в Польській Державі з дня 7. лютого 1919 В. З. II. P. ч. 14 поз. 185 і в розпорядку Міністерства Релігійних Віроісповідань і Вселюдної Просвіти з дня 6. квітня 1925 № 5375/I. в справі уділювання позволів на отворення приватних учительських семінарій Дневник Уряд. Кураторії Льв. Ш. О. ч. 7 з р. 1925, чого в нинішнім случаю ствердити не можна.

„Именно заведение не посідає власного, згідно на свій власний ужиток призначеного льокалю, в якім наука могла би відбуватися в годинах таких шкіл, бракує біольогічної або фізичної роботні, робітні ручних робіт і гімнастичної салі, школи вправ, городу для цілей науки природи, площі для забав і рухливих ігор.

„П. Т. Управа не долучила опінії місцевих санітарно-поліційних і педагогічних властий (Шкільна Повітова Рада), що льокалі призначені на поміщенне будучого заведения надаються на шкільні цілі.

„Члени будучого власного учительського збору мають предложити в оригіналі метрику і особові документи, докази польського горожанства і свідоцтво фізичного уздібнення до учительського заводу. Учителі державних шкіл, які мають бути заняті в будучій семінарії, мають виказатися дозволом шкільних властий на побічне заняття, а управитель знижкою годин згідно відпускною.

„Кілька з пропонованих учительських сил поданих в виказі, а саме: п. п. Онуфрій Солтис, Стефанія Бриковичівна, Стефан Пастушенко і Віктор Оленюк, не відповідають вимогам закона о заводових кваліфікаціях до навчання в середних школах і учительських семінаріях з дня 26. вересня 192[illegible] вказ із змінами введеними законом з дня 6. липня 1924 урядовий Дневник Кураторії Льв. Ш. О. ч. 5 з р. 1924) і по мисли розпорядку Міністерства Релігійних Віроісповідань і Вселюдної Просвіти з дня 18. жовтня 1926 ч. II. 8194/26, не мають условин на одержание дозволу на навчанне в учительських семінаріях.

„Нормальний статут будучого заведения належить предложити рівночасно також в державній мові.

„В виду сего просьба П. Т. Управи не може бути узглядненa і щойно по усуненню вище наведених недостач може бути справа наново розслідженa.

„П. Т. Управа не може на разі проголосити приватної учительської жіночої семінарії, а також не може уживати печатки з написю; оскільки однак Управа отворила семінарійні курси як пересвітні курси на основі статутів Товариства — з боку кураторії не заходять перешкоди проти їх істнування.

„Прилоги подания звертається.

„Kierownik Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego Br. Czerny".

Стільки говорить указ польської шкільної влади. А тепер короткий до нього коментар.

На території тернопільського воєвідства (16 політ. повітів) з числом людности около півтора мільйона, в чому понад мільйон українців, істнує чотири держ. учительські семінарії, три хлоп'ячі: Тернопіль, Чортків і Заліщики і одна дівоча в Бережанах, очевидно—всі польські, а давніше утраквістичні. Крім цього майже всюди, де є польська гімназія, істнує і приватна учительська семінарія з польською мовою навчання дівоча або коедукаційна, з правом приладности часто має приміщення в будинку польської державної школи і з правила не має ні одної з тих матеріяльних вимог, яких кураторія вимагає у своєму указі від української школи. З правила не мають вони іменно ні власних, ні окремо винаймлених будинків, не мають власних біольогічних і фізичних робітень, власних гімнастичних саль або огородців для науки природи, власних площ до забави і до рухавки і т. д., бо тих всіх ни

Великий Маланчин вечір

відбудеться в Кварні **РЕПУБЛІКА** Гостинниця вул. Коспюшка ч. 1, pir Сикстуської. Оригінальна капеля Jazz-band як також родинний дансінг і різні несподіванки. Льокаль відчинений до пізна в ночі. Смачна кухня чинна до вичинення льокалю. Збірне місце української інтелігенції. 1324 1—1

СІЧЕНЬ — МІСЯЦЬ „РІДНОЇ ШКОЛИ".

Кожний Українець (ка), кожна українська установа обовязані зложити **дар на „коляду" для „Рідної Школи".**

Ніяка інша українська установа не уповажнена відкликатися в січні до народньої жертвенности. 1—7

стошення душі народньої — смертельний гріх. У кожного народа є своє питоме, неповторимe обличчя і неповторимe сяйво його святого генія, героя. Проявити своє справжнє обличчя — це завдання і мета кожного народу. В цьому значінні (смысл) належить розуміти національний ідею служби и годові. Освідомити собі і страждати серденною мукою за недостатки свойого народа — це наш обовязок, але одночасно належить нам знати, що не в „борщі" та в „галушках" заключається суть нар днього життя. Погл блення народньої потенції, ширина світогляду — це запорука творчої життєздатности народу. Колиж високе живе джерело, завяне т орчість — вмирає народ.

Тож зачинення народнього життя в рямки одних економічних і партійних взаємин — це є свідомим ограничен м вс народніх потенцій творчости. Істор на сила — наші не не ті ьки істо ія суспільних верстов, партій та їх борот би за матеріяльні благо-владу, але цеї історія культури нашої, творчих о гнень і проявів його духа. Релігія, наука, мистецтво — це вимоги людського духа.

Виховання і самовиховання молоді — в дану хвилину і в Галичині — йде під знаком партійности. Молодь наша ділиться на дві партії: „буржуїв"-націоналістів „комуністів" інтернаціоналістів. Поза цим поділом немає чого іншого, з чим немає ніякої собливої охоти мірятися ні думками ні ділом: йде боротьба за хліб і владу. У „буржуїв" хіба є дещо передавних привичок чесности і вищої оглади: „комуністи" є від ніші і природно пряміші, себто по тутешньому „не красані". Боротьба між цими напрямками виражується тим, що „буржуї" вважають комуністів" — „хомутами-курлами", гідними хіба до сухоїдіння і стайні; а комуністи підміхаються над дешевими чесностями і манірою оглядою „буржуїв". А коли з білим цвітом самих справжніх „паночок" і „паничів" молодого покоління порозмовляти, та прислухатися збоку до їх свобідного балакурства — то ясним стає, що ця „окраса" родин і наголів гості неважами, що цвітом без всякого духового змагання — в ризу, без індивідуального розмаху.

Краще поставити точку змагання вище своїх сил — як нижче. Життя все у нас понизити занадто ви окі полети пориви-напруги! Який великий був на переломі XIX. і XX в. вплив філософії Ніцше на уми молодої! Точка-мала ця — „надлюдина" (Übermensch) манила всіх на п двиг і до г орчости. А отсі „надлюди" — герої, генії, святі силою свого духа основали цілі епохи життя людства. Духовним підйомом погли аються і освячується кожне діло. Хоча раз у житті кожна людина має стати вище себе самої, а до цього закликає окрема релігійний світогляд, що веде до повноти духового життя, до досконалости, до творчости.

(Продовження буде).

*) Подібна характеристика молоді (студентської в пасивній і активній частині) та „комуністів" „сухома" з одного боку а „оглади й „дешевих чесностей" з другого — далеко не відповідає дійсности. Якраз „комуністи" визначаються більшою достатністю, елєгантністю і оглядою, як „буржуї"-націоналісти. — Ред.

Світове господарство в 1926 р.

1. Загальні завваження.

Після війни і ми звертаємо чимраз більше уваги на міжнародні політичні відносини. Політика людства і кожної нації зокрема тісно вяжеться з умовами господарського життя. Тому треба і нам придивлятися до розвитку світового господарства. Ідеалом світової господарки являється вільне охоплення богатств землі і робучих сил, піднесення життя загалу на вищий рівень та звільнення енергій, які покищо зуживаються на міжнародню і міжклясову боротьбу, для культурної праці. Методи, якими світова господарка прямує до цього ідеалу, ось які: 1) Національно-господарська консолідація і інтенсифікація, та повільний перехід від народньо-господарського до світово-господарського думання і ділання. Графічно можнаб це представити у формі богатьох рівних ліній (національних господарств), що збігаються у спільнім пункті (світового господарства). 2) Господарські порозуміння між поодинокими націями. Метою цих порозумінь являється вирівнання ріжниці сил. Графічно можна би це представити поперечними лініями поміж промінями графічного рисунку попередньої методи. 3) Раціоналізація продукції і торговлі, усунення терть в машинерії соціальних відносин та технічні уліпшення.

Рік 1926. був роком очевидного поступу у всіх вищеназваних трьох методичних напрямках розвою світової господарки.

Що торкається першої методи праці в світовій господарці, то треба признати, що консолідація національних господарств безумовно закріплюється і на протязі минулого року пішла значно вперед. Сильне повоєнне захитання приходить у більшости національних господарств до рівноваги. Фінансово-валютарна стабілізація поступає скорше, як цього можна було сподіватися. Вже тільки в деяких краях добігає остаточна праця над ліквідацією повоєнної інфляції. Відбудова капіталу росте майже у всіх національних господарствах. В більшій частині цих господарств приступлено до поміщення податкових тягарів, які спричинила війна. Майже у всіх европейських національних господарствах бачимо кращу організацію, ослаблення непродуктивної конкуренції, концентрацію слабших продукційних одиниць в сильніші організації. Торговельні обороти ростуть. В рамах єдиного спасаємий експорт, (що було догмою передвоєнних часів та в часі повоєнної валютової кризи) слабне. — більшість національних господарств пливе під новим прапором: інтенсифікації та збуту продукції на власних місцях. В цім напрямку пішло в 1921. р. европейське господарство за добрим прикладом Америки.

Що торкається другої методи праці в світовій господарці, то слід підкреслити, що якраз в минулому році сильно вибилася на верх думка міжнародньої господарської співпраці. Доказом цього ще так недавно неможливі до подумання переговори німецько-французької індустрії, спільний маніфест керманичів національних господарств у світі за вільною міжнародньою торговлею і плян всесвітньої господарської конференції, яка має небавом відбутися. В цім напрямку приніс минулий рік не тільки теоретичні, але і практичні здобутки. Вистане вказати на континентально европейський картель заліза, на французько німецьке зєдинення в области потасових солей, на міжнародній картель експорту міди, на постанову міжнародньої співпраці усіх товариств обезпечення кредиту, на задуману співпрацю усіх емісійних банків.

Загально очевидним являється технічно організаційний поступ серед европейських національних господарств. Американська раціоналізація пробиває собі шлях в Европі, навіть серед таких консервативних осередків, як англійський. Тут треба зазначити також велику вагу науково технічних здобутків, в першу чергу пилений вуголь та всякі новинки в обсягу головно німецького хемічного промислу. Величезне значіння приймає раз поразі зростаюча індустрія електрична та повітряна комунікація.

Поза цим минулий рік визначався добрим жнивом. Взагалі світова продукція підставових матеріялів не була ще ніколи більшою, як в минулому році.

Світова господарка безпосередньо перед війною і в перших повоєнних роках впала здебільшого без спільного пляну і залежала від припадкових захоплень чужих джерел богацтв та торгових місць. Непорозуміння між посіданнем та можністю експльоатації між межами продукції і потребами консумції виволювали вулкани господарських криз, які вибухали або гомоніли вибухами політичними, то знову соціальними. Вивести світове господарство з цього вулкану — ось завдання будучности. І з цього боку господарські досягнення минулого року треба вважати значним поступом.

2. Німеччина.

Класичним взірцем, чого може доконати добре зорганізована господарська праця хоч би тимчасом побіджені, але справдішньої нації, являється повоєнна Німеччина. Безмежний повоєнний фінансово-валютарний упадок Німеччини, спричинений війною і її наслідками, відбиття Німеччини від всякого креди-

ту, замкнення її шляхів до світової торговлі і глибокі соціяльні та політичні кріси минулися надзвичайно скоро. Німецька кредитоздатність зросла у світі на протязі минулого року так, що її обмеженням являється тепер тільки саме запотребування кредиту Німеччиною. Німецький акцепт став пошукуваним папером на льондонському грошевім ринку, — німецька продукція захоплює без чужого спротиву чимраз більші ринки світа, а в імпорті сирих матеріялів для своєї продукції Німеччина вже відзискала своє передвоєнне, друге місце в світі. Усього того довершила знаменита організація німецьких матеріяльних та людських засобів продукції, і тому стремління до співпраці з Німеччиною сильно зростає не тільки в господарськім напрямку, але і в політичнім.

3. Америка і Европа.

Світову господарку минулого року визначує одночасно певне узгіднення між Америкою та Европою, — між надміром капіталу, розцвітом промислу і напором експорту Америки та запотребуванням капіталу, промисловою кризою і імпортовою нехіттю Европи. Експорт американського капіталу ніколи не був більший, як у минулому році! Великі засоби американського гроша поплили до Англії, яка таким чином легко перебула страйк вуглекопів і задержала свою силу купна. Дуже значні американські капітали одержала також Німеччина. Раціоналізація европейської продукції обмежила дешевизну Америки над Европою. Імпорт Америки зріс, її експорт змалів. Натомість експорт Европи зріс в минулому році в порівнанні з її імпортом.

4. Союз Радянських Республик і світовий капіталізм.

Повоєнна криза у світовій господарці щойно тоді остаточно минеться, коли Союз Радянських Республик явиться на світовім ринку, як хупець і продавець з силою передвоєнної Росії. Покищо стоїть цьому на перешкоді величезний господарський розвал в Союзі Радянських Республик і основно відмінна його господарська структура. Тут стоять напроти себе два відмінні господарські світи у воєнній поставі. Від висліду цієї боротьби залежить мир і характер світа в будуччині. Незвичайно цікаво поглянути, як укладається та будуччина на тлі господарських досягнень минулого року.

Не дається заперечити, що є певні знаки, які вказували б на те, що сила Союзу Радянських Республик на світовім ринку як купця і продавця зростає. Однак не менше знаків вказуючих і на те, що господарський поступ Союзу іде щонайменше в занадто повільнім темпі і тому остається позаду. До перших знаків треба зарахувати значне ослаблення державної господарської монополізації, яка вже і в загальній опінії керманичів Союзу виявилась великою помилкою. Туди належить також певне закріплення і поширення кредитової системи, обмеження інфляції, не зважаючи на величезну недостачу гроша і привернення кооперації більшости давніх прав. Внутрішній грошевий ринок Союзу ще допускає державні позички, одначе всі вони визначаються характером премій і вильосування. Торговельні заграничні представництва Союзу виконують точно свої, затягнені у світі зобовязання, задовження Союзу не зросло. Німеччина уділила Союзові незначного кредиту, а також в Льондоні приймається радянські векслі при 16 до 21 проц дисконту проти 36 пр. перед двох літ. імпорт Союзу, передовсім що торкається хліборобських машин, не пада, вивіз збіжа та інших хліборобських продуктів навіть трохи зріс. Отже величезні кошти завідування радянських державних органів такі великі, що користи з цього експорту для господарки Союзу мабуть не дуже великі. Ціла господарка Союзу видіє а що най-

менше не може розвинутися рівномірно з господарством капіталістичного світа задля величезного недостатку грошевих засобів. Політика радянських концесій для капіталістичного світа не приносить успіху, бо Союз Радянських Республик ставить при цих концесіях як передумову своє запотребування кредитів. Тимчасом — як це заявив недавно на офіційній пресовій конференції представник комісаріяту закордонних справ в Москві — капіталістичний світ, що розпоряджає потрібними Союзові грошевими засобами, себто Англія і Америка, далі не хочуть дати Союзові кредитів, хоч би і за великі господарські концесії. Союз бажав би приневолити до цього капіталістичний світ своєю активністю в Хінах та в самій Англії, одначе піддержка англійського страйку не дяла Союзові бажаних успіхів, а перебудова федеративної структури в британській імперії та її останній зворот в політиці у відношенні до полудневих Хін може привести до заломання надій Союзу і в цьому напрямку.

Всесвітнє господарство потребує безумовного поладнання відносин між капіталістичним господарським світом і радянським Союзом. Покищо, завдяки значному господарському компромісові Союзу (Неп і т. п.) ці обидва світи здобулися на деякі пе ші кроки взаїмного наближення, одначе в принципі вони далі стоять ворожо проти себе. Це довго не може тревати! Від поладнання цього пекучого питання залежить мир в Европі та розвиток держав і народів. **О. п.**

Забавові Комітети!

Памятайте, що весь дохід зі забав у місяці січні („Маланки", вечорниці, балі, чайні вечері, товариські сходини і т. п.) мусить іти на „Рідну Школу"!

Картинка з побуту в СРСР.

„Живемо бездільно — ужиткуємо дівчат".

В якому напрямі розвивається життя серед університетської молоді в СРСР, які духові аспірації всяк плекає, яким духовим кліматом насичується, видно з незвичайно цікавої статейки, що появилася в „Ленінградській Правді" з 20. грудня 1926, під поданим заголовком. Вже сам заголовок статті характеризує прекрасно настрої палких молодців, що розвиваються психічно та фізично серед теперішніх обставин більшовицької дійсности. Ту статейку наводимо в цілости:

„Існує в Новгороді педагогічний технікум. А в тім педагогічнім технікумі відбуваються події такого роду. Розбито існуючий при технікумі пільник. Намагались розгромити місцеву кооперативу, але вспіли розікрасти заледви кілька кусків мануфактури. Що вечора хтось випробовує камінюками силу віконних шибок. Коли тих шибок остало вже дуже мало, стали випробовувати ножами і топорами міцність дерева, з якого зроблені столи й інші кімнатні та шкільні приналежности. Потім почали випробовувати тривкість усього інвентаря і майна. Пішли систематичні кражі.

Потім виявилося, що провідниками всіх тих подвигів є студент технікуму Петров і.. професор того технікуму Бабкин. Останній зорганізував братво хуліганів і виробив для нього ідеольогію на основі філософічних систем, починаючи з Гобса, а кінчаючи Шопенгавером. Девіза гуртка була така: „Живемо бездільно — ужиткуємо дівчат".

Остання частина наведеного ключа привела великанські, просто головокружні розміри. Почались „декадентські настрої". Любов процвітала. І жертвою впала між іншими студентка Котилева. Одначе вона по геройськи оборонила себе від брудних рук Петрова. З уваги на те скликано збори хуліганської групи „під головуванням професора Бабкина, які після короткого докладу Петрова постановили у відплату знасилувати Котилеву". Так офіціяльно і рішено: „постановили — знасилувати".

Сказано-зроблено. На Котилеву напали, вибили звіряку руку і лише несподівана поява завідуючого господарством школи спасла її від насильства. За нею заступились деякі професори, але це заступництво коштувало їх дорого. Народний суд їх оправдав хуліганів. Професіональ Союз відділ народньої освіти показались безсильними. Заступників і оборонців Котилевої звільнили зі служби. В місцевій газеті почали їх пересвідувати, обвинюючи в тому, що вони обвинують „дорогоцінний розмах молоді".

Минуло досить багато часу. Хулігани опинилися знов перед судом. Але оборонці Котилевої далі „позбавлені прав" і проживають у злиднях без роботи".

Так змалювала одну сторінку життя „цвіту" теперішньої комуністичної молоді комуністична газета. Все це хіба не вимагає пінких коментарів. Від себе додамо лише, що не краще ведуть себе комсомольці і на Україні. Недавно був анальогічний випадок насилування у Києві. Одначе в Києві насильників не оправдали, а досить гостро засудили.

Національний чи державний принцип?

Наради над заснуванням Всеславянського Лікарського Союзу.

(З лікарських кругів.)

Наради в цій справі відбувалися в днях 15. і 16. грудня в Празі в салі засідань чеського медичного факультету. Присутні були: за болгарів доц. Кіров, за поляків ректор Глюзінський, д-р Лапінський, д-р Якимяк; за москалів проф. Форманек в заступстві акад. Бехтєрева), проф. Крилов (за еміграцію в Болгарії), проф. Остроґорський (еміграція в Ч. С. Р.), проф. Редліх (еміграція в С. Х. С.); за українців проф. Матюшенко, що заступав також Українське Лікарське Товариство у Львові; за чехів доц. Ірасек; за югославян д-р Івкович та д-р Фаркаш; за передвоєнний всеславянський комітет проф. Веселі і проф. Пешіна (Чехія). Після привітань та полагодження регуляміну засідань вивязалася дискусія, в якій кожний офіціяльний делегат висловлював погляд своєї організації на головні основи статута. При цьому ходило головно про принціп членства у Всесл. Союзі: національний чи державний.

Зразу виявилося, що поляки й чехи мають мандат заступати державний принціп, міжтим, як решта готова б ла признати національний принціп, що був особливо виразно зазначений українським делегатом. Пополудні тогож дня було засідання мужчої комісії, на котрому болгарський делегат запропонував спільний проект статута в імени болгарської, російської та югославянської делегації, збудований на принціпі заступництва народностей. Через різку опозицію поляків і чехів не прийшло до погодження і засідання відложено на ранок наступного дня.

Засідання погоджуючої комісії з дня 16. грудня вранці відбувалося лиш у складі чотирьох людей (без югославянського й українського делегата). У виправленому цією комісією проекті був переведений державний принціп та запропоновано для славянських меншостей у славянських державах такі клявзулі, які фактично виключували від участи в центральних установах Союзу також українських лікарів під Польщею. Коли цей проект статуту дуже хутко один раз відчитано на пленарному засіданні і зразу після цього поступив внесок на його прийняття без дискусії і почали вже голосувати над внеском, український делегатові прийшлося гостро виступити проти такого поступування та жадати слова з приводу неприємливих клявзуль статуту. Одначе головуючий на засіданні проф. Глюзінський, піддержаний присутніми чехами, всеж таки перевів голосування над статутом, який ухвалено всіма голосами за виїмком українського. Після цього український делегат ще ледве забрав слово для мотивування протесту й покинув салю засідань, так, що в дальших нарадах із приводу варшавського зїзду та інших організаційних питань участи вже не брав.

Дня 17. грудня одержав д-р Матюшенко несподівано запрошення прибути ще на одну нараду, скликану з ініціятиви болгарського й польського делегата на день 18. грудня, щоб порадитись над ситуацією, яка створилася після виступлення українського делегата та його заяви, що при так складеному статуті українські лікарські товариства участи в Союзі взяти не можуть. Нарада відбулася при участи всіх тих самих делегатів за виїмком югославянських (які доручили заступати себе болгаринові) та проф. Глюзінського, який відїхав. Ця нарада виявила: І. Що хоч проект статуту принято, але його не підписано і в такій редакції болгарська і югославянська делегація відмовляються його підписати. ІІ. Що таким чином принятий проект не може вважатися статутом, без переведення в ньому основних змін. Більшість визнала, що на останній нараді не має права переводити змін, але має й мусить залагодити, які в дійсне зміни мають бути перед еден в статут, що остаточно буде ухвалений щойно у Варшаві під час зїзду 27—30 травня ц. р. ІІІ. Присутні на нараді визвали, що в засіданні 16-го м. м. надто поквапилися (напр. болгарський делегат заявив, що він щойно після засідання міг докладніше обзнайомитися з проектом, зачитаним тільки в чеському тексті) та що всі визнають за конечне мати в Союзі й українських лікарів як самостійну складову частину й уважають конечним мати таку форму статуту, яка уможливлює участь і українських делегатів у центр. установах Союзу. IV. Що польські лікарі, які переводять організацію зїзду в днях 27—30 травня 1927, зобовязуються запросити на цей зїзд лікарів українських з Харкова, зі Львова та з еміграції. V. Що нарада у Варшаві, зложений на тому зїзді центральний комітет Всесл. Лік. Союзу має спеціяльно розвязати питання заступництва рідних славянських народностей так, щоб дійсно всі славянські лікарі на рівних правах могли обєднатися на ґрунті наукової та професійно-громадської праці.

Як видно з поза того, наради в днях 15—18 грудня 1926 не дали нічого конкретного та дефінітивного. Все має остаточно рішитися у Варшаві. Про дальші перипетії тієї справи своєчасно повідомимо.

„Pro patria mortui".

Воєнний цвинтар в Ужгороді.

Хто приїздить на Закарпатську Україну від сторони Мукачева до Ужгороду, мусить зауважити по правій стороні при виїзді на зах. дальнець в Ужгороді великий те ще й досі порядно удержуваний воєнний цвинтар. При самому безпосередньо побудовані великі шпитальні бараки, до яких вже від початку вересня 1914 р. звожено всіляких ранених і хорих учасників тої страшної світової війни, а котрих відтак хор ково тут зараз на тому цвинтарі.

Розмаїтуючи написи на табличках, поумішуваних на могильних чорних малих хрестиках, — кого ми там не находимо? Всілякий народ найшов тут собі вічний супочинок. І українці й поляки, і жиди, чехи й німці і серби, хорвати й італійці, і жиди, турки й татари, а також і русьні. Для всіх найшлося тут місце, на тім клаптику нашої землі...

Мене заінтересували передовсім написи на могилах наших поляків. Я позаписував їх і подаю їх отсим до відома нашого загалу. Може дехто не має можности довідатися про долю своїх дорогих, пропавших без вісти, то найде їх в отсьому списі.

І так записав я такі назвища наших людей, що поховані на отсьому цвинтарі:

1. Чекук Василь, 24. п. п., † 22.II. 1925 р. 2. Павлюк Тимофій † 13. II. 1925. 3. Бучко Дмитро, гусар 2. п., † 16.III. 1915. 4. Вінтуняк Іван, 8. п. уд., † 14.III. 1915. 5. Лучка Грицько, улан, † 14.III. 1915. 6. Глуховський Теофіль, ул. 10. п., † 2.V 1915. 7. Демко Микола, 35. опол. полк † 5.V. 1915. 8. Бибчак Яким, 30. п. гонв., † 18.V. 1915. 9. Смерека Гринь, 9. п. п., † 29.IV. 1916. 10. Стадницький Гарасим, [illegible] N. 54, † 3.I.I. 1916. 11. Мокрий Антін, 24. п. п., † 9.III. 1916. 12. Возьний Ван, [illegible], † 7.III. 1916. 13. Лазар Михайло, Landsturm-Infanterie-Regiment, 336, † 14.VI. 1616. 14. Дідух Юра, 24. п. п. † 25.VI. 1916. 15. Спимак Гілер 30. п. п. † 20.IV. 1917. 16. Федорів Ярема [illegible], † 28.IV. 1917. 17. Кусик Степан, залізнодорожний відділ † 28.IV. 1917. 18. Бурчило Михайло, 89. п. п. † 29. IV. 1917. 19. Лисик Іван, 45. п. п. † 1.V. 1917. 20. Острочський Іван, 7. п. краєвої обор. † 30.III. 1917. 21. Гуда Дмитро, десят. 15. п. п. † 1.IV. 1917. 22. Стопожук Олекса, старшина десяток. УСС. 1. п. † 18.IX. 1916. 23. Цалий Іван, 11. п. п. † 22. VI. 1916. 24. Мороз Павло, † 17.IX. 1917. 25. Кирилюк Григорій, 1 п. уланів краєвої оборони, † 9.VI. 916. 26. Юхван Семко, † VI. 915. 27. Чайко Микола, 40 п. п. † 8.VI. 915.

Крім того є ще на одній могилі напис: [illegible] Alexander Adler, † 6.IX. 1915 р.

Вищше написів не удалося мені відчитати, але безперечно мусить бути далеко

більше тих наших воїнів, що їх занесено тут до Ужгороду найперше до шпитального бараку, а відтак і на цей цвинтар. Як що хто з інтересованих сходів би довідатися, чи нема між помершими кого з його рідні, нехай відноситься або просто до „Posady vě věřejnosti w Užhorodě", або до котрогось з наших емігрантів в Ужгороді, щоб зайшов до згаданої команди і там у списі померших воїнів дотичного вишукав.

Одначе звертаю увагу, що у тому списі має бути записаних, як мене інформували, до 12.000 померших воїнів та що чеський військовий курат. хоч сам собою приватний негадо хоче у тім індексі померших загублюватися, а воліє, якщо хтось прийде і сам собі потрібне вишукає.

Наконець завважу, що в 1919 і 1920 р.р. був ще над входовою брамою того цвинтаря великий напис, зложений з великих залізних букв: „ [illegible]". В 1920 р. чеська управа цвинтаря цей напис усунула, неначеб тим хотіла стверднти, що це неправда, що ті, що тим за тою брамою спочивають, не померли за „свою вітчизну" та що Австрія зовсім не була їх вітчизною...

Д-р Д. Ст.

Кожний Нарід

розвиває і підпомагає рідний промисл.

Купуйте і поручайте ЗНАМЕНИТІ ЦУКОРКИ першої української фабрики

„Фортуна Нова"

Львів, вул. Кордецького 23.

Склади в „Народних Торговлях" і українських Кооперативах.

Сойм зажадає амнестії для політ. вязнів.

Бюджетова комісія кінчить свої праці. — Мін. Добруцький обіцяє урядування. — Важність посольських мандатів продовжена на один рік?

Варшава, 12. січня 1927.

Сьогодні відбулося на соймовій бюджетовій комісії голосування над резолюціями, які заголошено в час нарад над бюджетом на цей рік. Резолюцій було до 300 і більшість їх принято. М. ін. принято резолюцію, аби не тільки члени сойму й сенату, але також члени уряду й урядовці держави не брали участи в управах державних кредитових заведень. Принято також резолюцію, яка домагається знесення телефонічних підслухувань, що практиковано досі спеціяльно у Варшаві. Дальше в резолюції поставлено жадання змен нити число політичних вязнів і видати зарядження, що запобігали би надто довгим превенційним арештам. Принято теж постанову про ліквідацію свєнтокшиської тюрми. Вкінці при нято ще резолюцію, яка взиває уряд предложити соймові проекти законів у справі користання з права вільного висказування думок словом і друком і в справі проекту закону про повну амнестію для політичних вязнів, з виключенням осіб, засуджених за головну зраду і за злочини, поповнені в порозумінні з властями чужих держав.

Приїхав сюди новоіменований міністр освіти д р Добрушький і відбув негайно конференцію з віцепрем. Бартелем, який впровадив нового міністра в урядування.

Рознеслися тут чутки, що в уряд. і збликених до них колах існує плян проголосити важність посольських і сенатських мандатів ще на один рік. Справа викликала зрозумілу сензацію.

Злучені Держави грозять Мексикові війною.

Лондон. 12. січня 1927.

З Вашінгтону повідомляють, що уряд Злучених Держав не згодився, щоби конфлікт між Мексиком і Нікарагуєю відда но мировому трибуналові.

Президент Злучених Держав звернувся до конгресу з відозвним письмом, у якім домагається уповноваження до потрібних засобів для вдержання спокою в центральній Америці, а передовсім у республіці Нікарагуї. В дипльоматичних колах повідомляють, що відзивне письмо як приготування до виповідження війни Мексикові.

Мексиканський міністр закордонних справ Сасна оголосив відповідь на відзивне письмо през. Куліджа, держану в примиримім дусі. Між іншим сказано в ній, що нерозумною є думати, начеб Мексик бажав війни зі Злученими Державами. Мексик не хоче війни з ніякою державою і вступить за зброю щойно тоді, коли його нападуть.

Берлін, 12. січня 1927.

Тутешня преса в звязку з подіями в Мексику пригадує, що існує тайний военний договір між Мексиком і Японією, яким Японія зобовязується на випадок війни помогти Мексикові фінансово, дати муніцію зброю. Вісти, які надходять із Токіо, потверджують, що в Японії політичне положення в звязку з подіями в Америці вважають поважним.

Лондон. 12. січня 1927.

Посол консервативного уряду Нікарагуї Аксесар у Вашінгтоні заявив журналістам, що має конкретні докази, що більшовицький уряд переслав останніми часами мексиканському урядові значні суми для підпалежки революційного руху в Нікарагуї.

З Мексику повідомлюють, що бої в поодиноких провінціях кріпшають. В Кокуілі і Джалісо піднос упорних демонстрацій вбито бурмістра, одного посла і ще 19 людей, а 5 тяжко ранено. У стейті Торреон урядові війська дали салюту, від якої згинуло 8 людей. У стейті Дуранго, де минулої пятниці розбито урядові війська, вибухло нове повстання.

Довкола італійсько-мадярського зближення.

Білгород, 12. січня 1927.

Гутешній дипльоматичний корпус майже в комплєті зявився у міністерстві закорд. справ, щоби поінформуватися, яке становище займе Югославія в звязи з недавним заключенням пакту приязни між Мадярщиною та Італією.

Лондон, 12. січня 1927.

Англійська преса обговорює широко факт італійсько-мадярського зближення і недавну вже подорож гр. Бетлена до Риму. „Дейлім Телєграф" відкреслює, що у в дповідь на мадярську політику Муссоліні французька дипльоматія старається довести до затіснення взаємин між Мадярщиною і Польщею. Так Мадярщина заступила би в системі французької політики (в Европі) Чехословаччину, яка останніми часами щораз виразніше сприяє Німеччині.

Бріян про евакуацію Надренії.

Париж, 12. січня 1927.

Урядовий часопис оголошує писемну відповідь Бріяна на запит посла Жардена в справі евакуації Надренії. Бріян заявляє, що в женевських нарадах не лише не порушено зобовязань у справі скорішої евакуації Надренії, але навіть не раджено над тою справою.

Біржа.

Гроші.

Курс долара обнизився до 9·01. Банк Польський платив: швайцарський франк 173·52, французький 35·55, італійська лира 38·05, данська корона 39·31, норвеська корона 230·00, австрійський шіллінг 126·73. Курс долара 8·95, Нью Йорк 8·98.

Конференції Кольбана на Шлеську.

Катовіці, 12. січня 1927.

Нині шеф секції національних меншостей при Лізі Націй Ерік Кольбан конферував у бюрах мішаної комісії з представниками німецької меншости на польськім Горішнім Шлеську. Пополудні приняв представників польської національної меншости на ім. Гер. Шлеську.

Берлін, 12. січня 1927.

З нагоди побуту Кольбана на Шлеську „Фос. Цтг." у довшій статті обговорює справу національних меншостей в Польщі. Польська політика зміряє до денаціоналізації і полонізації меншостей в Польщі. Відповідна розвязка справи нац. меншостей є питанням істнування Польщі. Від розвязки тої залежить, чи Польщі вдасться здобути певніше ім становище в Европі.

Погуки дня.

Клопоти фейлєтоніста.

Так уже в нас завелося, що рік-річно з початком січня приходять до нас Різдвяні Свята. Ліпші вони від латинських тим, що припадають по перші і навіть український письменник чи журналіст може собі тоді позволити на триразову їду.

Але один звичай, дуже несимпатичний, завівся з нагоди свят.

Тоді всі українські часописи, навіть не віруючі, видають збільшені числа, саме такі, які повинні видавати звичайно. Є там статті з усіх ділянок життя і науки, з усіх галузей літератури і мистецтва.

Хоч малий фейлєтон не належить ні до одного з тих відділів, мусить, а принаймніше повинен находитися між матеріялом святочного числа. Річю годного редактора є стверднти, чи той фейлєтон надається до святочного числа і чи помістити його, або ні.

Фейлєтоніст, який перший раз пише про свята, не має великого труду з фейлєтоном. Пише про давні часи або теперішню мізерію, підливає те все сентиментом або сарказмом і фейлєтон готовий. Але хто вже писав про одно і про друге, тому тяжко приходиться щонебудь склеїти.

Знаючи про те і беручи під увагу мій давній поетичний нахил, поручив мені головний редактор, щоб я написав святочний вірш замість фейлєтону.

Не минули й дві доби, а я вже мав переписану на чисто строфу:

„Діточі спомини мигтять так ясно нині,
Такі далекі вже, а близькі і кохані!
Мов повинь джерела в розпаленій пустині,
Що вабить путника у далечі незнані..."

Та щож!... Довгий час не писав я вже віршів і ру а ніяк не хотіла повинуватись голові, а голова ніяк не могла склеїти нових римів.

Я перейшов на сентиментальну прозу:

„Як радісно, як любо на селі в Різдвяну Ніч. Святочний настрій охоплює, полонить не тільки людські душі, але дерева хати, поля і тихе, розмріяне небо. Хтось понатягав невидимі струни від землі до неба, а ангели грають на них найкращі коляду всіх часів і народів, великий гимн народження: „Бог Предвічний..." Сріблястий пух янгольських крил сиплеться на заслухану землю і самоцвітними красками..."

Ні! Так не можна. Адже від мене вимагають люди не сентименту і розмаїження.

Отже:

„Щоби дешевше обійти свята, я поставив на родинній раді дня 5. січня 1927 виїхати „в гостину" до знайомих. Що правда, вони мене не запрошували, але вони не ті часи, щоб звертати увагу на формальности. Різдво — свято радости, то й треба відсяткувати його весело, серед обильного яствія і питія. А деж це можна ліпше зробити, як не в знайомих на селі? Я, жінка, діти і теща..."

Ні! І так не можна. Адже святочне число „Діла" прийде саме на свята, що тоді?!...

Я був у розпуці. Мачав і мачав перо, гриз і гриз нігті, а далі кинув усе і заклев як маршалок.

Знаю, що святочне число виглядає без малого фейлєтону, як приватний урядник без святочного додатку, але як нема звідки, то ні в однім ні в другім випадку не порадиш.

Іларіон Чинка.

Щедруйте на „Рідну Школу"!

НОВИНКИ.

— З Новим Роком бажаємо всім нашим співробітникам, передплатникам і прихильникам всього найкращого.

— Конфіскати. Вчорашнє число нашого часопису сконфісковано за 6 місяць передовиці „Тисячу літ тюрми". Є це третя конфіската цього року.

— Розправа проти б. ред. Козачука. Задержаний свого часу лист послів і сенаторів на сторінках „Нашого Життя" до митр. Діонісія в справі введеного ним григоріянського календаря потягнено до судової відвічальности б. ред. „Нашого Життя" п. Козачука. Чергова розправа відбудеться дня 27. ц. м. в Любліні.

— З краківської тюрми. Повідомляють нас, що слідство в справі 31 увязнених під замітом злочину шпіонажі вже давно покінчене. Акти слідства відійшли ще 30. листопада 1926 р. до військового штабу в Кракові і досі не вернули, не зважаючи на ургенси. Якщо ці акти вернуть до кінця січня, то акт обвинувачення дістануть обвинувачені в лютім.

— З православної церкви на Волині. Ректором православної семінарії в Кремяниці на Волині іменовано о. Петра Табінського, відомого українського церковного діяча, який у значній мірі причинився до українізації собору у Володимирі Волинськім.

— Ucrainica. „Прагер Прессе" з 1-го січня ц. р. приносить замітки про закінчення „боротьби за Европу" на Рад. Україні і про новознайдений портрет Гоголя, що його набув Всеукраїнський Історичний Музей ім. Шевченка в Київі. Портрет є твором італійського маляра Шона з року 1847. В ч. 3 того самого органу обговорено ширше працю акад. В. Перетца про „Слово о полку Ігоревім" (Київ, 1926, стор. 351). Оцінка ентузіястична.

— Гарний дяк. *Пишуть нам:* У селі Гологірки, золочівського повіту, місцеві селяни збирали на Різдво по хатах коляду на „Рідну Школу". Місцевий дяк Андрій Зубар хаб гав попереду співаків і намовляв селян, (нпр. господаря Теодора Баса), щоби не давали на цю ціль, бо „Рідна Школа" виконує лише драбів. Нехай-же люди знають, чию хвалу виспівує і кому хоче кадити гологірський дяк...

— Щось не те... „Газета Поранна" приносить на власнім дроті таку сензаційну інформацію: Міністерство військових справ звернулось до міністерства скарбу в справі платні єпископа Бандурського, бувш. полевого єпископа дієцезії, який дістає місячної 26 зол. 71 сот., хоча президент Річпосполитої признав йому в 1915 р. дожиттну пенсію як генералові бригади в 7 зол. Або ев. Бандурський одержує справді більше титулом інших функцій, або чомусь рішень президента не виконують; у всякому разі питання „Чи можна жити за 26 зол.?" в відношенні до єпископа Бандурського щось не те...

— Сорокатарська хроніка. 18-літній син судового канцеліста Евген Беловонс, елегантний панічик вішов до кіна „Апольо" на те, щоби поправити свої фінанси чужим портфелем. Представник „Золотої молоді" вже був двічі караний за надто довгу руку. — За 130 плавок гороїдки сидітиме в арешті ціла злодійська львівська компанія, яка при крадіжі святочних припасів не мала щастя. На вулиці пізнав їх поліцай, одного постріляв, згодом їх відкрили і так далі, по звичайній рецепті. Добродії звані простіше злодіями: Ляцкевич, Ляндер, Самотій, Павлюк і Кравчуківна стануть перед судом за надмірний потяг до чужого алькоголю. — Процеси проти дівчат за вбивство власної дитини ставють щораз частіші; позавчора карний окружний суд судив знову 24-літню дівчину з Винник, Лену, якої дитина вмерла задушена в комірці, коли вводилась. Мати до вини не почувається, бо була непритомна. — У селі Чернилиці селянка Пасічник закопала 6-місячну дитину, виправдуючись тим, що вона стояла їй на перешкоді вийти замуж. — Особисті порахунки між селянами при помочі револьверів, ножів або дрючків також множаться. У Грималові один пастух убив одним ударом другого, а третій, що підбіг в оборонї тамтого порізав противника ножем. Трагічна подія трапилась у селі Пелнатичах: дволітня дівчинка згоріла в кухні від дерева, що запалилось на долівці від випавшого горючого поліна.

— 41 щоденників у Празі. Про розвиток преси у Чехословаччині найкраще говорить обставина, що в самій тільки Празі виходить 41 щоденників, з того деякі двічі, а навіть тричі денно. В тому числі є 26 чеських щоденників, 14 німецьких і 1 мадярський.

— Поверли: одночасно аж трьох поляків; двох з них з менш-більше відомим прізвищем: доцент Ягайлонського університету в Кракові Богдан Залеський, директор астрономічної обсерваторії в Познані, в 43 р. життя, — професор фільольогії іранської у львівськім університеті Андрій Гавронський і син відомого маляра Матейка. — У Нью-Йорку помер жидівський поет Соломон Блюмгассе (Єгоаш) в 66 р. життя. 10 літ працював він над перекладом Біблії на жидівську мову. — У Парижі помер один із найстарших французьких журналістів Едгар Еман. На протязі 50 літ він завідував парляментською та політичною інформацією офіційного „Temps". Працював у редакції до останньої хвилини, як справжній журналіст. Він стояв близько до визначних діячів 3-ої республіки і користувався довірям таких людей як Гамбета, Феррі, Фрейсіне, Вальдек Руссо, Рібо, Клемансо. Ніхто краще не знав політично-парляментського закулісового апарату, — на жаль він не мав часу списати своїх споминів. — У Льондоні помер відомий портретист, член Королівської Академії Наук Мек Евой.

— Податок на неженатих. Від 1 січня вайшов у силу в Італії закон про под ток на неженатих від 25—65 р. життя. Наслідок цього закону був такий, що вже два місяці раніше повстали сотки бюр подружого посередництва, які переконували людей тисячними аргументами, що краще виплатиться видавати гроші на жінку, як на податок. І в самім грудні найшлось 100.000 мущин, які дали себе переконати й оженились. Мабуть на злість законові. Дивна є психольогія одиниць і

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

МЕШКАНИЯ найлюс сьогодні після найновіших взорів, найдешевше **фірма І. М. Пяйхтера** знач. **Кляфтена** 1154 **Львів, Сінкевича 12 А.** 4-10
Для ПТ. урядників догідні условія

народів. Такий самий закон у Франції зменшив кількість подруж, бо французи казали собі: „Ага! За те, що я вільний, кажуть мені платити! Значить, моя свобода таки щось варта"!

— **Дивні набої.** Через Ригу приходить вістка, що радянська військова влада організує на одним каспійським острові бактеріольогічну станцію з метою прослідити: чи не можна би при фабрикації набоїв приворотити... бактерії. Вістка або ідея дуже злобна.

— **Ах! це жіноче волосся!** Льонгонська леді Гальовей довго роздумувала, чи має підстригти собі волосся на мужеський лад, чи ні. (Адже мода так хутко змінюється!) Врешті рішила. Пішла і склала приказу своєї голови на ешафоті французького сальону. А коли побачила підрізані чудові кучері дістала істеричної атаки і вернувшись до хати повісилась. Давніше жінки не могли дати собі ради з головами мужчин, — нині не в силі дати собі ради з власними.

— **Скарби Шенбруна.** Замок, про який світ забув одночасно з Габсбурською родиною, пригадався світові тасчними богатствами. Так твердить пенсіонований капітан д-р Лєвіз, чоловік з „магічною палочкою", яка має йому вказувати на збережені під землею метал та дорогоцінності недалеко т. зв. римських руїн Шенбруньского замку. Він шукає за скарбами вже досить довго, 40 літ, і наробив чимало шуму в пресі своїми пророцтвами. Вчені забирають голос у цій справі і думають: звідки могли там узятись скарби? Одні кажуть: закопали турки підчас облоги Відня; другі — скарби лежать там з доби мандрівки народів; треті сховав Наполеон, який, зрештою, не мав звички лишати завойованих скарбів у тій країні, де їх забрав.

— **Сенсаційна літературна новинка.** Англійський професор Роод видав книжку про безсмертного „Робінзона Крузо". Він досліджує долю того живого героя, який став для Дефо зразком при писанні повісти. Ним був якийсь Олександр Селькірк, якого корабель розбився на повнім морі. Селькірк вибрав собі іншу працю як Робінзон: став морським піратом і в цій професії придбав значне майно. Вертаючись до Англії, пропив усі гроші, а щоби мати з чого жити, рішився описати своє життя. Ці його спомини були довгий час підставою для географічних досліджень. Дефо дістав якимсь способом рукопис від Селькірка і переробив його. З тієї праці вийшов архітвір „Робінзон". Селькірк пропитавши що повість з таким моральним закінченням, був імовірно в розпуці, бо рішив знову вернутись до свого неморального ремесла: ставши піратом загинув безслідно. Виходить, що оригінальний Робінзон не був такий ідеальний, як його знаємо, ні його автор.

— **§ 19. „Патріотичний радца".** Одержуємо такого листа: До Х-ч. редакції „Діла" у Львові. Ев. 388/ 7. На підставі § 19 пресового закону Тимчасовий Відділ Самоврядування прохає помістити таке спростування: „Дотично статті поміщеної в ч. 260 „Діла" п. з. „Патріотичний радца". Тимчасовий Відділ Самоврядування стверджує, що згадка в цій статті про „комісію із Львова, яка досліджувала господарку повітового виділу в Ст ниславові на місці й в порядку, є незгідна з фактичним станом справи тому, що ніяка комісія від Тимчасового Виділу самоврядування, якої є надзірною владою політичних відділів, не досліджувала останніми часами господарки повітового виділу в Станиславові. Зате від 12 жовтня до 12 листопада 1926 р. люстраційна комісія від Тимчасового Виділу Самоврядування перевела люстрацію громадської господарки міста Станиславова". Вказані вам інформації Х-ч. Редакції подаємо до відома, що наслідком мальверсацій, допущеної секретарем повітового виділу Буковським, Тимчасовий Відділ Самоврядування вислав делегата, який тепер переводить люстрацію господарки повітового виділу. Тимчасовий Відділ Самоврядування. Голова: Кендзор. Член: І. К. С.: Підпис нечит.

— **З сесії „Нової Зорі".** Дня 20. V. 1926 р. р. в салі „Сокольського Пінонару" філософічна секція у празькому університеті устроїла ак домію в честь Івана Франка. На тій академії доповідав Мілош Бігун „Prodsvet" з Мілошем Франка. Всіх членів (членинь) секції, що перебувають не у празькому університеті або по університеті перебувають уже в краю, просимо подати їм, назване й докладну адресу свого замешкання на адресу: Канцелярія д-ра Льва Ганкевича, Львів, Руська ч. 3.

— **Інтер на нечасі.** В англійських політичних колах поширюється погляд, що у зв'язку з виділками останньої конференції домінія на становища віцекоролів вибиратимуть князів з королівської родини. — Найбільше часописів і папіру на них друкують. Згучені дер-

жави. Денно виходить там 2.500 деннників, а тижнево 1200 тижневників, разом у 217 міс. примірників. — Французький уряд рішив побудувати в Нью-Йорку власний 21-поверховий дім, де будуть різні франц. інституції і постійна виставка творів франц. мистецтва. — Муссоліні видав наказ зачинити всі нічні ресторани. — У Відні святкували уродини 80-літнього капельника Франца Фіхтера, який є не лише головою професійного союзу капельників, але чимсь більше: двійником Фра ца Йосифа І. Ця подібність причинялась до його величезної популярности. Природа має свій гумор. — У Скандинавії, в місцевости Скаген помер морж Сисей, який спас життя 200 особам і мав медалі від усіх держав.

— **Свобода** ч. 3. містить: Новорічні розважання. Огляд міжнародньої політики. На порозі нового року. Наше господарське минуле і будуче. Радянська Україна і СРСР. Яких шкіл нам треба? Содома і Гомора польської примусової асекурації. В обороні правди. Що чувати у світі. Новинки. Економічні вістки. Як довго мусить дитина ходити до школи. Дописи з краю.

— **З Народної Лічниці при вулиці Петра Скарги.** Від нового року одчинується в зубній амбулаторії тільки від 3—6 пополудни. Виняток, пльомбування і вставлювання зубів щоденно крім суботи і свят.

— **Осторога.** Комітети всіх будучих в тім карнавалі балів і вечорниць у Львові і на провінції постановили не впускати на салю гостей в невичищених черевиках пастою Елегант.

— **Поширюйте рідний промисл,** уживаючи пасту до обуви Елегант і французьку масу до фротування підлоги О. Лєвицької і Ски у Львові — Кордецького 51. 1302 а) 3—3

— **Традиційний маланчин вечір з танцями** у великій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка в четвер, дня 13. січня ц. р. улаштує Незалежний Людовий Театр. Програму становлять: Актуальна комедія, співи Наддніпрянського хору під орудою П. Євсевського та продукції знаменитих танцюристів М. Мацяка і Смірнова. — Танці від 12 опівночі до ранку. — Військова орхестра. — Початок артистичної частини 9:37 вечером. — Білети продає Союзний Базар, а в четвер від 7-ої год. каса театру. 1311 2—2

Богородчанщина!

Загальні Збори Кружка „Рідної Школи" в Богородчанах відбудуться у неділю, **16. січня ц. р.** о 12. годині в пол. в салі філії „Просвіти". — Явіться численно. 1243 1-1

Всячина.

Шасливий рік. Ким має бути 1927-ий. Не від січня, а від червня. Так кажуть астрологічні жінки, які з початком кожного року проповідують з мешканцям нашої планети різні кари [не частіше] та нагороди за наше життя. Найясніше бачить цей рік мадам Айнос у Парижі, що читає із зір, карт, рук, почерку, а навіть у сомнамбулічнім сні із власної уяви. У дуже важних випадках обчислює вона найбутність на підставі арифметики халдейських чародіїв. Спочатку ці обчислення є трохи темні, але в червні, коли сонце вже світить веселик, каже вона: „Все проясниється... Почнеться нова доба, яка сходить уповні в 1930 р. Люди стають знову розумними. Дух тріюмфує над матерією. Зовсім нові мистецтва розквітають. Архітектура та артистичний промисл находять нову лінію, що є щасливою ознакою людського розвитку. Суспільним життям будуть правити нові закони. Наше знання буде зовсім перетворене новими винаходами, у звязку з світлими промінням. Дух буде відшайдений, обичаї стають простіші, а люди великосерді та нормальні. І вода піде за тим розвитком. Жінки виглядатимуть більше по жіночому, а мужчини більше по мужеському і посягнуть ясне вбрання. Настане ясність, радість, чесність. Ця доба почнеться політичною зміною в Франції, яка дістане як провідника нову людину. А потім гляньмо: надійде царство молодости!" Вашими устами, пані Айнос, мед пити би! Нову лінію в архітектурі, і ясне вбрання, і нові суспільні закони, і нові винаходи, і нового провідника у Франції можемо дарувати. Але на обіцянку, що люди стануть знову розумними та нормальними — дякуємо вам з усього серця, бо вже супернищі нашого новочасного промислу обіцюють нам не перед чергою різні „ераз", хуртовини, земетруси, упадки урядів, біржеві провалища та скандали — все те, чого ми і тепер маємо по вухах!

✝ Посмертні згадки.

Володимир Пазаревич, канд. адвокатури з Монастириськах, помер дня 6. січня н. р. в 40 році життя. Покійний перед війною брав живу участь у політичному й культурному житті українського народу та причинився до розбудження національної свідомости в тутешнім повіті. Не уважаючи на важку недугу, вступає в ряди Української Галицької Армії і відходить разом з нею за Збруч. Довге скитання підірвало ще більше його слабе здоровля і причинилося до прискорення його смерти. До останнього віддиху жив надією, що праця довгих літ не піде на марне та принесе кращу долю нашому народові. Поміймий спочив жінку. В.И.П.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі пихоліття!

ОПОВІСТКИ.

З Т-ва „Зоря" у Львові. В домівці Т-ва „Зоря" при вул. Вірменській ч. 25, відбудуться такі виклади: субота, дня 15. січня, год. 7. вечером, виклад проф. д-ра І. Ставросольського на тему: „Місто й село в житті народів", а в неділю, дня 16. січня, год. 12. в полудне, виклад д-ра Р. Домбчевського на тему: „Про міжнародні новини". — Вступ вільний.

Замість вінця на могилу бл. п. коханої Лідочки Рінецької, уч. І. кл. дів. шк. Шевченка у Львові зложили на „Рідну Школу" Вп. Олена Ріпель, госп. кл. і товаришки І. і ІІ. кл. 10 зол. — Вп. Жертводавцям щира подяка. 1322 1-1

На „Рідну Школу" зложив Вп. Т. Татарський з Судової Вишні 10 зол. по причині мирно полагодженої справи з п. Носатим. — За жертву складає щиру подяку Головна Управа „Рідної Школи". 1322а

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатовича Львів. 956 41-?

1 зол. 50 сот. коштує одна ложка, або вилки з хінського срібла у Мандля, Коперника 14. Проти кіна Коперник. 1681 б) 20—?

ОКАЗІЙНО на продаж: прехрасний салон античний, магазинний сальоник, бюрко мужеське і жіноче магонькове, велика бібліотека, магонькова спальня, перський диван 8 квадратових метрів і менші, букацькі макати, великий свічник з бронзу, Галя Авкційна, Львів, вул. Академічна 3, І. пов. 1310 2—2

ХТО з наших інженирів-архітектів зробив би з патріотичних мотивів для загроженого латинізацією села плян муруваної церковці 10 м. довгої і 6 м. широкої буде ласкавий зголоситися до Адміністрації „Ліга" під „Церковця". 1315 1—1

НА ПРОДАЖ в цілости або частями 15 моргів доброї землі під Львовом. — Зголошуватися до парохіяльного Уряду в Підбірцях п. Винники. 1318 1-3

ФОРТЕ ЯНІЙ — ПЯНІНА уживані купує за готівку „Монюшко", вул. Зіморовича 10. 1321 1—6

ПОКІЙ умеблюваний для двох студентів негайно до винайму. Кордецького 5, І. пов., ганок на право. 1319 2—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат
Д-р Михайло Терлецький
переніс свою канцелярію
1239 з Дрогобича 3—3
до Львова, вул. Баденіх 12

Д-р Фелікс Ган очі, шкіряні недуги, вен. серця і жолудка **Львів, Городецька 46.** Телеф. 82-
Пересвітлення Рентгеном. 117? 18-?

МОНОГРАМИ по хрестиковому вишиванню, в двох красках, вже вийшли з друку накладом Т-ва „РУСАЛКА", Львів, вул. Куркова 10 і продаються по 6 (шість) зол. за 1 альбом, в якому міститься 33 монограма (всі можливі взаємні букв), так, що кожна особа знайде там вишяли свого прізвища. 1314 1—2

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ
в Перемишлі вул. Косцюшка ч. 5,
а) Приймає і виплачує **ЩАДНІ ВКЛАДКИ,** так в **золотих** як і в **тверді валюті,** щоденно з винятком неділь і українських свят. Платить від них 7—10% річно титулом відсотків. Вкладкові книжочки Української Щадниці мають **пупілярну обезпеку.** Вкладки можна складати в касі Товариства особисто або пересилати почт. чеками, переказами і грошевими листами.
б) Уділяє **короткоречинцевих позичок** на догідних условіях. Всякі ін формації і друки можна одержати в канцелярії інституції. Урядові години від 9—11.

Експортова українська фірма
„РОДОГАН" Львів, вулиця Осссолінських 6.
поручає готову і з метра
Конфекцію - Вовну - Вауття
Убрання вже від зол. 45·—, вовна від зол. 5·—. 1256а 4-4
Ілюстр. цінник висилаємо даром.

КОНЦ. ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ
Зофії Глозіньскої. Львів, вул. Панська ч. 14. — приймає вписи на курси: а) Торговельні 5-місячні (місячне часне 12 зол.), б) стенографії 2-міс. і 5-міс. (місячне часне 4 зол.) і каліграфії, в) писання на машинах 6 тижн. і 5 міс. (часне міс. 5 зол.) г) чужих мов 5 міс. (часне міс. 4 зол.) д) товарознавства. Відділи мужеські і жіночі, передпол. і вечірні (для занятих спеціяльні вечірні курси від год. 7·30). Проспекти даром. Інформації і вписи щоденно від 12—1·30 і від 7—9 вечером. — Управа: Проф. д-р Йосиф Глозіньскі. 1300 2—6

Знана фірма **„ПОЛЯНКА"** повідомляє отсим, що **поширила свою школу кроєю і шиття,** де приймає без перерви на нічні і вищі курси — також приймає **всілякі роботи входячі в круг жіночого кравецтва.** Станіцька 8. II. п. біля Хоругвиних. 1241 4—4

V. Звичайні Загальні Збори

Українського Кредитового Т-ва Опіки над Інвалідами відбудуться 29. січня 1927 р. о год. 4 попол. в салі „Української Бесіди", у Львові, вул. Рутовського 22, І. п. Денний порядок: 1. Отворення зборів. 2. Відчитання протоколу попередніх Заг. Зборів. 3. Звіт із діяльности. 4. Звіт ревізійної комісії. 5. Уділення абсолюторії уступаючому виділови. 6. Вибір голови Тов-ва і 9 членів Год. Ради. 7. Вибір ревізійної комісії. 8. Внески і запити. — На випадок, коли в означенім часі не явиться достаточне число членів, збори відбудуться о пів години пізніше з тим самим денним порядком і важністю рішень. 1320

Звичайні Загальні Збори

Читальня „Сестра Українок" в Борщовичах при вул. Гнізненській в „Нар. Домі" у власній салі відбудеться дня 23. січня 1927 о 4. год. по полудни, з таким денним порядком: 1323 1—1

1. Відкриття Збору.
2. Звіт уступаючого Виділу.
3. Уділення абсолюторії уступ. Виділовим.
4. Вписи нових членів.
5. Вибір нового Виділу.
6. Внески і запити.

За Виділ: С. Іванчишин, голова, Ангела Кочельська, секр.

Фортепіяни Вальц Ганка і Балтцера з Відня
комплетні машинські урядження, також деякі частини машин вкладні в круг рільничого і жіночого промислу — дешевше
Машино-ній склад
Англьо-Угорського Банку с. а. в Будапешті
Генеральне заступництво:
Львів, вул. Браєрівська ч. 5,
1275 **по найдешевших цінах і догідних условіях.** 2—2

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 11 (10.979). Львів, неділя 16. січня 1927 Pocztowa opłata zaiscana ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощад. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Белгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Timeo Danaos.

Львів, 14. січня 1927.

Від початку обсади західно-українських земель польськими збройними силами Польща забралася до „розвязки" української справи. Сойм, уряд, громадянство, „кресові" організації, праві, ліві і центрові польські партії, — всі вони тільки й журби мали, що „справедлива розвязка" українського питання. Вісім літ приналежности західно-українських земель до відродженої Польщі — це одна безперервна, безнастанна, вічно повторювана, змінювана і поправлювана „розвязка".

Який її білянс? Просто величавий. На протязі восьмилітнього — так сказати б — новопольського періоду перестало існувати 2.166 українських початкових (всенародніх) шкіл, оставші після австрійського періоду нечисленні українські середні школи або фактично зутраквізовано (гімназії), або спольонізовано (утраквістичні учит. семинарії), всюди переводячи зменшення фреквенції, українські катедри на львівському університеті зліквідовано. Всяку спробу розвитку українського приватного шкільництва, особливо початкового і високого вбито зразу адміністраційними засобами.

Земельне питання почато „розвязувати" шляхом цивільної кольонізації й осадництва, заробітковy еміграцію шляхом її припинення із української території, відбудову знищених війною областей при допомозі будови костьолків, польських людових домів і т. і., кредит шляхом беззворотних допомог осадникам, допомогу хліборобству митною політикою й обезцінением хліборобських продуктів при одночасному поширенні податкової скалі.

Політичну сторінку життя українського народу під Польщею „розвязано" шляхом адміністраційного поділу української території, приноровленого до скомбінованих польонізаційних плянів (поділ на воєвідства), ліквідацією самоврядування, припиненням ініціятиви українського громадянства, поліційним режімом і пімстою за 1919 рік, супроводженою льокавтом службовиків-українців, безчисленними арештами, процесами, присудами, переслідуванням преси, деморалізаційно-розкладовими спробами у відношенні до українського населення і т. і.

Здавалось би, що всі справи, звязані з українським питанням, уже радикально „розвязано". Бо щож могло лишитися ще до „розвязки". Хіба фізична вегетація українців, „уніфікованих" у всіх ділянках суспільного життя. Одначе пануючий „уніфікаційний" принціп ледви чи справиться з цією останньою й остаточною „розвязкою". На цю тему пише К. Сроковський у своїй відомій брошурі („Sprawa narodowościowa na kresach wschodnich") ось що:

„Уніфікаційний принціп зустрічав певну точку у збірній психіці самого піддаваного пропасові уніфікації народу, якої ніколи не міг перестулити. Уніфікований нарід залежно від натиску, при якому відбувався процес уніфікації, втрачав менше або більше зі своїх сил, часто позбувався зовсім цілих витворених собою суспільних верств, корчився територіяльно і господарчо, завмирав культурно, але остаточно не гинув, якщо тільки з огляду матеріяльних чи господарських не приноровлювано до нього крайних метод — фізичного винищення. Але що ті останні методи занехаяо в Европі менш більш перед шістьсот літами, то від того часу не можна ствердити ані одного випадку дійсного загину народу".

Очевидно, всі дотеперішні „розвязки" в своїй сумі і висліді мали дати останню. Одначе широкий рот виявився грубо диспропорціональним у порівнанні з жолудком — з одного боку, а з жилавістю і нестравністю „уніфікованих" з другого. Тому то „розвязка" продовжується, від часу міняючи тільки її ініціяторів і авторів.

Після правих і центрових розвязчиків тепер прийшли до голосу „ліві" під проводом Т. Голувка. Перші переводили „розвязку" без належного підготування, без студій, надто нагально, а через те й менше трівко. Другі підходять до справи з більшою обережністю. Перш усього годиться справу відповідно „перестудіювати". З тією метою засновано інститут для студій над „національними меншостями" в Польщі, поділивши його на пять секцій (українську секцію вже зорганізовано). Одночасно з теоретичною підготовкою комітет знавців для справ „нац меншостей" при політичному комітеті Ради міністрів, у складі Василєвський-Левенгерц-Голувко, намічує й практичну „розвязку". По вісткам польської преси на першому пляні тієї комісії находяться справи, що торкаються українського й білоруського населення в ділянці адміністрації, справ господарчих і культурних.

Комітет знавців це найважча зморa, що повисла над українським населенням. Всі дотеперішні „розвязки", ліквідуючі здобутки українського народу під Польщею, родилися в тому комітеті, створюючи одночасно для заграниці фікцію „заспокоювання" елементарних вимог українського населення. Не інше завдання має той комітет і в зміненому складі.

В якому напрямку може відбуватися „розвязка" українського питання під авспіціями Голувок і Левенгерців?

Деякі познаки під цим оглядом маємо вже у фактах, які на днях заістнували. Маємо на думці призначення міністром освіти сен. Добрушького та урядове здійснювання земельної реформи шляхом зав. примусового викупу.

Становище уряду в обох цих справах ясно вказує, в якому напрямку буде відбуватися дальша „розвязка". Новий міністр освіти заявив, що в шкільній політиці він сліпо йтиме слідами свого попередника віцепрем. Бартеля. Що це значить? Це значить, що він, як це робив його попередник, утверджуватиме в шкільній ділянці стан, створений Ст. Грабським, стан ліквідації українського шкільництва з одночасною розбудовою польського. Зновуж Рада міністрів, здійснюючи закон „про здійснення земельної реформи" (з 28. грудня 1925), проголосила список примусово призначених до викупу маєтків, чи їх частин. Примусовий викуп обмежено виключно до польської національної території, а непорушними збережено земельні простори „кресових" магнатів, щоби тільки український селянин не прийшов у посідання навіть панського неужитку, щоби тим чином не зменшено польського стану посідання на „кресах".

Вже це відношення до шкільних і земельних потреб українського населення визначує лінію польської політики на українських землях. Тому до галасу „знавців" треба ставитися тільки під кутом: Timeo Danaos et dona ferentes.

Ране 1256 8-8 Тел. 15-70

Дати Обув-Одіж-Сукно

поручає українська фірма ЕГУЛЯТОР, Львів, Ринок 48.

Ілюстрований цінник даром.

Комітети незаможників.

З нагоди V. зїзду Комнезамів.

Останній зїзд комітетів незаможних селян відбувався ще в 1924 р. Від того часу богато змінилося у відносинах на Україні, не могли ті зміни не зачепити і комнезамів. Їх урядово зреформували, надали їм інший зміст і інший напрям діяльности. Наслідки реформи були такі, що комнезами почали розвалюватися. Треба було творити їх наново і зовсім штучно.

Чому воно так сталося? — В перших роках більшовицької революції і в часах воєнного комунізму комітети незаможних селян були авангардою більшовицької влади на селі. Члени комнезамів виконували на селі диктатуру та держали в своїх руках неподільно всі адміністративні функції. З ходом часу комуністи переконалися, що диктатура комнезамів не доводить по селах до нічого доброго, що вона дискредитує в очах селян комуністичну владу та підриває до неї всяке довіря. За сваволю та надужиття влади судила раделада многих і многих представників сільських комнезамів. Найхарактеристичнішим і типовим того роду судом була відома нашим читачам справа відомого незаможника Попандупала, що терорізував село, ширив у ньому одночасно деморалізацію, вбивав скрито ворогів і був більшим диктатором у свому царстві як компартія в цілому СРСР.

Все це спричинило реформу комнезамів у тому напрямі, що їм відібрали офіціяльний більшовицький характер, позбавили їх усіх адміністративних функцій та перетворили ті твердині сільської диктатури в громадські установи. Коли це сталося, коли незаможники втратили право „правити" і наживатись кошом інших навіть дуже бідних селян, але чесних і працьовитих, що не належали до комнезамів, то ці останні самочинно розлетілися. Бо й якже могли істнувати, коли їм відібрано право галапасування на організмі інших та зіслано на них таку благодать, як працювати над зближенням бідняків зі середняками в господарському і політичному розумінні? Комнезами стали по реформі організаціями, що мали крім того розвивати широку господарську самодіяльність серед бідняків. Важкий це був удар і горіх до згриження для всіх тих елементів, що привикли тільки панувати і вони розчаровані та прибиті розбрились. Тому то й не було аж цілих 2 і пів року всеукраїнського зїзду комнезамів.

Та була ще инша причина розвалу комнезамів. Ще перед 1924 р. засновували більшовики по селах т. зв. комітети взаімодопомоги („К. В. Д."), або селянські товариства взаімодопомоги („С. Т. В."). Їх завданням була господарська організація бідняків і допомога для них. Коли комнезами зреформовано, то їх ціли й завдання позірно ніби то й зійшлися. А тому ідейні приклонники і робітники комнезамів — а таких було дуже мало — теж заломилися і почали твердити, що двох однакових установ, що працювалиб на селі рівнорядно, не треба.

Тут то інтервала партія, яка і вияснила, що С. Т. В. мають за ціль „допомогу незаможнім шарам селянства в піднесенні господарства і тому вони повинні використовувати як найдоцільніше державну допомогу, а організації К. Н. С. повинні розвинути широку господарську самодіяльність". Та ріжниця між ними не тільки та, бо комнезами мають крім того ще й інші завдання, а то: „вони повинні бути соціяльною базою диктатури бідноти над глитайським елєментом".

Самозрозуміло, що комуністи кинулися дуже інтензивно до штучного урухомлювання зреформованих комнезамів, як підстав своєї диктатури на селі, намагаючися при тому використати ці установи для зближування незаможників зі середняками. Одначе наслідки тієї акції дуже не значні. Про те свідчить між іншим і постанова політбюра КП(б)У, з 31. XII. 1925, де між іншим сказано, що

„недостатньо розвинувся громадська й господарська діяльність КНС, і їхня робота не набула систематичного та організованого характеру; т. зовються випадки недостатньої ініціятиви КНС у роботі, має місце замкнутість, відокремлення від решти бідноти і недоброзичливе ставлення до середняків і організації КНС не завжди мають достаточний авторитет серед середняків і їхній вплив на громадянське і господарське життя села суває далеко недостаточним".

Не краще стоїть справа і в комітетах взаімодопомоги. Про них теж саме політбюро КП(б)У висказалося в своїй постанові з дня 23. XII. 1926 приблизно також як про комнезами:

„В сільських товариствах взаімодопомоги слабо розгорнуто роботу по організації справжньої взаімодопомоги селянству й організації різних бідняцьких об'єднань і товариств; СТВ, як громадські організації, не досить усвідомили громадські методи праці. Тому не було достаточної громадської контролі, ревізійні комісії слабо розвивали свою роботу, що причинялося до всяких зловживань і розтрат (очев. державного гроша, що напливав до них у виді субсидій)."

Отже обі установи, що мають бути опорою диктатури комуністів на селі, не допнсують. На чімже будують свої пляни і бажання позискати село для себе комуністи? — Все таки на обох тих установах, а в першій мірі на комнезамах. І тому на V. зїзді комнезамів, що відбувся в часі між 4—8 січня ц. р. в Харкові, всі промовці та референти промовляли про місію комнезамів дуже бадьоро, в суперлятивах, з полетом і з міною якнайкращих перспектив.

Ось заступник голови Центр. Комітету комнезамів у Харкові Виникіс подав на зїзді такі пророчисті цифри про ту організацію: перед реформою мали комнезами мілїон двісті тисяч членів на Україні, по реформі по двох і пів роках пови-

параховують вони тільки 500 тисяч членів, тобто на цілих 54 відс. менше. Та це, на думку, Винникова не має ніякого значіння, бо вони, тобто комнезами, хоч і занепали чисельно, то зате скріпли щодо якости. Бо ось вони, мовляв, мають нині у сільських рядах аж 27 відс. членів, а між головами сільрад члени комнезамів становлять ще 59 відсотків. Перед реформою в усіх тих установах члени комнезамів становили як не сто, то щонайменше 95 відсотків. Та річ у тому, що тепер, хоч їх і менше, то зате їх якість краща. Так твердить Винников, так твердять за ним і всі комуністи і на основі того невідповідаючого правді твердження вони свідомо пускають блахмана про те, що їх позиція на селі завдяки впливам комнезамів сильна. Саміж комнезами, на їх думку, вповні вивязуються зі свого завдання. Одначе це не перешкаджає томуж Винникову в тій самій промові занятн подібне до політбюра КП(б)У скептичне становище до діяльности комнезамів і сказати:

„подекуди помічається ще пасивність місцевих організацій. Нам відомі факти, коли по шість місяців не скликаються збори незаможників, коли організації не провадять ніякої роботи тощо".

З дискусії над рефератами Винникова і Петровського вийшло на яву поважне невдоволення з діяльности Центрального Комітету комнезамів у Харкові і взагалі розчарування в доцільности якоїнебудь діяльности тих установ. Таке читається між стрічками пресових звітів зі зїзду. Багато делегатів скаржилось — пишуть „Вісти"— на зміцнення глитая на селі, на прагнення його пригнобити і поневолити бідноту. Щож до колективізації бідняцьких господарств, яку мають реалізувати комнезами то про неї сказав делегат Митрофанів з Одещини дуже коротко і злобно ось як: „У колективізації сім няньок, а дитя без ока".

Ось так то рвуться і самоліквідуються поволі всі твердині комуністичної „всесильности" в українському селі. До цього замітного, а останніми часами дуже рідкого зїзду ми ще повернемо, бо проголошені на ньому матеріяли про українське село занадто важні, щоби можна було перейти попри них мовчки.

Спробуйте через один місяць пити

Каву Гаґ без кофеїну

для проби і обсервуйте через цей час стан вашого здоровля, а стверднте приймати цей кавн. Спостереження будуть далеко вимовніші від наших слів

Українці в Канаді.

Початки української еміграції в Канаді. — Наша еміграція з суспільно-економічного боку. — Українська інтелігенція. — Будучність українців в Канаді.

(З розмови з п. Ю. Дробеєм.)

У Львові затримався був на кілька днів репрезентант відомої компанії „Гайт Стар Лінія" на західну Канаду п. Юрій Дробей, якого службові обовязки покликують що року на кілька місяців до Европи. Постійно перебуває п. Дробей в Едмонтоні, поважному осередку української еміграції в Канаді, де виходить тижневик в українській мові „Наш Поступ". Тому, що п. Дробей перебуває від дитинства в Канаді і бере участь в українському житті визначається дуже добре в тамошніх відносинах взагалі, а в житті української еміграції зокрема. Думаємо, що нашим читачам буде цікаво почути дещо про ці справи з уст самого п. Дробея, якого ми просили подати нам інформації про життя української півмільйонової маси в Канаді.

Еміграція на ширшу скалю в Галичини й Буковини до Канади — говорив наш гість — зачалася рівно перед 25 роками, себто з початком XX. століття. Старших українських емігрантів дуже мало. За час війни і після її покінчення еміграційний рух до Канади з наших земель припинився зовсім і щойно в останніх двох трьох роках цей рух зростає наново, одначе йому в різних причин дуже далеко до тої масовости, що її він виказував перед війною.

На питання, що представляє тепер собою в суспільно-економічного боку наша маса в Канаді, п. Дробей відповів так: Наші люди приїхали до Канади крайними нуждарями, маючи тільки охочі руки і сильні мязи до праці. І тільки важкою працею, а нічим більше дійшли вони до того добробуту і значіння, що їх мають нині. Це була дійсно переважка праця в дуже тяжких і трудних умовах, до того в чужому середовищі, серед зовсім інших людей і обставин. Працю ту може оцінити як слід тільки той, хто її бачив на власні очі. Внаслідок тої праці такі, що наш елемент в Канаді цінять усі, уважаючи його зовсім слушно справжнім носієм культури на безмежних канадійських просторах. Цю працю подивляли й визначні чужинці. Так прим. покійний проф. віденського університету Філіповіч, що перед війною був у Канаді і придивлявся життю нашого народу, висказувався і на місці і в своїх працях з великим признанням про тугість, спосібність і творчу працю українського елементу серед канадійських прерій. То тільки тут, у старому краю, уважають наш нарід некультурним і меншевартним. Чужинці дивляться на нас іншим оком.

З суспільного боку маємо між нашою еміграцією в Канаді головно фармерів селян і робітників та горстку вірної тому народові інтелігенції. Загал нашого населення творять фармери, одначе вони живуть розкинені по своїх фармах-хуторах і їм, як врештою всюди в світі селянам, важко зорганізуватися. Наш робітничий елемент зайнятий переважно при залізницях і по шахтах. Робітник в-професіоналів, таксамо як у старому краю, маємо дуже мало, хоч вони легко находять роботу і є добре платні. Найліпше поводиться очевидно фармерам. Майно тих наших людей, що вже перед війною мали свої господарства, представляє сьогодні вартість пересічно 40 - 50 тисяч долярів. А в неділі чи свята то аж роїться біля наших церков від авт, власниками яких є наші пересе ленці. До того дійшли наші люди важким, невтомимим трудом!

Щодо української інтелігенції в Канаді, то вона, як уже зазначено вище, нечисленна. Це священики, учителі, урядовці по ріжних установах і дрібний гурток інтелігентів вільних професій (адвокатів, лікарів, то-що). Найбільш незавидна доля священників, які вповні залежні від своїх вірних, бо живуть тільки з того що дістануть від них. Праця священиків важка ще й тому, що їх парохії сильно розкинені і вони мусять обїздити їх у всяку пору й негоду. На жаль, наша інтелігенція розбита на релігійні і партійні гуртки що фатально відбивається на цілій нашій праці в Канаді.

В останньому часі дістаємо в Канаді чимраз більше молодої української інтелігенції вже канадійського хову. Яку ролю відіграє вона в нашому житті, говорити про це передчасно.

На будучність нашої еміграції в Канаді з національного боку дивиться п. Дробей песимістично. Хоч наш елемент поступив там дуже сильно, доказом чого хочби вибір посла Луцковича з вегревильского виборчого округа до центрального парляменту в Отаві (це перший такий вибір), а також вибір українського комуніста Колісника до міської ради у Вінніпегу, — то всеж таки Українці в Канаді підпадають сильно денаціоналізаційним впливам окружаючого англійського світа. Це видно найкраще на молодому українському поколінні в Канаді, яке вже не тільки не почуває ніяких звязків з українським народом в Европі, але думає і говорить переважно по англійськи. До певної міри міг би тій денаціоналізаційній фактор протидіяти приплив свіжих емігрантів з Европи, а передовсім ідейні, віддані рідній справі інтелігенти, вільні від самолюбства і партійної гризні.

СІЧЕНЬ — МІСЯЦЬ „РІДНОЇ ШКОЛИ".

Кожний Українець (ка), кожна українська установа обовязані зложити **дар на „коляду" для „Рідної Школи".**

Ніяка інша українська установа не уповажнена відбирати в січні до народньої жертвенности. 2—7

Амасія Свенціцька. 3)

ВІРА І НАУКА.

(Продовження.)

Більшовики переслідують православну церкву за те, що вона ніби то боронить старого режиму; вони докоряють їй буржуйством. Одначе церква не розвязує проблеми власти. Всяка земна влада є часовою, хвилевою, змінною. Наймудріша, найсправедливіша влада в дану хвилину є і найкращою владою. Церква не може йти проти рівномірного і справедливого розділу богацтв. Дух насилі і презирства у відношенні до людини відпирає кожного щиро релігійного чоловіка, бо кожна особовість має свою ціну в християнстві. Немає нічого більше небезпечного на думку: „власть — для власти", з якою вяжеться відсутність морального авторитету, змішання понять добра й зла, затрата почуття справедливости. „Буржуйність", як духовий настрій — самодовольство, брак пориву, глядання за вигодами життя „у милій обстановочці" — є не тільки признаком і прикметою буржуйського укладу життя. Ця буржуйність відома і прикметна теж комуністам.

„Не гасіть духа свойого" — це заповіт проти буржуйности. Подвиг, досконалення, творчість — ось динаміка духа, що творить життя і нас смертних чинить безсмертними. Статичний спокій усіх творчих сил людини шкодить душі, прискорює ще за життя смерть духову і гнійний розклад учинків самолюбства.

Ослаблення релігійної віри і пониження особової гідности людей діється не тільки в більшовицькому світі. В католицьких країнах, не зважаючи на великий внішній авторитет державної релігії — віра таки потрясена. Наша доба — доба всяких диктатур: диктатури пролєтаріяту, диктатури фашізму, диктатури спасителів державности, диктатури одної нації над другою, і т. і., словом — гіпноза всякої насили. Затрачена віра в людину, як у вище єство, як у подобу божу. Обличчя звіря запанувало. Розуміння справедливости захиталося, правий суд — це рідкість: приналежність до пануючої партії спасала від карної відповідальности — як у нехристіянських, так і у християнських державах — неодного злочинця.

Між причинами упадку релігії вказують на ріст науки, повоєнний загальний упадок моралі й оскудіння духового, творчого життя внутрі самої церкви, обниження моральної відповідальности серед її представників. Одначе помиляються, коли думають, що наука підриває релігію. Питання про релігію не рішається зрадливими питаннями і більше-менше вдатними відповідями на них. Суть релігії є у відношенні людини до Бога й у звязаних із цим наслідками морального обовязку, напрямку, приказу. Рішення релігії є безумовно незмінні, глибина релігійного проникнення є ріжна, ріжні є й символи релігії.

Наука рішає питання взаємовідношень явищ в їх часовости. Наукові теорії все зглядні; вони існують — поки успішно вияснюють певний круг явищ і змінюються іншими теоріями, більше корисними і пригожими для тогож вияснення. Релігія не входить в область науки, а наука не входить в область релігії. Для добра релігії і науки необхідно освідомити собі різницю їх завдань і намічених цілей.

—o—

Православна церква в СРСР. пережила всю повість приниження і глибину упадку. Досвід страждання, свідомість вини, смирення і каяття поведуть її до просвітлення і очищення. Нехай, що богато в дупало з лона церкви, зате ті, що остались і наново навернулися, настоюються у своїй вірі і якістю підоймуть її склад.

І прийде пора — коли мине час духовного бунту, коли настане велика туга по вірі, коли нарід відчує опустошення своєї душі і запрагне цілющої води з джерела життя — вірн. І станеться те, до чого веде колесо історичних подій: на місце невдачних кличів фашизму, соціялізму і комунізму, що все більше і більше звужували русло життя, впираючи його в боротьбу політичних партій і поодиноких суспільних верстов, прийде нове. Новий світогляд обхоплюватиме не тільки економічне і класове питання людства, але всі сторінки людського життя. Настане пора гармонійного співжиття плоті й духа, землі й неба.

—o—

Хоча західна церква користується усією повнотою внішнього авторитету, то черваяк розкладу точить і її. Оскудіння духовного життя замічається все більше. Змагання до зовнішньої міці, до зовнішньої поваги, постійне змагання в ширину погубно відзивається на поглибленні релігійного життя. Організація, політика, плекання привичок, внішне захування форми — трафарет релігійности — заміняли повноту релігійного життя з ділами віри, з чинною любовю.

Церква уступає дещо зі своєї внутрішньої гідности, щоби тільки запевнити собі договір — конкордат і стати державною релігією. А в ролі державної офіціяльна церква піддержує державу у всіх її неправдах і зложиваннях. В часі війни і після війни церква не брала в оборону поневолених народів, а навпаки все йшла тільки із сильними державними народами й освячувала їх насилу над розбитими, обездоленими, приниженими. У хвилини, коли вирішувалася доля богатьох народів — церква не виявляла вищої совісти нелицемірного судд, не накликала до миру, не піддержувала найзвичайніших (найелементарніших) основ справедливости. Церква не осмілилася осудити війну сильних, але осуджує революцію слабих.

Дух пристосовання, а не творчости став основною рисою земної церкви. Творчість і вища діяльність (активність) стали їй чужі. А були часи, коли церква осмілялася осуджувати своїх владик і царів лише силою свого духового авторитету, силою своєї соборної святости. Було це і в Москві, коли патріярхи обличали московських царів у неправді; коли святі і „юроди" говорили терпкими словами гірку правду київським князям; коли праведний єпископ був уздою повздержности буйному царю півсвіта. Так, були, є.... і певно будуть безпристрасні оборонці правди і справедливости.

(Докінчення буде.)

Без змін.

„Сесія" комітету трьох. — Два комунікати. — Зростаюча скромність. — З вола муха або величавий „пшик".

На протязі кількох днів (від 9-ого до 13 го січня) відбувалася „сесія" комітету трьох — або так. комітету для справ східніх воєвідств і національних меншостей при політичному комітеті Ради міністрів. Крім трьох „знавців" (Л. Василевський, Левенгерц і Голувко) в „сесії взяли участь: д-р Світальський, начальник політичного департаменту в міністерстві внутр. справ і Сухенек-Сухецький, начальник національного відділу тогож міністерства.

Перший півофіційний комунікат стверджував, що комісія займається справами українського й білоруського населення в ділянці адміністраційній, господарській і культурній. При тій нагоді комісія зазначила, що в стіп деяких газет про переговори п. Голувка з представниками українського університету в Празі не відповідають дійсности. Подорож Т. Голувка мала на меті познайомитися зі станом й організацією Української Господарської Академії в Подєбрадах.

Другий комунікат („патовий") ще скромніший. Про адміністраційні і господарчі справи взагалі не згадується, а зазначується лише, що комісія займалася виключно тільки справою всенародського і середнього шкільництва „меншости" української, білоруської і литовської і в тому напрямку винесла низку постанов. Крім того обговорювано деякі конкретні справи, що торкаються православної церкви. Крім цих теоретичних міркувань ухвалено й щось конкретного, а саме постановлено скликати анкету в поодиноких справах що торкаються національних меншостей".

Цей скромний вислід „сесії" буде ще скромніший, коли розшифрувати „низку" винесених комісією постанов. Отже справа українського університету, як подають добре поінформовані польські органи — взагалі не була розглядана ані в комісії трьох, ані в уряді, ані в яких міродатних сферах. Не є ця справа зовсім актуальною і нема найменших виглядів, щоби вона в близькому часі стала актуальною. Розгляд шкільних справ торкається українського, білоруського і литовського шкільництва тільки на землях, що передтим належали до Росії. Справи Сх. Галичини взагалі не входили в обсяг зацікавлення комісії. Виняток становить можливість зміни на становищі тернопільського воєводи. Окремо комісія постановила дати уряднє пораду, щоби видав амнестію для тих українських політичних вязнів, що їх засудили польські суди у звязку з польсько-українською війною в рр. 1918—19.

А тепер що конкретного принесла „сесія"? Коли вірити винесеним постановам то принесла „зміну" шк. політики на Волині, що певно вивється реактивуванням кількох або кількадцятьох українських народніх шкіл із ліквідованих 421 і наданням права приїзности одній приватній гімназії. Ну — й амнестія, себто звільнення кількох чи кількадцятьох політичних вязнів, засуджених за події з 1918 і 1919 р., бо сотні їх після восьми літ від тих подій або вже відтерпіли свої роки тюремщини, або перенеслися на другий світ, не видержавши тюремних терпінь. Ось і весь білянс „сесії".

Словом — з великої хмари малий дощ. „Сенація" пішла втертими шляхами по лінії: нехай буде, як бувало! А тільки було шуму, крику і галасу по всіх усюдах! Навіть наші політичні „чистоплотники" скрито затирали руки з радости, що — мовляв — угода ante portas. Очевидно, вони мусять бути розчаровані цим величавим „пшиком".

З львівської „палати панів".

Безсмертна міська репрезентація. — Клюби і кліки як товариства взаїмної адорації. — Демонстраційна резолюція.

Гимчасова міська рада у Львові — це класичний зразок колтунської „палати панів" і останній спомин старих, добрих часів. Вибрана перед 15 літами на основі старої, антидемократичної виборчої реформи, підлягла вона „регенерації" шляхом іменування на основі закулісового компромісу, а опісля „відновлювалася" і побільшувалася шляхом добровільної і самовистачальної кооптації. В ні іменування дісталося до цієї довічньої установи й кількох представників українського населення... для декорації. Та коли деякі з них пот. Онишкевич, о. Лежогубський повмирали, то їх мандати заступлено — Поляками. — Очевидно, та сама перспектива вирвалася й перед останніми трьома українськими членами тої львівської „палати панів".

Клюби і кліки цієї непорушної установи поділилися сферами впливів і господарили по своїй вподобі, навіть не допускаючи можливости, щоби хтонебудь — крім смерти — могло їх вирвати з осоружної руденя в ринку. Отже тут ускі несподіванки виключені, бож на місце одних давній клюб (крім українців) запропонує й переведе кооптацію других своїх членів. У таких умовах про контролю господарки „батьків міста" й мови бути не може. Не дивно, що та господарка розвивалася безконтрольно, а населення все більше впадалось під тягарем безпринципно ухвалюваних і накладаних податків.

Аж в останньому часі почали блукати вістки про можливість розпущення львівської „палати панів". Це примусило „батьків міста" натуратися в публичній опінії.

Ісловом цього було внесення пепесівця Ширека на четвертковому засіданні імеповапої і кооптованої міської ради в справі її розвязання і розписання нових виборів з виключенням переходового часу з правит. комісаром, бо це був би крок безправний!

Це демонстраційно-оборонне внесення звучить:

„Рада м. Львова стверджує, що теперішня організація громадських самоврядувань в Галичині (в оригіналі — очевидно: „в Малопольсце") не відповідає найістотнішим умовинам, на яких повинна бути збудована автономія, а особливо через довговічність свого урядування і через те, що вони існують переважно на основі поліпшій.

З огляду на те Рада звертається до уряду і сойму, щоб якнайскоріше розпи-санням виборів на основі новітнього і демократичного виборчого права уможливили покликання до життя нового громадського самоврядування.

Раді не лишалося нічого, як ухвалити цю демонстраційну резолюцію. Очевидно, ще більше горячо від неї бажає відновлення міської репрезентації на основі демократичного виборчого права все населення Львова; а в першу чергу українське.

Склад годинників і біжутерії
Юліян Помбровські і Лєоч Розважевські
Львів, вулиця Академічна 2. 1306 2—6
поручає **годинники** першорядних фабрик також **біжутерію** по найнижчих цінах.

Курціюс зрікся місії.

Маркс утворить уряд? — Нові вибори!

Берлін, 14. січня 1927.

Урядово повідомляють за посередництвом Вольфт: Ним вечером міністр д-р Курціюс здложив на руки пред. Гіндебурга звіт про напр. положення, яке витворилося наслідком висланого до нього пред. дим центрової фракції письмової заяви. Курціюс заявив, що всі старання його створити уряд парл. більшости з участю німецьких націоналістів слід уважати невдалими. Пред. Гіндебург застеріг собі свободу дальшого рішення.

Дуже правдоподібне, що місію утворення уряду президент доручить бувш. провідникові центру Марксові. Він утворив би уряд з представників німецької партії, центра і демократів. Коли парламент повідав би цей уряд, през. Гіндебург підписав би негайно декрет про розвязання палати і розписання нових виборів.

Югославянсько-італійський конфлікт.

Лондон, 14. січня 1927.

„Дейлі Кронікл" повідомляє кореспонденцією з Відня, в якій звертається увагу на поважний італійсько-югославянський конфлікт. Конфлікт цей може поширитися на Румунію і Мадярщину, а спричинений він заключенням італійсько-альбанського пакту.

СРСР. відкликав свого представника з Ковна.

Лондон, 15. січня.

„Дейлі Мейл" повідомляє, що большевицький уряд відкликав свого представника в Ковні Александровського.

Конфлікт Мексику зі Злуч. Державами.

Предложення посередництва.

Лондон, 14. січня 1927.

„Таймс" повідомляють, що в дипльоматичних колах Мексику кружляють чутки, начеб Аргентина, Бразилія і Чілє предложили своє посередництво в конфлікті між Мексиком і Злуч. Державами. Кажуть, що уряд Злуч. Держав відкликав свого амбасадора з Мексику. Державний секретар Келог заперечив чутку про відкликання амбасадора.

Париж, 14. січня 1927.

„Ексцельсіор" повідомляє з Мексику, що в місті Леон розстріляно 5 людей за те, що перейшли на бік католиків, а передтим вирвали їм язики.

Ґен. страйк і бойкот чужинців у Китаю.

Лондон, 14. січня.

Райтер повідомляє, що в Шангаю вибух ґене альний страйк і бойкот чужинців. Англійських жінок і дітей повміщено на англійській канонірці. В Шунг-Кінґ евакуювано жінок і дітей. В Кію-Кіянґ почався страйк морської обслуги, яку військо допускаються грабіжей. Там також організують ґен. страйк і бойкот чужинців. Південні війська заняли майно американської місії в Шао-Шу. Американські власти приказали місіонарям кинути Фу-Кіен.

Англійський кабінет у справі подій у Китаю.

Лондон, 14. січня.

Нині пополудні було перше цього року засідання кабінету. Темою нарад були події в Китаю.

Оборона Шанґаю.

Лондон, 14. січня 1927.

„Дейлі Телеграф" повідомляє з Шанґаю що від хвилі, як там зявились американські кружляки, заходять в поволі здійснювати плян оборони Шанґаю. У Лондоні думають, що Шанґай стане ся місцем поважних заворушень тому, що дуже багато агітаторів агітує там між тубильцями. Кім Ясіонї і Франції мабуть Америка візьме участь в обороні Шанґаю.

Спалив жінку в печі?

Львів, 15. січня 1927.

Як ми вже повідомляли, жінка дозорця дому при вул. Пекарській 11, Паласа зникла десь ще в жовтні м. р. Підозріння впало на Паласа, що він жінку свою вбив і спалив у печі. Те саме взнала і Паласова природна сестра, з якою Палас любився, а навіть вона мала від нього дитину. Поліція арештувала Паласа й веде слідство в цій загадочній справі.

Влом до „Труду".

Львів, 15. січня 1927.

Незнані люди зломилися вчора до жіночої робітні „Труд" у Ринку ч. 39, і розбили огнетривалу касу. В касі найшли всього лише 1 долява, 70 сотиків і золотий медаль із австрійської вистави з 1909 року. Все те злодії забрали.

Смертельний скок з четвертого поверха.

Львів, 15. січня 1927.

З вікна на четвертім поверсі при вул. св. Антонія кинулась на вулицю 75-дітня Емілія Фрід, емеритована учителька. Згинула на місці. Причиною самогубства було, що власник камениці, військовий урядовець Таріс, хотів позбутися Фрідової. З жалю за Фрідовою хотіла поповнити самогубство її субльокаторка 50-дітня Кобилякова; вона вже двічи намагалася поповнити самогубство. Кобилякову заопікувались знакомі.

Біржа.

Гроші.

Курс доляра обмінався до 8·99—9·00. Банк Польський платив за доляри в готівці 8·95, Нью Йорк 8·98, швайцарський франк 173·37, італійську ліру 38·60, голяндський гульден 359·40, данську корону 239·75, німецьку марку 212·82.

Радянська Україна.

в Українській Академії Наук.

Українська Академія Наук висилає велику археольогічну експедицію до Усурійського краю.—Академія призначила на посаду редактора технічного відділу в інституті української наукової мови ин. Степана Рудника, теперішнього професора Українського Педагогічного Інституту ім. М. Драгоманова в Празі. Академія звернулася до Укрголовнауки (департамент вищої освіти при Народньому Комісаріяті Освіти) з проханням дати С. Рудникові в найкоротшому часі дозвіл повернутися на Україну.—Управителем секції історії українського письменства і науково-дослідної катедри новознавства Укрголовнаука затвердила академика С. О. Єфремова.

„Банди" не переводяться.

При кінці грудня 1926 р. відбувся в полтавському окружному суді суд над „бандою", що оперувала в Кобеляцькому районі Полтавської округи. „В сти" так і прозвали її „кобеляцькою бандою". Оперувала вона довгий час, бо від вересня минулого 1925 року аж до весни 1926 р. Нападала на радянські держави та кооперативні установи і на провідних комуністичних діячів. Не цуралася операцій на шляхах серед піль як і по селах та містечках. Ту оригінальну „банду" — а треба знати, що подібних їй на Україні нині не мало — зліквідували органи ДПУ. Наслідком ліквідації відбувся суд над 13 її учасниками Провідників „банди" Германа, Прокопченка, Маслича і Тропака засудили на кару смерти через розстріл, що на більшовицькій мові звучить дуже загідно: „засудили до найвищої міри соціяльного захисту". Інших співобвинувачених засуджено на тюрму в різних речинцях. Деяких по відсидженні кари мають видалити поза межі Полтавщини. Найвищий суд цей вимір кари в цілости потвердив. Наслідком того засуд виконано.

НОВИНКИ.

— **„Еспанка".** Міська львівська рада рішила, що кожний випадок еспанки, який доводить до загалення легенів або очеречної треби зголосити у міським фізикаті, під загрозою кари передбаченої в законі про заразливі недуги. Слід пригадати, що хоча недуга „еспанка" є в нас загідна, у січні вже були випадки смерти.

— **За рідну мову.** Одержуємо відпис такого документу: „Miesto Kalny, S[illegible]o wo wskie l. 6 [illegible]/2 /. Lwów 18/ 2 1926. Wielm, ks. Mi h ow Bu vezce gik. Proboszczowi w Szczerc [illegible] r ekr. § 1 ust. 1e[illegible]yk wej o polsk[illegible]ne przez cz[illegible]wadz[illegible]ne korespondencji ze S[illegible]arostwem w sprawach metryk, w jezyku ruskim. Ks. Michała Barzickę zarządzam na podst. rozp. Min. spr. wewn. z 31. 9. 1 57. dz. p. p. 198 za przekr. w § 1. ust. 1, ey owej na grzywnę 200 zł, ewent na kare 14 dni aresztu z możnością rekursu, wniesić g maisteczka przez starostwo do o[illegible]ewództwa w ciągu dni 3 licząc od dnia p[illegible]ucznego po dniu dorecz nia Lwów 1. 12. 1926. Kierownik wydz. [illegible]. V[illegible]. [illegible]. [illegible]. Ця „метрикалька" боротьба старости є справді гідною шострацією, чим займаються органи польської влади із запалом хрестоносних культуртрегерів.

— **Коні вкрали.** Від двох днів появились поруч вивісок львівських цинків і деяких ресторанків офіціяльні малі таблички червоними буквами на білім тлі, які повідомлюють прохожих, що в цьому льокалі можна купувати у роздріб алькоголь, а також його випивати. Треба признати, що патріотизм нової держави все ще сильно молодечий, коли не може відмовити собі приємности бачити біло-червону фарбу навіть на таких вивісках!

— **Темна хроніка.** В військовий суд розбирав справу повітового комісанта в Золочеві Шмідта, обвинуваченого в хабарництві за звільнювання новобранців при брамці. Полковник Шмідт з походження Чех і в професії офіцир, ще в австрійській армії, виправдувався тим, що всі хабарі брала його жінка і то від тих, які давали самі, гадаючи, що вони звільнені не випадково, а завдяки заходам п. Розгляд відкладено, бо покликані свідки розсіяні по світі, а деякі вже вимерли, дав их зізнань. — Ще перед польськими святами, при кінці листопада, чотирьох львівських молодців, а деяким м. нулим, Затварніцький, Борковський, Черський і Брось, придумали гарний спосіб відсвяткувати Різдво. З крамниці в ринку добули 40 курок, 7 індиків і 19 качок. При розділі добичі, щоби нікому не було кривди, навіть побрались ножем властительки крамниці, звані недурно: Кривда. Деякі признались до вини, інші випирались кажучи, що є умово недужі, але в результаті дістали від м'сяця до 5 місяців вязниці. — Два тижні дістала сторожжа з улиці званої, мов на глум, Сонячною, тому що з біди хотіла теж поторгувати своїм помешканням, себто одною з своїх кімнаток. Не маючи місця на постійного комірника вона відступала свій кут привабливим любовним парам. — Львівські зло-

вій повищують, як звичайно, з переєчним успіхом, збираючи всякі предмети від убрання, портфелів і годинників. — До цієї хроніки вільно втягнути теж дві малі пожежі: на Личаківській 100 і „під Дубом" з невідомих причин.

— **Не хочуть дітей.** 28-літня служниця Фібіх, уродивши дитину в будинку П. К. О. на вул. Кохановського ч. 8., викинула її через вікно на подвір'я, на сміття. Дитина вбита, мати поважно загрожена на здоровлю. — На вул. Петра Скарги ч. 12 найшли пятитижневого хлопця, підкиненого у воротах дому. Немовля лишилось під опікою сторожихи.

— **Вдова по жовнірі шукає його родини.** Українець Малик із Львова, що попав у полон підчас останньої війни і жив кілька літ на Сибірі, там оженився, помер і залишив жінку та сина, які живуть довгі в селі Хе, тобольської губернії. Вони шукають когонебудь з членів його родини; лист від них має п. Альбрехт, Пекарська 11а.

— **Природна кар'єра.** Бувший директор департаменту мит і монополів міністерства скарбу у Варшаві, Е. Кантковський, ставився дуже вороже до державних монополів. Щоби стверднти непохитність своїх поглядів, тепер прийняв він становище директора фабрики горілок Бачевського у Львові.

— **Катастрофи.** У Тернополі розбився військовий літак „Потеа"; летун важко ранений. — У Катовицях у гуті „Бісмарка" вибухли гази; 20 робітників ранених. — У Кавзенбургу згоріло велике кіно „Уралія", а при цьому ще 25 домів. У Косенці (Італія) теж загорілось кіно; 15 ранених. — У Ревелі хтось підклав огонь під магазини з порохом, які вилетіли в повітря. Є богато жертв. Підозрівають комуністів.

— **З християнства на юдаїзм.** До варшавського рабінату зголосився артист-маляр, католик, що хоче постійно в Тарнові, який заявив, що хоче вернутись до віри своєї матері, яка була жидівкою. Він уродився ще коли вона була незамужною і тому віддала його до католицького захисту на виховання, де його охрестили і дали чуже прізвище. Як не як, а цей маляр має або великий характер або пребуйну уяву.

— **Ідеальний державний устрій.** Варшавський „Глос Правди" розписав анкету на тему: Який політичний устрій відповідав би найкраще умовности та характерові новітнього громадянина Річпосполитої? На те питання дав дуже дотепну та розумну відповідь відомий польський письменник і критик Кароль Іжиковський: „Ідеальний державний устрій був би такий, з яким ми мали би якнайменше роботи: незамітний і некликливий. Уся „влада" була би зведукована до ролі поліцая та трамваєвого кондуктора. „Політичні" новини в часописах — у відділі хроніки, друковані петітом, а на перших місці справи культурні, наукові, артистичні, технічні, винаходи, спорти, експедиції та експерименти".

— **Світова всячина.** Бувший радянський посол у Римі відвідав Горького в Сорренто і спитав його, коли він вернеться в Росію. Горький відповів: „Скінчу книжку і приду. Своє шестидесятиліття хочу святкувати в батьківщині. Там уже писати напевно вже не вдасться..." — Цими днями у Парижі взяли участь численні письменники та політики у великій прилюдній дискусії на цілком легку тему: „Чи правила жидівської релігії нині зберігаються жінами? Чи можна бути одночасно добрим французом і сіоністом? Чи існує жидівський націоналізм?" — У Москві зорганізували спеціяльну комісію для охорони могил письменників, артистів, музиків і діячів революції. — У ленінградських кінах так сильно розмножились блохи, що публика не в силі вже в них висидіти. Тому тепер почалась урядова дезинфекція цих святинь найновішого мистецтва. — Веселого збитка зробили злодії в Лондоні одному з начальників тайної поліції: обікравши його, щезли безслідно. — Відомий французький боксер Жорж Карпентіє, побитий у свій час американцем Демпсеєм, (якого теж перемогли цього року), найшов собі нову професію: стає артистом „мюзік-голла".

Дописи.

Чортківщина. *(З освітнього руху. — Бідова часописьмен. — „Рідна Школа")* Масмо в нашім повіті на всіх 44 громад 42 читальні „Просвіти", іншими словами — в останніх роках відновлено всі передвоєнні читальні в Чортківщині. В двох селах маємо ще поміж читальні „Просвіти" й читальні „общества Качковського", але вони вже далеко не відграють тої ролі, що перед війною і стратили всяке значіння. В тих обох селах (Дзурин і Біла) працюють дуже добре і гарно розвиваються як читальні „Просвіти", так і наші кооперативи. Загалом в повіті йде велика освітня робота. Так масмо 37 аматорських гуртків, що дали за останній рік до 200 вистав, а дальше 36 бібліотек і 15 читальняних хорів. Жаль тільки, що в повіті нема ні одної української орхестри. Також на курси неграмотних не звернено належної уваги, бо в цім році влаштовано в цілому повіті деяки три такі курси. В цьому році слід присвятити цій преважній справі пильнішу увагу і влаштувати курси для неграмотних по можности в кожному селі. — Дуже добре стоїть у нас справа будови читальняних домів. Рівно 20 сіл має у нас свої власні читальняні доми, а у 8 селах поробленo вже відповідні приготування до будови. Потішаюче те, що більшість домів робить зовсім культурне вражіння і має звичайно велику салю на вистави і двіри менші кімнати на крамницю, поденні сходини і т. п. В останньому часі збудовано, можна сказати, з нічого гарний читальняний будинок з великою театральною салею в колишній москвофільській кріпости, а саме в селі Джурині. Знаменна річ, що ні тут, так і в більшости сіл ініціятиву і всі заходи кодо будови читальняних домівок узяли на себе виключно селяни. В тому сліз добачувати й найкращу запоруку гарного розвитку читалень „Просвіти" по наших селах. — В останніх часах розвинув у нас живішу акцію в напрямі основування кружків по селах Повітовий Кружок „Рідної Школи" в Чорткові, якому сліз також побажати якнайкращих успіхів у його праці, тимбільше, що на його плечах лежить удержання прив. української гімназії. Цей Кружок думає також поважно про будову власного дому для гімназії, на що має вже гарну плошу і дещо готівки. Від енергії і послідовної праці наших людей в Чортківі й повіті залежатиме, чи прийдеться нам довго ждати на реалізацію цього проекту, що матиме величезне значіння не тільки для Чортківщини, але й для всіх сусідніх повітів.

З церковного життя.

Український церковний з'їзд на Волині.

Делегація трьох західних повітів Волині внесла до міністерства внутрішніх справ і міністерства віроісповідань прохання про дозвіл на скликання українського православного церковного з'їзду зі всіх земель Польщі на Благовіщення 7. квітня 1927 р. в Луцьку. В урядових сферах у Варшаві до цієї справи поставляться прихильно.

На з'їзд буде запрошене: 1) все духовенство, яке в церковній практиці приняло принціп української відправи богослужень; 2) по одному представникові від кожної парафії укр. організованої, або яка бореться за українізацію церкви; 3) двох делегатів Луцького Братства; 4) по двох делегатів від українських культурних організацій повітового значіння і 5) по одному представникові від українських часописів, які провадять постійно відділ церковно-православного життя.

В програму з'їзду, між іншим, увійдуть: 1) справоздання про сучасний стан релігійно-церковного життя українського народу в Польщі; 2) справоздання з м'сць; 3) задоволення релігійних потреб православного українського населення в справах: а) богослужень; б) навчання релігії в церкві, школі та поза школою; в) релігійної преси; г) комплектування духовників; 4) справа канонічного внутрішнього устрою православної церкви в Польщі; 5 справа церковної господарки; 6 вільні внески.

Повідомляючи про це, закликаємо українське громадянство без різниці станів чи партій поставитися уважно до цієї справи та заздалегідь уже намічати делегатів від кожної парафії, яка запровадила українську відправу церковних служб, або яка бореться за українізацію церкви. Просимо надсилати наперед точні назвища та адреси делегатів, а також заготовляти доклади по всім питанням нашого церковного життя. Всю переписку в справі з'їзду направляти на адресу: д-р Річинський, Володимир Волинський, (Редакція журналу „На Варті").

Всячина.

Різдвяне чудо. Остання різдвяна льотерія в Еспанії зміцнила серед населення віру в чудеса дуже веселим способом. Є це льотерія, на якій можна виграти 15 міліонів песетів за дуже дешевий лєос. Льоси купують усі від королівської родини, аж до бідаків, які можуть купувати купони по 50 центімос. Такий лєос має кожний вуличник, що сподіється стати вигком міліонером. У Кантабрійських горах живе бідний парох, завідуючий захистом для бідаків, який теж часто думає про гроші. І він звернув увагу на це головне джерело можливого „богацтва": льотерію. За 100 песетів купив собі двацяту частину повного лєосу. А що щастя потрібує часто приладдя людської руки, то він написав одночасно листа до директора державної льотерії, змалювавши йому бідноту власну і своїх бідаків, з таким заключенням: „і тому прошу вас, зробіть так, щоби на мій лєос випала якась більша виграна. Вам буде це не важко, а Бог вам не винагородить. Мій лєос має число 17229". Коли достойник прочитав це, він попав у лють. Так упадне собі парох його функції і функціонування державної льотерії! І бідний священик був би напевне втратив свою посаду, якби високий урядовець не мав на своїм столі надто богато паперів і не забув про ображуючу сущість. Прийшло лєосування на святий вечір. Люди з матеріяльною душею і ті, що ніколи не виграли на льотерії, ніколи не повірять, що як головну виграну витягнули лєос з числом 17229, без помочі директора цієї льотерії. Бідний священик дістав 750.000 песетів для своїх бідаків. Глибоко зворушений замачав перо і написав нового листа до згаданого директора: „Дорогий Друже! Тепер маю право так Вас назвати!.. Дякую Вам з усього серця за ласкаву поміч. Ви вишварили це знаменито. Правда, що я й не рахував на таку суму, але грошей для бідаків ніколи нема за богато". І директор еспанської льотерії пінається далі в дюти. Бо хто крім побожних йому повірить, що він тут ні при чому? А прецінь ми знаємо ще друге таке чудо: польський посол у Мадриді виграв на цій самій льотерії 60.000 долярів, хоча не потребує їх для бідаків.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 42-?

1 зол. 70 сот. коштує один ніж з хінського срібла у Миколи Коперника 14. Против кіна „Коперник". 681в) 21—?

НА ПРОДАЖ в цілости або частями 15 моргів доброї землі під Львовом. — Зголошуватися до парохіяльного Уряду в Підбірцях п. Винники. 1318 2-3

ФОРТЕПЯНИ — ПЯНІНА уживані купує за готівку „Монюшко", вул. Зіморовича 10. 1321 2—6

УДІЛЯЮ жекцї шиття і крою біля, гафтярства (білий, кольоровий, золотий, толедо, мережки) коронкарства (venise, filé, tenerife, кльоцкові на дротах і рильцем, вироби з волічки, реліф і батіки. Ліфтшиц-Гринґаут, вул. Андрія Голуба 12, бічна Гофмана, тел. 7485. 1329 1—3

ПРАВНИКИ-АБСОЛЬВЕНТИ, рефлектуючі на вплив, зголосяться письменно, долучуючи 1 зол. значками на переписку до Адміністрації під „Посада". 1335 1-2

ВДОВА зі священичої родини, середніх літ, що розуміється на господарстві і кухни пошукує місця до заряду домом або до помочі пані дому. Ласкаві зголошення Ольга Балтарович, Заболотці к. Бродів. 1334 1—2

АДВОКАТ на провінції, пошукує концепієнта з провінціональною практикою. Ласкаві зголошення до Адміністрації під „Адвокат". 1332 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Б. лікар віденських шпиталів

Д-р НОЙБЕРТ ЮЛІТЕР

ординує в скірних і венеричних недугах від 3—5; в косметиці від 12—1.

Станиславі, вул. 3-мая 11.

Д-р Фелікс Ган Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка **Львів, Городецька 46.** Телеф. 834 Пересвітлення Рентгеном. 1170 10-35

Лікарсько-дентистичне Заведення д-ра Симона Раппапорта Якова Насса

ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17 II.

Пльомбування й винимання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям і студентам значна знижка. 1323 Полекші в сплатах. 1—5

В Косметичним і фризєрським заведенню

Берти Тіль

пл. Трибунальська ч. 1. (мешанін) усуває при помочі найновіших апаратів, зморшки і нечистоту лиця, червінність носа і рук. Також виконує артистичні фризури після паризьких журналів, фарбованнє волосся оригінальною фарбою „Неппе", стриження волосся, перукарські, манікюр і радійові окуляри. 1330

Станислав Вінковскі знана робітня мужеських одягів — **Львів, Валова 9.** 1331 1—3

МОЛОДИЙ пристійний, інтелігентний, бльондин, гарного характеру, заможний і господарливий рільник, столяр і пасічник, хоче пізнати розумну, господарну зі щирою душею панну. — Ціль матрим. Листи з фотографіями на адресу „Діла" під „Рільник".

МОНОҐРАМИ **до хрестикового вишивання,** в двох красках, вже вийшли з друку накладом В-ва „РУСАЛКА", Львів, вул. Куркова 10 і продаються по 6 (шість) зол. за 1 альбом, в якому міститься 33 монограмів (всі можливі вязання букв), так, що кожна особа знайде там ініціяли свого прізвища. 1314 2—2

КУРС КРОЮ

для мужеських кравців, 2. Курс крою для шевців

уладжує у Львові Крайовий Патронат ремесла і промислу в часі від 10-го січня 1927. Докладні услівя в бюрі Патронату: **Львів, площа Смольки ч. 3, III. пов.** 1297 від 10—1 год. передполудням. 2—?

ПАМЯТАЙТЕ, щоби закупити 92 22-48 **Перльмуттера** фарбку до білля в порошку, бо є о 100% дешевшою і ліпшою від всіх пуделкових паст і порошкових. **Х. ПЕРЛЬМУТТЕР**

Бюро фабрики: Львів, Сполечна 26.

Приготовляєте **КОНЦЕРТИ?** Жадайте повного **„МУЗИЧНОГО КАТАЛЬОҐУ"** який висилає за надісланим 1.— зол. в значках почтових **Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка, Львів, Ринок 10.** 994 15—17

1296 ФІРМА 4—5

І. Длєкслєр і Сини

пл. Капітульна 2,

переробляє і покриває **найдешевше**

В 24 ГОДИНАХ

КОВДРИ і МАТЕРАЦИ

Надзвичайні Загальні Збори

членів Інституту **„Руський Народний Дім" в Коломиї** відбудуться в Коломиї в неділю, дня 23. січня 1927 в салі „Народнього Дому" о год. 15-ій.

На порядку нарад:

Зміна статуту Товариства.

Коли в означеному часі не явиться на Зборах скількість членів, потрібна до ввосильности нарад, відбудуться о 16. год. того самого дня в тім самім місці і з тим самим порядком нарад другі Збори, які рішатимуть правосильно без огляду на число присутних членів.

В Коломиї, дня 11. січня 1927.

1326 1—1 ЗАРЯД ТОВ-А

Подяка.

Прибиті тяжким горем по втраті нашого найдорощого мужа, батька і дідуня бл. п. Миколи Данилюка, складаємо отсею дорогою щиру подяку Всім, що причинилися до звеличання похоронів помершого. В першу чергу дякуємо щиро Впр. Духовенству, що під проводом Впр. о. совітника Стекя взяло участь у похоронах, а саме: Впр. Отцям: Вальницькому, Дуткевичеві, Др. Литвиновичеві, Мізюковій, Паньчишинові і о. Редемпт. Бородьові. Зокрема складаємо щиру подяку Впр. о. др. Фіголеві за участь в похоронах і за прашальну промову в церкві. Дякуємо теж Вп. Братству катедральної церкви, Товариству св. от. Николая і всім, що віддали останню прислугу покійному. — Станиславів, в січні 1927. — **Жона, діти і внуки.**

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 12 (10.980). Львів, вівторок 18. січня 1927. Pocztowa opłata zaryczałtowana ryczałtem. Рік XL.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощад. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполудням. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Also sprach...

Після довшої мовчанки п. Голувко прийшов до голосу.

Від якогось часу на сторінках польської преси з львівською рептилькою „Дзєннік Львовскі" повстала крутня зі справою українського університету. Звязано її з іменем і діяльністю відомого пепесівського „спеціяліста" від „меншостевих" справ п. Т. Голувка. Отже писалося, що п. Голувко зацікавився університетською справою вже не лише на сторінках „Роботніка", але і в своїй „санаційній" діяльности. З тією метою розпочав переговори з пражськими професорами й одержав від них резигнаційну згоду на університет в Станиславові. Очевидно, ми негайно заперечили ці відомости на основі достовірних інформацій з Праги. Але вітер не вгавав. З тим більшою завзятістю кольпортовано ті відомости закидуючи нам непоінформованість. А п. Голувко мовчав і зовсім не збирався втишати того вітру, що знявся біля тієї справи. Аж після „сесії" комісії трьох забрав він голос на сторінках „Роботніка" в статті „Український університет — українська хліборобська академія", щоби спростувати фантастичні і далекі від дійсности поголоски, що повстали на підкладі його поїздок в Прагу.

Годиться познайомити наше громадянство зі статтею п. Голувка:

„Належу до партії, якої одним з головних постулятів є боротьба з націоналізмом (очевидно, українським. — Ред.) і змагання до згідного співжиття з меншостями в Польщі. Одною з кардинальних умов унормування національних відносин в Польщі — то заспокоєння слушних потреб тих меншостей (очевидно, оцінка „слушности" належить до Голувків! — Ред.), перш усього в шкільній ділянці (і тому ППС голосувала за законом з 31. липня 1924. — Ред.). Українське громадянство в Польщі від богатьох літ домагається українського університету у Львові. ППС все щиро і відкрито підтримувала і підтримує той постулят. Виходимо із заложення, що українському громадянству належиться вище наукове заведення, а якщо то має бути університет (чуєте: „якщо то має бути університет!" — Ред.) — то мусить бути у Львові, який є культурним і науковим осередком українського життя в Польщі. З точки погляду польських інтересів також нема нічого в тому трудного, щоби університет був у Львові, де українська молодь, перебуваючи у великому польському місті з богатою польською культурою і традицією, силою факту мусіла би ступнево відходити від свого націоналізму, зближуючись до польської університетської молоді (бо певно польська молодь у Львові є далека від польського націоналізму. — Ред.).

На жаль, справа українського університету у Львові не рушилась з мертвої точки. По моїму найслушніше було би теперішньому львівському університетові надати утраквістичний характер (який він уже має! — Ред.) шляхом створення на тому університеті історично-філольогічного факультету (ось як виглядав би „утраквізм". — Ред.). Було би це раціональне там, де дві народности живуть в згоді, але не в Східній Малопольщі, де взаємна ненависть є винесена до канону національної чесноти, — отже такої розвязки не можуть прияти обі сторони.

Справа українського університету і на далі є постулятом польської демократії (Богу дякувати! — Ред.), але нинішнє становище українського громадянства в Сх. Малопольщі непомірно утруднює практичний підхід до тієї справи.

Тимчасом справа українського вищого шкільництва є актуальною. Не можемо забувати, що крім Сх. Малопольщі з її мішаним тереном (як і інші території сучасної Польщі — Ред.), маємо Волинь з однородним українським населенням. Волинь — то однока провінція в Польщі, що не має вищого наукового заведення. Її хлібороб ський, а одночасно визначно етнографічно український характер вимагає, щоби та провінція мала вищу українську господарську школу. З другого боку кожний, що згоджується з цією концепцією, звертає увагу на Українську Господарську Академію в Подебрадах, в Чехословаччині, розуміючи, що там слід шукати зразка і наукових сил для такої Академії в Польщі. І що буде все голосніші поголоски, що чехословацький уряд носиться із замірom ступневої ліквідації тієї Академії, як інституції штучної на терені Чехословаччини, зродилася думка, чи не буде найкраще Академію з Подебрад перенести до Польщі.

Тому-то, коли мене покликано до комісії знавців, я уважав відповідним ту справу поставити там на денний порядок. Одначе, щоби вповні зорієнтуватися, постановив я оглянути Академію в Подебрадах, що я й зробив.

Дякуючи чемности Ректора Академії, я міг подрібно її оглянути і, — признаюсь широ, — я був здивований тією величною працею, якої там довершено.

Зголосившись до Академії, заявив я щиро, що я є прихильником заснування такої самої Української Академії в Польщі на Волині, а радше перенесення там Академії з Подебрад.

З виміни думок переконався я, що коли б польський уряд рішився заснувати Академію, можна було би думати про перенесення Академії з Подебрад, — відповідно змонтованої і з богатьома визначними науковими силами.

Повторюю, що там виступав я в характері приватному і виключно інформаційному. Зате не лише не вів я ніяких розмов на тему справи українського університету в Сх. Галичині, але взагалі з жадним з професорів українського університету в Празі я не бачився, як також не відвідував я того університету, щоби підкреслити виключно свою мету оглянення Академії в Подебрадах.

Тому то всякі пресові інформації про якісь мої пертрактації, угоди, намови на те, щоби згоджено ся на Станиславів, є витвором буйної фантазії або злої волі й охоти заплутати ясну справу Української Академії на Волині. Не можу здержатися від того, щоби з усею рішучістю й обуренням не напятнувати становища „Дзєнніка-а Львовск-ого", який ті всі пісенітниці підтримав мнимими інформаціями з українських кол, — надаючи своїм фантазіям позори, що справді якісь українські кола переговорювали зі мною на ту тему і дали згоду на університет в Станиславові.

Абсурдність тих сплетень є така разюча, що навіть прикро їх простувати. Я не міг з ніким на тему українського університету переговорювати в Празі, бо я не мав від нікого на те мандату, по друге знаю, що про те треба говорити у Львові з представниками українського громадянства, а по трете я не міг наловляти на Станиславів, бо я є його рішучим противником. Тому мушу якнайенергічніше запротестувати проти втягання Союзом Направи Річпосполитої у Львові мого прізвища до його цілів і замірів, суперечних з моїм становищем.

Не менше дивує мене становище „Діла", що слушно занепокоєне „revelacjami" „Дзєнніка-а Львовск-ого", звернулося до Праги по інформації, які в числі з дня 7. ц. м. подало до прилюдної відомости, а які вповні покриваються з теперішніми моїми вияснєннями. Не зважаючи на те, „Діло" на другий день у вступній статті атакує мене, що веду розмови на тему Станиславова і жаліє з приводу зміни мого становища і ППС. Отже „Діло" більше вірить пісенітницям „Дзєнніка-а Львовск-ого", як річевим вияснєнням власного кореспондента з Праги. А чи не виглядає то все на те, що УНДО, яке своєю націоналістичною політикою запропащує справу українського університету у Львові, хотіло би запропастити і справу Української Господарської Академії на Волині?

Стоїмо на становищі, що українському населенню на Волині належиться вища наукова установа, яка буде добродійством для того краю, а одночасно, що Українська Господарська Академія на Волині в нічому не пересуджує справи українського університету у Львові.

Ми в цілости подали предовгі і вичерпуючі вияснення п. Голувка, які кладуть край всім теревеням львівської рептильки і її сподвижників. Не будемо входити в дискусію з п. Голувком на тему поглядів його і ППС. в справі українського університету. Звернемо тільки увагу на останній уступ, присвячений нашому органові. Теревеням львівської рептильки не давали ми віри, маючи вичерпуючі інформації з Праги, одначе всіх мусіла дивувати заклята мовчанка п. Голувка, який прецінь є публіцистом і вже цей його характер вкладає на нього обовязок негайного реагування на невірні поголоски і пісенітниці. Тому ми знаючи принціповість пепесівців, дозволили собі в передовиці „Втоптаною стежкою" звернути увагу на перипетії університетської справи і можливість зміни цеї „принціповости" пепесівців, яка має гумову прикмету розширюватися або звужуватися відповідно до імперіялістичних змагань цеї оригінальної „соціялістичної" партії. Це звернення уваги на можливість зміни пепесівської „принціповости" було тим більше потрібне, що п. Голувко вперто мовчав, даючи змогу всяким гієнам жирувати на університетській справі, ширити замішання і кидати підозріння на українські наукові, а посередньо й політичні кола.

Окремого сорту є камінчик в город Українського Нац. Дем. Обєднання, який — мовляв — своєю націоналістичною політикою запропастило справу українського університету у Львові, а тепер хотіло би запропастити і справу Української Господарської Академії на Волині. Справою Академії ми тепер взагалі ширше не займалися і тієї справи не розглядали. Сумніваємося, чи хтонебудь хоче ставити якінебудь перепони в тому напрямку, очевидно — якщо справді це є справа реальна, а не має пропагандистичної мети. В чому саме міститься „запропащення" Обєднанням справи українського університету у Львові, — це вже тайна п. Голувка. Чи може польські чинники, які зобовязалися заснувати український університет, лізуть з себе, щоби його заснувати у Львові, а Обєднання поборює цей плян і не допускає до його здійснення, — чи може і це одна з тих бездушних фраз, як так дуже часто і з такою премедитацією вриваються пп. Голувкам? Авжеж, що така „розвязка" університетської справи, як напр. подана в наведеній статті („утраквізація" львівського університету шляхом заснування одного мертвого факультету), чи яканебудь інша з досі провокаційно висуваних, — зустрінеться з рішучим відпором усього українського університету, бо українське громадянство не згодиться на нїяку карикатуру університету, ані не згодиться на насміх над собою і своїми культурними змаганнями чи то з боку Грабських, чи з боку Голувків.

Red. czas. „Dilo" we Lwowie. Pr. 14 27. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie „Dilo" Nr. 9 (10.965) z dnia 13. stycznia 1927 pod tytułem: „Tysiące lat tiurmy" ustępy a) między słowami: wołudymyrskomu... a słowami: W miejscu, b) między słowami: nehoduwannia... a słowami: akt, c) między słowami: złoczyncach... a słowami: Peted, d) między słowami: zi Lwowa... a słowami: Wsi, e) między słowami: czynnykiw... a słowami: Koron ja, f) od słów: Tut... do końca artykułu zawiera znamiona zbrodni z § 65 a) ust. I wystąpku z § 300 ust. i występku z art. VIII. z dnia 17.XII. 1862 że zatem zakaz zarządzony przez Prokuraturę dnia 12. stycznia 1927 r. konfiskata jest usprawiedliwiona i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. o 6x 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. n. — Lwów, dnia 12. stycznia 1927 r. Hawel.

Українське село.

З нагоди V-го Зїзду Комнезамів.

З рефератів, виголошених на зїзді комітетів незаможних селян, довідуємося дуже богато даних про уклад економічних відносин в українському селі. В отсьому випадку покористовуємося даними з реферату голови ВУЦВК-ту Петровського.

На цілій Україні є 40 тисяч десятин посівної площі. Коли порівнати скількість посівної площі перед війною з такоюж площею в 1922 р. 1926 р. то видно, що коли в 1922 р. безпосівних господарів було 5,3 відс., то в 1926 було їх уже лише 4,6 відс. Коли ж приглянутися маєтковому станові селянства, то він у степовій Україні представляється ось як: господарства до 2-ох десятин становили в 1922 р. 24,7 відс., а в 1926 р. 11,8 відс. Від 2-ох до 4-ох десятин було в 1922 р. 27,2 відс. господарств а в 1926 р. 24 відс. від 4—9 десятин було в 1922 р. 30,5 відс. господарств, а в 1926 р. 40 відс. Найсильнішою економічно є група господарств від 9—15 десятин і вище. Та група крім того постійно збільшується коштом найнижчого типу 2-десятинних господарств. Цікаво що більшовики підтягають тепер під поняття середняка, на якого ставлять ціль ставку на селі. Петровський каже, що під середняками треба розуміти групу господарств, що мають від 2—9 десятин землі. Все вище 9-ти десятин рахується заможним. Границею між заможним селянином і глитаєм творить норма 15 десятин. До 15 десятин заможні, всі що мають понад 15, глитаї. Першого типу господарств нараховують 14 відс., а другого, тобто глитайських 4 відс.

Помітно зростає в українському селі винарендовування землі від селян і від держави богатшими господарствами. В 1926 р. було в аренді біля 900 тисяч десятин селянської землі. Її дають в аренду бідні господарі, що не мають ні робучої худоби ні відповідного інвентаря. Крім того держава дає селянам 1400 десятин в аренду. Коли порівняти стан аренди і число арендаторів у 1926 р. з такимже у 1924 р., то воно зросло з 6 відс. на 7,5.

З того робить Петровський такий висновок:

„Отже є наявність деякого росту великих селянських господарств і глитаїв, що використовують бідняцькі та державні землі для себе, при чому часто земля бідняків йде в аренду за безцінок і визискується, а заможні, обробляючи землю бідняків, ставлять їм кабальні умови відробітку і взагалі паразитують".

На основі того висновку можна „твердо" вірити, що соціяліям комуністичного покрою в українському селі таки „крепко" приймається. Та киньмо ще оком на відворотну сторону медалі. Як представляється біднота на селі, тобто безземельні?

Очевидно, що комітети незаможних селян і зорганізованих в них 500 тисяч незаможників лишаємо на боці тим більше, що їх економічні ресурси нам невідомі. Зате звернемо увагу на бідноту означених професій. І так сільсько-господарських лісових робітників було в 1925 р. 200 тисяч, а нині їх на цілій Україні вже 446 тисячів. Звідки їх взялося в двоє більше як було і то на протязі одного року? Попри те є на Україні зорганізовані у союзах наймити. В 1924 р. було їх у союзах 20 тисяч, а в 1926 р. число їх зросло до 54 тисяч. Але крім того є ще чи не стількиж незареєстрованих у союзах наймитів.

Переходячи в ділянку защеплювання більшовиками кооперативного та колективного господарювання стрічаємося з такими даними: в 1926 р. є на Україні аж 1,626.000 скооперованих селянських дворів. Це творить 34 відсотки усіх індивідуальних господарств. Всі скооперовані господарства обєднані в 15 тисячах кооперативних обєднань. — В 1921 р. було на Україні 192 господарських колектив, тепер, тобто в 1926 р. є їх понад 5 тисяч. Та тут слід звернути увагу на ще одну цікаву рису розвитку тих господаств. За час від початку 1922 до кінця 1926 р. зорганізувалося 5 306 колгоспів, але одночасно 3.166 з них зліквідувалося. Ці цифри беремо з реферату Одинцова. З того недвозначно виходить, що колективні господарства є ефемеридами, що нині зявляються, а завтра вже щезають.

Розглядаючи тепер тип колективного господарства, приходиться на основі цифр ствердити, що найбільше поширеним є т. зв. сільсько-господарські артілі. Вони творять у колгоспах аж 90,8 відсотків одиниць, комуни дають 6,7 відсотків, а товариства спільної обробки землі заледви 2,5 відс. Переважають в колективному господарюванні не комуни і це для комуністів теж не відрадне явище.

З усіх вище наведених дат, запозичених з рефератів найвідповідальніших державних мужів Радянської України і з урядової статистики, виходить, що українське село живе і розвивається економічно цілком не по лінії більшовицьких бажань. Коштом бідноти зростають заможники і глитаї. Ці останні використовують крім того дуже зручно всякі бідняцькі, взаємодопоможні і незаможникькі товариства на те, щоби поправляти своє господарство і під технічним оглядом. З тим явищем радянська влада не є в силі боротися. Це видно дуже наглядно в ділянці кредиту. Виявилося, що найбільше користають з державного кредиту середняки і заможні господарі. Майже не користають з нього бідняки. Довготерміновим кредитом користуються виключно заможні та середняки. Щоби до того на будуче не допускати, уряд виділив у цьому році 2 і пів мільона кредиту виключно для бідняцьких господарств. Чи це щонебудь поможе, не відомо.

На всякий випадок біднота і незаможники не мають ні в селі ніякого впливу. І уряд намагається всіми силами такий вплив й забезпечити, хоч, правда без успіху.

„Уряд гадає — казав Петровський — що біднота, тільки зорганізована в колективи, артілі та сільгосп. кооперацію зможе обєднати свої сили, протиставивши їх заможницьким елементам і зможе зайняти таким чином найкращі позиції щодо промисловости. В противному випадку є небезпека, що ці позиції займуть заможники. Комнезами повинні вжити рішучих заходів до того, щоб не відставать. Колективне будівництво розвивається поволі, а тому йому треба надати особливої уваги".

Словом українське село віддалюється від більшовиків все більше і більше. Заможні елементи опановують на селі позицію за позицією, а кокетований тепер більшовиками середняцький стан солідаризується не з незаможниками, але навпаки зі заможними і носить в собі амбіції наскрізь глитайські.

СІЧЕНЬ — МІСЯЦЬ „РІДНОЇ ШКОЛИ".

Кожний Українець (ка), кожна українська установа обовязані зложити **дар на „коляду" для „Рідної Школи".**

Ніяка інша українська установа не уповажнена відкликатися в січні до народньої жертвенности. 3—7

Радянська Україна.

Колективні господарства.

Радянська влада, а ще більше компартія намагається всіми силами защепити в українському селі колективне господарювання, що має бути ідеалом комунізму. У „Вістях" з 4 січня є допис з Коростенщини про тамошні колективні господарства, який доказує, що вони на Україні цілком не ведуться. Та найкраще дати слово дописувачеві „Вістей". В коростенській окрузі — пише він — є 26 колективних господарств, в них 270 членів з 1235 їдцями. Членами є здебільша члени комітетів незаможних селян. 50 відс. з них неписьменні. Колгоспи мають 2.943 гектарів землі. З того непридатних до рільництва 165 гект. На одного їдця випадає 2·06 десятин землі. Ця норма далеко більша від тої що припадає в цілій окрузі на одного їдця в індивідуальних господарствах, в яких вона виносить ледви 0·93 відсотк. десятини. 16 колгоспів перевело землеупорядкування на площі 1870 гектарів. Не зважаючи на те обробка землі не задовольняюча в усіх колгоспах. Нема там ні правильних сівозмінів, ні інтенсивних культур, а худоба утримана недбало. — Не забезпечені колективні господарства сільськогосподарським реманентом, а те, чим вони розпоряджають, старе і користуватися ним дуже важко. Нема в тих господарствах і правильного розподілу праці. — Стільки пише дописувач про колективні господарства в Коростенській окрузі. Коли ж для ілюстрації того всього додамо, що радянська влада форсує колективну господарку всіми силами особливо серед бідняцького населення в українському селі та робить у неї величезні грошові вклади з державних фондів, то зрозуміємо всю вагу невдачі такого господарювання на Україні. Перед очима стане нам щось зовсім протилежне і суперечне з тим, що проповідує від року радвлада, а то з режімом економії. На тій ділянці взагалі економії нема і бути не може, бо тут йде коштом народнього гроша велика експериментація, дарма що вона невдачна. Вона буде поїдати ще довго народній гріш, бож її завдяки підтягнути практику, зломити життя і природні закони під комуністичну доктрину. Ось у минулому господарському році зужито 900 тисяч карб. державного гроша на землепорядкування бідняцьких колективних господарств, крім того видано їм 15 мілйон в банкового кредиту, крім того ще 2.938.460 виключно на загосподарення колгоспів. 20 відс. бідняків, що працюють у комгоспах звільнено зовсім від податку, наслідком чого державний скарб втратив 5 мілйонів карб. Субсідій для комітетів незаможних селян дано 1 мил. карб. на невідомі потреби. Насіннєвої позички видано колгоспам 1.000.120 пудів. Попри те видано біднякам, що згуртовані в колгоспах (колект. госп.) і комнезамах 160.000 карб. допомоги на харчі та 400.000 пудів хліба. На біжучий господарський рік асигновано вже на тж самі цілі 2 і пів мілйона банкового кредиту, півтора мілйона на землепорядкування колгоспів і 1 мілйон карб. довготермінового кредиту. Який наслідки цього всього? — Наслідки ті виддав при відкритті V. зїзду комнезамів з цілої України 3. січня цього року в Харкові голова ВУЦВК-ту Петровський двома реченнями: „В розвитку сільського господарства трапились великі зміни: збільшилось число середняків, число незаможників зменшується, а зате трохи збільшується число наймитів". Ось і наслідки соціяльної політики комуністів на селі. Прибуло наймитів! Чомуж вони не опинились у колгоспах?

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. і. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

ВІДГУКИ ДНЯ.

А ще кажуть...?!

Богатюща-ж вка наша країна робітниче-селянська!.. І як ми її, — країни нашої, — не знаємо! Випадково, дивись, на таке багатство натрапиш, що потім ахаємо, охаємо:

— І як таки й досі не знали?! Як не завважили! Ах-ах!..

І не не тільки в надрах, — ні! І на поверхні! І в повітрі! І серед люду нашого трудящого!.. Скрізь у нас є щось досі не знане, невивчене, недосліджене, а через те і невикористане...

Сьогодні ми не про підри, не про повітря, а про богатство наше на надзвичайних, на геніяльних людей...

У Київі випайдено кілька талантів... Не літературних на цей раз і не артистичних (хоч і тут Київ не вдарить „лицем у болото"), а на цей раз вишукано таланти економічні... І не-аби-які.

Ми от... (власне не ми, а економісти наші), скільки уже бються, щоб урегулювати ціни наші. Щоб їх, ціни ті, знизити, щоб у шори їх узяти, щоб зробити ті ціни приступними і для робітника, і для селянина, і для трудової інтеліґенції.

Ціни — це штука химерна, капризна, своєрідна і має закона свої, і через ті закони ніяк не перестрибнеш...

Цілі-ж комісії, цілі конференції над цією справою працюють... Наслідки маємо, ціни регулюються, але все-ж ще з боку ціни бувають ріжні несподівані вибрики...

І от уявіть собі, в Київі знайшлася ціла група людей, що граються тими цінами, як у шашки... Двигнув сюди, посунув туди — і ціна в його, як шовкова, і робить він з нею, що схоче... І так ці ціни знахили, що вже самі ціни почали кричати:

— Рятуйте! Гинемо!..

*

Є біля Київа, в передмісті київському — Китаєві, інвалідне містечко. Керує тим містечком Київський Окрсобез. Розуміється, що в тому містечку є й завідатель, і його помічник, і бухгальтер і чимало інших службовців. У містечку є й так званий натурфонд. У тому натурфонді сила майна, переданого містечкові для реалізації... Майно те реквізоване в ріжні часи.

Так от коли містечкові ціни закричали: „Рятуйте!", пішла туди на той крик комісія, щоб перевірити, що воно за галас там такий...

І виявила та комісія, що адміністрація інвалідного містечка — це такі, — я вам доложу, — талановиті, що хай Господь милує! Вони так уміли „знижати ціни", реалізуючи те майно, що їм принаймні за це по три памятники треба поставити! І просто — геній!..

Для ілюстрації кілька виписок із акту:

24-IV—1925 р. Продано гр. Лірову 151 мундир по 80 коп. штука — 120.80.

По 80 коп. за мундир! Як вам це подобається!..

Далі:

Алексій Свенціцький 4)

ВІРА І НАУКА.

(Докінчення.)

Західна церква здавен змагала до земної влади. Зі збросю у руках виповняла вона своє духовне післанництво. Згадатиб тільки діяльність Карла Великого й Оттонів серед словян, хрестові походи з грабунками православних святинь Єрусалиму, Крити. Константинополя. Зі збросю в руках обороняла вона свою духовну посаду — нічо св. Вартоломея, кострами Гуса, Савонаролі, Бруйона; інквізицією, релігійними війнами Франції, Бельгії.... Каноссою. Боєвий заклик „не мир — але меч" — зрозуміла західна церква дослівно, а не в духовому значінні. І забула вона за висказ: „Хто мечем воює, той від меча згине", бо тільки один дух непобідний.

Ось влада християнської католицької держави зриває і нищить православний храм — оригінальний твір мистецтва. І ні один голос не піднявся в католицькій церкві в обороні божого дому і проти нарути та насили. „Браття во Христі" — католики ликували злобно, бо на їх думку приниження православної церкви, неж зволічення церкви католицької. Коли насильно зачиняли сотні православних церков і оставляли тисячі православного люду без духовного проводу; коли негідно лютували на братських кладовищах і могилах православного воїнства — тоді ликувала і по сатанинському радувалася набожна маса вірних косцьола...

Усе те кладеться тяжкою камяною брилою на народню душу. Церква пішла в найми до держави. Церква не осяює своїм сяйвом життя і учинків своїх вірних. Церква затратила своє внутрішне духовне обличча. Християнська держава Заходу нічим не ріжниться від нехристіянської Сходу. Дух християнської любови і справедливости не проникає душу владик — правителів сучасних держав. Слуга церковний — це не слуга божий, тільки перш усього представник шанованої суспільної верстви. Духовенство створило осібну касту, а інтереси цеї касти для нього важніші за науку Христа.

—o—

Деж спасення, деж та запора, що зможе здержати лявіну надходячого бездушя і безбожя?

З нутра має церква заясніти світлом правди. У відродженні — спасення. Де лід замість серця — там не спалахне ясним полумям огонь любови; де настало змаління духа — там не зародиться нове життя. Через смирення і каяття стелиться шлях обнови релігійного життя. Подвиг, творчість і святість — ось безкровні оруддя церкви в боротьбі з бездушним і механічним життям.

Духовий провід пастви — це один з найбільших і найтрудніших обовязків слуги церкви божої. Душпастир дійсно відповідає перед Богом і Народом за свою роботу, за своє життя. Весь гіркий досвід православного духовенства повинно в душі своїй пережити галицьке українське духовенство, щоби осьідомити собі свій шлях і устерегтися від похибок. Інколи доводиться просто чудуватися легкодушности тих галицьких священників, що забувають на свій стан духовних пастирів, та прикладом свого лихого життя накопичують гіркість, негодування і озлоблення в серцях пастви. Лихий душпастир гордить народом, забуваючи, що соками його живиться; він думає, що знання дрібки латини і традиційна пошана для його стану вивищує його над народом, та забуває що тільки вищий духовий досвід чинить його гідним руководителем народу.

Священик мусить бути моральним і справедливим не тільки задля себе самого, але ще більше задля пастви, щоби не соблазнити одного з цих малих. Усильне змагання і напруження релігійного життя у священика не повинно слабнути. Релігія держиться динамікою неугасимого вогня духа, коли то добрий пастух душу свою оддає за заблудшу вівцю.

По нашому розумінню огонь віра піддержує духа творчости. Ослаблення віри, скептицизм погамує духа і волю творчу. Особливо ясно видно це в мистецтві. Захопиться мистець завданнями техніки, він переходить легко на нудну манїру, бідніє змістом — бо немає в нього вогня творчої віри у величний замисел. Ось чому од мистецтва первісних народів, дітей — не зважаючи на бідність засобів техніки віє подих справжнього творчого духа, без трійливої ідеї критицизму. Віра, як психольогічно невідділима од людини сила, є вихідною точкою як для її світогляду, так і для всіх її діл. Без віри і певности людина не вчинила би ні одного кроку.

Відмовлятися людству від релігійного світогляду, це значить свідомо відрізувати крила. Віра без діл мертва є. Але й діла без віри є таки справді мертві. Всесвіт живе і двигається глибокою вірою любовю і творчістю.

Львів, у грудні 1925.

16-II—925 р. Продано гр. Привальському 1 центромотор на ходу, 18 сил, 220 вольт с принадлежностями — 380 карб.

Ні, нема змоги перерахувати всього, що є в тім акті дешевого! А дешевизна просто дивовижна..

Там ви напишите і на карети по 50 карб., і на персьский ковер 7×5) за 7 карб., і самовари по 3 карб., і фаетони — по 65 карб., і „два дошонка, возраст не указан" — за 25 карб.; і письменні столи — по 3 карб., і 200 самогонних баків („без указания веса") за 25 карб. і гарнітур меблів „Жако" — за 150 карб., і жіноче пальто та 1 один) карб., і „два ночных шкафа" — за 50 коп... І віко там продається по 50 коп. за пляшку. Були там і фортепіяни — по 40—50 карб., і грамофони — три карб...

Все там було!

І у всім почувалася крінка тенденція „За всяку ціну знизить оті трекляті ціни"...

Скільки в тому акті є отаких „приміток":

На заявление гр. Гельфонда о продаже ему железа от разобранных построек наложена резолюция Будникова (зав.): „Можно продать оптом за 800 р. 15/IX—25 года"

а 22. IX. тогож року резолюція йогож:

„Считать проданым огульно на 500 карб."

За тиждень мало не на 8 проц. ціна вниз!

. . . . . .

Не знаю, що вже тим „економістам" буде, а, по моїому, посадитиб їх у комісію по зниженню цін!

Уміють лаяти! Здорово вміють!

Коли вони „кенгурову шубу" продавали за 7 карб., то мануфактуру, чи там роботи для селян вони просто даром віддаватимуть.

. . . . . .

А ще кажуть, що в нас усе дорого!...

(„Вісти".) **Остап Вишня.**

Представники словаків в уряді.

Прага, 16. січня 1927.

Чеське Пресове Бюро повідомляє: Після довгих переговорів парляментарні клюби словацької народньої партії згодилися взяти участь в уряді і предложили през. Масарикові кандидатів на становища міністрів освіти й уніфікації. През. Масарик заіменував згідно з цим предложенням пос. д-ра Гзіка міністром уніфікації, а пос. д-ра Тісо міністром освіти. Рівночасно звільнив дотепер шніх міністрів згаданих тек Шрамека і Годжу. З огляду на проектовану ліквідацію міністерства словацьких справ, мін. Каллі подався до димісії. През. Масарик димісію прийняв і рівночасно подякував міністрові за покладені ним заслуги.

Піла преса стверджує, що участь словацьких представників в уряді скріпить не лише чисельно, але й морально міщанську більшість, що складається тепер із представників усіх трьох головних національностей, які живуть у Чехословаччині.

Маркс творить уряд.

Берлін, 16. січня 1927.

Бюро Вольфа повідомляє, що канцлер Маркс повідомив през. Гіндебурга, що приймає місію утворення уряду на основі ухвали центру.

Мирове предложення Діяза.

Лондон, 16. січня 1927.

Посольство Нікарагуа у Вашінгтоні оголошує, що през. Діяз поставив лібералам нові мирові предложення, які м. ін. передбачують перевеведення у 1978 р. виборів нового президента під контролею Злучених Держав. До того часу Діяз полишився би на своїм становищі, а іменував би якусь скількість лібералів на адміністраційні становища.

Китай проти европейців.

Лондон, 16. січня 1927.

Із Пекіну повідомляють, що у Фу-Чеу студенти напали на дім сиріт, удержуваний еспанськими Домініканками, на церкву і на монастир. Пропали монахині й забрали кільканадцять китайських дівчат, що були в сиротському домі. Опісля ограбили і знищили уладження. Монахині і духовники за виїмкою епископа покинули Фу-Чеу. Хоч у Фу-Чеу є 40.000 жовнірів південної армії, вони не перешкаджали екцесам.

Президент Лебе в Польщі.

Лодзь, 16. січня 1927.

Сьогодні приїхав до Лодзі президент німецького райхстагу Павло Лебе (соц. дем.) на свято 5-ліття німецької партії соціялістичної в Польщі. З того приводу відбудеться велика мирова маніфестація соціялістів польських і німецьких. У програмі є урочиста академія в салі „Фільгармонії", в якій бесідники промовлятимуть під гаслом „Мир на сході Европи".

Репресії на Білоруси.

Увязнення трьох білоруських послів. — Консернація в сеймі. — Оригінальна поведінка міністра справедливости. — Арешт у світлі конституції. — Ліквідація „великої комуністично-шпигунської афери". — Поширення „ліквідаційної" бази. — Білоруська Громада.

Варшава, 15. січня 1927.

В соймових колах незвичайно велике враження викликала відомість про арештування трьох білоруських послів, членів „Білоруської Селянсько-Робітничої Громади", та саме: Броніслава Тарашкевича, Симона Рак-Михайловського і Павла Волошина. Всіх тьох як штовано у Вильні на доручення прокуратури, не вимагаючи згоди сойму.

Цей наглядний випадок пошанування посольської недоторканности, забезпеченої конституцією, який є відкритим в дійсности першим випадком в житті польської конституційно-демократичної республики, вивів з рівноваги навіть примусовим стоїцизмом просякнутого маршалка сойму Ратая. Довідавшись приватно про цей наглядний доказ посольської недоторканности, звернувся він письменно до міністра справедливости Мейштовича, домагаючись автентичних інформацій і подання мотивів такої поведінки уряду та їх основи.

Відповідь мін. справедливости Мейштовича надійшла пізнім вечером. Згідно з поданою відповідю послів Тарашкевича, Рак-Михайловського і Волошина приперто, як таких, що їх схоплено на факті довершення злочинної діяльности проти безпеки і цілости держави, а направлюваних і веденої чужими чинниками за гроші, що йшли із заграниці". Далі міністерська відповідь пояснює, що те приперження було — мовляв — конечне для забезпечення вимору справедливости та ліквідації наслідків злочину. Вкінці заповідає п. міністр поставлення домагання до сойму на видачу судові тих послів.

Годиться зазначити, що § 21 польської конституції знає тільки приперження послів, схоплених „на горячому вчинку з визначайного злочину" (zbrodni pospolitej), якщо таке приперження є цілковито потрібне для вимору справедливости і ліквідації наслідків злочину. Очевидно, можна сумніватися, чи політична діяльність арештованих білоруських послів, хочби й яка неприємна для теперішніх державців влади, може бути підтягнена під „визначайний злочин". Згідно з § 21 конституції маршалок сойму може зажадати негайного звільнення арештованих посліа. Чи марш. Ратай матиме відвагу виступити з таким домаганням, виявить найближча будучина.

Основою увязнення трьох білоруських послів є оригінальне „in flagranti". Колиб маршалок сойму чи сойм признали його достаточним для поведінки агентів виконавчої влади, то був би це дуже небезпечний прецеденс для всіх немилих урядові послів.

Офіційні вістки подають, що при арештованих послах найдено незвичайно обтяжуючий матеріял, великі грошеві засоби, плян розподілу грошевих засобів, надісланих із заграниці (з СРСР на поодинокі округи, список платень агітаторів, шифрований ключ для перепаски то-що. Грошеві засоби мали переходити через „Банк кооператив", чоеел його філії у Вильні, Пинську і Глубоком. Арештовано директорів згаданих трьох філій „Банку кооператив".

Одночасно Білоруську Громаду зв'язано з комуністичним рухом не лише на Білоруси, але в цілій північно-західній Польщі. Переведено труси у Вильні, Новгородку, Білостоці, Пинську, Варшаві і Познані. Кількість арештованих ще докладно не відома але вже перестулила сотню осіб.

Польська преса бє у великий дзвін, називаючи ці сезонові арешти, що хронічно повторюються в деяких відступах часу на східніх або західніх кресах, — великою комуністично-шпигунською аферою". Але „велика шпигунська афера", відкрита літом мин. року між українською студентською молодю в Кракові та недавно відкрита „найбільша шпигунська афера" Volksbund у кн. Гор. Ілеську певно зменшать до скромненьких розмірів і що „велику комуністично-шпигунську аферу".

* * *

„Білоруська Сел.-Роб. Громада" була в останніх часах наймогутнішою партією на білоруській території. В початках обмежувалася вона до терену, заселеного православними, одначе недавно перейшла й на терен католицький. Відповідно поставленою пресою, відозвами, летючками, вічами й зібраннями вела вона незвичайно живу пропаганду. Організація її поширилася незвичайно скоро, обіймаючи своїми гуртками села і містечка Зах. Білорусн. Важкий стан білоруського села і відома політика польської влади сприяли скорому поширенню впливів Білоруської Громади. Випробованими агітаційними засобами запозичувалася вона у комуністів. Партія розпоряджає чотирма послами (з того трьох арештовано, на волі є ще посол Мйотла). Білоруська Громада поборювала не лише польські партії, але ще завзятіше білоруські („Сел. Союз" і христиньску демократію). Соціяльно-революційний підклад агітації і пропаганди та розріст сільських гуртків Білор. Громади затрівожив польські чинники. Польська преса вже від довшого часу била на тривогу і взивала уряд до ліквідації Громади. Саме тепер уряд здійснив ці жагучі бажання польських чинників і — дязавши Громаду з комуністичним рухом — приступив до акції на широку скалю, видавши наказ ліквідації всієї організації.

Відозва виленського воєводи.

Виленський воєвода Рачкевич видав відозву „До населения виленського воєвідства", в якій стверджує, що місцеві організації діяльні у Виленщині за вказівками емісарів комінтерну, діячів комуністичної партії Польщі і центр. комітету комуністичної партії Сх. Білорусн. Рівночасно воєвода подає до відома, що власти поробили заряджения для зневечення замірів зломників, тому всякі самочинні виступи груп або одиниць проти комуністичних діячів, спричинені загальним обуренням, яке є в самій суспільности, є недопустимі.

Марш. Ратай у справі арештувань послів.

Сподіване сьогодні вияснення марш. Ратая в справі арештувань соймових послів з білоруської фракції не появилося. Марш. Ратай ще не рішив у цій справі нічого. Ходять чутки, що він взагалі не видасть офіціяльної енунціації в справі тих арештувань і чекатиме на умотивовані письма міністрів справедливости і внутрішніх справ.

З польських справ.

Х.Н. і уряд Пілсудського. — Перед номінацією посла Медзінського. — Справа закордонних пашпортів.

Варшава, 16. січня 1927.

Дня 15. січня закінчилося засідання начальної ради ХН. Між ін. ухвалено резолюції, в котрих нач. рада звертає увагу, що з огляду на зовнішній напір слід допомогти, щоби держава пряла увійшла на спокійний шлях. Нач. рада стверджує, що післятравневий уряд став у більшости на висоті завдання та що слідний є поступ до кращого. Конечне є розумне виборче право. Слід звернути увагу на небезпеку, яка грозить від Німеччини. Вкінці резолюції висловлюють симпатію для помірковних партій, головнож для „Табору Великої Польщі".

В середу відбуде президент Польщі іменування посла Медзінського міністром пошт і телеграфів.

Наслідком частих випадків шиканування петентів, що стараються роздобути закордонні пашпорти з метою лічення за границею, будуть видані звову обіжники під адресою воєвідських властей, яким пригадається, що потребуючі курації за кордоном можуть одержати пашпорт на основі оречення лікарської комісії, оскільки їх місячні доходи не є вищі від 800 золотих. Лікарські комісії мають кваліфікувати хорих без ніяких трудноцій, оскільки виїзд за границю має на меті курацію петента, а не засягнення лікарської порадн. В останніх часах були випадки, що посвідські власти, не зважаючи на предложені їм урядові лікарські свідоцтва, відмовлялися видати дешеві паспорти для дійсно потребуючих петентів. Відтепер це повинно змінитися на краще.

Конфлікт Мексику зі Злуч. Державами.

Лондон, 16. січня 1927.

Вашінгтонський уряд заявив, щоби американські війська зайняли місцевости, що лежать навіть у горішній Нікарагуї.

В Мексику відбуваються величезні маніфестації проти Злучених Держав. Четвертий конґрес мексиканських студентів заявив у резолюції, що цілі латинська Америка протиставиться насиллю вашінгтонського імперіялістичного уряду.

Американська преса повідомляє, що недалеко Мексику повішено знову 15 повстанців. Есошейтед Прес" повідомляє, що мексиканському уряду вдалося всю ж таки здавити заворушення.

Зредукування імґрації до Злуч. Держав.

Нью Йорк, 16. січня 1927.

Оголошено звіт департаменту торговлі, предложений сенатові през. Куліджем. Звіт передбачує зредукування о 11.126 осіб числа імігрантів, які могтимуть приїхати до Злучених Держав до 1. липня 1927 року. Квоти поодиноких країв устілено пропорціонально до складу населення Злучених Держав у 1880 р., що родилось за кордоном. Для Польщі призначено квоту 4.978. Давніше Польща мала квоту 5.982.

Мін. Черчіль у Римі.

Рим, 15 січня 1927.

Сьоголні рано приїхав тут Черчіль. У пополудневих годинах зложив він візиту Мусолінієві. Тут підчеркують, що його візита має приватний характер.

Вправи резервістів у 1927 р.

Варшава, 16. січня 1927

Вправи резервістів, як і в минулих роках, відбудуться в цьому році в часі від квітня до жовтня. Мають бути покликані резервісти річн. 1900 і 1899 всіх родів зброї і служби, яким вправи в р. 1925 відложено до 1926 р. і які тих вправ не відбули. В проекті є також покликання річника 1 07, але тільки деяких родів зброї і служби. Щодо підофіцирів резерви, то мають бути покликані річн. 1898, 1891, 1890 зі всіх родів зброї і служби. Вправи підофіцерів мають тревати по 4 тижні в кожному турнусі. Вкінці слід зазначити, що в цьому році буде прикорочована загострева процедура у відношенні до тих, що не ставляться до вправ.

Пам'ятайте: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі анхолітя!

НОВИНКИ.

— **За вбийство куратора Собінського.** „Дзенік Людови" повідомляє, що в звязку із слідством веденим: хто вбив куратора Собінського поліція арештувала братів Яшунів, Хведора та Степана та Грицн Голіяна із Самбора, і що слідство встановило їх приналежність до української боєвої організації. Вони мали одержати вже акт обвинувачення і стануть незабаром перед трибуналом присяжних суддів.

— **Нові розправи.** 24. ц. м. почнеться нова каденція суддів присяжних для таких розправ: 24. проти Стефанії Дмитрів за вбийство дитини, 25. проти Иосифа Цесінського за вбив., 26. проти Померебака за підпал, 27. проти Стефана Пристайка за морд. 28. і 29. проти Иос. Іванова і тов. за морд. 31. проти Василя Саєтіна за підпал, 7. лютого проти Божка і тов. за грабіж, 9. проти Жмура і тов. за грабіж, 11. проти Гр. Замойського за морд. Серія дуже одноколірова, нема що казати!

— **Концертове турне співачки Марії Шекун-Коломийченко.** Знана з виступів у Галичині в 1919 р. співачка Шекун-Коломийченко устроїла недавно турне по більших містах Росії і України. Репертуар її концертів дуже всесторонній. Поряд українських композиторів, наддніпрянських і галицьких, обіймає він і твори композиторів італійських, російських та польських. Голоси критики дуже прихильно висловлюються і про співачку і про добір творів. Польський часопис: „Серп" у Київі, російський „Коммунист" у Харкові „Известія" в Одесі, „Правда" в Москві — у своїх рецензіях не щадять похвал артистці. На днях уладжує артистка турне по Криму. До нас дійшов афіш, саме з цього турне. Між іншим співає артистка і „Журавлів" Л. Лепкого. Але чомусь там написано, що слова до цього склали Богдан Лепкий і... п-ні Коломийченко. Не знати, чи треба було поправляти істнуючий текст, чи додавати якісь слова, любі для істнуючого режиму!?...

— **Ucrainica.** У львівськім „Віку Новім" в числі з дня 15. ц. м. поміщений більший дуже прихильний фейлєтон про львівську виставку „Гуртка Дівчів Українського Мистецтва", означений буквами: *j. O.*

— **„Ukrajinské Národní Právo".** Під тим заголовком появився тижневик у чеській мові в Вержі на Моравії під редакцією Богдана Грейнюка. На основі першого числа того органу годі щось певного сказати, що то за організація „Українська Унія", яка стоїть за цією газеткою і яка мета її редакторів. Чи не че ре-

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Склад годинників і біжутерії Юліян Домбровеський і Лев Розважевеський **Львів,** вул. **Академічна 2.**

Поручає: годинники першорядних фабрик по найнижчих цінах. — Приймає всякі реперації, що входять в годинникарсько-ювілерський обсяг. 1—5

тильна відомого Дон-Кішота, „емігрантського козацького гетьмана" Полтавщини? Бо „Україна є Європі і Праві" приймається до шовіністично-консервативної ідеольогії, але малоінтелігентський характер цього органу вказує на те, що до нього ніяким непричасні справжні гетьманці зпід стягу гетьм. Скоропадського.

— **Звичайний іспит зрілости** в цьоровім річниці в українській гімназії у Львові зачнеться письменною частю 24. січня в. р. в 8 год. рано.

— **Львівська темна хроніка.** Поліція розмотує клубок: хто є спільником від артистичних злочинів у численних крамницях на протязі останніх місяців — держачи в своїх руках покищо гімназиста, сина а поважаної та богатої родини, який брав участь у цих підприємствах.—Перед окружним карним судом ставав бувший офіцир Бартошевич за те, що той роки боав платню поручника, хоча не мав на це ніяких даних, крім фальшивих документів. — Екзекутор перемиського староства Гриньків збираючи урядові гроші від довжників, не лив звичаю передавати їх до каси, а задержував у своїй кишені.—У численних львівських крамницях найдено штучні товщі затроєні, які передано до хемічного досліду. — Якась жінка впросилась на нічліг до лічкіївського громадянина з добрим серцем і з подяки за захист лишила йому в ночі 10-місячну дитину, а сама щезла.

— **Нова столиця.** Затямте собі читачі: географія матиме одну нову столицю більше від 9. мая. Цею столицею буде головне місто пятої частини світа — Австралії, зовсім наново будоване, Канбер, у новім південнім Уельсі, в 300 кільометрах від Сидней. Канбер повстав уже в 1913 р., оснований міністром Кінг-О'Мелеєм, який рішив створити зразкове місто, без диму, пороху, болота, смороду — чудо гігієни, порядку та вигоди. Нині коштує воно вже 3 міл. фун. Його положення чудове: на великій рівнині, між лісистими горбками, де пливе ріка Мольонгло.

— **Шлюб у вязниці.** Неодин з читачів може не знає що навіть у вязниці можна брати шлюб. Василь Добрянський, бувший буфетчик на площі „Сокола-Батька" у Львові відсиджує на ул. Баторія 4-літню кару за вбійство австрійського корунжого в листопаді 1918 р. Добрянський тоді виїхав на Україну, а вернувся минулого року до Львова, де його арештували на переводні його одружився. Щоби дочекати слова своїй наречений, Добрянський візьме з нею шлюб дня 2[illegible] ц. м. у вязничій келії. Самотну молоду, яка буде мусіти з чоловіком негайно розстатися, неяк потішить хіба те, що чоловік у перших роках подружжа не буде ходити по ночах і по різних веселих льокалях.

— **Де може бути горальня?** Не можна дивуватись, коли в Новім Світі, де продажа алькоголів суворо заборонена, непоправні аматори горілки придумують усякі способи контрабанди та тайної продукції спіртних напитків. Але у нас, де на кожній вулиці більше шинків як золотих у кишені! У Стрию відкрили таємний арсенал хемічних препаратів для фабрикації денатурованого спірту та лікерів де? — у бібліоці і в скриньках та пультах, де кладеться молитевники.

— **Слон з мухи.** У 10. числі ми сумнівались у правдивість інформації „Газети Поранної" буцім-то епископ Бандурський одержує місячно лише... 26 зол. і висловили свій здогад, що він „мусить одержувати більше титулом інших функцій". Тепер міністерство скарбу вияснює цю цифру: епископ одержав через помилку в листопаді крім звичайної платні 605 зол. ще 579 зол., отже в грудні додали йому до неї лише: 26 зол.

— **Великанський процес.** Дня 11-го ц. м. почався в Берліні процес названий „бармацький" від прізвища братів Бармат, жидів з Лодзі. Головний обвинувачений Юлій Бармат мав стати рабином, але волів виїхати в Голяндію і там почати від деликатарської професії та торговлі. В 1919 р. перенісся із своїми братами до Берліна і хутко взяв у свої руки провід найвпливовіших промисловими та фінансовими інституціями в Німеччині. Їм удалось здобути впливи в міністерських колах і використати ці впливи для своїх махінацій. Сам акт обвинувачення проти Бармат має 648 сторінок великого формату, друкованих у державній друкарні. На розправі буде переслуханих 125 свідків, а на лаві обвинувачених сидить 9 різних директорів банків, скарбових радників і один посол.

— **Ціна правди в Італії.** Фашистівський уряд наклав не тільки цензуру на італійську опозиційну пресу, але уважно стежить за чужинною, яка його критикує, і робить трудноші при її продажі. Наслідок цього такий, що за деякі чужинні часописи Італійці платять добрі гроші, щоби довідатись правди. За приміром француського „Котідієн" або „Львр", які коштують по 20 сот., платять по 10 лірів, а за останнє 35-те число сатиричного „Сімпліссімуса" під заголовком „Евіва л'Італія!" платили навіть... 100 лірів!

— **Папа проти католицьких письменників.** Папа поставив на індекс кільканайцять книжок редактора французької „Аксіон Франсез" Шарля Моррас. Це вигадання здивує немалого, який довідається, що Моррас належить до найкращих католиків і роялістів, а при цьому до найоригінальніших письменників і критиків. Другий співредактор „Аксіон Франсез", також католик, роялист і відомий письменник Леон Доде пише, що Моррас, як побожний католик прийме цей присуд з філософічним спокоєм і продовжуватиме свою позитивну боротьбу з подвійною силою. А сам Моррас у довгій статті доказує непорозуміння такого присуду і вичисляє довгу низку творів поставлених на індекс авторів, які нічого не втратили від цього на своїй славі, а їх твори на справжній релігійности, починаючи від Паскаля, Монтескіє, Ламартіна і Віктора Гюго. На всякий випадок треба признати, що папські були проти творів літератури є вже ними пережитком.

— **Між шах станк.** У шахових змаганнях у Нью-Йорку мав брати участь російський мистець Альохін, щоби зустрітись із Капаблянкою, суперником за світову нагороду. Спершу Капаблянка поставив умову: 10.000 дол. кації як ставку гри; тепер заявив, що буде з ним грати за першу, коли Альохін здобуде одну з перших нагород у цьому міжнародньому турнірі. На це Альохін заявив, що він має за останні роки досить поважні успіхи і не потребує аж ставати до такого іспиту. Коли Капаблянка не зміняє свого становища, Альохін не поїде взагалі до Нью-Йорку.

— **Світова всячина.** Передача фільм бездротяна є вже довершеним винаходом, зробленим нью-йорським інжинієром Александерсоном, членом Наукового Інституту. — Міжнародній соціялістичний союз (II-ий Інтернаціонал) поставить памятник італійському соціялістові, вбитому фашистами, Матеотієму. Памятник зробив бельгієць Ван Афтен і стоятиме в „Народнім Соціял. Домі" у Брюсселі. — У Данії заборонили публичні танці наслідком поширення еспанки"; король теж недужий. — У Благовіщенську над Амуром відкрили нові поклади золотодайного піску в небувалій скількости. — У варшавській філармонії відбудуться дня 23-го ц. м. міжнародні змагання піяністів у честь Шопена; у них візьме участь 28 піяністів усіх країв і народів. — Жінка Чарлі Чапліна, Літа Грей, внесла скаргу проти того в Лос Анжельос домагаючись розводу, мотивуючи, що він присилував її до подружжа і робив зараз по шлюбі пропозиції іншим. — Цього місяця стане в Лондоні перед судом журналіст Пірсон, обвинувачений у шантажі та образі численних англійських діяч в через анонімне оголошення книжки „Галерія шепотів".

— **З міна.** У кіні „Лев" почалась вистава прегарної фільми „Ліцар сліпої роси" у головних ролях з найгарнішим молодшем Франції Жак Кателєном і славною артисткою з „Комеді Франсез" Гітет Дюфло.

— **Цьогорічний карнавал** не буде в нас імовірно такий веселий, як минулорічний. Фінансова скрута стримує неодно товариство від улаштування балю, з остраху перед перед дефіцитом. Покищо довідуємось, що 12. лютого відбудеться як щорічна велика маскарада в салях Народнього Дому заходом Кооперативи „Український Театр" у Львові.

Процес 151.

Присуд у володимирському процесі.

На досмертну вязницю засуджені: 1) Володимир Вишневський, 2) Микола Панасевич, 3) Віктор Крайц, 4) Давид Білецький, 5) Стах Пучковський, 6) Іван Карась, 7) Михайло Чтець, 8) Нестор Хомин, 9) Д-р Вольф Мандель.

На 15-літню тюрму, без зачислення слідчого арешту: 1 Йосип Панасевич, 2) Дмитро Осінський, 3) Микола Яворський, 4) Бакун Іван.

На 10-літню вязницю, без зачислення слідчого арешту: 1) Филимон Степанюк, 2) Гриць Маковський, 3) Долинський Петро, 4) Василь Теребуха, 5) Степан Лемешко, 6) Нестор Байда, 7) Пилип Когут, 8) Євдоким Мазурок, 9) Мойсей Степанчук, 10) Созонт Котилко, 11) Гринь Костюк, 12) Андрій Боровик, 13) Павло Гавриляк, 14) Макар Кошлатий, 15) Степан Пучковський, 16) Іван Мацюк, 17) Клим Малюх, 18) Арсен Путькало, 19) Яків Кларсь, 20) Йосип Денисюк, 21) Антін Лящук, 22) Микола Барчух, 23) Василь Срак, 24) Микита Каленчук, 25) Мельник Степан, 26) Гринь Базилюк, 27) Іщко Гойдах, 28) Василь Бернацький, 29) Василь Паламарчук, 30) Шидель Кльоц, 31) Гейнох Розенкайн, 32) Нисім Розенкайн, 33) Пейсах Траннер, 34) Сергій Ленартович, 35) Йосип Турольчук, 36) Карпо Лозинський, 37) Ігнатій Осадчук, 38) Андрій Колядюк, 39) Степан Воробій.

На 6-літню вязницю, без зачислення слідчого арешту: 1) Іван Романчук, 2) Тимофій Кра ц, 3) Теленон Пилярук, 4) Марко Улан, 5) Роман Остапчук, 6 Хак Штайн, 7) Пилип Кантор, 8) Захар Бернацький, 9) Нікон Поліщук, 10) Матвій Огородничук, 11) Платон Шлячук, 12) Степан Стуга.

На 4-літню вязницю, з відчисленням слідчого арешту: 1) Гавасим Котюк, 2) Павло Котюк, 3) Олександер Мельничук, 4) Артем Атлас, 5 Павло Мельник, 6) Григорій Гавасимчук, 7) Юліян Ворона, 8) Трофим Дубина, 9) Гнат Олексюк, 10) Іван Касіян, 11) Созонт Касіян, 12) Созонт Котилко, 13) Никифор Іванчук, 14) Андрій Кіндій, 15) Зенобій Кантор, 16) Гринь Худнець, 17) Яким Бачун, 18) Рудь Пилип. 19) Клим Малюх, 20) Стах Музика, 21) Микола Дрозль, 23) Самуїл Кантор, 24 Трофим Новосад, 25) Дмитро Ромасюк, 26 Методій Процик, 27) Іван Лоп, 28) Степан Малюх, 29) Олександер Кравчук, 30) Кузьма Кіпичук, 31) Ріодон Зубеня, 32) Теодозій Рабош, 33) Іван Кіндратюк, 34 Артем Красний, 35) Захар Шмігель, 36) Юхим Шміге ь, 37) Андрій Новосад, 38) Трохим Новосад, 39) Мартин Панасевич, 40) Силька Антін, 41) Марко Вронський, 42) Лаврін Мороз, 43) Мартин Горак, 44) Константин Никитюк, 45) Андрій Тацюн, 46) Друдзь Микола, 47) Микола Романчук. 8) Володимир Чарнецький, 49) Сава Сорока, 50) Степан Стельмашчук, 51) Арсен Сибіра, 52) Ігор Сибіра. 53) Порфір Крась, 54) Артем Ковась, 55) Юліян Семенюк, 56) Павло Чорногоренко, 57) Леонтій Наконечний, 58) Тимофій Ундер, 59 Никита Одйон, 60) Пантелеймон Третевич.

Увільнені: 1) Юрко Хома, 2) Дмитро Пивоварчук, 3) Данило Кошлатий, 4 Кузьма Бояручук, 5) Василь Тихенко, 6) Петро Гонцук, 7) Іван Малюх, 8) Омелян Вакун, 9) Данило Шляпків, 10) Харитон Дутківич, 11 Леонтій Наконечний, 12) Арсен Дедів, 13) Гордій Богун, 14) Харитон Вегежинський 15 Павло Кіт, 16) Ілько Лесь, 17) Никанор Стельмашук, 18) Андрій Сумик, 19) Степан Лемешко.

Відозви і комунікати.

В справі слюсарсько-механічної школи в Борщеві.

Жчємо під тягарем загального зубожіння. Богато з нас не має заняття а тим самим змоги прожитку. Рівід за границю є майже неможливий. Одначе найбільше терпить сільське населення. З кожним днем зменшується там стан посідання землі і треба побоюватися, що за кількадесять літ, тобто найближче покоління, стрінеться вже з грізною небезпекою за сільного голоду. З появою земельної нужди може бути вже й за пізно робити заходи для усунення тої небезпеки. Щоб не стрінутись віч-у-віч у майбутньому з отою небезпекою, належить уже сьогодні поробити певні міри. На нашу думку найкращою розв'язкою того питання булоб, якби на наших землях поширено ключ зросту власної промислової енергії, тобто ключ за творенням власного промислу. Рідний промисл мав би стати варстатом праці для тих, що його не мають, а потребують.

Творення власного промислу мусить статися у нас абсолютною конечністю!

Одначе щоби творити власний промисл, до того потрібно відповідно уздібнених людей, тобто фахівців-спеціялістів, яких у нас тепер нема. Тому перш за все потреба нам фахових шкіл, які всесторонньо обзнайомлювалиб учеників з даним фахом. Ті люди шойно по укінченню фахових шкіл ішлиб у свої сторони і там організували би власний промисл.

Кружок „Рідної Школи" в Борщеві, кермуючись тою думкою, постановив зорганізувати в Борщеві трилітню слюсарсько-механічну школу з підвіддідами столярським і колодійським. Не маючи одначе потрібних до того фондів, рішив звернутися до власного громадянства з зазивом прийти йому з підмогою.

Кружок уже від двох літ провадить у Борщеві ткацьку школу; школа та, як загальмо відомо, розвивається успішно. В майбутньому як школа слюсарська, столярська та колодійська, так і ткацька получилися би разом і утворили би школу промислову.

На основання слюсарсько-механічних курсів потрібно нам по зіставленому преліминарі 1.200 американських доларів. З того половину треба нам обовязково зібрати в краю. За решту відпосемося до наших братів в Америці.

Кружок надіється, що патріотичне громадянство не відмовне отсього зазиву, а радо прийде з підмогою в такому важному для нас почині.

Жертви просимо слати на адресу Кружка „Рідної Школи" в Борщеві.

За Старшину Кружка „Рідної Школи" в Борщеві: о. В. Навроцький, П. Гопаль.

За Виділ Філії Т-ва „Просвіта" в Борщеві: Д-р А. Лунів, М. Путко.

За Раду „Сільського Господаря" в Борщеві: о. А. Казановський, С. Воркун.

За Управу Повітового Союзу Кооператив у Борщеві: Яків Малаховський, Іван Баглай.

За Управу Кооп. „Українська Каса" в Борщеві: П. Дроздовський, М. Лоточинський.

За Виділ Інституту „Український Народній Дім" у Борщеві: П. Смаль, С. Воркун.

ОПОВІСТКИ.

Позір Ситківкарі! Ширші сходини ЛКС. відбудуться вівторок, 18. ц. м. о 7-ій год. при вул. Оссолінських ч. 8 („Спорт"). Просимо доконче прибути. На порядку дня вибір делегатів на Загальні Збори Спортового Союза. — Видія. 1340 1-1

Позір Пещетарі! Ширші сходини КЛК. відбудуться в понеділок 17. п. м. о 7-ій год. веч. в домівці Захоронки, Руська ч. 3. Просимо доконче прибути. На порядку дня вибір делегатів на Заг. Збори Спортового Союза. — Видія. 1341 1-1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 43-?

60 сот. коштує одна ложечка до чорної кави з хінського срібла у Мандзя вул. Коперника 14. Проти кіна Коперник. 681 21—7

ВДОВА зі священичої родини, середніх літ, що розуміється на господарстві і кухни пошукує місця до заряду домом або до помочі пані дому. Ласкаві зголошення Ольга Вантарович, Заболотці к. Бродів. 1334 2—2

КОНЦЕСІОНОВАНІ через Міністерство Курси крою, модельования і шиття Олени Вархалувної, вул. Кохановського 10. Курси для пань на власних матеріялах. Фаховим з правом видавання свідоцтв. Форми виконує після міри і журналів. 1337 1-10

КОНЦ. через Міністерство В. Р. і О. П. курси крою, модельования і жіночого шиття з правом видавання свідоцтв — веде абсольвент вищої академії крою в Парижі і в Дрезні Біндер-Львів, Глинянська 4 (Вісна Пекарської). 1336 1—6

СТАРША жінка, пошукує місця у вдівця священика. Займеться цілою господаркою і дітьми. „Праця". 1338 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Фелікс Ган Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка **Львів, Городецька 46.** Телеф. 834 Пересвітлення Рентгеном. 1170 20-35

Приготовляєте **КОНЦЕРТИ?** Жадайте повного **„МУЗИЧНОГО КАТАЛЬОГУ"** який висилає за надісланим 1.— зол. в значках почтових **Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка, Львів, Ринок 10.** 994 16—17

Одинокий у Львові чеоез **Ford Motor Company** авторизований спеціяльний варстат до направи возів „Ford" і ориг. складові части 1339 по фабричних цінах поручає 1—5

Витовд Транда
Львів, Подлєского ч. 2.

Найпевніший середник

Проти резматизму, гостця, мязневих корчів, нервоболів і тим подібним недомаганням найліпшим натиранням є

ІХТІОМЕНТОЛЬ

Більш як 5.000 подяк і близько 200 атестів з лікарських сторін, клінік і шпиталів найліпше доказують про лічничу вартість цього натирання.

Іхтіоментоль можна набути у всіх аптиках у Польщі або прямо 936 13—20

в Лабораторії хем. аптики

М ра Симона Едельмана в Самборі ч. 130.

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** — Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" у Львові, Ринок ч. 10.

Ч. 13 (10.981). Львів середа 19. січня 1927. Рік XLV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голляндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Приперті до муру.

Загально відомо, що від кількох місяців пересувається пункт тяжости в европейській міждержавній політиці зі заходу на схід. Конкретно кажучи, пересунувся він тепер на німецько польську границю, чи краще на німецько-польські граничні рахунки. Німеччина розвела останніми часами величезну кампанію за ревізію своїх східних границь. Ревізію хоче вона провести покищо мирними засобами на арені Ліги Націй і згідно з § 19. пакту тієж Ліги, який каже що загальні збори Ліги можуть від часу до часу візвати своїх членів розглянути на ново трактати, які стали невикональними, або яких дальше істнування загрожувалоб безпеченству мира.

Останніми часами поширювано в закордонній, а особливо радянській пресі навіть вістки, що теперішній як і попередній польський уряд „моральної санації", був склонний до далеко йдучих уступок Німеччині, з відступленням данцігського коридору включно, за ціну прилучення Литви до Польщі та за ціну Мемеля (Клайпеди.) В звязку з тим писалося в тійже пресі про недалекий збройний наступ Польщі на Литву.

Колиж до Парижа поїхав німецький генерал Павельс для конферування з Радою Амбасадорів у справі будови німецьких твердинь на польському пограничу, що знова стояло в тісному звязку з евакуацією французьких військ з Надренії, політичний світ став перед цікавим фактом. Не зважаючи на германофільську політику Бріяна останнього часу. ген. Павельс стрінув у Парижі величезні перешкоди у виконанні свого завдання саме через будову Німцями згаданих твердинь. Справу евакуації Надренії узалежнили там від ліквідації німецьких воєнних підготувань, що правда на дуже далеку мету, проти Польщі. Та всеж не зважаючи на те, сама Польща довший час не казала авторитетного слова в усіх порушених угорі справах. Одначе сказати його мусіла.

Дня 4. січня виголосив польський міністр закордонних справ у соймовій комісії для заграничних справ велику політичну промову, яка була що тої міри дипльоматичною, що з неї були невдоволені всі польські політики. А зате німці вели далі завзято свою кампанію за ревізією границь. На основі експозе Залеського можна було допускати, що уступчивість Польщі для Німеччини не така то неможлива і що більше, опінія політичного світа не виключала й комбінації з Литвою та Мемелем. В польській пресі розвинулася рівнорядно широка й завзята кампанія проти німецьких аспірацій і проти мови Залеського. Не остала позаду й німецька преса, що боронила права Німеччини до відомих терирорій, що належать тепер до Польщі.

Під впливом публичної опінії міністр Залеський найшов ще одну нагоду на те, щоби свою промову доповнити та заняти ясне і недвозначне становище до лянсованої Німеччиною ревізії польських західних границь. В неділю 9. січня виголосив він в часі інавгураційного обіду новозаснованого т-ва для міжнародніх справ у Варшаві велику промову, в якій між іншим зазначив, що німецька пропаганда і підготовча праця до ревізії польсько-німецьких границь с нарушенням § 10 пакту Ліги Націй, яким усі члени Ліги зобовязалися зберігати територіяльну цілість усіх її членів. А далі дослівно сказав:

„Вірю, що буду виразником опінії цілого польського народу, коли заявлю, що за добрі сусідські відносини з Німеччиною не заплатимо ніколи ціною ревізії наших західних границь. За ніяку ціну не відступимо ні одної піди поморської або шлеської землі, яку нам забрано насильно, а яку нам назад повернула побіда права і справедливости. Кожний полак знає, як дуже дорогі для нас ці території. Без них Польща не може істнувати, бо 30-тимільйоновий (?) нарід у тих політичних і географічних умовинах, що ми, вдушивсяб, стративши вільний доступ до моря. Тому кожний поляк не завагається ні на хвилю зложити найвищу жертву власної крови і майна для оборони тих територій перед всякими загіханнями, звідки вони не походили б".

Таке поставлення справи позитала тим разом з великим аплявзом навіть уся права польська преса. Рівнорядно розвинувся газетний двобій між німецькою та польською пресою в справі інтерпретації § 10. і § 19. пакту Ліги Націй.

Отже нинішній керманич польської закордонної політики висказав наведені слова щойно тоді, коли притиснули його до муру німці своєю пропагандою за ревізією границь, переговорами ген. Павельса в Парижі та коли натиснула на нього польська публична опінія. Можна думати, що Залеський говорив щиро та всеж ця його категорична заява появилася дещо опізненою, а орган Бенеша „Прагер Прессе" твердить навіть, що була вона замовлена з Парижа тією комісією, що бере в імени Франції участь у переговорах з ген. Павельсом.

З уваги на те можна догадуватися, що урядові Пілсудського буа донедавна цікавий і актуальний цей піднятий свого часу пропагатором Паневропи Куденгове-Калєргі, проект уступок Польщі для Німеччини за ціну Литви та Мемеля, проект, який дуже широко обговорювала вся европейська а в ще більшій мірі більшовицька преса, звязуючи його з воєнними плянами маршала Пілсудського.

По заяві Залеського приходиться ствердити, що німецько-польських рахунків не можна вирішити в нинішніх обставинах мирними засобами, а тим більше не можливі вони до вирішення на терені Ліги Націй, яка не розпоряджає достаточними санкціями, щоби змусити котрогось зі своїх членів до ревізії власних границь. Німецько-польський граничний спір увязнить на довго пункт тяжкости міжнародньої европейської політики та стане постійною загрозою для европейської „рівноваги". Нинішня імперіялістична Польща піде на уступки і то добровільні тоді, коли опиниться в кліщах примусових воєнних обставин, коли її будуть тиснути до муру так, як уже нераз тиснули, але тоді непотрібними будуть її добровільні уступки, бо все станеться і без них.

На імперіялістичному конику.

„Золоті думки" п. Голувка.

Одна „аналогія". — „Українців це нічого не обходить". — Сакраментальне: „nikt się nie zgłasza". — Війна і право самоозначення.

Варшава, 14. січня 1927.

Того самого дня, коли в „Роботніку" появилася декларативна стаття п. Т. Голувка п. н. „Український університет — українська Господ. Академія", Ваш кореспондент мав нагоду стрінутися з її автором. Користаючи з цієї нагоди, завдав він п. Голувкові кілька запитів, навязуючи їх до деяких неясних місць у згаданій його статті.

— Що Ви розумієте під тим, що „УНДО своєю націоналістичною політикою запропащує справу українського університету у Львові?"

— Адже УНДО стоїть de facto на становищі ірредепти, відірвання українських земель від Польщі. Коли ППС стануло на становищі відірвання Конгресівки від Росії, то не ставило ніяких вимог до Росії ані теж вимоги польського університету у Варшаві...

— Вибачайте, але тут мале непорозуміння. УНДО не ставить взагалі жадних вимог до Польщі крім одної, аби Польща виконала власні зобовязання перед закордоном і собою, приявши певні відомі закони...

— Українців це нічого не обходить. Вони не признали ухвали Ради Амбасадорів, а закони, про які кажете, були прийняті теж проти волі українців. Тому не можуть мати претенсій до того, що самі не-гують. Я не заперечую права українському громадянству стояти на самостійницькому принципі й управляти відповідну політичну тактику, що зміряла би до відірвання українських земель, а то творення відповідних підпольних організацій і т. д. Одначе з другого боку з такого становища має право витягти консеквенції польський уряд і приморовлювати таку тактику, яка йому вигідна.

— Чи до тої тактики польського уряду належить теж негування культурних потреб українців, ось напр. українського університету?

— Я вже казав нераз, що основання українського університету у Львові є слушним постулятом, як по суті, так і щодо вибору осідку. Одначе практичний підхід до цієї справи є унеможливлений тому, бо нема нікого в українському громадянстві, з ким можна би на що тему говорити. Найбільше впливова й найповажніша українська партія заняла таке становище, яке виключує можливість яких-небудь розмов з польської сторони. Тому теж думаю, що справа українського університету у Львові, яка набрала яскраво політичного характеру, стане актуальною щойно в будучому соймі...

— Вибачайте, тут знову заходить непорозуміння. УНДО чейже зовсім не рефлектує на ролю контрагента і стануло давно на становищі, що українські землі у Польщі репрезентує Українська Парляментарна Репрезентація...

— А я саме стою на становищі, що Українська Парляментарна Репрезентація не є фактичною заступницею українського громадянства Східної Галичини та ще переговорювати в якихнебудь справах можна лише з тими, які представляють справжню силу в краю. Виходячи з того заложення, я був теж і є противником якихнебудь розмов з тими „партіями", які є в більшій або меншій залежности від наших власних, польських, адміністраційних чинників.

— Якже погодити те, що одні постанови краєвих чинників — маю на увазі признання цими чинниками істнуючої Парлям. Репрезентації — Ви легковажите, з інших знову витягаєте як найдальше йдучі консеквенції?!

— Коли говоримо про справи безпосередньо звязані зі Східною Галичиною, то всі мої погляди виходять з принципіяльного становища, що Сх. Галичина повинна належати до Польщі...

— Даруйте мені: чи принципіяльним становищем соціяліста не повинно бути гасло самовизначення?!

— Гасло самовизначення українці у Східній Галичині вже раз приморовили і вислід відомий: прийшло до війни, яку вони програли...

...Не хотячи запускатися у нетрі безпредметової зрештою, дискусії, я подякував ш. інтерльокуторові за його безумовно велику... щирість у висловленні таких досить оригінальних поглядів, які тут вірно списані та ще й авторизовані.

І. Кедрин.

*

Незалежно від видержаних теоретичних виводів, у варшавських соймових колах запевнювано, що т. зв. комісія знавців для справ нац. меншостей, яка радила три останні дні в присутности делегатів інтересованих міністерств, прийшла до відома звіт п. Голувка про його подорож до Подебрадів і рішила запропонувати Раді міністрів ужити конкретних заходів у напрямку переведення Української Сільсько-Господарської Академії з Подебрадів на Волинь. Якими формальними актами мало би це бути полагоджене, не відомо. Кажуть, що осідком Академії став би Луцьк або Кременець. (kn.)

Кубань в цифрах.

Прага, 13. січня 1927.

„Население и хозяйство Кубанско-Черноморской области" є назва статистичного збірника за 1922—23 р. (in folio 922 сторінки). Це коллективна праця більше як 20 фахівців під ред. проф. Смірнського.

Хто хоче дізнатися, що собою уявляє Кубань з різних боків, мусить прочитати цю грубу, цікаву книжку.

Книжка діляться на три частини і приводиться в ній понад 500 різних таблиць, які яскраво в цифрах висвітлюють привабну країну.

Зупинюсь лише на деяких.

Населення Кубані складається з 70-ти народностей — всього 3 і пів мільона.

З них українців (які себе визнали українцями) 475.485 душ; москалів 272.109 д.; „Росіян" (українців, які записали себе „росіянами" (приміткa мон) 2,292.907 душ; з решти народностей привожу відомости лишь про европейські: чехів — 3.610 д.; німців — 37.217 д.; болгарів — 2.152 д.; сербів — 232 д.; поляків — 11.788 д.; англійців — 364 д. і французів 218 д.

Грамотних, коли відкинути дошкільний вік, всього лише 35,8%.

Осьвіта на Кубані:

а) В 1923 р. було 5 висших шкіл: Інститут Політехнічний, Педагогічний, Медичний Сільсько-Господарський і „Раб-

фак" (Робітничий факультет). Студентів на високих школах 2388 і студенток 1437; професорів 364 (з них 27 жінок).

б) Початкових шкіл — 1207, учнів в них 214.689, а учителів 3351.

в) Середніх шкіл — 116, учнів — 17.449 і професорів 986.

г) Школи-Технікуми — 44, учнів — 3469 і професорів 343.

д) Шкіл посереднього типу — 13, учнів 633 і професорів 42.

е) Комуністичних партійних шкіл — 7, учнів — 505 і професорів 42.

ж) Курсів (видко політграмоти) 26, слухачів 669 і професорів 83.

з) Шкіл — ліквідації неграмотних — 87.

Позашкільна освіта:

Бібліотек — 380, в яких 529.384 кн.

Відвідувачів було 1.279,130.

Хати-читальні: 244, в них 77.354 кн. Читачів 154.588.

Освіта, порівнюючи з 1919 роком, значно впала — бо в 1919 р. в початкових школах було до 6.000 учителів, а на одного учителя припадало від 30—50 учнів. Вищих початкових шкіл було 240 і середніх 120; але майже не було хат-читалень. Головним заняттям населення Кубані є хліборобство, грунт на Кубані плодовитий, глибокий чорнозем від 60 центим. до 100, всього землі 8,156.208 десятин, під лісом 1,965.057 десятин, а решта придатна для рільного господарства. 1923 р. був неврожайний і зібрано було хліба лише 90.955 пуд. (а до війни вивозилося хліба з Кубані 99,000.000 пуд. —1913 рік). Крім хліба Кубань завжди була головним доставцем тютюну і так наприклад в 1917 р. зібрано 1,510.000 пудів — пересічно одна десятина давала 76 пуд., а в році 1923—згідно зі статистикою Кубань дала лише 199.000 пуд. себто 12 проц. урожаю 1917 р.

Продукція цукрового буряка на Кубані почалася недавно, бо в часі світової війни і в часі 1923 р. десятина дала 826 пудів буряку—або цукру 103·3 пуд., в той час у Росії з десятини брали 150—155 пудів, а в Європі 200—250 пуд. В 1923 р. було під цукровим буряком 767 десят. Кожна станиця на Кубані давніше була немов би садком, а статистика 1923 р. показує, що і садівництво та огородництво зменшились. Так під садками було 19.000 дес., які складали 83.798 садків.

Під виноградниками було в 1923 р. 3.280 десят. (до війни 9.865 дес.)—урожай з десятини пересічно 200 пудів винограду, а 100 пуд. давало 60 відер вина. При спеціяльному обслідуванні бжільництва в 1923 р. на Кубані було 345.000 вуликів — один вулик дав 18 фунтів меду і 1·3 ф. воску. Промисловість Кубані, як хліборобського краю, не дає цікавих цифр, але варто звернути увагу на інтенсивність праці робітника—так відпочинку на 30 робочих днів в 1923 р. було 10·4 днів, а в липні навіть 11·9 днів; а до війни відпочинку було лише 4·4 днів".

Число безробітних в 1923 р. було 32.344 — сюди пораховані і чорноробочі і працівники духової праці. Торговля на Кубані находиться у трьох чинників: до держави належать 93 установи, до кооперації 101, до приватних осіб 1.992 уст. себто 97·3 проц. Сума оборотів чомусь показана лише за останню чверть 1922 р. — всього 219·3 мільони карбованців. Оборот державних установ — 16 мільон., кооперативів 41·2 мільон. приватних 162·1 мільони —себто 73·6 проц.

А Неручев — автор цієї статті — пише: „Беручи під увагу, що приватні особи приміщують свої прибутки не менше як в 2 рази, державніж інституції і кооперативи не мають ні можливостей, ні стимулів це робити, то ясно, що державна і кооперативна торговля находиться ще в гіршому стані, ніж звідомлюють цифри„.

Сільсько-господарських кооператив на Кубані було 459, із тих 255 сільсько-господарських товариств; артілів 82 і комун 121. Осіб в комунах і артілях було 5.694, а в сільсько-господарських т-вах 47.104 особи.

Залізниць на Кубані 1,710.087 верст, з яких більша частина належить до станиць і сіл, як членів акційних тов.

Довжина водяного шляху 517 верст (327 в. Кубань і 190 верст. інш. річки).

Телеграфних ліній було 1.719 верст і телефонних 12.720 верст (до війни майже всі станиці на Кубані були зєднані телефонами).

В короткій статті не можна зреферувати 922 стор. статистики — тому ще вкажу на цифри — які висвітлюють медичну поміч і соціальне опікування. Лікарів було 421, фельчерів 560, фармацевтів 81, зубних лікарів 49 (?), акушерок 20? ?). Аптек 379, лікарських пунктів 138 на 2.257 ліжок — прийнято було хорих 35, 691 особ. Санаторій 20 на 2.486 ліжок.

Соціяльна опіка стояла ще гірше: Домів матери й дитини в Краснодарі лише 2 на 75 душ і в повітах 1 на 75 душ. Дитячих дома в Краснодарі (250.000 душ населення) лише 8 на 190 дітей і діточих захоронок 3 на 75 дітей.

Тепер, як видко з кубанських часописів, дітей, які не мають над собою стріхи, 2.500 душ, але зате вже більше є діточих притулків і в повітах. Шкода, що не можу детальніше ознайомити шановного читача зі своєю прегарною, але нещасною Батьківщиною.

Марія Омельченко

Жіночі модні матер!яли
Шовки, Полотна
Мужеськ! сукна
1930 83—?
продає найдешевше
ФІРМА
РОМАН
ЗУБИК
Львів, Галицька 16.

Уч'мся від чехів!

До дискусії на тему: „Якось то буде".

(Стаття надіслана.)

Голосна свого часу справа будови „Народного Дому" на Богданівці та переведена над нею дискусія в „Ділі" дали мені приводу подати до відома українського загалу в Галичині, як то в подібних випадках поступають чехи. Нагоду до того дав мені часопис „Č[illegible]", що випадково попався мені в руки. В ньому якийсь чеський Сокіл Ярослав Гунбергер розповів, як то у них будуються великі сокільські домівки малих сокільських дружин.

Для пояснення тої статті подаю, що тут, у Чехословаччині, майже ніколи не доводилося мені читати, щоби в теперішніх часах якісь міста або містечка чи села відзивкувалися до чеського загалу в справі помочі та домагалися збірок чи складок на свої місцеві цілі. Можнаб тут замітити, що у чехів є інші матеріяльні й культурні відносини, як у нас. Це правда, одначе, думаю, годиться нам познайомитися з тим, що описано в наведеній вище статті, щоб ініціятори будови читальняних домівок чи інших народніх інституцій у нас розважили попередньо усі ті обставини, про які згадує автор у статті у „Č[illegible]-ému sok-i". Ось і уривок зі згаданої статті:

„Думаю про оті наші малі дружини по селах та містечках, де з малих домівок та хат плинуть також малі частини великої сили Соколів. На нашій провінції щойно розвивається широке зрозуміння ідеї (Figner Фігнера; а воно таке зрозуміле є бажання, щоби кожна і то найменша дружина, мала вже раз власний дах над головою, гарну біґу салю до вправ з гіпсовою відбиткою Сокола й сценою; а вершком усіх бажань є галерія з лавками, бо мати її значить тільки, що мати у дружині змагуна першої кляси. Якщо щастя дружині усміхнеться, часто має і одно і друге.

В богатьох місцях міститься Сокіл у старих заїздних домів. Як не має власної домівки, виглядає в таких обставинах якось чужо, зовсім як у піднаймі. Сокільська дружина — то одна родина. Якеж отже диво, що ця родина тужить за родинним огнищем, яке може дати лише власна домівка? І так одного дня збереться виділ, спитають брата-скарбника, кілько мають звощаджених грошей, а коли він відповість тільки й тільки, тоді ціла справа реалізується висказом: „Ну — так, брати, тепер, здається, могліб ми до цеї справи взятися".

І настане велика рада. Ніхто, що того сам не пережив, не знає, що за сильна та сліпа пристрасть будування огорне всіх членів. Колиб їм в тій хвилі брат-голова сказав, щоб поставили вавилонську вежу, то, здається, позвозять дошки на руштування, вапно та цеглу й зачнуть роботу. Як загально відомо, ми є певні, що поставимоб її до самого неба.

Першою журою є місце будови. Зачинаючи від начальника громади, а на громадським писарі кінчаючи, ціла громада є за тим, щоб будувати на вигоні або на малій площі. Вибраний будівельний комітет обходить проектоване місце довкруги, пробує, будує у воздусі, мірить, аж одного дня, якби нічого не сталося, заявить зібраним Соколам: „Вже місце маємо!"

А як повстають великі домівки малих дружин? Часами є дуже добре зужити на ще громадські чи панські обєкти. Є то нераз старі, мохом покриті будови, опущені, з вибитими вікнами, неначе мертвими відкритими очима, з потріскавшими, неначе зморщеними мурами, а на них любе сторожке око будівельного комітету. Ті будови не звичайно коршми, шпихліри, стайні, возівні а навіть синагоги, а з того всього дасться зробити гарна й велика домівка і то з галерією.

І ось одного дня приїде будівничий, огляне будівлю, встромить ніс до отворів в потріскавшім мурі та витягне звідти заяву, сформульовану вапняними устами, що з тої старої коршми може бути зовсім гарна сокільська домівка.

„Якже вона буде виглядати, в такім стилю" — спитається якийсь член нетерпеливо. „Ну, зробимо її може в готицькім стилю" — жартує будівничий. Потім до-

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Два поети — два контрасти.

Рішпен і Рільке.

Майже одночасно вмерли два поети: один французький, другий німецький, яких імя було не від нині настільки відоме, що вся світова преса присвятила їм статті, а найкращі журнали — студії найвизначніших критиків і письменників. Аж дивно якось єднати такі два імена: Рішпен і Рільке, під одним фейлєтоном. Лише смерть може своїм білим рантухом робити такі зрівнання. Між членом „Французької Академії" 77-літнім бурхливим Жаном Рішпеном і 51-літнім Райнер Марія Рільке, одним з найсмирніших, хоча й найбільших, сучасних німецьких поетів було так мало спільного, як лише може бути між двома протилежними вдачами, уявами, світоглядами, звичками, ідеалами, засобами та шляхами творчости. А що найлекше переводити паралелі між різкими контрастами, тому й не диво, що ці дві смертні тіни блимають перед очима як два спомини ріжних підсонь і ріжних життєвих пригод.

Жан Рішпен був поетом, якому природа дала найкращий дар: досмертне здоровля та досмертну молодість; Райнер Марія Рільке прийшов на світ, мов гість на землі, з якої може кожної хвилини відійти в кращу сферу, де не дошкулює тіло. У Рішпені кипіла гаряча мішана кров в під неба Африки — здоровенного батька Француза і мадярі Румунки. Рільке вродився у Каринтії у старій аристократичній, себто виснаженій родині. Оба вони мандрували чимало; але Рішпена гнала з місця на місце потреба витратити надмір своєї фізичної енергії у професіях, де вистачали мязи. Рільке переїжджав з Чехословаччини, де виховався, в Німеччину, Україну, Росію, Швайцарію, Францію, мов пацієнт, що шукає зміни клімату, завсіди зачинений у кімнаті, мов теплична квітка. Рішпен шукає пригод і авантюр; спить на землі, а дивиться на зорі, тому, що не має даху над головою. Рільке лякається кожної зустрічі з матеріяльними предметами і втікає у світ власної уяви, яка розквітає блакитними квітами при заплющених віях.

Фізична організація Рішпена відповідає вповні його світоглядові, так само як Рільке. Коли хочете бачити образ поета, що вірить у силу матерії, її чар, у розкоші змислів, у насолоду безпосередньої зустрічі з річищем, яким пливе буденний намул і веселкова, цяцяста течія, уявіть собі кремезного атлета, з ясним чолом, безжурним обличчам циганськими кучерями, у, театральній позі фільмоового змагуна, акробата чи „сальонового лева". Це Рішпен — божок жіноцтва, король кабаретових співаків, декламатор, прелєгент, вічевий промовець, бозбожний зайдиголова. Якже ж має виглядати письменник, якого поезії нагадують найріжніші зітхання романтиків — Шелля, Новаліса або Лямартина? Рільке це заблуканим у сучасність середньовічний чернець; його тіло, немов прозирчасте від духового скупчення; тільки уста тремтять від слів шепотіючої молитви, а великі очі палають від містичної задуми.

Чи з цих найзагальніших рис їх зовнішньої постаті не можна вивести всієї їх життєвої та письменської карієри?

Рішпен стоїть на землі так міцно, має такі плечі та пястуки, що навіть ворота святині Полігимнії, які відчиняються лише на гасло її жерців, стоять перед ним настіж, немов би з остраху, що він у силі їх виважити. Коли він кладе на книгарські полиці свої строфи, що оспівують нужду та красу життя вуличних волоцюг і бурлак („Жебрацькі пісні"), а вслід за цим кидає суспільности „Богохульства" — він робить це з таким розмахом, самовпевненістю та обуренням, що вся суспільність теж стає обурена, і Рішпен на протязі одної ночі стає „славний". Він нагадує мені чомусь к ріеру Шаляпіна, який навіть як артист імператорської опери міг собі дозволити на спів „Дубинушки" при супроводі всієї авдиторії. На царському дворі казали, що хто має такий голос, то може бути навіть революціонером. Так само вайшов Рішпен і до „Французької Академії", найбільше консервативної французької інституції, яка в силі ніколи вибачити письменникові навіть безбожність, матеріялістичний світогляд і пролетарське бурлакування, коли він володіє талантом красномовства.

Рільке, коли його запрохали до новоутвореної берлінської „Академії письменників", — відмовився від цієї почести, бо він не міг уявити собі приналежности до якоїнебудь організації, навіть поетів. Коли він жив у Берліні, у найближчім сусідстві товаришів пера, ніколи з ними не зустрічався і з острахом вимикав усі „слави". За все своє життя не давав він про себе ніяких біографічних, ні бібліографічних даних, тим, які звертались за ними до нього. До Парижа втікав лише тому, що це, на його думку, місто, де людина може почувати себе найбільше самотною. Увесь він був заслуханий у собі; ходив по землі мов навшпиньки, вдоволяючись грою лиць на вулиці, про які він старчало йому мріяти у чотирьох стінах кімнати.

Поезія Рішпена це пісня, яку можна відспівати хором, перед авдиторією, віддеклямувати із сцени, щоби зібрати бурю оплесків, захопити безпосередньо, обурити, приголомшити.

Поезія Рільке це притишена псальма, у півсутінку. Рішпен хоче всьому світові сказати, чим він радіє, від чого пяніє, в що не вірить, проти чого протестує, що пережив так само прилюдно, як і хоче це явно розказати. Рільке сповідається нишком перед самим собою, в екстазі задуманого грішника важить кожне слово, лякається його згуку.

Оба ці поети — преставники одного з характеристичних змагань сучасної творчости, хоч які далекі своїми контрастами. Для Рішпена на першім місці стоїть зустріч з дійсністю: її смутки та радощі, переживі для неї самої; він кричить: хочу жити, хочу нових вражінь, вічно нових досвідів! І Рільке шукає глибини переживання. Але він не потрібує шукати за ним у змін-

БАЛЬ Українських Студ. Політех. Т-ва „**Основа**“ у Львові відбудеться **в суботу дня 19. лютого ц. р.** в салях „Народнього Дому“ (Руговського 22)

дає, що пляни привезе за яких 14 днів і відїздить.

Міжтим дружина приготовляється до праці. Скоро уладжується кілька забав, а доків з них іде на будову. Зарядиться збірку, продається уділи, а молоді сокілки продають паперові цеголки, якого то матеріалу, хоч він зовсім несолідний, з огляду на милі появи доставців ніхто не відважиться відкинути. Все для нової домівки! Коли би брат-староста приказав привезти 10 возів вещь, то братя певно заложили би раціональну годівлю курей. Одначе, Богу дякувати, гімнастична сала не є такою будівлею, як Карлів мост у Празі, і не потребує такого матеріялу. Будівничого очікується неначе нового Месію. Вкінці він приїде, покаже та висвятить гайну лінію, повисить образ нової будови, а коли все вже порішено, випне гордо груди і проголошує певно, що в понеділок можна буде зачати бурити. Брати стискають йому руки, він боронїться, — а в понеділок захитається дійсно стара будова коршми в смертельній агонії під першими ударами джагана. Міжтим будівничій бігає, слідить, приказує. Всюди рух, а над усім домінує радість Соколів: будемо мати власну нову домівку!

Праця братів та сестер зачинається вечером. Прийдуть з фабрик, з канцелярій хлопці та дівчата, зі школи під науки — і всі хапають за лопати, мотики, тачки, залишені робітниками, а дістанши поучення будівничого, як і що робити, беруться до найтяжчої праці. І так повстає на будівлі друга шихта. Тільки, що вона не бере ніякої платні і зовсім не дбає про вигодинний час праці.

Кожний метер викопаної ями, кожна тачка вивезеної глини, кожне подання цегли є в дійсности втіленням сокільської ідеї: „Працювати“. Тож кожним рухом мязів Соколів ок) ця ідея реалізується.

Один старший брат, перехрещений на будівельного радника тому, що дає величезну скількість рад, записує години праці членів. Нагородою та премією є тут свідомість доброго діла. Що праця не обійдеться без жертв та жертвливих перерирок, це зовсім здорове і зрозуміле.

За якийсь час будова є в тій стадії, що будівничий прибирає торжественну міну та заявляє, що вже скоро зачнеться правдива праця, себто сама будова. І знова приходять вечером брати та сестри, мішають вапно з піском, возять цеглу, пісок і здається, дуже радо хотіли би працювати без перестанку. Сокільська домівка росте. Що-дня виразніше виступають її зовнішні обриси, одначе середина її має ще такий дикий вигляд, що подобає на вхід до пекла. Та ось приходять малярі, столярі і шлюсарі — і ніхто не може сказати, як і коли сталося те чудо, що одного дня стоїть тут домівка готова, зовсім така, як собі всі бажали. Біла, з гіпсовою відбиткою Сокола, є галерія з ложами, простора сцена також; а найбільше радуються всі, що та домівка не мала і не скромна, але велика, простора й пишна.

Брати й сестри ходять з місця на місце, не можуть надивитися на всю ту красу! Аж брат-начальник мусить на них крикнути, щоб не розвалили того, що щойно поставили. Ну—а потім пишеться до Праги, щоб на святочну академію прислали якийсь квартет, або щоби взагалі хтонебудь з центра приїхав. Хотілиб похвалитися своєю білою красавицею—домівкою“.

Прочитавши уважно цей опис будови чеської сокільської домівки і наші ініціятори мусять застановитися найперше над відповідним місцем до будови, а відтак, чи найдеться між ними таке число свідомих та охочих людей, котрі стали би членами будівельного комітету, дальше, чи комітет той має вже яку зібрану готівку на заплачення вступних робіт і чи може він рахувати на поміч совісного та щирого інжиніра, котрий піднявсяб той будови і став відтак душею цілого підприємства, а вкінці, чи комітет може рахувати на одушевлення і поміч загалу, який попри платних робітників безінтересовно станув би до праці. Якщо таких умовин в якійсь місцевости нема, то не повинносся приступати до будови ні читалень, ні „Народніх Домів“, ні сокільських домівок, бо може відтак вийти таке саме, як з будовою „Народнього Дому“ на Богданівці у Львові.

Прага, грудень 19.6.

Мих. Стахура.

З огляду на те, що **епідемія ґрипи** загально поширюється, памятайте, що

BIOMALZ дієтичний віджиначий препарат, питомими прекметами зміцнює все тіло

і дає відпорність проти інфекції,

скріпляє організм підчас недуги і реконвалєсценції, береже перед комплікаціями і заняттям віддихових проводів. Можна дістати в аптиках і дрогеріях. 1.44

Жиди й українці.

Дальші два українські голоси в обхідній анкеті львівської „Хвилі“.

I.

Під кінець минулого року львівська „Хвиля“ звернулася до поодиноких українських громадських діячів з двома запитами:

1. Як повинна взаїмно уложитися національна, суспільна і культурна політика обох народів, щоби увільнити взаїмні відносини від непорозумінь і неприхильности, а влекшити згідливе і позитивне співжиття обох народів?

2. Якими позитивними засобами повинна змагати до тієї мети інтелігенція і публіцистика обох народів?

Досі надрукувала „Хвиля“ чотири анкетні відповіді. Дві з них: през. Ю. Романчука і д-ра Ст. Бар на — реферували ми вже на сторінках нашого органу; з двома дальшими: др-а Льва Бачинського, голови соц.-радикальної партії та відомо о громадського діяча і старого парламентариста др-а Т. Окуневського — отсе тепер знайомимо наших читачів.

Др. Л в Бачинський думає, що відносини між українцями і жидами в Галичині тепер не погіршилися. Давніше жидівська ма а давалася використовувати польській шляхті до гн блення українського народу, до видирання йому п літичних прав. Тепер ті часи минули. Жиди очали вести свою окрему національну політику і перестали мішатис до польсько-української боротьби. Внаслідок того витворилися добрі відносини між укр їнським і жидівським народом. Переслідування жидівства в перших літах польської держави і люті переслідування українців та спільні терпіння ще більше сцем нтували ті приязні відносини.

„Український селянин і робітник живе в найкращій згоді з жидівським робітником, дрібним купцем і дрібним хліборобом (?!) і далі так будуть жити та мусять разом боротися за політичне й економічне визволення. Якщо в останніх часах повстало непорозуміння між українцями і жидами, то те непорозуміння не впливає і не може впливати на взаїмні відносини між обома народами, а обмежується лише до суперечки між певною групою жидівської й української інтелігенції. Працюючі жидівські й українські кляси не звертають уваги на спори, що повстали між журналістами (sic!), на тему польсько-жидівської угоди або атентату Шварцбарта і ті спори не є в силі поріжнити ті кляси між собою.

Позбавлення всяких політичних прав українського і жидівського народу, економічна нужда, в яку живе український селянин і робітник та дрібний купець і робітник жидівський, все єднатимуть ті верстви до спільної боротьби й оборони своїх інтересів, а саме життя і спільна неволя вкажуть засоби, якими прийдеться користуватися в тій важкій боротьбі.

Значна частина жидівської інтелігенції і богатого купецтва, як також деяка частина української інтелігенції в тій боротьбі не буде брати участи, бо ті люди взагалі нездатні до боротьби і вони без різниці національности та віроісповідання разом найдуться в передпокою гнобителя в найкращій згоді (sic!), коли в тому самому часі працюючі маси обох народів теж згідно будуть боротися за своє визволення.

Не можна заперечити, що значна частина жидівської інтелігенції і богате купецтво в значній мірі причинюється до надавання польського характеру східно-галицьким містам, головно у Львові — в білий день не найдеш ніякого українського напису над жидівською крамницею...“

Жиди-купці не хочуть розмовляти з українською клієнтелею по українськи, жиди-адвокати нехтують українську мову в судах,

„одначе ніхто з чеських українців не може обвинувачувати всього жидівського народу за те, що нечисленна верства (?!) того народу дається уживати за знаряддя польонізації українського народу на його землях — так само, як ніхто з розсудливих жидів не буде обвинувачувати всього українського народу за жидівські погроми, які — на жаль — діялися на Наддніпрянській Україні з намови чужих елементів.

В інтересі обох народів було би бажане, щоби жидівська інтелігенція, а перш усього публіцистика не заоувала, що значна частина жидів живе на українській землі, щоби та частина інтелігенції старалася зрозуміти визвольні змагання українського народу, щоби познайомилася з його мовою і літературою, а з другого боку, щоби українська інтелігенція і публіцистика памятала, що жиди, які від віків заселюють українську землю, набули право до дальшого людського життя на тій землі (хтож їм того права відмовляє? — Ред.) та що той рухливий нарід може бути помічним у визволенні українського народу.

Не дрочити себе взаїмно і не помагати спільним ворогам гнобити другий нарід — ось що повинно бути девізою діяльности інтеліґенції обох поневолених народів“.

Хто уважно слідкував име за думками, що червоною ниткою тягнуться у відповіди д-ра Льва Бачинського, той побачить всю штучність цеї політичної акробатики, обсотаної „добрими“ фразами старого, з цвілого лібералізму. Цеї цвілі не відсвжила і нова фразеольогія з арсеналу його партійного органу („працюючі люде“ і т. і.) Зрештою до висловлених думок шан. керманича соц.-радикальної партії в интересуючій нас квести ще матимемо нагоду повернути.

Радянська Україна.

Партійний перепис.

Вслід за загальним вселюдним переписом населення на Україні має відбуватися партійний перепис. До нього йде велика підготовка в центральному комітеті КП(б)У. Харківський „Комуніст“ пише, що на Україні прийдеться переписати коло 200 тисяч членів і кандидатів до партії, зареєструвати біля 10 тисяч парт. осередків і кандидатських груп, а також до 700 районних і інших партійних комітетів. — З наведених цифр бачимо, скільки комуністів виконує нині на Україні диктатуру. Цифра 200 тисяч не означує числа комуністів на Україні, бо вона містить у собі і кандидатів. Звичайно число кандидатів до партії перевищує число самих членів партії. Можна сміло твердити, що тепер на Україні нема більше як 80—90 тисяч комуністів. І та маленька купка людей панує неподільно над 28 мільонами українського населення. А що в партії є не більше як 25—30 відсотків не територіяльних, а правдивих Українців з уродження, то вийде що над 28 мільонами населення, в якому Українці творять аж 85 відсотків, панує біля 60—70 тисяч комуністів не Українців.

Будинок літератури ім. Василя Блакитного.

Дня 5. січня ц. р. відбулося в Харкові врочисте відкриття будинку літератури ім. В. Блакитного. У відкритті взяли участь представники всіх урядових, громадських і партійних установ. З окремими привітами виступали представники Центрального Комітету КП(б)У, літературних угрупувань „Вапліте“, „Плуга“, „Молодняка“ та „Гарту“.

Академія Наук.

Харківський уряд затвердив проект перетворення науково-дослідчої катедри історії України при Академії Наук в науково-дослідний інститут. На чолі інституту стане акад. М. Грушевський. — Науковий співробітник Академії в Парижі Ілько Борщак повідомив Академію, що він знайшов у Паризькому Національному Музею невідомий досі документ генерального писаря гетьмана Мазепи Орлика та його небожа Войнаровського. Документ відноситься до часів переходу Мазепи на сторону шведського короля Карла, коли велися переговори з Францією та Швецією про українсько-шведський воєнний союз та про незалежність України і її відокремлення від Росії — В часі досліджування архіву ржищевського монастиря найдено цінні, досі невідомі матеріяли з історії козаччини та гетьманщини на Україні. — Академія Наук робить перед урядом заходи в справі наукової поїздки проф. Тимченка до Липська, а співробітниці історико-фільольогічного відділу Грушевської до Парижа і Льондону. Крім того старається Академія про висилку керманича гебраїстичної історичної комісії І. Галанта до Берліна і Парижа для зібрання матеріялів у справі участи жидів в европейському революційному русі.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це національна фортеця, це певний захист в добі пихоління!

ливий через пригод, у шумі юрби, на дні чаш кохання чи алькоголю. Справжньому поетові, вірить він, вистачає вид опадаючого листка, вромайнулої на овиді птахи:

Ich habe keine Geliebte, kein Haus,
keine Welle, auf der ich lebe,
Alle Dinge, an die ich mich gebe,
werden reich und geben mich aus.

Прирівняйте цю сповідь із заявою Рішпеня;

Любов, яку я чую, яка мене так [бурить,
Вона — не непорочна і не платонічна,
Не ніжний бішкопт у ложці конфі- [тури,
Любов це тіла, справа гігіянічна.

Не дивно, що Рішпен написав найкращі свої твори в добі, коли тіло та його потреби були найсильніші — у довгій молодости. Так само як Рільке у тій добі, коли голоси тіла ставали щораз слабші: чим ближче підходив до гробу. Перша доба молодечої творчости Рільке, коли він зверхнім виглядом та манєрами нагадував „сальонового льва“ та крикливого футуриста, тривала коротко, як і перші поетичні спроби. Він входив щораз глибше в себе і щораз більше забував про весь зовнішній світ. Рішпен ішов у зовсім протилежним напрямку: з дикого жеребця і бродяги, збунтованого проти всіх і всього, ставав щораз більшим звеличником усіх радощів товариського та суспільного життя. Недурно на його славу працювали такі артистки як Сара Бернар, для якої він писав пєси або Іветта Жільбер, що розносила по світі його пісеньки.

Рішпен — тип француза, з усіма основними рисами французької умовости. Його поезія — ясна, льогічна, аж надто красномовна, надто зраціоналізована, патетична, із сильними суспільними та еротичними тонами. Рільке — европеєць, на якого творчість складались різні культури; у німецьку мову вніс славянську мельодійність, (під впливом чеських народніх пісень); засвоїв собі основно французьку культуру та мову, якою дивував і німців і французів; не почував себе земляком у ніякій країні; став одним з найяркіших представників сучасного містицизму в літературі. Рішпен жив з поезії; Рільке жив лише нею.

Як оба жили, так і вмерли. Рішпен поїхав зимою до „Бульонського ліску“ режісерувати фільму із свого „Волоцюги“ і там простудився. Забув, що має 77 літ і що не вільно йому вічно приглядатись волоцюгам. Рільке нездужав довгими роками і помер на дизну недугу: левкамією, при якій людина тратить щораз більше тілець крови, які перемінюються в білі. Найсильніший спомин лишив по собі Рішпен як життєздатна, бадьора людина, що всіма фібрами кохала життя; Рільке як удуховлена тінь чистого поета, вдивленого в повислу над ним руку цілющої смерти *).

*) Творів обох письменників подавати зайве; Рішпен доступний тільки для тих, що можуть читати його в оригінали, надто відома фігура у французькій літературі. Твори Рільке вийшли всі в „Insel-Verlag-у“.

Дальші арештування білоруських послів.

Останній посол Білоруської Громади арештований. — Марш. Ратай не бачить основ для інтервенції. — Лист до мін. справедливости.

Варшава, 17. січня 1927

Міністерство внутрішніх справ одержало інформації про арештування білоруського посла Головача. Вістка ця наспіла вчора в ночі до мін. Мейштовича. Арештовано пос. Головача на приказ виленського прокурора, який нібито має докази вини згаданого посла.

„Ілш-гльонд Вечорни" пустив чутку, що пос. Міотла і Приступа втікли за кордон. Одначе ця вістка показалась неправдивою, бо пос. Міотлу, четвертого й останнього посла „Білоруської Громади", також арештовано в новгородській воєвідстві.

Марш. Ратай конферував із урядовими чинниками, щоби зібрати докази, яку ролю відіграли арештовані посли в протидержавній роботі. В понеділок марш. Ратай мав конференцію з мін. Мейштовичем, а вечером відїхав до Бельведеру, де майже годину конферував із марш. Пілсудським.

Нині марш. Ратай вислав до мін. Мейштовича листа, в якім заявляє, що не найшов досі основ жадати звільнення арештованих білоруських послів і брати відповідальність за консеквенції звільнення. Про нові арештування послів, а саме пос. Головача і Міотли, марш. Ратай не вміє сказати, чи арештовано їх у зв'язи зі справою попередньо арештованих послів Тарашкевича, Волошина і Рак-Михайловського, чи теж ходить тут про окрему справу. Тому марш. просить дати йому якнайскорше пояснення. Колиб позбавлення сьободи пос. Міотли і Головача було в зв'язи зі справою згаданих трьох послів, то факт, що воно сталося майже 24 год. пізніше, насував би під зріння, чи заходить випадок приловлення на горячім учинку.

Збройна інтервенція в Китаю.

Льондон, 17. січня 1927.

Після конференції при участи Болдуїна, Чемберлена і найвизначніших членів англійської адміралиці видано ескадрі кружляків на Сер дземним морі розказ приготовитися до відпливу на китайські води. Розходиться про збройну інтервенцію в Шанґаю.

На 18. січня скликано засідання англійської ради міністрів. Ідуть переговори з заінтересованими державами в справі спільної акції на випадок конфлікту з кантонськими військами в Шанґаю. Наспіла вістка, що несподівано кантонські війська вирушили на Шанґай.

Дня 17. січня було півтретягодинне засідання англійського кабінету, присвячене дискусії над звітом дипльоматичного представника Великої Британії в Ганкоу. Міністр війни Евенс вернув із Рівєри до Льондону, щоби взяти участь у цьому засіданні. Перед засіданням кабінету Евенс конферував із шефом генерального штабу британської імперії.

Французько-румунський пакт.

Париж, 17. січня 1927.

„Пті Парізіен" повідомляє, що завтра оголосять рівночасно в Парижі і Букарешті текст французько-румунського союзного й арбітражного пакту. Пакт основується на обовязуючих мирових принципах, а обчислений на 10 літ. Уложено пакт цей на зразок пактів Румунії з Польщею, Чехословаччиною і Бельгією.

Черчіль у Римі.

Рим, 17. січня 1927.

Вчора вечером Мусоліні ревізитував Черчіля в англійській амбасаді, де опісля було приватне принятя. В принятті взяв участь Черчіль, Мусоліні, англійський амбасадор із жінкою і інші.

През. Лєбе у Варшаві.

Варшава, 17. січня 1927.

Сьогодні поїхав сюди з Лодзі президент райхстагу Лєбе. На дворці повитав його німецький посол у Варшаві Равшер. В 1. год. в полудне зложив Лєбе в соймі візити обом маршалкам, себто Ратаєві і Тромпчинському. По снїданню, яке видала у його честь ППС., був Лєбе у клюбі парламентарних справоздавців, де говорив з журналістами. Після того відбувся парадний обід у німецького посла у Варшаві, а вечером Лєбе виїхав до Берліна.

Біржа.

Гроші.

Курс доляра 8·99 при спокійній тенденції. Банк Польський платив за: швайцарський франк 173·35, голяндський гульден 359·81, австрійські шілінги 126·76, німецькі марки 213·15.

Збіжа.

Пшениця двір. 52·50—53·75, пшениця кр. селянська 49·75—51·25, жито галицьке 37·75—38·75, ячмінь галицький броварний 32·00—34·00, ячмінь галицький до перемелювання 28·00—29·00, ячмінь пастівний 27·00—27·50, овес галицький 29·25—30·25, кукурудза румунська 28·75—29·75, бараболя промислова 6·00—6·25, фасоля біла 40·00—44·00, фасоля колірова 32·00—34·00, фасоля краса 41·00—44·00, горох пів-Вікторія 62·00—72·00, горох полевий 42·00—45·00.

СІЧЕНЬ — МІСЯЦЬ „РІДНОЇ ШКОЛИ".

Кожний Українець (ка), кожна українська установа обовязані зложити **дар на „коляду" для „Рідної Школи".**

Ніяка інша українська установа не уповажнена відкликатися в січні до народньої жертвенности. 4—7

ВІДГУКИ ДНЯ.

„„Мир проповідають"".

Весь день віяв південний вітер, тільки під вечір перейшов на південно-східний. Взяв невеличкий мороз, стяв знову воду на леді, зашклив розтану грудь і сипнув верху верству снігу.

Що лиш сонце черкнуло своїм беретом західних горбовин, я стояв уже на засїдці, добре закутаний, схований за густим корчем ліщини. Зрідка втоптаний під ногами сніг не хрустів за леда порухом чобота, а обломані гиллячки давали свобідний визір і дострїл на край ліса та сумежне поле.

Жду.

Тихо гомонить вітер в безлистних коронах дерев, щось їх розпитує, щось їм розказує перед заходом.

Може про зайчика-острослуха, може про серну-быстроногу, може про дивазаюху. Котрий із них залиг у недалекій Поточчині, а котрий вибирається нині сюди?!

А може говорить про лиса-фільософа, що вибрав саме туди шлях до недалекого села?!...

Жду...

Спинився вітер. Припав до землї, притаївся, прицишк.

Не бачу, але знаю, що власне тепер сонце ховається за обрій.

Останнє його проміння, як пересїдний поздоров пробігли по верхівках проти лежного ліса.

Яка не гарна катедра в Раймс, катедра св. Петра, палата Дожів, чи Альгамбра — ні одна з них не може рівнятися до ліса, покритого інеєм, позолоченого останніми промінями сонця.

Такої будівлї не збудує нїякий архітект, бо він тільки „образ і подобіє", а не сам Бог.

Жду...

Сонячні проміння сповзли з дерев, ліс стрепенувся, дерева притулились одно до одного. Вітер підніс голову, розглянувся, не бачучи вже сонця, полетів у підстрибах від вершка до вершка.

На право від мене зашелепотіло щось у корчах: „Чап-чап-чап-чап..."

Заяць?!...

Ні, не тільки дубовий лист, що так пухко тримається дерева, зводить тепер вухо мисливця і примушує серце забитися швидше.

Але ні... Попри шелест дубового листка попри тріскіт сухих гиллячок, чуть якийсь уважний, осторожний крок...

Рука шільніше обіймає шийку приклада, палець легенько як бритва, дотикається язичка стрільби, очі як стріли цілять на край ліса.

Іван хущів молодшина висунулась тонкошия, граціозна серна. Хильну довго нїздрями вітер, але не чує мене, бо вітер від неї. Вспокоєна виходить на поле... А за нею, недовірчивий, осторожний і ето раз більше боязний — сеґнюк. Довго стояв у корчах, висловши любку на розвід і щойно тепер відважується вийти.

Ледви помітно підносяться вгору дуло рушниці. Ось хущка досягла вже ніг, іде далї вгору, за хвилинку стане на грудях...

„...Ангели співають,
Бога вихваляють,
На небеси і на земли
Мир проповідають..."

Хвиля сильнішого вітру принесла на собі звуки далекої коляди. Розбігались вони довкруги села по снїговій полях і добігли до мене, схованого в кущі ліщини.

Дуло рушниці опало, палець не торкнув язичка.

Різдво — свято мира і любови, а забув єсм, то коляда пригадала його тобі.

„На небеси і на земли
Мир проповідають"...

Мир тобі, звірино, на нині і на всі дні великого свята.

Галактіон Чинка.

НОВИНКИ.

— **Відгомін боротьби за українську школу.** В селі Бутинах, жовківського повіту, господар Олекса Шелюх обвинуватив свідомо фальшиво Михайла Кудрика, що цей підчас плебісциту в с. Бутинах голосував за введенням польської школи в селі. Враженій цим Михайло Кудрик, свідомий український громадянин, обжалував Шелюха перед пов. судом в Мостах за обиду чести. Одначе суд увільнив Олексу Шелюха, мотивуючи це тим, що не є нїяка образа ані ганьба для Кудрика, бо становище людности національности, „руської" зникаючої жмінки є в маркантній яскравости супроти більшости населення польської держави. Проти цього увільняючого присуду вніс Кудрик відклик, але апеляційний суд на розправі дня 15. січня ц. р. присуд І. суду затвердив з тих самих мотивів.

— **Крівавий податок.** У Мізуні Старім, повіт Долина, прийшов екзекутор стягати „подагок" від селянина Сови: лісову кару в гарній сумі 137 зол. Цей не мав грошей. Тоді екзекутор покликав до помочі війта та начальника місцевої жандармерії, щоби забрали Сові корову. Сова в розпуці, що відбирають йому останню худобину, розрізав ножем живіт війтові і стрінув до жандарма, який відповів стрілом і перебив Сові груди. Війт помер, Сова недужий.

— **З товариства „Українська Бесіда" у Львові** одержуємо таку новинку: Повідомлено наших Членів

Життя і школа

Найновіші проекти устрою польського шкільництва й українські середні школи.

„Do zrobienia jest niemal wszystko..."

Ось як висловився недавній керманич міністерства освіти проф. д-р Казимир Бартель про дотеперішні праці в области шкільництва. Тому й не диво, що особливо в останніх часах на сторінках преси і фахових журналів товчеться справа реформи шкільництва в Польщі. Маючи на увазі, що незадовго повинна бути покликана до співпраці тзв. „Naczelna Rada Wychowania Narodowego", що має розглянути різнородні проекти перестрою шкільництва, думаю не від річи буде сказати кілька слів із історії тих проектів, піднести головно один з них, який прийде мабуть на денний порядок нарад і вкінці зясувати наше становище у відношенні до майбутнього проекту і зясувати долю наших середніх шкіл напередодні реалізації того проекту. Хоч педагогічний світ аж у відродженій самостійній Польщі приступив до творення нових проектів перестрою шкільництва, то всеж таки поважніші проекти появилися вже осїню 1914 року на початку світової війни. Пальма першенства належиться варшавській „Педагогічній Комісії" при „Towarzystwu Nauczycielstw Polskiego" (S. N. P.). Свої праці публікувала Пед. Ком. в журналі „Wychowanie w domu i w szkole". Ці праці перервали всім знані воєнні випадки. Одначе кинена там ідея реформи не пропала, лише мов ті дріжджа викликувала фермент і ждала відповідного часу, щоби знову прийти на денний порядок.

Шаліла скажена війна, гинули мільони людей, пропадали небуденні памятки культури й штуки, але ідея не згинула, бо ідея безсмертна.

І як тільки зоря волї заблисла над Польщею, збираються знову делєгати учительських товариств зі шкіл всяких категорій з Королівства, Познанщини і б. Галичини в м. серпні 1917 р. у Варшаві, в січні 1918 в Кракові, в серпні 1918 в Пйоткові, в січні 1919 у Варшаві, а вкінці в квітні 1919 в Варшаві, на який то зїзд прибуло понад 800 делєгатів з усіх дільниць Польщі та з усіх родів шкіл. Цей зїзд названо учительським соймом. Звіти з тих зїздів від 1917—1919 появилися в трьох частях видавництва п. з.: „O szkole polską", і з того то жерела мусить черпати кожний, хто хоче знати голос широких учительських кругів в справі, яка нас тепер цікавить.

На тих зїздах винесено одноголосні або майже одноголосні постанови, на яких оперлася опісля програма праці шкільних властей.

Помінаючи інші справи, що були предметом нарад тих зїздів, піднесу лише, що вісю, довкола якої кругилися всякі наради й дискусії і яка ще й нині розогнює полемізуючі сторони — була квестія концепції 7-літньої всенародньої школи і 5-літньої гімназії.

І над тією концепцією дискутовано й дискутується ще й досі, бо прихильники цеї концепції зискали сильного сторонника в особі міністра Бартеля, що дня 26. XI. 1926 р. підчас промови на буджетовій комісії сказав, що „вихідною точкою є перш усього семиклясова всенародня школа і т. і.... бо ніхто внаслідок шкільного устрою — не може бути позбавлений спромоги осягнути найвищу освіту".

Автори цієї концепції, йдучи вслід за реформами, які вже переведено на Заході, як напр. в Америці, Швайцарії, Англії, Німеччині, Франції і т. і. створили концепцію тзв. єдиної школи (szkoły jednolitej), опісля поправлено це на єдність шкільництва (jedność szkolnictwa), бо на заході лунали вже тоді кличі: allgemeine Volksschule — Einheitsschule, nationale Erziehung, école nationale, опісля école unique і т. і.

Безпосереднім товчком до віднови тих кличів була шалююча війна, що здесяткувала правдиву інтелігенцію, а мізерна мірнота заливала всі уряди. Всім воюючим державам грозила небезпека: остати без дійсного інтелігентного проводу. І тоді то Бетман Гольвег пригадав собі геніяльну промову І. Кершенштайнера, яку він виголосив на „Deutsche Lehrerversammlung" zu Kiel, Pingsten 1914, і кинув клич: „для способних всі дороги стоять отвором" і видано тоді такі книжки, як: „Der Ausleg der Begabten", „Auslese der Tüchtigen" і т. і. Франція теж не хотіла лишитися в хвості, тому й її учителі що стояли в окопах на фронті, видали книжку: L' Université Nouvelle par „Les Compagnons", Paris 1918 де теж кинули кличі: la carrière ouverte au talente, place au talent, place au meilleurs і т. і.

Польські педагоги пильно ловили ті звуки, вичували їх і почали перещіплювати на рідну землю. Одначе не цілком ясно зрозуміли вони ті кличі, бо не доглянули, що всюди на заході дальша шкільна освіта спиралася на зрізничкованій всенародній школі, що вже тоді брала на увагу ступінь успособлення дитини, а голосили в себе тип тзв. семилітньої загальної єдиної школи (7. leitnej powszechnej szkoły jednolitej), в якій — як казали — 1) до 14-того а щонайменше до 13-того року життя наука (kształcenie) повинна відбуватися в одній і тім самім шкільнім типі і на тих самих виховних основах, бо аж до того віку — від семого року життя почавши — психіка дитини засадничо не змінюється... (мотив психольогічно-дидактичний); 2) кожний громадянин повинен у будуччині одержувати minimum освіти; те minimum освіти повинно бути рівне для всіх, а тому, що його можна осягнути ледви в добі до 14 того, а що найменше до 13-того року життя включно, то до того часу наука повинна бути загальна й однашіла, а доперва від того віку може вона різничкуватися, або що й гімназійну науку слід доперва тоді розпочинати (мотив суспільно демократичний.)

Не тяжко зрозуміти, що така сформулювання квестії не є досить

всю українську громаду у Львові, що „Українська Бесіда" перепровадилась до нової домівки в „Народнім Домі" при вул. Руговського 22. І. п. Товариство має тепер велику салю для забав і окрені кімнати на касинові. Ціла домівка відновлена, чиста і привітна, в ній можна в гуртку своїх знайомих приємно відпочити по праці, не витрачуючи грошей. Запрошуємо всіх, що перестали бути членами нашого товариства і тих що ніколи ними не були, щоби записалися в члени. Місячна вкладна 2 зол. Нашу молодь обох полів запрошуємо до численної участи в забавах. — *Видав.*

— Львівська темна хроніка. Жовківське передмістя піддержує свою стару славу дільниці позної пригод на вулиці та по шинках. У неділю звели там гості у шинку Громана таку бійку з поліцією, що вона мусіла кликати на поміч сусідських жовнірів з касарні. Провід між авантюрниками вели якісь Гуки, батько із сином, ще й кревняк їх Мазуркевич. У результаті побита посуда, покрадені гроші, поличники поліціям, арешти. — 23-літній парубок з Городка Ягайловського, Румаський, хотів здобути собі симпатію 14-літньої дівчини се ед поля, негайно, ще й силоміць. За це став перед судом і боронився, що хоче з нею же жити. Тепер має до вибору — шлюб або кримінал. — 20-літня жінка робітника Скібицька пробувала отруїтись сильним квасом. — Вломники пробують на далі замки та колодки по крамницях і тягнуть, що можна: харчі, срібло, білля, на окраїнах і в середмістю.

— Бандитизм. У Сокальщині в лісі під Куликовом піймали 28-літнього опришка Якова Кучму, який має на своїй совісті вбодим злочин. Коли його везли поїздом до львівської вязниці, він вискочив перед сташією Добротвір, дарма, що був скований. Всеж таки його зловлено в селі, де скрився на піч.—У Любачеві піймали трьох братів, що солідарно нападали на мешканців в околиці: Олексу, Дмитра та Миколу Биляків і їх товариша Жуковича.

— Катастрофи. В околицях Ню Йорку у хуртовині згинуло 12 осіб. — Пожежі в кінах на різних кінцях світа повторюються; цим разом у місті Косенца (Калябрія) 15 осіб вийшло з ранами підчас кінової пожежі. У Монтреалю, канадійській провінції Квебек, як відомо згинуло при катастрофі в кіні 77 осіб, з чого 76 дітей, а 30 ранених лежить у шпиталі. Всі, що згинули — Француси.

— Літературна хроніка Чехословаччина святкує 50-ліття свого визначного письменника Франца Шрамека. Його головні твори такі: оповідання і повісти: „Слава життя", „Камінна, серце та хмари", „Esse homo", „Семикратнобожісний", „Патрулі", „Срібний вітер", „Осінка", „Перехрести", „Тіло", „Фортецяні скрипка", „Здихований жовнір". Поезії: „Життєві злидні, все-ж люблю вас...", „Блакитний і жовтий", „Гать". Пєси: „Червень", „Літо", Гагенбек", Дзвони", „Місяць над рікою", „Плачучий сатир", „Суд", „Острів великого кохання". Бетний чеський письменник Карель Чапек так характеризує Шрамека: „Добре є бути з ним разом і бадьоро з його книжками; приємно слухати його кущки і жінок. Це світ дикої молодости та селянської міцности, теплозмисловий і пристрасночесний світ, повний чистоти і звіриної сили, розгнуздований, а проте соромливий. Це не молодість хлопця, а юнацтва... Він шерстний із своїм поріза-

1927 РІК переконає напевно всіх, що нема ліпших цукорків, як з фабрики **„ФОРТУНА НОВА"**

ним обличчам і ніжний з вічновітучими недостатками."

— Чого вже не видумують. Голова турецької республики Кемаль баша належить до найсмілівіших реформаторів. Не лише зніс калфат поліґамію, традиційні фези і подбав за життя за свій памятник, але хоче ще випередити реформи Муссоліня. Муссоліні ввів податок на нежонатих і стверднів, що це дає державі добрий дохід і причиняється до збільшення подруж. Тому Кемаль баша пропонує ввести податок від здоровля. Всі здорові мають платити 20 проц. додатку до інших податків, на оплку для недужих і немічних. Можуть люди з легком серцем платити гроші за те, що нежонаті, чому не мають платити за таку благодать як здоровля?!

— Лякн в державній опіці. Рада комісарів у СРСР приготовляє введення проекту, щоби всі особи, які постійно вживають багато алькоголю, піддати лікарським оглядинам у спеціяльних санаторіях. Там будуть їх виховувати в дусі тверезости. Людей, яких найдуть пяними на вулиці, передадуть до клівік, де будуть чистити їм шлунок.

— Світова всячина. У берлінських шпиталях лежить 1035 осіб на еспанку". — Помер у Фавнції один з творців проекту панамського каналу Арман Реклю, в 85-ім році життя брат відомого географа. — Остання офіціяльна статистика каже, що населення Сибірі збільшилось, головно по містах, як у всіх містах С. Р. С. Р., Омськ має 161.000 людей, Новосимбірськ 130.000, а Іркутськ 99.000. — Між Англією і Австралією встановлено радіотелеграфічні взаємини при помочі системи коротких хвиль Маркон я. — З весною буде в Чехословаччині вже 200.000 осіб з апаратами радіо. — Заступник президента Зединених Держав, ген. Дос., творець економічного пляну відбудови Европи, призначив одержану мирову нагороду Нобля на інститут для дослідів міжнародніх взаємин. — Експедиція віденського археольоґічного інституту вернулась з Ефезу, де відкрила незвичайно цінні памятки старовини з X в. перед Хр. — У фінськім заливі забудують великанське люксусове касино на воді з готелем: для цього куплять пасажирський корабель. — У минулім році приїхало до Палестини 13.793 осіб з цертифікатами на оселення, з 79 у відвідини до кревняків і 2.173 поселенців-капіталістів. — Один варшавський електротехнік зладив собі електричне крісло і відобрав собі життя американським урядовим способом для злочинців. — Чарлі Чаплін дістав нервовий розстрій наслідком розводового процесу. — Один із найстарших представників ню-йорської біржі 76-літній мільонер Сдван оженився із своєю покоївкою. За 8 хвилин телефонічної розмови із своєю приятелькою в Льондоні заплатила в Ню-Йорку якась американка 700 долярів.

— **„Союз Українок"** у Львові подає до відома, що курс інструкт рок почався дня 16.1. Додаткові вписи приймається до 22. ц. м. від 3—5 при вул. Крупярській 15, (Школа УПТ.). 1352 1—2

Дописи.

Перегінсько, пов. Долина. (*Упадок просвітньо-організаційного життя.*) Перегінсько — одно з найбільших і найкращих сіл на Підкарпатті, що має понад 10.000 населення в тому числі понад 8.000 українців. Думав би хто, що в такому великому осередку кипить організаційне життя, процвітають наші товариства й установи. А тимчасом у нас саме навпаки. Наше село, що тепер перехрещене вже на містечко, не розвивається, а завмирає. Перегінсько, що має чудове положення серед лісів, що має половини в горах і великий громадський ліс (до 3.000 моргів), а до того ще й природні богатства в землі (нафту), розвиває також своєрідній домашній ткацький промисл з вишивками і гарними народніми строями. Та що з того, коли не рух, а дрімота охопила наших людей у Перегінську! Чого тут не можна би зробити, якби тільки наші люди скотіли! Подумайте тільки, що в Перегінську на 8.000 українців нема навіть свого Народнього Дому, хоч громада має 3.000 моргів свого власного ліса... Є, правда, у нас читальня „Просвіти", та вона не живе, а животіє. При ній нема ніяких гуртків, по селі бликає тільки дрімота. Є й кооперативна крамниця на якімсь підданшу, що годі її віднайти, а цілу її можнаб набути за парусот золотих. Так виглядаємо ми тут на просвітньо-економічному полі таки наші „здобутки" тоді, коли маленькі, дрібні села мають великі свої Народні Доми і читальняні домівки... Про руханково-пожарниче товариство у нас нічого не чувати, бо наша молодь, слідом за старшими, вміє тільки запиватися сивухою і запиватися до безтями. Пора схаменутися нам всім, пора взятися до праці і нашим інтелігентам, бо час не стоїть і ми мусимо з ним поступати вперед! Інакше проклене нас історія, прокленуть нас наші власні діти.

НА ЕКОНОМІЧНІ ТЕМИ.

Справа орґанізації народнього капіталу.

I.

З хвилею основання окремого „Товариства Ощадність для господарности і добробуту, кооперативи з о. в. у." („Діло" ч. 290) превалює питання — як поставити раціонально справу, щоби фінансово двигнути наше економічне життя — переходить в свою нову фазу. Відтепер вже не окрем ізольовані від себе одиниці будуть займатися тим питанням. Адже всі наші центральні установи до спілки з Тов. „Просвітою" і „Рідною Школою" покликали до того нову, краєву організацію, оперту на поважним авторитеті, яким вони диспонують, а що ще важніше, на обовязковім, чинним співділанні всіх кооператорів! Коли так, то далекосяглє, намічене завдання перестає бути нашою якоюсь „евентуальною" проблемою, предметом дискусій або нерозвязених, теоретичних міркувань, а наближується до живої практики та до ділового переведення в широких масах.

Тому треба надіятися, що мериторичне освітлювання справи, як бодай вже на половину зайве, буде ступнево сходити на дальший плян. Але цікаво й дуже важно знати, як в „першій хвилі" до Товариства, в його status nascendi, поставиться загал нашої інтелігенції. Вже найближчі місяці покажуть, кілько то і якої енергії треба буде витратити на притягнення якнайширших просвічених гуртів до конечної, чинної співпраці з Товариством, конечної для нормального істнування і для правдивого розвитку нації. Буде це архіцікава спроба на розріст практичного змислу, ба, світоглядових вальорів нашої інтелігенції в призмі національного інтересу. Бо рішаюча тут роля тож інтелігенції є проста і ясна: треба прийти нашим кооператорам у поміч в спеціяльній, економічній пропаганді, звуженій до тільки одного практичного „заклику до мас" в щадничій ділянці. Оце звуження програми є великим увекшенням та уодноцільненням діла. Одначе є і трудний бік. Треба ні менше, ні більше, а тільки вперед „живим словом" освітити, а опісля спонукати та призвичаїти мілїонові маси населення дрібниці! не тільки до сили ритмічного відкладання дрібного гроша, але й до щадничого льокування його — на початок! — в тих кредитових відділах наших кооператив, котрі в короткім часі вкаже і котрі припоручить Управа Товариства „Ощадність" в порозумінні з „Ревізійним Союзом". Освітній наступ, пропаґандова офензива на мілїони душ, вимагає тисячок піонірів. Це треба зрозуміти всім чесно думаючим, а особливо тим, що мають особисті амбіції фігурувати в наших прилюдних, важних починах.

Варто би тут мимоходом занітити, що всевладна повість тезаврування по спринях і стріхах (т. зв. »обяв недовіря до валюти!« а в дійсности обка ганебної пасивности і масової, темної, примітивности!) підтягує з потрібного, загального обігу поважний в нас капітал, отже тимсамим наносить безпосередню, колєктивну шкоду, і то тим більшу, чим фінансово слабший організм. (Наша прелесть, специфічна недуга!).

У звязку з цею мимохідною увагою, годилось би зараз завначити, що в найперших початках Товариство »Ощадність« не буде власти матиску і витрачувати окремої енергії на збирання дійсно поважних, великих ощадностей від поодиноких, трохи заможніших осіб (бо вони пізніше, в повній, витвореній атмосфері »самі покотом зголосяться«), але зате положить всі свої зусилля на розголошення »апелю« одноцільного закличку до мілїонів рідних душ: »стягнутися в одну громаду, з одним відложеним золотим!«, до цілої серії поокремих, однакових, т. зв. однозолотових фондів. Кожна зріла, самостійна особа мала би і мусіла би, таким чином стати учасником насамперед фонду першого, опісля ще другого, опісля фонду третього, і т. і.

Найперший »Фонд ч. 1.«, це один золотий на рік, це »подимний« фонд від кожної хати, від кожного семейного огнища.

Дальший »Фонд ч. 2«, це один золотий на рік від кожної живої душі, себто »поголовний фонд«, отже: і від голови дому і від жінки і від усіх дітей.

Ці ті два перші фонди, з огляду на великість випадкової взяти мають опропенсуватися, чи будуть вирішувати найближчі, дорічні Загальні Збори товариства. О скільки перейде безпроцентова поставова, було би це кольосальним маніпуляційним улекшенням, а заразом »наскоком« кільнадесятьох тисяч (і більше!) на адміністрацію, на видатну винагороду найкращих пропаґаторів, на видання потрібних публікацій і на культурні пожертви. (Мені здається, що така ухвала перейде подавляючою більшістю, бо вона може принести з свого боку величезні дальші користи, про котрі ще передчасно говорити, а в тім іще: дуже можливо, що від неї буде практично залежати само істнування Товариства в наших обставинах. Поживем, побачимо!)

Уодноставлення тих двох фондів на одноволотовий тип має на меті улекшити як саму пропаганду, так і збірку. Місцевий кооператор або священик, учитель чи вибраний відповідальний і впливовий колєкторський орган встановляє собою »пункт«, »збірницю« (Zahlstelle), списує тільки поіменно дотичні особи, що вплачують, квитує їм на бажання звичайною карточкою з печаткою і підписом. Колєктант є відпоручником Т-ва „Ощадність"; його імя мусить бути оголошене в часописах, він відпроваджує вкладки тимчасово до кооперативи, провадить докладну евіденцію вкладчиків, здає звіт до Т-ва. Ось і ціла маніпуляція! Два чіткі списи „тих, що дали" і „тих, що дадуть", уміщені на стінах читалень, кооператив будуть знаменитим засобом контролі і пропаганди конечного творення настрою для „нової народньої організації".

Фонди ч. 3, ч. 4, ч. 5, ч. 6, це такі самі однозолотові фонди, як ч. 1 і ч. 2, але вже не „подимні", ані „поголовні", а тільки „доброохотні", з вкороченими часовими речинцями вплат: ч. 3 піврічний, ч. 4 квартальний, ч. 5 місячний, ч. 6 тижневий. Ті фонди мусять, очевидно, вже процентуватися, тому маніпуляція ними буде вже незначно ускладнюватися.

Ось перший проект дрібних, щадничих фондів. Є намічений і другий діяметрально відмінний, закроєний на шкільний зразок, при маніпуляції картониками, виданими „Ревізійним Союзом", впроваджений з знаменитим успіхом в Тернополі (проф. І. Галущинським) і в Дрогобичі (дир. В. Кузьмовичем). Ближчу згадку про той другий, а дальше третій і т. д. четвертий тип фондів, при загальній підтримці, дуже легкий до зорганізування, маю з ближ-

---

ясне, бо 1) доказано науково, що психіка дітей між 7—14 роком життя не є однаковою, а тому і всенародня школа не може бути однаковою для всіх дітей в тому самому віці, а мусить бути зрізничкована відповідно до різноти успосіблень, яка заходить у масі дітей того самого віку, а по друге, хоч не підлягає квестії, що переломовим моментом у житті дитини є час повового дозрівання, що рішає не тільки про фізичну дозрілість дитини, але засадничо впливає також на психіку дитини, то якраз та хвиля є одиноко догідна на зміну студій дитини, бо в тому часі будяться її погляди і заінтересування, збогачується й поглиблюється її життя інтелектуальне й чуттєве, а воля її набирає іншого напряму. Тому то на той час належало би переложити вибір типу школи й тоді буде більша правдоподібність, що поповнимо менше зло на психіці дитини, як колиб ми рішали про її долю вже в 9. або 10. році життя.

Всі ті похибки доглянув і ще раз основно перестудіював цю квестію бувший член варшавської Пед. Ком. д-р Богдан Наврочинський і по 8 літах досвідів, роздумувань і студій — ще раз повернув до тієї самої справи, бо попередньо — як каже — вирішено справу за поспішно. Зробив він це в своїй більшій праці п. з.: „Учень і кляса", де після критики попередніх проектів з існуючим тепер включно — дав вкінці власний проект перестрою польського шкільництва. Проект Наврочинського спирається на тзв. системі мангаймській Зікінгера (Dr. A. Sicking r: Organi tion gro ser V. lk-schuk örper n ch der natürlichen Leistungsfähigkeit der Kinder), що представив свій плян на І. Міжнародним конгресі для шкільної гігієни в Норимберзі дня 7. березня 1904 року. Виступ Зікінгера має по части історичне значіння, бо від того часу справа педагогічного добору зискує міжнародний розголос, а одночасно стається одним з найживотніших питань сучасної педагогіки.

Система шкільних кляс в Мангаймі по Зікінге у обіймала лише тзв. зрізничковану всенародню школу, що складалася з 8 кляс (Stau ik ssen-system) з різними тзв. Hilfsklassen, V rbereitungsk ssen Freundsprachlichen Kla sen і т. і. відповідно до різних ступнів успосіблень дітей в тому самому віці.

Д р Нав очинський поширив лише цю систему й обняв все шкільництво, узгляднюючи 1) дошкільне виховання, 2 народню школу, 3) середні школи й 4) вищі школи. Його проект виглядає ось як:

1) 3 роки дошкільного виховання по діточих садках, захоронках і т. і. від 3—6 року життя;

2) 7 літня всенародня школа від 7—13 р. ж. з різними розгалуженнями в дповідно до різних ступнів успосіблень дітей;

3) 5 лт середньої школи від 14 до 18 р. ж.;

4) 3 л.т вищих школ від 19—23 р. ж.

(Докінчення буде.)

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Склад годинників і біжутерії Юліян Домбровеський і Лев Розваженевеський **ЛЬВІВ,** вул. **Академічна 2.**

Поручає: годинники першорядних фабрик по найнижчих цінах. — Приймає всякі репарації, що входять в годинникарсько-ювілерський обсяг. 2—5

ности відложити до дальших, чергових статтей.

Одначе рішаючим моментом тут є — не казуїстичне медитування (нехай тим турбується краєве Т-во!), але принципове розуміння великої для української інтелігенції потреби, справді дуже великої потреби чинного, особистого, зрештою невеликого, але на деякий час систематичного труду для справи, котра повинна нас потроху піднести із практично організаційного уроження, покищо (на жаль!) страшенно примітивного, неможливого до порівнання з організаційними досягненнями навіть чорних рас.

Всячина.

Кришталевий ясновидець. Скептики що не вірять у напівприродні себто непоясненні дотепер науково сили людини, можуть знову хитати головою. Віденські вчені зробили кілька дослідів під дуже суворою контролею із сином одного фабриканта Ернестом Л., який у стані гіпнотичного трансу бачить незвичайні дива. Він держить у руці якусь кришталеву кулю, яка дає йому змогу читати в минулих подіях з незвичайною ясністю. Бачить себе ще, як тьохлітню дитину, описує з точністю місця та краєвиди, де ніколи не бував, передає факти, які перевірені згоджуються вповні з дійсністю. Вчені здивовані такою силою ясновидіння зробили з ним експеримент, чи він не зможе теж заглянути поза завісу майбутнього. У гіпнозі, на даний приказ, він описав точність сцену, яка повториться три дні пізніше в кімнаті в якій він сидить. Ця сцена була досить цікава. Він побачив у ній якогось високого добродія, що мав перед собою на столі різнородні предмети, вимахував хустиною, кидав предмети у повітря, пускав червоне полумя. І справді: ніхто не знав, що туди замовив один професор відомого магіка, який в означений день, в означений годині виконав усі ті рухи, які в своїй загіпнотизованій уяві бачив ясновидячий молодець з кришталевою кулею. „С більше дів на небі й на землі, ніж мріяла про не ваша фільософія" — сказав давно Шекспір.

✝ Посмертні згадки.

о. Володимир Чайківський, парох Загочева і вислужений балигородський декан, помер 10. XII. 1926 в 67 р. життя. Покійний був людина свідома і щирий патріот. Жив у гірській бідній парохії, звідки в р. 1914 мусів утікати до Відня перед москалями. Вернувши застав усе знищене до тла, одначе всі удари і втрати переносив спокійно. Від 1918 р. мав постійно труси в своїй хаті і все був під надзором. Ціле життя щиро й вірно служив своїй ідеї і був щиро віддавним українцем. В. И. П.

ОПОВІСТКИ.

Сходини українських адвокатів в Дрогобичи. Делегатури Союза Українських Адвокатів Стрия, Дрогобича і Самбора скликують сходини своїх членів на день 23. січня ц. р. в неділю в салі Народного Дому вул. Стрийська ч. 12 о годині 12 в полудне в Дрогобичи, з слідуючим денним порядком: 1) Звіти з поодиноких делегатур — д-р Гуркевич, д-р Паплавський і д-р Калуський. 2) Перспективи української адвокатури — д-р Роман Домбчевський з Миколаєва. 3) Справа правничого часопису. 4) Внесення. Просимо всіх товаришів прибути на ті сходини. — Д-р В. Гуркевич делегат Самбора, Д-р В. Паплавський делегат Дрогобича, Д-р В. Калуський делегат Стрия.

„Комітет допомоги вдовам і сиротам по священиках" у Львові (ул. Домініканська ч. 11) звертається отсим з заливом до священичих жінок львівської епархії, щоби негайно, а найдальше до кінця січня виконали безумовно отсі доручення: 1) зорганізували деканальні Комітети і по думці відомої вашої відозви зібрали, почавши від січня, місячні чи то квартальні датки на будову дому. Почин до цього повинна дати з правила пані деканова, а коли це неможливо, то інша особа діяльна в деканаті; 2) звертатися за жертвами не тільки до священичих домів, але й до тих світських осіб, що вийшли з священичої родини; 3) просили священників, щоби жертвували один аналіст за Стрітення на бідні вдови та сироти; 4) присилали при кожній посилці грошей до нас рівночасно докладний виказ жертводавців; 5) подали нам докладні адреси тих осіб, що відмовили помочі, щоби ми самі до них написали. Ні одна священича жінка не може і не сме ухилятися від цього обовязку. Хто не може помогти грішми, нехай поможе своїми вправами і працею. Треба братись до праці енергійно і завзято, щоби раз бодай зробити щось для своїх найближчих і найбідніших. Не числім на нікого. Вже 100 літ думають про нас інші не додумавшися до нічого, тому тепер подбаймо самі про себе. — Н. Дзеровичева, голова. Ст. Лежогубська, секретарка. 1—1

Загальні збори адвокатських палат. Дня 5. лютого ц. р. відбудуться Загальні Збори Львівської Адвокатської Палати о годині 4 пополудни в ратушевій салі у Львові. Між иншими справами на денному порядку є вибір третього Віцепрезидента Палати, українця. Дня 6. лютого ц. р. відбудуться Загальні Збори Союза Українських Адвокатів о годині 10. рано в салі Бесіди в Народному Домі у Львові.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 986 44-?

КОНЦЕСІОНОВАНІ через Міністерство Курси крою, модельования і шиття Олени Вархалунової, вул. Кохановського 10. Курси для пань на власних матеріялах. Фаховим з правом видавання свідоцтв. Форум виношує після міри і журналів. 1337 2-10

КОНЦ. через Міністерство В. Р. і О. П. курси крою, модельования і жіночого шиття з правом видавання свідоцтв — педе абсольвент вищої академії крою в Парижі і в Дрезні Біндер-Львів, Гданяська 4 (Вілла Пекарської). 1336 2—6

80 СОТ. коштує одна ложечка до чаю, з хінського срібла у Мандля, Коперника 14. Проти кіна „Коперник". 681а 21-?

НА ПРОДАЖ в цілости або частями 15 моргів доброї землі під Львовом. — Зголошуватися до парохіяльного Уряду в Підбірцях п. Винники. 1316 3-3

ФОРТЕПІЯНІ — ПІЯНІНА ужиані купує за готівку „Мовшзіко", вул. Зіморовича 10. 1321 3—6

УДІЛЯЮ лекції шиття і крою білля, гафтярства (білий, кольоровий, золотий, толедо, мережки) коронкарства (venise, filé, тенеріфа, кльоцкові на дротах і рильцем, вироби з подівки, реліф і батіки. Ліфтшиц-Грингаут, вул. Андрія Голуба 12, вілла Гофмана, тел. 7485. 1320 2—3

АДВОКАТ на провінції, пошукує концепієнта з провінціональною практикою. Ласкаві зголошення до Адміністрації під „Адвокат". 1334 2—3

ПЕТРО КУРИЛО уроджений в Холоєві пов. Радехів в 1894 р. син Дмитра і Марії, згубив свою військову книжечку. Асентерований в р. 1916 до 19 п. п. лядвери. Хтоб знайшов ії, одержить за доручення винагороду. Петро Курило в Холоєві. 1345 1—3

СТАРШИЙ кавалер, вищий державний урядник, бажає одружитися зі старшою панною, брунетков, до 45 літ. Перщенство мають старші учительки і уряднички. Відповіди очікується до кінця січня ц. р. — Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Добрий муж". 1346 1—4

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Б. лікар віденських шпиталів

Д-р НОРБЕРТ ЮЛІТЕР

ординує в скірних і венеричних недугах від 3—5; в косметиці від 12—1.

Станиславів, вул. 3-мая 11.

Лікарсько-дентистичне Заведення

д-ра Симона Раппапорта

Якова Насса

ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17, II.

Пільомбування й винімання зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. Ц. Т. урядовцям і студентам значна знижка. 1325 Полекші в спатах. 2—5

Подяка.

Усім, що зволили взяти участь в похоронах бл. п. Д-ра Станислава Чикалюка, адвоката в Тернополі та за висказані співчуття, складаємо щиру подяку

1349 1—1 **Дружина і діти.**

Д-р Фелікс Ган Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка **Львів, Городецька 46.** Телеф. 834 Пересвітлення Рентгеном. 1170 21-35

Пневматики „Michelin" найбільш витривалі і найдешевші 1339а поручає зі свого складу 1—5

Витовд Транда

Львів, Подлєского ч. 2.

II. Звичайні Загальні Збори

філії „Просвіти" в Лежайську відбудуться дня 23. січня 1927 в салі читальні „Просвіти" в Лежайську о 4. год. попол. з слідуючим денним порядком: 1. Відкриття Зборів. 2. Звіт уступаючого Виділу. 3. Уділення абсолюторії уступ. Виділові. 4. Вибір нового Виділу. 5. Внески і запити. За Виділ: Броніслав Гелєшінський, голова, 1348 Броніслав Гайдук, секретар. 1—1

Звичайні Загальні Збори

філії „Просвіти" в Тернополі відбудуться в середу, дня 2. лютого 1927 о 11. год. перед полуднем в салі Міщанського Братства зі звичайним денним порядком. За Філію „Просвіти" в Тернополі: Ів. Брикович, голова, Д-р Л. Онуферко, секретар. 1350 1—1

СТАНЦІЯ для учениці дуже близько гімназії Василіянок. Зголошення до Адміністрації „Діла", від „Станція". 1351

Станіслава Вінковскі знана робітня мужеських одеж — **Львів, Валова 9.** 1331 2—3

КОНЦ. ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ

Зофії Глюзінської. Львів, вул. Панська ч. 14. — приймає вписи на курси: а) Торговельні 5-місячні (місячне чесне 12 зол.), б) стенографії 2-міс. і 5-міс. (місячне чесне 4 зол.) і каліграфії, в) писання на машинах 6 тижн. і 5 міс. (чесне міс. 5 зол.), г) чужих мов 5 міс. (чесне міс. 4 зол.), д) товарознавства. Відділи мужеські і жіночі, передпол. і вечірні (для занятих спеціяльні вечірні курси від год. 7·30). Проспекти даром. Інформації і вписи щоденно від 12—1·30 і від 7—9 вечером. — Управа: Проф. д-р Иосиф Глюзінські. 1300 3—6

1306 **ФІРМА** 5—5

І. Дленслер і Сини

пл. Капітульна 2.

переробляє і покриває **найдешевше**

в 24 годинах

КОВДРИ і МАТЕРАЦИ

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ

в Перемишлі вул. Косцюшка ч. 5.

а) Приймає і виплачує **ЩАДНИЧІ ВКЛАДКИ,** так в **золотих** як і в **твердій валюті,** щоденно з виїмком неділь і українських сят. Платить від них 7—10% річно титулом відсотків. Вкладкові книжочки Української Щадниці мають **пупілярну обезпеку.** Вкладки можна складати в касі Товариства особисто або пересилати почт. чеками, переказами і грошевими листами.

б) Уділює **короткоречинцевих позичок** на догідних услівях. Всякі інформації і друки можна одержати в канцелярії інституції. Урядові години від 9—13.

1256 1-4

На Тел. 15-70

Раті

Обув-Одіж-Сукно

поручає українська фірма

ЕГУЛЯТОР, Львів, Ринок 43.

Ілюстрований цінник даром.

Надзірна Рада

Акційної Спілки для будівельного промислу

давніще **Іван Левинський**

у Львові

подає до відома акціонарам, що

V. Звичайні Загальні Збори

акціонарів відбудуться дня **7. лютого ц. р.** о год. 5. попол. в конференційній салі Банку дисконтового варшавського, Відділу у Львові, вул. 3 Мая 14, з слідуючим денним порядком:

1. Справоздання Надзірної Ради і предложення рахункового замкнення за 1926 р.
2. Справоздання Ревізійної Комісії.
3. Затвердження справоздання Надзірної Ради, білянсу та рахунку зисків і страт і уділення Надзірній Раді абсолюторії.
4. Повзяття ухвали щодо розділу чистого зиску.
5. Вибір 10 членів Надзірної Ради; § 25 статута.
6. Вибір членів Ревізійної Комісії та означення висоти їхньої винагороди.
7. Зміна першого речення в § 7 статуту, котре буде звучати: „Оповіщення Спілки виконує Надзірна Рада з правною силою в урядовім дневнику „Монітор Польскі" у Варшаві".
8. Вільні внесення.

Посідання 25 акцій звальоризованих рівних 62½ акціям маркової емісії надає право до одного голосу на Загальних Зборах. В ціллі виконання права голосування треба акції доказуючі право голосування зложити без купонових аркушів найпізнійше на 8 днів перед Загальними Зборами в ліквідатурі Банку дисконтового варшавського Відділу у Львові вул. 3-Мая 14. Всі ухвали, застережені Загальним Зборам, западають звичайною більшістю голосів. На случай рівности голосів внесення уважається за відкинене. До повзяття ухвали в предметах вичислених в § 21 уст. 7 і 9 треба конечно, щоби щонайменше сімдесять пять (75) відсотків емітованого капіталу акційного було репрезентованих на Загальних Зборах і щоби на внесення згодилося сімдесять пят (75%) відсотків приявних. Ухвали повзяті на Загальних Зборах в справах вичислених в § 21 уст. 7 і 9 вимагають до своєї важности по твердження державної влади.

Львів, дня 17. січня 1927.

Председатель Ради:

Людвик Желєнські.

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 14 (10.982). Львів, пятниця 21. січня 1927. Pocztowa opłata zaofiarowane ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щодн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Год. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Співпраця трьох народів.

З приводу вступлення словаків до чехословацького уряду.

Саме на наш новий рік рішив клюб послів і сенаторів словацької (католицької) народньої партії на спільному засіданні під проводом голови партії посла Андрія Глінки вислати своїх представників до чехословацького уряду. З тою метою вибрано на томуж таки засіданні шістьох кандидатів на два міністерські портфелі: трьох послів партії (адвокатів) на становище міністра уніфікації і трьох послів-священиків на становище міністра здоровля. З тих шістьох кандидатів уряд вибрав адв. д ра Ґажіка міністром уніфікації й о. д-ра Тісо міністром здоровля, яких іменовано на згадані становища зараз у найближчих днях.

Яке значіння має вступлення словацьких представників до пражського уряду? Що воно значає в житті чехословацької республики і що воно повинно принести словацькому народові?

За час 8 літнього істнування незалежної Чехословаччини словацька справа переходила ріжні фази, про які тут не місце ширше розводитися. На всякий випадок слід ствердити, що по перших хвилях підойму й захоплення прийшло скоро розчарування й обурення, спричинене централізаційними змаганнями чеських політиків. Розчарування й обурення словаків вилилося передовсім їх опозиційним становищем у відношенні до Праги і живою пропагандистичною діяльністю за кордоном. Не без значіння була тут і акція словацьких провідників в Америці, де саме в часі світової війни заключений був між ними і Масариком та Бенешом т. зв. Пітсбурґський пакт, що гарантував Словаччині в рамках спільної держави повну територіяльну автономію. Саме проти ломання цього пакту чеською стороною протестували словаки як у краю, так і в Америці, де словацька еміґрація доволі численна, дуже енергічно.

Від часу, як до чехословацького уряду Швеглі вступили представники двох німецьких демократичних партій, було очевидно, що справа притягнення словаків до урядової більшости є тільки питанням часу. І справді переговори з католицькою словацькою партією в цій справі велися здавна, та все таки обі сторони не могли довший час ніяк зговоритися. Щойно в останніх днях обі сторони порозумілися на стільки, що прихильники посла о. Глінки могли ухвалити, що вони згідні приступити до парляментарної більшости і переймають на себе функції правительственної партії.

Вступлення словацьких делегатів до пражського кабінету є в історії Чехословаччини справою величезної ваги, подібно, як свого часу вступления хорватської партії Радіча до югославянського уряду мало величезне значіння для національної і державної консолідації зєдиненого королівства сербів, хорватів і словінців. Це притягнення найбільшої і найвпливовішої словацької партії до правительственної більшости і до керми державою означає великий крок наперед у важкому процесі консолідації чехословацької держави. Одночасно ця подія означає скріплення державної думки і зріст її сили в цілій Чехословаччині. Разом з тим устане та агітація, що її управляли словаки на міжнароднього терені і в Америці проти теперішніх керманичів спільної держави, які досі не хотіли признати словакам прав до вільного автономного життя, хоч це підписали свого часу торжественно в Пітсбургу.

Для Словаччини рішення „людової страни" о. Глінки має теж преважне значіння. Не тому, що в пражськім уряді засядуть два представники словацького народу, з чого один на такому визначно політичному пості, як становище міністра уніфікації, але передовсім тому, що Словаччина входить тепер дійсно у фазу здійснювання автономного принципу в своїому внутрішньому устрою. Слід замітити, що справа, їзза якої розбивалися довший час переговори Швеглі зі словаками, а саме обсада теки міністра для Словаччини, полагнана шляхом компромісу. Це міністерство буде знесене, а уряд на Словаччині обійме директорія, зложена з трьох словацьких міністрів, а саме з двох вище згаданих і з д-ра Ґоджі, міністра рільництва, який належить до тих нечисленних словаків, що заступають тенденції чесько-словацької національної єдности. Обставина, що цілу політику в католицькій Словаччині бере в свої руки католицька партія, має своє значіння головно з того погляду, що їзза відомого протирелігійного курсу чехів, який вони пробували накинути й на Словаччині, приходило між ними і словаками до постійних конфліктів. Тепер і цей курс чехів не матиме місця в автономній словацькій країні.

В цілости притягнення словаків і німців, отже трьох головних народів держави, до державної керми в Чехословаччині означає без сумніву великий поступ в напрямі її консолідації і її скріплення. Одночасно це є доказом, що чехословацька республика ставить чимраз поважніші кроки на шляху повної рівноправности своїх народів. Тому слід сподіватися, що по німцях і словаках прийде черга й на інші, дрібніші відлами народів Чехословаччини, в тому числі й на 600-тисячне населення українське.

Православний зїзд.

Над чим радне зїзд представників православного духовенства і мирян у Варшаві?

Між 10.—12. січня відбувалася у Варшаві нарада представників православного духовенства і мирян, на якій учасники застановлялися над теперішнім положенням православної церкви в Польщі. На нараді виголосив між іншим великий реферат на ту тему митрополит Діонізій. Він зазначив, що православна церква переживає в Польщі дуже важкі часи передовсім тому, що по нинішній день немає „статуту", який нормував би її правне положення в державі. Крім того спинився довше на історії введення автокефалії православної церкви у Польщі, яка, на його думку, дала церкві деякі користи.

Зїзд займався між іншим „статутом для православної церкви та над постановами про внутрішній устрій православної церкви в Польщі". Ці постанови приняв варшавський синод 13. III., 5. VI. і 1. VII. 1925 р. Учасники зїзду приняли постанову, в якій звертаються до синоду з проханням доповнити ці „постанови" уступом про те, що найвищою законодатною установою православної церкви в Польщі є т. зв. помістний собор, скликуваний періодично на основі точно зберіганих канонів православної церкви.

Митрополит Діонізій заявив при кінці наради, що черговим завданням церковної влади є тепер скликання православного собору з цілої Польщі. Та справа скорішого чи пізнішого його скликання залежить — на думку — митрополита у великій мірі від польського уряду, перед яким почато в тій справі заходи ще в грудні минулого року. Для підготовки собору відбудеться окрема т. зв. передсоборна нарада.

Найважнішою справою, яку вирішив зїзд, треба вважати факт затвердження славного „статуту" православної церкви в Польщі, який виробило міністерство освіти в часи міністрування відомого і незвичайно „заслуженого" для польсько-

Жиди й українці.

Дальші два українські голоси в обхідній анкеті львівської „Хвилі".

Менше „політично", себто більше безпосередньо, хоч зате й більше наївно (себто своєрідно ідеалістично) висловився на тему жидівсько-українських взаємовідносин д-р Т. Окуневський.

„В останніх часах не все вдоволяло мене становище жидівських політиків, які — одержавши значну частину мандатів їзза нашої напрасної абстиненції підчас виборів — не трималися принципу безсторонности, правди і допомоги для покривджених, але шукали ближчої утилітарної користи для свого народу, не зважаючи на те, що тим шкодять слабшому певно економічно! — Ред.) від себе народов і наражують на шкоду культуру краю. (Маю на думці угоду Райха-Грабського).

Згори зазначую, що тепер переживаю фазу великої пошани (респекту перед жидівським інтелєктом і перед сущільністю вашої раси, яка мабуть походить іще від заповідей Мойсея, що заборонив вашій раси кровно мішатися з іншими расами, через що витворилося в жидівськім народі одно бажання, один інстинкт, і коли стинеться якийсь жидівський погром в Румунії, Росії або деінде, то негайно відзиваються жиди з цілого світа, а історія Драйфуса, Бейліса, Тіса Есляр, а тепер Шварцбарта доказує, що жиди всього світа, не зважаючи на ріжниці, всюди є одною сущільною масою з одним інстинктом і одним бажанням.

Цього непомірно лавидую жидівському народові, сам будучи сином народу, що у важких хвилях сам постійно розпорошується — і треба ще богато, дуже богато праці над ним, щоби почув в собі хоч крихітку тієї єдности, яку інстинктовно почувають в собі жиди всього світа.

Але скоро маю таку пошану перед вашим народом і солідарністю і скоро знаю, що вас в краю є 10 відсотків та що не займаєте сіл, тільки міські осередки, то мушу звернутися на адресу вашої раси із закидом, що не все стоїть вона по стороні правди.

Легка нажива при помочі куплених за політичні услуги концесій, дорівчна, не все совісна торговля, розпивання народних мас по коршмах, та придержування волі сильних цього світа, щоби тільки забезпечити легку ловлю з різнородних концесій, — ось, що робить з жидів людей без принципів і несимпатичних.

Жиди в нашім краю зі своїм високим інтелєктом, гнучкістю ума могли би бути сіллю нашої землі, і я думав, що коли повстане сіоністична партія, то — працюючи над освідомленням і ублагороднінням своїх мас — зблизиться до нашого трудового народу і разом з нами буде співділати в визволенні нашого народу. Це в частині завважив у жидів, що працюють на ріллі. Зрештою, завела мене наївність.

Вчера делегація у польськім соймі пішла по лінії найменшого опору і попала у відвічний гріх вашої раси, з яким боровся наш великий Мойсей в Пятикнизі, наказуючи своєму народові, щоби служив Єгові, себто правді, а не золотому тєльцеві...

Практично рік беручи, думаю, що ваша журналістика зробила би красеві велику прислугу і причинилася би до ублагороднення (!!) українців і поляків в тому краю, коліб без огляду на хвилеву користь жидів і пристосабіяння сильним цього світа несе виступала в обороні правди, праці й інтелєкту...

Скоро всі старозаконні стануть при принціпі, який я назвав „чесною працею і правдою" і будуть його безоглядно реалізувати, то місце дотеперішніх непорозумінь заступить прихильність, що влекшить згідливе й позитивне співжиття обох народів.

В моїй практиці як адвоката і політика стрічався я з добрими й недобрими проявами вашої раси і ствердив при тому, що в інстинктах мого народу нема кривавої (?!) ненависти до вас. Ще хлопцем був я здивований, почувши вислів одного гуцула з наших карпатських гір: „Не допусти, Господи, щоби сонічко боже сходило без жидка, бо хто мені поможе в нещасті".

В пізнішому часі обсервував я велику допомогу жидів „удільовану нашим селянам, на побільшення нарстатів праці при парцеляції дворської землі, якої з причин шовіністичних не хотіли нам продавати польські двори. Бачив я і ніщість жидів, коли я був в нещасті і найшовся без помочі. Тоді жиди поспішили мені з допомогою. Але бачив я і жорстокість, коли пижидувано наших селян з останньої скиби землі, і ніщо не зворушувало їх (жидів), коли спиралися на букві закону, а за нами стояв готовий до виконання екзекуції — судовий екзекутор.

Відповідь д-ра Т. Окуневського кінчається не зовсім пригожою апострофою на адресу крикунів і наслідувачів більшовицьких метод...

Опінію д-ра Окун. дуже важко аналізувати. В першу чергу вона не дає прямої відповіди на поставлені питання, не обхоплює всебічно жидівської проблеми на українській території, хоч намагається дати начерк жидівської психіки. Зновуж бажання д-ра Окун. поставити галицьких жидів в ролю своєрідних „медіяторів" між українцями і поляками — також наскізь скиб-

го православя Станислава Грабського.

В з'їзді взяло участь 60 б'агочинних і стількиж церковних ктиторів. Вони вибрали споміж себе окрему делегацію, вложену з 7 духовних і 6 світських учасників з'їзду, яка під проводом протопресвитера варшав. митрополичого собору о. Т. Теодоровича мала вручити спеціяльно виготовлений матеріял у порушених на з'їзді справах польському урядові, а також мала відвідати в тихже справах маршалків сойму і сенату. В меморіялі з'їзд висунув до уряду такі домагання: 1) прискорити встановлення правового положення православної церкви в Польщі через затвердження виробленого і предложеного урядові вищою церковною владою статуту (того самого, про який вгорі згадано!); 2) дати всьому православному духовенству, як безумовно льояльному до польської держави, право польського горожанства; 3) припинити у відношенні до православного духовенства адміністративні надужиття світської влади на місцях, даючи духовенству змогу в кожному випадку доказувати свою невинність судовою дорогою; 4) забезпечити православне духовенство державним грошевим і земельним удержанням; 5) припинити парцеляцію церковних земель та залишити їх у розпорядженні монастирів і парохій; 6) уневажнити ревіндикацію церков і задовольнити старання православних вірних про відкриття їх парохій і церков, які зачинені в недавному часі а на майбутнє відноситися прихильно до подібних старань. Цілий зміст меморіялу подаємо на основі інформацій варшавської російської газети „За Свободу".

*

При тій нагоді не можемо при людно не замітити, що не зважаючи на важність і далекосяглість деяких постанов описаної наради, які то постанови будуть мати не мале значіння і для українського православного населення під Польщею, ні один з інтелігентних православних українців в північно західних українських землях не вважав за доцільне поінформувати українського загалу про ті події на сторінках одинокого українського щоденника, яким є „Діло" на західньо-українських землях.

„Моральна санація" у практиці.

До чого у нас уживають поліцію?

Пишуть нам:

Безперервною низкою **спадали все на** наш напід адміністративні зловживання і ніхто тому не дивувався, бо чейже ми знаємо, куди попали ми і з ким маємо до діла. Але по травневім перевороті, себто в часі т. зв. моральної санації, дехто повірив, що чейже дещо зміниться... До таких легковірів належали і громадяне села Підсадки, повіт Львів. Опираючись на обовязуючим шкільнім законі, виготовили вони в приписаній реченці дня 29. XII. 1926 тридцять декларацій за 43 дітей з домаганням заведення української мови навчання в народній школі в Підсадках. А що на деклараціях мусять бути залегалізовані підписи батьків, то громадяне зібрався у громадській канцелярії з жаданням, щоби громадський комісар потвердив правдивість їхніх підписів. Але комісар Яв Банкет заявив, що не може підписати, доки не дістане дозволу від старости. Обурені таким поступком накажчика громадяни занесли часть своїх декларацій у гром. Иосифа Бабія, щоб він найближчого дня поїхав зі скаргою до староства. Одначе слідуючого дня вже в 5 год. зрана прийшов до хати п. Бабія постерунковий Кароль Тарадай і сконфіскував зложені у нього декларації. Щойно дня 2. І. ц. р. інший пост. рунковий приніс п. Бабієві і віддав сконфісковані декларації, намагаючися при тім переконати його, що нічого не сталося і щоб „сидів тихо".

Так поступають тепер адміністративні чинники супроти нашого населення. Щоб унеможливити внести декларації в приписаним реченці (до кінця грудня), конфіскують їх, а опісля, як уже реченець вношення минув (2. І.), тоді віддають. Так виглядає тепер „моральна санація" у практиці. Подаємо цей факт надужиття підсадецької поліції і громадського комісаря нашим політичним чинникам, щоб цею справою як слід занялися.

СІЧЕНЬ — МІСЯЦЬ „РІДНОЇ ШКОЛИ".

Кожний Українець (ка), кожна українська установа обовязані зложити **дар на „копійку" для „Рідної Школи".**

Ніяка інша українська установа не уповажнена відкликатися в січні до народньої жертвенности. 5—7

Радянська Україна.

За дешеве видання „Кобзаря".

Київська „Пролетарська Правда" порушує важну справу загально-доступного і дешевого видання творів Т. Шевченка. Вона піддає думку видати з нагоди десятих роковин жовтневої революції повного „Кобзаря" з коротенькими поясненнями, що коштував би не більше як 50 копійок. Так газета інформує, що 300 тисяч карбованців, потрібних для вибудування памятника Шевченка в Київі, мається зібрати в порядку громадського збору. Цю суму треба зібрати до 10. березня 1931 року, що є днем 70-тих роковин смерти Шевченка.

Українізація радаппарату вкінці в частині Воронїжчини.

„Вісти" з 8. січня повідомляють, що воронїжський губернїяльний виконавчий комітет має намір в часі перевиборів рад українізувати державний радянський апарат в одній волости кожного повіту. Воронїж лежить, як відомо, на території Російської Федеративної республики, а до воронїжської губернії належить кілька повітів, що мають перевагу українського населення. Покищо взято на увагу тільки три повіти. В поодиноких волостях тих повітів, призначених для українізації в цьому році, мають українізувати всі сільради, міліцію та судові органи. Вже тепер підшукують відповідних урядників, що малиб працювати в українізованому апараті. Вони пройдуть відповідні курси. Кожна повітова установа буде мати теж по одному робітникові, що знатиме українську мову. Таким чином волости будуть мати змогу листуватися з повітом в українській мові.

Українська опера в другій половині сезону.

З кінцем першої частини цьогорічного сезону зайшли — як інформує літературний додаток харківських „Вістей" „Культура і побут" — деякі зміни в управі оперного обєднання України. На чолі обєднання став на місце Каргальського (що ангажував до одеської опери нашого земляка М. Голинського) А. Воробйов. Новий директор перевів в першу чергу скорочення „штатів" в поодиноких операх. З семій харківській опері звільнено 30 акторів. Не менші скорочення відбулися і в київській та одеській опері. План переїзду опер, чи краще обміну силами буде відбуватись не три рази, а два рази на протязі сезону. В другій частині сезону вони гратимуть там, де тепер затримаються. Таким чином у Харкові буде тепер цілий склад одеської опери, в Київі харківської, а в Одесі Київської. Одначе найвидатнішими акторами ці опери мають від часу до часу обмінюватися. Щож до репертуару, то він може збогатитися такими новими і українізованими операми як „Онегін" (переклад Черкасенка в обробці Воронього „Трільбі", „Фауст" і „Чьо-Чьо-Сан". Поза тим піде також опера „Ечейда". В Київі підс „Тарас Бульба" і „Князь Ігор", а в Одесі „Логенгрін", „Винова Краля", „Майстерзінгери" і „Останній Бунт". До харківської опери належать такі визначні співаки-актори: Голинський, Кипоренко-Думанський, Будневич, Поторжинський, Шидловський, Шаповалов, Воронець, Койлова, Закревська, Робська і Гужова. Режисерами є Мандіч, Лапицький і Хилкевич.

ГУВАДА гумовий обпас є найліпший.
990 10—14

Концентраційний наступ

Сорокаті вороги Обєднання. — Щучні мотиви їх кампанії. — Той „третій". — В що вірять і в що не вірять реклямятори д-ра Бачинського. — Авторітетне вияснення голови УНДО. — „Темне місце" чи темні і брудні думки.

В останніх часах поведено генеральну атаку проти Українського Нац.-Демокр. Обєднання спільними силами всіх ворожих українському національному таборові і невдоволених з його консолідації чинників. Завзяту боротьбу проти Обєднання найбільш непереборчивими засобами ведуть і українсько-москвофільські, і польські, і радянсько-комуністичні чинники. Видно, що Обєднання є справді дуже важливим організаційним чинником і захистом для українського народу, коли аж такі ріжнородні чинники спохватилися і поєдналися для спільної кампанії. Радянська преса невдоволена, що організований український національний табор не став ніщо перед всесильною Москвою і не признає офіційної Радянської України найповажнішим і найвищим зразком самостійности й незалежности української нації. Тому бє на тривогу, що — мовляв — українське „дрібноміщанство" готується до угоди з Польщею. Українсько-москвофільська преса, як ліво-соціялістична („Світло", „Воля Народа" і „Наше Життя"), так і право-націоналістична („Рада") з тих самих мотивів, та ще й мотивів брудної партійної конкуренції, вдарив в Обєднання. Всі ті,

Життя і школа

Найновіші проекти устрою польського шкільництва й українські середні школи.

(Докінчення.)

„Вихідною точкою" — як сказав віцеп. Бартель — є 7-літня всенародня школа. Спинюся дещо ширше над проєктом тієї школи, вже хоч би тому, що ця справа є тенором цілої реформи.

В принципі всенародня школа є 7-клясова й тревае від 7—13 року життя. Наука безплатна. Одначе беручи на увагу ступінь успособлення дітей, ця всенародня школа, що має бути підбудовою для всіх родів шкіл, мусить бути зрізничкована, а не однакова (jednolita) для всіх дітей, як це проєктували попередні проєктодавці.

Слабше успосіблені діти слід вже на початку шкільної науки або по першому її році — направляти до рівнорядних відділів, а найгірших до заведення для ідіотів. Наслідуючи систему в Мангаймі, проєктує Наврочинський вже від першого року навчання вести рівнорядні відділи: а то побіч пор. А для нормально середньо- успосіблених 7 літ, ще відділ Б для дітей нормально слабо-успосіблених 6 літ, відділ В для анормально слабо-успосіблених 4 роки. В кожному з тих відділів остання кляса дає заокруглену цілість знання. Для високо - успосіблених твориться від відділу А по 4. клясі біфуркаційний відділ Г, а вкінці, щоби ще більше перевести селекцію чи сегрегацію на основі успосіблень, а не основі походження чи тан маєткового стану родичів — біфуркується ще й третю клясу (7 рік науки) для тих, що підуть до гімназій і віддадуться переважно теоретичним студіям, і для тих, що віддадуться практичним званням та перейдуть до техн. ліцеїв, фахових шкіл і т. і.

Розуміється, що в обсязі цієї системи існують різні переходи з відділу до відділу, якщо такий перехід буде обоснований діягнозою успосіблення, яке може з ріжних причин не ехилитися в одну або в другу сторону.

Такий устрій всенародньої школи улекшить її получення з середньою школою яка складалася би з найрізніших типів з різною кількістю кляс. Середню школу становили би: фахові школи, 4-літні ліцеї, 5-літні гімназії різних типів.

Фахові школи доповнялися би з відділу А, але вільно було би спосібнішим перейти і до ліцеїв, а навіть до гімназій. З відділу Г переходили би учні до фахових шкіл, ліцеїв і до гімназій. А знову з біфуркаційного відділу при Г переходили би учні лише до гімназій, і це були би найспосібніші учні з нахилом до теоретичних студій.

Всі типи середніх шкіл були би зрівнані у відношенні до університетів.

В цілій системі переведено отже принцип педагогічного добору і не нарушено єдности шкільництва.

Для кожної спосібної дитини була би це драбина, що зачинається першим роком науки в діточому садку й кінчиться університетом або іншою вищою школою. Для дітей менше спосібних й неспосібних ця драбина була би відповідно до здібностей коротша.

Так в головних зарисах представляється найновіший проєкт устрою польського шкільництва.

Йде тут головно про 7-літню й 7-клясову всенародню школу і про 5-літню гімназію. Боєве гасло звучить: чи 7-літня народня школа як підбудова всіх вищих шкіл, чи 8-літня гімназія?

Для нас, Українців, цей проєкт є незвичайно важний з різних оглядів. Важний він для нас як проєкт сам для себе, на основі якого будуть вчитися наші діти, але важний він ще також і тому, що ліквідує клясичні гімназії, які в нас одиноко істнують (державні і приватні). В цьому проєкті нема місця для 8 літньої гімназії, три нижчі кляси гімназії зникають, бо в них — як кажеться — є тойсам науковий матеріял і тойсам уровень знання, що в 3 вищих клясах народньої школи. Цей проєкт готов повалити наші приватні гімназії, з яких всі є клясичні і мають по більшій части нижчі кляси. Тому з огляду на вагу справи й українське громадянство мусить над цією справою заздалегідь подумати, щоби в даний час заняти відповідне становище. Годиться додати, що вже й так народня школа своїми вищими клясами робить конкуренцію нижчим клясам гімназії, не тільки державної, але ще в більшій мірі робить й буде робити приватній з огляду на зубожіння населення. Вихід може бути такий: або ми зрезигнуємо з наших клясичних гімназій передовсім приватних, і в тій справі віддамо ініціятиву й напорям наші держави — а то згодимося завести в себе 5-літні гімназії.

В першому випадку виступилися би ми на посміховище, хоч ми ще маємо своїх 14 приватних гімназій — пишуть поляки, що одна приватна українська гімназія припадає на 278.515 мешканців, одна жид. польська на 45.900, німецька на 78.617, а жидівська на 24.350. І ці числа є мірилом заінтересування шкільництвом і найкращим доказом культурних запотребувань, яких шкільництво напр. українське (чи інше) майже зовсім не проявляє. Вправді тут можна би покликатися на економічні відносини, одначе ті різниці не є такі великі, щоби оправдували вповні відсутність чи спроможність ініціятиви в ділянці приватного шкільництва. Єдиним і рішаючим мотивом є тут лише відчуття потреби освіти, культурне вироблення". А далі годиться зазначити, що лише одинокі українці ждуть на заспокоєння тих потреб державою, бо коли жиди мають 117 прив. шкіл, німці 37, поляки 401, то українці лише 14, а москалі й білорусини 18.

Що тоді про нас написали би, якщо ми далиб впасти своїм гімназіям?

А якщо знову перемінимо їх на різнотипні 5 клясні середні школи, то в тому випадку, коли не будемо мати своїх 7-клясових всенародніх шкіл з українською мовою навчання — до гімназій прийде так слабо з української мови підготований матеріял, що тяжко буде собі з ним порадити, а передсмак того вже тепер мають наші українці.

Здатися на те, що лише держа-

що давно вже відлалися добровільно в полон чужим чинникам, вмовляють в громадянство „угодовість" Обєднання. А польська преса — навпаки — вдячне в Обєднання за те, що воно не лише неугодове, але й ірредентистичне. Так напр. „знавець" з комітету гуртів Т. Голувко закидує Обєднанню, що воно „не тільки стоїть на становищі ірредентн, відірвання українських земель від Польщі", а „Дзєнік Львовскі", орган „Звйонзку направи ржечпосполітей", в статті „Час почати" писав з нагоди Народнього Зїзду:

„По досить гострих дебатах і контроверзіях (?!) побідила орієнтація у відношенні до Польщі негативна, а до проводу УНДО вибрано прихильників безоглядної політичної боротьби. Виявляє це з резолюцій, в яких зїзд в категоричній формі манфестує, що міжнародні справи анти-пустїщення границь щодо Сх. Галичини уважає знасилуванням права самоозначення народів, якого вони ніколи не виречуться і змагатимуть до його здїйснення, — далі манїфестує свою солїдарність і спільність інтересів з Наддніпрянською Україною..."

Отже радянські і зорієнтовані на них лівосоціялістичні чинники як і здеорієнтована „Рада" йдуть наступом на Обєднання за мнимо його угодовість у відношенні до Польщі і мнимо ворожнечу до Рад. України: зновуж польські чинники вдарюють в Обєднання за його ірредентистичну політику, негативне відношення до Польщі і манїфестування солїдарности та спільности інтересів з Наддніпрянською Україною.

В суті річи всі ті чинники поборюють Обєднання найбільш рафінованими засобами, наклепами, інсинуаціями і провокаційними сплетнями тому, що воно є організаційно-консолїдаційною базою українського громадянства, що воно високо несе прапор самостійницьких, визвольних змагань українського народу, що воно єдине спирається на сили нації, не подаючись ні перед східними, ні перед західними можновладцями.

До цього спільного фронту, що намагається підірвати, як не розбити Обєднання, приєднався перед двома тижнями д-р Володимир Бачинський, що — попавши у нервову недугу, одержимий до кульмінаційної точки доведеною манією величности — розпочав „організувати" всі европейські сили проти більшовиків. До здїйснення цього гігантного завдання потрібна йому була угода з Польщею, яку він і заініціював на спілку з деякими найвищими варшавськими чинниками. Виключений з Обєднання, почав мститися на його проводі своїми революціями". Крайні теревені хорої людини в польській пресі („Дзєнік Людови") використала вся вовжа до Обєднання українсько-москвофільська преса, а „Рада" просто стала „лєй-органом" хорохо д-ра В. Бачинського, не пропускаючи з його вельми цінних „революцій" ані одного слова. В слїди „Ради" пішло „Свїтло". Подаючи своїм непереборчивим читачам до відома „золоті слова і думки" д-ра В. Бач., ті органи в своїх коментарях в нічому не сумніваються — за винятком одного, а саме вітчинного і широго признання д-ра Бач., що свою угодову акцію він вів на власну руку.

„Мушу повідати" — твердить д-р Бач. у своїм інтервю в „Дзєнніку Люд." — що мою політичну акцію, розпочату в перших днях листопада 1926 р. врученням п. Ерікові Кольбанові, директорові секретаріяту для справ національних меншостей при Союзі Народів, меморіялу, в якому засував я польсько-українську справу: як вона представляється в найширшій ханлі та спосіб направи відносин між обома народами — веду самостійно без порозуміння з кимнебудь і всюди виразно застерігаюся, що нікого не репрезентую, лише власну особу".

Очевидно, це ствердження д-ра Бач. всї ворожі Обєднанню органи позивають мовчанкою або проходять мимо нього, бо їм потрібний інший матеріял для поборювання Обєднання і його проводу. Такий матеріял, піднесений до рівня смертельного гріха, найшли вони в отсій „революційній" цїгулї:

„Приїхавши до Львова — сповідається д-р Бач. із своїх „великих дїл" — завважив я, що президія УНДО скликує повітові партійні збрання з метою вибору делегатів на Нар. Зїзд. Стрінувши голову УгіДО Левицького, спитав я його, чи робить заходи щодо легального відбуття зїзду. Відповів мені, що уповажнив члена екзекутиви сен. Черкавського до заходів у тому напрямку, а коли я завважив, що сьогодні со'моші посли, а тимбільше українські мають дуже мале значіння і з їх голосом ніхто не рахується, просив мене, щоби я у Львові й у Варшаві пороби кроки в справі дозволу на легальне відбуття зїзду. Розуміється, між нами була умовлена дискреція, ломлю її сьогодні тільки тому, що д-р Левицький поповнив у відношенні до мене цілу низку нелегальностей. Тоді відбув я на тему зїзду УНДО конференцію з дво. Райпендером, підносячи, що проектовані на зїзд резолюції УНДО йдуть значно на право у відношенні до Польщі і Радянської України та що зїзд має на меті вповні ліквідувати Петрушевиціяв. При тому спирався я на інформаціях д-ра Левицького. Будучи у Варшаві, злобув я у директора політичного департаменту мін. внутр. справ д-ра Світальського дозвіл на легальне відбуття зїзду".

Спираючись на цих інформаціях д-ра Бач., в яких правда чергується з видумками і переборщеннями, ворожа організованому українсько-у національному таборові преса розвела божевільну інвективну кампанію проти Обєднання, закидуючи йому змагання до угоди на основі заходів щодо відбуття партійного конгресу. До тогож співділання д-ра Бач. в справі здобуття того дозволу було наскрізь самочинне і зовсім зайве. В тому напрямку авторітетне вияснення дає голова Обєднання д-р Дм. Левицький на сторінках „Свободи" (ч. 4.

„Підготовляючись до власного партійного зїзду, президія УНДО рішила поробити правні заходи, щоби не допустити до розвязання зїзду польською владою. В тій цїли доручила членам Центрального Комітету сенатор ві Черкавському та пос. Хрущському інтервенювати в міністерстві внутрішніх справ у справі зїзду та домагатися припинення самоволі львівських органів влади, що зправила розвязувала незаконно всї політичні наради та зїзди нашої партії, скликувані на основі обовязуючого § 2. закону про збори. Оба названі члени законодатних установ мали добути у міністерстві відповідь чи влада, дозволяючи на підготовчі зїзди в краю, допустить до правильного відбуття крайового зїзду партії, чи дозволить і в тому випадку органам львівської влади нарушити обовязуючий закон. Президії, що підготовляла Народній Зїзд з величезним накладом праці та сил, не треба було знати. Доручення президії виконав пос. Сергій Хрущський, і на кілька днів перед зїздом передан президії свою розмову в міністерстві, з якої виходило, що зїзду не розвяжуть.

В межичасі, на яких два тижні перед зїздом, стрінув я випадково д-ра В. Бачинського. Він заявив мені, що говорив у справі дозволу на зїзд з директором львівської поліції (на власну руку) і що буде в цій справі інтервенювати ще у Варшаві, куди їде в справах „Дністра". На жаль, я тоді не спротивився його приватній інтервенції. Кілька днів потім д-р Бачинський зажалав проекту програми партії та резолюцій. Домагатися цього мав він пр во, бо був членом Ширшого Народнього Ком тету, а всї члени такі проекти діставали. Одержав їх з канцелярії партії і д-р Бачинський. Опісля не бачив я д-ра Бачинського аж до самого зїзду і висліджав його приватної інтервенції не інтересувався".

Це авторітетне вияснення д-ра Дм. Левицького хіба вповні вистарчає, щоби прийти до переконання, що відома загально „дискреція" хорого д-ра Бач. була тут зовсім зайва. Зайвою була теж широко закроєна його акція в справі одержання дозволу на зїзд. Легальне відбуття зїзду спиралося на правних основах, і тут не йшло про ніяке упривілеєння, тільки ... про респектування владою обовязуючого закону. Розуміється, ані про „поправіння" резолюцій у відношенні до Радян. України чи до Польщі не було мови, ані ніяка ліквідація „Петрушевиціяв" (яких, до речі кажучи, можна порахувати на пальцях обох рук) не стояла на порядку нарад зїзду. Не виключене, що таких аргументів у своїх самочинно-інтервенційних заходах уживав д-р Бач., одначе його аргументи вже від року не стоять у ніякому відношенні до Обєднання і його політичних напрямних. Важко оцінити, чи самочинні заходи д-ра Бач. мали якнайменьшу вплив на те, що полїція не розвязала конгресу Обєднання. Сміємо твердити, що не мали ніяких, бо так само легально відбула свій зїзд соціялістично-радикальна партія, а прецінь не чути, щоби для неї здобував дозвіл д-р Бач. Що торкається самих дозволів на партійні зїзди, то їх — зовсім природно — роблять всї партійні управи чи голови партій, найкращих і найрево юційніших, яким залежить на правильному житті партії. І тому тимбільше приходиться дивуватися, чи керманичі тих партій, виступаючи в ролі опонентів, так широко і так негідно використовують в партійній боротьбі те, що для себе вони вважають природним і самозрозумілим.

Таким чином уважаємо те „темне місце", яке зродило стільки справді темних і брудних думок у ворогів Обєднання, вповні вияснеким. Вірімо, що наше громадянство, в довірю до уманітованих керманичів нашого політичного життя, з огидою відкине всї нїкчемні інсинуації на адресу тих, що — задивлені у сяйво нефальшованого національного ідеалу, працюють для загалу, не хилячи вниз прапора.

Після арештування білоруських послів.

Варшава, 19. січня 1927.

Марш. Ратай одержав листа від мін. Мейштовича в справі арештованих білоруських послів. Мін. Мейштович твердить, що пос. Миотлу приловлено в Глибокім, а пос. Головача у Волощах на факті доконування злочинної дїяльности, зверненої проти безпеки держави.

В колах близьких до уряду кажуть, що арештовані посли стояли на чолі переворотової акції, а під охороною посольської незайманости мали покривати всяку таку дїяльність. Уряд предложить соймові докази, що на основі перепусток, підписуваних анектованими послами, більшовики перепускали на другий бік. Один із постів нібито організував напади на поліцію. Організації „Гуртків" були так введені, що в кожнім селі крім правительственого війта був ще власний їх війт. Розпоряжали власною почтою, так що — по словам урядових кол — фактично роблено приготування до створення власної держави.

Йордан у Львові.

Львів, 20. січня 1927.

Вчорашнє свято Йордану у Львові відбулось як щороку, величаво при участи процесій з усїх львівських церков, що прийшли під проводом духовенства парохій, і тисячів вірних. Процесія зі св. Юра прийшла під проводом о. мітрата Базюка при асистї всього клиру капітули. В Ринку о. мітрат Базюк доконав торжественного посвячення води, при чому співали два хори: теольогів і радн. Купчинського. Спокою, не зважаючи на тисячні маси народу, ніде не заколочено.

У львівськім гарнізоні відбулося для жовнірів греко-католицького віроісповідання торжество Йордану в касарнях при вул. Яблоновських, та подїрю кошар санітарного баталіону. Полеву Службу Божу відправив о. майор Стеткевич, підчас чого співав хор і грала оркестра 49. п. п. Після Св. Божої відбулося свячення води. В цьому торжестві взяло участь понад 2000 жовнірів гр.-католиків, а також заступники рїжних властей.

Для вояків православного віроісповідання свято Йордану відбулося в прав. церкві при вул. Франціщканській. Свячення води відбулося в каплиці при вул. Куровій, і тут були представники властей, а також почесна компанія війська і військова орхестра.

Біржа.

Гроші.

Долар у прив. оборотах 9—9 і пів.

НОВИНКИ.

— **По процесі 151.** Всїх засуджених вже розвезено по тюрмах, а саме: засуджених на досмертну вязницю до тюрми в Равічі, засуджених на 15 і 10-літню тюрму до Вронок, засуджених на 6- і 4-літню тюрму до Сандоміжа. Оборона внесла, як відомо, проти присуду рекурс.

— **Пошестні недуги.** У селах та містечках, що межують із Львовом, панують рїжні недуги, які поширюються зарахованими досї: брюшний тиф у Кульпаркові (Занедення', в Рясній Руській, Городку Ягайлонськім; плямистий тиф і червінка у селі Кульпаркові; красуха (шкарлятина) у Конячицях, Малих Підлісках, на Замарстинові, на Знесінню та Яновї; дифтерія в Городку, у Бїлці Королівській, Містках, Наварії, Полянці Загородках, Клепарові, Пикуловичах, Борщовичах, Кротошині. Молоко з цих місцевостей треба переварювати, а особ. де є плямистий тиф, не впускати до хати.

— **Бандитизм.** У Букові, під Березовом трьох бандитів убило всю родину господаря Лянди з жінкою та сином, а наміром грабїжі. Підчас шамотання горїюча лямпа впала на долівку і стала причиною пожежі. Одного злочинця, Івана Влодка, лісника, безробітного з Горішнього Шлеська, арештували; він признався до нападу і до крадїжі 200 зол. — На фірі візників між Печеніжином і Старим Самбором напали бандити, замахаючи на ній скриню з тютюном. Але скриня була за сильно прикута дротом, тому грабіжники мусіли відчолотись грішми, які найшли при селянах. На другий день грабіжників арештували біля Добромиля. — І під Варшавою бандити гуляють не менше свобідно. У селі Ізабелін напали вони на хату молочерки і вистріляли четверо її дітей а одну дівчинку задушили. Причина цього здочину покищо невідома; бандити взяли із собою лише одяг убитих. Догадуються, що мотивом могла бути помста якихсь сусідів.

— **Користи з карнавалю.** У звязку із новинкою про маскарадовий баль приготовляний „Кооперативою Український Театр" у Львові, на 12-го лютого подаємо до відома, що на вчорашнім засіданні організаційного комітету вирішено давати його на спілку з „Товариством письменників і журналістів". До цього часу його приготовлювано при співучасти товариського гуртка „Богема", себто фактично гуртка письменників і журналістів необєднаних нїякою організацією, а звязаних тільки нитками часто-товариських взаємин. Вже минулого року „Богема" призначила весь дохід з традиційної маскаради на „Т-во письменників і журналістів" і нині, так сказати, розплилась у цьому товаристві. „Т-во письм. і журналістів" поставило собі метою збудувати вже цього року кілька кімнат літньої оселі в Ямні для наших робітників пера, що потребують лїчення і половину доходу із згаданої маскаради призначить на цю ціль: друга половина призначена, як звичайно, на „Кооперативу Український Театр". Сподіємо ся, що традиційна найкраща наша маскарада випаде цього року ще гарнїше і що до її успіху причиниться співпраця нового товариства і жертви наших інституцій, меценатів і заможніших громадян, що під-

---

ні школи будуть виховувати нашу молодь — було би ризиком, про яке й не слід довго розводитися.

А знову манитися надією, що держава відласть нам під нашу керму українські державні школи — як цього домагається резолюція останнього зїзду „Рідної Школи", — то не слід уважати гарним резолюційним матеріялом, якому далеко до реалізації.

Шож нам лишається?

На мою думку, не лишається нїчого іншого, як взятися до розбудови українського шкільництва. Ми мусимо собі вже раз ясно поставити перед очі нашу найвищу мету, до якої ми, — як нація — змагаємо і сказати собі щиро, чи ми дїйсно відчуваємо потребу Рідної Школи, чи може вона для нас — є лише malum necessarium, бо трактуємо її по мачошиному й не даємо їй жити, як належиться.

Школа — це справа виховування прийдешніх народніх робітників, а не забавка, яку можемо чепурити пірцями, які кому в даний мент подобаються. Якщо ми не хочемо зїхнути себе на горожан другої чи третьої кляси, якщо ми не хочемо на нашій землі статися дїйсно меншістю, що задоволиться окрухами зі стола чужої культури, якщо ми хочемо вчити молодь для власного народу і його потреб — то ми мусимо як кожний инший нарід взятися поважно до організації нашого шкільництва.

І знову, починаючи від захоронок, садків, захистів і т. і. мусимо консеквентно творити свою народню школу по вимогам наукової психольогічної педагогіки, далі витворити певну кількість середніх шкіл, а вкінці не сміємо зрезигнувати з найвищих шкіл, про які не згадує резолюція А 1).

Не підлягає квестії, що мусимо змагати до перестрою наших шкіл, але реформи не мусять бути наглі, як d u ex m chin, але обдумані, передискутовані, бо всяка реформа вимагає передовсім часу. Тому не можна собі нічого доброго ворожити по резолюції Б 1) в якій вимагається предложити плян, напрям та програму перестрою українських приватних шкіл найдалі до кінця травня 1927! Боюся, щоби не було такого фіяска, як недавно зі шкільною анкетою.

Плян перестрою не сміє бути накинений суспільними й політичними дїячами, а мусить вийти від педагогів, що справу передумають й перестудіюють взірці за границею.

Ми всї маємо вражіння, що в Польщі за скоро реформується, а прецінь найрадикальнїший плян б. мін. Мклашевського з 1924 року передбачував ліквідацію нижчих кляс середніх шкіл аж в р. 1942! І під таким кутом треба дивитися на реформи в шкільництві, а не робити скоків в невідоме, не бристи, не спитавши броду. Тому до реформи треба підготовитися, бо школа за дорога річ, щоби нею бавитися. Не маємо права занапащувати долю мільонів дітей, що не осягнуть в школі того, що повинні би осягнути. Яка школа, така молодь, яка молодь, така будучність народу, бо в руки нашої молоді складаємо свою долю — як нація.

Д-р Іван Белегорський.

СВІТЕЗЬ

ЛИЖВАРСТВО! доїзд трамваєм 4 і 11 вул. Ісаковича. — Повідомляється П. Т. Публіку, що зимовий сезон на спущеним ставі вже розпочався. Білети вступу і зол. для шкільної молодіжи і військових до сержанта включно 50 сот. — В неділі, свята і підчас концертів 1 зол. 50 сот., а для шкільної молодіжи і військових до сержанта включно 1 зол. — Гардероба 20 сот. — **В неділі і свята концерти військової музики. — Нова гардероба. — Добрий буфет. Ефектове електричне освітлення.**

Ефектове електричне освітлення.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

МЕШКАННЯ малює сонідно після найновіших взорів, найдешевше **фірма І. М. Пяйхтера** знач. **Кляфтена** 1154 **Львів, Сянівська 12 А.** 5-10 Для ПТ. урядників догідні условія.

держать симпатичну ціль наших обох корисних організацій.

— **Коза в костелі.** Двері костелів і церков стоять у неділю настіж. Тому не дивно, що іноді вийде туди хтось зовсім небажаний. Так трапилось останньої неділі в костелі Бернардинів, куди вдерлась правдива, жива коза. Звідки вона взялась у центрі міста, ніхто не вгадає. Можливе, що прийшла з цікавости: аж з Личаківської вулиці, із заведення для глухонімих, біля якого вона завсіди блукає свобідно, проходжуючись перед шпиталями по хіднику. Досить, що коза вийшла до костела підчас богослужения і згідно із своїм характером не дала себе легко звідти викинути. Треба було аж поліція і шнурка. Отці бернардини були згіршені, але кивали побожно головою кажучи: „якби всі кози так уперто прохались до костела!"

— **Також письменник.** Російське Державне Видавництво (Госиздат) приготовляє видання літературних праць одного з найвизначніших дітей радянського режиму... але чи? — не вгадаєте! Голови чрезвичайки Дзержинського.

— **Оцадність чи...** це називається інакше, судіть самі: Фінансовий відділ університету в Берліні одержав прохання, щоби видати річну знижку на їзду підземельною залізницею, кому: — Людвикові Фердинандові, пруському князеві, другому синові бувшого кронпринца. Хоча німецькі університети мають велику пошану для бувших членів роду Гогенцоллернів, проте берлінський мусів відмовити синові батька, якому уряд призначив недавно майно вартости 50 міліонів золотих марок. Вдова по Красіні є не менше оцадна. Одержавши в спадщині по мужі міліони в дорогій валюті, добивається настирливо пенсії від радянського уряду.

— **Причина „державного" конфлікту.** Італійська преса повідомляє, що один чорногорський селянин поганяючи свою худобу, перейшов в одним місці кордон Альбанії. Жандарми застрілили його. Годі члени чорногорського племени, до якого належав застрілений альбанцями, рішили знищити станицю альбанської жандармерії. Щоби оминути кривавих сутичок, чорногорська влада вислала на кордон військо та поліцію. До війни не бояхує вже богато. Чи то раз була вона причиною якоїсь худоби...

— **Літературна чужинна хроніка.** Абд-ель-Крім, програвши марокканську війну, вивезений на далекий острів як заславець французьким урядом, найшов ще спосіб, щоби повідатись світові: видав свої спомини. А що певно не володіє він так бліскуче, як шаблюкою, то оповів свої пережывання та закулісові тайни своєї боротьби кореспондентові „Матена", який переніс це прецінне у книжку. — Президент китайської республики підписав декрет про перекладання великої китайської енциклопедії, яка вийшла дуже давно, одночасно з енциклопедією т. зв. французьких енциклопедистів XVIII. віку Дідро і Д'Аламбера. Перші три примірники цього великанського видавництва одержить Франція: один для університету, другий для Інституту східних наук, третій до бібліотеки президента республики. — Вийшов другий том автобіографії померщого минулого року великого англійського повістяра Райдера Хаггарда. Читачі може пригадують собі, що довкола його особи розгорілась палка кампанія два роки тому, коли популярного французького письменника Бенуа обвинуватчувано, що він своєю „Антлянтиду" сплагіював від повісти „Вена" Хаггарда. „Вона" була другою його повістю і негайно зробила з нього богату людину. Же за перші свою повість „Копі царя Соломона" — як довідуємось з його спомина — Хаггард дістав досить високий гонорар 50 фунтів і 10 проц. з приходу видавництва. — Французькі журнали почали від кількох літ видавати рівні бібліотеки, під спільним заголовком, звертаючись до різних письменників на цікаві їм теми до згаданої серії. Є там „Цікаві життєписи", „Профест", „Помилки і гріхів", „Гумор великих людей" то-що. Одним з найцікавших видавництв є новопочата серія „Великі літературні події" себто студії про книжки, які відограли в історії літератури чи суспільного життя велику волю.

— **Своєрідна холоднокровність.** Англійське кореспонденційне бюро Райтера підкреслює, як характеристичне явище, поведінку одного добродія з Монреалю, який був у кіні, що згоріло наслідком страшної пожежі, спричинивши смерть 70 кількох дітей. Цей добродій вибіг перший із салі на крик „горить!" і замість подумати про спасення дітей, підійшов до каси, домагаючись звороту за білет. Можливе, що неодин член американської культури буде гордий з такого прояву холоднокровности і „притомности ума".

— **Місто самовбивців,** це Відень. Навіть перед війною їх скількість була досить велика, дарма, що вдача віденця належить до найбільше безжурних. Після війни і „габсбурської катастрофи" безробіття і звязані з тим недуги збільшили сильно число людей знехочених життям. Минулого року було їх 2391 себто вдесятеро більше як перед війною. Та вмерло з них лише 800. Найбільше поширений спосіб смерти: отруєння газом.

— **Французькі вдовиці виходять замуж.** Французька офіціальна статистика каже, що з 630.000 вдовиць по вбитих жовнірах 262 000 вийшло вдруге замуж. Причиною цього великого „подружого руху" розбудженого вдовицями покійних героїв є те, що коли вони виходять замуж, тоді мусять зректись своєї вдовичої пенсії, але в замін одержують одноразове відшкодування в висоті трьохрічної пенсії. Тому, що місячна пенсія, наслідком падаючого франка, часто девалюється, вдовиці воліють що подвійну комбінацію: одноразову більшу суму і подружжа. Крім цього і кандидати до подружого стану є більш охочі, коли жінка має в руках капітал. Найбільше вдоволена з цього є така республика, яка вічно журиться зростаючим числом парубків, дівчат і бездітних подруж.

— **Світова всячина.** Голова англійських трейдюніоністів Кук забажав зробити собі агітаційне турне по південній Африці. Кілька впливових домашніх трейдюніоністів висловились проти його подорожі, дякуючись, що його гостинні виступи дадуть почин до заворушень між місцевими робітниками. — Італійський летун Шнедо починає з кінцем цього місяця подорож довкола світа. — 28. мая відбудеться міжнародній господарський конгрес у Римі. На ньому радитимуть над продукцією збіжжа, мяса і молока із становища господарсько-суспільних інтересів. — Голова т. зв. Єдинених синагог в Америці, Абрагамович, подає до відома, що одержав від грецько-православного патріяхату в Єрусалимі більший простір землі на будову синагоги в середині міста за 50.000 доларів. Будова біжниці коштуватиме 500.000 доларів, які збевуть жиди в Америці. — Польські державні музеї мають повимінювати з німецькими історичні памятки. — Хуртовини в Росії спаралізували в останніх часах залізничний рух. В Омську на станції стоїть у чистому полі 41 особових поїздів; 31-степеневий мороз робить неможливою всяку ратункову акцію. Деякі залізничі шляхи замело снігом на 7 метрів. В Самарі жде кільканацять особових поїздів і 73 з вантажем. Разом на радянських залізницях стоїть тепер яких 100 поїздів і ждє ласки з неба.

— **Пригадка: Загальні Збори Лікарського Товариства** відбудуться дня 22. січня (субота) ц. р. в домівці Товариства о 7. год. вечером.

— **„Союз Українок"** у Львові подає до відома, що курс інструкторський почався дня 16.I. Додаткові вписи приймається до 22. ц. м. від 3—5 при вул. Крупарській 15. (Школа УПТ.). 1352 2—2

З судової салі.

Боротьба громади з комісарською диктатурою!

Дня 1. січня ц. р. відбулася цікава розправа перед Трибуналом Окружного Карного суду у Львові проти громадян зі села Гаїв коло Львова Ілька Керницького, Івана Шуплата, Гриньків Готя і Андрія Вовка. Обвинуваченців їх прокуратор за злочин публичного насильства з § 98 „а" к. з. Цього злочину мали вони допуститися в той спосіб, що дня 7. IV. 1925 р. мали громадського комісаря Сегера терором примусити до того, що він перечеркнув ухвалу прибічної ради про заміну громадського грунту на приватний грунт власника млина Бронислава Дроновича. В мотивах акту обвинувачення подається таке: прибічна рада в Гаях постановила дня 5.IV. 1925 замінити громадський грунт, положений коло млина Дроновича на його приватну луку. На це відступлення громадської землі не годилася однак значна більшість громади, що виявилося на зборах під церквою дня 7. IV. 19 5, на яких іван Керницький висказував голосно свій погляд про шкідливість цієї заміни. Тоді вибрано пять делегатів, котрі мали зажадати від комісаря Сегера, аби відносну постанову видерти або вичеркнути з книги протоколів. Тими делегатами були обвинувачені. Коли на їх візвання явився Сегер до громадської канцелярії, численна товпа окружила канцелярію, а делегати устами І. Керницького зажадали рішучо, аби негайно скасувати постанову про заміну грунту. Це дійсно під напором громади сталося, бо комісар налякався голосних окликів, погроз і грізної постави товпи.

Обвинувачені стали поважні господарі: Ілько Керницький головний обвинуваченій, 70-дітний старець. Всі обвинувачені зізнають, що ніякого злочинства не поповнили, коли в імени громади боронили її перед шкідливою господаркою комісаря і його підлизків. Заміна грунту з п. Дроновичем була крайно шкідлива, бо через неї відбиралося доступ до громадської ріки. Громада кілька разів виразно заявляла своїм непрошеним опікунам, що ніколи на ту шкідливу заміну не погодиться.

Свідки прокураторські — прибічні радні. В слідстві, де не мали перед собою громадської контролі, зізнавали дуже бундючно. Там вони твердили, що ціла громада, а передовсім делегати, грозили, що треба комісарів укамінувати і вивіщати, бо це злодії, хрущі і грабіжники, що за кусень ковбаси закапащують громадське добро. Тут на розправі трохи присмирніли: вже не зізнавали, що вони скасували постанову прибічної ради та що зрезигнували тіль ки зі страху перед погрозами громади, але також тому, що боялися морального бойкоту цілої громади. Між іншим один свідок виразно під присягою зізнав, що прибічна рада пила і їла ковбасу, а хто платив рахунок, не знає. Комісар Сегер, посесор фільварку в Гаях підтримує далі свої зізнання, що він сфінув постанову і зрезигнував під терором громади.

Оборонець д-р Іван Рогуцький в довгій ріжевій промові виказав ціху безпідставність акту обвинувачення. На основі рішень австрійського Найвищого Суду вільно вимусити право байдуже ділання. Тимбільше вільно вимусити таке ділання, яке має перешкодити явному безправству. Прибічна рада допустилася надужиття своєї й так незаконної власти, коли ухвалювала заміну громадського грунту, хоч обовязуючі громадські закони виразно це признають тільки вибраним громадським радам, а не комісарам і їх прибічникам. Прокуратор звернувся з обвинуваченням на цілком не властиву адресу, бо на лаву обвинуваченних повинен він був посадити комісаря Сегера з його прибічниками, а не тих чесних громадян, що в почутті свого громадського обовязку після свойого зізнання й совісти боронили громаду перед безправною і шкідливою комісарською господаркою. Теперішній стан громадського самоврядування на Зах. Українських Землях є протизаконний. Отже не диво, коли беззаконні насильства громадських „урядів" відбивають громадяне також насильством. В такій ситуації вільно їм це робити морально і правно.

По довгій нараді трибунал видав увільнюючий присуд. Зібрана на салі і на коритарях громада Гаї дружно відпровадила своїх делегатів домів. Відразу було видно, що в тій громаді є свідомі люде, свідомі своєї людської і національної гідности, якої вони не дадуть нікому потоптати.

ОПОВІСТКИ.

З лікарського Т-ва. Всіх Вп. п. лікарів-пострифікантів прошу подати свої адреси та євент, явитися дня 22. ц. м. на Загальних Зборах Українського лікарського Товариства. — Д-р Бабій Володимир, Львів, вул. Льва Сапіги 65/III п. 1-1

За зібрану на весілю Вп. Іванни з Гамчикевичів і інж. Вол. Фільца в Перемишлі квоту 54 зол. 74 сот. на політичних вязнів складає отсею дорогою жертводавцям подяку — Комітет. 1356 1—1

Ученниці Гімназії СС. Василіянок у Львові зложили з нагоди імянин Директора на українських інвалідів зол. 55.

Полвка. Громада Студенток Українок в Празі складає комітетові „Рідної Школи" в Fort Wayne ширу подяку за допомогу в улаштуванню майстерні ручних робіт, квотою двайцятьпять долярів. — За Управу: С. Качмарська, голова, Н. Шиманська, секретар. 1358 1—1

Кружок „Рідної Школи" в Яворові складає отсим подяку за жертву в квоті 50 зол. зложену 1 п. Іванною з Гамчикевичів і інж. Володимиром Фільцом замість повідомлень про своє вінчання, яке відбулося дня 9. січня ц. р. в Перемишлі. 1355 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 45-?

КОНЦЕСІОНОВАНІ через Міністерство Курси кою, модельовання і шиття Олени Вархалуєвої, вул. Кохановського 10. Курси для пань на власних матеріялах, фаховим а правом видавання свідоцтв. Форми виконує після міри і журналів. 1337 3-16

КОНЦ. Торговельні Курси И. Гіршпрунга, Личаківська 34. приймає вписи на новий 5-місячний торговельний курс для дорослих і писання на машині. 1362 1-4

МЕШКАННЯ з харчем для учеників або учениць, Львів, вул. Сапіги 65 III, поверх на ліво. Осібна кімната, старанна опіка і евентуально поміч в науці. 1363

ПЕТРО КУРИЛО уроджений в Холоєві пов. Радехів в 1894 р. син Дмитра і Марії, згубив свою військову книжечку. Асентерований в р. 1916 до 19 п. п. ляндвери. Хтоб знайшов її, одержить за доручення винагороду. Петро Курило в Холоєві. 1345 2—?

ПРАЗНИКИ-АБСОЛЬВЕНТИ, рефлектуючі на виїзд, зголосяться письменно, долучуючи 1 зол. значками на переписку до Адміністрації під „Посада". 1335 2-?

1 зол. 50 сот. коштує одна ложка, або виляки з хінського срібла у Мандля, Копернка 14. Проти кіна Копернк. 1681 б) 21—?

НАПРАВИ ГОЛИННИКІВ також БІЖУТЕРІЇ виконує фірма Домбровські—Розважевські, Академічна 7. найліпшими фаховими силами по приступних цінах. 1362 1—4

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Фелікс Ган Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка **Львів, Городецька 46.** Телеф. 834 Переспітлення Рентгеном. 1170 22-35

АДВОКАТ
Д-р Лаврентій Павловський
переніс канцелярію з Балигорода
до Старого Самбора.

Глухота вилічима!

Феноменальний винахід „ЕУФОНІЯ" задемонстрований спеціялістам. Самі вилічитеся дома, з притупленого слуху, шуму і витіку з уший. Богато подяк. Повчаючу брошуру висилає даром на бажання **„ЕУФОНІЯ"**, 1359 **Пішкі під Краковом.** 1—1

НОВІ НОТИ *В. Безкоровайний*: 1. „Затремтіли струни", сольоспів. 2. „Думка О-тої" — фортепян. 1354 1—5

Станислав Вінковскі знана робітня мужеських одягів — **Львів, Валова 9.** 1331 3—3

Вертаючим з заграниці

перекладає дешево й легалізує всякі документи в мовах: чеській, німецькій, українській і польській — судом заприсяжений перекладач 1353 1—3

Д-р Ол. Бариляк
Львів, Театинська 31.

Ширіть наш часопис!

Найпевніший середник

Проти ревматизму, гостця, мязневих корчів, нерегобол'в і тим подібним недомаганням найліпшим натиранням є

ІХТІОМЕНТОЛЬ

Більш як 5.000 подяк і близько 200 **атестів з лікарських сторін, клінік і шпиталів найліпше доказують про** лічничу вартість цього натирання.

Іхтіоментоль можна набути у всіх аптиках у Польщі або прямо 936 14—20

в Лабораторії хем. аптики

М ра Симона Едельмана в Самборі ч. 130.

За редакцію відповідає **Василь Мудрий** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10

Після конфіскати — другий наклад.

Ч. 15 (10.983). Львів, субота 22. січня 1927 Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 148.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполудням. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 3·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

3. лютого 1927 р. **Великий Масковий Вечір з танцями** улаштовує Літ.-Драм. Т-во „МУЗА" у Львові в салях „Народнього Дому".

Політика репресій.

Львів, 21. січня 1927.

НА ВАТИ Тел. 15-70
Обув—Одіж—Сукно
поручає українська фірма
ЕҐУЛЯТОР
Львів, Ринок ч. 43.
Ілюстрований цінник даром.

На Далекому Сході.

Китай як чинник світової політики.

(Від власного кореспондента.)

Берлін, 16. січня 1927.

Капітуляція Англії перед грядучим китайським націоналізмом, що зазначилася найяскріше зняттям англійської хоругви в старій англійській концесії в Ганкав (від 1858-го року) та офіціяльними переговорами нового англійського посла в Китаю з південно-китайським, кантонським правительством, звернула на ново пильну увагу на події світового значіння, що відбуваються або підготовляються у Східній Азії над Великим Океаном, а зокрема в Китаю.

Щоб поінформувати наших читачів з положенням в цій країні, позволю собі передати тут короткими словами статтю доброго знавця китайських справ д-ра Ганса Цека, що появилася в останньому числі поважного берлінського журналу „Осорґінк" за грудень м. р.

Для пересічного европейця лежить Китай поза границями конкретного представлення. Про його істнування знають загально, але тим фактом вичерпується здебільша наше знання про край, що займаючи 11 міліонів квадр. кільометрів простору й обіймаючи майже 450 міліонів людности, уявляє собою невичерпане джерело вивозу й не менше важний терен для чужого ввозу й тому здавен давна притягав увагу чужих народів.

Китай аж до половини XIX-го століття жив своїм власним, відокремленим життям, відбиваючи всі спроби чужого посягання. Щойно в сорокових роках минулого століття вступив Китай в рямці світової політики, отворивши свої пристані, а зокрема Кантон, Шангай і Гонґконг, для світової торговлі та признавши спершу англійцям, а потім також американцям і французам кольоніяльні к о н ц е с і ї.

Новим інтрузам здавалося, що маючи за собою оружну силу, зможуть легко опанувати весь цей багатий край та використати його для своїх цілей на зразок Індій, або інших кольоній. Одначе китайський нарід, тисячі лят відорваний від чужого світа й привязаний непохитно до своїх традицій, не думав піддаватися завойовницьким плянам чужинців і не допустив до задуманого англійцями й японцями поділу Китаю на окремі кольоніяльні області виладовуючи часто свою

ненависть до усіх чужинців поважчими розрухами й збройними виступами (напр. боксерський рух при кінці минулого століття).

Доля старої Америки, чи там Африки помінула жовтий Китай. Не вдалися також англійські способи використання жовтих робітників для інтересів білого підприємця. Щойно американська кольонізаційна метода стала підкопувати систематично консервативний будинок китайського світогляду й ослаблювати центральну власть поширюванням чових поступових кличів, робила надії на більші успіхи та на використання ситуації в користь чужих державних інтересів. Заходам цієї американської методи вдало ся дійсно зломити власть могутніх мандаринів і цісарської надворної камарилі, а вкінці й повалити цісарство й завести в краю, здавалосяб, европейські назверх форми правління й державної господарки.

Одначе й ця метода виявилася вкінці непридатною. Хоч Китай по упадку цісарства опинився без проводу й попав у руки змагаючих до влади генералів, і хоч з другого боку европейські та американські ідеї завоювали собі право горожанства між новою генерацією, не зменшилася ані на крихту відпорність Китайців проти імперіялістичних і капіталістичних заходів чужинців. Навпаки, молода генерація, переймаючи від европейців, а особливо від американців, усі модерні ідеї та методи публичної та горожанської праці, використала їх тільки для скріплення власного відпору та до сильнішого розпропагандування власного народу. Кличі про власть народу, рівноправність усіх людей перед законом, конечність панування державної гадки над домаганнями одиниць, самовизначення народів і т. п. обернулися тепер своїм небезпечним вістрям проти „білих" учителів з Европи й Америки й поширилися між народом при помочі модерної, справді американської пропаганди, а особливо при допомозі численної преси, проти якої нема змоги боротися.

Після війни, що не принесла китайцям сподіваних користей, весь нарід захопився тією пропагандою за визволення краю з пут „білого дідька". Коли перед війною тільки гуртки інтелігентів і кущі темного народу старалися ставити опір чужинцям, тепер цей опір загальний і непоборимий. Крім інтелігенції, що свідомо його підсичує, перенялося ним чимраз більше свідоме, добре зорганізоване робітництво, що тепер також краще ситуоване (заробіток робітника в Китаю піднявся за останніх 20—25 літ у пятнацятеро !), а вкінці пристало до нього, хоч менше свідоме і численне китайське купецтво.

Китайський купець, що вже перед війною запізнався з чужими для себе европейськими й американськими способами продукції й купецькими звичаями, скористав з ліквідації численних чужих, особливо европейських фірм і підприємств та навчився сам, цілком самостійно працювати й торгувати з цілим світом, без чужої помочі. Тому купецтво має тепер зрозумілий інтерес не допустити до відновлення старих зліквідованих або закладання нових фірм і всіми силами піддержує всі заходи проти чужих товарів і імпортерів, не виключаючи навіть т. зв. „національнобільшовицьких рухів".

Чужинці програли вже справу й стали тепер рахуватися з Китаєм, як із суб'єктом. Це виявилося напр. в листопаді 1925 ого року під час пекінських митних переговорів, що покінчилися признанням Китаєві митної автономії, якої від 1842-ого року ніяк не хотіли признати. Таким чином Китай став окремим незалежним господарчим тілом, а Европа втратила величезний терен збуту. Сьогодні стараються заінтересовані держави форсуванням революції рятувати для себе що хто зможе, одначе рішучо безуспішно, бо нема між ними однодушности. Росія й Японія хотять свого, а Англія з завистю слідить за впливом Америки й не хотілаб здавати своїх позицій.

Найкращі виглядн має ще Японія, що в 1915 ому році використала воєнне замішання в Европі й забезпечила собі відомим 21 пунктом поважний політичний та господарчий вплив у Китаю. Після війни суперництво між Японією, Англією й Америкою прибрало було грізні форми, але вкінці прийшло до хвилевої згоди й до поділу сфер інтересів, причім Японія задержала північ, Англія південь, а Америка область Янгсекіяну. На півночі Японія стрінулася з аспіраціями совітів, одначе тут, не зважаючи на заходи англійців і американців, не дійшло до конфлікту, навпаки до заключення у травні 1924-ого року приятного договору. Японія й Росія зрекли ся супроти Китаю агресивної політики, змагаючи на довшу мету до створення східньо-азійського блоку народів, що загрожує безпосередньо жизненним інтересам англьо саксонців і може дати початок нового угрупування сил на Сході.

Китай, ця країна пів міліярда „жовтих малп", стає вже поважною світовою дійсністю, з якою, як постійним чинником числяться вже в Японії і в Америці. І хоч наївно може думати про близький похід жовтих армій на Европу і створення другої держави Джінгіс Хана, то всеж таки тямити треба сьогодні важні слова: „Народи Европи, бережіть ваших найсвятіших скарбів!"

Національні меншости в УСРР.

Підсумки дотеперішньої національної політики більшовиків на Україні.

В Харкові відбулася в днях 8. і 9. січня ц. р. нарада робітників серед національних меншостей України. Нараду скликала центральна комісія національних меншостей при Всеукраїнському Центральному Виконавчому Комітеті Рад. Як кожна нарада та з'їзд, що відбуваються в теперішніх обставинах і заходами офіціяльних чинників, так і ця відбулася наскрізь шабльоново. Виступили офіціяльні представники партії та уряду з відповідними рефератами та енунціяціями, в яких тисячний раз повторяються ті самі фрази про напрямні та цілі національної політики більшовиків.

Попри такі реферати бувають ще й інші, перевантажені цифрами т. зв. звідомлення з дотеперішньої діяльности офіціяльних установ. Цим разом виголосив того роду реферат-звідомлення заступник голови Центр. Комітету нац. меншостей Саулевич (головою комісії є секретар ВУЦВК-ту Буценко). На реферат Саулевича треба звернути належну увагу й нам, бо в ньому зібрані підсумки дотеперішньої політики більшовиків відносно нац. меншостей.

В Саулевича довідуємося, що в 1. січня 1926 р. на загальне число 28,712.000 душ населення на Україні було на основі доповняючих даних: москалів—2,292.000, жидів—1,375.000 (Черлюнчакевич і Гальперін нарахували їх у 1925 р. 1,700.000), поляків — 392 тисячі, німців—374 тисячі, греків—102 тисячі, болгар—100 тисяч, молдаван—270 тисяч (в тім поза межами молдавської автономної республики 83 тисячі), білорусинів—28 тисяч, чехів—12 тисяч, вірмен—9 тис., татар—10 тис. і інших 51.500 тисяч. Таким чином на основі даних Центральної Комісії Національних Меншостей є тепер на Україні 17·3 відсотків неукраїнського населення, а не понад 19 відс., як це подала польська преса останніх днів, а за нею повторили це деякі наші, дарма що радянофільські органи.

Познайомившися з повищим фактичним станом чисельности національних меншостей, пригляньмося тепер самим підсумкам більшовицької праці для них і серед них. По день зїзду було на Україні 312 московських сільських рад, 228 німецьких, 137 польських, 117 жидівських (в тім числі 69 т. зв. „посьолкових"), 47 болгарських, 30 грецьких, 14 молдавських, 13 чеських, 2 білоруських і 1 шведська. В нинішній автономній молдавській республиці є 40 молдавських, 6 московських, 1 болгарська і 1 польська сільська рада, а зате нема ніодної української, не зважаючи на те, що українці творять там релятивну більшість.

Всі нац. меншости мають нині 3.891 шкіл з 140.113 учнями. З того німці мають 521 шкіл, жиди — 432, поляки—337 (малощо не стільки що 7 мільонів українців під Польщею), болгари—74 чехи—17. Крім народніх загальноосвітніх шкіл є ще професійні, господарські та інші школи, призначені виключно для нац. меншостей. Від 1924 р. почали там організувати окремі судові камери для тих меншостей. Нині є їх 58. Великі суми зужив уряд також на переселювання деяких національних меншостей у однородні громади та райони. При окружних адміністраційних осередках істнували і тепер істнують окремі відділи для справ національних меншостей. В дискусії над звітом домагалися учасники наради, щоби при міських радах мали національні меншости свої окремі секції, одначе ця пропозиція не найшла підтримки від офіціяльних представників влади і тому впала.

Секретар ВУЦВК-ту Буценко розгорнув перспективи серед нац. меншостей в 1927 р. Від нього довідуємося, що на протязі цьогороку зорганізує радвлада ще 40 московських сільських рад, а крім того сформує 8 чисто-московських районів. Число німецьких рад збільшилось на 10 одиниць. До березня ц. р. мають остаточно сформувати окремий жидівський район на Херсонщині. Крім того уряд має підготовити 350 кваліфікованих секретарів для національних рад. Щож до дальшого розселювання нац. меншостей, то Буценко заявив, що ця справа вирішується у всесою ному „маштабі", та що частину нац. меншостей прийдеться переселити в інші республики.

Не беремося лишній раз характеризувати більшовицької політики в національній справі на Україні, але зате наведемо для її характеристики слова стовпів більшовицької диктатури на Україні. Голова комісії національних меншостей Буценко ствердив, що деякі члени компартії сполїж національних меншостей хочуть „під крилом національної політики змазати роботу українізації. І це роблять вони не зважаючи на те, що

„радянська влада раніше забезпечила права нац. меншостей на Україні, ніж почала проводити українізацію. Якщо в справі українізації є ще деякі хиби, то не тільки в самій українізації, але й з іншого боку з боку негативного ставлення справи українізації".

Не так як Буценко характеризував підсумки роботи для нац. меншостей на Україні представник КП(б)У на тій нараді відомий Затонський. Він перш за все взяв в оборону перед українізацією нац. меншости, особливо московську.

„В часі перевірки знання української мови—казав він (цитуємо за „Вістями") — від службовців державних установ вимагають в іноді надто богато, чого зовсім не дадуть певна необх. дність. Примітно це попущує інтереси національних меншостей. Робітники серед нацком. меншостей повинні сим лише та отвсто вимагати вимоги національних кадрів у-

кваліфікації (тобто примусове вичування української мови".

Обговорюючи при відкритті наради загально національну політику, ствердив він ще раз загально відомий факт:

„Ми маємо нині на ґрунті непа безумовний зріст чисто власницьких інтересів, приватної конкуренції тощо. Наша культура ще далеко не соціялістична... Старі відносини зломано, а нових іще не утворено. Ми одержали в спадщині величезну культурну спадщину. В процесі повернення цієї спадщини на користь радянського будівництва, ми, безумовно, натикатимемось на воскресіння буржуазної ідеольогії, а вона, як відомо, звязана нерозривно з націоналізмом".

Виголосивши ще кілька відомих фраз на тему того, що більшовики намагаються опанувати творчий процес української культури для своїх пролєтарських цілей, а тим самим не допустити до конфлікту між українським селом та зросійщеним містом, Затонський закінчив ось яким вимовним висновком.

„Ми повинні, не зачіпаючи інтересів руської національности, добитися того, щоби руське місто знало українську мову і могло керувати політичним та культурним розвитком українського села".

Таким чином довідалися ми ще одної правди, що на Україні має творити українську культуру не ниже, але якраз московське місто.

„Рідна Школа" всенародня установа.

I.

Відгуки Загального Зїзду „Рідної Школи". — Значіння дошкільного шкільного й позашкільного виховання. — Ліквідація „українського питання" в Польщі. — Шкільна справа перед усіми іншими!

У звязку з останнім Загальним Зїздом „Рідної Школи" розвинулася в нашій пресі на теми Зїзду й виховання широка як звичайно, більше або менше спокійна, а подекуди навіть пристрасна дискусія. В цій дебаті чи то з дилєтантської несвідомости чи то з партійних або інших мотивів деякі автори ставилися односторонно до самого Зїзду і опісля на підставі певних премісів робили також заключення, переплутуючи нерідко поняття також в основних справах самогож виховання. Отся моя стаття має на меті причинитися до вияснення тих справ. Хочу підійти до них зовсім обєктивно, трактуючи справу виховання із загально національного становища та ставлячи її понад вузько особисті, кастові чи партійні аспірації.

Якщо будемо дивитися на справу виховання з погляду найзагальнішого значіння того слова, то воно обіймає ціле життя людини. Бож людина виховується не тільки вдома і в школі, але й опісля у своїх професійних гуртах, різних товариствах, кооперативах, партійних організаціях і т. д. Все те школа життя.

Одначе коли розглядатимемо поодинокі періоди життя людини, то найважнішим періодом у вихованні людини — це час передшкільний, а головно шкільний. Тоді дитина систематично набирає перших понять, а опісля в дальшому розвитку познайомлюється з минулим, з національними і загально-людськими надбаннями, переймається своєю рідною, національною традицією, душею відчуває нерозривну звязь зі своєю нацією, якої є членом, тішиться її успіхами, болїє її горем і готова на найбільші жертви для добуття кращої долі для неї. Словом: шкільне виховання — це перша азбука життя, а заразом перші підвалини, на яких опісля будується світогляд людини відповідно до найрідніших умов життя.

Дошкільне виховання до шестого року життя (в захоронках, діточих садках і т. п.) тревае коротко й обіймає тільки перший період життя, в якому душевні органи дитини тільки-що починають розвиватися. Тому хоча воно з одного боку дуже корисне само по собі й необхідне з огляду на підбудову шкільного виховання, то шкільне виховання, як самостійний виховничий чинник, за слабе й не вистарчаюче щоб витиснути незатерте пятно на ціле життя. Його усуне в тім або й зовсім знівелює систематичне 7-літнє шкільне

...ука і шкільне виховання. Отже признаючи малому вартість дошкільного виховання — не слід його переціновати і тим самим зменшувати вашу увагу до виховання шкільного.

Пізніше позашкільне виховання тільки доповнює і становить надбудову шкільного виховання. Якщо шкільне виховання було недоцільне або й шкідливе, то при найгіднішому позашкільному вихованню в пізнішому віці дуже тяжко направити безліч щілин і небезпечних рисів, які потворило довголітнє обовязкове систематичне шкільне виховання. Чужа школа дуже часто так деформує душу даної одиниці, що пізніше позашкільне виховання вже на неї не має впливу. І така одиниця стає колодою або й ворогом свойого народу.

Пише Ферстер: „В німецькій школі може працювати тільки Німець, бо чужинець-вихователь повів би німецький нарід до руїни й нещастя"*). До чого доведуть український нарід польські й утраквістичні школи з польським учительством — про це, здається, зайва річ писати. Вистане зазначити, що ницехпольський ідеольог, б. міністр освіти Станіслав Грабський, заявив був, що шляхом польонізації шкільництва за 25 літ не буде в Польщі на „всходніх кресах" українського питання. А „Слово Польске" з 9. січня ц. р., радіючи дотепершими польонізаційними успіхами та вливаючи до ще більшої активности в цьому напрямі, пише: „Метода Бісмарка, применена до наших відносин, не заведе нас. Можемо бути певні, що з нашими меншостями, котрі культурно стоять далеко нижче нас, це вдасться за нешлих 20 літ". Приклади щоденного життя дають нам наглядні докази, що це не пусті фрази, а навпаки — ці екстерминаційні заходи наших сусідів при каригідній нашій безчинности й байдужости здійснюються і будуть здійснюватися чим далі, то в прискореному темпі.

Чи з уваги на те вільно нам свідомо недоцінювати справи безоглядної оборони українського державного шкільництва й учительства, особливож справи необхідної розбудови й удержання приватного рідного шкільництва всіх типів зі своїм рідним учительством? Чи вільно нам ці основні, найважніші справи нації усувати як другорядні на дальший плян, потішаючи себе, що позашкільна освіта в читальнях чи інших товариствах та організаціях направить ті шкоди, які поробили в нашому молодому поколінні чужа школа, чуже виховання?

Ні! Таке ставлення справи є, що правда, вигідніше, одначе в наслідках воно для нашої нації катастрофальне по тій причині, що взагалі не буде вже кого направляти, коли наше молоде покоління, виховане чужою школою і чужим учительством, опиниться в чужім таборі. Тому нам не вільно — рахуючи на непевне позашкільне виховання — ані на хвилину спускати з очей справи шкільного виховання, а навпаки — мусимо в першій мірі і перед усім іншим присвятити їй якнайбільше уваги. Бо занедбання шкільної справи відібється страшними, просто фатальними наслідками на всіх ділянках життя цілої нації а в дальшій перспективі може навіть захитати її існуванням.

Згідно з однодушною постановою всіх красевих культурних, економічних і політичних організацій Тов-ва „Рідна Школа" є нашою найвищою керуючою установою у всіх справах приватного дошкільного і шкільного виховання. На удержання існуючих захоронок, шкіл, курсів, зразкових варстатів, бурс і інших подібних виховних заведень та на їх необхідне поширення, особливож на поширення всенародних та фахових шкіл і курсів потребує „Рідна Школа" постійних великих фондів. Обовязком цілого українського громадянства та всіх українських товариств, інституцій і підприємств є матеріяльно забезпечити цю всенародню установу, а тоді зможе й „Рідна Школа" поставити наше приватне шкільництво на висоті сучасних вимог науки і потреб життя нації згідно з вимогами останнього загального зїзду.

Іван Герасимович.

*) „Deutsche Bildung, deutscher Glaube, deutsche Erziehung", 1926.

Пам'ятайте, що всякі збірки на пагроонник на могилі І. Франка треба посилати до центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Частинна амнестія.

Декрет про амнестію проголошений. — Іменування пос. Медзінського міністром почт і телеграфів. — Медзінський віцепремієром? Пленарне засідання сойму.

Варшава, 20. січня 1927.

Останнє число „Дзенніка Устав" містить декрет президента Польщі з важністю від 1. лютого 1927 р. про передвечинцеве звільнення осіб, які відсиджують кару позбавлення свободи. І так будеться скорше звільнювати засуджених на кару позбавлення свободи, коли відбули вже ⅔ кари, але найменше шість місяців і весь той час велися добре. Засуджені на досмертну вязницю можуть бути звільнені, коли відбули вже бодай 15 літ кари. Розпорядок той торкається також тих, яким кару смерти актом ласки заміненно на досмертну вязницю. Про звільнення рішає міністр справедливости.

Нині президент держави, прихиляючися до внесення президента Ради міністрів, підписав іменування посла Богуслава Медзінського міністром почт і телеграфів. В політичних колах кажуть, що іменування Медзінського міністром почт і телеграфів це тільки етап, після якого послідує іменування його віцепремієром.

Пленарне засідання сойму буде у вівторок дня 25. січня. На денним порядку справа арешт. вання білоруських послів. Сподіються живої дискусії. На понеділок передбачені є засідання регуляміновоі комісії і комісії посольської незаймановости та конвенту сеніорів.

Кріза німецького уряду.

Берлін, 20. січня 1927.

Канцл. Маркс зложив звіт през. Гінденбургові зі своїх переговорів із представниками парл. партій для утворення уряду. З причини труднощів, на які натрафив при заходах створення уряду центру, д-р Маркс зложив на руки президента держави поручену йому місію. През. Гінденбург застеріг собі дальше рішення.

Маркс утворить уряд.

Берлін, 20. січня 1927.

В пополудневих годинах през. Гінденбург вислав до канцл. Маркса листа, в якім просить його, щоби якнайскорше створив уряд, опертий на більшости міщанських партій райхстагу.

За розвязанням райхстагу.

Берлін, 20. січня 1927.

Вчора отворено перше післясвяточне пленарне засідання райхстагу. Пос. Штехер (ком. поставив внесення на розвязання райхстагу. Внесення мотивував тим, що 5 тижневі парляментарні ферії причинилися до затяжної кризи. Стверднв, що найвища пора зробити кінець закулісовим торгам за мін. теки. Бесідник домагався негайного голосування. Домагання це відкинено з формальних причин.

Південна Америка проти Злучених Держав.

Аргентина і Бразилія проти Злучених Держав.

Льондон, 20. січня 1927.

З Буенос Айрес повідомляють, що вчора були в столиці Аргентини і Бразилії великі демонстрації. Прийнято резолюції з протестом проти інтервенції Злучених Держав у Мексику і Нікарагуї.

Панама проти Злучених Держав.

Льондон, 20. січня 1927.

Із Панами повідомляють, що там зростає опозиція проти трактату зі Злученими Державами. Посли панамського парляменту одержали анонімні листи з погрозою смерти кождому, хто голосуватиме за трактатом. Держ. секретар Келог заявив, що готов піддати арбітражові мексикансько-американський конфлікт.

Зріст опозиції в Злуч. Державах.

Льондон, 20. січня 1927.

„Ексшейтед Прес" повідомляє про загострення напруження між урядом Злучених держав і опозицією з причини політики уряду до держав латиньскої Америки. Опозиція виступає рішучо проти интервенційної політики през. Куліджа.

Англія шле до Китаю військо.

Льондон, 20. січня 1927.

Відділи англійської армії збираються в пристанях перед виїздом до Китаю. Уряд постановив вислати танки на Схід для підтримки тамошніх летючих сил.

Демонстрації китайців проти чужинців.

Льондон, 20. січня 1927.

З Пекіну повідомляють, що у місцевости Савчав були бурливі демонстрації. Китайці спіндрували дві англійські школи, шпиталь, американську церкву і французьку місію. Китайські війська виступили щойно тоді, коли вже демонстранти збурили домн. Було двох людей убитих.

Переворот у Латвії?

Варшава, 20. січня 1927.

Урядова більшовицька агенція „Тас" повідомляє, що в Ризі латиські фашисти приготовляють переворот при помочі Англії. Спершу той переворот мали перевести рівночасно з кровавським. Тепер опрацьовують нову діяльність військових і приватних організацій, на чолі яких стоять офіцери. Військовий переворот мається доконати около 22. січня. Керують переворотом бувш. премієр Ульманис, генерал латиської армії Кіре, бувш. офіцер Денік нової армії і командант латвійської армії Радінсо. Латиські визначні особистости, між ин. Ульмайнс, заперечують повищу чутку, заявляючи, що держ. переворот у Латвії неможливий.

Монархістичний переворот на Литві?

Берлін, 20. січня 1927.

З Ковна повідомляють: Заарештування і заслання до концентраційного табору у Ворнях майора Томкуса і кап. Климайтіса звязують із приготовуваним новим монархістичним переворотом на Литві. Група офіцерів, підтримувана правицею і христ. демократією, приготовляла той переворот для введення диктатури як перехідного стану до монархії.

Риков про можливість конфлікту.

Відень 20. січня 1927.

„Н. Фр. Пр." повідомляє з Москви, що голова ради нар. комісарів Риков у промові заявив, що скріплення фашизму над більшовицьким кордоном та держ. перевороти в Польщі і на Литві роблять конфлікти можливими. Є теж небезпека, що великі держави, як Англія, ужнють для своїх цілей балтійські держави. Риков закінчив промову закликом до учасників, щоби піддержували в СРСР. будову тяжких літаків, бо СРСР. має доволі малих літаків.

Бійка в чехословацькім парляменті.

Прага, 20. січня 1927.

При нагоді голосування над новелею до митових законів прийшло в парляменті до довготревалої обструкції. Грали на плитах. Обструкція покінчилася бійкою. Один словацький посол був ранений, а салю здемольовано. З причини тих подій 4 послів соціялістів і 1 націоналіста потягнеться до відповідальности.

Перед процесом Шварцбарта.

Париж, 20. січня 1927.

Слідчий суддя в справі Шварцбарта переслухав ще одного свідка, а саме ген. Сальського. Одначе цього свідка не конфронтовано із Шварцбартом, бо його переслухувано тільки на обставини, звязані з особою гол. от. Петлюри і його діяльністю. Ген. Сальський рішучо заперечив, начеб Петлюра був причасний до погромів. Навпаки — він їх всякими засобами поборював. На зізнання ген. Сальського покінчено цілє слідство. В найближчих днях всі матеріяли слідства будуть передані до окружного суду, який розпише розправу правдоподібно на перші дні березня.

Самовбийство в готелі.

Львів, 21. січня 1927.

В готелі при Бернардинській площі застрілився 22-літній шевський челядник Василь Лащук із робітні Яремн при вул. Фредри. Він наймовляв свою наречену Забальницьку, щоби прийшла до готелю, де обоє поповнили би самовбийство, але вона не прийшла.

Біржа.

Гроші.

Курс доляра 9·00 зол. Банк Польський платив за: долари в готівці 8·90, Нью Йорк 8·98, швайцарський франк 173·21, італійські ліри 36·00, данськ. корони 239·10, норвеські корони 249·00, голяндський гульден 359·01, австрійські шилінги 126·76, німецькі марки 212·92.

Курс золота у приватнім обороті: грам золота 5·95, долар 9·03, австрійські корони 1·250 (за сто), німецькі марки 216·40 (за сто), рубель 4·12, англійський фунт 44·15, турецький фунт 38·70, дукат 28·75, франк латиньскої унії 1·76.

Збіжа.

Пшениця двір. 53·00—54·00, пшениця кр. селянська 50·00—51·50, жито галицьке 38·00—39·00, ячмінь галицький броварний 32·00—34·00, ячмінь галицький до перемелювання 28·00—29·00, ячмінь пастівний 27·00—27·50, овес галицький 29·25—30·25 кукурудза румунська 27·00—28·00.

Лозір Бережанщика!

3. лютого ц. р.
в салі „Надія", на дохід Бурси
Великі Вечерниці
На складковий буфет приймається ласкаві датки в натурі і грошах з поділкою. Поіменні запрошення при касі від 5-ої год.
Союз Українок і Українська Бурса.

Безглуздя чи провокація?

Безправна конфіската приватної власности в Соснові.

Існувала в Соснові від непамятних часів парохіяльна школа, т. з. дяківка, власність греко-кат. парохії Соснів. Яких 60 літ тому політична громада Соснів побудувала побіч тої дяківки маленький домок на народню школу. Будинок той не надавався на призначену ціль і громада вислала робити старання в справі будови нов і школи. В тім часі, менше-більше 50 літ назад, згоріла дяківка, а що була ассекурована, парохія дістала відшкодування в сумі 50 К. Тодішній парох, щоб помогти громаді, зробив умову з місцевою шкільною радою і громадою того роду, що одержані з асекурації гроші дав на школу, під яку громада дала площу, а в замін за те домок коло дяківки, як невідповідний на школу, дістав на помешкання дяка. Умову цю, як корисну для громади, затвердили всі компетентні чинники. Одначе парох, не будучи правником, не перевів інтабуляції права власности давньої школи на парохію. Але фактично взяв давню школу в посідання і до нинішнього дня парохія уживає її як помешкання для дяка, уважаючи її своєю власністю, чим вона є в дійсности. Натомість громада за гроші парохії вибудувала собі школу, ніколи не роблячи собі претенсій до дяківки.

Цього року в січні наказний в-йт з Соснова довідався в якийсь спосіб, що дяківка заінтабульована на громаду, згл. на народню школу в Соснові. З тим „відкриттям" пішов до наказного маршалка повіту п. Цайтлєбена і цей, не роблячи ніяких доходжень і нікого не слухаючи видав наказ румації дяка з занимаємої ним хати. Наказ той післав до виконання старості п. Подльові, який дав приказ постерункові в Соснові викинути дяка з родиною силою. Ані управа повітового виділу, ані староство не доручають своїх резолюцій сторонам і про наказ румації довідуються сторони 12. січня від поліції з тим, що вона має відбутися 14. січня, себто в сам новий рік.

Цей неймовірний наказ впав наче грім не лише на Соснів, але також на дооколичні села. Нікому не могло в голові поміститися, щоби щось подібне могло статися. Як про власність і посідання можуть рішати якісь інші органи, а не суд? Зрештою, як могло якесь рішення влади щодо приватного права сторони урости в силу права, тобто надаватися до виконання перед дорученням його стороні? Чи можливо, щоб повітовий виділ міг позбавити горожанина конституцією загарантованого права властивого суду? Громада вислала 13. січня делегацію до Підгаєць до п. Цайтлєбена, щоб зажадати пояснення. Тут довідалася, що дійсно такий наказ видано і що він буде виконаний. Селяни, знаючи, що п. Цайтлєбен побірав правну еруднцію у своїм маєтку і стані, удалися до старости. Укінченний юрист навіть не спалився, а гордо заявив, що все зарядив правильно і все буде до йоти виконане. Делегація звернулася телєграфічно до воєвідства в Тернополі з просьбою вислати, або бодай стримати це зарядження. Коли ж до пізної ночи відповідь не надходила, делегація відїхала з нічим.

Обурення в селі росло і вдосвіта на новий рік поїхала нова делегація до п. Цайтлєбена і до п. Подлєся. У маршалка грізна постава делегації добилася того, що румацію здержано на новий рік, а призначено її на суботу 15. січня, одначе ані староста, ані воєвідство ніякого рішення не видало. Селяни вернули і, не зважаючи на поради захоронити зимну кров, рішилися на все. В суботу вдосвіта почали дзвонити на тривогу. Весь Соснів і дооколичні села вчислі около двох тисяч людей обступили помешкання дяка. Наборі рішено не допустити румації, хіба, що по їх трупах дійде поліція до дяківки. Ця двотисячна товпа майже цілий день не рушилася з місця, очікуючи на морози і сніговиці нангіршого. На щастя, командант постерунку, який, як кажуть селяне, переріс на цілу голову підгаєцьких достойників, своїм тактом не допустив до проливу крови. Він заявив, що румації переводити не буде, а коли й наказний вінт зачав завзиватися до спокою, люде поволі розійшлися.

Ця справа домині не рішена, не зважаючи навіть

— Дело Гаг.

НОВИНКИ.

— **Політичні арешти.** Польська преса передає інформації про нові арештування між нашими студентами у звязку буцімто із шпигунською аферою, про яку у свій час сповіли такий гвалт. Фактично арештували двох студентів краківського університету братів Вербицьких, які приїхали на свята до родини. Виходило би, що Вербицькі приїхали із Кракова сюди, а пишуть, що вони скривались. У Львові, як довідуємось випадково, арештували невідомо защо студента Петра Баковича, а в хаті пана Сенників поліція робила двохгодинний трус, теж за чимсь шукаючи.

— **Для політичних вязнів!** Комітет опіки над політичними вязнями уладжує для придбання конечних засобів для полекшення харчів нашим політичним вязням низку популярно-наукових викладів. Перший виклад відбудеться в неділю дня 23-го січня, в 6-ій год. попол. в салі Т-ва Українська Бесіда у Львові („Народний Дім" I. пов.). Говоритиме д-р Д. Донцов на тему: Поет твердої душі (Василь Стефаник). Добровільні датки на згадану ціль приймається з подякою.

— **Оригінальний Юрдан.** Цього року вперше військова влада зорганізувала Юрдан для жовнірів греко-католицького обряду та православних. Минулих років на ці дні тільки звільнювала їх від служби. Характеристичною рисою цього церковного свята було те, що після посвячення води оркестри грали гимн „Боже пось Польске", щоби, як каже „Слово Польске" „зедняти релігійний обряд з державно-польським настроєм".

— **Виставка української книги в Бельгії.** Установа Musée du Livre в Брюселі, яка стежить за мистецтвом книги і пода межами Бельгії, згодилась уладити в місяці квітні „Виставку української книги і гравюри", а ініціятиву редакції „Українського Мистецтва" у Львові. У програму цієї виставки мають увійти: 1) Усі роди гравюри (суха голка, офорт, акватинта, мецотинта, ритина, дереворит, міцерит, сталерит). 2) Книжкова графіка — окладинки, титулові сторінки, образки, заставки, кінцівки, початкові літери, „екслібріс", видавничі знаки. 3) Ужиткова графіка — плякати, афіші, етикетки і т. ін. У виділі книжкової графіки можуть бути виставлені не лише цілі книги, але також окремі аркуші і спеціяльні відбитки. Подаючи ці відомости, Комітет підносить зелику вагу для розвою змагань української творчости, щоби зіставити нашу артистичну продукцію із здобутками інших чародіїв. Комітет виставки просить всіх, що хочуть взяти участь у ній, ласкаво подати якнайскорше список річей, зазначивши при тому ціни тих з них, що призначені на продаж. Не розпоряджуючи великими коштами, Комітет просить учасників найбутньої виставки взяти на себе видатки пересилки експонатів. З тої ж причини він буде змушений відчислити з сум, одержаних з продажі 10 відсоток на покриття видатків організації. Решта грошей після покриття всіх видатків, має бути передана на видавничий фонд часопису „Українське Мистецтво". Усі експонати треба висилати якнайскорше і не пізніше першого Березня на адресу: M. Andrievsky, Bruxelles 38, rue de Naples, Belgique. Докладніші відомости можна засягнути в Брюселі у п. Андрієвського, у п. Січинського в Празі, Dominicko vice Nr. 102, у п. Голубця у Львові Ринок 10, у п. Стешенка в Київі, Інститут Книгознавства, Пушкінська вул. 8 пом. 8.

— **Вечір у честь Стефаника на провінції.** Пишуть нам: Гурток праці при читальні „Просвіти" в Скалі, уладнував дня 16-го ц. м. літературний вечір у честь 25-літньої праці співця мужицької недолі Василя Стефаника. Салю наповнена вщерть слухачами; були: молоді, старші, інтеліґенти і прості хлопці та дівчата. Перед слово про значіння літературного вечора сказав Петро Мартюк і прочитав реферат про письменника. Прочитано теж з поясненням кілька нарисів Стефаника. Другий реферат був про повість О. Кобилянської „Царівна": п-ни Мометроківної Іванни. П. Маруся Сітовська прочитала кілька поезій Олеся. П. Евген Маюк прочитав вірш „Вітер з України". Вечір викликав гарне враження. Після нього висдали Стефаникові привіт з підписами всіх присутніх.

— **Ucrainica.** У чеському „Деннику", що виходить в Острави, друкується в перекладі повість Андрія Чайковського „Олюнька". — Як 42. число „Slovanského" філософічного факультету університету коменського в Братиславі появилася студія професора тогож університету д-ра Евгена Перфецького п. з. „Rodokmen ruské a ukrajinské tradice o knize Matyáši Corviánovi" (1926, 8°, стор. 62).

— **Православ'я на Закарпатті.** На українському Закарпатті довели були в останніх роках сильну агітацію за православям русофіли зпід стягу д-ра Гагатка, себто головним чином емігранти з Галичини й Буковини. Наслідком того перейшло вже було покад 60 громад на православя, а в богатьох инших громадах прийшло було до бійок, а навіть до кровавих заворушень між греко-католиками, що боронили свого стану посідання, і православними, що робили наступи на унятські церкви. Одначе успіхи православя довго не тревали, а 1926-ий рік зазначився вже сильним його упадком на Закарпатті, бо одна православна парохія по другій стали вертати назад до унії. В останніх тижнях вернуло назад до унії село Великі Лучки і Горонда, де обняли церкви знову гр.-кат. священики. Тепер є ще в руках православних всього 17 бувших гр.-католицьких церков, усі в Марморощині.

— **Потреба церкви в Магерові.** „Дзенник Львовскі" з 21. ц. м. подає в дописі з Магерова: „Є тут церква, знищена в війну — гарна, мурована. Перед війною була майже на укінченні. Сьогодні ті мури гниють, нищаться. Люди сходяться з сусідніх сіл і з м сточка на богослужения і мусять стояти під дверима малої деревляної церкви, що стоїть біля цієї мурованої. Шкода, що нема кому тою справою зайтівесуватися. Священик гр.-кат. обряду старушок, не може нічого зробити, а церковний комітет певно не має дільних людей, що піднялисяб того діла. Може митрополія гр.-кат. обряду займеться ближче тою справою?" — Сумно, що саме таку справу мусять нашим людям пригадувати сусідський орган.

— **Особисті вісти.** Дня 15-го ц. м. б. р. промувалися на грацькому університеті на докторів медицини т. Роман Арсенич і т. Теодозій Сенківський.

— **Звичайна темна хроніка.** 4 місяці вязниці дістав бувший австрійський фельдфебель і бувш. польський сержант Йосиф Лях, який не мав щастя в любови: покинув свою першу жінку, незаконно оженився з другою, що теж покинув і почав займатись посередництвом у незаконній любови у власній хаті. — Цілу фабрику злодійського приладдя відкрила поліція в хаті якогось Маркуса Менкеса, на Замарстинові, де злодії саме мали фактове засідання. — Личаківському купцеві Діямандові щезло з хати 39 дол.; нянька обвинувачена, у конфіскаті цієї чужої валюти, складає вину на дволітню дитину. — Якась асистентка залізниць у Львові засуджена в суді на арешт з цікавої причини: за те, що вдержувала звязки з одним женатим урядовцем. Жінка цього урядовця подала на неї в суд. Винен не муж, а його приятелька. — Старий спосіб оборони злодіїв, яких зловили за руку, повторив ще раз аматор чужої вуженини Голіновський, переловлений з мішком: спочатку хотів стріляти в поліцая, а коли револьвер замерз, він прикинувся божевільним. — У VII-ій польській гімназії зломинки розбили касу і забрали звідти 300 дол.; сліди злому кажуть, що це були аматори.

— **Сільські пристрасти.** У Черемхові (Коломийщина) Гуцул Корилюк заказав і підпалив 14-літню дівчину, за те, що вона вкрала йому вінок сушених овочів. Дівчина збожеволіла.

— **Померли:** у Білгороді серб'ський ученый проф. Іован Чвіїч, один з найбільших славянських географів і землезнавців. Одночасно помер другий визначний серб д-р Оттокар Ржбар, голова відділу міністерства закордонних справ, член численних делеґацій для міжнародних справ. Може хто з читачів тямить його з його побуту у Галичині на нашім великім сокільськім здвизі. — Бельгійська книжна Шарльота.

— **Сенсаційна розправа.** У Варшаві ведеться сенсаційна розправа за вбийство молодого грузинського поета Сергія Курулішвілія. Убив його бувший його приятель Стефан Лебрун Лікерник, колись урядовець міністерства земельних справ у Варшаві. Курулішвілі був урядовцем грузинської місії у Варшаві. Скінчив університет у Київі. У Варшаві познайомився з жінкою Лебруна — Галиною Сас-Войцішською, малярюю, якій позував до портрету. Після довшої знайомости закохався в ній. І муж дізнавшись про це, згодився на розвід. Войцішська мала дитину від Курулішвілія, який постійно гаяв із обіцяним шлюбом, ждучи на розвід з власною жінкою. Лебрун заявляє на суді, що вбив Курулішвілія під впливом хвилевого подразнення, побачивши його раз у цукорні, а малочи постійне пересвідчення, що він скривдив його жінку, яка не була з ним щаслива. Жінка Лебруна заявляє, що муж мав дивоглядну вдачу, вона не була з ним щасливою і мусіла важко сама працювати на хліб. Курулішвілі був вимкнено шляхотною людиною і кохав її. Вінок свого першого мужа, повяснює собі хіба заздрістю, бо Курулішвілі перевищував його під кожним оглядом. Інші свідки висловлюються про грузинського поета менше прихильно. Лебрун, проти якого його бувша жінка складала дуже неприхильні зізнання, засуджений на 4 роки вязниці і 2000 дол. судових коштів у користь брата Курішвілі.

— **Пожежі.** Згоріла дрогобицька гарбарня. Причина пожежі невідома. — У Плевні (Болгарія) згорів місцевий театр вартости 2 мілл. левів. — У Мюнхені згоріла частина фільмової робітні „Орбіс" вартости 1 і чверть мільона марок.

— **Світова всячина.** Недуга еспанки поширюється з пошестною швидкістю в шведській армії та маринарці. Військові вправи відкликані; в деяких місцях зачинено військові школи. — У Відні воєнні інвалїди зорганізували величезний маніфестаційний похід з різними написами, що обвинувачують війну та уряд. — У Самарській губернії 96 осіб замерзло в поїздах, що загрузли в полі. — Польський уряд приказав покинути межі Польщі в 24-ох годинах, російському письменникові Брешко-Брешковському, авторові численних сенсаційних повістей, виданих останніми роками польською мовою, за останню „Кріваний май" нецензуру. — Шікарною, славне бандитськими нападами, засуджено, славне бандитськими нападами, засудило на електричнім кріслі 15 злочинців одного дня. — Новим рекордом у лещетарстві є скок члена клюбу віденських лещетарів „Карльстон" на 63 метри. — Чарлі Чаплін буде виплачувати своїй розведеній жінці 4000 дол. місячно на утримання її та її дітей. Таку суму признав їй суд. Та хоч він зможе це їй виплатити, мусить заплатити урядові довг податку від своїх доходів за останні сім років: 1,073.721 долярів! — У Женеві судили якогось американця, який найшов собі моцепану професію: був директором „орієнтального університету", що дезорієнтував людей різними фальшивими дипломами продаваними за гроші.

— **З кіна.** У кіні „Лев" іде чудова фільма із славним Валентіно у ролі новочасного „Казанови" п. з. „Кобра або отруйний чар"; у кінах „Коперник" і „Марусенька" тревеседа комедія „10.000 нареченних".

— **„Свобода"** ч. 4. містить: Польські маневри. Політичні спекулянти. Винесення. Арештування на Білорусі. Під румунським прямом. Земельна реформа в практиці. Перехід на православіє. Топчуть українське свято. Що чувати у світі? Новинки. Приклад для всіх. В справі заробкової еміґрації до Німеччини. Економічні вісти. Всячина. Еміґраційні справи. Нові книжки і видання. Дописи з краю.

Дописи.

Долинщина. *(Убийство війта в Мізуні Старім).* Дня 12. І. 1927 р. в год. 11. рано явився в громадськім уряді в Мізуні Старім екзекуттор зі староства в Долині зі старшим постерунковим поліції Ляйкенбергером і зажадали асистенції начальника громади Василя Воловича, котрий в нашій місцевости був дуже шанований і війтував без перерви 18 літ, щоб він удався до Василя Сови виконати ліцитацію телиці за грошеву кару в сумі 160 зол., наложену на Сову за крадіж в державних лісах. Начальник громади знав, що Василь Сова є авантурником, тому зборонився йти до нього, але постерунковий налягав на війта, що він, як загально шанована людина, не повинен боятися. По довших намовах війт Василь Волович, громадський поліцієнт Василь Кравців, ст. постер. Лянгерберт та екзекутор зі староства вибрались на загороду Василя Сови, щоб виконати екзекуцію. Василь Сова сказав, що телиці зпоміж дітей не дасть, а справу стягнення кари казав віддати до суду. Одначе екзекутор пішов до стайні брати телицю. Тимчасом жінка Василя Сови пішла до стайні і не давала брати телиці. Тоді постерунковий пішов до стайні за екзекутором. В тім часі Василь Сова сказав: „Почекайте, я вам зараз заплачу", побіг до хати і за хвилю вийшов з канонірською шаблею та револьвером і кинувся на громадського поліцієнта, який утік. Тоді він кинувся на війта і почав його колоти, завдавши йому 4 смертельні рани в живіт. На крик начальника громади вибіг зі стайні постерунковий і Сова почав стріляти до нього. Постерунковий відповів стрілами і зранив В. Сову в груди. Нач. громади Василя Воловича взяли на сани і хотіли відвезти до Долини до шпиталю, але що він чув, що не доїде, то казав відвезти себе додому, де підчас операції того самого дня помер. Його похорони були величаві, бо було на них кілька тисяч народу. Був і староста з Долини Маєр і богато урядовців. По похоронах забрано Василя Сову до шпиталя в Долині і поставлено коло нього постерункового. При кінці замітимо, що в нашій місцевости, де є три тартаки, власти повинні постаратися про побудування шпиталю, щоб ранених не тягати милями до Долини. Тим більше, що в лісах маємо завсіди богато випадків побиття. Також лісові кари слід би віддавати до суду, а не до староства, щоб на будуче оминути подібних катастроф, як вище описана.

Всячина.

Спасений львицею. „Відомий" — як кажуть, англійський приборкувач звірів Уомбвел мало що не згинув у пащі свого вихованця — льва. В місті Лестер він увійшов до клітки, де лежала львиця із малими, щоби оглянути недуже львиня. За перегородкою лежав 12 літній лев. Він попав чомусь у лють, розломав грату і скочив на свого пана. Уомбвел, лежучи на землі, раненій, не міг бор нитися. Тоді прийшла йому на поміч львиця. Скочила на хребет лева, вхопила його зубами і почала тягнути в другий кут клітки. З боротьби між двома львами скористав ранений директор цирку і встиг втекти з клітки. Це вже другий випадок у його практиці, коли львиця ратує йому життя. Три роки тому трапилась подібна сцена.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Українського Надднирянського Театру О. Мітковича: Жмигород: субота 22. І. Гимн нужди, неділя 23. І. Ой не ходи Грицю, понеділок 24. І. Майська ніч, второк 25. І. Маруся Богуславка. Ясло: середа 26. І. Сусанна. 1—2

З Т-ва „Зоря" у Львові. Черговий виклад відбудеться в суботу 22. січня ц. р. год. 7. вечером, в домівці товариства при вул. Вірменській ч. 25. Говоритиме д-р Р. Домбчевський на тему: „Міжнародні мови". — В неділю, дня 23-го січня, год. 6. вечером, спільна проґфора для членів.

Подяка. Почувшись до обовязку по виході з тюрми зложити горячу подяку Вп. д-ру Білякові Ст., за правне заступництво і оборону, Вп. д-ру Федакові Степ. за батьківську опіку та підтримку та Вп. Комітетові допомоги політичним вязням за матеріяльну допомогу через цілий час трьохлітнього пробування у тюрмі. — Львів, 19. І. 1927. Михайло Ган, бувший вязень групи "Бессарабців".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 46-?

СТАРШИЙ кавалер, високий державний урядник, бажає одружитися зі старшою панною, брунеткою, до 45 літ. Перщенство мають старші учительки і уряднички. Відповіди очікується до кінця січня ц. р. — Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Добрий муж". 1346 2—4

АДВОКАТ на провінції, пошукує конціпієнта з провінціональною практикою. Ласкаві зголошення до Адміністрації під „Адвокат". 1332 3—3

НАПРАВИ ГОДИННИКІВ також БІЖУТЕРІЇ виконує фірма Домбровскі—Розважевскі, Академічна 2. найліпшими фаховими силами по приступних цінах. 1362 2—4

ПЕТРО КУРИЛО уроджений в Холоєві пов. Радехів в 1894 р. син Дмитра і Марії, згубив свою військову книжечку. Асентерований в р. 1916 до 19 п. п. лянд-вери. Хтоб знайшов її, одержить за доручення винагороду. Петро Курило в Холоєві. 1345 3—3

МЕШКАННЯ з харчем для учеників або учениць за оплатою в харчах або готівкою 90 зол. місячно. Львів, вул. Сапіги 65 III, поверх на ліво. Особна кімната, старанна опіка і евентуально поміч в науці. 1363

4 ЗОЛ. коштує цукорничка з лопаткою з хінського срібла у Мандля, Коперника ч. 14. 1365 1—?

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Фелікс Ган Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
Львів, Городецька 46. Телеф. 834
Пересьвітлення Рентґеном. 1170 23-35

Лікарсько-дентистичне Заведення
д-ра Симона Раппапорта
Якова Насса
ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.
Пльомбування й винимання зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. II. Т. урядовцям і студентам значна знижка. 1325 Полекші в силах. 3—5

5. лютого 1927.

Маскові Вечерниці
СТАНИСЛАВІВ — — Сала „Сокола"
улаштовують: **Театр ім. Тобілевича і „Сокіл".**
Забава пребарна, участь велика. Додатково: запрошення виспівує: Ст. Слюсарчук, Станиславів, вулиця Липова ч. 1. 1367 1—2

Одинокий у Львові через **Ford Motor Company** авторизований спеціяльний варстат до направи возів „Ford" і орит. складові части 1339 по фабричних цінах поручає 2—5

І. Основуючі Загальні Збори
Т-ва „Молода Громада"
відбудуться в неділю, дня 30. січня 1927 р. о 11. годині в салі Т-ва „Луг" у Львові, вул. Коперника ч. 5. зі слідуючим денним порядком: 1. Отворення зборів та вибір президії. 2. Відчитання статуту; зміна статуту. 3. Вибір голови Т-ва, його заступника та 5-ох членів Ради Тов-а на протяг одного року. 4. Вибір голови і 2-ох членів провірочної комісії. 5. Визначення вписового і вкладки для члена Тов-а. 6. Внесення і запити. 1368 1—1

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Після конфіскати — другий наклад.

Ч. 16 (10.984). Львів, неділя 23. січня 1927 Рік XLV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не вертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 151 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

В одному фронті.

Львів, 22. січня 1927.

Т. Голувко, головий представник й ідеольог польської соціялістичної партії та „спеціяліст" до справ „славянських національних меншостей" взагалі, а українського питання зокрема, — після своїх спізнених вияснень щодо плутанини в справі українського університету, — в розмові з нашим варшавським кореспондентом проклямував деякі „правди", на які хочемо звернути увагу. Т. Голувко стверджує, що Українське Нац.-Демокр. Обєднання стоїть de facto на становищі ірредента, відірвання (sic!) українських земель від Польщі і тому не має права ставити ніяких вимог до Польщі, бо ППС, змагаючи до відірвання Конгресівки від Росії, не ставила ніяких вимог до тієї держави.

Зобовязання Польщі міжнародного характеру у відношенні до Сх. Галичини, оперті на внутрішніх законах Польщі, українців нічого не обходять, бо вони не признали постанови Ради Амбасадорів, а крім того згадані закони принято проти волі українців. У своїй крайній великодушности Т. Голувко не заперечує українському громадянству вести самостійницьку політику і змагати до відірвання українських земель, одначе польський уряд має право витягати відповідні консеквенції.

Щож торкається справи українського університету, то розвязка цього питання ускладнюється тим, що в українському громадянстві не має нікого, з ким можна би про цю справу говорити. Обєднання, найповажніша і найвпливовіша українська партія, з огляду на своє негативне становище до Польщі виключає можливість розмов з польської сторони. Тому справа українського університету не є в теперішньому моменті актуальною, бо як справа політична терпить на відсутність контрагентської бази. Зможе вона виплисти аж в будучому соймі, коли — і тут наступило нагле урвання льогічної мережки п. Голувка, якого хочемо виручити, — отже коли будуча парляментарна українська репрезентація, з участю східно-галицьких представників, закине ірредентистичне становище і признає постанову Ради Амбасадорів.

„Політичности" університетської справи і „політичности" взагалі (в розумінні п. Голувка) не виповнює теперішня Українська Парл. Репрезентація, яку з одного боку признало своєю заступницею українське громадянство Галичини, а з другого той мандат признає їй польська конституція (постановляючи, що посол не репрезентує населення свого округа, тільки цілий край), бо університетська справа є справою Галичини, де справжню силу представляють інші чинники. Сам Голувко є противником переговорів як з теперішньою Українською Парл. Репрезентацією, так і з „партіями", твореними польськими адміністраційними чинниками якраз з огляду на згадану справжню силу в краю.

Вкінці п. Голувко у своїх висновках вертає до заложення, зазначуючи, що Сх. Галичина повинна належати до Польщі. Право самоозначення негує вислід польсько-української війни. Таким чином п. Голувко ще раз піддержує свою „генеральну" тезу про те, що ціною українського університету повинно бути признання українцями правности, слушности і доцільности постанови Ради Амбасадорів.

Такі погляди є дуже характеристичні для польського соціяліста; вони ясно і без зайвих фразеольогічних декорацій определюють і розціновують ідейну і моральну вартість польського соціялізму.

До цих брутальних, обдертих із пепесівської фразеольогії поглядів вповні приєднується „Слово Польске", дійсний виразник всемогучої народової демократії і безконкуренційний духовий і фізичний диктатор в українській справі. Зголошуючи свій акцес до голувківського імперіялізму, „Слово Польске" висуває й деякі сумніви, а саме стверджує, 1) що українці під Польщею („Слово Польске" заступає український нарід терміном „український рух") не можуть ніколи de facto зійти зі становища ірредента і відірвання „полудньово-східних воєвідств" від Польщі, 2) що признання якоюнебудь українською партією приналежности Сх. Галичини до Польщі не може бути щирим і засадничим, тільки позірним, нещирим і тактичним, подиктованим політичним опортунізмом, що — очевидно — не міняє ситуації та 3) що українська „партія", яка заняла би опортуністичне, державно-польське становище, мусить бути залежною від польських адміністраційних чинників.

Треба признати, що польські народові демократи, в хвилях умового просвітління, вірно схоплюють суть справи, що вони розуміють і відчувають духа часу, сутність національних змагань, знаючи, що ніякі опортуністичні прийоми не можуть зіпхнути народу з прямого шляху його розвиткового процесу.

„Рідна Школа" — всенародня установа.

II.

Завдання „Рідної Школи" перед війною і тепер. — Основні постанови анкети всіх краєвих організацій з 3. червня 1920 р. в справах приватного шкільництва. — Необхідність однопільного фронту й одного верховного проводу в справах дошкільного і шкільного виховання.

Післявоєнні відносини, серед яких опинилися західно-українські землі, поставили „Рідну Школу" перед новими завданнями. Коли за Австрії Українське Педагогічне Товариство мало на меті доповнити недостачі українського державного шкільництва, то під Польщею мусить „Рідна Школа" на руїнах українського державного шкільництва розбудувати своє рідне приватне шкільництво всіх типів і взагалі взяти в свої руки справу цілого дошкільного і шкільного виховання шляхом приватної ініціятиви.

Рішенням краєвої анкети всіх краєвих культурних, економічних і політичних українських організацій у Львові з дня 3. червня 1920 р. признано одноду шною „Рідну Школу" найвищою українською шкільною магістратурою. Найважніші постанови цієї анкети в цій справі отсі: 1) Українське громадянство західних областей признає „Рідну Школу" своєю верховною Установою.[1] 2) Всі українські приватні школи, без огляду на власників, безумовно підчинені тій нашій верховній народній шкільній установі в основних справах педагогіки, шкільної політики й адміністрації. 3) Ніодна приватна школа не може бути засновання й отворена без відома „Рідної Школи". 4) Для ведення справ українського приватного шкільництва утворить „Рідна Школа" у себе окремий секретаріят, який матиме три секції: а) секцію народньої школи й учительських семинарій, б) секцію середньої школи і в) секцію фахових шкіл.[2] 5) Всі приватні школи приходять зі шкільним роком 1920—21 під заряд „Рідної Школи".

Якщо українське громадянство було би всецілю виконало ці короткі, але дуже ясні й доцільні основні постанови анкети краєвих організацій, то нині маліб ми щонайменше в десятеро більше наших приватних шкіл і дошкільних заведень, всі ті школи булиб як слід виновувані й матеріяльно забезпечені, чистота внутрішнього і зовнішнього їхнього українського характеру була би вповні задержана, а також булиб поставлені основи під необхідне промислове шкільництво.

На жаль, ми й досі не зуміли створити однопільного фронту в справах шкільних, підчинившися верховному проводові „Рідної Школи", що є конечним з огляду на

[1]) В оригіналі замість „Рідна Школа" уживається всюди ще стара назва: „Українське Педагогічне Товариство", а замість слова: „установою" є слово: „władzą".

[2]) Згідно з тим потворено відповідні інспекторати і шкільні комісії.

5- лютого 1927
Баль Медиків
в салях Народнього Дому

одностайний протиукраїнський фронт. У нас і досі на области приватного шкільництва й дошкільного виховання цілковита розбіжність, коли не анархія. Тими справами нескоординовано й безпляново і досі займаються всілякі більше або менше компетентні установи, кожна діючи на власну руку, часом відступаючи в деяких справах від національних принципів, а з другого боку в одних місцевостях вони перехрещуються взаїмно у своїх змаганнях, коли зіжтим на інших територіях дається відчувати цілковита недостача українських приватних шкіл та дошкільних виховних завдань.

Тим шкідливим аномаліям на полі дошкільного і шкільного виховання має на меті зарадити резолюція останнього загального зїзду „Рідної Школи" з дня 24. грудня 1926 р., яка звучить: „Загальний Зїзд „Рідної Школи" постановляє: Головна Управа Рідної Школи візьме власників усіх досі істнуючих приватних українських шкіл на території Польщі негайно підчинити їх школи під провід Головної Управи Рідної Школи як найвищої української шкільної магістратури".

Тільки після створення однопільного шкільного фронту під верховним проводом „Рідної Школи" можна буде приступити до плянової розбудови українського приватного шкільництва взагалі, а з окрема зреалізувати указки останнього загального зїзду „Рідної Школи" (на пропозицію представниці жіночих організацій) у справах виховання, а саме: „Головна Управа Рідної Школи має приступити негайно до поширення сітки діточих садків і захоронок. Для підготовки фахових сил до ведення діточих садків, захоронок, як також курсів для неграмотних утворить Головна Управа відповідні курси при істнуючих вже вчительських семинаріях „Рідної Школи". Головна Управа Рідної Школи звернє увагу на національне і громадянське виховання молоді обох полів у середніх школах з метою підготовлення їх абсольвентів до практичного життя і до ведення культурно-освітньої праці у всякого рода культурних, освітніх та економічних українських установах і на доцільне фізичне виховання".

Щойно після переведення повної консолідації в шкільних справах можна буде перевести й перестрій цілого українського приватного шкільництва всіх типів з узглядненням сьогочасних потреб нації по думці постанов, витичених останнім загальним зїздом „Рідної Школи", а зокрема зреалізувати резолюцію тогож зїзду щодо фахового шкільництва на українських землях під Польщею.[***])

Так як тепер справи стоять, то у нас немислиме ані ведення однопільної шкільної політики, ані переведення необхідної реорганізації українського приватного шкільництва, ані плянове його розбудова на всіх ділянках нашого запотребування, бо під тим оглядом панує у нас справдішнє „столпотворенє". Доходить до того, що деякі виховні (шкільні, а передовсім дошкільні) заведення фігурують од-

[***]) Дискусію на тему перестрою українського приватного шкільництва розпочав д-р Іван Пелипорський статтею п. з. „Життя і школа" („Діло", чч. 12. і 13. м. р.). Будоб бажанним, щоби в ній взяли участь і широкі громади. — Ред.

вчасно у звідомленнях „Рідної Школи" і ще одної або й більше установ. Виставе, коли члени якогось товариства дадуть почин до заснування такого виховного чи практичного заведення, яке опісля уводить в життя, дає й удержує учительський персонал „Рідної Школи" — щоби дотичне тов-о уважало це заведення вже своїм власним. Очевидно — з того починають нерідко спори в области компетенції і п. п. небажані, зайві і в наслідках шкідливі консеквенції. Ще більше ускладнюється справа, коли якась установа чимвебудь причиняється до удержання такого виховного заведення (напр. дає приміщення або займається доживлюванням і т. п.), в якому „Рідна Школа" власними засобами удержує учительський персонал і веде педагогічний нагляд. А чимало є таких виховних заведень, що досі взагалі не підчинилися під провід „Рідної Школи"...

Такий стан не сміє тривати дальше. В інтересі цілої української нації є, щоби всі наші приватні шкільні заведення, курси і т. п. підчинялися „Рідній Школі", а з окрема і всі дошкільні заведення (діточі садки, захоронки і т. п.) як необхідна природна підбудова шкільних заведень. Все те становить цілість — і в цих справах мусить конче бути один провід.

Полєки розпоряджають величезним державним шкільним апаратом, а всеж таки удержують по усіх своїх „кресах" сотки приватних шкіл для успішної польонізації непольських народів. Усі їх шкільні товариства зєднені в один спільний виконавчий виділ. Таким чином його доходи в мин. році осягнули поважну квоту, бо 5,460.279 зол., а розходи 3,373.136 зол.

Приватне шкільництво є тепер у нас усім. Тому й нема сумніву, що резолюція останнього Загального Зізду „Рідної Школи" в справі підчинення цілого дошкільного і шкільного виховання „Рідній Школі" буде вповні переведена по думці 2. і 3. точки одноду шних постанов всіх українських краєвих організацій з 3. червня 1920 р., бодай в семі роковини їх ухвалення. Зрештою найвищий вже час на переведення тих постанов у діло.

Іван Герасимович.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на шадничу книжечку ч. 7910.

Жіночі модні матер'яли
Шовки, Полотна
Мужеські сукна
193) 84—7
продає найдешевше
ФІРМА
РОМАН
ЗУБИК
Львів, Галицька 16.

Цілинні степи України.

Голос в їх оборону.

Відомі з історії та історичних переказів, пісень і дум великі українські степи нині вже не існують. Денеде остали ще по них невеличкі решткн, а у великій масі давні степи розорані. При нинішніх обставинах і тим невеличким останкам цілинних українських степів загрожує небезпека, бо вже в 1927 р. мають вони піти під плуг. В звязку з наміченою ліквідацією останків степу появилася на сторінках харківських „Вістей" (з 11. І. 1926) обширна стаття агронома С. М. Лавренка, в якій він боронить тих решток українського степу перед загладою.

Своє становище мотивує Лавренко між іншим тим, що ростинність цілинних степів має особливий інтерес, як матеріял для районування степової частини України, а також тим, що рослинність степової цілини є одним з найголовніших елементів для творення ґрунту, бо сама вона залишає в ґрунті перегній. Агрономія пошукує всяких способів поліпшування ґрунтів. І саме тому, щоби ґрунт зробити кращим для управи, треба знати всі його прикмети, його історію та щойно на основі цього намітити засоби його поліпшування. Коли не стане ні кусочка степової цілинної землі з її рістнею, то не буде змоги слідкувати за історією ґрунту, не буде даних на те, які складники найкраще надаються для його поліпшення. Ось і ті мотиви, що заставили Лавренка боронити решткн цілинного степу від заглади.

З уваги на те, що український степ займав величезний простір і мав кілька полос, що відріжнялися від себе рістнею, а тепер відріжняються плодовистю, пропонує Лавренко зберегти для дослідів і зразку відповідну скількість цілинного степу в усіх тих полосах, тимбільше, що решткн його ще є.

Найменше остало їх у північній т. зв. лісостеповій частині України. На Правобережу їх таки зовсім нема. Зате на Лівобережу є ще в полосі лісостепу два останки колишнього цілинного ґрунту. Находяться вони в Лубенській окрузі (землі б. Дубровського кінного заводу) і в Сумській окрузі (землі бувшого Михайлівського заводу). Обі ті решткн обіймають кругло 1000 десятин цілинного лісостепу. В 1927 р. мають вони перейти на власність селян під рільну господарку.

В степовій частині України збереглося дещо цілини і на правобережу. Є вона в північній частині Криворіжчини і в Першотравенській та Зіновіївській округах. Ці цілини належать до полоси т. зв. звичайного чорнозему. В полосі т. зв. південного чорнозему є ще дещо степової цілини в Херсонській, Миколаївській та Одеській округах, а крім того в південній частині Криворіжської округи. Всіх тих цілин нараховують на кілька тисяч десятин.

На Лівобережу в степовій його частині є таких цілин ще більше. В Полтавській окрузі є т. зв. Розумовський степ, Струківський степ і степ Гашовецького. Крім того є ще поменші. Всі ті цілини мають теж у найближчому часі розорати. Найбільші цілини збереглися на сході колишньої харківської губернії головно на землях давніх т. зв. кінних заводів. До таких належать Кирянова цілина в Купянській окрузі (500 десятин) та б. кінно-заводські цілини в Старобільській окрузі, а то: Дерезульська, Ново-Олександрівська, Стрілецька та Шмарівська. Всі вони обіймають простір 20 тисяч десятин.

Крім того в осередку Донецької котловини, біля станції Провалля збереглася більша степова цілина б. провальського кінного заводу. Всі ті цілини лежать у полосі т. зв. грубого, звичайного чорнозему. Недалеко на південь від тої полоси збереглася в Маріупільській окрузі Хомутівська цілина (1000 десятин), що належить уже до полоси т. зв. приазовського чорнозему.

В полосі т. зв. південного чорнозему стрічаємо на Лівобережу більші цілини в північно-східній частині Мелітопільщини і в Запоріжській окрузі. Далі на південь у т. зв. полосі приазовського чорнозему лежить відома Асканія Нова, що творить одинокий добре зорганізований в УСРР. досвідний степовий заповідник. Асканія Нова обіймає 20.000 десятин. В тійже полосі є ще великі полинові степи, зовсім непригідні до ніякої управи. Займають вони і півострови: Ягорлицький, Скадовський і Чурюк. Цей останній півострів нещадно почали по хижацьки розорювати.

Агроном Лавренко пропонує зберегти в кожній з названих цілин бодай невеличку частину ненарушеною, та позасновув ти на них наукові дослідні степові станиці. Це в найгіршому випадку. В найліпшому він є за тим, щоби зберегти ненарушеними всі цілини. Апелює він між іншим за допомогою в тій справі і до таких установ як комітети охорони природи на Україні, що існують при Головнауці та при Сільсько-господарському науковому комітеті України.

На тамошні відносини всі названі останки цілинних степів невеликі. Лавренко зве цю площу цілинних степів просто незначною, та на наші відносини це великанське богацтво. Коли рахувати, що їх простір рівнається лише 50 тисячам десятин, то можна собі представити до якої міри це лісний кусок для безземельних і малоземельних рільників.

СІЧЕНЬ — МІСЯЦЬ „РІДНОЇ ШКОЛИ".

Кожний Українець (ка), кожна українська установа обовязані зложити **дар на „коляду" для „Рідної Школи".**

Ніяка інша українська установа не упоминатиме відзиватися в січні до народньої жертвенности. 6—7

Як я то бачу...

Що таке українізація?*)

Із Здолбунова до Шепетівки проводять польський поїзд крім поліцістів, ще два-три залізничники. З лиця і польщини їх видно, що це корінні Волиняки — а з їх спільної розмови виходить, що вони місцеві мешканці, навіть православні. Одначе на ваші українські запити вони всі постійно відповідають вам по польськи. Звісно урядовці РКР, себто польських державних залізниць, тож як їм говорити не по польськи, не по панськи, чи там не по паньствовому.

За останньою стацією польської приграничної полоси входить радянський жандарм із звіздою і кількома стражниками. Жандарм — старший з лиця щирий єврей, по галицькому — жид.. „Ваші паспорти! — Куди їдете? — Везете який вантаж із собою?... Дякую" — і пішов далі. Написи на станціях скрізь на першому місці — українські, на другому — руські. У Шепетівці — носії, акцизні доглядачі, залізнодорожники, буфетчики, поштовці — усі говорять до вас по українськи. — Звісно, українська республика, тож і мова українська.

Виходило би: cuius regio eius lingua. У Польщі — польська, на Україні — українська.

Але заговорили ви по руськи, вам відповідають по руськи; до жандарма єврея підійшов старий єврей з єврейською мовою — дістав одповідь по єврейськи; польська сімя вертала назад із Польщі — тож на свою дуже лиху україно-рущину діставала відповіди не меньше галянтною польщиною, на яку силилися урядовці.

Вийшло: lingua cuius cumque hominem, себто „нехай буде мова кожного в пошанівку".

— Це у світі, серед страшних більшовиків, але не серед „висококультурних" західних сусідів, яких „колєє паньствове" проходять на величезних просторах прастарої української землі! Звісно — vae victis! Горе побідженим. Бож немає українських написів на станціях од Сяну по Збруч хочби після польської державної; немає нам службової одповіди по українськи, хочби й від самого справжнього українця. Але годі... колись все буде.

—o—

Праматір городів землі старорускої — Київ. Хто із галицьких українців не був у ньому перед війною! А хто не був у ньому в часі в йни — революції — Української Ради — німецько-австрійського походу, гетьманщини, уенерівщини, пілсудчини! І всі постійно падькали на одно, що Київ — великий, богатий, чудовий — та убогий українцями. Там то легіоністи взялися були так завзято за переналювання синьо-золотого обличчя київських торговців на б ло-червоне, щоби навіть сліду не остало по немилим київському панству і їх присним — гайдамакам... Але не встигли підкувати українського верхоблюда заячими підківками!

І таким дійшов Київ до більшовиків.

У 17-ому році лівиці есдеки, дуже голосно протестували проти неуступчивости тимчасового правління в питанні про національну автономію України і відгрожувалися, що „більшовики дадуть нам український Київ і українську Україну а були між ними й такі, що на першу появу більшовиків — „майбутніх українізаторів" враз із українською фльотою у портфелі заграницю чмихнути. І добре зробили — бо воєнний комунізм грізних „полчищ" Муравйова, апостола більшовизму і вещателя всякого небільшовизму, не тільки не привернув Києву українського обличчя, але навпаки руками „українських" земляків — фанатичних неофітів нової вселенської віри до решти вичистив його із всякого українства. Хіба один-другий лицар вольної думки з пером у руці — замість меча і листком паперу — замість щита на полі брані лютої остався... для оборони сміливим словом людської гідности українського народу.

Воєнний комунізм — це страхіття страхіть, із — чрезвичайкою і потоками крови, горами трупів, безмежними озерами сліз і горя людського, мором, голодом — людоїдством і безмежним хуліганством — виповнив усеж таки свою руйнуючу ролю і розтав у новому напрямкові державно-творчого комунізму.

Творити нову державу, хочаб на зовсім нових — усьому світові чужих і вповні незрозумілих основах без участи в цій державно-творчій праці самого населення, хтоб воно не було — простаки, мужики, темнота, чи інтеліґенти, пани, вчені — дійсно годі. Це відчули, зрозуміли і використали більшовики. І почали працю від себе, українізуючи свою К(омуністическую) П(артію) Б(ольшевиков) У(країни), що їм дуже легко далося. Вони вийшли з дуже слушного заложення, — звісно раціоналісти-матеріялісти, які не вірять у ніякі „чуда", — що Магомеду треба завсе підійти до гори, бо гора д'ньому і н а к ш е не може прийти. І таким чином перехитрили „москалі кацапи" хитрого „малороссса" — збрили свої козлині борідки, вистригли собі „оселедці", та давай уплітати українські галушки. Не стало терпцю глядіти справжнім українцем, як їм добро чужі халасують, та давай і собі признаватися до українства, але не до УКПб.

Цього й треба було українізаторам з під руки і зі школи зовсім не так уже нерозумного,.. як його дехто з „архипатріотів і ультрабуржуїв" вважає — московського многодержця Іліча, колишнього дворянина Улянова, а за революції всезнаючого і всеможного Ленина. Так — великий, дійсно здоровий холодний політичний розум і розсудок теоретика революції підсказав йому правильні шляхи діяльности на незмірних областях світової держави. „Усім воля національної культури" — а решта приложиться в міру розвитку подій.

(Продовження буде).

---

*) Звертаємо увагу наших читачів на фейлетонове трактування далекосяглої справи українізації шан. Автором і то виключно під культурницьким і в деякій мірі „москвофільським" кутом погляду. — Ред.

Німецькі фортеці на сході.

Голоси французької преси.

Не зважаючи на наближення офіційних німецьких і французьких кол, значна частина французької преси робить від довшого часу крик із приводу будови й розбудови німецьких кріпостей на сході. Два такі голоси двох протилежних собі французьких органів преси подаємо сьогодні.

В органі правиці „Ехо де Парі" подає П. Пертінакс такі факти про німецькі приготування в на сході: „Довкола відкрито 88 озброєних казамат а цементу: 54 казамати, 15 кільометрів на полудне від Кенігсбергу і на північ від малої ріки Фрішінг, займають простір 20 кільометрів довжини і 3 кільометри ширини; около 20 казамат на полудне від Лік, давньої фортеці, що панує над мазурськими озерами; 5 казамат, що творять лінію 50—20 кільометрів на схід від Одри, отже під Кістрином і Франкфуртом над Одрою; ок. 10 казамат, відкритих на 5 кільометрів від польської границі, в околиці Глогови. Розуміється, нехто знати не може, чи цей спис комплетний. Бо засіяні поля, доми або рільничі шкіпки маскували й деякі з тих укріплень, які відкрито. Пошукування в тому напрямі дуже утруднені. Не можна мати сумнівів щодо значіння тих ліній підземних укріплень. По-перше кожна казамата є з цементу, отже вона оборонна; глибина казамат: 6 метрів, а стіни їх три і пів метра широкі; поверхня їх виносить кількасот квадратових метрів, що означає головну конструкцію найновішої фортифікації. Все інше є тільки додатком, що може бути скоро приморовлений, як обсерваційні точки, шляхи, стрілецькі рови, телефонічна сітка і т. д. Всі ті збрі лінії, зібрані на мапі, виясновують зовсім виразно німецький плян. З того виходить, що німці мають до розпорядимости тои зачінні системи з метою взяти Польщу в гильні кліщі. На півночі система Кенігсберг-Ліц; ця остання місцевість віддалена від Варшави на 120 кільометрів. На заході система Кістрина, сперта з одної сторони на Одру, з другої на Варту; ця система звернена до сходу, здовж залізничої лінії Варшава-Берлін. На полудне від тих ліній є випадова система біля Глогови, призначена до зачінних дій на сторону Лешна, Каліша і Лодзі. Є це отже плян поля боротьби в Польщі західній і північній. Це виступить щораз виразніше, в міру збільшування цілости системи і коли всі її недостачі будуть доповнені. Одначе сам напис тої цілости є могутній".

Лівий орган „L' Ere Nouvelle" присвятив справі німецьких фортифікацій статтю, в якій м. ін. пише: „В околицях Глогови у віддаленні 5 км. від польської границі збудовано бетонові фортифікації, які творять справжню сіть різних окопів, апровізаційних осередків, складів муніції, охоронних місць для машинових кріся і гармат, а все те грозить поважно залізничій лінії Лешно-Познань, при чому не має зовсім на меті оборони якого-небудь справжнього німецького осередку. В Кенігсбергу модернізація фортеці полягає на зовсім свіжому збудуванні 54 бетонових казамат на просторі 20 км. довжини. У вдалі 20 км. від Кістрина, себто в місці, яке абсолютно не може належати до обмеженої системи фортифікацій того міста, створено недалеко польської границі сітку найріжнороднішої бетонових укріплень довжини 40 км., які мають служити за склад зброї і за підставу атаку на схід від Одри. Ліц, де також збудовано нові бетонові фортифікації, представляє з огляду на своє положення серед мазурських озер, просто управильену основу до атаку. Завдяки озерам та охоронним свіжо збудованих фортифікацій Ліц може бути знаменитим тереном для концентрації офензивних військ. Справа тут передовсім у викоовстанні терена, подібно як у 1914 р. з нагоди бою під Танненбергом"...

Радянська Україна.

Матеріяли для Дніпрельстану.

У звязку з будовою великанської електровні на Дніпрі в відповідних господарських колах України йдуть інтензивні приготовання над доставою т. зв. тонажу необхідного до розпочаття будівельних робіт. Для самої величезної греблі необхідно 2,500.000 куб. метрів каміння 50 мільонів пудів піску до 12 мільонів бочок цементу, значну кількість ліса, заліза й т. ін. Каміння, пісок та цемент мають доставляти частинно морем, а частинно Дніпром з півночі. Спочатку думали, що при будові можна буде покористуватися піском Дніпрового лиману. Одначе дослід над тим піском доказали, що цей пісок до будови не надається. Тому будуть спроваджувати морський пісок з морських берегів. Цемент мають доставляти з Новоросійська до Херсону морем а з Херсону до Кичкаса — Дніпром. Дерево будуть спроваджувати Дніпром з півночі.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі анархії!

В справі арештованих білоруських послів.

Наради у марш. Ратая і прем. Пілсудського. — Клюб НПХ. в справі пос. Голозача. — Становище „Визволення". — Приготування до сойм. сесії.

Варшава, 21. січня 1927.

Донині не відбув марш. Ратай домагання міністерства справедливости в справі видачі арештованих білоруських послів. Загально думають, що це домагання дістане маршалок завтра. В цій справі конферував мін. справедливости Мейштович і віцепремієр Бартель з Ратаєм цілі передполудне, після чого відбулася в тій самій справі конференція у прем. Пілсудського, на якій був крім мін. Мейштовича ще й директор політ. департаменту міністерства внутр. справ д-р Світальський.

Клюб Незалежної Партії Хлопської оголошує комунікат у справі арештування члена того клюбу посла Голозача. Комунікат стверджує, що вияснення міністра справедливости перед марш. Ратаєм у справі арештування посла Голозача були нечесні і надто загальні. Невідомо нікому, якого роду „зловлення на гарячому вчинку звичайного злочину" мало місце в мешканні Голозача з часі переводження у нього ревізії, що не дала ніяких позитивних результатів. НПХ. стверджує, що пос. Голозача арештовано з приводу його політичної діяльности. Мешкання Голозача у Варшаві обсаджене від 5 днів функціонаріями тайної поліції і не стверджено, що там було 16. ц. м., як також ніхто не знає, що там є нині, а що там буде завтра. Якщо в комунікаті кажет ся, що арештування пос. Голозача є атакою, спрямованою проти Незал. Партії Хлопської, Партія протестує енергічно проти нарушення не тільки посольської недотикальности, але й звичайних горожанських прав пос. Голозача.

Вчора рано і клюб „Визволення", пон чому обговорювано також справу арештування білоруських послів. У своїй більшости клюб висказався за негайністю справи і якщо будуть достаточні докази вини тих послів, „Визволення" голосуватиме за виданням судові арештованих послів.

У звяз-у зі скликанням сойму на 25. ц. м. президі окремих клюбів скликають пленарні засідання своїх членів. І так рада сьогодні в соймі парламентарна комісія ППС., на якій вибрано промовців, що говоритимуть в дискусії над бюджетом, а потім ранжено теж у справі арештованих послів. На понеділок скликано також пленарне засідання клюбу Вісти. В тому ж дні має відбутися й засідання Жидівського Клюбу і радитиме теж конвент сеніорів

Бріян за уступками для Німеччини.

Берлін, 21. січня 1927.

Тел. Ат. Уйон розіслала до берлінської преси таку телеграму з Парижа: На комісії закордонних справ палати депутованих підчас дискусії над заявою Бріяна порушено справу польсько-німецьких кордонів. Бріян заінтересований, чи польсько-французька співпраця протиниться німецько-французькому порозумінню, відповів, що тут йде про дві зовсім інакші справи. На його думку прийде також до польсько-німецького порозуміння. На запит, чи в Туарі Штреземан звернув увагу на конечність зміни польсько-німецьких кордонів, Бріян відповів притакуючо. Бріян заявив був Штреземанові, що оконечної полагоди справи польсько-німецьких кордонів слід шукати в рекомпензатах, які Німеччина була би готова дати Польщі в замін за згоду на цю зміну.

Маркс творить уряд.

Берлін, 21. січня 1927.

Центр дав Марксові вказівки для переговорів із міщанськими фракціями.

Наради англ. держ. мужів над положенням у Китаю.

Лондон, 21. січня 1927.

Нині була конференція при участи Чемберлена Мек Донельда і провідника лібералів Ллойд Джорджа. Чемберлен виголосив довгу промову на тему подій у Китаю. Ллойд Джордж заявив, що політичне положення в Китаю вимагає від ліберальної партії піддержки міністра закорд. справ у його китайській політиці. Мін. торговлі і пром. Артур Стія Мейтленд, промовляючи в справі меморандума, яке представляє спільну акцію великих держав у Китаю, заявив, що британський уряд стоїть на становищі зміни дотеперішньої політики у відношенні до Китаю, при чому вказує виразно на змагання в напрямі «лагодження деяких постанов існуючих трактатів.

Мадярщина і СХС.

Відень, 21. січня 1927.

„Н. Фр. Пр." повідомляє з Білгороду, що в найближчих днях сподіються у Білгороді в названня заходів з метою мадярсько-югославянського зближення.

Заворушення у Китаю.

Лондон, 21. січня 1927.

Із Шангаю повідомляють, що в ріжних місцевостях провінції Шешуан вибухли заворушення, які стаються чимраз грізніші. Більше як 800 Англійцям і Американцям загрожує небезпека життя. „Дейли Нюз" повідомляє з Пекіну, що екстремісти приневолили міністра закордонних справ кантонського уряду Чена, щоби відкликав проклямацію, яка домагається здержання руху, зверненого проти чужинців і християн.

Ген. Сікорський уступає?

Варшава, 21. січня 1927.

Ініціятній „Курер Червоний" повідомляє, що в політичних колах кружляють чутки, начеб ген. Сікорський, командант ДОК у Львові, у найближчім часі мав податися до димісії і вместі прошбу, щоб його звільнено з війська. Ген. Сікорський дістав би управу однієї з великих економічних інституцій на Гор. Шлеску.

Заповідають арештування.

Львів, 22. січня 1927.

Один з брукових львівських часописів пише, будьто би політична поліція впала на слід нової української організації революційного характеру. Йде ліквідація тої організації, а саме у Львові і на провінції. Покопано богато арештувань, а ще більше буде їх в найближчому часі. Тому теж вчерашнє згаданий часопис, що не може він ще нині подати подробиць про саму організацію і назвищ арештованих.

Вдом до т-ва „Сила".

Львів 21. січня 1927.

Минулої ночі вломилися невідомі люди до товариства українських робітників „Сила" при вул. Краківській ч. 17. Злодії розбили вентиляційну касу і забрали 45 американських долярів. Поліція веде слідство.

Біржа.

Гроші.

Велика подача доляра у готівці по курсі 9'00—9'39. Банк Польський платив за: доляри в готівці 8'95, Нію-Йорк 8'98, швайцарські франки 173'33, італійські ліри 38'85, шведські корони 239'65, норвеські корони 228'50, австрійські шіллінги 126'83.

Збіжа.

Пшениця двір. 53'25—54'25, пшениця ко. селянська 50'25—51'75, жито галицьке 38'00—39'00, ячмінь галицький броварний 32'00—34'00, ячмінь галицький до перемелювання 28'00—29'00, ячмінь пастівний 27'00—27'50, овес галицький 29'25—30'25 кукурудза румунська 27'00—28'00.

НОВИНКИ.

— **Почтові складанки розсилаємо з нинішним числом, та просимо п. т. передплатників негайно відновляти передплату, щоби не було перерви у висилці часопису. Передплату належить присилати прямо до Адміністрації, яка на місяць лютий 1927 р. виносить 4'50 золотих.**

— **Конф'єкта.** Вчорашнє число нашого часопису знову зазнало величезною білою плямою на всю першу сторінку; з передовиці „Політика репресій лишилася тільки заголовок. Також із статті „Безглуздя чи провокація" вилетіло перших і останніх кілька рядків. Є це четверта конф'єката цього року.

— **Морози.** Від кількох днів прийшли до нас сильні морози — справжня зима. Згідно з народнім повіром Йордан і цього року мав скріпь на ріках л. д. Студінь, яка панує, є зрештою загальною майже в усій Европі, взяти у країнах з богато тепліщим підсонням, ніж наше.

— **Драматичний конкурс.** Від „Кооперативи Український Театр" у Львові одержуємо таке повідомлення: Кількох авторів, що прислало свої пєси на драматичний конкурс, виявляє (що правда анонімові) ознаки нетерпячки, а один з них навіть зазначив, що очікуючи так довго на вислід конкурсу зазнає матеріяльної втрати. Тому Управа Кооперативи вважає своїм обов'язком подати до відома шан. авторів, що праця членів журі йде невпинно і наближається до кінця. На конкурс прийшло 20 кілька пєс і всі вони мусять бути совісно прочитані всіма членами журі, письменниками та критиками, які жертвують зовсім безкорисно своїм скупим часом.

— **Виїзд Українського Нац. Хору до Німеччини.** В „Катовіцер Цайтунг" з 16. ц. м. поміщена у фельєтоні замітка про виступ „хору донських козаків" під дирігентурою С. Ярова в Байтені. Рецензент захоплений тим хором і пише, що він лишає по собі небувале й нечуване враження, а кінчить свою замітку так: „Шкода, що ми „хор кубанських" ані „хор донських козаків" не доїхав до Катовіць, їзда чого також цим разом богато мешканців східного Горішного Шлеску їхало до Байтену. Надіймося, що Український Національний Хор, що його матимемо нагоду почути в найближчій будучности, а який вибереться звідси також у світову подорож, добре заступить нам обох згаданих хорів". — Від себе додамо ось що: Знаючи добре „хов донських козаків" із його виступів у Відні і Празі ми переконані, що Український Національний Хор не постидає ніде у світі українського імени і йтиме від тріюмфу до тріюмфу. Тому його виїзд за кордони Польщі уважаємо не тільки вказаним, а й вельми корисним з національно-пропагандистичного погляду.

— **Концерти Любки Колесси у Львові.** Як нас інформують з музичних кол, наша піяністка Любка Колесса підчас своєї концертової подорожі по широкому світі зупиниться у Львові на два виступи, які відбудуться в першій половині лютого. Перед львівськими концертами заангажовано її на виступ в симфонічнім концерті у Варшаві дня 4. лютого, звідки піяністка переїде до Львова. Ближчі подробиці подамо в найближчих днях.

— **З Всеукраїнської Академії Наук.** Київська Академія Наук видала в минулому році цілу низку цінних публікацій. До найкращих збірників треба зарахувати II-гий том „Записок фізично-математичної секції", де находимо цінні студії з царини математики, ентомології, зоології, метеорології, механіки та мінералогії. Деякі писані українською мовою деякі французькою та німецькою. З цього обсягу виїшов теж збірник зоольогічного музею, два інші з біольогії: „Збірник Дніпро-станції" і „Збірник біольогічного інституту Омельченка". Як окремі книжки вийшли досліди Шарлеманя про зоогеографічні відділи на Україні і матеріяли до української орнітології. Крім цього студія акад. Томина про українську фльору; проф. Лебедєва про вугель, М. Кравчука про методу Крилова в інтеграції звичайних диференціяльних рівнань, акад. Граве та Соколова про рух Меркурія. — „Записки історично-фільольогічного відділу" під редакцією Кримського мають студії Загула про паралелі старогерманських заг із словом о полку Ігоря; Ілінського про ріку Іжу; Бузука про українську етимольогію; Ганцова про голосівки в нашій мові; Коротта про досліди в Сходу до 1520 р. У томі „Записок соціально-економічного відділу" находимо праці Воблого, Василенка, Лященка. У „Демографічнім збірнику" Пустохода, Трачевського, Корчак-Чепурківського. „Український археографічний збірник" має студії Щербини, Василенка, Лазаревської, Коновальця і Германівс.

— **Ювілей Гаркавенка.** Дня 19 го грудня, як довідуємось з американської преси, відбувся у Нію-Йорку 15-літній ювілей атлетично-спортової діяльности нашого силача Олександра Гаркавенка. Вечір був аранжований його менаджером Пфеффером і складався з двох частин: музикально-вокальної і продукцій самого Гаркавенка. Ясно, що простору сали виповнили також численні чужинці. Співала наші народні пісні п. Марія Машин, а п. Светлана крім них, також італійські. Артист на гармонії Гриць Матусевич виконав цілу низку українських пісень і інших славянських. Крім цього грав скрипак проф. Вальдемар Гофман. Гаркавенко показував свою силу на залізних штабах і мармовім камінню, який розбивали молотами на його грудях. Крім цього мав наглядний виклад про способи, яких уживає для розвитку своєї сили. Всі вправи пояснював він гарною і чистою українською мовою.

— **Овочі конзервації.** У Настасові, тернопільського повіту, де живуть малуські кольоністи, вибудовано „Дом Людови". Між кольоністами і місцевими поляками почалось суперництво: хто дістане в управу молочарню у цьому домі. Коли дістав її мазур, місцевий селянин Замтинський попав у таку лють, що при керниці пробив його ножем. Можна уявити собі, як виглядають відносини між зайшлими кольонистами польськими і місцевим українським населенням, коли навіть самі польські селяни не терплять протегованих кольонізаторів.

— **Львівська темна хроніка.** Гарних синів має якась пані Авшусманова з Жовківського; є їх чотирьох, а всі вони сидять у „криміналі" за злодійства. Двох з них, які сиділи за гратами кільканадцять разів, вернулись туди за спорудження ножем по чужій спині і рукою по чужій кишені.—Цілу колекцію аматорів чужої власности, 15 осіб, зібрала поліція в арешті при нагоді невдалого влому до крамниці з ловецькими припасами „Малопольської Лодецької Спілки". Є між ними фаховий спеціяліст від замків Келлер. Його батько, мати і любка, його сильники: Желязовський, шофер; Кобак мосяжник. Альтинський двукратний покарник і ще кількох без означеної професії. Навіть студент техніки Шляєн знакомився на 150 чорних свого товариша і щез. А якийсь 13 літній хлопець у білий день виколов даві на вулиці тообинку з грішми та втік. Згадана з дотеперішньою традицією якась жінка підкинула в домі при вул. Джерельній 31 чотиром сячну дитину.

— **На провінції не краще.** На протязі одного дня, в неділю пополудне, розвинули майстри витріха незвичайно оживлену діяльність у Перемишлі, розбиваючи кільканадцять крамниць і почешкань. Покищо слідів їх не видно. Ще сумніше явище мусить записати перемиська хроніка у звязку з фактом насильства якогось нем рівального лячці та пройдисвіта, Ярошкого, супроти власної малолітньої дочки. За такий самий злочин

проти 16-літньої глухоніміої сільської дівчини із села Мачушин, біля Жовкви, одержав місцевий нарубок Іванчук 6 міс. вязниці. У Ходовівщині, в Стільських Нових, двох нарубків Прус і Турчин убили вночі богатого господаря Бессараба, а вимірам грабіжі. Арештовані признались до цього.

— **Католицизм у Югославії.** Введення старославянської церковної мови в католицькій церкві Югославії є вже, здається, поширена вигадка. Білгородський архієпископ Родіч заявив одному німецькому послові: „Німці (роз. югославянськ.) розходяться з часом серед слов'янства і слов'янська церковна мова не буде тоді справляти ніяких труднощів у парохіях, замешаних німцями, будемо поступати обережно й поступенно, але приклад словацьких громад буде окончено всюди переведений". Само собою, що така заява сильно занепокоїла югославянських Німців, яких уряд із надярами буде мілліон душ. В кількох дієцезіях (Дяково, Бачка-Суботіца, Банат) творять вони значну більшість (80—90 пр.). Вони справедливо побоюються, що введення старославянської церковної мова буде початком кінця німецької молитви, німецької проповіді й німецької сповіді. Вже тепер в деяких німецьких парохіях німецька молитва і проповідь є тільки толерована. Німецьким богословам заборонюють епископи виїздити на студії до німецьких країв, хоч позволяють богословам хорватським. Через те приріст німецького духовенства штучно спиняється. Німці Югославії сподіються, що папа римський уможливить їм слухати й дальше слово Боже в їх матірній мові.

— **Доля поета.** У берлінському російському деннику „Руль" находимо під Дня 12. д. м. таке цікаве оголошення: „Мистецька поезія. Олександер Ярославський приймає замовлення на вірші та поезу. Учить тайни віршування. Плата від 10 марок. Імпровізації та реклями по умові. Особисто приймаю від 4—6 щоденно. Адреса: ..." Так шукає праці російський поет Ярославський, який недавно втік з Радянщини. Чи дивуватись, а може й обурюватись? Що дивного, що людина, яка все життя жила з пера, хоче ним жити і надалі. Життя нелегке і лекше поетові писати на замовлення вірші, як згортати сніг на вулицях. Від такої праці його талант не розвинеться, але хто зна, чи не скористає з неї вродин натхнений недосвідчений підмайстер, що не знає, що таке строфа і ніжні підприємства, які дають писати свої вповні людям без найменшого хисту до цього.

— **Світова всячина.** У Бельгії появились перші нові банкноти, сто бельгів в одним, себто 500 франків. — Студент університету в Ліеж, 25-літній Леонар, вибраний бурмістром міста Споа. — Португальська поліція після 8-літніх розшуків арештувала Джуліо да Коста, обвинуваченого в убивстві бувш. президента республики Паеса.—Архиепископ Діяз, висланий з Мексика, виїхав у Гватемалю.—Із Нью-Йорку повідомляють, що д-рові Стокбергерові, професорові фізики у Массачузетсі, вдалось передати при помочі промінів „ікс" звуки. — У першім тижні після відкриття радіотелеграфу між Нью-Йорком і Льондоном було 125 розмов.—Італійське міністерство кольоній улаштовує в Трієлісі велику виставку. — За 8 літ існування протиалькоголевого закону в Злучених Державах, уряд видав 63 мілл. дол. на боротьбу з тими, що цей закон нарушували. За цей час у боротьбі з контрабандистами алькоголю вбили 51 поліцая.—Дня 17. ц. м. запалилась у Льондоні баня баптистської церкви. 15 дітей ранених. Церква збудована 105 літ тому.—У Франції вмерла одна з найстарших француженок, 108-літня Гавр, уроджена в 1819 р. Її муж помер в 1911 р. проживши з нею 58 літ. Вона заховала погідний настрій і умові здібности до останньої хвилини: багато їла та пила.

Дописи.

Галич. *(З подвигів о. Винницького)* Маємо немалий клопіт з нашим довголітним парохом о. Винницьким, що го ще до війни мав марку „твердого русского діятеля" і ширив москвофільську вурійку як у Галичі, так і в його найближній околиці. Наслідком його роботи було між іншим те, що в часі війни вивезтовано з Галичі більшість нашого міщанства, яке в поважнім числі, хоч Богу духа винне, вигинуло в Талергофі. Одначе ні смерть невинних людей ні повоєнні події не празумили о. Винницького. Він дальше ширить істінно русскую ідею, до чого використовує навіть церкву. Так у своїх проповідях він важився говорити ось що до своїх вірних: „Парохіяни! Чорт вліз у богатьох з вас, хруні, і сидить. На свята Різдва Христового будуть ходити з колядою на братський дім: всяких іщих жебраків, у яких чорт сидить, виженіте за двері!" І таке торочив до своїх парохіян о. Винницький в чотирьох по собі слідуючих проповідях! А причиною того нищо інше, тільки обставина, що в закапелюшім колись Галичі відроджується українське життя, наслідком чого о. Винницький тратить усякий вплив у громаді. Тут працює філія і читальня „Просвіти", звідки розбудовується кооперативна будівля в цім окрузі. Люди побачили, куди їх він і де зава о. Винницький — і відвертаються від незрівноваженого попа-старого. І це виводить його з рівноваги і він у своїй здитинілості не знає ні стриму, ні такту, ні міри. Він навіть важився накинутися на катехита, що хотів занятися вечером св. Миколая в місцевій читальні „Просвіти", такими словами: „Ви! Ви хочете політику робити? Я на вас до консисторії, я на вас до куратореї" і т. д. Таких і подібних виступів здитинілого старця богато і не місце їх тут вичислять. Але може би всеж таки вгамував хто ближче ці неодвічальні, нахабні виступи і напасти о. Винницького на „Рідну Школу", яку чейже поручили горячо увазі духовенства й вірних усі три наші ординарії! Бо таких „твердих столбів" москвофільства, як наш парох о. Николай Винницький, же небогато в Галичині. Отже і з того погляду варто би ним зацікавитися ближче. — *Свій*

Всячина.

Подружжя і розводи в СРСР. Перекладаємо дослівно з „Красної Газети" таку картинку: „Від самого ранку, хоча день робучий, ЗАГС-и (Бюра записи громадянських подруж) повні народу. Скрізь розводяться. Розводяться цілими родинами. Брат, сестра, сестрінка. Ті, що зайшли туди випадково, розводяться „для товариства". Приходять будучі муж і жінка. Спочатку вони розводяться з неприсутніми своїми: жінкою і мужем, склавши тільки особисту заяву, і зараз на цьомуж місці йдуть заявляти про своє нове подружжя. Зовсім молода жінка дає відповіди. „Де ваш чоловік?" — На службі. „Мешкаєте разом?" — Разом. „Чогож розводитесь?" — Та так, нехай знає... Розводиться не тільки молодь, але і старці, навіть старушки. — Не знаю, де муж — каже поважна жінка приблизно 50 літ. — Відіхав і місяць не пише. Нехай живе собі, як хоче. Довгою стяжкою тягнуться подружі нещасники та нещасниці. Процедура розводу йде механічно: 5—10 хвилин і розвід готовий. Ні одна хвилина зупинки. Повна „фордизація" розводшлюбного промислу. День праці в „Загс"-ах кінчиться і скрізь же довга черга осіб, які прагнуть розводу. Це вже на завтра". Стільки радянська газета. Картина така вимовна, що до неї не треба нічого додати.

Над чим люди ломають собі голову. Здавалось би дивним, що в нинішніх часах, коли війна лишила людям стільки клопотів, розвивається саме спорт т. зв. ломиголовок, хрестикових загадок, над якими люди просиджують годинами. Ось ще одна форма ломиголовки, яка починає поширятись в Англії і називається дивогляднo „петерпіперіямом". Її можна би назвати „буквобарабанщиною". Є це штука складати речення, в яких усі слова починаються тою самою буквою; —але речення, що зложене найменше з 8 слів і не більше слів, як з 12. Поважний денник „Морнінг Пост" розписав тепер конкурс на такі умові вправи, з першою нагородою 100 фунтів (450 долярів!. Ех! чому ми не вродились Англійцями!) Чи справді так важко стати „петерпіперистом?" Наприклад: „Письменники! поети! професійні публіцисти! пробуйте приємною працею прибільшити пенсію! прецінь пером поборюєте перепони порівнянно прикріші!"

Премилосерний губернатор. Є ним не мущина, а жінка Фергюссон, у Техасі (або Тексасі). Її називають фамільярно „мамцею", тому, що вона незвичайно ласкава для всяких злочинців. Вона є великим ворогом судів і за два роки свого урядування випустила на волю 3177 засуджених. Тому, що наближається час перевиборів губернатора, суд у Сан Антоніо відложив сесію аж після виборів, сподіваючись, що на її місце прийде більший прихильник богині Теміди. Не дивно, що Техас за урядування Містрес Фергюссон став „обіцяною землею" для всякого рода бандитів, які рахують на її мягке серце. А може губернаторка лякається помсти всіх тих, які покутують по вязницях...

ОПОВІСТКИ.

Незалежний Людовий Театр (вул. Шашкевича 5) грає:

В неділю, дня 23. січня ц. р. о 3. поп. „НЕЩАСНЕ КОХАННЯ", драма на 5 дій Л. Мацюка.

О 7-ій вечером: „ХАТА ЗА СЕЛОМ" (Циганка Аза) народня драма зі співами й танцями на 5 дій.

Військова орхестра. Збільшений хор. — Спеціяльні танці: коломийка, чардаш і хаяндра. — Білєти продає „Союзний Базар" а в неділю від 10—12 передпол. і від 2-ої попол. каса Театру. 1377 1—1

Репертуар Українського Наддніпрянського Театру О. Міткевич: Жмигород: субота 22. І. Гими нужди, неділя 23. І. Ой не ходи Грицю, понеділок 24. І. Майська ніч, второк 25. І. Маруся Богуславка. Я сло: середи 26. І. Сузанна. 2—2

На „Рідну Школу" зложили в зол.: Вікторія і Олександер Гладишовські та Іванна і Зенон Пеленські у Львові 30, замість вінця на домовину бл. п. д-ра Ст. Чекалюка в Тернополі; Люся і Степан Білінкевичі Раковець, п. Соколівка 20, замість подяки всім, що віддали останню прислугу Покійному Батькові о. Теофілеві та своєю участю зменшали його похорон Г. С. в Тчеві 20 зол. місто святочних бажань. Всім Вп. Жертводавцям складає щиру подяку Голосна Управа „Рідної Школи". 1374 1—1

Занісць святочних і новорічних бажань зложили на „Рідну Школу" Вп. д-р Марія і Ольга Пазьчишини у Львові 50 зол. — Жертводавцям щира подяка. — Головна Управа „Рідної Школи".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 47-7

КОНЦ. через Міністерство В. Р. і О. П. курси крою, моделювання і жіночого шиття з правом видавання свідоцтв — веде абсольвент вищої академії крою в Парижі і в Дрезні Бідер-Львів. Гданська 4 (Вічна Пекарська). 1336 3—6

УДІЛЯЮ лекції шиття і крою біля, гафтарства (білий, кольоровий, золотий, толедо, мережки) **коронкарства** (venise, filé, тевеніфа, кльоцкові на дротах і рильцем, вироби з волічки, реліф і батіки. Ліфтшиць-Гринґаут, вул. Андрія Голуба 12, вічна Гофмана, тел. 7485. 1320 3—3

ФОРТЕПІЯНІ — ПІЯНІНА уживані купує за готівку „Монополко", вул. Зіньковича 10. 1321 4—6

НАГОДА: Історія України том І, 3 і 4 М. Грушевського і Всесвітня Історія по німецьки 12 томів шість книжок Бекера до набуття. — Зголошення Д. Кучика, Львів, Ринок 10. 1375 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Б. лікар віденських шпиталів

Д-р НОРБЕРТ ЮПІТЕР

ординує в скірних і венеричних недугах від 3—5; в косметиці від 12—1.

Станиславів, вул. 3-мая 11.

Д-р Фелікс Ган Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка **Львів, Городецька 46.** Телеф. 834 Пересвітлення Рентгеном. 1170 24-35

Кооператива будівельно-теслярська

„ЧЕЛЯДЬ"

Сіка з обм. пор., **Львів, пл. Цлова 9.** **приймає всіляку роботу входячу в обсяг будівельного промислу в цілій Польщі.** — Урядові години щодня від години 5—8 вечером, а в неділі і свята від 9—2-ої. 1376 1—1

Вертаючим з заграниці

перекладає дешево й легалізує всякі документи в мовах: чеській, німецькій, українській і польській — судом заприсяжений перекладач 1353 2—3

Д-р Оп. Бариляк

Львів, Театинська 31.

КОНЦ. ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ

Зофії Глюзінської. Львів, вул. Панська ч. 14. — приймає вписи на курси: а) Торговельні 5-місячні (місячне чесне 12 зол.), б) стенографії 2-міс. і 7-міс. (місячне чесне 4 зол.) і каліграфії, в) писання на машинах 6 тижн. і 3 міс. (чесне міс. 5 зол.), г) чужих мов 5 міс. (чесне міс. 4 зол.), д) товарознавства. Відділи мужеські і жіночі, передпол. і вечірні (для занятих спеціяльні вечірні курси від год. 7:30). Проспекти даром. Інформації і вписи щоденно від 12—1:30 і від 7—9 вечером. — Управа: Проф. д-р Иосиф Глюзінські. 1300 4—6

Приготовляєте **КОНЦЕРТИ!** Жадайте повного **„МУЗИЧНОГО КАТАЛЬОҐУ"** який висилає за надісланням 1.— зол. в значках почтових **Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка, Львів, Ринок 10.** 994 17—17

Найуспішнійшим средством усмиряючим
РЕВМАТИЗМ
ЛОМАННЯ, БІЛЬ ГОЛОВИ і БУБЛ
є випровований від 30 літ
і НАГОРОДЖЕНИЙ
МЕДАЛЯМИ.
ЗЕМКА і АПТЕКАРЯ з ТЕРНОПОЛЯ
До набуття всюди
Знать і головний склад виконує
АПТИКА МІКОЛЯША
Львів.

ПАМЯТАЙТЕ, щоби закупити 92 23-43 **Перльмуттера** фарбку до біляння в порошку, бо є о 100% дешевшою і лїпшою від всіх пуделкових паст і порошкових.

Х. ПЕРЛЬМУТТЕР

Бюро фабрики: Львів, Сполечна 26.

Подяка.

Подобалось Всевишньому покликати до вічности Ірину з Левицьких Большарову, жену, о. Володимира, пароха в Кропивниках і Рудецького декана, дня 1-го січня 1927 р. в 33 р. життя, осиротивши мужа і дрібні діти. Покійна, ніжної і вразливої вдачі, пережила тяжкі хвилі в часах воєнного лихоліття. В часі австрійсько-російських боїв приходилось нераз перебути з рідною по кілька день в укриттях під градом куль. В р. 1919 інтернують мужа в Перемишлі та Домбю на протяг семи місяців, в 1922 р. арештують в друге і передержують в самбірській тюрмі. Покійна дрожить про життя і долю мужа, долю свою і діточок. Це спричинює сильну нервовість і ослаблення серця, так, що нової, короткої а тяжкої недуги не стало сил пережити.

В тім тяжкім горю спішать добрі сусіди і парохіяни, щоб словами співчуття і услужністю злегчити важкий хрест, проте сею дорогою складаємо щиру подяку Вирп. оо. Совітникам: о. А. Пруханському, о. Ст. Онишкевичеві і о. Ів. Дуркотові за ласкаві відправи парастасів, похоронів, Сл. Божих та за прегарні, до глибини серця переймаючі, прощальні і надгробні слова. Вир. о. Сов. С. Кульчицькому за ласкаву участь, Влоч. Панам: Онишкевичевій, Дуркотовій, Кульчицькій, Радванецькій, Влоч. П. Войдилі за слова співчуття і участь в похоронах. Дякуємо Влоч. П. Онишкевичевій за ласкаве заняття осиротілою хатою на час похоронів.

Дякуємо Вам місцеві парохіяни, що так численно днями і ночами були готові на прислуги чи пішо, чи кіньми, як також давним парохіянам з Загір'я, Конюшок, Хлопчиць, Острова, що мимо далекої і непригожої дороги не лякалися труду, щоб вшанувати память Покійної.

Родичі, брати, муж і діти.

ПАРОХІЯ підгірська положена в лісній околиці в сусідстві кліматичної стації, біля гостинця, 7. кл. залізнича стація, добрі будинки, 58 га доброго поля до заміни за відповідну парохію на долах. — Зголошення в редакції під „Заміна". 1371 1—1

РАДІОТЕХНІЧНІ ЗАВЕДЕННЯ

„НАТАВІС"

у Варшаві, Подзі і Кракові. — Відділ у Кракові, Старовіслька 17, тел. 4590.

1370 поручає 1—2

Радіоапарати всіх типів. — Складові части краєві і закордонні. — Кадотові лямпи. — Голосники. — Цілковиті інсталяції.

Ціни низькі! Ціни низькі!

Львівська Ловецька Кооператива у Львові, Ліндого 9 — передт. Малоп. Ловецька С-ка поручає найдешевше по конкуренційних цінах **оружжа, ловецькі прилади,** надійшов новий транспорт **лапок на яструбів** з дощинкою і **коші, поодинки** для **лісної сторожі, фльобертя, набої краєві і закордонні і т. п.** Цінники висилається на бажання. 1372 1—1

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло" З почкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 16

Після конфіскати — другий наклад

Ч. 17 (10.985). Львів, вівторок 25. січня 1927. Poczłowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословеччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

ЄДИНА МАСКАРАДА з гумором, артистичними костюмами і добірним товариством відома з минулих літ — дня 12. лютого у салях „Народнього Дому", уладжена „Товариством письменників і журналістів" і Кооперативою „Український Театр". 10 цінних нагород.

На підкладі „анальогій".

Львів, 24. січня 1927.

Ясне і недвозначне становище п. Голувка, а тим самим і всієї ППС., що в святочних хвилях боязко мимрить про право самоозначення народів, змушує нас ще раз зупинитися над його безсмертними „правдами". Особливо любується він у анальогіях, які зовсім не спираються на основі співмірности і які в найбільш „розторощуючо-аргументських" зрізках підходять до себе так, як пястук до носа.

В першу чергу п. Голувко ставить нам гідний приклад до наслідування в збірній персоніфікації „своєї партії. Українське Нац. Дем. Обєднання de facto стоїть на становищі ірредента і відірвання українських земель від Польщі. А тим самим не має права ставити ніяких вимог до Польщі, бо коли ППС. стояла на становищі відірвання Конгресівки від Росії, то нічого не вимагала від тієї держави. Отже в створенні п. Голувком анальогій маємо з одного боку Обєднання і ППС., а з другого Польщу і царсько-деспотична Росія.

Ствердження цього факту голувківською анальогією набирає особлившого значіння. За те друга анальогія наскрізь кульгава і беззмістова. Бо ППС. в російському періоді репрезентувала тільки одну клясу польського народу, а Обєднання репрезентує український нарід. Одначе ця різниця в змістовім і репрезентативнім характері згаданих партій є побічного значіння. В суті річи ППС. ставила вимоги до Росії, тільки посередньо, а не безпосередньо, звертаючись в богатьох меморіялах до урядів західно-европейських держав і II-го інтернаціоналу, але посередньо звертаючи їх на адресу Росії фактичного державця головного пня польських земель. В тих меморіялах часто підношено, що Росія не додержує взятих на себе перед міжнародніми чинниками зобовязань, а особливо нівечить постанови віденського конгресу. Вказування на ломання й нівечення Росією міжнародніх зобовязань є вже тим самим — через суперечність дійсности із змістом зобовязань — видвиганням вимог, більше або менше означених, ближчих або більш далекосяглих. Не інакше в суті річи поступає й Обєднання. Коли воно видвигає напр. університетську справу, то не тому, щоби стазити вимоги Польщі, бож ніодин українець не обманює себе тим, що польський уряд зреалізує справу українського університету, тільки з тією метою, щоби виказати перед світом, як Польща здійснює свої власні речинцеві ухвали і як вона виконує взяті на себе зобовязання міжнародного характеру. А висновок з цього хіба ясний.

До тогож абсурдність голувківської чи там пепесівської анальогії вийде ще яскравша, коли зупинимося над її „правною" підбудовою. Польські зобовязання перед закордоном оперті на польських законах нічого не обходять українців, бо вони — мовляв — не признали рішення Ради Амбасадорів і були проти тих законів. Все це відповідає дійсности, одначе ні признання чи непризнання українцям рішення Ради Амбасадорів, ні признання чи непризнання нами тих законів не негує їх важности і їх зобовязуючої сили. Ті закони, а між ними і закон про український університет, приняв польський сойм самочинно, без участи українців і не питаючись про їх згоду і то приняв їх перед рішенням Ради Амбасадорів, коли Сх. Галичина „правно" не належала до Польщі. Отже здійснення тих самочинних законів не стояло і не стоїть в прямій залежности від рішення Ради Амбасадорів, а тим більше в залежности від признання того рішення українцями. А вже чистим безглуздям на такому „правному" підкладі є просто безсоромна вимога п. Голувка, якогось контрагента для університетської справи, який своїм становищем до Польщі уможливив би розмови на ту тему польській стороні.

Коли ми зупинилися на видвигненій п. Голувком „анальогії", то мусимо у звязку із зазначеним „правним" підкладом ще на одно звернути увагу. ППС. змагаючи до відірвання Конгресівки, не ставила ніяких вимог до Росії. Так єсть! ППС. змагала до відірвання, бо всі поділи Польщі затвердили польські соймн, Конгресівка приєдналася до Росії на основі постанов віденського конгресу, Россія наділила Конгресівку богатьома вільностями, російський цар був королем Польщі. Колиж у конгресовій Польщі вибухали повстання, то боротьба йшла не за права і свободи польського народу, тільки за загарбання українських і білоруських земель. Після кожного повстання десятки тисяч вірнопідданчих адресів мандрувало до Петербурга „до стіп" пресвітлого царського величества, в яких відмахувалося від повстань і т. і. Конгресівка фактично і морально приєдналася до Росії, і коли одна з польських партій, що повстала значно пізніше, змагала до відірвання цієї території, то зовсім природно, що не повинна була ставити ніяких вимог до Росії.

Рідний промінь — Рідна школа! Ці дві головні девізи в сучасній важкій хвилі. З цим кличем звертається до Громадянства кравецька Фірма

С. КЕЗИК і Ф. МАТЛЯС при вулиці Рутовського ч. 5

та прохає поручень на всякі кравецькі роботи для Вп. Панів і Всч. Духовенства. — Роботу виконується совісно, солідно по найновійшій моді з власного і привезеного сукна. У міру можности полекші у сплатах. Звертається увагу, що фірма складає 2% для „Рідної Школи" від кожної виплаченої квоти і видає стороні відповідні посвідки з квітаря „Рідної Школи".

„Рідна Школа" — всенародня установа.

III.

Школа як найважніший чинник екстермінації і відродження націй. — Рефлексії на пресову кампанію з приводу Загального Зїзду „Рідної Школи" і Загальних Зборів „Просвіти". — „Рідна Школа" є і мусить бути понадпартійною, всенародньою установою.

"Die Schule ist ein Politikum" — сказала цісарева Марія Тереса. І дійсно це найпевніший середник до деваціоналізації народів гнобителями, — це й найпевніший середник до відродження й воскресення поневоленої нації — залежно від того, як поставлене це шкільництво і в яких вово руках. Ходить головно про школи всенародні, які подають азбуку життя, а заразом ставлять перші підвалини, на яких опісля будується світогляд людини відповідно до найріжнорідніших умов життя.

Здається, не найдеться вже нині ні один свідомий українець, який сумнівався би про пільне сучасного державного шкільництва в Польщі у відношенні українського молодого покоління. Тому й завданням „Рідної Школи" є шляхом українського приватного шкільництва передовсім зберегти українське молоде покоління для нації. Це завдання основне і з огляду на дуже несприятливі, а радше крайно ворожі обставини — незвичайно важке. Якщо „Рідна Школа" в загальному виконає це основне завдання щодо всенародніх шкіл, то дальша фахова, середня чи яка інша освіта шляхом шкільних чи приватних матиме відповідну добру підбудову. А навіть, коли дотична одиниця й не піде далі всенародньої школи, — то не відбудова ста-

НА РАТИ

Тел. 15-70

Обув—Одіж—Сукно

поручає українська фірма

ЄГУЛЯТОР

Львів, Ринок ч. 43.

Ілюстрований цінник даром.

новитиме добрий матеріял для позашкільної освіти й виховання шляхом читалень або інших товариств, кооператив, партійних організацій і т. п. Словом — рідна всенародня школа збереже предмет, який опісля всілякі національні чи суспільні дічні або організації зможуть обробляти, вирізьблювати, викінчувати — відповідно до свойого напряму, впливу та хисту.

Оцінюючи змагання „Рідної Школи" з того загального й одинокого правильного становища, мусимо признати що „Рідна Школа" не тільки тому є всенародньою понадпартійною установою, бо так постановили одноду шно всі українські краєві культурні, економічні й політичні організації на анкеті з 3. червня 1920 р., але головно тому, бо зміст її праці є загальноукраїнський, понадпартійний. „Рідна Школа" вже по своїй суті є всенародньою установою, добром цілої української нації.

Загальний тепер усіх дискусій на останньому Загальному Зїзді „Рідної Школи" дня 24. грудня 1926 р. виходив з того всенароднього заложення. Більшість бесідників, без огляду на партії і стани, виявила велике зрозуміння для справи „Рідної Школи" та доказала, що справа виховання лежить їм дуже на серці. Одноголосно з інтеліґенцією не менше захоплено й інтеліґентно промовляли селяни й робітники, ставляючи від себе відповідні постулати.

Ціла низка ріжних проектів, домагань і побажань з цілоденних нарад дала обильний субстрат редакційній комісії Загального Зїзду до його упорядкування та уложення цілого ряду резолюцій, що своєю далекосяглістю і глибоким змістом мають величезне значіння.

Бували очевидно й епізоди (особливо в часі вибору Гол. Управи при самому кінці Зїзду), що далеко не відповідали загальній повазі Зїзду. Одначе це були дійсно тільки епізоди, а спричинали їх не ріжниці поглядів на саму інституцію „Рідної Школи" та її змагання, тільки чисто особисті анімозії, від яких — видко — не може бути вільний у нас і найповажніший зїзд.

Що правда — на Загальних Зборах „Просвіти", що відбулися на слідуючий день, зарисувалися вже більш суттєві ріжниці ріжних утрупувань делегатів тих зборів. І на тому саме тлі приходило до голосних вибухів. Одначе це абсолютно не пожадано й не потрібно змішувати з „Рідною Школою". Воно й не відповідає дійсности.

Природним наслідком — відгомін пристрастей, розбурханих на Загальних Зборах „Просвіти", що відбився в цілій українській пресі, втягаючи в цей круговорот також і „Рідну Школу". Пішли в рух взаїмні обвинувачення, погрози, заповіди обопільної безпощадної боротьби і т. д. — Все те дуже шкідливе зі становища „Просвіти", одначе не до подумання навіть зі становища „Рідної Школи".

У виховних заведеннях „Рідної Школи" є діти всіх кругів нашої суспільности й родичів, що належать до найріжнорідніших ідеольогічних і партійних утрупувань. Для всіх тих дітей „Рідна Школа"

є правдивою рідною мамою, а з другого боку „Рідна Школа" дорога всім родичам, що з повним довірям віддають в її руки свій найдорожчий скарб — свої діти.

Тому оскільки небажанним і шкідливим є вносити політичну боротьбу й партійну гризню в читальні, кооперативи, Луги і ін. організації, — то робити такі експерименти на „Рідній Школі" було би просто самогубною роботою, яка могла би скінчитися тільки катастрофою. Ніяка „партійна чистка" не сміє і не може мати місця в „Рідній Школі"! Виключити члена можна й треба тільки на випадок злочинств, діяння на шкоду „Рідної Школи" та за нечесні вчинки. І це робиться. Одначе партійно-політичні та ідеольогічні різниці в поглядах поодиноких членів ніяким чином не можуть бути причиною, щоби з того приводу зводити по кружках „Рідної Школи" братовбивчу боротьбу, а в наслідках її одні других може й викидати з Товариства.

Навпаки — всі політичні партії і люди з найріжнороднішими ідеольогічними поглядами обовязані у своїх колах підготовляти грунт і пошиpювати ідею „Рідної Школи", приєднувати для неї членів та підпомагати її по всім своїм силам моральньо й матеріяльно. Бо проти одностайного протиукраїнського фронту мусимо доконче поставити наш одностайний шкільний фронт. — „Рідна Школа" — це найбільша цінність української нації, найактуальніша й найважніша інституція сучасної доби, — всенародня установа в повному значінні того слова.

Іван Герасимович.

З життя православної церкви.

Моральна розхр'істаність православного духовенства. — історія типового її вираження о. Морозова і тов. — Нові переходи на польську унію. „Сукцес" православія на Лемківщині.

Яскравим показчиком наскрізь ненормальних відносин у православній церкві, як не менше виновним показчиком моральної розхрістаності православного духовенства, є факти переходу деяких православних священ ків на „католицтво східнього обряду" та поворот їх з того, останнього назад на лоно православної церкви. Найяркішим прикладом своєрідного авантурництва, кар'єровичівського шарлатанства та морального нігілізму, що розпаношується серед того духовенства, є історія б. православного архимандрита Морозова.

Надіючися на велику кар'єру, на почести та життєві вигоди, словом на задоволення своїх шкурних інтересів, б. православний архимандрит Павел Морозов перейшов на лоно штучно твореної Польщею унії, відомої під офіціяльною назвою „католицької церкви східнього обряду". Цю нову церкву підпорядковано польській єрархії. Коли Морозов вступив до неї, то надіявся, що стане щонайменше її єпископом, тим часом дуже зачівся, бо ним не лише не став, але мусів підпорядкувати себе всецілo католицькому архиепископові у Вильні. А той не дуже то й опікувався неофітом.

В роздумуваннях над своєю незавидною долею арх. Морозов дійшов до того висновку, що рішив повернути на лоно православ. Він і звернувся недавно до виленського католицького архиепископа Д. Ялбжиковського (вшехполяка) якому підлягав, з відповідним листом. В ньому він відомив свого зверхника, що вертає до православія, „бо час єднення церков ще не настав, а після зізду польських „кресових" епископів не може бути і мови про нормальне обєднування тих церков". Своє писання кінчить Морозов запевненням, що покидає католицизм з чистим серцем, любовю і жалем, що не настав ще час для спонення слів Христа: „да будет едино стадо і єдин пастир".

Копію того листа післав Морозов рівночасно і православному архиепископові у Вильні Теодосієві, та почав відразу відповідні кроки для приняття його назад до православія, а конкретно до виленського монастиря св. Духа, де він після відпочинку посвятився виключно науково-богословській праці „для добра православної церкви".

Православний синод у Варшаві згодився на поновне приняття заблудившого о. Морозова на лоно православія. Відразу дістав він дозвіл для „поправи надірваного непомірно важкою і нервовою роботою здоровля" поселитися на деякий час в одній з православних парохій на Виленщині. Після вичочинку весне до виленського монастиря для наукової праці. Ось і ціла історія того типового авантурника-кар'єриста в рясі.

Слідом за „регабілітацією" Морозова тойже варшавський синод приняв на лоно православія ще одного „заблудившого" свого сина в рясі, діякона Савича. Він теж перейшов був на польську унію, але зачився на ній і тепер „змучений і виснажений" вернув до православія. В своїй „регабілітаційній" супліці Савич обіцює, що не буде більше „займатися доносами на своє єпархіяльне начальство, св. синод і митрополита. Хоч паршива овечка, але всеж дитина нинішнього польського православія.

Варшавська „За Свободу" приносить вістку, що у Вильні явився ще один „блудний син" православія о. Гапанович, що недавно перейшов був на „католицтво східнього обряду", а який тепер зголосив свій акцес до православія зриваючи з „унією". Сумно, направду, нині відносини в православній церкві, коли вона видає людей і до того духовників, що міняють свою віру, немов ганчірку.

Та всеж картинка морального розкладу серед православного духовенства в Польщі була неповна, коліб ми не звернули уваги ще на протилежне явище, яке доказує що в православній церкві у Польщі таки нема ніякого морального цементу, який її щупко споював би. Бо не зважаючи на те, що є вже розчаровані в польській унії, не зважаючи на те, що її покинув навіть б. архимандрит Морозов, який був фактичним головою „католицтва по східньому обряду", то всеж на „унію" переходять православні священики далі. Ось напередодні нового року перейшов на „католицтво східнього обряду" б. православний ієромонах Григорій Дроздов. Акту приняття його на лоно католицтва довершив виленський епископ Михалькевич у присутности канонїка Савицького й „унїятського" священика М. Сулковського. Кажуть, що цей б. єромонах не має не лише ніякої вищої богословської освіти, але не розпоряджає навіть звичайною середньою освітою. До зміни віри був він настоятелем православної парохії в містечку Шучині, лідського повіту, виленської єпархії. Перед переходом на католицтво підготовлявся до того акту аж цілих три дні у виленському костелі св. Казимира в оо. Єзуїтів. — Інший дезертир православія б. православний священик Ліскобродський, що недавно перейшов на „католицтво східн. обряду", обїздже тепер Виленщину, Гродненщину та Полісся в першій мірі всі міста і містечка) та дає в них прилюдні виклади про шкідливість православія. З початком січня ц. р. мав він прилюдний виклад на тему „католицтво, православія та унія" у Вильні. Виклад мав відбутися навіть з великим успіхом. В таких викладах найпікантнішими речами бувають звичайно всякі „разоблачения православної церковної єрархії.

Попри те в православній церкві дуже часті конфлікти між поодинокими високопоставленими особами на драбині церковної єрархії. Ось довідуємося з газет про те, що епископ Антоній, бувший ректор кременецької духовної семінарії на чолі якої став тепер українець о. Табінський, а яку, як це ми повідомляли, зутраквізовано) поважно посварив з митрополитом Діонізієм. Кажуть, що причиною свору були теж „разоблачения", яких допускався цей епископ у відношенні до „політики" митр. Діонізія на сторінках російської правої, емігрантської преси. Наслідки свору були такі, що еп. Антоній Марценко (по політичним переконанням російський чорносотенець) опинився на покуті в Почаївському монастирі.—Нагло рознеслася вістка, що він утік до СРСР. Та це показалось неправдою оскільки, що до СРСР він і не збирався тікати, але зате без дозволу покинув Почаїв і Лавру та поїхав до митрополита у Варшаву „скаритися" за незаслужену кару. Наслідки його „візити" чи пак „авдієнції" в митрополита Діонізія були такі, що еп. Антоній не вернув уже більше до Почаїва, а поїхав у місцевість Наленчів, любанського воєвідства, на більше постійне „посвячення" нібито для лічення розшарпаних" нервів.

Донедавна тішилися офіціяльні представники православія тим, що з ним злучився т. зв. польський „косцьол народови" і ще тепер тішаться, бо цей факт, мовляв, причиниться до морального піднесення надшарпаного престіжу православія. Тепер ця втіха пішла на задній плян, бо появився новий предмет радости. Ось на Лемківщині два села Тилява і Терстяна заявили охоту перейти на православіе. Очевидно, все це сталося завдяки несовісній агітації недобитків москвофільського дудикевичівського покрою. Варшавська „За Свободу" інформує, що до тих сіл їздив на Різдво настоятель львівської православної церкви о. ієромонах Панталеймон та відправляв там богослужіння. Селяни зголосили свій перехід на православія в старості, але староста повернув це зголошення і радив їм перейти на католицизм. Селяни цю пропозицію відкинули і вислали своє попереднє зголошення наново. Крім того обі громади звернулися до митрополита Діонізія з проханням, щоби дав православного священика. Вся ця історія викликала в колах православної єрархії непомірну радість.—Жалувати треба, що на цілися два села, які впавши жертвою агітації несовісних людей, виявили охоту вийти до православної церкви в нинішніх відносинах її великого внутрішнього занепаду. Неже в нас нема людей, які до цього не допустилиб?

Радянська Україна.

Всеукраїнський археольоґічний конґрес.

Всеукраїнський археольоґічний комітет робить заходи для скликання вже в найближчих місяцях у Київі всеукраїнського археольоґічного конґресу. Головною справою конґресу має бути прослідження території Дніпрельстану. Академія Наук надіслала до наркомосвіти вже готовий плян науково-дослідної роботи в районі Дніпрельстану. Академія задумує притягнути до участи в картоґрафічній роботі ленінградський картоґрафічний інститут, етноґрафічний кабінет ім. Вовка, народню Бібліотеку України, ВУФКУ, ЦСУ (статистичні установи), Дніпропетровський Музей і цілу низку інших установ.

Пам'ятаймо! Рідна Школа — це народня фортеця, що певний захист в добі лихоліття!

Як я то бачу...

Що таке українізація?

(Продовження.)

Витвориться свідоме національне життя, очевидно, на основах нового державного світогляду — себто спільноти у збірноті, тоді можна буде полівити дещо у принціпах — бо принціпи виросли в мозках, тож їх все мусить справляти дійсність у часі.

Але вертаємо до окреслення цього рахунку українізації: Україні треба дати обличчя українське, свідомість українську і життя українське. Все те може статися через школу — школу — школу... книжку, книжку, книжку... читальню, читальню, читальню...

І пішли всі у школу: і малі — і великі, і молоді — і старі, і мущини — і жінки, — українці — і кацапи — і поляки — і євреї — і тожемалороси... — і всяких ступнів „перевертні". Словом пішов період такого вишколу, що — як вже всі здавен були вимуштровані за добрих часів царських, то на землі руський православний вроду не було такого!

Бо треба всім знати, що школа більшовиків — це дуже розтяжне своїм обсягом поняття. Одна школа вчила грамотности, друга національної свідомости, третя політичної грамоти, четверта загальна, пята фахова, шеста для вихову спеців по всім попереднім і кожній в осібна, сема партійна, восьма вища і т. д. без кінця. А що всякі мітинги, лекції, сходини, дискуси, доповіди, клюби, концерти, кіна, театри і т. і. — теж мали і мають скрізь і все чогось когось учити — не забуває об тім і уряд у поодиноких відділах — підвідділах — столах і т. і. — тож всім од постійної учби голова ходором пішла... А лінивий до науки на власній шкурі дізнався про правду вислову: „корень ученія — горекъ, плоды его — сладки".

Зате до першого жовтня 1926 р. було все готово: перед очами двох галичан парадним маршем став переходити зукраїнізований Київ.

—о—

Можливо, що для місцевих мешканців всі явища, про які доведеться ось тут говорити — настільки буденні і неважні, що про них ніхто там не думає. Але для того, хто ще на початку 1918 р. міг легше обійти Київ з російською мовою, а то й французькою, як українською — коли йшло про скоре поладнання якоїсь справи, самозрозумілість і самопевність того, що українська мова скрізь обовязує у сьогоднішньому Київі — це велика побіда українства.

Коли за „демократичних" урядів часу російської державної думи і тимчасового правління годі було переконати найдемократичніших і найпоступовіших представників суспільности, ось напр. Мілюкова, про теоретичну можливість рівноправности української мови з російською, то тепер це стало дійсністю.

Мало того, українська мова як державна на всій території України, обовязує в першу чергу неукраїнців-урядовців і торговців, що стараються й засвоїти собі і тим робом засвідчити своє льояльне становище у відношенні до суверенного державного народу українського.

Це ще не все. Одна вінєта напр. Української Академії Наук з кількома словами поручення, дає власникові отсеї записки на всьому просторові СРСР. великі полегші в його наукових справах, хоча поза межами України ніхто не обовязаний знати по українськи. Це значить, що українська мова—в силу засади українізації — користується повним правом рівноправности на всьому просторі Союзу, а від цього один крок до майбутнього навчання української мови, як мови 30 мільйонового співдержавного народу, скрізь у школах держави.

І так через вдійснену засаду українізації — український нарід із так ще недавніх „хахлов-малоросов" став у розумінні великоросів—навіть обєдинителів, справжньою державною українською нацією.

Завзятих націоналістів, що ще думають категоріями політичної романтики, немов би державна самостійність у всіх напрямках державного життя була єдиним висловом справедливости і національної волі — отсі „принціпові" домагання не вдоволяють. Вони—твердять завсе — „мало того, давайте все!" Забувають, що ніхто нічого не дає тому, хто бажаного не має сили сам собі взяти!

А тут українська мова загортає побідно все ширші кола суспільности—не стільки своєї малосвідомої, але головно чужої з міродайних інтеліґентських кол, які досі надавали виключний характер російщини, а до революції навіть польщини — якраз осередкам сьогоднішнього українського духового життя — Камянцеві, Виннищі, Київу.

Дехто з тих знавців життя СРСР, що слідкують за ним по доривочним виборкам із газет протирадянських — висказується про українізацію сцени, естради й академії мистецтв з деяким сарказмом злоби. А між тим поява української мови на великій сцені є якраз одним з найбільших досягнень сучасного українства.

Представити собі працю перекладчика лібрето найвизначніших опер всесвітніх мистців звука: Гунода, Пучіні, Вагнера, Чайковського, Глинки і т. і.—для неознайомленого з технікою перекладу є дуже легко. Але виконати цю першу працю і вдоволити нею співака-чужинця, чи пак того, що привик до іншого тексту, та не тільки вдоволити, але й в одному-другому зворотті виявити йому легшу і мягшу гнучкість українського слова в даному місці арії, та загально не дати йому завважити ріжницю між ритмікою нового тексту й музичної арії, це великої ваги побідна праця...

(Докінчення буде.)

Проти еп. Богачевського.

Конгрес греко-католиків у Злучених Державах за усуненням еп. Богачевського.

Заповіджений на день 29. грудня 1926 церковний конгрес українських греко-католиків у Злучених Державах відбувся в залі Українського Народнього Дому в Філядельфії, де є й осідок епископа Богачевського. Подаємо коротке звідомлення з того конгресу за тижневиком „Нове Життя", що виходить в Олифанті.

„З усіх сторін Злучених Держав, навіть з далеких Вестів, як Кензас, Орегон і ін., приїхало 130 делегатів на український церковний конгрес у Філядельфії. Повно, власти делегатів виказали, що вони репрезентували 85 українських греко-католицьких парохій. Всіх українських гр.-кат. парохій в Злучених Державах є около 160, отже переважаюча більшість парохій взяла участь у конгресі. На конгресі панував ентузіязм. Всі ухвали й резолюції переходили одноголосно. На конгресі заноговано тільки два немилі випадки: один, коли якийсь мабуть умово хворий (вмисне кимсь присланий делегат „з Востоку) вийшов з великим хрестом у руці й епіт ахилем на сцену і почав кричати, щоби його різали за епископа. Делегати одноголосно жадали усунення його з наради і він спокійно опустив салю; другий немилий випадок це був вихід олифантських делегатів з конгресу. Можна було завважати відразу, що олифантські делегати приїхали тільки на виставку, бо участи в нарадах не брали.

На конгресі повинято одноголосно такі постанови: 1) Українські церкви в Злучених Державах мають зробити поправку до чартерів і прийняти одну спільну назву для всіх церков: „Українська Греко-Католицька Церква". 2) Апостольська Столиця має відкликати епископа Богачевського, а на-чати нового, по волі українського народу 3) Право іменування трьох кандидатів на епископа має прислугувати українським гр. кат. священикам в Америці, разом з представниками парохій. 4) Вибір священика прислугує зборам парохіяльним, перед які будучі епископи обовязані предкладати трьох кандидатів до затвердження громадам. 5) Маєтки церковні мають бути в руках громад. 6) Український нарід не признає целібату ані тут, ані в краю. 7) Конгрес не признає конкордату, заключеного між Римом і Польщею, за обовязуючий українську церкву в Галичині.

Конгрес приняв дальше ще такі ухвали: а) від 1-шого січня 1927. року українські гр.-кат. парохії не приймають ніяких розпоряджень від еп. Богачевського; б) не дають ніякої матеріяльної підпомоги для епископа, а катедратик мають парохії посилати до комітету, вибраного на конгресі; не помирають будови семинарій, ані не дають помочі сиротинцеві; в) сестрищ не приймається на учительок до парохіяльних шкіл, а для розвязання шкільного питання має ся вибрати шкільну раду на цілу Америку; г) конгрес візвав відділи „Провидіння", щоб негайно усунули Осипа Назарука з редактора „Америки".

Вибрано комітет, в якого склад увійшли: Теодор Грицей, Іван Наверчак, Ніпка ло Пармограй, Михайло Біян, Михайло Кошюк, Іван Іванишин і Григорій Пилюк. Комітет має перевести в життя ухвали і резолюції, затверджені конгресом.

Зі присутніх делегатів підписали резолюції, які мають бути вислані до апостольського делегата у Вашінґтоні і до папи римського.

Богато делегатів домагалося цілковитого відірвання від Риму і оголошення Національної Церкви, одначе перемогло умірковане становище, після чого рішено перше поставити Римові домагання конгресу, а коли ці домагання відкинено, тоді мав би бути скликаний ще один конгрес, на котрім було би вирішене остаточно становище української гр.-кат. церкви в Злучених Державах".

Січень — місяць „Рідної Школи".

Кожний Українець (ка), кожна українська установа обовязані зложити **дар на „коляду" для „Рідної Школи".**

Ніяка інша українська установа не упосажнена відликатися в січні до народньої жертвенности. 7—7

Склад годинників і біжутерії Юліян Домбровецький і Лев Розвадовський **Львів,** вул. **Академічна 2.**

Поручає: годинники першорядних фабрик по найнищих цінах. — Приймає всякі репе-рації, що входять в годинникарсько-ювілерський обсяг. 3—5

„За зраду держави і шпіонажу".

Міністр Мейтинович домагається від сойму видачі арештованих послів. — Що закидується білоруським послам? — Яка кара грозить арештованим?

Варшава, 23. січня 1927.

Дня 22. січня прийшло до канцелярії маршалка сойму письмо міністра справедливости з внесенням на видачу судовим властям арештованих послів: Тарашкевича, Волошина, Рак-Михайловського, Міотли і Головача. Посли тих обвинувачує прокуратор при окр. суді у Вільні за держ. зраду і шпіонажу. Внесення покликується на те, що посли ті брали участь в організації партії комуністів Польщі і Зах. Білорусі. На пропорученні центр. комітетів тих партій угрупували згадані посли закономірні вані гуртки, що кермували діяльністю явних угрупувань Білоруської Громади і НПХ. Мали використати ті угрупування для діяльности уряду сусідньої держави, яка старається викликати збройне повстання з метою повалення існуючого в Польщі держ. і суспільного устрою та відірвати від польської держави часть її території.

В днині 19 5 року пос. Тарашкевичеві поручено зорганізувати білоруську-селянсько-робітничу Громаду. Задля того він конферував разом із пос. Рак-Михайловським у Данцігу з представниками сусідньої держави, Комінтерну, комун. партії Польщі і Зах. Білорусі. На тій конференції Білоруська Громада підпорядкувалася комун. партії Польщі. Факт тих зобовязань відіслано до Комінтерну. На конференції пос. Тарашкевич зобовязався до дивер-сійної зорганізації помочи сусідній державі на випадок війни з Польщею, а навіть до викликання повстання у пів.-східних воєвідствах. Арештовані посли творили комун. вчейки у своїх організаціях, а навіть у війську.

Є познаки, що в лоні організацій, кермованих послами, ведено шпіонажу в користь сусідньої держави. Гроші на ще йшли через Кооперативний Банк у Вільні, а не зі складок членів. Суми ті такі великі, що виключена річ, аби їх могли були зложити члени Громади. Гроші йшли від Ріга.

Пос. Тарашкевичеві закидається з огрема, що власноручно редагував проект обіжника центрального комітету комуністичної партії Польщі, в якому описав тактику, що її слід примінчати у протидержавній акції, а дальше, що виставляв документи на виїзд за кордон і що на конференції в Данцігу одержав від агента сусідньої держави 15.0.0 долярів.

Посл. Волошинові закидається, що керував військовими справами в гуртках.

Посл. Рак-Михайловському закидається, що спеціяльно у Вільні був тому на тюрму і підбурював до збройного повстання.

Пос. Міотлі закидається, що був одним з керманичів Кооперативного Банку й організував боївки.

Врешті пос. Головачеві закидається, що організував диверзійні відділи на терені новгородського воєвідства, і то в порозумінні з сусідньою державою, а також удержував звязок з сусідною державою, при чому нераз переходив нелегально границю.

Обвинуваченим послам, що перебувають тепер у слідчому арешті на основі 102 ст. про замах на устрій держави, грозить кара тяжкої вязниці до 8 літ; обвинуваченим на основі 110 ст. грозить кара тяжкої вязниці від 4—15 літ. Не слід забувати, що арештованим послам закидається, немовто їх підбурююча агітація доводила до того, що на Білорусі відбувалися постійно вбивства поліційних функціонарів.

ЗАМІТКИ і ВІДГУКИ.

Переслідча манія „сель-роб-івських"ватажків.

„Сель-роб-овські"ватажки, як невідродні сини своїх батьків, перенили полемічні методи старих кацапів, методи дуже низького рівня під кожним оглядом. До того в останніх часах у всьому добачують вони — ні менше, ні більше — тільки... денунціяцію. Очевидно, це очорнювання перед своїми неперебренними читачами української національної преси стало у них другою природою. Але одночасно це замовлювання не вийшло їм на здоровля, бо вкінці зродило у них переслідчу манію.

Яскраво виявилося це з приводу репресій на Білорусі. Реферуючи про ті драстичні події, вказували ми на нагінку на Білоруську Селянсько-Робітничу Громаду, яку в дальшому ході подаваних нами звісток на цю тему називали ми скорочено—Білор. Сел.-Роб. Громадою, або просто Білоруською Громадою. І в цьому „наші сель-роби добачили... денунціяцію. З того приводу в ч. 317 „Волі народа" з 23. ц. м. поміщено вельми злетитну статейку „Уядівські методи", в якій читаємо:

„З нагоди масових арештувань на Білорусі „Діло" називає Білоруську Громаду... „Сель.-Роб." Громадою — хоча партія ся ніколи так себе не називала. Розуміємо сей „припадковий" натяк і звязані з ним побажання, але думаємо, що „Ділови" придасться довго підождати на їх сповнення".

Помилюється, вельми-шановні панове сель-роби, немов то „Діло" вам на злість і з якимись задніми цілями перекручує назву переслідуваної білоруської партії. А. Белцяковська ясненько поінформувала вас у своїм „Бюлетині політичнім", подаючи в ньому на означення Білоруської Сел-Роб. Громади в титулі даного розділу свою власну назву: „Kom Białoruskiej Robotniczo-Chłopskiej Hromady". Отже ви з одного боку за поважно взяли оригінальну „творчість" п. Белцяковської, а з другого були такі лінивці, що навіть не переглянули платформи тієї організації, перекладеної п. Белцяковською. Бо коли би ви були це зробили, то були би побачили, що там всюди називається ту орган зацію її дійсним іменем, а саме Селянською Робітничою Громадою, а не робітничо-селянською (як польськи скорочено: B. W. H., „Hromada"). Зрештою, вкінці одержимі переслідчою манією заглянуть в білоруську (не говоримо вже про польську) пресу, а переконаються, що тут не було ніяких „припадків", ані „натяків", ані „побажань" — крім одного, яке висуваємо тепер, а саме, щоби ви панове, не понижували себе до таких нікчемних підозрінь і огідних полемічних методів.

Ще більше з того самого приводу дісталося „Нов. Часові", якому закидають панове сель роби вже не „натяки", але прямо доносництво:

„Новий Час" — пишуть вони — валить, натомість, просто з мосту: Білоруська Громада се така сама партія, як у нас „Сель-Роб.". Або другими словами: „полєщія! прошу ласкаво звернути увагу на наших ворогів, бо они такі самі. Цікаво, як смакувало би редакторам „Нового Часу", коли би ми заризикували пити його сліди ми і з браку ліпшого концепту написали: „Новий Час" не є справді органом Сель-Роба, але за те є се орган мабуть чи не тих людей, що сидять в тюрмі осказжені за професійну (sic!) шпіонажу... Пане Іванів! Польщія без вас добре орієнтується в політичних партіях. А такі методи інформування читачів се звичайний і дуже ординарний баіндитизм!"

Справді, на таке ділянці приходиться хіба парафразувати останні слова цієї статейки: Такі методи полемізи, — це не а дзвичайний і дуже ординарний бандитизм. Та одночасно мусимо зробити також докір і „Нов. Часові" з приводу порівнання Білоруської Громади з „нашим" „Сель-Робом". Очевидно, це порівнання надто сміливе і безумовно недопустиме, бо Білор. Сел. Роб. Громада змагає до зєднінення всіх білоруських земель в одну незалежну білоруську республіку під владою селян і робітників (не робітників і селян!), а „Сель-Роб" не чує змагання до незалежної України.

Видалення каталонців.

Гарібальді на волі.

Париж, 23. січня 1927.

Вчора випущено на волю всіх каталонців і Гарібальдія. Мін. Саро підписав розпорядок про видалення з Франції всіх каталонців. Речинець виїзду означено на 1 місяць. Один Гарібальді має кинути Францію до 27. ц. м. Полк. Масія заявив представникові „Журналю", що замешкає у Швайцарії і зараз зачне боротьбу. Хоче зі собою взяти всіх каталонців. Гарібальді заявив, що він і його брат відсилає през. Думергові всі воєнні відзнаки. Зачувати, що Ричеті Гарібальді просив французькі власти, щоби відставили його до котрійсь з французьких пристаней, бо хоче виїхати до Америки до свого брата Пепіна.

Ще один псевдо-атентат на Мусоліні п.

Париж, 23. січня 1927.

Міцейська поліція арештувала італійського журналіста Канові. Він кидав свого товариша, противника фашистів Сакія, щоби виконав псевдо-атентат на Мусоліні. Канові признався, що відграває ролю агента-провокатора.

Новий вибух у Львові.

Львів, 24. січня 1927.

Вночорашньої ночи невідомі люди зломилися до бюра акц. нафтової спілки „Галіція" при вул. Коперника 11. Розбили касу і забрали з неї готівку 10.435 зол. і 872 долярів. Крім того в касі був чек на 225 дол., чек на 269 нім. марок, 525 зол. рублів, 20 дол. золотий і підручна залізна касетка. Того всього злодії не забрали. В бюрі є чотири вертаймівські каси. Злодії розбили саме ту, в котрій були гроші. Перших трьох навіть не пробували отварати, що доказувало би, що були обізнані з відносинами в бюрі, працювали в рукавичках, які після праці викинули. В тім будинку є „Друкарня Львівська", працюють у ній склізані цілу ніч, а таки ніхто не запримітив нічого підозрілого.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Попереднє (15) число „Діла" сконфісковане за два місця передової статті „В одному фронті". Це пята з черги конфіската нашого органу в цьому році.

— **За вбивство куратора Собінського.** „Дзенник Людови", а за ним „Діло" повідомило, що в звязку з арештованими після убивства куратора Собінського карний суд у Львові виготовив акт обвинувачення проти братів Федора і Степана Яцурів та Івана Бадіського і що їм його вже доручено. Вістка та невірна остільки, що проти тих 3 студентів слідство ще ведеться і то не в справі вбивства куратора Собінського, але в справі приналежности до тайної організації. А що слідство не скінчене, то прокуратура не могла ще виготовити акту обвинувачення. — *Д-р Лев Ганкевич.*

— **Самовбійця поліцай.** Першого дня Різдвяних Свят ходила молодіж в Уланівцях з колядою на „Рідну Школу". Не подобалось це очевидно „спрежистому" постерунковому пол. п. Скобельському, який не зважаючи ані на дозвіл поєвідства, ані не респектуючи війта старостваа, хотів показати свою силу і напав на гурток колядників на вулиці. Одного з них Петра Безпалька ударив чотири рази шаблею по голові, а коли Безпалько — наслідком цих ударів — упав без притомности на землю, розлірілий постерунковий копав його ногою. Скатований Безпалько видався постеруновому ще настільки грізний, що він закував його та запровадив до громадського арешту, звідкіля щойно по 3-ьох годинах випустив його на волю за інтервенцією старших громадян, яким вдалося переконати постерункового, що він рішуче переступив межі своєї „спрежистости". Свідками цієї події були: Василь Говійка, Василь Пержок і Микола Потрібний. Подаємо цей факт до приємного відома, щоби вища влада знала, яких сторожів „ладу" вона посилає між наш нарід!

— **Не казка, але правдива історія!** Філія І-ва „Просвіта" в Чорткові, уладжуючи для своїх членів у часі від 25. X. до 31. XII. 1926 р. 10-тижневий освітньо-господ.-кооперативний курс, повідомила про це (більше з осторожности!) письмом з 22. X. староство в Чорткові. Не хочемо входити в те, що властиво збентежило референта п. Рудницького: чи цікавий начерк наукового матеріялу, чи може поважне число пролетаріяту; досить того, що староство розважувало доволі довго письмо філії, бо щойно 8. XI. 1926 спромоглося на таку „глибокоумну" дециз'ю, що — мовляв — для уладження подібного курсу необхідно постаратися про дозвіл шкільної влади і то під загрозою закриття вже отвореного курсу! Проти такого, ніяким правним приписом не уосновиного заряджения староства внесла філія рекурс до воєвідства в Тернополі, яке одначе тільки з благо, формальної причини відмовилося розглядати предложений рекурс, відсилаючи філію до міністерства внутр. справ. І рекурс внесено до міністерства, і курс закінчено 31. XII. мин. року, а відповіди з міністерства, хто по правді — філія чи може староство має слушність, доосі як нема так нема!..

— **Греко-кат. парохія в Чернівцях** не мала від смерти прал. о. Костецького пароха. Щойно недавно іменовано парохом цієї парохії о. Миколу Волянського, який обняв її в посідання з новим роком. Досі був о. Волянський гр.-кат. парохом у Радівцях і сучавським деканом. Родом о. Волянський з Галичини.

— **„Всеплянка".** Секретаріят Ліги Націй видав бюлетен про стан поширення „всеплянки" в різних краях. У Бельгії вона була лагідна; кілька сконів були наслідком пізніших компліказій недуги. Так саме в Данії. У Німеччині від 28. листопада до 18. грудня у 50 містах вимерало щотижня 30 осіб. У Льондоні щотижня і пересічно 16 осіб. Дуже сильною була епіленка в Швайцарії; в самій Базилеї від 26. грудня до 6. січня вмерло 42 особи. Також у Франції забрала вона чимало жертв на півдні, сході і середині краю. У Парижі, в найгіршім моменті, від 11. до 20. грудня вмерло 138 осіб, а крім цього 500 осіб наслідком компліказій на легені. У Норвегії в грудні вмерло 300 осіб; знайомлячо у Швеції. Легіяну форму мала недуга у Чехословаччині та Еспанії. Манже її не було в Італії та Голяндії. Про Польщу бюлетен не каже; вона має ще замало урядовців і не могла зібрати статистики...

— **Безробіття зростає.** Статистика — погана річ, коли вона побиває високі фрази про те, що в державі „все добре". Цифра безробітних у Польщі зростає так: дня 21. листопада 197.6 р. 193.586, 28. листопада 200.567, 4. грудня 203.753, 11. грудня 208.727, 18. грудня 218.727, 25. грудня 227.623, 1. січня 1927 р. 235.057, 8. січня 242.816.

— **Звичайна темна хроніка.** Починається вона вломами, яких Львів має щодня і щоночі пересічно пів тузина; цим разом не оминули навіть товариства наших робітників „Сила" і вчителя гімназії Мих. Посацького, якого вже обікрали цього літа. І сусідство арештів на Яковича не перешкодило їм заглянути до крамниці на цій вулиці, де осолодили собі свою важку працю скринькою цукру вартости 200 зол. Кілька осіб шукає портфелів, а якійсь селянин вернеться із Львова до Кротошина з фірою без пледа. — Гілем Керпер т. зв. студент так знаної фільософії вифільозофував собі інтерес з мілом, яке взяв на ґуртовім складі буцім-то для свого батька і 8.000 зол. прошибрив. — За убивство 24-літнього парубка Дуфанця у Черкасах, львівського повіту, відповідав перед судом його стрічний брат Кравець, який, як каже, набивав йому рушницю, яка виявилась вистрілила. За те, що парубок з Підборець, біля Львова, Бірецький, вибив у бійці свому сусідові Саламасі око, дістав лише 2 міс. вязниці і то розкладені на три роки.

— **За згублені листи.** Дирекція пошт приготовила проект підвищки за загублені листи та посилки. Відшкодування за згублений поручений лист буде 15 зол. Було би ще краще, якби в цьому новому проекті додали застереження, що вискакуючий не мусить на таку суму ждати місяцями та роками, коли факт пропажі доказаний.

— **Чудеса техніки.** Два шведські інженіри Ларсофе і Вогуель винайшли телефонний апарат, який приймає розмови навіть підчас неприсутности його власника в хаті. Спеціяльна грамофонова шпита записує дослівно все сказане. — Два німці, Моїс Сафра і Реймар Кунце, найшли спосіб робити фільмові знимки при довільнім світлі. Дотепер фільма коштує величезні гроші, тому, що домагається знімково сильного освітлення; фільмова робітня складається з безлічі ламп. Оба згадані винахідники придумали спосіб: як зробити вражливою фільмову стяжку, яку мажуть у спеціяльній рідині. Така стяжка зможе ловити образи навіть у півсумерку. Одним словом: нова революція в кіні! Хто зна, чи кіно не стане таким дешевим, що замість газет пічемо щодня читати все з кіна у власній кімнаті.

— **Погана 13-ка.** Офіціяльний „Моніторь Польський" приносить таблицю державних довгів. Польща винна: Америці 213 міл. дол., Англії 4 мил. фунтів, Франції 1 мілярд франків, Італії 454 міл. лір, Голяндії 8 мил. Гульденів, Норвегії 20 мил. кор., Швеції 6 мил. кор., Швайцарії 80.000 фр. шв., Данії 420.000 кор., Австрії 66 мил. гульденів і 23 мил. зол. корон. Одним словом, як обчислив один з добрих фінансістів, на кожного громадянина польської держави випадає 18 доларів долгу.

— **Не чудо, а астрономія.** Варшавські мешканці подивляли рідке явище: на тлі сяючого місяця виразний знак хреста, такий самий, як являється в одній з перших сцен фільми „Бен-Гур" над Вифлеємом. Не диво, що люди дошукувались у такому явищі таємної ворожби. Директор астрономічної обсерваторії пояснює, що це явище відоме, а саме переломлення місячного проміння у кришталевих хмарах. Старі люди памятають такий хрест з 1862 року.

— **Світова всячина.** Чеський міністр Бенеш приготовляє видання своїх політичних споминів у 2-ох томах. — Військовий бюджет Італії на 1927 р. означений на 2.800.000 лір, себто на 9 мил. більше як минулого року. — „Ізвестія" пишуть: У грудні вислано з Семипалатинська в Караканалінськ караванн з урядовими бланками для спису населення кавказькою мовою. Минув місяць, а про караванну ні сліду; гадають, що вона пропала разом з усіма статистиками. — Помер у Парижі 90-літній критик мистецтва Теодор Дюре, один з перших оборонців імпресіонізму, палкий публіцист, автор численних студій про мистецтво, мандрівник і колекціонер. — У берлінськім університеті на місце недавно помершого проф. Голля покликали на катедру історії церкви 38-літнього проф. Сеєберга з Бреслява; його батько є також професором цього-ж університету вже 28 літ. — Померла у Відні хорватська письменниця Мілена Мрлович, що вийшла за австрійського лікаря Прайндльсперґера і писала чимало по німецьки з боснійського побуту. — Якась пані Рокко з Мілянo, звеличниця генія Муссоліні, проголосила конкурс на гімн у його честь. — Придворні дами еспанської королевої носитимуть новий одяг: довгі сукні з темно-золотої матерії, де будуть вигаптувані замки та леви, високий корсет з довгими рукавами і білу або чорну мантилю на голові.

Хто досі не зложив ще коляди на „РІДНУ ШКОЛУ" — нехай зробить це негайно!

Лист з Луцька.

Міська рада й українська фракція. — Вибори президії. — Польсько жидівська реакційна більшість. — Декларації. Адв. Я. Ростоцький протестує проти української мови. — У кожного барона — своя фантазія.

Луцьк, 20. січня 1927.

З 1-им січня ц. р. розвязано старі міські ради й покликаний новий їх склад по цілій Волині. Між іншим склад міської ради в Луцьку представляється ось так: 12 поляків, 12 жидів, 5 українців і 1 росіянин. Колиж до цього додати й членів магістрату, то тоді луцька міська рада має 16 поляків, 14 жидів, 6 українців і 1 росіянина.

Дня 17. січня відбулося святочне відкриття сесії луцької міської ради. Стягнулися всі радні й багацько публики. Відбуваються наради в кульоарах. Намічується, що президія складається з 3 осіб: президента (поляка) й 2 віцепрезидентів (жида й українця). Справді, голосування на президента кандидатури адв. А. Станевича відбувається дружньо. Пан А. Станевич виголошує програмову промову й пропонує обрання віцепрезидентів.

Несподівано жиди в особі адв. В. Ротфельда відносять питання, що віцепрезиденти повинні бути **нерівноуправнені**: 1-ий (жид) і 2-ий (українець), що більшістю голосів і приймається. На 1-го віцепрезидента виставлено д-ра Б. Бейліна, який й проходить 22 гол. проти 16. Себто: як би українці не дали своїх голосів, кандидатура ця провалилася би. На це жиди дають таку відповідь, що за кандидатуру українця інж. Ол. Лівчанівського **подають білі картки й в** той спосіб, коли відкинути голоси українців, на 30 голосів жидів і поляків — тільки 9 з них голосує за українського кандидатурою, ламаючи попередню умову.

В такий спосіб зарисовується польсько-жидівська реакційна більшість, що виразно виступатиме проти українських інтересів на ґрунті м. Луцька. Ще виразніше це підчувається підчас декларації української фракції, оголошеної інж. Лівчанівським. На самому її вступі демократ зпід знаку санації моральної, адв. А. Ростоцький в піднесеному тоні заявив, що він її „**nie rozumie**" й що згідно з регуляміном всяка декларація повинна бути відчитана в польській мові. На це президент А. Станевич дав пояснення про рівноуправнення місцевих мов і декларація **при порушенні польської групи** була зачитана до кінця. В ній українці підкреслювали, що стоять на ґрунті виборного самоврядування й що свої мандати оцінюють як часові для обстоювання занедбаних досі інтересів української людности.

Але адв. А. Ростоцький не міг заспокоїтися. Він знову виступив з домаганням, щоб на „**przyszłość**" всі промови виголошувалися в польській мові. Тут вже прийшов до голосу п. І. Жондневський, нотар, який заявив, що він був протягом довгих літ радним міської ради ще за царських часів і промовляв на її засіданнях завсіди по польськи.

Відповідь ця зробила на присутніх помітне враження.

Декларація жидівська, виголошена в польській мові — перейшла без інцидентів.

В кожному разі поведення польсько-жидівської більшости є надзвичайно характеристичне для майбутніх міжнаціональних відносин в міській луцькій раді, а мабуть і на Волині взагалі.

В той час, як на терені міської ради відбулася перша „проба сил", на українському церковному терені відбувся „**інцидент**" іншого характеру. Голова Чесно-хрестного Брацтва, п. Є. Яснівський, несподівано, без порозуміння з членами Ради Брацтва, надіслав заяву до митрополита Діонізія, що складає свої обовязки, мотивуючи свій крок тим, що його образив помічник церковного старости й забуваючи про те, що своїм кроком образив ціле українське громадянство в особах тих членів Ради Брацтва, яких воно делегувало до її складу.

Справді, у кожного барона є своя фантазія. Але ця фантазія п. Є. Яснівського дорого коштує українські парафії в обставинах тої вакханалії, яку створили навколо неї російські чинники, — й над цією справою ми спеціяльно зупинимося в іншому листі, тим більше, що українське громадянство надзвичайно скальковане невідповідальними кроками п. Є. Яснівського, що мають місце на перший раз.

Vidi.

Дописи.

Стрий. *(З діяльности Маслосоюзу).* В останніх трьох роках помітний звичний зріст нашого Маслосоюзу, тому подаємо про це кілька цікавих дат і цифр. В першім році відновленої діяльности Маслосоюзу (в 1924 р.) отворено два перші склепи Союзу (у Стрию й у Львові) і перепродано 18.000 кг. масла. В 1925 р. перейшло через наш Союз уже 160.000 кг. масла, а в 1926 р. ок. 400.000 кг. масла. Нині Маслосоюз має вже 3 склепи у Львові і по одному в Стрию, Станиславові, Перемишлі, Самборі і Коломиї. У всіх тих містах існують організаційні окружні відділи Маслосоюзу, що обіймають по кілька повітів. Усіх молочарських кооператив, які обединює Маслосоюз, є 120, а поза тим існує ще ок. 40 кооператив, які будуть приняті в найближчому часі. (До війни Маслосоюз обединував усього 70 молочарень). Масло, що переходить через Союз і його склепи, є лійсно першої якости і на це управа звертає постійно найбільшу увагу. Головними ринками збуту є краєвий ринок, а з закордонних — ринок віденський і пражський, куди йде покищо тільки надвишка, бо досі сливе все збувається в краю. Всіх службовників ураз із практикантами має Маслосоюз 40, в тому числі 10 техніків з укінченими студіями за кордоном. Техніки-молочарі є одночасно організаторами. Слід іще зазначити, що Маслосоюз не користає з ніяких державних субвенцій і удержує весь свій апарат власними фондами і власними засобами. Що дає молочарська кооператива громаді, видно найкраще з того, що пересічно сільська кооператива побирає 10.000 зол. місячно, отже зовсім поважну суму. Торги Маслосоюзу в 1926 р. доходять до суми 2,500.000 зол. і це прочисто говорить про зріст і розвиток цілої установи. Варто ще зазначити, що на львівському ринку диктує ціни наш Союз, бо ніхто з приватних купців не продає ані не купує масла скорше, поки не довідається про наші ціни. Це теж наш успіх, бож треба знати, що без конкуренції не обходилося і не обходиться. Вкінці додамо, що Маслосоюз торгує ще й медом, бриндзею, закордонними сирами та яйцями, а крім того доставляє молочарням на догідні сплати молочарське приладдя. В новому році управа Маслосоюзу приступає до дальшої розбудови підприємства, маючи надію, що молочарство мусить у нас постійно розвоюватися, бо це одно з найважніших джерел доходу нашого селянина. В найближчому часі є задуманий також виріб бриндзі у власному заряді, а що ця справа є величезної ваги, то її муситься вести дуже обережно. З уваги на розріст Маслосоюзу, як також на торговельні, комунікаційні й організаційні причини, централя Маслосоюзу переноситься в цьому році до Львова, а в Стрию залишиться тільки відділ. Будемож надіятися, що з перенесенням централі до центра краю праця в Маслосоюзі піде ще краще і цілий край покриється густою сіткою кооперативних молочарень. **М.**

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Всячина.

Як у кіні. Льондонський банковий урядовець, названий найзвичайніше під англійським небом: Бравном, має незвичайну пригоду. Хоча англієць і банковець, а любовну. Зайшов раз купити собі тютюн і в крамниці познайомився з дівчиною, в якій як стій закохався. А що був людиною поважних поглядів, рішив, що треба негайно освідчитись родичам своєї вибраної і женитись. Тоді дівчина заявила йому, що її родичі не дозволили би ніколи на шлюб, як би довідались, як вона з ним познайомилась. Тому Брави зустрічався із своєю нареченою тайком. Але одного дня не втерпів і таки задзвонив до хати її родичів. Дівчина зустріла його в коридорі і радила втікати. Коли Брави завагався, зявилась друга дівчина і він остовпів: вона була така подібна до першої, що він протирав очі, мов сонний. Тайна вияснилась: це була сестра близнячка. А одночасно затемнилась: Брави довідався, що обі сестри ходили на переміну зустрічати його. Мабуть тому, щоби влекшити собі працю, бо Брави був дуже закоханий і хотів бачити свою наречену як найчастіше, а родичі двох сестер стежили за дочками. Тепер Брави мусить ходити довго до них хати. Льондонська преса впевнює, що сестри подібні до себе так дуже, що навіть родичі пізнають їх часто тільки по одязі. Важкий вибір!

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою Петра Євсевського дає прощальні концерти:
Второк 25. І. — Перемишль.
Середа 26. І. — Ярослав.
Четвер 27. І. — Рящів.
Пятниця 28. І. — Краків.
Субота 29. І. — Краків.
Неділя 30. І. — Катовиці. 1111 1—2

Дня 5. лютого в суботу о 9. годині вечорови устроюють в салі Т-ва „Українська Бесіда" адвокатські кандидати в порозумінні з СУА. і Товариством Українських Правників товариську вечерницю, на яку запрошують всіх Товаришів, що приїдуть на Загальні Збори СУА. 1381 1—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ІПЕ́РПОВИЧ** Ігнатович Львів. 956 48-?

КОНЦ. Торговельні Курси И. Гіршпрунга. Личаківська 34. приймає записи на новий 5-місячний торговельний курс для дорослих і писання на машині. 1362 2-4

НОВІ НОТИ. *В. Безкоровайний*: 1. „За тремтіли струни", сольоспів. 2. „Думка О-тоїй" — фортепян. 1354 2—5

КОНЦЕСІОНОВАНІ через Міністерство Курси крою, моделювання і шиття Олени Вархалуної, вул. Кохановського 10. Курси для пань на власних матеріялах. Фаховим з правом видавання свідоцтв. Форми виконує після міри і журналів. 1337 4-10

4 ЗОЛ. коштує цукорничка з лопаткою з хінського срібла у Мандля, Коперника ч. 14. 1365 2—?

СТАРШИЙ кавалер, вищий державний урядник, бажає одружитися зі старшою панною, бруветкою, до 45 літ. Першенство мають старші учительки і уряднички. Відповіди очікується до кінця січня ц. р. — Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Добрий муж". 1346 3—4

ОРИГІНАЛЬНИЙ масковий костюм І. нагорода на балю у Львові дешево до продання на провінцію. — Райтарівська. Львів, Байки 18, II. пов. 1378 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Фелікс Ган Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка **Львів, Городецька 46.** Телеф. 834 Пересвітлення Рентгеном. 1170 25-35

Лікарсько-дентистичне Заведення
д-ра Симона Раппапорта
Якова Насса
ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.
Пльомбування й вимлювання зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. Ц. Т. урядовцям і студентам значна знижка. 1325 Полекші в силатах. 4—5

Пневматики „Michelin"
найбільш витревалі і найдешевші
1339a поручає зі свого складу 2—5
Витовд Транда
Львів, Подлєсского ч. 2.

Загальні Збори
Союза Українських Адвокатів.

В неділю, 6. лютого 1927 р. о 10-ій годині рано відбудуться Загальні Збори СУА. в салі Т-ва „Українська Бесіда" в Народньому Домі, вул. Рутовського у Львові з слідуючим денним порядком: 1. Отворення Загальних Зборів. 2. Вибір голови і секретаря Зборів. 3. Звіт з діяльности Товариства за 1926 рік: а) Звіт секретаря, б) Звіт касіера. 4. Звіт Контрольної Комісії і уділення абсолюторії уступаючому Виділові. 5. Вибір нового Виділу. 6. Справа „Правничого Часопису" — реф. д-р Надрага. 7. Права української мови в судівництві і адміністрації — реф. д-р Евик. 8. Посмертний фонд — реф. д-р Говикович. 9. Внесення. — За Президію СУА.: Д-р Лев Ганкевич — голова; д-р Евген Щуровський — секретар; д-р Михайло Волошин — І. м.-голова; Д-р Лев Бачинський — ІІ. м.-голова. 1380 1—2

Подяка.

На будову „Народнього Дому" в Малнівській Волі, повіт Мостиська, зложив п. Дмитро Данилик (не родак) 10 зол. за що йому подяка. Цей за посередництвом Левка Заяця, студ. філ., кличе його Товаришів на довільну суму: о. Щепанського Миколу в Мужиловичах повіт Яворів та його брата о. Антона і о. Федевича Івана в Самборі. — Левко Заяць студ. філ. зложив 20 зол. і на ту саму суму кличе по раз другий: п-ню Ольгу Гуцуляк з Яворова, п-ну Марійку Дуцькіяну в Цаневі повіт Бережани і п-ню Юлію Федевич з Черневі повіт Мостиська. Жертви слати на руки місцевого Комітету.

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Василь Мудрий Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 18 (10.986). Львів середа 26. січня 1927. Рік XLV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 6·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Сезонова мода.

Львів, 25. січня 1927 р.

В господарчо-хліборобській дійсності запанувала в Польщі нова мода. Є нею мода на комасацію і меліорацію селянських грунтів. Називаємо її сезоновою модою, хоч той сезон тягнеться вже від довшого часу.

Все, коли тільки справа земельної реформи входила на порядок актуальности, як контрпару пускано дивоглядну плутанину ком сації з меліорацією. Особливо цими благодатями наділювано, і то тільки теоретично, українське селянство. Намагаючись звести в нівець земельну реформу в користь українського селянства, проф. Ст. Грабський перед двома роками перевів на тзв. комітеті для справ східних воєвідств і національних меншостей ухвалу про осушення Полісся. З того часу мода на меліорацію і комасацію стала загально пануючою. Правда, і в цій ділянці майже нічого не робиться, але зате богато говориться.

Комасаційно-меліораційна хвиля докотилася й до нас. Львівський окружний земельний уряд, який під проводом свого керманича п. Оржеховського вів досі крайно ворожу земельну політику у відношенні до українського населення, теж пустив на лотоки комасаційно-меліораційну хвилю. В днях 24—26 ц. м. відбувся у Львові цілий цикль викладів з метою популяризації комасації й меліорації у Сх. Галичині.

Переглядаючи програму тієї „популяризації" приходиться просто дивуватися різнородности того питання і видвигнених там тем. Чого тільки там нема? Дотеперішні комасаційні праці і господарчі умови комасації, поведінка при комасації і меліорація скомасованих грунтів та уладження скомасованих господарств і сіл, регуляція пасовиск в скомасованих селах, позички на меліораційні роботи, висліди комасації, клясифікація й оцінка скомасованих грунтів, комасація грунтів в Карпатах і т. і. і т. і.

Як бачимо, то справу комасації й меліорації береться дуже широко, основно, справді з популяризаційними тенденціями. Цей рух в напрямі двигнення сільського господарства можна би повитати великим захопленням, якби всі ті проекти не були будівлею на піску, якби цей рух не був рухом скривленим, наскрізь непринаровленим до теперішнього не лише роздробления, але крайної невистарчальности земельних наділів.

Польські чинники, з політично-імперіялістичних мотивів усіми засобами протиставляються стихійному змаганню широких мас до здобуття землі. Використовуючи свою супрематію, польські чинники не допускають до виконання земельної реформи на українських землях навіть по лінії ухваленого польським соймом закону з 28. грудня 1925 року, не згадуючи бажань і оправданих домагань широких мас, позбавлених вистарчаючого варстату праці і прожитку. Про це свідчить між іншим останній спис примусово призначених на парцеляцію земельних просторів. З другого боку аж надто відомою є нам політика анахронічних земельних урядів з львівським земельним урядом на чолі, що систематично ставлять непоборні перепони в затверджуванні купна земельних участків, якщо тільки набувцем є український селянин.

Зрештою, які позитивні висліди може дати комасація й меліорація в країні, що має понад три четвертини крайно голодного на землю населення (малоземельного і безземельного)? Які користи і кому вона принесе, яку суспільну болячку розв'яжеться тим чином, колиб справу комасації й меліорації здійснювано навіть прискореним темпом? Чи скомасування і змеліорування пересічного 2—3 моргового галицького господарства, яке за кілька літ впаде жертвою дальшого родинного поділу, розв'яже проблему земельного голоду? Чи можна господарську культуру в хліборобській країні піднести так високо — якими там не булоб засобами — щоби пересічно один морг землі (бо він буде нормою для пересічного сільського господарства в найближчому поколінні) був базою життєвої екзистенції селянської родини?

Ось питання, на які слід би дати відповідь, коли йде про справу комасації й меліорації селянських грунтів. Вже з цього бачимо, що справу поставлено наскрізь неправильно, фальшиво, як не злобно, обертаючи кота хвостом, щоби дурманом кличів про комасацію й меліорацію в теперішньому стані сільського господарства відвернути увагу широких мас від основного постуляту села: землі!

Кличі про комасацію й меліорацію під сучасну пору є поріжним звуком, який пройде мимо, без найменших наслідків і висліднів. Що більше! Видвигання комасації й меліорації перед проведенням земельної реформи, перед наділенням селянської маси варстатом праці робить враження якогось підступного підходу, а щонайменше заваження на винищений організм українського села нових тягарів у звязку з комасацією й меліорацією.

Правильне вирішення справи замикається в іншому modus - і procedendi: спершу земельна реформа, а опісля, або рівнобіжно з нею комасація й меліорація.

Nostra res agitur.

Париж, 17. січня 1927.

I.

Генерал німецької державної оборони Павельс є в Парижі і веде тут з французькими та союзницькими генералами й дипльоматами переговори про умови „окончного розоруження Німеччини", розоруження, яке своєю чергою має бути передумовою кінця військової окупації Надренщини. Переговори ці — і важкі, і скучні; несе від них нещирістю, шиканою й фарсою. Як воно й могло би бути інакше? Адже всі знають, що переговори ті — ніщо інше, як претекст для одних, передишка для других, та що не у фантастичному „окончному" розоруженню Німеччини річ, й в чомусь безмірно реальнішому а важнішому: в такому чи інакшому перегрупуванні европейської міждержавної системи.

„Окончне розоруження Німеччини"! Нісенітниця і насміх, і ніщо більше. Ніяка жива нація, велика чи мала, не може піддатися справжньому розоруженню, а вже найменше розоруженню „окончному". Ніякий нарід, будь він і Богзна як миролюбний, не може допустити до того, щоби його сини виховувалися без військового вишколення; жовнірський хист і військова здатність нині однакова, як за часів Рамзесів і Юліїв Цезарів, пробний камінь вартости нації, запорука її поваги в світі, в даному разі й підстава її визвольних змагань і надій на будуче. Шістьдесять мілїонів німців так само не можуть остатися на віки вічні розоруженими, як не хотілиб і ми, східні чи західні українці, бачити наших синів позбавленими військової справности й тугости.

— Краще бачити молодь нашу навіть під чужими кадрами і знаками, коби тільки дати їй нагоду привчитися орудування зброєю і збірного маневрування, ніж наразити своє плем'я на той життєвий параліж, що був би природним і неминучим наслідком скасування обовязку військової служби в нашій країні...

Таким міркуванням кермувалася (нехай нам буде вільно згадати при цій нагоді невідомий нашому загалові момент з нашого недавного минулого) галицька делегація на мирову конференцію, коли в дискусії над галицьким статутом, маючи перед собою сформульовану французьким делегатом, амбасадором Камбоном, альтернативу: заборона військового набору в Східній Галичині, чи дозвіл формування східно-галицького корпусу? — заявилася за другою альтернативою.

Ще менше ніж ми, а властиво: однаково як ми, не можуть погодитися з ідеєю національної безборонности німці. Серед абсурдів, якими начинили версайську „угоду" ліберальний Льойд-Джордж і загорілий старець Клемансо, помисл окончного обезброєння Німеччини займає одно з замітніших місць. У можливість здійснення його нині вже ніхто тямучий не вірить. А коли переговори тягнуться довго й скучно, то воно так тому, що поза плечима переговорюючих і над їх головами розвиваються зовсім інші, на куди більшу міру закросні змагання, суперечки, інтриги.

II.

Чи і в яких розмірах вільно Німеччині фабрикувати й вивозити військові матеріяли? Чи і в яких розмірах може Німеччина удержувати кріпости на своїх східних границях? Ось біля чого крутяться розмови ген. Павельса з ген. Фощем і тими, що стоять за ним.

На першому питанні настоює Англія. Настоює і ним користується, встромлюючи його, наче патик у колеса — під віз французько-німецького замирення, порозуміння далі й співробітництва, шоб уже й про союз не говорити. Бо — це може найважніший і будучими можливостями найбільш вагітний факт наших днів — суперництво між европейськими промисловими велитнями, Англією і Німеччиною, приголомшене і трохи призабуте в перших роках після війни, нині з кожною хвилиною відновляється, загострюється і, як воно звичайно буває, переноситься з области господарської на політичну.

На другому питанні настоює Франція. А властиво не так Франція ціла, як те її політичне крило, яке й далі не хоче піти на замирення з Німеччиною. Східні німецькі кріпости та Польща, якій кріпости ті загрожують, повинні послужити германофобському гуртові французьких політиків претекстом і нагодою, щоби повалити Бріяна і ведену ним політику Льокарна і Туарі. Ведеться тут дуже помотана й складна політична гра особиста й ідейна надзвичайно цікава, а в деяких своїх подробицях просто небувала, безприкладна, сенсаційна. І так:

Проти Бріяна і проти помирення з Німеччиною стали були елементи роялістично-націоналістичні й праві республиканці, одні й другі з маркою католицькою, більш або менш замітною. За Бріячом і за політику французько німецького замирення, а далі й бльоку, стала організація й ідеольогія Великого Сходу (Grand Orient), яка вже 1919 року піддала була своїм членам під розвагу питання віднови дружніх зносин з Німеччиною. А після короткого хитання цілою своєю моральною й міжнародньою вагою заявилася за ту політичну лінію Папська Курія. Великий Схід і Рим! Не Рим Мусоліня, а Рим Пія XI-ого, спадкосмець ідеї Римського Мира і Єдности християнського світа. Папський нунцій в Парижі, витаючи під новий рік іменем дипльоматичного корпусу, президента Думерга, виголосив горячу промову в честь політики Бріяна; католицькі органи, серед них найбільший „La Croix", котрі раніше йшли під германофобськими стягами, раптом змінили фронт, і роялістично-націоналістична „Action Française" разом із своїми головними редакторами діждалася прилюдного осуду папської курії і попалася на індекс заборонених писань. Французькі католики націоналістичної краски довго ще не зможуть очуняти від цього нежданого удару, а становище їх тим труднійше і, коли хочете, тим більше трагікомічне, що в своїй офензиві проти замирення з Німеччиною, себто за велику і як найбільшу, ненарушиму Польщу, вони влучили носом і чолом на двох противників наразі: на могучі ідеольогії й організації Рим-

Red. czas. „Dilo" we Lwowie. Pr. 27/27. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej I Sąd okręgowy karny orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie „Dilo" Nr. 15 10.971) z dnia 22. stycznia 1927 pod tytułem: 1) „Polityka represj" w całości, 2) „Bezsfurdia czy prowokacja?" w ustępach a) od początku artykułu do słów „istnowała" wyłącznie. b) od słów „Selany" do końca artykułu zawierają znamiona zbrodni ad 1) i 2) z § 65 a) u. k. że zatem zatem zarządzona przez Prokuraturę dnia 21. stycznia 1927 r. konfiskata jest usprawiedliwiona i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk.z 17. grudnia 1863 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 r. i zarządzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. — Lwów, dnia 21. stycznia 1927 r. Nawel

ської Церкви й Вільномулярства, які — мало кому воно ще тайною — ділять між собою володіння наш душами народів европейського Заходу і які несуть на собі відповідальність за віднову, охорону й збереження західної культури перед наступаючими на неї смертними загрозами.

III.

Наш брат Галичанин не може ні на хвилину спускати з ока, що в цих змаганнях також *nostra res agitur*. Про ліквідацію тих страшенних, хоча й так дуже між собою відмінних відносин, у яких наше племя опинилося по обох берегах річки, тільки тоді можна буде поважно і надійно думати, коли над Сеною окончено переможе і в своїх неминучих консеквенціях вижиється політична думка, яку однаково благословить Римська Курія і пропагує Льожа.

Очевидно — і як воно мало би бути інакше? — і противна сторона не капітулює, та сторона іменно, яка хотіла би зберегти й увіковічнити превелику, не-етнографічну польську імперію як угольний камінь національного й політичного укладу Европи. Битва нині в повнім розгарі. Принціпіяльно нашому визволенню ворожа сторона мобілізує всі свої сили й реве ось:

відновляє і роздуває інстинктовну, можна сказати естетичну, відразу пересічного француза до німця, чи то пак до того образу, в якім собі французький обиватель уявляє німця;

стягає сюди довго Бріяном відсувану гостину кількох десятків польських соймових послів, що незабаром привезуть сюди цілу китицю вивітрілих, та всетаки наново відгріваних тостів і промов на тему „польсько-французького братерства", тай — і воно хоч і не першорядної вартости, то таки й не зовсім варте забуття;

нашіптує сліпороженому в східно-европейських питаннях французові шарлатанські байки про могучу УНР івську організацію над Дніпром, організацію яка буцім-то тільки жде гасла, щоби підняти всю Україну під отаманщиною Андріїв Левицьких і командою Сальських та піддати її на службу великій Польщі і великій Румунії.

Про ці ворожі, на наш загин вицілені настрої, заходи й інтриги — в найближчому допису.

В. Левицький.

Пам'ятайте: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі анхоніття!

На старі теми.

Відчит п. Голувка про українське високе шкільництво в „Суспільно-політичнім Клюбі" у Варшаві.

Варшава, 22. січня 1927.

В Суспільно-політичнім Клюбі у Варшаві відбувся 20. ц. м. відчит п. Т. Голувка про українські високі школи взагалі та на території Чехословаччини зокрема, спеціяльно про Українську Господарську Академію в Подебрадах. На вступі прелєгент порівняв відношення польського громадянства до справи українського університету зі старим шляхтичем, що „не признає" залізниці і все ще їде з Могилева до Києва кіньми. Наслідок такої політики цілком протилежний: українські високі школи повстають і існують, але поза межами Польщі; українська інтеліґенція твориться в атмосфері згоди і Польщі ворожій. Після того п. Г. дав огляд українського високого шкільництва на Рад. Україні, на Чехословаччині й у Берліні. Переходячи до справи українського університету у Львові, висловив прелєгент відомі вже нам його погляди: ідея основання на Волині української сільсько-господ. Академії зродилася м. і. з переконання про неможливість творення українських високих шкіл у Польщі та неможливости вирішити нині справу основання університету. В звязку з вирішенням цієї ідеї поїхав він на Чехословаччину поглянути на існуючу в Подебрадах Академію. Докладно переповів її стан, змальовавши все в захоплюючих барвах і закінчив висновком про бажаність обовязково перевести Академію з її майном, професорами й учнями на Волинь, з уваги на загрозу повної ліквідації цієї школи Чехами. Українська Господарська Академія в Подебрадах на 70 професорів має визначні наукові сили: число студентів досягає 600. Академія розвивається шляхом самодопомоги. Професори випустили досі до 150 (фактично до 200 — Ред.) підручників в українській мові.

Підчас коли справа українського університету не може в Польщі пійти зі сфери дискусій і скривлених первопочинів, на Рад. Україні існує ціла низка високих шкіл з українською мовою навчання, німці заснували український науковий інститут в Берліні, а гетьман Скоропадський пропагує перенесення українського університету з Праги до Берліна в переконанні, що це знаменито оплатиться з політичних оглядів.

У дискусії, яка після того розвинулася, забрав м. і. голос присутній на відчиті парл. справоздавець „Діла" І. Кедрин, який виступив зі спростуванням деяких закидів, звернених прелєгентом на адресу „Діла". І так п. Голувко закинув, наче би „Діло" ставило справу університету на чолі всіх інших справ, — що не відповідає правді; дальше треба було опрокинути закид „ополітичення" університетської справи: в орбіту політики стусонуяв цю справу як перші, самі польські міністри, які почали трактувати її крізь призму суто-політичних деклярацій, потрібних нам вони вне для цілей закордонної політики — на показ. (Це пояснення необхідне з уваги на сильно перекручений звіт із дискусії, поданий у 21. ч. урядової „Газети", з якого можна би винести з ґрунту фальшивий образ про хід дискусії і виступ співробітника „Діла"). У дискусії забірали потім голос д-р Полєк, ґен. Бабянський, п. Ґендзовський п. Шимановський, реп. Ґембло і пос. Антін Васильчук, що вихопився вже нефортунно: з військовою музикою та асистою на йорданському водосвяченні у Холмі, як доказом можности „мирного співжиття братніх народів" — аж сльози, мовляв, декому з присутніх тоді плили зі зворушення таким братерством очей. Мабуть, в бігу промови сам п. посол зміркував, що тут щось „не тєс", і закінчив несподіваним зворотом: не запродамо своїх душ і т. і.

У виступах деяких промовців поляків (зок. польської демократії) пробивалася постійно нотка на тему „do, ut des", себто та сама нотка, на яку в недавному інтерв'ю співав п. Голувко. З того приводу „санаційно" настроєний „Глос Правди" зазначує, що такий „принціп" не повинен бути основою для розвязки справи українського університету, бо держава не може — мовляв — торгуватися зі своїми підданими". Справа льояльности чи нельояльности вирішується карними законами, а справа університету гідністю польської республики.

І. Н.

Хто ломить розпорядки?

Репресії староства в Соколі при цьогорічній збірці коляди на „Рідну Школу".

Відомий дозвіл львівського воєвідства, осягнений Головною Управою „Рідної Школи" у Львові, не вистарчив для всіх кацыків-можновладців, що сидять ближче нашого села і своїми поступками самі вносять анархію та вегують дозволи й розпорядки своїх властей, підпираючи свої „захцянки" багнетом жандарма. Така небесна гармонія влади пригадує мимоволі утопію Томаса Мора. Всі строго наказують, але самі себе не слухають; зате наш брат мусить слухати їх, бо виходить, що конституцію можна різно розуміти.

Ось воєвідство дозволило на 7-денну збірку коляди на „Рідну Школу" на збіркові листи по громадах і Головна Управа Товариства завчасу ці листи розіслала на місця з тим, щоб їх візувати ще в старостві. Управа Товариства „Рідна Школа" в Белзі 3 тижні перед святами окремим делєґатом відіслала листи до старостава та прохала віза. Тричі їздив цей делєґат, щоби їх назад привести та ще завчасу передати на село, одначе не міг допроситися і щойно на два дні перед святами з великим трудом удалося їх вирвати. Та того всього ще за мало, бо п. староста додав ще свій дозвіл, яким наказав переводити збірки при столиках під церквами або культурними інституціями, забуваючи, що від віків ходиться з колядою від хати до хати, а не стоїться при столі на морозі. Та й на тім ще також не кінець, бо намазав жандармерії турбувати тих людей, що займалися збіркою, опівночі, списувати протоколи та страхати арештом і гривною, а до того посилати на їх адресу різні прокльони та грубі слова за їх труди.

Цей факт це ще один доказ на те, як ставиться власть до наших просвітних товариств та гуртків, яким „прихильним" оком дивиться на „Рідну Школу". Управа Товариства „Рідна Школа" в Белзі переслала очевидно зажалення до міністерства та воєвідства у Львові, але чи з того що вийде, треба сумніватись, бо надто вже часто переходять польські власти до денного порядку над оправданими і слушними жалобами українського населення.

ВІДГУКИ ПРЕСИ.

Черевики.

Зимова пора з її доскульним холодом, обчисленим на старі добрі часи, мимохіть звертає зір людини в долішні райони тіла, де находиться, або повинні находитися черевики. Факт істнування цього рода лопсусу залежить не тільки від того, чи дана одиниця має ноги, але й чи має гроші. Густо-часто хоч має перше, не має другого і навпаки: хоч має друге, не має першого.

Та ні безногі, ні безчобітьки не мають бути темою нинішної розвідки, а послужили тільки за вступ до властивої річи.

Під час, як перший раз цього року перемерзли мені ноги, я почав звертати більшу увагу на черевики. Чим довше, чим докладніше сіджу їх, тим краще переконуюся, що це не якась бездушна шкіра, а іство з власною психікою, як слон чи таракан, поет чи поліцмайстр. Черевики мають свої характери, вдачі, навички і звичаї, мають свою веру і свої потреби, свої смутки і радощі.

Не знаю, чи завдяки близьким зносинам, чи здібности до насліджування, але психікою найбільше підходять вони до людей. Хто не вірить, хай завдасть собі труду і приглянеться черевикам: своїм, своїх співжильців і співмешканців. Напевно дійде до того самого, що й я.

Черевики розріжняємо:

1. Зарозумілі. Вони мають задерті вгору носи, зовсім як люди. І не звертають уваги на нічиї мозолі, вічно штовхаючи наліво й на право. Їхня вартість дуже невелика, чим теж нагадують зарозумілих людей.

2. Смирні. Бувають переважно грубошкірі, з великими обвислими вухами, спущеними носами, невибагливі і незамітні. Вони у свята ховаються денебудь у куточок, а тільки в поганий будень осмілюються виглянути на світ божий.

3. Волоцюги. З вигляду вони нічим незамітні, зате психікою дуже нар-

Як я то бачу...

Що таке українізація?

(Докінчення.)

Але рішитися обивателеві піти на українізовані опери: Фавста, Аїду, Тоску, Евгенія Онегіна, Бориса Годунова, ще й до того згірдно або й ворожа настроєному до української мови — це вже тхне деяким передсмаком скандалу. Послухати „Ой не ходи Грицю", поглядіти на „малоросійського" гопака — дівчата в плахтах і квітках, мальовничу етнографію української вулиці при сяйві електричного місяця, та самому затягнути „Гречаники" — це навіть приємно буває іноді, але терпеливо вислухати оперу, в якій так ніжно вираженться туга за рідним краєм і за любовю... на мові „малокультурного мужичого люду" — навряд чи можна буде без скандалу? Бо — або театр буде пустий, або артисти не втнуть по „хахлацьки", або таки — скоріше всього — буде фіяско! Так думала більшина... і з цікавости виповнила величезну салю по береги на те, щоби... з кожною відслоною все більше захоплюватися зовсім новою, хоча так давно загально відомою „Аїдою".

А тепер уявім собі тільки десять українських вечерів одна „Аїда" — кожний раз із 1500 слухачами, то осягнете 15.000 слухачів, що не тільки слухали безсмертних арій в українській оболочці, але й самі захоплювалися незнаною їм досі красою цілїж самої оболочки... А українські оперні чинні в Київі, Харкові й Одесі... тож множіть і додавайте!

Українізація державної опери скрізь по більших осередках України це вже не хитрий підхід „кацапа" до „немудрого" „хахла", але це є злиянням і виявом одної з найбільших потенцій української мови. Із сцени через уста артиста, в супроводі драматичної гри, на тлі настроєвого видовища — українське слово приковує увагу всіх — своїх і чужих, прихильників і ворогів, споюючи їх одним вузлом уваги і пошани для тогож самого українського слова, як виразника безсмертного вселюдського мистецтва геніяльного творця!

—o—

А за ним іде праця чорноробів у тихих кузнях українського словництва в царині всіх ділянок науки, знання, техніки. Українська мова збогачується систематично у всіх напрямках, а ці нові слова у знанні для широких мас одежі поширяють обрій думання та поглиблюють зміст світогляду отсих — ще так недавно малоосвічених мас. Це один з найбільших здвигів у культурно-національному житті України, це одно з найбільше реальних досягнень України на шляху її історичного розвитку. І тут годі говорити про „нехіть, зависть, нещирість, обман", бо це одна з найкращих дійсностей, це те сподіване добро, од якого втікло стільки щирих, але непрозорливих синів України, ба й навіть проти нього підняло „всесвітній" бунт од Варшави до Праги й Парижа...

А університет! Професура здебільша звикла до російської мови — звик до неї і слухач студент, що находить усі потрібні підручники до своєї науки по руськи. А тут нараз українізується математик, а там фізик, а там хемік... і т. д. і починає вчити своїх слухачів найвищих досягнень своєї науки гарною, але так мало розвиненою в отсих напрямках українською мовою! І шож? — слухає терпеливо слухає, а там і сам починає із своїм вчителем працювати над виробленням д о б р о г о словника математичного, хемічного, фізичного і т. д. Словом українізація кидає могутній міст через океан життя з українського берега на ідеальний беріг вселюдства.

Українізація — це не тільки „відмосковлення", це не тільки само освідомлення, але це й умежнародненння, себ-то інтернаціоналізація України од Збруча, покищо — по Тихий Океан. А скільки то чужого різного треба Україні засвоїти! Тут праці на добрі три покоління!... Одно покоління вже трудиться, друге починає...

З огляду на себе і міжнародній характер українізації немає на Україні зайвого шовінізму, що звичайно розмінюється на дрібничкове дошкулювання меншостям та злобне гарчання на їх політичну підозрілість і неправодумність. На Україні внутрі самого центрального уряду в Харкові є осібні секретаріяти для поляків — з польським написом і персоналом, для жидів із жидівським — а це зовсім нікого не ображує і не дратує!

А у нас? — в мозаїчному синьо-золотому написові „Національний Музей", що був у стіні біля входу, так довго довбали, патріотичні пальці уличників — очевидно нічю — поки всієї таблиці не знищили і не витягли! Але поперед-нью представники „sir-zu obywatelskiej" со дрекольми і самопалами — офіціяльно жадали усунення таблиць. — Українське діловодство усунено з українських навіть приватних шкіл та заведено польську мову навчання у громадах, де нема ні одної польської душі, серед бойків і гуцулів, щоби начальству ясною була через мову душа народня! Середню школу українську викривлено до непізнання, а дрібненькі зародки вищої вигублено з

Позір Бережанщина!

7. лютого ц. р.
в салі „Надія", на дохід Бурси

Великі Вечерниці!

На складковий буфет приймається ласкаві датки в натурі і грошах з подякою. Поменні запрошення при касі від 5-ої год.

Союз Українок і Українська Бурса.

кантні. Як тільки їх власник попаде в лють, воловичі черевики вправляють себе в рух і копають ворога де попаде, звичайно в найближче положен частини тіла.

4. Нервові. Такі черевики бувають звичайно тільки в учнів і в закоханих. В першім випадку вони домагаються від товаришів підповідання, у другім дають при столі, в кіні чи театрі, листів горячим почуванням. Трапляються вони і в подружі, коли муж задержує гостей, а жінка не має що зварити на вечерю.

5. Моралізуючі. Цей тип черевиків буває тільки в жінок і то в жінок, які мають віроломних чи грошетратних чоловіків. Свої моральзуючі науки виголошують звичайно над раном, коли муж прокрадається в своїх „неслухняних" попри ложко дружини.

6. Неслухняні. Ці черевики не повинні загалом бачити денного світла. Вони хитрі, злобні і злостливі, а при тім позбавлені всякої субординації для свойого власника. При виході з дому на якусь забаву прикидаються невинними і добрими, а шойно при повороті домів показують свою натуру. Ні одного кроку не зроблять як належить і як наказує їм їхній черевичний обовязок. Замість спішити на заслужений спочинок, вони весь час бавляться, загинаючи качки, або завертаючи свойого пана, без огляду на націю, в першу ліпшу пропінацію.

7. Поетичні. Ці черевики не тому так називаються, що мають поетичну душу, але тому що перебувають по більшій части з поетами і тим подібними малярями. Вони не признають і консеквентно не вживають ніяких паст (до пасти Елегант* включно) і лишають за собою босі сліди. В останніх часах у нашій благословенній країні той тип черевиків поширився і на звичайних смертельників, так що дехто називає їх тепер „лехіцькими".

Крім отсих кількох родів є ще богато інших відмін, на яких вичислення не маю часу, ні місця. Всеж таки згадаю наконець про те, про що забув сказати на початку

Черевики є жіночі і мужеські

Вони ріжняться між собою не тільки закаблуками, але також і числами. В українців, спеціально галицьких ріжниця в числах дуже незначна, тому, як ідеш купувати жіночі черевики, бери все два числа більші, як подала.

Вона напевно на одно число обірвала, а на одно носить за малі.

Галактіон Чинка.

Довкола справи арештованих послів.

Внесення на внесену білоруських послів у комісії посольської недоторканості і на конфлікт сеніорів. — Протести Білорусинів та Українців. — За поставлення уряду в стан обвинувачення. — Підсекретаріят для справ національних меншостей.

Варшава, 24. січня 1927.

Справа арештованих білоруських послів не сходить з денного порядку всіх політичних нарад і дискусій у Варшаві. Найактуальніша справа тепер — кестія внесені арештованих послів. У цій справі радила сьогодні комісія посольської недоторканості і конфлікт сеніорів.

На засідання комісії посольської недоторканості прибуло богато послів з усіх партій, а також маршал. сойму Ратай, мін. Мейштович з вищими урядовцями, підпрокурятор апеляційного суду у Вильні Пашинський і прокурятор окружного суду у Варшаві Тредицький. Перший забрав слово маршал. Ратай, зазначуючи, що він просив головну комісії скликати засідання негайно з уваги на те, що продовжування 5 послів в арешті слід уважати за річ неномальну, з якої треба якнайскорше вийти. Одначе якби хтонебудь протестував, то маршалок зреферує цілу справу на пленумі сойму, який полагодить її комісій. Після того пос. Яремич Білоруський Клюбі запротестував рішучо проти арештування і заявив: Арештуючи послів, уряд і так зл мив конституцію. Тому нема причини прислішувати розгляднення цієї справи, ломлячи при тому ще й регуламін. До такого посліху причини тепер не бачу. Голова комісії Попель старався переконати посла Яремича, що він повинен узяти назад свій протест проти розгляду справи на комісії, одначе це на нічо не здалося, тому засідання комісії замкнено.

З черги радженно над тою самою справою на конфлікті сеніорів. Постановлено, що підписання соймом внесення до комісії не матиме характеру першого читання закону, тому дискусія регуляминово є недопустима, а ціла справа обмежиться до відчитання короткого комунікату про підписання урядового внесення. Проти того протестували Білорусини й Українці.

Білоруський і Український Клюби мають намір заголосити внесення на поставлення уряду в стан обвинувачення перед Державним Трибуналом за зломання ст. 21 конституції а також внесення на заяву недоторканя для марш. Ратая. Перше з тих внесень на основі ст. 59 конституції мусіло би здобути більшість 3/5 голосів при присутності принайменше половини всіх соймових послів.

Від кількох днів точиться справа підсекретаріяту для справ національних меншостей. Підполковник Славек, висуваний на становище держ. підсекретаря для справ національних меншостей, одержить мабуть ком.націю як держ. підсекретар не в міністерстві внутр. справ, але в президії Ради міністрів. Рівночасно полк. Славек обійме всі ті агенди, які досі виконував шеф прем'єрової канцелярії Гжибовський. Концепція створення міністерства національних меншостей виявилася покищо неактуальною. Та не є виключена, що міродатні чинники ще неразрозглядатимуть її, як їм того буде треба.

Гінденбург уступить?

Берлін, 24. січня 1927.

В звязи з листом Гінденбурга до канцлера Маркса зявляє республіканська партія Гінденбургові, що він робив пресію на центр, а це суперечить постановам найвищої конституції. Є чутки, що наслідком цих закидів през. Гінденбург задумує податися до димісії.

Маркс переговорює з представниками партій.

Берлін, 24. січня 1927.

Нині почались офіціяльні переговори між канцлером Марксом і представниками німецьк.-національної фракції. В нарадах брав участь також міністр теперішнього уряду центровець Брауи і мін. Штреземан. Основою переговорів була тимчасова програмова заява уряду. Програма жадає задержання дотеперішньої напрямної, основаної на локарнських пактах. У справі внутрішньої політики декларація д-ра Маркса домагається признання ненарушимости республіканського устрою. Нині пополудні канц. Маркс зясує свою програму соціялістичній фракції.

Англійські війська відійшли до Шанґаю.

Льондон, 24. січня 1927.

Райтер повідомляє, що полк англійських військ у Пенджабі одержав приказ відійти до Шанґаю. Це перший крок англійського уряду, зроблений згідно з постановами договору зі Злученими Державами, Францією і Японією в справі оборони Шанґаю. Около 14.000 англійських і індійських жовнірів з панцерними автами готові до відїзду до Шанґаю. Вони мають боронити життя й майна чужинців, коли би китайські власти не могли запанувати над товпою.

Мир неможливий.

Льондон, 24. січня 1927.

Кантонський уряд оголосив у Ганкоу маніфест, у якім заявляє, що мир неможливий, поки Китай не здобуде повної незалежности.

Вичікуюче становище Японії.

Льондон, 24. січня 1927.

Японія покищо не думає висилати своїх військ до Китаю, бо гадає, що кораблі, які є на китайських водах, дадуть собі раду на випадок збройної інтервенції. Чотири контрторпедовці дістали приказ негайно вирушити до Шанґаю.

СРСР концентрує військо.

Льондон, 24. січня 1927.

„Дейлн Телеграф" повідомляє з японських джерел, що більшовицькі війська скоїчено над китайським кордоном. Це загрожує Мукденові.

Не буде підвишки цін цукру.

Варшава, 24. січня 1927.

Економічний комітет на засіданні признав заакцептування підвишки цін цукру під теперішню хвилю неможливим. Економічний комітет поручає міністрові скарбу покликати до життя спеціяльну комісію, зложену з 4 представників уряду, 4 представників цукріництва і 2 представників плянтаторів, яка усталіла би санаційний план і внесення щодо форму и цін та евент. новелізації закону, який обовязував би найменше на три роки.

Біржа.

Гроші.

Банк Польський обнизив на останній варшавській біржі основний курс доляра о 2 сот. і наслідком того обнизився також курс долярів у приватних оборотах, а саме виносив учора 8·97 і пів до 8·98 і пів. Курси Банку Польського всі нижчі, а передовсім долар у готівці 8·93, Нью-Йорк 8·96, англійський фунт 43·57, швайцарські франки 172·95, французькі франки 35·50, бельг. франки 24·95, італійські ліри 38·90, голяндські гульдени 358·20, чеські корони 26·60, шведські корони 239·00, данські корони 238·50, норвеські короні 228·20, австрійські шіллінги 126·59, німецькі марки 212·30, канадійський долар 8·96.

Курс золота: долар 8·00, грам золота 5·92, австрійська корона 1·85, російський рубель 4·71, німецька марка 2·15, англійський фунт 44·34, турецький фунт 38·95, дукат 26·91, скандинавська корона 2·38, голяндський гульден 3·65.

Курс срібла: австрійська корона 0·64, 5-коронівка 3·35, австр. гульден 1·68, рубель 2·25.

Збіжа.

Пшениця двір. 54·00—55·00, пшениця кр. селянська 51·50—52·50, жито галицьке 38·25—39·25, ячмінь галицький броварний 32·00—34·00, ячмінь галицький до перемолювання 28·00—29·00, ячмінь пастівний 27·00—27·50, овес галицький 29·25—30·25, кукурудза румунська 27·00—28·00.

Чи є ще украінець, який купує інші цукорки, а не

фортуни Нової?

Скасування матури?

Варшава, 24. січня 1926

Під проводом міністра освіти і віросповідань д-ра Добруцького були наради між-міністеріальної комісії для опрацювання принципів, на яких мається основувати проект закону про устрій держ. шкільництва. В нарадах установлено, що 1) шкільний обовязок зачинається того календарного року, коли дитина кінчить 7. рік життя, але можна приймати діти й на 6. році життя, відповідно до виявлені умово і фізично. 2) народнє шкільництво має тревати 7 літ, 3) програма середніх загально-обовязуючих шкіл має основуватися на програмі 7-клясової народньої школи, 4) середні школи загально-обовязуючі мають тревати 4 роки і мають бути звязані з 2-літньою гімназією. 5) іспит зрілости мається скасувати, а зате обовязуватиме вступний іспит до гімназії, 6) фахові школи мають приймати учнів на 13—14. році життя.

НОВИНКИ.

— **Нові стемплі.** Від 1-го січня обовязує новий закон про стемпліт на урядові подання та свідоцтва треба давати стемплі по 3 зол. від примірника, а від інших і залучників по 50 с., а на урядових свідоцтвах по 1 зол. від сторінки.

— **Мастодонти.** Попало в наші руки запрошення на „маскарадний вечер" „литературно-драматического общества Муза" у Львові. Не згадуймо про те, що воно писане по російськи. Але важко не всміхнутись з глибоким спочуванням на адресу цих почитувачів єдиної їх літературної мови... російської, коли читаєш „сустраиваемий" „четвер" і бачиш, що в старославянських церквах шрифті модерні москвофіли відкинули твердий знак і „пред'являть" означили радянським апостр фом, задержавши „ять" в „послѣ". Ця саламаха чудово ілюструє те, що діється в головї членів такого „общества"!

— **Особисті вісти.** У букарештенськочу університеті відбулася дня 20-го грудня 1926 промоція п. Володимира Виноградника на доктора ветеринарної медицини.

— **Чи кат знову приїде?** Перед доразовим судом у Сяноці стане цими днями вбійник трьох осіб у селі Буків, біля Березова, Ян Клодек, безробітний лісничий. Він убив родину Лявдів, батька, матір і їх дочку, у намірі грабіжі захопивши 200 зол. Злочинець признався до вини, зловлений у повіті Кросно. Скінчив він кілька гімназійних кляс, брав участь у війні, у Франції і в повстанні на Шлеську, аж опинився без праці.

— **Бандитизм у Львові.** Діяльність злодіїв та злочинників, які перешукують ріжні помешкан я та крамниці, стає у Львові щораз більше прикрою. На доказ досить прочитати справоздання з одного дня; на головних вулицях міста в трьох випадках бандити напали безборонних, ограбивши їх. Терцієвої з IX. гімназії Серойші на розі вул. Саїгн та Городецької відобрали годинник. На вул. Кораблицькій якійсь дамі видерли торбинку з грішми. А на вул. Третього Мая, щоправда в спізненій порі, пятрітої вранці, порізали ножем студента. Львівська преса ломить руки: що робити із забезпеченою такого добросердого міста. Відповідь не дуже важка: нехай одна десята частина тих „політичних агентів", що вишукує вічно нових „шпіонів" по мирних хатах, переміниться в сторожів справжньої забезпеки мешканців міста.

— **Ходячий ошуканець.** Пишуть нам: Ходить по українських домах у Львові молодий чоловік, називає себе Савицьким, студентом, що вернув із РЧС., плаче, що мати його лежить на катафалку і цим видурює жіночі сукні, білля, гроші... Тому, що свій помисл він повторює вже місяць, звертаю увагу на цього панка. Особи, на які він поклинкується, його ніколи не знали. — *Пошкодована.*

— **Нещастя, катастрофи.** На гладкій і тихій вулиці Сенкевича у Львові авто переїхало на смерть 75-літню служницю Грегель. На ще тихшій, на Снопківській тягарове авто розторощило хлопцеві ногу. Чим Львів не велике місто?! — У Закопанім ледозвал засипав трьох селян з фірою та конем. — В Єлисаветполі та околиці був знову землетрус. У місті знищених 300 домів, на провінції 40 сіл.

— **Сільські пристрасти.** У Грушатичах Бобреччина двох парубків, Турчин і Прус побили по пяному на смерть третього: Басарабу.

— **З жіночих рекордів.** У пристані Ліворно видці на березі були пяни дими сильно здивовані. Російський пароплав „Карло Маркс", що причалив, мав лише єдиного мушину — капітана. Решта були жінки, у мужеських морщацьких убраннях. Вони були такі подібні до мушин, що мешканці міста деяких не пізнавали з лиця. Видко, що ці лиця не визначалися незвичайною красою. Капітан корабля зра-

---

чшаду — і все те в імя власного „патріотизму великодержавного" на областях з як найменшим числом етійсно державної людности!

А тут у білорусинів в мінському університеті для 300 слухачів-жидів створено окремий відділ справжнього жидівського педагогічного університету. Всі студенти слухають загальних викладів по білоруськи і руськи, в окремих годинах збираються студенти-жиди для перероблення білоруських лекцій по жидівськи—очевидно під проводом окремих асистентів, учителів і лекторів. І так проходять вони вищу математику, досвідну і теоретичну фізику, історію і цілий ряд інших природних, суспільно економічних і гуманістичних наук у своїй мові..., бо вони мають вчити жидівську дітвору, бо вони мають стати робітниками на ниві нової жидівської культури.

А в нас у львівському університеті для яких 800 слухачів-українців немає ані дрібки української мови, ні історії, ні граматики, ні літератури — по українськи!

Замітить дехто, бож уже і замічали, що вся отся українізація—одна видимість, що все те тільки блахман для легковірних подорожніх. Нехай і так що для подорожніх вздовж їх шляху настроїли дивно гарних новинок — знаймж хитреші наперед, куди й коли нас дорога поведе! Але для консумента це не блахман, це дійсність... Чи можна подумати, що ось в один „прекрасний" день, коли буде даний приказ перейти на „паньствовч єзик"—вся Україна, вся Білорусь, а з ними і все жидівство облегчено зітхне, бо збудеться тягару й обману „національзації" — національної території!" Ось як нпр. облегчено зітхнула „polska prowosławn cerkiew autokefalna", справивши для себе всі движимі части паньствовости і спрятавши безпрекословно під крила польської мови на православному богословському факультеті у Варшаві яких 150 українців, білорусинів і руських... Це також шлях до інтернаціоналізму, але тільки „паньствового польського!" Коли про те йде, то вольному воля... Нехай поїдають націоналісти национальности!

Але нам грішним, неблагоразумним, нечестивим і непотребним глядачам шляхів кращого життя на світі нехай вільно буде вірити в цей „блахман українізації", бо ми нашими слабими зорами виділи, нашими приглухими слухами чули, нашими притупленими почуваннями переживали... здійснення першої й основної потенції українського національного життя .. за згодою і по приказу більшовицької влади.

вив, що за весь час своєї служби не мав пильніших і більше довірених моряків.

— **Смерть диктаторки.** Великим диктатором є Муссоліні, великими ті, що держать у своїх руках банки або найбільші галузі промислу. Але не меншою від них є померша в 87 р. життя Каролїна Ребу, одна з тих, що на протязі десятків літ накидала світові жіночу моду. Вона була одна з найвизначніших паризьких модисток від Наполеона III.; була дочкою баронової та журналіста. Її син Поль Ребу має їхня як талановитий письменник. В її салоні збирались визначні малярі, письменники та композитори. Там творились ідеї моди, яка коштувала щороку мільони людей головокружні суми на нові жіночі одяги.

— **60 літ божевілля.** Кілька днів тому вмерла біля Брукселі бельгійська княжна Шарльота, бувша мексиканська королева. Вона була дочкою бельгійського короля Леопольда I. і жінкою австрійського архикняза Максиміліяна, брата Франца Иосифа I. Максиміліян оженився, засів за намовою Наполеона III., на мексиканськім престолі. Цього високого місця не довго загрів, бо у Мексику вибухла революція і його розстріляли в 1867 р. Його жінка Шарльота, яка кілька місяців раніше вернулась до Европи благати підмоги для мужа, не мала успіху, бо навіть Наполеон III. не хотів помагати Максиміліянові, якого вислав на таку погану посаду. З розпуки Шарльота збожеволіла і все життя 60 літ, ждала повороту свого мужа. Весь час жила в Бельгії і вмерла в 86 р. життя.

— **Нові українські повісти.** З Берліна пишуть нам, що накладом Української Накладні друкується вже четвертий том трильогії Богдана Лепкого „Мазепа" п. з. „Батурин". Дотеперішні томи („Могря", 2 части і „Не вбивай!") викликали величезне зацікавлення в усіх кругах читаючої української публіки. — Пражський місячник „Нова Україна" почав із 7-им числом 1926 р. друкувати найновішу повість Ольги Кобилянської п. з. „Апостол черні". Наша найбільша сучасна письменниця живе постійно в Чернівцях і як довідуємося, в дуже важких несприятливих для літературної праці умовах. — Філядельфійська „Америка" скінчила друк історичної повісти О. Назарука п. з. „Роксоляна". Ця повість окремою книжкою не вийде.

— **Літературна чужинна хроніка.** Гергарт Гавптман видав нову велику поему „Der Grosse Traum", писану терцинами, на зразок „Божеської комедії". Навіть ідея твору аналогічна з архітвором Данта: є не роздумування про мету буття душ мандруючих у позасвітніх сферах. — Радянський уряд приготовляє свято рокозин 100-літніх уродин Толстого. Окремий комітет почав приготовляти повне видання творів автора „Війни та мира" в 96 томах, у хронольогічнім порядку. У виданню звійдуть і денники письменника, а окремі части „Війни та мира" і „Анни Карєніни" в різних редакціях. — У Нію-Йорку видали в честь померщого жидівського гумориста Шолем Алейхема окрему памятну книгу з його недрукованими творами, 300 листами і 96 фотографіями. — Мадярський драматург Франц Мольнар виставив з успіхом у Парижі свою нову пєсу „Лебідь".

— **Світова хроніка.** У Льондоні помер одночасно із своєю жінкою один з найбільших власників англійського нафтового промислу граф Берстед, з походження жид. Лишив він яких 100 мільйонів фунтів. — Інститут Рокфелера у Нію-Йорку призначив на психіятричний інститут у Монікені новинь 55.000 дол.; 250.000 одержав він в дітї. — При університеті в Кольоні (Кельн) відчинено недавно інститут для дослідів над історією мистецтва, в новім спеціяльнім будинку, з додатковими останнього вислову техніки; головою інституту відомий історик мистецтва Брінкман. — Трьох італійців вибралося на звичайній шлюпці у мандрівку з Тріполісу в Чітта-Веккія (порт Риму). Буря загнала їх до берегів Бізерти (Тувіс), де лодка розбилась; двох допливло до берегу, один потонув. — Померший Нію-йоркський банкір Уалєн записав з 3 мільйонів долярів половину нію-йоркському кардиналові, а половину на костел і 19 сестрінкам. — Срібну медалю від уряду дістав 11-літній мадярський учень Сурмовшський за те, що у вимкнено зажих обставинах вирятував двоє дітей з Дунаю. — Французький інженір Дюборг винайшов електричний апарат, який пізнає, чи в глибині землі є метали. — В архівах міста Севілії найдено прецікавий документ: заповіт еспанського винахідника-мандрівника Фердинанда Кортеза з 1547 р. на два дні перед його смертю. — Академія Наук у Ленінграді заявляє, що Ленінград, а не Москва, є надалі найвизначнішим культурним осередком С. С. С. Р. Є там 195 наукових інститутів з 6138 науково працюючими і 102 наукових союзів.

— **З кіна.** У кіні „Лев" почалась фільма „Уфа" „Графиня з Техсас" на підставі відомої повісти Кайзера „Кольпортаж". У головних ролях Меді Крістіянс, Лілієн Гол-Дейвіс і Віллі Фріч. Крім цього 2 дії комедії з Гарольд Льойдом.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Дописи.

Грималів. *(Епільогом віча — кінне слідство. — Мотивація в Скалатщині.)* Дня 8. липня 1926 відбулося в Грималові перше від вибуху війни українське політичне віче в справах політичних і організаційних при масовій участи наших с-лян з цілої Грималичини, на котрому вибрано повітовий комітет УНДО на грималіський судовий повіт. Про справи політичні референтував тоді адвокат д-р Степан Барен з Тернополя, а про організацийні п. Олекса Черкавський зі Львова. Очевидно — віче відбулося під опікою „влади", яку на вічу репрезентували старостиньский комісар зі Скалата Тадеуш Бжезінський (тепер в Підгайцях) і повітовий командант поліції Франціщек Кужея. Віче було поважне і спокійне, тільки комісар Бжезінський кілька разів старався перебити референтові д-ру Баранові, на що від нього одержав відповідну відправу так, що остаточно мусів замовкнути Аж значно пізніше повітова команда поліції в Скалаті зробила донесення, підписане Франціщком Кужеєю, до пов. суду в Грималові проти д-ра Степана Барана, Олекси Черкавського й Олександра Пісецького, емер. ревід. полт. з Зеленої коло Грималова, котрий проводив віче, яке відступлено прокуратурі в Тернополі, а ця зарядила карне слідство проти д-ра Ст. Барана і тов. про злочин заворушення публичного спокою з § 65 а) зак. кар. і переступства з арт. V. закона з 17|12 1862 В. з. д. ч. 8 з 1863 і з § 488 і § 491 зак. кар. поповнене тим, що оба референти закидували польському правительству і польським властям гноблення української (ruskiej) людности і діяння на її шкоду, а надто проти п. Ол. Пісецького про провину з § 305 зак. кар., поповнену тим, що візвав зібраних до відспівання пісні „Не пора" — вправді не словами, але рухом руки. Яко клясичних свідків переслухано досі постерунікового Яна Савчака родом з Бережан (він як агент мав бути на салі в цивільному убранні) і комісарів Бжезінського і Кужею. Перший з них Савчак, напів грамотний поліцай, зізнав таки впадаючі в очі бздурства — ніби витяги з промови референтів, що ніякий прокуратор не матиме відваги оперти на них акту обвинувачення, хоч ті бздурства потвердили в цілости комісарі Бжезінський і Кужея. Переслухано також і всіх трьох обвинуваченних і слідчі акти зложено в прокуратурі в Тернополі. Чи прийде до судової розправи, невідомо, хоч сумніваємося, щоби прокуратор Музика, маючи таких „клясичних" свідків, відважився йти з ними перед лаву присяжних.

Українське організаційне життя в Грималичині йде правильно. Відновлено всюди читальні „Просвіти", основується майже всюди кооперативи і гуртується народні сили, хоч може не в тих розмірах, як цього вимагає сучасна хвиля. Бо тут бракує охочих до народньої праці інтеліґентних людей; двох дільних інтеліґентів у Грималові адвокат д-р Григорій Олійник і нотаріяльний субститут п. Михайло Коцюбка (голова Пов. Комітету УНДО) самі не в силі цього зробити. Значно гірше стоїть справа в скалатському судовому повіті, а також і в окрузі Підволочиських. В Скалаті нежицо нема нікого, що занявся би організацією округа і тому там наші справи стоять значно гірше, як в інших подільських повітах, хоч є обовязком наших незалежних ситських інтеліґентів у Скалаті і Підволочиськах (там є наші адвокати!) проявити хоч мінімальну організаційну працю. Передовсім належало би скликати політичне віче чи збори УНДО в Скалаті і перевести партійну організацію та згуртувати людей до послідовної праці й на інших ділянках нашого національного життя у тій забутій подільській закутині.

Всячина.

Смерть авантюриста. У Будапешті помер у 78. році життя міжнародній авантюрист Степан Шварц, яким 50 літ цікавилась світова кримінальна хроніка. Почав він свою карієру 30 літ тому на Мадярщині цілою низкою ошуканств, за які був засуджений. Він підробив тоді документи на ім'я одного австро-угорського посла в Чілі і спокійно доїхав з ними до Сан-Яго. Там приняли його з повною пошаною і заки правда вийшла на верх, він уже придбав майно і в пору втік до Европи, знову під прибраним прізвищем. У Граці зумів добути з банку кількасот тисяч корон як богатий добродій. Його арештували, але він утік, обіцявши визначним сторожам великі гроші. Утік разом із сторожами переодягнений як священик, і сторожів по дорозі покинув. Кілька літ пізніше, після російсько-японської війни, приїхав до Шрінку і там у банкірським світі придбав собі таке ім'я, що зумів дістати кілька великих векслів з підписами чотирох японських міністрів і трьох промисловців. На ці векслі він дістав у Швайцарії 20.000 фунтів і втік до Англії, де довго жив спокійно. Його інтернували там підчас війни. В 1918 р. вернувся він у Будапешт як старець і підчас інфляції зумів спекуляцією добитись більшого майна. Помер він спокійно як мирний громадянин у розкішній віллі, яку записав один молодий кафешантанній танечниці, що мешкала разом з ним.

✝ Посмертні згадки.

Іван Коссак, б. професор учительської семинарії в Чорткові, сотник Українських Січових Стрільців, отаман Української Галицької Армії, український громадський діяч, публіцист і письменник, від півтора року урядовець Центробанку в Харкові, помер у Київі в 48 р. життя. Покійний приїхав був на свята з Харкова до проф. Михайла Грушевського в Київі, з родиною якого лучили його тісні звязки ще з часів спільного побуту у Відні. В хаті проф. Грушевського пок. Коссак занедужав на задавнене запалення сліпої кишки, наслідком чого піддався операції. Одначе операція, яку перенесено в санаторії, була вже опізнена. Смерть прийшла дня 17-го січня ц. р. в год. 8 рано. Похорони Покійного відбулися при численній участи населення, з окрема галицьких політичних емігрантів, дня 18. січня ц. р. на Байковому цвинтарі в Київі.

З Покійним зійшов передчасно в могилу один з передових українських діячів. На кілька літ перед війною приїхав був до Чорткова молодий учитель шойно заснованої учительської семинарії (утраквістичної) і негайно забрався до праці в місті й повіті. Людина тактовна й розумна, дуже добрий бесідник — відразу здобув собі в усіх кругах українського населення цілу симпатію й популярність. Працював у „Просвіті", „Сільському Господарі" і в сокільській організації. Особливо обі останні установи поставив він високо, покривши весь повіт кружками „Сільського Господаря" і „Соколами". Не було села в Чортківщині, в якому він не був би з промовою, відчитом чи рефератом, не було українця в повіті, що не знав би й не цінив би його за плодотворну працю. Памятні з того часу великі окружні сокільські здвиги у Чорткові, бо там був під його проводом осередок українського сокільського руху на кілька повітів. Слід іще зазначити, що пок. Коссак заслужився для розвитку української семинаріяльної молоді в Чорткові, для якої був добрим порадником, повірником та опікуном. Ведучи офіціяльний інтернат для молоді, дбав про те, щоб українська молодь користала вповні з прислугуючих їй прав (це був одинокий інтернат в Галичині, де були в рівній части українці й поляки). Не диво, що молодь любила його і ставилася до нього з повним довірям. Сам Покійний був до Чортківщини дуже привязаний, уважав свій побут там за найкращий період свого життя і все мріяв, живучи на еміґрації, про поворот туди.

З вибухом війни зібрав пок. Коссак у Чортківщині поважні відділи добровольців до Українських Січових Стрільців, з якими вирушив у сторону збірного пункту, до Стрия. Це незабутні хвилі, коли весь нарід по селах благословив „своє військо" ураз із дорогим командантом... Іменований сотником У. С. С. ще в 1914 р., брав участь у боях ще в тому році і перший увійшов зі своєю сотнею до свого родинного Дрогобича, коли звідси вперто на якийсь час російські війська. І в часі війни брав участь у ширшому громадянському житті, насколько дозволяли на те його службові обовязки. З вибухом українсько-польської війни став окружним комендантом Жовкви. На цьому становищі держав лад і порядок в цілому окрузі залізною рукою і не подався з Жовкви перед наступом польських військ, але зібравши на-скоро неелічні відділи, відбив побідно польський наступ, при чому був ранений. За що був відзначений у спеціяльному приказі Нач. Команди.

По війні жив у Відні, де працював у різних українських установах, зокрема в Західно Українському Т-ві Ліґи Націй. Там зазнав теж немало біди, коли всі матеріяльні засоби до життя вичерпалися, а заробити не було де. Звідти й виїхав перед 1½ роками на Україну, де й скосила його невмолима смерть.

Не будучи професійним публіцистом, пробував він і свого пера як журналіст і письменник. Писав статті на різні теми в передвоєнних українських органах преси, в еміґрантських, а в останньому часі доводилося часто читати його статті про положення на Західній Україні у харківських „Вістях". Оповідання й нариси друкував у „Руслані" й віденському „Українському Прапорі". Мав збірку нарисів-споминів з життя УСС. і Української Галицької Армії, які хотів видати окремою збіркою. Не довелося, як не довелося здійснити богато-богато інших починів і планів... В. И. Н.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою Петра Бисевського дає пращальні концерти:
Середа 26. І. — Ярослав.
Четвер 27. І. — Ряшів.
Пятниця 28. І. — Краків.
Субота 29. І. — Краків.
Неділя 30. І. — Катовиці. 1111 2—2

Репертуар Українського Наддніпрянського Театру О. Мітковича:
Ясло:
Второк 25. І. — Маруся Богуславка
Середа 26. І. — Добродійка Сузанна.
Єдлічє:
Четвер 27. І. — Маруся Богуславка.
Субота 29. І. — Циганка Аза.
Неділя 30. І. — Вій.
Єдлічє-Рафінерія:
Пятниця 28. І. — Барон Кіммель.
Понеділок 31. І. — Шалапут. 1—3

З приватної гімназії з правом публичности в Рогатині. Вступні іспити відбудуться в днях 3., 4. і 5. лютого 1927. До іспиту привезти останнє шкільне свідоцтво та свідоцтво моральности за час перерви в науці. — *Чайковський*, управитель. 1381 1—3

Кружок „Рідної Школи" в Косові одержав 194 зол. 21 сот. зі скарбонок, які мали в себе: Народна Торговля в Косові 8·98, Кооператива в Шешорах 2·88, Кооператива в Кутах 1·71, Кооператива в Красноїлі 2·00, о. д-р Скобельський в Старих Кутах 15·86, о. Глібовицький в Жабю 28·68, о. Лагола в Жабю 9·67, о. Дрогомирецький в Яворові 19·55, о. Григорчук в Рибні 27·57, о. Ласійчук в Річці 13·25, о. Мелимучка в Кобаках 28·46, о. Сапрун в Тюдеві 1·83, господар Михайло Гапчук в Жабю 11·38, учит. Марія Тимків в Бабині 10·90, учит. Ольга Вовкова в Ростоках 3·20, д-р Гарденький в Кутах 5·09, Цюцюра Богдан 3·00. — Всім Вп. Господарям щиро дякує за їх згляди Головна Управа „Рідної Школи". 1383 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатовим Львів. 956 49-?

НАПРАВИ ГОДИННИКІВ також БІЖУТЕРІЇ виконує фірма Домбровські— Розважевські, Академічна 2. найліпшими фаховими силами по приступних цінах. 1362 3—4

ОРИГІНАЛЬНИЙ масковий костюм І. нагорода на балю у Львові дешево до продання на провінцію. — Райтарівська, Львів, Байки 18, II. пов. 1378 2—2

КОНЦ. через Міністерство В. Р. і О. П. курси крою, модельованя і жіночого шиття з правом видання свідоцтв — веде абсольвент вищої академії крою в Парижі і в Дрездї Біндер-Львів, Глинянська 4 (Вічна Пекарської). 1336 4—6

ФОРТЕПІЯНИ — ПЯНІНА уживані купує за готівку „Монюшко", вул. Зіморовича 10. 1321 5—6

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Фелікс Ган Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка **Львів, Городецька 46.** Телеф. 834 Пересвітлення Рентгеном. 1170 26-35

Б. лікар віденських шпиталів
Д-р НОРБЕРТ ЮЛІТЕР
ординує в скірних і венеричних недугах від 3—5; в косметиці від 12—1.
Станиславів, вул. 3-мая 11.

КОНЦ. ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ Зофії Глюзінської, Львів, вул. Панська ч. 14, — приймає записи на курси: а) Торговельні 5-місячні (місячне часне 12 зол.), б) стенографії 2-міс. і 5-міс. (місячне часне 4 зол.) і каліграфії, в) писання на машинах 6 тижн. і 5 міс. (часне міс. 5 зол.), г) чужих мов 5 міс. (часне міс. 4 зол.), д) товарознавства. Відділи мужеські і жіночі, передпол. і вечірні (для занятих спеціяльні вечірні курси від год. 7·30). Проспекти даром. Інформації і записи щоденно від 12—1·30 і від 7—9 вечером. — Управа: Проф. д-р Иосиф Глюзінські. 1300 5—6

ПАННА літ 35, середнього росту і туші, пристійна, властителька добре просперуючого підприємства, що має посагу 2.500 дол., одружить мужчину на відповідним становиську. Кавалери-Українці мають першенство. — Поважні зголошення зі знимкою до адміністрації „Діла" під „Підприємство 2.500". 1382 1—2

РАДІОТЕХНІЧНІ ЗАВЕДЕННЯ
„НАТАВІС"
у Варшаві, Лодзі і Кракові. — Відділ у Кракові, Старовіслька 17, тел. 4590
1370 поручає 2—2
Радіоапарати всіх типів. — Складові части краєві і закордонні. — Кадотові лямпи. — Голосники. — Цілковиті інсталяції.
Ціни низькі! Ціни низькі!

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 19 (10.987). Львів, четвер 27. січня 1927. Pocztowe opłaty zapłacone ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощад. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не вертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 30 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Відкрита рана.

Львів, 26. січня 1927.

Західні народи ніколи не мали зрозуміння для тієї відкритої рани, що називається національним питанням. Вони ніколи як слід не розуміли суті і тенденцій відроджень ських і визвольних національних рухів просто тому, що національна квестія на заході здебільшого давно поладнана чи то в напрямку державного, а тим самим і всякого іншого усамостійнення народів, чи то в напрямку затерття слідів племінної чи національної окремішности шляхом державної централізації і довготревалого денаціоналізаційного процесу в добі, заки вспіли розгорнутися новітні національні рухи. Одначе відродження ірляндського народу не лише національно-політичне, але й національно-культурне з одного боку, а зріст катальонського руху в Еспанії і автономічні тенденції в Ельзасі і Льотарингії починають і західним народам віч-на-віч ставити вагу і далекосяглість національного питання.

Найбільш знечуленими в національній квестії є без сумніву французи. Те знечулення, недоцінювання, легковаження цього преважкого питання, що разом складається на повне ігнорантство, лягло в основу версайського трактату і його „льотичних" додатків-висновків, як трактат про охорону національних меншостей, рішення Ради Амбасадорів і т. і. Ясно, що той славетний трактат про охорону національних меншостей, початково подуманий як правна забезпека для дрібних національних груп мішаних територій, а опісля розтягнений на великі кількамільонові територіяльні національні групи, не лише не дав національним меншостям, дрібним і великим (себто поневоленим народам) ніякої охорони, але стократно погіршив їх положення в порівнанні з передвоєнним.

Головну частину вини за теперішнє крайно важке положення національних меншостей і поневолених народів несе якраз Франція, та сама Франція, що колись визволяла з важкого ярма поневолені народи, якраз через своє союзницьке відношення до новоповсталих чи сукцесійних держав.

Одначе відкрита рана національного питання звільна починає цікавити й французьких діячів. Висловом цього є стаття відомого радикального сенатора і б. міністра освіти Анатоля де Монзіє в „Berliner Tageblatt" під наг. „Конгреси національних меншостей".

Сен. де Монзіє зазначує на вступі, що від покінчення війни проблєма національних меншостей увійшла на місце передвоєнної проблєми національностей. В суті річи ніщо не змінилося, тільки клопоти Европи змінили свою назву. Гноблений вчора стає гнобителем нині. Беаліч докорів і нарікань малих народів заливає Женеву й Париж. Проблєма національних меншостей стає наглою проблємою европейського ладу.

Відбуті в жовтні 1925 і в серпні 1926 р. конгреси національних меншостей, які зібрали 31 меншостей з 14 держав, намагалися формулювати загальні правила і принціяи — як основу повного існування і розвитку національних груп в чужих державах. Одначе — покищо безвислідно. Поставлення справи національних меншостей на міжнародній грунт зустрічається з непереможним опором держав, в яких національна проблєма виступає найгостріше. Держави з національними меншостями розпучливо обороняться перед дійсною охороною національних груп, заслонюючись своєю суверенністю. Зрештою, дуже важко сформулювати приємливі для в с і х національних меншостей основні права для забезпеки їхнього всебічного розвитку, а ще важче здійснити їх у практиці.

Національна більшість постійно проявляє тенденцію здеформувати меншости, виссати їх і знищити. Меншости — навпаки — всіми засобами протиставляться цьому процесові, оборонюючи свою національну самостійність, самоозначення, незалежність й оригінальність. Зустріч цих супротивних тенденцій ставить з одного боку на денний порядок безчисленні насильства пануючих, а з другого боку безчисленні і перебільшені (?!) скарги меншостей.

В таких умовах сен. де Монзіє не бачить ніякого помічного засобу для влагіднювання і цих супротивностей і розвязки цього складного й поплутаного вуала, як р о з є м н і с у д и. Бо, не вважаючи на постійне загострювання національних противенств, ідея розємности може в останніх часах повеличатися значними успіхами.

Без сумніву, тут приходиться рахуватись з опором і неохотою держав підчинюватися міжнароднім розємним судам, які вони вважатимуть підірванням їх державної суверенности. Але чи вони в богатьох інших справах, які так само зачіпають їх незалежність, не піддаються розємним судам? А зрештою — на думку сен. де Монзіє — для проблєми національних меншостей він не бачить іншої розвязки.

Стаття сен. де Монзіє вказує, що навіть в колах, обтяжених досі глухотою і сліпотою у відношенні до національної проблєми, починає ставати актуальним це преважне питання повоєнної Европи. Очевидно, важко вимагати, щоби преважна, вибухова національна проблєма як стій найшла повне зрозуміння і вдоволяючу розвязку, одначе її освідомлення в західно-европейському світі є вже кроком вперед. До повного зрозуміння ваги цієї проблєми ше далеко. На це вказує між іншим привичка розглядати проблєму національних меншостей — як о д н о р о д н у цілість. А тимчасом не є вона однородною, тільки — навпаки — р і ж н о р о д н о ю, вже хоч би тому, що під „національні меншости" підтягнено поневолені т е р и т о р і я л ь н і народи, чи кількамільонові частини великих народів. Шлях до розвязки меншостевої проблєми веде через переведення відтінків і нюансів тієї проблєми, а далі через приноровлення до територіяльних поневолених народів права самоозначення. Тоді остануть тільки д і й с н і національні меншости, яких охорону можна легко перевести чи базуючи їх забезпеку на створених ad hoc постановах міжнароднього права, чи то шляхом розємних судів, чи вкінці на основі взаїмности між заінтересованими сусідніми державами.

Очевидно, проволікання з розвязкою національного питання криє в собі безліч небезпек, створюючи стан безнастанного замішання в Европі і накопичуючи пальний матеріял до неминучого вибуху.

НА РАТИ Тел. 15-70
Обуа—Одіж—Сукно
поручає українська фірма
РЕГУЛЯТОР
Львів, Ринок ч. 43.
Ілюстрований цінник даром.

Пануючі і неволені.

Проф. Бодуен де Куртене про польську національну політику.

Важка проблєма для людей глупих. — Право боротьби за рівноправність. — „Польська політика шкідлива для Польщі". — Наслідування анахронічних метод. — Тріюмф чи скуток? — Марш. Пілсудський.

(Від власного кореспондента.)

Варшава, 24. січня 1927.

Невже ні з одним Поляком не можна стрінутися, аби розмова не розпочалася від моралів на тему „льояльности", від проповіди про обовязки громадян та від софістерсько-схоластичних доказів на правильність політики екстермінацій? Така думка нераз приходить людині, яка зі службового обовязку мусить раз-у-раз стрічатися із польськими діячами, пізнавати їхній спосіб думання та грунт, на якому зроджений і виплеканий їх світогляд. Здавалось би, що відповідь на поставлене питання буде безумовно негативна й не допускаюча виїмків — — такий богатий і такий основний досвід у цьому напрямку. Та ні — немає справді правил без виїмків. Безспірною правдою є, що поруч із усією розбіжністю суспільно-політичних поглядів, яка існує поміж тим чи іншим чільним діячем реакційної польської правиці і радикальної лівиці, поруч з ріжницею між тими таборами, якої ніхто чейже не стане негувати, існують певні спільні дороговкази для їхніх думок, існують певні спільні категорії, які надають спеціяльно їх відношенню до всіх не-поляків певну спільну специфічну закраску. Розмова, яка ось тут нижче наведена — є виїмковим випадком, є виїмком, потверджуючим загальне правило, а проте є теж доказом на існування виїмку.

Находимо цей виїмок у кабінеті великого вченого, великого старого борця за ідею свободи народів, проф. Бодуен де Куртене, що в р. 1913 був присуджений на два роки твердині за книжку п. н. „Национальный и территориальный признак в автономии". Славлений своїм народом тоді, коли нарід був у неволі, нині, коли здійснилися навіть немріяні визвольницькі мрії народу, старий борець, усунений від усякого активного життя, а за свою вірність давнім голошеним гаслам окликаний мало не зрадником!

Проф. Бодуен де Куртене прийняв підписаного з питомою йому сердечністю, дарма, що ледам під-

вівся після недавньої важкої недуги. Говорить короткими обривчатими реченнями і звертає передусім увагу надавич йною памятю та вмілістю чудового прецизного формулування своїх світлих думок. Певно, не з усіма ними можна нам без застереження погодитися, нпр. пацифізмом, а проте вони варті того, абн подати їх у цілости й без ніяких самовільних змін.

—o—

— Кажете говорити про „важку" проблєму національних меншостей. Певно, коли люде дурні, то й такі справи трудно їм вирішити; коли булиб мудрі, то й розплутали би їх легко. Щодо української справи, то п о л ь с ь к и й п о г л я д н а н е ї п о в и н е н б у т и і д е н т и ч н и й з у к р а ї н с ь к и м.

На вступі мушу застерегтися, що я є противником розвязування таких проблєм нагальними методами з чийогонебудь боку. Таке моє становище диктоване виключно оглядом на тих малих і бідних людей, на яких найважче відбиваються нагальні зриви. Тому я є проти насильної зміни істнуючих кордонів, бо хто цього хоче, той помагає злочинові з погляду загальнолюдського. Зате боротьбу в межах права вважаю правом кожної людини. Це не тільки право, але й обовязок боротися за рівноправність народів, за визволення себе зі стану юрби упосліджених.

Польська національна політика є шкідливою для Польщі тому, що її державні мужі це звичайні хуторяне (ludzie zaściankowi) без ширшого світогляду і в своїй політиці не посуваються дальше наслідування чужих взорів: колишньої Росії, Малярщини чи Прусії, або нинішньої Італії — клясичної країни гнету. В інтересах Польщі є саме йти назустріч вимогам поодиноких національностей. Я є приклонником принціпу: „laissez faire — laissez passer!" (дайте жити й розвиватися!). Але сучасні наші голови не доросли до розвязання таких завдань. Вони дивляться на інші національности, як на Грицьків і Горпин і не хотять признати, що і н ш і м а ю т ь т е ж п р а в о д о в с ь к о г о т о г о, щ о й в о н и с а м і. Характеристичною ця політика є при університетській справі: це політика вічного гандричення (przekomarzania się). Нпр. сперечатися за те, що український університет має бути не у Львові, це просто велика глупота: навпаки, єдина розвязка цієї справи, це п о в н и й у к р а ї н с ь к и й у н і в е р с и т е т у Л ь в о в і. Бояться бійок між українськими й польськими студентами. Хай бються, — побються і перестануть. Осу билися студенти чехи з німцями у Празі, а нині всетаки істнують там поруч себе німецький і чеський університети.

Вимога якихось політичних деклараций? Від кого? Від партій? П а р т і ї п а р т і я м и, а н а р і д н а р о д о м. Треба мати настільки практичного змислу, щоби зрозуміти, що енергії освідомленого

народу ніякими способами задусити не дасться. Раз уже прокинулися національні ідеали, то не треба ставати їм упоперек. Під цим оглядом большевики є деде розумніші. Вони ввели напр. методу децентралізації, коли тимчасом у Польщі є все ще лише наслідування старих централістичних метод.

Змагання до відокремлювання (wy drębi nia się) є нині подекуди навіть хоробливе. Напр. на мою думку відокремлювання Білорусів в усіх царинах — напр. у науці — іде трохи задалеко (про Українців не можна цього сказати). Одначе не треба цієї недуги штучними способами душити; хай розвинеться і хай само життя вкаже, що є природним, здоровим змаганням, а що неприродним. І тому вважаю великою помилкою зі сторони Польщі заборону білоруським ученим із Польщі поїхати на науковий білоруський з'їзд до Мінська. Ми знаємо, що багато є облуди в доброчинливости більшовиків для таких з'їздів; знаємо теж невисокий рівень білоруської науки, а проте у принципі справу висунено і тому не можна ставати супроти неї на позицію негації. Одначе, як сказано, люде цього не в силі зрозуміти, не в силі позбутися системи поліційного трактування цілого світа.

Ось напр. скасування українських написів у Галичині, це не тільки промах, але злочин з польського державного становища, бо воно викликує тугу місцевого населення за Австрією. Це метода творення „видимости", зовнішніх познак, з повним призабуванням фактичного стану річей: адже у Східній Галичині по нинішній день і Поляки не обійдуться без знання і вживання української мови!

Якщо так далі йтиме, то воно може сумно скінчитися. При несприяючих обставинах може довести навіть державу до упадку. Богато ми вже втратили і завжди ще не бачу ніяких рішучих пляпів. Все йде якось так, якби не люде з розумом справами кермували, а якби самі вони котилися. Нині робиться великий шум з масових арештувань на Пиленщині. Це розцування, ба штучне препарування поголосок про антидержавну акцію Білорусів є не лише безпотрібне, але з погляду інтересів держави в найвищій мірі шкідливе; у всякому разі на хід переговорів про закордонну позичку корисно воно не вплине. Коли б все це було правда, що пишуть, то треба би сумувати поляхам, а не грюмфувати. Знаю напр. пос. Гарашкевича ще з петербурських часів. Він був поляком з походження і культури з льокальним білоруським патріотизмом; не хочеться у голові помістити, щоби він став у найми большевикам. Коли так воно є, то чимало завинила тут польська політика, яка не дала змоги такому Тарашкевичеві працювати науково серед інших умов на білоруських землях.

Сьогодні при владі марш. Пілсудський. Памятаю мою зустріч з ним у 1909 р. в Закопаному. Я подивляв його політичну ясновидючість. Він читав як із нот: вибух війни, потребу декларуватися по боці Австро-Німеччини, побиття Росії, революцію. Я, як пацифіст, перечився, але мусів признати величезний вроджений політичний талант Пілсудського; я дише пізніше, з вибухом війни, він пророкував великі соціяльні рухи. Марш. Пілсудський стоїть безумовно найвище морально поміж витязями (zdobywcami) і де-де етично чистіший від такого Мусолінія. Але й він має свої великі хиби. Напр. боїться занадто партійности і вишукує собі не зовсім відповідних дорадників і помічників. Не бачу теж нині ясної програми у марш. Пілсудського. Президент Мосціцький знову замало користав зі свого права уласкавлювання засуджених.

З українцями давно вже були у мене звязки. Коли я стояв у Петербурзі на чолі „Союзу автономістів федералістів", до якого належали всі народи кол. Росії, то й із українців були там: Ол. Лотоцький, проф. Лучицький, пок. Русов, пок. С. В. Петлюра, пок. Стебницький й інші. Мабуть із вдячности за мою тодішню діяльність в обороні прав усіх національностей, отже і польського народу, висунули мене національні меншости в польському соймі в 1922 р. як кандидата на президента, — очевидно: не питавши мене, бо я на це був би не згодився.

Ревсумуючи, скажу на адресу польської національної політики:

Треба мати почуття державности, а не пануючої національности...

Не істнує взагалі проблєма права й не-права громадян; сам факт приналежности громадян до держави дає їм право рівного голосу в усіх державних справах. Не признаю пануючої національности, ані пануючого віроісповідання. Mindenwärige Nationalitäten — це анахронізм. На адресу Польщі можу повторити сьогодні те саме, що 20 літ тому говорив я на адресу Росії, а саме, що лише та держава має право вимагати від своїх громадян солідарности з нею, чи навіть любови, яка запевнює їм фактично повну свободу національного розвитку, а на таке відношення з боку громадян треба собі спершу заслужити.

Списав **І. Кедрин.**

НА ЕКОНОМІЧНІ ТЕМИ.

Справа орґанізації народнього капіталу.

II.

„Ревізійний Союз" видав шадничі картоники для шкільної молоді, призначені для липутових вкладок по одній, два, пять, десять сотиків. На перший погляд видається неодному, що ці картоники мають значіння тільки для нього „самого" клопоту для вчителів, без якої практичної ваги. Одначе приглядьмося вперед зразковій маніпуляції ними, випрактикованій в наших своєрідних обставинах. (Друки Ревізійного Союзу" є взоровані на інтенціях шкільної куратори. Але деякі для нас зайві. Остаються самі картоники, які роздаються всій дітворі.)

До шадничого опікуна в школі, яким мусить бути один з учителів, зголошується кожного дня по останній годині науки по двох вибраних, постійних збирачів з кожного класового відділу. Вони приносять з класи по одним „списку" паперу, на якім є поменний спис вкладників (звичайно 5, 10 сот., виїмково 1, 2, або 50 сот.). Крім того на кожнім листку є підписи й оба підписи малих колектантів. Учитель приймає готівку, а листки зберігає як перші документи (як охорону перед неправдивими рекламаціями).

В середніх школах (в гімназіях) дотичний учитель мусить присвятити відтак 20 м. п. до пів години денно на втягнення „позицій", при чім його товариші можуть його пр. тижневими чергами виручувати під умовою, що він дишається все одиноким, від часовим головним органом. Тепер питання — де і як вписувати? Передовсім одну позицію цілого денного збору (або, як хто волить, розбиту на відділи до голенової „книги", якою може бути звичайний шкільний зошиток зовсім малого формату. Відтак кількадесять вписів на контах всіх клієнтів, що займає по 2 до 3 секунди часу, разом кількаканість минут. На кожній класовім відділі у школі призначується окремий контовий зошиток, оправлений вже „Ревізійним Союзом", по сто картоників разом (один картонік на одного ученика).

Так представляється ціла внутрішня маніпуляція. На другий день колектанти получають нові листки і готівки від нових вкладників, а заразом картоники від тих, що вкладали попереднього дня. Крім звичайного втягання позицій учитель стверджує на кожнім принесенім з дому картоніку вкладку з попереднього дня, даючи на нім власний підпис. Картоники вертають відтак через колектантів до рук господарів втішених „капіталістів".

Трохи ніяково, але згідно з правдою випадає стверднти, що загал нашого учительства не звернув дотепер найменшої уваги на архиважний, виховний момент, який скрівається в цій ділянці додаткової шкільної праці, давно признаної і ревно практикованої цілим культурним світом. Тим паче ніяково, що користі з неї є такі великі й різнородні, що годі їх нараз, разом на борзі перечислювати. Нехайби може вистало те, що таким чином зібрані грошенята по всіх школах представляли б навіть у наших обставинах щорічно свіжу суму кількох міліонів, так дуже потрібних у наших кредитових оборотах. Ми ж економічний організм без фінансової крови! А дальше, що розвинення масової пропаганди за ощадністю у своїх установах відложеного грошу — трапляє хоч посередньо, але цілком певно до мети, до переконування великої суспільности все і всюди через найбравурнішу авангарду: рідну дітвору.

Тимчасово лишаю на боці питання заворотів і процентування. Але одна обставина є тут дуже важна, а саме що ціла вище описана шкільна маніпуляція давалась би живцем, без найменших істотних змін покласти й до старшого, сільського населення, а вже особливо до жіноцтва. А тоді маліб ми перед собою готовий другий проект і тип дрібних шадничих фондів, цілком відмінний від одноманітної серії, про котру була мова в попередній статті.

Ю. Гриняк

Вироби української фабрики цукорків
„ФОРТУНА НОВА"
здобули собі загальне признання
Смаком
Якістю
Вигляду

Під румунською окупацією.

Українське населення під освітним та господарським оглядом.

Посол до румунського парляменту з Буковини А. Лукашевич виголосив недавно більшу промову в тому парламенті, в якій змалював злочинно-загребущу політику румунської влади у відношенні до українського народу на Буковині і в Бесарабії на освітньо-культурному й економічному полі. Подаємо дещо з тої промови до відома наших читачів.

„Українців, що живуть у Румунії компактною масою, нараховується один мілїон. Цілий український нарід є вже з природи народом спокійним, одначе румунська держава не поводиться з ним по законам для охорони меншостей, які Румунія підписала в Парижі дня 9. грудня 1919 року. На жаль, цього договору не дотримується. Один мілїон українців не має ні одної української школи, в той час, коли в Чехословаччині навіть 11.400 Румунів мають свої школи і своїх учителів! Українських учителів і вчительок поперекошувано в глухий регат та Добруджу, українських книжок в Румунії цілковито не друкується, а ввіз їзза кордону заборонено. Українські народні школи з 800 клясами і близько 1000 вчителями зрумунізовано на основі устного розпорядку з Букарешту, середні школи й українські катедри у чернівецькім університеті знесено, а всі українські петиції і меморандуми в цій справі йдуть до коша. В той час самі румунські шкільні інспектори констатують, що румунізація не дала ніяких наслідків, бо українська дитина, вернувши з румунської школи до хати, забуває все, чого навчилась, і говорить знов по українськи. Румунізація не дала ніяких наслідків, бо українська дитина, вернувши з румунської школи до хати, забуває все, чого навчилась, і говорить знов по українськи. Румунізація не дала ніяких наслідків, бо українська дитина, вернувши з румунської школи до хати, забуває все, чого навчилась, і говорить знов по українськи.

ОСВАЛЬД БУРГАРДТ.

Екзотика й утопія

в німецькому романі.*)

Жадоба далеких обріїв, туга за незнаними країнами, що вабили до себе відважних мандрівників, спрага за чужими зеленими морями й невідомими архіпелягами, заколисаними у хвилях аметистового спокою,—це мабуть споконвічний, нездійснений, сон европейця, людини завжди закоханої у далеке, замилуваної в недосяжному.

Імена Рембо і Гогена може стали для нас вже символічними, і французький маляр, що його душу на віки полонила любов до таїтійської країни, що радо проміняв Монмартрський парк і Елісейські поля на тропічний ліс і щасливе життя дикуна, став прообразом для дальших поколінь.

Той самий порив, що колись утворив моду на евентуальний роман і мандрівне оповідання, знов окрилив фантазію сучасного читача і письменника, і вже не на хитких каравелях, в прудкому аеро, або в комфортабельному авто Свен Гедін і Амундсен мчать шляхами нових конкістадорів, а Норденскіелд у своїх враженнях з мандрівок по Гран-Чако (в Південній Америці), що їх він робив з етнографічною метою, оповідає він, як він сам довгий час жив серед індіян, їв з ними з одного казана, розмальовував своє тіло фарбами, танцював з дикунами у місячні ночі і співав їхніх пісень.

Простий побут первісних людей, правдивий, а не прикрашений Шатобріяновою романтикою, змальований на підставі бездоганних з наукового боку етнографічних спостережень, дає вже матеріял для реалістичного оповідання.

Не далі як у середині минулого сторіччя ще нічого майже не знали про життя центральної Африки. Окремі дослідувачі наважувались заходити в ці незвичайні краї, де їх чекала неминуча смерть. Білим людям пощастило врешті заволодіти цими невідомими землями, але мова, культура, історія країн залишилася недослідженою.

Фольклористові Лєо Фробеніусові пощастило врешті освітлити цю темну царину. Під його керівництвом дослідчий інститут культурморфольогії видав велику збірну працю „Африканський героїзм". У першому томі „Пишність Судану" Фробеніус оповідає про свої власні досліди, про ті камінні будівлі далеких часів, що й тепер вражають око мандрівника і свідчать про колишній великий розцвіт якоїсь невідомої культури. Фробеніус дає докладні пояснення до памятників народньої творчости музичних рапсодій, малюнків на скелях і т. і. А. Ґрфельд у томі „В царстві морського бога" малює нам картини розцвіту й загибелі давньої культури Атлянтичної Африки, згадуючи за ті часи, коли ще кораблі Соломонові ходили до Уфаса, щеб-то „Золотого Берега". У XVI сторіччі португальці знайшли ще рештки цієї великої культури. Книжка закінчується оглядом країни Конго.

Фріда Шубарт у книзі „Пустеля, Ніль і сонце" оповідає про свої мандрівні враження. Вона веде читача крізь села фелахів, табори бедуїнів, пальмові гаї і храми.

Отфрід фон Ганштайн, закоханий у давні культури Перу й Мехіки у книзі „Світ Інки", досліджує державний устрій давнього царства, що загинуло під варварським натиском еспанських войовників. В романі „Кріваво-червоний струмінь" він оповідає про війни Чінгісханові і веде нас через неосяжні простори Середньої Азії.

Лєо Матіас у мандрівних нарисах „Екскурсія до Мехіки" описує величні руїни давнього царства і людність, що складається з мішанини різних народів. Гайнріх Гінтерман в книжці „Індіяни і змії велетні" описує свою експедицію в нерозвідані праліси Бразилії, де всі учасники мандрівки мало не примирали від голоду й лихоманки. Авторові пощастило навіть зробити кіно-знимки коло джерела Ксінгу.

Фрідріх Розен, один з найкращих знавців Персії, в книзі „Персія в словах і малюнках" описує цю країну до індустріялізації та европеізації, коли вона ще не була позбавлена своєрідних культурних властивостей. Еміль Трінклер в книжці „Через Афганістан до Індії" дає картини повсякденного життя з субєктивним офарбленням. Досить докладно описує Афганістан і шлях до нього через Росію, киргізькі степи, Аральське море та Індію Бернштайн-Боста в книжці „Мандана Баші" („Не втомись"). Автор признається, що мета його „вербувати німецьку молодь, щоб вона сміло помандрувала у далекі світи". Вальтер Гагеман у книзі „Азія, що прокидається", крім звичайних описів природи, дає картину політичного становища Китаю. Карл Айнштайн в „Африканських легендах" дає надзвичайно інтересну для фольклориста збірку народніх переказів і мітольогічних казок; серед них легенда про створення світу дуже близько нагадує біблійну легенду. Берн Тергорст, проживши два роки серед рифів-кабілів, докладно ознайомився з їхніми звичаями, способом мислення, політичними сподіваннями. В добу змагання рифів за вільність ця книжка набуває незвичайно великого інтересу. Її доповнюють малюнки й фотографії.

(Продовження буде).

*) „Життя й Революція" ч. 12.

візацією шкіл не можна зрумунізувати українців, а лишень поширювати темноту, бо навіть і найбільше талановиті українські діти виходять з теперішньої школи аналфабетами. За ширення аналфабетизму на Буковині дістають учителі-румуни, прислані спеціяльно для румунізації Буковини з регату, подвійну платню і премії...

„Кольонізаційна політика Букарешту змагає до винародовлення автохтонного українського населення, що жиє там від початку X. століття. При аграрній реформі українських селян найгірше скривджено, бо коли румунські селяни та легіонери, що ніколи не були буковинськими уродженцями, діставали пересічно по 4 гектари землі, то з українців лише дехто дістав, і то виїмково, по 1 гект. землі, а 99 проц. у нього по ¼ і ½ гектара. Цей розподіл викликав невдоволення й обурення між українським населенням. 8-літній воєнний стан виключно в українській частині Буковини тягне за собою щоденно жертви з українських селян, як в політично-адміністративним, так і в економічнім житті. З воєнних відшкодувань українська частина Буковини ще й досі не дістає нічого, хоч у світовій війні саме вона потерпіла найтяжче. Такі випадки, де за оцінену шкоду на 20.000 леїв виплачують усього 100 леїв, є на порядку дня. Я протестую проти того, а також проти називання українців більшовиками. Українці цілі століття були поневолені Польщею, вони є отже і противниками більшовиків".

Безправство.

Нагінка на організаторів УНДО в Старосамбірщині.

Пишуть нам:

Всі інтернаціональні, лиш з назви „українські" партії йдуть дружним похідним походом брехні і клевети на Українське Національно-Демократичне Обєднання, закидуючи йому між іншим зловільно т. зв. „угодовість". Доказом тої „угодовости" є хіба широка та плянова нагінка політичних державних чинників на УНДО по цілому краю, а в нашій Старосамбірщині з окрема.

Дня 26. листопада 1926 р. станиця державної поліції у Фельштині донесла старості в Ст. Самборі, що громадяни члени УНДО Франц Липецький і Михайло Прийма, обидва з Хирова та Остап Коропей з Посади Хирівської упадили в дні 2. листопада м. р. в хаті Федя Кріля в громаді Волча Долішня зібрали з метою завязати громадський пункт тій. ний комітет Українського Національно-Демократичного Обєднання. На ці збори скликали ці „заговірники" більшу скількість селян, на які — на превелике диво фельштинської поліції — зійшлася також українська молодь від 19—22 літ, а зрештою головно ті, що служили в бувшій Українській Галицькій Армії, а тепер „бавляться" політикою. Населення — це самі небезпечні заговірники, бо держало цю „страшну" нараду в тайні і тому то поліція не могла про неї своєчасно куди слід донести.

Староство в Старому Самборі відступило цей донос повітовому судові в Ст. Самборі, як власть імущому судити такі „крамоли", і в цій справі відбулися дві розправи за безправне відбування зборів. Обвинуваченых боронив Ів. Дідух, субст. адв. ем. радн. Льва Максимовича. Обвинуваченні заявили, що нарада була довірочна за поіменними запрошеннями на основі обовязуючого австр. 2 § про збори. Оборонець п. Ів. Дідух предложив поіменний список учасників і відпис протоколу зборів, а покликані свідки пп. Володимир Стебельський і Васько Лесик, громадяни з Волчі Долішньої, як учасники цих зборів, підтвердили в цілости оборону обвинуваченых. Суддя видав виїмковий присуд всіх трьох обвинуваченых від кари і кари. Прокуратор зложив зголосив відклик до окружного суду в Самборі.

Річ ясна, що такі безосновні нагінки не залякають наших діяльних громадян. Всеж таки звертаємо увагу Української Парляментарній Репрезентації на цю „сердешну опіку", яку влада, мабуть по наказу згори, розтягнула над УНДО. Цікаво, чи й наведений факт подадуть усякі „Світла" чи „Волі Народа" як черговий доказ „угодовости" УНДО?

Пам'ятайте: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі пихолїття!

Справа арештованих послів на соймовій арені.

Бурливе засідання. — Протест одинокого неарештованого посла Білоруської Громади. — Внесення на увільнення арештованих послів і на заяву недовір'я для уряду. — Заява віцепрем. Бартеля. — Дискусія над бюджетовим преліміпарем.

Варшава, 25. січня 1926.

В 3. год. попол. марш. Радай отворив засідання при дуже численній участи посла і при заповнених галеріях. Він заявив, що з уваги на протест білоруських послів справа арештування посла не була обговорюванна на комісії посольської недоторканости, тому ця точка мусіла відпасти з порядку нарад нинішнього засідання.

Після тої заяви забрав слово пос. Соболевський, одинокий член Клюбу Білоруської Громади, що лишився на волі (він щойно недавно вийшов з тюрми!) Як тільки пос. Соболевський появився на трибуні, його повитали гучними оплесками представники лівиці і „національні меншости". Пос. Соболевський заявив: У перерві між засіданнями сойму зайшов факт безприкладного насильства, поповненого урядом, бо арештовано чотирьох послів з Білоруської Селянсько-Робітничої Громади й одного посла з НПХ. Арешт цей є не тільки атакою на загарантовані в ст. 21 конституції парляментарні права, але є також генеральною атакою проти „національних меншостей", а окрема проти Білорусинів. Що так є в дійсности, доказує факт, що арештовано не тільки білоруських послів, але й сотки освітніх, культурних і політичних діячів, замкнено Кооперативний Білоруський Банк, переведено низку ревізій та арештувань у Бід. Нац. Комітеті і в Т-ві Білоруської Школи, а передовсім пороблено всі можливі заходи на те, аби зробити розгром найсильнішої організації білоруських селян, а саме Бід. Сел. Роб. Громади, що має тепер ок. 98.0 0 членів. Погрому того доконало польське обшарництво, а ведуть його нагінка польської преси. Ще в листопаді м. р. ЗЛН. поставив був внесення на розвязання Громади. (В цьому місці прийшло до різких окликів на правиці і лівиці сойму). Між. Мейштович, що колись у стіп памятника Катерини II... (оклики правиці заглушують кінець речення). Поведено рішучу кампанію проти білоруських угруповань, зачалася діяльність політичної поліції при підтримці воєводи Рачкевича, аби тільки вдоволити загребущу й заборчу захланність польського обшарництва на білоруських землях, аби очистити цей терен для воєнних авантюр. Уряд Пілсудського нехтує всі права і конституцію. Уряд „моральної санації" не стидається послугуватися найгіршими брехнями, фальшуваннями (Марш. Рата взиває промовця до порядку). В імени білоруських народніх мас зголошую якнайенергічніший протест проти переслідування білоруського народу і його представників і ставлю внесення на негайне увільнення арештованих послів.

По промові пос. Соболевського, перерваній увесь час різними послами, зголосився до слова ком. пос. Сохацький, що поставив внесення на заяву недовіря для уряду Пілсудського. Це внесення пос. Сохацький мотивував тим, що уряд Пілсудського доконав масових арештувань серед білоруського хлопського населення і зробив атаку на білоруський національний рух. Уряд зломав засаду парляментарної недоторканости, а білоруський рух переслідує в інтересі польських обшарників. Тому, що переслідування білоруського народу переводиться дальше, сойм повинен висказати своє недовіря урядові Пілсудського, який ломить право й конституцію.

На це Рада відповів, що внесення на увільнення послів не піддасть узагалі під голосування, а щодо внесення на заяву недовіря для уряду, то над ним буде голосування на одному з найближчих засідань. Одначе найправдопод бніше це внесення стріне доля богатьох попередніх, значить—над ним не буде взагалі ніякого голосування.

Опісля забрав слово віцепрем. Бартель. Він заявив: Справа видачі судам пятьох послів, яких злочинну діяльність доказано фактами і документами і яку ствердив уряд, є для вас сумною конечністю. Справа позбавлення свободи тих пятьох послів є сумною конечністю для мін. справедливости. Щодо мер тум справи бажаю підкреслити, що ствердження акції ворожої для держави мусіло потягнути за собою скору і рішучу реакцію уряду. Тою самою рішучістю уряд унеможливить на будуче кожду подібну акцію. Лише завдяки безогляднести поступування можемо вважати нинішнє одноразове ту часть протидержавної діяльности. Не входячи в подробиці, не хотів би я рівночасно бути свідком якоїбудь панічки. Пропаганда ворожа державі охопила грізно лише незначну часть польської держави. Уряд не вважав за відповідне виступити зі строгими репресіями проти населення, яке не орієнтується в методах і цілях його непрошених опікунів. Але тим рішучіше мусів протиставитися акції провідників свідомої діяльности на шкоду держави, бо держава не може толерувати і позволяти на безкарність людей, які, заслонені посольським становищем, допускаються явної зради, а завданням польського сойму не є признавати їм права взагалі. Льогіка вимагає, щоби матеріял і обтяжуючі факти розглянено докладно, а лише відповідна комісія є покликана — згідно слів регуляміну — „приготовити для сойму предмет нарад". Увесь матеріял і мотиви предложить уряд тій комісії у можливо подробній формі. В імени уряду прошу пана відіслати внесення до регуляміновой комісії.

Внесення відіслано до регуляміновой комісії і комісії посольської неприйманости. Опісля марш. зарядив перерву. Підчас промови віцепремієра пос. Воєвудзький піяносив різні оклики і не зважаючи на маршалкові упомнення, не вийшов зі салі. Тоді марш. предложив виключити пос. В. на один місяць, що прийнято більшістю голосів.

Дискусія над бюдж. преліміпарем.

Референт посол Бирка зазначив, що персональні видатки виносять 42 процент, а інвестиції 5 процент. Військовий бюджет виносить 38'8 процент цілого бюджету. В дискусії промовляв посол Ґломбінський (ЗЛН) і пос. Смуліковський (ППС). Опісля марш. повідомив, що пос. Морачевський зрікся посольського мандату. Слідуюче засідання завтра.

Внесення пятьох клюбів.

Посли Білоруської Селянсько Робітничої Громади, Нез. Хл. Партії (НПХ.), Білоруського Клюбу й Українського Клюбу та комуністичної фракції поставили внесення в справі негайного увільнення арештованих послів.

Посли Білоруської Сел.-Роб. Громади, Білоруського Клюбу, Українського Клюбу і комун. фракції поставили теж внесення у справі недовір'я для уряду марш. Пілсудського в зязи з арештуваннями і переслідуваннями на Білорусі і в звязи з наступом на нац. білоруський рух.

Голодівка арештованих послів.

Варшава, 25. січня 1927.

З Вильна насліли вісти, що замкнені в тамошній тюрмі на Лукішках білоруські посли почали голодівку на знак протесту проти їх арештування. До голодівки прилучилися й політичні вязні, які сидять у тій тюрмі.

Віцем'ністерство для справ нац. меншостей.

Варшава, 25. січня 1927.

Зачувати, що справа утворення державного підсекретаріяту для справ нац. меншостей є порішена, хоч урядові кола заперечують це. Тепер опрацьовують проект. Підсекретаріят мав би відібрати агенди, які досі належали доділянки різних міністрів. Державний підсекретаріят для справ нац. меншостей підлягатиме премієрові Ради міп. Крім вичисленних уже кандидатур на це становище актуальною є також кандидатура сен. Каліновського (Визн.). Одначе він відказався принять це становище.

Вимінa документів між Італією й Альбанією.

Рим, 25. січня 1927.

Вчора Мусоліні обмінявся з альбанським послом ратифікаційними документами в справі італійсько-альбанського пакту приязни і безпеки, підписаного 27. листопада 1926. Акт цей затверджує і робить обовязуючими постанови пакту, який затверджує звязки приязни і співпрац, існуючі між італійським і альбанським народом на основі повної незалежности і неподільности Альбанії.

Покликання анґлійських резервістів.

Лондон, 25. січня 1927.

Часописи містять оголошення міністерства війни, на основі якого резервісти групи „А", себто ті, що за останні два роки вийшли з війська, мають бути готові до покликання до Китаю.

Головнокомандуючий анґл. військ у Шанґаю.

Лондон, 25. січня 1927.

Нині виїздить до Шанґаю ген.-майор Джан Доннен, новоіменований головнокомандуючий збройних сил у Шанґаю. Військо, що виїздить до Китаю, складається з дивізії піхоти і дивізії артилерії.

Предложення Чанґ-Тсо-Ліня.

Лондон, 25. січня 1927.

Марш. Чанґ-Тсо-Лін заявив представникові „Дейлн Експрес-у", що має мілїон жовнірів, готових до боротьби з більшовиками і спод ється моральної піддержки Англії й інших великих держав. Колиб великі держави скасували несправедливі постанови трактатів, осягнули би великий вплив на півдні.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

АДВОКАТ

Д-р Теодор Стефанович

по перенесенню з Лопатина веде канцелярію

в Бродах,

вул. Гольдгабера ч. 7. (напротив кол. 13б5 Церкви і повіт. Виділу). 1—2

За зміну політики — позичка.

Лондон, 25. січня 1927.

Англійський уряд рішився дати Італії позичку у висоті 50 мілл. долярів. Є то вислід конференції Чемберлена з Мусолінієм і Вольпієм. Одною з умовин позички є, що Італія зрікається пропаганди на Балкані і зміпить політику у відношенні до балканських держав.

Засуд білоруського священика.

Варшава, 25. січня 1927.

Найвищий суд затвердив присуд другої інстанції, який засуджує білоруського діяча о. Годлевського з Вилейщини на 2 роки тяжкої вязниці за протидержавну діяльність.

Радянська Україна

Перейменування округи.

В офіціозі харківського уряду „Вісти" з 18. січня появилася постанова Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету про перейменування Черкаської округи в Шевченківську. Постанова ця є доповненням постанови про ліквідацію губерній та про перехід до системи трьохступневої адміністрації з 3. червня 1925 р. та постанови ВУЦВК-ту Раднаркому УСРР з 3. VI 1925 про скасування Шевченківської округи і зміни в адміністративно-територіяльному поділі Київщини й Полтавщини.

Пятиліття музею книги.

Одеський музей книги святкує цими днями пяті роковини свого істнування. Має він 4 тисячі найцікавіших зразків книжок у тому числі й цінних експонатів антикварних. Музей має, наприклад, Біблію що її друкував перший наш друкар Федорів 1554 р. Є в музею перша літографована книжка „Сказаніе о Русланѣ" книжка на деревляних дощинках, писана комборджинською мовою, є й книжки-мінїатюри; деякі з них завбільшки з ніготь серед них „Божественна комедія", яку надрукували французькі друкарі для всесвітньої преси в Парижі в 1878 році. Для того видання зготовлено спеціяльний шрифт і кожна літера шрифту була завбільшки чорнильної крапки. Знавці оцінюють її на кілька соток тисяч карбованців. У відділі газет особливу увагу звертає на себе „Вестник Южной России" з 1821 р., що є першою одеською друкованою газетою. Видавав її одеський генерал-губернатор (За „Вістями").

Біржа.

Гроші.

Курс долара 8'96—8'97. Банк Польський платив доляр у готівці 8'93, Нью Йорк 8'96, швайцарські франки 172'96, бельгійські франки 24'93, італійські ліри 38'70, голяндські гульдени 358'90, шведські корони 239'65, норвеські корони 228'40, австрійські шілінги 126'63.

НОВИНКИ.

— **Просвітним, добродійним і науковим товариствам до відома.** Згідно із статтею 3, п. 3. закону з 2./8. 1926 Дн. з. ч. 94 поз. 550 (про податок від льокалів), який обовязує від 1. серпня 1926, не підлягають льокаторському податкові льокалі заняті інституціями науковими, просвітними, добродійними і віроісповідними, з виїмкою частей тих льокалів, які віднаймають треті особи чи вживають їх безплатно. Отже колиб яке з таких товариств одержало від магістрату взиває до заплати льокаторського податку, повинно внести негайно рекурс до магістрату, покликуючись на вище згадану постанову закону. Коли згадані това-а заплатили в часі від 1./8.—31./12. 1926 льокат. податок разом з комірним, тоді повинні зажадати від магістрату звороту неналежно заплаченої в згаданім часі квоти титулом льокаторського податку. Одночасно пригадуємо, що подання вносячі до властей через това-а, які займаються виключно науковою, просвітною або добродійною діяльністю, є вільні від стемплевих оплат (арт. 144 стемпл. закону з 1./7. 1925 Дн. з. ч. 98. поз. 570).

— **Львівська темна хроніка.** Досить темна історія зайшла у Львові смертю молодої жінки, яка кільта місяців тому вийшла замуж за молодого 30-літнього мущину. Імовірною причиною

самовбивства було те, що після цього довідалась про неіснуюче становище свого мужа, який грав ролю лікаря. Інші кажуть знов, що муж довідався з її минулого страшну річ: що вона зійшла з крамнички, на яку позичив їй гроші якийсь знайомий. Жінка отруїлась субліматом. Сумна історія, але насперед з „моралі родини Думських". Другу любовна пригода скінчилась сумно для молодого хемічного Гофмана, який пострілив собі груди в ресторані, пивши пиво. Причина: брак взаємности в якоїсь мужатки і постійне вживання морфія. Жертвою морфія впав теж 21-літній Панасевич, який засмакував спершу в цьому наркотику, а далі в чужих предметах. Підписував він декларації, квіти та рецепти чужими прізвищами, щоби дістати і гроші і морфій. Остаточно дістав 9 місяців.

— **Родинні трагедії.** У Вербівці Нижній, біля Коломиї, селянин Ковбасюк застрілив свою 21-літню жінку, наслідком давньої подружої незгоди. Лава присяжних виповідала обвинуваченому селянину Стефанію Дмитрів, з Вибраніяки (Бобречина), яка закопала в лісі свою новонароджену дитину, що вродившись упала на землю, а не була від її мужа. У Дрогобичі 16-літній синок Ожех стрілив до свого батька з револьверу, в обороні своєї мами під час суперечки.

— **Література новинка.** Всі, що колинебудь чули про одного з найбільше дотепних сучасних комедіописців, Тристана Бернара, бога паризьких кабаретів і салонів, здивуються чимало, почувши, що він кандидує на одно з поважніших місць під французьким сонцем: на фотель безсмертного члена Академії. Він мав би зайняти місце по недавно померлім Рішпені. Тристан Бернар, славний своїм неабиякім гумором, заснує щодня пресу: дотепи, які кидає в розмові, збирають і передруковують. Бернар є теж величезним прихильником хрестикових загадок, які видає цілими альбомами; у поважнім журналі „Літературні новини" він веде постійно рубрику цих загадок. Виглядом своїм нагадує найповажнішого сенатора. „Французька Академія", приймаючи його між своїх 39 безсмертників, зробить один з найсмішніших виборів, які колинебудь зробила поважна інституція.

— **Фільма та релігія.** У Білостоці трапився цікавий скандал. У тамошнім кіні „Аполльо" давали „Бен Гура". Місцевий рабінат домагався від дирекції, щоби вона припинила виставу цієї фільми, тому, що цим образює релігійні почування жидів. Коли дирекція відмовилась, ортодоксійні жиди лавою пішли до кіна і знищили салю, а директорів побили. Щойно тоді „Бен Гур" щез із полотна. А у Львові жиди йшли масами на „Бен Гура" і дарували йому те, що він став християнином, а вдячності за прославлення жидівського народу і за спортову сцену на арені.

— **Заслужені жінки.** Останніми тижнями чимало визначних жінок відзначено різними почестями. Найбільша англійка, Державна секретарка в англ. міністерстві освіти, графиня Атоль, авторка великого твору про історію воєн, дістала титул доктора „говоріс кавза" Оксфордського університету. — Талановита композиторка Етель Смит, що вже раніше дістала титул „леді" з державним орденом, діждалась такоїж почести. — Мюнхенський університет дав титул почесного д-ра англійській економістці Беатріче Веб, співавторці свого мужа Сідней Веб автора творів з історії англійського трейдюніонізму і „Про проблему бідноти". За гуманітарну діяльність дав титул д-ра графині Гребен медичний факультет у Кенігсбергу. — Женевський університет дав цей самий титул секретарці Ліги Націй американці Кроулі за мирову пропаганду.— В Америці вперше призначено жінок членами „Національного Мистецько-наукового Інституту", а саме письменниць: Едіту Уортон, Маргариту Деленд, Анесу Репеліє і Мейрі Вількінс-Фрімен. — До берлінської „Академії письменників" вибрали письменницю Рікарду Гух. — Шведська письменниця Сельма Лягерлеф дістала від Академії Наук у Штокгольмі золоту медалю.

— **Ювілей аналітичної хемії.** Для 24-го ц. м. святкувала англійська наука 100-літні роковини дня уродин хеміка Роберта Бойлеса, одного з найбільших світових хеміків, уродженого в Ірландії. Є це одночасно ювілей основин аналітичної хемії. Його іменем є названий донині закон про натиск і ємкість газів. Він перший доказав фальшивість старої теорії про чотири основні елементи і він засував точно, що хемічний елемент є нерозкладним тілом і сформулював правила хемічних пропорцій.

— **„Як я то бачу".** Автором цього інтересного, хоч завидго суб'єктивного фейлетону, що друкувався в трьох останніх числах нашого щоденника, є проф. Ів. Свєнціцький. Через неуважу випав підпис під фейлетоном, який отсим привертаємо на належне місце.

— **Гарний кабінет.** У Парижі арештували 9 бандитів-Поляків, які від довшого часу зручно грабили по всій Франції. Були вони зорганізовані в „міністерський кабінет" і мали розділені „теки". Ось прізвища цих міністрів від чужих портфелів: Пасецький, Новак, Пак, Баррас, панна Сенк, Турек, Шапульський, Крамчик, Яворек.

— **Шпіцькі вороги.** Польські ділячі заметушились. Почули, що радянський уряд звертає дома та нерухомости давнім власникам. І збирають віче у Варшаві, щоби подумати над способами, якби не вернутись до своїх маєтків на Україну та Білорусь. Окрема делегація прохала навіть свого нового посла Патека перед Його відїздом до Москви, щоби, як каже одна офіціяльна агенція, „прихилити радянський уряд до фактичного виконання виданого ним декрету". Краще було би, якби польські діячі з українських земель краще читали невиконані декрети власного уряду.

— **Світова всячина.** Віолетта Джібсов, яку мають судити за замах на Муссоліні, признана умово недужою. — Радянський уряд готов випродати збірку царських дорогоцінностей, щоби ці гроші призначити на промисл; навіть хоче їх міняти просто на машини та сирівці. — На 16 виставі, що приїхали з різних країв на конкурс відограння творів Шопена, 6 є з СРСР. Конкурс скінчиться 30 ц. м.; призначемо 4 нагороди. — В околицях Феррара відкрили найбогатші поклади залізної руди в Европі. Муссоліні таки має щастя! — Льорд Керзон, зовсім так само як його славний покійний попередник того самого титулу, залюбки їде автом у повнім розгоні; наслідком цього розбита голова та рамена. — Епідемія еспанки в Німеччині така сильна, що в Штетині зачинено всі школи: 7000 недужих. У Штутгарті 12 випадків смерти. — З вескою радянський уряд починає будову каналу, який має зєднати Волгу з Доном; будова почнеться від Азовського моря. Другою будовою буде міст на Волзі в 15 милях від Саратова. По пляну проф. Флорова міст має бути другий у світі щодо довжини: на 2624 метрів і буде коштувати 18,975.000 зол. рублів. — Єгипетський уряд не хоче дозволити німецькому єгиптольогові Борхардтові продовжувати розкопки в Телямарна, тому, що він вивіз звідти перед війною одну з найцінніших дорогоцінностей: голову королевої Нефертіті — жінки з найстаршою хлопячою підстрижкою у світі.

— **Свобода** ч. 5 містить: Радикальний зїзд. Що раз гірше. Державна господарка в Польщі. Марево голоду на селі. Газетне розбишацтво. Арештування білоруських послів. З польських справ. Правда про Аргентину. За що полилась кров? Посередництво праці на Гуцульщині. Що чувати у світі? Новинки. Дописи з краю.

— **З кіна.** У кінах „Коперник" і „Марусенька" починається одна з найкращих французьких фільм „Два хлопчаки". „Злодії з Парижа", на основі повісти відомого письменника Пера Декурселя „Два сироти". У головних ролях славна декляматорка Іветта Жільбер, красуня Жіна Реллі і актор комедії Сіньоре. У кіні „Палас" починається фільма „Коли грають змисли" на підставі одної з найкращих світових повістей „Геста Берлінґ" Сельми Лягерлеф.

— **Іван Зубенко: „Зірка".** Оповідання для молоді на тлі визвольної боротьби. Накладом В-ва „Ока" в Коломиї. 1926 р. Стор. 171, 16°. Ціна 2 зол. Цікава і займаюча книжка, особливо для жінок і дівчат, бо в оповіданні виводиться дівчина-героїня. Замовляти в редакції „Жіночої Долі", Коломия, Нова 1, або в В-ві „Ока", Коломия, Євангелицька 7.

З Т-ва „Луг" у Львові.

Отворення руханкової салі львівського „Лугу".

Одним із доказів успішної праці викоканого комітету Центральної Ради „Лугів" у Львові є набуття й передання тим комітетом руханкової салі до диспозиції львівському „Лутові". Саля міститься при вул. Коперника ч. 5, у партері. Це саля передвоєнної „Повітової Січи", в якій зосереджувався весь січовий рух у краю і за якою є її гарна традиція, бо з неї пішла й організація українського січового стрілецтва.

Відновлену салю, заосмотреку комплетно у прилади до німецької, а частинно й до шведської руханки, передано до вжитку львівського товариства дня 19. січня ц. р., себто на наш Йордан. Свято відкриття започаткував гарною промовою голова виконавчого комітету Центральної Ради „Лугів" д-р Роман Дашкевич. Явилися всі члени товариства, богато запрошених гостей, для яких уладжено забаву з танцями („комплет"), що трівала від 5. год. попол. до 10. вечером. Усі присутні тішилися новим нашим здобутком та новим осередком освітньо-спортового руху у Львові.

Товариство „Луг" у Львові матиме тепер спроможність відбувати правильно руханкові вправи, як також вести на ширшу скалю освітню роботу й користати з преси, бо при салі уладжено читальню, заосмотрену у всі українські та деякі німецькі, польські й чеські часописи. І в цій ділянці товариство може сповнити велику місію.

Слід іще зазначити, що з салі львівського „Лугу" могліб користати й інші наші товариства та клюби, бо прилади до шведської руханки, до шерму й атлетики будуть скоро доповнені. Гарне положення в центрі міста й вимір салі можуть стати для неодного українського товариства у Львові в пригоді при влаштовуванні всяких імпрез та виступів на ширшу скалю.

Побажатиб, щоб життя у львівському „Лузі" закипіло відтепер ще живше і щоб нова домівка стала справжнім центром для цілого лугового руху в краю.

Всячина.

Похорони собаки. У державі Віргінії, містечку Кантіко, ховали з великою помпою старого... бульдога Джікса, який довгі роки плавав по морі з місцевими моряками. За своє життя собака врятував чимало людей і дістав ріжні медалі. Коли її труна спустили у воду, на всіх кораблях привязали прапори, а оркестра відограла похоронний марш. Неодин наш громадянин бажав би після смерти дожити такої пошани!

✝ Посмертні згадки.

о. Теофіль Вінниківич, парох Равіщя, богородчанського деканату, помер дня 13. січня ц. р. в 65. році життя і 40. р. священства. Покійний був чи не одинокий між священиками, а то й світськими інтелігентами солотвинського судового повіту, що почував обовязок громадянської праці. Довголітній голова філії „Просвіти" і „Сільського Господаря", політичний організатор і діяльний кооператор, вложив чимало труду у зорганізуванні повіту. Побіч люстрації читалень організував позички з відчитами, заводив бібліотеки, давав напрямні праці, загалом піклувався читальнями як справжній голова. Сам поступовий господар, живо інтересувався дбайливим селян, учив їх раціональної господарки, заводячи — за фаховою порадою свого кузина, бл. п. С. Кузика — досвідні поля, спровадживши добірні насіння, штучні погної, а передовсім расову худобу. За його приложою основано теж філію „Сільського Господаря" в Солотвині. Для боротьби з лихвою заложив у Солотвині кооперативу „Самопоміч", опісля „Народний Дім", а в своїму селі райфайзенку; щоб дати їм змогу істнування, вкладав у них власні гроші, які потім у війні й потратив. У своїй парохії вибудував дві мурові школи (одну в матерній, а другу в дочерній у Кривці), а крім того церкву і читальняний дім, який перебув щасливо й війну. Інтенсивно працював також як політичний організатор, при чому вмів усе вичути, де кінчиться інтерес партії, а зачинається загально-національний інтерес. Війна зруйнувала його матеріяльно, але не зменшило у нього інтересу для народньої справи. По приході польської влади був арештований, а після того працював передовсім над відбудовою власної парохії. Дуже гостинний і товариський, умів згуртувати коло свого дому майже всю інтелігенцію з околиці, яка радо помагала йому в праці і вибрала головою тов. „Родина". Рідна земля хай буде пером доброму громадянинові!

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Українського Наддніпрянського Театру О. Міткевич:
Ясло:
Четвер 27. І. — Маруся Богуславка.
Субота 29. І. — Циганка Аза.
Неділя 30. І. — Вій.
Едліче-Рафінерія:
Пятниця 28. І. — Барон Кіммель.
Поневілок 31. І. — Шалапут. 2—3

Концерти Українського Національного Хору Д. Котка:
Пятниця 28. І. — Скалат.
Субота 29. І. — Грималів.
Неділя 30. І. — Грималів.
Понеділок 31. І. Бірки великі. 528 1-1

З приватної гімназії з правом приявности в Рогатині. Вступні іспити відбудуться в днях 3., 4. і 5. лютого 1927. До іспиту привезти останнє шкільне свідоцтво та свідоцтво моральности за час перерви в науці. — *Чайковський*, управитель. 1381 2—3

Проситься Вп. П. адвокатів, лікарів і інжинірів, які пошукують місця осїдку, зголошуватися до Народної Канцелярії, Львів, вул. Костюшка ч. 1 а по ближчі інформації. 1—3

Оповістка. Товариство „Українська Бесіда" у Львові улаштовує дня 29. січня 1927 товариські сходини з танцями, на які Вп. Членів запрошується разом з родинами. Дешевий і добірний буфет. Початок о годині 9 вечер. 1390 1—1

З нагоди Загальних Зборів львівської Адвокатської Палати (5. ц.) і Союза Українських Адвокатів (6. ц.) та сполученого з ними зїзду українських адвокатів з цілого краю, уладжує Союз Українських Адвокатів разом з Українським Правничим Товариством в суботу, дня 5. лютого 1927 р. в салях „Бесіди" вул. Рутовського ч. 22 (нова домівка через ганок на право) **товариські сходини** українських правників **з танцями**, з яких увесь дохід призначений на утворення надзвичайного допомогового фонду для вдів і сиріт по українських адвокатах і кандидатах адвокатури. Звичайний стрій, мінімальні вступи, таний а добірний буфет у власному заряді, який ласкаво обняли Вп. Меценасові, знаменита сальонова орхестра. Хто би через недогляд не дістав запрошення, заложить зголоситися до Вп. д-ра Лящинської, який урядуватиме на „Бесіді" почавши від 2. лютого між год. 6. а 7. вечером. 1389 1—3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 50-?

4 ЗОЛ. коштує цукорнича з лопаткою з хінського срібла у Мандля, Коперника ч. 14. 1355 3—?

СТАРШИЙ кавалєр, вищий державний урядник, бажає одружитися зі старшою панною, брунеткою, до 45 літ. Першенство мають сташі учительки і уряднички. Відповіди очікується до кінця січня ц. р. — Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Добрий муж". 1346 4—4

КОНЦ. Торговельні Курси Н. Гіршфунга, Личаківська 34, приймає вписи на новий 5-місячний торговельний курс для дорослих і писання на машині. 1362 3-4

ПАННА літ 35, середнього росту і туші, пристійна, властителька добре просперуючого підприємства, що має посагу 2.500 дол., подружить мужчину на відповідній становиську. Кавалєри-Українці мають першенство. — Поважні зголошення зі знимкою до адміністрації „Діла" під „Підприємство 2.500". 1382 1—2

ПАРОХІЯ підгірська положена в лісній околиці в сусідстві клімятичної станції, біля гостинця, 7. кл. залізнича станція, добрі будинки, 58 га доброго поля до заміни за відповідну парохію на долах. — Зголошення в редакції під „Заміна". 1371 2—3

УМЕБЛЬОВАНА фронтова кімната з осібним входом до винайму від 1. лютого. Жулінського 12, партер на ліво. 1386 1—1

ОСОБА старша, чесна, самітна, знаючи добре сільське і домашнє господарство, пошукує місця господині. — Львів, вул. Красінських ч. 11 а. до п-ні Пендикової. 1388 1—1

ДЯК-диригент, чесний, працьовитий, тверезий, з добрим голосом, глядає негайно посади. — М. Волощакевич, Лишки зависані біля Крукеник. 1387 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Фелікс Ган Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка **Львів, Городецька 46.** Телеф. 834 Пересвітлення Рентгеном. 1170 27-35

Лікарсько-дентистичне Заведення д-ра Симона Раппапорта Якова Насса
ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.
Пльомбування й виймання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям і студентам значна знижка. 1325 Полекші в сплатах. 5—5

Вертаючим з заграниці
перекладає дешево й легалізує всякі документи в мовах: чеській, німецькій, українській і польській — судом заприсяжений перекладач 1353 3—3
Д-р Ол. Бариляк
Львів, Театинська 31.

Одинокий у Львові через **Ford Motor Company** авторизований спеціяльний варстат до направи возів „Ford" і орит. складові части 1339 по фабричних цінах поручає 2—5
Витовд Транда
Львів, Подлєского ч. 2.

Приготовляєте **Концерти!** Жадайте повного **„МУЗИЧНОГО КАТАЛЬОГУ"** який висилає за надісланим 1·— зол. в значках почтових **Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка, Львів, Ринок 10.** 994 18—18

За редакцію відповідає **Василь Мудрий** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів. Ринок ч. 10.

Після конфіскати — другий наклад.

Ч. 20 (10.988). Львів, пятниця 28. січня 1927 Poczt. opłata uiszczona ryczałtem. Рік XLV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощад. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Год. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голандії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Конаючий сойм.

Львів, 27. січня 1927.

Передучора розпочалася нова сесія конаючого польського сойму. Ще минулого літа під свист батога сойм обмежив свої законодатні права, себ-то наложив на себе руки і сьогодні — коли ще вегетує, то тільки як живий труп.

На денному порядку соймових розправ находиться бюджетний прелімінар, що єдино дає нагоду висловитися послам взагалі, а ледви толерованим представникам не-польських народів зокрема. Потравневий „санаційний" уряд звів парляментарних представників до рівня „Paradepferde", до рівня тих кляч, про які з таким захопленням говорив свою листопадову казочку марш. Пілсудський. Сотні посольських інтерпеляцій з попереднього періоду, які були важким обвинуваченням польського режіму, уряд „пересанував" до коша. Нові інтерпеляції стали внутрішньо-соймовим голосом вопіючого в пустині. Уряд просто не звертає уваги на них найменшої уваги, ігноруючи їх у повній основі. Взагалі конституційну спроможність виконування посольського мандату, тимбільше представникам зненавиджених, бунтарських і невдячних „слєвянських меншостей", обмежено до minimum.

В таких умовах дискусія над бюджетним прелімінарем набирає особливо важного значіння. Аналізуючи поодинокі позиції й цифри предложеного прелімінаря, посли мають нагоду — як з бюджету в цілости, так і з ресортів поодиноких міністерств—зробити відповідні висновки з політичних напрямних поодиноких міністрів і цілого кабінету. Очевидно, на тлі бюджетного прелімінаря зарисовується теж дещо виразніше фінансова ситуація польської держави. Досі всі півофіційні рептилії і численні бюлєтини, а за ними і вся польська преса постійно виспівує пеани з приводу знаменитого фінансового стану польської держави, пускаючи від часу до часу відомости про щасливі позичкові пропозиції з боку всяких чужинецьких фінансових компаній, трестів і т. і. В умовах конспіративної управи польською республикою важко ствердити, наскільки ці пеани базуються на дійсности. Одначе фактом є, що економічне положення населення є фатальне, як не катастрофічне. Недостача готівки, безробіття, пониження консумції, наростаючий страйковий рух—все це є заповідю голоду і нужди, що істнують і все виразніше завначуються, виказуючи загострюючу тенденцію — чим ближче до весни. В таких умовах сходяться „представники народу", щоби радити над добром населения.

Увертюрою біжучої соймової сесії є болюче сензаційна справа арештування чотирьох білоруських послів і ударів, виміряних проти найсильнішої білоруської політичної організації. Перший акт цієї трагедії білоруського народу вже у вівторок відбувся на соймовій сцені. Всі польські партії зєдинились біля уряду, стаючи одним фронтом проти „славянських меншостей" і гуртка послів здецидованої лівиці (незалежна партія хлопська і комуністи).

Здавалося, що з огляду на насильство, довершене на конституції, вся посольська палата одним фронтом виступить проти самоволі уряду. Так шонайменше реагувавби кожний парлямент у світі, — тільки не польський, — і то тимбільше, що 21 арт. конституції виразно постановляє:

„Послів не можна потягати до відповідальности за їх діяльність **в соймі або поза соймом**, що входить в обсяг виконування посольського мандату, ані в часі тріванія мандату, ані після його вигаснення. За нарушення права третьої особи можна їх потягати до судової відповідальности якщо судова влада здобуде на те дозвіл сойму."

Ясно, що політично-організаційна діяльність білоруських послів є конституційним виконуванням посольського мандату, бо якже інакше відбувається виконування того мандату „поза соймом"?

Біжуча зимова сесія — поруч згаданої увертюри і центральної точки: бюджетного прелімінаря — матиме правдоподібно ще й інші свої особливости. До них у першу чергу належать затяжні самоврядні закони і зміна виборчої ординації до законодатних установ. Розуміється, що в одній і другій справі збірний „інтелєкт" польських партій інтензивно працюватиме в напрямі повного обезправлення українського й білоруського народу. І це правдоподібно будуть ті дві „мраморні" брили до віковічного памятника на могилі польського парляментаризму і всіх великих ідей, яким польський нарід завдячує своє державне воскресення.

„Ворота Спасителя".

Більшовицька Росія на европейському екрані.

I.

Париж, 20. січня 1927.

Статті Бера *) про більшовицьку Росію, зібрані й видані разом у книжці „Що я бачив у Москві", були овочем останньої з черги репортерської мандрівки заграничного журналіста значної марки. Читали ми їх в дуже живою цікавістю, і не тільки на нас одних зробила вона сильне враження. Було й чим. Комуністична секта, яка держить у своїх кліщах величезні простори найбільшої континентальної Імперії — і переважаючу частину України серед них — всіпла так щільно забити дошками підчинену своїй владі країну від решти світа, що ще нині лекше дізнатися чогось правдивого й автентичного про відносини в осередній Африці або Австралії, ніж про те, що справді творниться на просторах між Чорним морем та океанами Ледовим і Тихим.

Більш-менш рік після своєї московської одиссеї Беро оголосив свої враження з подорожі по Німеччині **) „Що я бачив у Берліні". Прочитали ми і її уважно, та щож? Німеччина від світа дошками не забита; самі ми бували в ній доволі часто; її преса всякому доступна — і годі про Німеччину оповідати небилиці. А небилиць таких знайшли ми в статтях Бера доволі, небилиць, фактичних хиб, перекручень, які всякому легко розпізнати. Признаємося, що німецькі враження і оцінки Бера захитали в нас, і то основно, довіря до його московських міркувань. Як воно? Коли Беро, знаючи німецьку мову і побувавши в Німеччині не вперше оце, пише такі нісенітниці про цю країну, то яке довіря можна мати до його поглядів на Москву, де він уперше побував кілька тижнів і то не розуміючи ні слова по московськи? Кінець кінців можливо, що все таки нема грубших нісенітниць у його книжці про Росію, але після його книги про Німеччину вже годі покладатися на його московські помічення і оцінки.

II.

До найкращих письменників сьогоднішньої Франції належать брати Жан і Жером (Єремія) Таро *). Вони мають за собою кілька клясично викінчених повістей (серед них прегарну „В тіні хреста",**) з жидівського життя серед нашого народу по обох боках Карпат) тай низку зновже клясично написаних подорожніх записок, розвідок і біографій (серед останніх найзнаменитша: „Коли Ізраїль царить", про більшовицьку епоху в Мадярщині). Кілька тижнів тому брати Таро горячо поручили в „Літературних Новинах" ***) нову книгу про більшовицьку Росію та висказували жаль, що нема виглядів, аби жидівські комуністи позволили їм побачити Росію своїми очима. Книга та, казали вони, написана не повістярем, а ученим природником, французом, одруженим з росіянкою; він знає російську мову, має в Росії богато звязків і мав нагоду довше на місці студіювати людей і відносини. Автор книги: Степан Бюрне (Burnet), а заголовок її: „Брама Спасителя", („La Porte du Sauveur") — від назви одної з брам Кремлю.

Книгу ту прочитали ми так сказатиб одним подихом.

III.

Хоча в неї і підзаголовок і форма повісти, то твір Бюрнета не повість у справжньому значінні цього слова, а свого рода повістярка репортажа в Росії наших днів. Худий собі і нескладний повістярський сюжет дає авторові претекст і канву для дуже широкої картини життя і настроїв сьогочасної Росії, головнож її столиці, Москви.

Молода дівчина, котра ще 1917 року виїхала була за границю, студентка, вертається до рідної країни; закликає її туди її батько, дуже відомий московський професор, якому недуга вже не позволяє приїхати до неї в Париж. Коротко після її повороту батько вмирає, а після його смерти студентка пізнає свого двоюродного брата, якого раніш не знала, й — осиротіла й одинока — зосереджує на ньому свою сестричну любов. Брат цей подружений з активною комуністкою, тай сам він член комуністичної партії, правда — доволі свіжо спеченний. За надужиття при розділі помочі голодуючим у Самарщині його віддають під арешт; фанатична жінка його покидає, але сестра ще дужче до нього привязується. Хотячи помогти братові, сестра в пересерді накидається з лайкою на слідчого суддю (жида-комуніста) і за це попадається на заслання в Сибір, де серед проби втечі стрічає її смерть...

Бачите по цьому, що повістярський інтерес тієї книги мінімальний, просто ніякий. Остається натомість малюнок Росії. Малюнок дуже замітний, дарма, що й дуже нескладний.

Єлисавета Миколаївна Любимова (так називається студентка) віднаходить у Москві деякі свої раніші знайомства та й робить нові. Кожне з них представляє собою інакший духовий тип нинішної Росії.

І так стрічаємось там з старими москвичами, містиками давньої Росії, що живуть у повнім одчаю. Є там і тип гнучкий і байдужий, який вживається з новими порядками — зрештою без пошани для них, ні віри в них. Є й такий, що так приноровився до нового ладу, що аж навернувся до нього. Є й комуністка, щира, захоплена й непохитна. Всі ці типи широко й докладно витолковують свої настрої. Автор на загал силкується зберегти рівновагу між цими ріжночанітними душами, все таки уважний читач не може не відчути деякої теплої симпатії його для нового ладу. Якщо не помиляємось на цьому пункті, то мусимо признати, що симпатію цю підшіптує автор читачеві дуже обережно й зручно. Це радше суггестія, не апольогія. Почувається зрештою, що на богатьох точках автор хитався, та що оконечна його думка не вродилася сама собою. Наглядно помічається відомі московські впливи, вельми тонко й інтелігентно піддавані. Мабуть їм саме завдячує книга свою надзвичайну ясневидючість у психольогії типів і явищ, та також деяку пливучість й нерішучість у оцінках і висновках — звичайну в росіян византійської моральної фор-

*) Henri Berard, Ce que j'ai vu a Moscou.

**) Idem. Ce que j'ai vu a Berlin.

*) Jean et Jérôme Tharaud: усі їх книжки, а навіть газетні статті, підписувані цими двома іменами.

**) A l'ombre de la Croix.

***) Les Nouvelles Littéraires.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Незрівнаної якости **Наву і Чай**
1859 поручає 1—2
М. БАРАБАН, складнина колоніяльних товарів і делікатесів під **Золотим Котуном**
вулиця Галицька ч. 21.

мації, та незвичну у французів, латинської й католицької духової культури.

Очевидно, схиляється Бюрне до погляду, що революція — акт неминучий і фатальний в розвитку Росії. Хто таке каже, той стільки констатує, що щось сталося, той попадає у банальний детермінізм, який в дійсности нічого не з'ясовує. Наш автор відкриває великий поступ у тій історичній події; та чи не краще булоб полишити осуд про це — будучині? Адже сьогодні вже таки чимраз то менше є тямучих людей, які ще визнавали би діточе вірування XX-го століття, що людство, мовляв, безупинно поступає і йде до кращої будучности. Вірування таке основувалося на перемішуванні поняття цивілізації, себто явища і процесу духового, з поняттям комфорту, себто матеріяльної вигоди.

Французька революція визволила одиницю і причинила їй вартости; російська революція силкується звеличувати індивідуальність людську. Можливо вправді, що їй це вдасться та що індивідуальність уже засуджена на смерть; значить, ми побачили би в новім світі нову форму невільництва, невільництва без кайдан, в якому всі слухатимуть анонимних приказів, викиданих, наче з вирочні, з черні людської. Можливо, дуже навіть можливо. Одначе неважне дамо в себе вмовити, що воно буцім-то „поступ", „кращий лад", то що?

Інша подробиця. Хотячи змити з більшовиків закид жорстокости, Бюрне впевняє, що жорстокість та виросла з навичок великої війни, та що всі революції жорстокі. Останнє правда, але перше? Адже французька революція не виросла з війни, а проте менше всього хибувало їй — жорстокости.

Таких уваг можна би зробити авторові більше. Та все таки слід признати, що при своїх симпатіях автор таки зробив щире зусилля, щоби бути справедливим і не заплющувати очей і на лихе. Маємо враження що книга ця — одна з найкращих, може й найкраща, в усього, що появилося на Заході про сучасну Росію. Вона прекрасно відбивається серед повені плитної пропагандової літератури, якою тепер наводнюється Европа — однаково плитної у ворожому, як дружньому теперішнім російським порядкам значінні. Жаль, що книга ця мало доступна галицькому читачеві.

V.

Школа велика, що помічення Бюрнета обмежуються одною тільки Москвою й московщиною. Більшовицька Україна досі не діждалася чужинця, освіченого й інтелігентного, який поглянув би на неї „західними очима", прислухувався б її дітям і трудівникам, увійшов в їх світогляд і з симпатією, без злоби намалював нам її картину. Бо щоб там не було, то не можемо вірити, щоб сьогоднішній Харків чи Київ, при всьому своїому комуністичному ладі, був тільки поменшеною і збліднілою копією сьогодншньої Москви. Понад усякий сумнів є на Україні, побіч затасканого з Москви комуністичного талмуду — ще щось інше — свіжіше, живіше і бодай не менше цікаве: національний елемент. Одначе, на жаль, поза пісними комунікатами про „українізацію", які подибуємо в мало зрештою талановито роблених газетах, — про справжнє духове обличча сьогоднішної України не знаємо так сказати-б нічого. Ні один Бюрне, ні один Беро так далеко не заїхав. Шкода велика!

Не хочемо розпрощатися з книжкою Бюрнета, не навівши морального висновку. Ось він, на адресу росіян очевидно:

„Коли тинятеся по вулицях, наче непрастеньки або інтелігенти, заєдно питаючись: — Що діяти? Що діяти? — то більшовикам і жидам таке тільки на руку, вони зроблять із нас, що захочуть. Але коли ви вчепитеся, працюючи, свого закутка Росії, то завернете струю російського життя, яка навчиться до старої струї і воалине з нею в напрямі, Богу одному відомім".

Таке на адресу росіян у Росії і на еміграції: „вчепитися, працюючи свого закутка" рідної землі! Одначе невже для самих тільки російських емігрантів така порада добра, єдино добра й доцільна? Що ви сказали би, якби з подібною порадою звернутися й до української еміграції, що тиняється по Европі, ждучи чуда, якого не буде? Річ певна: з такою порадою можна звернутися тільки до здорової, незіпсутої частини еміграції. Бо до тієї частини, що снувигає по чужинецьких передсінках, з такою порадою звертатися — річ даремна.

В. Левицький.

ГУВАДА гумовий обпас є найліпший.
690 11—14

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

Національна політика на канві репресій.

Репресійний демарш „санаційного" уряду марш. Пілсудського знову виволік на сторінки польської преси національну квестію під Польщею. Націоналістичні органи проповідують скоріплення хрестоносного походу проти славянських меншостей", консервативна преса наклікує до пом'ркованого заспокоєння дрібних постулятів білорусинів і українців, а демократична преса вказує на небезпеки, що грозять Польщі з приводу екстермінаційної політики на „кресах".

Зупинимося на деяких відзивах консервативної й демократичної преси. І так краківський „Час", всіми засобами спомагаючи видачу соймом білоруських послів та накликаючи на польську конституцію (це постійний тенор статтей краківської консерви), взиває до неозначеної розв'язки національної проблеми.

„В рамах нашої держави маємо кілька менших (!!!) національностей, яких потреби і біле положення є різні і вимагають різнохарактерного трактування. Іншою мусить бути наша політика у відношенні до високо культурного і господарно розвиненого німецького населення на західних окраїнах. Іншою у відношенні до темних, переважно вбогих жидівських мас, що вагаються між сіонізмом, комунізмом і хасидизмом — розсіяних по цілій державі. Іншою у відношенні до білорусинів, національно мало освідомлених, скільних радше до земельного комунізму (?!), ніж до високих аспірацій в ділянці шкільній і культурній, іншою у відношенні до українців, що посідають уже деяку культуру і деяку дрібну інтелектуальну верству яка домагається шкіл й університету. Трактувати всі ті національности, а надто трактувати їх відтінки по одному шаблонові і по одному плянові, було би погубним для Польщі, а безцільним доктринерством.

Кожна з тих меншостей має свої окремі умови, свої окремі аспірації й узасаднені потреби; вимагає теж окремої державної політики у відношенні до себе. Належимо до тих, що говорить потребу політики порозуміння, справедливої і позбавленої всякого бісмарківського чабанівства. Але боженятам було би обдаровувати (sic!) відсталого і несвідомленого білорусина тією самою мірою національної автономії, яка повинна бути призначена до високо цивілізованих груп. Його треба перш усього виховати, піднести і за покоїти господарчо, заки почнеться йому говорити про найвищі культурні добра.

Тимчасом польська політика, маючи дати всім однакову міру і давши її — але тільки на папері — не заспокоїла жадної національности і поставила в один ряд всі національности проти держави. Коли білоруські посли жирують (sic!) на білоруській справі і то за совітські гроші (?!), то тому, що використовують наші власні блуди.

Отже осуджуючи злочинну діяльність окопних демагогів, слід при тій нагоді підвести з усею силою, що маємо чотири справи: німецьку, жидівську, українську і білоруську внутрі нашого організму. Кожна з них підміновує нашу організацію внутрі і нашу відпорність назовні. Кожну виграває Німеччина і Совіти проти нас. Совіти роблять не найгірше зручно, організуючи в себе республіку білоруську, жидівську (?!) і малоруську (sic!) і ставлячи на знамените агітаційне гасло до приєднання східних окраїн до Росії на основах комуністичного ладу. Розуміється, їх ідеї — про поширення комунізму, але національна справа є поганою покоїцією та інструментом агітації. І та обставина повинна застановити наш уряд, щоби глянув на справу послів (білоруських! — Ред.) не лише з точки їх карно-судової відповідальности".

Так „евангельсько" представляється справа ві старо-шляхотського рундука.

Демократичний „Курєр Віленський" полемізує з консервативно-монархістичним виленським „Словом", яке спротивилося веденню якоїнебудь білоруської політики в Польщі, бо — мовляв — немає білоруської території. „Кур. Вільн." навпаки вказує на розвиток білоруського життя і протиставиться тим, що його ігнорують.

„В ігноруванні національних і культурних аспірацій білорусинів й українців той табор (національно-консервативний) стоїть дуже близько російської „чорної сотні". Теж і поляки в „Привисленському Краю" не мали ніяких культурно-національних аспірацій. Одначе під одним оглядом наш табор національних шовністів лишається позаду російського. Москалі, в борюючи польську культуру, знали її і вміли шанувати, а наша „чорна сотня" навіть не зав-

ЦУКОРКИ „ФОРТУНИ НОВОЇ"
Найліпші
найкращі
Найсмачніші
Жадайте всюди і тільки їх!

ОСВАЛЬД БУРГАРДТ.

Екзотика й утопія

в німецькому романі.*)

(Продовження.)

До цього треба ще додати низку перекладних творів, серед них найцікавіший — книжка Чарльза Белла „Тибет колись і тепер". Запрошений далай-ламою до Лгаси, автор занотував силу інтересних спостережень і дає нам історію войовничої раси, розніженої ламаїзмом і буддизмом. „Подорож до Куінсленду" Пекслі переносить нас до Австралії. „Боротьба за Іверест" Георга Фінна збирає результати експедицій на Іверест, що їх відбулося кілька протягом останніх років.

Невтомний мандрівник Свен Гедін, що йому вже років під шістьдесят, закінчивши минулого року кругосвітню подорож, видав нову книжку „Від Пекіна до Москви". Шестиденний переїзд залізницею через Мукден—Харбин—Читу видавався йому надто одноманітний, тому він вибрав шлях автом через велику пустелю Гобі. З здивованим захопленням і обєктивною правдивістю описує він Москву і Ленінград, які радо витали відважного мандрівника. Не треба забувати, що для Західньої Европи Росія є теж країна легендарного Сходу. Посмертний щоденник передчасно померлого поета Маркса Давтендея змальовує природу і шлюбні звичаї на острові Джві. Відтінки перламутру, льотосу, троянди і слонячої кости співають у нього цілу симфонію. Закинутий підчас війни до розкішного тропічного краю, цей поет більше не повертався до залитої кровю Европи.

Рудольф де Гаас („Таборні багаття Сагари"), мандруючи по великій африканській пустелі, слухає казок і оповідань, що їх за своїми ватрами оповідають бедуїни; він бачить тих дивовижно-рідких воронів, що задля них, щоб спіймати їх, Ротшільд спорудив цілу орнітольогічну каравану.

Мандрувати по Сагарі в автомобілях фірми „Сітроєн" стало тепер модним, і на цю тему є теж уже ціла низка книжок. Список цей можна продовжити ad infinitum.

Найповажніший з німецьких журналів „Neue Rundschau" командирує свого співробітника, відомого комуніста Голічера до Індії, щоб порадувати читача детальними дописами звідти; вони цього року друкуються акуратно в кожному черговому числі.

І ось його перше враження від Цейльону, від фарб, що про них йому ніякого уявлення не могли дати ні Сезан, ні Гоген:

„Цілий вік я прожив, захоплюючись картинами малярів, і лише на старости діз знав, що значить фарба, яку в собі красу криє зелений колір. Учора я був старець, сліпий. Сьогодні я власник незмірних багатств, бо я прозрів. Так буває з тим, хто все життя своє знав самих лише повій, і ось уперше спить поруч коханої... Ось ти уперше під зоряною сяянідістю тропічного неба. Серед дерев і квітів полумяністого сходу, серед схожих на квіти людей прадавнього, довічно-живого східнього світу".

За Цейльоном перед нами проходять Мадура, Адіяр, Бенгалія, Китай. Автор дописів докладно оповідає про своє побачення з Магатмою Ганді і з Рабіндранатом Тагором, про різні звичаї й цікаві спостереження. Все це є лише відбиття загальної зацікавлености Европи екзотикою й культурою далеких країн.

Паралельно з науковими дослідами ті самі теми розвиває роман і новеля.

Фердинанд Емеріх описує пригоди „Корабля Гельголянда", знайомлячи нас із звичаями мікронезійців, меланезійців, полінезійців; корабель його заходить до Самоа, до Робінзонового острова Хуан Фернандес і зазнає всіх чар екзотичного світу.

Августин Кремер у своїй „Салямасині" дає образи давньо-самоанської культури. Використавши усні легенди тубильців, автор тче із них романтичне оповідання про царицю Салямасину.

Найвиразніший з експресіоністів Казимір Едшмід у своїх критичних нарисах про німецьку літературу („Ücherdek mer n") вимагає тої мистецької організації життя, що дає максимальну напруженість. Він радить читати „давніх дослідників чужих земель, яким природа віддавалася нелайманою", що завойовували, а не марнували час у розмаїтих мріях: Франкліна, Лівінгстона, Стенлі, полювання на фламінго, слонів та носорогів, — усе це обвіяно повітрям чужих континентів, яке спияняє і бадьорить. „Але що значить мистецтво, коли тобі хочеться жити! Воно ніщо, як порівняти його з повнотою життя... Не забувай, що важливіше жити, ніж мріяти, і потрібніше цвісти, ніж говорити". Тому в усіх новелях Едшміда життя б'є через край. Чаша вшерть налита не може вмістити пінного вина, що кипить, випліскується і тече по землі, заливаючи її широкою червоною рікою.

Шляхами, кровю залитими, веде Тімур свої орди через неосяжні азіятські пустелі, а в новелі „Бог" у дивному калейдоскопі перед нашими зачарованими очима манячать усі країни світу. Через Полінезію, Індію, Англію ми слідуємо за героєм, який вкінці повертається до життя щасливого дикуна, щоб зазнати найвищої нестями. В новелі „Юсуф", що належить до найкращих авантурних оповідань, герой десь у нетрях Тунісу потрапляє до дивного, з дзеркал і каменю збудованого, лябіринту, зазнає цілу низку надзвичайних пригод, вступає в морський бій з піратами і т. і. Звичайний переказ не дасть, розуміється, уявлення про тонкий психольогізм і вишуканий стиль Едшмідових новель.

(Продовження буде.)

дає собі труду розслідити, з чим борется. Тому то метода Апухтина в усій своїй безоглядности була таки дуже розумною. А методи наших шовністів не можуть похвалитися тими останніми прикметами."

Краківська „Нова Реформа" зазначує, що в три дні після масових арештів і репресій на Білоруси, союзний радянський уряд проголосив побільшення території Радян. Білоруси.

„І хоч це дуже прозора гра, то з погляду політичного мистецтва належить до дуже високої класи. Бо як постороннiй обсерватор подій зрозуміє радянський комунікат в порівнанні з діяльністю польської влади? Отже без труднощів зробить висновок, що Польща і Росія підготовляються до війни між собою, що зрештою „exercitia verbis" приймає рад. комунікат. Тільки Польща підготовляється до війни в той спосіб, що „primo" переводить масові арешти серед білорусинів, а „secundo" оголошує „gr i st o bi", що довершує того тому, бо серед білорусинів є іредента в користь рад. білоруської республики, бо вони підготовляють повстання проти Польші, а їх заговірна робота навіть сягає в глибину польського війська. Зате московський уряд підготовляється до війни в той спосіб, що поборюючи свою власну найбільшу нехіть—якби „запід серця" вийме два дорогоцінні повіти, досі російські, і великолушно робить з них дарунок білорусинам".

Справді цікавий і гідний уваги коментар до подій в Західній Білорусі. **М. Ч.**

Відгуки пня.

Роздають батьків, сестер...

Сироти нашої республики! Не сумуйте, що нема у вас рідні! Тепер не легко виправити, і в один момент можна з кругого сироти стати богатосімейною людиною — з батьком, неньою, з сестрами...

Для цього слід тільки звернутись до мелітопільського окружного відділу соціяльного забезпечення. І все. Все матимете.

Червоноармієць Олесь Антипенко, що охороняє далекий кордон нашого Союзу (аж в Азії), звернувся до мелітопільського собезу з проханням допомогти його родині, матері й сестрам, що живуть у селі Н.-Куркулаці, велико-токмацького району, на Мелітопільщині.

Батько у тов. Антипенка помер у 1920 році, отже родина його потрібує допомоги.

Довго чекав тов. Антипенко на відповідь... І от одного разу приходить до нього лист. Прочитав тов. Антипенко того листа раз, прочитав удруге, вщипнув себе, чи мовляв, при своїй памяти, а потім повізло в нього догори волосся...

Прислали йому мелітопільці „фактичну справку" з таким повідомленням:

— „Просьбы удовлетворить нельзя, т. к. красноармеец Антипенко имеет отца, мать, четыре сестры, два брата и т. д.".

А в „фактичній" справці говориться, що Антипенковому батькові — 52 роки, і що він і досі працездатний...

Хлопець у розпуці... Їхав він до армії, похоронивши батька і залишивши дома дві сестри. А виходить, що батько живий. Хто його воскресив? Я ким способом? Коли йому воскресили батька?

Тов. Антипенко знає, що коли його батько помирав, було тому батькові 42 роки... Помер він року 1920. Шість, значить, років тому... Виходить, що батькові тепер (хоч він і воскрес) повинно б-ло бути 48 років, а „фактично" — 52. Може не його батька воскресили? Чи може на тім світі півтора року за два рахується?!

Хоч не, очевидно, не вплинуло на батькову „працездатність", бо лишав він дома дві сестри, а тепер у нього вже їх чотири.

Куди не повернись — скрізь чудо.

* * *

Тов. Антипенко пише нам, що він служить у країні некультурній, повній забобонів, чудес... Але такого „чуда" і там ще не траплялось.

Тов. Антипенку! Канцелярія — це така країна, що ніяка наша далека Азія ніколи не дорівняється до неї ніякими забобонами, ніяким чортовинням. („Вісти")

Остап Вишня.

Справа арештованих послів
у комісії для пос. незайманости.

Нарада комісії при замкнених дверях. — Промова мін. Мейштовича і підпрок. Пшилуського. — „Нема річевої основи до арештувань". — Внесення пос. Шрайбера перепало.

Варшава 26. січня 1927.

Сьогодні відбувося засідання соймової комісії регуляминової і посольської незайманости в справі домагання суду про видачу пятьох арештованих послів. Головував пос. Попель. Крім членів комісії в засіданні взяли участь мін. справедливости Мейштович, мін. внутр. справ Складковський, віцемін. Шар, підпрокуратор при апеляційному суді у Вильні Пшилуський і цілий ряд урядовців міністерства справедливости і внутр. справ.

Отворив засідання голова комісії, пропонуючи вибрати референта. В тому місці зголосився до слова мін. Мейштович і просив зарядити таємне засідання в часі складання заяви представниками уряду. Референтом вибрано пос. Добжанського (ВІН), після чого наслідком зарядження таємности засідання ті посли, що не належали до комісії, мусили вийти з салі.

Тепер мін. Мейштович представив загально цілу справу з арештуванням білоруських послів. Уряд уважає — говорив він, — що в цьому випадку маємо до діла зі „злочином тягости", отже статті 21 конституції, яка допускає тільки арештування посла на горячому вчинку, нібито не порушено.

Після цих вияснень посли поставили до мін. Мейштовича цілу низку запитів і домагалися різних вияснень. І так пос. Яремич домагався вияснення, які були особисті конта арештованих послів у банку і щодо яких сум істнують певні док ан. Пос. Шрайбер висказав своє здивування з приводу зарядження таємности засідання, бо в промові мін. Мейштовича не було абсолютно нічого більше крім того, що було загально відоме зі щоденників. Дальші питання ставили ще посли Санойца (Строн. Хл.), Заремба (П. П. С.) і ін.

На прохання мін. Мейштовича голова уділив голосу підпрок. Пшилускому, що в докладній, 3-годинній промові представив розвиток подій.

Після того забрав слово пос. Шрайбер і заявив, що як представник жидівського населення, яке стоїть на ґрунті польської державности, є далекий від того, аби боронити к гонебудь, що діяє на шкоду тої державности. Але ні промова мін. Мейштовича ні промова підпрок. Пшилуського не дали присутнім поважних аргументів і незбитих доказів вини арештованих. Зрештою ціле білоруське населення протестує проти арештування, заявляючи, що нема мови про якунебудь антидержавну діяльність згаданих послів, а тільки про організацію на основі національній. Для заспокоєння публичної опінії як у Польщі, так і за кордоном бесідник поставив внесення на вибір підкомісії, зложеної з трьох членів, а саме одного з правиці, одного з лівиці й 1-го зпоміж нац. меншостей, яка разом з референтом мала би вглибнути у всі акти і здложити негайно звіт на повній комісії. Над тим внесенням розгорілася знов дискусія, після чого зарядженo наймення голосування, але воно упало більшістю 8 голосів проти 6). Значення ради, що за тим внесенням голосував разом з нац. меншостями і „Стронництвом Хлопским" також представник П. П. С.

Потім пос. Бодман (Пяст) інтерпелював ще представників уряду, на якій основі, хто й коли легалізував Білоруську Громаду. Мін. Складковський відповів, що ніякої легалізації не було, бо на основі відомого обіжника Ради міністрів політичні партії легалізації не потребують.

На тому закінчено засідання. Найближче мабуть у пятницю.

Другий день соймових нарад.

Внесення на заяву недовір'я марш. Ратаєві впало. — Прокуратор жадає видачі арештованих послів ще з іншої причини. — Бюджетова дискусія.

Варшава, 26. січня 1927.

На вчорашньому засіданні сойму відкинено внесення про заяву недовір'я для маршал. сойму. Внесення умотивоване тим, що маршалок не зважав на основі покликуючого йому права негайного увільнення арештованих білоруських послів. За внесенням голосували клюбові: білоруський, український, ППС, комуністи, Білоруська Селянська Громада і Німці. Соціялісти не взяли участи в голосуванні. Голосуванню проводив віцемарш. Дашинський.

До соймової регуляминової комісії і комісії посольської незайманости відіслано дальші прокураторські внесення про видачу послів Волошина, Міотли і Тарашкевича. Внесення ті є незалежні від попередніх, над якими радить тепер соймова регуляминова комісія і комісія посольської незайманости.

У другому дні бюджетової дискусії пос. Недзялковський (ППС.) закидав урядові, що в ділянці національної політики не видно ніякої творчої акції. Уряд покорився перед націоналізмом правиці. Пос. Вітос (Пяст) закинув урядові, що зіпхнув сойм до понижуючої ролі, завдаючи удар парламентаризмові і демократії, а на місце того не створив нічого нового ані кращого. Тепер міністрами в Польщі є консерватисти, хоч ніхто не думав, щоби „відтравлення" Польщі займалося передовсім долею тих бідних людей. Вкінці заявив, що голосуватиме за бюджетом, як за державною конечністю.

Промовляло ще кількох послів і на цьому відложено дискусію до четверга.

Події на Далекому Сході.

Маніфест кантонського уряду.

Лондон, 26. січня 1927.

Кантонський уряд у маніфесті проголошує незалежність занятих провінцій і незалежність південного Китаю від політичних і адміністраційних впливів чужих держав. Маніфест зазначує, що права горожан будуть охоронятись китайські, власти але не при помочі чужих багнетів.

Становище Злуч. Держав.

Лондон, 26. січня 1927.

У звязи з заповідженим поновленням дебат американського конґресу в справі китайської політики уряду Злучених Держав сподіються у Вашінґтоні поважних змін у тій політиці і деяких посунень. А саме адміралові Уіліямсові, головнокомандуючому американської фльоти на китайських водах, дадуть нові повноваження. Ті повноваження змінили би основно дотеперішню політику Злучених Держав у Китаю.

Японія відкидає англійське предложення.

Лондон, 26. січня 1927.

„Дейлі Експрес" повідомляє з Токіо, що японський міністр закордонних справ окончно відкинув англійську оферту, яка предкладала Японії співучасть у висилці війська до Шантаю.

Домініі проти висилки військ.

Лондон, 26. січня 1927.

Союз австралійських моряків ухвалив резолюцію, згідно з якою зобовязуються його члени відмовитися від усякої співпраці при висилці австралійських військ до Китаю. В індійськім парламенті індійські націоналісти виступили проти британського уряду в справі висилки індійських військ до Китаю без попереднього порозуміння з парламентом. З Канади повідомляють, що і канадійський уряд не думає висилати своїх військ для спільної акції з військами метрополії на китайський фронт. Ліберальна англійська преса вказує на недостаку однодушности у китайських справах внутрі британської імперії.

СРСР. концентрує військо.

Берлин, 26. січня 1927.

Часописи повідомляють із Москви, що в огляду на грізне положення на манджурському кордоні ген. штаб більшовицької армії постановив вислати на манджурсько-більшовицький кордон збройну експедицію у силі 20 тис. жовнірів.

Центро-права коаліція в Німеччині.

Берлин, 26. січня 1927.

През. Гінденбурґ приняв канцлера Маркса, який інформував його про переговори з фракціями центро-правої коаліції. Зараз потім почалася конференція з представниками центру, нім. націоналістами і нім. людовцями. На тій конференції в присутности Штреземана і Брауна радили над урядовою програмою, предложеною канцлером. Після дискусії осягнено порозуміння в усіх точках канцлерового проєкту. Так отже центро-праву коаліцію можна вже вважати утвореною. Полягодити справа обсади поодиноких мін. тек. Баварські людовці приступають до коаліції.

Ґарібальді виїхав до Америки.

Париж, 26. січня 1927.

Ґарібальді відплив із Гавру до Злучених Держав.

Біржа.

Гроші.

Курс долара 8·95—8·97. Банк Польський платив: Нью-Йорк 8·95, англійські фунти 41·50, швайцарські франки 172·72, французькі франки 35·40, бельґійські франки 24·88, італійські ліри 38·25, голяндські гульдени 358·50, чеські корони 26·57, шведські корони 238·80, норвежські корони 2 8·20, данські корони 238·40, австрійські шилінґи 125·46, німецькі марки 212·15, канадійський доляр 8·95.

ЖІНОЧИЙ КУТИК.

Як треба прати РАДІОНОМ.

I.

Мало є таких способів до прання, що підходили би для всіх тканин. Ярлик новий, ідеальний, самоперучий середник РАДІОН надається не лише до прання білля, але досконало пере кольорове білля, вовняне, бавовняне, шовки, Crepe de Chine і все інше.

Тому, що РАДІОН убиває бактерії і докладно дезінфікує, можна спеціяльно поручити його до прання білля недужих і до білля діточого.

Дуже важне є те, щоби РАДІОН був ужитий згідно із вказівками і відповідно до роду білля. Тут дозволяємо собі подати кілька практичних рад для всіх прихильників РАДІОНУ в усім краю.

Прання білого білля.

Перед пранням треба намочити білля; найкраще на ніч. До дуже твердої води треба додати 2—3 ложки РАДІОНУ на балію.

По намоченню приготовляється розчин — роспускаючи 1 деко (неповна столова ложка) на 1 літр студеної води. Щоби це відношення заховати, поручаємо змірити, скільки містить котел, де буде варитися білля.

Не можна сипати РАДІОНУ без міри. Невільно ніколи вживати теплої або горячої води до приладжування розчину, бо тоді ослаблюється ділання РАДІОНУ, також не є вказаним всипувати до котла всю пачку наразі.

РАДІОН треба сипати до води по трохи і розчин добре мішати. Як що робляться грудки, не треба додавати ані мила, ані інших середників — це непотрібна витрата грошей, бо РАДІОН містить в собі 50 процент дуже доброго мила „Олень — Шіст" і робить білля сніжно білим, без помочі інших середників.

Просимо це вирізати і задержати, бо продовження буде.

НОВИНКИ.

— **Нова фала ревізій та арештувань.** Повідомляють нас, що львівська поліція перевела вчора знов численні ревізії в різних кругах українського населення у Львові, арештуючи при тому кілька осіб. М. ін. переведено ревізію в Академічнім Домі, а дальше у д-ра Івана Гижі і прив. уряднця Миколи Осідача Пісковa 21), яких забрано на поліцію. Опісля переведено ревізії в помешканях канд. адвокатури д-па Романа Дашкевича, а також у п. Михайла Козланюка й Антона Стефанишина. Обох останніх арештовано також. Крім того довідуємося, що поліція була чогось в хаті п. Полюга і Квасниці, одначе відійшла з нічим. В останній хвилі довідуємося ся про арештування студ. прав. Генґала і студ. торг. акад. М. Ковальської.

— **Порушення відносин у тюрмі „Бригідки".** Управитель тюрми Бригідки Масльский хвалився перед пів роком перед одним з українських адвокатів заведеними ним порядками в цій львівській Бастилі. Також англійські посли, члени робітничої партії, що недавно побували у Львові, в часі своїх відвідин ствердили виносимі відносини у „Бонгідках". Та скоро тільки минуло „свято" і настали будні, відношення до вязнів, особливо політичних, різко змінилося. Як нас інформують з достовірних джерел, в останніх часах зникло сяке-така гуманне відношення до політичних вязнів, а саме відібрано їм другий прогулянок, засуджуючи їх на перебування в тісних вогких келіях, в дібрано газети і всі прилади до писання та почато розсаджувати політичних вязнів між звичайних кримінальних злочинців. Тенденцією отсих нових заряджень є — очевидно — бажання якнайдоскульнише допекти політичним вязням, головно інтелігентам. Бо що значить відібрати інтелігентній, засудженій на безділля сть людині газети і прилади до писання, а одночасно позбавити її другого проходу — знає тільки той, кому доводилося перебувати в польській тюрмі. Можеб комітет опіки над політичними вязнями або пп. адвокати вжили заходів з метою реституювати попередній стан.

— **Наші „терміти".** В останнім числі львівської „Ради", яка, як відомо, визначується високими літературними прикметами, починаючи від рутенської мови, находимо новинку про „нову повість Метерлінка": „Життя термітів". Новинкар інформує своїх читачів, що Метерлінк є автором „цінних і оригінальних повістей, як „Життя пчіл", „Інтелігенція квітів", „Велика тайна" й ін. Інтелігенція співробітників „Ради" справді не посрамила ся

Найліпше насіння городовини, цвітів і пастевних ростин, випробованої якости поручає СКЛАД НАСІНЬ фірми **ЕДМУНД РІДЛЬ** 1397 1—4 **Львів, Рутовського 3.** Цінники на бажання висилаю відворотно.

телігенції „термітів", коли для них великою тайною є те, що Метерлінк не написав дотепер ніякої повісти.

— **Бандитизм.** Бандити гуляють по Львові внайбільше населених частинах міста: вчора вночі на Бернардинській площі напали на двох мущин, що виходили з Краківського готелю і сильно їх побили. Преса повторяє жаль цих пошкодованих, що навіть на такім місці як на Бернардинській площі не було поліції.— Ще більша авантура була полавчора на площі Сольських, де брало участь аж кількадесять майстрів ножа та витриха. Поліція арештувала у звязку з цією „ворохобнею" аж 40 людий, які не мають ніяких документів. — В Ярославі поліцаї застрілили на вулиці втікаючого злочинця Саву Боробіша з Радавн. — 3 роки важкої вязниці дістав відомий львівський розбишака Цесіський, за те, що вбив ножем одного із своїх приятелів у супереці на вулиці. Це є тільки „визначніші події"; з менших можна би скласти рубрику вдвоє більшу.

— **Чи спосіб на злочин?** Дирекція львівської поліції, ствердивши епідемічний аріст злочинів, видала розпорядок каменичним сторожам, щоби вони, заки зачинять брами, перевірювали, чи в домі нема де сховатись бандитів. Дозволяємо собі сумніватися, чи всі сторожі будуть настільки сміливі, щоби шовечора заглядати до пивниці та на стрих, безборонні, з думкою, що там ждуть на них дула револьверів. Нема теж сумніву, що неодин злом удасться лише тому, що сторожі є в змові з непроханими нічними гістьми.

— **Рекорд бюрократії.** Рекордом бюрократії, не красним, а світовим, можна вважати процес, що почався вині у Львові. Є це справа темних махінацій управи товариства апровізаційної кооперативи „Н. У. З. А.", яка збанкротувала, а тепер домагається від 21.000 своїх членів доповнення вкладів. 21.000 членів покликали на розправу, розіславши кожному із них візвання. Ясно, що з такого процесу крім нової гори паперу і заняття десятків урядовців ні протягу довгих місяців нічого не може вийти. Кожний візваний має право внести свої „закиди", а є між ними такі як професор права д-р Бальцер, який прислав просторий меморіял, доказуючи безосновність претенсій до нього як члена товариства. Цей процес з 21.000 візваними є мабуть безпосереднім наслідком поклику варшавських міністерств, щоби урядові республіки не гаяли часу ні паперу на зайві бюрократичні формальності.

— **Теж достойник.** Вчора приїхав до Львова секретар окружного суду в Сяноці в дуже важній урядовій справі. Він інформувався в міродатних чинників, як треба приймати такого рідкого гостя як кат, що відвідає Сянік, щоби заложити на шию свій мотуз злочинцеві Клодкові. Видко, що звичайний підручник „Доброго тону", до якого заглядають звичайні смертельники коли мають приймати достойників, нічого не згадує про правила поведінки з катом.

— **Фальшиві долярн.** У Варшаві надалі не перестають фабрикувати долярів. Можливе, що арештовані члени такої організації Рубінзок, Вайнгляс і компанія гадає, що це є єдиний певний спосіб піти за радами американського санатора польських фінансів Кемерера.

— **Поїзд, як сполоханий кінь.** Трьох селян з фірою розторощив львівський поїзд на стації Підбірці, тому, що ніхто з обіхідників на три чверти із Львова і ніхто у Підбірцях не сподівався його в цій порі; рампа стояла відчинена для свобідного проїзду. Навіщож існують урядовці при семафорах, телєфонах і телєграфах?

— **Срібло фабрикується.** З Осло повідомляють, що норвежський хемік Ельстад винайшов спосіб перетворювати олово в срібло. Він перевів свій експеримент у присутности кількох учених. Процес такої перемінн тривав 8 годин. Ельстад твердить, що за місяць так удосконалить свій винахід, що денно зможе витворювати 2 тонни срібла.

— **Примхи моди.** Кращі тих европейських центрів, звідки йде мода, пускають у світ колорові мужеські камізольки. А до цього подають аргумент, (який засвідчується при потребі рекламі): що і мущинам і жінкам знудилась одноманітність мужеського вбрання. Колірові краватки не вистачають — мущини пояснені порадувати своє та чуже око блискучими, рожевими і хто зна якими камізольками. Мужеська мода йде звичайно з Льондону. Ми вже звикли потроху до новинних колірових камізольок, які англійці носять поневолі, щоби боронитись перед вічною вогкістю своєї температури, а в нас носять перед холодом. Але можна сумніватись, чи дамо себе спокусити колоровим камізолькам лише на те, щоби могли заробляти чужинні промисловці.

— **Світова величина.** У Фльоренції помер 92-літній сенатор Компаретті, відомий гуманіст, бувший професор університету і член численних Академій. — З оголошеного справоздання фабрик Круппа, представника колишньої мілітарної сили Німеччини, виходить, що втрати цього товариства за рік 1926 рівняються 2,106.227 мар. В р. 1925 було цих втрат 15,293.772 мар. — Поліція в Будапешті придумала таку загрозу для пияків: подзатиме до приблудного відома тих, яких приблудно зловить пяними. — Американська палата послів приняла проект закону збільшити армію до 118.750 людей. — Португальський уряд засудив сім визначних політичних діячів, лідерів демократичної та радикальної партії на заслання до Сао-Таго. — У Мілянї відкривають міжнародню виставку афіш. — У Берліні почали їздити електричні авта: є їх покищо 125, а до кінця січня буде 500. Їх тарифа нижча на 15 пр. як бензинових. — У Делі посвячено новозбудований індійський парлямент; коштував він 500.000 фунтів. — Італійське міністерство освіти дало з доручення Мусоліні книжний дар: 100.000 лірів допомоги недужому великому різьбареві Вінченцо Джеміто.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Українського Надднїпрянського Театру О. Міткевич:
Ясло:
Субота 29. І. — Циганка Аза.
Неділя 30. І. — Вій.
Єдліче-Рафінерія:
Пятниця 28. І. — Барон Кіммель.
Понеділок 31. І. — Шалапут. 3—3
Артиста п. Неделка проситься подати свою адресу до Адміністрації театру.

Концерти Українського Національного Хору Д. Котка:
Пятниця 28. І. — Скалат.
Субота 29. І. — Грималів.
Неділя 30. І. — Грималів.
Понеділок 31. І. Вірки велики. 528 2-2

З приватної гімназії з правом приватности в Рогатині. Вступні іспити відбудуться в днях 3., 4. і 5. лютого 1927. До іспиту привезти останнє шкільне свідоцтво та свідоцтво моральности за час перерви в науці. — *Чайковський*, управитель. 1381 3—3

На Українських Іменинах зібрано з нагоди празнику у Всч. о. Як. Тарнавського в Улашківцях зол. 30. 1396 1—1

ПАСІЧНИКИ!

Від редакції пасічницького журналу „Пасічник" з Великої України одержала Пасічницька Спілка у Львові письмо слідуючого змісту:

В ч. 1 за січень 1927 року на сторінках „Пасічника" розпічнемо дискусію про вулики, в такій площі:

1) чи далі триматися ухвали пасічницького зїзду 1918 р. (в Київі) що до трьох рамок?

2) які вулики кращі: одностінні (нефутровані) двохстінні чи соломяні.

Для Західної України це питання теж має великезну вагу і нам бажано чути ваш голос і про те, що кажуть і роблять в тій справі українські і польські пасічники, щоб надалі виступити одностайно.

Позатим в ч. 12 „Пасічника" п. М. Волинський подає проект усталеня пасічницької термінольогії. Річ вправді не нова, але дотепер не було кому цим занятися.

Пасічницька Спілка в порозумінні з Краєвим Товариством „Сільський Господар" має намір скликати в цій справі особну краєву пасічницьку анкету.

Щоби анкету як слід приготовити, звертаємося до всіх пасічників з усильним проханням прислати на адресу „Пасічницької Спілки", Львів вул. Підвалля 9, відповіди на два перші питання відносно рамок і вуликів, при чім пояснюємо, що на пасічницькім зїзді у Київі в р. 1918 ухвалено

назва ремки	зовнішний вимір рамок шпинка	висота
українська . .	300	435
дадана . . .	435	300
американська .	435	230

Що нова до пасічницької термінольогії, то просимо прислати рівнож під адресою „Пасічницької Спілки" Львів, вул. Підвалля ч. 9, спис усіх в пасічництві уживаних слів, підкресливши або зазначивши слово найбільше і через пасічників найгірше уживане, приміром:

вулик — улій, вулій, улик і т. п.
підкурач — димар, димокур і т. п.
медарка — мланюк, центрифуга, медогонка і т. п.

По зібранню і упорядкуванню цілого матеріялу, та в порозумінню з фільольогічною Комісією тов. ім. Шевченка усталіться термін зїзду, на котрім предложиться відповідні внески.

Прохаємо всіх пасічників о як найскорше порозуміннся в тій справі з „Пасічницькою Спілкою".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 51-?

КОНЦЕСІОНОВАНІ через Міністерство Курси крою, модельования і шиття Олени Вархалунної, вул. Кохановського 10. Курси для пань на власних матеріялах. Фаховим з правом видавання свідоцтв. Форми виконує після міри і журналів. 1337 4-10

НОВІ НОТИ. *В. Безкоровайний*: 1. „Затремтіли струни", сольоспів. 2. „Думка G-moll" — фортепян. 1354 3—3

ДЯК-диріґент, чесний, працьовитий, тверезий, з добрим голосом, гляда́є негайно посади. — М. Волошакевич, Ляшки завизані біля Крукеничі. 1387 2—2

УКРАЇНСЬКИЙ НАДДНІПРЯНСЬКИЙ ТЕАТР ПІД ДИР. О. МІТКЕВИЧ приїме негайно до хору дві панночки альт і сопран, також одного тенора соліста. — Зголошення разом з фотографіями слати: Український Наддніпрянський Театр під дир. О. Міткевич, Єдліче — Адміністратору Карабіневичу. 1397 1-1

ПРОДАМ ПАРЦЕЛЮ негайно, більшу або меншу, дешево, в Станиславові при вул. Галицькій ч. 71. — Відомість на місці. 1393 1—1

ІНТЕЛІГЕНТНА ЕМІГРАНТКА з Великої України пошукує якогонебудь заняття, хоча би за маленьким винагородженням. Зголошення: Львів, Личаків 82/I п. А. Д. 1—1

ВПРАВНУ ПИСАРКУ на машинах української і польської, володіючу перфектно українською, польською і німецькою мовою, знаючу добре стенографію пошукує Кр. Молочарський Союз в Стрию. Зголошуватись тільки першорядні сили. 1391 1—6

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Фелікс Ган Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка **Львів, Городецька 46.** Телеф. 834 Пересвітлення Рентгеном. 1170 28-35

КОНЦ. ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ Зофії Глюзіньскої. Львів, вул. Панська ч. 14. — приймає вписи на курси: а) Торговельні 5-місячні (місячне часне 12 зол.), б) стенографії 2-міс. і 3-міс. (місячне часне 4 зол.) і каліграфії, в) писання на машинах 6 тижн. і 5 міс. (часне міс. 5 зол.), г) чужих мов 5 міс. (часне міс. 4 зол.), д) товарознавства. Відділи мужеські і жіночі, передпол. і вечірні (для занятих спеціяльні вечірні курси від год. 7·30). Проспекти даром. Інформації і вписи щоденно від 12—1·30 і від 7—9 вечером. — Управа: Проф. д-р Иосиф Глюзіньскі. 1300 5—6

Курс крою

і моделювання суконь і білля (3 місячн.), в пополудневих годинах розпочинається 1-го лютого 1927. По курсі іспит і роздача свідоцтв. Ближші пояснення устно або писм. від 8—1 і 3—6 год. поп. в канцелярії Жіночої спілки пром. „ТРУД", Львів, Ринок ч. 39. (вл. дім). 1395 1—3

Дня 5. лютого 1927 о год. 18. відбудуться

Загальні Збори

Товариства „ТОПАС", спілки з обмеженою порукою у Львові у власнім льокалі зі слідуючим денним порядком:

1) Відчитання протоколу з попередних Заг. Зборів. 2) Касовий звіт. 3) Евентуалія.

За Управу „Топас":
Інж. Роман Шелхович.

Звичайні Загальні Збори

Українського Технічного Товариства відбудуться в неділю, дня 13. лютого ц. р. о год. 10. в льокалі Товариства, Ринок ч. 10. II. поверх. — Будуть обговорюватися важні справи. Просимо о численну участь членів з провінції. — Головний Виділ: Інж. Павло Дурбак, голова; Інж. Альбін Баршівський, секретар. 1393 1-1

Подяка.

Дня 25. грудня 1926 покликав Всевишній до вічного життя по довгих і тяжких терпіннях нашого Найдорожчого Отця і Діда **Александра Барвінського,** дозволивши Йому прожити 80 літ. В тім тяжкім смутку і горю була для нас відрадою і покріпленням ласкава участь у похоронних обрядах і заупокійних богослуженнях Вор. Духовенства, Своїків, Приятелів і Знайомих і обявлене нам сердечне співчуття. Прибиті важким ударом судьби, не маємо спромоги лично висловити нашу найглибшу і найщирішу подяку всім тим, що розділували Покійного в часі тяжкої недуги та супроводили на місце вічного спочинку. Тимто складаємо передовсім найглибшу подяку И. Е. ВПросв. Митрополитові А. гр. Шептицькому за ласкаві особисті відвідини Покійного в часі недуги й уділення архіерейського благословення, в ВПо. о. Ігуменові д-рові Т. Галушинському ЧСВВ і., за посвідану релігійну потіху. Далі складаємо найщирішу подяку Вор. Духовенству за відслужения численних парастасів, панахид і заупокійних Служб Божих та за суворий похоронного походу на личаківське кладовище, а іменно Вор. о. Митрогопі И. Баюмові, о. Ігуменові Климентієві гр. Шептицькому, оо. Крилошанам В. Томовичеві, Т. Бобикевичеві, Б. Громницькому з Тернополя, Б. Кордубі з Бережан, В. Лицинякові і Л. Лужницькому, о. Ректорові д-рові И. Співому, оо. Совітникам А. Стефановичеві, Е. Громницькому, Д. Лопатинському, що присвятив Покійному трогаюче слово над гробницею, д-рові С. Кархутові, Ю. Дзеровичеві, о. дек. І. Гнилському з Бушева, В. Цебровському з Кут к. Ожидова, І. Рудовичеві, В. Садовському, Г. Гірнякові з Винник, И. Кишакевичеві, Д. Дутківичеві, І. Туркевичеві, д-рові Г. Костельникові, Е. Бачинському, М. Галянтові, І. Адамові з Рокитна і Г. Планіді зі Стар. Скалата, Всч. оо. д-рові Я. Левицькому, В. Лончині, оо. проф. С. Шпитковському і С. Білинському з Жовкви, О. Горчинському, І. Лучинському Ч. С. В. В., І. Новосадови, А. Каштанюкови, С. Василеву, Хомимові, Д. Семчишинові, Яценкові і прочим, котрих імен ми не могли розвідати. Сердешно дякуємо ВП. проф. д-рови Вінкентієві Черешкому, д-рови М. Паньчишинові, проф. д-рови Ст. Балеєві і д-рови Ю. Дракови за їхню повну посвяти й безкорыстну лікарську опіку й підержування до остатка сили Покійного в тяжкій і безнадійній недузі. Сердешну подяку складаємо ВП. п. Президентові Ю. Романчукови й ради. І. Громницькому, ВПр. о. крил. Л. Лужницькому, о. сов. А. Стефановичеві й о. ректорови д-рови Сліпому, ВП. відпоручникам фільол. Секції Наук. Т-ва ім. Шевченка ради. І. Кокорудови, дир. д-рови О. Макарушці й дир. д-рови І. Свенціцкому та ВП. Паньству ради. Д. Гліборицьким за відвідини й розраду Покійного в тяжкій недузі. Глибоку подяку висловлюємо Хв. Виділови Наукового Товариства ім. Шевченка, фільольогічній Секції, археографічній і язиковій Комісії та Головному Виділови Товариства „Просвіта" за вшанування памяти Покійного посмертними оповістками й зложенням вінців на домовину, а Вп. дир. д-рові О. Макарушці, відпоручникові Наук. Т-ва ім. Шевченка й д-рові Ревюкові, відпоручникові Т-ва „Просвіта" за теплі слова признання для заслуг Покійного, виголошені над домовиною. Вп. дир. ради. І. Кокорудові і дир. Вербицькому, Учительським Зборам і Молодіжи обидвох заведень укр. іської академ. гімназії, Впр. о. дир. Ю. Дзеровичеві, Учит. Зборові й Молодіжи III. держ. учит. семинарії, Виділови Музичного Т-ва ім. М. Лисенка, Учит. Зборові й елевам Висш. Музичного Інституту, Вп. дир. В. Адріяновичеві, Учит. Зборові й Молодіжи дівочої учит. семинарії й дівочої гуманіст. гімназії УПТ. та відпоручникам Пластового Улади дякуємо щиросердечно за участь у похоронах, а хорові ученицьсемінаристок за прегарний спів при винесенню домовини, хорові Т-ва „Львівський Боян" скріпленому голосами молодіжи академ. гімназії складаємо сердешну подяку за зворушуюче відспівання під управою Вп. Льва Туркевича прощальної пісні „Тихий вітер", хорові Львівського Співацького Гуртка під управою Вп. ради. Т. Купчинського за участь у панахиді й супровід похоронного походу чудовим співом на личаківське кладовище, хорам українських Богословів і Святого Духа за трогаючий спів в часі панахид і заупок. Служби Божої, а Братству церкви Успення Пресв. Діви Марії за участь у похоронім поході. Зокрема складаємо зі щирого серця подяку Вп. п. М. Гомиковій за ласкавий заряд домом в часі похорону, Вп. Другам Покійного і зняству Олександрові й Олені Кулачковським у Відні, що звволили ласкаво занятися уладженням заупокійного богослуження, Впр. о. крил. д-рові М. Горинкевичеві, парохові церкви св. Варвари за зворушуюче до сліз заупокійне слово, а віденській українській Громаді за численну участь у богослуженю. Всім Установам, краєвим і заграничним Академіям Наук і Науковим Товариствам, а також Своякам. Приятелям і Знакомим Покійного, що лично чи письменно старалися нам у нашім страшнім положенню і важкім смутку подати успокоєння, розраду і пільгу, висловлюємо з глибини серця найщирішу „Спаси Біг"!

У Львові, в січні 1927.

Богдан, Роман, Василь і Александер сини, Ольга Барвінська і Олена Савчукова доньки. Стефанія і Наталія Барвінські синові, Володимир Барвінський і Евстахій Савчук зяті. Стефан, Іван, Наталія і Марійка Барвінські, Марія Барвінська, Александер і Евгенія Савчуки внуки.

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 21 (10.989). Львів, субота 29. січня 1927. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощад. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполудням. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долер, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Анґлія і Китай.

Львів, 28. січня 1927.

Події в Китаю розвиваються так, що на них спрямована тепер увага цілого світа. Розуміється, найбільше заабсорбована подіями на Далекому Сході велика британська імперія, що ураз зі своїми домініями тисячними нитками звязана з найбільшою країною жовтої раси. Поглянемо отже на взаємини Анґлії з Китаєм в їх історичному розвитку.

Перед якими сто роками могли анґлійці торгувати з Китаєм виключно в Кантону, при чому умовини для англійських торговців були тяжкі й понижуючі. Вони не сміли тоді навіть заглядати до міста, а торгували тільки з берега. Не могли держати ні китайської прислуги, ні звертатися в чимнебудь до китайських урядовців, а як минув речинець їх побуту, на який мали дозвіл, мусіли негайно забиратися на острів Макао, де було місце їх постійного перебування.

Ясно, що такий стан не міг довго тревати. Дрібні сутички тубильців з англійськими і французькими горожанами давали добру нагоду до збройних інтервенцій Анґлії та Франції, що доводили до чимраз більшої капітуляції Китаю перед европейцями. Дійшло до того, що европейці дістали не тільки ріжні концесії в торговельній ділянці, але також право удержувати власну поліцію і власні суди. Цим органам підлягали навіть китайці, що мали до діла з чужинецькими купцями. Таким робом у Китаю зродилася ціла система дрібних европейських кольоній, що творили держави в державі. Можна собі уявити, скільки зловживань у відношенні до терпеливого туземного населення мали на совісти ці висланники Европи! Було ясно, що зі зростом національної свідомости у китайців прийде скорше чи пізніше до збройного виступу проти зненавиджених европейців.

Кульмінаційною точкою европейської експанзії в Китаю слід уважати рік 1898. Тоді здавалося, що прийшла хвиля повного поділу китайської імперії. Росія, Франція, Німеччина й Анґлія поділилися сферою впливів, при чому найбільші полоси краю дістались Анґлії. Та з того самого часу датується і зміна у відношенні чужих держав до Китаю, до якої вони були примушені подіями внутрі держави. А саме в Китаю прийшло до революції і до проголошення республики, наслідком чого ухвалено ріжні реформи (правда, більшість їх лишилася тільки на папері) і нові закони, що зверталися так чи інакше проти чужинецького елєменту.

Але найважніша річ — це була справа притягнення Китаю до співучасти у світовій війні по стороні Франції, Анґлії і Росії, що потягнуло за собою торжественну обіцянку чих держав уважати свого воєнного союзника собі вповні рівним і так його й трактувати. Тільки надія на те, що Китай перестане бути обєктом у плянах европейських держав, а стане рівноправним членом в інтернаціональній сімї, вела керманичам „держави жовтого дракона" станути по стороні антанти. Ця надія була ще скріплена співробітництвом Китаю при основуванні Ліги Націй.

Перший удар упав на китайських оптимістів у часі мирової конференції в Парижі. Навіть найскромніші бажання китайської делєгації відкинено, наслідком чого в Китаю прийшло до бурливих уличних демонстрацій. Особливо обурила китайських патріотів постанова, що колишні німецькі посілости в Китаю повернено не китайцям, а японцям. Також у 1922 р. пороблено китайцям немало обіцянок у Вашинґтоні, але із того нічого не виконано. Обурення в Китаю дійшло до свого апогею, наслідком чого у краю кипить від довшого часу, про що ми нераз писали на сторінках нашого органу.

Вістря цілої тої ненависти китайців до Европи звертається головним чином на адресу Анґлії, бо вона найбільше заінтересована подіями в Китаю з уваги на свої економічні інтереси, зокрема на інтереси своєї торговлі. Треба знати, що закордонна торговля Китаю виносить річно около 300 міліонів долярів, а з того 40 відсотків припадає на Анґлію. Не диво, що таке упривілеєне становище британської імперії в Китаю не дає спокійно спати китайським націоналістам ріжного покрою і масти, не диво, що виступи туземців проти англійців щораз частіші і нагальніші.

Наслідком того—сильне зменшення англійської торговлі з Китаєм. Вже в другій половині 1925 р. зменшилася торговля Китаю з Анґлією на яких 50 відсотків, а рівночасно піднісся торговельний рух з Японією. Тепер англійські товари йдуть замість до Кантону—до Шанґаю. Якби кантонська армія заняла Шанґай, то це мало би для Анґлії катастрофальне значіння, бо таким чином вона стратилаб свій головний і одинокий осередок у Китаю. З тих причин повела вона всі можливі військові і дипльомагичні заходи, щоб не допустити до переходу в руки полудньово-китайських націоналістів такого центучого й богатого торговельного центра, яким є Шанґай.

Як підуть дальші події в Китаю, почуємо в найближчих днях.

12. лютого 1927.
Маскові Вечерниці
в Золочеві

Російська еміґрація.

Нова політична група.

Серед російської еміґрації оформилася остаточно, давно підготовлювана та формована політична група, що зве себе евразійцями. Можна думати, що вона зискала серед російської еміґрації дуже богато приклонників, коли в еміґрантській т. зв. республиканьско-демократичній пресі вдарили з тої нагоди на тривогу в усі дзвони. Осередком евразійців на еміґрації треба вважати Прагу хочби з тої причини, що там перебуває її провідник і одночасно ідеольоґічний теоретик П. Н. Савицький.

Тим дається пояснити і ту обставину, що демократична російська еміґрація стягнула недавно до Праги аж лідера республиканьско-демократичного обєднання П. Мілюкова для теоретичної розправи з евразійцями. П. Мілюков дав у Празі аж два виклади про евразійців. Перший з них був чисто науковий про основи евразійства, виголошений в російському історичному товаристві, а другий був, так сказатиб, публіцистичним про політичну програму евразійців.

Хтож такі евразійці та чого вони хочуть? На це питання постараємося дати відповідь на основі інформацій російської еміґрантської преси. Теоретик евразійства П. Савицький у своєму творі „Росія — особый географическій міръ" старається дати наукові підстави для евразійства. Він твердить, що Росія маючи нероздільний географічний і одноцілий природний звязок з Азією, творить разом з нею суцільний континент, вповні вистарчальний для себе, який він і зве евразією. Ця евразія історично, природно і географічно вплинула своєю специфічною відрубністю від Европи та Азії на повстання російського національного типу і більше: на створення російської державности. В основу евразійської теорії про повстання російської нації та специфічної культури, що не має, на думку евразійців, нічого спільного ні з европейською, ні з азійською, лягла боротьба степу з лісом. Ця боротьба закінчилася побідою ліса. В результаті побіди наступило всеж органічне злиття двох названих елєментів (степового і лісового), а воно дало в свою чергу евразійський моноліт.

З того витягають евразійці політичні висновки та твердять, що евразійський (російський) тип відіграв уже в історії велику ролю в політичному розумінні, але ця роля ще не скінчена і в нинішніх відносинах вона поновлюється. Словом евразія має ще перед собою далекосяглу не тільки політичну, але й культурну місію. Притім вона протиставить себе Европі.

Велика російська революція є для евразійців наскрізь природним органічним явищем, що мусить дати також позитивні наслідки для дальшого розвитку політичної ідеї евразійців. Вони не негують всього того, що роблять і що зробили більшовики. Навпаки все це є для них явищем додатнім. Те, що роблять більшовики, є випливом народньої мудрости і теперішні правителі Росії може й несвідомо здійснюють національну російську політику. Знищивши та зруйнувавши всю давну бюрократію, вони сповнили велику історичну місію, а крім того виконали волю народу.

На місце давних правителів неудачників і дегенератів революція викинула правдиво народні елєменти. На жаль теперішнім низам не достає верхів. І саме кандидатами на ті верхи вважають себе евразійці. Найближчим їх завданням є підготовити сильну партію, на зразок комуністичної, яка перенялаб по більшовиках владу. Самих організаційних форм теперішньої радянської системи правління евразійці зміняти не думають, натомість вони надіються, що через введення свободи виборів до рад нададуть вони їм цілком інший внутрішній зміст і до того обовязково евразійський. На думку евразійських політиків більшовицькі форми державности відповідають найбільше народнім побажанням і вони збережуться на все. До більшовицької системи вводять вони лише одну „незначну" інновацію, а то завершують її царем. Царя мав би вибрати зїзд рад.

Коли приглянутися до соціяльної програми евразійців, то виходить, що вона дуже радикальна, не зважаючи на царя. Землю мали би дістати всі, хто її лише захоче, а робітники одержалиб половину акцій усіх промислових підприємств. Словом право власности наражене в програмі евразійців на потоптання. В найновіших політичних енунціяціях евразійці стали навіть на становищі націоналізації промислу.

Ця новосформована політично а також організаційно група робить, як сказано, велику конкуренцію передовсім республиканьско-демократичному обєднанню, на чолі якого стоїть Мілюков, а яке до тепер вважало себе одиноким кандидатом на переємника влади по більшовиках. Видно, що евразійці можуть рахувати і на успіхи в Росії, коли Мілюков характеризує небезпеку, що випливає для нього

Red. czas. „Dilo" we Lwowie. Pr. 30/27 W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dilo" Nr. 17 (10.974) z dnia 25. stycznia 1926 pod tytułem: „Na podkładzi analogii" w ustępach a) między słowami carsko-despotyczna Rosja... a: stwierdzeni czbo fakt, b) od słów: Tymczasem ch. Matyczyna... do końca artykułu zawiera znamiona zbrodni z § 65a) u. k. uznał dokonaną 24. stycznia 1927 konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493. p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863. t. j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę po 400 Zł. Lwów dnia 24 stycznia 1927.

Hawel.

Red. czas. „Dilo" Pr. 29/27. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dilo" Nr. 16 (10973) z dnia 23. stycznia 1927 r. pod tytułem: „W odnowa front" ustępy a) między słowami: Ambasadorów... a słowami: Taki, b) od słów: Ale... do końca artykułu zawiera znamiona zbrodni z § 65 a) u. k. że zatem zarządzona przez Prokuraturę 22. stycznia 1927 i w tym dniu wykonana konfiskata jest usprawiedliwiona i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedz. redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł — Lwów, 24. stycznia 1927.

Hawel.

та його сторонників ось якими словами:

„Ясно, що прихід російських фашистів-евразійців до влади був би дуже небезпечний; важко допускати щоби евразійці могли мати остаточний успіх, *та безумовне те, що їх акція може мати деякий вплив в Росії. Та тільки евразійцям може зимпонувати в нинішні темні часи. Евразійці представляють політично небезпечну і треба готовити сили для боротьби з ними; політична боротьба можлива лише під умовою створення здисциплінованих і організованих партійних груп.* Бож і сама ліквідація більшовиків вимагає перш за все підготовки наслідників, а на це необхідна теж політична організація. І в тому евразійці мають рацію. На еміграції не треба творити партії, але треба підготовляти кадри."

З наведеної характеристики евразійців виходило, що вони здобувають поважні впливи поки-що серед російської еміграції. Небезпечні вони не лише для республиканців-демократів, але взагалі для всіх лівих російських емігрантських угрупувань, а ще більше для правих.

НА ЕКОНОМІЧНІ ТЕМИ.

Справа організації народнього капіталу.

III.

Третій тип дрібних шадничих фондів був дискутований перед кількома тижнями в Тернополі на освітньо-кооперативних сходинах, скликаних для основання тамошньої філії краєвого товариства „Ощадність". Проф. І. Галущинський поставив і живо обстоював такий проект:

Всі без виїмку станові товариства, кружки, клюби, читальні і „Бесіди", що збирають від своїх членів вкладки, мають свої бюджети і власну господарку (а є їх в цілім краю величезне число), повинні громадно раз на все постановити — відкладати правильно, прим. що-місяця, якусь зовсім незначну квоту, таку, яка для їх бюджету не має ваги (пр. тільки, що новорічне для листоноша або для діда-прошака та принагідно переказати її товариству „Ощадність" на цілком окремий, „нічий" фонд. Крім згаданих товариств повинні бн прилучитися до акції безчисленні комітети, що уладжують за платними вступами відчити, виставки, забавові сходини, вечерниці, фестини і т. д.; вони ще поки приступлять до розрахунку коштів, як першу позицію мали би встановляти дрібну квоту (кілька золотих) на таку саму ціль.

Так міг би творитися помалу, але систематично новий, дійсно загальний фонд, тривкий, беззворотний і постійно зростаючий. Проф. Галущинський висказав при тім погляд, що такий фонд повинен бути в цілости обернений на довгоречинцеві, дуже низько-процентові позички для наших селян, що закуповують землю та виказують, що справді є в посіданні значної части потрібної на це готівки. Коли такому селянинові бракує до повного закупна 200 до 300 зол., слід йому дати поміч з цього „нічийого", дійсно народнього фонду.

Чи богато слів треба тратити для оцінки, скільки свідомого суспільного поступу несе ця від такого ініціятивного проекту? Випадає голосно питатися, чому громадянська акція такого характеру не розвинулася в нас вже відпавна, що гірше, чому вона не перейшла дотепер набуті нікому через голову? Адже патріотично думаючих інтелігентів з ініціятивою у нас хіба досить. Кожний з нас має свою, так чи інакше закраєну політичну програму, в якій економічна ділянка поставлена між важні народні постулати. Питання тільки до кого ці постулати в істоті справи звертаються? До заграниці, до польської держави, чи до нас самих?!

Треба вірити, що акція, запроектована на тернопільських сходинах, прийметься в цілому краю. Вона-ж проста і прикроєна до наших відносин, а до того нікого не обтяжувалаб, даючи українському загалові бодай одробину нової моральної і національної сатисфакції. Кожний відчув би заістнування благодатного духа, що умостився над народом, духа, що промишляє і з нутра народу еманує.

Без сумніву знайшлосяб богато таких, що схотіли б такий проект поставити на ширшу базу. Над ним дійсно можнаб дискутувати всесторонньо. Але думаю, що загальна дискусія не втече, робім отже „малі" початки в практичнім, конкретнім розумінні великої справи.

Є до помислення ще четвертий тип дрібного шадничого фонду, за яким енергічно заступаються неодні прихильники, а саме: абсолютно при кожній удільованій позичці в усіх наших кредитових оборотах стягати малий процент позичених квот на ощадність для клієнта, котрому йому має повернутися як по означеним речениці (по кількох роках). Думка без сумніву реальна, але потрібно їй конче загальної апробати.

Накінець слід піднести потребу урухомлення скарбон бодай у тих кредитових товариствах, що їх мають у запасі.

В цілому культурному світі характер діяльности кожного пропагандового товариства в ділянці ощадностей зводиться до того, що випробовується по черзі найріжніші системи збирання гроша. В консеквенції всюди виявляється, що зпоміж усіх поставлених систем дуже богато є для даного осередка добрих і тоді їх пристосовлюють довгими роками, а товариство має велику, бо ріжнородну і вдячну працю. І в нас не може бути інакше.

У звязку з тим мушу піднести, що в попередній статі поставлений „однозолотовий тип фондів" відбігає різко від практикованих у світі шадничих систем, а дальше, що його особливістю є крайна, декого може немило вражаюча, шаблонова одноманітність. На це можнаб замітити, що й тут булоб досить урізнородження, бо ось один вкладчик вступає на шабель ч. 1., другий дальше на ч. 2, на ч. 3. іт. д., аж до ч. 6. на точно понумеровану, прогресивну висоту своєї господарської спроможности, свідомости та економічної зорганізованости, яка починається дійсно від чогось найскромнішого.

Для нашого внутрішнього життя має найвищу вагу нова орієнтація на мільони рідних душ, не втягнених до зорганізованого огнища. Треба все можливе зробити, щоб перший крок до того був для всіх легкий і приступний. Тільки масове втягнення людей до цієї акції принесе нам бажані успіхи.

Ю. Гірняк.

Від злому і кадежі

1402 **обезпечує найкраще** 1—5

Товариство Вз. обезп. „ДНІСТЕР"

у Львові, вул. Руська ч. 20.

Національний Музей у 1926 р.

1. Ті, що відійшли. Члени Кураторії. Зріст збірок.

Вічною памятю тим, що вважали себе діяльними прихильниками і співробітниками Національного Музею починає його управа цей звіт. — Весною відійшов од нас директор Українського Історичного Музею ім. Шевченка у Київі Академик УАН — Микола Ф. Біляшевський. Один з найкращих знавців нашої старовини, добрий музеольог, археольог-практик, знавець праісторії Київа і Дніпрових Круч, гарячий український патріот і поступовий громадянин — член 1-ої „Государственної Думи", постійний друг і співробітник Національного Музею від його зародків у 1905 році. Йому завдячує Нац. Музей чималу частину своєї збірки українських гафтів, скляної посуди, кераміки, килимів, які він передавав для нього із музейних дублетів у Київі. В часі війни він увів директора Нац. Музею і опісля д-ра Мих. Коцюбу, тоді заложників воєнних у Київі, в ряд співробітників свого Музею, чим засвідчив на ділі свою велику прихильність для цькованої царським урядом Галицької України. З приводу його смерти вислано 12. мая відповідне письмо в Акад. Наук у Київі.

21. мая умер перший председник Кураторії Національного Музею (1908—1925 р.) Офіціял Митрополичої Капітули у Львові о. Андрій Білецький.

14. червня не стало в живих Василя Кражівського, який протягом 1924—5рр. був сталим гостем і копістом іконописного відділу Н. М. На замовлення виконав він групу Розпяття для церкви в Жогатині.

26. серпня втратив Н. М. свого особливо цінного співробітника і члена Кураторії архітекта Золодимира Пещанського. Довголітній збирач нашої старовини і любитель ікон, знавець іконописної техніки і консервації. Був він від осени 1922 р. консерватором музейних ікон, вів іконописну школу, працював в ділянці килимної та іконописної техніки. Для потреб Управи Н. М. виконав він проект розбудови теперішнього музею, який із усіх найкраще відповідає потребам цієї інституції.

21. падолиста ленадійно відійшов од нас епископ луцький д-р Иосиф Боцян, що був у 1905—10 рр. з любови до музейництва добровільним визначним співробітником управи Музею і в разі потреби навіть заступником директора. Покликаний 1912 р. до Кураторії Н. М. був він живим лучником між Музеєм і його представництвом. 1909 р. запровадив для семинаристів-богословів короткі курси церковної археольогії з яких у 1913 р. дійшло до організації гуртка любителів археольогії, що після двомісячного вишколу дали музеєві з поїздки членів гуртка першорядної ваги ікони, книги й інші зразки побуту. Сам він часто працював у відділі рукописів і стародруків Музею. Як щирий прихильник і знавець потреб Музею записав заповітом Національному Музеєві музеольогічну й мистецьку частину свого книгозбору.

26. грудня відійшов од нас представник найстаршого громадянства 87-тих років: Олександер Барвінський. Покійний ще 1918 р. призначив був свій книгозбір і архив Національному Музеєві; передаючи його частями музеєві, він залевнив йому остаточну передачу своїм заповітом. Як гарячий прихильник Нац. Музею Покійний приєднував для нього скрізь і завсідя діяльних приятелів, і хоча не був членом Кураторії Н. М., він боронив його інтересів, як всенародньої культурної установи, від всяких напастей і наговорів, виказуючи їх повну безпідставність.

—o—

Членами Кураторії на 1927 р. є: Володимир Дешкевич, відпоручник „Просвіти" — президент; гр. Лев Шептицький, відпоручник родини основника — заступник президента; д-р Іван Брик, українієт — секретар; ігумен Климентій Шептицький і митрат А. Бачинський, представники депозитаріїв; пралат Т. Войнаровський, економіст; д-р Иосиф Сліпий, богослов; д-р Евген Гвоздецький, юрист; Петро Холодний, мистець; д-р Василь Щурат, історик культури. Кон-

ОСВАЛЬД БУРГАРДТ.

Екзотика й утопія

в німецькому романі.*)

(Продовження.)

Екзотика також знайшла собі шлях до великого роману, переважно роману утопічного. Так Гавптманові належить утопія „Островів матери", де він оповідає про державу жінок, засновану на якомусь острові. „Бальтасар Тіфо", утопія Ганса Флєша, малює життя на іншій планеті, що колись відірвалася від землі. Там усе карикатурно перебільшене: техніка, дух, культура й вироджения. Утопія Ганса Кристофа „Подорож у майбутнє" збудована на принципі відносности; у ній чимало фільософічних міркувань — пояснень до теорії Айнштайна. Як в Уельсовому романі „Машина часу" винахідник апарату переноситься в майбутнє й минуле.

Цей великий роман має часами вахил виростати до цілої епопеї; я докладніше спинюсь на двох таких творах: на утопії Деблїна „Гори, моря і велетні", що сягає у далеке майбутнє, і на величезному романі-епопеї Едуарда Штукена „Білі боги", що веде нас у минуле, в епоху завоювання Америки конкістадорами.

II.

Утопія Альфреда Деблїна „Гори, моря і велетні" — роман, що має більш як тридцять аркушів. Це, мабуть, найутопічніша з утопій, яка малює нам далеке майбутнє людської раси, переносить до різних кінців світу, від одного сторіччя до другого. Шлях людського прогресу не йде весь час угору, а робить несподівані зигзаки, викреслює дивні арабески, і обличчя історії раптом перекошується потворною гримасою. Є повороти до варварства, гинуть старі культури, але щастя й соціяльної рівности ніколи й ніде не досягнено. Найбільші тріюмфи техніки ведуть до ще гіршого поневолення мас і нечуваного розцвіту деспотизму. Деблінова утопія інтересна з того боку, що не охоплює якоїнебудь окремої епохи, а намагається накреслити загальний шлях розвою культури, який врешті може манівцями привести назад до вихідного пункту.

„Уже не жив ніхто із тих, що були свідками війни, яку називали світовою війною", так починає автор свій роман. Прийшли нові покоління, яким народи Заходу залишили у спадщину дивні апарати й машини, що з кожним століттям розгортали міць раз-у раз більшу: машини стали чарівними істотами, які потягли людей за собою. „Навколо Европи й Америки лежали країни, яким треба було показати владу апаратів, так як коханець, проміняючи щастям, веде вулицями свою ніжну коханку". І ось літаки прорізують холодні й гарячі зони; в шкіри одягнені остяки, якути й тунгузи злякано відступають перед натиском переможної культури, а китайці і японці переймають її у народів Заходу. Літаки проносяться понад безводними пустелями Африки і прилучають до культури людей темної раси, яка утворює свої величезні держави. Біла раса почасти змішується з чорною, утворюючи людність одноманітну, а з мішанини різних мов теж виробляється якась наївінтернаціональна мова. Старі політичні держави існують лише номінально, і народи західних континентів обєднуються під англосаксонською владою. Льондон і Нью-Йорк — два центри, що правлять світом.

Згодом настає доба економічних кріз. Зріст нових винаходів, удосконалення апаратів веде до скорочення людської праці, до загину старих індустрій, бо заводяться нові способи виробництва. Щоб уникнути катастрофи, власникам підприємств нічого не залишається, як спиняти машини, вигадувати нові роботи, гальмувати публікацію нових винаходів. Повінь золота їх заливає, топить. Поводиться врешті даром віддавати гроші і крам, і настає момент, коли вся фактична і номінальна влада переходить до рук великих підприємств. Решткн феодального і республиканського ладу ліквідуються: вони разом з старинними парляментами ще деякий час існують, як декоративно-рудиментарні органи, і врешті відмирають: замість них усюди утворюються сенати, що складаються з власників машин апаратів. Великі конгрегації міст оточують себе цілим поясом оборонних щогол і каблів, системою дротів, що посилають смертоносне проміння, апаратами, що здіймають електричний ураган.

Місцями виникає революційний рух, але його вдається погамувати. Плютократія бачить, яку небезпеку криє у собі поширення знання, що веде до нових винаходів і може дати масам нову зброю до рук, і ось саме знання робиться привілеєм невеличкої кляси, вищого шару суспільства; до спеціяльних шкіл допускається лише вибраних, тих, що будуть тримати знання свої в секреті, та й то кількість їхню з кожним десятиріччям обмежується. Хемія, електротехніка, біольогія, радіотехніка вважаються за дисципліни небезпечні, і таємниця нових винаходів для нас назавжди залишається таємницею. Дисципліни навмисне розбиваються на дрібні галузі, щоб ніхто не міг собі скласти уявлення про ціле. Що правда, організуються нові повстання, але агенти влади, оточені системою рефлекторів, що роблять їх майже невидимими, сновигають серед юрби і смертоносним промінням косять тих, що задумують бунт.

(Продовження буде.)

Склад годинників і біжутерії Юліян Домбровський і Лев Розважевський **Львів,** вул. **Академічна 2.**
Поручає: годинники першорядних фабрик по найнижчих цінах. — Приймає всякі репарації, що входять в годинникарсько-ювілерський обсяг. 5—5

З нарад польського сойму.

Велика бюджетова дебата. — Уряд в огні критики й закидів. — Промова пос. П. Васильчука. — Протест пос. Соболевського. — Закінчення загальної дискусії.

Варшава, 27. січня 1927.

На нинішньому засіданні сойму ведено далі дискусію над бюджетом. Першій забрав слово пос. Варшавської ком. фракції, зазначуючи, що його група відкидає бюджет фашистівського уряду. По нім промовляв пос. Бітнер (ХД). Він жалів над тяжкими хмарами, що нависли над Польщею і заявив, що тільки співпраця цілого народу з урядом і великий ентузіязм суспільности зможуть урятувати Польщу. Партія бесідника голосуватиме за бюджетом.

З черги забрав слово в дискусії посол Павло Васильчук, що зясував політичне становище Українського Клюбу до теперішнього уряду. Бесідник стверджує, що відношення уряду марш. Пілсудського до Українців нічим не ріжниться від становища попередніх урядів. Що правда, тепер більше говориться про українські справи, але мета того є дише одна, а саме з милення очей. Правда, на окраїнах змінено воєводу, але нема змін у системі, приноровленій до українського населення. Уряд боїться переведення виборів до самоврядних установ і до сойму, бо знає, що на етнографічних українських землях українці будуть у більшости. Теперішній уряд є фашистівський. Всі урядові за приміром уряду борються зі соймом і насміхаються з нього. Українського університету не хоче уряд оснувати, а на т. зв. Studium Ruthenum призначує всього 90,000 зол. То кпини і тому зрікаємося такої субсидії. Опісля бесідник торкнувся справи відносин, які панують у віроісповідній ділянці і подав тут цілу низку помилок, зроблених у відношенні до українського населення.

Українська справа в Польщі є лише частю східно-европейської квестії. Проблему цю слід полагодити мирним шляхом, та не видно познак, щоби Польща йшла в цьому напрямку, а навпаки, вона змірає до загострення положення. Значення незалежної української республики є нині кличем мас, а уряд і представники сусідніх народів мусять раз признати її рацію. Справа ця є воєнною справою, бо по тім боці кордону є українська республика, що правда, фоомально незалежна, бо є залежна від Росії. До української справи треба підійти чесно, бо будучина принесе без сумніву здійснення нашого ідеалу. Навіть Москва, що до 1922 р. поборювала Українців, мусіла це зрозуміти, бо там нема вже боротьби за школу ані за національну назву, коли тимчасом я ось тут не маю права назвати себе Українцем, а на моїм паспорті написано, що я є „Русін". Цей „Русін" то назва, для якої маємо погорду, а такий паспорт є для нас тим, що вовчий білет для людини незнаного названия. Взірцем для нас є історія Польщі і її відношення, основане на давніх симпатіях Заходу. Такі симпатії ми тепер здобуваємо. Коли би ми хотіли йти за приміром давнього Пілсудського, то ми вхопилися би терористичної роботи. Нині той Пілсудський лучиться з Мейштовичем. Чи такий пан Мейштович є вспмі зрозуміти білоруських діянь? Несліз дивуватися, що поступив із ними брутально, ламаючи конституцію. Пан маршалок Пілсудський, на жаль, показався короткозорим політиком у відношенні до нац. меншостей.

Пос. Ясінський (кат. люд.) обіцяв підтримку урядові з уваги на його заходи до поправи відносин і з огляду на державну конечність. Слідуючий промовець пос. Міхалик (НПР.) закинув урядові, що консеквенції травневого перевороту спрямував у практиці проти демократії, тому клюб НПР. не має довіря до уряду і його політики.

По перерві говорив пос. Соболевський (Білор. Гром.). Він атакував уряд за арештування його товаришів, білоруських послів, і заповів, що Білоруссни голосуватимуть проти бюджету. Зате кс. Окінь має довіря до особи Пілсудського і голосуватиме за бюджетом. Промовляли ще пос. Цьвіяховський (монархіст) і о. Ількін (хліборід); останній заявив теж про своє недовіря до уряду. Після того приступлено до дискусії подрібної.

Пос. Слівінський референував бюджет президента. Пос. Балін поставив внесення на зменшення платні президента о 5,000 зол. місячно, себто до суми 10.000 зол. місячно.

Другу часть бюджету (сойму й сенату) референував пос. Пончек (ПНС). Пос. Балін поставив внесення на зменшення діет послів і сенаторів до половини, себто на зредукування дотичної суми преліміпара на 3 мілюни золотих. Проти того виступив енергійно референт пос. Пончек, називаючи внесення пос. Баліна демагогією.

При бюджеті мін-ва закордонних справ, що його референував пос. Домбський (Стр. Хл.), промовляли пос. Недзялковський (ППС), Сейда (ЗЛН), Бобек (Пест) і Райх (Жид. Кл.). Всі вони обговорювали закордонну політику уряду.

Після того відложено засідання до завтра год. 11. передпол. На денному порядку дальша подрібна дискусія над бюджетом.

Радянська Україна.

Скільність населення на Україні по новому перепису.

На основі підрахунків Центральної Статистичної Управи, що переводила перепис всього населення України в грудні 1926 р., виходить, що тепер є на Україні (в нинішних її територіально-політичних межах) 28,934.297 душ населення. Міського населення є 5,266.620, а сільського — 23,667.667. Ці інформації беремо з харківського „Комуніста" (з 15. І. 1927.).

Дальші зільнювання з посад за незнання української мови.

Київська окружна провірочна комісія для справи українізації зільнила з днем 16. січня нових 36 урядників радянських установ, що не вивчились в речениці української мови. Комісія рішила віддати прокуратурі справу недбалого ставлення до українізації державної опери, а також повідомити Народній Комісаріят освіти про те, що в київському Інституті Народньої Освіти (ІНО) з українізацією теж не все в порядку.

(За „Вістями").

Львівський Національний Музей Київської Академії Наук.

Харківські „Вісти" (з 16. І. 1927) приносять телеграфічну вістку з Києва про те, що Українська Академія Наук дістала в д Національного Музею у Львові посилку цінних наукових колекцій з історії Західньої Европи. Крім того дістала Академія цінні матеріяли у виді збірок Грінченка, Лукашевича та лікаря Піча, одного з найактивніших учасників революційної групи „Земля і Воля".

Склад цього музейного збіжжя є пп. Корнелій Чапельський і Роман Лепицький.

—o—

Приріст у збірках обнов чи. 24.716—25.365 із 4.899 предметами. На це склались дари 98 прихильників музею—3.471 предметів і закуплено 1.428 предметів за квоту 840 дол. Найцінніпшими предметами приросту в часовому порядку були: збірка доісторичних викопалин у Звенигороді пок. учителя Миколини, збірка візантійських монет — 94 зол., 68 сріб., 404 мід., 19., олов. був з дару Впрсвщ. Митрополита Андрея Шептицького, основника музею; з Нью-Йорку од К. Лисюка дуже гарні монети римські і вити перстені скитської доби та з слонової кости різьблена папіросниця. Архив збогатився актами і грамотами до історії земельних надань і будови церков перемиської епархії, зібраними пок. мітратом перемиської капітули о. Мироном Подолинським, що набув Основник для музею (1252акти)та даром дуже цінних архивних даних до книгозборів й дяківських шкіл збірки о. І. Яворського. Ікон придбано 105 із XV—XVIII. вв., та 12 рукописів XVI - XVIII. вв. з рисунками і дуже цінними мініятурами. З часу бароку прибули три пари царських дверей і 4 діяконські із 12 іконостасними стовпцями р.жних типів, та декілька різьб XVII. в., що значно доповнили і поширили давніші збірки галицької різьби в музею. До цього 9 килимів з полов. XIX. в. із Гал Поділля та величава збірка зразків вишивок Гал. Поділля і Покуття п. Ольги Бачинської зі Стрия і її пок. мужа д-ра Івана Бачинського (38 зразків) і декілька цінних предметів Гуцульщини дару д-ра М. Кошюби і радника Л. Чачковського із Станиславова. Це булоб усе, що не тільки якістю, але й скількістю доповнило музейні збірки.

Слід згадати ще поодинокі предмети, які збогатили музей своєю якістю. Шляхом виміни одержано малюнок хата з клуню з написом на оборотї: „Шевченко 1840" і портрет гайдамаки Бондарейка; з дару Основника закуплено Сосенка—продавщицю помаранч, портрет пані в жовтому і вид на Єрусалим; від пражської „Української Громади" одержано картину Кулеця „Антихрист", що звертає загальну увагу сильним рисунком, яркістю красок і символікою.— З дару п. радника В. Устіяновича в Стрию музейний архів збогатився значною скількістю паперів пок. Корнила Устіяновича і нарисів, в якому є цінні портретові нариси Остапа Левицького і Павлина Свєнціцького. — Із мистецької спадщини по пок. В. Кричавівському придбано кілька рисунків, між якими є й автопортрет мистця.— Архив визвольної війни збогатився значною скількістю друків, актів та 1100 фотографіями побуту УГА. по чеських таборах.

І. Свєнціцький,
директор Національного Музею.

Напрямні програми коаліції Маркса.

Берлін, 27. січня 1927.

На основі напрямних, усталенних канц. Марксом і провідниками коаліційних фракцій, закордонна політика Німеччини йтиме й дальше в дусі осягненого між фракціями порозуміння, признає правосильність льокарнських пактів і буде основуватись на рівноуправненні і співпраці в Лізі Націй. Урядові партії мають признати правосильність республиканського устрою і загарантувати охорону конституції і її емблем. Усякі змагання в напрямі насильної зміни теперішнього устрою будеться поборювати. Урядників обовязуватиме заборона належати до союзів переворотового характеру. Членам райхсвери заборонена участь у політичних організаціях. Не вільно буде вступати до райхсвери людям із поглядами ворожими церкві. Шкільний закон має забезпечити свободу віроісповідання, права родичів і навчання релігії. Мається перевести соціяльну реформу в дусі розбудови соціяльного законодавства. Уряд готов ратифікувати вашінгтонську конвенцію рівночасно з іншими зах.-европейськими державами.

Повищий текст є неофіціяльний. Бюро Вольфа зазначує урядово, що оголошені досі в пресі тексти не вичерпують програми.

Протест СРСР.

Нота до Мусоліні в справі Бесарабії.

Берлін, 27. січня 1927.

З Москви повідомляють, що народній комісаріят для закордонних справ оголосив текст протестаційної ноти, яку амбасадор Кенжецев вручив 26. жовтня 1926 президентові міністрів Мусолінієві з нагоди заключення договору між Італією і Румунією. Протест СРСР. торкається становища італійського уряду до справи Бесарабії.

Злучені Держави і Китай.

Лондон, 27. січня 1927.

З Вашінгтону повідомляють: Держ. секретар Келог у заяві висловив симпатію Злучених Держав для пробудження національного руху в Китаю і підкреслив строгу невтральність Злуч. Держав до воюючих зі собою китайських таборів.

Чанг-Тсо-Лін президентом?

Лондон, 27. січня 1927.

З Пекіну повідомляють, що богато даних вказує на те, що Чанг-Тсо-Лін обійме після китайського нового року становище президента.

Кн. Карло вертає до Румунії.

Букарешт, 27. січня 1927.

У тутешніх політичних колах говорять, що поворот наслідника румунського престолу кн. Карла до Румунії вже постановлений.

Викрили змову на життя Чічеріна.

Берлін, 27. січня 1927.

„Фос. Цтг." потверджує вістку про викриття франкфуртською поліцією плянованого атентату на більшовицького комісаря закордонних справ Чічеріна. Чічерін підчас побуту у Франкфурті над М. довідався про плянування атентату. Франкфуртська поліція дала тоді Чічерінові достаточну охорону. Атентат мали виконати російські офіцери Манзаров і Тамбурєв. Манзарова арештувала берлінська поліція в шулерні. Тамбурєв скривається жабуть у Баден-Бадені.

Панґальоса вивезено на Крету.

Відень, 27. січня 1927.

З Атен повідомляють: На основі ухвали ради міністрів бувш. диктатора Панґальоса вночі вивезено на Крету. Пояснюють це так, що прихильники намагалися увільнити Панґальоса і повалити коаліційний уряд.

Мати-убійниця.

Любачів, 27. січня 1927.

В присілку Піруни біля Лукавиці, пов. Любачів, 26-літня Петронеля Цецько задушила нешлюбну дитину, яку видала на світ, щоб затерти за собою всякі сліди. Зробила це за намовою батька дитини Мосифа Піроня і задушену дитину сховала на стриху. Арештовані признаються до вини, пробуючи оправдати свій вчинок бідою і стидом. Обоє відставлено до повітового суду в Тішнові.

Біржа.

Гроші.

Долар 8·95—8·95 і пів. Банк Польський платив по вчорашнім курсам, лише з деякими змінами, а саме: англійські фунти 41·47, швайцарські франки 172·62, французькі франки 7·55, італійські ліри 39·40, голяндські гульдени 357·75, норвежські корони 248·50, німецькі марки 212·10.

Збіжа.

Пшениця двір. 54·00—55·00, пшениця кр. селянська 51·50—52·50, жито галицьке 38·25—39·25, ячмінь галицький броварний 32·00—34·00, ячмінь галицький до перемелювання 28·00—29·00, ячмінь пастівний 27·00—27·50, овес галицький 29·25—30·25, кукурудза румунська 27·00—28·00.

НОВИНКИ.

— **Особисті вісти.** Головний редактор нашого органу Ф. Федорців, з огляду на лихий стан свого здоровля, на власне бажання з нинішнім днем уступив із дотеперішнього становища. На припорученя Вид. Спілки „Діло" провід редакції обняв член нашої редакції В. Мудрий.

— **Таємна інавгіляція.** Минулої ночі представники поліції задзвонили по півночі до дому „Просвіти" і казали сторожеві повести себе по коридорах дому. Хотіли ще відчинити двері Т-ва „Просвіти" і ввійти туди, але сторож не мав ключів. Приложили вуха до дверей, відтак пішли під „Повітове Т-во Кредитове" і там також наслухували. Звідти пішли до „Дністра" і до „Земельного Банку". Чи так шукали вломників, чи може в звязку з оживленими трусами по рідних українських хатах вистежували засідання якоїсь небезпечної організації?

— **Спомин про пок. д-ра Оттокара Рибаржа.** Довідавшись про передчасну смерть цього визначного Словінця, хочу згадати про нього кількома словами. Уроджений 1865 р. в Адельсбергу (Країна), був О. Рибаж адвокатом у Трієсті, а пізніше послом до державної ради у Відні (1907—1918) і головою сокільської організації „Т-ваші S-ko". Був славянофілом і членом словінської ліберальної партії. До українських визвольних змагань ставився зависди прихильно. Коли в р. 1910 стараннем д-ра Кирила Трильовського відбувся в Станиславові величавий січовий здвиг, Покійний прибув на нього з Відня і на „Діброві" був захоплений пребарними вправами, чудовими строями і взагалі поставою наших стрілецьких організацій. А як тоїж неділі вечером зійшлася українська громада в „Українській Бесіді", то Покійний виголосив сердечну промову від словінського народу, передаючи щирий привіт Українцям і висказуючи свою симпатію для нашої праці і наших змагань. Пок. д-р О. Рибарж — це була гарна, висока людина і належав він до спосібніших парляментаристів. Коли після війни Трієст припав Італії, пок. д-р Оттокар Рибарж прийняв місце в міністерстві закордонних справ у Белграді, де віддав своїй вітчизні, зєдиненій Югославії (С. Х. С.) найкращі услуги. — *Лев Левицький.*

— **5 кільометрів від Львова, нова катастрофа.** Вчора передали ми звістку про нещастя, яке трапилось віторок вечір на стації Підбірці: спізнений поїзд наїхав нежадно на фіру з трьома місцевими селянами і розторощив їх на місці. Нині вранці, четвер, повідомляє нас один з місцевих інтелігентів увесь схвильований, що до цього часу трупи вбитих лежать біля залізничого шляху і ніякий представник влади ними не поцікавився. Люди юрбою ходять оглядати сгошні видовище: пошматовані тіла. Місцеві пароха, гр.-католицький і рим.-католицький, не можуть похоронити покійних. Прошу тепер уявити собі: як довго їде урядова комісія на місце нещасливої пригоди, коли це місце так недалеко від Львова, всього 5 кільометрів від Львова, а вже 36 годин минуло, а ніхто там не завівся!

— **Добрий параграф має два кінці.** „Хвиля" з дня 28. ц. м. містить окрему статейку п. з. „Глум!" про високі оплати у вищих школах Річпосполитої. Мотто пригадує статтю 119 конституції: „Наука в школах державних і самоврядування — безплатна". А поруч цього свіжий документ кастури львівського університету, підтвердженій розпорядком міністерства з 6. січня 1927 р. щодо нострифікації чужинних дипломів: там читаємо що 1) заки хто внесе похання в справі нострифікації платить заздалегідь 150 зол.; 2) перекладаємо дослівно: „На випадок неприхильного полагодження справи Видїловою Радою, себто в разі, коли вона не допустить до нострифікаційного акту, ця оплата пропадає і її кандидатові не звертають, бо комісія свої функції виконала". Коротко і ясно: 150 зол. гонорару за відмінення одного прохання. Бо професори польських університетів бідолахи мають таку скромну плату, що мусять ще собі допомагати говорами за засідання коштом студентів. Нам відомо, що у львівськім університеті діються ще інші комбінації професори стягають від студентів плату на кошти т. зв. семінара, окремих кімнат, да стоїть бібліотека даного предмету. Бо як каже гарно 19 стаття конституції: „Наука в школах державних і школах самоврядування—безплатна".

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

МЕШКАНКА дають сходно після найменших взносів, найдешевше **фірма І. М. Ляйхтера** дизн. **Кляфтена** 1154 **Львів, Сонаська 12 А.** 6-10
Для ПТ. урядників догідні условія.

— **Така собі хроніка.** У жовківськім повіті давно гуляла місцева банда злочинців і злодіїв. Двох з них: Цибульського та Стахова зловили. — Варшавські касіяники дістались до подорожнього товариства „Орбіс" і розбили вогнетривку касу на доказ, що її тільки вогонь не чіпається забезпечив 3000 зол. — Містечко Рясів, маленьке, але важненьке: воно стало останніми часами осередком контрабанди з Чехословаччини; у крамниці якогось Більфельда найдено там шовків і матерій на 5000 дол. — Львівські злодії працюють тихо та скромно: на Вулецькій дорозі з крамниці взяли краму на 100 зол., по сусідству на Набережній біля на 30 зол., на Ткацькій дубових дощок на 200 зол. а в одній крамниці на Сонячній товар, якого ніхто не купує, а нові „реформи" і то 24 гузиків. Жінка або любка цього злодія, коли стежить за модою, буде сильно розчарована. — Не все винним признає лава присяжних чоловіка, що сам признався до вини і якого бачили як заподіяв шкоду іншим: львівська лава звільнила 19-літнього пекарського помічника Померсбаха, який на злість підпалив своєму приятелеві папір під печивом і цим спричинив пожежу частини даху в пекарні на жовківськім.

— **Розправа чи забава?** Розправа в 21.000 особами візваних, що почалась учора в 11-ій салі карного суду у Львові, про яку ми згадували вже вчора — почалась таким скандалом, яким звичайно скінчиться. Півтора тисяча членів товариства „Муза" наповнило судову салю. Коли протоколенти почали з бюрократичною флегмою записувати візвання, юрба, не маючи змоги ждати на чергу два місяці на ногах, спричинила шум. Одного реченця публики засудили на 200 зол. гривні за недозволену промову. Відтак председник розправи звернувся до комісаря поліції щоби опорожнив салю. Найсамперед суд кличе на розправу 21.000 осіб до салі, де може поміститись що найбільше 700, а коли вони борються на смерть з цією удушливою атмосферою і з безглуздим пляном процесу — каже їх викликати при помочі поліції. — Розправу відложено на необмежений час.

— **Поворот до Станіслава Августа.** У Варшаві оглядали рідку церемонію: президент Річпосполитої накладав папському нунцієві Лявіємому кардинальський бірет. Останню таку церемонію мали поляки ще на початку панування Станіслава Августа. Та польська преса, яка вірить у відродження свого народу через поворот до минулої історії і міцних зв'язків з Ватиканом, присвячує цьому фактові великанські „історичні" статті. Лівиця почуває себе ніяково, що саме за влади Пілсудського, Мосціцького та Бартеля вернули тіни такої політики.

— **Кравецько-господарський курс для дівчат у Войнилові.** Кружок „Рідної Школи" у Войнилові уладжує вже в найближчих днях 3-місячний кравецько-господарський курс для дівчат. У кравецькому відділі будуть два степені науки: перший для початкуючих, другий для тих, що відбули початковий курс в попередньому році у Войнилові або і в іншому місці. В кравецькому відділі учасниці навчаться шиття ручного і на машині, крою і всього того, що тільки можливе при ужитті примітивних кравецьких приборів. У господарському відділі учасниці навчаться вести хатню господарку, а головно добре варити і пекти. Крім того будуть користати з викладів із різних галузей науки. Замісцеві можуть мешкати в „Кооперативному Дом.", а харчуватись у спільній кухні, веденій під кермою учительки господарського відділу. Видатки за харч, мешкання й науку мусять покрити учасниці курсу. Для інформації подаємо, що в попередньому році наука коштувала по 11 зол. місячно від особи, і при спільному веденні кухні для більшої скількости курсисток і харч не буде коштувати дорого. За харч можна буде платити грішми, або продуктами. Зголошення устні або письменні приймає до кінця січня ц. р. кооператива „Громич" у Войнилові. При зголошенні треба подати ім'я і назвище батька (або матері чи опікуна), ім'я дівчини, її точну адресу, вік, освіту, на котрий степень записується, де хоче мешкати і харчуватися. Також треба долучити зобов'язання батька до точного складання оплат. При вписі зложити зачет у квоті 10 зол. Зогляду на потребу в нас такого курсу бажана річ, щоб якнайбільша скількість дівчат скористала з науки для свойого і загального добра. — *Кружок „Рідної Школи" у Войнилові.*

— **Смерть відкривника тайни квіт.** У Калькуті вмер великий індійський учений, Ягадіс Хандра Бозе, якого ім'я буде відоме в Европі напевне довше, як усім відомого індійського поета Рабіндранат Тагора. Бозе належав до найвидатніших світових ботаніків. Від літ молодих він лабораторією, що досліджувала фізіольогію рослин при помочі незвичайно тонких апаратів, цим самим скон-

Ч. 467/27.

Комунікат

до всіх чительниць Товариства „Просвіти" і його членів в справі членської вкладки до Т-ва „Просвіта" на 1927 рік і в справі збіркових листів „Дару Просвіти".

Повідомляємо всіх інтересованих, що згідно з ухвалою останнього Збору Товариства „Просвіта" з дня 25. грудня 1926 року внесено вкладку члена-передплатника і тим самим внесено в життя однородну членську вкладку для всіх членів нашого Товариства (фізичних і правних в тому і всіх наших читалень), яка на 1927 рік виносить всього два золоті. Хто бажає мати членську грамоту, доплачує ще одного золотого, разом отже 3 (три) золоті.

Члени, які злочили членську вкладку члена-передплатника на 1927 рік, мають право за надвищу понад два золоті, вибрати бажані книжочки, які находяться у нас на складі. Т-т пригадуємо, що кождий член нашого Товариства при закупні книжочок в нашій канцелярії одержує 25 процент опусту від наших видань. При закупні чужих видань опусту не дається. Потрібні списи книжок разом з ціником пересилає наша канцелярія відворотною почтою за попереднім надісланням почтового значка на 20 грошів.

Ті всі громадяни члени, котрі мимо численних упімнень, обіжників і комунікатів у всіх українських часописах, не вирівняли членської вкладки за 1925 і 1926 рік, перестали бути членами нашого Товариства з днем 1. січня 1927 р. Щойно по вирівнанню залеглостей і заплаченню вкладки на 1927 рік на підставі рішення Головного Виділу можуть стати членами Товариства „Просвіти".

При вплачуванню членських вкладок через філію, або при висилці почтою, належить точно подати, чи вкладка призначена на вирівнання залеглостей попередніх літ, чи на біжучий рік.

Богато громадян, а то й установ надсилають до нашої канцелярії письма, на котрі жадають відповіді в різних справах. Численна пересилка відповідей кождого дня потягає за собою значну суму грошей на оплату почти. Тому проситься всіх інтересованих долучувати до їх писем почтовий значок на 20 грошів.

Всі громадяне, які з нагоди свята „Просвіти" занимаються збіркою „Дару Просвіти" в їх громадах, зволять найдальше до дня 15. лютого ц. р. повернути (о скільки цього дотепер не зробили збіркові листи просто до нашої канцелярії без огляду на те, чи вони виповнені чи порожні.

За Головний Виділ Товариства „Просвіти" у Львові:

М. Галагашевський голова. 1409 1—1 *В. Мудрий* секретар.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі пихоліття!

ОПОВІСТКИ.

Концерти Українського Національного Хору Д. Котка:

Пятниця 28. І. — Скалат.
Субота 29. І. — Гримайлів.
Неділя 30. І. — Гримайлів.
Понеділок 31. І. Бірки великі. 528 3-7

Проситься Вп. П. адвокатів, лікарів і інжинірів, які пошукують місця осідку, зголошуватися до Народної Канцелярії, Львів, вул. Костюшка ч. 1 а по ближчі інформації. 2—3

З Т-ва „Зоря". В неділю дня 30. січня ц. р. відбудеться в льокалі т-ва „Зоря" при вул. Вірменській ч. 25 виклад д-ра Ів. Німчука на тему: „З українських памяток у Відні". Виклад буде ілюстрований світлянними образами. Вступ вільний. Початок в 12. год. вполудне.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

КОНЦ. через Міністерство В. Р. і О. П. курси крою, модельования і жіночого шиття з правом видавання свідоцтв — веде абсольвент вищої академії крою в Парижі і в Дрезні Біндер-Львів, Глинянська 4 (Бічна Пекарської). 1336 4—6

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 52-7

НАПРАВИ ГОДИННИКІВ також БІЖУТЕРІЇ виконує фірма Домбровські—Розважевські, Академічна 2. найліпшими фаховими силами по приступних цінах. 1362 4—6

4 ЗОЛ. коштує цукорничка з лопаткою з хінського срібла у Мандля, Копернika ч. 14. 1365 4—7

ВПРАВНУ ПИСАРКУ на машинах української і польської, володіючу перфектно українською, польською і німецькою мовою, знаючу добре стенографію пошукує Кр. Молочарський Союз в Стрию. Зголошуватись тільки першорядні сили. 1391 2—6

ПОЗІР! 7. лютого ц. р. розпочинаю нічний курс крою і шиття на догідних условіях. „Иоланда", Сташіца 8 II. п. бічна Хорущини. 1407 1—3

РУТИНОВАНИЙ компліент з довголітньою практикою як солліцитатор шукає заняття. Адв. д-р І. Блажевич, Станіславів, Камінського 33. 1403 1—1

ТОВАРИША життя, пошукую для моєї сестри з старшим віці з посагом 2.500 долярів. Перщенство мають гімназійні професори. — Неаполімові зголошення під „Дискреція" до Адм. „Діла". 1410 1—7

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Фелікс Ган Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка **Львів, Городецька 46.** Телеф. 834 Пересвітлення Рентгеном. 1170 29-35

Пневматики „Michelin" найбільш витревалі і найдешевші 1339а поручає зі свого складу 3—5
Витовд Транда. Львів, Подлєского ч. 2.

МОТОРИ на ГАЗ (газогенератори) також на ропу, нафту, бензину і електричні на **догідні спляти**, рівнож Млинські Машини, Турбіни, Трансмісії, Сітки, Газу, Пяси, Гурти, Токарні, Вентяпки, Гиблярки, Пили, Помпи, Праси до олію, Праси до дахівок, Залізні Печі, всіляке знаряддя, Сталь, Бляху, поручає фірма
„ПІЛЬОТ" 1408 1-10
Централя у Львові, Баторого ч. 4.

Загальні Збори

Кооперативи „Рідної Школи" від будуться в неділю дня 6. лютого 1927 р. о 10. год. перед полуднем в домівці „Рідної Школи" УПТ. у Львові, Ринок 10./II. зі звичайним денним порядком. Якщо на означений час не зібралось би потрібного комплету, то в годину пізніше відбудуться другі Загальні Збори з важністю при кождому числі присутніх членів. Членів, які досі не вплатили деклерованих паїв, просимо не зробити негайно зогляду на статутові наслідки. **Надзірна Рада.**

Подяка.

Складаю оцим щиру подяку всім, що віддали покійній моїй жені Теодозії последню прислугу в дні 23. І. ц. р. в першій мірі Високопреподобним Отцям ЧСВВ. о. Гоннкевичеві, о. Жупанському та о. Ковалюкові. Отцям, які з дальших місцевостий прибули на похорони: о. кан. Лящинському з Борислава, о. Мацюракові з Шопелів, о. Мизьові з Медлежі та о. Душькові з Лашні. Всч. оо. Катехитам з Дрогобича: о. кан. Гадзевичеві, о. Подолякові, о. Сапрунові та о. Венгриновичеві за слово потіхи. Також Вп. Професорові Іванченкові за провід гімн. хором, молоді української гімназії та семинара, та всему Високоповажаному Громадянству за численну участь, чим зложили найкращий доказ щирого співчуття. Рівнож всім тим, які чи то особисто чи письменно зложили мені запевнення співчуття. — **Микола Байрак,** учитель української гімназії в Дрогобичі.

Посмертні згадки.

Дня 21. січня 1927 упокоїлася в Бозі по короткій недузі **Теодозія з Федоровичів Байрак,** жена професора української гімназії в Дрогобичі оставляючи троє дітей. — Покійна брала живу участь в різних місцевих товариствах, тому й полишила по собі глубокий жаль у цілого громадянства. Ведичаві похорони відбудуться в неділю 23. січня ц. р. в. І. П. 1400

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на шадничу книжечку ч. 7910.

Найпевніший середник

Проти ревматизму, гостця, мязневих корчів, нервоболів і тим подібним недомаганням найліпшим натиранням є

ІХТІОМЕНТОЛЬ

Більш як 3.000 подяк і близько 200 атестів з лікарських сторін, клінік і шпиталів найліпше доказують про лічничу вартість цього натирання.

Іхтіоментоль можна набути у всіх аптиках у Польщі або прямо 936 15—20
в Лябораторії хем. аптики
М ра Симона Едельмана в Самборі ч. 130.

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Після ко фіскати — другий наклад.

ч. 22 (10.990). Львів, неділя 30. січня 1927 Рік XLV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не вертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

5. лютого 1927.

Маскові Вечерниці

СТАНИСЛАВІВ — — Салі „Сокола"

улаштовують: **Театр ім. Тобілевича і „Сокіл".**

Забава програма, участь вязанка. Додаткові запрошення висилає: Ст. Слюсарчук, Станиславів, вулиця Яблонова ч. 1. 1357 2—2

„Санація" і деправація.

Львів, 29. січня 1927.

Англія й Німеччина.

Французько-німецьке замирення і наша справа.

(Від власного кореспондента.)

Париж, 24. січня 1927.

I.

Про суперечки між Францією й Німеччиною всі воробці цвірінькають по дахах; вони не закриті навіть для очей — гріх сказати б, що дуже ясновидючих — нашої „дипльоматії", будь вона на польсько волоським жолді (варшавські недобитки отаманщини), чи на більшовицьких ласках (берлінські недогризки нашої „диктатури"). Для воробчиків цих німецько-французький спір — поперше ключ розуміння всього, що діється тепер у міжнародній політиці Західної Европи й Европи цілої, а по друге — тривкий, підставовий факт европейського міждержавного життя, підставовий і тривкий на віки вічні.

Остання думка просто неправдива; перша з кождим днем менше правдива — правдива була вона в повній мірі тільки в найперших роках після війни.

Хто-б на таких перестарілих поглядах і гіпотезах будував своє розуміння того, що твориться вже й у наших днях у заграничній ділянці, той рискував би не знайти змислу в тому, що діється на наших-же очах. А якби з таких помилкових преміс виводила собі практичні вказівки українська політична практика, то результат її був би певне й неминуче один: удар носом, а чого доброго, то й чолом, об мур фактів.

Щось так, як об факти, нами не передбачені і нами вперто виключувані, розбилися наші абсолютні австро німецькі концепції воєнного часу. Або й так, як у сліпій вулиці загруязла несуразна й безтолкова наша диктаторська політика 1919—21 років...

II.

Нема сумніву: справжніми, підставовими і тривкими суперечностями не тільки в Европі, а на цілій земній кулі, є суперечности англійсько-німецькі. Це дійсні, глибокі і тверді антагонізми; це справдішні зразки боротьби за життя між двома породами в людських джунглях. Французько німецький спір — покажемо це в найближчих дописах — сьогодні вже мало що більше понад суперечку чуттєву й інтелєктуальну, яка по природі своїй і по традиціям своїм усе ще розпутує словесні бурі. Та коли конфлікт духової натури викликує сварки, словесні й письменні, то з противенств матеріяльної породи вивязуються бійки. А саме матеріяльні противенства, доброю волею і найкращими співцями невтихомирними, кидають одну проти одної дві політики промислово-вивозові — німецьку й англійську, себто розширають проти себе взаємно імперіялізм німецький і імперіялізм англійський.

Англійсько-німецькі противенства, такі гострі перед війною, зовсім ізчезли були в перших роках після війни. Раз тому, що війна перекинула була суперечности між цими народами з площини господарської на площину пристрастну, а на площині цій німецький дух змагався з англійським менше грімко. Далі тому, що захопив би німецькі кольонії і воєнну й торговельну фльоту, Англія уявляла собі, що вже раз на все позбулася німецької небезпеки й німецького суперництва. Вражіння те було в Англії таке сильне, що льондонський кабінет пустився був підкрати підєм Німеччини проти Франції.

Одначе все минуще на цім Божім світі; а англійська протекція над Німеччиною показалась більш минущою ніж хто небудь і припускав ще тому чотири-пять років.

III.

Німеччина піднялась зі страшенного занепаду морального і матеріяльного скорше й основніше, ніж припускав був не тільки скромний автор цих стрічок, а й безмірно кращі від нас обсерватори европейських процесів.

Тратячи торговельну фльоту, Німеччина знайшла нагоду збудувати собі фльоту новіську, найбільш новітню серед фльот світа. Тратячи своє національне майно, Німеччина мусіла відбудувати собі майно свіже і здорове; її капітали швидкою ходою простують до реконструкцій, тай незабаром позволять їй відновити свої інтереси на сто кінцях світу. Вже нині німецька марка гордо стоїть серед нечисленних золотих валют Европи. Накормившися американськими кредитами, Німеччина незабаром сама даватиме кредити слабшим. Нема сумніву, що незабаром кружлятиме довкола Німеччини клієнтеля держав, побитих кульгаючими фінансами. Франція, забираючи Німеччині її зужитий залізничий матеріял, присилувала її надбати собі матеріял новий і ліпший.

Словом, нема в сьогочасній Европі країни з новітнішим і доцільнішим промисловим знаряддям (фабриками, машинами, лучбами і т. ін.) як Німеччина.

До тогож життєва стопа (платні й вимоги) німецького робітника значно нижча від традиційно високого Standard-у робітника англійського — що своєю чергою не може не відбиватися на ціні німецьких виробів у порівнанні з цінами англійських.

IV.

В порівнанні з цими надбаннями нової Німеччини, Англія з кождим днем слабне. Її промисловий матеріял відсталий, її методи старосвітські. Угольна кріза там не припадок, а стан, хронічна недуга. Без напруженого вивозу промислових виробів на світові ринки і без ріано інтензивного ввозу сирих матеріялів Англія — перепромисловлена

ЗНАНА

Рестврація під 3-ма Коронами

пор. час знамениті ОБІДИ **з 3 накрить зол. 1·50. — Вечері з двох накрить 1·20 зол.**

вул. Трибунальська ч. 10—8.

Позір Бережанщина!

7. лютого н. р.
в салі „Надія", на дохід Бурси

Великі Вечерниці

На складковий буфет приймається ласкаві датки в натурі і грошах з подякою. Поменші запрошення при касі від 5-ої год.

Союз Українок і Українська Бурса.

— жити не може. Але й Німеччина — те саме. Натомість ринки збуту для обох суперників після війни страшенно затіснилися. Відпала Америка і Японія, які збудували собі в часі війни свій великий промисл; відпала Росія якої народи прирекли в первісну господарку і, винужденні й виснажені пануючою господарсько-суспільною системою, майже не числяться як консументи. На затісненім світі приходиться перепромисловленій Німеччині й Англії жергися за ринки, за консументів і продуцентів, за кожний кусник хліба.

Англія силкується рятуватися, перетворюючи давну імперію в нову ширшу економічну систему, саму собі вистарчаючу; могучим знаряддом служить їй найдосвідніша в світі, найкраще зорганізована і найзручніша велика банковість англійська. А Німеччина спровола реорганізує рольйську, українську й сибірську промисловість, тай мріє про европейський континентальний звязок митовий, без Англії і проти Америки.

V.

Де тільки може, англійська дипльоматія наших днів силкується кидати колоди під німецькі плани: в Парижі, у Варшаві, то що. Візита В. Стда у Варшаві, діяльність п. Мілєра, ще дещо інше — все те має своє джерело в протинімецьких заходах Англії в ще вищій степені, ніж в заходах протирадянських. Щож тоді думати українському громадянинові з цього чи того берега Збруча? Річ певна: ніякої не то неприязни, а навіть найменшої неохоти проти Англії у нас немає; навпаки, ми їй навіть вдячні за дечку поміч, яку вона нам давала в справі Галичини на мировій конференції і трохи потім. До того ж ми повні подиву для англійського політичного розуму, політичної послідовности й завзятости в змаганні до поставлених цілей. Але — amicus Plato. Нюдин шануючий своє національне достоїнство українець не може забувати, що шлях до Соборної України і до пересування карти Східної Европи йде єдино тільки етапами через окончне німецько французьке замирення, далі й подруження, доповнене відновою тривких, дружніх, союзницьких взаємин зі східно европейським звязком держав, який — покищо бодай — виступає у формі С. С. Р. Р.

Все інше — каїнові почичи.

В. Левицький.

Національний Музей у 1926 році.

2. Дві виставки. Видавництво і їх трудноші.

Робота біля зб рок Національного Музею обнимала крім консерваційно-інвентарної ще й обслідування одноцільних частин а огляду на потреби виставн і опису. І так в 10-ліття смерти Франка приготовлено по можливости повну виставу творів і писань покійного в часовому порядку, що виповнили у трьох кімнатах у 350 вазах 36 м². Відчинено цю виставку 28 мая (у прияві чотирьох студентів і двох громадян!) оглядом творчости поета-громадянина. Зачинено цю виставу 17. червня у прияві сорокового її гостя. Для справи музею ця вистава, після Шевченківських 1914 і 1921 р., була джерелом дуже важних поучень, а саме: цього рода виставн є скорше потрібні для музейної книгозбірняної братії, як для широкої суспільности. Тож не могла стягнути видців у даних умовинах вистава творів поета, писань публіциста і дослідів ученого. Зате музей мав нагоду доповнити свої „Франкіяна", а його службовики мали змогу — поза годинами музейної праці скласти статті про Франка: „Суспільне тло творчости Івана Франка" (Свенціцький) і „Часовий покажчик творчости Франка-поета (Кравців Б. і Огримович С.).

Рівнож незамітно пройшла для української суспільности участь видавництва Національного Музею у бібліольогічній виставці в Празі в часі червневого зїзду книгознавців, хоча у пражських часописах були похвальні замітки і висловлено нам вис. Кошт цієї виставн з висланим матеріялом і порторіями виніс крутло 250 зол.

Матеріяльно не оплатилася й 4-а виставка ГДУМ, до якої управа доложила готівкою роботу 3-ох людей протягом одного місяця (а два тижні перед виставою і два тижні після виставн). Морально була ця вистава вповні вдачною, бо: дала змогу найбільшому числу (377) видців перебувати протягом одного місяця в Національному Музеєві, коли за весь рік було їх 987 з оплатою 240 зол.

З мистецького боку вистава ця дала змогу на невеликому числі виставлених предметів оглянути дійсно гарні зразки нашого мистецтва, як графіки Л. совського, етнографічні типи бойків Костирка, барвні дереворити Олени Кульчицької, вишивки Ольги Кульчицької, образи Холодного, Зарицького, Томасевича, Метика, графіки Кошелянницького, дереворити Обала, офорти Хапкова, кавиатури Сорохтея, „вітражики" п-ні Музикової, плоскорізьби Коверка, архітектурні проекти Льва Левинського, Р. Гриця і С. Тимошенка.

Протягом більше як пів року виготовлялася вистава вишивок зб рки Бачинських зі Стрия. Розложення усього матеріялу по місцевостях і повітах, нашиття 1100 вишивок на картони, каталогізація і вивчення техніки — все те було завданням Ірини Гургулячи. В найближчому часі буде складена стаття на основі, між іншим, дуже цінних записів зо сповідей обоїх збирачів про техніку вишивок, що вийде в катальог-провідник по цій виставі весною 1927 р.

У звязку з видавництвом була особлива праця по вибору ікон для знімок, яких виконано 150 і рукописів XVII. в. для переписки тих заставок і букв, що їх годі з ріжних причин фотографувати. Праце над галицькою іконописю XV.—XVI. в. вже настільки підготовлена, що в маю можна очікувати появи книжки.

Зосередою для задуманого періодичного видавництва після припинення „Старої України", яку мала продовжувати у новому виданні Управа Музею, були приготовані статті, загальні й спеціяльні, з належними до них рисунками. Частина цих праць появиться вже внедовзі, як зразок особливішого дослідного напрямку, в який входить музей і який слід буде дальше розвивати через належно вишколених співробітників. Загальнаж праця вийде у відповідним виді осібною книжкою.

На всі отсі починання бюджет не передбачував коштів, тому й довелося відмовитися від музейного місячника, тимпаче, що досвіди на українських місячниках у Польщі виявляють хіба сліди слабости від недоплати, як буйної сили від передплати. Управа Музею мусіла стати на твердій основі реального попиту на книжку музейного видання. Двістіпятьдесять сталих покупців не в силі окупити щомісячника — навіть при безплатній праці авторів. Безплатнаж праця не може запевнити належного рівня якости, а тим паче постачання матеріялу на означений час. До того ж добрий автор буває такий перетяжений своєю щоденною працею умово і на хліб насущний, що від нього годі сподіватися чогонебудь безплатно. Колиж виплачувати гонорар нарівні з найдешевшою ціною друкарні, дати добрий папір і не жалувати необхідних кліш, бо про мистецтво і культуру годі давати книжку без видимого образу, то книжка при звичайному накладові 600 примірників вийде непомірно дорогою і мало доступною для широкої суспільности. Була тут вказана особлива осторожність тим паче, що Музей веде своє наукове видавництво на короткотермінові позички, за які доводиться зачислати відсотки.

В виду цього Управа Музею старалася за поширення своїх видань висилкою за границю і визначним представникам української суспільности. Цим шляхом осягнула вона готівки 350 долярів і 150 дол. допомоги (Обєднання і Український Національний Союз у Філядельфії по 50 дол., „Дністер" 22 дол. і дрібними 28 дол.) себто одну третину належного, що все пішло на зачаті нові видання наукові. Окремо вела вона ще виплату на рахунок особної праці про „Святий Юр у Львові", але, на жаль, без успіху, який був дуже точно забезпечений приреченням автора майбутнього твору, зложеним в умові. Це вже друга з черги дуже болюча для Музею — бо високо дорога інтерприза мистецько-видавнича. З давніших часів у музейному архіві бережеться ще кілька таких дуже дорогих мистецьких умов, які по сьогоднішній день не були виконані їх авторами супроти Основника Національного Музею, себто нині супроти нашої національної установи. З огляду на ці досвіди — в будучині Управа Музею обмежиться тільки до готових предметів, до яких вона відповідно до їх якости і пригідности для цілей Музею постарається завсіди занати належне становище. Платити дорогі гроші за потенції, навіть найкращі — в дану хвилину тяжкої боротьби за істнування годі... Особливо, коли сам Музей не має ані суспільних, ані державних, ані національних допомог, та терпить браком місця.

І. Свенціцький,
директор Нац. Музею.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

АДВОКАТ

Д-р Теодор Стефанович

повернувся з Лопатина веде канцелярію

в Бродах,

вул. Гольдгабера ч. 7. (напротив вех. 1:5 (церкви і повіт. уряду). 2—2

Незрівняної якости **Каву і Чай**

1389 поручає 2—2

М. БАЛЛАБАН, складіщик колоніяльних товарів і делікатесів під

Заїздом Когутом

вулиця Галицька ч. 21.

ОСВАЛЬД БУРГАРДТ.

Екзотика й утоп'я

в німецькому романі.*)

(Продовження.)

Минають віки, в середині XXVI. сторіччя виникає теорія масового ідеалу, теорія знищення індивідуума. В інтересах загалу індивідуальне життя починає вважатися за злочин; людськість мусить скласти щось подібне до кольонії коралів, системи атомів і жити спільним життям. Грізний ураган нових винаходів знов знищує цілі галузі промисловости, утворює величезні маси безробітних і веде до нового переселення народів. Кидається гасло: „геть нові винаходи". У XXVI. сторіччі винайдено штучне живлення, яке довгий час тримається в секреті, бо влада боїться нових закотів, до яких це може спричинитися. І справді, пекарні, бойні, зелені, засіяні збіжжям, поля, отари скота, сільсько-господарські машини, — все це в один день стало зайвим, непотрібним, пережитком старих епох. У великій лябораторії Мекки в Единбурзі винайдено було препарати штучного живлення. На це покладено десятиріччя упертої лабораторної праці, експеримент в і жахливої вівісекції людей. Поля, млини, запаси пашні, — усе це тепер знищує юрба, як непотрібне. Виснажена земля спочиває. Покинуті ниви й пасовиска вкриваються квітами, травами і заростають непотрібним зіллям. Людські маси ринули у міста, які ще миліше беруть їх у свої залізні лабети. Іде спеціялізація окремих міст. Виникають міста з виключно шкляним, мануфактурним і харчовим виробництвом. Гинуть кольосальні апарати й машини, бо на зміну їм прийшли винаходи дрібних розмірів: страшні невеличкі пляшки, де скупчено запаси незмірної енергії. Тріюфального походу машини вже ніяка сила не може спинити. Тоді починається велика Уральська війна, війна між Сходом та Заходом: у небі маячить плетево дивного проміння, мотори в повітрі спиняються, літаки, мов ті мухи, безсильно висять в електричному павутинні. За Уральською війною ідуть роки летаргії, епідемія самогубств, знищення оборонних систем і лабораторій, утворення містичних сект. Европа, розніжена від штучного живлення, іде назустріч своїй занепадові; негри, індійці з огидою інстинктивно відмежуються від неї. У Німеччині влада над країною переходить до деспотів, які називають себе консулями. Один із них, узурпатор Мардук, захопивши верховну владу, править необмежено країною. Ось для зразка один із його експериментів над людьми: попрацювавши довгий час в лабораторіях, де вивчалися властивості рослинної і тваринної тканини, він насаджує молодий ліс, куди заганяє кільки десятків людей. Ліс на очах росте, ширяться, розкидає галуззя, чути тріскотняння-кипіння соків, що перебігають віттями; ліс густішає, галуззям оплітає людей, стискає їх стовбурами, душить, заливає клейкою смолою, і врешті — одна маса з людей і дерев, живий ліс; дерева зростаються, — суцільна стіна, мур, де нема ні входу, ні виходу.

Після Уральської війни великий союз держав розпався, запанувала тиранія, орди повстанців і озвірілих бандитів блукають по території Европи. Людність знов повернулась до варварських звичаїв, до простої праці. Усі змагання Льондону навести порядок і утворити нову спілку народів не дали наслідків. Знов виникають нові забобони, нові релігії. Нові пророки, шамани закликають знищити міста, заводи, що фабрикують штучне живлення, і повернутися до природи. Люди відмовляються давати свою робочу силу. Агітатори блукають по світу й закликають людей до вільного дикунського життя серед лісів. Свій початок цей рух бере в Америці. Тоді в льондонському сенаті виникає думка дати нову мету зайвій енергії мас, знайти для них нові території. Так виникає проект звільнити від льоду Гренляндію. Інженіри й фізики розробляють цей плян. Улаштовується величезна експедиція. Звільнення від льоду має провадитись хемічними засобами за допомогою нової речовини турмаліну, що розвиває надзвичайно багато тепла.

„Із нетрів земних вийшли розжевреними істоти: кремнева кислота, магній, алюміній, кисень, але їх скувала темна первісна сила холоду"... Це звучить мов ті леґенди, що їх складали давні грецькі фільософи про хаос і боротьбу тепла з холодом. Автор описує, як діє турмалін.

„Снопи полумінь, з метр завдовжки, сині, потім біль, червонаві спіралями вирискували догори і раптом падали, стікаючи донизу. Весь неосяжний простір острова перекритий був тонким струмистим шаром вогню. Світло ледви пробивало чорні олійні хмари; шпилі гір неначе-ледви блимали. І ось під розкинутою турмалиновою шалю почали згинатися платівки. Вони топились від жару: метр за метром, догори й донизу, поглиблювалась світова маса, жар змінявся. Раптом високо вибухнула й лумінюста хвиля, покотилась від моря до моря, по горах і долинах, виросла і стала муром. Газові хмари розірвало, громові хмари затьмарились. Тисячоразовий грім ударив зону світла. У рожево-білому повітрі замаячили блискавиці" (ст. 4-7).

Темні, закрижанілі нетрі землі знов відчувають на собі вплив первісної прадавньої сили, теплової енергії; вони її пізнають, бо знали ще в перші дні творення, ті дні, коли земля була ще незагуслою масою лави. Щоби змалювати нам це пізнавання, це прокидання закрижанілої землі, це й побачення з животворчим вогнем, Деблін дає цілу низку порівнянь, що вражають широкістю свого епічного розмаху.

(Продовження буде.)

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Юлій Майнль

ІМПОРТ Кави і Чаю

Ціни значно знижені!

Для ст. Гуртівних Відборців спеціальні ціни, також вигідні дневні оплати. — — Цінники на бажання:

Головний Зарад і Гуртовий Відділ

Львів, Коперника 8, тел. 4—24

Філії у Східній Галичині:

Львів, Академічна 2а, тел. 35-35; Львів, Городецька 54, тел. 10-97; Львів, Ринок 18, тел. 39-47; Львів, Сикстуська 53, тел. 47-60; Львів, Личаківська 17, тел. 48-79; Львів, Гвіздська 12; Дрогобич, Ринок 39, тел. 2-50; Борислав, Пінська, тел. 4-99; Ярослав, пл. Міцкевича 1; Перемишль, Францішканська 1а, тел. 2-82. 1417 1—1

В справі арештованих послів.

Комунікат Української Парляментарної Репрезентації.

Голова Української Парляментарної Репрезентації:

Посол до сойму **Сергій Козицький.**

Посол — провокатором?

„Глос Правди" з 28. ц. м. містить рецензійну статтю про лідера НПХ., посла Всеукдзкого, з якої виходить, що цей посол ще від 1923 р. працював за гроші для польської дефензиви, подаючи їй інформації про білоруських політичних діячів. З тогож часу працював Всеукдзкий і для більшовицької ГПУ. Цю справу порушив він на засіданні сойму пос. Понятовський, домагаючися її вияснення. На це марш. Ратай відповів, що саме звернувся до нього в справі маршалківського суду сам пос. Всеукдзкий і він тою справою займеться. Серед загального заінтересування палати заявив в цепрем. Бартель, що рекеляції „Глосу Правди", як виходить досі із зібраних матеріялів, мають усі познаки правди. Весь матеріял у цій справі буде переданий до розпорядимости маршалка, який витягне з нього відповідні консеквенції.

Радянська Україна.

Всеукраїнський зїзд хірургів.

Рада Народніх Комісарів України дала дозвіл на скликання Всеукраїнського зїзду хірургів у вересні 1927 р. Зїзд має відбутися в Києві. Підготування до нього в повному ході. Мають в ньому взяти участь також представники европейської науки і само зрозуміло представники РСФРР.

Бюджетова дебата.

Мін. Бартель боронить бюджету мін-ства закорд. справ. — Бюджет м-ства освіти. — Пос. Козицький про домагання українців у шкільній ділянці.

Варшава, 28. січня 1927.

На нинішнім засіданні сойму підчас дискусії над бюджетом міністерства закордонних справ говорив знову в цепремієр Бартель. Боронив бюджету, зазначуючи, що уряд назначив на закорд. уряд суму 22,160.152 зол., а сойм ухвалив суму нижчу на 830.000. Коли сойм вдержав би квоту, ухвалену бюджетовою комісією, то треба би або зменшити платні закорд. урядовців, або зменшити їх скількість. Бесідник є думки, що годі зменшувати число консулятів, тому просить полишити суму, преліміновану урядом. Пос. Качинський (ХД) референтував бюджет мін-ства освіти, який в урядовім предложенні виносив 295 мл. Після підвищки платень учителів бюджет виносе 345 мл. Пос. Чапінський (ПС.) вважає теперішній стан шкільництва національних меншостей протиконституційним і шкідливим для держави. В імені Жид. Клюбу пос. Вигодальский звернув увагу на приноровлювання numerus clausus у шкільній ділянці у відношенні до Жидів.

Іменем Українського Клюбу пос. Козицький стверднв, що коли йде про вищі школи для українців, то нема такого українського представника, який бажав би заключити з Полянами угоду. Нам належиться університет без ніякої угоди і ніякої умови. Всі польські спроби із Смаль-Стоцьким і Бачинським не доведуть до нічого, бо суспільність нічого не признасть. Ми українці є тут у соймі на те, щоби з нами говорити. Ви призначили 90.000 зол. на Руський Інститут, дайте це Грабському в нагороду за те, що придумав таку дотепну назву: Руський Інститут.

Крім того пос. Козицький торкнувся трактування українських справ деякими міністрами, які відмовляють авдієнцій або дають себе заступати секретарями. Один із таких міністрів, був то п. Гломбінський, ванвився на одних аборах: „Приходить до мене голова Українського Клюбу, а я казав йому підіждати. Він жде годину, приходить знову, я под'ю йому два пальці і питаю: Чого ви собі бажаєте, прийдіть завтра". Ось зразок, як нас трактують міністри.

Промовляли ще інші представники партій. Дальші наради завтра.

Мін. Добруцький і нац. меншости.

Підчас бюджетової дискусії в сенатській скарбово-бюджет. комісії мін. Добруцький у промові торкнувся справ шкільництва і віроісповідання нац. меншостей, обіцюючи цілу низку змін і реформ у користь нац. меншостей. Щодо українського університету — то це є res iudicata, тому уряд займе в тій справі становище у відповідній хвилі.

Склад Марксового кабінету.

Берлін, 28. січня 1927.

Нині вечером на засіданні коаліційної фракції усталено листу нового кабінету. Склад її такий: канцлер і міністр окупованих земель д-р Маркс (центр), віцеканцлер і міністр внутр. справ д-р Герц (нім. нац.), закордонні справи д-р Штреземан (нім людова партія), справедливість Греф (Турингія, нім. нац.), фінанси д-р Келлер (центр), господарка д-р Курціюс (нім. людова партія), пошта д-р Брамм (центр), почта Шеціель (Мюнхен, баварська люд. партія), апровізація Шлє (нім. нац.), комунікація Кох (Дюсельдорф, нім. нац.), райхсвера д-р Геслєр (безпарт.).

Яку більшість матиме Маркс.

Берлін, 28. січня 1927.

Відношення голосів у райхстагу представляється так: урядова коаліція має 230 голосів, а саме нім. націоналістів, центру, нім. людової партії. Опозиція розпоряжає 208 гол.: соц. демократів, комуністів, демократів. Поморська людова партія прилучиться мабуть до коаліції. Можливе є теж приступлення до урядової більшости господарського союзу, що розпоряжає 21 гол. Гітлерівці (15 гол.) вестимуть політику вільної руки.

Кровавї сутички в Берліні.

Берлін, 28. січня 1927.

В Берліні прийшло до бійок між гітлерівцями і комуністами. Було богато раненних. Арештовано 13 осіб.

Димісія уряду СХС.

Білгород, 28. січня 1927.

Підчас голосування в скупштині уряд найшовся в меншости. За урядом заявилося в другім голосуванні 63 послів, проти уряду 108. Премієр Узунович зголосив димісію уряду.

НОВИНКИ.

— **Конфіскати.** „Діло" ч. 20 з 28. ц. м. сконфісковано за одно більше місце передової статті п. з. „Конаючий сойм". Це 7-а чергова конфіската нашого органу в цьому році.

— **Ревізії й арештування.** Пишуть нам з Долини: Перед кількома днями переведено двічи ревізії в домі п. Кароліни Лісевичевої, двічи (23/I. і 25/I. 1927 в домі п. Дмитра Грицея і дня 25/I. в домі п. Володимира Антоновича, всіх в Долині. За чим і кого шукали, невідомо. У всіх забрано приватну кореспонденцію, в п. Антоновича питали за його братом Юліяном. Ревізії переводили два цивільні агенти в асисті 3 поліцаїв державних і одного поліцая магістрату. – Додатково повідомляють нас ще, що у Львові арештовано перед трьома днями студента Богдана Паньківського і досі не випущено його на волю.— „Вперід" приносить вістку про ревізію у п. О. Панаса, друкаря, б. голови У. С. Д. П., що відбулася 25. ц. м.

— **Цьогорічне свято Йордану** відбудеся сливе у всіх наших містах з польськими гарнізонами при участи парадно вистроєних військових відділів. Про це дістали ми короткі повідомлення з Дрогобича, Станиславова, Коломиї й ін. міст. Крім почесних військових компаній були ще на святі представники властей, а в Станиславові був присутній сам воєвода Корсак. Декуди брало участь у святі Йордану й латинське духовенство. Наскільки ми могли провірити, військові гарнізони дістали приказ взяти участь у святі Йордану з команди корпусу у Львові, яка в свою чергу дістала мабуть відповідне приповучення в цій справі з Варшави. Отже війська до парад ніхто не просив. Варто би провірити, чи і хто просив до участи в нашому святі представників польської влади на нашій землі.

— **Українознавство в чеському університеті в Празі.** В біжучому академічному році чеський Карловий університет у Празі завів у себе викладу історії українського письменства з історії України. На перші виклади запрошено ректора українського університету в Празі, проф. О. Колессу, а на історію України — проф. Д. Дорошенка. Останнім, вважаючи на піврічну відпустку, нічне свої виклади з початком літнього семестру. Проф. О. Колесса почав історію українського письменства в XIX стол. 16. грудня 1926. р. п. з. „І. Франко, як письменник". У великій авдиторії славянського семинара, зібралося богато слухачів і гостей. Декан фільософічного факультету, відомий дослідувач стародавньої семітської культури, проф. Грозний представив присутнім проф. О. Колессу, ознайомив їх з його науковою та громадською діяльністю й пояснив мотиви заведення на Карловому університеті викладів історії українського письменства, між якими вказав на Підкарпатську Україну, населену українською людністю. Перед самим викладом проф. О. Колесса висловив подяку деканові Грозному, як представникові одного з найстарших університетів Европи, за введення викладів українознавства, що матиме велике значіння для народів чеського й українського. В самому викладі прелєгент підкреслив характерніші риси літературної діяльности І. Франка, зупиняючися переважно на його перекладах чеських письменників. Свій виклад читав він по части мовою чеською, по части українською. Лекція викликала гучні оплески.

— **З українського життя на чужині.** Дня 1. ц. м. заголосив у помешканні Українського Центрального Комітету у Варшаві проф. Ол. Лотоцький із Праги відчит про українську політичну еміграцію. Прелєгент переводив тезу, що політичній еміграції необхідно зберегти принціп легальности державної влади і той легальний титул, з яким еміграція хоче повернути до рідного краю. Всяке ухилення від тих напрямних помагає деструкції. Соц. демократи в більшости тримають осторонь, если фактично втрачують засаду державности, особливо в останньому часі, коли завернули у бік російських елементів. Прелєгент полемізував теж з аргументами гетьманців табору Скоропадського і різко осудив авантуристів у роді Полтавця-Остряниці. Хоча весь відчит ішов по лінії тези У. Н. Р., прелєгент промінув усякі дразливі моменти і призвав, що не політична еміграція буде рішати про долю рідного краю, бо емігранти, це лише листя розворошене по світу. — В кілька днів пізніше, дня 19. ц. м. у тому самому помешканні оповідав свої враження з подорожі по Франції і Чехословаччині ген. Б. Сальський. Подавши низку інформацій про стан слідства у справі вбивства С. В. Петлюри (віра в те, що закиди погромництва будуть основно повалені), прелєгент змалював захопленими красками бадьорість і громадську активність української еміграції на французькій провінції; те саме відносе до військових українських організацій у Ч.-Р. Політичних моментів торкнувся лише поверховно. —Можемо завважити при цій нагоді, що оба названі українські діячі табору У. Н. Р. у приватних розмовах висловлювали обурення з приводу брехливого тексту комунікату „Руспреса" про відчити ген. Сальського на чужині, який дав притоку до статті у „Дні", та зацевнювали Вашого представника, що ці відчити були викликані виключно агресивністю шапровалівських кол еміграції і що є таким робом виключно внутрішньо-емігрантською історією, без-яких-небудь ширших і дальших претензій. (кя).

— **Великий Львів.** Міська рада прийняла ще раз внесок, що пора здійснити старий передвоєнний плян „великого Львова" через прилучення до нього підміських громад. Одночасно, щоби місто було велике не тільки скількістю населення, але й іншими прикметами обіцюють нам цього року радіову надавчу стацію. Як то добре, що люди не встигли в нас ще зайкнути до телефонів. Можна буде відразу перейти до радія.

— **Як на ліцитації.** В останніх часах перейшли нові польські промислові підприємства в чужі руки: американські фінансісти вкупили „Банк гандльови" і вкуповують „Тов-о кредиту земского", а мають уже гути цинку на Гор. Шлеську, керамічну фабрику Цмелів і Фабрику Мега в Білостоцькім окрузі; америк.-шведський трест має сірниковий монополь; „франкопольський" промисл літаків і авт перейшов у руки чеської амуніційної фірми „Скода"; шведи раніше вже заопікувались телефонами... і цей ланцюг, так уже довгий, вічно видовжується. Бо в кишенях гуляє вітер, а апетит росте...

— **Пральня чести.** „Глос Правди" оповідає про історію процесу за образу чести, який ведеться у Перемишлі перед військовим судом; ген. Сікорський обвинувачує бувшого підполковника Закшевського, тепер заступника директора Каси Хорих у Львові, хоча цей, кажуть, саме заслужив на признання, що у свій час як інтендант не хотів приймати доставу поганого товару.

— **Долярова жінка і чоколядовий муж.** З тисячних способів, як держатись на бурхливих хвилях вищого дорогого життя, є все ще одни старий: подружжа з грішми. Цього способу спробував панич Леон Беер з нашого Яворова вженившись з панною Кляйн, якої прізвище зменшено йому сховними долярами. Хоча майбутня молода довідалась перед шлюбом від недискретних людей, що Беер має вже одну жінку та двоє дітей у Берліні, її потішало те, що він розвівся і що зовсім не розводиться у любовних розмовах на тему її вина. Але після шлюбу Беер потрібував „на гвалт" 200 доларів, а потім ще 400 на один золотий інтерес, який мав осолодити його жінці медові місяці: на фабрику чоколяди. При останніх 100 дол. ще потрібних для заокруглення суми вийшла авантура і Беер, щоби оминути дальших неприємних розмов з жінкою, кудись утік, захопивши у свого приятеля, який його висватав, ще пару тисяч золотих.

— **Світова новинка.** У Парижі помер в 78 р. хемік Турпен, винахідник вибухового матеріялу „мелініту". Мав він трагічну долю. Коли його винахід приморовано в французькій армії, виявилось, що один французький офіцер Трівоне продав тайну Англії. У зраді підозрівали Турпена, який просидів у вязниці два роки і щойно згодом був помилуваний. Після довгих літ страшної праці зробив він новий винахід, але з його овочів не міг користати. Його смерть була безпосереднім наслідком його праці. — У західній частині Шотляндії зарим'тили легкий землетрус. — Англійський хемік Келлей винайшов нову сполуку рідких металів „селітом", яка має силу непропускати вогкости. — Американське посольство відмовило віза Гарібальдійцю, не хотячи мати клопоту з фахівцями конспіраторами. — Парлєсуфраж

ЖІНОЧИЙ КУТИК.

II.

Як треба прати РАДІОНОМ.

Продовження з ч. 20. з дня 28. січня ц. р.

До зимного розчину РАДІОНУ кладеться свобідно білля. Білля не повинно лежати в кітлі скручене ані стиснене, так, щоби розчин міг всюди добре проникнути. Розчину має бути так богато, щоби прикривав ціле білля.

Те, що в кітлі (із закритою накривкою) вариться на вільнім огні, а коли воно кипить, треба варити ще 15—30 хвилин, залежно від того, чи білля більше брудне, чи менше. Підчас варення треба мішати білля так часто, щоби розчин проник до всіх фалдів. На те, як довго вариться, треба звернути докладку увагу.

Виварене білля полишається якийсь час в розчині РАДІОНУ, щоби бруд міг зовсім розпуститись. Це торкається спеціяльно дуже забрудженого і заплямленого білля.

Коли білля вивариться, то воно вже докладно випране і дальше не треба його вже терти або щіткувати.

Коли білля вложене до кітла надто тісно, то може трапитися, що у фалдах лишаться брудніші смуги. Тоді досить замочити кілька разів брудніші кусники в розчині РАДІОНУ і злегка в руках перетерти брудніші місця.

Просимо це вирізати і задержати, бо продовження буде.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

ЛІКАР

Д-р Родіон Сліпий

ординує в Струсові.

Загальне Акційне Т-во Обезпечень **„КОТВИЦЯ“** (Anker) у Відні Генеральне представництво на Галичину і Шлеськ у Львові, вулиця Сикстуська 8, тел. 3726 — звідомляє своїх ІІТ. Обезпечених, що Тов. „Анкер“ признає при заключуванню нових обезпечень в заміну за старі поліси дуже корисні бонифікації. Зацікавлені будуть ласкаві зголоситися під „Котвиця“, Львів, Сикстуська 8, І. п. Заразом пошукує Т-во пильних і солідних заступників і агентів на 1420 дуже корисних услівях. 1—1

Цепелін приготовляють німці цього року; матиме він 21 вигідних кабін на дві особи і їдальню, на 40 осіб. — Німецький летун Міттельгольцер, що вибрався через Африку, відіславши 2 тижні тому з Ніа (Центр. Африка) досі не дав знаку життя. — Відень має стільки щурів, що магістрат почав масову систематичну боротьбу з ними при помочі трійла.

— **Аматорам маскарад.** „Тво письменників і журналістів“ і Кооператива Український Театр“, повідомляють, що на організовану ними маскараду 12-го лютого треба мати особисті запрошення, які видає „Кооператива У. Т.“ Руська 18 І. п. Тільки члени „Т-ва письм. і журналістів“ і дуже обмежене число студентів одержуть знижку.

— **Найчастіша газета.** На маскараді 12. лютого наші журналісти введуть новість, чка буде свого рода рекордом у царині нашої преси: щодві години виходитиме на балю правдива друкована газета, яка повідомлятиме про найважнішні події на салі і в сумежних апартаментах до буфету включно. У ній різні партії зможуть розвести агітацію за своїми кандидатками на нагороду. Зваживши, що на такім балю є звиж 500 осіб, газета напевне буде мати більше співробітників і читачів, як деякі наші великі часописи. Коли обединені представники кількох наших органів будуть у силі видавати один орган що дві години, то при повній консолідації нашої преси ми можемо ще колись діждатись туда техніки та політики: не тільки балеві гості, але вся суспільність могла би мати що дві години нову газету!

— **З кіна.** У кіні „Паляс“ починається нова фільма Фавамету „Кадет мариварки“ з Рамоком Новарро, головним актором фільми „Бен Гур“.

— **Концерти Любки Колесси** відбудуться вівторок 8-го і четвер 10. лютого п. р. Білєти продає від понеділка 31. січня Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка, Ринок ч. 10. Подробиці в афішах. 1418

Виписуйтеся до **ВИЛОЗНИЧАЛЬНІ КНИ. ЖОК** Української Книгарні й Антикварні **у Львові, вул. Рутовського ч. 22.** Услівя догідні. — Отворена від 9. години рано до 7. вечером. 1—3

В добру дорогу!

З нагоди виїзду за кордон Українського Наддніпрянського Хору.

Від часу появи на нашім музикальнім обрію Українського Наддніпрянського Хору він ані на хвилину не виходив із сфери дуже уважливого відношення до нього широких українських галицьких кол, яким приносить то хвилини високого естетичного задоволення, то цілі місяці тривожливого чекання на кінець тої внутрішньої ферментації, що повстала в ньому як наслідок несовісного намагання деяких нетокликаних чинників розвалити з таким запалом створену організацію. Два роки спільної творчої роботи і розучуваного боркання на розгойданих филях межи Сцилею й Харибдою — і ми бачимо хор у спокійному прямуванні до завітної, давно вимріяної мети: до виходу на широку арену музикального Заходу. Кількома прощальними концертами по дорозі до Німеччини хор кінчає свою концертування на терені Галичини й Польщі і з початком лютого переноситься в Европу.

Виходячи із сфери безпосередніх наших спостережень, Український Наддніпрянський Хор дає нам міцну надію, що перебування його за кордоном тільки зміцнить там з легкої руки Ол. Кошиця розмаїту по світі нашу музикальну славу і послужить ще одним доказом нашої високої співацької культури і натхненої творчости українського народнього генія.

Не маємо найменшого сумніву, що Хор під артистичним проводом такого досвідченого й рутинованого диригента, як І. Євсевський, не зійде зі шляху, яким ішов до цього часу. Одначе на основі дводічної знайомости нашої з музикальною натурою хору, вважаємо потрібним зробити деякі загальні уваги, продиктовані бажанням якнайбільшого успіху нашого хору і нашої пісні на чужині.

В інтересах більшої потенції хору ми підклали би йому думку зробити нову. Нечувану можливо на Заході, але таку природну для нашого співу і нашої музикальної вдачі (тим більше для такого вишколеного хору, як Український Наддн. Хор) спробу, як виступить перед публікою — принайміні в деяких партіях концерту — без технічного диригентського керування. Диригент залишається в складі хору і присутність його лише духово відчуває хор. На данину знаку хор сам починає виконання і провадить його самотужки. Це не повинно внести неладу в спів, а навіть навпаки. Обовязок прислухування голосу до голосу, партії до партії, обовязок зосередження уваги окремого співака на виконання цілого хору — дасть лише гнучкість і пластику хоровому співу, як звуку одухотвореного творчого організму. Амоорфний конгльомерат голосів виллється тоді в кристалічну чистість тонів. Технічний виконавець музикальної групи перетвориться в живий орган одного укладу. Це не новаторство. Це не експеримент. Це чисто народня наша вдача співати гуртом без технічного провідника. Пригадаймо наші народні хори на Великій Україні. Хіба там фігурує коли диригент як керовник виконання пісні? Останнього заміняє колективна творчість виконавців і успіх виконання залежить лише від тонкости музикальнього відчування окремих виконавців і культури їхніх голосів. На принціпі виконання наших народних хорів зорганізована нещодавно в Москві велика симфонічна оркестра, в склад якої запрошено найвидатніших музиків Радянського Союзу. Орхестра ця концертує без диригента з величезним успіхом, викликуючи ентузіязм у публики. А пригадаймо собі славетну хорову капелю Славянського, яка протягом 50 літ чарувала з незміннім успіхом музикальну Росію. Диригент цієї капелі завжди стояв у хорі з обернутим до публики лицем яко центральна постать хору, і хоча, правда, керував хором, але це керування було в дійсности лише простою формальностю. Це ані трохи не обезцінювало особи диригента, навпаки — свідчило лише про високий його музикальний хист. З другого боку таке виконання підносило в очах публики високу музикальність хористів, що для Українського Наддн. Хору, як хору національного, мало особливе значіння.

Другим нашим побажанням Хорові було би побажання включати в свій репертуар за кордоном лише українські народні пісні в укладі наших кращих композиторів, уникаючи „заліхватщини“ дешевого, сумнівної якости т. зв. „українського“ репертуару, який може задовольняти лише маловибагливу „гальорку“, і репертуару хоч і серіозної, але не відчуваної нами як слід музики европейських композицій.

А останнім — буде наше побажання за всяку ціну зберегти організацію славного Хору, здушуючи чи в середині його чи зовні всякі евент. руйнищькі спробн. Само істнування хору як організації, окрім музикальних завдань, буде свідчити, що у нас жавуть ще творчі сили, яких нам так бракує. Адміністратор хору (А. Давиденко), якому довелося пережити стільки бур, звість про це завжди памятати.

В добру дорогу, земляки! **Одуд.**

Лист до Редакції.

Від Вп. Ректора Української Господарської Академії в Подебрадах дістаємо такого листа:

Подебради, 21. І. 1927.

Високоважаний Пане Редакторе!

На сторінках „Діла“, а також деяких інших часописів появилися за останні дні замітки, в яких відмічався приїзд п. Голувка до Подебрад і наводилося, що в звязку з тим приїздом стало ніби то актуальним питання переїзду Української Господарської Академії в Подебрадах з Чехії до Польщі.

Дозвольте мені з приводу цього подати такі інформації: В минулому 1926 році Академію відвідало богато ріжних організацій, а також поодиноких осіб з метою ознайомитися з тією працею, яку на Українська Висока Школа провадить на еміграції. В числі таких гостей був і редактор газети „Роботнік“ п. Голувко, що приїздив до Подебрад як приватна особа з метою інформаційною. Інформації про Академію були дані п. Голувко таксамо, як давалися й даються кожному, хто бажає ознайомитися з нашою школою.

Ознайомившись з організацією та працею Академії, п. Голувко висловив думку, що школа такого типу моглаб бути корисна для українського населення Волині і зацікавився питанням, чи можна було б технічно перенести Академію на Волинь.

Відповідаючи на це, я міг тільки вказати, що взагалі питання про перенесення Академії перед нами не повставало, бо вона, користуючись гостинністю Республіки Чехословацької, мала змогу весь час вільно провадити свою культурну національну працю, і що таке питання могло реально повстати перед Академією тільки тоді, колиб українське населення Волині чи Галичини висловило подібне побажання через своїх представників.

На цім згадане питання й закінчилось і ніякої актуальности для Академії воно не набирало.

Прошу прийняти запевнення в моїй правдивій до Вас пошані

Ректор Академії
проф. І. Шовгенів.

ОПОВІСТКИ.

Незалежний Людовий Театр (вул. Шашкевича 5.).

Неділя, дня 30. січня о 3-ій попол. по зниженых цінах (для молоді сидячі місця по 70 сот.) „НЕВОЛЬНИК“, драм. картини на 5 дій М. Л. Кропивницького.

Неділя, дня 30. січня о 7-ій вечером „ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ...“, народня драма на 5 дій М. Старицького.

Середа, дня 2. лютого о 7:30 вечером „ТРІУМФ МЕДИЦИНИ“, знаменита фарса на 3 дії Лисенко-Конич.

Концерти Українського Національного Хору Д. Котка:

Субота 29. І. — Грималів.
Неділя 30. І. — Грималів.
Понеділок 31. І. Бірки великі. 528 4-?

5. лютого Бал Медиків

в салях **„Народнього Дому“**

Сальонова музика — Jazz-Band. Вступ виключно за поіменними запрошеннями, які можна набути в днях 2., 3., 4., 5. лютого на „Бесіді“ вул. Рутовського 22/1. від год. 12—14. Добрий буфет в заряді пань. Чистий дохід призначений на бібліотеку Т-ва „Медична Громада“. 1409 1—1

Позір Ходорівщина і Бобреччина! В середу 2/II. 1927 в Ходорові, а в четвер 3 II. 1927 в Бібрці все о 12 год. дня відбудуться „Жіночі анкети“ — на яких реферуватиме редакт. „Жіночої Долі“ Вп. Олена Кисілевська з Коломиї. Проситься о громадну участь. 1—1

З нагоди Загальних Зборів львівської Адвокатської Палати (5. II.) і Союза Українських Адвокатів (6. II.) та сполученого з ними зїзду українських адвокатів з цілого краю, уладжує Союз Українських Адвокатів разом з Українським Правничим Товариством в суботу, дня 5. лютого 1927 р. в салях „Бесіди“ вул. Рутовського ч. 22 (нова домівка через ганок на право) **товариські сходини** українських правників **з танцями**, з яких увесь дохід призначений на утворення надзвичайного допомогового фонду для вдів і сиріт по українських адвокатах і кандидатах адвокатури. Звичайний стрій, мінімальні вступи, таний а добрий буфет у власному заряді, який ласкаво обняли Вп. Меценасові, знаменита сальонова орхестра. Хто би через недогляд не дістав запрошення, зволить зголоситися до Вп. д-ра Лициняка, який урядуватиме на „Бесіді“ почавши від 2. лютого між год. 6. в 7. вечером. 1389 2—3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 53-?

ФОРТЕПЬЯНИ — ПЯНІНА уживані купує за готівку „Монюшко“, вул. Зіморовича 10. 1321 6—6

ПАРОХІЯ підгірська положена в лісній околиці в сусідстві клімятичної стації, біля гостинця, 7. кл. залізнича стація, добрі будинки, 58 га доброго поля до заміни за відповідну парохію на долах. — Зголошення в редакції під „Заміна“. 1371 3—3

ПОЗІР! 7. лютого ц. р. розпочинаю вечірний курс крою і шиття на догідних услівях. „Иолянда“, Стацїца 8. II. п. бічна Хорушина. 1407 2—3

ВПРАВНУ ПИСАРКУ на машинах українській і польській, володіючу перфектно українською, польською і німецькою мовою, знаючу добре стенографію пошукує Кр. Молочарський Союз в Стрию. Зголошуватись тільки першорядні сили. 1391 3—6

АМЕРИКАНЕЦЬ літ 29, на державним американським становищі, одружиться з інтелігентною панною до 25 літ, вимагане знання кравецтва. Зголошення з фотографією до Администрації під В. Г. 121. 1414 1—2

МІД, правдивий, чистий патока в 5 кг. бляшанках 14 зол. 50 сот., 10 кг. — 29 зол. за посліплатою. В бочках дешевше, після умови, висилає Евстахій Юзичинський, Бережани. 1411 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Фелікс Ган Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка **Львів, Городецька 46.** Телеф. 834 Пересвітлення Рентгеном. 1170 30-35

Найуспішнішим средством усмиряючим
РЕВМАТИЗМ
ЛОМАННЯ, БІЛЬ ГОЛОВИ І ЗУБІВ
є випробований від 50 літ
і НАГОРОДЖЕНИЙ МЕДАЛЯМИ.
НЕРВОЛЬГІН ФАРМАЦЕВТИЧНА ФАБРИКА
ХЕМІЧНА І АПТИКАРСЬКА З ЕЛЕМЕНТОЛЯ
До набуття всюди
Вина і головний склад виєнських
АПТИКА МІКОЛЯША
Львів.

ПАМЯТАЙТЕ, щоби закупити 92 24-48
Перльмуттера фарбку до білля в порошку, бо є о 100% дешевшою і ліпшою від всіх пуделкових паст і порошкових.
Х. ПЕРЛЬМУТТЕР
Бюро фабрики Львів, Сонечна 26.

Курс крою

і моделювання сухонь і білля (3 місячн.), а пополудневих годинах розпочинається 1-го лютого 1927. По курсі іспит і роздача свідоцтв. Бланці по-писання устно або писм. від 8—1 і 3—6 год. поп. в канцелярії Жіночої спілки пром. „ТРУД“, Львів, Ринок ч. 39. (вх. дім). 1395 2—3

В РОЦІ 1837. ОСНОВАНА ФІРМА
І. ДРЕКСЛЕР І СИНИ
(власник фірми: Казимир Дрекслер)
Львів, площа Капітульна 2.
Тел. ч. 13—17.
РОБІТНЯ І МАГАЗИН ПОСТЕЛІ
Ковдер, Матерацїв, Подушок
БІЛЛЯ ЖІНОЧОГО, МУЖЕСЬКОГО І ПОСТЕЛЬОВОГО.
З приводу 90-літ. істнування фірми уряджує
Ювілейну продаж з 15 проц. опустом
1413 поручаючи 1—5
Полотно, Шифони, Обруси, Ручники, Хустинки, Зефіри, Полотенка, Бархани, Воалі, Коци, Дивани, Хідники, Фіранки, Капи, Дреліхи, Пледи, Сінники, Пір'я, Волосяння
Комплетні жіночі виправи.

ДІМ ГЛИНЯНСЬКИХ КИЛИМІВ
Головн. Склад і Детайлічна Продаж
А. ТІР, площа св. Духа
біля костела оо. Єзуїтів
поручає у великім виборі:
Килими на підлоги, стіни, накиди на оттоманї, портієри, патаравки, також коци, подорожні пледи, ковдри, капи на лижки, фіранки, килимові, ютові і кокосові хідники, витирачки і смирненську вовну в ріжних колірах. 1419 1—?
При замовленнях довільний вимір і колір.
Догідні услівя сплати.

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло“ — З друкарні Видавничої Спілки „Діло“ Львів Ринок ч. 10.

Ч. 23 (10.991). Львів, вівторок 1. лютого 1927. Pocztowa opłata uiszczona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 148.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 ш. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Пятно.

Львів, 30. січня 1927.

Вчора звернули ми увагу на цікаве і незвичайно оригінальне явище нинішньої польської дійсности, специфічне, здається, виключно польському життю, а то: непомірний зр ст морального занепаду серед значної частини польської суспільности, що йде в парі з рекламованою від травня м. р. реалізаторами варшавського мілітарного перевороту „санацією моральних і політ чних" відносин" у відродженій польській республіці. Нині нем ов для підтвердження наших слів приневолені ми спинитися на нечуваному в культурному світі факті, що зайшов у польському соймі. Посол до польського сойму Воєвудзький, родовитий поляк, підер Незалежної хлопської партії став нагло згідно з реве яціями урядового орг ну „Глосу Правди" провокатором. Потвердив їх і віцепремієр Бартель.

Названий орган твердить, що до кінця 1923 р. він Воєвудзький політичну розвідку серед національних меншостей, а в першій мірі серед білорусинів і давав зібрані інформації польській дефензиві за великі гроші, які діставав у твердій валюті. Иншими словами посол був платним агентом дефензиви. Що це? — Просто не хочеться вірити, щоби вчорашній здекларований і беззастережний сторонник Пілсудського, легіоніст, німецький арештант за діяльність у легіонах, потім видатний член соймового клюбу „Визволенє" міг бути платним агентом дефензиви! Вибранець народу, провідник парт ї міг би займатися такою огидною роботою? Невже таку подлість можна приписати вчорашньому партійному товаришов Бартеля і многих із тих, що реалізують нині „санаційну" політику? Даймо слово самому Воєвудзькому.

„По виборах до сойму — пише Воєв. — звернулися до мене товариші із дефензиви, де він був колись офіцером, щоби я дальше працював у тому напрямі, на що я заявив, що праця в партії занадто мене абсорбує, але можу подати в своєму заступстві „деофшуф", які будуть інформувати про ситуацію серед національних меншостей. Я посередничив у постачанню рефератів і зрозуміло, що тим людям за моїм посередництвом платили. Пізніше достарчав я пояснювання інформаторів. В моїх рефератах були між іншим інформації про пануючі в клюбах національних меншостей настрої, але ці інформації не мали прикмет денунціяції. Про мою діяльність у „Визволенню" знали майже всі".

Чи це не огида? Про його подлу провокаторську роботу знали всі, значить і многі з нинішніх керманичів державного польського корабля. Чомуж Воєвудзького не демаскували скорше? Не могли здемаскувати, бо, видно, самі похваляли його роботу. Колиж Воєвудзький відскочив від них, коли став на чолі комунізуючої незалежної партії хлопської, коли, як пише „Голос Правди" став „апостолом диктатури пролетаріяту в Польщі", коли виступив у соймі завзято проти урядових переслідувань на Білорусі, коли сказав у соймі кілька слів правди на ад есу правителів, діждався коронування на провокатора. Про моральну вартість Воєвудзького, що сам признається до ганебної роботи, писати нема потреби. Оцінка на його вчинки і характер непотрібна. Та спізнені реве яції офіціяльного органу про таку огиду хіба не приносять чести ні тому органові, ні тим, що стоять за ним, ні тим більше не причиняються нічим до „санації". Навпаки, вони кидають пятно ганьби на всіх, тих, що, знаючи „роботу" і характер Воєвудзького, вибрали аж таку дорогу до його знищення. Невже втаємничений товаришам з „Визволенє" не палило стидом скіри в часі афери провокатора Трояновського, що виконував у Незалежній парт ї хлопській ролю, анальогічну до ролі Воєвудзького серед національних меншостей. Невже вони годилися на те, щоби пускати провокатора на провокатора, тобто клин клином вибивати? Правда, афера Трояновського розкрилася за часів правління хієнопяста. А чи це зміняє істоту справи? Невже Воєвудзький служив кому иншому аж до кінця 1923 р.?

Справа посла Воєвудзького витиснає ще одно і до того нестерте пятно на польському соймі, тому соймі, що пережив уже стільки компромітацій, що показав себе живим трупом, обдертим з усякого авторітету та позбавленим усякого глузду вегетації. В історії нього сойму афера Воєвудзького увіковічнить погану память про нього по всі часи.

Колиж Воєвудзький, будучи професійним провокатором і до того послом, був рівночасно приятелем білоруської селянсько-робітничої Громади, то де запорука на те, що всі арештовані білоруські посли не впали жертвою його провокації?

Незбагнута глибина моральної гнилі затоплює уже не тільки півінтелігенті та малокультурні міські та сільські шари польської суспільности, але й еліту, та бере в свої обійми вершки польського громадянства. Воєвудзький же був інтелігентом високої духовної культури. Словом моральна декаденція в найстрашніших її формах.

Французи й Анґлійці.

(Від власного кореспондента.)

Париж, 26. січня 1927.

I.

Переговори ген. Павельса з аліянтськими генералами й дипльоматами за т. зв. „окончне розоруженя Німеччини"—передумову знесення окупації Надренщини—ведуться далі; здається навіть, що з добрими виглядами на результат—дарма, що супровожають їх по обох боках Рену напади й нарікання великої части націоналістичних газет на Штреземана там, на Бріяна тут. Один, мовляв, запродує Німеччину французькому „Erbfeind-ові", другий робить те саме з Францією в користь німецького „ennemi héréditaire".

Колиб вірити цим одностороннім вигукам, то можна би думати, що між французами й німцями є справді така споконвічна боротьба, такі тисячлітні порахунки, як прим. між нами й поляками. Чимало чужинців таке й думає, беручи за чисте золото полемічні наклепи, за евангеліє газетні пересади. В дійсности не так воно вже й зле. Ворогування між французами й німцями всього менше „споконвічне", навпаки — воно дуже свіжої дати, мало що старше одного півстоліття. А річеві суперечности між двома нашіями незрівнано менше важкі й сущні ніж прим. суперечности між Італією і Францією, між Англією й Німеччиною, нарешті й між Німеччиною й Польщею.

„Дідичним ворогом" Франції аж до самої війни 1870—71 рр. ніколи ніхто не вважав німців. Були ними в ході середніх віків і новітніх часів передовсім англійці, а далі „La Maison d'Autriche", себто Габсбурги.

II.

За французами й англійцями тягнеться споконвічна традиція кривавих війн, грабіжей, окупацій, воєнних геройств і дипломатичних каманій. То історія Вільгельма Завойовника, котрий накинув саксонській Англії французьку пануючу верству, мову й культуру; то історія Столітньої війни і жива традиція національного геройства Орлеанської Діви; то спогади безконечних герців на всіх морях, спогади корсарів і піратів, обосторонніх; то історія Ля фаєта і союза Людвика XVI-ого з Вашінгтоном; то спомини Континентальної Блькади, Трафальгару й Ватерля; то кольоніяльні сварки на всіх закамарках земної кулі, в Азії, Америці, на південних Островах, в Африці передовсім; то голосна й обосторонні пристрасти розжарююча стрічка вояків Маршана з воями Кіченера у Фашоді, 1898 року, яка туй туй не відбилася в Европі виповідю французько-німецької війни і яка потягла за собою десять літ гострого дипльоматичного напруження між обома народами. Не була би німецька дипльоматія післябісмарківського часу така безнадійно груба й тупа і безтямно зарозуміла, якою вона була в дійсности під Вільгельмом II-им, то в ту пору вона легко могла була звязатися союзом або з Францією (Аното!), або з Англією, і світ нині інакше виглядав би; але як було німецькій буті спромогтися на такі тонкости! Вільгельмівська Німеччина, премогуча матеріяльною культурою і віддану на її службу наукою, вміла тільки роздерти реасекураційний договір Бісмарка з Росією, грозити всім, кождому наступати на пальці тай в результаті зворохобити проти себе чотири пятих земної кулі. Натомість Едуард VII. з англійського, Делькассе з французького боку зуміли з кінцем першого десятка XX-го століття довгою і тонкою дипльоматичною працею вирівняти безчисленні спірні місця між обома краями тай — майже на передодні великої війни — перетворити „дідичну ворожнечу" між Англією і Францією в сердечне порозуміння, підставу французько-англійської дружби і воєнного союза.

Як бачите, ця дружба дуже собі ще молода, а традиції війни і ворожнечі були таки справді споконвічні, дідичні, дуже старі.

III.

До нинішнього дня — тай як торжественно! — святкуються по всій Франції, в церквах, школах і державних урядах, роковини смерти Орлеанської Діви, що прогнала англійців із Франції і була ними за те спалена на кострі. Це національне свято Франції, найбільше з усіх свят, менше голосне та за те значно поважніше від другого національного свята, роковин „здобуття" Бастилі 14 липня.

Та дякуючи розумній, інтелігентній, далекозорій і послідовній політиці англійської й французької дипльоматії кривава тисячлітня традиція дідичного ворогування усунулася зпід свідомости сьогочасного покоління французів і англійців, а численні й годі сказати, щоб маловажні тертя між обосторонніми інтересами на ріжних кінцях світа (от, хочби в Сирії!) відбуваються в мирних рямках, не розятрюючи давніх, засклеплених ран.

Не можна сказати, щоби пересічний француз так уже занадто гарячо любив анґлійця, або навпаки, де є на світі два народи-сусіди, які любились би гарячо? Для пересічного француза анґлієць, із своєю протестантською етикою і своїм островним темпераментом, усе ще лицемір. Для пересічного анґлійця француз — усе ще не зовсім серіозний „поїдач жаб". Але від таких дрібниць до справдішньої неприязни — шлях далекий.

Інакше — як писали ми — можна сказати подекуди навиворіт уложилися відносини і чуттєві настрої між німцями і французами.

В. Левицький.

Радянська Україна.

Нова наукова установа.

З початком нового буджетового року приступають у Київі до перетворювання наукової дослідної катедри технольогії та сільсько-господарського виробництва, заснованої в 1923 р. на державний експериментальний інститут цукрового промислу. Організація такого інституту повинна мати першорядне значіння для українського промислу, якщо інститут буде направду солідно вивінований і зорганізований. На основі статуту нова установа повинна працювати в першу чергу над організацією розвитку цукрового промислу та над об'єднанням усіх науково-дослідних установ тої ділянки. Крім того має новий інститут підготовляти кадри високо-кваліфікованих дослідників і вчених з того обсягу знання.

Знов напад на „сількора".

В селі Недильцях, козівського району, поранили важко сільського кореспондента окружної газети „Червоний Шлях" Максима Мостепана. Спричинників нападу мали зловити. Напад мав політичний підклад.

Національний Музей у 1926 році.

3. Заморські земляки. Досліди з подорожі по С. Р. С. Р. інші здобутки. Допомога Основника і громадянства.

Особливі обставини в українських колах в Америці не дали музеєві в минулому році — ні від земляків Канади, ні від духовенства, крім еп. Богачевського (10), о. Чапельського (8) і о. Пристая (4), в із Злучених Держав ніякої визначної допомоги. Є навіть випадки, що ясно установлені зобовязання платности деякі товари

українські фірми у Вінніпегу зовсім легковажать, чим очевидно підривають довіря до словности своїх представників і спричиняють у нас постійний брак безкорисно давно виданої готівки. — Про висоту бажаних допомог на 1927 р. з місцевих і державних фондів управа музею повідомила відповідні установи, але з яким це буде успіхом, не знає вона сьогодні, тим менше, що в часі відносно прихильного стан вищ Австрії до українців 1913 1914 року Національний Музей не дістав ані з відня, ані від львівського сойму ніякої допомоги.

Тим то особливо богато напрацювалася управа Музею від нав'язання торгових зносин із книжковим ринком України і Москви. Коли виявилося, що через торгові представництва у Берліні і Празі цього не можна виконати, то управа Музею придала велике значіння до поїздки директора на Схід. І дійсно через побут директора Музею з нагоди ювілею Михайла Грушевського у Київі, Харкові, Москві, Ленінграді і Мінську вдалося нав'язати живий обмін виданнями з історії мистецтва і історії книги, але не вдалось звязатися з ринком. На книгарському ринку придбано для бібліотеки Музею дуже інтересні видання, але умовини цензури і торгово-митові є такі тяжкі, що українська книжка від нас, хочби й яка об'єктивна і річева, навіть по мистецтву і культурі давніх часів, або й по історії мови і давнього письменства, на книжному ринку С. Р. С. Р. в дану пору не може ще появитися. Таким чином і тут поки що осталася управа Музею без звороту дійсного виїтку. На границі польській у Столпцях директорові Музею довелося дізнатися, що твори поетичні і белетристичні білоруських письменників містять у собі деякі протирелігійні вольности, явищу чого були задержані твори Зьмітрюка, Бядули, Крапиви, Гартного, Чочота. Свідками були якісь великі пляц, що вертали з Несвіжа. Задержаного й досі не звернено, через що годі влаштувати виставу відродження білоруського письменства. — Чи радянський книжний трест найде можливим закупити яку скількість музейного книжного добра просто з музею, невідомо, тому покищо не беремо цієї статті в бюджет доходу 1927 р. Одначе колиб прийшло до закупна, то можна буде приступити до друку „Прикрас рукописів XVII. в.", яких передбачується біля 250 таблиць.

Побут на Україні дав стільки нових спостережень на полі музейництва і книгозбірень, а в Москві і Ленінграді на полі техніки виставн і консервації творів мистецтва і наукового видавництва, що цим питанням слід би присвятити окремі огляди. В усякому разі встановлено давній довоєнний звязок із науковими установами і науковими працівниками в царині мистецтва.

Рівнож важним відновленням давнього звязку з добрими помічниками нашої музейної справи вважає управа Музею поручення директорові Музею ведення курсів церковної археольогії слухачам 4-року богословія. В червні було 4 двогодинні лекції для літнього випуску 1926 р., а від падолиста йде двогодинний курс, що обіймає вже в скороченні основи стилів сх днях, византійського і західних, та важніші прояви церковного мистецтва на Україні. — Із цим вяжеться продовження участи директора Музею з рамени гр. к. Митрополії в працях окружної консерваторської комісії. Як член цієї комісії дав він низку оцінок у справах консервації давніх церков або можливости їх розбору. Обовязок береження і збирання пам'яток нашої давнини вложив на службовців Музею чимало праці в часі поїздок у Підгаєччину, Крилос, Свенти Станслав і Єзуполь, але, на жаль, чималий видаток на цю ціль дол. 30. — успіхами, на які вільно надіятися алярмуючі письма музейних інформаторів, не оправдався вповні.

Управі музею доручено розглянути і дати належні інформації у справі стилевого розмалювання одної значнішої нашої церкви в Америці. Це доручення було виконане з огляду на особу доручителя і заморські обставини із значним вкладом часу і готівки, потрібних на зібрання усіх даних, але особа, що їх замовляла по сьогодні за ці інформації не то що не заплатила, але й навіть не подякувала. В виду чого на будуче не доручення управа Музею зможе виконувати тільки за готівку.

Особлива жура за приміщення величезного приросту і за відповідне виявування виставових саль, в яких можна би вже раз приступити до систематичного розгорнення перед очима глядача найцінніших предметів, що разом складались би на одноцільний образ минулого культурно-національного життя України і зростаючої мистецької творчости сучасности, дала привід управі до цілого ряду підготовчих проектів перед Основником Нац. Музею і перед деякими представниками суспільности.

Основник „Н. М." виходячи зі становища необхідности забезпечити покликаній ним до життя установі існування, виявкував і додатково ще квотою 21.400 долярів. А що зайшла потреба влаштувати мистецьку робітню для власної мистецької і конописної студії, виникла була навіть думка про можливість розбудови музею. Цим вкладом Основник Нац. Музею виявив глибину своєї журі цією установою і вказав усім щирим прихильникам Н. М. на властивий спосіб виявити прихильність цій всенародній установі.

Музеєві потрібно сьогодні місячно не менше 180 зл. себто 2,400 дол. річно. Музейні комірні доми можуть дати на це найбільше 300 дол., до покриття остає 2,100, себто 10 проц. капіталу, чого сьогодні готівка нормально приміщена не може дати. Тому-то протягом цього 1927 р. управа „Н. М." числить на особливу прихильність українського громадянства, яке отсим і запрошує виникнути в положення і життєві потреби національного Музею та його діяльність піддержати. Маємо на увазі фонд на закупна і систематичні досліди. З огляду на те, що біля музейних збірок працюють найкращі сили гуманістичної університетської молоді і рисівники, як майбутні дослідники культурно-національного життя, всяка допомога музеєві буде в першу чергу допомогою українській молоді, а через це українській культурі і нації. Управа Нац. Музею надіється, що читачі зрозуміють вагу цього питання і відкликнуться на нього, кожний по своїй змозі. Таким чином буде відтяжена готівка залізного фонду і до кількох літ буде з доходу від нього переведена необхідна розбудова „Н. М." А з відповідно розбудованого Музею засяє перед усім світом велична своєю дотдною скромністю краса культури та мистецтва давньої і сучасної України.

І. Свєнціцький
директор Нац. Музею.

Вщ плюйте в наш економічно незорґанізований народ необхідну засаду: громадного складання дрібних ощадностей до кооператив.

Замість землі комасація.

Зізд у справі комасації.

В днях 24., 25. і 26. січня відбувся у Львові заходом окружного земельного уряду зізд у справі популяризації комасації селянських ґрунтів на терені Східної Галичини. В програмі зізду було 25 рефератів на всякі теми, звязані з комасацією, як меліорація ґрунтів, пасовиск, переселювання господарів на скомасовані ґрунти, клясифікація та оцінка ґрунтів, пасовиск, торфовиск і т. д. і т. д. Деякі з намічених у програмі рефератів відпали.

Нараду відкрив знаний нашому громадянству шовініст голова львівського окружного земельного уряду, Ожеховський. Спочатку проводив зіздом він сам, а потім заступав його інж. К. Шушкевич. В тому першому на терені Сх. Галичини зізді, присвяченому справам комасації, взяли участь і представники українського господарського т-ва „Сільський Господар" зі Львова і з краю. Зі Львова брали участь пп. О. Лушький, М. Творидло та І. Лисий („Сільський Господар", д-р Гошкович („Земля"), інж. Воробець (Т-во українських агрономів). Поза тим були на зізді о. Ст. Онишкевич (Рудеччина), інж. Дидинський (Дрогобич), інж. Лапчук (Перемишль), Левицький Остап (Дрогобич), селяне Іван Рочняк і Т. Цяпка (Кошевичі), Крук (Товщів), Лещук (Жовківщина), Снігінський (Зборівщина) і инші.

Кожного дня була по рефератах дискусія. З рефератів можна було довідатися богато фахових і теоретичних відомостей про справи, звязані з комасацією. Всі референти наркали, що в Сх. Галичині комасація не йде, що нема для неї заінтересування, та що населення ставиться до неї з недовірям. І не дівться в той час, коли в коронній Польщі вона дуже поширюється.

До тепер переведено в коронній Польщі комасацію в 900 селах, переводиться тепер у 1000 місцевостях, а цього року зголосилося до комасації аж 5000 сіл. Комасація робить значні поступи і на Волині і в Західній Галичині, а на території Сх. Галичини вона не має ніякого успіху. Всі референти одноґлосно подавали за причину те, що нема потрібної пропаґанди за комасацією, а наслідком того не може бути між населенням відповідного настрою для неї.

Одначе ні один з референтів не поставив справи щиро, ні один не вказав на те, що по селах Сх. Галичини нема що комасувати. Бо як можна уявити собі комасацію пів або одноморґового господарства, що переважає на цілій території нашої країни? Комасацію можна переводити лише нероздільно з парцелюцією великої-власницьких ґрунтів. Тільки рівночасно з заспокоєнням безземельних і малоземельних землею можна уявити собі складний процес комасації на наших землях. А всі земські уряди на території Сх. Галичини до тепер те тільки й робили, що відбирали нашим селянам землю спід рук та парцелювали її між мазурських кольоністів і військових осадників. Останніми часами зайшов у Самбірщині навіть такий випадок, де громада заявилася за комасацією, але під умовою, що відкупить від місцевого поміщика потрібну скількість землі для доповнення земельних наділів малоземельних. Становище громади було цілком зрозуміле та законне, бо й комасаційний закон передбачує обовязкове доповнювання наділів малоземельних ґрунтами великої посілости при комасації. Одначе не зважаючи на те земельний уряд спротивився комасації. — Чому? Ясно, що тому, бо поміщицький маєток має піяти під парцеляцію між кольоністів. Отже чи може бути при таких обставинах мова про відповідний психольоґічний настрій для комасації серед українського населення Сх. Галичини? Як могли ті пани з земельних урядів дивуватися, що серед нашого населення нема довіря до урядової комасації?

На всю нещирість нарад, на всю облуду її учасників та ініціяторів зареаґував першого дня в часі дискусії делеґат „Сільського Господаря" п. О. Лушький. В своїй промові зазначив він, що дотепер у 1000 місцевостях, а цього року зголосилося до комасації аж 5000 сіл. Комасація робить значні поступи і на Волині і в Західній Галичині, а на території Сх. Галичини вона не має ніякого успіху. Всі референти одноґлосно подавали за причину те, що нема потрібної пропаґанди за комасацією, а наслідком того не може бути між населенням відповідного настрою для неї.

Одначе ні один з референтів не поставив справи щиро, ні один не вказав на те, що по селах Сх. Галичини нема що комасувати. Бо як можна уявити собі комасацію пів або одноморґового господарства, що переважає на цілій території нашої країни? Комасацію можна переводити лише нероздільно з парцелюцією великої-власницьких ґрунтів. Тільки рівночасно з заспокоєнням безземельних і малоземельних землею можна уявити собі складний процес комасації на наших землях. А всі земські уряди на території Сх. Галичини до тепер те тільки й робили, що відбирали нашим селянам землю спід рук та парцелювали її між мазурських кольоністів і військових осадників. Останніми часами зайшов у Самбірщині навіть такий випадок, де громада заявилася за комасацією, але під умовою, що відкупить від місцевого поміщика потрібну скількість землі для доповнення земельних наділів малоземельних. Становище громади було цілком зрозуміле та законне, бо й комасаційний закон передбачує обовязкове доповнювання наділів малоземельних ґрунтами великої посілости при комасації. Одначе не зважаючи на те земельний уряд спротивився комасації. — Чому? Ясно, що тому, бо поміщицький маєток має піяти під парцеляцію між кольоністів. Отже чи може бути при таких обставинах мова про відповідний психольоґічний настрій для комасації серед українського населення Сх. Галичини? Як могли ті пани з земельних урядів дивуватися, що серед нашого населення нема довіря до урядової комасації?

На всю нещирість нарад, на всю облуду її учасників та ініціяторів зареаґував першого дня в часі дискусії делеґат „Сільського Господаря" п. О. Лушький. В своїй промові зазначив він, що дотепер

ОСВАЛЬД БУРГАРДТ.

Екзотика й утопія

в німецькому романі.*)

(Продовження.)

„По розтоплених брилах перебігав огонь. Це було так, наче людина десятиріччями блукала по чужині, день-у-день виділа у злиднях і тільки веслом загрібала воду; і ось вона зустрічає незнайомця, що передає листа з дому, говорить до неї рідною мовою, питає, де вона так довго пропадала, просить повернутися.

Або так, наче жінка одружилась, не кохаючи, і проживши довгий час з брутальним чоловіком, народивши йому дітей, отупівши, знеславивши усе, раптом у ведуні згадує улюбленого давніх днів. І ось він являється, він — о диво! — поправляє їй покривало, підносить до рота чашку і другою рукою підпирає ослаблі кріжі...

Це було так, наче народ перед сторіччями було подолано розбито; чоловіки й жінки розпорошились по землі, мову було заборонено, з їхнього роду глузували їхні звичаї висміювали; рабами шли люди служити чужинцям, воювати за них. Деякі відпадали, блищали серед чужих народів, що зневажили їх. І ось часами буває, що серед такого народу починають таємно виступати юнаки й дівчата, ще напівдіти; в таємних покоях вони гнівно вимовляють і стають з старими людьми і кажуть, що годі вже боятися, коритися, що досить вже тої зневаги і наруги. Вони радо віддати життя, щоби змити ганьбу. Вони походять усіх, роздають листівки, нишком змовляються о народі проходить шепіт, що родинах, де дівчата мусять підмітати чужі хати й ставати за жертву чужинцям. І ось одного дня раптом вибухає повстання. Вулиці раптом вільні. На дахах майорять прапори, нові прапори. Вулицями проходять процесії, де люди роам вляють якоюсь іншою мовою... Мовою зневаженого, висміюваного, а тепер переможного народу. За вікнами і на вулицях усі плачуть. Це година, коли тремтіння проймає тих, що померли перед сторіччями. Із своїх спустошених невідомих могил вони вилітають і великими зграями несуться попереду процесій, що проходять зі співами. Тисячі тисяч співають разом із людьми, летять перед прапорами, натягують тканину, цілують людям брудні чоботи і шапки.

Так само якась таємнича сила кидалась на скелі, кратери, гірські хребти, брала їх за велетенські, кригою вкриті, смертю німотою скуті, голови. Наче ключ відмикає домок, і вони скорялися. Навколо все заґуло і спалахнуло в заграві вибухів"... (ст. 366).

Сірка, магній, кремінь і фосфор, мов казкові чародії, вирощують на острові пишну тропічну рослинність, і в нагрітих гарячих водах океану заворушилось нове життя: медузи, риби, павуки, кров роздушених тварин змішується з соком рослин; з'являється дивна невидана фавна, допотопні велетенські звірі.

Але нова фавна несе смерть людському родові. Морські потвори накидаються на береги. Часом людського тіла, загризані їхньою слиною, з неймовірною швидкістю набухають, ростуть до неймовірних розмірів. Тіло людське виростає в цілу гору.

Щоб захиститися від цих потвор, люди будують „жахливі башти", дивний конгломерат із живих істот, людей і звіря, рослин, бетону і каменю, стоплених в одну масу. (Принцип, якого вперше вжив Мардук, коли насадив гай, що його дерева зростися з людьми.) Рятуючись від потвор, люди закопуються в глибоку землю, зводовують там свої міста.

Кінець роману цілком фантастичний: появляються люди середнього полу: ні чоловіки, ні жінки. Знявши намітку з останніх таємниць природи, люди перевертаються у звірів і птахів, вони перевертаються у велетнів, що головами хмар черкаються, гігантів, що наводять страх на людність; тіла їхні ростуть до безконечного, тріскаються; з розколин пробивається трава й ліс, розливаються струмки, вони гинуть. І ось на землі, що знов заросла первісними лісами і вкрилася зеленим рястом, кочують нові покоління людей, дикуни, що складають гимни і вславляють стихії та незримі сили природи, творячи новий міт і нову релігію. Культура загинула. На її руїнах розцвітає нове життя, історія починається з початку.

Деблінова утопія не є, як ми бачимо, одна з тих звичайних утопій, які беруть певну добу, або якийнебудь один ступінь досягнення. Вона намагається охопити весь історичний процес і дає послідовну зміну епох, де лінія процесу робить часами надзвичайно великі відхилення від простого шляху. Минуле людськости дає нам чим ло прикладів повороту до варварства, а те, що було, може повторитися і в майбутньому. Шлях прогресу завжди кручений, з великими вигинами.

Коли Деблін малює нам великі економічні кризи, що до них призводять нові винаходи, коли описує заколоти, повстання, систему електричної оборони, ми відчуваємо, що все це можливе, що все це існує як потенціяльна сила, яка що хвилі може виявитись. Коли він говорить про монополізацію знання, про концентрацію його у певному осередку людей, які захопили владу над світом (що й причинилося до здичавіння мас), то це теж шлях, яким історія вже колись ішла: ми знаємо, що в державі інків (давне Перу) знання так само монополізувала невеличка жменька аристократії: простий люд до шкіл не допускався.

Питання про обєднання націй, яке здійснене в Деблиновій утопії, тепер стоїть у нас на черзі дня. Так само наука не раз уже порушувала питання про штучне живлення, що має бути одним із дальших етапів культури. Деблін тільки робить звідси належні висновки, зводячи нам на очі всі наслідки цього винаходу: занепад сільського господарства, скотарства, нові лави безробітних і т. і.

Що правда, він дивиться дуже песимістично на майбутнє: розвій культури не провадить у нього до соціяльного та економічного рівенства; антаґонізм, навпаки, загострюється, і жорстока олігархія є та форма правління, що найчастіше бере гору над іншими.

(Продовження буде.)

ВЕЛИКА МАСКАРАДА письменників, журналістів і „Кооперативи Український Театр"
12. ЛЮТОГО. Тільки за запрошеннями. 10 НАГОРОД.

теперішня земельна політика польського уряду а зокрема земських урядів на території Східньої Галичини була одною великою кривдою для місцевого населення. Продовжування такої політики може довести хіба лише до збанкрутування нашого краю. Земельний стан посілання — говорив п. Луцький — на нашій території такий, що український нарід не має передовсім на чім господарювати. Тому вся неселянська земля на нашій території мусить перейти виключно до рук місцевого селянського населення. Здаємо собі справу з того, що взявши, як би це сталося, то не вистане землі, щоби наші селянські господарства, побільшені дорогою парцеляції могли визволити українських рільників з нужди та горя. Наше селянство вже тепер шукає господарської самодопомоги та йде до інтензифікації хліборобства, доказом чого є великий зріст української сільсько-господарської кооперації, рільничі інспекторати при повітових союзах кооператив, фахові рільничі видавництва.

Для інтенсифікації треба також комасації, а коли вона не йде, то в першу чергу тому, що населення не має довіря до тих, що її переводили б, то є до урядових земських урядів. В понятті нашого хліборобського населення цей уряд є ворогом інтересів українського селянства і це він доказав своєю дотепершньою діяльністю. Колись перед війною справою комасації займалися автономічні (самоуправні) краєві установи, нині вона перейшли до держави. І це теж одна з причин неуспіху комасації. Ініціятива до комасації повинна виходити від народу. Пропаганду за нею можуть вести з успіхом тільки люде, до яких населення має беззастережне довіря, а не урядники земських урядів, що дотепер те населення кривдили. Далеко краще і успішніше пішла би та справа, колиб і ця ділянка хліборобської культури, тобто комасація належала — як колись — до добре налядованого самоврядування.

Було сказано, що пропаганду за комасацією мають вести рільничі товариства, учителі та духовенство, але теперішній режім є того роду, щоби нашому „Сільському Господареві" не дати змоги працювати та спаралїжувати всяку культурно-господарську ініціятиву нашої сільської інтелігенції. Сільська школа стає для населення чимраз більше чужою. До того за Австрії вчили в учительських семинаріях і господарства. Теперішні учит. семинарії не дають учителям ніяких відомостей з поля рільної господарки. В громадах замість виборних війтів маємо назначних комісарів, одним словом робиться консеквентно все, щоби і такі добрі речі як комасація не йшли на українських землях Так як ми самі шляхом самопочі ширимо через „Сільський Господар", через фахові видавництва і сільсько-господарську кооперацію всяку хліборобську культуру, так само візьмемо в свої руки і справу комасації та понесемо її в наш нарід.

Спомиж українців забирав слово в дискусії ще інж. Лапчак з Перемишля. Він підкреслив недовіря нашого населення до земських урядів, відмову всяких державних кредитів для нашого населення навіть на штучні погної та перешкоди адміністративної влади навіть в поширюванні рільничої культури. Про це він переконався на практиці виконуючи обовязки мандрівного учителя.

Поза тим ніхто ясно справи комасації не поставив. Один лише представник луцького земського уряду мав відвагу сказати, що на території Сх. Галичини комасацію треба вязати нероздільно з парцеляцією грунтів великої посілости між місцеве населення. А один з урядових делегатів з Тернополя зазначив, що про неуспіх комасації на території Сх. Галичини важко говорити ще й тому, бо є деякі секретні речі, тісно з цею справою звязані, про які тут говорити не можна.

Коли першого дня наради було досить поважне число учасників, то другого і третього дня брали в нарадах участь виключно майже самі урядники земських урядів. Очевидно, що нічого позитивного нарада не вирішила і до нічого не дійшла. А богато з її учасників, навіть поляків, належно вийшла з неї з несмаком, бо забагато речей там було недоговорених саме тому, що вони „секретні". До тої справи прийдеться нам ще повернути.

З нарад польського сойму.

Всі партії осуджують діяльність мін-ва справедливости. — Сойм вирішить у четвер справу видачі арештованих послів. — Справа пос. Воєвудзкого.

Варшава, 30. січня 1927.

На чорнім(?) засіданні сойму пос. Липацевич (Вилч.) реферував бюджет мін-ва справедливости, ствердживши доволі великий його зріст. Промовець критикував діяльність мін-ва в різних ділянках, погоджуючись тільки з його діяльністю на господарському полі. Зокрема обговорив промовець справу польських вязниць, які сильно переповнені, тому бажаним було би число вязнів зменшити.

В дальшій части своєї промови пос. Липацевич нарікав на відсутність творчої ініціятиви в мін-ві, яке донині не видало навіть одностайного тюремного правильника для всіх б. займанщин. На його думку краще карати за дрібні провини грішми, як арештом.

Пос. Прагер (ППС.) вказував, що Найвищий Суд стоїть на висоті свого завдання Тільки окружні суди дають богато до бажання. Кримінальні злочини караються легко й лагідно, за те політичні — по драконськи. Число політичних вязнів — скандально високе Клюб промовця ставить внесення на амнестію для всіх політичних вязнів з виїмкою тих, що засуджені за діяльність у порозумінні і з поручення чужої держави. ППС. не має довіря ні до мін. Мейштовича, ні до уряду, в котрім він засідає.

По промовах пос. Малиновського (Визв.), Бітнера (ХД), Бродацького (Пяст., що всі критикували діяльність міністерства справедливости, забрав ще раз слово референт пос. Липацевич, ствердживши, що всі партії критикували різко дотеперішню діяльність мін-ва, з чого воно повинно витягнути консеквенції і — поправитися.

Найближче засідання сойму в четвер, 3. ц. м. На денному порядку справа вичі арештованих послів, закон про набір рекрута і дальша бюджетова розправа.

Справу закид в проти пос. Воєвудзкого має розібрати т. зв. маршалківський суд. Воєвудзкий у листі до марш. сойму Ратая просить, щоби зі складу маршалківського суду виключити пос. Дашинського і Понятовського, а то тому, бо пос. Воєвудзкий не вірить у їх безсторонність. Вони належать до партії (НПС.), яка найбільше заангажована в боротьбі проти НПХ.

Марш. Ратай постановив перейти над змістом листу Воєвудзкого до денного порядку, виходячи із заложення, що лише він має право визначувати членів марш. суду, а посли, покликані ним на суддів, заслугують на його довіря. Маршалківський суд є інституцією дисциплінарною, а не справою честн.

Ще дня 29. січня зібрався марш. суд: пос Хацінський і Понтовський як арбітрані і пос. Дашинський як супера бітен. Суд оповацював матеріял, доставлений марш. канцелярії і постановив долучити до актів інтерво пос. Воєвудзкого з журналістами як документ, обтяжуючий того посла. Праці суду потребують яких 2 тижні. Переслухають чимало послів. Найближче засідання суду в понеділок.

Канц. Маркс їде до Риму.

Берлін, 30. січня 1927.

Зачувати, що канцлер Маркс на слідуючий тиждень вибирається до Риму, щоби відвідати Мусолінія. Його подорож є мабуть у звязи зі справою полагодження конкордату. Метою його буде запізнатися з поглядами італійських урядових кол у повищій справі.

Виборча реформа у Франції.

Париж, 30. січня 1927.

„Журналь" повідомляє, що міністр Фарот на найближчім засіданні ради міністрів зреферує справу виборчої реформи. Реформа ця основуватиметься на поворотї до системи окружного голосування, зменшенні числа послів до 550 і евент. продовженні часу тревання посольських мандатів до 6 літ.

Зміна англійської політики в Китаю.

Льондон, 30. січня 1927.

Райтер повідомляє зі Шанґаю (за японськими джерелами), будьто би англійський посол повідомив марш. Чанг-Тсо-Ліна, що Англія рішилася приноровити до Китаю нову політику, а саме уступить Китаєві всі концесії і признасть автономію Китаю в справі митових оплат. Посол заждав, щоби Китай негайно обняв англійські концесії, але не згадав нічого про скасування екстериторіяльности.

Похід кантонської армії.

Льондон, 30. січня 1927.

„Санджей Таймс" повідомляють зі Шанґаю, що кантонська армія посувається в напрямі Ганкоу.

Побиття американського консула.

Льондон, 30. січня 1927.

„Шікаго Трібюн" повідомляє зі Шанґаю, що товпа китайців напала на американського консула в Ганкоу і побила його, бо взяли його за англійця. Американські власти в звязи з тим внесли енергічний протест.

Протн транспорту англ. військ.

Льондон, 30. січня 1927.

Англійська комуністична партія ухвалила протест проти висилання англ. військ до Китаю. Моряків, членів комун. партії, резолюція взиває, щоби покинули працю на кораблях, які мають перевозити війська до Китаю.

Затвердження складу нім. кабінету.

Берлін, 30. січня 1927.

Президент Гінденбург затвердив дотеперішнього канцлера Маркса на становищі німецького канцлера й іменував предложений ним кабінет. (Склад кабінету подали ми вже в попередньому числі). З огляду на нескінчені ще остаточні переговори през. Гінденбург відложив іменування мін. справедливости і внутр. справ до понеділка вер.

Узунович творить кабінет.

Белґород, 30. січня 1927.

Після нарад із провідниками парляментарних партій король поручив знову Узуновичеві утворити кабінет. Цим разом кабінет має основуватися на широкій коаліції.

Отворення мадярського парляменту.

Будапешт, 30. січня 1927.

Вчора регент Горті отворив мадярський парлямент, виголошуючи промову. На парл. будинку має прапор, опущений до половини машту на знак жалоби з приводу Тріянонського трактату.

Монархістична змова в Греції.

Берлин, 30. січня 1927.

З Атен повідомляють, що в Греції викрито монархістичну змову. В Атенах арештовано около 1200 людей, а в Солуні прилюдно покарано смертю 36 осіб.

Вбивство рідні президента Сметони.

Берлін, 30. січня 1927.

З Ковна повідомляють, що біля Кейдан вбито брата президента литовської республіки разом із цілою родиною. Злочинці спалили дім, щоби затерти сліди вбивства. Підозрівають, що вбивства доконано з політичних мотивів, а саме за те, що през. Сметона підписав присуди смерти на 4 комуністів.

Вбивство візника на вулиці.

Львів, 31. січня 1927.

Вчора около 10. вечером при вул. Бема прохожі побачили молодого чоловіка з глибокою раною в серці. Слідство виявило, що був то 26-літній Кирило Жулкевич, візник, що мешкав при вул. Бема ч. 22. Вимучила його на вулицю його любовниця і тут — мабуть за її намовою — вбили його апаші.

Від вдому і кождої
1402 обезпечує найкраще 2—5
Товариство вз. обезп. „ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Вчорашнє число нашого часопису знову пригадало майже всією білою першою сторінкою благодати цензури, яка не лишила ні редка із статті „Сенсація і дезорганізація." На 3-ій сторінці сконфіскований увесь комунікат Української Парляментарної Репрезентації.

— **Ревізії й арештування.** „Новий Час" з 3. січня повідомляє про арештування п-і Королюкової, двох дівчат Яницьких і п. Витанщького в Долині, В Махнові, пов. Рава Руська, арештовано Юліяна Головінського і Нестора Яцева. Арештованих на провінції спроваджено до Львова. У Львові була ще між ін. ревізія в „Домі Українських Інвалідів" і в п. Я. Шурконського. За чим поліція шукає, не знати. Просимо наших людей подавати нам негайно інформації про ревізії й арешти між українцями.

— **Припинення слідства.** Від д-ра Ол. Марітчака, оборонця братів Яцурів, що просиділи кілька місяців у слідчій вязниці за мнимо участь в українській революційній організації, одержали ми вістку, що слідство проти Яцурів припинено і заряджено їх випущення на волю.

— **Львівська хроніка.** Львівське життя має вже свої вироблені форми щоденних сенсацій. До них належать — крадіжі та вломи. Далі — самовбивства, між ними є великий процент служниць; учора знову одна хотіла отруїтись денатурованим спіртом. Далі напади на вулиці. Цим разом на Городецькій два бандити напали на одного прохожого й одну жінку, домагаючись скромного викупу — на горілку. Врядигоди понижають люди з провінції, які дають себе взяти на дасе купно: буцім-то золоті годинники або перстені; за таку трансакцію, не першу в своїм житті, посидить спеціяліст Сімхе Дрекслер півтора року. — Чи можна назвати сензацією факт, що провінціяльний цирульник змінив у Львові свій фах на модерніший і стає вчителем „ексцентричних танців" і замість Соломон Брайтман назвав себе по книжому „Борисом"? Про все це довідуємось з розправи за — образу його чести.

— **Трагедія неофіта.** У Сорошку, Скалатщини, вихрестився в церкві жид Фінк і пішов переночувати до селянина Деркача. Уночі вдерлись до хати два його брати, які його побили, а сестра Фінка пробила його ножем.

— **Пашпорти.** Два міністерства, внутрішнє та скарбу, означили, хто має право на пашпортові полекші за 20 зол.: ті, що річно не мають більше як 7.200 зол., а 9.600 зол. з родиною або загальний маєток не більший як на 30.000 зол. Отже десятки тисяч людей. Але нема сказано: яким робом діждатися ласки на такий пашпорт.

— **„Кара совісти".** В Оброшині, біля Львова, два парубки, Тимчишин і Пристайко, залицялись до одної дівчини. Тимчишин подав на Пристайка в суд, що цей намагався його застрілити, показуючи на доказ діри в піджачку. Почалась розправа. Нездано в Тимчишина совість починає рухатись так сильно, що він признається до вини: що сам зробив ці діри, із зазрости. Тепер сидить він у слідчім арешті і може роздумувати над своїм вразливим і переніженим серцем.

— **Нашим купцям.** „Союз українських купців" у Львові повідомляє нас, що у львівськім уряді мір (Ленартовича ч. 2) вже зачалось легалізування мір і ваг купців міста Львова і повіту від год. 9—13-ої за виїмком неділь і свят. Наші купці для оминення неприємних наслідків, повинні зголосити негайно свої мірничі знаряддя (ваги, метри, міри поємности і т. п.) щоби їх легалізувати (цїхувати"). Треба зголошувати також знаряддя, що було „цїковане" 1925, 1924, 1923 р. і старше. Раніше треба їх вичистити з іржі та бруду. — Конфекційні вироби (як: білля, одежу мужеську і жіночу, капелюхи, кравати, гузики, плюш, оксамит та взуття) можна експортувати в Данію на корисних умовах. Заінтересовані купці й промисловці можуть переглянути собі відпис письма польського посольства в Копенгазі в бюрі Львівської торговельно-промислової палати між 9-ою і 2-ою год. (Референт д-р Менш, II. пов.).

— **Загальні Збори „Союзу Українських Купців" у Львові,** відбулися при доволі численній участи членів із Львова і з провінції, дня 23. січня у власи мулькалі при вул. Монашського ч. 6. Вислухано звіту з діяльности Союзу, який числить поверх 200 членів та окремо зорганізовані два гуртки: в Станиславові і Перемишлі. Після резигнації з головства п. Евг. Мартинця, — заг. збори вибрали головою п. Романа Зубика та доповнили виділ. Нововибраний Виділ уконституювався так: заст. голови — Григорій Ганулик, секретар — Дмитро Конюх, скарбник — Осип Стефанович, господар Евг. Говикович. Члени Ради — Евг. Мартинець, Мих. Лазорко, Ол. Онисько, Ів. Дейнека, Лаврів, Ковалів, Стецик, Ломага. Заступники — Коцан, Гудз, Хамула, Свищ. Провірча Комісія — Громницький, Бучківський, Чайківський. Українські Купці і Промисловці повинні вступати в члени своєї станової організації: „Союз Українських Купців" у Львові, Монашського 6. Вписове 3 зол., міс. вкладка 2 зол.

— **Світова всячина.** 100 американських професорів міжнародного права

Найліпше насіння огородовини, цвітів і пастевних ростин, випробованої якости поручає СКЛАД НАСІНЬ фірми ЕДМУНД РІДЛЬ 1892 Львів, Рутовського 3. Цінники на бажання висилаю відворотно.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Д-р А. Гречанік
лікар в ЗОЛОЧЕВІ
ординує тепер при вул. **Даниловичів 11**
Діятермія, кварцівка. Солюкс. Всяке лічення електротерапеутичне.

видало в Ню-Йорку заяву, що не вважають доцільним розв'язувати конфлікт між Злученими Державами і Мексиком при помочі арбітражу. — У Вильні помер тамошній єпископ Матулевич. — В Японії судитимуть маркіза Токугава, кревняка голови японського сенату, за те, що давав у себе баль тоді, коли мікадо вмирав. — У Скутарі засудив военний суд на смерть 13 учасників албанського повстання. — Папа приняв мексиканських єпископів, що втекли від переслідувань, заявив, що архієп. Гвадаладжара боговчась із 6000 людьми проти през. Каллеса, втікаючи зробив негідно: „Духовні — сказав папа — повинні боронити себе і життя своїх вірних, але без зброї в руках". На німецькій теонтолії під франц. окупацією заборонили другу частину фільми з життя Бісмарка. — Франц. мін-ство внутрішніх справ казало виїхати італійському журналістові Канові, який ішов слідами провокатора Гарібальдія. — У СРСР. маса людей учиться щодня англійської мови при помочі радіотелеграфу. Радянський уряд утримує в Москві 3 особи, які мають давати ці лекції. — У Норвегії землетрус захитав численними домами. Запримічено теж землетрус на Тихім Океані на південь від Гонолюлю і в різних частинах Альжиру. — Королева Зита продала після смерти Карла деякі цісарські дорогоцінности паризьким ювелірам. Тепер хотіла їх дістати назад і почала суд, щоби скасувати продажу. Паризький суд відкинув її претенсії.

Вписується до **ВИДОЗИЧАЛЬЧІ КНИЖОК** Української Книгарні й Антиквареї **у Львові, вул. Рутовського ч. 22.** Услівя догідні. — Отворена від 9. години рано до 7. вечером. 1412 2—3

З судової салі.

Історичний процес у Любліні.

Люблин 27. січня 1927.

Дня 27. січня ц. р. була на вокаді окружного суду в Любліні карна справа проти Степана Козачука, бувшого редактора „Нашого Життя" в Холмі. В акті обвинуваченя прокуратура домагалася покараня редактора Козачука за проступок з арт. 49 і 129 т. 3 карного закону, поповненій наміреним оголошенням листа українських, білоруських і російських сенаторів і послів у Польщі, спрямованого до православного митрополита Діонізія з приводу введеня григоріянського календаря у православній церкві в Польщі.

Розправа, назначена на 9 год. передпол., розпочалася із значним опізненням. Після 10. год. судовий секретар проголосив: „Суд іде, прошу встати" і на салю розправи увійшов трибунал у складі суддів: Головача як председника Осуховського і Пруського як членів трибуналу. Прокураторський уряд заступав підпрокуратор Пажибильський. Як оборонці ред. Козачука явилися: сенатор Олександер Карпінський, адвокат з Рівного і д-р Олександер Мартчак, адвокат зі Львова. По розправи в дні 27. І. ц. р. візвано митрополита Діонізія і численно зібрана публика очікувала нетерпеливо його появи. Одначе з великим розчарованням зібрані дізналися, що свідок митр. Діонізій не явиться, а це з приводу численних урядових занять.

Після відкриття розправи забрав слово заступник пр. кураторського уряду і поставив внесення на переданя справи варшавському судові з причини, що митр. Діонізій не може явитися в Любліні, а суд уже при попередній розправі в дні 17-го вересня 1926 станув на становищі, що особисте явлення митрополита необхідне. Оборона зажадала перерви розправи, щоб порозумітися з обвинуваченим. Після перерви д-р Мартчак іменем оборони злożив заяву, що оборона погоджується з внесенням прокуратора. Одначе трибунал по нараді відкинув внесення прокуратора і постановив перевести розправу в Любліні.

Після заяви обвинуваченого ред. Козачука, що не почувається до вини, председник трибуналу почав переслухувати свідків і знавців. Перший зізнавав як свідок посол Любарський, опісля посол Мацівка. Оба свідки підчеркнули велике невдоволення, яке спричинила календарна реформа у православного населення в Польщі та подали, що переводження цієї реформи викликало поважні заворушення. Ті наслідки спонукали самого митр. Діонізія і синод православної церкви в Польщі вже в кілька тижнів по введенню календарної реформи спинити цю акцію і відкликати свій розпорядок. Свідок п. Мацівка ствердив іще, що зрештою інкримінованого числа „Нашого Життя" старостою в Холмі наступив іще перед відданням до друку цього числа.

Покликані оборонною знавці: сенатори Микола Чєркавський і Богданович (Білорусин) висловили надзвичайно точно і з великим знанням історичний і церковно-правний бік справи, так що покликаний прокуратором знавець, професор люблинського університету Пташицький, не міг удержатись із своїми аргументами.

Після замкнення доказового поступовання виголосили при битком заповненій салі промови адвокати: сенатор Ол. Карпінський і д-р Ол. Мартчак. По довшій нараді трибуналу його председник по 4-ій год. попол. проголосив вирок, уніпівнюючий б. редактора Степана Козачука від обвинуваченя за злочин з арт. 49 і 129 т. З. к. з. З бранна на салі численно публика приняла вирок трибуналу з вдоволенням.

Посмертні згадки.

о. Володимир Рожайовський, поч. сов. Митр. Конс., ювілят і парох в Новосілках Ліських, уродж. 1850 р. упокоївся в Бозі в 51 році священства дня 27. січня 1927 р. Похорони відбудуться 31. січня ц. р. в Новосілках Ліських.

†
АННА МОРОЗОВА
жена почтового урядника в Лежайську упокоїлася в Бозі по тяжкій недузі дня 28. січня 1927 у Львові. Похорони відбудуся д. 30. січня ц. р. на янівське кладовище.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ перловий** Ігнатович Львів. 956 54-?

КОНЦ. Торговельні Курси И. Гершгорина Личаківська 24, приймає вписи на новий 5-місячний торговельний курс для дорослих і писання на машині. Наука розпочинається 1/2 1927. 1362 4-4

ПОЗІР! 7. лютого ц. р. розпочинаю вечірний курс крою і шиття на догідних условях. „Иолянда", Сташіца 8 II. п. бічна Хоругвина. 1407 3-3

ВПРАВНУ ПИСАРКУ на машинах української і польській, володіючу перфектно українською, польською і німецькою мовою, знаючу добре стенографію пошукує Кр. Молочарський Союз в Стрию. Зголошуватись тільки першорядні сили. 1391 4—6

КОНЦ. через Міністерство В. Р. і О. П. курси крою, модельованя і жіночого шиття з правом видаваня свідоцтв — веде абсольвент вищої академії крою в Парижі в Дрезні Біндер-Львів, Глинянська 4 (Вічна Пекарської). 1336 5-6

4 ЗОЛ. коштує цукорничка з лопаткою з хінського срібла у Мандля, Коперника ч. 14. 1365 5—?

КОНЦЕСІОНОВАНІ через Міністерство Курси крою, модельованя і шиття Олени Вархалунової, вул. Кохановського 10. Курси для пань на власних матеріалах. Фаховим з правом видаваня свідоцтв. Форми виконує після міри і журналів. 1337 6-10

НОВІ НОТИ. *В. Безкоровайний*: 1. „Затремтіли струни", сольоспів. 2. „Думка О-моя" — фортепян. 1354 4—5

ПРОДАМ у Львові новий дім 3 покої і кухня коло личаківського парку за 1500 дол. Одноповерхову каменицю коло головного двірця 3000 дол. Ігнат, Львів, Куркова 24.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р мед.
Мирон Лисяк
б. лікар клінік у Празі
ординує **в недугах жіночих і внутр шних**
в Городку Ягайлонеськім -- Ринок.
Кварцова лямпа.

Д-р Фелікс Ган Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
Львів, Городецька 46. Телеф. 834
Пересвітлення Рентгеном. 1170 21-35

Закон про стемплеві оплати з дня 1./VI. 1926 (Вісн. держ. законів ч. 98. поз. 570 Соммера нач. скарбової палати і д-ра Бартішана з коментарем — **10 зол.**

Б. Лепкий: МОТРЯ І НЕ ВБИВАЙ по 9·90 за том — висилає

Українська Книгарня і Антиквариня в Чорткові
також поручає: все приладдя до характеризації як мастикс, шпінки, крепон і т. д. **Шкільні книжки,** молитовники і літературу на всіх мовах. — **Прибори:** шкільні (для ІІТ. Учителів гуртові ціни), канцелярійні, друки і папері. **Ноти**, ручні образи і відбитки. **Музичні інструменти.** Нові салонові танці, мельодії з нових опереток. — Фарби, бронзи, підклад і приладдя до робіт „reliefu", це є малюваня на шовках. **Журнали** мод на весняний і літний сезони 1927 вже надійшли.
Видозичальня книжок, переплетня

ХТО БАЖАЄ
даром поїхати і через два місяці перебути в Парижі? — Услівя: Енергія, рішучість, чесність. — Зголошеня з поданям імени, адреси і звання, проситься слати до Адміністрації часопису під „Париж".

Курс крою
і моделюваня суконь і білля (3 місячн.), в пополудневих годинах розпочинається 1-го лютого 1927. По курсі іспит і роздача свідоцтв. Ближші пояснення устно або писм. від 8—1 і 3—6 год. поп. в канцелярії Жіночої спілки пром. „ТРУД", Львів, Ринок ч. 39. (вл. дім). 1395 3—3

90 літ істнуюча фірма
І. Дрекслєр і Сини
Львів, пл. Капітульна ч. 2.
Переробляє ковдри по **7 зл.**
Матераци по 8 зол. — на протязі 24 годин. Покриття на ковдри і матераци в великім виборі. 1421 1—5

ДІМ ГОСПОДИНЬ ЖИВИТЬ
Головн. Склад і Детайлічна Продаж
А. ТІР, площа св. Духа
біля костела оо. Єзуїтів
поручає у великім виборі:
Килими на підлоги, стіни, накиди на отомани, портієри, пятаровки, також коци, подорожні пледи, коцики, капи на ліжка, фіранки, килимові, готові і кокосові хідники, матирачки і сминенську вовну в різних кольорах. 1419 2—7
Пря замовленнях довільний вимір і колір.
Догідні услівя сплати.

КОНЦ. ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ
Зофії Глюзіньскої. Львів, вул. Панська ч. 14. — приймає вписи на курси: а) Торговельні 5-місячні (місячне часне 12 зол.), б) стенографії 2-міс. і 5-міс. (місячне часне 4 зол.) і каліграфії, в) писаня на машинах 6 тижн. і 5 міс. (часне міс. 5 зол.), г) чужих мов 5 міс. (часне міс. 4 зол.), д) товарознавства. Відділи мужеські і жіночі, передпол. і вечірні (для занятих спеціяльні вечірні курси від год. 7·30). Проспекти даром. Інформації і вписи щоденно від 12—1·30 і від 7—9 вечером. — Управа: Проф. д-р Иосиф Глюзіньскі. 1300 6—6

Загальні Збори
Союза Українських Адвокатів.

В неділю, 6. лютого 1927 р. о 10-ій год. рано відбудуться Загальні Збори СУА. в салі Т-ва „Українська Бесіда" в Народньому Домі, вул. Рутовського у Львові, з слідуючим денним порядком: 1. Отвореня Загальних Зборів. 2. Вибір голови і секретаря Зборів. 3. Звіт з діяльности Товариства за 1926 рік: а) Звіт секретаря, б) Звіт касієра. 4. Звіт Контрольної Комісії і уділеня абсолюторії уступаючому Виділови. 5. Вибір нового Виділу. 6. Справа „Повинного Часопису" — реф. д-р Надрага. 7. Права української мови в суді і адміністрації — реф. д-р Евин. 8. Посмертний фонд — реф. д-р Гонкович. 9. Внесення. — За Президію СУА.: Д-р Лев Ганкевич — голова; д-р Евген Шуровський — секретар; д-р Михайло Волошин — І. м.-голова; Д-р Лев Бачинський — ІІ. м.-голова. 1380 2—2

Одинокий у Львові через **Ford Motor Company** авторизований спеціяльний верстат по направи возів „Ford" і ориг. складові части 1339 по фабричних цінах поручає 3—5
Витовд Транда
Львів, Подлєского ч. 2.

Ширіть наш часопис!

Жінки! **Передплачуйте**
„НОВУ ХАТУ"
Вже вийшло чергове число за лютий.
В **„Новій Хаті"** знайдете поради, як уряджати і прикрасити свою хату. — Знайдете в ній також найкращі зразки народнього мистецтва, вишивок і ручних робіт. — **„Нова Хата"** дасть Вам практичні поради, як прибрати себе і рідню дешевим коштом в гарні і модні одяги. В **„Новій Хаті"** знайдете богато цікавих оповідань і статей про всі справи, які цікавлять кожну жінку-громадянку. В цьому році **„Нова Хата"** приносити-тиме великі таблиці кроїв, як безплатні додатки до поодиноких чисел. Не потрібно буде отже замовляти окремо кроїв. Таблицю кроїв діставатимуть лиш передплатниці. Тому негайтеся з висилкою передплати. — Річна передплата „Нової Хати" виносить 18 зол., піврічна 9·50 зол., а квартальна 5·00 зол. 1422 1—1
Адреса Редакції і Адміністрації: **Львів, вул. Руська 18.**

Львівська Ловецька Кооператива у Львові, Ліндого 9 — передт. Малоп. Ловецька С-ка
поручає найдешевше по конкуренційних цінах **оружжа, ловецькі приладди,** надійшов новий транспорт **лапок на яструби** і дошликові і **коші, поодинки для лісної сторожі, фльоберти, набої краєві і закордонні і т. п.** Цінники висилається на бажання. 1372 2—4

Найпевніший середник

Проти ревматизму, гостця, мязневих корчів, нервоболів і тим подібним недомаганням найліпшим натиранням є
ІХТІОМЕНТОЛЬ
Більш як 5.000 подяк і близько 200 атестів з лікарських сторін, клінік і шпиталів найліпше доказують про лічничу вартість цього натирання.
Іхтіоментоль можна набути у всіх аптиках у Польщі або прямо 936 16—20
в Лабораторії хем. аптики
М-ра Симона Едельмана в Самборі ч. 130

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" у Львові, Ринок ч. 10.

№ 24 (10.992). Львів, середа 2. лютого 1927. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Новий клин.

Львів, 1. лютого 1927.

Завтра Львів переживатиме новий „історичний день". Основою і змістом його „історичности" буде зізд „Русского Народного Обєднення", політичної організації, що повстала під проводом п. Серебренікова з метою гальванізації передвоєнного москвофільства. Старомосквофільства. Старомосквофільські чинники, що гуртуються біля м гіканських стовпів колишньої „русско-народної організації", з великим накладом праці і питомим собі захопленням реклямують той зізд, агітуючи за його якнайчисленнішим обісланням. Мовляв, „русскі" Сх. Галичини, Лемківщини, Волині, Холмщини, Підляша й Поліся, отже „русскі" майже всієї „зарубежної Руси" зізджаються, щоби заманіфестувати свою єдність з великим русским народом, щоби виявити свою силу і щоби тут угрунтувати „завєти атцов".

Таким чином західно-українські землі знову стають ареною, на якій ловчуться найрізнородніші загони зі заходу і сходу, шукаючи тут для себе наживи. Поруч поляків, що зловіщою хмарою сунуть на нашу землю, з подрібно розробленими денаціоналізаційними плянами, відбувається і формально протилежний, але в суті річи рівнобіжно-однородний рух денаціоналізації при допомозі гальванізації москвофільства. Метою його: стримати, припинити організацію українських мас, відірвати частину здезорієнтованої інтелігенції від українського національного грунту, обмотати темрявою невіжества слабші елементи нашого громадянства. Москвофільський рух був майже все, а вже виразно в своїй останній передвоєнній фазі природним союзником польських імперіялістично-денаціоналізаційних чинників. Проречистим доказом цього галасліва, театральна, драматична і просто зрадницька доба дудикевичівщини, коли то „русскій" табор зєднався з польською шляхтою (намісник гр. А. Потоцький) і вшехполяками, находячи в них просто одчайну підтримку і протекцію. Деяка тінь на цю „дружбу", звернену проти українського національного руху і його еманципаційних змагань, лягла в перших роках світової війни, коли то австро-польська адміністрація, зложена з тих самих шляхетсько-вшехпольських елементів під замітом москвофільства і сприяння Росії запроторила в тюрми і концентраційні табори смерти десятки тисяч невинних людей. Одначе й тут порадили собі „союзники" (вшехполяки і москвофіли), звалюючи всю вину на Австрію і на... українських політиків. Москвофільські „ідеольоги" в перших повоєнних роках всі свої зусилля звернула тільки на одну справу: тенденційними публікаціями кинути важке обвинувачення українському таборові за огидні вчинки австро-польської адміністрації.

Це був вступ до гальванізації пережитків москвофільства і перший засіб до вбиття нового клина в сконсолідоване українське громадянство з метою його розбити, роздвоїти і кинути брата на брата.

Повоєнний москвофільський рух в дечому ріжниться від передвоєнного, не так щодо своїх напрямних, як щодо своєї зовнішньої бази. Перед війною спирався він на галасливому й ексклюзивному російському націолізмі, що всецло покривався з російським імперіялізмом. Після революції та могутня база відпала — і тим, а також українським національним відродженням на широких просторах Наддніпрянщини, якого висловом є між іншим тзв. українізація, слід пояснити приєднання частини молодшого москвофільського покоління до українського табору. Та одночасно не можна спускати з очей і того призабутого факту, що гальванізаторами живого трупа галицького москвофільства є якраз ніхто інший, тільки нинішні „сельроби", вчорашні „народовольці", а передучорашня молода москвофільська гвардія. Вони то перші стали на опущеному становищі, відроджуючи „русску" пресу („Прикарпатская Русь", а опісля „Жизнь" і „Воля Народа"); вони були дійсними виразниками і керманичами „Русск-ого Ісполнітельн-ого Камітет-у"; вони перші відреставровували „русскі общества" з „обществом" Качковського на чолі; їм в участи припадає головна доля „заслуг" з приводу „відродження" москвофільства. Таким чином і завтрішній зізд „русск-ого" міщанства стоїть в нерозривному причиновому звязку з „відродженськими" починами і діяльністю нинішніх „сельробів".

Гальванізоване москвофільство сьогодні позбавлене могутньої бази царської Росії. Більшовицька Росія значно поширила свою месіяністично політичну платформу (замість обєднання Славян під своїми крилами — обєднання Европи в союз радянсько-соціялістичних республик), а тим самим поширила й базу своєї підготовчої діяльности (замість „зарубежних русских" і політичного москвофільства серед славянських народів — весь пролєтаріят всієї Европи і всього світа). Галицьке чи взагалі західно-українське москвофільство втратило свою основу на сході, але зате здобуло її в численній російській еміграції з одного боку, а в польських чинниках з другого. Російська еміграція, розкинена по всьому світу, віддавна шукає пристані, де міг би зупинитися її дірявий корабель. Досі найшла вона пристановище в кількох державах (головно Югославія, Чехословаччина, Німеччина й Франція), що рахують на її вдячність після упадку більшовизму. Але головною метою тієї еміграції найти основу для своєї діяльности на „русскім" грунті. Досі тільки одна Чехословаччина, культивуючи своє невміруще русофільство, видала на ласку й неласку російської еміграції Закарпатську Україну. Польща поводилась в цій справі досить здержливо. Та тверда неподатливість українців промостила шлях російській еміграції і до польських сердець. Спершу польські чинники, головно праві, реакційні і москвофільські, підтримували тільки „тутешнє" москвофільство. Та в короткому часі виявилося, що воно слабе, щоби стати новим клином проти стихійного українства. Треба було на підмогу притягнути і російську еміграцію, і російську меншість, яка сконсолідувалаб москвофільський табор, творячи з нього помітніший таран проти українства. Це завдання взяв на себе пос. Серебренніков, єдиний представник в соймі „російської меншости" завдяки виборчому меншостевому блокові з 1922 р. Він то своїми архилояльними заявами здобув прихильність польської влади, заявляючи, що єдиним змаганням „російської меншости" в межах Польщі — це культурний розвиток. Одночасно своєю метою поставив він організацію також „сто тисяч русских" в Галичині. На „культурний розвиток російської меншости" польські чинники пішли тільки теоретично (тицяючи під ніс конституцію), але організацію „русских" повитали дуже радо, бо вона розбиває українське громадянство в його здезорієнтованій, пасивній і темній частині.

Перед війною не все польське організоване громадянство йшло на зустріч москвофільським починам. Ліві (поступові й соціялістичні) польські партії негативно ставилися до москвофільства. Тепер, коли царська Росія не істнує, а „наше" москвофільство акцентує своє вороже відношення до більшовизму, всі польські партії повитали москвофільство, як свого найсердечнішого і для Польщі корисного та природного союзника. Поруч вшехполяків, хадеків і пястівців до союзництва з москвофільством приступили й пепесівці, заключуючи відомий пакт з російськими есдеками й есерами, пакт, в якому підтримка „російської меншости" стоїть на першому місці. Правда, в останньому часі різкий антибільшовизм „російської меншости" дещо злагіднів, коли виявилося, що пос. Серебренніков, власник російської книгарні „Россіка" у Варшаві, є одночасно офіційним закордонним представником московського „госіздата" (державного видавництва) в Польщі. З того приводу польська преса побоюється, щоби цей факт не відбився відємно на зізді „Русск-ого Нар. Обєднання" у Львові. Та це вже справа між польськими протекторами і „русскими" протегованими.

Та якнебудь маються справи, фактом є, що організація „російської меншости" в Польщі і гальванізація старого москвофільства, підтримувані польськими чинниками, є звернені проти відродженських змагань українців і білорусинів. Є це новий, чи відновлений, клин, вбиваний систематично, послідовно і премедитаційно в наш національний організм з одного боку поляками, а з другого російським націоналізмом. Є це старий, неписаний союз Польщі і Москви проти визвольних змагань українського народу. Ясно, що цей факт вимагає від нас сторожкої уваги і рішучого відпору проти обєднаних польсько-московських посягань на душу нашого народу, проти роздвоювання нашого громадянства і штучного піддавання в сумнів нашої національної суцільности і політичної скристалізованости.

Нова більшість у Німеччині.

Четвертий кабінет д-ра Маркса.

Майже два місяці тягнулася кріза німецького уряду, що закінчилася на днях утворенням нового кабінету, тим разом знову під проводом одного з найздібніших державних мужів Німеччини, канцлєра д-ра Маркса. Це вже четвертий з черги уряд повоєнної Німеччини, якого керму взяв у свої руки оцей визначний німецький політик. Новий кабінет складається з чотирьох німецьких націоналів, трьох членів партії центру, двох членів ним. народньої партії, одного представника баварської народньої партії й одного міністра безпартійного (д ра Геслєра). Партії, що вислали своїх заступників до уряду, мають зі своїми прихильниками з менших груп незначу більшість у райхстагу (250 гол. проти 200), отже є настільки сильні, що можуть створити працездатний уряд.

Хто знає ближче німецькі політичні партії і їх ідеольогію, той зрозуміє, що скласти нині працездатний уряд в Німеччині — річ доволі тяжка. Бо представити собі тільки, що націоналісти є монархістами явними, ліберали — укритими, а центр бажає за всяку ціну виповняти наложені на Німеччину зобовязання і льояльно співпрацювати з рештою Европи. А дальше: націоналісти є протестантами, ліберали — вільнодумцями, а центр — просто католицький. Націоналісти є противниками суспільних реформ, ліберали й центровці є за ними, особливож центр, що має в своїх рядах робітничі маси і т. зв. „дрібних людей". Чиж дивно, що в таких умовах нелегко тим партія згодитися?

Основою, на якій велися переговори між згаданими партіями, були т. зв. напрямні лінії, які виробив і тим партіям предложив сам Маркс з доручення през. Гінденбурга. В тих напрямних пороблено в часі переговорів деякі зміни, одначе в основі лишилися вони ненарушені. Ось ті основні напрямні, на які погодилися згадані три групи:

1) Закордонна політика. Дальше вдержання дотеперішнього курсу щодо остаточного порозуміння з дотичними народами і необмеженого визнання правної важности льокарненських трактатів. Льояльна співпраця в Лізі Націй.

2) Устрій. Республиканська форма, введена на основі ваймарської конституції, є згідна з правом. Охорона тої форми в її цілости і державних барв, згідних з конституцією, проти всяких атаків.

3) Членам райхсверн не вільно належати до ніяких політичних союзів, до яких зараховано й т. зв. союзи оборонні. Буде виданий окремий правильник, на основі якого до райхсвери не можна буде приймати людей з переконаннями, противними конституції.

4) Культурні справи. Буде виданий для цілої держави шкільний закон на основі свободи совісти і права батьків, а також зрівнання всіх родів шкіл, передбачених у конституції.

Отсі напрямні означали би, що націоналісти, визнавши республику й республиканські барви і згодившись на деполітизацію райхсвери й на затвердження Льокарна, подалися на цілій лінії. Одначе певна річ, що монархістичної ідеольогії вони

не вирекліс, а тільки з нею перестали манфестуватися, побачивши без иглядність скорого зреалізування своєї ідеї в Німеччині. В цілости четвертий уряд Маркса є кабінетом націонал стичним, хоч і стоїть твердо на основі льокарненських трактатів. До Польщі новий уряд ставиться таксамо вороже, як і всі попередні уряди Німеччини.

Наші „русскі".

Зїзд „Русск-ого Нар. Объединенія". — Ще про перехід Тиляви і Терстяни на православя. — Справа Народнього Дому.

Дня 2. лютого ц. р. відбудеться у Львові у великій салі Народнього Дому зїзд „Русск-ого Народнаго Объединенія", що стоїть під проводом посла Серебренникова. До того „Объединенія" належить і „русская народная организація" Галичини, отже це буде зїзд „русских" з цілої Польщі. Чому саме Львів вибрано місцем зїзду, легко догадатися. На рідних українських (також білоруських) землях під Польщею ніякого „русск-ого движенія" нема, тому „русскі" збираються на нараду у Львові, бо в Галичині москвофільство з ласки польських можновладців усе таки ще животіє. З приводу отсього зїзду пише не дурно „Русскій Голосъ": „На нарадах не може бути мало учасників; мусить бути богато. На нас дивляться; нам хочуть доказати, що нас нема"... Отже аби доказати, що москвофільство ще не перевелося, скликається зїзд до Львова, на якому мають виступити з рефератами пос. Серебреніков, Г. С. Малец, д-р Кизевич і Білевський. На зїзді буде вибраний також верховний „совіт" „РНО." й будуть ухвалені відповідні резолюції. Допущені на зїзд будуть тільки члени „РНО.", що записалися у госп. Мальца або у студ. Г. Чемериса.

Перехід селян у двох лемківських селах Тиляві і Терстяні на православя дуже вадрував москвофільські „верхи". „Русскій Голосъ" пише про цю подію не без агітаційної мети так: „Тилява і Терстяна, перейшовши на православя, вробилися славними широкому світові". А дальше оповідається, як то на Різдво приїхали туди українські „ксендзи" з деканом і завізвали протн „бунтарів" старосту із Кросна, який приїхав з жандармами і поліцієнтами. Одначе він побачив мирних і тихих руснаків-лемків, збештав „ксендзів" і сказав до людей: „Можете вірити, як хочете і в кого хочете". Декан обіцяв людям „русского" священика і богослуження зі словами: „Всіх вас православних христіян" (чи не за те пішло?), але народ йому не повірив. — Що в цій справі мачали пальці москвофіли, нема сумніву. Сумно тільки, що в часі, коли православя не тільки не оправдало себе, а виявляє виразні познаки розкладу, є ще у нас люди, що хочуть переходити до того віроісповідання, слухаючи всяких непокликаних „апостолів".

В останній хвилі довідуємося, що справа номінації нового комісаря „Народнього Дому" покищо застрягла. Причинилися до того в найбільшій мірі вшехпольські приятелі госп. Черкавського. Правда, врятувати захитаного під Черкавським комісарського стільця їм не вдасться і вони його рятувати навіть не беруться, але зате вживають усіх своїх впливів на те, щоби на тому стільці осадовити когось з „політичних" приятелів Черкавського. Це їм потрібне на те, щоб замаскувати дещо з діяльности „правительственного комісаря". Кажуть, що у Львові найбільше розбивався за такою розв'язкою справи д-р Годлєвський, а у Варшаві ужили в тому напрямі зобовязані дечим Черкавському вшехпольські махери зі Львова аж вплинів марш. Ратая. З львівського воєвідства мали вже вийти в тій справі відповідні внесення до Варшави. Варто, щоб цею справою заінтересувався вибраний свого часу на вічу у Львові комітет, що мав стояти на сторожі народнього майна, яке опинилося завдяки польській політиці в руках негідних і безвідповідальних типів.

Спробуйте через один місяць пити

Каву Гаґ без кофеїни

два проби і обсервуйте через цей час стан вашого здоровя, а стверднте прикмети цеї кави. Спостереження будуть далеко виразніші від наших слів.

Кождий Українець

повинен складати собі ренту
на старість дрібними
але постійними ощадностями.

З великої хмари малий дощ.

Випущення на волю брит. О. Букшованого і „обіцянки" куратора Собінського.

З адвокатських кол повідомляють нас, що в понеділок 31. січня ц. р. випущено з львівської тюрми арештованого після переходу Збруча б. отамана галицько-української армії, коменданта бригади Січових Стрільців О. Букшованого і „обіцянків" куратора Собінського Івана Бадіївського та двох братів Яцуріа.

Останніх арештовано після атентату на кур. Собінського. Польська преса розголосила, немов то в них найдено зброю, нелегальні друки й інструкції. Арештовано їх як запідозрілих в приналежности до тайної організації. З трьох арештованих два гімназійні учні. Довго велося слідство, а перед кількома днями польська бульварна преса донесла, що всім трьом арештованим доручено акт обвинувачення в убийстві (!) Собінського. Застановлення слідства і випущення на волю всіх трьох арештованих наглядно доказує совісність польської преси і засоби, якими вона послугується для витворювання відповідних настроїв серед своїх безкритичних читачів.

Арешт брит. О. Букшованого використала польська преса для піднесення „патріотичних" настроїв серед польських „хресовців" і для змалювання українського „варварства". Буйна уява польських репортерів звалила на плечі брит. Букшованого безліч „варварств" над польською людністю, супроводжених рафінованими знущаннями і навіть вбийствами. Львівський карний окружний суд від серпня мин. року тримав у вязниці безпідставно арештованого бригадіра, переводячи вичерпуюче слідство в пошуканні за видуманими злочинами. І всі заходи кінчаються звільненням арештованого. Випущення на волю польським судом брит. Букшованого, що довгий час був комендантом львівського фронту, кладе край всяким якимсь темним видумкам про різкі прияви української військової влади у відношенні до нечисленного польського населення навіть в умовах воєнних обставин.

Провокація чи божевілля?

Збещещення Йордану в Городку Ягайлонськім.

Пишуть нам:

Рідні польські власти в Городку Ягайл. домагалися всякими дорізками від тамошнього нашого парохіяльного уряду, щоби їх запросити до участи у водосвятті в часі Йордану. Місцевий парох о. декан Роздольський, згідно з бажанням українського населення Городка, ніяких запросин не вислав. Наслідки того появилися в часі Свята. Отж дня 19. січня 1927 р. в хвилі, коли вірні разом з процесіями стакули на городецькім ставі перед вівтарем і духовенство приступило до свячення води в ставі, місцевий поляк, залізничий функціонар Томаш Шидловський, почав перешкоджати через процесії, силою вахнувся на кілька кроків перед вівтар і розпиняючи на кілька кроків перед вівтар і розпиняючи, коли сходив почав вздавати моч до води, коли ксьондз почав благословити. Це вигнало духовником саме благословив. Це вигнало великое обурення, кількох людей вхопило злочинця і повело на постерунок поліції. Одначе Шидловський вирвався і втік.

На святі удався на постерунок поліції місцевий адвокат д-р Сг. Бляк в товаристві свідків нечуваної події і застав свідків протоколу впала з уст заступника комендата поліції порада чи увага, яка дає богато до думання, а саме, що ця подія є наслідком того, що на Свято не проситься властей і поліції, яке-но булоб до того не допустила.

Думав би хто, що Шидловського арештовано. Деж там? Буває свобідно по Городку по ним цілий день, а дня 27. ц. м. навіть прилюдно вихвалювався, що він попавши вінен був не то вздати моч, а навіть „на . . . . . ". З тих з ставлень виходить недвозначно, що Шидловський був лише орудієм в руках тих, котрим залежало на тому, щоби в часі Йордану спровокувати поважні екскеси. Бо й так Шидловський має щастя, що втік і в той спосіб урятував життя.

Ще один цікавий факт. У Городку щороку давав місцевий магістрат сосонки для прикраси вівтаря в часі Йорданського Богослужения. Цього року місцевий „комісарат" категорично відмовився дати з громадського ліса сосонки так, що вже по тім факті дехто має припускати, що Йорданське Свято спокійно не обійдеться.

Городецьке громадянство із зіставлення тих фактів є глибоко переконане, що тут має місце провокація заінтересованої сторони і тому ждє поки що терпеливо, як до цього факту грубої образи релігії і національних почувань поставляться „сильнійші" власти. Всеж таки бажане, щоби цю справу порушили наші посли на ширший арен.

Взаємини двох мов.

З великим зацікавленням ішов я на відчит професора львівського університету Лева Сплавінського п. з. „Польсько-українські взаємини в царині мови". Відомо, що при пересічній дискусії в польській українофобській пресі, зовсім так само як у розмові з пересічним польським інтеліґентом, бачимо перед собою найбільшого калібру гармату, позначену саме з арсеналу фільольогії: українська мова, мовляв, це лише перекрутчена польська. Виклад професора, хоча який популярний, приморований до рівня лєкіїв, був приємною несподіванкою: крім чистих фактів, обережних узагальнень, совісного відмежування явищ — ніякої позанаукової тенденції. Українська мова вплинала на зелях з більшістю нашого населення на польську, якою говорили польські пани, дідичі, осадники; вплинає ще нині на мову польської інтеліґенції на всіх просторах з корінним нашим населенням. І наспаки: до нашої мови ввійшов чималий словник польських слів і зворотів. Це природний наслідок факту співжиття двох народів поруч себе в минулім і сучасній. Смішно — казав фільольог — коли представники польської інтеліґенції, що ніколи не вивчили української мови, не знають її, не хочуть знати, вважають її за „мову хлопську", за „мову кухарок", за „мову, якою говорять з худобою", за „мову, якою говорять з худобою", за „мову, якою говорять з худобою

станники різних народів чванеться, що їх мова є вільна від чужинних впливів; вільними від таких впливів є лише народи вповні відокремлені від чужих культур.

Прелєгент ствердив, що ці взаємні українсько-польські мовні впливи щораз слабші наслідком політичних причин. По обох боках панує сильна тенденція чистити чужі слова, запозичувані від сусідів. Зріст цього процесу залежатиме вповні від політичних взаємин обох народів. Стільки у висновках прелєгент. Нема сумніву, що пересічний український інтелігент, який добре знає польську мову, може краще перевірити її впливи на свої мові подія, ніж пересічний поляк, для якого українська мова взагалі не існує. А ще менше безсумнівний є факт, що українська мова в Галичині розвивається щораз більше в напрямку надприкісної і розвичатиметься так надалі, не лише з політичних причин, але й культурних.

Прелєгент надзвичайно обережно оминав якихнебудь дальших висновків поза ділянкою чистої фільольогії: навіть у доборі прикладів обмежився до яких 10 українських слів за весь час. А все-ж шкода, що на такому викладі не було хочаби ректора львівського університету, професора палеонтольогії Семірадзкого, який в інавгураційній промові цього року вишкварив собі мамутову промову на тему: як то поляки можуть своєю високо культурною мовою засимілювати такі перські говори, як русінський чи руський „єзик". Та видко, що професори львівського університету з іншої спеціяльности мають вироблені погляди на славянську фільольогію на підставі тої щоденної преси, якої вживають до всіх потреб, а найгірше для вирішування польсько-українських взаємин.

Усім їм варто би поручити свіжу статтю другого польського славіста Вацлава Лепіцького, видруковану в ч. 12. „Le Monde slave" п. з. „Existe-t-il un patrimoine commun d' études slaves?", де відомий історик літератури доходить до висновку, що нині не істнує вже єдність славянської фільольогії в іншім розумінні, як єдність романської або германської фільольогії, бо славянські мови та літератури, з політичних причин, відбігли від свого колишнього спільного джерела надто далеко. Не треба бути фільольогом, щоби бачити, що політичні причини, які зродили впливи двох мов, української та польської, загажують також у протилежнім напрямку: на тенденції щораз більшого відокремлення від себе.

Зрештою досить було глянути на салю прелєгента. Не повірите: на салі, яка ждала з 400 місцями на авдиторію, було 30 осіб; з цього 15 слухачів професора, з 10 його знайомих, що прийшли з чемности. З українців... А в надполтавській столиці були розвішені великі афіші і повідомлення в прес; є тут сотки студентів від славянської фільольогії, лобра сотка професорів і фільольогів цілїж спеціяльности і стільки-ж людей, які вважають себе компетентними забирати голос у справі української мови — не кажу приватно бо тих є тисячі! — друком. Ця страшенне порожна саля, від якої віяло пивничним холодом, саля, яка не в силі була зібрати слухачів ні темою, ні іменем прелєгента, була найжвавішим прикладом з цілого відчиту: в якій стадії находяться взаємини українсько-польської мови. Це тема, до якої всі обернулись задом.

М. Р-ий.

Радянська Україна.

Пересторога для студентів українців, що перебувають у РСФРР.

Народній Комісаріят Осьвіти УСРР. відізвався урядово до Народн. Комісар. Осьвіти у СРФРР. з тим, щоби цей останній повідомив студентів з України, які вчаться на російських високих школах, що вони мусять вивчити українську мову, якщо хочуть вертати для праці на Україну. На основі обовязуючих декретів про організацію не приймуть на Україні ні одного з тих студентів на службу, якщо не зложить іспиту з української мови. На високих школах Московщини вчиться досить значна скількість студентів з України і всі вони користуються стипендіями Нар. Комісаріяту Осьвіти РСФРР.

Роковини смерти Леніна.

Дня 20. і 21. січня обходили всі державні та громадські установи дуже торжественно офіціяльне свято третіх роковин смерти апостола комунізму Леніна. По всіх установах і клюбах відбулися вечері та виклади, присвячені памяти і діяльности Леніна, а вся преса переповнена відповідними статтями про діяльсть комуністичного пророка і споминами товаришів партійної праці про нього.

Самоврядна Рада.

Варшава, 31. січня 1927.

Міністерство внутрішніх справ переслало Раді міністрів проект розпорядку про утворення Самоврядної Ради. Складатиметься вона з представників самоврядних організацій. Рада висказуватиме свій погляд про урядові проекти в справі самоврядування.

Довкола афери пос. Воєвудзкого.

„Сповідь" пос. Воєвудзкого. — Для нього і його групи „все в порядку". — Одна із аномалій польського життя.

Варшава, 31. січня 1927.

Праці маршалківського суду в справі закидів проти пос. Воєвудзкого потягнуть кілька днів. Мусять бути провірені всі документи і переслухані численні свідки. Одначе з того, що сам Воєвудзкий сказав про себе в розмові з представником „Нашого Пшеглєнд-у", виходить недвозначно, що він грав у жите і в політиці подвійну ролю. Він признався, що був у звязку з II. відділом дефензиви вже після того, як вийшов із війська, себто як цивільний політичний діяч, а дальше признався він, що будучи послом до сойму, допомагав II. відділові, будучи посередником між ним і його інформаторами. Всі інформації, що давали відділові його люди за його посередництвом, торкалися так чи інакше білоруського національного руху, отже це були, говорячи звичайною мовою, звичайні доноси. Аж на таку провокацію був здібний посол, член напів комуністичної Незал. Хл. Партії, що тісно кооперувала саме з Білоруською Сел. Роб. Громадою, яку той посол денунціював!

Воєвудзкий заявив, що всі ті інформації переправано не до самої дефензиви, а до народностево-правного відділу при ній, та не справи не змінює в нічому. Дивно тільки, що НПХ. боронить дальше свого скомпромітованого вождя!

Ще цікавіша річ, що страшні закиди провокаторства піднесено проти Воєвудзкого аж тепер, коли він увяз зі своєю групою станув майже на чисто комуністичній платформі. Чому цього не зроблено скорше, хоч власти II. відділу знали дуже добре про подвійну ролю того посла?

Це одна з тих аномалій польського життя, яких не розяснить ніякий фільософ.

Чемберлєн про взаємини з Китаєм.

Лєндон, 31. січня 1927.

У промові, виголошеній у Бермінгемі, Чемберлєн засував відношення Англії до Китаю. Потреба ревізії трактатів сталася конечною. Не зважаючи на конфлікт між північним і південним Китаєм, треба спробувати перевести ці зміни для обох сторін. Щодо територіяльних концесій, то Англія готова заключити льокальне порозуміння. Тепер годі заключити трактати, бо трактати мусять підписати, ратифікувати й признати уряди, а в Китаю з причин домашньої війни нема такого уряду, який можна би признати урядом усього краю. Англія висилає військо до Китаю для справжньої охорони англ. населення в Шанґаю, але сподіється, що не треба буде жити тих військ. Англії йде лише про гарантії, щоби не повторилося в Шанґаю те, що сталося в Ганкоу. Англійський уряд не відступить від політики, якої прикметою є гідність і терпимість, і не перестане робити заходів для порозуміння з китайськими властями. Мін. бажає заключення з Китаєм трактатів і вирішення всяких спорів на основі економічної рівности і взаємного пошанування для політичної і економічної суверенности обох країв. Китай для Китаю — то клич зовсім справедливий, але зазиви до вбивства англійців є кличами дикої ненависти.

Доповнення нім. кабінету.

Берлін 31. січня 1927.

Німецько-національна фракція згодилася на поставлення трьох кандидатів на міністрів справедливости і внутр. справ: Гергта, Гревфа і Куделя. През. Гіндербург на внесення канцл. Маркса затвердив іменування Гергта на становище віцепремієра і міністра справедливости, а Куделя на становище мін. внутр. справ.

Протест комуністів проти уряду Маркса.

Берлін, 31. січня 1927.

Тутешні комуністи улаштовують демонстрації проти уряду Маркса. В одним берлінським парку було вічє в присутности 15.000 людей. Бесідники зазначили, що цей протест, то початок боротьби проти реакційного уряду Маркса. Прийшло до сутичок між комуністами і правими боєвими відділами, а потім і з поліцією, яка інтервенювала.

Німеччина виконала зобовязання.

Париж, 31. січня 1927.

Перегори між німецькими і союзними знавцями в справі твердинь на сх. кордоні Німеччини доведуть до порозуміння. У висліді того конференція амбасадорів ухвалить на завтрішньому засіданні, що Німеччина виконала свої зобовязання в справі роззброєння.

Жінка міс. Вільгельма в Берліні?

Берлін, 31. січня 1927.

Палату „Унтер ден Лінден" із сусідуючою невеличкою нідерляндською палатою видано Вільгельмові II. Поставлено лише умовину, щоби палата, хочби на короткий час, була доступна для публики. Тепер розійшлися чутки, що Вільгельм висловив бажання обняти назад палату в посідання й ужити її для себе. Кажуть, що в палаті замешкає друга Вільгельмова жінка Герміна, а навіть кружляють чутки, що вона вже є інкогніто в Берліні.

Кроваві сутички в Бурґенляндї.

Відень, 31. січня 1927.

На вчора заповіджено в Шатендорфі (в Бурґенляндї) збори союзу „фронткемпферів" і реп. „шуцбунду". Між тими двома групами прийшло до сутички. До готелю, де мали бути збори шуцбунду, віддано кількадесять стрілів. Було 3 убитих, а 13 раненых. Арештовано 40 фронткемпферів. Богато членів того союзу втекло за кордон. В кількох віденських фабриках робітники на знак протесту проти цих подій кинули працю. Готовляться до демонстрацій.

СРСР не концентрує військ.

Варшава, 31. січня 1927.

Більшовицька тел. аґе ція Тасс заперечує вістку, начеб ген. штаб червоної армії концентрував війська над східним або західним кордоном СРСР.

Рідні президента Литви не вбито.

Берлін, 31. січня 1927.

Литовський посол заперечив чутку про вбивство рідні брата през. Литви Сметони в селі Кейдани. Посол думає, що ця чутка зродилась у звязи з убийством одної селянської сімї тому місяць в одним литовським селі.

Гроші.

Доляри амер. 8·85—8·87, доляри канад. 8·82—8·83, чеські корони 0·26—0·26.25, австрійські шілінги 1·27—1·28, леї 4·00—4·25, франки фр. 0·35—0·36, франки шв. 1·72—1·73, фунти штерл. 43·30—43·50.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Sequens.

Далеко від нас, бо поза Збручем, ген у матері городів українських помер сотник УСС Іван Коссак.

Воєнний товариш від 1914 р., то й думка летить над його могилу, а спомини спільних переживань встають перед очима.

Карпати. Сніги, сніги і ліс та ліс.

На верхах Бескиду наші становища: ледви пропорані завії, ледви розкопана земля. Москалі відступають щораз ближче, а ми боронимо вступу на... Мадярщину. Іван Коссак, як звязковий старшина при 129 бригаді. Ще місяця нема, як він там, а які вже зміни в настроях до нас. Кап. ген штабу Кватерник таки просто симпатизує з нами, з нами братами і сінами Талєргофців. Каже нам носити смерекову галузку за шапкою, щоб міг розпізнати.

Ми радо носимо і це перша відзнака стрілецька.

А Іван Коссак шорсь між нами, шорсь потішає або остерігає: Буде офензива на Галичину, стережіться на лівому крилі...

І була офензива на Галичину і був протинаступ на лівому крилі.

Нераз із одної миски їли, з одної чарки пили. Їли похвали і прокльони, пили радощі і смутки.

1918 рік післав Його в Жовківщину. На чолі „збунтованих невдячників" боронив ворожій силі вступу до Львова. Поранений вдержав позицію і щойно тоді відійшов.

А потім прийшла трагедія: Армії і Нації. А ще потім охота до праці праці для народу, за всяку ціну і серед усяких обставин.

Сотнику Іване! Не впав Ти серед гуку гармат на полі битви, але серед тріскоту варстатів теж на полі битви, хоч і не кровавої але скровавленої.

Летить моя думка на Твій далекий гріб... Приїми тих пару незугарних слів, як вінок на могилу. Далеко Ти від свойого племени і рідної Галичини. Та не лежиш там самотою.

В Золотоверхому спочиває неодно галицьке серце, що перестало битись від надмірної любови до України.

Там і Черник Хведір і Загаєвич Микола — лицарі славетні, друзі наші незабуті.

Зійдешся з ними — розваж їх та потіш. Нехай не журяться, що надармо життє жертвували.

Запевни їх: Недобре є, але добре буде. Народ кріпшає з дня на день, а з тим і певність ясної будучини.

Галактіон Чинка

НОВИНКИ.

— **Йордан в Коломиї.** В нотатці про цьогорічний Йордан у „Ділі", між містами, в котрих це свято відбулося при участи польських властий і війська, вчислена також Коломия. Отже вчислення Коломиї до тих міст є абсолютно неправдиве, бо не тільки що участи польських властей і війська тут не було, але навпаки — свято мало суто національний характер. На чолі походу їхала селянська бандерія в двацять кілька коней, а козаки мали на шапках синьо жовті кокарди і були попереязувані синьо-жовтими лентами. — **Очевидець.**

— **„Новий вітер" в Ковлі.** По Луцьку прийшла черга й на Ковель. А волинський воєвода призначив кількох українців до міського самоврядування в Ковлі. Отже іменовано д-ра Дмитра Барченка—віцепрезидентом м. Ковля, а членами міського господарського комітету затверджено д-р М. Пирогова, Ол. Кондратовича, Ів. Михалевича, Г. Юрченковича і Гр. Гринюка.

— **Провінціональні амбіції.** Заки ще наша преса встигла присвятити новинку діяльности наших деяких тернопільських дівчок, уже всі передавали собі приватно з точними подробицями меншбільш таку історію: у „Союзі Українок" у Т рнополі повстав конфлікт між двома гуртками, що хотіли взяти в руки провід товариствами. Підклад — чисто особисті амбіції. Посварені звернулись до централі „Союзу Українок" у Львові, щоби рішили їх спір: звідси вислано дві делєгатки для мирної полагоди конфлікту. Переговори дійшли до такого пункту, що одна з делєгаток сплахнула обуренням і вжила гострого вислову. У цьому добачила образу одна місцева дама і подала її в суд. Недобре є, коли представниця мирового суду горячиться, але вже зовсім погано, коли наші дівчки доходять у сварці до такого непритомного стану, що мусять свою честь прати в прилюдній пральні.

— **Католицька церква в Канаді** має 3,683.663 вірних, з того 3,393.663 римокатоликів і 300.000 греко-католиків (українців). Пануючим віроісповіданням у Канаді є протестантизм, одначе він, у противенстві до знаменного зорганізованої і здис-

спиплінованої, однодільної католицької церкви, є розбитий на десятки більших і менших, дуже часто собі ворожих сект. Є ще в Канаді і православні старого й нового типу. Це теж майже виключно українці, бо справжніх москалів там дуже мало. Найсильніша православна організація в Канаді — це т. зв. українська автокефальна церква, що має вже 20 своїх священиків і постійно здобуває нові терени. Як всіх держав нового світу Канада найкраще забезпечена священиками. Є там 4.3 5 світських священиків і 1.5/9 черців латинського обряду. Греко-кат. церква під патронатом еп. Будки має 42 священиків. Річний приріст католицьких священиків у Канаді виносить пересічно 200 осіб. Тепер припадає на 65.) католицьких душ у Канаді один священик.

— **Пригоди „постійного" архимандрита.** Луцька „Українська Громада" повідомляє: Архимандрит Филип Морозов, який перейшов був на „ржондову унію", знов вернувся до православія і живе в монастирі у Сильні. 16. січня на подвірю монастиря накинулися на нього б. одновірці й мало не зашпурували його, при чому вигукували: „На стос його, спалити". — Отак перекінчикам завсіди дістається...

— **Ucrainica.** „Одеватські вісті" (тижневик) завели в себе постійну рубрику з українського життя п. з. „Ukrainska chronika" під ред. Васия Бибика. В ч. 5 того органу з 28. січня ц. р. подана ціла низка заміток з українського політичного й культурного життя як на Рад. Україні, так і на еміграції. З того ж числа довідуємося, що українська колонія в Подебрадах уладнала дня 22. січня ц. р. академію з приводу 9-их роковин проголошення незалежности України. На академії промовляв п. І. Мазепа, а письменник Е. Маланюк прочитав повісті Галини Журби, присвячену героям, що впали в бою під Крутами.

— **Дуже звичайна хроніка.** 30 членів поліції переглядали в неділю у Львові темні льокалі та шинки, виловлюючи людців славно записаних у поліційній хроніці. Чотири вломи і два самовбивства повторились у Львові на протязі одної ночі. — У хемічній фабриці „Хемікос" пожежа знищила всю внутрішню обстановку. — У Любачеві арештували наймита, який на дорозі вжив насильства на селянці, ще й ограбив її. — У Рожджалові (Сокальщина) арештували двох селянки Колешко, маму та дочку, які задушили немовля цієї останньої.

— **„наші" дідичі.** При нагоді крадіжі заліза сільськими парубками може вийти наверх на суді досить неприємна правда: а саме, що син селянки Савчук з Батятич, біля Мостів Великих, засуджений разом з нею на 3 міс. вязниці, є сином місцевого дідича, який довгі роки жив з Савчуковою, мав з нею двох синів і врешті їх прогнав.

— **Жіночі рекорди.** В останніх тижнях найбільшим з них є заклад американки Піллей, спортовки, яка за високі долари обіцяла вилізти на високу гору, де ще не було жіночої ноги: гору Бейкер в Рокі Мавтейнс. Цю пробу зробила вона як пошлюбну подорож із своїм мужем, при помочі лещат, мотуза і іншого приладдя. Здобула гроші та славу. — Відома спортовка, англійка Віолетта Кордері вибирається довкола світа на авті, пічне з Голяндії, з Марсейль поїде пароплавом до Бомбею, звідти автом до Калькути, кораблем до Австралії і так далі через усю Америку. — Ще більше може бути жіноцтво гордим із успіхів у суспільнім житті, дарма що в Індіях. Хоча техніка індійських виборів дуже складна, так, що більшість жінок у них не визнається, було чимало випадків, коли жіноча кандидатка дорівнювала голосами кандидатові. При виборах до сенату в Мадрасі жінка Шріматі Камаля Деві одержала 4461 голосів, а її противник 490. — До цієї рубрики можна би втягнути теж довгий вік жінок, який перевищає мужеський. Француженка Фрольон, що вмерла цими днями, мала 103 роки і залишила 102 нащадків. Один із її синів має вже одинайцятеро дітей і 43 внуків.

— **Літературні новини.** Данський критик Георг Брандес, який скінчив саме 85 літ, видав нову книжку про „первісне християнство". У ній доказує він нелегку теорію, що Христос не був історичною особою і ніколи не жив. Книжка написана живо та легко, мов полемічна стаття. — У Штокгольмі зроблено 22. січня спробу перемінити цей день як день уродин Стріндберга у національне свято в честь великого шведського письменника. Тисячний похід зупинився перед його статуєю, а сестрінок письменника д-р Стріндберг дякував організаторам свята. Голова союзу письменників Ернст Діріпг мав у салі міської ради відчит, підкресливши, що головною словною творчости автора „Червоної кімнати" було змагання до правди. Крім цього було ще кілька інших відчитів. — Університет у Марсельї повідомляє, що в марті організує велике свято у старинним місті Авінйон, у честь італійського поета Петрарки. Головою комітету буде Габріеле д'Анунціо. У святі візьмуть участь теж німецькі університети. — Німецький письменник Яків Вассерман виїхав на 3 місяці до Америки на кошт американського банкира, який забажав, щоби Вассерман ознайомився із тамошнім життям і описав його.

— **Італійська Академія Наук.** Муссоліні хоче дати своїй державі також щось на зразок „Французької Академії" безсмертних і наукового Інституту. На цю ціль купує чудову палату Фарнезіна (колишню бурбонську), власність мадритського князя. У склад Академії мають увійти найчільніші уми Італії, з титулом „сенаторів" за їх заслуги. Вони одержуватимуть яких 30.000 лірів річно. Всіх їх буде найбільше 60, з чого 30 призначить голова уряду, а решту виберуть ці перші. Вибір нових мусить бути затверджений урядом, міністром освіти. Вже тепер цей міністр попереджує загальну опінію, щоби не дивувалась, коли між призначеними не буде деяких великих учених, „які не зрозуміли духа нової Італії". Себто політична „благонадьожність" гратиме велику роль у призначеннях. Академія займеться в першу чергу виданням латинських і грецьких класиків в італійських перекладах і цілої низки студій „італійськи дослідників", щоби дати картину здобутків італійського духа.

— **Світова всячина.** У Франції сильний зріст безробіття між чужинцями. — Грецький лікар Зінукас найшов дитермічний апарат, який лічить катар на протязі чверть години. — У міжнародніх змаганнях гри творів Шопена на фортепяні першу нагороду признали у Варшаві росіянинові, другу полякові Співальському, третю Розі Еткінній жидівці з Польщі, четверту Гіна Уругові, жидові з СРСР. — На Уралі вибухла чума; вмерло 30 осіб. — Університет у Джоні (Франції) затвердив на катедру гебрейської мови рабина Вейля. — У Злучених Державах приблизно 5000 осіб має приватні в'язниці. — Два англійські лікарі брати Томсони впевняють, що їм удалось найти бацила інфлюенци. — Спортові змагання у відні за мистецтво Европи в гольфі скінчилось перемогою австрійців. — Експедиція радянських учених під проводом Шатилова досліджувала маловідомі околиці ріки Вах (доплив Об) і найшла там 7 осель, про яких досі ніхто не знав. З 1500 людей, що там живуть, лише двоє є грамотні. Вони нічого не знали про европейську війну ні про радянську владу.

— **Вечір артистичних танків** і хореографії арт. М. Гонтаря відбудеться невідкладно у вівторок 8 лютого п. р. в год. 7 і пів вечора в салі тов. ім. Лисенка. Хореографічні композиції укладу М. Гонтаря виконають 24 ученці хореографічної студії того ж артиста у Львові. Ученці виступлять у костюмах, зроблених по ескізам арт. Ол. Новаківського і при спеціяльному освітленні сцени. Такий вечір у менших розмірах був заповіджений в грудні та не відбувся по причинам від артиста незалежним. Тепер слід надіятися, що наш загал поцікавиться артистичними танками по найновіщим зразкам хореографічного мистецтва. Фотографічні знимки балету можна буде оглядати раніше на виставах: Книгарні Тов. ім. Шевченка, Народної Торговлі і Союзного Базару.

— **З кіна.** У кіні „Лев" починається могутня фільма „Бурлака з над „Волги", одна з найкращих поем кохання".

— **Найгарніше** і найдешевше взуття на КАРНАВАЛ достанеш у фірми „ДЕЛЬКА" дивн оголошення.

— **Незалежний Людовий Театр** у Львові грає в середу, дня 2. лютого п. р. о год. 7:30 веч. дуже веселу комедію на 3 дії Лисенко-Конич п. з. „Грюмф Медицини". Тая комедії становить винахід лікарства на відмолодження, що записав лікар старцеви та яке наслідком обставин стає причиною комічних ситуацій. Початок 7:30, кінець 9:45 вечером. Білети по 2, 1:50 і 1 зол. продає Союзний Базар, а в середу від 10—12 передпол. і від 5-ої попол. каса театру.

— **Концерти** піяністки Любки Колесси відбудуться вівторок 8. лютого і четвер 10. лютого п. р. в салі Народнього Дому вул. Рутовського 22. о год. 8. вечером. — Білети продає від нині Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка, Ринок ч. 10. Членам Муз. Т-ва ім. Лисенка, які зложили вкладку за 1926 р. прислугує 1 довільний білет по половині ціни на оба концерти. 1418

Вписується до **виложичальні книжок** Української Книгарні й Антикварні **у Львові, вул. Рутовського ч. 22** Услівя догідні. — Отворена від 9. години рано до 7. вечером. 1412 3—3

Дописи.

Яворів. *(Похорони ексгумованих героїв з 1918 р. в Яворові й Наконечна.— З культурно-освітнього життя.)* Дня 19. січня ц. р. хоронив Яворів ексгумованого в Судовій Вишні героя Української Гал. Армії пор. Льва Щирбу, а Наконечне також ексгумованих владою в Судовій Вишні борців за волю Харкалиса Миколу, Духнича Федора і Куманця Осипа. Не зважаючи на чималий мороз, оба похорони випали величаво. Головно похорон на Наконечному. Тут узяло участь у похоронах до дві тисячі людей. З Яворова була окрема офіцяльна делегація від громадянства. Погибших перенесено з кістниці до церкви, де місцевий парох о. Баранюк виголосив незвичайно патріотичну промову. Над могилою промовляли: адв. д-р М. Фільц, Федір Куманець, і один делегат із Судової Вишні. Народ згадав час боротьби і призадумався над теперішністю. В Яворові було на похороні також чимало народу, але до церкви тут тільних остався Наконечна не вмістило. Навіть не всі священики взяли участь у тому сумному торжествї. На гробі промовив д-р О. Галущак короткими, але влучними, подекуди високо-поетичними словами. Хор відспівав церковні пісні, „Ви жертвою" і „Журавлі". Червоною китайкою оббиту домовину покрила сира земля, терневий вінок від загалу і вінці від усіх товариств. Зачувати, що влада і тут „шукає винних" і насилає жандармів за якоюсь організацією — пе-ка-о-ве-ат-ів, мисі, що малаб за ціль хоронити неб-щиків... І це має бути карне... — З культурно-освітнього життя Яворова відмітити треба уладження тут. Повіт. Спілкою кооперативного курсу для абсольвентів середніх шкіл, відіграння Драм. Гуртом „Батрак в" Костенка на цілі „Рідної Школи" і „Жидівки вихрестки" Тогобочного на дім читальні „Просвіти", а дальше уладження цілої низки недільних виклад в кружком УПТ. і „Союзом Українок", уладження гімнастично-вокального вечора т-ва Луг" і т. д. Тутешній кружок УПТ. під головуванням д-ра М. Фільца горячково санує свої фінансові недомагання, бібліотека УПТ. зростає і книжками й читачами, гімназія УПТ. розвивається під директоруванням д-ра Маркіяна Терлецького чимраз краще. Вже й на цей рік гімназія одержала право прилюдности. Матура в зимовому речинці відбудеться 7. лютого (письменна). Взагалі на яворівську гімназію варто звернути увагу неодним родичам у краю. — Не можна також поминути уладження курсів неграмотних тут. кружком УПТ.

Орґанізаційний рух.

Міщанське віче в Тернополі.

Дня 16. ц. м. відбулося в Тернополі в салі „Міщанського Братства" міщанське віче. Предметом віча було покликання до життя міщанської політичної організації. Точно в год. 12. відкрив віче іменем Повітового Народнього Комітету д-р Остап Пострігач, вказуючи на ціль віча і взвав присутніх до вибору президії. На внесення п. Василя Дрогобицького вибрано президію, в склад котрої увійшли: Фаленди Андрій, Грицина Григорій, д-р О. Пострігач і д-р Іван Якимчук.

Реферат про політичне положення українського народу виголосив д-р Ст. Баран, про організацію і завдання українського міщанства п. Олекса Черкавський, делегат Центрального Комітету УНДО зі Львова. Опісля вивязалася дискусія, в котрій між іншими забирали голос: д-р Іван Якимчук, д-р Остап Пострігач, Вол. Литвин, Густа Хомова, Антоніна Кондратова, Андрій Фаленди, п-і Миколаєвичева, Франц Колодій, Ів. Онуферко й о. Степан Колянковський. На внесення д-ра Якимчука ухвалено низку резолюцій із протестом проти поневолення українського народу в Польщі на полі шкільництва, громадської самоуправи, церковим, земельним і ін. і проти беззаконного поведення з політичними вязнями.

По ухваленню резолюції вирішено покликати в Тернополі згідно з організаційним статутом У. Н. Д. О. політичну організацію українського міщанства під назвою „Народня Організація міста Тернополя" і приступлено до вибору ради „Народньої Організації" в такому складі: Фаленди Андрій, Грицина Северин, Воловець Теодор, Онуферко Ів., Кучевський Ст., Чумак Григорій, Кучеріжка, д-р Ст. Баран, д-р Пострігач Остап, Мурій Вас., Литвин Вол., Сеньківський Семен, Маркович Ів., Кордуба Ізидор, Баранова Бл., Кондратова Ант., Дубенська Ксеня, Чумакова і Кучерова Юлія. Вирішено, щоб голову „Народньої Організації" вибрала рада зпоміж себе. Перед закриттям віча виголосив довшу промову п. Онуферко, вказуючи на найближчі завдання організації. Відспіванням „Ще не вмерла" віче покінчилося.

Підчеркнути треба, що у вічу побіч чотирьох священиків і місцевої інтелігенції взяло громадно участь міщанство (обох полів) з Тернополя і Гаїв Великих. Нарада, з якою присутні вирішували порушені на вічу справи, є доказом, що новозаснована міська організація в Тернополі стане в короткім часі одною з найкращих на західно-українських землях.

Учасник.

За піднесення культури.

Автомобілеве підприємство у Східній Галичині.

Відома фабрика автомобілів Форда в Америці одержала від українця, канд. інж. п. Віктора Якубовича, студента варшавської політехніки, проект, плани і кошториси на заснування автомобілевого перевозового товариства у Східній Галичині. Важні справи Форда, якими він занятий, не дозволяють йому без докладного переглянення проекту видати осуд чи апробату, на яку цей план заслуговує. Одначе сподіємося, що до кількох місяців справа буде рішена. Для цікавих подаємо цикл того проекту п. В. Якубовича.

Східну Галичину поділив п. В. Якубович на три території з головними осідками: Львів як централя, Станиславів і Тернопіль; там будуть варстати, гаражі, бюра і шоферські школи. Кожна частина має заснувати на своїй території доїзди постійними автобусами чи пасажирськими автами. Одночасно заступство фірми „Форд", що вестиме продажу овозами і смарів та різних складових частин авт, буде засноване у вище згаданих містах.

По обчисленнях пасажирської фреквенції п. Вікторія Якубовича, до заснування найважніших автомоб. ліній потреба 85 автобусів і 55 пасажирських авт, не рахуючи резервових возів. Кошти заснування виносили б 3:.000 (тридесять три тисячі) америк. долярів.

Орієнтаційні таблиці на дорогах, спеціяльно виконані з реклямою Форда, мають бути при шосах, де відбуватиметься постійний рух автобусами.

Пересічна ціна їзди за км. виносила би 50 сот. для авт особових, а 35 сот. для автобусів. Підприємство удержувалоб усіх довізників, шоферів і робітників виключно християн (відомо, що Форд є антисемітом), а переважно, як поставив в умовах п. В. Якубович — українців. Три шоферські школи будуть вишколювати за малою оплатою здібних і самодільних шоферів, а спеціяльні курси для жінок і мущин дадуть змогу загального поширювання і користування тим спортом.

Не треба, думаємо, ближче й пояснювати значіння такого підприємства для нас у Східній Галичині, де відразу піднеслаб культура й життя, не кажучи вже про вигоду широких мас. Про дальшу долю цього проекту ми своєчасно повідомимо.

ОПОВІСТКИ.

ЗУБИ НА СПЛАТИ
Дентист РАППАПОРТ
пл. Марійська 7. (над кав. де la Paix).

В подяці родини Барвінських після смерти бл. п. Александра Барвінського пропущено внучку Евгенію Барвінську, що отсим доповняється. 1—1

Прибитий болючою втратою невіджалуваної памяти дружини й матері осиротілих дітей, Марії з Бахталовських, яку Всевишній в цвіті літ покликав до себе дня 11. грудня 19.6 р., підписаний, замість окремих подяк всім тим, що своєю участю в похороні 15. XII. м. р. зволили віддати Покійній останню прислугу, а опісля висказали сердечне співчуття, складає на будову домівки „Рідної Школи" в Чорткові квоту 5 ам. долярів. *Д-р Остап Юрчинський.* 1429 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 54-7

ВИПРАВНУ ПИСАРКУ на машинах українській і польській, володіючу перфектно українською, польською і німецькою мовою, знаючу добре стенографію пошукує Кр. Молочарський Союз в Стрию. Зголошуватись тільки першорядні сили. 1391 4—6

ОСОБА інтелігентна з добрим кроєм і шиттям, шукає місця до ведення курсу або до управи домом. Зголошення приймає п. Садницький в Остобіжі п. Корчак. Угнова. 1432 1—1

ПОТРІБНИЙ негайно здоровий і совісний інструктор для ученика(ці) 4 кл. клясичної гімназії і 6 кл. народньої школи. Зголошення враз з услівями слати на адресу: Греко-кат. Уряд парохіяльний в Хоросткові, почта Chorostkow, для Е. Б. 1431 1—2

ІВАСЮ ОКОЛОТ! Яка твоя адреса? Вовчик. Моя: Лопушанка хом., почта Стрілки. 430 1—1

ЖЕНЩИНИ, якаб розумілася на веденню кухні та домашнього господарства, — за відповідним винагородженням, пошукується. Посада до обняття від 15. лютого — 1. марта ц. р. — Зголошення надсилати на адресу: „Народний Дім", Чортків. 1429 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.
За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Фелікс Ган Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка **Львів, Городецька 46.** Телеф. 834 Пересвітлення Рентгеном. 1170 52-35

1296 ФІРМА 1—5
І. ДРЕКСЛЕР і Сини
пл. Каліпульна 2.
переробляє і покриває **найдешевше**
В 24 ГОДИНАХ
КОВДРИ і МАТЕРАЦИ

КОНЦ. ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ
Зофії Глюзінської, Львів, вул. Панська ч. 14. — приймає вписи на курси: а) Торговельні 5-місячні (місячне чесне 12 зол.), б) стенографії 2-міс. і 5-міс. (місячне чесне 4 зол.) і каліграфії, в) писання на машинах 6 тиж. і 5 міс. (чесне міс. 5 зол.) г) чужих мов 5 міс. (чесне міс. 4 зол.) д) товарознавства. Виділи мужеські і жіночі, передпол. і вечірні (для занятих спеціяльні вечірні курси від год. 7:30). Проспекти даром. Інформації і вписи щоденно від 12—1:30 і від 7—9 вечером. — Управа: Проф. д-р Йосиф Глюзінський. 1.00 6—6

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів. Ринок ч. 10.

Dziennik

Після конфіскати — другий наклад

Ч. 25 (10.993). Львів, четвер 3. лютого 1927. Pocztowa opłata zryczałtowana ryczałtem. Rok XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. ощад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не вертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

За завтрішній день.

Львів, 2. лютого 1927.

Під кінець загальної бюджетової дискусії іменем українського соймового представництва промовляв пос. Павло Васильчук. Годиться зазначити, що майже всі його доперішні парляментські виступи були запереченням шабльоновости й поверховности та визначувалися своєю глибшою основою і льогічною причинновістю на тлі польської шовіністичної ексклюзивности та примітивности. Тільки вперте ігнорування й промовчування польськими соймовими справоздавцями промов українських послів і легковаження їх виступів — в публичній опінії сучасної Польщі спричинювало спихання наших послів, а між ними і найвизначніших в якийсь глухий кут, на сірий кінець парляментського життя.

Тепер починають вже й деякі польські чинники прислухуватися до промов наших послів, але — як доказує стаття півофіційного „Глосу Правди" з приводу виступу пос. П. Васильчука — трактують ті виступи — так сказатиб — радійово, себто так немов би йшла мова про якісь далекі події, поза межами нашої досяжности. Та вертаймо до самої справи.

В своїй замітній промові, на яку вже й польськв преса протилежних відтінків звернула сторожку увагу, зазначив пос. П. Васильчук, що становище „санаційного уряду" у відношенні до українців в нічому не різниться від становища попередніх урядів. Більше говориться про українську справу, та завданням цього „меншестевого" вітрака тільки замилити очі. На українських землях подекуди змінено воєводів, але не змінено системи. Уряд лякається перевести вибори до самоврядувань і до сойму, бо знає, що на українській території українці всюди здобудуть більшість. Українського університету не основується, а зате на провокаційне „Studium Ruthenum" вкладається до бюджету 90 тис. зол. Є це наглядний насміх над українцями. Переслідується українське населення на полі шкільнім і церковнім. Навіть православних дітей примушується молитися з молитовників, виданих глушським куратором і видрукуваних польськими буквами. Православні церкви позачинювано або перемінено на костьоли. Уряд співпрацює в справі православної церкви з царськими монархістами, щоби церкву зробити знаряддям уряду.

Українську квестію легковажиться і недошнюється, забуваючи, що *українське питання в Польщі є тільки частиною загально-української проблеми.* Очевидно, що квестію годиться поладнати мирним шляхом. Та не слідно ніяких признак, щоби польська політика розвивалася в тому напрямку. Навпаки, вона виразно змагає до загострення відносин. *Соборна, незалежна українська республіка є сьогодні гаслом нас.* Уряд і представники польського народу повинні з тим рахуватися, повинні ті аспірації признати, бо тільки в тій площині може відбуватися розв'язка української проблеми. Тому до неї слід підходити чесно і глибоко, *бо будучина неминуче принесе поворот нашої ідеї.* Навіть Москва, що до 1922 р. поборювала українство, зрозуміла неминучість природного розвитку наших змагань, і тому там нема боротьби ані за школу, ані за національне ім'я. В Польщі—навпаки—накидується провінціональну назву „русин", чим наглядно хочеться показати, що українці мають бути тільки матеріялом, тільки погноєм для інших.

Зразком для нас історія польської визвольної боротьби та симпатії справжньої демократії для неї. Таку симпатію і ми тепер здобуваємо. Польський уряд всіми силами намагається ставити колоди нашим змаганням, між іншим купуючи угодовців і запроданців, одначе висліди не стоять в ніякій пропорції до вложених сум. Короткозорість поляків пімститься на них самих.

Як вже згадано вгорі, на цей виступ пос. П. Васильчука польська преса різних відтінків звернула свою увагу. Навіть вшехпольська „Варшавска Газета Поранна" підкреслила зміст цеї промови, а „боєвий" орган теперішнього уряду „Глос Правди" в передовиці. „За дверми завтрішнього дня" в своєрідний спосіб зупинився над напрямними цеї промови. Очевидно, п. Стпічинському не подобаються слова правди на адресу „санаційного уряду" і польської політики у відношенні до українців взагалі. Одначе, маючи на меті витягнути каштани для своєї концепції, себто в дійсности для концепції історичної Польщі, хоч може в дещо іншій формі, — він великодушно прощає пос. П. Васильчукові його „неполітичні" слова правди.

„Даруймо йому — каже п. Стпічинський, — що серед болю переношеної несправедливости долі, яка ломать характери і каламутить думку, сказав він богато непотрібних слів, в політичній мові не лише зайвих, але навіть шкідливих. Очевидно, шкідливих для його справи. Кому як кому, але нам не годиться не розуміти джерела екзальтації у виступі пос. Васильчука."

Отже віддаючи довг великодушности, п. Стпічинський переходить до ядра справи.

Вихідною точкою того ядра є висловлене ним (пос. Вас.) переконання, що українська справа має міжнародне значіння і яко така повинна бути предметом зацікавлення европейських демократій. Він виходить із заложення, що незалежність України, визволення її з під російського гнету — все одно, білого чи червоного, царського чи більшовицького — є неминучою історичною конечністю. Йде про те, щоби це сталося мирним шляхом, щоби затріумфувала справедливість в сумліннях, а не шляхом довершених фактів силою зброї, припечатаних кровю.

Годимося з ним в переконанні, що українська справа має міжнародню далекосяглість для Демократії. Головне її гасло: воля! — йде по лінії аспірацій українського народу. Демократія, за ціну свого істнування, мусить дбати про його повну реалізацію. Кожному народові належиться самостійність, кожний має право уладжувати своє щастя згідно з духом своєї культури й аспіраціями. Національна держава є основою демократичної організації світа. З тої точки погляду незалежна Україна є умовою утревалення і зміцнення демократії в її боротьбі з комунізмом і напором міжнароднього капіталу. З другого боку незалежність України є, а щонайменше повинна бути складовою частиною програми пацифістів усього світа. Головно з двох причин: 1) тому, що навіт свідомий свого права до волі, а неволений — силою річей є вулканом, що погрожує вибухом і 2) тому, що неволення Москвою чи Петербургом великого народу українського, експльоатація його великих богацтв і розпоряджування кровю його синів, незвичайно зміцнює агресивні тенденції Росії і дозволяє їй всебічно загрожувати світовому мирові... В національній українській свідомости і в льогіці міжнародніх конечностей кожний уважний обсерватор може вичитати ту правду, що за дверми завтрішнього дня стоїть вільна, незалежна Україна".

Так єсть! За дверми завтрішнього дня стоїть вільна, незалежна Україна. Цю правду, цю неминучу конечність розуміє п. Стпічинський, одначе розуміє її поверховно, односторонно, бо замикає очі на дійсність тут, на місці.

Ганьба!

На маргінесі афери посла Воєвудзкого.

Вражіння й настрої у соймі. — Бруковий скандал чи щось більше? — Становище варшавської преси. — Цинізм „ідейного доношика". Сойм і державне правосуддя.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 31. січня 1927.

Такий оклик розлягся на соймовій авдиторії справа і зліва, вилонився імпульсивно зєдно з грудей польських і не-польських послів, що своїми політичними поглядами стоять взаємно може й на бігунові протилежних позиціях. Це було після того, як віцепремєр Бартель заявив із соймової трибуни авторитативно, що реверенції „Глосу Правди" про провокаторську ролю посла Воєвудзкого, обертаються „на площині повної правди".

„Ганьба!" кричали у соймі — — кому?

Посол Єремич (Білоруський „Сел. Союз") який, до краю схвильований, кричав: „провокатори на волі — невинні у тюрмі!", був чи не єдиним виїмком зовсім цілого того уяндатованого товариства.

На таке твердження дає право становище збіркої варшавської преси до цієї пресумної афери. Пос. Стровський у „Варшавянці" писав про неї під наголовком „Бруд", корфантівська „Ржечпосполіта" дала своїм виводам подібний пахучий титул „Багно"; оба ці епітети звернені виключно під адресою Воєвудзкого. Виключно його особою займається ендецька „Газ. Пор. Варшавска", називаючи навіть його іменем дану статтю („П. Воєвудзкий") і йде в своїх поглядах цілком по лінії, яку накреслив і яку послідовно дальше веде смертельний ворог ендеції, пілсудчиківський „Глос Правди" („Воєвудзизна"). Ця лінія каже обвинуватувати одиницю за її моральну гидоту та ще й хіба добачувати співвинуватців у иншиніх політичних однодумцях тієї одиниці. Іншими словами: знищити Воєвудзкого, а через нього його „Незалежну Партію Хлопську". Не диво, що бачучи таких матадорів на чолі, такий краківський „Іл. Курєр Цода." заганяється за ними так далеко, що в афері Воєвудзкого бачить аж „Погром московських загонів у Польщі" Виїмкове становище заняв лише жидівський „Наш Пшеглонд" у статті „Провокатори й провокація" і на цю саме статтю варто звернути увагу.

І автор пригадує подібні провокаторські афери часів передвоєнної російської Думи: Азефа й Малиновського, і аналізує тодішні погляди всієї російської демократії. Ці погляди зводились єдинодушно до того, що є річю недопустимою, аби уряд послугувався провокацією у боротьбі з опозиційними чи антидержавними організаціями, себто, аби сам штучно викликував чи підломагав революційний рух з метою пізнішого здавлення його. Виступаючи проти системи провокації, російська демократія виступала взагалі проти охранки. У правосильній державі політична поліція взагалі непотрібна: вона пропаганду

Kod. czn. „Dilo" we Lwowie. Pr. 36 27. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej i sądu okręgowy karny orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie „Dilo" Nr. 20 10.976) z dnia 28. stycznia 1927 pod tytułem: „Konającyj sojm" w ustępie między słowami „ona Sojmom?" a Bóżka zawiera (n. zbr. z § 65 a) u. k. że zatem zatem zarządzona przez Prokuraturę dnia 27. stycznia 1927 r. konfiskata jest sprawiedliwością i zarządzam zniszczenie całego nakładu i wydaję w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1923 Dz. p. p. Nr. 9 ex 1923 r. i zasądzenie za przekroczenie do grzywny do 400 zł. p. — Lwów, dnia 28. stycznia 1927 r. Nawet.

ідей не є злочином і держава може протиставити їй відповідну розумну політику; для звичайних карних злочинів досить кримінальної поліції. Тому теж, при такому становищі російської демократії, було в Росії самозрозумінням, що демократ не може служити в охрані та що з приходом до влади демократії охранка буде скасована, як установа антидемократична. У Польщі є усе напереверть. Ніхто не квестіонує демократичности такої інституції, як політична поліція, а зарівно правиця як скрайня лівиця постійно твердять, що в політ. поліції беруть участь саме головно — демократи. Колиб напр. показалося, що співробітником дефензиви є якийсь „діяч лівиці народової", то ніхто не робив би з цього приводу галасу, а колиб ним був посол із тої масти, то щонайбільше сказали би, що посолові не вільно бути „державним урядовцем". Системи провокації не осуджує ані сойм ані суд вищий, що показалось виразно при афері Трояновского (провокатора-редактора „Вальки люду". Не менше дивогляднє становище займає в Польщі відносно проблеми провокації скрайня лівиця: заміть радити, що викрито серед неї провокатора, без якого партія буде тим певніше жити, польські „енпеховці" й інтернаціональні комуністи в ролі боронять Воєвудзького як „одного з найбільш жертвуючих себе вождів". Орган моральної санації" питує посла як конфідента поліції; але коли й уряд уважає таку ролю посла нечесною, то послідовно повинен скасувати саму нечесну інституцію. Інакше будемо мати до діла лише з брукової сенсацією...

Автор переповідженої статті не помиляється: санаційний „Глос Правди" не хоче ставити й не ставить цієї справи в площині іншій, як лише брукової сенсації, бо інакше не писав би буквально ще й на третій день після проголошення своїх ревеляцій: „ця сенсаційна справа, демаскуюча осоружний цинізм отого „оборонця покривджених" має підложа виключно моральне". Себто: внутрішньо-державна система тут ні при чім... Уже на іншому становищі стоїть побратим „Глосу Правди" й його конкурент до фірми „підсудчиківського" — „Курер Поранни", але й він, пишучи про „пивницю" провокації, кладе її в вину... передтравневих урядів, лапіющучи очі на часи післятравневі й не хотячи у своїх виводах ставити кропки над і.

Можливо, що з приводу проголошення присуду у маршалківському суді, який опісля саме розсліджує аферу Воєвудзького, залунають знову у соймі оклики „ганьба" і можливо, що тоді, після протверезіння з першого приголомшуючого враження, ці оклики не будуть уже такі однобічні. Поки що запанувала тишина. І з сьогоднішніх варшавських часописів за виїмком „Глосу Правди", який чейже мусить „витримати характер", — буквально ні в одній газеті немає буквально ні рядка про Воєвудзького; тут і там хіба суха замітка про термін зібрання маршалківського суду. Чи не раптом зродилося таке сильне почуття льояльности супроти п. Воєвудзького, аби не пятнувати його перед оголошенням присуду? Ледве.

В усякому разі, інтервю з п. Воєвудзким у „Н. Пшеглёндзі", в якому він у цілій основі признається до „ідейної" співпраці з дефензивою та до того, що він сам поручив дефензивні „ідейних заступників", які інформували дефензиву про ситуацію серед національних меншостей і за ту „ідейну" роботу діставши гроші via посол Воєвудзкі („grosztowe (!), że ludziom tym za moim pośrednictwem (!) przesłano, ja kwito-wałem przyjęcie (!)", — така щиросердечна заява „ідеовця" не давала причини до заяви супроти його льояльности. Відкіляж тая тишина після такої бурі? Адже той хуртовини, що пронеслась над соймом в останню пятницю, було досить для газетних блискавок і громів на цілі тижні. А може радше маємо тут до діла з „Wiosną w Oborach", як наслідком змінених настроїв серед уряду, який справді не може почванитися, як блискучим сукцесом, згаданою „ревеляцією" пана Бартеля? (Хочби тому, що вона наявила смертельний страх на всіх конфідентів (великих відмінні дискреції хлібодавців).

Не булоб тут нічого дивного, як би до змін цих настроїв причинилася соймова дебата над станом судівництва у Польщі, дебата, яка дивним дивом зійшлася з „воєвудзківською" сенсацією. Коли навіть урядова „Спока" стверджує, що ця дебата виявила „одностайне невдоволення зі стану правосуддя у Польщі", то справді — з поліського урядового погляду — не варта в такий момент роздувати по газетах нову провокаторську аферу, хоч би навіть ображену на загибіль „Незалежної хлопської партії". Тому теж вперіш усього переможе тактика „Роботника", який благоразумно від першого моменту набрав води в рот (ще, мовляв, аби не шкодити суперарбітрові в маршалківському суді пос. Дашинському, — аргумент не витримуючий критики), і вперіш усього сойм не тільки не здобудеться на оклик „ганьба!" під обома справедливими адресами, але — мовчатиме, як мовчав досіль і мовчить дальше в усіх справах справжнього державного значіння, позволяючи ім іти, як самі захотять або як хотять ті, для яких сойм і так не є авторитетом.

І. Недрин.

„Місяць книжки для молоді".

Так назвало польське міністерство освіти місяць лютий в своєму рескрипті з 14. грудня 1926 ч. I—18528. Констатуючи, що стан шкільних бібліотек у народніх школах є сумний, що ледви 50 проц. шкіл має власні бібліотеки, міністерство хоче зацікавити учительство й громадянство справою книжки. В найближчому часі „міністерство займеться цею справою з цілою енергією. Необхідність такого засобу насувається також тому, що в громадянстві слідно повний упадок читачества, котрий спричинює знову застій в книгарському рухові, далі поменшення видавничого руху, зокрема упадок кількости книжок для молоді". Дальша частина рескрипту займається обов'язком школи „виховувати молодь у любови й пошануванні доброї книжки", говорить про організацію пропаганди, про підготування цілої акції, про жертви молоді, про інші фонди на закупно книжок, про саме закупно й про пропаганду читачівства.

Повідомлення про факт видання такого рескрипту звільнило би нас від дальших коментарів, колиб не те, що акція буде дотичити також української дітвори у державних школах. Знаючи добре практики польської шкільної влади, можемо наперед сказати, що шкільна магістратура не побачить напевно великих сотків тисяч української дітвори, і буде старатися втиснути всюди польську книжку, як це й робить у тих шкільних округах, де з уряду створено вже шкільні бібліотеки. Маємо відомости, що на західних і північних окраїнах є вже шкільні бібліотеки. А серед книжок головне місце займають такі, котрі відповідно до тенденцій анальогічних до тихже у відомих підручниках історії якихось Гебертів плюгавлять і в найгірший спосіб зогиджують усе, що українське. Душа Кортешів, Пізарів і інших бандитських культуртрегерів у цілій наготі. І цій сумній дійсности не запобіжить навіть децентралізація закупів, не поможе й те, що в кількох місцях рескрипту сказано про „місцеві (льокальні) потреби" і „місцеві умови".

Рескрипт міністерства передбачує певну свободу в акції: від пропаганди аж до закупу. Має на оці контролю пропаганди й закупів рожного роду чинниками аж до батьківських комітетів включно. І з цього засобу, в першу чергу з рад шкільних місцевих і з спеціяльно вибраних батьківських комітетів мусить українське громадянство зробити якнайбільший і найдоцільнійший ужиток. Названі установи мусять покласти своїм завданням прилюдинувати, щоби до шкільних бібліотек закуплено українські книжки для української дітвори. Бо коли в рескрипті находимо голосні нарікання на стан шкільних бібліотек у нинішню пору, то вже цілком певно можна говорити про повну відсутність у них української книжки.

При кінці хочемо ще й на те звернути увагу, щоби замовлення українських книжок пересилати до українських накладень і книгарень. Українські видавництва для молоді можуть уже нині творити невеличку бібліотеку і тому належить з них обильно користати, щоби такою підтримкою увільнити в поодинокі накладні нову силу до дальшої видатної видавничої діяльности.

Докладний перегляд цілої акції, провірка фактів додатних і відємних в поодиноких округах повинні належати до Кружків „Рідної Школи" на території Галичини і до „Просвіт" та „Рідної Хати" на північних землях. Досвід добутий в біжучому році повчить нас в неодному випадку, як віднестися до цього важливого питання в наступному році. Взагалі наші культурні організації враз з Батьківськими Комітетами повинні мати одно на увазі, щоби і цю нагоду використати для власних виховних цілей. Повинні таким чином підготовляти

Від вашому і кождому.
1402 обезпечує найкраще 3—5
Товариство вз. обезп. „ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

ГУВАДА гумовий обцас є найліпший.
690 12—14

ОСВАЛЬД БУРГАРДТ.

Екзотика й утопія

в німецькому романі.

(Продовження.)

III.

Другий роман, що маємо у цій статті обговорити, переносить нас не в майбутнє, а на 500 років назад у минуле. Це роман Едуарда Штукена „Білі боги", трьохтомова епопея на 75 друкованих аркушів. Критика його називає „Іліядою" Мехіки. На мою думку він цю назву цілком заслуговує. Це величезна, прозою писана поема про завоювання Мехіки. Давня Мехіка з своїми храмами, звичаями й дивовижною архітектурою на лагунах встає перед нами як жива, відроджується мов той фенікс із попелу, вабить і сліпить своїми фарбами, золотими коштовностями (мистецькою роботою індіянських майстрів), відштовхує своїми жорстокими кривавими культами і приваблює нерозгаданими написами на каменях, що їх ніхто ніколи не розшифрує. Ціле життя раси, яку до ноги знищено, встає й діє перед нашими очима.

Чимало писалося історичних романів, і яка була їхня вартість? Писав їх колись у Німеччині Еберс, в Англії Гаггард. Частенько, крім імен, у них нема нічого історичного, а в фактах стільки з правдивої правди, як у титулі одного з персонажів відомого роману Бенуа „Атльантиди" (цей персонаж носить „польський" титул „гетьмана Житомирського"). Беручись обговорювати твір Штукена, треба відкинути те уявлення, яке у нас склалося про історичний роман, той історичний роман, що з перевагою авантурного елєменту має за єдину мету розвагу читача. Штукен використав силу документів, індіянських народніх переказів, легенд, тощо. З описанням військових походів він поєднує знання індіянського побуту, індіянської архітектури. Отже роман має в собі досить авантурного елементу, щоб до кінця захопити читача, разом з тим дає правдиву картину невідомої нам культури. З побутового боку це справжня Іліяда Мехіки.

У жахливій самотині, у моторошній темряві кружляє небесне тіло навколо своєї сестри, білосніжного сонця; немов якийсь страшний демон, воно залишається незримим, аж поки, стикнувшись з тим другим світилом, не спалахне пурпуровою красою.

Не лише самі подвійні зорі кружляють так одна навколо одної. Людські душі теж. І так само душі народів. Лише передсмертний пожар їх сповищає світові за їхню красу...

Про золотий вік у минулому або в майбутньому мріють недолуги. А інші — може навіщо за всіх — живучи йдуть назустріч приємкам богів, останньому судові, смерті, що розквітає в пурпуровій красі...

Повий світ кружляв навколо Старого, як невидимий чорний демон: коли він став зримим, усі побачили його поломяність, жахливе й пишне згасання...

Навіть страшне й огидне, якщо тільки воно вступило на шлях страждання, може загріти самоцвітами у промінні вечірнього сонця...

Це вступ до третього тому роману „Білі боги". Не треба з цієї цитати робити висновок, що поема пересипана філософськими сентенціями. Ці сентенції з'являються лише напочатку, або наприкінці тому, як певний підсумок до всього і коротко формулують власну думку автора. Але завжди ця філософія сповнена великої мудрости:

Пережите щастя — це гірська верховина, на ній стояти так любо і страшно, пережите нещастя — це глибоке провалля, у ньому так темно, але вже не страшно. З гірської верховини всі шляхи ведуть униз; з глибокого провалля деякі шляхи ведуть і вгору. Щастя позбавляє надії, нещастя приносить нові сподівання...

Так закінчує другий том Штукен, описавши велику Кортезову поразку, де втрачено було всі завоювання еспанців. Основна нитка романа — великий похід Кортеза на Мехіку. Одночасно оповідається і за долю еспанських конкістадорів і за долю індіянських царств. Але чиж можна у межах невеликої статті дати уявлення про цю велику епопею? Коли переказати зміст, то це буде лише простий переказ історичних подій, здебільшого відомих. Ця поема в прозі містить у собі таку силу матеріялу етнографічного, описання культу, жертвоприносин, похоронних обрядів, описання капищ з золотим дахами і з банями з людських черепів, описання строїв, що його цілком не можливо вичерпати. Дві виписки може дадуть слабкий натяк на те багацтво фарб і кольорів, якими зачаровує читача ця екзотика далекого Заходу.

1. Мехіканський цар Монтезума посилає Кортезові дарунки (том. I, стор. 126—7):

Серед дарунків були рукописи в малюнках, священні, ритуальні книжки з дивними письменами... Нема мушля оповідала про чудеса моря. Страдницька душа народу жила в білих листках оленячого пергамену...

Серед дарунків був диск із чистого золота з колесо завбільшки; на ньому був кутий барельєф, що виображав сонце, а навколо нього зорі і зодіяк толтеків...

Срібний диск такого самого розміру являв собою місяць з постатями владаря вечірньої зорі, блакитної планети.

Серед дарунків були також звірі, вирізьблені із золота, натуральних розмірів. Між ними двадцять золотих качок.

Монтезума послав також Квацалькоатлів одяг із перл, що лише в урочисті свята надягався на ідола, і білу маску бога, геть чисто інкрустовану білими й синіми самоцвітами.

2. Жертвоприносини (т. II, стор. 171—2), — приноситься в жертву молода дівчина, що сама визвалась на це.

Розмалювавши рота чорним каучуком, ішла вона в останній день... вулицями Теночтітлану, йшла на великий майдан поощатися з осяйним світом. Ідучи, вона розсипала маїсову муку, так що всюди у завулках, на майданах, мостах змівся білий слід.

Перед храмом богині її зустріло пятеро жерців. На платформі найдужчий з них, повернувшись до неї спиною, підхопив її під руки і підняв на плечі, щоб понести до „царя", як звичайно у Мехіці несуть наречену до молодого. У цю мить їй відтяли голову. Потім з тіла здерли шкуру із шкіри вирізали маску для найдужчого жерця, він одяг на себе дівочу шкіру. Його прибрали у жіночу спідницю, до ніг причепили великі орлячі лапи — атрибути богині — і разві клейноди... з листового золота, аметисту, чорного агату і смарагду. Ставши сам богинею, він тепер, спираючись на чотирьох інших жерців, одягнених у шати чотирьох раніших жерців, пішов видирати рокованим на жертву із грудей самоцвіта серце, що живцем видиралось із розтятих грудей.

(Продовження буде.)

щоби місяць жовтень, місяць свята української книжки находив більше пригожий ґрунт, ніж це було досі. Бо книжка — це не мертва річ. Свято книжки не устроюємо тільки ради свята. А ввели ми його тому, щоби раз-у-раз пригадувати громадянству, читальням і всім іншим культурним установам, що одну з головних ролів у підйомі нашого народу, в його змаганнях до зрівнання себе з іншими народами відіграє українська книжка.

Може це, що польське міністерство так занялося долею книжки по школах, вплине й на нас, що проміж нами мусить бути за книжкою якась велика сила, котрої ми ще не вміємо цінити. Тому горячо взиваємо, щоби Ради шкільні місцеві, Батьківські Комітети й українське учительство виконали своє завдання і післанництво у відношенні до української книжки.

М. Галущинський.

Українці в Букарешті.

Культурне й національне єднання букарештенських українців. — Свято в память буковинських поетів. — З т-ва „Буковина".

Букарешт, у січні 1927.

Українська кольонія в Букарешті — немала. Є тут поважне число українців з Буковини, є дехто з Бесарабії, є й доволі еміґрантів з Великої України. З метою тіснішого культурного й національного єднання українська кольонія в Букарешті постановила зорганізувати систематичні товариські сходини. На цих сходинах виголошуються реферати на літературні, історичні та суспільні теми, співаються українські пісні й читаються кращі твори з нової української літератури. Сходини тішаться доброю фреквенцією і причиняються до зближення й оживлення життя між тутешніми українцями.

Ще дня 27. листопада 1926 мали ми тут свято в честь буковинських поетів О. Федьковича і С. Воробкевича. Свято влаштовано заходом українського товариства „Буковина" і воно стягнуло численну громаду. Свято складалося з рефератів (п. Виноградника про Федьковича і п. Лукача про Воробкевича), деклямацій (п. Томбруґа „Сонні мари" і п. Кухти „Мово рідна") і хорів під управою п. Зибачинського. Цей вечір випав гарно і підбадьорив усіх на досі.

Дня 29. листопада пошановано у нас память пок. отамана С. Петлюри і пок. діяча Ол. Саліковського урочистою панахидою, яку відправлено в церкві болгарського посольства в Букарешті. На панахиді була теж поважно заступлена українська кольонія Букарешту.

Українське культурно-спортове товариство „Буковина" відбуло свої річні загальні збори дня 4. грудня м. р. На тих зборах вибрано такий виділ: адвокат д-р Денис Маєр-Міхальський — почесний голова, студ. ветерин. Микола Ярошинський — акт. голова, студ. мед. Аріст. Руснак — заст. голови, студ. мед. В. Дарій — секр., студ. мед. Ор. Ісопенко — касієр, студ. мед. Юр. Гавалешка — госп. На тих-же зборах іменовано почесними батьками „Буковини" сенаторів А. Лукашевича і Ю. Лисана та посла К. Кракалію. З подій у т-ві відмітимо вкінці промоцію члена „Буковини" п. Сильвестра Андрієщука з Бергомету н. Пр. у тутешньому університеті на доктора ветеринарії.

НОВИНКИ.

— **Парцеляційний плян на 1928 р.** „Дзєнник Устав" з 26. м. м. друкує розпорядок Ради міністрів про парцеляційний плян на 1928 р. В цьому плані є ґрунти державні і ґрунти Державного Рільничого Банку. З львівського земського уряду призначено на парцеляцію 1,000 гектарів, з берестейського 2,000. З приватних ґрунтів: у львівськім окрузі 11.400, в берестейськім — 2.100 гектарів.

— **З життя українців за кордоном.** З ініціятиви „Українського Центрального Комітету" у Варшаві 23. ц. м. святкували українці, що вони там проживають девяті роковини проголошення самостійности Української Народньої Республики 9. січня 1918; 22. січня 1919 р. проголошення зєднання Соборної України). Промови виголосили п. М. Ковальський від Центр. К-ту, п. Білінський від Буковини, п. Салакай від Грузинів і сен. Калиновський від Поляків. Ці два останні (обоє неукраїнці!) найкраще зрозуміли характер такої Академії, яка вимагає згадки про полеглих Борців, коротких привітів від гостей, відспівання національного гимну — і годі, а в ніякому разі не допускає перевантажування її більш одинними історично-суспільницькими промовами — рефератами та всіляких надпрограмових пропозиціями ex praesidio, які звужують загально-національний характер такого свята до маніфестації одного політичного табору з одної частини національної території. Цих кілька слів кажемо на адресу президії — на просьбу численних учасників Академії. Між іншим, прикро теж вражало покликування до президії людей зпоміж авдиторії, цілком видно на це не приготованих і явно такою пропозицією заскочених. Ніде правди діти: найкраще зі свого завдання виказався поляк, згаданий сен. Калиновський. Порівнявши колишні можности життя поляків на Україні під українською національною владою і нинішні умови життя українців під Польщею, признав, що почуття великого стиду повинно огорнути кожного поляка; так само справа инших політ. кордонів є ділом історії, який ще не кінець; закінчив окликом „Ще не вмерла Україна". — (і кн.)

— **Ще про сьогорічний Нордон.** З „Дзєнника Львовского" довідуємося, що гарнізони польського війська взяли цього року офіціяльну участь у святах Юрда у м. ін. в Прогобичі, Стрию, Сяноці, Грушові, Яворові і Ряшеві. В тих містах брали участь у святі і польські державні й самоврядні власти. В Перемишлі уладжено на Сяні окреме свято Йордану для вояків православного віросповідання, на якому були теж представники польської влади. Вояків гр.-кат. обряду в Перемишлі, Городку, Радимні, Ярославі і Самборі відпущено до церкви одинцем, бо в тих містах військо не брало офіціяльної участи в Йордані.

— **Концерти Любки Колесси у Львові.** В програмі концертів нашої піяністки входять переважно твори класичної літератури. Піяністка присвятила цього року увагу двом композиторам, 100-літні роковини смерти, яких святкує цілий культурний світ (С. М. Weber у червні 1926 і L. v. Beethoven в березні 1927. На першому концерті піяністка виконає сонату C-dur Вебера. Крім того почуємо прегарний органовий концерт Ф. Баха d-moll, який є одним з найцінніших творів староклясичної фортепянової літератури, а завдяки опрацюванню Stradal-a, що використав прикмети модерного концертового фортепяну викликує могуче враження і є побіч „Chaconne" С. Баха одним з найбільш улюблених творів ренертоару піяністів. Другу часть програми виповнять твори Шопена, а саме фантазія f-moll, вальси ges-dur і fis-dur і польонез fis-moll, який побіч вже надто знаного As-dur є наймогутнішим, а при тому значно глибшим від попереднього польонезів. На другому концерті виконає піяністка, крім початкового: Nocturne „La Galante", обовязкового в цьому році Бетовена, а саме рідко подибувану на програмах, а проте прекрасну сонату C-dur op. 2. Опісля підуть твори дрібніші, як Барвінського „Прелюдія"- Шопена „Інтермецо", „Прелюдія", „Мазурка" та кінцева точка: Chick-zainz-aenza балетова музика з „Alceste". В найближчих днях подамо в перекладі окремий фейлєтон пера проф. Hanslick-a Zo de burg-a, присвячений особі й мистецтву нашої славної піяністки.

— **Михайло Голинський,** славний український тенор і член опери в Одесі, виступає тепер в українській опері Київа. Перший його виступ у Київі мав місце 9. січня ц. р. в опері Аіда в ролі Радамеса.

— **„Мала" помилка.** Більшість польської преси переплутала покійного отамана Івана Косака з бувшим командантом У. С. С. полковником Грицем Коссаком, якому на шпальтах своїх газет справила як генералові величаві похорони з присягою вірности за Східну Галичину. Не все на світі вмирають ті, кого дехто хотів би найшвидше похоронити. У родинним житті це торкається богатих тіток і вуйків, а в політиці визначних діячів і полководців.

— **„Українське Мистецтво".** Нас просять зазначити, що черговий, подвійний випуск „Українського Мистецтва" за січень—лютий 1927 р. уже друкується і вийде перед 20. лютого. Випуск міститиме більш як 40 ілюстрацій, а його ядром буде стаття про епископальні середньовічні фрески в Любліні.

Порозуміння в справі східних фортифікацій.

Париж, 1. лютого 1927.

Між конференцією амбасадорів і німецьким урядом прийшло до порозуміння в справі фортифікацій на сх. кордонах Німеччини. Мається звести фортифікації в околиці Кістрина і Ґльоґава та 22 укріплення в районі Кенігсбергу. Утвориться прикордонну полосу, на якій не вільно буде будувати ніяких укріплень, за виїмком тих, що були там уже в 1920 р. Конференція амбасадорів згодилася на задержання означеного числа бетонових схоронищ, в будованих після 1920 р., а всі інші мається знищити. Німецький уряд заявляє, що ком вказаних укріплень нема більше ніяких і зобовязується не будувати нових.

Зірвання переговорів між Анґлією і кантонським урядом.

Льондон, 1. лютого 1927.

Райтер повідомляє про зірвання переговорів, які вів представник Англії в Ганкоу О'Малєй з представниками кантонського уряду. Переговори ведено в справі нового układu, який заступив би дотеперішні договори м. ж. Анґлією і Китаєм.

Нота китайського уряду.

Льондон, 1. лютого 1927.

Китайський міністр закорд. справ у ноті до англійського посла у Пекіні заявляє, що китайський уряд уважає висилання англ. військ до Китаю без дозволу китайського уряду суперечним з принципами Ліги Націй. Китайські військові і поліційні відділи в околицях Шанґаю — на думку китайського уряду — вистарчають для вдержання порядку і спокою, а присутність численних чужинних відділів може довести до непорозумінь, за які китайський уряд не прийме ніякої відповідальности. Китайський міністр сподівається, що Англія якнайскорше забере свої війська назад і так не допуститься до прикрих інцидентів.

Штреземан впехшить Вільгельмові поворот!

Берлин, 1. лютого 1927.

Комуністичний „Вельт ам Абенд" повідомляє, будьто би Штреземан запевнив представника Гогенцоллернів, що старатиметься уможливити поворот бувш. цісаря Вільгельма до Берліна. Такі обітниці дав нібито Штреземан Вестарпові підчас останньої дискусії в справі творення правого блоку.

Перед упадком д-ра Бенеша?

Прага, 1. лютого 1927.

„Словак", орган словацької людової партії, повідомляє, що мін. Бенеш небаром знову піде на відпустку задля відпочинку і а неї вже не верне на своє дотеперішнє становище. Дістане або катедру в університеті або виберуть його послом із котрогось з більших міст.

Кабінет Узуновича.

Белґород, 2. лютого 1927.

Новий, шестий Узуновичів кабінет утворено нині. Складається він із радикальних міністрів пятого Узуновичевого кабінету і послів словінської людової партії. Новий кабінет зложив уже присягу на руки короля.

Декрет про амнестію вайшов у життя.

Варшава, 1. лютого 1927.

У вчорашнім „Дз. Уст." появився декрет президента Польщі про передречинцеве звільнювання з вязниць, т. зв. амнестійний декрет. Він увійшов у життя з нинішнім днем. Право звільнювати вязнів у всіх польських вязницях застережене для мін. справедливости. Льокальні власти не мають вадову на звільнювання тої категорії вязнів. До звільнювання вязнів іншої категорії мін. справедливости делегував прокураторів апеляційного суду.

Арештування вбийників із ул. Бема.

Львів, 2. лютого 1927.

На основі зізнань нареченої вбитого при вул. Бема візника Кирила Жуковського, поліція арештувала двох вашків: Казімєра Хмельовського і Владислава Дулємбу. Нарачена Жуковського і приятель його Іваниця були свідками вбивства, але не вірили спочатку того, бо боялися мести вашків.

Біржа.

Гроші.

Курс доляра у приватних оборотах пішов у гору а саме до: 8·90. По такому курсі платив і Банк Польський. За девізи платив Банк Польський 8·93, англійський фунт 43·32, бельґійський франки 24·70, італійські ліри 38·25, голяндські гульдени 357·65, чеські корони 26·48, австрійські шіллінги 1·607, німецькі марки 211·60.

Збіжа.

Пшениця двір. 53·50—54·50, пшениця крестянська 50·50—51·50, жито галицьке 38·00—39·00, ячмінь галицький броварний 32·00—34·00, ячмінь галицький до перемелювання 28·00—29·00, ячмінь пастівний 27·00—27·50, овес галицький 29·00—30·00, кукурудза румунська 28·00—29·00, бараболя промислова 6·20—6·40.

ЖІНОЧИЙ КУТИК.

III.

Як треба прати РАДІОНОМ.

(Продовження з ч. 22. з д. 30. І. ц. р.)

Відтак треба полокати білля зразу в горячій, а пізніше в студеній воді так довго, аж вода стане цілком чиста. Це полокання має на цілі не тільки зовсім стерти розпущений бруд, але й очистити білля з мила, яке є в розчині. Тому до полокання слід брати якнайбільше води.

Усе випране в РАДІОНІ і докладно виполокане білля набирає свіжого та приємного запаху, мов по біленню на сонці. Осягнений вислід є подиву гідний: білля стає сніжно-білим. Праця, на яку треба було давніше пів дня, зроблена в кількох чвертях години.

Продовження буде. — Витяти і заховати.

— **Університетські містерії.** До новинки, пом шеної кілька днів тому про введення професорами львівського університету страшенно високих оплат за іспити та за чисто формальне полагоджування прохань ностріфікації, додають нам такі цікаві подробиці: Наші скінчені медики, що приїжджають із чужини з дипльомами, мусять ждати місяцями та роками на полагоду своєї ностріфікації. Щойно в останніх часах вдалося кільканацятьом нашим молодим докторам медицини здобути признання (ностріфікацію) докторських дипльомів, одержаних на чужинних університетах. Як загально відомо, така ностріфікація для наших кандидатів лікарського звання рівняється властиво повторенню цілого дотичного іспиту або більшої його частини, при чому їх змушується вислухувати непотрібні виклади, вивчувати зайву термінольогію і студіювати нецікаві твори никому невідомих „учених". Після таких тортур приступають дотичні кандидати до іспиту, при яких деякі екзаміновані держаться постійно ось такого способу питання. Перше питання для тих кандидатів, яких назвисько пророчисто свідчить про українське походження (напр. „Невідомський"): „Як сен власне пан назва?" „Невідомська" відповідає кандидат, вдоволений особливо легким питанням. Друге питання: „А якей пан власне народовосці?" „Української" відповідає здивований кандидат. Третє питання: „А власне що то ест така дзівна народовосць?" Кандидат мовчить, приголомшений низькою інтелігенцією екзаміновано. Після такого вступу починається іспит, при якому деякі екзаміновані стараються виказати, що найбільші поваги найславніших европейських університетів це просто неуки в порівнянні до його великости вельмишановного професора.

— **Невесела хроніка.** У будинку дирекції залізниць у Львові трапився вчора такий випадок: радник Фінк, який вийшов з бюра на II. поверсі, хотів поїхати на вищий поверх і підійшов до ліфту; двері були відчинені, але ліфт находився чомусь на партері; урядовець увійшов до порожнього місця і впав уніз забившись на місці. Технічні виїзди є добрі, але в краях, де люди вміють з ними поводитись. — Найдено вбийника робітника на вул. Бема; є ним товариш убитого Іванцьов, який пробив його ножем. — Професійний злодій Цихонь пробував учора втопитись таки на вулиці карболевим квасом; лікарем заявив, що причиною його розпуки — важкі часи. Інші його товариші не падають духом і від ранку до ранку доказують чудес енергії та силу фантазії перетеребльовуючи чужі кишені, хати, каси та крамниці.

— **Світова всячина.** Члени шведського парламенту вже поставили кандидатів на цьогорічну Нобілівську нагороду миру: одним є бурмістр Штокгольму Ліндгаґен, а другим німецький професор Квідде. Мирно вони працюють, коли світ так мало знає про них. — Банда піратів переодягнена за пасажирів дісталась на один корабель біля Гонґ-Конґа й ограбила всіх подорожних, приневоливши капітана пристати до „свого" берега, куди втекли з гарною добичею 40 мілионів дол. — У Криму цього року зимували виїмково птахи, які звичайно відлітають в Африку: дрозди, журавлі, шпаки. — У німецькім парламенті завели замість крикливого президіяльного дзвінка електричні кольорові дямки на трибунах, які попереджують промовця, коли повинен кінчити промову. — Подорож румунської королеви до Америки вже обчислена недискретною американською пресою бодай у найскромнішій частині: королева роздала самій готелевій службі 2000 дол. „на пиво" себто суму, за яку жоден місяць 300 бідних румунських родин. Можна уявити собі, скільки коштувало все разом! — Берлінець Лайст найшов спосіб виробляти папір та папероу масу із соломи. Такий винахід може зробити переворот у деннікарстві, яке здає мілионам тон паперу щоденно. — У Парижі почиває жінотво йти далі за модою чересполовинах: богаті чепурні дами носять ковток лише в одним вусі! — У Парижі шевця безслідно внучка Рокфелєра, яка вибралась туди для розривки.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Зві́домлення!

Повідомляю П. Т. Публіку, що з днем 1. лютого ц. р. веду знова під власною управою

РЕСТАВРАЦІЮ

ГИГІЄНА вул. 3-Мая 10

а заангажовані першорядні кулінарні сили дають повну поруку, що „ГИГІЄНА" буде знова збірною точкою всіх смакунів.

Марія Туртельтаубова, власн. „Гигієни".

— **Літературні новини.** Оригінальні ювілеї святкуватимуть французькі письменники цього року: 100 літ появи відомої пісні Віктора Гюго „Кромвель", яку автор попередив великою передмовою, де виложив принципи романтичної школи. Ця передмова відограла величезну ролю в історії французького життя та літератури. Суспільність брала таку живу участь у боротьбі літературних напрямків, що в театрах підчас вистави романтичних пєс доходило до бійок. — Бернард Шов загрозив процесом одному видавцеві, який хоче видрукувати кілька його приватних листів до нього. Англійський процес дозволяє друкувати чужі листи тільки за дозволом висилаючого. Також Горький протестує проти нешанування радянською владою його авторських прав. Сам міністр осв ти Луначарський, який має бережити цих законів, а ще і є його приятелем, видає твори Горького без його дозволу.

— **З кіна.** У кіні „Паляс" почалась величава новинка славної „Уфи" Сучасна мадам Дюбаррі", архітвір еротичної пригоди в 12 діях. Обі серії разом. У кіні „Марусенька" йде сальонова шампанська комедія в 12 діях Граф без пашпорту" у головній ролі з Гаррі Ліндке і Марією Якобіні.

— **Хто хоче справді бавитись** іде, як щороку на „Велику Маскараду" Т-ва письменників і журналістів і кооперативи „Український Театр" дня 12-го лютого. Запрошення раніше в Кооперативі „Український Театр", Руська 18. II. пов. від 9 1 і 5—7-ої. Родина з трьох осіб має знижку.

Дописи.

Станиславів. *(Чи так повинно бути? — Свято Йордану).* Сумним обявом треба назвати поведінку деяких українських купців, зокр. фірм, що в українські свята не зачиняють своїх крамниць, навіть у такі, як Різдво чи Йордан. Не диво, що чужі не будуть шанувати наших свят, коли візьмуть собі приклад з українських купців. Що більше, на Свят-Вечір грало також кіно, що є під українським зарядом та має українську обслугу. Заробіток та гроші, правда, дуже промовляючий аргумент, але і в таких випадках не зашкодило б бути трохи уважнішим на нац ональну сторону справи. — Свято Йордану випало у нас цього року дуже величаво, так принайменше оцінив його „курієр станіславівський", врадуваний тим, що на водосвяті були присутні представники властей, як воєвода, староста, комендант військової залоги, поліції і почетний військовий відділ. Бракувало тільки військової орхестри, яка не являлася мабуть ізза великого зимна. Це в Станиславові від р. 1920 перший раз була така „парада", бо за польських часів свято Йордану відбувалося постійно в катедрі, а щойно в цьому році відбулося воно на площі біля церкви, як і в добрих передвоєнних роках. На всякий випадок слід ствердити, що подавані в польській пресі вістки про проповідь еп. Хомишина, в якій він вибито взивав до згідного співжиття і до застановлення боротьби, мінаються з правдою, як неправдива є вістка і про те, немов би в часі торжества співано „Многая літа" якимнебудь польським чинникам.

Всячина.

Віртуоз і кат. Цими днями помер у Льондоні 80 літній флейтист Люіс Баррет, один з найславніших віртуозів на цьому інструменті в 19 столітті. Між різними дарунками, які зєднав він собі своєю професією, одним з найоригінальніших був дарунок від льондонського урядового ката Марвуда. Марвуд захоплювався музикою, а головно грою Баррета. Раз дав він навіть у честь артиста бенкет, на якому передав йому рідкий спомин: кусень мотузка з свіжо-повішеного ним злочинця, що як відомо, по простонародним пересудам, приносить щастя. Невідомо, хто дістав тепер у спадщині цей історичний мотузок.

Англійсько-жидівський сіоністичний діяльбет. Палестинський уряд стереже за імміґрантами так само суворо, як Америка. Він хоче мати самих богатих громадян і хто не має щонайменше 500 дол. у кишені, не легко туди дістається. Ясно, що жиди не дуже рахуються з тамошніми обмеженнями закону і шукають різних способів, щоби дістатись до „своєї" батьківщини, що є під чужою управою. Богато з них дістає дозвіл на від ак туристи, і там уже старається щезнути. Та англійці починають тепер уже стежити і за туристами і заглядають до їх портфелів. Тому один жидівський геній з Данцігу найшов таку ц ю: взяв собі пашпорт до Камчатки чі Палестина. А коли приїхав у Палестину, імміґраційне бюро, що перевіряє пашпорти, вже його не пустило. Тоді англійське імміґраційне бюро вислало такого іронічного листа до сіоністичної екзекутиви: „...прохаємо ласкаво повідомити нас, чи поручений нашим бюром добродій Н. Н. з Данцігу вже відїхав до Камчатки. З пошаною... і т. д." На це секретар сіоністичної екзекутиви відповів йе менше злобно: „...дуже нам прикро, що не можемо вам відповісти на ваш запит, але на Камчатці не маємо представника сіоністичної екзекутиви". На другий день той самий секретар диктує прохання до палестинського імміґраційного уряду, щоби дав дозвіл на 10 віз до Аденту. „Аден" вимовляється по англійськи „Еден" і так видрукувала німецька стенотипістка. А англієць-секретар прочитав „Еден" по англійськи „Ідем", що значить „еден-рай" і відповів, відплачуючись з помстою: „Жалуємо, але в Раю не маємо англійського представництва. Може вишлете своїх емігрантів до „Hell". А „Hell" читається так само як „Hell" і значить: пекло.

Бібліографія.

DIE UKRAINE Jahrbuch für deutsch-ukrainische Volks-, Wirtschafts- und Kulturpolitik. Organ der Deutsch-Ukrainischen Gesellschaft. 8. Jahrgang. Dezember 1926. Berlin. Стор. 16.

Після довшої перерви появився вкінці 1926 р. новий випуск неперіодичного видання „Die Ukraine", видаваного від проводом відомого публіциста проф. П. Рорбаха. Цей випуск складається з трьох статтей: 1) некролог С. Петлюри, пера А. Шміта; 2) стаття П. Рорбаха про відкриття Українського Наукового Інституту в Берліні і 3) промова посла П. Василь чука, сказана в польськ м соймі 24 вересня 1926 р. при ухвалі бюджетової провізорії. Можна було би дуже тішитись з нової публікації, призначеної для пощирення інформацій про Україну й україньску справу серед чужинців, як би не деякі неточности, які слід справити.

Так у статті Акселя Шміта, про діяльність покійного С. Петлюри, якого автор уважає „найбільшим українським дієчем сучасного покоління", є кільна фактичних помилок, от як наприклад: пок. С. Петлюра не був засновником Української Революційної Партії в 1889 р. (тут очевидна друкарська помилка замість 1899 р.), лише приступив до неї в р. 1900 по її заснуванню; по заключенню рижського миру й катастрофі армії УНР. не зразу виїхав до Варшави, а сидів кілька літ у Польщі; „Тризуб" зачав видавати не в 1922 р., тільки вкінці 1925 року, і т. п. неточности, за які зрештою, чужинця можна строго й не судити.

Проф. Рорбах у своїй статті витає загалом відкриття Українського Наук. Інституту в Берліні, але при цьому кладе на керовників Інституту тінь, немов би вони зовсім не були представниками ідеї українського державництва, а вдоволялися лиш федералізмом, чи навіть автономізмом. Річ в тім, що проф. Рорбах — хіба в наслідок незнання, твердить, немов-то управа Інституту опинилася в руках людей, що „хочуть лиш досягти автономії шляхом компромісу з російськими „монархістами". Очевидно, що на основі таких інформацій, німецький читач може думати, що й проф. Дорошенко ні, скажім, проф. Липинський не є українськими самостійниками. Не потрібуємо брати пп. Дорошенка й Липинського в свою оборону перед українським громадянством: їхня праця й їхні погляди на справу українського державництва ясні та отверті, і тільки той, хто умисно не хоче, може заперечити, що саме ім'я самостійної, великої Української Держави є їх головна ідея.

І що більше сам проф. Рорбах у своїм видавництві подає в цілости промову проф. Дорошенка на святочним відкритті Інституту, де недвозначно стверджено, що ідея самостійности України являється основним пунктом політичного кредо керовників Інституту. Треба висловити надію, що того рода непорозуміння в цім видавництві на будуче не матимуть місця.

І. К-ч.

В справі календаря „Р. Школи".

КОМУНІКАТ.

З кінцем листопада розіслала „Рідна Школа" з усіми українськими часописами свій ілюстрований стінний календар на 1927 р. Ціни на нього не визначувано, бо ходило в першу чергу о те, щоб як найширший загал зазнайомити з дотепер ішнім дорібком Товариства. Всеж таки можна було надіятися, що кождий український громадянин і кождя українська установа буде уважати своїм обовязком причинитися до частинного бодай покриття коштів накладу. Поміж те вдоволення, що за календарем втиск ється в хату ідея „Рідної Школи", бажалаб „Рідна Школа" одержати звороти тої готівки, яка була призначена на шкільно-виховну справу. І справді деякі громадяне й установи не тільки оплачували кождий календар, який одержували з ріжними передплачуваними часописами, але висилали на кожду штуку дуже поважний даток, бо 2, 5 а навіть 10 зол. (тоді, як у продажі календар по 50 сот.).

Звертаємося цею дорогою до всіх опізнених, щоб і від себе причинилися довільною квотою до покриття накладу і других до цього наклонили. При пересилці зазначувати безумовно „календар".

Потребуючі можуть замовляти календар прямо в „Рідній Школі", яка має ще невеликий засіб.

Головна Управа „Рідної Школи"
Львів, Ринок 10/11. п.

Петро Гриньовський

вислужений професор учительського семінаря у Львові, член всіх українських львівських просвітних і культурних товариств, звісмотрений св. Тайнами помер у Львові дня 1. лютого ц. р. в 69 р. життя.

Похорони відбудуться в четвер, дня 3. лютого о 2 год. пополудні з дому жалоби при вул. Глубокій ч. 21 на Личаківський цвинтар.

ОПОВІСТКИ.

З нагоди Загальних Зборів львівської Адвокатської Палати (5. ц.) і Союза Українських Адвокатів (6. ц.) та сполученого з ними зїзду українських адвокатів з цілого краю, уладжує Союз Українських Адвокатів разом з Українським Товариством в суботу, дня 5. лютого 1927 р. в салях „Бесіди" вул. Рутовського ч. 22 (нова домівка через ганок на праві) **товариські сходини** українських правників **з танцями**, з яких увесь дохід призначений на утворення надзвичайного допомогового фонду для вдів і сиріт по українських адвокатах і кандидатах адвокатурй. Звичайний стрій, мінімальні вступи, таний а добірний буфет у власному заряді, який ласкаво обняли Вп. Меценасові, знаменита салонова орхестра. Хто би чомусь недоглядом не дістав запрошення, зволить зголоситися до Вп. д-ра Лициняка, який урядуватиме на „Бесіді" почавши від 2. лютого між год. 6. а 7. вечером. 1389 3—3

Ширші сходини „Союза Українок" у Львові відбудуться в четвер, 3. лютого, о год. 5'30 попол. в салі Бесіди (Рутовського 22, I. пов. через ганок). На порядку дня реферат п. Мілени Рудницької: „Кілька актуальних питань під розвагу нашого жіноцтва" і справа курсу для освітніх інструкторок. 1435 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 56-7

ВПРАВНУ ПИСАРКУ на машинах українській і польській, володіючу перфектно українською, польською і німецькою мовою, знаючу добре стенографію пошукує Кр. Молочарський Союз в Стрию. Зголошуватись тільки першорядні сили. 1391 6—6

ПОТРІБНИЙ негайно здоровий і совісний інструктор для ученика(ці) 4 кл. класичної гімназії і 6 кл. народньої школи. Зголошення враз з услівями слати на адресу: Греко-кат. Уряд парохіяльний в Хоростків, почта Chodorkow, для Е. Б. 1431 2—2

КОНЦЕСІОНОВАНІ через Міністерство Курси крою, модельования і шиття Олени Вархалунової, вул. Кохановського 10. Курси для пань на власних матеріялах. Фаховим з правом видавання свідоцтв. Форми виконує після міри і журналів. 1337 7-10

4 ЗОЛ. коштує цукорничка з лопаткою з хінського срібла у Мандля, Коперника ч. 14. 1365 6—7

ОДНОГО згляднo 2-ох учеників(ниць) приймy на мешкання з харчем. Окремий покій. Журавецька. Львів, вулиця Садовницька 18, I. пов. 1430 1—3

ПОКІЙ з окремим входом негайно до винайму за гроші або німецьку конверсацію. Павлина 17. 14 7 1—1

ІНТЕЛІГЕНТНА вдова, що розуміється на домашнім і сільськім газдівстві пошукує самостійної управи газдівством у священика-вдівця. Зголошення: Станиславів, вул. Сапіжинська 181 під „Вдова". 1432a 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Цукорки „Фортуни Нової" найліпші!

Д-р Фелікс Ган Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка **Львів, Городецька 46.** Телеф. 834 Пересвітлення Рентгеном. 1179 33-35

Найуспішнейшим средством усмиряючим
РЕВМАТИЗМ
ЛОМАННЯ, БІЛЬ ГОЛОВИ і ЗУБІВ
є випровований на 30 літ
і НАГОРОДЖЕНИЙ
МЕДАЛЯМИ.
НЕРВОЛЬ ФРАНЦІЯ
ХЕМІКА і АПТИКАРЯ з ТЕРНОПОЛЯ
ДО НАБУТТЯ ВСЮДИ
Вина і головний склад висилків
АПТИКА МІКОЛЯША
Львів.

90 літ істнуюча фірма
І. Дрекслер і Сини
Львів, пл. Капітульна ч. 2.
Перероблює ковдри по 7 зл.
Матераци по 8 зол. — на протязі 24 годин. Покриття на ковдри і матераци в великім виборі. 1421 2—5

МОТОРИ на ГАЗ (газогенератори) також на ропу, нафту, бензину і електричні на **догідні сплати**, рівнож Млинські Машини, Турбіни, Трансмісії, Сітки, Газу, Паси, Гурти, Токарні, Вертярки, Гибляркі, Пили, Помпи, Праси до олію, Прядки до дахівок, Залізні Печі, всякі знаряддя, Сталь, Бляху, поручає фірма
„ПІЛЬОТ" 1408 2-10
Централя у Львові, Баторого ч. 4.

БУДОВУ ЦЕРКОВ І СВІТСЬКИХ БУДИНКІВ
виконує по конкуренційних цінах
інж. Лев Левинський
1441 упов. будівничий 1—3
Львів, Содова ч. 8 (бічна Потоцького)

Пневматики „Michelin"
найбільш витревалі і найдешевші
1339a поручає зі свого складу 4—5
Витовд Транда
Львів, Подлєского ч. 2.

„ДІМ ГЛИНЯНСЬКИХ КИЛИМІВ"
Головн. Склад і Детайлічна Продаж
А. ТІР, площа св. Духа
біля костелу оо. Єзуїтів
поручає у великім виборі:
Килими на підлоги, стіни, накиди на **отомани**, портієри, патяравки, також коци, подорожні пледи, ковдри, капи на ліжка, фіранки, килимові, ютові і кокосові хідники, витирачки і смирненську вовну в ріжних колірах. 1419 3—7
При замовленнях довільний вимір і колір.
Догідні услівя сплати.

Надзірна Рада Повітового Союза Кооператив в Бучачі оголошує отсим
КОНКУРС
на посади урядовців, а то: торговельного референта, бухгальтера і люстратора при Повітовім Союзі Кооператив в Бучачі. Посади до занятя від 1. вересня 1927. Платні відповідно до кваліфікацій і умови. Зголошуватись до Ревізійного Союза Українських Кооператив у Львові, вул. Словацького 14. до дня 15. лютого 1927 включно. — За Надзірну Раду ПСК. в Бучачі: Д-р Бощорків, голова; Галя Шлемкевич, секретар. 1435 1—3

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Після конфіскати другий наклад

Ч. 26 (10.994). Львів, пятниця 4. лютого 1927 Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Французи й Німці.

(Від власного кореспондента.)

Париж, 28. січня 1927.

I.

Не можемо розпочати сьогоднішнього допису, не попрохавши раніше вибачення в читачів „Діла". Річ у тому, що в дописі „Nostra res agitur", який тільки нині сюди наспів, ми приобіцяли були (ще 17. м. м.!) розглянути в „найближчому" числі перешкоди, які гальмують працю над французько-німецьким замиренням, а серед них також міт (чи то пак: міф, у східній транскрипції) „Великої Польської Нації", премогучої союзниці Франції проти 60-міліонової Німеччини й 120-міліонового ССРР., — міт, до піддержування якого служить між ин. також *bluff* української отаманщини, вирощуваний у Варшаві а на бездонну невіжість Французів у східно-европ. справах обчислений. Показалося одначе, що питань цих в одному допису навіть приблизно не обняти; прийшлося „найближчий" допис присвячувати поодиноким окремим питанням, теж саме й сьогоднішній допис, а отаманські блефи далі відкладати. Інакше не спосіб дати сяк-так вірний образ французько-німецьких непорозумінь і їх розвитку й можливостей на будуче. Єдина розрада наша, що ждучи своєї черги, отаманські містифікатори нічого не втратять.

Після сказаного можемо приступити до розгляду — побіжного й доривочного! — фізіономії непорозуміння між французами й німцями.

Коротка мандрівка в минуле показує, що про „дідичне ворогування" між цими двома народами не можна говорити, — дідрче в значінні кількох бодай віків історії. Аналіза реальних відносин одного й другого народа і реальних підстав взаємин між ними переконують безстороннього глядача, що й в теперішньому нема підстави для справжніх непримиримостей між ними. А все таки ідилі французько-німецької нема; натомість є чимало недовіря й не з любови; є й можливости кріз і напружень. У чому річ?

II.

З Німеччиною, як такою, ні стара Франція, ні нова до 1870 року, не жила на ворожій стопі.

Ріжні німецькі держави, Баденія чи Надренщина, Віртемберґія чи Саксонія, Баварія чи навіть сама Прусія, бували кожда в ріжних часах на протязі століть, та завсіди котрась з них або й їх гурт, союзниками Франції, і то союзниками не на папері, а на полях битв. Таке було в середніх віках · таке й увяснив Вестфальський мир — основа західно-европейського статусу аж до часів Революції, Наполеона І Віденського Конґресу. Німці вчились у французів будувати свої романські і готійські собори; їх „мінненґери" переспівували в німецькій мові французькі зразки; лицарство й князі наслідували французьку „шевалерію" і французькі дворські звичаї, кождий німецький князик, а то й великі пруські королі силкувалися жити, одягатися й поводитися наче Людвик XIV.; великий Ляйбніц і великий Фридерик інакше, як по французьки, не вважали достойним себе писати; ідеї французької революції дали національну свідомість німцям; вплив французького духа, зрівноваженого, глибокого й уформленого вивів Ґетого з нетрів романтичного „штурму і дрангу" на дорогу до класичної величі й міри; німецькі лицарі й князі, що згадаємо тут лише Маврикія Саксонського, Брокдорфа-Ранцава (прадіда голови німецької мирової делеґації 1918—19 рр.), Люкнера (предка славного німецького корсаря великої війни) вважали собі найбільшою честю служити маршалами Франції; оба Наполеони кождий на свій лад, свідомо й доцільно (хоча зі становища інтересів Франції й помилково) працювали над здійсненням німецької єдности.

Своїми „дідичними ворогами" вважала королівська Франція не німців і не Німеччину (якої зрештою в теперішньому розумінні цього слова ніколи до 1871 р. не було), а Габсбурську династію, котра в усіх усюдах соперничала з французьким Домом, Капетингами: в Бельгії й Фляндрії однаково як в Італії й Еспанії. Проти тієї Габсбурської імперії, в якій, бувало, й сонце не заходило, королі Франції вели безконечні війни, а союзниками їх були, можна сказати: завсіди, ріжні німецькі держави й державки. З огляду на Габсбургів вязалася королівська Франція також з Польською Річпосполитою і з турецькими султанами. Померкла-ж велич імперії Максиміліянів і Карлів V-их, то прийшла черга й на ліквідацію споконвічного і дідичного капетинсько-габсбурського (а не французько-німецького, бо такого ніколи не бувало) ворогування. Людвик XV. подружив свого внука й наступника з дочкою Марії Терези, прийшло „перевернення союзів" (renversement des alliances); місце неприязни заняв союз між Домами і державами Габсбурськими й Капетинськими, дідичну ворожнечу зліквідовано, а при нагоді зліквідувалася не тільки помічі опіка Франції для Польщі (зайвої тепер), а і Річпосполита сама. То був перший, другий і третій — останній, покищо — розбір...

Не полишив по собі глибокого й тривкого ворогування французько-німецького і Наполеонський епізод, або, як хочете, авантура. „Визвольні війни" були ведені проти „тирана" й „узурпатора", а не проти Франції як такої, а союзницею зєднаних проти Корсиканця народів і урядів була й стара Франція з її королівським родом і з її найбільшим після Рішеліє дипльоматом Талераном: одного фронту, німецько-французького, там не було. Не було його й потім, коли Бісмарк, єдиний за всю історію, справжній дипльоматичний геній німецького

Львів, 3. лютого 1927.

Перед двома днями помістили ми допис з Городка про крайно огидне схудобіння польського „патріота" Томаша Шидловського, який в часі Иорданського свята наглядно задемонстрував свою „культуру" в специфічно драстичний спосіб. Подаючи голий факт, не забирали ми годі голосу. Здавалось нам, що доведення до відома широкого загалу самої події, що опублікування огидного вчинку „патріотичного" дегенерата, атрофованого зі всього, що людське, спонукає владу до негайних заходів з метою перевести ліквідацію цієї маніфестаційної провокації з одного боку та втихомирити обурення українського громадянства. На жаль, наші сподівання лишились тільки безосновними, безпричинними... сподіваннями. Це й примушує нас забрати голос в цій, з першого погляду, дрібній, але не менше характеристичній події.

В повітовому містечку відбувається Иорданське освячення води, релігійний акт, що в східній церкві належить до есенціональних. Кожний релігійний акт, а тимбільше маніфестаційний, загальний, вже по своїй формі, не кажучи про суть, ставить до кожної обективної людини, без огляду на її віру, національну приналежність, рівень освіти, без огляду на її особисте відношення до релігії і обрядовости, — постулят уважливости і пошани. Сучасна держава ще окремо бере в опіку й оборону всі релігії і їх прояви, якщо вони не протиставляться публичній моралі. Кожна людина, навіть на найнижчому ступні розвитку, навіть дикун розуміє, що релігійний акт є святістю для тих, що його виконують. З другого боку кожний цивілізований чоловік, без огляду на своє відношення до релігії, щонайменше толерантно ставиться до всіх релігійних проявів, навіть обективно найбільш абсурдних, забобонних, ідолопоклонських. Завойовники диких племен і континентів, кольоніяльні володарі, що нищать антикультурні пересуди тубильців, не важаться посягати на їх релігійні особливости, без огляду на їх зміст і форму. Також комуністи, що на своїм прапорі виставили боротьбу з „релігійними забобонами і пересудами", до всяких релігійних актів не лише ставляться ласкрізь толерантно, але навіть потурають тзв. вуличному конфесійному промислові.

Так діється на всьому світі. Релігійна толеранція і пошана релігійних актів є загальним, спільним добром всієї людськости.

І це сталося в християнській, архикатолицькій державі у відношенні до релігійно-обрядового акту греко-католицької церкви. Ясно, що колиб такої огидної профанації релігійних почувань допустився схудобілий тип у відношенні до релігійного акту жидівського, магометанського чи якого хочете, то ледви чи він остав би в живих. А колиб і остав, то сильно потурбований, а крім того влада, шануючи свої закони та даючи сатисфакцію глибоко покривдженому в своїх релігійних почуваннях населенню, негайно приступилаб до приноровлення превенційних засобів, щоби прикладно покарати схудобілий тип.

Тимчасом, що діється? До краю обурена дикунською поведінкою публика притримує нікчемного профана і, поступаючи по лінії легальности, веде худобину на поліцію, але злочинець вививається. На інтервенцію адвоката в поліції при списуванні протоколу „пояснюють", що це „протест" проти того, що парохіяльний уряд не запросив на свято польських властей. А вислід того такий, що схудобілий тип, свобідно буяючи на волі і *ad oculos* демонструючи населенню свої „привілеї", перехвалюється, що довершена ним профанація повинна бути удекорована ще драстичнішою його функцією. І на тому кінець! Ні, не кінець, бо ще в українській пресі, два тижні пізніше, появилася довша нотатка про це „оригінальне" завершення релігійно-церковної політики у відношенні до „національних меншостей". Тільки всього.

Як відомо, польська влада в цьому році постановила за одним махом маніфестаційно перевести зближення між пануючим народом та його владою і „національними меншостями". Притокою й ідеальною нагодою до цього стало Иорданське свято. Військові чинники, сповнюючи даний їм наказ, вперто домагалися „запрошень", погрожуючи в противному випадку самочинною появою й участю в святі. І справді, в богатьох місцевостях військо „з власної пильности" взяло участь у Иорданському святі. Очевидно, Иорданські обходи є прилюдні, тому й всякий, хто тільки хоче, може в них брати участь.

Ось так спрофановано по худобячому один з найістотніших і найвеличавіших релігійних актів українсько-католицької церкви. А сталося це в р. 1927, в польській республіці за уряду марш. Пілсудського, в добі не лише релігійної толеранції, але й спеціяльної опіки над католицькою церквою всіх обрядів згідно зі законами польської держави і конкордатом з римською курією.

ділемени, терпеливо, ласками, підступами "й залізом приготовлював тай здійснював на протязі довгих десятків літ програму Наполеона III. (класичного доктринерського сліпшука) — програму німецької національної єдности.

III.

Війна 1870—71 і франкфуртський мир поклали перші підвалини під „тисячолітню" французько німецьку ворожнечу; останні підвалини доложили 1918 року німці, коли, ведені своїм матеріялізмом і своїми наївними й небистрими психольогічними рахунками на „перестрашення" французів і „відстрашення" їх від дальшої погоні за уступаючим німецьким фронтом, — рішилися оставити по собі пустиню на найродючішій французькій землі, ломили машини ткалень, заливали копальні, палили домівки, вирізували в пень овочеві дерева і зганяли нещасних французьких старців, жінок і недоростків у далекі німецькі концентраційні табори.

Такі міри, однаково недоцільні як шкідливі, полишають після себе розятрені сліди в людських душах, і винновикам приходиться за них платити — скорше чи пізніше. Німці заплатили за свої жорстокости, нетакти і свою психольогічну короткозорість певними особливо понижаючими й діймаючими умовами Версайського миру; деякі наші сусіди ще ждуть своєї черги з порахунками за те, про що ми одні знаємо.

А що німці за потовчені горшки заплатили (і ще платять), то нема й причини, чому не насувалося би на їх соромні вчинки — як на все инше людське — забуття в душах покривджених, у даному разі французів. Понад заплату й покуту за зайві нелюдяности сьогоднішне, а ще менше завтрішнє французьке покоління нічого більше від німців не може вимагати.

Одначе є друга сторона медалі, німецька. На її пасивнім рахунку стоїть затрата Альзації й Льотарингії тай (ипотетичне) бажання реваншу*).

Треба нам приглянутися також цій, німецькій стороні медалі.

В. Левицький.

*) Реванш, revanche, а не, як чомусь думають у Львові: реванж.

З парляментарної трибуни.

Українська проблема.

(Виїмок з промови пос. П. Васильчука, виголошеної 28. січня з нагоди загальної дискусії над бюджетом.)

Пос. П. Васильчук виголосив в часі бюджетової дискусії в імени Українського соймового клюбу велику промову, короткий зміст якої подали ми вчора. Спинившися довше над характеристиков теперішньої національної політики уряду „санації", пос. Васильчук наводить богато фактів з ділянок господарської, шкільної, церковної та самоврядування, які наглядно доказують, що після маєвого перевороту політична система в Польщі ніяком не змінилася.

„Так само — говорив доспівно пос. Васильчук — як не змінився бюджет, як не змінилася його засаднича структура політична, суспільна і господарська, так само і політична лінія не змінилася, ані еволюція понять не пішла в правильному для нас напрямі, ані не підчала нінякої зміни урядової політики до нас. Тому то при кінці комісійних дискусій поробив я підсумки політики до українців і несуваю стан сучасного українства. Те саме намірюю в кількох словах зробити і тепер".

„Якби ви, панове, не укладали ваших відносин до теперішньої української парляментарної репрезентації, то фактом остане те, що представляємо дуже значну частину українського народу, що замешкує велику частину полуднево-східньої Европи. В Польщі на цілу територію державну, яка унагляднюється цифрою 388.279 кільометрів квадратовних, українська етнографічна територія займає 143 008 квадр. кільометрів, що дає 37 відс. цілої території польської держави. (Голос: Певно рахуєте від Варшави). Ні, пане, від Сяну через Холмщину на Пінськ і Поділля. (Пос. Бітнер: Чому не враховуєте сандомирської та келецької землі?) Оставляю це вам на фільварок. Прошу панів мені не перешкаджати, бо маю тільки 40 мінут часу, а мені важко упяти в такому короткому часі такі важні справи".

„Українська проблема в Польщі та уложення урядом відносин до нас і до наших поступлять є лише частинкою великої української проблеми на Сході Европи. Твердив я вже нераз і тепер твердю, що належите розвязання тієї проблеми є питанням миру або війни в Европі. Нераз я твердив, що ні панове в своїй більшости, ні уряд, чи то правий, чи уряд нинішньої демократії ніколи не брали поважно тієї справи і щобільше, не завдавали собі труду, щобн над тим подумати. Нераз в розмовах і дискусіях підходили до українського питання в Польщі, як до чогось дрібного, маловажного, що можна полагодити якимсь дрібним охлапом, народівою школою, може і посадою. (Голос: обіжником), а навіть пан Бартель і Складковський повірили, що його можна полагодити обіжником про вивішення прапору. Є це смішне і було би цілком смішним, як би не було болючим. Чому українська проблема в Польщі є лише частиною української проблеми в Східній Европі?"

„В Польщі живе велика частина українського народу—натомість там, за рижською лінією, тамта частина творить державу *національно суверенну, хоч і залежну від Москви* і це без нінких обиняків ствердюю тут, як *український незалежний*. Не є моїм завданням хвалити тамтим, ані зокрема ганити тих наших „господарів" лише тому, що тамті є москалями, а ті поляками. Натомість моїм завданням є сказати, що українську проблему тоеба, на мою думку, полагодити мирною дорогою. Є це примушання, що в мому розумінні повинно стати завданням кожного чесного політичного діяча, кожного правдивого демократа. Тепер не бачу причин, щоби польська політика, яка тут може причинитися до такого або іншого полагодження справи, йшла в тому мирному напрямі. Навпаки, польська політика супроти українців на Західній Україні йде виразно до збільшення загострених відносин між поляками та українцями і грозить небезпекою в будуччині. Будучи тому завсіди і на кожному місці противником, попереджуємо: Українська проблема в Польщі — це *тетено* для вас (пос. Бітнер: Від триста літ є те саме, все ведете деструктивну роботу, ніколи творчої!). Зараз. Сучасне українське громадянство має зовсім ясний постулят, недвозначне гасло: *соборність всіх етнографічно українських земель і державна незалежність*. Українська Незалежна Соборна Республика, якою працин би селянин і робітник — це є гасло українських працюючих мас (пос. Бітнер: Це суперечить зложеній вами присязі!)".

„І уряд і панове, як представники сусідського народу, якусте врешті раз вибрати: визнаєте наші національні аспірації, чи ні? І в тій площині треба зробити перший крок до розвязання української проблеми (пос. Бітнер: Ні, тих аспірацій не визнаємо!). Так, як нині справа стоїть, то творить вона небезпеку війни, бо по тамтій стороні рижської лінії є більше українства, є *республика українська, уряд український, хоч і контрольований виключно комуністами, в більшости навіть чужими, не українськими* (Бітнер: Фікція! А чи незалежність Польщі перед війною не була фікцією? (Бітнер: Не про те йде!) Не про те йде? А чи в політиці все робиться багнетами? Прошу панів, на комісії і тут твердю, що штукою політики є оцінювати в час саме того роду „фікції". Те, що є в уяві, в серцях мілюнів людей, не може бути фікцією. А що та незалежницька ідея, те зовсім виразне змагання до зєднання в одну цілість усього українського народу є, про те свідчать хіба найкраще масові, горендальні, навіть на царські часи невидані політичні процеси, беручи на увагу от хоч би Волинь, а не минаючи вже Сх. Галичину та Холмщину".

„Прошу панів, підхід до розвязання української проблеми в Польщі мусить бути передовсім чесний, мусить бути глибокий з перспективою на далеку будуччину, а що будуччина принесе безсумнівну побіду української незалежницької та соборницької ідеї то щодо того між українцями нема нінякого сумніву. Що більше, розумніші політики, далеко на захід від Варшави, починають ту ідею вже розуміти, а навіть Москва, що до 1922 р. поборювала українство, і вона мусіла зрозуміти, що тою дорогою далі йти не можна. А тимчасом, прошу панів, справа представляється так, що коли там уже нема боротьби за школу, за імя народу — там можна звати себе українцем, а тут ні. Ту в пашпорті є я „русином", виключно „русином". Я не хочу ним бути. Я маю погорду для того пашпорту, що дає мені той вовчий білет людини невідомого прізвища. Зрозумійте, куди дійшла польська політика! Тут — кажу— нема ні народньої школи, ні середньої, ні вищої, ні землі, ні імени, отже не дивуйтеся, що не зважаючи на страшні тортури, на переповнення тюрем в яких повно українського населення, ідея національної волі вросłася в душу українського народу і він складає для неї свої жертви".

Лист з Луцька.

Українські Бобчинські - Добчинські польський ревізор. — Українці в комісіях міської ради. — Пани й хами в обороні української мови. — Заява п. Ол. Коваленського. — Кінець боротьби за мову. — Роля укр. міських радних і її значіння на Волині.

Луцьк, 29. січня 1927 р.

Микола Гоголь — надзвичайний письменник. Несмертельний... Бо створив несмертельні типи, що характеризують усі часи й усі народи, а спеціяльно — слов'янські народи. Отак і на луцькому терені нещодавно повторилася гоголівська історія. Дня 24. січня приїхав до Луцька „ревізор" з міністерства. Цей ревізор відвідав українську гімназію, при чому місцеві Бобчинські й Добчинські разом його бачили й вістку про прибуття його до Луцька принесли. „Ревізор" в асисті шкіль-

ОСВАЛЬД БУРГАРДТ.

Екзотика й утопія

в німецькому романі.

(Продовження.)

Уся ця жорстокість, ця розкіш, що нагадує казки тисячі й одної ночі, не є звичайною вигадкою поета-фантаста, а дійсно воскрешає перед нами давній, живий колись побут. Хист автора полягав у тому, щоб з цього історично-побутового матеріялу скомпонувати поему, яка цілком захопилаб читача. І це йому вдалося. Але помилковим булоб сказати, що роман „Білі боги" тільки відроджує давню епоху, яка нічого спільного не має з нашою. Ні! Як у Вагнерових музичних драмах тут звучить один ляйтмотив, що повторює себе через певні переміжки. Ляйтмотив, що не заглушує інших мотивів, але коли виринає, то уперто й настирливо повторює одну й ту саму ноту про соціяльну нерівність, про клясові противенства. Мотив цей росте непомітно і наприкінці поеми переможно вдирається фанфарою, затьмарує усі військові перемоги й котиться далі, щоб відбитися луною десь у далеких віках майбутнього.

Разом з тим цей мотив — і в цьому полягає великий хист письменника — ніколи не переходить у тенденцію, не порушує цільности кражіння, а цілком природно витікає з самої концепції художнього твору.

Проаналізуймо цей ляйтмотив. У Кортезовому війську є матрос Гонсало Гереро, який, попавши у полон до індіян, приймає імя „Червоного Ягуара". Проживши деякий час з ними, він уже не хоче повертатися до своїх, робиться справжнім індіянином, переймає чужу мову і чужі звичаї. Коли цей ляйтмотив уперше звучить у романі, ми ще не знаємо, якої думки держиться сам автор, як він дивиться на цього ренегата, що висловлює думки, які на перший погляд ніби суперечать основному тонові поеми, що малює переможний похід Кортеза і аслявляє його перемоги.

Але вдруге, втретє цей мотив звучить виразніше, настирливіше. Червоний Ягуар, попавши до Мехіки, робиться справжнім агітатором. Мехіканським робітникам, що жили під владою військової касти, однаково погано і під своїм, і під чужим пануванням. Отже він для бідного люду не бачить нінякої користи з того, що на зміну червоношкірому панові прийде пан білолиций.

Бунтівничими промовами хвилює він душі робітників, коли вони, потомлені працею, ввечері сидять по хатах:

Вони сиділи тупі, мовчазні і майже не заперечували, коли Червоний Ягуар кидав слова, що падали, як удари батога, дратували, баламутили душі, коли він говорив про підяремних, які мусять порвати свої пута. Похмуро й безнадійно вони хитали головою. Може воно так і буде в Тлітлан-Тлапаллані, за океаном, де сходить сонце, але в Мехіці нам надто могутні. Коли світ перевернеться, то від цього нічо не зміниться. Нехай перевертається — що їм до того? Гірше не буде, але й краще не стане. Це багатіям треба боятися, щоб не загинула Мехіка. А ми злидарям нещасним, нема чого боятися і нема чого сподіватися.

Ці слова відкривають перед нами цілу прірву, що в Новому Світі, так само як і в Старому, відділяла багатих від бідних. Одночасно з розкішю і комфортом той самий клясовий антагонізм.

Підчас облоги Мехіки цей раб продовжує свою агітацію:

Дорожнеча неносна. Не вважаючи на важку працю, помираєш з голоду. Лише купці тлателоцькі багатіють з війни. Війна причинила всього лиха. Ще зрозуміло те, що війни хоче шляхта, оте кодло, що живе по палацах... Так воно завжди було з того часу, як демон Йотл приніс на світ війну... Але купці... Чого вони такі охочі до війни... Вони товстіщали, а нарід пішов старцями...

Ми бачимо, як цей агітатор виявляє політичну мудрість, він не тільки проти військової касти, що має в руках найвищу владу він і проти тої торгової кляси, яка вже встигла в ті часи народитись і тягти свою користь з війни.

Чер оний Ягуар не чекає нінякого поліпшення стану від того, що ацтецьку військову касту замінить інша, біла військова каста. Єдиний порятунок, на його думку, це зібрати докупи всіх злидарів і рушити з ними на південь, щоб там заснувати „царство рабів".

У таких неясних контурах і таким реальним повстає перед очима цього проповідника нового царства далекий ідеал майбутнього, ідеал держави, збудованої на безклясовому принципі.

Автор наприкінці сам виносить свій присуд над Кортезом, сам ламає шпаду над головою цього героя, дарма, що любить відважного конкістадора, образ якого він намагався змалювати правдиво, без зайвої ідеалізації. Слава, здобута героїчними вчинками, що прикладу рівного їм не знає історія, розвіялась димом, коли Кортез хотів її схопити рукою, явила себе примарою, що вабила мареном золотоверхих храмів і джерелом вічної юности, якого ненастанно шукав один із його лицарів.

Штукен, як звичайно, дає наприкінці своє коротке резюме.

Три останні роки свого життя Кортез провів при еспанському дворі серед ворогів, які його дратували, труїли йому решту його дня.

Іскуїнан, мехіканська богиня земних радощів і земного кохання, ввела у спокусу аскета Яп ана. Але коли він простяг руки, щоб обняти її, вона обернулась на порох. Нічого, нічого не залишилось від її чарівної краси: одна лише жмінка сірого розсипчатого пилу.

Переможцеві дістались лише руїни спаленої Мехіки, й основна ідея цієї великої епопеї, такої привабливої і нібито героїчної, — це марність усіх воєнних перемог і зусиль, бо завжди вони зводяться нінащо.

Але ніде ця ідея не проявляє себе як тенденція, бо у Штукена вона скидається на ті джерела, що довгий час течуть під землею, потім раптом прориваються навні, б'ють догори срібним, грайливим струмочком, знов ховаються під землю, потім знову прориваються, знов зникають і течуть далі своїм незримим підземним шляхом (бо хто знає, де буде засновано щасливе „царство рабів"?), але ми певні, що десь на ланах майбутнього, куди лежить наш шлях, цей струмінь б'є догори горячим гейзером і розсипається навколо іскристим дощем, що в кожній краплині відбиває проміння життєдайного і щедрого сонця.

(Продовження буде.)

ного інспектора докладно оглядав гімназіяльні уладження, при чому наші професори фактами доказали, що п. Бартель, висилаючи українські гімназії із соймової трибуни, висловлюється мягко — помилявся. Підчас візитації „ревізор" обернувся в самого міністра, бо так його звеличав шкільний інспектор. Наші люди приняли цей титул, а сьогодні Бобчинські-Добчинські по цілому місті рознесли щасливу вістку, що візитацію гімназію сам міністр Добровольний, який створив „помилку" К. Бартеля і що справа надбання упрагнених прав публичности є ціллю на певній дорозі. В кожному разі, закінчення було не після Гоголя, а більше щасливе... Отож запомнено тогож дня деяких українців до п. Я. Насиевського, члена комісії трьох у справах „мнейшосьових", який зупинився у воєводстві. В п. Насиевському наші українці пізнали „ревізора"... Весела, в кожному разі життєва історійка. З нами, українцями, вона є сто трапляється, хоч може не з нашої або не зовсім з нашої вини.

Того-ж самого дня, як польські „ревізори" візитували „наших", а „наші" відвідували його у воєводстві, щоб поінформувати про місцеві справи і скритикувати свої поступки, міська рада відбула з черги друге засідання з метою вибору комісій. Президент міської ради поінформував присутніх, що президію ради затверджено і що нині — після обрання комісій — організаційна праця міської ради буде закінчена. В цьому місці віцепрезидент радн інж. Ол. Левчанівський складає заяву про зложення з себе обовязків заступника головуючого згідно з ухвалою фракції українських радних. Довідуємося, що це сталося в наслідок того, що голосування на попередньому засіданні ради за кандидатурою інж. Ол. Левчанівського не здобуло української фракції. Не резигнуючи з прав на місце заступника головуючого, українська фракція хоче, щоб польська й жидівська група голосувала за кандидатом фракції ясно й недвозначно. Головуючий ради очевидно так і зрозумів справу, бо переніс її на найближче засідання, завважуючи, що приймає заяву п. Ол. Левчанівського „ad reale" до відома. Таксамо й українська фракція не забирала голосу в цій справі, відкладаючи її на друге засідання ради. Практика попереднього засідання дещо навчила радних і тому вони зажадали перерви для узгіднення поміж групами списку кандидатів до комісій. Це узгіднення осягнено й голосування відбулося лише один раз, бо був лише один список. Від української фракції радних увійшли до комісій: М. Чирко (бюджетова, податкова, театральна), Т. Редько (господарча), інж. Ол. Левчанівський (техничка, шкільна), адв. Гр. Степура (ревізійна, правничка), свящ. П. Пашевський (суспільна опіка).

Після того забрав голос голова української фракції, п. Ол. Ковалевський. „На попередньому засіданні — заявив він — був місце інцидент, коли один з членів ради заквестіонував наше право виголошувати деклярації чи промови в українській мові. Не бажаючи порушувати урочистости вчорашнього засідання, ми не реагували на це, тим більше, що належну відповідь на це дали пп. головуючий і радний Жонжевський. Щоб нам не повертатися до цієї теми, ми заявляємо на цьому місці, що трактуємо цю справу річево, бо прийшли сюди для праці, а не для писування. Що це так, найліпшим доказом є той факт, що наш представник у магістраті не трактував цієї справи в той спосіб, який заторгував би відносини. Але ніякими свідками чиєїсь праці не будемо тільки тому, що українська мова є немила для уха того чи іншого радного. Будемо боронити інтереси українських мешканців міста, як і всіх працюючих без різниці національностей на міському терені, користаючи з прав української мови, загарантованих нам язиковими законами, не оглядаючись на демагогію ні з лівого, ні з правого боку". На це щось в підвесненому тоні почав було казати п. Чарнецький (купець), але головуючий, п. Я. Станевич, перебив його і в довшій промові заявив ще раз, що права для українських радних уживати української мови підчас засідань є безсумнівні. Цю промову покрили оплесками українці й поляки-демократи.

Ось так остаточно закінчилася боротьба за українську мову. Позиція української фракції була розумна і певно стане дороговказом для інших українських груп по міських радах на Волині. Взагалі перші два засідання міської ради виявили, що українська фракція складається з людей, що мають парляментарний досвід, і тому поступування їх було спокійне й тактовне, але послідовне. Має це величезне значіння для дальшого, бо міські справи були постійно занедбані українським громадянством, яке забувало, що сила нації лежить не тільки на селі, але ще більше в місті. Що це так — варто лише згадати часи української незалежної держави. Тяжка задача припала українським радним на Волині, але й дуже важлива. Тому українське громадянство повинно слідити їхню акцію не тільки із зацікавленням, але й давати їй моральну підтримку.

Vidi.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Анґлійсько-китайські переговори не зірвані.

Лєондон, 2. лютого 1927.

Урядово повідомляють, що англійські предложення, поставлені китайським властям у Пекині і Ганкоу, передбачують признання китайських судів і приноровлювання китайського цивільного кодексу в англійських судах. Англійські власти готові згодитися, щоб англійські горожани були зобовязані до плачення китайських податків. Анґлія зобовязується змінити цілу міську адміністрацію в англійських концесіях і признати принцип, що англійські місіонарі не можуть помагатися, щоб їм признано права купувати китайську землю.

Погрози Чанґ-Тсо-Ліна.

Лєондон, 2. січня 1927.

„Дейлі Нюз" повідомляє з Пекіну, будто би Чанґ-Тсо-Лін заявив, що коли би англійці в Шанґаю вбили бодай одного китайця, то тоді він получиться з кантонською армією проти англійців.

„Дейлі Експрес" повідомляє, що на нинішнім засіданні англ. кабінету обговорюватимуть положення в Китаю. „Дейлі Телеграф" пише, що уряд дальше буде робити заходи для оборони Шанґаю.

Нова конференція льокарнських держав!

Берлін, 2. лютого 1927.

Штреземан зараз після закінчення дебат у райхстагу над експозе відїде на південь заміж в дорогу. Підчас тої подорожі Штреземан візьме участь в евентуальній конференції держав, які підписали локарнський договір. Обговорюватимуть на тій конференції справу евакуації Надренії.

Експозе Маркса.

Берлін, 2. лютого 1927.

Експозе канцлєра Маркса перед райхстатом заповіджене на четвер пополудні. Текст експозе канцлєр розіслав членам кабінету. Пополудні почалось засідання кабінету, на якім мають опрацювати окончечну редакцію згаданої урядової заяви.

Нова кріза уряду СХС.

Білгород, 2. лютого 1927.

Два радикальні міністри, мін. культури Трифунович і мін. почт Вусіч були невдоволені з приділених їм тек і не зложили присяги. Нині зложили присягу і зараз подалися до димісії. Так повстала нова кріза уряду. З урядових кол запевняють, що тут іде лише про зміну осіб, а коаліційний уряд вдержиться дальше.

На волі.

Львів, 3. лютого 1927.

Вчора випущено на волю д-ра Ів. Гнжу, Нест. Яцева, Мик. Гірняка, Богд. Паньківського, Петра Баковича й Ів. Витанцького, яких арештовано мин. тижня. От. О. Букшований на волю ще не вийшов.

Зїзд „Русск-ого Народн-ого Об'єдинєнія".

Львів, 3. лютого 1927.

Вчора відбувся у Львові зїзд „Русск-ого Народн-ого Об'єдинєнія" при участи „русских" з цілої Польщі. З Галичини прибуло доволі численно духовенство, менше було світських інтелігентів, а найменше селян. Разом було на зїзді до 200 осіб. Характеристична річ, що аранжерам зїзду відмовлено салі „Народнього Дому" і він відбувся в посоймовій салі будинку Скарбка при вул. Голуховського.

Зїзд почався в 11 год. довшою промовою пос. Серебренникова, який заявив при кінці, що „русскі" не ставляться ворожо ні до українців ні до білорусинів. Після того вибрано президію: б. посла до рос. думи Лелявського — головою, д-ра Сохацького з Турки—заст. голови, а дальше купця з Бродів Поліщука, студ. Луцика й абс. інж. Браєвського.

По референтах вибрано новий „совіт" „РНО." Головою вибрано пос. Серебренікова, але що він зрікся, то головою став лїкар Король з Берестя.

Зїзд закінчився в 4 год. попол. ухваленням резолюцій і відспіванням пісні „Пора за Русь". Зїзд „поівітствував" горячо прав. епископ з Америки Адам Филиповський (родом з Беньковець, рогатинського повіту). На зїзді велася широка дискусія в справі православної церкви. Цілий ряд бесідників виступав проти українізації православної церкви, що й найшло свій вислів в ухвалених постановах.

Біржа.

Американський долар 8·91—8·92, канадійський 8·86—8·87.

Дур голови чіпляється.

Оригінальна анкета рептильних анальфабетів.

Дур голови чіпляється львівської рептильки „Дзєнник Львовскі" і вона розписує анкету на тему відношення до українського населення у „Малопольщі всходней". В обсяг анкети входять відповіди на такі три питання: 1) Які є причини теперішніх польсько-українських відносин? 2) Чи і який вплив на теперішній уклад тих відносин виткнув травневий переворот? 3) Які потрібні є засоби для доведення до повного порозумїння і згідного співжиття між польським й українським народом? Видно, що в тій рептильці працюють дуже розумні людці, коли вони: 1) впали на таку геніяльну думку при допомозі анкети, в якій можуть брати участь всі громадяни без різниці національности, вирішити таке складне і застаріле питання, як польсько-українські відносини, а радше українська проблема (хоч чомусь тільки на території „Малопольскі всходней"), 2) уложили таку анкетку дотепні питання, а головно про спасенний вплив травневого перевороту на „добросусідський" уклад польсько-українських відносин (вершком тієї „добросусідськости" є Йорданське свято) і про засоби, вимагані до „повного порозумїння і згідного польсько-українського співжиття". Очевидно, не лишається нічого іншого, як радіти за рептильними анальфабетами, що так знаменито підійшли до польсько-українського питання, посипеться тепер безліч відповідей сірої анальфабетичної маси „без різниці національности", яка так розуміється на українській проблемі, як вовк на звіздах. Ну, але трудно, наказ наказом. Давніше здійснював його п. Тилько з дефензиви в ДОГ, а тепер в. Лютман зі „Звйонзку направи ржечпосполітей" при допомозі Мих. Яцкова, який тут найшов собі притулок поруч почесного місця в „Сел. Прапорі".

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** У вчорашнім числі „Діла" сконфісковано закінчення передової статті „За завтрішній день" і одно місце зі статті „Ганьба!" Це девята з черги конфіската цього року.

— **Ювилей нашого вченого.** „Українське істор.-фільольогічне Т—во" у Празі святкувало недавно тихий ювилей 30-ліття журналістичної та наукової праці Кости Лоського, професора римського права на згаданім університеті. Проф. К. Лоський ур. 1874 р. у Петербурзі, де скінчив університет 1896 р. До 1917 р. був на державній російській службі у Кельцях. Від цього часу займає ріжні становища в установах нашого революційного уряду. У 1919. його призначають представником УНР. до Фінляндії. В 1920-1 рр. доповнює свої студії над правом у Відні та Берліні. З нашого „вільного університету" у Відні переходить у наш університет у Празі, де викладає й досі. В 1896—1902 рр. містить він низку статтей в „Историческом Вестнику", пізніше „Биографическому словарю русских деятелей" виданих рос. Академією Наук. З його праць відомі: „Коротенький нарис грецької історії" (без дати), „Нарис римської історії" (1919 р.), „Мандата римських імператорів". „Історія і система римського права" (1924 р.). Проф. Лоський має готові до друку два дальші томи цієї праці, крім того дві розвідки, читані в празькім „Українськім істор.-фільольольогічнім Т-ві".

— **Щоби було справедливо.** Львівський магістрат дав підмоги: Захистові ім. Пілсудського 500 зол., Т-ву жидівських жінок 500 зол., Захистові СС. Альбертинок 1500 зол., „Сирітській Родині" 500 зол., „Сирітській Хаті" на Городенській 250 зол., а також і нашим Василіянкам „на одяг для сиріт"... 125 зол. Щоби було справедливо...

— **Добрі інформації.** „Дзєнник Варшавскі", новий жидівський орган приносить таку сенсаційну новинку „Клюб українських фашистів". У неділю 30. січня відбулись перші загальні збори українських фашистів. Головою вибрали бувш. отамана українських Січових Стрільців Михайла Галущинського, а заступником Юліяна Шепаровича." Бракує ще цій новинці закінчення: „а Муссоліні прислав привітну телєграму і вязку „фасцес" з проханням передати її авторові цієї новинки за точну денникарську службу."

— **Ucrainica.** В II. томі „Балкан-Архіву", що вийшов 1926-го р. у Лайпціґу під ред. проф. д-ра Густава Вайґанда, поміщена довша розвідка Д. Шелудька про „Румунський елемент в українській мові", як доповнення його праці в першім томі. — Заходом накладні Штайнкопфа в Дрездені появився німецький переклад книжки В. Ротмістрова, члена Наукового сільсько-господарського комітету України, про „Посуху, її причини і боротьбу з нею". Книжка займається спеціяльними умовинами України та містить цілу низку табель і знаменитих фотографій. — *А. Л.*

— **Нові ціни на хліб.** Від 1-го лютого обовязує нова максимальна тарифа на муку та хліб. 1 кг. пшеничної найкращої муки (40 проц. млива) у подрібній продажі 98 с.; 1 кг. також з 50 проц. млива 90 с.; 1 кг. житної з 60 проц. — 65 с. у гуртівні. — 1 кг. хліба з житної темної муки в крамниці 42 с.; 1 кг. також з 60 проц. млива 66 с.; 1 булка 4 дкг. ваги з пшеничної муки (50 проц.) 5 сот.; 4 булки так. жидівські, 16 дкг. ваги з пшеничної муки (50 проц.) — 20 с.; 1 кг. куликівського хліба 82 с. Хто бере або домагається вищих цін, буде караний гривною або арештом.

— **Гумор „самовбивців".** Слідча експозитура у Львові дістала вчора листа, в якому один молодець повідомляє про та-

ЗІЗГУКИ ДНЯ.

Антихрист.

Збирали наші стрільці-вигнанці шаг по шагові, від уст собі відіймали і назбирали цілих 6 долярів. Сума невелика, коли думати про Форда, цілий маєток — коли думати про еміґранта.

Збирали наші стрільці-вигнанці, збирали, а зібравши, постановили:

За зібрані складки закупити картину Кулеця „Антихрист". Дошкулив нам — кажуть — той Антихрист немало. Церкви, доми порозбивав, родини обездолив, самих нас по світу, як кульбабин цвіт, розвіяв. Нехай-же його подобіє вічно нам перед очима стоїть, заснути не дає.

Сказано — зроблено.

Закупили стрільці-вигнанці картину тай камірились віддати її у воєнний музей. А що Галичина ще до нього не додумалась, то в переховок до Національного, що у Львові при Мохнацького вулиці запертий стоїть.

Передали в музей і радіють пишком: Добре діло зробили і для культури і для традиції.

Тимчасом читаю в „Ділі" з суботи, 29. січня 1927 р.:

„—Від вражської Української Громади одержав Національний Музей картину Кулеця „Антихрист", що звертає загальну..." і т. д.

Тепер я вже зовсім спантеличився.

Національний Музей, чи воєнний (in spe), Українська Громада в Празі, чи стрільці-вигнанці ?!...

Здається, що таки я не маю рації, був але поінформований і торочу ні це ні те.

А може?! Хто його, зрештою, знає...

Як воно не будоб, а історія знатиме одно: Українська Громада в Празі подарувала Нац. Музеєві у Львові картину Кулеця „Антихрист".

Галактіон Чінка.

що є пострілений поруч дівчини в ліску за вул. Зеленою, а крім цього лежать там два трупи. До листа доданий подібний пляк. Одначе вислані агенти не найшли й сліду жертв. Невідомо, чи шукають ще далі за ними, чи вже за автором злобної містифікації.

— **Сумні жарти.** У Городищу (Ходорівщина) парубки хотіли налякати селянку Зелену, яка нікого не боялась і наводнила страх на своїх сусідів своїм войовничим темпераментом і язиком. Парубки сховались смерком в її хаті, переодягнувшись у простирала, а коли вона вайшла туди, спричинили пекольний шум. Зелена так перелякалась, що в уяві побачила чортів, які прийшли за її душею і збожеволіла.

— **Опирі бандитизму.** Пишуть нам: У повітах купичинецькім і скалатськім курсують дві чудацькі історії, які заслуговують на згадку. Одна торкається о. Головінського, латинського пароха з Хоростькова, що помер минулого року. Теперішньому вікарієму в Хоростькові зявився бувш-то небіщик о. Головінський уночі, в реверенді, прохаючи з розпукою, щоби видав йому його гроші з бюрка, бо він лишив незаплачені довги і не має на тамтім світі спокою. На другу ніч ця мара повійшла знову і протала золоту чашу. Вікарій також її видав. Аж коли третьої ночі небіщик зявився ще раз, домагаючись золотої лямпи, вікарієму було за богато й оповів цю пригоду поліції. Поліція окружила костел і сад. Коли мара в реверенді йшла з вікарієм до костела, а дерева довкола шуміли та ломались — поліція зловила чи навіть застрілила одного з тих опирів між деревами і виявилось, що це були мазури-кольоністи із сусідніх кольоній. Стверджено що домовина о. Головінського була розбита, а з небіщика стягнене все, коім біля. Друга історія про відвідини якоїсь черниці („матечкі"), що ворохалась на вічні до богатих господарів біля села Клювинець. Вона почастувала всіх цукорками. Син, бувший поляк чомусь не хотів їх їсти. Вночі насторожився і почув, як гостя нишпорила по скринях. Упав стріл, а на його гук надїхало під хату авто. Хтось спитав: „*Czy jest gotowe?*" Пострібок відповів „так" держучи перед собою револьвери, а тоді появились два бандити, що очевидячки були в змові з черницею. Скільки правди в цих обох історіях, які собі всі оповідають, важко розібрати. Але вони характеристичні для новочасних великомських метод бандитизму, що продираються в наші сільські закутини. Навіть там, де бандитів ще не було, їх опирі вже жахають людей, блукаючи в романтичних історіях.

— **Конференція знавців преси.** Секретаріят Ліги Націй скликав окрему конференцію пресових знавців, щоби приготовити проект, як улекшити працю денникарям у чужих краях. Одноголосно приняли внески, щоби денникарі могли мати міжнародні легітимації, телєграфічні та телефонні знижки. Також не можна буде виказати денникарів з якоїсь держави без порозуміння з їх організацією. Конференція висловилась проти існування цензури у мирній добі і домагається однакових законів щодо охорони літературної власности в усіх краях.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Загальне Акційне Товариство Обезпечень

„КОТВИЦЯ" (Anker) у Відні

Генеральне представництво на Галичину і Шлеськ:

у Львові, вулиця Сикстуська 8, телефон 3726,

звідомляє своїх ПП. Обезпечених, що Тов. „Анкер" признає при заключуванні нових обезпечень в заміну за старі поліси дуже корисні бонифікації. Заінтересовані будуть ласкаві зголоситися під „Котвиця", Львів, Сикстуська 8, І. п. — Заразом пошукує Т-во пильних і солідних заступників та аґентів на дуже корисних условях.

— **Кара смерти і проф. Айнштайн.** „Берлінер Тагеблят" розписав цікаву анкету на тему: чи кара смерти повинна бути скасована. Більшість учених висловлюється проти неї. Сенсаційною є відповідь проф. Айнштайна, одного з найбільших сучасних умів, який каже так: „Не можу зрозуміти, чому суспільність не могла би виключати із своєї громади одиниць, які є суспільними шкідниками. Хто вказує на державні органи як недосконалі, не дає ще переконуючого аргументу. Коли суд засуджує когось на досмертну вязницю то це нічим не ріжниться від кари смерти. Кажуть, що кара смерти розбуджує низькі інстинкти глядачів. Це трапляється лише тоді, коли люди наслідком шкідливого виховання вважають кару актом помсти, замість уважати її змаганням суспільности до шораз кращого розвитку"... Ясно, що погляди Айнштайна не торкаються таких держав, де нема одвірої суспільности і де мотиви помсти перемішані з оцінкою даного вчинку.

— **Світова новина.** Два англійські лікарі повідомляють світ, що їм удалось найти бацилю „еспанки", яка дістається до нашої крови через ніс. Покищо в деяких країнах еспанка шириться сильно: у Будапешті одної минулої суботи було 102 заведужань і дві смерти. — Дня 22. м. м. почав виходити у Парижі новий соціялістичний денник *„Революсьон"* звернений проти комунізму.—Троцький знову виїжджає на Кавказ лічитись; його політичний вплив сильно ослаб. — У Бреславі помер проф. семітської філольогії Франц Преторіюс, відомий із дослідів над абісинською мовою. — Англійський кількакратний міністр Черчіль видав 2 дальші томи своїх споминів від 1916 р. аж до перемиря.—Новий рекорд техніки на літаку, справді казочний, установив летун Корбу переїхавши з Парижа в Брюсель — себто 275 км. в одній годині — На Сицилії помер чоловік, якого ім'я: Кавалєро згадують тільки тому, що йому вдалося перед роками відкрити талант Каруза, який ішов собі в Неаполю по побережі, підспівуючи.

— **„Свобода"** ч. 6 містить: Нагінка на Національне Обєднання. Державна збіжева господарка. Випробованим шляхом. Невільництво на селі. Напасть на УНДО. З організаційного руху. Нова виправа по долярн. Радянська Україна. Відгомін кавендаської реформи. Будова збіжевих елєваторів. Що чувати в світі? З польського сойму. Новинки. В справі виїзду до Канади. Економічні вісти. Нові книжки і видання. Дописи з краю.

Український Наддніпр. Хор.

Виступ Хору у Львові перед виїздом до Німеччини.

Дня 19. м. м., в Йорданське свято, відбувся в салі Народнього Дому прощальний концерт Українського Придніпрянського Хору під проводом Петра Євсевського — який переїздить небавком на виступи до Німеччини. Програма цього вечера складалася з трьох точок, а саме першої мішаного хору (Веделя: „На ріках Вавилонських", Кошиця „Нова радість стала", Степенка „Щедрий вечір" та Ступницького „Привітів сокіл"), другої — мужеського хору (Лисенка: „Не хочу я женитися", „Хор братців", Шуберта „Хор духів" та Кошиця „Вітер повіває") і кінцевої точки — мішаного хору (кант Почаївській Матері Божій, Леонтовича „Ой зза гори кам'яної", Степового „Ой літає соколонько" й „Ой щіт, щіт" та Лисенка „Туман хвилями лягає").

Очевидно — було би зайвим повторяти всі похвали та вичислять прикмети цього хору, про які я свого часу писав. Нас цікавить найбільше та обставина, як представляється після перебутої кріза справа його дальшого розвою. І тут слід підмітити з признанням це потішаюче спостереження, що цей хор послідовно змагає до кращого — а це відноситься не лише до виконування, але й до вибору репертуару, з якого постепенно випадають менше вартні або дешеві твори, на місце яких входять все таки річи цінніші. При тій нагоді треба тільки зазначити, що уміщення поміж назвами 20 українських композиторів одинокого чужого (Шуберта) треба уважати хочби із стилевих оглядів непотрібним — не входячи вже в те, що мабуть тут діло з незугарними перерібками чи якимись апокрифами, які в програмах цього самого хору появлялися під іменем інших композиторів.

Щодо виконання й інтерпретації вище згаданої програми — то перша точка (мішаний хор) випала слабше під кожним оглядом. Причини того треба шукати в надмірнім, нічим неоправданім форсуванні голосів, наслідком чого потерпіла в першу чергу чистота інтонації, а також і сама інтерпретація, яка стратила всякий вираз і особливо грубо виходила у Веделя „На ріках Вавилонських". Ті застереження слід віднести й до деяких партій другої точки (мужеського хору). Одначе як міру оцінки продукцій цього вечера треба взяти дальші точки програми, виконання яких було не то *бездоганне*, але виявило далеко інтенсивніше відчування співаних творів, чого в тій мірі дотепер у цього хору не можна було спостерегти. Безумовно заслуга це в першу чергу диріґента, який зложив тим доказ, що при більш економічнім орудуванні динаміки може видобути далеко більше контрастів у інтерпретації та поглибити й внутрішній вираз.

Вже відспівання мужеським хором пісні „Вітер повіває" мало характер безпретенсіонального, але невимушеного, широго настрою. Та щирість настрою виступила найкраще в кінцевій точці мішаного хору, завдяки чому кожна з поодиноких точок чи то кант про Почаївську Б. М., чи мініятури Степового, чи кінцева точка Лисенка „Туман хвилями" одержала свій питомий, властивий характер і внутрішню виразистість, яка відріжнялася від давнішого більш змеханізованого способу інтерпретації та вповні виправдала надію, що може й за прикрацкові недомагання хору в початкових точках програми.

В поїздці цього хору на чужину бажаємо йому від серця якнайкращих успіхів. Зверну тільки на одно увагу, а саме, щоб управа хору не кермувалася ніколи т. зв. куртуазійними оглядами і не уміщувала в в програмах творів чужих авторів. Чужинці на те найменше цікаві, а наша пісня для них менше або й зовсім незнана. Тому треба їм передовсім дати пізнати й відчути чар і принаду української пісні.

В. Барвінський.

Нові книжки й видання.

ЖУРНАЛИ:

ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВИЙ ВІСТНИК. Річник XXVI. Том XCII. Книжка II. За лютий 1927. Зміст: Василь Стефаник: Межа. — Марко Черемшина: Добрий вечір, панебрате! — Наталя Королева: Сарвинка (докінч.). — У. Шекспір: Сон літньої ночи (в перекл. Я. Гординського). — Б. Кравців: Тим, що в дорозі. — Олександер Барвінський: Відповідь проф. М. Грушевському. — Галя Мазуренко: Нч. — Д. Донцов: Поет твердої душі (В. Стефаник). — Габрієль Брюне: Вергарн, діонизійський поет (докінч.). — Л. Л.: Подорожні замітки з Сен-Готарду. — П. Шумовський: Н.Ф.С. Грунтвіг та високі народні школи в Данії. — Бібліографія. — Нові книжки.

КУЛЬТУРА. Журнал культурного, суспільного й політичного життя. Ч. 1—2 (37—38) за січень-лютий 1927. Зміст: А. Деборін: Ленін як мислитель. — В. Левинський: Гегель про панів і рабів. — В. Левинський: Діґен, Авенаріюс, Мах і пізнання. — В. Корик: Українська література. — О. Одексюк: Куна (Оповідання про те, що діється при шляху революції). — В. Шишковецький: Рідна Школа. — П. Орський: Після Загальних Зборів „Просвіти". — П. Сук: Винниченків „поворот на Україну". — П. Мікор: Питання Далекого Сходу: І. Краї Великого Океану; ІІ. Ваґа хінської революції; ІІІ. Малайське повстання в Індонезії. — Масові арештування на Білоруси.

СВІТ. Ілюстрований журнал, ч. 2., з 20. січня. Зміст: М. Галушинський: На освітні й виховні теми. — М. Кічура: Стара історія, як світ. — В. Ю. Кисілевський: Ніч. — І. Возич: 1926 рік у винаходах. — Спілка революційних письменників „Західня Україна" Вас. Стефаникові. — Евген Друзенко: „Чапля" (з 4 світлинами). — Мих. Рудницький: „Безсмертний" і досмертний богеміст. — Ів. Німчук: Роман Сембратович. — Нова Палестина (з 4 світл.). — Ілько Гаврилюк; Зима. — Д. К.: Засудженим. — Дрібниці. — Безо Ловріч: Бунт. — Здобутки жінок. — З життя Марк Твена. — Ілля Еренбург: Неймовірні плюскі. — Веселий куток. — Ілюстрації: З наших гір: Ямна, Йордан у Жабю, Гуцул, Вінчання, Трембітарі; Іван Рішков; Співацький гурток при читальні „Просвіти" в Рішеві.

ЛІКАРСЬКИЙ ВІСТНИК. Орган Лікарської Комісії Наук. Тов-а ім. Шевченка й Українського Лікарського Т-ва у Львові. Рік IV, ч. 2. Львів, дня 1. грудня 1926. Зміст: Д-р мед. і фільос. Степан Балей: Горячка і свідомість. — Д-р Т. Е. Бурачинський: Причинки до хірургії вегетативних нервів. — Д-р Микола Сисак (Київ): З українського медичного життя. — Звіт із засідань лікарської підсекції Українського Наук. Зїзду в Празі в днях 3.—6. жовтня 1926. — VIII. зїзд югословянських лікарів і наради слов. лікарських організацій у Білгороді. — Оповістки.

НОВА ХАТА. Журнал для плекання домашньої культури. Рік III, ч. 2, за лютий 1927. Зміст: Марія Фуртак: Драматична творчість Лесі Українки. — Бавика Баранова: Права жінки в новім цивільним кодексі швайцарськім. — І. Федорович-Малицька: Нова історична повість Богдана Лепкого. — Ріжні вісти. — М. Підваленко: Галаґанівський будинок на Придучанні в мастку Лебединцях. — Едмонд Франк: „Черевички дяльки". — З дневника молодої мужатки. — Ст. К.: Дешо про моду. — Як шити спортову блюзу. — Д-р Марія Монтессорі: Допоможіть дитині до самостійної творчости. — С. Мійська: Пані і служанка. — Берізка: Як заховати красу, свіжість і молодість. — Ради господиням. — В додатку: Зразки мод.

З Краєвого Тов-а господарського „Сільський Господар" у Львові.

Господарські кредити.

На особисту інтервенцію представника „Сільського Господаря", Львівська Філія державного рільного банку дала отсі інформації про кредити на господарські потреби хліборобів:

Дрібний кредит, який давав Банк до висоти 1.000 зол. на одно рільниче господарство, міністерство скарбу зліквідувало і признаний на цю ціль державний кредит має бути в цілости замортизований. Тому Банк узяв на увагу лише ті зголошення на цей кредит, які вплинули перед 1. листопада 1926. Натомість зголошення, які вплинули по 1. листопада 1926 р., полагодив Банк відмовно.

З огляду на те нема ціли дальше зголошуватися за цим кредитом, і Філії, Кружки „Сільського Господаря" та кооперативи повинні поінформувати про це дотичних господарів, які мали би намір ще зголошуватися, щоби їм признати дрібний кредит.

На місце цього дрібного кредиту отворив Державний Рільний Банк окремий кредит на ціли наглих господарських потреб, викликаних такими нещастями як пожежа, упадок або вибиття худоби, зарази домашніх звірят, стихійні нещастя і т. п. Кредит на ці потреби буде признавати Банк в ріжній висоті, відповідно до розміру шкід, з тим, що зголошення рільників за цим кредитом мають бути потверджені крім громадського уряду також старостом і заопінковані прихильно з виеском, щоби цей кредит дати.

З інших кредитів, які признав державний рільний банк на господарські ціли, а саме: на піднесення годівлі худоби, на ціли молочарських кооператив, (на будову молочарень, молочарських уладжень і т. п.), Банк не признає ніяких задля браку фонді неполагоджені дотепер зголошення мусять ждати аж Банк буде знов мати фонди на цю ціль.

ОПОВІСТКИ.

ЗУБИ НА СПЛАТИ

Дентист РАППАПОРТ

пл. Марійська 7. (над кав. *de la Paix*).

—о—

Пригадується, що в суботу 5. лютого ц. р. о год. 22. в салях „Народнього Дому" при вул. Рутовського 22/І. відбудеться Баль Медиків. — Запрошення можна набути від 2—5. лютого від год. 12—2 в Тов. „Бесіда" при вул. Рутовського 22/І. 1373 1—1

З Товариства „Зоря". В неділю, дня 6. лютого відбудеться в льокалі т-ва при вул. Вірменській 25. виклад проф. д-ра І. Свенціцкого на тему: „Робітник-ремісник на давній Україні". Початок в 12. год. в полудне. — Вступ вільний.

Вечір артистичних танків Гонтара відбудеться в понеділок 7. лютого ц. р. о год. 7:30 веч. в салі Т-ва ім. Лисенка, а не як було хибно поміщено дня 8. ц. м. Оригінальну програму виконають ученці Хореографічної Студії у Львові. Костюми по ескізах арт. мал. Ол. Новаківського. Музичну частину до хореографічних композицій: „Щедрик", „Дзвони", „Пташиний спів", „Журавлі" і „Чумацькі жарти" опрацював композ. Ярославенко. 1447 1-2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 57-?

ЖЕНЩИНИ, якаб розумілася на веденню кухні та домашнього господарства, — за відповідним винагородженням, пошукується. Посада до обняття від 15. лютого — 1. марта ц. р. — Зголошення надсилати на адресу: „Народний Дім", Чортків. 1429 2—3

ОДНОГО згляднo 2-ох учеників(ниць) приймy на мешкання з харчем. Окремий покій. Журавецька. Львів, вулиця Садівницька 18, І. пов. 1436 2—3

ПОКІЙ, фронтовий і сонячний для двох кавалерів негайно до вжиткy або від 15. лютого. Львів, вул. Панська 17, у Січинської. 1445 1—1

КОРЕСПОНДЕНТКА-бухгальтерка, що пише на машині і обзнайомлена з бюровою працею, негайно потрібна. Зголошення під „Промінь" по „Діло". 1443

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Жадайте всюди

цукорків

„Фортуни Нової"

Д-р Фелікс Ган Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка **Львів, Городецька 46.** Телеф. 834 Переєвітлення Рентгеном. 1170 34-35

Лікарсько-дентистичне Заведення

д-ра Симона Раппапорта

Якова Насса

ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.

Пльомбування й вирівнання зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям і студентам значна знижка. 1449 Полекші в святах. 1—5

АДВОКАТ

Д-р А. ҐОЛЬДШЛЯГ

переніс свою канцелярію з вул. Косціушка ч. 1 а 1444 1—?

на вул. Словацького 5, І. п.

Телефон 41—01.

БУДОВУ ЦЕРКОВ І СВІТСЬКИХ БУДИНКІВ

виконує по конкуренційних цінах

інж. Лев Левинський

1441 упов. будівничий 2—3

Львів, Содова ч. 8 (бічна Потоцького)

Письменники й журналісти,
Всі театру аматори,
Всі мистці пера та кисти,
Читачі та редактори,
Всі, що люблять інших грязь,
Люблять фарби й води море,
Примхи і прикраси моди,
Автистичні нагороди:
Образи, книжки, килими,
Радо йде на баль за нима,
Скаче і танцює радо —
Всі їх друзі та знайоми
Роблять разом маскараду
Рік у рік в „Народнім Домі".
Хто хотів би з вас там бути:
Нехай зна: — двацятьлютий.

ІНСТИТУТ DE BEAUTE

Перший фризієрсько-перукарський салюн для Пань. Чесання, ондолювання і водна ондуляція, електричний масаж лиця, стриження волосся *a la garçonne*, геннованя волосся на всіх копірах. Виповичальня перук на маскаради. **Львів, Пачківська** 1448 **19.** — Позір на фірму. 1—4

Надзірна Рада Повітового Союза Кооператив в Бучачі оголошує отсим

КОНКУРС

на посади урядовців, а то: торговельного референта, бухгальтера і люстратора при Повітовім Союзі Кооператив в Бучачі. Посади до заняття від 1. березня 1927. Платні відповідно до кваліфікацій і умови. Зголошуватись до Ревізійного Союза Українських Кооператив у Львові, вул. Словацького 14, до дня 15. лютого 1927 включно. — За Надзірну Раду ПСК. в Бучачі: Д-р Войзорків, голова; Галк 1438 Шлемкевич, секретар. 2—3

Дня 20. лютого 1927. о 5-ій годині пополудни відбудуться

Загальні Збори

Т-ва „УКРАЇНСЬКА БЕСІДА" в Чорткові з слідуючим порядком нарад: 1. Відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів. 2. Звіт Виділу з діяльности за минувший рік. 3. Звіт контрольної комісії і уділення уступаючому Виділови абсолюторії. 4. Вибір нового Виділу. 5. Внески і запити. ВИДІЛ.

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". — З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10

Після конфіскати — другий наклад

Ч. 27 (10.995). Львів, субота 5. лютого 1927. Pocztowa opłata zaryczałtowana. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 149.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Чи У.Н.Д. Обєднання змінило напрямні своєї політики?

Від другої половини листопада м. р., тобто від Народнього Зїзду Українського Національно-Демократичного Обєднання (19. і 20. листоп.), розпочала вся ворожа й неприхильна Обєднанню преса — від комуністичної почавши а на „націоналістичній" „Раді" скінчивши — сконцентрований наступ на нього. Найважнішим замітом, який підносить ця преса, є те, немовто Обєднання змінило на останньому Народньому Зїзді свою орієнтацію зі сходу на захід, а в тім і на Польщу. Вслід за тим твердить ця преса, що Обєднання прямує до угоди з Польщею. Кожна ворожа газета, що репрезентує чи то партію чи політичну групу, мотивує ці заміти на свій лад. Одначе, не маючи ніяких реальних даних, для доказання своїх замітів, усі вони сходяться в тому, що покористовуються відносно Обєднання видумками, наклепами, а не гордують подекуди й особистими лайками. Роблять це в надії, що таким чином вмовлять у своїх прихильників, а навіть і в деяких членів нашої партії те, чого бажають.

Рівночасно з протинаціональною пресою, що виходить в українській мові, розпочала проти нашої партії зорганізований похід і польська, як львівська так і варшавська, преса. Ця закидує Обєднанню протидержавні, тобто протипольські, тенденції. Вона твердить, що Обєднання прямує до відірвання західньо-українських земель від Польщі, та накликає на нього поліцію, що своїми репресіями малаб здавити всякий український національно-політичний рух, кермований Обєднанням. Польській пресі ми не дивуємося, до її нападів і доносів ми привикли. Привикли також і до адміністративних репресій. На голоси польської преси ми реагувати не беремось.

Та важко нам реагувати і на богато голосів „нашої", тобто тої ворожої Обєднанню преси, що хоч і друкується в українській мові, то з національним українським рухом не тільки не має нічого спільного, але навпаки його поборює. Ми свідомі, що таких газет не переконаємо ніякими аргументами, бож вони сповняють свою службу по наказу з гори. Моральна нечутливість дійшла в них уже так далеко, що свідомо пишучи неправду, намагаються вони й такими, зловільними засобами шкодити нашим визвольним змаганням, а рівночасно заспокоювати свої особисті амбіції.

Одначе є також люди, що в добрій вірі підносять саме наведені заміти, або такі, що приймають теж у добрій вірі зловільні наклепи ворожої преси. З уваги на них уважаємо за доцільне пояснити ще раз докладно, що Народній Зїзд не відступив від платформи, на основі якої повстало Обєднання, ні на йоту. Навпаки, він ту платформу тільки поширив і точніше означив.

Народній Зїзд ухвалив дня 19. листопада 1926 р. програму партії, що творить підвалину політичної ідеольогії, а крім того ще й політичні резолюції, що тісно звязані з програмою, що безпосередньо з неї випливають і в дечому її інтерпретують. Програму в найважнішій її частині, а також політичні резолюції, що відносилися до засадничих справ нашої політичної ідеольогії, польська прокуратура в цілости сконфіскувала. Сконфіскованих місць не можна було навіть імунізувати, бо інтерпеляції посла Хруцького і товаришів внесеної в справі конфіскати, маршалок Ратай не дозволив навіть відчитати. Програма наша ставляє так ясно нашу найвищу національно- політичну мету, як ні одна програма іншої партії і вона на довші часи буде служити підвалиною політичного „вірую" українського народу. Політичні резолюції складаються з трьох частин. В точках від 1—8 означене наше становище до Польщі, в точці 9 до Радянської України, в точках від 10—13 до других українських партій

Ми не стрічалися з прилюдними замітами проти тої частини резолюцій, а коли хто закидає нам, по ухваленню їх Народнім Зїздом, угодовість, то користає хіба з того, що ті резолюції сконфіскувала прокураторія і загал нашого народу не може з ними познакомитись. Найбільше шуму викликала резолюція 9, в якій зясовано наше відношення до Радянської України. Вона звучить: *„Народній Зїзд стверджує, що за рижським кордоном на українських землях відбуваються в українській радянській державі великі національні здвиги. Там росте національна культура, кріпне національна сила, там назрівають тепер процеси, що скорше чи пізніше віддадуть на Україні суверенні права всьому українському народові.*

Вже на перший погляд видно, що IV. точка платформи з 11. липня 1925 неясна, що її стилізація нещаслива та що її кожний може розуміти як хоче. Та всетаки в одній і другій стилізації та сама думка, та сама напрямна. Ми не орієнтуємося на радянський уряд на Україні

Резолюція 9 така природна, що годі вийти з дива, чому партійні противники не могли собі знайти кращого від наведеної резолюції аргументу для поборювання Обєднання. Наше негативне відношення до радянського уряду на Україні висказане вже в самій назві партії. Ми Обєднання „Українське" а влада на Україні переважно в неукраїнських руках, „Національне", а уряд харківський інтернаціональний, „Демократичне" а на Україні диктатура комуністичної партії. В чому зміна нашого становища до радянського уряду на Україні на Народнім Зїзді 19. листопада 1926, ніхто не зрозуміє.

Д-р Дмитро Левицький.

12. лютого 1927.

Маскові Вечерниці

в Золочеві

Методою Воронова.

I.

Подих смерти над москвофільським рухом. — Польсько-російський союз. — Широкі пляни вшехполяків колись і тепер. — Пошуканка за союзниками. — Розмови.

Стареча смерть ще до війни загрожувала москвофільській партії. Польські чинники, а головно подоляки і вшехполяки, намагалися всіми силами вдержати при житті живий труп „русско-народної організації" з метою вбити клин в здоровий організм українського емансипаційного руху. Рівнобіжно з польською допомогово-протекційною акцією розвивалася анальогічна акція російського воюючого націоналізму під проводом гр. В. Бобрінського, яка в часах російської окупації Галичини (1914—15) обєднала була в спільних рядах пок. Дудикевича і проф. Ст. Грабського.

Цей союз „нашого" (національно-культурного і політичного) і польського (політичного) русофільства спирався на платформі приєднання Сх. Галичини до царської Росії. Вшехполяки — за ціну обіцяного головнокомандуючим російською армією вел. кн. Мик. Миколаєвичем зєднинення роздертих етнографічних польських земель в рямках могутньої Росії — без найменшого спротиву погоджувалися на русифікацію Сх. Галичини. Значить, вони навіть без скритих зітхань годилися на видачу Сх. Галичини російському націоналізмові, щоби тільки мати союзника проти небезпечного для них українського руху. Настирливо насувається питання: Чому така „щедрість" у відношенні до росіян і їхніх прихвостнів та одночасно така „скупість", навіть більше! — завзята боротьба у відношенні до українців?

Вшехполяки дуже добре, а на всякий випадок краще, як інші польські партії, розуміють стихію й сутність національних рухів. Розуміли вони вже тоді, а тимбільше розуміють тепер непереможню стихію й сутність українського національного руху, який — як рух наскрізь демократичний, що оперує масами, що видвигає їх широко закроєні інтереси, — є рухом ліквідаційним у відношенні до всякого чужинного наверствування, як національного, так і соціяльного. Тому, бажаючи зберегти польський стан посідання на просторі від Сяну до Дніпра, вшехполяки бачили своїх природних союзників в реакційній Росії, в напливовому російському елєменті на Україні і в консервативних „старорусинах" в Галичині, які до тогож були ще й запереченням національно-культурної самостійности українства та випливаючих з неї політичних консеквенцій. За збереження цього стану посідання вони готові були до найбільших „жертв", навіть до резигнації з адміністраційного панування у Сх. Галичині. Здаючи собі справу зі сили українського руху, були вони свідомі того, що його стихійний розвиток можна на якийсь час припинити, можна викривити, а щонайменше зробити „нешкідливим" тільки при допомозі всемогучої царської адміністраційної машини, російського і польського націоналізму та консервативного москвофільства, негуючого українство. В тих вшехпольських плянах і рахунках „наше" старе москвофільство грало не останню ролю.

Колиж відносини змінилися; коли повстала Польща в теперішніх

Red. czas. „Діло" we Lwowie. Pr. 44/27. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej I Sąd okręgowy karny orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie „Діло" Nr. 22 (10.978) z dnia 30. stycznia 1927 pod tytułem: 1) „Sanacja i deprawacja" w całości, 2) „W sprawie aresztowanych posłów" w całości zawierają zn. 1) znamiona zbrodni z § 65a ust. 1 w związku z § 300 i 302 ust. 2) zn. zbr. z § 65 a) n. 2 że zatem zakaz zarządzony przez Prokuraturę dnia 29. stycznia 1927 r. konfiskata jest usprawiedliwiona i zarządził umieszczenie całego nakładu w wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk.z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6 z 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. — Lwów, dnia 31. stycznia 1927 r. Nawel.

в границях; коли революційна фатаморгана ліквідувала польський стан посідання між Збручем і Дніпром, а український рух дещо і знемігся був в останніх роках після витрати величезної енергії у визвольній боротьбі, — вшехоляки були першими, які з тією самою метою, хоч у скромнішому обсязі постановили „погодитися" з істнуючими границями на сході — в противенстві до тав. федераційного табору, щоби сконсумувати „славянські меншости" і їх територію. Аж після довершення цього завдання можна думати про „реституцію" польського стану посідання поза істнуючим східним кордоном або про зміну щодо форми експльоатацію великоукраїнських територій.

З тією метою вшехполяки не лише визискують в повному обемі польську адміністраційно-державну машину, яка заступила їм всецїло сподівану в 1914 р. російську, не лише зберігають і частинно поширюють польський стан посідання при допомозі „народової" адміністрації („організацій народових"), але і всіми силами гальванізують старе москвофільство та підтримують організаційні змагання російського поміщицтва в Польщі. Поруч з тим вшехполяки (проф. Ст. Грабський) витягали руки до російських комуністів, пропонуючи їм союз у поборюванні українства по обох боках рижського кордону, знаючи, що ренесанс українства на Наддніпрянщині мусить неминуче довести до такогож ренесансу і тут — навіть, коли б вшехполякам і взагалі польським чинникам удалося на якийсь час спричинити застій у стихійному розвитку українського руху. Зовсім природно, що в цих намаганнях і в цьому пляні не останню ролю грає потреба реституції москвофільства. Звідсіль і особливше зацікавлення зїздом „Русского Народн. Обєдінения", ця протекція і моральна допомога в гальванізації трупа старого москвофільства.

Вшехполяки і взагалі польські чинники приноровили до загибаючого, склєрозного москвоф льства методу Воронова. Штучним влиттям крови з російських поміщицьких шимпансів під проводом пос. Серебреннікова думають польські чинники вдержати при житті завмираюче москвофільство, щоби його — поруч усяких хлібодських „організацій" — використати для припинення розвиткового процесу українства.

Тому й не диво, що миршавенький зїзд „Русского Народн. Обєдінения" піднесено в польській реакційній пресі до значення „історичної події", тому й не диво, що його так завзято, з усею посвятою і відданістю реклямовано.

Напередодні зїзду „Слово Польске", фактичний головний орган вшехполяків, все богацтво своєї уяви зложило на жертвенник „мети і політичного значіння" того зїзду.

„Львівський зїзд — писало воно — може мати далекосягле значіння для розвитку руської справи в Польщі. Руське громадянство в своїх широких, головно селянських масах, а також серед інтелїгенції, прагне спокійної праці на ґрунті польської держави. На жаль, ті елєменти, (російсько- москвофільські — Ред.) не здобули досі відповідної підтримки в організації; львівський зїзд може дати товчок тим руським елєментам, що не хотять експериментувати на живому тілі свого громадянства, щоби з маніяків (?) звести руське життя на шлях нормального (?!) розвитку, згідного як з інтересами руського громадянства, так і польської держави. Якщо зїзд матиме ті цїли і якщо його наради підуть в тому напрямку, то польське громадянство глядітиме із зацікавленням на дальший розвиток тієї акції".

Крім того „Слово Польске" видрукувало спеціяльні розмови на тему цього зїзду. Пос. Серебренніков зазначив, що метою зїзду є викінчити організацію російської меншости в Польщі і оживлення москвофільського руху. Цей конґльомерат росіян і москвофілів не висуває ніяких територіяльних домагань. Польську державу признають руссо-москвофіли, відносяться до неї як найльояльніше, підтримують загально-державні інтереси, а в заміну домагаються тільки введення в життя конституції.

Львівський діяч адв. д-р М. Глушкевич був більше оглядний і більше „політичний" у своїх внукуціях. Поминаємо покищо його відношення до українського руху, а зазначимо лише, що він увійшов до „Русского Народ. Обєдінения" як член русской національности, бо та організація єднає громадян польської держави, які признаються до русской національности. Відношення його до Росії є ідентичне з передвоєнним. Політичний устрій Росії є йому байдужий, бо Росію вважає „збірником певних вартостей, що репрезентують ніколи незмінну русску культуру".

Наскрізь негативно поставився до зїзду К. Вальницький, б. провідник москвофільської лївиці, а тепер один з кєрманичів „Сель-Робу". Зїзд є тільки відгомоном минувшини, збором живих трупів, людей нездарних, реакційних і неприноровлених до життя. Староруський або москвофільський рух є засуджений на смерть. Гальванізація його є тільки встромлюванням костура в колеса могутнього, визвольного українського руху. Москвофільський рух є шкідливим анахронізмом.

Як бачимо, то вшехполяки стараються в широкому обемі приноровити методу Воронова.

Від вшому і кождої

1402 обезпечує найкраще 4—5

Товариство вз. обезп. „ДНІСТЕР"

у Львові, вул. Руська ч. 20.

з тузин; дасть Господь, вони одержуватимуть їх ще нераз—так довго, аж обставини зроблять запевнення такі безпредметовими. Буде воно не нині і не завтра ще; буде через десять чи двацять років, але буде напевне, бо сила річей і льогіка фактів довша від сили почувань і льогіки слів. Припускаємо зрештою, що п. Лярош, даючи ці запевнення, ще не зовсім призабув подавані йому свого часу п. Витвицьким відомости про „польськість" східних воєвідств, себто доброї половини польської імперії, зосібна ж про „польськість" і настрої Східної Галичини — тай що є в нього деякі, може покищо тільки дрібні, та все таки— сумніви щодо доцільности дотепершньої польської політики Франції...

Як не як, переживаємо в цих днях перерву в напливі політичних актуальностей. Покористаймося нею, щоби далі глядати орієнтації в комплексі французько-німецьких непорозумінь.

Коли немає історією переданої дідично-німецької ворожнечі і коли немає, поза гнівом за зруйнування 10 департаментів, по французькому боці ніяких, абсолютно ніяких реальних претенсій до Німеччини, то невже є по німецькім боці реальні претенсії до Франції? З якими підставами? В якій силі?

Реванш? Питання Альзації й Лотарингії? Інші які територіяльні претенсії до Франції?

II.

Реванш! Почування й жадоба реваншу можуть, хоч вони і фактори психольогічної области, бути дуже реальними чинниками. Можуть бути, але далеко не все вони такі є в дійсности. Тай напруженість чинника цього дуже ріжна і дуже змінчива. Думали були свого часу про реванш за Садову цісар Франц Йосиф І. і його стрий архикн. Альбрехт, осо-

Реванш, Альзасія та інше.

(Від власного кореспондента.)

Париж, 29. сїчня 1927.

I.

Павельс і Форстер далі говорять*) з Фошем, Камбоном і союзниками — коли вірити скупим чуткам, то переговори ці навіть гаразд поступають вперед. Агітація проти Бріяна далі ведеться — Польща, її безпеченство й будучність дають головні аргументи. Щоб трохи заспокоїти своїх противників, Бріян пустив у газети звістку, що з поручення його варшавський амбасадор двічи вже заспокоював п. Залеського про щиру сердечність почувань Франції для Польщі; зосібна впевняв він польського заграничного міністра, що нема мови про ревізію Версайського договору, а далі, що Франція не піде на ніяку комбінацію, повернену на нарушення теперішніх границь Польщі. Таких запевнень польські міністри вже одержали зрештою від ріжних французьких міністрів бодай

*) Допис написаний ще перед покінченням переговорів ген. Павельса. — Ред.

ОСВАЛЬД БУРГАРДТ:

Екзотика й утопія

в німецькому романі.

(Докінчення.)

IV.

Моє завдання було дати українському читачеві уявлення про німецький екзотичний і утопічний роман. Замість того, щоб навести ще в десяток нових назв і спинитися на кожній по кільки хвилин, я вважав за краще вибрати два твори, де ці дві прикмети (екзотика й утопія) виявились найяскравіше, і проаналізувати їх докладніше. При цій нагоді я наводив цитат може більше, ніж вимагає звичай, але моєю метою було також ознайомити хоч трошки читача з манерою письма на коротеньких зразках, узятих із двох великих творів німецького письменництва, яких він не то що в українському, а навіть у російському перекладі ніколи, мабуть, не побачить.

Якуж прогнозу можна поставити? Чого можна далі сподіватися від художньої прози? Інтерес до екзотики та утопії відроджується по всіх країнах: у Німеччині, Франції, Чехії. Нова школа „поетизму" проповідує так званий „панґльобізм".

Світова війна зворушила кольорові раси. Европа використовувала їх, як знаряддя самогубної боротьби, яку вела протягом чотирьох років. Тон, яким досі гордували як дикуном, побачив, що культурний варвар не є такий непереможний, яким його собі уявляли. І заговорив про своє право зайняти місце за столом на загальному бенкеті народів. Жадоба далекого, що споконвіку властива людському духові, ясніше дала себе відчути в добу інтелєктуальної втоми, коли людина вимагає нових барвистих і кольористих вражінь, на які бідна сучасність. Фрайлїграт лише мріяв про це у своєму кабінеті, Ренбо і Ґоген були великими піонерами, а сучасні конкістадори науки пішли відкривати скарбниці минулого, які повабили їх до себе своєю таємничістю.

Трьома шляхами йде знайомство з далекими чужими країнами і їхньою культурою: 1) наукові праці, 2) мандрівні щоденники і 3) твори художнього письменства. Відродилася стара мода на мандрівну літературу і авантурний роман, і це є цілком зрозуміле: коли, зробивши переоцінку цінностей, читач перестав підходити до літературного твору з чисто естетичним критерієм, він почав вимагати цікавого сюжету. Отже літературний тип мусить стати знов „сюжетним", тематичним. До того ж йому тепер доводиться конкурувати з фільмом, який дає чисту „сюжетність" і наближає до нас усі кранни світу. Вимогам легкого американського фільму цілком відповідає авантурний роман характеру „Атлянтиди" Бенуа. Але від цього ходкого дешевого краму треба відрізняти ті великі твори, що сягаючи аж у далеке майбутнє і в далеке минуле, використовують для цього всі здобутки сучасної техніки й сучасної історичної науки і здивовують нас досконалістю своєї художньої архітектоніки.

Людина, умовинами сучасного життя прикута до одного якогось місця, робить спроби вийти з зачарованого кола буденних обовязків, вийти не лише інтелєктуально, але й фізично. У Едшміда в його *„Bücherdekameron"* ми читаємо: „Ти вдихаєш у себе повітря інших континентів, перед тобою зразки людської чесноти й відваги, і ти стаєш, що правда, не освіченим, але розумнішим, лишим".

Далі (на стор. 89) він пише:

На пляжі Шведи поет Дідрінґ оповідав мені, як його тягне з чудових хвилястих лавів, із лісів з синіми тінями Скона і Смоланда подивитися на ґлєтчери, працювати в горах, між Лапляндією та Росією. Жити з залізничими робітниками у бараках, мов той вес, і споглядати, як сходить сонце, немов улюблена зірка рідного краю, а потім знов, з серцем повним втрат, мов вовк, скувавшись у шасті, повернутись до шумних тополь і срібних вітрів рідного півдня.

Отже спрага спізнати життя в усіх його виявах утворює таких письменників, як Сінклєр, що вважають за потрібне вивчати життя не по книжках, а бачити все на власні очі.

Механізація життя і спеціялізація праці позбавляє людину її духовного обличчя, вона стає маленьким гвинтиком, невеличким колєсцятком апарату, яке виконує лише одну якусь невідмінну функцію. Так у Кайзеровому „Газ" ми маємо людину-око, людину-ногу, що лише натискає педаль; людину руку, що лише повертає підйому. Середньовічний термін *„instrumentum vitale"* більше відповідає нашим часам.

Звідси реакція, протест проти механізації, проти знеособлення життя. Нова школа поетизму накреслила на своєму прапорі гасло: спізнати сучасне життя в усій його кольористости, різнобарвности, знищити час і просторінь.

Але треба остерігатися тої течії, що зрозуміла поетизм, як втечу від дійсности, як ідиллю під пальмами під звуки джез-бенду...

Едшмід у загальних рисах намічає свій ідеал людини (*Bücherdekameron*, стор. 66):

Одного разу, увійшовши до павільону якогось англійського дипльомата, я сподівався хаківа, він — я це бачив — утік в одному кімоно, щоб переодягтися. На столі коло сніданку лежала карта світу з усіма фортецями, річками, морськими берегами і містами всіх континентів, а коло неї дипльоматичний звіт і ода Горація.

Це була людина, що з веселою повагою і гідністю поєднувала життя з музою і справами. В Шуманових листах є постать схожа на цю, але ще виразніша в контурах: цей музик захоплюється людиною, що пішки обійшла добрий шматок світу, мандруючи від Москви до Риму, від Марселя до Гамбурґу; в на гарно одягалася, читала Тукидида, вивчала альґебру і музику. Ось воно те майбутнє, якого ми сподіваємось.

Отже він вимагає енциклєопедичности, намічає ідеал, близький до ідеалу людини епохи відродження. Леонардо да Вінчі, що великою мірою був енциклєопедистом, казав, що душа мистця мусить бути дзеркалом, яке відбиває в собі всесвіт.

Людина прокинулася, звела догори очі, і зір сягає далеко на обрії можливого, у майбутнє і минуле, за море і гори. Вона, удосконаливши техніку, знищила просторінь, вона намагається зняти за межі часу... Мрія пориває людину ген-ген за видноколо тісного життя, заворожує її далиною, а світ, зеленомудрий і ясний, вабить до себе і вже радий розкрити перед нею всі свої скарби й таємниці.

бливо останній. Одначе поза мало конкретними спробами союза з Наполеоном III, що почування не вийшли, і Габсбурська монархія стала вірним союзником ненависних Габсбургам Гогенцолернів. Більш таких прикладів можна би навести. Річ певна, що не віки повинна була думати про реванш після 1870—71 рр. Франція: „думати завсіди, не говорити ніколи". Але Франція—єдина на европейськім континенті справжня „нація", нація не в значінні етнографії й мови, а в значінні цілкого, свідомого історично-державного єства, а найславнішою після римської історією перемог і тріюмфів; воєнна пораза і ворожий наїзд куди інакше відбивається в душі такої „Великої Нації", старої і одноцілої, ніж у душі нації молодої, свіжої, тому мало що понад 50 літ частинно зєдиненої, як нація німецька. До того-ж велика частина німців є свідома того, що руйнація Фляндрії і Шампанії слави їх нації не принесла. Ні! Можуть собі і як богато писати й репетувати про реванш всенімецькі поклонники Вотана й Крімгільди, а таки не йдемо віри в реальність їх вигуків. Тим менше їм віримо, що не бачимо матеріяльної, утилітарної підставки для ідеольогічної надбудови (бачите, говоримо й ми Марксівським жаргоном!) німецької програми реваншу. А без такої підставки, і то конкретної, нова Німеччина, вихована в суто утилітарнім дусі своїх економістів, хеміків і техніків Вільгельмівської епохи, не кинеться в ризки нової війни. Задля чого? Задля самої слави, задля *gloire à la française*? Пусте!

III.

Треба би німецьким реваншистам конкретної програми територіяльних добичей на Франції, щоб могти надійно говорити про відплатну війну. А такої конкретної програми анексій по французькім боці Німеччина не має; не в чистої миролюбивости самої, а просто тому, що нема відповідних предметів, можливих до осягнення війною, і тільки війною. Німеччина душиться, перелюднена в своїх затісних границях і вона (як і Італія) хоч не хоч, а мусить шукати земельного вентилю для надміру своєї людности. Одначе вентилю такого нема на Заході.

Альзація — перелюднена і місця на кольоністів німецьких там нема. Пограничні французькі провінції теж промислові і перелюднені. Відбиття Альзації і анексія Фляндрії чи Шампанії не були би ніякою розвязкою німецького популяційного (підставового й основного) питання. На Альзації Німеччина зрештою вже добре попекла собі пальці перед війною і в часі війни, нині вона має злорадісне вдоволення, що й Франція має з альзасцями великі клопоти — правда, всеж таки не такі, як мала Німеччина. Задля півтора міліона альзасців, котрі не хочуть чути про приналежність до Німеччини і котрі рафіновано враджували в пору війни німецьку армію й дипльоматію, Німеччина не зарискує нової европейської війни. Це певне!

Німецька програма мусить бути: кольонії і свобідна рука на Сході.

Кольонії Німеччина і без війни буде мати, від Франції мабуть ще скорше ніж від Англії. Але африканські кольонії Німеччини перед передушенням в тісних границях не виратують. Нема німцям іншого виходу ні іншого ратунку, як Схід. Щастя наше, що наша країна не межує з Німеччиною: інакше стрінула би нас така сама доля, яка стрінула була і ще стріне Польщу перед Мешками і Болеславами і під Станиславом Августом, і яка стрінула була нашу славну Україну — від Татарви з одного, від Ляшні з другого боку.

IV.

Нема для Німеччини, повторяємо, а німецькі економісти й соціольоги знають це стократ краще нас, ви гляду на територіяльні добичі на Заході, нема й потреби в них ні змислу. Натомість є дуже важні реальні, матеріяльні резони для мирного співжиття і співробітництва, навіть для союзу, Німеччини з Францією. Не говоримо ще передчасно про союз; зате про співробітництво вже інші заговорили, і по части вже його реалізують. Знаєте самі в чім річ: у співробітництві, у „подружжі", *mariage* (як тут говориться) німецького вугля з французьким залізом, себто про тісний союз двох наймогутніших галузей новітньої промисловости, з десятками мільонів робітників, десятками тисяч інжинірів, з поділом ринків і зисків, з одностайною політикою продукцій і цін. Союз такий ідеально відповідає інтересам обоїх сторін. Реалізація його вимагає довгого, тривкого й певного мира. Франція і Німеччина на світових ринках не конкуренти собі, а союзники. Їх продукції не соперничають між собою, а себе доповняють.

Льогіка вимагала би, щоби за економічним співробітництвом пішло співробітництво політичне. Льогіка! Але не сама тільки льогіка кермує життям народів. Льогіка вимагала би, щоби Німеччина гарантувала Франції плечі на випадок неминучих трудностей з Італією — в Савої, Корсиці, півн. Африці, а Франція полишила Німеччині вільну руку на Сході: знаємож, що воно значить. Цього вимагала би льогіка. Може до цього прийде. Скажімо більше: ми певні, що до того прийде. Тільки ще не нині і не завтра. Бо на перешкоді цьому стоять фактори сантиментально-естетичної породи тай блефи й інтриги, на них обчислені.

Черга нам і їм приглянутися.

В. Левицький.

Бюджетова дебата в соймі.

Бюджет мін-ва військових справ. — Його критики. — Комісія посольської незайманости в справі видачі послів судам. — Доля самоврядних законів.

Варшава, 3. лютого 1927.

Перша точка денного порядку сойму, а саме справа видачі пятьох білоруських послів, відпала з денного порядку, бо комісія незайманости не полагодила ще тої справи. Пос. Галка, виключений кілька днів тому з „Визволення", просив визначити для його справи Найвищий Суд або суд маршалківський. Марш. Рatай заявив, що може справу передати лише маршалківському судові. Пос. Либерман заявив, що Польща у відношенні до свого бюджету видає тричі стільки, що інші держави. Тому ППС. згодилася на зменшення армії о 50.000 людей, на чім заощаджено би 58 мільйонів зол. Пос. Четвертинський (Х.Д.) заявив, що праця соймової опозиції зміряє до того, щоби звернути увагу відповідальних політичних і військових чинників на всі недомагання, а ця критика підиктована бажанням поділитися тою відповідальністю. Жиди і національні меншости можуть відсунутися від тої співвідповідальности, бо історія не буде їм того вимінувати. Партія бесідника голосуватиме проти бюджету, щоби показати, що пора вже зійти з хибної дороги. Пос. Панкрац (Ням.) стверджує, що величезні суми призначені на військо, зужиткується непродуктивно, старшина дає обходиться з рекрутами. Численні самовбивства вояків є доказом знущань. Пос. Сохацький (комун.) заявляє, що одним із доказів приготовування терену воєнних авантюр є наступ на Білоруську Громаду. Після промови справоздавця Косцялковського (Клюб Праці), який докоряв пос. Сохацькому, що боронить цілости СРСР, а не Польщі, закінчено дискусію над бюджетом мін-ва військових справ. Слідуюче засідання завтра. На денному порядку звіт комісії про видачу послів і дальша бюджетова дискусія.

Сьогодні рада на соймова комісія регуламінова і посольської незайманости в справі пятьох арештованих послів і видачі їх судам. Перед засіданням відбулася конференція голови комісії пос. Попеля з мін. справедливости Мейштовичем і референтом справи пос. Добжанським. Засідання проголошено таємним, тому крім членів брали в нім участь тільки мін. Мейштович і мін. внутрішніх справ Складковський. Над протестом пос. Єремича проти таємности нарад комісія перейшла до денного порядку.

Референт пос. Добжанський стацув на становищі, що на основі актів справи судові власти мали право арештувати послів, тому їх слід видати судові. Білоруська Громада — казав він — примушала до відірвання східних земель від Польщі, при чому цю акцію фінансували чужі чинники.

Після його реферату вивязалася широка дискусія, що тягнулася від год. 5. попол. до пізної ночі. В цій дискусії забирали голос усі присутні, при чому пос. Єремич заявив, що комунізм — це найбільша трагедія населення „на кресах", але до комунізму пхають населення нац. меншостей саме Поляки своїми зарядженнями й арештами, які зрештою до нічого не доводять.

З черги пос. Шрайбер поставив внесення на вибір підкомісії з 3 членів, що докладно розглянула би документи цієї справи, бо те, що предкладає уряд, є зовсім недостаточне і не управнювало влади до арештування послів. Одначе внесення пос. Шрайбера відкинено, а прийнято те внесення референта, за яким голосували й соц. демократи: „Сойм дає дозвіл на дальше карне поступування проти арештованих послів у межах внеску прокураторського уряду з дня 21-го січня 1927".

Завтра буде ця справа розглядатися на пленумі сойму.

Богато разів заповіджувану полагоду самоврядних законів відложено з причини спротиву правиці. Вчора знову відбулася т. зв. приготовна конференція представників ЗЛН., Визволення, ХД., ППС. і Стронництва Хлопського. Стверджено, що порозуміння в справі самоврядних законів (яке то порозуміння заключило між собою згадані пять партій) обовязує дати та що треба довести до ухвалення законів.

Вибори до громадських рад у Сх. Галичині.

Варшава, 3. лютого 1927.

Мін-во внутр. справ задумує в найближчому часі перевести вибори до міських і громадських рад у Сх. Галичині. Тепер є у Сх. Галичині около 3.000 громад, до яких вибори відбувалися ще перед війною, а тепер правлять там урядові комісарі. Тому що сойм не ухвалив нової виборчої ординації, уряд постановив перевести вибори на основі давньої ординації (в трьох куріях).

Експозе канцлера Маркса.

Берлін, 3. лютого 1927.

Канцлер Маркс в експозе стверднв, що всі члени кабінету погоджуються щодо того, що основою політики кабінету мусить бути визнання правосильности республіки держави, основаної на веймарській конституції. Уряд готов виступити чинно в обороні істнування і пошанування конституції і прапорів Німеччини. Кожду спробу, що змірялаби насильно до зміни конституції, вважатиме державною зрадою. Уряд виступить теж проти всіх товариств, яких метою є протизаконне і нагальне повалення істнуючої форми правління. Для збройної сили присвятить уряд пильну увагу, старатиметься, щоби всі верстви і партії німецького народу мали довіря до збройної сили Німеччини. Військо муситься стати на все усунути з політичної боротьби.

Переходячи до справ закордонної політики канцлер заявив, що в цій ділянці не є так дуже потрібна постійність змагань уряду для успішної праці, як у ділянці закордонної політики. Постійність ця є основою міжнароднього довіря. Уряд вестиме дальше дотеперішню закорд. політику по лінії взаємного порозуміння. Доки друга і третя полоса підрені є окупована, доти існуючі там відносини будуть постійним джерелом небезпеки для успішного розвитку німецьких взаємин із сусідами. Уряд сподіється, що також при полагоді тої справи вдержана буде політика взаїмного порозуміння. Висунення на перший плян комплексу справ, означених назвою „локарнської політики і політики Ліги" зовсім не означає недоцінювання інших міжнародніх справ Німеччини, передовсім взаємин із СРСР. і з великим американським народом. Та політика мира і примирення, — закінчив канцлер — яку я поставив собі своєю метою, мусить бути однакова в усіх напрямках.

Над канцлеровим експозе була довша дискусія.

Кріза уряду схс.

Белград, 3. лютого 1927.

Кабінет Узуновича подався до димісії. Король прийняв димісію, потім конферував із предсідником скупштини. Предс. зясував королеві трудноші положення і дорадчував утворити кабінет праці. Король почав наради від конференції заст. голови радикальної партії, якого прийняв учора в замку.

Амнестія в Мексику.

Лондон, 3. лютого 1927.

Уряд Мексику оголосив, що всі повстанці, які піддадуться без застережень до 10. лютого, будуть помилувані. Тих, що того не зроблять знищиться безмилосердно.

За злуку Австрії з Німеччиною.

Прага, 3. лютого 1927

„Народ" виступає проти поголосок австрійської преси, начеб Чехословаччина і Югославія згодилися на злуку Австрії з Німеччиною за ціну коридора між ЧСр. і СХС. Обі славянські держави не згодяться на прилучення Австрії до Німеччини з причини висунення мілітарної Пруссії на схід Австрії і Чехословаччини та тому, що доля Франції й Італії залежала би від Німеччини.

Нова розправа проти трьох українських послів.

Варшава, 3. лютого 1927.

Дня 22. лютого ц. р. відбудеться перед окружним карним судом у Бересті над Бугом розправа пос. Чучмія, Козицького і Павла Васильчука, яких свого часу видав сойм і яких потягнено до карної судової відповідальности за їх промови на вічу в Почаєві, що були нібито явно протидержавні. Цю справу розбирав свого часу суд у Рівному, що присудив був обвинуваченим по два роки тюрми. Наслідком відкинку прокуратора й оборони справа перейшла до апеляційного суду в Любліні, який обвинувачених увільнив. Проти того вироку прокуратор зробив відкинк до Найв. Суду у Варшаві, який внував той вирок і переказав справу до нового розгляду в окружнім карнім суді в Бересті над Бугом.

Біржа.

Гроші.

Доляри амер. 8·92—8·93, доляри канад. 8·88—8·90, чеські корони 0·26—0·26.25, австрійські шіллінги 1·27—1·29, леї 4·00—4·25, франки фр. 0·35—0·36, франки шв. 1·72—1·74, фунти штерл. 43·30—43·50.

Збіжа.

Пшениця двір. 53·50—54·50, пшениця пр. селянська 50·50—51·50, жито галицьке 38·00—39·00, ячмінь галицький броварний 32·00—34·00, ячмінь галицький до перемелювання 28·00—29·00, ячмінь пастівний 27·00—27·50, овес галицький 29·00—30·00 кукурудза румунська 28·00—29·00, бараболя промислова 6·20—6·40.

„Молода Громада".

Установчі збори нового клюбового товариства у Львові.

В неділю 30. січня відбулися перші загальні збори новозаснованого товариства „Молода Громада". Згідно зі статутом має нова установа гуртувати в собі українських громадян, що відчувають не тільки потребу тісних та щирих товариських звязків, але й бажають найти в своїму товаристві життєрадісний настрій і молодого підприємчивого духа, що рветься на стрічу сонцю золотому.

Товариство має влаштовувати для закріплювання дружніх товариських і духовних звязків між членами не тільки товариські сходини, гутірки та розривки, утримувати читальню і бібліотеку але й улаштовувати виклади, відчити, аматорські вистави та дискусії. Крім того має заснувати для своїх членів харчівню. Вже на загальних зборах розважали учасники дуже поважно справу придбання відповідного та культурно уладженого примішення для т-ва. І рішили його за всяку ціну придбати.

Збори встановили для членів одноразове вписове в сумі 5 золотих і щомісячну вкладку у висоті 2 зол. Бідніші мають право на зниження вкладки (студенти до 50 сот.). Зборами проводив інж. Дурбак. До виділу вибрано: Мих. Галушинського головою, Юліяна Шепаровича містоголовою; д-ра Романа Дашкевича, Льва Левкого, Т. Мартинця, Д. Паліїва — членами виділу. До контрольної комісії увійшли: д-р Л. Максимолько, о. Малиновський та інж. Капуста.

Витаючи це нове клюбове товариство, бажаємо йому найкращих успіхів та квітучого розвитку. У Львові давно вже відчували потребу побіч „Української Бесіди" ще одного виключно товариства. Думаємо, що воно не має на цілі ніякої конкуренції зі старим і заслуженим нашим т-вом „Українська Бесіда". У Львові навіть двох подібних товариств замало, щоб заспокоїти товариські потреби численної української старшої і молодшої громади.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** У вчорашнім числі „Діла" сконфісковано три місця передової статті включно з заголовком і її закінченням. Це 10-а чергова конфіската нашого органу в цьому році.

— **Наш великий фейлетон** про „Екзотику і утопію в німецькому романі" приніс нам кілька запитів, які мусимо пояснити: це не є переклад з німецької мови, а автором цієї студії є наш земляк, Освальд Бургардт, відомий уже на Радянській Україні як знавець німецької та англійської літератури і прегарний перекладчик поетів з обох цих мов.

— **Під увагу нашим пікарям.** Одержуємо таку новинку: від кількох літ вийшов в Нарвіні Мюнхен. Бреєндін а. с. а.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

МЕШКАННЯ малює совідно після найновіших взорів, найдешевше **фірма І. М. Пяйхтера** зам. **Кляфтена** 1154 **Львів, Сяйвська 12 А.** 7-10 Для ПТ. урядників догідні условія.

да окружного і міського лікаря в Нараєві, чисто українським містечку. Практика запевнена в місточку і 16 околичних селах. Вулоб вказаним, щоб молодші наші лікарі зацікавились тим. Пояснення радо подасть декан і парох в Нараєві М. о. Іван Дидик. А майже одночасно з нею одержуємо допис з лікарських кол мов би коментар до такого незрозумілого факту: Кожного вразить дивне явище, що по наших більших містах осідає безумовно забагато лікарів, а в численних містечках і селах є їх дуже мало, або й нема зовсім. Що більше: в останніх часах бачимо, що в деяких містах починає вже осідати по кількох наших спеціялістів від тих самих недуг, дарма, що в богатьох інших, навіть так само великих або й більших містах, таких спеціялістів наших під ком нема. При нинішніх обставинах загального зубожіння нашого народу такий прояв не може вийти на добре нашим лікарям і є просто доказом нерозваги, а супроти старших товаришів, які довголітною важкою працею здобули собі на місцях заслужене становище, нетоварським і негромадянським поступком. Обов'язком нашого „Лікарського Товариства" є звернути на це увагу та поміж нашими лікарями перевести таку організацію і солідарність, щоби такі ненормальні прояви не повторялись. Саміж лікарі не повинні забувати, що крім уздоровлювання недужих, мають вони ще й деякі спеціяльні завдання супроти нашого народу. Лікар-українець зустрічаючись безпосередно з нашими селянами, робітниками й міщанами повинен використовувати між ними забобони й знахорство та ширити знання гігієни та правил здорового життя. Це велике культурне післанництво посеред нашого народу може сповнити тільки наш лікар, бо тільки такий може відноситися до нашого народу з правдивою прихильністю і щирим серцем і в його рідній мові. Маючи на увазі таке велике культурне післанництво, організація наших українських лікарів повинна дбати про те, щоби в кожній околиці нашого краю був лікар українець, а в кожнім більшім місті наші лікарі-спеціялісти.

— **Тюрма.** Перед трьома днями подали ми вістку про випущення на волю бриг. О. Букшованого, що в серпні мин. року перейшов Збруч, вертаючи додому. На жаль, та вістка, подана нам адвокатськими колами, поки-що не здійснилась. Бриг. О. Букшований ще досі перебуває в тюрмі при вул. Баторія, хоч вичерпуюче слідство не підтвердило ані одного з підчошених проти нього замітів. Тому й не тратимо надії, що наша, як виявилося, передчасна вістка здійсниться в короткому часі.

— **„Пронатай".** Під такою символічною назвою почав з новим роком виходити в Парижі місячник, присвячений українській і грузинській проблемі. Є він антибільшовицький і протирадянський, зорієнтований на захід. Відмахуючись від Росії, без огляду на її устрій, місячник з одного боку протиставиться російській евразійськости, а з другого переціняє культурну могутність Росії. „Бажаючи увільнитися від чужих впливів, відзискати свою національну окремішність, Україна мусить відірватися від Росії, инакше згине як індивідуальна вартість. Тяготіння до Азії, що помічається в російській психіці, стихія в напрямі Евразії є для українця чужа і далека, українець хоче воскресити свої культурні змагання спільно зі західною Европою. Відновлення тих заязків у вільній Україні — то мир на сході, то розвязка богатьох політичних конфліктів, що повстали на території давньої Росії". Як бачимо, місячник має наскрізь пропагандистичне завдання, а тому й не дивно, що його світогляд відбігає від дійсности.

— **З „Української Громади" у Франції.** Одержуємо такого листа, з проханням помістити його: „Скитальці-емігранти, прогнані ворожими силами з Рідного Краю, які залишились вірними святим постановам українського народу 22. січня 1918 і 1919 років, зібравшись 22. січня в Парижі в 9-ті роковини проголошення незалежности української держави та в 8-і роковини зєднання українських земель в єдину Україну, вітають всіх земляків у ворожих тюрмах на батьківщині і розсіяних на чужині, що в тяжкій і нерівній боротьбі з ворогами окупантами все високо тримають наш чистий прапор тих для нас великих днів."

— **„Шоків не боїться, але боїться просити"...** В справі новинки в „Ділі" з 18.12. 1926 під таким заголовком одержуємо таку заяву: Стверджуємо, що згаданий допис не походить від підписаного видїлу і що факти там подані не опираються на вірних даних. Турка, дня 31./I. 1927. За Видїл филії „Просвіти" в Турці *о. І. Федевич, д-р М. Кондрат.*

— **Сільські трагедії.** В селі Рашків пов. *Городенка*, скоробий форналь Стефан Радек замордував дня 21. ц. м. свою жінку Марію в змові із своєю любкою Марією Рощук 28-літньою дівкою, з якою від 4-ох літ удержував любовні зносини і хотів з нею оженитись. По доконаним злочині, калюжу крови дбайливо половою присипав, а в сінях зі скрині повикидав недбало трохи річей, будьто би злодії замордували жінку з наміром грабунку. Злочинця викрила його обкрвавлена блюза, яку скрив в бочці з огірками.

— **Коли літак іде з вітром...** Невідомо, який вітер занїс радянський літак на майдан у Луцьку, де його задержали, а обох летунів інтернували в генеральним штабі. Керманичем є офіцер радянської армії Петро Тимощук, а обсерватором Казимир Клім, який каже, що є поляком з Гродна. Сам літак має найновіше технічне оборудування. Можна уявити собі здивування луцьких громадян на вид таких гостей і здивування летунів на вид місця, де внесли!

— **Від подружжа до самовбивства** Аж дві подружі трагедії трапились у Львові на протязі вчорашнього дня: одня електромонтер повісився на вікні з розпуки, що втекла від нього жінка, і одна молода жінка доведена до крайного знервування розводовим процесом випила добру порцію йодини. Монтера в пору відрізали, нещасливій мужатці в пору перепололали шлунок.

— **Міжнародні мови.** На конференції міжнародних бюр праці, що ведуться у Женеві, німецький делегат домагався признання німецької мови як офіціяльної, третьої, або бодай з привілеями. Тоді представники Еспанії, Італії і... Польщі заявили, що якби німецьку мову признали, то й вони домагаються признання своїх мов. Німців піддержував делегат Бельгії. Можна зрозуміти домагання еспанців, яких мова щодо числа людей, які нею володіють, є нині другою в світі після англійської. Італійський делегат пішов за прикладом Муссолінія, який не сумнівається, що його рідна мова залунає на всіх морях світа та суходолах. Так само мабуть віріла і польський делегат, який міг був виголосити цікаву наукову промову на тему міжнародного поширення польської мови нарівні з англійською, французькою, еспанською, німецькою, російською.

— **Акторська скрута.** Представники союзів німецьких, австрійських, чеських і швайцарських акторів радили над своєю скрутою. Статистика каже, що з кожним роком число акторів зростає, а їх умовини щораз важчі. Наслідком їх нарад був поклик до родичів і вчителів, щоби відраджували молодим вибирати акторську професію. Між акторською професією і іншими є та одна основна різниця, що кожний молодий актор мріє про лаври, а процент правдивих „слав" є мінімальний. Непомірний зріст акторів замітний і в нас. Але ними рідко хто стає змалку, вступаючи до драматичних шкіл, яких нема. Зате „бриндаю бють" ту саму, що й в згаданих краях.

— **Передісторичний чоловік на Волині.** У Городку, біля Рівного на Волині йдуть уже 4 роки урядові розкопки таборів передвічних ловців з доби... ледника! Найдено там під землею ями з костовищем різних звірят: мамутів, реніфарів, антильоп. З деяких костей зроблені були посудини й інше знаряддя. На підставі найдених предметів учені означують добу, в якій людина користувалась ними — палеолітичну. Належать вони до т. зв. оріняцької культури, якої численні сліди найдено у північній Франції та Еспанії. Найдені на наших землях людські кости з тої доби належать до незвичайної рідкости. Учені є тої думки, що деякі сліди розлуплених костей потверджують існування канібалізму в цій добі.

— **Сучасні дивогляди.** Президент французької республики був у клопоті підчас останнього балю, який давав для дипльоматичного „корпусу". Він ніколи не бачив „чарльстона" і не хотів дозволити, щоби його танцювали в сальонах Елізею тому, що чув про його варварсько-неприличний вигляд. А проте молодша братія вміла його переконати, що без чарльстона буде всім нудно. — Бурмістр еспанського міста Альбендралєо, йдучи за прикладом своєї королеової, що ввела нову моду на своїм дворі, наклав податок на громадянок свого міста, які носять короткі спідниці. Окремий урядовець ходить по вулицях і міряє метром довжину жіночих спідниць. — У Моравії одна мати продала на базарі трое своїх дітей.

— **Літературні новини.** Один з найславніших англійських письменників Джільберт Кейт Честертон уладжує публічну дискусію з відомою жіночою діячкою графинею Ронда на тему „Небезпека бездільної жінки". Головуватиме на цьому вечорі один з найбільших ідейних противників Честертона —Бернард Шов.— Союз французьких письменників призначив щорічну свою нагороду письменникові Олександрові Арну за всі його твори. Арну має 48 роки і є автором збірки поезій „З буйним вітром", двоактівки „Смерть Пана" і повістей: „Кабаре", „Показчик 33", „Абізаг" і „Число". — Бельгійський міністр освіти Гюісманс, що має в своїй бібліотеці рукописи великого бельгійського письменника Де Костера, видає друком невідому драму автора „Уйленшпігела", написану в 1858 р. („Уйленшпігель" є національним романом бельгійців і одним з архітворів світової літератури). — У Неаполі помер світової слави італійський поет Фердінандо Руссо, який писав діялектом. Його неаполітанські пісеньки співає скрізь.

— **Світова всячина.** Професор університету в Гетінгені Віндаус зачалив, що найшов середник лічення недуги раків. — У Відні помер відомий тенор оперетки Рудольф дель Ціп. У Пермі (Росія) згорів університет: лябораторії, анатомія, ботанічний сад і деякі помешкання професорів. Причина пожежі невідома. — Як знаємо: життя у СРСР. не дешеве; але й смерть дорога. Найзвичайніша соснова домовина коштує 40 карб., місце на цвинтарі 30 карб., решта: свідоцво смерти, стемпл, плата грабарям, то-що, разом не менше 150 карб.! — На Сибірі настав виїмково сильний мороз, подекуди 65 степ.; 50 поїздів замело: богато людей замерзло. — Константинополь заробив за 3 місяці 125.000 фунт. на салі гри уладженій у бувшім замку султана Ільдіс. — Найбогатша вулиця на світі це „Парк Евеню" в Ню-Йорку, де живе 4000 родин родин мільонерів. Її збудували 10 літ тому і вона хутко затьмарила славу „5-ої Евеню", що вважалась найбагатшою частиною. Обчислено, що на „Парк Евеню" є 16.000 осіб, які видають річно 280 м. дол., а чоловік, який має 50.000 зол. річного доходу є там бідний.

— **З кіна.** У кіні „Лев" починається нова фільма „Танець серед полумені" з життя великоміської жінки, спрагненої вражінь і пригод. У головних ролях Альфред Абель і Кайзер Тіц. Крім цього комедія в 2 діях з Гаррі Льойдом.

— **З українського лікарського Товариства у Львові.** На Загальних Зборах українського лікарського Товариства, що відбулися дня 22. січня 1927 вибрано слідуючий видїл: Д-р Музика, голова; д-р Бурачинський, містоголова; д-р Максимовько, секретар; д-р Кашубинський, касієр; д-р Пелех, господар; містовидїлові: д-р Рудницька, д-р Подолинський. — *Ви у м.*

Дописи.

Дрогобич. (*Шкільна політика інсп. Гарліцького*). Як виглядають у дійсности обітниці варшавських міністрів справедливо трактувати шкільно-плебісцитові справи, свідчить поведення шкільного інспектора Гарліцького в Дрогобичі та всяких начальників громад, згл. наказних війтів у дрогобицькому повіті. А саме коли деякі громади цього повіту як Модрич, Сілець, Попелі й інші хотіли на основі арт. 3 закону з дня 31. VII. 1924 р. висловити своє бажання, щоб до існуючих публичних шкіл введено українську мову навчання, яку чомусь у тих і ін. громадах безправно скасовано, наказні війти тих громад почали з тижня на тиждень опізнювати легалізацію підписів батьків та опікунів на деклараціях, а в громаді Солець наказний війт залегалізував усього 21 деклараций, щоб таким чином унеможливити висліл плебісциту. Коли, незважаючи на ті перепони, вище згадані громади зібрали всеж таки відповідну скількість заяв родичів і за посередництвом Кружка „Рідної Школи" в Дрогобичі вручили їх дня 31-го грудня м. р. шкільному інспекторові Гарліцькому, то він зажадав, щоб кожний батько зокрема виїс за себе декларацію та відмовив приняття згаданих декларацій. З причини незаконного поведення інспектора Старшина Кружка вислала телеграфічно зажалення до міністерства освіти з проханням прикати декларації почтою, але міністерство досі на це зажалення не відповіло, ані не зарядило усунення інспектора, що поступив явно безправно і всупереч законам. Так виглядає у нас на ділі санація відносин у шкільній ділянці.

Всячина.

Організовані жебраки. У Мадриті еспанський уряд розвязав „Союз жебраків", який істнував 20 літ як добре зорганізована інституція з 120.000 членів. Це товариство жебраків, розсіяних по всьому піренейському півострові, було основане на міцних підставах як одна з найкращих професій. Статут казав, що його членами можуть бути лише „еспанські піддані, що утримуються жебранином". Сама управа товариства мала зовсім модерно уладжений секретаріят з бухгальтерією та списками з 9 постійними урядовцями, які брали гарну плату. Товариством проводили люди довірені, що основували по краю каси хорих та товариства обезпечень. Організація сталася такою сильною, що число жебраків невпинно зростало й органи влади не могли дати собі з ними раду. Тепер вона розвязана відгрожується, що не дасть себе знищити. Читаєш і дивуєшся: в світі навіть жебраки мають свої організації, а в нас ті, що могли би мати бодай таке товариство як еспанці, є покищо тільки — жебраками.

Посмертні згадки.

Дня 24. січня ц. р. упокоїлася **Камілля в Паухів Біликівська,** жена пароха в Богородчанах в 40 році життя, полишивши четверо дітей. — Покійниця була тихою, щирою народною робітницею, помагаючи своєму чоловікові в праці в церешпім повіті. 1451 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 38-7

КОНЦ. через Міністерство В. Р. і О. П. курси крою, модельовання і жіночого шиття з правом видавання свідоцтв — ведв. абсольвент вищої академії крою в Парижі і в Дрезні Біндер-Львів, Глинянська 4 (Бічна Пекарської). 1336 6—6

КОНЦЕСІОНОВАНІ через Міністерство Курси крою, модельовання і шиття Олени Вархалутової, вул. Кохановського 10. Курси для пань на власних матеріялах. Фаховим з правом видавання свідоцтв. Форми виконує після міри і журналів. 1337 8-10

4 ЗОЛ. коштує цукорничка з лопаткою з хінського срібла у Мандля, Коперника ч. 14. 1365 7—7

ОДНОГО зглядно 2-ох учеників(иць) приймуть на мешкання з харчем. Окремий покій. Журавецька, Львів, вулиця Садівницька 18, І. пов. 1436 3—3

ІНТЕЛІГЕНТНА вдова, що розуміється на домашнім і сільськім газдівстві пошукує самостійної управи газдівством у священика-вдівця. Зголошення: Станиславів, вул. Сапіжинська 181 під „Вдова". 1432a 2—2

ПАННА, сирота, пошукує місця при особі де могла би занятися домашнім господарством. — Зголошення на адресу: Управа школи в Стільську п. Миколаїв н/Дн. 1452 1—1

СТАРША, спокійна жінка, знаменита кухарка, розуміється на всякого роду господарці, пошукує посади найрадше при малій родині, або у самітного мужчини. — Зголошення до Адміністрації для „Спокійної". 1450 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Цукорки „Фортуни Нової" найкращі!

Д-р Фелікс Ган Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка **Львів, Городецька 46.** Телеф. 831 Пересвітлення Рентгеном. 1170 35-35

Впр. **Отців Парохів** що уладжують місії, просить двох інвалідів УГА., які займаються продажю девоціоналів, ласкано повідомити їх, бодаї два тижні наперід про речинець місії на адресу: П. Яків у Запитові п. Підлісся мал, та в цей спосіб помогти своїм людям в чесний спосіб заробити собі на прожиток. 1-2

1453 **СВІЙ ВИРІБ!** 1—?
Найлїпші папери до куріння „КАЛИНА" з фабрики кооперативи „Будучність" **в Тернополі.**

90 літ істнуюча фірма
І. Дрекслер і Сини
Львів, пл. Капітульна ч. 2.
Перероблює ковдри по 7 зл.
Матераци по 8 зол. — на протязі 24 годин. Покриття на ковдри і матераци в великім виборі. 1421 3—3

ІНСТИТУТ DE BEAUTE
Перший фризерсько-перукарський салон для Пань. Чесання, ондольованння і водна ондуляція, електричний масаж лиця, стриження волосся *a la gargonne*, геннованння волосся на всіх колірах. Виключальна перук на маскаради. **Львів, Личаківська 19.** — Позір на фірму. 1448 2—4

Надзірна Рада Повітового Союза Кооператив в Бучачі оголошує отсим
КОНКУРС
на посадк урядовців, а то: торговельного референта, бухгальтера і люстратора при Повітовім Союзі Кооператив в Бучачі. Посади до заняття від 1. березня 1927. Платні відповідно до кваліфікацій і умови. Зголошуватись до Ревізійного Союза Українських Кооператив у Львові, вул. Словацького 14. до дня 15. лютого 1927 включно. — За Надзірну Раду ПСК. в Бучачі: Д-р Боцюрків, голова; Галя Шлемкевич, секретар. 1438 3—3

Одинокий у Львові через **Ford Motor Company** авторизований спеціяльний варстат до направи возів „Ford" і орит. складові части по фабричних цінах поручає 1339 4—5
Витовд Транда
Львів, Подлєского ч. 2.

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 28 (10.596). Львів, неділя 6. лютого 1927. Polztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. ощадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 6·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 151 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

ВЕЛИКІ ВЕЧЕРНИЦІ Союза Українських Купців у Львові 19. ЛЮТОГО в салях „Української Бесіди" в Народнім Домі.

Причини походу на УНДО.

В попередній статті вказали ми на започаткований „свосю" і чужою пресою наступ проти Українського Національно-Демократичного Обєднання в звязку з мнимою його угодовістю. Ми старалися доказати, що заміти „нашої" інтернаціональної преси про угодовість є здумані та зловільні, доказом чого між іншим напади польської преси на Обєднання за абсолютну непримиримість відносно Польщі.

Нині хочемо підійти до деяких причин сконцентрованого наступу української „клясової" преси проти Українського Національно-Демократичного Обєднання. Тих причин є богато. Миж хочемо вказати на найважніші.

Останній Народній Зїзд був такою великою маніфестацією національних сил українського народу під Польщею, якої ми по війні не бачили. Всі польські, а також українські клясові партії думали, що наш національний табор розбитий і з тим звязували великі надії для себе, для своїх партійних успіхів. Не здавали вони собі справи з того, що українська національна стихія така сильна, що вона так глибоко вкорінена в народі. В тому переконав їх щойно цьогорічний Народній Зїзд. Працю Обєднання перед зїздом вони собі легковажили. Колиж на партійному зїзді Обєднання делегати цілого краю, свідомі великої відповідальности, виявили велику однодушність та непохитність у простолінійних постановах про національну політику взагалі, а в здецидованому принятті програми зокрема, то всім стало ясним, що УНД. Обєднання є найсильнішою і найвпливовішою партією на західньо-українських землях. Природно, що всі клясові партії відчули діймаючо непевність грунту для себе і своєї діяльности особливо в українському селі. Рахувалиж вони на те, що на руїнах українського національного табору здвигнуть свої партійні будівлі. Так само рахували і польські партії особливо т. зв. хлопські. По Народньому Зїзді весь рахунок тих партій показався ілюзоричним і грубо помилковим. Не було для них іншого виходу, як той, який вибрали, а то *per fas et nefas* поборювати та воювати з впливами Обєднання на українських селян, робітників, міщан і інтеліґенцію навіть при допомозі наклепів, неправд і всяких інсинуацій. Та цю тактику противників Обєднання ми склонні вважати теж помилковою, бо трівких підстав для свого істнування ще ніхто ніколи не збудував названими засобами. Національне почуття нашого народу виявляється тепер в такою елєментарною силою, що ніякій клясовій та інтернаціональній партії не вдасться ніколи його згасити, чи притупити, тому всяке приєднання більшої чи меншої частини тих мас до котроїсь з тих партій слід вважати тільки переходовим. Національна стихія все візьме верх і ніхто її не переможе, бо вона сильніша за доктрину, шкода від клясових рамок, бо плине з самого життя.

Другою причиною такого завзятого поборювання нашої партії слід вважати малодушність і нездецидованість у так важних справах як національна ідеольогія і національна політика значної частини наших, на жаль, навіть інтеліґентних людей. Ця нездецидованість і малодушність в таких справах є в нас історичною. Вистане заглянути в історію козаччини, щоби переконатись, як там одні других заїдали то при допомозі Москви, то при допомозі Польщі. А новіші часи дають з тої ділянки теж не мало матеріялу. Ми орієнтувалися на Австрію, а в часі визвольної боротьби на кого хочете: то на Денікіна, то на більшовиків, то на Анґлію, то на Франшю, потім знов на більшовиків і т. д. А велика частина придніпрянців орієнтувалася і нині ще орієнтується на Польщу. Нараз наша партія висуває гасло орієнтації не на чужі посторонні сили, а на власні сили всього українського народу. Для нездецидованих і малодушних людей це гасло незрозуміле а навіть неімовірне.

Якже це? — Невже наша політика, яка все шукала чужої допомоги, чи опіки, чи „високої руки", що не привикла стояти на своїх власних ногах, малаб нагло прямувати до своєї мети власними силами? Це для малодухів і нездецидованих не тільки не зрозуміле, але й підозріле. Вони дошукуються в тому орієнтації на Польщу. На щастя такої малодушности нема в нашому народі, вона лише у декого на верхах. Нарід, особливо селянські маси позбулися всякої малодушности в часі світової війни.

Ніхтож мабуть не знає краще від нашого селянина тої правди, що ніяка чужа, постороння сила нам нічим не допоможе. Навпаки, кожний чужинець може нас тільки використати. Знають наші селяне, що кожний польський чи жидівський, московський чи французький селянин або робітник приходить до них за тим лише, щоби поживитися їх коштом. І власне віра в ту здорову думку нашого селянина чи робітника в шкідливість чужої „допомоги" та „опікунства" дала нашій партії можливість зірвати з традицією орієнтації на чужі сили та почати будувати все власними силами. Ми не рахуємо на ніякі війни, на ніякі інтервенції, бо світла будучність нашої батьківщини може лежати виключно в наших власних руках, тобто в руках всього українського народу. Та, щоби воно так направду було, треба нарід до того підготовляти, треба над ним і серед нього безперервно працювати. Наслідки такої праці прийдуть самі, а можуть прийти навіть надсподівано скоро. Ми вважаємо навіть шкідливим кормити наш нарід надією на чужі сили, бо таке виховування присипляє національну енергію, притуплює чуйність, гасить запал до праці і боротьби, словом потурає нахилам і прикметам рабства.

Дальшою причиною завзятої боротьби вважаємо зріст ворожого всякому націоналізмові інтернаціонального комунізму повоєнних часів. Перед війною теж був соціялістичний інтернаціоналізм, та він прямував до осягнення своєї мети повільними, еволюційними і мирними засобами. Велика революція на сході Европи дала державну владу в руки творців комуністичного інтернаціоналу, що почали там свої соціялістичні експерименти. Комуністам важко реалізувати свої доктрини вже хочби тому, що в цілій Европі не тільки збереглися, але й почали рости в силу національні держави з демократичним устроєм. Серед них більшовицькій диктатурі удержатися на довший час неможливо. І тому комуністичний інтернаціонал мусить прямувати до викликання революції в усіх державах, бо тільки при допомозі такої зможе удержатися комуністична диктатура на і европейському сході, тобто в СРСР.

На перепоні до здійснення такої революції стають комуністичному інтернаціоналові національно-політичні аспірації народів, що бажають мати власні національні держави, власну культуру, власну душу, що хочуть зберегти вповні власну національну індивідуальність та не думають топитися в інтернаціональному морю. Наслідком того і комуністична партія, а також усі комунізуючі партії на західньо українських землях мусять поборювати всяку національну партію, а в даному випадку Українське Національно-Демократичне Обєднання.

Щож до самої якости вгорі названих засобів боротьби, якими послугуються наші противники, то причиною їх треба вважати значний занепад громадської моралі у повоєнних часах та недостачу громадського виховання. Не мало людей йде часом проти свого переконання в ворожий національному табор, не хоче більше стояти в рядах національної армії нераз наслідком подразненої особистої амбіції, або наслідком упередження до поодиноких несимпатичних їм особисто національних діячів. А щоби себе виправдати перед власним сумлінням і перед іншими людьми, не вагаються такі одиниці кидати на національний табор найважчі, а при тім найбезосновніші обвинувачення та низькі підозріння. Ці останні находять все пригідний грунт у малодухів і всяких невтральників, що ніякою політичною працею не займаються, але за те вважають себе покликаними кольпортувати а навіть творити політичні сплетні, але так, щоби замести за собою всі сліди та до загину берегти практичної вправді та зате і негідної життєвої засади: „моя хата а краю — нічого не знаю". Такі типи найгірші, бо вони ні теплі, ні зимні, вони ніколи ні „за", ні „проти" там, де треба бодай на словах виявити крихітку відваги та рішучости, вони не в порядку самі самі з собою. Вони врешті шкідливі для одних і других борючихся таборів. Вони ніби обсерватори а на ділі нероби і неморальні клеветники, словом вони не громадяне. З таким занепадом громадської моралі а також з пасивністю до всяких громадських і національно-політичних справ треба витрівало боротися. І це чи не найважніший обовязок нашої громади під нинішню хвилю. Наш національний організм мусить себе поважно з того лічити та викидати поза борт національного життя всіх аморальних і пасивних, бо тільки до відважних, отвертих і сильних духом належить будуччина.

Д-р Дмитро Левицький.

Методою Воронова.

II.

„Русскоє Народноє Обєдіненіе" на польському мотузку. — „Біль голови" у д-ра Глушкевича. — Анемічність зїзду. — Ремянент російської реакції. — „Братерство" з українцями. — Віз і перевіз.

„Русскоє Народн. Обєдіненіе", якого жалкий зїзд відбувся 2. ц. м., з а л е ґ а л і з у в а в польський уряд в добі відомої сорокатої (вшехпольсько-пепесівської) коаліції гр. Скшинського. Вже ця маніфестаційна „легалізація" політичної організації „русской меншости в Польщі" є незвичайно богатомовна. Вона доказує, що польський протекторат над твореннем різношерстного орудля для розбивання українського і білоруського еманципаційного руху, як хлібоїдські групи Даниловича, Ольхового й Ількова (серед українців), а Алєксюка і Павлюкевича (серед білорусів) поширився на „Русскоє Народ. Обєдіненіе", яке — маючи „универсальний" характер — може бути помічне польським чинникам в їх нівеляційній акції на всьому просторі українсько-білоруських земель під Польщею. Польська влада в політичній організації „русской меншости в Польщі" до партикулярних хлібоїдських організацій придбала універсальну організацію, яка має ту вищість над попередніми, що оперує ще й „культурними вальорами" великої російської культури. Польські урядові і громадянські (вшехпольські) чинники знають дуже добре, що російська культура не має ніякого грунту в українському громадянстві але все таки в них же вріє надія, що блахман великої „русской культури" зможе внести замішання в деякій частині українського громадянства, а тим самим зможе влекшити польський нівеляційний похід. І тому гальванізація старого москвофільства шляхом відмолоджування при допомозі россіяних останків російської поміщицької чорносотенщина булаб для нас може й більше небезпечна від інших хлібоїдських угрупувань, якби той рух виявив якунебудь життєвість.

Але відбутий віздз „Русского Народн. Обєдіненія" засвідчив наглядно остаточний кумерз „наше-

го" москвофільства і безсильність „русской ідеї". На зїзді явилося до 200 „делегатів" (розуміється, „вибраних" самочинно, в власної пильности, або згори призначених), майже виключно волинсько-поліських поміщиків і галицьких „батюшок". Між „делегатами" було всього тільки сім збаламучених селян, привезених „батюшками". З українських земель під Польщею були заступлені — якщо вільно так висловитися — Волинь, Полїсся і Холмщина, себ-то ті території, де український національний рух в більшости зуконополізували тзв. соціяльні групи, а Галичина, де національний рух є сильний, була слабше репрезентована. З львівських „русских" величин зявилися в більшости представники чорносотенного православного духовенства. Цікаво, що на зїзді не явився найвизначніший представник галицького москвофільства з ери пок. Дудикевича львівський адвокат д-р М. Глушкевич. Ще напередодні зїзду намагався він своєю „філософією" про єдність, всесильність й універсальність „русской культури" підсилити зїзд. Одначе в останній хвилі „розболіла його голова", і справді було від чого розболітись голові, коли він довідався про склад зїзду і зміст його нарад.

Першим завданням зїзду було визначити льояльність „русской меншости" до польської держави. „Слово Польске" жалїє, що зїзд не вислав маніфестаційної телеграми до президента польської держави. Без сумніву, це був би наглядний „нетакт" з боку російського поміщицтва, галицько-москвофільського духовенства і самого посла Серебренникова якби не те, що пос. Серебренников, спираючись на ухвалі зїзду, постановив особисто передати від зїзду слова вірнопідданчости президентові польської держави. Крім того зїзд висловився дуже рішучо проти українізації православної церкви на українських землях під Польщею, лякаючись знищення останньої основи „культурних" воливів „русской меншости". Говорено й про земельну реформу, в якій то квестії були два розбіжні погляди. Крайні реакціонери, репрезентовані сен. Касперовичем, заявлялися проти якої небудь реформи взагалі, а поміркована суспільна реакція під проводом пос. Серебренникова, підтримана останками здеклясованої російської аристократії, стала на ґрунті польської земельної реформи (себ то ґрунтової парцеляції за відшкодуванням).

Львівський зїзд „Русск-ого Нар. Обєдінєня" вже ясно виявив його реакційне обличчя під кожним оглядом. Але одночасно виявив він і те, що зібрані на ньому „представники русской меншости" не мають в масах найменшого ґрунту, що є це штучне суспільне наверствування на частині організму українського й білоруського народу, наверствування засуджене на неминучу загибіль. Польські ходи, щоби цей специфічний конґльомерат покидьків „русской культури" вбити клином в український і білоруський рух, не дали бажаних наслідків його протекторам. Це слід обєктивно ствердити. Львівський зїзд „Русск-ого Нар. Обєдінєня" був ліквідаційним зїздом і старого галицького москвофільства і „русской меншости під Польщею". На виборану управу цеї організації перейшли тільки сумні обовязки зробити порядок із конкурсовою масою після довершеного банкрутства.

Під кінець ще на одну обставину бажалиб ми звернути увагу. В своїй „інавґураційній" політичній промові пос. Серебренников зазначив, що парляментське представництво „русска меншість" завдячує блькові національних меншостей. В теперішньому моменті між українцями і білорусинами з одного боку і русскими з другого існують непорозуміння, одначе вони є переходового характеру і небавом кооперація буде можлива. Також у своїм інтервю з представником „Слова Польского" на запит про відношення до „тзв. українців" заявив пос. Серебренников: „Можна його (те відношення) назвати братерським. Ми все готові співпрацювати з ними, але наша ідеольогія є різна".

На це годиться зазначити, що про братерство з таким політичним, соціяльним і культурним дивоглядом, як „Русскоє Народи. Обєдінєніе" взагалі не може бути мови. Ми далекі від того, щоби стояти на становищі ліквідації „русской меншости в Польщі". Польська статистика з р. 1921 подає 56 тисяч росіян, приймаємо, що їх є два рази стільки, але ватажки тієї організації лелїють імперіялістичні замисли, бо вже нарахували мілїон „русских" в Польщі, а найбільше в Галичині. Російська меншість складається головно із старообрядців на Білорусі і тонкої верстви інтеліґенції (б. російських урядовців, православного духовенства і поміщиків). Якщо та дрібна меншість хоче зберегати свої національні особливости, ми нічого не маємо проти того. Навпаки, ми готові навіть піддержувати їх змагання в тому напрямку. Але на українській національній території під Польщею немає „русских", за винятком кількох сотень духовників і поміщиків. Перед цією горсткою інтеліґентів виринає дїлема: або зачинитися в чотирьох стінах і там культивувати „достиженія русской культури" — як чужинці на гостинній українській землі, — або зєднатися з народом, серед якого доки живуть, а тоді слід їм принятися за свої політичні, соціяльні і національно-культурні змагання того народу. *Tertium non datur.* Те „*tertium*" — то їх дотеперішня поведінка, загребущо-розкладова *ad maiorem Poloniae gloriam.* Очевидно, ця їхня поведінка, хоч не небезпечна для нас, мусить бути і буде безпощадно поборювана — як акція, що може в специфічних умовах внести анархію й роздвоєння серед дрібної частини нашого громадянства.

М. В.

Допомога інвалідам.

По загальних зборах У. К. Т. О. Н. І.

Дня 29. січня ц. р. відбулися пяті з черги загальні збори „Українського Краєвого Товариства опіки над інвалідами" у Львові. Цього року повітове було більше зайтересування ніж торік, але всетаки численість зборів не вказувала на те, що наше громадянство вже відповідно оцінило інвалїдську справу. Одначе ідея забезпечення інвалідів Української Галїцької Армії проникає в щораз ширші круги громадянства, чого доказом значне збільшення жертвенности на інвалідів у Галичині.

В минулому році утворилися перші філії Т-ва: в Яворові (голова о. Л. Нань), Самборі (голова В. Бережанський), Тернополї (д-р Н. Гірняк і Сокалі о. Гр. Куликич). На зборах була заступлена тільки тернопільська філія, яка енергійно приступила до більш організованого способу придбання фондів на інвалїдські цїли при допомозі культурно-освітніх товариств, а головно кооператив. У повітових містах, де нема філій, велику прислугу в організації збірок на інвалідів віддали Т-ву філії Союзу Українок, Повіт. Союзи Кооператив, філії „Просвіти", а також окремі організатори, як о. М. Хавлюк (пов. Жидачів), о. А. Твердохліб (Рава Руська), о. дек. Ст. Мохнацький (Теребовля), о. дек. К. Хотинецький (Ярослав), д-р І. Станько (Любачів), д-р І. Хомишський (Камінка Струм.), д-р К. Трояк (Ходорів), д-р Р. Дудикевич (Бібрка), д-р В. Електорович (Чортків), Е. Гонтова (Коломия), рад. А. Рад (Стрий) та ін.

Зважаючи матеріяльну скруту і зубожіння нашого громадянства та оподатковання на різні громадські цїли, можна уявити собі, скільки треба було вкладу праці, щоби придбати матеріяльні засоби для Т-ва. Загально вплинуло в м. р. до каси Т-ва жертв на квоту 81.473·02 зол., в тім американські жертви виносять 4.166·83 дол. або 35·43 зол. і 98 сот., а жертви краю 45.979·05 зол. Для порівнання наведемо цифри з 1925 р.: тоді американські українці прислали 4.170·30 дол., а край дав 29.407·88 зол. Отже жертвенність у краю зросла поважно, що свідчить про прихильність загалу до ідеї Т-ва.

Для перегляду подамо суму жертв з поодиноких повітів: Львів-місто дало округло 4.8·5 зол., Львів-повіт 2.568, далі повіти: Чортків 1.973, Борщів 1.735, Теребовля 1.67·, Коломия 1.49·, Бібрка 1.420, Дрогобич 1.283, Тернопіль 1.1·0, Жидачів 1.056, Сокаль 1.042, Яворів 1.029, Городенка 1.027; від 9.0—1.000: Станиславів, Бучач, Копичинці, Підгайці, Стрий; від 800—900: Збараж і Косів; від 700—800: Богородчани, Камінка Струм., Любачів, Перемишль, Рогатин; від 600—700: Збориів, Надвірна і Рава Руська; від 500—6 0: Долина, Жовква, Заліщики, Броди, Снятин, Скалат, Самбір і Ярослав; від 300 5·0: Бережани, Товмач і Перемишляни; від 370—400: Калуш, Мостиська і Радехів; від 200—300: Добромиль, Золочів, Сколе і Сянік; від 100—200: Городок, Ліско, Печеніжин, Ст. Самбір і Турка. Зібоа Галичини згадатиб ше Волинь, звідки вплинуло в мин. році всього 77·10 зол.

Головні позиції в доходах Т-ва творять дві краєві збірки в Зелені Свята та в листопаді. Ті збірки переводяться серед важких адміністраційних обмежень і не принесли того, що могли принести. В мин. році Т-во почало здійснювати давню мрію про власний Дім інвалідів, купуючи майже 3-моргову парцелю на тзв. Яґайці у Львові. Є там дімок, в якому приміщено 8 нездібних до праці і тяжко хворих інвалідів. Після плину й конторчсу на будову нового й відповідного дому треба 11—13.000 долярів. Парцеля коштувала 2.00) дол.

Т-во удержувало дальше в мин. році Український Дім інвалідів у Львові в будинку Т-ва „Дністер" при вул. Софії 25, де містяться цевська і краєвецька робітні, в яких інваліди вчаться ремесла. В домі було приміщених 35 інвалідів. Істнують для них там теж інвалідські курси. Дім інвалідів дає також тимчасове приміщення для тих інвалідів, що приїздять до Львова задля лїчення, операцій, по протези тощо. Удержання дому інвалідів коштувало (без чиншу) 26.908·40 зол.

В Т-в було з кінцем року зареєстрованих 365 інвалідів УГА, себто на 144 інв. більше в порівнанні з попереднім роком. Зі зростом пропаганди з різних закутин краю зголошуються щораз нові інваліди. Крім того Т-во зареєструвало біля 500 інвалідів б. австрійської армії, яким з різних причин польський уряд не виплачує інвалідської ренти. Цим останнім Т-во давало правну пораду, інтервеніювало в компетентних властей та в Українськім Сойм. Клюбі. В осінній соймовій сесії була внесена інтерпеляція Українського Клюбу в справі продовження речинця реєстрації та припризнання інвалідських прав для всіх військових інвалідів Галичини, без огляду на те, в якій армії вони служили в 1914—19-1 рр.

На допомогу інвалідам УГА (поза домом інвалідів) видало Т-во 21.000 зол. З підмог користало 766 інвалідів, з того 46 інвалідів одержували постійні ренти, а 220 періодичні допомоги. Понад 300 зол. одержало 6 інвалідів, понад 250 зол. — 8 інв., понад 200 зол. — 16 інв., понад 150 зол. — 29 інв., понад 100 зол. — 49 інв., нижче 100 зол. — решта. На протези (штучні ноги) видало Т-во 5.993.60 зол. Майно Т-ва виносить 41.866.25 зол.

На Заг. Зборах висловлювано бажання, щоб допомога інвалідам була більш устале на й рівномірна, щоб інвалідів на провінції трактовано нарівні з інвалідами приміщеними в Українськім Домі інвалідів у Львові. Для здобуття тривалших фондів рішено повести більш енергійну пропаганду. З уваги на те, що приналідні збірки жертв засновані на хитких підставах, деякі бездітники звернули увагу на конечність притягнення до співпраці економічних установ, а в першу чергу наших кооператив. Дві тисячі кооператив, зареєстрованих у Ревізійнім Союзі, могли би при оподаткуванні по 2 зол. місячно принести стільки для Т-ва, скільки виносили цілорічні жертви з краю. Це був би постійний фонд, він уможливив би встановлення постійного бюджету на упорядкування інвалідських рент.

Заг. Збори вибрали головою Т-ва на новий адміністраційний рік о. Вол. Садовського. До Гол. Ради вибрано: Аґ. Добрянського, о. д-ра Лабу, К. Личківського, І. Мартинця, Е. Мацькевичеву, ред. Д. Паліїва, Д. Палійчука, Яр. Скопляка і дир. Юл. Шепаровича; до провірочної комісії: М. Брилинського, В. Ольхового і рад. Стеблецького як членів та д-ра П. Деркача й І. Коцура як заступників. Почесною членкою Т-ва, основницею й дотепер. головою Т-ва, Заг. Збори через оплески вибрали першим почесним членом, а учит. Ор. Козловського за постійні щомісячні жертви в користь інвалідів протягом 4 літ членом-основником Т-ва. Гол. Рада вибрала зпоміж себе заступником голови п. Дм. Паліїва, а секретарем п. Ф. Мартинця.

На передновку.

Остороги перед несовісними спекулянтами й агентами.

Яка тепер економічна скрута на селі, не треба й казати. Скарловатілі господарства, що не можуть вижити своїх мешканців, недорід та різні елементарні нещастя, що впали в минулому році на наше населення, а дальше високі податки та інші драчки — все те складається на незавидний образ життя-буття нашого села в теперішню пору. Коляж пригадати ще, що від кількох літ виїзд для наших людей у світ на заробітки сливе зовсім замкнений, що й заморська еміґрація дуже значно обмежена, — то не дивно, що люди питають з розпукою: Що буде дальше?

Стоїмо саме напередодні передновку, себто тої пори року, коли наше сільське населення коли не голодує, то у всякому разі недоїдає. Це явище у нас хронічне, бож ніяка влада не цікавилася і не цікавиться тим, якби то прийти нашому населенню з такою допомогою, щоб воно на весну не попадало в слепоту — з недоїдання, щоб не пухло з голоду. Зате впада на наших землях дбає тепер про кольонїстів із заходу, себто тих самих, що відбирають нашому селянинові його вартісні ґрунти, що доводять до безмежного зубожіння і так зубожіле до краю сільське населення.

В таких обставинах агенти різних чужинецьких підприємств, що сливе за безцінь хотілиб дістати добру робочу силу, а також різні несовісні спекулянти і пройдисвіти бушують з успіхом по наших селах, обіцюючи жадним хліба і праці людям „золоті гори". Так прим. повідомляють нас зі Стрийщини, що там розголошено вістку, немов би Америка потребувала жовнірів і платить родині кожного зголошеного і принятого до війська 3.000 долярів, а йому самому 150 дол. У часі служби знав би кожний вояк дістати по 5 дол. денно. Богато наших молодих хлопців, приманених тими обіцянками, зголошується до П. К. У. і дає себе асентерувати. П. К. У. запонідає їм, що видасть у тій справі розпорядження до громад.

Нема сумніву, що за цією справою криється звичайна спекуляція, коли не що гірше. Обовязком наших людей на місцях перестерегти наше сільське населення перед агентами і їх обіцянками, а також повідомляти про всякі такі справи українську пресу.

Радянська Україна.

Національна політика у професійних спілках.

На засіданні поширеної президії Всеукраїнської Ради Професійних спілок, що відбулася в Харкові 19. січня, застановлялися над дотеперішніми підсумками реалізації національної політики серед робітництва. З реферату члена президії ВУРНС. Корнієвського довідуємося, що по даним президії національний склад робітництва, згуртованого в профспілках представляється в цифрах українців 49·9 відс., москалів — 31·6 відс., жидів 12·8, інших — 5·7 відс. Тут слід замітити, що національний склад поодиноких спілок дуже ріжноманітний. Спілка земельних і лісових робітників (робітземліс) має 75 відс. українців, так само спілки робітників звязку (почт., залізниць, цукровників і освіти. Зате спілки папірників, водників, торговельників (робітників у радянських торговельних установах!) і народнього харчування мають 30—60 пр. українців.

На тійже нараді виявилося, що між робітництвом у профспілках переважає розговірна мова російська. Нею користується 66 відс. робітників. По українськи розмовляє в буденному житті заледви 33 відс. Читати по українськи вміє 40·2 відс.

Зі звіту з тої ж наради довідуємося, що заледви 18·2 відс. усіх професійних організацій веде в себе діловодство по українськи. Всі інші організації визнають лише російську мову у внутрішньому урядуванні.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі пихоти!

ВІДГУКИ ДНЯ.

Маскарада.

Що року в нас є маскарада,
Що року в нас є баль масок,
Що року вибрана громада
Вбиває журу на часок.

Жінки перед мужами в тайні,
А перед хлопцями любки
Вбирають строї незвичайні
І крають личка у маски.

І линуть у безжурнім танці
І пють сміх і пють вино,
Аж доки сонце рано вранці
Не дасться в сваю кріс вікно.

Не знаєш, хто до тебе липне
І до кого ти сам прилип,
Хоч хтось тебе чим и будь цінив —
Ти ходиш як „селом Пилип".

Хоч може чемности на балі,
А у буфеті весь свій гнів
І всі свої на жінку жалі
Та... рідній жінці розповів.

Хоч може ти оспом дорослим
Свого директора назвав,
Коляж ти шефом сам чи послом —
То й титул від когось дістав.

То все таки на маскараду
Ідеш без огляду на це...
В житті ми душі кривом радо,
На маскараді лиш лице!

Галактіон Чіпка.

Сойм видав арештованих послів судам.

Бурливе засідання. — Промови білоруських та українських представників. — Вислід голосування.

Варшава, 4. лютого 1927.

Маршалок, отвираючи засідання сойму зазначив, що 1. точку, себто звіт про внесення на видачу 5 послів, муситься перестановити, тому що референт не скінчив ще свого звіту. Предложення маршалка прийнято.

Опісля дальше розглядано бюджет міністерства внутр. справ. Референт пос. Русінек (Пест). Видатки того м-ства виносять 9·4 проц. загальних видатків. Пос. Козловський (ЗЛН) побоюється, що предкладана виборча реформа є небезпечна для „народового" стану посідання в Сх. Галичині.

Тепер приступлено до справи видачі послів. В імені регуляміновоі комісії і комісії посольської незайманости справу референував пос. Добжанський (ЗЛН). Відчитав письмо прокураторії при варшавськім апеляційнім суді, яке домагається видачі арештованих послів. Референт заявляється за видачею послів. Після перерви посол Ротунда (Білорус) збивав докази реф. Добжанського. Бесідник зазначив, що іншою міркою міряться польських комуністів, а іншою білор. послів. Пос. Шрайбер (жид) зазначив, що про звичайний злочин нема тут мови. Предложив цілу справу ще раз відіслати до комісії. Пос. Ліберман (ППС.) ствердив, що нема достаточних доказів звичайного злочину, а передовсім злочину шпіонажі. Клюб бесідника голосуватиме проти видачі послів.

Опісля промовляв пос. Єремич. Він зазначив, що належить до тих, яких Білоруська Громада рішучо поборювала. Пригадує, що коли разом з пос. Тарашкевичем увійшли до того сойму, становили одну правительственну партію. Вже небавком Білоруссини мусіли перейти до опозиції. А тимчасом також уряд застановляється, як йому знищити білоруський національний рух. В тому вся суть справи. Комісії ніяких доказів не предложено. Зроблено тільки таємне засідання, щоб поладнати справу потайки. Говориться, що пос. Тарашкевич дістав 25.000 дол. на заложення банку, але цей банк заложив я ще в 1922 р., коли Білоруської Громади ще на світі не було. Вкінці звертає увагу, що пос. Тарашкевич боровся разом з польським військом Вильна проти більшовиків і що в кабінеті мін. Мейштовича, який був головою тимч. правячої комісії для середущої Литви, пос. Тарашкевич був його віцеміністром.

По промові пос. Стронського (ХН) забрав слово пос. Козицький, який ствердив, що від хвилі інсталяції польської влади на українських і білоруських землях Польща розпочала кривавити й угнітати в нечуваний спосіб оба народи. Арештування послів — не тільки один з епізодів тої боротьби. Я сам один з тих, що їх сойм видав перед двома роками, бо ми говорили, що конституція є тільки на папері. Ви кажете, що була агітація за відірванням від Польщі українських і білоруських земель. Невже треба такої агітації? Чиж ваша система поневолювання, чиж обставина, що по другім боці кордону українці і білоруссини мають свої власні держави — не агітують самі собою проти вас? Чиж до того треба конче намов і грошей? Увязненим братам білоруссинам засилаємо з того місця наші поздоровлення.

Після того приступлено до поіменного голосування. Внесення пос. Шрайбера на відіслання справи назад до комісії відкинено 160 голосами проти 106. Відкинено також внесення тогож посла такого змісту: „Сойм стверджує, що арештування послів без попереднього дозволу сойму було нарушенням 21 ст. конституції". Вислід обох цих голосувань приняла опозиція биттям у пульти і голосними окликами. Опісля сойм значною більшістю голосів, бо 165 на 83, згодився на видачу білоруських послів судам. Коли маршалок проголосив цей вислід, демонстрації на салі поковилися. На українських і білоруських лавах почувся спів: „Не пора" і „Шалійте".

Масакра білоруських селян.

4 убитих, 6 тяжко раненних, кількацять лекше.

Варшава, 4. лютого 1927.

У Косові (поліське воєвідство) вчора підчас ярмарку Білоруссини уладили демонстрацію за увільненням арештованих білоруських послів (так каже поліція). Коли на місце події товпа не розійшлася, поліція **дала сальву, наслідком якої було вбитих 3 людей, 1 чоловік умер опісля наслідком ран, 6 осіб було тяжко ранених, а кількацять лекше.** На місце події виїхав поліський воєвода. В повищій справі внесено в соймі інтерпеляцію з домаганням негайного слідства і покарання виновників масакри.

Не хочуть Ґарібальдія.

Льондон, 4. лютого 1927.

З Гавани повідомляють, що кубанські еміграційні власти відмовили для Річотія Гарібальдія дозволу на приїзд до Кубн.

Влом на провінції.

Стрий, 3. лютого 1927.

В ночі з 2. на 3. лютого злодії розбили залізні двері канцелярії „Народнього Дому", опісля розбили вертгаймівську касу, але найшли в ній всього 3 зол.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Вчорашнє число нашого часопису сконфісковано за 4 місця передовиці „Чи У. Н. Д." Обединання змінило напрямні своєї політики?" Цікаво, що під олівцем цензури впала жертвою навіть фраза про стосуни світа (а не державу!), на яку хочемо орієнтуватись. Це 11-а чергова конфіската в цьому році.

— **Арештування агента „Дністра".** З Тухольщі, скільського повіту, арештувала польська поліція агента „Дністра" Степана Циба на донос місцевого війта і коменданта поліції та громадського писаря з Тухольки в одній особі. Доносчики зробили Циба бунтарем місцевих селян проти польської ПДоУ. (Польська дирекція взаємних обезпечень). Річ в тому, що заасекуровані на 100 відс. господарства не хотіли платити ніяких асекураційних поліс до ПДВУ., виказуючися посвідками тіж установи з попереднього року про звільнення їх від асекурації в ПДВУ. наслідком забезпечення свого майна на всіх 100 відс. вартости в „Дністрі". Цього року агенти ПДВУ, чомусь вважали ці посвідки неважними. А дотична філія ПДВУ. вислала до Тухольки екзекутора, який фантував селян навіть із зимової одежі. Селяни тому спротивилися і не позволили фантувати. Наслідки цього були такі, що пішов донос на агента „Дністра" Циба, немовто він збунтував селян проти польської установи. Арештованого відставили до слідчої вязниці в Стрию. Бувають ріжні системи обезпечень!

— **Оригінальна прогулька.** „Дзенник Львовскі", що почав виходити безпосередно перед новим роком, від кількох днів прикрашує свої сторінки великанськими обявами п. зв. „Прогулька на „Найманівку", зарохуючи своїх читачів оглянути вулицю та будівлю, де живе на вул. Понінського президент міста. Зміст прогульки такий: „поглянете, як дбає президент Львова за вулицю поза містом, де живе сам і яку побудував собі там палату, а як виглядає місто в центрі". А може пан Найман розуміє це зовсім інакше і тішиться, що перед його віллею перейде стільки цікавих гостей, щоби поглянути на найкращий львівський експонат у сусідстві виставової площі.

— **Гумор „самовбивців".** Як ми догадувались у позавчорашній новинці під таким заголовком: лист, що прийшов до львівської поліції з повідомленням про місце, де лежать у крові поза містом дві молоді жертви, не був такий трагічний. Нині вичвилось, що служниця Трояківна і шлюсар Моравський справді мали намір померти і вислали алярмуючого листа до поліції про свій намір. Одначе всьому перешкодила любов зміцнена капіталом 65 зол., які заощадила собі Трояківна своєю працею. Вона рішила віддати їх без решти парубкові, який дуже їй сподобався, тим більше, що він також мав намір розпрощатись з цим невдячним життям. Коли залюблена пара поїла, попила і пішла шукати за Зеленою рогачкою поетичного місця на смерть, лист написаний у шинку дійшов за цей час до поліції, а кандидати на самовбивців дійшли до переєвідчення, що життя в груті річи таки гарне. Хіба, що в арешті звикну до нього розчаруються.

— **Така собі хроніка.** У Перемишлі ствердила військова влада, що від літ має на службі фальшивого майора, який користувався паперами свого покійного брата, вбитого підчас війни. — Залізничі контролюнки львівської дирекції ствердили, що громадяне з недалеких околиць не мають звичаю купувати білетів і їдуть „зайцем", а коли шукати за ними, волюють рискувати життям, утікаючи, ніж платити. — Якісь два добродії з поетичного містечка Потилиці, один названий шумно Миколай Великі, другий Іван Мочурада приїхали до Львова за орудками. При цій нагоді відвідали ресторани, звідки втекли не заплативши і хотіли їздити безплатно фіякром, аж заїхали в холодну.

— **Сенсаційна знахідка.** В Італії, місті Люцера, між паперами прокураторії найдено рукопис, який, коли буде точно прослідженний знавцями, є ними першорядною сенсацією. Має це бути не менше і не більше, а „5 Евангелія", написана приблизно в 70. р. по Хр. Йосифом з Єрусалиму, одним з Христових учеників. Рукопис оповідає про життя Христа, від Його народин аж до смерти на хресті і кінчиться істор ією знищення Єрусалим у римським імператором Титом. Написаний він по-грецьки на пожовклім пергаменті, із заголовком „Довкола життя Ісуса Назареця", і починається так: „Йосиф Єрусалимський, ученик Ісуса з Назарету, до своїх братів і сестер із громад Сирії, Юдеї, Каппадокії, Галилеї, Понту, Фрігії, до громад Арабії, Персії, Мезопотамії, Лідії і до всіх прозелітів"... Кінчиться він так: „Мої дорогі браття! пересилаю вам цілі повісти в останніх днях мого життя. У цій хвилині терпить місто від рук Тита і римські жовніри під його проводом несуть містові смерть і руїну... Нема вагій на мно. Тому ховаю цей рукопис, сподіючись заховати його перед знищенням. Маю надію, що швидше чи пізніше один з вас найде його і видасть". Найдений нині рукопис находиться в руках влади, яка відобрала його від власника, міського урядовця і малого письменника Мочія, який не в силі був пояснити, звідки його має.

— **Наша літературна хроніка.** Мало хто в нас знає, які журнали виходять на Радянській Україні, а ще менше є таких, яким удається вряди-годи дістати їх у руки. Харківський великий літературний журнал „Червоний Шлях", виходить уже 5-ий рік; на місце М. Хвильового тепер редагує його колективна редакція. У Києві виходить уже третій рік журнал „Життя й Революція". Т. зв. „вільна академія пролетарської літератури" почала видавати минулого року літ-р. альманах „Вапліте", а цього року річне видавати двомісячник. Журнал „Плуг", орган союзу т. зв. сільських поетів перемінив тепер свій місячник на двотижневик. Від нового року видає організація українських комсомольців місячник „Молодняк"; у першім числі є 20 авторів. Харківський ілюстрований двотижневик „Всесвіт" перемінений на тижневик; та сама редакція видає сатиричний тижневик „Червоний Перець". Київський популярний ілюстрований тижневик „Глобус" виходить уже 3-ий рік. Як на 25 мілюнів українців то таки грубо за мало.

— **Виставка преси і ми.** Як ми вже повідомляли: від мая до вересня 1928 р. буде зорганізована світова виставка преси в Кольонії (Кельн). На цій виставці глядачі зможуть оглянути як у музею розвиток преси від її початків аж до останніх її здобутків. Історія її сягне аж у XVI в., а однодівками, летучками, друкованими народніх пісень. XVII в. будуть репрезентувати перші періодичні видання звісток. Третім шаблем будуть перші часописи для інтелігенції, в яких починають появлятись міркування, уваги, поруч фактів. Дійсна преса: виміна ідей рахується аж від XVIII в., доби революцій і визвольних воєн. Але аж від 1848 р. можна казати про дійсну політичну пресу, з якої повстав політичний денник. Від 1880 р. істнувала знову преса без виразної політичної тенденції, а починається доба її популяризації. Чимале місце займе на цій виставці історія пресової цензури від початку XVI в.; цензуровані статті, едикти, закони, їх карикатура. Наші дотичні установи повинні не пропустити нагоди і приготовити на цю виставку цілу колекцію конфіскованих часописів і журналів, яка, без сумніву, заняла би в цензурнім відділі хто зна, чи не найчільніше місце з повоєнної доби.

Біржа.

Гроші.

Курс долара 8·93—8·94. Банк Польський платив доляри в готівці 8·90, Ню Йорк 8·93, англійський фунт 43·40 (девізи), 43·41 (валюти), швайцарські франки 172·17 і 171·83, голяндські гульдени 357 і 356·29, данські корони 238 і 237·52, австрійські шілінги 126·04 і 125·79.

За золото Банк Польський платив: рубель 4·18, німецька марка 2·12, австрійська корона 1·80, франк Латинської Унії 1·72, доляр 8·93, англійський фунт 43·37, турецький фунт 39·16, скандинавська корона 2·38, голяндський гульден 3·58, дукати 20·38, грам чистого золота 5·93.

За срібло: рубель 2·79, рубель старого чеканнення 2·32, німецька марка 77 с., австрійська корона 64 сот., франк Латинської Унії 64 сот., 5-коронівки 3·30, 5-франківки 3·45, фльорени 1.72, більок австрійський 1·20, грам чистого срібла 15 і пів сот.

Дописи.

Острів на Волині. *(Концерт колядок. — Ялинка для українських дітей).* Острізька „Просвіта" зробила добрий початок. На Різдвяні Свята 10. та 15. січня улаштувала великий концерт українських колядок та щедрівок. До цього концерту довго готувались, бо мйже цілу Пилипівку йшла проба просвітянського хору, що його дирігент „Просвіти" п. М. Шугаєвський ще збільшив, запросивши сторонніх аматорів та хор собору. Хор складався з більше як 50 гарного підбору голосів. Концерт складався з трьох відділів. Співано колядн Стеценка, Леонтовича, Кошиця. Виконання всіх точок було бездоганне, особливо таких колядок, як „Ой на горощі", „Ой гордопишний Іван Господарю" і „Щедрик", які на бажання слухачів повторювались по двічи.

Перед концертом голова „Просвіти" пос. Козицький виголосив змістовний реферат на тему: „Українські колядки та щедрівки". Шкода лише, що театральна сала, особливо в перший концерт, була далеко не повна. Не було навіть наших пан-отців! За те був ксьонз і органіст, відомий дирігент. Хоча потім і шкодували дуже деякі наші люди, що не чули колядок. Вони виправдувались тим, що — мовляв — не знали, що колядки можна так гарно співати, думали, це звичайні колядки, які співають парубки, дівчата й діти під вікнами. Добре булоб, колиб цей гарний почин остріжської „Просвіти" улаштовувати колядки не обмежувався цим роком, але повторювався з року в рік. Ми певні, що на той рік сала буде вже переповнена, як буває вона переповнена в часі українських вистав. — Годиться також згадати і про дитяче свято, що його влаштувала „Просвіта" на Водохреща 19. січня. Була ялинка, дитяча виставка, танець сніжинок, що його виконали маленькі діти в фантастичних костюмах сніжинок, потім співали, водили танки, танцювали й веселі та задоволені розійшлись з своїми батьками до дому. Шкода тільки, що на другий день всі діти, що були на українській ялинці були укарані своїми „педагогами" в жіночій „повшехній" школі. З дітей сміялись докоряли, що вони танцювали з пастухами та мужиками, зменшили їм ноту в поведенні, викликали батьків, погрожували грошевими карами. Про все те потім зі сльозами в очах скаржились діти своєму улюбленому вчителеві п. М. Шугаєвському, звільненому з посади за щире відношення до дітей і національної справи. — *Просвітянин.*

ЖІНОЧИЙ КУТИК.

IV.

Як треба прати РАДІОНОМ.

Продовження з ч. 25 з дня 3-го лютого п. р.

Прання колірового білля.

В засаді колірове білля треба переховувати окремо, бо коли переховується разом з білим біллям, дрібні, колірові волокна передістаються на біле білля і часто є причиною плям.

Колірове білля, що не линяє, перемо в РАДІОНІ таксамо, як білля звичайне. Коли колірове білля линяє, про що легко переконатися звичайною пробою, то треба наперед намочити, а відтак прати 20 до 30 хвилин в теплім розчині РАДІОНУ. Дуже брудні місця треба перепрати в руках, кількакратно вкладаючи його до розчину. При полоканню треба додавати до води кілька ложок оцту, завдяки чому коліри відсвіжуються.

Продовження буде. Витяти і заховати.

З театру.

(Незалежний Людовий Театр: „Тріюмф медицини", весела комедія Лисанка-Конча).

Кожна театральна новина, хоча би й найслабша, притягає в нас трохи нової публики. Так і було із згаданою пєсою, якої найбільшою прикметою є те, що вона дає нагоду пореготатись. „Тріюмфом медицини" є, коли стара людина через методу відмолодження переміняється в дитину. Герої цієї пєси є настільки наївні, що вірять у можливість такого здобутку науки і глядачі поневолі сміються з їхньої наївности, а навіть примітивности ситуацій, які складаються по забаганці автора. Автор, здається росіянин, не є письменником, а звичайним аматором, і до пєси не можна ставити ніяких літературних домагань. Чимало з тих, що бачило афіші, могло мати вражіння, що це пєса оригінальна, бо перекладу не зазначено.

Вистава була доказом, що легка комедія ще найкраще вдається нашим актором, які приневолені працювати у важких обставинах без відповідної сали, без нових декорацій і без необхідних вимог бодай на сцені. Лише жаль, що артисти витрачують свій талант на зразки такої театральної продукції, навіть не третьорядної. Бо є чужинні фарси, безпретенсіональні, наївні, а всеж із сякими-такими драматичними прикметами.

Лише гра артистів піддержувала в даним випадку цю фарсу, але чи така фарса може піддержати артистів — з жалем сумніваємось.

Тріюмф української пісні.

Концерт Українського Наддніпрянського Хору в Катовицях.

„Каттовіцер Цайтунг" з 1. п. м. приносить у фейлетоні незвичайно прихильну оцінку першого концерту Українського Наддніпрянського Хору в Катовицях, яку подаємо в скороченні.

„Український Наддн. Хор лишив по собі з мин. року без сумніву добрі спогади у катовицької публики, бо ще ніколи не бачили ми тут на святочному ранку (концерт відбувся заходом Німецької Театральної Громади в неділю в полудне. — Прим. Ред.) так сильно набитої сали. Хор показував богатий барвами образ і його прийнято зараз при його першім виступі дуже тепло. Під своїм новим дирігентом Петром Єсевським хор працював солідно

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

КОТРА

а Пань хоче направду мати гарну фризуру на балі чи вечеринці нехай вступить до ФРИЗИЄРСЬКОГО САЛЬОНУ

„АНІТА": Коперника 6

там виконується спеціяльне стрижения волосся, манікюре, масаж. Ціни уміркувані. 1—1
14—62

а все таки лишився справжнім, дійсним народнім хором. Щасливим помислом було те, що виступи хору доповнено сценами з українського народнього життя, в яких легко мінялися гра на бандурі, спів і танець.

Голосово й артистично стоїть ця громада співаків на поважній висоті. В мішаних хорах голоси мушки є дещо за сильні, особливо сопранам здалось би скріплення".

Перейшовши програму концерту першої і другої його частини, які публіка приймала з одушевленим признанням і змушувала хор до наддатків, рецензент „К. Ц." лише дальше: „Своєрідний, пригарний образ представляла нам потім сцена з українського народнього життя. Довкола двох бандуристів уставилися свобідно й мальовничо співаки. Це вперше мали ми тут у Катовицях нагоду почути гру на бандурі, тому прастарому інструменті, що його вже й на Україні не надто часто чути, а якого лагідний, віжний голос нагадує тітару й цитру, що видимо очевидно з бандури". Після того одушевлений рецензент малює одушевлення публіки на вид того чудового обвазу. Гураган оплесків повівся по салі, коли публіка побачила українські народні танці, що їх зародукувала одна пара, і козацький танець у відтворенні одного члена хору.

Кінчиться ця рецензія так: „Хор здобув собі величезний успіх і може бути певний, що в Катовицях будуть його все радо слухати. Коли порівняти Український Хор з хором донських і кубанських козаків, отже з російськими хорами, що вже від ряду літ їздять по цілому світі, то слід стверднти, що ці хори технічно в деному досконаліші, так ск. більше рафіновані; але вони тому легко попадають у небезпеку, а радше вже їй підпали, бо непотрібно переборщують чи то в динамічних ефектах і контрастах, чи в уживанні фальсетів. Також укладчики програми тих хорів надто вже спекулюють на зовнішні ефекти. В противенстві до того Український Хор виявляє ще велику природність і природну теплоту, хоч з мистецького боку він стоїть таксамо високо, як вони. Також уклад його програми зраджує вищу мистецьку лінію, що веліла йому зректися дешевих ефектів".

Хор запрошений з уваги на ті успіхи побути цілий місяць на польському Шлеську. До Німеччини виїде з початком березня.

Посмертні згадки.

Цибульський Іван, ученик І. р. „Української Торговельної Школи" у Львові, помер по короткій, тяжкій недузі дня 31. січня 1927 в домі своїх родичів у Пикуловичах к. Львова. Покійний був дуже пильним учеником. Хоча тяжко хорий, не хотів переривати науки й щойно коли недуга звалила його з ніг, поклався до ліжка, одначе спізнене лікування не могло вже його вратувати. Вмирав з повною свідомістю і спокоєм, розпращався з рідними і просив батька, щоб подякував у його імени учителям Торг. Школи за щиру науку, та щоби попращав товаришів. В. И. П.!

Ольга Рудавська

довголітня ліквідаторка Центр. Кооперативного Банку „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові

заопатрена Св. Тайнами упокоїлася в Бозі, по довгій і тяжкій недузі дня 4. лютого 1927 року.

Похорони відбудуться в неділю, дня 6. лютого 1927 о годині 2-гій по полудні з передпохоронного дому при ул. Кохановского ч. 94 на Янівський цинтар, на які запрошує

Дирекція Центр. Кооп. Банку Краєвий Союз Кредит. у Львові і бюрові Товариші.

ОПОВІСТКИ.

Продовження Заг. Зборів Українського Кр. Т-ва Оліки над інвалідами відбудеться в пятницю, дня 11. лютого 1927 о 5. год. пополудні в „Українськім Домі Інвалідів" у Львові, вул. Софії 25. II. пов. На черзі докінчення точки данного порядку: Внески й запити.

Незалежний Людовий Театр:
Львів: Неділя, 6. II. 1927:
Год. 3·30 попол. „Тріюмф медицини"
Год. 7 веч. „Хата за селом".
Коломия:
Понеділок 7. II. — Тріюмф медицини.
Вівторок 8. II. — Люнатик.
Станиславів:
Середа, 9. II. — Тріюмф медицини.
Четвер 10. II. — Люнатик.

Відчит дир. Мих. Галущинського на тему нових течій на полі шкільництва і дискусія над відчитом проголошеним дня 4. грудня на зборах філії „Учит. Громада" відбудеться в неділю 6. ц. м. о 11. год. ранку в школі УПТ. при вул. Мохнацького ч. 12. З огляду на вельми актуальну тему і достойну особу прелєгента Видія філії „Учит. Громади" просить о численну участь. 1460 1—1

Курси батіку і малювання „*relief*", гаптярства і робіт з волічки (тканини, ажури, трикотарство) зачнуться 21. ц. м. — Зголошення і інформації в понеділки, середи і пятниці від 3—4 попол. — Шмігельська, вул. Корнякт 1/II. пов. 1468 1—2

Вечір артистичних танків Гонтера відбудеться в понеділок 7. лютого ц. р. о год. 7·30 веч. в салі Т-ва ім. Лисенка, а не як було хибно поміщено дня 8. ц. м. Оригінальну програму виконають ученині Хореографічної Студії у Львові. Костюми по ескізах арт. мал. Ол. Новаківського. Музичну частину до хореографічних композицій: „Щедрик", „Дзвони", „Пташиний спів", „Журавлі" і „Чумацькі жарти" опрацював композ. Ярославенко. 1447 2-2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатовіч Львів. 956 59-?

МІД, правдивий, чистий патока в 5 кг. бляшанках 14 зол. 50 сот., 10 кг. — 29 зол. за посліпатою. В бочках дешевше, після умови, висилає Евстахій Юзвічинський, Бережани. 1411 2—2

АМЕРИКАНЕЦЬ літ 29, на державнім американськім становищі, одружиться з інтелігентною панною до 25 літ, вимагане знання краєвства. Зголошення з фотографією до Адміністрації під В. Г. 121. 1414 2—2

ПАННОЧКА з 4-літньою склеповою практикою пошукує якогонебудь заняття. Зголошення до Адмін. „Діла" для „Ольги". 1461 1—1

ПРАВНИКИ-АБСОЛЬВЕНТИ, лиш У. У. рефлектуючі на виїзд, зголосяться письменно, долучуючи 1 зол., до Адміністрації під „Посада". 1—1

СТАРША панна або бездітна вдова, около 45 літ, з невеличким приданим може сейчас вийти за урядовця замуж. Охочих прошу подати мені свою адресу. — Діло — Марія. 1458 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

При закупні цукорків увага на фірму:
„Фортуна Нова"
ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО 23.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка 1458 1—20
Д-р ФЕЛІКС ГАН
Львів, Городецька 48. Тел. 884.
Пересвітлення Рентґеном.

Б. лікар віденських шпиталів
Д-Р НОРБЕРТ ЮПІТЕР
ординує в скірних і венеричних недугах 1-5 від 3—5; в косметиці від 12—1. 1455
Станиславів, вул. 3-Мая 11.

Спеціяліст діточих недуг
Д-р ОЛЬГА ГАН
б. лікар паризьких шпиталів,
1457 ординує від 3—6 попол. 1—4
у Львові, Городецька ч. 46.

Лікарсько-дентистичне Заведення
д-ра Симона Раппапорта
Якова Насса
ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.
Пльомбування й виняманне зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. II. Т. урядовцям і студентам значна знижка. 1449 Полекші в сплатах. 2—5

Пришилайте передплату!

Львівська Ловецька Кооператива
у Львові, Ліндого 9 — передт. Малоп. Ловецька С-ка
почуває найдешевше по конкуренційних цінах **оружжа, ловецькі приладн,** надійшов новий транспорт **лапок на яструби** з дошинкою і **коші, поодинки** для **лісної сторожі, фльоберти, набої краєві і закордонні** і т. п. Цінники висилається на бажання. 3—4
1372

Найуспішнійшим средством усмірюючим
РЕВМАТИЗМ
ЛОМАННЯ, БІЛЬ ГОЛОВИ І ЗУБІВ
є виправований вже 30 літ
і НАГОРОДЖЕНИЙ МЕДАЛЯМИ.
НЕРВОЛЬ ФРАНЦІЯ
Хемічна і аптикарська лябораторія
До набуття всюди
Вилю і головний склад висилков
АПТИКА МІКОЛЯША
ЛЬВІВ.

Спеціяліст венеричних і скірних недуг
Д-р І. Мунд б. сек. від. і львів. шпит. ород. 8—9, 2—6. Тел. 48—01.
В неділі 9—1. Львів, Асника 1 (ріг Панської). 1—2
1465

БУДОВУ ЦЕРКОВ І СВІТСЬКИХ БУДИНКІВ
виконує по конкуренційних цінах
інж. Лев Левинський
1441 упов. будівничий 3—3
Львів, Содова ч. 8 (бічна Потоцького)

В РОЦІ 1837. ОСНОВАНА ФІРМА
І. ДРЕКСЛЕР І СИНИ
(власник фірми: Казимир Дрекслєр)
Львів, площа Капітульна 2.
Теп. ч. 13—17.
РОБІТНЯ І МАГАЗИН ПОСТЕЛІ
Ковдер, Матерацїв, Подушок
БІЛЛЯ ЖІНОЧОГО, МУЖЕСЬКОГО І ПОСТЕЛЕВОГО.
З приводу 90-літ. істнования фірми уряджує
Ювілейну продам з 15 проц. опустом
1413 поручаючи 2—5
Полотно, Шифони, Обруси, Ручники, Хустинки, Зефіри, Полотенка, Бархани, Воалі, Коци, Дивани, Хідники, Фіранки, Капи, Дреліхи, Плєди, Сінники, Піря, Волосіння
Комплєтні жіночі виправи.

„ДІМ ГЛИНЯНСЬКИХ КИЛИМІВ"
Головн. Склад і Детайлічна Продаж
А. ТІР, площа св. Духа
біля костела оо. Єзуїтів
поручає у великім виборі:
Килими на підлоги, стіни, накиди на отомани, портієри, патаравки, також коци, подорожні плєди, ковдри, капи на ліжка, фіранки, килимові, ютові і кокосові хідники, витирачки і смирненську вовну в ріжних колірах. 4—7
1419
При замовленнях довільний вимір і колір.
Догідні услівя сплати.

Ширіть наш часопис!

ПАМЯТАЙТЕ, щоби закупити 92 25-48 фарбку **до білля в порошку,** бо є о 100% дешевшою і лїпшою від всїх пуделкових паст і порошкових.
Х. ПЕРЛЬМУТТЕРА
Бюро фабрики: Львів, Сєнєчна 20.

Направу годинників і біжутерії полагоджує І. Домбровскі—Л. Розважевскі, Академічна 2, найліпшими фаховими силами по приступних цінах. 1467 1—7

Позір! Позір!
Т-ва Соколи і Луги!
Вже вийшов з друку накладом „Сокола-Батька" новий підручник пожарництва **рад. Альфреда Будзиковського**
п. з. **Пожарник**
Ціна одного примірника — 1·50 зол.
з почтовою пересилкою 1·70 „
1459 Замовляйте негайно 1—2
в „Соколі-Батьку", вул. Руська 20.

Повідомлення.
Жінка-ґрафольоґ п-ні Сармен
відїздже
дня 10. лютого 1927 р.
Бистрота та точність у відчитуванні характеру та його найніжніших прикмет зєднали їй загальне признання на чужині.
Її влучні ради та вказівки дають людям самопевність, гартують волю та дають життєвий успіх і викорінюють хиби характеру. 1464 1—2
Приймає від години 11—1 і від 5—8 у „Краківськім Готелі", I. поверх, кімната ч. 103.

Загальні Збори
„Підойми"
Т-ва українських бруттовців і власників нафтових терейн відбудуться в комнатах „Народного Дому" **в Дрогобичи** дня 26. лютого 1927 о 12. год. в полудне, а на случай неприсутности потрібного числа членів о 1. год. попол. без огляду на число присутних членів, з слідуючим деним порядком:
1. Звіт уступаючої Дирекції і уділення абсолюторії.
2. Вибір нової Дирекції.
3. Вибір 4-х членів Надзірної Радн.
4. Внески і запити.
За Надзірну Раду:
Д-р В. Пацлавський голова. *о. Т. Полєв.* секретар. 1466

РІЛЬНИКАМ І РІЛЬНИЧИМ КРУЖКАМ
доставляє вагонево і детайлічно:
Найдешевше / Гарантія вмістимости
ТОМАСИНУ СУПЕРФОСФАТИ — кістяні і мінеральні,
ПОТАСОВУ СІЛЬ — краєву,
ПОТАСОВУ СІЛЬ — страссбурську 40—42%,
КАІНІТ,
АЗОТНЯК — мелений і грабульований,
СІРЧАН АМОНУ,
АМОНОВУ САЛІТРУ,
ВАПНЯНУ САЛІТРУ,
ВАПНО — палене — мелене,
як також всілякі інші штучні навози, відтак:
УСПУЛЮН першорядну насінну заправу,
ZELIO — зерно і паста,
одинокі певні середники проти мишей і щурів.
1456 1—10
ЙОСИФ КАРРАХ — Львів, Коперника ч. 18.

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 29 (10.997). Львів, вівторок 8. лютого 1927. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Одна з болячок.

Львів, 6. лютого 1927.

В останніх днях зароїлося в польській пресі від статей на тему громадської самоуправи в Польщі. Актуальною стала ця справа не тільки у варшавській, але й у львівській польській пресі. На те зложилися всякі причини. Безпосередньою треба вважати ініціятиву теперішнього уряду, що напирає на адміністративну комісію варшав. сойму приспішити працю над законопроектами про самоврядування. Уряд, як видно з преси, склонний провести навіть у приспішеному порядку пятиприкметникове право голосування до самоуправних установ на території цілої Польщі. Очевидно, що проти того виступає з цілою силою пари вся соймова правиця та вся реакційна польська преса. З окремаж обороняться та мобілізує свої сили проти нових виборів до самоврядування відома зі своєї „толєранції" в національних справах „кресова" хієнопястівська кліка. Львівське „Слово Польске" пише в останньому числі (з 6. II.), щиро: „Проєкти, про які нащійшли вчора відомости, загрожують без сумніву польським інтересам на „кресах", а особливо у Сх. Галичині". В тій справі почав тойже вшехпольський орган аж окрему анкету, в якій візьмуть участь усі теоретики зоольогічного націоналізму. Перший висказався в тій матерії проф. Паздро. Всі „кресові" вшехполяки борються передовсім рівного, загального, безпосереднього, тайного і навіть пропорціонального голосування. І проти нього безпощадно виступають.

Нам невідомий покищо текст устачених дорогою порозуміння між пятьома польськими партіями законопроєкт про самоврядування в адміністративній комісії. Та відомо нам, що заступлені в комісії праві польські партії поборюють завзято лянсоване урядом і польською лівицею пятиприкметникове виборче право якраз в уваги на Сх. Галичину. Виразно це підкреслили на сойм. адмін. комісії посли Козловський і Холєкса. Ми пригадуємо собі перші часи помаєвого варшавського перевороту, коли та сама соймова комісія теж під впливом уряду взялася була до праці над законопроєктами, що лежали в ній цілих 3 роки. За півроку вона початих праць не покінчила й уряд на неї в тому напрямі не налягав. А не налягав тому, що правиця нових виборів до самоврядування не бажала. Можна надіятися, що й тепер галаси та крики реакційного польського табору знов зможуть спараліжувати всяку ініціятиву уряду в цій справі.

Одначе все те є лише одною стороною медалі. Є ще й друга її сторінка. Навіть нинішній уряд, заглянувши в очі дійсности, прийшов до пересвідчення, що такої гнилі, такого безладдя, такої безвідповідальности, які вкорінилися в ділянці самоврядування на території цілої Польщі, далі толєрувати не можна. Очевидно, що уряд найменше уваги звертає на східні „креси", йому передовсім залежить на корінно-польській території, де всеж відносини на полі самоврядування ще на 30 відс. кращі, чим напр. у Сх. Галичині. Про ці останні писали ми вже раз. Та знаючи з практики, що прокураторський олівець не пощадить ні слова з того, що напишемо, позволимо собі навести характеристику відносин на полі самоврядування взагалі пера п. А. Узембла, яку він помістив на чільному місці у варшавському органі „підсудчиків" „Глосі Правди" (з 3.II.):

„З малими виїмками — пише п. А. Узембло — наше самоврядування це безодня нечуваної гнили, осідок надужить, непотизму, корупції. Це адекомплєтовані кадовби, з яких уступило все, що було направду живе або цінне (Радом, Кельці й інші міста), це перманентно вегетуючі цілковито спорохнавілі органи не волі, але безладдя (Варшава), це перестарілі решткн ганебних часів неволі, або номінати заборчих урядів. Не може бути нормально працюючого сойму в суспільности, яка не пройшла громадсько-самоуправної школи демократизму. Не може бути демократії в державі, де навіть за життя власної громади громадянин не відповідальний".

Наведена характеристика не відноситься, очевидно до того, що панує на тій ділянці в нас. А щоби це змалювати відповідними красками, на те не стає слів, не стає спроможности. Вистане вказати, що на чотири тисячі сільських громад у Сх. Галичині аж у 80 відсотках з них нема ніяких слідів громадської самоуправи. Всі ради розвязані, а на їх місце правлять наказні війти та руйнують до краю і без того зруйноване великою війною громадське добро.

Найкращим доказом того, які великі аномалії завелися на полі громадської самоуправи у Сх. Галичині є її столиця Львів з „клясичною", господаркою дотеперішніх „батьків міста". Страшне обурення з приводу тої господарки запанувало навіть серед великої частини польських мешканців Львова. Ось 30. січня відбулося велике віче в тій справі, на якому принято між іншим таку постанову загального значіння:

„Зібрані домагаються від уряду, щоби ввів у життя якнайскорше нові закони про самоврядування, а зокрема пятиприкметникове право голосування і негайно розписав вибори. Зібрані якнайкатегоричніше протестують проти заступства громадських рад комісарами і лише в розписанні виборів на основі пятиприкметникового права голосування бачать шлях до усунення теперішніх ганебних відносин."

Очевидно, що львівські санатори дуже спізнилися зі своїми резолюціями. До того вони далі твердять, що в Сх. Галичині не можна було припинити безладдя і анархії на тому полі тільки „з причини недостачі нових і демократичних законів про самоврядування". Та всеж прийшов час, що й їх припекло, бо й вони відчули на власній шкірі, що дотеперішній стан безправства і надужить веде до руїни не тільки поодинокі громади, але й цілу державу.

Та навряд, чи теперішній уряд „санації" переведе якінебудь зміни на тому полі, коли всесильна реакція почала проти цього таку завзяту кампанію. Анальогічна кампанія тієїж реакції спричинила в червні та липні м. р. те, що адміністративна комісія почату над законопроєктами працю перервала. Але й тепер видно наслідки тієї кампанії в соймі і поза ним, коли вчорашні газети принесли вістку про те, що уряд махнув рукою на законодатне поладнання тієї справи і задумує розписати нові вибори до всіх самоуправних установ на основі дотеперішніх виборчих ординацій, що обовязували в поодиноких дільницях. Одначе і проти цього протестує польська реакційна правиця та не хоче взагалі допустити до якого поладнання цієї справи саме з уваги на Сх. Галичину, в якій вибори відбувалися далеко перед великою війною. Словом відносини на полі громадської самоуправи є нині в Польщі одною з тих болячок, які поволі, але послідовно та систематично задавлюють відроджену республику. Всесильна нині своїми впливами, особливо „на кресах", польська реакція не може ніяк допустити до того, щоби українці та білорусини дійшли до якого-небудь голосу в своїх же громадських справах. А з уваги на таке становище правиці всі нинішні „акушери" від самоуправних законопроєктів над тим лише думають, яким би то чином спрепарувати ті закони так, щоби т. зв. національні меншости „на кресах" позбавити всякого впливу і голосу в громадських установах, а то й взагалі не допустити їх навіть до участи у виборах. Ясно, що такі маневри до нічого доброго не доведуть. А наше громадянство мусить в тій важній справі сказати своє слово.

Естетика і політика.

(Від власного кореспондента.)

Париж, 30. січня 1927.

I.

Хоча й нема між Францією й Німеччиною поважних суперечностей територіяльних ні господарських, і хоча в обох краях уже є сильні струї до оконечного замирення розятрених війною пристрастей і до співробітництва на господарськім і політичнім полі, — то було би нині ще передчасним казати, що співробітництву такому вже стелиться шлях свобідний і вимощений, та що як не нині, то завтра французи кинуться в обійми німців.

Польща може бути поставлена на своє місце тай наша, підяремної Галичини, Волині, Холмщини й Поліся година може розпочати бити щойно тоді, коли французько-німецьке співробітництво розвинеться як не в союз, то бодай в „сердечне" порозуміння, та зробить польський союз за плечима Німеччини зайвим для Франції; тоді може прийти черга на угоду німецько-французького блюку з Харковом і Москвою, угоду на ріжних точках, серед яких одною з перших мусить бути оконечне розвязання польського питання на українських, білоруських, литовських і, розуміється, німецьких етнографічних областях. Це наша політична аксіома. Але саме тому, що розуміємо вагу французько німецького зближення і що пильно й журливо слідимо за його ходом, його поступами і перепонами його, то не можемо ні закривати очей на його трудности, ні дурманити себе самих що-до степеня інтимности його, ні блахманити зір нашого громадянства пустими пророченнями про безпосередну близькість здійснення його і наслідків його для східної Европи, то що. Національна політика річ занадто поважна, занадто богато щоденних життєвих інтересів мільонів людности від неї залежить, аби ми могли позволити собі на самодурство, легкодушність чи безумність у міркуванні над підставами і визначними лініями нашої політики. Занадто важкі інтереси нашогож покоління є тут у грі, тай — „людська кровця — не водиця", і наражувати її не годиться з легкої руки, з невіжости, з самообману.

II.

Серед перешкод, що гальмують заходи над французько-німецьким замиренням, перше місце займає факт, що пересічний француз німця не тільки мало знає і незлюбює, а й має до нього, як одиничного і як масового явища, естетичну відразу. Естетичні почування — незвична в політичних міркуваннях категорія; коли ми всеїаки посміли на неї покликатися, а навіть її так сформулювати, то зробили ми це після довгої обсервації, богатьох лєктур і розмов з французами ріжних верстов.

Пересічний француз — ми сказали би навіть: кожний француз, зокрема інтелігентна французька верства — не любить німця, має перед ним певний жах, як перед людиною примітивною в своїх інстинктах і рафінованою в своїй підступности, тай має до нього погорду, як до єства безтактовного, раз грубого, раз униженого, тай навіщеного негарним, а то й відразливим фізичним виглядом; одягненого смішно, неприємного своїми манєрами.

Чоторогранна голова (*tête carrée*): до коріня зістрижений лоб; зелений, наче в лісничого або побережника, капелюшок, заячим хвостиком і воробчиним крильцем прикрашений; вигляд обличчя *à la Stresemann*: малі, хитрі оченята, приплощений носик, лакомі губи, облесна або жорстока усмішка; пивищем налите черево; яскравих барв заворотник (краватка) й ніжних кольорів одежа — ось як уявляє собі німця пересічний француз. До того: невміліть пити, не сербаючи, ні їсти, не цьмакаючи і не встромлюючи ножа в уста. Тай невміліть говорити півголосом у публичних льокалях.

Не краще француз малює собі й німецьку жінку. Вона — або сантиментальна, русява „Гретхен", або несмачно одягнена в зелену спідницю, синю блюзку, рожевий капелюх, „льоденову" загортку, бавовняні поньчохи й американські черевики — німецька *Hausfrau*.

Такими малюють німців не тільки всі французькі карикатуристи; навіть в ілюстраціях книг, без карикатуристичної жилки, французи тільки такими вміють німців і німок зображати. Портрет справді мало привабливий.

Пересада і несправедливість — кажете? Безперечно. Бо є — тай скільки! — німці й інакшого типу фізичного, костюмового й манєрового, німці, яких не можна відріжнити від відповідаючого їм клясового француза, англійця, росіянина. Ну, але таких німців не помітить око поверхового глядача; вони не звертають на себе уваги. Натомість ті „смішні" німці звертають на себе увагу кождого стрічного своїм специфічно „німецьким" виглядом і поведенням. Тягнеться-ж їх чимало по всіх вулицях Парижа й інших фран-

пуських міст (німці — завзяті мандрівники); француз проходить мимо, здвигаючи раменами і здрігаючись внутрішньою відразою або насміхом і переносить свої спостереження з тієї „помітної" категорії німців на весь німецький нарід, а свої чуттєво-естетичні відрухи супроти них — на всю німецьку націю.

Французи — нація стара і нація латинська. Стара, себто здержана в своїх рухах і з обрядовістю буденного життя, вшипленого в кров і кости. Латинська — себто вихована в культі і свідомости форми. Німець для неї і безцеремонний, і безфоремний, і голосний, і але вихований; одним словом — варвар, навіть, як на европейський нарід, варвар *par excellence*.

Дрібниця і дурниця — подумаєте? Отже ні! З таких „дрібниць" виростають настрої, прихильність чи відраза цілих народів до цілих народів: таємний процес творення масових психольогій. І приходить хвиля, коли „дрібниці" такі висловлюються в політичних актах і течіях, іноді навіть поперек здоровому розумові й очевидним, наглядним інтересам нації.

Що є ще стільки противників Бріянової політики замирення, велика часть причини цього лежить у цій естетичній відразі французів до німців.

При нагоді — кивок нашим землякам. Ми бачили, бувало, в Парижі наших землячків з цього і того боку кордону, як вони „пяничали" гамірно по ресторанах, „вівкали", плакали, співали й „дирігували" орхестрою, якій приказали грати пісень „*ukrainiennes*", звертали на себе увагу місцевої публики тай ще думали, що цим „імпонують" французам тай — *risum teneatis* — роблять „українську пропаганду". Як грубо вони в цьому останньому помиляються! І яку кривду вони роблять такою поведінкою добрій славі рідного краю!

III.

Могла би давати противагу такому карикатурному образові німця у Франції німецька література, розповсюднювана (в перекладах очевидно) серед французької маси. Література, на масове враження закроєна, себто роман. Але, на жаль, німецького роману нема, буквально нема. Виходить, правда, рікрічно яких 20.000 німецьких „романів" в троє більше французьких), а проте не можна сказати, щоб німецький роман кваліятивно існував, як існує роман англійський (Дікенсів, Гальсвортіх і ін.), російський (Достоєвських, Толстих і ін.), норвежський, шведський, навіть еспанський. А нема роману, нема драматургії, то що остається для викликання і удержування пошани для духової творчости німців? — розуміється, все говоримо із становища пересічного француза. Вагнер і Бетовен великі, але для пересічного хлібоїда навіть за великі, та й до тогож новітні російські композитори вибиваються вже на перше місце на Заході. Німецька філософія? Німецькі строгі і прикладні науки? Це замкнена книга для пересічного француза, навіть для пересічного французького інтеліґента: це область тісного круга спеціялістів.

Білянс, бачимо, невеселий. І можна би втратити всяку надію на розвиток французько-німецького зближення серед таких чуттєвих настроїв, як би не увага на *dura necessitas*, котра пре оба народи до співробітництва. Пре їх — мимо французької відрази до німців, і мимо зусиль тих, котрі з французько-німецької ворожнечі виросли великими і на ній свою будучність будують.

Про польську містифікацію і запродане їй отаманське шарлатанство — найближчим разом таки направду.

В. Левицький.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі анархії!

„Історичний день".

Подвійна „історична дата". — Декляряція зїзду. — Погляд в минуле і перспектива сучасности. — Земельна реформа, представник власти і становище російського поміщицтва. — Вибір Верхов. Савєта. — Становище „Варшавянки". — Ігнорація „Глосу Правди".

День 2. лютого, день зїзду „Русск-ого Народн. Обединєнія" назвали його ініціятори і сподвижники „історичним днем". Та справді є це своєрідний „історичний день" і не спонукує нас присвятити йому ще деяку увагу.

Зпоміж мілїонів людей богато є таких, що мають тільки дві „історичні дати", дату народження і дату смерти. Тільки ті дві дати фігурують в публичних актах і засвідчують „історичність" даної особи. Між тими двома датами простягається глуха порожнеча. Те саме торкається не лише фізичних осіб, але й богатьох правних (збірних осіб): товариств, спілок, організацій. День 2. лютого 1927 був у відношенні до „Русск-ого Народн. Обединєнія" подвійно „історичний", бо дата його народження є одночасно датою його смерти.

Маючи на увазі це подвійне значіння зїзду „русской меншости", зупинимося ще коротенько на ході нарад того зїзду. Перш усього годиться зазначити, що зїзд був декорований відповідними величинами. Поруч сен. Касперовича явився там відомий з львівської вулиці, а прогнаний своїми вірними з Америки еп. Адам Филиповський, поруч кн. Лищинського-Троєкурова прикрашували зїзд такі гомінкі „деятелі", як Хрєнніков, д-р Сохацький, урядовець „общества" Качковського Малец, незрівнаний політик, фільольог а може і філософ д-р Ваврик та такі „русскі", як: Вінклер, Моллер, Кессель й інші.

Зїзд відкрив пос. Серебрєнніков, зазначуючи, що „русскіе люді" досі були незорганізовані. Зїзд цей є першою справою обєднати „русское" населення Польщі в одну організацію. „Русское національное знамя" досі находилося в руках невеличкого гуртка людей, що складали організаційний комітет „Русск. Народн. Обедин." і „русское" парл. представництво. Тепер те „знамя" передається в руки зїзду.

Після того головою зїзду вибрано б. члена рос. держ. Думи Б. Лелявського, який — обіймаючи провід нарад — зазначив, що ще в історичній Польщі „русскіе" мали в соймах своє представництво, а тим самим мали спроможність боронити своїх прав. Тому то „русскіе" в Польщі не чужинці. Завданням зїзду відродити стару традицію, воскресити силу „русско-го" населення.

Опісля виголосив політичну промову, якої зміст подали ми вже у статі „Методою Воронова", пос. Серебренніков. З огляду на сорокатість зїзду його голова підніс, що можна всяко ставитись до політичної діяльности пос. Серебр., одначе слід зазначити, що тільки завдяки його енергії „русскіе" приступили до організації. Ця знаменита рекомендація викликала загальне одушевлення.

З черги про земельну реформу говорив Малец, вказуючи, як то земля наших селян перейшла в руки польських поміщиків і, вказуючи на наслідки цього процесу, дозволив собі на необачну риторичну фразу: „Не было тяжелее жизні русскаво мужіка в Польше!" Теперішнє польське земельне законодавство має польонізаційні цїли. Найновіший польський земельний закон ухвалено лише на ефект для заграниці. В дійсности Польща веде колїонізацію „кресів". На те все не можна дивитися спокійно. Останки російського великого землеволодіння під Польщею повинні бути використані для організації відпору проти польського походу.

Та цей загальний фразеольогічний реферат про земельну справу, хоч дуже оглядний, а ледви чи й ширий (з огляду на розбіжности між консерватистом Касперовичем і „радикалом" Серебренніковим) не подобався поліційному, комісареві. У голови зїзду заложив він протест проти снів референта про те, що польський уряд видав земельний закон лише для викликання зовнішнього ефекту. Повідомляючи про це зібраних „русских деятелей" голова зїзду, — цитуємо за варшавською „За Свободу" — заявив, що „зїзд не поділяє того погляду і так не дивиться на земельний закон".

Як бачимо з цього, то льояльність „русской меншости" перейшла всякі границі примітивної приличности.

До реферату Мальца іменем російських поміщиків додав Хрєнніков, що вони нічого не мають проти переходу землі в руки „русских крестян", але всіми силами протестують проти захоплення землі селянами „по більшовицьким методам". Ось так благополучно „розвязано" складну земельну справу.

З черги приступлено до церковного питання, до якого ми ще повернемо.

Вкінці приступлено до вибору Верхов. Савєта. Головою вибрано пос. Серебрєнікова, але він відмовився ізза перепрацювання і недостачі часу. З огляду на те головою вибрано неприсутного на зїзді д-ра П. Короля з Берестя. Членами Верхов. Савєта Р. Н. О. вибрано: на Контресівку: пос. Серебрєнікова і сен. Касперовича, на новгородське воєвідство: Моллера і Кесселя, на волинське воєвідство: Андра і Пепевцева, на львівське воєвідство: д-ра Глушкевича, (хоч він не брав участи в зїзді) і Мальца, на станиславівське воєвідство: д-ра Сохацького і Гондчка, на тернопільське воєвідство: Гавришкова і Миськова, на вілєнське воєвідство: Горячка і Бутурліна, на полїське воєвідство: Кисловського.

Ось так скомплетовано цю „універсальну" організацію для встромлювання костурів у колеса могутнього українського і білоруського руху. Продовжуючи „русскую традицію", зїзд закінчено банкетом.

* * *

Польська реакційна преса, як ми вже зазначували, поставилася до зїзду незначайно прихильно. Про причини цієї прихильности ми вже мали нагоду говорити. Деяким винятком від неї однозгідности польської реакційної преси в оцінці організаційних спроб „русской меншости" є становище „Варшавянки". Бажаючи зберігти виключність польського впливу на „кресы", цей орган вказує на змагання росіян до збереження супремації в православній церкві. Росіяни не рахуються з національними рухами: українським і білоруським. Російську політику в „кресових" містах уважають чимсь тривким і певнім. Росіяни мусять зменшити свої намагання;

„Російській меншости в Польщі лишається тільки одна дорога: збереження своєї національної і культурної окремішности без всяких спроб поширювання свого стану посідання на споріднені народи. Скоро українці і білоруси не стали росіянами за царської Росії, то не можуть стати ними під владою Польщі".

Розуміється, те відмінне становище „Варшавянки" спирається на тому заложенні, що Поляки дадуть собі раду з українцями і білорусинами без помочі „русской меншости".

Півофіційний „Глос Правди" присвячує „русскому" зїздові передовицю в ч. 33 з 4. ц. м., надаючи цій події непомірно велике значіння. Відбуття зїзду у Львові це офензива на Сх. Галичину, це типове „збирання російської землі"—тільки іншими способами. Перед цим наступом „тверезо думаючі українці" мають лише один оборонний фронт.

„Тому мусить дивувати та недостача тверезости в загальниковій інсинуації „Дїла" про підтримку москвофільської акції певними польськими чинниками і про неписаний пакт між Польщею і Москвою, зверненний проти українців. Розуміється, та інсинуація позбавлена якихнебудь основ, бо ніхто з польського боку, поза ендецькими партіями, не може змагати до регенерації москвофільського руху. Інсинуація „Дїла" є типовим проявом погляду на справи через призму локальних подразнень, проявом таким характеристичним для провінціональної дешеви й шкідливої демагогії ті деяких українських груп у „всходней Малопольсце". Направлювання стріл обурення з приводу москвофільської акції в бік Польщі, мусимо означити як найвищого ступня шкідливу демагогію, обраховану на ефект хвили, а відвертаючу увагу від дїяльности небезпеки. На щастя, політика „Дїла" не є політикою українського народу, тільки певної групи, зараженої австрійськими методами".

Можнаб перейти до денного порядку над цими висновками „столичного" органу, якби не взиваюча до неба о пімсту інорація цього органу, підбита звичайним замилюванням очей. Не будемо повторювати сказаного вже в попередніх статтях, одначе годиться зазначити, що неписаний пакт між Польщею і Москвою проти українців істнував на протязі довгих літ історичного життя східної Европи. Істнував він і тоді, коли Польща в рр. 1918 до 1920, користаючи з боротьби України проти Москви, захоплювала українські області, вмовляючи в світ, що вона веде боротьбу з більшовизмом. Щож це, як не неписаний пакт? А є й писаний пакт, зверненний проти України і українців, що називається ризьким трактатом.

„Глос Правди" твердять, що поза ендецькими партіями ніхто з поляків не підтримує москвофільського руху. Коли це навіть була правда, то той „ніхто" є дуже нужденний і без значіння в порівнянні з польськими ендецькими партіями, які пречінь репрезентують девять десятих всього польського громадянства (вшехполяки, хаденки, пястовці, частина конзервативців), а в Галичині майже всіх поляків. Одначе й поза ендецькими групами є ще партії, що посередньо підтримують москвофільський рух. Таж пепесівці ввійшли в порозуміння з російськими есдеками і есерами, обіцюючи їм боронити „російської меншости", себто посередньо москвофілів. Відомо зрештою, що найбільшими русифікаторами на Закарп. Україні є якраз російські есери, союзники пепесівців.

Очевидно, коли ми стверджуємо факта, то не інсинуємо. А фактом є, що підтримка москвофільського руху є в інтересах поляків. „Глос Правди", що репрезентує погляди урядових кол, повинен би запитатися, чому „санаційний уряд", йдучи слідами своїх попередників, накидує українцям і вперто підтримує „урядову" назву „русін", чому літами толерує стан *ex lex* у великій національній інституції „Нар. Дім" у Львові, чому зробив з неї прибіжище, захист для вимираючого москвофільства, чому консервує страшну господарку правит. комісаря Льва Черкавського, б. репортера „Нов. Времені"?

Таких запитів можемо поставити більше, а всі вони вказують, що всі польські чинники, громадські, урядові і півурядові, які і тайні, — стараються регенерувати москвофільський рух, але безуспішно. Бо могутня українська стихія накрила його вже так, що тут не поможуть ніякі штучні засоби. Він засуджений на неминучу смерть, чого доказом також і „історичний день" 2. лютого 1927.

Н. В.

Від вашому і кадеж!

1402 **обезпечує найкраще** 3—3

Товариство вз. обезп. „ДНІСТЕР"

у Львові, вул. Руська ч. 20.

Одинока стійка.

Українська приватна мужеська учительська семинарія „Рідної Школи" у Львові.

Є це взагалі одинока українська мужеська учительська семинарія на цілому великому просторі українських земель під Польщею. Одинока на 7 мілїонів українського населення. А коли вона одинока, так здавалося би, що вона переповнена, гарно примішена і богато вивінувана. Тимчасом ій ще далеко до того, щоб мала бодай нормальну фреквенцію, відповідне поміщення і добре вивінування. Тепер має вона на чотирьох курсах (пятого ще нема) всього на всього 65 (16 + 11 + 17 + 21) учеників, міститься в комірнім, а саме в класах приватної всенародньої школи ім. князя Льва при вул. Крушельницькій ч. 15, на далекій периферії Львова, має пополудневу науку при керосиновому нафтовому освітленні, дорослі хлопці-семинаристи мучаться в низеньких діточих лавках, в недостаточно опалених кімнатах, а ціле вивінування обіймає далеко невистарчаючу скількість приборів до науки біольогії, фізики, геометрії, історії, географії, рисунків та науки ручних робіт. Та й бібліотека для учеників і учителів покищо невеличка. До того нема окремої кімнати для фізикальних і біольогічних дослідів, а окремої для варстату і руханкових вправ. Тимчасом всього того домагається шкільна куратория, яким удїлить згаданій семинарії концесію.

Бо треба й те знати, що досі ця одинока мужеська учительська семинарія не має ще концесії, є отже покищо тільки учит. семинарійними курсами, які свої абсольвентам не давали би навіть права

голоситься до семинарійної матури а публичній семинарії а характері екстерністів.

Та одну світлу сторону тих курсів треба підкреслити. Не зважаючи на стільки недогод і труднощів, наука ведеться завдяки знаменито підібраному складові учительського збору без сумніву краще, як в не одній державній школі. І це ціла вартість тих курсів. Крім старанно й совісно ведених приписаних лекцій займаються поодинокі учителі веденням наукових кружків серед учеників. І так проф. Юрій Левицький веде незвичайно ревно математично-фізичний кружок, якого члени здожили минулого шкільного року 1.500 зол. на закупно фізичних приборів, проф. Зімюк, іспитований з науки співу і гри на скрипці, веде хор, проф. Воськів — салівничий курс, а недавно зорганізувався під проводом управителя семинарії, д-ра Остапа Макарушки, літературно-науковий кружок. І це незвичайно додатнє явище, яке свідчить про охоту молоді цієї семинарії до самоосвіти по кружках.

Головна Управа „Рідної Школи" має цілковити у відношенні до батьків і учеників цієї семинарії вельми важкий, але конечний обовязок, себто поставити школу в такі умовини, щоб вона могла дістати концесію і назватися справжньою учительською семинарією, а не тільки курсами. Не можнаж допустити, щоб ця одинока мужеська учит. семинарія підупала. З признанням піднести тут годиться, що завдяки членові Головної Управи УПТ., д-рові К. Левицькому, ця школа могла придбати значну скількість наукових приладів для біольогії, фізики, географії, історії і поважне число книжок для бібліотеки. Чимало книжок і музикалій дістала школа й від бувшої управи українського військового табору в Йозефові на Чехословаччині.

Якщо школа дістане пригожі поміщення з відповідною обставовкою, де наука моглаб відбуватися в ранніх годинах, як цього вимагає доконче раціональна педагогіка і шкільна влада, як тільки довіря у батьків і учеників у майбутність школи зросте, то й фреквенція бистро піднесеться, а тоді вона сама себе зможе й удержати.

На основі точних информацій, уділених часкаво управою школи, подає ці інформації для відома нашого загалу.

Один з батьків.

Радянська Україна.

Ж ночний зїзд у Харкові.

Дня 16. січня почався в Харкові всеукраїнський зїзд жіноцтва, що тривав до 20. січня. Зїзд відкрив голова ВУЦВК-ту Петровський при участи 600 делегаток. Після привітів виголосив велику промову про внутрішнє і міжнародне положення СРСР тойже Петровський, а по ньому промовляв на тему участи жінки у перевиборах до рад секретар ВУЦВК-ту Буценко. По рефератах відбувалася дискусія. Многі з учасниць зїзду підкреслювали невідрадну появу нового радянського побуту: хуліганство. В тій справі забирав слово голова ДПУ (чека) на Україні Балицький який сказав між іншим, що карні відділи ДПУ ведуть завзяту боротьбу з усякими проявами хуліганства, але вони мусять мати у своїй праці підтримку радянського суспільства. Цеї підтримки надіється Балицький на селі виключно від незаможників і середняків, з якими рука в руку мусить йти жіноцтво. Реферат Петровського про внутрішнє й міжнародне положення СРСР перервала одна делегатка ось яким замітним окликом: тов. Петров! Я неграмотна, дозвольте мені висловитися. Після такого інциденту мандатна комісія зробила перевірку всіх учасниць і дійшла до ось якого висновку. На 594 умандатованих делегаток було 190 малограмотних і 78 зовсім неграмотних. Всіх учасниць зїзду нарахувала мандатна комісія з кінцем зїзду аж 615. З того 603 було з рішаючим голосом а 12 з дорадним. Національна приналежність учасниць докладно віддана в слідуючих цифрах тієї ж комісії: українок — 452, московок — 78, жидівок — 49, польок — 19, німкинь — 10, інших — 7. З уваги на соціяльний стан учасниць цифри кажуть ось що: робітниць було 148, урядничок — 35, селянок — 412; з того незаможниць — 313, служниць — 54, середнячок — 45. З нижчою освітою було 308, з середньою — 19, з вищою ні одної. Між учасницями було 82 членниці партії (КП(б)У), 69 кандидаток до партії, 26 членів комуни, а всі інші безпартійні

Бюджетова дискусія.

Проблєма національних меншостей. — Скандальний стан самоврядування. — Промова пос. Козубського.

Варшава, 6. лютого 1927.

Ціле вчорашнє засідання сойму було присвячене дискусії над бюджетом міністерства внутрішніх справ і мін-ства торговлі і промислу. Першій промовляв посол Прагер (ППС). Він заявив, що зачинається мілітаризація державного апарату. Вийшов обіжник до військових пластей, щоби представили кандидатів спомиж майорів і капітанів на становища цивільної адміністрації. Соціялісти будуть боротися за виборчу ординацію до самоврядних установ, яку ухвалила адміністрац. комісія. Жаліється на самоволю адміністр. властей на окраїнах. Підчас промови пос. Керніка (Піст) прийшло до гострої перепалки між ним і мін. Складковським. Пос. Кернік закинув мін-ву внутр. справ маринотратство гроша, бо до мешкання мін. Складковського спроваджено люксусову обстановку. Пос. Косцялковський (Кл. Пр. ствердив, що сх. землі за вісім літ польської влади зазнали богато кривди, якої наслідки виявилися в справі, що її оводі розглядав сойм. Нічого не зроблено для піднесення добробуту окраїн і заспокоєння тамошнього населення. Посли з центральних округів просто не уявляють собі, яка культурна й господарська нужда панує серед окраїнного населення. Населення це щораз менше вдоволене з дотеперішнього правління. Не все на окраїнах є національним питанням. Польське населення, таксамо як білоруське, відчуває недостачі і щораз податніше є на агітацію із закордону. Посол Ільський (ЗЛН.) займається справою організації самоврядних установ і обговорює справу публичної безпеки. Рішучо хибним є твердити, будто би в Польщі було за богато поліції. В Польщі є за богато переворотових елементів. Пос. Козубський (Український Клюб) зазначує, що мін-стао внутр. справ хоче багнетами привеволити Українців до любови для польської держави. Теперішній уряд веде таку саму екстерминаційну політику проти Українців, як і попередні уряди. В арештах і дальше бють. „Просвіту" трактується як комуністичний клюб. Поліція, тому що не має іншого заняття, намножує щораз більше непотрібних процесів. Українці голосуватимуть проти бюджету і ставлять внесення на скреслення з диспозиційного фонду 2 мід. і суми 3.744 зол., призначеної на уряд для національних меншостей. Пос. Єремич (Білор.) стверджує, що уряд нічого досі не зробив для білоруської справи. Відносини значно гірші, як були передше. Щоби змінити теперішній стан, треба зірвати з політикою з 1926 р. Дотеперішні уряди викопали величезну пропасть між білоруським і польським народом. Нині за мало давати білорусинам екон. поправу і поліпшення шкільництва. Білоруссини домагаються політичних прав. Білоруський Клюб голосуватиме проти бюджету. Опісля сойм перейшов до дискусії над бюджетом мін-ства торговлі і промислу. Пос. Інзлер (жид) виказував хиби адміністрації. Жидам не позволяється на гуманітарні збірки. Староста оправдується все тим, що не має довіря до жидів. Стан самоврядних установ є повним скандалом. З таким станом треба скінчити. Промовляли ще посли Грінбавм (жид), пос. Трепка (ЗЛН) і пос. Дунін (ХН). Дискусію перервано і слідуюче засідання визначено на понеділок.

Повстання в Португалії.

Берлін, 6. лютого 1927.

З Лісбони повідомляють, що португальський міністр війни зажадав, щоб цивільне населення міста Порто кинуло місто, бо після визначеного речинця зачнеться загальне бомбардування міста. Тому повстанці заявили, що готові піддатися. Міністр не згодився, а зажадав, щобн піддалися без застережень.

Загальні Збори Адвокатської Палати.

Львів, 7. лютого 1927.

В суботу 5. п. м. відбулися річні загальні збори Адвокатської Палати у Львові у великій ратушевій салі. Після звідомлення виділу з його діяльности й ухвалення підвишки річної вкладки виголосив д-р Перацький довший реферат про конечність введення свободи переселювання адвокатів з одної дільниці до другої. В тому дусі зголосив він резолюцію, яку присутні приняли одноголосно.

Оживлена дискусія вивязалася над внесенням виділу про розширення його складу шляхом вибору третього віцепрезидента, яким мав би стати українець. Проти цього внесення виступив д-р Дзєдзіц і згори поставив внесення, щоб на випадок ухвалення цього рішення виділу не вибирати третього віцепрезидента зараз на місці, але заждати з тим на децизію міністра справедливости, а то тому, що він і його товариші мають намір проти такої евентуальної ухвали заложити протест.

В голосуванні внесення виділу перейшло 148 голосами проти 83. Сім карток було невиповнених.

З уваги на заяву д-ра Дзєдз'іца президент Адв. Палати д-р Грек заявив, що до вибору третього віцепрезидента не приступить, бо ухвала загальних зборів означає зміну регуляміну, а це мусить бути затверджене міністерством справедливости.

З причини спізненої пори не вичерпано денного порядку і докінчення зборів відложено на пізніше.

Панахида по бл. п. Іванові Косакові.

Львів, 7. лютого 1927.

Вчора в год. пів до 1. вполудне відправлено в церкві Успення Пр. Д. М. заходом Старшини „Сокола-Батька" торжественну панахиду по пок. сокільському організаторові, б. голові VIII. Сокольської Области Чорткія, сотникові УСС. й отаманові УГА. Іванові Коссакові. Церква була битком набита львівськими громадянами і громадянками, а також делегатами сокільських гнізд з цілого краю, що саме того дня радили у Львові над поширенням і поглибленням своєї організації на спеціяльно в тій цілі скликаній анкеті.

Перед тетраподом, вкритим сокільським прапором, на якому поставлено сокільську шапку, шаблю і портрет пок. от. Коссака, станули о. кан. Лопатинський, о. Горчинський і о. Василів до трогаючої душу панахиди. Співав дуже гармо мішаний хор при церкві Успення Пр. Д. М. Думки присутніх, що випонили вщерть церкву і всі її притвори, линули мимохіть до Золотоверхого, де 16. м. м. на Байковому цвинтарі „поховали пана отамана в сиру землю глибоко"...

Сумно-величнім „Вічная память" закінчено це торжество. В часі панахиди присутні складали добровільні датки на сокільську організацію „замість вінця на могилу пок. Івана Коссака".

Новий куратор у Львові.

Львів, 7. лютого 1927.

Вчора приїхав до Львова новоіменований по смерти Собінського куратор для львівської шкільної округи Рімер. Перед співробітником „Сл. Польского" заявив він коротко: „Польська суспільність пізнасть мене по моїй праці".

Помилування вбийника.

Сянік, 6. лютого 1927.

Вчора трибунал проголосив присуд на бандита Клодка за вбийство у селі Буковій цілої родини Ляндів, а саме Франца Ляндя, його жінки і 8-літної дочки. Клодка засуджено на смерть на шибениці. Трибунал згодився предложити вбийника ласці президента держави. През. Мосціцький помилував убийника. За кілька днів прийде рішення, яку кару вязниці визначать Клодкові.

НОВИНКИ.

— **Вшанування памяти Н. Кобринської.** Кружок українок в Стрию улаштував дня 30. січня, для вшанування памяти Наталії Кобринської відчит про письменницю. Цього року минає 40 літ від появи першого українського жіночого альманаха „Перший вінок", зредагованого галицькою піонеркою жіночого руху, на спілку з Оленою Пчілкою. Стрийський кружок поспішився вшанувати память письменниці, бо зі Стрием звязана ближче діяльність тієї нашої будительки жіноцтва. Перше жіноче вче у нас було склікане за її почином в Стрию. П-ні Бохенська, як прелегентка, змалювала духовий стан жіноцтва в 60-их і 70-их рр. XIX. ст. і окруження, серед якого жила в ранній своїй молодості письменниця. При житєписі письменниці підчеркнула ті моменти, які впливали на формування її світогляду і на її громадянську діяльність а при характеристиці творчости письменниці старалась виказати, як кожний твір Кобринської має на меті пропагування якоїсь ідеї, а одночасно не впадає в надмірну тенденційність, яка вменшувала би мистецьку вартість твору. Крім цього передала прелегентка в мистецькій формі вражіння своєї стрічі і пізнішої знайомости з письменницею. На жаль, на цьому гарному відчиті публики, як звичайно, було мало. Управа жіночої семинаря запросила другого дня прелегентку, щоб повторила цей відчит для учениць семинаря. — *М. Б.*

— **З т-ва „Українська захоронка" у Львові.** Загальні збори Т-ва „Українська Захоронка" відбулися дня 2. січня 1927. На зборах вибрано такий виділ: Олена Гординська — голова, Од. Пачовська — містоголова, надр. Літинський, секретар О. Іванчишина, скарбник. М. Федькова, М. Татухова, О. Копачева, О. Савчакова, О. Кміцкевичева, дир. Чапельський, М. Мудракова — виділові, п. Гладилович чева, Лукавецька — заступниці, Яросевич чева, О. Глинянська й о. Василів — контр. комісія. Збори застановлялися над заснуванням нових захоронок окрім істнуючих уже й над придбанням фондів на це. Також порушено справу святкування 25-літнього ювілею Товариства, який припадає власне в цьому році. В тій ціли вибрано комітет. Було би бажано, щоб українська суспільність більше зацікавилася тою незвичайно важною для національного виховання нашою інституцією. — *О. Г.*

— **Самоволя урядовців.** На почті в Угнові при відборі грошевих листів чи переказів тамошній урядовець здирає примусово від селян плату на марки з надписом „*Polska dzieciom. Z powinszowaniem Nowego Roku.* Ще за якийсь час почуємо, що хто хоче одержувати гроші на почті мусить бути членом „Товариства Школи Людової" або „Народової Організації"...

— **Темна жіноча хроніка.** У Львові ведеться вже третій день цікава розправа про право до спадщини по богатім нежонатім пекарі Чижику, який мав записати своє майно якійсь Мрочковській-Яновській, що була в нього довгі роки господинею, а безпосередно перед смертю на смертній постелі мала взяти з ним шлюб. Кревняки Чижика хочуть уневажнити спадщину і переводять доказ правди, що Чижик шлюбу не взяв. Головним свідком Мрочковської є її адвокат, який мав списувати заповіт. Вона та її товариші обвинувачені в опінці. — Богата бориславська панна, дочка нафтяря Теодоровича, впала як камінь у воду. Підозрівають, що втікла з одним мандрівним танцюристом, який піддержував у ній переконання, що може стати царицею екрану, тим більше, що дістала нагороду на конкурсі краси одної львівської газети. А може попросту як нафтова панна „запалилась". — Власним крамницї з матеріями на Галицькій, Соцький, пареловка дві дами, які вряди-годи заходили до нього вибирати матерії, зручно їх „конфіскуючи".

— **Від двох патріотизмів до злочинів.** У Буковій (Сянік) дня 17. січня ви-

ВІДГУКИ ДНЯ.

По дорозі до еманципації.

Якої посади, чести чи відзначення не доступилаб жінка, — все таки найліпшою посадою вважатиме замужи. Може після моди „парубиць" із обсмушеним волоссям, папіроскою в устах і ледви замарнованою спідничкою прийдуть правдиві жінки-парубки з лисиною, люлькою і в штанах, а тоді і замужя не буде для них тим, чим є. Покищо все таки.

Переконувався я про це вже від довшого часу, але не мав досі відваги сказати цього прилюдно. Та один факт, який буду мати честь нижче навести, спонукав мене до прилюдного виступу.

Одна львівська панночка студіює від довшого часу науки, обняті програмою гімназіяльного навчання. Між тими науками є й німецька мова, яка, як відомо, немало труднощів справляє навіть хлопцям.

Згадана панночка поборола минулого року німецьку мову з достаточним успіхом. Ця побіда дала її товаришкам підставу до переконання, що між ними розвивається і росте якийсь, коли не жіночий міністр, то бодай посол Радвокат. Переконання було зовсім обосноване, бо панночка розвивалася та росла, як дуб і тополя разом узяті.

Але цього року прийшло розчарування.

На годині німецької мови:

Учитель: Панночка Такатак скаже мені тепте.

Панна такатак: Прошу пана професора, я того не вмію.

Учитель: А то чому?

Панна: Бо виходжу незадовго замуж.

Учитель: Прошу не крутити. Він мені вже минулого року те саме казали і я вам дав „достаточно". Тепер мене на це не возьмете. Сідайте!

Учениця сіла і таки йде замуж. Зрезигнувала з аспірацій і завела надії товаришок.

А вчитель?!...

Той десь лихий і на неї і на себе...

Якої посади, чести чи відзначення жінка не доступилаб, все таки найліпшою посадою вважатиме замужя.

Одно тільки мені неясне.

Чому вчитель уважав за конечне дати згаданій панночці „першу клясу", коли довідався, що вона виходить замуж, і чому вона вважала це потрібним?!...

Чи жінка по шлюбі має, крім своїх вродженних прикмет, виказатися перед мужем ще добрим свідоцтвом від другого мущини?!...

Галактіон Чінка.

мордував родину. Лендів лісник Клодек. Арештований заявив, що зробив це з нужди. Оставшими часами жив з лекцій для сільських музикантів. Його наречена скінчила 5 кл. гімназії у Львові; на суді заявила, що покохала його із спочування для його біди. Прецікаве зізнання на дорадзому суді склав звинувачений: „Я був польським тайним агітатором на Шлеську, де за мною гнала німецька поліція. Продався я як пес, на польський бік, де я вступив до відділу повстанців... Тимчасом від родини відгородив мене новопоставлений кордон на Шлеську. Я не міг уже бачити своїх родичів, бо там ждала на мене в'язниця. Я пішов на два роки до польського війська, а коли 9 лт війська мені обридло, я даремне шукав заробку і попав у щораз більшу нужду. Інколи не їв я по три дні і по пять. Не дивно, що хоча я добрий поляк, приходила мені думка, що на мені мститься зрада німецької батьківщини"... Дивне духове роздвоєння! Голова, яка дійшла до таких сумнівів, може вже повисла на шибениці, приготованій на внзначнім подвірю.

— **Світова всячина.** Два американські біольоги приготовляють досліди при найближчім смертнім засуді у державній вязниці „Сінґ-Сінґ", де карятимуть новим електричним стільцем: чи смерть приходить негайно. — У Каліфорнії, округ Корн Каванті, полеві миші зинищили 30.000 гектарів засіяної ріллі. Між скибами фармери копають окопи на трійло. — Південно-африканська англійська кольонія повідомляє устами свого скарбника, що відвідини наслідника англійського престолу коштували їй 25.000 фунтів, але в замін за те уряд звозидив 41.000 фун., випускаючи на волю 15.000 вязнів. Може би так принц уельський звозив відвідати ще й Польщу? — Дуже оригінальну умову зробив один льондонець, який застрахувався в одній фірмі, що має кількадесять ресторанів, вплачуючи вже нині одноразову суму 15.000 фунт. шт. з тим, що він має право до смерти їсти двічі денно, обід і вечеру, в найкращім ресторані. Фірма і клієнт певсвідчені, що робить добрий інтерес. На лінії Демблін-Ковель загорівся підчас їзди вагон від етеру, який віз один подорожний. 16 осіб попарених. Винуватець утік. — У болгарських містах Бургас і Кістенділь 80 проц. населення нездужає еспанкою. У Софії зачинені всі школи та кіна. Багато випадків смерти. — Свен Гедін, не зважаючи на своїх 60 літ, вибирається на два роки в дорогу до пустинь центр. Азії, провінції Ханза, зах. Монголії і китайського Туркестану; з ним їде шведський геольог Норін і проф. Андерсон і двох китайських учених. — У віденськім університеті студенти націоналісти і соціялісти почали битись між собою досить поважно, коли ректорат мусів припинити виклади на необмежений час. — Австрійські і англійські університети приготовляють плани постійної виміни своїх студентів для алекшення подій. — У Берліні стане перед судом 13 осіб, що при помочі оголошень у часописах ошукували людей. — У Празі трапився випадок азійської прокази в родині одного кушля, який купив килим від перського купця. Дітей вивезли з краю. Офіціяльна радянська організація воздушної оборони приготовляє лет з Петропавловська на острів Врангеля себто на 3.700 км. — Румунський уряд приготовляє закон, який рішить, чи жінки можуть працювати в адміністраційних урядах і по якій категорії будуть оплачені. — В Югославії появились нові 20-динарові монети. — Проф. університету в Гавярлі, Девей, склав новий фонетичний абучний ключ до англійської мови. Нова англ. абука мала би мати 41 букв, з яких кожна заступала би один звук. Була би це повна революція в дотеперішнім англ. правописі.

— **З кіна.** У кіні „Коперник" почалась чудова фільма в 10 діях п. з. „Фльорентійські ночі" (Ромоля) з Лянкою та Дорогою Гіш. У „Бурлящі з над Волги" архітворі режісера [illegible]я", могутній поемі кохання виступають: Елінор Фер, М. Варконі, Уяліем Бойд і Теодор Козлов.

Любка Колесса.

Проф. Сондербург про українську піяністку.

В німецьких газетах пишеться нераз про нашу славну піяністку. До таких статтей належить і подана нижче стаття проф. Ганса Сондербурга.

В обширнім вступі змальовує проф. Сондербург зовнішну сильветку Любки Колесса та начеркує той внутрішній процес, якому підлягає піяністка підчас виконування творів, а також і спосіб, в який так тонко та пречизно фізичне єство артистки реагує на духові переживання підчас гри. А дальше читаємо ось що?

З висловами про вирівняну техніку і т. і. далеко тут не зайдемо. Техніка Л. К. є її питомим, у найвищим степені особистим скарбом. Коли вона вдарює в клявіятуру, пустими видаються нам всякі параграфічні приписи удару. Її рука спадає на клявіятуру—вона хватає, гонить, можна сказати—якийсь таємний танок примар воплочується під її руками на інструменті; воплочується, бо сила є ціхою цієї артистки, сила така, що зможе могутньо ставити Оссу на Пеліон, але й навпаки — і ніжно гласкати. Це солодкість, що випливає з могутности. Однаке ця многостороння сила все опанована, шляхотна, повна дистинкції, бо стоїть на услугах праперання музикальности: ритму. Ритміка Л. К. вирізьблена, вирита—раз мраморно-холодна, раз сонячно-ясна, раз охоплююча жаром. Все спосібне доказати її мистецтво ритму. Наче спіжені були темпо і ритм фути оправцьованого Страдалем для фортепяну *d-moll* органового концерту Ф. Баха. Пямістка града її, не вживаючи педалу. Це не була музика, що злизається в шум, але в класичнім опанування і передуманні твору — Греки звали це „*Sophrosyne*"—буквально прозвеніла фуга враз з початковою органовою нотою (оргельпунктом) на чимраз могутніщій силі тону низького „Д".

Але й виконання вальсів Шопена цікувало значне ритмічне напруження, а невмолима послідовність тричвертевого руху знайшла саме тут своє ідеальне розуміння. Як часто провалюються інші виконавці Шопена, що через видовжування і проволікання, то знов через приспішування ритму дають вкінці образ обезформленої ритміки! Повна розмаху сила, що переходить у пружині руки, є джерелом гнучкости у грі Л. К. взагалі. Слухач забуває, звідкіля це все — перестає слідити і спостерігати, чує, що його цей звук, це звеніння поривае непереможно з собою, а все інше приймає як щось вповні самозрозуміле.

Сонату Вебера грає артистка в романтично-притьмареним настрою, що й зовнішньо вичавляється тим, що вона каже згасити кругом себе електричні освітлення. Крізь сумерк тієї сонати пробивається наче самітний сонячний промінь через тисячі кружляючих пилин—кінцеве Рондо.

Тільки найвищий степень мистецтва приневолює нас забувати на середники й інші побічні річи й волїє приймати найдосконалішу техніку — як скромну умовину, ясність та красу в надаванні форми твору — як самозрозумілу природність, а все те в користь правдивої і щирої сили переживання. Нею всецїло переповнене чуття Л. К., з неї пливе те богатство мистецтва й ті ласки, якими так щедро дарить артистка слухачів, які за тене знають теж меж для одушевнення і подяки.

✝ Посмертні згадки.

Микола Никифоряк, б. начальник складу „Народньої Торговлї" в Дрогобичі, підстаршина УГА., по довгій і тяжкій недузі упокоївся дня 31. грудня м. р. в косівській лїчниці, в 29. році життя. Покійний перебув усі страхіття світової війни і ввесь час ділив радощі та страждання УГА. аж до останніх її хвилин. Утечею з Яліця уникнув полону, але в рік пізніше за мнимо приналежність до тайної військової організації в Городенщині невинно попав у коломийську тюрму й там перемучився серед дуже невідрадних обставин поверх пів року. Воєнні й тюремні злидні підкосили молоде життя та передчасно загнали його в могилу. Покійний працював по складах. „Нар. Торговлї" в Косові, Городенці, Львові і Дрогобичі та всюди полишив по собі щирий жаль. Тлінні остатки перевезено з Косова до родинного села Рожнова й там похоронено дня 2. січня ц. р. — В. И. П.!

Вікторія з Висоцьких Рудкевичева, жена пароха в Лешневі упокоїлася дня 29. січня 1927 в 36 році життя. Похорон відбувся дня 31. січня ц. р. при співучасти околичного духовенства обох обрядів. Численна участь в похоронах так місцевої як і замісцевої людности була доказом, що Покійниця була всіми люблена а то задля великих чеснот як християнських так і громадянських. Позістала опечаленого мужа і троє малих сиріт. Вічная Їй память! **Родина.**
1469 1—1

ОПОВІСТКИ.

На „Рідну Школу" зложили службовики дїбр гр.-кат. Митрополії в Осмолоді 255 зол. а то: Вп. дир. И. Сальц 100 (в Кружку „Р. Школи" в Долині), инж. В. Кисілевський 30, по 15: инж. Максимюк, Ю. Левицький, по 10: инж. В. Фільц, инж. І. Левицький, Матіясівна, инж. Ф. Криницький, Герчанівський, Е. Гашинський, по 5: Мирочинченко, О. Туз, Ф. Яцишинець, Я. Халус, І. Малярчин, по 2: В. Ганцюк, К. Кузьман, Д. Клодницький. Д. Притула, К. Сорочак, П. Христук і О. Мураль 1 зол. Всім Вп. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа „Рідної Школи".
1474 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

НОВІ НОТИ. *В. Безкоровайний*: 1. „Затремтіли струни", сольоспів. 2. „Думка G-moll" — фортепян. 1354 5—3

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 60-7

ЖЕНЩИНИ, якаб розумілася на веденю кухні та домашнього господарства, — за відповідним винагородженням, пошукується. Посада до обняття від 15. лютого — 1. марта н. р. — Зголошення надсилати на адресу: „Народний Дім", Чортків. 1429 3—3

4 ЗОЛ. коштує цукорничка з лопаткою з хінського срібла у Мандля, Коперника ч. 14. 1365 8—?

СТАРША, спокійна жінка, знаменита кухарка, розуміється на всякого рода господарці, пошукує посади найрадше при малій родині, або у самітного мужчини. — *Зголошення* до Адміністрації для „Спокійної". 1450 2—2

КОНЦЕСІОНОВАНІ через Міністерство Курси крою, модельования і шиття Олени Вархалувної, вул. Кохановського 10. Курси для пань на власних матеріялах. Фаховим з правом видавання свідоцтв. Форми виконує після міри і журналів. 1337 9-10

2 ПАННОЧКИ з інтелігентного дому прийму на станцію. Евгенія Гриньовська, Глубока 21/II. 1477 1—3

ПЯНІНО добре, продам вул. Лєщинського ч. 6. м. 5. 1476 1—2

ІВАН МОЧЕРНЯК, ур. 1899 р. в Ворохті уневажнює вкрадену пійськову книжочку, виставлену через ПКУ. Станиславів. 1472 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Не купуйте інших цукорків, тільки

„Фортуни Нової"

Впр. Отців Парохів

що уладжують місії, просить двох інвалідів УГА., які займаються продажю девоціоналів, ласкаво повідомити їх, бодай два тижні наперід про речинець місії на адресу: П. Яків у Залитові п. Підлїски малі, та в цей спосіб помогти своїм людям в чесний спосіб заробити собі на прожиток. 2-2

Направу годинників і біжутерії полагоджує І. Домбровскі—Л. Розважевскі, Академічна 2, найліпшими фаховими силами по приступних цінах. 1467 2—7

ЗВІДОМЛЯЄМО!! що ми перенесли наш склад **залізних** товарів і **технічних** артикулів до льокалю при вул. 1475 1—3

Городецький 26 (біля Малого Театру)

И. ШУМАН, С-ка з обм. пор. **у Львові, Городецька 26.** Тел. 41-47.

Експедиція товарів на провінцію.

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка 1458 2—20

Д-р ФЕЛІКС ГАН

Львів, Городецька 46. Тел. 634.

Пересвітлення Рентґеном.

ОКУЛЯРИ

найліпше купиш і найдешевше заплатиш тільки у фірми

ЛЕВ АППЕЛЬ і Ска

ЛЬВІВ, ВУЛ. ЛЕҐІОНІВ 1.

Найбільша фірма в Польщі.

ІНСТИТУТ DE BEAUTE

Перший фризієрсько-перукарський салон для Пань. Чесання, ондольования і водна ондуляція, електричний масаж лиця, стрижения волосся *a la garçonne*, геннованя волосся на всіх колірах. Виконичальня перук на маскаради. **Львів, Личаківська 19.** — Позір на фірму. 1448 3—4

ЧЕКОЛЯДА „ОПТІМА"!
1473 **найліпша** 1—?

Пневматики „Michelin"

найбільш витревалі і найдешевші
1339а поручає зі свого складу 5—5

Витовд Транда
Львів, Подлєского ч. 2.

90 літ істнуюча фірма

І. Дрекслер і Сини

Львів, пл. Капітульна ч. 2.

Переробляє ковдри по **7 зл.**
Матераци по 8 зол. — на протязі 24 годин. Покриття на ковдри і матераци в великім виборі. 1421 4—5

„ДІМ ГЛИНЯНСЬКИХ КИЛИМІВ"

Головн. Склад і Детайлічна Продаж

А. ТІР, площа св. Духа

біля костела оо. Сауїтів

поручає у великім виборі

Килими на підлоги, стіни, накидки на отомани, портієри, патаравки, також коци, подорожні пледи, ковдри, капи на ліжка, фіранки, килимові, ютові і кокосові хідники, витирачки і смирнівську вовну в рїжних колірах. 1419 5—7

При замовленнях довільний вимір і колір.

Дотідні успіхи сплати.

Оголошення.

З огляду на велике число зголошень на перший курс кооперативного книговодства і діловодства в господ.-садівничій школі в Милованю, що відбувається в часі від 1—28. лютого н. р., уладжує Головний Виділ Т-ва „Просвіта" у Львові в господ.-садівничій школі в Милованю

другий одноміснчний курс кооперативного книговодства і діловодства 1471 1—2

в часі від 15. III. до 15. IV. ц. р.

В програму цього курсу входить теж теоретична наука молочарства, практика в шкільній молочарні і діловодство кооперативних молочарень.

Одночасно проголошує Головний Виділ запис на приняття 20 учасників під отсими умовами:

1. Зголошувати́ся можуть мужчини в віці 16—35 літ, що укінчили народну школу і виказуються участю в кооперативній праці.
2. Кождий учасник має привезти зі собою крім біля подушку, простирало і покровець.
3. Учасник вплатить за удержання, опал, світло і науку квоту рівнючуся 5 ам. дол.
4. Петенти зголошені а не приняті задля браку місця на курс в місяці лютім мають першенство.

Зголошення на курс належить вносити найпізніше до 3. марта 1927. поручено на адресу: Господарсько-садівнича школа тов. „Просвіта" в Милованю п. Стриганці (ст. залізн. Палагіче).

Повідомлення про приняття будуть вислані управою школи 5. марта 1927.

У Львові, дня 3. лютого 1927.

Найпевніший середник

Проти ревматизму, гостця, мязневих корчів, нервоболів і тим подібним недомаганням найліпшим натиранням є

ІХТІОМЕНТОЛЬ

Більш як 5.000 подяк і близько 200 атестів з лікарських сторін, клінік і шпиталів найліпше доказують про лічничу вартість цього натирання.

Іхтіоментоль можна набути у всіх аптиках у Польщі або прямо 936 17—20

в Лабораторії хем. аптики

М ра Симона Едельмана в Самборі ч. 130.

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

Після конфіскати — другий наклад

Ч. 30 (10.998). Львів, середа 9. лютого 1927. Pocztowa opłata zaryczałtowana. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не вертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

В джунґлях польської політики.

Небавом Польща обходитиме шості роковини своєї *magnae chartae libertatum*, основи й підойми свого державного життя, тзв. березневої конституції. Шість літ — в нинішніх часах, в добі головокружних винаходів, поступаючої відмінни обличча всього світу й техніки всього людства, в добі спішного вирівнування розбіжностей і розходжень між вчорашніми ворогами і супротивниками, в ері невтомного кладення підвалин під будівлю нового життя — це великий шмат часу, це ціле століття в порівнанні з попередніми. В світі відбуваються перегони до якоїсь нової мети. Великий шмат часу для всіх, що бачать, думають, відчувають.

Польська преса і польські чинники трактують превенційне увязнення білоруських послів і дороблену до нього формальну видачу їх судові польською соймовою більшістю — як епізод, як проминаючий, незначний інцидент у польській „меншостевій політиці". Зайвим було би доказувати, що таке ставлення справи є наскрізь помилкове, наївне і трафаретне.

Топчучи її загальні постанови, польський сойм ухвалив відомі закони про „права" української й білоруської мови в школі, адміністрації, судівництві, нотаріяті, на почті і залізниці, повернувши в нівець — всупереч конституції — всі дотеперішні язикові права українців і білорусинів та аліквідувавши майже зовсім українське й білоруське шкільництво.

Цей крок у практичному і „законному" приноровленні конституції, не зважаючи на інші самочинні закони польського сойму (як закон з 26. вересня 1922), був зразком для всіх і вся, а в першу чергу для польської адміністрації, як треба розуміти „законно" польську конституцію у відношенні до громадян української і білоруської національности.

Однак здавалося, що конституційне *decorum* буде збережене щонайменше у відношенні до умандатованих народніх представників, до послів — і то тимбільше, що те *decorum* є основною вимогою польської конституції. Змістом того *decorum* є загально принята незайманість послів і свобода їх рухів. Та в короткому часі виявилося, що й ця конституційна постанова бліднє і никне під „світлом" дійсности. Спробу в тому напрямку зробив уряд Хєно-Пяста, якого міністр внутр. справ, хадецький сенатор Стецький — всупереч конституції — замкнув українським і білоруським послам доступ до їх виборців. Сен. Стецький витягнув з теки царсько-російської реакції розпорядок кривавого Столипіна і ввів його в життя на „кресах", ставлячи цей розпорядок вище виразної постанови польської конституції. Одночасно польська соймова більшість видала судові за справоздавчі промови трьох українських послів, яких прокуратура вже отсе третій рік держить в карному облігу. Таке типове „пошанування" основних законів польської республики найшло свій клясичний вислів в поведінці з більшістю парляментського представництва білоруського народу.

Етапами.

Париж, 2. лютого 1927.

I.

Так отже, мимо польської пропаганди у Франції, пропаганди і містифікації, яких жертвою є націоналістичні французькі кола і марш. Фош, від учорашнього дня контрольна комісія антантська в Німеччині перестала істнувати, а вчора заключено компроміс в справі німецьких східних кріпостей і фабрикації та вивозу зброї. Зміст компромісу Вам певне відомий з телєграм; як кождий компроміс, він несе в собі уступки з обох сторін; на загал можна сказати, що зміст компромісу радше корисний Німеччині.

Одначе вага не в самому змісті, а у факті, що компроміс заключено, та що з усуненням аліянтської контрольної комісії впала ще одна з підвалин Версайського мира, який дав почин „великій" Польщі.

Ледви вісім літ від того мира — довгий і важкий час для нас, що двигаємо ярмо, та короткий момент в історії нашій, Польщі і світа, — а який шмат дороги вже пройдений в напрямі поневечення того злощасного Версайського „договору"! Як наглядно пересуваються відносини і взаємини сил і потуг в Европі! Як хитаються підстави нашого поневолення! Як далеко і як

Red. czas. „Dilo" we Lwowie. Pr. 52/27 W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dilo" Nr. 25 (10.982) z dnia 3. lutego 1926 pod tytułem: 1) „Za zawtrisznyj den" w ustępie od słów „Win" do końca artykułu, 2) „Hańba!" w ustępie między słowami „komu?" a słowami „Poseł" zawierają ad 1) i 2) znamiona zbrodni z § 65 a) ustawy k. uznał dokonaną 2. lutego 1927 konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493. p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863. t. j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę po 400 Zł. Lwów, dnia 4. lutego 1927.

Mayer.

Red. czas. „Dilo" Pr. 53/27. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dilo" Nr. 26 (10983) z dnia 3. lutego 1927 r. na 1-ej stronie a) tytuł artykułu wstępnego, dalej z tego artykułu w ustępach b) między słowami „liudskosty" a „I ce stałosia" w ustępach c) między słowami „uczast" a „Oż tak" d) między słowami „Cej" do końca artykułu zawierają znamiona zbrodni z § 65 a) u. k. i występku z § 302 u. k. że zatem zarządzona przez Prokuraturę 3. lutego 1927 i w tym dniu wykonana konfiskata jest usprawiedliwiona i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — Lwów, 4. lutego 1927.

Mayer.

Red. czas. „Dilo" we Lwowie. Pr. 54/27. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie „Dilo" Nr. 27 (10.984) z dnia 5. lutego 1927 pod tytułem: „Czy UNDObjednanaja zminyło naprjami swojeji polityky?" w ustępach między słowami a) „ukraińskych" partij" a „My ne stricznyn" b) „ukraińskomu narodowi" a „Wże na perszyj", c) „urjad na Ukrajni" a „Rezolucija 9" wreszcie d) od słów „Złobnych wydumkoju treba" do końca artykułu zawiera znam. zbrodni z § 65a) uk. i występku z § 24 ust. pras. że zatem zarządzona przez Prokuraturę dnia 5. lutego 1927 r. konfiskata jest usprawiedliwiona i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1863 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. — Lwów, dnia 4. lutego 1927 r.

Mayer

відрадно вже поступила уперед у Франції свідомість, що діло Клемансa й Ллойда Джорджа з 1919 р. — велика помилка, шкідна для Франції самої і для Европи цілої! Перші етапи ревізії Версайського мира вже за нами; дальші неминучі наче день після ночі, наче тверезість після похмілля, будуть наступати своєю чергою і своїм темпом — раз швидшим, раз повільнішим, але наступати будуть.

II

Сказавши це (або радше: натякнувши на це), наведемо тут оцінку, яку дає останнім паризьким подіям найкращий у Франції знавець Німеччини, — один з найзавзятіших ворогів її і неотверезений ще друг великої Польщі, Жак Бенвіль.

Кілька днів тому, в пору самого розгару переговорів за розоруження, в статті п. з. „Німецька політика й евакуація Надренщини", він писав:

„Якщо німці розпічнуть мати дрібку політичного змислу, чого їм не приключилося від часу Бісмарка, то горе нам! Бо, як досі, то щоб від них забезпечитися, ми могли числити передовсім на їх незручність".

Дрібка політичного змислу! Ось що потрібне не тільки німцям, а й тому громадянству, яке під Австрією і під настроями й ілюзіями пок. тридержавного союза, в сліпому обожанні всього, що німецьке, і в ще більш сліпому нехтуванні всього, що поза Німеччиною, з повній і комплетній невіжости Франції й Англії з їх без порівнання вищою німецької духовою культурою і політичним змислом, — виховувало свою політичну „еліту", чи то пак те, що в людей елітою називається.

А знов нині, супроти звісток про компроміс німецько-аліянтський, Бенвіль пише між ин.:

„Німеччина, добре правлена, привернена до авторитету, до порядку, до дисципліни, Німеччина, яка віднайде свою колишню дужість, яка буде подібна Німеччині з 1914 року, — буде також почуватися здатнішою роздерти накинені їй договори, перевернути кордони, які їй незгідні, відобрати провінції, які їй забрано. Небезпека лежить не в ідеї реваншу які не в людях, що служать цій ідеї. Небезпека полягає в тому, щоб кількадесять кілька мілюонів Німців, душачися на території вже раніше за тісній та ще затіснені версайським договором, не почувалися доволі зорганізованими і наслідком того доволі дужими, аби висадити у воздух версайську покришку".

Шістьдесятькілька мілюонів на затісній території! Бенвіль торкнувся тут самої сущної суті німецької проблеми в її неминучих, с хайних висновках для Польщі передовсім. Це — популяційно територіяльний угол питання. На углі цім розкрушаться кінець кінців усі заходи і спроби, щоби забезпечити перед Німеччиною „велику" Польщу, химерні спроби, за які від якогось часу взялася британська дипльоматія і яким дає між ин. вислів п. В. Стід в останньому числі льондонського „*Observer a*". П. Стід числить на „персвазію" обох сторін. Так, начеби „персвазією" можна було змінити фізичні закони популяції і території. Це така сама химера, як химера деяких наших політиків, аби „переконати" перелюднену придніпрянську Україну, шоби зреклася можливости своєї пайки в кольонізації.

В. Левицький.

Побоювання Бухаріна.

Промова проти національного шовінізму і антисемітизму.

На ленінградській губерніяльній конференції компартії виголосив Бухарін величезну промову про міжнароднє й внутрішнє положення СРСР, в якій торкнувся між іншим дуже тонкого і дразливого тепер у державі більшовицької диктатури питання національного шовінізму та антисемітизму. З наведеного далі тексту промови Бухаріна виходить, що там квітне особливо російський національний шовінізм, а не менше і антисемітизм. І один і другий помітний і в рядах компартії.

»Господарський процес — казав Бухарін — неразривно звязаний з оживленням активности ворожих нам дрібно-буржуазних шарів. Ця активність зросла й серед національних меншостей, де набрала виразної форми національного шовінізму. Цей шовінізм, ці „ура-патріотичні" настрої, замасковані на пролетарський лад, помітні іноді і в нашій літературі. Особливе загострення такої ідеольогії ми спостерігаємо на Україні і Білорусі. В цім питанні ми повинні бути надзвичайно серіозні й обережні. Наприклад наші товариші вважають за зайве запроваджувати національну мову в окремих республіках, зокрема на Україні. Ясно, що товариші, ставляючи опір українізації, ллють тільки воду на млин Пілсудського. Їм важко вивчити українську мову, та хіба можна особисті інтереси протиставити загальній політиці партії? Треба памятати, що найменша наша помилка в національному питанні загрожує згубними наслідками".

Видно дуже вже завзято „обороюють українізацію російські комуністи на Україні, коли Бухарін зважився пог ожувати їм аж... Пілсудським. Дійсно, найшов „великого" страшака! Та це зробив Бухарін свідомо, бо видно, що російського шовінізму на Україні не всилі гамувати сама партія і тому треба було навіть Бухарінові вдатися в тій справі аж на допомогу Пілсудського. Та всеж і Бухарінові требаб виразно зазначити, що російський шовінізм може спричинити „погубні наслідки" для панування російських комуністів на Україні не тому, що у Варшаві є Пілсудський, якому на українізації залежить так, як на минулорічному свігові, а тому, що російському шовінізмові протиставлять і будуть себе гостро протиставити свідомі національно українські маси, які польських шовіністів і диктаторів ненавидять також як московських.

Про антисемітизм вирвалося Бухарінові теж кілька менше дипльоматичних слів.

„Причина антисемітизму — казав він — полягає в тім, що жидівська дрібна та середня буржуазія, очунявши після громадянської війни, зайняла позицію дрібної та середньої буржуазії руської, так само як руську інтеліґенцію, що дуже захоплювалася саботажем, почасти замінила жидівська інтеліґенція. Робітники не бачать жидівських злиднів, бо вони зосереджені, здебільшого, в менчі осілости. За те вони бачать жидівського непмана і спекулянта, Боротися з антисемітизмом треба, не замовчуючи питання та не приховуючи правди, а правда скерована проти жидівського непмана та російського шовінізму. Не можна замовчувати того, що жиди є бідні й богаті, що жидівський непман такий самий наш класовий ворог, як і всякий інший".

Отже Бухарін признав, що жиди обсіли тепер усі важніші позиції не тільки на Україні та Білорусі, але й на Московщині, де їх до революції зовсім не було. Вони, як твердить Бухарін, заступили російську інтеліґенцію. Наслідком того поширився там великий антисемітизм. До якої міри він поширений, свідчить найкраще наведений уступ промови Бухаріна. Не серед російських та інших непманів і спекулянтів процвітає той овоч більшовицької дійсности, а серед робітників та членів партії. А це хіба має деяке значіння і для самих головачів комунізму. Словом антисемітизм набирає наслідком більшовицької політики грівніших форм, як це було до революції.

Всеукраїнський зїзд пролетарських письменників.

Зїзд цей почався дня 25. січня в Харкові. До нас не поспіли ще харківські газети, що давали б звідомлення з перебігу цілого зїзду. Дотепер маємо інформації тільки про його відкриття. Та спод смоса, що й не буде цікаве для наших читачів, тим більше, що при відкриттю виголошували програмові промови про завдання літератури представники пролетарських письменників і партії.

Зїзд відбувається в будинку літератури ім. Блакитного. Самого акту відкриття зїзду довершив критик пролетарської літератури Коряк. Він зазначив, що Україна починає переживати період народжування пролетарської літератури, а тому треба для неї забезпечити такі умовини, що забезпечили б її постійний розвиток. Цей зїзд пролетписьменників ріжниться від попередніх зїздів Гарту і Плуга тим, що він повинен „забезпечити братерське співробітництво пролетписьменників України всіх національностей обединюючи їх не за національною а за класовою ознакою".

До президії зїзду ввійшли: Затонський, Коряк, Серафимович (представник всеросійської асоціяції пролетарських письменників), Горбатов, Коваленко, Терещенко, Хвиля і Микитенко.

В імени Центрального Комітету КП(б)У промовляв Затонський. З його програмової промови вважаємо доцільним навести деякі цікавіші місця.

Від пролетписьменників — казав Затонський — вимагаємо ми кваліфікації й пістиранного бажання цю кваліфікацію підвищувати. Пролетарський письменник повинен стояти в рівень з розвитком сучасної йому культури. Називатися пролетарським письменником — значить дати обіцянку творити так і те, що потрібне пролетаріятові в його класовій боротьбі. Пролетаріят вимагає культурної, зокрема літературної справи першого ґатунку — не гіршої від тої, що нею користувалася буржуазія.

Про завдання пролетарської літератури сказав він між іншим, що письменник „орудуючи засобами мистецької творчости" мають сприяти „утворенню сталих ідеольогічних поглядів у масах читачів". Виходить, що література мусить бути ідеольогічно тенденційна.

Пролетарські письменники мусять, на думку Затон., позбутися „будь якого пролетарського чванства та вчитися в своїх попередників і кращих сучасників". Користуючись зі спадщини попередників, повинні вони вміти відшукувати там те, що для пролетаріяту потрібне. До цієї спадщини „треба підходити вміючи і критично, щоби не підпасти під вплив буржуазної ідеольогії. Ця небезпека останніми часами виявилася особливо яскраво. Полягає вона в тому, що деякі письменники які зовуть себе пролетарськими, починають відриватися від пролетарських мас, вони самозакохуються. В їхній творчості

Д-Р ІВАН КУРОВЕЦЬ.

З подорожі до Італії.

Приготування до подорожі.—Паштортові трудности. — Згадки про минуле.

Задля лікування, випочинку і відвідання своїх у далекій чужині, рішився я поїхати осіню минулого року до Італії, а при тій нагоді побачити гарну Фльоренцію, вічний Рим, столицю старої римської імперії і теперішньої Італії, столицю Ватикану, солодкий Неаполь з його чудовою околицею, грізним Везувієм та Помпеями, Сорентo, Капрі. Хотілось під подихом соняшнього чарующого неба і синього моря відсвіжити мозок, затерти жахливі спомини життєвих переживань, скріпити сили, щоби могти в праці і на дальше забути гірку долю і докінчити в рівновазі духа життя.

Щоби виїхати за границю, треба було вистаратися пільговий паштпорт, який мені як хорому і старшому чоловікові правно належався. Чув я і читав в часописах про велику трудність виєднання пільгового паштпорту, а що в дчував конечну потребу моєї душі відпочинку під соняшним небом, рішив поробити заздалегідь всі можливі старання в цій справі і тому вже в перших днях липня розпочав щоденну мандрівку по всіх органах влади, що тревало без перерви до половини вересня, себто повні півтретя місяця. Крім ходження, вистоювання в передпокоях, треба було до кожної влади, як до магістрату, скарбової дирекції, дирекції поліції, поліційного комісаріяту вносити окремі остемпльовані прохання. Тежка та прикра була це спроба старому, дійсно хорому лікареві виєднати в міському фізикаті лікарського засвідчення потреби виїзду і лічення за границею. Начальний міський лікар і інші представники влади робили мені такі труднощі, що уважаю вказаним подати це до прилюдного відома.

Предложив я в фізикаті лікарську посвідку лікаря-інтерніста спеціяліста, що я хорий на цукровицю і потребую лічення на чужині, в південнім кліматі. Лікар-референт у фізикаті ствердив потребу виїзду, але заявив, що за кілька днів мушу зголоситись до начального лікаря за апробатою. Вистоявши кілька днів у хвості свою годину, почув я від начального лікаря, що він не може мені дати своєї апробати, бо я не предложив засвідчення з лічничого заведення в Трускавці і Криниці, що я там лічився і не знайшов поліпшення стану моєї недуги. Моя енергійна постава на таку заяву, спричинила те, що мені вкінці видано лікарське засвідчення без апробати начального лікаря і я, по дальших тяжких перепонах, дістав пільговий паштпорт, хоча дуже короткореченцевий, бо 3-тижневий. Думаю, що до теперішніх обставин зовсім справедливо можна прикласти біблійну притчу, що скорше верблюд перелізе через ушко голки, як хорий чоловік дістане в львівськім воєвідстві пільговий паштпорт для поратування здоровля. Жажда і потреба моєї душі була така велика, що я наразився без кінця разів на пониження як бідний прошака і поборовши всі трудности виїхав з кінцем вересня зі Львова через Відень на полудне.

Спомини не дуже давної минувшини.

Їхав я зі Львова сам-самотний, дорогою, якою їхав щороку саме в ту пору перед сорок кілька роками з ферій на студії до Відня в гурті молодих, веселих товаришів, медиків, правників, фільозофів, богословів - питомців „Барбареум", яких число по дорозі на кожній більшій стації зростало. Їхали ми не поспішним потягом, а особовим, який ішов тоді зі Львова до Відня повних 24 годин. Їзда, хоч яка була томляча, була весела, серед співів, гамору, веселих оповідань товаришів. Серед дороги мріяли ми під впливом батьківських наук про серіозну науку. Товариші січовики укладали собі по дорозі нову управу „Січи" у Відні. На новий шкільний рік. Товариство „Січ" у Відні було тоді дуже поважне і дуже шановане всіми у краю і поза ним. У „Січі" гуртувалася тоді вся українська академічна молодь. В дорозі йшла балачка про всіляке, про новіші здобутки всесвітної літератури, науки, модерні кличі в мистецтві, ну, і про модерне тоді „жіноче питання". Один з молодших товаришів, тоді ще ембріо-богослов, а тепер парох і совітник о. Гірняк у Винниках оповідав нам про модерних церковних малярів на селі, як він це бачив на Поділю в одній церкві образ Христа, як у фраку і циліндрі їде чвіркою в повозі. Гамору, веселости було без кінця.

Це все минулося; наша молодь вже більше не їде цією дорогою в світ за наукою, вона мусить тепер

Найліпше насіння огородовини, цвітів і пастевних ростин, випробованої якости получає СКЛАД НАСІНЬ фірми ЕДМУНД РІДЛЬ 1927 3—4 Львів, Рутовського 3. Цінники на бажання висилаю відворотно.

чути нотки зневіри в пролетарські сили, — вони „не вірять, що пролетаріят зможе виконати свою історичну місію й утворити умови, що забезпечать будівництво соціялізму в нашій країні".

Далі доказував Затонський, що при нинішніх відносинах, нема ніяких даних на те, щоби глядіти на радянську дійсність крізь чорні окуляри. Він думає, що на деяких пролетарських письменників має певний вплив буржуазна ідеольогія. В їх творах видно нотки національного шовінізму та войовничого націоналізму. На Україні утворюються тепер, на думку Затон., дуже сприятливі умовини для розвитку пролетлітератури саме під впливом шовінізму та войовничого націоналізму. Нам — каже він — треба на Україні утворити таку пролетарську літературу, яка не буде виключно українською, а таку, яка потрібна й задовольняла б пролетарів усіх національностей України. Пролетписьменники України, творячи таку літературу, не повинні цуратися літератури інших братерських республик. Треба говорити таку літературу, що піде в ногу з літературою російською. Наприкінці привітав Затонський цей перший всеукраїнський зїзд пролетарських письменників і побажав йому створити таку організацію, що обєднала б „усі пролетарські елементи літературних сил України".

По Затонськім виголошував привіт від міжнароднього бюра звязку пролетарської літератури народній комісар освіти РСФРР Луначарський. Передавши зїздові привіт від російської республики й її письменників, сказав він між іншим, що в пролетарській літературі вже виявляється і повинен здобути постійне місце соціяльний реалізм. Щоби цей реалізм правдиво подати пролетарському читачеві — казав він — наш пролетарський письменник як і письменник взагалі, повинен памятати три елементи, що без них творити не можна. Це — чуйність, чесність й талановитість. Ці елементи повинні ліквідувати два ухили, що серед деяких кол пролетарських письменників нині спостерігаються, а саме: офіціяльний оптимізм і безпричинний песимізм. На нашу дійсність не треба дивитися ні через рожеві, ні — через чорні окуляри.

Від асоціяції російських пролетарських письменників витав зїзд Серафимович. Зїзд мав радити три дні. Він виділив з-себе кілька комісій, що вели свою працю рівнорядно з нарадами пленуму. Постараємося дати по змозі докладні інформації і про підсумки праці зїзду.

Дальша дискусія над бюджетом.

Фатальний стан доріг. — Каси Хорих.

Варшава, 7 лютого 1927.

Сойм радив нині при малій участи послів. Перед полуднем йшла дискусія над бюджетом мін-ства суспільних робіт. Реф. Посацький зачинає, що видатки того бюджету виносять понад 86 мил., а доходи 36 мил. Польща видає дуже мало на суспільні роботи, тому стан водної господарки і доріг фатальний. На 100 кв. км. є ледви 9 км. доріг. В дискусії промовляв пос. Бойла (ХД). Він закидав, що міністерство видає все нові розпорядки, а потім їх відкликає. Пос. Гаванер говорив про конечність підмесення рільної господарки й розбудови міст. Пополудні обговорювали бюджет мін-ства праці і суспільної опіки. Пос. Герусевич (ХД) займався діяльністю Кас Хорих. Висліди діяльности Каси Хорих такий, що зроджуються плани оборони перед Касою. Пос. Станьчик (ППС) ствердив, що санація господарських відносин відбувається коштом широких мас. Мін. праці Юркевич обвинував закиди сторонництва мін-ства.

В справі адм. властей у сх. воєвідствах.

Варшава, 7. лютого 1927.

Нині почалась лютнева сесія комітету знавців для справ нац. меншостей і східн. окрайн. Обговорювали справи, що торкаються українців і білорусинів на терені 4-ох східних воєвідств. Крім того розглядали і порішили справу анкети, яку мають скликати з початком квітня до Варшави.

До участи в анкеті запросять представників 3 воєвідств Сх. Галичини, а саме: львівського, тернопільського і станиславівського. Учасникам анкети поставлять питання на тему функціонування адм. властей у тих воєвідствах. До участи в анкеті покличуть також українців-євреїв.

Революція в Португалії.

Берлін, 7. лютого 1927.

З Лісбони повідомляють, що бої революціонерів із урядовим військом за місто Порто тривають далі. Урядові війська наступають на Порто з трьох боків, обстрілюючи місто з гармат. Військова управа міста за посередництвом консуля Уругваю предложила команді урядових військ переговори, але уряд відкинув це предложення. Справу комплікує те, що на Порто з північної части краю маширують революційні відділи. Міністерство війни приказало бомбардувати Порто.

Лондон, 7. лютого 1927.

„Дейлі Мейл" повідомляє з Лісбони: Урядовий комунікат стверджує, що революційний рух займає тепер міста Порто, Фігуейра і Каргусіра. Там повстанці в більшости без провідників, (бо їх арештовано), тому є загрожені. Повстанці під проводом ген. Суза Діяза є довкіл панами положення в півн. части краю Дуоро і бомбардують успішно урядові війська. Комунікація між північною і південною Португалією перервана.

Останні телєграми повідомляють, що після нагального бомбардування Порто урядовим військом повстанці піддалися, не ставляючи умовин. Військо пустилося в погоню за кількома провідниками.

Під замітом убийства куратора Собінського.

Арештування братів Вербицьких.

Польська преса приносить цілу низку сенсаційних revelяцій про „викриття Української Військової Організації і її коменданта бригадіера Голочінського", якого арештовано. Загалом арештовано в останнім часі в цій справі 11 осіб, в тому числі двох братів Вербицьких, тих останніх під замітом убийства кур. Собінського.

Одночасно сенсаційна брукова преса подає, що поліція ударемнила слине в останній хвилі другий напад „української боївки" на львівську почту, від чого саме й почалися арештування.

Вербицьких відставлено до тюрми окружного карного суду при вул. Баторія. Арештовано теж їх батька й інших членів родини.

Слідство в цій справі веде судія Янішевський. Цілою акцією керує надрадник поліції Мітленер.

Гроші.

Доляр 8·93½—8·94½. Банк Польський платив за доляра 8·90, Нью-Йорк 8·93.

НОВИНКИ.

— **Каліф Омар, гречка і інша каша.** Обурилась страшенне чисто політична „Рада" як можна звертати увагу на її літературні „лапсуси", коли вона робить виключно політику. І вшкварила собі нові дві новинки з чистої політики, де „впрочім" ніякої ролі не грають такі слова як „противно". Одна зачинається „каліфом Омаром", який із своєю спаленою бібліотекою належить до вічно повторюваних пісенітниць пересічним інтелігентом, друга основується на ще кращих історичних даних: як це редактор нашого часопису скаже у політичну гречку а мов бувши то зробити умову про видавання часопису радянської орієнтації. Коли розумію добре зміст цієї новинки то вона каже таке: „дивіться читачі, яких редакторів має „Діло"; не то що ми, люди ідейні, які завсіди служили всім орієнтаціям нашого покровителя лише з переконання...!" Бо вже-ж хтось, хто знає особистий склад редакції „Рада" може сумніватись у те, що все це люди ще змалку виховані на твор Леніна, чах Маркса та то працюючи в австрійській прокуратурі, чи в передпокоях австрійських міністерств чи в інших революційних установах. Кожне їх політичне „вірую" нагадує заяву одної дівчини, що жила з любовиком: „Я йду за кимсь тільки з любови, але що я винна тому, що можу покохати тільки людий засібних?!"

— **Українознавство в краків. університеті.** У II-ім триместрі цього року почали викладати в ягайлонськім університеті: Богдан Лепкий: 1) Література Великого князівства київського в нарисі (2 год.); 2) Марко Вовчок, життя і твори (2 год.); 3) Вправи з обсягу відродженої української літератури від Котляревського до Шевченка включно (4 год.) і д-р Іван Зілинський (заст. професора на катедрі східно-словянських мов): 1) Найдавніші памятники східно-словянських мов (2 год. тижн.); 2) Описова фонетика української мови (2 год.); 3) Вправи семинарійні (2 год.) і просемінарійні (1 і пів год.) з обсягу української мови.

— **Особисті вісти.** Дня 27. січня цього року промувався на грецькім університеті на доктора медицини М. Яківчик.

— **Де мають буде „фани"?** Міністр внутрішніх справ Складковський, мандруючи автом і літаком по краю, подумав, що міста та містечка виглядали би гарніше, якби на будинках адміністраційної влади І-ої інстанції мали державні прапори. І громадяне могли би краще орієнтуватись у повазі таких будинків. Одначе міністр як генерал по професії не володіє так добре пером як шаблюкою і в його обіжнику не сказано ясно: хто має право на цей прапор на даху — магістрат чи дирекція поліції. Бо обі інституції є такими органами влади. Правники не в силі вирішити цієї преважної проблеми і покищо обі інституції ждуть на інформації „згори",

Відгуки дня.

Згідно з традицією.

Ми народ, який не признає ніяких „предразсудків" традиції, але все таки одне признаємо, тримаємось його і не занехуємо того.

Рік у налозі до тягання по судах.

Як тільки перший суддя засів за столом і почав українців судити в імени завойовницької влади, наша братія посунула, як до церкви (колись), або до коршми (тепер). За межу, за шкоду і за „образ гонору".

Потім два діди заводили балачку.

— Ви чому зійшли на ліда?

— Бо програв процес.

— А ти чому?

— Бо я виграв процес.

Так воно тягнулося впродовж віків, так воно й остало донині.

Прихильники національної традиції можуть радіти, що бодай у тім вона захована і є в Бозі надія, що ще довго захована буде.

Коли ми з тяжкою бідою впросилися під польську руку, наші процесовичі зразу мов зніяковіли, мов забулися. Зрештою польське судівництво було так перетяжене політичними процесами, що й гадки не було на швидке полагодження приватних історій.

Та вичерпалися вчасти політичні проступники і на чергу прийшли межі, шкоди і т. п. А найбільше таки „образи гонору".

Жіноцтво наше намагається йти рука об руку, рамя об рамя з мущинами. Тому і в захованні однакої решітки національної традиції не могло лишитися позаду.

Останніми часами посунуло роєм у польський суд тримаючись засади давних Русинів, які закликали Варягів словами: „Наша земля велика і богата, прийдіть і пануйте над нами".

Був я недавно в одним маленькім, запалім містечку Галичини. „Союз Українок" має там щось пять чи шість членів. Але не в членах вага, а в свідках. Коли одна союзанка запізвала другу до суду, то сорок душ стануло на свідків.

Причина позву: „Образа гонору".

Я був би ніколи не припускав, що в оттім містечку така сила нашої інтелігенції. Всі товариства сплять — по чімжеж пізнати? Якби не судова розправа, то й ніколи не обчислив був їх.

Не хотів я про це й згадувати. Думав: відокремлений випадок. Але читаю в часописах про Тернопіль і бачу, що це просто пошесть, як уже не правило. Одна пані щось там говорила. Друга вивела ці слова і зарадила авторку. Авторка виперлася, а тоді тамта сказала просто: „Ви брешете!" Справа пішла на суд і суд зарядив другу паню. Вона — мовляв — не мала права казати: „Ви брешете", але: „Ви минаєтеся з правдою!"...

Як дав, так дав!

В часописах і в товариських гутірках певно посиплються громи на оттих жіночих процесовичів.

Мені здається, що несправедливо. Вони тільки продовжують, піддержують і підсичують традицію.

Галактіон Чінка.

душитися — в тісній, задушливій атмосфері. Переїздив я границі в переживанні споминів недавної ще минувшости, яка вже ніколи не вернеться. Ревізія на польській границі знов загострена і триває довго, близько 2 години. Коло полудня опинився я у Відні. Колись до війни — симпатичне веселе світове місто, і тепер ще велике, але ні сліду з давньої веселости та добродушности віденя; все пригноблене, а життя дуже дороге, вдвоє як торік. В дорозі до Італії і з поворотом, мусів задержатися я для випочинку і закупна лікарського приладдя. В цім часі відвідав я університет, загальний шпиталь, з якими лучать мене милі спомини молодих літ. Ці дві інституції знайшов я й тепер гарними, симпатичними. В університеті давні, порожні подвіря перемінилися в гарні огородці, повні кущів, квітів, а в просторих, сумежних до огородця коридорах, поміщені плякати, камяні статуї померших професорів усіх факультетів. У просторих численних коридорах повно молоді, скрізь гамірно, весело, чути богато словянських мов, як російську, югословянську, болгарську; студенток теж богато, всюди чистенько. Для вигоди студентів в університеті є буфет і трафіка, студент може, не перериваючи науки, в перерві покріпитися і не стратить часу на біганину до ресторанів у місті.

А проте Відень і теперішнє життя дуже мені не подобалося; надто тут дорого, а до цього нема достаточної вигоди. Готелі не опалені (при кінці жовтня), купелеві заведення в понеділок зачинені, склепи відчинені лише від 9—12 і від 2½—7, а ресторани по 2½ і до 11½ перед полуднем зачинені. З цієї причини набрався я у Відні тяжкої шлункової і кишкової недуги, бо прийшовши в середині міста до славного „Гріхенбайзлю" по 2½ год. на обід, не міг дістати теплої страви і мусів їсти зимну, не свіжу, а був голодний і перемучений 18 годинною і томлячою дорогою. Ця недуга мучила мене відтак цілу дорогу і відібрала цілу приємність подорожі. Лікарського приладдя, якого мав я купити для себе „Народньої Лічниці" й інших лікарів, у більшій частині у Відні не дістав, хоч злазив всі лікарські магазини. Сказано мені, що тепер у Відні не продукують цих річей, а лише на замовлення спроваджують з Німеччини.

(Продовження буде.)

Як вам подобається ця новинка? Мені здається, що вона не дуже вдала. Бо хто з нас не знає, що Омар спалив бібліотеку, яка була в Александрії, і що ця бібліотека була найбільша з усіх, які були в старинних часах? Хто не знає, що Омар був каліфом? Хто не знає, що Омар був мусульманином? Хто не знає, що Омар був фанатиком? Хто не знає, що Омар був ворогом науки? Хто не знає, що Омар був ворогом культури? Хто не знає, що Омар був ворогом цивілізації? Хто не знає, що Омар був ворогом прогресу? Хто не знає, що Омар був ворогом людства? Хто не знає, що Омар був ворогом всього доброго? Хто не знає, що Омар був ворогом всього гарного? Хто не знає, що Омар був ворогом всього корисного? Хто не знає, що Омар був ворогом всього потрібного? Хто не знає, що Омар був ворогом всього необхідного? Хто не знає, що Омар був ворогом всього важливого? Хто не знає, що Омар був ворогом всього цінного? Хто не знає, що Омар був ворогом всього дорогого? Хто не знає, що Омар був ворогом всього святого? Хто не знає, що Омар був ворогом всього божественного? Хто не знає, що Омар був ворогом всього небесного? Хто не знає, що Омар був ворогом всього земного? Хто не знає, що Омар був ворогом всього людського? Хто не знає, що Омар був ворогом всього людя

— **Східний інститут.** При польсько-азійськім товаристві отворено Східний Інститут, що веде курси східно-азійських мов і предметів з історії і географії Сходу. Є ще намічені виділи український, білоруський, кавказький. Інститут опрацьовує для польської влади меморіял про життя Сходу.

— **Залізничі школи.** Є такі середні школи у Варшаві (вул. Хмельна 88), Радомі, Сосновиці, Вільні і Бересті над Бугом. До них приймають по укінченню 7 кляс всенародньої або 4 середньої школи та 16 літ життя. Хто їх скінчив має право на місце урядовця при залізницях. Для абітурієнтів середних шкіл існують при залізничих дирекціях річні курси. Прияті на ті курси дістають плату, яку мусять звернути які би покинули самовільно службу.

— **З жіночих рекордів.** Найбільшим жіночим рекордом була до цього часу: краса. І тим імовірно лишиться на далі. Така глибока думка приходить з нагоди вістки, що Відень зустрічав з вийменковим ожиданням—немов при приїзді королів — приїзд найбільших красунь 10 різних народів, які приїхали туди до конкурсу, проголошеного великою фільмовою фірмою „Фанамет". Хто має талант памятати прізвища фільмових артисток, нехай знає, що кандидатками цієї головокружної каріери є Гільда Бірд—віденка; Маргарета Калюс—аристократка з Риги; Діна Сассіс—гречия; Марія Маттоіс — мадярка; Анеля Богуцька — полька; Фоснерова — чешка; Стефіна Відерчіц — югославянка... А як називаються ще 3 інші — про те чомусь віденська преса покищо не пише. Варта при цій нагоді згадати, що коли минулого року наш ілюстрований журнал „Світ" розписав конкурс краси — то більшість наших молодих жінок страшенне „поступових" на словах, завагалась: чи може брати участь у такім конкурсі. А врешті: чейже і наша одна землячка могла би раз у рік поробувати каріери в світі, завдяки своїй красі, і світ міг би почути, що між українцями теж є бодай одна гарна.

— **Нове слово — стара річ.** Французький посол Оріоль ужив слова, яке може ввійти в словник: „ельгінізм". Так назвав він манію деяких богатих сучасників збирати цінні памятники старовини з їх прикрас чи те, щоби їх перенести на інше місце, для прикраси чужих міст, вулиць чи маєтків. Ця манія сильно поширилась в Америці, де мільонери не мають що зробити із грішми, а хочуть дати доказ, що теж любять мистецтво. Оріоль домагався від парляменту закону про охорону зразків мистецтва від варварства роздряпування та розпродування музеям і приватним власникам.

— **Для курців.** Проф. медичного факультету в Кембріджі, Роллєстон, виголосив відчит про шкідливість нікотину, доказуючи, що курення впливає зле на мізкові функції, звалнює віддиховий провід, а одночасно псує шлунок, творячи ілюзію, що він насичується.

— **Літературні новини.** Товариство поетів у Лондоні розписало конкурс на поему в честь Шекспіра. Поема може бути довільної форми, але мусить бути така, щоби чотири перші рядки з неї могли бути вирізблені на стінах нового Шекспірівського театру в Стретфорді. За найкращу поему нагорода — золота медаля. У конкурсі можуть брати участь поети всіх національностей, але це запрошення є чисто ідеальне, коли поема мусить бути написана англійською мовою. — Український радянський кіноний союз виставляє фільму на підставі третьої частини повісти Жеромського „На провесні" п. з. „Вітер зі сходу". Перерібку зробили Хоткевич і Панченко. — Народній Комісаріят Освіти затвердив теж сценарій фільми з повісти Франка, „Борислав сміється". — Відомий французький письменник Генрі Барбюс, комуніст, видав нову книжку „Ісус". Є це критичні на найріжнороднішні теми св. Письма, у такім-же стилю. Барбюс протестує в московській „Правді" проти ленінградського видавництва „Сеятель", яке перекло попередну книжку „Повязання" з численними пропусками та змінами, які викривлюють його думки. — „Госиздат" видав XV-ий том творів Троцького з нарисами про господарську відбудову СРСР. — Ілля Еренбург скінчив нову повість „У проточном переулке".

— **Світова всячина.** У північній Канаді настали такі морози, що звичайні термометри тріскають; 47 степенів зимна параліжує всяку комунікацію. — Помер бувший радянський урядовий кат Шабін, недавно засуджений на 10 літ вязниці за темні діла. На протязі 5 років (перед введенням кари розстрілу) повісив більш як 500 осіб. — Найдорожчою бібулою в світі є та, яку продадуть цими днями на публичній ліцитації в Парижі: є це бібула з слідами підпісів марш. Фоша, Ерцбергера і англ. адмірала Вомісa, які підписали 11. жовтня 1918 р. перемиря у вагоні, в лісі Компієнь. Її власник, антиквар, хоче за неї 1000 фунт. — На Корсиці вбили таємно одного з найбільших бандитів Романетті, який вів княже життя, маючи власні виноградники, стада худоби та сади. Жандармерія шукала за ним роками надаремне. — В околиці Міссольонгі (Греція) розкопали чудову старинну святиню Артеміди, з 8. віку перед Хр. завбільшки святиню Тезея в Атенах. — Вашингтонський сенатор Брюс (з держави Мейрілєнд) домагається, щоби сенат займався розслідом проєкту про зворот майна, яке належить до французьких корсарів XIX. віку; це майно збереження в американській державній скарбниці рівняється 3,240.000 дол. — Минулого року було в Лондоні 4132 пожеж, в яких згинуло 86 осіб.

— **Шахістам до відома.** Український шаховий турнір за мистецтво города Львова на рік 1927 відбудеться в місяцях лютім та березні в кавярні „Республіка" (Народня Гостинниця), в окремій комнаті спорт. т-ва „Україна". Зголошуватися в секретаря „України" тов. К. Мулькевича, Львів, Кенчинського 10/11. Початок турніру 11. лютого ц. р., 7 год. веч. Вписове 5 зол., для членів „України" 2·20 зол. Всі добрі шахісти-українці повинні зголоситися до участи.

— **Конкурс гумору та краси** відбудеться на великій маскараді дня 12-го лютого, заходом робітників пера та театру. На ній роздадуть за найкращі та найдотепніші маски 10 нагород, між якими є образи: П. Холодного, П. Ковжуна, Р. Лісовського, пані С. Вальницької, килими з робітень п.п. Хамули та Могильницького, збірки книжок призначені на цю ціль нашими книгарнями: „Наук. Тов. ім. Шевченка", „Української Книгарні" Громницького і кілька інших цінних премій.

— **Пригадується,** що перший концерт Любки Колесса, відбудеться нині в салі Народного Дому точно о год 8 вечір. З розпочаттям поодиноких точок нікого не впускається на салю. 1418 1—1

— **Карнавал** час балів, маскарад, вечерниць, дансінгів і т. п. тому не витрачуйте грошей на нові черевики, бо вистарчить вичистити старі пастою Елегант, а будуть як нові. 1481 1—1

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ:

Андрій Чайковський: ПАНИЧ. Повість з галицького життя. Львів-Тернополь-Нью-Йорк, 1926. Накладом Видавництва „Поділля". Друкарня В. Кревля в Тернополі. Стор. 259, вел. 8°.

Василь Софронів: ГРІШНИК. Нарисп. Львів-Київ, 1927. Накладня „Червоної Калини". Стор. 112, 16°.

Вячеслав Будзиновський: РАДНИК ЗАРУЧИВСЯ. Комедія. Стор. 32. Накладом автора.

Вячеслав Будзиновський: ПЛАСТУНИ. Історичне оповідання (своєрідно за Купером). Ст. 116. Накл. автора.

Проф. С. Шелухин: ВАРШАВСЬКИЙ ДОГОВІР МІЖ ПОЛЯКАМИ И С. ПЕТЛЮРОЮ 21. квітня 1920 року. Прага, 1926. В-во „Нова Україна". Стор. 49, вел. 8°.

Анисія Свенціцька: ДВА СВІТОГЛЯДИ. (Реліґійний і матеріялістичний.) Накл. власний. З друкарні „Діла". Львів, 1927, стор. 24, 16°.

І. Свенціцький: ЩО ТАКЕ УКРАЇНІЗАЦІЯ? (Враження і переживання.) Накл. власним. З друкарні „Діла". Львів, 1927, стор. 20, 16°.

Видання „Рідної Школи" у Львові для малих дітей.

1) РІПКА. Казка Івана Франка з малюнками Олени Кульчуцької; 2) МУРАШКА, ЛЕБІДЬ І ПЧОЛА. Народня казка. Уклад П. Лисецького; 3) ХТО КРАЩЕ ЗРОБИВ? Уложив П. Лисецький; 4) ЧОТИРИ ЧИ ПЯТЬ? Ул. П. Лисецький; 5) МЕ-Е Е-Е. Ул. П. Лисецький; 6) ПУСТИ МЕНЕ... За Ів. Франком („Мій злочин") ул. П. Лисецький; 7) ЗЕЛЕНА БАБУСЯ. Ул. П. Лисецький.

ЖУРНАЛИ:

НАША БЕСІДА. Ілюстрований двотижневик. (Адреса: Варшава, *Długa 50, m. 47*). Рік IV. Ч. 1. Зміст: К—о: Коли святкували Різдво? — Я. Скріпт—Тамарнік: З циклю „Чорноморе". — М. Бужанин: Над Бугом. — М. Черемшина: Желання. — І. Прохорович: Під Новий Рік. — В. Некрашевич: Сни старого замку. — Краєвиди Сх. Галичини. — Б. Монкевич: Слідами нових Запоріжців (замітки до історії запоріжського корпусу). — К. Ільницький: До історії української церкви в Луцьку. — Б—к: Французький Конвент і Україна. — Л. Л—ч: Відродження Арабії. — З життя української Студ. Громади у Варшаві. — Літературне життя. — Театр і музика. — Наука, винаходи, відкриття.

Ч. 2. Зміст: М. Бужанин: Сміхом сили. — К—о: Мозок як стація надавчо-відбірча. — Лазеба-Лановецький: Нетри (Православинська легенда). — В. Некрашевич: Сни старого замку. — Б. Монкевич: Слідами нових Запоріжців. — Т. Телді: Дещо про сміх у літературі. — Л. Л—ч: Відродження Арабії. — Політики в карикатурі Каброля. — Обсерватор: Газетярське мистецтво. — Література, мистецтво, наука.

УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛЯТЕЛІСТ. Місячник. (Адреса: *Wien XVIII., Gersthoferstr. 138*). Рік 2. Ч. 11—12 за листопад—грудень 19.6. Зміст: До наших читачів. — Д-р І. Турин: Міжнародня виставa марок у Нью Йорку. — С. Шрамченко: В справі марок Зах. України. — Ів. Корчинський: Вісти з Галичини. — Е. Вировий: Так зв. „Гетьманське видання". — Загадки для філятелістів. — Нові марки. — Дрібні вісти. — З філят. журналів. — Бібліографія. — Члени Українського Обмінного Т-ва.

НИВА. Місячник присвячений церковним і суспільним справам. Рік XXI. Ч. 11—12 за листопад-грудень 1926. Зміст: † Еп. Йосиф Боцян. — Митр. Андрей: Промова над домовиною бл. п. еп. Йосифа. — о. д-р Г. Костельник: Психольогія віри. — о. Д. Курдидик: Від слів до діл. — Українська гр.-кат. церква в Румунії. — Г. Костельник: Христові спокуси. — Дяки гудуть. — о. Ігн. Южнович: З 50-літньої історії Скільсько-Тухлянської Верховини. — о. Іван Дудрович: Мої пояснення. — Місії. — Нові книжки. — Всячина. — Проповіди.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Українського Наддніпрянського Театру О. Міткевич:

Устрики:
Середа 9. II. — Чорна пантера.
Четвер 10. II. — Чесна Сузанна.
Пятниця 11. II. — Вій.
Субота 12. II. — Вихрест.
Неділя 13. II. — Прощальна вистава: Ніч під Івана Купала.

Театр в скорім часі завітає до Львова з новим репертуаром як Андреєва „Сім повішених" і інші і дасть кілька вистав. 1—1

Курси батіку і малювання *„relief"*, гаптерства і робіт з волічки (тканини, ажури, трикотарство) зачнуться 21. ц. м. — Зголошення і інформації в понеділки, середи і пятниці від 3—4 попол. — Шміґельська, вул. Корнякт 7/II. пов. 1462 2—2

І. львівський Звязок Новиків (наймолодших пластунів) улаштовує в суботу 12. лютого 1927 р. о год. 17. (5 попол.) в салі при вул. Оссолінських 10. (давний „Уль") Свято Новиків. Програма виконана самими Новиками у яку входять: Вертеп, — сценічна картина „Серед цвітів", — національні танки — вправи — й загальні забави дітий. На Свято запрошується всіх Вп. Родичів і тих П. Т. Громадян, кого цікавить позашкільне самовиховання наших найменчих в Українськім Пластовім Уладі. 1484 1—1

З фії „Просвіти" у Дрогобичі. Для 15-го лютого 1927 року відбудеться заходом Філії „Просвіти" у Дрогобичі в Народнім Домі відчит проф. Михайла Іваненка п. н. „Національне виховуюче значіння пласту". 1—1

Продовження Загальних Зборів Філії „Просвіти" у Дрогобичі відбудеться о год. 12 мінут 45 пополудни в Дрогобичі в Народнім Домі з отсим дневним порядком: 1. Вибір трьох заступників Виділу Філії і Контрольної Комісії. 2. Дискусія над звітом про діяльність Філії за рік минулий. 1478 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИН** Ігнатович Львів. 956 61-?

2 ПАННОЧКИ з інтеліґентного дому прийму на станцію. Евгенія Гриньовська, Глубока 21/II. 1477 2—3

ЩЯНІНО добре, продам вул. Лещинського ч. о. м. 5. 1476 2—2

ІВАН САДОВСЬКИЙ, котрий нині находиться у луцькій вязниці пошукує свого брата Віктора Садовського, що є вчителем в Станиславові. Відомости слати на адресу Іван Садовський, Луцьк. 1—1

УКРАЇНСЬКИЙ НАДДНІПРЯНСЬКИЙ ТЕАТР під дир. О. Міткевич прийме зараз до хору: альта, сопрана, а також тенора-соліста. До орхестри: II. скрипку, флет і бас. Рефлектувати можуть лише музиканти з театральних орхестр. — Зголошення з фотографічними картками і умовами надсилати до Адміністрації Театру. Адреса: „Діло". 1482 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Українська фабрика цукорків
„Фортуна Нова"
Чистота. Солідність. Фаховість.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка — 20
1458
Д-р ФЕЛІКС ГАН
Львів, Городецька 46. Тел. 834.
Пересвітлення Рентґеном.

Б. лікар віденських шпиталів
Д-Р НОРБЕРТ ЮПІТЕР
ординує в скірних і венеричних недугах від 2-5 3—5; в косметиці від 12—1. 1455
Станиславів, вул. 3-Мая 11.

Брилянти, Золото, Срібло як також всіляку **Біжутерію** купує по найвищих цінах Й. Домбровскі—Л. Розважевскі, вул. Академічна 2. — Оцінення даром без примусу продажі. 1480 1—3

МІСЦЕ ЗАСТЕРЕЖЕНЕ ДЛЯ ФІРМИ:

„ОПТІМА"

АКЦІЙНА СПІЛКА ДЛЯ ЧОКОЛЯДОВИХ І ЦУКОРМИЧИХ ВИРОБІВ В КРАКОВІ

Лікарсько-дентистичне Заведення
д-ра Симона Раппапорта
Якова Насса
ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.
Пльомбування й вимимання зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі II. Т. урядовцям і студентам значна знижка.
1449 Полекші в сплатах. 3—5

::: **РІК ОСНОВАННЯ 1890.** :::
Реставрація С. Райха
Львів, Ринок ч. 5.
поручає смачні обіди з 3-х накрить після вибору по 1 зол. 40 сот. — **Горячий крупник,** меди різного роду. Добірні напитки і перекуски.
1483 Кухня у власнім заряді. 1—3

Повідомлення.

Жінка-Ґрафольоґ п-ні Сармен
відїзджає
дня 10. лютого 1927 р.

Бистрота та точність у відчитуванні характеру та його найніжніших прикмет зєднали їй загальне признання на чужині.

Її вдячні ради та вказівки дають людям самопевність, гартують волю та дають життєвий успіх і викорінюють хиби характеру. 1464 2—2

Приймає від години 11—1 і від 5—8 у „Краківськім Готелі", I. поверх, кімната ч. 133.

Оголошення.

З огляду на велике число зголошень на перший курс кооперативного книговодства і діловодства в господ.-садівничій школі в Милованю, що відбувається в часі від 1—28. лютого ц. р., уладжує Головний Виділ Т-ва „Просвіта" у Львові в господ.-садівничій школі в Милованю

другий одномісячний курс кооперативного книговодства і діловодства 1471 2—2

в часі від 15. III. до 15. IV. ц. р.

В програму цього курсу входить теж теоретична наука молочарства, практика в шкільній молочарні і діловодство кооперативних молочарень.

Одночасно проголошує Головний Виділ вписи на приняття 20 учасників під отсими умовами:

1. Зголошуватися можуть мущини в віці 16—35 літ, що укінчили народну школу і виказуються участю в кооперативній праці.

2. Кождий учасник має привезти зі собою крім біля подушку, простирало і покривець.

3. Учасник вплатить за удержання, опал, світло і науку квоту рівнючуся 5 зм. дол.

4. Петенти зголошені а не приняті задля браку місця на курс в місяці лютім мають першенство.

Зголошення на курс належить вносити найпізніше до 3. марта 1927. поручене на адресу: Господарсько-садівнича школа тов. „Просвіта" в Милованю п. Стриганці (ст. заліз. Палагіче).

Повідомлення про приняття будуть вислані управою школи 5. марта 1927.

У Львові, дня 3. лютого 1927.

КОНСТИТУЮЧІ
Загальні Збори

Товариства Українських Студентів Львівської Політехніки **„Основа"** відбудуться в медію дня 13. лютого ц. р. в головній будинку Політехніки із слідуючим денним порядком: 1. Вибір президії Зборів. 2. Звіт з діяльности органів. Комітету. 3. Приняття статутів Т-ва. 4. Вибір Виділу. 5. Внески й запити. Подробиці в оголошеннях на Політехніці. **Комітет.**

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.

Після конфіскати — другий наклад

Ч. 31 (10.999). Львів, четвер 10. лютого 1927. Pocztowa opłatę zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щлдн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

В джунґлях польської політики.

II.

Репресійний демарш уряду Пілсудського на Білорусі, завершений самовільним увязненням білоруських послів, викликав нечувану радість у польському канібалістичному таборі. Після минулорічного травневого перевороту польські реакційно-шовіністичні партії попали були в досить сильну депресію і мелянхолію, бо вдавалось їм, що те, що становило їх основний жир, що робило їх єдино рішучими в джунглях польської політики — себ-то боротьба з українцями і білорусинами, щонайменше злагідніє, якщо не припиниться. Цей самообман був майже загальний. Навіть комуністів пірвав він був до тої міри, що вони самочинно зголосили були свій акцес до акції Пілсудського. Тільки ми одні, знаючи характер і традиції польської політики, не далися захопити ніяким міражам, але це не перепиняє видаваній по українськи тзв. інтернаціоналістичній пресі горлати про угодовість „української дрібної буржуазії" у відношенні до Пілсудського.

Але ледви минуло півроку, а мінорні настрої польського канібалістичного табору значно поправилися. Виявилося, що без огляду на те, хто стоїть при кермі влади в польській республиці, її політика є тверда, одностайна, незмінна — у відношенні до „національних меншостей", визначена заздрісно бережеваною і любовно відсвіжуваною традицією старої шляхетчини.

Не дасться заперечити, що з усіх народів, які колись входили в склад історичної Польщі, білорусини найбільше підпали були під польські впливи, навіть до тої міри, що частина білорусинів перейшла на лоно римо-католицької (себ-то тут, на сході—польської церкви). На Білоруси ніколи не було таких могутніх національних і соціяльних рухів, звернених проти Польщі, як нпр. у нас. Що більше — навіть останнє польське повстання (1863 р.) найшло було на Білорусі деякий відгомін, хоч дуже слабий. Та коли мати на увазі поставу українського селянства до того повстання (яку досадно характеризує подія в Соловіївці), то навіть слабий відгомін безвиглядного повстання був уже великим успіхом польської державної ідеольогії на Білорусі. Білоруське національне відродження, не вважаючи на впливи російського поступового середовища, хоч зазначувало окремішність білоруської культури, не ставило більших перешкод між Білорусю і Польщею. Білоруська інтелігенція здебільшого застрягла в польських ідеалах. Тому й не диво, що з моментом розвалу царської імперії білорусини, маніфестуючи свої самостійницькі змагання, фактично хиталися між українським Київом і польською Варшавою. Фронт білорусинів був майже в цілости звернений проти більшовиків, хоч і неактивно. Те хитання між Київом і Варшавою з моментом страшного пожару, що знявся на Україні, перемінилося в рішаючі симпатії до Варшави. Як тепер виявилося, арештовані польськими „федералістами" посли Тарашкевич і Рак-Михайловський навіть вели активну пропаганду на Білорусі в користь обєднання з Польщею на федералістичних основах. Голова національного білоруського уряду Ластовський в добі Мирової Конференції дав себе навіть замани ти Падеревському до Варшави, щоби там „по приятельськи" поєднатися з Польщею. І щож виявилося? Виявилося, що з хвилею, коли Ластовський найшовся у Варшаві, не тільки не продовжувано з ним „приятельських розмов", але вдобавок поставлено його в таке положення, яке рівнялося інтернуванню. Опісля прийшов рижський трактат з поділом білоруських земель, як і українських. Білорусини розчарувалися в „федералістичній" політиці Польщі, але ще зберігали надію, що тій частині білоруського народу, яка найшлася в межах Польщі і якій польська конституція забезпечувала всі свободи, буде уможливлений щонайменше нормальний культурний розвиток. Замість того почалася ліквідація білоруського шкільництва, слабо розбудованого в добі німецької окупації і рівнобіжно польська цивільна і військова кольонізація Білоруси. Польонофільські настрої серед білорусинів почали мінятися. Але посол Тарашкевич незмінно зберігав сліпу віру в добру волю „федералістичного" і „демократичного" табору і за це поплатився резигнацією з головства в білоруському соймовому клюбі. Його місце заняв був пос. Рогуля. Цей момент був моментом переломовим. Найбільші польонофіли вийшли розчарованими, відкинули всякі надії на добру волю Польщі і розпочали організаційну працю серед білоруського народу.

Рішучий негативний зворот у відношенні до західного сусіда, спричинений арештами послів і їх видачею судові, був несподіванкою для тих, що думали за одним махом зліквідувати еманципаційний білоруський рух. По першім захлистуючім опянінні прийшло прикре похмілля. Відома польська мудрість по шкоді і тут найшла своє приложення. Пепесівці голосно заявляють, що предложений урядом проти білоруських послів матеріял не спирається на ніяких певних фактах, а тільки на домислах і комбінаціях.

„Національну політику — пише „Робітник" — треба змінити. Треба дбайливою опікою обняти господарські потреби східних земель. Тут лежать шляхи направи відносин, дійсної направи, суттьої, без якої положення не покращає."

В ту саму дудку грає і пос. Косцялковський, представник міністеріяльного клюбу, *alter ego* уряду, що затіяв усю цю історію з білоруськими послами. Населення — твердить він — все більше невдоволене польським режімом. Очевидно, причину того всього бачить він — *risum teneatis*! — у підбурюючих радійових промовах з Кенігсберґу, Ковна і Москви. Та всеж таки положення на Білорусі є *memento*-м для польського уряду. Треба бути наївним, щоби думати, що білоруський національний рух можна знищити. Але економічними засобами (кредитами, господарськими інвестиціями) можна притупити антипольське вістря білоруського руху. В теперішньому моменті положення є трагічне. Масові арешти роздратували населення, а заграница з переляком довідується на основі реферату пос. Добжанського, що в одній провінції польської республики діються річи, які загрожують світовому мирові.

Шукаючи відвороту, півофіційний орган „Глос Правди", намагається тепер всю вину скинути на ендецію.

„Ендецька політика, та проклята політика націоналізму, загнала нас в козячий ріг, пхнула білоруські маси в обійми комінтерну (?!) і примусила (?!) до гострих заряджень. Реакція з радістю зустріла нагоду заманіфестувати свою державну вартість. Але майже надію, що нагода до того рода манифестацій не повториться, бо вступаємо на шлях реформ, а з того шляху втікають хіба"

Українська участь у радянській дипльоматії.

(Від власного кореспондента.)

Париж, 3. лютого 1927.

I.

Маючи це на тямці, галицький осмадянний певно з живою ціка-

вістю стежить за фактами, що ілюструють як міру впливу теперішньої України на лінію заграничної політики СРСР., так і — воно часто ще важніше — участь українців у кермі заграничної політики радянського союза і в його заграничних представництвах.

Кілька звісток з тієї ділянки знаходимо в заяві, яку дав п. І. Ю. Кулик тутешній український радянській газеті і які газета ця приносить у тільки що виданому числі. Цікавий для нас зміст заяви тим, що п. Кулик — високо поставлений в радянській дипльоматії робітник.

II.

І. Ю. Кулик, до недавного часу і протягом трьох років торговельний представник СРСР. в Канаді, призначений тепер заступником уповноваженого народнього комісаріяту закордонних справ СРСР. при харківському уряді. Про українську участь в радянській дипльоматії сказав він співробітникові „Українських Вістей" ось що:

„Рада Народніх Комісарів УСРР висунула мою кандидатуру на посаду Заступника Уповаженого Народнього Комісаріяту Закордонних Справ СРСР на Україні. Наркомзаксправ є загальносоюзною установою, що керує зовнішньою політикою всього Союзу Радоеспублік, але наша конституція забезпечує охорону інтересів кожного окремого члена Союзу, кожної незалежної республики в зовнішній політиці. Цьому завданню відповідає структура внутрішніх і закордонних органів Наркомзаксправа. В кожній союзній республиці є Уповноважений Наркомзаксправу; висуває його кандидатуру (як і працівників його Управління) Рада Народніх Комісарів даної республики, а затверджує Всесоюзний Радянком. На Україні Уповноваженим Наркомзаксправ є Олександер Григорович Шліхтер, українець (не дивлячи на його німецьке прізвище). Шліхтер є членом Колегії Наркомзаксправ СРСР й рівночасно членом Ради Народніх Комісарів УСРР.

„Що до зовнішніх органів Наркомзаксправ, то республики, спеціяльно заінтересовані в зносинах з якоюнебудь чужоземною країною, призначають своїх радників та секретарів до загальносоюзних представництв у тих країнах. Україна мала своїх радників або секретарів у Польщі, Німеччині, Австрії, Чехословаччині, Канаді, Італії тощо. Ті радники й секретарі мають право безпосередніх зносин з Уповноваженими Наркомзаксправ своєї республики у справах, які торкаються інтересів даної республики.

Праця Уповноваженого поділяється на три основні галузі: а) зносини з чужоземними представниками, що існують на території даної республики чи федерації; б) постановка в Союзнім Наркомзаксправі питань, що торкаються зовнішніх інтересів даної республики, співучасть і співдіяння в успішному розв'язанню тих питань і ві керовництві працею радників і секретарів даної республики в закордонних представництвах СРСР.

„Я цій то праці я й маю допомагати Шліхтерові, як його заступник. Робота, як бачите, досить складна й вимагає чималого напруження, особливо як принять на увагу низку недавніх непрязних а тів чужих держав проти УСРР (як і СРСР в цілому) та часті утиски братнього нам населення західньо-українських земель, що за його повинен в міру своїх сил заступатись Уряд Радянської України. Само собою зрозуміле, що ця робота відбувалась і відбуватиметься в абсолютній, незломній згоді з працею Загальносоюзного Уряду, бо інтереси України є інтересами всього СРСР, а інтереси СРСР є істотними інтересами України.

З наведеного бачимо, що вплив України на заграничну політику цілого союза зводиться тепер мало що не до нуля. Без сумніву, що, порівнюючи теперішній стан України зі станом перед великої війни, і ту участь треба вважати значною. Колиж порівнати її навіть з участю УСРР в радян. дипльоматії перед 1923, тоді Україна мала бодай формально свої окремі закордонні представництва — то приходиться ствердити цілковите підпорядкування української дипльоматії Москві. Нині вся заграничні політика СРСР робиться виключно в Москві, і не бачимо ми ні на одному справді першорядному становищі за кордоном ні одного Українця. Ясно, що на таку „українську" дипльоматію можна нам покладати найменше надії.

В. Левицький.

?? Сокільський попис ??

Радянська Україна.

Зміни в уряді УСРР.

Харківський „Комуніст" інформує, що президія ВУЦВК ту затвердила зміни в харківському уряді на таких становищах: головою Всеукраїнської Ради Народнього Господарства став на місце уступившого Аусема дотеперішній наркомісар праці УСРР Сухомлин; народнім комісаром земельних справ президія затвердила Шліхтера з тим, що він і надалі буде виконувати обовязки уповноваженого народнього комісаріяту закордонних справ СРСР. при харківському уряді. Хто став на місце Сухомлина народнім комісаром праці, цього „Комуніст" не подає.

Партійний перепис.

„Харківський „Комуніст" дає частинні підсумки перепису компартії на Україні за час перших 6 днів. До 20. січня переписано разом з військовими комуністами 95.694 душ. Це на думку „Комуніста" становить 50 відсотків численности партії на Україні.

З української опери в Київі.

Київська Державна Опера (харківський склад) почала свої вистави в Київі 11. січня оперою „Кармен". (Кармен — Захарова і Маньківська). Найбільшим успіхом з харківських постановок користуються „Казки Гофмана". З акторів відзначаються — Воронець, Захарова, Голинський, Донець і Мосін. Режисер Улуханов працює тепер над постановкою опери „Евген Онегін", що піде з учас ю Собінова. Режисер Юра закінчує постановку „Тараса Бульби". Між іншим, цією оперою дирігуватиме український композитор Верківський. Це буде його другий виступ у опері. Перший раз він дирігував балетом „Лебедине озеро". Загалом опера зустрічає найприхильніше відношення усіх організацій, зокрема Окрвиконкому, що дає їй низку пільг. З виїмковим успіхом у Київі пройшла опера „Аіда" в такому солідному складі, як Воронець, Захаров, Головин, Голинський, Мосін та Донець.

Державний драматичний театр в Одесі.

Як і більшість драматичних українських театрів, за виїмком хіба „Березіля", одеський драматичний театр у своїй роботі не додержується єдиного художнього напрямку. Різнохарактерність пес в репертуарі, де можна побачити і виключно психольогічні, хочаб „Чорна Пантера" Винниченка, й побутові, класичні „Міщанин у дворянстві", й сучасні, само собою розуміється, стоїть уже на перешкоді до утворення певної художньої лінії. Поза тим і умови праці в такому м сті, як Одеса, не дозволяють додержуватись одного напрямку. Одеський глядач вимагає нових і нових постановок, бо в іншому разі він перестане ходити до т-атру. Цеж не Москва і не Харків, де завжди в різних справах перебуває чимало народу з периферії і створює резервний кадр глядачів. Там може цілими місяцями йти одна і таж пєса, на опрацювання якої не шкода покласти зусиль і матеріяльних затрат. Інше діло в Одесі. От репертуар за останні десять день одеського театру: „Собор Паризької Богоматери", „Ревізор", „Чорна Пантера", „Сеґі", „Фея гіркого мигдалю", „Гріх", „Ковець Криворильська", „Любов під вязами", „Мішанин у дворянстві", „Міраколіна". Надто різноманітний, як бачимо. І тільки добрий склад артистів державного театру та досвідчена режисура забезпечуть художню цінність вистав.

V. Загальні Збори С. У. А.

Вибір нового вид ду Т-ва.

В льокалі Т-ва „Українська Бесіда" у Львові відбувся дня 6. лютого 1927 р. загальні збори Союзу Українських Адвокатів. Збори отворив голова Товариства д-р Лев Ганкевич коротко промовою, в якій згадав померших членів української палестри в минулому році, а саме радника Заячківського, адв. в Яблонові, д-ра Станислава Чикалюка, адв. в Тернополі і д-ра Єроніма Калитовського, адв. в Стрию. Зібрані вшанували їх память повставанням.

Головою зборів на внесення д-ра Михайла Волошина вибрано сеніора української адвокатури, д-ра Андрія Чайківського з Коломиї, а на секретарів покликано д-ра Кміткевського Станислава, адв. з Дрогобича і д-ра Коссака, адвоката з Коломиї.

Звіт з діяльности виділу СУА. здав у незвичайно совісно обробленим рефераті секретар Т-ва др Евген Щуровський, адв. з Винник, касовий звіт — д-р Евин, а іменем контрольної комісії промовляв д-р Охримович, що поставив внесення на уділення абсолюторії уступаючому виділові.

Потім розвинулася дуже ожилена дискусія, в якій забирали голос д-р Горбачевський з Чорткова, д-р Брикович адв. з Тернополя, д-р Олесницький із Золочева, д-р Гуркевич із Самбора й інші.

До нового виділу вибрано: головою поновно д-ра Льва Ганкевича, І. заст. голови д-ра Михайла Волошина, а як членів виділу д-ра Льва Бачинського із Станиславова, д-ра Евгена Щуровського з Винник, д-ра Романа Домбчевського з Миколаева, д-ра Богдана Савчака із Щирця, д-ра Альфреда Говиковича, д-ра Марійна Глушкевича, д-ра Филипа Евина д-ра Евгена Давидяка, д-ра Михайла Терлецького і д-ра Олександра Надрагу — всіх зі Львова. До контрольної комісії вибрано: д-ра Володимира Охримовича, д-ра Макса Левицького і д-ра Івана Кицикевича.

На зборах були заступлені всі місцевости Галичини і делегат з Волині. Не було, на жаль, делегатів зі Стрия, Перемишля і Бережан. М ж іншими ухвалами загальні збори рішили, щоб сеніори української палестри д-р Андрій Чайківський і д-р Антін Горбачевський вислали до президента Львівської Адвокатської Палати д-ра Михайла Грека письмо з подякою, за те, що станув оборонї і не допустив до образи одного із сеніорів української палестри на загальних зборах Адвокатської Палати з попереднього дня.

Д-Р ІВАН КУРОЧЕНЬ. 2)

З подорожі до Італії.

Виїжджаючи з Відня. — Під сонячним небом.

Для прикладу теперішньої бідноти Відня подам таке: Зайшов я до „Бельведеру", колись гарного музею і славної галерії образів. Тепер це чиста пародія. Мистецьких творів тепер взагалі дуже мало і то сама мірнота — великих, гарних річей цілком нема; салі голі, порожні. Питаю службу, де все поділося? Сказано мені: По війні віхали всілякі комісії ріжних країв і держав, як Італії, Франції, Чехословакії, Польщі та інших і порозбирали між себе все, що було цінніше, а те, що ще варткого лишилося, як славні гобеліни, то віденський магістрат попродав або позаставляв на удержання урядовців і на інші міські видатки. Коли я, вернувши з Італії, де бачив величаві, богаті музеї, найшов австрійську мізерію в Бельведері, а на вулиці нужду, дорожню, студінь у готелях, це все заморозило у мене давні симпатії до гарного колись симпатичного Відня, яке нас, молодих студентів манило і богато з них піймило і запропастило, але і видало світочів науки як професор і ректор д-р Горбачевський, бл. п. проф. Пулюй, проф. д-р Борисякевич і богато визначних суспільних діячів як бл. п. Кость Паньківський, визначних лікарів, правників, артистів-малерів (як Панькевич, Івасюк) і інших.

Вчасним ранком виїхав я з Відня, помістившися у вагоні 3-ої кл. поспішного потягу, який їде з Відня просто до Італії. Виїзджаючи почував я себе хорим і був в мінорнім настрою, хоч день був гарний, сонячний і доперва в дорозі, на території ракських Альпів, на Семерінгу а дальше Караванків, Вертерського озера віджив під враженням чудової, все змінної панорами високих гір. Ожив і захоплюючися красою природи, забув на шлункові болі, голод і цілий час простояв у вагоновім вікні до італійської границі. Живий чоловік приймає всілякі враження очима і вухами, заносить їх до мізку і роздумуючи живе.

Задивившись так у чуда природи, від часу до часу мимоволі очами слідив я моє подорожне оточення. Переважно все, що їхало, було молоде, раділо життям і захоплювалося природою. Крім цих молодих ентузіяст в природи, була ще молода, досить гарна жінка, яка їхала з Відня аж до Віллях. Ніби читала книжку, а за 10 годин їзди не прочитала 2 сторінок, лише нервово переглядала листи. Хочби раз споглянула через вікно на прегарні вид гір, м ст, містечок, шумлячих рік, прочитувала від часу до часу листа а за кождим разом, на лиці її видно було іскри злоби та люті; цілий час передумувала, краска її лиця мінялася то жовкла то зеленіла. Коли вислала з купе, стало мені лекше: мусів це бути страшний бабський демон, хоч гарна на лиці, чиста чортиця! Мабуть покинув її... і вона цілий час тільки й думала над тим, знищити „й го"...

Попри неї ще було інше товариство. 2 стирійські ловці, які всілли у Вінер Найштадті і їхали до Клягенфуру у Карнятії. Оба червоні на лиці, пизаті, зараз сгали грати в карти, а в міжчасі кріпко пили вино і наїдалися мясивом, якого мали на кілька днів. І ці рівнож, хоч би раз споглянули через вікно на чудовий світ, цілий їх світ був у картах, пляшці вина і їді. Господь Бог сотворив всіляких людей... Людей з душею і без душі, добрих і алих. Всі ці товариші подорожі перед італійською границею висіли — на границі в Тарвізіо опинився я сам — ревізія паспортова і митова так само гостра як у Польщі.

Після гарної, чарівної, хоч довгої дороги, в теплу сонячну осінну днину приїхав я нічю до гарної Горициї (*bella Gorizia*). Зарав рано, в 7-ій годині виорався я пішки з пал цею в руках через гарну, шафірову зелену Ізонцо в околицю взгіря Ослави. День був чудовий, горячий сонячний. Ізонцо пливе глубоким яром і своїми зеленими хвилями розбивається об прибережні скелі, шумить, піниться, манить чоловіка до себе, краска ріки якась дивно зелена, каже вдивлятися в себе, як в очі гарної чарівної жінки і приваблює.

Вкінці знайшовся я на військовім цвинтарищі у підніжа Ослави в Певмі. Трохи відмінно представився мені цвинтар як перед півтора роком: гроби занедбані, в більшій части заросли хопотою і буйним буряном, офіціяльні нагробні лілеї повсихали від посухи і приголомшені хопотою. На тисячі, ледви кілька гробів обчищені в порядку, а решта нагробні бетонові військові памятники всіх Гриців. Іванів ледви з хопти визирають, а надписи від жару сонця і дощів так вилиняли, що ледви можна їх відчитати.

Довго блукав я в Певмі і по Ославії в тяжкій задумі, бачив, що після неповних 10 років як ревіли тут гармати, а скорострільні засипали молодь, крім цвинтарищ майже не видко знищіння великої світової війни і все віджило. Нове життя затерло сліди, а хопта та бурян вкрили тих які тут по неволі зложили свої буйні молоді голови. В три тижні, з поворотом з полудневої Італії, зайшов я знову сюди. День був мрачний, теплий, сеготив дрібненький дощик. Вмерлики спокійно лежали на своїх місцях, мрачний сумний день без сонця і мжина дошику достроювалися сумно до цих цвинтарищ. Природа сама, замість, рідні оплакувала загинуле молоде життя. Від військового цвинтарника (*cimetario militari*) довідався я, що військові цвинтарі на Ославі і в околиці, згідно з розпорядком італійського міністерства війни мають бути в 1930 році перекопані, кости погибших викопані, звезені до Радипуло, великого військового цвинтаря за Горицією в напрямку до Монфальконе і зложені до одного великого гробу, великої могили.

По довгій блуканині по околиці зайшов я перетомлений до словенської коршми в Певмі, щоби відпочати і покріпитися; всюди тут, як і в інших місцевостях Горици, великий культ італійського фашизму і Мусолінія, хоч у цілій Горициї італійців стільки, що жандармерії та італійських урядовців — на всіх вулицях, домах написи з подобою Мусолінія та надписом „*Va duce Benitto Mussolini*".

(Продовження буде.)

Селянські Т-ва взаімодопомоги.

З нагоди першого Зїзду їх делегатів у Харкові.

Недавно подали ми короткі відомости про всеукраїнський зїзд комітетів незаможних селян. І вже там зачепили ми принагідно також справу селянських товариств взаімодопомоги. Нині можемо поділитися з нашими читачами деякими відомостями про самі лише товариства взаімодопомоги. Відомости ці беремо з української радянської преси.

Слідом за відбутим недавно зїздом комнезамів відбувся в Харкові в останніх днях січня і перший зїзд-конференція селянських товариств взаімодопомоги, самозрозуміло, у „всеукраїнському масштабі". Завданням товариств, як це ми писали, господарська самодопомога. Приглянемося її підсумкам на основі того, що говорилося на конференції.

На Україні нараховується 10.742 селянських товариств взаімодопомоги, які охоплюють 58.600 господарств. 62% членів товариства — бідняки, 34,2% середняки, 1,5% — заможники, 2,3% — інші. При цьому серед членів СТВ. нараховується партійців — 4,2%, членів КНС — 44,1%. Досягненням останніх перевиборів є збільшення числа середняків у складі органів правління СТВ (34% проти 29.6% у 1924—25 році). Земельний фонд СТВ дорівнює 102.000 десятин, що становить збільшення в чотири рази проти того, що було на початку їх існування. СТВ. мають 575 підприємств, переважно с.-г. значіння, понад 200 тракторів та понад 6.000 штук всякого реманенту. Фінансовий стан СТВ. такий: за минулий рік грошеві прибутки їх становили 4.051.000 крб. (проти 2 212.000 крб. попереднього року). На допомогу населенню видано 9 6.700 крб. (проти 560.200 крб. 1924—25 р.). При цьому на кооперування бідноти витрачено 22.600 крб., на придбання насіння 321.580 крб., на підтримку кооперативних обєднань біля 75.000 крб., на всякі інші потреби населення біля 500.000 крб. Цю допомогу одержали б ля 184.000 господарств. Соціяльний склад тих, що дістали допомогу від СТВ, такий: бідняків 71·2 прц., середняків — 18·1 прц., інших — 10·7 прц.

Отже до товариств взаімодопомоги належать не тільки бідні та середняки, але й заможні селяне. Коли взяти число селянського населення на Україні, то цифра зорганізованих у СТВ є зникаючо мала. Більшовицькі установи для організації взаімодопомоги між нашим селянством ніяк не приймаються, дарма, що держава вкладає в СТВ, як і в комітети незаможних селян, дуже богато гроша. Товариства, про які мова, мають між іншим за завдання утворювати запасні насінні фонди на випадок стихійного лиха. З конференції довідуємося, що навіть ця, така незвичайно важна з погляду селянських інтересів, справа не повелася. Видно селянство не має довіря як до більшовиків, так і до тих установ, які вони насаджують по селах. Це й зрозуміле, бо як Т-ва взаімодопомоги, так комітети незаможних, мають на ціли перш за все розсварити та поріжнити наше село, в комуністичній герминольогії не зветься „розслоїти" або „розверствувати". А селянство того не любить і інстинктово обі названі установи оминає, бо воно хоче в себе в селі згоди та мирного співжиття односельчан.

До того ми довідуємося з тієїж конференції, що найбільше перешкод у праці товариств взаімодопомоги а також і комітетів незаможних селян робила таки радвлада, і що за мало ними інтересувалася партія. Навіть така важна справа, як творення запасних насінних фондів розбивалася — там, де такі фонди творили — об упертість державних господарських установ, що не хотіли придїлювати товариствам відповідних приміщень під сховища зїжа. Тому у великій дізгармонії в тим, що діється, остає вислів Петровського про те, що СТВ-а, обєднуючі „широкі маси бідняків і середняків мусять викликати та розгортати ініціятиву й активність широких мас трудового селянства, щоб ми могли успішніше посуватися шляхом соціялістичного будівництва". Зрештою сам Петровський ствердив, що всі ті зїзди та конференції комнезамів і товариств взаімодопомоги в цьому році скликується тому, бо, „куркулі по деяких місцях уже почали свою активність". Ось звідси то й береться те піклування названими товариствами у великому „масштабі", дарма що протягом останніх двох літ навіть радвлада а ще більше партія не звертали належної уваги на їх діяльність та доцільне використання проти „куркулів".

Бюджетова дискусія.

Експозе мін. торговлі і промислу. — Дискусія над бюджетом мін. хліборобства. — Справа шкільництва національних меншостей. — Ген. Сосновський наслідником Пілсудського?

Варшава, 9. лютого 1927.

У вчорашній соймовій дискусії над бюджетом мін-ства промислу і торговлі пос. Вісліцький (жид.) доказував, що економічна криза є одним з наслідків переслідування нац. меншостей. Щастям для Польщі є, що має жидів, а нещастям, що поборює їх. Пос. Заремба (НПС. атакував мін. Квятковського, котрому закидав настановлювання високого мита і зголосив внесення на скреслення доказ недовіря до міністра 100 зол. з його поборів.

Після промови пос. Малиновського (Визв.) мін. промислу і торговлі Квятковський в довгім експозе підкреслив господарське занедбання Польщі. Це занедбання, більше як у якійнебудь іншій державі, утруднює Польщі змагання до праці. Найбільшим лихом Польщі є різнородність законодавства.

На цьому закінчено дискусію над бюджетом мін-ства промислу і торговлі. Після перерви приступлено до дискусії над бюджетом мін-ства хліборобства. Референт пос. Ковальчук (Пяст. Він зазначив, що тепер у Польщі є вже прихильніша опінія для хліборобства, але все ще воно обтяжене величезними податками і не знаходить ще узглядненя в бюджеті. До змеліорування в Польщі є 18 мід. г кт., а на те треба 7 мілярдів зол. В бюджеті визначено на 1927 р. ледви 5 мід. Дуже мало видає Польща на хліборобську освіту.

В дискусії пос. Станішкіс (ЗЛН.) говорив, що всі сподівались, що після травневого перевороту зміниться на краще відносини хліборобства і звязаного з ним промислу. Надії ці не здійснилися. Теперішній уряд, залежний від лівиці, є слабий і ЗЛН. не має до нього довіря. На цьому закінчено дискусію і засідання підложено до найближчого дня.

„Пшеґльонд Вечорни" повідомляє, що міні почалась у мін. освіти Добруцького конференція із знавцями для справ національних меншостей: Василевським, Голубком і Левенгерцом у справах шкільництва нац. меншостей в Польщі. Конференція має уложити передовсім напрями для білоруського шкільництва. Узгіднено погляди щодо поодиноких точок справи шкільництва на окраїнах, але ніякої резолюції не ухвалено.

У соймових колах кружляє чутка, що ген. Сосновський (який у березні вертається з Египту) після уступлення Пілсудського стане на чолі уряду.

Англійсько-китайське порозуміння.

Льондон, 8. лютого 1927.

Кантонський міністр закордонних справ Чен конферував учора з О'Малеєм вперше після зірвання переговорів. Кантонські власти заявили, що договір можна вважати майже заключеним, одначе націоналісти перед його підписанням бажають зазнайомитися з плянами англійського уряду. Націоналісти потверджують постанову кантонського уряду про неатакування концесійної полоси і заявляють, що відділи чужинних військ, які є на місці, вистачають, щоби не допустити до заворушень. Націоналістичні кола бажають, щоб англійські війська, які є в дорозі висилки в Гонг-Конг або Сінгапурі, щоби не викликати небезпечної реакції в Кантоні.

Централя для справ нац ональних меншостей цілого світа.

Берлін, 8. лютого 1927.

Відбулися тут збори екзекутиви, вибраної в серпні м. р. конгресом нац. меншостей у Женеві. Розглядали справу створення централі для справ нац. меншостей; йшли приготовні праці до найближчого конгресу. В нарадах брали участь представники нац. меншостей Каталонії, Мадярщини і Польщі (жиди. В лютім зачне свою діяльність бюро для справ нац. меншостей під проводом д-ра Аменде у Відні.

Революція в Португалії

Льондон, 8. лютого 1927.

З Мадриту повідомляють, що в Лісбоні арештовано й інтерновано 150 політиків і журналістів. „Дей и Мейл" пише, що в Лісбоні вибухла революція; прилучилися до неї моряки, поліція, республіканська ґвардія і відділи піхоти. Арештовано міністрів внутрішніх і закордонних справ. Під час заворушень у столиці вбито 7 людей, а около 40 було ранених. Революціонери виголошують на улицях промови за конституцією. Один із кружляків бомбардує місто; у відповідь обстрілює його міська артилєрія.

Процес Шварцбарта у квітні.

Париж, 8. лютого 1927.

Адвокат Торре, оборонець Шварцбарта, заявляє, що розправа проти його клієнта не відбудеться скорше, як у квітні.

Новий куратор у Львові.

Львів, 9. лютого 1927.

Новоіменований куратор львівської шкільної округи д-р Ян Рмер, що приїхав на своє становище в неділю з Кракова, обняв учора, 8. ц. м., урядування. Новий куратор прийматиме сторони кожного вівторка і пятниці від год. 11—13.

Під замітом убивства кур. Собінського.

Львів, 9. лютого 1927.

Слідство у звязку з останніми арештуваннями серед українців ведеться в строгій тайні, тому тільки деякі подробиці його дістаються до відома широкої публики. Польська „добре поінформована" преса подає, що богато арештованих випущено на волю, бо за ними не найдено ніякої вини. В слідчому аресті задержано тільки 11 осіб, в тому 3 жінки (учителькі Яницькі і Королюкову з Долинщини, з яких одна з Яницьких є нареченою Мих. Вербицького). Щодо цих арештованих є нібито сильне підозріння, що вони належали до таємної української військової організації і спомїж них як шов убийник, згл. убивники кур. Собінського.

Арештовані під замітом убийства кур. Собінського брати Михайло й Іван Вербицькі — це сини б. дозорця карного заведення у Львові, що живе тепер на емеритурі. Вони, як і інші арештовані, займалися ще нібито також шпіонажем в користь одної з сусідних держав.

Доляр 8·96½.

— **Вічно шукають.** У Тростянці, пов. Долина, перепроваджено 27. січня рад безуспішних ревізій: у о. Миколи Дердиці, пароха Тростянця і арештовано його сина Остала, котрого відставлено до Львова; у д-ра Дмитра Будника, ветер. лікаря, у господаря Івана Будника і Марти Дзуль. Причина ревізій і арештування невідома. Ревізії переводила полїція з Турі Великої: команд. пост. Романський, його заступник Кулечко і постер. Олійник.

— **Любка Колесса у Львові.** Перший концерт Любки Колесса, що відбувся у вівторок 8. ц. м. в салі Нар. Дому у Львові, був одним великим тріюмфом славної української піяністки. Битком набита сала витала нашу артистку ентузіястично і вона була примушена до численних наддатків. Муз. Т-во ім. Лисенка вручило їй прегарний кіш цвітів із синьо-жовтими лентами. Ширшу оцінку подамо окремо.

— **Незвичайне надбання.** Свого часу опублікували холмське „Наше Життя" і львівська „Воля Народа" замку якогось п. Миколи Самка. Він, підписуючи себе під члена УНДО, взяв участь у Народньому Зїзді, що відбувся у Львові в днях 19. і 20. листопада, а потім опублікував у названих газетах, що „йому не місце серед попів і директорів", тобто в УНДО-ні та зголосив свій акцес до „Сель Роботи". Луцька „Українська Громада" з 6. лютого приносить у справі М. Самка дуже цікавий документ — обіжник Дубенського пов. Т-ва „Просвіта" до всіх своїх філій такого змісту: „Повідомляється, що член-секретар Ради Т-ва „Просвіта" в Дубні Микола Самко, постановою ревізійної комісії т-ва з днем 1. січня 1927 р. за здо-

НОВИНКИ.

— **Конфіскати.** У вчорашньому числі „Діла" світить пуста перша його сторінка величезними білими плямами. Так здорово погуляв собі по ній прокураторський олівець, вичеркуваши з передової статті п. з. „О джунглях польської політики" аж чотири цільні місця, так, що з цілої статті мало що лишилося. Крім того скопіюковано в тому ж числі одно місце зі статті „Етапами" і одно із замітки „Під замітом убийства кур. Собінського". Це 12-та чергова конфіската нашого органу в цьому році.

ЖІНОЧИЙ КУТИК.

V.

Як треба прати РАДІОНОМ.

Продовження з ч. 28. з 6. II. ц. р.

Прання вовняного і шовкового білля.

Вовняні матеріяли вимагають при пранню спеціяльного, делікатного обходження, а передовсім не вільно їх терти. Саме з цього приводу РАДІОН дуже добре надається до прання вовняних річей, бо усуває бруд без помочі рук. Зокрема треба вважати, щоби вовняні річи були прані і сушені в температурі не вищій як 30° Ц.

Розчин РАДІОНУ приготовляється ледви теплим і тоді вкладається туди вовняне білля, але треба порушувати його в розчині і витискати злегка руками. До полокання треба брати дуже мягку воду, найліпше з малим додатком РАДІОНУ, відтак викручується вовняні річи через руч ик або шматок полотна і по волі висушується; прасувати треба білля з лівої сторони, розтягаючи його так, щоби не збіглося.

Шовки, панчохи і шовкові хустинки треба прати подібно як і вовняні матеріяли в літнім розчині РАДІОНУ. До цього прання надаються тільки легкі роди шовку, а не сирий шовк, *crepe de chine*, фуляри і т. п.

Мережки, фіранки, мережані блюзки треба полокати в студеній воді, розмагченій через додання малої кількости РАДІОНУ, чим усувається більший бруд; відтак вариться їх або переться в теплім розчині РАДІОНУ залежно від їх тревалости.

Продовження слідує. Проснмо вирізати і заховати.

живання завішений в правах члена ради й члена т-ва і з того для нічого спільного з т-вом не має". Не можна завдувати „Сель-Роботі" такого надбання як п. Самко!

— **Українська гр.-кат. церква в Румунії** подїлена тепер на пять деканатів: два буковинські (сучавський і черновецький), два закарпатські в области Мармарошського Сиготу (русполянський і сиготський) і один гайдурожський (деканат сатмарський). Усі гр.-католицькі Українці в Румунії підлягають апостольському адміністратові о. Климентієві Злепкові, парохові в Сучаві, який іменував генеральним вікарієм для семигородської частини своєї дієцезії о. Андрія Сабова, пароха в Сиготі. Всіх українських гр.-кат. парохій в Румунії є 38 з 39 священиками. Гр.-кат. вірних у тих парохіях є около 80.000. Нові гр.-кат. священики для цих парохій виховуються тепер в румунських гр.-кат. духовних семінаріях у Блажу і Великим Варадині. Румунізація українського гр.-кат. населення, а ще більше православного, робить застрашаючі поступи.

— **Україніка.** Пражське „Право Ліду" з 4. лютого містить переклад із Павла Тичини *»Po blankytné stepi«* (По блакитному степу) в перекладі Яна Іжі. — Віденський ілюстрований тижневик *»Das Interessante Blatt«* ч. 1. з ц. р. помістив оповідання з українського життя Германа Блюменталя п. з. „Петрусь".

— **Темна львівська хроніка.** Від 1912 р. істнував у Львові „Влосцянські банк кредитовий", що затих підчас війни, а дав себе почути знову від 1920 р. Справи цього банку були ведені так добра, що один з його директорів Фльоріянський водів недавно стрілити собі в лоб, як дїждатись того, про що вині світ довідується. Ліквідатори банку стверднли, що в банку бракує 100.0.0 зол. і що нові директори, йдучи за прикладом попереднього, крутили грішми та людьми на всі боки у користь власної кишені. — 30-літній деятективний техник Тігер, який не зражував ніяким зневохоти до життя, застрілився в своїй хаті. — Не перший і не останній ошукалець ходить по домах і збирає буцім-то магістратський податок. Має навіть підроблену печатку „Екзекуційне бюро адміністрації податків" з підписом „Ян Кобицкі". Не є виключене, що завтра буде мати цшу. Податків нині стільки, а різні урядовці що їх збирають, ніколи не виказуються посвідками, які були би всім відомі як достовірні — то й не диво, що з цієї салямахи користають різні „небесні птахи".

— **Повінь образів.** Яку малу ролю грають у нашім житті образи, про не ми знаємо самі, коли приходимо до хати між чотири стіни, на яких ледвичи висить який образ правдивого маляра. Та є народи і міста, де малярів і образів є більше як у нашім краю всіх кімнатних малярів і всіх богомазів. Це французи і Париж. Ледви скінчилась виставка офіційного мистецького салёну, де є пересічно 2000 експо-

пятій, почалась нова т. зв. „сальону незалежних", де кожний маляр може вивішувати свої праці, не проходячи через осуд журі. Є там 2000 малерів і 4000 образів! А любо така, що за головами цікавих не видно малюнків. Хто хотів би тільки глипнути на кожний підпис образу або саму його раму, не зупиняючись, не переїде всіх саль на протязі одної днини!

— **Малярам до відома.** Італійська фабрика шовку *Salterio ae Come* розписала конкурс з кількома нагородами в сумі 100.000 лірів за проект найкращої краватки в трьох-чотирьох кольорах. Речинець конкурсу до 15. травня ц. р.; артисти всіх народів можуть брати участь. Перша нагорода 10.000 лірів. Подробиці можна дістати від секретаря конкурсової комісії *M. Guido Cossi, Milano, Viale Viave 13.*

— **Нові листи Достоєвського.** У Москві вийшли друком невідомі досі листи Достоєвського, які кидають неодин новий промінь на постать одного з найбільших повістярів світа. З них бачимо, що Достоєвський кохав до божевілля свою другу жінку, Анну Григорієвну, одночасно причиняючи їй великі муки своїм безладним життям і пристрастю до гри. Його вічно мучили важкі сни, в яких він бачив свою дочку сиротою, над якою знущаються. Будучи на чужині, зачитувався книгою Иова. Захоплювався Пушкином, зате мало цінив інших російських письменників. Дратувало його, що Толстому платять двічі більший гонорар, а „Анну Кареніну" вважав нудною. Коли Толстой відмовився в 1880 р. взяти участь у святі Пушкина, Достоєвський уважав його божевільним. Його висилали до Ясної Поляни, але він туди не поїхав і з Толстим не зустрівся ніколи. На чужині, в найкращих містах, нудьгує. Його дратують „вітер, німці та хмари". Російське на еміграції є поверховні, ліниві, чванькуваті та дурні. Він не в силі найти у Вісбадені ні одного земляка, з яким міг би розмовляти „не з огляду на мої моральні прикмети — як каже — бо про них судитиме Бог, а по причині умового розвитку!"

— **Чи звірята мають душу?** Є це одна з тих тем, над якими людство думає від століть. Є звірята, що школи перевищають інтелігенцією диких людей, є люди, що падуть нижче як звірята. На поставлене питання дала свіжу відповідь „Французька Академія" себто 40 „безсмертних", яких головним обовязком є складати словник французької мови. Цими днями дійшли вони в своїй праці до слова «*mémoire*» (память) і мали подати дефініцію цього слова. Повстала довга дискусія, чи можна признати память звірятам. Раз перемогла думка, що навіть найнижчі створіння, як інфузорії, мають душу, отже й память. Та не було би надто грубо сказане у відношенні до себе, людської душі. Скінчилось компромісом: душа звірят є другого степеня; люди мають душу першого степеня. Зваживши, що словник академії буде готовий за яких 40—50 літ, можна уявити собі здивування наших нащадків, які прочитають цю дефініцію. До цього часу „душа" і „память" людей і звірят перейдуть неодну ще еволюцію!

— **Світова всячина.** В американськім сенаті внесли проект, щоби призначити 5 міл. дол. нагороди винахідникові правдивого ліку проти рака. — Італійський астроном Вічетіні дійшов до дивного погляду: що совце — зимне і не світить, а світло та тепло є наслідком електричних течій, які йдуть від цієї „зимної та темної" кулі.—В Італії переведено статистику неженатих; є їх 8 міл., а чого уже 1,800.000 платить спеціяльний податок, накладений на їх карігідну свободу. — Берлін має 14.000 поліцаїв, 2900 кримінальних агентів і 1700 адміністраційних урядовців.—Англійський інжинір Каллі відкрив металь, який назвав „фолізм" і який, як він уповаює, зробить переворот у металюргії. — Рукописи Леніна лежать у т. зв. ленінськім інституті, у кімнаті, де стіна, стеля та долівка зроблені із сталі загрубшки 1 метра. — Остання статистика міст СРСР. приносить такі числа: Москва 2,018.286 мешканців, Ленінград 1,611.103, Київ 491.333, Баку 443.333, Одеса 411.111, Харків 407.578, Ростов на Дону 302.416.

— **З кіна.** У кіні „Марусенька" почалась нова фільма „Мораль вулиці", могутня драма в 10 діях з Бернером Краус, Еві Ева, Гофманом, Мією Панкав, Піхою та Рімаком.

Дописи.

Угнів. *(Курс шевства.)* В неділю 23. січня закінчено у нас шевський курс, уладжений Краєвим Патронатом ремесла і промислу у Львові (пл. Смольки 3.). Наука на курсі обіймала рисування і крайон всякого роду взорів на черевики і чоботи. Шевці, що ходили на курс, виконали також практично різнородні верхи на обуву для себе і своїх. На уладжений на закінчення курсу виставі бачили ми наймодніші роботи, які могліб заспокоїти навіть найвибагливіші бажання. При замкненні виставі роздано фреквентантам курсу свідоцтва. Згаданий курс відбувся виключно заходами інж. Корнила Целевича, котрий не лиш примістив курс та інструкторів безінтересовно в своїм домі, але й побивався в Патронаті за якнайбільшими удогодненнями для курсових кандидатів. Громада Угнова доставила топлива для курсу, інструкторів післав на свій кошт Краєвий Патронат; різнож потрібних до науки машин і приладів доставив Патронат. Небавом інж. Целевич задумує уладити в Угнові спільно з Патронатом гарбарський курс, а то по тій причині, що тутешні шевці, як і інші, виправляють самі шкіри на чоботи. Щоб отже поправити непрактикований вже ніде спосіб їх виправи, має намір звернутись до Патронату в справі переведення гарбарського курсу, бо, як зачуваємо, Патронат має у себе інжиніра-спеціяліста для шкіряного промислу. Ось нам і буде зразковий примір праці серед і для нашого міщанства. Кілько то у нас умовин і нагоди до такої праці, як би лише трошки більше охоти й заінтересування у наших людей практичним знанням міщанської молоді обох полів! Чи наші міські „Просвіти" й „Народні Доми" не могліб оживити своєї діяльности подібною акцією для поправи долі нашого пригнобленого міщанства, котре, як ніколи ще дотепер, відчуває з одної сторони незалежний наступ ворожих сил, а з другої недостачу інтересу й забуття своєї рідної суспільности... Адже кожна згадана установа має одну чи більше кімнат, що в звичайні дні стоять пусто, яких можнаб ужити в такі дні на ведення ріжних курсів з обсягу практичного знання, котре не менше дається нарід, як освітня й організаційна праця. Требаб нам лиш освідомляти нашу суспільність і представити їй на прикладах, що політичну незалежність здобувається передовсім шляхом незалежности культурної й економічної.

Перемишль. *(Зразковий деканат).* В жертвенности на „Рідну Школу" почесне місце належиться й нашому духовенству. Вищий або нижчий ступінь цієї жертвенности залежить від сили жертволюбности поодиноких жертводавців, а не менше від їх зорганізованости та однодушности. Зразком такої гарної зорганізованости й однодушности у виконуванні громадських обов'язків, є безперечно духовенство радимнянського деканату під проводом свойого декана о. А. Борисевича. Поминаючи жертвенність духовенства цього деканату на інші національні цілі, слід підвести на цьому місці його зразкову й гідну наслідування жертвенність на „Рідну Школу". Перевели в себе постанову, що кождий парох має платити на „Рідну Школу" по 3 зол. місячно і цю постанову широ й точно виконали. Протягом двох років — від 1. IX. 1924 по 31. VIII. 1926 р. — 15 (згл. 16) священників цього деканату зложили: а) титулом членських вкладок 60 зол., б) титулом ½ доходів 910·09 зол. За священиками цього деканату йдуть священики інших деканатів, які складають свої датки на „Рідну Школу" до каси Кружка в Перемишлі. За названі вгорі два роки зложили: 1) 12 священників медицького деканату а титулом членських вкладок 22 зол., б) титулом ½ 306 зол., 2) 11 священників нижанківського деканату а) титулом чл. вкл. 14 зол., б) титулом ½ 148 зол., 3) 13 священників добромильського повіту (за 1924/25) а) титулом чл. вкл. 22 зол., б) титулом ½ 136 зол., 4) 10 священників порохницького деканату а) титулом чл. вкл. 8 зол., титулом ½ 95 зол., 5) 10 священників перемиського деканату титулом ½ 67 зол. Один священик складав окремо, таксамо священики м. Перемишля складали окремо. — Отже 71 (72) священиків названих 6 деканатів зложили за 2 роки а) титулом членських вкладок 126 зол., титулом відсотків 1662·09 зол., в тім сам радимнянський деканат 60 зол. + 9·09 золотих. **І. Г.**

Бела. пов. Сокаль. *(Ткацько-килимарські курси Кружка „Рідної Школи" у. П. Т. в Белзі. Курс крою і шиття Кружка „Рідної Школи").* Кружок „Рідної Школи" У. П. Т. в Белзі влаштував 3-місячні ткацько-килимарські курси в Белзі. Навчання на курсах почнеться 16. лютого і буде продовжуватись до 15. травня ц. р. Науку на курсах вести будуть вишколені сили з заграничною, фаховою, академічною осітою. Ученицями курсу можуть бути як мущини, так і жінки з покінченою народньою освітою. За навчання треба буде платити 15 зол. місячно, а коли учасників буде понад 30, то 10 зол. до каси Кружка. Навчання буде відбуватись від 9 год. рано до 12 год. вполудне і від 2 год. до 5 попол. В програму навчання увійдуть такі предмети: 1. Богацтво нашої землі як основа рідного промислу. 2. Наука про текстильний матеріял і його практичне вихіснування. 3. Теорія ткацтва і практичні вправи. 4. Наука про килимарство з окремим узглядненням народних мотивів і практичні вправи. 5. Теорія кооперації. 6. Книговодство. 7. Торговельне і вексльове право. 8. Рахунковість. 9. Кореспонденція. 10. Відомости з історії і географії рідного краю. Зголошення учеників приймає канцелярія д-ра Іллі Салагубадвоката в Белзі. — Дня 3. II. ц. р. відбулося закінчення 3-місячного курсу крою і шиття, що його улаштував Кружок „Рідної Школи" У. П. Т. в Белзі. В гарно прикрашеній салі Народнього Дому зібрались ученици на святочне закінчення курсу, де була уладжена дуже гарна виставка ріжноманітних, солідних праць молоденьких курсисток. Завдяки енергійній та пильній учительці Анні Кравчук кожна ученця була змушена братись добре за працю та науку, як свідчили відповіди ученець при кінцевім іспиті. З лиця кожної ученици, святочно убраної, видко було задоволення та вдячність як для управи Кружка, так і для учительки. Голова Кружка короткими і щирими словами розпращався з курсистками, дякуючи учительці за її працю й бажаючи всім пильности та праці й успіхів для свого поневоленого народу.

З судової салі.

Любомльський політичний процес.

Луцьк, 6. лютого 1927.

В Луцьку закінчився 4. ц. м. черговий політичний процес проти 24 осіб (16 українців і 8 жидів), яких обвинувачувано за приналежність до К. П. З. У. Обвинувачені походили майже всі з міста Любомль. Один з них сидів у тюрмі в Ковлі, двох у Луцьку, всі інші відповідали з вільної стопи (були на волі за кавцією).

Акт обвинувачення був збудований на доносах конфідентів і визнаних агентів дефензиви, немовто підсудимі відбували нелегальні зібрання й таємні наради. Доказ їх „вини" — кілька комуністичних брошур і газет, найдених у них в часі ревізії. Всі ті видання були наскрізь легальні — з виїмкою двох комуністичних відозв.

На розправі, що тягнулася чотири дні, зізнавало 16 свідків прокуратури і біля 100 свідків оборони. Всеж таки присуд прочитано вже 4. ц. м. А саме засуджено 3 обвинувачених жидів: Лейбу Кагана на 5 літ тяжкої вязниці, Зельмана Рубінштайна на 5 літ, а Герша Тавна на два роки. Решту, себто 21 осіб, оправдано. Більшість їх сиділа в слідчій вязниці від 6—15 місяців.

†

За душі бл. п.

Анатоля і Йосифа ВАХНЯНИНІВ

відправиться в пятницю, дня 11. ц. м. Заупокійна тиха Служба Божа в Волоській Церкві о 8-ій год. рано, на котру запрошує Родина.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Українського Наддніпрянського Театру О. Міткевич:

Устрики:

Четвер 10. II. — Чесна Сузанна.
Пятниця 11. II. — Вій.
Субота 12. II. — Вихрест.
Неділя 13. II. — Прощальна вистава: Ніч під Івана Купала.

Театр в скорім часі завітає до Львова з новим репертуаром як Андреєва „Сім повішених" і інші і дасть кілька вистав. 2—3

Заліщиччина — позір! Загальні Збори Кружка „Рідної Школи" в Заліщиках відбудуться 18. II. 1927. (пятниця) в салі Народнього Дому о 1-ій год. по пол. На денному порядку реферат відпоручника Головної Управи зі Львова. Повинні обовязково явитися не тільки всі місцеві Українці, але й представники з кожної громади заліщицького й тлустенського округа. Дальший застій у цій ділянці немислимий. За нього мусілаб узяти на себе одвічальність у першу чергу інтелігенція повіту. Тому й інтеліґенти повинні не тільки самі явитися, але подбати о як найчисленнішу участь у цих Зборах. 1490 1—1

Продовження Загальних Зборів Філії Просвіти у Дрогобичі відбудеться дня 14. лютого 1927 р. о год. 12·45 пополудни в Дрогобичі в Народнім Домі з отсим денним порядком: 1. Вибір трьох заступників Виділу Філії і Контрольної Комісії. 2. Дискусія над звітом про діяльність Філії за минулий рік. 1478 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 62-?

2 ПАННОЧКИ з інтеліґентного дому приймуть на стацію. Евгенія Гриньовська, Глубока 21/II. 1477 3—3

УКРАЇНСЬКИЙ НАДДНІПРЯНСЬКИЙ ТЕАТР під дир. О. Міткевич прийме зараз до хору: альта, сопрана, а також тенора-соліста. До оркестри II. скрипку, флет і бас. Рефлектуючі можуть лише музиканти з театральних оркестр. — Зголошення з фотографічними картками і умовами надсилати до Адміністрації Театру. Адреса: „Діло". 1482 2-3

4 ЗОЛ. коштує цукорничка з лопаткою з хінського срібла у Мандля, Коперника ч. 14. 1365 9—7

ЕЛЕҐАНТ своєрідна і найліпша паста до обуви — жадайте все і всюди. 1481a 1—10

КОНЦЕСІОНОВАНІ через Міністерство Курси крою, модельования і шиття Олени Вархалуеної, вул. Кохановського 10. Курси для пань на власних матеріялах. Фаховим з правом видавання свідоцтв. Форми виконує після міри і журналів. 1337 10-10

ВЖЕ вийшов „Шематизм Львівської Епархії на рік 1927". Ціна 12 зол. (з пересилкою 12·70 зол.). Також „Адресник всіх наших священиків в Америці", ціна 70 сот. — Можна набути в скиті. Кооперативі „Власна допомога" у Львові, вул. Коряктів 1/II. — Чекове конто Р. К. О. Варшава ч. 153.299. 1471 1—2

МІСЦЕ ЗАСТЕРЕЖЕНЕ ДЛЯ ФІРМИ:

„ОПТІМА"

АКЦІЙНА СПІЛКА
ДЛЯ ЧОКОЛЯДОВИХ
І ЦУКОРНИЧИХ ВИРОБІВ
В КРАКОВІ

СТАРША жінка, пошукує місця у вдівця священика. Займеться цілою господаркою і дітьми. „Праця". *Poste restante* Задвірє. 1485 1—1

КАВАЛЄР заможний оженився з панною пристійною, здоровою, високою, — М. Феденич, *poste restante* Перемишль, п. легітимації 3816. 1487 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає

Хто ще не спробував знаменитих помадок з вишнями незрівнаного виробу

„Фортуни Нової"

Спеціяліст недуг легенів, серця 1458 **і жолудка** 4—20

Д-р ФЕЛІКС ГАН

Львів, Городецька 46. Тел. 884.

Переситлення Рентґеном.

90 літ істнуюча фірма

І. Дрекслер і Сини

Львів, оп. Капітульна ч. 2.

Перероблює ковдри по **7 зл.** Матераци по 8 зол. — на протязі 24 годин. Покриття на ковдри і матераци в великім виборі. 5—5

ІНСТИТУТ DE BEAUTÉ

Перший фризерсько-перукарський салон для Пань. Чесання, оздоблювання і водна ондуляція, електричний масаж лиця, стриження волосся *a la garçonne*, тенування волосся на всіх кольорах. Виносячальне перук на маскаради. **Львів, Личаківська 19.** — Позір на фірму. 1448 4—4

МОТОРИ на ґаз (газогенератори) також на ропу, нафту, бензину і електричні на **догідні сплати**, рівнож Млинські Машини, Турбіни, Трансмісії, Сітки, Газу, Паси, Гурти, Токарні, Вертярки, Гиблярки, Пили, Помпи, Преси до олію, Преси до дахівок, Залізні Печі, всілякі знаряддя, Сталь, Бляху, поручає фірма

„ПІЛЬОТ" 1468 3-10

Центральна у Львові, Баторого ч. 4.

1453 **СВІЖ ОЛІВЕЦЬ!** 2—?

Найліпші папері до курення **„КАЛИНА"** з фабрики кооператив „Будучність" **в Тернополі.**

Одинокий у Львові через **Ford Motor Company** авторизований спеціяльний варстат до направи возів „Ford" і ориг. складові части по фабричних цінах поручає 1339 5—5

Витовд Транда

Львів, Подлєского ч. 2.

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Після конфіскати — другий наклад

Ч. 32 (11.000). Львів, пятниця 11. лютого 1927. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 148.522. Адреса для телеграм: вид. „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

В джунґлях польської політики.

III.

В добі Мирової Конференції Клємансо, головний автор злощасного версайського трактату, опромінений ореолом побіди над проклятими „бошами", всесильний „тигр", бажаючи відвернути увагу громадянства від своєї гри і від турбот, що вже тоді млинським каменем лягали на „побідну" Францію, при допомозі відданої собі преси накинув усій публичній опінії не лише Франції, але більшости европейського континенту — приманчиву справу дегенерата Ляндрі. Підсичувана безнастанно сензація, підроблювана і надроблювана загадочність, декорована рафінованість — все те полонювало уми, тримаючи їх в тріскому напруженні, зацікавлености і... безжурности. А тимчасом Клємансо, увільнений від громадської контролі, робив своє діло.

Справа білоруських послів на якийсь час справді прикувала до себе увагу публичної опінії по лінії інтенції уряду. Але кермуючі польські чинники рахувалися з тим, що ця справа, оперта лише на домислах і наставлених відповідно висновках, не лише може скоро вигоріти, але і в клопітливе становище поставити ініціяторів цеї зухвалої імпрези. „Оптимізм" уряду і спомагаючої його реакції з додатком „демократів" з ліліпутного міністеріяльного клюбу значно понизився з моментом виступлення з рядів цеї малої, але чесної компанії пос. Галка, який заявив, що не може піддатися ухвалі клюбу про голосування за видачею послів, бо тим чином мусів би виконати моральне гаракірі на своїй совісти, а цього не може він зробити як людина і громадянин.

Уряд поспішивши з арештом послів, і *post festum* домагаючись їх видачі, не предложив — як то ствердив у своїй промові пос. Шрайбер — нічого доказового матеріялу, не представив ані призвищ свідків, ані їх характеру, тим самим не даючи основи для обєктивних висновків в цій матерії. А яку вагу в таких справах має моральна вартість свідка (конфідента), на те теж досадно вказував пос. Шрайбер.

„Маю перед собою — говорив пос. Шрайбер — письмо окружного суду в Новгородку з 18. червня 1925 з домаганням видачі послів Головача і Рогулі. В тому внесенні читаємо, що оба ці посли мали допуститися найбільшого злочину у відношенні до держави. А саме говориться в тому письмі, що весною 1924 р. серед білоруського населення поширено поголоски про збройне повстання, що мало вибухнути в травні 1924 р., а яке визволить білорусинів з польського ярма і Зах. Білорусь приєднає до Росії. Там було сказано, що пос. Головач і пос. Рогуля, який досі не є арештований, що оба ці посли стояли на чолі того бунту і що вони підготовляли збройне повстання на гравень 1924 р. Повстання досі не вибухло, але опісля виявилося, що внесення прокуратора були основані на зізнаннях агента Беракси, якого згодом засуджено за крадіж на 6 місяців вязниці, агента Тадія Бардюка, який тоді був у слідчій вязниці за примушення від побережника Борулі 500 рублів — мимо на революційну акцію — і якому загрожувало 6 літ тюрми, далі агента Адамовича, потрійного злодія, караного перед війною, як і окупантами за проступки того самого рода, а обвинуваченого польською владою за ограбления церкви в Єреничах. Комісія дійшла до переєвідчення, що на підставі зізнань таких свідків, не можна видавати послів і послів не видано. А тепер комісія не мала перед собою ані призвищ, ані характеру свідків і не має поняття, чи суд справді має чесних і вродостойних свідків, чи теж — як твердить інша сторона, — самих провокаторів".

Мін. Мейштович, не маючи доказів проти зрештованих послів, в своїй оглядности й осторожности мотивував свій демарш проти білоруського еманципаційного руху „атмосферою шпигунства". І справді, коли матимемо на увазі наведений вгорі уступ з промови пос. Шрайбера, то можна в усій основі погодитися з поглядом польського міністра справедливости.

Соймова польська більшість видала арештованих білоруських послів, „санаційний" уряд відніс побіду, але сьогодні вже кожному обєктивному обсерваторові ясно, що це пиргова побіда.

півофіційний „Глос Правди" виступив з „домашнім" шлягером, з тзв. аферою пос. Воєвудзкого. Закинено йому розвідчо-провокаторську роботу серед... „національних меншостей" взагалі, а серед білорусинів зокрема, службу огидну й нікчемну, платну, і то в твердій валюті. Реверляції „Глос-у Правди" були — можна сказати — залізні, певні, непохитні, а крім того підтверджені офіційно віцепремієром Бартелем, бувшим клюбовим товаришем теперішнього голови незалежної хлопської партії. Хібаж можна було допускати якінебудь сумніви? Хтож краще може знати тайни польської дефензиви, як не орган п. Бартеля і як не сам Бартель. Але не минуло й декади від хвилі, як тріскла дефензивна бомба на сторінках півофіційного органу, а виявилося, що сензаційні інсинуації — це лише „злоба низька і сердитість рабська", це тільки найогидніщої марки пімста на опозиційному послі, що став в обороні слушности і справедливости. В своїм письмі пос. Воєвудзкий стверджує відкрито, що він в ері „пілсудчиківства" працював в національному відділі військової дефензиви, що — ставши послом — спершу продовжував свою інформаційну працю, головно постачаючи реферати про білоруську справу. Одержувані за це гроші віддавав на цілі своєї тодішньої партії („Визволєня"). Про його звязок з дефенз. національним відділом знало богато клюбових товаришів, не виключаючи членів президії. Його реферати не мали нічого спільного з денунціяцією. Початкова оборона пос. Воєвудзкого була дуже слаба. До тогож білоруський пос. Єремич закинув йому розбиття білоруського клюбу і провокаторство. Це було вповні достаточним, щоби якнайгірше осудити пос. Воєвудзкого.

Та в ході розгляду справи виявилося, що дійсно звязок пос. Воєвудзького з дефензивою був далекий від денунціяції. Колишній начальник дефензивного національного відділу, а теперішній барановицький староста Кульвець ствердив перед маршалківським судом, що пос. Воєв. постачав дефензиві реферати в білоруських справах але не як денунціятор, тільки як запрошений знавець. Зміст їх був наскрізь річевий. Вшехпольська преса зазначує, що ті реферати були просто „більшовицькі", бо більше домагалися для білорусинів, як вони самі бажали. Посли Галко і Хомінський зазначили, що свої дефензивні заробітки віддав пос. Воєв. на партійні цілі „Визволєня" (на виборчу агітацію на Виленщині і на партійний орган). Також пос. Тугут, як колишній голова „Визволєня" видав „обвинуваченому" наскрізь додатне свідоцтво.

Таким чином регабілітація пос. Воєвудзкого поступає вперед.

Ф. Ф.

Новий чеський замах.

Плян прилучення Ужгороду з околицею до Словаччини. — Протести українського населення.

Ужгород, 6. лютого 1927.

Мукачівські жиди, а з ними і посадник міста москвофіл д-р Петригалла, відгадуючи пляни чеських централістів, почали широку акцію в справі перенесення столиці Закарпаття з Ужгороду до Мукачева. Що за тим пляном криється, не треба, здається, нікому ближче пояснювати. Це дальший наступ чеського правительства на загарантовані свого часу торжественно автономічні права нашої країни, що тільки під умовою прилучилася до чехословацької республики. Після створення із Закарпаття тільки одної жупи з осідком у Мукачеві прийшла тепер черга на перенесення губернії з Ужгороду до тогож міста, а за тим криється і плян прилучити Ужгород з цілою ужанською жупою до Словаччини (значна часть цієї жупи прилучена й так неправно вже давніше до Словаччини).

Зрозуміла річ, що новий замах чехів на автономію українського Закарпаття викликав тут у всіх кругах нашого народу величезне обурення. Висловом того обурення були й постанови спеціяльно в цій справі скликаної наради в Ужгороді з дня 28. м. м. й окрема нарада закарпатських послів, скликана з ініціятиви посла христ.-народньої партії о. Августина Волошина на день 30. м. м.

Учасниками першої наради-протесту були представники всіх культурних та економічних установ Закарпаття. По промовах пос. Волошина, д ра Гагатка, д-ра Гатія (ком.) й ін. вислано телєграфічно протест до президента Масарика й до голови ради міністрів, а крім того вибрано спеціяльну делєгацію для зложення устного протесту на руки віцегубернатора й центральних властей у Празі. Вибрана делєгація вже найближчого дня (29. м. м.) заложила проти наміреного перенесення губернії до Мукачева рішучий протест на руки віцегубернатора, який заявив, що в цій справі поділяє думку загалу населення країни. До Праги виїхала ця сама депутація з відповідним меморіялом.

На скликаній пос. Волошином на день 30. м. м. нараді послів були крім ініціятора: д-р Гагатко, д-р Кралік, д-р Корлат, а в заступстві пос. І. Куртяка — Юл. Фелдешій. Посли Штефан і Нечас не взяли в нараді участи, але заявили, що з її постановами солідаризуються. По слів-комуністів на цю нараду не прошено. Присутні заложили протест проти того що так чужу

ВЕЛИКА МАСКАРАДА
заходом „Товариства письменників і журналістів“ і „Кооперативи Український Театр“
12. лютого. Білети раніше: Руська 18, І. п., від 8—1 і 4—7 попол. 10 прегарних премій!

зміну в адміністративнім устрою держави переводиться без порозуміння з представниками населення, як також проти ломання законів, що відносяться до Закарпаття. В окремій резолюції виставлено домагання, щоби зміну границь між Словаччиною і Закарпатською Україною за інтересоване населення вирішило шляхом плебісциту.

Чи поможуть що ці протести, покаже недалека будучність. На всякий випадок слід замітити, що чеське правительство за останній рік уже втретє насильно ломить адміністративні права українського Закарпаття. Так появився у нас неправно відомий язиковий розпорядок, що дав нам у наслідку понад 50 чеських шкіл, так створено у нас проти волі народу одну велику жупу, а тепер прийшла черга на дальше обкроювання й обтинання території автономної української країни. В тому становищі лишається нам тільки одно: протестувати перед цілим світом проти нового замаху чехів на наші загарантовані права. с.

Мартирологія української школи.

Після атентату на шкільного куратора.

І.

Зараз по травневім варшавськім перевороті стрінув я під львівським воєводством одного старшого урядовця-українця і заговорив до нього: Чи-ліже повинні прийти тепер якісь полекші для нас? Він усміхнувся гіско й показуючи на будинок воєвідства, відповів: „Доки ця буда стоїть, не зміниться нічо: бо хоч би там згорі й зарядили що живого, то ця машина і її органи будуть робити своє!“ Я прийняв ті слова якось недовірчиво, бо тяжко приходилось мені зрозуміти, щоб по шумних заповідях великих реформ і вольностей могло вийти велике — нічо.

В перших днях по перевороті наспівали з Варшави загадкові вісти про зміни воєводів і інших вищих урядовців, особливо на „кресах“. В тих кругах слідне було навіть певне занепокоєння, що з ними станеться; а разом з тим здавалось лагіднішо поведення їх супроти українських сторін. Одначе минали тижні, а відтак і місяці, а заповідані зміни в особах чи системі не приходили зовсім. По коротшій передишці львівська машина рушила дальше і пішла супроти нас тою самою дорогою, що перед тим.

В шкільній куратолії стануло гостро на денним порядку остаточне порішення шкільного плебісциту і полагодження безлічі громадських пекурсів, у яких піднесено нечувані зловживання в цім ділі всіких урядових і адміністраційних чинників. Це була для нас переважна справа, що викликувала в цілім народі велике обурення, занепокоєння і неодин з нас надіявся, що новий уряд вглянє прецінь ближче в ту річ. Одначе ця надія показалася марною. Шкільна куратолія, мабуть, здається, перед собою взяла давніх ослаблених галицьких виборів, розправилася з громадськими жалобами коротко: признала їх згори нестійними і переведений плебісцит правильним, а вслід за тим переміщено на українській території за одним махом понад дві тисячі українських народніх шкіл на польські або т. зв. утраквістичні, а по правді також польські, чим знищено майже цілковито українське шкільництво. А наче на увінчання того діла покликано ще головного референта тої роботи, п. Гайчака, на віцеміністра освіти.

Атентат на кур. Собінського зробив у цивілізованім світі велике вражіння. Польська преса вдарила на українську сторону з найбільшою лютю і не входячи в причини, які спричинили ту трагедію, домагалась від своєї власти найбільших репресій. Лиш деякі польські газети (Дзєннік Людовий, Роботнік) вказали на мотиви тої події: на переміщення понад 2000 українських шкіл і на знищення українського шкільництва взагалі. Але й вони не входили ближче у витворені у нас злорадні відносини і не застановлялись над їх уздоровленням. Не стямились з приводу тої події і правлячі круги і здавалося вказували, що не гадають своїм дальшим поведенням у відношенні до українського народа зійти з вибраного шляху. Тільки тихцем неслась у Львові поголоска, що один поважний поляк, котрому предкладано становище львівського куратора, мав вібито поставити умову, щоб йому дали повну свободу поступати у відношенні до обох національних сторін по його совісти, та не наражувати марно своєї голови, як це сталося з попередником. Не знаю, наскільки ця поголоска була вірна, але в кожнім разі вона знаменна як вираз того, що прилюдна думка відчувала, де був корінь лиха і звідки повинно починатись діченя. Одначе ця думка йшла лиш нишком і не сміла піднести навіть пропорціонально свого голосу. Так болюча рана осталась і дальше отворена, щоб затроювати живі організми обох народів.

При такому стані, коли й урядові круги не уважали за конечне зробити щонебудь для санації тих відносин, не варто входити ближче в розвязку цеї проблеми. Бож ізза відсутности доброї волі у другої сторони наші дискусії на ту тему будуть безцільні і безхосенні. Замість того позволю собі, приглядавшись з боку шкільним ділам, пригадати тут важніші події й обставини, що склались в останніх роках на шкільнім полі, обставини, що довели наше шкільництво ниже до повної руїни, а разом з цим спричинили й той кріваний епізод, що мав місце на наших очах перед кількома місяцями.

Громадянин.

Допомога інвалідам.

В справі забезпечення постійних рент інвалідам УГА.

З кругів українських інвалідів пишуть нам.

Повне забезпечення інвалідів УГА. від 7 літ не переведене. Т-во опіки над інвалідами до цього часу не знайшло в громадянстві відповідного зрозуміння. Тільки одиниці є членами УКТОНІ і постійними вкладками причиняються до удержання інвалідів. Загал жертвує дуже мало. Всіх зареєстрованих інвалідів УГА. є 865. З них що найменше половина потребує постійної помочі. В минулому році зібрано на ту ціль коло 80.000 зол. Сума ця навіть в половині не вистарчає на те, щоб потребуючим інвалідам дати належну їм поміч. Членів УКТОНІ було в минулому році не цілих 300. Це число є надто компромітуюче, щоб його ще треба було ближче пояснювати.

Крім грошевих підмог УКТОНІ потребує засобів на удержання Дому інвалідів (для темних і бездомних тяжких інвалідів), на лікування інвалідів (протези треба змінять пересічно що три роки) і т. д. В цьому році УКТОНІ хоче призначити інвалідам вже постійні ренти. Для цього воно мусить мати забезпечений бюджет. А це можливе тільки тоді, коли членами УКТОНІ стане бодай кількадесять тисяч громадян. В цьому напрямі рада УКТОНІ працює, але — як досі — без ніяких видимих успіхів.

Слід зазначити, що членська вкладка до УКТОНІ виносить місячно тільки 0·50 зол., а для бідніших тільки 0·25 зол. Очевидно, меж для богатших не ставиться. Адреса УКТОНІ Львів, вул. Руська 3.

Сподіваємося, що весь наш загал відгукнеться масовим вступленням у члени нашого товариства і здвоєною жертвенністю на потреби українських інвалідів. Це наш святий обовязок у відношенні до тих, що стратили своє здоровля і сам в памятних роках визвольної війни.

Забезпечмо постійні ренти інвалідам УГА.!

Д-Р ІВАН КУРОПЕЦЬ. 3)

З подорожі до Італії.

Фашистівські розпорядки. — Відвідини у словенця. — У Фльоренції.

По сніданні зажадав я від коршмарки словенки рахунку, який вона виставила мені (на селі!) оштемпльований. Питаю її, на що цих штемплів, шкода грошей? Такий розказ і на це є строга контроля. „От, каже. Ви виходите від мене з коршми, на дорозі стрічає Вас жандарм (*carrabinieri*) і запитає, звідки йдете, що Ви там робили? Скажете, із снідання. Покажи рахунок! Не маєте — заверне Вас до коршми — спише протокол — і я маю за це кару. У нас всі рахунки, що Ви де купуєте їсте, пєте в коршмі, ресторані, чи склепі, понад 1 ліру (около 30 польських грошів) мусить бути оштемпльовані відповідно до ціни. В кожній коршмі, ресторані, кавярні висить обовязковий великий портрет Мусолінія, портрет короля можна теж подекуди побачити, але на другім місці.

Скрізь у публичних льокалях є урядові оповіщення, що не вільно проти фашизму і Мусолінія нічого говорити, співати або критикувати, бо за це сувора кара. Прочитавши такі оповіщення в публичних льокалях, не довіряв я доброму знанню італійської мови і в однім ресторані запитав господаря, чи я добре зрозумів оповіщення. Господар каже мені: „Цілком добре зрозуміли і старайтеся до цього оповіщення всюди приноровитись, не важтеся робити своїх хочби найскромніших уваг, бо можете гірко за це відпокутувати. Перед кількома місяцями один німецький інжинір, прочитавши так само як Ви це оповіщення, почав сміятися і висказав кілька слів критики. Присутні фашисти зараз донесли про це до жандармерії, інжиніра засуджено на 3 тижні арешту, а по відсидженні кари відставлено його до італійської границі. З розмови з господарем довідався я, що тепер в Італії податки дуже великі і тому дорожня — білих булок і білого хліба тепер нема — в цей спосіб зрівноважив Мусоліні бюджет — народ дуже збіднів. За це ліра піднеслася. Геразди фашизму.

По довгій блуканині в околиці, пішов я вздовж ріки Ізонцо до містечка Салькано, під горою Монте Санто. По дорозі (около 5—6 кільометрів) мусів я часто присідати з причини шлункової хороби і відпочивати. Змучений і виснажений зайшов я з полудня до Салькано до дому пана Мірка Мозетича, власника гарного чистенького готелю, ресторану і посадника міста Салькано і поблизьких сіл, з роду словенця, бувшого оф цира австрійської маринарки. До нього мав я зі Львова від його родини поручення зайти задля полагодження їх приватних родинних орудок.

Прийшов саме в час фашистівського патріотичного обходу на горі Монте Санто. Тут на широкій площі і в обширній салі ресторану кишіло від всілякого народу, на площі повно авт, роверів, факрів, повозів. Це маніфестаційне свято улаштовували фашисти, переважно урядовці з цілої Горіції, які вібрались тут на майдані, в збірнім місці, щоби по перекусці і передишці серед патріотичних співів і промов рушити на гору Монте Санто. Коник, гармідер, співи, оклики „*evviva la duce Bennito Mussolini*“ го момить безперестанно. На таку саме хвилину зайшов я до готелю Мірка Мозетига. Словенська молодь сиділа по кутах смирно, і доперва по відході фашистів загомоніли збірні словенські хорові співи, яким довго не було кінця. Хоч який був я хорий, перемучений, з насолодою прислухувався словенським гарним співам, які мене сильно підбадьорили. З господарем паном Мірком Мозетичем і його дружиною Павлою познайомився я в перший раз; вони мене дуже гостинно приймали і гостили обідом і всякими ласощами, чудовими винами з власних винниць, а з яких я, на жаль, з причини хороби мало міг скористати. По кількагоднинім гостиннім побуті в Салькано вернув я пізно вечером до Горіції, а раненько другої днини поїхав дальше до гарної Фльоренції.

До Фльоренції і дальше на полудне їхав я перший раз, сам, до того хорий. Дорога гарна зразу венецьким низом, серед зелених гаїв, морвових дерев, оливок, овочевих городів, виноградників, рижових піль через Больонію, а звідси через чудові Апенніни, кількадесятьма тунелями. Проїжаючи їх, що кільканацять хвилин сценерія змінюється з гарними видами на глубокі гірські долини, дике провалля, старі замки, містечка і гірські села. За стацією Прасія переїжджається водний діл Адрійського і Середземного моря тунелем 2.700 метрів довгим, а дальше вється дорога вниз через Пістою до гарної Фльоренції (*bella Firenze*), положеної в розкішній долині, повній зелені, ріки Арно між підгірям Апенінів і горами Чіянті, батьківщиною славних виноградників.

Фльоренція — симпатичне старе місто, де побіч нових модерних палат і 4-поверхових домів стоять старі гарні палати з XIII—XVII. віку. Місто богате в гарні памятники старої культури та мистецтва, памятне з історії тим, що тут жила і творили свої мистецькі та літературні твори великий Данте, Бокачіо, божеський Мікель Анджельо, Рафаїл і богато інших.

В XIV віці на політичний і суспільний овид виступає славна, богата магнатська родина Медічів. Її родоначальник Сильвестро Медічі виступає на чолі вбогої людности проти богатого міщанства з домаганням участи бідних в управі міста. Родина Медічів славна з того, що вона патронувала мистецтву, літературі і причинилася до їх великого розцвіту. З кінцем XV-го століття прийшов тут до влади фанатичний монах Савонароля, який огненими фанатичними промовами в церкві Сан Марко виступав проти відродження, мистецтва, світських забав і довів до того, що під кінець мясниць 1497 року уставлено на площі делля Сінорія високу піраміду образів, цінних мистецьких творів, книжок, старих клясиків і це все серед биття дзвонів і співу набожних пісень, дітей убраних в біле вбрання, спалено як світову сусту. Після 3-літнього суворого фанатичного панування Савонаролі увязнено його, повішено і спалено, на цій самій площі, де він спалив неоцінені архитвори мистецтва і старинної літератури. Після його смерти наступає новий розцвіт мистецтва і науки, які нащадки родини Медічів підмагають матеріяльно. Тоді працюють нові генії мистецтва, такі як Мікель Анджельо, Рафаїл, Леонардо да Вінчі.

(Продовження буде.)

Аграрна дискусія в соймі.

Дискусія над бюджетом мін-ства хліборобства. — Промова мін. Незабитовського. — Бюджет мін-ства земельних реформ. — Сенатська скарб.-бюдж. ком'сія. — Зміни в уряді і закордонній дипльомат. І. — Димісія тернопільського воєводи.

Варшава. 9. лютого 1927.

Сойм радив дальше над бюджетом міністерства хліборобства. Посол Гавлікковський і Недзялковський домагалися помочі уряду для хліборобських організацій, які потерпають остаточно перед дрібного хліборобства. Пос. Понятовський (Рузв.) закидував міністерству хліборобства, що не дотержано обітниці в справі зміни дотеперішніх метод хліборобської політики. Партія бесідника відмовляє мін строві довіря.

На тому нарада над бюджетом хвилево перервано і приступлено до ратифікації міжнар. конвенцій. Мін. Незабитовський оправдувався, що уряд спочатку не знав, від чого залежить добробут держави і тому підтримувано лише промисл. Тепер і суспільність і сойм повинні зрозуміти, що шлях до загального добробуту веде через хліборобство.

Промовляло ще кількох послів і на тому замкнено дискусію над бюджетом мін-ства хліборобства, а приступлено до дискусії над бюджетом мін-ства суспільних реформ. Бюджет мін-ства земельних реформ перефувував пос. Понятовський. Він стверджував, що скала діяльности мін-ства не відповідає величині потреб. Мін-ство зем. реформ працює отяжіло. В 1926 р. була деяка поправа в парцеляції. Розпарцельовано около 270 тис. гект., у цьому 84 тис. займає урядова парцеляція. Пос. Квапінський стверджав, що парцеляція поступає дуже помало. Промовляли ще зос. Вендзеловський (Сто. Хл.), Макінка (Український Клюб), Корецький (НД) і інші. На закінчення промовив мін. зем. реформи Станевич, який впевнював, що парцеляція піде тепер новими шляхами.

Завтра зачнеться дискусія над бюджетом мін-ства комунікації. Голосування буде чабуть у пятницю.

На вчорашнім засіданні сенатської скарбово-бюджетової комісії промовляли сен. Блискош, Кернер і Рінгель. Сен. Рінгель вказав на нечувано високі оплати за закордонні пашпорти і поставив внесення на обмеження пашпортових оплат до 100 зол. Сен. Адельман домагався управильнення справи самоврядування та вичав уряд, щоби перевів самоврядний закон. Зачепився за мілітаризацію поліції. Мін. внутр. справ Складковський давав пояснення в справі закидів про обмеження у відношенні до жидів у б. Конгресівці. В практиці не приноровлюється обмежень.

*

В політичних колах кружляють чутки на тему змін в уряді, в зв'язку з виздоровленням ген. Сосновського. Ген. Сосновський стануть би на чолі кабінету й обняв би теку мін-ства закордонних справ. Це потягнуло би за собою зміни на закордонних становищах. Посольство в Лондоні зайняв би теперішній мін. Залеський. Марш. Пілсудський обмежив би свою діяльність до військової ділянки в характері ген. інспектора армії, або мін. військових справ.

Є чутки, що в найближчих днях має уступити зі свого становища тернопільський воєвода Завістовський.

ГУВАДА гумовий обцас є найліпший.
000 13—14

Справа самоврядних законів.

Напередодні виборів до міських рад у цілій Польщі.

Варшава, 9. лютого 1927.

На вчорашнім засіданні сенатської скарбово-бюджетової комісії минстр внутрішніх справ Складковський давав вияснення в різних справах, що їх порушено в дискусії. Між ін. заявив він, що до третього читання самоврядних законів у соймі згоджено 70 поправок, до яких уряд займе становище. Якщо це становище буде узгіднене зі становищем соймової адміністраційної комісії, тоді ці закони будуть ухвалені і переведені, бо уряд здає собі справу з того, що для держави нема нині важнішої справи, як розв'язання справи самоврядних законів.

Зачувати, що в кругах, зближених до мін-ва внутр. справ, істнує тенденція зарядити вибори до міських громад в цілій державі. Така тенденція є нібито і в цілому уряді, з тим, що вибори зарядженого би на випадок, якби не дійшло до узгіднення р'жнись у цій справі між урядом і соймом, про як саме говорив мін. Складковський. Вибори мали би відбутися до 3 місяців, і то на основі дотеперішніх законів, отже у Сх. Галичині на основі австрійського громадського закону.

Щодо виборів у великих містах, то вони відбувалисяб чергою в такому порядку: Львів, Краків, Познань, Вільно, Лодзь, а на кінці Варшава. Таким чином уряд бажав би зорієнтуватися у виборчих настроях.

Стан облоги в Португалії.

Революціонери утворили новий уряд. — През. Португалії арештований?

Льондон, 9. лютого 1927.

З одержаних тут джерел виходить, що революціонери держалися в Опорто ще вчора вечером. З пізніших вісток виходить, що урядові війська під проводом міністра війни зайняли Опорто в 3 год. попол. „Дейлі Мейл" повідомляє, що бомбардування міста Опорто артилерією і літаками спричинило значні втрати. Є чимало втрат у людях. В цілій Португалії проголошено стан облоги.

З Лісбони повідомляють, що португальські революціонери утворили новий уряд. „Дейлі Мейл" потверджує вістку, що португальські залізничники ухвалили проголосити генеральний страйк. Уряд видав розпорядок про мобілізацію залізничників і вислав військо, щоб опанувало залізничий рух. Генеральний страйк професійних союзів може вибухнути кожної хвилі.

Є непотверджені вісти, що президента португальської республики арештовано. Американський посол у Лісбоні повідомив телеграфічно свій уряд, що з усім персоналом мусів кинути будинок посольства, знищений гранатами, та що положення є дуже грізне.

Як напередодні війни.

Букарешт, 9. лютого 1927.

Зі страху перед заворушеннями з приводу порушення в парламенті справи повороту кн. Кароля уряд концентрує в столиці від кількох днів більші відділи війська. Настрій у місті такий, як напередодні війни. Загально надіються поважних випадків великого політичного значіння.

Войков буде відкликаний?

Варшава, 9. лютого 1927.

По вістках, що наспіли сюди з Парижа, посол СРСР. Войков у Варшаві мав би зі свого становища уступити. Московський уряд мав би його відкликати на домагання польського уряду, який нібито має докази, що радянське посольство у Варшаві підмогало комуністичні затії в Польщі.

Проти відривання Ужгороду.

Прага, 9. лютого 1927.

Вчора, 8. лютого, відбулося в Ужгороді велике прилюдне віче українського населення, що прийняло резолюції з протестом проти „наміреної реформи адміністрації", себто проти перенесення столиці Закарпатської України до Мукачева і — що на тим слідує — проти дарування Ужгороду з околицею — словакам.

Арештування вломників.

Львів, 10. лютого 1927.

Вчорашньої ночі арештовано професійних вломників: Розборського, Штайна і Дячобку. Вони признались до вломів. Між іншим виконали влом і до „Труду".

Новий влом.

Львів, 10. лютого 1927.

Вчора злодії розбили касу професійного союза залізничників і забрали 300 золотих.

V. Заг. Збори С. У. А.

(Доповнення.)

Через недогляд пропущено одно місце вчорашнього звіту з Загальних Зборів СУА.: Реферат про „Правничу Часопись" виголосив д-р Олександер Надрага. Референт згадав про „Правничу Часопись", яку свого часу редагував проф. Дністрянський і вказав на всі труднощі видавання правничого часопису, а передовсім ствердив, що не зважаючи на численні ургенси — товариші адвокати не зложили досі одноразово 5 американських долярів на фонд цього часопису. Свій дуже цікавий реферат закінчив резолюцією, яка взиває всіх членів СУА. до зложення одноразової вкладки 5 амер. дол. на основний фонд часопису, яку то резолюцію Збори одноголосно прийняли.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** І вчорашнє, як і попереднє, число „Діла" світить на своїй першій стороні величезними білими плямами. Сконфіскована в ньому два більші місця і закінчення передової статті „В джунглях польської політики" та першу частину другої статті п. з. „Українська участь у радянській дипльоматії". Це 13-а чергова конфіската нашого органу в цьому році.

— **Ужгород — осідком православного епископа.** З „Prager Presse" довідуємось, що православний сербський епископ з Новосаду Іриней обняв за дозволом чеського правительства організацію православних церковних громад на Закарпатській Україні. Він обіхав в останньому часі всі більші православні парохії і поселився тимчасово в Ужгороді. Слід замітити, що православна агітація на Закарпатті, що була сильно розгоїлася в перших рокох після покінчення світової війни, в останньому часі не тільки не виказує ніяких успіхів, але навпаки—багато її адептів, а то й цілих громад вертає назад до греко-кат. церкви. Православний епископ Іриней має би отже за завдання ратувати від повороту до унії останки своїх вірних.

— **Нові інжінїри українці.** З останнього числа львівських „Технічних вістей" довідуємось, що в минулім році чимало наших земляків дістало дипльом інжінїрів. А саме в Празі, на поодиноких виділах: Скалій Станіслав, Горовчук Михайло і Дорош Ярослав; на виділі архітектури: Кондрашенко Теодор; на виділі електротехники: Кахникевич Роман: на землемірськім виділі: Королівський Методій, Пилипів Дмитро, Маєвський Гриць і Николаїв Микола; на хемічнім виділі: Василюк Павло, Гоїв Евген, Диконь Олександер, Думич Іполіт, Загринінський Степан, Лучанський Олекса, Олексишин Семен, Рабовол Прокіп, Чижович Олександра і Фединчак Ігор; на лісовім виділі: Мадай Степан, Максимюк Гнат, Левицький Тевас, Гаврилюк Микола, Гулеюк Осип, Кибальчич Віктор, Демидюк Василь, Ткачук Іван, Бровко Омелян і Мінчак Михайло. В Гірничій Академії в Леобен: Кульчицький Теофіль і Хилик Олександер, в Пшібрамі: Озаркевич, в Кракові: Батицький Володимир. На виділі будови машин у Львові: Стрийський Роман. Інж. Альбін Барцівський і Володимир Фільц інструфікували свої дипльоми комунікаційного заг. лісового інжінїра, осягнені в Празі, на львівській політехніці. Інж. Олександер Пежанський одержав авторизацію як цивільний інжінїр архітектури. Є це перший Українець, що осягнув авторизацію з ділянки архітектури.

— **Ucrainica.** „Каттовіцер Цайтунг" з 27. січня ц. р. приносить фейлетон п. з. „Українська народня пісня", підписаний ініціялами Ф. Б.

— **Трупи.** Рекорд убийств скомбінованих із самогубством зробив варшавський робітник Маслянка, який пострілав усю свою родину: жінку, дві сестри жінки, свекруху та шурина. Лишив листа, розяснюючи причину свого вчинку недостачею праці і поганим відношенням до нього всієї родини, яка обікрала його. — Одночасно на вулиці у Варшаві найдено пробитого у ночі ножем 19-літнього хлопця. — Перемишль записав одного дня у своїй хроніці аж 3 трупи: у готелі застрілився якийсь Фельзер з Устрик Дол., по причині непорозумінь із батьком. Комісар скарбової сторожі Лісікевич застрілився наслідком фінансових клопотів, а залізничий урядовець Кнота втопився у розпуці, що не може прийти до порозуміння з родиною. — У Львові на залізничім шляху біля Клепарова найдено тіло відомого злодія Будзінського, який імовірно вискочив із вагону перед контролю, коли їхав „зайцем" і вбився. 19-літня служниця Диківна, забавляючись санковим спортом по узбічах „Стрийського парку" у Львові в товаристві жовніра, розторощила собі голову об дерево. Як на один день то за багато!

— **Податок на сміття.** Львівський магістрат завів від 1. січня примусову громадську оплату за вивіз сміття: мешкання з комірним 100 кор. передвоєнних — 16 с., за кравницю 1 зол. 37 сот. До дня 16. лютого кожний член львівської громади може в подавчім протоколі магістрату скласти свої уваги на цю тему, а вони будуть предложені Надзірній Раді. Сміття і податки дуже вдячна тема. Надзірна Рада магістрату готова дістати більше рукописів як на останній драматичний конкурс.

— **Реформи подружа.** Найтривкіші закони найсильніших держав не можуть удержатись під напором вітрів, які принесли останні роки воєн і революцій. Між цими законами, сильно захитаними, є закони про подружа, які громадяне ріжних держав стараються обходити ріжними хитрощами, змінюючи обряд і релігію. Правнича комісія німецького парламенту приготовляє реформу закону про розв'язання подружа, яке на думку дотичного референта слід уневажнити з таких причин: 1) Надто поспішний шлюб, наслідком легкодушности або під напором зовнішних обставин, (як це бувало часто в останній війні); 2) Суперечність темпераментів чоловіка та жінки, які доводять до вічних конфліктів. Тут мається брати на увагу подружа людей з вищим духовим розвитком, головно письменників, артистів; 3) Ріжниця релігії подружої пари, з яких одно змінило її лише формально, а одно правдиве на релігійні почування; 4) Зовнішні нещастя, деякі недуги. Дуже характеристичне те, що майже одночасно в Англії епископи зібрані на соборі, мають намір змінити дотеперішню церковну формулу присяги жінки, яка замість слів: „обіцюю послух своєму панові" — має присягати „обіцюю кохати та шанувати свого мужа".

ДО НАБУТТЯ У ВСІХ АПТИКАХ І ДРОГУЕРІЯХ.

— **З жіночих рекордів.** При Лізі Націй основано бібліотеку, яка буде від тепер поміщена в окремім будинку. Поки що вона в „Готелю Астонія", де самі читальні має 27 м. довжини. Бібліотека має 80.000 томів і окремий відділ рукописних актів, зв'язаних з працею Ліги; вона здебільша — політична. Нею завідує жінка — панна Фльоранс Вільсон, американка, яка самостійно, по власнім пляні почала її збирати ще в 1919 р. Увесь персонал теж жіночий; це представниці різних народів. Усі т. зв. бібліотекарки мають вищу освіту; є між ними одна англійка, одна француженка, одна канадійка, одна росіянка, одна швайцарка й одна полька. Каталог складений англійською мовою, по найкращим новим системам. Книжки збирані там систематично і доповнювані в усіх ділянках політично-суспільного життя, міжнароднього права, історії, дипльоматії. У цьому світі книжок і жінок працює тільки одни мущина — бухгальтер. Бібліотека Ліги Націй збогатилась би на одну цікаву книжку, як би цей шасникця хотів списати свої переживання!

— **Літературні новини.** Муссоліні видав нову книжку „Стародавній Рим на морі"; є це трохи побільшений його виклад, недавно виголошений в університеті в Перуджі; його зміст, що Рим був сильний завдяки пануванню на морі; а це панування здобувається волею, енергією та жертвами, які треба наслідувати для цієї-ж мети. — Найбільше читанним в Італії є тепер повістю Гвідо да Верона, який видав нову книжку „Танець перед гільотиною", основану на правдивій історії німецької шпіґунки у Франції Мати Гарі засудженої підчас останньої війни на розстріл, а спасеної французьким офіцером, очарованим її красою. Її спасли в правдивій домовині. — У Парижі повстало нове товариство „Дім французької книжки", якого метою дбати про поширення книжки та мистецький її вигляд. Воно зорганізувало окремий курс для книгарських помічників, які колись повинні стати видавцями з естетичним смаком.—У Ленінграді, в кавалерійській школі, найдено рукописи відомих російських композиторів Муссоргського та Кюї, які там колись учились. Крім партитур є там теж цінний матеріял до їх біографій.

— **Казка і для нас.** Жив собі в шведській селі Галлянд селянин, що мав дуже гарну доньку, звану Інгрід. Родичі були бідні і дівчина мусіла служити у чужих найманкою. Поїхала до міста і стала служницею в скромнім готелику. Туди зайхав раз англійський льорд. Дівчина так припала йому до вподоби, що він не міг її забути. Поїхав до її родичів і попрохав їх дозволу женитись. Так стала селянка Інгрід жінкою льорда Пасоса, і власницею Фізулємс палати в Льондоні. 35 літ жили вони щасливо разом і леді не забула своїх бідних братів і сестер у Швеції, залишивши їм у спадщині 2 міл. корон. А шведська сестріниця Петронеля, яку взяли безплатні на виховання, дістала ще більше крім спадщини, молодого гарного офіцера як мужа. І ця сестріниця вмерла тепер у Льондоні і залишила ще більші маєтки: Замки та землі, деякі з них своїм шведським землякам. Ця правдива казка має мораль і для нас. Неодин наш земляк чи землячка виїжають за море, на чужину, примхою долі доходять до майна. Але мало є таких, як шведська наймичка та її вихованиця, жінки льордів, що памятають про бідну рідню, залишену в батьківщині, записуючи їй своє майно. Майно розпливається у чужих руках і часто наші земляки розпливаються у чужинній національности.

— **Світова всячина.** Президент Злучених Держав, Кулідж, заявив у промові, що більше кандидувати не буде, бо нагано було би для республіканської партії, якби вона втретє ставила того самого кандидата. — На Чорнім Морі біля Констанци потонув серед бурі румунський корабель „Браїла"; про один радянський пароплав і грецький, що їхали туди, нема покищо звістки. — Найвищий австрійський суд видав розпорядок, що заповіти мусять бути писані власноручно, а не на машині. — Міжнародній союз воздухоплавства оголосив список світових рекордів на конці

ний рік. Є їх 55; з того 23 має Франція, 11 Західні Держави (в чому 2 зроблені італійцем Бернарді), Італія 9, Швайцарія 7, Данія 3, Німеччина 2. — У Токіо святковано починки по поверхнім міській: на вулицях було мільон людей; у поході брало 830 осіб; похід тягнувся 35 км. до місцевости Асакава; новий мікадо випустив з шієї нагрудня 20.000 вязнів.

— **З кіна.** В кіні „Палляс" почалась нова фільма „Нашийник цяцці", сензаційна драма в 10 діях, а Мае Мюрей.

— **На сім мільонів українців** хай ценно чистить обуву пастою Елегант лише сто тисяч, та поверх 3000 коопер. Хай кожда проздість 2—3 тузини пасти Елегант місячно, то тоді одинока того рода фабрика рідного промислу під фірмою О. Левицька і Ска у Львові, вул. Кордецького 51 сама могла би щось мати і другим дати. 1481 1—1

— **Акціонарі** акційної спілки для будівельного промислу давніше Іван Левинський можуть підняти дивіденду по 0'60 зол. від акції за предложення купону ч. 3 в Банку дисконтовім варшавськім, Відділ у Львові при вул. 3. Мая ч. 14. 1497 1—3

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10, І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Любка Колесса.

Виступ української пяністки у Львові.

Перед львівськими концертами запрошено нашу пяністку Любку Колессу до участи в симфонічнім концерті у Варшаві, який відбувся дня 4. лютого. Про великий успіх і захоплення, яке викликала пяністка своїм виступом, свідчать не лише повні суперлятивів голоси варшавської преси, але й дуже знаменний факт, що пяністку, яка первісно мала відіграти тільки концерт *es-moll* Ліста, упрошено виконати ще концерт *e-moll* Шопена на місце знятої в тій ціли з програми орхестральної точки.

Слід зазначити, що й на львівському концерті явився дуже значний відсоток поляків і жидів, — що наглядно свідчить про велике зацікавлення, яким користується пяністка і серед чужої львівської публики.

На нинішнім концерті пяністка виконає поміж прекрасної сонати Бетовена *c-dur op.* 2, рондо Гумля — кілька мініятур Шопена та ін., а також відограє в цілости — у Львові поразь перший — пять прелюдій В. Барвінського.

Після другого концерту виїздить Л. К. в дальшу артистичну подорож — у першу чергу до Берліна.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Всячина.

Сила реклями та реклама снів. В однім з наших американських часописів находимо оголошення про вечір нашого відомого атлєта Гаркавенка, гідне того, щоби його передрукувати для тих, що не мали нагоди читати зразків американської реклями: „Гаркавенко в Філядельфії. В пятницю, 7. січня, 1927 р. в Українській Галі, 849 Н. Франклин ул., в годині 8 15 вечер відбудеться величавий концерт, в котрім візьмуть участь відомі оперові співаки і співачки з Ню-Йорку, як також Гаркавенко покаже свою силу, зі слідуючою програмою: — Виступ короля заліза А. Гаркавенка. Нагорода в 1.000 дол. буде видана тому, хто зможе виконати такі точки в вправах з залізом, які покаже А. Гаркавенко: 1. З грубого заліза Гаркавенко буде робити бранзолети. 2. З грубого заліза своїми зубами Гаркавенко буде робити верстені. 3. 20 осіб на животі Гаркавенка зроблять з заліза пояс Самсона. 4. На грудях Гаркавенка будуть розбивати великий камень, вагою 400 ф. 5. 24 особи не зможуть розтягнути руки Гаркавенка. 6. На грудях Гаркавенка буде поставлено пяно і пяністка буде програвати до концерту. 7. На голові Гаркавенка 16 осіб будуть гнути грубе залізо. 8. Найбільша сензація в світі! Гаркавенко підніме на одним рамени 40 осіб і в той самий час буде гнути будівниче залізо, грубе 6 цалів і 35 стіп довге. 9. Гаркавенко покаже способи вправ, яких він уживає перед боротьбою. Це цінна лекція для кождого чоловіка. 10. Гаркавенко покаже способи, які поможуть схуднути грубим особам (самотним і женатим). Богато сміху. 11. Французька боротьба. Гаркавенко покаже чудовий прийом вітрака, яким він кладе своїх противників на лопатки". Велика це річ така сила. Але ще більша — добра реклама!

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ:

PROMÉTHEÉ, organe de défense nationale des peuples du Caucase et de l'Ukraine. Париж ч. 3. січень. Зміст: Большевизм і народи Союзу. Ж. Сюель: Про право самовизначення. В. Г. Дінбатуї: Кавказька нафта. А. Шульгин: Погроми на Україні і „погром" України. Г. Гвазава: Грузія і римська держава. Хроніка: Азербейджан, Північний Кавказ, Грузія.

„УКРАЇНСЬКА ШКОЛА", зш. 17—18. Зміст: І. Крипякевич: Львівська братська школа XVI—XVII. в. Вол. Радзикевич: Франко в боротьбі „зі самим собою". Д-р О. Макарушка: Кілька заміток в справі грамат. термінольогії. М. Вох.: Коротка граматика давньої церковно-славянської мови.

„СТУДЕНТСЬКИЙ ВІСТНИК", грудень, Прага ч. 12. Зміст: Олекса Стефанович: Спомин (вірш). О. Кобилянська: Огрівай сонце.., (новеля). Л. Мосендз: *** (вірш). Юрій Липа: (Вірш). С. Довгаль: Звада (уривок із недрук. роману). Евген Маланюк: Прозріння. Молитва (вірш). М. Дяконко: Ілоїнська психольогія. М. Грина: Лист (вірш) М. Булгакова: Навколо Києва (переклад М. М.). Іван Вазов: Новий цвинтар у Слівнні (вірш—переклад М. Мандрики). Володимир Мартинець: Критичні уваги до „Листів до братів хліборобів В. Липинського". З життя студентства. М. Дяконко: Фелєтон — Про особу.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Українського Наддніпрянського Театру О. Міткевич:

Устрики:
Пятниця 11. II. — Від.
Субота 12. II. — Вихрест.
Неділя 13. II. — Прощальна вистава: Ніч під Івана Купала.

Театр в скорім часі завітає до Львова з новим репертуаром як Андреєва „Сім повішених" і інші і дасть кілька вистав. 3—3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 63-7

КАВАЛЄР заможний оженився з панною пристійною, здоровою, високою. — М. Федевич, *poste restante* Перемишль, ч. легітимації 3916. 1487 2—3

УКРАЇНСЬКИЙ НАДДНІПРЯНСЬКИЙ ТЕАТР під дир. О. Міткевич прийме зараз до хору: альта, сопрана, а також тенора-соліста. До орхестри II. скрипку, флет і бас. Рефлектувати можуть лише музиканти з театральних орхесто. — Зголошення з фотографічними картками і умовами надсилати до Адміністрації Театру. Адреса: „Діло". 1482 3-3

ОТСИМ уневажнюю загублену книжечку військову Петра Костелинина з Рожанки вижної річник 1896 ч. Гол. Кн. ев. 203, Петро Костелинин. 1496 1—1

ПОШУКУЮ вправного інструктора, що приготовив би ученицю V. кл. гімн. до вступного іспиту. Зголошення з условями до гр.-кат. уряду парохіяльного в Никловичах, п. Судова Вишня. 1493 1—2

ІНТЕЛ. помічник гастрономічно-торг. на сталій посаді з браку знакомости кличе переписку з пристійною не дуже бідною жінкою до літ 30, в матримоніяльній цілі. — Листи до Адміністрації „Ліла" під Самітний. 1492 1—1

ДР. ПРАВ з заграничним дипльомом пошукує якогонебудь заняття або лекції за удержання. Зголошення до Адм. „Ліла" під „А. Ф." 1499 1—2

ФОРТЕПЯН в найліпшім стані з добрим сильним тоном за 1.600 зол.
ПЯНІНО першорядне німецької марки, майже нове за оказійну ціну продасть — „Монюшко", Зіморовича 10. 1498 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінь, серця і жолудка 1458 5—20

Д-р ФЕЛІКС ГАН

Львів, Городецька 46. Тел. 884.

Пересвітлення Рентґеном.

„ДІМ ГАЛИЦЬКИХ КИЛИМІВ"

Головн. Склад і Детайлічна Продаж

А. ТІР, площа св. Духа

біля костела оо. Єзуїтів

поручає у великім виборі:

Килими на підлоги, стіни, накидки на оттомани, портієри, патравяки, також коци, подорожні пледи, ковдри, капи на ліжка, фіранки, килимові, ютові і кокосові хідники, витирачки і смирненську вовну в ріжних кольорах. 1419 6—7

При замовленнях довільний вимір і колір.

Догідні услівя сплати.

Лікарсько-дентистичне Заведення д-ра Симона Раппапорта Якова Насса

ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.

Пльомбування й вийманнє зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям і студентам значна знижка. 1449 Полекші в сплатах. 4—5

::: **РІК ОСНОВАННЯ 1890.** :::

Реставрація С. Райха

Львів, Ринок ч. 5.

поручає смачні обіди з 3-х накрить після вибору по 1 зол. 40 сот. — **Горячий крупник,** медя ріжного роду. Добірні напитки і перекуски. 1483 Кухня у власнім заряді. 2—3

ЗВІДОМЛЯЄМО!! що ми перенесли наш склад **взірцевих** товарів і **технічних** артикулів до льокалю при вул. 1475 2—3

Городецький 26 (біля Малого Театру)

И. ШУМАН, С-ка з обм. пор. **у Львові, Городецька 26.** Тел. 41-47.

Експедиція товарів на провінцію.

ЧЕКОЛЯДА „ОПТІМА"!

1473 **найліпша** 2—?

Новість! ПОЗІР! Новість!

Видавництво „Поділля" в Тернополі видало

„ПАНИЧ"

повість з галицького життя

А. Чайковського

на гарному папері 260 стор. друку вісімк. Ціна 5 зол. з почт. пересилкою 5 зол. 50 с. 1495 Замовляти по адресі: 1—1

Книгарня **„Будучність" в Тернополі.**

Підписуйте передплату!

РІЛЬНИКАМ І РІЛЬНИЧИМ КРУЖКАМ

доставляє вагоново і детайлічно:

Найдешевше

ТОМАСИНУ
СУПЕРФОСФАТИ — кістяні і мінеральні,
ПОТАСОВУ СІЛЬ — краєву,
ПОТАСОВУ СІЛЬ — страссбурську 40—42%,
КАІНІТ,
АЗОТНЯК — меленый і гранульований,
СІРЧАН АМОНУ,
АМОНОВУ САЛІТРУ,
ВАПНЯНУ САЛІТРУ,
ВАПНО — палене — мелене,

Гарантія вмістимости

як також всілякі інші штучні навози, відтак:
УСПУЛЮН першорядну насінну заправу,
ZELIO — зерно і паста,
одинокі певні середники проти мишей і щурів.

1456 2—10

ЙОСИФ КАРРАХ — Львів, Коссюшки ч. 18.

Акційна Спілка для будівельного промислу, давніше Іван Левинський.

Рахунок білянсу з днем 31. грудня 1926.

Активи			Пассиви		
1. Довжники	зол.	725·50	1. Акційний капітал	зол.	100.000·00
2. Довжники в чужих валютах			2. Резервовий фонд		21.945·56
А. в долярах ам. зл. 48.502·96			3. Фонд спеціяльної резерви		720·00
Б. у франках швайц. 18.063·69		66.566·65	4. Вірителі в амер. долярах		34.826·05
3. Вартісні папери		1.732·30	5. Неподнята дивіденда за 1924 р.		0·50
4. Недвижимости		95.978·84	6. „ „ за 1925 р.	30·75	31·25
5. Уряджения машинове і інвентар		18.924·00	7. Зиск: перенесения з 1925 р.		12·29
6. Уділи в чужих предприємствах		01	8. Зиск за рік 1926	26.412·55	26.424·84
		183.947·70			183.947·76

Рахунок страт і зисків.

Страти			Зиск		
1. Торговельні кошта	зол.	7.252·99	1. Зиск з року 1925	зл.	12·29
2. Податки	зл. 3.245·26		2. Доходи з чиншу найму	„	20.647·12
на се підоймлено з податкової резерви	зл. 3.150·36	94,90	3. Доходи з найму грунту	„	882·80
3. Зиск: перенесения з 1925		12·29	4. Відсотки	„	10.872·51
4. Чистий зиск за р. 1926		26.412·55	5. Ріжниця на курсах	„	1.357·95
		33.772·73			33.772·73

V. Звичайні Загальні Збори С-ки акційної для промислу будівельного, давніше Іван Левинський, котрі відбулися дня 7. лютого ц. р. у Львові о год. 17. в конференційній салі Банку Дисконтового Варшавського, Відділу у Львові, вул. Третього Мая ч. 14. затвердили справоздання Завідуючої Ради за рік 1926 а також повищий білянс.

Акційна Спілка для будівельного промислу, давніше Іван Левинський:

Людвік Желеньскі в. р. *Густав Вайнтраюб* в. р.

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 33 (11.001). Львів, субота 12. лютого 1927. Pocztowe opłatę zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 148.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

БАЛЬ Українських Студ. Політех. Т-ва **„Основа"** у Львові відбудеться **в суботу дня 19. лютого ц. р.** в салях „Народнього Дому" (Рутовського 22)

11.000.

Львів, 11. лютого 1927 р.

Вчора наш орган дійшов до 11-тисячного числа від хвилі своєї появи під назвою „Діло". В цю суму чисел, в цей білянс нашого органу не входять ті числа, що в рр. 1920—1922 були видавані під іншими назвами („Громадська Думка", „Українська Думка", „Український Вістник", „Громадський Вістнук" і „Свобода"). Колиб і їх втягнути в той загальний білянс видавництва нашого органу, а можна це зробити з повним правом, то требаб побільшити ту загальну суму виданих чисел майже цілою тисячкою.

Та тримаймося тільки круглого сумаричного числа 11.000, яке вчора осягнув наш орган під своєю основною назвою.

„Діло" засновано 1. ст. ст. січня (14. н. ст.) 1880 — так що в січні 1930 припадає 50-ліття існування нашого органу. В початках „Діло" появлялося два рази в тижні, згодом три рази тижнево, а від 14 (1 по ст. ст.) січня 1888 р. стало щоденником. За рік, в дні 14. січня 1928 припадає сорокліття нашого органу яко щоденника.

„Діло" — це перший український щоденник на всій українській і чужинній території, в Наддністрянській і Наддніпрянській Україні, в Европі й Америці. В теперішньому часі „Діло" є найстаршим щоденником і взагалі періодичним органом на всіх українських землях — не рахуючи зледащілої і залиденної, колись урядової, а тепер „ленної" „Газети Львовскої".

11 тисяч чисел, близьке 50-ліття від оснування „Діла" і ще ближче 40-ліття від його переміни на денник — ось три точки, що — так сказатиб — зафіксовують ролю й значіння нашого органу в українському громадянстві, в процесі його новітнього історичного ходу, в розвитку української національно-політичної думки.

Вже сама назва нашого органу була в самих початках його програмою, найсутнішим і найзрозумілішим кличем. „Діло" протиставлено „Слову" Б. Дідицького і всього москвофільського табору, слову, навіть більше! — пустословству і пустомельству про „адін русскій народ", про підпорядкування великій русскій культурі, про опіку і всесильність царської Росії. А в тих часах москвофільський табор монопольно панував над умами і серцями зневіреного у власні сили галицького громадянства. „Діло" в платформу своєї діяльности поклало працю, творчу, культурно-духову й матеріяльно-органічну на народній основі, в оперті на власні сили і власні засоби рідного громадянства. І з цього шляху наш орган не зійшов.

Діло, народне діло лягло в основу „Діла", і всі діяльні, творчі, будуючі почини нашого громадянства не лише находили повну підтримку нашого органу, але тут на його сторінках зроджувалися проекти, розроблювалися численні плани, лунали відбадьорюючі поклики, зафіксовувалися осягнені здобутки. Можна з повним правом твердити, що у всіх досягненнях нашого громадянства останнього півстоліття значна доля заслуг припадає нашому органові, що був учителем і поводатором кількох поколінь, що поширював горизонт, утверджував світогляд, підтримував діяльну віру в найважчих хвилинах життя нації.

11.000 чисел! Скільки невтомної праці, скільки важкого труду, скільки крови власного серця і любови та посвяти для святої справи, для великої ідеї, кристалізації і всебічного подвигнення нації мусіли на протязі довгих десяток літ віддавати ті, яких пересічний громадянин уважав життєвими неудачниками. Скільки імен, великих і малих, признаних і непризнаних, відомих і забутих — пересунулося на сторінках „Діла"! А всі вони, часто поборюючи безчисленні перепони, в невідрадних життєвих умовах, надроблюючи останками сил, з розбитою душею і пірваними нервами, здавлюючи свій жаль до світа і до людей, серед бурі і хуртовини, стояли на призначеному їм становищі, високо тримаючи народній прапор.

Могутні й непереможні сили нераз наставали на існування нашого органу, одначе все зустрічали приготований відпір. В початках „Діло" мусіло поборювати нехіть власного громадянства, репрезентованого його відсталою інтелігенцією, опісля проти нього єднались вершки всесильної касти, витворюючи гуртки, групи і навіть партії, що змагали до того, аби „зректися шумного знамени народнього ідеалу", репрезентованого „Ділом". Наш орган поборювали безпощадно не лише чужі, але й свої. Поляки добачували в ньому „гайдамацтво", „свої" — сепаратизм і „польську інтригу", москалі — мазепинство і „австрійську інтригу". В р. 1914 першим ділом окупаційної царської влади було розгромити „Діло", в р. 1918 першим завданням польського ген. Розвадовського було розторощити наш орган. На протязі цілого 1919 р. заінстальована у Сх. Галичині польська влада арештувала наш орган, не дозволяючи спершу зовсім на його появу, а в 1920 р. і наступних на всякі підмінки. Довгі роки переходив наш орган через горнило найбільш рафінованих мук, а й нині давить його вантаж польської цензури. А скільки докорів і дошкульностей приходилось переносити таки від власного громадянства. А й нині, чи не вдаряє в нас таран органчиків різних українських і псевдоукраїнських партій, які залюбки висміюють платформу власних сил, тужливо задивлені в чужі приманчиві міражі.

Але ми, не зважаючи на всі перепони, не зійдемо з нашої первісної й основної платформи, не знизимо прапора перед ніякою силою, бо нашим змаганням зміцнити власні сили, насталити міць власного громадянства, видобути всі фізичні і культурні вартости українського народу і зробити їх рішаючими у великій грі за життя і розвиток великої нації.

За рік святкуватимемо 40-ліття істнування „Діла", як щоденника, найстаршого українського щоденника в цілому світі. Повинно воно бути не лише нашим святом, але святом всього українського громадянства обох півкуль. Нашим єдиним бажанням було би, щоби в зрозумінні ваги і значіння української преси взагалі, а „Діла" зокрема, моральною і матеріяльною підтримкою дано нам спроможність сповняти наше важке завдання в кращих умовах, як досі. А те наше бажання буде здійснене в першу чергу тоді, коли число передплатників зросте так, що зможемо вийти з теперішнього тісного і вузького 4-сторінкового обєму. В тому заангажована честь нашого громадянства, а головно його інтелігенції.

Куди вітер віє...

Про т. зв. українофільський курс.

(Від власного кореспондента.)

Варшава, 9. лютого 1927.

Те, що внутрішня польська національна політика від половини травня 1926 року є на ділі та сама, якою була перед тим речинцем, краєві читачі „Діла" знають краще, ніж його замісцеві кореспонденти. Говориться у Варшаві про „національні меншости" більше, ніж колинебудь, навіть пишеться і то не лише по часописах, але й іноді в красномовних обіжниках, а проте всім відомо, що вітер із мляскання достойних столичних язиків не дійшов іще туди, де царить воля „кресових" старостів і — „народових організацій". Що більше: тут і там навіть старости змінилися, бачимо між ними й соціялістів, а проте українське життя все ще приневолене плисти тим самим річищем, в яке зіпхнули його й твердими гатями обставили всі „передтравневі" правителі, з Морачевським І. і Вітосом III. включно.

Але грубою помилкою було би не придавати згаданому псевдоукраїнофільському вітрові варшавських урядових і півурядових кол ніякого значіння. І колиб навіть погодитися з послом Павлом Васильчуком, який без обиняків заявив у своїй останній великій промові зі соймової трибуни, що єдина ціль того вітру — замазати очі, то виринає ще питання: кому і навіщо це саме нині так настирливо Варшаві потрібне. Не слід давати відповідь на ці запити занадто поквапно, ані теж вдоволятися загальниковим словом „закордон". Правильну відповідь — на нашу думку — можна найти після докладного стеження за всіма нюансами того ніби — українофільського порушення на варшавському ґрунті, а діло вартне заходу: настільки цікавими є ці нюанси і такою цікавою вийде недвозначна відповідь.

Обмежимося покищо до перечислення кількох моментів із останніх двох лише тижнів. 27-го січня, підчас ген. бюджетової дебати, виступив — як згадано вже — пос. П. Васильчук з великою політичною промовою, переданою своєчасно (дарма, що у змісті) в „Ділі". Ця промова своїм характером, себто ідеольогічним стрижнем, ні в чому не рівнилася від аналогічних попередніх промов, себто яскраво підкреслювала самостійницькі змагання українського народу, його положення під Польщею та його відношення до польської державности. Того рода промови були до цього часу офіціяльною польською пресою характеризовані як протидержавні демонстрації, або зовсім промовчувані. Тимчасом тепер ось що проголосила „Епока", орган президії Ради міністрів, у коментарях до звіту з даного соймового засідання:

> До поважних проявів треба зарахувати передусім повну щирого пієтизму експозицію посла Павла Васильчука. Промовець дав сильний вислів змаганням (аспіраціям) українського народу і торкнувся найглибших струн, які в польських душах, памятаючих геройські змагання народу до самостійности, мусять відбитись незмовкаючим відгуком. — *(„Епока" з 26. І. „Речі поважні й веселі.)*

— А внизу, у звіті, передано майже *per extenso* промову українського посла. Річ ясна, що таке становище — хоч і не офіціяльне а проте офіціяльного часопису — викликало велику констернацію, яка негайно таки відбилася на сторінках кількох варшавських газет. М. и енпеерівський „Глос Цодзенни" присвятив тій апострофі „Епоки" цілу спеціяльну передову статтю під обуреним наголовком „Що це має значити?!", у якій домагається від уряду дисциплінарної кари на редакторів „Епоки", щоби

> відучити (їх) від тороченння похвал на на адресу тих, які демонстративно підносять голову проти одностайности і цілости Річпосполитої. В противному разі відкривається широке поле до найбільше фантастичних здогадів і підозрінь, від яких ми воліли би бути як найдальше. (*„Глос Цодз."* з 29. І.)

Зі ще гострішим „доносом" на редакцію „Епоки" виступила на слідуючий день перед урядом „Ржечпосполіта", так, наче би тут справді діло було у промаху редакції. Адже смішно булоб і думати, що на такий виступ і в такій справі головний редактор „Епоки" позволив собі самовільно, без порозуміння, з ким слід, та ще й підписався своїми ініціялами під такою ризиковною статтейкою. Колиж хто й уважав цей виступ випадковим, то що гіпотезу звалив зараз таки другий півурядовий орган, у якому, що правда, частенько друкується щось таке, що потім уряд спростовує чи відкликає, та який проте у даній справі, реферований у такій формі, не проявив би власної, цілком самостійної ініціятиви. Маємо на увазі колосну статтю „Гласу Правди" п. н. „За дверми завтрішнього дня" (з 30. січня), про яку „Діло" писало вже в окре-

мій передовиці („За завтрішній день", ч. 25 з 3. II.). Там уже кажеться ні про що інше, як про необхідність української суверенної держави з погляду інтересів світової демократії й европейського мира, — крізь які — в статті п. Стпічинського — прозоро проглядають інтереси... польської закордонної політики.

Кілька днів пізніше стрінулися ми знову зі знаменними виступами чільних представників урядових партій на соймовому терені. І так б. міністр посол Домбський, голова одної з головних підпор уряду марш. Пілсудського у соймі, „Стронництва Хлопского", підчас самої таки дебати над видачею білоруських послів (4. II.) обурювався на „поліційне становище" ендецького референта відносно національних меншостей і дипльоматично, але виразно висловив свій погляд, що уряд стоїть на іншому становищі та свій великий жаль з приводу ствердження референтом, що одна третина Польщі стоїть у полумені, і що держава має у себе напоготові сто тисяч повстанців: це, мовляв, для закордонної політики Польщі просто фатально... А слідуючого дня, 5. лютого, у дебаті над бюджетом міністерства внутрішніх справ, пос. Косцялковський, голова „Клюбу Праці", мікроскопійної партії", яка проте є єдиною у соймі партією наскрізь урядовою, виголосив довжезну промову, оперту на цитаті з відозви Пілсудського з 1919 р. про „Богом і людьми забуту країну", — пятнуючи, не лише дотеперішній, але сучасний режім на українських і білоруських землях та — всім змістом промови — декляруючи (від кого?) симпаті, українському й білоруському народам *etc.* Безумовно, що підложем, на якому виквітла ця промова, був „*Katzenjammer*" після попереднього дня: вряґування престіжу уряду, заангажованого в афері з арештуванням послів з вини п. Мейштовича, виключними голосами правиці, саж ий завдяки цьому розкол у „Клюбі Праці" (сецесія посла Хомінського), нове, цілком безпотрібне, відштовхнення ППС, — усе це казало урядові і його моральним підпорам мерщій якось затерти надзвичайно немиле (висловлюючись дуже скромно) враження назовні і в себе самих. А всеж — і ці два виступи є радше послідовними звенами у ланюху надзвичайно знаменних проявів, що мають один підклад і ведуть до одної цілі.

До таких проявів належить м."и. маніфестаційна участь високих осіб із офіціяльного і півофіціяльного польського світа на всіх святах чи вечірках української кольонії у Варшаві, при чому прізвища та офіціяльне становище деяких таких осіб (напр. міністрів чи старшин генер. штабу) цілком виключає випадковість їх присутности та її чисто куртуазійний характер.

До таких знаменних проявів належать вкінці деякі призначення з останнього часу, які на перший погляд не мають нічого — або дуже мало — спільного з українською справою, а які проте є подіями у польському державному життю великого значіння, подіями, які мусять звернути на себе найсильнішу увагу українських політичних чинників в першу міру, а дальше всього українського громадянства. Таким призначенням є напр. покликання кілька днів тому на становище начальника Східного Виділу у міністерстві закордонних справ п. Т. Голувка.

Про це призначення, польські голоси про нього, та й кілька наших уваг на цю тему й у звязку з наведеними моментами — у завтрішньому числі.

І. Кедрин.

Одиноке жерело! Найдешевше купується годинники ювелерські вироби у фірмі И. Домбровскі-Л. Розважевскі, Львів, Академічна 2, ім. Т. Учителям і Вир. Духовним догідні условія. 1512 1—4

„Общественное событіе."

Російська емігрантщина про українську справу.

„Общественным событіемъ" називає орган Мілюкова, паризькі „Последнія Новости", виклад проф. В. А. Мякотина в Празі та в Парижі на тему „Украинскій вопросъ въ свѣтѣ русской революціи". На тему того викладу містить названий орган аж оптимісту передовицю, в якій твердить з жахом, що останніми часами стали всі українці завзятими противниками Москви, засліпленими націоналістами, що й чути не хочуть про якунебудь „культурну автономію", а визнають лише незалежну, соборну українську державу.

Орган Мілюкова находить назіть причину цих теперішніх настроїв, що опанували всю без ріжниці українську еміграцію, та що мають своїх визнавців і на Україні. Найвна це причина, але всеж п. Мілюков і його орган щасливі, бо хочуть в неї повірити. Ось і вона:

„Тепер, коли більшовицька влада в Москві хилиться до упадку і ліквідації, українці вважають дуже своєчасним піднести тон і підвищити свої домагання. Правду кажучи, то в тій свідомости ліквідації заключається весь секрет особливої непримиримости, яку виявляють останніми часами не одні лише українці, але й інші національности СРСР. Між ними помітно оживились надії використати момент можливої хуртовини в Москві для нових спроб повного відділення від Росії".

Мелядь ще дужий, а російські емігранти вже ділять його скіру, але так штучно, щоб ціла вона попала виключно в їх руки. Нераз і не два твердили вони, що ось-ось більшовики покотяться в пропасть, і не раз і не два турбувалися вже — зокремаж т бор Мілюкова — тим, як поступити в такому випадку з українцями. Нічого дивного, що в кожний момент їх скріплених патріотичних", російсько-імперіялістичних судорогів вони все, заглядаючи дійсности в віч, мусіли стрічатись з українською небезпекою в фрмі з дня на день зростаючого політичного „сепаратизму" українців і інших народів був. російської імперії. Вони дуже бажалиб, щоби українців вбрати в шори „культурної автономії", якою рано поблагословив би і Мілюков і Мякотін українців, але лише на еміграції, а тим, якби — що не дай Господи — вони Мілюкові дійшли на правду до влади, то хумлиб поставити й „автономію" в площину компетенції „учредітельнаво собранія". Знаємо це прекрасно з недавн минулої практики. Не прогули ще безповоротно дні хуртовини на нашій території та не засклепилися ще також рани в кових пут, як ми давила Москва Україну. Не згинули й спомини, сумні спомини, м сковської пошани для переяславського договору. Вони віджили з революцією та унаглядили в ю невбагнуту пропасть як московської так і польської перфідії та віроломности. Не ввтерлися і спомини про політику Мілюкова до українців в того часу, коли він в тимчасовому російському уряді займав у перших часах великої революції становище міністра закордонних справ. Невже ті пани, зредуковані керманичі російського імперіялізму, нині республіканьско-демократичним мастю маззаного, думають що тепер хто небудь споміж українців повірить в їх добру волю безсторонно вирішити з користю для обох народів московсько-український спір? Невже вони думають, що мають нині яке небудь право рішати його десь там на брукох Парижу, чи Праги? Не вони, хто інший рішить цей спір, хто інший візьметься за його полагодження, все одно як: мечем, чи мирним зговоренням. Історична справедливість мусить дістати своє заспокоєння. І дістане його. Ми всі в те віримо. А це для нас найважніше. В Мілюкова й Мякотина нема віри в їх голю, в їх місію для від еставрування давної величі російської імперії і тому вони самі, без значіння та впливу на події навіть власної батьківщини, так дуже турбуються українським питанням.

Гороїжаться! і вже нині погрожують мечем, цілком так як польська шляхта шабелькою. Сказав же Мілюков у дискусії над рефератом Мякотіна у Парижі ні більше ні менше а ось яку злобно-тенденційну фразу по адресі українців:

„Ми не відмовляємо українцям права на називання(!) себе народом; ми не збираємося кулями перерівати процесу розвитку народу і не хочемо перешкаджати його природному дозріванню (!). Зберігаючи кожний свою свободу, ми хочемо йти рука в руку. Не ми наступаємо і готовимося (?) до ворожих дивань, але нам на наш примирюючий заклик відповідають: „Вже пізно!" і це направду може допровадити до хуль. — Не ми готовимо для вас, а ви, українці, готовите для Росії кулі! Межі нашого примирюючого розположення ви майже досягнули. Лишається, що досягнете її цілком."

Ось вам і та московська гіпокризія, ось ця пилатівська тактика в відношенні до українців! „Не хочете, мовляв, культурної автономії (в Парижі та Празі!) у виді формальної федерації, не хочете йти на службу нам, то дістанете кулі!" Ніхто інший а пан Мілюков товкує за час своєї еміграції уже кілька років по Прагах і Парижах зі своїми перестарілими концепціями розвязки української проблєми на еміграції. Ніхто інший а він провокував тими концепціями всіх українців без огляду на те, до яких політичних таборів вони не належать. — Так! За пізно, панове, імперіялістичні республіканці, рішилися ви йти на концепцію спаралізованої вами т. зв. федерації відносно українців. Ви, що говорите на сторінках тогож органу: на одній сторінці про культурну автономію, на другій про федерацію а на третій про „цитаделю" Соборної України в Подєбрадах, де звете українських емігрантів „русскими емігрантами", „говорящими на украинскомъ нарѣчіи". Так, договорились ви до федерації з „украинскимъ нарѣчіемъ" і з правом українців на назву „українців". До того, маєте відвагу по пилатськи складати на українців вину за евентуальне кровопролиття, за кулі, за меч, що рішатиме в остаточній

Д-Р ІВАН КУРОВЕЦЬ. 4)

З подорожі до Італії.

Мистецтво Фльоренції. — Оглядини Риму. — Рух, чистота, краса. — Класична старовина і наша школа. — Чар парків.

Маючи на оглядини Фльоренції в моїй подорожній програмі один день, оглянув я все що найбільше варте в мистецтві, як славний собор, баптистерію, палату урядів (*palazzo degli Uffici*). Палата ця лучиться криптою галерією з Паляццо Пітті, по другім боці ріки Арно. Обі ці палати містять у собі найбільші і найбогатіші на світі галерії образів. Старинних різьб, статуй і всіляких памятників мистецтва нагромаджено тут таку силу, що треба би кілька днів і більше, щоби це все основніше оглянути, — ще й трохи на мистецтві розумітися. Не мав я одначе ні богато часу, ні такого знання мистецтва, тому за кілька годин перейшов через ці палати. Та вже від того, що бачив, від безлічі вражінь і краси мистецьких творів був цілком оголомшений і близький омління. Тут рай і школа для студій для всіх адептів мистецтва.

Оглянувши ці скарби, блукав я, при помочі пляну по місті, оглядав старі і нові палати, порівнував, ходив по широкім гарнім бульварі вздовж ріки Арно, яка зовсім не достроюється до гарного чарівного міста його околиці. Арно — брудна, воююча ріка, в якій виводяться літом мільони всіляких мух, комарів, москітів, які вночі немилосерно докучають, кусають, спричиняють болючі викиди і не дають спати. Покусаний на цілім тілі, особливо на лиці, руках і ногах, виснажений безсонністю і хорий поїхав я з цього гарного міста до Риму через один великий город повний помаранчевих і цитринових гаїв, виноградників, серед гарних і оригінальних апенінських гір. Їдучи цими садами, згадав я великого поета, який захоплений красою цієї країни написав „*Kennst du das Land, wo die Zitronen blühen...*"

Пізно вночі приїхав я в Рим, столицю колишньої світової римської імперії, столицю Ватикану і теперішної Італії, царства Мусолінія і фашистів. Українського Пансіону Онацького не найшов і мусів ніч перевести в дуже панській дільниці Людовісі в дорогім німецькім готелі „Вікторія" по сусідстві Корсо д' Італія і парку Монте-Пінчіо. Маючи лише 4—5 днів у програмі на завиджения Риму, уладив я собі зараз таки вночі програму на весь час побуту в Римі, себто побачити те, що доконче треба: церков св. Петра, Ватикан, ватиканські музеї, старий і новий Рим, парки на Монте Пінчіо і віллі Боргезе й околицю вранці від 7—9 і від 5—7 вечером.

Відповідно до складеної програми, при помочі пляну Риму, фіякрів, авта, трамваїв, а де треба пішки, старався я побачити все цікаве, в такім короткім часі, що й мої вражіння можуть бути не дуже вірні і стисді. Бо щоби оглянути цілий Рим, на це треба кілька тижнів, ба і місяців. Мої вражіння тільки загальні.

Рим, такий як сьогодні, це велике світове місто, не то що Відень під теперішню пору; — рух автомобілевий і коловий, великанський і перейти вулицю без неб зпеки життя, важко, що я досвідчив на собі. — Будівельний рух у середині міста і на периферіях великий; в очах ростуть великі камяниці, палати, йдуть розкопи каналів, а все це уміють тут робити так гарно і чисто, що комунікація нічим не спинена, все зашальованне, ні одна порошинка не впаде тобі на голову і не наковтаєшся пороху. Місто чисте, гарне. народ роботящий, живий, життя кипить скрізь. Бачив я торговищю близько дворця, усе там можна дістати, а яке життя: рух, крик, вереск, захвалювання своїх товарів!

Попри шоденне життя на вулиці, в міжчасі звиджування музеїв, палат, старовини, старався я побачити те велике в Римі, що тягне чужинця до себе, а це велика площа з старинним обеліском на середині перед церквою св. Петра. Церква великанська на 56 м. робить на перший погляд вражіння, без оглядду на свою величину, щось милого, гармонійного, мистецького; із своїми бічними навами повна гарних каплиць, образів великих мистців, далі величавих памятників пап, а все це достроєне до одної мистецької цілости, одного великого церковного музею. Хоча щодня богато народу звиджує церкву поодиноко чи гуртками, під проводом чічеронів світських і духовних, то все це тут губиться.

З великим зацікавленням слідив та оглядав я ряди величавих памятників пап ріжних часів. Це гарні, мужні, інтелігентні, енергійні обличчя, переважно з замашистими вусами і бородами; це не постаті аскетичних високих монахів, а енергійних людей, які, коли їм треба було, ширили владу церкви мечем у руці, а в часах Ренесансу і раніше зробили чимало для загальної культури, науки, мистецтва, зберегли архітвори старинного мистецтва, старої грецької та римської літератури. Великий ватиканський музей і бібліотека, це ідейна робота вели-

инстанції волю історичного правосуддя? Хіба не годиться вам відігравати на склоні вашої політичної діяльности і на склоні літ ваших ролі політичних безвідповідальників.

* * *

Та вернім до ядра „общественного соб'ітія", до самого викладу В. Мякотіна. Вся його істота заключалася в тому, щоби доказати, „що в спробах збудувати українську незалежну державу українські політики не найшли потрібної підтримки в народі". Вслід за тим доходить Мякотін до висновку, що самостійна Україна не потрібна ні для самих українців ні тим більше для москалів. Що ця остання частина висновку для Мякотіна і Мілюкова цілком льогічна, про те ми нераз мали нагоду переконатися і переконує нас у тому сам виклад Мякотіна. Якже він, референт, підходить конкретно до розвязки української проблеми? Дуже просто! — *à la* д-р Глушкевич до деякої міри в своєму інтерв'ю у львівському „Слові польскім". Він нібито перестерігає всіх перед погубними наслідками протиставлення російського шовінізму українському і каже:

„Російська культура (цитуємо за „Последними Новостями") є загальне добро, спільний продукт спільної творчости великоросів, українців і інших народів Росії. Права української мови і самостійної української культури можна здійснювати без нищення спільної цілости, в федеративному будівництві частин. Така Україна буде незмірно сильнішою від тої, яка наразить себе на вічну, виснажуючу і руйнишьку боротьбу з Московщиною, хочби й найшла в тій боротьбі підтримку в „друзів з культурного заходу".

Ось вам і вся та печеля. Те саме, що ми вище писали. Очевидно, що ще раз повторятися не будемо. Додамо до того тільки одно. В дискусії над виголошеним рефератом присутні українці рішили не брати участи. І зовсім слушно. Б ліж вони участь у дискусії над виголошуваними рефератами Мілюкова про ту саму справу, але його в нічому не переконали. Бож годі переконати в неслушности підходу до справи російського націонал ста, хочби він був не знати яким ліберальним. Бо чим ріжниться, скажім, психіка Мілюкова від психіки такого ультраліберала в національних справах як наприклад небіщик Ленін? Цей же проголосив „самоопредѣленіе вплоть до отдѣленія", а що з нього зробив на практиці? Чому мав би бути інший Мілюков, рідний син того самого, що Ленін, московського народу і з такою самою психічною конструкцією, хоча меншим політичним талантом?

Цю обставину пояснює орган Мілюкова ось як:

„Мякотін, один з немногих російських ученых, якому навіть найфанатичніші самостійники не можуть відмовити знання справи, а — по більшій части не можуть з ним навіть рівнятися в тому відношенні. Цим, між іншим, треба пояснювати обставину, що противники поглядів Мякотіна спомиж українців могли протиставити йому лише ухилення від дискусії —в виді бойкоту або торжественних сецесій, які найменше могли служити за доказ їх правоти".

Щож? Блаженні віруючі! Нехайже вірять, що воно так! Чомуж в такому разі Мілюков говорив аж про кулі? Хібаж не може бути розмови кулями за неправе діло!!

* * *

З польської преси звернув увагу на те „общественное событіе" старенький орган польської консерви, краківський „Час". Дуже йому припали до вподоби розумування Мякотіна і тому радить щиро полякам призадуматися глибоко над порушеними Мякотіном справами.

В. М.

Мартирольогія української школи.

Польська політика в шкільній дїяльності.

II.

Збираючи разом ті події, які у нас довершились від р. 1919, згадаю найперше в хронольогічнім порядку, що Польща, займаючи наші українські землі під свою владу, трубила тоді по всьому світі, що надасть нам широку територіяльну автономію, яка рівнятись буде майже державній незалежности. Спеціяльно щодо шкільництва ухвалив небавом варшавський сойм, що воно належатиме до воєвідських соймиків, у яких обі сторони (українська й польська) рішалиб самостійно про свої діла. Рай — тай годі! Одначе ми, навчені давними досвідами, не вірили в ті обіцянки. Не згадуючи вже про трактати і торжественні, заприсяжені приречення в давній Польщі — в нашій живій памяти були події з недавніх літ, коли то наші сусіди в прикрих для них хвилях в революційних роках 1831, 1848 і 1863 — підносили до нас величні клічі: „*Wolni z wolnymi, równi z równymi*", а коли гроза минула, то слали нам згорда слова: *Niema Rusi, tu Polska!*" Так уважали ми й нові польські обіцянки лиш політичним маневром до приключення українських земель до Польщі. В тому переконанні утверджувало нас поведення Поляків супроти українського населення при займанні нашої землі: військові реквізиції, масові вязнення, нищення всього економічного й культурного добутку і т. д. — чого булиб не робили, якби справді намірялися були признати нам свободу і право. Ще більше утверджали нас в тому переконанні всі ті установи, що їх нова влада почала вводити в нашому краю. Всі вони змагали до очевидного винищення українського народу і до поширення та скріплення на його місці елєменту польського. Я не буду говорити про те, що діялось у нас на інших ділянках життя, а обмежуся лиш до важніших сторінок у шкільництві.

І так була у нас за австрійської влади на чолі краєвого шкільництва рада шкільна краєва. В ній мали Поляки завсіди переважаючий і рішаючий голос та використовували її для своїх польонізаційних цілей. Але все таки український нарід мав свій голос у тій раді, а саме мали ми там чо ирьох автономічних заступників (трьох світських і одного духовного) з рішаючим голосом, котрі обстоювали потреби українських шкіл. Дальше мали ми кількох краєвих інспекторів, що вели нагляд над частиною українських народніх і середніх шкіл. Крім того мали ми в Австрії безсторонні основні шкільні закони, на котрих могли завсіди опиратись, а далі трибунали міністерства, сойм і парлямент, до котрих могли в ріжних справах успішно відкликуватись. Певно, що не доставало нам ще богато, але все таки мали ми змогу домагатись належних прав і не допускати бодай дуже разячих кривд.

Все те утратили ми під польською владою. Управу галицьких шкіл обняла шкільна кураторія у Львові, з якої усунено найменший слід українства. Відділено автономічних членів і полишено український нарід без ніякого заступства. Правда, полишено ще кількох давніх українських інспекторів, званих тепер візитаторами, одначе здається лиш на те, щоб могли дослужувати свої літа; їм віднято остентаційно нагляд над українськими школами і призначено їх до мазурських повітів та польських шкіл, а через те відібрано їм право якогонебудь голосу в справах українського шкільництва. З другої сторони покликано до нової кураторії в більшій части людей явно неприязних, а то й клятих ворогів для українського народу, (як Гайчак, Янеллі, Пйотрович, Камінський, Горват), котрі надавали напрям і самій кураторії і всьому краєвому шкільництву. І вийшла звідси така апомалія, яка нині вже ніде в світі не має місця: український нарід в Галичині, творячи в краю велику більшість населення, не має — не зважаючи на голосно реклямовану польську конституцію — в управі своїх шкіл ніякого заступства і ніякого голосу!!

Але тому ще не кінець. Здається, що члени кураторії, люди інтеліґентні, не давали ще повної запоруки в безоглядним польщенні школи і краю. Тому поставлено побіч шкільної кураторії ще „народову організацію", зложену з найзавзятіших, просто божевільних елєментів, які тільки й продумували над способами безпощадного переводження в життя „народових" планів. Ця то організація підкидала кураторії гострі розпорядки, звернені проти українського шкільництва, вона переводила усування або переношування немилих їй українських учителів, не здержуючись перед ніякими засобами, погрожуючи навіть при якімнебудь опорі в своїй пресі кураторові і його товаришам усуненням із заниманих ними становищ. Ця зухвалість мафи ішла так далеко, що визнавала нераз прилюдне негодування навіть в польській суспільности. Напору „народової організації" на кураторію не заперечував і пок. куратор перед нашими депутаціями, та вражений у своїй амбіції, відрікався пару разів прилюдно своєї залежности від неї. Але всім було відомо, що рука тої організації тяжіла безперервно над ним і над цілою кураторією.

Подібні відносини пішли й по цілому краю. В кожним повіті введено повітову шкільну раду, зложену (за виїмком одного ординаріятського делєґата) з самих поляків, а на чолі її поставлено всюди шкільних інспекторів, вибраних з самих шовіністів. А щоби й ті люди в чімнебудь від порученого їм завдання не відступили, придано їм ще повітову організацію народову, добірану часто з обскурних особняків, що зі школою не мають нічого спільного. І пішли по краю правдиві оргії. Всюди принято засаду не приймати до народних шкіл ні одного українського вчителя ні вчительки, замінювати всі посади виключно польськими силами, а давніші українські сили переносити в польські сторони. Так засипується у нас всі школи польським учительством, щоб заводило всюди польську науку і перемінювало наші школи на польські. Розуміється, не ходило тут зовсім про науку, але про політичний інтерес, про спольщення краю. Нині дійшло вже до того, що в деяких наших повітах лишилося ледви кілька українських учительських сил, що остали ще з попередніх літ. А сотки наших дітей, що покінчили учительські семінарії і бажали би працювати в наших школах, мусіли оставати на бруку або тинятись по чужих сторонах, на Мазурах або в Королівстві. Метрика гр.-кат. обряду є для них проклоном, що запирає їм вступ до шкіл на рідній земли.

А що вже говорити про те, які секатури мусять переносити ті наші учителі, що ще учителюють між нашими людьми, від інспекторів і всяких доносщиків! Нерва чув я від учителів, заслапих на Мазури, що їм там дуже прикро не чути рідної мови і не мати свого богослуження, але мають бодай спокій, що ніхто на них злобно не чигає і не йде з лукавими доносами.

В тих препоганих відносинах манено нас ще надією, що сойм видасть шкільні закони, які впорядкують ті справи. З тою метою зложено по довшім вижиданні окрему комісію, до котрої — на диво! — не покликано зовсім заступників т. зв. національних меншостей. Значить—над уложенням закону для нас раджено без нас! І вийшли з тої кузні закони, що були наругою зі всякої правди і справедливости, бо ними позбавлено нас у шкільній области всяких прав. А коли полишено ще деякі ніби кращі позори, прим. шкільний плебісцит, що давав народові право вибирати собі по власній волі викладову мову в школі, то був це чистий обман, — бож захована за пазухою засіб, котрий забезпечував вповні нахабні польські намири. А тим засобом була оставлена галицька адміністрація, що мала у нас вже здавна добру вправу, виверта всі закони горі дном. Так сталося, що хоч новий закон признавав полякам уже богато односторонніх привілеїв, як прим. польську школу для 20 польських дітей, а українську щойно для 40 українських дітей, то вжито ще всяких способів, щоби й ту дрібку полишених управнень українському народові зовсім видерти! І пішов у рух весь урядовий і неурядовий апарат: шкільні інспектори, всякі урядовці, накази війти і їх писарі, жандармерія, народові організації і т. д. Посипалися преси на громади, погрози для українських учителів (що будуть при некорисним висліді шкільного плебісциту перенесені), підступні обманства, безличні фальшування деклярацій і т. п., словом—такі шпіґавства, котримиб кожна чесна суспільність і правова держава повинні мерзитися. А наслідок тої роботи показався такий, що в безчисленних свідомих українських громадах, котрі обстоювали смило своє право і в яких було ледви кількоро дітей латинського обряду, вийшла школа польська або утраквістична! Всякі протести громад не мали найменшого успіху, лишилися ми, не зважаючи на закони, зовсім без права.

Очевидно — новий устрій шкільництва мав ту головну мету, щоб використати цю догідну для Польщі хвилю і перевести якнайскорше спольщення українського народу. Але чи осягнуть поляки ту ціль? Український нарід уже вповні свідомий

ЖІНОЧИЙ КУТИК.

VI.

Як треба прати РАДІОНОМ.

Продовження з ч. 31. з 10 лютого п. р.

Плями.

Коли білля є поплямлене кровю, то треба його спершу намочити в зимній воді і плями злегка перепрати, а відтак доперва прати нормально в РАДІОНІ.

Свіжі плями з червоного вина, овочів, кави, какао і т. п. зникають по звичайнім вивареню в РАДІОНІ.

Коли плями є старі, то треба взяти дещо сильніший розчин РАДІОНУ — приблизно половину більше як нормально.

Право виключної продукції ідеального, самоперучого середника „РАДІОН" має Акційна Спілка

„SATURNIA"

у ВАРШАВІ

вул. Маршалковська ч. 138.

Ця фірма висилає даром проби і пояснення на бажання нашим читачам.

ких пап ріжних часів; тут вібрано велику силу архитворів з усіх ділянок мистецтва. Для звиджения Ватикану та церкви посвятив я два передполудня і за кожним разом виходив по кількагодинних оглядинах сильно втомлений і опянілий від вражінь.

У головного входу до церкви св. Петра видніє оголошення, що для жінок вступ до церкви дозволений лише тим, що прилично, скромно одіті, а не з обнаженими руками і ногами поза дозволені границі. А проте в церкві видко їх власне в ній підкасаній тоалєті. Оголошення не помагають; я не бачив, аби хто у вході до церкви або в середині робив відвідуючим щодо цього які перепони. Сильне вражіння робить на кожного видця старий Рим, який зберігся в ріжних частинах міста. Руїни старого Риму, подекуди ще досить добре заховані, при своїх 2000 або й більше роках, роблять сильне вражіння великою старою культурою. Кольосей, Пантеон, амфітеатр, старинні великанські терми (купелеві заведення) це щось могутнього та гарного. Оглядаючи старовину, її велику культуру на місці в її розвалинах, мистецьких творах, збережених у музеях, згадав я часи гімназійної науки, де наші молоді мозки мороченo літами латинською і грецькою ґраматикою, всіма аористами, перфектами, архаїчними формами. Чи не користніше було би учити молодь у гімназії історії літератури класичних старих народів, а самих класиків читати в добрім гарнім перекладі в рідній мові, а решту часу обернути на вивчення модерних европейських мов?

До старинного Риму, всіх памятників, великої старинної культури гарно і симпатично достроюються величавий, гарний парк на горбі Монте Пінчіо і парк вілли Боргез. (*villa Borghese*). Оба ці парки, межують із собою і є одною великою цілістю, хоч до себе не зовсім подібні. Парк Боргезе дуже розлогий, повний сонця, площ для руханок. Дерев тут менше, переважно піній, воздух чудовий, сонця безкінця, для молоді тут рай. Малі, більші діти, доросла молодь і старші мають тут доволі місця на руханку, на проходи, можуть надихатися чистим воздухом і нагрітись сонцем. Парк на Монте Пінчіо є іншого типу; тут повно гарних тінистих дерев, кущів і квітів, вздовж дорі повно чудових камінних статуй славних людей з усіх ділянок науки, мистецтва і заслужених громадян для держави. Звідси чудовий вид з горбів на ціле місто і провінцію, на гірську Кампанію.

(Продовження буде.)

своєї справи. Чуже зерно, кинене чужою чиколою, не прийметься в його душі,—повіє інший вітер, змете чуже павутиння безслідно і нарід піде нестримно своїм шляхом дальше. Одначе остане по всім тім між обома народами лиш глибоке прокляття, що для будучої історії їх матиме фатальні наслідки.

Замість землі комасац'я.

(Участь і становище українців на зїзді в справі комасації.)

Під повищим заголовком подали ми в 23. числі „Діла" короткі інформації про перебіг зїзду в справі комасації та меліорації селянських ґрунтів на терітоїї низших трьох східньо-галицьких в-ствідства, який скликав окружний земський уряд у Львові. Тоді приобіцяли ми, що до справи зїзду нам прийдеться ще повернути тому, бо інформації про його перебіг не були тоді вичерпуючі. З уваги на недостачу місця не могли ми до справи повернути скорше і тому подаємо деякі доповнюючі дані щойно тепер. Перш за все завважимо, що крім вичислених у попередній статті учасників брали в тому зїзді участь ще ось які українці: інж. В. Монастирський, инжиніри Василь і Теофіль Ржевські, інж. Ю. Павликовський, інж. Свірський Іван та Федецький Михайло.

Крім поданих у попередній статті забирали слово в дискусії третього дня нарад над виголошеними рефератами своїм українців ще віцепрезидент „Сільського Господаря" інж. Ю. Павликовський, директор „Землі" д-р А. Говикович та інж. В. Монастирський.

В цілій низці рефератів виголосив між іншим управитель державної рільничо-ботанічної стації у Львові д-р К. Сведерський реферат про меліорацію карпатських полонин, хоч реферат мав невлучну назву „Комасація ґрунтів у Карпатах". Референт говорив про господарську вартість полонин та про невмілу і нераціональну господарку на них. Полонини вимагають меліорації, щоб могли статки повертникам пасовиськами. Меліорацію полонин переводити можна, чого доказом Швайцарія. Там меліорацію полонин почали проводити ще в 1866 р. за ініціятивою і під проводом д-ра Штеблєра. Тактика наглядно доказала, що проведення успішної меліорації цілком можливе.

Щодо наших карпатських полонин то підготовчі праці до меліорації провадить, по заповіданім референта, львівська державна господарсько-ботанічна стація. На його думку головною перешкодою меліорації є неупорядкований правний стан громадської власности в Карпатах. Слід тому приступити до негайної переміни спільної громадської власности на майно громади, бо щойно тоді можна буде посунути вперед справу меліорації полонин.

Спеціяльно що до цього реферату забирав голос в дискусії відпоручник Краєвого Т-ва госп. „Сільський Господар" і містоголова того Т-ва інж. Ю. Павликовський. Промовець підкреслив, що справа полонин є пекучим питанням осібно з уваги на годівлю худоби, а крім того життєвим питанням українського годівельника гуцула й бойка в девяти повітах Сх. Галичини. Дотично меліорації полонин слід з уваги на технічне й проводження провести між полонинами три природні полоси: високо бескидські полонини по долину Мізунки з родючою почвою, положені серед мішаних лісів; високобескидські полонини в поясі Горгонів, від вересчанського прольому на схід по долину Прута, з менше родючою почвою і найвищі: високогірські полонини Чорногори, що виступають обильно на хребтах і сточищах гір при слабому розрості косодеревини.

Педольогічні, фльористичні і стратіграфічні умови — казав інж. Павликовський — в отсих трох полонинських полосах вимагають окремого, відмінного піклування. Покищо працює тільки одна високогірська станиця для чорногорської полонинської полоси. При меліоруванні треба попри коштовні технічні засоби використовувати також природні засоби, до яких належить між іншим сама рістня Карпат. На це д-р Сведерський не звернув належної уваги.

На думку д-ра Сведерського меліорації полонин перешкоджає неупорядкування правного стану громадських полонин. Правда! Але є крім того далеко більші перешкоди, які криє в собі теперішній стан посідання і користування полонин. Беручи на увагу площу полонин тільки в станиславівськім воєвідстві, прийдеться ствердити, що на поверх 89.000 катастр. моргів полонин до громад належить несповна 13.000 моргів, отже не ціла сема частина. Ціла публична власність обіймає на основі обчислень інж. Ю. Павликовського біля 29 проц., а приватна власність поверх 71 проц. площі. Великі власники християни мають біля 9 проц., жиди біля 2 проц. Малі власники християни мають біля 35 проц., жиди біля 17 проц., а християнсько-жидівські спілки біля 5 процент. Разом жидівський стан посідання полонин перевищає одну пяту всеї площі полонин. Такий уклад власности вказує, що мі-

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

МАСЛО ЧЕКОЛЯДОВЕ „FINELLI"

Здорове Вигайне
Смачне, Легкострашне. Дешеве,
До смарованнн хліба і до печення.

Виключна фабрика на Польщу:

Тадей Скшиньскі і Спілка

Львів—Замарстинів.

сцевий український годівельник тільки в одній третині є власником полонин, а треба знати, що тільки він може бути безпосередньо заінтересований меліорацією. Більше одної пятої полонин є в руках нерільників, що меліорацією не заінтересовані.

Статистика вигону худоби на полонинах, зібрана інж. М. Хомишином у 1922 р. виказує, що місцеві годівельники селяни мусіли для своєї худоби винаймати полонинське пасовиско на поверх 52 проц. загальної площі полонин. Це наглядно свідчить, що при теперішній власности полонин, полонинська площі є монопольним засобом експльоатації місцевого годівельника гуцула і бойка.

Тому, бажаючи розвязати успішно полонинське питання, треба, попри важну зрештою справу упорядкування громадського посідання, приступити до перевласнення полонин з рук спекулянтів у руки місцевих годівельників. Слід дати їм, або спілкам (кооперативам), ними заснованим довготермінові кредити на викупно полонин. Попри те треба між карпатськими годівельниками поширювати господарські знання, популяризувати ужитковість полонин через меліорацію, підносити культуру годівлі худоби через закладання годівельних кооператив, а поплатність годівлі — поза продажею расового, на полонинах вигодованого скота — поставити на тверді основи, закладаючи молочарські кооперативи, ведені фаховими техніками.

Якийсь невідомий промовець полемізував з інж. Павликовським в справі буцім-то гострого висловлу про експльоатацію гуцулів і бойків. Управитель рільничо-ветеринарійного виділу станиславівського воєвідства п. Будзиньский заявився за творенням уліпшених пасовиск, але зазначив при тім, що управа державних дібр і лісів не йде на стрічу годівельникам і навіть „Союзові годівлі гуцульського коня" в Косові, в якім зареєстровано 350 розплодових маток, не винаймила полонинського пасовиска. Референт Сведерський приняв фахові уваги, подані в дискусії, і в їх дусі доповнив свої внесення в президії зїзду звернулася до інж. Павликовського з проханням, щоби дав свої зауваги про меліорацію полонин на письмі.

Директор пашт. Т-ва „Земля" д-р А. Говикович звернув в дискусії увагу на катастрофальне положення української селянської маси, що в 60 відс. є в засаді незділна до самостійного господарського життя і промушена нужденно вегетувати на своїх клаптиках земль. Не зважаючи на такий стан в Сх. Галичині чинники, що виконують т. зв. аграрну рефому і веде парцеляцію в ровнім нехтуванням інтересів українського селянства так, що краще було б, коби такої т. зв. аграрної реформи взагалі не було. Порушувані на зїзді справи комасації та меліорації тісно звязані зі заспокоєнням земельного голоду нашого селянина. А вся дотеперішня діяльність земських урядів до того виключно зводилася, щоби наше селянство позбавляти землі. Наслідком того земські уряди найменше надаються на апостолів комасації. Ці уряди богато мусілиб хіба самі скасувати з того, що зробили, бо українське селянство не може мати до них нікого довіря (провідник зборів потребує і запалює, що не позволить критикувати діяльности земських урядів). Комасація повинна належати виключно до компетенції автономічних громадських установ, тобто до органів самоврядування і не може бути ведена шаблонно то, бо не все, що є добре для Варшавщини Познання, є добре для нас і навпаки.

Третього дня нарад забирав слово в дискусії також інж. Ніпот Монастирський. В своїй промові звернув він увагу на трудності пропаганди комасації між українським селянством і на трудності самої комасації. Пропаганда комасації — це велика справа. — З успіхом можуть її вести лише люди, що мають повне довіря між селянством. А земські уряди такого довіря чейже не мають. На тому полі є в Сх. Галичині вже декака практика. Перед війною вели в нас не тільки пропаганду за комасацією, але й проводили її в життя, не зважаючи на величезні труднощі, що виникали з австрійського комасаційного закону — труднощі матеріяльного грошевого) характеру. І всеж комасацію перевели в нас у Підберізцях, Скнилові, Вишатичах і Хишевичах. Чому вона тоді вдалася, а тепер не вдається? А тому, що її переводили українські греко-католицькі священники при допомозі вчителів та інших українських діячів, що користувалися великим авторитетом у народі. Навіть тут ствердив це референт інж. Бежбіцький, що передвоєнну комасацію у Сх. Галичині провели діяльні грекокатолицькі пароси як о. Онишкевич і інші.

Для спопулярнізування комасації треба крім словесної пропаганди ще й добрих живих прикладів. А їх до тепер на території Сх. Галичини нема. Нема їх передовсім тому, що комасація в нас звязана з величезними трудношами, які комасуючі стрічають у наших катастральних реєстрах

Із викладової салі.

Пролегомена до історії української фільософії.

(Від власного кореспондента.)

Берлін, кінець січня.

Перед кількома днями відбувся у 30-ій салі берлінського університету з доручення „Українського Наукового Інституту" виклад проф. д-ра І. Мірчука про пролегомена до історії української фільософії. Тема викладу у нас настільки нова, що я дозволю собі подати тут його важніші гадки.

Хоч ціль і завдання фільософії загально-людські, всеж таки форма та засоби, які ведуть до тієї мети, мають національну закраску. І як з одного боку такі фільософи, як Бекон, Декарт, Ляйбніц і Кант, це творці ідей, якими вони збогатили духове життя всього людства, так з другого боку національні ріжниці між ними виринають цілком ясно й уже загально відомо, що емпіризм, це витвір англійського думання, раціоналізм — французького, а ідеалізм — німецького. Так само глибоко в народній душі треба шукати причин того явища, що англійська етика — утилітаристична, а категоричний імператив Канта вирос якраз на німецькому ґрунті.

Праця конструктивного фільософа — це праця творчого мистця, який з фрагментарного матеріялу екзактних наук витворює нову цілість у стилю дійсности й коли вже у фахово-науковій праці проявляються національні своєрідністи, тим більше виступають вони у фільософії, так що цілком оправдано можна говорити про німецьку, англійську, французьку, а тим самим і про українську фільософію.

Та про історію української фільософії загально поширена гадка, що така історія неможлива, бо нема таких українських фільософів, які витворилиб самостійні системи та й взагалі наша продукція в обсягу фільософії дуже незамітна. Цей сумний факт звичайно виправдується безнастанною витратою енергії українського народу на бої з хижацькими сусідами, недостатком матеріяльного добробуту, необхідного для розвитку фільософічного думання, та недостатком спокійного, самостійного державного життя. І в чужих державних організмах наш нарід був жертвою ріжних утисків з боку пануючих націй, які безпощадно здавлювали в самому зародку кожду прояву самостійного думання й кождий проблиск своєрідного культурного життя українців. Довгі віки неволі спричинили те, що мовознавці всі вищі верстви суспільности, які одні тільки, завдяки кращому матеріяльному забезпеченню могли бути носіями культурного розвитку нації, залишилося саме дрібно-земельне селянство, як одинокий представник нації, та воно було приневоле є всю свою енергію витрачати на важку боротьбу за істнування.

Є ще й інші обставини, що виправдують низький стан фільософічної продукції українців, якщо прикладати західно-европейську мірку. І ж не тільки українці, але й усі інші славянські народи дали дуже мало на полі фільософії. В теоретичній фільософії не мають славяне ні одного визначнішого представника; вони не витворили ні одної системи, яка моглаб рівнятися з фільософічними системами інших народів. Та не можна сказати, що славяне не цікавляться фільософічними питаннями, або що їм бракує духової сили для витворення фільософічних систем. Причин треба шукати в чім іншім.

Найбільше правдоподібний, а навіть підтверджений фактами здогад, що духова енергія у формі фільософічного думання у славян не підноситься вгору, а розтягається вширину. У славян не зосереджується вона в головах геніяльних одиниць, але зате в широких народніх масах знайдемо релятивно високу степень фільософічної думки. Все те відноситься і до українців. В українській народній творчости бачимо вироблений цілий світогляд, побудований на своєрідній метафізиці, в яки зясоване відношення людини до Бога, до світа та людей, далі — цілу систему етики й оригінальну естетику, виявлену в мистецьких продукціях, а все те дає ясний доказ буйного розвитку фільософічної культури в широких українських масах. І взагалі українська фільософія, хоч і не може рівнятися із здобутками західно-европейських націй, всеж таки в сімї славянських народів займає не останнє місце.

Та фільософічне думання у славян, через те, що воно не скупчується, а широкою струєю виливається між народні маси, не може проявлятися так інтенсивно, як це можливе в поодиноких концентраційних точках; з другого боку воно мусить наближатися до конкретних потреб та способу думання цих мас, приймаючи через те більше конкретний та практичний характер. Славяне не мають ані великих теоретиків, ані систем чисто абстрактного думання, а зате мають визначних представників практичного напрямку у фільософії (Коменський, Масарик, Толстой, Сковорода й ін.

Найліпше насіння городовини, цвітів і пастевних рослин, випробованої якости получає склад НАСІНЬ фірми ЕДМУНД РІДЕЛЬ Львів, Руговського 3. Цінники на бажання висилаю відворотно.

і табулях. А загально відомо, що при комасації першою трудністю є зв'язки з катастром і табулею, які до того незвичайно дорого коштують.

Думаю — каже далі інж. В. Монастирський — що в нас треба конче створити „*intactim*" між комасацією і парцеляцією, бо інакше комасація не поведеться. Покликані чинники повинні з правила використовувати для комасації всі парцеляції двірських земельних маєтків, чи то примусові, чи добровільні. Маю на думці парцеляцію тих маєтків виключно між місцевих селян, що живуть тут споконвіку, безоглядно на те, чи вони українці, чи поляки. Коли парцеляцію получити ся з комасацією, тоді і найбідніший зможе набути кусок грунту у невиділеній частині на означеним просторі двірського лану. Купівний кусок, скомасований відтак з його давними двома чи трома морґами грунту дасть хліборобському кущареві общинній та більше економічний варстат праці, а тим самим допоможе йому до матеріяльного двигнення. При тому комасуючі свої грунти мусять мати запевнення, що їх звільнять від великих переносних такс, коштів поміру і т. д. Це далеко більше причиниться до популяризації комасації як усякі пропоновані тут прогульки до скомасованих громад.

Ось так виглядала участь українців у тій нараді, що, вправді, приняла більше резолюсій, як було в ній учасників, але навряд, чи причиниться вона чимнебудь до поправи відносин нашого бідолашного селянина. При теперішній політиці земських урядів напевно ні. А виглядів на зміну не ма ніяких.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** І вчорашнє число нашого часопису світить на першій стороні білими плямами. Жертвою цензорського олівця впало 5 місць з передової статті „В джунглях польської політики" разом з її закінченням, а також одно місце зі статті „Мартирольогія української школи". Це 14-а чергова конфіската „Діла" в цьому році.

— **Особисті вісти.** В січні промувався у львівському університеті на доктора прав Дмитро Ладика з Домамирич; на доктора фільософії — Гриць Дрогомирецький з Березова Нижнього.

— **Арештування „руського" адвоката.** Під таким наголовком повідомляє „*Dziennik Lwowski*" про решту ання д-ра Присташенського (інші подають назвище Приставського під замітом різких обвинувачень. Як з компетентного джерела довідуємося, в українській адвокатурі не було й нема д-ра Приставського чи пак Присташевського. Арештований це мабуть Віктор Присташ вський, правник, який по війні тут у Галичині і в Чехословаччині займався різними торговельними трансакціями.

— **Дівчата щезають.** Кілька днів тому згадували ми про 18-літню доньку бориславського нафтаря, яка стала славною на зразок Чеховського героя, гордого, що попав у часописну хроніку. Щезла вона з т. зв. професором від найбільше попалтної катедри: нових танців, які пан Морріс викладав у кабареті „Аполльо". 21-літній професор, задержаний поліцією в Катовицях, пояснив, що панна Теодорович ївна їде з ним у світ добровільно. А що вона не має ще 18 літ, вона завжде там під охороною поліції на розмову з татом. — Купцеві з вул. Веселої щезла від кількох днів 14-літня донька, яку імовірно забрала із собою бувша її пістунка, відійшовши із служби. Ця вихователька, Войтинська, знана теж Павловою, мала виїхати до Станиславова чи Коломиї. Родичі дають за віднайдення Франці або Фуксі Проміс 300 зол. нагороди.

— **Скромний старий Дон-Жуан.** Коли молодці з виглядом кінового героя находять наївних дівчат, які вірять в їх присяги, після яких беруть гроші на підготовлення до шлюбу — то це ще можна зрозуміти. Але важко збагнути, яким робом удається „натягати" досвідчених жінок 65-літньому Янові Лосьові, жонатому Дон-Жуанові, більше закоханому у пляшці як у гарній половині нашого роду. Він представився сторожисі з другого кінця міста як власник каменниці і з нагоди заручин узяв від нея 12 зол. на горілку та закуски. Заручившись і повипивши—відпочиває в холодній.

— **Чим стають міністри.** Гр. Оттокар Чернін, останній австро-угорський міністр закордонних справ, став фабрикантом меблів. Разом із фінансистом Айдінґером купив він фабрики меблів та внутрішньої архітектури „Дея". Скільки інших закордонних міністрів було би щасливих, як би могли нині фабрикувати дорогі фотелі та канапи, на яких ще недавно сиділи!

— **Чудеса техніки.** Англійський капітан Фультон і інженір Бейкер збудували дуже простий апарат, званий телектографом, при якого помочі можна пересилати образи через радіо, так само як тепер пересилають звук і голос. Дотеперішні винаходи в цій ділянці мусіли користуватись фотографічним процесом, щоби викликувати образ просто на відборний валець, що нагадує апарат Морзе. Завдяки новому винаходові можна буде пересилати надані образи в кількацятьи хвилинах довкола землі. Ясно, яке це має велике значіння для криміналогії!

— **Цікаві процеси.** Бернард Шов домагається судово від американця Гейджа відшкодування 100.000 дол. за те, що той видав без його дозволу, недавно його листи, які Шов писав до нього 20 літ тому. Пора би й в нас навчити різних людців, які друкують самовільно чужі листи, що це порушення чужої приватної власности. — Ще цікавішим буде в Нью-Йорку процес одного зрадженого мужа, який домагається відшкодування від любка своєї жінки в сумі 3.000 дол. За що? За фразу в листі до його жінки „пересилаю тобі 30.000 цалунків". Позиваючий муж твердить, що надто емоції мають жінку

Дискусія над бюджетом мін-ства зем. реформ і мін-ства скарбу.

Варшава, 10. лютого 1927.

На вчорашнім засіданні сойму йшла дальше дискусія над бюджетом земельних реформ. Пос. о. Оконь боронив селян перед закидами матеріялізму. Пос. Войтович (Стр. Хл.) обговорював парцеляційні відносини в Сх. Галичині. пос. Дудух (Стр. Хл.) домагався, щоби позвою на ліквідацію лісових сервітутів піднести з 150 мл. до 300 мл. зол. Мін. Станевич твердив, що хоч не все ще в порядку, то таки є великий поступ. Обширне заопікувалися долею фільварочної служби, яка тратить місце і відпоручників, коли б закинув селянству матеріялізм. Пос. Куриловнч (ППС) обговорював справи залізниць і залізничників, для яких домагався підвищки платень на 25 проц. Промовляло ще кількох послів, а після відчитання кількох законів до комісій приступлено до дискусії над бюджетом мін-ства скарбу. Референт пос. Мітальський (ХН). Він зазначив, що уряд не має господарської програми, а Польща, як країна знищена війною, не піднесе свого господарства без помочі закордону. Треба дістати вилькопроцентову позичку і її як слід зужити. Засідання відложено до завтра. Голосування буде в суботу.

Революція в Португалії.

Льондон 10. лютого 1927.

„Дейли Мейл" повідомляє з Мадриду: Прямо де Ривера заявив журналістам, що положення в Португалії дуже поважне, бо ціла північна часть краю є в руках повстанців.—Є вісти, що урядові війська є навколо положення і маширують на Лісбону для підмоги військ вірних урядові. Наслідком бомбардування Опорта було 300 людей убитих і 300 ранених. „Юнайтед Прес" повідомляє, що летунча ескадра в Аль Ріо збунтувалася і відлетіла до Лісбони на поміч повстанцям.

З Гібралтару відійшли два англійські торпедовці до Опорто і 1 кружляк до Лісбони.

Танжер проти Еспанії.

Льондон 10. лютого 1927.

З Танжеру повідомляють, що племена, які недавно заявили, що підлягають еспанцям, повбивали шейків, іменованих еспанським урядом, і відмовили послуху.

Німеччина зірвала переговори з Польщею.

Варшава, 10. лютого 1927.

Темою позмов тутешніх політичних кол є зірвання переговорів із Німеччиною в справі торговельного трактату. Зірвання переговорів уважають відповіддю німецького уряду на промови міністрів Залеського і Квятковського. Повною ось з причин переговорів тим, що польські власти видалили поза кордон Польщі 4 німецьких горожан із Катовиць.

СРСР. про втечу летунів.

Варшава, 10. лютого 1927.

В справі втечі двох більшовицьких летунів до Польщі нар. комісаріят для справ більшовицької военної фльоти оголосив комунікат, що обох летунів звільнено зі служби і віддано під суд за надужиття. На вістку про звільнення оба летуни відлетіли до Польщі.

През. Мосціцький поїде до Праги?

Варшава, 10. лютого 1927.

Віденська преса подала чутки про плянованому подорож през. Мосціцького до Праги. Справа ще не є рішена. Є теж чутки що чеський міністер репрезентував би през. Мосціцького в Парижі.

Біржа.

Гроші.

Курс долара обмінявся до 8·04, Банк Польський платив за доляри 8·90, Нью-Йорк 8·93 зол.

Збіжа.

Пшениця двір. 52·25—53·25, пшениця кр. сілезіська 49·25—50·25, жито галицьке 37·25—38·25, ячмінь галицький броварний 32·00—34·00, ячмінь галицький до перемелювання 28·00—29·00, ячмінь пастівний 27·00—27·50, овес галицький 29·25—30·25.

Дописи.

Сембір. *(Провокація).* Щоб якнайбільше шкодити розвиткові національної і політичної організації і терорізувати наших селян, деякі державні адміністраційні органи послугуються навіть провокацією. Про це свідчать хоч би отсі поліційні: Дня 10. червня 1926 р. відбувся в Ортиничах, пов. Сембір, організаційні збори УСІЛО, скликані у формі довірочної наради. На відкритті зборів председник за-

щобиза кожний П пілунок рахувати вище як 1 долера. Як це не брати, але з усякому разі можна стверднти, що в Америці, де все таксується, жіночі пілунки є або надто дорогі або надто дешеві.

— **Естетика і економіка.** У Відні панує безробіття між робітниками, які до цього часу не відчували його: між пекарями. Яка-ж це причина? Мода. Мода на пекарів, а жінок. Сучасні віденки, йдучи за гаслом „тонкої лінії" тіла, щоразу більше стримуються від надмірної їжі. І починають свою дієту зранку, скоромучи при каві чи шоколяді, повною булочок, славних „кайзерок", від яких, як від усякої мучної страви, можна легко „поправитись". Наслідок з цього такий, що Відень зідає щодня менше півмільйона „кайзерок", а тим самим тисячі пекарів лишається без хліба. Ось наглядний приклад впливу моди на економічні обставини.

— **Світова всячина.** У Лінні почнуть будувати новий залізничий дворець у Києві. Розписано конкурс на проект фасади. —З Ленінграду, Царського Села, Петергофу і Гатчини вивезуть велику скількість бувш. царського майна до Москви для продажі на лицитації: це переважно, меблі, килими, образи, посуднна, тощо. — У Генуї відбувся міжнародній лікарський конгрес, присвячений гігієні. — При білоруській горнічій академії в Горках радянський уряд відчинив цікаву нову катедру: „історії жидівської колонізації в Росії". — З початком цього місяця зросла в Ленінграді пошесть „еспанки". Денно занедужує 65 осіб. — Один англійський колекціонер купив у Нью-Йорку образ Рембрандта за 27.000 дол. Це найвища ціна заплачена дотепер в Америці за образ. — З почтового вагону по дорозі з Каліфа в Льондон зрабовано 4 цінні пакети, де находилось 1,200.000 фр. — У Ліхтенбурґі (Трансвалі) найдено бриліянт, що важить 99 каратів. Його вартість 60.000 фр. — Майно американського автомобільного короля Генрі Форда оцінили офіціяльно на 2 мільярди дол. — У Нью-Йорку помер в 60 році життя славний скрипак, мадярський циган Ріго. У нього закохалась у 1896 р. княжна Караман-Шаме, якої муж був своїм бельгійського короля і розвівшись вийшла за нього замуж. Ріго був женатий 5 разів і після останньої жінки одержав велику спадщину.

— **Маскарадні нагороди** призначені на маскараду дня 12-го лютого перевищають своєю скількістю та цінністю всі дотеперішні премії минулих літ. Різьбар Конерко подарував прегарну велику різьбу: жіноче погруддя, яке ми оглядали на останній виставці „Союзу дівчів мистецтва"; П. Холодний, П. Ковжун і пані С. Вальницька зробили дари із своїх олійних образів; Р. Лісовський із своєї графіки; робітні пп. Хамули та Могильницького жертвували прегарні килими; фірма Зубик першорядну „*crêpe de chine*"; книгарня „Наук. Тов. ім. Шевченка" трилогію Б. Лепкого „Мазепу"; книгарня Громницького 10-томовий комплет творів Винниченка. Пані, що не мали змоги придбати собі дорогих костюмів, не повинні падати духом: на справжній маскараді дотепний, хоча й найпростіший, костюм бере завсіди верх над найдорожчою матерією та крайчинею! Пригадуємо ще раз, що на маскараді буде виходити окрема газета „Маскарадні Вісти", а маски та костюми зможуть на місці фотографуватись.

— **„Свобода"** ч. 7. містить: Чергова комедія. Українська справа в Польщі. Відгук минулого. Англійці про Польщу. Відповідь радикальним брехунам. Не дайтеся обманювати. З нагоди напастей непрошених опікунів. Що чувати у світі. З польського сойму. Новинки. В справі виміни продуктів між кооперативами. Господарські кредити. В справі поширення доброї газети і книжки. Допис з краю.

— **Акціонарі** акційної спілки для будівельного промислу давніше Іван Левицький можуть підняти дивіденду по 0·8 зол. від акції за предложення купону ч. 3 в Банку дисконтовім варшавськім, Відділ у Львові при вул. 3. Мая ч. 14. 1497 2—3

День Стрітення днем вдови і сироти по священику. Всюди, у всіх церквах, повинні відправитись акафісти, а по домах збірки на ту високогуманну ціль. Нихто нехай не відкажеться жертви на найбідніщі з найбідніших. — Комітет „Допомоги вд. і сир. по священиках. Львів, вул. Домініканська ч. 11.

Врешті є ще одна обставина, виправдуюча неможливість нормальної історії української фільософії. Не маючи від довшого часу власної держави, український народ не мав власних національних вищих шкіл, ані наукових установ, де міг би плекати власну культуру. І в 19-ому столітті, коли інші славянські народи переживали добу свого відродження, український народ і на культурному полі мав звязані руки. В Росії українці не мали ні одної своєї школи, а в Австрії, хоч і була в рямках конституції можливість самостійного культурного розвитку, та через польські заходи та впливи обмежувано на кождому кроці всі права українців.

Через те українські учені були примушені працювати на чужих вищих школах, а публікуючи виніґіди своєї праці в чужих мовах, збогачували чужі культури так, що часто неслушно зараховують їх до інших не-українських народностей. А у нас самих було досі дуже мало зацікавлення нашими культурними здобутками в минулому, так що українці, що богато літ тому працювали на полі фільософії вже майже цілком забули (напр. д-р Клим Ганькевич, Василь Дещинович, д-р Грушевецький, д-р Іванчаччині займався різними торговельними трансакціями.

— **Дівчата щезають.** Кілька днів тому згадували ми про 18-літню доньку бориславського нафтаря, яка стала славною на зразок Чеховського героя, гордого, що попав у часописну хроніку. Щезла вона з т. зв. професором від найбільше попалтної катедри: нових танців, які пан Морріс викладав у кабареті „Аполльо". 21-літній професор, задержаний поліцією в Катовицях, пояснив, що панна Теодорович ївна їде з ним у світ добровільно. А що вона не має ще 18 літ, вона завжде там під охороною поліції на розмову з татом. — Купцеві з вул. Веселої щезла від кількох днів 14-літня донька, яку імовірно забрала із собою бувша її пістунка, відійшовши із служби. Ця вихователька, Войтинська, знана теж Павловою, мала виїхати до Станиславова чи Коломиї. Родичі дають за віднайдення Франці або Фуксі Проміс 300 зол. нагороди.

— **Скромний старий Дон-Жуан.** Коли молодці з виглядом кінового героя находять наївних дівчат, які вірять в їх присяги, після яких беруть гроші на підготовлення до шлюбу — то це ще можна зрозуміти. Але важко збагнути, яким робом удається „натягати" досвідчених жінок 65-літньому Янові Лосьові, жонатому Дон-Жуанові, більше закоханому у пляшці як у гарній половині нашого роду. Він представився сторожисі з другого кінця міста як власник каменниці і з нагоди заручин узяв від нея 12 зол. на горілку та закуски. Заручившись і повипивши—відпочиває в холодній.

— **Чим стають міністри.** Гр. Оттокар Чернін, останній австро-угорський міністр закордонних справ, став фабрикантом меблів. Разом із фінансистом Айдінґером купив він фабрики меблів та внутрішньої архітектури „Дея". Скільки інших закордонних міністрів було би щасливих, як би могли нині фабрикувати дорогі фотелі та канапи, на яких ще недавно сиділи!

— **Чудеса техніки.** Англійський капітан Фультон і інженір Бейкер збудували дуже простий апарат, званий телектографом, при якого помочі можна пересилати образи через радіо, так само як тепер пересилають звук і голос. Дотеперішні винаходи в цій ділянці мусіли користуватись фотографічним процесом, щоби викликувати образ просто на відборний валець, що нагадує апарат Морзе. Завдяки новому винаходові можна буде пересилати надані образи в кількацятьи хвилинах довкола землі. Ясно, яке це має велике значіння для криміналогії!

— **Цікаві процеси.** Бернард Шов домагається судово від американця Гейджа відшкодування 100.000 дол. за те, що той видав без його дозволу, недавно його листи, які Шов писав до нього 20 літ тому. Пора би й в нас навчити різних людців, які друкують самовільно чужі листи, що це порушення чужої приватної власности. — Ще цікавішим буде в Нью-Йорку процес одного зрадженого мужа, який домагається відшкодування від любка своєї жінки в сумі 3.000 дол. За що? За фразу в листі до його жінки „пересилаю тобі 30.000 цалунків". Позиваючий муж твердить, що надто емоції мають жінку

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

МЕШКАННЯ дають сонячне після найновіших взорів, найдешевше **фірма Б. М. Пайхтера** знан. **Кляфтена** 1154 **Львів, Сяйвська 12 А.** 8-10
Для ПТ. урядників догідні условія.

уважив, що між присутніми є поляк Струсь без запрошення. Очевидно, що його зі зборів випрошено. Одначе постерунок поліції в Луці зробив донесення на скликуючих збори, що вони без дозволу влади уладили собі віче, а на свідка подав свого конфідента, саме згаданого Струся. Хоч сам Струсь у суді зізнав, що його як незапрошеного випрошено з наради і він сховався в сінях, щоб потайки прислухуватися дальше нарадам, — то суд у Самборі видав на днях присуд, котрим о. Татомира з Луки покарано гривною в сумі 150 зол., Бронислава Павликовського з Ортинич на 100 зол. і ще чотирьох громадян, кождого по 25 зол. Подаємо це нашим громадянам до відома, щоби стерегліся провокаторів.

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ:

Д-р Алеш Ушеничнік, професор університету в Любляні: „ОСНОВИ СОЦІОЛЬОГІЇ" зі словінської мови переклав за дозволом автора о. Михайло Фірак, Львів 1927, 150 ст. 8°.

ЖУРНАЛИ:

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО, орган „Взаїмної Помочи Українського Учительства", лютий, ч. 3.

ТЕХНІЧНІ ВІСТИ, ч. 7—12, липень-грудень 1926. Зміст: Відшукування металевих руд при помочи електро-магнетних хвиль: Олександер Смакула. Нержавіючі сталі (докінчення): Інж. М. Корначевський. Взоваження копальні нафти Майдан-Родосільна: Інж Д. Желехівський. З технічної літератури. З життя українських студентів-землемірів в Чехословаччині. З Радянської України.

СВІТ ДИТИНИ, ч. 1 за січень 1927: 26 оповідань, нарисів і поезій.

УКРАЇНСЬКИЙ ІНВАЛІД. Неперіодичний орган українських інвалідів на еміграції. Калиш, ч. 2.

НА ВАРТІ, незалежний місячник українського культурного й церковного відродження. Володимир Волинський. Листопад-грудень, ч. 19—2.

СІЛЬСЬКИЙ СВІТ, ілюстрований господарський часопис, ч. 1.

SLOVANSKV PREHLED, ч. 1 за січень.

†

Поминальне Богослуження

за бл. п. основателів, членів читальні „Просвіти" Львів-середмістє і за бувших голов бл. п. Бандрівського Єроніма, Врецьону Григорія і о. пралата Гузара Евгена — відправиться в понеділок дня 14. лютого 19 7. в церкві Успення Преса. Богородиці о год. пів до 8-ої рано — на яке запрошує членів і громадян

ВИДІЛ ЧИТАЛЬНІ.

†

У 3-у річницю смерти відбудеться в неділю 13. лютого 1927 р. в церкві св. Юрія у Львові о 12-ій годині

Поминальне Богослужения

з панахидою з душу бл. п.

Ольги з Левицьких Баєрак

на яке запрошує РІДНЯ.

ОПОВІСТКИ.

До відома професійних та аматорських драматичних т-в. Обмінюся відбитками пєс, а також випродую їх. Маю театральну бібліотеку понад 900 пєс. Дуже багато перекладних европейських пєс, які до цього часу не були друковані та на українській сцені виставлені. Адреса: *Ceskoslovenska, Podebrady Lazne, Ukr. Hosp. Akademie, F. Haj-Hajerskemu.* 1509 1—1

Із „Рідну Школу" вложили: ВП. суддя Михальчук зі Ширця 66.50 зол. та Роман і Зенонія з Косовоцьких Онишкевичі з Никлович 25 зол. місто повідомлень з нагоди вінчання: Іван Сех, господар з Острова 12.45 зол. як збірку на весіллю у п. Михайла Тибінки в Сердиці. — Всім Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа „Рідної Школи". 1516 1—1

Львівська Ловецька Кооператива

у Львові, Ліндого 9 — передт. Малоп. Ловецька С-ка

поручає найдешевше по конкуренційних цінах **оружжа, ловецькі припади,** найновіший новий транспорт **лапок на яструби** з дощинкою і **коші, поодинки** для **лісної сторожі, фльобертн, набої краєві і закордонні** і т. п. Цінники висилається на бажання. 1372 4—4

Бережанщина! Позір! В неділю, дня 20. лютого 1927, відбудеться в салі „Надії" в Бережанах повітова освітня конференція. На порядку нарад: 1. Відкриття конференції. 2. Звіт та висновки з Загального Збору Матірнього Товариства. 3. Перегляд освітньої праці в повіті та напрямні на майбутнє. 4. Справа бібліотеки при філії та курсу для бібліотекарів. 5. Справа повітового свята Т. Шевченка. 6. Біжучі справи та внесення й запити. На конференції прибувають обовязково: голова, секретар та бібліотекар кождої читальні. В разі перешкоди призначити заступників. Принести з собою: касову книгу, печатку та короткий звіт. Прибути повинні і члени читальні. Виділ філії відноситься з закликом до членів філії, учительства та духовенства філії, як також до всіх „Лугів" та кооператив, узяти участь в конференції. Початок конференції в год. 10. ранку. Після конференції відбудеться анкета „Рідної Школи". — *Виділ філії Т-ва „Просвіта" в Бережанах.*

З Товариства „Зоря". В неділю дня 13. лютого п. р. уладжує Т-во „Зоря" прогульку до Національного Музею. Збірка в льокалі Товариства, вул. Вірменська 25, год. 11·30 в полудне.

Новий курс ритмічних і національних танків арт. М. Гонтара починається цими днями. Вписи приймається: в суботу (12.II.) і в неділю (13.II. від 10 до 12 рано, а в понеділок від 3 до 5 попол. в салі „ЛУГУ", вул. Коперника ч. 5, на право в подвірю. 1—1

„Секція Студенток" при тов. „Студентська Громада" уладжує дня 3. III. 1927 р. ВЕЧЕРНИЦІ з танцями в салях тов. „Бесіда" при вул. Рутовського 22, І п. Початок о год. 21·30. Вступ за запрошеннями. 1501 1—1

Технічне Товариство пригадує своїм членам, що дня 12 ц. м. о годині 8-ій в домівці Товариства відбудеться відчит інж. Корнеллі „Потреба і організація меліораційних робіт". Після відчиту спільна вечеря. В неділю 13. ц. м. о год. 10 в домівці Товариства Загальні Збори. ВИДІЛ. 1—1

Прошу всіх хто знає де перебувають українські драматичні актори: К. Костинський (Мандзенко), И. Сірий (Мандзенко), О. Березняк (Михальченко), Н. Крупа, Айдарів, подати про них звістку по слідуючій адресі: *Ceskoslovenska, Podebrady Lazne Ukr. Hosp. Akademie, F. Haj-Hajerskemu.* 1509 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатовича Львів. 956 64-?

КАВАЛЕР заможний оженитьсяз панною пристійною, здоровою, високою. — М. Федевич, *poste restante* Перемишль, ч. легітимації 3516. 1487 3—3

4 ЗОЛ. коштує цукорничка з лопаткою з хінського срібла у Мандля, Коперника ч. 14. 1365 10—?

ШОШУКУЮ вправного інструктора, що приготовив би ученицю V. кл. гімн. до вступного іспиту. Зголошення з условиями до гр.-кат. уряду парохіяльного в Никловичах, п Судова Вишня. 1493 2—2

НА ПРОДАЖ 10 мортів орного поля в одним кавалку 2 км. від більшого повітового підгірського міста на догідних условях. Зголошення під „ПОЛЕ" до Адм. „Діла". 1506 1—3

НА ПРОДАЖ корінний склеп в центрі міста, дуже добре просперуючий. Догідні условія. Зголошення під „Вигаджючий" до Адм. „Дла". 1505 1—3

БУДІВЛЯНІ парцелі при ул. Потоцкого продає на рати Інж. Павло Дурбак, Львів, Чарнецького 26. 1502 1—3

МАГАЗИНИ просторі, близько рогачки і дворця Личаків з площею огородженою парканом також помостова вага до винайму. Відомість телефон 34-91 до год. 10 рано і від 3—5. 1514 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка 1458 6—20

Д-р ФЕЛІКС ГАН

Львів, Городецька 46. Тел. 834.

Переса-тлення Рентґеном.

Спеціяліст венеричних і скірних недуг

Д-р І. Мунд б. сек. від. і львів. шпит. орд. 8—9, 2—6. Тел. 48—01. в неділі 9—1. Львів, Асника 1 (пр Панськ.). 1465 2—2

Спеціяліст діточих недуг

Д-р ОЛЬГА ГАН

б. лікар паризьких шпиталів,

1457 ординує від 3—6 попол. 2—4

у Львові, Городецька ч. 46.

Б. лікар віденських шпиталів

Д-Р НОРБЕРТ ЮПІТЕР

ординує в скірних і венеричних недугах від 2-5 3—5; в косметиці від 12—1. 1455

Станиславів, вул. 3-Мая 11.

МІКРОСКОПИ

ЛІКАРСЬКІ І ШКІЛЬНІ

Фірми Ц. РАЙХЕРТ, ВІДЕНЬ

1470 продаємо по фабричних цінах на догідних условіях

ЛЕВ АППЕЛЬ і С-КА

Львів, вул. Легіонів ч. 1.

До Впр. о. Д-ра Т. Вергуна в Сокалі.

Вєч. о. Д-р! Моє волосся так сильно випадало, що грозила мені пілковита лисина. Вже на переді голови мало остало волосся. Ваш „*KALOTRIX*" куплений в Народній Торговлі в Сокалі так успішно поділав, що перестало випадати, а нове волосся поросло, за що щиро дякую.

Іван Калтковський, ур. почтовий.

Позір! Позір!

Т-ва Соколи і Луги!

Вже вийшов з друку накладом „Сокола-Батька" новий підручник пожарництва **радн. Альфреда Будзиновського**

п. з. ст. ПОЖАРНИК

Ціна одного примірника — 1·80 зол. з почтовою пересилкою 1·70 „

1459 Замовляйте негайно 2—2

в „Соколі-Батьку", вул. Руська 20.

ХТО закупить електротехнічні матер.яли і жарівки :: :: :: ::

в „ЕЛЕКТРОБЛИСКУ"

одержить найдешевше

:: і найліпший товар ::

„Електроблиск" (проти кіна „Лев") **львів, вулиця Скарбківська ч. 4.**

Готель „Під Журнами"

(знаний Штадтмілер)

у Львові, при ул. Краківській 9.

Телефон 34-69. По цілковитім відновленню поручає 40 комфортових кімнат. Для сталих Гостей опуст. 1511 1—2

Направу годинників і біжутерії полагоджує І. Домбровскі—Л. Розважевскі, Академічна 2, найліпшими фаховими силами по приступних цінах. 1467 3—7

В РОЦІ 1837. ОСНОВАНА ФІРМА

І. ДРЕКСЛЕР і СИНИ

(власник фірми: Казимир Дрекслер)

Львів, площа Капітульна 2.

Теп. ч. 13—27.

РОБІТНЯ І МАГАЗИН ПОСТЕЛІ

Ковдер, Матерацїв, Подушок

БІЛЛЯ ЖІНОЧОГО, МУЖЕСЬКОГО І ПОСТЕЛЬОВОГО.

З приводу 90-літ. істнования фірми уряджує

Ювілейну продаж з 15 проц. опустом

1413 поручаючи 3—5

Полотно, Шифони, Обруси, Ручники, Хустинки, Зефіри, Полотенка, Бархани, Ковдри, Коци, Дивани, Хідники, Фіранки, Капи, Дреліхи, Пледи, Сінники, Піри, Волосяння

Комплетні жіночі виправи.

ПАМЯТАЙТЕ, щоби закупити 92 26-4

ерл-Муттера фарбку до білля в порошку, бо є о 100% дешевшою і лишою від всіх пуделкових паст і порошкових.

Х. ПЕРЛЬМУТТЕР

Бюро фабрики Львів, Слонечна 26.

1503 1—1 **КОНКУРС.**

Старшина „Сокола-Батька" розписує конкурс на три вязанки оригінальних, чотиротактових, масових вправ вільноруч на сокільський здвиг в 1928 році:

І. Спільні мужеські і жіночі вправи, 2. мужеські, і 3. жіночі.

Кожна вязанка обіймає пять вправ. За найкраще уложення всіх трьох вязанок призначується нагороду 100 зол. Прийняті вправи застерігає собі товариство в подробицях відповідно до потреб змінити, неприняті вправи може товариство купити. Опис вправ враз рисунками належить надсилати до Сокола-Батька, вул. Руська 20, до 15. травня 1927. *Старшина „С-Б".*

Найелєґантніше! Найтревальше!

ВЗУТТЯ всілякого рода поручає нововідкритий Магазин

„ЕРІКА" у Львові, вул. Кілінського ч. 1.

(проти віденської кавярні).

Просимо П. Т. Клієнтелю о відвідини нового магазину. Найсолідніша обслуга. 1510 1—1

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

№ 34 (11.002). Львів, вівторок 15. лютого 1927. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XL.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не вертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Муринська етика.

Львів, 12. лютого 1927.

Останні загальні збори „Просвіти" дали формально українській, але по суті інтернаціоналістичній пресі дуже богатий матеріял, як для перехвалок про небувалий успіх „робітничо-селянської" групи на тих зборах, так і для звичайної брехні, якою та преса свідомо користується для роблення відповідного шуму і вітру не тільки тут, але й за кордоном, конкретно на Радянській Україні.

Ось у харківській пресі появився допис зі Львова, в якім комуністичний інформатор пробрехався аж до самозабуття. Він стверднв, що на останніх загальних зборах „Просвіти" дебатували над політичною резолюцією про звільнення політичних вязнів, і що в голосуванні за нею взяла участь навіть „націоналістична" інтелігенція, очевидно під моральною пресією свідомого пролетаріяту. Проте пишемо на іншому місці, в огляді преси. Це один зразок клясичної брехні. Та є ще й другий. Ось в останньому числі (за січень-лютий) марксівського журналу „Культура", що виходить у Львові, є теж велика стаття, посвячена останнім зборам „Просвіти". Поминувши обставину особистих випадів проти обох провідників тих зборів проф. М. Галущинського і д-ра І. Брика, автор твердить, що „сконсолідовані робітничо-селянські делєгати" запротестували проти „позакулісових коншахтів з комісією маткою" та висунули домагання „ставлення кандидатів у Виділ повними зборами". Крім того внесли вони заяву „недовіря" Головному Виділові за його діяльність на освітньому і організаційному полі та за фінансову господарку товариства". Одно й друге твердження суща брехня.

Ніхто на зборах не ставив внесення, щоби кандидатів до Виділу ставили повні збори, а також ніхто не поставив внесення, щоби Виділові ухвалити недовіря „за фінансову господарку". Навпаки, один член Виділу вирвався як Пилип з конопель з дивоглядним внесенням, щоби за фінансову господарку уділити Виділові абсолюторію, але натомість не уділити її за просвітньо-організаційну діяльність. Очевидно, що льогіка такого внесення, як також льогіка самого внескодавця, що сам був членом Виділу, може бути зрозуміла хіба виключно для нього самого. Не зрозуміє її напевно ні один з редакторів самої „Культури".

Та не в тому діло. Коли наші інтернаціоналісти пускають своїм читачам такого блахмана, то мають у тому певну ціль. Вони хочуть навіть при допомозі брехні здискредитувати, понизити в очах своїх прихильників весь національний табор, усіх просвітніх діячів, що активно працюють у „Просвіті" без огляду на те, чи належать до якої-небудь партії, чи ні. Бож загально відомо, що в „Просвіті" працює найбільше безпартійних людей, але всі вони переважно визнають національний світогляд. „Просвіта" не була ніколи й тепер не є доменою одної партії, бо до неї всі мають вільний вступ, всі мають повну змогу працювати під її прапором над культурно-освітнім піднесенням українських мас. Інша річ, що на останніх загальних зборах появилися перший раз некриті тенденції зробити „Просвіту" знарядом вузкопартійних цілей з боку наших „лівих". А найбільше енергії в тому напрямі проявили якраз масковані й немасковані інтернаціоналісти комуністичного покрою. Ніхто інший а вони підняли в своїй пресі кампанію проти „національно-клерикальних" впливів у „Просвіті", проти „підчинювання" її „ундівському таборові" і т. д., і т. д. В слід за тим закликають вони своїх прихильників і однодумців до опанування „Просвіти".

Все те вільно їм писати, вільно їм навіть робити всі заходи для опанування „Просвіти". Одначе й їм требаб мати бодай крихітку якоїсь моральної відповідальности за ту свою роботу. Требаж погоджувати вчинки зі словами, треба направду працювати на культурному полі без якихнебудь партійно-політичних тенденцій. Закидають вони дотеперішній роботі „Просвіти" націоналістичну, клєрикальну і ундівську тенденцію, але не кажуть ясно, чого вони від „Просвіти" вимагають? Пишуть у „Культурі", що треба ширити в народі відомости з природи, фільософії, соціольогії і т. д. Алеж „Просвіта" все це робить по змозі сил і засобів. Чогож їм треба?

На те питання не відповість ніхто, хто не знає дечого з нетрів їх політики та політичної тактики. Їх мета проста і звичайна. Розірвати вузли між українськими селянами й робітниками та національною по своїй ідеольогії українською інтелігенцією. Коли це вдасться, коли маси втратять всяке довіря до своєї інтелігенції, тоді легко буде їх завести туди, куди інтернаціоналістам потрібно, тобто до комуністичного раю. Ось чому вони так завзято борються за „безпартійність" „Просвіти" і за опанування її типовими „безпартійниками"-комуністами.

До чого вони використовують „Просвіти", найкраще видно з постанов їхньої ж партії. В другій половині 1925 р. відбувався II. зїзд комуністичної партії Західної України, що є складовою частиною комуністичної партії Польщі. В постановах того зїзду, що вийшли окремою книжкою *) є між іншим V. розділ п. н. „Більшовизація партії", а в ньому XII. точка про агітацію, на стор. 54. читаємо в ній ось що:

„В селах осередками нашої агітації повинні бути кооперативи, читальні, спортові товариства. Необхідно вкінці використовувати віча, як ті, котрі скликаємо ми, так і ті, котрі скликають вороже нам партії. Виступати на вічах треба орґанізовано. Повинні бути завдалегідь підібрані доповідачі, завдалегідь обдумана і узгіднена лінія, пропозиції, клясі".

У розділі VII. п. н. „Становище і завдання партії на селі" є розділ 6. про працю в легальних установах на селі. На 93. сторінці читаємо в ньому між іншим таке:

„Дальшими легальними стійками, які партія мусить використати на селі (крім кооперативів), є читальні і спортові товариства. Читальні повинні стати осередками нашої політосвітньої роботи на селі. Партія повинна повести працю з метою пирвання цих орґанізацій з під впливу УНДО і радикалів".

Ще ясніше зясована ціль комуністів на стор. 92. тогож відділу, де говориться про кооперативи. Там стоїть чорне на білому:

„Потрібно тільки, щоби кожна парторґанізація, кожний партійний товариш здав собі справу з ваги кооперації в наших умовах, як одної з головних легальних стійок нашої роботи на селі та стремів до утворення в кооперативах комуністичних фракцій (те саме відноситься і до читалень! — Ред.), до використання їх у нашій агітаційній роботі, до переміщення їх в орґани клясової боротьби".

Ось і ті правдиві завдання, які ставлять собі наші інтернаціоналісти до всіх наших установ, не лише читалень. Готові здобутки важкої праці хочуть вони зробити осередками агітації та органами клясової боротьби. Це не перешкоджає їм кричати про безпартійність „Просвіти", не перешкаджає їм з болотом рівняти всіх національних просвітніх діячів та безстидно маскувати правдиві свої наміри і наскрізь політичні тенденції. Наведені постанови II. зїзду КПЗУ не вимагають хіба ніяких коментарів. Даємо їх під зрілу розвагу наших просвітніх і взагалі культурних діячів, а їх річею буде подумати, чи можна допустити до того, щоби читальні та кооперативи і навіть спортові установи стали осередками комуністичної пропаганди та органами клясової боротьби?

*) Постанови II. Зїзду Комуністичної Партії Західної України. Львів 1925. Видання ЦКК КПЗУ.

Куди вітер віє...

Призначення п. Т. Голувка начальником Східного Виділу Мін-ства Закордонних Справ.

(Від власного кореспондента.)

Варшава, 10. лютого 1927.

Навіть найбільш сензаційну статтю, одну чи навіть більше їх в одній чи навіть кількох поважних і впливових польських газетах може зустріти наш громадянин маловажним порухом рамен. Так само мабуть віднесеться він до заяв і енунціяцій польських міністрів чи їхніх грамофонів при якійнебудь випадковій чи *ad hoc* створеній нагоді, і до всіх мертвороджених, хоч і як шумно названих і як балакучих комісій. Все це — скажете — вже було, може й у менших розмірах, не таким потопом заливало як нині, але зате все з однаковим успіхом. Чували ми теж уже про лібералізм того чи іншого свіжо призначуваного вищого адміністраційного чи освітнього урядовця до міністра включно, а хто ждав доказів того його лібералізму — якщо не втратив ще терпеливости, то чекає далі. Однак легковажучи всі ці події, як проминаючі епізоди, що на хід і вигляд внутрішніх відносин у Польщі — спеціяльнож на українських і білоруських землях — не мають суттєвого значіння, не можна ставитися так само до всіх подій, які остають в органічному звязку, дарма, що назовні того звязку не лише не зраджують, а ще й стараються від нього відпекатися. Саме ці останні події — такі на око далекі й відокремлені, такі „невинні", мають першорядне значіння і для нас: легковажучи їх, кличучи „наша хата з краю", або просто не находячи серед нашої внутрішньо кревої морочливої організаційно-просвітньої роботи та серед наших внутрішньо громадянських чварів часу на стеження за ними, можемо раптом опинитися віч-у-віч перед фактами, до яких мусітимемо зайняти якесь одностайне становище, прийняте на основі докладної знайомости всіх даних, зі свідомістю величезного історичного значіння моменту. Маю на увазі ділянку закордонної політики, конкретно: останні знамення проявів цієї ділянки у Польщі. Про один такий яскравий прояв із останніх днів згадано наприкінці попередньої нашої статті: призначення Т. Голувка начальником Східного Виділу у міністерстві закордонних справ при вул. Вєржбовій.

Політична фізіономія п. Т. Голувка є занадто маркантна, аби покликання його на таку високу посаду при кермі закордонної політики Польщі відносно Сходу Европи не було проявом надзвичайно симптоматичним. Ця фізіономія нашим читачам уже відома: реферовано у нас відчит п. Голувка про становище нац. меншостей у Польщі, який він виголосив торік у Львові, двічі друковано теж у „Ділі" розмови, ведені з п. Тад. Голувком Вашим кореспондентом. А проте коротко пригадаємо політичне *credo* того польського діяча. І так відомо нам, що п. Голувко стоїть на становищі, що Східна Галичина була, є і мусить бути інтегральною частиною польської держави; підчас згаданого свого побуту у Львові заявив він у присутности численних свідків, що він сам

Red. czas. „Dilo" we Lwowie. Pr. 60/27 W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dilo" Nr. 25 (10.982) z dnia 30. lutego 1926 pod tytułem: 1) „W dżunglach polskoji polityki w ustępach a) od początku artykułu do słów „Nabawom" wyłącznie, b) między słowami: „widczuwajut" a słowami „Polska prasa", c) między słowami: traparcine" a słowami „Topczuczy", d) od słów: Polski" do końca artykułu; 2) „Etapamy" w ustępie między słowami: „budut" a słowami „Skazawszi"; 3) „P.d zamiotm ubywstwa kuratora Sobińskoho" w ustępie między słowami „aresztowanija, a słowami „Wozbyńskych" zawierają ad 1) i 2) znamiona zbrodni z § 65 a) ustawy karnej, ad 3) znamiona występku z art. VII. ust. z dnia 17./XII. 1862 l. 8. dpp. znamiona występku z §. 24. ust. **pras.** z dnia 17./XII. 1862 l. 6. Dep. uznał dokonaną 8. lutego 1927 r. konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493. p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863. I. j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę po 400 Zł. Lwów, dnia 9. lutego 1927.

Mayer.

вхопив би за рушницю в обороні Львова перед українськими зазіханнями. Галичина — мовляв — є національною шахівницею і рішити, кому вона по справедливости належить — дуже важко; всяка-ж спроба рішення одностороннього мусить довести до збройного спротиву другої частини населення, *ergo*, хай краще існує *status quo*, якщо не хочеться створити з цієї країни другого Мексика. Що іншого Волинь і Полісся (про Холмщину і Підляше мовчить) — ці землі можна буде повернути будучій українській демократичній державі. Існуванняж такої держави не тільки лежить в інтересі польської державности, але є одною з її передумов: бо найбільшим ворогом Польщі була, є і буде велика й могутня Росія. Тому Польща повинна активно змагати до розбиття Росії і до створення самостійної України, яка на полудні мала би ту саму місію відносно Росії, що на заході Польща — очевидно, у тісному політ., мілітарному й економ. союзі з Польщею. Одною із моральних підстав такого союза була би надача Східній Галичині широкої територіяльної автономії, і таким робом Галичина стала би „замісць кости незгоди — помостом приязни" двох держав і народів... Отсе обєктивно передана квінтенц'я брошур п. Т. Голувка (передусім *Kwestja Narodowościowa w Polsce*, з 1922 р. і другої — забув наголовок — з минулого року). Зрештою ці погляди Т. Голувко висловлював усюди, де міг, у брошурах і на сторінках „Роботніка", в розмовах з представниками чужинної преси, у пречисленних відчитах на білоруських і українських землях і на дискусійних вечорах у варшавському „Суспільно-політичному Клюбі". І ми можемо дивуватися, або не дивуватися, але фактом є, що п. Голувко має нині у польському політичному світі марку прононсованого політичного українофіла. Не соціялістичного ані самоврядувачого діяча — а іменно українофіла. Це є та фірма, під якою його знають Поляки, і є річю виключеною, аби при його нинішньому призначенні у М. С. З. саме цієї фірми не брали під увагу.

Річ ясна, що лише завдяки цьому моментові це призначення стало сенсацією дня, якої розголос притупив хіба лише той збіг обставин, який звів до кількох днів ще кілька неменших сенсацій (справа Зоєвудського, видача 5-ти послів, зірвання німецько-польських торгов. переговорів). Негайно відгукнулася німецька преса, інформована з Варшави близько двацяти кореспондентами. Півофіціяльна „*Tel Union*" добачила в цьому призначенні доказ зміни політики супроти нац. меншостей. Урядова „Епока" подала вістку „Тель-унїон" без слова коментаря („Епока з 7. II., ст. п. н. „Берлінські відгуки призначення п. Голувка"). Ту саму поведінку „Епока" приноровила до енунціяції „Роботніка" — що, мовляв, тов. Голувко ставиться, як соціяліст, до Союза Рад. Республик зі становища інтересів мира, — і до заяви самого Голувка, що він усувається від активного партійно-політичного життя. Таке дискретне становище „Роботніка", „Епоки" й самого п. Голувка не вдоволило видно правої варшавської преси, виноскуючої відповідний для себе жир. У „Ржечпосполитій" з 8. II. у гострий і напастливий спосіб зачеплено цілє міністерство закордонних справ і вказано, як на курйоз, саме на номінацію п. Голувка, відмовляючи йому всіх ланих до такої посади. Далеко глибше і поважніше підступив до справи пос. Ст. Стронський один із нечисленних у Польщі, який постійно слідкує за міжнародньою ситуацією і відносинами на вул. Вержбовій (може тому, що за урядів Хєно Паста був вічним кандидатом на міністра закордонних справ!). У статті п. н. „Дивні знаки" („Варшавянка" ч. 38 з 8 II.) наводить кілька наймаркантніших уступів зі згаданих брошур п. Т. Голувка і надзвичайно схвильовано питає: „а що, коли номінація п. Голувка, після номінацій пп. Патека, Добруцького, Медзінського, Славка, значить справді, те, що значить?" Патек — міністр закорд. справ з 1920 р., нині польський посол у Москві; Медзінський — полк. ген. штабу з того самого часу, організатор у військовому міністві II. (Інформаційно-розвідочного) відділу, — нині міністр почт; Славек — теж полковник, фактичний автор квітневої варшавської угоди з 1920 р. — нині урядовець для особливих доручень при президії ради міністрів, один із найближчих людей маршалка Пілсудського; Добруцький — „Визволенець", їх однодумець, нині міністр освіти. Ми додамо: поруч з п. Голувком є в М.С.З. директором загального департаменту полк. Матушевський, кол. шеф. II. Відділу ген. штабу, який у 19.0 р. був на Україні одною із найчільніших польських військово-політичних фігур; за те директор політичного департаменту Мін. Спр. Загр. п. Яцковський — тихий муж довіря познанських ендеків що досіль сидів на вул. Вержбовій мабуть завдяки сантиментові травневих революціонерів до аристократії — з моментом номінації п. Голувка раптом — захворів і ледве чи виздоровіє. Одночасно теж чуємо про близьку димісію гр. Скірмунта у Льондоні. Всі вичислені прізвища прошу поділити на завзятих побірників і приклонників старої відомої східно европейської концепції марш. Пілсудського та концепції цієї завзятих противників: хто йде вгору а хто в долину? Надзвичайно симптоматичний стан нинішнього політичного барометру.

— — Про ці всі справи писалося у нас досіль дуже мало, а наше громадянство проявляє ще менше зацікавлення ними. На превеликий жаль. Навіть жидівська преса тут чуткіша. І так варшавський „Наш Пшегльонд" присвятив згаданому у попередній статті становищу „Епоки" цілу статтю п. н. „Перелім чи фраза" (з 31. м. м.), попавши лише цілком фальшиво в лябіринт внутрішньо-почітничних проблєм. За те ось нпр. львівський т. зв. жаргоновий „Морген (орган сен. М. Рінгля і послів Фростіга й Інслєра) пише про „Значіння української проблєми" у статті пос. Райцеса як про один із головних нинішніх моментів польської закордонної політики, навязуючи до згаданої статті Стпічинського у „Глосі Правди". Пос. Райцес каже виразно:

Стоїмо напередодні важливих змін і подій... Я не пішов би об заклад на 100 відсотків, що не буде війни... Українська проблєма дістає нині вже инший вигляд, це не лише питання внутрішньої политики...

Можна сподіватися ріжних несподіванок. Найгірше, що може трапитися, це те, коли вони заскочать нас розбитими і здезорієнтованими.

Спробуйте Каву Гаґ

чисту, природну, палену каву без кофеїни.

Певно є хтось у Вашій родині, що бажає знаменитої, нешкідливої кави, вживання якої поручають також лікарі. Купіть ще нині пачку, а переконаєтеся, що значить кава **ГАҐ** без кофеїни.

Одиноке жерело! Найдешевше купуєтеся годинники ювілерські вироби у фірмі И. Помбровскі—Л. Розважевскі, Львів, Академічна 2. П. Т. Учителям і Вип. Духовним догідні услівя. 1512 2—4

Ми віримо лише — хочемо вірити! — разом з послом Райцесом, що „хто рахує (*scil.* у своїх комбінаціях) на розбиття українців у їх нутрі, той помилчється. Їх розділюють лише дрібниці, але в рішаючий момент без сумніву найдеться у них та моральна сила, яка не допустить до компромітації їх національної єдности партійними чварами".

І. Кедрин.

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

Зблизька і здалека.

Останні „здобутки" — „інтернаціоналістичної кліки", — „Українське селянство під керовництвом робкласи спільно з працюючими Польщі..."

Останні загальні збори Тов. „Просвіта" (з 25 грудня 1926) найшли освітлення на сторінках харківських „Вістей" аж 30. січня ц. р. в окремій кореспонденції зі Львова під напісом „Проба сил". Є це спізнена самохвальба й авторекляма успіхів „робітничо-селянської опозиції" або „революційних інтернаціоналістів" проти „фашистсько-попівсько-радикального" табору.

Кореспондент „Вістей" зазначує на вступі, що „Просвіта" на протязі 59 літ вспіла згуртувати в своїму лоні „широкі шари селянства і навіть робітництва", являючись в руках

„нац.-демократичної і радикальної верхушки органом пропагування понацкасової брехні та отуманювання широких українських робітничих і селянських мас буржуазними реакційними кличами національної єдности і т. д."

До війни були спроби

„створення соціялістичних культурно-освітніх організацій для українського робітництва і сільської бідноти, як „Волю" і до., то все таки, не входячи на цьому місці в причини, слід ствердити, що організації ці не могли згуртувати у себе ширших кругів українського робітництва та бідного селянства".

Це ствердження є незвичайно важне дуже замітне, шкода тільки, що кореспондент „Вістей" стидається „на цьому місці" зупинитися над проблемою „соціялістичних, культурно-освітніх організацій". Думаємо, що будемо мати змогу роз глянути цю цікаву проблему при найближчій нагоді.

Не вважаючи на колишні невдачі з створенням соціялістами „культурно-освітніх організацій" і на слабі здобутки „революційних інтернаціоналістів" підчас остан

Д-Р ІВАН КУРОВЕЦЬ. 5)

З подорожі до Італії.

Вид з парків. — Фашизм на вулиці. — Неаполь і перше враження. — Привода і мистецька старовина.

В парку на Монте Пінчіо за Боргезе так гарно та симпатично, що я щодень від 7—9 рано ходив для випочинку до парку Боргезе, а по 5 годині умучений оглядинами Риму йшов до парку Монте Пінчіо, де при заходячім сонці, а відтак вечером при масовім електричнім освітленню міста простягається чарівний казковий вид великого Риму, вид зачарованої країни. Тут задивившись у привабливу красу, забувається про хоробу, змучення, їду, а навіть на вино Кіянті і „*Est Est-Est*" — і інші гарні річи.

У Римі як і в цілій Італії, на кожнім кроці великий культ Мусолінія і фашизму можливо прибільшеного, штучного, але в менше прибільшечій формі як у північній Італії, де населення здебільша не італійське, словенське. Нема в Римі на вулицях подоби Мусолінія з надписами „*Va duce Bennito Mussolini*", за те в кожнім ресторані, кавярні, великі портрети диктатора видніють обовязково на першім місці; портрети короля Гумберта декуди є, але збоку від нього. На вулицях воно всіляких оповісток про фашистівські збори та свята у всіх частях міста, і повідомлення, що сам „дуче" буде промовляти. — Відозви напушисті, повні бомбастичних фраз. Рим під теперішню пору гарне, чисте велике місто, але дуже дороге. Життя, готель втроє дорожчі як в північній Італії, а вдвоє як у Неаполі. Склепові вистави, богатство товарів велике. Замітне в Римі, що всі уряди та міністерства мають величаві першої кляси магнатські монументальні палати.

По пятьох днях побуту в Римі, інтензивного напруження всіх сил поїхав я гарної сонішної днини до чудового Неаполю.

Солодкий Неаполь (*Neapoli dolce*) велике, найбільше місто в Італії, це контраст Римові. Рим велике, світове, дуже чисте, поважне, більше офіціозне місто — Неаполь гарне, велике, веселе, але не чисте, досить брудне, але дуже симпатичне. Все життя на вулиці; тут на розпятих шнурах сушиться білля, тут варять, їдять менші робітні шевські, кравецькі, слюсарські, все на вулиці; все кричить, галасує, повне сміху, життя. Тут інший тип людей в лиця; чорні як цигани, живі, крикливі мущини, жінки й діти. Головні вулиці широкі, камяниці високі 4—5 поверхові, склепові вистави гарні та богаті; рух на вулиці великий не то, що в Римі. Місто, хоч не дуже охайне, симпатичне, привабліює своїм горячковим життям і чудовим горячим сонцем. Неаполь положений над чудовим великим морським заливом, який кінчиться на півдні чудовим, повним зелені і гарних віль, Соренто. Над заливом цілий ряд місточок і сіл серед піній, розкішних винниць, садів, гаїв оливкових, цитринових і помаранчевих, аж до підніжа могутнього, величавого та грізного Везувія.

Чудове положення міста, його околиці, буйна тропічна вегетація, а в сусідстві всехмарний, димлячий та страховитий вулькан, дуже гарне, блакитне, трохи розбурхане море, що шумить та піниться, розбиваючи свої води об прибережні скелі — все це приваблює чоловіка і мило настроює, хоч би хорого та виснаженого. Понад море довгі довжезні хідники, плянтації, огороди, огородці. Населення Неаполю тепер около 750.000 мешканців. Середня річна температура 15° Ц. В середині міста і біля пристані великі гарні бульвари, подальше вузькі та брудні вулиці, серед високих кілька поверхових домів. Найголовніша і найбільше рухлива вулиця „Страда ді Рома", більше як на 2 кільом довга; при ній найгарніші доми, палати, велнкі магазини, кавярні, ресторани.

Найгарніше місце для проходів над морем, це „Рівієра ді Чіяя"; тут є міський город „вілля Національне" з гарними памятниками славних і заслужених горожан, а в середині городу славне акваріюм. Над самим морем пристань Санта Лючія; місто положене амфітеатрально від горбів до моря. Всюди розкішна тропічна ростинність, вічна буйна зелень. До солодкого гарного Неаполю достроюється такаж околиця; на північнім березі заливу вулькан Везувій, на його підніжі сади, винниці, помаранчеві та оливкові гаї. Земля скрізь коло Везувія дуже врожайна. Городи повні рож і камелій. Сам вершок Везувія безнастанно димить, а від часу до часу бухне полумя. Під кратером море завмерлої лави, яка у підніжжа кінчиться врожайними огородами.

У підніжжа Везувія на південь до моря славні Помпеї — старе римське місто, в 79 році по Хр. замете вибухом Везувія. У давнині мало воно приблизно 30.000 мешканців, гарну пристань, було дуже торговельне, а римські богачі мали тут свої вілі. Сьогодні майже в цілости в дкопане. Відкопано всі публичні будинки та приватні доми при головних вулицях. Гарно виглядає форум, базиліка, святиня „Апольона", Зевеса, торгова галя (*macelium*), „Стоада дель Аббондданца", „палєстра" — дім для рухових вправ, 2 театри, терми (купелеве заведення), численні приватні, богацькі доми украшені гарними фресками. Все, що гарніше, як мальовила, домашну обстанову, мистецькі твори вивезено і зложено у великім національним музеї в Неаполі. Добре заховані гробниці богатих знатних Римлян на цвинтарі. Між мурами відкопаних домів і по вулицях скаче тепер безконечна маса дрібних ящірок.

(Продовження буде.)

ніх загальних зборів „Просвіти", — „робітничо-селянська меншість" всеж таки осягнула величезні успіхи „морального вокрою".

„Не дивлячись на терор (?) зі сторони ундівської (?) президії, „інтернаціоналісти" ясно поставляли й обґрунтували тезу про необхідність боротьби проти „Просвіти" — як попівсько-ундівсько-радикальної домени, за перебудову „Просвіти" в одно із огнищ ширення класової свідомости працюючих, а тим як за один з органів мобілізації українських працюючих мас до боротьби за соціяльне і національне визволення. Цею рішучою і ясною постановкою питання вони приперли ундівських фразесовичів до муру так, що видзіпала з них їх справжня класово буржуазна суть — так, що кожному учасникові зборів в цілій своїй наготі виявився справжній класовий зміст буржуазних „шарфмакерів" з УНДО і радикалів. Це і є одним з найважніших досягнень інтернаціоналістичної лівиці на тих зборах. Поразка ундівсько-радикальних заправил в тих дебатах була така велика, що *для маскування перед учасниками зборів своєї реакційности вони облудно мусіли підносити руки, голосуючи за резолюцію, поставлену лівицею за звільнення всіх політичних вязнів*".

Заїдним було би зупинятися над цею пустою фразеольогічною авторекламою. Очевидно, „інтернаціоналістичка лівиця" нічого ясно не ставила, а тим менше нічого не обґрунтовувала, бо в дикий рев горстки львівських передмість хіба важко вкладати якийнебудь позитивний зміст, хочби найопозиційнішого характеру. А вже наскрізь фантастичною видумкою є вістка про голосування над резолюцією за звільнення політичних вязнів. Такої резолюції ніхто не ставив і ніхто над нею не голосував, бо загальні збори культурно-освітнього товариства не є покликані до розгляду таких справ. Справа політичних вязнів є наскрізь політична і яко така вирішується політичними організаціями по лінії звільнення політичних вязнів.

Щоби нашим читачам подати „досягнення революційних інтернаціоналістів" на загальних зборах „Просвіти" і їх величаву побіду над українською буржуазною потворою так, як ці їх „здобутки" переломилися в кривому зеркалі харківського офіціозу, требаб хіба передрукувати цілу чю авторекламну фантасмагорію під назвою „Проба сил". Але зважаючи, що ми знаємо ті „досягнення" з автопсії, то обмежимося ще одною цитатою, яка досадно зясовує „необхідність боротьби" проти „Просвіти" з боку „робітничо-селянської опозиції". Навязуючи до становища нашого органу, який закликає інтеліґенцію протиставитися каламутній хвилі язикатого анальфабетизму, антикультурности й антипросвітянства, кореспондент „Вістей" кінчає свою статтю таким грімким й абсурдним „шлягером".

„Та нас кріпкі слова дрібномішанина з лівим серцем, ні його попівське „кайаул" (?!) не переляжають, не спинять на шляху. Бо є лише два шляхи. Або шлях згоди з „польською шовіністичною буржуазією й бюрократією", по якому йти задеклярував себе останній з'їзд УНДО (?!), або шлях боротьби, — проти тих гнобителів та їх прислужників з УНДО і радикалів, *подавляючої маси українського селянства під керованством роб. класи спільно з пригнобленими Польщі за робітничо-селянську владу*. Працюючі Зах. України вибрали вже другий, чого доказом останніх днів є останні загальні збори „Просвіти".

Національний український табор, який достійно веде боротьбу з гнобителями українського народу, очевидно ніколи не вступить в сліди „революційних інтернаціоналістів" і не піддасться ніякій чужинній супрематії. Одночасно він і охоронить „подавляючі маси українського селянства" від тих хоробливих мікробів, які намагаються защепити в українську масу прикостні польського „інтернаціоналу". Віримо, що „успіхи" наших „інтернаціональних революціонерів" на загальних зборах „Просвіти" є першими й останніми.

Памятайте, що всякі збірки на пагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. і. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Мін. соціялісти проти уряду.

Берлін, 13. лютого 1927.

Німецька соц.-дем. партія уладила в Берліні віче проти теперішнього уряду. Промовці, соц. посли, доказували, що мін. націоналісти не були би так дуже домагалися участи в уряді і не поробили би концесій за признання їм місця в кабінеті, коли би внутрішня і закордонна політика уряду мала бути даним шляхом. Після віча відбулись демонстрації.

Кріза польського уряду.

Експозе прем. Бартеля. — Відкинення урядових внесень. — Заяви недовіря для мін. Мейштовича і мін. Складковського. — Візита Пілсудського і през. Мосціцького у Бартеля. — „Пяст" подається. — Кабінетна рада.

Варшава, 13. лютого 1927.

Дня 11. лютого на засіданні сойму прем. міністр Бартель виголосив експозе в справі закордонної і внутрішньої політики Польщі. В справі самоврядування сказав, що уряд вважає недопільним, щоби на цілій території держави вводити однакову виборчу ординацію. На думку уряду слід 1) скасувати закон із 1920 р., який продовжує в бувш. російській займанщині каденцію органів самоврядування до часу введення в життя нових самоврядних законів, 2) поробити деякі організаційні зміни в громадському законі в бувш. російській дільниці, 4) змодернізувати виборчу ординацію до громад у Галичині. Програма це відповідає меншебільше т. зв. малому самоврядному законові, внесеному до сойму групою послів. Щоби прискорити справу, уряд готов піддержати посольську ініціятиву, застерігаючи собі вільну руку для подробиць посольського проекту, передовсім у справі виборчої ординації громад у Галичині.

Уряд стоїть на становищі, що справа устален правильних взаємин і співжиття нац. меншостей з польською суспільністю лежить на площині завдань господарської, самоврядної і адміністраційної натури. Всі справи полагоджуватиметься в дусі конституційної рівности, а чутки, кольпортовані в політ. колах, про плани створення чи то держ. підсекретаріяту або взагалі якогонебудь спеціяльного адміністраційного органу для справ нац. меншостей, як таких, є позбавлені основ.

Пос. Ґломбінський поставив внесення, щоби після полагоди бюджету в другім або третім читанні, або окремо створити дискусію над заявою віцепремієра Бартеля. Внесення принято більшістю голосів.

Дня 12. лютого в другім читанні бюджету при голосуванні над бюджетом міністра закордонних справ відкинено внесення на признання кредитів для вдержання постійної делеґації при Лізі Націй.

Важне було голосування над бюджетом мін-ства внутрішніх справ. Внесення „Пяста" на скреслення 1,100.000 зол. з диспозиційного фонду мін. внутр. справ Складковського принято голосами ЗЛН, Пяста, ХД, ХН, НПР і ППС. Внесення ППС. на скреслення 100 зол. з платні міністра Мейштовича принято як заяву недовіря для того міністра. Оба внесення уряду в справі Правничої Ради при бюджеті мін-ства справедливости відкинено. За внесенням пос. Заремби (ППС.) на висловлення недовіря міністрові Квятковському голосувала лише ППС. Внесення пос. Квапінського на висловлення недовіря мін. Незабитовському впало. Додаткове урядове внесення на уділення кредитів на свіжо основане мін-ство почт і телеґрафів упало. Це викликало сильне вражіння в соймі. В кульоарах пястівці лянсували предложения, щоби на основі 58 § конституції поставити внесення на висловлення недовіря віцепремієрові Бартелеві. Голосування скінчилося в год. 2 попол. Засідання сойму відложено до понеділка. Годиться зазначити, що 2-ге голосування над бюджетом ще окончно не пересуджує справи, бо ще буде 3-тє голосування в соймі, а потім голосування в сенаті, а вкінці ще одно голосування в соймі над поправками сенату.

Нині (13 го) наступило в кризі польського уряду деяке відпруження. Марш. Пілсудський відвідав із мін. почт марш. сойму Ратая. Конференція тревала 2 год. Віцепрем. Бартеля (хорого) відвідав мін. Медзінський, щоби поінформувати його про положення. Віцепремієра Бартеля відвідав теж през. Мосціцький і маршалок Пілсудський. — На засіданні Пяста ухвалено не заголошувати заяви недовіря для віцепрем. Бартеля, а лише відчитати декларацію підчас соймових промов. На понеділковім засіданні сойму, на якім мають запасти важні рішення, явиться мабуть марш. Пілсудський. Можливо, що прем. підчас дискусії промовлятиме як шеф уряду. — В понеділок буде засідання кабінету в справі положення. Кабінетова рада займеться вислідом голосування в бюдж. комісії. На це засідання візвано всіх міністрів. Мін. Складковського візвано телеґрафічно. Його відкликано з інспекційної подорожі по окраїнах. Віцепремієра Бартеля, з причини його недуги, буде заступати мін. Медзінський, зґл. мін. Складковський. Марш. Ратай і віцемарш. Дашинський ще нині будуть старатися довести до порозуміння. Коли би їм це не вдалося, слід числитися з конфліктом між урядом і соймом.

Ревізія у львівській міській раді.

Львів, 13. лютого 1927.

Варшавські газети приносять вістку, що мін. во внутрішніх справ зарядило люстрацію і ревізію діяльности магістрату міста Львова, зокрема махінації през. Наймана в справі вирівнання коштом громади і засипання долів і ям на площах його жінки і в справі будови і вкладів на вул. Понінського, де він мешкає. Ревізію господарки магістрату, що має вже свою історію, має перевести Тимчасовий Виділ Самоврядування при співучасти заступників міністерства скарбу. Цю ревізію заряджено на низку жалоб, які вислано до Варшави в справі ославленої господарки „тимчасової" міської ради і магістрату м. Львова зі всіх сторін.

При тій нагоді згадаємо, що „тимчасова" міська рада, не зважаючи на те, що дні її почислені, — кермується *usque ad finem* зоольогічним шовінізмом у відношенні до всього, що українське. Ось на передучорашнім засіданні її відібрано знову голос двом промовцям, що говорили по українськи. Представник соц.-демократів М. Ганкевич після того продовжав свою промову по польськи, д-р Степан Федак зрікся голосу, аби не говорити по польськи...

„Під замітом убийства кур. Собінського".

Між арештованими нема убийників.

Львів, 13. лютого 1927.

Польська преса приносила в останнім часі сензаційні ревеляції в справі убийства кур. Собінського, вказуючи як на „певних" убийників на двох братів Вербицьких, яких арештовано в хвилі їх приїзду до Львова. Ті інформації подали й ми з журналістичного обовязку. Тепер ті самі польські органи подають зі смутком, що між 11 арештованими недавно особами української народности нема убийників кур. Собінського. Їм закидується тільки шпіонажу в користь одної з сусідних держав. Згадані 11 арештованих працювали нібито у звязку з тою групою „шпіонів", яку відкрито в днині м. р. (31 осіб), а яка засяде небавком на лаві обвинуваченых у Кракові. Здогади, а навіть певність, що між арештованими з кінцем січня молодими українцями є убийники куратора Собінського — лишені всякої основи.

При тій нагоді згадаємо, що польські брукові органи, з окрема „Ілюстрований Курєр Ціодзенни" в Кракові, позволили собі написати, що „Діло"; подаючи списи арештованих у цій справі, старалося стилізувати їх так, аби „ввести в блуд поліційні органи". Інформація волинка, а найгірше польської преси в українських справах, відома здавна й увійшла вже у нас у приповідку. А ця писанина брукового органу — доказ не тільки його ігноранції, а — й подлої нікчемности.

Панахида

в память бл. п. Ольги з Левицьких Басараб.

Львів, 14. лютого 1927.

Вчора відправлено у Львові два поминальні богослужения в треті роковини мученицької смерти бл. п. Ольги з Левицьких Басараб. В год. 12. в полудне відправлено пом. богослужения в архикатедральнім соборі св. Юрія заходом родини, а в год. 5'30 попол. в церкві Преображения Госп. заходом Союзу Українок. На обох богослуженнях церкви були переповнені українським громадянством.

До панахиди в церкві Преображения Госп. стануло 7 священників під проводом о. прал. Куницького. Тетрапод був відповідно убраний, на ньому стояв великий березовий хрест, перевязаний вінком і синьо-жовтими лентами. Співав дуже добре хор „Сурма", що перед панахидою відспівав величній псалом Бортнянського (концерт XXIII): „Блаженні людіе, віднайшій воскликновеніе". Закінчено це пом. богослужения зворушливим „Вічная память" і „Ви жертвою"...

НОВИНКИ.

— **Небезпечні дроти.** Одержуємо з львівського магістрату такий комунікат у справі, яка цікавить усіх, що не мають охоти одного негарного дня вилетіти у воздух: „На підставі порозуміння з військовою владою і громадою м. Львова, староство львівського повіту, з огляду на прилюдну безпеку поширює смугу забезпеки довкола амуніційних складів у Голоску Великім з північної та східньої сторони від таких границь: від граничного пункту: Брюховичі, Голоско Велике і Ріса Польська, північною межею громадського лісу, аж до дороги (гостинця) Львів Брюховичі, від того пункту вздовж дороги північно-східною межею, відтак південно-східною межею ліса, аж до громадської дороги N. 1581, що веде від громади Ріса Польська до Брюхович. На границі цієї смуги забезпеки" військова влада проведе кільчастий дріт по деревах, відзначивши коло. Поза ще коло заборонює староство входити, заборонює переходити, пасти худобу, збирати гриби, ягоди, траву, листя або ріща, розкладати вогонь, то що. Хто нарушить цю заборону буде караний гривною до 200 зол. або арештом до 14 днів." А всеж таки було би краще, якби замість того, щоби люди мусіли шукати дроту над головами, військова влада пошукала місця на магазини з амуніцією оподалік міста, щоби над головами мешканців не висіла вічно гривна, арешт і динамітовий вибух.

— **Музикальні злодії.** На передостаннім та останнім концерті Л. Колессівної кількох нашим громадянам при натовпі, в роздягальні, зручні аматори чужої власности витягнули кілька портфелів, як уявляють їх власники: з грішми. Це доказ, що львівські злодії стежать уже і за українськими афішами, а в нас є ще громадяне, які 11-го мають ще кільканадцять і більше золотих у кишені. Наскільки нам відомо: ні одному українському журналістові дотепер не вкрали ще з кишені нічого, хоча журналісти бувають в обовязку на всіх виставах, концертах і збіговищах.

— **Сільські трагедії.** У Білці Королівській, біля Львова, 18-літній парубок Лукашинський, пострілів у ночі господаря Гимона, гадаючи, що це його син. — По селах крутяться ошуканці, які сватають дівчата, видурюючи від них щонебудь на рахунок вина. Таке трапилось селянці Вощук, з Улюхова, яка прийшла з якимись Середкевичем уже до нотаря підписувати шлюбний контракт, а її нареченій пішовши за свідками, забрав її кожух і щез як камінь у воді.

— **Рідкий процес.** Львівський апеляційний суд розбирав цікаву розводову справу. Від 10 років був женатий бувший австрійський військовий удруге з жінкою, з якою має 4 дітей. Перша його покинула, втікши з якимись мадяром. Розшуки за нею не дали за цей час ніяких наслідків. Аж ось після 10 літ, вона завялась і вислала до суду скаргу, обвинуваченучи мужа в двоженстві, домагаючись уневажнення першого подружа. Суд відкинув скаргу, лише на тій підставі, що лікарі-знавці ствердили її повну неспатність до подружого життя.

Відгуки дня.

Щастя до видовищ.

Не маю щастя до інтересів, посад і поезії, але зате маю його до видовищ. Идучи собі наймакя вулицями Львова і майже все стріну щось цікавого: трагічного, комічного або трагікомічного.

З трагічних видовищ найчастіше подибую: весільні хороводи; старого пана молоденьку панію і добре збудованого шофера; тверезого урядовця по „перших"; українців, що йдуть на засідання.

З комічних видовищ дуже часто стрічаю: похапцем збудовані „шопи народові"; батьків нашого міста в контушах і з міною думаючих людей; українських комуністів без рукавичок, радикалів у рукавичках, фашистів у білій сорочці, а унднстів без течки.

З трагікомічних: афіші про недалеку американську позичку; засідання виконавчих комітетів українських партій у Централю в безпосереднім сусідстві з агентами тайної поліції; українця, який за позичені гроші їздить автом, щоби далі позичати і т. п.

Але нераз попадаю на видовища, які в під одну з повищих рубрик не підходять.

Таке трапилося мені і сьогодня.

Тягнуся до редакції плошею Фредра і попадаю на збіговище. Стаю, щоб розвідати про причину його.

За моїми плечима питає якийсь жіночий голос будкаря:

— *Co to panie za checa?*

— *A! jakaś zamaty będą ściągać.*

Я мимоволі глянув по дахах домів, чи не побачу де пожарників, що добираються до якогось прапору... Ні! на дахах пусто! Вже кілька днів не було ніякого повстання, річниці, чи народового свята — то звідки й прапор узявсяб...

Але чую за плечима:

— *Cóż to za jedna!*

— *Jakaś od kina. Wymalowała się, wybieliła taj udaje że ładna... Pani by takéj taka była...*

— *Ojojoj!...*

Мої очі, що блудили безупинно по дахах, вернулися вмить на землю. Я спершу глянув на свою балакучу, цікаву сусідину.

Стара, трохи перетовщена, з підбитими рабячими очима.

Сторожиха або перекупка...

Потім почав шукати тої „од кіна".

На авті, загорнена в шубу робила приємні міни до світляви, що стояв напроти неї з апаратом.

Певно треба було до якоїсь фільмової драми, щоби героїня їздила по нашому городі і вдавала щасливо закохану.

Я порівняв її зі сторожихою і пришов, що будкар зовсім не говорив компліментів. Від біди і сторожиха могласб грати ту саму ролю, підмалювавшись та вибілившись, так як тамта і очевидно тільки в краєвім фільмі.

Галактіон Ітака.

— **Америка відкрилась Европі.** Фонд Карнегія для міжнародного мира висилає літом в Европу 30 американських журналістів, які мають ближче познайомитись з господарськими, політичними та соціяльними відносинами у „старім світі". Вони відвідають Лондон, Париж, Гамбург, Берлін, Мюнхен, Женеву та Прагу і навяжуть взаємини із інституціями, які працюють для міжнародньої співпраці. Виходило би, що поза Прагу на схід не поїдуть. А шкода, бо від цієї другої половини Европи також залежить міжнародня рівновага.

— **Літературна чужинна хроніка.** У бувшій царській бібліотеці в Ленінграді находиться велика збірка книжок (7000) і рукописів франц. фільософа Вольтера, куплені колись Катериною II. Французький уряд хотів їх давно відкупити і вислав 1919 р. ученого Коссі, який мав бібліотеку привести до ладу і видати залишені рукописи. Мало вийти 9 томів недрукованих творів Вольтера, у цьому листі. Війна перешкодила цій праці. Тепер виходить, що з полиці Коссі в деякій бібліотеці нема слідів, сам учений не хоче вже її продовжувати і франц. уряд хоче видати нового, щоби видав цінні рукописи любимого фільософа. — Еспанська література мало в нас відома. Тому варто бодай зазначити кілька імен письменників, про яких твори згадують чоаще частіше. Одним з найпрудкіших поруч Ібанеса є Мартінес Сієрра, який має 41 літ і написав дотепер 42 комедій! Одну з них „Сон серединої ночі" грали недавно в Львівській. Незвичий Нобліївський лавреат Бенавенте пише не менше. Йому дорівнюють брати Кв'нтеро. Всі вони йдуть за приказом Льопе де Вега, який написав мабуть вдесятеро більше від Шекспіра. Драма, що якість його пес не все йде в парі із скількістю. Багато менше сучасний великий еспанський письменник Унамуно, одночасно фільософ. В осени цього року поставлять у Мадриді памятник великому письменні ові Маріяно Хозе де Ларра, довго непризнаному. Цей сатирик, якого рівняють з Вольтером, згинув самовбивчою смертю 1837 р.

— **Світова всячина.** Віденський магістрат назвав одну із своїх площ у честь італійського соціяліста Матеотія, вбитого фашистами. — Версаль дістане небавком новий музей, який буде зорганізований в домі одної місцевої міліонерки, що завищила на ню ціль 5 міл. фр. — Антверпен святкуватиме 350-літні роковини смерти Рубенса. — Шаляпін заждав від віденської опери 4000 дол. за один вечір, чого, річ ясна, не в силі ніяким робом йому заплатити. — У паризьким університеті 100 студентів-монархістів спинило бучу, домагаючись, щоби викинути чужинців; дійшло до бійки з участю поліції. — Офіціяльна статистика Мадярщини приносить цікаві цифри: є там 7.980.113 мешканців, з чого 240.180 власників неруховостей, 665.423 селян, 24.456 діячів, 6,722,140 осіб без майна; в армії та жандармерії 114.600, 1057 актория, 1236 акторок, 13.594 музик, 540 кабаретистів і циркоїців, 1036 денникарів. — Журі конкурсу міжнародньої краси „Фанамет" признало першу нагороду польці Богуцькій, яка поїде до Голівуда як фільмова артистка з титулом „Міс Европа".

— **Прикрий папсус** трапився вчора „Дзенникові Людовому", який помістив статейку п. з. „Сербія в обороні населення Прикарпатської Руси", подаючи до відома про комітет, який повстав для оборони перед чехізацією українського населення... де?... в Білгороді, замість в... Ужгороді.

— **З кіна.** У кіні „Коперник" почалася нова фільма в 10 діях „Вальс Штоваса"; грають артисти віденського Бургтеатру. Крім цього 3 дії комедії з Бастер Кітоном.

— **Приготовлення до вечерниць „Союза Українських Купців"**, які відбудуться в салях „Бесіди" в „Нар. Домі" дня 19. лютого ц. р. уже на укінченню. Запрошення розіслані на відомі нам адреси, хтоб одначе не дістав ще запрошення, зволить зголоситися в конторі „Союза Українських Купців", Мохнацького ч. 6, від год. 7·30—8·30 веч. щоденно, або в неділю від 10—12 рано. Комітет Вечерниць поробив вже всі заходи, щоб ПТ. Учасники винесли з Купецьких Вечерниць як найкращі спомини. 1521

— **Акціонарі** акційної спілки для будівельного промислу давніше Іван Левинський можуть підняти дивіденду по 0·60 зол. від акції за предложення купону ч. 3 в Банку дисконтовім варшавськім, Відділ у Львові при вул. 3. Мая ч. 14. 1497 3—3

Позір! — Громадяне города Льва! Затямте сами! Передайте вістку другим! Заохотіть всіх, в кого бється живе українське серце прийти і глянути на **Рухливий похід Сокола-Батька!** Рухливий Похід відбудеться у вівторок, дня 15. лютого ц. р. (на Стрітення) в салі Народнього Дому" Рутовського 22. Початок точно о год. 7·30 вечером. До вправ стануть всі відділи Сокола-Батька при звуках орхестри! Богата програма! Програму подадуть афіші. Білети вже можна набути в канцелярії Сокола-Батька, Руська ч. 20, щодня від год. 10—2 по пол. і 3—8 веч., а в день попису від год. 6 пополудні при касі. 1520 1—1

З судової салі.

Знесення вердикту суду присяжних.

Дня 15. X. 1926 р. на основі вердикту присяжних суддія засудив львівський трибунал Василя Добрянського, пекарського челядника і б. підстаршину Української Галицької Армії, за злочин убивства полоненого Пилипа Пруса на кару 4 літ тяжкої вязниці. Проти цього засуду вніс оборонець адвокат д-р Лев Ганкевич підклик до Найвищого Суду у Варшаві. Найвищий Суд прихилився до зажалення неважности, ухилив вирок львівського суду й перекázав справу до повторної розправи перед судом присяжних у Львові.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, що певний захист в добі лихоліття!

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ:

Володимир Босий: Українська дієцезальна колегія св. Йосифа в Йорктові, Саск. (Коротка хроніка). Йорктон, Саск (Канада), 1926. Стор. 28, 8°.

KALENDARZ TOWARZYSTWA WALKI Z GRUZLICA na rok 1927. Lwów 1927.

ЖУРНАЛИ:

ГОСПОДАРСЬКО-КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС, орган Ревізійного Союзу Українських Кооператив. Ч. 5. Львів, дня 3. лютого 1926. Зміст: Центросоюз; Зізнолмлення „Центросоюзу з діяльности і рахунків за адміністративний рік 1925—1926; Правне положення та податкові тягарі кооператив; Мотилиця; Хліборобство; Свято кооперації; З „Центроюзу"; Всячина; Видавництва.

„СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР", орган Краєвого Т-ва Господарського „Сільський Господар". Львів, дня 1. лютого 1926. Ч. 3. Річник XIII. Зміст: М. Творило: Поборім чотирьох господарських ворогів; Ю. Павликовський: Сіль для худоби; Мих. Бендега: Які роди огородовини маємо управляти?; Волод. Пласкач: Дещо про ярине господарство і закладання парників (інспектів); Годівля коней; В справі організації тютюнових плянтаторів; Вимірювання землі при помочі літаків на Україні; Які бураки управляти на пашу? Землеустрій (комасація та меліорація на Україні; Як богата Америка?; Здорові думки; Господарський порадник; Лікарські ради; Всячина.

„МОЛОДЕ ЖИТТЯ", часопис українського пласту. Львів, 15. січня 1927. Ч. 1. (40). Рік VII.

„ЖІНОЧА ДОЛЯ", двотижневик для українського жіноцтва. Коломия, дня 1. лютого 1927. Ч. 3. Рік III.

НОТИ:

Я. Ярославенко: НАД ДНІПРОВОЮ САГОЮ. Партитура. Композиція на мішаний хор до слів Т. Шевченка. Видання „Торбана" ч. 157. Львів.

Я. Ярославенко: СОНЦЕ ПО НЕБІ КОЛУЄ, мужеський хор до слів Ів. Франка. (В дорогу!) — Пластовий марш. Видання „Торбана" Львів. Ч. 159.

Я. Ярославенко: „І ДОСІ СНИТЬСЯ..., жіночий хор до слів Т. Шевченка. Видання „Торбана" Львів. Ч. 156.

ОПОВІСТКИ.

— **Подається** до відома, що виміна запрошень як і набуття карт вступу на Баль „Основи", що відбудеться дня 19. ц. м. в салі Народнього Дому, будуть видаватися кождого дня пополудні, починаючи від 15. ц. м. в Книгарні Наукового Т-ва ім. Шевченка. 1—1

Філія „Просвіти" в Кутах приїме просвітно-кооперативного організатора, котрий потрафить провадити хори. 1518

Реферат о. дкр. Юліяна Дзерсвича на тему: „Боротьба за устрій шкільництва в Польщі" відбудеться у вівторок дня 15. лютого о год. 11. рано в школі УПТ. при вул. Мохнацького, на який Видїл філії „Учит. Громади" уклінно запрошує всіх, що цікавляться новітніми проблемами устрою шкільництва. 1-1

На „Рідну Школу" зложили ученицї I., VI. і VII. кляси дівочої школи ім. Б. Грінченка у Львові 10·50 зол. місто вінця на могилу дорогого товариша і ученика бл. п. Ромця Базилевича. — Молоденьким Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 1515 1—1

У справі „коляди". Всі кружки, комітети, установи й окремі діячі, які збирали в січні датки на дар для „Рідної Школи" з нагоди „коляди", надішлють безумовно до 20. лютого 1927 р. готівку й поіменні викази жертводавців на адресу Головної Управи „Рідної Школи" у Львові, Ринок 10. Не виконуючи цього — наражують Товариство на прикрі наслідки. Хто з якихось причин не зложив датку на „коляду", нехай це зробить додатково до того речинця, а то його жертва не увійде в загальний виказ, який саме лагодиться до друку. — *Головна Управа „Рідної Школи".*

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 65-?

НА ПРОДАЖ 10 моргів орного поля в одним кавалку 2 км. від більшого повітового підгірського міста на догідних условях. Зголошення під „ПОЛЕ" до Адм. „Діла". 1516 2—3

НА ПРОДАЖ коріїний склеп в центрі міста, дуже добре проспериючий. Догідні условя. Зголошення під „Виїзджаючий" до Адм. „Діла". 1505 2—3

ЕЛЄГАНТ своєрідня і найліпша паста до обуви — жадайте все і всюди. 1481а 2—10

ФОРТЕПЯН в найліпшім стані з добрим сильним тоном за 1.600 зол. ПЯНІНО першорядне німецької марки, майже нове за окавійну ціну продасть — „Монюшко", Зіморовича 10. 1498 2-2

ДР. ПРАВ з заграничним дипльомом пошукує якогонебудь заняття або лекції за удержання. Зголошення до Адм. „Діла" під „А. Ф." 1499 2—2

БУДІВЛЯНІ парцелі при ул. Потоцького продає на рати Інж. Павло Дурбак, Львів, Чарнецького 26. 1502 2—3

ДНЯ 10. ЛЮТОГО 1927 вертаючи з концерту Любки Колесси згублено на вул. Рутовського жіночу скіряну торбинку і в ній 6 ключиків. Хто знайшов би буде ласкавий зложити в адміністрації „Діла" за відповідною нагородою. 1517 1—1

ПОТРІБНО негайно кількох хлопців до науки механічного ремесла. Ю. Ломата, Сенкевича 9. 1516 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка 1458 7—20

Д-р ФЕЛІКС ГАН

Львів, Городецька 46. Тел. 834.

Пересвітлення Рентґеном.

Лікарсько-дентистичне Заведення д-ра Симона Раппапорта Якова Насса

ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.

Пльомбування й випимання зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям і студентам значна знижка. 1449 Полекші в сплатах. 5—5

::: **РІК ОСНОВАННЯ 1890.** :::

Реставрація С. Райха

Львів, Ринок ч. 5.

поручає смачні обіди з 3-х накрить після вибору по 1 зол. 40 сот. — **Горячий крупник,** меди ріжного роду. Добірні напитки і перекуски. 1483 Кухня у власнім заряді. 3—3

Готель „Під Муринами"

(знаний Штадтмілер)

у Львові, при вул. Краківській 9.

Телефон 34-69. По цілковитім відновленню поручає 40 комфортових кімнат. Для сталих Гостей опуст. 2—2 1511

ЧЕКОЛЯДА „ОПТІМА"!

1473 **найліпша** 4—?

„ДІМ ГЛИНЯНСЬКИХ КИЛИМІВ"

Голозн. Склад і Детайлічна Продаж

Д. ТІР, площа св. Духа

біля костела оо. Єзуїтів

поручає у великім виборі:

Килими на підлоги, стіни, накидки на отомани, портієри, патаравки, також коци, подорожні пледи, ковдри, капи на ліжка, фіранки, килимові, ютові і кокосові хіднички, витирачки і смирненську вовну в ріжних кольорах. 7—7 1419

При замовленнях довільний вимір і колір.

Догідні условія сплати.

КОНКУРС.

Старшина „Сокола-Батька" розписує конкурс на три вязанки оригінальних, чотиротактових, масових вправ вільноруч на сокільський здвиг в 1928 році:

1. Спільні мужеські і жіночі вправи, 2. мужеські, і 3. жіночі.

Кожна вязанка обіймає пять вправ. За найкраще уложення всіх трьох вязанок призначується нагороду 100 зол. Прийняті вправи застерігає собі товариство в подробицях відповідно до потреб змінити, неприняті вправи може товариство купити. Опис вправ вразі рисунками належить надсилати до Сокола-Батька вул. Руська 20. до 15. травня 1927. *Старшина „С. Б."*

IX. Загальний Збір

Союзу Українських Приватних Службовників „СУПРУГА"

відбудеться у Львові, дня 27. лютого 1927 року (неділя) о годині 9. рано в домівці при вул. Коперника ч. 26 зі слідуючим порядком нарад: 1) Відкриття Збору і вибір голови Збору (§ 14 статута); 2) Верифікування протоколу з попереднього Загального Збору; 3) Звіт Головної Ради: а) загальний огляд діяльности в 1926 р.; б) касовий звіт за 1926 р.; 4) Звіт Провірної Комісії з провірки діловодства за 1926 р., дискусія над звітами і внесення в справі уділення абсолюторії Головній Раді і Провірній Комісії; 5) Вибір голови, 11 членів і 6 заступників членів Головної Ради і 5 членів Провірної Комісії на діловий рік 1927; 6) Усталення висоти членської вкладки на 1927 рік; 7) Внесення і запити; 8) Замкнення Загального Збору. Якщо в означеному часі не явиться на Зборі 1/3 часть всіх членів, потрібна до правосильности нарад, відбудеться о год. 10 рано того самого дня і в цій самій салі і з цим самим порядком нарад другий Загальний Збір, який рішатиме без огляду на число присутніх на Зборах членів. Право участи в Загальнім Зборі має кождий член, що вкрівці членські вкладки по кінець місяця падолиста 1926 року включно.

Львів 10. лютого 1927. 1521

1—1 *Головна Рада „СУПРУГА".*

Присилайте передплату!

До Хвальної Відливарні Дзвонів Братів Фельчинських в КАЛУШІ

Підписаний гр. кат. Уряд парохіяльний в Городенці іменем цілої парохії складає щиру подяку за присилання дзвонів (2).

Дзвони солідно виконані — голос чудесний — гармонія прекрасна.

Підчас дзвонення ними люди з запертим віддихом слухають мельодійних тонів і жаль коли перестають дзвонити.

Тепер всі переконані, що заграничних дзвонів нам не треба, бо Хвальна Фірма зі своєї задачі, то є з достави добрих дзвонів, вповні вивязалася. І на цім місці щиро-сердечно бажаю Хвальній Фірмі дальших добрих і щасливих успіхів. — Щасть Боже! 1519 1—2

Городенка, 21. І. 1927.

о. В. Комаринський, парох.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів Ринок ч. 10.

Ч. 35 (11.603). Львів, четвер 17. лютого 1927. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Клясичне рішення.

Львів, 13. лютого 1927.

Під кінець мин. року Адміністраційний Трибунал у Варшаві виніс клясичне рішення з приводу спалення чи пожару польського людового дому („Польскі Дом Людови Т. Ш. Л.") в Березові Нижнім, печеніжинського повіту. Вся польська преса, головно „народово"-канібалістична на всьому просторі польської республики, а „кресова" зокрема просто захлистується з радости з приводу цього рішення. Також пястівський сенатор і член Тимчасового (*sic!*) Самовр. Виділу у Львові Бяли висловлює своє вдоволення ізза цього юридичного кроку Найв. Адмін. Трибуналу, пишучи:

„За матеріяльні шкоди через саботажну акцію слід уможливити пошкодованим регрес до громадян *тієї національности даної громади чи повіту*, до якої належали звинники. Прецедепс під тим оглядом створило рішення (оречення) Адмін. Трибуналу з дня 27. грудня 1926 ч. р. 505—24".

Рішень всяких юридичних установ, судових, адміністраційних і навіть скарбових, як відомо, не вільно критикувати, але тільки в *негативному розумінні*, себ-то напр. не вільно осуджувати таких рішень в той спосіб, щоби їх клясифікувати як *рішення несправедливі*. Кожна влада боронить перед такою клясифікацією, бажаючи зберегти свій авторітет. Одначе в принципі критика всіх законів, постанов і рішень є допустима — вже хочби тому, що таке чи інше рішення є річю людською, а *errare humanum est*. Кожний присуд, кожне рішення нижчої інстанції (судової чи адміністраційної) допускає відклик до вищої інстанції, тим самим в своїй основі допускає *критику* того рішення. Колиж допустима є критика присуду чи рішення нижчої інстанції, то тим самим не може бути вільне від критики й рішення вищої інстанції. Зрештою, коли вільно критикувати обовязуючий закон, коли вільно його зміняти, доповнювати, поправляти, то вільно й критикувати рішення, видане на основі того закону. З тієї точки погляду підпадає під критику й останнє рішення Найв. Адміністр. Трибуналу.

Однак, не зважаючи на допустимість критики того рішення, ми примушені стриматися від виконання нашого завдання, бо знаємо, що в створених умовинах ледви чи цей льогічний погляд поділяє львівський державний прокуратор.

Тому ми є примушені тільки побіжно торкнутися рішення Найв. Адмін. Трибуналу з 27. грудня 1927, а більше уваги присвятити його значінню й можливим консеквенціям. Та перш усього годиться зупинитися над самою подією і поведінкою адміністраційної влади.

В часі тзв. саботажної атмосфери (22. червня 1922) невідомі спричинники (справці) підпалили „Польскі Дом Людови Т. Ш. Л." в Березові Нижнім. Дім згорів. Коломийський кружок Т. Ш. Л. звернувся до печеніжинського староства з домаганням наложення контрибуції на громаду Березів Нижний. Печеніжинське староство, в порозумінні з Виділом Повітової Ради в Коломиї, резолюцією з 30. листопада 1923 (*отже понад 17 місяців пізніше, як сталася подія*), опираючись на § 34 громадського закону з 12 го серпня 1886, наложило на Березів Нижний вимагану Т.Ш.Л. контрибуцію. Громада Березів Нижний повинна в цілости покрити шкоду, заподіяну невідомими спричинниками Т.Ш.Л., бо подія сталася в часі довершування ворожих польській державі актів на території тієї громади. Староство ствердило, що в тому часі — крім підпалу польського людового дому — господареві Степанові Геникові спалено два стоги сіна, стріляно до помешкання учительки А. Санойцівної, підпалено рим. кат. костьолок та пробовано підпалити стодолу заступника гром. комісаря. Вина за ці акти, а головно за недогляд за польським людовим домом спадає на громаду, бо — мовляв — вона не сповнила наложеного на неї обовязку щодо місцевої поліції.

Громада зробила рекурс до Станиславівського воєвідства, одначе воно постановою з 25. січня 1925 р. затвердило резолюцію печеніжинського староства. Тоді громада зробила відклик до Найв. Адміністраційного Трибуналу, подаючи, що рішення староства (і воєвідства) не уосновує, в чому саме міститься занедбання обовязку місцевої поліції. Крім того громаді не дано спромоги боронитися, представників громади зовсім не переслухувано; вкінці громада зазначує, що вона не може нести відповідальности за всі події на її території, бо в тому часі управа громади спочивала в руках не легальної, вибраної громадської репрезентації, але назначеного адміністраційною владою комісаря й іменованої прибічної ради. Найвищий Адм. Трибунал рішенням з дня 27. грудня 1926 р. відкинув відклик громади Березів Нижний, бо з резолюцій адміністраційної влади виявляється, що — не вважаючи на численні акти саботажу — громада не видала ніяких заряджень, щоби запобігти тим актам. Громада мала спромогу боронитися і боронилася, а доказом цього факт, що староство, бажаючи угодово полагодити справу, пропонувало громаді причинитися до відбудови польського людового дому через шарварочний привіз матеріялу, але проти цього громадяни внесли зажалення до воєвідства. Щож торкається громадської управи, то іменована адміністраційною владою громадська репрезентація має всі права й обовязки виборних органів. Тим самим іменована громадська управа, хоч вона не є висловом волі громади, хоч вона є громаді накинена і хоч вона не допильнувує своїх обовязків, то наслідки поведінки наказної громадської влади несе вся громада.

В конкретному випадку годиться ствердити такі „особливости": підпалу польського людового дому довершили *невідомі спричинники*. Адм. влада (староство) не ствердила, чи то були члени даної громади (Березова Нижного) чи може наскрізь чужі тій громаді. Не стверджено теж, якої вони національности (української, польської чи якоїнебудь іншої). Вкінці не стверджено теж мотивів і підкладу підпалу, а саме: чи це був акт політичний, — або як говорить старостинська резолюція — саботажний, чи акт особистої пімсти, чи може вкінці акт якоїсь спекуляції в атмосфері „саботажу". Це одно. А друге: Кружок Т. Ш. Л. в Коломиї звертається до староства з домаганням наложити контрибуцію на громаду Березів Нижний, і староство сповнює це домагання. Значить, староство не робить репресійних кроків проти громади, як її контрольна влада, не виступає проти громади *sua sponte*, тільки на домагання приватного товариства, як його екзекутива. Виступаючи в імени цього товариства, староство, не будучи певним юридичної основи своєї резолюції, входить в переговори і торги з громадою, пропонуючи їй взяти участь у відбудові польського людового дому при помочі шарварку чи толоки. Таким чином староство не привязувало великої ваги і правного значіння до своєї постанови, коли входило в переговори і торги з громадою. Вкінці третє: Адм. влада першої інстанції, роблячи громаду відповідальною за акти підпалу на її території, одночасно звертає обвинувачення також проти себе. Бо коли громадська управа не допильнувала обовязків місцевої поліції, то староство і Пов. Рада не допильнували обовязку контролі над громадською управою, а тим самим є щонайменше співвідповідальними за ті акти і покликаними до винагороди за заподіяні шкоди. І то тим більше, що громадська управа не була виборною, не була еманацією громади, тільки органом довіря і — можна сказати — еманацією адмін. влади. Правда, згідно з § 109 громадського закону іменована управа всеціло заступає виборну. Однак тут годиться звернути увагу не лише на букву закону, але й на його духа. Іменування управи закон по своїому духові допускає тільки як установу виняткову і переходову, а не як установу постійну і затяжну. Кожна інституція іменованих громадських управ не є винятком, не виступає як тимчасове переходове явище, але є консеквентно переведеною, стабільною політичною тенденцією польської влади, то як же за недогляд і недбайливість, а часто й зловживання такої громадської управи може нести консеквенції вся громада?

Стільки вважали ми вказаним замітити на маргінесі рішення Найв. Адм. Трибуналу, зрештою не вдаючись в його критику. З приводу поданого конкретного випадку з Березовом Нижнім польська преса вдаряє в радісний тон і взиває „пошкодованих" в р. 1922 і наступних домагатися відшкодування на кошт даних громад, а навіть повітів, як радить сен. Бяли. Очевидно, тут вступаємо вже на болотяний терен усяких можливостей і повного замішання. Ясно, що — як зовсім льогічно зазначує сен. Бяли — розвиненням такої адмін. одиниці, як громада, є повіт. Але йдучи далі по цій льогічній лінії, слід зазначити, що розвиненням повітів є воєвідства, а цих останніх держава. Коли отже за якісь недогляди чи недбайливости є відповідальна громада, а головно за занедбання обовязків місцевої поліції, то тимбільше за аналогічні недбальства є відповідальна повітова адміністраційна влада, а далі воєвідська і вкінці влада всієї держави. Таким чином на основі клясичного рішення Найв. Адм. Трибуналу кожна особа, фізична чи правна, може домагатися відшкодування від держави за підпал, крадіж, грабунок і т. і., особливо тоді, коли не викрито спричинників, бо влада не виконала своїх наложених на неї обовязків. Звертаємо увагу, що невідомі спричинники у вересні 1922 р. виконали бомбові замахи на „Просвіту", Наук. Тов. ім. Шевченка і Акад. Дім у Львові, на будинки українських шкіл в Долині і Станиславові і т. д. Ясно, що коли з приводу підпалу в Березові Нижнім влада зробила відповідальною громаду і її зобовязала до відшкодування, то й тут мусить хтось нести консеквенції за акти „невідомих спричинників". Прецінь же не може бути так, щоби найнижча адмін. одиниця (громада) була обтяжена наслідками за занедбання обовязків місцевої поліції, а вища адмін. одиниця була звільнена від таких самих обовязків. Звертаємо на це увагу наших політичних чинників і наших правників з приводу клясичного рішення Найв. Адмін. Трибуналу.

Ф. Ф.

Red. czas. „Dilo" Pr. 65/27. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dilo" Nr. 31 (10.983) z dnia 10. lutego 1927 r. pod tytułem: 1) „W dżungiach polskoi polityky" w ustępach a) między słowami: szlachetczyny... a słowami: ne dastsia, b) między słowami: narodu... a słowami: Riszuczyj, c) od słów: Tak wyhladajut... do końca artykułu. 2) „Ukraińska uczast u radiańskij dyplomatii" w ustępie od początku artykułu do słów: „Majuczy" wyłącznie zawierają znamiona zb. 1) i 2) zbrodni z § 65 a) ze zatem zarządzona przez Prokuraturę 9. lutego 1927 i w tym dniu wykonana konfiskata jest usprawiedliwiona i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk, zakaz dalszego rozpowszechniania pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedz. redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 r. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — Lwów, 10. lutego 1927.

Mayer.

Red. czas. „Dilo" we Lwowie. Pr. 65/27. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie „Dilo" Nr. 32 (10.984) z dnia 11. lutego 1927 pod tytułem: 1) „W dżungiach polskoi polityky" w ustępach a) między słowami: swoje dilo... a słowami: Uriad, b) między słowami: sprawedływosty... a słowami: Sprawa, c) między słowami: bronadziany... a słowami: Sojmowi, między słowami: dobra... a słowami: piwdennyj, e) od słów: Dla tadyny... do końca artykułu. 2) „Marksyzm ukraińskoi szkoły" w ustępie między słowami: oswity... a słowami: Atentat zawierają zb. 1) znamiona zbrodni z § 65a) us., ad 2) znamiona zbrodni z § 65 ustawy karnej i występku z § 305 ust. kar. że zatem zarządzona przez Prokuraturę dnia 10. lutego 1927 r. konfiskata jest usprawiedliwiona i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk, zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1863 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 r. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. — Lwów, dnia 11. lutego 1927 r.

Mayer.

Харківський „ультімат".

Виїмки з одної промови В. Чубаря. — Лист П. Тичини до Редакції харківського „Комуніста".

Голова харківського уряду В. Я. Чубар виголошує дуже часто — на кожному зїзді — великі промови звичайно на тему міжнароднього і внутрішнього положення СРСР. В таких урядових енунціяціях говорить він також про внутрішнє положення на Україні та про національну політику більшовиків. Всі його промови на ту тему дуже до себе подібні, не евантажені тою самою фразеольогією і наслідком того до безтями нудні. Та всеж час від часу найдеться і в неодній з них така вістка про пануючі на Україні серед небільшовицької маси настрої, або таке освітлення тих настроїв, що варто на неї звернути увагу.

Ось на харківській окружній конференції КП(б)У виголосив він свою чергову промову на названу вгорі тему, а в ній сказав і про деякі такі справи, за які потягає смертних до карної відповідальности Д. П. У, а суд ить безпосередньо червоний трибунал. Дозволимо собі з неї дещо зацитувати. Наговорившися доволі про петлюрівську небезпеку та запевнивши всіх своїх слухачів, що одинокі більшовики розвязують належно національне питання, що тільки вони правдиво „визволяють" Україну і до того роблять ще й її українізацію, зацитував навіть Леніна на доказ правильности і непомильности своєї політики, Чубар перейшов до обговорення „ультіматуму", який одержала президія ВУЦВК-ту. „Ультімат", як видно з промови, походить від „Українського Національного Комітету", що існує на Україні, та розвиває свою діяльність у підпіллі. Цілого тексту „ультімату" Чубар не наводить. А зміст великої його частини передає так, що важко в ньому розібратись. Цитує дослівно в промові тільки деякі домагання законспірованої національної установи. Ось вони:

„Ми вимагаємо зі всіх посад на Україні зняти 50 відсотків жидів і москалів та призначити українців і надати призначати лише українців; в складі членів ВУЦВК-ту, як і в наркоматах, повинно пройти, хоч кількасот чоловік українців, котрі дійсно боролися за національне визволення; на чолі інституцій повинно бути 50 відсотків непартійних українців".

Далі Чубар цитату урвав сакраментальним „і т. інш." Цікаве булоб все таки почути ще й інші домагання. Вже сам факт, що Чубар вважав за доцільне звернути прилюдно увагу на анонімовий будь що будь ультімат і до того на партійній конференції, доказує, що до нього прикладає уряд не малу вагу, коли не вважав за доцільніше перейти над ним до порядку денного. Цитований Чубаром документ свідчить крім того ще й про те, що національні українські елементи там організуються та почувають за собою неабияку силу, коли важаться ставити харківському урядові аж ультімат за підписом національної установи. З цитованих слів виходило б, що автори ультімату не мають нічого проти теперішнього радянського устрою і вимагають лише, щоби Україною правили таки українці і до того українці, що брали участь у боротьбі за національне визволення та ще й такі, які не належать до комуністичної партії і звуть себе там „безпартійними". Між мотивами свого „ультімату" подають вони, що до тепер гнобили їх усі ті, які були спричинниками великої громадської війни на Україні. Тепер крайня пора, щоби на Україні господарили українці.

Чубар подав до зацитованого документу дуже дешеві коментарі.

„Борючись за „національне визволення", — каже Чубар — за що в дійсности борються пани з „українського національного комітету"? За те, щоб не менше 50 відс. їх сиділо по установах, щоби можна було перер блювати таку операцію, як у Литві або Польщі. (Чубар типсамим під креслює, що жиди й москалі найпевніші підпори московського панування на Україні. І слушно! — Ред.). Деяка частина української національ. буржуазії — каже він далі — намагається відірвати декого з комуністів від єдиної комуністичної лінії ської сми... Передо мною книжечка „Альманах" ч. 1. Вільної Академії пролетарських літераторів українських літераторів). — І ось один, правда, безпартійний письменник (П. Тичина — Ред.) пише в одному творі, що його я дозволю собі процитувати. „Чистила мати картоплю" (так зветься твір! — Ред.). Син стоїть перед матрю і вона йому говорить:

„Ну ріжте ну бийте. В гроб удавіть мене з дробними дітьми, нехай я вже буду вашим коліном придушена, ніже ота Україна. Син засміявся. — Ну до чого це? — Навіщо таке говорити. — Ну, ви стійте собі за свою Україну, а мене теж не чіпайте. Я вже не малий і знаю що роблю.

„Ну і далі в такому дусі. Літературною мовою — це зветься символізмом, тобто символізмом зветься такий виклад своїх думок, а по нашому, по простому, це — „тонкий намек на толстые обстоятельства". Це протискування під прапором пролєтарського писання національного думрану".

Чубар частенько заглядає в сучасну українську літературу, дарма, що пролєтерську, з якої бере ілюстрації для своїх тверджень, зрешто ю зовсім слушних! — про зріст українського „національного дурману". Здавалося би, що по наведенні цитату з твору Тичини про „придушену" Україну, вся справа з поетом тим і покінчиться. Одначе так воно не сталося. Бо минуло аж цілих три тижні з того часу і в харківському „Комуністі" (з 3. лютого) появився лист Тичини такого змісту:

Ш. т. редакторе! Прочитавши у Вашій газеті „Комуніст" ч. 11 доповідь т. Чубаря на Харківській Окр. Партконференції, я був дуже здивований, коли знайшов там цитату з свого твору „Чистила мати картоплю", тим більше, що твір цей виставлено було, як „намек на толстые обстоятельства" і як „протискування під прапором пролетарського писання національного дурману". Дозволю собі заявити: ніколи й ніде я не протискував національного дурману. Надрукований уривок це є лише вступ до моєї більшої поеми, над якою я працюю вже кілька років. Як у вступі я тут протиставив дві сили — стару, що відходить, але ще чіпляється життя (виявом якої є мати), і нову силу, революційно-переможну, в особі сина комуніста. Події, що я їх узяв, відбуваються на початку встановлення радянської влади, і я село беру так, як воно тоді було (голод; приязка землі; уявлення про Леніна, як про Антихриста, то-що). Великою несподіванкою було для мене тлумачення слів матері про Україну. Адже ж ясно, здається, що цим словам протиставлені слова сина і що їх аж ніяк не можна приписати авторові, та врешті і з самого твору видно, що симпатія автора на стороні сина. — **З тов. прив. П. Тичина.**

Появився цей лист не безпосередньо по промові Чубара, але аж за цілих три тижні після неї мабуть тому, що так богато часу треба було на те, щоби П. Тичині аж підсказати повищий зміст листа. Іншими словами, заставити поета таке письмо написати. Бо дійсно дивно, чому, як слушно питає ред. „Комуніста", в журналі не було зазначено, що „Чистила мати картоплю" є уривком з більшої поеми? Думаємо, що просто тому, бо автор не сподівався наведеними вгорі словами поезії вразити правлячих „сфер". Колиж це сталося, то слід було задовольнити бажання „сфер" та написати такого листа. А що це сталося пізно — тож не має, видно, для комуністів великого значіння, бо всеж „краще пізно чим ніколи".

Для теперішніх відносин на У країні все те не тільки цікаве, але дуже богатомовне і повчаюче. Навіть безпартійний і талановитий поет тої міри, що Тичина мусить вбирати свою творчість та свій поетичний талант у тісні шори не лише пролєтарської, але й комуністичної і до того московської літературної теорії. Ось вам і культурний прогрес! Ось і одна з причин „ультімату".

Лист з Луцька.

Нас „бадають", ми „чекаємо", а виграє „третій". — Українська бурса і її управитель Іван Власовський.

Луцьк, 7. лютого 1927.

Справа з наданням прав публичности українським гімназіям на Волині має свою трагічну історію. На протязі довгих років їх переслідували й робили все, щоб вони вмерли натуральною смертю: за відсутністю грошей, професорів і учнів. Але, не зважаючи на все те, наші гімназії виявили надзвичайну життєздатність. Біля них скупчився відданий цій справі професорський склад, завдяки йому були учні і знаходився, правда мізерний, але той гріш, що дозволяє українським середнім школам дожити до сьогоднішнього дня. Тоді п. К. Бартель отверто заявив, що хоч українські гімназії існують, але лише з мотивів надзвичайної толєранції влади, бо, якби то були, мовляв, польські гімназії — він би давно їх замкнув як цілком непотрібні, а навіть шкідливі.

Відомо, що українці — нація вперта. Вони удалися до Варшави й там їм приречено, що в найскоршому часі всі гімназії дістануть права публичности. А в той час почали „бадати справу". „Бадав" їх візитатор, куратор, сам п. Леон Василевський. І шож лишається українцям до роботи? Чекати на права або мріяти про права... В такій ситуації, як відомо, завжди виграє „третій". Цим третім стали жиди. Всі жидівські приватні гімназії на Волині дістали права. Таке вже жидівське щастя, що ті, що прийшли після Ст. Грабського, виконали обіцянку цьогож Грабського, бо ті, що мають давати позичку Польщі, зацікавлені спеціяльно жидами, а не нами — в Польщі.

З рук луцького соймику українська гімназія дістала будиночок для заложення бурси. Справа ця також має свою трагічну історію, але не будемо про неї згадувати, бо все добре, що добре закінчується... Завідуючим бурсою призначено б. директора української гімназії п. Івана Власовського, який упав жертвою попереднього куратора Сікори. Вийменний педагог і людина твердої волі, — він провадив українську гімназію в найтяжші для неї часи. Малокомпромісовий, прямолінійний, особливо в справах педагогічної етики, мусів п. Власовський попасти в колізію з тим страшним режімом, що панував на Волині все-ладно, і натурально — мусів упасти. Тойже К. Бартель негативно-схарактеризував п. Власовського зі соймової трибуни й особливо підкреслив умовність „українства" останнього, бо колись п. Власовський написав, мовляв, брошуру в 300-ліття дому Романових. Забув лише п. Бартель, що Р. Дмовський голосував колись у 3-ій Думі разом з „октябристами" за реакційний закон про земства в Польщі, при чому російські кадети витикали полякам їхню зраду польським національним інтересам, — чи зашкодило це Р. Дмовському бути польським міністром і признаним вождем польського націоналізму? Тільки українці могли б судити п. Власовського, але депозит національний п. Власовського остільки великий, що для такого суду нема місця.

Ми на цьому місці довше зупиняємося на особі п. Ів. Власовського лише тому, що хочемо упередити всякі можливі застереження щодо його особи ріжних офіційних і приватних осіб, які слабко поінформовані або вірніше — дуже однобічно поінформовані про нинішнього управителя нашої бурси, який чи не один зуміє взяти молодь в шори моральної дисципліни й позашкільного виховання. В цьому ми певні й тому за долю бурси цілком спокійні, тим більше, що п. Ів. Власовський обнимає бурсу в порозумінні з українським громадянством.

Vidi.

ВСІ стенові українські товариства повинні розпочати чинну пропаганду для організації робітничих але масових ощадностей. :: :: :: ::

Одинокe жерело! Найдешевше купується годинники ювілерські вироби у фірмі И. Домбровскі—Л. Розважевскі, Львів, Академічна 2 II. Т. Учителям і Впр. Духовним дають услуга. 3—4 1512

Радянська Україна.

Проти пошести зїздів.

Харківський „Комуніст" з 4. лютого повідомляє, що харківський уряд поробив заходи для зменшення скількости всяких зїздів, що поширилися особливо останніми часами немов пошесть на цілій Україні. Очевидно, що найбільше відбувається так. „всеукраїнських зїздів" всяких установ, які поїдають маси державного грошу. Уряд рішив, що народні комісаріяти і центральні установи державного значіння можуть скликати лише ті зїзди та конференції, на скликання яких передбачені кошти в бюджетах і кошторисах даних установ. Крім того рішив уряд взагалі скоротити до мінімума т. зв. загальновідомчі, директивні наради, що мають звичайно лише агітаційне значіння. На будуче треба обмежуватися до скликування виключно таких зїздів або нарад, що матимуть наскрізь діловий характер. Ось сам уряд дійшов остаточно до пересвідчення, що зїздів на Україні за богато, та що з них не лише ніякої користи, але навпаки богато шкоди передовсім матеріяльної, бо всі вони коштують державу богато грошей.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

З тюремних містерій.

Загадочна смерть політичного вязня в тюрмі.

На засіданні сойму дня 12. лютого згодосили комуністичні посли внесення в справі загадочної смерти політичного вязня Байхмана в білостоцькій тюрмі. Байхмана арештували в останніх днях січня, в перших днях лютого спровадали його до політичної поліції на переслухання. В часі переслухання його мали побити. В ночі з 2. на 3. лютого найшли його повішеного в келії. В тюрмі кружляє вперто вістка, що Байхмана вбили в часі переслухання, а потім для усунення всяких слідів убийства повісили його в тюремній келії ті, що били. Внескодавці звертають увагу, що тіла самовбийника чомусь нікому не показали, і що того дня, коли переслухували Байхмана, одинокого його товариша з тюремної келії перенесли до іншої. З уваги на те внескодавці домагаються, щоби сойм утворив окрему слідчу комісію для провірення обставин, серед яких помер вязень, та щоби перевести ексгумацію тіла, а також переслухати потрібних свідків. Яка доля ждє це внесення, покищо не відомо. До тепер сойм цим внесенням не займався.

Лист з луцької тюрми.

Ми одержали такого листа з луцької вязниці:

З 2. на 3. лютого відбувався забава місцевих шпіцлів, поліцаїтів та тюремних доглядачів. Епільог тої забави знайшов свій відгомін в луцькій тюрмі. Коли ранком 3-го йшов з якоюсь посилкою вязень Редько, котрий услугує режимним вязничним функціонарям і тому ходить за режимними посилками—зачіпав його дозорець Майстеркевич, славний уже своїм захованням і биттям вязнів. Коли Редько дав йому якусь відповідь, Майстеркевич втягнув Редька при допомозі другого дозорця Еленевського на вартівню дозорців і там обидва змасакрували його до непритомности. І в такому стані кинули до вогкої темниці. Крик битого вязня розлягався по цілій тюрмі, а заглушував його хіба рев п'яних дозорців. По кількох годинах Редьку випущено з темниці. Коли окервавлений, змасакрований, покритий ранами й гулями від кольб карабінів і револьверів вязень заголосився до лікаря, цей в перший момент зжахнувся на вид змасакрованої людини. Оглянувши його, обіцяв узяти до тюремного шпиталю. Але за намовою темного духа, тюремного фельчера Шупіци, зараз-же дав до своєї обіцянки, що у шпиталі не має місця. Згаданий фельчер знаний зі свого брутального відношення до вязнів узагалі, а до політичних зокрема. Дозорці гудять, бо чують свою безкарність.

Чи знають вищі адміністраційні, прокураторські власти, що за пяні забави тюремних посіпак приходиться платити побоями нещасливим вязням? Мабуть не знають, коли тих, що скаржилися на побиття їх на поліції, як примером політичних вязнів Рубінштайна і Гава, прокуратура потягає до відповідальности за „общерство поліції", а всі подібні скарги умарює мовби для недостачі достаточно доказів. Дня 19. лютого має відбутися перед окружним судом розправа проти вполітичного вязня Рубінштайна за „общерство" поліції в справі побиття. В світлі таких фактів зрозуміло, що всі тюремні душки можуть безкарно гудіти по душах політичних тюрем...

Бюджет ухвалений.

Промова пос. Козицького. — Марш. Пілсудський у соймі. — Голосування. — Зміна способу здавання медичних іспитів. — Справа зміни виборчої ординації. — Сенатська скарбово-бюджетова комісія.

Варшава, 15. лютого 1927.

Дня 14. лютого після отворення засідання сойму приступлено до третього читання бюджетового преліміпара. Пос. Бірка заявився проти внесень, які змірюють до підвищення видатків без рівночасного вказання покриття тих видатків. Пос. Гломбінський заявив, що експозе прем. Бартеля скріплює опозицію ЗЛН. до уряду. ЗЛН. буде голосувати проти бюджету. Пос. Яворовський (ППС. заявив, що клюб його радо приймає до відома запевнення реформи шкільництва і мирової намірн в закордонній політиці, пос. Караван нім.) відповідає урядові підтримки і висловлює невдоволення з заяви віцепрем. Бартеля, пос. Малиновський (Визв.) зголосив два внесення на висловлення недовіря мін. хліборобства Незабитовському і мін. справедливости Мейштовичеві. Пос. Козицький (Український Клюб) заявляє, що українці не мають довіря до уряду, не приймають до відома його заяви і голосуватимуть проти бюджету. Промова мін. Бартеля не запові́дає зміни положення на краще, а його твердження, що годі переводити вибори до самоврядних установ на рівних принципах з причини ріжних поглядів краю і що уряд має в тій ділянці спеціяльні застереження та так заповідає зміну виборчої ординації до сойму, разом взявши вказує на нові удари, спрямовані проти українців. Останній промовляв пос. Сохацький (ком.), котрий поставив внесення на висловлення заяви недовіря цілому урядові фашистівської диктатури марш. Пілсудського.

Віцемарш. Дашинський повідомив, що голосування над усіма трьома зголошеннями, заявами недовіря (цілому урядові і згаданим міністрам) відбудеться на слідуючім засіданні, а тепер відбудеться голосування над бюджетом у третім читанні.

В голосуванні відкинено всі внесення ППС. (між іншим на скреслення 58 мил. на військо, про збільшення кредитів для безробітних і підвишку платень урядовців). Так бюджет ухвалено в третім читанні. Проти бюджету голосували ЗЛН, ППС, славянські меншости, німці і скрайні угрупування. Жиди не брали участи в голосуванні.

Підчас голосування явився у соймі прем'єр і мін. військових справ марш. Пілсудський і заняв місце в ложі міністрів. Покинув сойм аж після закінчення голосування.

В дальшій части засідання принято в 3. читанні закон у справі змін способу здавання останнього іспиту студентів лікарського виділу, які кінчать студії в 1927 зга. 1928 р. Згідно з новим законом студенти ті могтимуть до кінця 1928 року одержати докторат на основі давніх приписів.

На цьому засідання замкнено, а віцемарш. Дашинський повідомив, що денний порядок слідуючого засідання подасть послам листовно.

*

Дня 15. лютого на засіданні соймової конституційної комісії радили над посольськими внесеннями в справі зміни соймової ординації. Посол Чапінський (ППС.) запротестував проти нечайного скликання комісії, бо заскочені посли не могли приготовитися відповідно. Предложив відложити засідання. Пос. Полякевич Стр. Хл.) і Багінський (Пяст) приучилися до внесення пос. Чапінського. Пос. Шрайбер (жид) заявив, що справи вид. ординацій не можна поважно і річево трактувати з причини політичного положення. Всі зміни вид. ординації вийдуть на некористь нац. меншостей, тому загрожені клюби будуть старатися не допустити до зміни вид. ординації. Подібне становище заняв пос. Хрущький (Український Клюб), він закидав правиці, що свідомо або несвідомо попихає нац. меншости до гострої і завзятої боротьби.

У висліді ухвалено відложити засідання, а найближче відбути в четвер на другий тиждень, а то тому, щоби вести дальшу дискусію над змінами виборчої ординації.

Дня 15 лютого на засіданні сенатської скарбово-бюджетової комісії виголосив референт сен. Адельман (ХД. Він засував стан фінансів Польщі і ствердив, що згідно з Кемереровим орієнтиром польська митова тарифа є найгірша в цілій Европі. В дискусії сен. Шерешевський (жид) обговорював справу закорд. позички, радив урядові затягнути богато малих позичок, бо одну велику тяжко дістати; сенат. Ротенштрайх вказував на матеріяльне нищення населення польською екзекуційною системою. Бесідник заатакував гостро II. відділ львівської скарбової палати, що є спричинником тих строгих податкових екзекуцій і домагався від мін. скарбу, щоби зробив кінець провізорії львівської скарбової палати. Недостача відповідального предсідника в тій палаті спричинить там анархію.

Після покінчення дискусії мін. скарбу Чеховіч заявив, що дотеперішні позички, затягнені попередніми урядами під заставу держ. монополів і маєтків, не були корисні для Польщі. Тепер уряд вислав до Америки делегатів у справі позички.

Два самовбивства у Львові.

Львів, 16. лютого 1927.

Дня 14. лютого при вул. Павлінів 12а. поповнила самовбивство, зажнавши ціянкалі, 21-літня медичка Яніна Сікорівна. Причина: нещаслива любов. — В ночі з суботи на неділю при вул. Глинянській 9. поповнила самогубство 56-літня вдова по шкільним візитаторі Марія Еліяшова. Чоловік її помер тому два місяці, тому Еліяшова з жалю за ним розкрутила газовий провід і так згинула.

СТЕФАНІЯ З РОЗДОЛЬСЬКИХ
ЦЕЛЕВИЧЕВА
жінка голов. секретаря УНДО
упокоїлася в Бозі по тяжкій і довгій недузі, засмотрена св. Тайнами, дня 14. лютого ц. р. в 2-м році життя. Панахиду відправив о. мітрат Базюк в оточенні оо. прелата Куницького і каноніків Ковальського і Туркевича дня 14. лютого ц. р. в год. 6. веч. Перенесення тлінних останків до родинної гробниці і похорони відбудуться дня 16. лютого ц. р. в Плетеничах, перемишлянського повіту.
Вічна їй память!

гла вийти наслідком роману із своїм любком. Обвинуваченого звільнили. Цікаве є звільнення від кари селянина Замойського із Зимної Води, який перед роком застрілив свою жінку. Розправа дала докази, що вбита злочинно поводилась із мужем у змові із своїм любком. Дивну трагедію пережив 21-літній станиславівський молодець Яцковський, який процесувався із своєю свекрухою за вбо своєї жінки. Програвши процес, мав заплатити 1500 зол. судових коштів. Гроші грали таку велику ролю в його житті, що він волів застрілитись.

— **Вибуховий матеріял** любить львівська „Газета Порапна", помищуючи постійно нечувані страшні пригоди. Останнім таким матеріялом є найдення нею складу петард на смітниках біля промислової школи. Ясно, що ці „бомби" вона зв'язує з „революційно-терористично-шпіґунськими" українськими організаціями. На підтримання цієї знахідки вона покликується на свої речениці щодо вибухових матеріялів найдених нею минулого року біля Лічаківського цвинтаря при нагоді справи студ. Філясевича. Біда, що тоді ці матеріяли були осміяні всією пресою та знавцями.

— **Світова всячина.** У Берлині є 1,834.000 безробітних. За половину січня зросло їх на 100.000 більше — Редактора французької монархістичної газети „Аксіон Франсез", відомого письменника Шарля Морраса засудили на рік вязниці та 1000 фр. кари за статтю „з погрозами буцім. мінстр. внутр. справ Шрамеку. — На засіданні варшавського сойму пос. Косцялковський подав цікаві дані про ціну утримання одного жовніра річно в ріжних державах у Польщі 1117 шв. фр., у Франції 2210, Чехословаччині 2467, СРСР. 2938, Англії 70.9, Німеччині 7486 шв. фр. — На зїзді геольогів в Америці заявив один ученний, що Японія щезне в морі за 10.000 літ! — Парламент американської держави Еркензов прийняв закон, який забороняє викладати в школі теорію Дарвіна. — 130.00 випадків „еспанки" записано дотепер у Болгарії. Померших 2855. — Є проект, що між Англією і Німеччиною скасують паспортові візи. — При радянській статистиці записали селянина Чачковського, який має 145 літ і пригадує собі ще похід Наполеона. — У Ленінграді зріст є манія самовбивств між молодю насліднком нужди і родинних непорозумінь. — В р. 1926 померло в Нью-Йорку від затроєння спиртними сурогатами 740 осіб. — Альбанський президент Ахмед-Зогу жениться з багатою американкою. — Кар'єра боксера Джека Демпсея скінчена; він перенішов операцію після зараження крови в руці. — Мистець тенісового спорту француженка Сузанна Лєглєн, що недавно виїхала до Америки, щоби занятись тенісом професійно, найшла вже кращу професію: виходить замуж за калифорнійського мільонера Болдуїна, вдівця з двома дітьми.

— **З кіна.** У кіні „Лев" нова фільма з Гаррі Пілем „Цирк Белли", в якому головні ролі грають звірята. 15 дій. У кіні „Паляс" франц. фільма з життя Наполеона „Малий капраль"; у головній ролі один з нащадків Наполеона.

— **Навоження під весняні засіви.** Кождий рільник повинен добре знати, що збіже має в собі богато фосфорового квасу і тільки тоді може цілком розвинутися, коли ріллі не бракне цього покармового складника. Також і на це треба звертати увагу, що і обірник не має достаточної кількости фосфорового квасу. Знамените ділання томасини, як доповнення обірника, стверджено доказами; томасина має в собі негайно ділаючий фосфоровий квас, крім него около 50 проц. вапна, яке протиділяє заквашенню землі. Крім колосових рослин, бараболя і бураки є дуже вдячні за навоження томасиною, тоді одержуємо обильніші збори, не тільки кількістю, але теж і якістю. Звичайно сіється на один гектар около 300—400 кг. томасини.

Цукорки
„Фортуни Нової"
найліпші!

НОВИНКИ.

— **Конфіската „Нації".** Варшавська поліція явилася до редакції органу національних меншостей „Нація", якого перше число мало появитись цими днями, і сконфіскувала на місці весь наклад журналу, який його встигли предложити до цензури. Клюби національних меншостей поставлять у цій справі наглий внесок на засіданні сойму. У Польщі вже й превентійна цензура не вистачає!

— **В „Народнім Домі" у Львові** урядує дальше преспокійно комісар Черкавський, що, як зачувати, вимір на своїх покровителях, аби після його уступлення увійшли до нового байрату тільки його люди. Ходять слухи, що новим комісарем „Народнього Дому" має стати теперішний директор філії академічної гімназії проф. Вероцький.

— **Чемність не завадила бм...** На останньому балю Т-ва письменників і журналістів" і кооперативи „Український Театр" усіх вражало одно дуже дивне явище: присутній комісар поліції проходжувався по салях у шапці, ні разу її не знявши. Дуже сумніваємось, чи панове комісарі, присутні на польських балях, ходять також так. мемов он були на вулиці. Сумніваємось теж, чи урядовий розпорядок забороняє комісарям у службі, в театрах або на товариських забавах, виконати рух мінімальної чемности і стягнути шапку, — від чого, зрештою, ніяка голова не втратила ще на своїй урядовій повазі. Директор Райнгендер міг би видати для панів комісарів, делегованих на балі, 12 заповідей доброго тону.

— **Філія „Достави".** Львівська церковна кооператива „Достава" отварає в половині марта свою філію в Тернополі, при вул. Перля, ч. 16, перший поверх, в домі артиста-різьбаря п. Качмарчука. Таким чином духовенство, що живе на східній смузі краю від Збаража по Чортків і Заліщики, має лекше змогу купувати добірні та стилеві церковні утвари, які новоотворена філія матиме у великій скількости.

— **Львівська темна хроніка.** На львівських вулицях бандити, як звичайно, відбирають прохожим гроші: їх жертвою впала вечером торбинка одної пані на вул. Борьовських. — На вул. Манастирській найдено тіло вбитої дитини. — Добре джерело для заспокоєння апетиту найшли собі злодії у складі вудженини на вул. Пястів 6, звідки так довго тягнули мясо, аж їх самих не потягнули у холодну. — У Станиславові арештували Марію Войтинько, відозрілу, що вислала кудись свою вихованницю 4-літню донъку львівського купця Проміса.

— **Подружі трагедії.** Цікаву скаргу внесла одна міщанка на одного урядовця з Козови, що давно звів її, а не оженився. Вона сама вийшла замуж за іншого, а обвинуваченій ще нежонатий. Але він визнав, бо її муж старий, а за нього не мо-

З нашого карнавалу.

Балі преси та театру.

Дня 12-го ц. м. Львів оглядав перший український баль пресн. Не є це ніяка історична дата, але в карнавальовім сезоні заміїна позиція. „Т-во письменників і журналістів" скористало з кількалітньої традиції, введеної кооперативою „Український Театр", яка щороку дає маскараду до спілки з гуртом письменників і журналістів, — цим разом уже зорганізованим у товариство. Досвід згаданої кооперативи та її перші вдалі бали причинились до повного успіху і цьогорічної маскаради.

Ніодин рік не минає без деяких змін, навіть у таких традиційних формах, як бал. Де краще, як не на таких прилюдних формах товариського життя можна запримітити повільний, але рішучий натиск обставин? На балю наших адвокатів і медників переважали фраки та смокінги; маскарада завсідн є демократичнішою. Зате жіноцтво виступає величавіше. На останній маскаради звертала увагу неприсутність цілої низки відомих у нас заможніших дам, які минулими роками дивували всіх своїми богатими костюмами. Економічна криза пояснюється тут тільки посередньо: тим, що наші пані, які хотять держатись на поверхні останньої моди та „шику", волюють лишатись дома, закусивши губи, ніж показатись у звичайній, прилічній, вечірній сукні, яка не є „сенсаційною" новою. Тому на маскараді переважало молодше покоління, яке здебільша приготовляло собі „маски" без допомоги дорогої кравчині. Ще одна характеристична риса: між двома сотнями цікавих, естетичних, чепурних масок вражала недостача веселих костюмів. Гумор і дотеп стають у нас щораз рідшими, навіть там, де вони є першою умовиною на маскараді. Можливо, що за цей надто поважний настрій (який після 2 години полудневої забави назначається нудьгою) відповідальність паде в частині і на комітетових, з яких більшість не вважала своїм обовязком бути господарями на такій забаві і дбати за розвязку своїх гостей, а обмежилась до ролі пасивних гостей.

Ситуацію рятували численні премії масок, численніші, ніж минулих літ. Жюрі мало з чого вибирати! Не дивно, що після дефіляди, в якій пересунолось перед його очима з 200 костюмів, воно голосувало більш годину, силкуючись удержати рівновагу на терезках справедливости. Не за одною маскою падали на ці терезки важкі аргументи. Остаточно признано 11 нагород у такій черзі: 1. „Танцюючий буфет" (п-на Марія Дудрикіна), 2. „Червона калина" (пані Льочка Дрималікова), 3. „Півхлопець-півдівчина" (пані Марта Рудницька), 4. „Береза" (п-на Нунця Пеленська), 5. „Мітла" (пані Олена Шепарович), 6. „Пава" (пані Іванна Бекесевичева), 7. „Шишка" (п-на Татяна Копистянська), 8. „Волічка" (пані Стеф. Весоловська), 9. „Шкільна таблиця" (п-на Ольга Дудрикіна), 10. „Веселка" (п-на Ольга Цегельська, 11. „Палітра" (пані Білясова).

Таким робом мужеський рід покривджено. Жюрі стало на становищі, що хоча деякі мужеські костюми були дуже гарні, не було між ними нідного справді оригінального, а гарні були здебільша винозичені, отже заслуга за них по справедливости не паде на тих, що їх одягли. Жюрі, видаючи осуд, признавало, що має на совісти кілька жіночих масок, які з рівним правом могли бути нагороджені, якби при такім голосуванні не мусів завсіда рішати якийсь один голос більшости, що мусів вибирати між трьома-чотирма кандидатками. До таких масок належали: „Пудериця" (п-ні Бірецька), „Соняшник" (п-на Д. Михайлюкіна), „Риба в сіти" (п-ні Т. Голната), „Ма-джонг" (п-ні Максимчукова), „Книжка" і „Термометр", прізвищ власниць яких на жаль, не знаємо. А скільки було ще дальших кандидаток, з яких неодно прізвище лишилось закритим для нас навіть після скинення маски! На зразок перечисляємо безладно: „Мушка", „Водна болотянка", „Балетниця", „Болгарка", „Астрольог", „Пяць", „Червоний абажур", „Модерний амор", „Чортиця", „Маріетта", „Хлопчик з мітеликом", „Нітрак", „Долярова мана", „Арлекін", „Гніздо ластівки", „Рожа", „Чортик", „Фантазія", „Місячна соната", „Арабка", „Дитя у сповитку", „Сунниця", „Циганка", „Шахівниця", „Козачка", „Пяук", „Бояриня", „Ніч", „Кольомбіна", „Гроянда", „Мотиль", „Естанка", „Персанка", „Вітровий млин", „Цальматинка", „Гвоздик", „Тюльпан", „Гущулка", „Цитрина", „Асирійка", „Момент — гріх", „Капустинік", „Муха", „Сах", кілька пажів, двох джокеїв, кілька Пєротів і т. д.

Оригінальною новинкою вечора були „Маскарадні Вісти", веселий часопис, який складався в одній із балевих саль практикантами друкарні „Діла" під проводом відповід. ред. „Світа" п. С. Микитки і негайно поширював між гістьми актуальні новини. За ніч вийшло три числа. Справжнє признання належиться нашим молодим друкарям, які безінтересовно підчас найкращої забави на салі, мазали собі руки друкарською мазею і сліпали над скриптами, писаними олівцем на колінї.

До морального та матеріяльного успіху вечора причинились усі, що своїми дарами та безкорисною працею принесли не одну цінну ленту на цілі обох товариств. У першій мірі це наші артисти, які пожертвували своїми творами на премії, починаючи від найбільше щедрого з них: різьбаря Коверка, якого „жіноче погруддя" було окрасою нагород і на якому справедливо зупинилась у своїм виборі перша нагороджена маска. Далі артистки Холодний, Ковжун, Лісовський, п-ні С. Вальшпська, робітні килимів пп. Хамули та Могильницького, які крім цього дали й кількадесять прегарних килимів на прикрасу головної салі і бічних, прибраних артистично декоратором Василем Домбною, — далі книгарні „Наук. Тов. ім. Шевченка" і Громницького, редакція „Нової Хати", фірма Зубик. Чималу жертву принесли теж ті наші пані, які причинились до збогачення буфету та ті, що стояли за ним аж до білого дня. Акційне тов-во львівських броварів і фірми Качевського, Мусяловича, Зволінського, Фліссерової не пожаліли на баль своїх виробів і буфет подобав на виставку найбогатшої фірми. Завдяки енергії та зручности п. Б. Весоловського, який узяв на себе провід над відділом для голодних і спрагнених, панувала там зразковий лад і погода.

Представник влади, що має обовязок дбати за „прилюдну забезпеку" на балях, не мав що там робити. У пристуні щирости висловив здивування, що не бачив ще такої спокійної балевої забави, без зайвих, сумних її атрибутів, якими, на жаль, так часто кичиться у нас неодна веселість і товариська забава: непорозумінь, суперечок і крика. А це в нас рідкий здобуток, рідший як добра забава або дохід. (м. р.)

Допомога політичним вязням.

Комунікат.

Через Інтерпаціональний Комітет для політичних вязнів (*International Comitee for Political Prisoners*) у Північно-Американських Злучених Державах прислав п. *Roger N. Baldwin* Дирекції У. М. С. А. в Польщі (Американський Запомоговий Комітет) 250 (двіста пятьдесять) ам. долярів для українських політичних вязнів у Польщі. Генеральний директор У. М. С. А. у Варшаві п. *Paul Super* дня 8. лютого п. р. вручив цю квоту послові Павлові Василькукові для розвязі жертви по призначенню. Складений комітет з послів: П. Васильчука, С. Пігірського, д-ра В. Дмитрюка, С. Назарука і сен. Ів. Пастернака вирішив поділити всю одержану квоту поміж найбідніших політичних вязнів з українських процесів без різниці їх ідеольогічних переконань, а також між їх родини, оскільки вони лишилися по увязненню мужа, батька, сина, брата без ніяких засобів до життя, без праці й заробітку, а крім того у випадках тяжкої хороби на ліки для вязнів. Подаючи це до відома загалу, комітет просить негайно подати йому конечні для приділу запомог відомости про українських політичних вязнів і матеріяльний стан їх родин. Подати треба: ім'я і прізвище, вік, місце постійного замешкання, заняття, стан родинний (жонатий, чи ні), скільки осіб має на удержанні (жінка, діти, батьки, брати, сестри), стан маєтковий, чи має родина працю, а якої статті вязень відповідає, в якій тюрмі сидить (точна адреса), стан здоровля вязня, на скільки засуджений, евентуально відколи сидить у тюрмі. Родини вязнів мають зложити посвідки про свій матеріяльний стан від українських громадських інституцій. Помічудаватиметься тільки політичним вязням, або їх найближчим родинам. Всю кореспонденцію проситься надсилати на адресу: Варшава, Сойм, вул. Нейска 4—6, посол Павло Василькук. — **Комітет.**

† Посмертні згадки.

Доніцеля з Туркевичів Сіменовичева, вдова по пароху в Монастириськах, мати др. Володимира лікаря в Чікаго і Ольги Олени Галичанки-Кисілевської, редакторки „Жіночої Долі", померла в Острівці в домі своєї внуки Ольги Карпинської, доживши глибокої старости 97 літ, зберігаючи до останніх днів життя інтерес до національного руху, читаючи пильно часописи. В. І. П.

ОПОВІСТКИ.

Подяка. Виділ „Союза Українок" почувається до обовязку злоєкити подяку хорові „Сурма" за відспівання панахиди по бл. п. Ользі Басараб.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПАНЮ, котра на другім концерті Колессівної заміняла свої старі снігівці на мої нові, прошу віднести їх до Нар. Дому і віддати Григорієви.

ПРИЙМУ лекцію з матем., лат. і нім. „Фільософ".

ПАН Іван Масляник звволить зголоситися в спільнім інтересі на подану адресу: Ковальський Яків, Станиславів, вул. Матейка 3 а. 1525а 1—3

В ВОЄВІДСЬКІМ місті дрогуерійна фірма і склад матеріялів пошукує негайно управителя на дуже корисних услівях. — Зголошуватися: Ковальський Яків, Станиславів, вул. Матейка 3 а. 1526 б 1—3

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 66-?

ВЖЕ вийшов „Шематизм Львівської Епархії на рік 1927". Ціна 12 зол. (з пересилкою 12·70 зол.). Також „Адресник всіх наших священників в Америці", ціна 70 сот. — Можна набути в свящ. Кооперативі „Власна допомога" у Львові, вул. Кониктів 1/II. — Чекове конто Р. К. О. Варшава ч. 153.299. 1491 2—2

БУДІВЛЯНІ парцелі при ул. Потоцкого продає на рати Інж. Павло Дурбак, Львів, Чарнецького 26. 1502 3—3

4 ЗОЛ. коштує цукорничка з лопаткою з хінського срібла у Мандля, Коперника ч. 14. 1365 11—?

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Б. лікар віденських шпиталів

Д-Р НОРБЕРТ ЮПІТЕР

ординує в скірних і венеричних недугах від 2-5 3—5; в косметиці від 12—1. 1455

Станиславів, вул. 3-Мая 11.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка 1458 8—20

Д-р ФЕЛІКС ГАН

Львів, Городецька 46. Тел. 884.

Пересвітлення Рентґеном.

1329 **КУРС МАСАЖУ** 1—2

зачнеться в ортопедичнім заведенню

Д-ра С. Тененбаума

у Львові, при вул. Малецького 5, від марта. Зголошення вже приймається.

Направу годинників і біжутерії полагоджує І. Домбровскі—Л. Розважевскі, Академічна 2, найлішими фаховими силами по приступних цінах. 1467 4—7

Бриллянти, Золото, Срібло як також всілякі **Біжутерію** купує по найвищих цінах Й. Домбровскі—Л. Розважевскі, вул. Академічна 2. — Оцінення даром без примусу продажі. 1460 2—3

ОКУЛЯРИ

найліпше купиш і найдешевше заплатиш тільки у фірми

ЛЕВ АППЕЛЬ і Ска

ЛЬВІВ, ВУЛ. ЛЕҐІОНІВ 1.

Найбільша фірма в Польщі.

Подяка.

Неумолима смерть забрала нам дня 27. січня 1927 найдорожчого і найліпшого Батька і Дідуня бл. п. **о. Володимира Рожейовського,** поч. совітника М. К., ювілята і пароха Новосілок ліских.

Похорони Його відбулися дня 30. і 31. січня ц. р. в Новосілках, де зложено тліїні останки до гробниці тамошньої каплиці.

В обох цих сумних днях дізнали ми богато висловів співчуття. Численна участь Високопреподоб. Отців, Церковних Братств і Вірних причинилася до звеличення похоронних обрядів як знак пошани для бл. п. нашого Батька а нам як дожаз потіхи у великім горю.

Не маючи змоги кождому з окрема подякувати за останню прислугу, віддану бл. п. Нашому Батькові цею дорогою складаємо з глубини серця щиру подяку: Впр. О. Деканові С. Зельському в Милятині за провід в похоронних обрядах а Впр. О. О. лат. обр. о. суперіорові Собаві з Милятина нового, о. канонікові Зарембі з Задвіря, відтак ВПр. О. О. дек. Жигилеві, дек. Курчабі, дек. Ріпецькому і Впр. О. О. Монцібовичеві, Андрушишинові, Гаврилюкові, Демкові, Підгорецькому, Постригачеві, Лабайові, Познаховському, Рокецькому, Ковальському і Лишакові за ласкаву участь в похоронах. З окрема дякуємо Впр. О. Підгорецькому за прощальні слова при винесенні домовини на приходстві, Впр. О. О. деканам Зельському, Курчабі і Ріпецькому та Впр. О. Рокецькому в церкві а Впр. О. О. Постригачеві і Познаховському та громадянинові Вп. Йосифові Павлишинові над гробницею.

Щиру подяку передаємо за участь у відданій послідньої прислуги бл. п. Нашому Батькові: ВП. П. Мачуговій, властительці дібр Милятина, Третерові, властителеві дібр Ліска, Д-р Наглякам з Винник, Рокецькій, жені священника з Кудерявець, дир. Попельові зі Львова, Зборові учительському і шкільній дітворі під проводом Вп. П. П. дир. Майків, всій місцевій і доокольчній Інтелігенції, Братствам і дякам всіх трьох церков, Новосілецькій Кооперативі як також всім Парохіянам бл. п. О. Володимира і Громадянам та Товариствам Новосілок, Кудерявець, Ліска, Білої, Дунева, Підгорк і дооколичним громадам, котрі своєю численною участю піднесли повагу цего сумного обряду.

Дякуємо Громаді Новосілок і її представникам як власникам гробниці за уділення місця для домовини Нашого бл. п. Батька і Дідуня.

Відтак не в силі ми є затаїти щирі слова подяки для Вп. п. директора А. Майка з Новосілок, котрий в часі недуги нашого бл. п. Батька а передовсім в часі похоронів не щадив своєї помочі як радами так і ділами.

Передаємо ще слова сердечної подяки Всім Вп. Панам Членам величавого хору під дирігентурою Вп. П. Купчинського, котрі не шадили труду прибути зі Львова на цей сумний обряд, щоб звеличити його своїм артистичним співом.

Хай цею дорогою приймуть ще раз подяку Всі, що своєю участю звеличили похорони нашого найдорожчого бл. п. Батька і Дідуня та виявили нам співчуття.

У Львові, в лютім 1927. 1522

Сини: *Теодозій* і *Модест* з рідною.

Підписайте передплату!

ЗВІДОМЛЯЄМО!! що ми перенесли наш склад **залізних** товарів і **технічних** артикулів до 1475 льокалю при вул. 3—3

Городецькій 26 (біля Малого Театру)

И. ШУМАН, С-ка з обм. пор. **у Львові, Городецька 26.** Тел. 41-47.

Експедиція товарів на провінцію.

1453 **СВІЙ ВИРІБ!** 3—?

Найліпші папері до курення „КАЛИНА" з фабрики кооперативи „Будучність" **в Тернополі.**

Звичайні Загальні Збори

філії Т-ва „Просвіта" ім. Т. Шевченка у Львові відбудуться в середу дня 23. лютого 1927 р. о год. 6. вечером в салі т-ва „Бесіда" при вул. Рутовського 22/I. зі слідуючим денним порядком: 1. Відкриття Зборів. 2. Відчитання протоколів останніх звичайних і надзвичайних Загальних Зборів. 3. Звіт уступаючого Виділу. 4. Звіт контрольної Комісії і уділення абсолюторії Виділові. 5. Вибір нового Виділу. 6. Внески і запити. До участи в Зборах з рішаючим голосом управнені члени Матірнього Т-ва „Просвіта" і делєґати читалень в округа філії т. є. міста Львова і передмість. 1531 1—1 ВИДІЛ.

Заява.

В виду цего, що „Новий Час" досі не помістив моєї відповіди на допись п. Яворського в ч. 102 тогож часопису позбавлених наклепів — спрямовую мою відповідь до Виділу товариства „Родина" в Підгайцях.

Д-р А. Перегінець.

ЧЕКОЛЯДА „ОПТІМА"!

1473 **найліпша** 5—?

МОТОРИ на ГАЗ (газогенератори) також на ропу, нафту, бензину і електричні на **догідні сплати,** рівнож Млинські Машини, Турбіни, Трансмісії, Сітки, Газу, Паси, Гурти, Токарні, Вертярки, Гиблярки, Пили, Помпи, Праси до олію, Праси до дахівок, Залізні Печі, всіляке знаряддя, Сталь, Бляху, поручає фірма

„ПІЛЬОТ" 1408 4-10

Централя у Львові, Баторого ч. 4.

Дня 17-го лютого 1927 р. відбудуться від години 4 по полудни

Загальні Збори

Т-ва „Українських Жінок" в Станиславові, при вул. Голуховського 20/I. Порядок нарад такий: 1) Прочитання протоколу із попередніх Загальних Зборів; 2) Звіт із діяльности уступаючого Виділу; 3) Зміна статуту; 4) Уділення абсолюторії й вибір нового Виділу; 5) Внесення й запити.

1525 1—1 *Виділ.*

Загальні Збори

членів Повітового Товариства Кредитового, Кооперативи з обмеженою порукою в **Тернополі,** відбудуться в четвер, дня 3 марта ц. р. о год. 12 перед пол. в салі Міщанського Брацтва в Тернополі з таким порядком нарад: 1) Відчитання протоколу з попередніх Зборів. 2) Затвердження Управи в повнім складі на предложення Надзірної Ради. 3) Вибір одного члена Надзірної Ради. До участи в Загальних Зборах є управнені лишень члени Кооперативи. Правні особи беруть участь через повновласника, осмотреного повновластю. — Тернопіль, дня 8. лютого 1927. — За Надзірну Раду: *Іван Боднар,* голова. *Д-р Іван Яцимирський,* секретар. 1527 1-1

НА ПРОДАЖ корінний склеп в центрі міста, дуже добре проспоруючий. — Догідні услівя. Зголошення під „Визиджаючий" до Адміністрації „Діла". 1503 3—3

НА ПРОДАЖ 10 морґів орного поля в однім кавалку 2 км. від більшого повітового підгірського міста на догідних услівях. Зголошення під „ПОЛЕ" до Адм. „Діла". 1506 3—3

ЖУЖЛЕВА МУЧКА ТОМАСА

(ТОМАСИНА)

є під весняні засіви

на кожду почву і кождої пори 1524 1—9

найліпшим і найдешевшим ФОСФОРОВИМ НАВОЗОМ

Фосфоровий квас теперішньої :: :: томасини ділає негайно. :: ::

Вказівки і цінники доставляє фірма:

ЙОСИФ КАРРАХ

Львів, вулиця Косцюшки ч. 18

Найелеґантніше **Найтреваліше**

Всілякого рода ВЗУТТЯ поручає

1528 **Нововідкритий Магазин** 1—1

„ЕРІКА" Львів, вулиця Кілінського 1.

проти Віденської Кавярні. — — **Просимо ПП. Клієнтелю о відвидини нашого магазину. Найсолідніша обслуга.**

Найпевніший середник

Проти реваматизму, гостця, мязенних корчів, нервоболів і тим подібним недомаганням найліпшим патранням є

ІХТІОМЕНТОЛЬ

Більш як 5.000 подяк і близько 200 атестів з лікарських сторін, клівік і шпиталів найліпше доказують про лічничу вартість цього натирання.

Іхтіоментоль можна набути у всіх аптиках у Польщі або прямо 936 18—20

в Лабораторії хем. аптики

М ра Симона Едельмана в Самборі ч. 130.

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Після конфіскати — другий наклад

Ч. 36 (11.604). Львів, пятниця 18. лютого 1927. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 650 зол. За границею: В Америці 1 долєр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Замах.

Львів, 17. лютого 1927.

З кореспонденції, поміщеної перед кількома днями в нашому органі, наш загал довідався про плян чеського уряду перенести столицю українського Закарпаття з Ужгороду до Мукачева, за чим криється інший, далеко небезпечніший намір, спрямований виразно проти найістотніших інтересів українського народу: це плян прилучити Ужгород з рештою ужанської групи до Словаччини. Наш кореспондент писав тоді, що мукачівські жиди, йдучи змаганням чеських централістів на руку, сильно побиваються за перенесенням столиці Закарпаття до Мукачева, а дальше, що замах на загарантовані автономні права й цілість цієї країни викликав величезне обурення у всіх кругах українського населення.

З надзвичайних видань ужгородських газет, що наспіли до нас, справді бачимо, що Закарпаття мабуть уперше від часу прилучення до чехословацької республики заворушилося незвичайно живо й енергійно виступило проти затій з'єдинених чесько-словацьких централістів. Після протестів представників усіх центральних установ і легітимованих заступників Закарпаття в обох пражських законодатних палатах, про що вже у нас була мова, забрала в цій справі голос і „Центральна Руська Народна Рада", та сама надпартійна установа, що в 1919 р. проголосила прилучення закарпатської країни до Чехословаччини. На своїому засіданні з 5. ц. м. Ц.Р.Н.Р. рішила вислати до всіх політичних чинників держави рішучий протест проти зазіхань на автономію і цілість Закарпаття, а крім того візвала всі круги й інституції, села й міста до солідарного спротиву і масових протестуючих зборів і віч у цій преважній справі.

З меморіялі ЦРНР. до през. Масарика, міністрів, послів і сенаторів кажеться м. ін.: В договорі між пятьма великими державами і Чехословаччиною остання виразно зобовязалася зорганізувати Закарпаття в окрему автономічну одиницю і надати їй якнайширшу самоуправу з власним соймом, що матиме законодатні права. Територіяльна комісія мирової конференції в Парижі визначила границі між Закарпаттям і Словаччиною. В так званім „Генеральнім Статуті", що його Чехословаччина видала після прилучення до неї Закарпатської України, чсл. уряд зобовязався заіменувати Директорію з правами управи цією країною, іменування й відкликування урядовців і т. д. Від часу підписання договору минуло вже повних сім літ, але й понині територія Закарпаття не усталена, а до того часть її самовільно і проти волі населення прилучено до Словаччини. Виборів до сойму взагалі не розписувано, натомість переведено — проти постанов статуту — вибори до парляменту. Після уступлення першої Директорії, якої взагалі не іменовано, управляє країною номінально губернатор, що не має ніяких управнень і є лялькою в руках чеських урядовців, якими заповнена ціла країна. І т. д. і т. д.

Проти цілого того протизаконного стану на Закарпатті і проти нових чеських посягань на нашу землю, що стоять мабуть у звязку з недавно заключеним чесько-словацьким порозумінням, в жертву якому мав бо піти Ужгород з найближчою околицею, — Ц.Р.Н.Р. заложила торжественний протест і поставила домагання до Праги виповнити у відношенні до нашого народу всі приняті на себе зобовязання. На випадок несповнення її домагань Ц.Р.Н.Р. заявляє, що зробить усе можливе і вжиє всяких засобів для оборони законних прав українського народу.

Українське громадянство на всіх просторах української землі і поза нею слідить бачно хід цієї оборони українського населення Закарпаття перед новим чесько-словацьким замахом на його права і його територію, бажаючи йому з душі повного успіху в цій нерівній боротьбі. Прийде час — ми віримо, що він не за горами —, коли ми зможемо подати нашому „раненому братові" і нашу помічну руку.

З соймової трибуни.

Промова посла Бориса Козубського, виголошена в польському соймі дня 5. лютого 1925. р. в часі дискусії над буджетом міністерства внутрішніх справ.

Високий соймє! В імени Українського Клюбу заявляю, що мій клюб буде голосувати проти буджету міністерства внутрішніх справ. Тим виконуємо ми волю українського народу, як того, що замешкує Волинь, Холмщину, Полісся і Підляшя і який нас вибрав своїми голосами до сойму, так і того, що замешкує Східну Галичину, а який не брав участи у виборах до польських законодатних установ з причини міжнароднього характеру.

Український нарід не має найменшого довіря до міністерства внутрішніх справ і до підчинених йому органів, а то: до політичної адміністрації І-ої і ІІ-ої інстанції та до державної поліції. Що більше, мін-во внутрішніх справ є установою, що у відношенні до українського народу виконує ролю поліцая, який при допомозі багнетів хоче змусити український нарід любити польську державу.

Травневі події не принесли полекші, але навпаки — погіршили наше положення. Не справдилися заяви тих, що проводили моральну революцію в супроводі свисту куль і свисту батога маршалка Пілсудського. А вони заявляли, що новий уряд зірвав зі старою системою нищення національного життя т. зв. національних меншостей. Сталося те, в що ми не сумівалися. Словом з великої хмари впав маленький мізерний дощ. Покористовуючися уживаною тепер у Польщі термінольогією: замість „легкодухів і злодіїв публичного гроша" прийшли „бунтівники і змовники" (*wywrotowcy i rabusznie*"). Прийшли на те, щоби задовольнити свої ідейні аспірації та повести у відношенні до українського і білоруського народу й надалі політику повної екстермінації як попередні уряди. Органи державної поліції, підчинені мін-ву внутрішніх справ далі насилують постанови конституції польської республики, а зокрема постанови арт. 97, який звучить: „Обмеження особистої свободи, в передовсім особиста ревізія й арештування допустимі тільки у законом приписаних випадках, у законом передбачений спосіб і на основі доручення судової влади. Якщо судове доручення не могло бути видане зараз, то повинно бути доставлене найпізніше протягом 48 годин з поданням причин ревізії або арештування. Арештовані, яким протягом 48 годин не доручено на письмі за підписом судової влади причини арештування, відзискують негайно свободу."

Поліційна влада арештує масово громадян української нації без дозволу судової влади та перетримує їх цілими тижнями в поліційних арештах без переслухання і без відставлення до суду. Побої в тюрмах і на поліційних постерунках не устають. Кожний політичний процес відкриває заслону поліційних казарм з їх катуванням арештантів і вимушуванням потрібних поліції зізнань. Але бють і поодинокі поліцаї. Поліцай постерунку Домбровиця, сарненського повіту Володислав Домбровський скатував селянина зі села Селець, домбровської волости Кирила Ольховика. Дня 12. вересня м. р. комендант постерунку Загайці, Кремянецького повіту скатував вагітну жінку Атаназію Тумову, що спричинило передчасні пологи. Дня 5. серпня м. р. в містечку Литовський Камінь, берестейського повіту поліцаї ч. 865 і 327 побили в діймаючий спосіб селянина Степана Ворончука-Омельчука. — 8. вересня м. р. комендант постерунку в Черравчицях, берестейського повіту, Пйотровський з невідомим агентом слідчого уряду побив до непритомности селянина Тихима Кононовича.

Поліційні органи переслідують також український просвітній рух, про що свідчать між іншим заборона кремянецькій „Просвіті" влаштувати просвітньо-кооперативні курси, розігнання приватних збірних лекцій в громаді Пядики, коломийського повіту. Забороняють вони українському населенню вносити шкільні декларації з домаганням української мови навчання. Щоби не бути пустословним, наведу один факт. Поліцай Кароль Тарадай сконфіскував 30. грудня 1926 р. громадянам села Підсадки, львівського повіту, шкільні декларації з домаганням української мови навчання в народній школі, а повернув їх щойно по речниці законного вношення і таким чином уневожливив своєчасне внесення декларацій. — 30. листопада і 1-го грудня 1926 р. візвано на постерунок поліції в Острові мешканців села Вілія, здолбунівського повіту, Сергія Петрука й Івана Власюка для переслухання, на якій підставі, від кого, коли, та де вони отримали тексти подання до міністерства освіти в справі заснування української школи.

Державна поліція, щоби виявити свою гнучкість, арештує масово, особливо на Волині, українських селян-націоналістів під замітом комунізму. Взагалі всяку працю над національним усвідомлюванням українського народу трактує влада як комунізм, бо він є найкращою покришкою для репресій. До нині не врегульована на українських землях справа горожанства і з тої причини маса українців не має ніякого поняя горожанства і наражена на всякі переслідування з боку адміністрації. В ділянці самоврядування панує сваволя першого ліпшого старости. А незатверджування вибраних війтів і старостів стало нормальним явищем. Для характеристики відносин польської влади на тзв. „кресах" до місцевого населення наведу славну промову одного зі „зразкових" повітових адміністраторів, а то: кремянецького старости п. Робакевича. Цю промову виголосив він 30. жовтня м. р. на конференції учителів народніх шкіл у Кремянці.

„Чуюсь щасливим — казав він — що маю можність витати січчів польської культури серед ворожого нам варварського населення, яке підбурюють усякі темні сили, протидержавні агітатори. Я готовий радо поділитися з вами моїми враженнями і нам'рами, щоби і на будуче виступати спільними силами. Дотепер працюють на Волині дві просвітні установи: польська „Матєж Школьна" і „Просвята". Я примушений підкреслити, що діяльність першої слаба, з двома, трома виїмками, тоді, коли „Просвята" розвивається постійно і дуже шкідливо, а навіть погубно для населення. Дивився я на організацію „Просвіти" через пальці, доки вона не ввійшла на шлях політики, підбурюючи населення проти держави. Тепер маю відвагу прилюдно ствердити, що мусів до деякої міри наложити на неї свою руку, бо належить вкінці отверто признати, що тепер „Просвіта" не є нічим іншим, як лише комуністичним клюбом, а кериначі „Просвіти" є підступними комуністичними агітаторами, що роблять з доручення і на користь комуністів. Дав я собі слово чести боротися з тими темними силами, аж до реорганізації „Просвіти", або до цілковитого її знищення. Населення і загал звичайних членів „Просвіти" відчуває інстинктовно погубність ідеї, яку поширюють провідники „Просвіти", про що свідчить опозиція членів „Просвіти" до теперішньої її ради. З уваги на те, що співпраця з „Просвітою" для мене і службового обовязку мусів я приступити деякі репресії відносно деяких осіб з того табору, що ворожий державі та місцевому населенню. Громадянським обовязком учительства, незалежно від національности, є протидіяти і поборювати ті впливи. Горячо взиваю Вас, панове до боротьби з тими „Просвітами", огнищем комунізму. Старайтеся вступати, до них, опановувати їх, або змести, знищити, як хороботворчі бацилі. Здаю собі справу з того, що для многих з Вас та справа дразлива, але я переконаний, що можна бути „руским" патріотом, жидівським, або яким іншим, а рівночасно щирим польським державником. Як керманичі польської „Матєжи Школьней", можете опанувати людність розмовами, газетами, книжками, „руским" співом. Розбудіть для себе довіря населення, виховуйте не лише дітей, але й дорослих. Вирвіть населення зпід впливу тих темних сил, що пишать нарід ширенням комунізму. Час уже покінчити з варварством з варварським сходом, учитель мусить бути розсадником західньої культури".

Так промовляв без фігових листків „кресовий" самодержець на українській землі знаючи добре, що на чол. „Просвіти" в Кремянці стоять не комуністичні агітатори, але українські національні діячі, яким без ніякої підстави кидає пан Робакевич прилюдно клевету ширенні комуністичних гасел. Далі, досі не відкликано обіжника міністра Ратайського, що заборона влаштовувати справоздавчі віча послам на Волині та Полісі. Політична влада першої інстанції і державна поліція переслідує політичний український рух. Українським партіям у Східній Галичині забороняється влаштовування віч і відбування довірочних зборів на основі § 2. закону про збори з дня 15. листопада 1867 р., а громадян, що їх скликують, потягають до карно-судової відповідальности. Мало це місце в повіті Старий Самбір, Броди та інших. Інша річ, що суди звільняють громадян, але поліція осягає свою ціль при допомозі терору відносно членів українських національних партій. Поліція через недостачу завзяття творить політичні процеси, арештуючи сотні невинних людей, як не було минулого й біжучого року на українських землях. Щоби згнобити Українське Національно-Демократичне Обєднання, політична поліція у Львові а також посвідство послугуються мнимими реченцями людини нервово хорої д-ра Володимира Бачинського. Витворюється така ситуація, що центральна влада перестала з ним конферувати з причини його хороби, поліційна влада послугується ним далі, як своїм спільником знаряддям. Таке поступування є у великій мірі неморальне і компромітує методи правління міністра внутрішніх справ і табору „моральної санації".

На відповідальних становищах у політичній адміністрації і в державній поліції є далі ендецькі пупілі, які далі виконують накази шефхолдників і нищать український рух. Такі відносини панують у політичній поліції всюди на українських землях, а зокрема у львівському посвідстві. Ще дня 29. липня 1926 р. вніс посол С. Хрущький інтерпеляцію в справі провокаційних практик політичної поліції у Львові. Виновники арештували визначних членів партії Українського Національно-Демократичного Обєднання в часі травневого перевороту інспектори Мітлєнер і Савицький остають далі на своїх становищах і далі ведуть провокаційну роботу, а міністр внутрішніх справ не дав по нинішній день відповіди на внесену послом Хрущким інтерпеляцію.

Спеціяльні заходи уживає уряд на те, щоби обмежити свободу української преси. Програми всіх майже українських партій підпали цілковитій, або частинній конфіскаті. Цікаве те, що в програмі Українського Національно Демократичного Обєднання сконфісковано також уступи аполітичні до тих, що не підпали конфіскаті в царській Росії у програмі польської національно-демократичної партії (*narodowo-demokratyczne stronnictwo*) в 1907 р.

В статті газети „Діло" під назвою „Програма Українського Національно-Демократичного Обєднання" сконфісковано частинно, або в цілости слідуючи уступи:

І. Політичні справи.

— *Віцемаршалок Звежинський:* Пане посол, *не позволю* бал у такий спосіб промовляти, щоби територіяльні питання Польщі Ви в той спосіб порушували.

З уваги на такий фактичний стан Український Клюб буде голосувати проти бюджету м-ва внутрішніх справ і домагається скреслення з бюджету видатків на диспозиційний фонд у сумі 3,100.00 золотих, а також домагається скреслення позиції видатків 3:.744 зол. на уряд для справ національних меншостей, бо цей уряд є лише фірмом диялектичних акробатичних штучок для введення в блуд прилюдної опінії в краю і за кордоном, що в Польщі щось робиться в справі національних меншостей.

Мартирольогія української школи.

Як ішла польонізація українського шкільництва за кур. Собінського.

III.

Представимся образ нашого шкільництва під нинішню хвилю, спинімся ще окремо над діяльністю самого пок. куратора Собінського.

Знаменний був перший його виступ зараз після обняття уряду в р. 1919. Коли явилась у нього українська депутація і предложила шкільні домагання, він здивувався, що вона так мало жадає і сказав, що українці одержать далеко більше своїх членів у кураторії, окремих шкільних інспекторів і рішаючий голос у справах своїх шкіл. Я допускаю, що говорив не щиро. Бож і польський уряд, будучи тоді певним посідання Галичини, готовився признати нам більші права, — тай сам куратор міг це тоді розуміти, що для приєднання українського народу треба надати йому певжні управнення.

Але відносини почали скоро змінятися. Польща почувалася певнішою в своїх чадбаннях, а за тим пішов на всіх царинах нашого життя сильний наступ, щоби зденаціоналізувати наш нарід і будувати на наших землях Польщу. А вже з особливою силою вдарено для тої цілі на українське шкільництво. Образ (хоч далеко не повний) тої завзятої боротьби подавши у брошурах Українського Педагогічного Товариства: К. Феховович, „Українські школи в Галичині в світлі законів і практики", Львів 1924 і „Рідна Школа", Львів 1926. До цієї роботи взялися горячково всі чинники в краю: львівська кураторія, ради шкільні повітові, староства, народові організації і буквально все, що орудувалося польським. Наслідком того карколомно масово українські школи або перемінювано їх на польські, перепошено сотки українського учительства в польські сторони і наставлювано не їх місце учительство польське, не дозволювано на отворення приватних українських шкіл і замикано їх на цілій лінії (Радехів, Золочів, Дрогобич, Городок, Бурштин, Комарно, Винники і богато інш.), заборонювано при читальних курси для неграмотних та видавано цілу низку драконських розпоряджень, що позбавляли наш нарід всіх прав. А все те переводжено в такий брутальний і вражаючий спосіб, що воно викликувало найбільше обурення серед українського населення, і в що сторонній людині тяжко було б повірити. Всі ж відклики до кураторії чи міністерства оставали без найменших успіхів. Для нас не істнували ніякі права, — ми були поза їх скобками!

Я не можу входити подробно в ціле те чекло, яке у нас розвелося, але наведу для характеристики лиш пару фактів. І так вийшли з кураторії під днем 12. вересня 1923 ч. 2814 і під 10. листопада 1923 ч. 6382 два розпорядки, в котрих приказано всім українським школам, як державним так і приватним, вести всякі шкільні акти (каталоги, дневники, свідоцтва, протоколи, поділи годин, оголошення, урядові печатки й ін.) виключно в польській мові, — а дальше орічено, що всі ті школи є польськими і мають внутрі й назверх виявляти характер польський. Ці дивовижні розпорядки визвали у нас загальне обурення, а громадська думка як і належний тон тих розпорядків, вказували виразно на п. Пршиславського, провідника народової організації, як на автора їх. Це стверджувала зрештою і та обставина, що такіж побажання висловив Пршиславський посередньо у своїх статтях, поміщених в „Słowі Polskim". Українські круги внесли проти тих розпорядків рекурс до міністерства освіти, — одначе не одержали звідти відповіді. Здається, міністерство не було певне щодо правної стійкости тих розпорядків і не хотіло хочби й негативним рішенням — дати українській стороні змогу відкликатись до найвищого трибуналу. Той сам куратор не почувався мабуть певним у своїх зарядженнях, бо закривався відтак перед українською депутацією тим, що в одній приватній українській школи задля самого українського урядування не закрито. Не знаємо, чи воно справді так було, але знаємо, що задля того відказувано нашим приватним школам права прилюдности, не допускано запитих там учителів до кваліфікаційного іспиту і т. д.

Другий факт. Рогатинський староста Білінський писав під днем 8. листопада 1919 ч. 908 до гром. управи в Стратині: Місті письмо, в якім каже, що тамошні батьки не посилають своїх дітей до школи ізза „руської викладової мови" і поручає щоби в громадській раді переведено ухвалу на перемину „руської" викладової мови на польську. Зразом наказав предложити собі виказ тих селян, що хотіли би змінити греко-кат. обряд на латинський! До цього додам, що в цій місцевості, крім названого війта, не було ні одної душі латинського обряду і що ніхто там польської школи не бажав. З того одного факту видно наглядно, якого бесчесного способу вжив визначний урядовець в офіціяльнім письмі, щоб повалити українську школу, а надто припудити греко-кат. вірних до відступлення від своєї церкви.

А ще третій факт. Перед парою роками вихав красний візитатор полудневих галицьких повітів, Пйотровіч, вихованок української коломийської землі а тепер відомий „приятель" українського шкільництва, з пок. куратором до Косова. Там представлено куратореві всіх гуцулів як елемент крайно анархістичний, а українське учительство як провідників того руху. Куратор повірив тому, виголосив провокуючу промову, якою дуже прикро вразив українську суспільність і учителів, а відтак перепс без нікого розгляду кількацятьох учителів подалеку Мазурщину. Кожному, хто знає Гуцульщину, відомо, що це нарід добрий і спокійний, що держиться, правда, крепко свого, але втратившн свої давні полонини і прибитий нуждою, думає тільки про те, щоб роздобути трохи кукурудзи на прожиток родини. А тамошніх учителів мав я нагоду пізнати з моїх літніх побутів у Косівщині як поважних і статочних працівників, яких бажав би для наших шкіл якнайбільше. Кінець отже заходи були поганою клеветою, яка походила від кількох темних духів, що від довгих літ удержуються з такого ремесла, або від „народових" організаторів, що бажали тим способом позбутись і тої дрібки української інтелігенції, що була в повіті. Справді — треба жалкувати, що пок. куратор упав жертвою такої містифікації, внаслідку чого стільки поважних людей ураз з родинами потерпіло так тяжко.

Але не досить того. Цей покутної пам'яти ужито в кураторії ще дальше на те, щоб ті повіти узнати загрожениими і недопускати туди ніяких українських учителів ні учительок.

За народніми школами мала піти й ліквідація українських середніх шкіл. У тій справі видно перед півтора роком заряджения, щоб до українських гімназій вписувалися українські й польські ученики, — з очевидним наміром, щоб ті школи перемінити наперед в утраквістичні, а відтак уже в чисто польські. Одначе цьому експериментові опиралась сама польська молодь і не хотіла вступати в ті карикатурні міщані заведення. І лише з тої причини вдержалися наші гімназії до нинішнього дня.

Ось такі удари падали на українське шкільництво. Мета їх була ясна: при помочі польських шкіл спольонізувати якнайскорше наше населення, аби на українських землях запанував всевладно польський елемент. Хвилеві політичні відносини видалися для цього діла дуже пригожі і тому постановлено використати їх для довершення давніх польських планів супроти українського народу.

Грокадянин.

Памятайте, що всякі збірки на *нагробник на могилі І. Франка* треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Дбають про нас!

Наступ більшовизму на український нац.-опольний табор.

Берлін, 12. лютого 1927.

Кождна держава цікавиться і дбає про своїх земляків поза своїми державними границями. Німеччина цікавиться життям-буттям німців поза Німеччиною суцих, Польща спомагає поляків у Німеччині, Чехословаччині, Румунії, на Україні, хоч їх положення в тих державах є зовсім виносне, а їх права (за винятком Буковини, де Румуни безжалісно гноблять усіх славян, є не лише конституційно забезпечені, але й справді шановані. Тільки Рад. Україна, репрезентована харківським урядом, досі послідовно ухилялася від зацікавлення гіркою долею понад десяти мільонів українського населення поза межами СРСР, а мало долею яких шести мільонів українців у межах російської республіки. Поза спорадичними, тактично-маніфестаційними й *ad hoc* аранжованими виступами селянських делегатів на поодиноких сесіях рад та поза внесенням Комінтерном резолюції про вагу української проблеми (як найважнішої проблеми середньої Европи), харківські урядові сфери забули про українське населення поза межами Рад. України суще. Ризький трактат між Росією й Україною з одного боку і Польщею з другого можна було — при добрій волі — використати для оборони найпримітивніших прав українського населення під Польщею і то тимбільше, що рад. влада просто привілеями наділила нечисленне польське населення на Україні. На жаль, харківські чинники — як уже сказано — не проявили досі зацікавлення долею українського населення під Польщею. Мало того! Коли досі був який прояв зацікавлення українським населенням під Польщею, то — на жаль — по більшій части у негативному розумінні, по лінії боротьби з українським національним рухом і Українською Нац.-Дем. Обединенням, як організаційним і організуючим чинником українського громадянства. Не буду входити в подробиці цього „зацікавлення", бо ви краще на місці знаєте всі ті ходи і виходи.

В останньому часі в тому самому напрямі знову зроблено крок вперед. Харківські урядові чинники, а також колишній тав. закордонний центр із своїми прихильниками прийшли до пересвідчення, що найбільшим ворогом українського народу є ніхто інший, тільки Українське Нац.-Дем. Обединення. Ви певно думаєте, що „закордонний центр" уже зовсім заспокоївся і спить блаженним сном, на лаврах своїх дотеперішніх здобутків. Отже ні! В останньому часі він починає проявляти все більшу „активність", якої змістом поки що є поїздки до радянських резидентів у західній Европі. Поїздки і тушування біля радянських дипльоматів дали в останніх часах деякі наслідки.

Як довідуюся з кругів „закорд. центру", його голова звернувся недавно через паризьке дипльоматичне представництво (Хр. Раковського) до харківських чинників з меморіялом, в якім — представивши Обединення крайно небезпечним чинником для більшовизації відносин у Сх. Галичині і заявляючись щирим визнавцем харківського центра, прохав: 1) вплинути більшу квоту на видавання беззастережно радянофільського щоденника в Галичині, щоби таким чином зліквідувати „Діло", 2) вплинути відповідну квоту на організаційний фонд нової „національної" партії, зверненої проти Обединення і 3) вплинути потрібну суму на виборчий фонд — в надії на недалекі вибори до польського сойму.

Ще Наполеон говорив, що до відвесення побіди потрібно трьох річей: гроший, грошей і ще раз грошей. Наполеонську правду залюбки повторював Фридрих Великий. В часі великої війни лорд Кічнер дещо змодифікував цю істину, виставляючи три „м" як передумову відвесення побіди: *money, men і munitions* (монета, мужва і муніція). Керманич „закорд. центра" без модифікації вертає до Наполеонської максими. В Харкові докладно розглядали меморіял (по історичному: „статтю повітової бреховедчини) й у висліді „цар постановив, а бояри присудили": 1) вплинути фонд, потрібний на видавання щоденника в беззастережно радянофільському дусі, 3) відкинути прохання щодо асигновки фонду на організацію партії, як і вимогу щодо виборчого фонду, бо прихильники „закорд. центру" в Україні в повному складі залишаться в Обединні, щоби його розбивати і розкладати з нутра.

Так маються справи. Отже в недалекому часі будете мати другий щоденник, чи буде заснований зовсім новий щоденник, чи може один з істнуючих уже вже щоденних органів „розростеться" в щоденну газету, — не вже підрядна справа.

Тимчасом радійте зростом української преси.

К. К.

В обороні свободи преси.

Інтерпеляція послів українського, білоруського, жидівського та німецького клюбів до міністра внутрішніх справ і міністра справедливости в справі безправної конфіскати місячника „Natio", посвяченого справам національних меншостей у Польщі.

Дня 6. грудня 1926 р. зголошено в пресовому відділі комісаріяту уряду на місто Варшаву під ч. BP. II — 1825 дві легітимації в справі видавання місячника п. н. „Natio", посвяченого справам національних меншостей в Польщі у 4-ох мовах: англійській, німецькій, французькій та польській.

До видавничого Комітету цього місячника входили: сенатор Черкавський Михайло, посол Єремич Фабіян, сенатор Гасбах Ервін, посол Грінбаум Ізаак і д-р Ольсейко Дмитро, а начальним редактором місячника був д-р Лисяк Павло.

Завданням місячника було інформувати в об'єктивній формі та на основі фактів і статистичних дат політично думаючу Польщу а також Европу про положення непольських національностей під Польщею, про їх прямування, ідеали, побіди та невдачі.

Склад Редакційного Комітету доказує, що місячник видавали визначні представники українців, білорусинів, жидів, німців і литовців у Польщі. До останньої хвилини ні видавці, ні редакція не одержали від комісаріяту м. Варшави або від якоїнебудь іншої покликаної до цього державної установи ніякого повідомлення про заборону місячника, не зважаючи на те, що місячник зголошено в приписаному законом речинці. Наслідком того редакція і видавці приготовили весь матеріял до першого числа названого органу, який і видрукували.

Тимчасом дня 13. лютого 1927 р. в 5-тій годині ранку явилися урядники державної поліції до редакційного льокалю і предложивши розпорядження комісаріяту уряду на м. Варшаву, сконфіскували кілька готових примірників місячника „Natio". Того самого дня в год. 10. ранку державна поліція сконфіскувала цілий наклад місячника в друкарні і ще навіть не зброшурований, бо дня 13. лютого він ще не вийшов, не був у прилюдній продажі, а мав появитися щойно 15. лютого 1927 р.

В письменному припорученні на конфіскату комісаріят м. Варшави не подає ніяких мотивів конфіскати, ані не вказує на поодинокі статті, згляднo на поодинокі уступи з них, що з правного становища могліб бути сконфіскованi як злочинні, наслідком того ця конфіската є самовільна і дідком безправна. Доказом на те є зміст сконфіскованого 1—2 числа місячника „Natio", який в тому місці наводиться в дослівному тексті як залучник, що творить зміст цієї інтерпеляції.

З уваги на все подане підписані питають міністрів внутрішніх справ і справедливости: 1) Чи знають вони про цей факт? 2) Чи готові позвану самовільну та безправну конфіскату ч. 1—2 місячника „Natio" уневажнити? 3) Що думають зробити, щоби подібні конфіскати, які порушують загарантовану громадянам конституцією свободу слова, в будучині не повторювалися?

Варшава, 14. лютого 1927. Інтерпеланти: йдуть підписи.

З міської ради у Львові.

Вшехпольсько-реакційна більшість проти демокр. виб. прав.

У вівторок відбулося засідання міської ради, на якому, після полагодження кількох справ, приступлено до голосування над внесенням радних-соціялістів, що домагалися виборчої ординації для Львова на основі пятирикметникового виборчого права. Це внесення відкинено 58 голосами проти 19 (один заде.жався від голосування). Після такого вислову голосування ради соціялісти й українці вийшли з салі засідань, заложивши передтим заяву, що не братимуть далі участи в працях субкомітету виборчої реформи, а від себе предложать сеймові окремий проект виб. ординації для Львова, опертий на основі пятирикметникового права. В часі секесії опозиції галерія затягнула „Червоний прапор" і підносила різні окліки на адресу більшости. Передтим іще рада ухвалила домагатися від сойму признання для Львова окремого міського статуту і такої виб. ординації, яку вона сама собі ухвалить...

Нема що казати: наша славна „тимчасова", що має стільки гріхів на своїй совісти, хоче забезпечити, як видно з тої ухвали, своє істнування, а принайменше мандати для вшехпольсько-реакційної мафії, мабуть до суду віку.

Найліпше насіння городовини, цвітів і пастевних ростин, випробованої якости поручає СКЛАД НАСІНЬ фірми **ЕДМУНД РІДЛЬ** **Львів, Рутовського ч. 3.**
Цінники на бажання висилаю відворотно.

Провалювання полагоди самоврядних законів.

Засідання адм. комісії. — Проект малого самоврядного закону. — Резолюція. — Уступлення віцемін. Ярошинського?

Варшава, 16. лютого 1927.

Мінс адміністраційна комісія під проводом пос. Путека радила над проєктом т. зв. малого самоврядного закону. Проєкт того закону 1) зносить закон з 30. III. 1922, який продовжує каденцію урядування громадських рад бувш. Конгресівки і на окраїнах, себто спричинює ро пасення нових виборів; 2) поширює на Галичину і Великопольщу виборчу ординацію з 8 прикметниковим правом голосування і сист. Гондта; 3) поширює на Галичину декрет, організуючий на місце повітових рад повітові соймики; 4) поширює на Галичину і Великопольщу виборчу ординацію до повіт. рад, основану по селах на 5-прикметниковім виборчім праві і сист. Гондта, а по містах вводить посередні вибори за посередництвом міських рад; 5) дає урядові повноваяти видати виконуючий розпорядок.

Після умотивування того проєкту пос. Ледуховом директор самоврядного департаменту Вайсброт, навязуючи до промови віцепрем. Бартеля, стверднв, що не виходить із того, начеб уряд не згодився на основи виб. ординації, яку устаиться у висліді порозуміння в пос. колах. Колиб прийшло до такого порозуміння, то уряд приноровиться до нього.

В дискусії посли Голекса, Козловський, Яворовський, Павловський, Кернік, Ердман, Богуславський і Путек висловили сумніви, щоби в соймі скоро переведено малий закон і критикували становище уряду до самоврядного законодавства. Висловом тої дискусії було прийняття резолюції пос. Керника. В резолюції тій сказано, що комісія на випадок дальшого негативного становища уряду рішила перейти до 3-го читання проєкту самоврядних законів, принятого в другім читанні на комісії. На цьому відложено засідання комісії до 22. н. м.

Клюби славянських меншостей заголосили заяву, що голосуватимуть проти проєктів комісії.

Так уряд зазнав невдачі. В звязи з тим кружляє чутка про недалеко уступлення віцеміністра Ярошинського, котрий був автором дотичної части промови Бартеля.

Наради сенату.

Ратифікація конвенції. — Справа відповідей уряду на інтерпеляції.

Варшава, 16. лютого 1927.

На вчорашнім засіданні сенат ратифікував кілька німецько-польських і инших конвенцій. Сен. Стшінський референтував новелю до закон про засоби запевнення бюджетової рівноваги. Новеля ця привертає обовязуючу силу деяких уступів закону про платні держ. функціонаріз і війська. Постанови, котрих обовязуючу силу привертається, торкаються наведовсм платень учителя. Зміни, предкладані комісією, ухвалено. Сенатор Косковський в імени правничої і регуляміновоі комісії зложив звіт з справі переданого тим комісіям письма президента Радн міністрів, яке повідомляє маршалка сенату, що уряд ухвалює не давати відповідей на інтерпеляції, зголошені перед замкненням мин. сесії сойму і сенату. Референт доказував, що ця ухвала уряду є довільна, а в порівнанні з практикою зако д. паламентів неконсеквентна. Коли уряд так хотів інтерпретувати консеквенції замкнення сесії, то слід це було віднести і до законодатних внесень. Такий вольт інтерпеляцій на думку комісій є зовсім довільний. Внесення комісії принято. Слідуюче засідання сенату 2. березня. На деннім порядку бюдж. прелімінар на 1927—8 р.

Втріча Штреземана з Муссоліні.

Лондон, 16. лютого 1927.

„Дейлн Геральд" повідомляє, що Штреземан у понеділок конферував у Сан Ремо з Муссолінієм. Це потверджувало би факт підписання італ.-ним пакту про дпял. співпрацю.

Куди вивезено арештованих послів?

Варшава, 16. лютого 1927.

Дня 12. н. м. вивезено поіздом, що відходить до Познання, всіх пятьох арештованих білоруських послів: Тарашкевича, Волошина, Майтлу, Рак-Михайловського і Головача. Як пишуть газети, замкнено їх усіх у Вронках, де є відома і славна тюрма на всю Польщу.

Розправа проти українських посла.

Варшава, 15. лютого 1927.

Перед апеляційним судом у Вильні відбудеться 28. лютого апеляційна розправа проти посла: Васильчука, Чубая і Козицького, яких свого часу засудив окружний суд у Луцьку на кілька літ вязниці за „протидержавну агітацію". Друга інстанція увеважила присуд першої інстанції і названих послів увільнено. Одиноке держ. прокуратор вніс протест проти увільнюючого присуду і так справа опинилася перед апеляційним судом у Вильні для нового розгляду. Між 23 свідками оборони є м. ін. теж Бріян і Льойд Джордж. Суд заявив, що не має нічого проти покликання тих двох свідків, коли оборонні вдасться доставити їх особисто до Вильна.

Димісія воєводи Завістовського.

Варшава, 16. лютого 1927.

През. Мосціцький перед виїздом до Познання підписав декрет, яким переносить у нечинний стан тернопільського воєводу Завістовського. Тимчасово обовязки воєводи сповнятиме староста Кваснєвський.

Справа Білого.

Скасування смертного присуду.

Варшава, 16. лютого 1927.

Свого часу суд присяжних у Тернополі засудив був селянина Білого, у якого найдено пару комуністичних брошур і нічого більше, на кару смерти. Цей засуд викликав тоді величезне вражіння не тільки в Польщі, але й у цілому світі. З тих причин польська пропаганда постаралася зробити із сел. Білого у чужинецькій пресі „небезпечного провідника цілого комуністичного руху в Польщі", що працював при помочі цілого штабу співробітників над відірванням Сх. Галичини від польської держави. Наслідком відкликну, що його зробив у цій справі адв. д-р Шухевич, Найвищий Суд зніс присуд тернопільського суду і переказав справу тому ж судові до повторного розгляду.

Біржа.

Долар амер. 8·93—8·94, канадійський долар 8·89—8·90, чеські кор. 0·26, австр. шіллінг 1·28—1·30, нім. марка 2·12.

Збіжа.

Пшениця двір. 50·75—51·75, пшениця кр. селянська 48·50—49·50, жито галицьке 36·25—37·25, ячмінь галицький броварний 32·00—34·00, ячмінь галицький до перемелювання 28·00—29·00, ячмінь пастівний 27·00—27·50, овес галицький 28·75—29·75

— **Особисті вісти.** У віденському університеті промувався на доктора філософії п-в Ірина Левицька, донька през. д-ра Костя Левицького. — Микола Лозинський, син д-ра Михайла Лозинського, професора українського університету в Празі, одержав у Високій Технічній Школі у Відні диплом інжінера хемії.

— **Цікавінка.** У паризькій »Revue Internationale« находимо дві статті д-ра М. Лозинського, одну в ч. 16 (грудень 1926) п. з. „Польща загрожує мирові" а в ч. 17 (січень 1927) „Українська держава".

— **Ем грація до Бразилії та Перу.** По селах і містечках шинюють агенти, які намовляють людей емігрувати до Бразилії та Перу, обіцюючи даровий переїзд і добрий заробіток. Бюро еміграційного уряду у Львові повідомляє, що ніякі агенти та посередники не мають права займатись справами еміграції і що обіцювані ними полекші є зовсім неправдиві.

— **Векселі, чай, податки.** Від „Союзу Українських Купців" одержуємо такі інформації: З днем 1. січня 1925 р. обовязують нові приписи при виставлюванні векслів. Польський банк приймає до дисконту лише такі векслі, на яких обовязково є: 1) Назва місцевости виставлення векселя, 2) дата виписана в той спосіб, що день має бути виписаний цифрами, місяць буквами, рік цифрами. (Не можна писати 15. II. 1927, лише 15 лютого 1927), 3) сума на векслі має бути виписана словами „злотих", 4) при даті платности векселя мусить бути названий рік, а не „ц. р." або „б. р.", 5) в тексті векселя мусять бути виписані слова „*zaplacę*" і „*weksel*", 6) прізвище особи, на „*zlecenie*" котрої вексель виставлений, має бути одночасно прізвищем першого жиранта, 7) як у тексті векселя, так і на другім боці — має бути повна фірма, 8) адреса стемпіі фірми мусить бути згідна з виписаною адресою в тексті, 9) підписи і жира мають бути виписані латинськими буквами, 10) при словах: „*ustępuję na zlecenie*" мусить бути точна дата. — Згідно з новим розпорядком мито на чай подорожіло з 370 на 500 зол. Наслідком цього і чай дорожче. — Дня 15-го н. м. минає речинець складання зізнань про оборот. До 1. березня 1927 треба зложити зізнання про доходовий податок і вплатити половину припадаючого податку (який кожний сам обчислює, згідно із своїми зізнаннями). Важні пояснення щодо зізнань і податків одержать члени в Союзі Т-ва Купців (вул. Мохнацького 6.

— **Нрасва темна хроніка.** У Милятичах, біля Львова, постружковий Дуда, що мав обовязок стежити за порядком на сільській забаві, наслідком якогось дрібного непорозуміння сільського музики Ржепяка з іншим, побив і поранив Ржепяка так сильно, що той помер кілька днів пізніше у шпиталі. Побитий списав перед смертю протокол цілої події і цей документ передав одній із львівських редакцій. Гарний представник ладу попав у Милятичі! — У Бориславі помер рабин Ляуер таємною смертю. Його служачий шез одночасно безслідно. Секції тіла ще не переведено. — Селянин Владику, що вбив свого брата Миколу, засудили лише на трилітню вязницю, тому, що лікарі-знавці ствердили його епілепсію і звязаний з цим стан умової невідповідальности у мент злочину.

— **Львівські салонтури.** Двох львівських апашів, Гук і Емерле, наробили вночі стільки гуку на малій, але славній вулиці Рейтана, що треба було їх заглушити поліційними стрілами. Побили портіера „Берлінського готелю" і ранили поліцая; одних ранений; обох піймали. — На Сигнівці, під Львовом, є чотирьох Марків, батько і трьох синів, які товчуться, мов Марко по пеклі; вони мають на своїй совісти неодин явний злом і неодну бійку, а навіть любовні пригодн. — У веселім театрику „Багатель" двох бувш-то професорів від хореографічного мистецтва побилось з приводу того, як виглядає наймодерніший танець „блек боттем". У цей танцюючий бокс вмішалась публика і пан Соломон Бротман званий Борисом дістав димісію, а переможцем вийшов якись Остерман. Малих вуличних бійок було безліч, чого доказом по шпиталях ранені.

— **Катастрофи.** Оноді казістив Герцеговину і Дальматію страшний землетрус. У Мостарі знищені всі будинки. Села довкола Косового Поля лежать у звалищах. Біля Сараєва є знищених богато домів, 12 людей згинуло. Потерпіло ще богато інших місцевостей і усунулись гори. Число жертв у людях доходить до 600. Землетрус відчуто на цілім побережі від Трієсту до Барі. — В Англії на стації Гуль при зударі двох поіздів згинуло 12 осіб. — У каналі Ля Манш у густій мряці потонуло 2 кораблі, а 10 завдало шкоди. — В Японії шаліє вже третій тиждень хуртовина, спричинюючи величезні шкоди. — Та найбільшою катастрофою була португальська революція, в якій згинуло 480 людей і більше тысячі є ранених. Між убитими є бувший премієр Сантор і обоє проводирі революції Моралес і Карвеліна.

— **Померли** у Парижі в 70 р. життя „князь кабаретової пісеньки" Ксавіє Прівз, який до останньої хвилини життя співав по кабаретах. Популярні пісні, які він сам складав, стягали на протязі десяток літ до його кабарету вічно нову публіку. Він був одним з перших артистів, які доступили честі „почесного легіону", одержавши його раніше, ніж Сара Бернар; — у Берліні д-р Гайріх Браун у 75 р. життя, письменник і соціялістичний діяч. Його перша жінка відома як письменниця Лілі Браун, а молоденький син, убитий в останній війні, залишив незвичайно цінний рукопис, що вийшов після смерти »Das Werk eines Frühvollendeten«. — Олександр Філіпов, бувш. проф. історії російського права в московськім університеті. — У Москві помер теж відомий історик Микола Рожков, його твір „Хліборобство в московській Руси XVI. ст.", написаний у дусі історичного матеріялізму. — У Яффі помер відомий жидівський композитор Йосль Енгель, також музичний критик. В останніх часах переїхав з Росії до Палестини.

— **Промоція.** На університеті в Граці промувався на доктора медицини дня 28. січня п. р. Яківчик Микола, і дня 5. лютого п. р. Самборський Єфрем.

ВІДГУКИ ПИЯ.

Під маскою маскаради

Кожний баль робить на мене враження фотографії при магнезії. Приготування тріпають аж до зануди, а потім — блиск! і... остає дим, чи як там хто його назве.

Порівнання таке тим сильніше бє в очі, чим більші труди випередили даний баль і чим погодніші настрої слідують по ньому.

Минулася цьогорічна маскарада.

Пробшла, пролетіла як комета, полишаючи за собою світляну смугу спомину, для ріжних людей ріжно ясну.

Пробшла вона на радість комітетових родичів і... нагороджених масок.

Перші збулися клопоту з килимами, нагородами, запрошеннями і тим подібними засіданнями, другі будуть мати спокій з дочками аж до... чергової рати за стрій, треті не боятьси вже поминення при нагородах.

А нагород тих було аж одинадцять.

Чому не було їх пятнадцять?!...

Я з приємністю признав би ще був нагороду: Рибацькій Сітці, Пудерничці, Сокашникові і Маджонгові, тим більше, що після розмаскування я в одній з них залюбився не на жарт і не на коротко.

Нехайже бодай це буде їй нагородою, якщо загалом така мала риба може попастися в сітку.

З нагороджених масок кожна брала свою нагороду без довшої надуми і без спеціяльної конечности. Так само могла кожна з них взяти одно і друге і була задоволена. Тільки „Мітла" — як шушукають заздрісні в кожнім напрямі — взяла те, що їй було конечно потрібне: кусок матерії, щоб напгукувати свій костюм...

Костюм „ні мущини — ні жінки", а властиво ні то мущина ні то жінка, не повинен був дістати нагороди. Це така в наших часах буденна поява (і серед жінок і серед мущин!), що не робить уже на нікого вражіння.

До того присутність цього костюму викликала сильнішу реакцію в присутніх на балі органів безпеченства, з яких один в погоні за тією появою попав між представників диких народів і мимоволі взяв від них звичай не скидати шапки на салі.

Загально маскарада пройшла блискуче. Не було ніяких непорозумінь, коли не рахувати одного члена одного касинового товариства, який старався десь подіти надмір енергії, що час до часу приливав до нього.

З огляду на те, що його особа не вдостоїлася похвальної згадки в „Маскарадних Вістях", я згадую про нього, хоч може й непотрібно.

Коли ми при „Маскарадних Вістях", то не можна поминути їх мовчанкою.

В часах, коли одинокий ваш поденник не має телефону, на балі виходить що дві годині часопис із актуальними телєграмами і новинками. Тим треба собі пояснити і його рекордову скількість передплатників: на 600 осіб — 180.

Це з одного боку доказує, як мало було неписьменних і як богато можуть зискати наші часописи, коли будуть більш актуальні.

Галактіон Чінка.

При закупні цукорків увага на фірму
„Фортуна Нова"
Львів, Кордецького 23

НОВИНКИ.

— **Кімнозірка, але правдива.** Михайло та Іван Щербицькі, арештовані пять тижнів тому у Львові, від двох тижнів пересадені з поліційних арештів до вязниці при вул. Баторія. Одночасно арештована з инших їх сестра, 18-літня дівчина Оля. За весь цей час поліція ні суд не хотіли до них допустити нікого з найближчої рідні. Що більше: не позволено передати їм ні білля ні їжі і всі заходи родини у слідчого судді, щоби дозволив передати дітям боцай харч та чисте білля — лишились безуспішні. Можна уявити собі, як поводяться з арештованими хлопцями, коли 15-літню дівчинку, підозріну в якимсь „політичнім злочині", ще перед ствердженим її вини держать у поліційних арештах з вибитими вікнами, у мороз, а у судовій вязниці не дозволяють їй передати ні теплої страви ні чистої сорочки! Де ми властиво живемо?

— **Букшований стане перед судом.** От. О. Букшований, що сидить у слідчій тюрмі окружного суду у Львові від пів року і жав уже недавно вийти на волю, дістав 12. н. м. акт обвинувачення. Характеристична річ, що його обвинувачують у злочині намагання шпіонажу.

З Товариства взаїмних обезпечень „Дністер".

Дирекція Т-ва „Дністер" повідомляє отсим своїх П. Т. Членів, що згідно з § 12 уст. 3 і § 20 уст. 3 закона про примус обезпеченевий — мають члени виказатися в часі стягнення складок для ПДУВ т. є. до кінця лютого 1927 р. в урядах громадських своєю викупленою, важною і обовязуючою в тім часі полісою на обезпечення будинків в Т-ві „Дністер".

Усі члени Т-ва „Дністер" повинні виловити отсей законний обовязок і безумовно у повищім ренціі виказатися своїми викупленими, важними й обовязуючими в тім часі полісами Т-ва „Дністер" в дотичних громадських урядах.

Лише одинокий відділ ПДУВ в Тернополі заряджує спеціяльні контролі поліс Т-ва „Дністер", які поручає перевести своїм інструкторам чи там громадським урядам. Цей спосіб контролі не покривається з законними приписами, та коли така контроля не буде відповідно заповіджена, то очевидно члени „Дністра" не зможуть виказатися своїми викупленими полісами. Тому то усі наші члени повинні поступити так, як закон велить, т. є. виказаться, як вище подаємо, своїми викупленими і важними полісами в громадських урядах, а поки що допильнувати, щоби контроля із викуплених поліс не оминула.

У місті Львові мають члени Т-ва „Дністер" виказатися своїми викупленими, важними і обовязуючими у теперішнім часі полісами — згідно з оголошенням виданого розпорядку магістрату м. Львова — найдальше до 1. марта ц. р. у відділі ПДУВ, вул. Вронівських ч. 11, в урядових годинах, а також вечером від 5—7·30 год. Рівнож в тім часі можна вносити рекламації дотично всяких неясностей виникаючих із обезпечення в ПДУВ.

Згідно з законом про примус обезпеченевий мають властителі будинків вносити всякі реклямації самі у власнім імени безпосередно до відділу ПДУВ, а відклики до президса ПДУВ в Варшаві, а опісля на случай некорисного вирішення до міністерства скарбу в Варшаві. Тому то члени товариства повинні із цього користати і відноситися безпосередно згідно з законом до вище заподаних інстанцій у всіх справах, що відносяться до обезпечень ПДУВ.

Вкінці зауважуємо, що члени Т-ва „Дністер" обезпечаючи в огневім відділі Т-ва „Дністер" свої будинки в дотеперішній висоті, як рівнож движимости, збіжє і пашу на цілу вартість, повинні користати з окремого відділу обезпечень від крадежі з вломом, заголошуючи своє майно до обезпечення, а також повинні користати із Банку Кооперативного „Дністер", віддаючи готівку на осадність, чи там у потребі затягаючи позички. Годиться зауважити, що Банк Кооперативний Т-ва „Дністер" основано і призначено виключно для членів огневого товариства. Вдай чинним є це відносити, що у загальним інтересі повинні члени Т-ва „Дністер" наклонювати і прочих співгромадян покористовуватися своєю одинокою асекураційною інституцією.

Дирекція Т-ва Взаїмних Обезпечень „Дністер".

Дописи.

Ланківщина. (*В справі переходу двох сіл на православ'я*). В ч. 24, у статті під заг.: Наші „русскі", реферувала Хв. Ред. за „Русск-им Голос-ом" відомість, неначеб підписаний з „укр. ксендзами" заповідав на Різдво в Тилові старосту з жандармами проти „бунтовників" з Тилови й Терсіяна та обіцював людям „русского" священика і богослуження зі словами „православний". Очевидно, просто неможлива річ, щоб на саме Різдво підписаний зі священиками їздив до Тилови; неоправдою є також, що завізвав світські власти; не робив так ніяких невмісних обіцянок парохіянам у Тилові. Підписаний був у Тилові тільки задля провірення причин сумного кроку, при чому прийшов до переконання, що тут грає ролю бездонно несовісна агітація наших „русских", які, не вдоволюючись знищенням наших бідних Лемків матеріяльно в р. 1914 своєю погубною агітацією, ще й тепер послугуються демагогією і брехнею, чим хочуть вищити нас морально. Але тепер є надія, що нарід уже прозріє та пізнається на своїх фальшивих приятелях. — о. Володимир Клюка, дуклянський декан.

Всячина.

— **Протест собак.** Берлінській міській раді бракує до доброго бюджету 74 міл. марок. Коли місто має зійти на пси, рішила вона, накладім радше податок на пси. Одначе мешканці Берлина сильніше привязані до собак, як до магістрату, і почали масові демонстрації, завішуючи на шиях своїх любимців надписи: „Протестую проти антисобачих податків!", „Я також маю право жити!" Протест зробив своє: податок скасували. Нехай би в нас люди попробували завісити на власних шиях протестацийні надписи проти людських податків, певне не помогло би.

Памятайте: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі пихолиття!

З концертової салі.

Львівська преса про йобку Колессу.

У „Слові Польськім" п. В. Фріман пише: Молода артистка має без сумніву першорядні козирі відпорности, з яких назву поетичний, чуттєвий, але несентиментальний спосіб підходу до свого мистецтва, а також расовий темперамент (яким співачка заволоділа) і який надає її грі чимало молодечого запалу та теплого, мягкого ліризму. При цьому її техніка визначається певністю, бо гами, пасажі та трилі як слід вирівняні, а двотони октави та акорди, які бере з мужеським розмахом, промовляють ритмічну дужість. Виступ п. Колесси мав величезний успіх, до чого причинилась у великій мірі цікава програма із творів Гумля, Бетовена, Шопена, Глюка, Сен-Саенса і з 5 прелюдій сильно даровитого львівського композитора п. В. Барвінського. Ці композиції визначуються благородним натхненням, великими засобами мельодійної інвенції, із сильно слов'янськими зворотами та ритмікою, гармонійною винахідчивістю та вмістю володіти поліфонією, що є доказом глибокого знання та музичної культури п. Барвінського. Слід додати, що фортепянова культура цих прелюдій є доказом знайомости інструменту та вмілости орудувати музичні ідеї при помочі цікавих технічних засобів.

Музичний рецензент „Хвилі" п. А. Пльон пише: „Нераз ми вже підчеркували з найбільшим признанням, що Любка Колесса є не лише під кожним оглядом визначною артисткою з божої ласки, а проте користаємо охотно з кожної нагоди, щоби звернути увагу любимців музики на цю артистку... Її гра повна чару та поезії, при цьому технічно досконала, порівнає навіть найбільше критичного слухача і дає кожному повне вдоволення. Сильний, мужеський, а при цьому шляхотний удар, великa, із справжнім розумінням лінія інтерпретації, вироблена навіть у найбільших подробицях, неохибна техніка та артистичний смак, усе не злизається не тільки у знаменну цілість, але й дуже гарну".

Зі спорту.

З Українського Спортового Союзу у Львові.

На Загальних зборах Українського Спортового Союзу дня 23. січня ц. р. вибрано таку Спортову Раду: голова — Осип Назрощький, заст. голови — інж. Лев Шепарович, секретар — Іван Панчак, скарбник — Степан Терлецький, архівар — Карло Мудькевич, господар — Дарія Назрощька, референти — Олена Шепарович, Тарас Франко, Омелян Верхола, комісія спортових суддів — Анатоль Лукашевич, Олександер Саламанчук, Юрій Старосольський, заступники членів Ради — Володимир Целевич, Дмитро Паліїв, Лущ Лсевич, Богдан Мішкевич, провірна комісія — Василь Паліїв, Іван Волинець, Кость Паньківський.

Рівночасно подається до відома, що вписове до У. С. Союзу для новоосновних клюбів виносить 10 (десять) зол., для секцій 5 (пять) зол. Вкладка на рік 1927 виносить для клюбів 20 (двацять) зол., для секцій 10 (десять) зол.

Усі спортові товариства й секції мають доложити всіх зусиль, щоби в їх місцевостях переведено „День українського спортовця" по можности всюди в дні 5-го червня ц. р.

Всі клюби ситківкові і секції мають в часі від 15. травня до 15. червня ц. р. відбути класифікаційні змагання. В днях 29. і 30. червня і 1. і 2. липня ц. р. відбудуться краєві ситківкові змагання за мистецтво. Тому взиваємо всіх ситківкарів на провінції, щоби в місцевостях, де вони гуртуються в більшій скількости, основували ситківкові секції при вже істнуючих спортових товариствах, евентуально при відповідній скількости ситківкарів — окремі ситківкові клюби.

Що відповідні інформації й інструкції в справі „Дня Українського Спортовця" і в справах ситківкарства належить звертатися на адресу: Український Спортовий Союз, Львів, вул. Руська ч. 18 І. п.

✝ Посмертні згадки.

Емілія з Мальчевських Залітачева, вдова по пароху в Жовтанцях, упокоїлася в Самборі в 7о. році життя. Похорони відбулися 29. січня 1927. В. Ів. П.!

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Українського Театру „Промінь":

Пінськ:
Середа 16. II. — Ой не ходи Грицю...
Четвер 17. II. — Циганка Аза.
Пятниця 18. II. — Вій.
Субота 19. II. — Урієль Акоста.
Неділя 20. II. — Гетьман Іван Мазепа.
Понеділок 21. II. — Прощальна вистава: Маруся Богуславка.

Передорднаційні ісліти для кандидатів св. рукоположення відбудуться в середу 23. лютого ц. р. о 4. год. попол. в Дух. Семинарії у Львові. — Деканат Богосл. Відділу.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів КРЕМ ПЕРЛОВИЙ Ігнатович Львів. 956 67-?

ПОТРІБНО негайно кількох хлопців до науки механічного ремесла. Ю. Ломага, Сеженина 9. 1516 2—2

ЕЛЕГАНТ своєрідна і найліпша паста до обуви — жадайте все і всюди. 1481а 3—10

В ВОЄВІДСЬКІМ місті дрогуерійна фірма і склад матеріялів пошукує негайно управителя на дуже корисних условіях. — Зголошуватися: Ковальський Яків, Станиславів, вул. Матейка 3 а. 1526 б 2—3

ПАН Іван Маслянюк зволить зголоситися в спільним інтересі на подану адресу: Ковальський Яків, Станиславів, вул. Матейка 3 а. 1526а 2—3

КАМЕНИЦЯ дво-поверхова, двофронтова, добре положена, близько головного двірця у Львові, на продаж. Реставрація і 3 склепи, має 40 убікацій. Зголошення до Адміністрації „Діла" під шифрою „Добра Будучність". 1538 1—2

ГР. КАТ. церковний комітет в Гростянци малим п. Золочів приймає оферти на будову мурованої церкви в речинці до 15. III. ц. р. — Плянн до перегляду на місци без ніяких з обох сторін зобовязань. 1539 1—3

СТЕФАНОВІ ДРЕБОТІ, уродженому в 1900 р. в Бертниках ч. 78. згоріла військова книжка.

ПІАНІНО чорне в добрім стані за 1450 зол. продасть „Монюшко", Зіморовича 10.

ФОТОГРАФІ зі всіх вечерниць, балів і маскарад — можна дістати: Осолінських 6. „Спорт", і Руська 20, „Союзний Базар".

ХТО мав би яку відомість про Михайла Хащевича з Новиці пов. Калуш, котрий як жовнір 9-го п. п. австр. армії вийшов в 1914 р. зі Стрия на російський фронт і попав в полон, зволить донести негайно його жені Корнелі Хащевич в Новиці п. Калуш. 1536 1—3

ЧЕКОЛЯДА „ОПТІМА"! 1473 найліпша 6—?

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка 1458 9—3

Д-р ФЕЛІКС ГАН

Львів, Городецька 46. Тел. 884.

Переосвітлення Рентґеном.

1535 Лікар нервових недуг 1—5

Д-р Едвард Ґріффаль

секундар заг. шп. у Львові орд. від 3—5

Львів, вул. Пекарська ч. 3.

Позір Бучаччина!

В понеділок, дня 21. лютого 1927 року, відбудуться **Звичайні Загальні Збори** Філії Т-ва „Просвіта" в Бучачі в домівці кооперативи „Праця" о 1. попол. — Проситься о численну участь. — За Видїл Філії Т-ва „Просвіта" в Бучачі: д-р Ілярион Бощорків, голова; Володимир Маланчук, секретар. 1537 1—1

РАДІОТЕХНІЧНІ ЗАВЕДЕННЯ

„НАТАВІС"

у Варшаві, Лодзі і Кракові. — Відділ у Кракові, вулиця Старовіельна 17, телефон 4590. 1540 1—2

поручає **Радіоапарати всіх типів, — складові части краєві і закордонні. — Катодові лямпи — Голосники. — Цілковиті інсталяції.** Ціни низькі!

До Хвальної Відливарні Дзвонів

Братів Фельчинських

в КАЛУШІ

Підписаний гр. кат. Уряд парохіяльний в Городенці іменем цілої парохії складає ширу подяку за прислання дзвонів (2).

Дзвони солідно виконані — голос чудесний — гармонія прекрасна.

Підчас дзвонення ними люди з затертим віддихом слухають мельодійних тонів і жаль коли перестають дзвонити.

Тепер всі переконані, що заграничних дзвонів нам не треба, бо Хвальна Фірма зі своєї задачі, то є з достави добрих дзвонів, цілковито виказалася. І на цім місці щиро-сердечно бажаю Хвальній Фірмі дальших добрих і щасливих успіхів. — Щасть Боже! 1519 2—2

Городенка, 21. І. 1927.

о. З. Комариньский, парох.

РІЛЬНИКАМ і РІЛЬНИЧИМ КРУЖКАМ поручає

Найдешевше — Гарантія вмістимости

доставляє вагоново і детайлічно:

ТОМАСИНУ
СУПЕРФОСФАТИ — кістяні і мінеральні,
ПОТАСОВУ СІЛЬ — краєву,
ПОТАСОВУ СІЛЬ — стрессбурську 40—42%,
КАЛІНІТ,
АЗОТНЯК — мелений і гранульований,
СІРЧАН АМОНУ,
АМОНОВУ САЛІТРУ,
ВАПНЯНУ САЛІТРУ,
ВАПНО — палене — мелене,
як також всілякі інші штучні навози, відтак:
УСПУЛЮН першорядну насінну заправу,
ZELIO — зерно і паста,
1456 3—10 одинокі певні середники проти мащей і щурів.

ИОСИФ КАРРАХ — Львів, Коперника ч. 18.

Памятайте: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі пихолиття!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10

Ч. 37 (11.065). Львів, субота 19. лютого 1927. Pocztowa opłata uiszczona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 6·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Свобода думки і слова.

Львів, 18. лютого 1927.

Свобода думки і слова — це найбільший і найважніший здобуток, що в побідній боротьбі з пережитками середньовіччя й менше або більше освіченого абсолютизму став аксіомою, основою творчого життя новітнього европейського громадянства. Свобода слова, вільна виміна думок, гра ідей — ось що було одним з головних підойм і двигунів зростійного прогресу.

Свобода думки і слова в довоєнному часі побідно завоювала всю Европу, зупиняючись на межі б. царської Росії. Однак і тут ішли вперті змагання за сутнє право новітнього громадянства.

Свобода думки і слова лягла в основу всіх конституцій передвоєнних держав. Очевидно, що й нові держави, які повстали після великої війни, засвоїли собі всі демократичні здобутки. Не вільна від них і польська конституція. В арт. 104 і 105 тієї конституції забезпечується право свобідного вислову своїх думок і переконань та вільність преси.

Так виглядає в теорії, але зовсім інакше представляється справа в практиці. Свобода думки і слова, що більше! — сваволя думки і слова є в широкому обемі приноровлювана тільки до громадян „першої кляси", тільки до пануючої нації. Зате поневолені народи досі не користають з конституційних прав, а вічні заповіди про введення в життя конституції також у відношенні до непольських народів тільки стверджують сумну дійсність.

Як виглядає свобода думки і слова у відношенні до нас, до української преси — про це зайвим було би говорити. Кожний день наглядно це доказує кожному громадянинові *ad oculos*. Одначе в деяких колах втерлося переконання, що то лише на „кресах" так досадно поневіряється основні конституційні права кожного громадянина. Навпаки, здавалося, що в центрі, в столиці, під оком законодатної й екзекутивної влади свобода думки і слова не буде так визиваючо топтана, як на „кресах". Та в останніх часах виявилося, що й ці сподівання є наскрізь безосновні. Про це наглядно свідчить превенційна конфіската місячника непольських народів „*Natio*", якою на днях польська влада задемонструвала своє розуміння конституції і законности.

Визначні представники пятьох поневолених народів: українців, білорусинів, німців, жидів і литовців — постановили видавати у Варшаві місячник, присвячений положенню незавидному життю цих народів. В основу завдань місячника покладено інформування польського, а також европейського громадянства про життя-буття непольських народів під крилами найпоступовішої, найдемократичнішої і найтолєрантнішої конституції. Відомо, що польське громадянство зовсім не визнається в незавидному положенню поневолених народів. Польська преса з подиву гідною послідовністю з одного боку представляє положення непольських народів просто в рожевому освітленні, а з другого завзято промовчує промови соймових представників, в першу чергу українських і білоруських, в яких на канві чорної дійсности виводиться незавидне положення поневолених народів. Видавання інформаційного журналу лежить отже в інтересі таки польського громадянства, і то тимбільше, що редакція журналу постановила оперувати головно богатомовними фактами, на другий плян ставлячи справу їх вірного, але для польських чинників неприємного освітлення.

І шож діється? Ще перед появою першого випуску „*Natio*" несподівано вночі з 12 на 13. ц. м. зявляється в редакції поліція і на приказ урядового комісаря на м. Варшаву (себ-то по старій термінольогії: варшавського поліцмайстра) безправно забирає журнал перед конфіскатою. Ту саму процедуру повторює поліція в день 13. ц. м. в друкарні. На якій правній основі спирала поліція, себ-то комісар уряду на м. Варшаву свою поведінку, важко додуматися. Очевидно, на жадній, а радше на старопольському звичаєвому праві, висловленому в „максимі": *w Polsce, jak kto chce*. А „*chce*", розуміється, тільки тої, хто розпоряджає фізичною силою. Доперва *ex post* дороблено мниму основу для цеї класичної поведінки столичної влади, заквестіонувавши два уступи у статті др-а Дм. Левицького. І то які уступи? Думаєте, що може якісь визначно різкі або специфічно „антидержавні". Ніколи в світі! Заквестіоновано уступи, які безліч разів повторювалися в українській пресі і яких не торкала навіть „кресова" цензура. В одному з них стверджується, що до українців не приноровлюється постанов польської конституції, а в другому, що українську проблему „розвязується" здебільшого при помочі тюрми. Є це річи ноторичні і ноторично відомі. Зрештою, про відсутність конституції на „кресах" нераз говорили в соймі польські посли, нераз підносила цю справу польська публіцистика (особливо пепесівська), а в останній своїй промові згадував про це віцепремієр Бартель.

Отже не різкість, ані не „антидержавність" місячника „*Natio*" пхнули столичну польську владу до безправних кроків, тільки щось інше. Без сумніву, нинішніх польських державців, які при допомозі своєї пропаганди вспіли вмовити в европейську опінію поправу відносин у Польщі взагалі, а узгляднення „слушних" домагань „нац. меншостей" зокрема — мусів заболіти сам факт повстання такого інформаційного журналу. Як то, досі поляки мали монополь у представлюванні „раювання" непольських народів під крилами найтолєрантнішої конституції, а тепер ті, всякими благодатями наділені народи, починають „самовільно" представляти своє дійсне положення на поодиноких ділянках свого важкого животіння. Це одно. А друге, що заболіло нинішніх державців, то факт обєднання непольських народів на одній спільній платформі. Це справді поразка для „моральних санаторів", які були переконані, що вспіли розєднати „національні меншости", розбити їх спільний фронт, зірвати звязки між ними. Поява спільного органу поневолених народів не лише затрівожила варшавських „санаторів", але й пхнула їх на шлях явного безправства і наглядного топтання основ всякої правовости.

Тим чином думали вони залякати одних, відтягнути других. Та скоро переконалися, що даремні їх зусилля, і тому тепер розпочали вони легкий відворот.

Всеж таки поведінка польського поліцмайстра і міністра внутрішніх справ та підчинених їм чинників наглядно доказує, як в Польщі розуміють свободу думки і слова. Виступ столичної влади має й свої додатні сторони. В першу чергу переконав він непольські народи про потребу спільного обєднання, про конечність одного фронту поневолених проти пануючих. Дотеперішня польська тактика узмістовлювалася в тому, щоби одні „меншости" толєрувати на те, аби при їх допомозі можна було тим безоглядніше тиснути інші. Ясно, що виносимі, найпримітивніші умови життя можуть поневолені народи здобути тільки у спільній боротьбі.

Слідами Ґрабського.

Перші „санаційні" кроки нового куратора Львівської Шкільної Округи.

В Перемишлі була ще за австрійської влади приватна школа УПТ. з українською викладовою мовою, яку опісля перенято на державний кошт настільки, що держава оплачувала учителів, а „Рідна Школа" давала приміщення і все інше, а за польських часів платила ще й одного учителя. Ця школа має тепер поверх 400 дітей виключно української народности. Не зважаючи на те, польська шкільна влада настановила вже на 7 кляс дві учительки-Польки, а тепер заходиться, навіть всупереч постановам закону Ґрабського, зутраквізувати отсю школу, де нема ні одної польської дитини, а не то 20, яких батьки жадали би польської викладної мови. Цей наступ на українську школу робиться поза плечима співвласника школи, яким є Кружок „Рідної Школи" в Перемишлі, бо дається наказ управі школи провадити ніби „провізорично" утраквізм у першій класі з польськими „погаданками", а у вищих клясах впроваджується науку географії й історії (попри науку про Польщу) в польській мові, що знесено розпорядком міністерства навіть у середніх школах. Проти цього безправства стане не тільки Старшина Кружка „Рідної Школи", але й усе українське громадянство в Перемишлі. А коли їх протест, зокремаж протест батьків дітвори цеї школи, не спинить безправного наступу на цю одиноку українську нар. школу в місті, тоді мусить наступити приверення приватної школи УПТ. „Рідна Школа" в Перемишлі як одинокого заборола проти утраквізації-польонізації української молоді.

Далі наводимо цей пророчистий документ „нової" шкільної політики на українських землях, яку започаткував гідно наслідник пок. Собіського, теперішній новий куратор Львівської Шкільної Округи д-р Рімер. Після появи його програмового інтервю в органі львівських ендеків „Слові Польскім" нічого іншого по ньому не можна було сподіватися. Не даром-же інтервюер зі „Слова Польского" закінчив списування інтервю ось яким многозначним коментарем: „Польська суспільність може бути по ньому (інтервю!) спокійною". І дійсно, може бути вповні спокійною вся українофобна компанія зі „Слова Польского", коли прочитає розпорядок, який далі в цілости передруковуємо. Ось і він:

Przemyśl, 12. 2. 1927. — Rada Szk. Pow. w Przemyślu. — L. 70[illegible]. — Do Zarządu Szkoły Powszechnej im. Staszkiewicza w Przemyślu. Zgodnie z rozporządzeniem Ministr. WR. i OP. z dnia 8. X. 1926 Nr. I. 8473/26 i rozporządzenia Kuratorjum OSL. z dnia 9. II. 1927 Nr. I. N. 9277/26 poleca Rada Szkolna Powiatowa aby w szkole tamtejszej dotychczas z ruskim językiem nauczania wprowadził zarząd szkoły prowizorycznie, począwszy od dnia 15. lutego br. w rozdziale i rozkład godzin, przewidziany dla szkół powszechnych dwujęzycznych (rozporządzenie Min. WR. i OP i 29. VII. 1925 Nr. 123351/I. ex 1925 Dz. U. K. O. S. L. z 15. grudnia 1925 Nr. 13 str. 502) z tem, że nauka czytania i pisania rozpoczynać się będzie nie w polskim lecz w ruskim języku, przy równoczesnem prowadzeniu w tej klasie pogadanek w języku polskim. Poczatem w oddziałach wyższych odbywać się ma nauka historji, geografji i nauka o Polsce współczesnej w języku polskim, zaś na lekcjach śpiewu uwzględniać należy w równej mierze, obok ruskiej pieśni polską. O wykonaniu dzisiejszego zarządzenia należy tu jaknajrychlej donieść. Dyrektor szkolny wr. M. Zychlewicz.

Скільки населення в СРСР?

Між 16. а 31. грудня 1926 р. відбулася в цілому Союзі Радянських Республик конскрипція. Про підсумки останнього перепису населення на Україні ми вже писали. Всього населення на Україні тепер кругло 29 міліонів. Думаємо, що цікаво буде для наших читачів дізнатися і про підсумки останньої конскрипції в цілому Радянському Союзі. З них видно, що Радянський Союз вже відійшов побідно від воєнних, революційних і голодових страхіть. Протягом останніх трьох літ населення фізично прийшло до себе та збільшило свою життєву здатність, що більше: воно повернуло до норми передвоєнного приросту. Перш за все слід ствердити, що по містах число населення значно зросло. В часі революції та голоду міста були дуже опустіли. Міське населення виносило у 883 містах на основі даних останнього перепису 18,600.000 осіб — на цілих 18,2 відсотків більше ніж у 1923 р. Тепер має СРСР кругло *160 міліонів душ* населення, на цілих 15 міліонів більше як рахували перед переписом.

Цікаво буде приглянутися теперішньому населенню деяких міст, що опустіли були в перших літах революції. Ленінград має тепер 1,611.000 населення (в 1919 р. мав 400.000), Москва — 2.018.200, Ростов над Доном — 302.000, Ташкент — 294.349, Свердловськ — 134.267 (1923 р. — 97.759); з українських міст Київ має 491.000, кругло *пів міліона* (в 1919 р. мав 413.361), Одеса — 420.000 (в 1923 р. 330.000), Харків — 407.578, Дніпропетровськ — 187.002.

З української кольонії в Берліні.

Збори „Української Громади".

Берлін, лютий 1927.

Українська кольонія в Берліні останніми роками дуже була зменшилася числом. Громадське життя в ній зовсім було підупало. „Український Клюб", що від 1920 року функціонує тут під назвою „Українська Громада" в Берліні, а який був організацією, де сходилося все українське громадянство для розривки і відсвіження звязку між громадянами, від двох років майже зовсім перестав функціонувати. Щоб на щезла зовсім з лиця землі ця обединюча всіх організація, збиралися ми

Одиноке жерело! Найдешевше купується годинники і ювілєрські вироби у фірмі И. Ломбровскі—Л. Розажевскі, Львів, Академічна 2. П. Т. Учителям і Вп. Духовним дог дні 1512 услівя. 4—4

на рік загальні збори „Громади", які вибирали президію, ревізійну комісію, ухвалювали короткий звіт і розходилися знову на цілий рік. Ці загальні збори вже від кількох літ не могли зібрати й формального кворуму, тому увійшло в звичай рахувати збори дійсними при кожній кількости прибувших. На традиційний куколь тива сходилося до пізначеної реставрації постійно три-чотири особи, решта цілими роками не показувалася в „Громаді". Щойно тепер, після засипування в Берліні Українського Наукового Інституту, життя „Української Громади" почало оживати.

Дня 20-го січня ц. р. відбулися надзвичайні збори „Громади". Крім пару десятків старих членів, що незмінно збираються від кількох років усе в тім самім числі на загальні збори, зявилося на цей раз до двох десятків нових осіб, яких тутже одноголосно прийнято до складу „Громади". Директор Українського Наукового Інституту Д. Дорошенко відчитав цікавий реферат про культурну працю української еміграції взагалі і про Український Науковий Інститут у Берліні зокрема. По вислуханні реферату збори одноголосно прийняли „таку резолюцію: 1) рахувати факт заснування у Берліні Українського Наукового Інституту — великим національним придбанням; 2) дякувати Українському Товариству допомоги біженцям за ініціятиву і реалізацію справи Інституту; 3) витати наукові сили Інституту й бажати їм успіху в праці.

Після того збори вислухали справоздання президії про діяльність бувшого члена „Громади" Івана Полтавця, що перебуває тепер у Мюнхені. Збори одноголосно ухвалили запропоновану президією резолюцію, яка звучить так: „Уважати доведеним провокаційний і песоівський характер політичної діяльности Івана Полтавця. Вважати всякі зносини з Іваном Полтавцем, тим-більше участь у його політичній діяльности — порочащими честь і добру репутацію. Тому тих, хто й після випуску Полтавцем „універсалу" яким він себе проголосив „гетьманом і національним диктатором України", не порвав з ним усіх звязків, виключити з „Української Громади в Берліні".

Серед членів „Громади" зазріла думка про необхідність установлення обовязуючих для всіх членів „Громади" норм громадської моралі. Ідучи назустріч таким бажанням членів, президія „Громади" приступає до опрацювання кодексу, який має бути подяний на затвердження загальним зборам „Громади". Ідея такого кодексу зараз занепокоїла різні анархістичні, руйницькі елементи, яким очевидно, не хочеться або підпорядкувати себе приписам кодексу, або вийти зовсім зі складу „Громади".

Лист з Луцька.

Свавілля „прутя" на українців. — Відповідь О. Ковалевського. — „Банкоманія", а селянин без грошей.

Луцьк, в лютім 1927.

Українське життя у нас розвивається в різних ділянках, „живуть" і місцеві славяне. Від довшого часу емігрантська московська газета „За свободу" виступає інтересів „русского населенія" в Польщі, при чому поняття цього „русского населенія" уявляє собі досить широко: Галичину й Волинь, не кажучи вже про Полісся. Тому два гасла вона має: „долой" більшовиків, бо вони є перешкодою для відбудування „Великої Росії", й „долой" українців, бо вони є перешкодою для приєднання в майбутньому „исконно-русских" земель до „матеріного лона", себ-то до тої-ж Росії. Цікаво, що ні „долой" завзято пропагує той п. Философов, що в 1920 році сидів за одним столом з українцями й поклав свій підпис під тим договором, що признав незалежну Україну з кордонами, що починаються далеко на північ від Харкова. Але у росіян коротка память, тим більше у п. Фільософова. На шпальтах цеї „За свободу" (чию?!)—попи суються й місцеві бувші люди. Найчастіше один старець, що вже впав у дитинство, п. Ф. Романов. Отож, „славянський нарід" з ним п. Романовим на чолі виступив у згаданій газеті проти українців, яких назвав зрадниками, бо вони, українізуючи церкву Чесного Хреста, управляють, мовляв, „диківщину", себ-то виповнюються в православія. Це твердження не нове й має на оці робити пресію не стільки на публичну опінію, скільки на адміністрацію, що слабо розбирається в церковних справах.

На це негайно дав публичну відповідь в „Українській Громаді" п. Ол. Ковалевський. Він вказав розбіжність традицій московської й української церкви, підкреслив практику апостолів і всіх отців християнської церкви щодо мови богослужень і проповідей і в тойже час рішучо заявив, що є печесною грою говорити про незалежну українську церкву в Польщі, коли такої нема і до того українці не змірюють. „Треба сказати раз назавжди — пише п. О. Ковалевський —, що є в Польщі одна православна церква, що має одну духовну єрархію. Ця церква обединює православні славянсько-московські, українські й польські парафії. Ці парафії повстають за ягодою митрополита й підлягають одній церковній юрисдикції".

Життя видвигає не тільки політичні чи церковні питання. Воно штовхає й господарчий розвиток краю, але в спосіб... досить оригінальний. Відомо, яка у нас недостача приступних кредитів. На це дається така відповідь, що закладається ряд банків, які будують власні будинки й мішно осідають на Волині; напр. упухомлено вже відділи Банку Польщі й Дежавного Рільного Банку. За місяць має бути відкритий Банк Краєвого Господарства. Є також відділи Банку для Торговлі і Промислу й Банку Торговельного, не кажучи вже про різні кредитові товариства. Тяжко зрозуміти, на що впаковується сюди аж три державні банки й витрачується стільки грошей на адміністрацію, коли вистарчилоб цілком одного віддіду якого-небудь Банку. А коли уявляємити, що Рільний Банк обсаджується б. старостами, ех-директорами, б. урядовцями, що нічого спільного не мають з банковою справою і всі належать до Хієно-Пєста, то можна з певністю сказати, що ані українські кредитові Т-ва, ані українські селянки кредитів не дістануть, як не дістали їх і досі. „Банкоманія" не дуже коштовна, але зовсім безкорисна. Принаймні для нас.

Vidi.

Радянська Україна.

Нові наукові інститути на Україні.

Харківський центр затвердив остаточно проекти та організаційні схеми трьох нових наукових установ на Україні. З них дві буде в Києві, а одна в Харкові. Почнемо від київських:

1. Інститут водного господарства.

Завданням цеї нової установи вивчувати та прослідкувати всі водні, як надземні так і підземні, богатства України. Самостійно а також разом з іншими установами досліджує інститут усі водні фізично-географічні обекти та складає відповідні мапи. Підземні води досліджує в цілях водопостачання, інші в цілях приміновання руйницького діяння вод та використовування води при меліорації. Інституту завідує народній комісаріят освіти. На чолі інституту стоїть директор, призначений Нарком. Освіти. Дорадчим органом при інституті є Рада інституту. Вона складається з директора, його заступника, керманичів відділами, з представників Академії Наук, Наркомату земельних справ, Нарком. шляхів, Всеукраїнської Ради народнього господарства, Державного Геольогічного інституту та з представників інших установ, що мають якенебудь відношення до водних справ.

2. Цукровий інститут.

Про цей інститут давали ми коротенькі інформації вже кілька разів, але вони відносилися до підготовчих робіт, які велися віддавна. Спершу стояла справа так, що інститут мали організувати в Москві. Одначе господарським чинникам України вдалося переконати навіть московських централістів у тому, що цукровий інститут повинен бути там, де є осередок цукрового промислу, отже на Україні, бо в Москві він буде цілковито ізольований від самих джерел цукровництва. Якже тоді зможе виконувати свою працю? Ці аргументи перекопали перше за все Всесоюзну Раду народнього господарства. Вкінці вдалося переконати й інші чинники, так що нині починають реалізувати закладини інституту в Києві. Зразу думають зорганізувати біля інституту все, що має якенебудь відношення до цукровництва, як зразкові поля управи цукрових буряків і т. п. Одначе тепер стоїть справа так, що агрономічні та технічні справи від інституту вилучено. З ними слухачі будуть знайомитися в господарській академії. Інститут буде займатися теоретичними справами, зязаними з цукровим промислом. Будуть в інституті вчити першорядні фахові сили. Крім того буде він обединювати в собі працю всіх науково-дослідних інститутів цукровництва навіть тих, що поза межами України, і таким чином буде мати характер загально-союзної установи.

3. Географічний інститут.

Як відомо цей інститут має повстати у Харкові. Для організації інституту запросила радянська влада відомого українського географа проф. д-ра Степана Рудницького з Праги. Вступні підготовання до організації тієї першої того роду установи на Україні вже пороблено. Відповідні чинники остаточно затвердили і статут Українського Географічного інституту. Харківські „Вісти" пояснюють потребу такого інституту ось як: „На сліпком систематичного заснідбування та

Д-Р ІВАН КУРОВЕЦЬ. 6)

З подорожі до Італії.*)

Чудове Капрі. — Grotta azzura. — Одна знайомість. — Національний музей у Неаполі.

З Неаполю їде залізниця до Помпеїв 24 км. майже годину, серед гарних садів, винниць і чудових видів з одного боку на Везувій, з другого на неаполітанський залив та море.

На південь з морської пристані в Неаполі на обрії рисується острів Капрі, як продовження гірського хребта гарного Сорента. Острів Капрі вже в старині цінили Римляни задля краси і гарного клімату. Цісар Тиберій побудував собі на Капрі величаві віллі, де проживав на старі літа. Прогулька кораблем на острів Капрі з пристані Санта Лючія тріває з півтретя години, а разом, туди і з поворотом 9:30 до 10 годин. Прогулька дуже гарна, море блакитне, види скрізь чудові, по дорозі пароплав задержується на пару хвилин у місті Сорренто, яке на скелистім березі серед зелені, городів, буйної рослинности аж притягає до себе. Капрі це чарівний острівець із високих скель, між якими, серед зелені заховалось містечко Капрі, богате в гарні сади, розкішні віллі і мальовничі гірські стіни. Пароплав причалює до малої, чепурної пристані „Маріна Гранда", де повно більших і менших лодок, а на березі гарних, чорнявих дітей у товаристві не менше гарних, осмалених, усміхнених жінок. Все це бігає на березі, кричить, веселиться, раює життям. Прогульковий пароплав задержується на Капрі яких 3 і пів години і за цей час можна здебільша оглянути острів і його особливости такі, як азурову печеру, обійти містечко, покріпитися добрим обідом і викупатися в морі.

„Гротта азура" віддалена від пристані „Ґранда Маріна" яких 3 кільометри. До неї можна дістатися через малий отвір над морем малою лодкою, в якій треба кластися горілиць, таксамо перевізник, і серед шуму і сильного руху, коли морські хвилі обхляпують людей водою, віжається до середини печери. Цей не дуже милий візд винагороджує чудовий вид унутрі, звідки все: вода та стіни, все чудово ясно голубе, немов у зачарованій країні і то раптово, з ясного, чистого, соняшного неба на дворі за печерою. Візд і виїзд з печери, а дальше зіскакування і вискакування серед бурхливого моря до малої лодки досить неприємне і жахливе. Але краса печери, чудові коліри моря варта того, щоби раз в житті, коли хто є на Капрі, поїхав туди і побачив це чудо природи.

З пристані ідемо залізнолинвовою залізницею на верх скелі, звідки простягається чудовий вид на цілий острів, на віллі, зелені гайки, сади, блакитне море, Неаполь і грізний Везувій. Тут, на Капрі, перед світовою війною перебував довший час наш письменник Михайло Коцюбинський, що шукав поратунку для своєї тяжкої недуги серця, разом з російським письменником Максимом Горким замешкував віллю на горі острова, де саме тепер Горкий мешкає і лікується. Я хотів оглянути цю віллю, але не було коли, вона на горі острову при другім березі, кілька кільометрів (з 8) віддалена від Гранда Маріна. Якраз підчас прогульки в Неаполю на Капрі в дорозі познайомився я з молодим китайським лікарем з Шангаю д-ром Вангтаісі, який перед 3 роками скінчив лікарські студії в Шангаю і весь час 3 роки, був на спеціальних студіях у Берліні, а тепер по відпочинку в Італії їде до Парижа, а звідти до Америки і доперва по 4 літах дальших студій вертається до Шангаю. Д-р Вангтаісі, молодий 28 літний, дуже симпатичний, інтеліґентний, начитаний чоловік; знає мову англійську, японську, німецьку, французьку, а італійську і російську знав настільки, що міг цілком добре всюди порозумітися. Подорожею по Італії, а особливо Помпеями, був дуже захоплений. В дорозі говорили ми про всіляке: літературу, науку, медицину, про соціяльні і політичні відносини в Европі і Азії, а спеціяльно в Китаю. Про Японців говорив з неохотою і ненавистю, як про найбільших ворогів своєї вітчини. На моє питання, чи це правда, що большевицька струя опанувала Китай, казав, що так, але лише полудневу частину, себто провінцію Кантон, і що в противежности до інтернаціонального большевизму сильно розвивається по всьому Китаю національний рух.

У поворотній дорозі до Неаполю умовились ми з товаришем подорожі звідіти перед полуднем великий національний музей у Неаполі. Повечерявши спільно в готелевім ресторані, призначили ми собі зустріч на 10 годину вранці в музеї. Я явився точно в 10-ій, бо в цій годині отвирають музей і на підставі німецького провідника оглядав салю за салею, але товариша ніде не бачив. Думаю: музей такий великий, що в ньому можна безпечно згубитися і ми розминулися. В музеї бачив я всі розкопки з Помпеїв, знаряддя щоденного життя, посудину: ложки, збанки, залізні окуття, замки, залізну кухонку, ліжка, столи, харч як хліб і риж, іншу поживу, як овочі та виноград лявою добре збережений, одяги, мистецькі творя, стінні малюнки, камяні та крицеві статуї. Дуже мені подобалася крицева статуя Фавна і гарної Фльори. Довший час оглядав я і подивляв великий мистецький хист і живу правду людського життя, яке тому 2000 літ було таке саме, як тепер, — краса все захоплювала людей.

Вряди-годи крадькома з боку споглядали із захопленням на гарні статуї, жінки і панночки. Та не знаю, чим вони захоплювалися, гарною Фльорою, чи мужеською силою Фавна. Здається, що цим другим. Крім розкопок з Помпеїв у „Національнім Музеї" накопичена велика сила старих грецьких і римських архитворів мистецтва, як кольцевих і камяних статуй з різних часів; богів, богинь, славних людей, поетів як Гомера, Сократа та інших. На цей музей зложилося богато віків старої і нової культури. До його основання причинився чимало старий італійський революціонер Ґарібальді, який здобувши Неаполь, зарекварував гарний богатий музей Бурбонів і подарував італійському народові, а решту сотворила італійська нація. Щодо богацтва, краси, цінности і числа обектів, цей музей грубо перевищає ватиканський музей. По 3 годинним оглядянню музею і вислуханню чічеронів в кожній салі, вийшов я звідти зовсім очманілий.

(Продовження буде.)

*) Гляди ч. 34 з 15-го п. м.

вчитування географії в старорежимній Росії географічні знання на Україні стояли дуже низько. По революції цей стан географічної справи остав таким же. Тепер по всіх школах усіх ступнів і типів природнича географія фактично усунена, і замінена вправді дуже корисною наукою, але зовсім не географічною дисципліною — економічною географією. З другого боку досвіди світової війни і довоєнної політичної кризи привели до того, що все закордонне суспільство почало якнайбільше цікавитися географією. По закордонних школах збільшене значіння географії, серед широких шарів суспільства поширено географічне знання, заснійовано нові географічні інститути, кабінети, катедри, товариства і т. п. Головні завдання інституту такі: провадити науково-дослідну працю у всіх ділянках загальної й описової географії, видавати періодичну і неперіодичну літературу з географії, географічні мапи всіх типів і розмірів: топографічні, морські, стінні, підручні, спеціальні т. ін., і намічець обслуговати експертизами державні та громадські установи". Інститутом зацікавилися уже навіть аналогічні закордонні установи, що вступили в тій справі в переписку з проф. Рудницьким, керманичем інституту.

Кооператори !!!

Беріть чинну участь в організації дрібних, масових ощадностей.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** У вчорашньому числі „Діла" подано конфіскату те м сце з промови пос. Козубського в польському соймі, в якому він навів дві перші резолюції в політичних справах з програми УНДО. Це 14-та чергова конфіската нашого органу в цьому році.

— **Метелиця.** Можна було думати, що сьогорічна зима не побачить уже снігу і мине на сухо. Тимчасом учора метелиця пригадала собі, що в марті може бути запізно відвідати нас і за прикладом інших країн, де замело снігівими горбами, подушла справжнім снігом.

— **За державну зраду,** чи точніше за поширювання комуністичної небезпечної літератури відповідали вчора перед судом два молоді люди: 24-літній Филип Глайкер і 26-літній студент Василь Середа. Присуду ще нема.

— **Михайло Гоннінський,** героїчний тенор української опери в Одесі, що в останніх часах виступав як член тої опери в Києві, заангажований на найближчий сезон до міської опери у Львові. Цими днями наш славний співак вертає з Одеси до Галичини і з днем 1. березня ц. р. зачне свої виступи в місьнім театрі у Львові.

— **Український Національний Хор** виступає тепер, як ми вже писали, на польськім Шлеську. В днях 9. і 10. ц. м. концертував він у Свентохловицях і Мисловицях — в обох містах з великим успіхом, як про не довідуємося з рецензій тамошньої німецької преси. А про виступи нашого хору в Рибніку і Берлині читаємо в Каттовіцер Цайтунг" таке: „Успіх безприкладний. Загально признано, що після деяких переборінень (розм.: російських хорів — прим. Ред.) вчули ми нарешті щось уповні мистецького. Всі точки програми принято із зачудованням. Вечір став для кожного присутнього справжньою подією".

— **Відгуки маскаради.** У доповненні до звіту із останньої маскаради „Т-ва письменників і журналістів" і кооперативи „Українській Театр" варто згадати кілька дуже відрадних фактів. Деякі з наших громадян і інституцій відгукнулись симпатично на мету балю і один бориславський інженір, якого прізвища не подаємо, жертвував шмат землі в наших горах під будову оселі для недужих робітників пера; дирекція „Народньої Торгівлі" скинула на цю ціль першу лепту 50 зол., „Центробанк" 25 зол., д-р М. Паньчишин 25 зол., п-ві О. Кульчицька і дол., спільник фірми Ф. Зубика п. Стефанович у формі веселого звонсу у „Маскарадних Вістях" 20 зол. Чому же належиться подяка за те, що прибрав власними гуцульськими килимами свіжо викінчену кімнату буфету, яку комітет одержав в останній хвилині. Рада „Т-ва письменників і журналістів" звертається з проханням до гостей, які мають з числа „Маскарадних Вістей", може би хто з них був добрий пожертвувати один комплет для архіву Т-ва, тому, що ні видавці, ні редактори не залишили собі ні одного.

— **Ucrainica.** В ч. 6. з 1926 р. „*Minerva-Zeitschrift*", „*Nachrichten für die gesamte Welt*, поміщена стаття про український науковий зіязд у Празі; в ч. 1. того самого органу за 1927-ий рік поміщена стаття про Український Науковий Інститут у Берліні.

— **Замах на суд.** У Варшаві підложив хтось у будинку XI-го суду велику петарду, яка вибухла і знищила судову клітку та дві кімнати. Підчас вибуху не було в суді нікого і жертв нема.

— **Право на телефон.** Аж до Найвищого суду у Варшаві апелював один мешканець Львова, процесуючись із власницею дому, яка не хотіла дозволити йому завести в його мешканні телефон. Найвищий суд рішив, що хоча в умові і не було згадки про телефон, комірник має право користати з усіх цих винаходів, які пізніше стали необхідним чинником життя культурних людей у більшім місті. На підставі такого рішення повинні би домагатись від магістрату проведення телефонів бодай наші... лікарі, з яких ще богато в нас не має цього новочасного винаходу і яких треба шукати ще старим способом — ногами, тому, що на численних вулицях „нема місця" на нові каблі.

— **З царства злочину.** Відомого віденського оперового співака, румуна Гросавеску, застрелила із заздрости його жінка. — У Берлін суд присяжних засудив на два роки вязниці д-ра Оттона Ульріха, який наслідком хронічної недостачі грошей, потрібних жінці, напав з револьвером на банкового возного. — У Нью-Йорку напав з револьвером на власника крамниці 12-літній хлопець, домагаючись грошей і убив його. — 4-го марта переведуть у Нью-Йорку смертну екзекуцію над сліпцем Коваком, який застрілив свою наречену і хотів застрілити себе, але зробив це так невдатно, що втратив зір. — У Мексику розстріляли чотирьох людей, які хотіли зірвати залізничий шлях перед приїздом потягу.

— **Сучасні рекорди.** Берлінському гінекологові д-р Ліпманові вдалось зняти фільмою рідкий акт народження дитини, після операції недужої, якій вийняв матицю: матиця вродила дитину сама, поза тілом матері. — Жюрі паризького незалежного салону мистецтва признало нагороду за дві різьби одній 15-літній дівчині Клявдії Кортальс, голяндці, дочці талановитого карикатуриста. — У місті Хемніц скінчив у шпиталі самовбивством в острасу перед операцією... 12 літній хлопець. — У Белюджистані, містечку Кальоаці, скасували невільництво... щойно тепер у 1927 році. — У Парижі деякі крамниці завели цікаву рекламну новинку: електричні манекіни, які проходжуються за шибами виставки дають нагоду гандлярам бачити одяги з усіх боків.

— **Літературна хроніка.** У Парижі помер російський письменник Семен Юшкевич, жидівського походження, ур. в Одесі 1868. Мав медичні студії, співчені давно в Парижі. Його твори змальовували здебільша жидівський побут; його пєса „Жиди" користувалась довго на нашій сцені успіхом; інші були постійним репертуаром жидівських і російських театрів: „Голод", „Король", „Весільна комедія", „Син бідака", „Мізерере", „У богатім домі"; одна з останніх „Співець власної недолі". Від 1921 р. жив в Америці, де чимало американських театрів ставило його пєси. Юшкевич писав теж повісти та оповідання. Одна з останніх „Червона буря або перелякані люди".

— **Смерть українки-карного оборонця.** На днях вмерла в Харкові Катерина Володимирівна Мазуренко, член харківської колегії оборонців. Покійниця народилася в 1896 р. і походила з робітничої сімї. По укінченні гімназії вступила в університет, а по його укінченні вступила на службу радянської юстиції. З початку працювала як секретар слідчої частини київського Окружного Військового Трибуналу і з призначенням цього трибуналу виконувала при ньому обовязки оборонця. В 1920 р. перейшла до Харкова, де працювала як член колегії громадських обвинуватців при Харківському Раднарсуді. А з заведенням інститутів прокуратури й адвокатури стала в ряди оборонців. Покійна була й талановитим оборонцем і брала активну участь у всіх виявах жіночого руху і в громадській роботі харківської колегії оборонців. („Червоне Право").

— **Світова всячина.** Причиною великого землетрусу в Югославії була вага-

Нові вибори на основі старої ординації.

Варшава, 17. лютого 1927.

Політичні кола є думки, що засідання сойкової замін страційної комісії (яке відбулося в середу) доказало, що порозуміння польських партій у справі самоврядних законів, а отд. компроміс є неможливий з політичних і передвиборчих причин. Тому уряд зарядить *розв'язання міських рад аж після виконання розписаних нових виборів до тих установ. Повищий розпорядок торкатиметься всіх міських рад, виборчих перед 1926 р.* Нові вибори розпишеться в буш. російській і австрійській ділянці, *а в Галичині переведеться вибори згідно з приписами виборчої ординації, що обовязувала за часів Австрії.* Так уряд рішений перевести вибори, не жалуючи на ініціятиву сойму, яка проволікається в безконечність. З тої причини не може теж прийти до якогонебудь порозуміння між урядом і соймом в справі виборчої ординації.

В тій справі конферуватиме мін. внутр. справ Складковський з віцепрем. Бартелем. На тій конференції мають запасти окончені рішення в цій справі. В бувшій російській ділянці приснтує урядові право на основі закону з 30. березня 1922 (який продовжує каденції урядування міських рад) перевести вибори до міських рад, бо дотичні зарядження містяться в цитованім законі. На основі розпорядку мін. внутр. справ розписано вже вибори до міських властей у Пінську. Подібні вибори заряджено теж на цілій Волині. По закінченню тих виборів прийде черга на *Галичину* і б. Конгресівку.

Заява голови адміністраційної комісії.

Варшава, 17. лютого 1927.

Справу самоврядних законів розглядають урядові кола і сойм, хоч наступила тижнева перерва в нарадах сойкової адм. комісії. Предс. адм. комісії пос. Путек заявив, що сойм. колам закомунїковано півофіціяльно поправки уряду до самоврядних законів. Чотири пяті тих поправок до третього читання самоврядних законів мають вигляди перейти в адм. комісії і в соймі. Відложення нарад комісії на тиждень змінює недвозначно до уможливлення урядові заняти в цій справі річене становище. Дальше п-р Путек стверджує, що міжпартійне порозуміння в справі самоврядних законів не тільки істнує, але його ще й поширено, бо до того порозу міння приступив в останньому часі також „Пяст". Свою заяву кінчить Путек так: Маю враження, що є десь якась рука, яка постійно робить інтриги й каламутить публічну опінію з метою скомпромітувати сойм.

Цю заяву зложив Путек у відповіді на інформаційну замітку „Пшеглёнду Вечорного", в якій подається думку урядових кругів, що сойм під теперішню пору не має нібито поважного заміру ухвалювати якихнебудь самоврядних законів, а вчорашня ухвала буда тільки — демонстрацією.

Словом — каламучення публічної опінії з обох сторін!

Спільний китайський фронт.

Лондон, 17. лютого 1927.

„Дейлн Нюз" повідомляє з Пекіну, що серед прихильників північного уряду замітний сильний рух за порозумінням з південним урядом. Чанг-Лін готов заключити компроміс, який позволив би обом китайським таборам створити спільний фронт проти чужинців.

Конгрес угнетених народів.

Брюссель, 17. лютого 1927.

У Брукселі радив конгрес угнетених народів. Найчисленніше були заступлені азійські народи. Всі майже наради були присвячені Англії, а передовсім торкалися настроїв, які запанували в Індії і Єгипті. Ухвалено повести акцію для повного освобождення з під влади Англії. В останнім дні радили над китайською справою. Англійський комуністичний посол Лемсбері закінчив промову окликом: „Викинути англійських експльоататорів!" Його оплескували китайські делегати. На внесення Лемсберія ухвалено резолюцію, яка осуджує Мек Доналда і Вандервельда, що як соц. міністри закорд. справ Англії і Бельгії внеможливили сирійській делегації участь у співпраці Ліги Націй.

Новий землетрус в Югославії.

Белград, 17. лютого 1927.

Шкоди, спричинені тут страшним землетрусом, обчислюють на 8 міл. долярів. Сьогодні землетрус повторився в околицях Любляни, але був значно слабший. Завалилося 24 домів. Поважним ударом для населення є обставина, що цілий ряд малих рік зникнув з лиця землі, тому в рідших околицях краю населення не має води до пиття.

Уневажнення конфіскати „Нації".

Варшава, 17. лютого 1927.

Адміністраційні власти уневажнили конфіскату місячника національних меншостей Нація". Весь сконфіскований наклад звернено видавництву з тим, що в статті д-ра Дм. Левицького мається змінити два речення.

Вбивство тайного агента.

Варшава, 17. лютого 1927.

В Домброві на залізничім дворці незнаний чоловік убив вистрілом із револьвера тайного поліційного агента Витовта Пішика.

Вбивство і самовбивство.

Львів, 19. лютого 1927.

Йосиф Куринський, зредукований урядовець, убив Адамську, вдову по польському капітані, з якою жив уже другий рік у її мешканні на Вульці к. Львова. Причиною вбивства матеріяльна нужда. Опісля Куринський виструлив із револьверу собі в уста і згинув на місці. Адамська оставила 9-літню дочку, Куринський був батьком трьох малолітніх дочок.

Загадочна смерть.

Львів, 18. лютого 1927.

В мешканні повитухи Корпус при вул. Сонцевій 44. померла Рифка Бавмшток із Вибраніївки біля Бібрки. Тіло покійниці лежало в згаданім мешканні вже три дни. Повитуха зізнала, що Бавмшток замешкала у неї, а лікар Майзельс переводив на ній недозволену операцію. Після опер ції Бавмштокова померла. Повитуху арештовано.

Біржа.

Гроші.

Американський долар у приватних оборотах 8·93—8·93 і пів, канадійський долар 8·89—8·90, чеські корони 0·26—0·26·34, австрійські шілінги 1·28—1·30, французький франк 0·36—0·36 і пів, швайцарський франк 1·73—1·74, англійський фунт 43·40—43·70. Урядовий курс 1 грами золота означено на 5·94·84 зол.

Збіжа.

Пшениця двір. 50·75—51·75, пшениця кр. селянська 48·50—49·50, жито галицьке 36·25—37·25, ячмінь галицький броварний 32·00—34·00, ячмінь галицький до перемелювання 28·00—29·00, ячмінь пастівний 27·00—27·50, овес галицький 28·75—29·75, кукурудза румунська 28·50—29·50, бараболя промислова 6·20—6·40.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Кооперативна дитинка.

Притичина трапилась отака. 20. січня 1926 року Павло Кавун, хазяїн з хутора Обозного Христівської сельради, Каменно-Бродського району (на Луганщині), прокинувшись уранці, вийшов з хати. Може йому на хазяйство, треба було глянути, а може й через те він вийшов, що всякому хазяїнові вранці виходити з хати „подається". Одчинив Павло Кавун сінящні двері, а під дверима:

— Куа! Куа! Куа!

— Свят-свят-свят, —перехрестився Павло Кавун. — Що воно за штука отака?

Нахилився Павло Кавун — клубочок... До клубочка. — аж воно оченята звідти блищать, слізки маленькі в оченяток бренять, ніс гудзиком, а під носом дірка, а з дірки летить:

— Куа!-Куа!-Куа!

Павло Кавун за клубочок та до хати:

— Отакого я тобі, жінко, гостинця приніс. Дивись.

— О, Боже мій. Та манюпуньке-ж яке.

— Поснав Господь. І не трудились, хай Бог простить, і дитинка...

— Кудиж його? До чогож його?

— Та... Коли вже послано, — хай у нся живе. Не обість.

— Хай, так і хай...

Взяли Павло Кавун із жінкою малісіньке немовлятко, що мати на морозі кинула, до себе...

— А звати-ж хоч як його?

До лахміттячка, а там — записочка:

— „Не хрещено".

— Нічого. Піду, запишу...

Пішов Павло Кавун до сельради, записувати „ниспосланну" йому дитинку.

Прийшов:

— Так і так... Запишіть, будь ласка. Хоч воно й підкинене, та вже хай за моє буде. За сина хай мені буде.

Секретар у сельраді законних дуже великий... Довго він по законах шукав, як зі „незаконнним" підкиненим дітьми бути. Шукав, шукав і не знайшов:

— Нема тут про байстрюків. Не можу записати.

— Та якже-ж так? Якже-ж воно житиме? Требаж мені на його документа, чи як?

Довго думав секретар:

— Документа, що правда, треба. А по Загсу записати не можу...

Кінець-кінцем надумав:

— От що. Дам документа, тільки не з Загсу.

І написав посвідку про народження, і припечатав посвідкою споживчого товариства, де він за голову править.

Так і живе дитинка не записана в Загсі, записана в Кооперативному Товаристві.

— Чи довгож вона так житиме? — питають нас.

— Доки виросте. А виросте, прийде до секретаря сельради з дубцем і скаже:

— Якже-ж ви, тов. секретарю, на десятім році революції не знали, що в Радянській Державі всі діти законні, що в Радянській Державі байстрюків нема?

І червонітиме тоді секретар Христівської сельради, на дубця поглядаючи.

(„Вісти"). **Остап Вишня.**

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

МЕШКАНЯ малює солідно після найновіших взорів, найдешевше **фірма І. М. Пайктера** знан. **Кляфтена** 1154 **Львів, Сінявська 12 А.** 9-10
Для ПТ. урядників «догідні условія»

тана рівновага морського дна, що спричинила пересування трьох великих шарів земної шкаралупки. — Будапештенська поліція одержала анонімові листи з інформаціями, що в місті існує клюб самовбійців, чим пояснюється така велика скількість жертв в останніх часах. — Американець Джордж Уїлкінс, якому не вдалось дістатися до північного бігуна, приготовляє нову, з Баров. на Алясці, звідки вийде 3 літаками. — У Менессі (франц. Марокко) почали судити бувш. начальника штабу Абд-Ель-Кріма, француза Отта Клеміса, який здезертував у 1924 р. з фр. чужинного легіону і завдяки знайомости берберійської мови, дійшов до великих впливів в армії Кріма, перейшовши на магомеданство й оженившись з місцевою дівчиною.— „Фавста" в опері Шікаго передали на радіо і його чули 10 міл. людей. — Директор психіятричної санаторії на Корфу задля недостачі засобів зачинив санаторію, випустивши на волю 200 своїх пацієнтів, себто: в світ пішло 200 божевільних. — У Лейпцігськім районі 130.000 робітників наслідком страйку лишилось без праці.

— **Свобода** ч. 8 містить: Критим шляхом. Нова напасть на наші громади. Що пістся на Закарпаттю. Під румунським ярмом. Наступ на Білорусь. Пена держава. Скажім собі правду в очі. Провокація. З польського сойму. Що чувати у світі. Новинки. Загадочна смерть політичного вязня. Підмога для політичних вязнів. В справі коляди на Рідну Школу. Дописи з краю.

— **Пригадка!** Запрошення на Вечерниці Союза Українських Купців, які відбудуться в суботу 19. лютого ц. р. можна одержати щоденно від 8·30 до 9·30 веч. в льокалі Т-ва (Мохнацького 6). Вечерниці в салях „Бесіди", Нар. Дім, вул. Рутовського 22, вхід через гавок на право! Запрошення можна буде одержати також вечером при касі в Нар. Домі. 1521 1—1

Ювилейні марки „України".

Найстарше наше спортове товариство у Львові, що минулого року святкувало 15-ліття свого істнування і має в своїх рядах до 350 членів, видало недавно з приводу того ювилею серію пропамятних марок. Це видання українських добродійних марок спортовим товариством — перше того роду видання у нас взагалі; це одночасно перші у нас нові добродійні марки по десятьох роках перерви, бо останні такі марки — це була серія пропагандистичних марок з життя Українських Січових Стрільців, що їх видано ще в часі світової війни у Відні.

Ювилейні марки спорт. т-ва „Україна" видано, як довідуємося, в 200.000 примірниках. Ціна марок: по 2 сотики (2 роди, разом 140.000) і по 5 сотиків (1 рід, 60.000). Основна барва марок „України" — червона, а на ній чорними буквами (барви „України") видруковано: Ювілейний фонд С. Т. України 1911—1926 і ціна. Марки по 2 сот. представляють лещетаря і ювилейну емблему „України", марки по 5 сотиків — тенісіста. Рисунок тих марок виконав учень проф. Новаківського п. Чорній.

Широкі кола українського громадянства й української молоді повинні піти назустріч змаганням нашого заслуженого спортового товариства й розкупити його ювилейні марки вмить. (ім.)

Дописи.

Лежайськ. *(З наших досягнень на освітньому полі).* Збори філії „Просвіти" відбулися дня 29. І. 1927 р. Отворив їх голова й душа філії д. Бр. Геліцінський. Присутних було 53 членів і делегатів читалень, серед них 12 жінок. Філія має пять читалень; з них тільки Лежайськ має власну хату. Цього року вдалося промостити дорогу українській книжці на всі окраїни села. У всіх читальнях при улаштуванні свята книжки продано книжок за звиш 300 золотих. Філія має дві мандрівні бібліотеки, подаровані їй чит. „Просвіти" в Лежайську. Заходами філії уряджено в усіх читальних свята Шевченка, Франка і „Просвіти". На дар „Просвіти" зібрано 297 зол., з концерту й балію впливуло повад 100 зол., так, що Мати-Просвіта одержала звідси до 400 зол. дару. Дискусія на зборах була жива. Вирішено, щоби в цьому році дальше ширити українську книжку в глухих закутках та старатися конче про власні доми для читалень. Члени подякували дотеперішньому видїлові філії за успішний труд, а вибраний на цей рік видїл дає повну запоруку дальшої корисної праці. Збори в поставленій при кінці резолюції ухвалили серед загального довіря Голосному Видїлові Т-ва „Просвіта" у Львові за його діяльність, натомісць висказали обурення кривдникам на цьогорічних Заг. Зборах „Просвіти" у Львові, що під чужий диктат або в засліпленні йдуть розбивати власне добро. — **М. І. З.**

Борщів. *(Нечувані вибрики граничної сторожі).* Села, положені в глибині краю, не мають поняття, які кривди, вибрики і зложування приходиться терпіти нашому народові на границі від державної поліції і пограничної військової сторожі. Знущання цих панів не мають кінця. Вертають наприклад наші люде з міста Мельниці, а вони виходять на сім кільометрів напроти людей, затримують, роблять ревізію і питають за особистими документами, до чого зовсім не мають права. Або хто переходить попри комплайнову канцелярію, тому кажуть лягати на землю, хоч нема навіть 4. год. вечером і лежати довший час, а потім лізти рачки аж до канцелярії, яких 50 кроків. Те саме діється по вулицях, а хто не послухає, зараз до нього стріляють. Або такі випадки. Ідуть люди в білий день дорогою. Нераз виходить на дорогу пан капраль і десять кроків перед людьми кидає ручну гранату! Люди Богу духа винні не виходять з лиза, з які це причини і в якій цілі вибухає граната. отже зі страху часом втікають, а за ними падуть кісові стріли. І доки наш народ має так терпіти? А народ дуже бідний, з воєнного знищення ще не відбудований, так що по кілька родин мешкає в одній хаті. Уряд не спішиться їм з помічю, а пани вивозять будівельний матеріял за границю, підбиваючи його ціну так високо, що наш селянин не годен його купити. Гірке життя нашого народу, а тут ще мусить терпіти рижі вибрики поліції і граничної сторожі. Справді: коли те все скінчиться?

Бережанщина. *(Громада Лісники — голові „Просвіти").* Дня 16. січня 1927 р. загальні збори читальні „Просвіти" в Лісниках, що відбулися при участи 200 членів, на внесення п. Михайла Михайлова вирішили одобрити рішення видїлу, щоби площу в селі, на котрій відсвятковано дня 19. вересня 1926 р. 25-ліття істнування читальні і на котрій промовляв голова Центрального Т-ва, проф. Михайло Галущинський, назвати по всі часи іменем проф. Михайла Галущинського. Дня 30. січня 1927 р. начальник громади Лісник скликав прибічну раду і членів-громадян і тогож дня вирішено так, як це говорить отсей відпис протоколу: „Число 24. Засідання громадської ради в Лісниках дня 30. січня 1927 р. Громадська рада в Лісниках, повіт Бережани, на своїм засіданні в присутности 93-ох громадян на домагання видїлу читальні „Просвіти" ухвалила площу, де відбулася святочна академія в 25-ліття істнування читальні „Просвіти в Лісниках", на якій був присутній голова Товариства „Просвіта" у Львові проф. Михайло Галущинський — назвати його іменем: Площа ім. Михайла Галущинського. Лісники, дня 5. лютого 1927 р. За громадську раду: Иосиф Єнджейовський начальник громади вр., Іванько Іванів вр. Слідує печатка громади: *„Zwierzchność gminna w Leśnikach"*. Цей знаменний документ свідчить найкраще про відчість свідомого українського селянства для заслужених робітників на народньо-освітній ниві.

Всячина.

Сто літ алюмінія. Алюміній (або глинець), цей білий і легкий металь, що в теперішніх часах знайшов таке широке применшення, є — порівнюючи з іншими металями — дуже молодий. Його історія, це типовий приклад розвою науки й техніки в останніх часах. Тепер минає якраз сто літ, як гетінгенському професорові хемії Ф. Велєрові *(Fr. Wöhler)* вдалося перший раз добути його з глини, в дуже маленькій скількости і то в формі мікроскопічно малих порошинок. Кількападять літ пізніше міг він уже добувати грудки алюмінія завбільшки головки від шпильки. З цього можна собі уявити, як тяжко було тодішніми способами добути алюміній. Перша фабрика, що виробляла алюміній, повстала в Франції 1854 р. Вона добула за перший рік свого істнування 25 кг. цього металю, а ціна одного кільограма була тоді 600 долярів, отже майже як золота (1 кг. золота коштує 700 долярів). Тоді уживали алюмінія, як дуже дорогого металю, лише на прикраси. З розвоєм техніки удосконались способи добування й повставали нові, далеко ліпші, ціна алюмінія незвичайно скоро падала, а в міру того продукція росла. Тепер коштує одно кільо алюмінія пів долляра, отже ціна зменшилася більш як тисячуразів, а світова продукція збільшилася з 25 кг. річно на 200 міліонів кг., отже 8 міліонів разів. Алюміній добувають тепер виключно при помочі електричного току зі спеціяльних глин і уживають його до виробу найріжнороднїших металевих предметів. На Україні — в околиях Запоріжжа находяться великі поклади бавкситу (глини, дуже богатої в алюміній) і зі збудуванням дніпрової електричної станції плянують основати там великі фабрики для добування цього металю.

Похвала довгого волосся. Проблема: чи жінки мають надалі носити підстрижене волосся, чи вернутись до вікової традиції, хвалює не тільки стрижія, які завдяки останній моді придбали чимале джерело доходу. Нерідко трапляються ще випадки, що між консервативними родичами і доньками вирнає поважний конфлікт на тему новомодної підстрижки. Є й моралісти та естети, яких вражає мужеський вид жіночих голов. Тому недавно один з паризьких часописів розписав анкету на цю тему. Прийшло сотки відповідей від письменників, артистів, лікарів, славних жінок. Більшість із них каже, що жіноча підстижка зовсім естетична, а головно практична. Інші не ворожать їй довгої будучини, звязуючи її з примхою моди. Між відповідями звертає на себе увагу стаття-поема італійського поета Маріннетті, одного з основників футуризму. Як читачі побачуть, Маріннетті не пише як ницінні, хоча би наші, футуристи, бо його відповідь має в собі і дещо поезії і дещо льогіки: „Довге волосся — це вільні вірші і вільні слова жінки. Коротке волосся робить із жінки нудний сонет без лірничного „динамізму". Довге волосся це величній бальдахим у глибині густого ліса. Коротке — це скрипуче крісло на нудних зборах. Довге волосся продовжує туту кохання. Коротке — нежадано обриває її. Довге — це літо з буйною зеленю. Коротке — гола зима. Коротке волосся це проминаюча мода, наслідок тимчасового ослаблення мужеського інстинкту; в ньому нема нічого футуристичного. Воно зменшує, а футуризм побільшує. Воно все зрівнює, а футуризм підкреслює всі вподючі ріжниці. Коротке волосся це сумніви та двозначність песимістичного покоління без волі, а довге розсіває по світі електрику виразну, невпинку, осяйну, животворку!" Пані, що є завзятими прихильницями підстрижки, нехай не вважають цієї відповіді нашою пропагандою за довгим волоссям. Вона є доказом, що за ним і проти нього можна писати навіть поеми. Та на нашу думку: звеохній вид жіночої голови буде завсіди гарний, коли про нього рішатиме добре розвинена голова внутрі.

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ:

Д-р Дмитро Донцов: ЩО ТАКЕ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМ? Національно-політична бібліотека. Випуск ч. 1. Львів 1927.

Осип Турянський: „РАБИ", комедія на 4 дії. Друге видання. Київ-Львів-Рогатин 1927. Видавництво „Журавлі" ч. 5. серія І., 160 стор. 16°.

М. Павленко: ПЕТРО ЛЕВЧЕНКО (1859—1917). Видавництво української молоді. Прага 1927. Серія: Майстрі українського мистецтва. 16 стор. 16°. В книжечці портрет Левченка і пять знимок його образів.

І. Свєнціцький: Звіт Управи Національного Музею у Львові за 1926 рік. В ньому є проект розбудови Музею і рисунки загального виду Нац. Музею, виготовлені архіт. Л. Левинським.

ЖУРНАЛИ:

„СВІТ", ілюстрований журнал для всіх, виходить двічі в місяць, Рік III. ч. 3. Зміст: Д. Козій: Старі й нові правди. — В. Пачовський: Месія. — В. Ю. Кисілевський: При вогнищі. — Микола Чайковський: На хвилях етеру. — Д. Винницький: Літературно-громадські позви. — За океаном. — М. Л.: Мандрівних у ранку. — Райнер М. Рільке: Поезії, пер. М. Рудницький. — М. Рудницький: Заблуканий Орфей. — В. Атаманюк: Троянд червоних пелюстки. — Звичаї звірят. — Затоплений континент. — Г. Х. Андерсен: З невідомих казок, пер. М. Лотоцький. — Елія Полін: Кавалер переклав Іван Ставничий. — Поляганом стрільцям. — З поля літературн й мистецтва на Радянській Україні. — З китайської поезії, под. В. Зададська. — Абсолютна порожня. — Людина-малпа. — Іван Коссак. — З історії почти. — Найбільша книга світу. — Д-р Є. Калитовський. — Ілля Еренбург: Цікава подія.

„НАЦІОНАЛЬНА ДУМКА". Видає група української національної молоді в Празі. Рік вид. IV, ч. 5. за січень 1927 р. Прага 1927. Зміст: 1) Ю. Вассиян: Рефлексії; 2) Проф. д-р М. Лозинський: Реемігранія; 3) Од. Бабій: Радянська Україна і ми; 4) д-р С. Нижанківський: Ми і жидн; 5) Роман Сушко: Спомини про І. сотню СС.

НОТИ:

В. Безкоровайний: „ЗАТРЕМТІЛИ СТРУНИ", сольоспів з фортепяном. Слова О. Олеся. Тернопіль-Львів.

В. Безкоровайний: В ГАЮ ЗЕЛЕНІМ. Фантазія на тему мельодії О. Нижанковського на фортепян. Тернопіль-Львів.

ОПОВІСТКИ.

Вимагається п. Петра Семоту, щоб перебрану ним в міс. грудні 1925 р. листу збірки жертв на „Дар Просвіти" враз з зібраною готівкою — передав негайно до рук касієра Т-ва. — Видїл „Міщанського Братва" у Львові. 1554 1—1

Адміністрація Українського Наддніпрянського Хору під проводом Петра Євсевського, отсим подає до відома заінтересованих осіб, що до дня виїзду хору до Німеччини (4. березня н. р.) адреса хору слідуюча: *Warszawa, Podwale 16.* — Український Хор для Радіоченка. 1111 1—5

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 68-?

ЧЕКОЛЯДА „ОПТІМА"! 1473 **найліпша** 7—?

В ВОЄВІДСЬКІМ місті дрогуерійна фірма і склад матеріялів пошукує негайно управителя на дуже корисних условіях. — Зголошуватися: Ковальський Яків, Станиславів, вул. Матейка 3 а. 1525 б 3—3

ПАН Іван Маслянин зволить зголоситися в спільнім інтересі на подану адресу: Ковальський Яків, Станиславів, вул. Матейка 3 а. 1526а 3—3

КАМЕНИЦЯ дво-поверхова, двофронтова, добре положена, близько головного двірця у Львові, на продаж. Реставрація і 3 склепи, має 40 убікацій. Зголошення до Адміністрації „Діла" під шифрою „Добра Будучність". 1538 2—2

ГР. КАТ. церковний комітет в Тростянці малім п. Золочів приймає оферти на будову мурованої церкви в речинци до 15. III. ц. р. — Плями до перегляду на місци без ніяких з обох сторін зобовязань. 1539 2—3

4 ЗОЛ. коштує цукорничка з лопаткою з хінського срібла у Мандля, Коперника ч. 14. 1365 12—?

ДАННА з вищим образованием, симпатичного вигляду, літ 45, з майном 6.000 долярів, навяже переписку з матримоніяльних цілях з кавалєром від 45—55 літ, відповідно ситуованим: адвокатом, нотарем, інжинєром або лікарем. Адреса: „Лікарка" Станиславів, головна почта, *Poste restante.* 1545 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст діточих недуг

Д-р ОЛЬГА ГАН

6. лікар паркових шпиталів,

14·7 ординує від 3—6 попол. 3—4

у Львові, Городецька ч. 46.

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка 1458 10—20

Д-р ФЕЛІКС ГАН

Львів, Городецька 46. Тел. 884.

Пересвітлення Рентґеном.

ОКУЛЯРИ

найліпше купиш і найдешевше заплятиш тільки у фірми

ЛЕВ АППЕЛЬ і Ска

ЛЬВІВ, ВУЛ. ЛЕҐІОНІВ 1.

Найбільша фірма в Польщі.

Кварцу годинники і біжутерії полагоджує І. Домбровскі—Л. Розважевскі, Академічна 2, найліпшими фаховими силами 1467 по приступних цінах. 5—7

В неділю, дня 20. лютого ц. р. о год. 11. рано, в салі Т-ва „Українська Бесіда" у Львові при вул. Рутовського ч. 22 (Народний Дім) відбудеться приступне для всього українського громадянства

ВІЧЕ

скликане Союзом Українських Приватних Службовників „СУПРУГА" в справі СУСПІЛЬНОГО ОБЕЗПЕЧЕННЯ приватних службовників-українців.

Грозить нам утрата Українського Пенсійного Інституту — збудованого двадцятьлітнім дорібком українського народу. — Тому на вічє спішіть всі, кого гнітить журба про забезпечення на старість, хто думає за судьбу своїх жінок і дітей, а також всі, кому залежить на задержанні в українських руках свойого Пенсійного Інституту.

Головна Рада „СУПРУГА".

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 38 (11.006). Львів, неділя 20. лютого 1927 Pocztowa opłata zaplacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Чого вони хочуть?

Львів, 19. лютого 1927.

Всі наші доморослі інтернаціоналісти, що розвивають політичну роботу на західно-українських землях під ідейним проводом комуністів, закидають українським національним колам політичну безпринціпність, угодовість, запроданство і т. п. Вони не можуть погодитися з тим, щоби національні українські сили консолідувалися в ім'я великої ідеї національного визволення, зокремаж не можуть перенести того, щоби зорганізовані в УНДО національні елементи орієнтувалися не на комуністичну диктатуру, а на власні сили українського народу. Виходять вони при оцінці всіх проявів політичної ініціятиви націоналістів з того простого заложення, що тільки той українець може бути політично „праведний", котрий безкритично вірить у комуністичну владу, в її єдиноспасаємість для українського народу. Кожний інший, що вірить в силу української нації, в її політичну будуччину — це обовязково угодовець або запроданець.

Хтож вони такі, всі оті інтернаціоналісти та як вони уявляють собі розвязку національної проблеми на західньо-українських землях? Відповіди на ці питання треба нам шукати в них самих. Ідейними провідниками усіх інтернаціоналістів на наших землях є, як сказано, комуністи. І тому треба нам заглянути до їхнього програмового арсеналу.

На західньо- українських землях кермує всім комуністичним і взагалі інтернаціоналістичним політичним рухом Комуністична Партія Польщі через свою автономну організацію, комуністичну партію Західньої України. Про те довідуємося докладно з виданої окремо книжки п. н. „Постанови III. зїзду комуністичної партії Польщі". Видав ті постанови у 1925 р. заразже по зїзді Центральний Комітет КПЗУ. В відділі про будову партійної організації на 32 стор. названої книжки читаємо:

„На Західній Україні й Білорусі, як на територіях зі суцільною масою українського й білоруського населення, партія діяє через свої автономні краєві організації, комуністичну партію Західної України і ком. партію Зах. Білоруси. Цими партіями кермують у рямцях постанов партійних зїздів КПП і загальних директив Ц. Комітету КПП свої власні центральні комітети, вибрані на краєвих зїздах тих партій".

Навели ми це на те, щоби наші читачі мали змогу зясувати собі, від кого залежить на ділі вирішування української проблеми в Польщі. Отже її вирішує не хто інший а Центральний Комітет Компартії Польщі. Він диктує також політичну тактику місцевим членам КПЗУ. Найвища варшавська партійна інстанція, тобто партійний зїзд (III.) компартії Польщі вирішив цю проблему в 1925 р. ось як:

„Для поневолених народів єдиним шляхом до їхнього визволення є перемога робітничої кляси. З тієї взаємної залежности боротьби й визволення поневолених народів і польських працюючих мас випливає необхідність найтіснішого нероздривного союзу пролетаріяту та селянства Польщі з визвольним рухом поневолених народів. Для партії пролетаріяту, КПП. з цього випливає, що підтримання й організування поневоленых польським імперіялізмом народів є одним з найважніших її завдань. КПП. проголошує право на самоозначення всіх завойованих аж до їх відірвання від Польщі". (*Галяди: Постанови III. зїзду ком. партії Польщі. — Львів. 1925. Стор. 64.*)

Отже головним завданням КПП. є, як бачимо, визволювання поневолених народів, але яким коштом? На це наводимо ясну і недвозначну відповідь у постановах II. зїзду КПЗУ. В них читаємо:

„В сучасний період боротьби центральне завдання партії полягає в тому, щоби як найширшим масам працюючих Західньої України привщепити свідомість того, що: 1) Соціяльне й національне визволення їх можливе тільки в результаті побідної загально-польської революції, переведеної силами всіх робітників і селян нинішньої польської держави; 2) Ілюзії, ніби то визволення Західньої України може прийти зовні, завдають величезної шкоди справі боротьби робітників і селян за визволення. Питання про форми державного співжиття (Західньої України І — Ред.) вирішиться дуже легко на завтра після перемоги загально-польської революції". (*Гляди: Постанови II. зїзду ком. партії Зах. України. Львів, 1925. Стор. 24*).

З наведеного ясно, хто такі наші комуністи І їх вірні епігони всякі інтернаціоналісти комуністичної орієнтації. Вони перш за все польські державники! Та це не перешкоджує їм горлати про те, що Українське Національно-Демократичне Обєднання має криті угодові тенденції, що воно запродує українські працюючі маси чужій, польській буржуазії і т. д. і т. д. Тимчасом наші політичні праведники інтернаціоналісти вже давно зрадили інтереси українських селян і робітників, вже давно стали в ряди польських державників комуністичного покрою, вже давно жертвували українські маси на гарматне мясо для варшавських комуністів, що хочуть при допомозі українських працюючих мас здобути диктатуру пролетаріяту в Польщі, а „на завтра" по тім дати дозвіл тим масам на „самоозначення аж до відділення". Знаємо ми, як таке відділення виглядає, бо живий його зразок бачимо ми на Великій Україні. Хіба треба більше пояснень до того, що ми навели? — Думаємо, що ні. Для кожного, що має очі та в кого здорова думка, ясні перспективи, які розкривають перед нашим народом доморослі інтернаціоналісти.

Під кінець насувається думка, як можуть погодити своє комунофільство з наведеними постановами тутешніх комуністів деякі наші т. зв. „незалежники-націоналісти", що вірили ще вчора у всесильність антанти, а нині вже проповідують безастережну орієнтацію на диктатуру комуністів на Україні та запевняють у єдиноспасаємість такої „незалежницької" орієнтації? Та це вже їх секрет таксамо, як той, що в орієнтації У. Н. Д. О-ня на сили цілої української нації, а не на чужі, добачують вони відступлення від „програмових тез"; національного „незалежництва".

Отсим звідомляю, що я відкрив свій **гуртівний і детайлічний склад суконних товарів** в новоурядженім льокалі **у Львові, при вул. Ягайлонській 8.** Прошу о дальші ласкаві свої цінні поручення, при чому запевняю, що **солідністю ціни** і **першокляснім товаром** дальше як і дотепер зеднаю собі **довіря П. Т. моїх відборців.** З приводу наближуючого сезону, вже одержав я **найновші матеріяли мужеські і жіночі** з першорядних **бельських і англійських фабрик** та прошу о численні відвідини без примусу купна. 1—2 1548

ФЕБУС КНОССУФ
Львів, Ягайлонська ч. 8

„Малопольський сенат".

Нові постанови „на знищенє Русі".

„Маловольським сенатом" назвали ми зїзд президій „організацій народових Всходнєй Малопольскі", що підчас своєї останньої сесії (в дні 6. лютого п. р.) виніс нові постанови „на знищенє Русі".

„Організації народові", що істнували вже перед війною, в часі польського походу на Галичину в рр. 1918—1919 сконсолідувалися в рішаючий чинник на нашій території. Як відомо, вони підсичували всіми способами збройну боротьбу з польського боку, вони організували по містах збройні ватаги, вони навіть висилали „карні експедиції" в українські села і накладали контрибуції. Після припинення збройної боротьби, „організації народові" перетворилися в установу „мирної" політики, виконуючи посередньо законодатну й екзекутивну владу на українській території. Зїзд „народових організацій" це фактично польський сойм на українських землях, а зїзд президій тих організацій — це польський сенат для східних „кресів".

В „організаціях народових" обєднуються тісно такі польські партії: зєдноченє людово-народове" (вшехполяки), христ.-демократія і пястівці. Крім того, залежно від льокальних відносин, „організації народові" підтримують пепесівці та інші угрупування польської „демократії". Головною метою тих організацій знищити українську більшість і створити пригожий підклад для необмеженої супрематії польської меншости. „Нар. організації", мають необмежений фактичний монополь у „вирішуванні" тзв. меншостевої проблеми. Через послів, через „народові" клюби в соймі вони досі легіслятивно переводили свої постанови „на знищенє Русі", а через своїх експонентів у всіх урядах здійснювали й здійснюють їх досі екзекутивно. Політика шкільна, економічна, земельна, самоврядна, церковна, освітня і яка хочете — до обсади останнього возного на глухій провінції включно, — все це входить в обсяг зацікавлення й діяльности „організацій народових". Волі, тенденціям, також докладно розробленим планам цих установ досі ніхто в польській суспільности не важився протиставитися. Тому й не дивно, що ті організації дійшли були до всемогучости й едиповладства на українських землях взагалі, а в Галичині зокрема.

Після тзв. травневого перевороту на „організації народові" впав був деякий страх. Вони взяли були переворот в дослівному розумінні і думали, що він справді започаткує якусь „санацію". Тому керманичі організацій притихли, а організації звузили свою діяльність. Та в короткому часі виявилося, що переворот не має ніякого сутнього значіння, що в дійсности (поза кількома дрібними змінами на адміністраційних верхах) все лишилося по старому, що на прапорах „сенаторів" пишається гордий напис (у відношенні до „кресів"): *нехай буде як було!*

„Організації народові" відітхнули і — після короткої передишки — з новими силами і небувалим розмахом кинулися до праці. Висловом цього розгону є й недавній зїзд президій „організацій народових", який ми назвали „малопольським сенатом".

На зїзд явилися „народові" посли і сенатори, громадські діячі з бюрократичної сметанки і „народові кобіти". Зїзд відкрив незабутній пос. Ст. Гломбінський, вказуючи на потребу відсвіженя організацій, бо на „народовий" розвиток „кресів" чигають нові небезпеки. Мовляв — „чужі чинники (себто українці. — Ред.) на тутешньому терені є далеко більше зорганізовані, як поляки". Головно три справи під теперішню пору є актуальні для польської меншости: справа самоврядувань, справа освіти і кольонізаційна.

Зїзд поділився на чотири комісії: *програмову* під проводом пос. Косидарського, *самоврядну* під проводом пос. Козловського, *кольонізаційну* під проводом сен. Туліє і *освітню* під проводом пос. Прушинського. На комісіях виголошено реферати на згадані теми, а саме про кольонізацію „кресів" польським елементом пос. Навроцький, про справу самоврядувань проф. Паздро, про шкільництво на „кресах" проф. Амброс і про програму „нар. організацій" на найближчу мету Голійке (секретар „Пяста" на Сх. Галичину).

Після дискусії на пленум зїзд ухвалив:

всіми силами і засобами змагати до відбудови, будови і розбудови косцьолів і польських капличь на „кресах" та в спілці з польським духовенством боронити польського елементу перед українізацією („рущенєм!");

пустити в рух всі повітові організації, які досі не виявили відповідної рухливости;

звернути увагу і консеквентно проводити в життя отсі основні вимоги „нар. організацій" і польскости: а) державна польська школа, б) відповідний самоврядний устрій, в) втримання землі в польських руках і опіка над польською кольонізацією Сх. Галичини і г) розвиток польської кооперації і опіка над молодю.

Зїзд рішучо протестує проти поширення закону про громадське самоврядування, обовязуючого в б. Конґресівці, на Сх. Галичину і на „креси". Зїзд домагається, щоби границю активного виб. права підвести до 24 літ, а пасивного виб. права на 30 літ, щоби не допустити до пятиприкметникового виб. права до сільських і міських громад у Сх. Галичині. Більші міста повинні бути виключені із загального самоврядного закону, а навпаки — повинні одержати власну виб. ординацію, базовану на місцевих „народових" вимогах. Обовязком послів із „народових" партій є інтензивніше боронити польського національного інтересу у Сх. Галичині.

Зїзд заявляється за законним вирішенням шкільного питання в той спосіб, щоби державна школа мала виклад виключно польський.

Зїзд протестує проти творення „руської студії" чи господарської академії деневбудь на території польської держави, бо вони сталиб огнищем протипольської і протидержавної агітації. Крім того зїзд домагається спольщення шляхом утраквізації всіх українських гімназій та тих всеукраїнських шкіл у більших містах, де нема 25 проц. українського населення. Взиковий

закон з 31. липня 1924 повинен бути всеціло виконаний, отже не повинен бути допущений в гімназіях виклад історії по українськи, не повинні бути толеровані двоязичні свідоцтва, а навпаки повинна бути зменшена кількість годин української мови в учит. семінаріях.

Зїзд протестує проти помислу творити державний підсекретаріят чи референт для справ „нац. меншостей" та проти перенесень у шкільництві зі шкодою для „народових" інтересів.

Зїзд домагається учителїв поляків для „кресових" шкіл там, де більшість молоді є „польського походження". Земля на „кресах" повинна шляхом парцеляції переходити виключно в руки польських селян, а одночасно далі слід вести плянову і доцільну кольонізацію „кресів" польським елементом. З тією метою треба негайно зорганізувати горожанський суд, який безжалісно притягував би продавців „польської землі", вкладати в польській пресі ворожу і безпощадну опінію для тих польських діячів, які хочби кусень землі продали українському селянинові та взивати всі польські товариства до підтримки польської кольонізації.

Вкінці зїзд протестує проти поклику-вання на урядові становища урядовців української національности.

Як бачимо, то „програма", засована в постановах „малопольського сенату", є дуже широка і справді вичерпуюча. Але найцікавіше в тому всьому є що інше, а саме зріст впливів „організацій народових" на теперішній „санаційний" уряд і підчинену йому адміністрацію. Не минуло ще й два тижні від сесії „малопольського сенату", а вже віцепрем. Бартель пішов по лінії домагань цеї „кресової" установи і заповів, що на Сх. Галичину не буде поширене пятиприкметникове виб. право до громад, а навпаки буде здержана стара курійна виб. ординація. Знову львівський куратор Ян Рімер розпочав по лінії вимог „малопольського сенату" польщити українські вселюдні школи по містах (поки-що в Перемишлі).

Отже в двох ділянках: самоврядній і шкільній „санаційний" уряд невблаганно вступає на шлях, вказаний й ухвалений „малопольським сенатом". Все це вказує, що і в інших ділянках програма „організацій народових" буде в цілости виконана.

Поширений нині „на знищене Русі" вимагає від нас обєднаного відпору перед азіятчинами на нашу душу, наше національне обличчя, наше існування в добі великого лихоліття. М. В.

ГУВАДА Гумовий обцас є найліпший.
090 14—14

Д-Р ІВАН КУРОВЕЦЬ. 7)

З подорожі до Італії.

Де був мій товариш? — Уважливий готель. — Через Анкону та Аббацію. — Сонце та море. — Прикра пригода.

На обіді в ресторані не бачив я товариша, аж вечером, під кінець вечері зявився він, дуже підбадьорений, усміхнений. Питаю його, чому згідно з нашою умовою не було його в музею, каже, що трохи приспався, бо заспав. Питаю, як міг заспати, коли перед 10-ою ми пішли спати... В цьому і вся річ, каже, що не пішов спати, а пішов до міста, щоби при світлі тисяч електричних лямп оглядати Неаполь. Дуже його привабило вуличне буйне життя вночі, блукав довго по місті, аж коло 12-ої вночі зайшов до кіна і там до пера знайшов те, що шукав: забаву, веселість, радість життя молодого чоловіка: шпарс кіна і покіні. „Якаж це така гарна забава була?" питаю, „А, дуже, дуже гарна". „Ну, яка?" „Но, знаєте, були: *schöne erotische Unterhaltungen*". „І це вас так захопило?" „Очевидно". Жаль мені було, що я там не був і цього не бачив, а думаю, варто було побачити нічне життя в Неаполі. Молодого приваблює життя і не диво, що мій молодий товариш найшов те, що йому було потрібне. Дуже був вдоволений, аж цмокав губами на згадку забави.

Другої днини розпрощалися ми оба як старі сердечні приятелі; він у дальшу подорож для відпочинку до Швайцарії, а опісля на лікарські студії до Парижа та Америки. Мушу згадати, що в Неаполі припадково помістився я в дуже добрім готелі Бранка, при вулиці Торіно, близько залізничого двірця, трамваїв і моря, услуга, харч першої кляси; по сходах не треба було лазити, бо був у готелі ліфт, кімната вигідна, ясна, з видом на Везувій. Готель разом з харчем 35 лірів, себто півтора доляра денно. Старшим кельнером і платничим у готелевім ресторані була дуже інтеліґентна, симпатична, досить гарна німочка, яка з малим піколько обслуговувала цілий день усіх гостей. Знала всі можливі европейські мови, дуже дбайлива за своїх гостей, чемна та услужна. Коли завважала, що я мало що їм, зараз запитала, чому, а довідавшись, що я недужий на шлункову недугу, казала мені варити все на маслі і дуже легкострав-ний харч, який я сам казав собі робити, без доплати. Згадую про це як приклад німецької солідности і дбайливости у німецьких чужинних готелях.

Вичерпавши всю програму подорожі: звидівши в Неаполі все, що було варто бачити, рішився я вертати домів, а по дорозі в Аббації випочати і відвідати ще раз своїх в Аббації та Горицї. Їзда залізницею до Анкони на Фоджію до Термолі, як у цілій Італії, подібна: серед садів та виноградників, уже втомила мене, а дальша дорога до Анкони вздовж східного побережа Італії понад морем мусить бути імовірно гарна. Одначе їхав я ніччю і шойно над раном, доїжаючи до Анкони, побачив море. Анкона — старе місто; як вірлине гніздо причеплене до скелистого побережа. На горі: старі доми; на долі на приморю гарні, нові вулиці, огороди,—модерне чисте місто. Анкона знана в історії із хрестоносних походів, звідси поїхала в давнину французька молодь здобувати Єрусалим від Турків. З Анкони поїхав я поспішним пароплавом до Фюме. Їзда морем у теплу соняшну днину, без найменшого вітерця була чудово гарна. Небо та море блакитні; ніч місячна, зоряна, місяць сріблив морські дрібні хвилі, а пароплав мчав скоро, полишаючи за собою довгу срібну пінисту смугу. Захоплений красою сріблистого моря вночі, проходжувався я самітний по палубі корабля, вдивлявся в обрій безкрайного моря й ясні зорі, а думки блукали в далекі засвіти і давне минуле; — чи стрінусь коли з моїми? а так хотілось би.

З півночі потягло холодом; я зійшов до каюти і заснув кріпко та здорово; — та на жаль вкоротці чую стукіт у двері і голос матроса: за 20 минут Фюма. Ледви зміг убратись, уже і Фіюма, а на обрії Аббація, Волоська Іка і... ціль моєї їзди на сьогодня. За пів години я вже їхав льокальним пароплавом до Аббації, ранком, серед сходячого сонця, яке золотило хвилі заспаного срібного моря, вершки гори й узгір'я Монте Маджоре. Аббація все гарна, видалася мені ще краща сьогодні вчасним ранком. Вскорі помістився я в гарнім, чистім, німецькім готелі Лібурнія, в околиці в поблизкости моря і цвинтаря. Тут провів я цілих 6 днів, відпочиваючи по трудах дороги, сидів цілими днями над морем, вдивлявся у нього і в гарне сонце, пахучі, зелені кущі та дерева.

Аббація—все гарна, чарівна, вічно

Мартирольогія української школи

Під кримами кур. Собіжського.

IV.

До поданого в попередній статті образу діяльности кур. Собінського слід додати ще, що на основі статуту куратор міг мав право й можність, за згодою міністерства, покликати собі мужів довіря зпоміж суспільности, отже й представників української сторони, які вказували йому на шкільні потреби й болі свого народу. Одначе куратор не користав з того права, бо окружений самими заїлими шовіністами, здавався у всім на їх свідомо односторонні інформації, через що й робив усе по їх волі. Тимто й виробилася між ним і українським громадянством та глибока прірва, що лишилася незаповнена нічим до нинішнього дня.

Мабуть чи не одинока справа, що не пішла в цілости по лінії відомих напрямних львівської куратори у відношенні до нашого народу, була справа міської народньої школи ім. Шашкевича у Львові. Річ малася так: Новий шкільний закон признавав окремі школи для національних меншостей лиш тоді, коли вони творять у даній місцевості в бодай 25 проц. всеї людности. На цій основі рада шкільна міська у Львові порішила на весні 1925 р. зни-сити постепенно школу ім. Шашкевича, хоч у місті живе понад 40.000 українського населення і в школі ім. Шашкевича було записаних 700 українських дітей. Це рішення викликало серед львівського українського населення велике огірчення й обурення. пішли гострі віча і можна було сподіватися й інших гострих виступів. У такій ситуації заапелював ординаріятський шкільний делегат до особи куратора, при чому покликався в меморіялі на австрійські закони (котрі у нас ще обовязували), на версайські зобовязання і польську конституцію, вказуючи на абсурдність нового закону, що по селах для 20 польських дітей признавав національні польські школи а відказував української школи для 40.000 львівського населення і для 700 записаних українських дітей! Дальше делегат консисторії підніс політичні мотиви. І так звернув увагу, що постепенне зношення школи і перемінна її на польську потребує лиш два роки й обійме лиш дві перші кляси; бо до двох років відбудуться нові сойм. мові вибори, а першим ділом вибраних українських послів буде зажадати привернення українського характеру нашій школі. Таким чином запиранням школи викличеться лиш велике обурення українського населення міста проти польського уряду, яке очевидно перенесеться і в край — і ціла річ скінчиться на нічім, бо українська школа таки здержиться.

Куратор призадумався тоді над тими словами, а потім відповів, що „школа зноситься по думці нового закону" і він не має права здержувати його постанов; але в найближчім тижні буде у Львові міністр освіти і він предложить йому особисто політичні мотиви делєґата. Яка там була між ними розмова, не знаю, в кожнім разі міністр Грабський, вернувши до Варшави, заявив зараз у сенаті, що хоч „Русинам" у Львові нібито не належалася школа, то він таки її признав. Таким чином буря, що грозила у Львові, якось утихомирилася.

Про особисті риси характеру пок. куратора Собінського не місце тут говорити. Скажу лиш, що не одно йшло проти його волї, бо його референти викривляли, а то й саботували його зарядження, які не йшли по лінії їх зоольогічного шовінізму. Мені відомий факт, що один поважний наш громадянин сказав раз куратореві Собінському після брутального нарушення закону його референтом отверто ось такі слова:

„З оповідань мого пок. батька пригадую собі, що в 1848 р. в часі польської революції, запросив мого батька, тоді пароха в товмацькім повіті, австрійський староста і предложив йому, щоб вивідався, які то польські шляхтичі і дворяки зїздяться в недалекім селі Жукові (під Обертином) на лісничівці і про що вони там радять. Мій батько, котрий — як і все українське духовенство — був вірний австрійській державі за те, що наша церква одержала від неї рівноправність з латинською церквою, а наше духовенство дістало вищу освіту й матеріяльне забезпечення, — відповів старості: „Я вірний державі, але це було нижче мого священичого достоїнства, щоб я на моїх сусідів доносив; шукайте собі до цього інших людей. В тім-же році, по розбитю революції, одержали всі громади приказ, щоби ставили на гостинцях варти, придержували всіх переїзжих, привозили їх до місцевих священиків для провірення їх благонадійности і відда-вали евентуально властям. Але наші священики, бачучи, що польське повстання вже розбите й утікаючі додому шляхтичі і дворяки перестали бути небезпечні, веліли пускати їх у дальшу дорогу. Були й такі випадки, що деякі втікачі, за котрими гнала погоня, просили в мого батька помочи і притулку. І батько приймав їх; а що хата стояла на видним місці, то містив їх у бічній стодолі, а моя мати доносила їм страву, яку тільки мала в хаті. Щось подібне повторилося і в 1853 році. Ось як людяно поступали наші люди з польськими співгорожанами, а як твердо й жорстоко обходиться тепер ваші урядовці з вашими громадянами!"

Пок. куратор не відповів на це нічого. Перед його очима стояли тоді певно різні яркі, грубі і брутальні факти домагання його урядовцями ясної і виразної волі нашого народу й обходження різними способами і штучками навіть тих нових постанов шкільного закону, що їх польська соймова більшість ухвалила під рішучі протести представників усіх національних меншостей. Куратор мовчав... Чи було йому самому стидно, чи не мав на це що відповісти?

УКРАЇНЦІ МІСТА ЛЬВОВА!

В неділю, дня 20. лютого 1927 р. відбудеться у великій салі Музичного Товариства ім. М. Лисенка у Львові, вул. Шашкевича ч. 5

НАРОДНЄ ВІЧЕ

з порядком нарад:

Господарка львівської міської Ради і оборона прав українського населення в самоуправі міста Львова.

Референт Лев Петрушевич. Початок о 11 годині передполуднем. — Громадяне! Явіться, бо грозить небезпека горожанським правам українського населення у Львові! Ославлена магістратська клика хоче дальше продовжати свою безконтрольну господарку.

Народня Організація Українців м. Львова.

Радянська Україна.

Управа будови „Дніпрельстану".

Харківські „Вісти" з 8. лютого приносять телеграфічну вістку з Москви про остаточне призначення керманичів величезного Дніпровського будівництва. До речі слід зазначити, що підготовчі праці до будови мали початися вже з початком лютого. Як бачимо, то вони не почалися, бо не було управи. З поміщеної у „Вістях" телеграфічної вістки з Москви довідуємося, що управу великого підприємства побудовано тепер на цілком нових підставах. Всесоюзна Рада Народнього Господарства рішила 22. грудня 1926 р. зорганізувати окрему установу п. н. Управління Дніпрельстану, що мала перводити самостійно всі плани будови. Тимчасом тепер Рада Народних Комісарів СРСР скасувала повищу постанову і рішила доручити загальний догляд над будовою Дніпрельстану управі Дніпровського будівництва, що підлягає безпосередньо Всесоюзній Раді Народнього Господарства. Безпосередній заряд роботами спадає на штаб (управу) головного інжиніра, який знов підлягає управі Дніпровського будівництва. Крім того при будові існуватиме окрема технічна рада. Персональний склад управи головного інжиніра, технічної ради, як і головного правління Дніпровським будівництвом призначує Рада Народних Комісарів СРСР. Головою управи Дніпровського будівництва призначено Квіринґа, б. секретаря КП(б)У, першим заступником голови проф. Александрова (він виготовив плани будови), другим заступником голови Вікторова, а членами управи інж. Вінтера і Богданова. Управа (штаб) головного інжинера призначена в такому складі: головним інжиніром — Вінтера, б. головного інж. при будові Шатурської електрівні, першим заступником головного інж. — проф. Веденєєва, що був заступником голови. інжиніра при будові відомого Волхвострою, другим заступником голови. інжин. Ротерта, що будує тепер у Харкові будинки промислу, про який ми писали як про перші хмарочоси американського зразку у СРСР. Головою технічної ради

ВЕЧЕРНИЦІ ДРУКАРІВ

ВІДБУДУТЬСЯ У ЛЬВОВІ, В СУБОТУ, ДНЯ 5-ОГО БЕРЕЗНЯ 1927 В САЛІ „ОГНИЩА“ ПРИ ВУЛИЦІ ПЕКАРСЬКІЙ Ч. 18

призначено проф. Александрова. Як бачимо, то будову будуть переводити „чистокровні“ українці радянського походження, або „повнокровні“, українські патріоти єрихонського коліна.

Століття народин Глібова.

Чернигів приготовляється до святкування століття народин великого українського байкаря Леоніда Глібова. Вся творчість і все життя Глібова звязане з Черниговом. Там осталось по ньому найбільше памяток. Місцевий музей має окремий значний відділ, присвячений життю і творчости поета. Останніми часами набув він богато нових цінних памяток, що відносяться до життя і творчости поета.

Київський ярмарок.

У Київі йдуть інтензивні приготування до цьогорічного контрактового ярмарку. Мають у ньому взяти участь усі трести СРСР і всі торговельні установи. Радянські газети пишуть, що цього року зголошено на ярмарок аж 220 вагонів бавовняної мануфактури, але є побоювання, що „деякі організації запровокують дуже тяжкі умови розрахунку.“

П'ятиліття українського метеорольогічного інституту.

В Київі відбулося дня 7. лютого свято п'ятиліття метеорольогічного інституту „Реферат про ролю метеорольогії в господарстві виголосив український метеорольог проф. Педаєв. В часі свята передано в імени Народнього Комісаріяту Земельних Справ почесні знички (медалі) директорові інституту Демченкові, що працює на полі метеорольогії 46 літ, проф. Педаєву, що працює 30 літ у тійже ділянці та видатному українському вченому Срезневському.

Назарук усунений.

Львів, 18. лютого 1927.

Джериситська „Свобода“ повідомляє, що уряд филядельфійського „Провидіння“ на своїм засіданні звільнив редактора газети „Америка“ д-ра Осипа Назарука з заниманого ним становища і рішив виплатити йому навіть 3-місячну платню на те, аби він якнайшвидше забрався з республіки. Д-р Назарук мав умову, що може бути усунений тільки з 3-місячним виповіданням, а що такого не було, то дістане за той час платню з тим, що мусить уступитися з редакції негайно.

На місце д-ра Назарука приходять до „Америки“ два редактори: Вол. Лотоцький і д-р Семен Демидчук. В. Лотоцький був довший час редактором „Свободи“, а д-р Демидчук був уже давніше редактором „Америки“.

Усунення Назарука, що, як відомо, був в останнім часі найближчим дорадником еп. Богачевського і причинився у львиній части до небувалої досі навіть в Америці кризи й гел. роздор'в у нутрі такої одноцілої організації, як гр.-кат. церква, приголить, можна сказати, в двадцятий годині. Віримо, що його населінники, відомі тактику й патріотизму, а неменше добрі політики, як д-р Назарук, зуміють на цьому довести до згоди між українським провідництвом і епископом Богачевським у Злучених Державах, але й започаткують там нарешті еру взаїмної порозумілости, толеранції і згоди — понять, правда, доволі чужі українській психіці, та ще на американській землі.

З нарад сойм. військової комісії.

Варшава, 18. лютого 1927.

В соймі радила нині лише військова комісія в справі закону про бранку рекрута на 1927 р. Пос. Мончинський (ХН) у рефераті зазначив, що з 1905 річника було 336 тис. людей обовязаних ставитися, що рівняється 16 проц. у відношенню до мужеського населення Польщі. Загалом стануло перед всенерунковими комісіями 430 тис. новобранців. з. і. підий річник 1905 і річники 1902, 1903 і 1904 та дальші річники, які користають з відложення служби. Числа ті дуже високі, а не слід забувати про смертність серед новобранців. Цього року придлиться до війська на основі проектованого закону про побір рекрута 170 тис. людей. Коли корпус охорони прикордонної смуги занив і західні кордони Польщі, то контингент цей підвисшиться о дальших 10 тисяч.

Дальші наради комісії в середу.

Анґлія зірве взаємини з СРСР?

Льондон, 18. лютого 1927.

В поінформованих колах кажуть, що серед анґл. міністрів противники всяких взаємин із більшовиками мають тепер більшість. Вони домагаються, щоби до Москви вислати гостру ноту, в якій анґлійський уряд виступив би проти більшовицької пропаґанди в Китаю. Коли ця пропаґанда не устала, слід би зірвати всякі взаємини з СРСР., як дипльоматичні, так і торговельні.

Німецький посол у марш. Пілсудського.

Варшава, 18. лютого 1927.

Марш. Пілсудський приняв на авдієнції німецького посла Раушера. Зачувати, що пос. Раушер бажає навязати перервані Німеччиною переговори в справі торговельного договору з Польщею. Одначе пос. Раушер і дальше підсовує предложення ним. уряду, щоби справу поселювання фізичних осіб вилучено з переговорів. Польський уряд готов кожної хвилі зачати переговори над цілістю економічного життя. (Як відомо, німецький уряд зірвав переговори тому, що Польща видалила з Катовиць 4 німців).

Страшна метелиця в Каліфорн.і.

5 тисяч бездомних людей.

Льондон. 18. лютого 1927.

Метелиця, що від 4 днів лютує на каліфорнійськім побережі, спричинила втрати на кілька міл. дол. Яких 20 міст наїстила повінь. 5 тисяч людей лишилось без даху над головою. Залізничий рух здержаний, телефонічне получення між Льос Анджельос і Ст. Дієго перервано.

Лявіна в Італії.

Рим, 18. лютого 1927.

В корсиканських горах злетіла велика лявіна і засипала богато домів. Досі добули 12 трупів. Рятункова експедиція працює над відкопанням засипаних.

Землетрус у Швеції.

Берлін, 18. лютого 1927.

Зі Штокгольму повідомляють, що вчора на кордоні Швеції на південь від місцевости Кіруда відчуто землетрус. Зарисувалося кілька домів. Землетрус зачався вечером в 21 год. і тривав кілька хвиль.

Бої за Шанґай.

Льондон, 18. лютого 1927.

Положення в Китаю представляється так: Заняття Ганґчав кантонськими військами слід уважати рішаючим їх успіхом. Армія ген. Сунь є в повнім відвороті. Війська Чанґ-Су-Чанґа не рішилися ще підмогти армії Суня. Су-Чанґ буде інтервенювати щойно в рішаючих боях за Шанґай. Положення Шанґаю дуже критичне. Кантонці віддалені від Шанґаю всього 60 км.

Біржа.

Гроші.

Долар 8·93—8·94. Банк Польський платив: долар в готівці 8·90, Нью-Йорк 8·93, канадійський долар 8·90, швайцарські франки 172·07, французькі франки 35·00, бельгійські франки 24·80, норвежські корони 229·50, австрійські шіллінги 126·00, англійські фунти 43·40, італійські ліри 38·50, голендські гульдени 358·05, чеські корони 26·50, шведські корони 238·10, данські корони 257·90, німецькі марки 211·60. Один грам золота 5·9484 зол.

Збіжа.

Пшениця дніп. 50·75—51·75, пшениця кр. селянська 48·50—49·50, жито галицьке 36·25—37·25, ячмінь галицький броварний 32·00—34·00, ячмінь галицький до переробування 28·00—29·00, ячмінь пастівний 27·00—27·50, овес галицький 29·75—29·75, кукурудза руїцька 28·50—29·50, бараболя промислова 6·20—6·40.

Не купуйте інших цукорків тільки „Фортуни Нової“

НОВИНКИ.

— **Шануйте рідну мову!** Пишуть нам: Кооператива „Регулятор“ у Львові публично голосить, що є українською фірмою, а до станиславівського повітового суду вислала дня 5. грудня 1926 до ч. спр. E V 10. 451/26 екзекуційний внесок у чужій мові, який очевидно на домагання фірми виготовив адвокат д-р Леон Шайович. Гасло „Свій до свого“ буває ріжне.

— **Не розуміє** української мови адвокат жидівської народности д-р Хаїм Рольф Бльох у Делятині. В процесі ч. спо. Сд I, а 342/25 окружного суду в Станиславові заступає він українку Анну Турійчук з Заріча, а противника, також українця Романа Гаврилюка, адвокати: д-р Бачинський і д-р Крижановський. Коли ці останні внесли до суду письмо правильно в українській мові, тоді д-р Бльох зажадав доручення йому перекладу на польську мову. Про це повинні знати ті наші земляки, які беруть собі його як оборонця і не мучити його на майбутнє перекладами з мови, яка видко є для нього надто важкою, коли він не вивчив її дотепер між самим українським населенням.

— **Чи повірите, що...** — така газетна рубрика стає щораз більше необхідною у нинішніх часах невуваних чудес техніки, науки і чудасій суспільного та державного життя. Наше життя має свої дива. Чи повірите напр., що гр.-кат. пароха у Витинці о. Иосифа Петраша взивали до староства у Долині „*w sprawie podburzania dzieci przeciw narodowości polskiej*“, тому, що він нагадував своїм ученикам обовязок розмовляти вдома рідною мовою? За це пішов на нього донос, зроблений одною вчительською і то не зовсім чистої польської національности. — Чи повірите, що бувший французький премієр міністрів Моні, сенатор і міністр маринарки, нині в 81. р. життя, найшовся в такій голодовій нужді, що теперішний уряд випадково дізнавшись про його істнування, призначив йому річну пенсію 20.000.

— **З жіночих рекордів.** Країною, де жінка виборола собі найбільші права є Фінляндія. Фінський уряд призначив в останнім часі директорші одної великої крамниці титул, який відповідає „тайному радникові“. Тепер приготовляє він закон про забезпечення для вдівців по померших жінках на державній посаді. Мужі таких жінок матимуть право на державну пенсію. Як бачимо, жіноча емансипація проведена послідовно до кінця, виходить на користь навіть мужчинам.

— **На що американцям Европа.** Паризькі суди перетяжені розводовими процесами американців, які шукають там легкої розвязки своїх клопотів. Є їх тепер 30.000. Причина в тім, що в Парижі ніхто не цікавиться приватними банальними побічними історіями і преса не робить з них таких сензацій, як в Америці. У Парижі осіло вже чимало американських адвокатів, дарма, що вони не мають права оборони перед судами і передають її за дешевий гріш французьким адвокатам.

— **Літературні новини.** Обединений комітет „Літературної каси“ і управи Т-ва польських письменників і денникарів у Варшаві признав за всю літературну діяльність річну нагороду ім. Е. Ожешкової письменникові Андрієві Стругові (Тадеї Галецький). — Майже одночасно з твором Брандеса про Христа, вийшла в Москві велика книжка „Христос“, відомого російського революціонера Миколи Морозова, який прожив у Шліселькурській вязниці 25 літ і там написав свій астрономічний виклад Апокаліпси, твір перекладений на ріжні мови „Откровеніе в грозе і буре“. Новий твір матиме 4 томи; три вже вийшли. — Російський поет Вальмонт, який кінчить у літі 60 років видає нову книжку поезій „Ризы Единственной“ Россіи). — Виходять у Москві у 10 томах спомини Мілютіна, бувш. военного міністра Олександра II. — „Госиздат“ видав новий том оповідань Всеволода Іванова „Тайное тайных“ і збірку молодого новеліста Владимира Лідіна. Одночасно вийшли II. і IV. том збірних творів Л. Сейфулина. — У Нью-Йорку продали на ліцитації 76 листів анґлійського повістяра Теккерея за 30.000 долярів.

— **Людина невичерпаної енергії.** Одним з найбільших сучасних людей є безсумніву винахідник Едізон, якщо брати на увагу, що він найбільше причинився до „сучасного“ вигляду світа. Цими днями скінчив він 80 літ і одержав десятки тисяч привітних листів і телеграм. Усю молодість провів він у крайній нужді і не міг добути собі фахової освіти. По сіреніх перепелон дістався він до телеграфної служби і там уперше доказав свій феноменальний конструкційний талант. Хто знає нині, що кіно, фонограф, грамофон, електрична жарівка — все це його твори? Едізон не тільки людина великанської уяви, але ще більшої енергії та праці. Він у силі місяцями спати 2—3 години на добу і мінімально їсти, поживаючи

Комунікат „Сільського Господаря“.

Краєве Товариство Господарське „Сільський Господар“ у Львові комунікує в справі кредитів на весняні засіви 1927 р. ось що:

Міністерство рільництва отворило через Державний Банк Рільний нові кредити на весняні засіви в році 1927, признаючи їх тільки для малої земельної власности. З кредитів цих припадає на територію львівського воєвідства 250.000 золотих. Про засівові кредити старатися можуть господарі, які в році 1926 потерпіли від живлових нещасть, а господарства яких не перевищають 15 га на площі. Господарі, які вже мають досі затягнуті в минулих роках засівові кредити, можуть лишень виїмково одержати новий засівовий кредит з весною 1927 року.

Кредит є з правила 5 відсотковий у річнім відношенні, з чого припадає на річ Держ авного Банку Рільного 2 і пів відс., а на річ тої установи, яка кредит з рамени тогож Банку і на основі рішення Повітового комітету допомоги засівам виплачувати буде безпосередно рільникам, припаде других 2 і пів відс. Міністерство рільництва уповажнило воєвідські уряди признанати на річ установ, які кредити роздїлюють — у виїмкових випадках — дальший один відсоток, подаючи мотиви підвишки міністерству рільництва. Загалом кредит на весняні засіви не може бути опроцентований вище, як на шість процент у річнім розрахунку.

Комітет рільничої допомоги при львівськім воєвідстві на засіданні своїм в дні 16. лютого ц. р. рішив, віддати технічне переведення акції засівових кредитів на весну 1927 року Центральній Касі Рільничих Спілок у Львові, при чому на внесення відпоручника „Сільського Господаря“ інж. Ю. Павликовського, Центральна Каса Рільничих Спілок має увійти в порозуміння з Центральним Кооперативним Банком — Краєвим Союзом Кредитовим, щоби поза кредитовими кооперативами, обединими в Центральній Касі, втягнути до кредитової акції кооперативи, обединані в „Центробанку“.

З квоти 250.000 зол. призначив Воєвідський Комітет на поодинокі повіти львівського воєвідства, ось які квоти в тисячах золотих: Березів 12 Добромиль 5, Дрогобич 5, Городок 10, Ярослав 45, Яворів 10 Кольбушова 20, Ліско 15, Львів 5, Перемишль 20, Рава Руська 7, Рудки 15, Самбір 17, Сянік 5. Старий Самбір 10, Стрижів 10, Кросно 4, Ланцут 4, Мостиска 4, Сокаль 4, Ніско 4. Тарнобжег 4.

Подаючи це до відома загалу і зокрема Філіям і кружкам „Сільського Господаря“, взиваємо їх пильнувати справу в Повітових і Громадських Комітетах допомоги засівам, щоби наші господарі, які потерпіли від живлових нещасть і потребують помочі в кредиті — кредит цей одержали.

ючи себе прегарно. Шукаючи за потрібним матеріялом до винаходу, він не жалує ні гроша, ні часу, віруючи, що винахід поверне йому найбільші витрати. Підчас війни він спрямував усю свою працю на оборону американських берегів перед підводними лодками і найшов проти них оборонний апарат. Його життя — повне пригод, анекдот, фантазії. Едізон не почувається старим і обіцює людству ще кілька великих несподіванок, які вийдуть з його лабораторії.

— **5 міліонів доларів.** Одна 28-літня служниця в Дрездені Марі Дрекслерф одержала цими днями 5. міл. дол. спадщини по — як у всіх веселих комедіях! — богатім американськім дядьку, з Мільвокі. У 24 годин пізніше вона одержала сотки листів з пропозиціями подружа від усяких достойників. Були й такі, що прохали позички. На жаль, вона заручена з одним мулярем. Заки вона не дістане всіх грошей у руки, вона намірена залишитись на своїм місці.

— **Світова всячина.** Американське товариство для боротьби з чахоткою, основане в 1904 р. у Злучених Державах, довело до того, що замість 200 осіб на 1000 вмирає нині лише 90. В Європі вмирає на чахотку що 7-ий, в Америці що 13-ий чоловік. — Нова італійська мода є також фашистівська; пані носять хустини до носа з мереженим портретом Мусолінія. З огляду на поширення „еспанки" звязаної з нежитом носа, італійки можуть оглядати цей портрет сотки раз денно. — У Франції запримічують у війську зріст неграмотности; у 1921 р. було там 6713 неграмотних жовнірів, кілька літ пізніше вже вдвоє більше. — Статистика нещасливих випадків на літаках стверджує, що нині на кожних 8 і пів подорожей довкола світа (що до скількости проїханих клм.) випадає один ризк катастрофи. — Якийсь московський технік Добротворський мав збудувати нову друкарську машину, рід лінотипу, який працює хутше, як усі дотепериші і дешевший від них. — У Самарканді (Туркестан) юрба розшматувала на вулиці лікаря, якого вважали винуватцем смерти 11 дітей, що занедужали шкарлятиною. — Британський скарбовий уряд запропонував 65.000 фунтів одному ірляндцеві за найдений портрет Нельсона, кисти Ромнея.

— **Померли:** в Київі, Сергій Дубровоу 72 р. один із основників історичного центрального архіву в Харкові та Київі, відомий архівар; Г. Терниченко в 44 р. заслужений працьовник української агрономії, видавець „Рілі" і автор „Хліборобської енциклопедії", крім цього цілої низки популярних книжок. — У Римі кардинал Ранціші де Біянкі.

— **З кіна.** В кіні „Палякс" нова фільма в 10 діях „Дочка Миколи II-го у владі трезвенійки"; у головній ролі Корінна Гріфіт. Крім цього комедія в 3 діях „Дон Васелія".

З Товариства взаїмних обезпечень „Дністер".

Дирекція Т-ва „Дністер" повідомляє отсим своїх П. Т. Членів, що згідно з § 12 уст. 3 і § 20 уст. 3 закона про примус обезпечевий — мають члени виказатися в часі стягання складок для ПДУВ т. є. до кінця лютого 1927 р. в урядах громадських своєю викупленою, важною і обовязуючою в тім часі поліссю на обезпечення будинків в Т-ві „Дністер".

Усі члени Т-ва „Дністер" повинні виповнити отсей законний обовязок і безумовно у повищім реченці виказатися своїми викупленими, важними й обовязуючими в тім часі полісами Т-ва „Дністер" в дотичних громадських урядах.

Лише одинокий віділ ПДУВ в Тернополі заряджує спеціяльні контролі поліс Т-ва „Дністер", які поручає перевести своїм інструкторам чи там громадським урядам. Цей спосіб контролі не покривається з законними приписами, та коли така контроля не буде відповідно заповіджена, то очевидно члени „Дністра" не зможуть виказатися своїми викупленими полісами. Тому то усі наші члени повинні поступити так, як закон велить, т. є. виказатися, як вище подаємо, своїми викупленими і важними полісами в громадських урядах, а поки що допильнувати, щоби контроля їх викуплених поліс не оминула.

У місті Львові мають члени Т-ва „Дністер" виказатися своїми викупленими, важними і обовязуючими у теперішнім часі полісами — згідно з оголошенням виданого розпорядку магістрату м. Львова — найдальше до 1. марта ц. р. у відділі ПДУВ, вул. Вронівських ч. 11, в урядових годинах, а також вечером від 5—7·30 год. Рівнож в тім часі можна вносити реклямації дотично всяких неясностей виникаючих із обезпечення в ПДУВ.

Згідно з законом про примус обезпеченевий мають властителі будинків вносити всякі реклямації самі у власнім імени безпосередно до відділу ПДУВ, а відклики до презида ПДУВ в Варшаві, а опісля на випадок некорисного вирішення до міністерства скарбу в Варшаві. Тому то члени товариства повинні із цього користати і відноситися безпосередно згідно з законом до вищезазначених інстанцій у всіх справах, що відносяться до обезпечень ПДУВ.

Вкінці зауважуємо, що члени Т-ва „Дністер" обезпечуючи в огневім відділі Т-ва „Дністер" свої будинки в дотеперішній висоті, як рівнож движимости, збіже і лапу на цілу вартість, повинні користати з окремого відділу обезпечень від крадежі з вломом, зголошуючи своє майно до обезпечення, а також повинні користати із Банку Кооперативного „Дністер", віддаючи готівку на ощадність, чи там у потребі затягаючи позички. Годиться зауважити, що Банк Кооперативний Т-ва „Дністер" основано і призначено виключно для членів огневого товариства. Відай зайвим є це підносити, що у загальнім інтересі повинні члени Т-ва „Дністер" наклонювати і прочих співгромадян покористовуватися своєю одинокою асекураційною інституцією.

Дирекція Т-ва Взаїмних Обезпечень „Дністер".

† Посмертні згадки.

Іван Горалевич, довголітний урядник „Краєвого Молочарського Союза" та заслужений член Т-ва „Міщанська Бесіда" й інших українських стрийських товариств і громадянин міста Стрия, помер скоропостижно дня 7. лютого ц. р. в Стрию, в 53. році життя. 1553 1—1

ОПОВІСТКИ.

Адміністрація Українського Наддніпрянського Хору під проводом Петра Євсевського, отсим подає до відома звінтересованих осіб, що до дня виїзду хору до Німеччини (4. березня ц. р.) адреса хору слідуюча: *Warszawa, Podwale 16.* — Український Хор для Ралюченка. 1111 2—5

Загальні збори Тов. „Жіночий Кружок" в Коломиї відбудуться дня 24. лютого ц. р. о год. 3. по пол. в салі „Бояна" при вул. Костюшки ч. 22. На случай браку комплету відбудуться другі загальні збори того самого дня о год. 4. в тім самім льокали, з тим самим денним порядком, без огляду на кількість присутних членів. — *Видїл.* 1555

Шкільний Співаник д-ра Філярета Колесси для I.—II. кл. серед. і вищих клясс всенар. шкіл затверджено М. В. Р. і О. П. до ч. L. K. 3272/26 з 8/XI. 26 як підручних для шкіл і з українською мовою навчання. Видавництво Р. Ш. звертається з горячим закликом до нашого учительства, щоби занялося поширенням серед молоді сеї так потрібної книжки. Ціна книжки 3 зол. *Видавництво Р. Ш.* 1552 1-2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 69-7

ЕЛЕГАНТ своєрідна і найліпша паста до обуви — жадайте все і всюди. 1481а 4—10

СЕМИНАРИСТКА, матура відзначаюча, глядає лекції. Зголошення під „Досвід". 1547 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка 1458 11—20

Д-р ФЕЛІКС ГАН

Львів, Городецька 46. Тел. 884.

Пересвітлення Рентґеном.

В РОЦІ 1837. ОСНОВАНА ФІРМА

І. ДРЕКСЛЕР і СИНИ

(власник фірми: Казимир Дрекслер)

Львів, площа Капітульна 2.

Тел. ч. 13—17.

РОБІТНЯ І МАГАЗИН ПОСТЕЛІ

Ковдер, Матерацїв, Подушок

БІЛЛЯ ЖІНОЧОГО, МУЖЕСЬКОГО І ПОСТЕЛЕВОГО.

З приводу 90-літ. істнования фірми уряджує

Ювілейну продаж з 15 проц. опустом

1413 поручаючи 4—5

Полотно, Шифони, Обруси, Ручники, Хустинки, Зефіри, Полотенка, Бархани, Воалі, Коци, Дивани, Хідники, Фіранки, Капи, Дреліхи, Пледи, Сінники, Пір'я, Волосїння

Комплетні жіночі виправи.

Б. лікар віденських шпиталів

Д-Р НОРБЕРТ ЮПІТЕР

ординує в скірних і венеричних недугах від 2-5 3—5; в косметиці від 12—1. 1455

Станиславів, вул. 3-Мая 11.

1535 **Лікар нервових недуг** 2—5

Д-р Едвард Ґріффель

секундар заг. шп. у Львові орд. від 3—5

Львів, вул. Пекарська ч. 3.

Хто закупить електричні матеріяли і жаріяки в ЕЛЕКТРОБЛИСКУ

одержить найдешевше, найліпший товар. Важне для провінції! 50.000 м. проводів різнородних перекроїв по оказійних цінах. **„ЕЛЕКТРОБЛИСК"** (проти кіна „Лев") **Львів, вул. Скарбківська ч. 4.** 1557

ПАМЯТАЙТЕ, щоби закупити 92 27-48 **Перльмуттера** фарбку до білля в порошку, бо є о 100% дешевшою і ліпшою від всіх пуделкових паст і порошкових.

Х. ПЕРЛЬМУТТЕР

Бюро фабрики: Львів, Сконечна 26.

Кооперативи! Потребуємо більшу скількість бараболь. — Просимо складати негайно обовязуючі оферти через свої Повітові Союзи, де одержите точні інформації. 1550 1—1 **„Центросоюз".**

В Повітовому Союзі Кооператив в Калуші

є з днем 1. квітня 1927 р. вільні посади на трьох членів Управи, з котрих один має вести торговельний, другий організаційний відділи, а третій касу. — Вимагані фахові свідоцтва, свідоцтва відбутих практик і кавційні векслі по 400 дол. — Подання зі свідоцтвами і референціями слати найдалі до 10. III. 1927 на руки адв. д-ра І. Сохацького в Калуші. 1549 1—2

Подяка.

Складаючи щиросердечну подяку міщанському хорови і всему Високоповажаному Громадянству за численну участь в похороні Найдорожчої Довечки Олі дня 23. І. 1927, чим зложили найкращий доказ співчуття, жертвує на „Рідну Школу" 15 зол. *Теофіль Тагарський,* міський ветеренарійний лікар в Судовій Вишні. 1546 1—1

Подяка.

Отсим складає сестра і рідня бл. п. Івана Горалевича велику подяку і щире „Спасибі" Всч. Духовенству, Вп. Представництву „Краєвого Молочарського Союза" і Шан. Делегації Т-ва „Міщанська Бесіда" за ласкаву численну участь в похоронах, Впр. о. М. Матковському, парохові Дуліб, за повну тепла і розради промову, котрою помянув память Покійного, Шан. Хорові т-ва „Міщанська Бесіда" і його дирігентові п. П. Грубському, що гарним співом звеличував сумний обряд, сусідам, приятелям і знакомим Покійного та всім громадянам, що мимо студені численною участю в похоронах віддали останню прислугу Покійникові.

Антоніна Горалевич, сестра.

ЧЕКОЛЯДА „ОПТІМА"!

1473 **найліпша** 8—?

Найуспішнійшим средством усмиряючим

РЕВМАТИЗМ

ЛОМАННЯ, БІЛЬ ГОЛОВИ І ЗУБІВ

є виправдований вже 30 літ і нагороджений МЕДАЛЯМИ.

НЕРВОЛЬ ФРАНЦУЗА

ХЕМІКА І АПТИКАРЯ З ТЕРНОПОЛЯ

До набуття всюди

Склад і головний склад виробників

АПТИКА МІКОЛЯША

ЛЬВІВ.

Подяка.

Прибиті тяжким горем ненадійною втратою Найдорожчого і Найліпшого Мужа і Татуся бл. п. **о. Семена Біленького,** катехита шк. ім. Шашкевича у Львові, що упокоївся в Бозі 21. грудня 1926 р. складаємо сердечну подяку Всім тим Добродіям і Другам, які своєю помічю і співчуттям чи то устно чи письменно старалися усмирити наш великий біль.

Передовсім дякуємо нашим добрим сусідам Вп. проф. Рудницьким, інспект. Бабчишинам і Бодакевичам, які в першій хвилі нашого нещастя подали нам приголомшеним свою щиру поміч. Дякуємо нашому Дорогому Шваґрові і Вуйкові о. Ю. Дзеровичеві, дир. учит. семинара, що своєю щирою молитвою немов би доколисав нашого Найдорожчого Покійника до вічного сну, а також поміч і розраду для нас нещасних. І Тобі, Дорога Сестричко Галю, дякуємо за Твоє добре серце і за тільки трудів, що Ти для нас жертвувала. Дякуємо Вп. інж. Нікодимовичам, що на першу вістку нашого сирітства поспішили нам з помічю і щирою розрадою.

З глибини душі дякуємо Всч. Духовенству за участь в похоронах а передовсім Їх Ексцеленції Митрополитові Андрееві за відправу „послідного цілування". Всч. і Впр. оо.: І. Туркевичеві, катехиті Покійного за відправу похоронної Сл. Божої о. М. Ладі за слово потіхи в церкві, а о. др. Г. Костельникові за щире надгробне слово. Дякуємо о. Крил. і Деканові В. Томовичеві за провід в похоронах і відправлення панахиди в дома як і о. крил. Т. Бобикевичеві за відправлення панахиди з рамени т-ва „Допомога". Дякуємо Всч. і Впр. оо.: Крил. і Совіт. о. Шамб. др. С. Кархутові, о. Е. Громницькому, о. Л. Лужницькому, о. В. Лициняківі, о. др. Я. Левицькому, о. І. Рудовичеві, о. Е. Дуткевичеві, о. Е. Бачинському, о. І. Новосадові, др. И. Застирцеві, о. О. Горчинському, о. Ст. Василеву, о. Ст. Рудеві, о. др. В. Василикові, о. П. Хоминовi, о. А. Возняковi, о. Д. Симчишинові, о. Е. Гаврилюкові, о. Р. Охримовичеві, парохові з Вороцева, за їх молитви та участь в похоронах.

Дякуємо Вп. учительському Зборові шк. ім. Шашкевича за щирі слова співчуття, вінець і участь в похоронах, дякуємо ученикам і ученицям як шк. Шашкевича так і гімн. СС. Василіянок за вінці, та їх щирі теплі діточі сльози над могилою Покійного. Дякуємо Вп. Членам хорів, що своїм гарним співом звеличали цей сумний обряд. Дякуємо Всім учасникам похорону, які мимо сильного морозу відвели домовину нашого Найдорожчого Покійника на вічний спочинок.

Всім щире „Спасибі".

Львів, в лютім 1927.

Дионізія Біленька жена. Ярослав і Надія діти.

РАДІОТЕХНІЧНІ ЗАВЕДЕННЯ

„НАТАВІС"

у Варшаві, Лодзі і Кракові. — Віддїл у Кракові, вулиця Старовіельна 17, телефон 4590. 1540 2—2

поручає **Радіоапарати всіх типів, — складові части красві і закордонні. — Катодові лямпи — Голосники. — Цілковиті інсталяції.**

Ціни низькі!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Ділo". З друкарні Видавничої Спілки „Ділo" — Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 39 (11.007). Львів, вівторок 22. лютого 1927. Pocztowa opłata zaplacone ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 6·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Перевибори Рад на В. Україні.

Львів, 20. лютого 1927.

На Україні тепер у повному ході перевибори рад. Звідомленнями про них переповнена вся радянська преса. До виборів прикладає велику вагу уряд і партія, бо як слушно пишуть харківські „Вісти", „перевибори рад — це іспит нашої політики на селі". Цього року відбуваються другі з черги перевибори, які партія використовує для проведення в життя пануючого тепер у керманичів комуністичної диктатури гасла про „закріплення спілки середняка з бідняком" на селі. Минулого року появилася була виборча інструкція уряду, що давала змогу взяти участь у виборчій акції далеко більшій скількости громадян, ніж перед тим. І самі висліди минулорічних виборів ріжно інтерпретували комуністичні головачі. Опозиція твердила, що комуністи минулорічну виборчу кампанію програли, а панююча партійна більшість твердила навпаки, що вибори були вдатні, бо до рад вдалося в значній мірі притягнути середняка.

„Торішня виборча кампанія — пише секретар КП(б)У Каганович — була першою відкритою широкою кампанією перевиборів. Вона дала могутній імпульс до втягнення мас у радянське будівництво, до зближення (?) їх з державним апаратом. Ми зробили богацько помилок, але в основному ця кампанія дала нам безперечні позитивні наслідки. Тільки паникер з лав опозиції і люде, що збилися або збиваються з грунту ленінізму, могли добачити в притяганні широких мас до участи в роботі рад пересування класового характеру рад".

Та запевнювання Кагановича про повну вдатність минулорічних виборів треба брати з великим застереженням, бо хоч він і згадує про помилки та не називає їх по імени. Зовсім інакше оцінює справу урядовий орган „Вісти". Він пише недвозначно про те, що цього року уряд мусів видати нову виборчу інструкцію в тій ціли, щоб „стиснути непманські елементи в місті та на селі".

„З окрема — пишуть „Вісти" — внесенням певних обмежень до перевиборчої інструкції, що нею подекуди були скористалися минулого року й куркулі, ми і в політичному житті ведемо наступ на нахабно захоплені ними позиції. Але булоб глупою короткозорістю, колиб ми не розуміли, що свої найменші позиції куркулі і непмани будуть захищати з усією пристрастю".

З того бачимо недвозначно, що в оцінці наслідків минулорічних виборів мала рацію опозиція. Практика навчила комуністів, що „іспит" їхньої політики на селі зробити не так легко. Бо не зважаючи на те, що минулорічні вибори відбивалися під могутнім натиском комуністів, які мусіли рятувати в радах бодай свій „кістяк", як каже Каганович, то всеж вони дали в многих і многих місцях перевагу не то некомуністичним, але навіть протикомуністичним колам. Та вихід з того був легкий, бо такі ради розвязувано, вибори уневажнювано і переводжено нові. Що вибори до рад є пародією виборів, про те наглядно свідчить між іншим і одна з постанов центрального комітету Всесоюзної комуністичної партії з лютого ц. р., яка звучить: „Недопустиме ні командування ні накидання кандидатур до рад, потрібні справжні вибори, що забезпечилиб широку участь у них робітничих і селянських мас і піднеслиб вагу рад, як справжніх органів пролєтарської диктатури". — Як мало тих слів, а як богато вони говорять! Отже найавторитетніша партійна установа стверджує, що дотепер справжніх виборів до рад не було, а далі ще й те, що рад не вважало населення „справжніми органами пролєтарської диктатури". І зовсім слушно, бо диктатуру над радами і над пролєтаріятом виконували і будуть виконувати комуністи та їх партійні органи. Справжніми органами пролєтарської диктатури ради ніколи не були і не будуть, також як вибори до рад не були і не будуть справжніми, доки їх будуть переводити комуністи.

На іншому місці подаємо ми характеристику нововідбутих виборів до частини рад, яку подав Власенко, голова Центрального Виборчого Комітету. Він наводить там всякі виборчі чи краще передвиборчі куріози, що їх допускалися виборчі комітети на місцях при укладанні виборчих ліст. Вона доказує, що нову виборчу інструкцію використовували на місцях вже занадто ревно, та посунулися аж за далеко. Одначе дивним видається все таки становище самого Власенка до надужить. Бож не хто інший а він сам писав у харківському „Комуністі" з 13. II. ц. р. дещо не так.

„Керовництво виборами — пише він — мусить бути спрямоване на те, щоб жаден із антирадянських елєментів не лише не пройшов у ради, але не дістав би, всупереч виборчому законові, права участи в виборах".

Такі а не інші міркування лягли в основу міркувань місцевих виборчкомів, що позбавляли виборчого права не тільки селянина, що продав протягом року троє заріза-них телят, але й таких „контрреволюціонерів", як ті бідаки, що перед 20-ти літами були поліційними сторожами (двірниками) або курєрами (посильними).

До чого мають довести теперішні перевибори рад видко добре з постанови Центр. Ком. Всесоюзної Компартії, принятої теж на початку лютого ц. р., а яка звучить: „Потрібно, щоб позапартійна частина членів виконкомів (всіх категорій) становила не менше як одну третину загального числа членів виконавчих комітетів". Очевидно, що на основі цьогорічної виборчої інструкції, комуністи не сподіваються у виконавчих комітетах навіть одної третини непартійних. З дотеперішнього ходу перевиборів (у 473 сільрадах) видно, що в цьому році бере участь у виборах ледви 52 відсотки усіх управнених. Минулого року участь була значніша. Та видно, що виборці розчарувались. Дотепер вибрано до рад 10 і пів відс. комуністів, 5 відс. комсомольців і 43 відсотки незаможників тобто членів комітетів незаможних селян, кандидатів до компартії, отже найнадійнішого для комуністів елєменту, бо підтримуваного державою навіть фінансово. (Число позбавлених виборчих прав зросло в тому році аж на цілих 4 відс. у порівнанні з минулим роком). З наведених цифр видно, що для непартійних елєментів остало дуже мало місць у радах. Офіційні дані про дотеперішні підсумки частинних виборів кажуть, що в деяких селах не допустили до ради ні одного безпартійного середняка. Цитований Власенко пише також і про іншу сторінку виборчої кампанії, а то про те, що в многих місцевостях „куркульня доходить до того, що утворює нелєгальні збори, де обговорює питання перетягання на свій бік середняка й незаможника" та організує бойкот виборів.

Були й такі місцевости, де участь виборців не доходила навіть до 45 відс. управнених до голосування, чого вимагає закон. В таких місцевостях відбудуться нові вибори. Так само приготовляється уневажнення виборів і там, де не пройшов до рад ні один середняк. Словом комуністи важко здають „іспит політики на селі". Бажалиб притягнути „якнайширші маси до участи в радах" і „зблизити їх до радянської влади" тобто до комуністичної партії з одного боку, але бажалиб також за всяку ціну зберегти „неподільну провідну ролю в радах". На жаль це їм ніяк не вдається, бо попадають все в одну або в другу скрайність, тобто: дістають у ради за богато протикомуністичних елементів з вибору, або взагалі не дістають ніяких непартійних елементів. Важка це політика і мусить бути такою, коли в основі її лежить стара засада російської „баришні", що все бажала „невинность соблюсти и капитал приобрести" і рівночасно котилася в обіймн упадку.

Отсим звідомляю, що я відкрив свій **гуртівний і детайлічний склад суконних товарів** в новоурядженім льокалі **у Львові, при вул. Ягайлонській ч. 8.** Прошу о дальші ласкаві свої цінні поручення, при чому запевнюю, що **солідністю цін** як і **першокляснім товаром** дальше як і дотепер зєднаю собі **довіря П. Т. моїх відборців.** З приводу наближуючогося сезону, вже одержав я **найновші матер'яли мужиські і жіночі** з першорядних **бельських і анґлійських фабрик** та прошу о численні відвідини без примусу купна.

ФЕБУС КНОССУФ

Львів, вулиця Ягайлонська число 8

Світ цікавиться...

Зріст зацікавлення українською проблємою. — „Товариші недолі". Десятиліття України.

Довго придавлювана актуальність української проблєми, довго легковажена вага цього найдалекосяглішого питання повоєнної Европи починає все більше наростати в европейській публичній опінії. Недавно „Последнія Новості" (орган Мілюкова) гірко нарікали, що англійська преса, досі нечула на українське питання, все частіше починає звертати на нього увагу. Зріст зацікавлення помітний і в континентальній пресі Европи, а в сусідуючих з українською територією державах на українські теми замічається просто зріст якоїсь паніки. Російські комуністичні головачі виявляють деяку безрадність у звязку зі зростом внутрішніх цінностей і тенденцій українства.

Ларін, відомий оборонець російської культурної супрематії на Україні, з острахом стверджує, що українізація давно переступила межі, назначені їй комуністичними ватажками; що розвиткові тенденції українства починають все більше виявляти ухили від більшовицької євангелії; що зростають націоналістичні тенденції, які розминаються з планами московського комуністичного центру. Зновуж Бухарін взиває до обережного відношення до українського розвиткового процесу, бо придавлювання його було би водою на млин... Пілсудського. „Націоналістичні" ухили в культурній творчости трівожать навіть „автономічних" керманичів Рад. України, висловом чого є остання промова Чубаря.

Не менше зацікавлення українськими справами виявляє й польська преса, особливо — так сказатиб — „направляцка". Подекуди те зацікавлення переходить в паніку.

Очевидно те зацікавлення стоїть у тісному звязку з тими здвигами у світовій політиці, яких ядром є зростаюче напруження між капіталізмом і більшовизмом. У тій грі, яка зі зростаючою газардністю наростає між двома світами, сутнім питанням є майбутнє становище України. І звідсіль те зацікавлення, яке у керманичів більшовизму визначується декларативним універсалізмом, обіймаючи цілість української проблєми. Зате наші західні сусіди в своїму зацікавленні є атрофовані. Зацікавлення їх українською проблємою торкається тільки Рад. України, а тим самим ревно намагаються вони відокремити західно-українську справу від загально-української проблєми, трактуючи справу Зах. України як свою домашню справу. Зайвим було би поки-що входити в петрі цього зацікавлення. Однак не від річи буде всеж таки познайомити наших читачів з деякими польськими голосами, що торкаються української проблєми. Та перш усього один голос з німецької преси з приводу останніх подій на білоруській території.

Берлінський „Дер Таг" в статті „*Schicksalsgefährten*" вказує, що всі непольські народи в однаковій мірі зазнають благодатей польського режиму.

„Те, що нас стрінуло в Польщі, те саме дошкулює нині і дошкулювало вчора українцям. З огляду на те існують суміжні точки нашої й українсько-білоруської політики. Отже не вільно нам недошінювати українців і білорусинів, як співтоваришів недолі і союзників".

Відтак „Дер Таг" вказує на чисельність українців, які як 40-мілїонова нація звертають нині увагу Англії, Італії, Америки, Японії. Світ цікавиться українським збожам і вугіллям. Тимбільше повинна цікавитися Україною Ні-

веччина, бо проектований торговельний канал Рен-Мен-Дунай получить Німеччину з Одесою й влекшить торговельні взаємини з Україною. До того ж німці ділять з українцями долю поділу своєї території, а спроби німецько-українського порозуміння мають вже свою історію.

„Нехай поляки — кінчає „Дер Таг" — тнуть теревені про чорні рамена і німецькі зазіхання на польські границі, нехай дали арештують сотні білорусинів і приморовують до німців й українців випробувані польські методи. Для нас, німців, буде це тільки протекою до порозуміння і співпраці з українцями і білорусинами".

З приводу близького десятиліття березневої революції 1917 р., повстання Української Центральної Ради і десятилітнього українського державного будівництва — присвячує українській проблемі окрему статтю Фр. Потоцький у краківському „Часі".

Тільки десять літ минає від повалення царату, а

„нині стоїмо перед незаперечним фактом існування тієї України, як складової частини Федерації радянських республик, України, що обіймає 450 тис. кв. км., з 30-ма мільонами населення, України, що простягається від Дніпра по Донець, від Одеси по Новгород Сіверський — з власним урядом, властями і майже всіми атрибутами незалежної, самостійної держави. Навіть більше. Стоїмо перед народом, який рішучо і виразно протиставиться Росії, відмежовується від неї і устами своїх, навіть комуністичних представників з натиском підкреслює, що що-що інше, як його власна воля вдержує його в складі федерації і він кожної хвилі може з неї вийти.

„Богато зроблено від того славного зібрання, коли на першу вістку про абдикацію царя зійшлося в Києві пятнадцять — підкреслюємо: пятнадцять — українських діячів, які становили той перший гурток, що розпочав усю дальшу „українсько-державну" акцію.

„Та акція розрослася нині у формальне російсько-українське — назвім то — суперництво, бо слово конфлікт було би передчасне і мабуть ще неактуальне, хоч множаться признаки, що правда старанно досі закриваної, боротьби між тими двома складовими частинами СРСР. І цікава ще одна подробиця. Тоді, як Україна—поза штучною білоруською республікою — одна одинока представляє адміністраційно-національно-культурну єдність,—дві інші радянські республики Европи творять конгльомерат автономічних республичок: Транскавказія восьми, а Росія аж сімнадцяти.

„Але підклад дозріваючих розходжень вежить деінде. В першу чергу лежить він у факті, що *господарчо активною частиною федерації є Україна:* збожа, цукор, залізо, вугілля та довга лінія морського берега є власністю тієї останньої. *Господарча точка тяжости лежить не деінде, але якраз у неї. Росію можна подеінде вважати економічним виплодом* (інтерлядом) *України*, тереном експанзії і для того краю, в неперебрані скарби обдаро-

ваного природою. Центральна Росія є бідним, позбавленим природних богацтв простором, який під нїяким оглядом не може рівнятися з Україною, *перед котрою відкриті найвеличавіші перспективи розвитку, про які можна тільки мріяти.*"

Чи можна щось додати до цього справжнього пеану на честь і майбутність України, виспіваного Фр. Потоцьким? Здається, ні! Якуж мету має ця магнатська стаття?

Автор вказує далі на істнування демаркаційної лінії м ж Росією й Україною. Внутрішньо-духові сили України скидають її в бік західно-европейської цивілізації. Цей елемент західної культури зміцнює ще українська еміграція, розсіяна по Европі. Важко передбачити далекосяглість ролі еміграції, коли наступить момент її впливу на хід подій.

„Ряди її зміцнить ще більше ті перші Заходу, що вже тепер так наглядно видобуваються на поверхню життя України у зв'язку з розростом її політично-культурної окремішности. Спостерігаємо це на цілому ряді проявів, на цілій масі дрібних, але вимовних фактів, на національному самопочуванні, що постійно ґрунтується і кристалізується — та на все інтензивніший елімінацій більшовицьких заразків з її суспільного організму. Та елімінація зайшла так далеко, що були вже навіть — що правда — невдалі спроби відкритого зірвання зі совітською ідеольогією, спроби далеко більше міродатні, як збройні бунти чи повстання: бо спроби в духовій ділянці. Зліквідовано їх — і треба то з натиском підкреслити — не шляхом кривавих репресій, але при допомозі компромісу, що до щирости котрого жадна з обох сторін не робить собі ілюзій. Совітський кольос находиться під валивом процесу дезагрегації його складових національних елементів — процесу, що буде розвиватися рівнобіжно до другого процесу, який проявляється в його лоні банкрутва комуністичної концепції. Оба ті процеси найсильніше відбиваються на положенні річей на Україні".

Все це правда, але який з того висновок? Очевидно, дуже простий: регенерація ягайлонської ідеї, очевидно „змодернізованої", яку в 1920 намагався здійснити Пілсудський. Україна повинна увійти в европейський комплекс, посуваючи на Дон границю між Европою і Азією. А що найближчою „европейською" сусідкою України є Польща, то — очевидно — на її долю припадає культуртрегерська місія у відношенні до українського сходу, який ма Польща є покликаний віддавати свої услуги „всій суспільности европейських народів".

Не треба додавати, що надії Фр. Потоцького на відродження ягайлонської ідеї на Україні є наскрізь односторонніми. Історична роля Польщі на українських землях та теперішня її роля на західно-українських землях давно позбавила Польщу відіграти позитивну ролю у наростаючій розвязці української проблеми.

Н. В.

Українська фабрика цукорків
„Фортуна нова"
Чистота. Солідність. Фаховість.

Радянська Україна.

Виборчі куріози.

На Радянській Україні відбуваються тепер нові вибори до рад. Право участи у виборах мають там лише ті, що настроєні прихильно до комуністичної диктатури, а не мають їх усі, що „жили з визиску", що займали перед революцією відповідальні державні посади і т. п. На селі позбавлені виборчих прав усі тав. глитаї або куркулі, а також ті, що постійно користуються наємними робітниками в господарстві, або утримують постійно найманців, крім того ще й такі, що є власниками млинів, або підприємцями, приватні торговці, посередники і т. п. При укладанні виборчих списків доходять звичайно до куріозів, особливо при вирішуванні права участи у виборах у поодиноких індивідуальних випадках.

В харківських „Вістях" з 11. лютого появилася розмова з головою центральної виборчої комісії Власенком про доперішній хід перевиборів до рад. Ми позволимо собі навести частину тієї розмови, бо вона прекрасно ілюструє виборчі відносини на Україні, зокремак надужиття, яких допускаються місцеві виборчі комітети при укладанні ліст виборців.

„Можна навести — каже Власенко — низку характерних прикладів, взятих з практики перевиборів 39-ти сільрад різних округ. Процент осіб, позбавлених виборчих прав змінюється від 9-ти, в деяких районах сягає аж до 25-ти відсотків. Це зовсім ненормальне явище тим більше, що причини позбавлення виборчих прав бувають деколи просто куріозні. Так у Роменській окрузі позбавлено виборчих прав 18-ти літню громадянку за те, що вона „колись" користувалася найманою працею. Коли це було, в яких розмірах та для якої мети — місцева комісія в своїй постанові не зазначує. В тій самій окрузі позбавлено іншу громадянку виборчих прав тому, бо „вона невістка Павла Падусенка". Хто цей Падусенко і чому його невістку слід позбавити виборчих прав, цілком невідомо. Другого громадянина позбавлено виборчих прав тому, що він „брат дяконенка Леоніда Павловича". Цим вичерпується все мотивування. Одну вчительку позбавили прав за те, що її чоловік служив в білій армії, не вважаючи на те, що сама вона безперервно вчителює з 1908 р. Одного громадянина позбавлено прав „як колишнього ініціятора автокефального руху". В чому виявилася активність цього громадянина, чим він займається нині — не зазначено. Не зазначено також на підставі якого пункту виборчого закону цього громадянина позбавлено прав. Про все те місцева виборча комісія мовчить. Є й такі мотивування: „позбавляється виборчих прав за те, що є в економічних взаємовідносинах з матірю, що користувалася (коли не відомо) найманою працею". Другий випадок: „позбавляється виборчих прав за економічне відношення з Тарасовою Явдохою"... „позбавляється виборчих прав за те, що жінка належить до 2-ої категорії". Що це за друга категорія жінок, так і не відомо.

Слід зазначити і низку інших випадків: колишній офіцер царської армії позбавляється виборчого права, не вважаючи на те, що він в русі білих ніякої участи не брав. Це просто суперечить виборчому законові. В харківській окрузі: жінку 60-тих років позбавляється виборчих прав за те, що її чоловік (умер 3 роки тому) був колись торговцем. Позбавляється виборчих прав син за те, що його батько (умер 6 років тому) був торговцем. В прилуцькій окрузі позбавлено виборчих прав селянина за продаж своїм сусідам протягом року 3-х заріжаних телят. Є випадки позбавлення прав селян, що наймали на короткий строк 2—3 робітників для побудування хати.

Оригінальне мотивування одного із виборчкомів Конотопщини: „Позбавляється прав за те, що грубо ставиться до громадян і через те сільрада не заінтересована у відновленні його у виборчих правах". В багатьох випадках позбавляється виборчих прав „осіб, що не виявили льояльности до радянської влади". Є куріози й іншого випадку: одного громадянина відновлено у виборчих правах за те, що він „виявляє нахил до сільського господарства". Всі ці приклади показують, до чого призводить недосить серйозне ставлення до такої важливої справи, як складання виборчих списків.

Слід також ще зазначити, що по деяких місцевостях процент позбавлених прав інтеліґентів чомусь дуже великий. Усунення від виборів сільської інтеліґенції слід вважати великою хибою роботи виборчих комісій на місцях. Не можна

Д-Р ІВАН КУРОВЕЦЬ. 8)

З подорожі до Італії.

Нова знайомість і кінець пригоди. — Як українець став Штарком. — Особа з образу Рєпіна.

(Докінчення.)

Ще сіріло, як біг я ранком у смертельній тривозі до купелевого заведення „Баньо ді Савоя". Идучи по дорозі стрічаю двох людей, що йшли проти себе, а стрінувшись здоровилися українською мовою; чую виразне: „Гаразд земляче". Наслухую дальше: ні це не привид, а таки дійсно мої земляки, говорять моєю рідною мовою. Я приступив до старшого віком, статного, кріпкого мушини з козацьким вусом і заговорюю до нього по українськи, а він мені на це відповідає по німецьки. Тоді кажу до нього: „Таж я чув, як Ви земляче до цього тут пана говорили рідною мовою". І доперва тоді почали ми з собою розмовляти по українськи. Розповів я цілу мою пригоду і прошу ради, що мені робити, куди, до якої влади звернутися, щоби дістати бодай пашпорт, а гроші нехай чорт бере. Земляк успокоїв мене і сказав, що ніщо мені не пропаде, що управа купелевих заведень в Абації солідна і стоїть під доглядом комісії дікура (лічничої комісії), що служба все, що їсть лишить, складає управі, а ця, коли ніхто в найближчих годинах по згубу не заголоситься, передає полишені річи, гроші комісії „ді кура", яка переховує і звертає власникам по вилеґітимуванні. Порадив мені, щоби на випадок, якби управа мені не звернула загублених грошей і пашпорту, або робила трудноші, зараз зголоситись у комісії і показав дім, де вона урядує. Земляк потішив мене дуже, та я побіг хутко до заведення, де ще все було позачинюване, а зі служби не було нікого. В передсінку знайшов я панка, якому я представився і розказав мою біду; він представився мені як управитель заведення і спитавши за число кабіни, в якій я роздягався, запровадив до неї. Кабіна була відчинена, а купелевий костюм і все купелеве біля лежало то на землі то на лавочці. Я підніс біля з лавки, а на мою превелику радість бачу на лавочці мою згубу. При управителі мусів перечислити всі гроші, чи що не украдено. Все було в порядку.

Був я цілою аферою сильно поденервований і хоч було ще рано, перед осьмою, холоднаво, сонця не було ще, просив я управителя, щоби мені позволив зараз у морі викупатися. По купелі відсвіжений і підбадьорений холодною морською водою, побіг я до поблизької кавярні, в готелі „Брістоль" огрівся чаєм і прочитати ранішні газети. Я зачитався; — оглянувся, а ранішній земляк поклепав мене по рамени: „А що земляче? гроші та пашпорт знайшли? „Знайшов, спасибіг Вам за раду". Земляк присівся коло мене і почалася дружня розмова, від того, звідки Ви добродію тут взялися, як довго тут живете, як Ваша „фамілія", то що. Земляк — кремезний мушина високого росту, з козацьким замашистим вусом, трохи сивавий — виглядав на 50 років, а в дійсности мав 73 роки, родом з Катеринославщини. У сімдесятих роках минулого століття студіював у Київі, замішаний у політичну більшу заверюху; поліція поарештувала більшість членів, він утік пішки, перейшов границю і в році 1873 без зломаного шага опинився у Львові.

Щоби могти жити, заробляв як денний пільний та фабричний заробітник довший час, аж вкінці львівська поліція притримала його по кількох місяцях бурлакування і зажадала від нього паперів, що він заодин, звідки? Паперів жадних не мав, а боявся признатися, хто він і звідки, бо тут був святий тридержавний союз між Росією, Австрією і Німеччиною. Боявся, що видадуть його Росії, де він пропаде, тому на всі питання в поліції удавав дурного, казав, що забув як називається і звідки він. Його тримали довший час в заперті, вкінці порадили йому в поліції, щоби він добровільно зголосився до війська, що він зробив. Ставав перед асентирунковою комісією. Його асентерували і приділи до кавалєрійської служби при уланах, а що не хотів подати назвиска, а все вперто говорив, що забув як називається, лікар, що його асентерував, сказав „*stark gebaut schreiben Sie ihn Stark*"; із того часу, до нині у всіх урядових паперах називається Штарк. Відслуживши 3 роки при кавалєрії в Жовкві дістав військові папери і з ними пішов у світ на мандрівку, обійшов Африку, Азію, а вкінці перед 23 роками опинився в Абації, з того часу тут живе, тут оженився і живе в гаразді, заробляючи як фотограф. Я переві рив опісля, що дійсно в Абації є фотографічне ателіє Штарка і що Штарк найсолідніший і найліпший фотограф на цілу Абацію і сумежні місцевости як Волоска, Льоврана-Іка, Слятина.

З земляком Штарком, при склянці чаю певеговорили ми всіляке, за ріжні часи. Від нього довідався я, що тут в Абації живе кількох українців з родинами і всі заробляють на кусень хліба. Один має своє власне авто і заробляє як автовізник, а решта як австрійські пенсіоністи-емерити, то знову зарібники; всі залишились тут по війні як воєнні робітники. На прощання питається він мене, чи бачив я коли образ Рєпіна: „Відправа листа Запорожців турецькому султану?"—Кажу: Так, бачив, але копію.—А чи можна у Вас дістати малу відбитку цього образу? —Так, можна. „Так прохаю Вас дуже, пришліть мені малу відбитку, бо для мене буде це дорога памятка. На цьому образі змальований я і мої приятелі як Запорожці". По повороті домів я вволив д-ія Штарка і вислав йому відбитку образу.

Відзискавши чудом пашпорт і гроші поїхав я другої днини з Абації ще раз до Горициї. День був мрачний, хмарний, дощ цілу дорогу ішов, небо доси таке блакитне, посмутніло. З Горициї ранком пішов я знову за Ізонцо на Ославію, Певму, а відтак до Салькано. Гарна зелена Ізонцо від дощів у горах напучнявіла, пожовкла, гуділа, шуміла, клекотіла. Всі гори Горициї та околиці настроєні сумно. Обійшов я щераз цвинтарище, попрощався із своїми і пішов до Салькано до посадника п. Мірка Мозетича, який угостивши мене, відвіз мене гарним власним фаетоном до Горициї. Другої днини ранесько був я вже в дорозі додому.

позбавляти виборчого права тих, що за своїм соціяльним станом і громадською працею це право мають. Цього не можна припустити як а формального, так і з політичного погляду. Всеж ми маємо відомості про позбавлення виборчих прав тих, що вже 10—15 років займаються громадсько - корисною працею, а колись займалися торгом. Нам відомі також випадки, коли громадян позбавлялось виборчих прав за те, що 15, і навіть 30 років тому служили в поліції курерами, двірниками або переписчиками протягом декількох місяців або навіть тижнів. Багато з тих громадян були активними революційними борцями, брали участь в громадянській війні в лавах червоної армії, були з перших днів революції на відповідальних посадах і т. і.".

Треба знати, що на Радянській Україні користуються виборчим правом управнені до участи у виборах уже від 18-ого року життя.

Кооператори !!!

Беріть чинну участь в організації дрібних, масових ощадностей.

Народнє віче у Львові.

В справі оборони прав українського населення в самоуправі міста Львова.

Львів, 21. лютого 1927.

Вчора відбулося в салі Лисенка імпозантне віче українців міста Львова в справі скандальної господарки міської ради і в справі оборони прав українського населення в самоуправі міста. На вічу, що його скликала Народня Організація українців м. Львова, явилося около 1000 осіб, які поважною, зрілою поставою засвідчили, що український елемент у Львові має такі самі права до управи містом, як і інші національні групи в столиці краю.

Віче отворив ім. Нар. Організації п. А. Березовський в год. 1/2 12 в полудне. До президії увійшли: п. А. Березовський — голова, п. Мих. Стоцький зі Львова і п. Вас. Рибчак з Богданівки — заст. голови, Р. Сказинський і К. Личківський — секретарі. Владу заступав на вічу радник Рутка.

Реферат про тзв. львівську міську раду, її господарку й політику у відношенні до українського населення, яке нахіть по польській статистиці становить 30 проц. загалу населення у Львові, виголосив п. Лев Петрушевич. Референт у більш як півторагодинним рефераті торкнувся тільки трьох справ: політики ради в шкільній ділянці (школа Шашкевича!), заборони промовляти українським раднем рідною мовою на засіданнях ради і реформи виб. ординації до ради, помиляючи зовсім ославлену господарку ради народнім маєном, про що так широко розписується тепер тзв. ліва польська преса. Реферат був ілюстрований численними статистичними датами, з яких виходить, що український елемент у Львові, не зважаючи на нечувані перешкоди й переслідування, всеж таки розвивається і здобуває терен, виказуючи осьтак велику життєздатність і тутість. З того реферату довідалися ми, що українці у Львові при своїх 20 проц. загалу того мешканців виказують тільки 6 проц. власників реальностей. Дальше почули ми, що новий куратор Рімер приступив уже й до знесення українського характеру школи ім. Шашкевича, яка істнує у Львові 43 роки, наказавши присвятити в перших клясах 11 5 годин на польські „розмуфки". Закінчив референт свою промову, поставивши низку резолюцій, які прийнято оплавзом.

В дискусії над резолюціями забрав перший слово о. Од. Стефанович, що радив батькам дітей школи Шашкевича внести жалобу до куратор'ії, а коли це не поможе, до найвищих інстанцій. У тому напрямі промовець поставив свою окрему резолюцію. Інсп. Стернюк заявив, що рада м. Львова ніким не вибирана, тільки походить з номінації і кооптації, тому вона не має права указнювати для себе виб. реформи. Правительство повинно цей „баірат" негайно розв'язати. Ставить теж резолюцію в цій справі.

З загальній дискусії забирали голос пп.: Цурковський, робітник невідомого імени (в справі амнестії для політ. в'язнів), д-р Бариляк у справі конскрипції українців у Львові, яку повинен переводити кожний з нас, списуючи всіх українців на своїй вулиці чи в своїй околиці й віддаючи спис до Народньої Організації, Вертипорох (менш-більш те саме), Добрянський (про те, як то магістрат провокує нас до оратовбивчої боротьби і як брутально обдирає наших селян з найближчої околиці), Стефанівський (що взивав до тісної організації й активности, як також до самооборони).

Закінчилося віче в год. 1/4 3 короткою промовою п. Березовського і відспіванням „Не пора".

*

В ухвалених резолюціях, текст яких подамо завтра, заявлено, що українське населення не має ніяких прав ні забезпечення в управі м. Львова, тому й не може брати найменшої відповідальности за її скандальну господарку й різні зловживання. Дальше заложено протест проти обмеження прав української мови, проти розтратної господарки і проти ломання запорученим нам прав польською конституцією. В окремій резолюції віче висловило домагання поширення акції в справі безробітних. Членів рад українців взивано до якнайінтензивнішої оборони інтересів українського населення, зокрема до відповідного внесення в справі заборони промовляти українською мовою.

Побідний похід кантонської армії.

Паніка у Шанґаю. — 8.000 англійських військ готових до бою. — Ганкоу в огні. — Кому кантонці завдячують побіду? — Підписання договору.

Льондон, 20. лютого 1927.

В Шанґаю кождої хвилі сподіються приходу побідних кантонських військ. У місті паніка, хоч є англійські війська.

„Ексчендж Телеґреф" повідомляє, що кантонські війська відносять усе нові побіди. Війська Сун-Чанг-Фанґа відступають, але передтим палять місцевости, які кидають. Армія Сун-Чінг-Фанґа не думає боронити Шанґаю. Охорону міста перед кантонськими військами і ватагами дезертирів полишає европейським військам.

Кантонські війська, після останньої побіди над армією Суна, є 80 км. від Шанґаю і посуваються майже без бою, бо північна часть тої армії розбігласи.

Англія зібрала досі в Шанґаю 8 тис. воєнників. У пристані є 26 кораблів, із того 10 англійських і американських, 5 японських, 4 французькі, 1 італійський. Англійці мають 8.000 воєнників (піхотинців-моряків) готових до бою, Злучені Держави 1.200, Франція 2.300, Італія 1.500. Тому, що англійські і французькі кольонії сусідують із собою, рішились спільно боронити їх.

Місто Ганкоу (що числить 800 тисяч населення) стоїть в огні. Місто Кінґ-То є вже в руках кантонських військ. Англійський повноважник О' Мелей кинув англ. консулят у Ганкоу і перенісся на англ. канонірку „Бі" (Бжола).

Льондон, 20. лютого 1927.

Часописи пишуть, що кантонські війська завдячують побіду помочі СРСР. У битві під Чанґ-Чав брали участь більшовицькі скорострільні. Війська армії Сун-Чуан-Фанґа перекуплено і вони перейшли на бік неприятеля.

Льондон, 20. лютого 1927.

Радник англ. посольства О' Мелей і кантонський міністр закордонних справ Чен підписали 19.II. договір у справі концесій в Ганкоу.

Англія грозить зірванням торг. договору з СРСР.

Льондон, 20. лютого 1926.

Зачувати, що кабінет зредагував ноту, в якій перестерігає більшовицький уряд, що коли СРСР. не змінив своєї політики до Англії в китайських справах, то Англія анулює торговельний англійсько-більшовицький договір.

Чемберлен грозить димісією.

Льондон, 20. лютого 1927.

„Дейлн Кронікл" пише, начеб Чемберлен загрозив, що коли зірвано дипльотичні взаємини з СРСР., мусітиме уступити з кабінету.

Чехословаччина визнає СРСР?

Прага, 20. лютого 1927.

Ідуть переговори в справі визнання СРСР. *de iure*. Є то вислід натиску промислових кол, які домагаються наказання торговельних взаємин із СРСР. Переговори ці ведуться на основі обосторонного скреслення фінансових претенсій, що передше творило найбільшу трудність у переговорах.

„Народні Лісти" повідомляють із компетентних джерел, що програма міністра закордонних справ містить теж переговори з Москвою, але лише в господарських справах. Переговори ці ведуть більшовицька місія в Празі. Чехословацькі власти числяться з внутрішнім і загальним положенням міжнародньої політики і тому відкладають подягоду справи визнання СРСР. на пізніше.

Штреземан у Сан Ремо.

Берлін, 20. лютого 1927.

„Фос. Цтг." повідомляє: Досі не рішено, чи мін. Штреземан візьме участь у засіданні Ради Ліґи Націй у Женеві. Штреземан остане в Сан Ремо до кінця місяця, потім відіхав би на засідання до Женеви. Коли Бріян і Чемберлен не приїхали до Женеви, Штреземана заступить держ. підсекретар Шуберт.

Трактати Альбанії з Грецією і СХС.

Льондон, 20. лютого 1927.

„Уестминстер Ґезет" повідомляє, що альбанський посол в Атенах предложив грецькому урядові заключити арбітражний договір на зразок італійського. Такі самі предложення зробив Югославії за відомом італійського уряду.

Релігійна боротьба в Індії.

Льондон, 20. лютого 1927.

З Індору (англійська Індія) повідомляють, що там дальше тривають сутички між магометанами й індійцями. Досі є вбитих 50, ранених також 50. Сильні патрулі ходять по місті. Арештовано 10 провідників заворушень.

Смерть Брандеса.

Берлін, 20. лютого 1927.

Вчора в 9. год. веч. помер у Копенгазі Юрій Брандес, світової слави критик і дослідник всесвітньої літератури, що святкував недавно свої 85-літні уродини. Останніми часами занедужав на рака і перейшов операцію. Після операції стан здоровля погіршився. Юрій Брандес (дійсне назвище Мавр. Коген з походження жид. Родився 4. лютого 1842. р. у Копенгазі.

Справа польсько-румунського кордону.

Варшава, 20. лютого 1927.

Польські газети повідомляють, що у Варшаві була делегація зі Заліщик у справі регуляції польсько-румунського кордону. Пять громад на території Буковини, що тепер належать до Румунії, мали би перейти до Польщі. Через ґрунти тих громад іде залізниця Заліщики-Городенка-Коломия. Села ті мають 5 тис. мешканців українців. Прилучення тих громад і отворення залізн. руху Коломия-Заліщики скоротили би доїзд до Заліщик. Трактат із 1920 р. зобовязує Румунію відступити Польщі ті пять громад. Одначе Румунія домагається тепер рекомпензати, а саме щоб їй відступлено південну часть Гуцульщини між обома горішніми Черемошами.

Самоубийство в банку.

Львів, 21. лютого 1927.

Вчора в полудне застрілився в бюрі Банку Краєвого Господарства урядовець тої інституції, 50-літній Ян Чижевський. Причиною самогубства є мабуть нервовий розстрій.

НОВИНКИ.

— **Почтові складанки** розсилаємо з нинішним числом, та просимо П. Т. передплатників негайно відновляти передплату, щоби не було перерви у висилці часопису. Передплату належить прислати прямо до Адміністрації, яка на місяць березень 1927 р. виносить 4·50 золотих.

— **Еміґрація до Канади.** Еміґраційний уряд повідомляє, що транспорти земельних робітників до Канади відходять цього року з Гдині та Данцига від 1. лютого. Зможе виїхати 10.000 робітників з усієї Польщі, від 18 до 30 року, коли мають умовник, які ставить канадійський уряд. Треба мати 132.50 дол. на білет з Варшави до канадійської пристані і 25 дол. у кишені, які треба показати у Вінніпегу. Гроші за корабельний білет платиться щойно після одержання еміґраційного пашпорту.

— **Смерть українського діяча.** Вчора повідомляли ми, що в Києві помер Аристарх Григорович Терниченко, вчений агроном, автор і редактор наукових, та популярних видань по хліборобству, редактор широко зн. передвоєнного тижневика „Маяк". Був то українець старої дати, людина колосальної енергії і праці, що тяг на собі просто неймовірно тяжкі обовязки передреволюційного ідейного діяча. З передвоєнних громадських виступів особливо вдатний був його виступ на з'їзді агрономів підчас всеросійської виставки у Києві в 1913 році. Терниченко тоді поставив несподівано зовсім самостійно питання української агрономії, щось якби „агрономічного мазепинства". Автор солідних наукових праць, Терниченко скінчив київський технічний інститут в 1914 році, зі степенью вченого агронома. Останній час Терниченко був безпартійний, співчував більше лівим есерам, хоч і працював по своїй спеціяльности в українській комуністичній пресі.

— **Поголовски.** Віденську „Нас Фрае Прессе" має купити якась берлінська промислова спілка. — Бувший польський міністр війни Сікорський злає із становища команданта львівської округи перенти на інше директора копальні. — Преса передає як велику сензацію телеґраму льондонської радіостації, що з міжпланетних просторів прийшла звістка... з Марса, перше слово „Сі".

— **Арешт „короля України".** У Бухаресті арештували Івана Гнатюка, який титулує себе „майбутнім королем України". До цього часу був він... головою відділу шпіонажі при 8-ім корпусі румунської армії. Його арештували вперше 4 роки тому, як обвинуваченого в грабіжці почтового поїзду з 5 і пів мільйонів лей. Він утік, його спільника Шестопуса, який також утік, арештували в Польщі і мали відставити до Румунії. Румунський консуль у Варшаві обіцяв йому, що його помилують, якщо він видасть своїх спільників. Шестопус обіцяв і його перевели через румунський кордон; там підстежив його Гуцуляк, який дізнався, що Шестопус його видасть і застрілив його. Тіло Шестопуса найшли на березі Дністра. Румунська поліція згодом відшукала Гуцуляка. В слідстві виявилось, що він використовував своє становище в румунськім штабі для переправлювання втікачів з України в Румунію. Титул „короля України" носив від давна, невідомо на якій підставі і важко розібратись у його діяльности. Передаючи ці факти за закордонною пресою як хронікарську авантюру, можемо хіба зітхнути, що для Довбушів в Румунії є ще й нині чимало поля до праці!

— **Львівська темна хроніка.** Середньовічної оборони хопилась учора жінка одного зарібника, яку викидали урядово з хати: лила ведра гарячої води на голови поліцаїв та судового екзекутора. А діялось то на неабиякій улиці: Сьентокшиській. Треба було спровадити аж чотирьох кінних поліцаїв, щоби дати собі раду з жінкою, яка врешті покладась на долівку і не дала себе викинути. — Прегарне прізвище має добродій Лобуз, який дістав півтретя року вязниці до спілки з приятелем Баранюком за ограблення крамниці при вул. Рутовського.

— **Чи повірите, що...** Львів є третім містом у польській республіці щодо дорожнечі, будучи гордо за Бориславом і Варшавою, поруч Кракова та Дрогобича? — У Німеччині за місяць лютий було вже півтора мільйона стацій радіо. — Політично - освітня анкета в радянській армії ствердила, що на 10 жовнірів лише двох знало, хто такий Чічерін, чотирох не знало, що це ВЦК, а від двох до чотирьох знали, що це комінтерн, фракція, опозиція та резолюція. — Кар'єру одного з найпопулярніших і найбогатших артистів світа Чарлі Чапліна зломала його жінка, розславши по Америці в сотках тисячах примірників історію свого розводу і його імя є похоронене в американській опінії. — У Будапешті уряд мусів призначити аж великі гроші на будову „захисту" для послів з провінції, які не мають де мешкати. — Союз ризьких акторів відновив театр, який давав свої останні вистави... 2000 літ тому, у 25 р. перед Хр. і був знищений у початках середновіча. — До англійського парляменту кандидує від „партії праці" правдивий китаєць, Фріт-Сок, уроджений у Гонґ-Конґу.

— **Фільмовані сліди „духа".** З німецької преси беремо таку сензацію: Хутко після факту, як 18-літня служниця Тереса Вінкельгофер схвилювала в Мюнхені громадяні і поліцію своїми продукціями духів, переїхала через Мюнхен, живучи постійно у Відні графиня Василько з 13-літньою румунською сільською дівчинкою Елеонорою Зугун. Зугун з вигляду ще дитина, донька бідних буковинських селян; її батько — пяк. Уже в 9-ім році її життя запримічено в неї явища рідкої істерії. На неї летіло каміння та бараболя, кухонна посудина рухалась сама в її присутности, а дівчиною кидало з несамовитою силою, як казали селяни: „Драку" (біс) сполодив вею. Парох, війт і учитель посписували урядово всі ці явища. Графиня Василько мала на цю тему відчит у метапсихічнім товаристві в Мюнхені, у присутности різних професорів і лікарів. Відомий дерматольог Геук оглядав тіло дівчини, обдряпане, покрівавлене від атак шалу і з дивними „стиґматами". Для точнішого прослідження цих явищ ужили побільшаючих знимок фільми. Покищо висновки вчених не оголошені.

— **Літературні новини.** Французький міністр фінансів має зрозуміння для літературної праці і видав розпоряджок, який улекшує життя робітникам пера тим, що дає їм право відтягати від доходового податку тзв. „кошти виробництва", себто: комірне, освітлення та паливо, витрати на книжки та часописи, кошти подорожі — не вище як третину всього податку. — У бібліотеці в Клаґенфурті найшов проф. Менгардт найстарші рукописи „Пісні Нібелюнгів". — Свіжо видані спомини Абдель-Крима, списані співробітником паризького „Матена", агробовані А. Крімом, приносять цікаву інформацію про жорстокість марокканської війни: з 95.000 людей воюючих у 1921 р. впало 64.000, у цьому 20.000 французів, 34.000 „колоровошкірих" у французькій армії і 10.500 з нерегулярних військ.

— **Світова всячина.** На кордоні Швеції, біля міста Кіруда, відчули землетрус, від якого кілька домів захиталось. — В університеті у Букарешті румуни бють далі жидів, яких процент є врешті невеличкий. — У Парижі безробітні робітники приготовляли „баль чорної нужди" у костюмах жебраків, для демонстрації; уряд не дозволив на нього. — У Берліні є 150.000 родин без хати і мусить шукати захисту по знайомих і добрих родинах. — У Мерані італійці зищили памятник королеві Єлисавети, розбивши йому голову. — У червні збереться у Варшаві конґрес дослідників славянської історії. — Франція святкуватиме цього року століття заведення залізниць. На відрізку Сен-Етієн-Льоар, який відшився першим в 1827 р., зорганізують

святочну маніфестацію. – Дочка Шаляпіна, яка по батькові дістане мільонове майно, не хоче бути артисткою, а вступає до нью-йоркської парфумерії як практикантка. —Цікаву манію мав якийсь американський студент у державі Нью-Джерсі, який записав університетові свою колекцію... 50.0 історичних портретів Наполеона!—Єпископ у Брюн видав заказ танцювати модерні танці своїм парохіянам.

— **Померли:** румунський визначний публіцист Константин Міле, власник і головний редактор „Адевєрула". — Два малярі: мадярський Іллєс Броді, син відомого письменника, застрілився у Парижі в 26 р. життя, після вуличної авантури з одною жінкою; віденський маляр Віктор Шентгонер.

— **З кіна.** У кіні „Коперник" нова фільма: „Панни, готель, мужатки" (графині на Рів'єрі) 10 дій з Мері Кід, Ельгою Брінк, Льотте Льорінг. Крім цього виступ артиста Берського.

Зразкова орґанізаторка. Такою є Вп. п. Марія Тисовська, жена пароха в Калуші, що своїм коником обїхала всі парохії калуського деканату і зобовязала всі свої посестри до вкладок на „Дім вдів і сиріт по священиках" та за місяць січень 1927 надіслала 150 зол. готівкою до комітету допомоги, Львів, вулиця Домініканська ч. 11. 1504 1—1

З руханки і спорту.

Руханковий попис „Сокола-Батька".

Дня 15. лютого 1927 відбувся у великій салі Народнього Дому руханковий попис усіх відділів „Сокола-Батька". До дефіляди виступили відділи під проводом Т. Білостоцького й гостюм кроком під звуки музики перейшли закрутами по невеликій естраді. Не спиняючись ні на хвилю, відійшли таксамо. Після того публика мала милу несподіванку: відпала промова.

Виступили малі ученці в червоних блюзках з листками калини (з паперу) і провели бездоганно колову забаву „Журавель" з піснею. Двацять курсантів „С.-Б." в руханкових строях показали знані вправи (проф. Гайдучка) вільноруч, на жаль, не все в згоді з музикою. Краще випали малим ученикам вежі на двох кіялах. В останній вежі праве крило заломилося, але зараз було направлене. Темпа будови й валення були добрі, видержання досить довге і тверде.

По павзі 13 дівчаток пописувалися вправами синьожовтими хоругвками під спів „Била мене матуся". Вибігли з хоругвками над головою. Найдовше тревали вправи на високих поручах 10-ох старших учениць під проводом Тріля. Вправи були тяжкі: виваги, дуб на плечі, перевороти, розкроченій зіскок, а ще тяжчі були довільні вправи, що випали зовсім вдоволяюче, хоч не у всіх однаково добре. Може найкращі були два дуби на простих руках. Вправи 9 старших учениць на коні були, як на хлопячу міру, легкі, але закінчені ефектовним львиним скоком, залишили таки враження тяжкости, завершене гарною вежею на коні. Члени „С.-Б." під проводом Т. Білостоцького показали силу і зручність на дручку: вишиб, колінний підем, обмахи, підмахи, виваг, звис на пальцях ніг, крижінник і довільні вправи, з яких найлпша Бл-к: стан на ногах на дручку і зіскок назад.

На закінчення курсанти будували 5 веж на поручах укладу Т. Білостоцького. Вежі будовано й валено бездоганно; тяжкі були і вежі й курсанти, так що публика нераз потерпала за цілість букових поруч.

Вечір залишив у не конче численної публики (мабуть наслідком слабої реклями) симпатичне враження. Музика грала м. ін. нові композиції п. Я. Вищковського, за що нашому композиторові належиться особлива подяка. **Т. Ф.**

З концертової салі.

З приводу концертів Любки Колесси у Львові.

Пишучи справоздання з концертів Любки Колесси в двох минулих роках, засував я становище, з якого музичний референт може підходити до мистецтва нашої пяністки. Основною рисою того мистецтва не є індивідуалізм так сказати б активний, який аналітичним шляхом кладе пятно свого „я" на відтворювання і виконання даного твору, але індивідуалізм „пасивний". Може ті два слова позірно є противорічністю — а проте Л. К. є рідким типом індивідуальности, яка в особливий спосіб дає себе опанувати внутрішньому змістові виконуваних творів. Її музичне психе реагує точно не лише на основні риси ріжних музичних стилів, але й на найвижніші нюанси даного стилю. Тому доволі важко сказати, який стиль, який напрямок найближче підходить до мистецтва пяністки. Процес внутрішнього переживання і відчування пяністки узалежнений все від характеру і вимог даного твору. Через те й кожний виконуваний нею твір, навіть зовсім противежного напрямку, виходить в інтерпретації пяністки все стилево. Одначе й той „пасивізм" пяністки у відношенні до твору не є в суті річи нічим иншим, як лише висловом змоги артистки всецило вглубитися в суть даного твору, висловом акту волі — хочаб і підсвідомої — як виразника індивідуальности взагалі. А з тої точки погляду Л. К. є індивідуальністю наскрізь маркантною.

Вичисляти чи радше повторяти всі ті першорядні вальори й мистецькі прикмети, які складаються саме на ту індивідуальність, уважаю зовсім зайвим. Таксамо й реферуванням кожної точки програми зокрема — можна легко попасти в шаблон. Хто чув у виконанні пяністки шаконну чи токату Баха, для нього не була новим відкриттям мистецька інтерпретація органового концерту *d-moll;* кого ошоломило відтворення демонічної сонати *b-moll*, кого опоїли пахощі змислово-цвітистого стилю сонати *h-moll* Шопена, той не міг очікувати ніяких нових вражінь в інтерпретації *f-moll* чи польонезу *fis-moll*. На тому місці все таки слід видвигнути оригінальну та ідеально стилеву інтерпретацію фуги з концерту Баха, в якій пяністка послугувалась педалом, і то доволі умірковано, лише в деяких перегинках. Завдяки ухиленню при наступах теми педалу (який надавав би поодиноким тонам більше пливкий, незакінчений характер) ціла фуга вийшла далеко плястичніша, наче різьблена в мраморі.

Щодо Шопенівських творів, то на перше місце належалоб поставити польонез *fis-moll*, який у виконанні пяністки міг би послужити і т. зв. „шопеністам" зразком незвичайно брабурної, а не менше поглибленої інтерпретації цього, на мою думку, найкращого польонезу Шопена. Не менше признання належиться і тонко різьбленим артисткою мініятурам Шопена, хоча в цьому напрямі помітне було — особливо в наддатках — деяке пересічення Шопеном, якого для ріжноманітности могли були заступити прим. не менше близькі пяністці мініятури Скарлятія чи Рамо.

Та хоч які вдячні ми пяністці за виконання всіх вище згаданих пригарних творів, то наша увага звертала тим разом більше в сторону невиконуваних ще пяністкою композиторів: Вебера, а ще більше Бетов на. В нічому не уймаючи історичному значінню і величі Вебера, можна зазначити, що зуб часу залишив уже і на його безумовно ще нині визначній музиці деякі сліди. Та цього не помічуємо в інтерпретації Л. К. Сила її інтерпретації має спроможність надати даному творові первісну свіжість і красу. Слухач забуває про теперішність і духом переноситься в епоху даного твору, відчуваючи тогочасними критеріями. Тим то і при виконанні сонати *c-dur* Вебера пережили ми хвилі широго, навіяного чаром минулого романтизму (остання частина у стилевій перебірці Брамса). Рівнож і з безпретенсіонального ронда Гумля зуміла пяністка вичарувати просто неймовірний настрій та красу.

Хоча пяністка нераз уже зложила докази, що ніякий стиль не є їй чужий, то все таки соната Бетовена драснула до певної міри нашу цікавість. Та й тут наша артистка не лише вповні підтвердила наші сподівання, але й перейшла їх. Чи в повній молодечого пориву першій частині сонати, чи у високо аристократичній інтерпретації глибоко відчутого *Adagi*-я, чи в скерцу, чи в жарючім іскрокровними ритмами й пасажами *finale* — всюди вичула вона правдивого, самостійного, хоч молодечого Бетовена. Незвичайно тонке почуття стилю пяністки віднесло тут світлий успіх.

Закінчення програм обох концертів становило виконання дуже вдячної і шляхотно опрацьованої транскрипції *Saint-Saensa* з *Gluck*-а „*Alceste*" (Альчесте).

Оба концерти Любки Колесси були, як і в минулих роках, світлим тріюмфом відтворчого мистецтва. Тим разом треба ще зазначити, що при цьогорічних виступах пяністки можна було помітити деяку зміну, згл. розвій основних рис її інтерпретаторських прикмет. Не улягало сумніву, що інтерпретація пяністки була все, не зважаючи на молодечий вік, на причуд влучна і стилева. Та в деякій мірі полягала вона більше на незвичайно тонкій інституції. Одначе нині можна вже завважити кристалізацію назріваючих індивідуальних рис артистки. Коли недавні чужинні критики порівнювали нашу пяністку з напів отвореним пучком, який заповідає найкращий цвіт, то в теперішній момент той пучок уже пишно розцвівся, не стративши нічого з чару своєї в нім укритої первісної таємности. Любка Колесса стає виразною, визначною індивідуальністю.

Українська суспільність, як і в значній мірі чужа, незвичайно численною присутністю і проявами рідко подибуваного нині одушевлення засвідчила, що щорічні концерти Любки Колесси у Львові уважає своїм духовим імперативом. А для нас, українців, виступи нашої славної пяністки є з окрема піднесенням віри в наші сили й національної гордости.

Василь Барвінський.

Покривджені власники повіс.

Справа обезпечень на життя у чужинних асекураційних товариствах

Львівська „Хвиля" недавно повідомляла, що „малопольський комітет для оборони обезпечених у чужинних асекураційних товариствах" мав по скінчевій реєстрації предложити дня 20. вересня поіменні викази пошкодованих польських громадян 48 чужинними товариствами в 10-ох державах. Окрім того внесено меморіял з метою оборони посідачів поліс до ради міністрів, міністерства закордонних справ і міністерства скарбу.

Головний референт тих справ д-р Грубер, директор контрольного уряду обезпечень сказав делегації, що переговори з австрійським урядом ведуться і проєктована підписана угода з 18 віденськими товариствами буде корисніша, ніж італійська конвенція. Ведуться також переговори щодо виказаних 12 товариств обезпечень у німецькій державі і польський уряд знайшов покриття на претенсії своїх громадян у гіпотечних льокаціях ріжних товариств обезпечень у познанськім воєвідстві.

Щодо осіб обезпечених у чужинних товариствах, котрі находяться в Англії, Бельгії, Чехії, Франції, Угорщині і Румунії, комітет не одержав дотепер заповіджених ближчих інформацій з контрольного уряду обезпечень, в який спосіб треба доходити своїх претенсій. В Голяндії заступає інтереси польських власників поліс генеральний польський консулят в Амстердамі. З огляду на те міністерство скарбу взиває тепер по інтервенції згаданого комітету, інтересованих власників поліс американського товариства *New York Equitable* і т. і. зголошувати свої претенсії просто до генерального польського консуляту *New York 953 Third Avenüe Corner 75 th. Street.* В справі договору щодо італійських асекураційних товариств, то комітет свого часу повідомив інтересованих.

Вкінці комітет уважає, що своє завдання скінчив і просить при евентуальних запитах адресувати Львів I, почтова скринка 123 з долученням на відповідь.

Українське громадянство повинно звернути увагу на повищий комунікат „малопольського комітету", бо кожному відомо, що 1923 р. кількох несовісних агентів, між ними, на жаль, і кілька наших людей викуплювали життєві поліси, запевняючи, що товариство в Ню-Йорку ліквідує свої інтереси в Европі, та платили за них мінімальні квоти в польських марках, відчисляючи ще собі 15 до 20 проц. з виплаченої квоти титулом провізії. Тому-то пошкодовані повинні зголосити свої претенсії в генеральнім польськім консуляті в Ню-Йорку й описати, в який спосіб їх ошукано.

ОПОВІСТКИ.

Адміністрація Українського Наддніпрянського Хору під проводом Петра Єсевського, отсим подає до відома заінтересованих осіб, що до дня виїзду хору до Німеччини (4. березня ц. р.) адреса хору слідуюча: *Warszawa, Podwale 16.* — Український Хор для Ралюченка. 1111 3—5

Шкільний Співаник д-ра Філярета Колесси для I.—II. кл. серед. і вищих клас всенар. шкіл затвердило М. В. Р. і О. П. до ч. L. K. 3232/26 з 8/XI. 26 як підручник для шкіл і з українською мовою навчання. Видавництво Р. Ш. звертається з горячим закликом до нашого учительства, щоби занялося поширенням серед молоді сеї так потрібної книжки. Ціна книжки 3 зол. *Видавництво Р. Ш.* 1552 2-2

Подяка. Заг. Збори УКТОНІ у Львові, що відбулися 29. I. і 11. II. ц. р., ухвалили зложити щиру подяку Вп. п. львівським Лікарям: Др. Ст. Балеєві, Др. Т. Бурачинському, Проф. Др. І. Курівцеві, Проф. Др. Махекові, лік. дент. Як. Нассові, Проф. Др. М. Паньчишинові та Народній Лічниці за безкористовно удїлювану в минулому році лікарську поміч інвалідам УГА на кождий зазив Т-ва. — Рівнож висказують збори щиру подяку Хв. Дирекції Т-ва „Дністер" у Львові за відступлення на „Дім Українських Інвалідів" будинку при вул. Софії 25. у Львові, який Тов-о уживає 8-ий рік без оплати чиншу.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 70-?

ГР. КАТ. церковний комітет в Тростянці малім п. Золочів приймає оферти на будову мурованої церкви в речиці до 15. III. ц. р. — Пляни до перегляду на місці без ніяких з обох сторін зобовязань. 1539 3—3

ФІЛЬВАРОК негайно на продаж, комплекс 70 моргів, дім господарські будинки, сад, город, ціна 9.000 долярів. — Евстахій Федорович Монастирська Реставрація. 1558 1—1

РУТИНОВАНИЙ концепієнт, прийме негайно заняття. Зголошення канцелярія адвоката д-ра Стадника, Козова. 1560 1—1

ЧЕКОЛЯДА „ОПТІМА"! 1473 **найліпша** 9—?

4 ЗОЛ. коштує цукорничка з лопаткою з хівського срібла у Мандля, Коперника ч. 14. 1365 13—?

УКРАЇНСЬКИЙ Наддніпрянський Театр під дир. О. Міткевич продасть: театральну гардеробу (костюми — побутові, історичні, циганські, турецькі), перуки, декорації та бібліотеку. Зголошення: Добромиль, салї „Сокола".

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка 1458 12—20

Д-р ФЕЛІКС ГАН

Львів, Городецька 48. Тел. 884.

Переєвітлення Рентґеном.

Направу годинників і біжутерії полагоджує І. Домбровскі—Л. Розважевскі, Академічна 2, найлпшими фаховими силами 1467 по приступних цінах. 6—?

В Повітовому Союзі Кооператив в Калуші

є з днем 1. квітня 1927 р. вільні посади не трьох членів Управи, з котрих один має вести торговельний, другий організаційний відділи, а третій касу. — Вимагані фахові свідоцтва, свідоцтва відбутих практик і кавційні векслі по 400 дол. — Подання зі свідоцтвами і референціями слати найдалі до 10. III. 1927 на руки вдв. д-ра І. Сохацького в Калуші. 1549 2—2

Конц. Торговельні Курси дир. П. Рутковського, Львів, Зіблікевича 41 приймають вписи на піврічні курси рапіду і вечірні. Польська стенографія і в чужих мовах, писання на машинах. Мови: французька, іспанська, італійська, англійська, німецька, російська. Викладова мова польська, для замісцевих кореспонденцією. Вписи щоденно від 10—1 і від 5—9 вечір. 1561 1—3

МАСАЖ

лиця найновійшими апаратами і по найновійшій системі, як також успішне усування зморшків

КОСМЕТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ

БЕРТИ ТІЛЬ 1562

Львів, пл. Трибунальська 1.

МОТОРИ на ґаз (газогенератори) також на ропу, нафту, бензину і електричні на **догідні спляти**, рівнож Млинські Машини, Турбіни, Трансмісії, Сітки, Газу, Пасн, Гурти, Токарні, Вертярки, Гиблярки, Пили, Помпи, Праси до олію, Праси до дахівок, Залізні Печі, всіляке знаряддя, Сталь, Бляху, поручає фірма

„ПІЛЬОТ" 1408 5-10

Централя у Львові, Баторого ч. 4.

ЖУЖЛЕВА МУЧКА ТОМАСА

(ТОМАСИНА)

є під весняні засіви

на кожду почву і кождої пори 1524 2—9

найліпшим і найдешевшим ФОСФОРОВИМ НАВОЗОМ

Фосфоровий квас теперішньої :: :: томасини діпає негайно. :: ::

Вказівки і цінники доставляє фірма:

ЙОСИФ КАРРДХ

Львів, вулиця Косцюшки ч. 18

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 40 (11.008). Львів, середа 23. лютого 1927. Pocztowa opłatę zaiscono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячна: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Отсим звідомляю, що я відкрив свій **гуртівний і детайлічний склад суконних товарів** в новоурядженім льокалі **у Львові, при вул. Ягайлонській ч. 8.** Прошу о дальші ласкаві свої цінні поручення, при чому запевнюю, що **сопідністю цін** як і **першокляснім товаром** дальше як і дотепер зєднаю собі **довіря П. Т. моїх відборців.** З приводу наближуючогося сезону, вже одержав я **найновші матеріяли мужиські і жіночі** з першорядних **бельських і англійських фабрик** та прошу о численні відвідини без примусу купна.

ФЕБУС КНОССУФ

Львів, вулиця Ягайлонська число 8

Льокарно без мрій.

Львів, 22. лютого 1927.

Не може бути двох думок про те, що Льокарно є антитезою Версалю, що його сутю й основною тенденцією є підважити, а в дальшій консеквенції розвалити мережану будівлю версальського трактату. Далі годиться ствердити, що вістря Льокарна, хоч зручно заховане і декоративно прикрите, є звернене в пе шу чергу проти Польщі — як держави найщедріше визнуваної версайським трактатом на кошт сусідуючих з нею держав і народів.

Версальський трактат, формально піквідуючи велику війну, фактично став її найяскравішим виразником і заповідником, створивши нові огнища конфліктів і розбрату між европейськими народами. Льокарно є виразником мира, але мира умовного — якраз з огляду на істнування й обовязуючу силу версальського трактату. Льокарно мирним шляхом вирішує тільки спірні питання між Німеччиною і Францією, але не вирішує спірних питань між Німеччиною і Польщею. Колиб ми схотіли уявити собі персоніфіковане Льокарно, то в руці, простягненій на захід (в бік Франції), побачилиб ми оливну вітку, а в руці, простягненій на схід (в бік Польщі), важкий меч, хоч тимчасом прибраний зеленю... мирної фразеольогії.

Зовсім природно, що першим наслідком Льокарна був зріст німецької пропаганди за ревізією границь між Німеччиною і Польщею, за зворот данцігського коридору, Поморя і Шлеська. Вірніше кажучи, пропаганда за ревізією границь „вибухла" з моментом підготовлювання Льокарна, а її переходом став німецький соц.-демократичний політик Брайтшайд. З поступаючою реалізацією Льокарна розвивається й пропаганда за ревізією версайського трактату, що доказує, що передумовою повної стабілізації Льокарна є повалення і повна ліквідація Версалю.

Пропаганда за ревізією границь досі розвивалася головним чином у німецькій і швайцарській пресі. Тепер вона вже перейшла границі Франції, розвиваючись рухом рівномірно-прискореним. Найцікавішим явищем в тому є обставина, що питання ревізійного приноровлення Льокарна в центральній Европі порушують франц. політ. письменники польонофільського покрою. Ми вже мали нагоду приводити голос Жана Бенвіля з приводу дебат над справою розброєння Німеччини (справа німецьких твердинь у Сх. Прусії), голос, якого провідним тоном є твердження про неминучість осамітнення Польщі і її політичного злеващіння, а то й упадку.

Тепер до голосу приходить другий визначний французький приятель Польщі Альфред Фабр-Люс, який випускає книжку: *„Locarno-Sans Reves"* (Льокарно без мрій). Ще до появи книжки *„Berl. Tageblatt"* за згодою автора друкує один розділ тієї справді сензаційної книжки.

Він зазначує, що справа східних границь (західно-польських) висувається на чоло всіх справ, звязаних з Льокарном. Така напр. важлива справа, як приєднання Австрії до Німеччини не стоїть в ніякій пропорції до питання і ваги східних границь. В теперішній стадії займим було би фіговим листком закривати голу дійсність, а саме, що Льокарно в нічому не забезпечує Польщі — ані безпосередньо, ані тимбільше посередньо (через СРСР чи Литву). Німеччина має перед собою всі можливости з такої чи іншої хуртовини, що знялась би над Польщею, витягнути для себе всі користи. І ніщо не оборонить Польщі перед завтрішнім днем, а тим менше французько-польський союз. Польща сама мусить думати про вихід зі сліпої вулиці версайського трактату шляхом компромісу, бо

„спочивати на лаврах було би дуже небезпечним для наших польських приятелів. Могутність і богацтво якогось краю спираються не лише на поширенні його границь, але також на повному приноровленні його оборонної здатности до апетитів сусідів. В дійсности чинник безпеки Польщі є нині дуже слабий, а це ваготить на її будучині і зменшує її господарчу відпорність. Провідники її повинні змагати до становища, в якому край був би менше загрожений, а його союз видатніший."

Суть французько польського союзу мусить бути змінена в мирному напрямку. Досі той союз був знаряддям протинімецької політики. Польщу бездумно наділювано просторами з метою зробити непримиримим її відношення до Німеччини і СРСР. Клемансо зробив усе можливе, щоби в майбутности вислімінувати політику Льокарна (мира). А вона всеж таки прийшла, бо мусіла прийти.

„Беручи справу наскрізь льогічно, підписання умов з 1925 р. (Льокарно) вимагало попередньої ревізії давніших умов (Версалю)".

Краще і доцільніше було з боку союзників запропонувати ревізію та її перевести, щоби в замін одержати повне територіяльне забезпечення Польщі. Тимчасом наступила зупинка на півдорозі, бо принято розумну умову б е з ф о р м а л ь н о г о п р и з н а н н я *status quo*. А час не працює в користь вдержання теперішнього стану.

Єдиним виходом з крутого становища є зроблення Польщею відповідних уступок Німеччині, а тим самим ліквідація французько-радянських (берлінських) трактатів.

„Берлінський трактат заключено на пять літ. Чи та умова про нейтральність після упливу її речинця розвинеться в союз? Або — навпаки — Німеччина відкине її віднову і під якими умовами? Якщо Польща, щоби це осягнути, зуміє зробити уступки (розуміється, Німеччині! — Ред.) то видасться нам це слушним, коли Німеччина дасть їм відшкодування через територіяльні гарантії, хочби вони мали бути звернені і проти Росії".

Якого характеру мають бути уступки Польщі в користь Німеччини, не говорить докладно приятель Польщі А. Фабр-Люс. Можуть вони бути характеру територіяльного, а можуть бути й іншого (господарського). Все це залежне від Польщі самої, від її міжнароднього положення, від її внутрішньої сили і від здобутих симпатій. Якщо перед ревізією територіяльних справ Польща доведе до господарчого зближення з Німеччиною, то тимсамим відсуне важку для себе жертву на необмежений час.

Доперва в світлі цих „відкрить" Фабр-Люса зуміємо оцінити негативне становище Німеччини в справі господарчого трактату з Польщею і непереможне тяготіння польського уряду довести до спішного заключення цього трактату.

Вкінці ще одно: Для Франції союз з Польщею не представляє ніякої сутньої вартости.

„Вже віддавна наші східні союзи не принесли нам в заміну нічого справді корисного. Т р і в к а н е б е з п е к а в і й н и н а С х о д і Е в р о п и, що випливає з нестійности урядів, непевности границь і помішання національностей, на щастя не має анальогії на Заході".

Після вирівнання рахунку за 1871 рік можливість конфлікту між Францією і Німеччиною не лише змен шилася, але й майже зовсім уступила.

„Отже не потребуємо рахувати на польську інтервенцію на нашу користь, якої успішности не можна би зрештою порівняти зі значінням допомоги, яку обіцяли ми Польщі".

Польська премія при обезпеченні не стоїть в ніякій пропозиції до французької премії і звязаноог з нею ризика.

Ось як представляється „Льокарно без мрій", ось якими виглядають польські перспективи в світлі дійсности.

До висновків Альфреда Фабр. Люса додає впливовий берлінський орган цікаву замітку:

„Коли Фабр. Люс представляє, що Німеччина в заміну за польські територіяльні уступки повинна заключити трактат безпеки з Польщею, то на всякий випадок помічає він те, що загальне положення Німеччини мусить стримати її від умов, які могли би зобовязувати її до антиросійської політики, а в даному випадку до політики зачіпно звернені проти Росії".

Замітка берлінського органу, в якій кладеться натиск не на інші, а лише на територіяльні уступки Польщі, є дуже характеристична своїм негативним ставленням справи. Значить, німецька політика є рішена і тут ставити глибші і ширші умови. Інша річ, що поєднання Німеччини з Польщею, даючи гарантії для останньої у відношенні для Европейського Сходу, булоб звернене в першу чергу проти нас

Ф. Ф.

Мартирольогія української школи.

Що буде дальше?

V.

Після того, як ми приглянулися ближче витвореним у нас обставинам у шкільній ділянці за кур. Собінського, варто нам спитатися: А що буде дальше? Чи зміниться у нас щонебудь у шкільній протиукраїнській політиці, чи можна надіятися якоїсь поправи шкільних відносин?

На місце вбитого львівського куратора призначений тепер д-р Рімер, познанський поляк. У тому краю, хоч він стогнав під гострим пруським режімом, закони були все заховувані. Можливо, що новий куратор схотів би таку законність і в нас приноровити та вкоротити ту самоволю, яка в нашім краю від років розвинулася і вкорінилася. Але чи зуміє він того довершити? Самоволя вкорінилась у всіх наших властей так глибоко, що стала наче другою їх натурою; цим сторонничим духом перенялася сама куратория і всі підвладні їй органи. А попри них стоять ще ріжні інші чинники, як „народові організації" і т. д., котрі не залишать своєї дальшої роботи. До того слід додати, що новий куратор людина чужа, не знаюча зовсім краєвих відносин і людей,—а дальше, що має бути своєю вдачею замкнений в собі і мало приступний для широких кругів: прикмета ця може добра на терені знайомім і певнім, але менше відповідна в наших, чужих для нього обставинах. Майже певне, що він буде інформуватися в найближчім собі окруженні, а воно зуміє вже обмотати його по своїому. І піде все по давньому. Так і пригадуються мені знов слова старого урядовця: „Доки ця буда стоїть, не зміниться нічо"...

Дуже важне й те, що в верхах польського уряду не заноситься супроти нас на ніяку зміну. Ось недавно п. Бартель мав сміливість заявити, що шкільний плебісцит переведено у нас правильно, а дальше, що утраквістичні школи мають *»najzupełniejsze usprawiedliwienie«*. Значить верховний шеф звеличав ославлений плебісцит, при якім мали місце нечувані зловживання, а разом з тим і украквістичну школу, яку давно осудив педагогічний світ.*)

*) Богато учителів нарікає, що вони доведені до розпуки, коли приходиться їм в нинішній утраквістичній школі брати в першім році науки рівночасно польський і український буквар і толкувати дітям на одній годині, що деякі букви мають таке значіння, а на другій годині, що мають інше. Це не наука, кажуть вони, а просто отуманювання малих дітей. Але польські політики що з елементарною наукою на

Red. czas. „Dilo" we Lwowie. Pr. 77/27. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekłna wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dilo" Nr. 36 (10.988) z dnia 18. lutego 1927 pod tytułem: „Z sojmowoi trybuny" w ustępie między słowami: W cemats ai kazwieta znamiona zbrodni z § 28 n. k. i wysępko z § 24 ustawy pras. z dnia 17./XII. 1862 uznał dokonaną dnia 17. lutego 1927 roku konfiskatę za nacrawiedowiona i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493. p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czazopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863. L. i. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę po 400 Zł. t. dnia 18. lutego 1927.

Mayer.

Деякі польські круги тішаться ще думкою, що наше селянство в Галичині спокійне й терпеливе та виводять з того, що воно вдоволене з теперішнього стану. Правда, що наш нарід може не такий завзятущий, як мазур, що не стерпів би над собою такого стану, що в нас. Наш селянин з природи своєї добрий і спокійний, а зазнавши в останніх роках сліпих страшних злидня і горе, терпить мовчки свою біду, щоб не стягати на себе ще більшого лиха. Але що діється в його душі? Він мовчить, але він вповні свідомий того, які права йому належаться. А який дух панує в масах народу, досвідчує кожний з нас, що виїде з більшого міста на село. Знайомі селяне підходять до нас і питають тихцем: „Пане, скажіть, коли те все вже скінчиться?" Ці слова короткі, але як богато вони говорять!

В наших обставинах не можна надіятися, щоб Польща і її уряди змінили свою політику супроти українського народу. Їх ошоломила мана великодержавности до того степеня, що не бачать висячої над ними грози і не розуміють, що тільки природні організми мають силу, а всякі складані сточаються на глиняних ногах. Може й злагодять ті політики трохи форму поведення з нами — хоч і на це зовсім не заноситься — але система лишиться та сама. Всякий польський уряд змагатиме до якнайбільшого опанування українського народу і до закріплення на нашій землі і над нами польського елементу. А що школа найлекше винародовлює, то ясно, що полонізм в ньому не поступиться.

Одначе, якіб не перводились у нас шкільні експерименти, то український нарід буде ступати нестримно своїм шляхом і прямувати до власної мети. Національна свідомість обняла його нині вже на всіх областях скрізь значно і в нашій частині саме наслідком перебутих і пережитих злиднів, та огорнула всю закріпощену донедавна Велику Україну. А відома річ, що великого, свідомого своєї мети народу не годна вже ніяка сила спинити. Перетерпимо ще трохи і ми сами здобудем своє, а в першу чергу свою рідну школу. *Громадянин.*

мали ніколи нічого діля, голосять такі з трибун, що утраквістичні школи мають *najzupełniejsze usprawiedliwienie*.

Проти політики гнету.

Вчені СРСР. проти переслідування білорусинів у Польщі.

В часі нарад всесоюзного з'їзду науковців робітників у Москві дня 10. лютого вечером забрав слово професор білоруського університету з Мінська Пічета. Він подав присутнім до відома короткі історичні дані про поділ між СРСР. і Польщу білоруської національної території, змалював переслідування, які терпить білоруський національний рух на території польської Білорусі і вніс з'їзд засвоювати протест проти тих переслідувань.

Після Пічети промовляв ще другий делегат Білорусі Смолич. Протест наукового світу проти цих переслідувань — казав він — полекшить становище білоруських селян і робітників, що живуть під Польщею і підкріпить душевно тих білоруських борців за національну свободу, що сидять у польських тюрмах.

Академік Багалій, делегат України, запропонував звернутися в імені з'їзду до вчених усього світа з відозвою-протестом проти переслідування Польщею білоруського й українського національного руху.

Радянська Україна.

Дальші зміни в уряді.

Президія Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету Рад звільнила гр. Кателя від обовязків заступника народнього комісаря фінансів та призначила його заступником голови Державної Плянової Комісії УСРР. На становище другого заступника народнього комісара фінансів призначено гр. Храмова. Тимчасово виконуючим обовязки народнього комісара праці призначено Плахотникова, натомість звільнено зі становища нар. комісаря праці Сухомлина.

Денаціоналізація будинків.

Щоби швидше провести в життя націоналізацію будинків в тих місцевостях, де націоналізацію проведено на основі закону з 1. листопада 1921 р., Рада Народніх Комісарів доручила нар. комісаріятові внутрішніх справ проводити в прискореному порядку оцінку будинків. Денаціоналізацію мають вести так, щоби націоналізованими остали тільки ті будинки, які необхідні для потреб державних установ. Все інше має перейти назад до власників. Рівночасно дістав нар. комісаріят внутрішніх справ доручення, щоби число націоналізованих під держанні установи будинків звести до мінімум. Рада народніх комісарів доручила далі в звязку з денаціоналізацією домів усім окружним виконавчим комітетам ліквідувати до 1-го квітня н. р. вежиттєздатні та штучно утворені мешканеві кооперативи, що користувалися націоналізованими домами.

Академія Наук.

Центральна Управа Т-ва „Міжнародня Книга" звернулася до Української Академії Наук зі запрошенням взяти участь у весняній міжн родній книжковій виставі в Лайпціґу. На виставі буде заступлена книжкова продукція цілого світа. Академія приняла запрошення та вислала вже зразки своїх видань до Лайпціґу.

Нищення лісів.

Останніми часами писали ми кілька разів про безпощадне нищення лісів на Україні. З тим невідрадним явищем почала послідовну боротьбу радянська влада. Та всеж, не зважаючи на те, ліси далі нищать. Самовільні порубки не переводяться. В „Комуністі" з 10. жовтня читаємо, що за останніх три роки самовільні порубки знищили на Україні лісовий запас вартости 5 мілионів карбованців. Щоби остаточно припинити нищення, Народній Комісаріят Земельних Справ робить заходи, щоби змінити дотепер'шню 39. статтю кримінального кодексу, та впровадити в життя іншу, що передбачує високі грошові кари до 200 карб за грабіжницьку рубку ліса, а також тюрму до 6-ти місяців. Так само передбачує пропонована Наркоземом стаття високі кари і для тих, що продають крадений з ліса матеріял. Для них передбачена тюрма до висоти 3-х літ і крім того конфіската майна та виселення з лісових районів.

Останні вісти.

Більшовицький амбасадор у Кантоні.

Лондон, 21. лютого 1927.

„Дейлн Мейл" повідомляє, що заступника комісаря закорд. справ СРСР. Аралова іменовано амбасадором у Кантоні.

Кара смерти за страйк.

Лондон. 21. лютого 1927.

Райтер повідомляє зі Шанґаю, що до загального страйку, який обняв 100.000 людей, приключився персонал міської комунікації. Військовий губернатор видав розпорядок, у якім грозить карою смерти страйкових агітаторам. Трьох агітаторів покарано смертю, а їх голови виставлено публично.

Постанови англ.-китайського договору.

Лондон, 21. лютого 1927.

Постанови цього договору такі. Дня 15. березня ц. р. британська міська рада розпадається, а адміністрацію концесій відбереться новій китайській міській раді. До китайських властей належатиме дбати про публичну безпеку на терені концесій і вести публичні роботи й санітарні справи.

Мадярські соц. погляди зріжаються мандатів.

Будапешт, 21. лютого 1927.

Провідник мадярських соціялістів пос. Пакс заявив, що соціялістичні посли зложать свої мандати до мадярського парляменту тому, що положення в парляменті тепер безнадійне.

Кн. Карпо вертає до Румунії.

Париж, 21. лютого 1927.

„Матен" пише, начеб одержав потвердження вістки, що кн. Карло румунський поїде до Букарешту. Причиною відїзду є виключно стан здоровля короля Фердинанда.

Прімо де Рівера — міністр закорд. прав.

Берлин, 21. лютого 1927.

Півофіціяльний комунікат подає до відома, що наслідком рижнць думок на справу Марока і Танжеру уступив міністр закорд. справ Янгуас. Король поручив теку міністра закордонних справ Прімо де Рівері.

Виїзд посла Равшера до Берліна.

Варшава, 21. лютого 1927.

Німецький посол Равшер в понеділок вечером відїхав до Берліна. Перед відїздом був пос. Равшер у міністра закордонних справ Заleського, щоби довідатися, яке є польське становище до польсько-німецьких переговорів. Міністр Залеський відповів, що становище Польщі є ясне з його заяви, яку він дав представникам преси.

Найшли золото в ґен. штабі.

Варшава, 21. лютого 1927.

„Курєр Черавни" повідомляє, що підчас реконструкції будинку ген. штабу на Сасській пл. у стіні одного з кабінетів найшли велику панцирну касу, вмуровану так добре, що досі її ніхто не запримітив. У касі найшли десять штаб золота заг. ваги 41 кг. Штаби розслідженo хемічно і стверджено, що складаються вони зі золота, платинки і срібла. Чиї то штаби, не знати.

Вибух ґранати підчас вправ.

Варшава, 21. лютого 1927.

Вчора підчас вправ 2. п. залізничних саперів у Яблонній капрал Реск збирав ручні ґранати. Ґранята розшарпала його, а хорунжого Ягеловича ранила тяжко. Він помер у шпиталі.

За океаном.

Після усунення д-ра Назарука

В „Америці", органі католицької допомогової (обезпеченевої) організації „Провидінє", прощається в ч. з 1. лютого ц. р. д-р Назарук з її читачами. Подякувавши всім тим, що йому допомогали і сприяли, заявляє, що в часі своєї редакторської праці в „Америці" пропагував тільки одну-одиноку засаду, а саме засаду внутрішнього послуху світському й духовному авторитетові. Крім того позитивного принципу переводив він — як каже — й один на око негативний принцип: старався викорінити з нашого публичного життя цілу низку абсолютно пустих вигуків, званих „кличами", які від довгих літ мов пирій занечищують наше публичне життя.

Причини свого усунення з редакції „Америки" обіцює д-р Назарук представити колись у своїх споминах з Америки.

При кінці заявляє, що до травня включно перебуватиме у Філядельфії, після чого виїде до Европи, оскільки до того часу полагодить справу паспорту.

До того „прощального слова" п. д-ра Назарука позволимо собі зазначити тільки одно: саме отой негативний принцип, який він уявся переводити без почуття такту й відвічальности в життя, спричинив його усунення з ред. „Америки". Хто мав нагоду читати „Америку" в останніх часах, той мусів щонайменше здвигати раменами на вид

Мих. Рудницький.

Шліфар вічности.

(З нагоди 250-літніх роковин смерти Спіноци.)

Шліфар, як хоче Желехівський: шлюфір, чи шліфовщик, як воліє те; не маємо на що працю власного слова і позичили його з німецької мови, так само як росіяне або поляки, бо не мали ми ніколи власних шліфарень скла або ідей. Шліфарем з професії був філософ, якого 250 літні роковини смерти святкували маніфестаційно вчора в Газі, місці, де помер він у нужді та самоті. Барух Спіноза рятував себе від смерти двома професіями: жив із шліфарства, а жив філософією. Перша заспокоювала голод його тіла, друга душі.

Спіноза жив як мудрець; найбільші події його життєпису це ті, коли він в обороні ідей жертвував особистими вигодами. Як син жидівського купця в Амстердамі, хоче стати рабіном. У його руки попадають твори Декарта і він відчуває силу першої правди свого вчителя: можна вірити лише в те, що розум приймає з безсумнівною ясністю. Талмуд не дає таких правд

Спіноза за вільнодумність мусить іти на „баніцію" в 1656 р. і переїхавши в Гаагу, рятує себе штукою полірovки дорогоцінного скла. Та його кожна вільна хвилина присвячена роздумуванням над проблемами буття. Для цієї мети, якою він живе, він не хоче прийняти ні ріжних становищ пропованих його другами, ні катедри фільософії в Гайдельбергу, ні, як кажуть, пенсії від Людовика XIV., дарма, що чахотка поволі підгризає його організм і дає йому дожити лише до 45 р. життя.

Спіноза є творцем одної з найважших, найдивоглядніших і найбільше послідовних фільософічних систем*). Хто ніколи не думав над питаннями про причину та мету всесвіта, почувши т. зв. зміст його світогляду, може уявити собі, що фільософ ломить собі голову над такою сполукою ідей, яка складалась би на найбільше неімовірний образ світа. Та скільки великих умів дало себе пірвати глибиною правди та перспективами ясности, відкритими жидівсько голяндським мислителем: Лайбніц, Лессінг, Кант, Шеллінґ, Гегель, Гете, Бісмарк, Тен, Фльобер — і ця низка не скінчилась ще донині! Як вясувати двома словами тайну впливу цього недоступного світогляду?

Неодин з вас уживав фрази *sub specie aeternitatis*, не заючи, що завдячує її Спіноці. Єдиний викінчений світогляд є, на думку Спіноци, такий, який у силі глянути на всі явища „з погляду вічности" себто визволитись від усіх змінних, перехідних, часових впливів. Фільософія займається проблемами людини — її відношення до світа. Якже ж людина може бути незалежною від змін часу та власних переживань? Спіноза вірив, що може. „Людина, каже він, не є в природі як царство в царстві, але як частина в цілости, а воруханнями духового автомату, яким є наше „я" (єство), кермують так само закони, як закони світа матеріяльного"... І Спіноза прийнявши людину та всесвіт як автомат оживив його сотками скляних шиб, скривши за ними свої ідеї: субстанцію, атрибути, „моди", — а в безмежній далині, розсіяв мов зорі просторінь, розум, душу — безмежні прояви, ознаки, висловили незбагненого, неосяжного Бога-Природи.

Хто входить у цей світ, почуває памороки, мов під великанськими небозводами магазинів гути, де з усіх боків заломлюється світло в скляних тафлях. Спіноза ні на мить не вслухується у своїх роздумуваннях у тремтіння людського серця: фільософ, як світ вічности, не знає ні зворушень ні бажань. Світ є для нього годинником покладеним під великанський телєскоп. Предивний це механізм: ні злий, ні добрий, нестрашний, а одночасно безнадійний, не зроджений якоюсь волею, а одночасно якнайбільше гармонійний, без протилежностей між тими всіма явищами чи ідеями, які щодня родять у нашій душі сумніви та вагання: між духом і матерією, світом тіл і ідей, природою і Богом... а одночасно необхідний і одиноко можливий!

Спіноза вірив, що людський мозок, незалежно від усіх пут, якими ми звязані з тілом, часом, простором, може оглядати єдино-вічну правду. Навіть та потреба, якої осідком ми нині вважаємо серце: потреба віри в Бога, була для нього чисто розумовою. Завдяки тому він міг створити єдину до цього часу „етику" методою, яка є як-

*) За життя видає лиш: „Принціпи Картезіянської фільософії", і „Теольогічно-політичний трактат". Решта вийшла щойно після його смерти: „Етика", „Політичний трактат", „Трактат про направу розуму" і понатягані „Листи".

тої просто божевільної кампанії проти української інтеліґенції, яку вів д-р Назарук цілком по лінії відомої більшовицької тактики. Таксамо не перебирав він у засобах боротьби і висловах проти УНДО, одиокої національної політичної партії на наших землях. Таке розуміння й ведення „політики", зокрема на американській землі, пімстилося на ньому скорше, як ми думали, і д-р Назарук опинився отсе поза скобками тамошнього українського життя.

Біржа.

Гроші.

Американський долар у приватних оборотах 8·93 і пів—8·94, канадійський долар 8·89—8·90. Банк Польський платив: долар у готівці 8·91, Нью-Йорк 8·93, англійські фунти 43·41 (девізи), 43·32 (валюти), французькі франки 34·95, і 34·98, бельґійські франки 24·71 і 24·67, італійські ліри 38·67 і 38·54, голяндські гульдени 358·10 і 357·38, австрійські шілінги 126·11 і 12·86, чеські корони 26·50, шведські корони 238·10, данські корони 251·31, норвежські кор. 125·11, німецькі марки 211·60.

Курс золота і срібла в приватних оборотах за: 100 зол. рублів 52·75, за 100 срібних рублів 31·75, за 100 рублів більону 14·75, за 100 рублів більону 14·75, за 100 рублів більону так званих дірковатого 18·00, за 100 срібних марок 8·75, за 100 срібних корон 8·00 за 100 срібних франків 7·50, за 10 срібних долярів 96·00. Орієнтаційний курс червінця 3·82. Урядовий курс одного граму золота означено на 5·9484.

Збіжа.

Пшениця дайо. 51·25—52·25, пшениця кр. селянська 48·50—49·50, жито галицьке 36·00—37·00, ячмінь галицький броварний 34·00—36·00, ячмінь галицький до переробування 30·00—31·00, ячмінь пастівний 27·25—28·25, овес галицький 28·50—29·50, кукурудза румунська 28·50—29·50, бараболя промислова 6·50—7·00.

НОВИНКИ.

— **Арешти.** У Станиславові поліція арештувала якогось Василя Атаманюка, якого, як подає польська преса, підозрівають, що він до спілки із арештованим у Львові М. Вербицьким, буцім то мав убити куратора Собівського. Кажуть, що найшли в його хаті... архів мап. Як звичайно, у звязку з цим арештом іде інформація, що поліція впала у Станиславові на слід сильно розгалуженої групи українських... терористів. — Про арештування кількох молодих людей під замітом комуністичної агітації і повідомляють зі Стрия.

— **За державну зраду.** На два роки засудила дева присяжних товговельного помічника Глейхера та студента Вас. Середу за поширювання протидержавної літератури. Оборонець вголосив відклик.

— **Гр.-кат. парохія в Празі.** Мукачівська епархія збирає фонди на основання гр.-кат. парохії в Празі. Для успішного переведення збіркової акції вибрано окремий комітет. На основі розпорядку ординаріату відбулася збірка на цю ціль по всіх церквах Закарпаття в день св. Миколая.

— **Чи повірите що...** львівський адвокат д-р Ерліх зі Львова, який забирає голос в анкеті „Дзенніка Львовского" на тему польсько-українського порозуміння, уважає собі, що „фонетика" це є мова, бо пише: *»odczuwszedno język z należałbśći rosyjskich i pozywano go »fonetyką«* - Є такий „совет" чи „сільрада", в якому нема ні одного мущини, а всі жінки: це бляженне село, якого назви „Ізвестія", не подають, імпірію із сорому, находиться в Шепетівській волости, Чернобильської губернії. — Наслідком нервового переляку при автомобільній катастрофі жінка урядовця, 60-літня пані Ельза Губер, зовсім сива, дістала в одну мить чорне волосся! — Багатство та славу завдячує в Америці Бурджес винаходові „хрестикових загадок. Є це одна з найприємніших забав знудженої американської інтеліґенції.

— **Тільки шість емоцій** було у Львові на протязі вчорашньої ночі: — кілька на вулицях з поетичною назвою: Листопада, Овочевій, Медовій. Взіваші недільні гості були невибагливі — брали крам в крамниці, слюсарське знаряддя, потрібне до розвитку своєї професії, трохи матерії на карнавал, у Ринку в приватній хаті столове срібло, бійля та трохи полярів. Лише в одним випадку поліція їх зловила, бо були це „початкуючі" 19-літки Манес Райс і Маєр Лейбль

— **Також політична справа.** Одержуємо спростування з „Каси хорих" у справі, якої ми не згадували навіть у темній хроніці Львівська преса подала до відома, що один із урядовців „Каси" настільки легковажить собі уряд, що в одній дискретній убикації повісив собі портрет голови уряду. У цій справі ведеться слідство; урядовець вилетів цього факту. Справді дивно, до яких місць уміють инші заглядати політичні противники, щоби кинути на когось тінь „неблагонадьожности". Для сміху варто пригадати, що напр. у Німеччині громадяне поміщували в кльозетах портрети членів пануючого двору із своєрідного пієтизму!

— **Потьомкін.** „Дейлі Мейль" приносить вістку, що англійська адміралиція запрохала французьку фльоту до Англії у відвідини в квітні. — Румунський уряд хоче перенести свою столицю в Трансильванію до Брашова або Кронштадту.

— **Ювилей вихователя.** Німеччина та Швайцарія святкує цього року столітні найбільшого сучасного педагога Песталоціа, реформатора народньої школи. Песталоці, з походження швайцарець, захоплений ідеями Русса, спробував власними силами основати зразкову школу, де діти могли би вчитись, працюючи одночасно на ріллі. Його спроби мали кінчались невдачею та нуждою. В р. 1870 видав він „Вечірню годину поселенця", потім селянське оповідання „Лінгард та Ґертруда" і її продовження „Христоф та Ельза", „Законодавство і вбивство дітей", „Досвіди над ходом природи в розвитку людського роду". Став він у 1797 р. завзятим оборонцем ідей французької республики й управителем захисту сиріт по жебраках, де вів методу науки дітей через дітей. Наслідком війни якийсь час тинявся як відомий учитель по швайцарських школах, згодом став управителем державного виховного заведення. Великий успіх мали його нові книжки „Як Ґертруда вчить свої діти" і „Підручник для матерей". Виховні ним учителі стали відомими у Німеччині та Франції. Фільософ Ґердарт основав свою систему на педагогіці Песталоціа. В останніх творах Песталоці із великою щирістю висповідався із промахів деяких своїх ідей і практичної діяльности, до якої, правду кажучи, як вічний ідеаліст зовсім був непригожий. Зате його ідеї пронялись скрізь незвичайно хутко і „виховні інститути" Песталоціа можна найти з усіх країв.

— **Літературні новини.** У літературних колах у Норвеґії живо суперечаються на тему, чи можна зірвати із старим, тамошнім звичаєм, щоби видавати белєтристику тільки в листопаді та грудні перед Різдвяними святами. Цього року видали там 2000 — чуєте? дві тисячі! — нових повістей. Дивна, що більшість із них не продали, бо Норвеґія має вдвоє менше населення, ніж ми під Польщею, видавці категорично заявляють, що й надалі видаватимуть книжки і в тім самім сезоні. — Найбільше поширеними книжками на львівському ринку останнього тижня є такі: це одно видання молитвослова і книжка Пітмана Уілєса „Чому Китай видається червоний". — Неприємне несподіванку хоче зробити своїми спомінами бувш. жінка румунського князя Карля, пані Зізі Лянбрінд, приготовляючи „Спомини нещасливої жінки". У Букарешті заховувались, бо там мають бути помішені листи Карля з різкими нападами на королеву Марію. — Мадярський граф Каролій приготовляє пєсу п. з. „Політична комедія", яку хоче виставити в Парижі та Лондоні.

— **Жорж Брандес,** що помер у 85 році життя в Копенгагені — одна з найбільше відомих европейських критиків. Його твори перекладені майже на всі культурні мови. Почав „Естетичними студіями" в 1852 р. і в 1865 р. студією про „Дуалізм у нашій (данській) найновішій фільософії", у р. 1870 видав „Критики та портрети" і докторську дисертацію „Про франц. сучасну естетику". Ставши в Копенгагені професором, викладав історію европейської літератури, яка вийшла як його великий 6-томовий твір „Головні теченії в літературі XIX. в." У цьому творі він боровся із суспільними пересудами, як поступова, вільнодумна людина, широкого світогляду та широкої освіти. Не було визначного европейського письменника, якого би він не знав. З творів в оригіналі, а навіть особисто: фільософи Міль і Тен, Ренан, Фльобер, Золя, Мопасан, Тургенєв уся „молода Скандинавія", усе, що творило в Парижі, Берліні, Львівові було у зв'язках з ним. Він відкрив Европі скандинавські літератури, першій зрозумів величину Толстого, Ніцшого, Ібсена, Чехова, Горкого, Метерлінка, Франса, Анунція, довгу низку з т. зв. „модерних", усіх країн, найріжнороднійших світоглядів і темпераментів. Деякі його студії, такі, як про Шекспіра, мають славу між найбільшими спеціялістами даного предмету. Брандес, який помер на недугу рака, збенїг до останньої хвилини повну розвитку своїх умових сил і минулого місяця видав ще велику книжку про Христа.

— **Померли:** в Неї (у Франції) Турхан-баша, який грав колись у Туреччині визначну ролю як міністр закорд. справ Абдул-Гаміда І. дипломат на чужині. Від 1908 до 1913 р. був він послом у Петербурзі. — Номер проф. львівської політехніки Віктор Совєвський.

— **Світова всячина:** За один тиждень померло в Англії 759 осіб на „еспанку". — Лондон і Москва підписали умову щодо щоденної воздушної комунікації, яка почнеться від квітня. — Між американськими студентами ширяться самовбивства. За останніх півтора місяця було 15 жертв. — У німецькій армії є 830 офіцирів з вищої шляхти. — Румунський уряд відмовив візи на візд французькому комуністичному послові Кашенові. — Міська рада Глесгова, складена в більшости із соціялістів, висловилась проти участи у святі, яке приготовляють з нагоди відвідин англійського короля. — Бувший китайський імператор святкував у Тянь-Тсіні, на вигнанні, свої невеликі уродини... 19-літня. — Мин. тижня зареєстрували в Болгарії нових 78.000 випадків „еспанки", а 2204 смертних жертв. У самій Софії є недужих 550).

Оповістка
для всіх інтересованих.

Наслідком нового стемплевого закону, як також запитів з боку кооперативів відносно інтерпретації цього закону — відбулась конференція представників наших центральних економічних установ при участи відпоручників Ревізійного Союза в дні 16. ц. м. та на підставі порозуміння подається отсим до відома:

1. Векслі подавані до есконту мусять бути виповнені.

2. Речинці платности векслів, означені на векслях, мають бути додержані, без огляду на приписи стемплеві, що постановляють довший час біґу векселя, а з уваги на приписи векселевого закону.

3. Відносно кавційних векслів належить приміститися до постанов нового стемплевого закону та давні кавційні векслі з часу перед 1. січня 1927 належить достемплювати до 30 зол. від кожного такого векселя, найдальше до кінця лютого ц. р. Нові кавційні векслі мають бути остемпльовані по 30 зол. (+ 10%-ий додаток).

При цій нагоді порозумілися представники наших центральних економічних установ, щоби від нових вкладок до обороту оплачувати 8 проц. стопу відсоткову (найвище), та висказано побажання, щоби таку саму процентову стопу примінювати також до давніших вкладок до обороту.

Центральний Кооперативний Банк
„Краєвий Союз Кредитовий"
у Львові.

Дописи.

Ґлиняни. *(Шевченківське свято, влаштоване філією „Просвіти".)* Колись закапелюшений і запущений ґлиняньский судовий повіт став тим одним з найрухливіших на просвітньому, кооперативному та господарському полі. Заслугу не треба праці та енергії кількох молодих людей, що розвинули там по війні всесторонню організаційну працю. До них належать в першій мірі молодий адвокат д-р Рибак, директор задаткового Т-ва Сеник, адвокатський кандидат д-р Галан, а також місцевий парох о. Садовський. Незвичайно інтензивну працю проявляють також ґлиняньскі міщане, що купили недавно будинок від народнього дім та заходяться біля будови ще одного великого будинку, в якому найде приміщення молочарська спілка та інші осередки культурного та економічного життя повіту. — Дня 15. лютого відбувся заходами філії „Просвіти" Шевченківський концерт. Святочну промову виголосив секретар Головного Видїлу Т-ва „Просвіта" В. Мудрий. Крім того промовив на закінчення свята один з місцевих міщан. Його промова визначалася глибоким змістом і безпосередністю патріотичного почування. На вокальну частину злożились виступи двох хорів, а то: міщанського з Ґлинян і селянського зі сусіднього села Балучин, що належить до золочівського повіту. Обидвома хорами диригував парох Балучина о. радн. Є. Костишин. Йому належиться повне признання за те, що не жалував ні часу ні труду та приїздив щоденно до Ґлинян, щоби підго-

---

найбільше віддалена від світа моральних проблєм — геометричною! Спіноза розглядав взаємини людини до світа як взаємини площин і ліній. Його світогляд є рівняннями перекладеними на абстрактні ідеї. Він вірив, що світогляд фільософа виглядає так, а не інакше, бо так, а не інакше виглядає світ. Якби він на мить повірив, що є саме навпаки: що так, а не інакше виглядає нам світ, бо таким ми побачили його крізь телєскоп світогляду, створеного якимсь фільософом, тоді Спіноза перервав би свою „Етику", як не скінчив першої, молодечої студії „Про направу людського розуму", над якою думав усе життя, який не прийшов до пересвідчення, що нема єдиного загального способу на недосконалий людський мозок.

Система Спіноци є таким самим наскрізь своєрідним твором уяви та таланту одиниці, як і всі інші фільософічні світогляди. Факт, що Спіноза просиджував над талмудом і дорогоцінним шліфованим камінням, заважив на його світогляді не менше як те, що Платон бачив довкола себе культ тіла, а Кант усе життя сидів на однім місці чудаком. „Етика" Спіноци має в собі талмудичну ідею і шліфарську форму. Її Бог, Природа чи Субстанція є непрозоріно-жорстоким єством і одночасно сяючим, богатогранним, ошліфованим камінєм, осліплюючим, холодним, з усіх боків однаковим, а в якого призмі найближчі предмети заломлюються апокаліптичними обрисами.

Тільки такою спадукою талмудичної діялєктики і ґеометричної систематики можна розяснити те, що в Спіноці можна найти одначково добре зразок найчистішої християнської віри або повного атеїзму, горіючого фанатизму або жорстокого холоду, найбільше послідовної льоґічної системи або фантастичної фільософічної уяви.

Чомуж — спитаєте — в 250 літ після смерти такого чудака стільки розумних людей клонить в пошані перед ним голову і схиляє її над його книжками? Тому, що дуже мало є шліфарів ідей, які вміють їх вигладити у такий фільософічний камінь, щоби крізь нього тисячі людей, на протязі століть, могли перевірювати світ і бачити його таким, яким (як їм здається!) давно його самі бачили або яким бажали би його мати для духової полекші.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Спосіб на направу.

Направа річипосполитої, себто республики, не не така легка річ, як — ну, возьмім наприклад — направа черевиків чи дірявого даху. Вимагає вона богато вуснїв і то не в напрямі гокус-покусних фокусів, а в напрямі перетворення життя і його обставин.

Зате погади, як направити таку хрому чи горбату річпоспільну, може давати кожний, в протиставленні до черевиків чи даху, де поради може тільки спеціяліст.

Польська республика мала видно відразу якийсь *„Geburtsfehler"*, коли з давен давна польські патріоти думали над її направою.

Вже в 17. столітті Фрич Моджевський писав *„O naprawie Rzeczypospolitej"*, але його писання було гласом вопіющого во пустині, чого доказом пізніша історія до кінця світової війни.

На руїнах трьох заборчих держав повстала друга Rzeczpospolita і найменше що другий чоловік думав, що вона не переберє старих, випробованих хиб.

Але сталося інакше. Старі хиби до „ліберум вето" якнайскорше вернулися знову, що правда не в контушах, тільки в фраках, але вернулися.

Знову найшла потреба писати про направу, як за давніх добрих часів.

Повстав навіть „Союз Направи Річипосполитої" і він натхнув часопис „Голос Правди" до розписання анкети на тему, як направити все те, що за кілька літ самостійности визначно попсувалося.

Анкета не остала без відгуку. Обізвалися на неї ріжні голови з ріжними мозками і подали ріжні розвідки з ріжними порадами.

Але найліпше виявився одна з більших хоч повідомих умів сучасної Польщі, Владислав Малисяк, народній учитель. Цей досі нікому незнаний письменник, політик і поет — написав твір про направу річипосполитої... віршом. „Голос Правди" пише про це з захопленням, бо аж тепер направа піде як по римах.

До віршованої історії Польщі Немцевича і географії — Вінцентого Поля, прийшла тепер третя поема — *„O naprawie Rzeczypospolitej"*.

Шкода, що нагороди Нобля на цей рік уже роздані, а то певно дістав би їх (мирову й літературну) п. Малисяк з *„Sob Gdirnej pow. Żywiec, woj. krakowskie"*.

Не знаю ні римів ні ритмів незнаного хоч великого поета, але не уявляю собі їх інакшими, як у *„Pana Tadeuszu"*

Якщо справді так, то й я позволю собі подати пару рад... віршом:

„Żeby wreszcie naprawić już Rzeczpospolitą
I uczynić ją silną, zwartą, jednolitą:
Trzeba nas karcimów, ukraińców nibу,
Wysłać gdzieśdaś na Kubę, lub do Kurytyby.
Lecz ich uprzed zobowiązać, by swe oszczęd-
[ności,
Przysyłali do skarbu w dawśd lojalności.
Białorusów odrazszczyć i zapędzić do pracy,
Zmieniwszy ich nazwisko na Białopolacy.
Żydów starych wysiedlić, choć i będą bradać,
Młodych ochrzcić, pożenić i szlachectwa nadać
Terytoria różenne, stracone przed laty,
Których nam nie zwrócity zdradzieckie traktaty
Od zachodu po Berlin, po Kijów na wschodzie
Zabrać siłą i zażyć z zasiadami w zgodzie.

Talakrion Vinka.

дарському полі. Завдячити це треба праці та енергії кількох молодих людей, що розвинули там по війні всесторонню організаційну працю. До них належать в першій мірі молодий адвокат д-р Рибак, директор задаткового Т-ва Сеник, адвокатський кандидат д-р Галан, а також місцевий парох о. Садовський. Незвичайно інтензивну працю проявляють також ґлиняньскі міщане, що купили недавно будинок від народнього дім та заходяться біля будови ще одного великого будинку, в якому найде приміщення молочарська спілка та інші осередки культурного та економічного життя повіту. — Дня 15. лютого відбувся заходами філії „Просвіти" Шевченківський концерт. Святочну промову виголосив секретар Головного Видїлу Т-ва „Просвіта" В. Мудрий. Крім того промовив на закінчення свята один з місцевих міщан. Його промова визначалася глибоким змістом і безпосередністю патріотичного почування. На вокальну частину злożились виступи двох хорів, а то: міщанського з Ґлинян і селянського зі сусіднього села Балучин, що належить до золочівського повіту. Обидвома хорами диригував парох Балучина о. радн. Є. Костишин. Йому належиться повне признання за те, що не жалував ні часу ні труду та приїздив щоденно до Ґлинян, щоби підго-

товити хор не зважаючи на те, що рівночасно підготовлявся до концерту і балучинський хор. Прегарно деклямувала „Кавказ" Хахулівна Ольга, а уривок зі „Сну" виголосив дуже вдатно п. Туз Зенон. Незвичайно миле враження зробила на присутніх деклямація малого школярика. Окрасою вокальної частини був виступ жіночого октету, в якім вирізнявся чистий сопран пп. Тимківської та спів дуету міщанин Пежка (тенор) і п. Туза (баритон). Цей останній розпоряджає гарним голосовим матеріялом. **Гість.**

Орґанізаційний рух.

Нарада на УНДО в Перемишлі.

Дня 18. лютого ц. р. відбулася в Перемишлі довірочна нарада членів УНДО., скликана в імени Повітової Народньої Організації д-ром Коомошем і д-ром В. Загайкевичем на основі §. 2. зак. про збори. Нарада була обмежена тільки на запрошених громадян. Присутних було 186 мужів довіря. Нараду отворив д-р В. Загайкевич.

Основний і гарно оброблений реферат про політичне положення і програму партії виголосив ред. М. Стоутинський. Відтак забрав слово для доповнення того реферату і пояснення Організації д-р В. Загайкевич. У довших виводах представив невідрадне положення нашого народу взагалі та селянства зокрема, наступи ворогів на нашу організацію, відношення польських партій до наших справ і нашої партії, справу безробітних на селі й конечність їх організації тощ. В часі виводів д-ра Загайкевича явився відпоручник староства враз із поліційним агентом з просьбою пояснити їм, що це за збори. Одержавши від д-ра Загайкевича відповідне пояснення, оба функціонарі відійшли і д-р Загайкевич промовляв дальше. По якімсь часі явився вже інший комісар староства в двома поліційними агентами і просив дозволу на провірення запрошень присутніх. Коли виявилося, що всі присутні мають письменні запрошення, комісар запитав д-ра Загайкевича, як скликуючого нараду і її председника, чи знає особисто всіх запрошених. Д-р Загайкевич пояснив комісареві, що на основі закону він не є до того обовязаний. Стверднв лише, що збори не були кожному доступні, лишень обмежені на особисто запрошених громадян та що всі мають письменні запрошення. Комісареві староства це не вистарчало і він домагався, щоб д р Загайкевич особисто по назвиську розпізнавав запрошених. Кедиж — річ ясна — це не могло статися, комісар заявив, що розвязує збори. На салі рознеслися оклики обурення, а д-р Загайкевич заявив, що поступок комісаря уважає нелеґальним і проти нього у відповідній дорозі заремонструється; розвязання цих зборів є доказом, як відноситься влада до орган зації українського селянства. По відспіванні в торжественному настрою національних гимнів збори розійшлися.

По зборах завізвано на поліцію секретаря п. О. Сенечка, якого виритувано про ближчі дані щодо відбутої наради, домагаючись передовсім видання листи запрошених гостей; цьому домаганню п. Сенечко очевидно відмовив.

Так отже вертаємо до часів виїмкових репресій і виїмкового, нелеґального толкування § 2. закону про збори, свідками чого ми були за найреакційніших часів Баденія, а відтак Потоцького. Вертають давні часи безправства! Перемиське староство мабуть забуло, що закон з 15. XI. 1867. ч. 135. В. з. д., не домагається, аби скликуючий знав поіменно всіх запрошених. Перемиське староство мабуть не розуміє, що вимогою довірочної наради є, аби вона була обмежена тільки до осіб індивідуально означених, на цю нараду запрошених.

Такий поступок польської влади у нас супроти УНДО не є новий. За уладження довірочної наради в Стрибенці в липні 1926 р. був д-р Володимир Загайкевич потягнений до карно-судової відвічальности за порушення постанов про збори. Тоді після заказання, що згадана нарада була нарадою довірочною, обмеженою до запрошених гостей, перемиський суд увільнив д-ра Загайкевича від усякої вини і кари.

Але ці й подібні події є доказом „прихильного" відношення польської влади до нашої партії, є вимовною відправою для всіх тих клеветників, які поширюють усякі злоби сплетні про мнимо угодовість УНДО і його відношення до польського уряду.

З нашого карнавалу.

Вечеринці „Союзу українських купців".

Одночасно з балем українських студентів політехніки „Основа", що відбувався з суботи на неділю в прекрасно декорованій великій салі Народнього Дому, влаштував у салях „Беседи" свою традиційну вже щорічну вечірку й „Союз українських купців". Вечірка ця стягнула дуже поважне число наших купців з родинами під проводом голови Т-ва п. Р. Зубика, що переняв на ній ролю гостинного господаря, а також доволі богато запрошених гостей з поміж найвизначніших кругів українського громадянства у Львові. Були теж представники української преси.

Весела забава, що відбувалася в невимушеному настрою, стягнула і злучила разом усіх присутніх. Танці, модні і старі (що їх аранжував з перевою п. Галушка), протягнулися до білого дня. До упримнення вечера чи радше ночі дуже причинився на скору руку заімпровізований хор під проводом такого рутинованого й повного темпераменту дирігента, як д-р Михайло Волощин. Хор співав завзято цілу ніч і збирав заслужено признання за признаннями. Слід іще зазначити, що побірний, але дешевий буфет був постійно в облозі і розійшовся вповні на радість гостей і комітетових. Вдоволені учасники вечірки розходилися раннім ранком домів, жалюючи, що вона так скоро скінчилася.

(іп.)

З судової салі.

Справа Михайла Білого.

Дня 16. ц. м. відбулася перед Найвищим Судом у Варшаві касаційна розправа в карній справі Михайла Білого з Березовиці Великої за злочин головної зради. Ця справа є така інтересна, що варто з нею докладніше познайомити читачів.

Прокуратор при окружнім суді в Тернополі обвинувачував Білого в тім, що він в серпні 1926 р. в Березовиці Великій дав Теодорові Довгавові кілька комуністичних брошур до прочитання; тому, що в тих брошурах накликувано — на думку прокуратора — до загальної зміни форми правління в Польщі, до загального відлучення земель, замешканих українцями, а надто викликати погорду й ненависть до державної адміністрації, — обвинувачено Михайла Білого за злочин головної зради з § 58. б. к. з. як провідника і бунтівника, а надто за злочин заворушення публичного спокою з §. 65. к. з.

При головній розправі перед окр. судом у Тернополі Білий признався до вручення комуністичних брошур і лава присяжних девятьма голосами проти трьох потвердила питання щодо обох злочинів. По проголошенні вердикту суддів присяжних оборонець обвинуваченого адвокат д-р Розенфельд з Тернополя вніс, аби трибунал ухилив вердикт суддів присяжних, тому, що вони помилилися і тому, що він не має причин до внесення зажалення неважности. Трибунал відмовив тому внесенню і своїм вироком з дня 8. листопада 1926 р. засудив Білого згідно з §. 59. б. к. з. і згідно з вердиктом лави присяжних на кару смерти, бо за цей злочин інша кара не передбачена.

Як вище згадано, дня 16. ц. м. відбулася в цій справі касаційна розправа перед Найвищим Судом у Варшаві. Нею заінтересувалися у Варшаві до тої міри, що на розправу явилися (перший раз перед Найвищим Судом) кореспонденти варшавських газет.

Судові проводив СНС. Антерман. брали ще участь: СНС. Кжижановський і Мжинський, генеральну прокуратуру заступав ген. прок. Семільський, оборону вносив д-р Ст. Шухевич, адвокат зі Львова.

Оборона стала на становищі, що в даїм випадку суд приморозив хибний припис карного закону. Припис §. 59. б. к. з. відноситься до такого випадку повстання, революції і т. п., коли підприняття (*Unternehmung*) стало вже бодай до певної міри сконкретизоване, коли змовники мають певну докладно означену ціль, спосіб поступування, означену тактику і т. п., значить коли намір повстання прибирає конкретні форми. Одначе коли намір, хоч означений, але „підприняття" не сконкретизоване, коли чин ще не переходить до безпосереднього виконання, коли спосіб і тактика переведення не усталені, — не може бути мови про злочин з §. 59. б. к. з., тільки що найвище з §. 59. п. к. з., котрий передбачує кару не смерти, тільки 10 до 20 літ тюрми. Правда, у вердикті суддів ужито слів „провідник" і „бунтівник", одначе цих двох понять не виключає припис §. 59. п. к. з. На всякий випадок у даній справі може Найвищий Суд зробити ужиток з §. 352. к. п. і в дорозі надзвичайній зарядити поновлення поступування, бо при розгляді актів показалися важні сумніви щодо правдивости тих подійсних обставин, що становлять основу вироку.

Генеральний прокуратор у більшій части прихилився до виводів і правних поглядів оборони. Найвищий Суд зніс вирок і переказав справу окр. судові в Тернополі до поновної розправи, при чому знесено також вирок щодо злочину з §. 65. к. з., бо коли в справі заходить т. зв. „ідеальний збіг" каригідних чинів, то удержання одної части вироку при рівночасним ухиленні другої части тогож самого вироку не дається логічно подумати. Рішення Найвищого Суду викликало помітне вражіння.

Кредити на засіви.

Краєве Товариство Господарське „Сільський Господар" у Львові повідомляє в справі кредитів на весняні засіви 1927 року.

Комітет рільної допомоги при тернопільськім воєвідстві на засіданні дня 16 II. ц. р., де інтереси українського рільничого населення заступав відпоручник Товариства „Сільський Господар" проф. Іляріон Брикович, розділив призначену на весняні засівові кредити в тернопільському воєвідстві квоту 100.000 золотих по повітах в такий спосіб: Борщів 5.000 зол., Броди 10.000. зол., Бучач 5.000 зол., Чортків 5.000 зол., Камінка Струмилова 5.000 зол., Підгайці 4.000 зол., Радехів 3.000 зол., Скалат 10.000 зол., Теребовіль 21.000 зол., Золочів 8.000 зол., Збараж 3.000 зол. Зборів 21 000 зол.

З огляду на те, що по думці рескрипту міністерства рільництва до розділу кредитів у першій мірі мають бути покликані кооперативи, тому наші повітові кредитові установи обовязані упімнутися про це в повітових допомогових комітетах.

Всячина.

Чи є нас за богато? Вчені давно цікавились питанням, скільки людей може помістити земля. Бо постійний зріст населення міг розвіяти прегарну мрію про те, що в майбутности шевчуть пішли. Адже неодна війна була безпосереднім наслідком перенаселення даної території: німцям і англійцям давно за тісно в межах своєї держави. Два берлінські географи Альбрехт Пенк і Альойз Фішер присвятили цьому питанню свої останні досліди. Їх відповідь наскрізь оптимістична: „живіте і розмножуйтесь". Бо хоча земля має нині 1800 мільонів, то є це щойно 20 проц. тої цифри, яку може вона помістити. На жаль: „земля" значить для нас „Европа", а з цією її частиною справа стоїть гірше. В Европі є нині 460,000.000 людей, а може в ній поміститись не більш як 560,000.000, отже швидко буде перенаселена. Навіть Азія має вже нині 70 проц. можливої сили. Отже єдиними теренами майбутньої еміґрації стануть Африка та Австралія. В Африці є нині 140 мільонів, а може жити з 2000 мільонів. Ще більше місця є в Австралії, де нині є всього 8 мільонів людей, а може поміститись стільки, що в Европі. Також південна Америка має місця 1200 мільонів. За 100 літ вимігрує з Европи 31 мільонів людей! Англія вже давно опікується територіями, куди вони їхатимуть. Коли до цього часу англійська мова вдержиться при своїй силі розвитку, тоді можна легко уявити собі момент, коли нею володітиме три четвертині земського глобу!

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ:

ШКІЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ ДЛЯ МОЛОДІ. Нарис їх організації і каталог дитячої літератури. Видано з нагоди: „Місяця книжки для молоді". Львів. 1927. Видавництво „Світ Дитини". Стор. 96, 16°. Зміст: 1) Від Видавництва. 2) Про шкільні бібліотеки. 3) Каталог дитячої літератури: а) для дітей, б) для молоді. 4) Вибір книжок для українських шкільних бібліотек. 5) Інструкція про збірку фондів на основання бібліотек. 6) Замітки. 7) „Дитяча книжка" — збірка рефератів про книжку та її вартість. 8) Оповістки реклямові.

ЖУРНАЛИ:

НОВЕ ЖИТТЯ. Громадсько-політичний, економічний та літературний місячник. Рік II. ч. 2 (9) за лютий. Прага 1927. Зміст: В. Ленін. — М. Синило: Дешеві „патріоти". — Гр. Пирхавка: Еміґрація і допомога. — Доссо: Політика в академізмі. — М.: Політичні комбінації Пілсудського й українське дрібно-міщанство. — Гр. Колючка: Так на роду написано (фейл.). — Я. Грабів: З праці ощадних кас у Чехословаччині. — С. Скляренко: Мій брат. — В. Хмелюк: Лінія і пляма. — З окупованих українських земель. — Радянське життя. — З світа. — З життя радкольонії в Чехословаччині. — Еміґрантське життя. — Бібліографія.

УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛЯТЕЛІСТ. Місячник. Рік III. ч. 1. за січень 1927. (Адреса: *Wien XVIII, Gersthoferstrasse 138*). Зміст: Д-р В. Онишкевич: *Monumentum aere perennius*. — С. Шрамченко: Фантастичні марки українських повстанців на Холмщині в 1919 р. — Філят. гурток укр. молоді в Стрию. — І. Мороз: „*Ukraina-Handbuch*" Свенсона (по нім.). — Нові марки. — Дрібні вісти. — З філятелістичних журналів. — Бібліографія. — Від Адміністрації. — Члени Українського Обмінного Т-ва.

ПРОМІНЬ. Ілюстрований місячник для української молоді в Канаді і Злуч. Державах. Рік I. ч. 1, за січень 1927.

НАШ ПРИЯТЕЛЬ. Часопис для молоді. Рік VI. ч. 2—3 за лютий-березень 1927.

ЖІНОЧА ДОЛЯ. Двотижневик для українського жіноцтва. Рік III. ч. 4. з 15-го лютого 1927.

ГОСПОДАРСЬКО-КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС. Рік VII, ч. 6 і 7.

ОПОВІСТКИ.

Адміністрація Українського Наддніпрянського Хору під проводом Петра Євсевського, отсим подає до відома заінтересованих осіб, що до дня виїзду хору до Німеччини (4. березня ц. р.) адреса хору слідуюча: *Warszawa, Podwale 16.* — Український Хор для Рапоченка. 1111 4—5

Товариський Зізд в Тернополі. Товаришів, котрі в р. 1902 укінчили гімназію І. в Тернополі прохається о подання своїх адресів на руки о. проф. Кароля Ястшембського у Львові, вул. Дунін-Борковських 10 А, в цілі приготовання товариського зізду, котрий відбудеться дня 29. червня 1927 р. 1563 1—3

ЧЕХОЛЯДА „ОПТІМА"!
1473 **найліпша** 10—?

Господарське віче у Винниках. Філія Краєвого Товариства Господарського „Сільський Господар" у Львові скликує велике господарське віче, що має відбутися дня 27. лютого ц. р. у Винниках в салі читальні „Просвіти", в годині 3-ій пополудні, з таким порядком нарад: 1. Економічне положення українського селянства. 2. Організація збуту й закупна сільсько-господарських продуктів. 3. Організація сільсько-господарського кредиту. 4 Молочарство, пасічництво, садівництво та огородництво. 5. Обезпечення худоби. 6. Вільні внески й замітки. Селяне дооколичних сіл повинні явитися громадно на цьому вічу!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 71-?

ЕЛЕҐАНТ своєрідна і найліпша паста до обуви — жадайте все і всюди. 1481а 5—10

КУРС СПІВУ хорального і дяківського, одномісячний, розпічне 5. марта уряд парохіяльний в Лісниках п. Бережани і приймає письменні зголошення на приступних услівях. 1567 1—3

КУПЛЮ кількаморгове господарство Бажані добрі будинки. Зголошення слати на адресу: Осип Кинашевич, Боскрн. п. Коцюбинчики. 1566 1—3

КУПЛЮ машину до писання українсько-польську уживану в добрім стані. — Д-р Мартинюк Іван в Мединичах ад Дрогобич. 1565 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг пегінів, серця і жолудка 1458 13—20

Д-р ФЕЛІКС ГАН
Львів, Городецька 46. Тел. 884.
переєвітлення Рентґеном.

1535 **Лікар нервових недуг** 3—5
Д-р Едвард Ґріффель
секундар заг. шп. у Львові орд. від 3—5
Львів, вул. Пекарська ч. 3.

Брилянти, Золото, Срібло як також всілякі **Біжутерію** купує по найвищих цінах Й. Домбровскі—Л. Розважевскі, вул. Академічна 2. — Оцінення даром без примусу продажі. 1480 3—3

МІКРОСКОПИ
ЛІКАРСЬКІ І ШКІЛЬНІ
Фірми Ц. РАЙХЕРТ, ВІДЕНЬ
1470 продаємо по фабричних цінах на догідних услівях
ЛЕВ АППЕЛЬ і С-КА
Львів, вул. Леґіонів ч. 1.

Загальний Збір

філії „Просвіти" в Станиславові відбудеться в неділю, дня 27. лютого 1927 р. в салі Т-ва „Бесіда" (вул. Голуховського ч. 20/I.). Початок Збору в 1 годині повод. Дневний порядок: 1. Відкриття Збору. 2. Вибір президії Збору. 3. Відчитання протоколу з останнього Звич. Заг. Збору. 4. Звіт Виділу з діяльности Філії. 5. Звіт Ревізійної Комісії й уділення абсолюторії. 6. Вибір нового виділу. 7. Запити й внесення членів. — В Станиславові, дня 15 лютого 1927. — За Виділ Філії „Просвіти" в Станиславові: Д-р Вол. Янович в. р. голова, *проф.* О. Тисовський в. р. секретар. 1564 1—1

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.

Після конфіскати — другий наклад

Ч. 41 (11.009). Львів, четвер 24. лютого 1927. Poczłowa opłata zaryczałtowana. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 157 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

У винятковому положенні.

Львів, 23. лютого 1927.

Нині на просторі Сх. Галичини до 90 відсотків громадських рад розвязано, установляючи на їх місце тзв. правительственних комісарів, які в останніх часах приняли назву „*kierowników gmin*". Нерозвязані громадські ради остали в тих нечисленних громадах, в яких поляки мають більшість або зуміли в своїм часі при допомозі польських дворів, ксьондзів і адміністраційних властей здобути більшість в громаді. Однак каденції істнуючих „законних" громадських рад скінчилися перед якими 6—8 літами — так, що й ті „законні" ради вже давно ввійшли в стадію незаконности. Таким чином на території Сх. Галичини нема сьогодні ані одної *законної* громадської управи, ані одної громадської установи, яка була би висловом волі громади. На добавок теперішні „*kierownicy gmin*" — це вдебільшого пястівські чи інші „народові" агітатори або старостинські креатури, нічим незвязані з громадою, байдужі до її потреб, чужі населенню. Єдиною „кваліфікацією" такого „керовніка" є його приналежність до польської національности або національна тупість і індиферентність. Не рідко між цими мужами довіря польської влади стрічаємо чолові типи суспільного шумовиння, розпустників, деморалізаторів, розтратників громадського майна, крайних лінтяїв. Справді, коли якась влада хоче до краю скомпромітуватися перед населенням, то повинна тільки брати зразок із самоврядного багна на Західній Україні.

З тієї точки погляду виходячи, можнаб щонайменше байдужо, як не зі злорадним зацікавленням прицивлятися дальшому розвиткові подій на нашій національній території, як би ці урядові деморалізатори пошестно не впливали на населення, не підсилювали спричиненої війною ріжниці між добром і злом. Але шкоди, які ці чолові персоніфікатори безправства приносять громадам, є без сумніву більші, як ті, які вони спричинюють своїм мандантам і протекторам. І це спонукує нас до боротьби зі специфічно „правовим" лихом, що ваготить над нашим населенням.

А тепер зупинімся ще на одному моменті. Така гульня в самоврядній ділянці, такий „танець чиновників" відбувається не деінде, тільки в країні, в якій населення на протязі сімдесяти літ жило правильним і інтензивним самоуправно громадським життям. Виняткове положення в самоврядній ділянці приноровлено не до якоїсь відсталої, некультурної, півдикої країни, але до країни культурно розвиненої, з населенням свідомим своїх прав і своїх важких кривд.

Часом здавалося, що й на ту владу находять хвилі, які привиклося називати „*lucida·ми intervalla·ми*". В 1924 р. за уряду Хієно-Пяста тодішній мін. внутр. справ д-р Кернік постановив був скінчити зі самоврядним багном і розписав був вибори до громадських рад на основі старої (австрійської) куріяльної ординації. Без сумніву було би це, без огляду на перестарілість і відсталість виборчої системи, деякою сатисфакцією для грубо і цинічно насилуваного правового почування населення та частинною направою самоврядних відносин. Та *veto* всесильних „організацій народових" у зародку вбило цю першу спробу частинного повороту на шлях законности. Уряд, безсоромно відкликує свій розпорядок про переведення виборів до громадських рад, потішаючи здивоване громадянство недалеким переведенням виборів на основі нової, однородної системи, яку ухвалить сойм для всієї польської держави.

Від того часу минає три роки. Самоврядна ділянка попала в становище хронічного баговиння, уряд і сойм занялися „важнішими" справами, аж поки травневий переворот не звільнив і уряду і сойму від цього ділового перевантаження.

На протязі трьох літ не зроблено ані одного кроку вперед. Нещасні „креси" стали кісткою в горлі польських державців. Кожний рух по лінії самоврядного законодавства зупинявся на зачарованому кругі, якому на імя: „креси". Вся вага питання зосередилася в тому, як видумати таке штудерне самоврядне законодавство, яке булоб висловом пословиці про ситого вовка і ненарушену козу. Як дійти до такого „ідеалу", який дав би польській етнографічній території прогресивне й демократичне самоврядне законодавство, яке одночасно булоб засобом супрематії польської меншости над українською і взагалі всякою іншою національною більшістю на непольській етнографічній території. Об цей альхемічний „камінь мудрости" розбивалися всі благородні почини польських державців.

Вкінці відтяжений „санаційним" урядом сойм взявся до роботи: пять польських партій (від вшехполяків до пепесівців) заключило компроміс щодо основ самоврядного законодавства, безнастанно маючи перед очима ситого вовка і ненарушену козу. В основу проєктів щодо самоврядного законодавства лягло пятиприкметникове виборче право з тим, що громадські ради мають бути тільки „законодатними" установами, а екзекутивна самоврядна влада (війти з присяжними по селах, магістрати в містах, виділи в повітових радах чи соймиках) мають бути затверджувані чи призначувані державно адміністраційною владою і тільки перед нею мають бути відповідальні. Таким чином польські державці, ризикуючи втратити вплив у радах, „виставляючи на небезпеку польські державні й національні інтереси" в цих основних комірках суспільного життя, трівко забезпечували ті „державні і національні інтереси" в екзекутивах сіл, міст і повітів. По суті нове самоврядне законодавство в нічому не змінилоб теперішнього стану на „кресах". Влада в громадах, містах і повітах і далі залишилась би у руках вірників адміністраційної влади, а виборні ради булиб нічим іншим, тільки істнуючими й тепер безголосими „прибічними радами".

Адміністраційна комісія сойму радила над самоврядним законодавством, ломила собі голову над створенням специфічного твору зі складових елєментів вовка і кози, а уряд мовчав, не виявляючи найменшого зацікавлення справою. Аж нагло два правительственні клюби („Визволеніе" і Хлопський Союз), мабуть за спонукою уряду, зложили в соймі 14. грудня 1926 р. внесення про тзв. малий самоврядний закон, який має на меті розтягнути пятиприкметникову виборчу ординацію, обовязуючу в б. Конгресівці, на терен Галичини. Віцеміністр внутр. справ Ярошинський окремим письмом домагається негайної полагоди цього внесення в адміністраційній комісії, щоби якнайскорше можна було перевести вибори до громадських рад. В „народовім" таборі повстає крик, і п. Бартель у своїм гомінкім експозе заявляє, що виборча ординація в Галичині не буде схожа до такоїж ординації в корінній Польщі. Одночасно появляються пресові вісти, що в Сх. Галичині будуть переведені вибори на основі старої (австр.) виборчої ординації.

Самоврядне законодавство застрягло

а всі проєкти, навіть кепські, гірші і найгірші розгубилися на вибоями усіяній дорозі між соймом і урядом. Компроміс пятьох польських партій розлітається, уряд бере назад свої неофіційні поправки до самоврядного законодавства, зникає яканебудь надія вирвати населення з гнилого багна й крайної анархії в самоврядній ділянці.

Після великого галасу із самоврядним законодавством — нині стоїмо там, де ми стояли перед роком, двома і вісьмома, тільки що погіршення в самоврядній ділянці дійшло до глибин розстрою і до вершків абсурдности. Не є виключене, що уряд зважиться перевести у Сх. Галичині вибори до громадських рад на основі перестарілої куріяльної виборчої системи.

Сяк чи так, а українське населення хочуть польські державці накрити покришкою виняткового положення. Сподівання, що лихо минеться, що стан *ex lex*, доведений до абсурду, приведе навіть відповідальні польські чинники до якогось опамятання, що закон самоврядування примусить їх завернути з хибної дороги, не здійснюється. Тому справу самоврядування мусить українське громадянство взяти в свої руки. Обовязком політичних партій є започаткувати кампанію за здорове самоврядне законодавство на основі пятиприкменикового виборчого права з виборністю екзекутивних органів, самоврядування і повною незалежністю від адміністраційної влади.

А борючись за здорове самоврядування, будемо боротися не тільки за основи новітньої демократії, не тільки проти виняткового положення, погнобдення і деградації українського народу на ступінь друго- і третьорядности, але й за збереження останків нероztраченого ще громадського майна та за будівництво здорового життя в основних суспільних клітинах.

Ф. Ф.

В кривому зерналі.

Короткозорий інформатор харківського „Комуніста". — Орган Мілюкова і „галиційска нова".

Якийсь криптонімовий інформатор харківського „Комуніста" М. Кресовяк намагається інформувати українську суспільність на Великій Україні в дописі з Володимира Волинського про останні події на т. зв. польських кресах. Розглядаючи свіжі події на білоруській землі, точніше арештування білоруських послів, він далі пише про останні репресії на західньо-українських землях. І тут уже мішає горох з капустою та снує теревені на тему „ідейного впливу" УНДО „на польські політично-поліцейські сфери".

„Вчинивши погром на Західній Білорусі, — пише він — й „узаконивши" не позбавленням (парляментарним шляхом!) провідників „селянського бунту", отого імунітету парляментської недоторканости, пілсудчина з подвоєними силами кидається тепер на Західню Україну. Вже помітно збільшення арештувань молоді — й то тієї, що не поділяє думок УНДО. — І останні арешти відбуваються не без ідейного впливу на польські політично-поліцейські сфери отого таки УНДО... Значить, УНДО може радіти: тих, хто не поділяє ундівських переконань, безпощадно нищиться. А при такій ситуації потрапить УНДО за відомою російською приказкою: „І капітал пріобрести й честность соблюсті"... ...Бож буде матеріял до писанини в „Ділі" й про утиски Польщею української культури".

Прочитавши поданці стрічки приходиш до пересвідчення, що комуністичний інформатор не мав би про що писати, як би не було УНДО-ня. При тім не міг би справлятись і в брехні. В звязку з тією писаниною мусимо ствердити, що останніми часами не чували ми ніде про арештування ні співпартійців ні симпатиків ідеольогії М. Кресовяка на західньо-українських землях. Натомість чували ми і писали про арештування української національної молоді у Львові та поза Львовом на галицькій території. Всі арештовані останніми днями українські студенти і студентки ніколи нічого спільного з ідеольогією Кресовяка не мали. А тому можнаб таксамо легко твердити нам — як це робить Кресовяк — що власне під ідейним впливом місцевих інтернаціоналістів арештували цих молодих людей польські політично-поліцейські чинники. Бож це загально відома річ, що ніхто не визначається такою великою нетерпимістю в політичних справах як комуністи. Ніколи національні українські кола не раділи і не будуть радіти з арештів чи переслідувань своїх ідеольогічних противників. Зокремаж УНДО як демократична партія зависоко цінить підставові елєменти демократизму, до яких належать свобода думки та слова, щоби могло радуватись з приводу польських репресій у відношенні до українців менаціоналістів. Кожного ідейного комуніста шанує український демократ хоч і не погоджується з його політичною ідеольогією. Одні лише комуністи поступали та й нині поступають інакше. Для них свобода думки і слова — це „буржуазний пересуд", а прилюдне висловлення своїх, відмінних від комуністичного світогляду, думок, наражувало відважних у тисячних випадках на втрату життя. Діялося і діється це в „пролетарській" державі, в царстві червоної від крови комуністичної диктатури. Там пошанування противної комунізмові політичної ідеї нема — там для всього суспільного

комуністичній ідеольогії протиставляється в правилі не аргумент, не ідеольогічну боротьбу, а фізичну загладу противників разом з їхніми ідеями. В боротьбі з політичними противниками комуністи ніколи не перебирали в засобах.

Для української демократії допустимі тільки чесні та ідейні засоби боротьби. Вона гидує низькими, недейними засобами. А тому й ощо клепету та брехню п. Кресовяна про „ідейний вплив" УНДО на політично-поліцейські репресії (а в даному випадку ще й у відношенні до молодих — як сказано — націоналістів а не інтеграціоналістів) вважаємо теж огидою. Очевидно, що такі „інформатори" дадуть радянській суспільности якнайменше інформацій про те, що діється на західньо-українських землях.

* * *

Російське, еміґрантське республікансько-демократичне обєднання — так зве себе і свою політичну групу відомий Мілюков — не може ніяк прийти до себе в звязку з українською проблемою. Зокремаж не може воно простити українцям, що вони не взяли участи в дискусії над рефератом п. Мякотіна. Коляж паризька українська еміґрація влаштувала для себе окремий дискусійний вечір у звязку з викладом Мякотіна і стала на становищі політичної незалежности України, то мілюківська компанія вийшла з себе. Попавши в страшний стан психічного розстрою а тим самим затративши почуття відповідальности, дав цей табор вислів, свого хоробливого настрою на сторінках мілюківських „Последних новостей". Позабувши про те, — як звичайно в такому стані! — що ще учора мілюк вці пропонували українцям „федерацію", в якій могляб розвиватися навіть українська мова і література — ниві вони прийшли раптом до висновку, що „при своєму бажанні переговорів (з українцями! — Ред.), у теперішніх відносинах говорити не час і нема з ким". Нарешті дійшли до цілком слушного висновку, бо й вони не мають ніяких мандатів для якихнебудь переговорів та й нікого крім себе не репрезентують. Та на тому вони не покінчили, а накинулися взагалі на все українське та заперечили навіть окремішність української мови.

„Ми дійсно — пишуть „Посл. Нов." — недавно ще згадували, що невдоволені дотеперішніми розмірами украінізації" радянські українці звернулися з якимсь грізним ультиматом до Москви. З того ми можемо робити висновок, що навіть і наївні міри, в роді прогнювання з посад тих урядників, що не зложили іспиту з галицької мови, які тепер приморювлюють на Україні, показалися недостарчаючими, щоби як треба і раз на все „Украінізувати" Україну".

В шовіністичному трансі та в крайному подразненні свого зоольогічного націоналізму дійшли мілюківські „республиканські демократи" до того, що на Україні чьсаджують комуністи насильно якусь невідому „галіційскую мову". Деж тоді для них політичних банкротів існує та живе українська мова як не на Україні? Дійсно бідною булаб Україна, колиб ій треба було вичуватися аж якоїсь невідомої мови, щоби себе украінізувати. Автор наведеного цитату це якийсь безнадійний аналфабет, коли сміє прилюдно писати такі теревені. Та нехай і він приймє до відома, що „галіційскої мови" нема, а є одна українська мова, якою користується 40 мілюнів українців. Та мова живе й розвивається. На Радянській Україні розвивається вона тепер незвичайно інтензивно і то не завдяки комуністам, а завдяки національним українським культурним і науковим робітникам, що працюють у Всеукраїнській Академії Наук, в інституті української наукової мови та в інших культурно-освітніх і наукових установах України. На всій широкій Українській Землі є нині лише одна літературна мова, яка в дечому ріжниться від поодиноких українських діялектів. І зовсім зрозуміло, бо літературна мова стоїть все повад діялектами. Мілюківські „тоже малороса" памятають ту українську мову, яку вони чули колись по українських хуторах і селах від своїх лакеїв і пастухів. Самозрозуміло, що та мова неподібна до теперішньої української літературної мови. І т му не дивно, що вони її не все розуміють. Та це не дає їм ніякого права говорити, а тим більше писати про насильне насаджування „галіційской мови" на Україні. Така мова не існує і взагалі існувати не може. Це час уже знати навіть новомодним мілюківським федералістам. Вони напевно це й знають, але розхристана російська душа, пересякла міязмами зоольогічного націоналізму, не хоче з тим ніяк погодитися. В хвилинах первісної ширости вона й викидає зі себа ось такі і тим подібні твердження і тим себе зраджує, та повертає в лівець усякі недоточні, облудні фрази про „найкращу волю" для мирного співжиття з українцями, про прихильність та сприяння розвиткові української мови і культури а навіть про свою охоту „федеруватися" з українцями.

М. М.

КООПЕРАТОРИ!!

Беріть чинну участь в організації дрібних, масових ощадностей.

За океаном.

Після церковного зїзду в Злуч. Державах.

Свого часу подавали ми на сторінках „Діла" постанови церковного католицького зїзду, що відбувся з кінцем грудня у Філядельфії при участи делєгатів 85 гр.-кат. парохій (на всіх 100) і висказався однодушно проти еп. Богачевського і його політики. Еп. Богачевський зробив з того такий висновок, що під датою 6. січня ц. р. видав розпорядок, яким „виклив" аранжерів зїзду, а саме: Теодора Грицея, Михайла Дармограя і Мих. Коцюка з Філядельфії, Івана Ваверчака з Перт Амбой, а крім них також д ра Луку Мишугу, Івана Іванишина, Григорія Пипюка, Мих. Біяна і Семена Ядловського. Згадані особи на основі того розпорядку перестають бути членами католицької церкви, перестають також бути парохіянами і не можуть ані вибирати церк. урядовців, ані бути такими урядовцями. Ні один з них не може бути хрестним батьком, а до їх домів не сміє зайти католицький священик зі свяченою водою на Йордан ані не сміє їм посвятити паски. Якщо хто з них непримирений умре, не буде похоронений на католицькому цвинтарі. В їх похоронах не може брати участи католицький священик і т. д. Ні один з поданих вище українських громадян не буде принятий назад до католицької церкви без окремого, виразного розрішення чи позволення самого еп. Богачевського.

Яке враження зробив цей „розпорядок" еп. Богачевського в Злучених Державах, не знаємо. З голосів тої американської української преси, яку в ряди годи перепускає до нас польська цензура, виходило би, що цим нефортунним поступком, еп. Богачевський ще дужче скомпромітувався в очах своїх вірних. Бож він „виклив" з церкви людей, що не тільки ніколи проти неї не виступали, але навпаки працювали все в згоді з церковними кругами і для добра українсько католицької церкви. Правда, проти еп. Богачевського виступали вони дуже різко і вели з ним явну війну, але до того він дав сам надто богато причин і сам спровокував той церковний зїзд, в стрю якого звернулося виключно проти нього. За ще „виклинати" найпопулярніших в Америці громадян, та ще в нинішних часах — щонайменше нерозумно. Цей необдуманий крок епископа може болюче відбитися на положенні гр.-кат. церкви в Америці, до якої ще нині належить львина часть української еміграції. Завтра може вже бути зовсім інакше...

Що не пишемо цього без основ, доказом хочби факт недавнього переходу кількнадцятьох гр.-катол. громад на українську автокефалію — саме за володіння і в єпархії еп. Богачевського. Як ставиться до нього його власне, підчинене йому духовенство, видно найкраще з того, що більшість священиків не послухала його приказу і не прочитала в церквах проголошеного ним „виклятя" поданих вгорі громадян. Це хіба говорить надто проречисто про те, як дивиться і як оцінює виступи свого епископа підлегле йому духовенство.

Дальших періпетій тої боротьби не знаємо. Одначе з факту наглого усунення „Провидінням" від редакторської праці в „Америці" д ра Назарука, якого слушно український американський загал уважав найближчим дорадником епископа, що його він підбивав до ріжних нефортунних і необчислимих у наслідках виступів, — можна вносити, що до санації тих нестерпних відносин забралася сама католицька організація. Видно, що вона зорієнтувалася ще в пору у грозі положення і виповіла місце головному спричинникові нещастя — д ру О. Назарукові.

Побажатиб, щоб наші національні й церковні круги в Злуч. Державах найшли нарешті тепер загублену спільну мову і злучилися у взаїмній виозумілости й пошані для спільної праці в користь українського народу і для добра однолої, здисциплінованої гр.-кат. церкви. Тільки від того залежатиме дальша доля, поступ і розвиток української еміграції за океаном.

Хто ще не спробував знаменитих помадок з вишнями незрівнаного виробу

„Фортуна Нова"

Радянська Україна.

Українізація і жиди.

В Київі відбулася велика конференція позапартійних жидівських робітників, на якій виголосив привітну мову голова київського окружного виконавчого комітету Любченко. Він зазначив між іншим, що радвлада ніколи не буде обмежувати розвитку культури національних меншостей. „Ми не збираємось — говорив він — примусово українізувати жидівських і російських робітників. Ми члени єдиної трудової сїмї і вважаємо за нашого спільного ворога як петлюрівців так і сіоністів.

Соціяльні проблеми жидівських мас можна розвязати тільки шляхом індустріялізації і переходу на хліборобську працю. Ми не маємо сумніву, що в небезпечний для країни час жидівський пролетаріят, спільно з українським і руським, оборонятиме від усякого катиску УСРР".

Виходить, що жиди не обовязані знати української мови в українській державі, бо для них вистарчить російська, але вивчування російської мови там не вважають русифікацією.

Памятайте, що всякі **збірки на нагробник на могилі І. Франка** треба посилати до **Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на** щадничу книжечку **ч. 7910.**

Мих. Рудницький.

Небуденний европеєць.

(З нагоди смерти Ж. Брандеса.)

Неодин наш інтелігент має інстинктову відразу до цього слова „европеєць". Европа, в його уяві, зробила нам за богато кривд. Орієнтація на таємний схід є так само в моді, як чарльстон або спіритистичний столик. Як перевірити, скільки такий Ленін, Бухарін або Троцький завдячують европейській культурі, коли її не варта пізнавати?

Один з найбільших сучасних критиків, данець Брандес, є вживленням справжнього европейця: — він працював для зрозуміння найбільше ріжноманітних проявів творчої праці і порозуміння між ними. І це теж не є у нас в моді. Між наслідками війни можна запримітити в нашій суспільности цікаве явище: неодин відомий ліберал, поступовець і вільнодумець пропагує нині релігійний фанатизму, залізної диктатури, ненарушної традиції, сліпого послуху догмам, погорди для демократії та чужих переєвідчень Брандес, що на протязі 60 літ своєї праці, стежив за кожним новим суспільним і літературним явищем ні разу не перемазав ідеалів своєї молодости — свободи індивідуального думання, свобідного розвитку народів і взаємної виміни культурних цінностей.

Нема нині в Европі другого письменника який знав би так добре життя стільки народів, культурних центрів і великих індивідуальностей, як знав їх Брандес. Він був найбільшим учеником Тена, якого критичну теорію приклав у житті та творах. Твір літератури можна розуміти лише як продукт якогось суспільного середовища; і те, що Тен зробив з історією англійської літератури, Брандес робив з усіма іншими: знайомився на місці з життям народу, вчив його мову та історію, входив в особисті звязки з письменниками. Він боронив завзято, щиро і непідкупно того, що несло в собі зерна плідного розвитку: молодих народів і талантів. Відкривав покривджених — чи це була творчість забутої одиниці чи нації.

За шю працю він не мав приятелів. Він мав вічно проти себе ображені уряди, яких насильство смагав бичем іронії, ображені велики слави, коли відкривав плями на їх Олімпі або вказував на молоді невідомі таланти, до яких належала майбутність.

Брандес мав усе, що повинен мати справжній европейський критик, — европейський у тому розумінні, що не хоче прикладати до рідної літератури кущого, домодільного метра, а на европейську глядіти очима прозінціяла, якому нічого не імпонує: — знав яких 8 мов і стільки-ж літератур, пройшов фільософічну школу, творив свій світогляд і смак у центрах старої культури. Його блискучий, легкий стиль, що сяв дотепом, іронією, поетичними образами, пересічний читач міг у важати ознакою поверховности. Люди виховані на важенних книжках німецьких професорів може шукали в його творах під текстом премудрих заголовків на доказ його ерудиції. Але знавці даного предмету ставали з подивом перед картиною доби або портретом письменника, що вийшли з під пера цього майстра; весь прочиганий ним матеріял був перелитий у його процес думання, цитати були не манжливою окрасою педанта, а приємними спомінами подчас оповідання.

Ворушкий ум Брандеса розумів найсуперечніші індивідуальности і світи уяви. Він відтворював їх з теплом людини, яка цікавиться чужою творчістю і хотіла би для неї зєднати цікавість інших. Енергія, пам'ять, начитаність, орієнтаційний хист були у Брандеса так самі подиву гідні, як постаті літератури, яких о живляв він своїм поглядом. Маленька Данія стала завдяки ньому одним з найживіших огнищ европейської літератури. Всі французькі та англійські критики разом не знали того про літератури східної Европи, що знав Брандес; усі із східної Европи не знали разом так добре французької та англійської, як він. А багату оригінальну творчість т. зв. скандинавських країн, разом із сумежними з ними малими, він відкрив Европі перший.

Ніхто з нас не в силі уявити собі великанського впливу Брандеса на літературу цих найближчих йому країн, де він був єдиним великим критиком, коли зважити, який цей вплив був у чужих, великих літературах, де він відкривав неодин талант. Копенгаген став в один час літературним передпокоєм Парижа, Льондону та Берлина. Прихильний осуд Брандеса приносив авторові більше, як нагорода Нобля. І неодну з цих нагород підготовив він, пишучи вперше про „великих невідомих".

Брандес був чи не першим найвизначнішим представником критичної методи, яку звуть нині „порівняною". Точніше кажучи: він освідомив силою свого таланту одну нову необхідну рису всякої критики

З життя еміграції.

Нова культурна українська установа в Празі.

Прага, в лютім 1927.

З ініціятиви гуртка українських бібліографів і прихильників книжки, а головним чином тих, що брали участь в інтернаціональному з'їзді бібліографів у Празі літом 1926 року, виникла думка заснувати в Празі т-во, яке занялося би працею над тими українськими друками, що виходять переважно поза межами Радянської України, як вивчення їх, так і вироблення шляхів для їх розповсюднення. Тоді-ж, у літі, приступлено до підготовчої праці для утворення цього товариства.

Перші установчі збори відбулися в Празі 5. січня 1927 р. На цих зборах устійнили назву т-ва й осідок його в Празі. Т-во носить назву: „Українське Т-во прихильників книжки в Празі". Таксамо на цих зборах прийнято статут Т-ва й обрано виконавчий його орган — управу.

В склад управи увійшли: проф. С. Сірополко — голова, Є. Вировий — заступник голови і Ю. Тищенко-Сірий — секретар.

На тих-же зборах Т-ва намічено плян ближчої діяльности Т-ва, який зводиться до таких точок: 1 Розбірка рожних питань з галузи українського книгознавства в формі рефератів, рецензій, доповідей і т. д., які мають читатися на зборах Т-ва та його окремих секціях. 2) Утворення філій Т-ва в таких центрах, як Львів, Ужгород, Берлін, Париж. 3) Нав'язання постійних зв'язків як з українськими, так і з чужинецькими т-вами, що занимаються книгознавством. 4 Організація книжкових виставок, як з inicіятиви Т-ва, так і інших організацій та установ. 6) Реєстрація українського друку, що виявляється поза межами Рад. України, а також реєстрація українік в чужих мовах. 6) Збірка всіх видань, що виходять поза межами Рад. України. 7) Організація бібліографічного часопису.

Управа Т-ва на протязі першого м'єсяця своєї діяльности вже відбула ряд засідань, завязала зв'язки з такими товариствами, як Український Інститут Книгознавства в Києві, Бібліографічна комісія при Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Союз Українських Накладень і Книгарень у Львові, Союз Накладень в Ужгороді і т. д. Таксамо з окремими особами зложив робітників книги, як д-р З. Кузеля, д-р В. Сімович і інші. До 5. лютого управа Т-ва скликала 2 загальні збори, на яких прочитано доповіди проф. В. Біднова „Українські релігійні видання підчас революції, Є. Вирового „Доля української книжки підчас революції", і проф. Д. Антоновича „Культ Нарбута й мистецтво нової української книжки".

Крім уже прочитаних доповідей і рефератів управа Т-ва зорганізувала цілу низку нових викладів, що мають бути прочитані на дальших бижучих засіданнях. Покищо до викладів управа має такі реферати: П. Зленка „Пражські друки Скорини", проф. В. Біднова „Кулиш і переклад св. Письма", проф. В. Біднова „Українські історичні і шкільні видання", П. Богацький „Нові видання Т. Шевченка", П. Богацький „З нової Шевченкіяни", проф. В. Січинський „Видання з українського мистецтва за 10 років" (1917—1927, проф. С. Сірополко „Огляд педагогічних видань за 10 років" (1917—1927 р.), Юр. Тищенко-Сірий „З історії української преси", Ю. Сірий „Історія українського книгарства", Є. Вировий „Українська видавнича праця на чужині" (1917—1927 р.), „Українська книжка в Чехословаччині", „Найближчі чергові завдання української видавничої продукції на Україні й на чужині", „Організація збуту й розповсюднення книги й вимоги, що їх ставлять до цієї справи сучасні українські обставини". Позатим управа Т-ва зорганізувала видавничо-редакційну комісію, яка приступила до праці й готує до випуску перший збірник бібліографічного часопису, також організує комісію бібліотечно-бібліографічну. Перед кожними зборами управа влаштовує виставку новин, що вийшли як поза межами Рад. України, так і на Рад. Україні.

„Українське Т-во прихильників книжки" має тепер 25 членів, більшість яких бере діяльну участь у комісіях, що утворилися при Т-ві.

Наміри уряду для управильнення шкільництва національних меншостей.

Обіцянки мін. Добруцького. — Комісар'ят для справ національних меншостей. — Вибори до міських рад.

Варшава, 22. лютого 1927.

Мін. освіти Добруцький в інтерв'ю з представниками преси торкнувся м. ін. плянів уряду в напрямі управильнення шкільництва для нац. меншостей. Міністр заявив, що в ділянці будучого шкільного устрою міститиметься теж справа полагодження шкільництва нац. меншостей. Правопорядок у ділянці шкільництва — то головний ключ для розв'язки накопичених трудностів. Міністрові не йде про паперове трактування справ, але про правопорядок духа, який всім горожанам рівним у відношенні до держави давав би рівні права у відношенні до школи. Шкільництво то одна з держ. функцій точно означеного суспільно-педагогічного характеру і не повинно ніколи тратити того характеру наслідком встрявання у невідповідні ділянки. Щодо того міністр стоїть на твердому ґрунті конституції, яка числиться з бажаннями населення і передбачує основування шкіл для нац. меншостей. Міністр, ідучи в цьому напрямку, підтримуватиме розвиток приватних шкіл, основуваних для національних меншостей, буде їм давати права приладности, коли стануться відповідними для того, а коли набудуть творчої вартости для держави, признається їх державними. „Мушу теж підкреслити, що завданням шкільної адміністрації є підтримувати розвиток шкільництва в Польщі, а не ставити йому перешкоди бездумною бюрократією" — закінчив мін. Добруцький.

Вчора кружляли чутки, начеб у найближчім часі мініство внутр. справ мало покликати до життя спеціяльний урядовий комісаріят для справ нац. меншостей на місце плянованого підсекретаріяту тих справ. Керовником того комісаріяту мав би бути буш. виленський воєвода Вал. Роман. (Роман брав св го часу участь у працях комісії нац. меншостей за часів ґшепгрем. Тугутаї. Урядово заперечують цю чутку.

Міністр внутрішніх справ настановив уже речинець перших виборів до міських рад. Вибори ці відбудуться у Варшаві, Вільні і Радомі в половині травня на основі обовязуючої тепер виборчої ординації.

Бій під Шанґаєм.

Лондон, 22. лютого 1927.

Дві китайські канонірки почали бомбардувати арсенал Кіянґган. Як тільки почалось бомбардування, змобілізовано всі англійські морські сили і панцирні авта. Стрільці французької фльоти, озброєні скорострілами, заняли вулиці, що ведуть до китайської дільниці Шанґаю. Після бомбардування Кіянґгану китайськими канонірками два французькі кружляки звернули дула гармат на китайські канонірки, але не стріляли.

1000 людей покарано смертю.

Лондон, 22. лютого 1927.

Загальний страйк обняв більше як сто тисяч людей. Нема сумніву, що страйк заініціював загальний робітничий союз для заманіфестування побід кантонських військ. В полосі міжнар. концесій і в міжнар. дільниці Шанґаю привернено спокій. В китайській дільниці китайські власти безоглядні для агітаторів і терористів. Покарано смертю більше 1000 людей.

Парлямент проти Пуанкаре.

Париж, 22. лютого 1927.

У французькім парляменті приготовляється наступ проти Пуанкаре в звязи з плянованою виборчою реформою. Радикальні кола виступають проти премієра тому, що не хоче сповнити своєї обіцянки, що ще перед закінченням сесії поставить на деннім порядку справу виборчої реформи. Радикали стараються позискати для своєї акції соціялістів. Соціялісти внесли свого часу проект пропорціональних виборів, щоби при тому зробити актуальною взагалі цілу справу виб. реформи. Метою згаданих старань у напрямі позискання соціялістів є привернення більшостевих виборів при рівночасним збільшенні числа послів із 584 до 649. Радикали стараються таким чином скріпити давній картель і так поставити уряд Пуанкаре перед великі трудноші.

Зїзд польських меншостей у Варшаві.

Варшава, 22. лютого 1927.

З кінцем літа ц. р. відбудеться у Варшаві зїзд поляків, що живуть за кордонами Польщі. На ньому будуть представники польських меншостей з СРСР, Німеччини, Чехословаччини, Румунії, Литви, Латвії й ін. Будуть теж заступники польської еміграції в Америки. Мета зїзду: організація польських меншостей і взаїмна допомога.

Біржа.

Гроші.

Американський доляр у приватних оборотах 8·93—8·93¼, канадійський доляр 8·89—8·89·50. Банк Польський платив за американський доляр 8·90, англійські фунти 43·40, швайцарські франки 172·09, французькі франки 34·90, бельгійські франки 24·72, італійські ліри 39·10, австрійські шілінги 126·13, голяндські гульдени 358·10, чеські корони 26·50, шведські корони 238·10, данські корони 257·90, норвеські корони 229·50, німецькі марки 211·60.

Збіжа.

На біржі показалась румунська пшениця (36% занечищення) по ціні 31·85 зол. за 100 кг. льоко Львів. Пошукують ячменю на ялово. Пшениця дворська 51·25—52·25, пшениця краєва селянська 48·50—49·50, жито галицьке 36·00—37·00, ячмінь галицький броварний 34·00—36·00, ячмінь галицький до перемелювання 30·00—31·00, ячмінь пастівний 27·25—28·25, овес галицький 28·50—29·50.

НОВИНКИ.

— З нагоди смерти Брандеса голова Українського Національного Обєднання д-р Дмитро Левицький вислав на адресу університету в Копенгагені ось таку телеграму: „В імени українського народу під Польщею пересилаю вислови найглибшого спочування з причини смерти великого дання, оборонця прав утеснених народів і демократичних ідей, Юрія Брандеса, якого слово нераз важило на європейських терезах у боротьбі української нації за її самостійність". Слід пояснити, що д-р Д. Левицький є саме тим українцем, якому найчастше доводилось зустрічатись з Брандесом підчас свого дволітнього побуту в Копенгагені і який завдяки знайомости з ним інформував його про нашу національну справу та цим причинився свого часу до появи статті Брандеса в нашій оборони, передрукованій в усій европейській пресі.

— Про парцеляцію і земельні повинки. Звертаємо увагу всіх заінтересованих, що міністерство земельних справ у Варшаві видало 14. січня розпорядок про кредитову поміч при комасації ґрунтів, в „Дзеннику Законів" („*Dziennik ustaw*") ч. 7, позиція 51, поміщено розпорядок з 23. грудня 1926. про принципи як адмініструвати та розділяти фонд допомог і кредиту на полєщи (себто кредитову поміч при парцеляції [illegible] „Дзеннику" ч.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

На Карнавал

останні новости для Пань в великім виборі поручає фірма

АНТІН УВЄРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Філії в Тернополі, Дрогобичі і Стрию.

1569 1—50

8. сторінка 66. рік 1927. є виконавчий розпорядок як переводити земельну реформу, а правила позичок, які дає „Державний Земельний Банк" оголошено в урядовім деннику міністерства земельних справ ч. 21. з дня 28. грудня 1926.

— Як виглядає утраквізм? Пишуть нам з міста: У народній школі св. Анни у Львові в III. класі, якої господарем є учит. Кубіш і вчить української мови, є понад 20 українців, а лише кількацять поляків і жидів. Учитель Кубіш постійно нехтує години української мови, перемінюючи їх на науку історії „*kraju rodzinnego*" або співу, ясно, що тільки... польських патріотичних пісень. Українські діти не вміють зовсім писати; зате неначе в нагороду за неуцтво, учит. Кубіш ставить їм добрі ноти з української мови а вимагає польської мови і знання історії Польщі строгою оцінкою нот. Може би п. куратор вглянув у цю справу.

— Із Союзу Українських Адвокатів. Дня 12. лютого ц. р. на засіданні нового виділу Союзу Українських Адвокатів вибрано 2. заст. голови д-ра Льва Бачинського, секретарем д-ра Е. Шуровського, заст. секретаря д-ра А. Гошковича, скарбничом д-ра М. Терлецького, його заст. д-ра Евина, бібліотекарем і господарем д-ра Надрату, а далі референтами законів д-ра М. Волошина; станових справ д-ра М. Глушкевича; прав української мови в судівництві та адміністрації д-ра Евина; посмертного фонду д-ра Гошковича і правничого часопису д-ра О. Надрату.

— Нові доктори ветеринарії. Дня 12. лютого 1927 у високій школі ветеринарії в Берні на основі наданих та принятих дісертаційних праць та по зложенню докторських іспитів промовані на доктора ветеринарної медицини такі земляки: д-р Білецький Олександер з Гребенного (пов. Рава Руська), д-р Білецький Волод. з Гребенного (пов. Рава Руська), д-р Мамчур Федь зі Законаря (пов. Золочів), д-р Мишкевич Роман (зі Стрия), д-р Сет, та інж. агр. Холевчук Михайло з Волчковець (пов. Снятин). Під цю пору студіює в тамошній високій ветеринарній школі 25 наших студентів, з того 14 абсольвентів.

— Нові максимальні ціни. Магістрат м. Львова настановив нові максимальні ціни на муку і печиво від 22. ц. м. За 1 кг. пшеничної муки (40 проц. мливо і нижче того процента) у ґуртівника 87 сот., у детайлічній продажі 95 сот., за 1 кг. пшен. муки 80 проц. ґуртівно 79 сот., детайлічно 87 сот., за 1 кг. житньої муки (60 проц.) ґуртівно 63 сот. За 1 кг. хліба з житньої темної муки в пекарні з доставою до крамниці 38 сот., в крамниці або на страгані 40 сот., 1 кг. житнього (60 проц.) хліба в пекарні з доставою до крамниці 61 сот., в крамниці або на страгані 64 сот., 1 булка (4 дека) з пшеничної 60 проц. муки в пекарні з доставою до крамниці 41 пів сот., в крамниці або на страгані 5 сот., за чвірку т. зв. жидівських булок (16 дека з пшен. 50 проц. муки) в пекарні з доставою до крамниці 18 сот., в крамниці або на страгані 20 сот., за 1 кг. куликівського хліба в пекарні з доставою до крамниці 77 сот., в крамниці або на страгані 80 сот.

— Закн прийде весна, пізурядовий „Глос Правди" пускає на потоку людей звістку, що в урядових колах почалась дискусія про полекшені паспорти для виїзду на чужину. Мали би їх видавати староства та воєвідства. Блаженні віруючі в дешеву подорож на чужину...

— Катастрофа. На Корсиці ледовал засипав кілька домів і 12 осіб. У московській фабриці Путілова комин завалившись убив 8 робітників. На побережі Чорного моря вибух вулкан Сокрі, який знищив сотки домів і став причиною смерти богато людей. Небогато бракувало до катастрофи нашому Станіславові, де загорілись склади фабрики спірту сумежні із головним складом державної розливні спірту. Пожежу здушили в першій хвилині, інакше із Станіславова могло би лишитись небогато.

— За один міх з воза. Ціла шайка спільників стануда перед львівським судом по причині такої дурниці, як крадіж коша з воза. Нагода була, що правда, небуденна. Якась зодчівська панночка їхала до Львова, щоби постригтись у черниці. Між Зборівськими та Зеленівом два спеціялісти від повних кошів, відрізали кіш і були би його забрали, якби візник не був запримітив. Не маючи сміливости входити з ними в суперечку, відкупна від них нишком що добичу і частину з неї перепродав. Згодом злодії добичу відобрали. Справа тяглась так довго, аж вийшла на верх, а при цьому головний головач Цесінський дістав рік вязниці, бо має на совісти ще крадену неабияку, „кошерну" ковбасу, його спільники по 6 і по 2 місяці.

— Чи повірите, що... теперішній французький амбасадор Пуанкаре, бувший

президент республики, член Академії безсмертних дістав ще нову почесть від Союзу авторів драматичних, і то з якої нагоди? їх балю — титул „короля чарльстона". Дарма, що Пуанкаре має поза 60-ку, він побив мистецтвом премодерного танцю інших. Колись він мав титул „короля вальсу". — На зїзді російських учених у Москві ствердили, що російські вчені борються із великими злиднями, не маючи мінімальних плат для прожитку. — Радянському історикові Покровському постачили на зїзді „ученых працьовників" питання, чи може одержати катедру у музичнім інституті людина неполітична. А він відповів: „Ясно, що нема тісного звязку між математикою або музикою з одного боку і з марксізмом з другого, але працьовник науки робітничої держави не може бути неознайомлений з пролетарською ідеольогією сейто марксизмом, незалежно від того, в якій спеціяльности працює. І тому: талановитий музика, кандидат на професорську катедру в консерваторії мусить знати „Капітал" Маркса не гірше, ніж симфонії Бетовена". Щасливий Маркс, що ти вмер і цього не чуєш, бо ти певне казав би собі заграти похоронного маршу Бетовена!

— **Огнista спрага.** Перед берлінським мировим судом вівся цими днями рідкий процес. Позивав один мурин директорів кабарету, в якому він виступав як „проглитач огню". За цю важку штуку, двічі денно перед публикою, одержував малу плату, харч і хату. Не диво, що після такої огневої продукції, він відчував пекольну спрагу і в буфеті кабарету пив, не воду або лімонаду, а алькоголь. Коли його „ангажман" скінчилось, власник кабарету відтягнув йому від плати суму за випитий алькоголь. Мурин пішов на суд і твердив, що в харч входять і напитки, бо він не є пересічною людиною, коли проглитає вогонь і не має пересічної спраги. Огнista спрага домагається огнистого питва. Підприємець огнистого мурина пішов на угоду.

- **Світова всячина.** У Відні радили представники міжнародніх товариств воздушної комунікації, щоби поширити дотепершню сітку постійних пасажирських літаків. — Австрійські монархісти заворушились: віденський союз симфонічних орхестр звернувся до уряду з пропозицією, щоби йому відступив т. зв. новий „Гофбург", призначений колись для наслідника Фердинанда — на модерну кавярню та кіно. — Завдяки новій програмі німецького уряду число безробітних зменшилось за 4 місяці на 4.00 людей менше. — У Варшаві наслідком морозів тріснули газові рури і кілька осіб в однім домі отруїлось. — У Відні радили представники ріжних воздушних союзів в европейських краях над поширенням дотеперішньої сітки постійної їзди пасажирів літаками. — У Парижі арештували двох князів, членів царської родини, які жили з фалшування грошей. — Якась хитра дама водила довго за ніс людей у Берлині, заявляючи, що є Анастазією, дочкою царя Миколи II.; спомини, які приготовила, написав якийсь „зять" (!) Распутіна, инжинір, що знав добре царське середовище і інтимні родинні відносини царської родини. — У Льондоні за три місяці 293 осіб згинуло від нещасливих випадків.

— **Учасник усх боїв УГА,** що опинився без ніяких засобів до життя, пошукує канцелярійного заняття. — Теодор Кархут. Загородня ч. Судова Вишня.

— **З кіна.** У кіні „Паляс" нова фільма в 8. діях „Скрипак з Фльоренції" з Конрадом Вайдтом і Елисаветою Бергнер.

Гідна наслідування постанова. Ширецький деканат одноду шно рішив дозволити о. деканові стягати із своєї пенсії по 4 зол. на „Дім вдів і сиріт по священиках", Львів, 1504 вул. Домініканська ч. 11. 1—1

Дописи.

Гримайлівщина. *(Як „опікується" нами скалатський староста).* Читальня „Просвіти" в Грималові і читальня „Просвіти" в Товстім хотіли дати по одному концертові для своїх членів, щоби сподіваний дохід обернути на закупно книжок а що не мають свого хору, запросили собі співаків з поблизького села Клювинець. Та ні одни ні другий концерт не міг відбутися, бо на це не хотів ніяк дати дозволу староста в Скалаті, — одначе й заборони на письмі не видав. Обі згадані читальні вислали в час, бо на цілих два тижні наперед, подання за дозволом, а староста передержав подання до останнього дня перед концертом, коли то відчіся через поліцію до читальни в Грималові, щоби предложила текст пісень, що мають відспіватися на концерті. Читальня заняла окремого посланця, який доставив вимагані тексти, але староста дозволу таки не дав, посланця збув ничим, а резолюції на письмі таки не видав, лише посланцеві заявив устно, що тому не хоче дати дозволу, бо мають виступати співаки з чужого повіту. Чиж не міг п. староста відразу відмовити, або предложити наше подання всеодно в Тернополі до полагодження? Певне мусить він наражувати обі читальні на великі грошеві втрати на приготування до концерту і на посланців?! Додати належить, що хор мав відспівати загально знані і загально співані колядки і щедрівки з репертуару хору Котка, які зрештою поширені масово також друком. Староста, хотячи одначе добре доперти нелюбим йому українцям, відмовив дозволу на невинні концерти, бо він волить, щоби населення дичіло і розбивало собі голови та сиділо по кримналах, ніж мала би через читальні, книжки і просвіту підноситися культура й цивілізація а тим самим і добробут у краю. Чи такий урядовець є більше шкідливий для Польщі, як найбільше заїлий протипольський агітатор, покаже певно будучність, бо староста трощки за слабий, щоби наш великий нарід зломити такими нужденними засобами, як заборовою концерту чи аматорської вистави.

Косів. *(Кооперативний рух в повіті).* Кооперативна робота в нашому повіті ведеться на широку скалю. Перед роком поза 2—3 кульгаючими кооперативами не слідно було ніякої поважнішої роботи, що більше — якогонебудь заінтересування на цьому полі. Серйозна праця розпочалась перед 10 місяцями. Започаткував її організаційний комітет кооператив за почином та під умілим ідейним проводом дир. М. Куриленка. За цей час зорганізовано та введено в життя 20 кооператив споживчих і кредитових. З цих вже 15 є сьогодні зовсім самовистарчальні. Найкраще розвиваються кооперативи по селах подальше від торгових центрів повіту: в Красноїлі, Хімчині, Брустурах і Білобережці. Організаційний комітет кооператив складається з представників усіх кооператив у повіті і трьох делегатів від Рідної Школи, яка спершу довомагала розвиткові організаційно-просвітної акції кооператив. Дуже знаменне у нас є зорганізування спільних закупів та заведення безоглядної кооперативної дисципліни. Ціла організація ведеться при кооперативі „Народня Каса" в Косові на основі виготовленого комітетом регуляміну. Головні його точки такі: 1) Народня кооператива не має права купувати товарів у Косові сама, тільки під контролею спеціяльно призначеного для цього комітетом урядовця. 2) Кожна кооператива мусить виплачувати на цілі організації 1 проц. від обороту. 3) Комітет мусить утримувати інструкторський апарат для усяких торговельно-правних порад і переведення щомісячної контролі кожної кооперативи. 4. Обовязком комітету є також ведення широкої освітньої праці та кооперативної агітації в цілому повіті. Така постановка в самих початках кооперативної справи стала великим добром для поодиноких кооператив і внесла безоглядну карність в цілу роботу. Наслідком того: а) купується товари тепер організовано по дешевих цінах, не дорожче, як у коломийських гуртівників, часами й дешевше; б) не допускається великих боргів для членів; в) цілий кооперативний капітал обертається в руках повітового центру, а це є дорогою підготовкою для створення Повітового Союзу; г) введено тісне співробітництво кооперативних сил; д) зорганізовано 6-тижневий освітньо кооперативний курс, щоб кожній кооперативі дати можність мати свої місцеві фахові сили, (на курсі 60 учасників — головно селяни); е) поведено широку агітацію серед населення. З приємністю годиться відмітити, що по сільських кооперативах працюють виключно самі селяни, часто малограмотні, які всеж таки заховують чудову кооперативну карність та ведуть роботу як слід. Усюди по селах є головами надзірних рад священики за виїмком кооператива в брустурах, де нема ні одної інтелігентної сили. Правда, не обходиться без тертя, але це самозрозуміле, що вдержати цілу організацію при неофіціяльним центрі тяжко, треба великого такту й уміння, щоб цілий той різноманітний апарат удержати в рамцях організації. Прикро вражає, що недостачу зрозуміння і дисципліни виявляють деколи інтелігентніші кооперативні робітники, що ломлять укази, в яких самі брали участь, але це явища доволі випадкові. Коли спершу гуцульське село ставилося наслідком давніших сумних досвідів, до кожної кооперативної акції байдуже або й негативно, навіть з певного роду призирством, то тепер приходять делегати селян-гуцулів із найдальших закутин повіту і просять приїхати до них і заснувати в них кооперативу. Грунт до заснування буває часто готовий, а нерідко й зібрана вже частина уділа. Робота комітету поширилась так, що він удержує 4 окремих урядовців для спільних закупів, люстрації й іншої кооперативної роботи. Найкраще про наші успіхи говорять числа, бо за місяць грудень було в тих дрібноньких кооперативах 54.000 зол. обороту. Дальший розвиток кооперативної акції вже тепер вимагає особливо чуткого центру для переведення торговельної та організаційної праці в нашім повіті.

З нашого карнавалу.

Бенефіс „Основи".

Щорічні балі „Основи" мали ще до війни свою вироблену марку. І хоч теперішні життєві умови й розбиття серед студентської молоді, яке донедавна відпокутовували всі українські студентські товариства, не давали нам змоги вернути до давнього передвоєнного рівня, то всеж таки в останніх часах слідні вже у нас відрадні прояви консолідації і взаємної зрозумілости. Недавно „відроджене" товариство української технічної молоді „Основа", що на загальну скількість 200 українських техніків у Львові обєднує мало що понад сотку дійсних членів, дало доказ, що воно не тільки істнує, але й може улаштовувати „традиційні" балі „Основи" й піднести їх до давньої слави.

Цьогорічний баль „Основи", що відбувся минулої суботи, стягнув надподівану скількість учасників. Головно дописала провінція, яка, памятаючи давні балі „Основи", зїхалася з найдальших закутків Галичини. Велика сала Народнього Дому, удекорована з великим смаком самими членами Т-ва, просто не могла помістити надміру танцюючих.

Баль почався національним танцем, хороводом з коломийкою, що його вивів уміло аранжер балю, п. Лев Лепкий. Потім слідували давні й новітні танці. До кадрилю стануло поверх 300 пар. Слід зазначити, що комітет і аранжер балю подбали про те, що в танцях могли взяти участь усі ті, що з тим наміром прийшли на баль. Бо згідно з далекою традицією були там і вальс, і лянсіер, і кадриль і сальонові танці — а менше не конче естетичних „муринських" черлестонів, що так захоплюють нинішнє молоде покоління. Забава протягнулася до білого ранку і лишиться довго в милій згадці її учасників.

Весь дохід з балю призначено на будову „Дому українських техніків" у Львові.

Всячина.

Модерне авто.

Фабрикація авт дійшла нині до такого розвитку, що варта про неї сказати кілька слів. Авто, пасажирське чи тягарове, вживане у цілому світі, заступає чимраз більше шляхотні сотворіння. По великих містах зникають фірманки і кінні автобуси, а їх місце займає авто, яке вміру розвою техніки, чимраз більше стає доступне для людей менш богатих. І так напр. у Парижі ще в р. 1913, 11. січня відпроваджено з музикою в супроводі авт та омнібусів останній кінний омнібус. А у нас?

Ми находимося ще в тій фазі розвою, яку більше цивілізовані народи на заході давно перейшли перед війною. Це майже такі часи, коли посол німецький Келер видав відозву до чеських селян, щоби до переїзджаючих авт стріляли, коли на швайцарських шосах „будували" перешкоди з бальок, дротів і каміння, коли в полудневій Італії (1906 р.) незнаний „бандит" натягнув дроти через шосу, щоби зґільотинувати італійську королеву.

Коли тепер на чужині поширюють цей винахід у дуже високому проценті і приноровлюють його в промисли у кожній галузі — у нас мало що змінилося. Причина в тім, що в нас нема зрозуміння для автольокомоції, а ще менше для калькуляції. Як приклад подаємо обчислення американські і французькі. Перше питання, яке кожний повинен собі завдати це: „скільки коштуватиме кільометр?" І цілком слушно, бо від цього залежить, чи даній одиниці оплатиться утримувати авто, чи ні. Певно, що добродієві Ікс, який іде двічі в тижні до театру — авто не виплатиться, але д-ісві Зет, якого віз буде їхати на дві зміни, грубо оплатиться. Кошти одного кільометра розраховуються із загальних коштів утримання. Такі кошти ділимо на постійні і біжучі. До перших належать такі видатки як: податок, гараж, амортизація, опроцентування капіталу і шофер. Це все, без огляду на скількість переїханих кільометрів. До других: бензина, смари, пневматики і направи.

Вартість авта оцінюється так: напр. віз куплений у році 1927 за 5000 зол. вартий буде по першім році уживання 30 проц. менше себто 3500 зол., по другім році 27.0, по третім 2300 зол., четвертім 1900 зол., по пятім 1500 зол. Анальогічним способом можна оцінювати ціну авта кожного року після його вживання.

Отже коли по 5-ох роках віз куплений за 5000 зол. має вартість 1500 зол., то маємо до замортизування капітал 3500 зол., який розложений на 5 літ дає 700 зол. річно. Опроцентування числиться пересічно 4 від сто. Асекурація теж має велике значіння. Маємо на думці таку, яку завело товариство „Проперти" в Англії, з агенціями в цілому світі. Вона обезпечує машину, а рівночасно ту особу, яка в тім авті їде, а наслідком нещасного випадку стала нездібна до праці.

Тепер про шоферів. Останні катастрофи на чужині і в нас спричинили загострення щодо „права на їзду". Напр. цього місяця у шоферській школі інж. Фрома у Варшаві, де я працюю тепер, сідало до іспиту 11-ох кандидатів, а з тих тільки один одержав „права їзди". І цілком слушно. Шофер повинен не тільки вміти їхати, але знати докладно серце машини — мотор. Добрий шофер на новій модерній машині повинен зробити 40.000 км. без дефекту, при чім віз мусить бути після кожних 25.000 км. докладно оглянений і очищений.

Модерне авто, особове чи тягарове, при солідній і належній калькуляції сповнює своє завдання під кожним оглядом. Доказом хоча би Америка, де навіть селяне вважають його необхідним знаряддям. Але в Америці люде розуміють англійську приповідку „час — це гроші". Автом можна придбати час, якого всім нам нині бракує.

Віктор Якубович.

ЧЕКОЛЯДА „ОПТІМА"! 1473 найліпша 11—?

ОПОВІСТКИ.

Адміністрація Українського Наддніпрянського Хору під проводом Петра Євсевського, отсім подає до відома заінтересованих осіб, що до дня виїзду хору до Німеччини (4. березня ц. р.) адреса хору слідуюча: *Warszawa, Podwale 16.* — Український Хор для Радіоченка. 1111 5—5

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРПОВИН** Ігнатович Львів. 956 72-?

4 ЗОЛ. коштує цукорничка з лопаткою з хінського срібла у Мандля, Коперника ч. 14. 1305 14—?

КУПЛЮ машину до писання українсько-польську уживану в добрім стані. — Д-р Мартинюк Іван в Медничах ад Дрогобич. 1565 2—2

КУПЛЮ кількаморгове господарство. Бажані добрі будинки. Зголошення слати на адресу: Осип Кинашевич, Босири, п. Кошлобиньчики. 1556 2—2

КУРС СПІВУ хорального і дяківського, одномісячний, розпічне 5. марта уряд парохіяльний в Лісниках п. Бережани і приймає письменні зголошення на приступних условіях. 1557 2—3

ДЯК-ДИРИГЕНТ, учитель співу і музики, обзнаний з діловодством кооперативним і іншими культурно-просвітними працями, глядає сталого заняття. Зголошення приймає з чемности І. Кристальський, ар хікатедральний дяк у Львові, Юра 5/II. 1571 1—1

НОТИ ДЛЯ ШКОЛЯРІВ! Повна Служба Божа народнього напіву з колядами, воскресними і пригадними піснями на дїточий двоголосовий хор — зладив Михайло Мозавецький, учитель у Ланчині. Дозволено і поручено духовною владою. Ціна 2 зол. Замовляти у автора. 1573 1-2

ПРОДАМО 30 сотнарів яловицю, першої якости в ціні *à 30*— зол. *loco* Горлиці. Кооп. „Єдність", Висова к. Горлиць. 1572 1—3

УКРАЇНСЬКИЙ інвалід пошукує посади в українських інституціях, бутьто торговельно-промислових заведеннях, як возний, інкасент і експедитор. Ласкаві зголошення до Адм. під Флюнт Ярослав.

МОЛОДА, інтелігентна, господарна донька священика, жінка урядника, без дітна розвідка, приїме негайно управу домом у священика вдівця або безженного. Зголошення Олеся Рудницька, Чортків, Вигнанка долішна, Середня 1-80. 1570 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг нервів, серця і жолудка 1458 14—20

Д-р ФЕЛІКС ГАН

Львів, Городецька 46. Тел. 884.

Перес-тлення Рентґеном.

1453 **Свій виріб!** 4—?

Найліпші папери до куріння „КАЛИНА" з фабрики кооператив „Будучність" **в Тернополі.**

МАСАЖ

лиця найновійшими апаратами і по найновійшій системі, як також успішне усування зморшків

КОСМЕТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ

БЕРТИ ТІЛЬ 1562

Львів, пл. Трибунальська 1.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Після конфіскати — другий наклад

Ч. 42 (11.010). Львів, пятниця 25. лютого 1927. Pocztowa opłata zaolacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячна: в краю 6·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Не обманюйте себе!

Львів, 24. лютого 1927.

В півофіційнім варшавськім „*Głosie Prawdy*" появилася характеристична стаття, присвячена українській проблемі під написом: „*Poznanie niezależności*". Очевидно, в умовинах теперішньої польської дійсности, голос польського офіціоза не має того далекосяглого значіння, що відзив в аналогічній пресі якоїнебудь іншої держави. Та всеж таки є він характеристичний щодо свого змісту і тенденцій, а газардово-бездумний щодо своїх актуальних висновків.

Навязуючи до наскрізь анархічної й неграмотної анкети „*Дзенник-а Львовск-ого*", якої основним намаганням є приспати сторожкість українців та довести їх до того, щоби вони відмовилися від своїх національних аспірацій, „*Гл. Пр.*" пише:

„Приспати сторожкість народу можна на хвилю, — *à la longue*, то утопія. За миску сочевиці ніякий нарід не продасть своїх аспірацій, бо в кожнім народі крім споживачів хіба є елементи думаючі, зпатні до найтяжчої посвяти в користь тих аспірацій. Ми знаємо про те з власного досвіду. *І якраз вони побіднть, до них належать будуччина.* Пошукуючи за союзом з народом, мусимо розглянути його будуччину, мусимо віднайти те, що зближує нас на шляху спільного розвитку, а відкинути облудні відмови природних прав з одної чи другої сторони. Наш союз з українцями, союз чесний, може отже повстати лише на одній основі: признання змагань українського народу до повної, нічим незвязаної незалежности. І ані на хвилю не вагаємося сказати, що те змагання українців признаємо, що ми готові підтримувати їх дільність в тому напрямку і ще більше — що тільки тих контрагентів зпоміж українців признаємо чесними, які виставлять той постулят на чолі своєї програми. Проблема 35-міліонового народу не може бути вирішувана під кутом погляду кількох воєвідств з мішаним населенням, *бо то є питання цілого полудневого сходу Европи від границь Польщі і Румунії до гір Кавказу*, то квестія одного з найбогатших країв, шпихліра нашої частини світа, непомірних в дземних скарбів, питання країни, що має в своїх руках довгий морський беріг. Політично беручи — то кінець імперіялізму, репрезентованого нині Совітами, а вчора царатом... *З нашого становища незалежність України — то безпека полуднево-східної границі, то тривкий мир*, який хочемо мати для себе і якого бажаємо всім народам світа. Так есть, то безпека нашої полуднево-східної границі — кажемо, — *бо границя та, така, як є, має вальори не лише для нас, але і для України*".

Притокою до цього „сензаційного" виступу „*Гласу Правди*" є анкета львівських партачів з „*Дзенник-а львовск-ого*", що змагає до приспання сторожкої уваги українського громадянства, що шукає способів і засобів до того, як би то довести до ліквідації українських національно-політичних аспірацій, як би то українців перетворити в добровільний погній польської культури, польського економічного подвигнення й імперіялістичного розросту.

В словах, повних сили, внутрішньої правди і глибокої щирости „*Głos Prawdy*", протестує проти поведінки і діяльности львівських партачів (до речі кажучи, своїх „кресових" товаришів), обурюється їх вузкоглядністю, відсутністю розвиткового перспективізму, їх політичним примітивізмом і невиробленістю — на те, щоби в дальших висновках, поплававши по шумливих хвилях бистролетної незалежницької фразеольогії, повернути до пристані граничного *status quo*, щоби проголосити своїм хитрим і облудним незалежництвом петрифікацію теперішніх границь на полудневім сході сучасної польської держави.

Ф. Ф.

Остання дія.

I.

Тишина в соймі. — Остання суперечка: слюсар завинив, коваля повісили. — Скромний бюджет. — Приготування до реваншу!

(Від власного кореспондента.)

Варшава, 21. лютого 1927.

У соймі знову тишина, нудьга сновигає по пустих коридорах, а відгуки нарад сенатської бюджетової комісії, включно з гротесковими попісами марш. Тромпчинського в ролі військового знавця, ще дужче згущують атмосферу безнадійности. І хтоб це подумав, що ця мирна тепла водичка рівно тиждень тому була ще спіненим океаном, який погрожував навіть порвати греблі, нанесені торішньою травневою хуртовиною! І як тут на тому спокійному бездушному обличчі шукати маски, яка швидко — ледве за кілька тижнів — злетить геть і відкриє знову Ідю ненависти прожерті і скаженням гнівом викривлені риси!

А проте нема найменшого сумніву, що нинішня тишина є лише тишиною перед бурею, великою бурею, яка прийде неминуче і яка струсне нинішнім соймом — в останнє. При цій нагоді автор оцих рядків не може відмовити собі приємности пригадати одно своє „пророцтво", яке до цього часу на цілій лінії сповнилося. Кілька місяців тому, ще перед відкриттям буджетової сесії писав він про тимчасове перемиря між соймом та урядом, яке скінчиться аж тоді, коли розмова зійде на зовсім інші теми, ніж бюджет. Уже мин. осени з комісійних нарад над бюджетовою провізорією на перше чвертьріччя п. р. стало ясно, що сойм не робитиме й із справи бюджету на 1927/8 рік каменя преткновення. Так і сталося. Скликаний з двохтижневим опізненням у половині листопада сойм ухвалив бюджет у прискіпшеному темпі, вволяючи волю 25-ої ст. польської конституції, яка дуже докладно визначує терміни процедури приймання бюджету. Всі ті колючки, якими в міжчасі обдаровували себе взаємно сойм і уряд, були лише виплівом не так потреби як дражливости, були лише маніженням і гандерченням із відомим згори мирним висліпом. Зрештою, у гострішому тоні вибухла суперечка єдиний лише раз, саме тиждень тому, напередодні третього читання бюджетового предмінаря.

Як усі попередні, так і ця суперечка закінчилася мирно, себто — прийняттям бюджету. Сойм цим разом справді не бажав собі ні і був стороною нападеною. Алеж і образа, яку цілком несподівано наніс соймові п. Бартель своєю останньою нефортунною промовою, не була варта образи аж до „останніх консеквенцій". Зрештою, коштувала вона уряд і так досить дорого: п. Складковський завдячує йому втрату міліона сто тисяч зі свого диспозиційного фонду, п. Мейштович розстання з „правничою Радою", п. Медзінський ще цілу будучу боротьбу за свій почтовий портфель, а п. Сокаль титул „уповноваженого міністра". Не дивниця, що побачивши такий чудотворний ефект з своєї промови у соймі та в додатку не добившися безпосередньо після неї побачення зі своїм шефом у Бельведері, п. Бартель — захворів і хворіє по нинішній день, а його фігурка у „Вертепі" „Варшавського Цирулика" співає мелянхолійно на нуту: „*Dzień deszczowy i ponury*" „*Jeszcze kilka takich mów, a zobaczę miasto Lwów...*" Жаль, що ні один із названих трьох міністрів не має на нижчих ступенях своєї карієри ковальської професії, так, як нинішній віцепремієр слюсарську, бо тоді можна би справедливо пригадати пословицю, що „слюсар завинив, а коваля повісили".

Але й гнівний жест сойму, сверкаючого в останній момент низку пропонованих урядом бюджетових позицій, у реальних наслідках теж не такий страшний: адже „Епока" зразу таки „довідалася з достовірного джерела", що „уряд не задумує покинути впливів в ділянках, легкодушно перекреслених соймом". Отже і міністр внутр. справ найде завжди потрібні йому гроші на „диспозиційні" цілі і міністр справедливости пошукає собі певне якусь нову прибічну Раду, яка заступила би йому несимпатичних юристів з вул. Вейскої; і міністр почт і телеграфів зіпреться на декреті президента про створення його міністерства, декрету, якого чейже покищо ще не провалено (теж потіха), ну й Женева теж либонь не буде потрібувати сипати попелу на голову з приводу виїзду постійного польського делегата при Союзі Народів. Відома річ, що гроші завжди мусять бути на те, чого бажає собі *справжній* володар держави, тим більше, коли ця держава в *офіціяльному* своїм бюджеті позволяє собі на головокружні суми 1,986.005.827 зол. по стороні прибутків і 1,982.079.038 зол. по стороні видатків. (Мимоходом кажучи, ці сумн нагадують політику крамничників, які не хотять лякати публики округлою цифрою напр. „50" і виписують ціну на крам за виставочним вікном: „лише 49 зол. 95 сот. Деж би так польський уряд чи сойм відважився би устійнити бюджет на 2 міліярди: богато скромніше звучить — 1 міліярд 900 і т. д.).

Сойм ухвалив великанський бюджет, ухвалить його й сенат, який лише во ім'я свойого престіжу всадить туди свої „поправки". Ці поправки прийме або відкине, сойм і вся історія з бюджетом готова. У класично збудованій драмі „Сойм і Уряд" була ця історія лише кількома явами у II. дії, яку можна би назвати „перемирям". У I. дії уряд увесь час атакував сойм і заіпхнув його до ролі послушного виконавця „державних необхідностей" у роді бюджету *etc.*, що він робив й у дії II.; за те дія III. потрібна соймові для „реванжу" і спроби реванжу він не зречеться. В його ім'я він вислухував усі прикрощі, включно з останніми від пана Бартля. Але свого слова він ще не зрікся і саме тепер збірається його сказати.

Він рішив не гаяти ані одного дня. І тому теж 14. лютого відбулося голосування над бюджетом, а вже на 15-го на лоб на шпицю п. Гломбінський скликав конституційну комісію, а порядком дня: „*Дальша дискусія над проектами зміни виборчої ординації*".

„Ось-де собака зарита!" Ось-да саме основа під диспозицію до третьої дії, яка, на нашу думку, буде теж останньою у трагедії нинішнього сойму, і який тому слід завтра ближче приглянутися.

І. Кедрин.

Українці в Бельгії.

„Українська Громада" в Льожі

Недоля і невідрадні відносини в Рідному Краю примушують синів поневоленої нації шукати захисту на чужині по широкому світі. Мало вже закутків на цілому світі, де не було би скитальців-українців. Зрошують вони своїм потом піски Сагари на службі в чужинецьких „легіях". Недоступні, темні нраліси бельгійського Конга розносять тужливу пісню сина українського степу. В чужій службі проходять попри відвічні піраміди Египту, як офіцери, інструктори армії і гвардійці працюють у царя країни сильного Нілю — скельної Абісинії, а навіть індійські джунглі стали полем праці і тимчасовим захистом для українських скитальців.

До числа українських еміграційних гуртів вступила нова громада, а саме утворена в листопаді 1926 р. „Українська Громада міста Льожу і його околиць". Еміграційне життя в Льожі, як і в цілій Бельгії, почалося далеко скорше і теперішня наша Громада мала попередників. Головною давніше заснована „Українська Громада" в Боукселі розвинула була гарну діяльність, видаючи постійно бюлетини у французькій мові про наше політичне положення в краю та інформації про українську справу взагалі. З програмою обєднання всіх українців у спільному організаційному житті, взаємної допомоги і поширення куль-

шого імени української нації посеред чужинців, у протиставленні до пошиповлених „сусідами" вісток про нас у рожевому освітленні або межуючих із пригодами тисяч і одної ночі, починає наша Громада життя. В перевалі числом і роботою в нашій Громаді студенти, загнані сюди недостачею і долею. Построїли ми свою постійну домівку, де відбуваються сходини членів, відчити та виголошуються почасти періодично виявлені комітетом „Жива Часопись" в українській мові. Засновано ще при Громаді різні секції, між иншим і спортову, яка при незвичайно достойних умовинах високий рівень плекання спорту серед бельгійців і приводить дані краю, як гірські терени з гарними краєвидами і шляхами до прогульок, спеціально уладжені на Мозельських узбережжях, а головно прихильне відношення тутешніх студентських спортових організацій до наших починів) зможе підняти на високий щабель свою працю.

Звертається увагу годовно студентським кругам у краю, що до Громади можна звертатися за інформаціями про умовини студій у бельгійських високих школах і технічних інститутах. Свого часу була в наших часописах реклама одного із ліжських інститутів, яка у своїм змісті мала богато неймовірностей і хибних вісток, а саме про можливість одержання праці, рекомендації по укінченю технічного інституту на посади-заняття і т. п. Ці інформації не мали за собою ніякої правди. Інтересовані й охочі виїхати на студії до Ліжу чи Бельгії взагалі нехай передше засягнуть інформацій достатньо, долучуючи копти порта на адресу: *Liége (Belgique: Bressoux, Rue du Progrès 23, Nikolas Wodoszyn, Etud. Tech.*

Кождий українець

повинен складати собі ренту на старість дрібними але постійними ощадностями.

Радянська Україна.

Відчувають потребу сатири.

В харківському „Комуністі" з 13. лютого ц. р. появився великий фелєтон Анд. Річицького, в якому він підносить велику потребу доброї сатири на відсінні сторінки теперішніх радянських відносин і на типових представників нового радянського побуту. Фелєтон зветься: „Пещо про епоху, про сатиру, про критику та про власну „даму". Сам фелєтон має полемічний характер. Радянський літературний критик Новицький поставився дуже критично до нової комедії письменника Куліша п. н. „Хулій-Хурина". В комедії висміяні представники радянщини в провінціональних центрах. Новицький скритикував „Хулія-Хурину" в дуже безпощадний спосіб: „І радянська влада та — по пєсі — дурак на дуракові, ідіот на ідіотові, почварі на почварі їде, це не просто остолопи іменарек, що їх требаб за чуба взяти та в 24 п'єперти к нечистій матері, а „типи". Ось і характеристика Новицького. Анд. Річицький бере в оборону комедію-сатиру Куліша і висловлює при тій нагоді цікаві погляди на тему потреби сатири.

„Сатира є сатира — пише він — вона виставляє на глум те, що хоче напятнувати. Зокрема тачи, сатира не тільки засуджує на смерть старий лад речей, буваючи зброєю передового класу проти віджилого, але й сповнює будівництву нового, перебіці старого на нове, буваючи зброєю в руках того самого класу, що переробляє старе і творить нове. Ми переробляємо старе і творимо нове. Переробляємо нелівську країну на соціялістичну, переробляємо селянина і в будівництві соціялізму переробляємо самих себе. В цім процесі культурної перебірки та творення нової культури сатира не тільки може а й мусить (вона конче потрібна для цього) правити за те решетування, що з нього підлягатимуться нові культурні здобутки. Припустімо на мить, що Кулішева сатира тільки те й робить, що виставляє на глум низку „типів", що в провінціональному місті складають радянську владу. Перше, ніж здіймати галас з цього приводу: „песимізм, стопроцентний", „стопроцентна брехня", давайте спочатку пошукаємо поради в наших учителів, — це й тов. Новицькому не зашкодить, — а потім перевіримо, чи справді „брехня", чи справді „песимізм".

Прочитавши якось вірша Маяковського, Ленін писав: „Давно я не мав такого задоволення з погляду політичного й адміністративного. В своїм вірші він украй („вдрызг") висміює засідання та глумиться з комуністів, що вони все засідають та пересідають. Не знаю, як що-до поезії, а що-до політики ручуся, не цілком слушно. Ми справді перебуваємо в становищі людей — і треба сказати, що становище це дуже безглузде („глупое") — які все „засідають" і т. інш.

Бухарин у передмові до „Хулио-Хуренито" (причини до анекдоту „Хулія-Хурина") — сатири нігілістично-хуліганського скептицизму, пише таке: „Можна булоб звичайно, сказати богато „поважних" і довгих фраз з приводу „індивідуального анархізму автора, його нігілістичного „хуліганства", прихованого скептицизму і т. ін. Не важко сказати, що автор не комуніст, що він не надто вірить у прийдешній лад речей і не особливо палко його бажає. Все це булоб дуже слушно і дуже поважно. Та всеж від цього книга не перестає бути найзахватнішою сатирою. Своєрідний нігілізм, точка погляду „великої провокації" дає змогу авторові показати низку смішних й огидних сторін життя за всіх режимів. (Тут би можна ставити цитату, але щоб не було поговору, цитую далі). Та особливо вдалі в автора ті сторінки, де бичується капіталізм, нішу, капіталістичну культуру, її доброчинности, високи її філософії та релігії... Сподіваємось — кінчає Бухарин — що читачі виявлять добрий смак і з задоволенням прочитають цікавого „Хулио Хурено". Отже, тов. Ленін має задоволення з того, що поет глузує з невміння нашого пропагувати. Ленін „узагальнює" наше безглуздя, тов. Бухарин за добрий смак уважає читати автора нігілістичної сатири. А цей-же автор глузує з пролетарської диктатури, з її типів, не тільки узагальнює анекдоти, але сам їх вигадує, шаржуючи дійсність. Він і героя свого поховав найанекдотичнішим способом у Копотні, що на нього й натякає Кулішева „комедійка".

Ось так підходить до цієї незвичайно складної та пікантної справи А. Річицький. Він є за сатирою. Сатира — на його думку — в нинішній радянській дійсности не тільки неминуча, але й доконче потрібна. Але справді вся проблема, — кінчить він свій фелєтон — а разом і трудна для нашої сатири суперечність полягає в тім, щоби, викриваючи й виставляючи на глум потворні форми у нашім історичнім процесі (будівництва соціялістичного суспільства) як спадщину минувшини, не тільки не замазати його перспективи на майбутність, а навпаки її відтінити, підкреслити".

Все це гарне, а булоб далеко краще, колиб там була повна свобода слова. Де нема свободи слова, там не може бути доброї сатири. Дуже культурні погляди Леніна і Бухаріва на сатиру не кажуть ще нічого, бо ДПУ має свої ще інші погляди на такі делікатні справи як сатира на радяраду.

Українські фільми за кордоном.

Всеукраїнське фотокінематографічне підприємство ВУФКУ продало дві фільми власної продукції до Німеччини. Одна зветься „Алім", друга „Боротьба велетнів". Фільм „Гамбург" виробу одеської кінофабрики перебрала для експльоатації німецька фірма „Прометеус". — В європейській пресі почали появлятися інформації про українську кінематографію. В офіціозі чеського міністерства закордонних справ „Правєр Пре-се" є статейка про кінематографію в СРСР. В ній висловлюється автор про ВУФК так: Поодинокі республики радянського союзу мають власні кінові організації а серед них за найможливішу слід вважати українську. У німецькій „Арбайтер Ілюстрірте Цайтунг" поміщена дуже прихильна рецензія на фільму української кінофабрики „Гамбург". З того можемо робити висновок, що кінова продукція на Україні, скупчена в руках Всеукраїнського фотокіноуправління („ВУФК"), розвивається дуже добре та починає повсюди підбивати навіть такі вибагливі на кінову продукцію ринки, як німецькі.

В справі міської ради у Львові

Постанови українського віча.

Ми вже подавали зміст реферату і хід нарад віча українців міста Львова, що відбулося в неділю 20. ц. м. в справі господарки львівської міської ради й оборони прав українського населення, ломаних постійно тією радою. Сьогодні подаємо ухвали того віча:

1. Віче українців м. Львова, що відбулося дня 20. лютого 1927 р., стверджує, що українське населення Львова не має відповідно до своєї чисельности та культурної й економічної сили, належної участи і впливу на громадські самоуправні установи, які не має правного забезпечення для осягнення такої відповідної участи і впливу.

2. Віче українців м. Львова стверджує, що українське населення м. Львова не повинось з уваги на те ніякої відповідальности за розтратність міської господарки, її хиби і недомагання, а зокрема за надужиття виконуючих і надзірних органів міської самоуправи.

3. Віче українців м. Львова протестує проти недопущення української мови у міській раді та проти обмеження її прав у взносинах з міськими самоуправними установами, і всякі заряджения, що обмежують права української мови, вважає за беззаконність та насильство над вродженими кожному природніми правами людини.

4. Віче українців м. Львова протестує проти розтратної господарки управи громади м. Львова взагалі, а зокрема проти витрачування значних сум на цілі, які не мають нічого спільного з потребами населення міста.

5 Віче українців м. Львова протестує проти нехтування і злобного неузгляднювання основних культурних, освітніх і гуманітарних потреб українського населення м. Львова і недопускання його у відповідній мірі до участи в праці у самоуправних міських урядах, установах і підприємствах.

6. Віче українців м. Львова домагається поширення акції в ціли зменшення безробіття шляхом введення відповідних потребам населення робіт та побільшення видатности помочі для безробітних.

7. Віче українців м. Львова взиває українців, членів ради м. Львова, до рішучої оборони прав українського населення і дбання про заспокоєння управою міста його потреб, а зокрема: 1) через домагання переведення зміни міської виборчої ординації в такий спосіб, щоб забезпечувала українському населенню відповідну участь у виборних самоуправних установах, 2) через прийняття у виборчій ординації системи пропорціональности при загальнім рівнім, тайнім, без різниці пола і безпосереднім способі голосування, 3) через поставлення внесення на укинення без-

---

Д-р Лука Луців.

„SIOŁO" 1866-67.

Перший українсько-польський орган.

I.

Українсько-польське питання існує певно від тієї хвилини, коли в давну давнину осіли побіч себе казкові словянські брати. А що слово „питання" в міжнародних відносинах покривається зі словом „спір" — не треба здається й згадувати. Чи сварувався лех із русом за межу — мовчать про те літописи і хроніки; знаємож зате, що і Володимир В. і Болеслав Х. по своїму вирішували те „питання". Які стадії переходила ця розвязка, не місце тут розводитися. Треба одначе зазначити, що протягом довгих століть усе, в певні історичні моменти, ставало воно „актуальним", щоб пізніше призабутися. Коли були ті моменти, відомо всім, хто хоч трохи визнається в різних історіях. Одним із них був час польського повстання 1863 року, час „Золотої Грамоти", „Голосу Шевченка із Сибіру" і т. д., коли широко писалося й дискутувалося про нами згадане питання. Пізніше, в часи позитивізму, не звертали на нього уваги... В останніх днях стає воно знова „пекучим", зароснться думки про видавництво в польській мові органу в інформаційній цілі..., а прецінь тому 60 літ уже роблено подібну пробу, і то, можна сказати, з українського боку. А що історія — учителька життя, хоч часто із ледачими учнями, то ми й пишемо оці рядки.

II.

„*Siołо*", *pismo zbiorowe, poświęcone rzeczom ludowym ukraińsko-ruskim* (Львів, 1866 р.), якого вийшли три зошити (в дійсности третій зошит вийшов аж 1867 р.) і один зошит 1867 р. Формат вісімки, сторін коло 180 кожний зошит. Друкувалося в друкарні К. Пілєра. Душею цього видавництва був Павлин Свєнціцький *vel* Стахурський, як сам підписався на примірнику, що його ми бачили в чеській „Національнім Музею" в Празі. Свєнціцький, уродженець Вел. України, захоплений хлопоманством, пробував писати польською й українською мовою і, як професор акад. гімназії, оставив „Дві української літератури XIX. ст."

Якаж була програма „*Siołа*"?

Теоретично пізнаємо її із „Вступного слова" (зош. I.) і зі статті, надісланої із Парижа від якогось В. К. під заг.: „Справа русско-українська" (III. 135—158). Редакція приймала як певність, що „*obok narodowości polskiej i moskiewskiej istnieje jeszcze trzecia narodowosc ukraińska, czy ruska*". А це тому, бо „*rzecz sama za siebie mówi; na przestrzeni od Bałtyku (sic!) do Morza Czarnego, od Karkoza poza Karpaty widzimy osiadły pięcnastomilionowy lud mówiący jednym językiem, mający wspólne zwyczaje i obyczaje, wszędzie wierny swym tradycjom, i jedną mający nadzieję* (I., ст. I.)

Та є такі й серед поляків, що бажали би спольщити ті мільони: їх ставить редакція поруч Каткова, вважаючи таке зіставлення належною їм відправою. А прецінь минули часи кастовости, сьогодні треба дбати за долю мільонів. Найвищим скарбом народу є його рідна мова, її плекати й обороняти ставить собі за мету „*Siołо*". Зі скарбів українського слова є що показати і вищим верствам:

„*Piśmiennictwo ludowe ukraińskie — to cudna wiązanka kwiecia z stepowych mogił świetnej przeszłości, to łzy i jęki miljonów, to potęga przyszłości ludów...*

Гете і Данте говорять тільки до вибранців, Шевченкова „Катерина" і Квітчина „Маруся" вправляють в дрож серця мільонів і викликують сльозу на їх очі. Та і в інтересі нашім, особистім, чисто національнім (себто польським — Л.) треба піддержувати розвій української національности, бо як тільки Україна-Русь переконає світ про свою самостійність, то зараз руне пажерливий московський панславізм, бо тільки на цім „единстві" спирається Росія.

Редакція обіцяла подавати відомости про літературний рух у інших славянських народів, а до українських творів (латинкою) подавати словарець незрозумілих для поляків слів.

III.

По цій культурній програмовій статті редакції слідувала й політична розвязка українського питання у згадуваним допису із Парижа: „Справа руського-українська" (III., ст. 135—158). Автор її заявляв, що українське питання є чисто політичним, а як таке, є визнанням української національности і признанням українському народові „*praw z natury mu służących: jest kwestją uregulowania stosunków narodu rusko ukraińskiego do polskiego — słowem, wyrażając się technicznie* (несподіваний льогічний скок!) — *autonomją Rusi-Ukrainy*" (ст. 137).

Правда, автор сам відчував, що допускався нельогічности й тому широко розводився над тим, що Україна, попікшися на „союзі" з Москвою — повинна „*pozostać w jedności z Polską*", бо сама не зможе устоятися проти Московщини, яка й культурно нищить Україну; приміром „*historja Hogola*" *sic!*)... „котрий довго боровся з опирем москвитизму, що то йому кров і мозок висисав, аж вкінці, знеможений, дався переробити на „настоящаво" Москаля". Тож єдиним остається гасло: „*Autonomja Rusi i jej jedność z Polską*"

IV.

Редакція з усіх сил старалася належно виявзатися із вложеного на себе обовязку. В кожному зошиті були, крім статтей і дописів, українські твори в оригіналі, але латинкою. Розуміється, на чолі все стояв Шевченко. Із нього там надруковано: Катерину, Тополю, Наймичку, Неофітів і ін., а крім того Свєнціцький (Павло Свій) здраматизував Шевченкову „Катерину": „*Katarynа. Sumnyj obraz w V dijach.. Za Szewczenkom Pawło Swij.*" Взагалі Шевченко являвся геройом для співробітників „*Siołа*". Який ь дописувач із Парижа Е. У. писав про автора „Кобзаря", в нагоди виходу праці про Шев-

правних зарядженъ і постанов про обмеження прав української мови в нарадах і зносинах з самоуправними міськими урядами й установами.

8. Віче українців м. Львова домагається, щоби громадянство і родичі (аналогічно, як у початках школи ім. Шашкевича) користали в боротьбі за долю школи ім. Шашкевича також із правної дороги і внесли скаргу до куратор[illegible], а коли це не поможе, то до міністерства, а відтак до Адміністраційного Трибуналу.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на ощадничу книжечку ч. 7910.

Відгуки преси.

Муза і Мамона.

Загально втерлося переконання, що люди напятновані Богом, себто артисти всякої масти і шерсти, не привязують ваги до мамони, хоч вона часто привязується до них як пес. Я сам був тієї думки, а маючи претенсії на божу іскру, збував легкодушно грошей, хоч серце кервавилось потайки від людського ока.

Але життя — найліпший учитель. Не питає, не дає двійок, а вчить, як ніхто другий.

Мій приятель Льонцьо перший звернув мені увагу, що відносини артистів до грошей не є такі, як я собі думав. Наш спільний приятель — Янцьо, що був вічно розсіяний і раз навіть випив нафту замість вина, докладно записував собі довги з лябета і одного дня забрав Льоневі... коня, вичисливши йому з записника, коли і кілько завинив. А прецінь був це вепересічний маляр, який часто перебував у засвітних районах творчости і натхнення.

Чим довше я жив, тим більше збирав доказів на цю обставину, так що й сам не тратячи аспірацій на підхмарний лет, перестав стидатися вирахування і любови до гроша.

Чи думаєте, Шановні читачі, що богиня Терпсіхора, богиня музики, згуртувала біля себе любимців, нехапчивих на гріш, невираховних аж до перерахування, тільки задивлених у далечінь зорину, де світить ясним сяйвом слава безсмертности ?!...

Ні! І ця артистична порода так само, а може й більше, любить дзвінку і шелестячу монету, не забуваючи при цім про чалежну вдячність суспільности супроти них.

Суспільність не розчаровує їх у цьому напрямі. Якщо вони зволять приїхати коли на рідний смітник, то вона зі шкіри вискакує. Заповнює салі собою, а каси грішми, влаштовує овації з цвітами і тремтить за найменший продув підчас виступу.

Любимці Терпсіхори приймають це все, як самозрозуміле, а гіпер-американську рекляму вважають слабою відбиткою фактичного стану. Стопятьдесять долярів за один вечір у нашій бідній країні для них смішно мало, хочби вони як крапля води скупалися на св. Тересу чи іншого божественного в безсребренного музика.

Воістину кажу вам: Нема тепер артистів, які не любили б гроша, а неправдиве переконання про їх некорисливість датується ще любонь з тих часів, коли співакам не плачено на лицарських бенкетах, тільки кидано... золоті ланцюхи та перстені, а маляріа удержували великі пани, позволяючи їм робити довги на... панський рахунок.

Але ці часи безповоротно минули і нині нема вже артистів, які б, дивлячись одним оком у вічність, не глядали другим на мішок з грішми.

Хіба ще... але ні! Цих артистів я ще не підглядав і про них нічого певного сказати не можу: люблять вони гроші чи ні.

Мова тут про артистів — політиків.

Галактіон Чинка.

COUE КАЖЕ:

З дня на день є мені ліпше.

Фактично є мені ліпше з дня на день, відколи беру щоденно

Biomalz

У всіх аптиках і дрогуеріях.

BIOMALZ

Раціональне відживлювання орґанізму.

Штука раціонального відживлювання дітей у тім, щоби допровадити до діточого орґанізму відповідну кількість нормальної поживки, та щоби орґанізм міг направду використати її. Часто стрічаємо дітей, котрі, хоча й досить їдять, не виглядають добре, часто хворіють, є слабо відпорні на всякі інфекції, перестуду то-що. Не є правильно силувати такі діти до їди, бо вони або ще більше знеохочуються до їди, або дуже товстіють і ще менше видержують шкідливі зовнішні впливи.

Таким дітям, крім поживи, треба забезпечити також корисні фізичні впливи: сонячне світло або з кварцевої лямпи, рух, свіжий воздух і т. д. Однак у численних випадках, пілковита поправа приходить після вживання дієтичних середників, які мають у собі рідші, але потрібні для здоровля складники, не витворюють покладів тлущу, а зате причиняються до здорового вигляду, ядерности форм і зміцнення мязів.

Найріжнійший дієтичний препарат це **„Biomalz"** пізнаний лікарями за найуспішнійший середник і для дітей, і для дорослих, яким додає сил при анемії, загальнім обезсиленню, реконвалесценції, фізичній і духовій знаці. Для спортовців або при змаганнях **„Biomalz"** є знаменитим зміцнюючим середником. У старости стримує упадок сил, для кормлячих є просто необхідним для охорони важних складників їх власного орґанізму а також для пожиткі їх дитині.

Свіжий, природний і приємний смак і запах рішають про те, що **„Biomalz"** стає швидко улюбленим додатком до звичайної поживи.

Цей препарат, легко стравний, можуть уживати навіть особи, з вражливим і ослабленим шлунком. Зокрема діти, що завдяки неохибному інстинктові полюють простi, а цінні відживчі середники, між усі штучні причинялися найбільше до великої популярности **„Biomalz-y"** у всіх верствах людности. Варто згадати також, що дуже приступна ціна, завдяки масовому виробові препарату, дає змогу навіть незможним сферам купувати його. Найуспішнійше є заживання **„Biomalz-y"** без спеціального приладжування (3—6 ложок) денно (кавочих для дітей, столових для дорослих). Можна його очевидно додавати також до молока, кави, чаю і т. п.

Уряд і самоврядні закони.

Уряд за т. зв. малим законом. — Чотири курії для Галичини. — Голосування. — Комісія не приняла до відома заяви уряду. — Розв'язання сойму?

Варшава, 23. лютого 1927.

На нинішнім засіданні соймової адміністраційної комісії представник уряду дир. Вайсброт відчитав заяву уряду у справі самоврядних законів. З заяви виходить, що уряд не вірить, аби сойм на прикінці своєї каденції і умів полагодити основно і тревало самоврядні справи, тому уряд не приймає за основу проектів самоврядних законів, ухвалених комісією, тимбільше, що ті проекти помінають зовсім справу введення воєвідського самоврядування, а уряд зміряє до таких самоврядних законів, які цілком і одностайно обіймали би усі питання тієї ділянки. При цьому, змінюючи до тої санації, уряд заявляється і стоїть на ґрунті т. зв. малого самоврядного закону, зголошеного послами, самособою з деякими застереженнями, з яких найважніші торкаються Галичини. А саме у Галичині уряд заявляється за здержанням обовязуючих в тім краю галицьких законів з тим, що в Східній Галичині мається до системи трьох курій ввести четверту курію, яку установлено розпорядком польської ліквідаційної комісії у Кракові.

Над повищою заявою уряду вивязалася досить дискусія. Пос. Яворовський (ППС.) збивав закиди уряду проти проектів самоврядних законів і домагався введення демократичного виборчого права. Скандалом є урядова пропозиція, щоби в Галичині перевести курійальні вибори. ППС. спротивиться всяким спробам уряду введення курійальної системи. Пос. Прагер (ППС. протестував проти незгідного з конституцією становища уряду. Уряд не має права відмовляти соймові співправи над проектами законів. Ставить внесення, щоби не приняти до відома заяви уряду. П. Козловський (ЗЛН) спротивився, щоби уряд опрацьовував самоврядні закони під кутом воєвідського самоврядування, до якого ЗЛН займає наразі негативне становище. Наміри уряду щодо громадських виборів у Галичині не вимагають законного трактування, бо уряд кожної хвилі може розписати вибори на основі існуючого закону. Вибори до повіт. рад, пропоновані урядом, є згідні з проектами комісії, яка при цій нагоді застерігається щодо охорони польської меншости в Сх. Галичині. Пос. Кернік заявив становище прихильне для уряду. Пос. Пасславський (ліст) боронив уряд. Пос. Інзлер (жид) заявив, що Жидівський Клюб прилучується до становища уряду не тому, щоби піддержувати уряд, але тому, що жид. посли не акцептують самоврядних законів, ухвалених у другім читанні. Ця форма не є усталена, а правиця старається погіршити самоврядні закони. Малий самовр. закон, на скільки це торкається Жид. Кола, є можливий до приняття, але тратить актуальність з причини куріяльности, яка обовязує в Галичині. Бесідник звертає увагу на політ. комплікації, які повстануть при куріяльній системі, опертій на принціпах більшости в Сх. Галичині, замешканій трьома національностями. Пос. Хрущький (Український Клюб) домагався відложення цілої справи до найближчого сойму, який буде радикальнійший і з сильнішою участю українців.

Внесення пос. Прагера ухвалено 13 голосами проти 9. За внесенням голосували: ЗЛН, ППС і ХД; проти Пест, Визволення, Звйонзек Хлопскі і ХН. Нац. меншости здержалися від голосування. Опісля ухвалено внесення пос. Димовського (ХД), яке відкидає *lex* Ледухівський і домагається негайно перейти до третього читання комісійних проектів (19-ма гол. проти 3 гол. нац. меншостей).

Так виразно зарисовується конфлікт між урядом і соймом. Як уряд зареагує на ухвалу комісії, покищо невідомо. Можливо, що адм. комісія полагодить свої проекти при абсентуванні уряду, а закони прийдуть на пленум сойму, бюджетова сесія вже буде замкнена. В політ. колах кажуть, що після окончного приняття бюджету соймом і сенатом уряд відложить соймову сесію, щоби зискати на часі. Є теж чутки про розвязання сойму, але ця евентуальність є малоправдоподібна.

Курійальні вибори до громад у західних повітах львівського воєвідства?

Варшава, 23. лютого 1927.

Мін-во внутр. справ приготовляє розпорядок у справі переведення виборів до громадських рад у західних (польських) повітах львівського воєвідства. Ці вибори мають бути переведені на основі дотеперішньої виб. ординації, з тим, що до існуючих 3 курій буде додана четверта, яка дасть право голосування всім тим, що не мали того права в інших 3 куріях. У голосуванні візьмуть участь також жінки. Розпорядок у цій справі буде оголошений в найближчих днях.

Довкола революції в Китаю.

Льондон, 23. лютого 1927.

Таймс" довідуються з Гонг Конґу, що головна квартира кантонських військ оголосила, немовби військового губернатора провінції Юн Нан покинули його підчадні, бо вони задумують прилучитися до армії полудневої. Потвердження цієї вістки нема.

Військовий губ. пр. Шантунґу ґен. Чанґ Тзо Чам занявши Нанкін і обняв владу над тим містом на основі порозуміння з Суи Суан Фенґом. Війська ґен. Фенґ Тзюнґ перейшли б. Нанкіну, що дозволить північній армії в силі 32.000 людей перенестися скоро до Шанґаю і взяти участь в обороні того міста. Все вказує на те, що Суи Суан Фенґ перестає бути паном військової ситуації.

Париж, 23. лютого 1927.

Часописи повідомляють, що Бріян від'їхав з англійським амбасадором нараду в справі положення в Китаю.

Польща і Соціялістичний Інтернаціонал.

Характеристика внутрішнього положення Польщі.

Париж, 20. лютого 1927.

На засіданні II. Соціялістичного Інтернаціоналу, що радив тут 12. і 13. ц. м., польський соціяліст Недзялковський осьтак зясував внутрішнє положення Польщі: Помилкою було б називати теперішнє політичне положення Польщі фашизмом. Живемо під домінуючим впливом одної особи: марш. Пілсудського, при заховані конституційних форм (?). Правлячі ґрупи такі: частина інтелігенції, дрібної буржуазії, кілька частин власників великої посілости і селян. Свого роду радикальна романтика, яка не може упоратися з дійсністю. Крім того є справжній фашизм (табор великої Польщі). Правлячі ґрупи не мають ані доктрини, ані програми, ні пляну на дальшу будучину. Теперішній стан не може довго тревати. Скінчиться перемогою або справжнього фашизму або перемогою демократії. Положення ПСС. вельми тяжке. Партія не може допустити, щоби запанував „Обуз" („обуз вельки Польски"). Вона мусить зберегти розвиток подій у напрямі демократії. Вона одинока сила демократичної опозиції (?). Травневий переворот розчаровував сподівання демократії. Створив у Польщі зовсім своєрідний стан. Дальше пос. Недзялковський сказав між іншим, що у Східній Европі легалізація комунізму є конечністю. Щойно тоді можна буде відокремити військову шпіонажу від соціяльного руку.

На тому самому засіданні делегат Осип Безпалко (українець) запротестував проти арештування білоруських послів у Польщі і проти переслідування нац. меншостей взагалі.

Загалом Польща на цьому міжнародньому зборі була в тяжкому положенні. Первісний текст маніфесту до соціялістів усіх країв у розділі, який зверстається проти фашизму, називав біля Італії, Мадярщини і Литви також Польщу державою, якої уряд є фашистівський. Щойно пос. Діямандові (якого енергічно піддержали німець Вельс і бельгієць Де Брукер) вдалося перевести, що Польщу скреслено з осудженого ряду фашистівських держав.

ченка пера барона Б талії — в самих суперлятивах. Баталія признавав, правда, гайдамаччині ідейні мотиви, але додавав: „*zachodzi tu jednak ta okoliczność, że walka ta została podniecona podstępami caryc i w jej interesie, a powtóre, że ohydnie była prowadzoną*" („*Taras Szewczenko*", ст. 7). Революційний паризький дописувач „*Sioła*" (I., 152) писав на це: „*Zbrodnia w życiu jednostek cnotą jest częstokroć w życiu społeczeństw, a zemsta, uczucie nieszlachetne w człowieku — w duszy narodu jest tylko wyrokiem zawiedzionego jutra na zbutwiałe dzisiaj za zbrodnicze wczoraj*".

З інших українських авторів передрукувало „*Sioło*" кілька поезій Федьковича, Квітчину „Марусю" і Вовчкову „Інститутку" й „Чари".

З польської сторони умістив Т. Леонартович „*Krim Geraj*" (по українськи), а особливо зацікавився „*Sioł*-ом" „соловій України", Богдан Залеський. В „*Siol*-і" друкувалися його поезії: „*Mogiła Tarasowa*" і „*Zołotarenko w Warszawie*". Залеський відповідав редакторові „*Sioła*", Свенціцькому:

„*Szczęść Boże! Życzę z rzewnym współczuciem — przywilejem siwych włosów błogosławię na powodzenie. Ja nie wasz „sąsiad" — jam brat wasz, brat jeśli nie rodzony, to przyrodni po matce, którą nie mniej od was miłuję. Ruś — toż moja matczyzna... Duszą i sercem, Panowie, jestem przy Was, z rozjemcami tam ukraińskimi w Galicji... strzeż Boże od kusiciela moskiewskiego, — co usiłuje wciąż waśnić was z bracia lechicka!*" (I., ст. 178—180).

V.

Одначе „*Sioło*" не знайшло зацікавлення ані серед поляків, ані в галицьких українців. Дописували до нього крім з Парижа, ще і з Києва, звідки жалувалися на московські утиски проти українського слова. Сама редакція гостро виступала проти галицького москвофільства, бо саме тоді „Слово" стало явно москвофільським і тоді то вийшла брошура: „В один час..." Правда, редакції „*Dziennik*-а *Literack*-ого", „*Czas*-у" і „*Gazet*-и *Narodow* oї" прихильно поставилися до думки видавати „*Sioło*"..., але ж забракло видавництву читачів, чи то пренумераторів... Уся редакція працювала даром, бо пренумерата не покривала коштів друку... „*ogół obywatelski pozostał obojętnym*". Редакція обіцяла продовжувати „*Sioło*" — коли найдеться хоч 300 передплатників. Тай вони не найшлися і „*Sioło*" закінчило своє життя на 4-ім зошиті:

І українці байдуже поставилися до цього видавництва. Редакція скаржилася, що „*Rusini, z natury samej nieufni, zgoła niczemu nie wierzą, co tylko czynią dla nich Polacy*", думаючи, що то „*sidła zastawione na Ruś i zguby jej pragnące*" (II., 172.) А далі наводила редакція уривки листу якогось українця: „А правду мовлячи, я і з „*Sioła*" хісна не сподіюся... Та Бог знає... коли що зробите — спасибі; а ні, то ми наперед о тім знали". (II., 174).

Робити можливі порівнання із сучасністю — може кожний читач.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** У вчорашньому числі „Діла" підпали конфіскаті три місця передової статті п. з. „У винятковому положенні". Це 16-та чергова конфіската нашого органу в цьому році.

— **Арештування.** „Рада" повідомляє, що поліція арештувала в Станиславові студ. Богдана Терлецького. Крім того переведено там 4-годинний трус у п-ва Заклинських.

— **Особисті вісти.** Наш співак Михайло Голинський, який виступав в останнім оперовім сезоні в Одесі та Києві, приїхав до Львова. Він має дати низку гостинних виступів в опері львівській, варшавській, віденській і букарештенській.

— **Хлібоїди шукають хліба ..** Польська преса рекструє залюбки всякі наради, збори й інші збіговиська наших хлібоїдів, що прочитали себе шумно — Українським Народнім Союзом. Так читали ми недавно про велику депутацію „хлібоїдів" у станиславівського воєводи Корсака, якому вона предложила меморіял і просила підмоги. Пізніше була депутація „хлібоїдів" також у воєводи тернопільського — з тою самою метою. А на днях читали ми про два „хлібоїдські" віча в Скільщині, на яких виступав „ославлений" Яцкевич зі Стоян і де промовляв також делегат центр. комітету УНС зі Станиславова. Віча на яких були вибито і наші священики й учителі, закінчилися узнаванням лояльности до польської держави і різких домагань у господарській ділянці. Наше громадянство на місцях повинно звернути пильнішу увагу на всякі заходи „хлібоїдів" і їм по силам протидіяти.

— **З нашого культ. руху на чужині.** 11-го ц. м. відбулося у Східнім Інституті у Варшаві відкриття українського відділу інавгураційною лекцією п. Л. Лукасевича на тему: „Характеристика окремішности української мови". Крім лектури української мови, на Східному Інституті має бути лектура історії й географії України, яку поручено проф. В. Заїкинові та лектура літератури. При Інституті, який має характер науково-дослідний, існують такі відділи: турецький, перський, китайсько-манджурський, японський, український, білоруський, латийсько-литовський, кавказький, та фінсько-угрійський. Предметами студій є мова, література, історія, географія, положення соціяльне господарче та політичне цих країн. В українськім Науковім Інституті у Берліні мав дня 25 го ц. м. виклад д-р Кость Чехович „Про значіння Спіноци у розвитку фільософічної думки".

— **Ucrainiea.** В „Pragco Presse" з 22. ц. м. поміщена стаття Максима Гехтера п. з. „Годинн з Брандесом".

— **Таємні пригоди львівських дівчат.** Найдено вчора на вулиці невідому дівчину 18-літню, отрочну, без паперів, з одинюким ключиком від готелевої кімнати. — 14-літня львівська дівчинка Промісовна, дочка купця, яка щезла з дому кілька тижнів тому, написала до родичів листа із сенсаційним змістом: а саме, що охрестилась у гр.-католицькій церкві, находиться в безпечнім місці і прохає її не шукати. Родичі підозівають, що лист є фальсифікатом, бо згідно із законами не можна змінити віри без метрики, яку мають родичі в себе і без повідомлення дотичної віроісповідної громади.

— **Рекордовий влом.** На Жовківській істнувала довгі роки читальня ім. Качковського. Останнього тижня приготовлялась вона до важної події: перевибір видїлу. Коли в неділю зійшлись члени читальні на збори, вони мали в першій момент вражіння, що попали не туди. Три кімнати читальні були буквально опорожнені вночі; в них не лишилось ні стільця, ні образу. Навіть двері щезли із завіс. Організований влом бандитів? Ні трохи! Виявилось, що таку чистку зробили деякі члени видїлу, обороняючі святого „твердого знаку", бачучи, що управа читальні не лишиться вже в їх руках. Вони рішили чисто по мексиканському, що читальня є їхньою власністю, коли вони в ній так довго сиділи. Була ще й інша причина цього основного випорожнення читальні. Уступаючий касієр не мав охоти складати ніяких рахунків, призвавши їх своєю приватною справою, так само як і обстановку читальні. Цього-ж самого дня в льокалі читальні розклав своє столярське знаряддя, один із його „твердих" однодумців столяр Харкавий, не повідомивши про це управителя хати а виказавшись... дозволом із магістрату. Незвичайно характеристичною була в цій справі поведінка полиції, яка стверджувши ограблену домівку, заявила, що не хоче мішатись... у внутрішні непорозуміння членів читальні. Адвокат цього „твердого" наїзду на читальню мусів певне в поліції покликуватись на закон про „охорону льокаторів". Тиждень уже тріває боротьба за льокаль читальні; двері в ній уже є; на місце „твердих знаків" лишились покищо тверді знаки у трьох кімнатах очищених зручними політичними підприємцями...

— **Нові польські фортеці.** В Бурштині вибудовано великий дім польського „Сокола", де найдуть приміщення всі інші польські товариства. Дім ще не викінчений, тому комітет будови закликає польську суспільність до збірок і жертв на довершення будови. При тому подається, що бурштинська Польонія має до 3.000 душ, в тому числі 1.500 душ нових польських кольоністів. — В Білій, пов. Тернопіль кінчиться будова рим.-кат. каплиці і „Дому Людового".

— **Літературні новини.** Паризькі „Українські Вісти" пригадують, що саме минає 50 літ від першої вистави у Парижі пєси письменника та діяча Поль Дерулєда „Гетьман", з українського життя. Поль Дерулєд відомий своїми „Піснями жовніра", що розходились у свій час у сотках тисяч примірників і відограли у Франції після Седану ролю аналогічну до „Промов до німецького народу" Фіхтого у Німеччині, після єнської катастрофи. Драма „Гетьман" відограна в державнім театрі Одеон", згодом у другім „Національнім" йшла 20 разів з черги і довго не сходила з перепетуару. Цитуємо із статейки з „Українських Вістей" І. Боршака: „Талановита, блискуча пєса, в якій тріпотить душа Великого Корнеля", „Ідея батьківщини, відданість, дух самопожертви, любов до рідної країни — ось мотиви драми Дерулєда", „Україна для Дерулєда — це наш Альзас" — такі були відгуки паризької преси на виставу. А в ті часи „Альзас" був хворо-магічним словом у Франції, й аналогія між Україною 17-го віку, що стогне під польською шляхтою, та Альзасом під Пруссією могла тільки вийти на користь української справи у французькому суспільстві. Дія „Гетьмана" (драма в віршах 5 актів) відбувається в 1645 р. на Україні: сюжет її досить фантастичний й мало має в собі історичної та побутової правди. Після невдалого повстання козацький отаман Фрол, його дочка Мікла та її наречений Стенько — інтерновані при дворі польського короля Владислава. Висланці з Січі прибувають до Люблину, де інтернували козаків, переконують Стенька тікати й стати на чолі повстання. Так воно й сталося. І в переможній баталії з поляками Стенько та його наречена загинули. Вся драма написана гарними й дзвінкими віршами, що мусіли робити своє враження на глядачів. Кожної хвилини глядачі чули зі сцени: „Україна стогне, її нарід катують і плюндрують", або: „Все значіння мають мерці! Щоб лише свобода жила!" „Коли залишаєш салю театру, писав відомий тоді критик Сарсей у вухах тобі дзенить ідея України, повстання українських патріотів проти поляків, і ти не можеш не співчувати цій ідеї"... Таке було, певно, вражіння всіх тих десятків тисяч глядачів „Гетьмана" Поля Дерулєда.

— **Світова всячина.** Паризькі письменники та кабаретові артисти основали союз для боротьби з американськими танцями. — У поспішнім поїзді, що їхав до Тифлісу найшли трупа одного з визначних кавказьких чекістів. — Шведське міністерство внутрішніх справ видало розпорядок, що чужинці зможуть одержати у Швеції повну шобно тоді, коли до якоїсь праці бракуватиме місцевих людей. — У торговельно-промислових підприємствах Ленінграду підчас ревізії ствердили брак 3 мід. рублів; обвинуваченних 20 урядовців. — Гебрайський університет у Єрусалимі святкував 250-ліття смерти Спіноци, як жида, науковою академією. — Жидівські робітники в Ромні на Полтавщині поставили домагання, щоби тамошну бібліотеку перемінити на робітничий клюб. — В Японії є мілїон жінок, що має постійну працю; 100.000 працює як лікарки та їх помічниці, 80.000 як учительки, 60.000 у торгівлі, 50.000 як урядовці, 1.000 у журналістиці, більшість служниці та робітниці по фабриках. — Жінка бувшого губернатора Канади місіс Бінг так звикла до ридання жаб, що вернувшись до Англії, затужила за цією музикою. А що англійські жаби не ркакають, спровадила собі аж з Канади такі самі співучі жаби як наші. — Англійський учений Міджуд найшов в Африці кістяк динозавра, який мав важити 6 тон, а при цьому — чи це що дивного? — мав мозок вагою ледан нашого одного пальця.

Всячина.

— **Ворог теплого місця.** Румунський суд рішатиме цими днями справу, яка може цікавити всіх аматорів та директорів театру. Один молодець домагається у Букарешті звороту грошей за куплене ним місце, тому, що безпосередно перед ним сидів там на кріслі якийсь грубезний добродій, який, природно, місце огрів. Адвокат позиваючого сформулував свою скаргу у такім ясним принципі: „Крісло в театрі не повинно бути огріване". Тим більше, коли ця теплота є для когось, як для згаданого молодця, сильно шкідлива. Коли суд признасть цьому принципові рацію, у кінах счиниться революція! Люди, що приходять на слідуючі сеанси, зможуть кожної хвилини домагатись звороту грошей за вступ. Або підприємці кін, а може й театрів, будуть приневолені ставити під крісла морожениці. У нас, на щастя, глядачі в театр могли би хіба домагатись звороту грошей за місця занадто холодні.

— **Чудаки і практичні.** Англійська королева — як пишуть — підчас останніх своїх відвідин лєндонського університету в одній салі витріщила з дива очі. Щож там трапилось такого, щоби королева найбільше холоднокровного народу могла прилюдно здивуватись? Професори представили їй на одним кріслі мерця, перемінєного в мумію, викладеного в середині як матрац. Це був містер Бентам, що помер рівно рік тому і записав усе майно університетові. А його умовина була така: що його змумізують і в такім виді він буде присутній на всіх важніших зборах професорів. Лєндонські професори подумали і рішили, що треба вволити волю щедрого покійника, бо... він записав таки добру суму університетові.

— **Мадярська Мона Ванна.** У Будапешті геройкою дня стала дама, яка від довгого часу бувала скрізь сама, ніде не скидаючи прегарного футра: ні в кавярнях, ні театрах. Заки Дон-Жуани захоплені її таємною появою встигли дізнатись: хто вона? — поліція розяснила справу. Крамниця з футрами наложила секвестр на футро дами, а інші крамниці теж заголосили свої рахунки за незаплачені нею сукні. Одначе дама таки футра не дала. Виявилось, що це єдиний одяг, який вона має на собі, бо всі сукні, які брала на борг, негайно перепродувала. Мабуть і білля, аж до сорочки включно. Пішла до „холодної" в футрі; але там у самім футрі таки за холодно.

ЧЕКОЛЯДА „ОПТІМА"! 1473 найліпша 11—?

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка 1458 15—20

Д-р ФЕЛІКС ГАН

Львів, Городецька 46. Тел. 834.

Перасвітлення Рентгеном.

Найуспішнішим средством усипляючим РЕВМАТИЗМ ЛОМАННЯ, БІЛЬ ГОЛОВИ І ЗУБІВ є випробований вже 50 літ НАГОРОДЖЕНИЙ МЕДАЛЯМИ.

ПЕРВОЛЬ ФРАНЦОЗА

ХЕМІКА ГАЛІЦКАГА в ТЕРНОПОЛІ

До набуття всюди

Вимагати головний склад висилків.

АПТИКА МІКОЛЯША Львів.

535 Лікар нервових недуг 4—7

Д-р Едвард Ґріффель

секундар заг. шп. у Львові орд. від 3—5

Львів, вул. Пекарська ч. 3.

Конч. Торговельні Курси дир. П. Рутковського, Львів, Зіблікевича 41, приймають вписи на вечірні курси ранішні і вечірні. Польська стенографія і в чужих мовах, писання на машинах. Мови: французька, іспанська, італійська, англійська, німецька, російська. Викладова мова польська, для замісцевих кореспонденцією. Вписи щоденно від 10—1 і від 5—9 вечір. 1561 2—3

Звідомлення.

Отсим подаю ласкаво до відома, що з днем 15. лютого н. р. обняв я управу **„Французької Реставрації" площа Марійська 5.** І по заангажуванню першорядних кулінарних сил, поручаю вибагливі обіди з 3 х накрить в тім дріб до вибору 1·60, ярські обіди з 3 накрить 1·50, вечері мясні і ярські при концерті сальонової музики. Ціни о 20 проц. знижені. Приймається абонамент. О численні відвідини просить **Фушельштайн.**

ОПОВІСТКИ.

На „Рідну Школу" зложили: Вповн. Анна Остапчук, Львів 20 зол. замість вінця в першу річницю смерти мужа. Хор Успенської Церкви у Львові 15 зол. як гонорар за відспівання панахиди по бл. п. Іванові Коссакові. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа Рідної Школи. 1576 1—1

Т-ва „Українська Бесіда" і „Українська Захоронка" у Львові улаштовують в суботу 26. лютого 1927 в салях „Бесіди" вечерниці з танцями, на які Вп. Членів з Родинами запрошується. Початок о 9. годині вечером. 1580 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів, 956 73-?

КУПЛЮ кількаморгове господарство. Бажані добрі будинки. Зголошення слати на адресу: Осип Кинашевич, Босири, п. Коцюбинчики. 1566 3—3

ХТО має яку відомість про Михайла Хащевича з Новиці пов. Калуш, котрий як жовнір 9-го п. п. австр. армії вийшов в 1914 р. зі Стрия на російський фронт і попав в полон, зволить донести негайно його жені Корнелі Хащевич в Новиці п. Калуш. 1536 2—3

ЕЛЕГАНТ своєрідна і найліпша паста до обуви — жадайте все і всюди. 1481а 6—10

ПРОДАМО 30 сотнарів яблуки, першої якости в ціні á 30·— зол. *loco* Гордині. Кооп. „Єдність", Висова к. Городиць. 1572 2—3

МОЛОДА, інтелігентна, господарна донька священика, жінка управника, бездітна розвідка, поїме негайно управу домом у священика вдівця або безженного. Зголошення Олеся Рудницька, Чортків, Вигнанка долішня, Середня 1/80. 1570 2-2

НОВІ НОТИ на фортепіян: В. Безкоровайний: 1. „Соната" *D-dur* ч. 3. — 2. „Думка" *G-moll.* 3. „В гаю зеленім". 1574 1—5

ВСЯКОГО рода **мудженини** свіжі і дешеві поручає склеп К. Шипи, вул. Краківська 26 (майже напротив Преображенської церкви). Обслуга солідна. Для кооператив і забавових комітетів значний опуст. 1578 1—1

ПОТРІБНО негайно кількох хлопців на практику до механічного ремесла. Ю. Лонага, Сенкевича 9. 1581 1—3

Звідомлення Дня. 19. II. 1927

Промислове Заведення Йосифа Журавського

Львів, вул. на Блонє ч. 12. :: Тел. 26-44 :: урухомив

ВІДДІЛ ДЛЯ ВИРОБУ МУШТАРДИ

яку поручає в добірній якости.

1579 Солідних агентів пошукується. 1—2

КУРС СПІВУ хорального і дяківського, одномісячний, розпічне 5. марта уряд парохіяльний в Лісниках п. Бережани і приймає письменні зголошення на приступних услівях. 1567 3—3

РІЛЬНИКАМ І РІЛЬНИЧИМ КРУЖКАМ

доставляє вагоново і детайлічно:

Найдешевше

ТОМАСИНУ

СУПЕРФОСФАТИ — кістяні і мінеральні,

ПОТАСОВУ СІЛЬ — красаву,

ПОТАСОВУ СІЛЬ — страссбурську 40—42%,

КАІНІТ,

АЗОТНЯК — меленый і гранульований,

СІРЧАН АМОНУ,

АМОНОВУ САЛІТРУ,

ВАПНЯНУ САЛІТРУ,

Гарантія вмістимости

ВАПНО — палене — мелене,

як також всілякі інші штучні навози, відтак:

УСПУЛЮН першорядну насінну заправу,

ZELIO — зерно і паста,

1456 3—10 одинокі певні середники проти мишей і щурів.

ЮСИФ КАРРАХ — Львів, Коперника ч. 18.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 43 (11.011). Львів, субота 26. лютого 1927. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Дніпрельстан.

Львів, 25. лютого 1927.

Хто має нагоду бодай переглядати українську радянську пресу останніх двох місяців, той мусить прийти до пересвідчення, що осередком уваги всіх правлячих чинників у Радянській Україні є тепер Дніпрельстан.

На нього покладає великанські надії партія, з ним звязує світлі перспективи господарського розвитку, зокремаж упромисловлення краю хавківський уряд, при допомозі Дніпрельстану — якщо його вдасться вибудувати — надіється далеко інтензивніше і грунтовніше експльоатувати українські підземні і надземні богатства Москва.

Використати кольосальну енергію і силу Дніпрової води там, де вона зводить відвічний бій з порогами, збирались усякі чинники вже давно, бо далеко перед великою війною. Пороги приковували до себе увагу давніх російських та чужинних капіталістів і великих промислових підприємців а деякі з них поважно застановлялись над тим, якби запрягти водну енергію Дніпра, що розбивалась об граніти порогів, до свого всесильного тоді капіталістичного воза та вктягнути з неї якнайбільше зисків для себе. Навіть в урядових колах царського уряду не чужою була та сама думка. Перед війною повстали перші теоретичні пляни електрифікації промислової української кітловини при допомозі Дніпрової води.

Оживила всі ці пляни по війні теперішня комуністична влада на Україні. І не лише оживила, але й взялася за їх реалізацію. Більше двох літ тягнулися самі теоретичні підготування до підприємства. Богато часу, енергії та гроша зіло саме витотовлення плянів будови цеї дійсно на американський лад і з американським розмахом закроєної будови найбільшої в Европі електрофабрики. Пляни контролювали американські та німецькі фахівці-експерти та признали їх добрими. І цього року має початися над Дніпром у Кічкасі сама будова. Теоретично будова розрахована на цілих 5 літ.

Останніми часами обсервували ми в Москві завзяту опозицію проти будови Дніпрельстану в цьому році і не лише в цьому році, але й взагалі проти будови. В радянській пресі можна було вичитати, що опонували московські господарські кола з економічних мотивів. На діліж причиною опозиції були чисто політичні міркування кремлівських „економістів". З нагоди опозиції появилася велика енергія та ініціятива в справі реалізації Дніпрельстану в харківковському уряді. Читаючи тодішну українську радянську пресу, легко було набрати враження, що харківський уряд взьметься за будову самочинно. Повстав же тоді навіть всеукраїнський комітет для справи Дніпрельстану. Та скоро те вражіння мусіло щезнути. Рахуючися мабуть з пануючими в тій справі на Україні настроями, Москва приняла скоро рішення розпочати будову в цьому році. До того повела справу так, що всю ініціятиву та все будівництво непоцільно змонополізувала, зігноруваши цілковито харківський уряд та не допустивши до управи будівництвом ні одного офіційного представника харківського урядового центру.

Призначена московськими комуністами управа Дніпрельстану підчинена виключно Москві. Вона вже й їздила на місце будови до Кічкасу, ввійшла в діловий контакт з місцевими органами радвлади, але робила все без ніякого попереднього порозуміння з Харковом. З газетних інформацій довідуємося, що вона в усіх справах звязаних з будовою ставить харківський уряд перед доконані факти, а цей, не маючи іншого виходу, годиться на свою підлеглість „дніпрестанському правлінню". Для зразку подамо такий факт: В повороті з Кічкасу заглянула управа будови до Харкова і відбула там з урядом нараду. Її перебіг описує „Комуніст" з 18. лютого ось якими ляпідарними словами:

„По доповіді тов. Квірінга розгорнулися жваві дебати, в яких брали участь Ефімов, Вінтер, Чубар, Федотов, Лущенко, Вікторов, Власенко і ін. Суперечки виникли в питанні організаци медичної допомоги. Нарком здоровля України вважає, що тільки він мусить керувати безпосередньо всією медично-санітарною роботою на Дніпрельстані".

Що вийшло з цієї суперечки? А вийшла постанова харківського уряду, опублікована в томуж числі „Комуніста" такого змісту:

„Організацію та керування медико-санітарною роботою на будівництві вирішено доручити правлінню Дніпрельстану".

Для кращого й досаднішого зясування ролі харківського уряду при будові наведемо ще одну постанову тогож уряду, в якій між стрічками бачиш немов на лопаті, що він не має права вмішуватися в справи будови, а мусить виконувати послушно всі доручення „управління Дніпрельстану", підчиненого безпосередньо Москві.

„Щодо постійного звязку — читаємо в тій постанові — між правлінням Дніпрельстану та українським урядом, засідання прийшло до такого висновку, що зараз цей звязок здійснюється тим, що в правлінні Дніпрельстану є представник українського уряду (тов. Вікторов) і тому передчасно порушувати питання про спеціяльного представника Дніпрельстану при українському уряді" (і навпаки — додамо від себе!).

Вікторов іменований Москвою членом „управління Дніпрельстану" не як представник України, а як член компартії і тому офіціяльно харківського уряду не репрезентує. Якщо булоб інакше, то не порушувалаб цієї справи нарада та не видавалаб наведеної постанови. А ця постанова на те й появилася, щоби заспокоїти прилюдну опінію. На жаль вона її цілковито не заспокоює, але навпаки підтверджує тільки те, що пишемо, а то, що харківський урядовий осередок позбавлено якогонебудь впливу на хід будови, яка, до речі кажучи, ще не почалася, дарма, що радянська преса зве відвідини Кічкасу „управлінням" початком будови.

Всі порушені моменти мають не тільки політичне значіння, але будуть вони крім того мати далекосяглий вплив і на сам хід будови. Та всеж, хто і в якій ціли не будував би Дніпрельстан, то він вибудований буде мати непомірно велике значіння перш за все для України і українського народу. Ясно, що Москва буде використовувати його для своїх експльоататорських цілей, але не менше ясне і те, що проти експльоатації все буде велика реакція на Україні хочби лише з чисто господарських мотивів. Дніпрельстан може лише поглибити та загострити московсько-українські антагонізми.

Для української національної держави Дніпрельстан відіграє ролю прямого чинника господарського унезалежнювання та створить тверді підвалини для всесторонної державної самобутности.

Французька Реставрація
пл. МАРІЙСЬКА 5. під новою управою поручається Шан. П. Т. Публиці.
Сальоновий концерт. — Дансінг.

Остання дія.

II.

Квінтесенція проєктів на зміну виборчої ординації. — Вигляди їх переведення. — Яке буде становище уряду?

(Від власного кореспондента.)

Варшава, 21. лютого 1927.

Зміна виборчої ординації, це той реванш на травневих переможцях, про який мріє реакційний сойм, виразником якого є блок Хіено-Пяста. Члени цього блоку внесли вже давним давно (всеж: після травневого перевороту) до конституційної комісії аж чотири проєкти на зміну ординації, — від ХН., ХД., ендеції і „Пяста". Квінтесенція усіх цих проєктів така: 1) зменшення числа послів і сенаторів, при чому сенат виходить з цієї редукції відносно сильніший; 2) збільшення цензу віку для виборців і кандидатів; 3) введення своєрідного освітнього цензу для виборців а саме примусу володіти польською мовою і знати польську грамоту; 4) збільшення виборчих округ, передусім на „кресах"; 5) заведення скрізь одномандатових виборчих округ з тим, що на „кресах" округи двомандатові. Є у тій житниці проєктів ще сила інших подібних квіток, але наведені є найбільше пахучі; ці зміни найбільш суттєві, бо найяскравіше виявляють інтенції авторів: усунути з будучого сойму не-Поляків а з Поляків ввести туди реакцію. Очевидно, коли серед такої великої однородної „більшости" і найдеться невеличка „меншість" лівих польських угрупувань і не-польських послів, то це ніяк не буде важити на ухвалах, бо вони будуть ухвалені більшістю голосів.

Нема сумніву, що всі внескодавці зведуть свої проєкти й формально під спільний знаменник і зліплять спільний слабосильний звязок, бо ніхто з них не буде рішатися на самостійний виступ, бо ніхто не буде мати відваги виступити проти цілої решти. Нема сумніву теж, що вони вживуть всіх сил, усіх мистецтв і крутійств, аби бажану собі зміну ординації перевести. Однак це нелегке завдання. Передусім деякі з точок зголошених проєктів зачіпають ті статті конституції (11—18), які визначують підстави виборчости сойму (напр. змога усунути з „пятихвостка" пропорціональність), отже на таку зміну треба би згідно зі 125 ст. конституції піднесення рук двома третинами нинішнього сойму, а такою більшістю Хіено-Пяст не розпоряджає. Нема теж виглядів, щоби таку більшість можна злізити якимось екстра-блоком, бо тут уже річ не в дошукуленню „меншостям", скільки в основному і занадто маркантному, занадто компромітуючому нарушенню демократичних принціпів і на таку операцію ледви чи пішов би навіть вірний комбатант Хіено-Пяста — НПР. п. Попель. У такому разі треба буде обмежитися до змін у законі про виборчу ординацію, про який згадує 18 ст. конституції, не зачіпаючи самої конституції; ухвалення закону про ухилення старих постанов і встановлення нових потрібує звичайної більшости, яка є завжди по стороні нинішньої центро-правиці. Говорити про поважний спротив лівиці не приходиться, хоча вона инші грозить навіть позасоймовою боротьбою в обороні старої ординації; її боротьба фактично зведеться щонайбільше до кількох демонстрацій, які будуть записані у соймових протоколах. Погляд, що польський правиці залежить в першій мірі на недопущенню до буд. сойму представників не-польського населення, а щойно в другу чергу—представників радикально настроєного польського робітництва й дрібного селянства, присмирить будучність польських „пепесів", „визволяшів" і „хлопів": часи п. Скшинського не такі давні і занадто повчаючі, аби вірити в чистоту демократичних канонів польської соймової демократії!

Інша річ зі становищем уряду. Нема двох думок, що Хіено-Пяст препарує будучий сойм у рівній мірі на загибіль „національним меншостям" що й владі маршалка Пілсудського! Цікава річ — адже ніхто не буде вважати нац. меншостей підпорою травневих переможців! Але при збереженні нинішньої ординації, навіть при найбільшій скількости ворожих владі марш. Пілсудського „меншостей" — ця влада може бодай допускати можливість якоїсь своєї більшости у новому соймі. За те при зміні ординації — уряд Пілсудського згори підписує собі цілком певний присуд смерти. Знаємо, що пів року тому „Глос Правди" зовсім не відпікувався допущення зміни ординації, напр. щодо зменшення скількости послів, заведення поіменних ліст а не нумерованих і т. д. Нині він категорично голосить безоглядну боротьбу проти її ревізіоністів. Але автор цих заяв, гол. редактор і передовик „Глосу Правди" доказав уже нераз, що його кожнораз ове категоричне запевнювання буцім-то в імени Бельведеру полягає на відгадуванню поглядів і замірів його мешканця і що дуже частенько відгадує — фальшиво в цій справі. Покищо заміри уряду є такі самі таємничі—як у всіх справах.

Коли уряд проглянє прозору гру Хіено-Пяста і схоче трактувати її серіозно, то скористає з нагоди, що цей сойм і так—після залегалізування минулорічного перевороту і фактичної мілітарної диктатури та ухвалення бюджету — більше непотрібний і пригадавши собі приповідку про шурина, який зробив своє — скаже йому відійти. Тоді побачимо вдруге у соймі мар-

шапка Пілсудского зі згортком паперу у руці, перев'язаного шовковою рожевою стрічкою, що такий магічний вплив мав тиждень тому на послів, але цим разом цей згорток розгорне й прочитає декрет про розпуск сойму. Коляж занадто вірнтине у справжню підставу своєї влади, не зупинить реакційних затій і дасть також тим разом „вольну волю представникам народу", тоді будемо мати наприкінці цього року при вул. Вєйській перший справжній чудовий наслідок „революції без наслідків!"

Нинішня тишина в соймі є тишиною перед бурею. Розпутає її дебата над зміною виборчої ординації, а перші вітри вочуємо вже в найближчий четвер на конституційній комісії. Становище, яке тут займуть не-польські посли — ясне. Однак грубо помиляються ті польські політики, які думають, що український нарід під Польщею звязує свою долю з такими чи іншими виборами до варшавського сойму або з таким чи іншим соймом.

І. Кедрин.

У фазі гострої актуальности?

Українська справа в Польщі, розмах Радянської України і перипетії наддніпрянської політичної еміграції.

Зацікавлення українською справою в світі у своїм поході переступило межі Польщі і повінню розлилося в польській пресі. Поруч розбіжних статтей в партійно і гуртково-політичній пресі — на днях появилася ревеляційна стаття в невеличкому тижневнику *„Всхуд"* під написом: *„Українська справа в Польщі"*.

Програма цього тижневника — якщо можна так висловитися — є і дуже широка, і дуже загальна. На чоловому місці „хресового" тижневника, що вже третій рік появляється в Рівному, находиться така програмова рекомендація: „Всхуд" є безпартійний і незалежний, боронить інтереси праці, веде боротьбу за соціальну справедливість, боронить співжиття народів, як також *ідеї незалежної Польщі, Литви й України, як трьох народів однаково вільних і собі рівних, що мають спільну батьківщину в передподілових границях.*

Остання теза є вихідною точкою статтей на українські теми. Кого конкретно репрезентує цей тижневик, важко додуматися. Но всякій правдоподібности є він органом тих пілсудчиків-федералістів, що входять в склад штабу тзв. граничного корпусу. На це вказують між іншим досить докладні інформації про армію Рад. України.

Як ми вже зазначили, стаття рівенського *„Всходу"* про українську справу має визначно ревеляційний характер. І це спонукує нас зупинитися над важнішими уступами тієї статті. Отже:

Українська справа в Польщі — це найактуальніша справа Польщі, це безпосередний ключ до її розвитку і могутности. Тому годиться розглядати її не з точки луцько-львівської кавареяної політики, але тієї далекосяглости, яку вона скриває в собі. Польським шовіністичним політикам здавалося, що після невдачі походу на Київ українську справу поховано на віки вічні.

„Отже в великим запалом приступлено до *екстерміняційної політики* у відношенні до українського населення на Волині і у Сх. Галичині. Виповіджено війну всьому, що мало український характер. „Просвітам" пришито комунізм, кооперацію доведено до більшовицького внєшторгу а шкільництво п. Грабський — як найбільший погромник української культури — знищив зовсім. В тому запалі і шовіністичному чаді здавалося малим, але з найбільшою дозою підлости людям, що всі українці є лише на території Польщі, що знищивши їх в Польщі, — знищиться взагалі український нарід, з якого скоро можна буде зробити добрих поляків".

А тимчасом на Сході діялися дивні речі. По другій стороні границі виростає український нарід і його державність. Українська держава по другому боці границі діє і стає фактом довершеним. Має вона політичний устрій, діяметрально противний до інших держав. Та це внутрішня справа тієї держави.

„Нам іде про сам факт повстання української держави, що на протязі шістьох літ (в добах 1917—20 і 1921—27) здобула свій державний зміст, внутрішній і зовнішній. Українська мова нині всенародно панує на Україні в урядах військових і громадянських, в школах, судах, пресі, театрі, опері, а навіть в банківцях, які вилучено від держави. Український нарід має сьогодні богате і все численне шкільництво: початкове і середнє, має українські високі школи, педагогічні інститути, академію наук і т. і."

Там довершено розвязки національної квестії, організуючи національні меншости в окремі національні райони. Здовж границі українська влада організує — на взірок молдавської автономічної республіки — польську адміністраційну одиницю (автономічну республіку), демонструючи українцям під Польщею *ad oculos* польську національну політику. Військо УСРР. (виддали екстериторіяльні і національні — хоч згідно з конституцією СРСР. є зцентралізоване і підпорядковане головнокомандуючому збройних сил СРСР. — одначе має свій власний національний зміст і є достроєне до польсько-українських відносин під Польщею.

„Українська армія, що входить в склад збройних сил СРСР, тепер має вісім активних і шість запасних (територіяльних) дивізій, шість самостійних бригад і пять летунських полків. Збройна сила УСРР з військами ДПУ виносить тепер 180 тисяч, а на випадок війни УСРР покликує під зброю шість дивізій територіяльних військ і одну дивізію екстериторіяльну, до яких буде взятий людський матеріял з військової підготовки, себто Україна, що має тепер 28 мілл. 934 тис. 497 населення, підчас мобілізації зможе покликати під зброю 850 тисяч людей, а в тому матиме сильне летунство і кінноту. Польща має майже таку саму кількість населення і може таку саму кількість покликати під оружя, але що за елемент найдеться в армії і яку вартість матиме він під політичним оглядом (маємо на думці білорусинів й українців)."

Сподівання на денаціоналізацію українців і на ліквідацію української справи не здійснилися. Навпаки,

„сьогодні позиції змінилися... а зброя, якою нищено українську справу, звернено проти нас."

Яка причина такої зміни? Після невдатного походу на Київ, в межах Польщі найшлася 70-тисячна наддніпрянська еміграція (40 тисяч війська і 30 тисяч цив. населення). Однак той квіт української інтелігенції згинув серед хуртовини найчорнішої реакції і танцю польського шовінізму. Воєвідства (особливо тернопільське) насильно відставляли наддніпрянських емігрантів до радянської границі, перебування в інтернованих таборах, які українці називають „таборами смерти" — це справжня пекельна історія. Тисячі молодих людей зійшло в могилу, а інші, ратуючись перед смертю, втікали в світ за очі. Так зліквідовано наддніпрянську еміграцію. Останки її, що схоронилися до Чехословаччини, з безмежним смутком згадують велику трагедію і палають ненавистю до Польщі.

Центр української еміграції находиться тепер у Чехословаччині, де існує український університет, вищий педагогічний інститут, господарська академія. 6.800 української молоді найшло гостинне принятя в Чехословаччині, де існують численні військові (4), політичні (11), культурно-освітні (15) й економічні (13) організації. А всі ті організації ведуть в більшости ті, що в р. 1920 боролися спільно з поляками.

„Кров стинається в жилах, коли згадаємо часи коли — як останні кати — борщівський староста і комендант поліції в Скалі катували і вікидали українців до Совдепії через ту саму границю, котру ще вчора боронили вони разом з польськими жовнірами. Ми були свідками, як в р. 1921 і 1922 українців, що мали „карти побуту", ловлено як псів шкіродерами і замикано до тюрми в Боршеві і Чорткові, де в нелюдський спосіб знущалися і ломили ребра тим самим, що ще вчора шукали смерти в обороні Польщі. І саме тоді, коли в Польщі глупа адміністрація, затроєна ідею шовінізму — безжалісно душила українську еміграцію, в Чехословаччині зовсім інша ждала їх гостинність".

Стаття кінчиться апелем до марш. Пілсудського, щоби спеціяльну увагу присвятив українській справі.

„Бажаємо звернути увагу, щоби українська політика в Польщі була ясна, реальна і основана на реальних підставах, а не на слабких павутині і маломіщанських комбінаціях та щоби центр української політики находився в Польщі, а не в Чехословаччині".

Все це зайвий раз доказує, в якому глупому і безвихідному положенні найшлася польська політика відносно української проблеми.

М. Б.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це національна фортеця, це певний захист в добі пихоліття!

Патріярх литовського відродження.

З приводу смерти д-ра Івана Басановича.

З осени життя зійшов недавно (16. лютого ц. р.) в 75 році життя — патріярх литовського національного відродження найвизначніша і найбільш шанована постать серед литовців — д-р Іван Басанович.

Вийшов він з під селянської стріхи (уродився в селі Ожкаделі на Сувальщині). Студіював медицину на московськім університеті, а опісля в р. 1879 виїхав за границю, провівши кілька літ в Болгарії на становищі лікаря.

В р. 1883 вернув на литовську територію в Східній Прусії і там розпочав працю над культурним і політичним відродженням литовського народу. З тією метою видавав часопис „Аушра" (Зоря) та контрабандував серед литовців, що були під російською владою, відповідну пропагандистичну літературу, писану латинкою. Як відомо, до р. 1905 російський уряд не дозволяв литовцям уживати латиниці.

Після упадку „Аушри" д-р Басанович знову осів в Болгарії. В р. 1905 вернув до краю і поселився у Вільні. В тому часі за його ініціятивою відбувся зїзд литовських діячів, названий „Великим Соймом", який проклямував домагання автономії для Литви. В р. 1907 заснував він у Вільні „Литовське Наукове Товариство", якого головою був до самої смерти.

Не зважаючи на прикі умови литовського життя під Польщею, не покидав Вільна.

Серед Литовців був д-р Басанович найбільшим авторитетом. Тому й не дивно, що день його смерти став днем національної жалоби всюди, де живе литовський народ. Всі литовські часописі вийшли в чорних обвідках. На похорони д-ра Басановича приїхала окрема делегація з Коврна, зложена з б. міністрів, двох єпископів, професорів університету і студентів. Це перший раз від хвилі теоретичного заістнування волинного стану між Литвою і Польщею державні литовці переступили сучасні кордони Польщі. Використовуючи цю нагоду, старалися польські власти заманіфестувати свою експортову чемність, але литовська делегація не звернула на неї уваги.

Похорони д-ра Басановича були великою манифестацією всього литовського громадянства в старій литовській столиці у Вільні.

Мілітаризація адміністрації.

Пишуть нам з Тернополя: В найближчих днях має обняти урядування новий тернопільський воєвода, полковник Миколай Квасневський, бувший легіоніст, пілсудчик. Рівночасно має прийти на команданта дивізії в Тернополі генерал Кукель, — рівнож пілсудчик, на місце генерала Марієнського, австрійського офіцера саперів, що в молодому віці переходить на пенсію

Д-р І. Свєнціцький.

Музеї і книгозбірні сучасної України.

Революція дала можність у невеликих осередках української провінції скласти з поодиноких приватних, оставленних лавою долі, або суспільних націоналізованих і захованих від руїни, та учебних і публичних збірок доволі значні фонди для правильного будівництва музейного і книгозбірничого. Таким шляхом повстали збірки Кам'янця Подільського, Винниць, Житомира, Чернигова, Полтави, Катеринослава. Приміщення і розподіл зібраного були в цих містах тим легші, що чимало просторих домів — архієрейських, земських, банкових і духовних училищ у пореволюційному часі оказалося дуже відповідними під музеї або бібліотеку. До того можливість обєднати дрібні збірки і скласти з них дуже живу суцільну збірку — образ культурно-історичного життя земель — напр. Волині, Поділля, Черниговщини, Полтавщини, Запоріжа — придала поодиноким осередкам українського життя великої принади. Для науки, розваги, самоосвідомлення або поглиблення свого знання потяглися у ці провінційні музеї і книгозбірні малоосвічені та спеціялісти, кождий для ріжної цілі, а всі до спільної скарбниці невмирущого добра. Ішли туди давно, хоча іноді як далеко за городом був музей — напр. Тарновського за Черниговом, пішли туди тим густішою лавою, коли його приміщено в найгарнішому домі середмістя.

Але чимало невиданого ніким та навіть незамітного геройського труду довелося винести музейним робітникам в часи лихоліття воєнного комунізму і контрреволюційних рухів для збереження усіх цих збірок. Руйнувати і грабити те, що нібито колись кимось „було награблене і зібране на руїні добробуту широких мас робучого люду", затирати сліди і нищити пережитки буржуйства, — було тоді загальним кличем. Тільки музейники знали, що чимало цього добра набували їх колишні власники ціною довгих літ скупої скромности, а іноді навіть голоду й холоду. Тимто діяльна оборона памяток давнього мистецтва, особливо церковного і домашнього ужитку (скла, фарфору, меблі), високохудожних портрет якогось пана, владики або царя, наражала музейника на жертву власного здоровля і життя. Про це можна буде дещо дізнатись зі щоденників старих досвідних музейників і деяких любителів старовини. А скільки нужди довелося цим людям натерпітися в часі революційно контрреволюційної руїни, в часі голоду й морозу, — щоб тільки зберегти ненарушеним зібране і довести до задуманого кінця начату працю!

Так, скрізь є герої, навіть серед скромних і тихих музейників. Нехайже память про них завсіди жевріє іскриною дяки в серцях потомних. І коли ми маємо що хвилі вислови широї дяки тим, що колись не жаліли ні гроша, ні труду на зібрання прекрасних памяток давнього мистецтва й письменства, то частину її мусимо перенести і на тих, що ціною гірких власної журби допровадили у цілости зібране до нинішніх днів безжурного життя.

— — — — — — — — —

Музейники і книжники України, Білоруси й Великоруси розуміли і завсіди памятали про те, що вони боронять інтереси суспільности — нації — людства. Вони мусіли бути завсе міжсуспільними (інтерсоціяльними) діячами, коли хотіли в хвилині революції, оборони села з містом, робітника з промисловцем, підневольного з насильником, спасти від загибелі і зберегти те, що сьогодня всім є однаково цінне і близько дороге.

Цю велику посяту для загального добра збирачів і музейників-книжників зрозуміли на Україні та в СССР. і державні чинники, особливо в період державно-творчого комунізму після 1922 р. Держава стала прислухуватися до фахових поміч ень і предложень у музейно-книгозбірняному будівництві музейників і книжників. З огляду на потреби як музейно-бібліотечного діла, так і його великої ваги для держави приступлено до розробки основ музейно-бібліотечної політики. Тож було рішено, що великі збірки осередків культурно-національного життя — з певним виразним характером і напрямком збирання і виставки — мають стати осередним стрижнем обєднання з ними менших однорідних збірок. Внаслідок цього розростається *Міський Музей* у Київі, ведений на протязі 25-ох літ Миколою Біляшівським, до розмірів Українського Історичного Музею з виразним характером музею мистецько-культурного життя України. Викопалини з могил України, Трипілля, Межигіря, Кирилівської вулиці, на Воз-

разом з воєводою Завістовським, також молодим ще чоловіком, тому, що оба належать до табору Хєно-Пяста.

Вчерто кружляють у нас вісти, що не тільки на чолі воєвідства, але також на чолі більших староств у тернопільському воєвідстві мають стануги офіцери-підсудчики. Таку мілітаризацію „крєсової" адміністрації пояснюють собі не так близькими виборами, як радше сусідством радянського кордону й втягненням поляків самого Пілсудського супроти Радянської України.

Кінець кріза.

Новий правительственний комісар „Народнього Дому" у Львові.

З достовірного джерела довідуємося в останній хвилі, що правительственним комісаром „Народнього Дому" іменований остаточно на місце здеградованого Л. Черкавського теперішній управитель філії академічної гімназії Ярослав Вербицький. — Пропонований свого часу групою радн. Лісковацького на становище комісаря судовий радник Володимир Куриловнч не удостоївся номінації тому, що на авдієнції у воєводи мав заявити, що покидає також за українцями право до добра „Народнього Дому" та вимагає іменування двох українців до т. зв. байрату. Коли про те дізнались *„роспсані злагорзині"* зняв стягу Черкавського і вшехполяки — вислали нагайно делегацію до Варшави з протестом проти кандидатури Куриловича. В делегації брали участь о. Монцьбович з Куткова, ред. „Голосу Нагода" Яблонський, емер. урядник Турчманович, д-р Лисяк і селяни Батицький і Лещак. При сильному напорі вшехполяків на відповідні чинники, а не завдяки поїзді делегації до Варшави, здалося воєводі Гарасхові перефорсувати кандидатуру Вербицького.—Кажуть що новоіменований комісар підтримував весь час тісні та дружні звязки зі „зразковим" комісарем Черкавським.

З уваги на те вшехполяки покладають на упр. Вербицького великі надії як на такого, що стане гідним наслідником їхнього любимця Черкавського. Самже Черкавський розпускає вісти про те, що при новому комісареві остане старий „байрат" у незміненому складі та непомірно тим тішиться. Це відповідалоб уповні і бажанням вшехполяків. Та якби там не було, ми не спустимо з ока господарки народнім добром.

Самоврядні закони.

Варшава, 24. лютого 1924.

Сеймова адм. комісія приступила нині до третього читання своїх проєктів самоврядних законів, починаючи від закону про сільські громади. На засіданні комісії був представник уряду в характері обсерватора. Полагоджено 26 уступів. Прийшло до конфлікту між представниками партій, які свого часу заключили компроміс, а саме коли комісія против постанов того компромісу ухвалила, що право громадської приналежности дістається після 3 лт, коли первісно проєктовано для того 6-місячний речинець. Тому ухвалено перервати засідання і зачати переговори для порозуміння. Комісія чотири рази голосувала над згаданою справою і вкінці згоджено на 1-річний речинець.

Уряд переговорює в самоврядних справах.

Варшава, 24. лютого 1927.

— У звязи з ухвалами адміністраційної комісії з 23. лютого в урядових колах кажуть, що уряд не вважає, начеб ухвали адміністраційної комісії викликали сильний конфлікт. Уряд наявзуватиме переговори, щоб осягнути спільну платформу для самоврядних законів.

Зміна виборчої ординації.

Реферат посла Гломбінського. — Чотири внесення.

Варшава, 24. лютого 1927.

Конституц на комісія сойму приступила нині до праці над зміною виборчої ординації до сойму і сенату. Референтом пос. Гломбінський. В справі виб. ординації є чотири внесення: ЗЛН, Пяста, ХД і ХН. ЗЛН і ХД. предкладає зменшення числа послів і сенаторів і зміну всіх виб. округів. Оба внесення зміняють до скупчення репрезентації зах. і середньої части краю, замешканої поляками, що мотивують вибито їх податковою, господарською і культурною силою в порівнанні з населенням сх. части краю. ЗЛН. домагається зменшення числа послів і сенаторів до половини (224 послів і 56 с натрів), а ХД — 320 послів і 80 сенаторів. — Внесення Пяста і ХН. не предкладають зміни поодиноких округів, але уважають уряд предложити проєкт, який змінював би виб. ординацію на принципах, обнятих внесеннями тих клюбів. ХН. домагається збільшення числа послів до 320 і приняття для цілої держави одного виб. округу, основаного на пропорц. виборах. Пяст домагається уповажнення для президента держави до видання розпорядку в справі нової виборчої ординації, так щоби число послів не перевишшало 300 (з того 6-та часть із держ. листи). Послів вибирається в 1-мандатових округах, а лише в міщаних округах впроваджується більшемандатові округи.

Пос. Чапінський (ППС.) домагався, щоби над усіми зголошеними внесеннями перейти до денного порядку. Доказував, що внесення противляться конституції. Внесення лівиці не здобуло більшости. Ухвалено в середу вести дальше загальну дискусію над зголошеними проєктами.

Бомбардування Шанґаю.

Лондон, 24. лютого 1927.

По останніх вістках з Шанґаю в часі бомбардування міста збунтованими китайськими кораблями ушкоджено два доми американських і два доми англійських горожан; в одному з них був примішений французький клюб. Наслідком стр лянини згинуло кількадесять китайців. Як показується, в остріляванні міста взяли участь 2 китайські кружляки і 2 канонірки. Збунтовані кружляки зловлено, зате канонірки втікли.

Лондон, 24. лютого 1927.

З Ганкоу повідомляють, що Гоміндан видав розпорядок, на основі якого китайському населенню не вільно під карою смерти продавати англійським горожанам ніяких товарів, ані взагалі робити їм якінебудь прислуги.

Закінчення страйку.

Лондон, 24. лютого 1927.

Сьогодні закінчився страйк, який зломано силою.

Сенсаційні вісти.

Лондон, 24. лютого 1927.

Сюди поийшли сенсаційні вісти, що президент міністрів пекінського уряду Веллінгтон Ку уступив.

Ген. Чанґ-Тсо-Лін велів, як кажуть, на основі присуду военного суду розстріляти віцепрезидента східно-китайської залізниці в Манджурії, обвинуваченого в тому, що побирав з Москви великі грошеві суми на приготування збройного повстання в Манджурії.

Біржа.

Гроші.

Американський доляр у приватних оборотах 8·92·5—8·93·75, канадійський доляр 8·89—8·89·50. Банк Польський платив за американський доляр 8·90, англійські фунти 41·41, швайцарські франки 172·12, італійські ліри 38·90, австрійські шіллінги 126·09, французькі франки 34·90, бельгійські франки 24·72, голяндські гульдени 538·15, чеські корони 26·50, шведські корони 238·10, данські корони 237·90, норвеські корони 230·00, німецькі марки 211·60.

За золото платили в приватних оборотах: за 100 зол. рублів 52·80 дол., за 100 рублів срібних 31·75 дол., за 100 рублів більону 15 дол., за 100 рублів кованого більону 18 дол., за 100 марок срібних 8·50 дол., за 100 срібних корон 8 дол., за 100 срібних франків 7·75 дол., за 100 срібних долярів 75 дол.

Орієнтаційний курс червінця 3·65 дол.

Урядовий курс 1 грама золота 5·9494, золотий доляр 8·93, дукат 20·38, голяндський гульден 3·58, англійський фунт 43·27, австрійська корона 1·80, скандинавська корона 2·38, німецька марка 2·12, рубель 4·50, франк Латинської Унії 1·72, турецький фунт 39·16.

Збіжа.

Пшениця дворська 51·50—52·50, пшениця краєва селянська 48·50—49·50, жито галицьке 36·00—37·00, ячмінь галицький броварний 34·00—36·00, ячмінь галицький до перемелювання 30·00—31·00, ячмінь пастівний 27·25—28·25, овес галицький 28·50—29·50.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на шадничу книжечку ч. 7910.

НОВИНКИ.

— **Конфіскати.** У вчорашньому числі „Діла" сконфісковано другу половину передової статті „Не обманюйте себе!" Це 17-та чергова конфіската нашого органу в цьому році.

— **Шануйте рідну мову та себе!** Одержуємо таку новинку: Дня 1. лютого вплинуло до суду повітового в Отинні табулярне подання о. Ярослава Майковського гр.-кат. пароха в Голоскові, в справі інтабуляції права власности проданого ним церковного грунту. Дотичний контракт з 30. січня 1926 р. зроблений в канцелярії москвофіла нотара Строцького, в „книзку уржендовим", продаючий о. Ярослав Майковський підписав його рівнож в „книзку уржендованим" і в тій самій мові приготовлено табулярне подання до Гіп. 1359/26. Згаданий о. Майковський не лише не шанує рідної мови, але й ominає дві рідні кооперативи в Отинні, купуючи крам по польських і жидівських крамницях!

— **Як реклама — то реклама.** Патрон наших хлібоїдів, орган моральної санації рептилька *„Dziennik Lwowski"* донесла недавно про зїзд хлібоїдів-хрунів з під стягу Даниловича-Стовпюка, що мав відбутися в Тернополі дня 17. лютого ц. р., в якому мали взяти участь делегати восьми повітів, між ними священики, учителі, селяне і т. д. Зїзд мав закінчитися ухвалою льояльности для Польщі і чолобітні для Пілсудського та висилкою делегації в числі 25 людей під пров. дом редактора хрунівської газетки „Селянський Правор" Стовпюка зі Станиславова, правої руки д-ра Северина Даниловича, голови хрунівської організації УНС (Український Народній Союз), удержуваної грішми гадючого фонду. На основі провірки на місці, можемо ствердити, що ніякого зїзду хлібоїдів в Тернополі не було взагалі, а зокрема 17. лютого ц. р., а можливо хіба, що Стовпюк привіз за собою до воєводи кількох хрунів для реклами своєї „партії" в цілі більшого вишрубування підмоги для себе і своїх помічників.

— **Скасування повіт. поліції.** З Варшави повідомляють: Реорганізація органів міністерства внутр. справ спричинила скасування окружних урядів політичної поліції. В принципі керовничі і надзірні компетенції належатимуть тепер до воєвідських виділів безпеки, а агенди політ. поліції перейдуть до воєвідських слідчих урядів, які саме тепер творяться. Формування тих урядів покінчиться до 2 тижнів. У тім речинці зовсім ліквідується повіт. поліцію в цілій Польщі.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

На Карнавал

останні новости для Пань в великім вибірі поручає фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Філії в Тернополі, Дрогобичі і Стрию.

1569 2—50

— **Старороссійські історії.** До таких долучаємо собі зарахувати: арештування кількох львівських офіцерів, з яких одні від довшого часу випорожнювали листи, що приходили до полку, вибираючи з них гріш, призначений для жовнірів: до таких належить якісь поручник Врублєвський; другий пор. Варанський держав собі пару коней на державний кошт, а жовніра переодягав по цивільному як візників і висилав на місто, заробляючи ними як власник „фіетону". При брідських уланах арештував офіцера, що робив темні інтереси з військовими доставцями. — Варшавський окружний суд засудив шкільного інспектора Любельського і його секретаря Гамперота на вязницю за систематичне фальшування книг і крадіж грошей призначеного для вчителів.

— **Що раз краще** почувають себе львівські злочинники. Доказом цього нова грабіж на Казимирівській вулиці, у пекаря Клянга. Подумав би хто, що зголоднілі злодії шукали хліба або хотіли загрітись при пекарській печі. Тимчасом вони пішли до приватної хати пекаря і розбили шафи, де найшли 1000 дол., 250 золотих пятьрублівок, 200 золотих 20-коронівок, 5 золотих годинників, браслети, перстені та ковтки з бриллянтами, два футра. Пекар Клянг, по своєму розумів слова Письма Святого, „що не самим хлібом живе чоловік" і пів одночасно потайний заставний льомбард. У звязку з такою дорогою довлею львівських майстрів від чужих замків варто згадати, що вчора на подвірю окружного карного суду йшла ліцитація різних предметів, які відобрали на суді різним злочинцям, між іншим комплєт слюсарського злодійського знаряддя. Жаден платним за цей крам добрі пани і ясно, що він згодом перейде знову в руки тих, які потрібують його до своєї професії: злодіїв і зломників.

— **Темна крошка.** Стрийський суд засудив на повішення Мих. Мельника, заробника, який у вересні вбив і ограбив селянина Іващкова. Обвинуваченний признався до вини. — У Коссєнку Нижнім чотирьох парубків склало банду, яка напала в ночі на хату вдови-яблочникарки і під загрозою револьверів ограбили її на... 3 зол! — У Білці Шляхоцькій біля Львова повісився 53-літній господар Арматовський, у розпуці, що його молода жінка, друга з черги, вдержувала зносини з його 26-літнім сином. — Перед львівським судом ставало трьох молодців: Апфельбавм, Триль і Кошюбінський, які продавали на вулиці різним особам різні безвартні предмети як дорогоцінності. — Кілька місяців вязниці дістав якийсь Мозес Баум за те, що ловив рибку у каламутній воді, не в переносним значінні, а дослівним: із басейну торговця рибами. — Молода жінка, найдена вчора на вулиці отруєна, це 23-літня студентка, що студіювала хемію. Причина самовбийства невідома.

— **Також самозванець.** Є тим жидівський різник у Львові, який не має титулу ритуального обрізника, а таки виконує свої функції на дробі продаванім як „кошерне". Якою важною є ця справа, доказом цього тримовні афіші на львівських мурах з протестом підписаним самим рабином!

— **Чудасія.** Часописи себто люди твердять, що якийсь Роман Левицький, який пострілив себе недавно у Стрию, вжив до цього того самого браунінга, яким недавно застрілився у поїзді із Львова до Стрия Франц Падух. Відомо, що до деяких предметів деякі люди приписують магічну силу. Хто памятає з гімназії німецьку романтичну драму *»Die verhängnisvolle Gabel«*, де ціла родина вбиває себе тою самою вилкою? — У Вилишині у селі Заволині вродилась дитина з трьома головами і жила пів години. — У селі Дуброва, хойницького повіту, 15-літній хлопець кидається у судорогах серед диких окликів, а підчас того предмети довкола підскакують. Є цьому новий випадок медіюмізму. — В одним місті біля Підзамча львеня, що втікла з цирку сховалась вранці до одної крамниці а знищивши все, втомлена, покірливо положилась до ніжка поруч крамничника, схиливши на його грудях голову.

— **Неповітряна реформа.** Ліга Націй приготовляє реформу календаря, тому, що дотеперішній є вже перестарілий. Найсумнішим у цій реформі має бути факт, що місяці мають бути скасовані і заступлені цифрами, щось на зразок американських улиць. Цифри помагають орієнтуватись — це правда. Але, ми вже так добре орієнтуємось у 12 місяцях! І прошу уявити собі: скільки втратять на цьому поети що оспівують красу найрідшородніших місяців!

— **Для шахістів.** У Нью-Йорку почались міжнародні шахові змагання, які будуть найцікавіші з усіх останніх. У них не беруть участь численні гравці, що грають із собою по одній партії, а 6 ви-

весенському Спуску, з Княжої Гори біля Канева, Десятинної церкви, Золотих Воріт — доісторичної доби і перших часів християнства — це здебільша після Хвойки велика заслуга покійного Біляшівського. Його такт у відношенні до основників музея, що хотіли придати йому тільки місцевий промислово-мистецький характер з педагогічною метою, довів до того, що цей музей зібрав більше тисячки українських килимів та безліч шитва, скла, срібла, посуди, чимало рисунків Шевченка і Врубеля і вже в царських часах був виразно українським, національним музеєм по особовому складові своїх працівників, а всеукраїнським по розмахові збирання. Нац. ональний Музей у Львові стратив у Біляшівському давнього діяльного прихильника, що завсіди памятав про наші збірки, висилаючи добірні до нас дублєти.

Одночасно повстала в Київі великанська *Всенародня Українська Бібліотека*, яка на подобу російської Публичної Б-ки в Петрограді має заспокоювати потреби якнайширших кол читачів, наукових робітників і дослідників по всім галузям людського знання і духової творчости. Сьогодні ця Б-ка має вже 1 і чверть мільона книжок, з того третину в картковому каталогу, а решта по мовам в азбучному порядку авторів. При щорічнім впливі одна-восьма мільона книжок і одна-десята мільона журналів, газет, листків і всяких дрібнодруків СССР., Всеукраїнська Народня Бібліотека буде що 5 літ зростати на один мільон прибутку, якому не подолає навіть потрійне число бібліотечних робітників, ані потрійна сума видатку на неї, бо це будуть дрібні цифри 200 пар робучих рук за дещо більше одної-шестої мільона карбованців на 2·5 мільйонного фонду. Тоді-то на кожного робітника випаде обробити денно 40 назв книжок протягом 7-ох годин, що в спертому воздусі книжної цвілі і висихаючої печатняної фарби буде немислимо виконати. Правда, у Всесоюзній Книгозбірні імени Леніна (бувшому Румянцевському Музеєві) в Москві працює біля книжного фонду 4·5 мільйонів 300 робітників, що мають щоденно обробити по 50 книжок, але це може статися тільки ціною меншої уваги до книжки, або коротшої, не так докладної системи каталогізації.

(Продовження буде.)

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

МЕШКАННЯ меблює сонідко після найновіших взорів, найдешевше **фірма І. М. Ляйхтера** знан. **Кляфтена** 1154 **Львів, Сяйвська 12 Я.** 10-10
Для ПТ. урядників догідні условія.

бранців, з яких кожний гратиме із собою 4 партії. Таким робом буде це справжній турнір за першенство. Перший такий турнір був в 1895—6 р. у Петербурзі з участю: Ласкера, Стейніца, Польсбері та Чігоріна. Ласкер здобув тоді третє місце. Другий такий турнір був в Остенді в 1907 р. Від 1903 р. Ласкер не брав участи в турнірах. Цікаве, що тодішній переможець Тарраш таки програв з Ласкером. У Нью-Йорку змагаються: Капабланка, Альохін, Немцович, Маршалль, Рідмар і Шпільман. Покищо вислід партії по двох „турах" такий: Капабланка півтора пункта, Немцович і Рідмар по 1, Альохін і Шпільман по півпункта.

— **Світова всячина.** Італійський летун Лінедо, що виїхав з Фернандо Норонча, впав у море біля бразилійського побережа; бразилійський кружляк уратував його. — Морози в Югославії знищили всю продукцію опія на півдні вартости 100,000,000 динарів. Комісія до боротьби з опієм при Лізі Націй може радіти.

— **Історія політичної думки галицьких українців** (1848—1914), друга частина д-ра Костя Левицького, вже вийшла з друку разом з закінченням і змістом (індексом). Передплату на ту частину 12 зол. за примірник приймає Центральний Кооперативний Банк „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок ч. 10, І. пов. Головна продажа: Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченка Львів, Ринок ч. 10.

Ювилейне Свято

з нагоди 30-літнього істнування читальні „Просвіта" Львів-Середмістє відбудеться в неділю дня 27. лютого 1927 р. о год. 12:30 в салі „Сокола-Батька" при вулиці Руській ч. 20. — на яке запрошує членів читальні т-ва „Просвіта" і Громадянство

Свято попередить **Панахида** за бл. п. членів основателів і перших голов ч Успенської церкви. 1—2

Вид я Читальні.

Дописи.

Жмигород, повіт Ясло. *(Тяжкі поземки української національної організації).* Наші українські села ясельського повіту дуже виставлені на загрозу заливу польським морем. Українське населення розум є дуже добре, що слід дати відпір походові польонізації, одначе ізза недостачі ідейних провідників-інтелігентів шукає само виходу зі свойого теперішнього невідрадного положення. Колись організували тут наше селянство москвофільські батюшки, які навчали, що мы нарід за слабий, щоб опиратися на власні сили, що слід нам бути „твердими", „русскими", що білий пар „православний руський государ", приїде на білому коні й освободить нас з чужинецького ярма. Сьогодні з тих москвофільських вожаків не стало і сліду: більшість вимерла, а та частина, що ще живе, зрезигновано відчахнулася від усякої роботи. Наш народ оставлений самому собі і тримається корчево давньої „твердо-русскости", одначе є вже познаки, що й у нас справа політичної української організації згодом піде до кращого. Селяни самі починають зацікавлюватися національними справами, тоді, коли інтелігенція, духовенство й учительство, цілковито інертне. Наші учителі залюбки читають польську пресу, як вшехпольський *„Glos Narodu"*, а священики такі, що згорда трактують селянина і дома говорять по польськи, або старорускою тарабарщиною; вони самі не тільки нічого робити не хочуть, але й інших не допускають до якоїнебудь просвітньої чи політичної організації. У Жмигороді започаткував живу організаційну роботу з доручення Укр аїнського Нац.-Дем. Обєднання місцевий міщанин п. Кость Іванина, який не зражується невідрадними обставинами в повіті, але енергійно і пляново намагається навязати сітку нац. організації по селах Ясельщини.

Стрий. *(Авторський вечір Івана Крушельницького і виступ п-и Одарки Бандрівської).* Філія Музичного Товариства ім. Лисенка в Стрию, крім цього, що удержує музичну школу, старається поширювати у нас музичну культуру ще і в цей спосіб, що влаштовує врядигоди музичні вечері для ширшої публики. Вечері ці, що мають за мет виховувати суспільність, мають звичайно в програмі, крім музичних і вокальних точок, ще й реферат, який є підготівкою для слухачів до зрозуміння виконуваних точок. Та недавно тов. поширило ще свою діяльність, завівши і драматичну школу, якої душею став молодий поет Іван А. Крушельницький. І заходом цієї школи влаштовано дня 2-го лютого ц. р. „Авторський вечір" п. Крушельницького при співучасти співачки п. Одарки Бандрівської. Вечір пройшов з успіхом. Цим разом і публика дописала, але й мала нагороду, бо рідко коли доводиться в провінціональному містечку поовести вечір на такому духовому рівні. Як поет, так і співачка здобули собі вповні слухачів. На вступі п. К. перечитав уривки зі своєї виданої збірки „Весняна пісня", а опісля нові, недруковані ще твори „Мандрівка" — низанка сонетів і „Адам і Єва" — поема. Відразу видно величезний крок вперед у творчости поета при порівнянні давніших віршів з новими. У своїх сонетах порівав нас поет і богатством мови, і легкістю й мельодійністю вірша, і буйністю фантазії, і доброю аналізою людських почувань, і гарною синтезою цілости. Розривав слухача так, що той не знав, чим любуватися: чи вслухуючися в чар української мови, якою так по мистецьки орудує автор, чи спинятися на поетичних образах буйної фантазії, чи слідкувати за думками, в яких поет так глибоко розкриває душу. До цього долучилася ще й симпатична ціла поява автора і його мистецький спосіб відчитування. До тої рецитації цілком достроїлася і співачка. Відспівала вона композиції молодого музика Бориса Кудрика до слів І. Крушельницького, а дальше Степового і Ніжанковського О. Публика, між якою були й учителі музичної школи, була так співачкою одушевлена, що здавалось, не пустить її від себе. Вона потішила нас, обіцюючи, що поїде до Стрия ще на Шевченківський концерт. **М. Б.**

Дубно на Волині. *(Які партії і групи бушують на нашій Волині).* Хто то вже й на нашій „тихій волинській стороні" до селянських мас не залицявся, хто то непрошено не виявляв своєї надмірної любови до шкури нашого селянина! Всякого роду й сорту непрошені опікуни і „приятелі" здавна бушують по нашій розлогій Волині. Кого вже тут не було і хто ще не буде? Колись страшний штурм до душі волинянка припускали всякі меши або більш білочервоні, польські партії. І соціялісти і визволенці, а навіть в тосівський „Пяст" шукав тут поля до поліси й нажити, одначе без успіху. Тепер з таким-же успіхом роблять великий гамір по Волині оскілківці і сель-роби. Оскілківцями проводить російський монархіст Степан Голубовський і такий-же панотець Степан Михалевич. Сельнеробство зновак намагається защепити посол М. Чучман і редакція „Волі Народа", яка засипує масово наші села, очевидно безплатно, своєю газетою. Селяне з того тільки радіють, тому, що мають даром богато паперу на всякі домашні потреби. Наш селянин по переконанням є і все буде націоналістом і тому обовязком Українського Національно Демократичного Обєднання є взятися за плянову політичну організацію на Волині і дати якнайскорше народнім масам здоровий душевний корм в численній партійній, національній літературі, як брошури, летючки, часописи і т. д. А тоді в скорому часі сельнеробство переведеться у нас, як перевелися пепесівці чи пистівці.

Всячина.

Для курців. Одною з найбільше буденних насолод людей є курення. І так само як друга наша насолода: сон, до нині дуже мало розяснена. Вплив курення на організм, фізично і духово, залежний від роду тютюну. Покищо знаємо лише вплив головного складника тютюну: нікотин. Поруч відомих складників є в тютюні ще чимало непрослідженых. Назви: міцний, мягкий, освіжуючий, солодкий вказують на ці ріжні вплини. Нікотина і інші складники тютюну втягувані устами доходять до крови, серця, мізку і желез. Першу аналізу нікотини зробив французький посол у Португалії Жан Ніко в 16-ім столітті, і дав назву цьому складникові. У більшій скількости спровадили тютюн в Европу щойно після 30-літньої війни. Ще до 170) р. покаралн в Німеччині в одним місті деяких курців карою смерти і Вплив курення на тіло є ріжний. Помірковане курення має частіше подразнюючий вплив, а не вспокоюючий. Для травлення воно корисне тим, що виділює шлункові соки; на мозок впливає вспокоююче, одночасно розбуджуючи увву. Відомо, що підчас курення лекше переносити голод і спрагу; голодомори користуються загально куренням. Не можна означити, скільки хто може курити без шкоди. Відомо, що молодим організмам никотина шкодить. Є люди, які в силі виїмково перенести фантастичну скількість папіросів або сигар, дарма, що надмірна їх скількість є завсіди шкідлива: у першій мірі на серце, причиняючись до звапнення кровних посудин, розбиваючи нервову систему, нарушуючи шлунок, зір, слух, полові органи. Інколи дим є добрим дизенфекційним середником губної ями. Тютюн, як кожний інший середник, починає бути шкідливим, коли стає пристрастю, якої одиниця надуживає.

✝ Посмертні згадки.

Осип Коссак, коваль і громадянин міста Дрогобича, помер у 81. році життя дня 23. лютого 1927. Покійник був батьком Гриця, Івана і Василя Коссаків, старшин УСС., яким тяжкою працею своїх рук дав освіту і становиска. Не скупила йому доля болючих ударів під кінець його трудящого життя. Одну дочку і двох синів стратив у дуже короткому часі, з яких сотник УСС. Іван помер перед пятьма тижнями в Київі. В. И. П.

ОПОВІСТКИ.

Дня 2. березня ц. р. о 20-ій год. рано в дбудеться в Бібліотеці Т-ва „Просвіта", ринок ч. 10, II. пов. — Загальний Збір Філії „Просвіти" на Львівський повіт. Виділ.

Пригадуємо, що в четвер, дня 3. березня 1927 р. Т-во „Бесіда" при співучасти „Секції Студенток" уладжує Вечерниці з танцями в салях „Бесіди" пон вул. Рутовського 22. Початок о год. 21:30. Вступ тільки за поіменними запрошеннями. — Запрошення можна дістати в Книгарні УПТ. при вул. Руській ч. 3. Почавши від понеділка дня 28. II. 1929. від години 13—14. в полудне. 1584 1—4

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатовин Львів. 956 74-?

4 ЗОЛ. коштує цукорничка з лопаткою з хінського срібла у Мандля, Коперника ч. 14. 1365 15—?

ПРОДАМО 30 сотнарів яливцю, першої якости в ціні à 30— зол. *loco* Горлиці. Кооп. „Єдність". Висова к. Горлиць. 1572 3—3

ПОТРІБНО негайно кількох хлопців на практику до механічного ремесла. Ю. Ломаги, Сенкевича 9. 1581 2—3

ДЕРЖАВНИЙ урядник в Опаві, симпатичний 38 літ. блондин, високий, гарних приємет і стійного характеру, одружиться з панною або бездітною вдовою, ніжною і музикальною. Посаг для обопільного добра пожаданий. Зголошення переслати евентуально з фотографією на адресу: *Teodor Litvin, v Mor. Ostravě, Moravtová 11. Cechosiov.* 1589 1—2

СТАРША жінка, ощадна та з досвідом, розуміється добре на сільській і домашній господарці, пошукує місця господині. Зголошення: Львів, Янівська ч. 50, у п. Резкошної. 1582 1—1

ПОШУКУЄ інтелігентної особи середних літ до ведення кухні дво двох осіб і служби, до помочі у веденню малого господарства і що розумілася би на ярином городі. Рефлектую виключно на особу безумовно чесну, ощадну і поважну. Зголошення враз з поданням услів й слати на адресу: Марія Сілецька, жінка радника лісництва, Нагуєвичі п. Дрогобич. 1588

СТОЛІВКУ враз із буфетом піднайме фахівцеви клюб „Молода Громада". Першенство мають знавці української кухні. Ближчі інформації й умова можна одержати у Т. Мартинця — Львів, Підвалля 7 (Земельний Банк). 1590 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст діточих недуг
Д-р ОЛЬГА ГАН
6. лікар паризьких шпиталів,
1457 ординує від 3—6 попол. 4—4
у Львові, Городецька ч. 46.

Ширіть наш часопис!

ЧЕКОЛЯДА „ОПТІМА"
1473 **найліпша** 12—?

1535 Лікар нервових недуг 5—5
Д-р Едвард Ґріффель
секундар заг. шп. у Львові ор. від 3—5
Львів, вул. Пекарська ч. 3.

Спеціяліст недуг легінів, серця 1458 і жолудка 16—20
Д-р ФЕЛІКС ГАН
Львів, Городецька 46. Тел. 884.
Пересвітлення Рентґеном.

МОТОРИ на ГАЗ (газогенератори) також на рону, нафту, бензину і електричні на **догідні сплати**, рівнож Молочарські Машини, Турбіни, Трансмісії, Сітки, Газу, Паси, Гурти, Тохарки, Вертярки, Гиблярки, Пили, Помпи, Праси до олію, Праси до дахівок, Залізні Печі, всіляке знаряддя, Сталь, Бляху, поручає фірма
„ПІЛЬОТ" 1408 6-10
Централя у Львові, Баторого ч. 4.

Жадайте і уживайте тільки цю своєрідну **пасту**

Подяка.

Церковний Комітет в Струтині Нижнім п. Рожнітів складає сердечну подяку Іванові Чмелеві, різьбареві з Болехова, за артистично виконану роботу „Горного Сідалища" до нової Церкви і отсим поручає його священству архиепархії. За Комітет:
1502 1-3 *о. Йосиф Логинський.*

Направу годинників і біжутарій полагоджує І. Домбровскі—Л. Розважевскі, Академична 2, найліпшими фаховими силами 1467 по приступних цінах. 7—?

Сівники ручні і кінні для селян.
Плуги цілосталеві і усі рільничі знаряди.
Машини **„Alfa - Laval"** і молочарські прилади
поручає
„AGRARIA" Адам Камінський, Городецька 25.

6·50 зол. ЗЕФІРОВІ СОРОЧКИ **11·50 зол.**
7·50 „ ЛЬВІВСЬКА ШВАЛЬНЯ БІЛЛЯ **13·50 „**
з найліпших родів закупл. і краєвих поручає
Львів, вул. Коперника ч. 24
Приймаємо рівнож замовлення з власного і принесеного матеріялу. — Замовлення з провінції полагоджується відворотно.
1591 1—3

Присилайте передплату на березень!

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" у Львові, Ринок ч. 10.

Ч. 44 (11.012). Львів, неділя 27. лютого 1927. Poczтowe opłatę zapłacono ryczałtem. Рік XLV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не-звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

В передсмертних судорогах.

Львів, 26. лютого 1927.

Відома балляда Міцкевича („Альпугара) про смерть Альманзора приходить нам на думку, коли глядимо на політичні судороги, яких ареною є адміністраційна і конституційна комісія польського сойму. Вмираючий сойм зі своєю центроправою більшістю, що вється в передсмертних судорогах, хоче своєю недугою, своєю пошестністю заразити все суспільно-політичне життя сучасної Польщі.

„Ja wam zarazę przyniosłem" — каже Альманзор до своїх противників, пускаючи їдовиту піну з перекривленого болем рота. Те саме робить тепер збанкротована щодо своїх політичних прийомів, нездарна ледача і вузькоглядна центроправа польська реакція, надихуючи шовіністичною отрою самовладне законодавство в адміністраційній комісії і приспішуючи зміну виборчої ординації до сойму в конституційній комісії. Перед безславним закінченням біжучої каденції сойму не хоче польська реакція зійти з арени політичного життя, не затрівши суспільного організму і не вимирівши смертельного удару непольським народам.

У четвер (24. лютого) конституційна комісія польського сойму занялася зголошеними перед роком (після травневого перевороту) внесеннями чотирьох клюбів: вшехпольського, пястівського, хадецького і христ.-народового (дубадецького) щодо зміни виборчої ординації до сойму і сенату. Червоною ниткою всіх тих внесень є зменшення кількости послів і сенаторів і зміна виборчих округів при одночасному обмеженні виборчих прав населення взагалі (через ценз віку) та зведення на ніщо репрезентації непольських народів, в першу чергу представництва українців і білорусинів. Проектовані зміни змагають до підсилення і побільшення репрезентації західних і центральних частин сучасної Польщі, себ то частин етнографічно польських, з огляду на мнимо вищу податкову господарчу і культурну силу польського населення в порівнанні з населенням східних „кресів".

Не вдаючись у подробиці проектів поодиноких „народовик" клюбів (докладніше розглядали ми їх в липні минулого року), годиться взначити, що зменшення парляментарного представництва українців і білорусинів мається осягнути при допомозі богато-мандатових виборчих округів на сході (з одночасним введенням на польській національній области одномандатових округів) і допущенням в них спілки (звязку) лист.

Проекти пястівців і дубадецків пропонують обмежитися до ухвалення основ зміненої виборчої ординації, себ-то до зменшення кількости послів і сенаторів та до відповідного розміщення виборчих округів, а подробиці передати до полагоди урядові (на основі повновластей для президента республики). До цих поглядів приєднався іменем свого клюбу і лідер вшехполяків Гломбінський, а це доказує, що поза кулісами як не прийшло — то приховить до порозуміння в цій важливій справі між „народовим" таборои і „санаційним" урядом. Не виключене, що вислідом якулісової гри і порозуміння між Замком і Бельведером з одного боку і „народовою" більшістю з б. „Інституту благородних дівиць" при вул. Вейськ й з другого буде поява декрету президента республики про зміну виборчого закону по со'му на основі ухвалених соймом загальних директив.

Так має бути довершене цинічне ограблення непольських народів із запоручених їм конституцією прав. Законодатний (перший), а ще більше звичайний (другий) сойм тільки те й робив, що своїм „законодавством" викривлював конституцію і топтав не лише добре набуті, але й основні права непольських народів, а в першу чергу українців. Зміна виборчої ординації до сойму, ліквідація при допомозі рафінованих штучок належного українцям і білорусинам представництва — це було би завершення екстерміняційної політики в їх польських урядів, починаючи від 1919 р.

Не можемо перейти до денного порядку над цею справою. Українці покривджені вже діймючо дотеперішньою виборчою ординацією (з 28. липня 1922 р.) Коли на польській національній території зустрічаємо пересічно 4- і 5 мандатові виборчі округи, то на українській території маємо 7-, 8-, 9- і 10-мандатові виборчі округи. Коли на польській території один посол припадає на 60—70 тисяч населення, то на українській на 80—90 тисяч населення, поминаючи ту обставину, що статистика відносно Сх. Галичини з 1921 р. є неповна з огляду на бойкот її українським населенням, а тим самим фальшива — як щодо числа населення, так і щодо його національної приналежности.

Ясно, що дальше „законне" обезправлення українського народу мусілоб заставити нас до витягнення відповідних висновків. В даній ситуації, коли польські чинники, все одно з права чи з л ва, не виявляють найменшої схильности рахуватися з волею українського народу, хоч деякі з них лепечуть про „згідне співжиття", відповідю на повне обезправлення українського населення може бути тільки б о й к о т самого виборчого акту і польських законодатних установ.

Без сумніву не належимо до тих, що легковажать потреби уманд тованого представництва українського народу. Навпаки ми постійно підносили ту потребу та ставили під знак запиту нашу поведінку з 1922 р. Одначе тоді були інші можливости перед нами. Ми могли, вибравши умандатоване представництво, скликати українську конституанту; ми могли, павіть увійшовши в більшому числі до польського сойму, не допустити до богатьох „законних" актів, звернених проти нас, а між ними ми могли зробити неможливою навіть тегогетичну дискусію про зміну виборчої ординації.

Сьогодні справи представляються інакше. Значіння сойму є рівне майже нулі. Колиб ми отже увійшли до такого сойму у якомусь зникаючому числі, спрепарованому зміненою виборчою ординацією, то там булиб наші посли м йже безголосими свідками все відновлюваних і поглиблюваних проектів „на знищене Русі". Чи варто отже давати противникові моральний адут через участь у виборах — на те, щоби обманювати маси можливістю парляментарної боротьби за слушні права українського народу?

Однак потреба умандатованого представництва і далі оставалаб актуальною, бо в кожній справі і при кожній нагоді у світі питають за безспірно умандатованим представництвом кожного народу. Але чи єдиним шляхом для витворення такого представництва є польська виборча ординація? Думаємо, що ні! Є ще прецінь безліч способів, щоби при відповідній організації найти шляхи і засоби для створення умандатованого представництва українського народу — без конечної потреби використовувати польську виборчу ординацію. **Ф. Ф.**

Жиди й українці.

Нові три українські голоси в анкеті львівської „Хвилі" на тему жидівсько-українських відносин.

Більше як перед тижнем появилися на сторінках львівської сіоністичної „Хвилі" дальші три голоси українських громадян на тему жидівсько українських відносин у заініційованій „Хвилею" на ту тему анкеті. Не маючи змоги через недостачу місця познайомити наших читачів з поглядами тих громадян безпосередньо по опублікованні їх у „Хвилі" робимо це тепер.

Містоголова Українського Національно-Демократичного Обєднання *о. прелат Л. Кунцький* дав на поставленні йому „Хвилею" питання таку відповідь:

„Не вірю в успіх паперових анкет. Коли український нарід скріпиться до тої міри, що стане управляти сам собою і керувати своєю долею — тоді не тільки на українців і їх провідників, але також на жидах, що живуть на українських землях, буде тяжити обовязок застановитися над налагодженням співжиття жидівського народу з українським. З хвилиною, як жиди почнуть над тим важним питанням поважно думати, то відразу найдуться шляхи та засоби, що поведуть до цілі, яку собі поставила Редакція „Хвилі", розписуючи цю анкету. Одначе тепер рішаючий голос у сій справі має Центральний Комітет Українського Національно-Демократичного Обєднання, до якого маю честь належати".

Другим з черги забирає на тихже сторінках „Хвилі" слово старий наш політик і довголітній провідник галицько-української національної політики перед війною *д-р Кость Левицький*.

„Я пересвідчений, — каже він — що відносини між жидами і українцями могли б бути добрі та тривкі, не вважаю жидів екстериторіяльним народом, що все мусить йти з найсильнішими сферами. Знаю ті добрі часи, коли жидівська маса давала себе використовувати галицькій, польській шляхті як знаряддя до політичного гноблення українського народу, але від часу, як сіоністична жидівська партія стала на становищі відрубности жидівського народу, зявились були польсько-жидівські відносини і жиди, як національна меншість почали були шукати шляху боротьби разом з пригнобленими".

„В тому передвоєнному часі почалося творити кращі відносини між українським народом і жидами — поборюючи спільний антисемітизм. Галицький намісник гр. Андрій Потоцький не хотів вірити, щоб українські виборці (селяни) віддали свої голоси на жидівських кандидатів д-ра Ізабля і д-ра Малера, але так сталося і жиди не повинні того забувати. Натомість — переслідування в повоєнному часі, як були наражені жиди з боку українців, не закріпили приязних взаємин з українцями але навпаки довели жидів до оборони своїх власних інтересів без ніякого заінтересування українською справою. А тогонаразі жидівської політики не змінить навіть факт, що завдяки абстиненції українців при виборах в 1922 р. на тих землях дістали жиди значну скількість посольських мандатів до сойму у Варшаві. Жиди пішли самі на право до угоди, полишаючи на боці національні меншости. Чи на тому добре вийшли, — самі найкраще знають."

„Опісля відбувався карний процес проти Штайгера, обвинуваченого за виконання атентату на президента Польщі, тут виступали жиди суцільною масою, як солідарний нарід в обороні обвинуваченого жида преклоняючись перед заповідю: не вбивай ближнього! Такому ставленню справи в обороні жидівської одиниці не можна нічого закинути, але, прямуючи до тієї цілі, жидівські політики не зазагалися сказати, що інкримінованого вчинку допустився мимо член української військової організації. Самозрозуміло, можна сказати, що ніхто з чесних українців не може обвинувачувати за те цілого жидівського народу — але що значить така політика жидів у відношенні до українців?"

„Відтак слідував атентат Шварцбарта на Петлюру і тоді жидівські політики та публіцисти зацептували цей акт, як заслужену поміту за погроми жидів на Україні, забуваючи на заповідь: не вбивай ближнього! — Я не є приклонником політики петлюрівців, але фактом є, що вбитий С. Петлюра не був погромником жидів, а дотичні спори на тему атентату Шварцбарта не є відірваним питанням між публіцистами, але проблемою утилітарної політики жидів, яка не може зєднувати симпатій українського народу. Політика мусить бути щирою і консеквентною і до такої політики повинна приступити жидівська організація — направляючи похибки останніх літ, якщо їй залежить на добрих відносинах з українським народом".

Третім в черги висказує в томуж числі „Хвилі" погляд на справу жидівсько-українських відносин відомий український адвокат і визначний член бувшої української соціяльдемократичної партії д-р Лев Ганкевич.

„Як давний український соціяліст — каже він — поступав я і поступаю по думці соціялістичної програми в усіх справах, що відносяться до міжнародніх взаємин. Програма ця поторійна і загально відома. Зокремаж коли йде мова про справу жидівсько-українських відносин, то не питання розумне найраціональніше кляса пролетаріяту обох народів".

На цьому анкета „Хвилі" покищо перервана, але мабуть не замкнена. Якщо вона продовжиться, постараємося поінформувати наших читач'в про дальший її хід.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі пихоліття!

На культурному фронті.

Тернопільська філія „Просвіти".

(Доміс з Тернополя.)

Одною з найстарших філій „Просвіти" в Галичині є філія в Тернополі, основана вперед більше як 40 літами пок. Олександром Барвінським в часах, коли він учительював в тернопільській учительській семінарії. Подібно як матірне товариство — так само і тернопільська філія дала почин до основання цілого ряду наших культурних, гуманітарних і економічних товариств в Тернополі і тому її значіння в історії нашого національного відродження на північному Поділлі є дуже велике. Не диво, що здавна загальні збори філії притягають тут увагу нашого громадянства значно більше як кожного іншого товариства.

Так було і на сьогорічних загальних зборах філії дня 2 лютого, коли на зборах зійшлося близько 230 членів і відпоручників читалень. Незвичайні збори мали характер подібний як на зборах матірного т-ва у Львові дня 26. грудня 1925, а іменно тим, що розчулювана демагогія, ведена на зборах гуртком місцевих інтелігентів-радикалів, на цілі години перемінювала збори в найзвичайнішу бучу, що може мати місце хіба в підміському шинку, або в корчмі запалого темного села. Та про те згодом.

Збори відкрив голова філії п. Ізарій Брикович і згадавши померших членів і діячів філії покійних Олександра Барвінського і о. Івана Волянського, пароха з Денкова, відчитав звіт, з якого вибираємо важніші дані, додаючи до них коментар.

Членів мала філія в 19.6 р. 247 — з того з Тернополя 116, з повіта 131. Мущин було 251, жінок 33, правних осіб 04 — а по званню було: селян 32, міщан рільників 7, вільних інтелігентських занять 32, священиків 20, нав. учителів 19, учителів середніх шкіл 15, державних урядовців 23, держ. служби 2, купців і промисловців 4, читалень „Просвіти" 47, кооператив 15, товариств 2. Число членів матірного товариства „Просвіта" як на Тернопільщину зовсім непоказне, бо замість 247 повинно бути тисячі членів. В тернопільському повіті є досі відновлених 83 читалень з членами „Просвіти" було всього 47 або 56·6 проц., кооператив в повіті 60, а членами „Просвіти" 15 себто 25 проц., виплатових читалень 830, а членами товариств не більше одна двадцята часть, учителів (льок) 60, членами 19, священників 50 — членів 20, селян десятки тисячів — а членів „Просвіти" зпоміж них всього 32. Число читалень в 1926 р. зросло о 6 — з 77 на 83 на всіх 86 громад в повіті, але точного числа читальняних членів годі означити, бо богато читалень мимо численних візвань не прислало звідомлення; приблизно тих членів є около 7.000.

Організація освітнього життя в читальнях богато лишає до бажання, головно по причині браку освітніх робітників-ів елігентів і селян — на місцях, бо з Тернополя не все як слід можна обслужити. Нема кружків самоосвіти, бібліотечки маленькі і книжки там недібрані, спільне читання часописів і книжок неправильне, відчитів, концертів і національних обходів також розмірно небогато. Одно, чим читальні провадять ще своє життя, це аматорські вистави, але добір штук і їх виставлення часто нижче критики.

Основою освітньої роботи має бути читальняна бібліотека. І тут стан нерадісний. На 83 читалень 75 має бібліотечки з числом книжок (часто безвартісних брошурок около 6000 себто пересічно по 80 на одну читальню. Читальні на загал мало дбають про поширення своїх бібліотек і про добір книжок для неї; хоч при філії зорганізовано продажу книжок, то тільки одна читальня в Ігровищі закупила у філії книжки для себе. При філії є дві мандрівні бібліотеки, з яких користало цілість читачень. Що більше, є значна власна бібліотека з числом книжок понад 4000, що могла би зробити велику культурну місію в повіті серед наших селян. Та так не було. Село мимо захотів й агітації користає ще дуже мало з цеї дійсної скарбниці, якою є тернопільська бібліотека „Просвіти", ведена фахово п. Іваном Галушинським. В р 19.6 всіх позичаючих було 147 (в р. 925 всього 105), з того учнів і учениць середніх шкіл 77 (понад-но половина загального числа) — (61), старшої інтелігенції 0 (28), селян всього 5 .3) і читалень „Просвіти" 15 (1). Всіх книжок визначено в 1926 р. 2.389, а того 15 читалень побрало 32 книжок себто 13·7%. Найбільше читано українську белетристику — 1692 в скобках цифри з 1925 р.) — (969) — чужу белетристику 48· (42), наукові твори 186 (71) і журнали 23 (22).

Як сказано ні одна читальня не вела кружка самоосвіти, а також ні одна не мала систематичних викладів, хіба поінформації з приводу приїзду відпоручника філії. Всіх поїздок до читалень було в часі від 1 II. 19 6 до 31. I. 19·7 всього 82 з того 49 на загальні збори і святочні обходи, 7 на окружні конференції (що речі слабо обсилані дотичними читальнями) і 6 люстрацій. Всі відпоручники були інтелігентами, з того 17 з Тернополя, 1 з Микулинець, а 7 зі села. З поїздок припадає на урядовця філії альфабетованого судію Вол. Бриковича II, решта на видавців і членів, при чому не всі видавці сповнили свій обовязок поїздки на село. З 18 осіб (поза урядовцем), що відбули поїздки було 14 членів і симпатиків У-ДО з ним поїздок 61 (86%), радикалів 2 з числом поїздок 5 (7%) і двох безпартійних з числом поїздок 5 (7%). Це рівно-сильно для виказання, що освітня робота (як зрештою і ціла творча організаційна робота) в Тернопільщині не опирається зовсім на радикалах, а виступи на публичних зборах кількох радикальних крикунів-демагогів не тільки, що не причиняються до піднесення і організації селян, а навпаки шкодять серед них замішання, нехіть до інтелігенції, що є і головним завданням радикалів, бо з одного боку творять прихильну почву для комуністичної пропаганди, з другого серед обезсилення власти інтелігенції приготовляють ряди будучих хуліганів, як не вже сталося на радикальному Покутті.

Національних обходів улаштували читальні 26, з чого три читальні в честь Шевченка; 2 читальні в честь Франка і 5 читалень свято Просвіти. В останньому часі закупила філія на спілку з Подільським Союзом Кооператив параскоп і не дає надію, що викладова акція поширяться у слідуючому році.

Головну увагу зверталали читальні на аматорські вистави. Через філію війшли подання до староства від 54 читалень на число вистав 278. Деякі читальні робили не безпосередньо, деякі вистави повторяли так, що число аматорських вистав в читальнях „Просвіти" в Тернопільщині в 19 6 р. виносило приблизно цифру 400. Цифра висока, та на жаль добір штук не все підхожий; часто дають штуки безвартісні, а й режисерія нераз дуже низька. На кождий випадок знаменний у нас поклик у народніх масах до театрального мистецтва.

Хори існували при 17 читальнях. Щодо вишколення тут з правила ще гірше, як при аматорських театральних кружках по причині браку відповідних диригентів.

Читальні не інтересувалися зовсім довею підростаючої молоді у віці 14 до 18 літ, що занедбана прямо дичіє і в повіті не було ні одного читальняного кружка для молоді, що безумовно є великою недостачею. Натомість слідний поступ в читальняній організації жіноцтва. В 1926 р. існувало 13 читальняних жіночих кружків з 1410 членами і ця організація дальше поширюється, витворюючи кадри національно свідомого і діяльного селянського жіноцтва.

Сама філія має три доми в Тернополі, в більшости занятих досі військом, напевно ще перед вільною. Рештунова ціна купна в кроті около 20.000 К ще не сплачена, але є покриття в готівці. Акція за будовою читальняних домів йде дальше. Досі 26 читалень має власні будинки в будові є 15 домів так, що в 1927 р. 41 читалень — отже майже кругла половина — буде мати свої власні домівки, а тим самим фізичну можність стати осередками культурного і економічного розвитку громади.

Філія уладила в 1926 р. при участи тов-а Тернопільський Боян два концерти — один в честь Шевченка, а другий в честь Франка та Свято „Просвіти", збираючи датки на фонд „Учітеся", котрих точної висоти не можна поки що подати, бо до хвили загальних зборів не всі читальні прислали звідомлення.

При філії була постійна канцелярія з урядовцем п. Вол. Бриковичем, що сповнюючи совісно свій обовязок, причинявся чимало до організаційних успіхів на освітній ниві. У звітовому році перейшло через канцелярію філії 787 писем, а вихід значну скількість виготовлено у самій канцелярії. Кошти удержання канцелярії виносили 2,356 зол. 27 сот., на що читальні зложили всього 475 зол. 20 сот. себто 20 проц. всіх коштів. Титулом членських вкладок дало саме село себто 32 селяни й 47 читалень кроту 1 8 зол., отже разом на свою власну організацію централю, якою є канцелярія філії, що служить майже виключно тільки селові, зложили кроту 633 зол. 20 сот або 26·8 проц; решту видатків себто 73·2 проц. покрито з несельницького гроша. Це пишемо для відпору замітці місцевих радикальних демагогів, начеби село само удержувало свою освітню централю, а буржуї, себто інтелігенти, були тільки балясами!

Вертаємо до зборів з 2. лютого п. р. Радикали забажали для своїх кузеньких партійних цілей захопити філію у свої руки і коли ні демонстраційні виєски, ні агітаційні промови і клики не помогли і вони все остались в меншости, а погорди від адресою „панів" по четирьох готових опустили салю, закликаючи до секеси деяких селян, що незорієнтовані вийшли з невідповідальними кримінами, що поміж руїну нічого — звісно — не в силі творити. Для моральної оцінки поведінки радикалів зазначуємо, що на листі компромісовій кандидатів до виділу філії, що її предложила комісія матка, були і видні члени з радикального табору і їх симпатики і коли ж ім виборці не приняли, вибрано виділ з п ми членами радикалів і їх симпатиків. Головою філії став знова проф. Ів. Брикович.

Атмосфера створена радикальною демагогією, що нагадувала часи „татарських дядей" з книги книжок доби нашої історії, не була очевидно придатна для речевої, творчої критики і дискусії та намічення планів дальшої роботи в освітній ділянці. Все майже оберталось довкола виборів, а тільки д-р Степан Баран у рідній промові розвинув широкий плян освітньої праці в повіті, ставляючи на кінці внесок у формі бажання до нового виділу, щоби він по своїй фінансовій спроможности вже цього року з фондів філії призначив квоту одної тисячки золотих для головного виділу на видання одної книжочки для серії Селянського Університету „Просвіти", що й ухвалено.

На зборах був присутній відпоручник Гол. Виділу п. Магаляс зі Львова, що закінчив збори гарною бесідою про завдання „Просвіти", навязуючи до тих подій, яких годинами був свідком, а які спричинило партійне засліплення гуртка радикалів, що мов той циган не бачать ніде правди у світі, тільки у себе і в Бога трохи.

У зборах взяло участь богато світської і духовної інтелігенції і цей поважний об'єкт повинен мати місце і на будуче, бо на значно пришвидшує так шкідливу і руйнівницьку для нашого народу радикальну демагогію.

Зазначаємо, що гуртох радикалів не дав за виграну і стягає селян до Тернополя на наради (так було в неділю 20. лютого с. р.), агітуючи, щоби читальні „Просвіти" в Тернопільщині зірвали зносини зі своєю філією і з Головним Виділом у Львові. Це вже з національного боку справді злочинна акція, яку повинна поборювати свідома постава цілого українського громадянства в повіті та не допустити до того, щоби пропав доробок кількох десятків літ завдяки партійному засліпленню кількох невідповідальних очайдухів.

с. Поделяк.

:: Жадайте всюди цукорків „Фортуни Нової" ::

Медичне життя на Рад. Україні.

Огляд медичної праці й досягнень в минулому році.

В „Лікарському Вістнику" з 1. грудня 1926 р., органі Л. Комісії Наук. Т-ва ім. Шевченка й „Українського Лік. Т-ва" поміщена стаття д-ра Михайла Сисака п. з. „З українського медичного життя". Тому, що в цій статті подано перегляд цілого медичного життя на Великій Україні, дозволяємо собі її передрукувати, поробивши в ній відповідні відступи, підкреслення й деякі дрібні поправки. — Ред.

Медичне життя на Вел. Україні характеризується в мин. році великою кількістю наук них зїздів, як *всеукраїнський терапевтичний зїзд у Харкові, всесоюзний бактеріольогічний зїзд в Одесі і всеукраїнський хірургічний зїзд в Одесі.* Ці зїзди на мою думку відбуваються частіше, якби цього вимагали темп і глибина наукової роботи, але не треба пояснити бажанням демонстративности, що так дуже виступає на перший плян в тутешній роботі.

Щодо першого зїзду, то тут помимо його української марки ні одної доповіди, крім привитання від уряду, не було зроблено в українській мові. Навіть кипи, вірні своїму принципові неорганізованости й ходження утертими стежками, не зробили виїмку.

Щодо всесоюзного зїзду бактеріольогів в Одесі, то тут характерно, що територіяльність України відбилася на зїзді як на виконуванні концертової програми в часі святочного відкриття, так і на закінчені зїзду, коли голова зїзду, український академик професор Заболотний, у своїй одногодинній промові українській мові зробив підсумки зїзду.

Всеукраїнський зїзд хірургів, що відбувся 15. вересня м. р., відзначався вже більшою зорганізованістю киян, головно тих, що стоять близько Медінституту, які недостачами й анальогічними з ними, легко дійде до таких питань:

Чому ми є мо читати?

Як маємо читати?

Такі питання не зайві і не дарем ні. Мене запрохували чимало разів до богатих, поважаних домів у столицях, домів, які навіть відгравали деяку ролю в культурному житті міста, а шойно раз прийшло мені на думку, що я не бачив там ніколи шафи з книжками або полиці, з виїмком тих кількох, що лежали по столах. „Але ви все таки досить книжок читали?" питав я їх. „О, певно" відповідали мені „ми богато подорожуємо, як знаєте: за рік накупуємо богато книжок, але лишаємо їх зараз на полиці (тут мали на думці: вагону). І додавали для пояснення „Адвеж більш як раз і так книжки не читається".

Вони були би дуже здивовані, якби я був відповів, що саме в цій ділянці — може єдиній — обовязує приповідка „один раз не рахується", що той, хто обмежується одноразовою лектурою книжки, від того змісту книжки відскакує; інакше він мусів би був до неї вернутись.

Книжки, які мають для мене вартість, читав я часто більш як десять-кратно. Інколи я не був би

Юрій Брандес.

Як нині читають.

По чужинних журналах досить часто рішають питання: Яких найкращих сто книжок треба би собі купити, щоби скласти зручкову бібліотеку? І чуємо відповіди: Біблія і Робінзон, Гомер і Гоголь, Данте і Шекспір, Гольберг і Еленшлегер, Гете і Міцкевич, Расін і Паскаль, Ариві і Петефі, Сервантес і Кальдерон, Бернсон і Ібсен, Теніс і Руневеберг, — різні, відповідно до краю, де ставлять таке питання і до осіб, які на нього відповідають.

Та ті, що питають і відповідають, мають спільну діточу віру, що існує таких сто книжок, найкращих для всіх і для кожного.

А проте звичайний житевий доказ стверджує, що так воно не є і що один пригарний твір, який має глибокий вплив на одного, другого лишає зовсім байдужим і що книжка, яка на якимсь зажила в молодости, не має для нього ніякої вартости у зрілім віці. Майже нема чогось такого, що всі могли би читати завсіди.

Люди не дуже запримічують, коли находить друкарські помилки у перекладах своїх творів; ніхто й так їх не запримічує.

У таких родах літератури, які по своїй природі не можна розуміти самим розумом, як напр. ліричну поезію, деякі читачі зрікаються розуміти автора вже з задачегідь, з правила. Один з моїх знайомих зробив раз спробу і в жіночім товаристві прочитав Гетого „Бог і баядера" в той спосіб, що кожну строфу починав читати з кінця вверх. Рими падали одна за одною; мельодія вірша була непорушена і всі ним захоплювались:

Sie neigt sich und biegt sich und
reicht ihm den Strauss.
Sie weiss sich so lieblich im Kreise
zu tragen,
Sie rührt sich, die Zymbeln zum
Tanze zu schlagen,
Und dies ist der Liebe Haus.

Це ж дає якийсь зміст, в слухач не домагається від віршів чогось більше, як якогось змісту, що й в чужій йому мові. Почуті звуки так не вивели були звичайно більше розуміти, як розуміли в даним випадку. К рить в якого розуміння не мусить бути велике.

Хто подумає над цього рода

Всі ці недостачі можна усунути, коли ми будемо читати менше, але більше. Ми читаємо богато, але не вміємо читати. Ми не вміємо вибрати з книжки головне, не вміємо відділити зерно від полови, не вміємо зробити з прочитаного висновків, не вміємо зробити з прочитаного користь для себе.

Ми не вміємо читати, бо ми не вміємо думати. Ми не вміємо думати, бо ми не вміємо читати.

робили доповіді в українській мові. Взагалі можна сказати, що одинокий Київ спромігся на українізацію медичного життя, інші міста, навіть столиця Харків, ідуть покищо старими шляхами російської культури.

Щодо організації медичного життя то характерне тут те, що уряд найбільші кошти й майже всі змагання посуває по лінії профілактики і в цьому напрямі є великі придбання; через те прим. бактеріольогічна підготовка на безчисленних бактеріольогічних курсах тут вище стоїть від закордонної; зате в спеціяльному занедбанні стоять такі галузі дисциплін, як патольогічна анатомія, прозектури якої є наприклад в Німеччині центральними місцями медичного життя. Для поліпшення цієї справи майже нічого не робиться, коли не брати під увагу *заложення українського патольоґічно-анатомічного інституту в Харкові* під проводом проф. Мельникова-Розведенкова — інституції без відповідного приміщення й устаткування. Через те занедбання пропадає маса матеріялу непридатного для наукових цілей, через те і статистичні дані не базуються по більшій части на секційних протоколах (бо годі уважати секційні протоколи, робіені фельшерами, які не мають ніякої спеціяльної підготовки, за достовірні), а також нема контролі над лікарськими діягнозами, яка попихалаб їх до більшого самоудосконалення.

Як відрадне явище треба підкреслити заложення в цьому році *українського патольоґічного товариства з філіями в Одесі, Харкові, Києві, Катеринославі*. Тут зачинають скупчуватися як морфольоги, так і динамісти теоретичної медицини й перші живі кроки цього товариства кажуть сподіватися гарного розвитку і внесення богато імпульсів у медично-наукове життя України.

Досить гарною організацією є *доскональні катедри як теоретичної так практичної медецини* для вироблення нового покоління професури а цілим штатом асистентів і наукових співробітників, які мають за ціль тільки займатися наукою, а педатогічна діяльність, яка звичайно забирає стільки часу й енергії, їх не торкається. В *Київі* на чолі катедри теоретичної медицини стоїть бактеріольог професор Нещадименко, а практичної — хірург професор Волкович. Є тепер виданий закон, щоб без знання української мови не приймати нових асистентів.

Щодо *медичних інститутів* то структура навчання з уклоном спеціялізації на пятому році студіювання залишається на дальше, хоч в цьому році були великі заперечення проти цієї системи з боку народнього комісаріяту здоровля. Також залишається надальше семінарський метод навчання, хоч є поважні голоси, які промовляють за впровадженням лекційної системи.

Приплив до медичних вищих шкіл був у цьому році менший, як в попередніх роках. Це дається пояснити тим, що в попередніх роках приплив був дуже великий наступає досить тяжка конкуренційна боротьба. Безробітних лікарів наприклад по великих містах є дуже богато. Правда, на провінції можна ще знайти посаду, але охотників не дуже багато зголошується. Це пояснюється не тільки тяжкими умовами глухого провінціонального життя, але й малими грошевими вкладами, які щойно цього року збільшено порівнюючи досить високо. Прийом до медичних інститутів відбувався в цьому році по конкурсній системі. Коли в попередніх роках до інституту могли поступати тільки командировані різними партійними і професійними організаціями, то в цьому році був уже розписаний конкурс на певне число вільних місць і екзаміняційна комісія робила потім вибір, узглядняючи при тому й соціяльне положення. Як відрадне явище треба відмітити, що процент поступаючих українців був далеко більший, як в попередніх роках. Це відноситься головно до харківського й київського медичних інститутів, де він перевищає 50 пр. Ц. При вступі до вищих шкіл вимагається обовязкове знання української мови, однаке, на жаль, це не всюди як слід переводиться в життя.

Щодо *громадського медичного життя*, то діяльність найстаршого й найбільш заслуженого в справі організації української медичної думки товариства — *медичної секції Української Академії Наук* – добре вже відома з хроніки „Українських Медичних Вістей". Я тільки додам, що цього року заложилася *підсекція гомеопатської медицини*, на чолі якої стоїть ветеран українських медичних діячів, академик Кончак-Чепурківський. Вона організувала досить велике число лікарів, що працюють в области санітарії або цікавляться нею, і можна сподіватися, що в цьому році підсекція розвине інтенсивну діяльність, потреба якої дуже відчувається. Також *медична секція Харківського Медичного Товариства* розвинула в останні часи широку роботу, притягнувши до себе богато свіжих сил, які не працювали дотепер на українському медичному полі. Можна тільки побажати дальшої в тому напрямі діяльности, притягаючи до неї також досить численні київські сили. Щодо Катеринослава й Одеси, то там українських наукових медичних товариств нема. В Одесі працює тільки гурток українських лікарів під проводом професора Заволошина та доктора Волинського над зібранням української медичної термінольогії, щоб видати практичний медичний словник.

Праця *Українського Червоного Хреста* широка, хоч мало відома українському громадянству, через те конкретних даних не можу подати.

Щодо видавничої медичної діяльности, то крім двомісячника *„Українські Медичні Вісти"*, який скупчив усі наукові сили головно Київа, треба ще згадати, що Харківська Медична Секція має намір видавати *архівний медичний журнал*; хотілосяб думати, що ця думка вийде поза теоретичні міркування і виллється в конкретні форми, тим більше, що потреба в тому журнал велика, бо „Українські Медичні Вісти" вже не можуть помішувати весь матеріял. Найгірше справа стоїть з підручниками до медінститутів. Крім фізіольогії Данилевського й підручника хоріб вуха й носа Пучковського — нічого дотепер не вийшло. Це тормозить також повну українізацію медичних інститутів. Виглядів на поліпшення покищо нема, бо Державне Видавництво, до якого належить монополія вида ання підручників, занято друкуванням підручників для нижчих і середніх шкіл, при тому і грошевий стан його не дуже світлий.

Загально можна сказати, що українська медична думка вже вийшла зі свойого ембріонального стану. Вона шириться і завойовує чим раз то більші области життя і можна сподіватися, що при більшій організованости й дисциплінованости вона заховить усі його прояви.

Д-р Микола Сисак (Київ).

НОВИНКИ.

— **Чи на поліції бють?** Як ми вже повідомляли, арештовані брати Вербицькі і їх мала сестра, що сидять у слідчій вязниці, не одержали навіть дозволу на передачу їм харчу та білля. Дня 22. лютого зайшов адвокат д-р Ол. Марітчак до бюра судді д-ра Янушевського в тут. окружним карнім суді при вул. Баторія, щоби поінформуватись про справу його клієнтів Михайла, Івана і Ольги Вербицьких, на побачення з якими оборона досі не одержала дозволу. Після запиту до урядуючого в бюрі судового апліканта у згаданій справі, встав ізза стола молодий чоловік, який представився як старший Вербицький і звернувся до д-ра Марітчака з ось якими словами: „Прошу конечно занятись справою мойого брата, бо він зістав тяжко побитий на поліції і лежить обандажований у келії". Оборонці Вербицьких д-р Лев Ганкевич і д-р Олександер Марітчак внесли у тій справі письмо до Президії Окружного Карного Суду у Львові і до Прокуратури. Вербицькі перебувають у слідчій тюрмі вже від 17. січня ц. р. Коментарі, здається, зайві.

— **Розвязка справи.** У звязку з нашою новинкою про змагання двох частин видиму читальні ім. Качковського на Жовківщині, довідуємось, що полиція, яка була тиждень „нейтральна" і не знала, що зробити з членами товариства, які винесли з читальні всю обстановку — нарешті рішила. Читальню запечатала і припинила в діяльности, сказавши собі з вдоволенням: *„Odzie dwóch się bije, tam trzeci hasyla"*.

— **Гірка історія.** Є процеси під нашим небом, які тягнуться ніби морський змі

відгуки дня.

Чи не переся джаємо?!...

Спонука: „Реферат на тему оборони прав українського населення в самоуправі міста Львова виголосив прокуратор Лев Петрушевич"... Рада з 24. II. 1927.

В нас без титулу ні за поріг. Прийдеш на збори, записуєшся до голосу, всі знають твоє ім'я — але: „Будь ласка ваш титул?!..."

Добре коли маєш його, бо справа тоді проста. Але коли не розпоряджаєш відповідним титулом, в такому разі волів ти зовсім не приходити. Залишуть *добродій*, а виходить *дрюк*. Ніхто тебе слухати не буде, бо й нема кого. В Галичині чоловік без титулу, як той Шльомінь без тіні, якого мучать учителі німецької мови в шестій клясі гімназіяльній.

Інша річ коли ти з титулом. Возьмім на приклад титул: *доктор*. Може це бути віденський докторат, зроблений на підставі „Нового Времени" про східне питання, може це бути военний докторат прав, зроблений за пару кіпців муки і за *„Signum laudis"* та малу бронзову, але це є факт, підтверджений дипльомом і загальним відомом, а одно і друге тут рівнаюче.

Це остаточно нікому не шкодить, а декому помагає. Жінку такого чоловіка з титулом є вже як назвати і не треба латати браків словом *добродійка*. Сам же властитель титулу не потребує боятися, що колинебудь хтонебудь деінебудь відмовить йому голосу чи розуму. Він на одно і на друге має патент і дипльом.

Хтось міг би подумати, що це я зі заздрости... Отже ні! Доповідаю, що правда так було, але від коли я побачив, що в Галичині без титулу як без голови, кажу себе записувати, кликати й описувати редактором і біля тому, хто продиває мене добродієм. Шкода тільки, що звертав я увагу на університетський бойкот, а то був би вигляд ще краще виглядав. Цілий ореол титулів був би прикрасив моє і так прекрасне назвисько. Як приємно для мене і для моєї родини булоб побачити видрукуване: Вп. п. професор доктор і редактор Галактіон Чіпка... зовсім так, як колисьто заздрісним оком про-

читав я в одній посмертній подячі: „Всечеснійший і Високопреподобний крилошанин і Совітник, професор і доктор отець Такатак".

Уявляю собі, як мусить бути приємно жінці такого многотитульного чоловіка: Крилошанинова, совітникова, професорова, докторова і пр. і пр. Просто — розкіш...

Але я жартуючи заговорився і забув найважніше.

Здибаються два англійці. Один ворог а один приятель українців.

— *Yes!*

— *Yes!*

— Ви все балакаєте про кривди українців, а тимчасом...

І показує йому „Раду" з 24. II. 1927.

— Бачите, на ніч, у Львові, прокуратор бідкає про кривди, ставить внесення і то ще які. Позумайте: прокуратор, державний урядовець!...

— *Yes!* Ваша рація. Такої свободи слова нам'ять у нас нема. Я вже й сам то помічав, але не говорив нікому. Шось ті українці не тее. Читаю їхню пресу і бачу шорах: інсвектори роблять віча, судді референтують, професори кидають громи на уряд, а прокуратори, то вже просто торошать усе.

— Торочать, *Yes!*

— Не торочать, а торошать...

— *Yes!*

— *Yes!*

Так-так... Титули добрі для Галичини, чи і для жінок, але на експорт вони часто непідходящі.

Хіба що ми хочемо здивувати світ скількістю патентованих...

Галактіон Чіпка.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

На Карнавал

остатні покрасти для Пань є вели-
чезним вибері поручає фірма
АНТІНА УВЕРА
Львів, вул. Галицька ч. 10.
1569 Філія в Тернополі, Дрогобичі і Стрию. 3—50

Чоткові обов'язки вчителя семінарії, а також префекта інтернату Іван Клесак. Дня 19. лютого чотки всюди ухвалі влаштували панахиду з нагоди його смерти. На варшавім домі вивісили жалібну жалібну хоругов, а до участи в богослуженні запрохали лише „українських громадян". Отже поляки не дозволили навіть молитись за давнього та доброго знайомого! Ось-як виглядає у вас польсько-українська угода!"

— **Воздушний рух.** Америка видає річно на потреби воздушної комунікації $2,500,000 дол., Англія 2.8) 2.00 фунтів, Франція 700 мл. франків, Італія 7.0 мілл. лірів. — Німецьке товариство морської авіяції „Нордлайтше Льойд" збудувало великий пасажирський пароплав для подорожей до Еспанії, по Середземнім морі і до канадійських островів.

— **Чудасії.** Представники офіціальної катівської професії у Парижі предложили премієрові міністрів Пуанкаре домагання підвищки платні або збільшення засуду в смерти на гільотину. Перед війною було у Франції два такі засуди місячно, тепер вони дуже рідкі, а нат лістає, по умові, від кожного виконання засуду окремі гонорар. — Московський кореспондент льондонської преси повідомляє, що у Росії народ не вірить, буцім-то на Кремлі спочиває тіло Красіна; його жінка, дуже релігійна, не згодилась на висилку тіла мужа туди, а підставила на це місце якогось небіщика; тіла Красіна не спалили, а поховали на християнськім цвинтарі в Англії. — У Франкфурті над Меном головна виграна впала на льос білака, який два місяці тому помер у такій нужді, що його тіло продали анатомічному інституту. — У Шікаго судили на правдивім суді... яструба, який зіпав голуби.

— **Страшні цифри.** Обчислюють, що в Польщі є приблизно 4 мілл. дітей у шкільнім віці а з цього лише 2,907.100 хотило минулого року до школи. Виходить, що більш мільона є без науки. — Минулого року в німецькій армії 90 жовнірів скінчило самовбивством, 46 хотіло застосітись. Більшість з них психопати. — В Аргентині за останній тиждень було 400 самовбивств, головно від отрути.

— **Літературні процеси.** Літературні клюби Франції мали за один тиждень аж тем до дискусії: пять літературних процесів. Моріс Метерлінк домагався відшкодування від директора театру, якій підписав з ним контракт на 50 вистав „Блакитної пташки", а не дотягнув до ліві суми, бо стара песа не мала аж такого успіху. Другий процес був цікавіший: внучка великої письменниці Жорж Санд, теж письменниця, подала в суд критика Бульянже, який помістив критичний нарис про її бабку п. з. „Жорж Санд, жінка з тисячею любовних пригод". Висліду процесу ще нема. Письменних Декав же вирішення суду в такій справі: ні антиквари мають право продавати автограми письменників без їх дозволу або дозволених, які є виконавцями їх заповіту. У такій-же справі звернувся до суду один з найбільших сучасних поетів Поль Валері, якого три приватні листи, ще й любовні, зперед 15 років, продає хтось на приводній ліцитації. Письменник Жан Нерфе обвинувачує другого за плагіят... двох слів, але дуже важних, бо заголовку його повісти „Сад пестощів", яку хтось повторив як заголовок у своїм оповіданні.

— **Світова всячина.** На засіданні югославянського парламенту група Радіча, обкинувачуючи міністра внутр. справ Максимовича в теорії населення, внесла на салю окривавленого мушину як живий доказ як поліція побиває громадян. Засідання перервали серед страшного гомону. — У Палестині араби вирвали з корінням 4000 евкаліптових дерев засаджених сіоністичним товариством. — Д-р Альберт Фіґдор у Відні 84 літній славний колекціонер образів, творів пластиків, книжок, рукописів, документів, меблів, матерії бронзи та різних дорогоцінностей. — У познанським університеті є 53 українців. — Офіціяльний орган німецьких націоналістів домагається введення кари смерти на людей, які видадуть чужим державам інформації про військовий стан Німеччини. — Данія має намір за прикладом Італії ввести податок на нежонатих. — У січні було у Варшаві 92 замахів на власне життя; у грудні минулого року на 20 осіб більше. — Метрополітанський музей у Ню Йорку купує за 80.000 фунт. шт. приватну збірку по англійськім дослідинку гробу Тутенхгамена, льоорді Карнервон. — У Гаазі призначено святочно д-м Спінозі на дослідчий інститут імени фільософа; були присутні представники та в-ели різних держав. „Підпольними" фабриками „самогону" (нечищеної горілки" продано в Сибірі за рік 4 мл. ведер, на що треба було 15 мл. пудів збіжа. Фільтрована горівка розходиться в багато менших скількостях!

— **З карнавалу.** Сьогорічні карнавалові замикають вечерниці друкарів, які відбудуться у Львові в суботу, дня 5. березня, в салі „Оновиця", при вул. Пекарській 16. Запрошення видається вже від сьогодні щодня в Кооперативі „Друкар", Руська 3,, І. поверх.

— **З Борислава.** В неділю 27. лютого 1927 відбудеться в Бориславі в „Народнім Домі" отворення Українського Касина" та святочне відслонення портретів Многозаслужених Громадян Бориславщини, інж. Филипа Левицького й Евстахія Сасика, які згинули 1920 р. в часі трагічних переходів УГА на великій Україні, і цілість на всю місцеву і замісцеву інтелігенцію о численну участь. Початок в год. 5 поп. — Комітет.

З нарад адм. комісії.

Громадське самоврядування.

Варшава, 25. лютого 1927.

В адміністраційній комісії радженно ніші дальше над законами про самоврядування сільських громад. Згідно з внесенням пос. Козловського прийнято найменше число радних на 4; максимальне число, згідно з предложенням пос. Путека, на 40. До 10 мешканців 4 радних, до 500 — 8 радних, від 500 до 1000 — 12 радних, від 1000 до 1500 — 16 радних, від 1500—2000 — 20 радних, від 200 —2500 — 24 радних, 2500—3 00 — 28 радних, 3000—4000 — 32 радних, 4 00—5000 — 36 радних, понад 5000 — 40 радних. Каденцію громадської ради принято на пять літ. З черги ухвалено згідно з поправкою ЗЛН. уст. 54 в такім тексті: „Звичність громади становить війт. До ломочі війтові гром. рада вибирає радних, але не більше як 4. Дискусію викликала платня війта. „Пяст" домагався обов'язкового усталення винагороди для всіх війтів, але більшість комісії станула на становищі, що з причини різнородних відносин у Польщі справу цю годі однаково управильнювати і зарядилася, щоби війтам призначати евент. відшкодування залежно від ухвали гром. ради, причім, що уряд війта є в принципі безплатний. Рік потрібний для виконного і пасивного виб. права буде предметом нарад найближчого засідання. Проти внесень національних меншостей, піддержаних соціялістами, вдержано прилис, що війт мусить володіти польською мовою в слові і письмі. „Пяст" поставив був внесення, щоби війта і лавників можна вибирати лише з громадської ради і щоби після виборів задержували мандати радних. Комісія (проти голосів Пяста і жид в ухвалила, що війтом і радним можна вибрати кождого членя громади, неконче радного, а коли радного виберуть війтом, то тратить права радного. Прийнято теж припис, що війт може заїсти ухвалу гром. ради, суперечну законам, згл. шкідну для цілости громади або держави і передати її надзірній власті.

Найближче засідання в середу.

Урядовий проект виборчої реформи.

Варшава, 25. лютого 1927.

Повноваги, якими сойм наділив уряд, не обіймають справи зміни виборчої ординації. Одначе уряд цікавиться тою справою і на другий тиждень буде в президії Ради міністрів міжміністерьяльна конференція, присвячена розгляданню справи зміни виборчої ординації. З окремим проектом виступає в тій справі д-р Гжібовський, автор славетного пресового закону. В поінформованих колах кажуть, що уряд опрацьовує зовсім новий проект виб. ординації. Одна з сойм. партій, зближених до уряду, візьме його за свій і виступить із ним у соймі.

Восвідське самоврядування.

Варшава, 25. лютого 1927.

На одним із найближчих засідань сойму мається зголосити посольський проект закону про воєвідське самоврядування на основі воєводумення ЗЛН, ХД, ПНС Винаєлення і Стоєк. Хронского. Проект цей не супереечить апробованим тепер у комісії законам про повітове і громадське самоврядування.

Знижка цін пашпортів.

Варшава, 25. лютого 1927.

На сенатській скарбово-бюджетовій комісії голосували над внесенням пос. Рінгеля в справі зниження паспортових оплат до 100 зол. Мін. скарбу Чехович спротивився обниженню. В сойм. колах казали навіть, що мін. Чехович лучить цю справу із заявою довір., а то тому, що така знижка спричинила би дефіцит бюджету у висоті 5 мл. Внесення пос. Рінгеля відкинено. Є чутки, що уряд обнизить оплату пашпортів з 500 до 250 зол.

З китайського кітла.

Льондон 25. лютого 1927.

Англійська воєнна фльота висадила на днях в Шанґаю два полки піхоти. Дальші військові транспорти в дорозі. З Ганкоу повідомляють, що там розлігліво вфіші, в яких китайський нарід називається до війни з англійськими наїзниками, що хотіліб запанувати в китайському Шанґаю. Профес ійні союзи видали поклик, в якому проклямували 1-денний демонстраційний страйк.

Льондон, 25. лютого 1927.

Перемоги кантонської армії святковано вчора урочисто в Ганкоу. Маніфестанти уладили величезний похід, що перейшов через европейські дільниці. Одначе до заворення спокою ніде не прийшло.

Біржа.

Гроші.

На приватній біржі: американський доляр 8'93 і пів, канад. доляр 8'88—8'89.

Комітет Т-ва „Дністер".

Дирекція Товариства взаїмних обезпечень і кооперативного банку „Дністер" на основі рішення Надзірної Ради в 18. II. 1927. подає до прилюдної відомости, що д-р *Володимир Бачинський* перестав бути заступником члена Дирекції з вибору Надзірної Ради і не є уповажнений заступати Товариство.

Дирекція.

2000 зол. хто дасть на „Дім вдів і сиріт по священиках", буде його іменем названа одна комната в тім домі по вічні часи. Ім'я його буде вмуроване в стіну уфундованої комнати. „Комітет допомоги вдовам і сиротам по священиках, Львів, 1504 Домініканьска 11. 1—1

Дописи.

Угнів. *(Осягання Повітового Союзу господ рсько-споживчих кооператив).* Дня 15. лютого 1927 р. засновано в Угнові Повітовий Союз господарсько-споживчих кооператив. Подія ця важна, а дата історична, бо цей новий Повітовий Союз стає осередком не лише для кооператив цілого равсько-руського політичного повіту, але також для сусідуючих з угнівським судовим повітом від півночі полудневих сіл Холмщини. За осідком цього Повітового Союзу в Угнові промовляло по перше те, що Угнів має традицію культурних і економічних звязків з Холмщиною; по друге — він получений з нею безпосередньо вузкоторовою залізницею, котрою рок-річно з найурожайніших околиць полудневої Холмщини чужинецькі посередники вивозять сотки вагонів земле-плодів; по третє — до Угнова тяготіє економічно цілий угнівський судовий повіт—найбогатша, а при тому найкраще під оглядом просвітної і економічної організації поставлена частина равсько-руського повіту. Не зашкодить при цьому пригадати, що скромне наше містечко Угнів має, як на наше містечко — богату власну історію і консервативне аж до народнього мищанського строю включно мищанство, що, не зважаючи на те, має за собою кольосальний торговельно-промисловий досвід, працьовитість і ощадність. Як перші члени новоутвореного Союза виступають 23 кооперативи угнівського судового повіту і 6 кооператив з Холмщини. Сума декларованих ними уділів (по 50 зол. один уділ) представляється на установчих зборах цифрою 9.350 золотих, деклярованих покищо чотирнадцятьма кооперативами. Неважаючи на те, що установчі збори відбувалися в часі найбільшої зимової заметілі, на збори прибуло 30 делегатів, а між ними 4 голови Повітових Союзів з Холмщини. Збори відкрив і провадив голова Надзірної Ради Повітового Союзу Іван Ґоцко. Після вибору президії і секретаря, збори вислухали реферату інж. Целенч Корнило („Господарська Торговля" в Угнові), 2) Журавецький Олекса („Сільський Господар" в Піддубцях), 3) Василь Криса („Надія" в Новосілках Передніх), 4) Мусій Теодор („Добробут" в Карові „ 5) І. Ковба („Єдність" в Жеражках на Холмщині), 6) Микола Тимоньчук („Сільський Господар" в Щепятині), 7) Яцко Сидір („Згода" Ульвівок; на заступників вибрані: Василь Лещишин („Сільський Господар" в Махнові), Іван Наконечний („Злука" у Вербиці), Іван Служала („Віра" в Дмнисках).

Орґанізаційний рух.

Збори УНДО в Накваші, пов. Бродн.

Заходом Повітового Комітету Українського Нац. Дем. Обєднання в Бродах відбулася довгочна партійна нарада в селі Накваші коло Підкамня. Простору хату виповнили громадяни села Накваші, як також з поблизьких Тетильковець по береги. Присутних було до 20 осіб. Біля стареньких сідоголових дідусів численно явилася також наша молодь, як хлопці так дівчата: всі однаково розуміли потребу прийти на нараду, всі однаково виявляли зацікавлення громадянськими справами. Нараду відкрив гарною промовою місцевий парох о. Антін Федорук, пояснюючи приступно ціль та завдання політичної організації. Головував на нараді гром. Юско Сербило, заступником був гром. Пилип Демид з Тетильковець, секретарював гром. Микола Чаплій. Реферат про сучасне положення нашого народу і про вагу політичної орґанізації виголосив о. Ваврик, парох Підкамня, партійну програму в гарний спосіб пояснив вибраним голова Повітового Комітету в Бродах, гром. Олександер Висоцький, селянин Гаїв Дітковецьких. Реферат про вагу і значіння кооперації виголосив гром. Роман Кочержук. У дискусії забирали голос громадяни з обох сіл, як Данило Чаплій, Ілля Микитюк, Пилип Давид, Максим Гетьман, а також о. парох Федорук і д-р Саламаха Ілля, адвокат з Підкамня, який як останній промовець в дуже річеній промові і вміло підібраними аргументами й фактами з життя доказував, що під теперішню пайлізу хвилю сила для українських сил тільки національна, понадчасова партія є єдино доцільна. В члени партії вписалося нових 60 громадян, які самочинно заявили охоту платити партійний податок. Головою сільського партійного комітету вибраний громадянин Йосафат Микитюк. Сельробівський наганич Степан Назаренич бушував по селі вже декілька разів, одначе місцеві селяни не вірять його масненьким словам і він не вийшов тут поля для своєї розкладової роботи.

Літературний куток.

— Ю. Брандес записав велику скількість рукописів і книжок державній бібліотеці у Копенгагені. Своє обширне листування із сотками великих письменників передав він туди вже раніше. Бібліотека утворила окремий архів Брандеса, де пишається його бюст, роботи Макса Клінгера.

— „Французька Академія" має нового безсмертного: князя Де ля Форс. Чужина не буде вам цікавитись ніколи як письменником, бо цей історик присвятив усе своє життя дослідам закулісових ниток франц. двору, на якому грали також велику ролю його предки. Теперішній князь є 12 ним з черги з цього роду і присвятив найкращу останню свою книжку першому своєпредкові.

— Польські письменники хочуть теж за старим прикладом французів, і свіжим мірилом, мати свою „Академію" літератури. У цій справі веде переговори з уродженим відомий польський критик; поет Зенон Пшесмицький (Міріям), бувш. міністр культури та мистецтв, тепер головна організація „Страж польської літератури".

— У Парижі, у великім амфітеатрі університету, приймали офіціяльно, святочно польського письменника Боя (д-ра Тадея Желенського), за його заслуги для познайомлення поляків з французькою літературою. Бой перекладає вже 100-ий том французьких авторів. Один з членів „Французької Академії" витаючи Боя, вимовив чемну фразу, яку деякі польські часописи взяли надто поважно, а саме: що те саме у Франції треба би зробити з польською літературою. До цього часу у Франції знають у дійсности добре імена двох польських письменників, тому, що стали лавреатами Нобля: Сенкевича та Реймонта. Французи перекладають тепер більш як звичайно творів з англійської, німецької, російської та еспанської літератур. Суперництво польської літ. з цими країнами буде нелегке.

— Фонд Карнегія для пропаґанди мира приготовляє історію европейської війни в... 175 томах, в якій візьмуть участь співробітники всіх народів.

— Атенський банк розписав конкурс на найкращу історію геленізму; нагорода 13,500 драхм.

— Твори французького письменника Проспера Меріме, автора „Історія козачини" і „Кармен", стали цього року прилюдною власністю.

Про ритмічні танки і хореографію.

Новий напрям виховання молоді кажуть розвивати вже замолоду у дитини її тіло, мязи — при помочі навчання рухливь і спортів. Як хлопець, так і дівчина скріплюють свої фізичні сили, гартуються, виробляють у собі сміливість і відвагу, щоб опісля всякі невигоди були їм нестрашні. Здорове, кріпке тіло стає при тому краще, принадніше. Здавалось би, що попри обовязкову рухавку в школах і спорти дитині вже більше нічого не треба до її фізичного розвитку. Ще спорт дає більш розвинку, але примусова гімнастика обчислена на вправи мязів, не викликує належного захоплення у молоді, хоч як вона хосенна для неї.

Потяг молоді до танку взагалі — річ відома. І тому новіші педагоги придали гімнастиці ритмічні рухи й назвали їх ритмічними танками.

Вправи ритмічних танків дають крім фізичного удосконалення й естетичне вдоволення для молоді. Вони виробляють гнучкість тіла, легкий хід, силу волі, ясність керування собою, — ритмічне думання, ритмічне чуття і дуже сильне почуття ритму в музиці. Професор женевської музичної консерваторії І. Далькрозе впровадив у 1908 році спеціяльні ритмічні вправи для тих учнів консерваторії, які не зважаючи на добру техніку, не мали почуття ритму і досяг великого успіху!

Окремою вищою наукою танкового мистецтва є хореографія — ілюстрування цілих пісень ритмічними танками, рухами цілого тіла й мімікою. Коли до того додати спеціяльні костюми, добру музику, різнокольорові освітлення, — то глядач переноситься в зачарований світ естетики, музики й повної мистецької насолоди. Словом — тісна, постійна співпраця трьох мистецьких чинників: артиста-хореографа, артиста-маляра й інтеліґентного музика — можуть дати колосальний успіх.

Цього місця мали ми нагоду бачити й у Львові зразок того мистецтва в утворах і виконанні артиста М. Гонтарєва, який при помочі ритмічних танків і мімікі ілюструє гарні українські пісні силами учнів хореографічної студії, що її він розпочав тут в листопаді м. року. Він уміє злучити з ритмічними танками нові ритми, естетики й життя українські, національні танки в якусь й більшу цілість. Правда, не дописався йому зовсім музика, але ми замітили, що на будучо обіцяє йому поміч в музичній частині вироблений і відомий український публіці гурток.

Ілюстрації пісень „Лєвони" (найкраще!) Щедріка" і „Журавля" були получані тестом Гонтарем оригінально й субтельно, а діти наших львовян виявили значний естетичний хист. В танці „Сон" зображена легенда про козака-невірaку, що дає комічної насолоди ще й виключно-національний товок. Чарівним був момент, коли через сцену перебігає шурок 5-літніх дітей в ритмічному танку, — це пробудилося найменше покоління!

Така наука саме на часі. В академії танків у Парижі вчать тепер національних танків: нормандських, бургундських і бретонських, які виконуються під музику, взяту просто з дна. Школа та тішиться великим успіхом, бо йдуть туди найкращі верстви Парижа, які вже переситилися „модерними" танками.

Батьки, які як слід розуміють всесторонне виховання своїх дітей, не жалують ні труду ні коштів, а горнуться радо й у нас до нової школи. Хореографічна студія арт. М. Гонтаря повинна дати у Львові і є надія, що не один український талант завоює колись на всесвітній арені та за співами й музиками понесе славу українських танків і пісень по світу! **Л. Б.**

† Посмертні згадки.

о. Григорій Совейка, совітник Митрополичої Консист., юбілят і довголітній парох в Долиняних, упокоївся 18. лютого п. р. в 84 році життя. Похорон відбувся в понеділок 21. лютого в Долиняних. — В. И. П. 1595 1—1

Час сіяння томасини.

У німецькім фахово-рільничім журналі *»Deutsche Landwirtschaft, Presse«* з 2. X. 1926 р. поміщені дуже цінні, а для нас важні висліди довголітніх дослідів переселених з томасівкою (жужелевою мукою Томаса). Д-р Фльпес доказує, що як виказала практика, томасина може бути применоровлочана з надзвичайними висліднями на всяких ґрунтах, во кого часу і під всі засіви. Від кількадесяти літ її загально вживають хліборобн. Здавалось би, що вже досить усі пізнали її прикмети та способи, як її вживати. Тимчасом дуже богато хліборобів є тої думки, що томасівку треба розсівати завчасу перед сівбою, щоби вона могла добре розпуститися. Автор згаданої статті приймає за Вольфом і Вагнером, що ще думка хибна, і що томасівка не потребує попереднього процесу розпущування. Зязки фосфорового кваєу можна добути з неї найкраще, коли частиці нашоку безпосередно стикаються з коріннями рослин, які є кислою виділиною і розпускають фосфоровий квас ліпше, як двокисень вуглю або повохові кваси землі. Лемерман твердить, що тепер продуковану жужелицю Томаса можна вживати на кожнім ґрунті кожночасно і під усякий засів. Вона діяє негайно. Взагалі різниці у відділюванню жужелиці і суперфосфату дуже вирівнялися, завдяки деяким змінам у сучаснім способі фабрикації жужелиць. На правдивість цих твердень наводить автор низку дослідів, переведених 19 5 р. в Ольденбургії, де порівнювали томасівку, яку давали безпосередньо перед засівом, або навіть по засіві. Без огляду на весняну сушу в 19 5 році дія томасівки була добрий і корінні рослини відразу використало томасівку. Томасівка сіяна під бараболю, не тільки збільшила збір, але впливала дуже добре на відпорність бараболі при її перехованню. Томасівка додана у більшій скількості дала найкращі наслідки. Підколосяний вплив томасівки дав пересічно такі цифри: 2 сотнари томасівки на гектар давали зерна 6·2 сотнара більше, 4 сот. томасівки 6·2 сот. звижки зерна, 6 сот. томасівки — 8·9 сот. звижки зерна. **Ст. Ф.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 75-7

СТОЛІВКУ вплав із буфетом піднайме фахівець клюб „Молода Громада". Першенство мають знавці української кухні. Ближчі інформації й умови можна одержати у Т. Мартинця — Львів, Підвалля 7 (Земельний Банк). 1591 2—3

ВСЯКОГО роду **судження** свіжі і дешеві поручає склеп К. Шипи, вул. Краківська 26 (майже напротив Преображенської церкви). Обслуга солідна. Для кооператив і забавових комітетів значний опуст. 1578 2—3

ПОТРІБНО негайно кількох хлопців на практику до механічного ремесла. Ю Ломага, Сенкевича 9. 1581 3—3

СЕМИНАРИСТКА, матура візначаюча, гладає лекцій. Зголошення під Досвід. 1593 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг нервів, сечових і жовудка 1458 17—20

Д-р ФЕЛІКС ГАН

Львів, Городенська 48. Теп. 834.

Пересвітлення Рентґеном.

ПАМЯТАЙТЕ, щоби закупити 92 28-48 **ФІЛЬ-МУТТЕРА** фірбку до білля в порошку, бо є о 100% дешевшою і ліпшою від всіх пупелкових паст і порошкових.

Х. ФЕРЛЬМУТТЕР

Бюро фабрики: Львів, Сапєжинська 26.

Жадайте і уживайте тільки цю своєрідну пасту

Надзвичайні Загальні Збори

членів Кружка Рідної Школи ім. Бориса Грінченка відбудуться дня 6. березня марта 19 7 р. в шкільній клясі хлопячої школи ім. Бориса Грінченка у Львові при вул. городецькій ч. 9. Порядок нарад: 1) Відчитання і верифікація протоколу з останніх Загальних Зборів. 2) Вибір голочи, 6 членів і 3 заступників членів Старшини Кружка в місце уступаючих. Початок нарад о годині 4 тій пополудні. Наколи би в означеній годині не явилося вимагане статутом число членів другі Надзвичайні Загальні Збори відбудуться о годину пізніше в тім самім льокалі і з тим самим порядком нарад, які без огляду на кількість присутних членів будуть важно рішати і їх постанови будуть правосильні і обовязуючі. — Старшина Кружка. 1599 1—1

Ширіть наш часопис.

Підпишайте передплату!

ЧЕКОЛЯДА „ОПТІМА"!

1473 **найліпша** 13—?

Подяка.

Дня 1. лютня п. р. була воля Всевишнього покликати до Себе мойого незабутнього Мужа, Петра Гриньовського.

В безмежному горю з приводу невідкупної втрати зазнала я богато співчуття в помочі від свояків і близьких чи дальших знайомих, за що всім їм складаю на цьому місці сердечну подяку. Перш усього дякую тим Вп. Отцям, що несли Покійному духовну поміч: Вп. о. Совітникові Лящинській, о. д-ру Лабі о. Префектові Малиновськ му. Почитаючи до особливої вдячности о. сов. Лящинській, якого Бог нехай нагородить своєю ласкою. Дякую рівнож Вп. Отцям парохії св. Юра. Вп. о. каноникові Томашину за рідо прихильність і провід в похороні, як теж о сов. Бачинському і о. сов. Семчишину. Моє сердечне „Спасибі" Вп. Отцям, що взяли ласкаво участь в похороні: о. д-ру Кохутов, о. Р. Галянтові, о. д-р Цегельському і о. Чемеринському. За прихильність до мойого Покійного Мужа численною участю в похороні пякую п. Учительському Зборові III. Семінарія, а перш чергу Вп. о. Директорові Дзеровичеві за його доброзичливість і виголошення надгробної бесіди. Висловлюю свою вдячність і молоді III. Учит. Сем. за її участь в похороні. Родині, що численне зїхалася, щоби віддати останню послугу Покійному як теж усім приятелям і знайомим за чисельну участь в похороні і за взяте співчуття пересилаю цею дорогою щиро-сердечну подяку.

Висказую слова вдячности тим, що в першій хвилині горя, яке впало на мене, при шли й помагали мені словом чи ділом, а самме: д-рам Бурачинським, д-рам Цегельським, п-ну Мирозам, п-ні Квасовій, п-ні Малкевичевій і п. Багишевій. Я вдячна тим, що в часі недуги я підтримали мойого Покійного Мужа і несли йому слова потіхи в його важкому терпінню, між ними Вп. п-ну Струтинським, проф. Скоробогатому і п-ну Мирозам.

Вкінці виявляю мою вдяку і тим, що старалися вдекшитити моє горе своїми молитвами як і тим, що не покидають мене тепер у моїй важкій самоті.

Усім за їхню прихильність до мойого незабутої памяти Мужа і до мене, хай Бог у своїй безмірній ласці віддплатить усім добром.

Львів, дня 25. лютого 1927.

Евгенія Гриньовська, жена.

1529 **КУРС МАСАЖУ** 2—2

зачнеться в ортопедичнім заведенню

Д-ра С. Тененбаума

у Львові, при вул. Нарцизького 5 від марта. Зголошення вже приймаються.

Звідомлення Дня. 19 II. 1927

Промислове Заведення Иосифа Журавського

Львів, вул. на Блоне ч. 12. :: Тел. 26-44 :: урухомив

ВІДДІЛ ДЛЯ ВИРОБУ МУШТАРДИ

яку поручає в добірній якости.

1579 Солідних агентів пошукується. 2—2

СУКОНКА вечірнова дешево на продаж в магазині панчіх „Мая", вул. Панська 27. 1596

ХОЛЕКІНАЗА Г. НЕМОЄВСКОГО

ЛІЧИТЬ:

ЖОВЧЕВЕ КАМІННЯ

Недуги печінки і переміни матерії.

ВАРШАВА, Новий-Свят 5

Телефон 504.96

Жадати в аптеках і аптечних складах

Камння сходить без болю — — Атоми устають цілком

ПОЗНАКИ:

(початково): Біль в боках і підсерцевім долі (де сходиться ребра). Поболювання в печінці. Нахил до обструкції. Обложений язик, відбивання газами. Здуття булькотіння в кішках. Болі і завороти голови.

(підчас атаків): в долі і печінці, сильний біль, що розходиться в задну часть — в пас — в хресті — і сягає аж під лопатки. Здуття черева, розсаджування ребер, перти на відходову кишку. Деколи вощити жовчю. Зимно поти, жовтачка.

1593 Докладні інформації в брошурах 1—2

Г. НЕМОЄВСКОГО.

ВИСИЛАЄТЬСЯ НАСЛІДУВАНЬ

На оригінальних коробках Ч. телефону 504-96 патентове)

На фальшиках (напофальшетикети) Ч. тел. 22-2, (чотирицифрове)

Пляшки укриті на кожній коробці.

6·50 зол. ЕФІРОВІ СОРОЧКИ 11·50 зол.

7·50 „ 13·50 „

ЛЬВІВСЬКА ШВАЛЬНЯ БІЛЛЯ

Львів, вул. Коперника ч. 24

Приймаємо рівнож замовлення з власного і принесеного матеріалу. — Замовлення з провінції полагоджуються відворотно.

1591 2—3

ЖИЖЛЕВА МУЧКА ТОМАСА

(ТОМАСИНА)

є під весняні засіви

на кожду почву і кождої пори 1524 3—9

найліпшим і найдешевшим ФОСФОРОВИМ НАВОЗОМ

Фосфоровий квас теперішньої :: :: томасини діяє негайно. :: ::

Вказівки і цінники доставаляє фірма:

ЙОСІФ КОРРАХ

Львів, вулиця Коперника ч. 19

Тільки короткий час! **Тільки короткий час!**

Одинока нагода доповнити дешево свої бібліотеки!

Від 1. до 31. березня 1927. продаємо дешевше о 35--50% КНИЖКИ, а то по слідуючих цінах:

Аполлонович: Моя популярність 1.—
Альманах Ідеальний У. М. Н. 0·60
Акорди. Великий український декламатор 3·—
Амічіс: Записки школяра 0·50
Анрухович: Ручна праця 1·20
Ахетс Т.: Нарис соціології 1·80
Байрон: Чайльд. Гарольдова мандрівка 1·30
Бертошек: Новітня суспільність а церква 0·60
Бах: Економічні нариси, 3 части. 1·50
„ Цар-Голод 0.70
Бачинський Ю.: Гльосси 1·20
Боберський І.: Вподряд 0·30
Боровський: Рибір поезій 0·80
Бучковський: Фінляндія та фінл. питання 0·80
Будзиновський В.: Історія України, 2 томи 1·20
„ Йшли діди на муки 1·—
Верн М.: Біблія 0·20
Василенко: Світова війна 0·30
Винниченко В.: Божки 2·50
„ Боротьба 2·50
„ Босяк 2·50
„ Голота 2·50
„ Історія Якимового будинку 2·50
„ Кузьма та Грицунь 2·50
„ Рівновага 2·50
„ Хочу 2·50
„ Чесність з собою 2·50
Вишневський: На переломі 1·—
Володаславич: Орли 1·—
Волховський: Казка про царя Семена 0··0
Воробкевич: Над Прутом 0·80
Воєцькі і военні пісні 0·40
Гавптман: Візник Геншель 1·—
Гайне Г.: Подорож на Гарц 0·50
Галін: Проповідь 0·10
Гамсун К.: Вікторія 0·50
Гедін С.: Крізь пустині Азії 4 томи 1·20
Гнатюк В.: Баронський син в Америці 1·—
Голубець М.: Архипенко 0·60
Горобець Г.: Дикий виноград 0·50
Гриневичева: Легенди і оповідання 0·20
Гринченко Б.: Сонячний промінь 1·80
Грушевський: Наша політика 1·—
„ Про укр. мову і укр. школу 0.30
„ Якої автономії та федерації хоче Україна 0·30
Габоріо: Таємничий підпомагач 3·—
Гаєрштам: Мої Каріни Брандт 1·—
Гете И. В.: Фавст 0·80
Гериинович: Про возлух 0·30
Гінтер: Історія географічних відкрить 1·—
Гуцков: Уріель Акоста 1·—
Двоножний звір 0·20
Дерлиця: Композитор 1·50
Дойль К.: Знак чотирох 2·—
„ Пес з Баскервілів 3·—
Дольницький: Між молотом а ковалом 1·—
Донцов Д.: Похід Карла XII. на Україну 0·30
„ Сучасне положення нації 0·30
Дудко: Глум 0·80
Драгоманів: Літерат.-суспільні партії в Галичині 0·20
„ Листи на Наддніпрянську Україну 1·—
„ Пропащий час 0·40
„ Про завдрих богів 0·30
„ Переписка з Франком і ин., 2 т. 5·—
„ Чудацькі думки 1·—
Евшан: Куда ми прийшли 0·40
Єрузалем: Психольогія 2·—
Житловський: Соціялізм і нац. питання 0·50
Жорес: Батьківщина і робітництво 0·60
Зєер Ю.: Легенди 1·50
Залізняк М.: Головні федерації сучасного світа 2·—
Збірка „Вільного Слова" 0·10
Ібзен Г.: Пер Гінт 0·80
Ігрем: Історія політичної економії 1·50
Кавтський: Економічні науки К. Маркса 3·50
„ Національність і інтернаціональність 0·60
Казка про Богдана Хмельницького 0·80
Карєєв М.: Фільософія історії, історіософія 0·20
„ Фільософія культ. і соціальної історії 1·50
Карманський П.: Al fresco 0·30
Катренко: Пан Природа 0·80
Кічура: Без керми 0·80
Клайст Г.: Маркіза О... 0·20
Кміт Ю.: Тремтіння душі 1·—
Кобець: З великих днів 0·20
Коваленко: Жарти життя 1·40
Когут: Україна і московський імперіялізм 1·50
Козловський: Мірти і кипариси 0 50
Комар: Томаш слави добуває 0·30
Коновченко: Як занапащали народ на війні 0·30
Конрад: Національна економія 1·—
Короленко: Без язика 1·30
Костельник: Границі демократизму 2·—
Кревецький І.: Галичина і Росія 0·30
„ Українська мемуаристика 0·40
Крипякевич: Оповідання з історії України 0·50
„ Шляхами слави українських князів 0·50
Крутъ С.: Записки Українця 0 60
Крушельницький: Наука української мови в середних школах 0·20
„ Тривога 0 80
Куліш О. П.: Маруся Богуславка 0·50
Лебедова В.: Малі герої 0·30
Левенко: Чому ми хочемо самостійної України 0·40
Левинський: Нарис розвою українського робітничого руху в Галичині 1·20
Левицький: Ли ти в Німеччині 0·40
„ Дурисвіти 0·20
Лепкий Б.: Начерк історії української літератури 2 томи 5·40
Ловинський: Польська народова демократія 1·50
„ Українське національне питання в творах Драгоманова 0·80
Лягерлеф: Різдвяна ніч 0·20
М. З.: Який буває державний лад 0·20
Мельо: Без родини 0·50
Мартович Л.: Народня ноша 0·30
Масперо: Старинна історія східних народів 1·—
Маячанець: Про шлюб на Україні 0·20
Мисько: В задумі 0·40
Мітломахи 0 05
Мільтон: Самсон Борець 0 40
Мова: Стоге гніздо й молоді птахи 1·30
Мопасан: Горля 1·—
„ Дика пані 1·—
Морповець: Оповідання 0·30
Наварук: Про вшехполяк'в 0 80
„ Що то є нарід або нація 0·20
Наторп: Народня культура й культура особистости 1·50
Наумовйч: Величина і будова звіздяного світа 0·10
Олесь О.: На зелених горах 0·30
Оляр: Від монархії до республики 0·20
О. М.: По довгій розлуці 0·80
Олехнович: Раси Европи 0·40
Опільський: В царстві золотої свободи 1·00
„ Танечниця з Пібасту 0 40
Орлан В.: Скапаний світ 0·50
Осадчук: Весняні цвіти 0·30
Охримович: Розвиток української національно-політичної думки 1·—
Пан Потоцький 0·10
Пісня про Роляида 0 80
Поліщук К.: Маніяцями 1·—
„ Червоне марево 1·—
Полоненний: Голос пробудженого Українця 0·10
Понтопідан: Із хат 0·80
Пятка Ст.: На пріпках 0·10
Реннер: Національна справа 0 30
Рус С.: З рідного краю 0·50
Ручка: Російські соціялісти 0·70
Самійленко: Україні 1·—
Свенціцкий: Л. Н. Толстой 0·40
Свідерський: Економічні нариси 0·40
Сент-Емур: Анна Русинка — Королева Франції 0·30
Сеньобо: Міжн. револ. партії 0·20
„ Сучасна Англія 0·80
„ Церква і катол. партії в XIX. в. 0·30
Скалюк: В святій землі 0·05
Соневицький: Пригоди Одисея 0·50
Спілка І.: На чужині 0·20
Сороковський: Оповідання 0·80
Старк: Невичайний злодій 3·—
Стефаник: На війні та в неволі 0·30
Стефаник: Синя книжечка 0·30
Стоцький: Дідо, батьки й внуки у Шевченка 0·30
Терем: Літературний збірник 1·50
Тен: Нариси із старинного світа 0·20
Терлецький: Історія укр. громади в Раштаті 3·—
Тесленко: Страчене життя 0·30
Тимченко: Калевала. 1·50
Тичина: Золотий гомін 0·50
Толстой: Відродження. Роман, 3 томи 4·—
„ Казки 0·20
„ Смерть Івана Іліча 0·30
Тургенев: Клара Міліч 0·30
Уайт А.: Розвій астрономічних поглядів 0·30
„ Розвій географічних поглядів 0·20
„ Розвій поглядів на вселенну 0·50
„ Розвій поглядів на лихву 0·40
Українсько німецькі розмови зі словарцем 0·50
Федькович Ю.: Вибір поезій 1·50
Форель: Гігієна духового і нервового життя 1·50
„ Про алькоголь 0·20
Франко І.: Алькай і Сапфо 0·20
„ Амор і Псіхе 0·20
„ Вавилонські гимни і молитви 0·30
„ Дантова друга любов 0·10
„ Каменярі 0·10
„ Котра віра ліпша 0·20
„ Молода Україна 1·—
„ Молитва за ворогів 0·10
„ Менандер 0·10
„ Найстарші памятки нім. поезії 0·10
„ Панщина та її скасованнн 0·50
„ Пісня Дебори 0·10
„ Пригоди Дон Кіхота 1·50
„ Притча про сліпця та хромця 0·10
„ Причинки до історії України 1·50
„ Пяницьке чудо в Корсуні 0·20
„ Рутенці 0·20
„ Сімпозіон (Бенкет) 0·20
„ Спомини з еміграції 0·10
„ Темне царство 0·20
„ Три святі грішниці 0·20
„ Цар Аскет 0·30
Франко П.: Теорія зглядности 0·10
„ Т.: Старе вино в новім міхи 0·20
Фрас: Нарис геольогії (Історія землі) 1·—
Хоткевич: Вони 0·40
„ На зелізниці 0·40
Цеклер: Єзуїти 0·40
Чайковський: Оповідання 0·30
„ Й.: Всесвітна історія 3 томи 8·—
Чарнецький: Сумні ідем 0·50
Чехов А.: Змора 1·30
Чужбинський: Українські поезії 0·40
Шекерик: На дні озера 0·10
Шекспір в оповістках 0·20
Шірер: Політична історія Палестини 1·50
Шимонович: Нафта в світовій війні 0·20
Шпитко: Осінні квітки 0·50
Штокалко: Із днів Месії 0·30
Щурат В.: На досвітку нової доби 0·80
„ Фільософічна основа творчости Куліша 0·50
Щурат В.: Шевченкова поема надії 0·30
Юркевич: Класи і суспільство 0·60
Яворенко: Чому в нас нема доброго ладу? 0·30
Яворський: Українська справа в европейськім освітленню 0·30
Яричевський: Між тернем а цвітом 1·—
Ярошенко: Як визволитись з бідности робучим людям 0·30
Ярошинська: Заповіт 0·20
Японські казки 0·20

На почтову оплату долучити до 20 зол. 1·30 зол., до кожних дальших 10 зол. по 60 сот. За посліплатою 30 сот. дорожше

Просимо спішити з замовленнями, бо деяких книжок призначили ми тільки по 100 пр. в продаж по дешевій ціні

КНИГАРНЯ НАУКОВОГО Т-ВА ім. ШЕВЧЕНКА, ЛЬВІВ, РИНОК ч. 10.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. — Видає Видавнича Спілка „Діло". — З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 45 (11.013). Львів, вівторок 1. березня 1927. Pocztowa opłata zaciśacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 6·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Англія і СРСР.

Львів, 28. лютого 1927.

Перед кількома днями представник СРСР в Льондоні дістав ноту англійського уряду, яка наробила богато шуму. В ноті ній англійський уряд стверджує перш за все, що англійсько-більшовицькі взаємини не перестають бути ноторійно невдоволяючими. А дальше пригадує в ній попередні протести Англії проти постійного очорнювання політичними провідниками і більшовицькими функціонарями Великої Британії, як і проти заповідання ними світової революції. Нота з обуренням відкидає постійно повторювані твердження більшовиків, нібито англійський уряд бере участь у змові, якої мета: повалення радянського устрою. Опісля в ноті зашитовно уступи з промов Бухаріна й Рикова, які виказують, що їх твердження, немовто більшовики не піддержують і не кермують протианглійськими виступами в Китаю — минаються з правдою. Англійський уряд перестерігає Москву якнайрішучіше, що існують границі, поза які булоб небезпечно пхати англійську прилюдну опінію і заповідає, що дальше юдження більшовиків скорше чи пізніше доведе до зірвання англійсько-радянського торговельного договору, якого постанови зломано надто очевидно. Це може довести в дальшій консеквенції до цілковитого зірвання дипльоматичних взаємин, а що за цим криється — знаємо всі. По принятому в таких випадках звичаю англійський уряд висказує на закінчення надію, що його протест і його осторогу більшовики приймуть з належною увагою і він не буде мати вже більше притоки до жалоб.

Стільки найновіша нота Англії до уряду СРСР. Її зміст і тон говорять самі за себе. Не диво, що вона зробила в цілому світі, а передовсім у Москві, сильне вражіння. Такої ноти не доводилося вже давно читати керманичам Радянського Союзу. Зрозуміла річ, що вони негайно на неї зареагували і заступник комісаря закордонних справ Літвінов, ще поки нота наспіла до Москви, заявив на засіданні центрального виконавчого комітету, що закиди Англії надто загальникові і що англійський уряд нібито не в силі навести ніякого конкретного прикладу на нарушення більшовиками порозуміння з Льондоном.

Коли мова про відношення СРСР до Вел. Британії, то слід ствердити, що, не зважаючи на всякі торговельні й інші переговори, це відношення було весь час у своїй основі вороже. На це складалися в однаковій мірі змагання III. інтернаціоналу і традиційний напрям російської політики в Азії. Москва одною рукою підписувала умови з англійським урядом у справі устійнення нормальних взаємин з обома державами, а другою піддержувала страйк шахтярів і всякі протианглійські затії в її величезних кольоніях. Коли Англія проти того застерігалася, то московський уряд звалював постійно цілу вину на III. інтернаціонал, який нібито з урядом не має нічого спільного.

Головна причина появи англійської ноти — діяльність представників СРСР. на Далекому Сході. Ця діяльність була тою краплею, що переповнила чашу — й уряд Вел. Британії заремонстрував проти того дуже різко. Але не менше обурена Англія тою акцією більшовицьких представників, що її вони ведуть на її власній території, у неї дома. Більшовикам залежить передовсім на тім, щоб під назвою ріжних торговельних місій вислати до Англії якнайбільше своїх людей, які поширилиб ідеї комунізму в якнайширших кругах англійського робітництва. Бо більшовики вірять тепер, що зі всіх держав заходу Англія найбільш дозріла до комуністичного перевороту і що переворот на британських островах спричинить напевно вибух світової революції. А світова революція, як відомо, є все ще не тільки задушевною мрією, але й реальним пляном керманичів СРСР.

Як розвинуться дальші події, покажуть нам найближчі тижні. Фактом є, що Льондон має тисячі очей і бачить не одно з того, що більшовики бажалиб перед ним скрити. Але й Москва має талановитих і зручних політиків, які дивляться пильно в руки льондонських керманичів і їх емісарів. Значить — обі сторони стежать завзято за собою, відчуваючи, що їм прийдеться — може й небавком — зміряти свої сили. Гостра нота Англії — один з поважних доказів на те, що напруження між Англією і СРСР не слабне, а зростає.

Брандес про Україну.

Цікаво буде пригадати статейку, майже зовсім невідому, яку прислав Юрій Брандес до бюлєтену дипльоматичної місії УНР. у Копенгагені дня 10. грудня 1919 р., а передруковану тоді в европейській пресі.

Заява пошани Україні.

Вважаю необхідним відкликати тих кілька слів про Україну і Київ, які я написав в одній недавно виданій мною книжці: „Остання частина трагедії „Підписання миру". Перед роком повторив я, очевидно за якимсь німецьким чи англійським джерелом, — анекдот, який є на 36 стр. тої книги, що в Київі даремне шукали би за людиною, яка говорила би по українськи, а не по російськи. Я писав не, виходячи з того факту, що Гоголь, Стороженко, Максим Ковалевський і Короленко писали по російськи, хоч вони народилися на Україні.

Останнє число українського бюлєтену повчило мене про еволюцію Короленка щодо мови. Він одинокий ще живий з усіх чотирьох, яких я назвав.

Щодо згаданого анекдоту то він є лише кепським жартом. Я не повинен був його повторяти, я, який ще в 1904 р., отже довго перед Бєристєрне Бєрнсоном підніс свій голос проти кривд завданих Україні. До певної міри я міг би ставити собі за честь, що з приводу цілковитої дрібниці — а саме з приводу моєї відсутности на одному українському святі у Львові в 1898 р. — проти мене досить гостро виступила українська преса, особливо-ж устами її найвидатнішого представника Івана Франка, якому я проте ніякого зла не зробив. Моїм злочином було те, що приобіцявши прийти на вечір у честь Шевченка, я в найчемніших словах і у висловах найбільшої пошани післав відмову, мотивуючи її тим, що поляки, які запросили мене до Львова і яким гостем я був, заявили мені — у своїм національнім фанатизмі — що я доконаю зради проти них, якщо я піду в українське товариство.

Мої теплі слова про долю України під чужим панованням не були перекладені і лишилися невідомими поза межами Данії. Коли я їх писав, не можна було ще мріяти про самостійну Україну.

Отже я почуваю тепер потребу висловити, з якою великою симпатією я ставлюсь до боротьби українців за їх самостійність. Криваву несправедливість робить їй Росія і одночасно Антанта. Це ганьба, коли такого дикуна, як Денікін, підтримує цивілізована Европа, а ще більша ганьба спочатку виставити в своїй програмі визволення і право самовизначення всіх народів, а в даним випадку України, а опісля боротися за відбудування реакції.

Для України не має ще великого значіння, чи один письменник в Европі більше чи менше симпатизує з правами її народу та долею її країни. Та я виключно із почування особистого обовязку висловлюю нині Україні свою найглибшу пошану. *Юрій Брандес.*

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

Хронічні „прокуратори".

Ще 18. лютого появився у нас допис з Берліна *„Дещо про нас"* про нові ходи і заходи емеритованого „закордонного центру", яких завершенням має бути видавання в Галичині беззастережно, себто безкритично радянофільського щоденника. Змістом цього допису, після довшої понадтижневої надуми, глибоко перенялася львівська „Рада" і в ч. 17 (з 27. лютого) виступила з „прокураторською" філіпікою: „Новий провокаційний скандал і його підложжя".

Наш чисто інформаційний допис в „прокураторськім" розумінні „політичного органу незалежної думки" є нічим іншим, тільки: денунціяцією і провокацією. Є він — подумайте! — наслідком вітру, „що віє з Льондону чи з Риму *via* Варшава проти Сходу", наслідком

„м'якої атмосфери виходи... з огляду на заповідженні з Варшави сезон операцій, прямуючих до „освободження" України в імя ягайлонської ідеї"...

Наслідом цеї вигоди і моди є

„раптовий, крутий зворот УНДО з політичної лінії, принятої при заснованні Об'єднання, та крикливо-демонстраційне, торжественне його відречення від „більшовицької України".

Після цих чотирьох міхів полови з інтелектуального елєватора „незалежної думки", наступає найважчий удар в спину Об'єднання:

„На відложжі, на якому зродилася — в головах провідників УНДО — монструальна політична думка, що довела їх до абсурдного відречення та відмежовання від політичного життя ним власного народу і вартостей, що їх здобув він у тяжкій політичній боротьбі, — на цьому підложжі — на грядці плеканій провідниками УгіДО — виросла й цвітка... провокації й денунціації!"

Читаєте і дивуєтеся, хто то, яким правом і на якій основі закидує нам „відречення та відмежовання від політичного життя ним власного народу"? В які то стрічки прибираються ті, що весь час проти виставлюваного нами і бороненого, без огляду на їх терор, принципу незалежности й соборности української нації та цінностей активної боротьби за свою національно-політичну сутність — виставляли свої провінціонально-сепаратистичні загумінки, як: західно-українська держава в Австрії (1918 р.), „Східна Швайцарія" на території Сх. Галичини з трьома рівнорядними і рівноправними народами" (1921 р.), галицько-володимирська держава (1923 р.) і т. і.? Не забувайтеся, панове „прокуратори", „професори" й інші високі „чини"!

Провокація і денунціація! В чомуж узиськовлюються ці дійсно провокаційні закиди? Те виясює нам довший „вітровий" уступ з витража „незалежної думки":

„Прислухуючись до вітру, що дує сьогодні з Варшави (з котрої вулиці? — Ред.) проти „більшовицького сходу", не забуваючи між тим, що воно значить, коли — в наших відносинах — якась особа, політична організація, чи пресовий орган попадуть в підозріння, що вони „розвивають свою роботу під ідейним проводом комуністів", зга., що вони організуються чи видаються за „гроші комуністів" (числені політичні процеси, масові арешти на Білорусі!) — панове з проводу УгіДО (почерез свій півофіціальний орган, одинокий у нас щоденник „Діло") кинули на своїх політичних противників у наведених провокаційних статтях отсі (дослівно) підозріння — і то в такій категоричній формі, що в даних відносинах обі статті можуть послужити поважним матеріялом до карно-судового слідства".

Справді, що за страхіття. Бібліїйний жах напав на наших „незалежників" і „революціонерів" на саму вимагановану можливість про „карно-судове слідство". Сотні і тисячі борців клало свої голови за великі ідеали, сотні і тисячі зносили знущання, найкращі літа проводили в тюрмі, гинули на великім і тернистім шляху до вельможної мети, а „дипльоматичні" маркіранти, тепер з під стягу „незалежної думки" попадають у стан фебри на вимагановану можливість „карно-судового слідства". Заспокійтеся панове! Тільки далі розбивайте українську національний табор, а ще замість „карно-судового слідства" будете відзначені орденом *„Pogonia Restituta"*.

Але в чому узмістовлюється провокація і денунціація? Чи може в тому, що голова „закордонного центру" показується радянському дипльоматичному представництву в Парижі? Алеж голова такої установи має право й обовязок входити у зносини з представниками всіх держав, скоро вони тільки виявляють охоту допустити його до себе. Так Чемберлен є міністром в шляхетсько-консервативному уряді великої імперії, а прецінь веде розмови з радянськими дипльоматами. Так італійський король Віктор Емануель хіба походить зі старшої династії, як голова „закорд. центру", а прецінь в часі генуенської конференції відбув паломництво до Чічеріна.

Отже цей момент відпадає. Але зате виступає інший. Вся ця „денунціація" щодо свого змісту торкається „незалежників-націоналістів" і до самої „Ради". Про це переконує нас таке „твердження":

„Тому стверджуємо іменем цієї групи людей і іменем часопису, що явною ціллю цих провокаційних статтей є: на випадок, коліб з того боку виявилась опозиція внутрі УНДО — і на випадок коліб „незалежники" організували нову політичну партію, та вкінці коліб „Рада" стала дневником — а впрочім і на кожний випадок — вказати поліції на ті особи, на ту групу і партію та на часопис „Раду", як на щось, що стоїть за гроші, на жолді більшовиків — є під їх керуванням і тому для польської держави є вони всі разом небезпечні".

Алеж безпечні, безпечні? Від вашої „революційно-незалежницької" акції — без огляду на те, під чиїм керуванням вона буде розвиватися, навіть польська корова не махне хвостом. Зрештою, ноторійно відомо, що „Рада" стоїть і розвивається виключно власними силами. Такий орган наперед розхоплюваний (зогляду на добрий папір) жидівськими продавцями масла, сира — *pardon!* — читачами, передплатниками і прихильниками, має всі дані розбухатися у щоденник. Також наші сільські кооперативи збираються вислати збірну подяку виданням „Ради", бо мають безплатно папір до завивання товарів. Так тільки власними силами і відданість своїх довічних передплатників могла „Рада" з тижневого перейти на двотижневе видання, а опісля збільшити обєм. Чомуж не може таким самим способом еволюціонувати на щоденник? Зовсім природно, що „Рада" зовсім безосновно переносить на себе якісь підозріння.

Та сама непорочна „Рада", яка так обурюється з приводу нашого безпільського

допису, ще недавно в ч. 11 з 6. лютого) писала про нашого редактора, послугуючись видумкою „Гром. Голосу".

„Ми ствердили, що один з головних редакторів „Свободи" п. Василь Мудрий, будучи редактором „Свободи" і „Діла", зробив був умову редагувати газету для партійних ворогів УНДО (комуністів — прим. „Ради"), тих самих, проти котрих він потім на віділі УНДО був головним теоретичним речником та на котрих нині чиґає громи як на грядущих хамів".

Що цієї бистроумної нотатки „Гром. Голосу" додала „Рада" ще бистроуминшу інтерпретацію, підлиту „прокураторським" соєом.

„Як бачимо, нинішній начальний редактор „Діла" і шеф штабу УНДО не є таким малодушним чоловіком щоби заклепитися тільки для одної ідеї і одного політичного напрямку. В його світогляді лежать побіч себе немов гармати в магазині (що за образове порівнання? — Ред.): фашизм, демократизм і комунізм, а ці стоячі і взаємно себе поборюючі сили може опанувати тільки такий майстер, як п. Василь Мудрий".

Що це? — спитає здивований читач. Це — очевидно — ні не провокація, ні не денунціяція, а чесна, відкрита і принципова політична боротьба найчистішої крови „незалежників" з політичною безхарактерністю, в наш бераїнський допис, що згадує про меморіял голови „закооп. центру" — це нічо інше, тільки провокація і денунціяція.

Як чесно і достойно воюють проти нас запічкові „революціонери" зпід стягу „незалежної думки", з якою злочинною премедитацією вони поборюють членів нашої редакції, що в найважчих часах несли на собі тягар відповідальної громадської роботи, з ким вони тільки не єднаються у тій вікчемній боротьбі, нехай свідчить ще от сей уступ:

„Відносно-ж грошей на часопис, „щоб ліквідувати „Діло" і т. д., вистарчить зазначити, що тут підсувається закордонному „центрові" власний і свобідний спосіб думання авторів чи редакторів провокаційних статтей. А маємо до того основу, бо не дуже то давно писав „Селянський Прапор", орган Данилевича, про своєчасні заходи б. нач. редактора й теперішнього співробітника „Діла" — щоб одержати для „Діла" фонди від Поляків (д-р Данилевич в тих фактах певно визнається!) — а цілком недавно „Гром. Голос" писав знов про старання о гроші з противного жерела як часопис б. співробітником, а теперішнім нач. редактором тогож „Діла".

Панове „незалежники" не знають іншої пісоньки, як тільки про гроші. Виросли вони на цьому грошевому ґруті, всякі валюти проживали і тепер тільки в одно відому пісоньку повторюють. Звичайно *„der Scheim denkt, wie er ist"*. А нищити честь противника можна й на спілку з Данилевичем, Яцковим (автором тієї вікчемної революційної" видумки в хлібоїдським. Сел. Прапорі) і Стовпюком.

Так в полонці „незалежної думки" крутяться місцеві хоружі „закор. центру", безсоромно „валяючи дурака". Правда, сто літ тому ще менший „чин" від п. „прокуратора" твердив що

„всякому городу свій нрав і права,
всякий ціет свій ум голова".

але ум нашого „чинового" політика, дипльомата і незалежного борця, при всій своїй „прокураторській" гнучкости не в силі закрити голої дійсности. Бо на що придасться вся та незугарна, сира і примітивна еквілібристика про те, про що давно горобці цвірінькають. От львівська *„Нова Зоря"* в ч. 8. (з 27. лютого) пише:

„Позволи але з кождим числом усе ясніше, вилазить шило з львівської *„Рада"* з того „політичного органу незалежної (??) думки". Вийшло, що тепер „Рада" нічим не рижниться від „Світла" й „Волі Народа". Большевицька пропаганда в Східній Галичині збогатилася одним органом більше. Нема числа, де не славлено би большевизм, де не підношено би під небеса большевицьких порядків. Донедавна націоналістичний орган перейшов зовсім на орган комуністичний".

П. М. В. Є.

Цукорки „Фортуни Нової" найліпші

Культ поляглих.

Чого вчать нас ближчі і дальші сусіди.

Перед кількома днями були ми у Львові свідками нової великої польської паради: торжественного перенесення на цвинтар „оборонцуф Львова" тіл тих польських легіоністів, що в часі відомого бунту польського легіону в лютім 1918 року згинули від австрійських куль під Раранчею на Буковині, в часі переходу II. бригади легіону на територію Вел. України. Як відомо, польський легіон звернувся тоді проти Австрії, обурений постановами щойно заключеного берестейського мира, на основі яких більша часть Холмщини мала належати до української держави. У відповідь на це легіон відмовив послуху австрійській військовій команді і старався пробитися через австрійські лінії на схід, щоб саме на землях В. України, контрагента центральних держав, злучитися з польськими добровольцями по другій стороні боєвої лінії. Цю виправу здушено, а жертви її, що досі лежали на полях Рарапчі, перенесено саме в минулу неділю на личаківський цвинтар у Львові, де вони спочили в спеціяльно на ту ціль вибудованих, стилевих катакомбах.

Одночасно майже читаємо в „Каттовіцер Цайтунг" про інтерпеляцію нім. сенатора Маєра і тов., що її він вніс до голови ради міністрів і міністра війни Пілсудського в справі знищення памятника поляглих в місті Плес (Горішній Шлеськ). Справа настільки цікава, що варто її переповісти й нашим читачам. Отже ще 50 літ тому, в 1876 р., місто Плес здвигнуло памятник у честь тих громадян міста й найближчої околиці, що згинули в памятних війнах 1866 і 1870/71 рр. В 1903 р. тодішній окружний союз учасників війни у м. Плес збудував на місці того старого новий гарний памятник, що відповідав більше вимогам естетики й мистецтва. Цей новий памятник переняло місто Плес під свою опіку і він стояв непорушений до останніх днів. А на цьому памятнику були з трьох сторін таблиці з назвищами поляглих, а з четвертого боку такий напис: „Хто згинув мужньо за свою батьківщину, той збудував собі сам вічний монумент у серцях своїх вірних земляків". Аж ось недавно місцевий староста велів зняти таблиці з іменами поляглих і таблицю з поданим вище написом, а зате вставити у памятник плякету Пілсудського і 13. лютого п. р. колишній памятник поляглих відслонено з парадою — як памятник Пілсудського. Проти такого збешещення памятника німецької культури звернулися інтерпеляцією з протестом до польського уряду, домагаючись зовсім слушно привернення того памятника до давнього його стану.

Ці два приклади з останніх днів повинні пригадати й нашим людям справу відповідного утревалення памяти поляглих українців, що її ми вже нераз підносили на сторінках нашого органу. Так як тепер справа стоїть, то у нас слідний немає слабий відгук того, що в цій справі зроблено і дальше робиться в інших культурних народів. У такій прим. Австрії нема вже села, в якому не було би відповідного памятника, а принайменше памяткової таблиці в честь жертв війни — з повним списом погибших з тої місцевости. Про національно-виховуюче значіння таких памятників говорити не приходиться, бо воно ясне кожній тямучій людині. А всеж таки у нас не витягають з того ніяких висновків і в цій прозажній справі ні у Львові ні на провінції сливе нічого не робиться.

Вісім літ минуло від часу боїв за Львів і Галичину, а ми не маємо досі навіть на обох львівських цвинтарях упорядкованих як слід могил поляглих українців. Про провінцію нема що й згадувати. Так і здається, що ті українські могили будуть відповідно упорядковані, втягнені в реєстр і дістануть тревалі хрести-памятники мабуть аж тоді, як існуюча у нас влада прикаже нам це зробити... Бо ми самі до того ж не додумаємося ніяк! Ми й досі не спромоглися на основання окремого товариства охорони українських военних могил, хоч якісь почини в цій справі роблять ся здавна.

Кінчаючи отсю замітку, кличемо: Плекаймо культ погибших народних героїв і збережім їх память для грядучих поколінь — поки не запізно! Конкретно: в кожній нашій місцевости повинен заязатися негайно комітет, який повинен поставити собі за завдання: а) упорядкувати могили всіх погибших українців (розкинених по полях небіщиків звести на місцевий цвинтарі) і прикрасити всі ті могили тревалими памятниками і написами з тревалого матеріялу; б) здвигнути окремий памятник, або уфундувати памяткову таблицю в церкві чи в місцевому Народньому Домі (читальні), на яких булиб вирити імена всіх погибших з дотичної місцевости в рр. 1914—1920.

Це є те мінімальне, що повинна зробити кожна українська громада й кожна більша наша установа в память своїх погибших членів. Докажім, що ми вміємо плекати культ народніх героїв — як усі культурні народи світу!

Ів. Ніпчук.

НАДІСЛАНЕ.
За надіслане Редакція не відповідає.

Адам Каршеси
емерит. начальник Восєвід. Видїлу
Конценс. Бюро правної поради
в адміністраційних справах
Львів, вул. Собіського ч. 32.

Памятаймо! Рідна Школа — це народня фортеця, що повинна захистити в добі пихолиття!

Д-р І. Свєнціцький.

Музеї і книгозбірні сучасної України.

(Продовження.)

Церковно-побутові й історично-культові предмети Церковно-Археольогічного Музею Київської Духовної Академії прилучено до чималих і дорогоцінних збірок церковної старовини *Києво-печерської Лаври* та її монастирів. Ці збірки, розмішені у просторих світлицях митрополичого дому біля Успенського Собору Печерської Лаври, творять дійсну скарбницю дорогоцінностей праці творчого духа нації і його безмежно сміливого лету в царину краси. Ікони перших доб християнства Південного Сходу, Середземного Моря, Еллади, Балкану, Новгороду і Придніпрів'я; дорогоцінні шитва, ризи й сосуди церковні XV.—XVIII. вв.; наївно-прекрасна символіка українських іконописців XVII.—XVIII. вв., величні портрети історичних діячів України тоїж доби; прегарні зразки давньої книжної культури українських земель у роскішно розмальованих рукописах від XIV. в. починаючи та богато випосажених зображеннями (ілюстрованих) стародруках XVII.—XVIII. вв. — ось зміст Лаврського Музею. Хоча сьогодні навіть гейби завмерло давнє життя богомольців у Лаврі, то після виконання всеї музейно-книгозбірняової праці музейниками і книжниками у Державному Культурно-Історичному Заповіднику, яким проголошена вся Києво-Печерська Лавра, — до неї попливе широким руслом нова хвиля прочан — поклонників краси.

І поклоняться вони плодам праці, любування і життя у вічному тих, мощі чиї стільки віків притягали до Києво-Лаврських печер безліч богомільного люду, що шукав там замирення душі й укоєння свого болю...

Захоплені притягаючою силою виставленого, забудуть нові прочани свої житенські печалі. Перед їх душевними очима оживуть діла давно минулих літ і вони почують нерозривну звязь сучасности з рідною, дорогою, вічно живою минувшиною. І народиться в серцях нових лаврських прочан живий звязок з українською культурою, щезне механічне українство, що було наслідком примусової українізації, бо в душах видців живих творів минулих поколінь України народиться органічна звязь із людом-землею. Як в душах слухачів чудових арій безсмертних творів світових композиторів, переданих українським словом визначними артистами — народилася на місце недовіря і нехіті пошана і любов для українського слова, так на вид дорогоцінних і роскішних творів мистецтва давно минулих віків — покоління України появиться в душах видців свідома пошана і любов для знання, смаку і творчости розмаху давніх поколінь України. І згодом змежи тих, що найшли самі себе, коли стояли перед збірками вікодавньої Києвопечерської Лаври, вийде... може геній... новий творець нових цінностей у вічности українського життя... А може на неодного видця-гостя прастарих затишних саль-церков сплине із зібраних у них дорогоцінних памяток минувшини благодать замирення душі і укоєння ран сердечних..., бо корінь традиції вросло дуже глибоко в наше серце і наше єство. А на отсій підсвідомій традиції держуть звязь віків.

Цей особливий, не механічний, а органічний, естетично-моральний вплив усяких музейних збірок на широкі маси бере між іншим в рахубу кожна державність, коли переймає у свої руки муаейне й бібліотечне діло, для його дальшого ведення і використання. Мусіли з тим рахуватися і представники нової державности, опертої на основах матеріялізму і раціоналізму. Історичний матеріялізм зводить усі прояви життя до ролі проявів суспільно-економічних взаємин праці робітника до капіталу. Музейник мусить поглянути на мистця в певні хвилини його життя завсе як на витвірника, що працює на покриття запотребування на житейському ринку. Тому музейник як представник попиту збірного споживника мистецького витвору, волею-неволею стає у відношення визиску (експльоатації) чужої праці для вдоволення збірного видця. Але як суспільник-музейник нової України — мусить бути справедливим оцінником витвору, на якому може і мусить виграти матеріяльно кожний мистець сучасности, а морально в міру якости твору і давній мистець.

Раціоналізм у справах релігійних, звязаний тісно з матеріялістичним світоглядом комунізму, не признає цінностей, необоснованих чистим розумом і холодним розсудком; він віддає всерозїдаючій критиці ці традиційні святині, а з ними й церкву. Одначе обмеження навіть церковно-релігійного життя зовсім не потягнуло за собою знищення вікодавних видимих цінностей церковного життя—творів мистецтва й культури. Тож після того, як усі церковно-культурні памятки вибрано із церков, їх виділено як на Україні, так і в СССР. у музейні відділи історії культів і звязаного з ними побуту. Таким чином ворожий церкві матеріялізм і раціоналізм допоміг нам приглянутися ближче до мистецьких цінностей, що були досі заховані по ріжних ризницях-скарбницях, та на їх вид пережити цілу низку настроїв, почувань і всяких звязаних з ними волевих і позавольних порухів, званих звичайно проявами душі—псіхи. А у хвилинах переживань людини, ще тіснішим стає звязок між матеріяльним і моральним естетизмом. Видець у пориві захоплення прекрасним твором мистецтва, що служив стільки віків містичній красі церковної богослужби, почує певно порив до кращого й чистішого життя морального. Зате в душі глибоко моральної людини на вид прекрасного мистецтва дорогої йому церковної установи — можливо, що появиться порив до вияву свого внутрішнього єства в чинах і творах дійсно прекрасних.

Етика й естетика — це дійсно дві рідні сестри.

Тим тільки можна собі пояснити дійсну дбайливість сучасних державних представників СССР і України не лише за всі без винятку збірки давнини, але й особлившу за памятки давнього церковно-мистецького життя. А що ці памятки церковно-релігійного життя були й будуть завсіди також виявом певних культурно-побутових переживань і суспільно-економічних взаємин нашої країни, то зовсім природно вони становитимуть завсіди частину з цілости культурно-національного життя, та якесь огниво в ланцюху вселюдського життя. Тут можна робити чимало найріжніших сполук більше або менше вдатних і витворювати з них нові типи музейних збірок.

(Продовження буде)

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

ПАЛЯСЕ — ЛЕВ

:: Нині сенсація Святочна Прем'єра в Кінотеатрах Лев і Палясе ::

БЕРЛІН перший, ЛЬОНДОН другий, ВІДЕНЬ третій а ЛЬВІВ четвертий в світовім своїм поході висвітлює тепер найбільший фільм світа

МЕТРОПОЛІС

Не історичний, не костюмовий, ані бібліїний образ, але фільма, яка як народіна візія геніяльного режісера Фріца ЛЯНҐА, творця Нібелюнґів, загіпнотизувала і зачудувала захоплених і зачудованих вмалів. — Цю фільму будуть висвітлювати в цім сезоні контрактово тільки в Кінотеатрах „Палясе" і „Лев". Просимо прочитати подробиці в афішах. Вільні карти вступу, крім урядових, 7 днів не важні. Знижки важні. Ціни підвищені. Початок сеансів: „Палясе": о год. 3, 5·15, 7·3 , 9·30. „Лев" о год. 3·30, 6, 8·30. — В часі висвітлювання фільми, вступ на салю недопускаємий.

ЛЕВ — ПАЛЯСЕ

Бої за Шанґай.

Чанґ-Тсо-Лінове військо під Шанґаєм.

Льондон, 27. лютого 1927.

В Шанґаю є тепер 62 англійські кораблі. Два відділи англійської артилерії зайняли становища на горбі біля міжнародньої концесії. Також італійські, французькі і японські відділи заняли відповідні становища і боронитимуть концесій, коли б кантонські війська пробували зватакувати їх.

Кантонські війська посуваються наперед. Але рівночасно вийшли до Шанґаю перші відділи шантунґської армії, а саме передни сторожа в силі 3000 людей армії Чанґ-Су-Чанґа. Армія ця загалом має 32.000 вояків і спішно йде для оборони міста. Рівночасно до шанґайської пристані з Чанґ-Таву вийшло 16 кораблів із військами Чанґ-Тсо-Ліна для оборони Шанґаю. Перші відділи шантунґських військ, як лише прийшли до Шанґаю, вирушили на Су-Кянґ, щоби виступити проти машеруючих кантонців. Одначе потерпили невдачу і кантонці зайняли Су-Кянґ.

Порозуміння між кантонцями і півн. військами.

Льондон, 27. лютого 1927.

„Обсервер" повідомляє зі Шанґаю, що там є чутки, начеб за посередництвом японських делегатів прийшло до порозуміння між кантонцями і півн. військами.

Англійсько-більшовицький конфлікт.

Льондон, 27. лютого 1927.

Виступи поодиноких членів англійського кабінету у відношенні до СРСР. є чимраз рішучші. Міністр гігієни Бровдстен у промові зазначив, що Англія не може вже довше терпеливо зносити більшовицьких дипльоматичних метод. Англія не стерпить, щоби Москва проти своїх зобовязань і проти всяких культурних дипльоматичних звичаїв раз-ураз підривала авторитет британського уряду. Торг. договір із СРСР. на думку міністра стався безпредметовий. Всякі дотеперішні договори англ. уряду з СРСР. були непростимою помилкою.

Сороков, член більшовицької торг. місії у Льондоні заявив журналістам, що остання нота Англії до СРСР. спричинить мабуть зірвання торг. взаємин між СРСР. і Англією. Але СРСР. все таки сповнить свої платничі зобовязання.

Берлін, 27. лютого 1927.

Німецькі міродатні кола слідкують пильно розвиток конфлікту між Англією і СРСР. Побоюються, що СРСР. вишле гостру відповідь на останню англ. ноту і що англ. уряд мусітиме вкінці проголосити бойкот СРСР.

Армія СРСР готова.

Відень, 27. лютого 1927.

„Н. Вінер Журналь" повідомляє, що на Сибірі і в Туркестані СРСР. має 130.000 готового війська з 300 гарматами. Підчас літних маневрів кермували вишколенням тієї армії німецькі офіцери. Крім того 20.000 більшовицьких підофіцерів вправляли кантонське військо. Тайні звіти, найдені в Шанґаю весною 1926 р., заповідали на 1927 р. велику революцію в Індиях.

Уряд відпекується.

Варшава, 27. лютого 1927.

„Ґазета Пор. Варшавска" обговорюючи в статті „Непочитальні виступи" статтю Узембла „Визнання незалежности" і Стпіньського „Чому Україна", які висувають незалежність України, пише: „Чекаємо — або виразної заяви шефа теперішнього уряду, що з „Глос-ом Правди" нщо його не лучить, або щоби зроблено кінець непочитальним виступам того часопису".

З президії Ради міністрів комунікують урядово: З приводу питань, зверненних з ріжних сторін до представників польського уряду подається отсим до відома, що денник „Глос Правди" не є зовсім виразником поглядів урядових сфер і що уряд ніякої відповідальности за енунціяції „Глосу Правди" не бере.

Сконфіскована відозва.

Варшава, 27. лютого 1927.

Сконфісковано відозву „Ліґи Оборони Прав Людини й Горожанина" в справі політичних вязнів. Відозва робить гострі закиди польському тюремництву і трактованню політичних процесів судами. Відозву підписали пос. Смяровський, Тугут, сен. Познер, Андрій Струг, Кар. Іжиковський і інші.

Самоврядна Рада.

Варшава, 27. лютого 1927.

Уряд приготовляє проект утворення Самоврядної Ради і в найближчих днях має бути оголошена ліста членів, які мають увійти в склад Ради. Крім делеґатів уряду мають увійти до Ради представники союзу міст і репрезентанти сільських громад. Завданням Ради буде видавати позитивні, інвестиційні, дорогові, санітарні й інші опінії, які входять у ділянку самоврядної господарки.

„Дзєннік Варшавскі" перестає виходити?

Варшава, 27. січня 1927.

Є чутки, що орган посла д-ра Райха „Дзєннік Варшавскі" має в найближчих днях перестати виходити.

Православний синод.

Варшава, 27. лютого 1927.

Сесія синоду православної церкви в Польщі вже покінчилася.

Православна делеґація.

Варшава, 27. лютого 1927.

З кінцем березня іде до Царгороду, Атен, Белгороду і Софії спеціяльна делеґація під проводом митр. Діонізія, щоби відвідати екуменічний патріярхат і нав'язати з ним і іншими автокефальними сх. церквами тісні церковні й особисті взаємини.

Тіло Брандеса спалено.

Берлін, 27. лютого 1927.

З Копенгаґи повідомляють, що тіло Брандеса спалено в тамошній крематорії при участи малого гуртка найближчих своїх і приятелів покійника.

НОВИНКИ.

— **Хто орґанізує хлібоїдів?** На днях згадували ми, що 17. лютого ц. р. мав відбутися „зїзд" хлібоїдів в Тернополі під проводом редактора хрунівської газетки „Селянський Прапор". Реверенції про „зїзд", подані покровителями хлібоїдів—„Дзєннік-ом Львовск-им", „Газ. Пор." і „Сл. Поль.", неправдиві. В дійсности не було ніякого зїзду, а тільки приїхав з поклоном до воєводи гурток хрунів, ласий на каяву з гадючих фондів, що їх тепер розділює хлібоїдам санаційний уряд. Які людці входять до хрунівської організації У. Н. С.—себто „партії" Данилевича, вказує те, що організатором на Поділля „вибрано" Йосифа Чайковського, бувшого власника кіна і реальности в Тернополі, тепер без маєтку і заняття, що довший час сидів за ошуканство в тернопільському криміналі, вже недавно за польських часів, а і нині має слідство за махінації при військових реклямаціях. Він має бути репрезентантом і світочем хлібоїдів на тернопільське воєвідство. Цей Чайковський хотів звербувати до спілки зльковатованого нар. учителя Володимира Чубатого, але цей, хоч у скрутному положенні, таки не рішився пристати до хлібоїдів. Між нашим населенням на Поділлі, а зокрема в Тернопільщині, хлібоїди не мають ніякого ґрунту під ногами і ціла їх деморалізаційна акція їх хлібодавцям рішучо не виплатиться.

— **Особисті вісти.** У віденському університеті промувався на доктора державних наук п. Любомир Макарушка зі Львова.

— **Де пани, там і ми.** Хоча на малу скількість наших оваїв ніхто не може нарікати, видко, що й вони не вистачають деяким нашим громадянам. Я довідуємось один з директорів одного з наших банків хотів забавитись справді по панськи і брав участь у балю „Польських банковців", який, як сам чванився, коштував його при самій касі... 200 зол. Зате його жінка доступила тої чести, що при польонезі йшла в перших парах, не дуже далеко від президента Наймана і інших військових достойників. Уявляємо собі, яку міну зробив би цей пан директор, якби комітет якого нашого балю попрохав його дати 200 зол. на яку нашу добродійну ціль.

— **Щоби було ще більше клопоту** з грішми, як є тепер, будемо — кажуть мати замість 20-зол. банкнотів банкноти 25 золотові, а тамті будуть скасовані. Польський Банк д ставі уже новий випуск банкнотів по новим зразкам: 5 і 50 зол.

— **Темна хронїка.** У львівській вязниці на Замарстинові був цими днями бунт вязнів. Відносини мусіли бути там віддавна несолодкі, коли недавно військовий суд судив тамошнього команданта і кількох урядовців-офіцирів, адміністраторів цього захисту. Чотири вязні підпалили передучора в келії сінники і зробили барикади з меблів. Треба було покликати огневу сторожу, яка мусіла обливати вязнів зимною водою. Таку звістку приносить один львівський денник; а другий упевняє, що це все — чиста фантазія. — За одну ніч арештували у Львові 18 підозрілих типів, без паперів, яких минуле будуть перевірювати на поліції. — Слава львівської „золотої молодої" доходить аж до Ґрудзьондза, де ошукує людей якийсь 19-літок, якого родичі помістили в поправчім заведенні біля Добромиля.

— **Трупи і нещасти.** На залізничім двірці в Станиславові нічний дозорець застріляв злодія, одного з трьох, що нишпорили вночі по магазинах. На станції Букачівці льокомотива вбила кондуктора Вундку, який походував, переходячи через залізничий шлях у тій самій хвилині, коли надіхав поїзд. Львівська служниця Крашановська задушила немовля і підкинула під сходи. У селі Лани біля Львова згоріло одно обійстя наслідком необережности господині, що ходила до стайні із свічкою. 36-літній львівський робітник Петро Галка пробував отруїтись денатурованим спіртом. На Замарстинові вчора опівночі зударилось авто з возом так сильно, що шофер, візник і пасажирі ранені, один кінь убитий, а другий з поломаними ногами. На вул. Каштелянській ч. 11 у Львові щось загорілось у пральні в сутеринах: мешканці дому так перелякались, що хотіли скакати із вікон.

— **Що є образою.** У Равї Руській засудили п'ятьох жидів за образу чести по 50 зол., тому, що кричали до адвоката Мандля прізвище „Гощак". Гощак є в Равї Руській особою, якій, як усі загально знають, бракує розуму. Просимо уявити собі, які прізвища можуть легко бути образливі у Львові!

— **Між аристократами.** Варшава має матеріял до сенсаційного процесу: якийсь аристократ хоче перевести доказ правди, що княжна Марія Любомирська, яка померла в 1923 р., зійшла зі світа отроєна її спадкоємцями. Переведуть екстумацію тіла.

— **Чудесії.** Дістали ми поштою книжку видану в Шікаго, по польськи, п. з. *Jezus Chrystus, król pokoju: Nowa sprawy Wieku*, Є це політична дисертація якогось нешкідливого боженільного, який уважає себе Христом і в його імені поширює по світі такі правди: „А Україна? це Польща історична, так само як руки, ноги, очі, вуха та волосся є членами чоловіка, і є ними також Литва, Австрія, Росія, Німеччина, Чехословаччина і т. д., які належать до історії Польщі". Видко, що державна мегальоманія кінчиться інколи такими документами божевіллям. Іншою недугою є т. зв. вана гіпсельоманія, себто манія високости, якої жертви, захоплені високими шпилями, пробують дістатись туди на верх, а по дорозі у памороках падуть. Одним з таких предметів, який притягає чимало жертв, є паризька вежа Айфля, біля якої, як повідомляють, поставили тепер постійну варту, щоби стежила, чи хтось недужий не пнеться по ній на верх.

— **Для шахістів.** У четвертім сеансі шахових змагань у Ню-Йорку ні одна партія нескінчена. Капабланка має перевагу в партії з Відмаром. Шпільман імовірно з Немцовічем; партія Маршаль-Альохін скінчиться мабуть розіграною. Дотеперішній стан змагань: Капабланка 2 і пів, Немцовіч і Відмар півтора, Альохін і Шпільман 1, Маршаль пів. У пятім сеансі ґратимуть: Відмар з Немцовічем, Шпільман з Маршалєм, Альохін з Капабланкою.

— **Світова всячина.** Уряд острова Куби врешті дозволив на візд до Гавани Річоті Ґарібальдієму, що відограв сумну ролю шпіона. — Мадярський міністр справедливости дозволив фальшівникові гр. Вандішґрецові сидіти ще 3 місяці у санаторії для лікування. — У Римі помер артист альзатець Строль Ферм, який жив там 40 літ. Усе велике майно записав Франції. — За 1926 р. у копальнях радянської України було 42.180 нещасливих випадків: попереднього року лише 33.000; причина — зівсовані старі машини, кепські шляхи, погана одіж. — Делеґати православної церкви у Польщі з митр. Діонісієм ідуть на Балкани, щоби навязати взаємини із східними автокефальними церквами. — Мешканці міста Цоппот протестують у Данцигу проти касина ґри у своїм місті. — Власник „музік-голлю" („Кольосеум") у Льондоні запропонував групі робітничих... після виступити у своїм театрі; є між ними співаки, актори, а навіть...

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

На Карнавал

останні новости для Пань в вечірнім :: часнім виборі поручає фірма ::

АНТІН УВЄРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Філії в Тернополі, Дрогобичі і Стрию.

1569 4—50

престідіґітатори себто „москалі-чарівники". — Пекінський міністр фінансів заголосив свою димісію з поважної причини: не має в державній касі ґрошей. — По селах в околиці Харкова: Червоний жовтень, Попівка, Лиса Гора що ночі крутяться стада вовків, які заходять на обійстя і тягнуть домашні звірята. Вечорами населення лякається виходити на вулицю.

— **З кіна.** У кіні „Лев" нова фільма п. з. Відлі (Люнатичка) у головних родях з Ордонівною, кап. Орлінським і арт. Черманським.

Дописи.

Устрики Долішні. (*З наших реґіонів у полїті*). Наш судовий повіт був колись одною з твердинь москвофільського руху старої марки. Тепер-же, а головно з часу приходу до Устрик Долішніх адвоката д-ра Олександра Пеленського, став повоєлі позбуватися москвофільської дурійки. Зверху пішла організація селянських мас на кооперативному полі, бо це промовляло практично найбільш до переконання нашого бідного ґірняка-лемка. За кооперативною роботою пішла робота освітня, а відтак і політична. Тепер москвофільський рух у нашому повіті не має вже ніякого значіння, бо майже всї ідейні й часні одиниці з того табору, як приміром о. М. Миляничі, стали щирими українцями і добрими працьовниками на народній ниві. Доказом на те, що москвофіли не мають уже ґрунту під ногами, є невдала спроба устриківського кацапського мамутника зорґанізувати в Устриках якийсь „Рольничій Союз". Цей пан, хоч мав за собою сильну підтримку власть імущих, не міг зібрати на нараду в цій справі навіть кількох селян, так що ця імпреза тимсамим не вдалася і бідний її ініціятор мусів закинути цей плян. З великим розгомом пішла у нас походом при помочі дешевої демаґоґії польська соціялістична партія, яка засипувала села своїми емісаріями, що обіцяли всякі блага, якщо тільки наші селяне запишуться до партії і будуть складати ріжні датки. Коли пепеєси побачили, що справа гладко не йде, стали намовляти наших людей до кидання Рідної Землї, виїзду до Перу, тощо. Одначе наші люде скоро пізнались на фарбованих лисах і не тільки гнали їх з сіл, але й за всякі закчайні обманства потягали цих панків-аґітаторів до судової відповідальности. Найбільший вплив у нас має безперечно Українське Національно-Демократичне Обєднання саме тим, що з доручення Обєднання працює по наших селах цілий ряд активних, ідейних одиниць на всіх ділянках громадянського життя, як напр. д-р Олександер Пеленський, який зорґанізував наш судовий повіт політично і є головою Повітового Комітету УНДО, а дальше о. Левицький Адріян, який заснував у своїй парохії аж дві гарно проспериючі кооперативи, о. М. Миляничі, о. Володимир Вербицький і о. декан Жарський, що, не зважаючи на свій старечий вік, не відтягається від живої діяльности в Народнім Домі, Рідній Школі і „Сільському Господарі".

З судової салї.

Публичне насильство чи провізорія?

Перед повітовим судом в Янові коло Львова, як делеґованим для карних справ, суджених одиничним суддею, відбувалась друга з черги розправа проти 17 селян з села Зелева коло Домажира, обвинуваченних у злочині публичного насильства; доконаного нібито насильним нападом на чужу недвижимість і небезпечними погрозами. Обвинувачення оперлося на ось якому факті: В селі Зелеві є дідич Брайтер, брат давнішого посла і видавця „Моніторa" Ернестра Брайтера, який поставив з кінцем квітня 1926 на річці, що пливе через його й селянські ґрунти греблю для спрямування води з річки на свій млин. — З причини поставлення цеї греблї вода виступила з берегів і залила селянські ґрунти. Власники цих ґрунтів зібрались разом і перервали греблю, щоби спинить залив своїх ґрунтів. Брайтер зробив з цього велику судову справу. Він завізвав поліцію, яка по списанню протоколу про арештувала около 20 селян з Зелева. Арештованих придержано у слідчій тюрмі 2 тижні, а опісля цієї справи були дві розправи перед повітовим судом в Янові в днях 24/I. і 14/II. ц. р. Селян з Зелева судив начальник янівського суду Винницький, сторону пошкодовану заступав д-р Ек, обвинуваченних боронив адвокат д-р Од. Марітчак зі Львова. В ході розправи виринуло питання, чи селяне допустились публичного насильства, чи тільки звичайного порушення. Янівський суддя станув на становищі, що в даним випадку мало місце публичне насильство і засудив 14

обвинувачених сесія на кару тяжкої в'язниці по одному місяцеві, а двох обвинувачених на кару тяжкої в'язниці по два місяці, а завішенням кари для всіх засуджених до 5 літ. Чотирьох обвинувачених суд увільнив зовсім. Засуджені — не зважаючи на завішення кари — зголосили відклик від вироку пов. суду в Яворові, який розглядатиме окружний карний суд у Львові.

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ:

Д-р Кость Левицький: ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНОЇ ДУМКИ ГАЛИЦЬКИХ УКРАЇНЦІВ 840—1914. Друга часть. Львів 1927. Накладом власним. З друкарні оо. Василіян у Жовкві. З 4 + X стор. 8°. В цьому томі обнята політична праця та еволюція політичної думки українського національного табору за час від 1907—1914 р. Останній розділ книжки п. н. „На закінчення" дає підсумки всього в ній описаного та ретроспективний погляд автора на ціліть матеріялу.

Д-р В. Білинський: ВЕТЕРИНАРНА ГІГІЄНА і ПОУЧЕННЯ ДЛЯ ОГЛЯДАЧІВ ХУДОБИ. Львів 1927. Вид-о „Сільський господар", ст. 77. Підручник виготовлений у дуже приступній формі, головно для кандидатів на сільських оглядачів, з якого вони можуть приготовлятися до іспитів. Надається теж своїм змістом для кождого господаря-практика.

Ів. Кревецький: ПОЧАТКИ ПРЕСИ НА УКРАЇНІ 1776—1850, Львів, 1927. Відбитка з „Записок Наук. Т-ва ім. Шевченка", тт. 144—145. Стор. 26, вел. 8°.

Ів. Кревецький: ПЕРША ГАЗЕТА НА УКРАЇНІ. Київ, 1927. Український Науковий Інститут Книгознавства. Відбитка з „Бібліологічних Вістей" ч. 4. за 1926 рік. Стор. 15, вел. 8°.

ЖУРНАЛИ:

„NATIO", ч. 1—2. Січень—лютий 1927. Журнал присвячений національним справам у Польщі. Варшава (польською, німецькою, французькою та англійською мовою). Зміст: Д-р Дмитро Левицький: Сучасне політичне становище і змагання української нації. Фабіян Єремич: Білоруси, їх політичне положення та змагання. Ісаак Грінбаум: Жидівська справа. Еовін Гасбах: Німці в Польщі. Д-р Д. Ольсейко: Минуле і теперішне Литовців у Виленщині. Хроніка. З життя: українського, білоруського, жидівського, німецького, литовського.

„СВІТ", ілюстрований журнал, виходить двічі в місяць. Ч. 4. Рік III. Львів, 20. лютого 1927. Зміст: М. Рудницький: Сильні слова А. Павлюк: Поезії. В. Воруський: Легенда. Агр. Рижко: Радянська культура понад Дніпром. Ф. Косяченко: За літом восінь плаче... Світ у майбутньому. Герьог: Занедбана ділянка. Т. Едісон. Злука двох континентів. С. Шрамченко: З української філятелістики. Тайна Геркулянум. М. Кічура: Перед боєм. Щасливий край. С. І. П.: З нових відкрить. Г. Хр. Андерсен: Писар, пер. М. Лотоцький. М. Хащевацкі: Мої дні, золоті мої літа, пер. В. Атаманюк. Конфесії та їх визнавці. Нещасний місяць. М. Прайс Івенс: Кохання іде світом, пер. П. Лаба. Бібліографія. І. Еренбург: Неймовірні історії (продовження.) — Ілюстрації: П. Ковжун: Декорація. А. Павлюк. М. Бутович: Характерник. Радянська культура понад Дніпром: 1. Рибна стація коло озера „Засна". 2. Загальний вид озера „Засна". В. Крижанівський: Портрет М. Луцького. Т. Едісон. М. Бутович: Відьма. М. Бутович: Ватран. З еміграції: Президія Союзу українських громадян у Франції. Диво природи: Морський папугай. Зі світу: Буревій в Японії.

ЗИЗ, орган гумору та сатири. 15. лютого. Зміст: На концерті Любки Колесівої. Ордан: З позаі куліс маскаради. Гаактіон Чіпка: Що я кому завдячую. Наші політики в чарьстоні. Наші жінки перед судом. Кажуть, що...

ПОСТУП. Вістник літератури й життя. Січень-лютий. 1927 1—2 ч. Видає: „Українська християнська організація у Львові". Зміст: Монтрезор: Лицар Хоробрий. Ю. Дараган: Луна минувшини. Меріям: Або плач або кров. Д. Бандрівський: Слухаю. В. Липинський: Два листи до молоді. Г. К. Честертон: Зломаний меч. В. Залозецький: Значіння традиції для молодого покоління. Пер Лер Л. Еомік: Соціяльний замисл. Меріям: Сніг. Ю. Дараган: Київ. М. Е. Делле Граціе: Два вороги. Л. Нигрицький: Сторінка літератури. На культурні теми. З природи й техніки. Бібліографія. Видавничі новини. із студентського життя. Літературні замітки й анекдоти. Крива дзеркало.

„ЕЛПІС" — праці професорів православного богословського відділу варшавського університету. Варшава 1926. Книга 1. Ст. 128. Зміст: Митрополит Діонисій: Пастырское изученне людей и жизни по святоотеческим творенiям. І Оріенко: Українська вимова богослужбового тексту в XVII. в. Н. Арсеньев: Философскій идеализм в древней Греции: *Wacław Zajkyn: Chrześcijaństwo w Europie wschodniej w pierwsze X. w.*

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО, орган Взаімної Помочи Українського Учительства. Ч. 3. Зміст: Шевченко як народний учитель На ясний шлях. Додаток: Шлях навчання і виховання. І. Юшинська: Про шкільне самоврядування.

ОПОВІСТКИ.

П. Байрак і О. Добрянська жертвують на „Рідну Школу" 10 зол. замість повідомлень про своє вінчання, яке відбулося дня 24. лютого п. р. в Ясениці замковій.

Кружок „Рідної Школи" ім. Ганни Барвінок у Львові, складає отсим щиру подяку всім Вп. Панням, Панам і Філіям „Союзу Українок", що прислали на передсвяточну ярмарку дари в натуралях і грошах. І так прислали: Вп. п. Прищякова, Кнове гуску, Рибак, Мартинів Новий 4 кг. яблок, Крайчик, Гудимів 10 кг. муки, Бегевівна, Татаринів, 4 кг. муки, Цегельська, Яна к/Тереб. збірка, качка, кури, мак, крупи, Казанівська, Нивиці 5 кг. маку, 3 кг. муки, фасоли, Яворська, Лучинець 2 кг. масла, Корвич, Ясинка Масьова гуску, Мандичевська, Турівка Тарноруда індика, когута, солонину, Клапочущак, Костарівці 10 кг. муки, Соловій, Пуків 4 кг. муки, Вересова, Пуків 1 і пів кг. меду, Байцарівна, Пуків 1 і пів кг. маку, Сверидова, Пуків 1 і пів кг. маку, Ковалюк, Скиндів збірка: 10 яєць, 10 кг. муки, 5 кг. круп, 1 кг. пшона, 1 кг. пеншаку, Макухова, Трудовач, 4 кг. ренет, Радкевич, Гаї к/Львова індика, Осмак гуску, курку, Блажкевич фляшку яблочняку, Кучабова, Острів Чорний 2 курки, Матюківна, Марямпіль індика, Стеранка, Гладишів гуску, Стернюкова, Пустомити муку, Мійська, Волків, гуску, Молодовцева, Каминка волоська 5 кг. муки, Давидовичева, Поріче індика, Музичкова, Голешів качку і масло, Гоцька Двірці індика, Качоровська, Миколаїв 4 кг. муки, курку, Ксьонжекова, Кокошинці індика, Гумовська, Нисмичі муку, мак, Шуровська, Стинява вик. качку, Занькова, Нисмичі літру меду, Н. Н. Підкамінь к/Бр. індика і курку, Чемеринські, Будланів пшеницю, Стецьків, Львів торт і помадки, Кочійова, Березовиця індика, Глуховецька, Острів індика, Билевичева, Подолинчна індика, суш, мак, Н. Н., Конюхів індика, Гапкевичева, Красне індика, Дорожинська, Мізунь індика, Пилипчукова, Любша 2 качки, мак, Бітошинська, Смоляник гуску, Кейвам, Манява яблока, Кжик, Лубянки індика, Купчинська, Ператин гуску, мак, масло, Тов. Українських Жінок, Стрий індика, Весоловська, Стрий заяць, „Труд", Стрий вишивану серветку, Яремкевич, Вовче к. Турки образ — акварелю, Утриська, Скварява нова індика, Кравичева, Отинезичі 2 качки, Паньківська, Львів 2 фл. горівки, мак, суш, Гузарева, Галич 5 кг. муки, Зарицька, Войнилів 2 качки, масло, Зарицька, Вікно індика, Левицька, Львів гогодан, корнішони, Маковей, Львів, 2 фл. горівки, Боднар, Взід 2 фл. вина, цибулю, Гундич, Осмолода індика, Соневицька Гадинківці соломину, мак, Залужжя, Заланів 5 зол., Шевчук Волохівці 4 зол., Боберська, Полюх в 3 зол., Михалевич, Озерани 5 зол., „Союз Українок", Радехів 10 зол., Громницька, Тернопіль 5 зол., Ямна, Чорнокінці вел. 5 зол., Згорлякевич, Хревт 5 зол., Титар, Ганчова 5 зол., Ковальська, Звижень 5 зол., Стахевич, Ступки 10 зол., Ковалюк, Скнилів збірка 4·50. золотих, Смеречинська. воскресинці 2 золотих, Гусакова, Городище 4 зол., „Союз Українок", Борщів збірка 33·50 зол., Стасів Любича кор. 3 зол., Беданкова Синява 5 зол., Рудакевич Дубівці 5 зол., Шухевич Тишківці 5 зол, о. Ходачок Долини 2 зол., Подлісецька Підмихайле 5 зол., Котис Чистогороб 5 зол., Гарматій Теребовля 5 зол., Герасимович Терпелівка 10 зол., о Іванчук Товсте 5 зол., Павлюк Бобулинці 4 зол., Тов. Українських Жінок Стрий збірка 55 зол., Богачевська Голинь 5 зол., Гойданова Петранка 5 зол., Стрільбицька Звенигород 5 зол., Гірнякова Мости великі 5 зол., Маковей Львів 1 дол. ам., д-р Федак Львів 10 дол. ам., Березовський Львів 1 дол. ам., Томич Криворівня 5 зол., Мисик Сморжів 5 зол., Олексишин Суховоля 10 зол, Головинська Махнів 4 зол., Корчинська Добромірка 10 зол., Дорош Бзовиця 5 зол., Гуцулякова Бінчарова 10 зол., Чорнегова Студінка 5 зол., Баранецька Якубова воля 10 зол., Танчакова Рибники 5 зол., Мохнацька Теребовля 15 зол., Демкович Лининка 5 зол., Токарева Підгайці 10 зол., Котисова Прилбичі 5 зол., Союз Українок Сенок 31·50 зол., Антонович Долина збірка 43 зол., Скобельська Старі Кути 20 зол., Союз Українок Бучач 44·50 зол., Союз Українок Калуш 35 зол., Юрикова Сівка 10 зол., Бирдин Братківці 5 зол.

Сьогорічна передсвяточна ярмарка повелася Кружкові їзза дивної байдужности й непростимої апатії нашого жіноцтва на жаль тільки в части. На 2000 розісланих відоза відізвалась зичливо ледви одна десята частина наших інтелігентних жінок, отже та перша спроба патріотичної тямучости нашого жіноцтва випала зовсім неславно. Якби на нашу ярмарку прислали були тільки сами бувші ученици дівочих шкіл У. Н. Т. від 1899 р., то ми повинні би були дістати дарів поверх 500. Не відізвалися рівнож ані одна з наших „більших посілостей", хоча кожна дістала відозву, а саме тут мали вони дуже добру нагоду показати, що убуток одного індика чи гусочки з їх великодвірського господарства не є для них ніяким убутком, а зате великим прибутком для бідного буджету „Рідної Школи". Та Кружок потішається надією, що на другий рік буде далеко краще.

Старшина Кружка.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 76-?

НОТИ ДЛЯ ШКОЛЯРІВ! Повна Служба Божа народнього напіву з колядами, воскресними і пригадними піснями на дїточий двоголосовий хор — уладив Михайло Моравецький, учитель у Ланчині. Дозволено і поручено духовною владою. Ціна 2 зол. Замовлять у автора. 1573 2-2

НОВІ НОТИ на фортепіян: В. Безкоровайний: 1. „Соната" *D-dur* ч. 3. — 2 „Думка" *G-moll.* 3. „В гаю зеленім". 1574 2—5

ЕЛЄГАНТ своєрідна і найліпша паста до обуви — жадайте все і всюди. 1481а 7—10

4 ЗОЛ. коштує цукорничка з лопаткою з хінського срібда у Мандля, Коперника ч. 14. 1365 16—?

ДЕРЖАВНИЙ урядник в Опаві, симпатичний 38 літ, блюндин, високий, гарних прикмет і стійного характеру, одружиться з панною або бездітною вдовою, вічною і музикальною. Посаг для обопільного добра пожаданий. Зголошення вересилати евентуально з фотографією на адресу: *Teodor Litvin, v Mor. Ostravě, Mozartová 11. Cechosiov.* 1589 2—2

СТОЛІВКУ враз із буфетом піднайме фахівцеві клюб „Молода Громада". Першенство мають знавці української кухні. Ближчі інформації й умови можна одержати у Т. Мартинця — Львів, Підвалля 7 (Земельний Банк). 1590 3—3

ЖІНОЧКА, не дуже так стара, не занадто погана, інтелігентна, правдиво господарна, що має самовистарчальні доходи і уладжене мешкання, одружилася би з мущиною на становиську до 45 літ. — Услівя — інтелігентний. Бажаючим познайомитися, звертатися покищо письменно до Адміністрації „Діла" для „Жіночка". 1601 1—1

ФАБРИКА „Фортуна Нова", Львів, Кордецького 23, пошукує іспитованого, досвідченого паляча слюсаря, який рівночасно розуміявся би добре на машинах і електротехніці. 1605 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка 1458 18—20

Д-р ФЕЛІКС ГАН

Львів, Городецька 46. Тел. 834.

Пересвітлення Рентґеном.

На Балі і Вечернинці

артистично по найновіщим паризьким моделям виконує фризури

ФРИЗІЄРСЬКЕ ЗАВЕДЕННЯ

БЕРТИ ТІЛЬ

ЛЬВІВ, ВУЛ. ТРИБУНАЛЬСЬКА 1.

ЧЕКОЛЯДА „ОПТІМА"!

1473 **найліпша** 14—?

В РОЦІ 1837. ОСНОВАНА ФІРМА

І. ДРЕКСЛЕР І СИНИ

(власник фірми: Казимир Дрекслер)

Львів, площа Капітульна 2.

Теп. ч. 13—17.

РОБІТНЯ І МАГАЗИН ПОСТЕЛІ

КОВДЕР, МАТЕРАЦІВ, ПОДУШОК, БІЛЛЯ ЖІНОЧОГО, МУЖЕСЬКОГО І—3 І ПОСТЕЛІ. 1602

З ПРИЗОДУ 90-ЛІТНОГО ІСТНОВАННЯ ФІРМИ уряджує ЮВИЛЕЙНУ ПРОДАЖ 15 проц. опусту поручаючи

БІЛИЙ МІСЯЦЬ

ПОЛОТНА, ШИФОНИ, ОБРУСИ, РУЧНИКИ, ХУСТИНКИ, ЗЕФІРИ, ПОЛОТЕНКА, БАРХАНИ, ВОАЛІ, КОЦИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ, КАПИ, ДРЕЛІХИ, ПЛЕДИ, СІННИКИ, ПІРРЯ, ВОЛОССЯ.

Комплетні шлюбні виправи.

Подяка.

Церковний Комітет в Струтині Нижнім п. Рожнітія складає сердечну подяку Іванові Чмелеві, різьбареві з Болехова, за артистично виконану роботу „Горнього Сідалища" до нової Церкви і отсим поручає його священству архиепархії.

За Комітет:

1592 2-3 *о. Иосиф Логинський.*

Конц. Торговельні Курси дир. П. Рутковського, Львів, Зіблікевича 41, приймають вписи на піврічні курси ранішні і вечірні. Польська стенографія і в чужих мовах, писання на машинах. Мови: французька, іспанська, італійська, англійська, німецька, російська. Викладова мова польська, для замісцевих кореспонденцією. Вписи щоденно від 10—1 і від 5—9 вечір. 1561 3—3

Присилайте передплату!

Найдешевше Гарантія вмістимости

РІЛЬНИКАМ І РІЛЬНИЧИМ КРУЖКАМ

доставляє вагоново і детайлічно:

ТОМАСИНУ

СУПЕРФОСФАТИ — кістяні і мінеральні,

ПОТАСОВУ СІЛЬ — краєву,

ПОТАСОВУ СІЛЬ — страссбурську 40—42%,

КАЇНІТ,

АЗОТНЯК — меленый і гранульований,

СІРЧАН АМОНУ,

АМОНОВУ САЛІТРУ,

ВАПНЯНУ САЛІТРУ,

ВАПНО — палене — мелена,

як також всілякі інші штучні навози, відтак:

УСПУЛЮН першорядну насинну заправу,

ZELIO — зерно і паста,

1456 3—10 одинокі певні середники проти мишей і щурів.

ИОСИФ КАРРАХ — Львів, Косцюшки ч. 18.

6·50 зол. ЗЕФІРОВІ СОРОЧКИ 11·50 зол.

з найліпших родів закорд. і краєвих поручає

7·50 „ ЛЬВІВСЬКА ШВАЛЬНЯ БІЛЛЯ 13·50 „

Львів, вул. Коперника ч. 24

Приймаємо рівнож замовлення з власного і принесеного матеріялу. — Замовлення з провінції полагоджується відворотно.

1591 3—3

Присилайте передплату на березень!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" у Львові. Ринок ч. 10.

Ч. 46 (11.014). Львів, середа 2. березня 1927. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 6·50 зол.
За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

За кулісами.

Львів, 1. березня 1927.

За кулісами міжнародньої політики діються дивні річи. Льондон-Москва-Кантон і Льондон - Шанґай — ось та еліпса, яка замикає собою один з безупинно наростаючих, гігантних конфліктів, не менших своєю змістовістю і далекосяглістю, як конфлікт з 1914 р. Англійська дипльоматія і незвичайно чутка, але ще більше осторожна. Рішається вона на якийсь крок тільки після докладного, подрібного розгляду даного питання, коли воно вповні дозріє до важливого кроку. Таким кроком є нота Чемберлєна до Чічерина в справі комуністичної пропаґанди і безнастанного підставлювання ніг Великобританії в її азійських володіннях. Крок Форін-Офісу тим замітніший, що в уряді Болдуїна були поважні застереження щодо різкішої поведінки з Москвою, а одночасно усамостійнені домінії (головним чином Австралія і Канада) зовсім не виявляють більшого інтересу до азійських клопотів своєї формальної метрополії. В таких умовинах рішитися на погрозливий тон у відношенні до Москви — це вже крайність.

А всеж таки льондонський уряд рішився на цю крайність, яка без сумніву не може скінчитися на словах, коли мати на приміті, що їх говорить замкнутий в собі англієць, який тільки в крайному випадку користується словами. Очевидно, вдаватися з цього приводу в якінебудь пророцтва — булоб зайвим і мало доцільним. Англо-радянські розходження можуть скінчитися зірванням господарчих взаємин і на цій точці зупинитися на довший період часу, а можуть теж довести до гігантного збройного конфлікту. По всякій правдоподібности консервативний англійський уряд рішився на започаткування прикрих дипльоматичних розмов з Москвою при допомозі офіційних нот, випереджуючи події, які могли б наступити після нових виборів і приходу до влади робітничої партії. Консерватисти на перший плян висунули інтерес англійської буржуазії, що є ідентичний з інтересом репрезентованої ними британської великодержавности. Не значить це, що відсутність великодержавности визначує англійську робітничу партію, однак ці поняття в одних і других всеж таки не є наскрізь тотожні. Зрештою, консерватисти на всякий випадок започаткували гру, яка льогічно мусить розвиватися далі, без огляду на можливу зміну в укладі політично-кермуючих сил в Англії. Сподіваний прихід лейбуристів до влади може й припинив би розвиток подій на европейсько азійському континенті в напрямі наростаючого збройного конфлікту, але за те дав би дальший товчок до еволюції більшовиків направо, а це в суті річи і висліді булоб збереженням британської супрематії в Азії з новим поділом впливів між Москву і Льондон.

Та не вдаваймося в пророцтва, а обмежімся тільки до ствердження факту, що великий конфлікт наростає. Ствердивши його, що ми вже нераз робили з огляду на істнування традиційної і нічим невиправданої ворожнечі між Англією і Росією, з огляду на істнування старих і постійних розбіжностей і супротивностей між двома імперіялізмами (океанічним і континентальним), стверджуємо одночасно й другий факт: з огляду на те, що тут іде про дуже великі, далекосяглі й у наслідках вагітливі річи, — за кулісами мусить відбуватися незвичайно тонка, приспішена і важлива гра з обох боків в напрямі підготовки до неминучої зустрічі, все одно: дипльоматично-вимушуючої чи збройної.

Годиться вказати на деякі познаки тієї гри і на точки, в яких вона помітніше проявляється, — на познаки, очевидно, доступні кожному пересічному обсерваторові політичних дій.

Основним ствердженням, яке підносить звичайно добре поінформований „Берл. Тагеблят" — це англійсько-польське зближення з метою пхнути Польщу до війни з Рад. Союзом. На воєнну підготовку Польщі вказує між іншим напучування військового бюджету через вставлення до нього 703 мілл., винесення на висоти президента республики „газового хеміка" проф. Мосціцького і безнастанне узброювання Польщі Англією при одночасній активній допомозі в справі виєднання закордонної позички.

Окрім того Англія розпочала оживлені заходи для помирення Польщі і Литви. Промова погруднєвого (як у Польщі потравневого) премієра проф. Вальдемараса в литовському соймі із наглядним злагідненням антипольського тону — вказує, що під натиском Англії фактично ведуться якісь таємні переговори між Варшавою і Ковном. Альфою й омегою всякого експозе кожночасного литовського премієра була сакраментальна справа Вильна та ствердження „воєнного стану" між Польщею і Литвою. Говорячи про конечність пацифікації европейського Сходу, проф. Вальдемарас теж згадав і про Вильно (мовляв, прийде хвиля, коли над Вильном повіватимуть литовські прапори!), однак без воєнних погроз. Навпаки, зазначив він, що Литва не буде ухилятися від ніяких переговорів з Польщею з метою реалізації основної політичної програми Литви. Литовський уряд змагає до міжнародньої забезпеки невтральности Литви та створення від сторони Польщі тзв. воєнної полоси з збереженням стратегічних інтересів Польщі на просторі Виленщини.

Одночасно польська преса, партійна, півофіційна й урядова (як свідчать статті „Епоки" і „Глос у Правди") повела кампанію за польсько-литовським зближенням, кампанію, що є тільки продовженням вічливости і пересадних чемностей, виявлюваних польськими чинниками литовській делєгації, що приїздила на похорон д-ра Басановича.

Все це доказує, що за кулісами діються дивні і нерозгадані речі та що залізна, хоч одночасно і мягкошовкова рука „хитрого Альбіону" підготовляє порозуміння між Варшавою і Ковном з метою створити один фронт проти Рад. Союзу.

Одночасно заповів до Варшави свій приїзд по інструкції польський посол у Москві Патек, б. міністр закордонних справ з доби польського походу на Київ.

Рівнобіжно йде теж підготовча акція з боку радянського уряду. Угольним каменем радянської політики і її сили в Европі є дружні взаємини з Німеччиною і їхня співпраця в мілітарній ділянці. Німеччина проявляє занадто велику і нескривану радість з приводу англійських клопотів, що є теж випливом нерозвязаного навіть великою війною англо-німецького торговельного суперництва і традиційної німецько-російської дружби. Але Німеччина всеж таки остала хребетним стовпом Европи, який все більше міцніє. Англійські залицяння до Польщі є без сумніву примусового характеру, бож у Льондоні — як каже кореспондент „Берл. Тагеблят-у" прекрасно знають, що малий палець Німеччини більше вартий, як ціла рука Польщі". Питання тільки, чи тактика Німеччини є принціпового характеру, чи може зручною грою „сучасного Бісмарка" Штреземана, щоби нею і Англію і Польщу схилити до якнайбільших уступок в свою користь і за одним махом у відповідному моменті реставрувати свою передвоєнну велич і силу.

На всякий випадок поза кулісами наростаючого англо-радянського конфлікту йде велика і таємна гра за справи, про які і фільософам не снилося. Вся европейська преса, але то вся без винятку переповнена статтями на мілітарні теми, що торкаються будучої війни. Ставиться питання, що саме в будучій війні відграватиме рішаючу ролю і тому в однаковій мірі вказується на вагу кіноти, летунства, газів, як і пропаганди, що вже ведеться і розвивається у всіх напрямках.

Все це справи занадто важні, щоби пройти нам мимо них — тимбільше, що тут „*res nostra agitur*".

Ф. Ф.

Опера на Україні.

Розмова з артистом-співаком Михайлом Голинським.

На днях приїхав з Києва до Львова відомий наш оперовий співак, героїчний тенор М. Голинський, що виступав в осінньо-зимовому сезоні в одеській і київській операх. Шановний артист поділився в принагідній розмові з нами враженнями, що їх набрав, працюючи останніх кілька місяців для української оперної культури.

— Як Вас приняли на Великій Україні?

— Приняли мене — відповів наш інтерльокутор — дуже тепло і радо. Це відчув я зараз-же в часі перших моїх виступів на сцені. Незвичайно прихильно поставилася до мене і вся радянська преса, як українська, так і російська.

— Чи одеська й київська опера вже цілковито зукраїнізовані, чи ставлять ще і російські опери?

— Всі опери ставлять по українськи. Одеська опера зробила на мене дуже приємне враження. Вона належить до найкращих опер у цілому СРСР. В перших часах українізації російська публика її немов бойкотувала. Була вона упереджена до української мови та не хотіла погодитися з тим, щоб опери можна співати не російською мовою. Одначе з часом те упередження щезло, бо й русскі переконалися, що українська мова незвичайно звучна та мельодійна і що в опері належиться їй неменше почесне місце, як найбільш мельодійнішим мовам інших народів. Це спричинило, що вже по кількох виставах сала одеської опери була все битком набита. Управа одеської опери: директор Каргальський і завідуючий літературною частиною Панченко докладала всіх зусиль на те, щоб її поставити на якнайвищий мистецький рівень. Зокремаж звертала вона велику увагу на чистоту української мови та правильність наголосів у тих співаків, що не були українцями з уродження. Мушу признати, що вони дійсно поставили ту оперу на високий мистецький рівень та перевели в ній не тільки формальну, але й фактичну українізацію. Цілий амсамбль одеської опери складався в переважі з українців і всі вони ставилися до розвитку української опери з великим піетизмом. Спомини з побуту і праці в Одесі остануть незатерті в моїй памяти.

Дещо інші відносини в київській опері. На її чолі стоїть людина українцям чужа, гром. Кудрін. Він тричі не допустив до вистави одиноко вставленої в цьогорічний репертуар оригінальної української опери Лисенкового „Тараса Бульби". Тричі йшло до неї великі підготування, тричі вичувалися артисти з великим накладом праці партій, а до вистави її всеж не дійшло. Підготовляли її ще й четвертий раз, але тим разом знов не довели діла до кінця, бо на руку Кудрінові при четвертому її зірванні пішов чомусь теперішній керманич всеукраїнського оперного обєднання Воробйов, незвичайно серйозна людина й прегарний українець. Якими мотивами кермувався він, мені не відомо. Одначе мен,

---

Red. czas. „Dilo" Pr. 85/27. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dilo" Nr. 41 (10993) z dnia 24. lutego 1927 r. pod tytułem: „U wyniatkowomu położeniu" w następach a) od początku artykułu od początku artykułu do słow „Nyni" wyłącznie b) między słowami „kryvd" a „Czasom", c) między słowami „z siahlo" a słowami „a wa" zawiera znamiona zbrodni z § 65a uk. że zatem zarządzona przez Prokuraturę 23. lutego 1927 i w tym dniu wykonana konfiskata jest usprawiedliwiona i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedz. redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — Lwów. 25. lutego 1927. - Hawel.

Red. czas. „Dilo" we Lwowie. Nr. 86/27. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie „Dilo" Nr. 42 (10.994) z dnia 25. lutego 1927 pod tytułem: „Ne obmanujte sebe" w następie od słów „ekspertami" do końca artykułu zawiera znamiona zbr. z § 65a uk. że zatem zarządzona przez Prokuraturę dnia 24. lutego 1927 r. konfiskata jest usprawiedliwiona i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. nakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1863 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. t. p. — Lwów, dnia 25. lutego 1927 r. Hawel.

як артистові співакові та громадянинові важко зрозуміти й найти оправдання для тих, що робили перешкоди у виставленні чеї опери. І важаю це за похибку. Не заперечують цього мого погляду й ті „причини", про які я чув у Київі, а яких не вважаю ніякими причинами. А саме чув я, що на постановку „Тараса Бульби" треба було 6.000 карб. Шож значить ця невеличка сума на постановку нової, ще й до того оригінальної української опери, коли так сама київська опера видала на балет аж 6.000 карбованців, а опесьча цілих десять тисяч? До того взагалі відносини в київській опері не найкращі. Артисти в переважі не українці. Були тут випадки, де українці опинялися чомусь „поза штатом". Деякі визначні українські співацькі сили через те зразилися і взагалі не хочуть виступати до української опери та працюють у чужій поза межами України. До таких належить між іншими і славний український тенор Микита, що виступає тепер з великим успіхом у московській опері. Я зі свого побуту та виступів у Київі також вдоволений. Бо якщо не все задовольняли мене внутрішні відносини в опері, то зате дістав я повне вдоволення і повну сатисфакцію від київської публики в часі виступів. Київську публику я полюбив цілим серцем і дістав від неї багато-багато доказів взаємности з її боку.

— Яка публика переважає в опері?

— Опера там доступна для всіх. Бачив я там не тільки інтелігенцію та урядовців, але й велику скількість робітників з фабрик і заводів. Я сказав би навіть, що між публикою ці останні переважають. Тамошня публика має до опери великі вимоги. На тому полі має вона вже свій вироблений смак і мистецькі побажання. Над піднесенням музичної культури працює там не лише всеукраїнське оперне обєднання, але й інші установи всеукраїнського значіння. До таких належать передовсім Державна Українська Музична Капеля „Думка" і Всеукраїнське Музичне т-во ім. М. Леонтовича з численними філіями по всій Радянській Україні. З тим останнім я був у близьких звязках і виступав на влаштовуваних ним концертах. Названі установи працюють не тільки над розвитком музичної культури, але й над її популяризацією і на Україні і поза її межами.

Крім названих є ще одна установа загально-українського значіння, а то: перша українська художня капеля кобзарів (бандуристів). Її завдання двояке: популяризувати давні кобзарські пісні і думи, а також поширювати сам історичний український інструмент, тоб-то бандуру. Одне й друге завдання капеля кобзарів виконує дуже гарно, своє мистецтво поставила на значну висоту і тим причинилася дуже до відсвіження старої української традиції. Капеля має намір зайнятися й до Галичини і дати змогу тутешнім громадянам познайомитися з кобзарським мистецтвом у найкращому виконанні.

Все сказане наглядно свідчить, що українська музична культура там росте і розвивається, а тому не дивно, що й до співаків, а тимбільше оперових, ставлять там значні вимоги.

Зі свого побуту та праці в операх Одеси й Києва виніс я на загал гарні враження і переконався, що на тій ділянці є там не тільки велика творча праця, але й значні мистецькі досягнення. Маю надію, що мені доведеться ще не раз і не два виступати в українській опері та вложити в її розвиток і частину своєї праці.

КАВА ГАҐ без кофеїни

є не тільки так само випайною, як кожний інший рід кави, але кожне чого, як шляхетний товар, може найтися на найвибагливішім столі. Через усунення кофеїни, а внаслідок з цим процесом чищення кави, осягнено вибагливий смак і сильно чистий аромат.

Чергова конечність.

(Фонд будови.)

Життя, безупинний — раз слабший, раз сильнійший — рух, не має таких незмінних законів і форм, які не вимагали б перемін, змін і доповнень у подробицях. Що сьогодня видавалося метою, завтра показується тільки засобом, що сьогодня було недосяжною закінченою ідеєю, завтра стає дрібним, не вистачаючим домаганням.

Такі думки насуваються, коли ми застановляємося над тим, чи можна „Рідній Школі" насувати нові домагання попри дотеперішні, це є попри домагання зорганізованої підтримки з боку громадянства самої справи виховання. Воно правда: домагання „Рідної Школи" зростають з кожним роком, бо й з кожним місяцем, бо зростає свідомість маси, а з нею родяться нові потреби. Але так мусить бути! Це якраз ознака, що ми не тільки живемо, але й розростаємося. На всякий випадок це знов не такі великі домагання щоб їх не можна здійснити. Бюджет „Рідної Школи" на цей рік 1,485.954 зол., не такий то вже понад сили народу. Це дає рантом по 20 сот. річно на душу, чи там по 1 зол. річно на українську родину. Сама українська інтелігенція є в силі легко покрити цей бюджет, не закидаючи навіть всяких маскарад, на які чейже ніхто не жалується так, як на конечність дрібного датку для „Рідної Школи".

Одначе почнімо не заходім у ділянку мрій. Треба наперед мати відповідно виховану загал, а щойно тоді розумувати, що ми могли б зробити. Одначе з дечим таки не можна підождати, бо на ті вимріяні часи.

Як відомо, весь прибуток „Рідної Школи", що складається з добровільних датків, які все ще не увійшли в обовязковість загалу, йде на біжучі видатки, звязані з удержанням власного приватного шкільництва (інвентар, чинші, платні вчительства), та видатки звязані з обороною приватного й державного шкільництва. Всяка інша потреба, хоч би й як пекуча, яка виросте поза тим, є не на місці, але прямо паралізує засадничо діяльність Товариства. Та є потреби, які можна вправді деколи пересунути, та не можна їх не признати. От н. пр. деякі наші школи не мають відповідного приміщення. Тягнулося, доки було можна, доки дача школа не розпалася. На щастя надходить такий час, що дані приміщення не тільки не відповідають вимогам шкільних приписів, але в найближчій будучности не може бути мови про поміщення тої української молоді, яка до тих шкіл нас плине. Вже не кажемо про такі місцевости, де школи розвиваються нормально, а піднаймити приміщення з льокальних оглядів не дається. Виступає невідхильна конечність будови власних домів у деяких місцевостях на приміщення школи. „Рідна Школа" свідома того, що вона не є товариством для здвигнення домів, що будова в т. зв. першій час, це справа річ; але трактуючи саму будову дому, як засіб до здійснювання свойого завдання. „Рідна Школа" часом не може тої ділянки усунути спомж ряду своїх конечностей. Кружок „Рідної Школи" у Дрогобичі, удержуючи три повнаті школи, мусів розпочати для них величезну будову, яку веде вже повні два роки. Станиславів, не маючи приміщення для своєї приватної, народньої і промислової школи, мусів здвигнути поверховий будинок (зверха ще не викінчений). Двоповерховий будинок жаворівської приватної школи теж знадвору не вікінчений. Поверховий будинок у Збоєві і не сплачений і не докінчений. У Львові, в будинку „Р. Ш." при вул. Мохнацького міститься 4 школи, тому назріла конечна потреба вибудувати власний поверховий будинок, якого будова вже другий рік застановлена, бо Кружок мусить сплачувати довги за дотеперішні матеріяли. На львівському передмісті Богданівці, роками мокнуть мури без даху на будинку, в якому має міститися приватна українська школа. Села Свидниця (Яворівщина) і Посверж (Рогатинщина) теж мусіли почати будову для своїх шкіл і не можуть докінчити; збирається Жабє будувати дім для своїх шкіл.

Здавалось би, що з уваги на те можна „Р. Ш." думати про інші будови. Та ні: чортківським і волсчиським школам грозить упадок. Лежайськ мусить мати Захоронку, а щоб її заснувати, місцеві обставини вимагають конечної будови дому. Всіх цих потреб не можна покищо заспокоїти місцевими засобами. Деякі з повітів вже перетяжені. Треба конечно акцію сцентралізувати. І головна управа постановила створити окремий фонд будови, щоби не вязнити біжучих видатків, призначених виключно на потреби виховання.

Не зменшуючи датків на ведення й розбудову приватного шкільництва, мусить українське громадянство мати на очах і цю пекучу потребу, якою є фонд будови. Будівельна комісія, зложена з инжинірів, буде виготовляти і перевіряти плани з уваги на їх придатність для школи. Фондом буде кермувати головна управа, розділюючи його в міру зливу готівки й провіреної потреби. Датки надсилати до головної управи „Р. Ш." зазначуючи „Ф. Б.". Фонд будови буде вестися зовсім окремо від інших рахунків і буде льокуватися у будинках. Датки будуть відповідно зареєстровані, а від 10 долярів у гору й відповідно упамятнені. До створення такого фонду завзялемо українське громадянство на всіх українських просторах.

Не тільки всі поодинокі українці, але й всі українські інституції мусять причинитися до створення такого конечного фонду в міру своєї спроможности і своїх засобів. Мусимо не тільки творити приватні школи, але й уможливити нашій молоді користати з них. Воно й не буде так важко, коли будемо мати на думці, що тільки один є правильний і певний шлях, яким повинен вайді ти до своєї великої мети, а це шлях невсипучої й зорганізованої праці.

Хто покладе першу цеглину?

Головна Управа „Рідної Школи" у Львові.

Органїзаційний рух.

Віче Українського Нац.-Дем. Обєднання в Теребовлі.

Теребовля, дня 23. II. 1927.

Вчора пережили ми великий, рапсний день. Дня 22. ц. м., в полудне простора сала „Просвіти" виповнилась по береги масою народу Теребовельщини. Віче відкрив о. декан Мохнацький Степан, вказуючи на вагу політичної організації для недержавної нації та здобуття належних їй прав. До президії віча вибрано одноголосно о. Мохнацького Степана на голову, громадян Подедворного Михайла, господаря з Глещави і Кушельницького Івана, госп. зі Слобідки Струсівської на заступників голови, а грош. Олексова Михайла, госп. з Волиці на секретаря.

Головний референт про сучасне положення українського народу під Польщею та про політичні завдання Українського Нац.-Дем. Обєднання виголосив делегат Центрального Комітету о. прелат Куницький Леонтій, зі Львова. Про земельну реформу і стан земельної справи на зах.-українських землях говорив дуже переконуючо і приступно д-р Заплітний А. адвокат з Теребовлі. В оживлій дискусії забирали голос громадяни Крушельницький Іван зі Слобідки Струсівської, Заставний Антін з Кропівки, д-р Запітний, Романишин Микола з Теребовлі, Жукевич Антін з Могильниці, Юрків Єфрем з Дарахова та інші, що річевими доказами і фактами з життя представляли зібраним потребу і доцільність політичної організації, одиноко можливої на чисто національній платформі під прапором Українського Нац.-Дем. Обєднання. Пописувалися на нашому вічу своїми „мудрощами" також представники польських лівих партій, яких теревені не робили на зібраних ніякого враження, а навпаки — скріпили серед української маси переконання, що тільки програма Українського Нац.-Дем. Обєднання промовляє безпосередньо до української душі і чесно вказує нашому народові поміж шпих до кращої будучини. Доказом дійсного настрою зібраних (біля 1000 осіб) були одночасно прийняті резолюції, в яких віче признає одинокою українською національною партією тільки Українське Національно - Демократичне Обєднання, взиває всіх зібраних українців погодовно вписуватися в члени партії, протестує проти кольонізації, домагається розділу землі виключно між автохтонне українське населення, а далі привернення конституційних прав на полі самоврядування, віддачі українського шкільництва в українські руки та ін. По відспіванні національних і стрілецьких пісень зібрані, загоріті до дальшої невгаваючої ні на мент боротьби за слушні права та кращу долю народу понесли відомости про те що чули під усі стріхи Теребовельщини

Присутній.

Тихе свято.

Тридцятиліття читальні „Просвіти" в середмістю Львова.

В неділю, 27. лютого ц. р., відбувся в салі „Сокола-Батька" скромний ювілей тридцятиліття істнування читальні „Просвіти" в середмістю Львова. На святкування зложилися: співи студентського хору, реферат голови читальні о. Василіва і привіти. В святі взяло участь не дуже то богато львівських громадян, особливо мало було між учасниками української інтелігенції. Голова читальні відтворив у

Д-р І. Свенціцький. 3)

Музеї і книгозбірні сучасної України.

(Продовження.)

З одною з таких спроб в музейному будівництві стрічаємося в Харкові у т. зв. *Музею соціяльної культури* і *Сковородинському Музею*. Соціяльний музей мав дати змогу глядачеві прослідити розвиток людини у звязку з усім світом живої природи, тож від зародку людини, через прояви життя у здоровлю і хоробі (особливо соціяльній — заразі, сухоти, полові недуги), та через суспільно економічні взаємини класс — визискуючого панства і визискуваного сільсько-робітничого пролєтаріяту. Але спроба ця випала так невдачно і так неестетично, що не диво, коли її незабаром мали занехати. Інакше не могло статися, коли всі беамірні жертви людства в постійній його боротьбі за здійснення клича „рівне добро для всіх" дотепер не вспіли довести навіть до найдрібніших успіхів, коли розвій життя одних вимагає хочби повільної смерти других (діти-родителі), ситі-голодні, з кутом-без кута і даху, радісні і веселі, сумні і в журі, сміх одних — сльози других, сила одних — смерть других, та коли в житті одиниці є стільки найріжніших помотань, що навіть годі придумати їх усіх і теоретично унормувати. А в соціяльному музею дійсно належалоб усьому тому дати й найти належне місце та образ.

Може найкраще відповіли на це питання соціяльного типу музейного будівництва збірки *Сковородинського Музею*. Простора саля, яких 22 м. довжини і около 14 м. ширини, освітлена з двох боків рядом великих вікон, виповнена зразками найпростіших приладів сільсько-рільничого життя і людового мистецтва та ніжним переломленням отсього життя в малюнках незвичайно плідного Сергія *Васильківського*, що свою Україну красками оспівав, — ось головне тло і переважний характер цього музею. До того одна-друга стінка з легендарно-побутовими малюнками людових мистців — Мамая, ярмарку, храму, лірника, весілля, та стінки з портретами діячів Харківщини, куток Сковороди і вітрини з першими рідкими виданнями українського письменства — ось і весь зміст музею. І він притягає дуже богато гостей-видців, головно з робітництва й селянства, бо в ньому дійсно дуже богато інтересного, особливо при умілому і живому проводові. Вибагливий музеольог-теоретик назве цей музей українською кунсткамерою давнього типу XVIII. в., але свідомий завдань хвилі суспільних добачить в ньому один із кращих засобів українізації, себ-то національного освідомлення Харківщини.

Через плиякість поглядів на музейну справу деяких кругів державних чинників у самому Харкові найбільше потерпів „*Музей Українського Мистецтва*", представленого збіркою кераміки і килимарства та іконами і церковною різьбою б. Єпархіяльного Музею (переважно XVII.—XVIII. в.) і прекрасними іконами б. Волинського Музею з XVI.—XVII. вв. Цей музей уже втретє переноситься, щоб увійти в рямки теоретично придуманої цілости соціяльного музею. Між тим людова частина збірок цього музею аж проситься у Сковородинський Музей, а церковна, розміщена по школам, родам і вікам, могла би створити в майбутности з людовими малюнками Сковородинського Музею прекрасний відділ середньовіча українського мистецтва. Осібно повинна би станути колись у Харкові галєрія новітнього мистецтва, в якому твори українських мистців повинніб заняти найбільше місця.

Найкраще враження одноцільности й богатства зібраного матеріялу, систематичного опрацювання і приміщення робить *Харківський Археольогічний Музей*, відомий давно з опису в „Трудах XII. Археолог. Съѣзда" 1902 р. Хоч як одноманітно й сіро виступає на перший погляд усе зібране тут добро каміннних орудій, черепя і горшків, черепів і кістяків з могил, то все таки — повне погребення у колоді Торка, або нові находки з розкопів біля Харкова часів Золотої Орди з приладами осідло рільничого життя — серпом і жорнами, проливають стільки світла на минуле України, що в ньому можна кожному дуже богатому навчитися.

Спробу суцільної систематизації збірок переведено і в Київі у *Всеукраїнському Історичному Музею ім. Шевченка*, який по смерти Біляшівського веде Винницький. Цей музей перейшов у своїй галєрії новітнього мистецтва до системи часово — індивідуальних виставок, які знав був і Біляшівський. Але для сучасної системи треба було в части звинути, вчасти змінити постійні вистави деяких інших відділів, постарається навіть значним коштом за відповідне тло вистави, на якому вповні розвинулася би і ярко виступила краса виставленого мистецького твору.

Найкраще зладжено ці спроби на виставці *українського портрету XVII—XVIII ст.* з 1925 р. і *виставці графіка покійного Юрія Нарбута* 1926 р.

(Продовження буде.)

своєму рефераті повну картину перших загальних зборів читальні, що відбулися 14. лютого 1897 р. Перед усіми зібраними встали немов живі присутні на тих зборах громадяни-основники з їх побажаннями, думками, а навіть словами — референт цитував поодинокі уступи з виголошених тоді промов. Богатьох з них нема вже між живими. Та бачили ми й на цьому святі кількох з тих, що були основателями читальні. Це старі ветерани, що всюди клали підвалини під розбудову українського національного життя. Маємо на увазі присутніх на святі львівських громадян: д-ва Костя Левицького, д-ра С. Федака, М. Стефановського, М. Галібея, купця Мартинця, дир. Горуцького, п-ню Малицьку, Вас. Гресека та інших.

Витали читальню з 30-літтям істнування т. С. Мигалес від Гол. Виділу „Просвіти", п-ні Малицька від філії „Просвіти" на львівський повіт, проф. Бігенький від філії „Просвіти" на місто Львів, о. Галянт від чит. „Просвіти" на Личаківській дільниці, делегат читальні богословів голова читальні на Жовківській дільниці від своєї читальні. Від в-лицьких „Просвіт" витав читальню з ювілеєм посол С. Хоруцький, а від Нар. Організації Українців міста Львова проф. Березовський. Гарний привіт виголосив від „Міщанського Братства" п. Галібей.

На загал скромне не було свято, але незвичайно богате змістом і тими враженнями, які кожний учасник з нього виніс. Читальня нараховує тепер понад 600 членів. Вона росте і кріпне. З нагоди 30-тиліття бажаємо їй, щоб вона була довго-довго одною з незбодутих наших національних фортець у Львові.

Гуцулія у Варшаві.

Варшава, 28. лютого 1927.

Приїхала сюди делегація гуцулів з косівського повіту, щоб висказати свою льояльність марш. Пілсудському і президентові Мосціцькому та просити їх не відступати кількох пограничних сіл Косівщини Румунії. Делегацію має принята віцепрем. Бартель.

Біржа.

Гроші.

Американський долар на приватній біржі 8·91½—8·92, канадійський долар 8·87·50—8·88. Банк Польський платив за долара в готівці 8·90.

Збіжа.

Пшениця двірська 51·75—52·75, пшениця краєва селянська 48·75—49·75, жито галицьке 36·00—37·00, ячмінь галицький броварний 34·00—36·00, ячмінь галицький до перемелювання 30·25—31·25, ячмінь пастівний 28·25—29·25, овес галицький 28·50—29·50, кукурудза румун. 29·50—30·50, бараболе промислова 6·50—7·00, фасоля біла 39·00—41·00, фасоля колірова 32·00—34·00, фасоля краса 43·00—45·00, горох пів-Вікторія 65·00—75·00, горох полевий 42·00—44·00, бобик 31·50—32·50, вика 31·00—33·00, сіно прасоване 7·50—8·50, солома прасована 39·00—40·00, гречка 39·00—40·00, льон 68·00—70·00, лубін синій 25—26, рівак 72·00—75·00, гриєк кукурудза. 53·75—55·75, мука кукурудзина 33·50—34·50, отруби житні нетто без мішка 24·00—25·00, крупи гречані 70·50—72, пшоно 58·00—63·00, крупи ячмінні 52·00—56·00, пенцак 48·50—49·00, макухи льняні 41·75—42·75, макухи конопляні 22·50—23·50, конюшина червона 370·00—390·00, мак синій 160·00—185·00, мішки ютові 1·70, мішки уживані добрі (за штуку) 1·00 зол.

НОВИНКИ.

— **Шануйте рідну мову й себе!** Маємо перед собою позов іменем „Народньої Торговлі" у Львові проти земляка Новицького з Мистч. написаний по польськи адвокатом Готлібом у Судовій Вишні. У Судовій Вишні і Мостиськах є й наші адвокати, й „Народня Торговля" повинна би давати приклад селянам...

— **До правди?** Господарсько-Торговельна Спілка в Самборі обезпечена 6. VII. 1926 до чп. 4630 від 6. VIII. 1926 на рік реальність в „Дністрі" на суми 4800 і 1190 зол. а в Польській Дир. Вз. Обезпечень на 2320 зол. і згідно з оголошенням „Дністра" в „Ділі" зголосила вона ту полісу в матіматі в Самборі; а коли той, не приявши оголошення, відіслав Г. Т. Спілку до Польської Дир. Обезпечень у Самборі, директор п. Еіж заявив, що треба було зголосити обезпечення в „Дністрі" не в лютім, а в грудні і вимовив дня 26. лютого від суми 7120 зол. за цілий рік 1926 до Нр. 7 полісн належність 2 зол. 90 сот. Варто було би мати прилюдне вияснення „Дністра", бо Г. Т. Спілка заплатила полісу на 7 зол. 50 с.

— **Львівська хроніка.** Навіть молитися на цвинтарях вечером не є безпечно; на одну жінку напав на Личаківським цвинтарі бандитит біля 7-ої год. вечір і пригрозивши їй револьвер відобрав льорнетку, халитку з 10 зол. і золотий ланцюшок. — Львів матиме небавком одну площу з назвою марш. Пілсудського. — Довгий процес за спадщину по богатім пекарі Чижику скінчився тим, що претендентка до нього, яка мала вийти замуж перед його смертю, мусить звернути майно Чижика його рідні, зате вона і її свідки звільнені від обвинувачення щодо фальшивих зе-

Вибори до самоврядних установ у львівськім воєвідстві.

Варшава, 28. лютого 1927.

Львівський воєвода одержав від міністерства внутр. справ поручення розписати вибори до всіх повітів львівського воєвідства, що колись підлягали розпорядкам польської ліквідаційної комісії в Кракові. Розпорядок цей, що торкається зміни вибор. ординації до самоврядних установ із австрійських часів, впровадив, крім досі обовязуючих трьох виборчих курій, ще четверту курію. В склад тої четвертої курії входять всі особи, які не належать до ніякої з трьох попередніх курій, а м. і. теж жінки. Так у найближчім часі в західній части львівського воєвідства переведені будуть вибори до самоврядних установ на основі обовязуючої досі виборчої ординації, основаної на куріяльній системі.

Відповідь СРСР. на ноту В. Британії.

Лондон 28. лютого 1927.

В суботу доручено британському представникові у Москві большовицьку ноту, ухвалену радою нар. комісарів у відповідь на ноту Англії. Відповідь удержана в гострім тоні. Нота стверджує, що Англія і цим разом не має конкретної причини виступати зі закидами проти СРСР. Нота вказує на протибільшовицькі виступи членів англійського уряду і стверджує, що СРСР. бажає мирних взаємин із Англією. А англійський уряд все таки грозить зірванням дипл. взаємин із СРСР. Це, що Англія' наливає антибританською пропагандою СРСР., є лише аналіза й оцінка закорд. політики британського уряду. Нота протестує проти утотожнювання уряду СРСР. з комун. органами. Крім того нота закидає англійцям нарушення міжнар. звичаїв і правил приличности, а тон, прикоровлений Англією до комісаря Чичерина, нечуваним. Нота закидає урядові, що пробує порозумітися з протибільшовицькими рухами, керованими буцім. царськими дипломатами і представниками контрреволюції. Така політика не може причинитися до утривалення мира в Европі.

Відозва ЦВК. III. Інтернаціоналу.

Центр. Вик. Комітет III. інтернаціоналу видав відозву до робітників і комуністичних партій світу, в якій протестує проти агресивного становища, яке заняли керманичі англійської політики у відношенні до СРСР. Відозва взиває всіх комуністів чинно запротестувати в рамцях можливости проти імперіялістичних замахів Англії.

Англія не буде відповідати.

Лондон, 28. лютого 1927.

Чемберлен заявив у палаті громад, що англійський уряд не має наміру давати якоїнебудь відповіди на большовицьку ноту.

Большовицька змова на Мадярщині.

Будапешт, 28. лютого 1927.

Поліція викрила большовицьку змову в Будапешті й і. великих містах Мадярщини. На чолі змови стояв Золтан Санто, брат Белі Санта, воєнного ком.саря за часів большовицької диктатури на Мадярщині і найближчий співробітник мадярської чрезвичайки з 1919 р. за часів Самуелія. Санта арештували, як хотів утікти за кордон. Досі арештовано 50 людей.

Сойм зачинає знов радити.

Варшава, 28. лютого 1927.

По довгій перерві зачне сойм свої наради завтра, у вівторок. На денному порядку, крім законопроекту про побір рекрута на 1927 рік, є ще звідомлення бюджетової ком'сії про спосіб полагодження посольських внесень у справі поправи долі Державних урядовців.

Полковник — тернопільським воєводою.

Тернопільським воєводою на місце перенесеного в стан спочинку Завістовського буде іменований дотеперішній староста в Столині полк. Квасневський. Новий воєвода обійме урядування ще цього тижня.

Орган Райха перестав виходити.

Орган посла д-ра Райха „Дзенник Варшавскі" з нинішнім днем не появився.

знань. Спадкоємці погодилися з Яновською, відступаючи їй часть спадщини. — В одному з кін, де фільмували новинну сенсацію „Розгром Шерлока Гольмеса", прийшло до авантур; фільму припинили, бо вона не була в цензурі, а на це зацікавлена публика спалила бучу з протестом. Директор кіна втік, а каса мусіла звертати гроші за білети.

— **Виступ М. Голинського у Львові.** У вівторок, 1. березня ц. р., виступає наш славний тенор п. Михайло Голинський у львівському міському театрі в опері „Аіда". Голинський співатиме партію Радамеса.

— **З наших концертів.** Пишуть нам: Вже давно не мав Рогатин такої артистичної насолоди, як концерт п. Ковбузової та гімн. хору дня 14. лютого. Ті, що перший раз чули про цю співачку і йшли на концерт з деяким неховірам, були дуже приємно розчаровані. Не нам оцінювати годосовий матеріял і виконання поодиноких точок співачки. Це певно зрозблять фахівці, яким — сподіюся — ще доведеться з шановною артисткою стрінутися. Одно дишень треба зазначити, що такого щирого захоплення та емоцій, як мали слухачі при пісні, що наслідувала тьохкання соловейка і молитві „Тоски", відспіваних п. Ковбузовою, вже давно слухачі не переживали. Тому нехай жалують відсутні на концерті любителі співу і музики рог. повіту, що втратили рідку нагоду провести артистичний вечір. — **кшнт.**

— **Дрогобич стане славний** найбільше зразковою вязницею. Заст. міп-а справедливости оглянувши її, рішив, що вона з огляду на гігієну, найкраще пригожа на довголітній побут. Навіть із Бригідок, які мають буцім-то комфорт, із Станиславова і із славної Свентокжиської Гори перевезуть небавком частину вязнів до Дрогобича.

— **Ucrainica.** Під редакцією анатома й антрополога д-ра М. Ф. Айкштедта (*Eikshedt*) почав появлятись в Мінхен і „*Archiv für Rassenbilder*". Це альбом антропольогічних знимок з цілого світа. Як третій зшиток його появилась збірка пані Геллі Пех (*Pöch*) „Українські Волиняки" з дуже добрими знимками й орієнтуючим текстом. Ціна поодинокого зшитка 2. м. в обм. 1·70 м. — Проф. д-р Ц. Уліг, географ університету в Тібінген, написав брошуру „Бесарабське питання з геополітичного боку" (Накл. Ферд. Гірт, Бреслав). Це незвичайно інтересна брюшура, змістом доступна і для неспеціяліста. — У поважним і мешким місячнику „*Preussische Jahrbücher*" з лютого ц. р. (207-ий том, 2 ий зшиток, 231-а стор.), що своїм співробітником має славного історика Ганса Дельбрюка, поміщена стаття Акселя Шмідта „*Selbstbestimmungsrecht und Randstaatenidee*". Автор ставить домагання до німецьких політиків, щоб вони завсіди і в сюди обороняли право самоозначення народів особливо в пригороженню до на-родів Східної Европи (українців, білорусинів і інш.) **А. П.**

— **Справжній доразовий суд.** У Вильні бачили небуденний доразовий суд. Засудженний за вбивство Барановський, якого вели на розстріл, не дійшов до свого місця. Підчас походу надіхав полковник, який приказав виконати засуд негайно. Публика зробила коло, а жовніри стріляли до засудженого на віддаль 4 кроків. Мало цього: домовина приготовлена для Барановського була за мала і жовніри мусіли тіло втоптати в неї... ногами!

— **Спокушений рабін.** Громадяне Перемишля матимуть забаву на судовій салі: там розбиратимуть справу, як якась Злата Рубін з Радимна 64-літня молодиця опутала своїми чарами такого мудрого чоловіка як тамошнього рабіна, відомого своєю набожністю. Коли рабін в останній хвилині не мав сміливости розвестись із своєю жінкою, Рубінова почала йому погрожувати скандальними ревеляціями і домагалась відчійного кілька тисяч. долярів.

— **Чудасії.** Польський Банк і інші більші інституції продають долярівки по 54·15 зол., а по приватних банках можна їх купити по 52 зол. — Французький колоніяльний суд засудив на 20 літ побуту у карнім домі... короля Гнору IV-го, володаря мурииського племени в кольонії Дагомей, за те, що той... зідав своїх піддаиих. Зверху король подобав на европейця: мав купелевий костюм і їздив модерним автом, яке забрав у спадщині по кревняку. — Емеритований державний підсекретар у міністерстві внутр. справ п. Ольпінський призначений апеляційним судом у Варшаві... судовим аплікантом, себто найнижчим суд. урядовцем! — У місті Накло є старий звичай складати новоженцям у навечерія шлюбу скло перед дверми їх хати. Одна пара дістала цими днями стільки склляних дарунків, що мусіла прохати підмоги поліції, щоби опорожнила сходи.

— **Боротьба з прокльонами.** Мадярський уряд завів суворий закон про одну з найбільше поширених пошестей своїх підданих: прокльони. Мадярська мова має бути багатша на прокльони, як італійська чи еспанська, а вживають їх усі частіше, як гуляш або чардаша. Тепер уряд пробує прикоротити язик своїх земляків високими карами. Можна уявити собі, скільки людей щойно тепер пічне клясти!

— **Хто такий китайський міністр?** Англійська преса приносить цікаві подробиці про життєпис теперішнього китайського міністра зак. справ Чена, у Кантоні. Його від кількадесять літ тому переселився з Кантону на острів Тринідат; Чен мешкав в околиці, у Порт оф Спейн, називався Евген Бернард Ахам і мав там добру адвокатську канцелярію, пребарну бібліотеку і ще гарнішу жінку, креолку. Одна його донька є в Льондоні танцюристкою, а син адвокатом у Порт оф Спейн і відомим спортсменом.

— **Що кажуть два чудотворці...** Французько-російський лікар Воронов заложився за 100.000 фр., що ложиве до 150 літ. Це дуже розумний заклад: коли програє, то не зможе сам грошей виплатити, і вже має добру рекламу для своєї методи відмоложування пацієнтів. Едізон, не менший чудотворець як Воронов, задивувавши світ чудесними винаходами, пророкує йому з нагоди свята своїх 80-их уродин, що за 100 літ усі будуть глухі. він сам оглух наслідком надто напруженої праці. У майбутности, коли розвиток техніки переміпить міста в оглушуючі середовища, всі оглухнуть.

— **Европейська фільма.** Фільма, яку мешканці нашого міста мають нагоду бачити, заслуговує на кілька слів пояснень, які черпаємо з чужинної преси, без думки про рекламу, якої вона й так більше не потребує. „Метрополіс" вийшов з німецької фільмової фабрики „Уфа" з думкою, щоби після „Нібелюнгів" протиставити Америці ще щось більше грандіозного. Над цією фільмою працювали півтора року і на протязі 310 днів і 60 ночей роблено для неї знимки. Її довжина 1,300.000 метрів; виступає в ній 758 акторів, а 25.000 мущин і 11.000 жінок як статисти. Коштувала вона півпята міліонів марок. Її режісером є Фріц Лянг, чи не найбільший німецький фільмовий режісер, творець „Нібелюнгів". Основа фільми позичена з твору мало відомої письменниці, якої заслугою є те, що є жінкою Лянга; називається вона Теа Гарбу. Головну ролю в „Метрополіс" має дівчина вінмкової краси. Щоби найти таку особу, „Уфа" шукала за нею по всій Німеччині і відкрила її випадково. Брігіта Гельм не була ніколи акторкою, а є 20-літньою дівчиною з доброї, богатої родини, яку вперше заангажували до цієї фільми. Ясно, що одночасно з успіхом цієї фільми рішена її слава, як актовки. Ідея фільми не є нова, тим більше, що сам твір пані Гарбу не належить до визначних. На тему міста майбутности написали неодну повість. Але вся сила „Метрополіс" у втіленні цієї ідеї при помочі наскрізь нових засобів техніки, чисто фільмових, яких не може мати література. Те, що бачить око, грає богато важнішу роліо, ніж те, що передумує мозок на тему мотта всієї фільми: „По середині між мізком і руками є серце". Нема сумніву, що з цього погляду „Метрополіс" належить до найсміливіших спроб кінового мистецтва зроблених, від часу істнування фільми.

— **Світова новинка.** У німецькім парляменті комуністи поставили проект, щоби припинити видавати пенсію 194 бувш. міністрам і 1753 генералам. Внесок палата відкинула. — Німецька райхсвера має 76.573 жовнірів протестантів, 24.598 католиків і 12 жидів. — Стан в американських шахових змаганнях такий: Капабланка 4 пункти, Немцович 3 і пів, Альохін 2 і пів, Відмар 2, Маршаль і Шпільман півтора. — В американськім парляменті та сенаті прийшло останніми днями до бурхливих сцен, які мабуть перевищили дотеперішні европейські парляментські бучі. Посли та сенатори, які знають бокс, добули найсильніші аргументи проти себе: кулаки. Як виглядатимуть вибори слідуючого року! — Австрійський уряд видає з нагоди ювилейних свят Бетовена окремі листівки. — Трьох німецьких студентів в Атенах попало у конфлікт з владою, наслідком надмірної любови до творів старинного мистецтва: покравши 3 статуї з музею на Акрополісі. — У Парижі арештували кількох німців, що торгували наркотиками; контрабандою перевозили кокаїну, заробляючи... 40.000 фр. на одним кілю, а малі контракт на доставу 500 кільо. — Між Берлином і Ню-Йорком наладнали бездротну комунікацію. Тепер ідуть спроби навязати ще таку саму з півд. Америкою і Австралією.

— **З кіна.** У кіні „Копернік" почалась нова сенсаційно-еротична драма в 10 діях п. з. „Серце жебрака" (Моделька з Монмартру).

Дописи.

Тернопіль. (*Посягання радикалів на Повітове Товариство Кредитове*). Існуюче від 28 літ Пов. Тов. Кредитове в Тернополі, найзасібніша українська кредитова кооператива на Поділлі, від двох літ стала предметом атаків горстки тернопільських інтелігентів-радикалів, що забажали шо кооперативу взяти виключно у свої руки. Кілька останніх загальних зборів були видовищем авантур і буч, які вели радикальні інтелігенти, головно д-р Лисий і д-р Ладика. Ці публичні виступи тернопільських радикалів вносили замішання й огірчення між селян та підкопували їх довіря до інституції, котру радикальні крикуни мішали з болотом. Завдяки „праці" цих демагогів на селі ширилася деморалізація і дезорганізація, що творили пригожу почву з одної сторони для комуністичної агітації а з другої для майбутнього хрунівства, як природного наслідку радикальної демагогії. Та вже вершком радикальної нахабности були заг. збори Пов. Тов. Кред. для 23. червня 1926. На ці збори, в яких брали ще участь і передвоєнні члени, радикали привели свою бойку, здобільша нечлена і терором хотіли перепер ти свої внески й вибрати свою управу. На команду д-ра Ладики, д-ра Лисого і д-ра Олійника повстали на салі крик і буча, бо радикали не хотіли зізволити, щоби голова зборів проф. Іван Боднар провірив, хто з присутніх є членом, а хто ні. Коли ре-

дикали не переставали робити бучі, голова проф. Боднар розвязав збори і разом з членами надзірної ради, управи й загалом членів покинув салю нарад. На салі лишилися радикальні крикуни зі своєю боївкою, в значній части нечлени кооперативи, і вони на внесок д-ра Ладики отворили нові збори, на котрих „відкликано" шістьох членів надзірної Ради і вибрано до ради д-ра Лисого. Вибрано також нову управу, зложену виключно з самих радикалів: д-ра Степана Бриковича, д-ра Олекси Олійника і д-па Луки Онуферка як членів та д-па Степана Чумака і бувш. жандарма Івана Кузева як заступників. З шестичленного гуртка радикалів-інтелігентів лишився наразі без уряду тільки сам д-р Ладика. Нова управа внесла подання в справі зареєстрування, але окр. суд ухвалою з 14. VII. 1926 тому жаданню відмовив тому, що збори, де „вибрано" управу, були неформально скликані й неважні. Проти цього внесено рекурс і апел. суд змінив постанову окр. суду рішенням з 20. листопада 1926, приказуючи зареєструвати нову управу. Це рішення апел. суду негайно оспорено шляхом ревізійного рекурсу перед найвищим судом і треба принати, що найвищий суд приверне в силу первісну постанову окр. суду в Тернополі з 14. липня 1926. На основі повищого рішення апел. окр. суд в Тернополі зареєстрував нову управу, проти чого давня управа внесла рекурс, при чому окр. суд перший раз перевів точні доходження щодо перебігу заг. зборів з 23. VI. 1926. Не порозумівшися з надзірною радою, самозванча управа дня 25. листопада 1926 обняла урядування, бо урядуючий член управи о. Вол. Громницький мусів перед напором уступити і нові члени самовільно та захапно взяли ключі від каси і шаф та зачали урядувати. Тогож самого дня вечером зійшлася надзірна рада в комплеті й одноголосно рішила суспендувати самозванчу управу на основі § 28 статуту і того дня іменувала тимчасову управу в складі старої, себто о. Вол. Громницького, д-ра Степана Барана і міщанина Семена Семківського, визначуючи рівночасно заг. збори на 25. грудня 1926. Це рішення надзірної ради передано на письмі й особисто самозванчій управі і візвано її передати урядування до рук тимчасової управи, чому радикали відмовили. Тоді надзірна рада віднеслася до окр. суду в справі зареєстрування тимчасової управи і введення її в урядування. Окр. суд в Тернополі рішенням з 4. грудня 1926 зареєстрував тимчасову управу, але відмовив жаданню примусового введення її в урядування. Проти реєстрації внесли самозванці рекурс, а надз. рада проти II. точки рішення і апел. суд постановою з 18. січня 1927 відкинув рекурс самозванців, а узгляднив рекурс надзірної ради і припоручив окр. судові в Тернополі ввести в урядування тимчасову управу примусовим шляхом, коли самозванці не уступлять добровільно.

Повищу постанову апел. суду доручено сторонам 27. січня і коли президія надз. ради разом з членами тимчасової управи тогож дня перед полуднем прийшла до льокалю кооперативи, застала льокаль замкнений на залізні штаби, а приватно довідалася, що самозванці добровільно не уступлять. З уваги на те надз. рада в пятницю 28. січня п. р. внесла подання до окр. суду про примусове виконання правосильної постанови апел. суду. Окр. суд порішив справу по думці внеску і поручив повітовому судові в Тернополі безпроволочне переведення екзекуції і введення в урядування тимчасової управи. В суботу 29. січня п. р. явився в льокалі кооперативи стар. сух. офіцял Геоцог в товаристві членів надз. ради і тимчасової управи і зажадав від присутніх членів самозванчої управи передачі каси, ключів, книг і т. д. Самозванці відмовили, а д-р Брикович остентаційно замкнув вертгаймівську касу і шафи і ключі сховав до кишені. Присутні д-р Олійник і д-р Онуферко протоколярно вилучили пов. суд і окр. суд в Тернополі та апел. суд у Львові зі всіми органами від виконування екзекуції у даній справі, а то мимо з причини сторонничости тих усіх судів і їх органів, чим очевидно тільки себе осмішили. Тому, що в екзекуційній постанові через помилку пропущено назвиско д-ра Бриковича, на раві того дня на зарядження екзек. судді д-ра Коха, що був на місці особисто, здержано екзекуцію, а тільки при помочі слюсарів отворено шафи і списано інвентар.

В понеділок 31. січня ц. р. екзекуція відбувалася дальше, при чому д-р Брикович віяк не хотів видати ключів від каси, тому її обвязано величезним ланцюхом й опечатано. В міжчасі з уряду справлено ошибку і д-р Брикович в четвер 3. лютого ц. р. нарешті видав добровільно ключі від каси, котру відпечатано в присутности ст. офіц. Герцога і віддано протоколярно урядування тимчасовій управі.

Одначе на тому не кінець. Радикали виступили з цілою низкою процесів в окр. суді в Тернополі проти Пов. Тов. Кред. І так д-р Лисий вніс процес про уневажнення загальних зборів з 29. грудня 1925; самозванча управа через д-ра Олійника проти о. Волод. Громницького і д-па Івана Якимчука про видачу книг до Сд. Іа 303/26, що тепер спочиває і д-р Онуферко про уневажнення загальних зборів з 25. грудня 1926 до *Cd.* IIa 4/27.

Зазначуємо, що як давна управа, так і надзірна рада не бажали й не бажають роздору та невмісної в кооперативному товаристві партійної політичної боротьби і хотіли справу поладнати компромісом, відступаючи радикалам два місця на всіх 7 в надзірній раді й одно місце на всіх три в управі під умовою, що радикали негайно мають заперестати боротьбу проти Пов. Тов. Кред. Радикали на це не пішли, жадаючи для себе двох місць в надз. раді і двох місць для кооператив, де були певні перепони своїх однодумців — отже фактично більшости і такої скомбінованої більшости в управі. Не помогла навіть особиста інтервенція голови Рев. Союзу інж. Павликовського, що з цією метою прибув на заг. збори 25. грудня 1926. Всі зусилля до компромісу розбилися, збори з 25. грудня скінчилися в пійсности на нічім, бо вибраної управи не зареєстровано.

На день 3. березня, годину 12 в пол., скликала надз. рада нові заг. збори в цілі затвердження нової управи й вибору одного члена надз. ради. Тернопільські радикали розвинули тепер шалену агітацію в повіті і відгрожуються, що спровадять тисячі селян на збори, що силою розженуть дотеперішню надзірну раду і пропоновану нею управу. Пустили м. ін. в рух брехню і клевету в роді тої, що, мовляв, надз. рада й управа сховали 250 000 золотих з фондів кооперативи на виборчі цілі УНДО і погрожують усім хлопським параграфом і хлопським самосудом.

Надз. Рада, хотячи положити край дальшій „акції" кількох докторських очайдухів, що свідомо в партійному заслїпленні діляють на шкоду Пов. Тов. Кред., на своєму засіданні 17. лютого ц. р. виключила їх всіх як членів кооперативи та повідомила їх про це поручеиим листом. Вичеркнено також і всіх, що їх приняла самозванча управа, а які були або фамільнтами тернопільських радикалів-інтелігентів, або їх однопартійцями і ті всі у зборах не мають права брати участи. Справдішніх членів має тепер Пов. Тов. Кред. триста кількадесять і вони повинні явитися на зборах, а передовсім всі інтелігенти з Тернополя й околиці, та не допустити до того, щоб затрюмфували брехня і палка. Одноду шний фронт проти демагогії і партійництва в економічному житті цілого національно свідомого українського громадянства Тернопільщини може врешті врозумить радикальних загорільців, а тоді прийде нагода й пора до згоди і компромісу та спільної згідливої праці в установах Пов. Тов. Кредитового. Тільки доброї волі, такту й врозуміння, а цього — на жаль — бракує ще тепер атакуючій стороні.

Всячина.

Оборонці Чапліна. У Відні зібрався на цікаві збори члени нового на-пів правничого т-ва „Справедливість". Метою товариства — боронити родинні права, головно: мужів проти жінок. Перший референт був присвячений справі Чапліна, як жертві його жінки. Його подружа, казав референт, є зразком подруж для інтересу, які використовують головно жінки в Америці. Пані Чаплінова не вдоволяється матеріяльною руїною мужа; але ще хоче підорвати його артистичну славу. Збори вислали Чаплінові спочуваючу телеграму. Сила фільми є неабияка! Чаплін у своїх ролях є завсїдн такий нещасливий, що навіть його адвокати... у Відні є зворушені нещастям його карієри. А в дійсности: Чаплін, утративши добру славу в Америці як муж, зможе переїхати в Европу і тут своєю славою артиста ще заробить на життя... яких кілька мілїонів річно.

Надатлянтійський перелет. Італійська преса повна ентузіястичних статтей про Пінеда, що перелітав Атлянтійський океан. Його карієра летуна почалась 10 літ тому. Він був спершу морським офіцером. Згодом, перейшовши до воздушної фльоти, дійшов аж до становища шефа ії штабу. В 1925 р. переїхав літаком 55.000 кіл. з Риму над Арабією, Персією, Індіями, Китаєм, Австралією до Японії. Теперішній його лет мав пересічну швидкість 170 км. на годину, а денно їхав 18 годин. При останньому поворотному перелеті з півд. Америки він упав підчас бурі у море, але його спас бравилійський кружляк. Цей випадок буде причинною співзвення його перелету.

Нові книжки й видання.

ЖУРНАЛИ:

ГОСПОДАРСЬКО-КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС. Ч. 8. з 23. лютого. Зміст: Зєднуймо нових членів! Чи варто комасувати (лучити разом) селянські землі? Памятаймо — й сповнім наш обовязок. Чого вони не пробують? Для збільшення оплатности уповни тютюну. Німецька кооперація в 1926 році. Свято Кооперації. З Волині. Правне положення та податкові тягарі кооператив. Хліборобство. Всячина.

СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР ч. 4. з 15. лютого. Зміст: Інж. Б. Волосенка: Доля села в руках господарської організації селян. Д-р В. Сіменович: Треба розплющити очі. Значіння добірного зерна на засів. Господарка з земною вогкістю на весну. М. Творидло: З царства природи. Як треба обходитись з обіряником. Б. Волинець: Покривджені діти господаря. П. Баранишин: Вихів молодняка. Годівля дробу. Правний порадник. З Волині. Добрі ради.

СІЛЬСЬКИЙ СВІТ, ілюстрований господарський часопис, ч. 2. — 15. січня, рік V. — 1927. Зміст: Новинки. Як зарадив собі господар і асиль та його жінка Параска. Агр Гр. Керницький. Розмови про скотарство. Дещо про допомогу при неправильних породах. Агр. Р. Яців. Корова, що телиться в осени, ніби два рази телиться. Українські назви та вирази, що вживаються в скотарстві. — V. Собака. Вет. Лік. В. Королів-Старий. Закладаймо люцерник Агр. Ю. Рудич. Новий спосіб домашнього виробу вина. Д-р Ст. Дмоховський. Про квітничок при хаті. М. Бардега. Перевіряймо несність курей. З практики для практики. Правничі поради. Вістки з місць. Різні вісти.

МОЛОДЕ ЖИТТЯ, часопис українського пласту. Ч. 2. 15. лютого. Зміст: У пластовій „мандрівці до успіху". Орлине Перо: Не про бліднх дітей бетону. Едгар По: Золотий жук. Олень. Із записника ст. пластуна. Як самому зробити лук. Дещо про філятелію. Про канадійський гокей. З пластового світу. З нашого життя.

ДУХОВНИЙ СІЯЧ, церковно-народній ілюстрований тижневик. Варшава. Виданнн синоду православної церкви.

НАША ЗЕМЛЯ, літер.-суспол. політ. журнал. Ч. 1. 15. лютого 1927. Ужгород. Редактор В. С. Гренджа-Донський.

SLOVANSKY PREHLED. Ч. 2. Прага.

»PRZEGLĄD POLITYCZNY« — czasopismo poświęcone zagadnieniom polityki zagranicznej. Rok IV. Tom VI. Zeszyt 1—2. Warszawa. Styczeń-luty. 1927. Treść: Stefan Litauer: Chiny w walce o wyzwolenie; Julian Makowski: Koncesje europejskie w Chinach; Jan Grzymała Grabowiecki: Stosunki międzynarodowe Turcji; Kronika zagraniczna; Kronika bibljograficzna; Bibljografja.

ОПОВІСТКИ.

Дня 5. березня 1927.

ВЕЧЕРИНЦІ „ЧЕРВОНОЇ КАПИНИ"

у комнатах Т-ва „Бесіди".

Поіменні запрошення видається лише при вул. Руській ч. 18. I. 1616 1-2

Хореографічна студія М. Гонтара. Вписи на курс ритмічних танків продовжені до 8. березня в салі „Лугу", Коперника 5. партер на право, в подвірю від 4—5 попол. 1627 1—1

Бажане для ОО. Катехитів львівських. Практична лекція з науки релігії о. Юліяна Дзеровича в школі вправ держ. учит. семин. відбудеться в середу, 2. березня 1927 о год. пів-десятій. Будинок дух. семинара від вул. Сикстуської. 1614 1-1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 76-?

ФАБРИКА „Фортуна Нова", Львів Кордецького 23, пошукує іспитованого, досвідченого паляча слюсаря, який рівночасно розумівся би добре на машинах і електротехніці. 1605 2—2

ДІРІГЕНТА для заложеня хору потребує негайно Уряд парохіяльний Підпечари п. Тисьменица. 1619 1—2

ШКЛЯРСЬКА Робітня Б. Стельмаха Львів, Ліндого 3. Рами, оправа образів і зеркал по найнищих цінах 1617 1—5

РУТИНОВАНИЙ в провінціональній практиці канд. адвокатури глядає місця з 1. квітня. Зголошення Союз українських адвокатів Львів, вул. Руська ч. 3/I (Канцелярія д-ра Ганкевича). 1626 1—3

АДВОКАТ близько Львова приймe рутинованого концепієнта. Листи з особистими датами до Адмін. „Діла" під „концепієнт". 1609 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка 1458 19—20

Д-р ФЕЛІКС ГАН

Львів, Городецька 46. Тел. 834.

Пересвітлення Рентґеном.

Лікарсько-дентистичне Заведення

д-ра Симона Раппапорта

Якова Насса

ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.

Пльомбування й винимання зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям і студентам значна знижка. 1625 Полекші в сплатах. 1—5

ЕЛЕГАНТНІ рами до образів поручає найдешевше Фрухс, вул. Краківська ч. 17.

ТЕХНІК візьме лекцію у Львові або в околиці при залізн. стації тільки за удержання. Зголошення до Адм. Діла для М.С.

Фортепіяни, Піяніна, Фісгармонії

ДЕШЕВО І НА РАТИ

Цінники до диспозиції.

Конрад Каїм і Син

Львів, Коперника 16.

Телеф. 20-45. 1013 1-3

Тільки перші фабрикати.

!! ПАНЧОХИ !!!

Піншовкові	по зол.	2·50
Шовкові 1-а	„ „	3·30
Шкарпитки виткові	„ „	0·80
„ шовк. в десені	„ „	1·70

продає знана з дешевости передвоєнна фірма 1613 1—3

Товаровий Дім „БЕРҐЕРА"

Львів, пл. Трибунальська 1, тел. 28-79

ВЖЕ приймає замовлення на весняний і літній сезон 1618 1-2

Кравецька Робітня Українських Інвалідів

у Львові, вул. Софії ч. 25.

Матеріяли по гуртових цінах у робітні.

1620 ФІРМА 1—5

І. ДРЕКСЛЕР і Сини

пл. Капітульна 2.

переробляє і покриває **найдешевше**

В 24 ГОДИНАХ

КОВДРИ І МАТЕРАЦИ

ЛІТЕРАТУРНА НОВИНКА!

Накладом „Групи Української Національної Молоді" в Празі друкується велика поема

ОЛ. ВАБІЯ

Гуцульський Курінь.

Цей твір, — апотеоз Української Галицької Армії і поетичний образ наших визвольних змагань рр. 1918—1920.

Обгортку рисував артист-маляр Микола Бутинський. Книжка має 150 сторін друку на гарному папері. Ціна книжки 3 зол. п. в Польщі, 10 кч. в ЧСР., 40 пт. в Америці. Замовляти на адресу адміністратора видавництва: *Vladimir Martynec, Radotin u Prahy, villa p. Jecha, C. S. R.*

ЖУРНАЛІ ВЗОРИ КРОЇ МАНЕКІНИ

Р. ЛЯНДАУ **Львів,** Чарнецького ч. 8

Глухота вилічима.

Феноменальний винахід **„ЕУФОНІЯ"** задемонстрований спеціялістам. Самі вилічитеся дома з притупленого слуху, шуму і витіку з ушей. Численні подяки. Повчаючу брошуру висилає даром на бажання

„ЕУФОНІЯ"

Ліщкі під Краковом.

ТКАЦЬКІ ПРИЛАДИ, Волокнисті знаряди Панчошняні Ігли і до ручних робіт. Щітки 1611 до лену 1—2

М. БЛАЖКОВСКІ

Ярослав, вул. Жеромского 23.

Конкурс 1615 1—3

Жіноча Кооперативна „Труд" в Тернополі пошукує завідуючої до кравецької робітні. Першенство мають концесіоновані сили. Крім платні, службове мешкання. Зголошуватись до 15. III. ц. р. на адресу п. Амалії Постригач в Тернополі, вул. Міцкевича 29. УПРАВА.

Ширіть наш часопис!

Звідомлення Дня 19. II. 1927

Промислове Заведення Иосифа Журовського

Львів, вул. на Блоне ч. 12 :: Тел. 26.44 :: урухомив

ВІДДІЛ ДЛЯ ВИРОБУ МУШТАРДИ

яку поручає в добірній якости.

1579 Солідних агентів пошукується. 1—2

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Після конфіскати — другий наклад

Ч. 47 (11.015). Львів. четвер 3. березня 1927. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не вертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

В антирадянських комбінаціях.

Львів, 2. березня 1927.

В останніх часах польська преса, частинно прислухуючись до голосів чужинної преси, а частинно з власних побудів, — починає присвячувати увагу Україні. Однак в поняття „України" вкладає вона неповний політично-географічний зміст. Україна — в розумінні польської „українофільської" преси — це простір, що починається „від границь Польщі і Румунії" і простягається „до гір Кавказу". Меншбільш зазначена довільно поверхня Східної Европи, замикає собою Радянську Україну з погляду загального розуміння державного і міждержавного права — окремий державно півсуверенний твір, який в дійсности відповідає повній національно-територіяльній автономії. Однак поза тією територією, що має офіційну назву УСРР, Україна простягається ще далеко на полудневий і північний схід (Кубань, Крим, частина Курщини і Воронїжчини)

тимчасом уважливість до України обмежено в польській пресі тільки до осередньої української території. Польська преса зі свідомою забудькуватістю промовчує українське питання в сучасній Польщі, питання ще недавнього українського П'ємонту, без сумніву найбільш врілого і підготованого до самостійного державного життя.

Вже це одно наглядно вказує, що проявлене в останніх часах зацікавлення українською проблемою, не має на меті довести до її справжньої і єдино доцільної розв'язки, тільки є це одна з позицій в антирадянських комбінаціях. Пеани в честь України, виспівані п. Узємблом і стаття Стпічинського в „*Глас-і Правди*", як і прихильні чи супротивні відгуки в інших органах польської преси з приводу цих статтей, доказують, що тут маємо діло з троянським конем, при допомозі якого польський імперіялізм бажає досягти богаті українські степи і довгий беріг полудневого моря.

Очевидно, варшавські „українофіли" в своїй наївности заздрісно скривають дійсні інтенції Польщі, як і її мандантки — Англії. Але зате їх львівські експоненти, більше сирі і менше зручні в формулуванні буйних мрій і задушевних бажань, відкрито проповідують польські імперіялістичні цілі. „*Дзєнчік Львовскі*" (в ч. 69 з 2. ц. м.) в статті „*За творчу дискусію*" зі смутком стверджує, що

„політичне положення Польщі не є гідне завісти. Положені, між 70 мілїонами Німців і 150 мілїоновою радянською державою, мусимо вміти не лише зручно дипльомувати, щоби нас не розбивали ті кліщі, але мусимо в тих умовах здобутися на активну ініціятивну політику."

І тому

„нема сумніву, що наші завдання і наша будучина находяться в творчому відношенні до проблем східної політики. На Заході на протязі дуже довгого часу мусимо займати дефензивне становище. І ось слушними є наші аспірації до незу-

ських земель, до битомського погранича і Опольського-Шлеська — то в нинішній ситуації всі свої зусилля на Заході мусимо звернути не на зачіпну, але на жаль — оборонну акцію... Однак *активно наша політика може і мусить розвиватися тільки в східньому напрямку*".

Ясно і виразно. Самозрозуміло, що ніхто з нас не обманював себе щодо інших цілей польського „українофільства", однак нове їх ствердження з одного боку вічно пригадує нам нестримний польський „*Drang nach Osten*", а з другого розкриває всю нереальність польської політики.

Ф. Ф

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

За океаном.

Життя українців в Америці в освітленні старокраєвого інтелігента.

(З розмови з д-ром Володимиром Константиновичем.)

Життя й відносини між нашими людьми в Америці живо цікавлять українську суспільність у „старому краю". Це зрозуміло, бож нема у нас нікого, хто не мав би за океаном якоїсь рідні або близьких чи дальших знайомих. А в тім Америкою цікавиться нині цілий світ, не тільки Европа, до якої й ми належимо... З тих причин цікаво буде нашим читачам почути про життя й теперішні відносини між українцями в Злучених Державах Америки з уст адвоката в Сяноці д-ра *Володимира Константиновича*, що саме на днях вернув зі своєї поїздки по українських кольоніях у Злучених Державах і Канаді, куди вибрався був у спадкових і інших справах своїх клієнтів-лемків. З богатьох помічень і вражінь нашого шановного інтерльокутора подаємо тільки те, чого ще в нашому органі не порушувано.

Зрозуміла річ, що перше наше питання торкалося *боротьби в лоні греко-католицької церкви*, що розгорілася між громадянством і еп. Богачевським до нечуваних розмірів і грозить безприкладним навіть в Америці роздором і розламом цілої нашої заокеанської еміграції. Читачам „Діла" відомо вже, що церковний католицький конґрес, скликаний з ініціятиви світських людей до Філядельфії, висказався однодушно проти політики еп. Богачевського на американській землі і зажадав рішучо його усунення. У відповідь на це єпископ — як загально думають, за порадою д-ра Назарука — „викляв" усіх ініціяторів того з'їзду, хоч це найпопулярніші люди в цілій Америці і проти церкви як такої ніколи не виступали. Того „викляття" більшість духовенства в своїх церквах не тільки не проголосила, але ще й усунула нефортунного дорадника епископа, д-ра Назарука, зі становища головного редактора щиро католицького органу „Америка". Наш інтерльокутор, що мав нагоду говорити з представниками громадянства, а також з еп. Богачевським й д-ром Назаруком, заявив нам лиш коротко, що ця боротьба увійшла тепер в таку гостру стадію, що ледви чи можна ще думати про якесь наближення, не то порозуміння, двох сторін. Ситуація просто безвихідна, а в своїх наслідках для католицької церкви — трагічна. Автокефалісти мають уже нині 28 зорганізованих парохій у Злуч. Державах і постійно зростають коштом греко-католиків! Перед самим своїм виїздом з Америки чув д-р Константинович, що „викляті" будуть скаржити епископа перед американським судом за те, що він тим своїм актом намагався вбити всяке довіря людей до них, а тимсамим унеможливити їх екзистенцію, що на основі американського правосуддя є недопустиме.

З розмов з нашими передовими людьми в Ню Йорку, Філядельфії, Шікаго, Дітройт і ін. місцевостях набрав д-р Константинович переконання, що *денаціоналізація українського елементу* поступає доволі швидко. Таксамо зрештою денаціоналізуються всі европейці в Америці. Найскорше підпадає під могутній вплив денаціоналізаційної стихії молоде покоління, що вже виховалося на американській землі і в американській школі. Навіть діти наших відомих громадян говорять між собою по англійськи, а в наших церквах, тих найсильніших заборолах українства в Америці, молодого покоління майже не видно. Тут моглоб богато помогти заснування хоч *2—3 щоденних українських шкіл* (гайскул) по найбільших скупченнях українських еміґрантів (Ню Йорк, Філядельфія, Шікаго), до яких повинні записати своїх дітей принаймні українські інтелігенти. Ті українські школи, що тепер істнують, це по правді не школи, а курси, з яких користи не богато. При тих щоденних українських школах требаб заснувати також свої *бурси*, аби українська молодь виховувалася разом і під відповідною опікою в рідному дусі. Українські бурси потрібні конче також *в університетських містах*; їх слід вивінувати у відповідні українські бібліотеки, журнали, часописи. На удержання таких шкіл і бурс нашу еміґрацію стати зовсім легко.

Величезну прислугу у національному освідомленні нашого молодого (і старого!) покоління за океаном віддалаб добре написана *історія України*, приноровлена до американського духа й американських понять. У ній *мусілиб* бути підчеркнені всі гарні, піднеслі, будуючі моменти з нашої бувальщини, бо наше молодше покоління стоїть під всевладним впливом американського виховання, яке каже, що Америка найкраща країна світу, що Америка понад усе і т. д. Історію таку моглаб видати котрась з центральних наших установ у Львові, прим. „Просвіта", і така книжка матиме запевнений абут в Америці. Текст її повинен бути паралєльно в двох мовах: українській і англійській, аби люди могли з неї вчитися одночасно рідної мови.

При кінці нашої розмови торкнулися ми ще справи *помочі української Америки старому краєві*, що в останніх часах, як відомо, дещо ослабла. Наш співрозмовець повторив нам думку американських українців, які йому заявили, що про *потреби „Рідної Школи" й інвалідів* вони памятатимуть постійно і дотичні установи можуть рахувати все на видатну допомогу з Америки. Таксамо підпомогає ревно наша еміґрація будову Народніх Домів, читалень, домівок „Рідної Школи" і т. п., з якою то метою завязуються в Америці льокальні комітети, що приходять своїм односельчанам чи повітам густо-часто з поважною грошевою помічю. Жертви на інші українські установи пливуть слабше, бо еміґрантська маса має для них менше сентименту й менше зрозуміння, тимбільше, що вона тепер у своїй більшости не думає зовсім вертати до Рідного Краю, а старається якнайкраще загосподаритися і забезпечитися на американській землі.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

5. березня

на Вечерницях „Червоної Калини"

забавою проводять: пп. Витвицький, Лепкий, Лопатинський.

ВСТУП тільки за запрошеннями, які видає сьогодня від 9—1 і 4—6 „Червона Калина" вул. Руська 18/I. — *На салі запрошень не буде видаватися.* 1—3

1616

За українську школу.

Віче в обороні української народньої школи в Перемишлі.

Одним з перших актів урядування нового куратора львівської шкільної округи Рімера був — як відомо — замах на українську народню школу ім. Шашкевича в Перемишлі. А вслід за тим пішов такийже замах на семиклясову народню школу ім. Шашкевича у Львові. Та ними лишемо тільки про школу в Перемишлі. Власником тієї школи є УПТ, що заснувало її ще в 1910 р. Вже в 1914 р. дістала школа право приявдности. В 1918 р. перейшла вона частинно на державний етат, бо держава перебрала на себе оплату учительських сил, а всі інші кошти її утримання як приміщення, опал, консервація будинку, обслуга, інвентар, шкільне приладдя і т. п. покривало далі Українське Педагогічне Т-во.

Найновіший розпорядок куратора Рімера вводить у ту школу, що не має ні одної польської дитини, „польське погадянкі" до першої кляси, а навчання історії та географії польською мовою у вищі кляси. Проти такого безправного розпорядку залунав могучий протест на великім приподнім вічу в Перемишлі, що відбулося там в неділю 27. лютого ц. р. заходами *д-ра Т. Кормоша, д-ра Вол. Загайкевича і громад. Івана Жолтого.*

Велика заля, в якій відбувалося віче, була виповнена по береги українським громадянством обох полів. Взяли в ньому участь усі стани. Вче відкрив *д-р Т. Кормош.* До президії вибрано *д-ра Волод. Загайкевича* на голову, *слюсаря Хилка* і селянина *Рожака з Медики* на заступників голови а *В. Пушкаря* на секретаря.

Основний реферат про похід польської влади проти українського шкільництва та про останній розпорядок львівського куратора виголосив *проф. Гонтаровський.* В рефераті перейшов він усі етапи мартирольогії українського шкільництва під Польщею та ілюстрував їх цифрами. Реферат зробив на присутніх велике враження.

По ім промовляв до присутніх *д-р В. Загайкевич.* Він перевів аналогію між нещавним ще переслідуванням польського шкільництва царською Росією та Прусією і переслідуванням Польщею нашої школи та прийшов до висновку, що переслідування польської школи було куди менше від того, якого допускається молода демократична польська республика у відношенні до нашої школи. *У висновках* поклав промовець головну вагу на національне виховання нашої молоді в родині та поза школою у противагу денаціоналізаційному вихованню нашого молодого покоління теперішньою державною школою. Промова д-ра Загайкевича зробила на присутних величезне враження.

Від українського робітництва промовляли в тійже справі пром. *Дорогяк* і *І. Жолтий.* Оба вони закликували гарячими словами до національної характерности та до жертвенности на „Рідну Школу".

Віче прийняло відповідні резолюції, яких не подаємо з уваги на прокураторський олівець, що напевно не пощадив би в них ні слова. Закінчив віче голова *д-р Загайкевич,* закликаючи присутніх до витревалости в боротьбі і праці та до національної солідарности, бо тільки вони зможуть довести нас до волі, за якою так тужить і банує душа нашого поневоленого народу.

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

Непоправні.

Непоправними, рішучо непоправними є наші семітські співжителі на українській землі. На цю визиваючу непоправність вказували ми нераз. В останньому часі звернув на наї увагу довголітний провідний політичний діяч д-р К. Левицький. В процесі Штайгера жиди супільною думою стали в оборону обвинуваченого, скликаючись перед заповідю: не вбивай ближнього!, але одночасно оборону Штайгера переводили при допомозі доносів і польської пошуканки вбійника серед українців. Отже теза благородної, заповіди великої, справи доброї боронили вони при допомозі неблагородних, недобрих і нечистих засобів.

Але прийшов огидний, кривавий акт Шварцбарта і жидівські політики та публіцисти забули про заповідь: не вбивай ближнього! Навпаки почали творити легенду про мнимі погроми жидів на Україні, довершувані пок. Петлюрою, щоби тільки оправдати морально неморальний вчинок. Шварцбартівська пропаганда, пропаганда кривавої відплати за мнимі кривди, обняла обі півкулі. В ній взяли участь найповажніші жидівські організації, найзначніші політики, найсолідніші публіцисти і найспритніші спекулянти добрим ім'ям українського народу.

Здавалося, що відпір українського громадянства з приводу цього юдження в останніх часах дещо поспинився, що найменше жидівська екзальтація увійшла в спокійніше русло. Так здавалося, од-як чим ближче до процесу Шварцбарта, тим більша рухливість „непоправних ідеалістів", тим більше безпардонна тактика, яка вже навіть переходить у провокацію і то не українській землі.

Як подає „Новий Час" в допису з Берестя, жидівський аматорський театр почав там инсталяти якусь поганеньку драму під написом: »*Ofiary Ukrainy*«. Очевидно, тими „офірами" є ніхто інший, тільки спокійні, альтруїстичні, благородні жиди. Героями цього провокаційного памфлету є — ясна річ — Шварцбарт і Трубченко (під цим спотвореним псевдонімом виступає пок. Петлюра). На Україні відбувається жидівський погром. Трубченко ранений (очевидно, як напастливий учасник погрому) являється у жида-лікаря, який йому обвязує рану, а за те Трубченко вбиває лікаря і його жінку, а дочку насилує. Шварцбарт, месник за неповинно пролиту кров, стрічає Трубченка в Парижі в кабареті і там його вбиває. Знайшовшись в тюрмі, на запит, чи винуватий в убивстві Трубченка, „дистинговано" мовчить (що є в противенстві до крикливої балакучости жидів).

Так виглядає ця прекрасна пєса, прийнята „ідеалістичним" світоглядом, яку запрезентували жидівські творці в Берестї. „Упаньствовлені" жиди дозволяють собі в такий провокаційний спосіб ставитись до українців, і висміювати українські змагання, толочити заболеченими чоботами честь постаті, яка не затратилася в памяти помітної частини українського громадянства. А які наслідки жидівської поведінки? Над цим повинні призадуматися ті, які уважають себе жидівськими керманичами і провідниками.

І ще одно! В тому самому донисі стрічаємо ще й іншу квітку, що виросла на жидівській грядочці „нормального" відношення до українців. Пятьох жидівських членів міської ради в Берестї, в тому трьох, що вийшли з соціялістичної інтернаціональної листи, виставленої на спілку зі сель-робами, голосували проти українського внесення, щоби оповістки міських самоврядних установ були друковані також українською мовою. Жиди, що в добі російського панування були найбільш послідовними русифікаторами, нині є передовими польонізаторами. Теж клясичний причинок до „ідеалістичної" непоправности наших жидів.

Ясно, що такі факти не лише не причиняються до українсько-жидівського співжиття, але постійно ліквідують усі способи підтримання добрих взаємин між компактною українською більшістю і розсіяною жидівською меншістю, що живе соками тієї більшости, одночасно всюди і при кожній нагоді виявляючи свою вже нескривану ворожнечу до неї.

Михайло Голинський.

З голосів радянської преси про його виступи в українських операх.

На Радянській Україні є три українських опери: в Київі, Харкові та Одесі. Наш славний артист був заангажований на минулий сезон до одеської опери. Та всеж за короткий час свого побуту встів виступати не тільки в Одесі але й у Київі. Про величезний успіх його виступів свідчать найкраще голоси фахових критиків у одеській та київській пресі.

Нині виступає М. Голинський на сцені львівського театру в опері Аіда, де співає партію Радамеса. З тої нагоди бажаємо познайомити наших читачів бодай з деякими голосами української радянської преси про його виступи. Одеський „Театральний Тиждень" пише з нагоди виступів М. Голинського між іншим ось що:

„Одрізані кордонами від культурного життя західно-українських земель ми в свій час не мали можливости фіксувати розвитку й успіхів цього видатного українського співака тимбільше, що сила його голосу виявилася особливо всього тільки останніми роками. Михайло Голинський — являється видатним явищем, що його дало галицьке село, такимже, як колись феноменальними були всесвітньої слави співаки — Крушельницька, Менціньский, Дудур... Уроженцеві бідної сільської хатки в городенському повіті на Покутті мабуть ніхто не міг пророкувати того життєвого шляху, що чекав малого хлопця, як його давали в науку до коломийської гімназії". Далі йде короткий життєпис, що кінчиться так: „Голинський закінчує протягом двох років музичну освіту й виходить співаком — як свідчить закордонна музична критика — з голосом „з гатунку найцінніших, якого звук, особливо в горішньому регістрі є чимсь, що дійсно не зустрічалося".

Коли Голинський переїхав до Київа то й тоді нотував тойже „Театральний Тиждень" його успіхи в київській опері. З київської „Пролетарської Правди" передрукував він оцінку виступу співака в „Аіді" пера М. Грінченка.

Д-р Ю. Свенціцький. 4)

Музеї і книгозбірні сучасної України.

(Продовження.)

Виставка українського *портрету*, себто портретів українських діячів, або української кисти, розвернена на тлі зброї, обстанови, посуди й одягу XVII.—XVIII. вв., є немов частиною дійсного життя цієї так інтересної і славної доби побуту українського козацтва-панства. Виставка прекрасних творів нащадка батуринських козаків — *Наробута*, предок якого прийшов на Україну з Литви, є немов ілюстрацією невбагнутої досі духової сили творця, що своїми творами вводить видця у світ ідей творчого духа мистця. Певність рисунка, виведеного легкою рукою, звязка суцільність усіх подробиць композиції, ясна і летка тонація барвних площин, ніжна любов для сюжету — фабули образу — все те разом становить особливший стиль незрівняного у графічній техніці і плодючости Нарбута. До того глибока вдумчивість мистця у різкий характер доби, дітвори або широкої маси, для якої призначена значна частина його мистецької витворности, дає змогу видцеві створити собі живий образ артиста, що довгі часи далеким поколінням грядучого роду буде розказувати про чарівний світ свого короткого, а так плідного, творчого життя. Недаром уся виставка Нарбута розвернена на темному темно-синьому фоні стін.

Для цілої низки інших мистецьких вистав — як українського краєвиду і побуту, українського людового мистецтва в килимах, вишиванках, гончарстві й різьбі по дереву, в складах музею є дуже богато доробочного матеріялу. Для постійних вистав усього зібраного добра, не зважаючи на доволі значний простір у самому музею, місця нема.

Нема теж місця і в *Київській Картинній Галереї Терещенків*, де можна було в 10-ох просторих салях виставити із 2000 образів тільки 278 картин і частину старинної стилевої мебелі та посуди. Решта збірок Терешенків і майже вся Гансена тільки змагазинована і скатальогована.

Також нема місця і в *Музею Мистецтв УАН.*, давніше Ханенків, до якого долучено деякі дрібніші приватні, Репніних і В. Щавинського. Це музей переважно західно-европейських майстрів XV—XVIII в. із невеликим, але дуже важним відділом візантійсько словянської іконописи XV—XVII в., та дорогоцінних викопалин із могил Придніпрів'я, яким Ханенки ще за життя свого присвятили 2-гий том своїх „Русских Древностей" 1900 р. Найкращіж картини збірки Ханенків були обслідовані й видані в V-и тт. „*Collection Khanenko*" 1912—13.

При кожному із цих музеїв є власні добірні книгозбірні для їх відділів і фахової праці дослідників, а гостей обслуговують особні провідники. Річно відвідує ці музеї по 12—18.000 гостей, переважно з робітництва і всяких шкіл. Інтерес загальний проявляють видці для творів реалістичного напрямку; модерні напрямки викликують іноді їдкі замітки і сміх.

Основи музеям Київа положили без сумніву пани-дуки, не жаліючи на їх створення великого колись гроша; але ще більше мусіло бути в тих основоположників київських збірок доброго почування краси і смаку, коли вони — без особливщого основного знання у всіх областях своїх музейницьких інтересів — зібрали гідне оглядання і розгляду. А коли кажемо „Спасибіг" панам-збирачам, то мусимо сказати те саме й сучасному світові України, що — не зважаючи на свої основні суспільно-економічні рижниці у становищі до придбань буржуазного життя — подбав за охорону, розвиток скарбниць творів і предмету любови попередніх поколінь. А що живі тіни предків і їх заповіти найшли в сучасних належне зрозуміння навіть у хвилі грізної заверюхи, то це найкраще свідчить про майбутню довготревалість творів культурно-національного життя минулих діб України.

Зріст музеїв на Україні після революції із 10 до 76 та їх велике переповнення зібраним добром довели до думки заснувати один великий „*Музей України*", в якому можнаб було пізнати Україну зі всіх боків її життя. В ньому проєктуються ось такі відділи у стількиж тисячах квадратних метрів: геольогічний і палєонтольогічний (2), ґрунтів України (0·9), ботанічний (1), воольогічний (2), географічний (1), археольогічний (1·5), антропольогічний (1), етнографічний (8), українського мистецтва (8·45), з чого мистецтву національних меншостей (0·3), сільсько-господарський відділ (10·125), технічний відділ (3·5), соціяльно-історичний (4). А що проєктується поставити і скласти музей від основ, згідно з досвідом европ.-американської музейної техніки, то в ньому має бути цілий ряд допоміжних закладів, авдиторій, робітень і приміщень та мешкань. Весь музей заняв би 50.635 m^2 парку величини яких 50 десятин (100 моргів) та коштував би біля 12 міліон. карбованців. — Колиж покористуватися будинками київської Лаври й долучити до них будинок арсеналу, то можнаб на цьому просторі розвести музейний городок і виповнити без значніших затрат на будову поставлене завдання. Тільки — кому це розвязання завдання дасть користь: чи Україні, чи видцям, чи будівничим? Зібрати все гідне оглядання — цеж значить усю Україну втиснути в рямці музейної систематики. Чи можливе це і чи потрібне? Їздити по українських музеях куди краще і для самої України, яка буде від приїзжих щось зискувати матеріяльно і морально, бо через приїзжих вона буде стикатися із широким світом. А представники широкого світу, чим більше України пізнають, тим кращий суд про неї могтимуть поширити в томуж світі. Чомуб наприклад Винниці не стати осередком природничого музейництва, а Кам'янцеві Подільському — господарського, а Дніпропетрівську — технічного? У Лаврський Музей вже проситься передати рештки Волинського Музею, злучити з ними іконопись Історичного Музею та всесторонньо показати в Лаврі іконопись, шитво, золотарство, емальєрство і т. ін. В арсеналі проти Лаври можна би створити історично-культурно-побутовий відділ — козаччини, міщанства, гетьманства, панства. А все те разом становило б частини одного великого Українського Історичного Музею. Для видців таке розміщення музейного добра рівнож краще, бо дає їм змогу легко обхопити певну одноріду цілість і створити собі на її основі ясний образ доби культурно національного життя народу країни. За велике накопичення різнородних музейних збірок на одному місці викликалоб у видців охоту все побачити і тим робом більше виснажувалоб їх спосібности спостереження, як повчало й розважало

(Продовження буде.)

„В центрі уваги — пише Грінченко, відомий історик музики і ректор Музичного Інституту ім. Лисенка — в цій виставі був Голинський (Радамес). Молодий, міцний і блискучий голос, надзвичайно легке, без всякого напруження подавання навіть поодиноких звуків, поекрасне дихання, що дозволяє округляти навіть найбільшу фразу та максимально без ослаблення протягувати формовані склади, чітка інтонація й виразна дикція — ось головні ознаки вокальних даних артиста Голинського."

Про виступ Голинського на київській сцені в опері „Кармен" писав у „Пролетарській Правді" з дня 18. січня тойже Грінченко ось що:

„Хозе-Голинський, нова артистична сила для Києва і ми з приємністю можем констатувати, що це велике надбання для нашого оперового обєднання. Артист цілком вартий того, щоби про нього поговорити окремо, що ми і застерігаємо за собою на найближче майбутнє, заразе ми можемо сказати, що голосовий матеріял його надзвичайний, особливо блискучий верхній регістр, надзвичайно міцний і разом легкий без найменшої тіні напруження. Середній — теплий повний, сокомитий. Початок його кантилени (в II-гій дії) захопив нас чуйністю музичного виконання, чарівною красою тембру — не дурно німецько-музична критика повіяшює голосові дані Голинського з даними Карузо".

В „Пролетарській Правді" з 16. лютого, ц. р. саме перед виїздом артиста до Львова, появилася мистецька його сильветка пера А. Ніковського. Бодай у виїмках бажаємо познайомити з нею і наших читачів.

„Декілька виступів М. Голинського на сцені нашого оперового театру — пише Ніковський — можна вважати тільки за гостинні виступи, що надовго лишаться в правдивих любителів музики приємним спогадом, та поважним нагадом про долю оперового співу на українськім терені. Справді М. Голинський так рідко й одмінно вимачається на фоні нашої опери, що не вавсь час нагадує про глибокі дефекти й організації й репертуару й складу української опери. Справа ясна: коли вже вішено, щоб була українська опера, вона повинна бути добра, а не от собі на швидку руч Кудрина перенесета зі слабших сил російської опери... Коли слухаєш такого високо-кваліфікованого співака, як Голинський, ці думки робляться особливо зрозомі... М. Голинський — співак італійської школи. Це його перший і до того кольосальний плюс, бо наші вчителі не вміють учити, абож наставляють голоси на дуже згубну коротку манєру. М. Голинський — співак трохи іншого типу; він, кереважно, драматичний тенор надзвичайно благородного тембру. За кордоном драматичного тенора звуть героїчним, і після опер Вагнерового стилю скрізь по світі пішли ці драматичні тенори з кольосальним звуком, а у нас просто таки з пирсеньким криком з фоссованими нотами, з африканським на ваї темпераментом. Тепер, коли почалася деяка втома від Вагнера за кордоном, шукають за тенорами більш благородного тону... Отже в Голинському вабить перш за все якість його голосу, що не вимагає в артиста форсувати звук; його чути, знати по всім театрі в тому прегарному, рівному й граціозному, без жадних колибань чи вібрацій, звукові, що дається артистові зовсім легко й вільно. Вільна манера співу М. Голинського раз у-раз заводить недосвідчену людину: їй він здається мало-ефектним, бо мало афектований. Справді, „Смійся, паяце" та „Ні, я вже більше не паяц" артист співає половину цих арій, спокійно сидячи, не демонструючи ніяким рухом усіх фізичних трудноцій цих арій. От, коляб він гриз при цьому землю, спинався навшпиячки, затискав кулаки і душив олію з голови, — тоді сказали: „Ну й здорово працює". Так само строгу школу артиста знати в негучанні легкими ефектами: М. Голинський ніколи не шукає фермат, штучних затягувань, вигідних для співака місць з додатковим крутінням головою та випошувань сильної ноти до рампи. М. Голинський співає рівно, завжди в прекрасному темпі і високій мірі коректно до композитора, до автора опери, що, очевидно, завсіди знав, чом таке місце має бути не інше, а лиш таке; варт почитати листування Д. Верді і його прокляни тенорам за транспонування, довільні фермати й заковтані речитативи. До речи, про речитативи: Голинський знає секрет речитативу, цього музичного способу, що лишився мало не для всіх російських співаків глибокою таємницею. З Голинського його речитативи просто чарують, — це справді в певному тоні й ритмі переказана мельодія, що наближаючись до звичайної фрази, не порушує, одначе, всеї оперової умовности".

„Таким чином — продовжує А. Ніковський образ Голинського, як співака складається з першорядних елементів: гарна школа, розуміння співу, чисте музичне фразування, ясна дискусія, висококваліфікований з природи голос та вміння тримати звук у доброму тоні — ось що безмірно вабить у цьому артистові та заповідає йому видатну карієру".

На цьому й кінчимо огляд незвичайно прихильних голосів української критики на виступи нашого славного співака в операх Радянської України. **М. М.**

Памятайте: Рідна Школа — це найвища фортеця, це певний захист в добі пиховітря!

Україна — перешкодою до згоди.

Чому Польща і СРСР. не можуть заключити гарантійного пакту?

Варшава, 1. березня 1927.

Польський пос. Патек у Москві заявив на пресовій конференції в Ленінграді, що преса обох країв послугується методою залякування і заповідає війну. Це слід ослабити взаїмним економічним і культурним зближенням. Справа гарантійного пакту є скомплікована і вимагає часу і взаїмних уступок.

У звязи з тою промовою „Известія" заявляють, що більшовицька преса не послугується методами залякування, за те „Глос Правди" й інші органи, близькі до польського уряду, завзивають до відірвання України і приключення її до Польщі. Зближення може послідувати після упрашльнення політ. справ. Ініціятиву для цього дав Чічерін у 1925 р. підчас свого побуту у Варшаві, а в серпні 1926 р. більшовицький уряд звернувся з формальною пропозицією гарант. пакту. Одначе крім розмов нічого не робилося і справа не рушилася з мертвої точки.

Войков у мін. Залеського.

Варшава, 1. березня 1927.

Міністр закордонних справ Залеський приняв учора на довший звіденції більшовицького посла у Варшаві Войкова. Темою конференції була справа польсько-радянських господарських взаємин і справа приготування обох сторін до майбутнього господарського договору між Польщею і СРСР.

Польський сойм.

Ухвалення закону про побір рекрута.

Варшава, 1. березня 1927.

Сойм підіслав нині до відповідних комісій кілька декретів президента Польщі і в першім читанні закони про ратифікацію міжнар. конвенцій. Пос. Римар (ЗЛН.) в імени бюджетової комісії засуває зміни в бюджеті на 1926 р. Комісія одноголосно приняла зміни і вносить, щоби сойм затвердив їх. Закон принято в 2. і 3. читанні. Потім сойм голосував над резолюціями, зголошеними до бюджету на 1927/1928 р. Принято резолюцію пос. Дубеля (Пяст) в справі полекш у признаванні інвалідських рент. Дальші резолюції відіслано ще раз до комісії для узгіднення. Полагоджено поправки сенату до закону про самостійний вирівнуючий податок для сіль. громад бувш. райманщини. Пос. Мончинський (ХД.) референував закон про побір рекрута. Оборонний річник, себто число тих, що є обовязані ставитися в одним році, виносить у Польщі більше як 350.000, або 1·3 до 1·4 проц. всього населення. То дуже високий процент. У Німеччині той процент не перевищав майже ніколи 0·8. Таке високе відношення доказує, що правда, велику життєздатність народу, але також говорить воно про велику смертність, більшу, як в інших зах. державах.

Після заяви пос. Назарука (Український Клюб), що його клюб голосуватиме проти закону, закон принято в 2. і 3. читанні. На цьому денний порядок вичерпано. Маршалок заявив, що про речинець слідуючого засідання повідомить окремо.

На становищах під Шанґаєм.

Лондон, 1. березня 1927.

Кореспондент Райтера повідомляє, що до Шанґаю приходять численні відділи з провінції Шантунґ. Північні війська будують сильну оборонну лінію у відділі 6—8 км. від англійських становищ на захід від міжнародніх концесій.

Литовсько-більшовицькі переговори в справі Вильна.

Лондон, 1. березня 1927.

Дипльоматичний кореспондент „Дейлі Мейл" повідомляє що між СРСР. і Литвою ідуть переговори, щоби найти відповідну формулу для порозуміння в справі Вильна.

Після відкриття комуністичного заговору на Мадярщині.

Будапешт, 1. березня 1927.

У звязку з відкриттям таємної комуністичної акції повідомляють, що партія Ваги, якої провідники не признаються до того, що були, хоч вони не-комуністи, у звязку з комуністичними місіями за кордоном, діставала з Москви за посередництвом Відня по 2.000 долярів місячно.

Президент Масарик їде до Женеви і Палестини.

Прага, 1. березня 1927.

През. Масарик зачинає цього тижня подорож для відпочинку. Насамперед поїде до Женеви.

Варшава, 1. березня 1927.

Жид. Тел. Аг. повідомляє з Єрусалиму, що през. Масарик приїде до Палестини 5. квітня н. р. През. Масарик відвідає вис. комісаря і замешкає в його палаті.

Позичка — за контролю.

Берлін, 1. березня 1927.

Пишучи про переговори польських представників у справі позички в Ню Йорку, тутешні часописи твердять, що таку позичку Польща могла би одержати під умовою, що піддасться під контролю Ліги Націй.

Відповідь гуцульської делегації.

Варшава, 1. березня 1927.

Делегацію гуцулів, котра, як ми вже повідомляли, приїхала до Варшави, приняв віцепрем. Бартель. Вічепрем. Бартель заявив делегації: „З огляду на кружляючі чутки про мнимий намір відступити часть Покуття Румунії, які то чутки викликають серед місцевого населення велике занепокоєння, використовуване людьми злої волі, стверджую отсим, що вістки ці позбавлені всяких основ. Польський уряд не плянує ніяких уступок для Румунії".

Біржа.

Гроші.

Американський доляр у приватних оборотах 8·92, канадійський доляр 8·88—8·88·50, Банк Польський платив за американський доляр 8·90, Ню Йорк 8·93, англійські фунти 43·40, швайцарські франки 172·09, італійські ліри 39·00, голяндські гульдени 358·05, чеські корони 26·51, норвеські корони 231·75, австрійські шілінги 125·99, бельгійські франки 24·72, шведські корони 238·10, данські корони 257·90, німецькі марки 211·60.

Золото: 1 грам золота 5·93, золотий доляр 8·93, дукат 20·38, голяндський гульден 3·58, англійський фунт 43·37, австрійська корона 1·80, скандинавська корона 2·38, німецька марка 2·12, франк Латинської Унії 1·72, турецький фунт 39·16.

Збіже.

Пшениця двірська з 1926 р. 750 гр. 51·75—52·75, пшениця краєва селянська з 1926 р. 720 гр. 48·75—49·75, жито галицьке з 1926 р. 675 гр. 36·50—37·50, жито 660 гр. 35·75, ячмінь галицький броварний 670 гр. 34·00—36·00, ячмінь галицький до перемелювання 620 гр. 30·25—31·25, ячмінь пастівний 600 гр. 28·25—29·25, овес галицький з 1926 р. 420 гр. 29·00—30.00.

НОВИНКИ.

— **Примхи температури.** На протязі трьох дня можна було оглядати під нашим небом тои пори року: зиму, осінь і весну, напереміну. Після гострого морозу прийшла нежадана весняна відлига, а над нею день пізніше, вчора, навісла своєрідна осіння вогка мряка. На ранок заблисло сонце і люди, встаючи з ліжка, не знали, чи можуть уже вернутись до лекшої одіжі.

— **Хто чого не розуміє.** Української мови не хоче розуміти адвокат д-р Людвік Гжибовський в Чорткові, колишній соціяліст, недавній людовець, а теперішній член Зайонжку Направи Ржечипосполітей. Цей польський „вільнодумець" жадає завсіди доручення йому перекладів українських скарг на польську мову, чого не жадають інші адвокати з під стягу польської демократії. Це повинні запамятати собі головно ОО. Василіяне і СС Василіянки зі Станиславова, які від ряду літ є постійними клієнтами д-ра Гжибовського, хоча мають у Чорткові до вибору аж 4-х українських адвокатів і зрозуміти, що не слід мучити довше старого чоловіка перекладами з мови, якої дотепер, живучи довгі літа серед українського населення, не вивчив, хоч на нас заробив гарний маєток.

— **Конкурс на стипендію для гімназистів чи реалістів** оголошує львівський магістрат із фонду Шумлянського у висоті 300 зол. Старатись можуть за цю стипендію учні відзначаючі, також грекокатолики. Хто з наших вірить, що її одержить, нехай через дирекцію своєї школи внесе прохання на адресу магістрату до дня 31. марта.

— **З „Української Захоронки" у Львові** одержуємо таке повідомлення: В справозданні з „Ділі" про вислід виборів до виділу „Української Захоронки" на р. 1927 через помилку пропущено, „що вибрано також п. директорову Филиповичеву на заступницю виділових з п. професорову Раковську на заступницю членів контрольної комісії.

— **Законні відсотки.** Вийшов такий розпорядок щодо відсотків: 1. Законні відсотки записані до 10 від 100 на рік. 2. Ця процентна стопа торкається умов, які повстали ще перед оголошенням цього розпорядку. Одначе відсотки треба рахувати від дня, коли обовязує цей розпорядок себто 1. марта.

— **Бандитизм.** На протязі місяця Ходорівщина не мала спокою від бандитської ватаги, що грабила хати та нападала на людей. Тепер поліції вдалось зловити цю компанію, складену з 8 паливод. Їх прізвища свідчать, що це не наш елемент, а великоміський намул: Гормах, Гжешкевіч, Муселяк, Матерковський, Грех, Ржепка, Хмель і Савіцький.

— **Також почта.** Пишуть нам: Чи заходив хтонебудь в час на почту, ріг вул. Валової і пл. Бернардинської, у домі Качковського? Коли ні, раджу вам заглянути до цього провалля під вечір, коли ріжні фірми та установи надають пакети, листи, а люди ждуть на відбір грошей. Учора поліція мусіла там удержувати порядок серед натовпу. А задуха! Головна почта грою долі відскочила на бік від центру міста і коли хто має надати листа; мусить іти аж туди, бо певне напасть його пишаше, ніж у такій карикатурі почти як філія на вул. Валовій, де є справжній вал народу. Львондон швидше дістає відповідь з Ню-Йорку, ніж ви в силі надати там телєграму.

— **Вирізав цілу свою родину.** Володимир Данюк, мешканець фільварку Біскупиці, волковиського повіту, убив 26. лютого свого 73-літнього батька і 60-літню матір, потім свого шваґра, 50-літнього Карла Шванца, а тяжко ранив брата Івана і лекше сестру. Івана відвезено в тяжкому стані до шпиталю у Волковиську. Убийник був відомим авантурником у цілій околиці і напередодні убивства був засуджений окружним судом на три місяці арешту за побиття своєї мами. Його арештовано.

— **По судах.** Процес за офальшування заповіту Тишковського, який записав своє майно краківській Академії Наук, скінчився у Перемишлі засудом двох співучасників фальшування Незборони та Бобровського на 2 роки важкої вязниці, Візнера на 15 міс., крім звороту коштів Академії та заплачення коштів процесу. — У Стрию почався процес проти якогось богача Унгара, бувшого завідуючого майном стрийського „маршалка", від якого Унгар добув під загрозою 25.000 зол. за „дискретну мовчанку" в справах родинних.

— **Підрізний різник.** Не лише в офіціяльних касах лежать капітали, а у великих панів діямати. Доказали цього вчора вночі злодіяки, які вибрались за Лячківську рогачку, на Ялівець, до хати різника Бінковського, якого слава дійшла до них. З вертгаймівського сховища забрали 2.700 дол., 15.000 зол., перстені, годинники, а на дорогу ще біляк та одіж. Власник побачив гарно вирізані діри в стінах і касі щойно рано. Недурно кажуть: спить як різник.

— **Катастрофи.** В Станиславові згоріло недавно відновлений будинок „Сокола-Мацежи". Причина невідома. У Пйотркові зударились два товарні поїзди: 16 вагонів розбитих; рух інших поїздів був стриманий на протязі 19 годин! Воздушний панамериканський лет довкола Америки скінчився трагічно. Два літаки відїзджаючи з пристані Буенос Айрес, зачіпили за себе та упали з висоти кількасот метрів: оба згоріли, летуни вбиті. У південній Японії біля пристані Чохі поїзд зачіпив за проїзджаючий віз з динамітом; наслідком експльозії вагони з людьми вилетіли в повітря. На французській Ріверї у містечку Рокбіер знову обсунулась гора, засипуючи частину домів.

— **Жіночі рекорди.** У Відні диріґентом великої симфонічної орхестри стала панна Гертруда Грдлічка. Найзавзятіше боролась проти влади Злучених Держав між магомедянським племенем на Филіпінах жінка провідника цього племени п-ні Таргатон. Вона скінчила університет у Колюмбії з докторатом і вернулась на батьківщину, щоби із зброєю боротись проти американців. Тепер вона попала в полон; після останньої битви своїх земляків на верховинах, де згинуло 37 мушин і 6 жінок. Пані Таргатон носить моду підстрижку. Ню-Йорк може бути гордий, що має громадянку, яка від р. 1922. встигла розвестись шість разів і знову вийти замуж — прошу не казати іронічно „сова!"... — з тим самим і за того самого чоловіка. Як пан Альвін Сікінгер зуміла обійти всі закони і добитись таких розводів і шлюбів, не виїздячи кордони поодиноких „стейтів"

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Вже надійшли Останні Новости
на весну і літо дня Пань
АНТІН УВЕРД
Львів, вул. Галицька ч. 10.
Філії в Тернополі, Дрогобичі і Стрию.
1569 5—30

АДВОКАТ
Д-р Семен БУЛИК
веде канцелярію
у Львові, Рутовського ч. 22
(Народний Дім).

— це також дивне неодного! У всякім випадку: нелегальне подружжя.

— **Світова всячина.** Бувш. кайзер Вільгельм запевняє, що не має наміру вертатись до Берліна. — Американська астрономічна обсерваторія подає до відома, що до нас, мешканців землі, наближується комета Понс-Уінеке і 26. червня буде находитись від нас, на віддалі одної 25-ої частини віддалення землі від сонця. — Цими днями засудили в Нью-Йорку одного контрабандиста алькоголю на мілйон дол. кари і... один день арешту! — У соборі в Кольонії трапилась пожежа перша від 600 літ. — Останні помірі глибини моря ствердили, що найглибше місце є біля півострову Ітґу в Японії, яке має 9450 м. і дотепер не є ще „зґрутоване". — Німецький інжинір Бернер збудував корабель, який їхатиме із швидкістю залізничого експресу. — Шаляпін хоче за тригодинні виступи у віденській опері 12.000 дол. — Шесте „кожо" шахових змагань у Нью-Йорку дало такий висліцок: Калаблянка 5 пунктів, Немцович 3 і пів, Альохін і Відмар по 2 і пів, Шпільман 2, Маршалль півтора.

— **Виставка мистецтва** польських малярів одчинилась у Львові на пл. Марійській 4. Є там образи відомих старших малярів: Брандта, А. Геримського, Хелмонського, Герсона, Гротгера, Ю. Коссака, Дембіцького, Готліба, Станіславського, Виспянського, Котсіса, Малецького, Слевінського.

В р. 1928

стане „Дім для вдів і сиріт по священиках під дахом, якщо кожна священича жінка і всі походячі з священичих родин не забудуть квартально через 1927 і 1928 рік вислати по 10—15 зол. до Комітету допомоги вдовам і сиротам по священиках, Львів, Домініканська ч. 11.

Літературний куток.

— Російський письменник М. Арцибашев поважно недужий.

— Цікавий спомин про Юрія Брандеса, поміщений відомим нашим журналістом Максимом Гехтером у „Прагер Прессе" в дня 22-го м. м. (ч. 52) має одну хибу: йде там балачка про „східнославянське товариство", в якому гостем бував Брандес. Чому автор соромився сказати, що це були члени української дипломатичної місії в Копенгагені — не розуміємо.

— При радянській „Главнауке" повстало в почині Луначарського „Т-во пропаганди культури слова". Коли в нас буде бодай і-но чистоти рідної мови!

— Один з найбільших сучасних фільософів Анрі Бергсон, що від кількох літ не виступав ніде прилюдно, їде до Сідпею з низкою викладів.

— Рабіндранат Тагор їде до Китаю.

— На два вільні місця по недавно померших „безсмертниках" Французької Академії, Боіслев і Ріпшені, є шораз більше кандидатів: Грег, Замакоіс, Рівуар, Герман, Ріше, Маль, Фор. Найсильніший дотепершній кандидат гуморист Тристан Бернар, попав у неласку, бо при формальностях своєї кандидатури нарушив традиційний церемоніял, образивши кількох „безсмертних".

— Один з російських радянських критиків Войтоловський, хотячи зробити з Пушкіна силоміць революціонера, почав доказувати, що його нескінчені „Єгипетські ночі" мали бути картиною ...повстання декабристів. Лихо в тім, що перший нарис цієї поеми зроблений в ...1824 р.!

— Твори дуже популярної російської письменниці Вербіцької, з брукова-сальоновим порнографічним запахом, були признані радянською цензурою буржуазними і засуджені на викинення з бібліотек. Тепер, завдяки оборонні приятелів і самого Луначарського, цей осуд перечеркнений.

— Відому повість Істратія „Кіра Кіралїна" переробили на фільму на Радянській Україні, сфільмували її, але образ не вдався.

— Хто хоче мати поняття про книгарський рух у культурних державах, нехай подумає над такими цифрами: в одній тільки видавничій фірмі в Парижі „Гашет" працює 6.620 осіб, є в руху 450 друкарських машин і 210 авт. Книгарня видає 10 журналів, висилає 30.700 пакетів денно і одержує 9 листів кожної хвилини!

Дописи.

Радехів. *(Організація УНДО в повіті).* Плянову організаційну працю на всіх ділянках громадського життя започатковано у нас з днем 27. березня 1926 року, коли то завдяки ініціятиві двох метких громадян: о. д-ра Пеліха Володимира та д-ра Селезінки Ярослава створено Повітовий Народній Комітет УНДО, який відбуває часті засідання, скликує довірочні наради і віча; члени Повітового Комітету відбувають організаційні поїздки по громадах повіту доволі часто. Дотепер партійні комітети ведуть живу діяльність (крім Радехова) в Нивицях, Лопатині, Раковиських, Стоянові, Биткові Новім, Тетевчицях, Стовпині, Дмитрові, Ордові, Муканях, Немилові, Волиці Бариловій і Сабавиці. Язву кирпи й дезорієнтації народніх мас силкується насадити в повіті купка сельробів з д-ром Стефановичем з Лопатина „во главі", який, слава Богу, вибрався „ущасливлювати" селянську масу до сумежного повіту, до Бродів. Шкода, що не забрав з собою свого політичного цирцика Семена Миськова, який намагався защіпляти сельробську отруту через деякі кооперативи, які ще не знали, що цей панок викинений на лоб на шию зі Союзу Кооператив на зелену пашу. Що тоскається сельробів старшого, передвоєнного хову, то вже чорні, зігнилі стовпи на прокляту память минулого ренегатства лишилися у нас ще дні — на цілий розлогий повіт — твердолюбські читальні Качковського, а саме в Кустині і Биткові Новім. Одначе якоїсь організованої роботи старих і нових сельробів у повіті нема, бо й бути не може! Час до часу покажуться на якесь українське село нагнячі з „Незалежної Партії Хлопскей", але як скоро появляться, так рівно скоро і зникають. Відчуваємо сильно недостачу одного: популярної агітаційно-партійної літератури, яка, масово поширена серед широких народніх мас, доступно і ясно викладалаб нашу програму і наше становище в пекучих, актуальних питаннях, що ними нині наш селянин живо інтересується. В останньому часі веде у нас хосенну діяльність радехівська філія „Союза Українок". — **Яцко Полатинець.**

На сезонові рільні роботи до Німеччини.

В ц. р. може виїхати з Польщі на сезонові рільні роботи до Німеччини 45.000 робітників. З українських повітів можуть виїхати лише робітники з повітів: Рава Руська й Ярослав. З пов. Рава Руська може виїхати в марті 200 осіб, а в квітні 50, — а з пов. Ярослав — в марті 50 осіб, в квітні 25. Умови підписує делегат *Arbeiterzentralle* п. Ліндель в Перемишлі, або у Львові. Тих, що хочуть виїхати, записують вийти і повідомляють Експозитуру Еміґраційного Уряду у Львові (відносно робітників з пов. Рава) — або в Перемишлі (робітників з пов. Ярослав). Перед виїздом робітників мусить оглянути делегат Централі. Кошти подорожі до границі (Кандж'я) оплачують самі робітники — при чім мають право користати із знижки. Вивагорода робітника, виїжджаючого до Німеччини, така сама, як вивагорода тамошнього робітника в даній місцевости. — При акордових роботах одержують робітники 30% більше, як денна заплата. Для прокормлення дістають тижнево на особу харчі: 25 ф. бараболі, 7 літрів збираного молока, 2 ф. круп. 1 ф. житньої муки або 2 ф. пшеничної муки, пів ф. товщу, пів ф. соли — і щодня один ф. хліба. Жінка, котра варить страву, числиться, як сповняюча обовязки робітника. Те, що одержує робітник на прохарчування — може бути замінене на страву в грошах, за згодою працьодавця. В місяці грудні всі обовязані до повороту.

З судової салі.

§ 305.

На днях відбулася перед окр. судом у Перемишлі карна розправа проти Романа Івашка за провину з § 305 з. к., якої обвинуваченій допустився, нібито захвалюючи в жовтні 1926 р. в Судовій Вишні убийство куратора Собінського. Обвинуваченого боронив адвокат д-р Вол. Загайкевич. По переведеній розправі суд увільнив п. Р. Івашка від вини і кари.

Всячина.

Царські забавки. Радянський уряд продає з лїцитації діточі забавки царської родини. Американський журналіст Дюранті, який бачив ці цяцьки, каже, що на їх підставі можна собі уявити багатство бувших володарів Росії. Нпр. є там діточа залізниця вся із золота, платини та дорогоцінного каміння, на зразок і на памятку славної транссибірської, відчиненої царем Миколою II.; повна діточа орхестра, з фігурками, що рухаються; обстановка різних мініятурних кімнат; годинник завбільшки наперстка з чудовим швайцарським механізмом; дерева та птахи осипані бриллянтами; карити величини писанки сіяючі від дорогоцінностей. Деякі з цих забавок коштують по нинішній цінї пів мілїона долярів. Імовірно перейдуть вони тепер у руки дітей „нового світу": американських мілїярдерів.

Коли посередництво подруж є дозволене? Цими днями один паризький процес займався питанням, яке може цікавити всіх, що враді-годи стають посередниками чужого подружого щастя. Один поліційний урядовець попрохав свого приятеля дентиста, висватати його, обіцюючи йому 3.000 франків за посередництво. Урядовець дістав жінку за місяць і такий був щасливий, що забув за обіцянку. Коли згодом приятель пригадав йому обіцяний могорич, урядовець, річ ясна, обурився. Адже не дуже приємно є пригадувати жонатому, що його висватали так по просту, на замовлення. Дентист подав його до суду. Суддя рішив як Соломон: професійно раїти жінки іншим у Франції закон не дозволяє, але зробити комусь товариську послугу по умові, за обіцяну суму, — у цьому нема нічого протизаконного і тому жонатий урядовець повинен заплатити обіцяних 3.000 фр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 77-?

НОВІ НОТИ на фортепян: В. Безкоровайний: 1. „Соната" *D-dur* ч. 3. — 2. „Думка" *G-moll.* 3. „В гаю зеленім". 1574 3—5

ПОШУКУЄТЬСЯ до помочі в господарстві молодої жінки на село. Зголошення: Львів, вул. Вінцентого Поля 1. Левицька. 1629 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка 1458 20—20

Д-р ФЕЛІКС ГАН

Львів, Городецька 46. Тел. 884.

Пересвітлення Рентґеном.

1453 **СВІЙ ВИРІБ!** 5—?
Найліпші папері до курення „КАЛИНА"
з фабрики кооперативи „Будучність" в Тернополі.

БУДОВУ церков і світських будинків бере в підприємство, виконує плями і кошториси

інж. Лев Левинський

1632 архітект упов. будівничий 1—3

Львів, вулиця Содопа ч. 3
(бічна Потоцького).

! Тільки через один місяць !

На 20 рат! ГРАМОФОНИ На 20 рат!

шафкові, валізкові, тубові, кишенькові, також великий вибір грам. плит. (Слезак, Сельма Кури, Піккавер, Ада Сарі і інші) марки „Полідор".

РОЗВЕРИ НА РАТИ поручає

„Сирена", Львів, Казимирівська 18

Заява.

За образу чести Володимира Бачинського, студента фільософії і його Рідні перепрошує Марія Целевичева. 1633 1—1

Приспівайте передплату!

МОТОРИ на ГАЗ (газогенератори) також на ропу, нафту, бензину і електричні на **дотідні сплати**, рівнож Млинські Машини, Турбіни, Трансмісії, Сітки, Газу, Паси, Гурти, Токарні, Вертярки, Гибларки, Пили, Помпи, Праси до олію, Праси до дахівок, Залізні Печі, всілякі знаряддя, Сталь, Бляху, поручає фірма

„ПІЛЬОТ" 1408 7-10

Централля у Львові, Баторого ч. 4.

В РОЦІ 1837. ОСНОВАНА ФІРМА

І. ДРЕКСЛЕР І СИНИ

(власних фірми: Казимир Дрекслер)

Львів, площа Капітульна 2.

Тел. ч. 13—17.

РОБІТНЯ І МАГАЗИН ПОСТЕЛІ

КОВДЕР, МАТЕРАЦІВ, ПОДУШОК, БІЛЛЯ ЖІНОЧОГО, МУЖЕСЬКОГО І ПОСТЕЛІ. 2—3 1602

З ПРИЗОДУ 90-ЛІТНОГО ІСТНОВАННЯ ФІРМИ уряджує ЮВИЛЕЙНУ ПРОДАЖ 15 проц. опусту поручаючи

БІЛИЙ МІСЯЦЬ

ПОЛОТНА, ШИФОНИ, ОБРУСИ, РУЧНИКИ, ХУСТИНКИ, ЗЕФІРИ, ПОЛОТЕНКА, БАРХАНИ, ВОАЛІ, КОЦИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ, КАПИ, ДРЕЛІХИ, ПЛЕДИ, СІННИКИ, ПІРРЯ, ВОЛОССЯ.

Комплєтні шлюбні виправи.

Подяка.

Церковний Комітет в **Струтині Нижнім** п. Рожнітів складає сердечну подяку Іванові Чмелеві, різьбареві з Болехова, за артистично виконану роботу „Горнього Сідалища" до нової Церкви і отсим поручає його священству архиепархії. За Комітет:

1592 3-3 *о. Иосиф Логинський.*

Конкурс 1615 2—3

Жіноча Кооператива „Труд" в Тернополі пошукує завідуючої до крайвецької робітні. Перщенство мають конкурсіоновані сили. Крім платні, службове мешкання. Зголошуватись до 15. III. ц. р. на адресу п. Амалії Постригач в Тернополі, вул. Міцкевича 29. УПРАВА.

ВИДАВНИЦТВО „ТРЕМБІТА"

КОЛОМИЯ, СОБІСЬКОГО Ч. 7. поручає такі новини:

Новий портрет Б. Хмельницького (са 35х50 цм.) . . **зол. 1·—**
Прикрашуйте свої помешкання портретами наших славних гетьманів! Сей портрет виконаний на добрім папері, наліплений на картоновім паспарту. Пересилка (прим. 1-10) 90 с.

Новий український ФЛІРТ (забава) . . . . . **зол. 1·—**
Є це найцікавіша і найвеселіша товариська забава. Хочете до когось аблизитися, з ним запрязнитися, з вдоволенням провести час, чи щиро сміятися і веселитися, то мусите засісти до цеї забави. Ужито в нім багато українських приповідок, зворотів з улюблених пісень і переплетено любовною розмовою. Містить 48 карток.

Хейромантія, або Читання з руки (з 15 обр.) . . . **зол. 1·—**
У кожного своя доля. У кожного знаки на долоні відмінні. Віддавна люди вгадують долю із рук. А хиба Ви не хочете самі розкрити долю свою і своїх знакомих? Ця книжка сего Вас научить.

ЗІЛЬНИК, як уживати лічничі зілля . . . . . **зол. 0·50**
Часто навіть в звичайних недомаганнях не вміємо собі порадити. Зілля є добрим ліком, бо природним. На весну і літо мусите звосмотритися в сю книжку.

Пересилка книжок 50 с. Висилається лише по одержанню належитости враз з сумою на пересилку. За післяплатою **не** висилається! Книгарням значний опуст. 1628 1—3

РУТИНОВАНИЙ в провінціональній практиці канд. адвокатури глядає місця з 1. квітня. Зголошення Союз українських адвокатів Львів, вул. Руська ч. 3/І. (Канцелярія д-ра Гаркевича). 1626 2—3

4 ЗОЛ. коштує цукорничка з лопатками з хінського срібла у Мандля, Коперника ч. 14. 1365 17—?

ЕЛЄГАНТ своєрідна і найліпша паста до обуви — жадайте все і всюди. 1481а 8—10

ЖУЖЛЕВА МУЧКА ТОМАСА

(ТОМАСИНА)

є під весняні засіви

на кожду почву і кождої пори 1524 4—9

найліпшим і найдешевшим ФОСФОРОВИМ НАВОЗОМ

Фосфоровий квас теперішньої :: :: томасини діляє негайно. :: ::

Вказівки і цінники доставляє фірма:

ЙОСИФ КАРРАХ

Львів, вулиця Косцюшки ч. 18

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів. Ринок ч. 10

Після конфіскати — другий наклад

Ч. 48 (11.016). Львів, пятниця 4. березня 1927. Pocztowa opłata zaaranżowana ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 149.922. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Білоруська проблема і СРСР.

Львів, 3. березня 1927.

Ще 14. лютого ц. р. почала в Москві радити сесія Центрального Виконавчого Комітету СРСР. На порядку нарад було богато важних справ внутрішнього значіння, між якими на чоловє місце висувалася справа бюджету. Та для нас це не таке інтересне. Коли ми пишемо про ту сесію, робимо це тому, бо на ній обговорювано дуже широко одну справу великого політичного, можна нині сміло сказати, міжнароднього значіння. Маємо на думці справу Радянської Білоруси. Розчленовані на основі рижського трактату передовсім між СРСР. і Польщу, національні території набирають з дня на день чимраз більшого міжнароднього значіння з уваги на те, що саме вони загрожують нарушенням рівноваги на близькому европейському сході. Точніше кажучи: вони загрожують мирному співжиттю СРСР. і Польщі.

Останніми часами незвичайно актуальною в політичному світі стала українська проблєма. В тому наші читачі мали змогу переконатися вже хочби й з репродукованих чи передруковуваних на сторінках нашої газети голосів чужинної преси. Нині на іншому місці тої самої справи торкається і наш парижський кореспондент. Рівнорядно з українською проблємою набирає великої політичної ваги з тих самих причин і білоруська проблєма. Випливом усяких явних і таємних посунень англійської дипльоматії, що має на меті підготовити генеральну розправу зі СРСР. не лише над Тихим Океаном у Китаю, але й в Европі, обі названі проблєми стали нині, так сказатиб, осередком сконцентрованої уваги політичного світа. Річ тільки в тому, що деякі держави—агенти Англії в її порахунках зі СРСР, звертають увагу виключно на українську проблєму, ігноруючи в значній мірі білоруську, а більшовики немов би у відповідь на те звертають велику увагу і на білоруську проблєму, виходячи зі зовсім слушного заложення, що на випадок збройного конфлікту білоруська справа зможе відіграти для них дуже важну не тільки політичну, але й стратегічну ролю. І ось обговорювання справ Радянської Білоруси на сесії Центр. Вик. Комітету СРСР. булоб зовсім природним явищем, бож що року на тих сесіях вислухують звіту з діяльности уряду одної зі союзних республик та ведуть над ним дискусію, а недавно, бо перед роком, займалася такаж сесія звітом з діяльности уряду Рад. України. Одначе цього року обговорювали на сесії не справи Рад. Білоруси,а білоруську проблєму взагалі, з виразним підкресленням її великого та далекосяглого для СРСР. політичного значіння.

Ще 14. грудня 1926 р. прилучено до білоруської радянської республики велику частину території, що входила до російської федеративної рад. республики. Радянська Білорусь збільшилася таким чином на 15.756 квадр. кільометрів з 550 тисячами населення. Для неї ця територія, особливо промисловий Гомель з округом і Речиця мають величезне не тільки політичне, але ще більше господарське значіння. Той же факт побільшення території Рад. Білоруси мусить мати далекосяглий вплив на політичні настрої та орієнтацію цеї частини білоруського народу, що опинилася під Польщею. І ось немов би у відповідь на ті далекосяглі посунення більшовиків зареагувала Польща відомими і нечуваними дотепер репресіями на білоруський національний рух та на його провідників. Арешти білоруських послів до варшавського сойму відбилися сильним відгомоном навіть на всесоюзному зїзді вчених у Москві, про що ми писали. Черговий відгомін, чергова реакція білоруських більшовиків на ті польські репресії проявилася і на останній сесії Центр. Комітету СРСР.

Голова білоруського радянського уряду, здаючи звіт з діяльности того уряду, не обмежився до Рад. Білорусі та її внутр. політичного і господарського положення, а занявся всестороннім навіть історичним висвітленням всеї білоруської проблєми як такої. Він чи не більше уваги звернув на положення білоруського народу під Польщею, як у Радянській Білорусі. Анальогії між одним і другим вийшли для Польщі та її політики національного гнету страшними. Його промову доповняв фактичними даними відомий комуніст, уроженець Польщі Фелікс Кон, що не жалував для своєї батьківщини „компліментів". Крім того висвітлював ту саму проблєму і член уряду Рад. Білоруси Червяков, який виразно сказав:

„Ми говоримо отверто й просто, що яких би начальників східних відділів (натяк на Голуфка — Ред.) не настановлював польський уряд, а все таки революційної енергії білоруських селян на заході не здолити... В звязку з прикордонним становищем для Білоруси має велике значіння червона армія. Ми всі її любимо, але в Білорусі ця любов виявляється особливо сильно. Білоруські селяни і робітники дивляться на червону армію, як на свою рятівницю та оборонницю."

Зновже Адамович, роблячи підсумки дискусії над йогож рефератом, зясував вагу білоруської проблєми для більшовиків дуже влучно, хоч в іншому, менше войовничому дусі ніж Червяков:

„В наслідок свого становища — казав він — на кордоні з капіталістичними країнами, радянська Білорусь самим фактом свого істнування є кращим агітатором серед трудящих мас поневолених капіталізмом. Давайтеж зміцняти соціялізм у Білорусі й цим руйнувати капіталістичний світ."

Оці недвозначні заяви як і тенденція цілих промов та рефератів виразно вказують, що білоруська проблєма була на сесії Центр. Вик. Комітету СРСР. великим засобом агітації проти Польщі.

Для Поляків, особливо для теперішніх її державних мужів білоруська проблєма (також як українська!) істнує лише поза межами Польщі. Для більшовиків вона істнує перш за все в межах СРСР, а потім уже й поза ними.

5. березня

на Вечеринцяк „Червоної Калини"

забавою проводять: пп. Витвицький, Лепкий, Лопатинський.

ВСТУП тільки за запрошеннями, які видає щодня від 9—1 і 4—6 „Червона Калина", вул. Руська 18/I. — *На салі запрошень не буде видаватися.* 2—3

1651

духом. Вона розпоряжає родючою землею і природними богацтвами. Вона кріпшає з кождим днем..." Наведені тільки що слова — клясична формула польської пропаганди. Знаходимо її в — цікавій зрештою — розвідці Ормесона з *„Revue de Paris"* з 1. січня ц. р. Клясична формула! Проаналізуйте її слово за словом і освідоміть собі весь її політичний змисл.

III.

Польська офензива у Франції.

(Від власного кореспондента.)

Париж, 24. лютого 1927.

Польська офензива проти німецької політики Бріяна розвивається у Франції щораз активніше.

Поляки розуміють, чим пахне для них вирівнання французько-німецьких сварок; розуміють, що з французько-німецького порозуміння дуже легко може вийти ізоляція Польщі на европейськім континенті; розуміють взагалі, що від ізоляції в даному разі недалеко до ліквідації. Розуміючи це, поляки обороняться: мобілізують свої впливи й звязки у Франції, відгрівають старі аргументи й сантименти, закликають до помочи свої дипльоматичні резерви, будь вони навіть фіктивні. Поставлене завдання таке: піддержати у Франції віру не тільки у вартість союза з Польщею, як такою, а й у вищість польського союза над союзом з Німеччиною. Задля цієї мети: укріпити у Франції переконання, що Польща — велика військова й політична потуга, оперта на 30 міліонах патріотичної людности-нації; відгорїти у Франції довіря до гідної польської посестри й союзниці, Румунії; вмовити у Францію, що до розпорядимости великої Польщі стоїть іще й „сорок міліонів" людности України (очевидно придніпрянської), яка тільки про те буцім-то і мріє, щоби стати на прислуги великої Польщі проти Німеччини.

Польські заходи в цім змислі розвиваються всесторонно й дуже напружено: *periculum in mora!* Від удачі їх залежить богато і самоістнування Польщі як імперії. Для цілі такої всі шляхи, всі методи, до містифікації включно, добрі.

II.

Тутешній польський амбасадор Хлаповський в своїму завзятті проти благословленої однаково Великим Сходом, як Святим Престолом, політики французько-німецького замирення посунувся так далеко, що не тільки напів-прилюдно заявився проти Папи, а й — річ у дипльоматичних звичаях мало практикована — осудив французького міністра заграничних справ Бріяна; в останньому наш полячок трохи пересолив, тай викликав — певне небажану своїму урядові — замітну охолоду у відносинах Бріяна до польського амбасадора. П. Хлаповський — треба признати, не без резону — думає, що становище міністра в парляментарній республіці недовговічне та що сміливо закроєна великопанська пропаганда для Польщі важніша від особистої прихильности минущого міністра.

Пропаганда ця ведеться по політичних і літературних сальонах, на частих і гостинних приняттях у польській амбасаді, в прилюдних викладах і лекціях, на довірочних сходинах у колах всяких „других Польщі", в парляменті і поза ним. Тай — очевидно — на сторінках преси. Ніколи ще не була вона така напружена, як у наших днях.

„Польща, так щасливо воскрешена, є расою однородною (*homogène*), роботящою, надиханою жарким національним

IV.

Нинішній ранок приніс симптоматичний причинок у цій польсько-„українській" роботі. Нинішній „*Малн*" містить передову статтю польського публіциста Кораба п. з. „Нова потуга піднімається над Дніпром". Потуга ця — „сорокамільйонова Україна" (очевидно виключно тільки з того боку Збруча!). Польський публіцист очевидно захоплений надійними виглядами, які з факту того мали би розкритися для скріплення і збереження великої Польщі, а користується він у своїх міркуваннях даними, які йому дав у тій справі п. „*Chouiguine*", один з бувших міністрів директорії, Петлюри і т. ін. Той п. „*Chouiguine*" славословить у своїх зізнаях варшавську „федералістичну" і польсько-„українську" політику, та говорить про себе самого і своє окруження (*entourage*) та їх епохальне політичне значіння відома варшавська пісонька... Одначе „*Малн*" — газета продажна між продажними — таких статтей не помістив би взагалі, а всього менше на передовому місці, якби йому за те не заплатили, і то солено. Хто заплатив? І чиїми грішми? Здогадатись легко: *cui prodest*.

В. Левицький.

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

З приводу „українофільської" бомби „Гласу Правди". — Гіркі жалі „російської меншости".

„Українофільська" бомба, підложена „*Гласом Правди*", викликує детонаційні відгуки не лише на сторінках пресових органів у Польщі, але й далеко поза її межами. На іншому місці зупиняється наш паризький кореспондент на відозві „*Матен-а*" (з приводу розмови відомого Кораб-Кухарського з проф. Шульгином). Так само відгукнулися „*Известия*" з приводу

СУБОТА, 5. БЕРЕЗНЯ 1927 ГОДИНА 9. ВЕЧЕРОМ
САЛЯ Т-ВА ДРУКАРІВ „ОГНИЩЕ", ВУЛ. ПЕКАРСЬКА 18, І. п.
ВЕЧЕРНИЦІ ДРУКАРІВ
БАГАТО НЕСПОДІВАНОК.
„ВІСТИ З ВЕЧЕРНИЦЬ" ДРУКОВАНІ НА САЛ' — ВИСТУП АРТ.-СПІВ. В. ВЕСОЛОВСЬКОГО.
КАБАРЕТ. — ДРУКАРІ І ПРЕСА. — КОНКУРСИ. — БУФЕТ
У ЗАРЯДІ ДРУКАРІВ. — ВСТУП 2·50 ЗОЛ., РОДИННИЙ БІЛЄТ 6 ЗОЛ.

пресової конференції польського посла в СРСР — Патека.

У зв'язку з „українофільською" бомбою зупинялися ми досі на гласах польської преси. Тепер хочемо познайомити наших читачів з оригінальним жидівським голосом. Варшавський „*Наш Пшеглонд*" (в числі з 27. лютого) помістив цікаву, хоч у висновках наскрізь фальшиву, статтю під написом: „*Авантюра з приводу карнавалового фліртy*" пера С. Г. (Сам. Гіршгорна).

Стаття „*Гласу Правди*", що викликала таке затривоження в ендецькому таборі — на думку „*Наш-ого Пшеглонд-у*" — обіцює українцям повну незалежність всієї їх етнографічної батьківщини під умовою попереднього винищення більшовиків з Східної України.

„Наш союз з українцями, союз чесний може отже повстати лише на одній основі — признання змагань українського народу до повної незалежности. Те змагання признаємо, ми готові підтримувати їх працю в тому напрямку. Проблема 35-мільйонового народу не може бути вирішувана під кутом погляду кількох воєвідств з мішаним (?! — Ред.) населенням... Квестія рівноправности української меншости в Польщі зовсім не є розв'язкою великої української проблеми. Що іншого, що уможливлення життя тому народові у нас дасть йому умови до широкої діяльности в Київщині. Братерство зброї з 1920 р. живе і глибоко зберігається (?! — Ред.) в українській національній традиції. Постать Петлюри — то не припадок, то вислів найширшої дійсности."

Так говорить п. Узембло в „*Гласі Правди*". Цю його „дипльоматичну" бесіду дуже широко інтерпретує публіцист „*Наш. Пшеглонд-у*". Карнавалова поезія, перекладена на буденну прозу, представляється так:

„Любі українці! Та ціла українська діяльність, що тепер входить в склад польської держави і обіймає сім мільонів населення (сім мільонів українців, а населення понад десять мільонів — Ред.), то дурниця. Не варта з приводу такої дрібниці сваритися з ендеками які хочуть вас з цілости проковтнути. Як відберете Україну більшовикам, то будете мати велику державу, яка увійде в союз з Польщею, а за ту ціну можна буде подарувати нам і нашу діяльність".

Давши таку широку інтерпретацію есенціональним думкам п. Уземблі, „*Наш Пшеглонд*" пише:

„Обіцянки п. Узембла мають ту найбільшу хибу, що є неоригінальні і віддавна скомпромітовані. Обіцювати поневоленим народам свободи на землі, непалежній до „освободителя", належало до улюблених метод займанних держав у відношенні до Польщі підчас війни. Росія обіцяла полякам незалежність... в Галичині (?! — Ред.), але коли тільки заняла деякі полоси тієї землі, признала її „відвічно російською". Німеччина хотіла визволити поляків з російської неволі, але зараз після заняття Королівства забула про свою обіцянку. *Хто хоче згубити світ, мусить добре розпочати від себе.* Одно тільки речення в статті п. Уземблі є поважне і розумне, а саме те, в якому говориться, що „уможливлення життя народові (українському) у нас дасть йому умови до широкої діяльности в Київщині", іншими словами, навіть коли думається про визволення Київщини, треба перш усього ущасливлюваному населенню дати спромогу національного розвитку у нас. Таж автор сам признає, що братерство зброї з р. 1920 змарнувала відсутність віри у власні сили, як над Вислою, так і над Дніпром. Коли справді про поразку рішили не стратегічні огляди, але моральні, то сталося це тому, що — видячи понуру дійсність у Польщі — український нарід не вірив, щоби ті самі ендеки, які рішають про відносини в Польщі, могли після побіди допустити до здійснення федералістичної ідеї".

Як згадано, „*Наш Пшеглонд*" дав занадто широку інтерпретацію поглядам п. Узембла, які без сумніву є тактично — застрашаючою екунціяцією урядових кол (щоб загального пересвідчення не змінить комунікат президії Ради міністрів, який відпекується *Гласу Правди*"). Навіть теоретично беручи справу, Польща, а між іншим і керуюча тепер військова партія, не думає про віддачу „своєї" української ділянки України, і то навіть після „відібрання її більшовикам. Неторійно відомо, що в тих колах розглядається менш-більш таку концепцію: Після усамостійнення України під кермою польонофілів евентуально відступити українській державі Волинь, а зі Сх. Галичини, яка в найпоступовіших і найрадикальніших польських колах є лише „мішаною територією", створити якусь автономічну українсько-польську провінцію під суверенністю Польщі — як застав і цемент польсько-українського союзу. Розуміється, такі думки ширяють в польських військово-федералістичних колах, а що будоб згодом, це ми всі знаємо. Тому зовсім слушно замічує п. Гіршгорн, що заки приступати до „визволення" тої України, треба перш усього визволити цю Україну. А в якому напрямку підбувається „визволювання" українського народу під Польщею, до чого пращів не треба уживати зброї, про те свідчить між іншим вчорашня конфіската нашого органу. Державний прокуратор сконфіскував з невідомих причин

Але вертаймо до статті „*Наш. Пшеглонду*". Переводячи послідовно тезу, що лягла в основу „карнавалового фліртy" (а хим?), п. Гіршгорн у своїх кінцевих і наскрізь довільних комбінаціях і пресових компінаціях видвигає й статтю др-а Дм. Левицького, поміщену в місячнику „*Nato*". А спеціяльно цитує він отсей уступ зі статті д-ра Дм. Левицького:

На території б. російської держави український нарід зорганізувався в самостійну державну одиницю, зараз після вибуху російської революції в р. 1917. Опісля та частина української землі переходила різні політичні трансформації (республика, гетьманат) і вкінці після кривавої боротьби з російськими більшовиками найшлася в рямках СРСР — як одна з окремих республік, що має цілу низку атрибутів самостійности, розуміється — в більшовицькому розумінні, одначе фактично зорганізована лише на основах автономії".

І тут знову інтерпретація, але — як ми зазначили на вступі — наскрізь невірна.

„То слова ясні — пише п. Гіршгорн. — Представник українських народників, який ненавидить більшовиків, з одного боку признає, що в Рад. Унії існує автономічна Україна, а з другої дає до зрозуміння, що те „більшовицьке розуміння" автономії не догоджує українському народові. Отже, коли б польський уряд в своїй ділянці створив українську автономію, оперту на демократичних принципах, то симпатії всього українського народу були б на боці Польщі. Та автономія в руках є милиця українцям, ніж та фантастична незалежність на вербі. А до того не треба зовсім заповідати війни Росії, тільки рахувати на те, що скорше чи пізніше затріумфує ідеал самоозначення".

Невірність кінцевих висновків п. Гіршгорна уявістовлюється в тому, що він перемішав більшовицьке розуміння „незалежности" з нашим розумінням „автономії". Ці два поняття д-р Дм. Левицький не протиставив, але ідентифікував. В комуністичному розумінні, в комуністичній теорії державного права Україна є незалежною

Д-р І. Свенціцький. 5)

Музеї і книгозбірні сучасної України.

(Продовження.)

Про доцільність автономної спеціялізації музейних збірок свідчать між іншим досвіди не тільки існуючих великих музеїв, але й певні спроби такої спеціялізації на самій дореволюційній Україні. Згадаємо тут про діяльність *Українського Національного Інституту Книгознавства*. Ця установа не має своїх збірок, але користується готовими збірками стародруку й рукопису в самому Київі. На основі добре продуманого видавничого пляну співробітники Інституту Книгознавства дали дві обємисті книги про український стародрук від 1573 р. до кінця XVIII. в., які є безперечно найкращими свідками богацтва українського стародруку і його ваги в історії української культури. Спеціялізація виправдує себе вповні в цих книгах. І доцільність виправдується і на інших вище згаданих особних музеях Київа.

Одначе ці завваги не є критикою величного пляну, обробленого в Харкові комісією найкращих знавців справи під проводом Василя Дубровського.

Про майбутнє розвитку українського музейництва можна висказати чимало міркувань на основі спостережень і в давних музеях *Москви* та *Ленінграду*. Ці музеї з розмахом заложені і щедро випосаженні здавен, коли то Росія, як світова держава, змагала до гідного вияву свого давнього історично-культурного лиця та до створення осередків науки й розваги в обох своїх столицях,—сьогодні тільки продовжують свою давним-давно укладену працю. Революція дала їм чимало нового матеріялу, яким вони доповнили свої основні збірки; на пр. іконописний відділ Історичного Музею в Москві, що його дещо перегрупували, а Ермітаж доповнили образами з царських двірців. Але основно революція не змінила нічого. За час повоєнного і пореволюційного лихоліття столиці радянські музейники зробили цілий ряд дуже цінних спостережень про вплив сильних змін температури на різні частини й роди предметів мистецтва та пережили тяжкі наслідки недостаточної консервації будинків: затіки з дахів, заливи з потрісканих водопроводів, наводнення.

Після всіх отсих злих днів пішло музейне життя своїм нормальним шляхом, що в „Музею Изящних Искусств" у Москві в 1925 р. виявилося працею 135 урядовців коштом 75.000 рубл. в державного кредиту. Відвідувачів у Музею було 91.335, себто денно 376, що оглядали вистави. Всіх предметів мистецтва в Музею було: скульптури 3.020, древн. Восточн. 10.773, монет і гем 32.143, картин 2.006, гравюр 113.760, альбомів з гравюрами 572, книг з гравюр. 569, рисунків 2.699, альбомів з рисунками 62.

Міжнародні музейні взаємини, що зачалися ще до війни часовими виставами, піднято назад; ширше приноровлено принціп внутрішньої музейної виміни деяких груп предметів для осягнення здорової рівноваги в збірках і можливости повноти вистави. Дуже корисною виявилася передача з Ермітажу в Ленінграді групи флямандських, німецьких і еспанських картин XVII. в. у Москву, якими доповнено картинну галерію французьких, італійських і голяндських мистців із давніх збірок Щукина, Брокера і Шувалова. Але найяркіше виступають як у Москві, так і в Ленінграді вистави старохристіянського (коптійського, византійського і староруського) мистецтва. Вистави ці лучаться дуже тісно з іконописними збірками Київа в Лаврському Музею, і з волинськими іконами Харкова. Це особливо яркі красою рисунку і скромної гармонії барвних площин частини дуже богатих та інтересних збірок обох столиць.

Скарби старохристіянського мистецтва, такі цінні своєю внутрішньою красою і незбагнутою монументальною технікою, приковують все більше уваги до себе навіть представників протихристіянського напрямку влади. Завдяки цьому йдуть дуже інтересні роботи досліду над технікою консервації і реставрації не тільки по більших музеях, але також в окремих державних реставраційних майстернях у Москві та на самих памятниках Успенського Собору в Москві і Софійського в Київі. Памятники давнини, як стіни Кремлю, поодинокі церкви-музеї —все те оживає у первісній, скромній ліпоті своїй.

Можливо, що за яких 10 літ і „праматір городів руських" — Київ, заблестить новою, незнаною нам досі красою.

Етнографічні збірки здавен виділені в обох столицях окремими автономними групами. Москва мала їх при Румянцевському Музею у відділі князя Дашкова; Петербург — в Академії Наук, у тзв. „Азіятському Музею" і при „Русском Музею" в етнографічному відділі. Сьогодні ці здавна величні музеї є автономними одиницями великих державних установ, що працюють по певному добре продуманому пляну збирання, переховку, вистави, систематичного вивчення і видання.

Для нас особливо цікаве те, як Дашківський Музей зі становища теорії єдинства руського народу зібрав дуже цінні зразки галицько-карпатського народнього побуту, а Етнограф. Музей у Петербурзі за старанням Хведора Вовка зібрав чи не найбільший всеукраїнський музей людового побуту. І дійшли ми до того, що коли хто хоче добре пізнати побут України 2-ої половини XIX в., то мусить побувати в Москві та Ленінграді у названих вище музеях. Таксамо, як у Львові треба побувати кожному в природничому музею графа Дзедушицького, щоб поглядіти в ньому після „пташині, звірини і всякої комашні на чудові зразки давньої Гуцульщини.

(Докінчення буде.)

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Кавярня і Ресторан „ЛЬОВР"

Львів, Третього Мая ч. 12.

Від 1-го березня 1927 нова атракційна програма:

Марися Замойська, улюбленця Львова, про її пісні скрізь їде мова.
Констанс Суо, феноменальний дует танцюристів.
Здіслав Коханський, першорядний пісенькар-гуморист.
Ришард Ренар, автор-гуморист.
Дагмар Гансон, дует танцюристів (зовсім нові танці).
Нуся Блянш, модерністична танцюристка.

Початок програми 9 год. вечером. — Від 8-ої год. родинний **дансінґ** на салі, а кождого від год. 11-ої у чевуриом барі. Дві орхестри: сальонова і справжній „джезбанд". Першорядні напитки та холодники. Добірна кухня. — Вступ свобідний.

1638 **Больман.**

державою, в нашому розумінні, в наших правних поняттях є вона тільки автономічною одиницею, хоч з розмірно широкими атрибутами щодо уладжування внутрішнього життя. Тому не можна говорити про „більшовицьке розуміння" автономії, яке — мовляв — не догоджує українському народові, тільки про те, що автономія взагалі йому не догоджує, що український нарід хоче бути повним господарем на своїй землі і рівним та різноправним у „народів вольних колі". Таким є головне змагання українського народу і воно є провідною думкою статті д-ра Дм. Левицького.

Журнал поневолених народів у Польщі „*Natio*" за живе взяв варшавську „*За Свободу*", контьомератський орган російської еміграції і місцевих русских з пос. Северинівським на чолі. „*Natio*" — журнал гарний, видний по европейськи, з одного боку має пропагандистичну мету для закордону, а з другого є він в деякій мірі заповідником реституції давнього „меншостевого" блоку.

„В журналі, призначеному для закордонної пропаганди, обєднались всі національні меншости, крім русскої".

Є це якби старий блок 16-ки з тією зміною, що замість русских увійшли до нього литовці, а до українців східніх земель приєдналися галицькі українці (УНДО).

„Діло в тому, що — як ми вгорі зазначили, той журнал призначений для чужинців. Колиб у ньому брали участь лише українці, білорусини і литовці, то відсутність русских не мала би більшого значіння. Але в журналі беруть участь німці і жиди, дві меншости, з якими найбільше рахується европейська громадська думка і до яких найбільше вона прислухується. І той факт, що — не запросивши представників русскої меншости, жиди і німці тим самим посередньо санкціонують факт його відсутности в Польщі, приносить велику школу русскій справі. Тому, як нам здається, треба або вийти в контакт з виданнячою колегією журналу „*Natio*" і — не оглядаючись на всі можливі розходження, — в слідуючому випуску виступити перед закордонною громадською думкою — так сказавши — єдиним фронтом, або — не навязуючи ніякого контакту з „*Natio*", виступити за границею самостійно за посередництвом постійного комітету конґресу національних меншостей, створеного в минулому році, після першого женевського конгресу. І один і другий шлях має за собою богато аргументів. Але головно треба скоро й енергійно діяти...

З другого боку годиться мати на увазі і ту обставину, що цей попередній блок меншостей, створений задля пропаганди заграницею, є якимсь передвістником можливого виборчого блоку при найближчих виборах. Можна думати, що ініціатором незапрошення русских в склад „*Natio*" є якраз УНДО, яке в минулих виборах не брало участи, а сьогодні — приступаючи до виборчої агітації, не захотіло входити в порозуміння з русскими, маючи з ними давні рахунки в тій самій Галичині, де лише — що відбувався перший зїзд РНО. (Русского Народн. Обединения). Вибори не за горами, і русскій національній меншости треба взяти під розгляд створену кон'юнктуру і діяти з усею енергією".

Гіркі жалі варшавської „*За Свободу*" мають повну основу. Ясно, що українці, чайчисленнійша „нац. меншість" під Польщею, не можуть входити в ніякі порозуміння, а тим менше блоки з людьми, які продовжують на українській території руїнфікаційну акцію Бобринських, Евлогіїв *et latit quanti*.

Н. з.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі пихоїтя!

Зміна виборчої ординації.

Уряд не зголосить свого внесення. — Лівиця заповідає опозицію. — Сойм може сам розвязуватися. — Напад на пос. Хрущького. — Комунікат Українського Клюбу.

Варшава, 2. березня 1927.

Соймова конституційна комісія під проводом пос. Гломбінського радила над внесеннями клюбів у справі зміни виб. ординації. Представник уряду заявив, що уряд не має повновластей у справі виб. ординації, тому не може полагодити тої справи шляхом декрету. Треба отже спеціальної ухвали. Уряд не хоче до зголошених уже чотирьох проектів додавати пятого, щоби так не збільшувати розходжень. Одначе ця справа для уряду не є маловажна. Реф. Гломбінський, реасумуючи внесення, підкреслив як спільне для всіх змагання зменшити число послів і забезпечити польську репрезентацію на східних „кресах", що є оправдане як із точки справедливости, так і державности.

В дискусії представники лівиці заявилися проти проектів зміни виборчої ординації і заповіли опозицію. Таку саму заяву зложив представник Жид. Клюбу. Дальшу дискусію ухвалено відложити до четверга.

Комісія радила над внесенням ППС. у справі привернення соймові права розвязуватися власною ухвалою. Внесення не ухвалено більшістю голосів, з тою зміною, що збільшено число підписів, потрібних до поставлення внесення на розвязання сойму до 1/3 законного числа послів.

Голосування над річницем найближчого засідання комісії відбулося серед галасу і метушні. Пос. Хрущький (Український Клюб) сказав, що правиця хоче так змінити виборчу реформу, щоби ніодин українець не вийшов до сойму. Це може мати такий наслідок, що українці скорше дійдуть до незалежної держави. Пос. Сосніцький (Хд.), що стояв біля пос. Хрущького, відтрутив на те його обома руками. Моментально счинилася велика метушня, небогато треба було, щоби між послами дійшло до бійки. Щойно завдяки інтервенції вспокоїлося. Предсідник прикликав обох послів до порядку.

Український Клюб оголосив такий комунікат: Дня 2. березня 1927 на засіданні сойм. конституційної комісії, підчас нарад над зміною виб. ординації до сойму, посла Сергія Хрущького з Українського Клюбу підчас його промови ударив посол Сосніцький у груди. Український Клюб із найбільшим обуренням питає цей варварський напад, що є насміхом над ускними, в культурному світі прийнятими, поняттями про способи боротьби на парляментарному терені. Пос. Хрущький перейшов недавно операцію сліпої кишки і не прийшов ще зовсім до здоровля. Клюб висловлює своєму товаришеві якнайгорячіші спочування.

Англія зірвала взаємини з СРСР?

Москва, 2. березня 1927.

Нечайний виїзд англійського шарже д'афер із Москви до Льондону, мотивований англ. посольством конечністю зложення звіту з положення британському урядові викликав у більшовицьких колах затрівоження. Побоюються, що полишення московського посольства В. Британії без керовництва можна вважати фактичним зірванням взаємин між обома державами.

Виправдання пос. Воєвудзкого.

Варшава, 2. березня 1927.

Маршалківський суд, визначений для розслідження справи пос. Воєвудзкого, видав оречення, що нема доказів, начеб Воєвудзкий як посол був конфідентом дефензиви, щоби брав платню в тім характері і щоби давав дефензиві як посол інформації про своїх товаришів. Суд установив, що В. як посол до сейму 1924 був для білоруських справ мужем довіря II. відділу ген. штабу в нац. референті евіденційного відділу. М. і. давав інформації про політику Білоруського Клюбу в соймі і про декотрих білоруських послів. Діставав із нац. референту гроші за пояснювання. Суд стверднв, що В. давав ті гроші вчасти на оплачування своїх інформаторів, а вчасти на політ. виборчу акцію на терені 4 округів півн.-сх. воєвідств, де він кандидував.

Казки життя.

Українець — китайським генералом!

Китайський генерал Фенгюсіянг може є з походження, не більше не менше, а — українцем! Прошу не сміятись. „Наєс Вінер Журналь" приносить довшу статтю на підставі інформацій д-ра Ігора Фенгія з Кошиць, тамошнього судді, який упевняє, що на фотографіях пізнає свого рідного брата. А на доказ, що не видумує, оповідає історію життя свого брата.

Оба вони сини — гр. католицького пароха з Бештри, на бувшій Мадярщині. Можемо догадуватись, що прізвище Фенгій або Фендій змадярізовано. Парох мав двох синів: Іренея та Ігоря. Старший Ірней був непосидющої вдачі, мрійник, зайдиголова. Уже як гімназист залюбки оповідав історії про Китай і в 17 р., безпосередно перед матурою пише листа до міністерства австрійської маринарки, заявляючи свою охоту стати моряком. 6 тижнів пізніше пливе по повному Середземному морі. Але у залізній морицькій дисципліні він не видержує і шведові вертається до хати..

Та небавком іде в Америку. Добивається аж до Аляски, до копалень золота в Кльондайк і називає себе вже Гаррі Фенгія. Вибухає американсько-еспанська війна за Филипіни; він вступає до американської армії як доброволець і за хоробрість стає офіцером. Після війни займається „бізнесом" на Филипінах, а згодом іде до Китаю. Про це все знає його брат із листів від нього. Один з них з дня 23. жовтня 1900 каже про бої з боксерами, серед яких Фенгій утікає до Пекіну. Останній лист є з 8. мая 1911 р. із держави Вашінґтон. 5 літ пізніше д-р Фенгій з Кошиць пізнає свого брата на одній німецькій ілюстрації, як китайського генерала Фенгюсіянга і шукає за ним через посередництво американського уряду. Але китайське інформаційне бюро заперечує цій звістці, вповнюючи, що Фенга, справжнього китайця, повернули колись християнські місіонарі і він належить до своєрідної християнсько-китайської секти. Китайське посольство заявило, що не в силі перевірити, чи в китайській армії служив стільки літ тому американський генерал такого прізвища.

Але д-р Фенгій не тратить надії доказати, що це його брат. Якщо вони могли би зустрітись, загадка була би розяснена. Ірней Фенгій володів мадярською, англійською, німецького, еспанською, китайською мовою, а коли він є Фенгюсіянгом, то нема сумніву, що памятає до нині ще бодай кілька речень або слів у рідній мові своїх батьків, — чого певне не знає ні один китайський достойник.

Історія справді фантастична. Але XX-ий вік приніс стільки неймовірніших пригод, що українець — китайським генералом може бути також правдою!

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** У вчорашньому числі „Діла" підлало конфіскаті одно місце і ціле закінчення передової статті „В антирадянських комбінаціях". Це 18-та чергова конфіската нашого органу в цьому році.

— **Шевченківське Свято у Львові.** Заходом товариств „Львівський Боян" і „Бандурист" відбудеться пьогорічне Шевченківське Свято у Львові в неділю дня 13. ц. м. в сали Народнього Дому, в 12. год. в полудне. В програму свята вкодить відспівання злученими хорами обох товариств цілої симфонічної кантати Станислава Людкевича „Кавказ" в супроводі повної орхестри, до чого приготування йдуть здавна. Кантата складається з чотирьох частин: 1) Прометей, 2) Молитва, 3) Гончим і псарям слава, 4) Борітеся, поборете, що виповнить цілу програму. Цей величний твір вимагає великого вкладу праці і рутинованих співаків, якими оба наші хори у Львові можуть повеличатися. Тому слід надіятися, що на пьогорічному святі сала буде виповнена по береги як львівською, так і позальвівською публикою, що не скоро матиме вдруге нагоду почути цю кантату. Святочну промову на цьому святі виголосить д-р Донцов. Білети можна замовляти вже тепер у касієра „Львівський Боян" п. Петра Гладія, Львів, Руська 20. Ціна місць від 6 до 3 зол., при чому зазначується, що уставлення крісел буде кінове.

— **Конференція збирачів українських марок** відбудеться дня 12. ц. м. у Відні в ресторані Павла Даєрля (*Deierl*), I. Бабенбергерштрассе 5 а. Початок в 7. год. вечером. Конференцію склакає комітет відомих колекціонерів у такому складі: редактор „Українського Филателіста" д-р Іван Турин, Йосиф Банмгартен, Андре Штоман. Друковане запрошення, що повідомляє про цю конференцію, заповідає приїзд на наради численних відомих спеціялістів України з Німеччини. Мета конференції: організація збирачів українських марок і вирішення богатьох важних справ, що торкаються української филателії. Збирачі-українці повинні взяти в цій конференції конче участь.

— **Шануйте рідну мову.** Інж. Михайло Федецький, геометр у Львові, що живе головно зі заробків від українських людей і вважає себе українським патріотом, вніс до львівського окружного цивільного суду дня 10. січня ц. р. до ч. спр. Цг. II. 11/27. проти свідомих українських громадян цивільний позив у польській мові через канцелярію неукраїнського адвоката, хоч у Львові є около тридцять українських адвокатів!

— **Законні відсотки.** Наслідком друкарської помилки у вчорашнім числі „Діла" повторюємо цю новинку ще раз: Вийшов розпорядок польського уряду, що починаючи від 1. березня висота законних відсотків обнижується з дотеперішніх 15 пр. річно на 10 пр. (десять процентів річно.

— **Чи повірите, що...** деякі мешканці Львова мешкають на самій каналовій дірі; справоздавець „Дзенніка Людового", який описує цю кльоаку на Городецькій вул. ч. 47, стверджує, що на простері 10 м. кв. живе 6 осіб, які мають місячно постійного доходу 80 зол., всі терплять на ревматизм, а 14-літній дівчинці, яка живе у вонючій вогкости, не бачить ніколи світла, не має воздуху ні людської справи росте з тих причин горб! — Польський Банк сконфіскував за 1926 р. 691.000 фальшивих золотих! — Радянська преса повідомляє про цікавий феномен якогось товариша Назарова, який у 1919 р. як 10-літній хлопець вписався на університет в Ташкенті, пройшовши матеріял гімназії за один рік дома. Тепер він має 18 літ і є професором математики у цьомуж університеті. — Якийсь мешканець із Самоа засуджений на смерть у 1885 р. згодився, щоби йому зміцнили присуд. Його „помилували" таким робом і він як прокажений жив ще 5 літ.

— **Бережіться заразних** від селян, що продають молоко та інші продукти із підльвівських громад: Рісної Руської, де є тиф, із Сигнівки, Замарстинова, Лепандівки, де є шкарлятина (красуха), у Замарстинові дифтерит, у Рісній Польській віспа, у Кульпаркові рожа, у Любіні тиф, у Малковицях красуха, дифтерит у Брюндорфі та Керниці.

— **Останні доктори** медицини, що добувати муть у польських університетах дипльоми по старій системі мусять ще зробити до кінця цього року. Хіба, що сойм продовжить цей речинець ще на рік.

— **Трупи.** У селі Сокільниках біля Львова 67-літній господар випив на весілю за богато і вмер від удару серця. Оригінальну причину найшов парубок Сеньшин із села Германова, біля Львова, щоби повіситись; побитий у бійці із товаришем, який був сильнійший, так собі це взяв до серця, що пішов на гіляку.

— **Неоднакові катастрофи.** Йордан вийшов із своїх берегів і залив сусїдні поля; у Палестині перервана комунікація через міст Алембі. В англійських копальнях вугілля три катастрофи: убитих 33, 28 і 17 шахтярів. Два великі французькі політики Бріян і Кайо вилетіли чудом того самого дня живі та здорові з авт, які підчас зудару були потрощені; Бріян на провінції, Кайо в Парижі. Ворожбу катастрофи добачують Китайці із Шанґаю в тім, що англійські жовніри на їх очах, у вільних хвилинах грають у мяч і то з такою зручністю, яка дає переконання про перевагу европейців над Китайцями.

— **Світова вітчизна.** Італійський уряд хоче получити Венецію, яка лежить на лягунах із суходолом при помочі величезного моста. Міст буде мистецько виконаний, у стилю славного Понте дей Соспірі (Моста зітхань). — Австрійський уряд приняв дуже поступовий закон про боротьбу з венеричними недугами; для молоді в 18 році будуть зорганізовані систематичні курси для її освідомлення і вона буде

Вибух у копальні.

Льондон, 2. березня 1927.

Наслідком вибуху газів у шибі в копальні в Монмаутшірі (півд. Валія) згинуло 65 людей. В шибі працювало около 200 людей. В Нетінґгемширі з 17 робітників врятували лише трьох.

Більшовицька патруля перейшла Збруч

Підволочиська, 1. березня 1927.

В суботу 26. лютого більшовицька патруля перейшла польсько-більшовицький кордон і прийшла до села Оріховець. Більшовицький офіцер наказав селянину Мельника нібито задля купна коней. Тепер жовніри зажадали від Мельника, щоби з ними їшов за Збруч. Коли Мельник не хотів, командант патрулі застрілив Мельникового наймита. Мельника жовніри побили й окровавленого забрали зі собою за Збруч.

Розправа проти членів комун. партії Зах. України.

Замостє, 2. березня 1927.

Перед тутешнім окружним судом ведеться розправа проти 40 українців, „членів комун. партії Зах. України". 35 обвинуваченних відповідало з вязниці, 5 з вільної стопи. Офіцер II. відділу зізнав, що льокаль окр. комітету партії був у Холмі та що в березні 1926 у мешканні посла Скрипи у Варшаві відбувся комуністичний зїзд. Один з обвинуваченних брав участь у комун. зїзді в Москві і там здав звіт із діяльности в Холмщині.

Біржа.

Гроші.

Банк Польський платив за доляра 8·90. Нію-Йорк 8·93. На приватній біржі американський доляр 8·93—8·93.50, канадійський доляр 8·89—8·89·50, чеська корона 0·26·25—0·26·50, австрійський шіллінг 1·28—1·30, румунська лея 4·00—4·33, французький франк 0·35—0·36, швайцарський франк 1·73—1·75, фунт штерлінг 43·40—43·70.

приневолена піддаватися урядовій лікарській контролі. — Революційний музей у Москві приготовляє з нагоди 10-тих роковин російської революції виставку, присвячену подіям перевороту. Можна там буде оглядати між іншим оригінальні документи абдикації царя Миколи II., вел. кн. Михайла і протоколи ген. Каледіна в справі Корнілова. — На протязі 4-ох місяців в Англії зголосилось до війська 6.232 добровольців. Англійська армія має тепер 6.510 офіцирів і 118.998 рядовиків. — Цигапський скрипак Бурка, що помер цими днями, а к-лись грав на царському дворі мав 32 дітей, з яких 23 живе; мав він дві жінки. — На ліцитації в Ню Йорку за один образ Рембрандта заплатили 206.000 дол. — Два найбільші англійські університети в Оксфорді і в Кембріджі не хотять признати рівних прав жінкам з мущинами і приймають лише 1 студентку на 4 студентів. Ця кривда є направлена тим, що панни в такій малій скількости мають більше шанс вийти замуж підчас своїх студій.

Дописи.

Турка над. Стр. *(Пошесть неробства й апатії.)* В нашому турчанському повіті бушує тепер страшна пошесть під двома відмінами: комплетного неробства та отуманюючої тіло й душу апатії. Цій пошести підпала в першу чергу майже вся інтелігенція. Не враховується тут учительства, яке заголюкане шкільним кациком Владзьом Бережніцьким, але слід зазначити, що й у декого з духовенства (навіть у таких досі відпірних на цю хоробу одиниць, як о. -евич) виступають уже час до часу прикрі симптоми, які вказували би, що їх організм, на жаль, підпаде мабуть скоро якійсь незавидній хворобі. Судити можна про це не тільки на основі ріжних знаків на небі і на землі, але також по іхніх „подвигах". Бо саме ніхто інший, як о. -евич у власній особі, взявшись дружньо заїдрукн з о. -овським, дня 1. лютого ц. р. „одним путем" почимчикували до „самого" старости і зложили на його руки просто з серця пливучі бажання „самому" президентові у Варшаві. Вся політично-організаційна робота спирається тепер по правді на одній одиниці, п. д-рі Кондраті Миколі, місцевому адвокаті, який не опускає рук, як інші „провідники" народу. Як далеко пішло поширення пошести в повіті, може свідчити також те, що на шкільне віче, скликане до Турки на 5. І. ц. р., не зважаючи на розіслані на села численні запрошення, явилося всього 10 осіб (!), так, що делегат „Рідної Школи" даремно трудився зі Львова до Турки. Пошесть безробіття кинулася нашим людям вже не тільки на мозок, але навіть на ноги; доказує це найкраще обставина, що навіть невинні вечерниці з танцями — і ті ніколи у нас не вдаються і кінчаться постійно дефіцитом. Наших „патріотів" виручає в організаційній роботі для „партії" УНС. Бішинський Володимир, який, щоб добути довіря і моральний кредит у селян, розказує їм широко про свої „славні" грошеві махінації за часів справування громадської писарки в Боберці. Народ, довідуючися про це, лавою суне до УНС.І.. Радикалів і сельробів у нас зовсім нема, бо вони, як личить паразитам, грасують тільки в повітах, де національний організм поборов уже недугу неробства та апатії, щоб по своїй чужоїдський „програмі" витягати підступно й демагогічно животворні соки для себе. Т-вариству ловецькому „Тур" у Львові, як також управі музею доісторичних тварин подаємо до відома, що по нашому повіті тиняється ще пару „твердорусских" мамутів з проводирем д-ром Сохацьким Іваном (з самої таки Турки) на чолі. На цьому кінчу цей малий малюнок нашого, славного вже з неробства на цілу Русь-Україну, турчанського повіту. Іншим разом змалюю його краще, докладніше. **Микита Турок.**

Організаційний рух.

Довірочна нарада У. Н. Д. О. у Войнилові.

Дня 25. лютого відбулася в салі бувшого повітового суду у Войнилові довірочна нарада членів Українського Національно-Демократичного Обєднання, яку скликав заслужений член партії *Юрко Гаджаровський* з Войнилова. На запрошених 18 сіл явились делегати 15 сіл у числі 68 учасників наради. Між присутніми було 3 священників і 3 учителів — решта селяни й міщани, так, що мимоволі ставиться питання, де була решта нашої сільської інтеліґенції! Нараду відкрив *Ю. Гаджаровський*, головою наради вибрано *о. Кравчука*, референтом був *Дмитро Палій* зі Львова. У висліді нарад вибрано Повітовий Народній Комітет для судового повіту Войнилів, котрого головою став ветеран нашого визвольного національного руху п. *Юрко Гаджаровський*. Є надія, що тепер праця піде жвавіше, як дотепер, коли Войнилів буде незалежний від Повітового Комітету в Калуші, котрий не проявляє майже ніякої організаційної праці. А що нарід уміє оцінювати дійсну працю одиниць, доказом цього може послужити одноголосна ухвала довірочної наради у Войнилові переслати щирий привіт давньому організаторові Калущини д-рові *зв. Курпецеві*.

На господарській ділянці.

Господарське віче у Винниках.

В дні 27. лютого ц. р. у Винниках відбулося велике господарське віче, скликане філією „Сільського Господаря" у Львові. Велика саля тов. „Просвіти" була переповнена слухачами. Головою віча вибрано інж. М. Кураха, містоголовою п. Магаляса, секретарем д-ра Бабяка. На вічу виголошено такі реферати: Про економічне положення українського селянства (реф. інж. В. Воробець), про організацію сільсько-господарського кредиту (реф. інж. Б. Волинець), про молочарство, садівництво та огородництво (реф. інж. І. Ришдавий), про обезпечення худоби (реф. інж. М. Курах). По рефератах відбулася дискусія.

Віче приняло такі постанови: Українське селянство дооколичних сіл, що зібралося на віч скликанім львівською філією „Сільського Господаря" в дні 27. II. ц. р. у Винниках, заслухавши рефератів про економічне положення українського селянства, організацію збуту й закупна сільсько-господарських продуктів, організацію сільсько-господарського кредиту, організацію молочного, городового та садівничого господарства і про обезпечення худоби — домагається: 1) Переведення справедливої земельної реформи, щоби забезпечити земельний голод українського селянства. Вся земля без викупу повинна перейти до рук безземельного і малоземельного українського селянства, бо воно, зруйноване воєнним лихолїттям, не в стані цеї землі викупити; 2) Припинення кольонізації українських земель чужим зайшлим елементом, бо навіть всего простору великої земельної посілости на західно-українських землях не вистане на те, щоби заспокоїти великий земельний голод українського селянства; 3) Знесення податкових тягарів, які в першу чергу обтяжують селянський загал, та заміненя їх єдиним прогресивно-доходовим податком; 4) Догідних кредитів на відбудову сільського господарства; 5) Направи доріг, регуляції рік, меліорації та комасації селянських грунтів; 6) припиненя зловживання громадським майном через наказних війтів та їх запшників; 7) Закликає до бойкоту чужих торговців та поширення рідного кооперативного промислу — пам'ятаючи на клич „Свій до свого"; 8) Закликає все українське селянство до організації в кружках „Сільського Господаря" і до поширення своєї продукційної та консумційної кооперації; 9) Закликає до організування сільсько-господарських курсів, шкіл, читалень та бібліотек; 10) Домагається від нашого асекураційного товариства „Дністер", щоби воно заняло урегульованим справи обезпечення худоби та перевело цю акцію між нашим селянством, щоби в той спосіб обезпечити від загибелі селянський живий інвентар; 11) Рівночасно віче домагається сплати відносин у скнилівській фондації і закликає всі інституції, що мають своїх делегатів в кураторії цеї фондації, щоби негайно відкликали своїх дотеперішних представників, а вислали таких, котрі дадуть моральну запоруку, що поведуть добре господарку цеї фондації. Тому взивають Раду філії „Сільського Господаря" та її централю, щоби доложили всіх старань для здійснення останньої волі фондатора і в якнайкоротшому часі зорганізували на маєтку фондації взірцеве господарство і садівничо-городничу школу для львівського округа.

З уваги на поширення вісток, що кураторія хоче продати і решту скнилівської фондації, віче взиває Раду філії, щоби вона всіми способами старалася перешкодити цьому вчинкові та для вратування фондації скликала негайно віче у Львові, яке розважилоб справу фондації та її загосподарування.

З нових книжок.

(Овідій: „Перемін" переклад Д. Николишина. Коломия 1927. „Загальна Книгозбірня").

Загально відомі нарікання на навчання класичних мов по гімназіях. А проте ні одна західно-европейська держава не усуває цілковито цих мертвих мов зі своїх шкіл. Видно, що глибше думаючі уми, признають великі користи фільольогічної освіти.

Крім грецько-римської культури існувало на світі ще богато інших культур, як єгипетська, єврейська, асирійська, але всі вони вимерли. І скільки разів література якогось европейського народу під впливом зманірованого смаку суспільности зійде на бездоріжа, тверезі уми відроджують її, наближуючи до простоти і тихої величі старинних класичних творів.

Не всі мають хист, змогу і матеріяльні засоби до того, щоби читати старинні класичні твори в оригіналі, але пречінь кожна освічена людина повинна їх пізнати бодай у перекладах. У нас та перекладна література ще дуже вбога. Тому приятель класичної освіти з приємністю візьме до рук свіжо виданий віршований переклад Овідієвих „Перемін", зладжений п. Николишином. Автор переклав щойно дві перші книги „Перемін" і обіцює у вступним слові продовжати свою працю. Овідія „Перемін" обіймають — як відомо — цілий ряд перекази, з яких кожний кінчиться переміною якоїсь особи у звіря, дерево або мертвий предмет за її заслуги або провини. Тому цей твір вельми пригожий для лектури для маленьких діточок. Кілько там буйної фантазії і чару! А написаний він прегарним стилем і віршем, який так і пливе вперед, мов рвучий гірський потік. Не дармо наш Овідій казав про себе, що у нього від дитинства, навіть у буденній мові слова самі укладалися у вірші. Красу оригіналу старається перекладчик у повні віддати. Мова і стиль перекладу поправні. Автор змінив метр оригіналу — дактилічний гексаметер, — який на його думку не відповідає духові нашої мови, на шумковий вірш зложений з двох половин, який є всього на один склад коротший від гексаметра зложеного з самих дактилів. Автор уважає цей свій вірш, опертий на народній ритміці за зручніший.

Ось як виглядає опис нашого незавидного залізного віку в перекладі п. Николишина:

Миттю увірвалося в добу підлітого
[металю
всякеє злочинство: щезла соромливість,
[правда й віра.
Їхне місце зайняли облуда, хитрощі,
[лукавство:
підступи, насилле люте та гидка жажда
[наживи.
Для вітрів для невідомих розпинав
[моряк вітрила;
і блищі, що на горах досі з вітром
[розмовляли,
стали суднами на водах колихатись
[незнайомих.
Тож і землю, передом як сонце і повіт-
[тре спільну,
обережний землемір покраяв межами
[на нивн,
Тай не тільки того збіжа від богатої
[землиці
на прожиток вимагали; и до її нутра
[добралися:
і богацтва, що їх скрила у воріг Сти-
[гійських тінях,
ту приманку всього лиха стали люди
[добувати.
Появилося залізо й шкідливіше від
[заліза
золото; війна явилась, що обидвома
[воює
та кривавою рукою потряса бризкучу
[збрую.
Скрізь грабунком промишляють; гість
[мечевий перед гостем,
гість загам не вірить; навіть згода між
[братами рідкість.
Чоловік на згуб жінки чигає, а та на
[мужа;
хижі мачухи мішають смертоносне зілле-
[труту;
син заздалегідь питає, скільки батькові
[ще жити.
Пропадалась богомільність і остання
[із небесних
кинула Астрея діва кровю зрошені
[країни.

Микола Полех.

ОПОВІСТКИ.

Виклад інж. І. Озаркевича про „Добування вугля" ілюстрований численними світляними образами відбудеться заходом Українського Технічного Товариства в суботу 5. ц. м. о 6. год. вечером в салі „Просвіти", Ринок 10, II. пов. гостям раді. — Виділ Технічного Товариства.

На „Рідну Школу" зложили: Вп. Марійка з Пеленських і Андрій Терпиляк 50 зол. замісць повідомлень про своє вінчання, яке відбулося 26. лютого ц. р. в Комарні, Петро Сікач 7·50 зол. як збірку з нагоди закінчення 3-го молочарського курсу в Горожанні великій, Петро Добуш 5·05 зол. як збірку на вінчанню. Анастазії Добуш в Боянці. — Жертводавцям щиру подяку складає Головна Управа „Рідної Школи".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИН** Ігнатович Львів. 956 78-2

СТАРШИЙ кавалєр на державній посаді оженився з українкою, бездітною вдовою, 40—43 літ, середнього росту, здоровою, доброю господинею. — Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Спільне добро" 303. 16.5 1—3

ПОШУКУЄТЬСЯ до помочі в господарстві молодої жінки на село. Зголошення: Львів, вулиця Вінцентого Поля ч. 1., Левицька. 1629 2—2

ДІРІГЕНТА для заложення хору потребує негайно Уряд парохіяльний і Підпечари п. Тисьменицця. 1619 2—2

АДВОКАТ близько Львова приймє рутинованого концепієнта. Листи з особистими датами до Адміністр. „Діла" під „Концепієнт". 1609 2—2

ФІЛІЯ письма „MATRIMONIUM", Львів, Городецька 43, І. пов., ганок. — Інформації, передплата, оголошення. 1639 1—1

ШКЛЯРСЬКА Робітня Б. Стельмах, Львів, Ліндого 3. Рами, оправа образів і зеркал по найнищих цінах 1617 2—5

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінь, серця і жолудка
Д-р Фелікс Ган Львів, Городецька 46. Телеф. 834.
1040 Пересвітлення Рентгеном. 1-27

Лікарсько-дентистичне Заведення
д-ра Симона Раппапорта
Якова Насса
ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.
Пльомбування й винимання зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям і студентам значна знижка.
1625 Полекші в сплатах. 2—5

Конкурс 1615 3—3
Жіноча Кооперативна „Труд" в Тернополі пошукує завідуючої до крайцької робітні. Першенство мають концесіоновані сили. Крім платні, службове мешкання. Зголошуватись до 15. III. ц. р. на адресу п. Амалії Постригач в Тернополі, вул. Мішкевича 29. УПРАВА.

МІКРОСКОПИ
ЛІКАРСЬКІ І ШКІЛЬНІ
Фірми Ц. РАЙХЕРТ, ВІДЕНЬ
1470 продаємо по фабричних цінах на догідних услівях
ЛЕВ АППЕЛЬ і С-КА
Львів, вул. Легіонів ч. 1.

!!! ПАНЧОХИ !!!
Півшовкові по зол. 2·50
Шовкові І-а „ „ 3·30
Шкарпитки нитков „ „ 0·80
„ шовк. в десені „ 1·70
продає знана з дешевости передвоєнна фірма 1613 2—3
Товаровий Дім „БЕРҐЕРД"
Львів, пл. Трибунальська І, тел. 28-70.

1620 ФІРМА 2—3
І. ДРЕКСЛЕР і Сини
пл. Кольтульна 2.
переробляє і покриває найдешевше
В 24 ГОДИНАХ
КОВДРИ і МАТЕРАЦИ

Фортепіяни, Піяніна, Фісгармонії
ДЕШЕВО І НА РАТИ
Цінники до диспозиції.
Конрад Каім і Син
Львів, Коперника 16.
Телеф. 20-48. 1013 2-3
Тільки перші фабрикати.

КУРС МАСАЖУ
розпічнеться 10. березня ц. р. в 5. год. попол. в ортопедичнім заведенню
Д-ра С. Тенненбавма
Львів, вул. Малецького ч. 5.

● Найвідповідніше, Модне ●
●● Тревале і Елєґантне ●●
ВЗУТТЯ
всілякого роду з першорядних закордонних фабрик поручає
„ЕРІКА", Львів, Кілінського 1
(проти віденської кавярні)
Приступні ціни Услуга солідна

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 19.

Після конфіскати — другий наклад

Ч. 49 (11.017). Львів. субота 5. березня 1927 Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 148.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не вертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Удар у груди.

Львів, 4. березня 1927.

Конаючий польський сойм у передсмертних судорогах кидається — як біснуватий — намагаючись при допомозі своєї реакційної більшости завдати нові удари народам, що тим чи іншим способом найшлися

Тепер на черзі справа зміни виборчої ординації до сойму. Видвигнули її чотири партії „народової" більшости: ЗЛН (вшехполяки), Пяст, ХН (християнсько-народові консерватисти), і ХД (християнські демократи), себ-то ті польські партії, які сьогодні мають більшість у соймі і які хотіли-б при допомозі всяких штучок і виняткового законодавства запетрифікувати її в свою користь. Розуміється, під ці петрифікаційні змагання підкладають польські центроправі партії не лише свій власний інтерес, але загально польський інтерес національний і державний. Виходять вони з того заложення, що від початку реституції польської держави аж дотепер, не вважаючи на травневий переворот, є вони єдиними господарями на польському державному фільварку. Доля їх досі милувала. Якже тепер може бути інакше?

Істнуючу виборчу ординацію змайстрували польські партії Польщі на славу, собі на пожиток. Акушерами її були пок. кс. др. Люстославський (вшехполяк) і проф. Бузек (пястівець). Головною її тенденцією було: звести до *мінімум* представництво непольських народів, себ-то репрезентацію майже половини населення сучасної Польщі і на віки вічні угрунтувати всевладу польської реакційно-народової більшости. Та „інородці" всеж таки вислали в польські законодатні тіла таку кількість своїх представників, що була настільки поважною (понад 20 проц.), щоби розвіяти сон про польську національну державу, хоч у соймі не найшлися з принціпових, правнодержавних причин представники галицьких українців.

Спрепарована на основі головних тез польської конституції виборча ординація дала польській реакції чисельну перевагу в законодатних установах, одначе не забезпечила їй трівкого посідання влади в уряді в огляду на її внутрішні розходження. Вже це одно було вповні вистарчаючим, щоби на свій власний твір видати засуд смерти. Ще більшою журбою, а одночасно притокою до зміни виборчої ординації, є страх перед „національними меншостями" взагалі, а українцями зокрема.

Однак польські зусилля виявилися марними і недошльними з огляду на відпорну поставу українського народу. Тоді як *ultima ratio* вирінають проєкти в справі зміни виборчої ординації в тому напрямку, щоби на ніщо звести представництво непольських народів. До того служить зменшення кількости послів, а головно відповідно зреформована виборча ординація з двома типами виборчих округів: на заході — одномандатовими, на сході — богатомандатовими. Західні землі заселюють німці, які в більшости не живуть компактною масою, тільки в значній мірі є розсіяні. Отже одномандатові округи на заході мають на меті обнизити німецьке парляментарне представництво в користь збільшення польського. Зновуж на сході, де поляки творять розсіяну національну меншість, подекуди дуже дрібну і майже непомітну, на українських і білоруських землях — богатомандатові округи з приноровленням штудерної виборчої геометрії мають на меті обнизити вже й так невідповідаючу чисельности українців і білорусинів дотеперішню національну репрезентацію.

Ми вже мали нагоду загально формулювати наше відношення до цих польських зусиль і зазіхань. Уважаємо своїм обовязком іще раз зазначити, що єдиною відповідю на ліквідацію нашого стану посідання (в теперішній стадії — теоретичного) і введення на ніщо нашого парляментарного представництва буде бойкот польських законодатних установ. Коли польські державці не бажають нас мати в польських законодатних установах, то зовсім не будемо брати в них участи. Ніколи не погодимося на те, щоби бути в польських законодатних установах тільки безголосними видцями, тільки статистами в невеличкому числі, тільки обектом насмішок і призирливого ігнорування. Ніколи не приложимо рук до того, щоби кількох наших послів стало безпомічними глядачами і формальними співучасниками тих „законних" ударів, якими частується український нарід.

До богатьох дотеперішніх ударів, що посипалися на український нарід у відродженій Польщі, приходить новий, генеральний під фірмою зміни виборчої ординації. Є це **удар у груди**, щоби опісля зовсім столочити український нарід. А його реальним символом є той удар, що його передучора одержав в груди від польського християнського бандита пос. Сергій Хрущький. На замітку українського посла, що тенденцією зміни виборчої ординації є недопустити українського представництва до сойму та що така поведінка польських державців тільки причиниться до скорішої еманципації зпід польської „рівноправности", — пос. Сосніцький (з християнсько-демократичного табору) відповів на це ударом в груди пос. Хрущького. Очевидно, нічого іншого від польських — даруйте за слово! — парляментаристів не можна сподіватися. Вони тільки на українському послі *ad oculos* ілюструють свої дотеперішні приймоми у відношенні до українського народу та заповідають будучі. Цей бандитизм польського християнського посла є теж пророчистим символом. Крім того, як це зазначує комунікат Українського Клюбу — напад пос. Сосніцького є найглядним виявом варварства. Посол Хрущький хворіє в останніх часах досить важко, недавно перебув операцію і тепер находиться в стані реконвалесценції. Тільки небуденне почуття обовязковости було для нього імперативом в такому стані удатися у Варшаву, щоби там на парляментарному терені протиставитися новим затіям, зверненим проти українського народу.

Де тільки дійшла вістка про бандитську поведінку у відношенні до пос. Хрущького, викликала вона глибоке співчуття до напастованого і хворого пос. Хрущького та крайне обурення і безмежну погорду до нікчемного напасника і кулачника. Не сумніваємося, що цей інцидент викличе загальний відгомін у цілому краю. Вже нині напливають до пос. Хрущького горячі вислови спочування.

Вповні приєднуємося до них, висловлюючи слова нашого признання пос. Хрущькому за його мужній виступ. Бандитський удар в груди пос. Хрущького є ударом, вимереним проти українського народу. Одночасно характеризує він досадно напасників, які з бравурою вміють кидатися з пястуками на слабих і по варварськи толочити тих, що в дану хвилю є слабші від них. То називається лицарскістю. **Ф. Ф.**

Наші „русскі".

Москвофільська мізерія на економічному полі.

Свого часу, реферуючи про загальні збори відомого „общества" ім. Качковського у Львові, подали ми на основі інформацій з наших економічних кругів, що „русскі" мають тепер у своїх руках приблизно 120 кооператив, членів „Русского Ревізіонного Союзу". Наші дані про „силу" москвофілів на наших землях повторила значна частина української преси як в Америці, так і на Закарпатті. А що ці дані були невірні, просимо ті самі органи подати своїм читачам отсі цифри про москвофільські кооперативи, що їх ми провірили на основі звідомлення „Русского Ревізіонного Союзу": *всіх „русских" кооператив обединує цей Союз ледви 53.* Між ними є 26 споживчих кооператив, 9 кредитових, кілька молочарських і кілька інших продукційних спілок.

Отсе всі досягнення москвофільських мамутів і маніяків, що з упертістю, гідною ліпшої справи, пробують іти дальше проти стихії і мабуть вірять, що вони роблять позитивну роботу. Коли зважити, що українських кооператив є понад дві тисячки і що вони з дня на день краще розвиваються, зростаючи як під оглядом числа членів, так і маєтково, то мізерія москвофільського надбання в економічній ділянці вийде ще нужденнішою.

Ці цифри, як і цифра читалень ім. Качковського (б. з на 2,600 читалень „Просвіти") говорять хіба самі за себе. Вони доказують найкраще, що і „Русскій Рев Союз" і його кооперативи, як і читальні ім. Качковського, засуджені на неминучу смерть. Зокрема москвофільські кооперативи, що не можуть мати від анемічного „Русс. Рев. Союзу" ні технічно, ні ідейно, ні під ніяким іншим оглядом відповідної підтримки, поради й контролі — мусять безславно згинути, чим причиняться тільки до нової зневіри й занепаду національної енергії в рядах нашого селянства.

Одинокий вихід для тих товариств — злитися з центральними українськими установами. Чи зрозуміють це вперті й заслєплені провідники нинішнього москвофільства?

5. березня

на Вечерницях „Червоної Калини"

забавою проводять: пп. Витанцький, Лепкий, Лопатинський.

ВСТУП тільки за запрошеннями, які видає щодня від 9—1 і 4—6 „Червона Калина", вул. Руська 18/I. — *На салі запрошень не буде видаватися.* 1661 3—3

Партійна освіта.

Курси для партійних діячів УНДО.

Орган Українського Національно-Демократичного Обєднання „Свобода" подає в останньому числі (з дати 16. березня) короткі інформації про відбутий недавно курс для партійних діячів УНДО.

„Тяжкі умови, — пише „Свобода" — серед яких приходиться працювати на політичному полі прилюдним живим і друкованим словом, спонукали секретаріят Українського Національно-Демократичного Обєднання уладити у Львові довірочний курс для політичних робітників. У курсі взяло участь сім повітів Східної Галичини і пять повітів північно-українських земель. Учасників було 17, з того 9 з поза т. зв. „сокальського кордону" (між тими одна жінка в характері госпітантки). По званню між учасниками був один юрист, решта кооператори, ремісники і селяни. Курс тревав 8 днів і обіймав 37 годин науки".

„На курсі були порушені такі теми: 1) Ідеольогія, програма і тактика УНДО і порівнання його програми з програмами інших політичних партій; 2) Земельна справа і господарське положення українського села; 3) Комунізм і Радянська Україна; 4) Політичне положення нашого народу; 5) Політичне положення нашого народу на північно-українських землях; 6) Церковна справа на північно-українських землях; 7) Законні умови політичної організації на північно-українських землях; 8) Польська конституція і важніші адміністраційні закони; 9) Організаційний статут УНДО і праця на місцях; 10) Українська кооперація, її організація і завдання; 11) Просвітна справа і „Просвіта"; 12) Шкільна справа і „Рідна Школа"; 13) „Дністер" і ПДВУ; 14) Промовець і промова (реторика); 15) Канцелярійне діловодство."

„Як видно з наведених вище тем, завданням Секретаріяту УНДО було дати учасникам не тільки пояснення програми й організації партії, але по змозі також повний образ нашого національного руху і праці на всіх ділянках громадянського життя. З уваги на те референтами на курсі були самі фахові сили в числі 13 осіб. Секретаріят УНДО знав згори, що своєї широко закроєної програми не зможе в такім короткім часі як слід виповнити. Був це лише початок широко закроєної праці в найближчій будуччині. Одначе висліди курсу були кращі, як сподівалося."

„Відбутий курс мав ще одну характеристичну прикмету. Наші брати з північно-українських земель мали нагоду у спільнім співжитті з галицькими братами у городі Львові пізнати себе взаїмно, свої стремління та ідеї. А були між ними з обох боків і селяни-хлібороби. У промовах, виголошених на прощальнім вечері, ствердили згідно бесідники з обох боків т. зв. сокальського кордону, що сокальський кордон вже не істнує, бо проломила його солідарність стремління українського народу до своєї найвищої цілі. А промовцями ними не були ані „попи", ані „доктори", ні „адвокати", але робітники і селяни."

Стільки „Свобода". Ми можемо тільки з признанням повитати ініціятиву секретаріяту УНДО, в тому напрямі, бо маємо глибоке переконання, що започаткована

праця — як її удачно будуть продовжувати — принесе для партії дуже й дуже позитивні наслідки. Відбутий між 16. і 28. лютого курс, хоч як коротко тривав, то всеж мусів дати його учасникам дуже багато необхідних для кожного партійного робітника теоретичних і практичних відомостей, що стануть великою допомогою не тільки їм, але передовсім партії в практичній організаційній роботі на місцях. Відбутий курс вважаємо значною додатньою позицією в білянсі УНДО. і віримо, що вона в недалекій будуччині значно зросте. Партія повинна мати в кожному окрузі відповідно вишколеного та теоретично підготованого організатора, тобто партійного робітника, що здійснює всі завдання партії на місцях. В нинішніх часах незвичайно загострюваних штучно т. зв. класовими партіями відносин у політичному житті, передовсім українського села, в часах, коли ті партії під плащиком класових інтересів селянства стараються зробити з нього сліпе знаряддя у руках інтернаціоналістичних експериментаторів, національна партія мусить розпоряджати кваліфікованими робітниками, і до того робітниками солідними, що могліб протиставити демагогії інтернаціоналістів наскрізь позитивну працю та позитивні в національному розумінні політичні ключі, що випливають з програми УНДО. Влаштовування таких курсів творить і закріплює крім того живий взаємозв'язок між представниками місць і партійним проводом, а це має теж не мале значіння для партії. Зважившись все це, бажаємо Секретаріятові УНДО. повного успіху в дальшій праці на тій ділянці, а нашим місцевим діячам радимо, щоби прикладали рук до влаштовування подібних курсів також на місцях.

За долю наших найменших.

Львівська філія українського краєвого Тов-а охорони дітей і опіки над молодю.

Коли приглянемося українським установам, які ведуть суспільно-національну опіку над українською дітворою та молодю у Львові, то побачимо, що маємо тут заступлені всі ділянки опіки і виховання.

Рідна Школа удержує цілий ряд шкіл, Тов. „Українська Захоронка" веде 8 захоронок для дітей дошкільного віку, Тов. Захист ім. митрополита Андрея гр. Шептицького при визначній співпраці і допомозі СС. Василіянок веде захист для 120 сиріт-дівчат (вул. Потоцького 95) і для 25 сиріт-хлопців (Коперника 36). Бурса УПТ. і Інститут св. Йосафата дає приміщення хлопцям взагалі, а реміснича бурса ремісничій молоді.

На цілком іншій ділянці працює назване вгорі товариство. Тов-о розпочало свою діяльність в 1918 р., основуючи порадню матерей, себто лікарську порадню для матерей і немовлят. З часом поширилася порадня і нині дістають там лікарську безплатну пораду вагітні жінки, немовлята, а з лікарської амбулаторії користають діти і взагалі молодь. Є це перша порадня на українських землях під Польщею, а при ній стація кремінної лямпи, яку закупило тов-о за фонди жертвовані Українським Червоним Хрестом в Канаді. Нині дається річно поверх тисячки лікарських безплатних порад і приходиться з матеріяльною підмогою найбіднішим.

Тверду основу до діяльности тов-а дав Екс. Митрополит Шептицький, жертвувавши Тов-у реальність при вул. Ходоровського 15, а завдяки посвяті кількох лікарів з д-ром О. Барвінським на чолі може порадня розвивати свою діяльність.

Не малу увагу звертає тов-о влаштованій і веденій ним бібліотеці для дітей. Є це бібліотека зложена з самих відповідних книжок для дітвори, параховує понад 800 книжок і користає з неї постійно до 400 дітей. Коли зважити, що користають з неї діти, для яких українська книжка булаб інакше недоступною, то легко оцінити її значіння.

Тяжку і невдячну працю в Тов-і ведуть жінки. Вони, зорганізовані в секції сирітських опікунок, і секції для доростаючої молоді, уладжують вистави для дітей, гуртують дітвору до забави і науки (вели курси українознавства і української мови для дітей з польських шкіл) й приміщують сироти, даючи їм спромогу праці і науки, збирають фонди, роздають потребуючим підмоги, випозичають шкільні книжки для найбідніших, та нарешті роздають одіж і взуття. Одній вдові купили машину до шиття, щоби могла заробляти для своїх діточок і т. д. Тов-о опікується крім того „Пластом", даючи на його потреби великий льокаль.

При Тов-і є і видавнича секція, яка видає книжки з ділянки охорони материнства, охорони й опіки над дітьми. Досі видано 6 книжочок, а саме: 1) д-ра О. Барвінського „Порадник для матерей" („Плекання немовляти"); 2) д-ра О. Барвінського „Туберкульоза"; 3) д-ра М. Долинського „Жінка як мати" (Гігієна жінки, завагітніння, роди і поліг); 4) „Української Дитині"; 5) „Юрза Мурза"; 6 „Малий лікар". Дві останні богато ілюстровані, призначені для дітей, учать берегти себе перед неудачами і нещасливими випадками.

Досі видано 17.500 примірників, та хоч немовлята десятками тисяч гинуть, хоч туберкульоза забирає сотки тисяч жертв, хоч опіки над материнством у нас зовсім в завидбанні, то книжки мало розходяться, а тим самим не має Тов-о фондів на дальші видання.

Тов-о не дістає ні сотика підмоги. Одиноким доходом, це вкладки львівських членів доходи з „Тижня Дитини", жертви українських товариств. Заходи, щоби поширити діяльність на села львівського судового повіту остали без успіху, бо ніхто там не інтересується суспільно-національною опікою над дітворою. Дня 13. березня ц. р. відбудуться загальні збори Тов-а. Треба надіятися, що всі члени і гості візьмуть у них численну участь.

Не повезло...

Як у Мельниці прогнали хлібоїдську зграю.

Дня 1. лютого ц. р. задумали ефіяльти з данилевичівського табору устроїти в Мельниці підчас ярмарку політичне віче, щоб небилицями дурити селянство Мельниччини. До помочі дістали цілий постерунок і кількох тайних агентів. Уже на три тижні наперед приїхав до Мельниці з метою підготовлення грунту якийсь Боднар, кажуть, що став вербувати горівкою мельницьку й доокольичну всяку дрянь-шумовиння, а відомих обіжняками дров; інвалідам і вдовам по поляглих на війні обіцяв пенсії, які вже на вічу мали їм виєднувати. Всеж таки знайшлося у нас небогато того шумовиння, як опісля виявилося на вічу. На два дні перед вічем прибув до помочі Боднареві бувший зупак з 95 австр. п. п. в Чорткові, Дмитрик, а напередодні віча наспів і сам Стовпюк, редактор „Селянського Прапору", як казали. Тиждень наперед били в бубни по Мельниці на ярмарку, що 1. лютого ц. р. прибудуть якісь пани і будуть роздавати для бідноти всі можливі благодаті, а в сам день вибубнювано, що хто має які жалі до „українських попів, адвокатів" і т. д., нехай спішить на правдиве українське віче.

Віче заповіджено в салі польського „Сокола" в год. 1. попол. І дійсно в год. 1. виповнилася сала „Сокола" по береги, прибули також жиди й поляки. На трибуну виступив зупак Дмитрик і хотів отворити віче. Попросив, щоб зібрані вибрали собі президію віча. Присутні запропонували на председателя агр. Івана Романюка, опісля дир. Гната Баранюка, п. Василя Фочака, Василя Костанюка, Василя Чубея й ін. одначе ніхто з наведених не був підходящий Зупакові, бо це не „хлібоїди" і віче хлібоїдів моглоб замінитися під проводом тих людей в широ-народні збори, з яких „хлібоїдів" — могліб випровадити за обшивку і в параді аж за Мельницю. Тому Дмитрик запропонував на председника обробленого ним Базюка Івана, а що цей тип добре всім відомий зі своїх махінацій ще як більшовицький стовп — присутні на нього ніяк не згодилися. Не згодилися також на їх однодумця Лабу з Вільхівця. Тоді Дмитрик запропонував себе самого на председника. Але й це нічого не помогло. Почалися крики, свисти. Чути було тільки: хрюні, ковбасники, кирпичники, геть з ними до Варшави і такі оклики обурення, що тут їх годі повторити.

Сала перемінилася з чисте пекло. Поліція, побачивши, що тут готово прийти до небажаних наслідків, що вічевики готові розправитися не на жарт з аранжерами віча, заявила, що віче розвязується і що всі присутні мусять вийти з салі. Сала почала опорожнюватись, одначе коли вічевики побачили, що деякі закукурічені особинки-хрюні лишилися в салі, щоби в ніякий спосіб не допустити до віча, вернулися всі назад до салі, де знову почалися крики, свисти і т. п.

Не помогла патетична промова Стовпюка, що пробував грати на селянських струнах. Творилося ще більше пекло, як передше. Тому поліція знов заявила, що всі до одного мусять вийти з салі. З піснею на устах „Ще не вмерла", якої звуки виходили аж на ринок, вийшли люди з салі.

Стовпюк зі своїми адютантами, зупаками й форналями хотів після цього взятися на інший спосіб, а саме скликати довірочну нараду на основі § 2 закону про збори. Але й до цього вічевики не допустили.

Тоді „хлібоїди" почали кликати по одній вдові на нараду, але і з цього нічого не вийшло, бо загал, побоюючися, щоб жіноцтву нічого злого не сталося, знову рушив до салі „Сокола". Щойно тоді поліція в асисті відпровадила всіх вічовиків обох полів аж на ринок.

Опісля рознеслася ще поголоска, що в коршмі Малці будуть відбуватись авдієнції для тих, що мають якісь бажання до аранжерів віча. Але тут вже ніхто не пішов.

Пробували „хлібоїди" щастя ще 8. лютого і хотіли устроїти віче в асистенції самого повітового комісаря поліції і відпоручника староства, одначе таки не повелося.

Так закінчилися спроби данилевичівців у Мельниччині і вони з певністю вже більше не будуть тут шукати щастя. Селянство пізнало тут наскрізь викривлених особняків, що прийшли туманити людей, і дало їм належну відправу.

Українські стрільці в Америці

Поклик до бувших членів Української Армії.

Д-р І. Свенціцький. 6)

Музеї і книгозбірні сучасної України.

(Докінчення.)

Ці українські відділи притягають чимало глядачів, особливо в Ленінграді. Це стараються використати для поширення українських збірок поза межами України їх хранителі, теж Українці, яким управа музею не тільки не робить у тому напрямку ніяких перешкод, але навпаки — піддержує їх плянові експедиції. Мало того, в мистецькому відділі „Русского Музею" в салі Брюлова є бронзовий бюст його учня Шевченка, а творчости Григорія Левицького і Боровиковського відведені дуже гарні й богато виposажені характерною мебеллю їх доби салі. Для українства це безперечно чималий здобуток — у царині мистецтва і науки промовляти щоденно до соток глядачів з усієї Евразії і до десяток чужинців з Европи. Коли до цього долучимо українське життя Українських Громад в університетах і мистецьких академіях обох столиць, то зрозуміємо, що з революцією в столицях зискала найбільше національна свідомість і, скажемо, виросла об'єктивність у національних справах. Ось приклад: українець-службовик Русского Етнографічного Музею росказує про випадок появи групи зірмен з домаганням показати їм вірменський відділ, чи він у Музею істнує і в якому стані. Довелось вести їх через ряд світлиць хвилево зачинених для глядачів, у яких ішла особливша робота научної переставновки й укладання вірменського матеріялу. Живі завзяги настирливих гостей дуже причинилися до належного укладу, а там і доповнення зібраного. Тільки завдяки ційже об'єктивности із Ленінграду переходить назад на Україну збірка нижинського генерала *Потоцького* — пять вагонів! — до окремого історіографічного кабінету Української Академії Наук у Київі. — Старшина Інбелкультуру („Інституту беларускае культури") в Минську роскавав нам ще про пару циган, що явилися з предложенням закласти при Інбелкульті циганський відділ, якому обіцяли доставити потрібний матеріял, зібраний між мандрівними громадами циганів.

Усе те є безперечно проявом високого ступня об'єктивности, про яку мілионам Українців поза межами Великої України доводиться хіба мріяти десь у дуже далекій будучині.

Ще більше цінного, бо з нідрів самого зародку, можна нам спостерегти на збірках *Білорусі*. Авторові цих рядків не довелося, що правда, бути у Витебську цього року, де по його давнім спостереженням є всі завдатки для гарного білоруського музею, але побут у Минську дав йому нагоду побачити дуже богато інтересного. Менськ, як місто, з давен не білоруський город, успів через заснування білоруського університету (1921) державної білоруської бібліотеки, музею, Інбелкульту — майбутньої Білоруської Академії і державного Білоруського Театру (1925) так сильно знаціоналізовати*ся, що ви скрізь по установах чуєте білоруську мову. Українську мову в ньому розуміють і радо витають, — одинокі тільки жиди придають ще містові русского характеру. Але й це до часу, бо нове жидівське покоління, виховане в білоруській школі та в університеті, буде вже у всьому білоруське, тим паче, що має в університеті свій осібний жидівський педагогічний відділ, на якому всі предмети переходять слухачі по жидівськи. Слід зазначити, що до революційного часу в Минську не назбиралося ще стільки мистецького запасу, шоби з нього можна було скласти добрий музей. Але через те саме *білоруський музей буде розвиватися* без особлившого скупчення маловартних предметів, збираючи по певному пляну саме необхідне. Початок цього бачили ми вже в народописному відділі музею. Серед молодшого білоруського покоління є гарячі патріоти, що своєю пильною працею заповняють не одну прогалину музейництва, як ось вчинив це білоруський рисівник Язеп Драздовіч, що дав у розпорядок словарної комісії Інбелькультуру дуже *інтересний* альбом 250 рисунків ріжних предметів білоруського побуту з докладними назвами, висловами й описом їх у точній звуковій передачі з наголосами.

Взявшись за організацію свого культурно-національного життя у всіх напрямках, білоруси — хоч які вони нечисленні — можуть сьогодні повеличатися дійсно великими придбаннями в области літератури, фільольогії, музейництва, книгозбірень і театру. Особливож цінна у них організація „Маладняк", що з доручення Інбелкультуру веде плянову культурно-національну роботу серед молоді 15—20 літ, вишколюючи її наукові й естетичні нахили та використовуючи їх для суспільного життя. Словарна комісія може повеличатися неодним молодечим співробітником, а в дрібних безпретенсійних книжечках віршів і нарисів пера сябрів (членів) „Маладняка" блестить неодна перлина таланту.

Щодо білоруського театру, то це таки здоровий зародок майбутньої визначної словянської сцени, з якої буде гомоніти ніжне білоруське слово, повне нового суспільного змісту, що певно переможе радісною „перамогаю" всі перешкоди на шляху розвитку білоруського народу.

Національне по формі своїй, пролетарське по змісту — ось і все білоруське життя, що змагає через свій новий устрій до звязку із вселюдською культурою, до свого повного розвитку.

„У маланках пяруновых
а гулкім гоманам грымотау
для вікоу дыхтуйце вогых
нечувалых ясноты!"

(Орленятам, Янка Купала).

Найліпше насіння огородовини, цвітів і пастевних ростин, випробованої якости поручає СКЛАД НАСІННЯ фірми **ЕДМУНД РІДЛЬ** Львів, Рутовеського 3.

ЦІННИКИ НА БАЖАННЯ ВИСИЛАЄ ВІДВОРОТНО.

Наради над зміною виборчої ординації.

Варшава, 3. березня 1927.

Соймова конституційна комісія радила дальше над проєктом зміни виборчої ординації. Пос. Попель (НПР.) заявився за зміною виборчої ординації в кількох точках. Ординація без сумніву виявляє богато недомагань, а недостача забезпеки польських пос. мандатів на східних окраїнах не може бути для нікого рівнодушна. Годі, щоби „креси" мали таку саму виборчу реформу, як коріння Польща. Пропонує створити рухому скалю числа послів, себто, щоби числа послів не визначувано згори, лише щоби воно було залежне від фреквенції виборців. Так „креси", які звичайно виказують менший процент населення, що бере участь у голосуванні, дістали би меншу репрезентацію. Для забезпечення репрезентації польської меншости на кресах предкладає створити двомандатові округи. Пос. Кернік (Пяст) заявляється проти одномандатових округів, але є за зменшенням числа мандатів. Бесідник думає, що також лівиця найкраще прислужиться державі, коли чинно співділатиме для реформи. Пос. Чапінський (ППС.) заповів, що соціялісти будуть боротися проти всяких замахів на виборчу реформу.

Третє читання самоврядних законів.

Сецесія українців і білорусинів в адміністраційної комісії. — Вижидаюче становище жидівського представника.

Варшава, 3. березня 1927.

На нинішнім засіданні адміністраційної комісії радженo дальше над законом про сільські громади. Прийнято звіт підкомісії в справі постанов про поділ, злуку і регуляцію границь сільських громад. Опісля прийнято решту уступів закону про сільські громади з тим, що уступи, які торкаються справи досліджування виб. актів, відіслано до спец. підкомісії. Підкомісія ця має завтра здати звіт плєнумові комісії. В пятницю буде засідання комісії, присвячене поправкам проєкту громадської ординації.

Пос. Єремич (білорус) зложив в імени Українського і Білоруського Клюбу заяву, в якій протестує проти постанов проєктів самоврядних законів, що кривдять нац. меншости. Українці і білорусини покинули салю нарад, зазначуючи, що в дальших засіданнях не братимуть участи.

Пос. Інзлєр (жид) зложив заяву, в якій прилучується до протесту пос. Єремича. Одначе, бажаючи підждати на становище комісії до цілости законів, покищо не кидає комісії.

Сталін про війну.

Москва, 3. березня 1927.

На зїзді залізничих машиністів Сталін у промові зазначив, що війни не буде на весну, ані в осени; вороги Росії не є приготовані до війни і бояться її висліків, СРСР. не спровокує війни, бо змагає до мира. Величезний кордон СРСР., що виносить тисячі км., приневолює СРСР. до мирної політики. Колиб більшовики хотіли війни, то мусіли би на кордонах Афганістану, Персії, Туреччини і в Европі держати богато готового війська, а це коштувало би великанські суми. До зірвання англійсько- більшовицьких взаємин не прийде. Зірвання взаємин із Англією дало би самі мінуси, а ніяких плюсів.

Місія Д' Ебернона в Сан Ремо.

Берлін, 3. березня 1926.

Кореспондент „Вельт ам Абенд" повідомляє з Женеви, що лорд Д' Еберион у розмовах зі Штреземаном у Сан Ремо бажав позискати Німеччину для Англії в англійсько-більшовицькім конфлікті. Думають, що прийде між ними до порозуміння.

Арцибашев помер.

Варшава, 3. березня 1927.

Нині пополудні у військовім шпиталі помер, не відзискавши притомности, російський письменник Михайло Петрович Арцибашев, автор „Санїна".

Біржа.

Гроші.

Курс доляра на приватній біржі 8·93, урядовий курс одного граму золота обчислено на 5·9484. Банк Польський платив за американський доляр 8·90, за Ню Йорк 8·93, англійські фунти 43·40, французські франки 34·88, голяндські гульдени 358·25, норвеські корони 231·50, австрійські шилінги 125·97, швайцарські франки 172·07, бельгійські франки 24·50, італійські ліри 39·00, чеські корони 26·51, німецькі марки 211·65.

В справі нападу на пос. Хрущького.

Комунікат.

В середу дня 2. березня ц. р. на засіданні соймової конституційної комісії в часі нарад над проєктами зміни виборчої ординації польський посол Сосніцький ударив в груди посла і члена Центрального Комітету Українського Національно-Демократичного Обєднання, Сергія Хрущького. Сталося це в часі промови посла Хрущького, в якій він виступив проти реакційних проєктів зміни виборчої ординації і заявив, що того рода проєкти польської більшости причиняться до скорішого осягнення самостійности українського народу.

Президія Українського Національно-Демократичного Обєднання протестує проти цього нечуваного варварського нападу на заступника українського народу, виконуючого своє право на соймовій арені і заявляє, що цей випадок є клясичним приміром, якими засобами польська більшість амагає до знищення природних прав українського народу.

Президія Обєднання висказує послові Сергієві Хрущькому свій привіт, а цей нечуваний факт фізичного насилля подає до відома нашого громадянства та заявляє, що український нарід зуміє у відповідну пору витягнути з цього факту потрібні йому консеквенції.

Львів, дня 3. березня 1927.

За Президію Українського Національно-Демократичного Обєднання

Д-р Дмитро Левицький,
голова.

Володимир Целевич,
гол. секретар.

ГОЛОВНА УПРАВА УКРАЇНСЬКОЇ СТРІЛЕЦЬКОЇ ГРОМАДИ:

Д-р Володимир Галан, голова; *А. Батюк, Т. Свистун*, містоголови; *М. Громяк*, фін. писар; *В. Петрусик*, рек. писар і скарбник; *Д. Галичин, М. Близнак, М. Макеєнович, О. Білозан Е Ляхович, В. Кацюбій*, члени Управи.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Вчорашнє число „Діла" світило на першій стороні величезною білою плямою. Пресовий цензор вичеркнув у ньому одно місце з передової статті „Білоруська проблєма і СРСР" і більшу часть статті В. Левицького „Польська офензива у Франції". Це 19-та чергова конфіската нашого орґану в цьому році.

— **З Національного Музею у Львові.** Вислідом навязання звязків нашого Музею з науковими й культурними інституціями Рад. України, Росії й Білорусі, є сьогодні живий обмін виданнями з музейної ділянки і ріжних наук. Щоби познайомити відвідувачів з цими надбаннями уладжено в одній з музейних саль виставку книжок. Бачимо тут насамперед богаті вже досі видання української Академії Наук у Київі, її секцій: історично-філософічної, фізично - математичної, соціяльно-економічної й ін. Дуже цікаві й важні видання й друки Української Автокефальної Православної Церкви (українські богослужебні книги, брошури, формуляри, та знимка членів церковної ради). З музейних згадаємо видання харківського музею Слобожанщини й Історичного Музею ім. Шевченка в Київі; з російських богаті здобутки „Государственного Эрмитажа", „Академии Материальной Культуры" і „Музея Изящных Искусств" (давніше Александра III.). З білоруських виставлено книжки Інбелкульту та федерації поетів Білорусі „Маладняк". Наприкінці ще кілька артистичних видань литовських й одно німецьке. Виставку влаштовано для того, щоби з цими чужосторонніми здобутками познайомились відвідувачі та щоби вони зуміли на основі цього оцінити працю, яка проводиться в нас на музейному полі.

— **Концерт „Бандуриста" у Львові.** В середу дня 9. березня ц. р. відбудеться у Львові в салі Муз. Інституту ім. Лисенка, Шашкевича 5., в год. 8 вечером програмовий концерт т-ва: Акад. Хор „Бандурист" при співучасти п. проф. В. Божейківної (піяністки) і інших наших мистецьких сил. Дирігент хору: І. Охлимович. Форт. дострій: п. Б. Кудрик. Подробиці в афішах і програмах.

— **М. Голинський** виступає в опері міського театру у Львові у суботу в „Тосці".

— **Філія „Союзу Українок" у Тернополі** прислає нам таке пояснення: „По часописах розширено вістку, немовби деякі члени філії „Союзу Українок" у Тернополі внесли були судову скаргу за образу чести в польській мові проти п. Д., делегатки Виділу „Союзу Українок" у Львові. Отсим заявляємо в імени Виділу філії, що ті дві пані, що вносили скаргу, не були тоді і не є й тепер членами філії „С. У." у Тернополі". — *Виділ.*

— **Де пани, там і ми.** Пишуть нам: Хоча у Самборі „Українська Бесіда" що суботи влаштовує вечерниці з танцями, то сим українським родини пішло у нас на два польські балі, щоб затанцювати ще й польонеза, не згадуючи про те, що дали заробити нашим „зичливим" сусідам...

— **Памятник померлим членам У. Г. А. в Ліберці** (Ч. С. Р.) буде відслонений правдоподібно в часі латинських Зелених Свят (5. або 6. червня ц. р.) Українське Допомогове Товариство в Ліберці, яке займається здвигненням цього памятника, звертається до нашого загалу з проханням допомогти йому присилкою хочби невеликих, але масових жертв на адресу: *Ceska Zalozna v Liberci, V. V, c. 7966.*

— **За часті трагедії.** Ще одна спроба самовбийства у Львові: студент драматичної школи 22-літній Л. Сойка, розчарований у любові, випив йодини. У Турці (Радехівщина) два брати Гаврихові побили на смерть свого наймолодшого брата, із зависти, що батько записав йому найбільше майна.

— **Погода і злодії.** Англійська поліція стверджує, що підчас останніх гострих морозів на протязі 36 годин була мінімальна скількість крадіжей, а в Ліверпулі не арештували ні одної особи. Зате німецька криміналістика має інший досвід: чим більш несприятлива погода для населення, тим більше нагоди для злодіїв. У нас ще інакше: чи зимно чи тепло завсіди є досить кандидатів на „холодну".

— **Ще один злодійський спосіб.** Льондонська та паріжська поліція схвильована реверляціями одного англійського хірурга, який заявляє, що деякі лікарі, головно в Парижі, роблять за великі гроші операцію пальця, наслідком якої їх відтиск змінюється. Відомо, що недавно введено в криміналістиці як одну з найпевніших метод пізнавання злодіїв відтиски пальців, по яких шукають винуватців. Т. зв. дактильоскопія основується на аксіомі, що нема двох людей з тими самими відтисками пальців. Ті, що мають „довгі пальці", найшли спосіб, який може захитати цією методою праці кримінальної поліції.

— **Більше адміралів як кораблів.** У найбільшій газеті, що виходить у Філядельфії, „*Public Ledger*" находимо таку дотепну новинку: „На підставі заяви одного із послів у польськім соймі довідуємось, що польська маринарка має вдесятеро більше адміралів як одиниць фльоти. Якщо це правда то це доказ, що Польща поволі американізується на зразок південної частини Злучених Держав. У Кентукі на кожний квадр. кільометр є один полковник, а чим більше їдемо на південь, доходимо до місць, де на кожну цивільну особу є від 10 до 20 генералів. Може добре було би порадити Польщі стати суперницею Швайцарії і оснувати собі фльоту без кораблів і без моряків. Таким робом у Польщі адмірали стануть так само зайвими, як у Кентукі є зайвими полковники у добі... сухого (протиалкоголевого) режіму".

— **З жіночих рекордів.** У Парижі жіноцтво, яке взагалі мало дбає про емансипацію, здобуло нову суспільну позицію: новий закон дозволяє жінкам виконувати ролю комісаря-цінителя на ліцитаціях. Хто не був на таких збіговищах не знає, скільки там шуму та хвилювання! Виявилось, що симпатична, молода панночка Маргеріт Мільо в цій новій ролі вплинула добре на юрбу. Викликуючи та підбиваючи ціни приємним голосом, чепурно вбрана, добилась до того, що на прилюдній ліцитації книжок деякі примірники дійшли до рекордової ціни. За один том спеціяльного видання сучасної письменниці Колет заплачено 1.500 фр.! Коли ми доживемо до таких любимців літератури!

— **Дві анатеми.** Берлінський часопис „Ахт-ур-Блят" приносить статтю „Світовий скандал", де сказано, що їх співробітник д-р Гоздорф вислав до амстердамської жидівської віроісповідної громади, на адресу рабіна Рікардо телеграму із запитом про те, чи вона зняла і коли анатему із Спіноци. Відповідь була: „Анатема не знята". Спіноца після двох століть є далі „виклятий". Здається, що і з папського індексу теж не знятий. Одночасно з цим читаємо про ще більший скандал в Америці, де в університеті Вірджінії звільнили професора фізики Картера за пошанування теорії... Айнштайна, як ворожої релігії. Що мають спільного релігія і математична будівля всесвіта, створена Айнштайном? — на це питання мають професори з Вірджінії відповідь, згідно з їх розумінням науки. А саме теорія релятивности є безбожна, бо приймає світ обмеженим, а не безмежним. На що таким обмеженим професорам необмеженого світа—важко зрозуміти.

— **Світова величина.** Американський сенат затвердив парляментську резолюцію, щоби 450.000 дол. призначити на будову трьох легких крулників. — Цього року літній час заведуть одночасно у Франції, Англії та Бельгії, пересунувши в півночі на 10 квітня вказівки годинника на годину вперед. — Чотири воздушних летуни хочуть здобути рекорди: Піведо є в напрямку до Ріо де Джанейро; португальські летуни під проводом Кабраля приготовлені до лету навколо світа на 55.000 км.; уругвайські летуни відлетіли із Капаблянки, а десять американських летунів, що вибрались вздовж південної та середньої Америки, приїхали до Ляпляти. — Якийсь генуезький моряк, Пасторіно, записав міліон лірів на шпиталі. — У Мюнхені помер маляр Юлій Цимбуш, якого деякі картини є в Пінакотеці. — Пристань в Одесі має бути перебудована та поширена; на всі роботи треба буде 5 літ. —

Один з паризьких денників кинув думку, що франц. уряд повинен домагатись звороту від австрійського останків т. зв. „герцога райхштадського", нащадка Наполеона, відомого під назвою „Відня" (пєса Ростана), який спочиває в соборі Капуцинів у Відні, з наміром перенести тіло до костела „Інвалідів", де є гріб Наполеона.

— **„Свобода"**, орган УНДО, почала виходити в побільшеним обємі. Останнє, 10. число містить: Готовляться до виборів. Крок вперед. По обох боках кордону. Під увагу громад. Самоврядні і виборчі крутійства. Організаційний рух. Курс партійних робітників УНДО. Що чувати на Волині? Голоси наших читачів. Що чувати в світі? Нашим читачам. З польського сойму. Новинки. Еміграційні дурисвіти при роботі. Як добувати фонди для інвалідів. Господарське віче у Винниках. В справі виїзду до Німеччини. З історії радикальної кирині. Велике віче в Теребовлі. Дописи з краю. Всячина. Смішне.

— **„Опортунізм і принціпіяльність у політиці".** На цю тему виголосить д-р Дм. Донцов реферат у неділю, дня 6. березня ц. р., в салі Академічного Дому при вул. Супінського ч. 21. Початок в 6-ій год. вечером. Вступ 50 сотиків.

— **Шуні Маріца (За другі свої),** драму Б. Товстоноса на 5 дій, в якій представлена геройська боротьба Болгарів з Турками — виставляє в неділю, дня 6. березня о 7-ій год. вечером Незалежний Людовий Театр у Львові. — О год. 3:30 повол. „Запорожець за Дунаєм", народня оперета в 3 діях І. Гулак-Артемовського.

Дописи.

Борщ'евщина. *(Концерт у честь Шевченка в Новосілці Костюковій).* Дня 15. II. 1927 відбувся концерт у честь Шевченка в 66-літні роковини його смерти в Новосілці Костюковій. Коло устроєння того концерту великі заслуги положив український гімназист Мирослав Боярський. Від часу перебування свого в домі батьків, згаданий студент поклав багато праці для розбудження сільської молоді і для національного освідомлення, основуючи аматорський кружок. Від вересня м. р. цей кружок дав кільканацять вистав, як: Перший горальник, Сватання на Гончарівці, Ох-ох, не любив двох, Як ковбаса та чарка і ін. Його звязок з сільською молодою причинився до збільшення духового її життя. Тому по своїм відїзді до Львова, лишив великий жаль по собі у тої молоді. Але діло, ним зачате, не пропаде, а дальше буде вестися. Якби всюди академічна молодь була така охоча до народньої роботи, як п. Боярський, то наша освітня справа на селі зробилаб великі поступи, не зважаючи на ворожі заті, спрямовані проти нас з усіх сторін. **Очевидець.**

Літературний куток.

Двох відомих письменників обвинувачують у плягіяті. У Німеччині Майрінка, автора „Голема", у Франції драматурга Бурде. У першім випадку діло йде про твір півнауковий; Майрінк упевняє, що наведені ним місця мають вказане джерело. Бурде позичив дуже яскраво сюжет і низку думок із одної пєси з 1870 р. Читачі пригадують собі обвинувачення фр. повістяря Бенуа, який „Атлянтиду" запозичив буцімто з англійської повісти „Вона" Гаггарда. Аналіза ствердила лише близьку схожість концепції. Коли авторові не можна доказати просто „відбиття" чужого тексту перед судом — плягіят найкраще лишити осудові інтеліґентних читачів. Відомо, що геніяльні письменники не лякались позичати живцем ідеї та тексти від інших. Нпр. Шекспір, якого називають найбільшим літературним злодієм. Ґете взяв неодно місце до „Клявіґа" із споминів Бомарше. Моліер „Амфітріона" та „Скупаря" з Плавта. Ґавптман і Гольберґ позичили весь сюжет із Шекспіра „Приборканої гострухи". Таких прикладів є сотки та тисячі. Те, що великі письменники роблять свідомо, вливаючи в старий сюжет нову кров, малі роблять нишком, або несвідоме. Саме коли це пишемо, находимо під рукою такий зразок плягіяту в останнім числі львівського „Поступу" вістнику літератури й життя ч. 1 у вірші п. з. „Сніг", Меріяма:

Сніг все паде... паде... Той сніг вогкий,
осінний,
важкий, сумний, повільністю незмінний,
що тулиться до шиб із шепотом екстази...

У відомій поезії Штафа замість снігу є дощ:

O szyby deszcz dzwoni, deszcz dzwoni jesienny
I plusczcz jednaki, miarowy, niezmienny;
Dżdżu krople padają i tłuką w me okno...

Хтось близький вмер... Хтось близький, дорогий,
що жив серед людей, але помер самий,
хтось пригадав собі веселість ясних днів,
і відійшов від нас без усміхів, без слів...

Ktoś dziś mnie opuścił w ten chmurny dzień słotny...
Ktoś umarł... Kto? Próżno w pamięci swej grzebię.
Ktoś drogi... wszak byłem na jakimś pogrzebie...

Там плаче хтось із статуїв спокійних
і на гроби мече квітками слів покійних, —
квітки далеких слів, що їх у цій хвилині,
присипав, поломив той вітер сердь
пустині...

Przez ogród mój szedł smutny śmiertelnie
I zmienił go w straszną, okropną pustelnię...
Z popiołem, na piersi zwieszonem szedł czołem
I kwiaty kwitnące przysypał popiołem...

Зі спорту.

Курс для спортових інструкторів.

Український Спортовий Союз улаштовує у Львові курс для спортових інструкторів, на якім викладатимуться такі предмети: 1) анатомія, 2) фізіольогія, 3) історія української руханки, 4) практичні рухункові вправи системою шведською і німецькою, 5) „медіцінбаль", 6) жіноча руханка, 7) „копаний мяч", 8) ситківка, 9) важка атлетика, 14) масаж, 15) обчислювання осягів, 16) перша поміч.

Зголошення кандидатів на курс приймається в Секретаріяті Українського Спорт. Союзу, вул. Руська 18, І. п., між 10—12 год. передпол. до дня 9. березня ц. р. При зголошенні треба зложити вписове в сумі 2 зол. Початок курсу в четвер дня 10. березня ц. р.

Інформацій в справі курсу дає Секретаріят у вище подвних годинах.

Всячина.

Розвиток окультизму. Англійський університет у місті Вустер (*Worcester*) дає почин до міжнароднього окультного конґресу, в якому візьмуть участь не лише прихильники окультизму, але і його вороги. Він стане великою дискусією над явищами цієї нової ділянки науки. Делєґатом Німеччини буде д-р Ганс Дріш, а Англії письменник Конан Дойль, який після каріери зробленої Шерлоком Гольмсом присвятився головно окультизмові. Одною з центральних фігур конґресу стане славний фізик Олівер Льодж, який недавно зробив небувалий експеримент для перевірки сили телепатії. Діставши дозвіл від централі льондонського радія покористуватись ним, він повідомив тисячі радієвих абонентів, що 17-лютого в год. 2·10 у салі „Т-ва для психічних дослідів" збере на телепатичний сеанс чотирьох асистентів, які мають відгадати 5 предметів заченені в скрині. Льодж прохає всіх, що вірять у телепатію напружити у згаданій годині свої думки і пробувати на віддаль побачити збережені предмети. Всі особи зібрані в кабінеті не виходили з будівлі 24 годин; за цей час прийшло більш як 20.000 листів від людей, що брали участь на віддаль у сеансі. Вже в перших сотках найдено лист одного чудового медія, який відчитав точнісько зміст скрині: одну карту, людський череп з папіроскою в зубах, голуба, китицю рож і комічну маску. Був це найбільший телепатичний досвід зроблений доднині.

Сила кіна. З чеської преси довідуємось, що у Чехословаччині є 1.100 кін. Коли кожне з них річно дає лише 200 вистав (у більших містах треба рахувати 900), а на кожній є 200 глядачів то виходить, що річно 44 мілїонів осіб оглядає фільми. Це є 88 мл. годин для студій екрану річно! Зате є в Америці, країні найчисленніших кін, місто Брукліи з 47.000 громадянами, які не мають ні одного кіна наслідком агітації священників, родичів і вчителів, які рішили, що кіно є шкідливе для молоді. Цікаво, які це неморальні фільми дають по американських містечках.

Цікава історична знахідка. У румунськім містечку Арад на цвинтарі відкрили могилу сестрінки Наполеона І., княжни Шарльоти Бонапарте, яка вмерла там 1816 р. Вона виїхала колись з кревняками до Букарешту, а в дорозі впала жертвою епідемії. Родичі її жили тоді в Швайцарії, але політичні обставини не дозволили перевезти її тіла. Родина Бонапарте скривалась тоді і жила під псевдонімами, розсіяна по різних країнах. Можливе, що кревнячку Наполеона хоронив хтось у тайні, сподіваючись згодом перевезти її тіло до Франції.

Коли йти спати? Відповідь на це питання беремо із свіжих фахових лікарських даних. Наскільки вона вірна, не нам судити. Богато поглядів у цій справі існує давно поширених навіть серед народу. Нпр., що між закінченням праці і сном повинна бути довша перерва, приготовлення до супочинку; що не слід перед сном за богато їсти; що треба лежати вигідно, у відповідній температурі, тиші і темноті, які наводять сон. Відомий психіятр Крепелін каже, що відмо менту, коли засипляємо за годину або дві (при напруженій фаховій праці ще пізніше) сон стає глибокий, взагалі найглибший. У трьох дальших годинах слабший; у 5-ій і 6-ій годині сну знову трохи глибший. При вичерпуючій професії ця друга доба глибокого сну перевищає першу. Сон слабне при 8-ій год. сну аж до автоматичного просипу. Ці досвіди можуть бути вказівкою, коли йти спати. Ті, що мусять на означену годину вставати щодня вранці, можуть відрахувати собі нпр. (пересічно) 8 годин на сон і обчислити, коли матимуть перший і другий глибокий сон. Ті, що йдуть спати дуже пізно, часто прокидаються легко вранці, бо саме тоді мають найлекший сон. Але тратять другу частину відпочинку у глибокім сні і працюють слабше в день. Післяобідний сон не поправляє як слід утоми, бо є за короткий, щоби стати глибоким. Боротьба з безсонницею залежить від цілої низки індивідуальних психічних прикмет особи, часто дуже химерних. Здорові найкраще засипляють у годині, до якої звикли: сонливість, яка приходить до них, є найкращим годинником. Середники на безсонницю не мають сили природного сну, який не спричинює фізичної втрати свідомости, а є своєрідним психічним явищем. І сон, як усі інші явища нашого організму, має свої виїмки; є люди дуже своєрідної ріжнородности сну та праці, неподібні до більшости.

Оповістки.

Львівська філія Українського Красового Товариства охорони дітий і опіки над молодю подає до відома, що загальні збори філії відбудуться дня 13. марта 1927 р. в год. 5. попол. в домівці Товариства при вул. Бляхарській ч. 11 І. пов. У Львові, дня 3. березня 1927. — *о. Юліян Дзерович*, голова. *С. Шуровський*, секретар. 1647 1—1

Заходом усіх українських культурно-освітніх Товариств у Кракові відбудеться в неділю, дня 13. березня 1927 р. у великій салі „Старого Театру" концерт у честь Тараса Шевченка. Початок точно о год. 7·15 вечером. В склад програми входить: Промова проф. В. Лепкого, сольо фортепіянове, чесьове, хори мішані й мужеські, деклямації. — Подробиці у програмах. Ціни місць: партер по 1·50, 2·50 і 3·50 зол., ґалєрія по 1 і 1·50 зол. (разом із оплатою за гардеробу). Білєти продаються в день концерту від год. 10 рано в касі „Старого Театру", а скоріше можна замовляти за надісланням грошей у п. М. Новосільського *ulica Topolowa l. 11 — Kraków.* 1—1

В неділю дня 6. березня в Преображенській церкві підчас Великої Служби Божої співає хор Театру „Союза Артистів". 1—2

Звичайні Загальні Збори Т-ва українських ремісників і промисловців „Зоря" у Львові відбудуться в неділю дня 13 березня 1927 в 10 год. передпол. у власній домівці при вул. Вірменській ч. 25, із звичайним денним порядком. — ВИДІЛ.

З Т-ва „Сокіл" у Стрию. Звичайні загальні збори руханкового т-ва „Сокіл" у Стрию відбудуться в неділю дня 6. березня 1927 р. в год. 5 попол. в салі товариства „Сокіл" при вул. Шевченка з таким порядком: 1) відкриття зборів, 2) відчитання попереднього протоколу, 3) звіт Старшини з діяльности й рахунків за минулий рік, 4) звіт провірної комісії й уділення абсолюторії, 5) вибір нової Старшини і провірної комісії, 6) внески й запити. — За Старшину „Сокола" в Стрию: Інж. Андрій Палій вр. голова.

Дрібні оголошення.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 79-?

СТАРШИЙ кавалер на державній посаді ожениться з українкою, безвітною вдовою, 40—43 літ, середнього росту, здоровою, доброю газдинею. — Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Спільне добро" 303. 16 5 2—3

ЕЛЄҐАНТ своєрідна і найліпша паста до обуви — жадайте все і всюди. 1481 а 9—10

4 ЗОЛ. коштує цукорничка з лопаткою з хінського срібла у Мандля, Коперника ч. 14. 1365 18—?

ВДЕЛЯТИНІ мурована вілля з городом негайно на продаж. Вільні мешкання. Зголошуватися Кляодія Лагодинська. 1646 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка
Д-р Фел'кс Ган **Львів, Городецька 46.** Телеф. 834
1640 Пересвітлення Рентґеном. 2-27

АРХІТЕКТ
Інж. Олександер Пежанський
державно уповажнений
Інжинір архітектури і будівництва
1641 ЛЬВІВ, 1—2
вул. Пелчинська ч. 22.

НОТИ ВИСОРТОВАНІ **НОТИ**
продає через кілька днів по дуже низьких цінах „ГАРМОНІЯ" Магазин Нот Е. Шмаль
1642 Львів, Романовича 11. 1—3

БУДОВУ церков і світських будинків бере в підприємство, виконує плани і кошториси
Інж. Лев Левинський
1632 архітект упов. будівничий 2—3
Львів, вулиця Содова ч. 3
(бічна Потоцького).

Подяка.

Всім найширшим Приятелям і Знайомим помешого найдорожчого Чоловіка і Батька Єроніма Господареського, залізничого офіціяла в Хриплині за їх ширу поміч і участь в похоронах — а в першій мірі Всеч. Отцеві Осипові Раковському, парохові Хриплина за безкорисне похоронення тіла Покійного, — Впов. Панам: Кузьмінському віцепредсідателеві Дирекції залізниць в Станиславові, Льорфінгові нач. Відділу Дирекції залізниць і Дзіконському нач. секції удержання залізниць в Станиславові за участь в похоронах і висказання співочувань, — Вп. Бачинському офіціялові залізн. і банмайстрові в Хриплині за ширий труд в похоронах, — Вп. Бульвінському офіціялові залізн. в Хриплині за найширші слова співочувань і за ширий труд в похоронах. — Вп. Баланюкові будівничому в Станиславові за розраду в горю складаємо цею дорогою найширше „Спасибіг".

Жена і діти.

Хриплин дня 20. II. 1927. 1—1

ПОЗІР!

Звичайні Загальні Збори Товариства Українських Правників у Львові відбудуться в неділю, дня 20. березня 1927 в домівці Товариства „Українська Бесіда" вул. Рутовського 22, І. пов. (Народний Дім) в год. 10·30 передполудником зі слідуючим денним порядком: 1. Відкриття Зборів. 2. Відчитання протоколу з останніх Звич. Загальних Зборів. 3. Звіт Головної Ради з діяльности. 4. Звіт Контрольної Комісії і уділення абсолюторії. 5. Вибір Голови Товариства і членів Гол. Ради. 6. Внески і запити. Наколиб в означений годині не явилося приписане статутом Товариства число членів — відбудуться Збори того самого дня о год. 11. передпол. без огляду на скількість присутних членів. — Головна Рада Товариства Українських Правників. 1649 1—1

Вже появилося і продається 3 ч. за березень ц. р.
„Нової Хати"
журналу до плекання домашньої культури.
Крім багато ілюстрованого великого перегляду найновіших мод приносить
„Нова Хата"
зразки ручних робіт в українських мотивах.
Число має окремий відділ української кухні, господарських порад і т. п. — Ціна поодинокого зол. 1·80, чвертьрічна передплата зол. 5·—.
Адреса Редакції і Адміністрації: Львів, вул. Руська 18, І. п.

РІЛЬНИКАМ І РІЛЬНИЧИМ КРУЖКАМ
доставляє вагоново і детайлічно:
Найдешевше
ТОМАСИНУ
СУПЕРФОСФАТИ — хістяні і мінеральні,
ПОТАСОВУ СІЛЬ — краєву,
ПОТАСОВУ СІЛЬ — страссбурську 40—42%,
КАІНІТ,
СІРЧАН АМОНУ, АЗОТНЯК — мелений і ґранульований,
АМОНОВУ САЛІТРУ,
ВАПНЯНУ САЛІТРУ,
Гарантія вмістимости
ВАПНО — палене — мелене,
як також всілякі інші штучні навози, відтак:
УСПУЛЮН першорядну насінну заправу,
ZELIO — зерно пасте,
1456 3—10 одинокі певні середники против мишей і щурів
ИОСИФ КАРРАХ — Львів, Косцюшки ч. 18.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 50 (11.018). Львів, неділя 6. березня 1927. Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не вертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

За Соборну Україну.

Промова голови українського сенатського клюбу сенатора Мих. Черкавського на пленумі сенату 2. березня н. р. в генеральній дискусії над бюджетом.

Високий Сенате! В нинішніх відносинах буджетова дискусія дає нам, українцям і білорусинам, одиноку майже нагоду представити бодай в найзагальнішому нарисі наше важке положення під Польщею.

Нинішна бюджетова дискусія, що повинна бути останньою дискусією над бюджетом у сенаті при теперішньому його складі, накладає на мене обовязок зробити цілий білянс польської політики супроти українського народу за минулі літа нашого життя під польським правлінням.

Українське громадянство обходить у своїй збірній думці восьмиліття окупації Західної України. Сумні думки і важкі почування переймають кожного українця, коли кине оком взад, коли схоче приступити до білянсу втрат у свому національному житті за той час. Ледви 8 літ минає від хвилі, коли Польща, воскресла з гробу неволі, кинула свої війська на підбій українського народу, під плащиком „визволення з більшовицької неволі" несучи фактично загладу визвольним змаганням українського народу. Вісім літ — це хіба невеликий проміг часу в житті держав і народів, а всеж тих 8 літ заступає в нас цілі століття, це значить, що інші держави й інші народи потребували би цілих століть, а щонайменше десятків літ, щоби доконати законним і незаконним шляхом стільки насильств на „братньому" народі. (Голос: Пане, не нарікайте, не ображайте Господа Бога!) Пане сенаторе, дуже добре знаємо, що в Румунії ще гірше, але ми вважаємо Румунію державою циганською і варварською...

Наш білянс під Польщею виказує по стороні прибутків тільки одну одиноку позицію, якій на імя: гіркий досвід. Ми наглядно переконалися, що почесні гасла про свободу, рівність і братерство, про справедливість і пошанування індивідуальностей непольських народів є лише звучними фразами, байками і оповіданнями для наївних дітей, що це є тільки пусті слова для укривання інших думок і намірів, яких одиноким змістом є нищення нашого духового дорібку і загарбування матеріяльного майна, руйнування нашої культури, а навіть забивання надій на кращу будуччину.

Одинокою метою, одинокою програмою Польщі і польських урядів було — зліквідувати українське питання, усунути його з ряду актуальних справ. До тієї головної мети прямували згідно і послідовно всі дотеперішні польські уряди, всі польські партії в найріжнородніших урядових комбінаціях. В тому почесному змаганні відроджена, республиканско-демократична Польща вступила в сліди своєї, погребаної історичною немезидою попередниці: шляхецької Польщі. Свобода Польщі принесла нам відаючися в наш національний організм кайдани неволі. Все, чим промовляла до нас призабута минувшина з карт історії, ми побачили і пережили в дійсности. Скондензовані постаті Вишневецьких і Чарнецьких розложено на більше число осіб, що поступають згідно з демократичною засадою, яка в Польщі допустила до актів гноблення не одну суспільну клясу і не одну політичну верству, а цілий нарід, репрезентований кількома кліками і клічками, що ведуть боротьбу за владу. Політична неволя, культурний гнет, економічна експропріяція, — всі ті складові части шляхетських методів правління автоматично воскресли у відродженій, демократичній Польщі.

Вісім літ, які ми пережили в найтяжчих умовинах збірної та індивідуальної екзистенції, то неперерваний ланцюх знущань, то якась дика і первісна помста на „братньому" народі, на словянських меншостях (Голоси: Алеж, пане...). За що? З якої причини? За те, що українці та білорусини прямують до того самого, до чого прямували Поляки: до свободи, до незалежности, до самостійного розпоряджування власним життям і майном, до культурного та економічного піднесення, до творення духових і матеріяльних вартостей. Мстяться на нас польські уряди, їх адміністраційні агенти, представники польського народу за те, що не хочемо бути потяговою худобою в їх запрягах, що не хочемо оставати сирим матеріялом для будови польської національної та державної палати. Мстяться на нас, що поляків ніколи не гнобили й тільки своїми симпатіями товаришили польській боротьбі та визвольним змаганням.

Вісім літ—невеликий протяг часу, але тих 8 літ вистарчило, щоби національну українську територію: Східну Галичину, Волинь і Полісся, не згадуючи про мученицьку Холмщину та Підляшя, при допомозі сфальшованої статистики з 1921 р., перемінити в „мішаний терен", в національну кондомінію. І дивно! „Безпардонні" Пруси протягом соток літ не перемінили Познанщини і Помор'я в мішаний терен, а шляхотні Поляки довершили такої подивугідної трансформації протягом 8 літ.

І на тому мнимо мішаному терені відбувається танець польських „чиновників" під крилами „найдемократичнішої" конституції і під охороною повної безкарности. „Інородців", український і білоруський нарід зіпхнуто на другу й третьорядне становище, на становище обєкту експериментування. У відношенні до українців і білорусинів обовязує одинокий збірник писаних і неписаних законів, одержаних у наслідстві по прадідах і будучих висловом особистих побажань, збірник під назвою: „*Widzimisię*".

Це безсмертне „*widzimisię*" є одинокою напрямною намірів, плянів і ділань сойму й сенату, уряду і його міністрів, державної адміністрації і польських політичних організацій.

„*Widzimisię*" — то військове і цивільне осадництво, то загарбування міліоновим масам безземельних і малоземельних українських і білоруських селян землі на сході, цього відвічного варттату праці нашого народу.

„*Widzimisię*" — то відмова українцям і білорусинам помочі у відбудові найтяжче навіщених воєнним знищенням полос Східної Галичини й Волині, при одночасному вужитті податкових грошей українського й білоруського населення на будову осад польських кольоністів, костелів, римо-католицьких каплиць і польських домів людових на наших землях.

„*Widzimisię*" — то грабунікова експльоатація лісів, запропащення доріг і санітарне занедбання українських і білоруських територій.

„*Widzimisię*" — то ославлена ревіндикація православних церков, грабіж святинь нашого народу, самовільна господарка церковним маєтком... (Пос. Блискош: Хто заграбив ті церкви?). Колись це зробили москалі, але не від римо-кат., тільки від греко-кат. населення, від того українського народу, що не був ніколи римо-католицьким... Це поглиблення анархії в цій церкві, стручення її на становище повної залежности від адміністраційних властей та упосліджения, це вкінці протегування в ній російських впливів на некористь переважаючої части визнавців православя в Польщі, українців і білорусинів.

„*Widzimisię*" — то безприкладне знищення українського народнього шкільництва шляхом переміни українських народніх і частинно середніх шкіл на польські або так звані утраквістичні, в дійсности також польські школи.

„*Widzimisię*" — то зломання своїх міжнародніх зобовязань і потоптання своєї власної чести, зломання свого слова, зафіксованого в законі з дня 26. вересня 1922 року щодо заложення українського університету.

„*Widzimisię*" — то повне знищення громадського, повітового і міського самоврядування, в Галичині також краєвого, розсаджения всіх його комірок на те, щоб на місце довірених представників українського населения ввести під формою „комісарів" — наганячів, агітаторів і мужів довіря пястівців, ендеків, організацій народових і ріжні „стражи", або ріжних типів з галєрії „льояльних" суспільних шумовин впоміж місцевого населения.

„*Widzimisię*" — то розгалужена і в польській „кресовій" суспільности глибоко вкорінена поліційно-провокаційна система, то безнастанні репресії супроти українських політичних, культурних, а навіть економічних організацій, то постійні ревізії, арештування, монструальні політичні процеси, сконструовані політичною поліцією, то тисячі літ тюрмн для активніших політичних діячів, освідомлених селян і робітників, що вірять у краще завтра своєї нації.

„*Widzimisię*" — то цензура і конфіскати української преси, то переслідування політичного руху, то розтягнення столипінівських указів на „креси", то удержування коштом скарбу держави, коштом податкових грошей з гадючих фондів, ріжних *ad hoc* створених „партій", мнимо українських, під проводом продавців національної совісти і національних зрадників, щоби здержати консолідацію політичних сил українського народу.

„*Widzimisię*" — то вкінці урядове відібрання українському народові його національної назви.

Так у найзагальнішим нарисі представляються наші втрати, а ваші сумнівні зиски.

(Докінчення буде.)

Red. czas. „Dilo" we Lwowie. Pr. 91/27. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dilo" Nr. 47 (10.990) z dnia 3. marca 1927 pod tytułem: „W antyrządowych kombinacjach" w ustępach a) między słowami: i Wor...ńczyny... a słowami: Tymczasem b) od słów: Z czym... do końca artykułu zawiera znamiona zbrodni z § 65 c) u. k. uznał dokonaną w dniu 3. marca 1927 roku konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493. p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863. t. j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę po 400 Zł. Lwów. dnia 2. marca 1927.

Hawel

Вища культура.

Справа нападу на посла С. Хрущського у соймі.

Дня 2-го березня н. р. конституційна комісія радила над проектом про зміну виборчої ординації до сойму, який внесли клюби правих партій і людова „Пяст". У промовах представників правиці і в заголошених ними внесках виразно було видко тенденцію, щоби зменшити представництво національних меншостей у будучім соймі, а одночасно збільшити представництво польського народу. Посли з правиці, при пропозиції щодо збільшення скількости посольських мандатів із південних і східних земель, мотивували її тим, що український нарід культурно і політично стоїть нижче, як польське населення, голосно у західних частинах держави.

Доля захотіла, що саме на цьому засіданні незвичайно яскраво виявилась культурна вищість поляка над українцем. На вкінці засідання, коли правиця, формолюючи свій внесок, домагалась, щоби зроблено засідання ще пополудне, забрав у цій справі голос посол з українського клюбу Сергій Хрущський. Він зазначив, що він зовсім не має на меті саботувати внесків що до зміни виборчої ординації, бо „коли від українських земель не буде ні одного представника у польськім соймі, тоді швидше відірвемось від Польщі".

На ці слова посол Сосніцький бувший заступник голови клюбу Християнської Демократії, який має мандат від західних частин польської держави, зірвався із свого місця, мов божевільний і вдарив пос. Хрущького пястуком у груди. Також інші посли з правиці та „Пяста" кинулись на пос. Хрущького. Повстала метушня. Коли вона трохи вткнула, пос. Хрущький звертаючись до правиці, сказав: „Ось приклад вищої польської культури". Відтак, коли голова конституційної комісії проф. Гломбінський прикликав до порядку однаково пос. Хрущького і нападаючого на нього п. Сосніцького, пос. Хрущький додав: „А тепер маємо приклад польської справедливости". Вечером цього дня Український Клюб видав такий комунікат:

„Дня 2. березня 1927. на засіданні сойм конституційної комісії, підчас нарад над зміною виборчої ординації до сойму, посла Сергія Хрущського, підчас його промови, ударив у груди пос. Сосніцький з польської християнської демократичної партії. Український Клюб з найбільшим обуренням пятнує цей варварський напад, що є насміхом над усякими поняттями про способи боротьби на парламентарному терені, прийнятими у культурному світі. Одночасно Клюб протестує проти до-

ведінки голови конституційної комісії п. Гломбінського, який не найшов іншої форми зареагувати проти поведінки свого союзника, а лише прикликав його до порядку нарівні з пос. Хрущьким. не тільки що не даючи пос. Хрущькому ніякої сатисфакції, але ставляючи його нарівні з нападаючим.

Пос. Хрущький переходив недавно операцію сліпої кишки і ще не зовсім прийшов до здоровля. Клюб висловив свому товаришеві глибоке спочування".

Слід додати, що голова Українського Клюбу переслав на руки маршалка сойму протест проти поведінки п. Сосніцького, але до цього часу — дарма, що минуло більш 24 годин — не одержав ніякої відповіди. Дуже характеристичне те, що польська преса (головно органи правиці) зберегли в цій справі мовчанку або пробували її затерти.

За океаном.

З діяльности „Обєднання" в сімі.

Обєднання українських організацій у Злучених Державах, що за головну свою мету поставило собі тепер збирати жертви на допомогу старому краєві, мало в січні 2,167·52 дол. приходу, що разом з переносом з попереднього року в сумі 205·23 дол. дає квоту 2,372,65 дол. З того вислано до краю на „Рідну Школу" 1.300 дол., на інвалідів 150 дол., на політичних вязнів 15 дол., на сироти 105 дол., на Товариство „Просвіта" у Львові 100 дол., на фонд оборони чести українського народу (процес проти Шварцбарта в Парижі) 60 дол., на памятник Франка 50 дол. допомога письм. О. Кобилянській 25 дол., на „Народній Дім" в Яворові 25 дол., на будову дому „Рідної Школи" в Чортківі 25 дол', для українських біженців на Кубі 20 дол., на українську пресу (на які органи, не знаємо) 25 дол., кошти посилок і письм, оплата канцелярії і кошти дороги винесли разом 66·25 дол.

На будову „Народніх Домів".

Незалежно від збірковой акції Обєднання ведуть інтензивно грошеві збірки на будову читальняних домівок і „Народніх Домів" окремі комітети, зложені з людей з дотичних місцевостей. Таких комітетів є в Америці дуже богато і нема числа американської української газети, в якому не будоб якогось поклику чи звідомлення такого комітету або подяки дотичних односельчан чи уставов з краю. Ці комітети мають величезні заслуги для відновлення й розбудови наших освітніх фортець у краю, що густо-часто завдячують їм у цілости своє вдвигнення і своє уладження. Найбільші такі комітети в Злучених Державах — це зборівський, тисьменицький і давно оснований лемківський. Два перші зібрали вже по кілька тисяч долярів на будову, зга. відбудову своїх „Народніх Домів"; наші ленки, розсіяні в цілій Америці, творять тепер цілий ряд збіркових комітетів, що поставили собі за мету допомогти здвигнути в Сяноці „Український Народній Дім", що став би центром українського освітнього й економічного життя на цілу Лемківщину.

Нова гр.-кат. церква у Вінніпегу.

Столиця Манітоби Вінніпег, що на 300.000 населення має до 20.000 українців, відчувала сильно потребу ще одної греко-кат. церкви. І ось у неділю 2. січня ц. р. отворено й посвячено там нову греко-кат. церкву, четверту з черги у цьому місті. Нова церква св. Покрови лежить на розі вулиць Бойд і Артелері і є, як подає „Канадійський Українець", одною з найкращих будівель у Вінніпегу. Вона містить 1.300 людей, з того 500 на спадисто побудованих балконах, що творять наче другу церкву. Будівничим церкви був Михайло Павлов, великорос; плян рисунків і догляд над роботами мав архітект Паркінсон і Галей.

Тої будови довершено завдяки пильним заходам церковного комітету, що працював під проводом о. П. Божика, що перед 3 роками перейшов з православя на унію і працює енергійно над повіреною собі паствою. Посвячення церкви довершив епископ канадійських українців Ник. Будка. З чужого клиру був присутній римо-кат. архієпископ Сіннот.—Крім чотирьох греко-кат. церков є у Вінніпегу ще й православна автокефальна церква св. Покрови.

Шкільні „культуртреґери".

В альбом львівській шкільній Куратории.

До якої самоволі можуть доходити вчителі по наших народніх школах, учителі наслані між наше населення, яке вони ненавидять і над яким знущаються, нехай послужить ось який факт:

У селі Гостові, товмацького повіту, є від довшого часу управителем нар. школи Казимир Секо. Громадяни Гостова мусіли в оборонї своїх дітей і власній подати на нього карне донесення за надужиття урядової влади, а до шкільної куратории скаргу за побивання дітей. Епільогом цієї справи був процес у повітовім суді в Отинї. Присудом цього суду з дня 5. листопада 1926 р. *U* 466/26 і *U* 644/26 стверджено всі каригідні вчинки, які громадяни Гостова закидали Секови. А саме: що звільняв дітей із школи тільки за хабарі, які брала у порозумінні з ним його жінка та служниця; що побивав діти так сильно, що вони відчували болі голови і лякались ходити до школи, а також побив маму одної дитини, за що суд покарав його гривною. Родичі побитих дітей перевели на суді доказ правди на те, що Секо знущався над дітьма за щонебудь. Урядовий присуд суду, який маємо перед очима каже: „Просто обурюючим фактом, який хіба є доказом шовіністичної анімозії обвинуваченого, є факт, стверджений свідком Льомбарським, що коли синок його Антін підчас перерви розмовляв з іншими по українськи (в оригінал. по русски) обвинуваченій (Секо) чуючи це, роздратувався і підніс його за вуха вверх та вдарив його пястуком по потилиці. Хлопець довший час зрізався вночі і в переляку молився. Цей факт обтяжує обвинуваченого тим більше що він знав, що в Гостові всі мешканці без ріжниці національности та ісповідання розмовляють між собою по українськи, а покарання хлопця за цей буцім-то карігідний вчинок можна хіба прирівняти з фактом поведінки з польськими дітьми у Прусії (Вжесня), який у всьому цивілізованому світі зустрів належне обурення"...

А тепер „сенс моральний": після цього всього п. управитель школи Казимир Секо сидить дальше на своїм становищі, а шкільна куратория у Львові буцім-то зовсім про це не знає.

Орґанізаційний рух.

Повітова нарада УНДО в Добромилі.

Дня 28. лютого ц. р. відбулася в Добромилі, скликана заходом місцевого Пов. Народнього Комітету орґанізаційна нарада. Під головуванням о. декана Івана Господаревського обговорювали зібрані делегати громад Добромильщини способи, що причинилисяб до скріплення політичної орґанізації. Цінні вказівки подавали на основі досвіду з місць о. И. Маринович, о. Б. Гоцький, П. Дзюбинський, Мих. Гарванко, А. Курчак, о. Л. Мельник, Ан. Кравець, Ст. Фірко і Василь Креата. Від Українського Національно-Демократичного Обєднання брав участь у нарадах п. Олекса Черкавський зі Львова.

Вирішено покликати до життя в найближчім часі повітову народню канцелярію, зложено підписані декларації про вступлення до партії і зложено партійний податок. Вирішено також скликати Повітовий Народній Зїзд.

Зі звітів з місць довідуємося, що між нашим селянством Добромильщини шукає важини „Зайонзек Хлопекі" і сель-роби, закидаючи цілі села безплатно своїми часописами. — *Учасник.*

Орґанізаційна нарада в Перемишлянах.

Дня 1. березня відбулася в Перемишлянах орґанізаційна нарада, скликана Повітовим Народнім Комітетом на судовий повіт Перемишляни під проводом д-ра Свістеля. В нараді взяло участь 46 осіб, мужів довіря з поодиноких сіл і членів партії УНДО з Перемишлян. Темою нарад була справа поглиблення організації повіту і звязане з цим введення в життя партійної канцелярії з постійним урядовцем.

В тім напрямі цінні погляди висказали м. ін. М. Луцький, о. Панасюк, В. Чолій, двр. Маленчук, студ. унів. Собечко Павло і Сахно Степан та о. Бойко. В нарадах брав участь делегат Українського Національно-Демократичного Обєднання п. Олександер Гладишовський.

Вирішено перевести точну реєстрацію членів партії і поширити в повіті „Свободу", що прийде не важко з огляду на негативне відношення селянства до „Волі Народа" та інших напіональних газет, котрими наші вороги засипують повіти. — *Свій.*

Збори в Конюшкові, пов. Броди.

Дня 20. II. 1927 відбулися в Конюшкові пов. Броди, організаційні збори Українського Національно-Демократичного Обєднання, скликані заходом Повітового Народнього Комітету в Бродах. Під председією М. Стадника як голови і В. Романця як секретаря виголосили реферати д-р В. Чировський про потребу і значіння політичної організації і голова Повітового Народн. Комітету господар Олекса Вислоцький про програму УНДО і відношення до інших партій. По переведеній дискусії і вписі в члени партії вибрано громадський народній комітет. Тут треба підчеркнути безінтересовну і повну посвяти працю громадянина Василя Романця, який, хоч сам тяжко мусить працювати на хліб у млині на милю дороги від хати, одначе все знаходить час на національну працю. Кооператива, читальня і власний читальняний дім завдячує громада праці В. Романця.

Село пізналося вже на кривній роботі сель-роба і його агента Качора, котрий доси все горлав на попів і чорнорізників, а тепер сам вступає на теольогію. Цікаво, що тепер про нього напише „Воля Народа" у своїму „Кропилі". — *Громадянин.*

Студентське життя.

Т-во техників „Основа" у Львові.

Дня 13. лютого відбулися перші установчі загальні збори т-ва українських студентів політехніки „Основа" у Львові, яке після розвязання в 1922 р. поліцією, щойно тепер відновило свою діяльність. У львівській політехніці є вписаних яких 200 українців, що досі, не маючи свого власного товариства, не мали спромоги ані розвинути якоюнебудь акції допомогової, ані навіть зорґанізуватися в цілях виключно наукових. Затвердження статутів т-ва було предметом нарад сенату політехніки і навіть міністерства освіти довгі часи, бо майже два роки; головною перепоною затвердження було рішуче становище українських студентів щодо прав української мови. Вкінці статути т-ва таки затверджено. Назва т-ва звучить: Т-во Українських Студентів Політехніки „Основа" у Львові — урядовою мовою т-ва є мова „руська".

Загальні збори „Основи" відбулися в одній із саль політехніки в присутности куратора сенату, проф. д-ра А. Верещинського. Число присутніх досягало 100. Збори ухвалили низку резолюцій: між іншим домагання створення українського

В. Левицький.

Серед книжок.

„Активний змисл еліти". — А наша еліта? — Портрет алькоголіка. — Заклик до лікарів.

Люсієн (Лукіян) Роміє — рівно замітний як історик релігійних війн, економіст і публіцист. Ще недавно він прегарно редагував великий фінансово-промисловий щоденник; нині він редактор великого політичного органу „*Figaro*". Навіть на повістярському полі він не безудачно пробував своїх сил, одначе не це нам нині цікаво.

Тому кілька років появилося його знамените, богате оригінальними і сміливими думками „Зясування теперішнього часу" *), книжка, якій не богато є рівних у сьогочасній европейській літературі, і яку гарячо поручаємо увазі всякого, кому французька мова приступна і хто хоче орієнтуватися в тому, що творить-ся тепер в Европі. А тому кілька тижнів вийшла в світ нова його книжка, розмірами трохи менша попередної, та глибиною змісту їй рівна: „Нація й цивілізація" **).

Подавати „короткий зміст" таких книжок — завдання неможливе. Бо суть їх не в одній або другій формулі, а в богацтві ідей, якими вони пересіяні, і ідей, якими вони дають товчок у голові читача, — в щедрости промінів світла, які вони кидають у темні й загадочні закутини нашого істнування. — Яким способом передати таке „коротко"? Замість братися за таке неможливе завдання, обмежимося тут на зазначенні, що найцікавіші може сторінки книги присвячені вясуванню „активного змислу еліти" в житті нації і в розвитку цивілізації.

Еліту — каже Роміє — творять, на еліту складаються всі ті, і виключно тільки ті, що наділені якістю, відповідальністю й повагою, потрібною задля формування долі інших людей.

„Хто думає тільки про себе самого, хто має думати тільки про себе, — не є членом еліти. Натомість є частиною еліти всякий, хто кермує або править істнуванням інших людей, будь він офіцером, учителем, промисловцем, письменником, то що. Не входить у склад еліти рентієр, богомолець, віртуоз, крамар, робітник. Входить натомість у склад її банкір, парох, диригент оркестри, голова синдикату, майстер..."

І так далі... Відсилаємо цікавих до книжки самої. А самі ми поневолі повертаємось думкою до питання: Хто творить еліту у нас, в нашій галицькій батьківщині, в найбільшій нашій політичній організації нарешті? Річ певна, що переважна часть нашої політичної еліти сформувалася в 20-літтю перед війною, біля Народного Комітету, його голови, його секретаріяту. Подібно, як теперішня чеська політична еліта одержала свою формацію від Масарика і його школи, а польська — від реаліста Дмовського і романтика Пілсудського...

Під чисто маркою, під чийого „духа печатю" уформувалася наша політична еліта передвоєнного, воєнного і — у величезній мірі також — післявоєнного часу?

Коли хочемо зрозуміти нас самих і богато дечого з того, що впало на нашу долю, то питання це мусимо розглянути і мусимо, наче лікар у просекторії або клініці, глянути на наше покоління, на його провідників, на нас самих.

Але не місце цьому в короткій бібліографічній замітці. До цього треба забратися де-інде, і не одній тільки людині.

*

Кождого тижня появляється в Парижі новий випуск „Бібліографії Франції", ще й з числами й знаками, під якими дана книжка записана в катальогах „Національної Бібліотеки". Річ очевидна, що кождого тижня бібліографію цю — вона виложена в Національній Бібліотеці — переглядаємо: Шукаємо, бачите, за книжками, які могли би нас з цього або іншого погляду цікавити: значить, серед книжок з ділянки історії, політичної географії, соціольогії, політики, нарешті й красного письменства. Натомість проходили ми звичайно мимо — попри явища лікарської чи технічної літератури. Та припадок звернув недавно нашу увагу на лікарську книжку; ми її заразже зажадали в бібліотеці і тогож дня прочитали — бодай в загальній її, не занадто вже спеціяльно-клінічній части. Прочитали і, хоч далекі від лікарських претенсій, осміляємось навести в дослівному перекладі деякі її висновки: можливо, що це спонукає декого з наших лікарів, особливож психіятрів, зайнятись тією книжкою — компетентно.

Чому саме і чим саме зацікавила неспеціяліста лікарська книжка — легко, аж занадто легко, відгадає всякий, хто побував в останніх кількох місяцях у Львові і зажив на собі відгомони певних, загально там відомих, хворобливих явищ.

Титул книжки: „Неврози в алькоголізмі і алькоголізм як недуга *sui generis*" *), її автор, д-р Михайлов, числиться нині найвизначнішим спеціялістом в алькоголічних недугах; за сам час несповна чотирьох років перейшло через його руки звиш 6 тисяч алькоголіків. Ось кілька виривків з його книжки:

„Почування несупокою без причини, зменшення духової активности — перші познаки невропсихічного зародження алькоголізма. До цього прилучається незабаром погорда і незнайомість супроти елементарних правил моральности, приличности й чистоти. Недужий щораз менше піддається обичаям, звичаям і товариським пересудам. Ці первісні переміни творять джерело поведінки щораз свобідніщої, щораз більше незалежної і щораз менше здер-

*) *Lucien Romier, Explication du temps oresent.*

**) *Idem. Nation et civilisation. Kra Edi-teur.*

*) *Docteur Serge Mikhailoff, soudirecteur de l' Institut Clinique Antialcoolique, Chef de la Section et membre de l' Institut pour l' Etude du cerveau et des fonctions psychique». »Les Nerveses dans l'alcoolisme et l'alcoolisme comme maladie sui generis». (Ed. Alcan, 1926, стор. 278.)*

університету й політехніки у Львові. Справа будови „Дому Українських Техніків" була теж широко дискутована; збори у відповідних резолюціях закликають загал українських студентів-техніків до живої співучасти в цій справі, а українську суспільність прохають стати їм помічною при будові цього дому. Другим важним питанням є акція допомогова, що повинна стати не тільки студентською, але взагалі громадянським питанням часу; матеріяльне положення студентів-українців львівської політехніки дуже невідрадне і вимагає якнайбільш активних старань в напрямі хочби мінімального забезпечення для найбільше незаможних. Головою т-ва вибрано Ореста Клюфаса, секретарем Богдана Скрентовича.

Адреса: Товариство Українських Студентів Політехніки „Основа" у Львові.

НОВИНКИ.

— **Що в нас конфіскують?** У вчорашньому числі „Діла" сконфісковано, 20-ий раз з черги в цьому році, два місця в передовій статті „Удар у груди" і цілий поклик управи Української Стрілецької Громади в Філядельфії (Америка), в якому говорилося про такі небезпечні для цілости Польщі річи, як про організування управою *бюра праці*, або про намічену нею збіркову акцію на *будову захисту для українських інвалідів у Львові* і на *видання історії Української Армії*. А у вчорашнім числі пресовий цензор вичеркнув навіть інформацію нашого паризького кореспондента про те, що польська пропаганда поширює у Франції вісти, *немов би українці мали в Польщі ще від 1922 р. український університет у Кракові*, що вже дісталося до ріжних повітових публікацій, між ін. до відомого підручника *„Annuaire Général de la France et l' Etranger*, що виходить що-року і є настільною книжкою кожного французського політика. Можуть ці річи не подобатися патріотичному цензорові, але чи такі конфіскати не є наругою над постановами польської конституції і самого пресового закону?

— **Де пани, там і ми.** У Старім Самборі повітове учительство давало 26-го лютого спільні вечорниці. Для вчителів вони були майже примусові, бо з усіх стягнули „вступи" вже з пенсії, а крім цього присутній інспектор був чимсь у роді контрольної комісії. Постягали якихсь молодиків навіть із Львова, на рахунок вечорниць. Білєтів продали більш 400, у буфеті був натовп, а чистий дохід був... 40 зол. Його призначено на бібліотеку для шкільної дітвори. Головним адміністратором цієї „мішаної" забави був п. С. земляк-учитель, який, на жаль, не показується на ваших концертах, виставах, відчитах і вечорницях. Бачили ми тут ще інших, як нпр. отця адміністратора з Явора і вчителя з Лужка, яких не побачиш ніде і крізь подвійні очиці. Один земляк п. Р. програв у карти більш сотки, щоби поповнити сусідську кишеню. Ех! як би так ці землячки бодай десяту частину цих витрат дали раз у рік на народну ціль...

— **Виставка українського мистацтва в Парижі.** У 227 ч. паризького літературного журналу „Ле Нувель Літерер" з дня 19. лютого находимо таку новинку: „Досі у нас не робили великої ріжниці між мистецтвом російським і мистецтвом інших народів великої Росії. Від революції ця ріжниця позначується виразно для кожного народу або кожної республики зокрема, які складаються на цілість СРСР. Україна, яка завдяки революції змогла відродити свою національну єдність, створила від 8—10 (!!) літ власне індивідуальне мистецтво, яке ясно відріжняється своєю оригінальністю та новими шляхами віднови від російського. Три професори Академії Мистецтв у Київі: Бойчук, Тарам і Седляр, які приїхали недавно до Парижа, щоби ввійти у ближчі взаємини з французькими артистами і критиками мистецтва, скрізь зустрілись із найжвавішою симпатією. Ідею виставки українського мистецтва в Парижі у жовтні прийняли тут з великим зацікавленням. Дирекція „Музею декоративних мистецтв" уже висловила бажання зорганізувати виставку українських килимів, старих і сучасних, яка стане немов би вступом до загальної виставки українського мистецтва".

Чемберлен про конфлікт з більшовиками.

Льондон, 4. березня 1927.

В палаті громад у дискусії, присвяченій, англ.-більшовицьким взаєминам, Арх. Сінклєр (ліб.) заявився проти зірвання господарських взаємин із СРСР. Роб. Горн думає, що британська торговля не потерпить наслідком зірвання госп. взаємин із СРСР. Мек Донельд (лейбурист) висловив вдоволення з приводу Чемберленової ноти до СРСР. Колиб бесідник був тепер членом уряду, без вагання зробив би те саме, але значно скорше, як на те рішився Чемберлен. Думає, що британський уряд у теперішній хвилі не схоче зривати госп. порозуміння з більшовиками, або загострювати взаємини між обома державами. Мін. Чемберлен висловив вдоволення і подяку з приводу становища Мек Донельда, яке той заняв до принципів, принятих урядом у міжнар. взаєминах і записаних у ноті до СРСР. Колиб британський уряд рішився був на акцію без попереднього доказання світові, що нас до того приневолили дуже поважні причини і що нас спровоковано до тої акції, тоді наш крок мусів би викликати зрозуміле затривоження в европейських відносинах. Більшовицький уряд старався представити опінії інших країв політику англ. уряду, як таку, що бажає викликати неспокій і накинути Европі протибільшовицьку акцію. Таке освітлення факту більшовиками відбігає зовсім від правди. Від СРСР. Англія домагалася, щоби перестав старатися викликати світову революцію і щоби не накидав своїх понять і суспільних уладжень іншим.

Мексик зриває взаємини зі Злуч. Державами?

Льондон, 4. березня 1927.

В столиці Мексику сподіються зірвання дипл. взаємин зі Злуч. Державами. Є це у зв'язи з нотою американських послів, висланою до Мексику. В ноті закидається мексиканському амбасадорові у Вашінґтоні організування протиамериканської пропаганди.

СРСР. відбере Вильно?

Відень, 4. березня 1927.

„N. Br. Ttt." повідомляє з Ковна: Більшовицький посол у Ковні Александрович заявив, що коли політичне і стратегічне положення уложиться добре, СРСР. відбере Вильно ще весною 1927. Одначе з причини політичних відносин у Ковні не моглиме вверкнути Вильна Литві.

Виборча ординація до сільських громад.

Варшава, 3. березня 1927.

Соймова адм. комісія приняла в третім читанні 1. уступ проєкту виб. ординації до сільських громад, а саме, що вибори до тих громад відбуватимуться на основі рівного, тайного, загального і безпосереднього голосування. Уст. 2 закону про систему пропорціональности і систему вибирання радних зглядною більшістю голосів відслано до спец. підкомісії. Повне засідання комісії буде 9. ц. м.

Виборча ординація для Львова.

Варшава, 4. березня 1927.

Рада м. Львова ухвалила була звернутися за посередництвом воєвідства до Мін-ства внутр. справ у справі опрацювання спеціяльного самоврядного закону для Львова у порозумінні з громадою міста. Мін-ство внутр. справ полагодить відмовно цю просьбу. Виборча ординація для Львова буде полагоджена в рямцях заг. закону.

Присуд смерти у Львові.

Львів, 5. березня 1927.

Перед тутешнім судом відповідали за грабіж і вбивство Юлії Сікори, жінки пивоваріда з Подолга біля Хлівчан і її чоловіка — Вл. Глувка і Вл. Лабусь. Присяжні судді одноголосно присудили Глувку на кару смерти через повішення, а Лабуся увільнили від вини і кари.

Біржа.

Гроші.

Американський доляр 8·93—8·93·50.

— **Свято в честь Бетовена у Стрию.** Філія Муз. Інституту ім. М. Лисенка в Стрию влаштовує 10. березня в 8 год. веч. в салі Народнього Дому святочний вечір в 100-ті роковини смерти Бетовена. Участь беруть між іншими пп. Галя і Стефа Левицькі та І. А. Крушельницький. Програма: 1. Бетовен, псих. студія; 2. Весняна соната (скрипка і форт.); 3. Соната-апасіоната (форт.); 4. Тріо *C-moll*.

— **Московська дезінфекція.** Одержуємо таку новинку від відомої землячки із Праги: У січні цього року післала я до Москви своїй знайомій пані К., яка скаржилась мені в листах на неможливість одягнись по людському і просила прислати їй старих річей, посилку, куди вклала деякі свої старі речі з одягу, обуви та косметики. Цю посилку я одержала сьогодні назад з написом (неможливою французькою мовою), який каже, що посилку звертають тому, що нема там посвідки про „дезінфекцію" річей. Оглянувши посилку, я побачила, що на московській митній коморі зробили самі легку „дезінфекцію", бо в посилці бракує одної пари панчіх, кілька хустинок, частини пудри та деяких дрібних річей з косметики. Може зацікавитесь тим, чому це дезінфекція була така легенька. Справа дуже проста: посилка не могла втратити своєї ваги (5 кільо), бо інакше її не прийняла би почта при переїзді крізь Німеччину; для цього всю посилку покрили ляковими печатками Московської митної комори (більше 20-ох), щоби дорівняти вазі річей, які витягнули. Як вам подобається ця урядова московська дбайливість за здоровля своїх громадян: щоби — боронь Боже, — гинула Европа не занесла чого до Москви через пересланий одіж? — **І. Я.**

— **Рубін і рабін.** Уже четвертий день перемиський суд допомагає гумористичним журналам розбираючи предовгу та темнувату справу рабіна Спіри з Радимна і його незаконної жінки з Нію-Йорку. Обвинувачена „пані" Рубін у тім, що погрозами хотіла примусити рабіна до розводу з першою жінкою або до заплати відшкодування на 5.000 дол. Це 60-літня ще вповні сил жінка, хитра як чорт, яка закинула сіти на богомільного рабіна підчас його побуту в Нію-Йорку, де він поїхав збирати від вірних долярів. Його кревняк був мужем Рубінової і тоді вмер, записавши майно жінці. Рабін підписав з нею умову, що коли стане вдівцем (!), тоді вона має приїхати до нього, деб він був, і то приїхати з усім своїм майном та доказами, що є „вільна", а він оженитьси з нею законно. Рубінова вже запізно спровадилась у Нію-Йорку до найближчого сусідства рабіна і впевняє, що має право вважати його своїм мужем, і не знала нічого про те, що він має жінку та діти в Галичині. Коли вона про це довідалась після його виїзду і поїхала за ним, мешкала в нього, намовляла до розводу з жінкою, впевняючи, що має від нього дитину, залишену в Нію-Йорку або домагалась долярового відшкодування. Рабін давав їй часто чималий „швайтгельд", але великих долярів нараз не хотів дати. Розправа мабуть не вияснить цього основного підкладу „талмудичної" історії: гешефту, який мав рабін у знайомости з Рубіновою, а вона у знайомости з ним. Тому, що і любов буває часто темним гешефтом, —

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Вже надійшли Останні Новости

на весну і літо для Пань
:: :: :: до фірми :: :: ::

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Філії в Тернополі, Дрогобичі і Стрию.

1569 5—50

тому, що богата чи бідна жидівка хотіла би завсіди стати рабіновою і тому, що навіть рабін має свої хвилини слабощів, а галицькі рабіни завсіди ведуть тисячні гешефти, силою свого впливу.

— **Шоми** у Львові продовжуються ще з більшим успіхом як дотепер. На всіх кінцях міста непрохані гості оглядали каси, шафи і брали що могли: срібло, білля, одіж, а навіть долари з листа.

— **Міжнародні конґреси.** При кінці березня збирається у Відні міжнародний конґрес з історії музики, з нагоди свят Бетовена. Між 29. серпня і 4. вересня збираються в Амстердамі европейські архітекти, щоби радити над охороною титулів архітектів і авторських прав, а також розвитком після воєнного архітектонічного мистецтва. У вересні збираються у Будапешті зоольоги всіх країн.

— **Світове явчинко.** Помер відомий данський композитор Сейнберсон, нежданно, підчас концерту, коли грав на фортепяні одну із своїх композицій. — У Букарешті появилась невелика скількість золотих леїв із портретом короля. — У Філядельфії відкрили велику контрабанду алькоголю: 10.000 скринь горівки та вина. — У Йоганнесбурзі убитий обривком скелі гірняк Керен, який підчас підчас війни виявив такий талант, що дійшов до ранги генерала. — Помер у Льондоні один з найвизначніших англійських комуністів Мак Манус. — На дорозі з Кардифа до Велес (Греція) потонув грецький корабель з вугіллям; з 22 осіб тільки двоє врятовано. — У старім віденськім арсеналі відкрили потайний склад зброї: 1500 кріс.в.— Фінансовий рік 1926/27 скінчить Англія з дефіцитом 20 міл. ф. шт. — У Відні зменшилась скількість випадків „грипи" від простуди. — На Корсиці обсипалась гора і засипала містечко Бісінкі. — У Польщі є 62.800 абонентів радіо. — Два найбільші берлінські готелеві союзи основали спілку, яка в своїх готелях має місце на 2000 осіб.

— **З кіна.** У кіні „Коперник" нова фільма в 10 діях на основі повісти Ляндесберга „Нешлюбні" (Жертви вільного кохання).

— **Замість** желань для Люсі Леонтовичівної з нагоди її промоції на доктора медицини зложили на Рідну Школу Іван і Марина Іжицькі 10 зол. 1654 1—1

— **п. Олена Леонтовичівна** зложила 25 зол. на Рідну Школу замість повідомлень про свою промоцію на доктора медицини, що відбулася на Карловім університеті в Празі дня 4. березня ц. р. Управа Рідної Школи складає отсим подяку жертводавцям. 1654 1—1

ЛЬВІВ скріпить свій український характер як що в нім стане гарна будівля: **„Дому вдів і сиріт по священиках".** Отже жертводавець на цей дім споміне не лише дуже благородний вчинок але і високопатріотичне діло, бо перетворює Львів на суто українське місто. Вул. Домініканська ч. 11. 1504 1—1

ОПОВІСТКИ.

В неділю дня 6. березня в Преображенській церкві підчас Великої Служби Божої співає хор Театру „Союза Артистів". 2—2

Спортові товариства і школи, які рефлектують на площу „Сокола-Батька" за стрийською рогачкою внесуть подання найдальше до 15. березня 1927. Пізніших зголошень не узглядниться. — Старшина „Сокола-Батька" повідомляє заразом, що на тійже площі є до піднайму перекусня на цілий сезон 1927. Оферти вносити до 15. березня 1927. — Старшина „С.-Б." 1650 1—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 80-?

НОВІ НОТИ на фортепян: В. Безкоровайний: 1. „Соната" *D-dur* ч. 3. — 2. „Думка" *G-moll*. 3. „В гаю зеленім". 1574 4—3

МАШИНИ писарські: *Underwood, Remington, Mercedes*, майже нові оказійно продає Міхальскі, Львів, вул. Собіського 12. 1552 1—10

ВІЛЛЮ в Микуличині підхожу на реставрацію і пенсіонат винаймаю — Хировський, Стрий, Кохановського 33. 1655 1—1

ФОРТЕПЯН *Ehrbara*, чорний в найліпшім стані (ґаркмострунний) за 1800 зол. продасть Мошошко" Заворовича 10. 1651 1—1

Новітній наказом до завису і підо-

ливої; алькоголік розпочинає вважати себе вищим від інших, інтелігентнішим і свобідніщим від окруження... Щораз більше тратить він умілість самоволодіння, себто тієї контролі, яка в нормальних одиниць висловлюється гальмуючим зусиллям волі. Воля слабне, а з цього родяться вибухи сердитости й ненависти — щораз частіші і безпідставні або несоразмірні".

„Згодом погорда до правил моральности й приличности переходить у безсоромність, а навіть у цинізм. Почуття чести й достойінства уступає місце гордости й пихі тай високій опінії про свою особу. Свідомість відповідальности й обовязків перед громадянетвом і родиною затирається, моральність, альтруїзм, шляхотність слабнуть і уступають місце жорстокому егоїзмові, який одначе старанно ховається поза хитрощами і безстидними брехнями. Брехня і скильність до усяких удавань дуже розповсюднені серед алькоголіків. Недужі, вважаючи ці знаки зручности й хитрости за докази інтелігенції і здібности, безмірно вивищують вартість своїх сил і свого хисту. Додаймо до цього їх пиху і їх порожнечу, а зрозумімо, чому ці недужі стаються нетоварискими і підозрілими". (Стор. 66 і дальші).

„Одначе сам хворий не хоче признатися до свого стану. Навпаки, він силкується не бачити в замітах і невдоволенню окруженя нічого іншого, як тільки заздрість і завись і інтриги, затіяні проти його надзвичайних талантів... Навіть коли він і нічого не робить, то він часто уявляє собі, що доволі йому захотіти, а він віднайде наново свій хист. Він звичайно обвинувачує всіх, а ніколи не добачує своїх хиб і дороків".

Навіщений наказом до завису і підо-

вріння (34 процент), алькоголік виявляє часто ідеї переслідування, з чого випливають злобні вчинки... Слідство серед наших хворих доказало, що на 607 особників, 367 доконало діл вечесних, а то й злочинів..."

„Лічення алькоголіка дуже складне і в кождім даним випадку відмінне. Складаються на нього ріжні методи терапевтичні".

Автор методи ті трактує подрібно — ми некомпетентні перекладати ті сторінки книги. Зазначимо ще тільки, що як час тривання лічення д-р Михайлов наводить „6 місяців, рік, навіть довше"... Стільки з книжки д-ра Михайлова.

Алькоголізм натворив нашому народові страшенні шкоди і завдав безчисленні рани: було великою заслугою церкви й духовенства, що в другій половині XIX. століття перевели широку й успішну контрофензиву проти затроювання нашої народної маси польською горівкою. З кінцем XIX-го і з початком XX-го століття ця — рівно як сифіліс злобна — язва вселилася у велику частину нашої інтелігентської верстви, підкосила цілий ряд надійних талантів, а в останніх часах зробила нам справжнього збитка, злобного, жалісного й смішного нараз. Обовязком українського публіциста — звернути на цю язву увагу громадянства; обовязок спеціялістів-лікарів — шукати й прикладати методи лічення. Ось чому профан поважився говорити про фахову книжку д-ра Михайлова.

Париж, лютий 1927.

ДУЖЕ ВАЖНА і ВІДРАДНА ВІСТКА!

Одинока українська кооператива для церковних річей

відзначена медалями і хрестами заслуги на виставах в Римі, Карльсбаді, Одесі, Стрию і Коломиї

під фірмою:

Дім торговельно-промисловий

„ДОСТАВА"

кооператива з обмеж. порукою у Львові,

Дирекція: Львів, вул. Домініканська 11, Склади: Львів, вул. Руська 20, Перемишль, Ринок 23,

отворяє дня 15. березня 1927 свій склад також

при вул. Перля 16, I. пов. **В ТЕРНОПОЛІ** **при вул. Перля 16, I. пов.**

Буде мати стало на складі у великім виборі **всю церковну утвар,** а саме: фелони, стихарі, фани, хоругви, плащаниці, антіпедії, шалі, суконки, ручники, ілітони, чаші, дарохранительниці, монстранції, кадильниці, гармонійні дзвінки, ліхтарі, ліхтарки до хорів, павуки, кивоти, тетраподи, прапори для Товариств, килими і дивани, лямпи, ампулки, світло, кадило, образи і образці, Євангелія в прегарних оправах, також в гуцулькім стилю, — і всі церковні книги. Поручає: **Дзвони** з найкращого передвоєнного матеріялу, незрівняні що до викінчення, голосу і тревалости, під довголітньою гарантією, та остерігає перед несовісними агентами всіляких ліярень, що обіцюють дешеві дзвони, які однак тріскають в короткім часі і тратять голос. Шкода кожного сотика на таке сміття! Добрі дзвони повинні служити сотки літ і все мати гарний голос. **Тільки у нас дістанете такі дзвони** і тому перед закупном звертайтеся до нас за офертою. Наша фірма є в священичих руках, отже Вас не ошукає. Кооператива „ДОСТАВА" виконує **мальовання церков, іконостасів і образів** найкращими знатоками нашого стилю і обряду на полотні, блясі і дереві. Для того перестаньте вже раз опоганювати Дім Божий богомазами! Малювання церкви, це річ велика і важна, до цього треба малярів артистів! Ми Вам їх вкажемо! Тож не послугуйтеся при тім кімнатними малярами і партачами, які нічого не розуміють і не знають!

Виконуємо цілі **іконостаси, престоли, бічні вівтарі, проповідниці і кивоти** з різьбою і правдивими золоченнями при помочі першорядних різьбарів-артистів, яких на кожне бажання висилаємо на місце для устного обговорення справи і предложення взорів.

Приймаємо старі фелони до перерібки, євангелія, книги, і чаші до віднови, виконуємо тревалі огневі золочення дуже старанно і солідно. **Приймаємо також вкладки ощадности** в золотих і долярах, опроцентовуємо їх найвисшою відсотковою стопою і хоронимо перед девальвацією.

Кожний священик і кожна церква повинні бути членом кооперат. „Достава" (уділ виносить всього 10 зол., а вписове 1 зол.). Часть зисків розділює „Достава" на церковні і народні цілі, а члени дістають товарові звороти. Маючи таку свою рідну інституцію, яка заосмотрює наші церкви у стилеву і солідну утвар, не повинні ми купувати нічого у ворогів нашого обряду і нашого народу та їх підпомагати, бож це для нас сором!

Свідомий Українець купує церковні річи тільки в Кооперативі „Достава".

На урядження пенсіонатів і виправи

ковдри повняні пухові, **матераци** з морської трави і волосіні, **коци, подушки, сільське пір'я, фіранки, дивани, полотна, шифони, простирала, пошевки, сінники** казочно дешево поручає

В. Іжицький

Львів :: вул. Коперника 3.

1653 Цінники і коштосписи відворотно. 1—4

ВСЯКОГО рода **вудженини** свіжі і дешеві поручає склеп К. Шипи, вул. Краківська 26 (майже напротив Преображенської церкви). Обслуга солідна. Для кооператив і забавових комітетів значний опуст. 1578 3—3

ШКЛЯРСЬКА Робітня Б. Стельмах, Львів, Ліндого 3. Рами, оправа образів і зеркал по найнижших цінах 1617 3—5

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган Львів, Городецька 46. Телеф. 834.

1640 Пересвітлення Рентгеном. 3-27

Лікарсько-дентистичне Заведення

д-ра Симона Раппапорта

Якова Насса

ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.

Пльомбування й винимання зубів без болю. Штучні зуби в хавчуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям і студентам значна знижка.

1625 Полекші в салатах. 3—5

!!! ПАНЧОХИ !!!

Півшовкові	по зол.	2·50
Шовкові 1-а	„ „	3·30
Шкарпитки ниткові	„ „	0·80
„ шовк. в десені	„ „	1·70

продає знана з дешевости передвоєнна фірма 1613 3—3

Товаровий Дім „БЕРГЕРА"

Львів, пл. Трибунальська 1, тел. 26-72.

ТКАЦЬКІ ПРИЛАДИ, Волокняні знаряди, Панчошниці Ігли і до ручних робіт. Щітки до лену 1611 2—2

М. БЛАЖКОВСКІ

Подзь, вул. Жеромского 23.

ПАМЯТАЙТЕ, щоби закупити 92 29-48 фарбу до **перльмуттера** білля в порошку, бо є о 100% дешевшою і лішою від всіх пуделкових паст і порошкових.

Х. ПЕРЛЬМУТТЕР

Бюро фабрики: Львів, Сонечна 26.

ВЗУТТЯ найліпше купиш і найдешевше заплатиш тільки **вул. Городецька 1,** ріг Красіцьких. 1636

Фортепіяни, Піяніна, Фісгармонії

ДЕШЕВО і НА РАТИ

Цінники до диспозиції.

Конрад Каїм і Син

Львів, Коперника 16.

Телеф. 20-45. 1013 3-3

Тільки перші фабрикати.

1620 **ФІРМА** 3—3

І. ДРЕКСЛЕР і Сини

пл. Капітульна 2.

переробляє і покриває **найдешевше**

В 24 ГОДИНАХ

КОВДРИ і МАТЕРАЦИ

ВИДАВНИЦТВО „ТРЕМБІТА"

КОЛОМИЯ, СОБІСЬКОГО Ч. 7. поручає такі новини:

Новий портрет Б. Хмельницького (са 35х50 цм.) . . . **зол. 1·—**

Прикрашуйте свої помешкання портретами наших славних гетьманів! Сей портрет виконаний на добрім папері, наклеєний на картоновім паспарту. Пересилка (прим. 1-10) 90 с.

Новий український ФЛІРТ (забава) . . . . . **зол. 1·—**

Є це найцікавіша і найвеселіша товариська забава. Хочете до когось зблизитися, з ним заприязнитися, з вдоволенням провести час, чи щиро сміятися і веселитися, то мусите засісти до цеї забави. Ужито в ній багато українських приповідок, звороті в улюблених пісень і переплетено любовною розмовою. Містить 48 карток.

Хейромантія, або Читання з руки (з 15 обр.) . . . **зол. 1·—**

У кожного своя доля. У кожного знаки на долоні відмінні. Віддавна людя вгадують долю із рук. А хиба Ви не хочете самі розкрити долю свою і своїх знакомих? Ця книжка сего Вас научить.

Зільник, як уживати лічничі зілля . . . . . **зол. 0·50**

Часто навіть в звичайних недомаганнях не вміємо собі порадити. Зілля є добрим ліком, бо природним. На весну і літо мусите заосмотритися в сю книжку.

Пересилка книжок 50 с. Висилається лише по одержанню належитости враз з сумою на пересилку. За післяплатою **не** висилається! Книгарням значний опуст. 1628 2—3

ВІЛЛЯ о 7 покоях, гараж, стайня, 1 морг города. Долярів 10.000. Каменица триповерхова, комфорт, чотири склепи, місячний чинш 1600 зол. Ціна 10.000 долярів. Околиця Потоцького кілька менших віль від 2000 дол. Центральна Агенція торговельно - комісова, Коперника 14. Телефон 40-57.

1658 1—1

ХОЛЕКІНАЗА

Г. НЕМОЕВСКОГО

ЛІЧИТЬ:

ЖОВЧЕВЕ КАМІННЯ

Недуги печінки

і переніни матерії.

ВАРШАВА, Нови-Свят 5

Телефон 504.95

Ждати в аптеках і аптичних складах

Каміння сходить без болю - - Атаки устають цілком

ПОЗНАКИ:

(початково): Біль в боках і підсерцевім долі (де сходяться ребра). Поболювання в печінці. Нахил до обструкції. Обложений язик. Відбивання газами. Здуття булькотіння в кишках. Болі і звороти головн.

(підчас атакіи): в долі і печінці, сильний біль, що розходиться в задну часть — в пас — в хресті — і сягає аж під лопатки. Здуття черева, розсаджування ребер, пертя на відходову кишку. Деколи вогти жовчю. Зимні поти, жовтачка.

1593 Докладні інформації в брошурах 2—2

Г. НЕМОЕВСКОГО.

ВИСТЕРІГАТИСЯ НАСЛІДУВАНЬ

На оригінальних коробках Ч. телефону 504-95 і патентовим (фірмовим) На фальсифікатах (липових етикетах) Ч. тел. 22-23 (чотирошифрове) Принс ужиття на кожній коробці.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 51 (11.019). Львів, второк 8. березня 1927. Pocztowa opłata zaryczałtowana. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 6·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

9-го березня ц. р. Середа
Саля Лисенка Шашкевича 5
Концерт „Бандуриста"

За соборну Україну.

Промова голови українського сенатського клюбу сенатора Михайла Черкавського на плєнумі сенату дня 2. березня ц. р. в генеральній дискусії над бюджетом.

(Продовженнє.)

Наслідком того грозою проймаючого білянсу маємо на українських землях під польським правлінням нужду, занепад духової і матеріяльної культури, доцільні занедбання в кожній ділянці публичного життя, розповсюднювання темноти і деморалізації. І лише вродженому почуттю загального правопорядку завдячуємо, що бандитизм, розпаношений на етично польських землях, не загніздився в такій мірі і на наших українських землях (Голос: Ви зневажаєте польський нарід!) Ні! Під бандитизмом розумію буквально бандитизм, а не те, що тепер звичайно звуть бандитизмом, не політичний „бандитизм".

Але панове можуть сказати: А санація моральна? А потравневе правління маршалка Пілсудського і „пілсудчиків"? Зроблю п. Туліє приємність та скажу й про те. Скажете: Чейже тепер всесильна влада маршалка Пілсудського, влада, яка при кожній нагоді заповідала реальне приноровлення конституції і переведення рівноуправнення понижених, гноблених і цькованих народів. Уряд, котрий заповідає зрівнання в горожанських правах українців і білорусинів, уряд, котрий центроправиця підозріває в сприянні українцям і в фаворизуванні української справи, в намірі творити „незалежну" Україну і прилучити до неї навіть східні „креси", що належать тепер до Польщі, — чи той уряд не змінив нічого в загальній системі, розбудованій Хєнопястом на українських землях? Даю відповідь на це питання і щиро кажу: змінив, змінив кількох людей на адміністративних становищах, які шукають серед наших людей, *„porządnych rusinów"*, тим *„porządnym rusinom"* обіцяють щось дати, але нічого не дають навіть і тим *„porządnym"*. Поза тим ніщо не змінилося. Цензура гороїжиться далі в застрашаючий спосіб. Сенатор Познер жалувався в нинішній промові на те, що недавно була сконфіскована відозва польської Ліги оборони прав людини і громадянина, а я покажу панам, що з нас конфіскує цензура. Наприклад зі статуту (програми) політичної партії т. зв. УНДО сконфісковано такий уступ:

„III. Українське Національно-Демократичне Обєднання бореться за суверенні права українського народу" — і це конфіскується саме в тому часі, коли „Глос Правди" пише про незалежність України — *„і обстоює конституційно-парляментарний устрій та загальне, рівне, безпосереднє, тайне і пропорціональне виборче право до всіх законодатних і самоуправних установ. IV. Українське Національно-Демократичне Обєднання обстоює рівність усіх громадян перед законом без ріжниці пола, народности і віри, свободу осідку і занять, слова і друку, зборів і товариств, станових організацій і страйків, забезпечення правної охорони особистої свободи, недайманість домівки, право на приватну власність і таємницю листування, незалежність суддів і умовність засудів"* і т. д. і т. д.

Всього, що було сконфіскованє читати не буду, щоби панове не посуджували мене в тому, що таким чином хочу це іммунізувати, бож все одно і все те, що тут буде занотоване в стенограмах і що буде таким чином зіммунізоване, — в наших газетах підпаде конфіскаті, як це вже не раз бувало.

Введений з кінцем минулого року пресовий декрет нічого не зробив польській опозиційній пресі, а на Волині, наприклад, тим декретом відразу вбито українську газету „Громада" з національним політичним напрямом. Поліція по давньому знущається над арештованими, як це доказує змасакрування М. Вербицького, арештованого під замітом участи в убивстві куратора Собінського. Потравневий уряд заакцептував відразу у ділянці шкільництва створений фараоном українського шкільництва Станіславом Грабським стан, а тепер іде дальше, по лінії, наміченій тим погромником українського національного життя та ідейним пропагатором польсько-російського, а фактично польсько-більшовицького порозуміння на згубу українського національного руху. Ось у перших днях лютого ц. р. відбувся у Львові зїзд президій вшехпольських „організацій народових", що його цілком слушно та згідно з правдою назвала українська преса „малопольським сенатом". Між іншими резолюціями львівський зїзд ухвалив викінчення очевидно ще не викінченої справи знищення останків українського шкільництва. І що діється? Ось новий львівський куратор Рімер достроюється до вимог „організацій народових", а наслідком тої гармонії між ним і „організаціями народовими" приходить до утраквізації, це значить до спольщення одинокої початкової народньої української школи ім. Шашкевича в Перемишлі. Дамоклів меч повис також над одинокою українською народньою початковою школою ім. Шашкевича у Львові, школою, яка в 1926 р. святкувала 40 ліття свого істнування.

Пан віцепремієр, чи як п. сенатор Познер називає, віцепрезидент — тепер буде все звати п. премієра президентом — отже п. віцепрезидент Бартель, відповідаючи свого часу в буджетовій комісії сойму на заміти пос. Павла Васильчука, ствердив, що від часу травневого перевороту не змінено на утраквістичну ні одної української школи. Такі його слова. Подані мною факти простують його твердження, дарма що висказане з таким авторитетом. Більше простуючих фактів, фактів стверджуючих, що по травневих подіях у шкільній політиці на наших землях ніщо не змінилося на ліпше, матиму нагоду навести пізніше при обговорюванні бюджету міністерства освіти.

А земельна реформа? Без сумніву десь її переводять, бож польська влада скрупулятно виконує кожний закон, отже і закон про земельну реформу. Але не в нас, не на землях Західної України. В нас відбуваються з наказу *„Związku naprawy Rzeczypospolitej"* збори осадників, які домагаються не тільки нових кредитів, субвенцій і підмог зі скарбу, але з відповідною помпою взивають українську більшість до... згідного співжиття з польським народом (Голос: Чи це зле?) Діла повинні бути, а не тільки слова і пропозиції... В нас земельну справу, справу голоду на землю, розвязують ще й в інший, оригінальний спосіб, іменно офіціяльною пропаґандою меліорації та комасації. В часі, коли в Сх. Галичині маємо на загальну скількість 1,457.000 селянських господарств аж 585.700 мініятурних господарств (до 2 гект.) а 485.900 карловатих (від 2·5 гект.), а на Волині 37.200 мініятурних і 85.500 карловатих; в часі, коли на цілому просторі східних земель на одно селянське господарство припадає пересічно 1·8 гект., а в Сх. Галичині ще менше, в таких умовинах ведеться лише пропаганду в справі меліорації і комасації грунтів. Що той нуждар буде меліорувати, чи комасувати? Де і на чім він буде підносити свою рільничу культуру? Так розвязують у нас найпекучішу для широких селянських мас справу. Чи це правильно? — важко спорити з теперішніми панами ситуації. Позабувши кріваву науку, яку цілому світові дала Росія та Україна, вони накладають на очі ріжнокольорові скла, щоби не дивитися на дійсність, і затикають уха, щоби не чути розпучливого крику мас, голодних на землю. В своєму засліпленні, в прямуванні до збереження „польського стану посідання" за всяку ціну, всупереч здоровому розумові — вони надуживають терпеливости знуждованих і голодуючих мас, доки ураган соціяльної революції не розвалить будови теперішнього земельного устрою і не дасть масам необхідного для них варстату праці. Самозрозуміло, що до того ведуть нинішні володарі.

А доказує це не тільки економічна, соціяльна, податкова, освітня, адміністраційно-політична політика, але у ще більшій мірі національна політика в найширшому понятті того слова.

Панове з „уряду санації" говорять богато про конституцію, рівноправність, справедливість. Одначе це зовсім не перешкаджає п. віцепрезидентові Бартелеві з натиском підчеркнути приноровлення не загальної, не обовязуючої в б. Конгресівці, тільки спеціяльної виборчої ординації при евентуальних виборах до громадського самоврядування на території Східної Галичини. До Конгресівки, що фактично від кількох літ живе самоврядним життям, приноровлюється пятиприкметникове виборче право для самоврядування, а до Галичини, яка 70 літ жила інтензивним самоврядним життям, розуміється, поки не знищила його ліберальна влада демократично-республиканської Польщі — має бути приноровлена куріяльна виборча система.

А одночасно соймова адміністраційна комісія нагально спішиться з своїми самоврядними комбінаціями, так подуманими, щоб вовк був ситий і коза ціла, (голос: Ще вам зле!), щоб самоврядування істнувало на можливо широкій демократичній основі і щоб воно не мало ніякого сутнього значіння для українського й білоруського населення. Цій меті служить постанова про вибори війта і лавників, як екзекутивного органу, не зпоміж вибраної громадської ради, але зпоза її обсягу, а передовсім повна залежність того вибору від затвердження адміністраційної влади, як також війтівське право *veta* щодо ухвал громадської ради. Для нас нема ніякого сумніву, що цю всесильність війта з правом *veta* видумано спеціяльно для нас. Але пощо в такому разі вибирати раду, коли її вплив і значіння рівняються нулі?

Анальогічне явище в тих архихитрих проєктах спостерігаємо також в відношенні до самоврядування місько, зокрема повітового, що має бути вповні узалежнене від адміністративної влади. А всі ці проєкти на „зніщене Русі", проєкти підковитої кураделі і спутання українського народу, проєкти, що є запереченням праведного самоврядування, є прецінь нічим іншим, тільки висловом компромісу між польською правицею і лівицею до ППС. включно, як ним були й ославлені язикові закони з 31. липня 1924 р.

(Докінченнє буде.)

По дорозі.

(Від власного кореспондента.)

Париж, 2. березня 1927.

I.

Довго вже польські парляментаристи (себто посли й сенатори) напирались зі своєю візитою (чи контрвізитою) у Франції — п. Бріянові було менше спішно їх тут бачити, і п. Лярош одержував був поручення відсувати скільки може найдовше гостину настирливих варшавяків. Одначе вічно відсувати гостину цю таки було неможливо; ну, і ось налинули на Францію польські „гості".

Приїзд їх — ніщо інше як один з моментів генеральної офензиви польської у Франції, офензиви, про яку ми писали недавно.

Приїхали ті панове сюди через Альзацію і задержалися були в Страсбурзі, де й виголосили промови, звеличуючи твердість Альзасців і їх французького іредентизму підчас ворожої анексії 1871—1918. Не було, на жаль, одначе нікого, хто пригадав би був учасникам страсбурського привитання, що хто як хто, а представники польського імперіялізму мало покликані говорити про Альзацію, пруський імперіялізм на силу й против волі мільонів

анексовані провінції. Радша нам, Білорусинам, Литовцям ялось би величати Альзасція, учитися їх метод передержування анексії і вітати їх з оконечним визволенням.

А Поляки краще би такої теми не торкались: це для них тема ховзка і не зовсім безпечна.

II.

В Парижі — досі бодай — не помітно найменших слідів якогось особливого захоплення варшавськими гостями. Звичайні принятя, які ні своїми розмірами ні своїм теплом не виходять поза міру конвенціональної приличности. Публика польською парляментарною прогулькою таки зовсім не цікавиться, а газети так мало їй місця присвячують, що —признаємось— чж дивно нам. Інша річ, що завтра може це змінитися: польська пропаганда має тут великанський бюджет до своєї розпорядимости, тай за добрі гроші можна тут неодно надрукувати в газетах. Одначе це певне, що спонтанічно, стихійно, безкорисно навіть продажна частина тутешніх газет варшавських мандрівників не привитала.

Привитали польських парляментаристів гаряче одні тільки — згадайте! — тутешні представники отаманщини варшавського зразку. Ці нещасні люде, де можуть і як тільки можуть реклямують перед французами Польщу, як велику потугу, будучу організаторку Придніпрянщини (Придністрянщину, Волинщину, Поліщину, Холмщину Польща, як знаєте вже „зорганізувала", і то не аби як!).

Щось наче би, перед 1919 роком, привислянські Поляки були величали Прусію за праці кольонізаційної комісії в Познанщині і взагалі за пруську политику супроти „прусаків польської мови"! Одначе правда: навіть у пору найбільшого морального й політичного занепаду Поляки Королівства так низько не впали були, щоби підписувати прусакам заяви про свою „незаінтересованість" у західно-польських землях; вони знали, що землі ці — політично найсвідоміші, культурно найвище розвинені, що з них вийшла польська національність і що зрікатися їх булоб не тільки безіменною підлістю, а й бездонною й безвадійною глупотою політичною...

Нашим неімовірям все таки можна би навчитися дечого від Поляків — правда, не того саме, що ім видається вартим наслідування.

III.

Куди більше між подорож польських послів і сенаторів і польонофільські конвіноприхильні нейморівців займають увагу французької публики інші явища і факти.

Помічаються журливо щораз частіші й інтимніші зв'язки між Італією й Німеччиною — зв'язки, які від недавної візити Штреземана в італійським „курорті" що найменше не охололи. Німеччина з кожним днем, з кожною годиною більше росте своїм значінням у розедналій Європі, і за приязнь її, а принаймні за прихильну невтральність, мусять заходитися всі европейські держави, зосібнаж Франція й Італія. Польща в приєднанні німецької прихазни Франції може тільки шкодити, і Франції прийдеться вибирати між одною і другою державою. Мимоходом одна увага: яке щастя наше, тай всіх польських „Альзацій", що версальським миром відрізано від Німеччини стільки німецьких земель, прилучено їх до Польщі і ще роздерто Німеччину знаменитим коридором гданським! Наскільки важче і некадійніше було би становище в Східній Европі, якби Німеччина не мала з Польщею ніяких важких порахунків і якби німецько-польський союз був можливий!

Англійський консервативний тижневик *„Referee"* розлочав сензаційну, джерельну студію над швидкими й горячковими поступами італійських зоружень над французькою границею, над їх стратегічною досягністю і політичним значінням.

А льондонський і варшавський кореспонденти *Berliner Tageblatt-y* принесли на днях трохи не рівно сензаційні реверяції про новий польонофільський курс британської політики, звернений не тільки проти Радянського Союза, а й проти Німеччини. Реверяції ті знайшли очевидно відгомін і у французькій пресі.

До всіх цих фактів і процесів будемо ще мати нагоду повернутися. Пригадуємо тільки, що „Діло" доносило про них і подавало їх оцінку геть-геть раніше великої західно-европейської преси, англійської, французької чи берлінської.

В. Левицький.

Скріпляймо наші кооперативи **малими**, гуртковими, але постійними датками! 1—1

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

Прикре похмілля. — Готентотська мораль „русских" ватажків". — Шкідливий і короткозорий русский шовінізм.

Після гомінкого львівського організаційного зізду „русской меншости" в Польщі, що наробив такого шуму в пресі після проголошення завершення формальної організації „Русск. Народн. Обединения"; після проголошення єдности всіх „русских" племен (великоросів, малоросів і білоросів) по рецепті Бобрінських і Евлогіїв; після санкції, для вмираючого галицького „кацапства" — наступило деяке прикре похмілля. „Обединительні" змагання верхівки розсіяного на північно-українських землях і Білорусі російського поміщицтва та старого непоправного галицького попівства викликали деякий несмак серед ліберально-демократичної частини „русской меншости", тимбільше, що диспропорція сил між якими 150 тисячами русских 19-ма мільонами українців і білорусинів під Польщею є хіба така велика, що думати про нівеляційну культурку політику у відношенні до українців і білорусинів є щонайменше глупо і гумористично як не божевільно. Продовжувати політику Бобрінських і Евлогіїв після великої і визвольної війни, після революції і проголошення права нації — це вже справді вершок самодурства.

Ясно, що у людей, які дивляться на український і білоруський рух не з поміщицького рундука і не з „висот" приходства, це самодурство мусіло зродити реакцію.

Антирусифікаційна реакція проти постанов львівського зізду зародилася у Вильні. Виленський відділ Р. Н. О. виніс відповідні корективні резолюції до маніфестаційних постанов львівського зізду, визиваючи „Верховний Совєт" (управу Р. Н. О.) до переведення поправок у львівських постановах. З того приводу один з учасників львівського зізду п. Юрій Ліперовський помістив статтю у варшавській *„За Свободу"* під наїсом *„На другий день"*, в якій з приводу „обединительних" зазіхань польських „русских" пише:

„Тут нераз Верх. Совєтові прийдеться напоротися на всю нереальність „малоруського" перекручування імени українців на зізді, на всю реальну шкоду, спричинену твердженням тієї політичної брехні, хоч і випливаючої із академічно вірної (?!) ідеї. Тим, що стільки зусиль повернули на те, щоби заставити інших признати себе чимсь реальним, сміщно і дивно нехтувати народження (як не відродження) далеко сильнішого руху в тому самому розумінні у своїх співбратів—у жителів Подністрівя і Подніпрівя – в українців. І коли „малоросійські" параґрафи легко виносити на зіздах, то не думаю, щоби з ними легко і доцільно було працювати виконуючим органам зізду, якщо вони хотять спиратися на „права меншостей" і на „право самоозначення народів", на версальські трактати, на трактати Ліги Націй, на демократичні принціпи й інші основи відродження придавлених і пригноблених народів. Реальна політична робота повинна спиратися на принціпових основах і ясних тезах, а не на правилах готентотської моралі. А успіх політичної роботи неможливий без політичних порозумінь з товаришами недолі, без відповідних умов, компромісів... В тому відношенні не уявляю собі відповідальних політичних робітників Р. Н. О. серед інших меншостей, в „малороссійській" тозі, одітій на них львівським зіздом"...

З приводу резолюцій виленського відділу Р. Н. О. забирає голос в передовиці і редакція *„За Свободу"*, стверджуючи всю недоцільність і зайву бравурність постанов львівського зізду. Русский, що хоче реально працювати на Виленщині, мусить рахуватися з національними змаганнями білорусинів. Говориться про те, що русскі не повинні вмішуватися в національні справи білорусинів й українців, хоч з другого боку слід боротися з неприємними проявами українського і білоруського шовінізму. Та зваги боротися з чужим шовінізмом, слід в першу чергу розправитись з власним шовінізмом, якого проявом є між іншим „горда" резолюція про єдність племен.

„Занадто ясно, що та резолюція зовсім не має академічного, „науково-етнографічного" характеру, а має політичні цілі. При чому політичні цілі висловлено крайно туманно, завдяки чому представники „білоруського" і „малоруського" племен зовсім природно згадують царські часи, коли суворо переслідувалось навіть „білоруське і малоруське нарічча". Таким чином русский шовінізм примушує навіть ті білоруські елементи, що ставляться прихильно до русской справи, підкреслювати свою білоруську окремішність. Находячись в добі початкової організації русскі легкодушно перебільшують свої сили і немов нарочито викликають ворожі до себе настрої з боку славянських меншостей і тих лівих поляків, що підтримують (?!) українців і білорусинів. З політичної точки погляду така тактика глибоко помилкова. Русскі виленці це зрозуміли. Вони виявилися більше реальними політиками, як галичани, а тому і внесли свої поправки, розвиваючи §§ 2 і 3 резолюцій львівського зізду".

Русский шовінізм не лише політично шкідливий, але й політично короткозорий. Чому? Це виясює варшавський орган тим, що русскі мають свою метрополію. Більшовики є лише промінаючим епізодом; після їх упадку русскі Польщі знову матимуть свою метрополію. Українці і білорусини — мовляв — своєї держави не мали (?!) і не мають (?!).

„Вони находяться в добі боротьби за своє самоозначення, за свою національність, а в кінцевому білянсі — „в качестві далекаго идеала" — за свою державну незалежність. Звідсіль їх недужий націоналізм, який далеко більше вибачливий в їх рядах, як в рядах русских".

З тієї точки погляду русский шовінізм наскріз короткозорий. А з Росією і русскою національністю погано мається справа, коли їх повинні боронити „русскі" галичани.

Можемо бути вдячні варшавській „За Свободу" за рекомендацію „снисходительности" у підношенні до українського і білоруського „шовінізму", але — на щастя — ми в цій виразумілости „не нуждаємся". Взагалі було би бажане, щоби варшавський русский орган дещо спустив зі свого високого, хоч і смішно-альтруїстичного тону, який йому не до лиця, коли він виступає в імени будучої Росії, а тим менше в імени кількох десяток тисяч русских в Польщі.

Перш усього до висновків варшавського русского органу мусимо внести деякі поправки. Русскі трепечуть перед тими „лівими поляками", що ніби то підтримують українців і білорусинів. Що це за ті поляки, Господь знає, зате загально відомо, що ті „ліві поляка" підтримують „русску меншість", про що свідчить відома окрема умова пепесівців з російськими есеками й есерами. Зайвим є теж співчуття з приводу того, що — мовляв — українці і білорусини не мають своєї державної метрополії, що вони находиться тільки в добі боротьби за свою національність, а справа державности це далеко.

Мак. Рудницький.

Автор „Саніна".

Не тільки для широкого загалу читаючої публики Арцибашев лишиться автором „Саніна"*.) Він належить до тих письменників, до яких, справедливо чи ні, прилипає на все життя успіх одного твору і то успіх зроджений нежданими примхами книгарського ринку. Невже це вже рівно 20 літ, від хвилини, коли в цією книжкою — *horribile dictu*: у німецькім перекладі повіяло на нас революційною ідеєю із найбільше соромязливого світа — сексуального? Краще може сказати; лише 20 літ. Аж важко повірити, що за такий короткий час така бунтарська книжка може видаватись спомином із такої давної, зеленомолодечої давнини?

Арцибашев не створив нічого аж такого нового, щоби призаблював ще нині свіжістю свого відкриття. Зпоміж тих письменників, між якими його імення повторялось найчастіше, майже механічно, він здається таки найменше оригінальний; і Горкий, і Андреєв, і Купрін, і Бунін мають складнішу психольогію, більші шахти у підземеллях свої душі. Зате Арцибашев міг лекше зясувати своє відношення до життя кількома типами, кількома проблемами. Коли думаємо про ці типи та проблеми, важко забути, що наша література мала виїмково письменника, який іще з більшею завзятістю, одночасно з Арцибашевим, так сказати спеціялізувався у літературній сексольогії „із суспільного сановища".

Можна залишити на боці питання про перевагу Арцибашева чи Винниченка. Винниченко не написав ні одної повісти, яка могла би піти в Европу як малюнок деяких сторінок нашого суспільного життя з ріжних причин: нпр. його повісти нездужають композицією, а суспільне життя, яке він у них малює, мало ріжниться від картин російських письменників, що його випередили і перевищили талантом. Арцибашев може не такий ріжноманітний у своїх нарисах, але як більший артист від Винниченка вмів задовольнитись у деяких моментах таким безпосереднім змалюванням типів, що забуваючи про „моральний сенс" твору звернений проти моралі, давав типи, які промовляли від імені його ідей або і йому протилежних. „Так виглядають ці люди" — це йому вповні вистачало.

Скільки життєвої іронії у факті, що Арцибашев — один із найпалкіших передвістників перевороту в одній комірці життя російської інтеліґенції не мав сили вдержатись у річищі революційної стихії, коли вона почала брикати як жеребець, від надміру пристрастей, в яких він добачував самозрозумілий гін свобідної людини! Правда, на духову російську революцію складались сотки й тисячі таких маніфестів як „Санін" і нелегко розплутати вузол: коли література має більший вплив на суспільне життя, а коли це життя на літературу. Пшибишевський з богато більшою силою артизму та льогіки звеличував непереможного і животворного бога пола, і його роля в своїй літературі була у свій час непомірно більша як Арцибашева, а прецінь якою міщанською лицемірністю і паламарською моралю надихане до нині товариско-родинне життя польської інтеліґенції!

Можливе, що Арцибашев, ставши емігрантом, почував несвідому потребу зрівноважити публіцистикою свій колишній вплив як бунтуючого письменника. Яка трагедія для письменника, якого твори йшли колись між сотки тисяч читачів, перебалакувати свій талант за редакційним столиком майже провінціяльної газетки! Небезпекою для таланту Арцибашева в його повнім розквіті було вже те, що він занадто просто підправляв літературу сосом суспільних дискусій. Та якого удару мусів зазнати цей талант, коли вічно той самий суспільний сос газетярських полемік треба було підправляти літературою і то як кажуть росіяне: „остатками прежняго величия!".

Коли вмирає нежданно такий письменник як Арцибашев, з якого творів не доводилось робити загального білянсу, бо їх творчість була одним із пройдених моментів суспільного та індивідуального розвитку, стає жаль, що нема часу ще раз прочитати найцікавіших його книжок, але вже поволі, без гарячки цікавости, — з цікавістю та гарячкою іншої потреби: щоби перевірити два враження переділені прірвою літ і потоком подій. А може краще для таких письменників — вдоволитись спомином. Щоби не зазнати розчарування, як Арцибашев, коли побачив, як виглядає індивідуалізм Саніна як масове явище.

Письменники, що виступають як суспільні революціонери в своїх творах, часто тратять ці твори від одного непередбаченого факту, що їх ідеї здійснюються.

---

*) Михайло Арцибашев, що помер у військовім шпиталі у Варшаві, ур. у 1878 р. Менше відомим широким колам нашого громадянства є факт, що він з походження із Харківщини і сам називав себе „малоросом". Утікаючи перед воєнним комунізмом, він опинився в 1926 р. у Варшаві і там став співредактором російського денника „За Свободу", де поміщував крім літературних творів велику скількість статтей на політичні теми, забираючи нераз голос і в українській справі, до якої займав „оригінальне" становище. Його деякі повісти, оповідання та пєси перекладені майже на всі европейські мови.

кий ідеал. Помилляється, панове, українці і білорусини вже мають свою ще не зовсім державну, але півдержавну метрополію, хоч і під червоними крилами більшовицької Москви. Українці вже давно перейшли добу боротьби за своє національне самоозначення і тепер продовжують боротьбу за свою повну державну незалежність. Протиставлення русскій хапучости, проводженій по лінії політики Бобринських і Евлогія, — це не „недужий шовінізм", який — мовляв — є простимий, а здоровий відпір проти самообманних посягань останків російської чорносотенщини.

Виленська коректива резолюція була призначена для „Верховн. Совєта", що відбував свої наради в перших днях березня у Варшаві. Та без огляду на те, що із своїми „обєдинительними" резолюціями вароблять Р. Н. О., вважаємо своїм обовязком ствердити, що на українській території під Польщею ніяких русскихъ не було і нема, за винятком жмінки православних попів, б. російських урядовців і зросійщених покидьків українського громадянства на північно-українських землях. Ніяка проблема „русской меншости" на українських землях не існує і всякі спроби штучно її витворити шляхом регенерації вимираючого передвоєнного „кацапства" стрінуться з нашим найрішучішим відпором. Якщо поза українською територією існує русска меншість, яка бажає зберегти свою національність і культуру, то її культурні змагання не стрінуться з нашими перешкодами. Однак політична співпраця з тією меншістю ледви чи могла б бути колинебудь можлива з огляду на розбіжність наших політичних цілей і політичної тактики в умовах сучасної дійсности.

З приводу реферованих уже в нас висновків статті варшавського „*Наш. Пшеглонд-у*", базованих між іншим на невірній інтерпретації одного уступу із статті д-ра Дм. Левицького в місячнику „*Natio*", забрав голос на сторінках тогож щоденника редактор „*Natio*" д-р Павло Лисяк. В листі до редакції зазначує д-р п. Лисяк, що

„зі змісту статті п. С. Г. пересічний читач може винести враження, немов би справді інтенцією д-ра Дм. Левицького була якась оферта на адресу польського уряду або — що більше — відступництво від національного ідеалу, висловленого в гаслі незалежности і соборности в користь автономії українських земель, що находяться в межах Польщі. Уважаю своїм обовязком перестерегти перед пошуканкою в українських статтях, друкованих в місячнику „*Natio*", подібних скритих інтенцій. Зрештою, в даному випадку висновки, які шан. автор зробив із зацитованого уступу зі статті п. д-ра Левицького, находять своє заперечення в поминених ним дальших уступах тієї самої статті, що в ясній недвозначній формі обговорюють відношення до польської держави. З огляду на прикрі непорозуміння, викликані кількакратно в останніх часах жидівською публіцистикою мимовільним викривленням деяких моментів українського політичного життя, годиться при тій нагоді висловити горяче побажання, щоби якнайскорше наступило докладне взаїмне ознайомлення і зрозуміння обопільних цілей і змагань, що без сумніву вийде на користь обох народів".

Н. В.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

НОВИНКИ.

— **Два українські концерти у Львові.** По довшій перерві львівська і підлвівська українська публика матиме нагоду почути нарез два добірні українські концерти: дня 9. ц. м. концерт „Бандуриста" в салі Лисенка, а дня 13. ц. м. в полудне спільний концерт-свято у честь Шевченка всіх наших музичних товариств у Львові в салі Народнього Дому. — В першому концерті бере участь наша відома піяністка п. Божейківна і ріжні соліста, що разом з добре вишколеним хором „Бандуриста" виповнять цілу інтересну програму того вечора. А саме хор під управою п. Ів. Охримовича відспіває цілу низку відомих і невідомих пісень Філярета Колесси, В. Барвінського, Ст. Людкевича і Б. Кудрика, а також Шуберта „На гондолі" і „Лісову серенаду". Атракцією цього концерту повинно бути форт. сольо п. В. Божейківної, яка відіграє виключно нові твори композитора Ст. Людкевича і „Хор робітників" Ліста у виконанні хору „Бандуриста" (з баріт. сольом). — На святі Шевченка буде виконаний, як ми вже подавали, цілий „Кавказ" Людкевича в супроводі симфонічної орхестри. Виконавців цього величнього твору буде понад 120 (ок. 80 хористів і понад 40 членів орхестри). Можна надіятися, що білети будуть заздалегідь розхоплені. Від понеділка 7. ц. м. можна набувати білети на цей концерт у книгарні Шевченка, Ринок ч. 10.

— **З географії України.** Дня 10. лютого відбувся у Харкові виклад проф. Ст. Рудницького на тему „Соборна Радянська Україна, як природна й антропогеографічна одиниця", в якому обговорював м. і. справу відрізання Західньої України від останніх українських земель з фізичного й атропогеографічного боку, наслідки такого відрізання в минулому, сучасному й майбутньому й значіння Західньої України для Соборної України з погляду геополітичного, геоекономічного й географічного.

— **Вибух гранати в Банку Краєвого Господарства.** Дня 5. березня в полудне в будинку Банку Краєвого Господарства при вул. Косцюшка вибухла граната. Урядовець того банку Стан. Сидорович у товаристві возних Вол. Венде і Каз. Шевчинського переглядав у пивниці (в якій є замагазиновані старі акти) поліції регістратури. Підчас того скотилася граната з полиці на землю і вибухла. Сидорович упав із драбини на землю; відломки гранати ранили його на цілім тілі. Лекше ранені теж Венде і Шевчинський. Раненних відвезено до шпиталю. Граната лежала в пивниці мабуть з часів війни.

— **Хлібоїдські кооператори і їх помічники.** Одержуємо таку новинку: Перед каринм окружним судом у Станиславові дня 25. лютого відбулася розправа проти був. директорів кооперативи „Верховина" в Микуличині Івана Кіселюка і Володимира Кушніревича. Згадані „директори" господарили в кооперативі в той спосіб, що заложили собі на власну руку 2 камяниці. Брали товари по ріжних фірмах у борг на рахунок кооперативи, відсилаючи до власних крамниць, а гроші до власної кишені. Кооператива стратила на цьому 9.000 зол., які мусіла заплатити Іван Кіселюк пробував в останній хвилин ратуватись і... пристав до „хлібоїдів", але суд окружний таки ствердив злодійство і засудив його на 6 місяців, а Володимира Кушніревича на 10 місяців тяжкої вязниці. Коли вийде звідси, партія хлібоїдів дістане гарного організатора, бо треба знати, що Кіселюк є головою повітової управи хлібоїдської партії. — **Гуцул.**

— **Що діється в магістраті з грішми?** „Дзенник Львовскі" приносить велику статтю про махінації голови магістратської каси п. Пережинського, який віддав касові книги в порядку, а 32.000 зол. узяв від касієра, який був пересвідчений, що ними грішми він хоче заплатити магістратський довг на таку суму у „Міським водопроводнім заведенні". Коли це заведення домагалось довго надаремне грошей, виявилось, що п. Пережинський позичив усю суму ріжним кревнякам і товаришам. Покищо лише один з них заголосився із своїм довгом на 10.000 зол. Гарна господарка громадським грошем!

— **Українцам Волині, Полісся і Підляшя під увагу.** Звертаємо увагу всіх заінтересованих на статтю „Ліквідація сервітутів на українських землях під Польщею крім Галичини і Холмщини" поміщену в часопису „Сільський Господар" ч. 5. з 1. березня 1927. З уваги на значіння цієї справи головно для наших селян, поручаємо їм докладно обзнайомитися зі згаданою статтею.

— **Між молотком і ковадлом.** „Соціялістическій Вестник" повідомляє, що радянська влада підготовляє цілу низку лицитаційної продажі ріжних дорогоцінностей не лише з буших царських палат, але й з палат російської аристократії та буржуазії, яка втікла на чужину. Більшість цих предметів: творів мистецтва, образів, різьб. килимів, кераміки, перейде в руки чужинців, бо місцені богачі не мають відваги виступати прилюдно як покупці, щоби не звернути на себе уваги Г. П. У., себто тайної поліції. Приготовлювана продаж „з молотка" є в звязку з новими фінансовими трудностями радянського уряду, який таким робом поправить свій державний скарб.

— **Для емеритів.** Палата скарбова у Львові (вул. Руговського ч. 13) виплачує емерит. урядовцям і вдовицям по урядовцях вальоризовані їх платні, одержані в роках 1920 і 1924. Дотичні сторони повинні внести в цій справі короткі подання, наводячи в них із свойого почтового відтинку числа конта та чека.

Великий протибільшовицький фронт.

Берлін, 6. березня 1927.

Вольф повідомляє з Парижа, начеб Чемберлен при нагоді найближчих нарад у Женеві задумував порушити східну справу і довести до утворення протибільшовицького фронту та намовити Німеччину зірвати взаємини з СРСР. Зате Чемберлен обіцює піддержати домагання Німеччини в справі евакуації Надренії.

„Берзен-Курієр" у звязи з повищою вісткою пише, що міродатним німецьким колам такі плани англ. уряду не є знані. Ніхто в Німеччині не бере поважно таких комбінацій. Німецький канцлер вказував уже, що становище Німеччини до англійсько-більшовицького конфлікту є ясне. Німецька громадська думка погоджується щодо того, що становище Німеччини на основі локарнського, рапальського і берлінського договорів може бути лише невтральне. „Фос. Цтг." пише, що на перший плян женевських нарад висувається справа англ.-більшовицького конфлікту. Німеччина не може протиставитись Англії, але мусить відперти всякі спроби, щоби її втягати проти російського або китайського народу. Німеччина може тут відіграти важну ролю яко посередник у порозумінні з Францією. „Вельт ам Абенд" (близький до більшовицької амбасади в Берліні) пише, що лорд Д'Еберной предложив Штреземанові конкретні пропозиції англ. уряду для Німеччини. В пропозиціях сказано, що Англія готова признати Німеччині ріжні концесії, коли Німеччина зірве дипл. взаємини з СРСР. і прилучиться до протибільшовицької акції.

Китайський протест.

Льондон, 6. березня 1927.

Гсу-Ян, китайський міністр закордонних справ у Шанґаю, переслав на руки дипльоматичного корпусу лист із протестом проти того, що англійські війська заняли становища поза міжнар. полосу. Він домагається, щоби війська негайно забралися на міжнар. полосу.

Похід кантонців.

Льондон, 6. березня 1927.

„Сандей Таймс" повідомляють, що кантонські війська посуваються на Су-Чов. Їх передні відділи є вже мабуть недалеко міста.

Рада Ліги Націй.

Женева, 6. березня 1927.

Приїхали вже тут Чемберлен, Бріян, Штреземан, Бенеш і Залеський. Мабуть нині конферуватиме Бріян із Чемберленом і Штреземаном. На год. 11. передпол. в понеділок визначено перше засідання Ради Ліги Націй. Є чутки, що Чемберлен і Бріян будуть посередничити між Німеччиною і Польщею.

Бріян вдоволений з Німеччини.

Париж, 6. березня 1927.

„Матен" повідомляє, що мін. загр. справ Бріян у розмові з Гешон висловив задоволення з правильности і точности, з якою Німеччина сповняє зобовязання, приняті в умові в справі фортифікацій у Сх. Прусії. Бріян зазначив, що розуміє бажання Штреземана в справі можливо скорого навязання переговорів у справі евакуації Надренії, одначе такі переговори можливі щойно тоді, як клявзулі у справі роззброєння будуть зовсім виконані.

Самоврядна Рада.

Варшава, 6. березня 1927.

На понеділковім засіданні Ради міністрів розглядатимуть проект декрету президента держави про утворення Самоврядної Ради і проект адміністраційного поділу держави. Рівночасно міністр промислу і торговлі представить розпорядок президента в справі утворення торговельно-промислових палат у тих дільницях, де їх досі нема.

Обікрали польського дипл. курієра.

Варшава, 6. березня 1927.

В ночі на 5-го березня вертав поїздом Байтен-Варшава дипльоматичний курієр польського мініства закордонних справ Томашевський. Біля Пйотркова якийсь чоловік увійшов до переділу вагону з револьвером у руці і забрав валізку, в якій була дипл. почта. Томаш. задержав поїзд, поліція зараз почала шукати, але надармо. По валізці і по злодієві і слід загинув.

Иоффе хорий.

Москва, 6. березня.

Иоффе замедужав на нирки і виїхав до Відня лічитися. Лікування потребує довше.

Цикльон на Мадаґаскарі.

Париж, 6. березня 1927.

Французький мін. залізниць одержав урядову телеґраму з Таванаріви (на Мадаґаскарі), що 3. ц. м. нагальний цикльон навістив і знищив територію на північ від Таванаріви. Є чимало забитих тубильців. Залізниця, телеґрафічна і телефонічна комунікація перервана. Матеріяльні втрати великі. Заступник губернатора Мадаґаскару відїхав у навіщені околиці.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

ДЕНТИСТ
Проф. Д-р Т. Богосевич
1669 ординує від 12—4 1—10
Пасаж Микольша Сходи 1, II. пов.

— **Заява.** Одержуємо таку заяву: Прошу Ред. Редакцію помістити таке пояснення: Часто звертаються до мене устно й на письмі ріжні особи у справах, до яких я вже давно не маю жадного відношення. Щоб уникнути небажаних непорозумінь, заявляю, що я вже від довшого часу не маю відношення до проводу часопису „Нова Україна", „Українського інституту громадознавства у Празі", „Українського комітету в ЧСР." та „Союзу українських організацій в ЧСР". і не маю взаємин з особами, які стоять на чолі цих підприємств чи організацій. Тому ласкаво прошу інтересантів не звертатись до мене в справах, що відносяться до згаданих підприємств чи організацій, бо полагоджувати такі справи я, як цілком стороння особа, не маю змоги. — З правдивим поважанням *М. Галиган*, Прага, 22. II. 1927.

— **Львівські злодії.** Коли поліція потребує вашої фотографії, а ви не хочете спокійно сидіти, можуть вас до цього присилувати, коли ви є на листі „підозрілих": За надто гострі ручні протести одержав 2 місяці вязниці ворог фотографічного апарату Міщукь. 4 міс. вязниці це кара, яку дістав хтось, кого злапають на чужім стрику.

— **Пів-трупи і трупи.** Дві молоді жінки пробували вчора у Львові отруїтись. — У Новім Санчі засудили на повішення бандита Дзядоня, що вбив кілька осіб. — У Варшаві повісився у вязниці Бернатович убийник директора Лятацця. — У селі Павлусеві, біля Ярослава, господар Штуцький підчас забави, підпивши собі у супереччі забив сокирою свого сина.

— **Рубін і рабін.** У пікантнім перемиськім процесі прийшло до „конфронтації" рабіна з його американською жінкою. Спеціялісти від жидівського ритуалу заявили, що цивільний шлюб із становища жидівської релігії є неважний. Рабін сильно засипався, кажучи, що присягою, що Рубінової ніколи не тикав, але не присягав, що вона не тикала його, бо за її рухи він не може брати відповідальности. Розправа повна гумору. Рабін при помочі Рубінової хоче ся за крісло прокуратора. Коли його адвокат питає, як він міг сватати Рубінову, знаючи її минуле, він відповідає з жидівським гумором, що коли він йому не подобається в ролі „шадхена" (посередника подружжа) то може не дати себе сватати через нього. Один свідок відмовляється від зізнань, кажучи, що є кревняком Рубінової, а сама вона є тіткою його мами, чи пак сестрою маминого діда, що на ділі виявляється „пятим колом у тині". Рабін виправдується, що підписав з Рубіновою контракт з обіцянкою подружа і гостив її у себе на те, щоби вона від нього відчепилась. Процес заходить у щораз більші подробиці, бо кожний свідок крутить по свому і в їх зізнаннях так само важко розібратись як у посвоченних і „гешефтах". Трибунал хоче ще переслухати свідків з Америки, і тому розправу мабуть відкладуть. Тимсамим „похожденія" рабіна і його рубінової спокусниці стануть ще більшою салямахою.

— **Кара чи забава?** Варшавський військовий суд судив полковника Длуговшевського за те, що мав посьнок з денникарем за образу честя і засудив його... на 5 днів домашнього арешту, завісивши — не як гадаєте: в службі полковника — а цей арешт на 2 роки. Чи така кара може стримати офіцирів від дальших поєдинків?

— **Для шахістів.** У 9-ій черзі гри стак шахових змагань у Ню-Йорку такий: Капаблянка б і пів, Немцович б, Альохін і Відмар по 3, Маршаль півтора пункта.

— **Чи повірите, що...** на Чехословаччині відкрили банду циганів, яка годувалась людським мясом убитих людей. Арештований ватажок Фільке признався до своїх злочинів, заявляючи, що вони робили це з голоду. Фільке втік. — Офіціяльний орган радянського уряду „Торгово-промишленая Газета" робить реверанцію, що в Москві находиться 8 великих фабрик, які до цього часу не є „соціялізовані" і з яких великі доходи йдуть до кишені їх приватних власників; є між ними фабрика ляку Фрідлендера, фабрика текстильна: металюргічна „Утілізатор", власність якогось американця, друга текстильна Серпінського, сталева Вілера, квасів Бірштайна, а в кожній з них від кількадесять до 200 робітників. Найбільше неімовірним у цій реверації є те, що уряд заявляє, буцім-то нічого не знав про їх істнування.

— **Світова всячина.** Собак у Варшаві будуть згнати із світа за приладом методи приморовленої в Америці до людей: електрикою. — У Парижі основано інститут, в якому будуть досліджувати вплив ультрафіолетного промінна. У підземелях інституту зроблено штучну пляжу для рахітичних дітей, яких лічитимуть лямпами

завішеними на стелі. — Летун Пінедо, що перелетів з Італії до Південної Америки, одержить 50.000 лірів нагороди. — В Японії 25 проц. немовлят умирає; причиною своєрідна недуга матерей, звана берібері, яка розвивається під впливом одного роду ризу, вживаного як харч. — Французьке вино цього року значно подорожіло; збір з 1925 року дав 90 міліонів гектолітрів, а з 1926 р. лише 53 міл. У 1914 р. гектолітр коштував 26 фр., у 1926 р. 72 фр., а цього року аж 240 фр. — Електрична фабрика Ганнерода в Тюрингії завела примусову підстрижку для жінок, які там працюють. — Найвищий дім у світі буде небавком у Ню Йорку на 110 поверхів; коштуватиме 23 міл. дол.

— **З кіна.** У кіні „Лев" почалась нова комедія в 12 діях п. з. „Пані нині без сорочинки" з прегарною Колін Мур у головній ролі.

Дописи.

Коросно. *(З наших західніх окраїн.)* З жахом беру за перо, коли приходиться мені писати про стан українських західніх окраїн, а з окрема нашого позіту, як під культурним, так і політично-організаційним оглядом. Ізза недостачі інтелігентних дічів пять наших сіл коростенського судового повіту спить сном блаженних; така самісінька мертвечина спомила й дуклянський судовий повіт, де більшість єї є українська. Учительство й духовенство майже поголовно москвофільське, старого, передвоєнного типу, напів спольщене, бо дома вживають майже без виїмки розговірної мови панської, польської, читають польські часописи, в сердечних взаєминах живуть з інтелігенцією польською і т. д. Що москвофільська інтелігенція докотичась до цього, це зовсім природне явище. Хто все голосив велику „істину", що наш нарід слабосилий, що він якась-там тільки вітка „сильного і великого" московського народу, що власні сили організувати рій зайва, бо скоріше чи пізніше висвободить нас московський „старший брат" — той не може тепер нараз змінитися. Одинокий у нас адвокат — теж москвофіл, такий як інші, бо цілком ніякими народніми справами не цікавиться. Останніми часами дряхле русофільство береться відмолоднювати сельроб, засипуючи наші села даром „Волею Народу". В дуклянськім судовім повіті ізза не конче тактовного поступування духовенства два села перейшли на православя: в Дуклянщині провідником русофілів є о. Кирил Чайковський. Маємо, правда, двох священиків-українців, але один начіть у своїй громаді ніякого впливу виробити собі не вмів, а другий, хоч подекуди й розмахнеться до якоїсь роботи, то рівно скоро і присяде, бо має жінку учительку. Зноваж „власть імущі" (з урядів і староства) в більшости вшехполяки, які вважають наших лемків за „полякуф, мувйонних по русінськy", які скорше чи пізніше перейдуть і на мову польську. Всеж таки й у нас, здається, піде до кращого. Бо не забуває про наші села матірне Товариство „Просвіта", а й „Свобода", партійний орган Українського Національно-Демократичного Обєднання, починає загощувати під лемківську стріху. Віримо теж, що ця одинока наша широнародня партія, яка одною зі своїх цілей поставила собі закріплення за українством наших західніх окраїн, і на оба наші судові повіти зверне потрібну увагу, чим причиниться до прояснення кромішньої темряви, яку простягли над нашою дорогою Лемківщиною шкідники-русофіли.

Лемко.

Літературний куток.

— Ще одну теорію про Шекспіра найшов римський професор Палядіно, який доказує в своїй книжці, що славний драматург був, кимже-ж би, як не — італійцем. Справжнє ім'я Шекспіра було: Мікель-Анджело Фльорйо, який у молодости вимігрував до Англії, після видання італійських поезій легкого змісту.

— В італійськім манастирі Казале найдено 44 рукописів Глюка, Перголезе, Рамо, Вівальді, Страделі і Дуїні.

— „Пан Тадей" Міцкевіча перекладений удруге на шведську мову, але прозою. Як нам відомо цю поему перекладає від довшого часу один з наших визначних поетів на Радянщині.

— Цього року стають приподною власністю твори таких письменників: фільософа Авенаріюса, Трейтчке, Гонкурів і Верлєна.

— Великий франц. поет Кльодель, одночасно дипльомат, тепер амбасадор у Токіо, мав бути призначений до Берліна, але нім. уряд не згоднався на це, бо Кльодель в одній студії поставився до Гетого не з належною пошаною.

— Французька Академія, редагуючи словник, зупинилась при гострій дискусії над одним непахучим словом з пяти букв (як і в нашій мові), рішаючи: чи його поставити в словник. Сміх пояснити, що Французи вживають його часто як прокляту, у формі вигуку. Слово ввійшло, але без пояснення, що його так часто вживають саме в цьому значінні.

— Читаємо, що польський амбасадор у Парижі, Хлаповський, хоче виняти свій дипльоматичний хист у Ватикані в оборони двох франц. письменників і редакторів Морраса і Доде, роялістів, яких твори папа недавно поставив на „Індекс". Коли такий великий є вплив Польщі у Ватикані, може би вона подбала, щоби цей знав свою клятву ще з пів сотки архитворів інших франц. письменників „на індексі": Монтеня, Лефонтена, Русса, Вольтера, Дідеро, Бальзака, Жорж Санд, Мішле, Конта, Сент-Бева, Ренана, Золі, Дюма, Віктора Гюго, Франса і т. д...

— В Японії оснували окремий журнал присвячений російській літературі.

Зі спорту.

Український Спортовий Союз подає всім спортовим товариствам і секціям до відома:

Цілий березень посвятити інтензивному приготуванню до легкої атлетики в рухівні. Коїм обовязкових вправ шведською чи німецькою системою треба ще провадити вправи ніг, скоки на місці через мотузок, скоки вгору і вдаль, вправи віддихові. Ті, що хочуть ставати до легко-атлетичних змагань, повинні виказатися на жадання членів судейської комісії посвідкою, що ходили на руханку.

Всі спортові товариства й секції повинні доложити старання, щоб влаштувати в себе по можности легко-атлетичні змагання з такою програмою: дня 2. квітня в суботу: хід на 10.000 м. по гостинці; дня 7. квітня в четвер: біг гінців (зі штафетою) на 400 і 1600 м., скок вдаль, скок угору; дня 7. (або 8.) травня: скок із жердкою, трискок (лише для старших), біг на 5.000 м. на перейми; дня 14. (або 15.) травня: мет кружком, мет ратищем, мет кулею; дня 2. червня: біг на 10.000 м., біг гінців на 1.600 м., біг на 100 м., скок із жердкою.

Підчас вакацій в місяцях липні і серпні змагуни повинні продовжувати дальше легко-атлетичні вправи чи в пластових, чи в спортових таборах. Рівночасно вказані були би туристика і колесництво.

Дня 21. вересня: біг 100 м., мет кружком, мет ратищем, хід на 10.000 м. з обтяженнам. Ближчі дані в справі поданої програми будуть подані в обіжнику, який вишлеться всім спортовим товариствам і секціям.

З діяльности спорт. т-ва „Скала" в Стрию. Дня 27. лютого ц. р. відбувався заходом спорт. т-ва „Скала" в Стрию в салях Українського Касина відчит на тему: „Значіння спорту в фізичному вихованні молоді і в житті нації", що його виголосив делегат Українського Спорт. Союзу, проф. Тарас Франко. Прелєгент у півторагодинній промові порушив загально майже всі основні питання спорту і фізичного виховання. Місцями прелєгент говорив може трохи за фахово, що старших громадян мабуть менше інтересувало, одначе не було зроблено влучно, бо на салі було богато молоді, яка вже зі спортом обзнакомлена, так, що ця справа їй не чужа. Публики, як на теперішні відносини і таку тему, було досить. Переважала, розуміється, молодь середніх шкіл обох полів. Відчит зробив дуже добре вражіння на всіх присутніх. Виділ спорт. т-ва „Скала" має надію, що тим і подібними відчитами в будуччині побудить українське громадянство до більшого зрозуміння й активної участи в нашім спорті.

І. М.

ОПОВІСТКИ.

Спортові товариства і школи, які рефлектують на площу „Сокола-Батька" за стрийською рогачкою внесуть подання найдальше до 15. березня 1927. Пізніших зголошень не узгляднять. — Старшина „Сокола-Батька" повідомляє заразом, що на тійже площі є до піднайму перекусня на цілий сезон 1927. Оферти вносити до 15. березня 1927. — Старшина „С.-Б."
1650 2—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 81-?

СТАРШИЙ кавалєр на державній посаді ожениться з українкою, безділітною вдовою, 40—43 літ, середнього росту, здоровою, доброю гадинею. — Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Спільне добро" 303. 1635 3—3

4 ЗОЛ. коштує цукорничка з лопаткою з хінського срібла у Мандля, Копернина ч. 14. 1365 19—?

ЕЛЄГАНТ своєрідна і найліпша паста до обуви — жадайте все і всюди.
1481 з 0—10

МАШИНИ писерські: *Underwood, Remington, Mercedes*, майже нові оказійно продасть Міхальскі, Львів, вул. Собіського 12. 1552 2—10

НАЙВИДАТНІШЕ насіння, як пастевні буряки, люцерну, травку і цвіти, закордонні і краєві, сербську рибулю по найдешевших цінах можна набути у великій торговлі насіння Якова Кофлєра — Залізники. 1665 1—2

РАМИ елегантні до образів поручає найдешевше Фрукс, Львів, вул. Краківська 17. 1664 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

АРХІТЕКТ
Інж. Олександер Пежанський
державно уповажнений
інжинір архітектури і будівництва
1641 ЛЬВІВ, 9—2
вул. Пелчинська ч. 22.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
Д-р Фелікс Ган Львів, Городецька 46. Телеф. 834.
1640 Пересвітлення Рентґеном. 4-27

МЕБЛІ клюбові і сальонові, модні драперії до дверей і вікон, матераци, фотелі до спаня, килими, мосяжні карніши, спальні, їдальні поручає найдешевше
ЛЕВ МАТВІЙОВСКІ
Львів, Хорущина 8, Тел. 40-11
власна робітня, тапіцерня, декорація.
1659 1—5

Фабрика килимів М. Хамули в Глинянах
відкрила з днем 1. березня ц. р. для виголоди П. Т. Клієнтелі власний склад і продажу своїх ткацько-килимарських виробів при
площі Трибунальській число 1
1660 1—3
(проти гол. входу костела ОО. Єзуїтів).

Повітовий Союз Кооператив в Стрию
прийме негайно **двох** службовиків з вищим (фаховим) образованням: агронома і торговельника. Подання удокументовані відписами свідоцтв і референціями, вносити до кінця березня. Першенство мають поручені Ревізійним союзом. Умову подасть П. С. К.-Стрий крім цего з чемности Ревізійний Союз, Сільський Господар, Спілка Агрономів або Центросоюз у Львові. 1—3
1661

Вільне до обняття для інваліда УГА. місце управителя Дому Українських Інвалідів
у Львові з обовязком заряду дому, робітень, книговода й евент. учителя загальнообразуючих предметів. Помешкання й повне удержання в УДІ. Платня після умови. Подання до дня 20. березня 1927.
Укр. Краєве Т-во Опіки над Інвалідами Львів, Руська, 3, II. 1—1
1663

Звичайні Загальні Збори
Товариства „С И Л А"
у Львові відбудуться в неділю дня 20. III. 1927 о год. 2-ій евент. 3-ій год. пол. зі звичайним порядком нарад.
1670 1—1 ВИДІЛ.

ВІДПОВІДЬ
на заяву п. Д-ра А. Перегінця
поміщену в „Ділі" ч. 35.

Отсим заявляю, що все поміщене мною в „Новому Часі" ч. 102 відносно п. д-ра А. П. є повною правдою, на що можу кождої хвилі перевести доказ правди. На провокації і напасти п. д-ра А. Перегінця як безпосередні так і посередні не буду на будуче відповідати, бо уважаю нищим своєї гідности з ним полемізувати тим більше, що в Підгаєччині перед тими, які його особу і справу знають, не очиститься ніякими формальними заявами, а для прочих вона не інтересна.
1662 1—1 Олекса **Яворський.**

Подяка.

Почуваємося до милого обовязку заложити щиру подяку лікарям зубарям пп.: **Д-ру Симону Раппапорту і Якову Нассу,** Львів, Сикстуська 17 за совісне і дбайливе вилічення і пльомбованя зубів.

Володимир Рудий
Коломия.
1665 1—1

НОТИ ВИСОРТОВАНІ **НОТИ**
продає через кілька днів по дуже низьких цінах „ГАРМОНІЯ" Магазин Нот Е. Шмаль
1642 Львів, Романовича 11. 2—3

МОТОРИ на ГАЗ (газогенератори) також на ропу, нафту, бензину і електричні на **догідні спляти,** рівнож Млинські Машини, Турбіни, Трансмісії, Сітки, Газу, Паси, Гурти, Токарні, Вертярки, Гибларки, Пили, Помпи, Праси до олію, Праси до дехівок, Залізні Печі, всілякі знаряддя, Сталь, Бляху, поручає фірма
„ПІЛЬОТ" 1408 8-10
Централя у Львові, Батерого ч. 4.

В РОЦІ 1837. ОСНОВАНА ФІРМА
І. ДРЕКСЛЕР і СИНИ
(власник фірми: Казимир Дрекслер)
Львів, площа Капітульна 2.
Теп. ч. 13—17.
РОВІТНЯ І МАГАЗИН ПОСТЕЛІ
КОВДЕР, МАТЕРАЦІВ, ПОДУШОК, БІЛЛЯ ЖІНОЧОГО, МУЖЕСЬКОГО І ПОСТЕЛІ.
3—3 1602
З ПРИВОДУ 90-ЛІТНОГО ІСТНОВАННЯ ФІРМИ уряджує ЮВИЛЕЙНУ ПРОДАЖ 15 проц. опусту поручаючи
БІЛИЙ МІСЯЦЬ
ПОЛОТНА, ШИФОНИ, ОБРУСИ, РУЧНИКИ, ХУСТИНКИ, ЗЕФІРИ, ПОЛОТЕНКА, БАРХАНИ, ВОАЛІ, КОЦИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ, КАПИ, ДРЕЛІХИ, ПЛЄДИ, СІННИКИ, ПІРРЯ, ВОЛОСІННЯ.
Комплетні шлюбні виправи.

Надзірна Рада Центрального Кооперативного Банку „КРАЄВИИ СОЮЗ КРЕДИТОВИИ"
в відповідальністю уділами у Львові скликує на основі § 45 і 47 статута

XXVII. Звичайні Загальні Збори

на день 25-го березня 1927 в год. 4 пополудне в домівці Центробанку у Львові (Ринок ч. 10) з отсим предметом нарад (§ 52 статута):

1) Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів. 2) Звіт Надзірної Ради в діяльности за діловий рік 1926 з замкненням рахунків, білянсом і рахунком зисків і страт за 1926 р. 3) Звіт Контрольної Комісії з провірки білянсу і рахунку зисків і страт за 1926 р. 4) Внесення Надзірної Ради на розділ чистого зиску (§ 23 і 45 а статуту). 5) Вибір чотирьох членів Надзірної Ради на місце уступаючих. 6) Вибір шістьох заступників членів Надзірної Ради. 7) Вибір трьох членів Контрольної Комісії (§ 52 і статуту).

Право участи в Загальних Зборах мають всі члени Центробанку, що доповнили свої зобовязання відносно вплати уділів по думці постанов статуту (§ 16 і 60). Кождий член має лиш один голос, незалежно від кількости посіданих ним уділів. За легітимацію служить уділова книжочка (§ 50 статуту).

На Загальних Зборах беруть участь члени особисто. Правні особи заступають їх повновласники. Повновласником кооперативи й іншої правної особи може бути лише член Дирекції або Надзірної Ради, дотичної кооперативи, згляднo член Управи дотичної правної особи, або в обох випадках фізична особа, яка є вписана в реєстр членів Центробанку (§ 51 статуту).

Маєтковий білянс за 1926 рік є виложений в льокалі Центробанку (Ринок ч. 10, I. пов.), де члени можуть його переглянути.

Львів, дня 4. березня 1927.

За Надзірну Раду Центрального Кооперативного Банку „Краєвий Союз Кредитовий" з відповідальністю уділами у Львові:

Д-р Володимир Охримович в. р. председник. — **Микола Заячківський** в. р. секретар.

1668 1—1

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". Друкарня Видавничої Спілки „Діло" у Львові. Ринок ч. 10.

Ч. 52 (11.020). Львів, середа 9. березня 1927 Pocztowe opłaty zapłacone ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

За соборну Україну.

Промова голови українського сенатського клюбу сенатора Михайла Черкавського на плєнумі сенату дня 2. березня ц. р. в генеральній дискусії над бюджетом.

(Докінчення.)

Але не тільки самоврядуванням журиться умираючий сойм і центроправиця, згл. ціла польська більшість. Не меншою журою сойму є також виборча ординація до сойму й сенату. Адже в найближчих виборах до сойму можуть узяти участь також українці галицькі. Вже це одно вистарчає, щоби змінити виборчу ординацію до сойму й сенату так, аби заступництво непольських народів, парляментарне заступництво „національних меншостей" зробити зовсім ілюзоричним. Це головний товчок до активности польських партій. Не входжу в подробиці, але уважаю своїм обовязком заявити з цеї трибуни: вже дотеперішньою виборчою ординацією до сойму й сенату ми є покривджені. Коли на польській етнічній території один посол припадає на 60—70.000 мешканців, то на одного посла на території етнічно українській чи білоруський припадає 80—90.000 мешканців. Дальше покривдження в якомунебудь напрямі, чи то шляхом зменшення числа послів, чи то шляхом зміни виборчих округів на нашу некористь, чи дальше упослідження нас в інший спосіб, з одночасним упривілеєнням польської меншости на нашій національній території, мусілоб неминучо викликати у нас питання: Чого маємо шукати в польськім соймі, і то в зменшеному числі? Чи маємо й дальше бути свідками того, як кують кайдани на наш нарід, як це було досі? Очевидно, що тільки в таку трагічну позицію хочете нас поставити, переводячи моральні тортури на представниках українського народу.

А ці симптоматичні проекти остаточного знасилування і безприкладного погноблення українського народу випливають на поверхню тоді, коли в польській пресі, особливо звязаній з урядом, грає тужлива музика про Україну. Промовчуючи і стидливо криючи страшні відносини на Західній Україні, впроваджуючи тільки позірне злагіднення політичних відносин на ній, в дійсности приготовляючи нові пута для 7 міліонів українців, споріднені з урядом польські чинники співають пісню про Україну „від границь Польщі і Румунії до гір Кавказу", мріючи про богацтва України, про її збіжа, вугілля, про морське побереже, і навіть не відчувають того, що ця пісня в їх устах є хулою — що найменше так довго, як довго Західна Україна мучиться в такій тяжкій неволі, в якій є тепер. (Голос: Стидайтеся, панове, так говорити!)

Панове, що журитеся тою Україною, яка і без вас дає собі раду, скоро поступаючи в своїй політичній та економічній емансипації (Голос: Зберіться там і робіть Україну). Лишіть її в спокою. Вже сьогодні Наддніпрянська Україна—і це кажемо ми, українські самостійники — є півсуверенною державою, не кажу, що суверенною, має означені атрибути державної влади, хоч і в значній мірі залежні ще від Москви, творить власну культуру, виявляє невичерпані сили. Прошу панів, адже це факт, що його недавно ствердив навіть бувший посол у Москві, п. Кентшинський, що панове мали нагоду прочитати в „Час-і" з 19. лютого ц. р. А всеж п. Кентшинський повинен бути для панів авторитетом. Правда, є там інший державний і суспільний устрій, але і з ним Україна дасть собі сама раду. Якщо хочете журитися Україною, якщо вас розпирає чулість з приводу тяжкої долі сусіда, якщо фактично відчуваєте внутрішню потребу „визволювання", доконування геройських діл в імя культури і західно-европейської цивілізації, то визвольте цю Україну, що лежить спутана під вашим чоботом. Це буде безперечно велике і шляхотне діло, гідне людей чести й етики, гідне лицарів вольности, рівности і братерства. (пос. Блискош: Аґітаційна промова).

Бо говорення про Наддніпрянську Україну, роздирання шат над її недолею в часі, коли маєте нагоду вчинками доказати не тільки свої альтруїстичні почування, але маєте змогу виявити свою мудрість і широкі політичні горизонти тут, на місці — є щонайменше недотепне і смішне. Україна не починається від теперішніх границь Польщі та Румунії, але від Сяну і західних границь Холмщини і Підляша. (С. Блискош: Протестую проти того!). В даному випадку говорю про Україну етнографічну. Така сама Україна як там, є також і тут. (С. Блискош: Ви вступаєте в сліди Евлогія!) Тільки тутешня Україна в порівнянні з тамтою, є більше гнобленою, більше обдертою зі свого духового майна. Україна є тільки одна на цілому просторі українських земель, під усіми займанщинами, під усіми владами. І лише за таку Україну, за Україну Соборну, за її природне право до незалежности, до самостійного життя, до її духового розцвіту і матеріяльного добробуту будуть боротися всі сили української землі. Ту Україну носимо не лише в наших серцях, але працюємо для неї, приготовляючи хвилю її світлости та виявлення своїх сил молодих, ядерних і незужитих. І непохитно віримо, що недалекий той день, коли й ми вільні та зєднині „засядемо в народів вольних колі". А тоді не будемо отягатися з поданням руки для порозуміння і згоди навіть з найбільшим нашим ворогом і гнобителем. (Голос: полякам? — Банашек: Ні, він же про москалів говорить!) В нинішніх обставинах, самозрозуміло, не маємо довіря ні до уряду, ні до його політики, отже будемо голосувати проти буджету та його поодиноких складових частин, щоби таким чином запротестувати проти політики гнету, експропріяції та екстермінації, довершуваної на нашому народі.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Добираються?

З приводу одної конфіскати.

На днях сконфісковано у Варшаві відозву Ліги Оборони Прав Людини і Громадянина. Сконфісковано її, бо так подобалося „санаційному урядові" і його поліцейсько-прокураторським органам.

На нас такі конфіскаційні штучки і жарти не роблять ніякого вражіння. Хіба ми мали час привикнути до них, але у Варшаві це невидальщина, політична сензація. Конфіскату згаданої відозви затвердив не лише правительственний комісар на м. Варшаву, але й рабськоуслужливий чура „санаційного уряду", редактор „Глосу Правди" п. Стпічинський і то затвердив її передовицею у „своїм" органі.

З приводу цеї конфіскати розвелася досить жива, хоча в тоні сальоново-здержлива дискусія між „Глос-ом Правди" і „Роботніком". Довідуємося з неї і про вміст сконфіскованої відозви. А саме Ліга Оборони Прав Людини і Громадянина за підписами передових представників польського громадянства: вчених, письменників, політиків, між якими стрічаємо імена сенаторів Лімановського і Познера, пос. Тугута і письм. Струга, виступила проти ославлених поліцейських й інших прийомів, піднесла справу призабутої амнестії для політичних вязнів і виставила тезу легалізації комуністичної партії.

Очевидно, п. Стпічинський вважає ці домагання „антидержавними", а саму відозву ще й формально трактує як мало авторитетну. Мовляв, всі ті письменники і вчені — це наївні люди, які не повинні забирати голосу в таких справах, бо вони на тому „не розуміються", і тому їм можна навіть простити їх „нетакт". Найбільшим виновником, знеславником сучасної Польщі і режіму „санаційного уряду" є пос. Тугут, на якого — користаючи з його відсутности (бере участь в гостині польських парляментарів у Франції) — виливає „санаційний" чура всю злість. Урядовому редакторові відповідає на сторінках „Роботніка" відомий письменник А. Струг, який на останній закид відповідає, що він сам міг би зібрати щонайменше 500 підписів,

„серед яких не було би ані одного більшовика, ані українця, ані білорусина, ані жида, ані німця, ані агента чужої держави і ані одного противника марш. Пілсудського, а за те найшлось би там дуже богато давних добрих знайомих п. Стпічинського.

Та не наша річ займатися внутрішньо-польськими спорами, розходженнями між давними приятелями і теперішніми чурами марш. Пілсудського. Правда, вони забираються до себе, але так делікатно і сальоново, що це радше треба вважати переходовою бурею в шклянці води. Конфіската відозви Ліги оборони прав Людини і Громадянина стверджує тільки наглядно зріст реакції і безцеремоність військової диктатури в Польщі.

Відозва видвигнула три головні справи: сальонову поведінку поліції, амнестію для політичних вязнів і легалізацію комуністичної партії. Хочемо на цю останню справу звернути увагу. Без сумніву легалізація комуністичної партії це основна вимога справжньої демократії. Чому партія, в основу якої лягли ідейні цілі, змагання до зміни соціяльно-політичного ладу, як і всякої іншої партії, має всупереч принціповим вимогам демократії — перебувати на нелєгальному становищі? Чому партія, яка від інших соціялістичних партій по суті різниться тільки тактикою, має бути загнана в підземелля? І чому вкінці „республіканьско-демократичний" уряд невільничо наслідує більшовицькі прийоми придавлювання і лютої розправи з тими, що інакше думають?

Легалізація комуністичної партії є настирливо вимагана не лише в інтересі свободи думки й організації, але і в інтересі боротьби з нівеляційними і розкладовими впливами комунізму. Підпольність комун. партії не лише нічого їй не шкодить, але богато їй помагає, вбираючи її в авреолю мучеництва, що надає комун. партії специфічної притягаючої сили, особливо серед молоді. Але зрештою, що то за нелєгальна партія, яка має свою посольську фракцію у соймі, свої численні організації, свої гуртки, пресу, яка вкінці для збереження форми легальности розпоряджує кількома партійними відгалуженнями, що носять тільки відмінні додатки в назві. Але формальна нелєгальність, що найважче тяжить на носіях комуністичної бібули, яких дуже гостро карають суди, ставить комуністів в упривілеєне становище у відношенні до національних партій тих народів, на яких території з найбільшим розмахом проводиться комуністично-нівеляційну пропаганду. Боротьба з цею пропагандою незвичайно складна і незручна. Кожний, найбільш здержливий виступ проти комуністів негайно називає комуністична пропаганда доносом, денунціяцією, спілкою з поліцією і т. і., проти „мученицької" партії. Легалізація комуністичної партії булаб прочищенням атмосфери, вона привелаб до виклярування відносин і далаб змогу протиставитися більшовицькій пропаганді й приспішено переведеному анархізуванню життя українського народу.

Несподіванка.

(Від власного кореспондента.)

Париж, 3. березня 1927.

I.

Напередодні війни число народин у Франції було найнижче на цілу Европу: 18·9 народин на 1000 душ людности. Коли взяти оголошені недавно числа перепису з 1925 р., то бачимо, що число це осталось майже незмінене: 18·7. Беручи під увагу факт, що чотири роки війни вспіли скосити французьку молодь і мужву, дехто бачить у них числах якісь ніщови фізичних сил французького племени. Чи воно справді правда, це ще покажеться, одначе факт фактом: що французька плодовитість належить вині до таких, які найкраще оперлись світовій катастрофі. Це одна з несподіванок останніх списів людности.

Франція вже не на останньому місці; місце те займала Швеція, що впала з 23·1 (на 1000) на 17·6. Мало що краще вийшли й інші скандинавські народи, хоча й вони не залишили на собі війни. Данія з 25·6

зійшла на 21·1, Норвегія з 25·2 на 19·8. Велика Британія, яка перевисшала Францію звиш 6-ома точками (25 народин на 1000 людности в 1913 р.), тепер іде після Франції: 18·6. Таким чином Франція нині вже не остання; все таки вона третя з передостанніх.

II.

Та порівнання з Німеччиною для Франції найважніще — як стоїть справа з німецькою плодовитістю? В 1925 р. Німеччина ще виказувала надвишку народин над смертістю в числі 546.000 — супроти 60.000 надвишки французької, одначе надвишку цю приписують в головному значно слабшій смертности в Німеччині ніж у Франції. Натомість народини німецькі, що перед війною перевисшали французьку стопу 6 і пів точками, тепер перевисшають її тільки двома точками; коли французька стопа майже незмінена, то німецька замітно впала, з 27·5 на 20·5. Якби крива лінія, яку зарисовують ці два органічні зображення, продовжувалася протягом якогось часу, то ми побачили би заподання німецьких народин нижче французьких. Одначе таких висновків робити не вільно; бо було би великою помилкою, якби ми будували будуччину на підставі хвилевого укладу чисел і продовжування їх тенденції в безконечність: оставмо таку маніпуляцію польським статистикам, котрі підчикавши (головно на папері) число польської людности в нашій країні і понизивши (для ужитку заграниці) число людности української, трохи передчасно — надіємося — радуються надіями швидкого ополячення західно-українських земель. Хто так калькулює, той переносить у ділянку національної статистики ту саму хибу, в яку попав би той, хто обчисляв би, скільки буде виносити через 100 років його майно, поміщене в банку на складаний процент: грошева криза, надужиття довіря або банкротство певно помішало би ці обчислення — на століття.

III.

Значить, краще не вдаватися в пророчення того, скільки буде через 100 років французів у порівнанні з німцями, поляків у порівнанні з нами. Богато дечого ще може приключитися такого, що виверне до гори дном сромудрі і нахальні рахунки польської статистики... Щодо статистики французької (з якою зрештою, як з об'єктивною, не вільно порівнувати славетну своїми містифікаціями статистику польську!), то вона тільки констатує несподіванку: що в західній Европі одна тільки Франція вийшла з періоду війни й після війни з незміненою стопою народин, дуже недостаточною, правда, та все таки не упадаючою, як стопа англійська або німецька.

Річ невиключена (а навіть імовірна), що не без впливу на французьку й німецьку плодовитість остався вислід війни, перемога одної, невдача другої сторони; за здогадом таким промовляла би обставина, що Німеччина після Седану, а Японія після Порту Артура виявили були раптовий могутній підєм національної плодовитости. На всякий спосіб можна сказати, що наведені вище факти і числа дають знак, що передчасно було вважати Францію за окончено засуджену, та що будучина може їй ще принести відродження племінної стихії.

Не будемо й ми — від некорисних для нас вислідів польської статистики — зневірюватися ні в національнім ні племіннім характері нашої країни. Витреваймо на місці, ідімо такою політичною лінією, яка відповідає не ворожим інтересам, а нашим — то й для нас настануть кращі часи.

IV.

Що французька плодовитість слабя, всякий це знає, і не віднині. Менше відома (а подекуди й старанно й свідомо закривана) перша й підставова причина підкошення французької розродної сили.

Занепад родючости французького племени датується від Великої Революції, від народовластя і від республики. Людвик XVI оставив Францію найлюднішою державою й нацією в Европі: майже вдвоє люднішою від своєї суперниці, Австрії, майже втроє від другої суперниці, Англії, кількакрат люднішою від Прусії. Та забажалося революційним ватажкам зреволюціонізувати весь світ, і вони видали війну Европі (а не, як дехто думає, „реакційна" Европа — їм); революційний генерал, а згодом і імператор, Наполеон розніс на французьких багнетах гасла і засади революції в усі кути Европи. Це коштувало життя звиш мілїона молоді французької, набираної — революційно-демократичною методою загального ополчення. Коли раніша, реакційна метода висловлювалася кількома нужденними тисячками вбитих у „великих" битвах і війнах (прим. усі безконечні війни Людвика XIV. разом коштували життя всього на всього 40 тисяч шляхтичів і затяжників), то нова, демократична метода в одну мить підняла число трупів до мілїонових чисел. Революційні війни винищили—можна сказати—до ноги всю здатну до життя й розплоду французьку молодь і мужву. Ціле покоління жінок осталося завдяки Дантонові, Робеспєрові і Наполеонові без чоловіків, а ціле покоління дітей одержало за батьків — старців. Реставрація потрохи вспіла поправити розплодну силу Франції, революції 1830 і 1848 рр. знов кинули країну взад. Плебісцитова імперія Наполеона III., війна 1870—1871 і вибух третьої республики доконали решти: з найплїднішої країни Франція впала до стану найменш плїдної, з найлюднішої в Европі вона злетіла до шестої з черги по числу людности. За революційний люксус Франція заплатила солено — можливо, що й безвідклично, раз на все.

В. Левицький.

З Українського Сойм. Клюбу.

Заява в справі побору рекрута.

На засіданні сойму дня 1. березня ц. р. посол Сергій Назарук зложив у справі побору рекрута отсю заяву:

„Високий Сойме! Побір рекрута є найбільшим податком, що його вимагає держава від своїх горожан. Цей податок крови горожана, що користають уповні з політичних прав, дають радо своїй державі, боронячи її на випадок війни.

Український нарід у Польщі не користає з повні політичних прав, не має української школи, доступ до урядів для українців замкнений, до офіцерської служби в армії — також. Якщо поляк може бути гордий з того, що на випадок війни боронить свою землю, що її дістав з земельної реформи, то українець, з якого рук вирвається ту землю і таким чином позбавляється його варстату праці — не почувається до обовязку такої оборони. Для українця думка про оборону чужа.

Нічого дивного, що наш український нарід не почувається до обовязку боронити державу, уряди якої поступають з українцями як з третьорядними горожанами і позбавляють нас усіх елементарних прав.

По сумних випадках у Кракові, де до боротьби з польським робітником ужито жовнірів української народности, зайшов у травні 1925 р. не менше сумний факт, що на вулицях м. Варшави була пролита кров жовнірів-українців в імя введення диктатури одиниці.

Підчеркую, що і в першім і в другім випадку не було ніякої потреби проливати кров жовнірів-українців.

З огляду на те і приймаючи на увагу, що політика диктатора маршалка Пілсудського у відношенні до українського народу не є ліпша від політики попередніх польських урядів, заявляю в імени Українського Клюбу, що будемо голосувати проти закону про побір рекрута в р. 1927.

Ставлю внесення на счеркнення ст. 1. закону про побір рекрута в 1927 р.".

Відповідь у справі підручника Левицького і Фрідберґа.

Міністр освіти д-р Добруцький 26/1 1927 НО. През. 12302/26 на інтерпеляцію посла Назарука і тов. з 13. XI. 1926 в справі ширення історичної неправди і погорди й ненависти до українців у шкільнім підручнику проф. А. Левицького і И. Фрідберґа: „*Zarys historji Polski*", дав через соймового маршалка Українському Соймовому Клюбові ось таку дослівну відповідь (в перекладі):

„Не входячи в оцінку історичної докладности наведених уступів, уважаю, що наведені уступи книжки Левицького і Фрідберґа: „*Zarys historji Polski*" можуть причинитися до забурення пожаданого згідного співжиття польської і руської молоді. З огляду на те заявляю, що апробату майбутніх видань цього підручника зроблю залежною від надачі іншого змісту дотичним уступам".

Цікавий для історика і для лїка факт, що, не зважаючи на таку відповідь, міністр полишив цей підручник з дотичними уступами і на дальше пригожим до науки української і польської молоді.

Українці в Бразилії.

З „Українського Союзу" в Бразилії. — Економічна криза й революція. — Новий український місячник.

В днях 24. і 25. грудня 1926. відбулися в Порто Уніон звичайні загальні збори „Українського Союзу" в Бразилії. Вибрано новий виділ та полагоджено богато пекучих справ. Обовязки редактора „Українського Хлібороба" буде виконувати п. В Кухар. Проф Карманський лишився управителем колегії „Українського Союзу".

Головною причиною тих змін трудноші фінансові, що викликали розбіжність думок між членами виділу. Дивуватися, що фінансовий стан „Українського Союзу" лихий, годі, бо не лиш Союз, але й уся Бразилія бореться з важкою економічною кризою. Новий президент д-р Вашінґтон Люіз вводить зміну гроша. Мільрейса заступить „крузейро" (1 крузейро рівнатиметься 4 мільрейсам). У пресі є голоси, противні цій зміні, що покликуються на розруху, економічну кризу і т. д. Натомість Вашінґтон Люіз каже, що криза скоро скінчиться, а революціонери розсілись лише в околицях далеких центрів промислу: в станах Ста. Катерині, Рійо Гранде до Суль, Матто Гроссо і Гойяз. Одна група ворохобників переходила недавно околицею, заселеною українцями. Частина їх, притиснена урядовими військами, подалася в Уругвай, де її розброєно. А інші частини ще рухаються потрохи. Що з того буде, побачимо. Певне тільки одно: коли революція скінчиться та промине криза, Бразилія вступить в період поступу. Покищо все тут по давньому.

В Куритибі виходитиме під управою добр. Кобилянського місячник „Українське Життя", в якому час до часу будуть появлятися і статті в португальській мові. Обіцяли поміч п. Кобилянському й деякі журналісти в Куритиби. По заповіненням п. Кобилянського місячник той буде редагований так, що надаватиметься до читання у всіх закутках Бразилії, де тільки живуть українці. Біда хіба в тому, що наші люди, що живуть поза Бразилією, не зможуть читати статтей в португальській мові, бо дотепер не маємо ніякого українсько-португальського підручника ні словника.

Емігрант.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Воєнні поголоски.

Ледви сонце рушить на водах кригу і розбудить потоки, ледви південний легіт розтопить поруділі сніги і заманить підсніжники на світ — починають появлятися весняні пятоменности: перелетні птахи, пошести, повені, блощиці і любовні авантюри на свіжім повітрі.

Але найшвидше з усього прилітають з весною — воєнні поголоски.

Вони весь рік дрімають десь у закамарках всесвіту на те, щоб на весну заразити собою думаючі і бездумні голови та наганяти страх у львині і заячі серця.

— Чули ви... Пілсудський дістає позичку в Англії за ціну війни з Радянщиною!?...

— То ще дурниця! На Волині і в Галичині мають бути створені українські легіони з українською командою і так далі.

— А прапори?

— Не знаю... Правдоподібно червоно білі зі синьожовтими лентами...

— І з написом: „За нашу волю і вашу".

— Дуже можливо! Майже певно.

— Тільки маю враження, що цілий напис не зміститься і останне слово з технічних причин відпаде.

— Ех! Ви шовініст непоправний. Не можемож вічно тільки боротися з поляками.

— Ясно, що ні! Часом треба і випити!

— Ви певно пієте до того, що я часом у Атляса... Моє поважання!

— Кланяюсь...

Воєнні поголоски вже видають живно: весняна кров поставила двох старих приятелів на воєнну стопу.

Між радянофілами:

— Мені здається, що для Радянського Союзу не на руку тепер війна.

— Чому?

— Пролетаріят ще не освідомлений як слід.

— Нічого. Англія, взагалі Захід, розкладається.

— Правда розкладається, але закі розложиться, може бути зле.

— Ви, товаришу, партійний?

— Ні, я тільки „співчуваю".

— А я співчуваю з вами, що ви такий дурак.

— Пане товаришу, я собі то випрошую.

— Пане добродію, прошу не вимахувати так руками.

— А ви мене не ображайте.

— А ви не говоріть дурниць.

— А я вам кажу, що Англія ще досить сильна, щоб розбити більшовиків. Тоді певно прийде гетьман і що з вами в такому разі?!..

— Ова! Я також ще не партійний...

Воєнні поголоски вже видають живно: захитують світоглядами навіть „сильно переконаних".

Українська „стара война" теж „дебатує". Встають їй перед очима кольони, батерії, прапори і необхопні степи. Чотирокутина смерти зміняється в мріях на колесо щастя.

— А як побідять Совіти!

— То тільки завдяки українцям.

— А як Англія?

— Таксамо тільки завдяки нам.

— Значить?!...

— Голий не має нічого до стрячення, а все до зискання. Зрештою гетьман...

— То ви за гетьманом?

— Ясно!

— Смішно. В найгірших часах демократизму...

— ...І батькоотаманщини...

— ...І скоропадщини...

— ...І тютюнівщини...

— ...І вишиванщини...

— ...І петрушевичівщини...

— ...І бачинізму...

— ...І микитеїзму...

— Я з вами не говорю...

— Я з вами рівнож...

Воєнні поголоски видають живно: ще війна за горами, а вже на днях задавенять дві шаблі.

Весна бурить кров, кров бурить думки, а думки бурять приязнь товаришів.

Чиж не можуть вони збурити приязни народів, коли вона ще слабша і менше щира?!...

Галактіон Чіпка.

Радянська Україна.

Київський контрактовий ярмарок.

Дня 28. лютого відбулося в Києві врочисте відкриття контрактового ярмарку. Відкрив його в старому контрактовому будинку народній комісар торговлі УСРР. Чернов. В головному контрактовому будинку приміщено всеукраїнський торговий музей. В музею одержують учасники ярмарку всі потрібні матеріяли, як зразки товарів та інформації. Вже першого дня ярмарку заключено 40 угод на суму 2.600 тисяч карбованців, а другий день ярмарку дав 25 угод на суму 1,250.000 карбованців. Заоферованих товарів на ярмарку є на суму 40 мілїонів карбованців.

Книгоспілка.

В останніх днях лютого відбулися загальні збори акціонарів видавничого і книготорговельного товариства „Книгоспілка". Зі звіту про діяльність товариства за минулий рік довідуємося: минулий рік був четвертим з черги роком діяльности „Книгоспілки". Вона наладила торговлю книжками у 333 кооперативах і займалася контролею книжної торговлі в тих кооперативах. В минулому році видала 2,300 друкованих аркушів. В книжках це представляє 551 назв усяких книжок з тиражем 4 мілїони 600 тисяч примірників. Книжкова продукція з минулого року перевисшила продукцію з усіх трьох попередніх літ на 1,35 відсотків. Між виданими книжками були книжки на кооперативні, сільсько-господарські, педагогічні, літературні, агітаційні (червоне письменство) теми. Крім того видано богато підручників (шкільних), карт (мап), нот, портретів і т. п. В тому 93,8 проц. назв і 96,3 проц. тиражу вийшло українською мовою, 5,9 проц. російською мовою і 0,5 проц. іншими мовами. Серед усіх кооперативних видавництв радянського союзу „Книгоспілка" займає перше місце щодо скількости друкованих аркушів, а четверте щодо скількости виданих назв. Загальний оборот „Книгоспілки" в минулому році виносив 11 мілїонів 500 тисяч карбованців, на цілих 6 мілїонів більше ніж у попередньому році. Виключно книготорговельний оборот виносив 2 мілїони 100 тисяч карб. вдвоє більше ніж попереднього року. За останній рік мала „Книгоспілка" аж 500 тисяч карб. чистого прибутку. На цих зборах вибрано до управи спілки: Гетлера (головою), Агуфа (заст. голови), Радлова, Омельченка, Макаренка і Дембовського членами управи.

В Академії Наук.

До Української Академії Наук прибув французький вчений Марсель. Він буде працювати в Академії над вивченням старокраїнської мови XVII. століття. Академія дістала запрошення до участи в першому міжнародньому конгресі зоологів у Будапешті.

Найліпше насіння огородовини, цвітів і пастевних ростин, випробованої якости поручає СКЛАД НАСІННЯ фірми **ЕДМУНД РІДЛЬ** ЛЬВІВ, вул. Рутовського 3.
Цінники на бажання висилається відворотно.

Женевські наради.

Женева, 7. березня 1927.

Нинішнє засідання Ради Ліги Націй під проводом Штреземана займалося питанням, зголошеним вис. комісаром Л. Націй у Данціґу в справі його компетенцій магазинування і транзиту военного матеріялу. Ухвалено передати справу постійній дорадній військовій комісії Л. Націй. Комісаря уповажнено тимчасово видавати позволення в імени Ради.

Після довірочного засідання було прилюдне засідання Ради. Представник Данціґу зложив звіт у справі вислухування мандатною комісією петентів. Рада призвала мандатній комісії право переслухувати петентів.

Предметом розмов між Штреземаном, Бріяном і Чемберленом були найважніші справи, що є на деннім порядку теперішньої сесії Ради. Передовсім обговорювали справи басейну Саари, Данціґу і нім.-польських переговорів. Німецький уряд візвав до Женеви нім. пос. Равшера у Варшаві.

Бої під Шанґаєм.

Лондон, 7. березня 1927.

Південні війська посуваються до Су-Чов (що лежить на захід від Шанґаю), щоби завтакувати залізничі шляхи, які йдуть із Шанґаю до Нанкіну. Су-Чов є досі в руках військ ген. Чанг-Сунг-Чанґа. Північні війська перегруповуються, начеб оминали більші сутички з кантонцями.

Більшовицька делеґація до Франції.

Москва, 7. березня 1927.

Вчора виїхала до Парижа більшовицька делеґація під проводом Раковського, щоби навязати переговори з французьким урядом у справі сплати довгів царського уряду. Рішення в справі візиту запало ненадійно. На зміну становища нар. комісаріяту закордонних справ до переговорів із Францією вплинуло загострення англійсько-більшовицьких відносин.

Жидівська полоса на Рад. Україні.

Москва, 7. березня 1927.

ЦВК. затвердив ухвалу в справі створення автономічної жидівської полоси в харківській окрузі. Осідком уряду буде кольонія Гросетнудіс (?). Автономічна полоса має около 18.000 мешканців, а жиди мібито становлять 87 проц. загалу населення.

Демонстрації проти польських парляментаріїв.

Париж, 7. березня 1927.

Підчас побуту польських парляментаріїв у Тулюзі прийшло до комуністичної демонстрації. А саме парляментарії як ки-

дали зал. двірець, роздалися свисти на знак протесту. Демонстрації ті заповідали комуністи плякатами.

Уряд вирікається „Епоки".

Варшава, 7. березня 1927.

Президія Ради міністрів стверджує, що часопис „Епока" не є урядовим органом.

Біржа.

Гроші.

На приватній біржі американський доляр 8·93—8·93.50, канадійський доляр 8·88·50—8·89. Польський Банк платив за доляра в готівці 8·90, за Нью Йорк 8·93, англійський фунт 43·42, італійські ліри 39·25, голяндські гульдени 359·25, швецькі корони 238·45, норвежські корони 231·50, австрійські шіллінґи 125·80, німецькі марки 211·65.

Золото і срібло у приватних оборотах за: 100 зол. рублів 52·70 дол., 100 срібних рублів 31·25 дол., 100 рублів більону 14·80 дол., 100 рублів т. зв. дірковаого більону 19 дол., 100 срібних марок 8·50 дол., 100 срібних корон 7·75 дол., 100 срібних франків 7·50 дол., 100 срібних долярів 96 дол.

Орієнтаційний курс червінця 3·85 дол.

Урядовий курс одного граму золота 5·9484.

Збіжа.

Пшениця двірська з 1926 р. 750 гр. 53·00 54·—, пшениця краєва селянська з 1926 р. 720 гр. 51·00—52·00, жито галицьке з 1925 р. 675 гр. 38·25—39·25, ячмінь галицький броварний 670 гр. 36·50—38·50, ячмінь галицький до перемелювання 620 гр. 32·00—33·50, ячмінь пастівий. 600 гр. 29·00—30·00, овес галицький з 1926 р. 30·25—31·25, кукурудза 29·50—30·50.

НОВИНКИ.

— Як крутиться погромна фільма... У паризькім деннику „Котідієн" журналіст Лекаш, жид, описує свої спомини очевидця з Радянської України, куди виїхав як спеціяльний кореспондент для розсліду жидівських погромів з доби уряду У. Н. Р. Лекаш виїхав в осени минулого року. Під крикливим загаловком „Коли Ізраіль умирає..." оповідає він свої розмови з ріжними людьми, перемішуючи їх запахом жидівської крови. У звязку з одною такою статтею одержуємо з Подебрадів листа від І. Мазепи, буєш. голови ради міністрів У. Н. Р., який пересилає нам копію спростування висланого до „Котідієн", де читаємо „Автор статті „Коли Ізраіль умирає..." в ч. 1463, вашого часопису оповідає свою розмову з п. Красним, буєш. міністром жидівських справ в уряді У. Н. Р. і пише таке: Коли я (Красний) домагався, щоби комісія для розсліду відповідальности за погроми вивчила всю правду, мій товариш міністр Мазепа сказав мені: „Це неможливе, відповідальности сягають аж до Директорії, до батька Петлюри". — „Щодо цього, пише п. Мазепа, заявляю рішуче, що я ні, коли не мав такої розмови з п. Красним і не міг її мати. Я був в уряді У. Н. Р. представником соціял-демократичної партії, а члени соціялісти не були би в уряді лишились ні одної днини, якби мали найслабше підозріння, що члени Директорії і сам Петлюра є відповідальні за жидівські погроми". Лекаш, зустрівшись із Тютюнником, який грає у фільмі, що малює „жидівські погроми" пише про нього: „він поклав свої грубі руки, на яких є широкі близни, а його щоки тремтять..." себто на спомин жорстокостей! Оборонці Шварцбарта у Парижі крутять добру фільму про жидівські погроми.

— За вижжою комірного. У Львові зібралось учора величезне віче комірників і піднаємників з усього воєвідства, які приняли резолюції в справі зміни закону про „охорону комірників", головно: зниження комірного на половину передвоєнної ціни. Відомо, що при нинішніх пересічних платних комірне зідає найбільшу пайку місячного заробітку середньої та нижчої кляси.

— Марева листопадових днів. У львівським карнім суді після 9 літ ставав перед судом Павло Пелех, званий теж Давидовський, який під ним фальшивим прізвищем вступив в 1918 р. до польського війська. У листопаді 1918 р. мав він з товаришами ограбити кілька домів у Львові. Обвинуваченого звільнили, бо вже у свій час доказали, що він усю добичу віддавав своєму начальству.

— Жіночі трагедії. На протязі двох днів було у Львові знову три випадки спроб самовбивства між молодими жінками: всі троїлись. Одночасно дві молоді жінки щезли з хати; одна 21-літня скінчена гімназистка й одна молода жінка забрали з хати всі свої манатки і пішли в світ.

— Вломники працюють. Мистецького злому доконали львівські вломники при вул. Пекарській у фірмі „Текст", куди дістались через зачинені ворота каменици, цукорню і стіну цукорні. За працю взяли собі нагороду вартости 4.500 зол. Кількох касовиків виїхало до Сянока, де в польсько-американськім банку розрізали касу і забрали 3.083 дол. і 4.300 зол. У Варшаві вломники пробивають навіть підлогу з льоху і розуміються на творах мистецтва; бо злакомились на дорогоцінні памятки старовини в одній спеціяльній крамниці.

— Відгуки Штайґеріяди. У вязниці на Казимирівській вулиці лише офіціяльні особи мали право бачити виїмковий шлюб. Женився тимчасовий льокатор цього будинку Микитин, засуджений у процесі Штайґера на 6 літ; його наречена — служниця Штайнівна діждалась форми подружжа трохи пізно. Імовірно вязень прийшов до пересвідчення, що краще надолужити за гріх супроти неї пізно, ніж ніколи, і дати імя її дитині. Микитин, ідучи за свою жінкою, узяв протестантський шлюб.

— З жіночих рекордів. У Льондоні є три жінки, які як урядові представники шлюбної регістратури мають право давати шлюби себто диктувати новожењцям офіціяльну формулу шлюбної присяги. Є ними пані: Еллен Поль, вдовиця по офіцирі, яка гордиться тим, що звязала подружим вузлом уже 100 пар, Доротея Гальдан і Етель Грег. При виконуванні своїх обовязків вони носять уніформу із сивої вовни, прикрашену білим оксамитом, з викладеним коміром і манжетами.

— Чи повірите, що... учитель, розсадник освіти в селі, може заборонити шкільну салю на діточу виставу, хоча навіть... інспектор дав на це дозвіл? А також, як нас повідомляють, трапилось у Підгайчиках, зборівського повіту, де вчителем є земляк Грицько Гураль! — Злочинця Дзядоня засудили на смерть у Новім Санчі за вбивство. Але повісити його не можуть, бо він має ще відповідати за участь у шпигунстві та диверзійних банди. Такою є сила бюрократії!

— Фанатики спорту. Французький летун Пелетіє д Оізі хоче в найблищім часі встановити новий рекорд: перелетіти без відпочинку з Парижа до перського заливу. Рекорд автомобілевої швидкости хоче здобути англієць Сігрей, який виїжає до Америки, де дня 19. ц. м. буде у Фльоріді показувати свою сміливість. На моторі з 500 НР у першій годині хоче переїхати 96 миль, у другій 156 миль, у третій 212 миль себто 312 км.; — Американський летун Бірд, що їздив до північного бігуна із Шпіцберґу, хоче полетіти тепер на південний бігун, але не літаком, а бальоном. Той самий плян має аргентинський інжинір Сегкі, який має урядову піддержку.

— Роковини смерти двох геніїв. Цими днями минуло 100 літ від смерти двох великих учених, яких ідеї завважили чимало на розвитку сучасної науки, першого Вольти, творця електричної теорії, винахідника електроскопу та електрофу. Відомо, що його іменем назвали електричну одиницю; другого великого математика та астронома Лапляса, який є творцем теорії, як повстала планетна система. Вольта був італійцем, Ляпляс французом.

— Світова всячина. Краківська астрономічна обсерваторія відкрила нову зорю в констеляції Крука: чи це „білий крук", чи звичайний, скажуть спеціялісти. — Англійський уряд домагався в парляменті признання 950.000 фунтів на кошти військової експедиції. — 506 автомобілевих випадків у Нію-Йорку за кілька днів було наслідком пяства шоферів, а 842 випадків наслідком нетверезого стану прохожих. Не забувайте, що там панує закон про заборону продажі та вживання алькоголю. — Японський уряд при піддержці численних партій хоче завести закон, який скасує інституцію славних гейш. — Турецька поліція робить труси по всіх книгарнях і бібліотеках, викидаючи всі книжки, що пахнуть „чорною магією". До них враховані теж твори з окультизму. Кемаль баша йде в своїх розпорядках уже дальше як европейські держави. — Оригінальне примусове обезпечення введено в Румунії: кожний пасажир мусить обезпечити себе від залізничого випадку. — Відомий італійський журналіст Карльо Сільвестрі пробував перейти нелеґально швайцарський кордон, де його арештували. — Бюро союзу центральної та південної Америки взиває народи латинської Америки бойкотувати товари Злуч. Держав за те, що вони вмішуються в справи їх республик.

Дописи.

Долинщина. *(Ідеї, їдеї Зельмана).* Долинська мафія ще перед роком анонімово денунціювала до староства о. Михайла Дерлицю, пароха в Тростянці. Староство через поліцянта Колечка провірило „жекомо" правдиві факти, предложило їх станиславівському воєвідству, а воєвода доніс гр.-кат. ординаріятові з домаганням виконання льотичного висновку. Ординаріят переводив 12./I. ц. р. слідство проти о. Дерлиці через о. Семена Шпіцера, пароха Солукова і долинського декана. Згадана мафія вислала на слідство поліційного конфідента Зельмана, жида зі Солукова. В часі урядування о. декана Шпіцера Зельман агітував і скликав людей, щоби свідчили проти о. Дерлиці: інвігілював також громадську канцелярію, де урядував о. Шпіцер. Не зважаючи на наклікування людей через умисних посланців, ніхто не прийшов свідчити проти свого старенького пароха. Натомість церковні старшини, покликані парохіяни і начальник громади з обуренням заперечили всі точки обвинувачення. По скінченім слідстві Зельман як приїхав, так відїхав з о. Шпіцером до Солукова. З того часу Зельман не насміляється показатися в Тростянці, бо парохіяне сильно на нього озлоблені. Мафія мабуть згори не сподівалася бажаного успіху по слідстві Митроп. Ординаріяту проти о. Дерлиці, тому спричинила ще й домашню ревізію у нього й арештування його сина за мниму шпіонажу — поліційного постерунку (!) в Турі Великій, бо відповідного іншого обєкту в ближчій і дальшій околиці Тростянце нема.

Мишин Допішня. *(Виставі Українського Наддніпрянського Театру під управою п. Ніни Бойко).* В грудні м. р. і в січні ц. р. загостив сюди у своїй мандрівці по Польщі український Наддніпрянський Театр п. Н. Бойко і дав 9 вистав: Запорожець за Дунаєм, Наталка Полтавка, Не ходи Грицю, Циганка Аза, Сватання на Гончарівці, Запоріжський скарб, Гими нужди, Хмара і Жидівка вихрестка. Як ліпше не стану критикувати гри артистів на цих виставах з фахової сторони, а постараюсь тільки оцінити виступи згаданої театральної трупи на основі того враження, яке ці вистави зробили на українцях-заточенцях і на польськім громадянстві. Завважую, що згаданий театр саме тепер об'їздив майже цілу т. зв. „Гуральщину", отже міста й місточка: Новий Санч, Лімянову, Мшану Долішню, Іордапів, Маків, Новий Торг, Закопане, Чорний Дунаєць, Рабку й інші, в яких, здається, українського театру давно-давно не бачили. Українці цих сторін, нещасні заточенці, не маючи змоги й по кілька літ виїхати в свої рідні сторони, дуже втішились виставами українського театру, почувши на них свою милозвучну мову, свою мельодійну пісню й побачивши свої прегарні народні строї, танки і народні звичаї. Це все зміцняє їх національні почування і любов до свого рідного. Також польсько-жидівському громадянству подобались ці українські вистави з їх співами, танцями і строями, доказом чого була відповідна фреквенція. Гра артистів була на високому рівні, вони віддавали її реально і з відчуттям, так, що очевидець направду підчас вистав жив життям сцени. Не дивно отже, що чуйська критика прихильно висказалася про ці вистави в газеті „*Goniec Podhalański*" ч. 1. і ч. 4. з 1927 р., видаваний у Новім Санчі, де оцінено в суперлятивах артистичну гру пань Крайцової, Тамари, Ніколькської, панів Сіятовського, Плевицького, Шафарчука, Куліша, Абрамчука й інших. Цими виставами в етнографічній Польщі згаданий театр сповняє з національного погляду велику культурну місію, проводячи з успіхом пропаганду українського театрального мистецтва й української народньої культури серед своїх заточенців і серед польського громадянства. За це належиться працьовникам театру подяка від українського громадянства, яку буде найліпша нагода виявити фреквенційною піддержкою цього театру, коли він загостить на українську територію. — *Очевидець.*

Грималівщина. *(Культурно-освітня діяльність. — Кооперативне життя. — Українське Нац.-Демократичне Обединення. — »Союз Українок» в Грималові та в селі Вікні).* В ділянці просвітньо-організаційної праці стоїть Грималівщина не на останньому місці поміж іншими повітами нашої тіснішої батьківщини. Напрям усій освітньо-організаційній роботі надає філія „Просвіти" в Грималові, (заснована перед трьома роками) зі своїм головою д-ром Григ. Олійником тут. адвокатом, людиною відданою цілою душею громадянській праці. В його канцелярії можна застати щоденно повно безплатних клієнтів, головно делегатів сільських читалень, які заходять туди по всякі інструкції і поради в справах читалень, кооператив, аматорських вистав тощо. Зі шкодою для власних інтересів конферує він з ними годинами, підчас коли другий його товариш по фаху (з уродження рівнож українець — тільки, іншої, як то кажуть — масти; — деяк. його приятелі (головно жиди) величають його сель-робником (може сильнеробник, ком? — поян. складача) — вишком з него посміхається і робить золоті чи пак долярові інтереси на глупоті селянина, який з біди процесується за найменшу дрібницю і, хоч сам голий і голодний — збогачує своєю керавницею людей як вже не собі ворожих — то для него зовсім байдужих, а все лишень через свою впертість. Післявоєнна манія процесування опанувала наше селянство до тої міри, що такий „процесович" нераз останню корову продає, щоби оплатити кошти процесу. Наше священство і учительство повинне вжити свого впливу в церкві, школі і читальні та вказувати своїм парохіянам погубні і руйнуючі наслідки процесування, та допроваджувати до того, щоби вони всякі спори і непорозуміння полагоджували в селі полюбовними судами.

Для частинного відтяження голови філії в його праці — рішив виділ філії на одним зі своїх засідань, що поради в освітньо-організаційних справах мають давати секретар і ще один виділовий в торговий день (четвер) в Народнім Домі в Грималові, куди теж повинні звертатись по всякі інструкції і делегати зі сільських читалень. Щоби прийти з допомогою сільським читальням „Просвіти" в постачанні доброї книжки, закупила тут. філія в Головному Товаристві „Просвіта" у Львові два комплети книжок і в двох особних скринечках пустила цю бібліотеку в рух по читальнях. Великою підмогою в освітньо-організаційній праці для філії є місцева чит. „Просвіти" в Грималові, якої головою є п. Мих. Коцюбка заступник тут. нотаря. У всіх важніших справах (як свято „Просвіти", книжки і т. п.) йде грималівська читальня на руку філії в її організаційних справах. За короткий час свого істнування вспіла філія зорганізувати і згуртувати коло себе 22 читальні, з яких деякі, як у Вікні, Товстім і Краснім розвиваються дуже гарно і можуть служити за зразок іншим читальням. (Напр. аматор. гурток при чит. „Просвіти" у Вікні від нового року донині відіграв у своїм селі і в сусідних 7 вистав, зібрав понад 500 золотих чистого прибутку, які він призначив на будову дому у Вікні). Такі аматорські гуртки є майже при кожній читальні „Просвіти" і вони кождої неділі дають якусь виставу, як не у власному селі, то їдуть у гостину до сусідних читалень у повіті. Таким чином причиняються до поглиблення організаційно-освітньої справи в повіті.

Попри освітню справу не занедбують в Грималівщині також справи економічного піддвигнення населення. В тій ціли завязався тут перед двома літами організаційний комітет для засновування кооператив в повіті. Завдяки заходам згаданого комітету а пізніше також завдяки праці повітового організатора кооператив (на повіт Скалат) п. Трембача вдалося заснувати кооперативи (господарсько-споживчі) в Грималові, Вікні, Глібові, Товстім, Остапю, Луці Малій, Краснім, Зеленім, Раштівцях і Дубківцях, так що нині спільно з кооперативами Скалатщини міг уже повстати Повітовий Союз кооператив в Скалаті. Наслідки оснування Кооператив є помітні вже сьогодня. Вони спричинили між іншим знижку цін на товари навіть по жидівських крамницях місточок. Найдовше лежала облогом справа політичної організації. Щойно з хвилею консолідації і організації національного табору в Українському Національно-Демократичному Обєднанні розпочато і в Грималівщині працю над політичною організацією. Завдяки старанням пп. Олександра Пісецького емер. радника і Михайла Коцюбки, нотар. кандидата скликано в Грималові вперше пово-

сяне віче УНДО, на якім референтами д-р Степан Баран адвокат з Тернополя і п. Ол. Черкавський зі Львова. Тоді засновано повітовий комітет УНДОб-ння. Головою став п. Ол. Пісецький. Завдяки енергії і організаційному хистові голови творяться по селах кружки партії і селяни радо вступають у члени УНДОб-ння, а це наглядно доказує, що в нашому повіті не мають місця всякі демагогічні партії. Як у нашому окрузі дивляться на інші партії (які на словах удають приятелів селянства, а на ділі помагають лише до відірвання його від української інтелігенції) вказують статті в останніх числах „Свободи" пера селянина з Новосілки Гримайлівської п. Дмитра Рудика!

До вельми відрадних проявів зросту національної свідомости в повіті треба зачислити заснування філії „Союза Українок" у Грималові і кружка тогож Союза у Вікні, з яких перша повстала головно завдяки заходам п-ні В. Олійникової і п-ни Ірени Зарицької, а другий завдяки особистим заходам п-ни І. Зарицької. Кружок Союза Українок у Вікні засновано передтим і він нині нараховує до 150 членів, які щонеділі і свята сходяться в місцевій читальні „Просвіти", а дня 27/II. уладили для своїх членів і запрошених гостей чайний вечір, який приніс їм доходу около 100 золотих. — Зновуж перші основуючі збори філії Союза Українок в Грималові відбулися дня 27/II. ц. р., на які крім місцевого міщанства зїхались рівнож майже всі пані і п-ни з довколичних сіл. Зборами проводила п-ні меценасова Олійникова, що пояснила також статут товариства. Реферат про жіночий рух взагалі, а український передовсім виголосила п-на Галя Іванчуківна. Відтак наступив вибір членів і вибори виділу. Членів вписалось 50 — а головою філії вибрано одноголосно п-ню Олійникову. Збори привитав від філії „Просвіти" голова тої ж п. Мих. Коцюбка. Збори виголосили бажання, щоби виділ ще того року зорганізував для дівчат курси варення, шиття, крою і вишивання і мережання. Як зачуваємо, виділ поважно застановляється над отворенням господарсько-кравецьких курсів і в тій цілі спровадив уже управительку, яка має скінчену фахову школу „Труду" у Львові.

Йодоплинин.

Голинський в „Аїді".

З голосів львівської преси.

Після першого виступу Михайла Голинського у львівській міській опері в „Аїді" появилися в пресі більші і менші статті й замітки про цю виставу. Вибираємо з цих рецензій ті місця, що відносяться до виступу і гри нашого славного тенора.

В „Газеті Поранній" пише відомий критик Фр. Найгавзер: „Які чинники рішають у великій мірі про успіх співака в опері? Отже читаємо в біографії маестра Россіні, що славний творець „Сивільського Цирулика" вирішив так поставлену справу тими словами: Поперше голос, опісля голос, а потретє ще раз — голос. Відповідь італійського майстра тонів можна тут справедливо зацитувати з нагоди виступу тенора М. Голинського. Бо виявилося знову, що співакові, обдарованому гарним і видатним голосовим матеріялом, навіть знавці пробачують радо деякі недотягнення оперової креації до правдивого мистецького рівня. Вибагливий слухач може собі мати ріжні претенсії і формулювати свої вимоги з ріжній спосіб, але коли збліжається кульмінаційний момент вокального ефекту — того пожаданого, тоді усуваються всі інші рефлексії на дальший плян, критицизм слабне, а слух мельомана домагається передовсім тої пестливої, пересиченої шляхотним тембром і сильно вібруючої голосової фали. Цей чинник завсіди імпонує публиці... Прегарний тенор п. Голинського знайшов у вівторок дня 1. ц. м. в партії Радамеса якнайширше поле до попису і здобув великий успіх, що заповідає без сумніву обильний ряд дальших поводжень артиста в цьому сезоні. Що правда, фінезійного поводження кантилени і субтельних її відтінків я не міг вправі дослухатися, але загалі запізнався сумлінно з цією, під оглядом накладу знаменитого голосу дійсно імпонуючою інтерпретацією нашого гостя (на точці сценічної гри його креація не представляється надто інтересно) і думаю, що, не зважаючи на драматично-героїчний характер партії Радамеса, деякі моменти далися би прекрасити видатнішою може примішкою ревности й субтельнішими відтінками динаміки. Одначе годячись на »credo« Россіня як на догмат, що не дається злагодити, стверджую радо, що підчас дуету над Нілем і сцени суду я достроївся до численної авдиторії і старався забути про все те, що сьогодні може відгороджує ще може колишнього знаменитого під богатьома оглядами Радамеса від тенорів світової слави. Сердечні оплески були виявом доказом незвичайного успіху знаменитого в героїчних моментах виконавця цієї роляової партії".

Мистецький критик „Слова Польского" Вітолд Фріман пише про виступ Голинського в ч. з 7. березня так: „Гостем вечеру був новозаангажований тенор п. Голинський, наділений дійсно гарним, свіжим і сильним голосом, що має при тому великий атут у своїх зовнішніх умовинах. Отже вокально запрезентувався п. Голинський, як завсіди, дуже додатньо, здобуваючи великий і без сумніву заслужений успіх, одначе під сценічним оглядом не вніс до своєї ролі індивідуального опрацювання. Отже в напрямі поглиблення внутрішнього виразу підтворюваних ним постатей повинні бути спрямовані зусилля симпатичного й талановитого співака".

Закінчимо голосом Альфреда Пльонка, муз. рецензента „Хвилі": „По повороті з Києва, де співав в українській опері, виступив М. Голинський у львівському театрі як Радамес в „Аїді". Про прикмети Голинського писали ми вже з приводу його виступів у минулім сезоні, і тому обмежуємося сьогодні тільки до стверджения, що він має дуже гарний, сильний, і шляхотний теноровий голос, що надається спеціяльно до героїчних партій. Крім того уповажнюють його до відтворювання тих партій досконала постава й апарація, одначе з тим, що мусітиме ще попрацювати над стороною акторською. Як Радамес мав Голинський великий і добре заслужений успіх, бо виконав цю партію дуже гарно".

З нашого карнавалу.

Чотири львівські імпрези.

Під кінець карнавалу слід записати чотири львівські вечірки-балі, з яких кожна мала окремий характер і настрій, а всі вдалися прегарно.

Перша була зорганізована „Секцією Студенток" при товаристві „Студентська Громада" в четвер дня 3. п. м. в салях „Української Бесіди". Ніхто здається, не є краще покликаний до організації балів, як молодь, енергійне жіноцтво, яке нічого не занедбає і нічого не забуде, а знає тайни складення буфету та господарства, дарма, що сидить за книжками. І ніхто більше не відчуває потреби потанцювати, як студентки, перетомлені викладами. Не дивно, що жвава забава тревала до білого дня.

На саме закінчення карнавалу збіглись аж три вечірки-забави одного дня: соколів і спортовців у „Соколі", кооперативи „Друкар" у салі друкарів „Огнище" при вул. Пекарській і „Червоної Калини" в „Народнім Домі". Три на один вечір — це трошки за богато; не на скількість людей, які мають заповнити три салі, бо — як досвід стверднв — усі були повні, а на тих, які з ріжних обовязків (напр. журналістичного) мусіли показатись і тут і там, щоб не зустрів їх докір, що нехтують таким чи іншим товариством.

Забава в „Соколі" була майже домашня: соколи, всі знайомі між собою, почували себе, як у родиннім гурті.

Вечерниці „Друкарів" мають уже своєрідну традиційну атмосферу повної товариської свободи і природного гумору. Комітет зробив цього року гостям несподіванку, видаючи на салі друковані „Вісти з вечерниць друкарів" і роздавши 15 нагород між учасниками обох полів, по жеребу. Крім цього на вечерницях співав відомий хор друкарів під проводом п. В. Весоловського, а куплетист Ф. Юрко бавив гостей веселими піснями.

Бал „Червоної Калини", як і в попередніх роках, мав повний успіх. На салі можна було запримітити чимало осіб з провінції, але й від львівських гостей всі салі „Бесіди" тріщали. Танці вигрався коломийковим хороводом, що його вивів дуже вміло п. Лев Лепкий, при чому музика грала популярні стрілецькі пісні. Забава скінчилася раннім ранком.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 82-?

На урядження пенсіонатів і виправи

ковдри вовняні пухові, **матераци** з морської трави і вовни, **коци, подушки, сільське пір'я, фіртухи, дивани, полотна, мифони, простирала, пошваки, сінники** дешево поручає

В. Іжицький

Львів :: вул. Коперника 3.

1633 Ціннки і кошторисси відворотно. 2—4

ШКЛЯРСЬКА Робітня Б. Стельмах, Львів, Ліндого 3. Рами, оправа образів і дзеркал по найнижших цінах 1617 4—5

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Лікарсько-дентистичне Заведення

д-ра Симона Раппапорта

Якова Насса

ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.

Пльомбування й винимання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям і студентам значна знижка.

1625 Полекші в сплатах. 4—5

ВЗУТТЯ найліпше купиш і найдешевше заплатиш тільки **вул. Городецька 1,** пір Красіцьких. 1656

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

Д-р Феліке Ган Львів, **Городецька 46.** Телеф. 834.

1640 Пересвітлення Рентгеном. 5-27

До Всеч. о. д-ра Т. Вергуна:

Всч. Отче!

Ваш **Кальотрікс** спроваджений з Народної Торговлі в Сокалі, зробив мені дуже милу несподіванку. По довгій моїй недузі, волосся стало мені дуже випадати, так що грозила лисина. По 3-кратнім натиранню **„Кальотріксом"** не то що волосся перестало випадати, а ще до того всьо випале підросло. Щиро дякую за так успішний середник. — Ольга Хмельник. 1675 1-1

II. Звичайні Загальні Збори

Філії „Просвіти" в Рожнітові, відбудуться в неділю дня 13. березня 1927 о год. 14. (2 по полудни) в льокалі Філії зі слідуючим дневним порядком: 1. Справоздання уступаючого Виділу. 2. Звіт контрольної Комісії і справа уділення абсолюторії уступаючому Виділові. 3. Вибір нового Виділу. 4. Справа будови Дому Філії. 5. Справа основання повітового Т-ва кредитового. 6. Внесення і запити. — Виділ. 1676 1—1

Конкурс

Центральний Кооперативний Банк „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові (Ринок ч. 10.) оголошує конкурс на посаду службовика.

Вимагане є: укінчення Високої Торговельної Школи зі спеціяльним відділом банковим, — знання мови німецької і французької, або німецької і англійської, — писання на машині, — добре і вправне письмо, відповідне для діловых книг. Пожадані є: практика банкова, евентуально в кооперативах, як також стенографія.

Ближші услівя будуть подані устно.

Подання враз з załучниками, у відписах і описом перебігу життя — належить пересилати до Центробанку, в годинах урядових до дня 20-ого березня ц. р. включно.

Особисті зголошення і всякі інтервенції є виключені. Зауслювлення наступить на підставі взаїмного порозуміння. 1672 1-3

Заява.

Заява в „Ділі" ч. 47. з 3/3 1917, будьто би я переросила Володимира Бачинського є ложею. Володимир Бачинський виробом суду повітового в Тернополі за обиду чести поповнену на моїй особі засав засуджений на 8 день арешту. Присуд подано до відома сенату університету.

1677 1—1 **Марія Целевичова.**

По-ітовий Союз Кооператив в Стрию

прийме негайно **двох** службовиків з вищим (фаховим) образованням: агронома і торговельника. Подання удокументовані відписами свідоцтв і референціями, вносити до кінця березня. Перщенство мають поручені Ревізійним союзом. Умову подасть П. С. К.-Стрий крім цего з чемности Ревізійний Союз, Сільський Господар, Спілка Агрономів або Центросоюз у Львові. 1661 2—3

НОТИ ВИСОРТОВАНІ **НОТИ**

продає через кілька днів по дуже низьких цінах „ГАРМОНІЯ" Магазин Нот Е. Шмаль

1642 Львів, Романовича 11. 3—3

ЧЕКОЛЯДА „ОПТІМА"!

1673 **найліпша** 1—?

БУДОВУ церков і світських будинків бере в підприємство, виконує плани і кошториси

Інж. Лев Левинський

1632 архітект упов. будівничий 6—3

Львів, вулиця Содова ч. 3

(бічна Потоцького).

ЖУРНАЛІ ВЗОРИ КРОЇ МАНЕКІНИ

Р. ЛЯНДАУ Львів, Чарнецького ч. 8

1620 ФІРМА 4—5

І. ДРЕКСЛЕР І Сини

пл. Капітульне 2.

переробляє і покриває **найдешевше**

В 24 ГОДИНАХ

КОВДРИ І МАТЕРАЦИ

ЖУЖЛЕВА МУЧКА ТОМАСА

(ТОМАСИНА)

є під весняні засіви

на кожду почву і кождої пори 1524 5—9

найліпшим і найдешевшим ФОСФОРОВИМ НАВОЗОМ

Фосфоровий квас теперішньої :: :: томасини ділає негайно. :: ::

Вказівки і цінники доставляє фірма:

ЙОСИФ КАРРАХ

Львів, вулиця Косцюшки ч. 18

ПРОДАМ з весною пасіку, 25—30 пнів. Пні сильні. Інформацій уділяє Михайлевичева Христина, Буяків, — почта Журавно. 1671 1-2

Час відновити передплату!!

За редакцію відповідає Василь Мухарський. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" у Львові, Ринок ч. 10.

Ч. 53 (11.021). Львів, четвер 10. березня 1927. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 6·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

До мертвих, живих і ненароджених

Львів, 9. березня 1927.

Довгі літа, десятиліття цілі роковини Шевченкової смерти були обрахунком нашої національної совісти, рекапітуляцією наших зисків і втрат, означенням і зафіксуванням розвиткових етапів української нації. Рік-річно на всьому просторі українських земель, на Україні і поза Україною, в Европі, Азії й Америці — свідомі члени української нації, збірно (при нагоді свят поминок) чи індивідуально — складали білянс нашого розвиткового процесу, перевіряючи, наскільки і в якій мірі вони причинилися до здійснення заповіту Національного Велитня, Того, якого всеобіймаючий, вічно творчий Дух ширяв у просторах далекої минувшини і не менше далекої будуччини.

Сьогодні Шевченкові свята зі загальним поширенням (хоч не поглибленням) Його культу не мають вже того значіння. На це склалася ще й та обставина, що наше покоління перейшло через горнило кривавих досвідів, що воно створило нову, хоч і хаотичну, епопею боротьби за волю, за найбільшу цінність народу, за найсутніший елемент Шевченкової творчости.

Криваві дужання українського народу стали безпосереднім, ще живим і свіжим підкладом і предметом наших білянсових розглядів *à la longue*.

Притьмарення й обниження рівня Шевченкових свят має своє джерело в згаданих двох причинах. Призвернення внутрішньої вартости і надання високої ціни Шевченковим святам-поминкам може наступити тільки шляхом синтези між Шевченковим словом—і ділом, хоч і не зповні вдачним, нашого покоління. В парі з тим слушною є видвигана думка, щоби щорічні Шевченкові свята сконденвувати по декадам і тим самим визволитися із традиційної закостенілости і шаблюну.

Шевченкові маніфести до українського народу, Його гіркі докори і пламенні заклики вічно живі, не лише для нашого покоління, не лише для теперішнього моменту; вони трівко актуальні для нас і наших наступників, спадкоємців наших величніх здвигів і непростимих помилок; вони актуальні так довго, доки не буде здійснене основне право української нації, доки не буде здійснена національна і соціяльна воля, головна передумова нашого культурного розвитку у всіх ділянках нашої цивілізаційної місії на Сході Европи й Азії. А може національно-культурна, політична і соціяльна плятформа не втратить свого загального значіння й після того, як „вражою, злою кровю" і своєю власною окропимо волю, як станемо єдиними, повноправними громадянами і господарями на своїй прадідній землі.

Шевченкові слова мають універсальне значіння, не лише у відношенні до простору, але й до часу. Скапували вони в Нього сердечною кровю і були адресовані до земляків — не лише на Україні, але й не на Україні сущих, а обіймали мертвих і живих і ненароджених. Отже і до нас адресовані огнені слова і гіркі докори Шевченка зперед 80 літ. до нас і наших наступників.

Нема в нас такої партії, такого гурта, навіть такої одинці, яка не боговілаб перед геніяльною ясновидючістю Шевченка, перед широким горизонтом, обхоплюючим цілість українського життя в просторі часу, які не ідентифікувалиб своєї національно-політичної і соціяльної плятформи з поглядами і принціпами Шевченка. А одночасно — чи ті ідентифікатори завдали собі труду, щоби вжитися, вглибитися у світогляд Шевченка та щоби змагати до його позитивного виявлення, до здійснення Шевченкової плятформи? Чи вони хоч в часі святочних обходів, якщо не в буденному житті, зупинилися хочби на посланію, писанім до них кровю серця? Чи, дивлючись на нашу руїну, на наші роздори, внутрішні невгодини, способи і засоби боротьби, клеветництва, крайну демагогію, посуджування і підозріння, поклони перед неправдою, чи — кажемо — дивлючись на те все, не збирає нас жах за дальшу долю народу? А все те робиться прецінь в ім'я України, для її добра, для її подвигнення, для тріюмфу великих ідей! Чи тим способом не забруднюється правости всенародніх змагань, чистоти великого ідеалу?

В своїому посланію говорить Шевченко про панування ненависти і брехні, про посів лиха, капітуляцію перед чужинними ідеями, пошуканку за „добром" на чужині, неуцтво і аперцепування чужинних поглядів, відмахування від історичного шляху народу, заперечування його непідкупної сутности, погоню за „модними" ідеями і якийсь дивоглядний, наскрізь брехливий компроміс із ними.

Свої докори звертав Шевченко на адресу українського панства, якого кости обросли чужим мясом, і взивав його до опамятання, до завернення з хибної дороги, поки час. Однак чи ті докори з рівним правом не обіймають і тих „ненароджених", теперішніх, сучасних, себ-то тих, що прийшли на місце старого панства, або намагаються те місце обняти? Думаємо про провідну верству народу, не маєткову, але духову, думаємо про інтеліґенцію.

Чим вона доказує, що є українською, які вартости і цінности вона творить, яка її роля в національному і соціяльному житті, на чому будує вона, заводячи роздори?

Ось питання, на які ми всі, без огляду на наш світогляд, на наші тактичні прийоми, повинні дати відповідь у творчій, будуючій праці. Українська інтеліґенція — зліва, зправа і з центра, та дійсна і та, що залюбки приймає цю назву, повинна зробити обрахунок своєї совісти, здати собі справу зі своїх слів і своїх діл, повинна приглянутися в зеркалі Шевченкового ґенія, бо до неї звертається найбільший ґеній Землі Української в 66-ті роковини своєї смерти.

Res instituta porro tractatur.

Мученицький шлях законів про самоврядування і проєктів про зміну виборчої ординації.

(Від власного кореспондента.)

Варшава, 5. березня 1927.

Розпочате діло продовжується — не вважаючи ні на свою внутрішню абсурдність ані теж на відсутність усякого глузду у тій своїй упертости. А проте — може саме тому — воно стало осередком усіх внутрішньо-політичних актуальних справ Польщі і від того, чим воно закінчиться, залежить у великій мірі навіть доля самої держави.

Наради адміністраційної і конституційної комісій продовжуються, хоча однаково еляборат про сільське, міське й повітове самоврядування що й чотири законопроєкти про зміну виборчої ординації є музейним дивоглядом по своєму змісті, і хоча спосіб, у який над ними „радять" і „приймають" є чимось не менше монструальним. Шість самоврядувавчих законопроєктів є плодом „компромісу", себто коаліції польської правиці й лівиці від ендеції до пепеесів включно і нині вони вже майже „готові". Проєкти про зміну ординації є твором лише Хєно-Пяста, неузгіднені ще в лоні самої отої реформаторської кумпанії, вони ще цілком „сирі". У зв'язку зі згаданим ендецько-пепесівським компромісом у справі самоуправних законів, ці останні мають ревну підтримку праворуч і ліворуч і гейби запевнену будучність: адже формально весь „обуз народови" за ними, і що значить супроти нього опозиція „меншостей"?! Річ із виборчою ординацією представляється інакше: щоправда Хєно-Пяст розпоряджає теж безоглядною більшістю, але ж спертися на цій більшости і не звертати уваги не лише на „національні меншости", але й на польську таки „демократичну" лівицю — у такій преважній справі надзвичайно трудно а то й небезпечно. Виходить, що ходи обох цих справ на соймовому терені не можна міряти одною міркою і слід підходити до них з іншими реальними критеріями. А всеж, обі ці справи мають у нинішніх обставинах стільки моментів спільних, що й спільно треба їх розглядати.

Передусім обох їх торкається факт, що сойм є наприкінці свойого законного істнування і що приймати постанови такої ваги, як самоврядування чи виборча ординація, в останній мент — є крайньою аномалією. Кожна з таких справ вимагає не тижнів і місяців а цілих літ праці, і видно це саме на самоуправних ніби то вже готових законах. Приймані на лоб на шию протягом останніх місяців, тепер уже, при третьому читанню, доводять в адміністраційній комісії до скандальних сцен які ганьбою покривають парляментаризм і здібні дискредитувати саму його ідею в очах тих, які не вміли би відріжнити цієї ідеї від її нинішніх польських носіїв. Раз у-раз вирінають поміж самими союзниками з коаліції гострі суперечки; грозять собі ультіматумами, переривають засідання, вибірають „підкомісії", ширяться на коридорі і вертають до салі знову „радити". Затратилися там усі ділові моменти, запанувала заїлість і дематогія з боку форсуючої на силу більшости й безсила механічна обструкція меншости. Запанувала в адміністраційній комісії атмосфера гідна маломістечкової чорної біржі а не державного парляменту. ППС. записує собі своєю вірністю союзові з Ендеко-Пястом одну з найтемніших сторінок. Чи родяться у такій атмосфері закони мають зародки життєздатности?

Такі трагікомічні сцени діються і в конституційній комісії з виборчою ординацією. Нема буквально ні одного засідання, на якому не доходилоб до крайностей, унеможливлюючих спокійний хід нарад, а то й до брутальних нападів пястуками (напад на посла Хруцького). Опозиція (лівиця і не-Поляки) патрулюють кожний раз, чи не вдасться випадково здекомплєтувати засідання і тому не входять до салі раніш, поки на порозі докладно підрахують усіх присутніх членів комісії послів правиці. Зновуж ці останні прут нарадн з такою головокружною швидкістю, що ось, висунувши ледви місяць тому свої законопроєкти, вже переперли зачинення листи промовців у генеральній дискусії. Як можна обмірковувати деталі такої великанської справи, не обмірковавши всесторонньо її цілости?! Ступінь поваги справи стоїть тут у відворотному відношенні до способу її практикування. Отже й цей плід — у зародку мертвий.

Та найголовніший спільний момент обох цих справ, це негативне відношення уряду. Дописуючи на цю тему попереднім разом, як про початок „останньої дії" нинішнього сойму, ми ще мали до діла з мовчанкою уряду. В міжчасі уряд уже заговорив. До соймових законопроєктів про самоврядування заняв явно негативне становище, не приймаючи їх до відома навіть як підставу до дискусії, щож торкається проєктованої зміни виборчої ординації, то він, мовляв, цікавиться тою справою, але не бачить причини, чому має вже нині забірати у цій матерії голос; і дальше: сойм, мовляв, не дав урядові права декретування зміни виборчої ординації, отже хай сойм сам цю справу розсудить... І сойм став на становищі, що таке відношення уряду не шкодить, аби продовжувати наради і над самоврядуванням і над виборчою ординацією, дарма, що всі здають собі найясніше справу, що проти волі уряду ніякої справи цей сойм не переведе. Ось тут і вихідна точка для сили сплетень про найможливіші комбінації на тему: чим покінчиться справа наряд сойму над самоврядуванням і виборчою ординацією?

І так „кажуть", що вожаки з адміністраційної комісії поставили собі за ціль — внести лише свій еляборат до маршалківської *laski* а потім залишити їх Господній ласці, зовсім за нею не забігаючи. Себто: перевести ці проєкти через комісію, бо це справа „гонору", зачепленого міністерством внутрішніх справ в особах відемця. Ярошинського і директора самоуправного департаменту Вайсброта; щож до того, чи ці проєкти встигнуть перейти через повний сойм — це вже, мовляв, на їх діло... Зновуж у конституційній комісії

Red. czas. „Dilo" we Lwowie. Pr. 95/27. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie ze treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dilo" Nr. 48 (10.991) z dnia 4. marca 1927 pod tytułem: 1) „Białoruska problema i SRSR." w ustępie między słowami „Polaczu" a słowami „dla Polaków", 2) „Polska ofiarowa u Francji" w ustępie między słowami „przyczyn" a słowami „polityczny zmysł III." ... a słowami „Syn szeli", 3) „Zamiary i widhuky" w ustępie między słowami „przyczyn" a słowami „Ale wertujmo" zawierają ad 1) i 2) zawiera znamiona zbrodni z § 65 a) u. k. ad 3) znamiona wykroku z § 24. ustawy prasowej z dnia 17. 12. 1862. uznał dokonaną w dniu 3. marca 1927 roku konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493. p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863. t. j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę po 400 Zł. Lwów, dnia 4. marca 1927.

Hawel.

де подвійна гра. З одного боку промовляється до амбіції польської лівиці, що проект зміни ординації має на увазі виключно добро польської держави й польського народу, отже треба кинути геть інтереси класові і партійні. З другого боку кокетується уряд Пілсудського і то просто в непристойний спосіб. Самі такі тузи як Ґломбінські й Дубанович кажуть про директиви для уряду, які евентуально заступили би переведення с о й м о м зміни ординації, з тим, що переведе її у р я д — згідно зі соймовими (хієно-пястівськими) директивами. Чи це лише пробний балончик, чи може справді за кулісами, при посередництві міністрів — мужів довіря правиці — пп. Мейштовича, Квятковського й Незабитовського, йдуть розмови про поширення повновластей уряду і на можність декретування зміни виборчої ординації Й Бо що значать поголоски про те, що буцім то і д-р Світальський (дир. політ. департ. в м-стві внутр. справ) і д-р Ґжибовський (шеф канцелярії у президії ради міністрів) поцікавилися нараз виборчою ординацією? І не дурно посол Чапінський збентежений у „Роботніку" обуренням п. Узембла з „Глосу Правди" на ендецію, бо поруч із цим обуренням є недвозначна пропозиція — надання урядові нових уповноважень. Значить — сяк чи так, а виборчу ординацію жде ще мученицький шлях ріжних операцій: як не на столі в конституційній комісії сойму, то в апартаментах урядових достойників.

У звязку з цими реформаторськими еспіраціями уряду є дальша низка в рубрики „кажуть": єдиної, яка є нині міродатна у т. зв. політичних „сферах" столиці Польщі.

І. Кедрин.

За океаном.

Чи відкликання еп. Богачевського?

„Свобода" подає таку вістку:

„Ню-Йорк, 12. лютого. Опівночі в 11. на 2. лютого відїхав грекокат. епископ д-р Богачевський кораблем Олимпик з Ню-Йорку до Европи. З добре поінформованих кругів подають, що епископ Богачевський мусів виїхати негайно до Риму, куди його візвали по причині того хаосу, який повстав в українській греко-кат. дієцезії в Америці від часу, коли цею дієцезією почав правити епископ д-р Богачевський. Виїзд д-ра Богачевського до Риму був держаний у великій тайні. Та нагла несподіванка заскочила навіть найближче окруження епископа, яке сильно затурбоване цею подією.

Що криється за цим наглим покликанням еп. Богачевського до Риму, про яке пише вже вся американська українська преса, не знаємо. Не виключена річ, що він більше на становище у Філядельфії не верне.

Січовий зїзд у Ню-Йорку.

В льокалі місцевих Січей в Ню-Йорку відбувся дня 12. лютого зїзд відпоручників Січей, на котрий прибули представники з Філядельфії, Клівленду, Дітройту й інших місцевостей. На зїзді виголошено кілька рефератів про січову ідею і про причини занепаду Січей та вислухано звітів з поодиноких місцевостей. Усі референти та звіти констатували, що головною причиною занепаду Січей була самовладна політика централі та заведення нею в організацію монархізму — проти постанов статутів і ухвал зїздів. Збори постановили задержати далі імя Січової Організації в Злучених Державах, яку — по думці зібраних — відобрано їм безправно. Збори припоручили реорганізаційному комітетові Січової Організації в Злучених Державах перебрати на себе реорганізаційну роботу та стати дійсною централею на випадок, як теперішній уряд не уступить, а новий, законно вибраний, не стане назад на дорогу статутової діяльности Січей. До реорганізаційного комітету вибрано: М. Титанича головою, В. Кедровського заст., п-ну Возняк заст., Дм. Галичина рек. секр., Е. Ляховича фін. секр., М. Воробця кас., М. Михальчука з Дітройт, М. Левицького з Клівленду й Івана Гриника — контрольорами, Б. Близнака, менаджером „Січових Вістей".

ГОДИННИКИ найліпших фабрик дешеві у фірмі **Домбровскі — Розважевскі, Львів, Академічна ч. 2., тел. 27-29.** Заступство на Галичину світової фабрики годинників *„Longines"*. — Ціни фабричні. 1680 1—7

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

Кому вони вигоджують?

І знов зашуміло в вулику „націоналістичних" і „незалежницьких" трутнів. Шум не абиякий зняла „Рада" у відповідь на кілька слів правди, поміщених у 45. числі „Діла" в статті п. н. „Відгуки і замітки".

„Новий провокаційний скандал і його „підложжа" — так зветься „трактат" в останньому числі „Ради" (з 6. березня 1927), що має бути відповідю на нашу статтю. Вже сама назва дуже проречиста і заздалегідь зраджує тенденцію „трактату". Треба признати, що автори того хоробливого маячення і тим разом нікого не розчарували в тому, що вміють і що ще зуміють. А вони вміють оперувати брехнею, як маляр кистю, інсинуаціями та наклепами, як стара баба язиком, а цинізм, з яким це все роблять, заступає їм льогіку, мораль та всяку міру в почутті навіть їх власної „величі".

Не богато їх, а як сильно себе почувають! А вся сила береться в них від того, що провідниками їм: незрівнаний „прокуратор" та екзотичний прямо „професор". Від двох літ, то значить від хвилі, як їх сюди післали на „амбасадорів", вели вони все одну і ту саму політику, а то політику роздору. Як лише повстало УНДО, вони примазавшися до нього, відразу застерегли собі вільну руку в оцінці політичних подій нашого внутрішньо-національного життя та намагалися стояти понад програмою, понад проводом, словом понад усім що їх вязалоб і при тім накидати партії „своє", тобто інспіроване їм т. зв. „закордонним центром" політичне *credo*.

Щоб не робив тодішній провід УНДО і як би не поступав у праці — все те для названих „арбітрів" з „Ради" було і але і недоладне і компромітуюче і порушуюче основні „тези" політичної платформи і т. д. і т. д. Коли ж для всіх видющих було ясно, що ні відступлення від тез ні неправильности в тактиці не було, — наші „арбітри" видумували ще інші причини, тоді вже особистого характеру. Зневажували в статтях провід партії, нападали на Центральний Комітет у цілости і на поодиноких його членів зокрема. Ця тактика в партії (вони все декларували себе членами партії, а свій орган „симпатизуючим" основним програмовим тезам) не увінчалася успіхом. Вони перерахувалися. По Народньому Зїзді, а особливо в останніх часах, вони стали виразно на протинаціональних позиціях, повели завзяту, руїницьку пропаганду проти цілої партії, а в ній не поминули і поодиноких несимпатичних їм редакторів національної преси.

Полемізувати з ними далі було недоцільно, бо якжеж можна полемізувати з такими „наприклад" зразками їхньої хоробливої „творчости":

„Очевидно — пишуть вони — ні ми, ні „незалежники" не боїмось і не „попадаємо у стан фебри" задля можливости хоч би і „вимагинуваного", але цілком реального карно-судового слїдства, — ми навіть сподіємося, що при помочи якраз „Діла" і його провокаційно-денунціяторської діяльности будемо мати нагоду це ділом доказати".

Тут немає місця для полеміки!

Так пишуть ті, що хочуть стати „героями" в формі „жертви", так маячать ті, що не так давно накликали поліцію на „Новий Час", так пишуть ті, що найбільше прислуги роблять не кому іншому а Польщі. Свідомо чи не свідомо, але фактично роблять ті пінгвіни політичного шуму своєю руїницькою тактикою найбільше шкоди українському народові, бо рука в руку з ворогами намагаються розбивати його національну солідарність та організацію, яка в нинішніх обставинах може бути єдиною запорукою успішної самооборони. Роблять вони це з насолодою, а вороги тішаться! Та мають, по правді кажучи і чим тішитися, бож тримаються засади, що найкраще себе знищать та обезсилять самі українці. Так думають не тільки комуністи, але й поляки. Ці останні повинніб наших „націоналістів" з „Ради" взяти навіть під особливу протекцію, бо ніхто їм тільки не вигоджує, як вони своєю невідповідальною роботою роздору та руїни серед українців.

„Всеж таки — пишуть хронічні „прокуратори" — нас справді обіймає „біблійний жах", одначе, з іншої причини. Бо дійсно, може й повинен переняти жах кожного, без огляду на партію українця, жах на згадку, який то у нас страшний занепад, коли навіть одинокий щоденник, півофіціяльний орган партії, знїчемнів уже до того ступня, що пустився на провокаційну денунціяцію і на згадку про те, як низько цінять своїх читачів „редактори" і „ідейні провідники" цього дневника, коли важаться годувати своїх читачів такими грубими цинізмами, як ось у наведених „замітках і відгуках". Сумно воно, дуже сумно, тай приходиться лякатись за майбутнє суспільности, якаб зносила з байдужжам таку моральну гниль в свойому середовищі".

Сумно, дійсно сумно, коли подумаєш, що наша суспільність терпить ще тих пінгвінів (користуємося терміном „Ради") морального розкладу, тих „многонадійних" руїнників національної консолідації, тих явних ворогів національної самооборони взагалі. Відколи зявилися вони в нашій нещасливій батьківщині, то від першого дня взялися за розкладову роботу і проводять її з самовідреченням все далі і далі.

Та всеж при тому роблять вони з дня на день значні поступи в своїй політичній еволюції. Протиставлять себе вже виразно не тільки УНДО., але взагалі усім націоналістам, протиставлять себе в цитованій статті навіть „незалежникам", та боронять завзято інтернаціоналістів усякої масти, ще й до того реклямують їхню агітаційну літературу. Словом—опинилися поза межами якоїкебудь національної ідеольогії. Чують себе в своїй подвійній ролі тобто в виголошуванні комуністам і полякам дуже добре та певно. Це й дає їм запоруку „успішної" праці.

Дійсно біблійний жах може і повинен спасти на кожного українця, що почуває в собі бодай крихітку відповідальность перед народом, коли призадумається над нїкчемною роботою тих руїнників і грабарів національної консолідації.

М. С.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Д-Р ЛУКА ЛУЦІВ.

Л. Совінський і Т. Шевченко.

В 1840 р. вийшов Шевченків „Кобзарь", книжка, що відіграла таку важну ролю в пізнішому українському житті. Українці, сучасники Шевченка, були в повному захопленні Тарасовими творами. Ось що пише про це „один з найбільш заслужених борців проти феодального, бюрократично-самодержавного режиму старої Росії, ідеольог українського відродження"[1]), близький товариш Шевченка, М. Костомаров:

„Я читав і перечитував її цілу ніч („Сон") і з о в с і м в п и в а в с я н е ю"[2]).

І другий, не менш авторитетний, свідок-сучасник так оцінює появу Шевченкових творів на Україні:

„Спів цей був для неї (України) во-істину гуком воскресної труби архангела. Коли говорено колинебудь по правді, що серце ожило, що очі загорілись, що над чолом у чоловіка засвітився поломяний язик, то се було тоді в Київі"[3]), коли там зявився Шевченко.

„Уся Україна щиро поважала Шевченкового „Кобзаря",... „який положив вже на завязь, як Котляревський „Енеїдою", а міцний початок того, що називається національною літературою" — слова біографа поета, О. Кониського.

Та не так прияли появу Шевченкових творів обі сусідські словянські літератури: московська і польська. Правда, обі ці літератури були далеко богатші від відродженої Котляревським української посестри. Московське письменство, після доби романтизму, славилося в часі виступу Шевченка вже й реалізмом Пушкина і Гоголя. Шевченків „Кобзарь" не мусів, правда, стидатися перед творчістю названих письменників; та московська критика 40-их років, не виключаючи й самого В. Бєлінського, — не оцінювала Шевченка мистецьким критерієм. Вона накинулася з нагоди появи „Кобзаря" на всю українську літературу, відмовляючи їй права на самостійне й рівновартне істнування[4]).

Польська література була тоді в зеніті свойого розвитку. Вона, видавши Міцкевича, Словацького і Красінського, збиралася ущасливити своїм месіянізмом не тільки Славянщину, але й увесь світ відкупити. Та одна була ріжниця у відношенні обох літератур до української:

1) Московська імперія Миколи І. стояла на сторожі европейського абсолютизму в часах Метерніхівської реакції, тож не диво, що й московський критик В. Белінський, „хоч западник — тож по своїм переконанням теоретичний космополіт — у дійсности був щирим націоналістом великоруським та патріотом російським"; [5]) подібно заховувалися й інші московські критики.

2) Поляки вели тоді завзяту боротьбу з московським поневоленням, під яким страждав і український нарід. Шевченко був безкомпромісовим ворогом московської влади і це власне могло зацікавити й поляків.

1. Польські голоси про Шевченка до 1860 р.

Безпосередніх критичних заміток про Шевченкові твори в роках 1840—1860 — в польській літературі не було. В польській пресі появилися в тому часі тільки принагідно згадки про українського поета, звичайно в звязку з українським питанням взагалі.

Вперше названо Шевченкове імя в польській пресі в „*Tygodnik*-у *Peterbursk*-ім" 1842 р. і то в звязку з малярською творчістю Тараса. Ромуальд Подберезький неприхильно відозвався там про малярські твори Шевченка з нагоди річної виставки Академії Мистецтв.[6])

Вдруге названо Шевченка в тій же часописі з нагоди дискусії про управненість української мови в літературі. Т. Євецький на сторінках „*Jutrzenk*-и" Дубровського і М. Грабовський на шпальтах „*Tyg. Petersbursk*-ого" критикували „*Pieśnia Padurry*", відмовляючи „такій поезії" взагалі місця в літературі. Та немирівський поляк Віхерський пробував усправедлювати Падуру, на що відозвався Альберт Гриф (-Ант. Марцінковський 1823—1880), який кінчив свою статтю, рівнож в „*Tyg. Pet*-ім":[7]) „Дивнож мені, що у звіті про початки української літератури згадано тих власне псевдопоетів (Падуру і Гулака), а не сказано нічого про Шевченка, Тополю, Куліша, Основяненка, Гребінку і богато інших, котрих творів моглиб займити почесне місце в кожній літературі".[8])

Оця дискусія велася 1843 р. після виходу Шевченкового „Кобзаря" (1840) і „Гайдамаків" (1841) Шевченко не був отже дуже знаний польському громадянству, коли навіть деякі польські автори, що характеризували сучасну українську літературу — не згадували навіть імени Тараса.

Зате в 1844 р. в 95 ч. „*Tyg. Psb.*" знаний нам уже редактор Подберезький писав про автора „Кобзаря" в самих суперлятивах з нагоди виходу Тарасової „Живо-

[1]) Акад. М. Грушевський: „Костомаров і Новітня Україна", „Україна", 1925, ч. 3., ст. 3. (Київ).
[2]) М. Возняк: „Кирило-Метод. Братство", ст. 133—134.
[3]) „Твори П. Куліша", т. 6., ст. 377. („Руська Письменність").
[4]) Голоси московсько к ритики про Шевченка за роки 1840—1860, зібрані в книзі д-ра І. Свєнціцького: „Шевченко в світлі крітики й дійсности".
[5]) *Ibidem*: ст. 61.
[6]) Д-р В. Щурат: Перші польські голоси про Шевченка. „Діло". 1912. ч. 288.
[7]) *Ibidem*: „Діло". 1912 ч. 286.
[8]) *Ibidem*.

ШІСТЬСОТ ТИСЯЧ 600.000 ЗОЛОТИХ

може кождий осягнути, хто закупить льос І. кляси в конторі Державної Льотерії **„Руно" Равіч і С-ка Льв. о, вул. Академічна 3.**

Загальну суму виграних підвисшено **на 16 мільонів золотих.**

ЩО ДРУГИЙ ЛЬОС ВИГРАЄ

На замовлення висилаємо негайно оригінальні льоси залучуючи свій блянкет ПКО.

В цім місци витяти і переслати нам в листі.

КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ.

До фірми „РУНО" Равіч і С-ка Львів, вул. Академічна 3. Отсим замовляю до І. кляси Державної клясової Льотерії . . . . . цілих льосів по 40 зол. . . . . половинок по 20 зол. . . . . чвертьок по 10 зол. Належитість золотих . . . . . за плачу по одержанню льосів. Прошу тому о залучення блянкету ПКО.

1687 1—3

Радянська Україна.

Потреба українського театру на Кубанщині.

В харківських „Вістях" з дня 27. лютого містить Петро Леміш допис із Кубанщини, в якому звертає увагу на потребу доброго українського театру для Кубанщини. Він жалується, що літом наїжджають туди трупи всяких „гаркунів задунайських", які збирають тільки великі гроші, але про мистецьку сторінку театру не дбають. „Розказують — пише він — як торік в осени в Новоросійську грала трупа Орловського і мала кругло 500 карбованців прибутку кожного вечера, коли російська трупа, що була там передтим, не могла зібрати навіть 300 карб. Звичайно ці трупи репертуаром похвалитися не можуть. Останніми часами маємо відомости, що український державний театр ім. Заньковецької запропонував українській секції краєвого комітету свої вистави у великих містах Північного Кавказу. Цей театр просить дотації 5.500 карб. і переїзд на рахунок Краєвого Комітету. На такі умови Ростов не погоджується. Крайполітосвіта може дати театрові моральну підтримку і тільки. При такому становищі театр ім. Заньковецької не відважиться їхати на власний риск. Та не тільки він. Віддаленість може залякати й інші серіозні трупи. Настав уже час, — кінчить Леміш — коли треба порушити справу організації державного українського театру. Гадаємо, що це повинна зробити кубанська Окрполітосвіта спільно з українськими секціями Окркому і комісією в справі українізації, о скільки Краснодар є в центрі території, заселеної компактною масою українського населення. Живих сил для майбутнього театру на Кубані вистарчить. Треба тільки гарних керманичів з УСРР; що змогли би зорганізувати з нашої сировини придатні до нового театру артистичні сили."

Розвязання сойму і сенату.

Розписання нових виборів.

Варшава, 8. березня 1927.

Предметом розмов посольських кол є справа, яка буде дальша доля теперішньої тзв. бюджетової сесії. На цю тему кружляють вперті чутки, досі не справджені, що сесія соймова буде замкнена з кінцем березня після полагоди бюджету на 1927/8 рік.

Згідно з дальшими чутками теперішня сесія мала б бути останньою сесією теперішнього сойму, бо він уже більше не збереться на наради. Кінець липня або початок серпня має принести розвязання сойму і сенату, а вибори розписано би пізно в осени.

Зближення до уряду за зміну виборчої ординації.

В політичних колах звертають увагу на познаки зближення народової демократії до уряду. Зближення це має статись за ціну зміни виборчої ординації до сойму і сенату шляхом декрету президента держави. Колиб на тій точці дійшло до порозуміння між обома сторонами, ендеція готова піддержати теперішній уряд у його дальших плянах.

Італія ратифікувала договір у справі Бесарабії.

Женева, 8. березня 1927.

Італійський делегат Шіяльоя заявив, що італійський уряд ратифікував договір у справі Бесарабії, заключений 20. жовтня 1920 року між урядом Румунії, Франції, Англії, Італії і Японії. У тім договорі згадані держави гарантують Румунії приналежність Бесарабії, яку їй признано версайським договором. Трактат був залежний від того, щоби з поміж чотирьох підписаних держав бодай три держави ратифікували договір. Англія і Франція ратифікували трактат уже давніше. Переговори з італійським урядом тяглись до нинішнього дня. Отже тепер, після ратифікації Італією, трактат набрав обовязуючої сили.

Ленінград — фортецею?

Рига, 8. березня 1927.

З Ленінграду прийшли сюди вісти, що там кипить праця над фортифікацією міста. На довколичних узгірях уставлено тяжкі батерії. Це, як кажуть, зарядження з метою охорони Ленінграду на випадок збройного англійсько-більшовицького конфлікту, бо балтійська фльота СРСР. за слаба для оборони Ленінграду при евентуальній атаці фльоти англійської.

Масарик у Женеві.

Женева, 8. березня 1927.

Президент Чехословаччини Масарик прийде тут інкогніто в четвер. Візьме участь у засіданні Ради Ліги Націй.

Раковський у Варшаві.

Варшава, 8. березня 1927.

Вчора був тут у переїзді до Парижа представник СРСР. у Франції Раковський. Задержався у пос. Войкова. Вечером відїхав у дальшу подорож до Парижа, де буде переговорювати з французьким урядом у справі упорядкування російських довгів у Франції.

Воєнний стан у Ганкоу.

Лондон, 8. березня 1927.

Із Шанґаю повідомляють, що положення у Ганкоу загострилося. Проголошено там воєнний стан. До Ганкоу вислано одни англійський полк.

Страшний землетрус в Японії.

Лондон, 8. березня 1927.

Бюро Райтера повідомляє з Токіо, що дня 7. березня яких 120 км. від Осаки відчуто страшний землетрус. На Японськім морі землетрус був такий сильний, що сейсмографи в Осаці розбилися. В Амарубе завалився залізничий міст. Між Осакою і Кобе стануло в полумі кілька газівень, огонь перекинувся на мешкання. Телеграфічні получення перервані. Кілька містечок в околиці Осаки й Кобе зрівнані з землею. На відтинку Кіяджу є знищених кілька сіл. На поміч поспішило військо в торпедовцях. Портова база в Матсучу і місто Матсуча стоять в огні, таксамо місто Кокоро. Власти приказали збомбардувати часть міста, щоби пожежа дальше не поширювалася. Догадуються, що згинуло аж пять тисяч людей. Летун, що перелетів понад провінцією Танго (?) повідомив, що в тій провінції згинуло до тисячі людей. В Осаці наслідком пожежі згинуло 13 людей, а 110 було раненых. У Сакаї завалилася прядільня, під звалищами згинуло 10 людей, 25 було раненых.

Відгомін убийства д-ра Маргулєса.

Варшава, 8. березня 1927.

Нині перед Найвищим Судом у Варшаві відбудеться касаційна розправа в справі студента медицини Авксентієва і його жінки за вбийство лікаря д-ра Маргулєса. Суд присяжних у Чорткові увільнив обвинуваченых від вини і кари. Наслідком заскарження неважности, внесеного прокуратором окружного суду в Чорткові, відбудеться нова розправа у Варшаві.

Біржа.

Гроші.

Курс доляра на приватній біржі 8·94·50—8·95, канадійський доляр 8·90—8·90·50, чеські корони 0·26·25—0·26·35, австрійські шілінги 01·29—01·31, леї 4·20—4·50, французькі франки 0·35·00—0·35·50, швайцарські франки 173—175, англійські фунти 43·40—43·75.

НОВИНКИ.

— **Бурхлива весна** починає вже себе проявляти цього року в повінях у різних місцях. Біля Краківця вода прорвала гать у ставі, звідки втекли всі риби, вартости яких 150.000 зол., сумежні поля залиті, а в Яворівщині ріка Скло розлилась по просторах сіл Маранці та Брашки.

— **Дві мірки.** Парохіяльні уряди в жовківськім повіті дістали через староства письма від скарбової палати у Львові ч. 9894/27 H. V/1, де є між іншим таке речення: *„a tak samo nie przypada opłata stemplowa od podań o wydanie powyższych świadectw—wnoszonych do urzędów parafjalnych i ur. urzędów metrykalnych, gdyż urzędy te nie są urzędami państwowemi: (ustęp pierwszy art. 140 cyt. ustawy).* Нічого не розбереш! Кожного разу, коли староства та воєвідства карають наші парохіяльні уряди за те, що вони видають метрики українською мовою, повторюється мотив, бо „це державні установи".

— **Василь Касіян** наш земляк, молодий мистець-графік, що студіював малярство у Празі у проф. Макса Швабінського, приїхав до Київа до „Академії Мистецтв" на становище професора.

— **На літню оселю для письменників.** „Т-во письменників і журналістів ім. І. Франка" у Львові повідомляє, що одержало дуже щедрий дар від п. Антона Максимовича з Борислава, який жертвував парцелю в Ямні під будову літньої оселі для недужих робітників пера. Також Т-во нафтових бруківців у Дрогобичі „Підойма" жертвувало на цю ціль 300 зол. Товариство має надію вже з весною почати будову оселі, сподіючись, що за прикладом згаданих громадян підуть і інші, по змозі своїх засобів, щоби тим нечисленним нашим робітникам пера, які не в силі в нинішних обставинах жити із своєї праці, дати бодай спроможність поправити своє здоровля на протязі кількох тижнів.

— **Ucrainica.** „Prager Presse" з 25. м. м. помістила замітку про діяльність Т-ва „Просвіта" у Львові в м. р.; в літературнім додатку тогож органу з 27. м. м. поміщений переклад новелі Василя Стефаника „Межа"—пера М. Гехтера; в ч. з 2. ц. м. находимо статтю М. Г. п. зі „Жива етнографія", в якій обговорено перші два томи „Етнографічного Вістника", що виходить наперіодично заходом Етнографічної Комісії Української Академії Наук у Київі. — „Каттовіцер Цайтунг" з 3. ц. м. приносить добру статтю п. з. „Польонізація православної церкви", написану на основі недавньої промови в польському соймі пос. Павла Васильчука. — „Дайтше Рундшав" у Бромбергу з 5. ц. м. принесла передову статтю Акселя Шмідта п. з. „Англія, Росія й Україна".

— **Ювилейні марки українського пласту.** З нагоди 15-ліття українського пластового уладу на землях Західної України видала Верховна Пластова Рада у Львові ювилейні марки. Ці марки вийшли в трьох барвах: червоній, зеленій і фіолетній, а представляють опікуна пластунів — св. Юрія на коні в гарному обрамуванні. На марці є напис: Український Пластовий Улад 1911—1926 і ціна 5 сот. Рисунок цієї марки зладив ст. пл. Филимон Біленький. Марки роблять гарне враження і їх повінні розкупити якнайскорше українські пластуни і пластунки, а також численні вже у нас збирачі т. зв. добродійних марок.

— **З людського звіринця.** У Станиславові починається нині процес, якого історія тягнеться ще з 1920 року, тому, що обвинувачені підчас бурхливих подій у вересні того року були випущені на волю і з цього часу щезли. Тепер поліція вистежила злочинців! є це буцім-то актор із Станиславова Маріян Рудніцький і Ізаак Айзенберг. У свій час вони на станиславівськім дворці прикинулись як поліційні агенти і зробили насильну ревізію у вагоні серед поля на 17-літній дівчині, зробивши її нещасливою на все життя. — Суд присяжних у Коломиї засудив цими днями на повішення 27-літнього парубка Мих. Сможенюка з Хлібичина і на 6 літ важкої вязниці його брата Дмитра за обдумане вбийство 24-літньої дівчини Панчак, з якою перший жив довший час, а згодом, коли став батьком її дитини рішив позбутись її, щоби оженитись з іншою молодою. Оба брати викликали Панчаківну в поле, там її задушили і тіло вкинули до керниці.

— **Дві обіцянки,** на яких здійснення ждуть сотки та тисячі, вирнули на шпальтах часописів: львівський воєвода виїжджає до Варшави в справі оживлення будівельного руху, а міністр внутрішніх справ, приявши делегацію комірників, обіцює, що закон про комірне буде змінений, себто комірне буде обнижене. Блаженні вірующі...

— **Недужі, тішіться** — вийшов міністерський розпорядок, який обнижає ціну ліків від 5 до 10 проц.

— **Піп-труси і трупи.** Пошесть самовбивств серед молодого жіноцтва тріває далі. Вчора у Львові дві нові жертви: дві панни, 20-літня Копичинська і 26-літня Онишкевичівна затроїлись сулемою і денатуркою, залишивши листи, де розясняють причину (покищо невідому) свого вчинку. — В Отинї кинулась під поїзд, а нещасливого кохання, якась молода жінка. — В Яворівщині якийсь ошуканець продає населенню за алькоголь деревний спірт, від якого три особи вмерли, а три поважно затроїлись. На Виленщині в одним селі затроїлось таким спіртом 40 кільк. селян.

— **Чи повірите, що...** Ліга Націй аж у 1927 р. звернулась до абісинського уряду з домаганням, щоби він скасував пануюче там невільництво. У місті Дерія існує окреме торговище рабів, яких можна купити вже за 5 талярів, а підчас довшої недуги навіть убити. Премієр Абісинії

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

ДЕНТИСТ

Проф. Д-р Т. Богосевич

1669 ординує від 12—4 2—10

Пасаж Миколяша сходи 1, II. пов.

УПРАВИТЕЛЬКА робітні горсетів „МАЛГОЖАТА", Баторія 34, II. п.

1670 **повернула з Парижа.** 1—3

Новість: панчоха формуюча ногу.

Церковний Комітет в Старяві к. Мостиск оголошує

Конкурс

на будову нової мурованої церкви. Оферти вносити до греко-кат. парохіяльного уряду в Старяві, де можна переглянути плянн.

лисної України". Автор зраджував подрібне знакомство із Шевченковими творами, а можливо, як догадується д-р Шурат, що та прихильність Подберезького, „більша, ніж можна сподіватися від критика" — походила із „якогось зближення Шевченка й Подберезького"[9]). Про саму „Живописну Україну" писав Подб.: „Та спільність помислу в геніяльного писателя і в уталантованого маляра-поета заповідає цілість в результатах своїх незмірно важну для історії і обичаїв країни, котрої минувшина досі непрояснена достаточно ані в польській ані в російській історії"[10]).

Найближчий польський голос про Шевченка приніс львівський часопис „*Postęp*" аж 1848 року. Кароль Падух у статті „*Narodowość polska i ruska na Ukrainie*" писав перший в Галичині про Шевченка і „Кирило-Методіївське Брацтво": „Шевченко... тут у святім городі Руси (-Київі) розпочав свою діяльність, відси розбіглися пісні повні гарячих відзивів у живописній народній мові до українців. Русь вільна, незалежна була кличем Шевченка"[11]).

Після катастрофи в житті Шевченка 1847 р. ніхто не смів публично згадувати імени автора „Кобзаря", а коли вже мусів хто покликатися на нього, то зазначував це тільки початковими буквами: Ш., або: Шев.[12])

Оце були би чи не всі польські голоси про Шевченка майже до 1860 року. Не богато їх від 1840 р. Микола І. здавив польський самостійницький рух після невдалого повстання, так, що аж до його смерти „на всіх язиках все мовчало". Колиж за панування Олександра І. настали деякі пільги, заворушилися знова між іншими й поляки, приготовляючися до нового повстання. І ось тоді послугувалися поляки Шевченковими недрукованими, нелегальними поезіями в цілі агітації за повстанням між українським народом.

„*W Odesie i Kamieńcu czytali potajemnie utwory ludowego wieszcza i piękne rączki Polek nie wahały się przepisywać też dumek*", — згадував про ці часи якийсь дописувач пізніше в „*Tyg. Poznańsk*-ім, 1862, Н-р 46, ст. 368. Тому то ніяк не можна судити про знакомство Шевченка серед поляків із самих тільки польських статтей і перекладів із Шевченка: поляки, що жили на Україні, читати могли „Кобзаря" в оригіналі, знаючи добре українську мову[13]).

(Продоваження буде.)

[9]) *Ibidem*: ч. 288.

[10]) *Ibidem*.

[11]) Д-р В. Шурат: „З життя і творчости Шевченка", Львів. 1914, ст. 30—31.

[12]) „*Biblioteka Warszawska*", 1855, і 1857. Дивн названу вгорі книжку д-ра Шурата, ст. 35, 40.

[13]) В часі побуту на Вел. Україні перед створюванні галичани, що поляки гарніше володіли українською мовою, аніж деякі українські інтелігенти.

протестує нотою, щоби Ліга Націй вмішувалась у внутрішні... політичні справи його держави. — На засіданні ленінградського „губісполкома" (губерн. виконавч. комітет) один делєгат — цитуємо за „Красною Газетою" — заявив: „У Львівщині-польській повіті перевіз муки на просторі 30—40 км. коштує дорожче, ніж ціна перевозу такого самого пуда муки пароплавом з Ленінграду до Нью-Йорку"!

— **Світова есдчина.** Кандидатом на ньогорічну нагороду Нобля за медицину є 70-літній віденський психіятр проф. Вагнер-Яврег.—8 осіб, що вибралось на прогулянку у гори Шамоні (біля Мон-Блянку) згинуло.—У Ваймарі призначено проф. музичної державної консерваторії 26-літнього віртуоза Струба. — Відомий шведський мандрівник і вчений Свен Гедін дарував іркутському університетові скриню книжок і повне видання своїх творів.—Наймолодшим летуном, який має право їздити на літаку, є 15-літній англієць Ендрю Кларк. —Радянський уряд рішив відбудувати цінні памятки старовини із турецько татарської культури Криму: такі як мавзолей Бахчисарая і мечет Хан-Джамі в Евпаторії. — Управа фашистівської партії рішила призначити почесними членами фашизму чужинців, які заслужились для фашизму.— Американський інжиніер Тілінгтон збудував пасажирський літак, складений із 10 спальних кабін, їдальні, кухні, вітальні, купальні, „огороднця" і салі для руханки. Є там радіо, кіно, лікар, стрижій і кравець, а підчас лету пасажири слухатимуть викладів визначних учених і письменників. Лайпцігський „Біхерврум", який приносить цю вістку додає, що Шов і Айнштайн згодились там викладати. Хто може, нехай вірить!

— **„Свобода"** ч. 11 містить: Великі роковини. В почуттю безсилля. Приклад вищої культури і справедливости. Велика гра. В справі нападу на пос. Хрущового. Восьмалітний рахунок зисків і страт. Важна національна потреба. Організаційний рух. Проти надужить. Котюгам по заслугам. Проти кого зброяться. Що чувати у світі. Новинки. Поширюйте „Свободу"! Вісти з Лемківщини. Вісти з Гуцульщини. Голос наших читачів. Дописи з краю.

— **З кіна.** У кіні „Лев" починається нова фільма „Хресний шлях біднх рабинь"; у головних ролях Мері Кід, Кляйн-Рогге, Кайзер-Тіц, Шимбортівна.

— **Михайло Голинський** виступить цього сезону втретє на сцені київського міського театру, а вдруге в опері „Аіда" в пятницю 11. березня ц. р. Співатиме партію Радамеса.

— **Осторога!** Ходять по селах підльвівських повітів (мабуть і інших) особняки з образами і фальшивими легітимаціями та продають образи на дохід українських інвалідів або Рідної Школи. — Повідомляємо, що ніяких повновластей до продажі ми не видали, ані ніяких людей в повіти не висилали. — *Рідна Школа, УКТОНІ.*

Дописи.

Миколаїв над Дністром. (*З нашого кута.*) Наша Миколаївщина була перед війною одною з численних тоді твердинь кацапщини, яку насаджували головно священики при ревній підмозі й опіці Скарбків, Лянцкоронських, Полянських і інших явних ворогів нашого народу. Ті всі дідичі і їхні наганячі використовували бідноту нашого населення і кожного, що лиш звернувся чи за роботою на лані, чи за опалом до ліса, запитували: „Чи ти, брось Боже, не українец, бо втеди не достанеш од нас нічего". Дідичам ішло на руку кацапське духовенство, ці „Настоящі" мандрівні, що згорда та здалека держали себе від селянина. Але наш селянин, перейшовши велику школу визвольних змагань, вгоузмів, хто йому брат, а хто непрошений сват, і самочинно організується в рядах Українського Національно-Демократичного Обєднання. В жовтні 1926 відбувся у нас з ініціятиви міщанина п. Котодія Миколи Повітовий Зїзд УНДО, на якому вибрано Народний Комітет Миколаївщини, в склад якого увійшли виключно міщани й селяни. Цей Комітет веде живу акцію по селах, скликує довірочні наради, заініціював також вече дня 18/12 мин. року, яке одначе в часі промови гол. секретаря УНДО Володимира Целевича зі Львова, політична влада розвязала. З нашими ворогами поруч іде проти нашої організаційної роботи сельроб і цим дає ще один доказ, що його головним завданням є розбивати національну силу українського народу. Крім „Волі Народа" таксамо з таким самим завданням масово засипує наші села папером „Світло". Кацапщина останками зусиль вегетує ще в трьох селах: Устю, Рудниках і Дроговижі; в останньому селі є вже також читальня „Просвіти", де гуртуються молодші громадяни, тоді коли в кацапський чит. „Наука" сидить жменька старих, яким проводить зненавиджений громадою наказний війт Сколозузура. В Рудниках знова ренегатство підтримує руками й ногами парох о. Яворський. По селах бушують теж польські вітосівці, на чолі котрих стоїть заїлий українофер ренегат Яцук, управитель школи в Миколаєві. Що торкається політичного режиму, то він у нас „спрежистий" і кацапофільський. До того по хатах двері не замикаються перед всякого роду й покрою екзекуторами й іншими „тягнизеретами". Вся інтеліґенція тутешня: духовенство й учительство (з вару винятками) інертна. Наша консисторія повинна подбати, щоби духовенство позбулося інерції і взялося теж за громадянську роботу. Чи може бути для селянина добрим примером це, як він бачить, що його парох збиває тільки капітали, а зі старостами й поліцайнтами живе й балакає по панськи через „павє дзєю"?... Якщо дотепер і є ще в якому селі дезорієнтація і хрунівство, то цьому винен у першій мірі священик. Це справа важна і хто знає, чи не один з головних винуслів у нашому визвольному процесі. Центральний Комітет Українського Національно-Демократичного Обєднання просимо якнайбільше популярної партійно - політичної літератури для сіл. Жіноцтво інтересується у нас всіми ділянками громадського життя, щож — коли миколаївський „Союз Українок" існує тільки на папері?

Семен Надрічний.

Печеніжин. (*Наслідки сумної спадщини по радикалах і праці УНДО*). Нашу Печеніжинщину омотиличувала колись всіцілю радикальщина. Це нещастя спричинило занепад національного світогляду серед сельських мас і привчило їх до „реальної" орієнтації виключно з погляду потреб шлунка, а вслід за тим кинулася у нас язва безідейности і хлібоїдщини. Більшість радикальних рабинь, як Андрій Горук, Ілько Горецький, Василь Яворський і т. д. і т. д.—сьогодні розносять по Печеніжині й доокружних селах заразу хлібоїдщини, зазначуючи при цьому на кожному кроці, що то вони є сражінними радикалами, а не ті, що слухають кількох тальмудистів з „Гром. Голосу" у Львові. До фактичного спростування забирають слово в цій справі деколи по селах два громгласники: Гриць Дубіряк з Марківки й Андрій Чупрей з Печеніжина — тоном, похожим на голос „вопіющого в пустині". Щоб піднести нарід із занепаду й усунути дезорієнтацію, Українське Національно-Демократичне Обєднання звернуло увагу на нашу, радикалами і б. їхними собратами з данилевичівського кодла запаскуджену Гуцулію і взялося за її оздоровлення. Тому, що крім чотирьох сіл усі села Печеніжинщини мають більший спад до Коломиї, Повітовий Комітет в Коломиї з о. дек. Ол. Русином на чолі і в порозумінні з невтомним діячем нашого національного руху ада. Карлом Шипайлом з Печеніжина і членом Центрального Комітету У. Н. Д. О. сел. Юрою Чукором з Ковалівки заініціював плянову відроджуючу акцію. І вислід, надіємося, у скорім часі поставить і наш повіт в рядах національно свідомих і зорганізованих повітів, але не під червоним інтернаціональним, але вже під синьо-жовтим прапором Українського Національно-Демократичного Обєднання.

Семен Горачук.

Літературний куток.

М. Арцибашев, приїхав до Варшави в р. 1923 а не 1926 як помилково надруковано у вчорашнім фейлєтоні; відомо, що за весь цей час він грав чималу роль у громадянськім житті рос. еміграції, чи то в союзі російських письменників і журналістів, чи в еміґраційнім комітеті.

— Одною із найбільших сенсацій англійського книжкового ринку є твір „Молоді гості"... 9-літньої дівчинки Дейзі Ешфорд. Захоплюючу передмову до книжки ці писав один із найвизначніших англ. письменників Джемс Беррі. Загал не вірив в авторство дитини, бо ніде нема такої живої та веселої сатири з доби „Вікторії" як у цих безпретенсіональних малюнках.

— Московський професійний союз зробив широку анкету між робітництвом, що воно найрадше читає. Робітничий часопис „Труд" робить такі підсумки: „Симпатії читачів з народу звертаються до старої літератури: Толстого, Достоєвського, Тургенева, Гончарова; навіть твори Мамина-Сібіряка, Станюковича, Шелера-Михайлова та інших менших авторів читають залюбки; із зацікавленням Горького; чужинних великих письменників"... А сучасна російська література їм чужа та незрозуміла. Один з робітників каже: „Сучасна російська книжка малює лише маленьку частину російського життя; не знаєш, звідки в ній люди приходять і куди йдуть".

— Тліїні останки Словацького перевезуть до Польщі і похоронять на Вавелі.

— Німецька письменниця Гедвіг Курт-Малер святкувала цими днями 110-ліття уродин і 500-ий том повісти. У нас би таких кілька!

— Відомий письменник Роман Ролляи, автор студії про Бетовена, приїде на свято Бетовена до Відня.

Всячина.

Американська реклама. Як роблять в Америці пропаганду, а спеціяльно кіновзу, можна уявити собі на підставі такого прикладу: У Техасі, місті Антоніо, приготовляли премієру фільми „Дон Жуан". Підчас чотирох днів, дві суботи та неділі, їздили окремі поїзди з Антоніо до міста Остен за студентами. Розкинено 10.000 описів фільми по 15 центів; в окрузі 100 миль поширено звістки про виставу брошурами; пять величезних крамничних пистаїв призначили на рекляму. У місцевій газеті в день премієри роздали 30.000 фотографій із фільми, а в кіні роздали 3000... книжок про Дон-Жуана; 1000 листівок продавали з автограмом головного актора; 10.000 розіслали для реклями; 10.000 рекляміних листків розкинули по місті та на перегонах одного дня.

Московський інститут Ленина, відчинений кілька місяців тому, містить у собі всякі друковані та рукописні матеріяли, які мають якнайбудь звязок з іменем Леніна. В архіві є 13.139 автографів Леніна, зачинених у величезних 30 касах, а ці є в сталевих кімнатах, яких не знищить ні вогонь, ні гарматні стріли. Далі є частина приватної книгозбірні Леніна і матеріяли, звязані з його недугою та смертю. Бібліотека Інституту має 600.000 томів і покищо неповна. Є там 2050 нелєгальних видань і 3000 нелєгальних летючок, які були поширювані в Росії більшевиками підчас царської влади, — далі частина партійної бібліотеки з Женеви і приватних книгозбірень Меншикова, Корнілова й інші. Спеціяльний „ленінський" відділ має 355 творів Леніна (в цьому і брошури) в 659 нелєгальних виданнях і 19 творів в 24 нелєгальних вид., 605 російських і 236 чужинних праць про Леніна. З чужинної літератури про Леніна є студії в 40 мовах, з чого 18 західноевропейських і 22 східних мовах.

✝ Посмертні згадки.

о. Володимир Ясенщький, парох в Радиничах і мостиський декан. Дня 12. лютого ц. р. попращався зі світом в 65. р. життя і в 40. священства ідейний священик, улюблений декан батько, справжній син свого народу. Не диво отже, що його похорони дня 16. лютого ц. р. були величною маніфестацією українського населення в мостиськім повіті, що в ньому взяли участь, крім усього деканального духовенства, відпоручники всіх повітових народних установ та сила селянна народу не тільки з парохії, але також з поблизьких сіл. З діда-прадіда священик, людина праці, не тільки словами, але й своїм прикладом учив її інших і саме ця душпастирська праця понад людські сили в 4 розлогих громадах завчасу загнала його до гробу. Між духовенством це був найширший приятель, а рівночасно повага, якого слово всі важили. Член-добродій, а якийсь час і голова всіх повітових українських товариств: „Нар. Дому" в Мостиськах, „Нар. Торговлі", „Рідної Школи", „Сільського Господаря", стоячи на їх чолі, зумів так їх повести, що дійшли до великого розцвіту. За часів українсько-польської війни зазнав чимало й ця велика журба за долю свого улюбленого народу і його землиці у великій мірі причинилась до його смерти. Покійний полишив жінку, 2 синів і 3 дочки, широ відданих своїму народові. Найжеж рідна земля, яку так сердечно любив, буде йому пером!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 83-?

І. ЯРИМОВИЧ, шевський майстер, площа Бернардинська ч. 11, Львів, пошукує хлопця до науки. 1678 1—2

ШАНІ! Вже прийшли найновіші форми жіночих капелюхів на літній сезон. Капелюхи всякого рода перероблює на наймодніші фасони одинока в Польщі після найновіших вимагань уряджена фабрика капелюхів Рудольфа Найвельта, Бальонова 3. Взори в філіях: пл. Марійська 8., вул. Краківська 28., вул. Казимирівська 28., вул. Городецька 72. 1683 1—3

4 ЗОЛ. коштує цукорничка з лопаткою з хінського срібла у Мандля, Коперника ч. 14. 1365 40—?

МАШИНИ писарські: *Underwood, Remington, Mercedes*, майже нові оказійно продасть Міхальскі, Львів, вул. Собіського 12. 1552 3—10

ЧЕКОЛЯДА „ОПТІМА"! 1673 **найліпша** 2—?

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка **Д-р Фелікс Ган** Львів, Городецька ч. 48. Телеф. 834. 1040 Переєвітлення Рентґеном. 6-27

Дентист Лікар **Евг. Вайсберг** вул. Грюнвальдська 2, повернувся з закордону і приймає дальше всілякі роботи входячі в обсяг дентистики по умірковених цінах. 1669 1—3

Повітовий Союз Кооператив в Стрию прийме негайно **двох** службовиків з вищим (фаховим) образованням: агронома і торговельника. Подання удокументовані відписами свідоцтв і референціями, вносити до кінця березня. Першенство мають поручені Ревізійним союзом. Умову подасть П. С. К.-Стрий крім цего з чемности Ревізійний Союз, Сільський Господар, Спілка Агрономів або Центросоюз у Львові. 1661 3—3

1453 **СПІШ ЕКСПЕ!** 6—?
Найліпші папери. до курення **„КАЛИНА"** з фабрики кооперативи „Будучність" **в Тернополі.**

Фабрика килимів М. Ханули в Гнинянах відкрила з днем 1. березня ц. р. для вигоди п. т. Клієнтелі власний склад і продажу своїх тканько-килимарських виробів при **площі Трибунальській число 1** 1660 2—5 (проти гол. входу костела ОО. Єзуїтів).

Конкурс.

Громадська Управа в Зеленій повіт Надвірна, воєв. Станиславів, розписує отсим конкурс на віддання до відграничення громадських грунтів о поверхні около 1000 *ha* в ріжних місцях в гірській околиці, цивільному авторизованому геометрові.

Услівія: I. Вимірені пункта мають бути в відповідний спосіб тревало означені палицями.

II. На підставі помірів, мається виконати основно:

а) по два ситуаційні пляни,

б) викази узурпантів, занятих ними грунтів,

в) на случай потреби, два пляни (копії) потрібні до судових процесів і до переведення інтабуляцій.

Як винагороду належить числити від кождих 1.000 біжучих метрів дійсно занятих границь.

Оферти належить вносити до громадського уряду в Зеленій по конець березня 1927 року.

Блищих інформацій уділить письменно або устно Вп. Інж. Юркевич Роман в Рафайловій пов. Надвірна. 1684 1—3

НАПРАВУ годинників як також біжутерії полагоджує фірма И. Домбровскі і З. Рожаєвскі, Академічна 2, найліпшими фахівцями силами по приступних цінах. 1681 1-7

НА ВЕСНУ найдешевше переробляє і покриває матераци і ковдри **ваточкй** 1653a Магазин постелі 1—2
В. Іжицький
Львів, вул. Коперника 3.

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 54 (11.022). Львів, пятниця 11. березня 1927. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощад. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячна: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Елеґантні сезонові новости поручає маґазин мод „ВЛАДИСЛАВА", пл. Марійська ч. 9.

Напруження чи злагіднення?

Львів, 10. березня 1927.

За кулісами світової політики відбувається якась дивна акція високої скалі напруження, акція якої тільки відривчасті фрагменти находять свій відгомін на прилюдній пресовій арені. В осередку напружуючої акції хронічний англо-радянський конфлікт, що погрожує воєнною плутаниною на всьому просторі евразійського континенту.

І знову „висока політика" — з невдоволенням запримітить неодин читач. Прикро нам надуживати терпеливости читачів. І ми з охотою відвернулись би від тієї „високої політики", колиб тут не йшло про час, про нашу будуччину, колиб ті буруни, що знімаються з двох супротивних боків, зі силою непереможної стихії не насувалися на нашу територію. Однак небезпека гігантного, просто апокаліптичного конфлікту зосереджується і ваготить якраз над нашою територією, а брамою наступу противників в Европі має стати українсько-білоруська смуга між Балтиком і Негропонтом. А ось що примушує нас — від часу до часу — звернути увагу і на „високу політику".

Англо-радянська дипльоматична перестрілка викликала не лише зацікавлення, але й тривогу в европейській публичній опінії. Поруч з тим на затьмареному виднокрузі почала автоматично виринати українська проблема. Є це вже постійне правило, що кожночасне напруження відносин між західними могутностями і східною імперією видвигає нерозвязане досі в повному обсязі українське питання. Так було підчас світової війни, так заповідається й тепер, а українська політична еміграція в загальному наслідує прийоми і тактику першої української еміграції (Орлик-Войнаровський).

Англія в своїх підготуваннях до неминучого конфлікту поспішно шукає союзників і муринів. Ясно, що в її рахунках не останнє місце займає й невигоріле досі противенство України до Росії. Зновуж національна свідомість на Україні стихійно зростає, досягаючи вершин свого розвитку, що не викликує радісного почування в Москві. Закордонна преса подає, що головнокомандуючий червоною армією Ворошилов висловився за введенням російської командної мови в цілій армії СРСР. А одночасно на Україні все настирливіше знимаються голоси (очевидно, в пануючих комуністичних колах) за створенням власної, самостійної української армії. Говориться навіть про те, що на червневому зїзді рад та справа має бути поставлена на порядок нарад. Отже, не вважаючи помагання Ворошилова і квасну міну Москви, висунення такої важної справи, хочби тільки в порядку дискусії, не може відбутися без пасивної згоди Москви. А це доказує, що у важливому моменті слід притягнути Україну до себе, в зародку припинити можливі відосередні тенденції. Ясно, що — як англійські очі звернені сьогодні на Рад. Україну, так радянські намагання чихають поза межі західних границь СРСР. Таким чином на порядок дня виходить універсальна українська проблема.

Англо-радянське напруження в останніх тижнях погрожувало осягнути крайну точку. З обох боків розпочато горячкову працю. Англія розпочала твердо натискати на Литву, перевівши грудневий переворот в Ковні. Одночасно Англія повела залицянковий наступ на Німеччину, що в створеній ситуації виростає на рішаючий европейський чинник, від якого залежить успіх одної або другої сторони. Наслідком цього є видвигнення східної проблеми на біжучій Раді Ліги Націй і заходи з метою довести до німецько-польського порозуміння.

Крім середньо европейського відтинку Англія звернула увагу й на полуднево-східний відтинок европейського фронту, на Італію і Грецію, звертаючи їх проти радянського союзника — Туреччини. Як подає „Шікаго Трібюн", в творенні англьо-італьо грецького порозуміння Черчіль довів до повної згоди. На основі цієї згоди Грецї забезпечується дотеперішній стан посідання та запевняється їй осягнення Константинополя (від Туреччини), Додекани (від Італії) і Кипр (від Англії). Італія одержує 50 міл. фунтів штерл. на зброєння і здобутки в Малій Азії. Розуміється, що ці інформації здементували представники Англії й Італії в Ангорі, одночасно тривога Туреччини зовсім не вказує на безосновність поданих інформацій про зміст англьо-італьо-грецького порозуміння.

Одним з наслідків цього порозуміння і утверджування антирадянського фронту є санкція з боку Італії румунської суверенности над Бесарабією, перед чим довгі літа боронився Рим. Все це доказує, що антирадянський ланцюг творить Англія не лише від Балтику по Чорне море, але й здовж Адріятику до берегів Малої Азії, не згадуючи про внутрішньо-азійський фронт.

Ясно, що радянська дипльоматія не засипляє справи. Горячково заходиться вона біля перетягнення на свій бік балтійських держав. В тому напрямку вдалося радянській дипльоматії осягнути деякі успіхи, довівши до пакту про неаґресію з Латвією. З іншими балтійськими державами (за винятком Фінляндії) продовжуються переговори. В останньому часі збільшився натиск Москви і на Польщу, яку з одного боку приманюється перспективами корисного для неї торговельного трактату, а з другого вічно висувається пакт про неагресію. А щоби осягнути намічені цілі, йде підготовка щодо створення їй, виключно у власному інтересі, внутрішніх труднощів. Одночасно відновлено заходи в справі порозуміння з Францією. З тією метою радянський амбасадор у Парижі Раковський має в руках нові пропозиції Москви в справі визнання царських боргів у Франції.

Так відбувається підготовка обох супротивних сторін, що вказувало би на зріст англьо-радянського напруження. А однак останні дні принесли значне злагіднення, навіть заспокоєння.

Чемберлен заповідає англійську терпеливість у відношенні до радянщини.

„Колиб Англія — твердить він — думала тільки про свої власні інтереси, то давно перейшлаб від слів до діл, але Англія глядить на справи з вищої точки погляду і розуміє, що негайне зірвання англьорадянських взаємин могло би мати важкі наслідки для Східної Европи, де стан *речей зовсім ще не є устійнений.*"

Зновуж Сталін, розглядаючи можливість війни, заявляє, що

„вороги СРСР не є до неї підготовані і лякаються її наслідів, а робітники Західної Европи не хотять боротися з Рад. Союзом".

Ясно, що справа не в робітниках, а в непідготованости одної й другої сторони. І тому в цьому році не буде війни. Та ще й тому, що стан у Сх. Европі не є устійнений. Богато змісту можнаб вкладати в ці пітійські слова Чемберлєна. Та нас цікавить тільки одно, що небезпеку воєнного конфлікту, без сумніву страшнішого, як минула світова війна, поки-що відсунено на дальший плян. Але підготовка до рішаючої зустрічі відбувається далі, і то на всіх відтинках, на всіх фронтах.

Нашим обовязком освідомити собі цю неминучість конфлікту і бути готовими до його зустрічі по лінії збірних інтересів усієї української нації.

Ф. Ф.

Війна чи мир?

Голоси комуністичних потентатів Сталіна і Ворошилова.

В звязку з подіями на Далекому Сході і в звязку з розвиваючимся там більшовицько-англійським фліктом обійшли всю европейську пресу — а й нині обходять — воєнні алярми. Вся вона творить на основі деяких фактів найріжнороднішої комбінації англійсько-більшовицького збройного конфлікту в Европі. До великого занепокоєння европейської опінії з приводу можливости такого конфлікту причинилася у великій мірі остання вимина дипльоматичних нот між Англією та СРСР. Прилюдну опінію в СРСР. заінтригували в тійже справі, тобто в справі англьо-більшовицької війни, не тільки обі названі ноти, але також опубліковані більшовицькою пресою документи б. царського дипльомата Сабліна. Саблін був за царських часів великим дипльоматичним достойником у Льондоні. По революції він лишився тамже та вів і веде по нинішній день „дипльоматичну" акцію проти більшовиків. Про успіхи своїх протибільшовицьких заходів та досягнень писав він обширні реляції б. царському амбасадорові у Парижі Ґірсові, що працює по нинішній день у Парижі в повному контакті з вел. князем Миколою Миколаєвичем над реставрацією російської монархії.

Більшовики якимсь дивом добули всі документи, тобто письменні реляції Сабліна та опублікували їх в пресі. З них видно, що в Англії та в Америці є чинники, які дуже бажають генеральної розправи з більшовиками. Все це переважно великі фінансові маґнати. Саблін стояв у звязках і з англійським урядом, але цей все обливав протибільшовицький запал Сабліна зимною водою. Та всеж у часі генерального страйку не відкинув запропонованої Сабліном допомоги російських емігрантів у поборюванні страйку. Ці документи використовують більшовики дуже енергійно в своїй пропаганді проти Англії та не забули згадати про них навіть у своїй відповіди на англійську ноту.

Та про це ми згадали так мимоходом, щоби таким чином допомогти нашим читачам зорієнтуватися в настроях населения на території цілого СРСР. Там рахуються з можливістю війни. До того деякі войовничі промови комуністичних лідерів тільки укріплювали населення СРСР. у тому погляді, що війна неминуча. Воєнна психоза охопила там не тільки звичайних безпартійних смертельників, але й комуністів. Ця психоза породила в рядах деяких комуністичних груп навіть паніку. І ось ті самі державні мужі та партійні лідери, що недавно виголошували войовничі промови, тепер чомусь понизили тон. Доказом на те останні виступи Сталіна і Ворошилова в Москві.

На передвиборчих зборах робітників зав. сталінських залізничних майстерень дістав Сталін цілий ряд письменних запитів: буде війна, чи не буде? На це ясне питання дав він таку відповідь:

— Товариші! Як водиться, промовцям „покладено" говорити без краю для того, щоби інші також без краю їх слухали. Я гадаю, що на цей раз ми зробимо трохи інакше. Я обмежуся тим, що буду відповідати на запитання, подані в записках окремих товаришів. Я гадаю, що так буде веселіше. Якщо згодні, то я беруся до діла. Більшість цих записок зводить справу до одного питання: *чи буде в нас війна цього року, весною, чи в осени цього року.*

Моя відповідь — Війни в нас не буде ні весною, ні в осени цього року. Не буде в нас війни цього року не через те, що нема загалом небезпеки імперіялістичних війн. Ні, небезпека війни істнує. Війни не буде цього року через те, що наші вороги не готові до війни, через те, що наші вороги бояться наслідків війни більше, аніж хто інший, через те, що робітники на Заході не хочуть воювати зі СРСР., а воювати без робітників не можна, через те зрештою, що провадимо твердо й непохитно політику миру, а ці обставини утруднюють війну з нашою країною".

Далі говорить Сталін про східню

Red. czas. „Dilo" we Lwowie. Pr. 99/27. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dilo" Nr. 49 (10.992) z dnia 5. marca 1927 pod tytułem: 1) „Udar u hrudy" w ustępach a) między słowami „najszlyx z" a słowami „Teper", b) między słowami „okrema" a słowami „Odnak". 2) „Ukrajinśki stilici w Austryci" w całości zawietają się 1) znam. zbr. z § 65a ust. ad 2) zn. zbr. z § 65c uznał dokonaną w dniu 4. marca 1927 treścią konfiskatę za uprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493. p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą ustawowe przewidziane w §. 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863. t. j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę po 400 Zł. Lwów, dnia 7. marca 1927.

Nawel.

політику СРСР. та оправдує її перед деякими невдоволеними з неї комуністами.

Нам кажуть, що політика дружби, що ми її провадимо щодо підлеглих і кольоніяльних народів Сходу, небезпечна деякими поступками з нашого боку а також деякими збитками для нас. Це, звичайно, правильно. Але всяка інша політика була би для нас неприятною не тільки з точки зору принципової, але й з точки зору збитків по зовнішній політиці. Що ми тут принципово не можемо провадити іншої політики крім політики дружба, це випікає з самого єства радянської влади, що розбила пута імперіялізму і збудувала на цьому свою силу. Через це, я не буду богато говорити про це. Розглянемо справу з точки зору збитків зовнішньої політики. Кордони нашої держави на Сході з Китаєм, Афганістаном, Персією, Туреччиною, як відомо, простягаються на кілька тисяч верстов. На цих кордонах у нас є тепер дуже невелике число війська, що перебуває у дружніх відносинах з населенням прикордонних держав і ми маємо змогу дозволити собі величезну економію в справі охорони кордонів тому, що ми провадимо політику дружби з цими державами. Але припустимо, що відносини з цими країнами були би в нас недружніми, а ворожими, як це траплялося в період російського самодержавства. Миб тоді мусіли держати на цих кордонах кілька армій озброєних з ніг до голови і цілий ряд мінонос'ця, скажімо, в районі Шангаю, як це роблять тепер деякі імперіялістичні держави.

Ось чому я гадаю, що наша політика на Сході є найправильніша в принціпіяльному відношенні, найвірніша з точки зору політичних наслідків і найекономніша з усіх можливих політик на Сході. Я вже не кажу за те, що така політика забезпечує нам тривалий мир на Сході не тільки що-до кольоніяльних та залежних країн, але й що-до Англії. Чи розірве Англія торговельну угоду 1921 року? Чи порве вона дипльоматичні зносини з СРСР? Звичайно, розрив взаємин з боку Англії може статись. Але я гадаю, що на це сподіватися доводиться мало. А мало через те, що нічого крім мінусів розрив не зможе дать. Я вже не кажу про те, що за тої мирної політики, яку провадить СРСР, відповідальність за розрив була би найтяжшою відповідальністю зо всіх можливих тяжких відповідальностей, що їх може взяти на себе уряд.

Так успокоює комуністів Сталін, але не каже ні словом про те, що „мирна" політика СРСР на Сході, яка не вимагає там великої військової сили, згромаджує натомість величезні військові сили на західних кордонах СРСР. Цього, врештою, комуністам з фабрик і знати не потрібно, бо за них знають такі речі та й думають за них такі головачі, як Сталін. Цю промову виголосив Сталін у Москві 1. березня ц. р.

Заразже на другий день забрав у тій самій справі голос на інших виборчих зборах комуністів і безпартійних фабричних робітників Москви (Завод. ч. 21.) червоний „генералісімус" Ворошилов.

Останнім часом — говорив він — міжнародній стан ніби погіршав. Наш стан в оточенні буржуазних країн, між іншим, завжди був напружений та це й зрозуміло. Вже одно те, що ми є єдина в світі держава трудящих, що будуємо нове життя, будуємо соціялістичне господарство, — вже це одно викликає природно ненависть з боку капіталіст. країн. Перед капіталістичними країнами була ділема — визнати нас чи знищити. Довгий час вони пробували нас знищити, але їм це не вдалося і вони примушені були визнати нас.

Англія до останнього часу була одна з дужих капіталістичних країн. Тепер же вона переживає занепад. З Китаю англійці добували величезний прибуток, зараз терплять кольосальні збитки. Буржуазія шукає випуватція цих збитків і насідає на уряд. Англійські лорди — не марксисти. Вони не будуть по марксистськи шукати причини подій. Вони пробують всі свої невдачі, які призначені історією спихнути на наші голови. Зайдси бажання загрозити нам нотою, а коли пощастить, то й на ділі. Нас обвинувачують у тому, що наші радянські діячі виступають проти капіталістичного світу. Буржуазія свій вік вижила; пролетаріяту, що прийшов до влади, правда, тільки в одній, але такій великій, як СРСР, країні належить переробити старий та гнилий світ на нове суспільство. Ми не відмовляємося від революційної роботи в нашій країні, ми не можемо також заборонити окремим нашим громадянам провадити революційну роботу і поза нашою країною — це їхня особиста справа. Адже ми не заявляємо жадних претенсій англійському уряду в звязку з тим, що англійські громадяни допомагають контр-революції в Китаї та інших країнах.

Чи може статися розрив між нами й Англією? Може статися, - коли цього бажає англійський уряд. Однак, треба мати на оці, що значні групи капіталістів Англії зацікавлені в торговельних стосунках з нами. Вони безперечно відповідним чином вплинуть на уряд. Але з другого боку треба памятати, що великий вплив на уряд мають твердолоби, які можуть примусити його піти на розрив. Проте для нас від цього нічого не зміниться. Англія і зараз провадить далі антирадянську роботу на наших окраїнах, у Польщі, Литві й інших державах. Ми розриву не бажаємо, але коли він станеться, ми в паніку не вдаримося і провадитимемо нашу політичну, економічну й культурну роботу зміцнення та будування соціялістичного господарства в нашій країні. Що-ж до інших капіталістичних країн, то треба сказати, що Англія не зустрінула там особливого співчуття".

Так заспокоюють ті два всесильні нині у СРСР державні мужі прилюдну опінію робітництва перед несимпатичним і невеселим маревом нової війни. І хоч у більшовицько-англійських взаєминах останніми днями взагалі ніщо не змінилося, то обидва вони стараються ослабити свої недавні ще войовничі виступи та усунути з перед очей пролетаріяту грізні перспективи війни. Чому вони вдарили в такий миролюбивий а навіть дефензивний тон і що на це вплинуло — невідомо. Та всеж цікаво познайомитися з тими голосами міродатних у СРСР чинників. Правдоподібно примусили їх до того обставини внутрішнього характеру, як ноторійно відома господарська і фінансова скрута та висліди останніх виборів по рад, при яких вийшла на яву дуже велика сконсолідованість протирадянських елемент.в. А це справи, що на випадок реального збройного конфлікту не принеслиб більшовикам користи ні в господарському ні в політичному відношенні.

Жадайте всюди
цукорків
„Фортуни Нової"

Радянська Україна.

Карієра Затонського в КП(б)У.

Харківські газети з 4. березня ц. р. приносять на видних і передових місцях біографію Володимира Затонського з нагоди його вибору головою Центральної Контрольної Комісії (ЦКК.) комуністичної партії більшовиків України (КП(б)У). До тепер був Затонський одним з секретарів КП(б)У. і членом політичного бюра тієїж партії. Вибір його на голову ЦКК. треба вважати авансом у партійній єрархії. — З тої нагоди не зашкодить і нам подати деякі дати з життя та діяльности того визначного нині „українця", що береться осідлати українську стихію та, наховставши її і сівши на неї, покермувати її при помочі комуністичної вуздечки і вудил в інтернаціональне комуністичне море.

Отже Володимир Петрович Затонський (род. 1888 р.) є сином православ. священика села Лисець Камянець - подільського повіту. Покінчив гімназію та фізико-математичний факультет київського університету. Від 1913 р. був він доцентом Київського Політехнічного Інституту й управителем хемічної лабораторії тогож Інституту. Спочатку був він членом російської соціял-демократичної партії, а по революції 1905 р. став більшовиком. Найбільше „благодатних" для України подвигів політичного характеру доконав Затонський в часі великої революції, що почалася 1917 р. З ними теж варто познайомити наших читачів. Вже в листопаді 1917 р. став він головою київського комітету партії більшовиків, а потім увійшов до першого більшовицького уряду для України в характері народнього секретаря (тоді ще й у більшовиків були секретарі замість народ. комісарів!) освіти. Він в тому році відкривав і перший зараженований комуністами зїзд філії російської компартії на Україні (тоді вона ще не знала ХП(б)У!), який і „вибрав" його до першого більшовицького уряду для України. Далі був він представником УСРР. при Раднаркомі РСФРР. і тоді підписав декрет про організацію червоної армії (замість ч. гвардії). В 1918 р. стояв на чолі більшовицьких партизанів проти гетьмана а потім проти Директорії. В 1918 р. входить він до першого уряду (не секретаріяту призначеного більшовиками для України в характері народн. комісара освіти. В 1919 входить до т. зв. Всеукр. Рев. Комітету. Крім того є членом Революційної Військової Ради XII. більшов. армії, що була окружена в Одесі та пробивається з нею на північ, де бере участь в боях за Київ. В 1920 році стає головою тодіш. Галицького Революційного Комітету та осідає в Тернополі. В 1920—21 р. Затонський займається дуже інтензивно нищенням політичного „бандитизму" на Україні („бандитизмом" звуть більшовики повстання проти них). Коли закінчився т. зв. воєнний комунізм, стає Затонський в 1922 р. головою Вукоспілки (кооперативної централі на Україні). В 1923 р. призначують його знов народнім комісаром освіти УСРР., а в 1924 стає членом Революційної Військової Ради української військової округи. Тепер є Затонський членом Всесоюзного Центр. Вик. Комітету, членом президії ВУЦВК-ту, членом президії Всесоюзного ЦВК-ту, членом Ради Національностей і членом ЦК. КП(б)У. IX. зїзд КП(б)У. вибрав його був секретарем ЦК. КП(б)У. і членом політбюра, а обєднаний пленум ЦК. і ЦКК — КП(б)У. вибрав його головою ЦКК, крім того є він нач. редактором „Комуніста".

Затонський є попри те кавалером ордену „Червоного Прапора". Цей орден дістав за заслуги при поборюванні „бандитизму" на Україні. Як бачите, то титулятура того достойника не мала.

Регуляція границь між УСРР. і Північно-кавказьким краєм.

Харківські „Вісти" з 4. березня ц. р. повідомляють: „Щоб врегулювати кордон між УСРР. і Північно-кавказьким краєм, президія Всеукраїнського Центр. Вик. Комітету доручила постійному представникові України при уряді СРСР. Г. І. Петровському порушити це питання на засіданні президії Центр. Вик. Комітету СРСР. Вирівнання кордонів між УСРР. і Північно-кавказьким краєм повинно бути в районі ст. Чертково (кордон Старобільської Округи та Північно-кавказького краю).

ГОДИННИКИ найліпших фабрик дешево у фірмі **Домбровскі — Рожаєвскі, Львів, Академічна ч. 2., тел. 27-29.** Заступство на Галичину світової фабрики годинників „*Longines*". — Ціни фабричні. 1680 2—7

Д-Р ЛУКА ЛУЦІВ.

Л. Совіньский і Т. Шевченко.

(Продолженнѣ.)

З цього часу походить і вірш Едварда Желіговського (Антона Сови): „*Do brata Tarasa Szewczenki*"; цей вірш перед вписанням його під повищим заголовком у „Дневник" Шевченка 1858 р. друкувався в „*Poezjach Antoniego Sowy*", цензурованих 16. серпня 1857, під заголовком: „*Do poety ludu*" (без згадки про Шевченка) — тому я не буду ближче над ним застановлятися, хоч нема сумніву, що вірш цей відноситься до Шевченка[1]).

З того часу треба ще занотувати два польські голоси про Шевченка, які появлялися на сторінках еміграційної преси в Парижі. У „*Wiadomościach Polskich*", 1858, ч. 50. якийсь польський дописувач брав Шевченка в оборону перед нападами київської польської шляхти. „Пропаганда Куліша і Шевченка, на думку того дописувача, є звернена і проти Москви (а не тільки проти Польщі, як гадала шляхта) — чого треба дочитуватися між рядками". (І. Франко: „Шевченко героєм польської революційної легенди", в „Життю і Слові", 1894, I., ст. 381). Про становище того автора в українській справі свідчить оцей його вислів, що Правобереже „*jest i da Bóg nie przestanie być Polską*".

Рік пізніше появилася рівнож у Парижі стаття якогось поляка з Київщини в демократичному „*Przeglądzie rzeczy polskich*" під заг.: „*O stosunku obecnym Ukrainy do Polski*". Автор ось як характеризував Шевченкову творчість: „*Jego poezje pisane są wybornym i czystym językiem ukraińskim, noszą wysoką cechę narodowości, są często za gwałtowne, za rozpaczliwe, za hajdamackie*". „*Widocznie marzył* (Ш-о) *o wyzwoleniu się Ukrainy i samobytnem jej życiu i przesiąkł cały zasadą bezwarunkowej swobody i wolności*"[2]). Далі тойсам автор подав перший вістку про спосіб агітації Шевченка при помочі зерен пшениці; завдяки цій притчі стаття його стала предметом дослідів І. Франка, М. Драгоманова і В. Щурата.[3])

2. Українсько-польська полєміка з початком 60-их років м. ст.

Ми вже згадували, що поляки, готуючися до нового повстання, послугувалися в агітації нелегальними Шевченковими поемами головно на це, щоби збільшити свої повстанчі ряди українцями. Та й українці, користаючи з деяких, хоч малих пільг, почали рухатися. Шевченкова поезія викликала часто ось які наслідки. Ще в 1859 р. існувала в Київі польська студентська організація під назвою „*ukraińska gmina*", до котрої належав між іншим Володимир Антонович, а Тадей Рильський був навіть її головою.[4]) Та вже весною 1860 р. згадані члени утворюють „Українську Громаду". Оця рухливість українців трівожила поляків. В. Антоновича звали вони зрадником, на що він гордо відповідав в „Основі", 1862, I., ст. 95.: Я горджуся словом „врадник", бо „Украинцы признають сыномъ меня своего народа".

Ми вже чули вище, як дописувач „*Wiadomości Polskich*" уважав ціле Правобереже польським. В тому дусі діяла польська політична пропаганда в краю й у Франції, від якої головно сподівалися поляки піддержки в боротьбі з Москвою. Польського становища боронили: „*Czas*", 1860, Ч. 256; „*Revue Contemporaine*", 1860, Ч. 210; „*Bibliateka Warszawska*", 1861, грудень; „*Gazeta Warszawska*", 1861, чч. 304—10.[5])

Українці мали тоді одиноку трибуну, петербурську „Основу", в якій обороняли українське становище М. Костомаров, П. Куліш і В. Антонович. Костомарову легко вдалося опрокинути польські аргументи, а то тим більше, що з польської сторони писано між іншим, що „якийсь Лех, на імя Симеон, в X. віці положив основи польським козакам — т. є. запорожцям".) Для нас цікаве, що в тому спорі брала участь і пробуджуючася Галичина. А саме Костомаров видрукував у своїй статті „Отвѣтъ на выходки газеты „*Czas*" і „*Revue Contemporaine*", присланий кимось зі Львова вірш: „*Niema Rusi*", *odpowiedź na plakaty Polaków w uniwersytecie we Lwowie 1860*, де між іншим читаємо:

„Niema Rusi, niema ich — a przecież zumienia
Lęka się na samo o niej przypomnienie!
. . . . . .
Polskie (!) mędrcy piszą: Lwów, Ziemia Po- [dolska,
Wołyń, Ukraina — że to wszystko Polska!!
A więc niema Rusi, bo jej niema w głowie
Dziennikarzy polskich, ni w spoiszczonym [*Lwowie*.[1])

М. Костомаров витягав братню руку полякам до згоди і бажав: „утвержденія братской любови и духовнаго согласія съ Поляками; но пусть же они возлюбятъ и уразумѣютъ историческую истину". (Тамже, ст. 135).

Подібно писав і другий визначний сучасний український діяч, П. Куліш, у статті: „Полякамъ объ украинцах", витикаючи київській польській шляхті нагінку на перший український буквар і на Шевченкові твори, видані в формі метеликів. Для поляків, писав Куліш, любов українського народу до гайдамацьких пісень — є фанатизмом, — а для нас, це також законне, як любов поляків до своєї історичної традиції. І Куліш простягав руку до порозуміння, закликаючи поляків іти „путемъ просвѣщенія и справедливости, путемъ уразумленія общей пользы".[6])

Одначе, як зазначував у своїй промові знаний історик літератури

[1]) Д-р В. Щурат: „Шевченко-Желіговський-Чечот". „Діло", 1910, ч. 117; *Józef Tretiak: Bohdan Zaleski na tułactwie" t. II.* ст. 389.

[2]) *Op. cit.*: „Житте і Слово", 1894, I., ст. 384.

[3]) Пор. мою статтю: „Притча про зерно пшениці". „Діло", 1926. ч. 52—55.

[4]) Пор. „Автобіографічна записка Костя Михальчука", в „Зап. Н. Т. Ш.", т. 121, ст. 234—235, рік 1914.

[5]) Пор. „Основа", 1861, II. ст. 121; 1862, I. ст. 87.

[6]) *Ibidem*: 1851, II. ст. 32.

[1]) „Основа" 1861, II. ст. 123.

[2]) „Основа", 1862, II. ст. 78, 82-86.

Проект виборчої реформи.

„На зміцнення Русі".

Варшава, 9. березня 1927.

У соймовій конституційній комісії посол Гломбінський (ЗЛН) предложив свій проект зміни виборчої ординації. Гломбінський годиться на введення союзу виборчих ліст по містах, але є за тим, щоби лише кільком найбільшим містам признати утворення самостійних виб. округів; інші повинні творити одну виб. ділість із селом. Заявляється за зменшенням загального числа послів. У своїм проекті бажає Гл. вмістити окрему постанову для окраїн і предкладає утворити там окремі національні виборчі групи. Внесення пос. Гломбінського змірає до зміни обовязуючої тепер виборчої ординації, шляхом розпорядку президента на таких основах: 1) заг. число послів не може перевисшати 300, з того з виборів 250, з держ. ліст 50, 2) скількість мандатів, що припадає на виб. міські округи: Варшава, Познань, Краків, Львів, Лодзь, Вильно полишається незміненою; з решти мандатів усталить президент держави на внесення Ради мін. скількість мандатів, що припадає на поодинокі виб. округи, а саме на основі числа голосів, віддапих в кождім окрузі в останніх виборах до соймуі сенату в 1922 р. і у відношенні до того числа так, щоби на 1 пос. мандат припадало не менше 25 тис. голосів, відданих при останніх виборах, 3) в части львівського воєвідства і на території цілого станиславівського, тернопільського, волинського, поліського і новогородського воєвідства виборці до сойму творитимуть дві окремі групи, одну польську і одну непольську. Президент держави усталить поділ мандатів, які припадають на обі групи виборців, але так, щоби кожній з тих груп припала бодай ⅓ пос. мандатів і щоби на кожне воєвідство припадало щонайменше 2 сенаторські мандати.

Крутять на всі боки...

Варшава, 9. березня 1927.

Сьогодні відбулося засідання адміністраційної підкомісії, на якому велися наради над 2. точкою законопроекту про виборчу ординацію до сільських громад. Ці наради закінчилися принятим внесення Путека і Козловського, яке постановляє, що в „кресових" воєвідствах голосування відбуватиметься не на листи, але на назвища, при чому польська меншість має мати загарантованих 40 прц. мандатів. У Познанщині буде задержана дотеперішня система пропорціональна. У всіх інших воєвідствах вибори мали б відбуватися на основі звичайної більшости голосів.

Пополудні відбулося повне засідання адміністраційної комісії, на якому ухвалено анулювати принято дня 4. ц. м. 2-гу точку законопроекту.

Англія не бажає протибільшовицької ліги.

Женева, 9. березня 1927.

Чемберлен в інтервю з журналістами заперечив рішучо чутки з більшовицьких джерел, які приписують британській політиці амагання створити протибільшовицьку лігу. „Ми ніколи не змагали до того — говорив Чемберлен — і не будемо старатися створити таку лігу. Політика В. Британії не змінила свого курсу від часу Льокарна, а висловом її є: мир. Метою нашої політики закріпити мир, що в части лише забезпечений трактатами. Британський уряд ніколи не старався переводити свої справи засіванням непорозуміння між іншими краями".

Додатковий бюджет англ. військ у Китаю.

Лондон, 9. березня 1927.

Палата громад ухвалила 303 голосами проти 124 додатковий бюджет у сумі 960.000 фунтів на висилання англійських військ до Китаю.

Переговори Штреземана з Залеським і Бріяном.

Женева, 9. березня 1927.

Міністри Штреземан і Залеський обговорювали неполагнані досі торговельні і господарські справи, що інтересують обі держави. Уложили плян дїлання, який предложать своїм урядам до затвердження. Передовсім навяжуть наново господарські переговори. Після розмови з мін. Залеським відвідав Штреземана Бріян. Висліком конференції Бріяна зі Штреземаном є те, що той останній має одержати повновласти на заіменування канадійського представника членом правничої комісії в окрузі Саари.

Увільнення Авксентієвих.

Варшава, 9. березня 1927.

Як ми вже вчора повідомляли, перед тутешнім найвищим судом станули Теодор Авксентіїв і його жінка, обвинувачені в убивстві д-ра Марґулєса. В імени вдови по д-рі Марґулієсі виступав д-р Інзлєр, обвинуваченых боронив д-р Л. Ганкевич. Прокуратор заявився проти допущення заступства пошкодованої сторони, як непередбаченого законом. Трибунал прихилився до становища прокуратора. Після реферату прокуратор заявився за відкиненням зажалення неважности, зголошеного чортківським прокуратором, як формально неузвотивованого. З огляду на те суд затвердив увільняючий присуд, виданий в першій інстанції.

Біржа.

Гроші.

На приватній біржі американський долар 8·94, Банк Польський платив за доляра в готівці 8·90, за Нью-Йорк 8·93.

зробить Тебе гарною

спеціяльно при стрічах в обідовій порі, хоча проведеш ранок працюючи. Хоронить шкіру перед вітром, холодом і заховує алябастрову шеру.

Не блищить, не маже, не липне.

Завсігди успішний, а не примітний. Можна вживати у всякій порі дня — і є він невиявленою досі тайною неодної цери, яку загально подивляють.

ELIDA ЦЕ ДОРОГА ДО КРАСИ

Представництво на Львів:
А. ШЕЛЛЄНБЕРҐ І СИН, СЛОВАЦЬКОГО 6.

НОВИНКИ.

— **Вільні торговельні посади.** Від „Союза Українських Купців" у Львові одержуємо таку новинку: Часто зголошуються молоді хлопці до ріжних наших установ у Львові з проханням примістити їх, як практикантів у торговельних підприємствах. Такі прохання нашої молоді остають звичайно без відповіди, бо ніхто не знає, чи є де вільне місце в якійнебудь торговлі. „Союз Українських Купців" у Львові звертається отсим з проханням до всіх своїх членів та інших наших купців, як також до всього громадянства, щоб подавали до відома С. У. К. (Мохнацького ч. 6.) про вільні місця в торговельних підприємствах, а Союз У. К., маючи на увазі вільні посади і місця для практикантів, зможе спрямовувати туди нашу молодь. Помагати нашій торговельній молоді в її зусиллях є обовязком кожного.

— **На „живий помник" кур. Собінського.** Попала в наші руки літографована „одезва" повітового учительського комітету в Мостиськах у справі вшанування пок. куратора Стан. Собінського. Відозва закликає ціле учительство повіту декларувати 1 проц. від поборів своєї місячної платні на протязі одного або двох літ на вибудування у Львові бурси ім. Ст. Собінського для дітей учителів нібито без ріжниці національности. В комітеті, що підписав цю відозву, фігурує якимсь чудом-дивом аж трьох учителів-українців, що забрили вже, як видно, дуже далеко... Слід іще зазначити, що така відозва — не властиво „полецене" і горе тому вчителеві, що хотів би не повинуватися такому моральному примусові, яким є згадана відозва.

— **Перехрещування вулиць.** Вже довгі щезне у Львові ще одна стара назва вулиці: вул. Панська називатиметься вул. марш. Пілсудського. Так рішила міська рада. Не гадаємо, щоби в такій дрібній справі треба аж добувати політичних аргументів. Як звав, так звав... але гадаємо, що не дуже розумна система завелась від довшого часу по містах, які перехрещують старі, гарні, поетичні назви, як „Сонящна", „Зелена", „Весела", „Гончарська", „Лісна", „Мучна", „Тиха", „Садівницька" на прізвища славних і менше славних, в три роки по смерти вже зовсім невідомих людей. Місто подобає на кепсько складений катальог. Десятки прізвищ з подібними закінченнями плутаються і важко найти якусь льогіку в охрещуванні вулиці іменем чоловіка, який ніколи не тільки не жив на ній, але й взагалі не мав з цим містом нічого спільного. Розумніше було би славним людям ставити памятники і жадити їм місця на сторінках історії, а вулиці залишити для нас, що мають справді якийсь історичний звязок з ними.

— **Із студентського життя.** Українська „Студентська Громада" у Варшаві святкує 12-го ц. м. 6-ті роковини свого заснування Академією — концертом і посвяченням прапору Т-ва в соборі на Празі.

— **Особисті вісти.** У Львові промувався на доктора медицини Олександер Мальчик з Бушкович.

— **Солодка кадія** це спробн варшавського уряду обмізнити ціну єдиного солодкого предмету буденного життя для більшого населення: цукру.

— **Жарти історії.** Урядовий литовський орган „Летува" приносить літературну статтю, в якій Косцюшко прославляється як литовський патріот і герой, що боровся за незалежність Литви. Як бачите: історія має два кінці. Литовське походження Міцкевича можна замазати тим, що він писав у польській мові, але діяча важко. Два ворогуючі народи поляки та литовці будуть видирати собі тепер Косцюшка як „свого".

— **Різна темна хроніка.** Почався доразовий суд над збунтованими вязнями у військовій вязниці на Замарстинові. Дарма, що в мент цього бунту частина львівської преси заперечувала категорично цю подію, тепер дізнаємось, що вона правдива майже в усіх подробицях. Їх обвинувачують у бунті та змові проти влади з наміром утечі. Провідником їх є якийсь Біньковський, що сидить за крадіж та непослух влади; на суді він нічого не каже і поводиться апатично, кажучи, що недужий, бо має сліди розбитої голови та раненої руки. Два інші скидають вину на нього. Збунтовані поставили у вязниці барикади і пробували її підпалити. — Одночасно ведеться розправа проти бунт. голови евеміграційного товариства полонених „*J. U. R.*" і „Етап" Яроховського, який зловживав своїм становищем, обдирав бідних і крав гроші, використовував свій персонал, а при цьому грав незвичайно ролю лікаря. — Півтора року вязниці дістав у Перемишлі парубок з Малковиць, що з пімсти підпалив своєму парохові оборіг, від якого згоріла шопа та стайня, вартости 700 зол. — Студентська шапочка служила як внгідна покришка двом злодіям із Варшави, що приїхали на операційний терен до Львова. Одного з них учера поліція зловила на фекрі, як їхав із валізами на залізницю. Називається він майже по домашньому і інтернаціонально: Маєр Герман; його приятель утік і зберіг покищо інкогніто.

— **Сенсації.** Рабін Раймунд із Софії перейшов з усією родиною на православ'я. — Польський майор Урбанович четвер

Вл. Д. Спасович, виголошений іменем поляків на обіді в перші роковини смерти Шевченка,— ще не настав був тоді час „братської любови межи народами";[9]) що це так, побачимо з дальших рядків; що тієї „братерської любови" нема і сьогодні—про це прекрасно знає кожний читач.

З. Леонард Совінський.

Перший із поляків, що писав про Шевченка не принагідно, але присвятив авторові „Кобзаря" окрему студію — був „*epigon romantyzmu*" польського, син генерала, що загинув у Варшаві 1831 р. — Леонард Совінський (1831—1887). Родився Совінський у Березівці на Поділлі із матері українки, селянки кріпачки, в якою оженився його батько, через що бойкотувала дім Совінських дооколична шляхта. До шкіл ходив у Межибожі й Житомирі і в році 1847 прийшов у київський університет, з якого в квітні тогож року заарештовано професора рисунків — Шевченка. В Київі був цілих десять літ, де належав до поступового гуртка польської молоді, яка гуртувалася коло час. „*Gwiazda*", що воювала із Грабовського „*Tygodnik*-ом *Petersbursk*-им". Демократична польська молодь, серед якої аж до 1860 р., як ми чули вище, були й українці, — „*propagowała prawo ludu do ziemi i do oświaty*", голосячи демократизацію життя. Живучи серед моря українського сільського населення, могла вона ці ідеї практично переводити тільки серед українців, тому то й „хлопоманили" тоді деякі поляки. До таких „україноманів" належав і Совінський. Дехто, як Антонович і Рильський, перенявшись до живого поезією Шевченка, — вертали назад до українського пня, а Совінський, „*choć bardzo krytycznie usposobiony wobec szlachty polskiej i państwczyznianych stosunków na kresach, choć przejęty najżywszą sympatją dla ludu i poezji ukraińskiej, przecież nie stracił ani źdźbła swej polskości*".[10])

Серед таких настроїв жив Совінський у Київі і після 1857 р., удержуючись „*guwernerk*-ою" і публіцистикою. Оженившися 1862 р., не довго проживав на Україні, бо вже 1862 р. заслано його до Курська за редагування адреси іменем подільської шляхти до царя, щоб Поділля прилучити до Конґресівки. Із заслання вернув він аж 1868 р. до Варшави, духово зломанний і вчмсліваний позитивістами за свої романтичні погляди, яким лишився вірний аж до смерти.[11])

Поезії Совінського вийшли в двох томиках у Познані 1875: „*Poezje Sowińskiego*" і під заг.: „*O zmroku*", Варшава, 1885. Якже цей „епігон романтизму",[12]) чи, як зве його Брида, „романтик кресовий"[13]) — ставився до автора „Кобзаря"?

(Продовження буде.)

[9]) *Ibidem*, 1862, Ш. ст. 29.

[10]) *Leonard Sowiński: „Wybór poezyj". Opracował Wład. Bryda. „Biblioteka Narodowa" I. N. 45; ст. 3—6.*

[11]) *Також: ст. 7—10.*

[12]) *Al. Brückner: „Dzieje lit. polskiej" t. II., ст. 321.*

[13]) *„Wybór poezyj", ст. 35.*

шов німецький кордон, пропонуючи німцям свою службу як шпигун. — Професор европейської історії в університеті Говард, Роберт Льорд, зрікся своєї катедри і вступив до духовної католицької семінарії в місті Брайтен (Англія). Був він експертом від польських справ підчас Мирової Конференції в Парижі. — Поліція в Будапешті заарештувала клюб роялістів, стверджуючи, що аристократія баниться там азартовими грами. — У Парижі приключились одного дня всі пневматичні годинники на вулицях і площах. Міська рада забула... відновити контракт з товариством пневматичних годинників.

— **Палення померших** стане небавком дозволене в Польщі окремим розпорядком, який означить умовник щодо будування крематорій. Можна буде палити тіло лише тих, що лишуть по собі доказ, що цього бажали.

— **З жіночих рекордів.** Третім міністром-жінкою в Европі є жінка Міяна Сіллявее. Першою була Боксфільд в Англії, другою Ніна Банг у Данії. Сіллявее зробила більшу карієру як її попередниці, бо почала її з фабричної робітниці та домашньої служниці. Якийсь час вела бюро посередництва служниць, пізніше була кооперативною інструкторкою, а в 1907 р. вибрана до парламенту. Ясно, що вона мала солідну освіту, яку здобула власною працею. Видавала журнал „Товаришка".

— **Для шахістів.** 11-а черга шахових змагань у Ню-Йорку скінчилась таким кислідом: Капаблянка 7, Немцович 6 і пів, Альохін, 5. Відмар 4, Шпільман 3 і пів, Маршаль 3.

— **Світова всячина.** У Данії помер винахідник добродійних марок М. Гольбель, який дав почин цій ідеї 20 літ тому. — Магістрат Ляйпціґу протестує проти внеску соціялістів, щоби головну площу назвати „площею Карла Маркса", мотивуючи це тим, що така назва відібеться шкідливо на інтересах міста як торгового центра. — Найвищий суд у Ню Йорку рішив, що тамошній собор св. Миколая і 19 інших маєтків у різних американських містах переходять під опіку еп. Кедровського, представника православної церкви від імені радянського уряду. — Льойда Джорджа обвинувачують у тім, що він продав підчас свого міністерства 90 особам шляхоцькі титули за великі гроші і ці гроші призначив на пропаганду своєї партії. — У Мілянї один чоловік, що від 10 літ тиждень у санаторії для умово недужих, нежданно вернувся до палати, яку втратив і вийшов звідти зовсім здоровий. — Дарма, що при останнім тягненні польської долярівки оголошено число льосу, який виграв 40.000 зол., його власник дотепер не зголосився.

— **Хореографічну студію** відчинив у Львові танцюрист М. Гонтар, який приймає вписи на курси ритмічних танків щоденно від 3—8 г. поп. в салі „Бесіди" вул. Рутовського 22, І. пов. „Народний Дім". Лекції відбуватимуться тамже при фортепяні.

— **З кіна.** Найближчою програмою кіна „Палас" буде „Велика парада", драма із світової війни, признання одною з найкращих в Америці.

Поможіть бідній дітворі!

Поклик „Української Захоронки".

Товариство „Українська Захоронка" у Львові святкує цього року 25-літній ювілей свойого істнування. Вона займається вихованням міщанських дітей у передшкільному віці від 3—6 року. У відповідно уладжених захоронках під проводом добірних педагогічних сил подають перші основи національної свідомости малим дітям робітників і всім тим, яким важка щоденна праце не дозволяє заняти́ся дітьми. Вага такого доброго виховання міщанської дітвори є зрозуміла для будучини українського народу. „Українська Захоронка" не має (крім контролі) ніякої помочі від держави ані від міста, вона живе тільки жертвенністю власної небогатої суспільности, а всеж таки вона вспіла удержати досі вісім (8) захоронок у Львові, в яких виховуються сотки дітей, з яких вийшло вже богато свідомої молоді до дальших шкіл.

Та фонди „Української Захоронки" вичерпуються. Вони не вистарчають на покриття найконечніших видатків. Оплата льокалів, слуг, закупно харчів, оплата Пенсійного Інституту, Каси Хорих, вугля на зиму ітп. забирає місячно весь дохід, придбаний Товариством. А між дітворою є половина таких, яким треба справити дещо з одягу, бо жаль дивитися на дитину, що рветься до школи, а не має в чому вийти, бо мусить іти боса. З ювілеєм 25-літнього свойого істнування бажалоб Товариство „Українська Захоронка" приступити до основання нових захоронок на передмістях Львова. Тому Видїл Товариства звертається отсим з проханням: поможіть „Українській Захоронці" і зложіть для неї ювілейний дар. Хоч би найменший датоκ приймає українська дітвора з великою подякою. Датки належить висилати під адресою: Земельний Банк Іпотечний у Львові, Підвалє 7, з зазначенням „Для Української Захоронки у Львові".

Також просимо всіх, кому добро маленької дітвори лежить на серці, щоби вписувалися в члени Товариства „Українська Захоронка" у Львові, якої Управа урядує в домівці при вул. Руській ч. 3, що понеділка від 4—5 год. попол.

Львів, в березні 1927 р.

Не збідніє ніхто вищше чимскорше свою лепту на „Дім вдів і сиріт по священиках". Кілька золотих — це не гріш, але переслані масово на таку гарну ціль, становлять народне богацтво. Отже ніхто не збідніє а збагатіє лептою, яку вишле: Львів, Домініканська ч. 11. Комітет допом. вд. і сирот. по свящ.

Дописи.

Гуцульщина. (*З культурно-просвітнього життя*). Ніхто би й не подумав, що тут у глибокій закутині, такій далекій від культурного центра, йде кипуча культурно-освітня праця. Не сплять люди в дальних горах, Гуцульщина будиться до нового життя, прямує до освіти, до поліпшення своєї долї. В косівськім повіті замітний тепер кооперативний рух. Ростуть кооперативи мов гриби по дощі, ростуть і змагаються — на превеликий страх нечисленних поляків і всього жидівства, яке так сильно Гуцульщину опанувало. З кооперативним рухом росте і просвітня робота. В самому Косові заложено заходом місцевого Кружка „Рідної Школи" 6-тижневий курс для сільських кооператив, який саме тепер скінчився. На курс зачало ходити 65 учасників, а сих скінчило його 53 з добрим успіхом. Усі вони надзвичайно пильно слухали викладів, не опускаючи з них ні одного слова. Варто було бачити цю мішанину віку і пола, як вдивлена у своїх професорів формально поглощувала те знання, яке їй так радо давалося. Учениκи курсу — переважно гуцульські діти і їх батьки: були там дівчатка і хлопці від 12 ти літ аж до поважних господарів з білющим волоссям. Усі ні будучі культурно-освітні робітники, а головно кооператора, ходили й по 10 км. декно пішком (прим. з Кут), а були і з дальших околиць, (пр. аж з Жабя). Як показує програма курсу, ученики дістали не лише чисто фахове вишколення, але й загально-освітне. На програму курсу складалися такі предмети: 1) теорія й історія кооперації, 2) книговодство й діловодство, 3) купецькі рахунки, 4) товарознавство, 5) економічна географія, 6) кооперативне законознавство, 7) історія і географія України, 8) бібліотекознавство, 9) організація кооперативно-освітньої справи на селі, 10) позашкільна освіта. Вже з вище наведеного видно наглядно, що старанням управи курсу було дати учасникам за той короткий час бодай найпотрібніші відомости з обсягу фахової і позашкільної освіти, щоби приготовити їх до майбутнього ведення культурно-освітньої праці на селі. Ученики курсу перебували переважно в Косові на удержанні своїх же кооператив. На закінчення курсу зібралися інтелігенти з околиці, які враз з присутнім інспектором Р. Союза зі Львова теплими словами заохочували учасників до їх важкої праці. Будучи прикладним свідком самого акту закінчення курсу й роздачі свідоцтв, я був дуже зворушений, коли бачив радість курсантів з одержаних свідоцтв і чув слова горячої подяки б-ом лекторам, які так богато труду вложили в цей курс. Між учениками й лекторами було видно дружні відносини, а зворушення моє дійшло до найвищої степени, коли з грудей усіх присутніх понеслося могутнє: „Ще не вмерла", яким свято закінчено. — В Косівщині найбільш відрадним і найважнішим є факт, що місцеві інтелігенти, переважно діяльні громадяни, працюють усі разом і нема тут антагонізму, як по інших наших місточках. Тому то й можливо тут працювати зі здвоєною енергією, а сліди тої благочинної праці є замітні на кожнім місці. Місцевий Кружок „Рідної Школи" враз з філією Т-ва „Просвіта" приймив 2 просвітних інструкторів для підвесення культурно-освітнього стану гуцульської сіл. Заходами тогож Кружка будується в Косові реміснича школа, в якій найде також приміщення сиротський захист. З вище наведеного видно, що інтелігенція Косівщини розвиває інтензивну діяльність в напрямі піднесення культурно-освітнього стану косівського повіту. Правда, не бракує на жаль і тут темних духів, які радо поширити роздор між селянами і баламутять їх комуністичними, а радше анархістичними кличами та хотіли би вмовити в них, що інтелігенція то ундисти, що не бажають їм добра, а хотять їх держати в темноті. Та це лише укріпляє віру селян у щире змагання їхньої інтелігенції освітити нашого гуцула і прийти йому з помічю зі щирим серцем. Можна сміло висловити надію, що при дальшій співпраці інтелігенції зі селянами культурно-освітнє життя косівського повіту попливе повним руслом на славу цілого повіту.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі пихоління!

Зі спорту.

Курс для спортових інструкторів.

Спортова Рада подає до відома, що отворення курсу для спортових інструкторів в причин від неї незалежних відбудеться щойно в суботу дня 12. березня п. р. в год. 6-ій вечером в салі Академічного Дому при вул. Супінського ч. 21.

Зголошення кандидатів на курс приймає Секретаріят У. С. Союзу щодня від год. 10—12. передпол., вул. Руська ч. 18. І. пов. Додаткові зголошення на курс приймається в суботу дня 12. III. п. р. в год. 5:45 в салі Акад. Дому.

Розгривки в копаному мячі 1927 р.

Український Спортовий Союз у Львові подає до відома:

Розгривки за мистецтво в копаним мячі на рік 1927 відбуватимуться в такім порядку:

1) Перемиський округ: 17. IV. Беркут-Довбуш, 23. IV. Беркут-Сян, 1. V. Сян-Довбуш, 8. V. Довбуш-Беркут, 15. V. Довбуш-Сян, 22. V. Сян-Беркут.

2) Львівський округ: 17. IV. Україна-Богун, 25. IV. C. C. C. IV.-Богун, 1. V. Богун-Україна, 8. V. Україна-C. C. C. IV., 15. V. C. C. C. IV.-Україна, 22. V. Богун-C. C. C. IV.

3) Стрийський округ: 25. IV. Скала-Підгіря, 1. V. Підгіря-Ропник, 8. V. Ропник-Скала, 15. V. Підгіря-Скала, 22. V. Ропник-Підгіря, 2. VI. Скала-Ропник.

4) Коломийський округ: 1. V. Сокіл-Запороже, 15. V. Запороже-Сокіл.

Півфінальні змагання: 29. V. побідник I. окр.-побідник II. окр., 19. VI. побідник II. окр.-побідник I. окр., 12. VI. побідник III. окр.-побідник IV. окр., 19. VI. побідник IV. окр.-побідник III. окр.

Фінальні змагання: 26. VI. побідник III. і IV. окр.-побідник I. і II. окр., 3. VII. побідник I. і II. окр.-побідник III. і IV. окр.

Ближчі дані в справі мистецьких змагань будуть подані в обіжнику, який на днях висилається всім дотичним спортовим товариствам і секціям.

ALBORIL

САМОДІЛАЮЧИЙ СЕРЕДНИК до ПРАННЯ

ПРОДАМ з весною пасіку, 25—30 пнів. Пні сильні. Інформацій уділяє Михайловичева Христина. Буянів, — почта Журавно. 1671 2-2

І. ЯРИМОВИЧ, шевський майстер, площа Бернардинська ч. 11, Львів, пошукує хлопця до науки. 1678 2—2

1620 ФІРМА 5—5

І. ДРЕКСЛЕР і Сини

пл. Капітульна 2.

переробляє і покриває найдешевше

В 24 ГОДИНАХ

КОВДРИ І МАТЕРАЦИ

МЕБЛІ клюбові і сальонові, модні драперії до дверей і вікон, матераци, фотелі до спаня, килими, мосяжні карніши, спальні, їдальні поручає найдешевше

ЛЕВ МАТВІЙОВСЬКІ

Львів, Хорущина 8, Тел. 40-11

власна робітня, тапіцерня, декорація.

1659 2—5

Дрібні оголошення.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатовин Львів. 956 84-2

ШКЛЯРСЬКА Робітня Б. Стельмах, Львів, Ліндого 3. Рами, оправа образів і зеркал по найнижших цінах 1617 5—5

ПАНОВЄ! Шануйте свій гріш! Мужеські капелюхи переробляє старанно на найновіші фасони тільки фабрика капелюхів Рудольфа Найвельта, Бальонова 3, уряджена після найновіших вимог техніки. Вистава взорів і контори принять: площа Марійська 8, вул. Казимировська 25, Краківська 25, Городецька 72. 1683а 1—3

МОЛОДА особа пошукує заняття до заряду дому, пляканя хорих або як товаришки на виїзд. — Зголошення з чемности: д-р Янкевич, Львів, Куркова 5. 1695 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган Львів, Городецька 46. Телеф. 834.

1640 Пересьітлення Рентгеном. 7-27

Лікарсько-дентистичне Заведення д-ра Симона Раппапорта Якова Насса

ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.

Пльомбування й винимання зубів без болю. Штучні зуби з каучуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям і студентам значна знижка. 1625 Полекші в сплатах. 5—5

Конкурс

Центральний Кооперативний Банк „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові (Ринок ч. 10.) оголошує конкурс на посаду службовика.

Вимагане є: укінчення Високої Торговельної Школи зі спеціяльним відділом банковим, — знання мови німецької і французької, або німецької і англійської, — писання на машині, — добре і вправне письмо, відповідне для ділових книг. Пожадані є: практика банкова, евентуальне в кооперативах, як також стенографія.

Бліщі условія будуть подані устно.

Подання враз з załучниками, у відписах і описом перебігу життя — належить пересилати до Центробанку, в годинах урядових до дня 20-ого березня п. р. включно.

Особисті зголошення і всякі інтервенції є виключені. Зауслoвлення наступить на підставі взаїмного порозуміння. 1672 2-3

Загальні Збори

кооперативи **„Українське Народне Мистецтво"** жін. пром. кооп. з обмеж. пор. у Львові відбудуться дня 19. березня 1927. о год. 5-ій попол. в салі „Бесіди" при вул. Рутовського ч. 22. з таким порядком нарад:

1. Відкриття Зборів.
2. Відчитання протоколу з попередних Заг. Зборів.
3. Звіт з діяльности за 1926 р.
4. Відчитання звіту з ревізії, переведеної Ревізійним Союзом Українських Кооп.
5. Затвердження білансу за 1926 рік і розділ чистого зиску.
6. Доповняючий вибір Надзірної Ради.
7. Внески і запити.

Замкнення рахунків і білянс за 1926 рік виложені до перегляду членів в льокалї кооперативи при вул. Руській 18/I. поверх щоденно від 6—7 год. вечером.

НАДЗІРНА РАДА.

Ширіть наш часопис!

ВЗУТТЯ найліпше купиш і найдешевше заплатиш тільки **вул. Городецька 1,** ріг Красіцьких. 1656

РІЛЬНИКАМ І РІЛЬНИЧИМ КРУЖКАМ

доставляє вагоново і детайлічно:

Найдешевше

ТОМАСИНУ

СУПЕРФОСФАТИ — кістяні і мінеральні,

ПОТАСОВУ СІЛЬ — краєву,

ПОТАСОВУ СІЛЬ — страссбурську 40—42%,

КАЇНІТ,

АЗОТНЯК — мелений і гранульований,

СІРЧАН АМОНУ,

АМОНОВУ САЛІТРУ,

ВАПНЯНУ САЛІТРУ,

Гарантія вмістимости

ВАПНО — палене — мелене,

як також всілякі інші штучні навози, відтак:

УСПУЛЮН першорядну насінну заправу,

ZELIO — зверхоі паста,

одинокі певні середники проти мишей і щурів

1456 3—10

ИОСИФ КАРРАХ — Львів, Косцюшки ч. 18.

Після конфіскати — другий наклад

Ч. 55 (11.023). Львів, субота 12. березня 1927. Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Год. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячна: в краю 6·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Винахідливість чи божевілля?

Львів, 11. березня 1927.

Законодатна діяльність першого і другого сойму була своїм вістрям звернена проти непольських народів взагалі, а проти семимільйонового українського населення зокрема. Промова сен. Черкавського на засіданні сенату з 2. ц. м. подає загальний реєстр польського законодатного й екзекутивного походу на основні, вже чисто людські права українців як громадян.

Якийсь панічний, інстинктово-звіринний страх опанував „народову" більшість перед українцями, а наслідком цеї трівоги є проєкт пос. Гломбінського щодо зміни виборчої ординації до сойму і сенату. Не війни, не ізоляції Польщі, не її неминучого здавлення в німецько-російських кліщах, не державного розстрою чи якогось повстання лякається „народова більшість", тільки появи в польському соймі значнішого українського представництва. В р. 1922, потерпаючи, щоби галицькі українці не взяли участи у виборах, та сама більшість (на внесення кс. Лютославського) ухвалила примус для виборчих кандидатів письменно декларуватися польськими горожанами, але до виборців такого примусу не приноровила, хоч в тому часі справа Сх. Галичини не була ще рішена „суверенами" Сх. Галичини. Не приноровляючи примусу щодо деклярації польського горожанства у відношенні до виборців, польська влада при допомозі поліції і війська, використовуючи крайні засоби терору одночасно гнала тих „бездержавних" виборців до виборчих урн.

Так було в 1922 р. А в 1927 р. вся помисловість, вся винахідливість, вся політична геніяльність польських державців узмістовлюється в одному: яким чином, якими винятковими постановами, яким линвоскочним „законодавством" не допустити до виборчої урни, а українських представників до сойму і сенату.

Всі проєкти центро-праву (Хєно-Пяста) змагають до цеї мети, а вершком „реформаційної" винахідливости є введений до спільного знаменника проєкт вшехпольського ватажка пос. Гломбінського. Є він основою, на якій президент держави (на основі спеціяльного уповажнення) має відповідно розложити світла і тіни, опромінюючи сонцем привілеїв польську етнографічну область і польську меншість на українсько-білоруській території, а окутуючу темрявою повного обезправнення українське і білоруське населення.

Винахідчивий проєкт пос. Гломбінського в своїх непорушних основах зменшує число послів з 444 на 300 (250 з виборів і 50 з державної листи). Отже зменшує число послів майже в 33 прц., підвисшуючи одночасно державну листу з 16 (72 на 444) на 17 прц. (50 на 300) загального числа послів. Як відомо, державна листа є кінцевою асекурацією великих партій і бльоків. Таким чином ту асекураційну премію підвисшує пос. Гломбінський в користь своєї партії. Та зрештою ця асекурація в порівнанні з таким же забезпеченням істнуючої виборчої ординації не виявляє маркантніших різниць. Зате упривілеює великі міста: Варшаву (14 мандатів), Лодзь (7 манд.), Познань (4 манд.), Краків (4 манд.), Львів (4 манд.) і Вильно (5 манд.), задержуючи для них повну попередню кількість мандатів. З 250 виборчих мандатів 38 відпадає на міста в давній кількости, лишаючи таким чином на весь простір сучасної Польщі тільки 312 виборчих мандатів замість попередніх 333. Отже коли загальне число мандатів зменшує проєкт пос. Гломбінського на яких 33 прц., то скількість мандатів зпоза великоміських округів обнижує в 36½ проц.

Але вершок винахідливости осягає „геніяльний" пос. Гломбінський, пропонуючи устійнити кількість мандатів в поодиноких виборчих округах *на основі кількости виданих голосів у виборах до сойму і сенату в р. 1922.* Ось так західні і середущі воєвідства (польська етнографічна територія), в яких участь виборців була висока, як Поморя (87 проц. з управнених до голосування), Познанщина (86·5 проц.), Лодзьке воєв. (85 проц.), Варшавське воєв. (81 проц.), Келецьке (81 проц.), одержалиб більшу кількість мандатів, а східні і високопромисловий Шлеськ, в яких участь у виборах в р. 1922 проявилася в меншій мірі, як з Виленщина (57 проц. управ. до голосування), Поліся (54 проц.), Волинь (59 прц.), Новгородщина (56 прц.), а навіть Шлеськ зі своїми 68 прц., булиб ограблені навіть з дотеперішньої кількости своїх представників. Причини слабшої участи окраїнного населення у виборах 1922 р. є дуже складного характеру. Є це або незвичність до використовування горожанських прав, або негативно-органічне відношення до нової дійсности, до польського державного новотвору і його правно-політичних інституцій. Однак таке чи інше, наскрізь інстинктовне відношення до створеної дійсности хіба не може бути основою до ограблення з політичних прав населення. Навіть польська конституція (в арт. 96) постановляє, що „всі горожани є рівні перед правом", а позбавленими виборчого права (згідно з арт. 14 конст.) можуть бути тільки горожани, засуджені за спеціяльні карні проступки і злочини, означені у виборчій ординації. Ясно, що виборча абстиненція горожан не належить ані до проступків ані до злочинів.

Розвиваючи свою тезу, пос. Гломбінський пропонує, щоби розподіл мандатів в поодиноких округах перевести так, щоби на один посольський мандат припадало не менше, як 25 тисяч виборців (очевидно, на основі відсотка голосуючих в році 1922). Таким чином напр. виб. округ 35 (в Познанщині) з 306 тис. населення, в якому голосувало 123 тис. виборців зі 140 тис. управнених себто 87 прц., одержав би 5 мандатів замість дотеперішніх 4. Але зате виб. округ 53 (все Покуття у станисл. воєв. зі своїми 776 тис. населення, з яких тільки 114 тис. на 363 тис. управн. брало участь виборчому акті 1922 р., себ-то 31 прц.) зійшов би зі своїх дотеперішніх 9 на 4 мандати. Теж саме торкається всіх інших виб. округів на українських землях. Округ 54 (в тернопільськім воєвідстві) з 10 мандатів зійшов би на 5, бо там тільки 34 прц. управн. до голосування брало участь у виборах 1922 р. Але тут маємо ще цікавіше явище. Цей округ на 865 тис. населення на основі польської статистики з 1921 року виказує аж 396 тис. поляків (45·7 прц.) а 469 тис. „чужоплемінців" (українців, жидів і т. і. себто 54·3 прц.). Отже відсоток польського населення в тому окрузі *45·7* прц., але всіх голосуючих включно з жидами і хлібоїдами тільки *34·66* прц. До тогож на непольські виб. листи при останніх виборах впало понад 40 тисяч голосів на всіх 144 тисяч голосуючих і на 417 тис. управнених до голосування. Отже в якому світлі виходить польська статистика з 1921 р.? А на цій статистиці і на відсотку голосуючих в 1922 р. польські державці будують свої „реформаторські" пляни.

Та на цьому не кінчається винахідливість Гломбінських і його союзників. Беручи в основу розподілу мандатів між поодинокі виб. округи відсоток голосуючих в 1922 р., вони усеж таки лякаються можливих несподіванок, і тому висувають своєрідні „національні курії" для всієї українсько-білоруської території під Польщею, починаючи від 49 виб. округа (дивуємося, чому під ці „привілеї" не втягнено 48 виб. округа: Перемишль, Добромиль, Сянік, Березів, Коросно!). На просторі воєвідств: львівського (крім західних, польських повітів і Перемишля), станиславівського, тернопільського, волинського, поліського і новгородського — виборці до сойму і сенату мають творити дві курії: польську і непольську. В цю останню ввійшли би українці, жиди, німці, чехи (кольоністи), русскі і т. ін. Розподіл мандатів між обі курії був би так переведений, щоби в поодиноких виборчих округах на кожну з курій припадала щонайменше третина посольських мандатів (і по 2 сенатори з кожного воєвідства). Отже на всякий випадок, не вважаючи і на розподіл мандатів на основі участи у виборах в році 1922, полякам має бути забезпечена третина з обниженого числа мандатів на Волині і Поліси і дві треті зі Сх. Галичини (бо тут уже третину „забезпечується" для українців). А треба знати, що фальшований в польську користь перепис населення з 1921 р. виказав на Волині: в 56 вио. окр. (Ковель, Любомль, Володимир і Горохів) — 17 проц. поляків, в 57 виб. окр. (Луцьк, Рівне) — 15 проц. поляків, в 58 виб. окр. (Кремінець, Дубно, Острів) — 11·8 поляків і т. д. І на такій території, з таким визначним відсотком польського населення (який в дійсности виносить тільки половину виказаного) мається забезпечити полякам третину мандатів.

77-ліття уродин Масарика.

Пошанування найбільшого авторитету Чехословаччини.

Цими днями президент Чехословаччини Т. Г. Масарик святкував 77-ліття своїх уродин. Цей день був великим святом у цілій Чехословаччині, що з найбільшим пієтизмом ставиться до свого заслуженого провідника, творця незалежної чсл. республики. Одночасно й чеські кольонії в цілому світі відгукнулися на це свято, відбуваючи в дні уродин президента урочисті сходини, концерти, академії і т. д. Мірилом пошани, симпатії і популярности, яку през. Масарик має в широкому світі, може послужити факт, що з приводу 77-ліття його уродин присвятила йому привітні статті й окремі фейлєтони преса ріжних держав: Німеччини, Австрії, Швайцарії, Італії, Югославії, Франції й ін., не згадуючи про Польщу, де в ріжних містах відбулися в його честь святочні сходини, получені з рефератами й концертами.

Цю величезну популярність між своїми і чужими през. Масарик завдячує передовсім тій обставині, що він є признаним інтелєктом і послідовним демократом, для якого високі ідеї суспільної рівности й національної рівноправности не є тільки порожнім звуком, але реальною програмою дня, що в житті чсл. державности виявилася вже значними позитивними успіхами, щоб згадати тут тільки чесько-німецьке і чесько-словацьке вирівнання, або зразкове соціяльне законодавство. За вісім літ його проводу невеличка Чехословаччина, не вважаючи на ріжнобіжні соціяльні змагання поодиноких її кляс і також національні змагання її народів, зуміла скріпитися і сконсолі-

дуватися найкраще між усіми новоповсталими державами. Це в значній мірі теж його заслуга, бо він завсіди розумів і з усіх сил сподобляв якнайширшому розвиткові морально-духових і матеріяльних дібр чсл. держави і її народів.

Як дивиться Масарик на справу національних меншостей у Польщі й Чехословаччині, про це висказався він саме в день своїх уродин перед представником варшавського офіціоза „Епока" такими словами:

„Справа національних меншостей є у всіх державах преважною проблемою. Кожна держава має, наскільки мені відомо, свою власну меншостеву проблему. Очевидно — не легка це річ створити в цій справі загальне правило, з виїмкою одного постуляту, а саме, що *меншости в ніякому випадку не сміють бути гноблені* і що вони повинні дістати змогу нічим невязаного культурного розвитку. Національні меншости ріжняться конкретно між собою своєю чисельною силою, культурою й освітою, економічною зрілістю і т. д. З політичної точки погляду важна річ, чи національна меншість є народньою частиною сусідньої держави. Загально слід сказати, що меншости є спадщиною минулих часів і тому й повстали теперішні труднощі, що їх приносить практика дня. Одначе нинішні труднощі ріжняться від подібних труднощів у минулому".

Слід зазначити, що Масарик один з тих чехів, що розуміли і співчували нашим змаганням і нашій боротьбі. Свого часу виступав він у нашій обороні в австрійському парляменті і був завсіди щирим прихильником нашої молоді і наших змагань для здобуття українського університету у Львові. Йому і його окруженню завдячує українська політична еміграція в Чехословаччині змогу життя і праці, йому завдячують свій розвиток українські високі школи, що виховують на свідомих громадян України цілі кадри нашої молоді.

З приводу 77-літніх уродин Масарика приєднуємось і ми до великого хору побажань і привітів, які посипались на його адресу, бажаючи йому прожити ще богато літ на славу, щастя й добро свого народу і цілої Славящини.

Скріпляймо

наші кооперативи малими, гуртковими, але постійними грошевими вкладками

За права нашої школи.

Про урядову мову в українських приватних школах.

Sine ira et studio.

Між законами польської держави нема ні одного, який управильнював би питання, якою мовою мають послугуватися дирекції приватних шкіл унутрі і назовні, себто у переписці з польськими державними і самоуправними чинниками. Одинокою законною постановою, яка у тій справі може входити в рахубу, є два перші артикули закону п. н. *Ustawa z dnia 31. lipca 1924 r. o języku państwowym i języku urzędowania rządowych i samorządowych władz administracyjnych.* Вони звучать:

Art. 1. Językiem państwowym Rzeczypospolitej Polskiej jest język polski. — W języku państwowym urzędują wszyskie rządowe i samorządowe władze i urzędy administracyjne zarówno w służbie wewnętrznej, jak zewnętrznej, z wyjątkami, wyszczególnionemi w następujących artykułach.

Art. 2. Cywilne władze i urzędy administracyjne I. i II. instancji oraz władze samorządowe i ich zakłady przyjmują podania oraz ustne oświadczenia w sprawach, których załatwienie do nich należy, od obywateli polskich narodowości ruskiej (rusińskiej), białoruskiej i litewskiej również w ich języku macierzystym, a to: od rusinów — na obszarze województw lwowskiego, tarnopolskiego, stanisławowskiego, wołyńskiego i poleskiego; od białorusinów na obszarze і т. д.

Як бачимо, артикул перший про приватні гімназії не говорить нічого, а це є доказом, що справа ця сюди не належить. Наколиб законодавець хотів був урядову польську мову завести також і в приватних школах, був би це у тому артикулі виразно сказав, або загально, напр. через додання клавзулі, що у державній (себто польській) мові урядують також усі установи приватні, які або цілком, або частинно сповняють функції аналогічних установ державних. Одначе в тому артикулі цього нема, а чого нема в законі, того не можна з нього виводити дорогою довільної та штучної інтерпретації.

Другий артикул дається без ніяких труднощів приноровити до українських приватних шкіл, бож це річ певна, що через слово *»podania«* розуміється не прошення, лиш письма подані, тобто спрямовувані до якогось уряду. Вони можуть бути або відповідю на дотичне письмо уряду, або мають на меті спричинити якесь його рішення. Самозрозуміло, що під словами *»od obywateli«* треба розуміти як поодинокі особи так і товариства, що комунікуються з урядами в шкільних справах.

Ще на чотири місяці перед ухваленням того закону завела кураторія львівської шкільної округи постановою з дня 21. березня 1924 р. 635/pr. у всіх українських державних і приватних школах урядову мову польську як унутрі, так і назовні, так що дотеперішнє українське урядування навіть у інвентарських книгах з приватних українських середніх шкіл зовсім усунула. Кураторія, у згаданому письмі не покликується на ніякий закон ані міністеріяльний розпорядок, а одинокою підставою, на якій розпорядок цей мав би опиратися, було би хіба міркування урядових чинників, що приватні гімназії і семинарії буцімто сповняють функції державних шкіл, а тим самим до них треба приноровлювати ті самі норми, які обовязують в державних школах.

Чи такі міркування справедливі?

Думаю, що ні, а то з таких причин:

Розріжняємо тепер чотири роди приватних шкіл, а то: а) школи, наділені повним правом прилюдности; б) школи, наділені неповним правом прилюдности; в) школи, наділені неповним правом прилюдности з т. зв. „застереженням"; г) школи без ніякого права прилюдности.

Школи під а) ще найскорше можна би вважати установами в приватних руках, з аналогічними до державних шкіл функціями, бо вони є що до прав зовсім зрівнані з державними школами, з тою лише ріжницею, що право прилюдности дістають всего на один рік, а державна школа має це право все. До шкіл тої категорії можна би отже з бідою приноровити засаду польського урядування, наколиб закон давав до того якусь основу, напр. якби закон містив клявзулю в роді тої, яку я повище для прикладу подав. Але закон такої клявзулі в собі не містить.

Натомість школи під б) і в) мають право прилюдности вельми сумнівної вартости; особливо відноситься це до шкіл під в). Наколи ученик зі школи під б) або в) хоче перейти до державної школи, або до школи приватної з повним правом прилюдности, то мусить здавати з усіх предметів вступний іспит, при якому може так само перевалитись, як і той, що не ходив до ніякої школи. Правда, при іспиті зрілости мають ученики в школах під б) ті самі полекші, що й ученики державних шкіл. Але екзаминаторів засадничо покликує кураторія зпоміж учителів (учительок) середніх шкіл, так що лиш у поодиноких випадках учителі восьмої кляси даної школи категорії б) можуть бути покликані до іспитової комісії, підчас коли в державних школах і приватних з повним правом прилюдности діється навпаки. (Глядн: *Regulamin gimnazjalnych egzaminów dojrałości. Objaśnił Dr. Marjan Janelli, Lwów 1926, str. 4, § 3 i 4.*)

Те саме відноситься до учеників шкіл під в) з тим додатком, що вони здають т. зв. поширений іспит зрілости, при якому є вправді передбачені певні полекші, але уділення їх залежить виключно від голови комісії, іменованого кураторією, який може в поодиноких випадках відмовити ученикові полекш при іспиті зрілости навіть тоді, наколи ученик як з огляду на свою річну клясифікацію в восьмій клясі, так і з огляду на оцінку дотичної письменної задачі при іспиті зрілости до осягнення полекші має усі приписані вимоги, причім голова навіть не обовязаний подавати мотивів, (гляди: *Regulamin str. 27*) Отже з цього виходить, що між учениками шкіл під в) і екстернами, себто такими, що не вчащали до ніякої школи, або вчащали до школи під г), при іспиті зрілости не робиться ніякої засадничої ріжниці. Учеників шкіл під г) трактують зовсім як екстерністів.

Про справжнє право прилюдности, яке зрівноважилоб приватну школу з державною, можна таким чином говорити лише при школах під а). Але ми таких шкіл маємо дуже мало (у Львові і в Перемишлі). Всі інші школи або не мають ніякого права прилюдности, або мають лише його сурогат (*t. zw. namiastkę*), а це ніякий титул до того, щоби ті школи вважати чимсь в роді державної установи, а то тим більше, що державний закон ані директора приватної школи, ані учителя не вважає публичним функціонарем, так що напр. аневага директора приватної школи в урядуванні для суду є лише приватною зневагою дотичного чоловіка.

(Продовження буде.)

Р. Гамчикевич.

Годинники найліпших фабрик дешево у фірмі **Домбровські — Розважевські, Львів, Академічна ч. 2., тел. 27-29.** Заступство на Галичину світової фабрики годинників *„Longines"*. — Ціни фабричні. 1680 2—7

Радянська Україна.

Укрсельбанк.

В перших днях березня н. р. відбулися річні збори пайщиків Укрсельбанку. Збори відкрив народній комісар земельних справ Шліхтер. Звіт за минулий 1925-26 рік складав голова управи Порайко. Зі звіту довідуємося, що минулий рік не був сприятливий для здійснювання намічених планів у ділянці сільсько-господарського кредиту. На реалізації планів відбилося відмінно обмежування буджетових коштів. В минулому році мав збільшитися основний капітал Укрсельбанку на 9·8 мільонів карб., але фактично збільшився лише на 7·5 мільонів. Навіть позички з Центросельбанку зменшилися з 30 на 21·5 мільон. карб. Коли ж зважити що Укрсельбанк заплатив московському Центросельбанкові 21 міл. карб., то вийде, що дістав позички всего 500 тисяч карб. Наслідком того кредитовий план, замість передбачених 72 міл. карб., виносив заледви 52·4 мил. карбов. — Загальний оборот банку в мин. році виносив 994 мільони карбованців, тобто на цілих 127·5 прц. більше від попереднього року. Білянс Укрсельбанку виносив з 1. жовтня 1925 р. 70·9 мільонів карбов., на цілих 43·3 прц. більше як попереднього року. Операції банку дали 1,151.000 чистого прибутку.

Еміграційні справи.

Еміграційний уряд видав комунікат в справі виїзду емігрантів з Польщі до Канади. В ньому сказано:

Транспорти еміґрантів—рільних робітників до Канади відходять в цьому році з Гдині і Гданська, починаючи від 1. лютого. Залізничі підприємства Сіснар і Сіпкр організують на підставі договору з канадійським правительством перевіз тих робітників і забезпечують їм працю. Після усталеного досі контінґенту, котрий в будучности може, але не мусить бути збільшений, виїхати може з Польщі менш-більше 11.000 рільних робітників у віці від 18

Д-Р ЛУКА ЛУЦІВ. 3)

Л. Совінський і Т. Шевченко.

(Продовження.)

4. Совінський про Шевченка.

Що Совінський зацікавився Шевченковою творчістю, нічого дивного, бо Шевченко був тоді узмисловленням усього українського руху. Ближчі мотиви — пізнаємо пізніше.

Вже 1860 р. видав Совінський свої *„Studya nad ukraińską literaturą dzisiejszą"* у Вильні, і вже того самого року була в цензурі і друга його книга: *„Taras Szewczenko, studium przez Leonarda Sowińskiego, z dołączeniem przekładu „Hajdamaków". Wilno. Nakładem Michała Oałkowskiego. 1861. W drukarni A. H. Kirkora.* ст. (2) + *LVIII.* + *127.* (Дата цензури: 18. жовтня 1860 р.)

На сторінках III.—LXIII. подає Совінський часово найбільшу студію про Шевченка, якої тоді ще не мали й самі українські поклонники поета. На початку згадує автор про польських поетів „української школи", котрі *„pochwyciwszy wijącą się stepem nitę ludową, przyczepili ją do wyobrażeń szlacheckich i podziśdzień uchodzą w pojęciach surdutowej gromady za ukraińskich poetów; (III.) posłuchajmy prawdziwego kobzarza ukraińskiego, nie wzgardźmy surową pieśnią jego".* Далі признається критик, чому він і вся польська суспільність повинні пізнати Шевченкову творчість. Бо *„jeżeli śpiewność jej cudna i młodzieńcza potęga* (Тарасової кобзи) *nie oczarują szlacheckich uszu, niechże przynajmniej myśl budująca z tej kobzy wytrzeźwi uwagę naszą i z piersi narodowych lutnistów wyrwie wtór łagodzący zbyt ostrą nótę braterską"* (ст. IV.)[1] *„Dusza Tarasa — to dusza gminu chłopskiego, wezbrana przeświadczeniem prawdy i gwałtu, rozjątrzona zażaleniem namiętnem".* (Ст. III.).

Шевченко є в душі і тіла, в пісні і життя найвірнішим сином народу. *„Pomyślmy tylko, panowie, ile męczarni przeniosła pierś ta w upowiciu ojcowskiej opieki naszej! Pomyślmy, jaka massa (!) nieprzeliczona tłoczy się za tym olbrzymem, którego przypadek szczęśliwy wytrącił pierwiej od innych na widownię obywatelską! Zapoznajmy się z heroldem tajemniczych zastępów!"* (Ст. V.) По тих словах подає Совінський на ст. V.—XV. взяту автобіографію Шевченка із „Народного Чтенія", зазначуючи що не має права лізти в ножем анатома в глибінь людської совісти; він обмежується тільки начерканням кількох головних рисів духового обличя поета. Ось вони: 1) Вогненна любов до сільського простолюдина. 2) Ненависть і погорда до всякого насильства. 3) Пристрасне переконання, що в молодости зазнав богато горя й упокорень. 4) *„Chylenie się do fatalizmu gminnego, z ujmą Opatrzności i woli"* і 5) Почуття власної чесности (*prawości*) і щире переняття громадською думкою, яку в найліпшій вірі уважав за справедливу і святу. (XV.—XVI.)

Особливо підчеркує Совінський дві останні точки в характеристиці Шевченка: фаталізм і добру віру, без яких, по думці критика, важко було би зрозуміти українського поета.

Автор користувався тими поезіями Шевченка, що вийшли в „Кобзарі" із 1860 р. і тими, що друкувалися в „Хаті" Куліша за 1860-ий рік. Оцінюючи поодинокі Тарасові поеми, подає критик подрібний їхній зміст, переплітаючи перекладами деяких місць. Совінський знав, що богато „найгарніших поетових творів блукає по світі в рукописах, про котрі муситься мовчати, доки не будуть надруковані". (XVII.)

„Отвираючи цю невелику книгу („Кобзар"), вже на початкових сторінках бачимо окровавлене терпінням серце поета" — це рефлексія критики до Шевченкових: „Думи мої, думи мої, лихо мені з вами..." (XVII.)

В „Перебенді" бачить автор „ідеал українського Кобзаря", близького Шевченковій душі. По словах з поеми:

„Скачи, враже, як пан каже!
На те він багатий."

романтик Совінський завважує: „Тут мимохіть насувається замітка: Чиж не ясно, що моральний ідеал поета є занадто притемнений земськими оглядами"? (Ст. XIX)

Подавши обширний зміст „Тополі" (ст. XX—XXII) критик додає, що зробив це тому, „щоб показати майстерський талант Шевченка в царині поезії із сільського побуту". В бальяді цій підчеркує головно ліричну сторінку й ідейну близькість із народніми поглядами. Ще ближче до народньої творчости стоїть Шевченко, по думці Совінського, в „Утопленій", де „неможливо буває відріжнити індивідуальне натхнення творця від народньої музи. Здається, що вся українська народня поезія, зачарована в майстерську статую, зявилася перед здивованими очима. Шевченко — то співаючий народ". (XXIII.)

[1] Підчеркнення моє. — Л. Л.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

ДЕНТИСТ
Проф. Д-р Т. Богосевич
1669 ординує від 12—4 3—10
Пасаж Міколяша Сходи 1, II. пов.

УПРАВИТЕЛЬКА робітні горсетів **„МАЛГОЖАТА“**, Баторія 34, II. п.
1679 **повернула з Парижа.** 2—3
Новість! панчоха формуюча ногу.

Вже надійшли Останні Новости
на весну і літо для Пань
„ „ „ до фірми „ „ „
АНТІН УВЄРД
Львів, вул. Галицька ч. 10.
Філії в Тернополі,
1569 **Дрогобичі і Стрию.** 7—50

до 50 літ, але мусять відповідати умовинам, поставленим канадійським правительством.

Контінгент цей розділено поміж поодинокі корабельні лінії, котрі перевозять емігрантів до Канади. Про виїзд до Канади можуть старатись лишень ті рільні робітники, котрі мають суму 132.50 дол. на оплачення білету з Варшави до канадійського порту і 25 дол. на оплачення подорожі в порту до місця призначення і суму 25 дол., котру мусять показати по приїзді до Вінніпегу. Робітники ті можуть заголошуватись до одного з провінціональних бюр концесіонованих корабельних ліній і платити задатки лишень тоді, коли урядник бюра заявить їм, що відповідають вимаганим умовинам приняття. Подання за потвідками, потрібними для одержання еміграційних пашпортів до Еміграційного Уряду—можна вносити через корабельні лінії, котрі мусять полагоджувати це цілком безплатно. — Всяке посередництво в тих справах є заборонене і належить доносити Еміграційному Урядові про всякі домагання додаткових оплат понад усталену ціну корабельної карти.

Гроші за цілу корабельну карту належить платити доперва по одержанні еміграційного пашпорту. Емігрант, котрий на визвання корабельної лінії, по доповненні всіх формальностей пуститься в дорогу, а котрого відкинуть по приїзді до Варшави, Львова, Гдині або Гданська, повинен ждати від корабельної лінії звороту коштів подорожі до Варшави, Львова, Гдині або Гданська і з поворотом до місця замешкання.

Крім рільних робітників зможе виїхати до Канади певна скількість рільничих родин, котрі мають крім грошей потрібних на корабельну карту, від 50 до 300 долярів, залежно від числа членів родини і господарських умовин місцевости, в котрій мають осісти.

Вкінці принята буде обмежена скількість домашніх слуг і рільних робітниць, котрі мусять мати гроші на корабельну карту і 50 долярів.

Рільничі родини, котрі мають від 350 дол. вгору, мають вільний вступ до Канади і можність оселення на фармах, поза повищими контінгентами.

При закупні цукорків увага на фірму „Фортуна Нова“

Інтервю зі Штреземаном.

Колиб перед 1914 р. була Ліга Націй — не було би світової війни.

Женева, 10. березня 1927.

Міністр Штреземан в інтервю з журналістами зазначив, що справу передречницевої евакуації Надренії розглядано підчас теперішньої сесії Ради у розмовах між міністрами. Штреземан вірить, що колиб перед 1914 р. була Ліга Націй, правдоподібно не прийшло би було до світової війни. Взаємини Німеччини з СРСР. є чисто господарського характеру. Країна, замешкана більше як 150 мілионами людей, не може бути постійно відрізана від зах. Европи. Але помилкою було би з того догадуватись, що між СРСР. і Німеччиною є якісь тісні взаємини та що вони заключили тайний договір. Останніми часами говорять богато про лігу держав проти СРСР. „Знаю Чемберлєна з часів Льокарна і знаю, що таких намірів не було. Рапальський і берлінський договір не містить ніяких тайних постанов. Коли „Известия“ приписують Чемберленові заключення пакту, на основі якого Данціг, польський коридор і часть Шлеська малося би звернути Німеччині, то можу сказати, що такі вісти, як і вістка про плянованє утворення козацької (?) республики під спільним протекторатом Німеччини і Польщі є бездумними чутками і що ніхто не повірить цьому. Німеччина дуже жаліє, що між СРСР. і Англією прийшло до непорозуміння“. Опісля Штреземан підкреслив, що німецька політика з огляду на нестійкість відносин в Европі змагає до усунення війни.

Договір СРСР. із Латвією.

Рига, 10. березня 1927.

Дня 9. березня парафовано в Ризі вступний договір у справі всіх тих точок про неагресію, щодо яких нема між контрагентами ріжниці думок. Предметом нарад є ще деякі точки, головнож справа управнень і зобовязань Латвії до Ліги Націй у звязи з пактом про неагресію. Латвійський міністр закордонних справ заявив у журналістичним інтервю, що пакт містить такі постанови: 1) обі сторони зобовязуються до невтральности, колиб одну з них заатакувала інша держава, 2) обі сторони зобовязуються не приступати до коаліцій, звернених проти політичної незалежности або територіяльної цілости другої сторони, а також не брати участи в коаліціях, котрих метою мав би бути господарський або фінансовий бойкот другої сторони. Опісля міністр, згадуючи про політичну стабілізацію і про гарантування безпеки на східних побережах Балтику, заявився за заключенним пакту між Фінляндією, Естонією, Литвою і Латвією з одного боку та Німеччиною, Англією, Францією і СРСР. з другого боку.

Зогу бей — король Альбанії.

Загреб, 10. березня 1927.

Тутешні „Новости“ повідомляють, що між Англією й Італією прийшло до порозуміння в справі коронації Ахмеда Зогу бея на альбанського короля. Річниць коронації визначено мабуть на червень ц. р. Зогу бея вибрано 1925 р. президентом альбанської республики на 7 літ. Йому тепер 32 роки.

Наслідки землетрусу: 1.100 вбитих.

Лондон, 10. березня 1927.

З Токіо повідомляють: Утікачі з Нішами розказують, що в тім місті запалились всі доми за першим стрясенням і погребали мешканців у звалищах. Майже рівночасно в цілім місті вибухла пожежа. Богато людей знайдено звугленних. Згідно з останніми урядовими повідомленнями вбитих є 1.100 осіб.

Більшовицький консулят у Львові.

Варшава, 10. березня 1927.

На припорученя тут. більшовицького посольства виїхала до Львова делегація для закупна каменниці, в якій помішено би бюра більшовицького консуляту у Львові. Консулят той мають утворити в найближчому часі на основі умови, заключеної між більшовицьким і польським урядом.

Біржа.

Гроші.

На приватній біржі американський доляр 8·94 - 8·94·50, канадійський доляр 8·90 - 8·91. Банк Польський платив за доляра у готівці 8·90, Нью Йорк 8·93, швайцарські франки 172·19, німецькі марки 211·75, англійські фунти 43·42, французькі франки 34·88, італійські ліри 39·15, чеські корони 26·51, австрійські шіллінги 125·90.

Збіжа.

Пшениця краєва дворська 53, 54, пшениця краєва сел. 51, 52, жито галицьке 38·25, 39·25, ячмінь галицький броварний 36·50, 38·50, ячмінь гал. до перемелювання 32, 33·50, ячмінь гал. пастівний 29, 30, овес гал. 31·00, 32·00, кукурудза румунська 29·50, 30.50, бульба промисл. 8·00, 8·50.

НОВИНКИ.

— **Фільомена Лопатинська**, бувша артистка міської опери у Львові і Чернівцях, незабутня оперова артистка українського театру в Галичині і Великій Україні — виїжджає неадовзі на Радянську Україну, заангажована до державної опери. Перед відїздом згодилася артистка виступити у Львові в Незалежнім Людовім Театрі в народній опереті п. Гулак-Артемовського п. з. „Запорожець за Дунаєм“ в ролі Одарки, яка належить до найкращих креацій артистки в народнім репертуарі. Оперету цю виставляє театр в неділю, дня 13. березня ц. р. в 7·30 веч. разом з мушинною картиною на одну дію П. Нішинського п. з. „Вечерниці“.

— **Юбилей „Української Захоронки“.** З початком травня ц. р. святкуватиме Товариство „Українська Захоронка“ у Львові двадцятьпятиліття своєї діяльности. З цієї нагоди звертається Видїл до управ усіх українських захоронок у Галичині і на Волині з проханням подати свою точну адресу, як також інформації про час заснування товариства, скількість дітей, які удержує захоронка і фахового проводу. Українська Захоронка у Львові задумує з приводу ювилею скликати анкету і зїзд управ усіх захоронок з краю на день 8. травня ц. р.

— **Ворохта-літнисько.** Одержуємо таку новинку: Варто би звернути увагу наших земляків на факт, що ворохта стає щораз більшим літнищем і що вона починає занадто сильно подобатись „варшавякам“, які минулого року купили там не менше і не більше, а 12 реальностей. З наших уставов є там велика вчительська санаторія з 40 кімнатами. Як майно гуцулів переходить інколи в чужі руки доказом те, що по сусідстві в Татарові, поліція вибудувала собі санаторій, купивши кілька моргів городу від гуцула Молодавчука за 3000 зол., які цей поволі пропив із розпуки у місцевого шинкаря.

— **Ucrainica.** В 45. числі „*Stahlhelm*-у“ з м. р. поміщав д-р Гаральд Ольдат обширну статтю п. з. „*Vom Kampfplatz der Völker*“ про значіння української справи і про сучасне положення українців.

— **Трупи і півтрупи.** Процесів, злочинів, убийства щораз більше. Від самовбийств львівського жіноцтва починаючи! ще одна служниця, Латвійка, рішила вмерти і находиться при смерти, відчинивши навмисне газ у кімнаті. Суд присяжних у Перемишлі засудив на смерть Рабійовського, який у власній хаті вбив свою наречену. На залізничім шляху Львів-Зимна-Вода найшли трупа 19-літнього Франшина, сина будника. У суперечці за пів кіпця бараболі один селянин ударив 24-літнього парубка Тужницького у Дубличах лопатою по голові і вбив його на місці, а сам заголосився до жандармерії. Півтрупами є обвинувачені жовнїри Бенковський і Лєрх за бунт у військовій вязниці, щодо яких вини дорзовий суд скаже вкінці своє слово. Хроніка справді великоміська; бракує в ній хіба такої сцени як свіжо в Берлині, де якась заведена в любові дама взяла два револьвери і стрілявши 8 разів убила свого невірного, шофера і себе.

— **З людського звіринця.** Львівський суд переведе *ще одну секцію* тіла жінки вязничного сторожа з вул. Баторія Яйка, підозрілого в тім, що він брав участь у замові на її життє. Яйчиху найшли в своїм часі отроєну в Бруховицькім лісі. Перша секція не найшла в тілі вбитої слідів отрути. — Станиславівський псевдоактор, що кілька літ тому знасилував на залізниці одну панну, дістав 4 роки вязниці. — У слідстві, що почалось у Варшаві в справі отроєння княжної Любомирської в 1923 р., наводять цікаву подробицю: до наетку покійної перед смертю приїхав один із її свояків, який дуже нею опікувався і навіть покладив одного разу для неї какао. Після цього підвечірку княжна померла з причини лікарям невідомої, а рівний свояк одержав її майно в заповіті.

— **Суди працї.** Промисловий суд запрошує всіх асесорів і заступників промисловців та відличного суду на конференцію дня 16-го м. в 5-ій год. попол. у салї розправ окружного карного суду вул. Баторія ч. 3, салї ч. 1.

— **Цісарське серце.** Бурмістр мадярського міста Секешфегервар звернувся через гр. Каролі до бувшої цісаревої Зити з проханням, щоби видала серце Карлові, тому що він хоче поховати його в гробниці Арпадів у міськім соборі. Як відомо тіло останнього австрійського імператора поховали на Мадейрі, а серце склали в Лєгуєнціо, де постійно живе Зита. Коли Зита згодиться на пропозицію пересланя серця до Мадярщини, тоді його похоронять при великій національній маніфестації.

— **Диктаторські панцирі і бики.** Еспанський диктатор Прімо де Рівера видав розпорядок, щоби при боротьбі з биками закривати коні панцирами. Він мав мабуть на меті охоронити життя бідних коней і ще бідніших тореадорів. Але ці осмілені такою новою забезпекою імовірно легковажили собі биків і в останнім бою бики роздерли чотири опанцирені коні.

— **Податок на нежонатих.** Мадярщина хоче цілою силою пари відбудовуватись духово та фізично; не лише повірила опіку над літературою та мистецтвом... поліційній цензурі й очищує місце на королівськім престолі, але наслідує всі краї та держави в усім, чим може. Останньою ідеєю є податок на нежонатих, за прикладом Італії. Статистика від 1918 р. доказує, що й на Мадярщині паде автоматично зріст населення: зменшується число шлюбів, а в родинах переважає система одної дитини. В Італії платять податок від 30 року, на Мадярщині пересунули цей річниць на 10 літ пізніше. Затє бездітні родини платитимуть податок. Із цього податку створять фонд „нагороди пильности“ для родин, що мають богато дітей.

— **Світова всячина.** Між моряками американської фльоти 5000 занедужало на „грипу“. — Америк. президент Кулідж покинув „Білий Дім“, який відновляється і мешкає приватно. — У Відні найдено випадково невеличкий портрет Рафаеля, який відкупив антиквар з Бальтімори Епштайн за 250.000 дол. — Римська преса повідомляє, що чужинці, які в Італії мають симпатії для фашизму, одержуватимуть спеціяльні легітимації. — Англійські консерватисти невдоволені поміркованою політикою Чемберлєна супроти СРСР. прислали до „Форін Офіс“ (міністерства закорд. справ) білого крілика як дарунок з натяком. — У Лізабоні арештували трьох революціонерів, які мали список португальських політичних і військових діячів, призначених на розстріл на випадок успішної революції. — „Таймс“ приносять звістку, що одним з найповажніших кандидатів на місце президента Злучених Держав є ген. Доос, творець пляну економічної відбудови Европи. — Брат ген. Врангля, несвітлої памяти царського організатора протибольшевицької офензиви, застрілився. — Англійське акційне т-во „Лена Гольдфільдс“ одержала від радянського уряду право на експльоатацію на Алтаю копалень цини та олова. Є це одна із найбільших кольонізаційних концесій СРСР. — Славна саджанка Соломона в Єрусалимі, від довгих літ суха, тепер під впливом весняної відлиги та дощів наповнилась водою. Міська рада святкувала цю подію великою маніфестацією.

— **З кіна.** У „Коперніку“ почнеться небавком славна фільма „Голєм“ з Праги на підставі повісти Майринка у головних ролях із Вегенером, Лідією Сальмоновою, Пайком і Кронером.

Кохане, раджу Тобі добре.
Заживай
„BIOMALZ“
ДО НАБУТТЯ У ВСІХ АПТИКАХ І ДРОГЕРІЯХ.

В молодечій „Причинні“ бачив критик „деяку несміливість і промахи проти гармонії“, та зате подивляв зручність Шевченка годити епіку з лірикою. „*I tu już nas porywa tryskający życiem koloryt, nieporównaną plastycyzm kształtów i owa rzewność łzawa, którą poeta zaprawia czasami humorystycznym śmiechem ukraińskiego poczciwca*“. (XXIV.)

Про 4 „думки“[1]) пише автор, що не може переказати їхнього змісту, бо великого потреба чуття, щоби здобутися на слово, яке зуміло би висловити найглибші тайни серця, а „українська поезія є сильнішою в тім напрямі від інших“. (XXVII.)

Автор жалкує, що їзза величини не може в цілости навести „Катерини“; зміст її поданий аж на цілих 10 сторінках (XXIX—XXXXIX), а серед змісту є довгі уривки в перекладі, — один уривок має 150 стрічок! Автор спиняється довше над ліричними вставками в поемі, бо йому ходить про те, щоб „*odgadnąć ducha, zakletego w piosnkę Kobzara*“ (XXXV.) Оцінка: „Чи є може, питається автор, щось звичайнішого від цієї сільської події?... Поет взяв із сільського життя тільки одну сльозину; та могучою силою своєї любови освітлив її так прекрасно, що вона заграла всіма промінями людського духа. В „Катерині“ виступає Шевченко в обороні божого права“. (XL.)

„Наймичку“, рідну сестру „Катерини“, вважав Совінський „*z pomysłu stokroć szczytniejszą*“. (XL.) Писана вона з біблійною щирістю і простотою, перевищає всі інші Шевченкові твори щодо непорочно християнської думки. (XLIV.) Ніколи вже поетова кобза не буде такою чистою від всякої змази, як це є в „Наймичці“. (XLV.)

При поезійці „Пустка“ („Рано вранці новобранці“) критик завважує, що Шевченкова пісня часто набирає вселюдського значіння; бо „чи є щось гарнішого від оцього трагічного образка?“ (Тут наведено в перекладі згадану поезійку).

Невірно докоряє Совінський Шевченкові в словах: „*Psalmista wyśpiewał to tylko, co przypadało do usposobienia Tarasa*“ (XLVIII.) — бо всякий перекладчик має право перекладати те, що є близьке його психіці!

(Продовження буде.)

[1]) Так звалися в „Кобзарі“ із 1860 р. оці поезійки Шевченка: „Вітре буйний, вітре буйний“, „Нащо мені чорні брови“, „Тяжко — важко в світі жити“ і „Тече вода в синє море“.

— **Руханкове Товариство „Луг" у Львові** улаштовує в суботу, дня 12. березня 1927 р. в салі Музичного Т-ва ім. Лисенка *Луговий Вечір* з богатою програмою, яку виповнять вправи вільноруч, Вежі, ритмічні вправи, деклямації і т. п., котрі виконають Дугівнички і Луговики зі Львова і Рудна. Початок о год. 7:30 веч. Білєти можна набути від 5. год. попол. в суботу при касі, раніше в домівці Т-ва пом вул. Коперника 5.

— **Незалежний людовий Театр** вул. Шашкевича 5. Неділя, дня 13. березня 1927 3 год. попол. по знижених цінах „Шумі Маріца", драма на 3 дії В. Толстоноса на тлі геройської боротьби болгарів з турками. 7:30 год. веч. „Запорожець за Дунаєм", народня опера на 2 дії Гунак-Артемовського. Гостинний виступ оперової артистки Фільомени Лопатинської в ролі Одарки. Закінчать оперету „Вечерниці", музична картина на 1 дію П. Нищинського. — Білєти продає Союзний Бальор, а в неділю від 10—12 передпол- і від 2-ої попол. каса театру. 1—1

Дописи.

Кремінець на Волині. *(Як уряд „моральної санації" не забуває про „Просвіти").* Дня 2. березня ц. р. відбулося в Старо-Олексинці, кремінецького пов. на Волині велике князьове свято заприсяження новоіменованих урядом „моральної санації" громадських солтисів. „Святом" керував кремінецький староста Робакевіч. Він більшість своєї довжелезної повчаючої промови присвятив ласкаво Товариству „Просвіта", кількома наворотами перестерігаючи новіх війтів і всіх присутніх перед „Просвітами", бо це, мовляв, сама зараза, страшна отрута, гангрена, що точить „почуви людей" і тому треба мати дуже на увазі ці гнізда протидержавної роботи і „вивротової" політики. Цей панок прямо душу рвав з себе, закликаючи голосом пророка Ісаї боронити селянську масу перед впливом українських послів, які й так не дадуть землі даром, як це обіцяли при виборах". Цікаве тільки одно: з яким робом такий урядовець, як староста, може так виступати проти аполітичних, чисто освітніх товариств, якими є „Просвіти"? **Пимп Пацюк.**

З судової салі.

Присуд у політ. процесі в Замості.

Перед окружним судом у Замості закінчився процес проти 42 обвинувачених українців і жидів, членів комуністичної партії Західної України. На основі судового присуду засуджено: М. Королька на 7 літ тяжкої вязниці, Мих. Шикулу на 5 літ, Вольфа Мессера, Ельбавма Файнеля і Сергія Тренду на 4 роки, Антона Драбінського, Біронета Мехеля на 3 роки, Ант. Ебруна, Івана Олярчука, Канзера, Переца, Лейбу Аппеля, Петра Гітрана на 2 роки, Волод. Гриневецького, Шмуля Кнобля, Гецеля Ганцля, Дмитра Грицая, Стрика і Матвійчина на 1 рік, Кремпля на 9 місяців. Решту обвинуваченых увільнено. Оборонцем у цьому процесі виступав адв. д-р Ст. Шухевич.

Справа Аксентієвих у Варшаві.

Дня 9. березня ц. р. відбулася розправа перед Найвищим Судом у Варшаві в наслідок зажалення неважности, внесеного чортківським прокуратором, проти увільняючого вироку Теодора і Катерини Аксентієвих судом присяжних у Чорткові. Проти цього зажалення внесли оборонці д-р Володимир Електорович з Чорткова і д-р Лев Ганкевич зі Львова відповідь і домагалися затвердження вироку суду присяжних в Чорткові. До розправи зголосився як заступник пошкодованої вдовиці п. Маргулесової посол і адвокат д-р Інзлер і домагався, щоб його допустити до участи в розправі. Трибунал у складі председника радника Ангермана і рад. Кжижановського та Льоренца як вотантів по нараді ухвалив не допустити д-ра Інзлера до участи в розправі, опираючися на приписі закону § 48 і 273 к. пр., як також на ореченні ще віденського Найвищого Трибуналу з р. 1913, 4059, а також 2632 і 3435. По зреферуванні справи председник Трибуналу уділив голосу прокураторові Сокальському до виведення зажалення неважности. І тут сталася правдива несподіванка. Прокуратор прилучився вповні до відповіди оборонців, внесеної на зажалення неважности чортківського прокуратора, і заявив, що не підтримує зажалення неважности чортківської прокураторії, як цілком безосновного. З уваги на те, оборонець д-р Ганкевич прилучився тільки до виводів п. прокуратора, а Трибунал по довшій нараді затвердив увільняючий вирок присяжних суддів, мотивуючи це між іншим тим, що відкинені внесення чортківським трибуналом на розправі дня 9. грудня 1926 р. в Чорткові були на ділі внесеннями оборонців, а прокуратор до них тільки прилучувався. Далі, що знавці психіятри лікарі не виключили, що заходять знамена з 2. с. к. з., а що це потвердили присяжні судді, то того не можна зачіпати по думці виразного припису карної процедури. І врешті председник Трибуналу Ангерман висказав здивування, що прокуратор І. суду поставив таке внесення. Трибунал зарядив негайно телєграфічне випущення Теодора Аксентіва з тюрми, а щодо його жінки Катерини, то вона вже давно є на волі.

З театру й музики.

Голинський у „Тосці".

Виступ М. Голинського у „Тосці" був другим з черги світлим успіхом нашого співака в цьогорічнім сезоні у львівській опері, до якої запрошено його на кілька місяців. У минулому році довелося мені почути п. Голинського, на жаль, тільки в другій половині опери „Кармен", у додатку в товаристві деяких зовсім невідповідних дебютантів, які звели рівень виконання опери на такий степінь, де навіть пересічно музикальний слухач перестає реагувати на ті вищі враження, які — в тому випадку — виходили від особи М. Голинського. Зате в „Тосці" наш артист виступав у товаристві рутинованих і відомих сил львівської опери, як п. Ф. Плєтівна, Р. Циганік і М. Мартині (Маслюк), що самозрозуміло зовсім інакше впливало і на цілість як таку, і на саму особу артиста. Голосові вальори, як і сценічна поява нашого співака предистинують його на постать, яка сама собою стягає на себе увагу слухачів і стає осередком акції; тимсамим підносяться і вимоги, які привязуються до цієї чи іншої ролі. Партія Каварадоссія як така не йде вповні по лінії талану і блискучих голосових приміт нашого співака — як виразно геройчного чи драматичного тенора. Хоча сам Пуччіні зазначував, що для італійців (себто італійських композиторів) є лише одна цілях: „творити справжні людські драми, відповідаючі їхньому темпераментові, з виразом пристрасти, писані серцем і т. д.", — то все таки його музика, особливо у „Тосці", виявляє надмірну дозу високо рафінованого, неприродного нетсу, найбільш чужого саме нашому співакові. Та з тої точки погляду можна це рахувати за додатню прикмету М. Голинського, який зріжучись, а радше не будучи в змозі піти на зустріч тим бомбастично-перечуленим ефектам, дав зате тим природнішу, а через те і шляхотнішу лінію цілости. Безперечно партії драматичного підкладу ближчі нашому співакові, як чисто ліричні, що слід віднести в тихе пропорціях і до сценічної грн. Та все таки все і всюди домінуюча краса вельми звучного, в усяких позиціях видатного, а проте мягкого голосу п. Голинського, якому в додатку чуже всяке дешеве ефектарство — дає слухачеві справжню, шляхотну насолоду. Львівська опера, ангажуючи нашого співака на кілька місяців, зискала першорядну оперову силу, відсутність яких від ряду літ дається в ній відчувати. Наш артист останнім своїм виступом зложив також доказ, що і його діяльність в українських операх в Одесі й Київі залишила видатні сліди на його мистецьких змаганнях, якими так широ і живо цікавиться ціле українське громадянство, що й досвідчує незвичайно численною участю на виступах Голинського у львівській польській опері.

В. Барвінський.

Концерт п-ні С. Ковбузової в Тернополі.

На запрошення тернопільського „Бояна" та при його співучасті виступила у нас на концертовій естраді абсольвентка консерваторії в Медіолані, ученица відомої учительки співу Надіни Гонтарук, сопранистка п-ні Софія Ковбузова з Коломиї. Мало знана ще нашому загалові концертантка диспонує милозвучним, у високих тонах повним та сильним, а при тому мягким голосом, яким орудує з повною свободою. Повна сила драматичного сопрана й нежність кольоратури — це цінні прикмети голосу концертантки. Виконуючи композиції наших та славних оперових композиторів-чужинців, концертантка полонила своїм співом постепенно зібрану авдиторію, чого доказом був великий аплавз та одушевлення мельоманів. Тепер сезон концертів. Може шкода було би, щоб п-ні Ковбузова ховала свій скарб лише для провінції. Чи не слід нам заінтересувати музичні круги столиці? *С—к.*

ОПОВІСТКИ.

Українська Громада в Берлині повідомляє, що Загальні Збори Товариства відбудуться дня 15-ого березня ц. р. в 8-ій год. вечером у ресторані Ф. Кролєва при вул. Вілянда ч. 37. Коли би на цей день не зявився належний кворум, то Збори відбудуться в тиж годину й тамже дня 19. ц. м. Порядок Зборів такий: 1. Відчитання протоколів попередніх Загальних і Надзвичайних Зборів Товариства. 2. Приняття нових членів. 4. Резолюції в справі „Українського Наукового Інституту в Берлині". 5. Звідомлення Ради й Ревізійної Комісії. 6. Зміна статуту „Української Громади". 7. Вибори Ради й Ревізійної Комісії. 8. Біжучі справи та внески. За Раду „Української Громади": *д-р Бакон Кузьмович* голова, *д-р Домет Оланчин* секретар.

З Т-ва „Львівський Боян". Проба до Шевченківського свята відбудеться в пятницю 11. ц. м. в малій салі Муз. Т-ва м. Лисенка, в 7. год. вечером. Участь усіх хористів обовязкова! На тій пробі будуть подані до відома місце й час генеральної проби разом з орхестрою.

На „Рідну Школу" зложили Вп. Павліна і Лев Чомкевич, нотар в Обертині 50 зол. з нагоди вінчання доньки Стефанії з п. суддією Юліяном Антоновичем. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа „Рідної Школи".

ALBORIL
Першої якости пахуче мило
ДО ПРАННЯ І МИТТЯ

На „Рідну Школу" зложили: Вп. Марія і о. Микола Притуляки зі Сколього 20 зол. замість вінця на домовину бл. п. *Теофіля*, сина Дмитра і Антоніни Грицей, ученика 7 кл. гімн., який помер в Долині 25. лютого ц. р. Щира подяка від Головної Управи „Рідної Школи".

Перші цеглинки на фонд будови школи Товариства „Рідної Школи" зложили до 4. ц. м.: Вп. п. Бронислав Калецький з Богданівки 10 зол. і кличе Вп. п. Танчаківського Юрія. Селюка, Андрушкова, 3-ох Терлецьких і Чайківського всіх з Богданівки, Д-р Мацькевич Володимир 10 ам. долярів, дир. Коренець 1 ам. дол., Ради. Гучковський Володимир 1 зол., Волчук Филип 5 зол., д-р Теодор Соловийський зі Старого Самбора 10 зол. Хто дальший? — Головна Управа „Рідної Школи".

Подяка. Кооперативка „Червона Калина" почувається до милого обовязку зложити прилюдну подяку усім тим, які причинились до уладження вечерниць в дні 5. березня ц. р. В першу чергу Добр. Бачинській, Весоловській, Воєйковій, Голіятій, Купчинській, Лушькій, Мартинцевій, Навроцькій, Поленській, Роханковській, Шеварновичевій, Шухевичевій за датки і співпрацю при уладженню буфету. „Народній Торговлі", аптикарові Михайлові Терлецькому, цукорні п. Дан. Стецькова і „Масло-Союзові" за щедрі дари. Панові Могильницькому зі Ширця за визичення кілимів зі своєї фабрики для прикрашення салі. Панові Василеві Весоловському за повну пожертву й співпрацю, Шановному Виділові Т-ва „Українська Бесіда" за ласкаве відступлення своїх комнат. Панам аранжерам Витвицькому, Лепкому й Лопатинському за повний темпераменту провід у танцях та всім Шановним Гостям та Учасникам, які прибули навіть із найдальших сторін на наші традиційні вечерниці.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 85-?

4 ЗОЛ. коштує цукорничка з лопаткою з хінського срібла у Мандля, Коперника ч. 14. 1365 21—?

МАШИНИ писарські: *Underwood, Remington, Mercedes,* майже нові оказійно продасть Міхальскі, Львів, вул. Собіського 12. 1552 4—10

НОВІ НОТИ на фортепіян: В. Безкоровайний: 1. „Соната" *D-dur* ч. 3. — 2. „Думка" *G-moll.* 3. „В гаю зеленім". 1574 5—5

ПАНІ! Від дня 15. лютого приймає до переробления всякого рода соломкові капелюхи на нові і наймодніші фасони, старанно виконані, лише фабрика капелюхів Рудольфа Найвельта, Бальонова 3. — Вистава взорів і контори принять пл. Марійська 8, вул. Казимирівська 25, вул. Краківська 25, вул. Городецька 72. 1683б 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
Д-р Фелікс Ган **Львів, Городецька 46.** Телеф. 834.
1040 Пересвітлення Рентгеном. 8-27

Дентист лікар Евг. Вайсберг
вул. Грунвальдська 2, повернула з закордону і приймає дальше всіляхі роботи входячі в обсяг дентистики по умірковання цінах. 1689 2—3

НА ВЕСНУ найдешевше переробляє і покриває матераци і ковдри знаний
1653а Магазин постелі 2—3
В. Іжицький
Львів, вул. Коперника 3.

МОТОРИ на ГАЗ (газогенератори) також на ропу, нафту, бензину і електричні на **дегідні сплоти,** рівнож Млинські Машини, Турбіни, Трансмісії, Сітки, Газу, Пасн, Гурти, Токарні, Вертярки, Гиблярки, Пили, Помпи, Праси до олію, Праси до дахівок, Залізні Печі, всіляке знаряддя, Сталь, Бляху, поручає фірма
„ПІЛЬОТ" 1408 9-10
Централя у Львові, Баторого ч. 4.

Хто дав би яку відомість про Михайла Хацевича з Новиці пов. Калуш, котрий як жовнір 9-го п. п. австр.-армії вийшов в 1914 р. з Стрия на російський фронт і попав в полон, зволить довести негайно його жінці Корнелі Хацевич в Новиці п. Калуш.

Ширіть наш часопис!

Конкурс.

Громадська Управа в Зеленій повіт Надвірна, воєв. Станиславів, розписує отсим конкурс на віддання до відграничення громадських грунтів о поверхні около 1000 ha в ріжних місцях в гірській околиці, цивільному авторизованому геометрові.

Услівя: 1. Вимірені пункта мають бути в відповідний спосіб тревало означені пеньками.

II. На підставі помірів, мається виконати основно:

а) по два ситуаційні пляни,

б) виказ узурпантів, занятих ними грунтів,

в) на случай потреби, два пляни (копії) потрібні до судових процесів і до переведення інтабуляцій.

Як винагороду належить числити від кождих 1.000 бижучих метрів дійсно занятих границь.

Оферти належить вносити до громадського уряду в Зеленій по конець березня 1927 року.

Блищих інформацій уділить письменно або устно Вп. інж. Юркевич Роман в Рафайловій пов. Надвірна. 1684 2—3

Подяка.

Всім Приятелям і Знакомим, що потішили нас в нашім тяжкім родиннім горю і прийшли з ласкавою помічю в часі недуги і в дні похорону Найдорожчого Мужа, Батька і Дідуня **Романа Михайловича** — зокрема Вп. Марії Яксманицькій, місцевій учительці, за правдиво щиру помічь, Впр. о. Василеві Владичинові з Монастирця за безінтересовну участь в похороні, Вп. дир. Іванові Паламареві, відпоручникові журавенських установ і Вп. Матієві Данилишинові з Тарнавки за щиро-теплі промови над гробом — складаємо цею дорогою щиро-сердечну подяку. Щира „Спасибі" тим чесним громадянам з Буянова, котрі правдиво по приятельськи і по христіянськи помагали в похроні і всім громадянам, що взяли участь в похороні.

Буяніа, дня 7. березня 1927.

Жена, діти, зять і внуки.

Подяка.

Неумолима смерть забрала нам найдорожчу жену і матір бл. п. Стефанію з Роздольських Целевичеву.

В цих сумних днях дізнали ми богато виявів співчуття. Не маючи змоги кожному з окрема подякувати за останню прислугу і виявн співчуття цею дорогою складаємо щиру подяку: о. митратові Олексієві Бизюкові, о. пралатові Леонтієві Кунцькому, о. каноніков Олександрові Ковальському і о. парохові Іванові Туркевичеві за відправлення панахиди у Львові, о. Василеві Мандзюкові і громадянам села Плетинок за участь в похоронах.

Зокрема щиру подяку передаємо проф. Ол. Мриціяй за часті відвідини в часі недуги, а всім громадянам за участь в похоронах і за численні письменні і словні вияви співчуття. **Муж і сини.**

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Василь Мудрий Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

Після конфіскати — другий наклад

Ч. 56 (11.024). Львів. неділя 13. березня 1927. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощад. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 6·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Під натиском Москви.

Львів, 12. березня 1927.

В столиці Радянської України Харкові відбуваються тепер в урядових колах якісь таємні процеси переінювання дотеперішніх політичних напрямних комуністичної політики на Україні. В таємники тих процесів звідси вглянути не можна, а й з урядової більшовицької преси про них нічого не довідаєшся. Та всеж є деякі факти, що наглядно доказують правдивість нашого спостереження. До ряду цих останніх належать між іншим деякі пересунення на становищах народніх комісарів у Харкові, а крім того навіть деякі димісії з одного боку й аванси з другого.

Якби ці пересунення та димісії не торкалися маркантних в національно-українському розумінні постатей, то це не булоб ніяким дивом і не слід би нам на це звертати уваги. Та річ у тому, що в „стан спочинку" перенеслися вбо в Москві опинилися постаті, що відіграли деяку додатню ролю в національній політиці більшовиків на Україні з українського національного погляду. Були це переважно люди, що їх вважав комуністичний світ українськими „комуністами-націоналістами".

Вже давніше опинився раптом у Москві б. народній комісар освіти Гринько, реформатор шкільництва на Україні, що займав перед своїм, певно недобровільним, виїздом до Москви найвідповідальніші становища в господарській єрархії України.

Перед кількома днями „на власне прохання" уступив зі становища народнього комісаря освіти Шумський, який уходив серед комуністів на Україні за „ноторійно знаного націоналіста". Крім того зайшла до деякої міри зміна і на становищі уповноваженого народн. комісаріяту закорд. справ СРСР. на Україні. Дотеперішній уповноважений Шліхтер став лише виконуючим обовязки уповноваженого, а попри те дістав зовсім інший ресорт, іменно став наркомом земельних справ УСРР. Ці зміни відбулися протягом січня і лютого ц. р., а дня 5. березня зайшли ще дальші зміни. Народнім комісаром освіти став Скрипник, наркомом робітничо-селянської інспекції Затонський, а на місце Скрипника став наркомом юстиції та генеральним прокуратором республики галичанин Василь Порайко.

Коли вглянути глибше в ту містерну гру з пересуваннями в складі членів харківського уряду, то прийдеться ствердити, що вона є наслідком всесильної волі Москви. Найбільше несимпатичною з українського національного погляду постаттю між новими членами уряду є Затонський. Він піднявся цього року значно і на драбині партійної єрархії, ставши головою Центральної Контрольної Комісії КП(б)У. Затонський належить до того типу комуністів, що вспіли в собі цілковито здушити та викорінити всякий національний сентимент. Для нього українізація, це виключно засіб для нищення всякого почуття національної відрубности українців, словом тактичний засіб, яким найкраще побарювати всякий політичний український сепаратизм, особливо серед широких селянських мас. Затонський типовий „малорос" у комуністичній масці. Українська національна культура — це для нього абсурд, з тим застереженням, що її логічною антитезою, тобто інтернаціональною культурою є, на думку Затонського, якраз московська культура. Отже Затонський є для Москви наслідком того найсимпатичніший з усіх українських комуністів.

Протиставленням до нього був у деякій мірі Шумський і його не стало. Маркантно - виріжняючийся своєю індівідуальністю Скрипник втратив чи не найвідповідальніше, особливо в конституційних справах, тобто в справах правнодержавних взаємин України з Москвою і навпаки, становище на користь потульного, малозамітного Порайка. Ясно що з Порайком лекше зговориться Затонський і партія, тобто Москва, ніж зі Скрипником, що міг протиставити і найбільшим московським головачам свої погляди та свою інтерпретацію основного конституційного закону про радянську федерацію зокрема про права України. Роля Скрипника на становищі народнього комісаря освіти дуже мала і то тим менша, що зможе він у тій ділянці продовжувати лише те, що почали його попередники.

Все це діється для заспокоєння Москви, яка останніми часами дуже кривим оком дивилася на зростаючий „український національний сепаратизм", що пробрався був навіть у ряди комуністів на Україні. В тому переконує нас ще й такий факт, як заснування на Україні ще одного російського щоденника в Київі. Отже в серці України в Київі буде тепер аж два російські щоденники, а тільки один український. Самозрозуміло, що новий щоденник не причиниться ні до інтензивнішої українізації преси, ні до скорішої українізації „пролетаріяту". Колиж до того пригадаємо собі недавну літературну дискусію та її наслідки, коли оживимо в нашій памяти ще й замітний інцидент з підпольним українським національним комітетом, якому присвятив у січні ц. р. так богато пильної уваги Чубар, то зрозуміємо, що зручні посунення Москви мають за завдання згнобити, здушити всякий прояв української національно-політичної активности і то при допомозі таких надійних для неї „українців" як Затонський та нові віддані йому шлою душею комуністичні преторіяни.

На початку ми зазначили, що нам в усіх тих посуненнях розібратися важко, бо про їх причини з радянської преси ніколи ніхто не довідається. Комуністи вміють про такі справи мовчати. Та всеж думаємо, що наші міркування вірні. Якщо воно булоб не так, то приємно нам булоб в тих міркуваннях і розчаруватися.

Акт розпуки.

Ще з приводу „народової" винахідчивости пос. Гломбінського і тов

Винахідчивий проект пос. Гломбінського в справі зміни виборчої ординації до сойму і сенату назвали ми божевіллям у вчорашній статті. Та це не лише божевілля, фуріятство, шал „законно" нищити, торощити все, що непольське й ненародове, але й акт розпуки.

Будуючи й розбудовуючи сучасну „антатську" Польщу на величезних чужонаціональних просторах, польська пануюча більшість поза безвартними і беззмістовими фразами про „справедливість" і „слушні права" для „меншостей" виставила тезу про однородну польську національну державу, в якій єдиним господарем і володарем є польський нарід.

Тому як *ultima ratio* заявляється проект виелімінувати українське і взагалі „меншостеве" представництво з виборних політичних установ, щоби таким чином *pro foro externo* викликати враження, що сучасна Польща справді є виключно польським державним організмом. „Народова більшість" прийшла до переконання, що виключення українців й інших „чужоплемінців" від участи в парляментарному житті буде завершенням їх абсурдної тези про „народову" суцільність й єдність сучасної Польщі. Але чи не наглядним абсурдом, крайною бездумністю є остання спроба покришкою зміни виборчої ординації накрити 45 відс. населення сучасної Польщі?

Спроба „народової більшости" з пос. Гломбінським на чолі є наскрізь столипінським демаршем.

Столипінська „реформа" була завдяцьким актом, але актом розпуки, хоч — зовсім природно — в ультранаціоналістичних колах була уважана панацеєю на всі лиха, що тоді збиралися над царською Росією. Ліквідуючи представництво „інородців", або обмежуючи його до крайного *minimum* з одного боку, а з другого витискаючи з Думи радикальні елементи, думав Столипін створити штучні греблі для російського моря. А прецінь же російські „інородці" вірили в Росію, правда — не царську, тільки конституційно-демократичну. А всеж таки навіть ця віра, зберігана навіть в початках революції, не врятувала царську Росію перед її неминучою долею. Замість в Думу „інородческі" і радикальні елементи пішли в маси, а революційний вибух 1917 р. поховнив і царську Росію, а з нею і „реформовану" Думу.

Пос. Гломбіньский сліпо ступає слідами Столипіна і в горячкових мріях про „народову" Польщу апелює до... акту розпуки. Є це останнє і — розуміється — справді божевільна спроба штучними греблями спинити неминучий розвиток подій. Однак пос. Гломбінський забуває, що Польща Пілсудського чи Дмовського (в суті річи то на одно виходить) не є навіть Росією Миколи II, чи Столипіна. Забуває також і те, що становище польських „чужоплемінців" не є ідентичне зі становищем російських „інородців" в дореволюційних часах.

Пос. Хруцький, запитаний про свій погляд на проект Гломбінського, відповів представникам преси:

„Не беремо участи в перебігу устрою (виборчого — Ред.) п. Гломбінського, бо нам не богато залежить на парляментарному представництві в польському соймі. Зате видно страх польських політиків перед репрезентацією непольських народів в соймі. На випадок здійснення того проєкту, станемо перед альтернативою: піти чи не піти на ті вибори".

Менш-більш таку саму думку висловив білоруський посол Єремич, зазначуючи, що кий має два кінці. Маємо враження, що останнє речення заяви пос. Хруцького невірно передали пресові справоздавці. Про ніяку альтернативу, на випадок здійснення проєкту Гломбінського, не може бути мови, бо в новоствореній ситуації наше становище ясне: **не підемо до виборів**, не будемо творити зайвої декорації в польському соймі, не будемо там статистами при ухвалюванні нових проєктів „на знищене Русі". Ми мали час навчитися терпеливости, а тому й підождемо, що станеться з актом розпуки „народової більшости". Без сумніву, цей акт є звернений в першу чергу проти нас, але в дальших своїх наслідках він бє його ініціяторів й авторів та той „народовий" обєкт, який вони намагаються охороняти. І тому ми — поза становищем в пресі — не зробимо ані одного кроку, щоби протиставитися винахідчивости пос. Гломбінського. Зовсім природно, що в тій справі ми не найдемося у спільному фронті „національних меншостей", який пропонує жидівський пос. Розмарін, щоби — мовляв — протиставитися насиллю. Бо замикаючи перед нами ворота сойму, польська „народова більшість" з одного боку примушує нас звернути більшу увагу на наше внутрішнє будівництво, а з другого влекшує нам діяльність на міжнародній арені. Ф. Ф.

За права нашої школи

Про урядову мову в українських приватних школах.

(Продовження.)

Згаданий на вступі закон з 31.17. 1924 увійшов в життя з днем 1. жовтня 1924, причім в § 10. того закону сказано: *„jednocześnie tracą moc obowiązującą przepisy, regulujące dotychczas sprawy, objęte przepisami niniejszej ustawy na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej z wyjątkiem województw śląskiego, poznańskiego i pomorskiego"*. З уваги на те українці надіялись, що на місце розпорядку куратерії з дня 21. березня ч. 635/р. появиться якийсь новий розпорядок, приноровлений до нового закону. Та коли це не сталося, Головна Управа „Рідної Школи" видала в половині вересня м. р. до дирекцій усіх українських приватних

шкіл заклик, а до підчинених собі наказ, щоби ввели у себе урядову українську мову.

Цього кроку Гол. Управи „Р. Ш." не можна вважати ні якоюсь протидержавною роботою, ні актом ненависти проти польської нації. Навіть найвизначніший шовініст мусить признати, що інстанції є на те, щоби покривджені могли відкликатись від одної інстанції до другої, а закон є на те, щоби з нього користати і боронити своїх прав. Відноситься це рівно до людей приватних, як у ще більшій без порівнання мірі і до тих, котрим нарід поручив береження національних прав своєї школи, для яких саме даний закон має рішаюче значіння. Виступаючи в обороні українського урядування в українських приватних школах, Головна Управа зробила у тому випадкові те, що статутово, безоглядно річ беручи, було її обовязком і її правом.

Підчеркую ці слова „безоглядно річ беручи", бо як відомо, безоглядно у житті нічого не полагоджується, лише оглядно, себто з узглядненням всяких переможих обставин, які у даному випадку входять в гру, — і саме в тому проявляється глубокий політичний і життевий розум, щоби тій „оглядности" вміти визначити належну ролю і належні границі.

Ось скажу коротко: не зважаючи на усю статутову та ідейну рацію Головна Управа не повинна була іти безоглядно проти волі кружків*), які побоюючись, що це зарядження Головної Управи може захитати їхніми школами, воліли покищо полишити польське урядування у своїх школах, чим доводити до якоїнебудь кріз у них. Над цею опінією кружків, яку їх відпоручники будь-що-будь з ідейних мотивів цілком льояльно виявили на зїзді у Львові з кінцем вересня, Головна Управа не повинна була переходити до порядку денного. Та міжтим сталося инакше. Головна Управа зарядження свого не відкликала, кружки їй не підчинилися, і ось вийшла з того компромітація на вовні і то на цілій лінії**), зневаріла в усяку організацію унутрі, несмак, огірчення, згіршення для молоді і цей незвичайно сумний і понижаючий факт, що у приватних українських школах ще тепер „обовязує" згадане зарядження Головної Управи, до якого і під цю пору школа не приноровлюється. Головна Управа натомість ані управителів дотичних шкіл не посувала, бож в дійсности неможливо було заступити їх ким іншим, ані старшин Кружків не порозвязувала, хоча статутово мала до того право. Одним словом усе остало по давньому, а Головна Управа мовчки на це дала свою апробату. Але зарядження свого не відкликала.

З цілої тієї події виходить, що народ наш не становить якоїсь органічної цілости, лише є масою трісок, поскидуваних на одну велику купу. Чиж треба ще більшої компромітації для народу? Чиж це не скандал?

Мені здається, що Гол. Управа, провіривши у вересні м. р. фактичний стан річи, повинна була рішучо здержатися з видаванням цього розпорядку. Він під ту пору був зовсім недоцільний, бо замість до наміреної цілі довів лиш до того, чим нам соромитись треба. Зрештою не сказав я, що ця справа була така дуже пекуча, що її відложення не було можливе. Маємо до полагодження справи без порівнання важніщі. В приватній українській школі не є найважнішою справою те, щоби управитель з кураторією конечно переписувався в українській мові, хоча не перечу, що національна гідність велить народові і за це право боротись. Найважнішою справою вважаю виховування шкільної молоді в українському національному дусі. Цей другий момент без порівнання важніщий. Справедливість каже признати, що в приватних гімназіях і семинаріях польська влада українського духа не здавила. За час, коли я був 15 місяців управителем української прив. гімназії в Коломиї, не наспів ані один рескрипт, який мав би на меті згасити або здавити українського національного духа. Також перед тим такого рескрипту не було. Так само і в коломийській приватній семинарії. А годі припускати, щоби спеціяльно Коломия займала в тому напрямі якесь упривілеєне становище. Отже кожна прив. школа має такого національного духа, якого хоче мати, а тому і не дивниця, що старшина кожного кружка дрожить за свої школи і не має охоти для яких двацяти актів списаних річно управителем школи по українськи (кураторія завсіди буде писати по польськи) наражувати на небезпеку істнування шкіл, які під теперішню хвилю для нації необхідні як огнища української ідеї.

Отже не треба було робити того так нагло у виді категоричного наказу, лиш треба було ще пождати пару місяців, міжтим підготовити відповідний ґрунт для акції, евентуально акцію перенести на інший, позашкільний терен, а школу лишити у спокою, бо відомо, що наші приватні школи з нечисленними виїмками є творивами слабими, які великого тиснення не видержують.

Те, що сталося з почину Гол. Управи „Р. Ш.", рівнається для народу, що остає в дефензиві і то дуже марній, програній битві. Чимало людей остерігало Гол. Управу перед тим кроком, і я сам до них належав. Та успіху з того не було. Тому і відповідальність за рідкий і небувалий факт компромітації спадає виключно на Гол. Управу. Так само паде на неї відповідальність за деморалізуючий вплив, який цей факт мусить мати на широкі маси населення і на шкільну молодь. Стан, який тепер витворився, не досконала школа національної дезорганізації. — Нехайби собі наші керманичі затямили ось цю правду життєву: Приказувати, це ніяка штука. Штукою є натомість великою приказувати розумно і доцільно так, щоби ті прикази були все виконані.

Роман Гончикевич.

*) З тим твердженням Шановного Автора як і з дальшими його виводами Редакція не погоджується.

**) Не булоб тієї компромітації, якби кружки замість вносити в даному випадку анархію в організацію нашого шкільництва, визнали були авторітет Головної Управи і піддалися цілковито її наказам та інструкціям. Не булоб тоді і зневарів. — Ред.

Українська фабрика цукорків
„Фортуна Нова"
Чистота. — Солідність. — Фаховість.

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

„Prawica narodowa" і її оцінка міжнароднього положення Польщі.

Краківський „Час" з дати 11. березня ц. р. приніс реферат одного з лідерів польської т. зв. „правиці народовей" досвідного дипльомата кн. Радзівіла Яануша на тему міжнароднього положення Польщі виголошений на зїзді тої останньої. Кн. Радзівіл оцінює теперішне міжнародне положення Польщі ні тепло ні зимно і потішає себе тим, що

„теперішня міжнародня ситуація Польщі, може не завдяки якимсь геніяльним посуненням нашої дипльоматії, — *але завдяки знову дуже щасливому збігові обставин щонайменше не погіршилася.*"

За такий „щасливий збіг обставин" вважає референт факт охолодження англійсько-німецьких взаємин від хвилі, коли Німеччина пішла на політичні коншахти зі СРСР.

„Польська політика — каже він — до тепер стало відчувала деякий антагонізм з боку Англії, який опирався з одної сторони на недостачі віри в будуччину Польщі, в здібности та державно-творчий талант польського народу — а з другої сторони на прямуванні Англії до наладнання своїх відносин з нашим західним сусідом. І щойно факт, що Німеччина як союзниця Росії найшлася в орбіті суперечних з Англією інтересів — витворив для нас кращу ситуацію. Вже не знайдемо — каже з нескритою радістю референт — на кожному кроці нашої дороги волі та сили англійського *veta.*"

Що Англія останніми часами заінтересувалася Польщею, це для всіх нторійно відома річ. Та це зовсім не значить, щоби Англія повірила „в державно-творчий талант" поляків та в будуччину Польщі. Польща їй потрібна для дуже недалеких перспектив, а не для віддалених, бо Англія не є державою, що любить ризикувати.

ШІСТЬСОТ ТИСЯЧ
600.000 золотих
може кождий осягнути, хто закупить льос І. кляси в конторі Державної Льотерії „Руно" Равіч і С-ка Львів, вул. Академічна 3.
Загальну суму виграних підвищено на 16 мільонів золотих.
ЩО ДРУГИЙ
ЛЬОС ВИГРАЄ
На замовлення висилаємо негайно оригінальні льоси залучуючи свій блянкет ПКО.
В цім місци вирізати і переслати нам в листі.
КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ.
До фірми „РУНО" Равіч і С-ка Львів, вул. Академічна 3. Отсим замовляю до І. кляси Державної кляссової Льотерії ..... цілих льосів по 40 зол. ..... половинок по 20 зол. ..... чвертьок по 10 зол. Належитість золотих ..... заплачу по одержанню льосів. Прошу тому о залучення блянкету ПКО.
1687 2—3

Д-Р ЛУКА ЛУЦІВ. 4)

Л. Совінський і Т. Шевченко.

(Продовження.)

Переходячи до історичних поем Шевченка, як першу розглядає критик „До Основяненка"[1]), з якої майже половину подає в перекладі. Навівши в перекладі стрічки

Czy tak, ojcze atamanie?
Czy prawdę ja śpiewam? —

автор замічає:

„Неправду, неправду! — відповідаємо в імя цього божого слова, котре поет „*upatruje w okrzykach szału pijanego, lub w ryku rozniamiętnionych nienawiścią i zemstą tłumów*" (*LI*). Зрештою протест той автор ще повторить. Совість та історія будуть ним кермувати.

Три поеми, чи — як їх зве автор — „історичні душі": „Іван Підкова", „Тарасова Ніч" і „Гайдамаки" „*czcluje dzikość drużynna z naglemi przeskokami od zaciętej rozpaczy do roshukanej swawoli.* Ще „найневинніщою" є „Іван Підкова"; і в „Гамалії" „*okropność przedmiotu uszlachetniona jest pobudką wyzwolenia braci, złagodzona liryzmem i cudownemi ustępami opisowemi* (*LIII*). Наведу ще й далі в оригіналі, щоб показати, що автор-поляк не міг бути обєктивний, коли ходило про „Тарасову Ніч", бо ось як він продовжує:

„*Cechy te nikną do szczętu w dumie p. t. „Noc Tarasowa". Zdaje się, że pieśń ta wybuchnęła nie z piersi człowieka, a z kruczej gardzieli... Po wygłoszeniu tej kanibalskiej epopei kobzarz wyrusza do szynku, gdzie spodziewa się zastać żonę i do woli naurągać się nieprzyjaciołom swoim*" (*LIII*).

Тут слід зазначити, що Совінський не зрозумів кінця Шевченкової поеми й тому тільки міг звати її „канібальською". Зрештою, щоб осудити поему, треба опрокинути ті причини, які довели до різні, описані поетом в рядках 41—64. Адже навіть деякі поляки мають зрозуміння для причин козацьких воєн. Згадуваний автор статті „*O stosunku obecnym Ukrainy do Polski*" вважав козацькі війни „*walkami o niepodległość, co nosiły cechę upartej chęci wyjarzmienia się z pod łackiej władzy*".[2])

Зрозумів цю похибку Совінського вже його сучасник, другий польський перекладчик Шевченка, А. Й. Горжалчинський, пишучи, що Совінський „*skalał nam tę postać narodowego piewcy, zrobiwszy z niego krwawe widmo, a my jako dzieci schowaliśmy się za niańki, a niańki zawołały: „krzycz dziecko, a strach ucieknie!*"[3])

Невірно зрозумів Совінський закінчення поеми. У Шевченка:

Умовк кобзар сумуючи:
Щось руки не граються!
Кругом хлопці та дівчата
Сльозоньки втирають.

Таке вражіння робить в поемі оспівана подія на самого кобзаря і на слухаючу його публику. Щоб затерти те сумне вражіння, бо поема „Тарасова Ніч" ще й сьогодні викликує сльози в читачів, а тим більше у слухачів, — Шевченко закінчує її:

Пішов кобзар по вулиці
З журби як заграє!
Кругом хлопці навприсядки,
А він вимовляє:[4])
„Нехай буде отаґечки!
Сидіть, діти, у запічку,
А я з журби та до шинку,
А там найду свою жінку,
Найду жінку, почастую,
З вороженьків покепкую".

Отже кобзар співає тільки веселу пісню, а не йде до шинку, таксамо, як і не лишає дітей у запічку, бож кобзар той захожий, що „сидить на розпутті та на кобзу грає".

„Гайдамаків" подає окремо, по студії, в цілости в перекладі, щоб польські читачі могли пізнати „всі недостачі і прикмети українського поета". Від себе-ж робить критик авторові „Гайдамаків" закид історичної невірности. Не перший Шевченко впився гайдамацькими димами. „Натхнули вони давніше одного з найславніших польських поетів".[5]) Та Шевченко не вдоволився вибором теми, тільки задумав регабілітувати гайдамаччину і то ось в який спосіб: „*Gromadzi więc kobzarz to wszystko, co dojmowało Ukrainę od czasów Zygmunta III., przenosi okropności gwałtów wojennych w okres długoletniego pokoju, spotwarza najohydniej konfederację Barską, — a oczerniwszy w ten sposób obóz przeciwny, wywiesza ponad swoim chorągiew niepodległości wyznania i kraju*".

Жива традиція і свідоцтва сучасників — продовжує Совінський — достаточно збивають оті уроєння поета. Тільки невнання (*niewiadomość*), до чого признається сам Шевченко в „передмові" — дещо його оправдує. (*LV*).

Одначе гірше обурює критика-романтика ось що: Простонародній поет[6]) повинен бути християнином. Він має озолочувати поезією чуття простолюддя. Тоді тільки сповняє поет своє призначення, коли піднесеться над блуди й захоплення товпи, перед лицем віковічної правди, що керує долею одиниць і народів. (LV). „*Dusza piewcy gminnego*" повинна своїми творами підносити й ушляхотнювати своїх співбратів. „*Pieśń rozbestwiona żądzą, zatruta nienawiścią i zemstą, ziejąca krwią i płomieniami, może być wpływową, nie może być budującą i zacną*". Тільки „передмова", „Гупалівщина", і „Гонта в Умані" мають трохи яснішу думку, в цілій поемі провидіння історичне розбивається об фаталізм бездумний та ідеал суспільно-християнської свободи, — понижується до безглядної рівности і до рознуздяної самової. (LVI.)

Навівши на закінчення слова Куліша про високу мету молодої української літератури, Совінський замічає: „Тоді тільки признаємо задачу української літератури святою і великою, коли вона дійсно (як бажає Куліш) „могутнім своїм голосом зачне скликувати синів України до одинокого великого діла — любови ближнього". (LVII).

(Продовження буде.)

[1]) В замітці подає Сов., що Основяненко це псевдонім Квітки і коротко подає за Кулішем його характеристику.

[2]) „Життє і Слово", 1894, I. ст. 382.

[3]) *A. J. Gorzalczyński: „Przekłady pisarzy małorosyjskich" i ich autorowie, 1862, str. VII.* Цитую із книги І. Свенціцького: „Шевченко в світлі критики й дійсности", ст. 68.

[4]) Підчеркнення скрізь моє. — Л. Л.

[5]) Певно мав на думці С. Гощинського *Zamek Kaniowski*.

[6]) Слід зазначити, що Совінський уважав Шевченка не національним, тільки „народнім" (людовим) поетом. Він зве його „*wieszczem ludu*" або „*piewcą gminu*", а ніколи — „*narodowym*".

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Вже надійшли Останні Новости

на весну і літо дня Пань
:: :: :: до фірми :: :: ::

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Філії в Тернополі, Дрогобичі і Стрию.

1569 8—50

ділей, бо для англійських порахунків з більшовиками. І дуже сумнівна річ, чи в справі тих англійських порахунків Польща зможе також як Німеччина протиставити свою волю і силу волі та силі Англії. Кого Англія раз обмотає, тому не легко вирватися з її сітей. Не поминає цієї обставини і Радзівіл, коли каже, що европейська преса не слушно твердить,

„немов би Польща вийшла вже цілковито в орбіту інтересів Англії і немов би могла бути ужита Англією до своєрідного воєнного окруження Росії."

Тих „неслушних" тверджень европейської преси „правіцовий" референт нічим не ослаблює і вдоволяється на диво блаженьким заспокоєнням своїх слухачів такого змісту:

„Тут треба ствердити одну незвичайно радісну річ, що можемо мати довіря до теперішнього керманича нашої зак рдонної політики і до голови ради міністрів, що в той спосіб ужити себе не дадуть і що зближенню з Англією не дозволять виродитися в якийнебудь збройний конфлікт взагалі, в конфлікт напр. з Росією."

Заспокоївши ось так своїх добірних слухачів та поклепавши рівночасно по плечі з вельми протекційним жестом теперішнього польського міністра закордонних справ і голову уряду, кн. Януш Радзівіл не поскупив для них і деяких „батьківських" наук з ділянки закордонної політики. Перш за все звернув він увагу на непростиме занедбання польською закордонною політикою справ Далекого Сходу.

Польська дипльоматія не має своїх політичних заступників ні в одній з держав Далекого Сходу. В Японії, наприклад, є лише військовий представник Польщі, а це, на думку того магната-дипльомата, „річ у дипльоматичних зносинах взагалі незвичайна, щоби військовий репрезентував закордонний уряд". Очевидно, що князь Радзівіл радить наділеному довірям „правіці народовей" урядові згляднодвом його найвидатніших представникам, Пілсудському та Залеському обсадити польськими дипльоматами не тільки Токію, але й Пекін і Кантон і Манджурію і Афганістан і т. д. тому, бо на далеко-східному терені

„розіграються велетенської ваги події. Те, що тепер діється над Янтсекіянгом, відбивається голосним відгомоном над Вислою".

Між „батьківськими" науками Радзівіла для польських дипльоматів є одна така, що відноситься не посередньо, але безпосередньо до нас і на неї слід нам теж звернути увагу. Обговорюючи відношення Польщі до СРСР зачепив референт дуже „оригінально" й українську справу.

„В деякій частині — казав він — нашої політичної лінії — досить близької до уряду — панує тенденція до висування української справи — справи звільнення територій полудневої Росії зпід гегемонії Москви, як атуту в політичній грі проти теперішнього більшовицького уряду. Я особисто думаю, а вірю, що також усі члени нашої партії будуть згідні в тому погляді, що в міжнародних справах мусимо стисло держатися означених норм, що випливають з міжнародніх трактатів. Ті норми передбачують передовсім *невмішування одної держави у внутрішні справи другої. А висування так званих українських справ є безсумнівне вмішування у внутрішні справи нашого сусіда.* Отже таких акцій з нашої точки погляду мусимо за всяку ціну вистерігатися тим більше, що українська справа, яка нині в Росії є більше актуальною, ніж була кілька літ перед тим, відається в великій мірі в наші внутрішні відносини і творить нечувано трудну і скомплікована проблему".

Це вже не лише „батьківське" напімнення, і не пересторога чи докір на адресу нинішніх керманичів польського державного корабля та їх беззастережених прихильників, а щось далеко більше, бо закидування їм недостачі елементарного розуміння засад дипльоматичної штуки. В наведеному формулуванні становища польського магната до української справи замітне ще й те, що він взагалі не визнає України, а тільки Росію, велику Росію, в якій Україна зветься „територіями полудневої Росії". Для польських магнатів українська справа — це щось абстрактне, відірване від життя, штучне і тому не дивно, що поза „Росією" для них українська справа не істнує і в тому напрямі їх становище покривається в цілости зі становищем усіх польських політичних груп до найлівіших включно. Нехайже себе потішають тим, що українська проблема істнує виключно за Збручем і нехай вірять, що становище Польщі на міжнар. арені сильне та непохитне „завдяки знову дуже щасливому збігові обставин". Ми думаємо, що на міжнародне положення Польщі впливає перш за все внутрішнє її положення.

„Щасливий збіг обставин" на міжнар. арені, це зміна Англією своєї тактики відносно Польщі, тактики, що хоче з неї зробити васаля, але їй може прийти на зміну дуже легко нова тактика, яка впарі з охолодженням французьких відносин до Польщі, може довести її до цілковитої ізоляції на міжнар. арені. Внутрішні відносини в Польщі підготовляють це в свою чергу, як не можна краще.

М. С.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Деркачі воюють.

Редакція одержала з місць кілька листів про те, що хтось розпускає по селах уперті чутки про війну. А один дописувач так прямо запитує редакцію: „Скажіть, чи йде вже війна, чи ні?".

Що на таке запитання відповісти?

Сказать би, що ми тут у Харкові ще нікому війни не оголошували, так не повірять. Скажуть, що ми обдурюємо. Сказать, що війна й справді йде, значить, сказати неправду, бо ніякої війни ми ще ні з ким не ведемо...

Он Деркачі (велике село, всього за 12 верстов від Харкова) краще розв'язали питання про війну. Вони вже воюють...

Ми тут сидимо у Харкові і спокійненько готуємось собі до перевиборів рад. Спокійно, очевидно, готується до них і Деркачівський Райвиконком і зовсім не підозріває в деркачівських громадянах такої войовничости.

А вони-ж воюють, аж гай гуде. Гармати у них стріляють, аероплани літають, пятьсот тисяч поляків і румунів перейшли кордон і... лащать до ноги комуністів і незаможників, комуненят і комнезаможенят.

Словом — війна в повному розгарі. Ми маємо вже й воєнний бюлетень з фронту за останні три дні, звичайно — устний.

Деркачівці, по-перше, вже здали Севастополь Еспанцям (?).

Деркачівці, по-друге, збираються віддати полякам Київ („От-от, цими днями впаде!").

Деркачівська баба Палажка передавала деркачівській бабі Парасці на базарі на вухо, але так, щоб чули й усі інші перекупки, що комуністів обов'язково вибють усіх.

Баба Параска на це відповіла:

— Так їм, сукиним синам, і треба...

По-третє, маємо такі відомости: Заходить баба до хати. Дивиться, ікон нема.

— Ви комуністи? — питає.

— Комуністи...

— Так вас оце будемо вибивати. Вас і незаможників!

— За що?

— Та за те, що ви комуністи й незаможинки.

— А хтож буде вибивати?

— Як хто? Війна! Війна-ж он іде. У вас усі про це говорять!...

— Оце лиха година! А ми й не знаємо. А хто-ж це каже?...

— Та хто-ж там? Он баба Параска... Та ще баба Палажка... Та Клим... Та Герасим... Та Яшко... Та всі кажуть!

Ну, товариші, деркачівські комуністи й незаможники, значить і, справді, на вас погибель надходить. Покиньте ви готуватись до перевиборів рад та тікайте краще до нас у Харків. Хай Деркачі дістануться ворогам, а ми вже якось тут у Харкові разом будемо одбиватися. Тут і Григорій Іванович Петровський і Влас Яковлевич Чубар, і ще кой-хто є. Може й одібємось якось спільними силами. А коли вже загибати прийдеться, то краще разом. А не так, щоб як ті татарн, лежачих нас брали...

(„Вісти") *П. Лісовий.*

Памятаймо: Рідна Школа — це національна фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Добрий вечір

КРЕМ

що години

ELIDA

зробить Тебе гарною

Найважніша прикраса при вечірній туалеті. Надає шкірі матовий відтінок алябастру, так дуже важний при штучнім світлі.

Не блищить, не маже, не липне.

Завсіди успішний, а непримітний. — Можна вживати у всякій порі дня і є він невиявленою досі тайною неодної цери, яку загально подивляють.

ELIDA ЦЕ ДОРОГА ДО КРАСИ

Представництво на Львів:
А. ШЕЛЛЄНБЕРГ і СИН, СЛОВАЦЬКОГО 6.

Ухвалення проєкту виб. реформи Ґломбінського в II. читанні.

Сецесія нац. меншостей і лівиці. — Марш. Ратай посередничить? — Комунікат нац. меншостей.

Варшава, 11. березня 1927.

На нинішнім засіданні конституційної комісії під проводом пос. Ґломбінського йшла дальша дискусія над внесенням Ґломбінського в справі виборчої реформи. Промовляли: пос. Кронїґ (нім. соц.), Недзялковський і Хрущький (Український Клюб). Пос. Недзялковський поставив внесення, щоби комісія відложила дальші наради над внесенням Ґломбінського, як суперечним з конституцією. Внесення пос. Недзялковського піддержали пос. Хрущький і Шрайбер, які доказували, що внесення Ґ-ого порушують приписи сойм. регуляміну, бо вголошено їх ненадійно в сойм. конституційній комісії, після замкнення дискусії, без переходу в І. читанні через пленум сойму. Внесенню цьому спротивився пос. Ґломбінський, заявляючи, що нема правної причини до відкладання нарад. В голосуванні Хєно-Пяст, піддержаний НПР., 17 голосами відкинув внесення пос. Недзялковського. Після голосування пос. Недзялковський в імени лівиці і нац. меншостей заявив, що представники тих клюбів не можуть брати участи в нарадах і вони кинули салю. Тепер пос. Ґломбінський заряднив обчислення комплету. На салі були посли від ЗЛН. до НПР. включно. Ця „кадлубова" комісія приступила до подрібної дискусії. Прийнято внесення посла Брилля (ХД.), щоби не творити окремих нац. курій, лише старатися забезпечити польське представництво розширенням виборчих округів на цілі воєвідства. Вибрано підкомісію, яка має занятися подробицями. Так „комісія" покінчила друге читання проєкту.

При кінці засідання зявився на салі пос. Полякевич (Стр. Хл.) і зажадав в імени лівиці, щоби III. читання відложити до вівторка, бо марш. Ратай готов посередничити між опозицією і більшістю комісії. През. комісії Ґломбінський згодився на те і відложив засідання комісії до вівторка.

*

Славянські меншости, німці і Жид. Клюб оголосили комунікат, в якому протестують проти обговорювання проєкту Ґломбінського і заявляють, що своєю присутністю в комісії не можуть брати відповідальности за ухвалення такого закону, а всю відповідальність полишають польським партіям.

Закон про сільські громади і виб. ординацію.

Варшава, 11. березня 1927.

Адміністраційна комісія приняла вчора в III. читанні закон про сільські громади і виб. ординацію голосами всіх партій за вийком ППС. і жидів. Українці, білоруси і німці не беруть участи в нарадах. Ухвалено ряд застережень проти нац. меншостей, головно коли йде про права старостів відмовляти апробати виборам війтів. На засіданні комісії 14. ц. м. буде III. читання закону про міські громади.

Рада Ліги Націй.

Женева, 11. березня 1927.

На четверговім засіданні Ради Ліги Націй радили над справою басейну Саари, але ще її не порішено. Французький уряд є за компромісовим проєктом, опрацьованим правлячою комісією басейну Саари. Справу цю вирішить Рада Ліги більшістю голосів. — Нині був на засіданні Ліги през. Масарик.

Засуд Злати Рубін.

Перемишль, 12. березня 1927.

Вчора запав присуд у процесі Злати Рубін, що тягнувся цілих 13 днів. Її засуджено на 6 місяців тюрми за порушення чести і вимушення на особі рабіна Спіри (§ 98 б), а також на вворот 1030 дол. раб. Спірі і на заплачення судових коштів.

Біржа.

Гроші.

Американський доляр на приватній біржі 8·94—8·94·50, канадійський доляр 8·89—8·90. Банк Польський платив за доляра у готівці 8·90, за Нью Йорк 8·93.

Збіжа.

Пшениця дворська 53·50—54·50, пшениця селянська 51·50—52·50, жито гал. 38·50—39·50, ячмінь броварний 36·50—38·50, ячмінь на мливо 32—33·50, ячмінь пастівний 29—30, овес 31—32, кукурудза рум. 29·50—30·50, бараболя промисл. 8—8·50, фасоля біла 39—41, фасоля колірова 32—34, фасоля краса 43—45, горох пів-Вікторія 65—75, горох полевий 42—44, бобик 33—34, вика 31—33, сіно 7·50—8·50, солома 4·25—4·75, гречка 39·25—40·25, льон 70—72, лубін синій 26—27, ріпак озимий 72—75, грисік кукурудз. 53·75—55·75, мука кукурудз. 33·50 до 34·50, отруби житні 24·50—25·50, крупи греч. 74—76, пшоно 62—67, крупи ячмінні 52—56, пеницак 48·50—49, макухи льняні 41·75—42·75, макухи конопляні 22·50—23·50, конюшина червона 370—390, мак синій 160—180.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** У вчорашньому числі „Діла" сконфісковано три місця передової статті „Винахідливість, чи божевілля?" Це 21-а чергова конфіската нашого органу в цьому році.

— **Сумно-весела статистика.** Досліди зроблені активними членами комуністичної партії на північнім Кавказі ствердили страшний факт: з авторів, які читають там активні члени, Ленін стоїть на 4-ім місці. Його випереджують Зіновіев, потім Бухарін і Богданов. З 170 активістів лише трьох читає... Сталіна. А ще страшніше те, що всі вони волюють щось веселого. Так напр. перевірка Ставропільщини ствердила, що політичні журнали читає там лиш 16 проц. активістів, зате сатиричні 74 проц. Але всі ці цифри поблідли би у порівнанні із статистикою у нас. Хто візьме в руки „Світло" або „Раду", побачить, що їх редактори не лише не читають ніяких ідеольогів комунізму від Маркса до Леніна, а головним джерелом їх освіти та ерудиції є наскрізь „буржуазна" преса, головно „Діло", якому вони завдячують 90 проц. своїх статтей і ідей. Якби 74 проц. їх співробітників ішло бодай за прикладом Ставропільчан і читали „Зиза", то може і світогляд їх став би веселіший!

— **Да пани, там і ми.** У звязку з новинкою під таким заголовком у ч. 50 нашого часопису, одержуємо від одного з учасників вечорниць у Старім Самборі пояснення, що термін „пани" тут ні при чому, бо вчительство там було саме, вечорниці не були примусові, а ухвалені спільно вчительською конференцією, а інспектор був на них як звичайний гість. Дописувач сильно прибільшив число гостей, кажучи, що продали 400 білетів, а зменшив цифру доходу, який був вдвоє більший. Щодо закиду на адресу головного адміністратора забави вчителя С., чому його не видно на чаших концертах, виставах, відчитах і вечорницях, то він відповідає, що „в „Просвіті" на вечорницях не бере участи тому, що відносини в тамошнім товаристві є того роду, що не відповідають його поглядам. До ріжних належить і та причина, що на забаву запрошують міщанський елемент, так, що стрічається там одиниці вищого звання і віку, які зовсім до товариства не надаються".

— **Львівська темна хроніка.** Дефензива Бенькowеського, якого судили доразовим судом за організований бунт у військовій вязниці у Львові, помилувала на 15 літ вязниці, засудивши його раніше на смерть. Обвинуваченій, який поводився весь час зовсім апатично, сподіючись смерти, почувши засуд ожив і заявив, що його до бунту намовили інші.—Ще більшу несподіванку мав бувший директор емітрадійного бюра Яроховський, обвинуваченій у грошевих зловживаннях, незаконних лікарських функціях і розпусті, якого звільнили від вини та кари. Не дивно, що він розплакався з радощів.—Процеси за зловживання при винаймі помешкань множаться. Знову засудили двох „махерів" братів Аллєрів за „відступне" на 2 міс. вязниці.

— **З театру.** „Графиня Маріца", оперетку Е. Кальмана виставляє у Львові вівторок, дня 15. березня ц. р. в год. 7·30 веч. Театр Союзу Українських Артистів. Гололову ролю грає п. Реся Скальська, відома львівському громадянству зі своїх виступів в оперетці „Чесна Зузанна".—Другу головну ролю гратиме б. артист краківської оперетки В. Весоловський, якого виступи у Львові на концертовій естраді і на сцені тішаться великим успіхом. Театр Союзу Артистів виїжджає на кілька вистав у днях 16.—20. березня до Жовкви і Мостів Великих.

— **В неділю** дня 13. березня о 4. год. попол. відбудеться в малій салі „Народнього Дому" духовний концерт, а опісля лекція проф. Кенігсбер. і Варшав. університету Арсенева на тему „Православ'я і його світогляд". 1703 1—1

Народний Дім — та величава будівля у Львові — стала за почином і трудами бл. п. о. Льва Трещаковського пароха Городка, а його донька, сирота, на вулиці з голоду згинула. Чому? Бо не було „Дому для вдів і сиріт по священиках". Отже будуймо його і шліть свої лепти на вул. Домініканську ч. 11.

Літературний куток.

— „Державне Вид-во України" видає збірні твори Короленка; два перші (приватний денник письменника) вже вийшли.

— У Київі вийшла збірка молодого поета Д. Фальківського „Обрії". У „Держ. Вид-ві" вийшла збірка недавного помершого редактора „Вістей" В. Блакитного-В. Еллана „Поезії" з передмовою М. Хвильового.

— В „Українськім Наук. Інстит." у Берліні мав д-р Домет Олянчин відчит „Зміст і ідея української історії".

— У Німеччині засновано спеціяльний комітет при співучасти Гавптмана й інших визначних письменників, учених і композиторів, що мають вести боротьбу за продовження закону про права літер. власности на 50 літ (замість 30).

— За минулий рік видали в Німеччині наново 23 рази німецьких класиків; на першім місці стоїть Шіллер, потім Гете і Кляйст. Ляйпцігський бібліограф. інститут видає тепер нове 18-томове видання Гетого, з якого 13 вже вийшло. Виходить теж 20-томове видання збірних творів Гегля, давно вичерпаних.

— У Будапешті німець Бавмгартен записав усе своє майно 700.000 м. для письменників, які в своїй діяльности не будуть руководитись опортуністичними мотивами. Цим заповітом завідуватиме мадярський поет Бабітс.

— В Англії помер дуже плодовитий письменник Персеваль Джіббон, автор коротеньких оповідань.

— У Франції помер один з найвизначніших критиків малярства Теодор Дюре, один із апостолів імпресіонізму.

— Консервативні німецькі письменники під проводом Бартельса і Вольцогена, невдоволені тим, що до офіціяльної Академії ввійшло за богато письменників жидівського походження, хочуть основати собі другу Академію.

— А. Купрін видав у Парижі нову книжку оповідань.

— На цьоговічне міжнародне театральне свято у Парижі приїде теж радянський театр, якому уряд дав на цю ціль 150 тисяч карб

— Мадярська поліція занедужала на моральність і розшукує всякі твори літератури та мистецтва, які на її нюх пахнуть небезпекою: таким робом упали жертвою конфіскати Шекспір, Гете, Вольтер, Гайне, Бодлер і Верлен, життепис Рубенса, репродукції Венери з Мільосу, „Венери та Адоніса" і богато інших.

Зі спорту.

„Спарта" — „Україна".

В неділю дня 13. березня п. р. в 3-ій год. попол. на площі „Сокола-Батька" відбудуться відплатні мячеві змагання між вище згаданими дружинами. Змагання ці заповідаються дуже цікаво а огляду на те, що „Україна" за всяку ціну старатиметься зрегабілітуватися по минулорічній програній. Маємо надію, що українська публика заповнить численно перший раз в цьому році площу „Сокола-Батька".

Всячина.

Пророцтва великої піраміди. У найбільшій салі Лондону, яка може помістити кілька тисяч осіб, нова секта „Британського Ізраїля" святкувала свої перші збори. Наука цієї секти основана головно на пророцтвах Біблії і на передбаченнях, які відкрив на стінах великої египетської піраміди основник секти Давідсон. Він написав на цю тему цілу книжку. Давідсон твердить, що будівничі піраміди дали в своїх ієрогліфах передбачення подій до кінця XX. століття. Всі ці пророцтва, аж до дат початку та кінця великої війни, здійснились. Світ жде ще на другий прихід Спасителя, перед яким будуть ще дві війни: одна між 22. і 30. травня 1928 р. і друга 15. і 16. жовтня 1936 р. Пророцтва піраміди такі точні, що Давідсон вичитав з них, як то є найближчій останній війні всі морські держави зєднаються під прапором колувізму проти Великої Британії. Англійські сини Ізраїля не без страху — пише англійська преса — слухали цих пророцтв. Самі англійці вірять більше в піраміду Тутенкгамена з її скарбами, — чого доказом те, що дали дозвіл на таке страшне віче, яке віщує лихо їх імперії.

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ:

Моріс Ренар і Альбєр Жан: БОРОТЬБА З ТРУПОМ. Повість. З франц. мови переклав Мяк. Рудницький. Ст. 200. Львів 1926. Бібл. „Нов го Часу".

Олександер Котис: ПОРАДНИК ДЛЯ ЛІСНИХ РОБІТНИКІВ. Т-ва „Просвіта", Народня Бібліотека. Ч. 39. ст. 42.

Гр. Марусин: ХЛОПСЬКИЙ СИН. Комедія на 1. дію. Ст. 22. Львів 1926. Видавництво „Русалка".

„ПРОСВІТНІ ЛИСТКИ" серія II. Наука письма. Т-во „Просвіта" ч. 712. ст. 20.

Kalendarz lwowski „ATENEUM", wydał L. J. Klapp. Львів 1927.

ЖУРНАЛИ:

ЛІТЕР.-НАУКОВИЙ ВІСТНИК, кн. III. март. Зміст: Е. Маланюк: Замість сонета. Р. М. Рільке: Може бути яду. О. Стефанович ***. В. Софронів Левицький: Пять сантимів. Отто Юлій Бірбаум: Ми йдемо з танцями. Пісня нічная. В. Приходько: Мої спомини. А. Барвінський: М. Драгоманів про становище львівської „Правди" і галицьке москвофільство. Г. Мазуренко: Дитині. І. Гончаренко: Анрі де Монтерлян. Кард. Мерсе: Про любов до ближнього. Г. Мазуренко: ***. В. Пачовський: Прокляття Гоголя. Д. Д.: „Шатость малоросійская". Галя Мазуренко: * * *.

„ЗИЗ", журнал сатири та гумору. Ч. 5. 1. березня. Зміст: Українські герці. Око: На теми дня. Важливі події. Галактіон Чипка: Що де належеться. Ор. Ордан: Перли жіночої фразеольогії. *Chat noir:* Ще відгомін маскаради. З буденського карнавалу. З чужого гумору. Кажуть...

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру:

Судова Вишня:
субота 12. III. Діти Агасвера
неділя 13. III. Ой не ходи Грицю
понеділок 14. III. Чорна пантера
Яворів:
вівторок 15. III. Ой не ходи Грицю
середа 16. III. Огні Іванової Ночи
четвер 17. III. Барон Кіммель
пятниця 18. III. Запорожець за Дунаєм
Немирів:
субота 19. III. Маруся Богуславка
неділя 20. III. Вій

Театр виїздить на один місяць в турне по Любельщині. Пізніше завітає до Львова з новим репертуаром як Андреєва „Сім повішених і інші.

Реколекції тижневі для вірних в княжім храмі св. О. Николая у Львові відбуваються в днях від 13—20 березня 1927-р. Порядок Наук кождого дня. Неділя І. св. Посту 13. марта 1927 г. о год. 4 попол. Вечірня поста, о год. 5. попол. Наука вступна, Суплікація благослов. Найсв. Тайн і Претерпівий. Від 14—19 березня то є в Понеділок, Второк, Середу, Четвер, Пятницю і Суботу о год. 5½ рано читані Служба Божа, о год. 6. рано Наука і Претерпівий, о год. 7. рано друга Служба Божа, о год. 6½, вечер Акаф. Страстям Хр., о год. 7. вечер Проповідь, Претерп. за нас страсти і цілования Мощей св. Священмч. Иосафата. Слухання св. Сповіди в Пятницю почавши від 4 год. попол. Суботу і Неділю до полудня. Неділя II. св. Посту то є дня 20 березня 1927 р. О годині 5·30 рано Утреня. О год. 6, 7, 8 і 9 рано читані Служби Божі. О год. 10 рано співана Служба Божа з виставл. Найсв. Тайн, послідна Реколекційна Проповідь Загальне св. Причастіе вірних. Обхід процесіональний з Найсв. Дар. навколо Церкви, благословенія і закінчення Реколекцій. — Свящ. *Василь Ломчина*, ректор храму св. Николая у Львові. 1705 1-1

„Про наше фахове шкільництво" Реферат Інж. А. Баршівського відбудеться в суботу, дня 12. березня ц. р. о год. 18. в Українськім Технічнім Товаристві у Львові, Ринок ч. 10. ВИДІЛ У. Т. Т.

Т-во Прихильників Освіти у Львові. Установчі Загальні Збори Товариства Прихильників Освіти відбудуться в четвер, дня 17. березня в 5 год. попол. в салі „Української Бесіди" (вул. Рутовського 22). За Комітет членів ініціяторів: *Володимир Децикевич.*

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 86-7

ПАНІ! Вже прийшли найновіші форми жіночих капелюхів на літний сезон. Капелюхи всякого рода перероблює на найновіші фасони одинока в Польщі після найновіших вимагань уряджена фабрика капелюхів Рудольфа Найвальта, Бальонова 3. Взори в філіях: пл. Марійська 8., вул. Краківська 25., вул. Казимирівська 25., вул. Городецька 72. 1683 2—3

ЖІНКА, високо-інтеліґентна, симпатична вдова, середніх літ. енергічна, розуміється на кухні і управі домом, пошукує посади, самостійної газдині в заможнішім домі, найрадше в місті, у старшої особи, пана чи пані, або у священика вдівця — також в пенсіонаті як управителька чи до спільного проводу. Зголошення Адміністрація „Діла" під „Газдиня". 1704 1-2

КАВАЛЄР 26 літ, характерний, з браку знайомости одружиться з панною до 24 літ, що має укінчену виділову школу, та мала би сад або 300 долярів. Фотографія пожадана, за зворот котрої ручу словом чести. Адреса: Андрій Вархол, Барвінок п. в місці. 1706 1—2

МАГАЗИН Стамма, Львів, Сикстуська 16. поручає французьку волічку, матадор, штучний шовк Д. М. Ц. Панчохи, Рукавички, Реформи і т. п. найдешевше, бо вхід через сінї. 1708 1—12

На урядження пенсіонатів і виправи
ковдри вовняні пухові, **матераци** з морської трави і волосінні, **коци, подушки, сільське пір'я, фіранки, дивани, потопа, шифони, простирала, пошевки, сінники** казочно дешево поручає
В. Іжицький
Львів :: вул. Коперника 3.
1653 Цінники і кошториси відворотно. 3—4

МІД, правдивий, чистий патока в 5 кг. бляшанках 14 зол. 50 сот., 10 кг. 29 зол. за посліплатою. В бочках дешевше, після умови, висилає Евстахій Юзичинський Бережани. 1707 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка **Д-р Фелікс Ган** Львів, Городецька 46. Телеф. 834. 1640 Пересвітлення Рентґеном. 9-27

Дентист Лікар **Евг. Вайсберг**
вул. Грунвальдська 2. повернув з закордону і приймає дальше всілякі роботи входячі в обсяг дентистики по уміркованих цінах. 3—3

Конкурс

Центральний Кооперативний Банк „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові (Ринок ч. 10.) оголошує конкурс на посаду службовника.

Вимагане є: укінчення Високої Торговельної Школи зі спеціяльним відділом банковим, — знання мови німецької і французької, або німецької і англійської — писання на машині, — добре і виразне письмо, відповідне для ділових книг. Пожадані є: практика банкова, евентуально в кооперативах, як також стенографія.

Ближші умовини будуть подані устно.

Подання враз з załучниками, у відписах і описом перебігу життя — належить пересилати до Центробанку, в годинах урядових до дня 20-ого березня ц. р. включно.

Особисті зголошення і всякі інтервенції є виключені. Заусловлення наступить на підставі взаімного порозуміння. 1672 3-3

ПАМЯТАЙТЕ, щоби закупити 92 30-45 **перльмуттера** фарбку для білля в порошку, бо є о 100% дешевшою і ліпшою від всіх пуделкових паст і порошкових.
Х. ПЕРЛЬМУТТЕР
Бюро фабрики: Львів, Сонечна 62.

ВИДАВНИЦТВО „ТРЕМБІТА"

КОЛОМИЯ, СОБІСЬКОГО Ч. 7. поручає такі новини:

Новий портрет Б. Хмельницького (са 35х50 цм.) . . **зол. 1·—**
Прикрашуйте свої помешкання портретами наших славних гетьманів! Сей портрет виконаний на добрім папері, наліпленій на картоновім паспарту. Пересилка (прим. 1-10) 90 с.

Новий український ФЛІРТ (забава) . . . . . **зол. 1·—**
Є це найцікавіша і найвеселіша товариська забава. Хочете до когось зблизитися, з ним заприязнитися, з вдоволенням провести час, чи щиро сміятися і веселитися, то мусите засісти до цієї забави. Ужито в ній багато українських приповідок, зворотів з улюблених пісень і переплетено любовною розмовою. Містить 48 карток.

Хейромантія, або Читання з руки (з 15 обр.) . . . **зол. 1·—**
У кожного своя доля. У кожного знаки на долоні відмінні. Віддавна люди вгадують долю із рук. А хиба Ви не хочете самі розкрити долю свою і своїх знакомих? Ця книжка сего Вас научить.

ЗІЛЬНИК, як уживати лічничі зілля . . . . . **зол. 0·50**
Часто навіть в звичайних недомаганнях не вміємо собі порадити. Зілля є добрим ліком, бо природним. На весну і літо мусите заосмотритися в сю книжку.

Пересилка книжок 50 с. Висилається лише по одержанню належитости враз з сумою на пересилку. За післяплатою **не** висилається! Книгарням значний опуст. 1628 3—3

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 57 (11.025). Львів, вівторок 15 березня 1927. Pocztową opłatę zaszacowno ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Боротьба за Відень.

Львів, 13. березня 1927.

На сам наш Великдень, 24. квітня ц. р., отже за нецілих шість тижнів, мала Австрія переживатиме горячий час, бо в тому дні мають відбутися одночасно вибори до її Національної Ради, до віденської міської ради, яка є рівночасно соймом союзного міста Відня, до кількох краєвих соймів і до громадських рад згливе всіх більших міст. Хоч загально світ мало інтересується долею 6½-мілионової австрійської республики, то в той день його увага буде спрямована на цю державу, а передовсім на її столицю — Відень. Бо саме від висліду цих виборів залежатиме, чи в цій столиці, що є переважним господарсько-торговельним і культурним центром, пануватиме далі всевладно соціялістична більшість, чи управа Відня перейде з руки т. зв. міщанських партій. Ці вибори покажуть, чи соціялісти зможуть управляти далі при помочі богатої віденської комуни свої соціялістичні експерименти, чи могитимуть здійснювати свою маркситську програму, — чи може Відень перестане вже бути червоною фортецею в самому центрі капіталистичної Европи.

Як виходить з австрійської і німецько-державної преси, зацікавлення цими виборами в самій Австрії величезне. Правда, і при всіх попередніх виборах до Національної Ради і до краєвих соймів населення австрійської республики виявляло значне заінтересування і велику політичну зрілість та виробленість, бо всі ці вибори у своїм висліді спричиняли тільки незначне пересунення сил між поодинокими політичними партіями. Але коли при давніших виборах велику ролю у виборчій агітації грала справа приключення Австрії до Німеччини, то тепер ця справа відійшла на задній плян, хоч, розуміється, нема в Австрії політичної партії чи групи, яка не леліялаб на дні душі думки про злуку з великою Німеччиною. Але під впливом напружених соціяльних відносин і несприятливих політичних обставин гасло злуки з Німеччиною стратило своє гостре вістря і ледви, чи буде ним послуговатися у виборчій кампанії яканебудь політична партія. Вся вага цих виборів у тому, хто стане паном червоного нині віденського ратуша: соціялдемократи, чи заєдинена християнсько-міщанська опозиція. Це гасло і виборча пароля для одної і другої сторони.

Слід обєктивно зазначити, що соціялістична управа міста зробила богато доброго й корисного для широких кругів його населення, щоб згадати тут тільки будову робітничих домів, всесторонню соціяльну опіку, інвестиційні роботи з метою зменшити безробіття і т. д. Одначе противна сторона заявляє на це, що все те могли соціялдемократи виконати тільки завдяки величезним матеріяльним надбанням довголітніх володарів Відня — християнських суспільників, не забуваючи при цьому додати, що соціялістичні експерименти Відня коштують значну частину його не-робітничого населення дуже дорого. Противники соціялістів є проти накладання рішучо зависоких податків на торговлю і промисл, які під ними задихаються, як узагалі проти податкової і фінансової політики громади, якою кермує твердою рукою соц. радний Брайтнер. Вони радять затягнути внутрішню позичку, яку громада легко може дістати, а яка розділилаб тягарі на довгі десятки літ, щоб теперішнє покоління, виснажене війною і соціялістичною господаркою, могло вже раз прийти до себе.

До чого змагає соціялістична більшість у Відні, видно найкраще зі слів соціялістичного провідника д-ра О. Бауера, висказаних недавно на передвиборчому вічу, де він заявив без обиняків: „Чи міг би хто сьогодні зрозуміти, що прим. газівня або електрівня є в приватному посіданні? Хочемо довести до того, аби така сама думка була абсурдна й у відношенні до мешкальних домів". Бо треба знати, що віденська комуна аберегла донині в повній силі т. зв. охорону льокаторів, яка є однозначна з тим, що власники домів не мають з віднайму ні зломаного сотика доходу, а льокатори платять невеличкий чинш громаді, яка будує саме за ті гроші великанські доми для безприютних і робітників. Така охорона льокаторів — майже ідентична з націоналізацією домів, і до того змагає нинішня управа міста Відня.

Як бачимо, нові вибори в Австрії — це властиво боротьба за Відень, за здобуття віденського ратуша. Чи вдасться це заєдиненій протисоціялістичній коаліції, можна сумніватися. Можливо, що соціялісти стратять кілька мандатів на провінції, можливо, що й у Відні зменшиться стан їх посідання — але від тих можливих страт ще далеко до їх зломання у Відні, де вони при попередніх виборах здобули мало не дві третині всіх відданих голосів. До того весь виборчий апарат у Відні в їх руках, а ця обставина має також своє значіння.

До якої міри розгорілася виборча боротьба в Австрії, видно найкраще по тім, що обі найбільші політичні партії, а саме християнські суспільники і соціялдемократи, творять біля себе цілі коаліції партій, щоб до виборів виступити якнайбільше сконсолідовано і не допустити до розбиття голосів своїх і своїх дрібніших союзників. Так разом з християнськими суспільниками підуть до виборчої урни не тільки всі німецькі міщанські, буржуазні партії, але навіть міщанські чехи і деякі жиди, підчас коли на соціялістичну листу голосуватимуть солідарно соціялістичехи й жиди, комуністи (вперше) і партія дрібних селян та сільських робітників.

На одну обставину варто ще звернути увагу нашого громадянства. А саме, не зважаючи на напружені відносини й гостру виборчу агітацію, обі воюючі сторони, християнські суспільники і соціял-демократи, гарантували собі взаімно в окремому договорі не перешкаджати собі обопільно у виборчій боротьбі й не розбивати собі віч, але вести цілу підготовчу акцію річево і в культурних формах. Це добра наука для нас — не тільки на час виборів (Ін.)

Протиукраїнський похід Москви.

До останніх подій на Радянській Україні.

Останні зміни в харківському уряді це наслідки постійного борикання Москви з українською стихією, яка невеличкими потічками вривалася навіть до нутра експозитури московської компартії на Україні, тобто до КП(б)У. В часах повоєнного комунізму ввійшло в склад КП(б)У скількісно невеличке, але якісно досить добірне число національно свідомих українців, що поставили собі за завдання боронити в партії інтересів не тільки української національної культури, але й пропагувати в ній ідею українського державництва, дарма що комуністичного зразку. До такої категорії членів КП(б)У треба врахувати також давних незалежних українських соціялістів та соц. революціонерів боротьбістів, що попали до компартії ще в часи воєнного комунізму. Найбільше національного ферменту внесли до КП(б)У всеж таки члени української комуністичної партії т. зв. укапісти уже пізно в добі повоєнного комунізму, коли ту партію насильно розвязали за те, що вона ширила український поличничий сепаратизм. Ясно, що укапісти, ввійшовши до КП(б)У, не зреклися фактично того сепаратизму, хоч формально від нього мусіли відречися, бо тільки під тією умовою могли ввійти до КП(б)У.

Національно свідомі члени КП(б)У вели в партії досить інтензивну боротьбу за реальну будову української культури та направду української радянської державности, вони й боролися за інтензивну українізацію самої КП(б)У. Проти них була сильна опозиція, та всеж і та опозиція мусіла рахуватися як не з українською меншістю, то бодай зі зростом української національної стихії поза партією, яку в партії дилою факту та меншість репрезентувала. За українським національним елементом в партії йшли в богато справах також ті члени харківського уряду, що почували себе українцями. Діялося це не так може з внутрішнього їх переконання як радше, особливо в деяких випадках, наслідком голосу крови, точніше наслідком почуття племінно-расової солідарности. Але й між членами уряду було дві постаті, що робили це з глибокого пересвідчення. До них належали Скрипник і Шумський.

Москва досить довго приглядалася тому ніби то й рівнодушно. Коли ж пересвідчилася, що в деяких справах харківський уряд не хотів вести безоглядно опортуністичної політики відносно Москви та що в тому находив необмежку підтримку в широких кругах українського національно свідомого партійного і позапартійного елементу, рішила перевести ліквідацію „сепаратизму" покищо в самому уряді. В даному випадку Москва доказала, що її сила на Україні покищо непереможна та що з московським засиллям невеличкому гурткові українців у партії боротися не під силу.

Та всеж і Москва мусіла при обсаді харківського уряду новими людьми робити це так, щоби не загострювати московсько-українських антагонізмів у цілому. І тому обсадила найвідповідальніші становища вправді українцями, але такими опортуністами в національно-українському розумінні, що здатні кожної хвилі навіть до національної апостазії находячи для цього повне оправдання в теорії комуністичного інтернаціоналізму.

Оком і ухом Москви на Україні став таким чином Затонський, що посів найвищу позицію в КП(б)У в характері голови центральної контрольної комісії партії та в уряді, ставши відповідальним перед Москвою контрольором усеї діяльности того уряду, тобто комісаром т. зв. Робітничо-Селянської Інспекції. Об'єднавши в своїх руках такі подвійні контрольні функції, Затонський став фактичним диктатором України і всесильним експонентом Москви в харківському партійному й урядовому центрі. Сильветку Затонського подали ми в одному з останніх чисел „Діла". До неї нічого додавати не приходиться. Москва знала, що робить. Кращого оборонця своїх інтересів на Україні і кращого реалізатора своїх експльоатаційних плянів відносно України вона найти не могла. Затонський нині виключне знаряддя Москви на Україні і цього для його характеристики досить.

Найбільшу втрату понесли українськи національно свідомі комуністи через деградацію Скрипника. Бож годі це назвати инакше, коли його пересунули зі становища народнього комісаря юстиції і генерального прокуратора республики на становище наркома освіти. Зновуж найсимпатичнішою для широких безпартійних українських кругів в уряді українця Шумського взагалі з уряду виконули.

Зі Скрипником комуністичні московськи націоналісти так як зі Шумським поступити не могли, хочби з тої простої причини, що він мав великі заслуги не тільки перед комуністичною диктатурою на Україні, але й перед загально комуністичною диктатурою в цілому СРСР. Скрипник був одним із творців конституції СРСР. і одним з ініціяторів концепції Радянського Союзу в нинішньому його виді. На становищі генерального прокуратора України і наркомюста пробув він від 1922 р. по день деградації. Як прокуратор опротестував він кілька московських декретів і розпорядків, що суперечили конституції та нарушували й без того до мінімум зведені права України в Союзі.

Ніяковість деградації Скрипника відчули найприкріше самі харківські комуністичні головачі. Бо ось з того титулу влаштували вони саме в день деградації Скрипника свято пятилітньої його праці на становищі наркомюста і ген. прокуратора УСРР. Виголошували привіти секретар президії ВУЦВК-ту Власенко і секретар ЦК-ту КП(б)У Каганович. Ці привіти як і сам „ювилей" мали бути свого роду сатисфакцією для Скрипника. На жаль набрали вони дуже прикрого характеру „ювилейної деградації". Бо чи не межує це з верхом цинізму, коли Власенко у своїм привітному слові сказав між іншим ось що: „Дозвольте, отже, висловити запевнення, що нове призначення Миколи Олексієвича Скрипника, що покладає на нього не менш відповідальні турботи з погляду проведення політичних завдань, що стоять перед народнім комісаром освіти із погляду розвитку культурної діяльности нашої країни — що на цій новій посаді при нашій підтримці Микола Олексієвич непохитно провадитиме свою роботу з такою самою енергією, як він працював і раніше як народній комісар юстиції". Ще яскравіше виглядає та ніяковість з привіту Кагановича. „Тов. Скрипник — казав він — є в нас не просто народній комісар, тов. Скрипник є одним із керовників нашої держави, одним із основних великих державних і політичних діячів і саме тому, нині і компартія і радянські органи зупинились на кандидатурі тов. Скрипника на наркома освіти. (Це вже просто наруга! — Ред.). Нам важко занимати тов. Скрипника з посту генер. прокурора. Ми висуваємо замість нього тов. Порайка — його ми підтримуватимемо й сподіва-

мось, що він зможе зберегти з честю ту спадщину, що її залишив тов. Скрипник". Отже таким чином затирали прикре враження і не затерли, але навпаки збільшили його. „Хоч і важко нам з мусимо підчинитися волі всесильних" повинен був сказати Каганович. Ще прикрішим став той факт московського цинізму в „ювілейній деградації", коли заговорив сам Скрипник: „Я приймаю постанову ВУЦВК-ту про доручення нової роботи, як салдат революції". Така була коротка його відповідь на привіти.

Колеж приглянемося наслідникові Скрипника на становищі ген. прокурора і наркомюста, то мусимо ствердити, що він ні партійним стажем, ні впливами, ні своєю індивідуальністю не дорівнює Скрипникові. Він буде добрим знаряддям у руках інших політичних махерів та вповні задовольнить Москву. Порайко в Галичині був як студент прав рядовим членом радикальної партії, і ні ініціятивою ні іншими замітними прикметами як громадська та політична індивідуальність не визначався. До свого нового призначення був директором Укрсельбанку в Харкові. Всеж таки у нього є загальна і бодай дещо правничої освіти. За те ще один новий член харківського уряду Гулий не визначається абсолютно нічим. Був він раптом комуністичним агітатором серед харківського робітництва. З його біографії довідуємося крім того, що був робітником, ще й те, що він грамотний робітник і більше нічого. Очевидно, що це прекрасний кандидат на московське помело. А заняв він становище наркома праці.

Та московська чистка в харківському уряді до вчора й нині поданих змін не обмежується. Довідуємося, що й Чубаря мають „зняти" зі становища голови Радкомату та примістити його в Москві. Хто став би його наслідником невідомо. Одначе сам факт „унешкідливлення" навіть архильояльного для Москви Чубаря пречисто доказує, що Москва береться до діла ґрунтовно. Чи це їй вийде на користь і чи це приведе до неї українців комуністів, не кажучивже про непартійних радянофілів, переконається вона сама. Ми теж будемо свідками того експерименту. **м. с.**

Культурні нації

основують організацію свого економічного життя на:

масових дрібних ощадностях.

(Всі українці повинні це практично зрозуміти.)

Від часу появи правдивої

Вільної від кофеїни Кави Гаґ

не уживаємо іншої в нашій родині. Цінимо її не тільки тому, що є нешкідливою, але також їзза її знаменитого смаку. — Д-р мед. Ст.

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

„Нова великодержава повстає над Дніпром". — Харківські переміни на тлі поглядів проф. Шульгина. — На марґінесі „Natio" і становище „Роботніка" і „Слова Польського".

На сторінках нашого органу згадували ми про сензаційну статтю „Матен-а" на українські теми під напісом „Нова великодержава повстає над Дніпром" (*Une nouvelle puissance se lève sur le Dnieper*). Займався тією статтею й наш паризький кореспондент. Та досі не мали ми в руках оригіналу статті. Добувши його вважаємо своїм обовязком познайомити зі змістом тієї передовиці „Матен-а" наших читачів — тимбільше, що стаття не має інтервенційного вістря.

Згадана стаття є виспом розмови між представником „Матен-а" Кораб-Кухарським (поляком) і проф. Ол. Шульгином, відомим ґенерівським дипльоматом.

Проф. Шульгин у першу чергу вказав на метаморфозу України, довершену в останніх літах. Українська мова є пануючою в церкві, школі, урядах і пресі. Українізаційний курс не так є доказом більшовицького лібералізму, як радше є виливом конечности. Більшовики роблять все можливе для піддержання федераційних звязків, але маса декларується за Україною. Комунізм на Україні є рожевою водою.

„Від довшого часу український селянин є власником свого земельного надїлу і в практиці в нас привернено спадкове право".

Можливість бунту в червоній армії проф. Шульгин відкидає. Зрештою повстання не є бажане, бо

„повстання означує домашню війну, втрати на силах, в крови і майні, вичерпання народу. На основі ходу, яким розвиваються події, маємо поважні дані вірити в те, що *незалежність України стане фактом довершеним, як природний процес*, без видобуття зброї".

Про становище більшовників до всіх тих перемін ось як висловлюється проф. Шульгин:

„Не можуть нічого зробити. Від часу до часу бють на тривогу, але це плятонічні остороги, бо більшовики є безоборонні проти людей, що називають себе комуністами, а одночасно не лякаються признатися до того, що перш усього вони українці. Завтра, запевнюю вас, скоро тільки стануть зовсім вільними, відкинуть комунізм, щоби приєднатися до демократичної і республиканської програми. Більшовики знають про те".

У вступі до цієї розмови зазначує проф. Шульгин, що довершувана на Україні еволюція, довівши до повстання нової великодержави над Дніпром, зовсім змінила б стан річей в Европі.

„Вже в Льондоні і в Римі, а від довшого часу в Берліні починають відкривати очі. Знаю, що в дворі Чігі як і в Форін Офіс і на Вільгельмштрассе визначні спеціялісти займаються справами України, з гідною уваги проникливістю слідкували за її матодичним усамостійнюванням. Було би прикро, колиб повстання нової східної великодержави завтра викликало у Франції враження повної несподіванки".

Розмова проф. Шульгина, як бачимо з останнього уступу, має перш усього пропаґандистичну мету, але одночасно годиться з притиском підкреслити, що немає в ній ніяких інтервенційно-воєнних замашок чи підходжувань—не лише явних, але навіть скритих.

Постороннім глядач міг би брати зміст розмови проф. Шульгина з деякими застереженнями. Одначе остання трівога більшовиків, що довела до далекойдучих змін і перемін в харківському уряді, доказує, що тут справді йде глибокий процес в незалежницькому напрямку. Винесення диктаторською владою В. Затонського, який все був „оком Москви" на Україні, перетасування у верховних установах Рад. України та відпущення в неласці найрадикальніших провідних комуністичних діячів—українців (як напр. Шумський), — все те в значній мірі підтверджує правильність поглядів проф. Шульгина і свідчить про його поінформованість.

Поява місячника „*Natio*", спільного органу неполяцьких народів під Польщею, викликала різні відгомони і різні настрої в польській пресі. Над деякими голосами ми вже принагідно зупинилися, а над деякими прийдеться нам ще зупинитися. Варшавський „*Роботнік*" присвятив появі „*Natio*" і порушеним в ній питанням кілька статтей. В одній з них („*За снежжиття*") звернено увагу на питання українське і білоруське в приводу статтей д-ра Дм. Левицького і пос. Єреміча. Статті обох авторів — мовляв — переповнені обвинуваченнями і наріканнями. Отже треба, щоби лихо, яке викликує обвинуваченння і докори, було усунене, що міг би при добрій волі зробити і теперішній польський уряд. Правда, проти того виступають завзято польські націоналісти, бо

„сповнення домагань меншостей і польської демократії не заспокоїть апетитів тих меншостей, але буде лише вступом до їх відірвання від Польщі. Є це єдиний і останній аргумент, що залишився ендекам, і тому з милосердя не будемо з ними полемізувати. Вкажемо тільки на одно: Польща, без огляду на утиски з боку трьох займанців, таки відірвалася від них і здобула незалежність. Однак розгляньмо той замет у звязку з нинішніми реальними умовами. Українці і білорусини могли би відірватися від Польщі лише на те, щоби приєднатися до Росії. Однак одні і другі, змагаючи до незалежности, також пятнують і совітську Росію як займанника. Пос. Єремич підкреслює, що 5 мілл. білорусинів на схід від Білоруської Рад. Республики приєднано до Росії, а д-р Левицький вказує, що українці мусять від радянського уряду виборювати для себе національні права. Правда: *обе стверджують, що в Росії українці і білоруси живуться без порівняння лише, як в Польщі*, але то факт відомий. Чогож він нас учить? Вчить лише того, що слід українцям і білорусинам створити такі умови, щоби Росія не становила для них притягаючої сили, треба перевести основні і радикальні реформи на окраїнах, як слушно домагається пос. Єремич... В світі зясованої дійсности згаданими дітчами, які сьогодні безумовно висловлюють опінію чи настрій більшої частини нашого окраїнного населення, дуже дивно представляється роля тих „радикалів", що ні звідси ні звідти заговорили про незалежну Україну. Незалежність України і Білорусі може бути або виспом війни, або революції в Росії. На випадок війни *наші окраїни—в теперішньому їх стані — безоглядно стануть по сторонї Росії*. На випадок революції є дві можливости: або побідить в Росії демократія, а тоді Рад. Україна і Білорусь нічого не втратять зі своїх здобутків, а може їх іще поширять, або побідить контрреволюція, а в такому разі Польща могла би стати Піємонтом для українців і білорусинів, однак під тою умовою, що в нас будуть почуватися як у власній батьківщині. Заки Польща не сповнить тієї умови, не маємо права виступати з домаганням незалежности України чи Білорусі, бо воно цілим своїм вістрям звертається проти Польщі. Хіба наші „радикали" не припускають, щоби радянські українці зробили повстання проти Москви і віддалися під протекторат Польщі. А може й такі „орієнтації" свитають в тих головах".

Важко відмовити „Роботнік-ові" слушности в оцінці дійсности і ясности погляду на цю важливу справу, розуміється, з польського становища.

Ясно, що в оцінці „*Natio*" і „*Слова Польського*" не могло лишитися позаду. В статті „Документ ненависти" виписало воно стільки „сильних" і, розуміється, ніччемних слів, стільки нісенітниць і докорів на адресу „толерантної" польської влади і до крайности посуненого лібералізму, що навіть цьому канібалістично-шовіністичному органові рідко трапляється з одного розмаху висотувати такі глисти зі свого благородного нутра.

Д-Р ЛУКА ЛУЦІВ. 5)

Л. Совінський і Т. Шевченко.

(Продовження.)

Так оцінював Совінський у 1860 р. Шевченкові історичні поеми з окрема і всю, знану тоді, творчість „Кобзаря". Маючи високе, романтичне поняття про завдання поета і підходячи до Тараса з таким суспільно-політичним поглядом, який панував серед поляків у 60-их роках про українське питання, — як ще ми вище коротко згадали, — Совінський і не міг інакше оцінити Шевченка. „Для критика, пише І. Свєнціцький у згадуваній вже праці — нема „народу українського" взагалі — тілько мужицтво, простолюддя, котрого почування з виразом спротиву самому Провидінню, що очевидно найкраще мусить знати свою волю, якою мужицтво України має у всьому повинуватися слухняно своїй долі; а суспільну думку поета за все це можна оправдати тільки його найкращою вірою" (ст. 65). Совінський „ані не пробує навіть виділити сюжет-фабулу від поетичного твору та оцінити його з боку трагічної грози і поетичної сили"... „для нього поет має бути істориком, та ще й критичним і людяним, щоби — хрань Господи, — когонебудь не образити!" (Тамже, ст. 67).

Совінський, демократ 60-их років, хвалив Шевченка за твори із життя простолюдина, накидуючись на автора „Гайдамаків"; приймав отже тільки із застереженням твори „Кобзаря". Та навіть таке становище польського критика обурювало інші круги польського громадянства. Ще перед оголошенням своєї книги із перекладом „Гайдамаків" — чув перекладчик пристрастні протести. „Деінде, писав він, вказання народові на щось, що з його життям має якунебудь стичність, заслугує на щиру подяку. Не відмовлять мені її розумні, — про інших не дбаю". (*LVIII*).

Та ось знайшовся критик, який не побоявся назви „дурного" і для загального добра, щоб не ширилося ще більше згіршення і щоб успокоїти свою власну совість — гостро накинувся в „*Bibljotec-i Warszawsk-iй*" 1862, I., ст. 159—163. на Совінського за те, що той поважився переклад „Гайдамаків" оголосити друком. Коли вже Совінський хотів конче щось перекласти, то міг це зробити з „Наймичкою", а не зробитися „*dragomanem tej kanibalskiej biesiady ducha*". Навязуючи до Куліщевих слів, що Господь післав Шевченка, щоб будив живих до життя, цей рецензент пише: „*Biedną i drżą nam usta, ilekroć przymusimy je wyszczególniać te dzieła żywota, ku którym Szewczenko porywa żyjących: Nóż, głownia, strumienie gorzałki nawpół z krwi. strumieniami*".

Шевченка зве цей критик „хлопським Байроном; Байроном розуміється перелицьованим і вивернепим підшевкою на верха. В аручних парафразах полємізує цей критик (що скрився під буквою — Ф) навіть із Шевченковою автобіографією; Енгельгардт міг вибити Шевченка за те, що той „*mało co nie podpalił domu*". Ось як пише про це місце другий поляк, автор студії про Шевченка, Ґвідо барон Баталія: „*Ach tak, Szewczenko to chamski syn; stworzony do batów i zniewagi! A tu raz tylko karzą, tak są łaskawi!... Złośliwość tylko i zasadnicze nagabywanie idei, reprezentowanej przez Szewczenka, mogło dac Bibljotece Warszawskiej powód do stronniczego osądzenia autora i jego dzieła*".[1])

Зі зрозумінням ставився до Шевченка ще один поляк, В. Хорошевський, у промові на похороні Шевченка в Петербурзі. Між іншим говорив він про це дразливе питання, звертаючися до Шевченка: „*Tyś pono nie lubił polaków, ale tę niechęć ku nim sprawiły w tobie dawne ich błędy, z których na lud twój, przez ciebie gorąco umiłowany, wielkie spłynęły cierpienia; więc tej niechęci i przyczyna w tem leży: Żeś kochał wielu, żeś kochał wiele*".[2])

Так ставилися в початку 60-тих років минулого століття поляки до Шевченка за його історичні поеми. Для повноти треба зазначити, що прихильний голос Хорошевського „є в дану хвилину тільки виявом чисто особистої думки",[3]) умовно прихильний голос Совінського репрезентував нечисленні круги демократичної польської молоді, що раніше гуртувалися коло демократичної суперниці „*Tygodnika Petersbursk-ого*" — „*Gwiazd-и*", а наведений голос поважної „*Bibljotek-и Warszawsk-ої*" мав за собою могутню польську магнатерію і численну, на її услугах стоячу, інтеліґенцію.

Осуджувано Шевченка за поеми: „Тарасова Ніч" і „Гайдамаки". А всеж таки автор „Кобзаря" недвозначно заявив, що ніяким робом не можна підсувати йому канібальських інстинктів. У примітці в „Гайдамаках" пише Тарас: „Тарасова і Варфоломіїва ночі — одна другої варт на стид Римської тіяри.[4]) Що Тарас не радів проливанням крови ради якоїсь дикої жажди крови, видно хочби з того, що після „Червоного Бенкету" пише:

Оттаке-то було лихо
По всій Україні.

А в „Епільогу" стверджує, що після Гайдамаччини:

Україна — ва-віки
На-віки заснула.

Та вже найменшого сумніву не лишає Шевченкова „Передмова", уміщена на кінці поеми, про становище самого поета в цій справі:

„Весело подивиться на старого кобзаря, як він собі сидить в хлопцем, сліпий, під тином, і весело послухать його, як він заспівае думу про те, що давно діялось, як боролися ляхи з козаками.

„Весело, а все таки скажеш: „Слава Богу, що минуло!" А надто, як згадаєш, що ми одної матері діти що всі ми слав'яни.

(Продовження буде.)

---

[1]) »*Taras Szewczenko*«, *Życie i pisma jego. Napisał Gwido baron Bataglia. Lwów. Nakładem Redakcji »Tygodnika Naukowego«, 1865.* (Є це відбитка із згаданого журналу). Ст. 13—14.

[2]) „Основа", 1861, III., ст. 9.

[3]) І. Свєнціцький: „Шевченко в світлі критики й дійсности", ст. 64.

[4]) „Повне вид. творів", ред. Б. Лепкого, т. I., ст. 105; підч. моє.—Л. Л. Подібно і в примітці на ст. 115. Совінський оцінює приміток Шевченка до „Гайдамаків"—не подав, через що допустився великого нетакту супроти українського поета

Найліпше насіння городовини, цвітів і пастівних ростин, випробованої якости поручає СКЛАД НАСІННЯ фірми **ЕДМУНД РІДЛЬ** львів, вул. Рутовського 3.
Цінники на бажання висилається відворотно.

Спільний виступ „чужоплемінців" довів розюшеку вишехполякерію просто до танцю св. В тв. „*Natio*" — це орган, видаваний представниками „краєвого меншостевого сепаратизму: українського, жидівського, білоруського, німецького і литовського". Випущення цього органу в світ польською цензурою — то *curiosum*. Польща — мовляв — є єдиною державою, що дозволяє на публікацію і поширювання друку, який є „явним і цинічним доказом державної зради". Зміст цього місячника, який має інформувати закордон про положення тих народів, не дає ніяких інформацій:

„Не є то в суті річи ніякі інформації, але найбільш незбагливі, з грунту фальшиві і до абсурду натягані напади і каламнії на Польщу. На всіх і на все. Отже дістається від п. Левицького і чехам, мабуть за стільки добродійств, які від них сплили на „українців" на полі „еміграційного" шкільництва. І Совіти недоглядають п. Левицькому й Єремичеві, хоч „українізують" і „білорушать" свої меншости. П. Левицький мабуть глибоко вірить в те, що то „українці" в р. 1918 самостійно, а не розагітовані і висаджені Берліном і конаючим Віднем, пірвали за зброю. Нехай удасться до першого-ліпшого Грися, що в р. 1918 боровся, а одержить від нього без сумніву міродатні під тим оглядом інформації. П. Левицький з погордою відзивається про Раду Амбасадорів, яка в р. 1923 святочно признала Польщі Східну Малопольщу, начваюючи Раду „особливим політичним *five o clock*-овим зібранням... Ціле те видавництво, будучи яскравим документом ненависти до Польщі, є річево таким неповажне і нікчемне, що важко йому надавати ширшого пропагандового значіння. Люди не є — на щастя — такі примітивно наївні, щоби їх можна було взяти на того рода марну полову. Кожний, що має сяку-таку політичну фантазію, негайно запримітить, що має тут до діла з їдовитими ельокубраціями осталих з ненависти одиниць, з якими ніяка більша цілість горожан річпосполитої не має нічого спільного".

Значить, заболіло до живого. Заболіло наших канібалів перш усього те, що позбавлено їх виключного монополю в інформуванні польського і закордонного громадянства. Далі заболіло їх навіть оглядне змалювання дійсности, яка млинським каменем ваготить над польськими „інородцями", і тому вони намагаються дати „вовчий білет" тому місячникові, настроюючи проти нього чехів, Совіти і всі великодержави, що були заступлені в Раді Амбасадорів. А одночасно накликують уряд, щоби не дозволив на появу цього видавництва. А все те супроводить піна, яку точить із свого перекривленого ненавистю рота канібал, обезцінюючи саме видавництво.

Справді, диявол „*Jupiter ionans*".

К. В.

Хто ще не спробував знаменитих понадок з вишнею незрівняного виробу
„Фортуни Нової"

Втертими шляхами.

З діяльности кур. Рімера.

Новий куратор Львівської Шкільної Округи д-р Ян Рімер зазначився вже за короткий час своєї діяльности кількома актами, спрямованими на знищення українського шкільництва. Нашим читачам уже відомий його розпорядок, на якого основі введено польські „розмуфкі" в перших клясах школи Шашкевича у Львові і такоїж школи в Перемишлі. До цих розпорядків прийшов оце новий обіжник, що його прислано нам з бобрецького повіту:

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego Nr. l. Sł. 38264/26. Lwów, dnia 9/2 1927.: W sprawie języka obrad na konferencjach rejonowych.

Okólnik do Panów Przewodniczących wszystkich Rad szkolnych powiatowych w Okręgu szkolnym lwowskim.

Celem usunięcia jakichkolwiek wątpliwości co do języka obrad na konferencjach rejonowych, Kuratorjum, powołując się na okólnik Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 28. maja 1926 Nr. l. 5580 (Dziennik Urzęd. Ministerstwa Nr. 12 ex 926), zaznacza, że ze względu na oficjalny charakter konferencyj rejonowych, pozostających pod opieką, ogólnem kierownictwem i nadzorem Władz szkolnych, w których to konferencjach uczestniczą nauczyciele (ki) szkół państwowych, a zatem funkcjonarjusze Państwa Polskiego i jak niemniej ze względu na okoliczność, że w konferencjach rejonowych biorą udział wszyscy członkowie danego rejonu, z których pewna część nie zna innego języka, natomiast wszyscy władają językiem polskim — obrady konferencyjne mają się toczyć w języku urzędowym polskim. Uważadnia to jeszcze i ta okoliczność że po myśli cytowanego powyżej okólnika — ze stanu i rozwoju konferencyj w powiecie winien Inspektor szkolny coroczne przesyłać do Kuratorjum sprawozdanie, opracowane na podstawie sprawozdań przewodniczących konferencyj, oraz na podstawie własnych spostrzeżeń. W następstwie tego tak sprawozdania Przewodniczących, jak i protokoły konferencyj rejonowych muszą być również sporządzone w języku polskim.

Kurator Okręgu Szkolnego Dr. Riemer wr.
Rada Szkolna Powiatowa w Bóbrce.

L. 37/Pr. Bóbrka, dnia 14. lutego 1927.
Wszystkim Zarządom szkół w powiecie do wiadomości i zaznajomienia z powyższem rozporządzeniem członków grona nauczycielskiego.
Kościelny wr.

До цього слід додати, що обіжник міністерства з 28./V. 1926 Ч. l. 5580, на який покликується кур. Рімер, не згадує ні словечком про мову нарад чи рейонових конференцій. Але новому „культуртрегерові" й польонізаторові на кураторському стільці у Львові треба — видно — конче виказатися перед вишехпольсько-народовою мафією, що він іде незломно слідами свого попередника і виконує послушно її волю, хочби це противилося основним постановам польської конституції.

На ці акти львівського куратора повинні звернути увагу наші посли.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, що певний захист в добі пихоліття!

Криза президії в Українській Парляментарній Репрезентації.

Дотеперішня президія Української Парляментарної Репрезентації складалася з 3 послів: Козицького, Чучмая і Назарука. Посол Назарук зголосив резигнацію зі свого становища в президії. В зв'язку з тим останні члени президії скликали на середу 9. ц. м. пленарне засідання Української Парляментарної Репрезентації і поставили на денний порядок доповняючий вибір одного члена президії. Одначе більшість Репрезентації заявилася проти доповняючого вибору та рішила перевибрати цілу президію. Мотивом для цього служила не лише справа здекомплєтування президії, але передовсім факт, що дотеперішні члени президії вийшли до неї як репрезентанти Українського Соціялістичного Обєднання „Селянський Союз", отже партії, що стояла на сутонаціональній політичній платформі. В міжчасі більшість Сельсоюзу получилася з галицькими народовольцями в нову партію, т. зв. „Сель-Роб", що стала на цілком інтернаціональному становищі. До нової інтернаціональної партії, а навіть до її екзекутиви, вийшли і два члени президії, а то посли: Козицький і Чучмай. З уваги на те, що інтернаціоналісти не можуть репрезентувати національної Української Парляментарної Репрезентації, більшість її указала для них вотум недовіря. Це перший випадок в історії теперішньої нашої парл. Репрезентації, коли президія уступає наслідком ухвалення їй вотум недовіря. Вибір нової президії відбудеться на найближчому пленарному засіданні Репрезентації. До того часу провід її спочив у руках найстаршого віком члена, сенатова о. протоєрея Герштанського.

Крутять на всі боки...

Варшава, 13. березня 1927.

Пос. Гломбінський, предсідник конституційної комісії, не додержав своєї обіцянки, що до вівторка завішує наради конституційної комсії в справі зміни виборчої ординації — і скликав субкомісію для усталення 3-ої части 1-го уступу, що зміряє до запевнення полякам на кресах парляментарної репрезентації. Як відомо, комісія (хоч складалась із хіено-пястіців) не згодилася на створення 2 національних курій, польської і непольської, але зате ввела в життя плян Гломбінського під іншою маскою, а саме постановила придумати засоби, якби то на окраїнах запевнити польському елєментові парляментарну репрезентацію. Вчора Гломбінський, Дубанович (ХН), Брила (ХД) і Кернік (Пяст) ухвалили відбувати приватні наради в справі 3. части 1. уст.

Марш. Ратай для уможливлення дальших нарад конституційної комісії конферував із представниками клюбів, але тільки — польських. Зовсім не конферував із представниками клюбів національних меншостей. Є чутки, що саме марш. Ратай є горячим противником проектів Гломбінського, себто є за введенням національних курій. У розмовах із представниками польських клюбів заявив марш. Ратай, що при зміні виборчої ординації польські партії повинні створити одностайний фронт. У розмов з пос. Недзялковським заявив марш. Ратай, що не думає накидувати польським угрупуванням своєї виборчої ординації, а на понеділок скличе конференцію (але тільки польських партій), щоби стверднти, чи нема якоїсь спільної основи для зміни ординації.

Перед замкненням сесії сенату і сойму. — Нові вибори, чи продовження соймової каденції?

Варшава, 13. березня 1927.

„Газета Варшавска Поранна" повідомляє, що в мін-стві внутрішніх справ переконані, що уряд після ухвалення бюджету замкне сесію сойму і сенату, щоби вже їх більше не скликати. Це рівнялося би розписанню нових виборів у формальнім речинці на основі обовязуючої виборчої ординації.

В колах близьких до Ради міністрів заперечують цю чутку, заявляючи, що не може бути мови про вибори на основі старої ординації. Є також чутки про продовження соймової каденції, щоб так зискати на часі.

Закінчення нарад Ради Ліґи Націй.

Женева, 13. березня 1927.

На вчорашнім засіданні Ради Ліґи Націй представник Колюмбії відчитав рапорт комітету трьох у справі німецьких меншостевих шкіл на польськім Гор. Шлеську. Мін. Штреземан вніс застереження в справі інтерпретації конвенції. Після дискусії прийнято рапорт комітету трьох.

Рапорт про школи на Гор. Шлеську.

Женева, 13. березня 1927.

Рапорт комісії трьох про горішно-шлеські школи торкається записів, отвирання і замикання шкіл. Прийнято польську тезу, що діти, при записі яких зголошено польську мову як матірну, не можуть бути приняті до німецьких шкіл. Щодо інших категорій дітей Рада Ліґи постановила, щоби на бажання польських шкільних властей дітей тих іспитували з німецької мови нейтральні знавці, аби стверднти, чи могтимуть розуміти німецьке навчання. При негативнім висліді дітей таких передаватиметься до польських шкіл. Дотеперішній стан у шкільництві полишиться незмінений до початку нового шкільного року.

Евакуація басейну Саари за три місяці.

Женева, 13. березня 1927.

Рада Ліґи Націй приняла одноголосно предложення правлячої комісії басейну Саари. Штреземан акцептував компроміс, запропонований комісією. Рада постановила приняти рапорт Шіяльої, до якого додасться заяву з постановою, що евакуація окупаційних військ із басейну Саари і введення в життя нової охоронної системи тамошніх залізничих шляхів посліду на протязі трьох місяців. Нове охоронне військо, котрого чисельний стан не буде перевисшати 800 людей, можна буде уживати лише у випадках виїмкової ваги.

Під конець засідання Рада стверднла заключення умови в справі басейну Саари. З черги Рада вибрала знову всіх членів правлячої комісії басейну Саари. Щодо предсідника правлячої комісії, порішено, що Стефенс полишиться на тім становищі до кінця березня 1928 р. Тимчасом предсідник Ради Ліґи Націй (себто Штреземан) в порозумінні з іншими членами правлячої комісії, може іменувати іншого предсідника комісії. Після того предсідник мін. Штреземан замкнув 44-ту сесію Ради Ліґи Націй.

Найближча сесія Ради Ліґи Націй відбудеться дня 13. червня 1927.

Криза німецького уряду!

Берлін, 13. березня 1927.

„Монтаґсморген" повідомляє, що Штреземан поїхав до Берліна в понеділок і ще того самого дня відбуде засідання кабінету. Мін. Штреземан здасть звіт із останнього засідання Ради. Скрайна правиця національної групи задумує при найближчій нагоді поставити заяву недовіря для Штреземана в звязку з женевськими нарадами. Тому що є подвоподібне, що часть німецько-національних послів голосуватиме за тим внесенням, то — твердить згаданий часопис — не слід легковажити ні безпеки нової криси уряду.

Чемберлен і Залеський в Парижі.

Париж, 13. березня 1927.

Приїхав тут міністр закордонних справ Англії Чемберлен і польський мін. закордонних справ Залеський.

Конференція у президента Мосціцького

Варшава, 13. березня 1927.

В суботу відбулась у президента Мосціцького кількагодинна конференція при участи марш. Пілсудського і віцепрем. Барлеля.

Самовбивство академика.

Львів, 14. березня 1927.

На збочі Високого Замку, біля ресторану „Геленка", застрілився 22-літній студент прав Северин Баран. У полишеним листі повідомив власти, що відбирає собі життя, щоби не бути тягарем для себе і для родини. З причини переденервування повійний відступив від правничого іспиту, і тому побоювався, що стане тягарем для своїх, зрештою богатих, батьків.

Отруївся 83-літній старець.

Львів, 14. березня 1927.

При вул. Падеревського ч. 11. на Замарстинові, отруївся 83-літній старець Владислав К., випивши денатурованого спірту. Ратункова стація перевезла старця до шпиталю, де він зараз помер.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Вчорашнє число нашого часопису сконфісковано за два місця статті „Акт розпуки" і три рядки із „Замітки і відгуки". Є це 22 конфіската цього року.

— **Комасація.** Почалась комасація грунтів у земельнім уряді в Кракові по таких селах: Усте Руське, Ганчова, Климківка (Горлицький пов.), Вишатичі (Перемишль), Хлопи, Румно (Рудки), Вовковиї (Ряшів), Рихтичі (Дрогобич), Ляшки Гостинні (Мостиска).

— **Союз Українських Громадян у Франції** уладив жалібні збори, присвячені четвертій річниці Паризького Акту 14. березня 1923 р., яким затверджено анексію Української Східної Галичини Польщею. Збори відбулися у суботу 12-го березня ц. р. в „*Salle des Sociétés Savantes*".

— **Крок вперед, два назад.** Мали рацію, коли кілька днів тому іронічно поставилися до заїсток про полекші обмеження цін закордонних пашпортів. Требаж на весну пустити який зелений балюнік громадянам. Міністерство внутрішніх справ не мало би нічого проти того, щоби випустити з десятки тисяч людей за кордон і провітрити трохи внутрішню атмосферу, але міністр скарбу каже, що більше важніша справа. І тому пашпорт лишається при старій ціні: 500 золотих.

— **Нещастя.** Передучора між Львовом і Клепаровом трапилась катастрофа; задні вагони того самого поїзду вискочили на передні; двох робітників ранено. — 15-літня дівчина Скібінська випила сільного квасу у самовбивчім намірі.

— **Сенсації.** В італійськім містечку Каверта помер касієр державної льотерії Мавро в 62 р. життя. Його поклали в домовину і співали панахиду. Підчас цього Мавро прокинувся, бо лише спав летаргічним сном. Та коли побачив, де він є і що його хоронять, з жаху дістав удар серця і на цей раз помер справді. — У підземельних галеріях англійської палати в Петергофі відкрили чудову сталактитову печеру, яка є рідким явищем природи, а огляду на тамошній клімат. Мінералогічний музей Академії Наук занявся дослідами цих кришталів.

— **Карієра одного мандарина.** Один з найбільших французьких репортерів Сауервайн з „Матена", вибрався до Китаю, щоби зорієнтуватись у подіях. Їдучи через Москву рішив, що добра мати вступні інформації, від кого-ж би краще як не від ректора... китайського університету в Москві. Дивуєтесь? Так, у Москві існує китайський університет, який має 600 слухачів-китайців. Виклади не ведуться там китайською мовою, але їх перекладають на китайське і розсилають у сотках чисел примірників по Китаю. Половину суми на університет дає радянський уряд, другу

китайський. Метою цього університету дати молодим китайцям ясні та безсумівні відповіди як розв'язати китайську проблему. Такі самі відповіди дав Сауерайнові і ректор китайського університету. Як він називається? Радек. Звідки він дійшов до цього становища? Із звичайного Собельсона з галицького Тарнова, де його одновірці давно вже пили китайський чай.

— **Сучасні діти.** Після скінчення війни коли італійські полонені вертались з Австрії до хати пристав до них 9-літній хлопець і дійшов аж до Італії. Всякі розшуки, звідки він і хто, були даремні: Його передали на виховання одному італійському священикові. Тепер родичі віденці його відшукали. Він має вже 18 літ, а колись утік з хати. — У мадярському селі Надьбаконовіслась... семилітня дівчинка, заявивши раніше про цей намір.

— **Істер я танцю** охопила цими днями гостей на балю у місті Нансі. Танцюючі пари підчас чарльстона не могли стримати своїх розгойданих ніг і голов і пірвали своїм прикладом усю службу. Саля подобала на крутіж опалих дервішів. Кілька осіб поломало собі ноги та порозбивало голови. Чи не середновічна сцена?

— **Острів Робінзона** на Тихім Океані став чимсь у роді Сибіру для уряду Чілі, який висилає туди комуністів, обвинувачених у державній зраді. Засланці під військовою контролею будуть кольонізувати цю землю врожайну, але забуту.

— **З наших театрів.** Управа „Нового Українського Театру", яка почала низку вистав по провінції і внедовзі, після турне по Любельщині, має приїхати до Львова, повідомляє нас, що згаданий театр у своєму складі є тим самим театром, який давніше називався „Український Наддніпрянський Театр О. Міткевичевої". Із трупи вийшла лише директорка театру пані Міткевичева зі своєю дочкою.

— **Михайло Голинський** виступить у вівторок, дня 15. березня ц. р. на сцені львівського міського театру в опері „Тоска". Співатиме партію Кавардоссі. Одночасно довідуємось, що нашого співака хоче заангажувати на низку виступів берлінська опера.

— **Світова всячина.** Юрба безробітних демонструвала в Єрусалимі перед будинком сіоністичної екзекутиви, домагаючись підвищки підмог; наслідком бійки з поліцією один робітник ранений, кількох арештували. — Цього літа відвідає Льондон 230.000 американців, про що вже нині знають корабельні бюра. — Відомого німецького актора Макса Паллєнберга, який приїхав на виставу до Кольонь (Кельн), обікрали з усієї гардероби; артист звертається з чемним листом до злодіїв у часописах з проханням звернути йому гардеробу, бо не може грати. — У Шікаго із державних складів спірту злодії викрали цього ласого добра на 200.000 долярів, провівши від них окремі рури до свого сховища. — В Англії, по всьому Уельсі, поширена епідемія віспи; за один день 5. ц. м. заведужало там 140 осіб. — У Лайпцігу відчинилась офіціяльна щорічна виставка; покищо приїхало 15.000 чужинних купців; між ними найбільше чехів. — Вятський „губерн. совет народ. хозяйства" одержав за минулий рік 50.000 „входячих" талерів. Головна земська управа засипує своїх агрономів різнородними запитами, навіть про скількість кертиць; більшість агрономів сидить і пише. Так кажуть офіціяльні „Известия".

— **Льотір!** Пригадується, що в неділю дня 20. березня ц. р. в год. 10·30, вглядно в 11. год. передпол., в домівці Товариства „Українська Бесіда" при вул. Рутовського 22/1. (Народний Дім) відбудуться звичайні загальні збори Товариства Українських Правників у Львові зі звичайним денним порядком. — Головна Рада Товариства Українських Правників.

Нові книжки й видання.

ЖУРНАЛИ:

ЖИТТЯ И РЕВОЛЮЦІЯ. Щомісячний журнал громадського життя, літератури й науки ч. 2. лютий. Зміст: Красне письменство: Т. Косяченко, Д. Фальківський, Є. Плужник, С. Багряний, Л. Могилянська, В. Поліщук, Б. Тенета, С. Пилипенко, І. Микитенко. Культура, мистецтво, побут: Я. Сивченко: Занепадництво в українській поезії. К. Довгань: Людина з планети. О. Полторацький: До питання про „образовість поезії". Б. Шевелів: Л. Глібів. М. Терасенко. Акад. В. Гнатюк. М. Гладкий: Проблєма культури українського слова. Н. Волинський: Ще про літературу в школі. О. Дорошкевич. Остання репліка. Політика, наука техніка: Х. Хведько: Українська соц.-дем. робітнича партія і світова війна. О. Лаповогов: Нове в світовій хлібній торгівлі. З поточних нотаток. Серед книжок та журналів.

СВІТ, ч. 5. Зміст: М. Рудницький: Для кого пишете? В. Гренджа-Донський: Поезії. Михайло Приймак: Куна (із лемківських оповідань). Ів. Німчук: З українських памяток у Відні. І. Борщак: Україна у французькій літературі. З життя радянського села. Що жде Японію? З української хореографії. Максим Гехтер: Години з Брандесом. Антін Шмигельський: Кримський ескіз. Д. Козій: Памяти Спіноза. Століття великого вчителя (З нагоди 100-них роковин смерти Пестальоцці). Ілля Еренбург, З білоруського життя. Чудодійний перстень. Найновіший винахід Марконі. З Полісся. З життя Марк Твена. Д-р Іван Васанович, Ілля Еренбург: Неймовірні історії. Нові книжки й видання. Веселий куток.

„НАЦІОНАЛЬНА ДУМКА". ч. II. лютий. Зміст: В. Мартинець: Ідеалізм в українській суспільности. Д-р Степан Нижанківський: Ми і жиди. Ю. Вассиян: Рефлєксії. Роман Сушко: Мої спомини про першу сотню.

„НАША БЕСІДА" ч. 3. 10. лютого. Зміст: М. Бужанин: Вітер з України. О. Цинкаловський: Якщо в серці лютім. В. Островський: Не наш. Лазеба-Лановецький: Нетри. В. Некрашевич: Сни старого замку. Б. Монкевич: Берестейські мирові договори. І. Борщак: Україна в Парижі. Інж. О. Ільницький: Досвідна справа у сільсько-господарському машинобудівництві. Д-р Ф. В. Пансонс: Душевні зворушення і здоровля людини.

„НАША БЕСІДА" ч. 4. 25. лютого. Зміст: В. Островський: 75. роковини смерти Гоголя. Т. Довгаль: Кому молитися: Д. Цьома: Росіяне для Гоголя були чужі. Д. Куримо: Українські повісти М. Гоголя. С. Любарський: Родина Угровецьких. Б. Монкевич: Берестейські мирові переговори. В. Некрашевич: Сни старого замку. Б. Монкевич: Слідами нових запоріжців. Французький географ про Україну.

БОГОСЛОВІЯ. Науковий тримісячник. Зміст Еп. Йосиф Боцян, посмертна згадка. Д-р И. Сліпий: *Num Spiritus Sanctus a Filio distinguatur...* о. д-р В. Василик: Про літургію св. І. Золотоустого. о. д-р А. Іщак: Унійні і автокефальні змагання. Огляди й оцінки. Вибрані питання. Всячина-хроніка.

НОВА ХАТА. Журнал для плекання домашньої культури. Рік III. Ч. 3. За березень 1927. Зміст: Хвилини з життя К. Гриневичевої. — К. Гриневичева: Душа книжки. — М. Ф.: Діточі садки. — І. Федорович-Малицька: Нова історична повість Б. Лепкого. — Рижі вісти. — М. Новакова: Панчішки. — Весна й мода (6 сторін). — Як шити спортову блюзу. — Ручні роботи. — Д-р Софія Парфанович: Вітаміни. — Наша хата. — О. Ш.: Жінка і спорт. — Берізка: Як заховати красу, свіжість і молодість? — Ради господиням.

ЖІНОЧА ДОЛЯ. Двотижневик для українського жіноцтва, ч. 5. 1. березня. Коломия, вул. Нова, ч. 1.

СІЛЬСЬКИЙ СВІТ" ілюстрований господарський часопис, ч. 3, 1. лютого і 4. — 15. лютого. Львів, Собіського 32.

ГОСПОДАРСЬКО-КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС, орган Ревізійного Союзу українських кооператив ч. 10. 8. березня. Львів, ул. Словацького 14.

СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР, орган Краєвого Т-ва Господарського „Сільський Господар" ч. 5. 1. березня. Львів, вул. Зиморовича 20.

ЄВАНГЕЛЬСЬКИЙ РЕЛІГІЙНО-ПРОСВІТНИЙ ЧАСОПИС, ч. 5. Коломия, ул. Гетьманська ч. 44.

НОТИ:

Іван Левицький: Українська Рапсодія. Скрипка з фортепяном. Львів 1927. Книгарня ім. Шевченка.

Мих. Моравецький: Зразкові лекції співу, для першої і другої кл. вселюдних шкіл. Підручник для вчителя. (Критичні замітки і пояснення І. Зубаля). Львів 1927. Накл. автора.

Мих. Моравецький: Повна Служба Божа по народньому напіву. На діточий двоголосний хор. Станиславів.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру:

Судова Вишня:
понеділок 14. III. Чорна пантера

Яворів:
вівторок 15. III. Ой не ходи Грицю
середа 16. III. Огні Іванової Ночи
четвер 17. III. Барон Кіммель
пятниця 18. III. Запорожець за Дунаєм

Немирів:
субота 19. III. Маруся Богуславка
неділя 20. III. Вій

Театр виїздить на один місяць в турне по Любельщині. Пізніше завітає до Львова з новим репертуаром як Андреєва „Сім повішених і інші.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 87-?

МАГАЗИН Стамма, Львів, Сикстуська 16. поручає французьку волічку, матадор, штучний шовк Д. М. Ц. Панчохи, Рукавички, Реформи і т. п. найдешевше, бо вхід через сіни. 1706 2—12

МАШИНИ писарські: *Underwood, Remington, Mercedes,* майже нові оказійно продасть Міхальскі, Львів, вул. Собіського 12. 1552 5—10

ЧАНОВЕ! Шануйте свій гріш! Мужеські капелюхи перероблює старанно на наймодніші фасони тільки фабрика капелюхів Рудольфа Найвельта, Бальонова 3, уряджена після найновіших вимог техніки. Вистава взорів і контори приймають: площа Марійська 8, вул. Казимирівська 25, Краківська 25, Городецька 72. 1683a 2—3

4 ЗОЛ. коштує цукорничка з лопаткою з хінського срібла у мандля, Коперника ч. 14. 1305 22—7

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка **Д-р Фелікс Ган** **Львів, Городецька 46.** Телеф. 834. 1640 Пересвітлення Рентґеном. 10-27

ВЖЕ приймає замовлення на весняний і літний сезон 1618 2-3
Кравецька Робітня Українських Інвалідів
у Львові, вул. Софії ч. 25.
Матеріали по гуртових цінах у робітні.

Криниця Пенсіонат **„Здзіслава"**
поручає від 1. мая сонячні покої близько нових лазничок, вибагливий харч, на бажання кухня дієтична. Зголошення до 1. мая. **Заблікевича 16, І. пов.** між 3—5 попол. 1711 Телефон 34—91. 1—3

НАПРАВУ годинників як також біжутерії полагоджує фірма Й. Домбровскі і З. Розважевскі, Академічна 2, найліпшими фахо- 1681 вими силами по приступних цінах. 3-7

Фабрика килимів М. Хамули в Глинянах
відкрийма з днем 1. березня ц. р. для вигоди П. Т. Клієнтелі власний склад і продажу своїх ткацько-килимарських виробів при
площі Трибунальській число 1
1660 3—5
(проти гол. входу костела ОО. Єзуітів).

До жіноцтва Бережанщини!

Заходом Філії Товариства „Просвіта" в Бережанах відбудеться в неділю 20. березня 1927. о год. 12-ій в полудне

Повітове жіноче Віче

для обговорення доли та організації повіту.

На віче прибувають видні робітниці наших жіночих центральних організацій.

Просяться Виділи Читалень, Ради „Лугів" та Управи Кооператив подбати про громадну участь жіноцтва. Присутність Луговичок обовязкова.

Жінки! Явіться громадно на це перше віче в нашому повіті та докажіть цим Вашу зрілість та свідомість жінки-громадянки!

За Виділ Філії Товариства „Просвіта" в Бережанах:

П. Сагайдачний секретар. *Д-р М. Західний* голова.

Загальні Збори

членів Повітового Товариства Кредитового кооперативи з обмеженою порукою **в Тернополі,** відбудуться в четвер дня 31. березня ц. р. о 12-ій годині перед пол. в салі Міщанського Брацтва з таким порядком нарад:

1. Відчитання протоколу з попередних Зборів.
2. Затвердження Управи в повнім складі на предложення Надзірної Ради.
3. Вибір одного члена Надзірної Ради.

До участи в Загальних Зборах є управнені лише члени кооперативи особисто.

Правні особи беруть участь через повновасника, осмотреного повновластю.

Легітимації, управнюючі до участи в Зборах, мають члени відобрати в льокалі Кооперативи в Тернополі, вул. Мішкевича ч. 11, а то почавши від дня 25. березня в урядових годинах від 9-ої до 1-ої год., а дня 31. березня, ц. є в день Зборів від 9—11 год. передпол.

Тернопіль, 10. березня 1927 р.

За Надзірну Раду:

Іван Бодиар голова. *Д-р Іван Якимчук* секретар.

ЧЕКОЛЯДА „ОПТІМА"!
1673 **найліпша** 3—?
Загальні Збори

Байцуйте насінням Успулюном або сухою байцою Успулюн
ЙОСИФ КАРРАХ
Львів, Косцюшки 18.

Конкурс.

Громадська Управа в Зеленій повіт Надвірна, воєв. Станиславів, розписує отсим конкурс на віддання до відграничення громадських грунтів о поверхні около 1000 ha в ріжних місцях в гірській околиці, цивільному авторизованому геометрові.

Услівя: 1. Вимірені пункта мають бути в відповідний спосіб тревало означені падиками.

II. На підставі помірів, мається виконати основно:

а) по два ситуаційні пляни,

б) викази узурпантів, занятих ними грунтів,

в) на случай потреби, два пляни (копії) потрібні до судових процесів і до переведення інтабуляцій.

Як винагороду належить числити від кождих 1.000 біжучих метрів дійсно занятих границь.

Оферти належить вносити до громадського уряду в Зеленій по конець березня 1927 року.

Блищих інформацій уділить письменно або устно Вп. Інж. Юркевич Роман в Рафайловій пов. Надвірна. 1684 3—3

НА ВЕСНУ найдешевше переробляє і покриває матераци і ковдри знаний 1653a Магазин постелі 2—3
В. Іжицький
Львів, вул. Коперника 3.

ЖІНКА, високоінтелігентна, симпатична вдова, середніх літ, енергічна, розуміється на кухні і управі домом, пошукує посади, самостійної газдині в заможнішім домі, найрадше в місті, у старшої особи, пана чи пані, або у священика вдівця — також в пенсіонаті як управителька чи до спільного проводу. Зголошення Адміністрація „Діла" під „Газдиня". 1704 2-2

ЖУЖЛЕВА МУЧКА ТОМАСА
(ТОМАСИНА)
є під весняні засіви
на кожду почву
і кождої пори 1524 6—9
найліпшим і найдешевшим ФОСФОРОВИМ НАВОЗОМ
Фосфоровий квас теперішньої :: :: томасини діляє негайно. :: ::
Вказівки і цінники доставляє фірма:
ЙОСИФ КАРРАХ
Львів, вулиця Косцюшки ч. 18

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 38 (11.026). Львів, середа 16. березня 1927. Pocztowe opłatę zaszlacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 6·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Задля національної оборони.

Організація живих сил нації. — Організація фізичних кордонів. — Значіння природних границь.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 6. березня 1927.

I.

Цими днями увага Франції зосереджена на питаннях національної оборони.

Повертаються питання ці біля двох завдань, що вяжуться з собою й доповняють себе взаїмно: завдання охорони границь, у даному разі сухопутних, і завдання організації живої збройної сили Франції.

Одно й друге завдання, хоча й було розглядане й студіоване вже від років, трохи не від самого кінця війни, то пекучим і актуальним сталося — який парадокс! — тільки від політики замирення Франції з Німеччиною, звязаної з Льокарном, Туарі, тощо. Політика ця поставила на чергу дня неминучість прискореної евакуації лівого берегу Рену.

Поки французькі війська стоять над Реном, нема Франції потреби надмірно журитися німецькою небезпекою. Мимо літак в і далекострільних гармат Рен уже самий собою становить могучу охорону Франції перед наступаючими від сходу Німцями. До тогож, держачи лівий беріг Рену, французькі війська держать під дулами своїх гармат головний арсенал Німеччини, себто головну полосу німецької великої індустрії. Тай нарешті: поки французькі війська стоять над Реном, у німецькій країні, доти полем битви і неминучої руїни мусіла би бути передовсім якраз ця богата й цвигуча німецька країна — обставина, після досвідів з руйнацією північно-східної Франції 1914—1918 рр., мало приваблива навіть найбільш воєвничому німцеві.

Одначе окупація Надренщини повинна би покінчитися — в дусі Льокарна — як найскорше; а колиб не покінчилася швидко й „передчасно", то і так прийшов би їй кінець через несповна десять років, себто 1937 р., відповідно постановам Версайського мира. Так чи сяк, а речинець уже недовгий, і Франції треба швидко готовитися захищати національну територію своїми власними силами — людськими й земельними.

Киньмо оком на одно і друге себто на задуману французьким штабом реорганізацію живих сил нації і реорганізацію фізичних засобів французької границі. Одно і друге цікаве не для самих тільки безпосередньо інтересованих, тобто французів, німців і італійців.

II.

Передовсім: військова реорганізація народу.

Від кількох днів ведуться в палаті послів і завтра мабуть покінчаться наради над новим військовим законом. Зміст закону цього, як і зміст нарад цих, краще всіх соціольогічних і історіософічних розвідок показує нам денні сущні підвалини преславного новітнього „поступу", демократії, соціялізму та інших придбань тієї категорії. Коли з давних, відсталих часах старого режіму війну робило кілька або кількадесять тисяч шляхтичів і затяжних вояків, (дрібний, незначний процент людности), то від проголошення Великою Революцією незабутнього гасла загального ополчення воєнна мобілізація втягає під ніж щораз то ширші маси „людського матеріялу". В останній війні бачили ми, здавалося, вже й вершок можливости в доставі й консумції гарматного мяса. Одначе показується, що — ні. Будуча війна буде ще поступовіша: мобілізовані будуть нетільки підростки, молодці, мужі і старці до віку можливо як найпізнішого, а таки всі жителі країни, без ріжниці віку й полу. То буде повна й безвиїмкова мобілізація цілого матеріялу людського, мілітаризація всього — людей і річей.

Девятнацятий вік чванився науковими і промисловими винаходами, і думав, що ними володітиме людина над всесвітом краще забезпечена; двацятий вік раптом помічає, що людина сталася рабом винаходів, якими вона так гордилася. Поступ, бачимо, що найменше сумнівний.

Соціялісти, голосуючи за військовим предложенням, потіщаються, що така організація цілого народу веде з собою поширення функцій держави, значить, іде на зустріч оконечному „ідеалові" — соціялізації. Дуже підозріла й сумнівної вартости розрада! Держава мовляв, усе бере в свої руки — яке щастя! Але в дійсности ціла нація, поставлена до розпорядимости „державі", була би тільки неповоротною масою, якби не було шефів, ватажків, проводирів, командантів, здатних установити єрархію, субординацію й слухняність і підчинити своїй волі й своїму розумінню потреб — масу людського матеріялу. Держава — абстракт, і тільки романтична уява може вважати „державу" за здатну доконати таких діл, які можуть доконатися єдино тільки одиницями, здібними й компетентними. Самовлада Наполеонського типу або олігархія більшовицького типу, одна й друга заперечення демократичного „ідеалу", — оце мета новітнього „поступу", мета, правда, небажана, та проте мабуть неминуча.

III.

Щодо організації фізичних границь Франції стояли тут проти себе дві суперечні теорії. Одна, основана на досвідах останньої війни, домагалася, щоб заздалегідь, уже підчас мира викопати від моря аж до швайцарської границі, цілу безперервну систему закопів (траншей), закріпити закопи бетонами й удержувати їх завсіди готовими дати захист обороняцям перед наступаючим із сходу ворогом. Друга теорія відкидала безперервність бетонованих закопів, а натомість домагалася побудування здовж границі, цілого ряду могучих фортифікацій, замкнених у собі, а поміж ними хотіла доцільно заложити систему звязкових матеріялів (залізниць, телефонів, складів кільчастого дроту, тощо), які позволили би швидко зорганізувати оборону відповідно рухам наступу.

Найвища воєнна Рада склала обі ці теорії в одну й одноголосно приняла синтетичний плян, гнучкий і змінчивий відповідно географічним, господарським, лучбовим і ін. обставинам даної околиці. Виконання пляну того вимагатиме богатьох років і ще більше міліярдів коштів. Та здійснення цього укріплення границі дасть, кажуть, забезпеку проти всіх воєнних рисків...

Забезпечення французької границі супроти Італії безмірно лекше ніж супроти Німеччини: Італію ділить від Франції природна границя, ідеально вигідна, границя Альп, безперервна, знаменитими фізичними заборолами заосмотрена. Німецька границя, хоча й не зовсім позбавлена природних заборол, то таки далеко менше безпечна; немає там тяглости в системі річній ні гірській, а й гори там (Нюрайські й Арденські) куди слабші з охоронного погляду від гір Альпейських. У виробленім плянї оборони Франції Найвища воєнна Рада, зложена з маршалів і найчільніших стратегів Франції, сконстатувала зайвий раз (і проти всіх сумнівів) першорядну стратегічну вагу природних границь держави.

В. Левицький.

На вершинах.

Василь Порайко народнім комісаром юстиції і генеральним прокурором УСРР.

В харківському уряді наступили глибокі і далекосягні зміни. Повнота влади перейшла в руки голови тимчасового галицького радянського уряду з р. 1920 В. Затонського, який, як керманич Робітничо-Селянської Інспекції став фактичним диктатором Рад. України. Це становище розтягається на уряд (державний контрольор). Одночасно є він головою Центр. Контрольної Комісії в партії (КП(б)У.) Обєднання цеї двоєдиної влади в руках Затонського, довіренника московського центра, є такою важливою і глибоко-замітною подією, що ніодин український громадянин не може байдуже пройти мимо неї. Затонський відомий й ширшим галицьким колам з рр. 1919—20. Більшовик „старого видання", був він „кнутом" і „гільотиною" революції, особливо безсердечно розправлявся з українськими національно-незалежницькими елементами. Та не вивалив він поблажливости й у відношенні до українських соціялістичних, навіть комуністично настроєних елементів, скоро ті намагалися обороняти як не самостійність, то хоч принижену рівнорядність „самостійної" української радянської республики (перед повстанням Рад. Союзу). Його поведінка у відношенні до Конара (Палащука), яке мало-що не скінчилася смертю останнього, є цього пророчистим доказом. Тільки завдяки специфічним обставинам вдалося Конареві вилабудатися в Москві, а опісля дійти там до величезних впливів, обнявши керму російського „госіздату" на спілку з Луначарським і Крупською (жінкою Леніна). Говорять, що Харків, побачивши небуденні спосібности Конара (який є галичанином), пропонував йому обняти провід в українському державному видавництві, однак він мав відповісти, що як довго Затонський має голос на Україні, так довго не стане його нога в Харкові.

І тепер той Затонський є диктатором. Що безпосередньо вплинуло на ці зміни, важко стверднти. Та не можна ані на одну хвилю сумніватися в тому, що підкладом цього перетасування на щаблях урядової єрархії в Харкові є зріст незалежницьких тенденцій не лише серед широких громадських кол, але і в самій урядово-комуністичній верхівці. Наділення Затонського диктаторськими правами є помітним зворотом до доби воєнного комунізму, є одночасно наглядною погрозою на адресу самостійників. Затонський — це око Москви, кнут партії і гільотина диктатури.

І цей Затонський на найбільше відповідальне і найвпливовіше становище в уряді садовить Василя Порайка, свого безастережного прихильника, навіть рабського поклонника на місці М. Скрипника. Таким чином В. Порайко поруч Затонського став на вершинах значіння, впливів і влади. Порайко є галичанином і це теж спонукує нас присвятити деяку увагу особі нового наркомюста і ген. прокурора України. Перш усього кілька біографічних дат:

Василь Порайко ще молода людина. Вродився він 1883 р. в Устю над Прутом, в снятинському повіті. Походить він з дуже бідної селянської сімї. Батько його — сільський зарібник з численною сімєю (сім душ) тяжко мусів працювати, щоби прожити рідню, „господарюючи" на 1/4 морга городу. Скінчивши сільську школу, Порайко вступив до української гімназії в Коломиї. Був дуже пильним учнем і пройшов майже всю гімназію відзначаючим. Ясно, що вчився він в незвичайно складних умовинах, як більшість учнів коломийської гімназії, яку з повним правом можнаб назвати „пролетарською". Отже давав лекції, був інструктором і взагалі промишляв усякими способами. Високий, стрункий, білявий, з блідим лицем (часто доводилось йому і голодувати), з довгою шиєю, обтягненою високим шилістим біляним комірцем, незвичайно чистенько, навіть чепурно, по джигунськи одягнений, робив враження повної незацікавленості в питаннях громадського життя. Не особливо цікавився літературою, а головно наскрізь чужою і нецікавою була для нього соціялістична література. Коломийська гімназія славилася своїм радикалізмом, соціялізмом, атеїзмом і безлічю „ізмів". Було там кілька тайних гуртків, в яких впливи мали навіть анархісти. Була там теж і душа анархо-революції п. ів...на, яку ми назвалиб „дівчиною революції" (на зразок „бабушки революції"). Однак у всіх тих гуртках і кружках не було Порайка. Він тримався, або вірніше кажучи: Його тримали осторонь від таких справ. За те Порайко був любимцем катехита, залюбки танцював і був добре вихованим „кавалєром" уже від четої гімназій-

Red. czas. „Dilo" we Lwowie. Pr. 106/27. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dilo" Nr. 55 (10.998) z dnia 12. marca 1927 pod tytułem: „Wynachidzywi t czy bużewilla" w ustępach a) od początku artykułu do słów „Polszczi" włącznie, b) między słowami „hromadzan" a „ja-yjś", c) od słów „Takym" do końca artykułu zawiera znamiona zbrodni z § 65 a) ustawy karnej, która dokonana w dniu 11. marca 1927 roku konfiskatę za sprawiedliwiona i zarządził zniszczenia całego nakładu i wydał w myśl § 493. p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863. t. j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę po 400 Zł. Lwów, dnia 11. marca 1927.

Hawel.

ної кляси. В цій класі зустріла його досить небудення, як на учня, пригода справді важливого соціяльного значіння, яка була доказом його передчасної зрілости. Внаслідок цього Порайко був примушений на другий піврік (в пятій класі) опустити коломийську гімназію і перенестися у Львів, де найшов він захист під крилами пок. проф. Л. Саля (що походив теж зі Снятинщини). Однак вже по півроці дир. коломийської гімн. пок. С. Недільський дозволив собі легко переблагати, і Порайко вернув у Коломию, де в 1910 році склав іспит зрілости з відзначенням. Опісля був студентом прав черновецького і львівського університету. В студентських часах не був широше відомий серед студентської молоді, хоч зараз після матури брав участь у липневих подіях 1910 р. на львівському університеті, опісля був засуджений у процесі „101". Як студент прав перебував головним чином на провінції, а головно в Снятинщині, що мала марку радикального повіту. В тому часі, головно підчас парляментарних виборів, Порайко брав участь у виборчій агітації, здекларувавшись радикалом.

Мобілізований в 1914 р., скоро попав у російський полон. Перебував у таборі для полонених в Астрахані. В січні 1918 р. там же вступив до комуністичної партії. Вже як комуніст у 1919 р. являється на Україні. Будучи правою рукою і тінню Затонського, виконує всякі доручення компартії. І так: в 1919 р. стає головою галицького революційно-комуністичного комітету, а опісля — після переходу галицької армії до більшовиків, працює над її реорганізацією. З тих часів став він більше відомим в галицьких колах, особливо військових. Про його поведінку з тих часів усяко про нього говорять. Одні вбачають у ньому кровожадно-садистичний ореодрук Затонського, інші — навпаки — вказують на його заслуги для останків галичан після переходу дивізії Головинського на польсько-петлюріївський бік. Його рішучій поставі в комуністичній верхівці треба завдячувати пощаду тих останків галицької армії, що вайшлися по більшовицькому боці.

Після покінчення війни Порайко стає членом київського губкому КП(б)У та головою губернської ради народнього господарства, опісля головою губвиконкому в Полтаві, а згодом у Виннці. З Виннці переходить Порайко у Харків, займаючи там спершу становище голови Українукрсоюзу, а потім голови Укрсельбанку.

День 5. березня 1927 вніс його руками Затонського на преважне становище народнього комісаря юстиції і генерального прокурора України. Таким чином Василь Порайко перейшов різні щаблі партійно-урядової єрархії, досягнувши одного з найвищих щаблів. В порівнанні зі своїм попередником М. Скрипником — це індивідуальність менше замітна. Можна з певністю твердити, що Порайко — як генпрокурор України і в тому характері сторож конституції УСРР — не буде мати відваги опротестовувати постанов московських диктаторів, як це робив його попередник. Хоч, хто знає. Кажуть, що з їдою приходить смак і апетит, а з владою і її почуття. Яке буде становище Порайка до українських справ і українського народу поза територією УСРР — важко передбачити. **М. В.**

За права нашої школи.

Про урядову мову в українських приватних школах.

Sine ira et studio.

II.

Зпоміж усіх Кружків „Р. Ш." один лише Кружок в Коломні приноровився безумовно до розпорядку Головної Управи, і тому й як управитель гімназії приноровляючись до домагання обох тих установ, завів у школі українське урядування, про що дня 30. жовтня м. р. повідомив я окремим письмом кураторію львівської округи. У відповідь на те письмо кураторія зірвала контакт з гімназією, а я дня 30. листопада 1926 уступив зі становища управителя.

Дня 28. листопада м. р. відбулися в Коломиї загальні збори Кружка „Р. Ш.", на яких по причині Крезигнації голови ружка і трьох членів Старшини вибрано нового голову і нових трьох членів Старшини. Настрій на зборах був дуже а дуже бадьорий, доказом чого нехай буде „Покутське Слово" ч. 6 з дня 15. грудня 1926, де на ст. 7 читаємо: „...Всі бесідники були тої думки, що Р. Ш. мусить бути й остаючись дійсно рідною, що тому новий виділ в порозумінні з Г. Управою, повинен доложити всіх зусиль, щоби Р. Ш-і як найскорше привернено зрабовані Грабським права. На внесок п. І. Могильницького збори висловили своє негодування тим Кружкам Р. Ш-и, які в негромадський і впрост каригідний спосіб знеґтували директиви Гол. Управи в справі привернення української мові належних їй прав і браком почуття солідарности і карности ускладнили зусилля Гол. Управи в тому напрямі".

Таке рішення запало на загальних зборах коломийського Кружка Р. Ш. дня 28. XI. м. р. Не вдаюсь в оцінку тої резолюції, констатую лише факт, що таке рішення запало. Міжтим що діється?

Цілком випадково попав мені у руки ось такий документ: печатка: — „Рідна Школа". Українське Педагогічне Товариство. Кружок в Коломиї. — Поміж того видруковано таке:

Коломия дня 13. грудня 1926. До Вп. П. (ім'я і прізвище автор статті нароком пропускає) в „...як батька (опікуна) учениці української семинарії (гімназії) Кружка „Рідної Школи" УПТ., як члена тогож Кружка в Коломиї. Ваша Всечесносте! Бажаючи виявити справжню думку батьків і членів в справі шкільної політики Кружка „Рідної Школи" в Коломиї, Старшина Кружка просить Вас відповісти на ці поставлені питання: 1) Чи вважаєте, що боротьба за права української мови як урядової в школах „Рідної Школи" УПТ. повинна і мусить бути ведена відповідними організаціями позашкільними (партійними, освітними, парляментарними, комітетами батьків тощо) з повним поминенням самої школи, котра безпосередно підчинена державній шкільній владі і від неї вповні зависима? 2) Чи вважаєте, що також школа повинна бути втягнена в ту боротьбу без уваги на наслідки, які випливають з дійсної повної залежности від шкільної влади?... Коли притакуєте на друге питання, тоді: 3) Чи берете на себе обовязок: а) посилати свою дитину дальше постійно до школи на випадок відібрання школі права приїздности і платити за неї повну оплату? б) чи даєте правно важну запоруку, що на випадок потреби (коли би школа розсипалась в наслідок передбачених перепон, ставлених їй шкільною владою) зобовязуєтеся зложити найменше 50 проц. цілорічної оплати одної учениці (15 зол. місячно), та члени, що не мають дітей у школах УПТ. суму до висоти, яку визначить Старшина Кружка) для виконання контрактових зобовязань Старшини Кружка, затягнених для ведення школи? Ваш власноручний підпис і адреса.... Від Старшини Кружка „Рідної Школи" УПТ. в Коломиї. Голова... секретар... (Підписи). Увага: На ці питання просимо по змозі розказі відповісти: так або ні, і дописати зараз по знаку запитання, відтак підписати і звернути нам негайно у приложеній коверті. Немаркованих писем в почти не приймаємо. Хто не відішле, нам цього письма до 3 днів, вважатимемо що він притакнув на перше питання.

Так звучить цей історичний документ. Я до нього долучую ось замітки:

1) Статут Р. Ш. такого плебісциту не передбачує і самозрозуміло, що його передбачувати навіть не може, бо до провірення справжньої думки членів Товариства покликані лише загальні збори. Такий плебісцит є з формального боку неправильний, а тимсамим і неважний, без огляду на його вислід. Головна Управа повинна проти такої поведінки Кружків як найенергічніше застерегтися, бо вона в наслідках булаб дуже небезпечна.

2) Такий плебісцит неоправданий і під мериторичним оглядом, бо ніякий Кружок, не тільки по думці статуту, але й по думці управи товариства, не має права вести власної шкільної політики. Для Кружка існує лише одна шкільна політика, тобто та, яку намітить Головна Управа.

3) Такий плебісцит є нельояльністю супроти Гол. Управи і членів свого Кружка, бо коли старшина усвідомила собі, що не може захватись за веденням боротьби самою школою, точніше управою школи, — то повинна була: а) це своє становище негайно подати льояльно до відома Гол. Управи, як це зробили інші Кружки, і покликатись на це на найближчих загальних зборах Кружка; б) скликати негайно ще раз загальні збори Кружка і це своє становище цілком отверто подати до відома загалу і піддати його під дискусію, або зложити свої мандати, коліб збори були іншої гадки.

До того Старшина тим більше зобовязана, коли передбачувала і таку евентуальність, що школа може' розсипатися. З уваги на таке передбачення мовчанка її про те на загальних зборах, на котрих її вибрано, була з її боку не до оправдання. Бо як це собі пояснити, що ще дня 28./XI. нововибрана Старшина не мала найменшого сумніву в тому, що урядування в школах Р. Ш. повинно і мусить бути українське, а вже в десять днів пізніше побачила, що від українського урядування школа може аж розсипатись! Чомуж Старшина не бачила того вже 28./XI.? Чиж треба їй було аж 10 днів на те, щоби собі це усвідомити? Ні! Старшина мусіла бути свідомою того вже і 28./XI., але на зборах мовчала, бо воно без порівнання вигідніше на зборах плисти за струєю, чим їй протиставитись в ім'я правди і в ім'я народнього добра, хоча ця струя, на жаль, у значній частині випадків спричинена не чим іншим, а брехливою та чванливою демагогією, що нам приносить далеко більшу шкоду, ніж хрунівство.

4) На загальних зборах кружка, дня 28./XI. м. р. виявився рішучий настрій за українським урядуванням. Під кличем українського урядування вибрано також і теперішню Старшину, яка проти того ні одним словом не застеріглася, а тим самим зобовязання це на себе приняла. Яким правом, питаюсь, вже по двох неділях Старшина критим штихом і підпольною дорогою поборює той самий клич, в ім'я якого дала себе вибрати? Чи її до того хто уповажнив? Чи кращої дороги вже не було?

Не треба було приймати мандату, можна було на зборах старатися провести іншу ухвалу, можна було скликати поновні збори і на них зажадати ревізії рішення, евентуально зложити мандати, можна було Бог зна що — але рішень загальних зборів самовільно нікому змінити не вільно. Це підриває довіря народу до усякої організації і є само собою крайно небезпечним експериментом. Якщо так далі пійшлоб і в інших повітах, то ми за рік перестанемо існувати як зорганізована нація, бо хто тоді буде кому вірити?

Прошу собі уявити: Головна Управа вимагає категорично українського урядування, попередня Старшина так само, останні загальні збори Кружка теж, а Старшина, тими зборами під тим самим кличем вибрана, зараз по виборі на власну руку, без нічиєї авторизації усуває одним махом українську урядову мову, а на її місце заводить собі урядування польське, а відтак волю тих усіх статутово абсолютно авторитетних чинників хоче звалити якимсь чудацьким плебісцитом, про який ані статут нічого не знає, ані здоровий розум нічого знати не хоче.

Якто? Чи ми дійсно маємо дві національні етики: одну радикальну і ультранаціоналістичну на попис перед загальними зборами і вічами, як блохман для безкритичних, мовляв, має народу,—а другу засадничо протилежну для буденного вжитку і для польської влади? В такому випадку розумію, чому ми війну програли, тай чому ми вічно були і є на споді!

Народу безкарно обманювати не вільно, бо нарід від такої „політики" безумовно відвернеться.

5) Дивоглядне собі це ціле письмо коломийської Старшини зі смішно короткими речинцем трьох днів, якого ніхто не всилі додержати, бо навіть і не знати, від коли речинець рахувати, а ще дивоглядніше воно з уваги на свою загадкову стилізацію. Якже його зрозуміє селянин і як доглупається, чому воно повстало і звідки взялося? Колиж до того селянин прочитає точки а) і б), то певно без відповіди кине ціле письмо у піч, а тоді точка 1) автоматично ухвалена, і плебісцит готовий. Справді, варто його опатентувати! Нічим Грабський! — Але чи воно так годиться?

6) Ще одна замітка. Дивна це практика голосування: „Хто не відішле нам цього письма до 3 днів, вважатимемо, що він притакнув на перше питання!" Отже виходить, що неприсутні голосують! Панове, ради Бога, де воно так водиться у світі, що числяться голоси неприсутніх, зглядно тих, що не прислали ніякої заяви? Це хіба лиш в Коломиї можливе!

Такою дорогою можна в наших організаціях перепачкувати найбільшу погань. Чи панове свідомі того, куди показуєте дорогу? Малограмотний селянин зорієнтується напевно, що таким письмом скомпромітує себе і народню справу.

Роман Гончикевич.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Останній акорд карнавалу.

Вечерниці „Червоної Калини"...

Тому шість років уладжували їх полонені, нині — окуповані. Одні і ті самі люде, тільки з різними прикметниками. Не знати, який прикметник дасть їм доля завтра?!...

Зїхалося, зійшлося товариство, яке так тісно звязали спільні смутки і радощі, а надівсе небезпека смерти. Кажуть, гімназіяльна дружба найсильніша. Так воно було до часу, доки „двійка", „промоція" чи „карцер" були справді великими переживаннями, а страх перед ними, був найбільший, який міг трапитись у житті передвоєнного громадянина. Але вже вблід маєстат директора супроти маєстату... вступа чи десятника, а страх перед двійкою супроти страху перед смертю?!...

Не дивно, що тепер серед того товариства нема навіть галицького поділу на... пенсії. Зійшовшись денебудь, товариші забувають про все, а пямятають тільки одно: спільні переживання.

Цього не можуть зрозуміти непричасні і тому неодин чоловік був злий на жінку, колишню лицарську даму, що вона забуваючи на висоту його пенсії, бавиться в товаристві безробітних або малозаробітних, а неодна жінка хвилювалася на мужа, що він не шанує свойого маєтку чи пенсії і пристає з бідолахами.

Весело було на вечерницях „Червоної Калини". Хоч кожний спомин приснояв око сльозою, хоч кожна пісня видобувала зітхання.

І подія був на вечерницях такий, як колись на війні: був фронт, була кадра і були новобранці.

Новобранці — як і колись — працювали ногами, вибиваючи замісць „ходу одинцем" — рівно тяжкі і томлячі черлестонн.

Фронт — сидів на поготові співаючи і випиваючи та давнину славну згадуючи.

Кадра, як звичайно, держалася позаду. Засіла кошем за столами, Фердинанда Пятніка до себе запрохавши.

Не було тільки „Збірних Станиць".

Що я кажу не було. Прийшов таки один представник, що правда в шестій годині рано і не сходячи футра, але прийшов. На жаль коротко святкували вечерниці його присутність. Побачивши, що там не дають медалів, ні не переводять іменувань — покинув неприятні салі Весіди.

Кажу: неприятні, але це тільки для нього, бо того дня салі Весіди були приятні як рідко. І повно було в них і гамірно і весело і ясно. Ясно на салях і в душах...

А ще ясніше зробилось, коли Янушевич запалив магнезію при фотографії учасників(-ць).

Маю враження, що збірна знимка з цих вечерниць буде приємною згадкою для всіх, хто на ній є або має когось для для всіх, які... інтересуються гарним полом.

Помилаючи те, що на вечерницях цей пол був надзвичайно щасливо заступлений, ще одна обставина впливатиме на популярність знимки.

Стануши за непотрібним філяром, я мав змогу придивитись гурткові, який ладнався до фотографії.

Три або чотири рівно молоді як гарні панночки поправили в останній хвилі сукенки, бо на їх думку вони були за старомодні. Певно не знали, що тепер мода вертає знов до довгих спідничок.

Весело було на вечерницях „Червоної Калини". Гарні спомини летіли за відходячими учасниками, сплітаючись із піснею тих, які ще остались:

„Вже ранний світ у вікна бє,
Румяний день встає.
Кому вже сон припав до віч
Гідра на піч, пора на піч!
Та в кого ще серце б'ється
І в кого ще гоне кров,
Той хай з нами заспіває
Той хай з нами вип'є знов!"

Galaktion Vinka.

ГОДИННИКИ найліпших фабрик дешевий у фірмі **Домбровські — Розважевські, Львів, Академічна ч. 2., тел. 27-29.** Заступство на Галичину світової фабрики годинників *„Longines"*. — Ціни фабричні. 1680 3—7

Міжнародня конференція „через школу до миру".

Міжнародне Бюро Виховання (Женева) взяло на себе ініціятиву в скликанні конференції на тему: „Через школу до миру". Конференція має відбутися в Празі від 16. до 20. квітня.

На цій конференції мають виступити з рефератами, між іншими, П. Бове (Женева), П. Денглер (Відень), проф. Казімір

ШІСТЬСОТ ТИСЯЧ 600.000 ЗОЛОТИХ

може кождий осягнути, хто закупить льос І. класи в конторі Державної Льотерії **„Руно" Равіч і С-ка Львів, вул. Академічна 3.**

Загальну суму виграних підвисшено **на 16 міліонів золотих.**

ЩО ДРУГИЙ ЛЬОС ВИГРАЄ

На замовлення висилаємо негайно оригінальні льоси залучуючи свій блянкет ПКО.

В цім місци витяти і переслати нам в листі.

КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ.

До фірми „РУНО" Равіч і С-ка Львів, вул. Академічна 3. Отсим замовляю до І. класи Державної класової Льотерії ..... цілих льосів по 40 зол. ..... половинок по 20 зол. ..... четвертків по 10 зол. Належитість золотих ..... заплачу по одержанию льосів. Прошу тому о залучення блянкету ПКО.

1687 3—3

(Гага), М. Ган (Дрезден). Взагалі конференція притягає до себе великий інтерес з боку педагогів, так що можна сподіватись на численну участь чужинців. Організаційне Бюро конференції розраховує на 200—300 учасників-чужинців, себто крім тих учасників, що перебувають у чехословацькій республиці.

Офіціяльною мовою конференції є есперанто. Одвак це не позбавляє права учасників конференції відчитувати реферати та виступати в дискусії на якійнебудь іншій мові; в цьому разі реферат і зміст дискусії перекладатимуть на есперанто.

Тема конференції не може не цікавити й українських педагогів, а тому слід побажати, щоб і Галичина мала своїх відпоручників на конференції, де вони могли би перед світовою трибуною виявити те гасло, яке панує в школах Польщі щодо відношення пануючої нації до т. зв. національних меншостей.

Прага, 11.III. 1927.

Ст. Сірополко.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на шадничу книжечку ч. 7910.

НОВИНКИ.

— **Ювилей української артистки.** Дня 28. березня ц. р. відбудеться в Київі ювилей 40-літньої артистичної діяльности відомої артистки Ганни Іванівної Борисоглібської, знаної також зі своїх виступів і в Галичині. Ювилейна вистава буде відограна в оперному театрі в Київі. Всякі письма належить слати на руки ювилейного комітету.

— **Приклн температури.** Почали вже про весну співати, жіноцтво вбрало вже нові сукні, а офіціяльні бюлетени впевняли, що весна відвідала нас цим разом на постійний побут, аж до літа. Тимчасом учора впав на наші голови зовсім автентичний зимовий, мокрий сніг.

— **Намагане вбийство і самовбийство.** Жінка інваліда Лавра Гуменюка, власника кіоску біля політехніки, в порозумінні зі своєю дочкою Михайлиною постановила вбити свого чоловіка. Вбийство згодився виконати будучий її зять Богдан Товариницький і взяв собі до помочі товариша. Одначе товариш в останній хвилі повідомив про все поліцію. Товариницького, переодягненого за жінку, арештувала поліція, як із сокирою і з кольбою до лютування заліза зачаївся на вертаючого додому Гуменюка. — Оноді при вул. Генінга 10, намагалася отруїтись 14 літня Ванда Косаківна, напившись оцтової есенції і спірту. Її відвезено до шпиталю. Думка самовбийства прийшла дівчині мабуть під впливом сенсаційної фільми.

— **З людського звіринця.** Розалія Пісс, дочка халупника в Лящках Муровaних, біля Львова, пішла перед трьома роками як 13-літня дівчина на службу до Львова до Мендля Лякштайна купця. Два роки служила за харч і „шмаття", третього року обіцяв працедавець 20 зол., але рівночасно почав з нею романс, який скінчився так, що 15-літня дівчина стала матірю. Цією справою занялася поліція і наслідком цього, дня 12. марта ц. р. відбулася розправа у карному окружному суді. Прокуратура обвинувачувала несовісного працедавця в злочині, бо він старався всіми силами намовити дівчину збутись плоду. На розправі жінка обвинуваченого боронила всіма силами свого чоловіка, і доказувала, що батьком цієї дитини є якийсь залізничник, а потім син сусідки електромонтер. Інші свідки створили, що дівчина була дуже тиха, спокійна, моральна, з нікими мущинами не утримувала ніяких зносин і суд відклав розправу для покликання свідків. Розправа викликала зацікавлення, бо обвинуваченій є вже батьком дорослих дітей. Обвинуваченого боронить д-р Кібіц, пошкодованого д-р Лев Ганкевич.

— **Село без води.** Є, чи пак було, в Галичині село славне сливками, відпустами, а більш усього: недостачею води. Селяни з Красного, скалатського повіту, мусіли довгими роками возити воду, навіть до пиття аж із сусіднього села. Почали там ще перед війною копати керницю, але воєнні події перешкодили цьому. Аж тепер мають першу керницю: на 74 м. глибоку, на скелі. Скільки енергії пішло роками на щоденне ношення води, скільки недуг перенесли люди наслідком несвіжої води — і аж тепер діждались!

— **Як ростуть нові польські форпости.** В листопаді 1923 р. східна секція головної управи ТШІЛ. видала покляк до польської суспільности, аби вона віддавала місячно один відсоток від своїх доходів на будову шкіл, домів людових і костелів на „кресах". За останні три роки зібрано на що „данину освітову" 336.417 зол., з якої то суми уділено підмоги на будову 111 польських шкіл, 49 костелів і римо-кат. каплиць, 66 домів людових включно з домом у Львові і 3 захоронок. З тих кількох цифр видно найкраще, як інтензивно ростуть на наших землях нові польські станиці.

— **Дивогляди.** Українська „Пролетарська Правда" так адресує свій часопис до нас: „*Rinok 10. Dziew.* Редак. газ. Дело. Видко, що „українізація" не дійшла ще з редакції цього часопису до... адміністрації. — Цими днями промунався на доктора в паризькій Сорбоні мабуть найстарший студент, 86-літній посол Андріє, бувш. поліційний префект і урядовець у міністві закорд. справ. — За кілька тижнів допустять до кримінальної поліції в Гамбурзі перший раз жінок. Дивогляд цього не дуже нового факту в тім, що проти такого поширення жіночих прав запротестували місцеві... комуністи.

— **Сільські трагедії.** У Борщеві два молодиці Посоховський і Григорчук залицялись до одної дівчини. Коли серце дівчини перехилялось на бік Посоховського, скарбового урядовця, Григорчук одної ночі застрілив його на вулиці. Перелякний злочином утік у сусідні ліси, скриваючись перед поліцією. Підчас одної погоні за ним він зранив одного поліцая. Згодом, коли його окружали, найшли його в одній ярі мертвого. Останній вистріл він лишив для себе. — У Маковичах, Городецького пов., Федько Кузьма застрілив у сварці сусіда Бориса Коцюбу.

— **Гільтайська трійка,** що продавала у Львові найвищим місцевим і приїзжим усякі золоті дорогоцінности із заліза та блахи, дістала рік вязниці, 3 місяці і місяць.

— **Розводова сваволя.** 5 літ тому оженився перемиський друкар Блюй удруге, за згодою своєї першої жінки, від якої „відсепарувався", обіцюючи платити їй щось на утримання. Пішов до протестантського пастора і заявив, що він „свобідний", що посвідчили: його наречена й один приятель. Оженився, але згодом щораз слабше додержував обіцянки супроти першої жінки. Тоді вона подала в суд, що він оженився вдруге незаконно. Та зразу прийшла розправа проти нього за „двоєженство", він таки добився розводу з першою жінкою. А проте суд не признав цього факту і не признав виправдувань, що він не знав закону; Блюя з жінкою і його приятеля-свідка судили за ошуканство. Подружу пару засудили на 3 місяці, а одночасно цю кару підтягли під амнестійний закон і їх звільнили.

— **Староста в ролі письменника.** У „Гданській Газеті" читаємо таку веселу історію: До одного міста в околиці мав приїхати на контролю воєвода. Староста на цю звістку захвилювався. Сів і написав урядовий обіжник. Там було написано, що хто хотів би мати у воєводи авдієнцію, мусить явитись „на чорно і із спущеними штанами". В усій окрузі люди збентежились. Гадали, що хтось зажартував собі із старости, підписавши його під таким обіжником. Тимчасом „пан староста" хотів цим сказати, щоби при-

Зміна виборчої ординації.

Замкнення сойм. сесії чи нове скликання сойму? — Лівиця візьме участь у нарадах. — Конвентикль для запевнення польської сойм. репрезентації. — Марш. Ратай переговорює з представниками нац. меншостей. — Проєкт закону про збори.

Варшава, 14. березня 1927.

В соймових колах здогадуються, що кождого дня слід сподіватися замкнення соймової т. зв. бюджетової сесії. Одначе числяться з тим, що сойм до кількох тижнів буде знову скликаний, а саме наслідком посольської ініціятиви, бо на основі зміненого конст. закону прислугує послам право домагатися скликання сойму. Будуча соймова сесія мала би ухвалити новий закон про виборчу ординацію.

Посередництво марш. Ратая доведе мабуть до того, що в дальших нарадах конст. комісії візьмуть участь представники польської лівиці і нац. меншостей. Головна перешкода, а саме утворення національних курій, тепер не існує, бо предложення Ґломбінського не найшло піддержки навіть серед найближчих його прихильників. Марш. Ратай думає, що найдеться основа для переведення зміни виб. ординації. Головні напрямні нової виб. ординації, після відкинення части проєкту Ґломбінського, мають основуватися на створенні ширших виб. округів і окраїнних округів, які уможливлювали би нац. меншостям користати зі союзу виб. ліст. Ними мабуть відбудеться конвент сеніорів, який має уложити найближчі праці сойму.

В неділю відбувся довірочний конвентикль, що мав заступити заповіджену на понеділок конференцію польських партій, яка мала відбутися з ініціятиви марш. сойму. На конвентиклі цьому обговорювали справу виб. ординації. Всі присутні там соймові групи узгіднили своє становище, а саме в справі поширення виб. округів для забезпечення на окраїнах польській меншости представництва в будучім соймі.

Марш. Ратай переговорював учора в справі виб. реформи вже і з представниками нац. меншостей. Приняв голову Білоруського Клюбу пос. Єремича і Жид. Клюбу пос. Гартгляса. На конференції з пос. Гарглясом заявив марш. Ратай, що тому, що проєкт пос. Ґломбінського про створення нац. курій на окраїнах виявився неактуальним, бо конст. комісія не апробувала його, вважає зайвою дальшу секцію лівих клюбів і нац. меншостей.

Є чутки, що за основу дальшої дискусії підкомісії (вже при участи лівиці) візьмуть проєкт повної зміни закону, опрацьований на основі дотеперішніх проєктів ЗЛН, ХН, ХД і Пяста. Підкомісію цю виберуть на вівторковім надзв. засіданні конст. комісії.

Тимчасом комісія займеться проєктом закону про збори. Комісія має полагодити цілість законодавства про збори, а не, як раніше планово, лише фрагменти тої справи.

Протиангліські демонстрації в СРСР.

Москва, 14. березня 1927.

В Ленінграді й Москві відбулися на днях масові протестуючі збори проти Англії, на яких з великими промовами виступали Сталін, Троцький, Ворошилов і Радек. Сталін заявив, що не передбачує небезпеки війни в найближчому часі, бо вороги СРСР не є, мовляв, настільки сильні, аби важилися заатакувати СРСР. Троцький виступив з ревеляціями, що Англія прямує до відірвання Сибіри від Рад. Союзу, бо обставина, що Сибір є під управою більшовиків, причиняється до поступового паралїжу, на який занедужала британська Імперія. Горда Европа не хоче погодитися з фактом, що економічний центр світа пересувається поволи до Азії, що є поважною причиною господарської кризи в Европі. Колискою світового революційного руху є тепер Китай, а розвитку того руху не здержить ніяка дипльоматична нота ані ніяка збройна сила.

Каменєв подався да димісії?

З кол, зближених до наркому закорд. справ, повідомляють, що у звязку з недавньою ратифікацією представником Італії т. зв. бесарабського протоколю на сесії Ради Ліги Націй, представник СРСР в Римі Каменєв на знак протесту подався до димісії.

Японія і Китай.

Лєондон, 14. березня 1927.

Японський міністр закорд. справ, відповідаючи на запит, заявив, що Японія не думає зовсім звертати тепер Китаєві концесій, бо не вважає цього доцільним. Міністр не вважає вказаним пропонувати посередництва Японії в конфлікті південного і північного Китаю.

Помер президент Латвії.

Рига, 14. березня 1927.

Помер президент латвійської республики Чак.

Польща не дістане позички.

Варшава, 14. березня 1927.

Кореспондент Тас-у повідомляє з Нью-Йорку, що польська делегація з віцепрез. Банку Польського Млинарським, вислана до Америки для переговорів у справі позички, вертає найближчого тижня, не осягнувши ніякого успіху. Три дні тому таку саму вістку подали берлінські часописи. Польське мін-стно скарбу заявило, що на всякі інформації головно закорд. преси, що торкаються польських старань у справі позички, не буде давати ніяких пояснень.

Вибух газів.

Катовиці, 14. березня 1927.

Вчора при будові тами „Клеофас" у Заленжі біля Катовиць наступив нагальний вибух газів. Тому розсадило. Згинуло пять робітників і 1 шахтяр.

Слідство в справі рабіна Спіри.

Перемишль, 14. березня 1927.

Злата Рубін на власну руку відкликала зажалення неважности, яке внесла її оборона проти кондемнаційного присуду. Чутки, начеб рабін Спіра одержав уже акт обвинувачення за бігамію, і що розписано розправу на травень, не є правдиві. В тій справі йде щойно приготовне слідство проти рабіна Спіри.

Біржа.

Гроші.

Долєр 8·92—8·94.

Збіжа.

Живі обороти в пшениці, вівсі і ячмені по цінах значно вищих від останніх нотувань. Пошукують добірної гречки. Отруби пішли в гору. Бараболю (ручно вибирану) платили льоко Стрий 10—11 зол. Тенденція сильно звижкова.

Пшениця дворська 55·25—56·25, пшениця селянська 52·50—53·50, жито гал. 30·75—40·75, ячмінь броварний 41·00—42·00, ячмінь на мливо 35—35, ячмінь пастівний 30·50—31·50, овес 32·50—33·50, отруби житні 25—26.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

ДЕНТИСТ

Проф. Д-р Т. Богосєвич

1669 ординує від 12—4 4—10

Пасаж Міхоляша Сходи 1, II. пов.

УПРАВИТЕЛЬКА робітні горсетів „МАЛГОЖАТА", Баторія 34, II. п.

1679 **повернула з Парижа.** 3—3

Новість: панчоха формуюча ногу.

Вже надійшли Останні Новости

на весну і літо для Пань

" " " до фірми " " "

АНТІН УВЄРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Філії в Тернополі, Дрогобичі і Стрию.

1569 9—50

Поцинковану БЛЯХУ

найліпшої якости

●● продукують ●●

Цинкові заведення „ПОЛЬЦИНК"

С. З О. П.

КРАКІВ, БЮРО СТРАДОМ 13. — Тел. 1376.

Жадати скрізь! — Уважайте на охоронний знак! Кождий аркуш засмотрений охоронним знаком.

мадяне мали спушені штани... повеях чобіт, а не пхали їх у чоботи, як це роблять звичайно в зимі, з огляду на велике болото.

— **Зрозуміле явище.** „Глос Народу" розжалобився, що в Бохні польська інтеліґенція національно страшно байдужа. Чому? Бо „складка на памятник бл. п. куратора Собінського скінчилася фіаском", а в українськім театрі, що зупинився там, було чимало поляків. А не явище таке просте: про куратора Собінського почув польський загал щойно з моментом його смерти, а український народній театр має славу не від нині.

— **Повчаючі цифри.** У 1926 р. було в Польщі 1362 часописів і журналів у польській мові, 70 в українській, 14 у білоруській (усі у Вильні), 65 у німецькій, 111 у жидівській, 17 у гебрайській, 18 у російській, 3 у литовській, 4 у французькій, 2 в англійській, 1 у чеській, 1 в есперанто. — Від 1920 р. до 1924 видали у Польщі 32.739 свідоцтв зрілости: в р. 1924/25 ще 10.233, а цього 3800 жінкам.

— **Сучасна скромність.** Головну виграну державної польської льотерії 400 0 дол. виграв бідний залізничник у Лодзі. У цій події нема нічого незвичайного. Зате вражає його скромність: він не бажає собі, щоби люди знали його прізвище. Мусить читати часописи і знає, що хто має гроші доляри стає жертвою вломників бандитів.

— **Хвиля „моральности"** зайшла... звідки? З Будапешту, куди? до... Букарешту. Тамошнє міністерство залізниць розпорядком забороняє жінкам урядовцям: носити моди, себто короткі спідниці і „екстравагантну" зачіску, малюватись, а наказує носити чорні фартушки і вести себе морально поза службою. Кара: звільнення із посади. Можна уявити собі, скільки анонімів посипляться до кожної дирекції з нагоди такого розпорядку!

— **Оригінальні перегони.** Найцікавіші та найбільше заняті перегони йшли цими днями в південній Африці, де в повіті Ліхтенберґ відкрили недавно діямантові поля. Подія ших пів відбувався при помочі перегон. На просторі 2-ох км., де найдено діямянти, зібралось 25.000 людей, які мали перед собою незвичайно важкий терен, наїжений каменюками та провалами. Між цією юрбою ласих на мільони були всі: від богачів до бідних, велика скількість спортовців, атлетів, робітників і звичайних наємників, яким мільонери заплатили заздалегідь гроші за те, що вони займуть шматки землі на їх ратунок. Досить сказати, що з шести теренів продали недавно діямантів за 50.000 фунт. штерл. Світ має одним махом кількадесять нових мільонерів і матиме тисячі нових діямантів. А одночасно тисячі більше нуждарів, які втратять усе, що мають у надії, що експльоатація нових теренів їм виплатиться.

— **Світова всячина.** У Відні зібрався міжнародній союз представників радіо, щоби обдумати способи, якими можна би причинитись до зближення народів при помочі цього винаходу. — М. Арцибашев записав усе своє майно своїй жінці, бувш. московській акторці. — Чеський парламент прийняв закон, який забороняє жовнірам і жандармам брати участь у виборах до парляменту і міських рад. — Зїзд баварських рабінів проголосив для всіх жидів у Баварії одноденний піст як протест проти заборони ритуальної різні в Баварії. — Міська рада Ессен рішила побудувати воздушну залізницю з Берліном: буде це „останнє слово техніки". — Перська княжна Лелі Бедеркган покинула батьківщину, бо найшла приємнішу та славнішу посаду: паріжської танцюристки. — Померла найбогатша жінка Німеччини Гільдегард Карльсон. — Син недавно помершого німецького „короля заліза" Стіннес виїжджає в Америку на все, заявляючи, що Німеччина йому обридла. — В Ляйпціґу відчинена міжнародня виставка декоративного мистецтва. — Завідуючий славний російський фізіольог І. Павлов і член російської Академії С. Ожьденбург. — Продають з лицитації замок біля Мецу, де довгі роки жив Вільгельм II. Замок із XVI в. з високими мурами та довкола ровами. Гроші з продажі підуть у французький скарб.

Дописи.

Надвірнянщина. (*І в нас не повезло „хлібоїдам"*). В день 6. березня ц. р. „хлібоїди" скликали в селі Пнівю під Надвірною, під охороною поліції своє віче. Віче отворив делегат УНС. і запропонував до президії відданих собі людей. Одначе вічевики не згодилися на них і вибрали до президії свідомих громадян Михайла Волинського і Миколу Кізіва. Президія уділила голосу делегатові УНС., який, маючи не дуже собі прихильну публіку, обмежився до відчитання статуту УНС. Після того забирали голос д-р Николайчук і д-р Луців з Надвірної, які представили вібраним, що таке УНС. та його кривину роботу. Д-р Николайчук пояснив зібраним програму Українського Національно-Демократичного Обєднання та поставив внесення на заміщення дискусії, осудження програми і роботи УНС., а принятя програми Українського Нац.-Дем. Обєднання. Віче одноголосно приняло повищі резолюції, після чого президія замкнула збори, а народ, давши належну відправу кривникам, розійшовся домів. Деякі несвідомі одиниці, що дали себе ріжними обіцянками на позички втягнути до УНС., побачивши на віч правду, зараз зголосили своє виступлення, оправдуючись, що не знали, що то за партія.

З судової салі.

Збаразький скарбовий уряд під ключем.

Дня 8. березня ц. р. підбулася перед орікаючим трибуналом у Тернополі кавза розпавна проти Рудольфа Гавранека, офіцяла податкового, Станислава Кулінського, помічника канц. при касі скарбовій і Франціщка Чапки, податкового екзекутора — всіх у Збаражі, обвинуваченних за злочин спроневіріння з § 181 з. а. і злочин обману з § 197 і § 199 д.) з. к. — фальшування публичних документів. Трибуналові проводив суддя Островський, вотантами були судді Волод. Зарицький і Розенбавм, обвинувачувала підпрок. Голембйовський, боронили Гавранека і Чапку обор. Шмід, а Кулінського адв. д-р Ст. Баран. Згідно з актом обвинуваченя підсудні були заняті в скарбовому уряді в Збаражі і довший час, головно на протязі 1924 р., забирали податкові гроші для себе, виставлюючи податникам квіти на повні квоти, через що державний скарб потерпів шкоду на около 20.000 зол., себто по тодішному курсі на близько чотири тисячі амер. долярів. Спроневіреня податкових грошей допускався обвинуваченій Гавранек довший час сам, але про це знав його підчинений Кулінський, що опісля зачав те саме робити на свою руку. Гавранек провадив ліквідаційну книгу і до неї вписував правдиві квоти, натомість Кулінський вів підручний денник приходів і до нього вписував квоти дійсно заплачені до каси, отже менші. Контролю каси ведено виключно тільки на основі підручного денника. Це вказує на великий балаган у скарбовому уряді в Збаражі, що мабуть є і в інших скарбових урядах і це було причиною, що довший час не можна було викрити доконуваних малверзацій.

Ошуканці уладилася зовсім просто. Прим. після консигнації ч. 5 до каси належалося 943 зол. 70 сот.; а з того віддано 3 зол. 70 сот.; після конс. ч. 7 належалось 492 зол. 90 сот., а віддано 2 зол. 90 сот.; після конс. ч. 12 належалось 1025 зол. 80 сот., а віддано тільки 5 зол. 80 сот., і т.д. Квіт писав Гавранек або Кулінський на квоту, яку дійсно віддав до каси, а яку сам побрав від сторони, що недопустиме, гроші віддавав касирові, цей потверджував квіт і його звертав, а тоді Гавранек чи Кулінський вписували прим. тисячу двацять і квіт був виставлений на квоту 1025 зол. 80 сот. і такий квіт одержував податник, коли міжтим каса одержала всього 5 зол. 80 сот. Екзекутор Чапка знова фальшував квітар і до каси давав менші гроші, як побирав від сторін, про що знав Гавранек і те все толерував. Здефравдовані гроші уживали підсудні на гулящє життя. До закинених їм злодіяньств усі три в цілости признаються.

Оборонці Шмід і д-р Баран по відчитанні акту обвинуваченя поставили внесок, щоби трибунал по думці § 261 і § 262 проц. кар. узнав себе некомпетентним і справу передав трибуналові суду присяжних, бо в даному випадку не заходять знамена злочину з § 181 і § 197 та § 199 д. з. к., але злочину надужиття урядової власти з § 101 з. к., за який може судити одиноко лава присяжних. Трибунал по нараді внесок відкинув. Переслухано ряд свідків і по кількагодинній розправі трибунал проголосив засуд, котрим всіх трьох обвинуваченних узнано винними згідно з актом обвинуваченя і засуджено Гавранека на два роки тяжкої вязниці з постом і твердим ложем що місяця і двома темницями в час кари, Кулінського на шість місяців, а Чапку на один рік тяжкої вязниці — всім з почисленням слідчого арешту. Обвинуачені, всі три поляки, та прокуратор вирок приняли.

Всячина.

Спортове безглуздя. Цими днями вбився підчас автомобілевих змагань у Льондоні один із найславніших автомобілістів Перрі Томас. Він і ще двох інших, Сігрейва і Кемпбель, хотіли побити дотеперішні рекорди, щоби довести скорість авт до 300 кільометрів на годину! Томас, хоча не почував себе здоровим, хотів похористуватись гарною погодою. На знак, що не вірить в пересуди, привязав до радіятора чорну кітку, яку подарувала йому одна знайома. Він переїхав першу милю на спробу, а потім переміняв гумову шину в авті. Авто в повнім розгоні згубило колесо, яке полетіло з вітром, а один із лящюгів машини, відорвавшись, ударив їздця з такою силою по шиї, що голова майже відлетіла від кадовба. Томас мав 42 роки і встановив кілька рекордів.

Посмертні згадки.

Евген Скибінський, учитель державної польської гімназії в Чорткові, помер 28. січня ц. р. в 37-ім році життя. Покійний як громадянин полишив по собі жаль і тугу всього чортківського громадянства, бо хоч обставини не давали йому можности брати активну участь у нашому національно-суспільному житті, то він усе таки старався не держатись осторонь від наших життєвих справ і при кожній нагоді відлагав свої услуги для добра й поступу українського народу. В. И. П.

†

Поминальне Богослуження

в першу річницю смерти бл. п.

Володимира Левицького

відправиться у Львові в церкві св. Юра о год. 7 рано в четвер 17. ц. м. на яке свояків і знайомих запрошує

Рідня.

ОПОВІСТКИ.

Український Театр Союза Артистів:

Львів:
Вівторок, 15. III. — „Графиня Маріца", оперетка Е. Кальмана. — Гостинний виступ Расі Скальської і В. Весоловського.
Жовква:
Четвер, 17. III. — „Графині Маріца".
Мости великі:
Пятниця, 18. III. — „Графиня Маріца".
Субота, 19. III. — „Трюмф Медицини".

Репертуар Нового Українського Театру:

Яворів:
вівторок 15. III. Ой не ходи Грицю
середа 16. III. Огні Іванової Ночи
четвер 17. III. Барон Кімміель
пятниця 18. III. Запорожець за Дунаєм
Немирів:
субота 19. III. Маруся Богуславка
неділя 20. III. Вій

Театр виїздить на один місяць в турне по Любельщині. Пізніше завітає до Львова з новим репертуаром як Андреєва „Сім повішених і інші.

Пярочний попис елєвів вищого Музичного Інституту ім. М. Лисенка (середні і вищі роки) відбудеться в середу 16. ц.м. у великій салі Муз. Товариства при вул. Шашкевича 5, о 7-ій годині вечером. — Програмка в ціні 50 с. служить за карту вступу на довільне місце. 1714 1—2

Туристично-краєзн. Товариство „Плай" улаштовує в найблищому часі серію викладів, в котрих приобіцяли свою участь проф. Раковській, Голубець, д-р Морачевський і ін.

На „Рідну Школу" зібрано на весіллю Вп. Миколи Благого з Вп. Івеною Лозинською в Лисіцких квоту 25·60 зол. — Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа „Рідної Школи".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 88-?

КАВАЛЄР 26 літ, характерний, з браку знайомости одружиться з панною до 24 літ, що має укінчену виділову школу, та мала би сад або 300 долярів. Фотографія пожадана, за зворот котрої ручу словом чести. Адреса: Андрій Вархол, Бярінок п. в місці. 1706 2—2

На уряджения пенсіонатів і виправи

кождри вовняні пухові, **матераци** з морської трави і волосіні, **коци, подушки, сільське пір'я, фіранки, диванки, полотна, шифони, простирала, пошевки, сінники** казочно дешево поручає

В. Іжицький

Львів :: вул. Коперника 3.

1653 Цінники і кошторисни відворотно. 4—4

ЖІНКАМ висилаю книжочку „Гигієна сопружа", дискретно, дарма, (зворот порта), українська кореспонденція. — *Len, Bydgosz Lubelska.*

МАГАЗИН Стамма, Львів, Сикстуська 16. поручає французьку волічку, матадор, штучний шовк Д. М. Ц. Панчохи, Рукавички, Реформи і т. п. найдешевше, бо вхід через сінї. 1708 3—12

ТАНІ! Від дня 15. лютого приймає до перероблення всякого рода соломкові капелюхи на нові і найновіші фасони, старанно виконані, лише фабрика капелюхів Рудольфа Найвельта, Бальонова 3. — Вистава взорів і контори привять пл. Марійська 8, вул. Казимирівська 25, вул. Краківська 25, вул. Городецька 72. 16936 2-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган Львів, Городецька 46. Телеф. 834.

1040 Пересвітлення Рентгеном. 11-27

МЕБЛІ клюбові і сальонові, модні драперії до дверей і вікон, матераци, фотелі до спання, килими, мосяжні карніши, спальні, їдальні поручає найдешевше

ЛЕВ МАТВІЙОВСКІ

Львів, Хорущина 8, Тел. 40-11

власна робітня, тапіцерня, декорація.

1659 3—5

Сітки, дротяні, кільчастий дріт, **лавіцюги, лопати, джагани, нотики, тачки,** знаряддя слюсарське, ковальське, столярське, **ваги,** будівельне **окуття,** керничні **помпи, праси до дахівок, пасн, гурти, линви, сцілізки, колообороти, вінди,** як також всілякі **машини** і **мотори.** 1-10

1720 **по найнижчих цінах поручає**

Й. ШУМАН

склад залізних і технічних товарів, експедиція товарів на провінції

Львів, Городецька 2В. Тел. 41-47

ЩАСЛИВІ ЛЬОСИ

І. класи XV. Державної льотерії класової продає 1719 1—3

АҐЕНЦІЯ ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО

Львів, Ягайлонська 8

1/1 40 зол., 1/2 20 зол., 1/4 10 зол.

Поручення з провінції полагоджується відворотною почтою.

Подяка.

Вп. д-ровн Нагляковн у Винниках за вилічення з тяжкої недуги при дуже совісних дікарських заходах, складаю отсею дорогою найщирішу подяку.

Перекевія Ілохова.

Загальні Збори

Т-ва Акад. Хор „Бандурист" відбудуться в дні 18. ц. м. в салі Акад. Дому о год. 15.

Порядок дня:
1. Отворення Зборів і відчит. протоколу.
2. Звіт уступаючого виділу.
3. Звіт контрольної комісії і уділення абсолюторії.
4. Вибір нового виділу.
5. Евентуалї.

Львів, 10. березня 1927.

За Виділ: Пашковський Т., голова, — Кушнір Р., секретар.

РІЛЬНИКАМ І РІЛЬНИЧИМ КРУЖКАМ

доставляє вагоново і детайлічно:

Найдешевше:
ТОМАСИНУ
СУПЕРФОСФАТИ — кістяні і мінеральні,
ПОТАСОВУ СІЛЬ — краяну,
ПОТАСОВУ СІЛЬ — страссбурську 40—42%,
КАЇНІТ,
АЗОТНЯК — мелений і ґранульований,
СІРЧАН АМОНУ,
АМОНОВУ САЛІТРУ,
ВАПНЯНУ САЛІТРУ,
ВАПНО — палене — мелене,
як також всілякі інші штучні навози, відтак:
УСПУЛЮН першорядну насінну заправу,
ZELIO — зерноі паста,
одинокі певні середники проти мишей і щурів

Гарантія вмістимости

1456 3—10

ЮСИФ КАРРАХ — Львів, Косцюшки ч. 18.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки і Піпса Львів, Ринок ч. 10

Після конфіскати — другий наклад

Ч. 59 (11.027). Львів, четвер 17. березня 1927. Pocztowa opłatę zaryczałtowano ryczałtem. Рік XLV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·90 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Кінець царату.

(В десятиліття великої російської революції.)

Львів, 16. березня 1927.

Вчора минуло десять літ від хвилі, коли останній самодержець всеросійський Микола II. перед делегатами Думи, Ґучковим і Шульгіном, зрікся престолу, започатковуючи кінець династії Романових. В суті річи початок кінця царату приготовляли реакційні російські сфери цілими десятками літ, однак треба було такого глибокого потрясення, як світова війна і російські невдачі на фронті з одного боку та поглиблення реакційного режиму під покришкою воєнщини з другого, щоби захиталася в основах і розвалилася в руїнах бастилія царату, тюрма народів.

В російських верхах боролися дві концепції: дотримання союзу із західними парляментарними державами і сепаратний мир з Німеччиною. Перший погляд заступали ліберально-демократичні кола, сподіючись при допомозі Англії і Франції привести Росію до справжнього конституційного ладу, — другий находив своїх виразників й оборонців в крайно реакційних колах і у двірській камарилі. Боротьба між цими двома напрямками тягнулася довший час. З початком березня положення загострилося. Мін. внутр. справ Протопопов, довіреник реакції і двірської камарилі, по несправдженим досі віcткам, викликав заворушення в Петрограді, щоби тим чином виказати союзникам потребу сепаратного миру Росії з Німеччиною — з огляду на революційний підйом у столиці. В дні 11. березня заворушення прибрали ширші розміри. До боротьби з народом виступила поліція і жандармерія зі скорострілами. Між стаціонованим у столиці військом велася революційна пропаганда. Підступ Протопопова пхнув Петроград у пропасть анархії. Серед сутичок виступив до бою петроградський гарнізон, а на його чолі вложений з українців волинський полк, який приєднався до народу, розвиваючи прапор із написом: „Хай живе федеративна республика й автономія України!"

Ще підчас боїв у столиці голова Думи Родзянко вислав 12. березня 1917 депешу до царя в Могилів (до головної кватири): „Положення погіршується. Треба ділати негайно, бо завтра може бути запізно. Вибила остання година, коли рішається доля батьківщини і династії."

І справді завтра вже було запізно. Народ, підтриманий революційно настроєним військом, бажаючи найти керманича подій в новостворенній ситуації, інстинктовно звернув свої очі на Державну Думу. Полки петроградського гарнізону віддалися до диспозиції Думи. Стара влада розвалилася, як струпішіле порохно, на думський Комітет звалилося вельми відповідальне завдання організувати нову владу. Родзянко, що хотів рятувати династію, розвитком подій був примушений в імени Думи формально завдати їй рішаючий удар.

Фаталістично настроєний цар, отримавши депешу Родзянка, постановив виїхати в Петроград і на місці прийти до якогось рішення. Та на залізницях влада находилася вже в руках робітників, які постановили не допустити царського поїзду до столиці. Два дні тинявся цар по залізничих лініях, аж вкінці добився до Пскова, де находився штаб ген. Рузського. Вночі 15. березня цар вручив ген. Рузському зміст депеші, як відповідь на телеграму Родзянка. Цар установляв відповідальний перед Думою уряд а тимчасом в столиці творився вже самочинно, з рамени самої Думи тимчасовий уряд без царської апробати. Ген. Рузський, поінформований про події в столиці, розумів усю трагікомедію царської постанови. Однак получився каблем з Родзянком, передаючи йому царську депешу. На те одержав відповідь, що в створеній ситуації єдиною постановою царя може бути його рішення щодо абдикації. Такої самої думки був шеф штабу ген. Алексєєв і команданти поодиноких фронтів.

Рано 15. березня ген. Рузський зреферував цареві ситуацію. Микола II. „надумувався" до полудня, а в 3-тій годині заявив готовість уступити в користь сина і в тім напрямі вручив відповідну депешу генералові. Та заки вислано цю телеграму, прийшла вістка, що до Пскова їдуть відпоручники Думи: Ґучков і Шульгін. Цар знову почав „надумуватися". Скоро тільки делегати Думи найшлися в Пскові, цар змінив перед ними своє рішення, заявляючи, що не в силі розлучитися з сином Олексієм і тому абдикує в користь брата Михайла. Делегати приняли цю заяву до відома і заапробували текст маніфесту, в якому цар, зрікаючись престолу в користь брата, Михайла Олександровича, наказував йому „панувати і кермувати державними справами в якнайтіснішій згоді з представниками народу в законодатних установах".

Думські делегати виїхали з царським маніфестом до Петрограду, а цар вернув у Могилів до головної кватири. І тут, „надумавшись", перемінв своє попереднє рішення, знову переносячи абдикацію на користь сина. Та ген. Алексєєв, не хотячи викликувати нового замішання, сховав нову царську депешу до кишені. Тимчасом проголошено царський маніфест (абдикаційний), як і маніфест Михайла Олександровича, в якому цей останній заявляв, що обійме престол, „коли це буде згідне з волею народу, який шляхом загального голосування через своїх представників в Конституанті повинен установити форму правління і основні права російської держави".

Але дальший розвиток подій відбувався по іншій напрямній. Наслідки обох маніфестів були зовсім інші, як сподівались їх автори. Ліберальна буржуазія за всяку ціну бажала втримати конституційну монархію. Лідер кадетів П. Мілюков кидав пізніше важкі докори й обвинувачення на адресу Миколи II. і Миколи Олександровича, що вони в переломовому моменті так легкодушно обійшлися з проблємою монархії. Мілюков змагав до того, щоби абдикація наступила в користь царевича Олексія, а вел. кн. Михайло став регентом на час малолітности царя. Цю добу царської малолітности хотіла ліберальна буржуазія використати для поглиблення і закріплення конституційного ладу.

Та непослідовність, хиткість, фаталістичні настрої і родинні сентименти Миколи II. з одного боку, а фатаморґана революції з другого змели з лиця землі самодержавний царат. День 15. березня приніс абдикацію царя Миколи II., а 16. липня 1918 з наказу Ради Нар. Комісарів єкатеринбурська чека розстріла останнього царя і його сімю

Так закінчила своє історичне „призначення" династія Романових, так упав царат, так розвалилася тюрма народів, а зпід її руїн вийшли на широкий, тернистий і кривавий шлях і пригнічені і заковані царатом народи.

„Східне Льокарно".

(Від власного кореспондента.)

Париж, 7. III. 1927.

I.

„Східне Льокарно", — „Поширення льокарнських угод на Схід", — „Шлях з Берліна до Парижа веде через Варшаву" — такими й їм подібними формулами супровожає теперішні женевські сходини майже ціла французька преса. Не тільки французька: трохи чи не ще гарячіше пропагує формулу цю преса Великої Британії, особливо консервативна. Формулу цю очевидно розумієте: це зусилля, аби втягнути й Німеччину в круг тих держав, яким велика Польща потрібна, чи то пак — видається потрібною й корисною.

„Видається" — кажемо, бо в огневій пробі, єдиній справдішній пробі, з надій і рахунків на всемогучість польської державної й військової потуги, може вийти необережним і змістифікованим урядам — велике й діймаюче розчарування. Покищо одначе урядові кола Франції й Англії все ще вірять у Польщу, в її суцільність, внутрішню силу й ударну здатність...

За згоду на „Східне Льокарно" обіцюють німцям усякі уступки. Можливо навіть, що звязують з нею справу евакуації Надренщини — можливо, хоча й сумнівно, бо коли організація оборони Франції не буде бодай в головному переведена, Франція ледви чи зможе видати з рук такий кріпкий атут, яким є окупація Надренщини. Але є можливі інші уступки — в торговельнім договорі, в залишенні переслідування польських німців, може й в кольоніях.

Уже в самому виставленні тієї формули великими західними державами польський уряд мусить бачити важний успіх Польщі. А що й сказати — якби формула ця була Німеччиною принята!

II.

Що виставляє сьогодні формулу цю Англія ще гарячіше Франції, за це Польща може подякувати більшовикам, їх дипльоматії й політиці, а особна ж п. Чічерінові. Славили Чічеріна ще недавно геніяльним дипльоматом, істинним Талєраном більшовицької масти. Найголосніше величали його 1925 року, коли він поїхав до Варшави і там, мовляв, зашахував Англію. Нічого сказати —гарно собі „зашахував!" То має бути „шедевр" більшовицької дипльоматії! Подумайте собі: навіть таку Польщу Чічерін відорвав від західних держав! Який геній! Який удачник! Більшовицькі агітатори в той блаженний час махнули рукою на східну орієнтацію! Наче викапав з чистого духа Дмовського: годити Варшаву з Москвою понад головами українців, особливо західних.. Можливо зрештою, що більшовицькі „хитреци" думали, що згодом викивають і Польщу. Показалося одначе, і то швидко, що викивані були — але не Поляки, а більшовики зі своїми Талєранами: Чічерінами.

Поляки покористувалися приїздом Чічеріна у Варшаву і голосно розтрубленими переговорами з цим більшовицьким Метерніхом

це помогло. В Англії настав раптовий аворот у користь Польщі, який датується від славного приїзду Чічеріна у Варшаву і який на наших очах щораз краще розвивається. Більшовики ще раз прислужились Польщі, і то прегарно. Раз, коли розкладаючи російську й українську армію Тимчасового Уряду й Центральної Ради, працювали на користь великої Польщі і для її східних апетитів. Другий раз, коли довели до мира в Ризі, ганебного мира, і підписали його. А 1925 р. втрете — позволяючи полякам пошити в дурні Чічеріна і шантажувати Англію.

Невдячний нарід, ті полячки! Якби вони були вдячні, то давно вже були би виявили свою вдячність добре заслуженим для Польщі і її величі противникам. Роздалиб були ордери *„Polonia restituta"* чоловим представникам нашого т. зв. закордонного центру за те, що так успішно витратили 100 тисячну галицьку армію 1919 року і в найближчих роках потім вели заграницею і в краю просто ідеальну для поляків, вимріяну для них „політику". А тепер знов поставили би у Варшаві памятник Чічерінові, от хочби в місці зруйнованого православного собору: бо Чічерін прихилив Польщі неоцінену їм британську протекцію... Але немає вдячности на цьому світі.

А що буде, коли—воно врештою сьогодні ще дуже-дуже сумнівне! —німці згодяться доповнити західне Льокарно договором про „Льокарно Східне?"

В. Левицький.

Чому усунули Шумського?

Димісія Шумського на тлі постанови Політбюра КП(б)У про народню освіту.

В попередніх числах „Діла" інформували ми про правдиві причини далекосяглих змін у харківському уряді. Тепер хочемо познайомити наших читачів з „постановою політичного бюра Центр. Комітету КП(б)У про стан народньої освіти на Україні". Постанова ця — далі подаємо її в найхарактеристичніших виїмках — дає нам по[вн]ішнє право за все димісії [нар]одньо[го]

комісаря освіти Шумського, а крім того кидає посередньо взагалі ярке світло на всі доконані в уряді зміни.

Постанову прийняло політбюро дня 1-го березня, отже перед самою димісією Шумського.

В 4. точці тієї постанови читаємо: „Політбюро ЦК зазначує, що ідеольогічне керовництво учбовою справою поставлено не гаразд. В школах такі дисципліни, як суспільнознавство, викладаються за недосить розробленими програмами, до того ж бракує відповідних підручників. В цій царині політбюро ЦК вважає за доконче потрібне післяти кадри викладачів *суспільнознавства учителями-комуністами* (це ми і слідуючі підреслення наші — Ред.), *і притягти їх до роботи є видання учбової літератури*".

В точці 6. читаємо: „Роботі, як науково-дослідчих катедр так і Академії Наук ще не досить надано *ідейного керовництва*. Майже непочатим стоїть ще завдання — забезпечити науково-дослідну роботу *і пошягти нові сили, а окрема — комуністів*, що цілком відповідали б науковим вимогам".

Точка 7. каже: „Політбюро ЦК, стверджуючи необхідність додержування принципу управління всією справою освіти за Наркомосом, разом з тим вважає обов'язком встановити *міцний контакт між Наркомосом, з одного боку, і профессіональними комсомольськими та іншими громадськими організаціями*, а також господарськими органами з другого боку. *Діяльності* Наркомосу та його *місцевих органів саме бракувало одного необхідного зв'язку*.

Політбюро зазначує також відсутність *міцних зв'язків* органів Наросвіти *з місцевими партійними організаціями і вважає за обов'язкову умову як успішного переведення роботи так і здійснення парткеровництва*, — всемірну підтримку органів освіти з боку партійних органів і *висунення на культурний фронт авторитетних у партії і в масах партійців*. Не притягнено уваги широких організованих робітничих та селянських мас до всієї роботи Наркомосу. Тому керовництво Наркомосу набуло апаратно-бюрократичного характеру".

В 8. точці стрічаємося з такими цікавими міркуваннями:

„В справі будівництва української культури Політбюро ЦК вважає *сучасні досягнення за далеко недостатні і підреслює*, що Наркомос у своїй роботі *не досить охопив процес зростання української культури, не виявив досить ініціятиви в його керуванні*: Наркомос не завжди вміло і повно використовував всі можливости; брак плановости в цій роботі являв собою найхарактернішу рису в керовничій роботі Наркомосу в цій галузі; з одного боку Наркомос не зумів притягти до активного співробітництва сил української радянської суспільности, *а з другого боку не тільки не вмів, а навіть не усвідомив собі необхідности спиратись на широкі пролетарські маси та підростаючий актив, а це причинювалося до того*, що керовництво *Наркомосу в справі будівництва української культури було недостатнє, випадкове, нежиттєздатне і бюрократичне*.

Не були досить забезпечені активність та ідеольогічне керовництво ростом української культуои *в справі підсилення її соціялістичних елементів та боротьби з буржуазними впливами*".

Та найбільше проречистою є 10. точка постанови, яка в усій своїй величі й далекосяглости звучить:

„Особливо яскраві помилки та ухили в керовництві Наркомосу *що до мистецтва та літератури*. Бракувало потрібної ініціятиви, не було досить уваги до потреб літературних робітників та робітників мистецтва; не були належним способом використані заходи спрямня кадрам молоді. Не досить виявилося піклувань до виховання нових сил *і мало було ідеольогічного впливу на „попутчиків"*, *відсутність певної постановки питання за зм ценення соціялістичних елементів української культури та боротьбу з буржуазним впливом; брак керовничої лінії що до різних течій в літературі, мистецтві та їхніх у/слупувань*. Ціла низка почин в, як наприклад справа підтримки літературних організацій — обминула Наркомос, при чім увага і зацікавлення Наркомосу обмежувалися частенько групами *ідеольогічно найменш сталими*, що проте мали ідейну підтримку в керовництві Нар. комосу".

Прочитавши останню точку негативів з діяльности Шумського, відразу стає перед нами справа Хвильового і його товаришів, Тичини, неоклясиків і всіх інших літературно-мистецьких діячів, що боронять нічим необмежуваної волі одиниці в літературній творчости, що відмежовують себе від московської культури та її шкідливих впливів, словом, що хочуть творити українську національну культуру, яка булаб вицвітом української психе, а не карикатурою в комуністичному намисті та інших „цінних" оздобах інтернаціоналізму. Українська національна культура тільки тоді може внести цінности до великої скарбниці всенюдської культури, коли *вона буде собою*, коли в ній відбіються всі специфічні та виключні прикмети національної душі та життя, коли вона буде сутоукраїнською. Коли ж та культура буде тільки формально українською, а фактично будуть її насильно втовкмачувати в рямці штучно придуманих формул, пропускати крізь горнило згори накидуваних і до того дуже вузеньких стінок до сліпучости розпаленого історичного матеріялізму чи марксізму, то вона затратить всі признаки оригінальности, вона змаліється, зведеться нінащо та стратить всяку вартість, бо не зможе внести нічого нового і нічого цінного не тільки до вселюдської культурної скарбниці, але не зможе заспокоїти самої нації. Культура не твориться на замовлення, не формується після шаблюнів, але твориться сама природними шляхами і тільки тоді, коли її творці мають повну свободу творчої індивідуальної ініціятиви, коли вільні в творчому процесі від усяких згори накидуваних тенденцій та догматичних обмежень.

Планетарні експериментатори і засліплені в партійній доктрині „будівничі нового життя" з прирожденими законами культурної еволюції рахуватися не хочуть і не думають. Вони намагаються звести все в рямці доктринерських формулок і тим зліквідувати взагалі всяку оригінальну культурну творчість... української нації.

Проречистим доказом на те є між іншим остання точка цитованої постанови, в якій вони піддають всю культурну та освітню працю під „тверде партійне керовництво" і не спиняються перед нічим, щоби „забезпечити зростання й зміцнення соціялістичних елементів в усій культурній роботі країни".

Шумський не оправдав їхніх надій у тому напрямі і тому опинився поза урядом. Чи Скрипник виняжеться з того завдання чи зможе він знасилувати природню еволюцію творчих зусиль української нації біля власної культури? Думаємо, що ні! Думаємо, що йому як українцеві не стане на це ні сил ні відваги. Воювати з законами природи, заломити стихії не вдасться навіть більшовикам. Зрештою від Скрипника цього вимагати не зможуть, бож усі ці постанови були нічим іншим, а упозоруванням змін у харківському уряді, про які ми писали. **с. м.**

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

Два знаменні німецькі голоси про українську справу.

Україною знову зацікавився в останньому часі європейський політичний світ. Доказом того численні статті й замітки в різних чужинецьких органах преси — пера найвизначніших публіцистів. На дві такі статті двох різних німецьких пресових органів хочемо звернути увагу наших читачів.

„Grüne Briefe für Kapital und Wirtschaft", орган політики й економії, що виходить уже 10-ий рік під редакцією Иосифа Зонтага, приносить у ч. 58. з 10 **п. м.** такі уваги свого редактора про вагу української справи для Німеччини:

„На сході дозріва проблема, якої ваги не усвідомили ще собі мабуть вповні ні урядові круги ні широка громада в Німеччині. Це українська справа, якою преса заграниці, а зокрема Англії, від якогось часу дуже сильно цікавиться. Також у Радянському Союзі займаються Україною — з великою журою. Подивугідне, як український нарід, не зважаючи на страшний гніт спершу царської Росії а потім більшовиків з їх терором, зумів в останніх роках скріпитися внутрі і стяти нацією, що настирливо домагається щораз більшої самостійности. Найвищий час, щоб також наші офіціяльні й господарські чинники звернули бачну увагу на цю „нову силу над Дніпром", як її називає „*Matin*", та увійшли в зв'язок з живучими в Німеччині українськими кругами, без різниці їх партійної приналежности і внутрішньо-політичних розходжень". При нагоді тих заміток подається, що „*Grüne Briefe*" звертатимуть постійно пильну увагу на значіння й розвиток української справи.

Друга стаття, що її хочемо обговорити, появилася в берлінському щоденнику „*Der Tag*" (ч. 60. з 11. **п. м.**) п. з. „Хто відкриває Україну?" Її автор, як там подано, знавець Сходу, подає кілька дат про число населення і простір української національної території, а в дальшому малює долю тої території під чотирма ворожими займанщинами. Схарактеризувавши короткими словами положення кожної з тих займанщин зокрема й підчеркнувши, що на одинокій Радянській Україні українець почувається нарешті вільно і свобідно самим собою, добиваючись поволі, але певно чимраз більшої незалежности на всіх ділянках національного життя, — автор пише дальше:

„Україна може стати для нас (роз. німців) дуже важним союзником. Передовсім лучить нас одна точка — спільне противенство у відношенні до Польщі. Це зрозуміли добре англійці, правда, в змислі противенства України до Росії. Не без причини стараються англійці навязати в останньому часі звязки з сильно зростаючими українськими кооперативами. Але саме тут прийшли ми до тої точки, біля якої не можемо перейти мимоволі і на яку мусимо поставити і свою ставку. Німеччина — батьківщина кооператив. Наші взаємини, також з українськими кооперативами, датуються не відніні. Ми повинні їм, як і цілому економічному розвиткові України, присвятити справді пильну увагу. Бо, на скільки не милять нас успокоєння, вже в недалекому часі вийдуть з рядів тих молодих українців, що нині сидять в урядах Радянської України, як також, і то передовсім, з рядів тих, що прогнані зі Львова шукають тепер освіти у Празі й у нас, цілі фалянги політичних та економічних провідників, яких одинокою метою буде національно самостійна в господарській ділянці самовистарчальна Україна. Ми, німці, можемо змагання до незалежности українців не тільки вповні зрозуміти, але й ці змагання вітати. З політичного боку може бути для нас тільки корисно, якщо розумна більшовицька політика доведе до того, що українці будуть в рямках Радянського Союзу мати якнайширші права і якнайбільшу й найвільнішу змогу розвитку".

Д-Р ЛУКА ЛУЦІВ. 6)

Л. Совінський і Т. Шевченко.

(Продовження.)

Правда, слова ці можуть виглядати надто лагідними в порівнанні в описаними сценами в самій поемі. Тому то д-р Щурат думає, що саме в часі викінчування „Гайдамаків" підпав Шевченко під вплив революційних, демократичних організацій" польських. Той сам дослідник думає, що Шевченко, попавши під отой вплив, — писав не тільки повищі слова в своїй „по мові передмові", а то й може перероблював і деяких місцях „Гайдамаків"[1]). Та незалежно від наведеної думки для критика існує тільки готовий, викінчений твір, яким автор пустив його в люди. А в „Гайдамаках" могли польські критики читати, як в автора „болить серце, як згадає: старих славян діти вплись кровю", котрі є „того-ж батька, такіж діти, жити-б та брататься!"

Зрештою — як могли польські критики так гостро осуджувати Тарасових „Гайдамаків", коли в польській літературі до появи Шевченкової поеми появлялися нераз безвастережні регабілітації гайдамаччини! Згадатиб тільки „*Zamek Kaniowski*" С. Гощинського, „того гайдамаки тілом і душею, першого демагога на польському Парнасі" — як зве його Ол. Брікнер;[2]) або твори Камінського (1820), Ст. Вітвіцького (1826), М. Сухоровського (1832), Семенського (1835) й Ал. Грози, де часто цілковито і вповні оправдується гайдамаччину. Герой у Семенського каже між іншим: „*Ej Lachu, Lachu! Kapałeś się we krwi, plekłeś na węglach .. Ale dojdą karby.. odpłata krzywdę wymierzy!*" А Ал. Гроза пів роком перед появою „Гайдамаків" друкує уривок поеми, де оправдується Залізняка. Автор бажав у той спосіб осягнути помирення обох народів.[3])

Одиноким оправданням Совінського і його невідомого критика в „*Bibliotec*-і *Warszawsk*-ій" булоб те, що подібні польські голоси про Шевченкових „Гайдамаків" не перевелися й пізніше. І так в 1898 р. видав знаний москвофільський діяч М. І. Білоус ілюстровані „Гайдамаки" (Коломыя, 16°, ст. 140), щоби в той спосіб параліжувати поширюваний українцями культ Шевченка, бо, мовляв, Шевченко належить цілому „русскому народові" — а не лиш „украинцам". „*Słowo Polskie*" (1893, № 286) писало з тієї нагоди, немов відписуючи з „*Bibliotek*-и *Warszawsk*-ої" з 1862 року!, — під заголовком „*Apostołowie nienawiści*": „*Poemat Szewczenki jest apoteozą najwstrętniejszych zbrodni, najohydniejszych mordów i rzezi przez rozbestwioną dzicz kozacką pod wodzą zwyrodniałych zbójców Gonty i Żeleźniaka, którzy w przedstawieniu Szewczenki wychodzą na bohaterów narodowych*".[4])

Майже тими самими словами писала й „*Gazeta Warszawska*" з нагоди 50 их роковин смерти Шевченка в 1911 році.[5])

А проте ще в 1838 році писав рецензент повісти „*Koliszczyzna i stepy*" в краківському „*Pamiętnik*-у *Naukow*-ім (ч. 8): „Єсть се гірка правда, але правда конечно потрібна; історія не знає галянтоманії, спосібної найгрубші пороки прикрашувати кольоровими висловами; вона радше є щирим другом, який отверто і без обиняків виказує правду, хочби й терпку часом, не з наміром роздратувати нас, але щоб нас поправити". (Щурат: Основи Шевченкових звязків з поляками, ст. 320). Одначе правда, що історія рідко коли має понятливих учеників...

Б. Переклади Совінського із Шевченка.

Совінський, як ми бачили, переклав із Шевченка:

1. „*Гайдамаки*"... як вище; ця сама поема вийшла і другим виданням: „*Hajdamacy*", *przekład Sowińskiego, poprzedzony studium o Szewczence. Lwów, 1883*, ст. 149. В своїм „*Studyum*" Совінський умістив богато уривків у перекладі (із „До Основяненка", „Катерини", „Тополі" й інших), якими рясно перетикав свою працю.

2. „*Доля*" („*Dola*"); надруковано в обох виданнях „*Studjum*" і передруковано в час. „*Tydzień*", Львів, 1880, т. X., ст. 168.

3. „*Пустка*" („*Pustka...*" „Рано вранці новобранці"); друковано рівнож у „*Studjum*", перше видання ст. XLVII.—XLVIII. і передруковано в „*Poezjach*" *Sowińskiego*, Познань, 1875, т. II.

4. „*Наймичка*" („*Najemnica*"). *Taras Szewczenko (I). „Najemnica", przełożył...* Львів, Наклад вид. „*Mrówki*", 1870, 16°, ст. 40;[6]) друге видання тамже в р. 1882; далі передрук (чи в цілости? — Л. Л.)[7]) в „*Obraz literatury powszechnej*" т. II. ст. 599. (*W streszczeniach i przykładach ułożyli Chmielowski i Grabowski*, Варшава, 1896.)

5. „*Raj.*" (?) в „*Tygodnik*-у *Powszechn*-ім", 1885, ст. 421. Це, як і дальші, подаю за Колодзейчиком.

Під заголовком: „*Z poezyj...*" друкувалися ще переклади Совінського в „*Kurjer*-і *Warszawsk*-ім" 1880, № 74; 1881, № 1; 1882, № 181; і 1885, № 189. „*Kalina*", „*Do zary*" (?) і „*Dumka*".

(Докінчення буде.)

---

[1]) „Основи Шевченкових звязків з Поляками, написав Василь Щурат. „З. Н. Т. Ш.", р. 1917, т. CXIX—CXX, ст. 314, 319.

[2]) *Al. Brückner*: „*Dzieje lit. polskiej*", *t. II.*, ст. 78.

[3]) В. Щурат: „Колівшина в польській літературі до 1841 року. „Зап. Н. Т. Ш-а", т. 97. ст. 86—104.

[4]) Голоси польської й української преси про це видання „Гайдамаків" зібрані в книжечці: „Тарасъ Григоріевичъ Шевченко". (По поводу изданія Гайдамаковъ). Колокыя, 1899.

[5]) Пов. „Діло", 1911, ч. 50.

[6]) Рецензія в „*Przegląd*-і *Polski*-ім", Краків 1870—71, II. ст. 359., якої я не бачив.

[7]) *Edmund Kołodziejczyk*: „*Bibliografia słowianoznawstwa polskiego*". *Nakład Akad. Umiejęt.* Краків, 1911. № 4415.

Протест національних меншостей.

Проти тактики польської правиці і лівиці в справі самоврядних законів.

Варшава, 15. березня 1927.

Нині під проводом пос. Гломбінського адміністраційна комісія радила дальше над справою виб. ординації. Пос. Інзлер (жид.) запитав председника комісії, які є внесення, ухвалені дня 11. березня на засіданні комісії. Пос. Хрущький (Український Клюб) закидав порушення регуляміну тим, що скликано засідання комісії тоді, як посли виїхали до своїх округів. Пос. Кроніг (нім.) квестіонував важність третього читання закону про сільські громади. Председник Шутек у відповіді на заяви пос. Хрущького стверджує, що посли славянських меншостей залишились 3. березня заяву, що не братимуть участи в дальших працях комісії, але їм усе таки вислано запрошення. Опісля пос. Інзлер в імени Жидівського, Українського і Німецького Клюбів та клюбу „хліборобів" зложив таку заяву:

Тому що спосіб полагоди самоврядних законів у комісії, на основі компромісу польських партій від лівиці до правиці і на основі безумовного тайного пактування тої більшости зі собою в кожній спірній справі, що повстає підчас конкретної дискусії, виключає можність позитивної участи з нашої сторони, ми переконалися, що наша дальша участь у працях є безцільна. Не можемо брати відповідальности за працю, яка не см є мати впливу на напрями наших кривд ст рих і нових, саме тепер приготовляюваних. З тої причини відносимо наш урочистий протест проти такої праці комісії на основі порозуміння польської лівиці з правицею і на знак протесту не будемо брати дальшої участи в працях комісії. — Після відчитання тієї декларації представники клюбів нац. меншостей вийшли демонстраційно з салі.

Виборча реформа в конституційній комісії.

Забезпечення польськости на окраїнах.

Варшава, 15. березня 1927.

На нинішнім засіданні соймової конституційної комісії, в якім взяли участь також члени клюбів лівиці і нац. меншостей, предс. Гломбінський повідомив, що підкомісія, вибрана на попереднім засіданні для розгляду справи загарантування полякам у сх. воєвідствах почесного числа мандатів, приготовила відносні внесення. Пос. Чапінський (ППС.) повідомляє, що його партія, а думає, що й інші партії, готова співпрацювати в комісії і підкомісії.

Ухвалено збільшити число членів підкомісії до 11. До неї, крім дотеперішніх її членів Гломбінського (ЗЛН.), Дубановича (ХН.), Вінли (ХД.), Керніка (Пяст), ввійдуть посли Конопчинський (ЗЛН.), Чапінський (ППС.), Полякевич (Стр. Хл.), Шрайбер (жид), Багінський (Визв.), Попель (НПР.) і Хрущький (українець).

Опісля комісія відложила свої засідання до 18. ц. м., себто до часу, коли підкомісія має предложити свої внесення.

Пополудні реф. Гломбінський зясував формули, які забезпечують репрезентацію польської нац. меншости на сх. окраїнах: а) утворення 6 виб. округів на сх. землях, а саме перший округ з дотеперішніх 48, 49 і 51 окр., себто з перемиського, самбірського і львівського з виключенням м. Львова, що творить окремий 50 округ. Другий округ з 52 і 53 окр., що покривається майже в цілости зі станиславівським воєвідством. Третій округ, що відповідає воєвідству тернопільському, повстає з 54 і 55 округа. Четвертий округ (56, 57 і 58 окр.) відповідає волинському воєв. Пятий окр. (59 і 60 окр.) відповідає поліському воєвідству. Шестий окр. (61 і 62 округи) відповідає новгородському воєвідству. б) В тих округах приняно би принцип „обмежених голосів". Основується він на тім, що виборець на карті своїй віддавав би голос на найбільше трьох кандидатів, хоч на округ припадало би і більше кандидатів. в) В тих округах допущено би союз ліст для партій етнічних меншостей.

Після короткої дискусії наради підкомісії відложено.

Уряд опрацьовує проект виборчої реформи!

Варшава, 15. березня 1927.

В соймі кружляє чутка, що уряд рішився виступити з власним проєктом зміни виб. ординації. „Пшег. Веч." повідомляє, що уряд працює над проєктами зм'яни виб. ординації, одначе ці проєкти ще не є скристалізовані й ідуть у різних напрямках. Деякті з них передбачують лише введення союзу ліст, затс інші зменшують скількість послів до 360, а деякі ще менше. Внесення ті шойно опрацьовує комісія, покликана до того президією Ради міністрів. Члени уряду не розглядали ще тих внесень.

КАНОН національної економіки це: своєрідний кооперативний **капітал,** збираний щоденно, масовими, дрібними ощадностями. (Всі українці повинні це практично зрозуміти.)

Уведення за Збруч провокатора й дефензивника.

Підволочиська, 12. березня 1927.

Велику сензацію викликала тут одна подія, що пригадує нам різні історії з мексиканського пограничча. Справа така: Від кількох літ проживав в Орихівці біля Підволочиськ над Збручем, скалатського повіту, підозрілий тип, що то ні оран ні сіяв, а жив аж надто добре, виїжджаючи часто до Підволочиськ, Тернополя, Львова, а то й до Варшави. Був це около тридцятилітній, трохи більше як півінтелігентний, але дуже проворний і відважний емігрант українець, православної віри, родом з напротилежного села, біля самого Збруча — Гнат Мельник, що віддавна стояв на службі польської дефензиви і був найспритнішим її робітником. Він організував військову і політичну розвідку на Радянській Україні в користь Польщі, раз у раз висилав там своїх людей-шпигунів, відбирав рапорти, що приходили звідтам та переправляв їх польському генеральному штабові. Одним словом, був це не буденний, пересічний шпик, але дуже цінний співробітник польської дефензиви і польської поліції і тому стояв під окремою їх охороною. Не погорджував він і провокацією, чого доказом отся правдива подія з 1923 р., про яку нам тут розказано.

З початком 1923 р. польська поліція у звязку з убийством польського поліцієнта і польського жовніра в Купчинцях арештувала около 80 молодих українців, селянських і мішанських хлопців та студентів з Купчинець, Денисова, Глубічка Великого Гаїв Великих і Тернополя під замітом державної зради через приготування повстання до збройного відорвання Східної Галичини від Польщі. Слідча вязниця тягнулася довгими місяцями, яку по семи місяцях припинено в наслідок амнестії. Мельник, що тоді здебільша пробував в Тернополі і був на поляції як тайний поліційний агент, задумав зробити з цього приводу велику провокацію. Вийшов він у взаємнии з буд. членом сторожі скарбової Йосифом Гусяком у Тернополі і при його помочі старався звербувати гурток молодих тернопільських українців, їх озброїти, напасти на вязницю в Тернополі, вбити сторожу та увільнити політичних вязнів, яких Мельник зобовязався зараз перепровадити за Збруч. Крім цього глядів за охочими, що мали би підвагу виконати атентат на воєводу Завістовського і прокуратора Музику. Не улягає сумнівові, що Мельник в догідній хвилі був би всіх змовників видав в руки польської влади, що зуміла би вже відповідно степенувати свої репресії, що тоді і так були нечувані. Не улягає напр. сумнівові, що на цей діявольський плян пішла польська поліція, а навіть доставила Мельникові відповідне оружжя.

За порадою д-ра Степана Барана—Гусак удав, що годиться на плян Мельника і що вербує та вже навіть звербував гурток змовників, готових на все, що жнуть тільки на зброю і на відповідну хвилю. До нападу все вже було ніби готове, Мельник доставив Гусакові револьвери і муніцію для змовників і умовився про час нападу на вязницю. Було це в березні 1923 р. Місцем збору були руїни каменниці біля окружного суду, а час нападу означено на 12 год. в ночі. Умовленого дня і години явився однак сам Гусак і біля суду стрінув Мельника, котрому заявив, що цеї ночі нападу не можна уладити, бо змовників стежить тепер дуже пильно поліція і тому належить підождати відповіднішої хвилі, а покищо напад відложити. Було це якраз перед північчю і Гусак завважав, що поліція була на напад приготована і булаб його кроваво ліквідувала у першій хвилі. До нападу ані атентату не прийшло, а слідуючого дня адвокат д-р Степан Баран виготовив донесення карне до прокуратури проти Гната Мельника і сам особисто разом з Гусаком вручив прокураторові доставлене Мельником оружжя — револьвери і муніцію. Мельника безпроволочно арештовано на приказ прокуратора і він просидів в слідчій тюрмі щось около пів року чи навіть більше. Остаточно завдяки заходам поліції і дефензиви справу якось замято і Мельник опинився на волі і яко дефензивник вийхав десь на північний відтинок польсько-радянського кордону.

По якімсь часі Мельник, приятель замордованого провокатора Королюка, з котрим сходився в домі мішанина Бабія біля Нового Городу в Тернополі, вернув до Орихівця над Збручем і розпочав тут велику розвідчу діяльність. Природна річ, що большевицька влада про те все знала і визначила навіть — як кажуть — високу нагороду за голову Мельника. Вчінці свої плани зреалізувала. Гнат Мельник свої операції (висилка польських політичних і військових агентів за Збруч і приняття рапортів) переводив нічно а стрічі назначував звичайно в хаті одної самітної вдовиці недалеко самого Збруча, про що знала польска погранична сторожа (КОП і польська поліція, котра тоді свідомо зникала з цього відтинка. Мельник не ходив сам, тільки в товаристві своїх поміщників, всі очевидно озброєні. Так було і критичної ночі 26. лютого ц. р. До згаданої вдовиці прийшов гурток пачкарів зза Збруча і забажав бачитися з Мельником, щоби передати йому важні вісти. Явився Мельник в товаристві свого поміщника. Хозяйка дрімала, а й гості балакали зразу спокійно, опісля повстала суперечка, упали револьверові стріли, світло погасло, а за хвилю ціле товариство вийшло з хати. Вдовиця встала, засвітила світло і побачила на підлозі трупа Мельникового поміщника. Повідомила поліцію, ця телефонічно дала знати до староства і повітової команди поліції в Скалаті і зі сходом сонця явився в Орілівці староста Михальський і комісар поліції Кужея для переведення адміністраційних доходжень.

Переведене слідство стверднло, що Мельника поранено металевою штабою — був це дуже сильний мущина — і мабуть він в останній хвилі бачучи небезпеку для себе, хотів позбавитися життя, але тільки легко пострілявся. Напасники пачкарі звязали йому руки і ноги і звязаного винесли з Орілівця, по леду перейшли Збруч, на що вказують кровяві сліди і легко раненого передали большевицькій владі. Оріховецькі пачкарі — Оріховець славний з пачкарства, — що ними днями були на другому боці, розказують, що Гната Мельника по переслуханні на так званій заставі мали вивезти до Староконстянтинова, а звідси певно вивезуть дальше на схід, чи не до самого Харкова, до головного правління військової розвідки, котра дістала у свої руки найнебезпечнішого свого противника, вирвавши його живим з території чужої держави. Пачкарі, що доконали цього сміливого вчинку, як розказують їх тутешні побратими, мали одержати від большевиків велику грошеву нагороду.

Viator.

Відгуки дня.

Що Львів — то Львів.

Уладив минулого року Станиславів повчаючу, похвальну й потрібну імпрезу: Український Ярмарок і діждався богато... нарікань. Не було, мовляв, пляму, розмаху і тим подібних історій, які, до речі кажучи, рідко коли й загощують до українорусів.

Дісталося тоді станиславівцям у поважних і гумористичних часописах, скільки влізло. Кожна стаття чи статейка хвалила їх у двох-трьох рядках, а решту статті починала від „але" — і тут щойно автор розбалакувався.

Але найбільше могли й мали до закиду наші торговельно-промислово-фінансово-кооперативні специ, чи, як то кажуть, „фахівці". Вони, оком знавців обкинувши цілу ярмарочну мізерію, рішили: „Так далі бути не може" — що було зовсім справедливе і згідне з нашим достоїнством як нації.

Станиславівські аранжери ярмарку скромно притакували і щиро признавались до похибок та недомагань: „Щож! Ми не папи на катедрі, а легко помильні провінціонали. Ви — столичні специ, напевно зробите ліпше".

— Ясно, що зробимо! — думали й говорили львівські знавці.

Думали й говорили, говорили й думали, думали й думали, говорили й говорили і — вирішили:

„Скласти комітет Українського Ярмарку, але вже у Львові..."

Це одна частина.

... „І виробити в протязі зими докладний плян ярмарку та приготовити все!"

Це друга частина.

Перша частина пішла, як по милі „Мута" — *pardon* — по маслі „Маслосоюзу". На що як на що, але на членів виділу комітету чи якої там комісії в нас ніколи не забракне людей. Хоч на віз клади та рублем притягай.

Інша справа з другою частиною. Тут уже не так то воно легко. Требаж і сам на засідання, і книжки на записки, і часу на сходини. А надівсе охоти, перемішаної з ініціятивою та розумінням річи.

Сали, (як кажуть), може ще знайшлась би; книжку можнаб закупити, розписавши публичну складку трійковою системою з виклинанням; час? І... га! — для народнього добра — все можна посвятити; охота, хоч не дуже химерна пані, але погатувавши — чому? може прийде? І...

А ініціятива?!...

Це птиця дуже рідка в наших сторонах. Виглядає, що в околицях Станиславова вона бувае частіше і хібаб її у клітці перевіз у Львів.

— Але (всюди те прокляте „але"!) — але може я за строго суджу...

В останній хвилині довідуюся, що комітет таки зробив богато і виявив подивугідний розгін:

Є вже готовісінький, поправлений і на чисто переписаний плян... найближчих засідань.

Галактіон Чінка.

Цукорки „Фортуни Нової" найліпші.

НОВИНКИ.

— **Стрийський процес.** 14. ц. м. почався в Стрию процес проти 43 учасників кривавої демонстрації безробітних з березня 1926 р., коли на вулиці впало 12 трупів. Ось список головних обвинуваченних: Соколовський, Бахер, Боцин, Хилий, Денкевич, Деркач, Добрянський, Розалія Гриб, Гришуляк, Канюга, Кондерович, Комик, Маента, Мевіліщин, Насінник, Савара, Штербах, Строєцький, Вагман, Анна і Йосиф Вятр, Денис, Дибук, Дзюбас, Грубий, Гучинський, Яш, Іван і Йосиф Келлєр, Клюбик, Коцур, Костельний, Коваль, Продін, Пшик, Свидрик, Шкобарницький, Шумило, Третель, Тритард, Василів, Зборовський. Один обвинувачений в злочині публичного насильства, інші тільки проступку проти § 312. з. кар. Як із списку видно, більшість із них українці. Провадить розправою д-р Лопушанський, обвинуваче прок. Шехович, боронять д-р Гарасимів, д-р Вандель і д-р Гасемак. Відомі демонстрації безробітних були актом розпуки, коли стрийський комітет безробіття, приявши їх делегатів, заявив, що справа безробіття не істнує, бо більшість робітників дістала вже працю, а решта вказаних у списках, які мають одержувати підмогу, не є робітниками, а вуличницями, злодіями, хлопчиками і „мертвими душами". При демонстраціях розбоїли і побили кількох поліцаїв, а поліція застрілила 12 людей.

— **За близькучими ґудзиками.** Дістаємо таку новинку: Учителька у Пралківцях біля Перемишля, Татяна Стеслівна родом з Куровник, перейшла на латинське, взявши шлюб з жандармом.

— **Нові польські фортеці.** В Глинянах вибудовано коштом 60.000 зол. дім „Кола Т. Ш. Л." з великою театральною салею. Дім стануть у ринку напроти костела, на парцелі, яку викуплено, як подає „Слово Польске", з непольських рук. — У Скоморохах Старих, пов. Рогатин, приступлено до будови костела.

— **Особисті вісти.** З днем 15. ц. м. отворив у Мукачеві (Коменського 11) адвокатську канцелярію наш земляк д-р Осип Охримович.

— **Пошестні недуги.** Львівське староство стверднло черевний тиф на Знесінні, Борщовичах і Басівці; дизентерію на Кульпаркові та в Козельниках; красуху (шкарлятину) у Голоску, Сигнівці, Кульпаркові, Замарстинові та Знесінні; дифтерит у Нагорянах, Знесінні, Замарстинові, Пикуловичах; віспу в Пикуловичах; рожу на Кульпаркові; красуху в Малковичах і Порічу (біля Любіня).

— **Весілля без молодої.** Зібрались весільні гості, призначено годину шлюбу, а нареченої не приходили. Така неприємна історія трапилась учора пінстру Маєрам у Львові, на славній Гетьманській вулиці. І „молодий", ще не старий, бо 48-літній, що приїхав аж з Німеччини женитись з 18-літньою дівчиною, був не менше збентежений, як родичі, що шукали за донькою. Отруїлась? повісилась? ні... Панна Занген із Збаража виїхала до... Італії до молодого хлопця, якого давно любила. Бо любов перемагає не лише гори, але „добру партію" і дорогі пашпорти.

— **Комісія від часу.** У кількох европейських столицях рішили з весною завести т. зв. літній час. Почала над цим думати і варшавська президія міністрів. А що справу зміни часу не так легко вирішити, створено окрему комісію. Добре було би, якби така комісія істнувала постійно, але замість думати над пересуванням годинників, щоби пригадувала всім комісіям, що час це гроші.

— **30.000 нім. марок** заплачено на днях на ліцитації старих австрійських марок у Берліні за збірку перших австр. дневникарських марок з головою Меркурія, які є незвичайною рідкістю. Ці марки закуплено до Америки, де вони певно будуть продані ще дорожче.

— **1 франк відшкодування** дістане комуністичний посол Корнавен, якого підрало на вічу 8 людей і вивезло в ліс. Між обвинуваченими, які не заподіяли послові нічого, находився також власник ресторану, в якого посол обідав; він домагався доплати ще 20 фр. за обід, мотивуючи це страшним апетитом посла. Суд не признав цього аргументу серед страшного реготу публики.

— **Таємно медіюм.** Ми згадували недавно про подорож тв. Зої Наславську до

Німеччині та Англії з сільською 14-літньою дівчиною Зогун, яка має виявляти незвичайні прикмети „медіюм". Мюнхенський лікар д-р Роленбуш заявив публично, що вані Василько півтора спіритистичних сеансів власними нігтями дряпала тіло дівчини, яка була вкрита дивними знаками та плямами. Пані Василько відкликалась до авторитету вчених професорів, домагаючись суду над цими вчитами, погрожуючи скаргою за образу чести. Перед кількома днями професори і лікарі та психольоги видали офіціальний протокол, стверджуючи, що за протягі 6-місячних сеансів з дівчиною не завважили ніколи ніякої ошуки і підозрілих маніпуляцій. У дівчини в „трансі" виступають на тілі: на шиї і раменах плями та рани як від укушення, але рука постороннної особи тут виключена при всіх засобах найсуворішої контролі.

— **Світова новина.** Сербська королівська пара виїхала інкогніто в Румунію, а звідси у Францію, зберігаючи до останньої хвилини тайну виїзду: подорож кажуть, має політичний характер. — Данциг звернувся до Ліги Націй з проханням позичити йому 45 міл. фр. — Англійський уряд рішив не робити цього року військових маневрів... з огляду на ощадність. — Повідомляють із Амстердаму, що „Синдикалістичний інтернаціонал" переходить фінансову кризу і рішили обмежити витрати і надуматись, чи не слід перенести його центр у країну з дешевою валютою. — Впереше від вибуху революції бувший баварський кронпринц Руппрехт дав у себе раут; були там члени баварського уряду, за виїмком єдиного міністра земельних справ — республиканця. — Епідемія „еспанки" зросла в Ленінграді; за один день занедужало 303 особи. — Московський відділ народньої освіти рішив, що лекції т. зв. „фізкультури" треба вести окремо з хлопцями і дівчатами з огляду на „спеціяльні прикмети пола". — В останніх трьох місяцях 1926 р. уродилося в Англії 10.413 менше дітей, як 3 місяці раніше, а на 28.000 осіб більше вмерло. — У Злучених Державах 300 осіб завсекурувало своє життя на мілюн дол., 15 осіб на 4 міл., а „зорі екрану" Гльорія Свансон на 2 міл., Чеплін, Мері Пікфорд і Фейрбенкс по мілюнові.

— **Курс для торговельної молоді.** „Союз Українських Купців", бажаючи дати своїй молоді доповнюче фахове знання, улаштовує вечірний курс, на якому викладають фахові сили: 1) німецьку мову, 2) бухгальтерію, 3) купецьку кореспонденцію і т. і. Наука відбуватиметься вечерами в Торговельній Школі, Коперника 1. Усі наші купці, які мають у себе практикантів, повинні негайно післати їх до вечірної школи. Зголошуватись треба в конторі „Союзу У. К." Мохнацького 6, від 7-30 год. веч. З доповняючих курсів може користати також неторговельна молодіж, напр. ремісничі ученики і т. п. Наука вже почалась, тому треба негайно зголоситись. Курс тріватиме 4 місяці.

Дописи.

Тернопіль. *(Хлібоїди на Поділлі).* В „Ділі" була вже згадка, що дня 17. лютого ц. р. була нарада хлібоїдів в Тернополі для переведення організації хрунів в тернопільському воєвідстві. Тепер можемо подати бліщі відомости про цей хрунівський „з'їзд". Взяло в ньому участь аж 24 людей, з того редактор хрунівської газетки „Селянський Прапор" Стояпюк з жінкою зі Станиславова, один священик о. Берест, парох з Бищок в Бережанщині, трьох учителів зі Збоїщини й один учитель зі Заліщичини, якийсь селянин з Чортокова, писар з фінансату в старостві Глухий з Тернополя, відомий Антін Чайковський, з Тернополя, наказний війт з Березовиці Великої коло Тернополя Дмитро Дебельський, старий непоправний хрунь, решта хруні з ніжних стовн, здебільша карані за кримінальні злочини. Ця невеличка, але чесна компанія зібралася в одному числі в готелю Пунчета під проводом Дебельського. Реферати виголосили Стояпюк і о. Берест, відомий зі сторінок „Діла" з ненайкращої сторони. Рішено всюди організувати хрунів, а що це тронхи коштує то рішено звернутися до правительства за більшою грошевою підмогою, котрої їм теперішнє правительство Пілсудського певно не відмовить, а його львівський орган „Дзенник Львовскі", де працює їх брат Мих. Яцків, певно їм зробить відповідну рекляму.

Рішено також утворити воєвідський секретаріят „партії" УНС-а (Українського Нар. Союза) і начальником цього секретаріяту іменовано Антона Чайковського з Тернополя, відомого вже читачам „Діла" з „кращої" сторінки, тої кримінальної, а й тепер лящиться проти нього велика карна розправа за злочин обмовства. З тактичних причин рішено йти у ті села, де бушують радикали, бо з практики знають, що для хрунів це найкращий терен хочби пр. в Тернопільщині, де кандидатом хлібоїдів при виборах в 1922 р. був Нестор Керничний, господар з Березовиці Великої, визначний радикальний діяч і то ще напередодні поставлення своєї кандидатури, або пр. другий радикальний агітатор з Глубічка вел. Сіменач, котрого діти перейшли на польське і похрунились. Вкінці рішено скликати всіх хрунів з Поділля на віче під голим небом в час середопістя — річного ярмарку в Тернополі в середу 30. березня ц. р., на котре має приїхати патріярх наших „хлібоїдів" д-р Северин Данилович, що довший час був у Тернополі адвокатом і виголував тут чимало надрівків, особливо серед інтелігентів, яких бажав би тепер перевести у свою кошару. Рішили також взяти участь у найближчих сеймових виборах, а яко чолові кандидати мають виступити о. Берест і згаданий вище Антін Чайковський, що подібно як свого часу Залуцький хоче в цей спосіб завсекурувати перед свіжим криміналом.

По нараді вислано депутацію до посадника Завістовського, котрий прийняв її з ответними ламенами і вислухавши чолобитні і заяви вірности і преданности для польської держави і маршалка Пілсудського від Стояпюка і о. Береста, привіз депутації свою необмежену піддержку згідно піддержку свого наслідника. Депутація вдоволена вернула до готелю Пунчерта і тут Стояпюк уладив принятя для учасників „з'їзду", котрих цілий час „з'їзду" хоронила мундурована і немундурована поліція.

Нарозі А. Чайковський, що є офіціяльним репрезентантом „хлібоїдів" на тернопільське воєвідство, організує місцевий комітет УНС-а, але ця „робота" йому не йде, бо нема тут охочих до цього комітету кандидатів. Одно, що він знехав, це те, що з хлібоїдського штабу в Станиславові мабуть опержав гроші на „агітацію" і дещо заробив на дрібних інтервенціях у воєвідстві і в старостві.

Організаційний рух.

Організаційна нарада УНДО в Бродах.

Повітовий Народній Комітет Українського Національно-Демократичного Об'єднання в Бродах скликав на четвер дня 10. березня до салі товариства „Основа" повітову організаційну нараду, в якій взяли участь мужі довіря з 24 громад судового брідського повіту. Нарадам проводив голова Повітового Народнього Комітету п. Олександер Вислоцький, селянин з Гаїв Дітковецьких, секретарював селянин Дмитро Табінський. Реферат про політичне положення під теперішню хвилю і про найближчі організаційні завдання УНДО. виголосив делегат Центрального Комітету, п. Володимир Целевич, зі Львова. Опісля п. Олександер Вислоцький представив політичне положення брідського повіту, а зокрема стан нашої політичної організації в повіті. По рефератах вивязалася оживлена дискусія. В дискусії забирали голос: Федір Радкевич, селянин з Язлинка, о. Михайло Олексин зі Суховолі, о. Микола Куницький з Ковношкова, сел. Іван Яськевич і інші. Зокрема селянин Яськевич напятнував агітацію хлібоїдів у двох громадах, а саме в Чернищі і Боратині. В часі дискусії виявилося, що наша партія з кожним днем росте в повіті в силу, що сельробівська агітація не має найменшого успіху. Зібрані делегати ухвалили вислати послові Сергієві Хрущькому привіт за оборону прав українського народу. Крім цього ухвалено резолюції в організаційних справах і резолюцію з жаданням негайного переведення виборів до громадських рад. Наради закінчив п. Вол. Целевич зазивом до інтензивної праці на місцях. На загал слід замітити, що брідський повіт є під політичним оглядом добре зорганізований і то головно завдяки праці голови Повітового Комітету п. Олександра Вислоцького.

Вечером того самого дня виголосив В. Целевич реферат на тему: „Завдання української інтелігенції під теперішню хвилю". По рефераті відбулася довша дискусія. Всі присутні стверджували, що загал української інтелігенції в Бродах бере за малу участь у громадській праці.

Літературний куток.

— Від місяця німецька публична опінія стежить за подіями одної невинної книжки, яка стала сенсацією дня: Грете Махан „Убита життям". Є це денник 15-літної дівчини, яка зійшла із світа наслідком страшної недуги, від пленої їй принагідною любовною пригодою. Книжку видало католицьке тов-о на науку молодому поколінню. Поліція счинила крик, бо найшла там більш-сть подробиць правдивих: як т. зв. „обичайна поліція" через свою брутальність і короткозорість вкинула молоду дівчину, яка втікла з хати, до шпиталю між здеморалізовані вуличниці. Арештували маму дівчини, підозріваючи її в тім, що вона грала ролю злодниці супроти своєї доньки. Преса і письменники занялись розслідом справи. Щож виявилось? Згадану книжку написала мати померлої Грете Махан (яка в дійсности називається Ліабет Кольомак) на підставі малих записок своєї доньки по різних зшитках, і власних споминів. Прибита страшною долею доньки, вона вступила до одного монастиря і там, щоби злагодити свій біль, описала трагедію доньки, немов то її власну сповідь, наслідуючи євітъ її почерк. Рукопис книжки прочитала ігумена і вважена силою оповідання, занялась виданням книжки. Критика та публика не підозрівала „підробки" рукопису. Арештована мати випущена на волю, вповні зреабілітована. Історія її книжки причинилась до заміщення атак на т. зв. *Sittenpolizei*, яка грубою лабою ломить неодно молоде життя, замість ним запікуватись побатьківському.

Союз німецьких письменників згідно із постановою своїх загальних зборів, протестує проти судових кар, накладених на видавців і друкарів за книжки проти уряду та держави, вважаючи, що таким робом цензурами творів стають непокликані приватні особи, які з острахом можуть робити перепони у друку книжок. Такі кари є зрештою суперечні із законами конституції.

— Найдено зшиток з 28 рисунками Гетого п. з. *„Reise, — Zerstreuungs- und Trostbüchlein* 1806 *bis* 1807".

— Лондон будує чотири нові театри: один на 2160, другий на 1600, третій на 1342 і четвертий на 1000 місць.

— У московській консерваторії найшли невідомий записник Бетовена, де є нариси його квартетів А-моль і Б-дур з 1825 р. Є це гарна знахідка з нагоди свята рокових композитора.

Всячина.

З техічної царини. Німці плянують тепер перемінити всю свою продукцію світильного газу так, щоби газ можна виробляти з вугля в тих місцях, де його викопують (в рурській кітловині й на Горішнім Шльоску) і звідти провести його рурами (під високим тисненням до 100 атмосфер) по всій Німеччині, а передовсім до Гамбурга й Берліна. Тим думають вони богато заощадити, бо замість возити вугля до газівень, що є по всіх більших містах — можна буде його на місці перекоксувати, а газ буде розходитись сам на місце призначення і — що важніше — тоді можна буде зужитковувати також маловартісні сорти вугля, яких не виплачується транспортувати залізницею, бо скоро на повітрю псуються. Таким робом зроблять газ доступним для найширших верств населення, а одночасно значно піднесуть добування вугля. — Подібну переміну перейшла — або переходить — в останніх часах продукція електричної енергії. Коли давніше майже кожне місто й кожна більша фабрика старалися мати свою електровню, що постачала енергію для власної потреби, то тепер стараються будувати мало електровень, зате великі в доскіних місцях (близько копалень вугля, торфу, на ріках, водопадах), а електричну енергію розпроваджують проводами по широких просторах, нераз сотки кільометрів далеко, на місце вжитку. — *Р. М.*

Привязання до вязниці. До одної з нью-йорських вязниць зголосився недавно один вязень, який прохав, щоби його приняли туди назад. Перед роками він утік, просидівши пять літ за вбивство своєї жінки. Був засуджений на досмертну вязницю. Скривався і блукав довго: по Америці, морі, Англії та Франції. Одначе завсідки та скрізь мучила його думка, що за ним стежить поліція. Це відбирало йому спокій і підривало його сили. Тому волів вернутись до вязниці. Подібний випадок трапився в Голяндії, в Гентельо, де один мущина, кілька разів каранний, зголосився на поліцію, з проханням арештувати його за крадіж. Він сидів уже кілька разів і вязничне життя йому до вподоби своєю систематичністю, спокоєм і підходячим товариством. Є цивілізовані країни, де навіть вязниця може бути приємна!

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру:

Яворів:
вівторок 15. III. Ой не ходи Грицю
середа 16. III. Огні Іванової Ночи
четвер 17. III. Барон Кіммель
пятниця 18. III. Запорожець за Дунаєм

Немирів:
субота 19. III. Маруся Богуславка
неділя 20. III. Вій

Театр виїздить на один місяць в турне по Любельщині. Пізніше завітає до Львова з новим репертуаром як Андреєва „Сім повішених і інші.

Вічний попис елєвів вищого Музичного Інституту ім. М. Лисенка (середні і вищі роки) відбудеться в середу 16. ц. м. у великій салі Муз. Товариства при вул. Шашкевича 5, о 7-ій годині вечером. — Програмка в ціні 50 с. служать за карту вступу на довільне місце. 1714 2—2

ЧЕКОЛЯДА „ОПТІМА"! 1673 найліпша ←?

До відома інтересованим подаю, що до теперішньої фірми Д. Свищ і Ска у Львові, вул. Валова 14. не належу і нічого спільного з тою фірмою не маю. Судово реєстрована фірма Д. Свищ і Ска, в якій склад я входив, розвязана з днем 31. грудня 1926 рішенням Загальних Зборів спільників. О. Денисюк

З Союза Українських Адвокатів. Дня 19. березня ц. р. в суботу в салі „Українська Бесіда" о год. 10. рано відбудуться Широкі Сходини членів Союза Українських Адвокатів: Порядок дня: 1) Запомоговий фонд — реф. д-р А. Говикович. 2) Передтермінове звільнення вязнів з тюрми Лонцкого. Презид. РПП) — реф. д-р М. Волошин. По рефератах та евентуальній дискусії над ними відбудеться чергове засідання виділу С.У.А. зі звичайним денним порядком. — За Виділ Союза Українських Адвокатів: д-р Лев Ганкевич як. голова, д-р Е. Щуровський як. секретар. 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 89-?

ПАНІ! Вже прийшли найновіші форми жіночих капелюхів на літний сезон. Капелюхи всякого рода перероблює на найновіші фасони однюка в Польщі після найновіших вимагань управжена фабрика капелюхів Рудольфа Найвельта, Бальонова 3. Взори в філіях: пл. Маєйська 8., вул. Краківська 25., вул. Казимирівська 25., вул. Городецька 72. 1683 3—3

4 ЗОЛ. коштує цукорничка з лопаткою з хінського срібла у Мандля, Коперника ч. 14. 1365 23—?

МАШИНИ писарські: *Underwood, Remington, Mercedes*, майже нові оказійно продасть Міхальскі, Львів, вул. Собіського 12. 1552 6—10

ПАННОЧКА, семінаристка, що вміє писати на машині і шити, пошукує бюрової посади або боне до дітей в інтеліґентнім домі. Зголошення до Адміністрації під „Працьовита".

ФОРТЕПЯН, чорний, першорядної марки з англійською механікою 7 і чверть октав майже новий продасть „Моношко", Зіморовича 10. 1721 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка **Д-р Фелікс Ган** Львів, Городецька 46. Телеф. 834. 1640 Пересвітлення Рентгеном. 12-27

Спеціяліст венеричних і скірних недуг **Д-р І. Мунд** б сек. від. і львів. шпит. орд. 8—10, 2—6, в неділі 9—1. Тел. 48—01. Львів, Асника 1 (ріг Панської). 1725 1—2

МОТОРИ на ґаз (газогенератори) також на ропу, нафту, бензину і електричні на **догідні сплати**, рівнож Млини Машини, Турбіни, Трансмісії, Сітки, Газу, Паси, Гурти Токарні, Вертярки, Гиблярки, Пили, Помпи, Праси до олію, Праси до дахівок, Залізні Печі, всіляке знаряддя, Сталь, Бляху, поручає фірма **„ПІЛЬОТ"** 140810-10 **Централа у Львові, Баторого ч. 4.**

1453 **САМ ВКРІБ!** 7—?
Найліпші паперці до курення **„КАЛИНА"** з фабрики кооперативи „Будучність" **в Тернополі.**

НАПРАВУ годинників як також біжутерії полагоджує фірма Й. Домбровскі і З. Розважевскі, Академічна 2, найліпшими фаховими силами по приступних цінах. 1681 4-7

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів Ринок ч. 10.

Після конфіскати — другий наклад

Ч. 60 (11.028). Львів, пятниця 18. березня 1927. Pocztowe opłaty zostałacone ryczałtem. Рік XLV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 6·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Слідами давної шляхти.

Львів, 17. березня 1927.

В історії пярляментаризму молодої польської республики, і до того „демократичної", одну з найганебніших сторінок творитиме напевно справа законодавства про громадську самоуправу. Воно й інакше бути не може, коли зважити, що в теперішньому польському соймі, як і в попередньому законодатному, реакційна правиця нічим іншим не займалася і над нічим так завзято не працювала і тепер не працює, як над компромітацією молодої республики, над ухвалюванням неугідних з конституцією і суперечних з попередньо принятими законів. Та можна ухвалювати і нові суперечні з обовязуючими закони, але з тим, що з хвилиною ухвалення нових тратять усю свою правну силу попередні. Одначе в Польщі так не дієть ся. Тут обовязують нераз рівночасно два, а то й три цілком суперечні закони. І тому не диво, що в практичному житті виходять з того найдивоглядніші куріози. Урядники й адміністратори покликуються на такий закон, який їм потрібний і в даний момент вигідний. Але діється ще краще, бо є цілий ряд законів, які приняли законодатні установи, які набрали правної сили, але яких ніколи ніхто в життя у Польщі не переводив і переводити не буде. Словом молода польська республика за 8 літ свого незавидного животіння наглядно доказала, що в неї нема пошани ні до конституції ні до законів, а парляментарні тіла своєю діяльністю засвідчили, що вони є першими в Польщі саботажниками конституції і законности, на сторожі яких вони повинні стояти в першій мірі.

За доказами на наше твердження далеко шукати не треба. Вистане згадати про принятий дня 26. вересня 1922 р. закон про т. зв. автономію для трьох східно галицьких воєвідств. Життя показало, що цей закон ухвалено в чисто маніфестаційних цілях з метою позискання при його допомозі суверенних прав над Сх. Галичиною. Від часу його ухвалення минуло півпята року, а чи думав колинебудь і який-небудь уряд про його реалізацію? Ніколи! Ніхто! Згадуємо про цей закон не тому, немов він був добрий, або справедливий, бож була це наруга над самою істотою автономії. Це був специфічний твір реакції з психікою і навичками канібалів. Коли про нього згадуємо, то робимо це тому, щоби тим нагляднішe доказати наше твердження. Теперішний польський сойм ухвалив уже силу низку законів, що ввійшли в силу, а які яскраво суперечать і самому духові названого закону. Вистане згадати закон з 31. липня 1924 р. про організацію школи в східних воєвідствах у Сх. Галичині та закон з тоїж дати про права української мови, а далі закон з 28. грудня 1925 р. про земельну реформу. Всі ці закони є запереченням закону з 26. вересня 1922 р., а всеж досі ніхто з авторитетних польських державних чинників ніде ніколи не заявив, що цей закон втратив фактично свою силу.

До ряду таких самих законів належать також четвертий рік уже в поті чола препаровані в соймі закони про громадську самоуправу. Всі труднощі „роблення" тих законів зводяться до того, щоби „демократично" та „ліберально", згідно з ославленою традицією старошляхецького „лібералізму", позбавити національні більшости на східних „кресах" всяких прав у справах громадської самоуправи. Очевидно, що йде ця робота дуже важко, бож польські партії як ліві так і праві бажалиб рівночасно позбавити прав і зберегти всі позори демократ. лібералізму у відношенні до національних меншостей. А це штука не абияка! Вона не під силу навіть практично вишколеним польським „лібералістам".

Конкретно ця робота найшла передучора сумний для польського парляментавизму епільог у спільній заяві — протесті національних меншостей на адміністраційній комісії польського сойму. Цей проречистий документ — наслідок польського „лібералізму" і національної „терпимости" — наводимо далі в цілости для увіковічнення тих „сприятливих" часів і відносим, які переживаємо в Польщі.

„З уваги на те, — говорить спільна деклярація усіх клюбів національних меншостей в польському соймі — що 1) способи полагоджування самоуправних законів на комісії, на основі компромісу польських партій від лівиці до правиці і постійного тайного переговорювання тієї більшости між собою в кожній спірній справі, яка виплива є з конкретної дискусії, виключають можливість позитивної участи в праці з нашого боку; 2) що більшість комісії всі спроби нашої дійсної участи в праці унеможливлює безцеремонним порушуванням регуляміну, конденсуванням дискусії, вибором ексклюзивних підкомісій з польської більшости і передаванням їм найважніших матеріялів законів до полагоджування; 3) що протоколу комісії, того одинокого автентичного доказу дискусії та постанов, або взагалі не пишеться, або ведеться його в такий спосіб, що нема в ньому не тільки перебігу нарад, але навіть змісту ухвал і висліду голосування; 4) що тісний звязок на основі порозуміння між правицею і лівицею безоглядно форсує закони, при чім лівиця тільки для позорів голосує в ряді годин за нашими слушними поправками, але так, щоби не осягнули більшости, що виплива є особливо з того, що в справах, на котрих їй залежить, переголосувати себе не дасть; 5) що дискусія і ухвали до третього читання закону про сільську громаду доказали, що тексти другого читання грубо погіршено, що в тих умовинах невідомо, як взагалі буде представлятися на повному соймі остаточний зміст законів і які дальші уступки поробила польська лівиця правиці, що викаже щойно дефінітивний текст законів; 6) що на останньому, неформально скликаному, засіданні комісії, в пятницю м. тижня пройшли ухвали, що перекреслюють: а) засаду пропорціональности голосування і утворюють на просторі держави три виборчі системи; б) засаду охорони меншостей, приноровлюючи її лише до територій, де польська людність є в меншости, віддаючи таким чином непольській меншости на цілковите змайоризування і виключення з самоуправних установ; в) введено засаду виняткових законів для „кресів" у формі окремої виборчої ординації, зокрема ж у формі введеного для „кресів" права спротиву проти вибору начальників громад — дійшли ми до пересвідчення, що дальша наша участь у працях комісії недоцільна. Обтяжування нас лише відповідальністю за працю, за яку відповідальности нести не можемо, не може мати ніякого впливу на направу вже доконаного кривдячого кроку і ще нового приготовуваного. В таких обставинах і при такому стані речей ми змушені, підкреслюючи наш урочистий протест проти такої праці в комісії на основі порозуміння польської лівиці з правицею, зрезигнувати з дальшої участи в працях комісії та уставати відповідальність тим, що все те роблять."

По зложенні такої деклярації всі представники національних меншостей опустили салю засідань. Інакше поступити вони не могли, бож годі давати себе систематично ігнорувати і годі рівночасно безсильно приглядатися пляновому законно підготовлюваному черговому насильству над громадськими правами усіх національних меншостей. Краще вже нехай ославлена польська тав. лівиця в повній гармонії з правицею узаконюють самі свобідно і нічим не вяжучися чергове питання елементарних прав усіх громадян непольської національности.

Наведену декларацію - протест проти скандальних махінацій польської більшости в комісії назвав вшехполяк Козловський „політичним шантажем", а соціяліст Яворовський недалеко відбіг від свого гідного реакційного товариша, назвавши її „політичною інсинуацією".

ЦЕМЕНТ
портляндський
ЗВЯЗКОВИХ ФАБРИК
доставляють
ВАГОНОВО І ДЕТАЙЛЬНО
по найнижчих цінах
Братя МУНД
ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 23.

Українське диво.

Десятиліття політичного відродження України.

I.

Коли сьогодні з перспективи одного десятиліття глядимо на події, що відбувалися на широких просторах України; коли в думці переходимо періпетії сучасного українського покоління і намагаємося звести до спільного знаменника його смутки і радощі, безприкладні упадки і величаві подвиги та досягнення; коли йдемо за тією ниткою Аріядни в лябіринті найновішої нашої історії, за кривавo-червоною ниткою великих дій, то — не зважаючи на все лихоліття, що ваготить над українською землею — з повним правом можемо назвати цю добу історії України: українським дивом. Бо й справді історія ніякого народу не знає такого самочинного, стихійного, просто чудесного перетворення, такої глибокої зміни, такого повороту на тернистих шляхах історії, як остання декада українського народу.

Великий нарід, з богатою і геройською минувшиною, на найкращій землі, давно похований в домовині історії, притоптаний, забутий, нарід майже безіменний, обдертий з усієї культурної світлости, визискуваний століттями цілими, нарід в дійсности викреслений з реєстру живучих націй, встав, воспрянув у всій своїй молодечій силі, розпочинаючи наново продовжувати в повному обсягу перерваний процес свого історичного життя.

Наше покоління, сучасне, співтворче в тому стихійному процесі, покоління, якого розквітлі надії, алмазні звуки розспіваних сердець зморозили люті морози і приголомшили удари лихої долі, покоління, що несе на собі весь вантаж супротивностей і невдач, може й не відчуває цього великого процесу, цього могутнього пориву, може за щоденними турботами і не в силі оцінити дотеперішніх величавих досягнень, може й затратило відповідне мірило. А проте все, що сталося, — це головокружне *miraculum*, це невидане диво, це небувале чудо. Не зважаючи на всі удари лихої долі, не зважаючи на всі супротивности, на ріки пролитої крови, на руїну і занепад, — ми зробили величезний крок вперед, крок семимильний на тернистому історичному шляху. Якнебудь будемо оцінювати події минулого десятиліття, навіть найсуворіше і найкритичніше, то всеж таки можемо бути горді на наші досягнення і можемо благословити долю, що якраз ми, що якраз наше покоління стало співучасником і подвижником тієї невеличкої щодо часу, але глибокої і важенної у своїх наслідках метаморфози.

Десятиліття 1917—1927 рр. це немов би сочка в фотографічному апараті історії, в якій відбилася вся наша минувшина, всі перипетії нашої історії, весь розмах великої нації і надлюдське, титанічне зусилля привернути й закріпити її позицію у „народів вольних колі". А ці зусилля у великій грі сил, у боротьбі із зовнішніми і внутрішніми ворогами, пошуканка за доцільними засобами боротьби й оборони, скермування у спільне русло народніх змагань, бажань, мрій, надій і пристрастей розбіжности у тактиці, практичному здійсненні ідей, у життєвому формуванні всенародніх конечностей, — все те створювало помилки, викликувало розходження, зроджувало розчарування, спричинювало роздріблення сил і направляло їх по супротивних, часто перехрестних напрямних. Але не лише дух є вічний, але й матерія є вічна, незнищима. І в тій зустрічі та дужанні сил, в тій вирві визволеної із оков довгої зими весняної стихії мечем і залізом, у революційній пожежі писався новий величній епос народу, що поширив визвольні ідеї в найширших народних масах і на порядку неминучої актуальности поставив постулят державної суверенности суцільної української нації.

Живемо вже не у віці пари й електрики, але нових, просто головокружних технічних здобутків, у віці повітряної фльоти, радіотелефону, незвичайних хемічних вне

виходів. Живчик людськости б€ прискіпеним темпом. Перед духовними очима людськости розлягаються нові горизонти. Чиж це не дивo, не чудо? А в тому столітті див і чудес — велике українське диво. Темпо подій нашої минувшини, діла наших предків відбувалися повільним ходом, на протязі цілих століть довгих історичних періодів. Але те саме у віці прискіпеного темпа побачили ми на нашій землі на протязі одної декади літ. Бо чи те одно десятиліття не відтворило сучасникам всієї нашої історії, яка повторюється в означених періодах часу? Чи в тому десятилітті не з'явилися перед нашими очима всі концепції закріплення державности України з огляду на її географічне положення? Від концепції Святослава з його нестримним гоном до вічно всміхненого полудня через концепцію Б. Хмельницького і Дорошенка закріпити самостійність України при допомозі Порти, до концепції чорноморської федерації з 1918 р., від зв'язку руського полудня з північчю за перших Рюриковичів, через Переяславський трактат Хмельницького, до проголошення гетьманської федерації (1918 р.) і до її здійснення радянським урядом України в 1923 р.; від „рівности" з Польщею, починаючи від заховання Галичини Поляками в XIV. ст., через всі договори Хмельницького, „Велике Князівство Руське" Виговського, до варшавського договору Петлюри в 1920 р. і польського походу на Київ; від самостійности і великодержавности України за Рюриковичів, через перенесення самостійницького центру в Західну Україну за Романовичів, через титанічні самостійницькі зусилля Хмельницького, Дорошенка, Мазепи, — до створення незалежної української держави 1917—18 р.; від роздріблення українських земель за Рюрикових епігонів — до поділу їх між чотири держави після великої світової війни і проголошення права нації на самоозначення, — ось що бачили наші очі в тому одному десятилітті. Та й ще багато дечого іншого: похід Джінгісхана, Тамерлянові орди, Шишкевеччину, живу зяву Запоріжжя, дуків — срібляників і голоту Гаджі Андибера, руїну, новий Переяслав і новий Андрусів і нову унію і нові зриви проти того всього. Все те перейшло перед нами на яві, створене не історикомтеоретиком і не-мистецькою уявою поета, повістяра, але відтворене живою дійсністю. А ми були не лише свідками тих великих дій, тих глибоких перемін, але й їх співучасниками, співтворцями, свідомими й несвідомими відтворцями того, що було і минуло.

І що з того?—спитаємо. Чи вічно відбуватиметься тільки те історичне кружляння, те *perpetuum mobile* і чи ніколи воно не доведе до стабілізації в тій точці, яка обіймає собою повну державність української нації? Чи ми тільки вічно будемо матеріялом—так сказатиб—на коловороті історії?

Життя розвивається нестримно, корегуючи форми, але задержуючи свій сутній зміст. Творчим воно може бути тільки при створенні означених стабілізаційних форм і норм. Як людина, так і нарід, нація має своє призначення в житті. Має його без сумніву й українська нація. Тільки найти той правильний шлях, по якому повинен відбуватися життєвий процес нації, — ось в чому найважливіша справа, тільки вміти усунути „незалежні обставини" і зробити їх залежними від збірної, емансипаційної волі—ось в чому суть справи.

Остання декада нашої історії відтворила нам всю нашу минувшину, виявила нам її датні і відємні сторони нашої національної психіки, нашого характеру, нашої вдачі, на нас самих показала, в чому наші діди і прадіди помилялися, а одночасно воскресила нам завмерлу традицію, дала нам безцінний капітал боротьби, дала нам дорогу науку, як і що робити, як поступати, щоби осягнути те, що нам є на потребу.

Коли справді витягнемо влучні вказівки і добру науку — вже не з цілої нашої історії, але тільки з останньої декади, — то при прискіпливому темпі нашого часу недалека хвиля тривкого здійснення нашого всенароднього ідеалу.

„Залякані други".

Французький історик і політик про Польщу і її вигляди на будуче

(Від власного кореспондента.)

Париж, 9. березня 1927.

I.

Польські парляментарії далі відбувають свою агітаційну мандрівку по Франції, задержуючись у всіх більших містах, виголошуючи промови, приймаючи любовні заяви, заклинаючи французьку публику, вповні несвідому в східних справах, не охолоджувати дружніх почувань для Польщі, одним словом — містифікуючи французів легендою про „могучу", „сущільну", „однородну (*homogène*)", „30-мільйонову" польську націю. Цій могучій нації грозить, бачите, страшенна небезпека зі Сходу й Заходу, особливо з Заходу. Змобілізовані теж усі польські впливи в світі преси, політики, товариського життя. Серед пресових алярмів польської пропаганди голос п. Л. Маделєна (в нинішнім „*l' Echo de Paris*") вибивається трохи понад звичайну банальність своїм змістом, як і особою автора. Маделєн, популярний і дуже читаний історик Революції й першого цісарства, член право-націоналістичного крила палати послів, є президентом парляментарного гурта „другів Польщі". В передовій статті під досить нам милим заголовком „Залякані други" (*Des amis anxieux*). Маделєн благословить польських парляментаріїв на їх агітаційній мандрівці по Франції, прорічисто представляє розпучливе географічне положення Польщі без природних границь, поміж двома могучими сусідами, і кінчить:

„Наші други залякані. Один з них — соціяліст, та патріот — на днях заявив ясно всім нам, що Льокарнське діло так довго є без вартости, поки воно неповне. Коли Німеччина може розпалити пожар на польській границі, то невже можемо й ми заживати безпеченства? Річ певна, що Німеччина так довго не розпалить того пожару, поки будуть у Надренщині Французи. В Польщі — більше ніж у Франції — всі партії вважатимуть відкликання надренської окупації безпосереднім прольогом великої катастрофи (*l' immediat prologue de la grande catastrophe*). Від соціялістів до консерватистів, усі други наші зосередили свої очі на *Quai d' Orsay*, відки вони надіються оконечного(?) ратунку або імовірної руїни (*salut définitif ou ruine probable*). Доля Висли є над Реном".

II.

Таке пише учений політик, затривожений виглядами Польщі. Помиляється він в одному тільки: думаючи, що Польща межує від сходу з Росією, яка на спілку з Німеччиною загрожує Польщі. Україна, мовляв, Польщі не загрожує, а навпаки: Маделєн, треба знати, належить до тих Французів, які дались взяти на польонофільські запевнення УНР-івських емісарів... В дійсности — невже треба це тут пригадувати? — Польща ніде з Росією, себто Московщиною, не межує, з нею ніяких точок спору не має, а про російську небезпеку для Польщі можна би говорити єдино тільки в змислі небезпеки посередньої і умовної

III.

Признаймося, що в цю високодержавну зрілість і зручність неісторичних народів, на тепер бодай, не дуже то віримо, і ми значно менше ніж п. Маделєн занепокоєні „російською" небезпекою Польщі. А може назвою „російської" небезпеки назвемо пропаганду більшовизму, комунізму, земського раю і цим подібних химер? Ще недавно дехто вірив у реальність інтернаціональної революції і непоборимість більшовицької зарази. Нині вже мало хто цьому йме віри. Глузують собі з більшовицької й комуністичної пропаганди — тай справедливо — також і поляки; вона їм навіть подекуди вигідна, наче мальований на стінах китайський дракон, страшенний та не небезпечний, і вони сердечно покпивають собі з нього, коли наліплюють його образ прим. на білоруську національну опозицію. Комунізм і більшовизм у рівній мірі, як французька протекція (та іншими шляхами) принесли великій Польщі неоцінені прислуги: позволили їй повстати, розростися, дали їй прекрасні граничні лінії, Ригу, Збруч. Тепер позволяють Польщі хрестити в „більшовизм" усі судороги „меншостей". Ні, зовсім без жарту кажучи: більшовизм уже не страшний ні світові ні Польщі; не страшна Польщі „російська небезпека" — ні як більшовизм, ні сама по собі.

Більшовизм і комунізм скорше чи пізніше пропадуть, як пропала всі без виїмку подібні маячні спроби в ході історії людства. Натомість остануться — бо й не можуть щезнути — вічні й тривкі, незмінені й незмінчиві геополітичні обставини й умови, серед яких мусять жити народи й держави східної Европи.

В. Левицький.

Найдешевше Взуття „ЕРІКА"
Львів, вулиця Кілінського 1
(проти віденської кавярні).

Поліційний експерт.

„Діло" — комуністичним органом! — Басаробова — засуджена на кілька літ шпанки.

Від 7. до 12. ц. м. відбувалася перед окружним карним судом у Замості розправа проти сорок трьох мешканців томашівського повіту за приналежність до комуністичної партії Західної України. Поміж обвинуваченими було десять жидів, а всі інші — українські селяни. Розправі проводив знаний зі свого такту і глибокої правничої освіти віцепрезес Баєв-

---

Д-Р ЛУКА ЛУЦІВ. 7)

Л. Совінський і Т. Шевченко.

(Докінчення.)

Переклади Совінського із Шевченка належить зачислити до кращих польських перекладів із „Кобзаря". Автор бездоганно розумів українську мову, а будучи й сам талановитим поетом, майже без похибок присвоїв польській літературі найбільшу Тарасову поему. З текстом українського оригіналу повозився Совінський совісно і не скорочував його довільно. Пропуск Совінським рядків 1703—1728 (по виданню Б. Лепкого) слід пояснити тільки редакційними варіянтами. До рядка 480. перекладчик замічає влучно, що це анахронізм. (Пяний конфедерат співає в Шевченка: „Єще Польща не згінела"; як відомо, гимн цей повстав щойно в часі легіонів, 1791 р., і тому не міг його співати конфедерат 1768 р.). Рядки 574—75 (знова ця сама пісня) Совінський викинув; подібно опущено два слова в рядку 1221 („Кат панує" — відноситься до часів післягайдамацьких, до москалів), можливо з оглядів цензурних. Стрічки 982—3:

„Шануйтеся-ж, вражі ляхи,
Скажені собаки":

злагіднено в перекладі:

Szanujcież się dobrze teraz,
Panowie Polacy":

і додано ось яку замітку:

„Dwa wiersze te nie dały się przetłumaczyć dosłownie; ręka drgnęła od zgrozy i oburzenia". (ст. 55.)

Совінський не перекладав пояснень, які сам Шевченко давав до деяких місць; а пояснення ці часто великої ваги для зрозуміння історичних поглядів Шевченка. Ось місце з Шевченкової передмови з виразним славянофільством, яке передає коротко Совінський: *„Niech od morza do morza zamilkną swary w ziemi słowiańskiej".* (Ст. 6.)

А у Шевченка: „Нехай житом-пшеницею, як золотом, покрита, неозмежованою останеться навіки од моря і до моря славянська земля". (Ст. 150.) Видко, що славянофільство не було вже в моді тоді, на початку 60-их років, під суворою російською дійсністю!

Перекладчик, як сам признається, *„stosował swój przekład do zwrotów wyłącznie właściwych Ukraińcom. Idyoryzmy potocznej mowy miejscowej były dlań materyałem w tej mierze. Szafowałem też czasem i prowincyonalizmami, lecz bardzo oględnie".*[1] (Ст. *LVIII*). Цим треба пояснювати такі вислови, як: *„sława nie polęże"* (ст. *L.*) = „слава не поляже"; *„żyćby i nie sarkać"* = „житиб та брататься" (Сов., ст. 81.). У Линдого (*„Słownik języka polskiego", t. V.*, ст. 220.) є: *„na nieszczęście z woli opatrzności, nie należy sarkać"*, — що не відповідає українському „брататься". Не зрозумів через подібність слів українських отого місця: „простіть, сини", яке перекладає: *„proście, syny!"* (Ст. 120) — „простити", а не „просити". Не вірно виходить і отсе місце: Попід дібровою стоять вози залізної тарані:

„То щедрої гостинець пані, —
Уміла що кому давать"...

І під тим замітка Шевченка: „Себто вози з ножами. Гайдамаки вірили, що то був гостинець щедрої пані цариці Катерини II-ої. (Ст. 91.).

У Совінського:

„To serdeczny, hojny, szczery
Gościniec dla pani". (Ст. 49.)

Треба зазначити, що Совінський вірно розумів форму Шевченкових віршів. Він знав, що Шевченкова ритміка це не те, що клясичний метр, що ним донедавна бралися оцінювати „Кобзаря".[1]) *„Rytmika* ność wiersza Szewczenkowskiego płynie w rządkach nadzwyczaj nieregularnych. (Розумів це в порівнянні із клясичним метром. — Л. Л.), *Wprawdzie rozmiar arytmetyczny dochowuje się zawsze, lecz następstwo zgłosek akcentowanych i nieakcentowanych stosuje się wyłącznie do nastroju uczuciowego, przypominając gędźbę lirników jarmarkowych po ukraińskich miasteczkach... Gdybyśmy przelali „Hajdamaków" w kształty właściwe poezyi polskiej, cała oryginalność zewnętrzna poety zostałaby zatarta. Jedynym sposobem wybrnięcia z trudności było najsumienniejsze naśladowanie form oryginału z wszystkiemi ich modulacyami uczuciowemi".* (Ст. *LVII—LVIII.*).

Що Совінський відчував, те доказав науково акад. Смаль-Стоцький у названій вже праці.

Переклади Совінського щодо форми бездоганні, бо в порівнянні з оригіналом—заховують число його стрічок, метрику й розмір, чергування і характер риміи, перехід тону, ба, навіть місцями і характер словаря, бо автор свідомо вживає про-

[1]) Пор. мою замітку про книгу акад. д-ра Степана Смаль-Стоцького „Ритміка Шевченкової поезії", Прага, 1925. в „Студентському Віснику" Прага. 1926. ч. 3, ст. 46—47.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Вже надійшли Останні Новости

на весну і літо для Пань
:: :: :: до фірми :: :: ::

АНТІН УВЕРД

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Філія в Тернополі,
1569 Дрогобичі і Стрию. 10—50

ський. Боронили адвокати: сенатор Зубович і Сьайонтковський з Замостя, Домбровецький з Варшави, посол Підгірський і д-р С. Шухевич зі Львова.

Більша частина обвинуваченых признавався до комунізму в попередніх дохожденнях, а відтак на судовім слідстві й обтяжила ще інших обвинуваченых. Підчас розправи обвинувачені боронилися тим, що признання від них вимушено биттям, вливанням води до носа, то що. Присуд був уже поданий в нашім часописі.

На загал розправа була дуже одномітна, як це звичайно буває з волинськими й холмськими процесами в політичних справах. Трохи різнородности й гумористики внесла на салю тільки експертиза підінспектора державної поліції Михала Снарського з Варшави.

Слід зазначити, що суди бувшої російської займанщини переслухують в політичних, карних процесах знавців політичних справ для устален генези, цілей, тактики і т. п. дотичної політичної партії чи групи, членів якої засідають перед судом як обвинуваченці. Цим разом, як майже в кожнім політичнім процесі на цьому терені, таким „знавцем" був згаданий вже Михал Снарський з самої Варшави. Скільки варта такі експертизи, а спеціально експертиза цього пана „знавця" і яким духом вона підшита, виявив сам хід переслухання Снарського.

В свім майже двогодинним експозе не поминув цей „знавець" таких річей, як те, що Христос був одним з перших провідників комунізму. Між обвинуваченими й публікою було дуже богато щирих і побожних християн. Не знаю, до якого сільогізму могли ті люди прийти після вислухання цієї експертизи.

Та це ще нічого. На кінці свого експозе Снарський заявив, що комуністичними часописами є „Світло", „Діло" і „Воля Народа", а дальше, що „знана комуністка Басарабова виконувала шпіонажу в користь Совітів, за що була засуджена на кілька літ тюрми"...

Для виказання рівня освіти і глибини знання пана „знавця" подаємо тут дискусію, яка вивязалася між обороною і тим ославленим знавцем:

Оборонець: Чи знавець визнається добре в українській комуністичній пресі, що появляється в границях Польщі?

Знавець. Так! Дуже добре!

Об.: Де виходить „Діло"?

З н.: У Львові.

Об.: Чи це місячник, чи тижневик, чи щоденник?

З н.: Тижневик!

Об.: Чи вам відомо, що „Діло" є органом УНДО?

З н.: Це мені не відомо!

Сенатор Зубович: Саме маю тут офіціяльне справоздання кореспонденційного бюра у Варшаві, по якому „Діло" не є комуністичним часописом, тільки органом національної парті „УНДО".

Об.: Крім того прошу прияти до відома, що „Діло" — один з найстарших органів у Галичині взагалі, є денником, а не тижневиком.

З н.: Але „Діло" комунізує, коли не є комуністичним...

Об.: Чи ви обзнайомлені добре зі справою Басарабової?

З н.: Так! Вповні!

Об.: Знавець сказав, що Басарабова була більшовицькою шпіонкою. Чи це устаплла полиця, чи суд? Чи взагалі суд засудив Басарабову?

З н.: Знаю цілком певно „з надзорчих актів", що Басарабову засуджено за шпіонажу на кілька літ вязниці.

Об.: Котрий суд її засудив і чи Найвищий Суд у Варшаві цей вирок потвердив?

З н.: Чи справа була в Найвищім Суді, не знаю, але що Окружний Карний Суд у Львові засудив Басарабову за шпіонажу на кілька літ вязниці, це стверджую з цілою рішучістю.

Об.: З уваги на такі відомости „знавця" ми зрікаємося дальших питань, бо ноторично кожному відомо, що бл. п. Басарабова вмерла в поліційних арештах, що її навіть перед суд не ставили, що не було проти неї судового слідства, отже тим самим вона не могла бути ні суджена ні тим більше засуджена.

Коментарі до цього зайвині. Але мимоволі насувається думка, що на основі „експертизи" такого і подібних „знавців" суджено вже й засуджено тисячі людей!

І ще одно питання: Що скаже кардинал Каковський, коли довідається, що офіціяльна особа, підінспектор поліції з Варшави, на публичній розправі міг заявити, що одним з перших комуністів був... Христос?

Який буде кінець сойму?

Варшава, 16. березня 1927.

В посольських колах уважають можливим, що сойм і сенат будуть розвязані декретом президента держави ще заки скінчиться правильна каденція, прим. з початком липня. Нові виборы відбулися би три місяці пізніше, а новий сойм зачав би наради з кінцем жовтня і міг би зараз ухвалити бюджет. Але таку можливість усуває м. і. цей принцип, що в ний сойм мусить полагодити бюджет на 1928—29 рік у властивім речинці. Так отже вибори до сойму мусіли би проволіктися дещо. Уряд поставив би внесення пролонгати теперішнього сойму, прим. на 6 місяців. Третя можливість є, що сойм розійдеться в правильнім речинці, себто в листопаді, а новий сойм зібрався би в березні найближчого року. Але тоді заходить питання: Що з бюджетом на 1928/29 р.? Можливе теж, що соймові партії після замкнення теперішньої бюджетової сесії звернуться до президента держави, щоби отворив надзвичайну сесію.

Критика проекту Гломбінського.

Варшава, 16. березня 1927.

На вчорашнім засіданні конституційної субкомісії реф. Гломбінський запропонував для сенату утворення таких виб. округів: воєвідство: станиславівське, тернопільське, волинське, поліське і новгородське, при чому кождий виборчий округ вибирав би по 2 сенаторів. Листи можуть містити лише одного кандидата й одного заступника. Крім того передкладає постанови про союз ліст, так як при виборах до сойму.

Після зясування того проекту розвинулась дискусія. Пос. Багінський (Визв.) є думки, що обмежене голосування є кривдою для української більшости, тому союз ліст мусілося би приноровити для цілої держави. Посол Хрущький (Український Клюб) поборював проект Гломбінського. Нема ніяких основ зменшувати число мандатів, бо український нарід зовсім не є менше культурний від польського. Пос. Шрайбер (жид) уважає проект Гломбінського неможливим до приняття, бо проект ней не запевняє жадам належної їм скількости мандатів. Пос. Чапінський (ПНС) ставить внесення на відложення засідання, щоби пос. Керник, як представник центр. угрупувань, і пос. Брила піднялися посередничити для порозуміння між клюбами. Обі ті посли не згодилися посередничити, заявляючи, що стоять на іншому становищі, як лівиця. Одначе ще говоритимуть із членами лівиці, а може найдеться шлях до порозуміння.

На бажання лівиці відложити засідання Гломбінський не згодився, бо не бачить поступів у працях підкомісії. Міг би лише тоді відложити засідання повної комісії, коли б дізнався від пос. Керника і Брили, що порозуміння є можливе.

Демонстрація проти польських парляментарів у Парижі.

Париж, 16. березня 1927.

На завтра скликала Амнестійна Ліга в Парижі вче *проти вязнення 6000 політичних вязнів у Польщі, проти гноблення національних меншостей* поляками і т. д. На мурах Парижа появились величезні афіші, що заповідають це віче, котрого *председником має бути президент французької палати депутованих Бусон і Льокен.* Серед бесідників є такі назвища, як *Кашен,* міс Форелєн і польський комуністичний посол Сохацький. Цілу маніфестацію уладжують з нагоди повороту до Парижа прогульки польських парляментаріїв і вона є проти неї звернена.

Кореспондент „Курєра Варшавськ-ого" певняє, що Ліга Прав Людини відмовилась узяти участь у маніфестаційному вічу проти польських парляментаріїв і дивується, чому Бусон і Льокен не зажадали скреслення їх підписів із афіш та чому не зажадали від поліції, щоби приказала поздирати афіші.

Міське самоврядування.

В середу адміністраційна комісія радила над міським самоврядуванням. Прийнято м. і. уступ, що усталюють число радних у міських радах. Воно вагається між 12 і 60. Але Краків, Познань і Вільно мають по 90 радних, Львів і Лодзь по 100, Варшава 150. Кліматичні місцевости в пропорції до населення мають мати 50 проц. більше радних, як міста з таким самим числом населення.

Для узгіднення спірних справ вибрано підкомісію, яка радила пополудні. Маршалок Ратай зажадав від адміністраційної комісії, щоби до 22. ц. м. покінчила праці над III. читанням самоврядних законів. Рівночасно повідомив, що на засіданні сойму 22. ц. м. поставить друге читання закону про самоврядування і про виборчу ординацію до міських громад. Представники нац. меншостей приготовляються до кампанії проти кривдячих меншости проектів.

З міської ради у Львові.

Львів, 17. березня 1927.

В останніх тижнях славна „тимчасова" міська рада у Львові під проводом ще славнішого Наймана виказує подивугідну активність: відбуває часто засідання, виробляє різні програми, ухвалює всякі внески, словом — богато говорить і дискутує. Що з того нема ніякої користи для широких кругів населення, нема найменшого сумніву.

На вчорашньому засіданні тої „тимчасової" повторився знову (котрий уже раз?) інцидент з українським радним, якому не дозволено промовляти в його рідній мові. Одначе цим разом в дещо зміненій обстановці, бо нарешті в обороні слушного права українських радних промовляти по українськи виступили представники ПНС в раді. Грошки воно зашкодило, але все таки слід це занотувати.

*

Хід вчорашніх нарад, присвячений міському бюджетові, був такий: по промові радного д-ра Данельського забрав слово представник українського населення раді Сидір Громницький, що став промовляти українською мовою. На це встав як опарений довічний през. Найман, заборонюючи вживати на засіданнях української мови, бо, мовляв, це противиться регуляміновi. На це представник ПНС, Богданович заявив, що українські члени ради мають право промовляти своєю мовою і поставив внесок, щоби що справу полагодити зараз - на тому засіданні в змисли внесення клюбу ПНС., тим більше, що рада може свій регуляміни змінити кожної хвилі. За цим внесенням заявилась тільки лівиця і воно пропало. Настала велика метушня, далися чути різні оклики. Тоді президент Найман просив лівицю залишити справу допущення української мови на засіданнях ради до регуляминового трактування, замічуючи, що українці нібито досі не домагалися змін(!) але вдоволялися протестом і промовляли далі — по польськи. Після того правиця викрикувала, що на салі нема комплету для ухвалення такого внесення і справу віддано до регуляминового полагодження, себто відложено її *ad calendas graecas.*

Після цього богатомовного инциденту забрав слово радник С. Громницький, що зложив протест проти обмежень прав української мови, бо це суперечне з конституцією і правом кожного народу вживати вільно своєї мови. В дальшій части своєї промови, виголошеній по польськи, радник Сидір Громницький обговорював нерівномірне й несправедливе поводження з українськими петентами в магістраті, а зокрема спинився на антиукраїнській політиці громади в культурно-господарській ділянці. Рада ця не є виразницею волі населення міста Львова, бож українську репрезентацію в ній зведено до трьох, чи радше двох членів, що не відповідає навіть в одній десятій часельному станові українців у Львові. Промовець домагався відповідної відтримки й розбудови українського шкільництва в місті і субвенцій на українські культурно-освітні й наукові установи, відповідно до процентової скількости українського населення. Наконець бесідник заявився рішучо проти заходів польської правиці з метою обмежити виборчі права українських мешканців столиці краю.

Після промови радн. Громницького, що зробила помітне вражіння, забирали ще голос радні Поратинський (Міщ. Клюб) і Древняк (ПНС.).

Біржа.

Гроші.

Доляр 8·94 і пів.

Збіжжа.

Пшениця дворська 56·00—57·00, пшениця селянська 53·50—54·50, жито гал. 40·25—41·25, ячмінь броварний 41·00—42·00, ячмінь на мливо 35—36, ячмінь пастівний 30·50—31·50, овес 33·75—34·75.

вінціоналізмів і тривіялізмів „для вірнішої передачі їх первовзору". (Ст. *LVIII.*).

Вже сучасники високо цінили переклад „Гайдамаків" Совінського. Знаний анонімовий критик „*Biblioteki Warszawskoi*" (1862, I., ст. 163) писав, що „переклад зроблено з любовю архитвору і яко такий він заслуговує на цілковите признання". Пригадує він найгарніші часи перекладів, які мала „Короледворська Рукопись" пера Люціяна Семенського, або „Слово о полку Ігоревім", коли його перекладав Бельовський". І зараз цей критик додавав: „*Tak znamienitych zalet czyż nie należało użyć przyzwoicie?*"

Високо цінили переклад Совінського і Баталія і Горжалчинський.[1])

Як зразок наведу уривок із „Гайдамаків" коломийкового ритму (рядки 1223—1230):

»Zaszumiała Ukraina,
Ach, ciągo szumiała,
Długo, długo, krew stepami
Ciekła, czerwieniała
I dzień i noc, gwałt, armaty,
Aż ziemia się zdwieje;
Smutno, straszno, a przypomnisz —
Serce się zaśmieje; (Ст. 67).

Або ось зразок іншого ритму в початку „Наймички":

»O poranku w niedzielę
Mgła po polu się ścieле,
A tam we mgle, gdzie mogiła,
Jak topola się schyliła
Młodzyca rozżalona
I tuliła coś do łona,...
(„*Najemnica*", *1870, ст. 9*).

*

Кінчимо свої рядки про відношення Л. Совінського до Шевченка. Хоч українець не в усім погодився з перекладчиком „Гайдамаків", то все таки його „*Studium*", видане 1861 р., коли в Галичині й самі українці не знали майже нічого про Шевченка[1] —як перша проба повної оцінки українського поета—мало свою вагу для поширення знайомства з творами нашого поета серед польської суспільности; не без значіння була праця Совінського і для полонізованої тоді галицько-української інтелігенції, яка цею дорогою мала нагоду пізнати „Кобзаря".

[1]) *Gwido baron Battaglia: op. cit.*, ст. 55

[1]) Пор. д-р Кирило Студинський: „Причинки до історії культурного життя галицької Руси в літах 1833—1847". Відбитка із XI. і XII. т. „Збірника філ. секції Н. Т. Ш.". Львів, 1909, ст. XCIV., і статті д-ра Осипа Маковея про перші українські голоси про Шевченка в Галичині. („Руслан". 1911, ч. 54).

Не купуйте інших цукорків тільки

„Фортуни Нової"

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Вчорашнє число нашого часопису сконфісковано за 3 рядки статті „Східне Локарно". Це 23-тя чергова конфіската „Діла" в цьому році.

— **Яка це пашча!** Звертають нам увагу, що на останнім святі фахової школи при жіночій школі ім. Грінченка, приготовленім з великою затратою праці, концерт і вистава не мали би слухачів, якби не присутність митрополита Шептицького, представників „Рідної Школи", учительства та кількох представників родичів. Це саме явище повторюється майже щотижня у хлопячій школі ім. Грінченка, на Городецькій вул., а також на виставах дівочої школи, пл. Юра 5. Варто, щоб ті, які мають дітей у цих школах, задумались над цим.

— **Радісний некролог.** Львів утратив один орган, який мав те спільне з костельними органами, що вічно називав себе християнським і під цією покришкою роками вилював на голови людей відра помий. Брукова „Газета щоденна" зійшла з цього світа, живучи із різного рода шантажів, залякувань і поговорок. Нехай земля буде їй пером, але таким брудним і вонючим пером, якими вона була часто писана!

— **Знеохота до життя** поширюється між львівською молодю щораз більше; вчора двох молодців залишило листи, покищо невідомого змісту, перед мандрівкою в інший світ. Один 19-літній торгівельний помічник Курак стріляв собі небезпечно в голову, другий 17-літній гімназист Беднарський помер заживши ціянкалі.

— **З людського звіринця.** Незвичайним зразком для лікарів є якийсь 60-літній глухонімий клепарівський громадянин Шенфельд, який відповідатиме перед судом за насильство на 11-літній доньці сторожихи.

— **„Москаль-чарівник"**, не на афіші а у живій особі мав недавно величезний успіх у Дрогобичі. Лічив він кілька жінок, поважно недужих, своєрідною методою, роздягаючи, підстригуючи і купаючи. Пацієнтки мусіли тільки мати при цьому лікуванні защиті в сорочці доляри. Ці доляри згодом шезли разом з чудодійним лікарем, і щойно тоді наївно-забобонні ремісники та міщани догадались, у чому була сила його ліку.

— **Сенсація!** На великім вічу російських еміґрантів у Нію-Йорку, де промовляв Керенський якась дама монархістка, передала йому китицю квітів і при цій нагоді вдарила його в лице, заявляючи, що він є причиною всіх нещасть Росії. — Віденський професор Гавсман удавився, що скля

ні шиби у вікнах спиняють доступ ультрафіолетного проміння, необхідного для здоровля, і сам веде агітацію проти цих шиб. Що вставляти на їх місце, ще не знаємо.

— **Ріжні рекорди.** Своєрідну ефемерну славу здобув танцюрист Шарль Ніколя, який танцював 12 днів і 12 ночей, з перервами щогодини на три хвилині, одночасно підкріплюючись їжею та питвом, при зміні танцюристок. — Англієць Гендерсон застоявся в пів. Америці над ріжкою Лімоном два слони... одною кулею! — На вічу в Бережанах, скликаним дром М. Західним, поставлено зборам до прийняття тільки 30 резолюцій. — По цій рубрики можна зарахувати теж звістку, що еспанський король Альфонс аж тепер дістав... еспанку".

— **Наполеон V.** З Нью-Йорку виїхав цього місяця в Европу пасажир, який називає себе Наполеоном V. Називається він теж Рендерсоном, живе в Кентокі. Він уважає себе нащадком сина Наполеона, Райхштатського герцога, вперше, що той зовсім не вмер в Австрії, як загально думають, але виемігрував до Америки, поселився в Кентокі, оженився і став головою роду Рендерсонів. Наполеон V. твердить, що знав особисто Франца-Йосифа, який признавався до свояцтва з ним, а також кайзера Вільгельма і був у свій час в штабі російського царя. Часописи не додають, чи мають до діла із звичайним божевільним, чи ні. За богато є в світі кандидатів на престол і божевільних!

— **Світова всячина.** „Шікаго Трібюн" приносить звістку із Амстердаму, що поліція відкрила на кораблі „Мадейра" велику скількість револьверів і муніції, призначеної для комуністичних організацій у голяндських Індіях. — У південно-західній Франції великі повені. — У Берліні є 500 шоферів з аристократичних російських родин; є між ними князі, графи та ріжна шляхта. — Італійське міністерство господарства призначило 50 лірів нагороди за кожного вбитого дельфіна. — У Найзальц над Одрою підчас іспиту зрілости застрілився гімназист, який не здав іспиту. — У т. зв. домик Петра Великого, в якому правили до цього часу богослуження, перемінять у музей. — Японський уряд призначив 50,000 єн на підмогу тим, що потерпіли при землетрусі. — Міська рада в Берліні повідомляє, що в місті чужинці мають нерухомости на 2 мілярди мар. — Управа берлінських трамваїв і міських поїздів приготовляє проект, щоби кожний кондуктор мав апарат, яким може автоматично друкувати білети. — У Німеччині зростає скількість випадків сплячки; у минулім році було 210 випадків смерти. — За один рік потреба на горілку зросла по радянських містах на 74 пр., а по селах на 118 пр.

— **Михайло Гопкінський** виступить в неділю, дня 20. березня ц. р. на сцені львівського міського театру в опері „Кармен". Буде співати партію Дон-Хозе.

— **Хто знає п. Сурія,** тіточеного брата Гната Мельника з Волохастова (Радянська Україна), нехай повідомить його, що Гнат Мельник у ніч з 26 на 27. лютого ц. р. з села Оріховець, біля Підволочиськ, перейшов кордон, зведений большевицькими агентами. П. Сурій повинен зголоситись до Оріховець до п. Івана Хмелевського в справі майна залишеного Мельником. — Яків Тимошенко, емігрант.

Целібат примусовий має своє слушне узасаднення в нашого гр. кат. духовенства, якщо негайно не приступимо до будови „Дому вдів і сиріт по священиках у Львові", бо годіж виставляти вдову і сироти на поталу останньої нужди, не забезпечивши їх долю дахом над головою. — Львів, вул. Домініканська ч. 11.

Дописи.

Свибірщина. *(Польська влада в ролі опікунки темноти. — Наша відповідь.)* Зимою 1926 р. уладжено старанням читальні „Просвіти" в Гордині Шлях. курс для неграмотних. Користали з нього самі тільки члени читальні. Курс тривав уже 2 місяці. Та викорінення неграмотности в громаді не подобалося чогось нашим „опікунам". Дня 9. березня ц. р. переслало староство на руки видлу читальні письмо такого змісту: *„Starostwo w Samborze L. IV/19 a prez., Sambor, dnia 1 marca 1927. Do Zarządu Czytelni „Proświty" do rąk przew. Iwana Hordyńskiego w Hordyni Szlach. Doszło do wiadomości Starostwa w Samborze, że zarząd czytelni „Proświty" w Horayni Szlach. otworzył z początkiem lutego b. r. bez zezwolenia władzy szkolnej w lokalu czytelni kurs dla analfabetów, na który uczęszcza 13 chłopców w wieku od 4 do 18 lat, oraz 6 dziewcząt w tym samym wieku, 2—3 razy każdego tygodnia wieczorem, a kierownikami tego kursu jest Teodor Kulczycki i Jan Prystasz z Hordyni. Z uwagi na to, że kurs ten został otworzony bez zezwolenia władzy szkolnej, Starostwo zamyka ten nielegalny tajny kurs i zakazuje Zarządowi czytelni „Proświty" w Hordyni Szlach. dalszego prowadzenia tego kursu. W razie niezastosowania się do powyższego zakazu Starostwo zawiesi działalność tej czytelni, a winnych pociągnie do odpowiedzialności karnej. Starosta Leczewski".* — Проти того нечуваного в XX столітті факту старостинської самоволі й безправства у 8-ому році існування демократичної польської держави рисляло зажалення до вищих інстанцій. Та чи не зажалення увінчається якимнебудь успіхом? Знане вороже відношення до всього того що українське та безнастанні переслідування просвітньої праці кажуть в тому сумніватися. Одначе годі перейти над тим фактом до денного порядку. Переслідування адміністративною владою чисто культурної праці повинно ще сильніше скріпити наші змагання, зєднати всіх нас від наймолодшого до найстаршого віком під прапором Т-ва „Просвіта" і гартувати наші сили в боротьбі за освідомлення нашого народу, в боротьбі за краще його завтра. Цей разючий факт переслідування наших культурно-освітніх змагань повинен звернути увагу нашого громадянства без ріжниці його партійних переконань на вагу курсів для неграмотних і на його обовязок записатися поголовно в члени Матірного Т-ва та вплатити членську вкладку, яка виносить на рік всього на всього 2 золоті. Це буде найкращою відповідю на переслідування влади. Поголовним членством дамо найкращу зброю Т-ву „Просвіта", якою поборемо всі труднощі в освітній роботі. Тож скорше під прапор „Просвіти"! Хто не найдеться в рядах членів „Просвіти" — цей дезертир.

Зі слорту.

Спарта — Україна 2 : 1 (1 : 1).

В неділю дня 13-го ц. м. відкрила Україна весняний сезон відплатними змаганнями зі Спартою. На грище вийшла наша дружина без Мурського, Оприска і Грещука; заступали їх Петрів, Січ і Верхола. Спарта виступала аж з 6-ма резервовими грачами.

Хід гри ось який: 3'16 зачинає Україна, але зараз відбиває їй мяч Спарта, яка держить його довгий час по половині України. 3'20 бє Спарта перший ріг до України, не використаний. 3'30 напад України дістає мяч, гра переноситься на половину Спарти; Кобзяр сильним та влучним стрілом з вільного добуває першого *goal*-а для України. Відтак слідує легка перевага України. 3'37 стріл Терлецького під поперечку, надбігає Кобзяр, хоче мяч штовхнути до воріт, але не допускає до нього воротар Спарти і її залога. 3'39 перестрілює Спарта карного до України. 3'42 Ревера боронить сильний стріл лівого злучника Спарти. Сильна перевага Спарти. 3'43 Дахнівський рятує головою на ріг, якого зновь Спарта не використовує. 3'44 правий злучник Спарти, використавши промах Верхоли, стріляє першого *goal*-а для своєї дружини. 3'45 Ревера відбиває ногою в небезпечній ситуації. 3'46 кінець першої частини.

По зміні грища без павзи гра йде далі. На місце Верхоли вбійшов Дицьо. 3'47 Дахнівський рятує в небезпечній ситуації. 3'5 чільник Спарти стріляє сильно на авт. 3'56 поденги Кобзяря на правому крилі, однак без успіху. 3'57 Україна бє перший ріг до Спарти без висліду. Деякий час гра рівна на середині грища. 4'00 Спарта бє другого карного до України, тим разом влучно. 4'02 лівий злучник Спарти перестрілює зовсім пезну позицію. 4'05 гарна комбінація Українок без висліду. 4'07 третій ріг Спарти. 4'10 Терлецький стріляє вільного до воріт Спарти, але в руки воротаря. Відтак бачимо сильну перевагу України аж до кінця гри. 4'14 другий ріг України до Спарти. 4'17 Кобзяр бє вільного до воріт Спарти, але без успіху. На тім кінчиться 60-минутова гра. Рогів 3:2 для Спарти. Суддя п. Гуліч із Погоні) добрий.

Гра була доволі тяжка, бо велась на розмоклім грунті грачами, які по зимовім відпочинку скоро томились. У Спарти ліпше опанування мяча, в України більша завзятість і витривалість. В України найкращі: Дахнівський, Кобзяр, Терлецький, Борсук і Ревера. Зовсім добрими були: Дицьо та Войко. Петрів, новий грач, ще не зіграний з дружиною, але робить добрі надії. Труш має добру техніку, але слабий фізично, Верхола, Бирчак та Січ незл. Україна грала весь час *fair*, чого зовсім не можна сказати про Спарту. Неприємно вражало досить число нову публіку неставлення повного комплету грачів на початку гри, злажения їх „на рати" й опізнений початок гри. Впало нам в очі, що буквально ніхто (!) зі старшини Українського Спорт. Союзу не явився на тих змаганнях, які були інавгурацією нашого весняного спортового сезону. **в. Ст.**

Лист до Редакції.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Прошу Вас не відмовити в уміщенні на сторінках Вашого поважаного органу отцього мого листа, який торкається справи, що має, на мою думку, загально-громадський інтерес.

Справа ця така: 4-го березня ц. р., на прохання редакції „Историка и Современника", я прочитав у Берліні в тісному замкненому гурті спеціяльно запрошених гостей (як українців, так і росіян) виклад про український національний рух. Мета мого виkладу була ознайомити літературні і громадські круги російської еміграції в Берліні з історією наших змагань до державної незалежности. Перед початком мого відчиту в імени ініціяторів сходин висловлено просьбу не подавати про зборн відомостей до преси, з огляду на їх чисто приватний, замкнений характер. Коли я скінчив свій відчит, ніхто з присутніх росіян голосу не забрав і збори на тому закінчилися.

Одначе на другий день в ч. 1907. газети „Руль" появилася замітка присутнього на зборах п. А. Лясковського під заголовком „Когда отсутствует Россія", присвячена мойому відчитові. Та це було би ще невелике лихо, коли приватну розмову винесено на сторінки преси, але річ в тому, що п. Лясковський цілком перекрутив зміст і характер мого відчиту: він приписав мені нилку фраз, яких я зовсім не говорив, а інші так поперекручував, що їх і впізнати не можна. Очевидно — тільки навмисно, щоб мене здискредитувати або осмішити, приписав мені п. Лясковський, як кінцеві ніби слова мого відчиту, таку фразу: „Когда отсутствует Россія, когда отсутствует отец Россіі — русскій царь, мы любим нашу Мать-Украину".

Коли я подав до редакції „Руля" спростування, вона видрукувала його в ч. 1911, але з такими змінами і з такими помилками, які можна зробити знов хіба навмисне, щоб перекрутити саму думку мого листа до редакції. До мого спростування редакція додала примітку п. Лясковського, де він, називаючи мою заяву „голословною", признається, що деякі фрази, приписані мойому відчитові, він узяв з моїх споминів, друкованих три роки тому в „Историку и Современнику", знов-же, додам від себе, їх перекрутивши.

З огляду на таке поводження редакції „Руля" та її співробітників я вважаю, що входити з ними в дальшу переписку нема ніякої рації, як нема взагалі рації, на мою думку, вступати в дискусію, в суперечку, в полеміку з несовісними противниками, що в боротьбі з нами постійно й систематично послуговуються свідомою брехнею, клеветою і провокацією.

Прошу прийняти запевнення в моїй правдивій до Вас пошані.

Берлін, 12.III. 1927. **Д. Дорошенко.**

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру:

Я в о р і в:
четвер 17. III. Барон Кіммель
пятниця 18. III. Запорожець за Дунаєм

Н е м и р і в:
субота 19. III. Маруся Богуславка
неділя 20. III. Вій

Театр виїздить на один місяць в турне по Любельщині. Пізніше завітає до Львова з новим репертуаром як Андреєва „Сім повішених" і інші.

Відчит проф. Ів. Свєнціцкого п. н.: „Розвиток письменства і мистецтва на Україні до XVIII. в." — відбудеться в неділю 20. березня в 6. год. вечером в салі „Української Бесіди" у Львові, при вул. Рутовського 22/д. Вступ за добровільними датками. 1—2

Заходом усіх українських Товариств в Золочеві відбудеться дня 20. березня ц. р. Святочний Концерт для вшанування памяти нашого Кобзаря Тараса Шевченка. Початок в год. пів до 8-ої вечером в Домі Т-ва Шашкевича в Золочеві.

Бучаччина! Дальший тяг Загальних Зборів філії Товариства „Просвіта" в Бучачі відбудеться дня 25. березня 1927 р. о год. 1. по пол. в льокалі Кооперативи „Праця". Всі читальні з повіту вишлють обовязково своїх відпоручників вибраних на засіданню видїлу читальні, яким виставлять відповідні легітимації з підписом голови Т-ва і секретаря. Члени Гол. Т-ва „Просвіта" і філії мають вільний вступ на Збори. Проситься о численну участь. — За Видїл Філії Т-ва „Просвіта" в Бучачі: Д-р Ілярион Бощурків, голова; Волод. Маланчук, секретар.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 90-?

ШАНОВЕ! Шануйте свій гріш! Мужеські капелюхи перероблює старанно на найновіші фасони тільки фабрика капелюхів Рудольфа Найвельта, Бальонова 3, уряджена після найновіших вимог техніки. Вистава взорів і контора принять: площа Марійська 8, вул. Казимирівська 25, Краківська 25, Городецька 72. 1683a 3—3

ПОСАДА дяка з добрим голосом також і писаря, негайно до обняття. Зголошення Парохіяльний Уряд Дидьова п. Любінська. 1734 1—5

НОТАР в Косові прийме молодого кандидата від 1. травня ц. р. 1728 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ALBORIL
САМОДІЛАЮЧИЙ СЕРЕДНИК до ПРАННЯ

МАГАЗИН Стамма Львів, Сикстуські, 16. поручає французьку волічку, матадор штучний шовк Д. М. Ц. Пачохи, Рукавички, Реформи і т. п. найдешевше, бо вхід через сни. 1708 4—12

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка **Д-р Фелікс Ган** Львів, Городецька 46. Телеф. 834. 1540 Пересвітлення Рентгеном. 13-27

Закордонний кравець
ЯКІВ ПІДКОВСЬКИЙ
Львів, Домініканська 7. Виконує всілякі кравецькі роботи з власних матеріялів на догідних услівях. 1730 1—4

Весняні Плащі, костюми, вовняні і шовкові сукні поручає у великім виборі **ЦЕЦИЛЯ ГАН,** Львів, площа Смольки ч. 1а, против кіна Марусенька. Полекші в сплатах. Приймає також замовлення з власних і принесених матеріялів. 1729 1—10

НА ВЕСНУ найдешевше переробляє і покриває матераци і ковдри знаний 1653a Магазин постелі 3—3
В. Іжицький
Львів, вул. Коперника 3.

Подяка.

Дня 28. лютого ц. р. покликав Всевишній до Себе нашого Найдорожчого Батька і Дідуня бл. п. **о. Василя Миська,** пароха і декана в Ваньковій. Прибиті горем діти і внуки не маючи змоги кождому зокрема подякувати за ласкаву участь в похоронах, які відбулись дня 3. і 4. березня ц. р., складають отсею дорогою найсердечнішу подяку: Всім Впр. Отцям, що були ласкаві відпровадити тлінні останки покійного на вічний спочинок, особливо дякують Впр. Отцю Деканові Михайлові Сливинському за провід в похоронах і сердечні слова прощання при винесенню домовини з приходства, як рівнож над гробом. Дякуємо також Впр. о. Иосифові Дорошкому за чутливу промову виголошену в церкві над домовиною, а Впр. о. Людомирові Сембратовичеві за негайну та сердечну поміч і пораду в першій хвилі так великого для нас удару. Щиру подяку складаємо тим, котрі співчували з нами чи брали участь в похоронах т. є дооколичній інтеліґенції, парохіянам, котрі численно прийшли попрощати свого довголітнього душпастиря, шкільній дітворі з Ропенки під проводом своїх учителів за сумне „Вічная память" і Всім, що своєю участю звеличали похорони нашого невидалуваного бл. п. Батька і Дідуня.

В Ваньковій — березень 1927.

Сини: о. Любомир і Ярослав, — доньки: Іванна і Ірена; — зяті: інж. Ст. Матвійко, Никита Магир; — внуки: Роман, Дозя, Клявдія, Славко, Галя, Надійка, Богданко.

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 61 (11.029).

Львів, субота 19. березня 1927.

Pocztowa opłata zaryczałtowana ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Белгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Дипльоматичні змагання між СРСР і Англією.

Львів, 18. березня 1927.

Останніми часами якось немов притихли воєнні алярми, що заповідали неминучий збройний конфлікт між СРСР та Англією в Европі ще в цьому році. До того причинилися всякі причини, а одною з головних є та, що ні Англія, ні її союзники на випадок війни, ні СРСР до збройного конфлікту не підготовані. Не підготовані вони до нього ні мілітарно ні політично. І коли на Далекому Сході конфлікт між Англією та СРСР став уже немов реальним фактом, то тут він ще не назрів, його, можна сказати, навіть штучно відсувають на дальшу мету, та всеж всі пересвідчені, що він таки неминучий і то не в дуже далекій перспективі.

Англія намагається тепер підготовляти майбутню генеральну розправу з більшовиками при допомозі далекосяглих дипльоматичних заходів. Та не приглядаються тому спокійно і більшовики. Вони стараються роботу англійської дипльоматії паралїжувати. На Далекому Сході це їм вповні вдається, хоч останні відомости кажуть, що й Англія там починає дипльоматичну контрофензиву, шукаючи покищо безпосередніх звязків в кантонським, дотепер більшовикофільським урядом. В Европі більшовицька контракція йде важче та всеж, не можна сказати, щоби вона була без ніяких успіхів. Маємо на думці останній сукцес радянської дипльоматії в переговорах про гарантійний пакт неагресії з Латвією.

Англія прямувала в своїй дипльоматичній акції до того, щоби СССР окружити залізним кільцем віддаених собі держав і довести таким чином до повної його ізоляції в Европі. Коли кинемо оком дещо взад, то помітимо богато фактів великого політичного значіння, які треба завдячувати англійській дипльоматії. До ряду таких зараховуємо: травневий переворот у Польщі, що спаралїжував залицяння польської реакції до СРСР; переворот у Литві, який спаралїжував усі досягнення литовського соціялістичного уряду над литовсько-радянським зближенням і захитав у цілій основі литовсько-радянський гарантійний пакт про неагресію — до речі кажучи, підписання того пакту було безпосередньою причиною литовського державного перевороту; велике англо-італійське зближення, що довело в наслідках до відомого альбанського протоколу, невичайно корисного для Італії, а шкідливого для Югославії, зближення, яке останніми тижнями спричинило з боку Італії признання суверенних прав Румунії над Бесарабією. В звязку з тим останнім актом радянська преса пише про те, що Мусоліні підготовляє вже італійсько-румунсько-польський союз. Та не важне те, чи Мусоліні хоче творити якраз такий союз, а те, що над ізоляцією СРСР працюють нині дуже інтензивно вже не тільки Англія, але й Італія. Помітні тепер заходи Англії для позискання Мадярщини, Болгарії, Греції, Естонії та Фінляндії.

В цій пляновій англо-італійській роботі вдалося більшовикам вирвати з панцюха покищо одно кільце а то Латвію. Латвія є членом Ліги Націй і їй було дуже важко йти на всі домагання більшовиків, між якими було й таке, щоби пакт про неагресію зробити демонстрацією проти Ліги та не реєструвати його в неї. Правда, їм це не вдалося, бо пішли в тій справі на поважні уступки, але всеж значний успіх віднесли, бо 9. березня підписали вступну умову про заключення гарантійного пакту про взаїмну неагресію на випадок нападу на котрунебудь з них третьої держави. Крім того почали більшовики переговори в тій самій справі з Естонією, яка теж клониться до заключення такого пакту. Польська преса твердить, що більшовикам вдалося позискати обі ті держави для справи гарантійного договору під впливом і напором Німеччини, що в свою чергу бажає обі ті держави використати в своїй протипольській політиці.

Коли ми при Німеччині, то слід нам ствердити, що більшовики мають дійсно поважний козир проти-англійської роботи в Німеччині. Та всеж з хвилиною як вона ввійшла до Ліги Націй її, політика поважно звязана цею останньою і велике питання, по чиїй стороні вона опинилась би на випадок конфлікту, тим більше, що Англія не залишає ніяких заходів на те, щоби і Німеччину задержати при собі.

Крім Німеччини, на яку рахують покищо радянські дипльомати, не забувають вони і про те, щоби використати в своїх цілях югославяно-італійське напруження. СРСР шукає тепер усяких можливих шляхів, щоби зблизитися до Югославії і таким чином параліжувати балкано-англійсько-італійські протибільшовицькі комбінації.

Зі сказаного бачимо, що в Европі йдуть великі дипльоматичні змагання між Англією та СРСР., що не є нічим іншим як систематичним підготовлюванням до остаточної збройної стрічі між двома світами, які ті держави репрезентують. Самозрозуміло, що при не так то може й далекому конфлікті наша нещасна батьківщина стане знов стовковищем ворожих армій і знов опиниться в огні та крови. Нам заздалегідь треба працювати над тим, щоби наш нарід в таку горячу хвилю не був лише пасивним обсерватором подій, але щоби міг впливати на їх хід у корисному для української нації напрямі, словом, щоби здобув рішаючий голос у справах власної політично-державної екзистенції, та оборонив дотеперішні її національно-політичні і культурні здобутки перед загладою, а свою територію перед чужими і ворожими зазіханнями.

Українське диво.

Десятиліття політичного відродження України.

II.

Далекосягле значіння і всю велич українського дива зрозуміємо і дамо йому належну оцінку тільки тоді, коли кинемо оком на довшу добу, що попередила 1917 рік.

Андрусівський мир 1667 р., поділ України між Польщу і Московщину, започаткував політичну смерть України. Всі намагання гетьманів, всі розпучливі акти української народньої маси, щоби загоїти ту криваву рану на живому тілі України, на протязі 250 літ були безвисліднимн. Та Андрусівський трактат не лише був вступом до політичної смерти України, але й наглядно підтвердив факт державного упадку Польщі, започаткований Б. Хмельницьким. Однак лінія Андрусова втрималася фактично повних 250 літ, навіть після розвалу шляхетської річпосполитої. За Олександра І. вічно товклася справа приєднання Правобережної України до „польського царства" (конгресівки); кремінецький ліцей творив бастіон польського культурного, а посередньо й політичного насилля над визискуваним Правобережєм. В декабристських колах теж дискутувався проект віддачі значної частини Правобережа реставрованій Польщі. В основу всіх польських повстань лягли мрії про „реабілітацію" Правобережа, дуже різко і безпощадно нищені українською масою, як це доказує подія в Соловіївці зі запоріжцями, відпискими порожніх ідей „золотої грамоти". А й після здавлення російським урядом останнього повстання, польський вплив на Правобережі, базуючись на землевласницькій верстві й інтелігенції, що вийшла з її рядів, — все ще був досить сильний. І цей стан історичного посідання творив основу для вічних польських аспірацій до Правобережа. Рік 1917 започаткував, а 1919 довершив ліквідацію польського володіння на Правобережу, а разом з тим поховав польські мрії про поширення границь польської держави по Дніпро. І якраз в тому уявістовлюється величезне, епохальне значіння 1917 року. Правда, всі налоги, а між ними й історичні важко викорінити за одним махом, а особливо важко позбутися їх такому „історичному" народові, як поляки. Тому й не диво, що від часу до часу чуємо ще відгомони Андрусова. Таким відгомоном була варшавська умова 1920 р., поменшенням Андрусова є й ризький трактат 1921 року, та ті голосні мрії, що ще вряди-годи вистрілюють з польських романтичних голов, та жагуча туга за Україною, що одночасно є проявом смертельного страху за істнування польської держави між двома могутніми блоками. Але революційний рік 1917, що дав змогу проявитися придавленим силам, не вважаючи на приморовлювання всяких зупиняючих засобів з боку поляків і більшовиків, мусить далі йти по своїй залізно льогічній напрямній, якої одним з кінцевих етапів: повна ліквідація Андрусова і його спігонних відмін.

Андрусів — це вихідна точка політичної декаденції України, це вихід на шлях, що повів розбитий, придавлений, ограблений український нарід в невідому, темрявою окутану будучину. Всі намагання гетьманів, всі їх акти розпуки, всі завдіяцькі почини запоріжських отаманів, кріваві вибухи колївщини і гайдамаччини, що поруч свого різко-соціяльного підкладу, мали може й підсвідому — політичну тенденцію — всі вони не могли зупинити політичної декаденції України, підсилюваної і видатно спомаганої Московщиною і Польщею.

Якийсь час йшла ще анархізуюча Україну ривалізація між Польщею і Московщиною, але небавом — після перенесення українського центру на Лівобережа — Польща почала тратити сили, а згодом не лише перестала бути поважнішим партнером, але й сама під натиском створених обставин пішла на стрічу своєму неминучому призначенню, а вкінці пропала з мапи Европи, як передтим Україна. Ліквідаційний процес історичної Польщі відбувався досить довго, коли мати на увазі, що вже в добі Хмельниччини вона була на краю пропасти. Цей ліквідаційний процес ішов в парі з нищенням останків української окремішности, зазначуючись такими етапами, як „Малоросійська Колегія" (1722 р.), фактичне, а опісля й формальне знесення гетьманства (1764 р.), зруйнування Січі (1775 р.). З хвилею розвалу Польщі, себто в моментом усунення з арени ослабленого і підтоптаного партнера, наступає політична темрява на Україні. Одиак в парі з тим усунення польської анархізуючої сили приходить рефлєксія. Українська інтелігенція під впливом ідей французької революції починає звертатися до народу, до його душі, в тій національній скарбниці шукаючи пластрів на рани України.

Та регенерація української культури, започаткована живим, ядерним народнім словом в „Енеїді" Котляревського, через безсмертні твори Шевченка, намагання Кирило-Методіївців, зустрічає все нові перепони, а коли українська література стає на твердому ґрунті, приходить акт 1876 (заборона української мови).

Розвал Польщі, яка довго заготіла над Україною, ступнева ліквідація польських впливів культурних й ідеольогічних, що трималн в своїх кліщах верхівку української інтелігенції, створили вільну площину і вдячний ґрунт для українського національного відродження. Та скоро тільки відроджевський процес почав вилитися поза гуртокові рямки і захоплювати ширші кола інтелігенції, а далі й народньої маси, — наступив найбільш варварський удар, невідомий в аналах історії.

Ідеї ліберальних інтелігентських гуртків, Кирило-Методіївців, а опісля Драгоманова ширилися нестримно, переступаючи межі культурництва і перетворюючись в політичні, спершу автономічно-федеративні а опісля й самостійницькі тенденції. Та всесильний царат усі свої зусилля повертає на те, щоби не допустити до зросту українських політично-державницьких тенденцій. Утиски і темрява, що в XIX. ст. запанували над Україною, не давали змоги орієнтуватися, що саме пливе під зовнішньою поволокою українського життя. А там нестримно пнявся потік політичного українського життя. А ці сковані сили визволив і пустив їх у головокружний рух 1917 рік, ослабивши ті сили, що стояли на заваді прояви життя, мрій, бажань і змагань українського народу. І в тому якраз уявістовлюється непомірно велике значіння 1917 року, що він вивів на широкий історичний шлях, до активних дій великий, довго нехтований нарід.

Red. Czasop. „Dilo". Pr. 109/27. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie „Dilo" Nr. 56 z dnia 13. marca 1927 roku pod tytułem: 1) „Akt rozpuky" w ustępach a) między słowami „Narid" a „Tomu", b) między słowami „demerzem" a słowami „Stolypińska", 2) „Zamutky i wichuky" „Prawycia narodowa i jiji ocinka mižnarodnoho położenia Polszczi" w ustępie między słowami „położennia" a „Szczasływyj" zawierają ad 1) i 2) znamiona zbrodni z § 65a) ust. uznał dotrzeaną w dniu 12-go marca 1927 roku konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydań w myśl § 493. p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą ustawę przewidziane w §. 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863. t. j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę po 400 Zł. Lwów, dnia 14. marca 1927.

Nawel.

Св. престол і політика Бріяна.

Париж, 10. березня 1927.

I.

Згадували ми вже нашим Читачам, що тутешній польський амбасадор Хлаповський особисто був вразив п. Бріяна, коли осуджуючи виступ Ватикану проти найвірніших приятелів великої Польщі, французьких націоналістів і монархістів, не завагався різко осудити й теперішнього французького міністра заграничних справ, який, мовляв, вплинув на Святий Престол до участи в замирюванню Франції з Німеччиною. Згадували ми також про замітну — мабуть досі в історії безприм рну — рівнобіжність зусиль двох противних організацій і світоглядів, римокатолицького й вільномулярського, у цих миротворних заходах, які — через Льокарно, Туарі і пр. — посередно (і ініціяторам мабуть не бажано!) відбилися у Варшаві справдішним острахом.

До одної і другої черги заходів останні дні принесли замітні причинки. Коротко передамо їх зміст і нашій громаді.

II.

Нинішні ранішні газети принесли довгу (в трьох газетних стовбцях) „Заяву кардиналів, архиепископів і епископів Франції" про свіжі постанови Святого Престолу засуджуючі головну націоналістичну організацію „*Action Française*". Читаємо в заяві цій між іншим:

„Болюча кріза розкрилася серед католиків Франції з приводу *Action Française*. Після батьківських і святочних напімнень, які були закликом до спасенної поправи, Святий Отець, сторож католицької науки й моралі, видав вправний засуд: деякі книжки п. Шарля Морраса, вже осуджені Піем X., і щоденник *Action Française* поміщено на Індексі. Тимсамим видано формальну заборону, і під грозою тяжкого гріха, їх видавати, їх читати, їх зберігати, їх продавати, їх перекладати, їх передавати (Канон 1398).

„Кожний французький владика оповістив ці акти папського суду; рівночасно кождий показував вірним своєї дієцезії єдину лінію поведення: піддання й слухняности.

„Одначе політична пристрасть від першої хвилі інтервенції Святого Отця завзялася викривляти факти і замисли; піддано сумнівам повагу Папи в цій справі і заперечено її..."

Після такого виступу весь французький епископат (підписи займають цілу „шпальту" дрібного друку) торжественно заявляє, що вважає своїм релігійним і патріотичним обовязком одною лавою стати за папою в боротьбі „за охорону засад, які є підставою „христіянської цивілізації". Читаємо:

„Інтегральний націоналізм є в основі своїй поганською концепцією громади й держави... Він усуває на бік благодатні засади католицької лагідности, милости, поміркованости, доброзичливости... він підюджує найгірші пристрасти — ненависть і погорду..."

Недостача місця не позволяє нам наводити всі міркування французького епископату на ці теми. Та вже й сказаного доволі, щоб зрозуміти, який удар завдало становище папи французькому націоналізмові — германожерному й польонофільському — і як рішуче стала римська церква на сторону німецької політики Бріяна.

III.

За політикою тією заявились рівно рішуче і вже давніше обі вільномулярські організації, які творять організаційний кістяк третьої Республики: „Великий Схід" і „Велика Льожа Франції". Їх публичний орган „*le Temps*" у числі з 5. ц. м. в окремім комунікаті дає потвердження цього факту. З комунікату цього дізнаємося, що німецька вільномулярська організація поставила французькій між ін. ось яке питання:

„Чи французьке вільномулярство думає, що окупація німецьких полос не є згідна з наближенням обох країв?".

Відповідь французька ось яка:

„Дамо всі зусилля, щоб окупація покінчилась як найскорше в добре зрозумілім інтересі обох країв. Ми піддержуємо політику п. Бріяна".

Далі повідомляє комунікат, що 16. ц. м. буде з почину Великого Сходу і Великої Льожі Франції, міжнародня конференція льож у Франкфурті.

Стільки цей цікавий комунікат. Було би — невже треба це додавати? — помилкою, як би хто думав, що в сутінках масонських організацій, подібно як у сутінках організацій католиїських, не ведуть своєї пропаганди відповідні польські круги з приділеними їм до помочи *ad hoc* — стверджуємо це виразно — певними У. Н. Р-івськими елементами. **К. М.**

Цукорки „Фортуни Нової" найкращі.

Радянська Україна.

Зміни в складі Економічної Наради.

Рада народніх комісарів УСРР затвердила новий склад Української Економічної Наради в такому виді: В. Чубар, голова; Сербиченко, Дудник і Храмов, заступники голови; Затонський, член Наради, його заступник Демченко; Чернов, член Наради, його заступник Коломийцев; Сухомлін теж член, його заступник Золоторьов; Шліхтер, член, його заступник Федотов; Радченко, Вольф, Олександрів, Горбунов, Ашуй-Ільзен, Катель, Якір теж члени Наради. Перемажають між ними, як бачимо, самі „чистокровні" Українці.

Жидівський район.

Президія ВУЦВК-ту рішила утворити на території херсонської округи Велико-Сейде-Минухівський жидівський район. Згідно з проектом Центральної Адміністративно-Територіяльної Комісії, до нового району входять 44 населені пункти з 18 тисячами населення, серед якого 86 проц. має бути жидів, 10·7 проц. українців, 2·5 проц. німців.

Нова газета для селян.

Київська „Пролетарська Правда" з 15-го березня ц. р. приносить вістку, що в Києві почне виходити нова газета призначена для селян п. н. „Селянська Газета". Дотепер масовою селянською газетою були „Радянське Село", що виходить у Харкові. Київська „Селянська Газета" мавяб стати другою великою селянською газетою для масового поширювання. Появу цієї нової української газети в Києві треба вважати хіба рекомпензатою за заснування другого російського щоденника в Києві. На жаль це ніяка рекомпензата, коли зважити, що російському щоденникові протиставиться заледви український тижневик.

Годинники найліпших фабрик дешеві у фірмі **Домбровські — Розважевські, Львів, Академічна ч. 2., тел. 27-29.** Заступство на Галичину світової фабрики годинників *„Longines"*. — Ціни фабричні. 1080 4—7

З сільських трагедій.

Присуд смерти.

Станиславів, 17. березня 1927.

В селі Хлібівці (Станиславівщина) 25-літній Дмитро Михайлів оженився з 20 літ старшою від нього жінкою Настунею Бабик. Коли жінка не хотіла йому записати маєтку, Михайлів став побивати її. Якжеж іще Михайлів найшов собі любовницю Марину Сабат, жінка старалася судово розвестися з ним. Та це не вдалося їй, бо Михайлів повісив її. Суд присяжних у Станиславові засудив учора Михайлова на кару смерти через повішення. Оборона внесла спротив.

Порозуміння в справі зміни виборчої ординації.

Варшава, 17. березня 1927.

Між представниками поміркованих лівих груп ідуть розмови на тему узгіднення поглядів і осягнення порозуміння в справі зміни виборчої ординації. „Роботнік" і інші соц. органи пишуть про допустимість зміни виборчої ординації. Найбільше труднощів виявляє справа зменшення числа мандатів. Лівиця відкинула це домагання і радше була би за збільшенням числа послів, головно на заході, щоби так забезпечити польську більшість.

ППС. проти куріяльних виборів.

Варшава, 17. березня 1927.

Центр. Вик. Ком. ППС. на засіданні запротестував проти планованих урядом куріяльних виборів до міських рад у Сх. Галичині і зажадав, щоби уряд здержав незгідні з конституцією вибч. зарядження. Ц. В. К. заявляє, що ППС. в куріяльних виборах не візьме участи.

Закон про збори принятий у III. читанні.

Варшава, 17. березня 1927.

Конституційна комісія присвятила четвертогове засідання третьому читанню закону про збори. Закон принято в цілости. Богато поправок відкинено. Принято м. і. поправку, щоби в місцевостях з 2000 мешканців, а не, як було в проекті, 3000, могли відбуватися збори під голим небом лиша за зголошенням без давання дозволу.

Зміна титулу анґл. короля і парляменту.

Льондон, 17. березня 1927.

Палата громад приняла в 3. читанні проект закону про зміну королівських титулів і британського парляменту згідно зі стилізацією, запропонованою останньою конференцією британської імперії.

Чічерін їде до Парижа.

Париж, 17. березня 1927.

„Піті Паризієн" повідомляє, що Чічерін у найближчому часі приїде до Парижа. Після конференції з Брієном відїде Чічерін на Рів'єру, де побуде кілька неділь.

Литва переговорює з Німеччиною і СРСР.

Берлін, 71. березня 1927.

Литовський премієр Вальдемарас заявив, що литовські посли Сідзіківскас у Берліні і Балтразайтіс у Москві одержали вказівки негайно навязати торговельні взаємини з Німеччиною і СРСР.

Памятник Мусолінія в Кишиневі.

Букарешт, 17. березня 1927.

На засіданні парляменту 16. ц. м. принято внесення, щоби на доказ приязни, яка є між Італією і Румунією, і в доказ вдячности за становище Мусолінія до справи Бесарабії, побудувати памятник Мусолінія в Кишиневі. Міська рада в Букарешті ухвалила змінити назву вулиці Страда Романа на Страда Мусоліні.

Нові білоруські видавництва.

Вильно, 17. березня 1927.

У найближчім часі появляться чотири нові білоруські видавництва, переважно радикально-лівого напрямку.

Пос. Патек у Донецькому басейні.

Варшава, 17. березня 1927.

З Харкова повідомляють, що 14. ц. м. поїхав до Рудчекова польський посол Патек і відвідав ковальні, коксівні і гути. Вечером відїхав до Харкова.

З міської ради у Львові.

Мясні слова кс. Шиделъського.

Львів, 18. березня 1927.

В звідомленні з шестого засідання нашої славної „тимчасової" ради слід іще занотувати виступ відомого кс. проф. Шиделъського, який мясними словами з великою облудою „доказував", що українцям не діється ніяка кривда, бо, мовляв, „тимчасова" не має ніяких бойкотових тенденцій супроти української мови. Полемізуючи з радн. Громницьким, цей професор теольогії у львівському університеті „простував" з питомою поляками льогікою, шо те, що діється, себто заборона промовляти на засіданнях ради по українськи, сталося наслідком ухвал ради, а не є виливом „якогось упередження" (!) Опісля висказав переконання, що рада приїме у своїм часі внесення радн. Богдановича в справі допущення в нарадах української мови. При тому заявляє, що коли спитав радн. д-ра Федака, чому не виступив досі з внесенням на зміну регуляміну в тому напрямі, не дістав на це ніякої відповіди, бо д-р Федак обернувся до нього з обуренням.

В дальшій части своєї промови кс. Шиделъський розводився про те, що в раді й у львівському магістраті нема мови (!) про якінебудь віроісповідні упередження чи обмеження і взивав до „мирного співжиття", якого нема, мовляв, тільки з вини другої (тобто української) сторони. Поляки, казав він, не хочуть уживати пруських метод і не будуть їх уживати (кінь з того сміявсяб! — Прим. склад.), але українці мусять погодитися з певними політичними фактами і в обсягу польської державности шукати добрих взаємин з поляками.

В другій части своєї промови той сам християнський бесідник апелював до клюбу ЧСС, аби він вернув до спільної праці над реформою вибч. ординації для Львова, бо тільки спільними, зєдиненими зусиллями всіх польських чинників і груп можна буде врятувати „польський народовий інтерес" і польський культурний дорібок. Перед ким „рятувати", не сказав; алеж ясно, що тільки перед українцями... Отже явний заклик до бойкоту й екстеминаційної політики супроти всіх не-поляків!

Масні слова — на устах, а в серці — облуда і сліпа ненависть.

Тов-во Прихильників Освіти у Львові.

Установні збори освітньо-допомогового товариства.

Львів, 18. березня 1927.

Заслужене освітньо-допомогове товариство, що під назвою „Українське Товариство Прихильників Освіти" працювало сім з горою літ з великим успіхом для добра української студентської молоді в Австрії (і Югославії), зі зменшенням числа тої молоді у Відні до нещодавна пядесятки приневолене ліквідувати там свою діяльність. І дуже добре зробили керманичі товариства, зокрема його голова проф. д-р С. Дністрянський, що вів товариство вмілою рукою від першого дня його істнування, що в порозумінні з гуртком українських культурних діячів у краю і представниками студентства поставралися про затвердження статутів „Товариства Прихильників Освіти" у Львові. Саме вчора пополудні відбулися перші загальні збори (установчі) того товариства в салі „Української Бесіди".

Збори, що радили під проводом інж. Ю. Мудрака, робили імпозантне враження. Явилося на них около 300 учасників, у тому числі 7. старших громадян, решта — студенство обох полів.

Завдання товариства, що має за мету скоординувати в своїх руках цілу допомогову акцію для українського студентства, представив през. В. Децикевич. Він-же й повісив усі важніші точки статуту.

Після того зачалася дискусія, що оберталася довкола матеріяльного уфундування товариства. Бесідники подавали способи, як стягнути борги й ріжні допомогові позички, ангажовані українськими студентами в давніх передвоєнних, а також повоєнних краєвих та еміграційних допомогових установах.

З черги ухвалено висоту вписового (2 зол.) і міс. вкладки (1 зол.) для членів-громадян; студентів на цей рік від вкладки звільнено, висоту вписового усталено для них на 1 зол.

Після того приступлено до вибору виділу, контрольної комісії і мирового суду. Головою товариства серед невмовкаючих оплесків вибрано през. Децикевича. На основі постанов статуту увійшли до органів товариства представники громадянства і студентства (делегати ріжних факультетів). На внесення одного з присутніх рішено вислати привіт-подяку проф. Дністрянському за його заслуги і працю для товариства, що принято гучним оплесками.

Збори товариства, яке в новій обставині і серед змінених обставин, завдяки енергічному проводові дає запоруку якнайкращого розвитку, закінчилися в 7. год. вечером.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·94 і пів до 8·95, канадійський долар 8·90—8·91. Банк Польський платив за долара у готівці 8·90, Нью-Йорк 8·93, англійські фунти 43·44, італійські ліри 40·40, шведські корони 239·70, норвежські корони 239·75, австрійські шілінги 125·77, швайцарські франки 172·15, французькі франки 34·90, бельгійські франки 24·80, голяндські гульдени 358·10, данські корони 237·75, німецькі марки 211·80.

Уряднвий курс одного грама золота 5·9484.

Збіжа.

Пшениця дворська 56·00—57·00, пшениця селянська 53·50—54·50, жито заг. 41·00—42·00, ячмінь броварний 41·00—42·00, ячмінь на мливо 35—35, ячмінь пастівний 30·50—31·50, овес 33·75—34·75.

†

ОЛЕНА КРИПЯКЕВИЧЕВА,

вдова по бл. п. о. д-рі Петрі Крипякевичу, проф. IV. гим.,

упокоїлася в 72 році життя, дня 17. марта 1927 р. у Львові.

Похорони відбудуться в суботу 19. марта в год. 11 перед пол. з похоронного заведення при вул. Кохановського 94. в. Із П. 1—1

ВІДГУКИ ДНЯ.

Архітекти на барикадах.

З одному з чисел „Діла" повернулося оголошення: „Підлъвівська громада, загрожена польонізацією, просить українських інжинірів-архітектів, щоби котрийсь із них виготовив план церковці. Громада малочисельна і бідна, не має покищо змоги заплатити".

Кого з нас не зворушило це просте, щире і трагічне оголошення?... Хіба того, хто не знає завзятої боротьби за кожну пядь землі, за кожну „пушку духу" в околицях галицької столиці! Чиж могло воно не мати впливу на чутливі інжинірсько-архітектурні душі?!...

Не тільки не могло не мати, але мусіло мати!

Я, хоч який песиміст, вірив від початку, що оголошення буде мати повний успіх.

І не помилився.

В протягу двох чи трьох місяців загрожена польонізацією підлъвівська громада дістала ні менше ні більше — тільки 44 проекти. Проектовці були ще аж такі скромні, що навіть не подавали своїх назвиш, а тільки девізи: „Все для нації", „Громада по нитці", „Не ридай, а добувай", „Хочеш їсти кашу, сій гречку", „Спільними силами", „Впадь, а не дайся" і т. п.

На увагу заслугують тут не тільки девізи, проектовці і проекти, але й число 44, яке було випророковане в одній з сусідних літератур, а не було досі вияснене ні розчовпане. Тепер нема вже сумніву, що славне, „*czterdzieści cztery*" — не скількість проектів поданих українськими архітектами на церковцю для загроженого польонізацією села.

Церковний комітет знайшовся тепер у невбинкім клопоті. Сорок чотири проекти, один гарніший від другого, кожний сутр український, оригінальний і кожний дешевий та практичний. Здається, що незадовго появиться в „Ділі" оголошення: „Підлъвівська громада, що одержала недавно сорок чотири проекти на церковцю, просить українських артистів розглянути проекти і вибрати один з них, найкращий і найбільш підходячий".

Але на мою думку не буде з тим такої мороки, як от - наприклад беручи—з проектом на нагробник Франка. Коли журі з нагробником потрафило впоратися, то впорається і з проектами на церковцю.

Бажано булоб тільки, щоб імена архітектів-проектодавців таки дійшли до загального відома, бо це мало би виховуючий вплив не тільки на техніків, але й на правників та медиків—людей, яким нераз прийдеться зробити щось „для загального добра" і задурно.

Галактіон Чінка.

PS. ...„Оттакий то.....
Сон мені приснився"...

закінчив колись Шевченко свій „Сон". Закінчу і я так свій фейлетон. Признаюся: де, що я вгорі написав, було все (крім оголошення) витвором сонних мар українського фейлетоніста. На оголошення не відгукнувся ніхто, а навіть особисті відвідини у поодиноких архітектів головою комітету—остали без успіху... Подія сама собою нецікава і в нашім житті нерідка, але важна вона з одної причини: сонник збогатиться ще одним пояснением.

Присниться тобі український архітект — обминеш дулю.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** У вчорашньому числі „Діла" сконфісковано закінчення передової статті „Слідами давної шляхти" і два місця зі статті В. Левицького „Занякані други". Це 24-а чергова конфіската нашого органу в цьому році.

— **З львівської трясовини.** Львів жене цілою силою пари, щоби стати європейською столицею: скількість крадіжей, ошуканства, вломів і самовбийств зростає тут постійно. Вчора важилось на своє життя двох молодців, який третій, гімназист V кл. Шафнер. Одночасно суд розбирав ще більше „столичну" справу: поширення морфія між колами молоді, що крутилась довкола сценічних дощок одної приватної драматичної школи. Героєм був якийсь дентистичний практикант, чи фармацевт, Райс, який пропадав морфій направо та наліво, сам фабрикуючи рецепти. При цьому виступав перед недосвідченими дівчатами, як доктор медицини і стягав з них, що міг: сукні та гроші. За всю шо всесторонню діяльність дістав небогато, бо всього 3 місяці вязниці і то ще „з умовним припиненням виконання кари".

— **Сліпа Темідa.** 6 літ тому львівський суд засудив на смерть парубка Амадовича із села Полянки, львів. повіту, за те, шо застрілив господаря Гриньха Стеця, викликавши його на двір у ночі. Амадовича розстріляли. Підставою до його обвинуваченя було те, що він мав роман з жінкою Стеця. Тепер показується, що вбийниками були два інші парубки: Галамай і Райтер, з яких один признався до злочину перед кількома товаришами довірочно, певний, що правда похоронена на віки разом із Амадовичем. Зразковий приклад, як судді можуть помилятись у справах, які видаються їм безсумнівно ясні. Цікаво, чи родина невинно розстріляного одержить бодай відшкодування.

— **Крадуть і грабять.** У Бельську, в філії львівського Т-ва обезпечень від нападів, її управитель Бегонь 3 роки систематично переносив гроші з каси до власної кишені. Втрата більш 100.000. Кого як кого, але себе обезпечував цей директор солідно. Під міліона золотих покрали також у тамошній рафінерії. Біля Жовтанець, жовківського повіту, чотирьох озброєних бандитів напали на хату одного господаря і забрали 146 золотих, срібло та харчі.

— **Повчаюча лявиця.** Порівняна статистика фреквенції вищих шкіл у Польщі каже, що загально фреквенція в них пяде в останніх роках. Причиною в першій мірі високі кошти навчання, яке тільки теоретично на папері конституції називається безплатним, далі: не дуже обіцюючі виглядн після скінчення студій. Зрештою в Польщі і так за богато студентів: 35 тисяч.

— **Бюрократична ідея.** Скарбова палата у Львові одержала з міністерства скарбу розпорядок зробити відписи та перекази метрик, шкільних свідоцтв і військових посвідок усіх урядовців, їх жінок і дітей. Ці документи будуть переховувати у бюрах скарбової палати.

— **З жіночих рекордів.** У Відні зростає постійно число лікарок; за один рік з 326 стало їх 383. Природно, що до зрівнання з числом лікарів ще їм далеко; покищо є їх 10 проц. Коли в Відні припадає один лікар на 20 мущин, то одна лікарка припадає на 2500 осіб жіночого поля. У найближчих днях Відень матиме 400-у лікарку.

— **Небезпечна цяця.** На Мадярщині у місті Рааб трапився цікавий випадок боженіння: малий митний урядовець Горват, вигравши на льотерії 3 і пів міліярда корон, збожеволів із радощів.

— **Шахові змагання** в Ню-Йорку між 6 „тузами" за першенство скінчились після 16-ої чеги так: Капабланка 12 пунктів, Альохін 8 і пів, Немцович і Відмар по 8, Шпільман 6 і пів, Маршалль 5. Вже з дотеперішнього ходу гри ясно, що Капабланка вийде переможцем. Він виявив увесь час незвичайне богатство фантазії та ослїплюючих комбінацій.

— **Сучасні рекорди.** Еспанська підводна лодка була підчас маневрів під водою 72 години. Є це рекорд плавби під водою.—106 годин штучно піддержували віддих бідному американському робітникові в шпиталі міста Івентсона, що 15 хвилин змінялись при його ліжку два товариші, що хотіли продовжити його життя —Але ці два рекорди (як усі вчорашні) бліднуть перед „чудом", яке показує в Берліні, у цирку Гаґенбека, еспанець Уго Цаккіні, званий „живим гарматним (або гранатним) чоловіком". Він збудував разом із своїм братом гармату 7 м. довжини, 60 сотнарів ваги і 50 цм. у промірі гирла, куди влізає Уго. Гармату вистрілюють і Уго вилітає з неї на просторі 35 метрів у повітря, серед хмари диму, падаючи на землю здоровий. Він має 28 літ, є Перувійцем, був колись „ковбоєм" і акробатом; зломавши собі ногу лежав у шпиталі 11 місяців і тоді придумав цю гармату, з якою обїхав Сирію, Палестину, Єгипет, Португалію та Еспанію. Мрія Мюнхавзена здійснена! Ще одно: „гарматний молодець" нежонатий і шукає жінки. Мабуть кожна лякається, щоби він колись її не хотів набити... у гармату.

— **Війна з мілітаризмом у дітей.** „Ліга жіночої діяльности", яка обєднує 19 пацифістичних організацій, почала війну з оловяними жовнірами. Шоломи, рушниці, та оловяні жовніри вщіплюють дітям дух мілітаризму. Ліга вислала до всіх фабрикантів забавок відозву, а проханням перестати фабрикувати таку отруту, а готових жовнірів переробити на ловців і диких звірів, урядовців, поліцаїв. Один із фабрикантів відповів, що виробляє те, чого хочуть його клієнти. А скільки родичів в Европі уявляє собі, що патріотизм є найтісніше звязаний з рушницею, шоломом і гарматою!

— **Світова всячина.** Університет у Лювен святкуватиме в червні 600-ліття своїх заснувань; у 1914 р. його в частині спалили німці.—В Америці (зовсім так само як у Львові) продовжується епідемія самогубств. — Бувший провідник соціялістів у Старогарді, Юргенс, звільнений берлінським судом від обвинувачення, що обікрав власну хату, почав процес з домаганням відшкодування за 13 міс. невинної слідчої вязниці.—Міську раду в Будапешті мають розвязати по причині зловживань на 40 міліярдів корон при будові міських домів.— В Атенах скінчився страйк куплів, що протестували проти закону про примусовий наєм і високих податків. — У народних віденських школах ствердили чахотку у 40 до 50 проц. дітей.—У боротьбі в Мексику між повстанцями і державними військами впало 42 революціонерів і 6 жовнірів уряду. — У Сан-Паольо застрілив амєриканського консуля якийсь панок, якому він відмовив позички.—У міжнародніх наколесних переговах у Ню-Йорку виграли: італієць Джорджетті і австрієць Макс Намара. — Англійський денник „Дейлі Телєґреф" розписав підписку для трьох французенок-селянок, які скривали з себе підчас війни перед німцями англійських жовнірів; підписка принесла покищо 250.000 долярів.

— **„Свобода" ч. 12** містить На чисту воду. З надмірної любови. Терпіні про „угоду" УНДО. Воєнні поголоски. У відповідь скоробрешенкам. Організаційний рух. Чергова невдача. На позиції. Зміни в Харкові. Восьмилітній рахунок дисків і страт. Гайворонщина кличе. Урядова пагінка на українство. Що чувати у світі. Новинки. Голоси читачів. Хто заслуживає для „Свободи". Дописи з краю.

— **Михайло Гопинський** виступить в опері „Кармен" на сцені львівського міського театру не в неділю, як було подано вчора, а в понеділок, 21. березня. Буде співати партію Хозе.

— **Кооператнвам!** Для ощадности П. Т. Громадянства впроваджуємо для легшого і дешевшого набуття пасти до обуви ЕЛЄГАНТ (у всіх колірах) в пушках **5 кґ.** яку можна буде продавати на вагу до раз набутих коробок, через що оминеться кождоразова оплата за коробки. Замовлятн: Центросоюз Нар. Торговля у Львові. 1735 1—1

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на шадничу книжечку ч. 7910.

Дописи.

Станиславів. *(Просвітно-кооперативний курс і його значення).* Заходами філії „Просвіти" в Станиславові зорганізовано пятитижневий просвітно-кооперативний курс, який тревав без перерви від 1. лютого до 6. березня 1927 р. До зорганізування курсу причинився чимало Повітовий Союз Кооператив. Сам курс попередила повітова анкета (28. січня), яка мала з одного боку дати змогу філії „Просвіти" зазнайомитися з поглядом села на справу уладження просвітнього курсу, а з другого боку дати спроможність читальням поставити свої домагання, висказати побажання і послужити вказівками. Анкета увінчалася успіхом. Усі учасники анкети висказалися за уладженням такого курсу. На курс зголосилося 57 учасників, у тому 49 мущин і 8 жінок. Зі станиславівського повіту 49, товмацького 7 і надвірнянського 1. Слухачі були у віці від 17 до 42 літ. На 42 читалень станиславівського округа 20 читалень вислало своїх людей на курс. Правильно науку на курсі, значить — цілих пять тижнів — скінчило 38 слухачів. На протязі 5 тижнів відпали майже всі слухачі з передмість Станиславова, трьох з Добрівлян і 1 з Колодіївки. Слухачі з віддалених громад були приміщені в підміських селах. Кількох доїздило залізницею. На неділю та свята розїздилися всі домів по білля й харчі. Наука на курсі відбувалася кожного дня від 3-ої до 8-ої години. Кожна лекція тревала 30 хвилин, а дальших 15 хвилин зужито на повторення та провірення, чи учасники курсу все як слід зрозуміли і спамятали. На курсі викладано: права української мови, устрій держави, історію України, географію України, драматичну поезію, народню поезію, зразки епічної і ліричної поезії, організацію читальняного життя, техніку грімкого читання, організацію аматорських гуртків (завдання режісера, техніка актора, характеризація), бібліотекознавство, методику ведення курсу для неграмотних, гігієну, початкові відомости з ветеринарії, історію кооперації, товарознавство, торговлю і векслі, купецькі рахунки, кооперативне й читальняне законодавство, кооперативне книго- й діловодство і молочарство. При курсі засновано фіктивну кооперативу та читальню для практичних вправ. Переведено установчі і загальні збори читальні, вправи грімкого читання, засновано діточу секцію (вона уладила Шевченківську вечірку), засновано жіночу секцію та переведено вправи з усіх ділянок читальняного життя. Побіч читальні засновано театральний гурток курсантів (підготовив комедію Ів. Франка „Учитель"). В аматорському гуртку переводжено способи характеризації і викладано про дикцію, мімоплястику. Поза годинами курсу ведено бібліотечні вправи у філіяльній бібліотеці. При науці молочарства переводжено рівнож практичні вправи в Маслосоюзі. Всі учителі подавали науку безплатно. Курсанти не складали ніяких оплат. Підручники до науки, шкільні прибори та друки до книговодства купували самі курсанти. Курсантам, які відбули науку на протязі 5 тижнів, видано свідоцтва, на основі яких вони мають право працювати в читальні і в кооперативі 1. ступня. На закінчення курсу відограли курсанти комедію „Учитель". Вийшла вона дійсно дуже гарно й курсанти були дуже вдоволені. На прощання висказали бажання, щоби при філії зорганізовано постійний селянський театральний гурток. Слід підчеркнути, що курсанти уявляли собою дуже добрий матеріял. До науки прикладалися з надзвичайною пильністю і витревалістю. Для приміру нехай вільно буде нам навести те, що деякі курсанти з сіл, які лежать на лінії Станиславів-Галич, вижидали на свій поїзд щоденно до 2. години вночі. Тут дійсно треба подивляти велику дозу витревалости та охоти до науки, на яку певно не здобулося би богато наших інтелігентів. Курсанти з жалем покидали курс. Якби не недалекі весняні роботи, були би безумовно домагалися продовження курсу. А у всьому незаперечна заслуга відділу філії, а зокрема її тих, які не жаліли ні труду ні часу на виклади поодиноких предметів. Це дійсно просвітньо-виховна робота.

Пука коло Самбора. *(Чим займаються, а чим не займаються шкільні інспектори?)* Член Президії Українського Національно-Демократичного Обєднання п. сенатор Черкавський у своїй промові в сенаті дня 2. березня п. р. влучно сказав, що в Польщі „у відношенні до українців обовязує одинокий збірник писаних і неписаних законів під назвою „*Widzimisię*". Що так на ділі є, доказують теж „похождения" шкільного повітового інспектора в Самборі. Хоча XIII. і XX. статті конкордату постановляють, що тільки Ординарій має право уповажняти та звільняти пароха від удїлювання науки релігії в сільській школі, то цей панок письмом з дня 19. лютого п. р. ч. 3931/27 до о. Юліяна Татомира в Луці „просить, щоб о. пароху заперестав удїлювати науки релігії в тамошній народній школі". Може би шкільна влада повчила того пана, що він повинен радше занятися ближче особою управительки школи в Луці, п. Шліхтінгер, а саме, що не належить шадити дров для власного вжитку, а натомість не опалювати класи так, що діти на першім році науки закутані в хустках і плащах дрожали зі зимна. І тут саме було би вдячне поле до роботи шкільного інспектора, тимбільше, що кажуть, що дитина з простуди померла! Пані Шліхтінгер до того займається не своїми справами і заказує дітям ходити на відчити, уладжувані місцевим Кружком „Рідної Школи", а навіть за участь у відчитах бє! Чи це педагогічно і чи п. Шліхтінгер взагалі має на це право? Може би шкільна влада дала на це прилюдну відповідь?

С. Правдолюцький.

Організаційний рух.

Довірочна нарада УНДО в Комарні.

Щоб поглибити нац.-політичну роботу в Комарнянщині і перевибрати Повітовий Народній Комітет Українського Національно-Демократичного Обєднання, відбулася дня 27. лютого п. р. довірочна нарада при участи 48 представників тієї партійної округи. Збори отворив голова Повітової Організації, гром. *Тершаковець Іван*, що склав звіт з дотеперішньої діяльности. У своїй промові представив зібраним заходи всього, тільки в назві „українського", протинаціонального табору, в першу чергу комуністів і сельробів, щоб розбити нашу національну силу, Українське Національно-Демократичне Обєднання, вказуючи на нагляднї приміри їхньої шкідницької роботи в повіті. Про політичне положення українського народу дуже приступно й цікаво говорив п. *Осип Утриско*, канд. адв. з Комарна. В дискусії всі бесідники пятнували з обуренням руйницьку роботу т. зв. „лівих", не так давно ще фанатичних москвофілів-ренегатів, що з тактичних оглядів тепер підмазалися підступно до українців. Після того звіт одобрено одноголосно й висказано повне довіря дотеперішньому голові і повіт. парт. управі. Прийнято теж одноголосно резолюції, згідні змістом з резолюціями останнього Народнього Зїзду 1926 року. У відповідь на провокаційні погрози наших комуністів і сельробів, що вони будуть розбивати наші віча, поріше-но пригадати цим панкам, що ломака має два кінці і що небезпечно гратися з гнівом народу. Відтак вибрано новий Окружний Комітет, зложений з гром. Тершаківця Гриця як голови, гром. Утриска Осипа як його заступника, гром. Іваськевича Івана як секретаря та з сімох членів. По цілій окрузі будуть скликувані часті районові довірочні збори зараз по весняних рільних роботах. Бадьорий настрій, який охоплював учасників наради, як також склад нової партійної управи дає запоруку, що не банком і в нас нездорова атмосфера прочиститься і т. зв. „ліві" підуть з нашої Комарнянщини куди инде „людей дурити".

Ілько Репях.

Стрийський процес.

Розправа проти 43 робітників.

Стрий, 16. березня 1927.

Перед звичайним карним трибуналом окр. суду в Стрию зачалася дня 15. березня 1927 карна розправа проти 43 робітників, обвинуваченых за насильство з § 87 к. зак. і провини з § 283 і 284 к. з. (збіговисько). Притоку до тої справи дала подія з 31. березня 1926, що мала місце в старостві в Стрию, коли то поліція вжила проти демонструючої товпи цільо-

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

ДЕНТИСТ
Проф. Д-р Т. Богосевич
1669 ординує від 12—4 5—10
Пасаж Миколяша Сходи 1, II. пов.

чої збруї; а наслідки тої стрілянини були такі страшні, що від куль згинуло 11 людей і було кільканацять тяжче і лекше ранених. Убиті, ранені й обвинувачені — самі робітники, бо того дня товпа безробітних в числі около 200 людей прийшла була до старости з домаганням праці або запомоги, на що поліція відповіла салькамн.

Акт обвинувачення каже, що часть тих безробітних вдерлася, не зважаючи на кордон поліції — силою до середини будинку староства і там нібито допускалася насильства над заступником старости Згодою (*Zgoda*), розваливши двері до бюра. Коли безробітні, виперті поліцією на коридор, не хотіли зступитися, поліція почала стріляти до товпи з віддалення 4—5 кроків: наслідок був такий, що кількох безробітних упало трупом на місці, а деякі вибігли ще на вулицю і там упали з віднесених ран: кількох робітників померло відтак від ран до кількох днів у шпиталі.

Ця страшна подія спричинила перенесення старости й заступника старости (референдаря) Згоди, а також тимчасову суспензію підкомісаря поліції Лазаревича.

Після переведення коротких доходжень Лазаревича привернено назад до уряду і він навіть в якийсь час потім авансував на комісаря поліції, значить — оправдано наказ стріляння, виданий Лазаревичем. Пізніше і прокуратура застановила дальші доходження, ведені судом проти органів поліції.

Безпосередньо по тій події поліція арештувала кількадесять робітників; вони пересиділи у слідчім арешті від 1 до 8 тижнів і остаточно прокуратура виступила з обвинуваченням 43 людей. Всі відповідають тепер з вільної ноги.

Між обвинуваченими є 22 українці, 18 поляків і 3 жидів — всіх 33 мущин і 10 жінок. Трибуналові проводить радник (окр. суддя) Лопушанський, як вотанти сидять рр. Шулякевич, Байорський і як суддя резервовий р. Ерденбергер. Кінець розправи передбачується за яких 14 днів. Як оборонці виступали в першім дні розправи д-р Аксер зі Львова, д-р Герасимів, д-р Гавсман і д-р Вандель зі Стрия, а дня 16/3 ц. р. приїхав ще адв. Гонігвіль з Варшави. Прокуратуру заступає п. Шехович.

В першім дні розправи, коли виявилося, що 3 з обвинуваченых не явилося, суд по полагодженні кількох формальних, для самої справи неважних внесків прокуратора й оборони — відложив справу на 16/3 ц. р.

В тім другім дні розправи перед відчитанням акту обвинувачення д-р Герасимів виступив з докладно умотивованим внеском, щоби предсідник постарався про переведення акту обвинувачення на мову українську, що предсідник полагодив у той спосіб, що прирік виясняти обвинуваченим, які того жаждають, уступи для них незрозумілі — „по руськи". Потім відчитано обширний акт обвинувачення, списаний машиновим письмом на 37 стосах звичайного аркушевого формату і приступлено до переслухання обвинуваченых.

Перший був слуханий Людвик Соковський, гр.-кат., женатий завібник.

В тім другім дні розправи переслухано тільки 5 обвинуваченых і в год. 15·30 відложено розправу до найближчого дня.

Зазначую ще, що в першім дні розправи коло 11. год. передполуднем явилися в поході перед судом робітники в силі до 150 душ, відспівали „Червоний Прапор" і через делегацію зажадали від предсідника увільнення всіх обвинуваченых.

При кінці слід ще зазначити, що справа для обвинуваченых взяла некорисний оборот з хвилею, як застановлено слідство проти поліції, бо свідками виступає тепер мужва поліції, що сама стріляла. А власне в справі самій ходитиме про те, чи були ці виступи робітників аж такі небезпечні, що поліція мусіла, як вона тепер каже, вжити проти них крісів і револьверів.

P. S. — В другім дні розправи поставив д-р Герасимів умотивований правично і піддержаний цілою лавою оборони внесок, щоб суд узнав себе для справи некомпетентним і справу передав судові присяжних. Суд по нараді застеріг собі рішення на пізніше — після провірення фактичного стану.

З судової салі.

§ 19.

В дні 15. березня ц. р. відбулася перед повітовим карним судом с. III. у Львові з наслідок обвинувачення Гриця Терлецького, б. соймового посла, розправа проти Степана Терлецького, відповідального редактора „Громадського Голосу", органу радикальної партії у Львові, з причини непомішення тим органом спростування на поміщену в 4 числі „Громадського Голосу" статтю під наголовком „Скандал". Приватного обвинителя Гриця Терлецького заступав адвокат д-р Олександер Марітчак.

Після переведеної розправи суд узнав Степана Терлецького винним проступку з §§ 19, згл. 21 пресового закону з 15/10. 1862 і засудив його на 24 годин арешту з заміною на гривну в квоті 10 золотих та на поношення коштів карного поступовання. Одночасно суд приказав видавання „Громадського Голосу" аж до часу поміщення спростування. Обвинуваченый вніс відклик проти засуду, який одначе не здержує завішення часопису до хвили поміщення спростування п. Терлецького. — Чергове число „Громадського Голосу" по розправі вже появилося і принесло спростування п. Гр. Терлецького.

Літературний куток.

— Українська Академія Наук видає новий повний збірник творів Шевченка, під редакцією Єфремова.

— 75-літні роковини смерти Гоголя святкували в Москві при співучасти письменників, авторів і журналістів. Один із часописів дає при цій нагоді кілька цікавих подробиць про „повітову школу" в Полтаві, де вчився Гоголь. Вона сильно знищена підчас революції. Лавку, на якій сидів Гоголь, знищила гарматня куля. У шкільнім деннику з 1818 р. у рубриці „успіхи" поруч прізвища „Гоголь-Яновський" написано лаконічно: „тупий, похмурий". Рідна хата Гоголя в Яківщині — попожна, нехоронена. 65-літня сестрінниця Гоголя, що живе ще в Полтаві, Марія Олександрівна Бикова, передала недавно полтавському державному музеєві різні предмети, що були власністю письменника: годинник Пушкина, який Гоголь дістав від Жуковського, закордонний паспорт, конторку, на якій Гоголь написав „Мертві душі", ікону, циліндр, портрет Гоголя кисти Мюллера, альбоми з власноручними рисунками, листи письменника до мами та сестер.

— Станислав Пшибишевський написав нову драму „Местник". З нагоди успіху пєси союз драматичних письменників у Варшаві видав бенкет.

— В архіві поклюдної бібліотеки в Москві найдено 200 зовсім нових листів різних письменників: Достоєвського, Толстого, Гончарова, Аксакова, Гаршіна.

— Польські письменники приймали у Варшаві з великими почестями одного з найбільших сучасних німецьких письменників Томаса Манна, який приїхав туди для навязання чисто культурних взаємин між робітниками пера. Манн їздив недавно з цією самою метою в Париж. Пригадуємо заголовки його творів: *Der kleine Herr Friedmann*", новелі. „*Tristan*«, новелі. „*Tonio Kröger*", новеля. „*Buddenbrooks*", повість. „*Fiorenza*", драмат. „*Königliche Hoheit*", повість. „*Tod in Venedig*", новеля. „*Betrachtung eines Unpolitischen*". „*Der Zauberberg*", повість. „*Pariser Rechenschaft*".

— Паріський професор Борді найшов у „Національній Бібліотеці" рукопис невідомого твору відомого середновічного фільософа Вільгельма Оккама „Трактат про принціпи теольогії".

Посмертні згадки.

о. Стефан Кишик, парох-ювілят в Опаці, помер дня 4. березня 1927 в 79. році життя і 52. р. священства. В покійнім стратила громада Опака не лише довголітнього, примірного й ревного священника, але й свого добродника і батька. Він був усім для всіх; без помочі і доброї поради ніхто не відійшов з його хати. Хоч життя його плило серед безнастанних ударів, Покійний умів завсіди заховати рівновагу духа та погідний вираз лиця. Трвалими слідами його праці є дві гарні церкви та будинок читальні „Просвіти". — В. И. П.!

о. Михайло Студинський, парох Бовшева і вислужений галицький декан, помер дня 2. березня ц. р. — В. И. П.!

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру:

Яворів:
пятниця 18. III. Запорожець за Дунаєм
Немирів:
субота 19. III. Маруся Богуславка
неділя 20. III. Вій

Театр виїздить на один місяць в турне по Любельщині. Пізніше завітає до Львова з новим репертуаром як Андреєва „Сім повішених" і інші.

Відчит проф. ін. Свєнціцкого п. н.: „Розвиток письменства і мистецтва на Україні до XVIII. в." — відбудеться в неділю 20. березня в 6. год. вечером в салі „Української Бесіди" у Львові, при вул. Рутовського 22/1. Вступ за добровільними датками. 2—2

З Союза Українських Адвокатів. Дня 19. березня ц. р. в суботу в салі „Українська Бесіда" о год. 10. рано відбудуться Ширші Сходини членів Союза Українських Адвокатів: Порядок дня: 1) Запомоговий фонд — реф. д-р А. Говикович. 2) Передтермінове звільнення вязнів з тюрми «роза. Президиум — реф. д-р М. Волошин. По рефератах та евентуальній дискусії над ними відбудеться чергове засідання виділу С.У.А. зі звичайним денним порядком. — За Виділ Союза Українських Адвокатів: д-р Лев Ганкевич вр. голова, д-р Е. Щуровський вр. секретар. 1—1

Відчит про Дністер д-ра Юрія Морачевського заходом Т-ва „Плай" відбудеться в неділю 20. березня в год. 5. пополудни в салі „Бесіди", Рутовського ч. 22. І. пов.

Пригадка. Загальні Збори Кооперативи „Українське Народне Мистецтво" („Нова Хата") відбудуться в суботу, дня 19. березня ц. р. о год. 4·30 попол. в салі „Бесіди", Рутовського 22/1. 1691 1—2

ALBORIL

Першої якости пахуче мило ДО ПРАННЯ І МИТТЯ

МАГАЗИН Стамма, Львів, Сикстуська 16. поручає французьку волічку, матадор штучний шовк Д. М. Ц. Панчохи, Рукавички, Реформи і т. п. найдешевше, бо їх через сіти. 1708 5—12

На „Рідну Школу" зложили: Всч. о. Нестор Величковський, парох в Базарі квоту 20 зол. замість вінців на могилки бл. п. Івини з Левицьких Боднарової і Камілі з Пауків Білинської. — Кружок „Рідної Школи" в Турці 58 зол. як чистий дохід з вечерниць, уладжених Кружком 20. II. ц. р. — Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа „Рідної Школи".

Заходом Марійського Товариства Пань під покровом Пр. Діви Непорочно Зачатої відбудуться Реколекції для Пань в Семинарицькій церкві у Львові при вул. Коперника ч. 36. В днях 28. (понеділок), 29., 30., 31. березня і 1. квітня ц. р. Початок кождого дня о 5. год. пополудни. 2-го квітня (субота) о год. 3·30 попол. Сповідь. 3. квітня (неділя) о 8. рано Торжественна Служба Божа. 1751 1—2

Інжінери свідомі мелійорації можуть знайти приміщення. Ближчі відомости подає Українське Технічне Товариство, Львів, Ринок 10.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 91-?

МАШИНИ писарські: *Underwood, Remington, Mercedes*, майже нові сказійно продасть Міхальскі, Львів, вул. Собіського 12. 1552 7—10

4 ЗОЛ. коштує цукорничка з лопаткою з хінського срібла у Мандля, Коперника ч. 14. 1365 2—?

ПОСАДА дяка з добрим голосом також і писаря, негайно до обняття. Зголошення Парохіяльний Уряд Дидьова п. Любовіська. 1734 2—5

АБСОЛЬВЕНТКА, пошукує лекцій з народніх шкіл. — Зголошення до Адм. „Діла" під „Абсольвентка".

НОТИ на скрипку з фортепіяном: Іван Левицький: Українська Рапсодія — Мережка — Казка. 1740 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка
Д-р Фелікс Ган Львів, Городецька 46. Телеф. 834.
1540 Пересвітлення Рентгеном. 14-27

Кравецька Робітня
Михайла Стеця
Львів, вул. Зелена 31.
абсольвента академії крою в Штудгарті і Липську, виконує для Всч. Духовенства реверенди, папістики, пальта і колпаки. Для Вп. Панів виготовляє всілякі кравецькі роботи швидко, елегантно по найновішим взорам і по найнижчих цінах. 1—2
Великий вибір матеріялів.

Пенсіонат
Криниця „Здзіслава"
поручає від 1. мая соняшні покої близько нових лазничок, вибагливий харч, на бажання кухня дієтична. Зголошення до 1. мая. **Зиблікевича 16, І. пов.** між 3—5 попол. 1711 Телефон 34—91. 2—3

ЦЕРКОВНІ ЦВІТИ
поручає на Свята
Стефанія Погорецька
в Стрию, вул. Шевченка 6.
Найгарнішою прикрасою кождої церкви є безперечно гарні і тревалі цвіти, які поручаю при надходячих Святах.
КИТИЦІ до свічок менші 4 і 6 зол. пара, середні гарні 8 зол. і великі 10 зол. за пару.
БУКЕТИ стоячі на престіл, менші 25 зол. пара, середні гарні (около 70 цм. високи) 40 зол. пара і великі 60 зол. пара.
Гірлянди на образи, вузша 6 зол., широка 8 зол. і найширша 10 зол. за метер. Замовлень не описують, коли готівки нема — на сплати. 1739 1—2

Конкурс.

Головна Управа „Рідної Школи" розписує конкурс до 31-го березня ц. р. на бухгальтерійного помічника, вимагані фахові відомости евентуально іспит бухгальтерії, та на організатора (добрего бесідника, сильного в концепті), який має мати найменше середню освіту і відповідну організаційну працю в українських установах. Зголошуватися писемно до Головної Управи „Рідної Школи" у Львові, Ринок 10./II. 1743 1—3

III. Звичайні Загальні Збори

Товариства опіки над українськими еміґрантами у Львові відбудуться в середу 30. ц. м. о год. 5-ій попол. в льокалі Кооперативного Банку **„Земля"** у Львові, Ринок 43 з слідуючим денним порядком:

1. Отворення Зборів.
2. Відчитання протоколу попередніх Загальних Зборів.
3. Звіт секретаря д-ра Володимира Бачинського з діяльности секретаріяту Т-ва.
4. Звіт касієра.
5. Звіт Ревізійної Комісії.
6. Вибір 5-ох членів Управи, 2-ох заступників і Ревіз. Комісії.
7. Внесення і запити членів.
8. Звіт д-ра Володимира Бачинського з діяльности Державної Еміґраційної Ради.
9. Референт д-р Володимир Бачинський: Проблєма еміґрації і завдання нашої еміґраційної політики.

За Управу Товариства:
М. Завчківський вр. голова. д-р В. Бачинський вр. секретар.

Приймайте передплату!

Кожна інтелігентна і свідома людина перед-
25 рік видання — платує журнал — 20 рік видання
Літературно-науковий Вістник
Відкрита підписка на 1927 рік.
Найстарший український місячник літератури, науки і суспільного життя виходить книжками першого числа кожного місяця і містить статті визначніших старших і молодших українських письменників і вчених.
Передплата виносить: річно 26 зол., піврічно 14 зол. Ціна окремої книжки 2·50 зол.
Адреса редакції і адміністрації:
Львів, вул. Руська ч. 18. І. пов.
Редагує комітет. Видає: Українська Видавнича Спілка.

ПАНІ! Від дня 15. лютого приймає до переробления всякого рода соломкові капелюхи на нові і наймодніші фасони, старанно виконані, лише фабрика капелюхів Рудольфа Найвельта, Бальонова 3. — Вистава взорів і контори принята пл. Марійська 8, вул. Казимирівська 25, вул. Кравівська 25, вул. Городецька 72. 1638

ФАБРИКА КИЛИМІВ М. ХАМУЛИ
В ГЛИНЯНАХ
відкрила з днем 1. березня ц. р. для вигоди П. Т. Клієнтелі власний склад і продажу своїх ткацько-килимарських виробів при 1660 3—5
площі Трибунальській число 1
(проти гол. входу костела ОО. Єзуітів).

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" у Львові, Ринок ч. 10.

Ч. 62 (11.030). Львів, неділя 20. березня 1927. Pocztową opłatę zaniechano ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 6·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Протест Закарпаття.

Львів, 19. вересня 1927.

Чеська влада, довівши до порозуміння і притягнувши до парляментарного співробітництва німецьких аграріїв і християнських суспільників та католицьку словацьку партію під проводом Глінки, приступила до основної реформи адміністрації в цілій державі, до чого приготування велися здавна. Проект цієї реформи предложено пражському парляментові і вона має вигляди, правда, з ріжними змінами, бути принятою.

На основі цього проєкту ціла Чехословаччина малаб бути поділена на чотири краї: Чехія (Богемія за австрійських часів), Моравія зі Шлеськом, Словаччина і Закарпаття (офіційно: Підкарпатська Русь). Кожний з тих країв матиме своє заступництво (краєвий сойм), дві третини якого вибиратимуть горожани краю, а одну третину займенує правительство. Для Закарпаття у проєкті передбачено заступництво в складі 18 членів з осідком у Мукачеві. На чолі заступництва стояв би краєвий президент. Заступництво було би другою інстанцією, бо першою був би округ, що мав би також своє заступництво (18—36 членів) під проводом окружного начальника. Компетенція округів і країв була би доволі широка, одначе як краєве, так і окружне заступництво було би тільки дорадчим органом і політичними справами не займалось би. Центральне правительство могтиме розвязати заступництво і розписати нові вибори, коли захоче. Виборчі права малиб горожани після скінчення 24. року життя.

Читачі наші вже знають, яку бурю протестів викликав цей проєкт на Закарпатті після його оголошення, а зокрема та його постанова, що передбачувала столицею краєвого представництва не дотепершню столицю Ужгород, але місто Мукачів. Ці протести й обурення населення зрозумілі, бож перенесення столиці Закарпаття до Мукачева однозначне з відданням Ужгороду з околицею на поталу щораз сильніше зростаючих словацьких впливів і нічим неоправданих посягань. Словаччина і так неправно загарбала цілу Верховину, а саме Ужанщину, Земплинщину, Шарищину і Спищину, де 200.000-е українське населення не може добитися навіть своєї рідної школи, не кажучи вже про політичні права.

Проти цього проєкту виступили солідарно всі політичні партії Закарпаття, бож ця країна має загарантовану міжнародніми договорами автономію, а в проєкті чсл. уряду про автономію не сказано ні слова. Ясно, що чеський уряд забажав під плащем нового адміністраційного поділу держави погребати раз на все автономію Закарпаття і таким чином перевести повну його уніфікацію з іншими складовими частями держави. Постанову про намірене перенесення столиці Закарпаття до Мукачева вставлено по всякій правдоподібности на те, щоб запрягти ціле населення Закарпаття до боротьби за столицю і таким робом відвернути його увагу від далеко важнішої справи: від наміру Праги вбити цим законопроєктом автономію Закарпаття.

Цей свій зручно придуманий плян Прага в значній части здійснила, бо справді загал закарпатського населення змобілізувався до боротьби за столицю, спускаючи з очей справу ломання цим пражським законопроєктом свято й торжественно загарантованої автономії. Що так воно є, виходило би з того, що в останнім часі під впливом тих різких протестів, до яких прилучилися й закарпатські емігранти в Америці, чеські офіціяльні круги пішли нібито на уступки, погоджуючись на полишення столиці Закарпаття в Ужгороді. За цим заявилася одноду шно й 8-членна комісія, в якій засідає по одному представникові з кожної коаліційної партії, які творять разом ч-сл. уряд.

Наші провідники й одвічальні за долю Закарпаття політики мусять напружити всі свої сили й енергію на те, щоби при нагоді адміністраційного поділу Чехословаччини загарантовані автономні права українського Закарпаття не були в нічому нарушені. Це їх обовязок перед історією і перед цілим українським народом. (ім.)

Памятаймо: Рідна Школа — це народна фортеця, це певний захист в добі пихоліття!

Українське диво.

Десятиліття політичного відродження України.

III.

Всяке диво, навіть чудо мусить мати свою причинність, своє уоснування. Мало його без сумніву й українське диво. Ще в девядесятих роках Юліян Бачинський виступає зі своєю „Україною ірредентою", всупереч Драгоманову, на перекір його політичному світоглядові доказуючи неминучість зросту сепаратистично-незалежницьких тенденцій на Україні. Десять літ пізніше РУП (революційна українська партія) в основу своєї програми, пропаганди і діяльности ставить постулят самостійности України. Але її головна спадкоємниця: УСДРП (українська соціяльно-демократична робітнича партія) затемнює цей чоловий політичний постулят, замінюючи його автономічним кличем і розводячи живу і широку пропаганду в його користь. В революції 1905—6 рр. УСДРП виступає не лише як самостійний, але й як важливий, позитивний, авторитетний і активний чинник. Столипінська реакція важко налягла на все українське життя, а найважче відбилася на УСДРП, як партії, яка вже оперувала масою (маючи до 6.000 організованих членів політично і в професійних організаціях). Після кількох літ, проведених на безплідних внутрішніх розбіжностях, УСДРП консолідувалася тим більше, чим ближче було до війни. Мала вона значний політичний капітал, деяку партійну і політичну літературу (між іншим обгрунтовану розвідку М. Порша про автономію України).

З вибухом війни вона проявила досить живу діяльність на Україні і в центрах російської держави (Петербурзі і Москві), ведучи противоєнну пропаганду та підготовляючи революцію. Кожна відозва УСДРП кінчалася стереотипною фразою: „Нехай живе російська федеративна республика! Нехай живе автономія України!" Цей сакраментальний клич став складовою частиною українського політичного світогляду. Була це ідейна гіпотека УСДРП та її національно-демократичних суперниць (радикально-демократичної партії, опісля тов. українських поступовців, а вкінці соціялістів-федералістів), гіпотека, якої довго не могла вона позбутися, навіть після розвалу царської імперії і зросту незалежницьких тенденцій. УСДРП мала свої організації і в Петрограді, особливо між військом. Волинський полк, що перший приєднався до революції і рішив долю царату, остався під впливами української соц.-демокр. організації в Петрограді. Він і виступив з побідним прапором революції, на якому писався напис: „Хай живе федеративна республика і автономія України!" — з написом, невільничо перенесеним на полотно прапора з вітчизни УСДРП.

Розуміється, що на формування політичного світогляду Наддніпрянщини в самостійницькому напрямку помітний вплив мала й Галичина, де всі українські партії в основу своєї максимальної програми покладали постулят самостійної і соборної України. Тут проводила свою діяльність і передвоєнна наддніпрянська еміграція (головно з рядів УСДРП), тут вів свою вперту і послідовну сепаратистичну пропаганду Дм. Донцов. Особливо студентська молодь в Галичині, починаючи від перших літ XX. ст. постійно, видвигала справу незалежности і соборности України, а II-ий всеукраїнський студентський конґрес у Львові (в р. 1913) поставив її вже на порядок дня, не як теоретичну ідею, але як насущну актуальність. На жаль, галицько-українські політичні партії у найважнішій хвилі заломилися. А саме в дні 19. жовтня 1918, коли треба було ясно, виразно, недвозначно виставити не лише підірваний постулят державности, але проклямувати безкомпромісовий постулят незалежности і соборности України, галицько-українські партії, вірніше: тодішні керманичі Української Парл. Репрезентації, чи там Української Нац. Ради, не справдали почесної назви Галичини, як українського Піємонту.

Тоді, як УСДРП, найсильніша і найпоступовіша великоукраїнська партія, що зродилася з РУП, на першому плані поставила справу автономії України, націоналістична група РУП, що перетворилася спершу в українську народню партію, а опісля в часі революції в партію соціялістів — самостійників, твердо зберігала самостійницьку платформу. При цій нагоді годиться в десятиліття політичного відродження України спомянути „не злим, тихим словом" величаву і трагічну постать провідника великоукраїнських самостійників пок. Миколу Міхновського. Він один з небогатьох непохитно вірив у самостійну Україну. До війни працював в напрямку усамостійнення українського життя. З вибухом революції він один знав, що нам є на потребу. В революційній добі, серед нечуваного підйому мас і їх пристрастей, рішає організована сила. Ідеям протиставиться не лише духову силу, не лише порив, не лише навіть найбільш однодушні бажання, але й силу фізичну, збройну, організовану, дисциплінованну, яка розпоряджає всіми засобами, щоби стати екзекутивою голошених ідей. Тому то пок. М. Міхновський на самому початку голосив конечність негайного створення української армії, надихнної самостійницькими змаганнями, здатної протиставитися ворожим внутрішнім і зовнішнім силам. Всі клячі про окремі Українські Установчі Збори (конституанту), всі самостійницькі тези були без значіння, якщо не було сили, яка моглаб стати на їх сторожі і правосильности їх рішень. Пропаганда пок. Міхновського, ведена під фірмою Військового Клюбу ім. Полуботка, приймалася в широких масах. Звідусіль напливали військові відділи, готові злитися в одну, суцільну українську військову силу. На жаль, соціялістичні партії, заворожені своїми абстрактними теоріями й теоремами, всякими способами саботували творення української військової сили. З тяжким трудом повстав український полк ім. Хмельницького, а опісля полк ім. Полуботка. Дальше творення українських полків загальмувалося. Аж коли на полк Полуботка, що виїжджав з Київа на фронт підступно напали російські відділи, українська соціялістична демократія зрозуміла потребу творити власну військову силу, зрозуміла величаву думку Міхновського. Та було вже запізно. Розпочинався розвал великої армії, поширювалася анархізуюча більшовицька пропаганда, а одночасно творилася червона гвардія, яка опісля перша звернулася проти українсько „контрреволюції".

Пок. Міхновський, усунений з широкої політичної арени, хоч може єдиний з тих, що могли силою своєї небуденної індивідуальности надати правильний напрям і хід назріваючим подіям, ніколи не покидав терену боротьби, не уступав з арени на якій ішли кріваві змагання за волю України. Переслідований і цькований, як дика звірина, окружений ворогами, висліджуваний чрезвичайкою, прибитий і виснажений, втративши рівновагу духа, покінчив зі собою, не будучи в силах, як казав у передсмертній записці, знести „жидівського панування" над Україною.

Вже з цих коротких, принагідних заміток ясно, що українське диво з 1917 р. базувалося на тому підземному, для ока пересічного, тимбільше посторонього гадача невловимому українському житті, що відбувалося під поверхнею життєвого процесу. Його слабкою відбиткою й еманацією була тільки українська преса, культурна творчість, кооперативний рух, українські фракції в першій і другій Думі, українська демонстрація в Київі в 1914 р. (з нагоди Шевченківського року) то-що. І коли прийшов 1917 рік, коли заістнували пригожі для прояви скритих і прибраних сил умовини, цілий світ здивовано й недовірливо зустрів українське диво.

Red. Czasop. „Dilo". Pr. 112/27. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie „Dilo" Nr. 59 z dnia 17. marca 1927 roku pod tytułem: „Schadne Lokarno" w ustępie między słowami: dlaszowyckim Metternichom... et Ce pomimo zawiera znamiona zbrodni z § 65a) ust. uznał do dnia 16. marca 1927 r. konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl §. 493. p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863. t. j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę po 400 Zł. Lwów. dnia 16. marca 1927.

Nawel.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Жидівська кольонізація.

Голос визначного жидівського сіоністичного діяча В. Жаботинського.

В американській газеті „*Jewish Morning Journal*" появилася літом 1926 р. стаття організатора жидівського легіону в Палестині В. Жаботинського на поміщу тему. Володар. Жаботинський це один з найпопулярніших нині сіоністичних діячів ревізіоністського напрямку, якого витали жиди між иншим недавно і у Львові, де він спинився коротко в часі своєї подорожі по Польщі. Висловлені В. Жаботинським погляди дуже річеві, а крім того далеко не покриваються з загально-прийнятими серед жидівства поглядами на справи погромів і кольонізації української землі жидами. Це спонукує нас дати змогу нашим читачам познайомитися з ними в цілости. — *Ред.*

Дві телєграми надруковано майже одночасно у двох газетах: про те, що жид в Парижі застрілив Петлюру і про те, що совітська влада вважає потрібним „заляк ати" жидівську кольонізацію на Україні наслідком протестів місцевих селян. Перша вістка — правдива, другу будуть намагатися звичайно спростувати, але вона теж правдива, якщо не сьогодні, то в майбутньому. А обидві звістки внутрішньо між собою звязані, обидві є наслідком одного і тогож обєктивного історичного факту.

Петлюри я ніколи не бачив. Мої переговори в 1921 р. я вів не з ним, а з його уповноваженим у Празі — Славинським. При цій нагоді я хочу зазначити коротко, але ясно, що і сьогодня я твердо стою на договорі зі Славинським і рахую, що єдиний спосіб зменшити небезпеку погрому при наступі антикомуністичних мас на Росію—це центральна жидівська жандармерія. Але це не відноситься домої сьогоднішньої статті. Те, що відноситься до неї, це той факт, що ні Петлюра, ні Винниченко, ані інші видатні члени цього українського правительства ніколи не були гими, що їх називають „погромщиками". Хоч я особисто не знав, але всеж я добре знаю цей тип українського інтелігента-націоналіста із соціялістичними поглядами. Я з ними вирік, разом з ними вів боротьбу проти антисемітів і русифікаторів жидівських й українських. Ані мене, ані їхніх думаючих сіоністів південної Росії не переконають, що людей цього типу можна вважати антисемітами. І це важно, бо це нас веде до головного: до глибокої правди, яку небезпечно забути, до правди, що причина лежить не в субєктивному антисемітизмі осіб, але в активних „антисемітизмі обставин". На Україні обставини проти нас. Такі обставини утворилися історично і такими вони й залишаться. Хто був у цьому винен в 17 віці чи ми — жиди, чи поляки, чи українці, — шукати не має значіння. Сьогодня це так, сьогодня там вітає в повітрі антисемітична отрута, і цього досить, щоби розворушити атмосферу якимсь роздратованням,— чи буде то повстання, чи кольонізація, — щоб ця отрута вилилася в активну ненависть.

Хліборобська кольонізація жидів в Росії (в Німеччині, в Америці, навіть в Китаю, чи деб там не було) — це річ дуже добра. Коли вона можлива, вона приносить тільки користь. Таку добру річ, напр., провели два російські автократи Олександер І. і Микола І., сто літ тому назад.

До великої війни в Росії було коло 200 тисяч жидівських кольоністів; і це був результат „утєснітєльнаго" пляну цих двох царів. Але Олександер і Микола проводили цю кольонізацію в инший час і при зовсім інших обставинах. В той час Україна була незаселеною. Щойно починали будувати великі міста: Одесу, Херсон та Миколаїв. „Степ" теж був наче пустеля, а села одно від другого були на віддалі двох день їзди кіньми. Це була типова країна, яка вимагала кольонізації, як тепер в Америці стейти Арізона або Монтана, де на кожний кільометер приходить одна людина. Але Україна була більше родючою. Тому то ходило особливо про кольонізацію, але не тільки жидівську; приваблювали німецьких та чеських кольоністів у розмірі більше десять разів більше, ніж жидів. При тому жидам теж давали землю. Цим ніхто не цікавився крім правительства та самих жидів.

В сучасну хвилю положення зовсім інше. Населення України тепер має 56 чол. на кв. кільометер; з одного села можна бачити друге. Вона ще не є густо населеною країною, в розумінні західно-европейським, — але вже зовсім не подібна до країни, яка не може жити без кольонізації. І коли 200 літ тому ніхто не помічав, що країну кольонізують і ніхто не цікавився, що і хто вони, ці кольоністи, то тепер на це дивляться, як на явний процес, і тепер у кожнім куточку і на кожному кроці до цього приглядаються десятки тисяч свідків, а ці десятки тисяч і є українськими селянами.

Але найбільша різниця між минулим і сучасним полягає у психольогії селянина. Це торкається не лише українського селянина, але й цілої Росії. 200 років тому, він не мав влади навіть над самим собою: він був рабом, худобою, чи машиною, яка працювала, не думаючи про нічо. Але останні 27 років розвинули в ньому особливу селянську релігію: кожний, що знає про цей край, знає цю релігію; вона дуже проста; вона є в одній фразі: „кожний цмат землі належить мені. Хоча вона сьогодня ще в руках поміщиків, але день справедливости прийде, а тоді її віддадуть мені. Але лише — мені, мені одному. При цьому не важно, чи я можу вже сьогодні використати кожну десятину; коли не мені, то дістанеться вона моїому синові, чи внукові, кому небудь з „нас" з селянського народу", бо суть цієї психольогії така: „ми селяни — окремий народ, майже окрема раса, і одна лише раса в Росії, яка чогось варта. Люде, що живуть у містах, належать до іншого людства". Слово „мужик" по російськи означає „христіянин" — „крестьянин". Цілком коротко і ясно; інші, колиб навіть ходили до церкви і розмовляли російською чи українською мовою, вони не „христіяне". Коли я про це кажу, не треба думати, що я роблю „судебное изученіе" глибокої масової психольогії. Цей погляд є знаним фактом і закріпленим він кожним обсерватором без винятку. Це є факт, у якому 1861 року ніхто в Росії не сумнівався.

При такому настрою, чи краще кажучи при такій релігії, взагалі всяка кольонізація в европейській Росії, в очах селян є кривдою, грабіжем, ким не булиб ці кольоністи. Колиб навіть почали переселяти на Україну велику кількість російських „мішан" (мешканців міста) чи навіть масу селян, але таких, які прийшлиб з іншої місцевости Росії, напр., почали би робити масову кольонізацію „кацапів" на Україну чи „хахлів" до Великоросії, навіть це викликалоб велику ненависть, а в даному випадкові кольонізують ще крім того жидів, і як на зло на Україні, на тій Україні, що з часів Хмельницького, з часів Уманської різні, з часів Гонти, з 80-их років до 1922 року постійно була ареною погромів.

Вже літом минулого року, ми в західній Европі чули, як жалілися, що богато селянських рад отверто висловлялося проти жидівської кольонізації, але потім це „спростували". Так само може тепер „спростують" звістку, яку я цитував на початку цієї статті. Про Сов. Росію можна все спростувати і все стверднти, бо правдивий дослід стану річей в такій країні є неможливий. При тамтешніх умовах, без свободи друку, без свободи слова, коли кожну людину можна вкинути у вязницю, коли вона не скаже того, що вона повинна сказати, немає навіть ніякої користи посилати когось для досліду. Я пригадую, як у 1921 р. сіоністична екзекутива післала в Москву д-ра Гідера, приємну і чесну людину: він повернувся і говорив, що жиди дуже задоволені більшовицьким урядуванням, що рав. Мазе сам йому це сказав. Це є правдою, що Мазе це сказав, але пізніше через кілька місяців приїхав з Росії другий жид, якого ми всі знаємо, найстарший друг рав. Мазе і передав від імени рав. Мазе слідуюче: — Скажіть моїм сіоністичним друзям, щоб нам більше таких людей за дослідом не надсилали. Як я можу йому сказати правду? Совіт. уряд знає, що він бачився зі мною і з п. А., Б. і В. і коли він виїде і розкаже, що жидам погано, це булоб лихом не тільки для кожного особисто, але й для всіх жидів. Треба, щоб ви знали, що кожному такому дослідникові я завжди буду казати, що все добре, і то не тому, що я боюся за мої старі кістки, — але тому, що я не хочу загрожувати небезпекою всім жидам. — Так сказав рав. Мазе і так зробилаб кожна чесна людина на його місці.

(Кінець буде.)

В. Жаботинський.

Радянська Україна.

Літературне обєднання „Західна Україна".

Перед двома літами зорганізувалася була при літературному обєднанні „Плуг" секція галицьких письменників, що перебувають у Радянській Україні, під назвою „Західна Україна". Перед роком оформилася ця секція в окрему незалежну від „Плуга" організацію. Одначе не могла вона розвинути більшої діяльности літературно-організаційного характеру тому, що не мала затвердженого статуту. Цього року нова організація дістала затверджений урядом статут і приступила до праці на ширші розміри. На Великій Україні має вона два більші осередки: Київ і Харків.

Дня 7. березня ц. р. відбулися в Київі перші на основі статуту загальні збори спілки, на яких вибрано центральний комітет. На зборах виголосив поет Д. Загул обширний реферат на тему: „Про літературні організації України та місце „Західної України" серед них". Збори рішили навязати тісний контакт з новоосновною організацією „Всеукраїнська Спілка Пролєтарських Письменників", до якої вже належать деякі галичани, члени обєднання „Західна Україна". Звіт з дотеперішньої діяльности „З. У." складав Атаманюк. Збори рішили далі скликати зїзд усіх членів спілки в жовтні 1927 р. На теперішніх зборах вибрано Центральний Комітет „З. У." в такому складі: С. Семко, голова; Д. Загул і М. Левицький (Харків), заступники голови; В. Атаманюк, секретар; Р. Заклинський, скарбник; А. Шмігельський (Харків) та І. Ткачук (Дніпропетровськ), члени управи. — До ревізійної комісії вибрані: С. Канюк, М. Кічура, М. Козоріс. — До редакційної колегії ввійшли: І. Ткачівський, Д. Рудик, Д. Загул, В. Атаманюк.

Намічено план найближчої праці такого змісту: а) влаштувати вечір-мітинг з приводу акту 14. III. 1923; б) підготовити зїзд „З. У."; в) виготовити альманах „Акт 14. березня 1923 р."; г) подбати про заснування видавництва та видання творів членів „З. У."; ґ) подбати про закріплення за спілкою „З. У." будинку при вул. Раковського 30 б, що його Київський Міськомгосп у формі сприяння поліпшенню умов житла письменників віддав мин. року в аренду представникам спілки „З. У." Крім того доручено всім членам і далі брати участь в західньо-українській пресі та в українських виданнях на еміграції.

(За „Пролетарською Правдою").

Відпустка Чубаря.

„Вісти" з 8. березня приносять коротенький комунікат такого змісту: „Вчора виїхав на відпустку голова Ради Народніх Комісарів і Економічної Наради В. Чубар". Що це за відпустка і чому вона саме тепер почалася, в розгарі приготувань до Всесоюзного і Всеукраїнського зїзду Рад, і коли в складі харківського уряду зайшли такі поважні зміни, невідомо. Можливо, що не політична відпустка, з якої такі достойники на свої становища вже не вертають.

Хліборобське збговище.

Відбулося воно 16. п. м. і у Львові в салі „Гвязди". Взяло в ньому участь біля 30 людей. Провідником хліборобського кряжання був о. Залітач, директор семинарії СС. Василіянок в Яворові. Секретарював залізний працівник з Тернопільщини Коцюрко, що вернув перед роком з Рад. України. В президії були крім того Душенчук, дир. Нар. Дому зі Жовкви і Грець Ширба, управитель школи з Любачівщини. Політичну „проповідь" виголосив відомий Стовпюк зі Станиславова, а „програму" хрунівського УНС-у пояснював і викладав сам лідер д-р С. Даниловнч. „Подвизалися" на тім збговищі своїми „промовами" ще такі тини: Олекса Кішак з Равщини, Дмитро Стегній зі Жовківщини, Величковський Микола зі Львова (він предложив проект меморіялу до воєводи Гаранїха), Прінден Петро з Дрогобиччини і Кірницький Тимко зі Самбірщини.

До управи УНС-у на львівське воєвідство вибрані: М. Величковський зі Львова — головою; М. Душенчук з Жовкви — заступником; Лотиш Іван з Яричова секретарем; о. Залітач з Яворова, Стегній з Мацошина, Конюховський з Чижевич, Новицький зі Сянока, Кірницький зі Самбора, Кішак з Рави Руської і Ширба з Любачівщини — членами управи. Потім вибрано 46 делєгатів, які під проводом д-ра Даниловича, ходили складати чолобитню воєводі Гаранїхові. Збговище рішило між іншим скликати до Львова хліборобський конгрес.

Ось так за уряду „санації" намагається хліборобщина симулювати організацію та деморалізувати українських селян, находячи під „моральних санаторія" не лише моральну підтримку.

З Театру.

„Графиня Маріца".

Давати оперетку на нашій сцені в нинішніх обставинах — на це треба неабиякої відваги, поминаючи вже матеріяльне ризико. Ні салі, ні декорацій, ні відповідних сил, ні потрібних грошей! Як же прикро признатись до цього, але ми — галицькі українці — на полі театрального мистецтва йдемо семимильними кроками... назад. Кожна нинішня вистава якогось напіваматорського чи навіть професійного театру викликує в нас почуття стиду за себе самих. Стараємось розчулений стан оправдувати поважними обставинами, загальним зубожінням і збільшеними національних потреб, але робимо це нещиро, не переконуючи навіть себе самих. Доки такий стан потрівае — никому невідомо. Одні кажуть, доти доки не будемо мати трьох речей: салі, директора і режисера, другі додають ще до цього гроші, а треті долучують артистів і публіку.

Перші три речі — думаю — всі приймуть беззастережно.

Салі, салі і ще раз салі! Те саме відноситься до директора і режисера, очевидно беручи під увагу репрезентативний театр Галичини, а не якусь одну чи другу трупу.

Львів зі своєю салею Лисенка стоїть коли не позаду, то належно на рівні з провінціональними містечками, де так само або трохи ліпше побудована сцена, гардероба і сали з входами та виходами. Якже при такій салі можна думати про розвиток театрального мистецтва?!...

Що-до двох останніх причин: артистів і публики, то не всякий на це погодиться.

Артистів чи кандидатів на них у нас напевно знайшов би богато і зложив би з них яку завгодно трупу та грав би які завгодно річі: від драми до опери. Але нікому їх шукати і нікому їх прогодувати, не маючи нізвідки яких підмог чи субсідій. Адже не богато є театрів у світі, які могли-б розвиватися, опираючи свою екзистенцію виключно на публиці.

Наша публика не така вже ала, як дехто каже і не така байдужа до театру, як загально пишеться. Вона в нічім не поступається жидівській, а певно перевищує польську. Тільки вона мусить і має право домагатися бодай мінімального вдоволення за свої гроші, хочби квиток коштував тільки 50 сот.

Доказом цього є в ряди-годи виповнена театральна сала, коли йде цікава вистава, доказом цього і остання вистава „Графині Маріци", влаштована спільними силами двох театральних гуртів: „Союза Діячів „Українського Мистецтва" і Незалежного Людового Театру", що виповнила публікою салю Лисенка по береги.

Невеличке опізнення початку відразу добре настроїло глядачів і — маю враження — цей настрій не покинув їх до кінця вистави. Між діями не було за довгих перерв, а прибиранє куліс відбувалось досить дискретно.

„Графиня Маріца" — оперетка спритного композитора Кальмана вже довго товаклася по европейських сценах, заки дійшла до львівського польського театру, а звідси у неможливих перекладах (є їх два, а один від другого гірший!) на українську сцену. Грали її вже наші театри на провінції, а отсе 15 ц. м. побачив „Маріцу" Львів.

Заголовну ролю відтворювала п. Реся Скальська, артистка знана львівській публиці з „Чесноти Сузанни". Від часу її попереднього виступу минуло пару літ часу і за цей час помітно змінилася на ліпше, як під оглядом голосу так і сценічної гри. Голос пані Скальської, приємний колоратурний мецо-сопран, задовольняв вухо в сольових партіях, хоч не все вдержувався на поверхні при незіспіваним хорі і незігранім оркестрі. Артистка виривалась голосово щойно в другій дії, а в третій зискала рясні заслужені оплески, що дасться пояснити хіба нічим неоправданою тремою у першій дії.

Що-до її сценічної гри, то побажатиб артистці трохи більше темпераменту, коли грає „Маріцу" або... дещого режисера, який звернув би на це увагу і легко справив, спеціяльно в співаних діяльогах чи монольогах.

Партнером п. Скальської був п. Вол. Весоловський, б. режисер і артист опери й оперетки в Кракові, у ролі гр. Тасілля. Артист з великими сценічними вальорами від голосу до постави включно. Спів його і гра були без замиту, а разом з п. Скальською творив знаменту пару, яка могла виступати не тільки в салі Лисенка.

З інших ролі „Маріци" на спеціяльну увагу заслуговує нетяжка, але знаменито відіграна роля камердинера Пеніжека паном Блавацьким. Талановитий артист доказав ще й цим разом, що нема ролі якої-б він не заграв, що вказує на його інтеліґенцію і ширину спроможности.

Дуже добра була п. Сорокова в ролі темпераментної, наївної графинки Ліци, маючи за партнера п. Сороку, теж доброго в ролі Кольомана Жупана.

П. Гірняк у ролі підстаркуватого кн. Популєску переборщив трохи і до того невдатно був ухарактеризований, а п. Посацька в ролі циганки не вбилася своєю появою в память.

Роля камердинера Джеко зовсім оче-

видно не підходила п. Снежикові, що й він докалупав на протязі всіх трьох дій.

На загал бенґчи, вистава пройшла вдавно і глядачі вийшли вповні вдоволені. Маю тут на увазі слухові враження, бо зорові, ніде правди діти, не могли вдоволитись. Помимаючи прекрасні тоалєти п. Скальської не мало око чим захоплюватись. Декорації були такі бідні, що навіть обвинені зеленими папірчиками кібн-мармурові стовпи не могли їх підпомогти.

Але це постійна хиба всіх наших вистав, якої причини шукати треба не в недогляді дирекцій театрів, а в внишніх обставинах, серед яких ці театри животіють. **п. н.**

Студентські справи.

До відома тим, що бажалиб виїхати до Данціґу на студії.

З огляду на незвичайно тяжке, а в багатьох випадках безвихідне матеріяльне становище, в якому найшлася під пю пору велика частина українських студентів у Данціґу, Союз Українських Студентів „Основа" в Данціґу уважає своїм обовязком перестерегти перед легкодушним виїздом на студії до тутешньої Високої Технічної Школи. Богато наших товаришів, які в голоді й холоді студіювали в тутешній Високій Техн. Школі цілих вісім семестрів, стоять тепер перед кінцевими студіями й іспитами, одначе не маючи змоги заплатити високих семестральних та іспитових такс, є примушені перервати свої студії.

Бо треба знати, що оплати з данціґській Високій Технічній Школі виносять на семестр около 60 дол. (шістьдесять долярів ам.); оплата за перший іспит 12 дол. (дванацять долярів ам.). З огляду на те, що студії в тутешній Високій Технічній Школі тревають пересічно 5 (пять) літ, треба за цей час на самі тільки оплати около 540 дол. (шістьсот сорок долярів ам.). На життя треба окрім цього місячно найменше 20—25 дол., не вичисляючи сюди приборів, які треба закупити на початку студій, а на які треба около 15 дол. Студії на технічному виділі значно дорожчі.

З тих причин не повинні виїздити до Данціґу студенти матеріально вповні не забезпечені, бо на підмоги чи заробіток нема тут найменших виглядів.

Данціґ, 12. березня 1927 р.

За Економічно-Допомогову Комісію Союзу Українських Студентів „Основа" в Данціґу: Волод. *Зюлковський*, голова; Володимир *Гандяк*, писар.

Бриґад. О. Букшований на волі.

Вчора, 18. березня ц. р., відбулася перед трибуналом окружного карного суду при вул. Баторія у Львові розправа проти б. команданта бригади УСС. Осипа Букшованого. Як відомо, прокуратура обвинувачувала його за злочин шпіонажі з § 67 карного закону, не маючи на те ніяких позитивних даних. Трибуналом проводив на вчорашній розправі ради. Маєр, боронив адвокат д-р С. Шухевич. Сама розправа тривала не довго. Прокуратор старався доказати вину обвинуваченого при допомозі теоретичних здань військових знавців. Трибунал наслідком недостачі якихнебудь доказів провини обвинуваченого видав увільняючий вирок. Прокуратор зголосив зажалення неважности і спротивився випущенню О. Букшованого на волю. Обор. д-р Шухевич спротивився внесенню прокуратора, а трибунал чи не перший раз в такому випадку занив становище, згідне зі становищем оборони і випустив бриґадіра Букшованого на волю.

Адміністраційна комісія.

Варшава, 18. березня 1927.

Адмін. комісія працює дальше, хоч її покинули представники нац. меншостей. До вівтірка хоче полагодити цілість самоврядних законів і предложити внесення на пленарне засідання сойму. Чи їй це вдасться, годі сказати. Так само годі передбачити, яка буде доля теперішньої буджетової сесії.

Довіря анґл. урядові.

Лондон, 16. березня 1927.

Палата громад, після нагальної опозиції Лейбур Парті, приняла 261 голосами проти 116 внесення консерватистів на висловлення довіря урядові з нагоди великобритійської політики в Китаю.

Справа участи СРСР. в міжнародній конференції.

Берлін, 18. березня 1927.

Московський кореспондент „Локаль-анцайгера" довідується, що СРСР. доти не прийматиме запрошень на міжнародні конференції, доки вони відбуватимуться в Швайцарії. Виключене теж приняття запрошення на конференцію в Букарешті або Софії. Уряд СРСР. має намір узяти участь у конференції розброєнь.

СРСР. не переговорює з Румунією.

Варшава, 18. березня 1927.

Більшовицька агенція „Тасс" заперечує вісти про довірочні переговори між СРСР. і Румунією, які мали відбутися після ратифікації бесарабської конвенції Італією.

Краса

є скарбом кождої жінки. Уміло плекаючи свою еpoду, довго заховаєш молодечий вигляд.

Elida Savon Ideal робить церу здоровою, делікатною і свіжою.

Будеш гарною вживаючи

ELIDA SAVON IDEAL

Проти репресійного закону.

Протикомуністичний проект закону на конституційній комісії.

Варшава, 18. березня 1927.

На нинішнім засіданні конституційної комісії дискутовано над внесенням ЗЛН у справі проекту закону проти комуністів. Референт пос. Березовський. В дискусії пос. Чапінський (ППС) доказував, що такий закон є шкідний для держави і поставив внесення перейти над ним до денного порядку. Коли стоїться на становищі репресій, то вже теперішні закони вистарчають на переслідування комуністів. Пос. Полякевич (Стр. ХЛ.) бажає доповнити згаданий проект закону у відношенні до фашистівсько-монархістичних організацій. Посли Багінський (Визв.), Хрущький (Український Клюб), Шіпер (жид) піддержують становище пос. Чапінського. Пос. Недзялковський (ППС.) критикує проект із правного боку, називає його уніватом. Навіть пос. Попель (НПР.) заявився проти проекту. В голосуванні внесення пос. Чапінського впало. Впали також внесення про скликання підкомісії. Комісію відложено до вівторка 22. ц. м.

Італійсько-болгарський пакт.

Париж, 18. березня 1927.

„Матен" передруковує вістку, подану білгородською „Політікою", що між Болгарією і Італією йдуть переговори в справі заключення тайного договору.

Ліґа Оборони Прав Людини і полит. вязні в Польщі.

Париж, 18. березня 1927.

Сенатор Познер і пос. Тугут конферували з президією французької Ліги Оборони Прав Людини і Громадянина. Конференції проводив Віктор Баш. Обговорено різні справи, що торкаються політичних вязнів. Французька Ліга постановила піддержати польську Лігу Оборони Прав Людини в її змаганнях для увільнення політичних вязнів.

Вертають з нічим...

Варшава, 18. березня 1927.

Делегати польського уряду Мінарський і Кржижановський, вислані до Америки для здобуття позички, вертають з кінцем ц. м. з нічим. Представники ам. консорції домагалися контролі над польським господарським фондом, наставлення бухгальтера госп. фонду, покликання спец. заступника директора, представника консорції, який урядував би при госп. фонді.

За вбивство дитини.

Львів, 19. березня 1927.

Вчора ставала перед судом 35-літня Фр. Козакова з Любіня Великого, обвинувачена за давні гріхи, а саме за вбивство дитини. Муж Козакової вирушив на війну, а за той час вона придбала собі дитину, яку зараз після уродин задушила. Присяжні 9 голосами потвердили питання щодо вбивства дитини, але одночасно 8 голосами потвердили питання про непочитальність Козакової в хвилі докоєння вбивства. З уваги на те Козакову увільнено і негайно випущено на волю. Боронив її адв. д-р Шевчук.

Біржа.

Гроші.

Доляр 8·95. Банк Польський платив за доляра у готівці 8·90, Ню Йорк 8·93, анґлійський фунт 43·45, швайцарські франки 172·13, італійські ліри 40·90, голяндські гульдени 358·20, шведські корони 238·70, застрійські шіллінґи 125·79, чеські корони 26·60, німецькі марки 211·80.

Збіжа.

Пшениця дворська 56·00—57·00, пшениця селянська 53·50—54·50, жито гал. 41·00—42·00, ячмінь броварний 41·00—42·00, ячмінь на мливо 35—36, ячмінь пастівний 30·50—31·50, овес 33·75—34·75.

НОВИНКИ.

— **Шкільні вісти.** 25. і 26. лютого 1927 відбувся в яворівській гімназії УПТ. „Рідної Школи" зимовий іспит зрілости під проводом кур. Яхелї зі Львова. Комісію при іспиті, як і попереднього разу, творили учителі заведення. До матури приступило сім учеників і всі здали. Зрілими проголошено: Кульбу Володимира, Івашка Романа, Микитюка Осипа, Олексина Ярослава, Флиса Остапа, Цепінського Романа і Чопика Михайла. Кво. Яхелї пересвідчує-

ваа також заведення. Є повна надія на дальше право приладности. Все у повному порядку, тільки фреквенція гімназії справді за мала. Скільки труду і змагань коштувало і коштує осягнення і здвигнення нашої гімназії, а тепер, коли вона має все, що треба, брак молоді, що користала б з науки. Гімназія ледви чи має більше як одну третю всіх учнів з яворівського повіту, а й з інших повітів має їх дуже мало. Тут не вина головно матеріяльне положення, бо інші народи по війні хіба у некращому матеріяльному положенні, а все таки їхня молодь горнеться масово всіма засобами до школи. Тут вини наші батьки, що не дбають про долю своїх дітей (до речі: в Яворові до державної, ще нині української державної школи ім. Т. Шевченка ходить ледви пята часть тих, що обовязані ходити), і вине тут наше народне учительство та передові люди повіту, що не стараються приготовити відповідне число учнів до гімназії. У нас все ще вважається ця справа якоюсь приватною, а тимчасом це наш цілком звичайний національний обовязок.

— **Львів — в Австрії.** Нам попала в руки коверта з вівтою: У. С. Р. Р. Державне Видавництво України. Сектор періодичних видань. Харків, Сергієвська пл., Московські Ряди ч. 5 — а на ній адреса: До редакції..., Львів, Австрія (що й підчеркнено!). Видно, що в Державному Видавництві України дуже журяться Західною Україною і розуміють наше положення, коли уважають нас нині ще складовою частиною Австрії.

— **Відозва польських епископів.** 25 польських епископів закінчило свій зїзд у Варшаві відозвою до всіх своїх вірних, пригадуючи їм зерна анархії сучасного життя. Є тут проекти законодавства про цивільні шлюби та розводи, масонство, прилюдні непристойні танці та видавництва порнографічна література, релігійне сектанство і комунізм. Відозва не написана так популярно, щоби її могло зрозуміти простолюддя, але так інтеліґентно, щоби нею могла перейнятися інтеліґенція.

— **Виборчі методи.** Виборча комісія у Москві очеркнула із списків 8.00 осіб які не мають права голосувати до московського „совету"; є це інтеліґенти підозрілі в контрреволюційних переконаннях.

— **Яке буде весна і літо?** Від половини 10-го віку вчені пробують відповісти точно на таке питання кожної зими на підставі своїх статистичних таблиць. А погода крутить, як лис хвостом.—Що метеорольоґ то інша прогноза. Якийсь італієць упевняє, що цьогорічна весна та літо будуть теплі, бо від 1841 р. лише 10 разів приходило зимне літо після студеної зими, а між обома порами року є звичайно гармонія доповнень. Але італійська зима була цього року виїмково зимна. Американці на підставі гольфштрому ворожать нам холод. Німці кажуть, що весна буде пізня, а літо помірковано тепле. Побачимо.

— **Прикрі історії.** 30 львівських купців дало себе „надути" одному купцеві Афанові, який усе брав на борг, а віриле йому, бо 20 літ був чесний; врешті прийшов він до цього переєвідчення, що на чесности не можна богато заробити, а його віритслі переконались, що навіть чесне минуле не є в нинішніх часах порукою чесної теперішности. — Прикра історія, бо вязниця трапилась якомусь талановитому пророкові з Тростянця, Любековій, який по селах лічив недужих, беручи за своє знання все, що лише можна було видурити. — Прикру історію мусіли мати між собою три жінки, піадами, зрештою елеґантно одягнені, як прилюдно на вулиці Легіона звели між собою порахунок пястуками.

— **Алькоголь.** Не чистий алькоголь, а денатурат можна купувати на всіх просторах польської держави тільки за карточками. Від цієї формальности вільні є всі більші міста та більші літниська. Але й там не можна купувати більш як три літри нараз. Є це засіб, щоби простолюддя не пило шкідливої „денатурки". Рахують, що чистий алькоголь є надто дорогий, щоби ним могла біднота запиватись. Одночасно з цим розпорядком читаємо в пресі такі дві звістки: форкаль з Бінки шляхоцької так запився, що йдучи вночі через залізний міст розбив собі голову на смерть. — У Львові на вул. Листопада повісилась на вулиці на дереві 60-літня жінка, безнадійно привязана до алькоголю!

— **Смерть Гартмута.** Це імя знають мільони людей в Европі. Воно пишеться на безлічі олівців, а навіть ручок, і імовірно залишиться на них, навіть по смерти їх творця. Є і такий рід слави. Гартмут вдоволявся напевне тим, що замість бути записаним у розумних книжках, він причинявся до їх писання і був записаний на тім предметі, що записує інших.

— **Щасливі.** Це не ті, що виграють на льотерії. А ті, що виграли і не квап

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Вже надійшли Останні Новости

на весну і літо для Пань
:: :: :: до фірми :: :: ::

ДНТІМ УВЄРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Філії в Тернополі, Дрогобичі і Стрию. 1569 11—50

ляться відобрати нагороди. Минулого року 1. березня виграв хтось 40.000 дол. на нью 341.248 і не зголосився до цього часу. По 1000 дол. виграли 1. вересня 1926 числа 354.118, 434.843, 573.571; 2-го листопада 1926 р. 500 дол. число 277.289 і по 500 дол. 3. січня ц. р. числа 495.188 і 525.327. Крім цього є ще 55 осіб, що не зголосились дотепер за 100 доларами. Може ти, читачу, є одним з таких філософів?

— **Катастрофи.** Біля Бордо (Франція) впав літак з двома летунами, які вбились. Два французькі летуни, що впали в околиці Марокко, до цього часу не розшукані. Біля Калькути при зударі двох поїздів 22 водорожних убитих, а 160 раненних.

— **Сучасні рекорди.** У цьогорічнім сезонавалі віденська поліція видала 5300 дозволів на балі та забави.—У Кольтуел (Нью-Джерзі) злодії вдерлись до... вязниці, розпороли вязничу касу і забрали всю готівку. Цікаве, чи ще туди вернуться примусово. — Комітет сотих роковин смерти Бетговена призначив 20.000 фун. на приготовлення грамофонних дисків з творами композитора. — З „потребників" у німецьких вагонах украли на протязі 5 місяців 51.000 рушників. Де ти стара, славна німецька чесность?! — 1500 вулиць у Берліні буде переіменованих. Бідні листоноші! — Дня 1. січня 1927 р. було на світі 27.073.971 різних самоходів на 8.074.971 більш як у 1926 р., а ще інакше: що за минулий рік світ дістававав денно 8424 машин більше. Що буде за 10 літ — важко собі уявити: — Між Ленінградом і Берліном ідуть пасажирські літаки 3 і пів години.

— **Чудасії.** Професор у Гайдельберзі А. Сак дослідив дотепер 30 000 єгипетських мумій і пише на підставі своїх досліджень твір про шкідливість цивілізації для здоровля. — В Італії стають модними жіночі ковтки з портретом Муссолінія. — На лицитації книжок і творів мистецтва у Відні продали одну мичку волосся Шіллера за 100 шилінгів; купець перепродав її знову за 220 шіл. (380 зол.)

— **Світова всячина.** Радянський уряд виставив у Лондоні царські брильянти; **каталог має 124 позиції**; є там весільна корона, якої вживали російські царі, шлюбні діадеми, 40-каратовий рожевий брильянт і богато інших дорогоцінностей. — Японський учений Йошітомі видав книжку, в якій доказує, що баски (мешканці Піренеїв) є посвоячені з японцями. — У Римі під Капітолем почали пробивати тунель. — Еспанія святкуватиме цього року маніфестаційно соті роковини свого великого маляра Франческа Гої, що помер у 82 р. життя. — У Ніцці помер єгипетський князь Ібрагім Ільмі, брат короля Фуада. — У Лондоні основалось величезне фільмове підприємство, яке має піддержувати англійські фільми: до організації ввійшли визначні письменники та актори.

— **М. Голинський** виступає в понеділок 21. березня в опері „Кармен" на сцені львівського міського театру.

— **З кіна.** У кіні „Лев" почалась прем'єра трагікомічна фільма з Гарі Ліптке, Ліль Даговер та Ева Ева п. з. „Царевич фіялок", у 10 діях. Крім цього фарса в 2 діях.

За 10 сот. може кождий, що має звязок зі священичою родиною, і хоче жертвувати на „Дім вдів і сиріт по священиках", мати ту вигоду, що повідомляючи Комітет листівкою за 10 сот. не потребує заходитися з висилкою грошей, бо комітет, повідомлений листівкою вишле свого курсора за вкладкою. — Львів, вулиця Домініканська ч. 11.

Дописи.

Долинщина. *(Вилучення в справі допису п. з. „Ідеш, іде Зельман").* В імя правди прошу помістити в „Ділі" отсе моє пояснення до допису в 52 ч. „Діла": В „Ділі" з дня 9. III. 1927 р. безіменний автор, очевидно інспірований о. Мик. Дерлицею, в дописі з Долинщини п. з. „Іде, іде Зельман", пишучи про слідство, ведене мною з поручення гр.-кат. Митроп. Ординаріяту проти о. Мик. Дерлиці, пароха Тростянця, яке — мимоходом кажучи — повів я на його користь, старається перед українською суспільністю понизити мою повагу і моє добре ім'я, зазначуючи, що мнимий поліційний конфідент Зельман по скінченім слідстві як приїхав, так відїхав з о. Шпіцером до Солукова". Це є рішуче неправда, бо я зі Зельманом не мав ніколи і не маю ніяких звязків. Чи Зельман є поліційним конфідентом, того не знаю, хоча не виключаю, бо нині все є можливе! От прим. коли я в церкві заохочував моїх парохіян до основання в селі читальні, кооперативи й молочарні, пояснюючи, що їм того ніхто, навіть жандарми не заборонять, то поліціянт Кулечек ходив зі Зельманом по селі і випитував людей, що священик (себто я) говорив у церкві на паньщизну поліцію. А справа зі Зельманом мається так: коли я критичного дня їхав до Тростянця на слідство, здибав я по дорозі в Якубівськім лісі пішки йдучого Зельмана, котрий просився, щоб його взяти на фуру. Я не відмовив (це річ людяности) і він приїхав. Запитаний, чого саме йде на Тростянець, відповів, що за закупном худоби. Більше про нічо бесіди не було. Приїхавши до Тростянця, Зельман пішов своєю дорогою, а я поїхав дальше. Чи агітував потім проти о. Дерлиці, також про це не чув я, але припускаю: коли б дійсно був агітував, то з певністю було би зійшлося більше людей, а так не було нікого. Знак отже, що ніякої постороньої агітації не було. Зрештою — як можна припустити, — щоб я, духовник, у слідстві проти другого духовника тримав руку з долинською мафією й уживав до помочі нехриста?! Це булаб подла інсинуація! В ході слідства і з реляцій поліції, староства та воєвідства виходило, що слідство це спричинила якась постороння „чорна рука". Одначе не було це слідство політичне, а тільки їзда побирання о. Д. за високих *turn sloiae*, до чого неповинна, розуміється, мішатися поліція, бо на це є влада духовна! Сам я припускаю, що слідство це виникло їзда такого факту: о. Миколи Дерлиця позичив у 1925 р. одній громадянці з Тростянця, котрої муж виїздив до Америки, на рік 150 зол., а по році з процентами взяв у неї 311 зол. Це вимусило очевидно поліцію і справа пішла за лихву перед повітовий суд у Долині, а скінчилася з невідомим мені висліком в окружнім суді у Стрию. — З правдивою пошаною: *о. Семен Шпіцер*, парох і декан в Солукові.

Зі спорту.

Гасмонея—Україна.

В неділю 20. ц. м. в год. 3:30 пополудні стають на площі „С-Б" проти себе: член Польської Ліги коп. мяча Ж. К. С. „Гасмонея" і С. Т. „Україна". Дружина „Гасмонеї" стає в повному складі зі Штаєрманом і Парвесом. Заповідається інтересна гра, тому маємо надію, що українська публіка заповнить численно площу „Сокола-Батька".

Літературний куток.

† Дніпрова Чайка.

13. ц. м. померла в селі Германівці українська письменниця Дніпрова Чайка (Л. О. Василевська). Останніми роками жила вона у своєї старшої дочки на селі, розбита параліжем. Ширший загал мало що знав про письменницю. Вона не вважала себе професійним робітником пера, писала рідко та мало. В 1919 р. видала друком два маленькі томики прози, а віршів розсипаних доривочно по журналах, навіть не склала в окрему збірку. Дніпрова Чайка була незвичайно скромною людиною і не вірила в свій талант. Приятелі мусіли нераз переконувати її, щоби вислала написане до друку. Її імя зустрічаємо вряди-годи і в галицьких виданнях. Революційні події 1905—1906 р. відбились у таких її творах як „Плавні горять" і „Шпаки". Є це патетичне захоплення революцією, як чищем, що має принести перемогу поневоленим. Ось зразок такого патосу: „...серце проситься туди, серце лине в небезпеку, до страхів, до саможертви, до величної звитяги. Геть од сонного мороку, од огидного безділля! Ген туди, де ллються ріки—ріки праведної крови, де горить душа в надіях, де летять побідні іскри, а згоряюча неправда димом стелеться додолу, — де ціна життя дешева, а ціна свободи й правди піднеслася як ніколи, піднеслася над усе! Де охочі саможертви шлях широкий устеляють до всенародського ясного щастя волі і братерства!"...

І про другу революцію співала Дніпрова Чайка у „Самоцвітах" у подібнім тоні: „Бийте, ломіть без жалю і вагання усі старовинні здобутки неволі: тюзми, кайдани, глибокі льохи, високі мури, тісні закамарки старого життя!

У-щент, до підвалин руйнуйте.

Хай гине в руїнах все темне, лихе, все трухляве, гниле та мерзотне.

Та тільки, — руйнуючи, добре подбайте та з грузу коштовні оздоби уважно збирайте"...

Природно, що такі скромні поезії в прозі, на межі публіцистики, пропали серед дужих акордів нових, оригінальних поетів і О. Дорошкевич, що в своїй „Історії української літератури" дуже добайливо згадував усіх, що оспівували революцію, не завсідя так талановито, як голосно, присвятив Дніпровій Чайці небогато рядків. Можливе, що щойно смерть пригадає критиці письменницю, яка мабуть залишила більшість своїх творів недрукованими. Якщо вони видержали пробу часу, пролежавши довго у хатнім затишку, їх напевне видадуть друком.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру:

Немирів:
субота 19. III. Маруся Богуславка
неділя 20. III. Ві

Театр виїздить на один місяць в турне по Любельщині. Цімніше завітає до Львова з новим репертуаром як Андреєва „Сім повішених" і инші.

Пересторога! Перестерігається членів Кружка і прочих світлячів перед Львом Янушевичем (тепер мешкає у Львові), котрий визичує світлини і пересилає їх в закордонну пресу, нехтуючи право власности і авторства. — Кружок Світлячів С.—В. 1—1

Заходом Кружка ім. Ганни Барвінок відбудеться в неділю дня 20. ц. м. о год. 17. в школі при вул. Мохнацького 12 реферат Вп. Дир. М. Галущинського п. з. „Значіння історичної традиції". Вступ вільний. Гостям раді. — Старшина. 1750

З Товариства „Українська Бесіда" у Львові. Звичайні загальні збори Товариства відбудуться в суботу дня 9. квітня 1927 в власній домівці при ул. Рутовського ч. 22. І. поверх о годині 5 по полудні, з слідуючим порядком дневним: 1) Відчитання протоколу з попередніх загальних зборів. 2) Звіт уступаючого Виділу з діяльности Товариства. 3) Вибір нового Виділу. 4) Внесення і інтерпеляції. За Виділ Т-ва „Українська Бесіда" *Зенон Лучаківський* голова, *Микола Панчук* секретар. 1746 1—2

Загальні збори філії „Просвіта" в Мельниці відбудуться 25. березня ц. р. о 2. год. попол. в салі чит. „Просвіта" з таким порядком: 1) Відправа панахиди в церкві за померших діячів просвітних о год. 12. в полудне, 2) Відчитання протоколу, 3) Звіт з діяльности, 4) Звіт касовий, 5) Уділення абсолюторії, 6 Вибір голови і членів виділу, 7) Внески і евентуалія. Мельниця 15. березня 1927. За Виділ філії „Просвіта": голова, **о. Ан. Капустинський. Д-р Д. Щуровський.** 1751 1—1

Відчит проф. Володимира Кашновича на тему: „Яких шкіл нам треба?" відбудеться в неділю дня 20. березня 1927 о год. 11. рано в салі „Української Бесіди" в „Народнім Домі", на який всіх, що цікавляться шкільництвом запрошує: **Виділ філії Учит. Громади у Львові.** 1749 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 92-?

НОТАР в Косові приме молодого кандидата від 1. травня ц. р. 1728 2-2

ПОСАДА дяка з добрим голосом також і писаря, негайно до обняття. Зголошення Парохіяльний Уряд Дидьова п. Любовиська. 1734 3—5

ФОРТЕПЯН, чорний, першорядної марки з англійською механікою 7 і чверть октав майже новий продасть „Монюшко" Зіморовича 10. 1721 2—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка
Д-р Фелікс Ган Львів, Городецька 46. Телеф. 834.
1040 Пересвітлення Рентгеном. 15-27

Дентистичне заведення
МАКСИМІЛІЯНА МОРА
Львів, Подлєского 9. Тел. 25-58.
приймає всілякі роботи, входячі в обсяг дентистики. Для П. Т. урядників полекші в сплатах. 1754 1—3

ЗВІДОМЛЕННЯ.

Отсим звідомляю П.Т. Інтересованих, що моя концесіонована, взірцева механічна майстерня, перенесена до нового льокалю при вул. Ліндого 2. телеф. 2?—70. значно розширена, уряджена на взір закордонних та заосмотрена в новітні машини і знаряддя. Першорядні механіки під фаховою управою виконують: реконструкції і направи всіляких бюрових машин, роботитокарські і всілякі інші механічні. Рівночасно поручаю мій найбільший у Львові склад машин до писання з українським і польським письмом при вул. Сенкевича ч. 9. Тел. 28—70.

1748 1—2 **Юліян Ломаґа.**

МІД, правдивий, чистий пасока в 5 кг. бляшанках 14 зол. 50 сот., 10 кг. 29 зол. за посилкою. В бочках дешевше, після умови, висилає Евстахій Юзичинський Бережани. 1707 2—2

МЕБЛІ СТИЛЬОВІ
краєві і закордонні по приступних цінах
поручає
Нововідкритий Склад Меблів
С. Брик і М. Гринер
Львів, Ягайлонська 24
1747 Тел. 21-76. 1-3

ЧЕКОЛЯДА „ОПТІМА"!
1673 **найліпша** 5—?

Весняні Плащі, костюми, вовняні і шовкові сукні поручає у великім виборі **ЦЕЦИЛІЯ ГАН,** Львів, площа Смольки ч. 1а, против кіна Марусенька. Полекші в сплатах. Приймає також замовлення з власних і принесених матеріялів. 1729 2—10

ПАМЯТАЙТЕ, щоби закупити 92 31-45 **Перль-Муттера** фарбку до білля в порошку, бо є о 100% дешевшою і ліпшою від всіх пуделкових паст і порошкових. **Х. ПЕРЛЬМУТТЕР**
Бюро фабрики: Львів, Сяйвчна 62.

ЩАСЛИВІ ЛЬОСИ
І. кляси XV. Державної льотерії кляссової продає 1719 2—5
АҐЕНЦІЯ ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО
Львів, Ягайлонська 8
1/1 40 зол., 1/2 20 зол., 1/4 10 зол.
Поручення з провінції повагоджується відворотною почтою.

МЕБЛІ клюбові і сальонові, модні драперії до дверей і вікон, матераци, фотелі до спаня, килими, мосяжні карніши, спальні, їдальні поручає найдешевше
ЛЕВ МАТВІЙОВСЬКІ
Львів, Хорущина 8, Тел. 40-11
власна робітня, тапіцерня, декорація.
1659 4—5

ВИДАВНИЦТВО „ТРЕМБІТА"
КОЛОМИЯ, СОБІСЬКОГО Ч. 7. поручає такі новини:

Новий портрет Б. Хмельницького (са 35x50) . . .	**зол. 1·—**
Новий український ФЛІРТ (забава) (48 карток) . .	„ **1·—**
Хейромантія або Читання з руки (з 15 обр.) . . .	„ **1·—**
ЗІЛЬНИК, як уживати лічничі зілля	„ **0·50**

Пересилка книжок 50 с., портрету 90 с. Висилається лише по одержанню належитости враз з сумою на пересилку. За післяплатою **не** висилається! Книгарням значний опуст. 1752 1—5

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 63 (11.031). Львів, вівторок 22. березня 1927. Pocztowa opłata zaryczałtowana ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Церква і політика.

Зайвим булоб зазначувати, що завданням цих рядків не є теоретичний трактат про відношення церкви до політики, тобто до справ громадського і національного характеру, але питання наскрізь позитивне: відношення і становище нашої церкви до сучасної національної політики.

Богато обставин зложилося на те, що справу відношення церкви до політики обговорювали у нас лише поверховно, або віддавали вирішення цього питання самому життю.

Першою причиною такого явища є наша історична доля: розділені протягом віків аж по нинішній день між держави, що репрезентували дві культури, західну і східну, ми витворили дві національні церкви: греко католицьку і православну. Для західних українців справа ця має першорядне значіння. Узгіднення напрямних національної політики з напрямними обох українських церков стало тим „каменем преткновенія", що його старався оминати кожний практичний політик.

Другою причиною неясних взаємин між нашою церквою і політикою є наше поневолення. Позбавлені дійсних атрибутів державної нації, ми не мали змоги узгіднити політичних напрямків з церквою. Практично розвязувала цю справу подекуди наша духовна інтелігенція, що в таких випадках вивязувалася зі свого завдання бездоганно. Адже й згадувати не треба про те, яку ролю відограли обі наші національні церкви в історії розвитку й будови нашого національного організму.

Третьою причиною такого явища є факт, що в нас не всі розуміють значіння церкви у житті нації. Світська частина громадянства не дощінює ваги церкви, як основного чинника істнування і сили нації — а духовна єрархія завдання церкви в житті народу, як окремої форми суспільної організації. Зрозуміло: наука про рівність усіх перед Богом — і фальшиві з цієї правди висновки.

Але найголовнішою причиною відсутности гармонії між церквою і політикою є загальний і природний в усіх людських організмах суспільчий закон: життя і влади. Церква, що є організацією вірних під одною спільною владою, що прямує до осягнення надприродних цілей, попала в конфлікт з організацією суспільною, також під одною спільною владою, що прямує до осягнення природних людських цілей. Вкорінений погляд про висшість надприродних цілей над природними і чисто громадськими і навпаки цих останніх над надприродними, доводили до трагічних нераз в історії людства конфліктів між церквою і державою.

Від четвертого століття, коли християнська церква вийшла з підземелля на арену легальної діяльности як окрема суспільна організація, аж по нинішній день добачуємо боротьбу між церквою і державою, підложем якої є нерозуміння ваги координації для спільних завдань обох чинників. Похибку цю поповняли не тільки визначні голови й суверени держав і голови церкви, але й такі велитні світської і духовної, краще кажучи, загальнолюдської культури, як християнські філософи Августин і Тома з Аквіну. І не булоб ні Канос ні Авініонів, якби людство, репрезентоване світською і духовною владою, вспіло було обі ділянки людських завдань своєчасно розмежувати.

Наш нарід не переходив таких потрясень з приводу конфлікту між церквою і державою, як напр. німецький, французький або чеський. Наші визвольні змагання мали на своїх прапорах не тільки кличі національного визволення, але й боротьбу за „віру православну", без огляду на те, чи була це боротьба зі східними „бісурманами", чи з західними нашими сусідами. Одначе й ми в ряди-годи переживали, а й тепер переживаємо моменти, коли національна політика попадає в конфлікт з церквою, точніше — з її єрархією. Клясичним прикладом теперішніх часів може служити російська православна єрархія на Україні, що протиставилася українській державности і взагалі українському національно-визвольному рухові.

Вже перед великою війною бачили ми спроби протиставити в нас християнсько-суспільну політичну партію радикальним і ліберальним подекуди формам наших політично-визвольних організацій. Спроби ці не увінчалися бажаним успіхом, бо були невдатною копією, взятою з віденського грунту, а через те не відповідали вимогам ні нашого національного життя ні вимогам нашої церкви. Загал духовенства держав себе осторонь цієї організації.

По війні, коли релігійний і моральний рівень населення в порівнянні з передвоєнним обнизився, повстала у нас у Сх. Галичині Українська Християнська Організація (УХО), що поставила собі за мету оборону християнської моралі й католицького світогляду. Поява цієї організації не була несподіванкою. Цього роду організації повстали на заході далеко скорше. Згадаємо хочби „Синдикати інтелігенції" у Франції, що взялися рятувати французьку суспільність від спричиненого війною морального занепаду. А всеж Українську Християнську Організацію підозрівали в нас не тільки світські, але й численні духовні в тому, що вона перейде межі начеркненої теоретично програми і перетвориться в політичну партію. Були навіть люди, що запевняли в тому, покликуючись на авторитативні в цьому напрямі енунціяції. Одначе такі поголоски, видно, занепокоїли й сам провід Української Християнської Організації. Доказом того стаття в органі УХО. „Нова Зоря" з дня 20. II. ц. р. (ч. 7. [58]) п. з. „В якім розумінню можна говорити про католицьку політику".

Розглядаючи поставлене питання з історичного й догматичного становища, автор каже:

„Здефінійованих догматів віри нема так богато, як звичайно приймають люди необізнані з богословськими науками, а ті, що є, лежать поза межами тих областей, якими займається політика, економія та суспільні питання. Отже не може бути засад політики, котрі не тільки безпосередно, а навіть посередно впливали би з догм католицької віри."

Розвиваючи свої міркування, автор доходить до висновку, що католицькою політикою є кожна згідна з католицьким світоглядом політика. А щоб його фальшиво не врозуміти і не підсувати думки, немов то репрезентантом такої політики може бути тільки політична партія під проводом церкви чи церковної єрархії, пише:

„...Сьогодня ніяк не може бути бесіди про католицьку політику в розумінню церковного проводу політичних подій." ...„Надто виразний і рішаючий вплив церкви на державні діла був би не тільки анормальним, але й шкідливим для церкви і для вірних".

З великим вдоволенням належить повитати становище, що його заняла Українська Християнська Організація в цитованій енунціяції, бо вона вияснює богато спірних питань, які нуртували в думках і громадській діяльности деякої частини нашої духовної інтелігенції.

Українське Національно Демократичне Обєднання, як партія національної солідарности, що вважає церкву одним з основних елементів істнування та розвитку нації, заняло у відношенні до нашої церкви становище, згідне з висказаним у згаданій статті поглядом. У програмі, принятій 19. XI. 1926, читаємо:

„Приймаючи засади християнської моралі в основу духового розвитку нації, партія обстоює науку і права греко-католицької церкви в Галичині і православної на інших українських землях".

В розмовах з визначними громадянами з кругів нашого духовенства, членами і прихильниками УНДО, на теми їхньої політичної діяльности доводилося мені нераз чути такі погляди: „Не знаю ще, що скаже на те моя церковна влада". — Невияснене у нас вповні становище церкви до національної політики нанесло нам вже не одну шкоду — як на церковній, так і на національній ділянці. Тому в сам час появилася стаття „Нової Зорі", що кидає таке ясне світло на цю справу. Наше духовенство повинно з цього витягти якнайдальше йдучі висновки для себе і зрозуміти ту правду, яку висказав у своїм пастирськім листі на початку великої війни великий патріот бл. п. кардинал Мерсіє: „Немає совершенного христіянина, що не був би совершенним патріотом!"

Олекса Черкавський.

Українське диво.

Десятиліття політичного відродження України.

III.

Велика світова пожежа захопила нас у свій крутіж мало підготованих. Збройна зустріч між двома бльоками наступила з огляду на нас яких 20 літ за скоро. Політичне українство на Наддніпрянщині находилося *in statu nascendi*, в першій фазі захоплювання мас. На Наддністрянщині політичне українство досягало вершин свого розвитку, обхопивши всі ділянки громадського життя і ставши на порозі рішаючого політичного чинника в державі (українське парляментарне представництво, що вийшло зі загального голосування і краю, (ухвалення нового виборчого закону до галицького сойму з двома національними куріями). Українська пропаганда находила відгомін не лише в Австрії й Німеччині, але і в Англії (Рафаловіч), що незвичайно тривожило царську Росію. В петербурській Думі відбувалися вже „українські дні", земства виносили постанови про конечність української школи.

В перших роках XX. ст. (від 1900—1914) політичне українство зробило незвичайно великі поступи по обох боках кордону в кожному напрямку: політичному, освітньо-культурному, економічному, в підготовці сил. Колиб нам дана була змога в мирних умовинах переходити той розмахово-розвитковий процес в тому самому темпі, то за яких 20 літ ми булиб зовсім підготовані до зустрічі великого моменту.

Та вибух війни нагально перервав цей процес і кинув нас мало підготованих на широку арену кріваво боротьби. З вибухом війни всі темні сили кинулися на українство, щоби його згнобити, щоби його усунути з порядку дня як актуальне питання, як важливий політичний чинник. Росія почала переводити нечувані репресії проти українства за „австрофільство" спершу на території Наддніпрянщини (20. липня 1914 закрито „Раду", а опісля припинено всі українські періодики), а потім і на території Галичини. Одночасно й австро-польська влада в Галичині повала генеральний наступ на українство за „русофільство". До того ж польська пропаганда всі свої зусилля спрямувала на те, щоби українську проблему загнати в темний кут, а на перше місце висунути польську справу.

В Київі повстав „Галіцко-русскій комітет", що поклав собі за завдання „визволити" Галичину при допомозі царату. Придавлене українське життя не проявлялося майже ніким таким, що наглядно свідчило би про його живучість. Тому й пропагандистична діяльність осілого у Відні „Союзу визволення України" і взагалі наддніпрянської еміграції, діяльність незвичайно жива і в створених умовинах всестороння, здебільшого навмання, тільки інстинктовно вичувала живчик великоукраїнського життя, а менше могла оперувати конкретними фактами й означеними силами. І то тимбільше, що українські сили були розбиті, розпорошені; їх проковтнула або велика армія, або допомоговісні організації. Тому з напруженням, тривогою і почуттями неспокою вижидано відгомону в Київі в часі, коли Петроград гомонів уже революційними кличами. Болюче стискалося серце і холодний піт скрапльовав обличча на саму думку, що Київ може бути глухий, пасивний у великій грі за долю визискуваних мас і гноблених народів. На щастя, вже перші дні революційної епопеї виявили, що ця тривога була безосновна. Не лише відгукнувся Київ, але і в Петрограді рішаючим чинником на терезах революційної увертюри були українці (волинський полк).

Як тільки перші вістки про вибух революції в столиці прийшли на Україну, заворушився український Київ. Дня 16. березня відбулися збори представників закритих царською владою українських організацій Київа. Вже ці перші збори, відбуті без участи передових керманичів українського життя (що перебували на засланні або жили нелегально поза межами Київа) покликали до життя загальне представництво організованого українства під назвою: Українська Центральна Рада.

Укр. Центр. Рада розпочала живу працю біля організації українських сил. Дня 19. березня 1917 засновано національний фонд і пресове бюро Ради, 29. березня київські українці взяли участь у загальному святі свободи, 1. квітня відбулася величава українська маніфестація в Київі і на провінції (а також у Петрограді) в днях 6—8. квітня відбувся в Київі український національний конгрес при участи понад тисячки відпоручників під проводом проф. М. Грушев-

ського. Зїзд виставив домагання автономії України з одночасним забезпеченням прав нац. меншостей і гарантією автономічного устрою в загально російській федерації. Зїзд, спираючись на тезі про самоозначення народів, виставив домагання утворення кордонів між державами на основі етнографічного принципу і запротестував проти посягань польської тимчасової державної ради на українські пограничні землі. Крім того зїзд постановив створити союз тих російських народів, що обстоюють національно-територіяльну автономію, та доручити У. Ц. Раді в порозумінні з представниками нац. меншостей виробити проект автономного статуту України. Вкінці зїзд вибрав загальне представництво Укрвіни, нову Українську Центральну Раду, в якої склад увійшли репрезентанти таких партій: демокр.-радикальної (3), Союзу Українських автономістів-федералістів (5), самостійників (1), соц.-дем. робітн. партії (4), соц.-революціонерів (3), київських освітньо-культурних організацій (13), кооперативних організацій (5), Сел. Спілки (5), робітників (5), Жіночого Союзу (1), студентства (5), учителів (5), далі організацій військових, міст і губерній, разом усіх в числі 115. Головою У. Ц. Р. вибрано проф. М. Грушевського, а заступниками голови Вол. Винниченка і Серг. Єфремова. Так повстав самочинним порядком перший *передпарлямент* України. Одночасно почали повставати українські військові організації в Київі та з українськими відділами на фронті. Верховною організацією українських частин на фронті стала *Українська Центральна Фронтова Рада*, яка обіднувала до 1,300.000 українських вояків. Відбутий 18. травня перший український військовий зїзд покликав до життя *Український Військовий Генеральний Комітет*.

Не будемо зупинятися над дальшими етапами українського дива. Фактом є, що похована в домовині історії Україна заявила своє право до життя як рівнорядний і рівновартний чинник. А сталося не так ненадійно, так стихійно, що викликало зражіння дива, чуда. Заговорив великий народ, а та мова мільонів відбилася широким відгомоном в цілому світі.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Жидівська кольонізація.

Голос визначного жидівського сіоністичного діяча В. Жаботинського.

(Докінчення.)

Тому треба раз на завжди зазначити, що з оптимістичними докладами з Совітської Росії не можна взагалі рахуватися. Можна лише рахуватися з оповіданнями приватних свідків, людей, які тільки що з Росії приїздять і які з вами розмовляють тихесенько проміж чотирьох стін. Таких людей ми бачимо тепер в Зах. Европі „кожного понеділка і четверга" і зовсім не всі вони ярі противники радянського режиму, навпаки, майже всі вони визнають, що порядок, лад і безпечність кождого тепер там значно більше забезпечена, ніж як це було з початку більшовизму, але від усіх, без винятку, я чув ту саму думку про те, що жид. кольонізація „дуже популярна" між українськими селянами і ми, що виросли на Україні, знаємо, що це означає.

Один з тих оповідачів, серіозна людина, відома мені з давних давен, і не тільки не ворог комуністів, але й їх співробітник, написав мені до Парижа, де я живу, з іншого міста зах. Европи і цього листа я привіз зі собою до Америки, думаючи, що може тут прийдеться обмірковувати це питання. Він пише (лист датований з останньої зими): „для українських селян вся ця історія виглядає якоюсь дикою напастю, тут не тільки їхній власний принціп про власність на землю ображений, але кожна деталь цієї фактичної процедури для них є новим ударом в серце. Уяви собі психольогію херсонського селянина, який навіть не може сьогодні обробити цеї десятини, яку він обробляв за часів Миколи II, бо він не може поладити поломаного плуга, не може купити худоби і т. д., і раптом він бачить на залізничній стації товаровий вагон і пару нових залізних плугів, чи теплушку, з якої висувають головн здорових биків, і він питає: для кого все це? У відповідь чує: для жидівських кольовістів, яких уряд хоче поселити на нашу землю. Я ще не бачив в житті нічого такого, щоб було вимірковане так добре для викликання зненависти, як ця процедура. Цей довіз машин і худоби впливає більше ніж прохід петлюрівських військ в ті страшні роки кровопролиття, бо петлюрівські загони нагадували лише селяннові про стару помсту, а сьогоднішні манїфестації викликують ненависть".

Також і в Палестині ми проваднмо кольонізацію без згоди тамтешнього селянина. Я належу якраз до тих, які ніколи не хотіли забути цього факту і можливих з того наслідків. Але-ж нарешті це лише 700 тисяч Арабів, з другогож боку стоїть Англія, наймічніша з европейських держав і тим не менше — дехто каже, що становище небезпечне, що треба вжити спеціяльних заходів для захисту. Але на Україні ми маємо діло з 25-тю мільонами селян, а на другому боці — на „нашому" боці стоїть правительство, яке само визнає, що воно заступає і хоче заступати лише невелику меншість народу.

Я не сумніваюся, що люди, які підтримують цю кольонізацію, повні найкращих і найчесніших намірів, але обективно кажучи, ще ніколи світ не бачив такої колективної легковажности, як це дратування 25-ти мільонів селян, в країні де кожний камінець є памяткою гайдамацької традиції, граючися зі самою глибокою, зі самою фанатичною релігією українського селянина і спираючися лише на режім, який навіть в очах його представників є ще експериментом. Навіть ми, тут в Парижі, почуваємо наслідки цієї авантури. В Парижі находиться декілька представників найкращих радикальних кол російської інтеліґенції, які чесно боролися за важких часів за російську волю, а також за наше рівноправя і вони залишилися вірними жидові. Вони навіть і на мент не піддалися помилці, яка ще кілька років тому була так неймовірно модна, себто змішуванню більшовизму з жидівством, але я сам бачив, як навіть і на них вплинув цей останній удар, світовий шум про „Крим"; на них зробило зражіння, що жидівський народ, всі як один, вирішив скористати з нещастя Росії, щоб зробити цю річ, на яку селянин дивиться, як на образу свойого права спадщини, і я не кажу, що вони мають рацію, але так почувають вони, і ненависть заходить в серця, в яких до цього часу ми її не бачили.

„Це неважне", — кажуть адвокати „Криму": „хто рахується з цими російськими радикалами, їхній час пройшов, їхнє місце на кладовищі".

Це є необережні слова: Росіяни мають добру приказку: — не плюй до криниці, прийдеться може води напитися. Спитайте мене, чи я хочу, щоб в Росії був переворот, я відповім: Спаси Господи! Бо ми всі знаємо, щоб це означало для жидів. Але одна річ — наше бажання, другаж річ — історична можливість. Предположення, що совітський режім тримається мішно і на завжди, — є тільки відзнакою нашої старої політичної хороби — імперсіонізму. 8 років у містечку не було пожежі, що це означає? Чи значить це, що пожежі на віки скасували? Всі забувають, що головне не в тому, чи була пожежа за останні 8 років, але це, чи є в „містечку" горючий матеріял. Режім, що спирається на меншість і каже отверто, що він не шукає навіть більшости, режім, який утверднвся під іменем соціяльного експерименту і тепер визнає, що цей експеримент не вдався, режім, який провокує найбільшу й найпажнішу країну в світі, не тільки своїм власним істнуванням, але до цього ще й своїми вчинками на кожному кроці; такого режіму ще в історії сучасного світу не визнавали за безпечну і міцну політичну форму. Для кожного холоднокровного спостерігача є 75 процент даних проти 25, що такий режім має згинути. Його істнування без заворушень булоб якимсь виїмком й історичним чудом.

І ось на такому чуді базується вся доля жидівської кольонізації на Україні. Навіть її адвокати знають, що буде, коли совітський режім в один ясний ранок загине. Ненависть селян з одного боку, ненависть „білих" (сьогодня навіть і богатьох радикалів), емігрантських армій з другого боку. Але їхнє щастя певне в тому, що вони кажуть, що совітський режім є „вірною" картою, а своїх власних капіталів покищо не хотять ставити на цю карту і як раз в колах, де так захоплені цим „Кримом", не поспішають кредитувати російську торговлю. Але жидівська істота це інша річ і як це є правдою, що совітський уряд вирішив „обмежити" кольонізацію, то тим самим він проявляє більше турботи про жидівське життя, аніж богато з нас самих.

Волод. Жаботинський.

Радянська Україна.

Шевченківські роковини.

Академія Наук приладила на Шевченківські дні такі видання: крім виданої вже книжки „Шевченко та його доба" випускає з друку четвертий том повного збірника творів Тараса Шевченка під редакцією акад. Єфремова. Попри те видає Академія перший і другий том поезій Шевченка (по 18 аркушів кожний том) під редакцією С. Єфремова та Ніковського. Дня 11. березня відбувся святочний вечір в Академії з рефератом про творчість Шевченка, а історична секція Академії влаштувала 15. березня теж науковий вечер з рефератом на тему: Історичний розгляд Шевченківської доби. Дня 11-го березня відбувся в київській опері вели-

---

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

Під дзвінницею.

(Виїмок з нової частини трильогії „Мазепа"—„Батурин"*)

Кількох їздців скакало навманя. Дикий крик і свист тривожив вечірну тишину. Коні аж стогнали, приманлювані острогами й нагайками до скорого бігу.

Меншікову серце живіше забило. Чи не царські це післанці за ним?

Дав трубкою знак,— їздці спинилися.

Підїхав і спитав — куди?

До найближчих сотень з маніфестом царським — відповіли.

Заспокоївся.

Царські всадники, пізнавши коменданта кінниці, віддали йому честь і показали папері.

Не були запечатані, бо призначено їх до прилюдного оповіщення і до як найскоршого та найширшого розповсюдження.

Меншіков розгорнув один, скинув трикутний капелюх перед власноручним підписом царським і пробіг письмо очима.

Цар сповіщав усе козацьке військо, що стояло біля Десни і по інших місцях, а також усіх духовних і мірян на Україні, що гетьман Іван Степанович Мазепа кудись у безвісти пропав і що треба боятися, щоб не вийшло яке лихо із його ворожих факцій.

Тому то цар взиває усіх козацьких старшин, щоб негайно приїздили до його царського стану на раду, а якщо виявиться потреба, щоб вибрали собі нового гетьмана.

Меншіков заспокоївся. Для його, значиться, не було тут ніякої небезпеки, треба лиш бистро помітити настрій царя і пристосуватися до нього та підійти під царські бажання, вгадуючи його думки, як вгадує вірний пес думки і бажання свого пана.

Віддав письмо і відпустив штафету.

Їздці гукнули на коней, ті рванулися з місць, і потонули в пітьмі. Меншіков і собі пустився в дальшу дорогу. Підїзджаючи до найближчого, села запримітив незвичайний рух. На майдані, недалеко церкви, горіло огнище і гарчав тарабан. Селяни, стрівожені одним і другим, вибігали зі своїх хат і ставали гуртами, з острахом дивлячись на царських ратників. Нічого доброго від їхньої нічної гостини не сподівалися.

„Старшина де?" — гукав вусатий райтар. „Чому його чорт не приніс, хоче кулею в безмозкий лоб дістати?"

Сільський старшина, сивоголовий, поважний дідусь, висунувся з товпи і поклонився в пояс.

„Прийшов старий чорт?" — привітав його вусач, — „так прикажи свому дідьчому кодлові, щоб колесом ставали й слухали, що приказує батюшка цар, а то колесо вас не мине, бунтівники, супротивники черкаські!"

„Колесом ставайте, люди добрі, колесом, дітоньки любі,— тихо там, добре слухайте, що їх милости, люди царські, читатимуть".

Народ окружив колесом огнище і в безмовній покорі слухав незрозумілого маніфесту царського. Вусатий райтар читав його голосом грімким, але однозвучним, не зважаючи на знаки перепинання, немилосерно шматуючи речення та відпочиваючи якраз не там, де треба, —ізза чого зміст царського письма затемнювався до решти.

Меншіков зупинився осторонь між липами, так що серед темряви його й не бачили, і звідси приглядався до цеї цікавої і з малярського боку дуже ефектовної картини.

„Гетьман Іван Степанович пропав... кудись у безвісти і звідси... виникає сумнів чи нема... тут.. ворожих факцій," — проголошував вусач.

„Брешеш!" — загуло нараз десь здалеку від церкви, з поміж могилок. Товпа стрепенулася, вусач читати перестав. Від могилок виходив високочезний дідуган, з білими вусами, зі жмутками білого волосся на підголеним лобі, весь білий, лиш полумінь кидала на нього відблески червоні.

Став під дзвінницею, під самими дверми, високий і страшний, як опир. Ніхто його не знав, жінки гадали, що дух. Хрестилися, діти з криком утікали в село.

„Брешеш!" — гукнув, простягаючи в напрямі читаючого салдата свою костисту, довгим життям висушену руку. „Гетьман Мазепа не щез, він пішов по славу і по волю для тебе, тупоумний народе, для тебе, безглузда товпо!"

Говорив так голосно, що Меншіков чув і розумів кожде його слово.

„Не гетьман зрадив народ, а ви зраджуєте його, відрікаєтеся від нього, як Петро від Спасителя свойого, нікчемні труси, грязюко з торгового майдану! Метайте жребії о ризи його, гризіться за серебренників тринять, поки вас царська підошва не розчавить, як хробів на шляху. Гетьман камінь двигнув, камінь, що давив вас і предків ваших, а ви спиняйте його, щоб не покотився униз, лиш щоб упав на невольницькі черепи ваші і на голови нащадків ваших, — раби! Як безмовна скотина, покірно слухайте і до відома приймайте, що вам читає посіпака царський, замість навіки затулити його брехливий рот, — труси, падлюки!"

Царські люди збилися в гурт, їх було кількох, а кругом сотки непевного народу.

„Готовись!" — гукав вусач.

Як камінь стояли серед моря людських голов.

Ділило їх огнище, котре можна було зітханнями вгасити і затоптати ногами в одну мить. Товпа заметушилася.

„Як ти смів?!" — верещав вусач. „Ми люди царські, головами заплатите за нас".

„Совістю заплатите за зраду України", — відповів дідуган.

„А вжеж, а вжеж!"

„Правду говорить дід!"

„Не слухаймо москалів, слухаймо його!"

Море обливало камінь, жар потухав...

В цей рішаючий мент Меншіков дав знак своїм людям.

З криком і свистом пустили коней в товпу. Списи, як блискавки з чорної хмари вилітали. Товпа захвилювалася, розступилася і з криками одчаю розбрилась на всі сторони світа.

На майдані осталося кілька тіл, що вилилися в болю і кричали ратунку, — надаремно.

(Докінчення буде.)

*) Цей виїмок друкуємо з дозволу редакції „Української Накладні" в Ляйпціґу. — Ред.

кий концерт, присвячений памяти Шевченка, в якому взяли участь усі сили опери. — В Харкові відбулося під проводом акад. Багалія дня 14. березня врочисте засідання інституту ім. Шевченка, присвячене памяти поета. В святі взяли участь делегати всеукраїнського зїзду селькорів. Секретар інституту Айзеншток виголосив реферат „Організація Шевченкознавства на Україні". Дотепер написано про Шевченка до 4000 книжок, брошур, статей, яких досі ніхто не опрацював. Цим має занятися інститут, що організує два нові кабінети: передшевченківської та пошевченківської літератури. Акад. Багалій виголосив реферат на тему: „Шевченко й селянство". Він звернув у рефераті особливу увагу на численні оповідання й перекази, що повстали в звязку зі смертю Шевченка між українським селянством, а які доповнюють історичну думку про те, що Шевченко був великим ворогом кріпацтва і боровся за волю селян. Всі такі оповідання та перекази інститут тепер збирає, системізує та творить з них матеріял, що висвітлить нам постать поета, як собі її представляв український нарід.

Протест проти приєднання Галичини до Польщі.

„Пролетарська Правда" подає, що дня 14. березня ц. р. отже в річницю відомого акту з 14. березня 1923 р., яким Антанта віддала Галичину в руки Польщі, спілка письменників „Західна Україна" влаштувала протестуюче проти того акту віче, в якому взяло участь 300 галичан. По промовах Семка і Заклинського віче прийняло резолюції, яких з уваги на прокуратуру подати не можемо, щоби не світили на їх місці білі плями.

Катедра української архітектури.

Одеська політехніка образотворчих мистецтв рішила поставити на належну височінь відділ української архітектури і мистецтв. На катедру цю запрошено відомого українського вченого архітекта проф. Кричевського.

Для таких нема місця!

Виключення пос. П. Васильчука з партії „Сель-Роб".

В останньому числі „Волі Народа" появився комунікат президії „Сель-Роб-у" про виключення посла Павла Васильчука з партії. В незвичайно каламбурно зложеному тексті того комунікату читаємо між іншим таке:

„Послідні соймові виступи посла П. Васильчука, зокрема промова з 28. січня ц. р. з її виразно угодовими (?!) натяками дали змогу ворожій ундівській пресі з оправданням засвідчити, що ідеольогічний зміст цих виступів посла П. Васильчука покривається з програмою і політикою ундівського табору".

Найважнішу частину промови посла П. Васильчука, де він говорив про незалежницькі та соборницькі державно-політичні стремління української нації, ми друкували на сторінках „Діла". І саме це місце до тої міри вразило наших москвофілів, що вони вважали за доцільне виключити пос. Васильчука з партії. Очевидно між „Сель-Робами" нема місця для українських самостійників. Можна надіятися, що не такий далекий час, коли й інші члени б. „Сельсоюзу" з національною українською ідеольогією найдуться в аналогічному положенні.

Стрийський процес.

Розправа проти 43 робітників.

Стрий, 19. березня 1927.

Нині переслухано останніх 12 обвинуваченых. Обв. Юлії Пузик грозили на поліції, як нічого не скаже. Обв. Пазя Фендик на запит предсідника, чому її зізнання не згоджуються з протоколом, відповіла: „Я не знаю, що там вони писали". Обв. Зборовський мусів зізнати, що бачив, як Вагман і Грицуляк співали, хоч Вагмана не знає і ніколи на очи не бачив. Обв. Шумидо дивується, чому на салі нема чотирьох обвинуваченых, на яких є підозріння, що були на услугах дефензиви. Нині переслухані обвинувачені, як і всі попередні, зізнали, що перед сальвою не було перестороги. На салі був мін. Морачевський, що хвильку прислухувався розправі.

За оборону політичних вязнів — перед суд.

Варшава, 20. березня 1927.

Свого часу комісаріят польського уряду сконфіскував відозву п. з. „Голос Ліги Оборони Прав Людини і Громадянина" в справі політичних вязнів у Польщі. Окружний суд затвердив конфіскату комісаріяту уряду і віддав цю справу прокуратурі для потягнення до карної відповідальности підписаних під відозвою. Справу в найближчих днях віддадуть слідчому судді для устійнення вини тих осіб при редагуванню відозви.

Югославія готовиться до війни!

Рим, 20. березня 1927.

„Джорнале д' Італія" повідомляє, що югославянський ген. штаб під особистим керовництвом короля приготовляє план, який можна би назвати мобілізаційним у звязи з надзвичайними заходами приготуваннями. Кореспондент взнає, що Югославія робить воєнні приготування здовж альбанського кордону. Головні сили мається ужити на альбанському кордоні. На болгарському кордоні мається поставити резерви, а на грецькому і мадярському мається поробити заряджения безпеки. В бюрах ген. штабу кипить праця при участи короля Олександра, який контролює працю штабу. Кореспондент кінчить, що ті приготування здовж кордонів слід обсервувати не лише в інтересі Балкану, але в загально-европейськім інтересі.

Той самий часопис повідомляє, що альбанський уряд повідомлений про військові приготування СХС, почав оборонну акцію. М. і. перетранспортовано на північ, кордон Альбанії гармати гірської артилерії. Альбанський ген. штаб робить досліди у справі концентрації військ на півночі краю. Югославія найбільше приготовляється біля Джакова.

Лъндон, 20. березня 1927.

У звязи з нотою італійського уряду до урядів інших держав про військові приготування Югославії „Таймс" виступають проти авантурничих планів, які можуть потягнути за собою катастрофальні наслідки і збройну інтервенцію Італії. Приязнь Англії і Франції до Югославії не обовязує згаданих двох держав до оборони Югославії перед наслідками переважних агресьвних кроків. Англійські поінформовані кола заявляють, що доки великі держави співпрацюватимуться згідно на мирі, доти нема небезпеки заколочення европейського мира.

Білгород, 20. березня 1927.

В югославянських болгарських колах заперечують римські вісти про концентрацію югославянських військ на альбанськім кордоні. В альбанських колах доси не дістали потвердження вістей „Джорнале д' Італія".

Демарш послів Італії і Англії.

Білгород, 20. березня 1927.

Італійський посол у Білгороді вручив у югославянськім міністерстві закорд. справ ноту. Англійський посол відвідав югославянського міністра закорд. справ Періча і повідомив його, що прилучується до демаршу італійського посла. Італійська нота протестує проти военних приготувань Югославії, звернених проти Альбанії. Італійський уряд заявляє, що зачіпні наміри Югославії не можуть лишитися без фатальних наслідків для неї. Нота вичисляє ряд фактів, які мають доказувати, що СХС. готовиться до офензиви проти Альбанії і піддержує альбанських повстанців. — Мін. Періч відповів італійському й англійському послові, що інформації ноти є неправдиві, а Югославія не має зовсім причини мішатися у внутрішні справи Альбанії.

„Біла рука".

Рим, 20. березня 1926.

„Джорнале д' Італія" повідомляє, що зараз після підписання альбансько італійського пакту в Тіраві сербські військові організації, а передовсім „Біла рука" (до якої належить цілий югославянський ген. штаб) зачали працювати в тіснім контакті з міжнародньою масонерією проти Італії. Метою тої організації є: заняття півн. Албанії і Солуня (Сальонік), підпорядкування Болгарії і інших балканських країв, непорушимість Македонії, домінуюче становище сербів у СХС і на Балкані. Акція СХС виразно зміряє до викликання повстання на кордоні Албанії та до повалення Ахмеда Зогу і теперішнього альбанського уряду, прихильного Італії.

Альбанські революціонери проти Італії.

Білгород, 20. березня 1927.

„Політіка" повідомляє з Тірани: Альбанські революціонери почали пропаганду проти італійсько-альбанського пакту. Сто італійських офіцерів висіло на альбанськім побережі, щоби приготовити операції против альбанських революціонерів. Революціонери обвинувачують Ахмеда Зогу, що хоче проклямувати себе королем під протекторатом Англії.

Офіціяльне заперечення СХС.

Білгород, 20. березня 1927.

З міністерства закорд. справ часописи одержали таку заяву: Вісти, начеб. Югославія робила якінебудь військові заряджения против Альбанії, або начеб організувала ватаги, є неправдиві.

Перед заняттям Шанґаю.

Лъндон, 20. березня 1927.

Відділи кантонських військ від північно-західної сторони підійшли до самого Шанґаю і заняли уладження й магазини в пристані. Рівночасно кантонці заняли твердиню Ву-Зунґ і вивісили на ній прапор куомінтанґу. Комендант півн. військ в обводі Шанґаю ген. Ні-Ченґ жадає від кантонців 50.000 фунтів за здачу Шанґаю.

Жінку вбито в міських арештах!

Львів, 21. березня 1927.

В міських арештах при вул. Судовій від пів року жила около 50-літня Марія Куликовська. Поміщено її в арештах тому, що була без заняття, за жебранину і т. д. Тепер управа арештів хотіла позбутися Куликової, а саме віддати її до заведення братів Альбертинів. Куликова почувалася добре в арештах, тому не хотіла уступитися до згаданого заведення. Є підозріння, що вязничні дозорці побили Куликову і вона наслідком побиття померла. Секція тіла виказала ушкодження, завдані мабуть якимсь тупим знаряддям. Годиться ще зазначити, що дві картки в книзі Ратункової Стації, де лікарі подали рапорт із секції тіла Куликової, якась „незнана рука" видерла.

Зі спорту.

Гасмонея-Україна 3:2 (2:0).

Вчорашні змагання тих обох дружин на площі Сокола-Батька стягнули до 1.500 видців. Гра обох дружин була доволі цікава і присутні мали нагоду пережити немало нервуючих моментів. У першій половині сильна перевага Гасмонеї, яка грала з вітром. Цю перевагу Гасмонея використала як слід, бо в тому часі впакувала у ворота України дві брамки (друга була з 11-метрового карного, подиктованого — на нашу думку — неслушно). Технічну перевагу виявила Гасмонея і в другій половині гри, стріляючи до воріт України ще одного *goal-a*. При кінці щастя обернулося до України і вона всіпла відбитися хоч частинно, впакувавши ногами Мурського два *goal-i* у ворота Гасмонеї. Всі три брамки Гасмонеї були ділом Шпаєрмана. Як оглядний суд дя фунгував п. Маркус.

Памятайте: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі пихоліття!

НОВИНКИ.

— **Геніяльна тактика.** В „Раді" з 20. ц. м. находимо новинку п. з. „На бездоріжжах" такого змісту: „Польська преса поширює відомости, що партія УНДО на своїх провінціональних довірочних зібраннях постановляє вести слідуючу політику: явно перед масами вдавати непримиримих супроти Поляків українських патріотів, а потайно вести політику угодову, шукаючи зближення з урядовими колами. Ціллю тактикою задумує УНДО здобути як найбільшу кількість посольських мандатів до варшавського сойму. Так пише польська преса". „Рада", яка не вірить польській пресі ніколи, вірить їй без застережень, коли можна з неї зачерпнути, навіть неістнуючий наклеп на земляків, що не належать до її парафії. Далі: вона користується геніяльною методою одного прославлюваного нашого дипльомата, який завсіди пускав у світ вістки, що мав „довірочні" побачення з великими европейськими дипльоматами, але зязаний словом, не може зрадити змісту розмови. Цікаво, скільки дійсних передплатників гадає здобути „Рада" такою тактикою?

— **Лист з Украіни.** Пересилають нам українського листа висланого з Володимира Вол. 17-го м. м. у Харків на Тюремну вул. ч. 4. до тюремної церкви, до якоїсь громадянки. Адресатки не найшли і лист вернувся з такими примітками: „Необходимо имя и отчество": „Справка: за неименнем церкви тюремна Васильовська по тюремной ул. в доме № 4. спр. 23/II. почталон. ДК." А навіть по французьки. „*Retour, Inconnu*". Тільки ні слова по українськи. Українізація, кажуть, ідe, аж пищать!

— **Особисті непорозуміння.** У ч. 52. з дня 9-го ц. м. передавали ми дивний факт, що управитель школи у Підгайчиках не хотів відступити шкільної салі на виставу для дітей. Нині одержуємо від управителя спростування того факту, яке, на жаль, факту не заперечує, а розясняє, що організаторка вистави, місцева громадянка, знеактуала нам і не хотіла попросити в нього дозволу, а вислала з проханням тільки самих дітей. На нашу скромну думку: в громадських справах можна би такі особисті непорозуміння залишати прегарно на боці.

— **З нашим театрів.** У звязку з новинкою „Новий Український Театр", одержуємо таке пояснення: „Щоби приливити поширювання неправдивих чуток, подаю до відома, що до „Нового Українського Театру" перейшов не цілий склад „Українського Театру під дирекцією О. Міяковича", як це було сказане у дотичній новинці Вашого часопису, а за винятком оських осіб — пань: О. Міткевич, Т. Тухальської, балетниці. І. Міткевичівної, Колесниченкової, Кемпової, Ратушної та Смірінської і панів: О. Тухальського, Миколенка, Смірінського, Кемпа та Герасименка. З правдивим поважанням О. Міткевич". Заки ми помістили попередню новинку про „Новий Український Театр" питали його представника тричі, чи правдою є те, що в трупі пані О. Міткевич не залишився ніхто, і він заявив тричі: „ніхто!" Ех! є в нас справді артисти у переборщуванні!

— **Шевченківські свята.** Заходом Українського Товариства Допомоги Емігрантам з України в Ченстохові відсвяткували дня 13. березня ц. р. тамошні українці 66 роковини смерти Т. Шевченка.

— **„Урядові імянини.** Львів, як і інші міста польської республики, святкують 19. березня імянини марш. Иосифа Пілсудського. Це дуже дивне свято, коли зважити, що його організують ті, що вважають себе демократами. Військові орхестри, прапори на будинках, дахах, трамваях, наклейки у вікнах, гірлянди, штучні вогні, походи. Є в цьому святі комбінація російських офіціяльних свят і австрійських. Російські святочні імянини тягнуться три дні; імянини марш. Пилсудського почались 18. пополудни і протягнуться до 20. в ночі. Коли вийдете на вулицю нагадується австрійська парада. Правда, що тамта була трохи скромніша: імянини Франца Иосифа І. обмежувались до гарнізонового свята. Але ідея, що окрилює звеличників міліторного геніх Польщі лишилась та сама, що у колишніх жерців далекосяжної австрійської політики, яка вірила, що застромить свої прапори на Дніпрі. О, військо, демократе! Якби я, скромний новинкар, став президентом республики і вважав себе демократом, то сказав би собі на імянини так: Ніяково якось глядіти на такі міліторні, старі паради; і не личить, щоби мої імянини коштували стільки грошей, які йдуть з податків бідних людей. Маю імя, гарно. У день своїх імянин призначаю всю суму, яка йде на паради — на дім для беззахистних, на дешеву кухню для голодних, на очищення міста з бруду, на... ах! скільки ідей пхається в голову! Та видко, що такі „нові" ідеї можна вині їхати хіба в новинки, а не в урядові імянини, які мають вироблену традицію старими династіями.

— **Офіцерський самосуд над ред. Слов-а Польск-ого.** З нагоди переіменування Панської вулиці на вул. Пілсудського „Слово Польске" помістило статтю „По вічні часи", в якій пригадувало, що Панська вул. вже називалася вул. Бем-Ермолія, а тепер „по вічні часи" переіменовано її на вул. Пілсудського. Три капітани 40 пп. Воксович, Солтис і Лодзінський уважали, що згадана стаття ображує не марш. Пілсудського, а офіцерський корпус; тому прийшли до редакції „Сл. П." і один із них замахнувся, щоби вдарити ред. Кордиса. („Да. Людовик" пише, що таки вдарив), але редактор заслонився. Після того офіцери полишили свої візитівки і вийшли. „Сл. П." з 21. III сконфіскував прокуратор за статтю „Напад офіцерів на редакцію „Слова Польского".

— **Знйний здобуток.** Від 30. мая до 4. червня збереться у Варшаві міжнародній конгрес медицини та військової фармації. Комітет цього конгресу на нараді у Брюсселі рішив, що польську мову треба признати офіціяльною на конгресі. Польська преса підкреслює це як здобуток. Нам видається, що в даним випадку комітет руководився підручником „доброго тону", міркуючи правильно, що не можна відмовляти права вживати на конгресі мову того краю, в якому всі гостять. А порівнання з правами дотеперішніх офіціяльних мов на конгресах, англійською, еспанською, французською та італійською тут ні при чому. Офіціяльна мова, яку треба перекладати для всіх присутніх чужинців, не є здобутком.

— **Сільські трагедії.** У Містках біля Пустомит господар Куриляс живе давно в незлагоді із своїм сином і взаємно побивають себе. Підчас одної з останніх бійок пішли в рух: вила, ніж і револьвер. Батько стріляючи до сина, зранив його і за це дістав 2 міс. вязниці... з відкладенням кари на протязі 4 літ.

— **Невідоме про бузька.** У днях, коли бузьки офіціяльно можуть появлятись під нашим небом як вістуни весни, чужинна преса приносить цікаву новинку про бійку бузька із... львами. Подія трапилась у цирку в Еберфельді. Підчас проби один бузьок дістався до львиного звіринця; лопотом крил і клювом так перелякав царів пустині, що ці почали втікати. Бузьок відчував якусь дивну вражу до них, бо на другий день, підчас вправ усмирителя із 14 львами, він кинувся між них із простягненими крилами і напав на одного, який утік, а відтак на решту. Вся громада львів у ростіч. Бузьок гатив клювом по львах і усмиритель мусів перед ним аж боронити львів, випівши всіх із клітки. Новий факт, а мораль стара: з бузьком не зачіпайся!

— **Світова всячина.** Роковини смерти Сун-Ят-Сена святкували в Сінгапурі кервавo: китайські маніфестанти пробували здобути поліційний комісаріят; поліція стріляла: 6 китайців убитих, 11 раненик; раненний поліц. інспектор.—Група крайніх „сінфейнерів" задержала в Дабліні тягарове авто, що розвозило англійські газети і все спалила. — 12. ц. м. святкували в Москві роковини лютневої революції, відомий режісер Меєрхольд дав з цієї нагоди вистав-

ву з життя каторжан, в якій узяло участь 300 артистів; вся трупа в кайданах, із солдатами та визначними сторожами переходила головними вулицями Москви. — У Детройт почався процес проти „автового короля" Форда за образу чести якогось Арона Шапіри, якому Форд закинув, що він користується економічними організаціями для власних цілей. Шапіра домагається тільки міліон долярів відшкодування за свою нарушену честь. — Відомий лікар Воронов справив собі з Нової Гвінеї шимпансів для своїх „відмоложуючих" операцій; більшість малп померла в дорозі; тільки дві доїхали.—Мустафа Кемаль баша видав закон, затверджений анторським правительством, із забороною танцювати традиційний „танець живота".

— **Український міліярдер** — як пише чернівецький „Рідний Край" — появився нараз у Чернівцях в особі кінооператора Лисянського. Він перед кількома днями довідався, що його вуйко Куснарюк, котрий давно вимандрував як кушнір до Америки, помер у Монтреалі, полишивши своєму сестрінкови в спадщині 3 мілліонів долярів. Ледви чи ще є в Румунії такий богач, як наш земляк Лисянський.

— **Спростування.** Одержуємо такого листа: Прошу помістити в найближчому числі Вашого часопису на підставі § 19. пресового закону ось-що: 1) Неправдою є, що я ходжу на польські забави в Старому Самборі; 2) Правдою є. що дотепер ніколи не був я на польських забавах у Старому Самборі; 3) Правдою є, що з жінкою був дня 26. лютого 1927 на учительській забаві в Старому Самборі, де моя жінка як учителька з цього повіту уважала за відповідне взяти в ній участь, а як мужатка уважала за невідповідне без мужа показуватися на салі: 4) Правдою є, що я був також з жінкою дня 5. березня 1927 р. на українській забаві в Старому Самборі, 5) Одночасно неправдою є, що не можна мене бачити через подвійні очиці на українських забавах, виставах і концертах, бо я на них — на скільки можливе—є присутний, хоча це для мене чужий повіт.—о. Зиновій Стояловський, священик з Яворів, п. Турка.

— **З кіна.** У кіні „Палас" превесела фільма у 14 діях „Пат і Патахон, хлопці з кебетою".

Дописи.

Римачівщина. *(З північно-західних окраїн Лемківщини.)* І в нашім куті зачався нарешті народньо-освітній рух на ширшу скалю. В останніх часах живу діяльність починає проявляти село Боєько, що лежить на північно-західних окраїнах Лемківщини. Село донедавна цілком москвофільське, і то типу передвоєнного москвофільства, в значній частині сполщене. В місці польська парафія, польська школа, польські матечки із захоронкою. Минулого року відновлено кооперативу, яку вирвано зпід покрову „Русского Репізіонного Союза", бо він нею цілком не цікавиться, і віддано її під нагляд нашого Ревізійного Союзу у Львові. Відновлена читальня гуртує біля себе місцевих селян-лемків. Дуже рухливу діяльність проявляє місцевий аматорський кружок під умілим проводом о. Миколи Головача, місцевого катехита народніх шкіл. Кружок недавно давав виставу оперетки „Ой не ходи Грицю", що пройшла дуже гарно, доказом того те, що кружок повторив виставу в місточку Риманові. Вже дня 6/3 1927 давав кружок нову виставу, тим разом дуже відповідну до місцевих обставин: „Ворожбита" Цеглинського. Ця вистава пройшла з великим моральним успіхом. Матеріяльного успіху не було великого, бо місцеві люди, а головно старші не звикли ще до аматорських представлень. Підчас перерви приграваля місцева орхестра. Тепер аматори приготовляють нову штуку, а саме „Невольника". Це гідний наслідування примір усім нашим тутешнім громадам, а рівночасно найкращий доказ, що може зробити рухливіша одиниця навіть в зараженому москвофільською дурійкою до того на половину спольщеному селі.

Очевидець.

Відозви і комунікати.

Громадяни!

Чи знаєте сучасний стан українського письменства та преси в Галичині? Чи уявляєте собі недолю українських робітників пера?

Письменники одержують ледве такий гонорар за свої твори, як машиністки за переписання їх рукописів; журналісти не в силі прожити із своїх нужденних платень. Ті, що мусять заробляти пером на прожиток, не мають вільної неділі ні свята.

Те єдине, що залишить колись тривкий слід будучим поколінням — писане і друковане слово — нині у нас знехтоване родиться в дуже важких і несприятливих мовинах.

Ніхто не гадає нині поправити долю робітників пера. Та може бодай схочете злагіднити їм їхню працю, даючи змогу раз у рік відпочити та зміцнити їхні скли, їхні нерви?

Перший союз робітників пера в Галичині: „Товариство письменників і журналістів ім. І. Франка" у Львові — хоче збудувати скромну літню оселю для недужих і виснажених письменників і журналістів.

Найшовся щедрий земляк, який дав на цю ціль шматок землі в Ямні, в Карпатах, а кілька наших товариств скинулось по дещі на будову хати.

Почин зроблений. Може він стане засновком нового осередка, який обєднає письменників і журналістів усіх напрямків і світоглядів та причиниться до розбудження живішого культурного руху в Галичині. А коли це щойно ідеал будучини, то літня оселя зможе вже нині зробити корисне, гуманне діло, даючи захист недужим і бездомним робітникам пера.

Почин зроблений. Черга за вами. Причиніться, чим можете, до будови оселі.

Жертви пересилати на книжечку ч. 1141 „Земельного Банку Гіпотечного" у Львові, Підвале 7.

За „Т-во письменників і журналістів ім. І. Франка":

Василь Стефаник голова. **Іван Квасниця** секретар.

Посмертні згадки.

Антоніна з Темницьких Домбчевська, вдова по парохові Дарахова, тернобовельського повіту, сенйорка трьох споріднених родин: Темницьких, Домбчевських і Лепких, померла у Львові дня 12. березня ц. р. у 85. році життя. Покійна — це взір тих наших священичих жінок старого покоління, що іншими очима дивилися на ролю жінки на селі, як тепер дивляться. Стародавній патріярхальний дім Темницьких у Дарахові, що з роду в рід були там священиками а відтак їх наслідників Домбчевських знаний був цілому Поділлі зі своєї щирої гостинности і привітности. Кожнього року в часі ферій гостила там ближча і дальша рідня та богато українських студентів, що серед рідного слова, рідної пісні і родинного тепла находили там приют, відпочинок і покріплення духа. В домі і під опікою Домбчевських виховувалися ближчі й дальші сироти з родини, виховався також замолоду осиротілий о. Ол. Темницький, б. діяльний член львівської Української Громади і довголітній касієр Тов-а „Просвіта" у Львові. Покійна Антоніна горнула не лише ближчу й дальшу рідню, але всіх потребуючих, а передовсім сиріт з рідного села Дарахова, даючи їм приют і опіку та виводячи в люди. Тим лишила в Дарахові у всіх гарну і вдячну память. По смерти мужа в р. 1899 переселилася до Львова і тут її дім витав знову щиро всіх рідних і знакомих. Українська визвольна боротьба не пощадила і її на склоні життя. Зять Ом. Липинський згинув у визвольній війні як старшина У. Г. Армії в зоях у Вінниці, рівнож полягли на Придніпрянщині два внуки Домбчевські, старшини УГА., а другий зять, о. Гр. Клишникевич з Могильниці, помер як жертва звання підчас епідемії тифу, що шалів по польсько-українській війні. Всі ті удари тяжкої долі переносила покійна з покорою і до останніх хвиль життя не переставала журитися кращою долею і будучністю свого народу, ніколи не відмовляючись зложити лепту на народню ціль. Зійшла в могилу одна з рідких уже нині представниць наших старинних священичих родів, що в панщизняних і попанщизняних часах клали перші підвалини до самопізнання галицько-українського народу і до його національного відродження, а про котрих з таким пієтизмом згадує Б. Лепкий у споминах зі своїх молодечих літ. — Вічна їй память!

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
Д-р Фелікс Ган **Львів, Городецька 46.** Телеф. 834.
1640 Пересвітлення Рентгеном. 16-27

Сітки, дротяні, кільчастий дріт, **паркани, лопати, джагани, мотики, тачки,** знаряддя слюсарське, ковальське, столярське, **ваги,** будівельне **скуття,** керничні **помпи, праси до дахівок, пасн, гурти, пивом, сцілінки, коловоротн, відра,** як також всілякі **машинки** і **мотори.** 2-10
1720
по найнижчих цінах поручає
Й. ШУМАН
склад залізних і технічних товарів, експедиція товарів на провінції
Львів, Городецька 25. Тел. 41-47

ЗВІДОМЛЕННЯ.

Отсим **звідомляю** ПТ. Інтересованих, що моя **концесіонована,** взірцева механічна майстерня, перенесена до нового льокалю при вул. Ліндого 2. телеф. 28—70, значно розширена, уряджена на взір закордонних та заосмотрена в новітні машини і знаряддя. Першорядні механіки під фаховою управою виконують: реконструкції і направи всіляких бюрових машин, роботитокарські і всілякі інші механічні. Рівночасно поручаю мій найбільший у Львові склад машин до писання з українським і польським письмом при вул. Сенкевича ч. 9. Тел. 28—70.

1748 2—2 **Юліян Ломаґа.**

Федь Манюх син Павла родом з Яблонова, повіту Рогатин, четар 13 п. п., VII. (бережанської) бригади УГА. мав згинути з обсадою машинового кріса внаслідок розриву денікінського гранату на відтинку Браслав—Немирів над Бугом, в перших днях листопада 1919 р. і має бути похоронений на місцевім цвинтарі в Немирові. Всіх старшин, полевих душпастирів і стрільців УГА., котрі мали би ближші відомости про смерть Федя Манюха і докладнішу дату його смерти, просить підписаний заподати йому, навіть за винагородою. Вп. сотника Хмару і пор. Кліща з 13 п. п. УГА., котрі мали оповідати в Команді Бригади товаришам з 14 п. п. УГА. про ближші подробиці смерти Федя Манюха, прошу о ласкаве заподання своїх адрес. — Закордонні часописи просяться о передрук цего оголошення.

Юрій Дудрович,
1755 1—5 заст. нотара в Бурштині.

Жолудкове Какао стародавний знаменитий середник проти нежиту покормових доріг, катару кишок, розвільненням як також дезинтерії і кровавої бігунки (червінки), високий відсоток (процент) природного гарбнику, під сталою лікарською контролею. 2) **Вівсяні платки „Extra"**, 3) **Солодову Каву „Extra"**, 4) **Цикорію „Extra"** на догідних условях поручає **Представництво Крот. Фабрики Солодової Кави Акц. Т-во „Extra", — Львів, Погулянка 6.**
1757 1—4

Звичайні річні

Загальні Збори

„Народньої Лічниці" у Львові відбудуться дня 31-го березня (марта) о год. 7. вечером в домівці Т-ва „Зоря" при вул. Вірменській 25, після програми як слідує:

1. Відчитання протоколу Загальних Зборів з року 1925.
2. Звіт управи і дирекції з діяльности за рік 1926.
3. Звіт контрольної комісії.
4. Вибір нової управи і контр. комісії.
5. Внесення.

За Управу „Нар. Лічниці": Д-р Вахнянин Мирон, голова. — Д-р Пелех Олександер, секретар.

Ширіть наш часопис!

СОЛІДНИХ, добре репрезентуючихся вимовних агентів, до продажі кави, цикорії, вівсяних платків, какао як у Львові так і на провінції за провізію пошукується. — Зголошення тільки письменно до Представництва Акц. Т-ва „Extra", Львів, Погулянка 6.
1758 1—2

ОВОЧЕВІ ДЕРЕВА
знані з волосоватого укоріненя, з сильними і здоровими пнями, гарно уформованими коронами, поручає по приступних цінах:
САДОВЕ ҐАЗДІВСТВО
ЮЗЕФУВ НАД ВИСЛОЮ
РОМАНА ҐР. РОЗТВОРОВСКОГО
Рік основання 1902 4 золоті медалі
Простір садів і шкілок 210 моргів пол.
Ілюстрований катальоґ — весна 1927 — висилається на бажання даром.
Спеціяльні услівя для рільничих кружків, кооператив і інституцій, також для ґуртівників.

ФАБРИКА КИЛИМІВ М. ХАМУЛИ
В ГЛИНЯНАХ
відкрила з днем 1. березня ц. р. для вигоди П. Т. Клієнтелі власний склад і продажу своїх ткацько-килимарських виробів при 1660 4—5
площі Трибунальській число 1
(проти гол. входу костела ОО. Єзуїтів).

РІЛЬНИКАМ І РІЛЬНИЧИМ КРУЖКАМ
доставляє вагоново і детайлічно:
Найдешевше:
ТОМАСИНУ
СУПЕРФОСФАТИ — кістяні і мінеральні,
ПОТАСОВУ СІЛЬ — краєву,
ПОТАСОВУ СІЛЬ — страссбурську 40—42%,
КАЇНІТ,
АЗОТНЯК — мелений і ґранульований,
СІРЧАН АМОНУ,
АМОНОВУ САЛІТРУ,
ВАПНЯНУ САЛІТРУ,
Гарантія вмістимости:
ВАПНО — палене — мелене,
як також всілякі інші штучні навози, відтак:
УСПУЛЮН першорядну насінну заправу,
ZELIO — зерно паста,
1456 3—10 одинокі певні середники проти мишей і щурів
ЙОСИФ КАРРАХ — Львів, Косцюшки ч. 18.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 93-?

ПОСАДА дяка з добрим голосом також і писаря, негайно до обняття. Зголошення Парохіяльний Уряд Дидьова п. Любовиська. 1734 4—5

4 ЗОЛ. коштує цукорничка з лопаткою з хінського срібла у Мандля, Коперника ч. 14. 1365 25—?

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

1761 **Пом'рове бюро** 1—7
Інж. Михайла Федецького
авториз. геометра і заприсяж. суд. знатока **Львів, вул. св. Терези ч. 2 В.** (біля площі св. Юра). Ч. тел. 37—41.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 64 (11.032). Львів, середа 23. березня 1927. Poczтowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Рынок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполудням. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 6·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Балканська прелюдія.

Львів, 22. березня 1927.

Давно вже відграє Балкан незвичайно сумну і руїнну в своїх наслідках ролю для цілої Европи. Зокремаж в двох перших декадах XX. століття був Балкан постійною і невгаваючою кузнею, в якій кувалися европейські нещастя, а між ними також велике европейське лихоліття останньої війни. Великі держави покористувалися балканськими переважно від них залежними „суверенами" в робленні політичних інтриг і авантур позірно льокального характеру, які одначе спричиняли з правила щонайменше загально-европейське напруження, та довели остаточно до недавного европейського катаклізму. Перед війною довгий час утримувано европейську рівновагу зовсім штучно, бо взаїмні інтриги тодішних великодержав на Балканах все грозили небезпекою для европейського миру.

Здавалось би, що по великій війні вигасли всі штучно підтримувані давними імперіями-суперницями огники, що загрожували пожежою цілій Европі. Одначе так не сталося! Безпосередньо по великій війні були ми свідками безперервного кипіння в балканському котлі а навіть не таких то вже рідких державних кривавих і не кривавих переворотів. Переживала і ще переживає критичні часи Болгарія, мала їх Югославія, а найбільше невеличка та малозамітна Альбанія. На щастя переходово не грає нині майже ніякої активної ролі в балканській політиці Туреччина, що завсорбувала себе всецілю внутрішніми справами своєї анатолійської метрополії. Були ми вже свідками і незвичайно напружених відносин між Югославією та Болгарією, що через македонську справу мало що не перетворилися у збройний конфлікт, та всеж не прикладав у нас ніхто великої ваги до тих подій, а щонайменше не надавав їм крім льокального ніякого ширшого значіння.

Останніми часами про Балкан навіть у світовій пресі мало писали й Европа мала враження, що там все уложилося якнайкраще та що ніякої небезпеки звідти сподіватись не можна. Свого часу в політичному світі навіть мало уваги звернули на заключений в Тірані італійсько-альбанський трактат, що вирвав Альбанію цілковито з під політичних впливів Югославії та зробив з тієї неспокійної і перед війною і по війні країни італійського васаля. Завдяки тому трактатові стала нинішня фашистівська Італія твердою ногою на Балкані та перекреслила там у великій мірі не лише політичні впливи Югославії, але й стала для неї поважною загрозою навіть в її економічному розвитку. Спершу зареагувала Югославія на цей трактат не дуже то рішучим протестом, а потім нібито з трактатом погодилася. Щойно в останніх двох днях заворушили політичну опінію Европи сенсаційні реверляції італійської фашистівської преси про воєнні підготування Югославії проти Італії.

В звязку з тими реверляціями світ пригадав собі на давну ролю Балкану в житті Европи. Балкан і тепер не втратив своєї передвоєнної ролі гнізда, в якому вигріваються їдовиті гадюки будучого европейського лихоліття. Балкан під тим оглядом, видно, не вичерпаний. Югославянсько - італійський конфлікт рівнозначний тепер з започаткуванням европейського конфлікту. Що так воно в дійсности є, не треба аж доказувати. Хто слідкує за розвитком політичних подій останніх днів, той врахує напевно до „миротворчих" заходів Італії крім альбанського договору і такі її „подвиги", як здавна підготовлюваний конфлікт з Францією, участь в організації литовського перевороту, тісне зближення з Англією, спроби наладнання якнайкращих взаємин з Німеччиною, признання Румунії окремим договором суверенних прав над Бесарабією і накінець найважніше: непомірно велику і штучно защеплювану в Італії фашистівську мегальоманію про — не тільки европейську, але й світову — потугу Італії. Італійський фашизм, пройнятий імперіялістичними апетитами, шукає заспокоєння тих останніх у провокуванні воєнної авантури.

Нема сумніву, що Югославія не могла безповоротно зрезигнувати не тільки зі своїх впливів в Альбанії, але не могла взагалі годитися з загрозою власних найживотніших інтересів і на Балкані. Зовсім природно, що мусіла реагувати на всі „здєлки" Італії. Та треба поважно сумніватися, чи могла вона підготовляти негайний збройний конфлікт з Італією при теперішніх обставинах, знаючи до того, що за її суперницею стоїть також Англія. Не переконує нас у тому навіть дипльоматичний демарш англійського та італійського послів у Білгороді. Навпаки, відомости про те, що альбанський президент Ахмед Зогу вже посилає на югославянське пограниче артилерію та військо, вказують до якої міри беззастережно виконує він накази своїх фашистівських покровителів, що так знаменито всю історію підготовили. Не можна також спускати з ока обставин, що невгомонна Альбанія не мусить бути спокійною навіть тоді, коли нею так старанно опікується Італія. З політики Ахмеда Зогу є дуже богато невдоволених і своє невдоволення вони виявлять напевно чинами, як це зрештою в звичаю всіх альбанців. Але діло в тім, що Італія хоче вважати всяку реакцію альбанців на італьофільську політику Ахмеда Зогу воєнною провокацією з боку Югославії. Найближчі дні можуть нам принести ще численні сподівані несподіванки з Альбанії. Чи Італія використає і чи взагалі зважиться їх використати на те, щоби заініціювати воєнне лихоліття — не знати. Як би це сталося і як би югославянсько-італійський конфлікт дав початок новому европейському нещастю, то булаб це заслуга італійського фашистівського імперіялізму, що напевно пропав би разом з Італією в тому нещастю. Одначе при нинішніх обставинах треба сумніватися, чи навіть безвідповідальний фашизм зважився б на такий ризиковний крок, як той, щоби стягнути на себе прокляття всієї Европи.

Українське диво.

Десятиліття політичного відродження України.

V*).

Платформа Української Центральної Ради була наскрізь національною і демократичною. Домагання всіх з'їздів: національного, військових, селянських і професійних—інспіровані Українською Ц. Радою, „як кермуючою загально-громадською установою і підтримані всіми українськими партіями, йшли в напрямі національно-культурнім і національно-політичнім. На жаль, суто-демократична платформа Української Центр. Ради була розслаблена „соціялізмом", себ-то ідеалістичним, пацифістичним демократизмом, підбитим богатим фразеольогічним словником, але не базованим на реальній фізичній силі. Що більше! Як ми вже зазначували, ініціятива пок. Міхновського в справі творення української військової сили зустрічалася — як не з опором, то пасивною байдужністю кермуючих українських партій.

За українцями була слабо організована, розлива стихія, але за чужо-національними чинниками, росіянами і жидами, була фактична організована могутність: армія і всесильні громадські та професійні організації. Російська буржуазія і російський та зросійщений пролетаріят стали одним фронтом проти української народньо-демократичної стихії. Чужонаціональні чинники, упривілеювані цілими століттями, розпоряджаючи міськими осередками, легко могли відбивати наступи неорганізованої української стихії.

Вже в початках революції загострилися на Україні класові протиставства. Вся промисловість, торговий і аграрний капітал на Україні находилися в руках буржуазії: російської, жидівської, польської і французько-бельгійської. Також уся адміністративна влада зберігалася в руках цієї чужонаціональної буржуазії. Одночасно друге рамя капіталу,—міський пролетаріят — теж був російський або зросійщений. Українська стихія, що складалася з експльоатованих верств: селянства, некваліфікованого робітництва, ремісників, дрібних служачих і службової та вільної інтеліґенції, була тиснена цими подвійними кліщами великого капіталу й організованої чужонаціональної сили. Побіда української народньо-демократичної стихії принесе перспективи створювала і перед чужонаціональною буржуазією і перед чужонаціональним міським пролетаріятом. Обі рамена новітнього капіталу здавали собі справу зі значіння української стихії і наслідків її побіди, якої висліком булаб ліквідація провідного економічного, культурного і політичного становища цих соціяльно різних, але національно-політично співзвучних кляс. Якщо чужонаціональна, вірніше російська буржуазія має тратити своє домінуюче становище, то краще тратити його в користь російського пролетаріяту, як української демократії. Бо тим чином політична влада, як і економічна сила, зберігається й надалі в російських руках. Російський пролетаріят на Україні є тільки часовим депозитарем тієї влади і сили, континуатором російської супрематії над Україною. З рук російського пролетаріяту в пригожій хвилі розмірно легко буде вирвати владу і силу, але вирвати її з рук української демократії—не просто неймовірне, надлюдське завдання. Аналогічними думками була і є пронизана російська робітничо-пролетарська кляса. Підтримуючи, часом пасивно —часом активно, російську буржуазію, російський чи зденаціоналізований пролетаріят знав, що в провідній класі капіталістичного ладу на Україні улоковані цінности російської культури, яка є теж одною з головних основ російського панування на Україні. Зновуж — як довго російська буржуазія втримується на поверхні життя так довго зберігає вона всі матеріяльні засоби для російського пролетаріяту. Ліквідація російської культурної супрематії і перехід, хочби ступневий, матеріяльних засобів в руки українських мас, розпорошення віками нагарбаного і сконцентрованого капіталу—це обідміння російського пролетаріяту, позбавлення його добра, яке він уважав своїм, це вирвання йому основи будучої сили і панування.

І тому останнє десятиліття дає нам таку масу доказів на кооперацію цих двох соціяльно відмінних, але національно однородних кляс пануючої російської нації.

В початках революції одні і другі намагалися темперувати українську стихію, спершу гарячими словами й облудними покликами та відозвами. Проти українців і їх домагань ребром ставали російські громадські, буржуазні і пролетарські установи та тимчасове правління, українців переконували і заклинали, щоби не „встромлювали ножа в спину революції" і т. і. Але скоро тільки український рух почав розвертатися і захоплювати широкі народні маси, скоро він почав набирати признак нестримної стихії, консерватори російського панування над Україною перейшли від слів до діл. Київська рада робітничих і салдатських депутатів (більшовицько настроєна) видала постанову, на основі якої всякі з'їзди, конгреси і маніфестації можуть відбуватися тільки з її дозволу, бо — мовляв — „хахли хотять відділитись від Росії", вигнати всіх чужинців, бо вони ніби то проповідують клич: „Україна для Українців!" та що взагалі весь український рух без різниці соціяльно-політичних відмін є рухом контрреволюційним, який треба негайно припинити і здавити. Зновуж російська буржуазія користувалася всіми засобами, щоби залякати українських діячів, припинити українську стихію, розбити зав'язки реальної сили. Збройний напад на полк Полуботка, опірне становище тимчасового уряду навіть у справі обмеженої автономії України в супроводі відозви до „братів українців", в якій закликано українців, щоби не роздріблювали сил „визволеної Росії", щоби не відривалися від „спільної батьківщини", щоби не вносили „братовбивчої усобиці в народні ряди" та такі акти, як виступ київського прокуратора проти ген. Секретаріяту після другого універсалу і заява Винниченка, що „Україна ніколи не давала обіцянки не виходити зі складу російської держави" — все те проречисто засвідчувало інтенції пануючої нації. В У. Ц. Раді майже одноголосно йшли кадети (Крупнов), російські с.-д.-меншовики і передня сторожа комунізму (жидівсько-російський „Бунд" під проводом Рафеса).

Стихійна, органічна кооперація обох рамен капіталізму проти української народньо-демократичної стихії яскраво зазначувалася і пізніше: в часі походу Муравйова на Київ, і в добі гетьманщини, і в часі війни з Росією та громадянської боротьби (наступ більшовиків і Денікіна, а опісля Врангеля), і тепер.

Доказом цього хочби факт, що поступи українізації викликують крайне невдоволення російської буржуазно-демократичної преси, не говорячи вже про реакційно-чорносотенні кола. Одночасно еміґрантська преса величає більшовиків, як

*) В попередньому числі помилково зложено черговy нумерацію статті III. замість IV. — Ред.

відновників великої російської імперії, послідовних виконавців Петрового заповіту. В розумінні протикомуністичних російських чинників більшовики є не лише збережниками, але депозитарами російської могутности. Знову коли тільки деінебудь заговорять про можливий упадок більшовиків, то негайно виринає думка про віддачу влади російській реакції, бо тільки вона в силі втримати одноцілість і могутність Росії. А арештою перехід влади до рук справжньої демократії означав би прихід до влади на Україні української демократії А це не є по лінії ані російської буржуазії, ані російського пролетаріяту, себ-то сил, що панували або панують над Україною і думають те панування над найбогатшою частиною бувшої Росії і теперішнього СРСР. втримати на віки вічні.

Заяви української народньої демократії про те, що вона не хоче відриватися від Росії, що бажає оставати з нею в такому чи іншому федеративному звязку — на нічо не придадуться. Бо тут не йде про таке чи інше улагодження взаїмних відносин між російською північю й українським полуднем, тільки про те, хто має бути володарем українських богацтв.

Під румунською окупацією.

Голодовий страйк арештованих українців.

Чернівецький соц.-дем. „Форвертс" з 8-го ц. м. повідомляє, що арештовані українці, між ними секретар української соц.-дем. партії на Буковині Руснак та редактор „Боротьби" Стефюк рішили почати голодівку, як протест проти їх арешту й нелюдського поведення з ними в тюрмі. Арештовані сидять уже пятий місяць і хоча слідство вже покінчене й не вдалося доказати їм ніякої вини, то все таки держать їх в тюрмі. Сидять вони разом з ріжними злочинцями в переповнених камерах, не дістаючи відповідної їди, а навіть лікарської помочі, хоча у них вже другий тиждень висока горячка. Поводяться з ними неполюдськи, заборонено їм читати навіть румунську граматику, тому вони й рішили почати голодівку. „Форвертс" з тої нагоди пише: „Коли б з арештованими поводилися так по нелюдськи в інших державах, то вже давно було б це викликало протест публичної опінії, а в нас протести заборонені. Хоча соц.-дем. партія Буковини зверталася всюди, і навіть до королівського комісаря Рашкану, то й досі не дістала ніякої відповіди. Все те діється тільки тому, що арештовані є українцями і їм закидується неіснуючі провини, хоча доказати нічого не можуть. Але ця „система короткозорости" тільки скріплює іреденту, бо про це старається так. „опора держави", себто сигуранца, лише, як усі вороги румунської держави".

Нові арешти українських селян.

„Дімінеца" з 5. ц. м. повідомляє, що на Буковині в українських селах почалися знова нові арешти селян і робітників. Так в селі Гдібока арештувано після жандармських трусів у 50 селян більше 20 осіб, а в кого знайдено українську газету „Боротьба", того передано до воєнного арешту 8-ої дивізії в Чернівцях. Буковинській пресі сигуранца заборонила писати про арешти.

Дбають про гуцулів.

Як відомо, після нового адміністративного поділу Буковина, що мала раніше 12 повітів, складається тепер тільки з 5 повітів. Причина цьому та, що при новому поділі Букарешт змагає до того, щоб ніодин повіт не лишився чисто українським. Після цього поділу припала майже вся буковинська Гуцульщина до радовецького повіту. Знесені буков. краєвий сойм і видія позамінювали тепер так. повітові ради. І так теперішня радовецька рада, а властиво її перманентна делегація, рішила на своїм засіданні з 9. ц. м. принять бюджет на 1927 рік; одначе відразу впадає в очі, що в цьому році податки з землі, сільського господарства і будівель підвищено 3 рази більше проти минулого року. З державних фондів повіт не дістає в цьому році нічого. З повітового бюджету припадає на платню урядовцям пів мільона леїв, для урядових автомобілів 180.000 леїв, окрім 500.000 леїв для покупки 2 нових автомобілів, на будову бурси в Букарешті для буковинських студентів (румунів) 150.000 леїв, для рум. нац. культурних установ 200.000 леїв і т. д. Одначе не забули й на гуцулів. Рішили утворити для них 3 амбуляторії і на ту ціль призначено аж 30.000 леїв, що замало, щоб купити хочаб обстановку. З цілого бюджету, що виносить близько 10 мільонів леїв, стягнених майже виключно з українських селян, будуть жити сотні паразитів, будуть виховуватись сотні румунських шовіністів, а гуцули будуть і далі голодувати, хворіти і працювати як невільники в лісах на зрубах. Так то виглядає охорона „нац. меншостей", загарантована версальським миром і Лігою Націй та урядом Братіяну-Авереску!

Конгрес румунських кольоністів.

Дня 7. березня відбувся в Чернівцях конгрес нових румунських кольоністів, що поселилися на землях конфіскованих державою і призначених для рум. кольонізації Буковини. Заможні промовці апелювали до патріотизму кольоністів, вказуючи їм на їх національну місію в „новозвойованій" провінції і на те, що вони стоять на сторожі північного фронту. Досі поселилося вже на Буковині близько 850 родин кольоністів. Вартість подарованої державою кольоністам землі виносить 125 міл. леїв. А щоб забезпечити і збільшити на будучність ню „місію", потрібно державних кредитів або створення т. зв. Кольонізаційного Кредитового Банку, який давав би кольоністам довгоречинцевий кредит. Председатель Скутарю подав до відома, що держава утворить такий банк з сумою 145 міл. леїв, але банк цей буде ставити при позичці умови, що кольоністи не сміють продавати землі нікому, хіба тільки самому банкові, бо тільки таким чином буде забезпечене її рум. посідання. Банк цей буде утворений в Чернівцях протягом 3 місяців. Так отже румунський уряд витрачує з державних фондів нечувані суми на румунізацію Буковини, щоб удержати від розвалу господарства кольоністів. Причина цьому та, що румунські кольоністи як „культуртрегери" дуже неспосібний матеріял. Вони віддають землю в аренду українським селянам, пянствують по коршмах і вважають корисніщим займатися злодійкуватими грабіжами (вже відбулося кілька процесів, де учасниками були виключно румунські кольоністи, але преса не сміла про це нічого писати), ніж займатися господарством. Словом — вони не видержують конкуренції з українським селянством у нікому відношенні, бо цей елемент з далеко меншою культурою і ще меншою освітою.

Засуд за відмову стріляти в своїх батьків.

„Універсул" з 10. березня ц. р. подає: Воєнний суд у Кишиневі під проводом полковника Марінеску засудив 5 жовнірів за те, що вони не хотіли перед 2 роками підчас повстання селян в окрузі Єдинців стріляти на селян, хоч їм приказано було це зробити. Обвинувачені жовніри оправдувались тим, що між селянами були також і їх батьки та кревні. Воєнний суд засудив усіх на 5 літ тюрми.

За океаном.

Гр.-кат. духовенство проти еп. Богачевського.

В американських українських газетах, прим. у „Свободі" з 21. лютого ц. р. появився такий поклик „Т-ва Взаїмної Помочи українських греко-католицьких священників", підписаний 21 священиками:

„Високопреподобні і Всечесніші Отці! Підписані під цим закликом священники ухвалили одноду шно, щоби скликати зїзд усього нашого духовенства. Пора така, що не можна вже довше мовчати. Христос сказав до нас: — Не будьте німими псами! Наш обовязок як душпастирів українців є зійтися і порадитися, щоб не допустити до розвалу нашої церкви і розєднання нашого народу на еміграції. Мусимо повзяти постанови, які покажуть кожному ясно, на якім становиску стоїмо ми в теперішній боротьбі. На зїзд повинен приїхати кожний священик, якому не є байдужною справа церкви і спасення повірених душ. Тому, що *periculum in mora*, мусимо прибути всі негайно, а саме в середу 23. лютого до Ню Йорку. Зїзд відбудеться в готелі Пенсильванія в галі на 1-шім поверсі. Від постанов зїзду залежить будучність нашої церкви, добро нашої еміграції і будучність наша як стану. Не пора ховатися по закутках, а пора проголосити і виявити себе, ким і чим ми є. Ціла наша суспільність витягне відповідні висновки з наших ухвал і з того, кого на тім зїзді буде бракувати. Важиться доля церкви і важиться наша честь як священиків. Наша еміграція затямить добре, яке становище заняло духовенство у переломовій хвилі".

Цей зїзд українсько-католицького духовенства відбувся, як повідомляє „Свобода" з 25. лютого, по намїченому плану. Явилося на зїзді понад 30 священиків, а від богатьох прийшли телеграфічні заяви солідарности та листовні оправдання, що вони не прибули на зїзд тому, бо заклик вийшов так нагло, що вони не мали фізичної можности приїхати. Таким чином зїздом і його постановами зсолідаризувалася величезна більшість духовенства дієцезії еп. Богачевського. Зїзд вирішив відноситися ще окремо до кожного священика і вислати їм уложений на зїзді меморіял, щоб кожний священик мав нагоду пізнати докладно цілу акцію і своїм підписом прилучитися до неї.

Зібрані на зїзді священики постановили:

1) Відноситися до Апостольської Столиці через делегата у Вашингтоні, щоб він поінформував у Римі, що особа епископа Константина Богачевського стала така непопулярна серед нашої еміграції, що його задержання як епископа в нашій епархії могло би спричинити велике відступництво від української греко-католицької церкви.

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

Під дзвінницею.

(Докінчення.)

„Живим його беріть! Бунтар!" — приказував світлійший, спиняючи коня біля огнища самого.

Царські люди кинулись сповняти приказ князя. Але кругом діда стояло вже кількох парубків з головнями, вихопленими з огня. Відбивалися ними від шабель. Іскрами й жаром сипали в очі Москалів.

„Спасибі, діти, що не оставили самого", — говорив дідуган, напираючи на найближчого райтара. Поклав його, шаблю вихопив з руки, перехрестив нею пітьму нічну. „Не осоромимо себе, поляжемо за других!"

Шаблею даром не махав, кождий його удар, — смерть, або важкі рани, останній зойк, або розпучливі стони.

„Оттак їх диявольських синів! Ще наша слава не пропала".

Кількох ратників обіймало і цілувало мать, землю сирую, під дзвінницею жмінка оборонців слави й волі обливалася потом і кровю.

„Хто там ще, підходь!" — кликав дід. „Спішись на другий світ, щоб не минула нагода згинути з доброї руки!"

„Пали!" — відповів Меншіков, повертаючись до своїх.

Райтари зіскакували з коней. Коні полошилися, треба їх було відводити геть. Боялись огнища, а може й діда, що стояв під дзвінницею високий, як дзвінниця, страшний, як опир, біло-червоний, — горів.

„Пали!" — повторив Меншіков.

Залунали перші стріли і двох парубків поклонилося землі.

„На дзвіннищю!" — приказав дід.

Ускочили, двері загатили, чим лиш могли. Чути було, як по сходах спиналися до дзвонів.

Загудів найбільший з них голосно, розпучливо, трівожно, але — надаремно.

Ніхто не наспівав на клич.

З дзвінниці видно було, як гасло світло в селі.

Народ кидав свої огнища домашні, люде, як перепілки по стерні, розбігалися по полях і ховалися по нетрах і плавнях.

Зжахнулося село.

Та не зжахнулися тії на дзвінниці.

„Нам виходу з цеї дзвінниці нема, хіба на другий світ", — казали, ховаючись від куль і посилаючи свої на долину!

Мали їх мало. Ані одної даром не пускали.

По кожній під дзвінницею роздавався безтямний крик і погана лайка.

„Виважуй двері!" — гукав вусач, той самий, що читав царський маніфест.

Але на спину його впав добре пущений камінь згори і він хрестом поклався на розміщану чобітьми землю.

Облягаючі розскочились, як вовки від вовка, влученого кулею мисливого і в обложенців вступила нова охота витрівати в нерівному бою... Чей же устоятьси, чей же проженуть ворогів, вратують честь села?... Так куль вже не було.

„Здіймай найменший дзвін!" — приказував дід, пускаючи вділ відірвану лату.

Насилу зняли, — взяв, розмахнувся і пустив ним прямо туди, де з витягненою шаблею в руці стояв світлійший.

Дзвін загомонів у лету, ніби здивований незрозумілим для нього бажанням грізного дзвонаря і пролетівши понад головами райтарів, зарився глибоко в землю перед самими ногами князя.

„Не попав", — промовив старий, — „а жаль, бо цього в першу чергу требаб післати до чорта. Ану-те ще раз!"

Відчепили другий, дід глянув, затямив собі місце, де Меншіков стояв, розмахнувся, але в ту мить ворожа куля повалила його горілиць:

„Не здавайтеся! Не зда-вай-тесь!"

І — замовк.

* * *

Виважено двері до дзвінниці.

„Посвітіть! — Головню в огнища подай! Запали смолоскип!" Кричали надолині.

„Прикладами їх, дулами мушкетів по голові, не пускай!" — лунало на дзвінниці.

Билися за кождий схід, за кождий щабель на драбині. Москалі дзвінниці приступом взяти не могли.

„Здавайсь!" — гукали на парубків. „Світліший помилує за хоробрість".

„Хай його милує чорт!" — відповіли згори.

Замовкли стріли. Обложені не мали чим стріляти, облягаючі не могли, бо їх люде були в середині.

Меншіков казав огнище перенести під стіну дзвінниці, з того боку, куди завівав зимний, сильний вітер.

„Докидай гиляк!... більше!... ще!"

Огонь бухнув з новою силою, озарюючи не лиш дзвінницю, але й стіни церкви і хрести на могилках, і хустки на хрестах, та розмальовуючи кожну гилячку старих, безлистих лип.

Дим вдирався на дзвінницю дверми й вікнами, усіми щілинами розгойданого поверха. Дзвони розгрівалися, — ніби оживали.

„Ось вам ще!" — гукали обложені, кидаючи вділ останки бельківання.

„Підпалюй сходи!" — відповідав на те московський підстаршина.

На долині дзвінниці стояли останки старого іконостаса, трухле грушкове й липове дерево, сточене хробаками, сухе, як чир.

Підпалили. Востаннє обличчя святих засияли надземським блеском, глянули здивовано і перемінилася в огонь.

Дзвінниця спалахнула високим горючим стовпом, від котрого розвиднілася ніч.

„А розкажіть там цареві, як ми вітали його маніфест!" — гукали згори.

„Поклоніться гетьманові Мазепі від нас!"

„Скажіть, що не осоромили ми себе і його!"

Решту заглушив луск.

Дзвінниця захиталася, затріщала в основах, і як підрубаний дуб перехилилася на той бік, куди хилилася здавна, на захід.

Зойкнули дзвони і з цілою силою непроголошених звуків, з піснями радостей і смутків, з воскресними й похоронними акордами полетіла вниз.

Облягаючі розбіглись, затулюючи долонями очі, наполохані коні фантастичними звірями понеслись по полях, — світліший стояв і дивився на діло рук своїх.

„Бунтівники! Черкаси! Мазепинці!"

Мабуть перший раз вилетіло це крилате слово на світ, щоб то чорним птахом, то невмирущим фенікс-сом, то голубом білим літати понад полями і степами, понад широкими просторами України, буйним, нестримним летом крізь темряву віків.

2) Заявили, що як українці й американські горожани протестують рішуче проти всякого вмішування Польщі в наші церковні справи, а зокрема в справі назначування епископів для нашої епархії.

3) Заявили глибоку симпатію для державницьких змагань нашого народу і демократичних установ. Щоби сповнити хоч крихітку свого обовязку як священики-патріоти, зобовязались торжественно підтримувати по своїм найліпшим силам всяку акцію, яка змагає до осягнення вище наведених цілей.

Зїзд візвав окремо українців-католиків, щоб вони не виходили з рівноваги підчас теперішньої кріси, бо духовенство певне, що наші справедливі домагання будуть вирішені в користь нашої церкви, а з тим і в користь нашої еміграції.

Ці постанови підписали отсі присутні: д-р И. Жук, о. М. Струтинський, о. И. Склепкович, о. И. Ганяк, о. А. Улицький, о. І. Захарко, о. И. Заперконний, о. Л. Левицький, о. П. Середа, о. И. Боярчук, о. М. Кінаш, о. д р Гулик, о. В. Сполітакевич, о. В. Петрівський, о. О. Павлик, о. М. Продан, о. І. Теодорович, о. М. Лисяк, о. Д. Добротвір, о. В. Коритовський, о. В. Довгович, о. И. Дженджера, о. И. Пелехович, о. І. Шуховський, о. Е. Бартіщ, о. В. Жолдак.

З того самого звідомлення „Свободи" довідуємося, що зборам хотів перешкодити о. Антін Лотович з Бруклина, Н. И. який явився з указом о. Ващишина, канцлєра епископа Богачевського. Тим указом забороняв о. Ващишин нараджуватися духовенству над трагічним положенням української греко-католицької дієцезії. Отець Лотович відчитав указ і покинув салю нарад серед загального здивування і несмаку присутніх священиків. Разом з о. Лотовичем вийшли з нарад о. Стрецький з Обори (бувший василіянський монах) і о. Волинець (рівнож бувший монах). Решта присутніх лишилася на салі до кінця нарад і підписала заяву.

Годинники найліпших фабрик дешеві у фірмі **Домбровські — Розважевські, Львів, Академічна ч. 2., тел. 27-29.** Заступство на Галичину світової фабрики годинників „*Longines*". — Ціни фабричні. 1680 5—7

Білоруська Громада і НПХ. — поза законом.

Варшава, 21. березня 1927.

На основі ухвали уряду проголошено Білоруську Громаду і Незалежну Хлопську Партію організаціями нелєгальними. Всі воєводи видали сьогодня відозви, в яких перестерігають населення перед належанням до НПХ., а воєводи „кресові" оголосили ще й окремі відозви, в яких перестерігають перед належанням до Б. Г. Завішено також тижневик „Сноп", орган НПХ. Проти тої постанови уряду видав посольський клюб НПХ. комунікат-протест, в якому заповідає, що буде дальше явною партією і в цій справі звернеться до Найв. Адмін. Трибуналу.

Радянська Україна.

З життя Академії Наук.

Дня 11. березня п. р. відбулися, як звичайно, в нагоди Шевченківських роковин річні збори Академії. Збори відкрив президент акад. Липський. Він замітив, що становище Академії в цьому році значно покращало. По нім здавав звіт секретар Академії акад. Кримський. Він теж твердить, що становище УАН. з кожним роком кращає, але не рівномірно. Коли платню академікам підвищено до 180 карб., то головна маса — наукові співробітники — ще не забезпечені як слід. Дуже великий поступ помітно в асигнуваннях на науково-очеркову роботу та видавництва УАН. Протягом цього року УАН. змогла надрукувати 72 назви книжок (598½ друк. аркушів, близько 10.000 сторінок). Це величезний поступ, що ставить видавництво УАН. на першому місці після ДВУ. та Книгоспілки. Головне лихо — брак приміщень. Славнозвісний на цілий світ хемік-текстильник як. Шапошников не має навіть приміщення для своєї праці. Окрайконком обіцює передати УАН кол. Ольгинську гімназію, це дасть приміщення для лабораторії, а в кол. Лаврі буде розташовано музей. За минулий рік обрано 5 нових академіків, серед них шведський математик Стермер. ВУАН робить обміни виданнями з 154 закордонними науковими установами, 82 союзними та 122 українськими. Це дає змогу належно збагачувати академічну бібліотеку. Вища радянська влада, — каже наприкінці акад. А. Ю. Кримський, — добре розуміє, що УАН треба буде ще краще підтримати з матеріального боку й про це конкретно каже резолюція ЦК партії після обслідування Наркомосу.

Конфлікт СХС. з Італією.

Експозе мін. закорд. справ СХС. — Бурхлива демонстрація в скупщині проти Італії. — Рада Ліги Націй займеться конфліктом?

Білгород, 21. березня 1927.

Мін. закорд. справ Періч в експозе зазначив, що всякі чутки про ослаблення малої антанти безосновні. З Польщею СХС. заключила арбітражний договір. Політика СХС. до Італії основується на бажанні удержати добросусідські взаємини. Італійсько-альбанський трактат увів закордот у громадську думку Югославії і цілої Европи, бо, як можна догадуватися з части його тексту, він може статися небезпекою для добрих і приязних взаємин Югославії з краями, що заключили той договір і для будучини мира взагалі. В інтересі близького сусіда Альбанії СХС. мусить цікавитися долею тої країни. „Мусимо по можности старатися, щоб Альбанія стала дійсно сконсолідованою і незалежною державою і так причинитися до утривалення заг. положення на Балкані. Метою нашої закордонної політики є вдержання незалежности Альбанії. Доки Італія у відношині до пакту в Тірані поступає в рямцях міжнар. договору, що торкається незалежности і територіяльної недаймановости Альбанії, нема причини боятися, що взаємини обох країн зміняться. Основуючися на римськім пакті, бажаємо вдержувати з Італією взаємини приязни і співпраці для закріплення нашої приязни".

Нині передполудньом почалась у скупщині дискусія над експозе мін. закорд. справ Періча. Підчас промови бувш. мін. закорд. справ Трумбіча прийшло до нагальних сцен. З лавок опозиції відзивались ворожі для Італії голоси. Пос. Вільдер звернувся до дипл. ложі, де в першім ряді сидів італійський посол ген. Одреро, і крикнув: „Італійський посол ген. Одреро все ще тут! Геть із ним! Югославянський посол мусів уже кинути Рим! Чому Ордеро сидить тут ще?" Опозиція прийняла слова пос. Вільдера бурею оплесків. През. скупщини перервав засідання і вийшов зі салі. Члени уряду зібралися, щоби нарадитись над положенням.

Льондон, 21. березня 1927.

Між англійським, французським і німецьким кабінетом іде вимінa думок, спричинена довірочним запитом німецького уряду в Льондоні і Парижі, чи Чемберлєн і Бріян годяться на евент. скликання Ліги Націй і чи вважають скликання Ради вже тепер конечним. Чемберлєн і Болдуін нараджуватимуться нині з міністрами в тій справі. Англійські урядові кола оцінюють італійсько-югославянський конфлікт спокійно.

„Обсервер" повідомляє, що альбанський представник у Льондоні заявив, що Альбанія матиме доволі сили, щоби не допустити до перевороту. Посол не вірить, щоби змова проти альбанського уряду мала якусь піддержку на кордоні СХС.

Париж, 21. березня 1927.

„Журналь" повідомляє, що уряд СХС. постановив цілу справу конфлікту з Італією передати Раді Ліги Націй.

Є чутки, що Італія не дуже схильна перекладувати справу конфлікту Раді Ліги Націй. Крім того висувають ще один спосіб порозуміння, а саме, щоби військові аташе в Білгороді явилися на альбансько-югославянськім кордоні та щоб устійнили, чи СХС. готовиться до війни чи ні.

Шанґай занятий.

Генеральний страйк. — Комунікація лише морем. — Перші сутички з европейцями.

Льондон, 21. березня 1927.

Відділи націоналістичної армії вийшли до Шанґаю, де почався ген. страйк. Ген. Пі-Ченг, командант шанґайських військ, схоронився на територію французької концесії. Південна армія заняла теж Чанг-Чев і так має контролю над залізничою комунікацією Шанґай-Нанкін та загрожує головній квартирі шанґайських військ.

В звязи з вимаршуванням півд. військ до китайської дільниці Шанґаю і з проголошенням ген. страйку, міські власти міжнародніх концесій проголосили виїмковий стан. Військо, що ще було на кораблях, дістало приказ висісти покищо на терені чужинних концесій. З причини ген. страйку залізнича комунікація зі Шанґаєм перервана, доступ до Шанґаю можливий лише морем. Віддано кілька гарматніх стрілен до дільниці франц. концесії; між переднїми сторожами, які сповняють службу у французькій концесії і відділом китайських військ прийшло до виміни стрілів. Китайців відперто.

†

ПОХОРОНИ

тлінних останків

ПИЛИПА БЕКЕСЕВИЧА,

приватного службовика,

відбудуться в середу, дня 23. березня ц. р., в 4. год. попол. з передпохоронного дому при вул. Кохановського 94 на Янівський цвинтар.

Рідня.

Біржа.

Гроші.

Долар 8·94, швайцарські франки 172·12, французькі франки 34·90, чеські корони 26·51, австрійські шіллінги 125·75, німецькі марки 211·80.

Що це значить?

Провокація чи що інше?

В наших руках находиться оригінал ось такого цікавого документу:

P. T. Koleżanki i Koledzy! Komitet Nauczycielski, utworzony w Kałuszu ku uczczeniu pamięci kuratora Sobińskiego, pozostający w kontakcie z Komitetem Obywatelskim we Lwowie, zwraca się do P. T. Kolegi (żanki) z gorącą prośbą o łaskawe zdeklarowanie pewnej dowolnej kwoty, przeznaczonej bądźto na budowę szkoły im. Stanisława Sobińskiego w Kuhajowie, bądźto na prowadzenie akcji opieki nad zdrowiem młodzieży, uczęszczającej do szkół wszelkiej kategorji.

W tym celu raczce P. T. Kolega (żanka) wypełnić dołączoną deklarację i przesłać ją na ręce p. Julii Mielnikównej w Kałuszu.

W Kałuszu, dnia 17-go lutego 1927.

Julja Mielnikówna wr., Józef Postupalski wr., Karol Bielański wr., Onufry Kurdydyk wr., Mikołaj Dozorski wr.

Нам тяжко повірити в те, що підписи учит. Онуфрія Курдидика, котрий є головою кружка „Рідної Школи" в Калуші, й Миколи Дозорського, що є членом виділу того самого товариства, є автентичні. Одначе знаємо також, що до підписування наведеної відозви ніхто їх не міг силувати. Позволимо собі також сумніватись, мовби „*gorąca prośba*" плила з їх сердець. Виходило би, що маємо тут до діла з містифікацією чи звичайною провокацією наших сусідів. Вичікуємо отже в найближчих днях заяви в „Ділі" обох згаданих „добродіїв", що підписи на відозві поміщено без їх відома і згоди. Така заява бажана ще й тому, що відозви не зложено до музею, але розіслано по всіх „колежанках і колєгах" без різниці віри й народности і на тому тлі повстають між нашим учительством і взагалі між нашими людьми різні толки.

М. В.

†

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

З ПАНАХИДОЮ

за померших членів Дирекції Центробанку бл. п.:

Григорія Врецьону,

о. Олександра Темницького,

Котця Паньківського,

Антона Гладишовського,

за службовичку бл. п.

Ольгу Рудавську

та всіх Покійних Членів Центробанку відбудеться в дні Загальних Зборів в пятницю, дня 25. березня 1927 р. о годині 8. рано в Успенській (Волоській) церкві у Львові.

Надзірна Рада Центрального Кооперативного Банку „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові.

НОВИНКИ.

— **Москвофільський примус.** Свого часу був поміщений допис у „Ділі", що п. Теодор Гриневич, маляр, став на чолі політового комітету „Русского Народн. Обединенія" у Станиславі, отже став як свідомий член на чолі цієї партії, яка поставила собі за завдання розбивати національний український табор та ослаблювати сили народу. На днях одержав я від п. Гриневича просьбу, щоби взяти його в оборону перед москвофільською язвою, бо він як свідомий член української нації не хоче ніяк належати ані до Р. Н. О-я, ані до інших того рода ренегатських установ, одначе штабовці тих організацій вписали його в свої члени проти виразної його заборони, щоби мати більше число паперових членів, як це зробили з богато іншими людьми. П. Гриневич повисилав до редакцій всіх москвофільських газет заяви, що він не є і не хоче бути членом москвофільських організацій, але редакції навіть за оплатою не хотіли тих заяв помістити. — Від себе додаю, що мені теж відомо, що п. Гриневич, хоч і живе в дуже скрутних фінансових умовах, то, не зважаючи на те, дуже радо дає численні датки на українські організації і як такий вповні заслуговує на те, щоби громадянство його підтримало і віддавало йому роботу як дуже солідному майстрові. — *Д-р Гр. Олійник* у Гримайлові.

— **Український церковний зїзд.** Повідомляють нас, що наглий виїзд православного митр. Діонисія за кордон робить недоцільним скликання українського церковного зїзду підчас його неприсутности в Польщі. З другого боку скликання зїзду підчас Великого Посту незручне для духовенства. З тих мотивів організаційне Бюро зїзду відкладає його на після Великодня. Точний річниць у свій час воно оголосить, а покищо закликає намічати делєгатів від кожного села та подавати їх адреси до бюра зїзду: Володимир Вол. д-ру Річинському.

— **Uvalnica.** В римськім двотижневику літератури, науки і мистецтва „*Nuova Antologia*" з 16. лютого ц. р. поміщений переклад шведської новелі „Мазепа і його посол" Вернера фон Гайденштама.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

ДЕНТИСТ

Проф. Д-р Т. Богосевич

1669 **ординує від 12—4** 6—10

Пасаж Микляша Сходи 1, II. пов.

Вже надійшли Останні Новости

на весну і літо для Пань

:: :: :: до фірми :: :: ::

АНТІН УВЄРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Філії в Тернополі, Дрогобичі і Стрию.

1569 12—50

Пан! що задумує закупити найліпші і найдешевші презервативи, французькі або мексиканські болони, повинен негайно жадати 3 взори разом з цінником за зол. 1·20 в значках, тузін зол. 4, 6, 9 і 12. — Висилка почт. цілком дяскр.

Парфумерія С. ФЕДЕРА Львів, Сикстуська 7.

1767 1-10

ВІДГУКИ СЦЕН.

Сумні міркування з приводу веселої оперетки.

Загостила вчині і до нас „Графиня Маріца", мадярська аристократка, що спершу відвідувала тільки европейські столиці. Загостила відразу в двох перекладах, на жаль — невідомих перекладчиків. Одного перекладу я зовсім не знаю, але кажуть що він гірший від того, який довелось мені почути дня 15. ц. м. в салі Лисенка. Коли воно правда бодай у половині, то не мусить бути щось геніяльного в своїм роді, бо і той „ліпший" вимагає кровавої пімсти. Стилістичні квіти переплітаються весь час із незабудьками мови, а ціла та китиця звязана такими віршами, що навіть я при відповіднім натхненні створив би ліпші. Як це не стидно для нас, але найліпший досі переклад оперети зробив... політик і економіст (Е. Олесницький) і покищо ніхто ще його не перевищив.

Та досить про перекладн!.. Річ у тому, що „графиню Маріцу" ставили в нас. Це подиву гідна відвага — як на нинішні часи, а безприкладний героїзм — як на салю Лисенка.

Добре, що я при ній, при моїй укоханій селі. Побалакаємо при цій нагоді про неї, щиро і без їди.

Проект салі подав і перший плян начеркнув... гімназіяльний учитель. Комітет видно дрімав на засіданні і проект прийнято. А тепер — мучся роде український по вічні часи животіння того, бо ледви чи вибудуєш іншу. А хоч і вибудуєш, то певно таку саму, бо в комітеті все знайдеться якийсь будівничий з божої ласки...

У тій то салі Лисенка йшла „Маріца"...

І співаки були й актори знайшлися і музику зайпято і декорації склеєно. — шож, коли салі не можна було переклеїти ані переліпити. Стоїть і стоятиме той архітвір рідного архітектурного мистецтва, як пречистий доказ наших будівельних здібностей — (коли не брати під увагу історії з будовою рідної держави!)

Колись, по століттях, унуки наших унуків будуть показувати місце, (які щасливі вони!) де стояв вище згаданий будинок і при тім говоритимуть:

„Отут галицькі українці поставили Храм Штуки, що був сам великою штукою. Мав дуже мало входів, ще менше виходів, а коли останнє слово вимовите здрібніло, то мав цього несчисленну скількість, але жаден з них не був можливий до вжитку!"

Галактіон Чінка.

Автор, відомий шведський письменник, одержав в 1916 р. літературну нагороду Нобля. — Мінхенський місячник „Zeitwende" за березень п. р. містить коротку статтю, підписану До. — *ius*, про „Евангельський рух серед Українців" на основі подібної статті Адольфа Келлера в „*The Christian World*". — „*Essener Allgemeine Zeitung*" з 13. березня п. р. святкує в своїм ілюстрованім додатку „*Die Wochenschau*" 75-літню річницю смерти „сина гарної України" Миколи Гоголя статтею про психольогію його творчости і поміщенням його портрету. — *А. Л.*

— **Різні нещастя.** Підчас офіціяльного святкування іменин маршалка Пілсудського у Стрию, військовий літак із Львова упав; оба летуни сильно ранені. — 11-літнього хлопця, що приглядався в лісі у Бруховичах, як зрізують сосни, вбила сосна. — Ще одна львівська молода дівчина Міцевська 19-літня хотіла вбити себе і скочила з II-го поверху на хідник. Друга жінка 24-літня посварившись з нареченим, випила йодину. Третя попробувала кокаїни і затроїлась. — До цієї рубрики можна теж зарахувати всі нещастя звязані з численними іменинами латинського „Иосифа". Кілька львівських Иосифів і їх приятелів, що за богато випили, скінчили день у шпиталі або на поліції.

— **Бандитизм.** У селі Дорнфельд, львівського повіту, бандити напали вночі на родину Барухів і покалічивши їх утікли з долярами. У Львові були за ним три вломи: на Немцевича, Корол. Ядвиги і Янівській.

— **Юридично-подружа комедія.** Суд у Будапешті буде мати клопіт з львівською громадянкою Сузанною Кромер. Ця 24-літня дівчина, одержавши у Будапешті добру посаду, не мала охоти покидати Мадярщини як чужа підданка, коли поліція повідомила її про це. Щоби омминути виселення, за радою адвоката дала оголошення, що хоче вийти замуж за поважного мадярського підданого. Найшовся якийсь 62-літній Вайс, який дістав за це в 1923 р. три мілюни корон і „формальну" жінку. Панна Кромер негайно після шлюбу щезла. Але й „муж", узявши гроші, прийшов до переконання, що вона йому подобається і він хотів би мати її дійсною жінкою. Та вона не дала себе до цього намовити через його посередників і він навіть її не бачив. Тепер д-ій Вайс хоче направду женитись або направду розводу, бо йому трапляється посада, на якій домагаються таки жонатого. Панна Кромер має до вибору: або розвестись і вийти на ново замуж цьогож дня або вертатись примусово до Львова.

— **Король поєдинків.** У хвилині, коли латинський Иосиф приніс кілька нових політичних поєдинків між ображеними польськими офіцерами, приходить звістка, що помер у Парижі славний мадярський „фехтмайстер" (прилалось би рідне слово!) Карль Фодор, якого карієра була звязана з неодним великим іменем. Він вивчив мистецтва володіти шаблюкою тисячі своїх земляків, покликаних до поєдинку, гарячих і дражливих як мадярська паприка. Він був малим писакою в якімсь бюрі, коли в 25-ім р. життя відчинив школу „фехтунку". Безпосередно перед смертю у 65 р. життя він святкував 10.000-ний поєдинок, пон якому був присутній як знавець. Якби він умів був володіти так пером, як шаблею, то світ дістав би одні із найкращих споминів про історії чести та любови, що кінчались вістрям шаблюки, неодною досмертною раною і неодним трупом.

— **Гарун-аль-Рашид з Букарешту.** Свіжоназначений управитель румунських залізниць генерал Ионеску забажав особисто переконатись, в якій мірі панує чесність на рідних залізницях. Він переодягнувся за старого турка, причіпивши штучну бороду. Докази чесности почали падати на його голову вже від віконця каси, де він заплатив удвоє більше за білет; контрольор на пероні домагався хабара, заявивши, що білет фальшивий; конвуктор хотів „на пиво", бо найшов на білеті неточну дату. Залізничний контрольор покарав його гривною за те, що він сидів у відділі для курців, а не курив. В Яссах носій утік з його валізою; один урядовець віз з ним довгий торг про ціну за висилку багажу для власної кишені. Генерал починає свою службу від слідства зловживань. Скільки таких мандрівок на зразок Гаруп-аль-Рашида придалось би у ріжних державах!

— **В обороні б-ої заповіди.** Воєнний суд у Ліоні судив 16-го ц. м. двох братів Теофіля та Фелікса Бертальон, яких обвинувачували в дезертирстві. Один мав 33, другий 31 літ, коли почалась війна. Вони втекли з касарні, бо совість не дозволяла їм убивати людей. Скрившись у горах і 12 літ прожили як пустельники, втікаючи перед поліцією, вічно голодуючи. В перших роках вони годувались виключно дичиною, ягодами та горіхами. Селяни, пізнавши їх релігійні переконання, самі приносили їм харч і давали захист. Свідки на суді стверднли, що вони жили як святі, у молитві та пості. Прокуратор обвинувачував дуже лагідно. Їх оборонець вказував на те, що вони не боягузи і не бунтарі, а прості, бідні люди, ученики давних містиків. Суд засудив їх на 3 роки вязниці умовно, випустивши на волю.

— **Ріжні рекорди.** У віденському університеті одержав степень д-ра хемії друкарський складач із Едінбурга, Тауберг. — Американка Бланш Р. Грін є жінкою, що вдається одержує найвищу плату з усіх жінок у світі; вона завідує відділом корсетів в одній нью-йоркській фірмі і має річно 100.000 дол. — Рекорд у злочині хотів здобути якийсь урядовець у Бадені, Геллерер, що обезпечив свою жінку на велику суму від смерти і пішов з нею на прогульку в гори, де скинув її з 50 метрової скелі. — Він заявив, що жінка впала туди нещасливо і хотів узяти асекураційну премію, щоби оженитись з іншою. — До державного скарбу у Вашінгтоні вплило за один день 600 міл. дол. податку. — На останнім загальнорадянськім зїзді лікарів нарікали, що в державі за богато лікарів. Щороку виходить із медичних факультетів 5000 нових лікарів, але більшість з них не є спеціялістами і не має відповідної підготовки.

— **Світова всячина.** Німецька партія „расістів" домагається у парляменті, щоби Штреземан або зрікся мирної нагороди Нобля або жертвував її на ранених у війні. — У монастирі Кодем на горі Атос збунтувалось 7 черниць і проголосило, що не признають архимандрита. Румунська преса твердить, що бунт зорганізований грецьким урядом, який хотів би загарбати манастирську землю, що є на рум. території. — Французьке містечко Брів-ле-Галярд — святкуватиме цими днями сторічний ювилей винайденої ручної гармонії, фабрикантом інструментів Даміяном. Організують конкурс артистів у гармонії з усієї Франції. — У Нью-Йорку помилували фальшивого відкривника бігуна Кука, якого у свій час засудили на 14 літ вязниці за кафтові ошуканства. — Німецький міністр райхсвери Геслер має намір зголосити димісію, прибитий горем, що вмер йому другий син у 21 р. життя. — Американський міністр скарбу заявив, що обнизить доходовий податок, бо скарб має надвишку у доходах. Щаслива країна! — Американці славні дивоглядними організаціями, мають одну нову: в північно амер. „стейті" Канзас осунували окреме товариство всі високі люди, які домагаються: довгих ліжок по готелях, вищих дверей, вищих покрівель в авта.

— **Михайло Гошинський** виступить в середу 23. березня вдруге в опері „Кармен" на сцені львівського міського театру. Співати буде партію Хозе.

Заходом Філії Т-ва „Просвіта", Читальні „Просвіти" і Драматичного Кружка в Кам'янці Струмиловій відбудеться в неділю, дня 27. березня 1927 р. в салі Народнього Дому в Камінці струм.

КОНЦЕРТ

в 66-ті роковини смерти

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА.

Проситься дооколичну інтеліґенцію, головно священство і учительство, безумовно явитись на Концерті, а не відтягатись від народнього свята, як це дотепер бувало.

Дописи.

Хирів. (*Довірочна нарада УНДО.*) В неділю, дня 13. березня ц. р. відбулася в Хирові довірочна нарада Українського Нац.-Дем. Обєднання. Присутніх було понад 70 осіб — міщан, селян і жінок. У вступній промові голова окружного хирівського комітету п. Франц Липецький, згадавши про руйнищну роботу всіх лівих партій, візвав присутніх їти шляхом, який вказує українському народові одинока національна партія Українське Нац.-Дем. Обєднання. Нарадам проводив пром. М. Козловський з Хирова і М. Лещишин зі Співниці, секретарював пром. М. Мацуський. Реферат про політичне положення нашого народу та наші потреби на шкільному полі виголосив член Окружного Нар. Комітету, пром. Мих. Прийма. В живій дискусії забирали голос пром. Глоговський Дмитро зі Співниці, який говорив про значіння та користи кооперативної організації для селян, пром. Пеленський Осип з Хирова про підготовку громадян до широкої акції проти наказно-комісарської язви по наших громадах, пром. Липецький Фр. про потребу масового ширення партійного органу „Свобода", пром. Галевич Іван про економічні справи. Нарада покінчилася відспіванем українських національних і стрілецьких пісень. **Ф. П.**

Стрийський процес.

Розправа проти 43 робітників.

Третій день розправи. (17. III.)

Стрий, 20. березня 1927.

Переслухано дальших кількадцять обвинуваченних, при чому зайшов такий інцидент: Коли обвинуваченний Иосиф Грицуляк, поляк, заперечив, мовби зібрані робітники співали перед старостом гимн третього інтернаціоналу, бо такої пісні не вміють, а співали тільки „пісню робучого люду", яку робітники співають уже від кількадесять літ і яка перейшла цензуру, предсідник візвав його, аби він подав початковий бодай зміст тої пісні. Тоді Грицуляк, що має гарний теноровий голос, затягнув на ціле горло пісню: „*Powstańcie, wy pasierby ziemi*". На це всі обвинуваченні, що сиділи в салі розправ, встали наразі із своїх місць.

— *Dosyć, dosyć, siadajcie, siadajcie!* — говорив збентежено предсідник, після чого співак урвав свій спів, а обвинуваченні посідали.

Четвертий день розправи. (18/III.)

Обвинуваченних переслухують дальше. Всі подають, що вони є безпартійні, а критичного дня були на зібранні в льокалі Союзу, звідки пішли під староство за хлібом, а не „робити якунебудь політику". Тимчасом замість хлібом нагодовано їх кулями: не чули ніякого візвання поліції, аби розійшлися, і серед ріжних вигуків не могли чути. А були на коридорі староства так стиснені, що навіть, якщо передні й були би хотіли уступити, то цього не могли зробити.

Слід зазначити, що між обвинуваченими є кількох тяжко ранених; прим. два брати Келлери дістали аж по дві кулі! Всі ранені були лічені в шпиталі, лежали там від 4—10 тижнів. Бороняться також тим, що між ними були поліційні провокатори, між іншим прим. якийсь Дмитрів і Гуттштайн, які найбільше їх підтримували і викрикали, а тут між обвинуваченими їх нема. Щодо Гуттштайна, то не знають, де він подівся, а Дмитрову влекшила поліція вніз до Франції, де він тепер, а деякі обвинувачені заявляють, перебуває.

Пятий день розправи. (19./III.)

Нині закінчено переслухання обвинуваченних і відложено дальше ведення розправи на понеділок 21/III. п. р. Тому, що обв. Продік, доси хорий з рани, яку дістав памятного дня 31./III. 1926, на розправі не був присутний, суд відчитав списаний з ним слідчим суддею протокол, замість переслухувати його особисто.

На понеділок сподіваний приїзд ще одного оборонця, а саме д-ра Ляндава, адвоката з Перемишля.

Посмертні згадки.

Антін Боцюрків. Дня 5-го березня ц. р. помер у Товстім емеритований начальник тамошнього суду, радник Антін Боцюрків. Покійник належав до визначніших суддів-українців і поклав на протязі своєї довголітньої судейської служби великі заслуги для українського населення свого округа. Чистий і непохитний характер, був не тільки суддею, але й батьком та опікуном селянських мас, бо розумів, що службові обовязки мусять іти поруч з громадянськими обовязками у відношенні до свого народу. — В. И. П.

ОПОВІСТКИ.

Свято Шевченка в Бережанах. Заходом усіх українських місцевих товариств відбудеться свято-концерт у честь Шевченка в салі „Надії" дня 29. березня п. р. Початок: год. 7½ вечером.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВНИ** Ігнатович Львів. 956 94-7

ПОСАДА дяка з добрим голосом також і писаря, негайно до обняття. Зголошення Парохіяльний Уряд Дидьова п. Любовиська. 1734 5—5

МАШИНИ писарські: *Underwood, Remington, Mercedes*, майже нові оказійно продасть Міхальскі, Львів, вул. Собіського 12. 1552 8—10

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган Львів, Городецька 46. Телеф. 834.

1640 Пересвітлення Рентгеном. 17-27

Позір Підгаєччина!

Дня 25. березня ц. р. о год. 11-ій передпол., в салі читальні „Просвіти" в Старім Місті к. Підгаєць, відбудуться

Публичні Політичні Збори

в преважних справах. — Явіться чисельно!

Народній Комітет в Підгайцях.

ЧЕКОЛЯДА „ОПТІМА"!

1673 **найліпша** 6—?

Федь Манюх син Павла родом з Ябланова, повіту Рогатин, четар 18 п. п., VII. (бережанської) бригади УГА. мав згинути з обсадою машинового кріса внаслідок розриву денікінського гранату на відтинку Брацлав—Немирів над Бугом, в перших днях листопада 1919 р. і має бути похоронений на місцевім цинтарі в Немирові. Всіх старшин, полевих душпастирів і стрільців УГА., котрі мали би ближчі відомости про смерть Федя Манюха і докладнішу дату його смерти, просить підписаний заподати йому, навіть за винагородою. Вп. сотника Хмару і пор. Кліща з 13 п. п. УГА., котрі мали оповідати в Команді Бригади товаришам з 14 п. п. УГА. про близчі подробиці смерти Федя Манюха, прошу о ласкаве заподання своїх адрес. — Закордонні часописи проситься о передрук цього оголошення.

Юрій Дудрович,
1755 2—5 заст. нотара в Бурштині.

НАПРАВУ годинників як також біжутерії полагоджує фірма Й. Домбровскі і З. Розважевскі, Академічна 2, найліпшими фаховими силами по приступних цінах. 5-7

ЩАСЛИВІ ЛЬОСИ

І. кляси XV. Державної льотерії кляcової продає 1719 3—5

АҐЕНЦІЯ ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО

Львів, Ягайлонська 8

1/1 40 зол., 1/2 20 зол., 1/4 10 зол.

Поручення з провінції полагоджується відворотною почтою.

ПАРТИТУРИ!!!

В літографічнім накладі появилась дуже богата партитура церковних пісень (пісні духовні: причастники і інші напіви на цілий рік) на мішаний хор, уложені з творів ріжних композиторів, як: Бортнянського, Седляка, Ломакіна, Григоріева, Орлова, Архангельского, Ліріна і ін. Напіви прегарні — концертові. Партитура незвичайно прозора — кожний голос зокрема, навіть нефаховий дірігент може з неї користати. **Ціна партитури 6 зол. 60 сот., з голосами 8 зол. 80 сот.** Рівночасно в літографічнім накладі партитура цілого вінчання на мішаний хор композиторів: *Бортнянського, Григоріева і Богданова.* Ціна партитури 3 зол. з голосами 4 зол. 50 сот. + 60 сот. на кошта пересилки. — Замовлення до 30. квітня п. р. слати: *SZYMON MELNYK, KRAKÓW, Szef. Duszpast. DOK V.*

МАГАЗИН Стамма, Львів, Сикстуська 16. поручає французьку волічку, матадор штучний шовк Д. М. Ц. Панчохи, Рукавички, Реформи і т. п. найдешевше, бо вхід через сіни. 1708 6—12

ОСОБА поважна, працьовита, ощадна і бездітна, знаюча добре господарку пошукує місця господині. Зголошення: вул. Кресівка ч. 11 а. до п. Пендиковоі. Львів. 1763 1—1

ЖУЖЛЕВА МУЧКА ТОМАСА

(ТОМАСИНА)

є під весняні засіви

на кожду почву і кождої пори 1524 7—9

найліпшим і найдешевшим ФОСФОРОВИМ НАВОЗОМ

Фосфоровий квас теперішньої :: :: томасини діяє негайно. :: ::

Вказівки і цінники доставляє фірма:

ЙОСИФ КАРРДХ

Львів, вулиця Косцюшки ч. 18

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" у Львові, Ринок ч. 10.

Після конфіскати — другий наклад

Ч. 65 (11.033). Львів, четвер 24. березня 1927. Poczтowa opłata zaryczałtowana ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів. Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Жниво „санації".

Львів, 23. березня 1927.

Зараз після гомінкого, цареславного і царепоклонного відсвятковання іменин марш. Пілсудського, „санаційний" уряд тогож Пілсудського підніс північно-східним „кресам" новий дарунок. Згідно з постановою Ради міністрів міністр внутр. справ Складковський признав нелєгальними дві опозиційні селянські партії: Білоруську Сел.-*Робітн.* Громаду і Незалежну Хлопську Партію.

Дотеперішня практика керманичів відродженої Польщі не дає з цього приводу причин до надто великого здивування. Навпаки, діється все так, як діялося в старошляхетській Польщі, як діялося підчас всіх перехрещувань Хієно Пяста. Продовжування і вияскравлення польського режіму останнім актом „санаційного" уряду доказує, як запопадливо і ніжно нинішні керманичі республиканьско-демократичної Польщі — не лише бережуть польської традиції, але й стараються виявити все *богатство* її широкодіяпазонного змісту. Та „розвязання" (пишемо те слово в лапках, бо й як можна розвязати політичну партію!) двох політичних організацій білоруського селянства говорить іще щось більше.

Для нас, галицьких українців, що можуть оперувати порівнюючим мірилом з доби австрійського конституційного режіму, взагалі незрозумілими є такі акти, як розвязування політичних партій, ставлення їх під покришку нелєгальности, проголошування поза законом політичної організації. В конституційно-демократичному режімі всі політичні партії є легальні. Є це психольогічна і юридична аксіома конституції, яка не лише допускає, але просто вимагає вияви всіх напрямків громадської думки.

Державна влада, себто правляча більшість чи навіть оперуюча фізичною силою меншість, може приноровлювати репресії до поодиноких осіб чи гуртків, що своїм ділянням нарушили закон, але ніколи не може розвязувати таких правно невловимих організацій, як політичні партії, які не потребують легалізації і про неї не стараються. Бо вже сам факт істнування якоїсь партії дає їй легалізаційну санкцію. Тимбільше дико виглядає „розвязання" якоїсь політичної партії навіть без судового ствердження її вини. Правда, ще 15. січня ц. р. польська влада почала репресіями переводити ліквідацію Білор. Сел.-Роб. Громади, арештуючи її чотирьох послів, а опісля додала до комплєту ще й одного посла (Головача) з Нез. Хлоп. Партії, щоби мати „наглядний" ковнр і проти цеї організації; правда й те, що польська соймова більшість *ex post* дала свою згоду на ці арешти, щоби проречисто задемонструвати своє розуміння посольської незайманости, очевидячки — у відношенні до умандатованих представників проклятих „нац. меншостей".

Тим самим, коли кількома послами персоніфікувати „розвязані" організації, не стверджено: чи і наскільки ті партії „постійно і програмово (*sic!*) вели переворотну акцію, що підважувала основи правовости і загрожувала публичному спокоєві та безпеці", — як зазначує урядовий комунікат.

Випереджуючи ствердження і рішення суду, політична влада проголосила нелєгальність двох політичних організацій, як у січні випередила вона рішення сойму.

Стіснюючи політичне життя „кресового" населення до підземної діяльности, польська влада, навіть колиб розглядати справу з її становища, тим чином безумовно нічого не осягає. Навпаки, погіршуючи положення на „кресах", прямує якраз до осягнення протилежних наслідків. А зрештою не виключене, що це лежить в її „програмі".

Поширення нелєгальщини повела польська влада на широку скалю. „Кресові" воєводи розплякатували постанову мін. внутр. справ про „розвязання" двох лівих селянських партій. Навіть львівський воєвода поспішився видати обіжник з цього приводу, хоч на території львівського воєвідства не оперувала ніодна з тих організацій, та погрожує старим „*Prügelpatent*-ом" і карно-судовими наслідками.

Репресівна „санація", яка дивним дивом постійно звертається тільки проти „меншостевих" політичних організацій, а ніколи проти „більшостевих", польських, хоч в неодній з них можна доглянути ведення переворотової акції, що загрожує публичному спокоєві і безпеці, — правдоподібно не принесе великої шкоди „розвязаним" партіям. Таж комунізм у Польщі поширився, зріс і дійшов до значної сили якраз після переведення його на нелєгальне становище. В часах „лєгальщини" комуністична партія взагалі не була відома ширшим селянським і робітничим масам, а після нелєгальщини вона стала в богатьох осередках домінуючою і майже єдиною партією. І сьогодні комуністична партія є нелєгальною тільки в очах шкаралупної бюрократії, що дивиться на життєві функції крізь призму обіжників і розпорядків, але в очах громадянства комуністична партія давно перестала бути нелєгальною. Залєгалізувало її саме життя, не без співділання польської влади. Те саме явище торкається й обох „розвязаних" партій. Нез. Хлоп. Партія прилюдно запротестувала проти урядового розпорядку і заявила, що й надалі вважає себе партією явною, легальною. І ясно, що й тут влада буде безсила, як вона є в суті річи безрадна у відношенні до комун. партії. Бо дані політичні партії повстають, творяться й істнують не по таким чи іншим розпорядкам чи декретам державців, тільки їх висуває життя, його умовини і потреби населення.

Останній розпорядок „санаційного" уряду проречисто говорить сам за себе. Він є одним з кляснчних прикладів „санаційного" жнива, а одночасно напрямною „санаційної смєновєховщини" у відношенні до непольських народів. Сьогодні ставиться на нелєгальне положення Білор. Сел.-Роб. Громаду, а завтра та сама доля може стрінути якунебудь із непольськнх партій чи організацій

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Red. Czasop. „Dilo". Pr. 116/27. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie „Dilo" Nr. 60 z dnia 18. marca 1927 roku pod tytułem: 1) „ridamy cawnoji szlachty" w ustępie od słów „Ta jakby" do końca artykułu, 2) „Zajakani druhy" w ustępach a) między słowami „umownoji" a „Pryznajomosia" c) od słów „Z koneczностiamy" do końca artykułu zawierają ad 1 i 2 znam. zbr. z § 65a) u.t. uznał do odosobnienia 17. marca 1927 r. konfiskatę za bezprawiedliwą i zarządził ogłoszenie całego nakładu i wydał w myśl § 493. p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą nastąpstwa przewidziane w §. 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863. I, j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę po 400 Zł. Lwów, dnia 18. marca 1927.

Nawel.

З польської преси.

Дві міри.

Під таким заголовком приніс варшавський „Роботнік" з 20. березня цікаву статтю Я. Жеславського, в якій він порівнує „реформаторську" діяльність теперішньої польської правиці з „реформами" Столипіна.

„Коли—пише автор—Столипін довершив дня 16. червня 1907 р. памятного державного перевороту, наслідком якого розвязано на основі царського указу другу думу, арештуючи при виході з салі засідань лівих послів, а також згори назначено нову виборчу ординацію, не підданочи її під розвагу парляменту, російський уряд здавав собі докладно справу з того, яке обурення викличе всюди те яскраве знасилування закону. Щоб ослабити фатальне вражіння, уряд Столипіна бажав приєднати для себе націоналістичні російські елєменти та оголосив, що головною метою цеї славної „реформи" є не поворот до давної форми абсолютизму, але виключно бажання оборони російської держави перед національними меншостями, або висловлючися мовою тодішньої націоналістичної російської преси „інородцями". Доказувано, що російська нац. гордість не може стерпіти, щоби національні меншости в російському парляменті були язичком при вазі і щоби від їх голосів залежало, чи державний бюджет буде принятий чи відкинений. Отже треба було для більшого успіху російського націоналізму скромно ослабити репрезентацію національних меншостей.

„В столипинській виборчій ординації, яка в історії є одним з найяркіших прикладів наруги над законом і почуттям справедливости, обійшлися з національними меншостями в безприкладний спосіб, особливо з польською меншістю, що мала в перших двох думах повад сорок мандатів. Бо в Королівстві не тільки зменшено число мандатів більше ніж на половину, але утворено штучну репрезентацію російського населення Королівства, виділюючи його від усього іншого населення і залевнюючи йому два мандати, не зважаючи на непомірно малу його чисельність; один від російського населення Варшави, — а один від російського населення Холмщини".

„Від тої хвилі в думі засідав постійно, побіч ендеків з Королівства, учитель одної з російських гімназій у Варшаві, Алексєєв, крайній російський шовініст, що збудував собі карієру на поборюванні всього, що польське. І всі від тої хвилі були свідками оригінального явища. Як лише котрийсь з польських послів забрав слово в обороні топтаних безкастанно царською бюрократією прав польського населення, записувався негайно до слова депутат Алексєєв, що не репрезентував навіть 3 відсотків населення Варшави і в своїй промові, передруковуваній опісля дослівно у „Варшавскому Дневніку", стверджував слушність приноровлюваних репресій, доказуючи, що з поляками, як з елєментом державно нельояльним, не можна поступати інакше".

„Ендецька преса ображувалася на Алексєєва, протестувала проти крнвди, якої допускався у відношенні до польського населення своїми виступами цей чорносотенний посол і проти самої засади упослідження польського населення при допомозі фальшуючої волю населення виборчої ординації, але це нічого не помагало. Від того часу минуло двацять літ. Заскленілася рака, які завдавав російський гнет. Ендеки стали партією, що має найбільше число мандатів у польському соймі. Можна булоб припускати, що памятаючи на приповідку: „не роби другому, що тобі не миле", вони не сягнуть по мага-

Вируб першорядних якостей мяса волового, телячого і вепрового, також головний склад вудженин власного виробу -- продаж детайльна і гуртом для всіх інституцій, заведень, монастирів, з доставою до дому і ціломісячним кредитом поручає фірма **С. Колеса, Львів, вул. Баторого 16.**

зину столипінських винаходів, але позволять на те, щоби відносини між польським населенням і національними меншостями, що живуть у Польщі, уложилися нормально. Що самі не причиняться нічим до влагіднення відносин, про те знав кожний, хто здавав собі справу з істоти їх програми. Ішло щонайменше про те, щоби в тих перших літах існування держави, серед тих неустабілізованих відносин заховувалися якийсь час з резервою. Одначе сталося інакше".

„Ендеки пішли слідами Столипіна, а бажаючи замаскувати реакційний характер пропонованої виборчої ординації, головну вагу звернули на точки, вимірені проти національних меншостей, щоби здобути собі симпатії націоналістичних кол, що кермуються інстинктовними симпатіями або антипатіями, а за мало політично розвинених, щоби здобутися на розгляд цієї справи зі становища державного інтересу. Звідси такі дивоглядні проекти, як творення національного катастру на східних „кресах", як будування на скількости відданих при останніх виборах голосів".

„Належалоб ендецьким виборцям перечитати собі, що писали їх провідники про реформу Столипіна перед 20-ти літами зі становища льогіки, етики та інтересу держави. Тоді, якщо зможуть ще критично думати, зрозуміють, на які манівці може завести польську державу проводження в життя мурнянської етики, яку прийняв наш націоналізм, а яка узмістовлюється ось у чому: „Добре є те, що мені вигідне; злим — те, що мені невигідне".

До цеї паралелі між „реформою" Столипіна і теперішніми „реформаторськими" подвигами польської реакційної правиці не требаб нічого додавати, якби не те, що останніми часами польські соціялісти з ППС, в органі яких найшлася ця паралеля, заявилася теж за неозначеною вправді, але теж столипінською реформою в тому напрямі, щоби на східних „кресах" таки забезпечити „відповідне" число мандатів для польської меншости. З уваги на таке становище пепеесів ціла наведена стаття Жеславського може мати тільки маніфестаційний характер. А її тенденція не покривається цілковито з правдивими намірами і тактикою ППС.

Реформа гімназій.

Ціле шкільництво, від найнижчого до найвищого є предметом глибокої жури повоєнної Европи. Дотеперішня школа не вдоволяє ні то шкільної молоді та її родичів — коли вона вдоволяла їх?! — але також самих педагогів, та ще більше народніх керманичів.

Тож усюди богато говорять і пишуть про необхідність реформи шкільництва, предкладають пляни такої реформи, одначе нова школа, котра би всіх вдоволила, ще не народилися і мабуть не так скоро прийде на світ. Зрештою не буде зона ніколи й усюди однаковою, бо школа мусить приноровитися до духа народу і місцевих відносин.

Та вже досі переведено всякі менш або більш важні зміни в научній програмі шкіл по ріжних краях, а тому слід і нам бодай згрубша з ними познайомитися, тим більше, що й у нас пробудилося зацікавлення шкільною проблемою і наша суспільність теж бажає реформи шкільництва. Наш загал є свідомий того, що від доброї школи залежить у великій мірі будучність народу, і тому ми, що так у культурному розвиткові опізнилися, мусимо подбати, щоби наше шкільництво як найкраще поставити, бо інакше на все останемо по ладу інших культурних народів.

Правда, підносяться голоси, що ми тепер тут не будемо рішати про наші школи, та з таким поглядом погодитися годі, бож наші соймові посли мають право очікувати від нас вказівок, яких змін мають домагатися в уладі шкільництва, а врешті польський шкільний плян навчання з 1922 р. залишає за приватним середнім шкільництвом право на відхилення від урядової шкільної програми, наслідком чого бодай в уладі нашого приватного середнього шкільництва маємо важне слово. І з уваги на те треба нам бодай в тому зорієнтуватися, яку в державних шкільних програм вибрати? А вже необхідно нам знати, як уладжені тепер державні середні школи в Польщі? Покищо представимо програму середніх загальнообразуючих шкіл, оперту на розпорядку міністерства освіти з липня 1926 р., який обовязує під цю пору середні школи в Польщі.

Розпорядок цей відноситься до вищих кляс середньої школи, себто IV—VIII, зглядно I – V, бо опирається на системі тав. підбудови, це є трьох нижчих кляс спільних для усіх типів середньої загальнообразуючої школи з наукою релігії, польської і одної чужої мови, історії, географії, математики, фізики, хемії, природи, письма, рисунку, співу, ручних робіт і руханки.

Вищі кляси, або властива середня школа розгалужується на три виділи: математично-природописний, гуманістичний і клясичний. У всіх виділах предметами науки є: релігія польська й одна чужа мова новітня, історія, географія, природа, фізика з космографією, хемія, математика, пропедевтика фільософії, рисунок, спів і музика та руханка. Одначе основою науки в математично-природописній (давніша школа реальна) є математика, природа, фізика і хемія, в гуманістичній гімназії на перший плян вибивається наука мови польської, латинської і одної чужої новітньої, та історії, а вкінці клясична гімназія опирається на науку латини, греки і клясичної культури починаючи від IV. кляси.

Подрібно научний плян представляється ось як: I. гімназія матем.-природ. у пяти вищих клясах має науку релігії в 10 годинах тижнево, польського 20, новітньої чужої мови 15, історії 16, геогр. 6, природи 12—15, фізики з космографією 18, хемії 7, математики 25, рисунку 6—10, ручних робіт 2, руханки 10, причім в VIII кл. може ученик вибирати між пропедевтикою фільософії і природою, а в VII. і VIII. між рисунком і співом.

II. В гуманістичній гімназії релігія 10, польське 22, латина (від IV кл.) 25, чужа нова мова 20, історія 19, математика 19, географія 6, природа 5, фізика з космографією і хемією 11, пропед. філ. 3, руханка 10, рисунок 4, а спів і музика в останніх 3 клясах до вибору з рисунком.

III. В клясичній гімназії вчать: релігії 10, польського 18, латини, греки і культури (від IV. кл.) разом 57, новітньої мови 14, історії 15, географії 6, природи 2, фізики і хемії 8, математики 12, пропед. фільос. 3, рисунку 4, руханки 10 годин тижнево у пяти вищих клясах.

Останком давної гімназії є восьми-клясова гімназія клясична давнього типу. В ній зміни невеликі. В осьми клясах вчать релігії в 16, польської мови в 31, латинської 43, грецької 29 (від IV. кл.), нової чужої 26 (від II. кл.), історії 21, географії 10, математики 23, фізики 11, природи 12, проп. філ. 4, письма 2, рисунків і ручних робіт 12, руханки 16, співу 6 год. тижнево.

Так виглядає теперішня — так сказати — провізорична державна середня школа в Польщі. Проектів нової реформи є так богато, що годі над ними розводитися. Головна баталія йде за те, чи підбудовою має бути 7 кляс. всенародна школа, чи має нею і надалі виключно остати нижча триклясова гімназія. Вже тепер можна на основі вступного іспиту переходити до IV. кл. перших трьох типів гімназій з VII. кл. всенародньої школи, на будуче підбудовою мала би бути виключно всенародня школа, зглядно її три найвищі кляси, а три нижчі гімназіяльні мали би бути постепенно звинені. За тим останнім розбиваються головно впливові тепер у соймі народні учителі і демократія, яка хоче такою реформою облекшити сільському населенню вступ до середньої школи, бо тоді сільська дитина вчилась би поза домом родичів тільки пять літ, та могла би рішатися на вступ до гімназії щойно в чотирнацятому замість десятому році життя, отже в часі, де талант і нахил її вже є більш скристалізовані.

Повну, восьмиклясову гімназію обстоюють головно учителі галицьких гімназій та консервативні елементи, котрі в наміреним скороченні гімназіяльної науки бачать загрозу культурного рівня середньої школи, бо замісць науки в нижчій гімназії, веденої учительством в університетською освітою, мала би прийти наука в трьох вищих клясах всенародньої школи, яка ще не має відповідно до того підготованих учителів. Далі підносять вони, що всенародня школа повинна дати певну заокруглену цілість образування тим, котрі вже далі не будуть вчитися, отже непотрібно вчились би не одного тоті, що мають іти до гімназії. Вкінці супроти нинішнього стану польських фінансів і великого браку, особливо на сході, яких-небудь шкіл годі надіятися на таку розбудову 7 кляс. шкіл всенародніх, щоби вони були для усіх доступні. Тому селянська маса буде мати і далі утруднений доступ до гімназії, а в той спосіб відпадає один з головних аргументів за скороченням гімназії в користь народньої школи.

Цей останній аргумент важний і для нас у тій справі. У нас по селах є дуже мало 7 клясових шкіл (не треба і не можна їх мішати з сімома роками науки, бо то що іншого), та надія на їх зріст дуже мала і тому скасування 3 кляс нижчої гімназії лише утруднювало би нашій молоді доступ до гімназії, бо передтим вона мусіла би собі добути вступ до вищих кляс всенародньої школи, яка звичайно є в місті і служить передовсім міському населенню. Знаю, що деякі міські громади виразно заборонювали приймати до удержуваних ними шкіл сільську дітвору. Це сталоб напевно загальним явищем, коли би через знесення нижчої гімназії фреквенція 7 кляс. шкіл зросла, а де тоді поділась би наша молодь зі сіл і якою дорогою дісталася би до нової I. зглядно теперішньої IV. кл. гімназійної? Над тим треба зріло застановитися, заки ми малиб рішитися на скорочення гімназій.

д. к.

Радянська Україна.

Біля „Дніпрельстану".

При Українській Академії Наук повстала окрема комісія для допомоги Дніпрельстанові. На одному з останніх її засідань виголосив реферат акад. Грушевський. На його внесення рішено, що комісії історична, історії степової України, історичного письменства та науково-дослідча катедра історії України повинні провести досліди Дніпрельстану. Ці досліди відносяться до докладних описів і фотографування історичних місцевостей, збирання устних і писаних матеріялів про минувшину до кінця XVIII. в., а пізніше про кольонізацію, економічні й побутові умови, то що. — „Пролєтарська Правда" з 16. ц. м. приносить телєграфічну вістку з Запоріжжа, що там почалися 14. ц. м. роботи на Дніпрельстані.

Перевибори рад.

„Пролєтарська Правда" з 17. березня принесла телєграфічну вістку з Харкова про дотеперішні підсумки перевиборів рад. Згідно з даними Центральної Статистичної Управи перебрано дотепер 10.000 сільських рад, тобто 80 відсотків усіх сільрад на Україні. У виборах взяло участь 53 відсотки управнених до голосування. До нових сільрад вибрано 228 тисяч членів, з того **36 відс.** незаможників і лише **9 відс.** комуністів. Жінок між нововибраними членами є 9·6 відс. З того виходить що до нових сільських рад вибрано в цьому році аж **55 відс.** некомуністів і не незаможників, а так званих середняків і заможніших. Голова Всеукраїнської центральної виборчої комісії Власенко заявив у Москві, що до рад не вбішов на Україні в часі цьогорічних перевиборів ні один глитай, а не середняцькі вправді, а заможніші елементи тільки не глитай. Словом — комуністи знов перерахувалися і в своїй скромности звуть глитаїв „заможніщими".

Літературна газета.

Всеукраїнська спілка пролєтарських письменників приступила до видавання літературної газети у Київі. Досі на Україні взагалі не було літературної газети. Ця перша періодична газета є новістю. Перше її число мало появитися 20. березня. Буде вона виходити двічі в місяць. З оголошеної в „Пролєтарській Правді" програми бачимо, що газета буде мати літературно-інформаційний характер. Поправ те „газета особливу увагу звертатиме на вишукання нових письменницьких сил".

Дослідні наукові установи в Радянській Україні.

В Харкові відбувалася в другій декаді березня всеукраїнська конференція в справі вивчення продуктивних сил. На ній виголосив представник Народн. Комісаріяту Освіти (укрголовнауки) проф. Баланін обширний реферат про теперішнє положення науково-дослідних установ на Україні. Їх нараховують тепер до 200. З реферату Баланіна довідуємося, що найкраще поставлені ботанічні установи. Дослідну роботу над рослинами ведуть ботанічні городи в Харкові, Одесі та Київі. Крім того ведуть її по заповідниках, як у заповіднику Шевченка і великому підприємстві „Чаплі". В Харкові розвивається добре і наука грунтознавства. Хемічні науково-дослідні роботи веде інститут прикладної хемії у Харкові та хемічні лябораторії в Київі, Одесі і Дніпропетровську. Фізичні науки поставлені слабо наслідком недостачі вчених професорів. Не можна було навіть обсадити катедр заснованого в Харкові фізичного інституту. Далі подаємо дослівно за харківським „Комуністом" характеристику відносин на тому полі зроблену Баланіним та іншими учасниками конференції.

„Взагалі — казав Баланін — можна зробити висновок, що науково-дослідну роботу на Україні розгорнуто ще не досить. Бракує свідомих досвідчених робітників. Крім того підготування наукових робітників взагалі відстає від дійсної потреби." Представники місцевих — пише далі „Комуніст" — наукових організацій підчас дискусії додали ще богато рис до загального стану українських наукових установ. В роботі лабораторій та інших наукових установ ще немає достатнього погодження. Не по всіх установах утворено сприятливі умови для роботи. Часто буває, *що деяких учених надто переобтяжують роботою в інших галузях. Заплата молодих аспірантів надто мала і в багатьох випадках вона через скрутний матеріяльний стан кидають наукові установи і йдуть на підприємства чи до інших установ, де утримання вище. Між тим серед наших молодих учених є богато видатних сил.*" — Характеристика, як бачимо, дуже виразна!

Виборча кампанія в Австрії.

Соц.-демократична виборча відозва.

„Арбайтер Цайтунг", центральний орган соц.-дем. партії Австрії, принесла на днях на першій стороні соц.-демократичну виборчу відозву. У відозві вказано на рішуче бажання Австрії прилучитися до Німеччини й висунено домагання основної реформи подружого і карного законства

шкільних реформ. Потім вичислено у відозві завдання, що їх мусить виконати новий парламент, щоб усунути величезне безробіття в Австрії, в саме шкільними, піддержуючи публичний будівельний рух і поширюючи торговельні умови. Від нового парляменту соц. демократи будуть домагатися введення в життя обезпечення на старість і поліпшення долі пенсіоністів. Відозва заповідає також дальшу охорону льокаторів, виступає проти митної тарифи і займається справою прибих рент, як і реформою податків. Вкінці відозва взиває до оборони республики цілу робітничу клясу міста й села і кінчить домаганням „прилучення до великої республики робучих мас великого нїмецького народу".

На смітнику польської літератури.

Припадково попалася мені в руки одна з численних книжок польської лубочної літератури, тим разом „твір" одного із „визначних" і „передових" польських „письменників" п. н. *Kornel Makuszyński, Radosne i smutne, wyd. nowe. Bibljoteka Nowości w Warszawie, Red. i wyd. St. Cukrowski, ст. 160, ціна 95 гр.*

У першому довшому оповіданні п. н. „*Po powrocie*" автор оповідає про 1918 рік у Київі. Само оповідання мало інтересне, бічи там усім відомі. Зате незвичайно інтересне його відношення до української нації. Український нарід називає автор (на 38 ст.) епітетом — ні більше ні менше а таким чесним як „*dziki lotr ukraiński*", (на ст. 39) „*zbrodniczem człowieczeństwa*", (на ст. 64) „*zwierzem, nie tylko morderczym, lecz złośliwym, okydnie złośliwym, dla którego na ziemiach cywilizowanych miejsca być nie powinno*", (на ст. 65) „*krwawą imitacją „człowieka"*. На тій самій ст. 65 називає „висококультурний" автор українців „*Hotentoci — tylko z braku lepszego porównania śmiem obrazić poczciwych Hotentotów*"; на ст. 18 і 52 закидає українським міністрам злодійство; на ст. 38 називає українця словами „*drab zabłocony*"; на ст. 52 пророчить і торочить таке: „*Tych krwawych upiorów nie zmieni nie nawet za lat tysiąc*", на ст. 56 всіх українців прозиває „*nhr. złodziejaszki*", на ст. 67 твердить: „*Ukraiński pies uczciwszą ma duszę*" ніж український нарід. На ст. 67 голосить високопарне: „*Niema już w środkowej Afryce podobnego plemienia*", а на ст. 67, говорячи про борню УНР з більшовизмом, каже: „*Tu i tam mordował ten sam zwierz. Cała Ukraina przepojona jest bolszewizmem, a o nomenklaturę sprzeczają się tylko łotry nazelne, polityczni konfidjery, dowódcy rezunów. Jedną ten cały kraj ma duszę, zarażoną wściekliznq...*" На 38 ст. описує автор ось такими словами українську визвольну війну: „*Ukrainiec bowiem w ciągu roku dojrzał politycznie i mordował z ubóstwem, z coraz większą wrzawą; cieniutki pokost kiepskiej imitacji kultury obmył we krwi i stanął w bydlęcej swojej nagości, śmierdzący wódką i juchtem, zabłocony i oplwiny. Zwycięski rezun przypomniał sobie dobre czasy, więc nie dość mu było, że samordował, prawdziwą rozkosz sprawiło mu dopiero wyłupywanie oczów, wycinanie języków, rozpruwanie brzuchów kobiecych...*" На 61 ст.: „*Najdzikszy indjanin z plemienia Siouxów nie zarznie z taką wrodzoną wprawą człowieka, jak to uczynić umie Tyrolczyk Wschodu*"; на 66 ст.: „*Dziwna plugawa podłość w tym strasznym rezanie, że zbrodniarz schwytany, lecz hardo zdący na szubienicę jest wobec niego jak bohater wobec wściekłego psa*". Згадуючи німців, називає їх і нас: „*Hunni cywilizowani i niecywilizowani*" (ст. 75) або „*Mały i wielki złodziej*" (ст. 76). Цілий свій нарис пише автор на те, щоби „*jeszcze za tysiąc lat nienawiścią*" (ст. 70).

Ось такими словами виповідається шляхотна душа благородного полька, пересякнена наскрізь зоольогічним шовінізмом і скаженинною.

Дивно, справді дивно, що живого ще К. Макушинського не потягнув наш нарід за обиду до відповідальности!

Нехай вище наведені цитати остануть разком „високої польської літератури і культури" на ганьбу по всі віки! Нехай наш нарід гідно відповість на вражу ненависть!

Евген Яворовський.

Памятайте: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Бурливе засідання сойму.

Діяльність пос. Воєвудзкого суперечна з обовязками посла. — Уряд приготовляє декрет про збори. — Догана за виступ проти визнання білоруських партій нелегальними. — Довіря для мін. Мейштовича і Незабитовського.

Варшава, 22. березня 1927.

На нинішнім засіданні сойму, після відчитання присуду маршалківського суду у справі пос. Воєвудзкого, маршалок ствердив, що діяльність пос. Воєвудзкого суперечила обовязкам посла, хоч суд не потвердив усіх заходів проти В-го. Проти тої заяви запротестували товариші В-го за що їх прикликано до порядку. Пос. Фідеркевич (НПХ) домагався, щоби маршалок оголосив справоздання зі засідань суду в справі пос. В-го. Маршалок відповів, що оголосити протоколів не можна хочби тому, що на те мусіли би згодитися насамперед члени суду. Опісля марш. повідомив, що пос. Баліх (НПХ) просив, щоби йому уділити голосу для умотивування заяви недовіря для уряду, яке то внесення поставив він вчора на засіданні. Тому, що то суперечить регуляміновi, марш. не згодився на те домагання. Пос. Варський (ком.) виступив проти уряду за те, що признав нелегальними Білоруську Громаду і НПХ. Марш. перервав на хвилю засідання, а опісля осудив виступ пос. Варського.

При обговорюванні проекту закону про збори після реферату пос. Керніка представник мін-ства внутр. справ заявив, що праця сойму в цьому напрямку зайва, бо уряд оголосить закон про збори у формі декрету. Заява ця викликала збентеження і протести. Не зважаючи на повищу заяву, сойм дальше радив над законом про збори.

Під кінець засідання приступлено до голосування над внесенням на висловлення заяви недовіря мін. Мейштовичеві і Незабитовському. Внесення це відкинено. В голосуванні (що відбулося поіменно) жиди не брали участи. Так обі міністри врятувалися, а також і сойм, бо, як кажуть, уже приготований був декрет про замкнення соймової сесії. Найблажче засідання сойму в пятницю.

Окончне ухвалення бюджету.

Варшава, 22. березня 1927.

Сойм закінчив нині окончно праці над бюджетом на 1927/8 р. Бюджет той виносить 1.983.268.410 зол. у видатках і 1,900,539.942 зол. у приходах. Маршалок похвалив сойм за „виснажуючу працю" над бюджетом і ствердив, що сойм виконав свої праці перед річницем.

Нарада над протикомуністичним законом відложена.

Варшава, 22. березня 1927.

Нині соймова конституційна комісія радила дальше над проектом протикомуністичного закону. Тому, що підчас нарад вказано, що той проект маршалок сойму передав для розгляду рівночасно конституційній і правничій комісії і тому, що піднесено цілу низку застережень правничої натури, ухвалено цілий проект перекazати спец. підкомісії. Підкомісія має узгіднити проект із правничою комісією. До підкомісії делеговано пос. Березовського (ЗЛН), Керніка (Пяст) і Лібермана (ПІС).

Ліквідування НПХ і Білоруської Громади.

Варшава, 22. березня 1927.

У звязи з признанням Білоруської Громади і НПХ нелегальними, варшавська поліція переводила вчора ревізії при вул. Старий Ринок і Сірій. Льокаль при вул. Старий Ринок після довгих пертрактацій з пос. Баліном опечатано. Сконфісковано „доказовий" матеріял і арештовано богато осіб.

Мін. Чехович проти знижки цін пашпортів.

Варшава, 22. березня 1927.

Свого часу промислова комісія, виходячи зі заложення, що теперішні високі пашпортові оплати не є нічим оправдані, постановила в тій справі віднестися до мін. скарбу з предложенням обниження тих цін. Мін. Чехович не згодився на зниженку цін пашпортів з огляду на платничий білянс. Мин. року видано около 40.000 закорд. пашпортів; коли прийняти, що кождий власник пашпорту вивіз із краю 1.000 зол., то це робить уже суму 8 міл. долярів, вивезених із краю.

Злагіднення балканського конфлікту.

Рим, 22. березня 1927.

„Трібуна" містить вияснення в справі конфлікту Італії з СХС. Часопис зазначує, що Італія не складала офіціяльної ноти ані в Білгороді ані великим державам, а обмежилася до розмов і півофіціяльних нот.

Париж, 22. березня 1927.

„Матен" повідомляє, що італійський уряд старається розяснити заместане становище. Тому теж італійський амбасадор у розмові з Бріяном не відкинув принципіяльно югославянського предложення в справі міжнар. анкети на кордоні СХС.

Мирова заява італійського амбасадора.

Льондон, 22. березня 1927.

Наспіли тут вісти з Вашінгтону, що італійський амбасадор заявив урядові Злучених Держав, що італійський уряд рішучо не думає закольочувати европейського миру, ані теж переводити якінебудь військові операції.

Уряд СХС. перепросив італійського посла.

Білгород, 22. березня 1927.

У звязи з образою італійського посла на вчорашнім засіданні скупштини пос. Прібічевичем і пос. Вільдером (який назвав італійського посла шпіоном), мін. закорд. справ Періч висловив італійському послові спочування.

Бої в Шанґаю.

Льондон, 22. березня 1922.

В китайській части Шанґаю йдуть бої між шантунґськими військами і людьми означеної ближче приналежности, озброєними в револьвери. Кантонські війська і страйк. робітники плюндрують місто. Торговля в місті завмерла зовсім. В чужинних концесіях спокій завдяки присутности війська. В північно-східній мінжар. дільниці тисячі вояків шантунґської провінції шляються понайбільше без офіцерів і грабять і плюндрують усе. Південні відділи, що вчора підійшли були під місто, завернули, бо чекають приходу головних сил армії. Для охорони чужинних консулятів висіли в місті морські стрільці.

Злучені Держави і Китай.

Льондон, 22. березня 1927.

Уряд Злучених Держав рішився боронити життя і майна американських горожан у Китаю всякими засобами, які має до розпорядимости.

З Українського Клюбу.

Вибір президії 31. ц. м.

Варшава, 22. березня 1927.

Вчора мав відбутися в Українському Клюбі вибір нової президії, після того, як дотеперішнім членам її висказано недовіря. Перед приступленням до виборів президії домагалася тзв. лівиця Клюбу, себто колишні сель-союзники, а тепер сель-роби, відложення виборів на пізніший час, мотивуючи це неприсутністю кількох послів. Тому, що всіх послів повідомлено як слід про це засідання, це внесення сель-робів у голосуванні перепало. Тоді лівиця покинула салю засідань. Після того оставші члени Клюбу вирішили перевести вибір президії дня 31. березня ц. р.

З міської ради у Львові.

Виступ Миколи Ганкевича.

Львів, 23. березня 1927.

Вчора відбулося вже семе з черги засідання „тимчасової" ради в справі бюджету (в мин. році були в цій справі тільки два засідання). Між ін. промовляв соц. радний Микола Ганкевич, що є визнавцем ідеольогії ПЯС. В довгій промові, в якій порушив безліч сучасних проблєм, обговорив подрібно справу асиміляції і самодіяльности українського населення в культурно-освітній ділянці. Одначе з того лябіринту не міг вийти й годі було збагнути, на яку по правді платформу ставить „справу співжиття обох народів", про що так широко розводився. В тому самому дусі говорив і про жидівську справу, не находячи в своїй роздвоєній душі і для неї ніякої розвязки.

Біржа.

Гроші.

Доляр 8·94 і пів. Банк Польський платив за доляра у готівці 8·90, Ню Йорк 8·93, швайцарські франки 172·12, французькі франки 34·95, італійські ліри 40·12, австрійські шілінги 125·82, німецькі марки 211·85.

Збіжа.

Пшениця дворська 55·50—56·50, пшениця селянська 53·00—54·00, жито гал. 39·75—40·75, ячмінь броварний 41·00—42·00, ячмінь на мливо 35—36, ячмінь пастівний 30·50—31·50, овес 33·50—34·50, кукурудза румунська 27—28, бараболя промислова 6·25—8·75.

ВІДГУКИ ДНЯ.

„Герой нашево времені".

Кожна доба має свого героя. Він залежний від обставин, умовин і життевої появи, на якій виявітає як троянда чи кропива. Лермонтівський герой мав своє оправдання в тодішніх російських відносинах, має своє оправдання і герой нашого часу — Микола Величковський.

З незнаного консумента хліба виріс він нечайно і нежданно до розмірів людини, про яку навіть у часописах пишуть. Правда, більше в польських як в українських, але пишуть. Що й те є правдою, що трохи інакше пишуть про нього українські часописи, а інакше польські, але — гадаю — однаково й одні і другі думають.

Щож таке вчинив пан (Імярек) що заговорив про нього весь світ від Погулянки по береги каламутної Полтви?! Чи виконав якийсь атентат? — сохрань Боже! Чи написав якусь розумну книгу? — ані йому снилося! Чи зробив може який винахід? — мови нема!

Взяв просто і „згасна" дві промови, одну ліпшу від другої, бо обидві короткі. Перша з них дала себе чути на імпозантних зборах партії У. Н. С., за що його вибрано трицятьма голосами головою тієї партії, що в'ім випадку становило загальну скількість голосуючих. („Нас мало, але сила", казав собі кожний з учасників... поглядаючи на охоронні відділи поліції!)

Новий голова не заснув на лаврах слави і поводження, як це нераз роблять другі голови партій, але після парудневого похмілля „бахнув" другу мову.

Цим разом вже у львівськім ратуші і не з нагоди зїзду, але імянин.

Це вже більш традиційно.

Здавен дання в нас на ріжних імяннинах виголошувано промови, менше або більше „басуючі", залежно від того, що промовець хотів від соленізанта, або соленізант від промовця.

Але ще ні один промовець не сказав такої промови як Величковський на іменинах Пілсудського. Що правда, соленізант був у Варшаві а промовець у Львові, але чи в часи радія віддаль грає яку небудь ролю?!...

Перед мною текст імянинної промови.

...„Проти рожна перти
Проти хвиль плисти"...

Защитував промовець Франка, на доказ що Пілсудський все пер проти рожна і плив проти хвиль. Тим самим — думаю — хотів пан Величковський навести присутніх на порівнання зі своєю особою, бож і він пре проти рожна, аж йому очі вилазять.

...„Український народ уміє бути вдячним і вірним"...

Здається, промовець мав тут на думці хлібоїдів і їх соймову репрезентацію, але не від річі булоб згадати дещо з історії: реєстрованих козаків за Хмельницького, Коліївщину чи 1918 рік. Все це для ілюстрації не так вдячности, як того, що й спричинило.

...„Будеш батьку панувати,
Поки живуть люди!"

крикнув може трохи неоглядно, але зате патетично — імянинний промовець.

По ім наступили, як звичайно в такому випадках, оплески і гратуляції, бо:

По перше: промова була скінчена,
по друге: не довго тривала,
по третє: на імяннинах все так буває.

Кажуть, що польські редактори просто билися за відпис геніяльної промови, а навпаки — українські — не зраджували навіть зацікавлення. Це п. Величковського не повинно до своїх зражувати, бо зате правду про себе довідається тільки з українських часописів.

Галактіон Чінка.

НОВИНКИ.

— **Почтові складанки розсилаємо з нинішнім часом, та просимо П. Т. передплатників негайно відновлять передплату, щоби не було перерви у висилці часопису. Передплату належить прислати прямо до Адміністрації, яка на місяць квітень 1927 р. виносить 4·50 золотих.**

— **Український драматичний конкурс.** Кооператива „Український Театр" у Львові повідомляє, що позавчора відбулося засідання членів журі, на якому велася кількагодинна дискусія над пєсами, присланими на конкурс. З 21 присланих пєс

пише З поставлено поза дискусію, як зовсім нелітературні. Над рештою велися подрібна вимінa думок. У результаті журі погодилося, що з усіх 18 принятих на конкурс пєс лише три пєси стануть предметом нового засідання в найближчім часі. Кожний з членів журі має обовязок прочитати їх ще раз і щойно після нової вимінн думок журі рішить, чи одна, чи дві, чи всі три пєси заслугозують на нагороду або признання і з якими застереженнями. Автори, які ждуть нетерпляче на зворот своїх рукописів, цим разом не будуть уже довго ждати на остаточний вислід конкурсу, бо він буде поданий до загального відома скоро і дуже подрібно.

— **„Саможутне" — з наказу поліції.** З приводу уродин Пілсудського влаштовано між іншими імпрезами також масові змагання на шляху Заднрів—Львів (44 км.), в яких брали участь різні стрілецькі і військові дружини. Польська преса розписується широко про ці змагання, а при тому подає з радістю, що *„chłopi ruscy żywiołowo garną się do państwowości polskiej"*, бо сільське населення, мовляв, виталo ентузіястично і то з власного почину і без якогонебудь зазиву переходячі відділи. Між іншим пишеться в польських газетах, що українське населення на шляху Заднрів—Львів декорувало свої доми синьо-жовтими і червоно-білими прапорами, зложеними на хрест, що воно збудувало тріумфальні брами з написами в українській мові, що витало переходячих таблицями з відповідними написами, окликами і селянськими орхестрами. Таким чином українське сільське населення — пишуть польські газетярі — „промовило відмінно від тої горстки політиканів, що говорять до нас зі сторінок українських газет, воно промовило цілком іншою мовою". — Як ставилося населення сіл до машеруючих відділів, ми не знаємо, але знаємо, що „паньствова поліція" розвинула якнайширшу акцію за участю наших селян у повиганні учасників змагань. Доказом хочби отсей документ: *„Posterunek Policji Państwowej p-tu Lwowskiego w Winnikach Nr. 22. Dnia 7/3 1927, Nr. 415/27. Do Urzędu Gminnego w..... Na polecenie Pana Starosty we Lwowie naczelnik gminy dołoży starań, ażeby ludność gminy w dniu 20/4 1927 pomiędzy godziną 7-mą a 8 mą rano otrzymała maszerujące kadrdeki Zaawórzańskie lub czci Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego. W tym celu winien naczelnik gminy dołożyć starań, by ludność w dziatwą szkolną przebrana w barwy narodowe, t. j. w chorągiewki polskie i ukraińskie z muzyką, utworzyła szpaler po obu stronach gościńca w okolicy cmentarzy, jednakowoż w taki sposób, ażeby jezdnia gościńca była zupełnie wolną. Przemaszerujące drużyny należy witać muzyką i okrzykami. Ze względu na to, że powyższa uroczystość ma charakter czysto Państwowy, przeto Pan Starosta liczy nadzieją (!), że pan naczelnik gminy należycie wywiąże się ze swego zadania. — Komendant Posterunku PP: Nowak, przodownik".*

— **„За таємну друкарню".** На 24. п. м. визначено у Львові розправу проти Антона Березинського з Винник, що кібито уладив був там таємну комуністичну друкарню. Березинського випущено з слідчої тюрми за кавцією на волю, але він виїхав на фалшивий паспорт разом з жінкою і дитиною до Німеччини, тому розправа проти нього не відбудеться.

— **Добрі інформатори.** *»Lidové Noviny«*, сильно поширений на Моравії щоденник (виходить у Брні), приносять у ч. з 18. ц. м. початку про спис населення на Радянській Україні, в якій подано, що Україна має тепер 23,568.000 населення (за місць кругло 29 міліонів), з того 87 проц. москалів (*Rusů*), 5·5 проц. поляків, 1·5 проц. жидів, 1·5 проц. молдаван і 1·1 проц. інших. Всі ті процентові відношення між дрібними національними меншостями на Вел. Україні подано зовсім фалшиво, а вже першком ігноранції, коли не чого іншого, є інформування поважним чеським органом своїх читачів про 87 проц. москалів на Україні. Деж у такому разі українці? Добре інформують про нас свою суспільність чеські пресові органи!

— **Пять самовбивств одного дня!** Позавчора було в нашому славному місті аж пять самовбивств, з того два смертельні. На полені за акційним броваром при вул. Клепарівській відібрав собі життя вистрілом з револьверу 24-літній Тадей Скубичковський, торг. помічник. У лісі біля Чортівської Скали застрілився укінч. правник, прив. службовик Пилип Бекесевич, що від двох літ не міг ніде найти праці. Крім того пробували відібрати собі життя три жінки: служниця Ламчакієвська, що скочила з третього поверха при вул. Мохнацького 11 і поломила собі руки й ноги, 24-літня Йосифа Вітковська (Рея 5), що напилася йодини наслідком непорозумінь з нареченим, і 20-літня Анеля Мілевська, що наслідком нервового розстрою кинулася на брук з другого поверха при вул. Коперника 50. Як на одна день — то доволі...

— **За вбивство 13-літнього хлопця.** Дня 15. п. м. відбулася в Станиславові розправа проти сел. Василя Дмитрука з Новосілки, пов. Бучач, за побиття 13-літнього хлопця Северина Микуляка так, що він від побоїв помер. Після того Дмитрук кинув хлопця аж по трьох тижнях, в часі її чищення. По обороні д-ра Льва Бачинського засуджено Дмитрука за проступок з § 335 к. з. на 3 місяці арешту.

— **Рукопис із часів Олега.** Нещодавно облетіла пресу сенсаційна вістка про знахідку в Каїро жидівським учоним-істориком д-ром Шехтером жидівсько-хазарського рукопису з матеріялами про київського князя Олега. Цей рукопис купив за великі суми університет в Кембріджі. З метою ознайомитися з цим рукописом їздив у Льондон академик П. К. Коковцев, що признав автентичність її і відніс її повстання до XII. віку. На жаль, рукопис сильно ушкоджений і знищений зубом часу, тому в деяких місцях годі його відчитати. Не вдалося також на основі того рукопису внести справи, якою здавна займається наука, а саме часу переходу хазарів на жидівське. Акад. Коковцев після докладного перестудіювання того рукопису уважає його без сумніву жидівсько-хазарським твором і каже, що його автором могла бути людина, яка близько стояла до описуваних в ньому подій. По всякій правдоподібности автор цього рукопису був сучасником самого князя Олега.

— **Михайло Гопинський** виступить у пятницю, 25. п. м. в тріте в опері „Кармен" на сцені львівського міського театру. Буде співати партію Дон Хозе.

— **Центральний Кооперативний Банк „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові** пригадує, що Загальні Збори Центробанку відбудуться в пятницю, дня 25. березня ц. р. в годині 4-тій по пол. в льокалі Центробанку, Ринок ч. 10, І. пов. 1772 1—2

Дописи.

Бережани. *(Політичне віче).* Дня 13 березня 1927 р. відбулося в Бережанах в салі „Надії" політичне віче. Віче скликав д-р Західний, давніше член радикальної партії — тепер ще політично не здекларований. Реферати виголосили: д-р Західний про шкільні справи, п. А. Малецький про політичне положення, п. Замощак про самоврядування і асекурацію худоби, інж. Волинець про господарські потреби нашого села. По рефератах вивязалася дискусія, що покінчилася ухваленням резолюцій. Віче, в котрім брало участь до 30 громад, тревало шість годин. Бажаним було би, щоби на будуче такі віча відбувалися під стягом якоїсь означеної політичної організації — бо неозначені під політичним оглядом віча під теперішній час можуть наести великі шкоди навіть для самих аранжерів. Неправду пише „Рада" в 22. ч. з 17. березня ц. р., що „дискусія" виявила повну однозгідність бесідників із поглядами, висказними в політичним рефераті (п. А. Малецького), а окрема з поглядами референта про істнуючу Українську Радянську Державу. Один одинокий бесідник, ред. Дмитро Паліїв, старався освітлити цю справу з укладського становища, одначе його виводи не знайшли відгуку". — Навпаки: ані п. Арк. Малецький не займав до Рад. України іншого становища від становища УНДО, ані ред. Паліїв не полемізував з п. Малецьким, отже з цього приводу не було ніякого „відгуку". **Р. С.**

Орґанізаційний рух.

Довірочна нарада членів УНДО. в Миколаєві.

Дня 15. березня відбулася довірочна нарада членів УНДО. в Миколаєві, в котрій узяло участь 46 осіб, представників партійних гуртків у 14 селах судового повіту Миколаїв (на всіх 18 сіл цеї округи). Крім пятьох інтелігентів були там самі селяни. Партійно-організаційні справи референував п. О. Гладишовський зі Львова. Слід ствердити, що партійна організація округи лежить в руках самих селян і міщан Миколаєва і стоїть на сильних підвалинах. Приємне враження робили бесідники-селяни, як пр. Панькив Яків з Дрогобича, що в острих словах пятнував кертичну роботу не тільки ворожого нам гурта інтернаціоналів від „Волі Народа" та „Світла", але і „своїх", що неречевою критикою і поширюванням злобних наклепів на провід партії ширять зневіру серед борців на наші національні ідеали. В дискусії, яка вивязалась над питанням поглиблення організації в повіті, забирали голос: М. Колодій, о. Юрик з Дрогобича, М. Пришляк, голова читальні „Просвіти" в Миколаєві, О. Сержант з Волі та інші. М. Прощ, господар з Надітич, що може похвалитись результатами своєї праці на ріжних ділянках громадянського життя, закінчив нараду прекрасною промовою, основою якої було глибоке перекоиання, що наш селянський стан може найти поправу своєї долі тільки в своїй хаті-державі, а покищо мусить боротися за свої національні права, позбувшись усяких нездійсненних мрій про спілку з „робітничими класами" ворожих нам народів.

Зі спорту.

Гасмонея — Україна 3:2 (2:0).

Другі з черги в цьому сезоні змагання нашої дружини, яка перша у Львові збудилася з зимового сну (в чому хочемо бачити запоруку, що сезон цей буде богатий в цікаві імпрези), принесли Україні майже повну реабілітацію по минулорічній боязкій невдачі (4:1). Гасмонея заповіла повний склад своєї дружини; хотіла, видко, зачати свій сезон блискучою перемогою над дружиною, яку торік легко побила. Одначе змагання виказали, що в Україні зайшли зміни, які піднесли її боєву здатність на ту висоту, що вона може нині ставити чоло дружинам А-клясовим. Про ці зміни нижче дещо ширше, а тепер кілька слів про хід самої гри.

В год. 3'40 Гасмонея в повному комплеті виходить на грище, а за нею Україна в складі: Ревера, Дахнівський, Ойко, Оприск, Конашевич, Борсук, Петрів, Грещук, Мурський, Кобзяр і Терлецький. По зимній слідує льосування жеребом грища: Гасмонея має першенство і вибирає грище з вітром. 3'43 свисток судді — й Україна зачинає. Вітер і здемеровання грачів України віддають ініціятиву в руки, чи радше в ноги синьо-білих. 3'50 перший ріг Гасмонеї не використаний. 4'04 перший ріг України, 4'05 другий ріг Гасмонеї без висліду. 4'11 Штаєрман, найкращий стрілець в Гасмонеї, а може й у Львові, випущений зпід опіки Конашевича, стріляє питомою собі „бомбою" першого *goal-a*. 4'15 Гасманея стріляє знов *goal-a*, але з вираного *offside* (від сторони), не признаного суддею. 4'20 третій ріг Гасмонеї. 4'23 небезпечний стріл Гасмонеї, але над поперечку. 4'24 четвертий ріг Гасмонеї, а 4'25 карний — проти України, з якого Штаєрман стріляє другого *goal-a* для своєї дружини. 4'28 кінець першої частини, яка була під знаком великої переваги Гасмонеї.

Без павзи дружини зміняють грище і зачинається дальша гра. Тепер вітер союзником України, яка пробує взяти ініціятиву в свої ноги. 4'40 Мурський стріляє вільного, але на авт. 4'41 Ревера виконом ратує в небезпечній ситуації. 4'45 Штаєрман використовує помилку залоги і стріляє легко третього *goal-a* для Гасмонеї. 4'52 другий ріг України, 4'53 Гасмонея псує зовсім певну позицію, 4'54 стріл Мурського понад поперечку. Україна зачинає генеральний наступ. 5'05 Мурський влучним сильним стрілом добуває першого *goal-a* для України, довго оплескуваного. 5'06 пятий ріг Гасмонеї. 5'10 Кобзяр стріляє другого *goal-a*, привітаного знову бурею оплесків. Зараз потім кінчиться гра.

Гра велася в живому темпі, пилка пересувалася дискавкою від одних воріт під другі. Перша половина належала вповні до Гасмонеї, друга в значній части до України. В Гасмонеї заважали ми деяке легковаження противника, але позатим вона виявила свої питомі прикмети, знані у Львові, тому про них не буду розписуватися. Україна зробила своєю грою, доцільною спеціяльно в лінії нападу і мудро підтримуючою поміччю милу несподіванку. В нападі надзвичайно корисним показалося вставлення Грещука на лівого здучника. Він з Мурським, Кобзярем і Терлецьким творили душу дружини. Петрів на лівому крилі ще не зіграний як слід з дружиною. Порівнюючи Мурського з Кобзярем, не знаємо, кому віддати першенство, бо обо вони була небезпечні для найсильнішої залоги у Львові, яку творять пара Редлер-Бірнбах. З помочи вдоволив уповні Борсук, дещо менше Оприск, (видно, без тренінгу), а найменше Конашевич, якого вставлення на середині помочи уважаємо невдалим експериментом. Те місце слід рішучо віддати Дицьові. В залозі Дахнівський кращий від Ойка, на загал вони обо вдоволили. Ревера був у першій половині гри слабий, позатим, як звичайно, мав дуже добрі моменти. В дружині бачили ми сильний боєвий запал, який не ослаб ні на хвилю; це спричинило, що хоч Україна програла ріжницею одних воріт, то в дійсности вона вийшла з успіхом, який поставив її на видному місці у Львові. Тільки більше солідної праці над собою, а успіхи не дадуть довго на себе ждати.

В. Ст.

Оповістки.

Загальні Збори Товариства кандидатів адвокатури відбудуться дня 27-го березня ц. р. о годині 8 рано в салі засідань Палати Адвокатів у Львові при вул. Гродацьких І. зі звичайним денним порядком. В разі браку комплету відбудуться Заг. Збори о год. 9. без огляду на скількість присутних членів стоваришення. За Виділ Стоваришення кандидатів адвокатури: д-р Шнекраут вр., д-р Акер вр.

ALBORIL
МИЛЯНІ ПЛАТКИ

МЕБЛІ СТИЛЕВІ
краєві і закордонні по приступних цінах
поручає
Нововідкритий Склад Меблів
С. Брин і М. Ґринер
Львів, Ягайлонська 24
1747 Тел. 21-76. 2-5

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 95-?

8 ЗОЛ. коштує годинник анкер швайцарський у Мандля, вул. Коперника 14. 1773 1—?

ФОРТЕПЯНИ — піяніна купує за готівку „Моюшко", Зіморовича 10. 1769 1—3

„МОЛІТОР" Сп. Акц. Фабрика Машин, Львів, вул. Боїмів 3, продає на догідних ратах: млинські машини, мотори, турбіни, трансмісії, шовкову газу і т.п. Виливає голєндри, лущарки. Рифлює вальці. Виконує пляни. Технічні поради даром. 1774 1—4

ШУКАЄМО молодшого урядовця, біглого в бухгальтерії і писанню на польській машині. — Негайні зголошення в польській мові під „Совісний працьовник" в Адміністрації.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
Д-р Фелікс Ган **Львів, Городецька 46.** Телеф. 834.
1040 Пересвітлення Рентґеном. 18-27

Дентистичне заведення
МАКСИМІЛІЯНА МОРА
Львів, Подлєского 9. Тел. 25-58.
приймає всілякі роботи, входячі в обсяг дентистики. Для П. Т. урядників полекші в сплатах. 1754 2—3

1761 **Помірне бюро** 2—7
Інж. Михайла Федецького
авторис. геометра і записеж. суд. знятова **Львів, вул. св. Терези ч. 2 в.** (біля площі св. Юра). Ч. тел. 37—41.

Федь Манюх син Павла родом в **Яблонова,** повіту Рогатин, четар 18 п. п., VII. (бережанської) бригади УГА. мав згинути з обсадою машинового кріса внаслідок розриву денікінського гранату на відтинку Брацлав—Немирів над Бугом, в перших днях листопада 1919 р. і має бути похоронений на місцевім цвинтарі в Немирові. Всіх старшин, полевих душпастирів і стрільців УГА., котрі мали би близчі відомости про смерть Федя Манюха і докладнішу дату його смерти, просить підписаний заподати йому, навіть за винагородою. Вп. сотника Хмару і пор. Кліща з 13 п. п. УГА., котрі мали оповідати в Команді Бригади товаришам з 14 п. п. УГА. про близчі подробиці смерти Федя Манюха, прошу о ласкаве заподання своїх адрес. — Закордонні часописи проситься о передрук цього оголошення.

Юрій Дудрович,
1755 3—5 заст. нотаря в Бурштині.

1453 **СВІЙ ВИРІБ!** 8—?
Найліпші папєрці до курення „КАЛИНА"
з фабрики кооперативи „Будучність" **в Тернополі.**

Весняні Плащі, костюми, вовняні і шовкові суконі поручає у великім виборі **ЦЕЦИЛІЯ ГАН,** **Львів, площа Смольки ч. 1а, против кіна Марусенька.** Полекші в сплатах. Приймає також замовлення з власних і привесених матеріялів. 1729 3—10

Ширіть наш часопис!

УВАГА! **УВАГА!**
До відома Видїлів Філій і Читалень „Просвіта".
Вийшли з друку й готові до продажі членські виказки для членів читалень. Одна виказка всього 10 сотиків. Виказки друковані на гарному картоні у формі маленької книжочки. Кожда читальня повинна скористати з нагоди й замовити їх в потрібній скількости відповідно до числа членів читальні. Разом із замовленням належить пересилати належну квоту.
Канцелярія Т-ва „Просвіта".

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 66 (11.034). Львів, пятниця 25. березня 1927. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощад. 148.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·30 зл., Швайцарії 3 ш. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Тінь Мусолінія.

Львів, 24. березня 1927.

В своїй промові в райхстагу, інавгуруючи дебату над закордонною політикою Німеччини, зазначив мін. закорд. справ Штреземан, що увагу міжнародніх чинників притягають тепер три великі проблеми: далекосяглі події на Далекому Сході, поважні противенства між двома великими краями (Великою Британією і СРСР) та елементи непевности, що виступають у міжнародніх відносинах у звязку з положенням на Балкані. Всі ці проблеми взаїмно себе пронизують. На дві перші кидають свою тінь передбої політичні діячі Вел. Британії і СРСР, а на третю паде тінь цезаристичного Мусолінія.

Хмари, що ваготять над Балканом, — це „заслуга" Мусолінія, це наслідок його імперіялістичного авантюризму. Формальним вступом загострення положення на Балкані і наглого розжевріння напруження між Італією й Югославією є визнання Італією бесарабського протоколу, санкція окупації Бесарабії в користь Румунії. Фактичною притокою цього загострення є намагання Італії здобути домінуюче становище на Балкані, закінчити процес беззастережного опанування Адріятику і поширення всевлади новітнього Риму на Середземне Море, а в дальшому розвитку на побережа Африки і Малої Азії.

Фашистівська Італія довго вагалася з визнанням бесарабського протоколу. На тому ваганні кремлівські володарі будували великі пляни. Аж раптом в Женеві, підчас останньої сесії Ради Ліги Націй, італійський представник повідомив пресових представників про визнання бесарабського протоколу. Жест Італії, який проявив великодушність Мусолінія в порядкуванні чужим добром, це признака генеральної інвазії італійських впливів на Балкан. Постанова Мусолінія базувалася в першу чергу на внутрішньому положенні Румунії. Стан здоровля короля Фердинанда і звязане з тим питання наступства дає змогу Італії відограти важливу ролю у майбутніх внутрішніх розходженнях Румунії, тримаючи її в своїх руках. Очевидячки, Італія перш усього підтримуватиме задумане — після смерти короля Фердинанда — колєгіяльне регентство, бож це буде найслабше правління. Біля кожного члена регентської колєгії групуватиметься якась кліка, а це дає Італії нагоду штовхати і висувати одну мафію проти другої. Можна теж погрожувати поворотом б. наступника Карла. Таким чином румунська посестра паде у відмолоджені обійми старої Італії. А для великого шахового турніру, задуманого Італією на Балкані, Румунія творить занадто важливу точку опору і середовище італійського імперіялізму. Розуміється, маючи в пляні заграти балканський турнір і утвердити свої впливи в Румунії, Італія мусіла спершу приголубити її визнанням бесарабського протоколу.

Букарешт стає теж вихідною точкою Італії в її політиці окруження, зверненій проти Югославії. Маючи на меті всадовитися на Балкані, Італія змагає до розбиття малої антанти (Румунії, Чехословаччини й Югославії). І справді єдність і суцільність малої антанти є вже поважно захитана. Мусоліні нераз заявляв, що Італія нічого не робить даремне. За кожний свій крок вона вимагає заплати. Тією заплатою з боку Румунії має бути заініціювання прихильних відносин до Мадярщини. Вже віддавна Рим Мусолінія намагається втягнути Мадярщину в стихію своєї політики. А Мадярщина Гортія і Бетлєна сниться сон на яві про реституцію передвоєнної Угорщини коштом сукцесійних держав, на рахунок малої антанти. Як довго сусідуючі з Мадярщиною держави були одностайні в своїй політиці, так довго мадярські мрії про реституцію давної сили не могли ввійти на шлях здійснення. З хвилею підірвання цеї єдности, мадярські замисли набирають реальніших признак, звертаючись головним чином проти Югославії і мабуть проти Чехословаччини. Зовсім природно, що за бесарабську прислугу Румунія мусіла дати Італії зобовязання щодо невтральности — на випадок, як зросте натиск проти Югославії. Притоку до цього натиску творить італійсько-альбаїнський договір, який розтягає на Альбанію нічим необмежений протекторат Італії з правом збройної інтервенції. Якщо в Альбанії твердою ногою стане Італія, беручи в свої кліщі Югославію, тоді при першій з краю спробі останньої протиставитися італійському імперіялізмові, буде вона примушена боронитися і на мадярській границі. Не виключене, що в цій окружуючій акції Італія не останню ролю визначила і Македонії. Зовсім природно, що Югославія мусить побоюватися такого положення, щоби вона не була примушена вести боротьбу на три фронти. Ясно, що на випадок поразки Югославії, звязана порозумінням з Італією Мадярщина висунулаб свої претенсії і до Румунії. Але на той випадок є вже готова формула румунсько-мадярської унії, а зрештою—так чи інакше — Італія булаб тут найвищим і рішаючим суддею. Ось як воскрес би старий Рим, якого рамя простягалося на далекі провінції, якого слово рішало про найважніші політичні питання. А відомо, що головним завданням Мусолінія привернути Римові його античну світлість і велич.

Кидаючи свою тінь на Балкан, Мусоліні робить тим прислугу також Англії. Велика Британія спішно розбудовує антирадянський фронт, намагаючись довести до можливо повної ізоляції СРСР. В Китаю, взагалі в Азії, ставить вона греблі радянській акції при помочі грошей і доброго слова. Гордий Мусоліні не скорий до грошей, а також важко спіймати його на вудку доброго слова. Він вимагає важнішої відплати. Зрештою, йдучи на мотузку англійської політики, Італія продовжує тільки свою традицію — творити щит Англії на суходолі. До тогож і географічне положення Італії примушує її до тієї ролі. Будучи примушеною з трьох боків боронити своє побережа, Італія хіба не може визивати англійської фльоти. Звертаючись усміхненим лицем до Англії, Італія одночасно повертається спиною до Франції. Північна Африка, Савоя, Ніцца, Корсика — ось що усміхається Італії. Можнаб теж всадовитися в Абісинії, в Сирії, в Малій Азії.

Розуміється, цього всього Англія не обіцювала Італії, однак при сприятливих умовинах, коли Альбіон триматиме свою ковану руку над новим цезаром, богато дечого можнаб придбати. А за те Італія мусить бути міцним бритналем в кованому пястуку проти Москви. Це все довело до поділу ролі: Італія по своїм силам крає англійську могутність на Далекому Сході, а Вел. Британія спомагає Італію в її намаганнях поширитися на Адріятику і утвердитися на Балкані.

Так в сонці великобританської могутности видовжується і поширюється тінь Мусолінія, падучи на цілий Балкан.

Ф. Ф.

Польський район в УСРР.

Другий зїзд рад району Мархлєвського в житомирській окрузі.

Твердо проводять у Радянській Україні національну політику комуністичного зразку, але тільки у відношенні до національних меншостей. Відносно українців то вона кульгає на всі чотири ноги. Здавалось, що з хвилиною введення компартією найновішого курсу національної політики зперед трьох літ піде скорим темпом дерусифікація України, особливо українських міст. Та практика показала, що комуністична політика дерусифікації зовсім собі не бажає. Вона хоче тільки формальної, поверховної українізації державного апарату, щоби таким чином при допомозі самої української мови зблизити себе до селянського населення України. Проти паралїжування шкідливих впливів російської бюрократії та проти культурних впливів Московщини теперішні правителі України не тільки не виступають, але навпаки намагаються ті впливи підсилювати. Це не раз і не два потверджували керманичі КП(б)У й уряду не лише на Україні, але й у Москві, запевняючи що останню в цілковитій своїй відданости та льояльности. Тому не дивно, що нинішна московська бюрократія далі саботує навіть формальну українізацію, далі бойкотує українську мову, далі її висміває та кпить собі безцеремонно і безкарно з усього, що українське.

Тепер дістала ця русотяпська зграя ще й підпору та оборонця своїх інтересів у особі Затонського, що найчастіше і при всяких нагодах заявлявся категорично проти дерусифікації України.

Натомість усі меншости, особливо російська, жидівська та польська користуються нечуваними привілеями на всій території УСРР. Щодо російської меншости то вона на Україні є пануючою побіч жидівської. Ні про одну ні про другу писати нині не хочемо. Ми бажалиб звернути нині деяку увагу на польську меншість.

На 29 міліонів всього населення України нараховують там заледви 222.877 поляків, що живуть пороскидані на всій території України, але численніше на правобережжі. Не зважаючи на ту розсіяність польського населення нинішні правителі УСРР вважали доцільним утворити на Волині в житомірській окрузі окремний польський район, тобто автономну польську адміністративну одиницю. З чого і яким чином вони його створили, важко сказати, бо на Волині відсоток польського населення не переходить цифри 3-ох. Одначе вони всеж таки його створили півтора року тому та прозвали його в честь визначного польського комуніста, першого номінованого Москвою голови польського Революційного комітету, тепер небіщика Мархлєвського. Мархлєвський відомий був зі свого польського шовінізму, в якому доходив до того що заперечував український характер Сх. Галичини. Отже в честь того Мархлєвського прозвали автономний польський район.

Цього року відбувається другий зїзд Мархлєвщини. На нього злітаються комуністичні діячі поляки аж з Москви. Ось „Пролєтарська Праада" з 18. ц. м. повідомляє, що при переїзді через Київ до Мархлєвського району на зїзд затримався в Київі голова Селянського Комуністичного Інтернаціоналу в Москві Т. Домбаль, недавний ще посол до варшавського сойму. Крім цього з того самого титулу зявився там ще член Центр. Викон. Комітету СРСР Скарбек і польського бюра при Центр. Комітеті КП(б)У Лазоверт. Зїзд рад на Мархлєвщині почався 19. березня, а вже перед тим на два дні найшлися названі поляки в Київі та робили шум з приводу зїзду, на який вони їхали. В київській пресі появилися інтервю з ними.

В інтервю „Пролєтарської Правди" зі Скарбеком читаємо між іншим ось що:

„Другий зїзд рад ім. Мархлєвського покаже, наскільки ми вже позбулися національної відокремлености та національних антагонізмів (якщо Скарбкові залежить на знищенні почуття національної відокремлености, то якого біса їде туди аж з Москви? — Ред.), що залишилися в спадщині від старого режіму, як наслідок недовіря пригнічених раніш національностей до пануючої нації. Зїзд покаже також зріст активности трудящих мас національної польської меншости та втягування їх в активне радянське будівництво."

Виходить, що це своєрідна контроля поляків з Москви над правильністю проводження національної політики у відношенні до поляків харківським урядом. Дбають комуністи поляки добре про своїх. Зате ніколи ніхто не чував, щоби українські „хахли" з компартії чи з харківського уряду інтересувалися колинебудь життям чи зїздом якоїнебудь української округи, чи повіту, чи району на території російської федерат. республики, де українців живе кругло 6 міліонів, а не яких там 200 тисяч, як поляків на Україні. Навіть Кубаню вони не інтересуються і нічим їй не допомагають, що дуже часто можна вичитати і на сторінках харківської преси в дописах з Кубані. Яке значіння може мати для тих московських ставленників національна справа українців поза межами УСРР, коли вони виснажують усі сили для знищення всякого почуття української національної відрубности навіть у самих межах України? Не те з польськими комуністами. Вони, ідучи до Мархлєвщини, мали у тому і політичну ціль.

„Як зїзд окремного польського району, казав далі Скарбек — цей зїзд має значіння, що виходить поза межі Радянського Союзу. Він являтиме собою наочне порівнання радянської влади з політикою фашистівської Польщі, що пригнічує національні меншости".

Вирув першорядних якостей мяса волового, теляного і вепрового, також головний склад вуджених власного виробу — продаж детайльна і гуртом для всіх інституцій, заведень, монастирів, з доставою до дому і ціломісячним кредитом поручає фірма **С. Колеса, Львів, вул. Баторого 16.**

Зовсім слушні міркування Скарбка. Треба йому було тільки додати, що спеціяльно на Україні працюють далеко інтензивніше над національними меншостями та заспокоюванням їхніх потреб ніж над заспокоюванням потреб національної більшости. Таким чином там свобода національних меншостей заступлена гнетом національного руху серед більшости.

„За останні два роки — писав Скарбек — скрізь на Україні та в Білорусі, де тільки є польські села, зорганізовано польські ради. Тепер перед партією та радянською владою стоїть завдання поглибити роботу в польських селах, в першу чергу поширюючи шкільну сітку та сприяючи економічному піднесенню польських сел".

Ось і роботу намічують ті московські поляки-комуністи для харківського уряду. А чи поінтересувалися коли харківські „хахли" з уряду чи в КП(б)У українським шкільництвом, не кажемо вже на західно-українських землях, але на території РСФРР, чи впімнулися коли за право українського населення на тих територіях? Ніколи! Зате поляки і жиди з московського комінтерну дають їм подостатком роботи для поляків і жидів на території УСРР.

Та це ще не всі засоби польських комуністів біля того, щоби зробити зїзд рад польського району мало що не світовою подією першорядного значіння. Ще перед зїздом почали напливати до Мархлевщини привіти та телєграми з нагоди зїзду з усіх усюдів, між іншим і з Москви від пані Дзєржинської в імени польського бюра при ЦК. Всесоюзної Компартії.

„Ваш зїзд — пишеться в телєграмі — ще раз стверджує правильність національної політики радянської влади й комуністичної партії, показуючи, як польська трудяща людність бере участь у спільному будівництві соціялістичного ладу. Ваш голос дійде до трудящих мас Польщі, які не допустять до нового походу проти України та Білорусі, розрахованого на те, щоби відібрати від селян землю та зірвати їхню роботу в справі будування соціялізму".

Самозрозуміло, що на самому зїзді будуть говорити ще богато більше та краще. Не можна сумніватися, що участь рантом у зїзді району аж таких достойних осіб поляків аж з московського центру аж зі самого сельінтерну та комінтерну мусить зробити своє вражіння на самих учасників зїзду. В них мусить скріплятися почування їхньої польськости та рости польський патріотизм, коли йому надають розмах аж голови сельінтерну та члени Всесоюзного Виконкому і члени Ради Національностей з Москви. Це мусить мати велике виховуюче значіння на польську нечисленну масу. В ній мусить повстати свідомість і почуття національної невищимости та сили.

Харківські „патріоти", що на верхах і що іменують себе українцями, та що в дійсности є передпотоповими „малоросами", повинні дечого навчитися від польських комуністів, повинніб дещо з їх тактики намотати собі на вус, та цього напевно вони ніколи не зроблять і в їх сліди не вступлять, бо в їх „малоросійському" тілі вкорінився „русский" дух до тої міри, що ніяка сила його звідти ніколи не випре.

Львівська місьна рада.

За права української мови.

Наші читачі знають з інформацій, публікованих на сторінках нашої газети, про безправне демонстраційне та незаконне заборонювання українським членам міської Ради Львова промовляти по українськи на засіданнях. Перед кількома днями не дозволив през. Найман промовляти по українськи раднь. Громницькому, проти чого запротестували українські радні та домагалися привернення прав української мови в Львівській Раді.

В тій справі внесли українські радні д-р Степан Федак, Сидір Громницький і Микола Ганкевич до президії ради письмо такого змісту:

„Українці, члени Ради міста Львова заступають і обстоюють становище, що існуючий досі подійсний і правний стан забезпечує їм вповні достаточно право вживання української мови в нарадах Ради, та що противний погляд Президії Ради міста Львова і оперта на ньому заборона вживати української мови в нарадах є неоправдані і суперечать законові".

„Це наше становище опирається на тім, що члени Ради м. Львова Українці вживали досі у виконуванні свого природного і законом забезпеченого права постійно і без перепон з боку Ради української мови від часу покликання теперішної Ради до діяльности, а також вже в часі по вступленні в правну силу закону про державну і урядову мову державних і самоуправних установ з дня 31. липня 1925 ч. 73. пов. 724. Дн. ЗРП.".

„Таким чином, Рада м. Львова згідно з постановою арт. 4. уст. 2. наведеного закону вже „задешидувала" про допускальність української мови в нарадах — в спосіб для Українців корисний — і тому зі становища закону є ще одна децизія Ради в тій справі — злишною."

Коли однак Президія Ради, виходячи з хибного і неоправданого свого становища і справочись на суперечні з законом рішення адміністраційних інстанцій — не допускає фактично українців членів Ради м. Львова до користування їх природним і конституцією забезпеченим правом вживання рідної мови в нарадах, — і коли з боку польських членів Ради поставлено для усунення цього яркого нарушення прав української мови внесення про допущення неї мови в нарадах дорогою окремої новоі ухвали Ради, і коли вкінці Рада міста Львова вже вирішила трактувати це внесення згідно з регуляміном — то підписані, ідучи за голосом загалу українського населення м. Львова, заявляють отсим:

1) що приступають до внесення члена Ради Казиміра Богдановіча в справі допущення української мови в нарадах Ради міста Львова, та

2) домагаються негайного поставлення цего внесення на денному порядку нарад найближчого засідання Ради".

Далі мотивують названі радні, чому домаються негайного поставлення внеску на денний порядок.

Шевченківське свято

в Кракові.

Шевченківські концерти в краківській громаді перейшли вже у традицію. З окрема в рр. 1919—1922 в часі закриття читальні „Просвіти", — були вони одиноким звязком, який лучив усіх місцевих громадян зі собою. Справді щорічне свято, а також підготування до нього влаштовувано потайки, наслідком чого мало воно тоді якийсь катакомбовий характер, то всеж ми були ні першими ні останніми під тим оглядом, бо у цій добі приходилося цілій суспільности нашій поступати в усіх справах аналогічно! Шо-йно в 1922 р. рішилася місцеві Українці увеличати память національного пророка прилюдним концертом. Успіх цього концерту як з морального так із матеріяльного боку, був дуже великий. Це й заохотило комітет уже слідуючого року влаштувати Шевченкове свято у великій салі старого театру. Хто знає культурне життя Кракова, цей легко зрозуміє ризико такої імрези через вибір назвачої салі, бо там відбуваються концерти віртуозів европейської слави. Отже відвага мусіла стояти в строгому відношенні до наших сил. І рік за роком йшла праця та підготування, звичайно пізною осінню і всі тоді жили тільки думкою, щоби концерт випав як найкраще. На загал всяко було — деколи дописували хори й солісти, а деколи сама каса.

Щойно цього року свято скінчилося повним вдоволенням для його організаторів. А заслуга їх тим більша, що концерт влаштовано виключно місцевими українськими силами за виїмком одної точки, а то чельового соля п. В. Деца. Гарно вложена програма почалась відспіванням „Заповіту". Потім промовив проф. Богдан Лепкий. Великий мистець слова розгорнув перед слухачами найвищі ідеали пророка України, вказуючи намічену ним дорогу правди і праці. Промова його була дійсно духовним пиром. Від цілого ряду літ ніхто в нас не чув такої.

Відтак — неначе спомин давно минулого загомоніла пісня Шевченка-Колесси, „Було колись на Вкраїні", а дальше згадку недавно минулого пішла вязанка стрілецьких пісень Гайворонського. Не буду вдаватися в оцінку виконання поодиноких точок хором, бо є випадки, де яканебудь оцінка є зайвою, бо могла б ослабити те вражіння, яке відібрали учасники свята. Краще обмежуся до загального виказу, що хори робили велике вражіння на всіх, як своїх так і пронятих деяким упередженням чужинців. Успіх треба завдячувати совісній чотиролітній праці талановитого дирігента п. Мирона Лятишевського, що з подиву гідним пожертвуванням посвячував кожну вільну хвилину праці над хором.

При тому народня нота симпатичних співачок витворювала особливий настрій, дуже милий і дуже рідний. На окрему згадку врешті заслужили собі солісти, іменно: п. Т. Руденський, що виконав усі головні тенорові партії, та п. Я. Ґеник і пп. О. Гура та Ю. Винницький. Музична частина обіймала дві точки, а були ними чельове сольо п. В. Деца і фортепянове сольо п. Ірини Купровської. П. Децові належиться окреме признання, що він сам — Поляк, — приняв без вагання запрошення до співучасти в українському святі та причинився своєю мистецькою грою до звеличання памяти поета. — П. Купровська відіграла 32 варіяції *c-moll* Бетовена. Виконання її було вельми гарне, наслідком чого вповні заслужила на гучні овації.

Деклямували гарно п. С. Карпинцівна й п. Ю. Геник. Акомпаніятор п. Роман Сімович достроював вповні до музичного рівня та музики.

Не треба підчеркувати ваги й значіння цього концерту влаштованого в Кракові,

З концертової салі.

Програмовий концерт „Бандуриста". — Шевченківський концерт.

В минулому тижні відбулись у час два концерти, а саме концерт акад. хору „Бандурист" і Шевченківський концерт у Львові. Оба концерти були з ріжних оглядів такі замітні, що годиться присвятити їм особливу увагу.

Мужеський хор „Бандуриста" виступив уперше після довшої перерви під новим дирігентом п. І. Охримовичем з власним концертом, що відбувся дня 9. березня в салі Муз. Тов-а Лисенка. В програму його увійшли хоральні твори Ф. Колесси: Ой дуб та на дуба, Журож моя, журо і Вже більше літ двісті, Бортнянського: Заваялись ляшки, Б. Кудрика: Часом я тужу за Тобою, Людкевича: Як ніч мя покрие, Шуберта: На гондолі і Лісова серенада та кінцева більша точка: Хор робітників Ліста. Крім того були сольові точки нашої відомої пяністки, Володимири Божейківної і співака Р. Орленка. Хоча програма складалася в значній части з виконуваних у нас вже творів, то слід зазначити, що тим разом виступив „Бандурист" під знаменем консолідації своїх сил, що в першу чергу завдячити належить новому дирігентові, який зложив доказ, до чого може довести послідовна й систематична праця, хочби в неконче сприятливих умовинах. Коли в останніх своїх виступах „Бандурист" представлявся ще доволі слабо під оглядом звукової видатности й доволі грубим і сирим під оглядом інтерпретаційних вимог, то тепер справа представляється куди краще. Можливо, що до хору притягнено нові свіжі сили, можливо, що на звуковій видатности хору завважило й те, що хор виступив на естраді, уставленій перед сценою; та все таки сама звукова барва хору має тепер далеко шляхотніший вираз і значне вирівнання в порівнанні з минулим. Дірігент п. І. Охримович звертає дбайливу увагу на точне і гладке фразування; його інтерпретація не має претенсій до чогось надзвичайного, надто індивідуального, та проте визначається здоровим почуттям музикальности. В хорі панує дисципліна, а що головне — можна було помітити й радість та вдоволення, з якими члени хору сповняють свої обовязки.

Не буду переходити подрібно виконання поодиноких хоральних точок. На цьому місці хочу тільки звернути увагу на виконання вперше у нас твору Б. Кудрика „Часом я тужу за Тобою" і при тому повитати молодого автора, в котрому Львів одержав тепер широго працьовника на нашій убогій музичній ниві. Очевидно — не булоб доцільно робити вже тепер якісь далекойдучі висновки щодо творчости згаданого музика, та вже тепер можна ствердити серіозність його праці, далеку від такого частого у нас дилєтантизму, бо основану на глибокому музичному знанню. Молодому композиторові зготовила авдиторія щиру овацію.

З інших точок заслугує на увагу виконання „Як ніч мя покрие" в опрацюванні Людкевича — як зразок, скільки животної краси укривається хочби в нашій старо-галицькій пісні.

Щодо виконання Шуберта „На гондолі" і „Лісової серенади" — мав би я деякі застереження. А саме щодо першої, то радше не виконувати твору, коли не мається бодай можливого його перекладу; щож до другої, то радше заступити 4 лісові ріжки достроєм фортепяну, коли нема до диспозиції відповідних грачів.

Щирі слова признання належаться також солістам у хорі пп. А. Охримовичеві й Новицькому. Особливо перший з них має невеликий, правда, та дуже гарний звучний барітоновий матеріял, яким теж уміло володіє і немало причинився до успіху першої точки програми, зложеної з творів Філярета Колесси. Дуже ефектовно вийшла остання точка: Хор робітників Ліста. В сольових партіях цеї кантати віддав знамениті услуги Р. Орленко, який також як соліст того вечера відспівав Штравса „Присвяту" і Стеценка „Забудь мене".

Слова правдивої вдяки і великого признання належиться також другій солістці, п. В Божейко, яка попри свого улюбленого Ліста виконала й фортепянові твори Людкевича з часів його неволі в Перовську: „Молитву до схід сонця", навіяну питомим чаром егзотики, вдячний „Листок до альбому" й оригінальну гумореску „Із лекцій фортепяну", яка гармонічно й ритмічно має деякі спільні риси з вокальним твором того ж композитора „Ой вигострю товариша". Як пяністку, так і автора нагороджено великою овацією. Зазначити годиться ще незвичайно брилянтне виконання пяністкою Ліста „*Gnomenreigen*", як наддатку.

Загально: цілий той вечір, що стягнув дуже значне число слухачів, зробив миле й культурне вражіння.

А тепер перейду до святочного Шевченківського концерту, що відбувся заходом наших музичних товариств дня 13. березня в салі Народнього Дому. Хоча полудньова пора може найменше надається до святочного настрою, то зразу зазначу, що як далеко тямлю ріжні Шевченківські концерти, в такому святочному настрою і з такими просто потрясаючими враженнями я не вийшов ще з ніякого того роду концерту. Думаю, що це є й переконання загалу слухачів. Коли в минулому році я писав про потребу залишення Шевченкових свят (за виїмкою свят для шкільної молоді й широкого загалу), чи радше про переведення якоїсь реформи в дотеперішніх практиках,

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Вже на цій шли Останні Новости

на весну і літо для Пань
:: " :: до фірми " :: ::

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Філії в Тернополі, Дрогобичі і Стрию.

1569 13—50

в виставі навести слова одного професора ягайл. університету, який сказав про співо: „воно мало національ європейський характер". Не від речі буде згадати, що тої самої днини відбулася рано панахида за Т. Шевченка в місцевій православній каплиці, заходами емігрантів із Великої України.

Данко М. Горняткевич.

Організаційний рух.

Зізд УНДО в Підкамінню.

Заходом Повітового Народнього Комітету в Бродах відбувся дня 15. березня ц. р. Народній Зізд в Підкамінню. Не важаючи на страшні дороги, прибуло на Зізд 117 делегатів зі всіх громад судового повіту Підкамінь. присутні були теж священики з виїмкою одного (з Чернищ). Нараду відкрив короткою промовою адвокат д-р Саламаха. До президії зізду вибрано о. Кавриха як предсідника і селянина Степана Солецького як його заступника. Реферат про потребу політичної організації виголосив д-р Саламаха. Реферат про значіння національної партії для селянства під теперішню пору, про програму та ідеольогію Українського Національно-Демократичного Обєднання виголосив селянин Олександер Висоцький, голова Повітового Народнього Комітету в Бродах. В дискусії над рефератами забирали голос о. Вавринович з Підкаменя, о. Клепарчук зі Серетця, о. Федорук з Наккаші й о. Козальський з Звижения, а дальше селяне: Бартош зі Серетця, Баранович зі Загіря, Артех з Підкаменя, Іван Ломаковський з Чернищ. Майже всі присутні вписалися в члени партії. Вибрано Окружний Комітет з трьох осіб, а саме з д-ра Іллі Саламахи як голови і Михайла Давінника з Паликорів та Василя Бойчука з Ясеніц як членів з тим, що цей Комітет буде входити в склад Повітового Народнього Комітету в Бродах і працювати спільно з ним. Цей зізд ухвалив резолюції в справі громадського самоврядування, в справі нападу в соймі на посла Сергія Хрущського і в організаційних справах. В окремій резолюції присутні осудили політичні резолюції віча клібоїдів у селі Боратині, пов. Броди, з дня 6. березня ц. р. і напятнували ті особи, що причинилися до скликання хрущівського віча, а саме: о. Казанівського, місцевого пароха, Гната Кирика, громадського писаря й Івана Щудлюка, наказного війта.

Справа розвязання сойму.

Варшава, 23. березня 1927.

В політичних колах розглядають справу розвязання сойму. Кажуть, що розвязання залежатиме від того, як сойм поставиться до справ, які нині є на політичному овиді та коли він буде потрібний для одержання закордонної позички і коли позичку мустиме ратифікувати сойм.

Зізд воєводів.

Варшава, 23. березня 1927.

Дня 2. квітня відбудеться у Варшаві зізд воєводів. Нарада торкатимуться справ першорядної державної ваги. Іде передовсім про те, щоби зорієнтуватися в політичних настроях і змаганнях. Уряд бажає знати, яку має вибрати тактику при недалеких виборах і яких метод ужити, щоби вибори вийшли по думці чинників, що нині є при владі.

Розлам в Н. П. Х.

Варшава, 23. березня 1927.

В соймових кульоарах зробила помітне враження вістка про розлам в Нез. Партії Хлопський, що його вже давно запові дано. Вчора вийшли з Н. П. Х. посли Шакун, Шапель і Бон, які вислали до маршалка сойму письмо, в якому пояснюють своє виступлення тим, що не погоджуються з політичною тактикою клюбу, а також з аферою пос. Воєвудзкого, що в своїй консеквенції довело до проголошення партії нелегальною. Тепер згадані посли роблять заходи, щоб дістатися до „Строництва Хлопского".

За видачу сен. Лімановського і Познера.

Варшава, 23. березня 1927.

Кружляють чутки, що прокуратура карного суду у Варшаві постановила домагатися від сенату видачі сенаторів Лімановського і Познера за підписання відозви Ліги Оборони Прав Людини і Громадянина. Міродатні кола інформують, що досі не устійнено ще справи відповідальности за підписання цієї відозви. Тому видача сенаторів могла би послідувати щойно після устійнення відповідальности.

Злагіднення югославянсько-італійського конфлікту.

Посередництво Англії і Франції.

Білгород, 23. березня 1927.

У міродатних урядових колах заявляють, що конфлікт із Італією можна вважати злагідненим, бо Англія рішилася посередничити між обома державами. Югославія не хотіла предкладати справи Раді Ліги Націй, щоби не дразнити Італії, а також тому, що Франція і Англія порадили Югославії не спішитися надто. Англійський уряд предложив югославянському урядові, щоби військові аташе великих держав розглянули негайно збройний стан Югославії. Раду Ліги Націй скликано би щойно тоді, коли б Італія заняла Вальону.

Чемберлен про конфлікт.

Льондон, 23. березня 1927.

Відповідаючи в справі конфлікту Югославії з Італією, Чемберлен заявив, що має інформації, які кажуть здогадуватися, що конче треба відкликатися до Ліги Націй.

Кровавi сцени на вулицях Шанґаю.

Напад на британійського ген. консуля. — Грабіжі.

Льондон, 23. березня 1927.

На вулицях Шанґаю розгриваються кровавi сцени. Ватаги грабіжників напали на британійського ген. консуля і двох офіцерів ген. штабу англійських військ, які старалися навязати порозуміння з кантонськими військовими властями. Нападених оборонив сильний відділ кантонської кінноти, який вирвав їх з рук нападників.

Після переговорів із ген. Шенґ-Кай-Шеком командант шаденних військ ген. Пі-Шу-Шен згодився на капітуляцію своєї армії. На квартирі ген. Пі-Шу-Шена вивішено прапор півн. військ. Нац. війська наближаються до Ґа-пеї, дільниці Шанґаю поза міжнар. концесіями. Ватаги кантонських вояків і волоцюг опанували цю дільницю, де дальше йде стрілянина і грабіж, чути плач жінок і дітей. Багато жінок не мають що надягнути на себе, бо їм забрано навіть одяг. Грабіжники ходять під охороною своїх товаришів із скорострілами. На вулицях лежать трупи. Грабіжники борються між собою за добичу.

Стрілянина на вулицях Берліна.

Берлін, 23. березня 1927.

У вівторок вечером і в ночі з вівторка на середу прийшло в кількох місцях Берліна до кровавих сутичок між поліцією і учасниками комун. стичних походів, зорганізованих ком. послами на знак протесту проти нападу націоналістів на комуністичні збори. У Шарльотенбурзі кінна поліція, розганяючи кількатисячний похід, який здержав рух на вулиці, мусіла вжити пальної зброї. Вбито одного з демонстрантів, а ранено около 30. Було теж ранених камінням кільканацятьох поліцаїв.

Нові 5-золотові банкноти.

Варшава, 23. березня 1927.

Міністерство скарбу приступає до постепенного стягання 5-золотових банкнотів, що тепер в обігу, бо має їх заступити новими банкнотами тої самої вартости. Нові банкноти матимуть інший рисунок і дещо менший розмір.

Самовбивство вояка.

Львів, 24. березня 1927.

Передучора найдено на Ялівці в рові біля касарні 14. п. язловецьких уланів тіло улана Ґната Сокальського з перестріленими грудьми. Здогадуються, що Сокальський поповнив самовбивство тому, що небаром мав станути перед судом у Кольбушовій, як підозрілий у святотатстві.

Біржа.

Гроші.

Американський доляр 8·94 і пів, канадійський доляр 8·89.50—8·90. Банк Польський платив за доляра в готівці 8·90, за Нью Йорк 8·93, швайцарські франки 172·07, італійські ліри 40·35, австрійські шілінги 125·84, англійський фунт 43.45, французькі франки 34·95, чеські корони 26·51, нім. марки 211·85.

Збіжа.

Пшениця двірська 54·50—55·50, пшениця селянська 51·50—52·50, жито гал. 39·50—40·50, ячмінь броварний 41·00—42·00, ячмінь на мливо 34—35, ячмінь пастівний 30·50—31·50, овес 33·00—34·00, кукурудза румунська 26·50—27·50, бараболя пром. 8·25—8·75.

Відкрите письмо пос. Васильчука.

Чому він кинув ряди сель-робу?

Варшава, 23. березня 1927.

Пос. Павло Васильчук оголосив учора відкрите письмо, в якому подає причини свого виступлення з сель-робу і спростовує ті невірні й тенденційні інформації, що були подані у зв'язку з тим у львівському комунікаті сель-робу, поміщеному у „Волі Народа". Пос. Васильчук стверджує, що вийшов з рядів партії сель-робу з причин чисто ідеольогічних, а саме з приводу незбереження тією партією незалежницької платформи і консолювання нею під впливом інтернаціоналізму — звичайного москвофільства. Дальше пос. Васильчук зазначує, що управа сель-робу не додержала умови, на основі якої мала змагати до зєднення всіх соціялістичних партій. Це було причиною його виступлення з партії.

НОВИНКИ.

— **Конфіскати.** Вчорашнє число „Діла" підпало конфіскаті аж за сім місяць передової статті: Живо „санації". Це 25. чергова конфіската нашого органу в цьому році.

— **Сходини СУА. у Львові.** Дня 19. березня ц. р. відбулися в салі „Української Бесіди" ширші сходини львівських членів СУА. На них виголосив реферат д-р Альфред Говикович про посмертний фонд СУА. По оживленій дискусії прийнято статути цього фонду в остаточній редакції. Незвичайне зацікавлення викликав реферат д-ра Михайла Волошина про „Передтермінове звільнення вязнів з тюрми". Референт незвичайно річево й льогічно виказав, що розпорядок президента РПП. погіршив положення вязнів і має дуже малу реальну вартість. Сходини ухвалили цей реферат для його незвичайно цінного змісту видрукувати. На ці сходини прислав адвокат д-р Михайло Фільц з Яворова письмо, в якому жалувався, що не всі українці-адвокати виповнюють ухвали Загальних Зборів СУА. щодо міщення на кожному вписку жадання виготовлення рішень в українській мові. Сходини рішили, щоб Виділ СУА. звернув ще раз увагу всім товаришам і пригадав їм ту ухвалу Загальних Зборів СУА. та візвав їх до виконування цієї ухвали і справлення печаток з написом: На основі закону з 31-го липня 1924 р. ВЗРПП. ч. 78 поз. 757 арт. 2. виошу на виготовлення доручення всіх полагоджень у тій справі таких в матірній українській мові.

— **Спадок по померших емігрантах.** Померли в Злучених Державах Північної Америки і полишили спадщину: 1) Бойко Софрон, 2) Берчинський Франц, 3) Бернацький Степан, 4) Бобисюк Степан, 5) Боженишицький Іван, 6) Броза Марія, 7) Бабок Антін, 8) Чая Олена, 9) Черніївська Марія, 10) Курило Гнат, 11) Чмир Фелъ, 12) Хоровицький Степан, 13) Чуба Осип, 14) Домбровський Осип, 15) Дуба Стефанія, 16) Данилович Осип, 17) Футорський Степан, 18) Генрик Альберт, 19) Владек Фердинанд, 20) Гоздик Ірена, 21) Гутарчак А., 22) Гарловський Антін, 23) Гузовський Іван, 24) Гільберт Антін, 25) Голуб Франц, 26) Ярославський, 27) Юрович Тома, 28) Кравця Павлина, 29) Кравс Петро, 30) Коптак Михайло, 31) Квачинська Марія, 32) Кумпіцький Болеслав, 33) Коляниць Олекса, 34) Коренко Дмитро, 35) Ковалик Филип, 36) Мазур Вальтер, 37) Макар Анна, 38) Матеровський Антін, 39) Островицький Тома, 40) Олеско Дмитро, 41) Подоровська Павлина, 42) Поплавський Петро, 43) Патисюк Якім, 44) Потоловський Густав, 45) Русецька Антонія, 46) Руговський Іван, 47) Рохіцький Антін, 48) Рудик Микола, 49) Савлик О., 50) Закайло Олекса, 51) Стець Осип, 52) Совіцький Осип, 53) Смолик Михайло, 54) Скала Іван, 55) Стшелецький Осип, 56) Сніжок Марія, 57) Теленяк Дмитро, 58) Терешкевич Федь, 59) Чемезова Віра, 60) Вашкевич Станислав, 61) Велинык Гриць, 62) Вітик Тома, 63) Варга Осип, 64) Вашник Альберт, 65) Вінковський Виктор, 66) Веницкевич Франк, 67) Ворона Іван, 68) Вирпт Берта, 69) Зелинович Михайло, 70) Золтевич Франк. Спадкові власти в Америці взивають особи, управнені до спадщини, щоб якнайскорше зголошували свої права. Заінтересованим особам удіють радо всяких інформацій Товариство Опіки над українськими емігрантами у Львові, вул. Косціюшка 1а.

— **Страшні цифри.** Директор уряду здоровля в міністерстві внутрішніх справ у Варшаві заявив на днях на пресовій конференції, що в Польщі є тепер по обчисленням його уряду приблизно 700.000 сухітників. Також на інші недуги припадає в Польщі далеко більший відсоток, ніж в інших державах. На його думку підложем цих недуг є в першій мірі нужда і примітивний спосіб життя широких кругів населення, чого на заході зовсім нема. Боротися з тими недугами можна тільки шляхом поправи умов життя цілого населення, антиалькогольною пропагандою і т. д. А що в цій справі робиться, зокрема на наших землях?

— **Ukrainica.** „*Berliner Börsen Zeitung*" з 16. ц. м. (ч. 126) приносить статтю про вагу української справи взагалі, а для Німеччини зокрема п. з. „*Die werdende Grossmacht*".

— **Річниць кваліфікаційних іспитів продовжений.** З Варшави повідомляють, що наслідком ріжних інтервенцій у міністра освіти річниць для здавання учителями народних шкіл кваліфікаційних іспитів, що минав з днем 30. серпня ц. р. пролюнговано до 1930 року.

— **Відносини безпеки у Львові.** Позавчора перезено до загального шпиталю В. Ковальського (Підзамче 5), якого пробив ножем якийсь невідомий йому тип, коли він вертав вечером домів. Гарні відносини безпеки у Львові.

— **Сучасник Шевченка.** В Камянці досі живе 87-літній дід Максим Данилович Воськовський, сучасник Тараса Шевченка. Воськовський служив хлопцем у Шевченка, коли він жив у маєтку Абаза в м. Шполі, звенигородського повіту. Воськовський добре памятає Шевченка і каже, що він дуже добре до нього ставився. Виконував

то признаю, що кращої розвязки, як цьогорічна, годі було найти: виведення „Кавказу" С. Людкевича.

Про промову д-ра Д. Донцова на цьому святі не беруся судити, але як звичайний слухач зазначу тільки, що давно не відчував я сам і не запримітив на інших такого сильного напруження уваги й зацікавлення, як тим разом. Промова д-ра Донцова зробила справді сильне вражіння і як не можна краще приготовила ту глибоку лінію настрою, що її завершило повне виведення „Кавказу".

Що саме цей твір вибрано на музичну часть свята — це заслуга голови львівського „Бояна", п. Й. Доманика і признати треба, що вибір не міг бути кращий.

Не маю на думці розписуватися ще раз про сам твір, про який писав перед двома роками доволі обширно. Зазначу лишень, що коли б ми взяли під увагу цілий наш музично-композиторський дорібок, і то не лиш галицької, але мабуть цілої соборної України, — то ми не знайшлиб більш репрезентативного твору, а заразом і суттєво більш підходячого до такого свята, як Шевченківське. Можливо, що С. Людкевич в деяких пізніших творах виявляє себе під деяким оглядом більш рутинованим мистцем, можливо, що ще неодин величній твір вийде зпід його пера, — але я маю внутрішнє переконання, що того роду твори як „Кавказ" Людкевича, можна написати тільки раз в житті. Відповідне тому вражіння залишає цей твір і у слухачів. А коли дивитися на цей твір з точки погляду наших страждань, наших визвольних змагань, коли взяти під увагу обставини, в яких він повстав, — то не тільки в нашій убогій музичній літературі, але і в богатій світовій цьому творові належиться гідне, виїмкове місце. І колиб ми в майбутности не були в змозі святкувати іншими творами так гідно память Шевченка, як цього року, то „Кавказ" Людкевича повинен стати й на дальше тим нашим музичним „заповітом", яким найкраще вшануємо память Шевченка.

Щодо виведення „Кавказу", то воно було безперечно краще, як перед двома роками. Зокремаж хори були краще підготовлені, згадати-б тільки гладке й виразисте виконання фуги з першої части взагалі. Справді можна подивляти, що хор, виконуючи цілість без перерви, видержав до кінця динамічну лінію. Зате орхестра, наслідком неможливости відбуття хочби найконечнішої скількости проб, грала дещо слабше, як останнього разу. Та все таки в історії вражінь і переживань слухачів цей концерт матиме без сумніву свою окрему, гарну сторінку.

Василь Барвінський.

Воськовський ріжні дрібні Шевченкові доручення протягом кількох років, аж поки поет не виїхав до Петербурга в 1831 році. У Воськовського зберігалося кілька рукописів Шевченка, але їх підчас Гетьманщини забрав у нього проф. Огієнко. Нині Воськовський живе з пенсії від собозу, а також дістає щомісячну допомогу від окрвиконкому на основі постанови з'їзду рад Камянеччини.

— **Михайло Гопинський** виступить у пятницю, 25. ц. м. в третє в опері „Кармен" на сцені львівського міського театру. Буде співати партію Дон Хозе.

— **З Т-ва „Зоря" у Львові.** В неділю, дня 27. березня ц. р. відбудеться прогулька членів до Анатомічного Музею. Збірка в льокалі Т-ва в годині 10:30 передпол. Зголошуватися у т. Штатера щоденно від 7—8 год. веч.

— **Центральний Кооперативний банк „Красний Союз Кредитовий" у Львові** пригадує, що Загальні Збори Центробанку відбудуться в пятницю, дня 25. березня ц. р. в годині 4-тій по пол. в льокалі Центробанку, Ринок ч. 10, І. пов. 1772 2—2

Дописи.

Хирів, пов. Старий Самбір. *(З наших досягнень на культурно-освітньому полі).* Культурно-освітня праця йде у нас систематично вперід. Існують у нас такі товариства: Читальня „Просвіти", кружок „Рідної Школи" і новозаснований т-во „Сокіл", якого праця щойно започаткована. Кружок „Рідної Школи" розвивається гарно. Має 132 членів, відбуваються часто сходини членів і засідання старшинн, на яких обговорюються пекучі справи нашої цітвори, що вишиться у місцевій польській 7-клясовій школі. Треба зазначити, що в цій школі на 17 учительських сил нема ані одної української (!), українську мову вчитується, а на її годинах провадиться ріжні *„pogadanki"*, бо майже ніхто з учителів(льок) по українськи не знає... А ходять до цеї школи понад 200 українських дітей! Ніякі декларації батьків, чи навіть письма до самого міністра Суйковського з жаданням української школи не помогли. Минулого року підчас ферій улаштував кружок „Рідної Школи" курс українознавства для українських шкільних дітей, який тревав 6 тижнів і приніс богато користи нашим найменшим. Діти дають аматорські вистави і читають дуже радо книжки, яких достарчає їм кружок і читальня. З початком тогання ц. р. рішився кружок основати в Хирові захоронку і в тім напрямі робить уже заходи. — Щодо читальні — то її піддержує тільки аматорський гурток, який за останні чотири роки дав по стодолах около 60 вистав; гурток виїздив з виставами і в околицю та придбав чимале майно, як: куліси, гардеробу, а передовсім бібліотеку. Та не достача власного дому сильно спиняє працю тих товариств. Тому місцеві громадяни рішилися вже цього року збудувати „Народній Дім" (наразі саму салю), що їм зовсім певно вдасться, бо від року йде енергічна праця в тім напрямі завдяки впливовим і сильного духа одиницям, які не жалюють ні труду ні часу для добра свого народу. — Є в нас і кооператива, яка теж гарно розвивається і має дані стати гуртівнею для новоосновання по близьких селах кооператив. — Під оглядом політичної організації стоїть Хирів і околиця теж гарно. Від жовтня м. р. істнує в Хирові Повітовий Нар. Комітет УНДО., який позакладав по дооколичних громадах Пром. Нар. Комітети, придбав мужів довіря, поширює „Свободу" та відбуває політичні віча і наради в самому Хирові й по селах. Взагалі в Хирові і його околиці українці майже всі націоналісти, зорганізовані під прапором УНДО. і про всяку руйницьку роботу комуністів, сельробів і т. ін. навіть чути не хочуть. Є надія, що з поставленням „Народнього Дому", цеї бажаної народньої твердині, Хирів ще більше піднесеться на добро і славу українського народу. **Ф. Л.**

Стрийський процес.

Розправа проти 43 робітників.

Стрий, 21. березня 1927.

Нинішня розправа зачалася переслуханням обвин. Катарини Кондеревич (10-ої в черги на основі акту обвинувачення), яка 17. III. була не явилася і тому не могла бути переслухана. Після переслухання цієї обвинуваченої приступлено до переслухування свідків доказових.

Свідок Леон Згода, тодішній референдар і заступник старости в Стрию, заприсяжений описує свою діяльність як референт робітничих справ; він збирав фонди на запомоги для безробітних, слав до Варшави реферат з жаданнями помочі і т. д.; фонди узбирав невеликі.

Депутації робітників, що 31. III. рано явилася у старости Новака, цей останній заявив, що провірення лист безробітних, яких виказано понад 600, а серед яких находяться злодії, проститутки і щось 2 чи 3 померших, ще не покінчено, а скоро буде покінчене, але по Великодних святах подумається про способи заради безробіття. Коло год. 1 попол. прийшов під староство похід робітників і товпа зараз вдерлася до староства, виломила двері до бюра свідка і при криках: „Дайте нам тут старосту, ми не уступимося, поки нам не даш грошей", почала натискати на бюрко, за яким свідок сидів плечима до стіни; дві жінки сіли на бюрко, а зібрані сунули це бюрко, хоч не знає, чи з розмислом, чи тільки стихійним натиском так, що свідка стиснено в кут, звідки не міг видістатися; щойно при помочі кількох поліціянтів, що до нього дотиснулися, вдалося йому видобутися, після чого зайшов до старости і там положився дуже зденервований на каналу. Дальшого ходу подій не знає. Відповідаючи на питання заявив, що ніхто його не ображав, ніхто не бив і не штуркав (вступереч актові обвинувачення) і сам не знає, звідки взялася у нього на пальці руки ранка (здряпання наскірка). Ці зізнання ціхувала предметовість і совісність.

Інакше виглядають зізнання другого свідка Иосифа Лазаревича, комісара поліції, того самого, що дав приказ стріляти. Він каже, що товпа окружила його в бюрі урядовця Бегляйтера (*Begleiter*), що сусідує з бюром Згоди, вона його штуркала й била і це тревало кільканадцять мінут. Він бачив, як люди били пястуками п. Згоду, сам він дістав відтак каменем в груди, одначе лікарським оглядинам підлався аж 3-го дня і ліжер знайшов у нього невеличкий синяк на грудях, а більше слідів побоїв не мав. При помочі прибувшого більшого числа поліції зіпхнув він товпу в коридор на долину, і то в короткий коридор поперечний, що веде з вулиці до коридора головного; в головнім коридорі уставив він під стіною напротив товпи 8 поліцаїв з крісами. Товпа не хотіла вступитися, хотіла конче говорити з старостою; він ходив двічи до старости, просив, аби вийшов і промовив до людей, то може успокоїться; одначе староста не хотів вийти. Товпа ставала щораз більше грізною, почало падати каміння і тоді він візвав, аби люди розійшлися, бо буде стріляти, а вкінці крикнув: *„Pal"*! (Слід зазначити, що поліцянти стояли зараз таки коло нього — один чи півтора кроку від товпи). Тоді він підніс руку до гори і нагло її спустив — і в тій хвилі гримнула сальва з 8 крісів у товпу, віддалену на крок. Люди стояли так густо, що навіть свідок признає, що люди, що були на переді, не мали змоги розійтися. По сальві впало 7 людей таки в коридорі. Тоді свідок дав приказ спровадити санітарну каретку, лікаря і т. д. Білої зброї не міг ужити, бо товпа моглаб була кинутися на поліцію. Свідок Згода, сконфронтований з цим свідком, рішучо заперечує знов, мов би його хтонебудь бив, бо його ніхто навіть не ткнув.

Під перехресними питаннями оборони свідок нарешті бентежиться і каже прим. щодо биття Згоди, що може йому так здавалося, а щодо себе не вміє пояснити, чому то у нього був лише один малий синець на грудях, хоч його мібито так дуже й так довго било.

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ:

Ол. Бабій: „ГУЦУЛЬСЬКИЙ КУРІНЬ", поема. Прага 1927. Накладом „Групи Української Національної Молоді". 154 стор. 8°.

„КУБАНЬ", збірник статтів про Кубань і Кубанців. (З малою Кубані). Видання „Громади Кубанців" в Чехословацькій Республиці. Зміст: Від управи кубанців; проф. Ф.А.Щербина: „В деятельности Общества Кубанцев"; проф. Ф. А. Щербина: Кубань в прошлом і настоящем; П. Л. Макаренко: Про діяльність „Громади Кубанців" в Чехословацькій Республиці; П. Л. Макаренко: З життя Кубані під радянською комуністичною владою: проф. Л. Л. Бич: Кубань у кривому дзеркалі; В. Т. Гонтар: Национальное возрождение Чехосл.—Прага 1926. 300 стор. 4°.

І. Свєнціцький: МУЗЕЇ І КНИГОЗБІРНІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ. Накладом управи Національного Музею. Львів 1927. 16 стор. 4°.

Іван Мисик: „ОСТАННЯ ЛЕКЦІЯ", драматична картина на 1 дію. (Сюжет із А. Доде). „Театральна бібліотека" випуск 65. Львів—1927.

Д.м. Гуцієвич: „КРОВАВІ ПЕРЛИ". робітника драма на 5 дій. Видавництво „Русалка". Львів 1927. Стор. 52. 8°.

ЖУРНАЛИ:

SLOVANSKY PREHLED, sbornik pro poznávání politického, hosoodárského, socialního a kulturního zivota slovanskych státu a národu. Redaktor: Adolf Cerny. Redakcní kruh: dr. J. Fiala, dr. A. Frinta, dr. V. Chorvat, dr. H. Rivka, dr. J. Slavik. V Praze 1927. Cislo 3. Brezen. Rocnik XIX.

„ЖІНОЧА ДОЛЯ", двотижневик для українського жіноцтва. Видає і редагує колегія. Начальна редакторка: Н. Кисілевська. Коломия, 15. березня 1927. Ч. 6. Рік III. Зміст: У. Кравченко: Поезія: М. Омельченко: Т. Г. Масарик і його погляди на жіноче питання; Ол. Кисілевська: Даймо більше поля для творчої праці нашій молоді;Жіночий рух; Теня Гайрусик: Сім лебедів д-р В. Сіменович: Як повстало й виглядає найбільше на світі місто — Шікаго; Про діточі садки; Ів. Блажкевичева: Як закладати діточі садки?; Господарська часть: Ріжне; Веселий кутик; Пресовий фонд; Переписка редакції.

»PROMETHÉE«, Organe de Défense Nationale des Peuples du Caucase et de l'Ukraine. Revue mensuelle. Deuxième Année. Nr. 4. Fevrier 1927. Paris. Sommaire; Le problème des nationalités dans l'Union Soviétique; »Prométhée« — Ed. Chapnisat; L'alarme des bocheviks en Azerbaidjan — M. V.; Un soulèvement contre les bolcheviks—X.; La paix au lagueret—A. Chuiguine; La maimise russe sur la Géorgie—G. Gvarawa; Le droit des peuples à disposer d'eux-mémes — Georges Scelle; Les richesses du Caucase du Nord; La Presse; Chronique; Bibliographie.

НОТИ:

В. Безкоровайний: 3. СОНАТА *D-dur*. На фортепян. Тернопіль—Львів. 1927.

ОПОВІСТКИ.

Загальні Збори Товариства кандидатів адвокатури відбудуться дня 27-го березня ц. р. о годині 8 рано в салі засідань Палати Адвокатів у Львові при вул. Гродзіцьких І. зі звичайним денним порядком. В разі браку комплету відбудуться Заг. Збори о год. 9. без огляду на скількість присутних членів стоваришення. За Виділ Стоваришення кандидатів адвокатури: д-р Шнекраут вр., д-р Акер пр.

В Українськім Технічнім Товаристві (Ринок 10/II.) відбудеться дня 26. березня ц. р. о 6 год. вечером відчит інж. Е. Архипенка на тему „Участь українських інжінерів в руху сучасного нашого економічного відродження". Гостям ради.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 96-?

СЕМИНАРИСТКА (відсначуюча матура) прийме навчання дітей в ліпшій родині. Умовини зовсім приступні. О. Ч. до „Діла". 1782 1—1

4 ЗОЛ. коштує цукорничка з хінського срібла у Мандля, Коперника ч. 14. 1773a 1—?

АКВІЗИТОРІВ до збирання оголошень прийме видавництво. Листи до Адміністрації під „Здібний". 1783 1—2

КОСІВ пенсіонат о двайцяти комнатах, біля заведення д-ра Тарнавського, прийме гостей з цілим удержанням від 1. травня ц. р. Софія Коржінська. 1784 1—3

ОСОБА скромних вимагань прийме місце до заряду домом у вдівця, може уділяти лекцій дітям з нищих клас. Адміністрація під „Заряд".

РІДКА НАГОДА! Вправний переплетник оправить бібліотеку — дуже дешево. Виїде навіть на місце або прийме управу бібліотеки на час роботи. Зголошення до Адміністр. „Діла" для „Переплетника". 1778 1—1

ІНЖІНЕР будови машин та електротехніки потрібний від 1. квітня 1927 до навчання рисунків в фахово-доповняючій ремісничій школі. Зголошуватись негайно — наразі без свідоцтв — до референта пром. шкіл „Рідної Школи" у Львові, Ринок 10. 1889 1—2

КНИГОВОДСТВА в кооперативі, лекцію з нижчих гімназійних кляс або якенебудь заняття в канцелярії (пише на машині *Adler*), обійме О. Гудеюк, с. Красноїля, п. Ясенів горішний (ад Косів).

ЧЕКОЛЯДА „ОПТІМА"!
1673 **найліпша** 7—?

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
Д-р Фелікс Ган Львів, Городецька 43. Телеф. 834.
1640 Пересвітлення Рентгеном. 19-27

Федь Маюх син Павла родом з Яблонова, повіту Рогатин, четар 13 п. п., VII. (бережанської) бригади УГА. мав згинути з обсадою машинового кріса внаслідок розриву денікінського гранату на відтинку Брацлав—Немирів над Бугом, в перших днях листопада 1919 р. і має бути похоронений на місцевім цвинтарі в Немирові. Всіх старшин, полевих душпастирів і стрільців УГА., котрі мали би близчі відомости про смерть Федя Маюха і докладнішу дату його смерти, просить підписаний заподати йому, навіть за винагородою. Вп. сотника Хмару і пор. Кліша з 13 п. п. УГА., котрі мали оповідати в Команді Бригади товаришам з 14 п. п. УГА. про близчі подробиці смерти Федя Маюха, прошу о ласкаве заподання своїх адрес. — Закордонні часописи просяться о передрук цього оголошення.

Юлій Дудрович,
1755 4—5 заст. нотара в Бурштині.

МЕБЛІ клюбові і сальонові, модні драперії до дверей і вікон, матераци, фотелі до спаня, килими, мосяжні карніши, спальні, їдальні поручає найдешевше

ЛЕВ МАТВІЙОВСКІ

Львів, Хорущина 8, Тел. 40-11
власна робітня, тапіцерня, декорація.
1659 5—5

Конкурс

на посади учительок(ів) українського, латини, математики і фізики, географії, рисунків, руханки в гуманістичній жіночій гімназії від 1./IX. 1927. Платня як в державних гімназіях. — Речинець подань до 1780 1—3 кінця квітня ц. р.

Виділ Товариства „Український Інститут для дівчат" в Перемишлі, вул. Татарська 4.

ФАБРИКА КИЛИМІВ М. ХАМУЛИ В ГЛИНЯНАХ

відкрила з днем 1. березня ц. р. для вигоди П. Т. Клієнтелі власний склад і продажу своїх ткацько-килимарських виробів при 1660 4—5

площі Трибунальській число 1

(проти гол. входу костела ОО. Єзуїтів).

За редакцію відповідає **Василь Мудрий** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" у Львові. Ринок ч. 10.

Після конфіскати — другий наклад

Ч. 67 (11.035).

Львів, субота 26. березня 1927.

Pocztowa opłata zaniacona ryczałtem. Рік XLV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Під знаком Марса?

Львів, 25. березня 1927.

Імперіялістичне авантюрництво Італії поставило цілий Балкан під знаком Марса. Скоро тільки розріділася воєнна атмосфера між Вел. Британією і СРСР, скоро керманичі двох супротивних могутностей відкинули актуальність воєнного конфлікту в найближчому часі, на що між іншим вказує тернистa дорога польської позички в Англії і Злучених Державах, — заваготіли воєнні хмари над Балканом. Безпосередньою притокою італійсько-югословянського напруження альбанська справа, проблєма невеличкого, різноплемінного народця, проблєма маленької країни (37 тисяч км. кв.), яка однак з огляду на своє положення є ключем до опанування Адріятику, до замкнення його під назвою: *„mare nostrum"* — це супрематія над цілим Балканом.

Між посідачами італійського й дальматійського побережа віддавна йшла ривалізація за той клаптик скалистої землі, за володіння бідною країною пів-диких вівчарів, за опанування Дураццa (5 тис. населення). Підчас і після балканської війни (1912 р.) супірництво за Альбанією йшлю головним чином між тодішніми союзниками (Італією й Австро-Угорщиною). Правда, свої претенсії в тій справі висувала й Сербія, та її голос губився в нетрях адрійської політики. Проблєма Адрії, проблєма *„mare nostrum"* — між іншим — штовхнула Італію на розрив союзу з Австро-Угорщиною і на воєнний конфлікт з центральними державами підчас світової війни. Ясно, що після антантської побіди справа Трієсту була пересуджена в користь Італії. Однак під знаком капіту найшлася справа Реки (Фіюме). На основі всіх божих і людських прав належала вона безспірно Югославії, поавстрійській спадкоємниці дальматинського побережа. Та Італія при допомозі увертюрно-фашистівської, наскрізь авантюрної акції Анунція видерла цю преважну точку Югославії. Опанувавши її і тут утвердившись, Італія новітнього цезаря зробила дальший крок вздовж дальматійського побережа, закинула сіти на Альбанію. Ролю Анунція відіграв тут кондотієр Ахмет Зогу. На основі італійсько-альбанського „договору" в Тірані Італія обняла протекторат над „незалежністю" Альбанії до збройної інтервенції включно.

У всіх тих періпетіях, в намаганні завершити творення *„mare nostrum"* італійська публична опінія — якщо можна так висловитися з огляду на фашистівську диктатуру — все була однодушна. Зате триєдина Югославія не виявляла тієї однодушности. Тоді, як хорвати, безпосередні спадкоємці дальматійського побережа, всіми силами перли до рішучости проти італійських посягань, серби занедбували це питання, кладучи більшу вагу на централізацію поширеної держави Карагеоргієвичів під своєю гегемонією. Аж тіранський „трактат" сколихнув всією Югославією. Білгород побачив на своїм горлі італійський ніж.

В семій Альбанії легко було всадовитися Італії з огляду на хронічне внутрішнє замішання, що тривало там від 1920 до 1926 року. Одержавши *carte blanche* від Англії на балканському терені, Італія перевела „стабілізацію" відносин в Альбанії. Годованець її Ахмет Зогу став „президентом" цеї мініятурної республики. Перейшовши на службу італійського імперіялізму, цей кондотієр пригадав собі часи кн. Віда і забажав з ласки фашистівського Риму прикрасити свою голову королівським вінцем, розуміється, при допомозі штиків італійських карабінієрів. „Ленні" відносини Ахмета Зогу не вдоволяють більшости альбанського населення. Початок цього року зазначився повстанчими рухами, зверненими проти „диктатора". Повстанці невдоволені з італійської супрематії. Під гаслом „Альбанія для Альбанців!" розвивається революційний рух.

Такий оборот справи не по нутру італійцям. Рим обвинувачує Білгород у підготовці альбанського повстання і концентрації югославянських військ в напрямі альбансько-македонської границі. Італійська, а за нею й прислужна англійська преса в останніх днях переповнилася вістками про воєнні приготування Югославії. Італія добачує в Білгороді намагання стати впоперек послідовному завершуванню *„mare nostrum"*. Югославія не лише прямує до припинення поширюваних на Балкані італійських впливів, але й до утвердження свого домінуючого становища на балканському півострові через захоплення північної Альбанії і Солуня.

На цьому підкладі европейська преса в останніх днях розпустила алярми про наростання італійсько-югославянського конфлікту, про воєнні хмари над Балканом, про поставлення його під знаком Марса. Єрихонські труби італійської преси, поява італійських воєнних кораблів під Дураццом, крайне обурення в білгородській скупштині, обида, нанесена там італійському послові ген. Ордеро, якого один з послів назвав шпигуном, — все те вказувало на аростаюче напруження між Білгородом і Римом. Почалися балачки про віддачу конфлікту під осуд Ліги Націй. Та разом з тим вони й притихли, щоби в добі британської супрематії над цею міжнароднью установою не творити не все підхожих прецедensів. Виринув теж сумнів, з огляду на будючність Італії і відому вже, занадто рішучу, поведінку у відношенні до безборонного Корфу, чи медіяторство Ліги Націй матиме бажані наслідки. Заговорено теж і про можливість інтервенційного посередництва Німеччини та Франції.

В міжчасі югославянський міністр закорд. справ Періч виступив з офіційною деклярацією, в якій рішучо відкинув інсинуації про воєнні приготування Югославії, допускаючи можливість перевірки стану югославянських гарнізонів на альбансько-македонській смузі. Щож до самої Альбанії, то Югославія заявляється за консолідацією відносин у тій країні, за вдержанням її незалежности та забезпечення її міжнароднім гарантійним пактом. Югославія заявляється за збереженням Балкану для балканських народів, а тим самим противиться поширенню італійських впливів на балканський півострів.

Останні телєграми говорять про відпруження конфлікту. Медіяторську функцію взяла на себе Англія. І зовсім природно, що — не вважаючи на великий галас — воєнна атмосфера мусіла розріднитися. Бо ані одна з супірницьких сторін не є підготована до негайної війни. Мусоліні розбудовує фашистівський лад, а Югославія находиться в процесі внутрішньої консолідації. Війна визволилаб сили, які досі придавлені, моглиб проявитися і в румовищах похоронити тріюмфуючий фашизм. Хоч Італія є великодержавою, а Югославія тільки державою середнього розряду в міжнародній єрархії, однак держава сербів, хорватів і словінців, не є Грецією, яка схилить голову перед цезаристичним Римом. Цей хоробрий, героїчний триєдиний нарід вміє боротися й оборонятися. Притиснений до муру, він не злякається баталіонів Мусолінія.

Але найголовніше в тому всьому — це становище Англії, яка тепер має на голові далеко важніші справи, як якась Альбанія чи Балкан. Вона всеціло запрятана справами Далекого Сходу, подіями в Шанґаю, побідою кантонської армії. В таких умовах ускладнювати собі положення війною на Балкані та штовхати Югославію в обійми СРСР — булоб і глупо, і непрактично, і безцільно.

Тут треба шукати влагіднення італьо-югославянського конфлікту. Та через те не уступають ще причини, що викликали напруження. Треба ще великих і на довшу мету обчислених заходів, щоби їх усунути, треба справді довести до здійснення клича: „Балкан для балканських народів!"

* * *

Відкладають.

Уряд і справа самоврядування.

Не так давно теперішній „санаційний" уряд Польщі робив нібито й поважну міну уздоровити відносини на полі громадського самоврядування. З деяких його політичних потягнень виходило, що самоуправна анархія остаточно найде якийсь кінець навіть у Польщі. Мабуть зі страху перед „санаційним" урядом взялася зараз-же по минулорічному травневому перевороті за працю над урядовими законопроєктами про самоврядування адміністративна комісія польського сойму. Між центро-правими партіями дійшло навіть до взаїмного порозуміння в тій справі, що через цілих три роки до нього ніяк дійти не могло. І урядові законопроєкти лежали тоді нерухані в комісії. Нагайка „санаторів" заставила тоді „центроправих", а на ділі реакційних політиків з сойму взятися за працю, навіть поважно.

Щож сталося? Уряд прийшов тоді до пересвідчення, що законопроєкти не відповідають сучасним потребам Польщі та забрав їх з комісії для перерібки. А був це час, коли „нагайка" та „енергія" саматорів показала себе вже не дуже то страшною і небезпечною. З уваги на те, почали реакційні посли фор-мальну гру в піжмурки на соймовому терені. Уряд законопроєкти, виготовлені його несимпатичними попередниками, взяв назад, а посли чи краще реакційні соймові клюби внесли ті самі законопроєкти до сойму у формі власних пропозицій. Від маршалківської булави помандрували вони знов до тоїж самої адміністративної соймової комісії. Тепер з далеко більшим запалом взялися збльоковані *ad hoc* польські партії перефорсувати ті законопроєкти, які вониж цілих три роки ігнорували. Довго йшли дебати, довго йшли всякі позакулісові маніпуляції поза плечима національних меншостей між польськими законодавцями і вкінці законопроєкти перейшли аж два читання на комісії. Наслідком безлічі реакційних поправок стали вони пародією навіть того, що перед трьома літами пропонував польський також реакційний уряд. Вістря всіх поправок і перерібок адміністративної комісії було звернене проти прав національних меншостей. „Законодавці" польської центро-лівої реакції дійшли до того, що національні меншости від всякого впливу на справи громадської самоуправи виключили. Це й було причиною спільної деклярації-протесту усіх національних меншостей проти ганебної тактики польської більшости в адміністраційній комісії в тих справах та демонстраційної секції з комісії.

Теперішній „санаційний" уряд не приймав у працях комісії ніякої активної участи, не зазначував ніколи в цій справі свого ясного становища, а тільки обсервував хід подій. Польська реакційна правиця використовувала як не може краще таку позицію уряду та проводила в законопроєктах всі свої поправки і вкладала до них просто цілі виїмки зі своєї програми канібалізму відносно національних меншостей. Своїм неясним і нездецидованим становищем уряд ішов їй в тому фактично вповні на стрічу. Та не треба закривати очей на те, що найважнішим завданням правиці не було ухвалення нових законів і проведення їх в життя, але навпаки правиця за ніяку ціну не бажала собі нарушування теперішнього *status quo* в самоврядуванні. її ціллю було перевести насамперед зміну виборчої ординації до сойму, а потім уже запевнивши собі при допомозі нової виборчої геометрії перевагу в будучому соймі провести вже без участи національних меншостей ще кращі закони до самоврядування як ті, що приняті тепер комісією в другому читанні.

Колиж вона працювала тепер у комісії та форсувала свої поправки то тому, що всеж не мала певности чи теперішні „санатори" не втнуть знов якоїсь несподіванки для всіх та чи не перекреслять їх рахунків. Та ось виявилося, що уряд і в тому напрямі пішов польській реакції вповні на стрічу. Ось в урядовому органі „Епока" появилося інтервю з віцеміністром Ярошинським, референтом справи самоврядування, з якого довідуємося, що уряд зрезигнував уже з переводження нових виборів до самоуправних установ а тим самим із ухвалювань теперішним соймом нового самоуправного законодавства. „Санаційний" уряд годиться на теперішний стан *„ex lex"* у ділянці

Вируб першорядних якостей мяса волового, телячого і вепрового, також головний склад вуджених власного виробу -- продаж детайльна і гуртом для всіх інституцій, заведень, монастирів, з доставою до дому і ціломісячним кредитом поручає фірма **С. Колєса, Львів, вул. Баторого 16.**

самоврядування. Самоуправні закони мав би приняти аж новий сойм, вибраний на основі нової виборчої ординації, якою участь національних меншостей в соймі зредукованоб до мінімум. Воно служилоб тому соймові для декорації.

„Нових законів — каже Ярошинський — не можнаб ухвалити скорше як під сам кінець соймової сесії. Це значить, що річниць нових, на тих законах опертих виборів випав би на осінь, отже рівночасно з виборами до сойму. Це підбилось би як найфатальніше на виборчих настроях, бо політична точка погляду домінувалаб над господарською також і при виборах до самоврядування."

еша зорганізована громада не сміє покладати рук і мусить боротися без відпиху і безупину з теперішньою самоуправною анархією на наших землях та використовувати для боротьби з нею усі можливі засоби внутрішнього та міжнароднього характеру.

Конституція (Основний закон)

Української Соціялістичної Радянської Республики.

Досі не мали ми суцільного образу конституції Радянської України, а знали про неї тільки з уривків, поміщуваних в рядигоди у пресі.

Щойно недавно вдалося нам добути текст скодифікованої в 1926 р. конституції УСРР. З уваги на значіння цього основного закону тобто конституції для державного будівництва і політичного життя на Рад. Україні, подаємо далі в скороченні найважніші її постанови.

До X. Всеукраїнського зїзду Рад. Робітничих, Селянських і Червоноармійських Депутатів, що відбувся прикінці минулого року, обовязувала на Рад. Україні протягом шістьох років конституція з 10. березня 1919 року. Вона не обіймала всіх, згодом у міру розвитку державного життя принятих законів. Передовсім не було в ній змін, що їх принесла конституція Союзу Радянських Соціялістичних Республик з 1923 р. Не обіймала вона крім того цілої низки основних законів не лише з ділянки державного радянського будівництва, але й з ділянки національно-культурного життя, що випливали з відродження української національної культури та з проводження в життя прав національних меншостей, з утворення у складі Радянської України автономної Молдавської Соціялістичної Радянської Республики та адміністративно-територіяльних одиниць національних меншостей. X. Всеукр. Зїзд Рад. з 1926 р. принив нову конституцію, яка, спираючися на конституції з 1919. р., доповнює її іншими, пізніше розробленими законами у повище наведених справах.

I. Засади конституції.

Конституція Радянської України ставить собі завдання закріпити диктатуру пролетаріяту для покопання буржуазії, для здійснення оконечного завдання комунізму, за якого не повинно бути ні поділу на кляси ні самої державної влади. Україна є — по думці конституції — соціялістичною державою робітників і селян. Усю владу в її межах здійснюють Ради Робітничих, Селянських і Червоноармійських Депутатів. До влади допущені виключно трудові маси, а зовсім від неї усунені експльоататорські кляси. Робітничо-селянська держава прямує до цілковитого знищення приватної власности на засоби і знаряддя виробництва. Тому земля, підземні скарби (надра), ліси і води а також фабрики, заводи, залізничий, водний та воздушний транспорт, становлять власність робітничо-селянської держави.

Для забезпечення за працюючими свободи совісти держава проводить повне відокремлення церкви від держави та школи від церкви і признає всім громадянам свободу релігійної та антирелігійної пропаганди.

Щоби забезпечити працюючим свободу висловлювання своїх думок, нищить держава залежність преси від капіталу та передає робітничій класі й селянству всі технічні й матеріяльні засоби до видавання газет, книг, брошур і взагалі всіх друків та забезпечує їх вільне поширення по всій країні.

Радянська держава забезпечує працюючим свободу зборів; визнає за ними право вільно скликувати збори, відбувати походи, мітинги і т. п. та ліддає робітничій класі і селянству (націоналізує) всі для зборів пригожі льокалі з обстановою, освітленням і опалом. Всім працюючим забезпечує конституція не тільки свободу обєднування в організації та спілки, але й допомогу влади в цій справі. Держава обовязана дати працюючим повну, всебічну і безплатну осьіту. Праця є обовязком всіх громадян. Для охорони здобутків великої революції введена загальна військова повинність. Почесне право оборонити революцію зі зброєю в руках мають тільки працюючі. Непрацюючі елєменти виконують інші військові обовязки помічного характеру.

Чужинці, що перебувають на території Радянської України для праці і належать до робітничої кляси або до селянства, мають усі політичні права.

Всі чужинці, що стали жертвою репресій за політичну діяльність і за релігійні переконання мають на Радянській Україні право притулку (азилю).

Радянська влада позбавляє прав ті особи та окремі групи, які ділають на шкоду комуністичної революції.

Радянська Україна — говориться в конституції — творить добровільно та рівноправно зі всіми істнуючими радянськими республиками Союз Радянських, Соціялістичних Республик, як основу мирного будівництва і братерської співпраці народів як захист проти світового капіталізму і через те становить новий та важний етап на шляху обєднання працюючих усіх країн у всесвітню соціялістичну радянську республику.

Радянська Україна обєднується з молдавським народом утвореною в її складі Автономною Молдавською Соціялістичною Радянською Республикою, що правиться окремою конституцією, ухваленою Всемолдавським Зїздом Рад і затвердженою Всеукраїнським Зїздом Рад.

Українська Соціялістична Радянська Республика входить в склад Союзу Радянських Соціялістичних Республик як незалежна договірна республика, застерігаючи собі право вільного виходу із Союзу.

(Продовження буде.)

Найелеґантше взуття „ВРІКА" Львів, Ніліпського 1 (проти відн. каварні).

Нові шкільні розпорядки.

Нижче подаємо зміст кількох нових розпорядків у шкільних справах, що мають свою вагу і для нашого народу.

I. Розпорядок міністерства освіти у Варшаві в справі навчання релігії в нижчих і і середніх школах з дня 9. грудня 1926. Цей розпорядок постановляє, що в кожній школі, де є дванацятеро дітей дотичного обряду, має шкільна влада надати учителя релігії. Якщо того числа нема, то треба дітей заучити з дітьми сусідньої школи на науку релігії, або постаратися, щоби священик учив релігії безплатно. Нагляд над наукою релігії належить до епископа дієцезіяльного, а світські візитатори й управителі шкіл, за виїмкою управителів народніх шкіл, мають право нагляду над педагогічно-дидактичним веденням науки релігії. Ученики мають брати участь у релігійних практиках (богослуження, екзорти, сповідь), одначе від поодиноких практик може увільняти молодь управитель школи в порозумінні з отцем префектом (катехитом).

II. Признання приватним середнім школам загальнообразуючих прав державних гімназій слідує, як подає розпорядок з 8. січня 1927, в місяці квітні і травні на найближчий рік, а евентуально й на дальші шкільні роки. Кураторії мають свої внесення, оперті на візитаціях школи в даному році, предложити міністерству перед 1. квітня ц. р. У звязку з тим появився апель кураторії львівського шкільного округа до власників приватних шкіл, щоб вони, подібно як в мин. році, зложили певні квоти на покриття коштів візитації шкіл. Кураторія підчеркує, що це добровільні датки, та з уваги на перший розпорядок вони набирають цихи примусового датку, бо школа хоч би з недостачі фондів не буде звільнована, то не зможе одержати права прилюдности.

III. Важний для нас є ще розпорядок міністра освіти з 5. січня 1927, що на основі обовязкових законів, діти у шкільному віці можуть ходити до кожної приватної школи, веденої на основі концесії, як що вона подає дітям науку не нижчу, як в прилюдній школі, в якійнебудь мові навчання. Цей розпорядок вийшов тому, що шкільна влада нижчих інстанцій потягала декуди до вчащання до державних шкіл також такі діти у шкільному віці, що вже ходять до приватних шкіл, нерозслідженних властями щодо рівня їх навчання. Таких дітей не можна отже тягнути примусово до публичних шкіл.

Орґанізаційний рух.

Повітовий зїзд Обєднання в Ходорові.

Дня 21. березня ц. р. відбувся в салі Народнього Дому в Ходорові повітовий зїзд Українського Нац.-Дем. Обєднання судового ходорівського повіту. Прибули делеґати майже зі всіх сіл Ходорівщини. Зїзд відкрив короткою промовою і проводив нарадам о. Михайло Бобовник, голова Пов. Нар. Комітету на політичний бобрецький повіт, секретарював п. Гриць Ковальчик, господар з Боринич. Реферат про політичне положення українського народу під Польщею, про програму й орґанізаційні завдання Українського Національно-Демократичного Обєднання виголосив головний секретар партії п. В. Целевич зі Львова. Адвокат д-р Троян представив стан політичної орґанізації в повіті й обговорив точніше справу громадського самоврядування, як також справу міністеріяльного розпорядку про фізичне виховання. По обох рефератах виявилася дискусія, в якій забирали голос численні бесідники. В склад Народнього Комітету на судовий повіт Ходорів вибрано

СОФІЯ ДНІСТРЯНСЬКА.

Основні елєменти творчости Бетовена.

(В 100-ліття смерти мистця тонів.)

Форма і звук були принціпами, на яких спиралася музична творчість перед Бетовеном. Закінчена архітектоніка та звучність мельосу — це постуляти, що вповні відповідали духові часу. Всеж таки той формалістично-сензуалістичний напрямок не міг удержатися в цілій основі. Традиційна форма згодом переривається, щоб уступити місця імпульсивній творчій силі. Музика стає не тільки виразником самовдоволення з процесу творення як такого, але й посередником у переведенні ідейного принціпу мистця. І так ті три головні чинники: форма, звук та ідейний зміст витворюють один, живий та тривкий організм.

Наглядним доказом того є творчість Баха, що не зриваючи з традицією, приноровлює форму до своїх мистецьких інтенцій. Хто краще його зумів розвинути красу мельодійної лінії на суворій поліфонічній підставі та рівночасно одуховити її такою силою ідейного змісту? Найвищий ступінь перетоплення всіх тих трьох елєментів досягнула музика Гайдна та Моцарта. В творах цих останніх, зокрема Моцарта, пластика й симетрія архітектоніки разом з непорочною лінією мельодії зливаються одною, нерозривною гармонією у дитирамб вічної краси.

Всі ті три елєменти бачимо також у Бетовена. Одначе його творчість є боротьбою ідеї з формою. Ідея є для Бетовена найвищим авторитетом творчого формування. Все: форма, мельос та структура стають неважними, якщо ходить про музичне відтворення й унаглядненння його духових переживань. Тому не дивно, що форми (сонати, симфонії і т. д.), якими послугувалися його попередники, стають за тісні для нового змісту, для нової ідеольогії Бетовена.

Вся творчість його — це безнастанне змагання в царину вольного, нічим необмеженого духа. Тут є Бетовен дитиною свого часу — часу боротьби за волю — і саме в тому лежить культурно-історичне значіння його особи як мистця. Його творчість є апотеозою ідеалістичного напрямку Канта й Шіллєра, вона споріднена з теорією Гегеля про обєктивний дух всесвіта та лучить з нею поняття Платона про ідею як щось найкраще, найліпше. Навіть коли Бетовен передає свої духові почування в музиці, він не бачить себе як особи, тільки вдумується в силу обєктивного духа природи, краси, життєвої етики і т. д. та вважає себе духовим представником тієї великої сили, що лежить у духовому світі. Тому не без рації бачать модерністи в ньому найбільшого творця обєктивного напрямку в музиці. Але обєктивізм не є у Бетовена самометою, він є тільки найвищим мистецьким виразом духово-колєктивного принціпу з тою титанічною силою, що не знає стриму, де ведеться боротьба за вселюдські ідеали. Деякі біографи ділять творчість Бетовена на періоди, прикладаючи до кожного періоду окремий стиль. В цьому є дещо правди, але не вся. Ці біографи забувають, що з розвитком генія розвивається і стиль Бетовена, та це не привязане ні до періоду, ні до числа опису поодиноких творів.

Вступаючи на шлях переведення своїх ідей, Бетовен починає від розважування свого духового життя. Фортепянові сонати — крім останніх, а також майже всі варіяції та камеральна музика приблизно до оп. 59 — всі вони є зображенням його духовних переживань. Сонати й варіяції взяв Бетовен за вихідну точку своїх реформ. Під його рукою обі ті форми перетворюються та прибирають своєрідну фізіономію.

В сонаті він заострює контрасти провідних тем, поглиблює та збогачує їх тематичне переведення і встановлює козу центральним пунктом, в якому збігаються та завершуються всі мотиви. Він розбудовує поодинокі частини сонати, прим. роидо, до небувалого досі розміру. Замість традиційного елєгантного менуета вступає елєментарна сила, що прокидається раз пристрастю, раз карикатурою пафосу, саджаючи його на легкі крила танечного ритму — все разом музично-гумористична поема: бетовенівське скерцо. У варяціях модифікує Бетовен тему шляхом ритмічної метаморфози або одним розмахом розбиває її на атоми-мотиви та пускає їх у світ своєї творчої фантазії. Вони розбігаються та зєднюються, перехрещуються та стають проти себе, щоби вкінці або повернути до джерела, в якого вийшли, або подавши собі руки та здвоївши свої сили, звеличати тріюмфальний похід повертаючої теми.

(Докінчення буде.)

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

ДЕНТИСТ
Проф. Д-р Т. Багосевич
1669 ординує від 12—4 7—10
Пасаж Миколяша Сходи 1, II. пов.

Д-ра Коршна Тропя, адвоката в Ходорові як голову, о. Теофіля Приймуа, пароха з Дулібах, п. Теофілю Глинську, жінку пароха в Новосілках, п. Павла Баглая, господаря в Дулібах, п. Гриця Ковальчика, господаря в Борщовичах як членів о. Миколу Мельничина, пароха в Демидові й п. Василя Миця, господаря в Ліщині, як заступників. Председник зізву о. Бобовник замкнув його, завдаючи присутніх до інтензивної праці на політичному полі.

Знижка цін пашпортів?

Варшава, 24. березня 1927.

Є чутки, що мін. скарбу Чехович згодився поробити пільги при видаванні пашпортів для купців і торговців. Міш. внутр. справ Складковський повідомив воєводів, що ціни пашпортів будуть ті самі, а признані будуть лише деякі полекші. На буцуче старости матимуть право видавати пільгові пашпорти тоді, коли заходять конечні потреби.

Процес Шварцбарта.

Париж, 24. березня 1927.

На припоручення судових властей сконфронтовано вчора Шварцбарта з трьома свідками Петлюрівцями, покликаними з боку прив. обвинувачуючих. Жид. Тел. Аг. довідується, що розправа проти Шварцбарта не відбудеться в травні, лише в червні.

НОВИНКИ.

— **Український Наддніпрянський Хор.** Відомий Український Наддніпрянський Хор під проводом П. Євсевського на початку цього місяця покинув територію Польщі і з великим успіхом концертує по Німеччині. Публика приймає наших співаків з великим ентузіязмом, із частими вигуками: „Слава Україні!" Хор виступає на концертах без диригента, що викликає подив і спеціяльну увагу музикальної публики.

— **Роля старости та війта.** Повідомляють нас, що староство в Городку розсилає по наших селах „Газету Недільну", приневолюючи різними способами селян, щоби її передплачували. Місцевий війт виступає під церквою в ролі її кольпортера і рекламіка.

— **Новобранці,** які досі не відбули військової служби, з річників 1904 і 1905, підуть служити в маю. Отже покличуть до війська всіх надчисельних уроджених у 1905 р. і тих, що уродились у 1904 р., а дотепер користувались відкладенням служби. Одночасно покличуть у частині (50 проц.) уроджених у 1906 р.

— **Хто їде за море,** нехай не пише до рідні через корабельні товариства, бо деякі з них переглядають листи і вишукують, де люди жалуються на погану поведінку з ними підчас подорожі. Таку перестороту дає робітниче еміграційне бюро.

— **Нові польські станиці.** В Станиславові будують на передмісті Гірка костел і римо-кат. захоронку. В томуж місті набуло „Коло Т. Ш. Л." власну реальність при ул. 3-мая ч. 30, в якій приміщені бюра „Кола" й окружного союзу „Т. Ш. Л." та бібліотека тогож товариства.

— **Смерть художника Ф. Данилова.** На днях помер у Київі відомий український художник Ф. Данилів після довгої коробн. Небіщик залишив по собі богато надбання, передовсім картини, що змальовують добу горожанської війни на Україні.

— **Смерть російського публіциста.** У Льондоні помер відомий російський публіцист Константин Набоков, ур. в 1874 р. кореспондент англійських денників і російських, бувш. радник рос. посольства у Льондоні. Він грав чималу ролю в російській дипльоматії, служивши в Петербурзі в мін-стві закорд. справ, у Брюселі, Вашінгтоні та в Індії. Після смерти російського посла у Льондоні Бенкендорфа, ам він був справи тамошнього посольства до 1919, коли після упадку Колчака його звільнили. В 1911 р. він видав свої спомини російською мовою та англійською. Від 1919 р. жив з публіцистики.

— **У війську крадуть.** Урядові інтендантури в Лодзі за богато пхали в свою кишеню; старшина Поліховський обвинувачений у розтраті 9000 зол. Десятник коломийського 45 полку Оляк стає перед львівським військ. судом за крадіж 6000 зол., до чого признався, виправдуючись „нуждою".

— **Кавказька хроніка.** У Стрию різник Давид Корн так сильно вдарив найманчику свого сусіда, Кравчуківу, що вбив її на місці. — У Делятині помер від укушення скаженим псом купець Штурм. — Якийсь селянин, що вибирався до Канади у Раві Руській на залізниці випив склянку пива і кинувся під поїзд. — У Перемишлі пробувала отруїтись кабаретова артистка Клінгерівна.

— **З жіночим серцем.** Паризький суд признав одній молодій жінці 325.000 фр. відшкодування за те, що вона втратила при автомобілевім випадку... ніс. Вона була „манекеном" у крамниці мод, а тим самим утратила спромогу дальшого заробітку у своїй професії. — Тов-о Едісона у Нью-Йорку вручило якійсь Фльоренті Кун письменне признання 4 акції Т-ва і 100 дол. за винахід якоїсь електричної пральної машини.

— **Мексик і Бетовен.** Мексик є не менше оригінальною країною як Бетовен композитором. Тому там святкуватимуть його зовсім оригінально: уряд забороняє на протязі тижня всяку музику „джез-бенду": ні одна орхестра не має права своїми диссонансами колотити святу тишу великого композитора. Треба признати, що навіть найкультурніші країни не могли би придумати кращої форми вшанування Бетовена.

— **Сенсації.** Православний єпископ Тихон відправив у Берліні богослужіння за здоровля Миколи II. і членів його родини, заявивши у церкві своїм вірним, що має безсумнівні дані про те, що царська родина жива. Те саме заявив у Софії другий російський єпископ Серафім. — Тоді, коли скріль почалась весна, в Італії впали сніги.

— **Образа національної чести.** Редактор константинопільської газети „Акшам", Неджеддін Садік бей, одночасно проф. соціольгії в місцевім університеті засуджений на 5 міс. вязниці за образу чести турецького жіноцтва, з дуже цікавих мотивів. У його часописі часто повторялась фраза, що численні самовбивства жінок є наслідком нещасливого кохання. Одного разу він помістив ілюстрацію з якогось европейського журналу, на якій скидали з балькону грузові мішки з надписами „чеснотливість", „совість", „мораль". Редакторові не помогла оборона, що це торкалось усього жіноцтва; суд добачив у карикатурі образу національної чести турецьких.

— **Світова всячина.** У Брюселі почалась конференція представників університетів із зах.-европейськ. держав. — Зброю найдену недавно у віденськім арсеналі сконфіскувала міжнарод. військова комісія. — Шведський Ріксдаг (парлямент) відкинув внесок соціялістів, щоби скасувати всі титули та ордери. — У Льондоні арештували команданта одної підводної лодки, обвинуваченого в крадіжі плянів підв. лодок у користь Німеччини. — Англ. наслідник престола, що стільки разів скінчив невдачею у різних спортових змаганнях нарешті виграв у кінних перегонах з перепонами. — На Бетовенівськім святі у Відні офіційним представником Італії є відомий композитор Маскані. — У Москві вийшла перша циганська газета „Роменос (Циганська) Зоря", латинською азбукою. — Чужинці, які прийдуть у Францію на довший побут як 2 міс., платитимуть за „легітимацію тотожности" необхідну для кожного 100 фр. — У Пармі арештували почтового скарбника та його помічника, які встигли накрасти 4 міл. лір. — У Берліні є 132.000 чужинців, з чого 32.800 австрійців.

— **З кіна.** В львівськім кіні „Лев" розпочалась монументальна фільма в 14-ятьох діях „Свята гора Тибету — Маунт Івереет", смертальна мандрівка на найвищий шпиль земної кулі під проводом ген. Брука. Крім цього весела комедія в 6. діях „Небезпечний суперник".

Спокійний сон має кожний священик, що зложить точно що місяця свою складку на „Дім вдів і сиріт по священиках", бо марево голоду, біди і злиднів, які грозять його родині, на случай його смерти, щезнуть мов мара, розвіються мов дим. — Львів, вул. Домінїканська ч. 11.

Сойм буде замкнений за кілька днів.

Конференція марш. Ратая з Пілсудським. — Скликання надзвичайної соймової сесії. — Компроміс польських партій.

Варшава, 24. березня 1927.

Марш. Ратай мав одногодинну конференцію з марш. Пілсудським у соймових справах. Після конференції вернув марш. Ратай до сойму і повідомив журналістів, що уряд задумує в найближчих днях замкнути соймову сесію. Мотивом того рішення є бажання відкремлення бюджетової сесії, підчас котрої сойм сповнив своє завдання, ухвалюючи бюджет. Уряд в порозумінні з маршалком сойму хоче скликати надзвичайну сесію для полагоди справ, приготовлених соймом.

В політичних колах речення „сесія надзвичайна для полагоди справ приготованих соймом" інтерпретують так, що надзвичайна сесія полагодить лише справи приготовані досі, зате не займеться справою зміни виборчої ординації, як досі неполагодженою конституційною комісією. В зв'язку з тим говорять, що між польськими партіями має прийти до компромісу в справі виб. ординації, щоби конст. комісія могла також дати свій елаборат. Компроміс виглядав би так: забезпечу польським мандатів на окраїнах мається перенести при помочі поділу мандатів заг. числа послів. Подія той мав би узгляднювати господарські, суспільні і культурні відносини ріжних територій держави, побільшення виборчих округів на окраїнах і введення союзу ліст. Ще нині мало би дійти до порозуміння в справі компромісу. Коли доведено до компромісу, то польські партії домагатимуться, щоби крім виборчої ординації розглянено також самоврядні закони.

Жидівський Клюб і виборча реформа.

Варшава, 24. березня 1927.

На конференції з пос. Керніком і Брилою пос. Шрайбер (жид) заявив, що Жидівський Клюб у справі зміни виборчої ординації основується на двох принціпах: 1) домагається парл. заступства для жидівського населення відповідно до його скількости, 2) не може згодитися на ніякі внесення, що змірюють до покривдження інших нац. меншостей. Вкінці пос. Шрайбер просив дати йому конкретні предложення, до яких щойно Жид. Клюб заявить своє становище.

Лівиця проти змін виборчої ординації.

Варшава, 24. березня 1927.

Предс. конституційної комісії скликав нараду польських партій у справі проектів зміни виб. ординації. Взяли в ній участь посли: Керник (Пяст), Дубанович (ХН), Чапінський (ППС), Багінський (Визв.) і Полякевич (Стр. Хл.). Представники лівиці заявили, що не годяться на зменшення числа мандатів і на створення виїмкових постанов для окраїн, які то постанови звернені проти нац. меншостей. Тому наради перервано; відкликано також засідання повної конст. комісії.

Югославія мобілізує?

Рим, 24. березня 1927.

„Джорнале д' Італія повідомляє, що Югославія видала надзвичайні мобілізаційні розпорядки та що горячково нагромаджує воєнний матеріял. З Франції висилається до Рагузи і Котару (Катаро) великі транспорти зброї і муніції.

Бурливі наради скупштини.

Білгород, 24. березня 1927.

В скупштині підчас дискусії над військовим бюджетом прийшло до ексцесів. Тричі перервано наради і вкінці председник мусів замкнути засідання.

Італія мобілізує!

Білгород, 24. березня 1927.

„Време" (орган бувш. мін. законод. справ Нінчіна) повідомляє, що уряд СХС. вислав до всіх заприязнених і союзних держав ноту-обіжник про військові приготування Італії. Нота предложить обширний матеріял у тій справі і зажадає, щоби великі держави або Ліга Націй перевели слідство в справі італійських збройонь.

Слідча комісія.

Білгород, 24. березня 1927.

Тутешні часописи повідомляють, що уряди великих европейських держав нараджуються в справі слідчої комісії міжнародного характеру, що має розслідити закиди, які Італія зробила Югославії. Англія зробила урядові СХС. дві пропозиції 1) військова комісія, в якій будуть заступлені вел. держави, що мають своїх представників у конференції амбасадорів, розгляне закиди, зроблені Югославії Італією, 2) Югославія і Альбанія мають заключити пакт, на зразок італійсько-альбанського пакту. Ця друга точка стрічається із спротивом Італії і Югославії.

До слідчої комісії покликано м. і. Швайцарію і Німеччину, як держави, незаінтересовані безпосередньо в тім конфлікті.

Кантонці стріляють до чужинців.

Англійська й американська фльота бомбардує Нанкін.

Льондон, 24. березня 1927.

З Нанкіну повідомляють, що кантонські війська остріляли горбок, на якій сховалися чужинці. Англійський консуль ранений, а богато англійських лікарів згинуло, як несли поміч раненим. Англійські й американські кораблі почали бомбардувати протилежну полосу, щоби вможливити чужинцям покинути горбок.

Агенція Райтера повідомляє, що в рядах кантонських військ нема зовсім дисципліни. Вони грабять Нанкін. Між иншим сплюндровано британський консулят. Консуль Злуч. Держав у Нанкіні рятувався з персоналем на горбок біля Нанкіну, де зібралися всі чужинці.

Українці м. Львова!

В пятницю, дня 25. березня 1927 відбудеться у великій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича 5

Маніфестаційне ВІЧЕ

з отсим порядком нарад:

Політичне положення українського народу в теперішню пору під Польщею, Чехословаччиною і Румунією.

Референт: Микола Task. Початок в 6. годині вечером.

Громадяне! Докажіть масовою участю у вічу почуття національної єдности великого Українського Народу, якого не знищать ніякі кордони!

Надзорна Організація українців м. Львова.

Дописи.

Почаїв на Волині. *(Сільські відносини. — Поможіть нам!)* У нас іде сильна агітація сельробів, які поширюють масовий свою програму й орієнтацію, спекулюючи виключно на обіцянках заспокоювати дочасні матеріяльні потреби тіла, головно жолудка. Наслідком такої агітації у нас в останніх часах страшно ширіться пянство. Пють старі і малі при кожній нагоді, проливаючи останній тяжко роздобутий гріш на кусок хліба. А що „пальтовец" горілка задорога, то пють денатурат фільтрований через вату і запахлюваний соком; але трапляються випадки, коли пють і нечищений. Тільки й чути балачок у селі про те, що скоро мають обнизити ціну горілки, що добре булоб, якби редакція „Волі Народа", крім великої маси даром присиланого паперу, присилала даром також горілку. Кличі проти приватної власности причинилися зловаж до поширення по селах язви злодійства. Тому сельробський руйницький агітацій слід уже раз дати належний відпір. Наші галицькі культурні, економічні і національно-політичні чинники мусять рішучо більше уваги присвятити нашій Волині. Слід навязати й у нас сітку кооператив, бо населення здане зовсім на ласку приватних крамарів, які через відсутність кооператив тягнуть великі зиски. Тільки в Почаєві і в Ст. Олексинці животіють мізерненькі наші кооперативи, створені самочинно, без підтримки з якоїсь нашої централі. Шкільна справа теж в занепаді, богато сіл не має взагалі ніяких шкіл і люди не посилають також дітей до шкіл в сусідніх селах, де є якась школа. Нічого дивного, що в таких умовинах можуть грасувати сельробські галапасники. Тому дайте нам світла, доброї душевної страви, а небажком з сельробства і сліду у нас не залишиться. — *Пилип Пащук.*

Римачі. *(З лемківських окраїн).* Дуже мене вразувала поява допису в 63 ч. „Ліна" з нашої Римачівщини, що забуте всіми нашими центральними установами-була довший час терном ріжних експериментів усяких кацапських руйників. Ці нічні апостати — вони довгі роки вщіплювали в душу нашого лемка переконання, що ми тільки в злитті з москалями в одни „великий руссній народ" зможемо встоятися перед напором польщини. Наш лемко, чуючи на кожнім кроці, що українство — це польська видумка, з великим недовірям ставився ще донедавна до всяких спроб організації на національному грунті. І тепер ще помічується сильна гравітація до православя, а як головну причину баламучені лемки подають, що нові священики хочуть, мовляв, „заводити Україну". Одначе і в нас іде до кращого. Де священик дійсно з щирим відданням працює серед своїх громадян, там поволи крок за кроком проявляється кацапську темряву, як прим. в селі Боську, яке є тепер всецілю під впливом о. Миколи Головача. Дуже знаменне й цікаве у нас є ще одно явище, а саме, що проти всіх спроб закріпити українську національну ідеольогію йдуть завзято сельробські ватажки, які навіть обєднуються в цій зрадницькій роботі з ворожою нашому народові польською Незлежн. Партією Хлопською (Н. П. Х.). Центром тієї дружби і їхньої протиукраїнської агітації є село Синява. Одначе, не зважаючи на сельробінську піддержку, епігехиці не мають у нас великого впливу, бо село просто інстинктовно відкидає непрошену опіку польських і подібних ворожих партій „Просвіту", „Сільський Господар" і президію Українського Національного Обєднання просимо звернути увагу на наші полишені самим собі лемківські окраїни.

Лемко.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Стрийський процес.

Розправа проти 43 робітників.

Стрий, 22. березня 1927.

Нині дальше переслухувано свідка ком. поліції Лазаревича. Не може він висказати, коли і яким способом та хто з поліції ужив багнету, хоч лікарська секція сконстатувала, що один убитий кулею мав також тяжку рану від багнету.

Свідок Фрончак, постерунковий, подає, що перед стріляниям товпа його побила і розброїла.

Свідок Вронський, секретар староства, був у тій хвилі при ком. Лазаревичу, коли той казав стріляти. Каміння зачало

падати по стрілах. Сам він промовив до товпи, хотів її успокоїти, але не помогло.

Переслухано ще свідка постерункового Худзіка, і на тому розправу перервано.

Вже після оголошення відложення дальшої розправи на завтра надійшла на руки д-ра Гарасимова від зібраних на вічу в Самборі вільних робітників телеграма, що звертається до призидіюму суду з жаданням увільнення всіх обвинуваченних.

Стрий, 23. березня 1927.

Сьогоднішня розправа зачалася переслуханням як свідка старшого пшодовника поліції Маєра, що був памятного дня підкомандним Лазаревича і слухав приказів останнього. Він витягає картку і хоче зі своїх записок складати зізнання, але цьому противиться рішучо оборона і вкінці стає на тому, що ту картку він мусів зложити до актів: з тої картки председник помагає його памяти і таким робом „творяться" його зізнання. Свідок — амбітний тип, доволі інтелігентний з природи, а до того хитрун, осторожно викручується від відповідей на ті питання, що могли би поставити в сутінок діяльність поліції. Вкінці, припертий питаннями оборони, признає, що він двічі переднрався крізь товпу вузьким коридором з середини будинку на вулицю: перший раз, щоб успокоїти товпу, другий раз на приказ Лазаревича на те, щоби двох чи трьох постерункових, що стояли на вулиці коло дверей, стягнути до середини, аби, як це обясняв йому Лазаревич, при намірвім уже ужиттю пальної зброї не досягнула куля якого постерункового. Він перетиснувся на вулицю, закликав постерункових, враз з ними перетиснувся назад до середини, правда, з трудністю, але без ніякої напасти з боку товпи. На заміт оборони, що Лазаревич до видання йому такого приказу і з таким поясненням не признається, він твердить, що його зізнання (Маєра) є правдиві і він може Лазаревичеві це сказати в очі.

Свідок Майоха (*Majocha*), старшнй постерунковий, стояв на вулиці перед брамою, поки його не покликано до середини: він не знає вже, чи його кликав Маєр, а не знає і того, чи на вулиці було їх тільки двох, чи більше. В середині станув у кордоні поліції, що замикала товпі дальше посування в коридор, узяв кріс як до стрілу, але чи також стріляв, не може сказати, а потім просить звільнити його від відповіди на це питання.

Потім трибунал відмовляє поставленому вдруге домаганню оборони льокальної візії, а допускає конфронтацію свідків Лазаревича і Маєра.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

З концертової салі.

Свято Бетовена в Стрию.

Дня 10. березня відбувся в Стрию заходом філії Муз. Тов-а ім. Лисенка святочний концерт з нагоди 100-літніх роковин смерти Бетовена. Концерт цей виходив далеко поза рямці провінціонального концертику і того роду продукцій не постидалося би і столичне місто Львів.

Концерт заінавгурував п. І. Крушельницький відчитом, в якому старався підійти до Бетовена як людини і творця. Хоча в неодному не погоджуюся з виводами прелєгента, то мушу зазначити, що відчит цей був цікавим зразком, як і немузик може підійти до психольогії творчости Бетовена.

Виконавцями концертової части були сестри: Галя і Стефа Левицькі і челіст Л. Вурм. Очевидно — на перший плян значно вибилася пяністка Галя Левицька, в якій пізнали ми під кождим оглядом знаменту силу, що тим виступом стенула в першому ряді наших, що правда, доволі нечисленних пяністичних сил. Помнивши її високо розвинену, певну, а при тому ніколи не виступаючу на перший план чисто технічну сароможність, гру її цікує ще й вельми прецизне почуття ритмічне, рідко подибуване саме у жінок, а дальше шляхотний вираз сили, гарний, видатний, а не пересічений тон у Кантілені, а в першу чергу те тонке почуття музикальности, яке її інтерпретациям дає доволі влучний, пластичний, а навіть індивідуальний характер. Тимто на перше місце продукцій того вечера висунулася сольова фортепянова соната апасіоната. В першій точці (тріо *c-moll* на скрипку, челю і фортепян) пяністка очевидно з огляду на своїх партнерів, з розмислом усунулася може навіть надто в тінь, та все таки і виконання трія робило вповні культурне враження.

Скрипачка п. Стефа Левицька, хоча виказує дещо відміни риси вдачі і темпераменту в порівнанні з пяністкою, виявила себе, особливож у весняній сонаті, дуже цінною силою як під оглядом солідної техніки й чистоти інтонації, так і під оглядом умілости фразування не надто великого, та проте звучного і шляхотного тону.

Цілий концерт зробив якнайкраще враження і був незвичайно потішаючим обявом, як з ініціятиви покликаних до такої роботи артистичних сил може й на провінції значно двигнутися стан нашої музики. За все те слід подякувати енергічній діяльности п. Галі Левицької, для якої настала вже крайна пора дати себе пізнати й у Львові.

В. Барвінський.

В справі виїзду до Франції.

Комунікат Еміграційного Уряду.

Французька амбасада повідомила польське правительство, згідно з § 10-им польсько-французької конвенції з дня 3. жовтня 1919, про отсі заряджения, видані французьким правительством у звязку з некорисним під цю пору станом ринку праці у Франції, в ціли обмеження доплыву чужих робітників:

1. Почавши від грудня 1926 р. запотребування робітників-чужинців, як збірні, так і одиничні, є узиваны важними лише в тому випадку, коли по затвердженню властивим провінціональним урядом посередництва праці одержать прихильну опінію Центрального Виділу для справ робітників-чужинців при французькім міністерстві праці. Видавання прихильних опіній в того роду справах тепер здержано.

2. Робітники, які виїхали часово до краю на основі урльопу, заосмотреного візою французького міністерства праці, зможуть вернути на місце праці тільки у випадку оказання письма працьодавця, взиваючого до повороту, яке буде прихильно заопінюване Центральним Виділом для справ робітників-чужинців. Здержано також виконання запотребувань збірних і одиничних, передтим затверджених, як також виїзд робітників уже зарекрутованих на основі тих запотребувань. Вкінці заряджено, що речинець важности запотребувань одиничних минає по одним місяці, а речинець збірних запотребувань — по двох місяцях, рахуючи від дати видання прихильної опіні до дня ставлення робітника на границі Франції.

Повищі заряджения мають на меті охорону чужих робітників перед наслідками пануючого тепер (у Франції) безробіття, які були би для них тим прикріші, що на основі істнуючих приписів підмоги для безробітних видається тільки у випадку ствердження щонайменше шістьмісячного побуту в місцевости, яка входить в обсяг ділання фонду безробіття.

Всячина.

— **Для мільонерів і зайдиголов** має щось на продаж французький уряд. Є це ціла низка диких островів аж 14, недалеко побережа, які віками стоять опустілі. 5 із них близько пристані Гавру, 6-ий біля Дюнкерку, два на півночі від Бретанії, решта на Середземному Морі, один в 100 км. від Корсики. Одні заливають рікрічно морські хвилі, на інших може живуть бандити. У всякому разі міністерство франц. маринарки прийшло до пересвідчення, що ними не варто опікуватись і продає їх. Один острів коштує 6 мільйонів фр., інші від 2 мільйонів до 20.000 фр. Та є один острівець і за... 17.0, а другий за 1900 фр. На 100 метр. кв. можна там побудувати нілю або забавитись у Робінзона. Уряд залишає там власникові за таку смішну суму ще й стару гармату, яка не стріляє, але може лякати дикі чайки. Аж дивне, що до цього часу не найшовся ще який аматор американець або бодай чудак-поет.

✝ Посмертні згадки.

Михайло Мриглод, студент фільософії, помер в Сосниці в 32 році життя. Покійний був щирим українцем, як офіцер австр. армії дістався в російський полон, перебуваючи 7 літ на Сибірі, де в таборі набавився чахотки, яка була причиною його смерти. — В. И. П.

ОПОВІСТКИ.

Незалежний Людовий і Український Театр Союза Артистів Шашкевича 5.

Неділя, дня 27. березня ц. р. звичайні ціни 3:30 попол. „Пан Твардовський" казка Фефія на 5 дій з прольогом і апотеозою на основі повісти Г. Крашевського.

Неділя, д. 27. березня 7:30 вечером гостинний виступ Реєї Скальської і В. Весоловаского. Підвисшені ціни „Графиня Маріца", оперетка на 3 дії Е. Кальмана. Білєти продає Союзний Базар (Руська 20) в неділю від 10—12 перед і від 2-ої попол. каса театру.

Відчит Д-ра В. Щурата пп. „Пропольої і епільої Коліщицини", відбудеться в неділю, 27. III. год. 6 веч. в салі „Української Бесіди" у Львові, вул. Рутовського 22, заходом „Союзу Українок". Вступ за добровільними датками. 1788 1-2

„Союз взаємодопомоги українських старшин у Німеччині", Берлін, зібрав на Українських Інвалідів 5 дол. і кличе всіх б. Членів Українських Військ, щоби хоч мінімальними датками допомогли інвалідам. 1789 1—1

ALBORIL

Першої якости пахуче мило ДО ПРАННЯ І МИТТЯ

СОЛІДНИХ, добре репрезентуючихся нимовних агентів, до продажі кави, цикорії, вівсяних платків, какао як у Львові так і на провінції за провізію пошукується. — Зголошення тільки письменно до Представництва Акц. Т-ва „Extra", Львів, Погулянка 6. 1758 2—2

На „Рідну Школу" зложило Тов. „Українська Студ. Громада" в Кракові з оподаткування і добровільних датків студенства квоту 50 зол. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 1791

Пригадка. Загальні Збори Жіночої спілки промислової „Труд" відбудуться в суботу 26. березня ц. р. о 5 год. попол., на які запрошує П. Т. Членів — *Управа.* 1794 1—1

Загальні Збори Товариства кандидатів адвокатури відбудуться дня 27-го березня ц. р. о годині 8 рано в салі засідань Палати Адвокатів у Львові при вул. Гродзіцьких І. зі звичайним денним порядком. В разі браку комплєту відбудуться Заг. Збори о год. 9. без огляду на скількість присутних членів стоваришення. За Виділ Стоваришення кандидатів адвокатури: д-р Шнекраут вр., д-р Акер вр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 97-?

ІНЖІНЕР будови машин та електротехніки потрібний від 1. квітня 1927 до навчання рисунків в фахово-доповняючій ремісничій школі. Зголошуватись негайно — наразі без свідоцтв — до референта пром. шкіл „Рідної Школи" у Львові, Ринок 10. 1889 2—2

АКВІЗИТОРІВ до збирання оголошень прийме видавництво. Листи до Адміністрації під „Здібний". 1783 2—2

НОТИ на скрипку з фортепяном: Іван Левицький: Українська Рапсодія — Мережка — Казка. 1740 2—3

МАШИНИ писарські: *Underwood, Remington, Mercedes*, майже нові оказійно продаєть Міхальскі, Львів, вул. Собіського 12. 1552 9—10

ФОРТЕПЯНИ — пяніна купує за готівку „Монюшко", Зіморовича 10. 1769 2—3

МАГАЗИН Стамма, Львів, Сикстуська 16. поручає французьку волічку, матадор штучний шовк Д. М. Ц. Панчохи, Рукавички, Реформи і т. п. найдешевше, бо вхід через сіни. 1708 7—12

КОМНАТА гарна, умебльована до винайму від 1. IV. Письменні зголошення до Адміністрації „Діла" під „Комната". 1790 1—1

ВІЛЛІ від 2.500 долярів — 22.000 долярів цілі вільні, рентові каменищі з вільними мешканнями від 3.000—50.000 долярів, віллі, парцелі, Криниця, Гребенів, Яремче, Бруховичі продасть Центральна Агенція, Коперника 14.

30 ЗОЛ. коштує столове накриття на 6 осіб з хінського срібла у Мандля, Коперника 14. 1773 1—?

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

1640 Пересвітлення Рентгеном. 20-27

Телефон 834.

Дентистичне заведення

МАКСИМІЛІЯНА МОРА

Львів, Подєсского 9. Тел. 25-58.

приймає всілякі роботи, входячі в обсяг дентистики. Для П. Т. урядників полекші в сплатах. 1754 3—3

1761 **Поміровe бюро** 3—7

Інж. Михайла Федецького

авториз. геометра і заприсяж. суд. знатока **Львів, вул. св. Терези ч. 2 II.** (біля площі св. Юра). Ч. тел. 37—41.

Федь Манюх син Павла родом з Яблонева, повіту Рогатин, четар 13 п. п., VII. (бережанської) бригади УГА. мав згинути в обсадою машинового кріса внаслідок розриву денікінського гранату на відтинку Брацлав—Немирів над Бугом, в перших днях листопада 1919 р. і має бути похоронений на місцевім цвинтарі в Немирові. Всіх старшин, полевих душпастирів і стрільців УГА., котрі мали би близші відомости про смерть Федя Манюха і докладнішу дату його смерти, просить підписаний заподати йому, навіть за винагородою. Вп. сотника Хмару і пор. Кліща з 13 п. п. УГА., котрі мали оповідати в Команді Бригади товаришам з 14 п. п. УГА. про близші подробиці смерти Федя Манюха, прошу о ласкаве заподання своїх адрес. — Закордонні часописи проситься о передрук цього оголошення.

Юрій Дудрович,
1755 3—3 заст. нотара в Бурштині.

Жолудеве Какао стародавний знаменитий середник проти нежиту покормових доріг, катару кишок, розвільненням як також дезинтерії і кровавої бігунки (червінки), високий відсоток (процент) природного гарбнику, під сталою лікарською контролею. 2) **Вівсяні платки „Extra"**, 3) **Солодову Каву „Extra"**, 4) **Цикорію „Extra"** на догідних услівях поручає **Представництво Крот. Фабрики Солодової Кави Акц. Т-во „Extra"**, — **Львів, Погулянка 6.** 1757 2—4

Пенсіонат

Криниця „Здоїслава"

поручає від 1. мая сонячні покої близько нових лазничок, вибагливий харч, на бажання кухня дієтична. Зголошення до 1. мая. **Зибліковича 16, І. пов.** між 3—5 попол. 1711 Телефон 34—91. 3—3

НАПРАВУ годинників як також біжутерії полагоджує фірма Й. Домбровскі і З. Розважевскі, Академічна 2, найліпшими фаховими силами по приступних цінах. 6-7 1681

Закордонний кравець

ЯКІВ ПІДКОВСЬКИЙ

Львів, Денїніканська 7. Виконує всілякі кравецькі роботи з власних матеріялів на догідних услівях. 2—4 1730

Пан! що задумує закупити найліпші і найдешевші презервативи, французькі або мексиканські болони, повинен негайно жадати 3 взори разом з цінником за зол. 1·20 в значках, тузін зол. 4, 6, 9 і 12. — Висилка почт. цілком дискр.

Перфумерія С. ФЕДЕРА Львів, Сикстуська 7. 1767 2-10

Кравецька Робітня

Михайла Стеця

Львів, вул. Зелена 31.

абсольвента академії крою в Штуґарті і Липську, виконує для Всч. Духовенства реверенди, папістики, пальта і колпаки. Для Вп. Панів виготовляє всілякі кравецькі роботи швидко, елєгантно по найновішим взорам і по найнижчих цінах. 2—2 1744

Великий вибір матеріялів.

Заява.

В „Ділі" ч. 62 з 20./III. 1927. поміщено, що я був в президії та вибраний зістав до Управи У. Н. С-у на львівське восвідство. — пояснюю всім тим, що цікавляться, що в згаданій президії я не був, а коли вибрано мене до Управи У. Н. С-у, то без мого відома, бо такого вибору не прийняв і не приймў.

М. Душеньчук,
дир. Нар. Дому в Жовкві.

СЛУЖБА БОЖА СВ. ІОАНА ЗОЛОТОУСТОГО

зі служебних різних напрямів українською новою

у перекладі о. д-ра Ярослава Левицького з дозволом греко-кат. Митрополичого Ординаріяту вийшла друком — примірник 2 зол. 50 сот. без пересилки. Продає „Книгарня Наукового Т-ва ім. Шевченка" і Адміністрація „Діла", Ринок 10. 1—3

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 68 (11.036). Львів, неділя 27. березня 1927. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦИЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Еманципація Китаю.

Львів, 26. березня 1926.

Захоплення Шангаю націонал-революційною кантонською армією, упадок цього торговельного осередка европейського капіталу — має рішаючий вплив на політичне значіння Великої Британії і взагалі європейських могутностей та Америки на азійському терені. Вступлення революційних військ кантонського генерала Чанг-Кай-Шека в мури Шангаю — це початок кінця авторітету білих на Далекому Сході, це ліквідація їх престіжу. Одночасно перемога кантонців незвичайно підносить значіння виконавців визвольного заповіту Сун-Ят-Сена і дає просто великанські вальори в руки Евгенія Чена, високо освіченого і незвичайно меткого провідника китайського націоналізму.

Зріст европейсько-американських впливів, поширення експльоатаційних концесій на території Китаю ввійшли в стадію розгонового темпа особливо після колективного здавлення боксерського повстання. Але вистачило одно десятиліття на те, щоби стужавіла китайська реакція проти засилля білих. Молоді китайці, студіюючи в Сорбоні, Оксфорді, на німецьких й американських університетах, приносили зі собою нові ідеї, перещіплювали їх на ґрунт блакитної держави. Ренесанс Японії, після інєкцій европейської культури, теж впливав принаймні вабливо і заохочуючо на поширення еманципаційних ідей і кличів. Від 16-ти літ Китай вється в революційних конвульсіях, переходячи породові болі народження нового Китаю.

Очевидячки, визвольно-революційний рух не сприяв вкоріненню впливів европейських держав, хоч одночасно внутрішня війна і розпряжність навіть формальної суцільности небесної великодержави подавали надії на створення пригожих експльоатаційних умовин. Велика світова війна і внутрішня борня в Европі ослабили натиск европейських держав в Китаю, віддаючи небесну державу під „опіку" Японії. Світова війна висунула теж на порядок дня принціп національности, сформулований у відомих тезах Вільсона. Цей національний принціп став союзником китайців в їх еманципаційному рухові.

„Тріюмф" національного принципу, який обійшов кілька европейських народів, а між ними й українців, не найшов приноровлення і до 400-мільонового китайського народу. Шантунг, важну торговельну й політичну опору над Жовтим Морем, у версальському трактаті великодушно подаровано Японії. Це було явне торощення національного принципу і ніж в плечі китайського народу. Не диво, що з 27 упривілеєних народів, які „укладали" версальський трактат, нову „*magnam chartam libertatum*" світа, одинокі китайці відмовили свого підпису. Китайську проблему легковажено і занедбувано. Правда, на вашингтонській конференції обговорювано й китайську справу, однак дуже побіжно, а врештою обговорюючі держави не дійшли там до ніяких позитивних висліпів, обмежуючись формальним створенням міжнародньої паперової комісії.

А тимчасом під покришкою анархії відбувалася в Китаю глибока еволюція. Відродженський рух потребував провідників і протекторів. Китайська революція, укладаючись в еманципаційне русло, вимагала своїх керманичів і поводаторів. І коли носії західної культури і „пропагатори" національного принципу поставилися байдужно, неприхильно, а то й ворожо до відродженського руху в Китаю, то велике зацікавлення в тому напрямку виявили володарі Кремлю.

Основи і напрямні національної політики Комінтерну найшли своє приноровлення в першу чергу в розхитаному, революційними бурунами підірваному Китаю. Китайський університет в Москві, з якого собі покепковують в Европі, підготовив цілу армію освічених агітаторів і досвідних керманичів; керманичі Комінтерну таким чином увійшли у звязок з національно-революційними елементами в Китаю, підготовлюючи в кантонській ячейці широкий повстанчий рух проти великих західних держав.

Крім того більшовики виявилися зручними майстрами в здобуванні довіря китайців. Тоді, як західні держави підсичували розкладові рухи, думаючи про концесії й експльоатацію, радянський уряд в 1921 році зрезигнував з усіх концесій в Китаю, добутих царськими урядами (головно політикою гр. Вітте). Ясно, що цей великодушний акт Москви, яка в створених умовинах і так не була в спромозі користуватися концесіями, найшов вдячний відгомін в Китаю. Расова ненависть до чужинців, до експльоататорів з білої раси, найшла підтримку в становищі Москви. Геть з чужинцями, геть з англійцями, Китай для китайців! — ці оклики Комінтерну найшли чуткий відгомін в серцях міліонів небесної держави. Тому й не диво, що еманципаційний рух, вийшовши з Кантону, небавом перекинувся і на інші провінції вздовж рік і залізничих шляхів.

Коли революційний рух Кантону могутнів усе більше, европейці, головно англійці, залякували його високопарними фразами про оборону культури й цивілізації і зарядженнями, які скидалися на діточу забавку. В Шангаю, осередку европейських концесій, згуртовано під англійською командою воєнні кораблі Европи й Америки, в европейській дільниці розташовано військові відділи, звертаючи дула гармат на китайську дільницю, взагалі роблено дуже суворий і безкомпромісовий вигляд. А тимчасом кантонська армія посувалася в напрямі Шангаю. Англійці забули, що „европейський" Шангай не може істнувати без китайського робітника, без китайського запілля, а воно прецінь в руках Кантону. Упадок Шангаю — це ліквідація головного бастіону англійського поширення і впливів в Азії. Після кантонської перемоги меткі англійці виявляють нахил до компромісів. Невиключене, що їм може й поведеться зберегти свої торговельні підприємства, але політичний їх вплив належить вже до історії. Політичні втрати Англії є одночасно *зисками* СРСР. Розуміється, що союз 400 мільонового Китаю зі 150-мільйоновим Рад. Союзом — це така кількостева могутність, яка вже своєю масою мусить заважити на терезах світа. Ясно, що еманципація Китаю є початком пробудження цілої Азії.

Ф. Ф.

Тернистим шляхом.

В справі затвердження статутів наукового товариства українських студентів у Львові.

Вже в минулому акад. році 1925/6, коли у львівському державному університеті опинилось більше число українських студентів, повстала (в лютім м. р.) при Тов-і „Студентська Громада" секція студентів-істориків. Потребу такої організації відчували наші студенти тому, що у львівському університеті нема тепер катедри української історії і знання та вивчення своєї історії мусять вони здобувати самочинно.

Секція поставила собі отже за мету передовсім самоосвіту та доповнення знання науковою самодопомогою з ділянки рідної історії з державницької точки погляду, а також поширювання знання рідної історії в ширших кругах нашої суспільности. Ціль свою старалась осягнути компактуванням фахової бібліотеки, виголошуванням рефератів з ділянки української історії, дискусіями й відчитами по підльвівських читальнях і т. п.

Вже від самого початку істнування секції повстала думка, що успішнішу діяльність можна буде вести тоді, коли студенти-історики зорганізуються в окреме статутове товариство, затверджене університетським сенатом, на взір аналогічних польських та жидівських товариств. Тому вибраний комітет основників вніс у червні минулого року до затвердження проект статуту товариства „Кружок Студентів-Істориків". Одначе сенат „*kresowej wszechnicy*" боячися, видно, всяких організаційних спроб студентів, навіть у ділянці науковій, не затвердив статутів Т-ва, подаючи в письмі з 14. X. 1926 ч. 3855 ex 1925 за причину те, що „в університеті Яна Казимира істнує вже один науковий історичний кружок (*kółko*), доступний для всіх студентів, а розбивання наукового руху молоді на кілька товариств, що працюють у тій самій ділянці знання, не є пожадане ані з мотивів наукових ані адміністраційних".

З уваги на те делегація студ.-істориків у листопаді минулого року ще раз предложила на авдієнції у ректора статут до затвердження враз з умотивованим представленням, опрокидуючим на письмі ті мнимі причини, якими кермувався сенат у відмовнім полагодженні просьби студентів на затвердження статуту Т-ва.

На це комітет основників дістав з ректорату відповідь з 31. XII. 1626. У цій відповіди ректорат годився на заложення „одного наукового товариства руських студентів гуманістичного відділу на взір істнуючих товариств національних меншостей по інших виділах", з тим, що в статуті того товариства належало би передбачити окремі секції для студій історії, фільольогії і інших гуманістичних наук. В тій цілі ректорат радив переробити відповідно статут і предложити *собі* до затвердження.

Коли комітет по вказівках відповіди сенату переробив статут і предложив до затвердження, сенат „*zgodził się*" затвердити статут під умовою введення змін: викинути з назви Т-ва слово: „українців", по слові „виділу" додати: „університету Яна Казімєжа" і т. д.

Скликана в тій справі анкета студентів гуманістичного виділу ухвалила вислати ще раз делегацію до ректора, котра зажадалаб вияснення, з якої причини ректорат жадає вимеркнення назви „українець, український", а коли сенат не згодиться залишити в статуті назви „українець, український", то внести рекурс до міністерства освіти, а також доручити Українській Парляментарній репрезентації внести в цій справі інтерпеляцію в соймі.

Делегації українських студентів ректор університету, професор палеонтольогії, заявив у тій справі приблизно ось що: На залишення терміну „українець, український" сенат не може згодитись тому, що польські закони такої народности не знають, тільки народність „*ruską*". В його розумінні істнує лише «*pewien odłam społeczeństwa ruskiego*», що називає себе „українським", а на доказ цього наводив, що істнує преціж „общество русскихъ студентовъ „Другъ" на терені львівського університету. Дальше ректор „пояснював" своє становище так: «*Dążenia separatystyczne wśród Rusinów są dziełem austryackiej polityki i ona (Austrja) stworzyła »ukraińców«. Ja sam pochodzę z Charkowa i tam o jakiejś Ukrainie nikt nie wie. Jest tylko lud, który po wsiach mówi po małorusku, a w miastach po rosyjsku. Waszych dążeń separatystycznych popierać nie możemy, ponieważ nie chcemy popełniać samobójstwa. Podkreślanie w nazwie „ukraińiec" waszych dążności działo jak czerwona płachta i nie przyczynia się do zgodnego współżycia. Dlatego jeżeli wam tylko chodzi o demonstracje, a nie o naukową organizację młodzieży, to w takiej formie statutu zatwierdzić nie możemy*". Такговорив ректор „*Lwowskiej Wszechnicy*" в 1927 році!

На внесення делегації, що термін „український" у статутах студентських організацій затвердив університет краківський і львівська політехніка, він нічого не відповів, збув його мовчанкою. Делегація студентів відповіла, що на таке становище ректорату, ми не можемо згодитись і в тій справі вносимо рекурс до міністерства.

На тому покищо скінчилися заходи студ. молоді в справі затвердження статутів „Т-ва студентів-українців гуманістичного виділу у Львові"

Щілини в Сель-Робі.

Заява пос. Павла Васильчука з приводу його „виключення" зі Сель-Робу.

Пос. Павло Васильчук у звязку „з виключенням" його зі Сель-Робу вислав до преси тану заяву:

Пресові відомости про „виключення" мене з партії Сель-Робу перекручені наслідок тенденційного комунікату в тій справі президії Сель-Робу у Львові.

В комунікаті президії Сель-Робу подано, що я звязку з моїми останніми промовами в соймі „посол Павло Васильчук не виявив готовости дати докази своєї відповідальности перед Ц. К. партії, Ц. К. перестав тому уважати посла П. Васильчука членом партії Сель-Роб". Тим самим стверджується заістнування від деякого часу розламу в Сель-Робі на два напрямки, що взаємно себе поборювали в нутрі партії: самостійницько-українського і москвофільського, що укривається під назвою інтернаціонального. Істотою спору було відношення до самостійности України і незалежности партії. Опозиція, яку я від початку получення „Селянського Союзу" з москвофілами зніс стягу „Народної Волі" у Львові, поставила виразно програму соборницько-самостійницьку, чому саме в своїному соймовому виступі дня 28. січня п. р. дав я вислів так само, як і при дискусії на соймовій комісії закордонних справ дня 5. січня п. р., в якій між іншим зачепив совітського посла Войкова, характеризуючи його політику з українського погляду як польонофільську. Ці власне промови

Знане зі своєї доброти **НАСІННЯ** пільне, огородове і цвітне фірми **ЕМІЛЬ ФРЕЕГЕ, КРАКІВ,** до набуття у господарчім еклепі Львів, вул. Трибунальська ч. 3. (давніше склеп „Земянок")

Заступник фабрики гнутих меблів „Мазовія" **ЙОСИФ БЕЗДЕК** Львів, Панська 15. Гуртова і детайльна продаж гнутих меблів.

послужили приводом до формального розриву, при чому президія Ц. К. не згодилася на розв'язання спору в дорозі дискусії в партії і годосування широкої екзекутиви так само, як не пішла на складення неї екзекутиви з вибору окружних організацій.

Основною умовою з боку Сель-Союза при полученні з „Народною Волею" був постулят виразного континуування української самостійницької політичної лінії, веденої „Селянським Союзом". Опозиція при обединанні виразно ставила за умову свого полишення в полученому Сель-Робі. Опозиція не хотіла випускати розвитових консеквенцій тутже при Обединанні Сель-Союзу з „Народною Волею", бо їй представлено заяву москвофілів, що вони приймають українську платформу, а знову автори Сель-Робу з боку Сель-Союзу запевняли, що Сель-Роб буде першим кроком до обединання всіх українських соціялістичних сил на Західній Україні. Однак умов не дотримано в жаднону пункті. Президія Сель-Робу не виконала ухвал полученого конгресу, наставляючи Сель-Роб на зовсім інші стежки, аніж була нова на з'їзді Сель Союзу і спільному Конгресі. Очевидно, що в тих умовах я, кажучи слова комунікату президії Сель-Робу, „не потрафив повести себе на будуче у згоді з ідеольогічними напрямними та політичними наміченнями нової партії". Не „потрафив" і не хотів резигнувати зі своїх самостійницьких переконань. Таким чином розлам в Сель-Робі став неминучий.

Вкінці стверджую, що неправдою є твердження комунікату президії Сель-Робу, немовби я був ні за, ні проти обединання. Я був проти обединання з „Народною Волею".

Щож до „виразних угодових натяків" в моїх соймових промовах, то їх можуть дошукатись лише політичні ігноранти, керовані злою волею. Врешті не реагував я на статтю „Голосу Правди" в якій, згідно з твердженнями комунікату, автор „відніссся до вищезгаданої промови з признанням, оцінюючи її як петлюрівську оферту" — так само, як не реагував на богато інших статтей в різних польських органах з приводу моїх численних виступів в соймі, де мене представлювано як „*wschodniego warchoła, komunistę*" і т. і., знаючи добре, що мої „реагування", звернені до польської преси, остануть без відповіді або будуть скоментовані знову так по свому відносних редакторів.

З тих самих причин не реагував я на ординарну і політично неграмотну писанину про мене „Світа". Від членів президії Сель-Робу треба було сподіватись, хочби з самого їх становища в партії, ексцентарної політичної ерудиції, невідмінно вимаганої в кожній громадській праці.

Варшава, 23. березня 1927 р.

Павло Василькук,
посол до сойму.

ГОДИННИКИ найліпших фабрик дешеві у фірмі **Домбровскі — Розвадовскі, Львів, Академічна ч. 2., тел. 27-29.** Заступство на Галичину світової фабрики годинників *„Longines"*. — Ціни фабричні. 1680 6—7

Конституц'я (Основний закон)

Української Соціялістичної Радянської Республики.

І. Засади конституції.

(Продовження.)

Суверенність Радянської України обмежена тільки в межах означених конституцією Союзу і тільки в предметах, які лежать до компетенції Союзу. Поза цими межами Радянська Україна здійснює свою державну владу самостійно, а саме в таких справах:

Затверджування, зміна і доповнювання конституції Радянської України, а також затверджування конституції Автономної Молдавської Республики; розглядування питань про зміну зовнішніх кордонів Рад. України а також розв'язування питань про зміну українських кордонів з іншими радянськими республиками та про кордони молдавської республики; керування всією власною внутрішньою політикою; адміністративно-територіяльний поділ своєї країни; організація центральних та місцевих органів влади; цивільне та карне матеріяльне і процесуальне законодавство, дальше законодавство про земельний устрій і користування як землею так і надрами, лісами та водами; законодавство про народню освіту, законодавство про українське громадянство та натуралізацію — всі ті ділянки законодавства мають опиратися на засадах встановлюваних Союзом РСР.; законодавство про охорону народнього здоровля та соціяльного забезпечення; право частинної та загальної амнестії; касування постанов з'їздів рад як молдавських так і власних окружних та інших місцевих; вибір делегатів на з'їзд Рад Союзу РСР. і представників до Ради Національностей, Ц. В. К. Союзу Радянських Республик.

Зі спільних союзних справ розв'язують українські радянські органи, відповідно до ясконодавства Союзу РСР, та директив і вказівок союзних центральних установ такі питання: встановлювання загального і подрібного пляну народнього господарства Радянської України; затверджування бюджету, що входить у склад цілого союзного бюджету; встановлювання державних і місцевих податків, та інших доходів, затягування довгішніх та внутрішніх позичок; розгляд та участь в заключуванні концесійних договорів; орудування фінансами; організація і управа промисловим господарством; організація і регулювання внутрішньої торговлі; регулювання праці; найвища контроля над державними прибутками та видатками, а також контроля та інспекція всіх органів української влади.

Зі справ обнятих конституцією і законодавством Союзу РСР, належать до компетенції верховних і найвищих органів Радянської України слідуючі: розгляд питань про участь Української Соціялістичної Рад. Республики у представництві Союзу РСР. в міжнародніх взаєминах, участь у розгляді Союзом РСР. питань про заключення політичних та інших договорів з чужими державами і їхню ратифікацію та справи дипльоматичних взаємин; розгляд питань закордонної торговлі Союзу РСР. а також участь в ній відповідно до законодавства Союзу РСР.; участь в справі приймання нових радянських республик до Союзу РСР.; участь в організації озброєних сил а також у керуванні справами транспорту та зв'язку.

Конституції Союзу РСР. і УСРР. і їхнє законодавство нормують взаємовідносини поміж союзними і українськими верховними органами. Українська Соціяльна Радянська Республика має свойого постійного представника при союзнім уряді РСР.

На території Української Соц. Радян. Респ. мають обовязуючу силу постанови Союзу РСР. тільки в межах і предметах, зазначених в конституції Союзу РСР. Поза тим ніякі органи влади, крім Всеукраїнського З'їзду Рад, Всеукр. Центр. Вик. Комітету, його президії і Ради Народніх Комісарів УСРР., не мають права на території УСРР. видавати законодатних актів і декретів.

Громадяни УСРР. є громадянами Союзу РСР. Громадяни інших Соц. Рад. Республик мають на території УСРР. всі права і виконують всі обовязки. УССР. визнає незалежність прав громадян від їх расової і національної приналежности, а тому виключає всякий утиск національних меншостей, або обмеження їх рівности, не признаючи тимсамим ніяких привілеїв для окремих національностей. Для забезпечення інтересів національних меншостей, що становлять денебудь компактну більшість населення, твориться окремі національні та адміністративно-територіяльні одиниці. Національні меншости мають право вибирати своїх делегатів на Всеукраїнські З'їзди Рад.

Мови всіх національностей є рівноправні і кожному громадянинові можна вживати його мови у взаєминах з державними органами, а також вживати її на зборах, з'їздах, засіданнях рад і всяких прилюдних виступах. Національним меншостям забезпечене право навчати дітей рідною мовою в школі.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Вже надійшли Останні Новости

на весну і літо для Пань :: :: :: до фірми :: :: ::

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Філії в Тернополі, Дрогобичі і Стрию.

1569 14—30

СОФІЯ ДНІСТРЯНСЬКА.

Основні елементи творчости Бетовена.

(В 100-ліття смерти мистця тонів.)

(Докінчення.)

В сонатах і варіяціях гуртує Бетовен усі технічні засоби: ритм, мельодію, гармонію і кольорит в ім'я поетичної ідеї. Вони представляють драматичні й ліричні картини в духовому житті мистця-поета. Коли хтось питав його раз про зміст сонат: *opus* 30 ч. 2 та *opus* 57 (*Appassionata*), він відповів: „Читайте Шекспіра: „Бурю". Творячи, маю завсіди перед собою якусь картину і як поет словами, так я висказую свої почування тонами, які тиснуться юрбою та звучать у моїй уяві так довго, аж стануть готовим рядом перед мною".

З того виходить, що Бетовен не був противником програми, тимбільше, що не можна заперечити реалістичних моментів у його музиці. Його композиція „Бій під Віторією", збудована на чисто програмовому принципі, змальовує реалістично всі події бою на взір своїх програматиків, як Кребс, Кунав, Діттерсдорф і ін. Але це одинокий твір Бетовена того роду, принагідний, бо писаний на замовлення в дуже короткому часі. Зразком правдивої програмової музики, як розумів її Бетовен, є симфонія *F-dur* т. зв. пасторальна. В ній він не ілюструє та не описує зовнішніх подій, але змальовує настрої довільно вибраної теми. Могутній був вплив природи на Бетовена і перебувати серед неї було потребою його душі. „Косн, соловій і зазуля компонували зі мною" — казав він, коли хтось згадав йому знане місце зі „Сцени над потоком".

Як сонати й варіяції були розв'язкою формальної проблеми, так у симфоніях звертається Бетовен до людства й обіймає найвищі проблеми всесвіту. Сто літ минає від його смерти, але ще досі ніодин з великих симфоніків не дорівняв Бетовенові, бо ніодин не осягнув універсальности й сили його етики. „Сила є нормою кожної визначної людини, вона є й моєю", каже він і в своїх безсмертних симфоніях кладе могутні квадри під монумент вселюдських ідеалів. Він перетворює все обмежене, субєктивне в один ідейний колєктив. Його симфонії вийшли далеко поза рямці і зміст симфоній його попередників. Бетовенівські симфонії закроєні не на тісні сальони упривілеєних кляс, вони не призначені бути розривкою знудженим аристократам, але метою їх є порушити маси й кинути між них гасла визвольної ідеї; ціо мету видно: в архітектоніці, лапідарному стилю, сконденсованому змісті та *al fresco* інструментації його симфоній.

В третій симфонії поставив Бетовен ідею геройства. Що правда, не він перший, бо Гендель, якого творчість він високо цінив до останніх хвиль свого життя, був йому тут провідником. Але ідея геройства у Бетовена ріжниться по суті від ідеї гендліського героя. Не особисті прикмети, що дозволяють героєві ставати вище свого окруження, не заслуги, що він їх поклав для добра загалу, дають Бетовенові творчий імпульс. Геройство як непереможена сила, що навіть по трупі героя веде людство до найвищої мети, до визволення — це розуміння Бетовеном ідеї геройства і так він її представив у своїй героїчній симфонії. Не сама особа Наполєона, але переконання, що він здійснить ідеали людської свободи, було йому основою до тієї симфонії.

Бунт людини проти долі та боротьба за істнування є провідною ідеєю пятої симфонії. Завершенням її є апотеоза чину як найвищої вселюдської проблеми — аналогія до знаної теорії Фіхтого.

Ідея геройства стає мотивом творчости Бетовена і в інших творах. Так в опері „Фіделіо" Леонора, що визволює Фльорестана, визволює не тільки сього чоловіка, але й борця за волю; хор вязнів є стихійним зривом поневоленого людства до світла й волі; колиж у *finale* підноситься гимн радости, радується й сам мистець, а з ним тріюмфує ідея.

З визволення людини переходить Бетовен до визволення народу. Тут виринає трагічна постать Егмонта, що паде жертвою своїх зусиль—та смерть його є перемогою ідеї.

Завершенням ідеольогії Бетовена є девята симфонія. Мистець, подібно як мандрівник, що осягнув свою мету, стає на шпилю своєї творчости, а перед його духом пересувається візія минулого — його зусиль та важкої боротьби. Одначе почування безнадійности переміняється в екстазу радости з віднесеної перемоги — і тут кольорит і мова інструментів видаються мистцеві за бліді; тільки живе слово й теплий звук хорового співу є в силі віддати настрій цеї щасливої хвилі, коли витягаються рамена генія, щоби пригорнути до своїх грудей мільони людства та впровадити його на добутий шлях волі.

Побіч девятої симфонії стоїть „*Missa solemnis*". Гігантична будова твору та сила мувичної експресії виказують виразно, що Бетовен не компонував її для церкви. На літургічнім тексті він будує святиню свого віроісповідання, символізує свої релігійні почування. Не почуття слабости ні страху приневолюють його до молитви. Він, вольна, свідома людської гідности людина, сотворена „на образ і подобу Божу" — добровільно складає своє релігійне *credo*.

„*Missa*" є останнім етапом розважувань Бетовена. З розвязкою поетичної, культурної, політичної та релігійної проблеми зникають звязки, що вязали його з зовнішнім світом. Так справджуються його слова, що „музика є вищим об'явленням, ніж уся мудрість і філософія". Його муза вступає на новий шлях, у царину абстракції, в країну „душі всесвіту" (Шеллінг). У трансцендентному стилю останніх сонат і смичкових квартетів доконується його діло.

Щоб задовольнити національні потреби українського народу відповідно до його чисельної переваги, визнається українську мову основною мовою для державних установ України, їх внутрішнього діловодства і взаємних зносин.

Державні установи окремих національних, адміністративно-територіяльних одиниць вживають мови національної більшости при забезпеченні прав мови існуючих там національних меншостей. Такі адміністративні одиниці комунікуються з найвищими державними органами або мовою своєї національности або однією з двох найбільш поширених на Рад. Україні мов (тобто українською або російською).

(Далі буде).

„Діло" перед судом.

Розправа б. комісаря „Народнього Дому" Черкавського проти відповідального редактора „Діла".

Б. наказний комісар „Народнього Дому" Лев Черкавський подав до окружного карного суду скаргу на відповідального редактора „Діла" В. Мудрого за поміщені в 99. і 100. числах нашої газети статті п. н. „Громадські промисловці" і „Святотатство", в яких обговорювано намірену Л. Черкавським продаж монастиря СС. Василіянок разом з церквою при вул. Зиблікевича у Львові на видавання двох політичних газет і реконструкцію Народнього Дому, а змістом яких він почув себе ображеним. Л. Черкавський закидує обвинуваченому проступки з §§. 488, 489 і 496 карного закону та домагається його покарання.

В пятницю 25. березня ц. р. відбулася перед окружним карним судом як трибуналом присяжних у Львові головна розправа.

В склад трибуналу входили радник Ангельський, як голова, і радники Згуральський та Антонєвич, як вотанти. Приватного обвинителя Черкавського заступав адвокат д-р Лінк. Обвинуваченого заступав адвокат д-р Михайло Волошин.

Обвинуваченій В. Мудрий заявив, що обох названих статтей не писав і перед відданням до друку не мав спроможности їх перечитати. Про те, що статті будуть написані знав і тому бере на себе відповідальність за наведені в статях факти відносно діяльности Л. Черкавського на становищі комісаря Нар. Дому. Оборона запропонує докази правди на пороблені в статтях закиди.

Приходить до слова оборонець обвин. д-р Михайло Волошин і предкладає трибуналові слідуючі доказові внесення:

Доказові внесення оборони.

А. Докази на редакторський недогляд. На факти, що обвинуваченій не є автором інкримінованих статтей та що перед відданням тих статтей до друку ані читав їх, ані не мав спромоги їх читати і був лише загально поінформований про написання тих статтей до „Діла" та про правдивість фактів в них наведених, вносить оборона допустити доказ із отсих свідків:

1) Федь Федорців, тодішній головний редактор „Діла".

2) Д-р Михайло Рудницький, член редакції „Діла" і

3) Д-р Іван Німчук, член редакції „Діла" — всі у Львові, Ринок ч. 10.

Б. Докази правди на факти наведені в інкримінованих статтях.

I. На факти, що обвинитель приватний на скликаній ним нараді дня 13. квітня 1926 поставив внесення і перевів ухвалу, щоби продати реальність „Народнього Дому" при вул. Зиблікевича ч. 10 разом з вибудованою на ній церквою для стрийського передмістя і з поміщенням у тій реальности монастирем СС. Василіянок—та відтак робив заходи в цілі переведення сеї продажі, покликує оборона отсі докази:

а) опублікований друком протокол довірочної наради з 13. квітня 1926 під заголовком „На пути к возрожденію" з підписами о. В. Скобельського, д-ра Мадея, И. Костецького і Денисюка.

б) свідки: 1) Іван Сас-Лісковацький, старший радник скарбу у Львові вул. Рутовського 15, 2) д-р Теодозій Заяць, адвокат у Львові вул. Вірменська ч. 3, 3) д-р Василь Лагола, директор „Народнього Дому" у Львові вул. Рутовського ч. 22, 4 д-р Андрій Мадей, адвокат в Сяноку, 5) Михайло Бачинський, цловий урядник у Львові, Уряд Цловий, — 6) И. Денисюк приватний урядник у Львові за вказівкою радника Лісковацького, 7) Іван Ліщинський емеритований інспектор шкіл у Львові, вул. Мурарська 6.

II. На факти що обвинитель прив. починив старання і приготування для продажі реальностей і цінних паперів „Нар. Дому" а з окрема на довірочнім зібранню дня 13. IV. 1926 предложив план продажі цінних паперів і реальностей „Над. Доду" на такі цілі, як видавання двох газет політичних (дневника і тижневника) та паревів в тім напрямі ухвалу на тім зібранню, — дальше, що обвинитель прив. видавав гроші „Нар. Дому" на цілі, які не були оправдані ані статутом „Нар. Дому" ані потребами його адміністрації, — дальше, що обвинитель прив. продав вируб ліса з маєтности „Нар. Дому" Білка-Костинів під дуже некорисними для „Нар Дому" умовинами та що взагалі, як з повищого виходить, обвинитель прив. розстрачував і марнував майно і доходи „Нар. Дому"— покликує оборона отсі докази:

а) протокол як вище під II. а).

б) акти Воєвідського Уряду у Львові в справі ревізії каси і діловодства „Народнього Дому", переведеної в 1926 р. і в справі контролі лісової господарки в маєтности „Нар. Дому" Білка-Костинів, переведеної через воєвідство в Тернополі, які суд зареквірувати зволить.

в) свідки: 1) — 7) як вище під 11б), а кромі того дальші свідки: 8) о. Дмитро Шуль, парох в Білці, п. Перемишляни. 9) Олександер Чехович, тамже, 10) Ізидор Перльмутер, тамже, 11) Теофіль Заяць, секретар „Нар. Дому – оба у Львові, вул. Рутовського 22, 12) Григорій Малець, директор Общества ім. Качковського у Львові вул. Валова 14.

г) часопис „Русский Голос" ч. 155 з 16. травня 1926, а з осібна стаття п. з. „Против безотъѣтственной комисарщины — в защиту народного имущества", з якого виходить, що навіть воєвода не заперечив м скві фільській депутації політичної місії. Черкав. був на становищі комісаря.

III. На факт, що обвинитель приватний був в часі великої війни агентом російської військової і політичної поліційної розвідки, а рівночасно був австрійським військовим і політичним агентом Львова що по війні був агентом польського міністерства внутрішніх справ і в тім характері розвивав політичну діяльність на львівськім терені, покликує оборона доказ з свідка: Дмитро Марков в Празі чеській.

IV. На факт, що обвинитель приватний був співробітником російської газети: „Варшавскій Дневник" у Варшаві, та що дневник цей з тенденціями суто-антипольськими був органом російської поліцейської адміністрації — покликує оборона свідків:

1. д-р Дмитро Марков як вище під III.
2. Кирило Вальницький, редактор „Волі Народа" у Львові, Валова 14.
3. И. Жеславскі, редактор у Варшаві.

V. На факт, що в році 1920 вже приїздив обвинитель прив. з Варшави до Львова як висланник польського міністерства внутрішніх справ — і в конференціях з визначними москвофільськими діячами пропонував їм за ціну визнання тодішнього стану правно-публичного на тутешніх землях такі концесії тодішнього уряду як відібрання і віддання у їх руки Народнього Дому і Ставропігії, внесення фонетики, а заведення етимології в українському письменстві — віддачу їм усіх шкіл українських як також усунення усіх гр.-кат. епископів з уряду — покликує оборона свідків:

1. Кирило Вальницький як вище під IV.
2. Іван Сас-Лісковацький, як вище під I. б.
3. Радник суду Микола Третяк у Львові, вул. Шашкевича 1.
4. д-р Олександер Лисик, адвокат у Львові, вул. Вірменська 19.

Заступник приватного обвинителя д-р Лінк спротивився III., IV. і V. точці внесень. Трибунал відмов потім два рази на нараду і приняв у цілости I. II. і частинно III. внесення. З цього останнього трибунал не приняв доказу на те, що Л. Черкавський був по війні агентом польського міністерства внутрішних справ. Внесення під V. трибунал відкинув у цілости. Потім розправу відрочено та передано акти слідчому судді.

Завтра т. є в суботу відбудеться розправа Л. Черкавського проти радн. І. Лісковацького. Того останнього обвинуває Черкавський теж за образу чести.

Лист з Луцька.

Дві маніфестації: національної праці й національної солідарности. — Шевченко — московський поет. — Поразка москалів. — Постава української інтеліґенції.

Луцьк, 21. березня 1927.

В нашому районі відбулися дні величаві маніфестації, що збігом обставин припали обидві на нещасливе 13. число. А саме: 13. лютого відбувся зїзд філій луцької „Просвіти", а 13. березня — Тарасове свято.

Зїзд філій „Просвіти" був переглядом сил. Він виявив, що, не дивлячись на страшну адміністраційну практику, що саботувала „Просвіту" і її філії, а часто-густо й тероризувала, — село не спало. Шопрацювання, не всюди з однаковим розмахом провадилося просвітне життя, але воно не вгасало, воно жевріло, щоби у відповідних умовах розвинутися і поширитися. З цього боку зїзд філій „Просвіти" був маніфестацією національної праці на місцях, яка, наприклад, в Жидичині й Лаврові стала зразковою. Не все гаразд уявляло собі село методи культурно-освітньої праці, але воно, не маючи допомоги повітової „Просвіти", якось давало собі раду, переборюючи технічні й адміністраційні труднощі. Фактом є, що коли повітова „Просвіта" складатиметься з відповідних людей, що більш поглибляться в просвітянську працю, що запровадять так бажаний порядок у „Просвіті", що матимуть ясну програму і тверду волю до її переведення, то це відібється на периферії в напрямку уодностайнення праці просвітянських філій і до повстання нової сітки культурно-освітніх установ на селі. День 27. березня, коли мають відбутися дуже опізнені загальні збори, визначить напрямок діяльности луцької „Просвіти". Покликання до проводу ідейних, ділових і відданих справі робітників буде свідчити про відродження її доброї традиції — традиції праці.

Натомість Тарасове Свято виявило іншу сторону нашого буття. Воно виявило, що не дивлячись на демагогію, а в звязку з цим — розбиття національних сил, — село наше в певні моменти може бути солідарним. В цьому році, для Академії заходами лавника магістрату, п. Ол. Ковалевського, позискано салю у земському міському театрі. Вже в 2-гій год. попол. порядчики Академії змушені були припинити вступ до театру, бо загрожувало обірвання галерії. Сотки бажаючих залишилися на вулиці, а деякі селяни, що прибули з далека, на жаль, мусіли вернутися до дому ні з чим. За весь час свойого існування міський театр не бачив такої скількости народу. Це була справді маніфестація солідарности бо сама Академія під оглядом програма виглядала досить блідо, за винятком добре виголошеної промови проф. Ів. Власовського. Не програма стягнула людей, а потреба засвідчення національної солідарности, яка випала надзвичайно величаво.

Це мало тимбільше значіння, що москалі проголосили Шевченка „русским" поетом, писавшим на малороссійском наречії". Вони не дали собору українцям для відправлення панахиди, а самі зорганізували панахиду по Шевченкові, наліплюючи біля українських оголошень свої малограмотні оголошення в польській мові. Вони сподівалися, що маленька Братська церква не вмістить усіх селян, які прибудуть до собору, а тоді вдохновитель політикуючої панахиди, збанкротований декан А. Павликовський, зможе там, де треба, представити, що селянство йде за москалями, а не за українцями. Обдумано підступ хитро, по московському. але... чадій

завели. Селянство не було на імпрезі Павликовського; зате хмарою залягло воно на лавах міського театру підчас Академії зорганізованої „Просвітою". Москалі потерпіли цілковиту й досить ганебну поразку, як і ті чинники при владі, які вперто їх піддержують в систематичному провокуванню українського громадянства. Та все те не має впливу на засадничу поставу нашого громадянства. Негативно воно ставиться до перетворення москалями собору на політичну установу „Союза русскаво народа", але заховується спокійно й гідно.

Хотів би я на цьому місці підкреслити той дуже помітний факт, який свідчить про зрілість нашого громадянства. До цього часу цілу громадську лінію визначували місцеві консулі... й було їх трьох. Заховувалися вони по диктаторському. Судили, розв'язували, призначували, скандалили... Самеж громадянство було пасивне. Нині — й ми входимо в норму. Нині ціле громадянство, яке працює в органах самоврядування, просвітніх організаціях, кооперації, церковних установах, де виявило воно велику творчу здібність, — прийшло до голосу. І треба признати, що мимо зовнішньої незамязности, пасивности, дізгармонії, луцьке громадянство, здається, єдине на Волині, що відзначується карністю й солідарністю.

За останні часи нераз відбувалися ширші збори нашого громадянства з різних нагод (міські, кооперативні, церковні, організаційні справи) і завжди проходили вони по одній національній лінії, при чому ухвали западали одноголосно. Надзвичайно характеристичним є спосіб уладження вечірок у користь наших культурно-освітніх організацій. Повстає організаційний комітет, який визначує, хто і що повинен дати з продуктів на буфет. В такий спосіб повстає великий буфет — і вечірка дає прибутки. Рівнож існує найтіснійший звязок поміж українськими інституціями. „Українбанк" допомогає „Просвіті" уладити концертову салю, а також асигнує певні суми гімназії, а ці установи служать завжди кооперативним курсам, що їх уладжує „Українбанк" і помешканням і різними шкільними річами. Так, наше громадянство зросло в недолі і здисциплінувалося. Тому воно надзвичайно цінує національну єдність і тому не йде на ніякі зайві партійні диференціяції, бо це довелоб лише до одного: до розбиття його сил. Таку саму зрілість виявляє громадянство в Ковлі, Рівному й Володимирі. Зріст — і солідарність. Тому найбільша звязаність панує поміж інтеліґенцією Луцька, Ковля, Рівного й Володимира й узгідненість основної національної лінії. *Vidi.*

Проти політики гнету.

Масове віче українського Львова.

Львів, 26 березня 1927.

Вчора в 6 год. вечером відбулося в салі Лисенка масове віче українців м. Львова, скликане Народньою Організацією в справі положення українського народу під Польщею, Румунією і Чехословаччиною. На віч зійшлося повад 1000 учасників, що заповнили вщерть не тільки велику салю Лисенка, але й усі сумежні коридори. Проводив на вічу п. Березовський, референтував інж. Микола Твориґло, владу заступав радник д-р Бехметюк.

Референт обговорив подрібно положення українського народу під Чехословаччиною і Румунією, зазначуючи, що наше положення під Польщею таке саме, як і в згаданих державах. Промову інж. Твориґла перебивав кількома наворотами представник влади, погрожуючи розв'язанням віча

Після реферату розвинулася дискусія. З тих, що забирали голос, відмічамо д-ра О. Маріїчака, що передав привіт віча земякам Великої України, прийнятий гучними оплесками всіх присутніх, а дальше промову А. Цурковського, відомого „поета, критика і видавця", а як тепер видно і політика в одній особі, що дозволяв собі на всякі випади проти УНДО, і промову п. А. Добрянського, в якій він взивав до енергійного відпору проти всіх посягань сусідів на наше добро.

Предложених резолюцій представник влади не дозволив відчитати, але сам дав на них свою згоду заявивши зараз по рефераті інж Твориґла.

Закінчилося віче відспіванням національних гимнів, після чого частина вічевиків, що уформувалися в похід, пробувала дістатися під будинок чеського консулату (вул. 3. травня), до чого не допустила поліція.

Замкнення сесії сойму і сенату.

Дискусія над законом про збори. — Відручне письмо президента держави про замкнення сойму. — Замкнення сенату.

Варшава, 25. березня 1927.

На нинішнім засіданні сойму ведено дальше дискусію над проєктом закону про збори. Пос. Ґнзлер (жид) дивується становищу уряду, який є думки, що сойм не повинен займатися законом про збори, бо уряд оголосить цей закон у формі декрету. Винен тут і сам сойм, бо не реагував на це, коли уряд заявив, що з хвилею замкнення сесії важає всі інтерпеляції за неістнуючі. Тепер сойм може піти далі і сказати, що також усі внесення і закони, яких не ухвалено окончно, перестали істнувати. Бесідник ґлоситме поправки до мерітум закону і домагається, щоби в законі було сказано, що наради можуть відбуватися в непольській мові і то не лише в одній непольській мові, бо пр. на жидівських зборах говорять по гебрайськи і по жидівськи, а на білоруських нарадах чи українських говорять і по українськи і по білоруськи. Говорили ще посли Багінський, Балін і Хрущинський. Закон про збори принято в стилізації комісії з кількома поправками лівиці.

В год. 7·50, після закінчення голосування над законом про збори, віцепрем. Бартель відчитав відручне письмо президента Польщі, контрасиґноване марш. Пілсудським, яке повідомляє послів про замкнення сесії теперішнього сойму. Впало кілька окликів з лавок лівиці під адресою віцепрем. Бартеля. Пос. Васильчук крикнув: „До побачення!" Пос. Балін (НПХ) крикнув до віцепрем'єра: „Трепов казав кланятися вам, але він був ліберальнійший!"

На цьому замкнено засідання. Наслідком того розпорядку станули всі соймові праці. Всі комісії завішують свою діяльність. Заповіджені засідання адмін. комісії для викінчення праці над самоврядними законами не відбудуться. Така сама доля стрінула працю пос. Ґломбінського в справі зміни виборчої ординації. Думають що надзвичайна сесія сойму зачнеться після Великодня.

Тому, що сенат не радить, повідомлено його про замкнення сесії писемно.

Адміністраційна комісія ще радила...

Варшава, 25. березня 1927.

Нині радила сойм. адм. комісія, щоби скінчити читання проєкту закону про сільські громади. Представники селянських партій не згодилися на вилучення міст із повітів і на признання декотрим містам окремих статутів.

Невдача пос. Ґломбінського.

Варшава, 25. березня 1927.

Заходи польської правиці довести до компромісу в справі виборчої ординації не вдалися. Ще оногді на довірочних нарадах провідників центру і правиці з Ґломбінським ухвалено виступити з новим проєктом виб. ординації. Лівиця відкинула всі нові предложення. На цьому справа застрягла, хоч Ґломбінський старався мати готовий проєкт зміни виб. ординації ще пять хвиль перед замкненням соймової сесії. Заповіджене на нині засідання конституц. підкомісії для переведення зміни виб. ординації не відбулося, бо не прийшли на нього представники лівиці ні нац. меншостей.

Остання нарада закордонної комісії.

Варшава, 25. березня 1927.

Закордонна соймова комісія полагодила низку ратифікаційних проєктів і конвенцій. Мін. Залеський, хоч заповів, не зявився на засіданні і не виголосив експозе. Оправдувався важними дипльоматичними функціями.

Ліквідація югославянсько-італійського конфлікту.

Париж, 25. березня 1927.

В білгородських колах думають, що після конференції англійського, французького й італійського посла з югославянським міністром закорд. справ можна югославянсько-італійський конфлікт уважати полагодженим. Італійський і югославянський уряд згодилися, щоби військ. аташе згаданих держав явились кожен окремо на югославянсько-альбанський кордон, перевели там слідство і про вислід його повідомили свої уряди. Ці уряди рішать, чи в справі конфлікту треба звернутися до Ліги Націй, чи теж мається полагодити його полюбовно в безпосередніх переговорах між Римом і Білгородом при участи великих держав. Одначе вже тепер уважають непотрібним віддавати справи Лізі Націй.

Анґл. амбасадор у Штреземана.

Берлін, 25. березня 1927.

Преса подає сенсаційну вістку про візиту англійського амбасадора у Штреземана. Відвідини ці були в справі предложення Німеччині участи у військ. комісії, яка має відіхати до Югославії.

Син ціс. Вільгельма спільником убивства Ратенава!

Берлін, 25. березня 1927.

Комуністичний „Вельт ам Абенд" подає звіт із процесу в справі кровавих самосудів у чорній райхсвері, що діялися в Німеччині. Один із свідків, б. підофіцер тої райхсвери, зізнав, що кілька днів перед убийством Ратенава відбулась конференція між провідниками чорної райхсвери та Людендорфом, Ергардом і Вільгельмовим сином кн. Айтелем Фридрихом. На тій конференції обговорено м. ін. справу вбивства Ратенава. Часопис додає, що представник прокуратури заявив при цьому зізнанні, що суд дійсно одержав уже такі інформації і що проти кн. Айтеля Фридриха ведеться слідство.

Німецька цісарева у Берліні.

Берлін, 25. березня 1927.

„Вельт ам Абенд" повідомляє, що жінка б. цісаря Вільгельма, Герміна, була в товаристві повновласника Гогенцоллерна у Берліні, оглядала палату Унтер ден Лінден і поручила якнайскорше відновити деякі кімнати. З Берліна кн. Герміна відіхала автом до своїх посілостей на Шлеську. За кілька днів верне до Берліна, щоби приготовитися на постійний приїзд з Дори до Берліна.

Японський консуль убитий?

Льондон, 25. лютого 1927.

До Нанкіну приїхало 30 японських моряків, щоби наявити взаємини з японським консулятом. Є непотверджена досі чутка, що японського консуля в Нанкіні вбито. З інших джерел виходить, що всі японські доми в Нанкіні ограблено, але японці, що живуть у цьому місті і консуль врятувалися.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·94, канадійський долар 8·89—8·90, чеська корона 0·26.25—0·26·50, австрійський шіллінґ 1·30, румунська лея 4·25—4·50, французький франк 0·34·50—0·35, швайцарський франк 1·73—1·74, анґл. фунт 43·40—43·60, німецька марка 2·12.

Збіжа.

Пшениця двірська 53·50—54·50, пшениця селянська 50·50—51·50, жито гал. 39·00—40·00, ячмінь броварний 41·00—42·00, ячмінь на мливо 34—35, ячмінь пастівний 30·50—31·50, овес 33·50—34·50, кукурудза румунська 26·50—27·50, бараболя пром. 8·25—8·75.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** У вчорашньому числі „Діла" сконфісковано одно місце зі статті „Відкладають". Це 26-а чергова конфіската в цьому році.

— **Памяти Олександра Мишуґи.** Цими днями минуло пять літ, як далеко на півночі помер після операції шлункового рака наш славний артист-співак і великий меценат українських культурних та економічних товариств, Олександер Мишуґа. Сильветку Покійного наслідком напливу актуального матеріялу зможемо подати щойно в одному з найближчих чисел, але вже сьогодні зазначимо, що в наших відносинах (та й не тільки в наших) це була ніжімкова людина з благородною душею і чутким, золотим серцем. Тому на завтрішню панахиду в соборі св. Юрія, що її уладжує в память пок. О. Мишуги управа Ремісничої Бурси, якою він постійно опікувався, повинно українське громадянство явитися масово. В часі панахиди співатиме архикатедральний хор під управою п. Ів. Охримовича і збиратимуться датки на Ремісничу Бурсу у Львові.

— **Наша земячка в радіо.** Цими днями співала з великим успіхом у віденських радіо наша оперова співачка д-р Софія Коренець. Богато її знайомих у Галичині мало нагоду чути її хрізь радіо.

— **Марева війни.** Чотирох селян відставили до Яворова, обвинуваченых у злочині вбивства з 1919 р. підчас українсько-польської війни. Загаєвич, Кривуль, Бізонь і Кеть розстріляли як члени карної експедиції селянина із Шкла Ванька, який застрілив місцевого селянина Козака за те, що не хотів йому віддати своїх нових чоботів.

— **Бандитизм.** Хто вибирається вечером пішки на львівську станцію Персенківку, мусить бути приготований, що трапиться йому те, що інвалідові Мих. Гриневі, якому трьох замаскованих бандитів відобрали інвалідську книжечку та все майно: 2 зол. — В околиці Синока стверднли, що в бандитських нападах брала участь 19-літня дівчина Бронислава Бурнат, із Полян (Березів); вона вбила одну 27-літню жінку.

— **Денатурат** хитається в ціні зовсім так само як люди, що пють його. Державна управа спіртного монополю приготовляє на 1. квітня „Піма Апріліс" підвищуючи його ціну на 1 зол. за пів літри і 1·90 зол. за літру (з пляшкою).

— **Сільський Хвастаков.** Пишуть нам із Старосамбірщини: В 1215 р. пропав на війні Василь Лесик, 18-літний одинак вдови Марії. Мати ждала 10 літ і прибрала вже в родину інших, ак тут, у 1924 р. приходить вістка із села Русовисько, що син вертається інвалідом. Мати — як це не дивно! — не пізнала, що це не її син, оженила його, відступила все майно, прогнавши раніше „прибраних" синів і невістку. Ак ось одна вигнаний довідується, що син Лесикової це простий пастух від священника у Підгайчиках, біля Рудок, Йосиф Стахів, так уроджений, а служив у війську з Лесиком. Розвідавши точно про все в родині Лесикової підшився під її сина і всіх одурив. Протратив 3 морги поля і двічі шезав, вінжаючи у Підгайчики, де виступав як Рогатий, директор цукроварні. Крім цього чотири рази прислав у суд, що чоловіки чотирох жінок померли на війні і що вони можуть віддаватися. Мабуть приготовляв собі з них нову жінку, коли вийде з холодної, бо теперішня вже його не хоче.

— **Підмога на мацу.** Нашу богату великодну паску заступає жидам худенька та бліденька маца, яку всі правовірні жиди повинні мати на свято „Песах". Із жидівської преси довідуємось, що тисячі бідних жидів звертаються до різних комітетів, щоби дати їм підмогу на мацу. А що на таку підмогу треба би на Україні і в Польщі мільйона, то вона прийде від федерації жидівських організацій у Льондоні.

— **Революція бочки.** Ніхто з вас не уявляє собі бочки інакше як округлої, правда? Отже від тепер мусить звикати до думки, що бочка може бути і квадратова. До цього додумалась одна німецька фірма, яка впевняє, що квадратова займає багато менше місця і тому мусить виперти свої округлі суперниці. Ця бочкова революція може мати вплив і на старе порівняння: „грубий як бочка", яке зміниться на „квадратовий..." А це, в суті річі, коли йде про вплив бочки на чоловіка, те саме.

— **Світова** **** Рада Радянських Комісарів передала Маріїнську Палату, де раніше була „Державна Рада" управі Миколаївської залізниці. — Бельгійський парлямент цінне цими днями

дискусію над законом про 6-місячну військову службу. — Англійський парламент прийняв закон, що від 1929 року 7 і пів процент фільм, які виставлятимуть в Англії, мусять бути краєвої продукції. — Державу Арканзас і часть „стейту" Міссурі відвідали знову два бурі, в яких згинуло 30 людей, ранених 75. — Група американських фінансістів хоче почати поширення французької пристані Гавр, щоби перенести туди пасажирський і товарний корабельний рух з Гамбурга та Антверпену.— Кружляк „Сідней", який у 1914 році затопив славного свого німецького противника „Емден" буде збережений як воєнна реліквія. — Арештували бувшого італійського посла і секретаря нар. партії Гаспері, який пробував дістатись до Югославії під чужим паспортом. — Вашингтонські банкіри підписали контракт на позичку респ. Нікарагуа мільон долярів. — Студенти-медики в Білгороді почали страйк, домагаючись студентського дому.

— **З театру.** „Графиня Маріца", знамениту оперетку Е. Кальмана з гостинним виступом Ресі Скальської і Володимира Весоловського виставляє другий раз „Незалежний Людовий" і Театр Союзу Артистів у неділю дня 27. березня ц. р. в 7·30 вечером. Пополудні в 3·30 йде „Пан Твардовський", казка феєрія на основі повісти О. И. Кращевського.

— **Звертаємо увагу** на оголошення фірми „Дель-Ка" умішене в нинішнім числі. 1—1

Чим найлекше нищити миші і щурі?

У кожнім рільнім господарстві завдають собі таке питання, тому, що тепер вживані середники всіх розчарували. Вишукати середник, який дав би певність, що труд і гроші хлібороба не підуть на марно, стало пекучою справою. Щойно найдені препарати „Zelio", а саме зерна „Zelio" на миші і паста „Zelio" на щурі дозволяє хліборобові успішно боротись з цією язвою, яка є нещастям кожного газдіства. Страти, спричинені цими шкідниками в році і в найрізнороднішних підприємствах ідуть на мільони. Проф. д-р Шерк, Вушке проф. Красуцкий, проф. Гупенталь і розслідні стації, твердять, що препарати »Zelio« є якраз тим середником, який певно винищує цю плягу щурів і мишей. Досвід виказав, що крім препарату „Zelio" не найдено інших, ліпших середників і що вживаючи цих препаратів, хлібороб найліпше охоронить себе від сумних несподіванок, які його досі стрічали.

Вороги людства це алькоголь і нікотина. — Замість тротитися тютюном і алькоголем, краще вислати ті гроші до „Комітету допомоги вдовам і сиротам по священиках", Львів, вул. Домініканська 11, а обітремо вдовичі сльози, осушимо сиротські очі.

Станиславів
Пасаж Ґертенберґа

Дрогобич
Ринок 7

Львів
Пет'онів 12
Гетманська 6

Борислав
Пантьова

Перемишль
Площа на брамі

Коломия
Ринок 41

Стрий
Косцельна 24

Дописи.

Балигород. *(Просвітній рух в нашому судовому повіті).* Балигородський судовий повіт лежить на пограничу Лемківщини й Бойківщини. Культурне й економічне життя гейби завмерло. З виїмком села Воля Міхова (о. Вареха), де прекрасно розвивається кооперативна споживчих товарів і містечка Балигороду, де просвітне життя проявляє під впливом о. дек. Панасевича в співпраці з місцевою інтеліґенцією, — інші села, де є також наші священники й учителі, сплять, можна сказати, мертвим сном. І нема надії на краще, як довго ми далі спатимемо. Ось приклад цієї безкарної байдужости: читальня „Просвіти" в Балигороді влаштувала дня 20 березня ц. р. в сполуці зі силами чит. „Просвіти" в Стежниці концерт в честь Т. Шевченка. Крім молоді, кількох селян та міщан, кількох представників від жидів і кількох поляків, на 20 священиків і 3 учительські сили в повіті явилося: 2 священики, а саме голова чит. о. Чайківський і о. Левицький та одна учителька; інші, хоч яка була гарна погода, не явились. Лише паленіло... Бож цьогорічний концерт — чи не перший в цім глухім куті від істнування світа — мав бути маніфестацією наших сил і нашого відродження. І справді концерт так гарно під кожним зглядом вийшов, що міг би сміло відбутися й у столиці, та — на жаль — не було на ньому тих, що конче повинні були бути. Байдужим до народньої праці даємо пересторогу, щоб їх не стрінув докір Шевченка: „Раби, підніжки, грязь, сміття..."

Очевидець.

Орґанізаційний рух.

Сходини УНДО в Бірчі.

Перші спроби політичної орґанізації Бірчанщини увінчалися успіхом у грудні мин. року, коли то, завдяки ініціятиві і підготовній роботі дра Михайла Ільницького, відбувся Повітовий Нар. Зїзд Нац.-Дем. Обєднання. З того часу пішла акція паралїжування руїнницького впливу кацапських і польських партій, закладання кооператив, читалень і кружків „Рідної Школи". По селах встановляється мужів довіря і партійні комітети. Безуспішно засипує наші села масою папіру „Воля Народа", бо кількох прихильників здобула собі всього на всього тільки в одним Яворнику Руським. Ширші політичні сходини УНДО відбулися у нас дня 27. лютого п. р. Порішено поглибити орґанізаційну роботу і в тою метою скликувати часто довірочні збори по селах. Було дуже бажано, аби в нашій Бірчі відбулося небавком більше наподнє віче з участю посла й делеґатів центрального комітету УНДО.

Д. Гадиняк.

Стрийський процес.

Розправа проти 43 робітників.

Стрий, 24. березня 1927.

При сьогоднішній розправі переслухано як свідка старшого постерунькового Йосифа Сорека. Як той свідок так і слідуючий, постер. Грохович, особливо свідок Охендушко, старший пільодовнік слідчої поліції, вказують зізнання незвичайно обережно, а все таки в деяких моментах суперечно з заподіяннями в слідстві. Їм перехресними питаннями оборони вдається і випручуються від прямої відповіди. Видно на них школу, тому оборонець д-р Аксер поставив внесок на видалення з салі „виядовців" Тасса, який від початку розправи сидить між публікою і дуже пильно все записує. Трибунал по нараді усунув того пляна із салі. Свідок Охендушко Франц, „виядовець" політичної поліції, був 31. березня 1925 р. на Професійним Союзом і бачив, як обвинуваченний Мацента, Радван, Соколовський і Грицуляк формували демонстраційний почін, висуваючи наперід жінки. Стріли чує, але в будинку староства не був. Свідок заявляє, що обвин. Мацента, Соколовський, Грицуляк і Вагман є членами комуністичної партії. На запит, чи мав конфідентів у Профес. Союзі, каже, що ні.

З причини спізненої пори відложено дальше переслухання цього свідка на завтра.

З театру.

Вистави „Нового Українського Театру" в Немирові.

„Новий Український Театр", який прямує тепер на любельське воєвідство й Волинь, по дорозі завітав і до нашого, Богом та людьми забутого Немирова. Дав він у нас три вистави: в суботу, 19. ц. м. „Циганку Азу", в неділю, 20. ц. м. „Марусю Богуславку" а в понеділок, 21. ц. м. „Шалапута". Переповнена на всіх трьох виставах саля „Просвіти" та рясні оплески були цілком заслуженою нагородою за те артистичне задоволення, яке виніс глядач з цих вистав.

Пожаліти лише треба, що театрові не вдалося залишитися ще на кілька вистав у нашому місті. Вина в цьому равського старости, який не дав дозволу на більше як на три вистави, боячись очевидно й тут „антипаньствової агітації".

В днях 22., 23. і 24. ц. м. театр грав в Угнові, а звідти вибирається на турне за „сокальський кордон". Бажаємо йому успіху!

Немировець.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі анархії!

Літературний куток.

— Богдан Лепкий скінчив нову історичну повість „Сотниківна" (що не входить у трильогію „Мазепи"), а часів Виговського, яка небавком вийде у В-тві „Червона Калина". Повість призначена для ширшого загалу, головно для молоді.

— Нове В-во у Київі „Маса" видало три збірки оповідань: М. Івченка „Поранною дорогою", Г. Косинки „Політика" і Я. Качури „Без хліба". Качура — дебютант.

— Держ. В-во в Харкові видало збірки оповідань С. Пилипенка „Під Черниговом", Ю. Яновського „Рейд", І. Кириленка „Стихія", А. Любченка „Дні юности".

— Цими днями виходить з друку накладом Держ. В-ва України альманах спілки революційних письменників „Західна Україна". В альманасі бере участь понад двацять авторів, західно-українських письменників.

— Всеукраїнська Академія Наук готує до друку словник української історичної мови під редакцією проф. Тимченка. В словнику буде матеріял про походження мови та жерела. Ще в осени передбачають видати частину словника від А до Ж. Приготовлено до друку понад 40 аркушів.

— Чеські автори, Чапек і Гашек перекладені на російську мову, один з англійського перекладу, другий з німецького. Чехи жалуються, що між російськими передкладчиками нема людей, що розуміли би чеський оригінал.

— Нова режісерія у державнім берлінськім театрі „Гамлета" та „Розбійників" відбилась відгомоном аж у пруській сойміі, де націоналісти атакували дир. Єснера, що йде за зразками... більшовицького театру.

— Бернард Шов домагався від одного французького денника мілїон франків за відповідь: які має погляди на сучасну французьку літературу та театр. Ясно, що денник цих поглядів зрікся, але дізнався при цій нагоді, що Шов за перших 9 літ своєї літературної праці заробив усього... 165 шілінґів. Тому-то тепер хоче собі це „відбити".

— „Брати Карамазови" йдуть як сценічна перерібка з великим успіхом у жидівськім театрі,

— У Кракові святкували 30-літні роковини літературної діяльности польського письменника Владислава Оркана. Вечером дали в театрі премієру його пєси „Франек Рекоча".

Всячина.

Хто рішив про експлодок війни?

В льондонськім „Сандей „Експрес" видрукував недавно франц. маршал Жофр цікаву студію про першу битву над Марною в 1914 р., яка мала такий великий вплив на хід подій світової війни. На думку Жофра першим винуватцем німецької програної був тен. Клюк, який не послухав приказів головної кв. кватири і шефа штабу Мольтке. Таким робом перший німецький операційний плян був зіпсований від першої хвилини. Замість йти за армією Бюлова у віддалі двох днів маршу, Клюк усупереч приказам лишився богато дальше позаду і цим дав змогу франц. Генеральному штабові приноровити до німецької армії й власний плян: окружити її. Німецька армія окружена впала в сіть.

Лікарські Опінії і тисячі подяк згідно потверджують це, як важним для поправи і удержання здоровля є

Biomalz

У всіх аптиках і дрогуеріях.

BIOMALZ

Зі спорту.

Україна — A. Z. S.

В неділю 27. III. ц. р. в год. 3·30 попол. розіграють на площі „Сокола-Батька" мачеві змагання дружини „України" й „Академіцк-ого Зеїонзку Спортов-ого" (*A. Z. S.*). Цей клюб вийшов цього року до А—кляси, отже має дуже добрий, натренований збір гравців. Гра *A. Z. S.* визначається передовсім знаменитим *dribling-ом* та влучною комбінацією. Якби „Україна" перемогла, то буде не правдивим доказом, що вона вповні заслугує на назву А—клясової дружини. На всякий випадок прихильники й любителі спорту матимуть нагоду пережити дві години на свіжому повітрі серед приємної розривки.

Фахові школи в Польщі.

У шкільному році було в Польщі I. — 131 шкіл і курсів агротехнічних (рільничих, рільничо-промислових, огороднячих, лісних, молочарських, домашнього господарства і т. п.), II. — 214 шкіл і курсів артистичних та артист. промислу (музичні, драматичні, декораційні і т. п.), III. — 117 шкіл і курсів торговельних, IV. — 7 шкіл залізничих, V. — 8 шкіл землемірних, VI. — 200 шкіл промислово-технічних (гірничих, будівничих, електротехнічних, тканьких), VII. 217 мужеських і жіночих семінарій учительських, VIII. — 16 військових, IX. — 1 кооперативна і X. — 44 іншого роду, разом 955 фахових шкіл середнього і нижчого типу. До тих шкіл приймають по укінченню 4—7 клас всенародньої, або 3 клас середньої загальноосвітньої школи. У богатьох вимагають теж вступного іспиту, тому, хто думає посилати дитину до фахової школи, повинен заздалегідь розвідатись у дирекції школи про вимоги при вступнім іспиті. Адресу фахової школи подасть кожному хто напише, до якої школи хоче дати дитину і прішле конверту з адресою та маркою. „Торговельна Школа" у Львові, вул. Корнякт'ів ч. 1

Вудженини на свята

першої доброти

поручає склеп **К. ШИПИ,**

Львів, вул. Краківська ч. 26.

майже напротив Преображенської Церкви. 1809 1—2

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ:

SITZUNGSBERICHTE der Mathematisch-Naturwissenschaftlich-Ärztlichen Sektion der Sevcenko-Gesellschaft der Wissenschaften. Heft V. Oktober 1926 — Jänner 1927). Lemberg, 1927, ст. 16. 8°.

М. Олесниченко: ШКІЛЬНИЦТВО НА КУБАНІ. (Спогад). Прага 1927. 16 сторін. 8°.

„СЛУЖБА БОЖА СВ. ИОАНА ЗОЛОТОУСТОГО ЗІ СЛУЖБАМИ РІЖНИХ НАМІРЕНЬ". Переклав свящ. *д-р Ярослав Левицький.* — Львів. 19 7. Накладом Михайла Гаруха. Стор. 82. 8°.

КАЛЕНДАР КАРПАТСЬКОЇ ПРАВДИ за 1927 рік. Рік видання III. Зладив Іван І. Мондок. Ужгород 1926. 160 стор. 4°.

ЖУРНАЛИ:

УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛЯТЕЛІСТ. Рік III. Ч. 2. за лютий 1927. Зміст: Ів. Корчинський: З українського філят. руху в Галичині. — З. Флюнт: З проблем української філятелії. — І. Німчук: Нові добродійні українські марки. — А. Штоман: *„Ukraina-Handbuch"* Свенсона (по нім.). — Марки Европи 1926. — Нові марки. — Дрібні вісти. — Бібліографія. — З філят. журналів. (Адреса: *Wien XVIII., Gersthoferstr. 138).*

НАША ЗЕМЛЯ", літературний і суспільно-політичний журнал. Ч. 2. за березень. 1927. Рік видання І. Виходить в Ужгороді під редакцією *В. С. Гренджі-Донського.* Зм'ст: Гренджа-Донський: Тарас Шевченко: Мені однакого; Гр.-Донський: Могила Пророка; А Крук: Гей розлилось наше горе... К. К.: Сніжок паде; Гр.-Донський: Іван Береза; Лука Демян: Кривавий заробіток; Д. Зарицький: Відтепер не буду скромний; Уродини президента; Довкола автономії; Переслідування української еміграції; Українське питання й чеське громадянство; Чехізація; З українських земель; Наука й життя; Події в Китаю; Економіка; Літературна хроніка; Бібліографія; Куток сміху. В журналі численні ілюстрації.

„КУЛЬТУРА", журнал культурного, суспільного і політичного життя, 3—4 число за березень — квітень. Львів, 1927. Зміст: А. Деборін: Ленін як мислитель. — П. М. Керженцев: Марксизм і ленінізм. — Будівничі нового життя (Т. Мор і Г. Бабеф). — С. Олексюк: Куна, опов. — Егіше Чаренц: Син робітника, вірш. — П. Сук: Сумерк укаїзму і його божків. — В Кос: „Нова Культура" 1926—1927 рр. — На культурно-освітні теми: Самоосвіта: Культурно-освітня праця в „Просвітах". — На літературному фронті Рад. України: Всеукраїнський зїзд пролетарських письменників; Маніфест Всеукраїнського зїзду пролетарських письменників. — В. Коряк: З літературного життя: Відкриття будинку літератури ім. Блакитного; Вапліте; Молодняк; Плужанин; Зоря; Життя й революція; Всеукраїнський зїзд пролетарських письменників.

„СВІТ ДИТИНИ", число 2. За лютий 1927. Рік VIII. Львів. Видає і за редакцію відповідає Мих. Таранько (вул. Зіморовича 3). Зміст: Книжка, добра вчителька; Сон Василька; „Місяць книжки"; Твій рідний край; Рисові пригоди; Ґ ташки в зимі; На леді; На лещатах; Ще сніг на нивах; Необережний Юрко; Ой, щож бо то за сват; На санках; Зимові радощі; Три молодці в огняній печі; Мишка та світ дитини; Шадничка каса; Маленька Нуся; Барон на ловах; В нашій хатині; Ворон і воронята; Сповнення обовязку; Два братчики; Дари з неба; Загадки.

„СІЛЬСЬКИЙ СВІТ", ілюстрований господарський часопис ч. 6 з 15 березня 1927. Рік V. Львів. Зм'ст: Пам'яти Т. Шевченка; До читачів; Пресовий фонд; Ланцюг передплатників; Новинки; Як зарадив собі господар Василь та його жінка Параска — написав агр. Гр. Кернишький; Пашва морква — написав Лев Комар; Управа гороху — подав Д. В.; Українські „Ушанки", нап. Гр. Герман; Городові роботи (з малюнками) — напис. А. Гнатівський; Догляд за коронами овочевих дерев — нап. М. Щербина; Перехід на хуторі — нап. Кость Сірий; Скасування сервітутів — нап. Петро Зварич; Управа верби — нап. агр. К. Дашкович; Відповіді на питання; Оповістки.

„ДУХОВНИЙ СІЯЧ", церковно народній ілюстрований тижневик. Рік I. ч. 5—6. Виходить у Варшаві під редакцією Е. Саковича. Зміст: Стрітення в храмі; Як маємо ставитись до своєї смерти; У святого Стрітення; Протоєр. Й. Динько-Никольський: „Милість миру, жертву хвалення" (до перекладу літургії на українську мову; свящ. С. Малевич: Пастирі церкви, єднаймося: С. Любарський: Місто Кодень, Зільського повіту; Оголошення; Малюнки.

„НАШ ПРИЯТЕЛЬ", видає Марійське Т-во молоді у Львові. Рік VI. ч. 4. За квітень. Зміст: Страстна дума; Спомни про перше св. Причастя; Що буде зі мною; Ростислав Володимирович; Кава; Воскресні настрої; Пісня горобчика; Хто щедріший; *Маруся*; Загадки.

СЛУЖБА БОЖА СВ. ИОАНА ЗОЛОТОУСТОГО

зі службами ріжних намірень українською мовою

у перекладі о. д-ра Ярослава Левицького з дозволом греко-кат. Митрополичого Ординаріяту вийшла друком — примірник 2 зол. 50 сот. без пересилки. Продає „Книгарня Наукового Т-ва ім. Шевченка" і Адміністрація „Діла", Ринок 10. 2—3

Орґанізатор — подорожуючий

літ 30—35, енергічний і меткий потрібний негайно до молочарських машин. Подрібні оферти з поданням першорядних референцій до Адміністрації „Діла" під „Першорядна Сила". 1811 1—1

Посмертні згадки.

о. Іван Александрович, емеритований парох Хмелева, заліщицького повіту, помер 21. ц. м. в домі свого зятя о. І. Вацика, пароха Щитовець, в 92. році життя і 67. священства. Бл. п. о. Іван був твердого закала, але не заскорузлого поглядів; твердий характером, високих поступових поглядів і понять, ціле своє життя перевів чесно і все з книжкою в руці. Крім теольогії покінчив усі курси фільософії і був знавцем греки й латини. Спокійного духа, задля фізичного недомагання не рвався до ширшого публічного життя, зате був упертий і ярий противник пімства, котре уважав джерелом цілого нещастя нашого народу. Коли в сімдесятих роках, як тоді був звичай, не голився попід бороду, донесла була місцева жандармерія до староства, де його переслухувано і наклеймлено „москалем", а все за те, що боровся проти *„świętej kacrzmy"* й ніколи не скрунив, а всяку хрунізду пятнував як найріщучіше. На три дні перед смертю, коли зять давав йому справоздання з прочитаних нових газет, головнож про хід дебат в соймі над виборчою реформою, бл. п. Іван сказав такі слова: Всі наші сусіди бояться злученої України. — Нехайжеж рідна земля, що її він так любив, буде йому пером!

†

В пяті роковини смерти
бл. п. мистця-співака

ОЛЕКСАНДРА МИШУҐИ

почесного Члена і Добродія Ремісничої Бурси у Львові

відбудеться

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

в неділю, дня 27. березня ц. р. в 12. год. в полудне в Архикатедральній церкві св. Юра, на яке львівське Громадянство запрошує

Рада Реміснича Бурси.

ОПОВІСТКИ.

З Товариства „Українська Бесіда" у Львові. Звичайні загальні збори Товариства відбудуться в суботу дня 9. квітня 1927 в власній домівці при ул. Рутовського ч. 22. І. поверх о годині 5 по полудні, з слідуючим порядком дневним: 1) Відчитання протоколу з попередніх загальних зборів. 2) Звіт уступаючого Виділу з діяльности Товариства. 3) Вибір нового Виділу. 4) Внесення і інтерпеляції. За Виділ Т-ва „Українська Бесіда" *Зенон Лучаківський* голова, *Микола Панчук* секретар. 1746 2—2

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Акціонарів Земельного Банку Гіпотечного, Спілки акційної у Львові, відбудуться дня 29. квітня 1927 в салі Сокола (дім Товариства Дністер у Львові вул Руська 20) о год. 16. (4. з полудня). Предмети нарад: 1) Рахункове замкнення за рік 1926 зі звітом Надзірної Ради про діловодство і стан Банку, та рішення Зборів на це. 2) Розділ зиску. 3) Зміна статутів. 4) Вибір 2 членів Надзірної Ради. 5) Внески по мисли §. 71. уступ 3. статута. До голосу на Загальних Зборах й уповажнені ті акціонарі, що найпізніше 14 днів перед Загальними Зборами зложать акції (I—IV. емісії) враз з незапалими купонами, згляднo посвідки на золотові акції, в Дирекції Земельного Банку Гіпотечного у Львові або в Українській Щадниці в Перемишлі, почім дістають легітимації до вступу на Збори. Вп. Акціонарі, котрі не відібрали ще своїх акцій, оскільки намірюють взяти участь в Загальних Зборах, зволять про те повідомити Дирекцію Банку заподаючи свою адресу, щоби їм видано в час легітимації на Збори (§§. 65, 67 і 68 статута). 1802

Надзірна Рада Земельного Банку Гіпотечного, Спілки акційної у Львові.

Товариство Жінок з вищою освітою. Загальні Збори Товариства відбудуться в неділю дня 27. марта ц. р. о годині 10. рано в льокалю Захоронки вул. Руська 3. Всі члени обовязково повинні явитися. Порядок денний звичайний. 1810

З лікарського Т-ва. У вівторок дня 29./III. відбудеться в льокалю Т-ва відчит д-ра Бурачинського: Про розбудову Народньої Лічниці. Початок о год. 7. вечером.

Повідомляється, що вінчання п. Софії Безпалківної, студ. академії з п. Юрієм Матушевським студ. інженерії відбулося дня 26. лютого ц. р. в Подебрадах — Чехословаччина. 1799

Вар оо душпастирям, які намірюють малювати свою церков, раджу, щоби негайно порозумітися з „ДОСТАВОЮ", (Львів, вул. Домініканська, 11.) В цій хвилі є свобідні два артисти-малярі (першорядні сили), за яких роботу „Достава" дає повну поруку, що вона буде виконана артистично, відповідно до вимог нашого стилю і обряду, а при тім дуже дешево. — *о. В. Лициняк.* 1800 1-3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 98-?

9 зол. коштує будильник у Мандля, Коперника 14. 1773 г) 1—?

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 45.

1640 Перес[illegible] таєнин Рентгеном. 21-27

Телефон 834.

Спеціяліст венеричних і скірних недуг

Д-р І. Мінд б. сек. від. і львів. шпит. орд. 8—10, 2—6, в неділі 9—1. Тел. 48—01. Львів, Асника 1 (ріг Панської). 1725 2—2

Позір! ФАБРИКА КАПЕЛЮХІВ Позір!

И. ҐОТТЛІБА

Львів, пл. Стрілецька ч. 15.

приймає жіночі капелюхи соломяні бортові і фільцові до перероблення після найновіших заграничних моделів.

На замовлення виконується також нові. Для приїзних полагоджується до 24 годин. 1798 1—3

Час відновити передплату!!

ПОЗІР!

Залізні товари і кухонне начиння в великім виборі — поручає по найнижчих цінах

І. Й. ТІҐЕР, Львів,

Личаківська 24 а.

ПАМЯТАЙТЕ, щоби закупити 92 32-48 **Перльмуттера** фарбку до білля в порошку, бо є о 100% дешевшою і ліпшою від всіх пуделкових паст і порошкових.

Х. ПЕРЛЬМУТТЕР

Бюро фабрики: Львів, Сонечна 62.

Ширіть наш часопис!

ЧЕКОЛЯДА „ОПТІМА"!

1673 **найліпша** 8—?

ЩАСЛИВІ ЛЬОСИ

І. кляси XV. Державної льотерії кляєвої продає 1719 4—5

АҐЕНЦІЯ ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО

Львів, Ягайлонська 8

¼ 40 зол., ½ 70 зол., ¼ 10 зол.

Поручення з провінції полагоджується відворотною почтою.

Конкурс

на посади учительок(ів) українського, латини, математики і фізики, географії, рисунків, руханки в гуманістичній жіночій гімназії від 1./IX. 1927. Платня як в державних гімназіях. — Речинець подань до 1780 2—3 кінця квітня ц. р.

Видія Товариства „Український Інститут для дівчат" в Перемишлі, вул. Татарська 4.

ДО ПРОДАЖІ дешево, евентуально до промислових цілей, на периферії Львова, недалеко трамваю, партеровий мешкальний будинок з городом і шопою. Зголошення приймає з чемности адв. канцелярія Д-ра Марітчака у Львові, Крашевського 19 а/II. 1801 1—1

МЕБЛІ СТИЛЕВІ

краєві і закордонні по приступних цінах

поручає

Нововідкритий Склад Меблів

С. Брик і М. Ґринер

Львів, Ягайлонська 24

1747 Тел. 21-76. 3-5

Весняні Плащі, костюми, вовняні і шовкові сукні поручає у великім виборі **ЦЕЦИЛІЯ ГАН,**

Львів, площа Смольки ч. 1а, проти кіна Марусенька. Полекші в сплатах. Приймає також замовлення з власних і принесених матеріялів. 1729 4—10

ВИДАВНИЦТВО „ТРЕМБІТА"

КОЛОМИЯ, СОБІСЬКОГО Ч. 7. поручає такі новини:

Новий портрет Б. Хмельницького (са 35x50) . . . **зол. 1·—**
Новий український ФЛІРТ (забава) (48 карток) . . „ **1·—**
Хейромантія або Читання з руки (з 15 обр.) . . . „ **1·—**
ЗІЛЬНИК, як уживати лічничі зілля . . . . . „ **0·50**

Пересилка книжок 50 с., портрету 90 с. Висилається лише по одержанню належитости враз з сумою на пересилку. За післяплатою **не** висилається

Книгарням значний опуст. 1752 2—5

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів Ринок ч. 10.

Після конфіскати — другий наклад

Ч. 69 (11.037). Львів, вівторок 29. березня 1927. Pocztową opłatą ryczałtową. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Кит і медвідь.

Львів, 28. березня 1927.

Перемога кантонської армії, захоплення нею Шанґаю, опанування залізничих шляхів, розпряжність в арміях наємних китайських генералів, симпатії населення до визвольного руху кантонців, а одночасно підірвання авторітету і всемогучости Англії на Далекому Сході — все створює нове положення на азійському терені взагалі, а на китайському зокрема.

У звязку з тим перед нами являється питання: Чи захоплення Шанґаю є вихідною точкою до поглиблення воєнного напружения і до поширення воєнної заверухи, чи — навпаки — є це вступ до пацифікації Китаю збройною силою побідного китайського націоналізму? А що за спиною визвольно-революційної боротьби Китаю проти чужинецького засилля стоїть вся могутність СРСР і всі пропаґандистичні засоби Комінтерну, то цікаво, в якій площині можуть розвинутися відносини між Великою Британією і СРСР. Конкретно: чи в створеній ситуації можлива є близька війна між цими ґігантними й органічно непримиримими могутностями, яких такі чи інші відносини впливають безпосередньо на уклад відносин усього европейсько-азійського континенту? Чи в недалекій будуччині є можлива кривава зустріч між китом і медведем?

Коли думаємо про можливість більшовицько-британської війни, то важко уявити собі: на якому терені і при допомозі яких засобів можуть зі собою боротися медвідь і кит. Основою могутности Вел. Британії є її воєнна фльота. Але у відношенні до СРСР. фльота не находить майже ніякого приложення. Англія могла би заатакувати і здобути лише Кронштад та своїм десантом обсадити Ленінградт. І на тому кінець, бо доступ до Чорного Моря замикає Туреччина, легальна посідачка Дарданелів і теперішня союзниця СРСР. Зновуж береги Пацифіку зависно береже Японія, яка від часів вашингтонської конференції вже не є аліянткою Вел. Британії.

Правда, в крайному випадку Англія може не рахуватися з легальними посідачами Дарданелів і пробоєм вдертися на Чорне Море, але тут зустрінеться вона з великанським простором, який важко побороти навіть при допомозі Польщі і Румунії. Пробій крізь Дардалелі, порушення легального посідання Туреччини, ставить останню у воєнну позицію поруч СРСР, та штовхає проти Вел. Британії фанатичний мусульманський світ. До тогож за спиною Польщі, найповажнішої, імперіялістичної сусідки Рад. Союзу, стоїть Німеччина, яка цупко тримається своїх явних і тайних умов з Москвою, щонайменше так довго, як довго не переведено повної ліквідації Версалю і не привернено їй необмеженого рішаючого становища в середущій Европі. Надії на протибільшовицькі рухи і повстання на Рад. Україні, хоч без сумніву величезна більшість українського народу не є захоплена більшовицькою політикою і підрядним становищем України в Рад. Союзі, є вилами на воді писані з огляду на те, що в англійських шлянх іде Польща і Румунія. Політика цих двох посідачок українських земель у відношенні до українського народу та їх імперіялістичні тенденції зовсім не сприяють антибільшовицьким рухам. Не вважаючи на наші принципові застереження відносно комуністичної політики на Україні, годиться без обиняків зазначити, що поставлена перед дилємою: Рад. Союз чи Польща і Румунія, величезна більшість українського народу ні одної хвилі не буде вагатися з відповідю, щоби поставити запору дальшому розшматовуванню українських земель.

З другого боку й СРСР, не маючи фльоти, не може вдарити Вел. Британію в її найболючіше місце. Правда, істнують іще й азійські границі Вел. Британії. Та ледві чи СРСР відважилась би своєю армією атакувати північні границі Індій, рахуючись з кепським заосмотренням червоної армії і природними перепонами.

Таким чином дві великі могутности світа під сучасну пору находяться в становищі воєнної неспроможности. Вони не в силі вести зі собою війни, що найменше матеріяльної. Та війна між ними фактично ведеться засобами економічними, фінансовими і моральними. Ці засоби не вирішують конфлікту і розтягають його на довгий час. СРСР утверджується в Азії; перемога кантонських військ є одночасно перемогою Рад. Союзу над Англією. Якуж відповідь на більшовицькі заходи дав льондонський уряд? Тоді, як Рад. Союз спомагає еманципацію Азії і наступчує її проти Англії, остання зашморгує довкола Росії свою економічну і фінансову сітку. Не маючи змоги побороти Рад. Союзу збороєю, Англія намагається задушити його економічною блькадою. Чи ці засоби доведуть до цїли, чи вони дадуть Англії бажані наслідки, треба щонайменше сумніватися. Бо Рад. Союз живе зовсім іншим життям, як Европа. Закони економічного життя Европи не все дадуться приноровити до Рад. Союзу. Можна навіть сказати, що Рад. Союз сам блькується, а в таких умовах англійська економічна блькада мало впливає на вияснення положення.

В таких умовах англійсько-більшовицький двобій набирає затяжного характеру. Є це боротьба велитнів, що обіймає великі простори, великі інтереси і великі справи, кидаючи свою тінь на весь европейсько-азійський континент.

Нераз звертали ми увагу на англо-радянський конфлікт, на цей двобій велитнів, зазначуючи, що тут іде боротьба також за нашу долю. Вже це одно повинно нас заставити не лише слідкувати за цими змаганнями, але й готовитись до зустрічі рішаючої хвилі.

Ф. Ф.

Українське віче в Парижі.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 13. березня 1927.

I.

Завтра четверті роковини постанови Ради Амбасадорів у Парижі, скликала президія „Союза Українських Громадян у Франції" віче. Було воно вчора вечером у великій салі „Наукових Товариств". Людей назбиралося надсподівано богато — не осталося одного вільного місця в салі. Були свої й чужі. Серед своїх були люде ріжних партій і поглядів, з цього і того берега Збруча, за виїмком очевидно одних тільки членів відомої польсько-волоської організації. В першім ряді крісел сидів тутешній представник УСРР., п. Полоцький. З чужих були литовці, росіяне, білоруси; споміж французів був п. Жан Пелісіє, котрого імя звязане з подіями кінця 1917 р. на Україні, далі п. Лєкаш, письменник, котрий недавно переїхав з ольщу й Україну, виладнє велику книгу про польські гаразди, яка появиться незабаром, і опублікував анкету про деякі — дрїжко проймаючі — сторінки „діяльности" польських союзників на Україні 1919—20 рр.

Проводив голова Союза, відомий історик Орлика й Войнаровського і дослідник українських слідів у західно-европейських архивах, п. І. Борщак. Промовляло чимало бесідників, українців і чужих; промови останніх були всі без виїмку симпатичні нашій справі. Українські бесідники промовляли по части по українськи, по части й по французьки — для чужих гостей. Крім голови зборів, котрий і виголосив реферат, чули ми промови пп. Савчина, Норича, Галіпа. Перший представив політичні, господарські й культурні наслідки польського правління в Сх. Галичині; другий, один з активних учасників боротьби за Сх. Галичину, цікаво розказав про методи і деякі епізоди наших змагань за свободу Батьківщини; третій, п. Галіп, буковинець з роду, колишній дипльомат режімів Центральної Ради, гетьманського, директорського й отаманського, з південним темпераментом довго протестував проти того, що твориться з Галичиною, тай дав — вже навіть трохи через міру субєктивний — образ відношення української делеґації часу мировой конференції в Парижі до галицької справи, тай — рівно субєктивну оцінку тих відносин.

Потім складали заяви прихильности й солідарности — чужинці.

II.

Ухвалено резолюції — відповідні. Отже: протести й осуди, відклики й заклики. Серед відкликів замітний був заїзд до французького уряду; політично ще замітніший був заїзд до найблизчої сесії „ВУЦВК-у". Подавати тексти промов і реолюцій булоб і зайве, і з цензурних причин неможливе; зрештою як французький уряд так і Харків і Москва відповідні тексти певно і без нас одержать.

Певний диссонанс у віче те внесла, „ніде правди діти", довгенька собі промова п. Галіпа. Сидячи кілька кроків напроти цього промовця, слухали ми його оповідань і — признаємось — іноді чудувались їм дуже. Очевидно не вітає не тому, що бесідник нині так само палко величав пок. Леніна, як пламенно звеличував був учора пок. Петлюру, а ще передучора гетьмана Павла — такі „еволюції" в наших днях уже мало здібні когось дивувати і не варто би над ними й зупинятися. Ні, не цьому ми чудувалися, а пильности, з якою промовець робив вихиляси вперед і взад, вліво й вправо щоб можливо як найосновніше замазати дійсний характер відношення української делеґації часу мировой конференції в Парижі до справи Східної Галичини.

Це дуже мало знаний епізод з нашого недавного минулого, і шкода, що не можна його тут подрібно розповісти.

III.

Президент тієї делеґації Сидоренко, одержавши з Камінця Под. через Варшаву і Букарешт відповідні вказівки отаманського „уряду", твердо й послідовно (хоча до якогось часу й не явно) вважав Сх. Галичину такою собі „провінцією", цїною якої отаманщина заходилася купити собі протекцію Варшави. В потайний контакт з поляками Сидоренко увійшов незабаром по своїм приїзді до Варшави; тактика його полягала на тому, що рівночасно він висилав абсурдні і легкі до спростування ноти в „оборонї", Галичини (з такими прим. твердженнями, як ті, що Львів має українську більшість над польсько-жидівською меншістю), тай рівночасно, потихо зговорювався з польськими емісарями за здачу цілої або майже цілої (з виїмком Тернопільщини) Галичини Польщі. Коли тодішній галицький делеґат на таку торговлю батьківщиною не хотів йти тай опираючись на тексті угоди між галицьким секретаріятом і урядом директорії, застерігався проти здачі Галичини полякам, а патомість вимагав бережения засади соборности України, то швидко стався він справжньою *bête noire* отаманських повірених. То були гарні часи! Той хто боронив Галичини перед запродайством Польщі, був „провінціялом" і „сепаратистом"; хто згадував про „соборність", був клеймлений просто зрадником. Галичина була — по розумінню отаманських уповноважнених — призначеною на здачу українською провінцією, провінцією, якою вони могли, мовляв пресвокійно, не питаючись згоди місцевої людности і її представників, розпоряжатися. Хто ставився поперек тим „коншахтам", той був предметом грубих шикан і лайок. Чого то не наслухався від розперезаних отоманських „дипльоматів" прим. проф. Томашівський, коли посмів заперечувати їм права торгувати Галичиною! Які гомерівські бої звели отаманські дипльомати, щоб відобрати проф. Томашівському нещасну машинку, на якій він писав протести проти здачі Галичини Польщі! Гей, гей!

Нагадували ми собі ті сумні тай рівночасно трагікомічні історії, слухаючи промови п. Галіпа. І ми питалися самих себе: Невже п. Галіп справді так основно призабув своє своєчасне становище — в отаманській делеґації, в питанню, про „соборність" і „провінціялізм", в коншахтах з польськими емісарями, в перешіптуваннях з висланцями Машівенча з Букарешту, Лівицького з Варшави, то що? Невже справді також у представленні минулого він успів — змінити віхи?...

В. Пашицький.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Заступник фабрики гнутих меблів „Мазовія“

ЙОСИФ БЕЗДЕК

Львів, Панська 15.
Гуртова і детайльна продаж гнутих меблів.

На манівцях.

З приводу протичеської демонстрації.

Львів, 27. березня 1927.

Вчорашня польська преса покалано приносить звідомлення про велику українську демонстрацію, звернену проти чехів, про атаки на чехословацький уряд і про обосвоєчеського імєня... представниками польської влади. Можна сказати, що саме пізно, особливо в реферативній частині (мабуть на думці реферат інж. М. Тавридла) стояло на відповідній висоті, справедливо розділяючи світла і тіни між усіх трьох західних державців українських земель: Польщу, Румунію і Чехословаччину. Не можна того сказати про дискусійну частину віча. Від якогось часу на вічах Організації українців м. Львова завелися дивні звичаї й обичаї. В дискусії забирають голос усе одні і ті самі „дівчі“, не турбуючись тим, чи вони мають що сказати, чи ні. Зрештою, про зміст їм не йде, тільки про френетичні оплески розентузіязмованої публики. Неперебірливі дискутанти мають на меті тільки дешеві ефекти, а щоби їх осягнути невеличким коштом, часто відбігають від теми і виявляють свої особисті анімозії до такої чи іншої політичної організації. Особливо небезпечними є анархічні типи зпід звізди „безпартійних“, і вони то погрожують звести на манівці Організацію українців м. Львова, а її вічам і зібранням надати просто свавільно збиточний характер. Керманичі Організації мусять застановитися над тим, чи допускаючи до обниження рівня народніх віч палкогаїними дискутантами, вони тим самим не ліквідують значіння самих віч.

Вершком збиточности, а одночасно дезорієнтації в основних питаннях політики є намагана демонстрація перед чехословацьким консулятом. Тільки подумати: українцям під Польщею живеться так добре, вони втішаються такими вольностями, що — виходячи з положення свого благодєнствія під польською владою — демонструють проти чеського гніту і т. і. Без сумніву на Закарпатській Україні є кепсько, одначе далеко гірше є в Польщі, а найгірше, правду кажучи, в Румунії. І щож ціється? Частина вічевиків іде по лінії найменшого опору і демонструє проти тих, що з трьох державців західно-українських земель, є ще найменшими гнобителями і найменше небезпечними для нас, найменше шкідливими. Демонструючи перед чехосл. консулятом, ініціятори цього подвигу роблять вовчу прислугу загально-українській справі, а одночасно дають величезний атут польській пропаганді. Польський консуль в Кошицях, головний ініціятор протиукраїнської політики (головно проти українських еміґрантів) на Закарпатті не залишить нагоди, щоби з цих збитків збити відповідний капітал. А й польський посол у Празі, виправдуючись перед чехословацьким урядом за демонстраційну гарячку „своїх“ українців, не забуде вказати на українське „вархольство“ і т. і. В чесько-польських взаєминах, які відбуваються від довшого часу, виступ українських демонстрантів проти чехів матиме свою окрему ціну. А і взагалі, хіба країні легковухи ведуть політику в той спосіб, щоби єднати, цементувати посідачів українських земель.

Положення наших братів на Закарпатті і політику покидьків чеського громадянства, порушено в нас перший раз на вічу. І на перший раз вповні вистачаючими були резолюції, розуміється, розумні.

Замість того, пробовано зробити демонстрацію перед чеським консулятом. Львівська поліція може бути горда зі своєї тактики, якою вдалось їй і невинність зберегти і капітал для польської пропаганди придбати.

Зате ініціятори і керманичі пятнадцятого віча українців м. Львова не лише не придбали ніякого капіталу для загально-української справи, але й розтринькали той капітал, який давав змістовий реферат інж. М. Тавридла.

Наші політичні чинники повинні з цього факту витягнути відповідні консеквенції і на будуче не пускати самопас наших добровольчих політиків, які тільки шкоду приносять і самій організації, і висуненій на порядок дня справі.

Т.

Конституція (Основний закон)

II. Організація влади Української Соціялістичної Радянської Республики.

Центральна влада.

(Продовження.)

Верховним органом влади є Всеукраїнський Зїзд Рад Робітничих, Селянських та Червоноармійських Депутатів, а в періодах поміж Зїздами — Всеукраїнський Центральний Виконавчий Комітет (ВУЦВК). В періодах поміж серіями ВУЦВК — виконавчим та розпорядчим органом є його президія. Розпорядчим та виконавчим органом ВУЦВК-у є утворена ним Рада Народніх Комісарів. — Всеукраїнський Зїзд Рад визначує загальний напрям діяльности уряду і всіх органів влади відповідно до конституції Рад. України і Союзу СРСР.

До виключної компетенції Зїзду належить:

Затвердження, зміна та доповнювання основ конституції Рад. України й Автономної Молдавської Республики; зміна кордонів Рад. України відповідно до конституції Союзу СРСР. і зміна кордонів Молдавської Республики; розв'язування питання про вихід Рад. України зі Союзу СРСР.; вибір членів ВУЦВК-у, вибір делегатів на Зїзд Рад Союзу СРСР. та вибір представників Рад. України до Ради Національностей Центрального Виконавчого Комітету Союзу СРСР; чергові зїзди Рад скликує ВУЦВК один раз в рік; надзвичайні зїзди Рад скликує ВУЦВК з власної ініціятиви або на домагання рад місцевостей, що нараховують не менше одної третини всієї людности Рад. України.

Всеукраїнський Зїзд Рад вибирають окружні зїзди Рад і Всемолдавський Зїзд Рад, при чім на кожних 10.000 виборців від міських рад припадає один делегат, а на кожних 50.000 людности від сільських рад теж один делегат. Кожній адміністративно-територіяльній одиниці національної меншости забезпечений вибір не менше як одного делегата.

Всеукраїнський Центр. Виконавчий Комітет вибирають на Всеукраїнському Зїзді Рад до найблизшого Зїзду Рад. Він складається з членів і кандидатів (заступників) у скількости, встановленій Зїздом Рад. На місце передчасно уступивших членів або у випадку їх відсутности вступають на їх місце кандидати в порядку чергового запису в кандидатському списку.

ВУЦВК вибирає зі свого складу голову, секретаря та інших членів президії, а також творить Раду Народніх Комісарів УСРР., зложену з голови, його заступників, поодинокох ресортових Народніх Комісарів та інших урядових осіб, що входять до Ради Народніх Комісарів на правах тих останніх. ВУЦВК. відбуває не менше як 3 рази до року чергові сесії, скликувані президією. Надзвичайні сесії скликує президія з власної ініціятиви, або на домагання Ради Народніх Комісарів або врешті на бажання третини членів ВУЦВК-у.

На своїх сесійних засіданнях намічує ВЦУВК загальні напрямні для всеї внутрішньої політики УСРР; розглядає справи закордонної політики в межах установлених конституцією; творить Раду Народніх Комісарів УСРР та затверджує на посадах або відкликає з них Народніх Комісарів; затверджує бюджет Рад. України; затверджує або касує постанови президії і Всемолдавського Зїзду Рад; розв'язує питання про зміну кордонів і подає свої постанови на затвердження Всеукраїнському Зїздові Рад; розглядає питання про зміну конституції Автономної Молдавської Соц. Рад. Республики; ініціятивні питання про зміну конституції Союзу СРСР., передаючи відповідні пропозиції Центральному Викон. Комітетові Союзу СРСР; затверджує проекти кодексів а також усіх декретів та постанов у загальних політичних і економічних справах Рад. України; розв'язує інші питання на пропозицію президії або передані йому самою сесією на розв'язання.

До Президії ВУЦВК належить:

Нагляд над переведенням в життя Конституції Рад. України, нагляд над виконуванням всіх постанов зїздів Рад Союзу РСР і Всеукр. Зїзд Рад, ЦВК-у Союзу РСР та ВУЦВК-у; розгляд та попереднє затверджування бюджету УСРР а опісля передання його на затвердження сесії ВУЦВК-у; підготовлювання всіх матеріялів до сесії ВУЦВК-у; видавання декретів, постанов та розпорядків і розгляд та затверджування проектованих Радою Народніх Комісарів декретів та постанов; касування постанов Ради Нар. Комісарів; вибір та відкликування Народніх Комісарів і участь в настановлюванні уповажнених народніх комісаріятів Союзу РСР при уряді Радянської України; затверджування заступників Народніх Комісарів на предложення Ради Народніх Комісарів; касування незаконних та недоцільних постанов і розпоряджень народніх комісарів та інших центральних органів влади, а також і місцевих зїздів Рад, виконавчих комітетів та їхніх президій; касування постанов Центр. Вик. Комітету і Ради Народніх Комісарів Автономної Молдавської Республики; касування постанов Пленуму Найвищого Суду і пропозиція його на перегляд окремих присудів, вироків та постанов кожного іншого загального або спеціяльного суду Республики, розгляд протестів і подань Генерального Прокурора; нагороджування орденом Трудового Червоного Прапору з поданням на затвердження Центр. Виконавч. Комітету Союзу РСР; розв'язування питань адміністративно-територіяльного поділу Рад. України; розв'язування всіх інших питань в порядкові верховного управління; здійснювання права амністії, помилування та відновлювання у правах засуджених осіб.

Президія ВУЦВК-у має право законодатної ініціятиви у найвищих органах Союзу РСР і право опротестувати в поодиноких випадках постанови Президії ЦВК. Союзу РСР перед сесією цього Комітету. Крім того опротестовує вона постанови Ради Народн. Комісарів Союзу РСР. перед Президією ЦВК. Союзу РСР, припиняючи в передбачених конституцією випадках постанови Союзних органів.

Про Раду Народніх Комісарів УСРР.

Рада Народніх Комісарів складається: з голови Ради Народніх Комісарів; заступників голови, в числі встановленім ВУЦВК-том; голови Вищої Ради Народнього Господарства, Народнього Комісара Земельних Справ, Нар. Ком. Фінансів, Нар. Ком. Зовнішньої й Внутрішньої Торговлі, Нар. Ком. Праці, Нар. Ком. Внутрішніх Справ, Нар. Ком. Юстиції і Генерального Прокурора Республ., Нар. Ком. Робітничо-Селянської Інспекції, Нар. Ком. Освіти, Нар. Ком. Охорони Здоровля, Нар. Ком. Соціяльного Забезпечення і керманича Центрального Статистичного Управління.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Проти політики гнету.

—o—

В життя наших установ

Загальні збори Центробанку.

В пятницю 25. ц. м. між 4—8 год. по полудні відбулися звичайні загальні збори Центрального Кооперативного Банку „Краєвий Союз Кредитовий“ у Львові. Збори провадив головa Надзірної Ради д-р Володимир Охримович, а секретарювали проф. Іван Галушинський з Тернополя і п. Пшепюрський зі Львова. У зборах взяло участь загально коло 100 учасників, в тім представники наших кредитових кооператив з краю і фізичні члени Центробанку.

Зі звіту з діяльности за 1926 операційно-адміністраційний рік, який складав д-р Кость Левицький, довідуємося про значний поступ у розвитку названого товариства. Уділи членів з 1. січня 1925 р. виносили 29.899·31 зол., а з 31. грудня 1926 р. піднеслися до цифри 62.085 золотих. Як бачимо, то за розмірно невеликий протяг часу вони більше чим подвоїлися. З кінцем 1926 р. мав Центробанк 508 членів з 2·746 заголошеними уділами на суму 68.650 зол. Інвентар уділа виказує між членами: 298 кооператив з вплаченими уділовими на суму 57.758 зол., а інших осіб 210 з вплатами уділовими на суму 4.327·08 зол. Власне майно товариства виносить нині 19·,330 зол. і 34 сот. Вкладки до обороту виносять разом 68.871·70 золотих. В 1926 році було 1913 вкладників, з того долярових 180, золотових 1.733. Оборотові вкладки є головним джерелом оборотового фонду товариства. Центробанк влаштував 30. жовтня 1926 р. зізд відпоручників кооператив в справі ощадности та получив цей зізд зі святом ощадности. На ньому прийнято постанову про заснування кооперативи „Ощадність“, що мала ширити ідею національної ощадности в народі. Цю кооперативу вже й засновано. В минулому році використало товариство з важким трудом добутих кредитів на суму 415524·12 зл. Центробанк робив заходи біля добуття кредитів на парцеляцію землі. В тій справі далі ведуться переговори з фінансовими непольськцаи колами. В 1926 р. мало товариство 5.297·77 зол. зиску. Крім того протягом року видало товариство 4074 зл. і 68 сот. на всякі добродійні, культурні та гуманітарні цілі, яка то сума теж повинна б найтися в цифрі чистих прибутків. Прибуток у сумі 5297·77 зол. розділили загальні збори таким чином: на 10-відсотковий дивіденду від уділів призначено 3578·64 зол., а на резервовий фонд 1719·13 золотих.

Від 1. січня по кінець 1926 р. уділив Центробанк позичок на суму 777.716 зол. З того кооперативи вичерпали на ескомт векслів 737.901 зол. а інші правні особи 39.815 зол. З кредитів користали і кооперативи північно-західніх українських земель. Протягом минулого року роблено заходи біля відновлення богатьох нечинних ще передвоєнних кредитових кооператив і в тій ціли розбудовано при допомозі Ревізійного Союзу українських кооператив золотові кредити в Рільному Банку в сумі 100.000 золотих. Пізніше прийшли на чергу ще й золотові кредити в Почтовій Касі Ощадности. Покищо в минулому році зроблено не богато в тій ділянці. Практика показала, що крім кредитів треба для відновлювання кред. кооператив ще й богато чисто організаційної праці. В тій цілі розписав Центробанк конкурс на урядника з вищою банковою освітою, який має занятися виключно організаційними справами на полі кредитової кооперації. Управа Центробанку робить всі заходи для того, щоби стати центральною касою для всіх наших кооператив. Попри те стоїть пильно на сторожі інтересів вкладників і своїх членів та робить усе, щоби забезпечити їх вклади перед девалюваційною. Наслідком того Центробанк намічує всі оборотові фонди тільки в твердій доларовій валюті і в ній забезпечує зворот вкладок. В золотовій валюті намічує інші фонди, що в тійже валюті будуть також повернені.

По звіті д-ра К. Левицького прийшов до слова представник контрольної комісії, що ствердив у своєму звіті згідність книжкових рахунків зі станом каси та поставив внесення уділити управі абсолюторію.

Над звітами не було ніякої дискусії і тому без дискусії прийнято запропоновані внесення контрольної комісії про уділення абсолюторії та управи про розділ чистого прибутку, про що ми згадали вгорі. Потім приступлено до доповнюючого вибору членів Надзірної Ради, їх заступників і контрольної комісії. Голосування відбувалося картками. Листу кандидатів запропонувала вибрана на початку нарад комісія-матка.

До Надзірної Ради вибрані: **д-р Кормош Теофіль** (Перемишль), **д-р Соловій Віктор** (Берестя), **Чапельський Ізарій** (Львів) і **Герасимович Сильвестер** (Львів).

Заступниками Надз. Ради стали: **Коренець Денис** (Львів), **Лішинський Іван** (Львів), **О. Ковалевський** (Луцьк), **д-р Куниць Іван** (Рава Руська), **д-р Електорович Володимир** (Чортків), **дмр. Пашкевич Іван** (Коломия).

До Контрольної Комісії увійшли: **о. Дамян Лопатинський, д-р Іван Куровець, д-р Савчак Юлій** — усі зі Львова

Приготування до виборів.

Коли буде розв'язаний сойм?

Варшава, 27. березня 1927.

Урядові кола використовують замикання соймової сесії для політичних приготувань до будучої виборчої кампанії. Виделеговані президією Ради міністрів урядовці робять ці приготування, взоруючися на виборах із 1922 р.

Можливо, що уряд після надзвичайної соймової сесії, яка відбудеться з кінцем квітня, скличе ще теперішній сойм на нормальну бюджетову сесію в осени ц. р., щоби у відповідній речениці, в котрім вигасає каденція теперішніх законодатних тіл, приготовити бюджетові наради і зарядити розписання нових виборів. Друга концепція є ця, що уряд взагалі не буде скликати бюджетової сесії, а третя можливість — то скликання теперішнього сойму на бюдж. сесію при рівночасній прольонгаті каденції сойму на пів року.

Грізне положення в Китаю.

Гарматня пальба для ратунку чужинців. — Транспорти чужинних військ. — Евакуація американців. — **Проти міжнародних концесій. Бійки з китайцями в Америці.**

Лондон, 27. березня 1927.

Кореспондент „Дейлі Телеграф-у" описує так події в Нанкіні: Найгрізніше було пополудне 24. березня в Нанкіні, коли товпа змішалася з китайським військом і звернулася на горбок, де скрилися чужинці. Команда кораблів, що стоять на ріці Янг-Це, щоби не допустити до різні, отворила барабанну шрапнелеву пальбу в напрямі нападників. Пальба відстрашила кантонців, які досі не стрічалися з морською артилерією. Потім сильний відділ морської піхоти перевів збігців крутими вуличками до ріки.

Рим, 27. березня 1927.

„Попольо ді Рома" повідомляє, що кружляк „Вольта" і корабель „Венеція" відплили до Шанґаю з відділом війська, який висяде на сушу в Шанґаю. Так Італія матиме в Шанґаю 1000 вояків.

Лондон, 27. березня 1927.

Загальне положення в Шанґаю і Нанкіні покращало завдяки присутности англійських і інших військ, одначе з останніх вістей виходить, що в інших місцевостях над рікою Янг-Це загрожує чужинцям усе більша небезпека. Американські власти дали приказ евакуації всіх горожан Зл. Держав із місцевостей, занятих півд. армією, не виключаючи Ганкоу і Кантону. Розпорядок цей не торкається лише консулів і не обіймає Шанґаю. Англійські власти полишили справу евакуації рішенню льокальних військових властей.—Католицьку церкву у Нанкіні ограблено і спалено. Пять японських кораблів відплило з Цінг-Тао і Порт-Артура до Нанкіну.

„Юнайтед Пресс" повідомляє, що ген. Чанг-Кай-Шек жаждав від комманданта французьких військ, щоб усунув барикади, які є довкола чужинних концесій, а при цьому гарантував безпеку життя і майна чужинців. Комманданта французьких військ відмовився сповнити це домагання. Тому Чанг-Кай-Шек вислав до комманданта заяву, яку можна вважати початком дипл. офензиви кантонського уряду проти міжнар. концесій. Робітничі організації зажадали від міської ради міжнар. концесій, щоби в неділю в полудне усунено барикади, в противному разі грозять ген. страйком. Американський і англійський уряд висилають спішно до Китаю нові відділи військ.

Париж, 27. березня 1927.

„Матен" повідомляє, що в центрі французьких концесій у Шанґаю шириться величезна пожежа. Причина її досі невідома.

Нью Йорк, 27. березня 1927.

У великих американських містах, у яких є китайські дільниці, прийшло до сутичок між членами тайних китайських союзів. Було вбитих богато людей. Американський уряд загрозив депортацією, коли бої не устануть.

Югославянсько-італійський конфлікт.

Белгород, 27. березня 1927.

„Політіка" повідомляє, що югославянський міністр закорд. справ Періч приняв італійського й альбанського посла. Темою розмов була справа навязання безпосередніх переговорів для ліквідації югославянського конфлікту.

Ахмед Зогу арештований?

Белгород, 27. березня 1927.

З Тірани повідомляють про військові приготування повстанців на кордоні Альбанії. На чолі повстання стоїть бувший міністр війни Реєв і альбанські офіцери, спенсіоновані Ахмедом Зогу. У Чорногорії зорганізовано відділ із 1500 людей, що має йти на поміч повстанцям в Альбанії. Є чутки, що протиталійська революція в Альбанії зростає чимраз більше, і навіть, що Ахмеда Зогу арештовано.

Париж, 27. березня 1927.

На Ке д'Орзей не одержано потвердження чуток про вибух революції проби Ахмеда Зогу.

Фашистівські маніфестації.

Рим, 27. березня 1927.

З нагоди 8-их роковин з часу, як повстала фашистівська організація, рано вулицями Риму переходив величезний похід фашистівських відділів, щоби взяти участь у заприсяженні нових членів міліції. На Національній пл. зібралося около 8000 учасників. Друга часть свята відбулася в касарнях міліції на пл. Маціїя. Тут прибув Муссоліні в однострою капрала. Після дефіляди нових членів Муссоліні виголосив промову.

Ще одна протиєврейська демонстрація.

Львів, 28. березня 1927.

Вчора в 12 год. вполудне якісь неодвічальні українські елементи пробували знову демонструвати перед єврейським консулятом при вул. 3. травня. Повідомлена своєчасно поліція молодих демонстрантів розігнала, арештувавши кілька осіб за опір поліційним органам. Арештованих після вилегітимуванні випущено на волю. Хто й по що аранжує ці демонстрації? І кому з того користь?

В память О. Мишуґи.

Львів, 28. березня 1927.

Вчора в 12. годині вполудне, в день святого Олександра, відправлено в соборі св. Юра заходом Ремісничо-Пром. Вурси у Львові помінальне богослуження в память оперового співака Олександра Мишуґи. Тиху Службу Божу відправив о. прал. Пасецький, до панахиди станули ще о. кан. Томович і о. Бачинський. Співав дуже гарно арх. хор під управою п. Ів. Озримовича. На богослуженню явилася в поважному числі (хоч не в такому, якби бажалося) українська інтеліґенція, головнож члени наших музичних і співацьких установ. Управа Рем. Бурси разом з питомцями була в комплеті. В часі богослуження збирав о. Бачинський дрібні жертви на Ремісничу Бурсу. Так відгукнувся Львів на 5-ліття смерти Олександра Мишуґи, що припадало в. ц. м.

Стрийський процес.

Розправа проти 43 робітників.

Стрий, 25. березня 1927.

Нині в десятому дні розправи „випадкова" Охендушко зізнає, що чув від возного Савкова, що телєфоновано по військо. Проводирями демонстрації вважає Грицуляка, Вагмана, Шумила, Магенту і Соколовського, але чому того не склало у слідстві, не знає. Свід. Новак Степан, тодішній староста в Стрию, зізнає, що в 1925 почав акцію в справі безробіття. Воєвідство дало 10.000 зол., магістрат і дорогова управа дали заняття 80 безробітним, промисловці 10 вагонів палива, околичне населення пів вагона муки. Критичного дня приняв делегацію безробітних і заявив ім, що не всі подані на листі дістануть поміч. Свідок мав враження, що делегація відійшла вдоволена. Якесь почуття все таки казало йому зажадати поліції для охорони староства. Годину пізніше ком. Лазаревич повідомив його, що формується похід, пізніше товпа вайшла до будинку. Хотів зажадати війська для охорони староства, але телєфон не функціонував. Хоч ком. Лазаревич радив свідкові вийти і вспокоїти товпу, він не зробив того задля престіжу влади. Як вилетіло товпу, ком. Лазаревич питався, що дальше робити. Свідок відповів, що не вільно впустити товпи до будинку, хочби прийшлось ужити зброї. Мав на думці білу зброю. Коліб знав, що прийде до проливу крови, не допустив би до того, радше жертвував би свою особу.

Стрий, 26. березня 1927.

З огляду на суперечности в зізнаннях св. ком. Лазаревича і ст. пшодовника Маєра, трибунал ухвалив сконфронтувати обох свідків. Ком. Лазаревич у присутности пшод. Маєра каже, що не давав йому приказу стріляти, ані теж усувати двох поліцаїв, що стояли при вході до староства. Старш. пшод. Маєр дальше твердить, що одержав той приказ і виконав його, а було то після повороту ком. Лазаревича від старости. Ком. Лазаревич ще раз заявляє, що такого приказу не давав і навіть не бачив Маєра у коридорі. Конфідент Кособуцький не залиш ані Ах-сера, чи старався звербувати Грицака на конфідента-провокатора, не відмовідає, заслоняючись урядовою тайною. Обор. д-р Гавсман просить покликати м. і. на свідка мін. сусп. робіт Мораченського. На тім розправу відложено до понеділка.

Зі спорту.

Україна - A.Z.S. 4:3 (2:1).

Ці змагання, що стягнули на площу Сокола-батька до 300 осіб, ведено в живому темпі серед великого заінтересування глядачів. Україна виявила в грі, особливо в першій половині, значну перевагу, яку використала тільки частинно. Причиною цього була обставина, що українська дружина, вдаючи у ворота противника 2 *goal*-і, вдоволилася тим і грала далі без потрібної витревалости, думаючи, що її перемога вже певна. Це й використала амбітна дружина *A. Z. S.*, що в тому часі не тільки відбилася, але й вела вже 3 : 2. При кінці Україна набрала нової енергії і вспіла ще зробити 2 *goal*-і, вийшовши таким робом з цих інтересних змагань переможцем.

Гра обох дружин була гарна і стояла технічно доволі високо. Правда, одна і друга сторона не вміє ще прецизно подавати мяча своїм, відбираючи його переважно насильно. Але це буває і в найкращих львівських дружин. *AZS.* любується в небезпечних для противника проломах, зате не має прецизних стрільців. Україна — навпаки. Доходила під ворота суперника переважно шляхом комбінації і стрільців має безперечно кращих від *AZS.* (Кобзар, Мурський, Терлецький).

З 4 брамок України три були ділом Кобзаря, одна ділом Мурського. Рогів було 9 : 5 в користь України.

Справедливим суддею був п. В. Стоцький.

НОВИНКИ.

— **Управа Народньої Лічниці** у Львові ригадує, що дня 31-го березня ц. р. в 7. год. вечером, відбудуться звичайні річні Загальні Збори в домівці Т-ва „Зоря" при вул. Вірменській 25. Прохається явитися точно в означеній годині і привести зі собою нових членів. Кождий свідомий українець і українка повинні бути членами „Народньої Лічниці", одинокої гуманітарної лікарської інституції. Членська річна вкладка лише 3 зол.

— **Ювилей ученого.** Від матем.-природ.-лікарської секції Н. Т. ім. Шевченка у Львові одержуємо таке повідомлення: В неділю 3-го квітня в г. 11. передпол. відбудеться святочне засідання матем.-природ.-лік. секції Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові з приводу 30-літнього ювилею зорганізування наукової діяльности секції і науково-редакторської праці директора секції та піонера математичних наук на Галицькій Землі п.-д-ра Володимира Левицького, редактора „Збірника" секції від хвилі його появи. Засідання буде у великій салі музею Товариства при вул. Чарнецького ч. 24 з отсим дневним порядком: 1. Відкриття засідання д-ром І. Раковським. 2. Річ про наукову діяльність секції і директора її п. д-ра В. Левицького — реферат д-ра М. Чайковського. 3. Наукові реферати: а) „Правда, краса і математика". Рефер. проф. М. Зарицького. б) „Досліди ділювія і діловіяльного чоловіка в Галичині". Рефер. проф. Ю. Полянського. в) „Розвиток поглядів на природу світла та кріза в сучасній оптиці". Рефер. д-р Р. Цегельського.

— **Новий дім і памятник Шевченка.** Українська Академія Наук у Київі піднесла думку про будову нового памятника на могилі Шевченка і будову музею біля неї. Одночасно в Київі опорожнили від комірників один 1-поверховий домик на Хрещатицькім переулку, де жив Шевченко в 1840 р. після повороту із Петербурга. Домик відреставрують і збережуть як памятку.

— **Під омофором куратора Рімера.** В тих днях має відбутися учительська конференція львівського заміського округа в школі св. Антонія у Львові. І ось катихит греко-кат. обряду дістав від шкільного інспектора припорученя відправити Службу Божу гр.-кат. обряду для українського учительства в костелі св. Антонія, *„zdaby się nauczycielstwo nie rozdrażniało"*. — Ми певні, що такого противаконного заряджения шкільного інспектора ані ніякий греко-кат. катихит не послухає, ані українське учительство на таке греко-кат. богослуження, коли побіч є наша церква — не піде. Але на що то вже нині всякі шкільні кацики собі позволяють. — *Учитель.*

— **Вихід до Ревізійного Союзу Українських Кооператив.** Вночі з п'ятниці на суботу (*25/26. ц. м.*) львівські злодіяки дістались до льокалю Ревізійного Союзу Українських Кооператив при вул. Словацького 14. і забрали з залізної каси, яку розбили, понад 10.000 зол. Злодіяки дістались до кімнат Ревіз. Союзу (на третьому поверсі) бічними сходами з подвіря, вибивши шибу, що веде до кухні. Саме в п'ятницю стягнено до каси Ревіз. Союзу з П. К. О. 6.000 зол., призначених на заплачення друкарняних робіт і на виплати урядовцям, про що злодіяки, як виходить, якимсь чином довідалися. Після розбиття каси злодіяки, наробивши в кімнаті неладу, забралися, защіпавши за собою головні входові двері на защіпку. Одинокий *corpus delicti*, знайдений на місці — це кусень рукава, що його стратив один із злодіяків при розбиванні каси.

— **Нові 5-золотові банкноти.** З днем 25. ц. м. пущено в обіг нові 5-золотові банкноти, які виготовлено в державних графічних заведеннях у Варшаві. Банк Польський, що видає ті банкноти, повідомляє, що дотеперішні 5-золотівки будуть дальше в обігу, подібно як і попередня емісія банкнотів 50-золотових.

— **Новий титул англ. парляменту та короля.** Англійський парлямент потвердив тепер свій новий титул і свого короля, з факту признання Ірландії вільною державою. Державна конференція минулого року висказалася за такою титулатурою: „Парлямент Зєдиненого Королівства Великої Британії і Північної Ірландії"; „З Божої Ласки Король Великої Британії, Ірландії і Британських Домінії, Оборонець Віри, Імператор Індії". Титул оборонця віри сягає ще часів Генрика VIII, який писав проти реформації Лютра і тому дістав такий титул від римського папи р. 1521. Інше діло, що той сам король в р. 1534 зірвав з Римом і оголосив себе головою церкви в Англії. Титул імператора Індії, як вищий щодо степеня від титулу короля, прибрано в 70-х роках минулого століття для надання більшої величі панованню англійців в Індії.

— **Шкільні реформи в Німеччині.** У поважнім англійськім педагог. журналі находимо статтю, яка звертає увагу на величезні зміни у системі німецького виховання. Перед війною весь світ подивляв одноцільність і дошільність метод шкільного виховання в Німеччині; вони нагадували машину, що працює без перепон. Навіть Англія хотіла піти за її прикладом, але надто сильна „традиція індивідуалізму" перемогла там. У Німеччині вся школа та освіта була піддана найближчим цілям держави. Народній учитель не ріжнився нічим від військового підстаршини, приморовлюючи гасло безоглядного послуху та дисципліни. Після програної війни взяло верх гасло: розвитку природних сил одиниці та таланту. Учитель у новій школі став більше самостійний; програма науки теж. І вони вже ці зміни такі великі, що вони, на думку англійського фаховця, можуть довести до повної зміни душі німецького народу.

— **Чудеса.** У берлінськім театрі „варіете" „Скала" виступав дресований шимпанс. Видко, що його професія сильно йому обридла, бо він підпалив у кліті солому і не хотів ратуватись перед пожежою. Є це приклад, що не тільки люди наслідують инші малпи, але инші малпи людей. — Дивогідний практичний спосіб карання злочинців приморили цими днями в Бельгії, де засудили 4-ох убийників президента Паульо так: одного на смерть, а трьох на 10 літ; тому, що не знали, хто з них більше винен, засуджені тягнули льоси: хто згине смертю. — „Красная Газета" приносить таку новинку: „При ревізії низового радянського апарату у Волхівській повіті, контроля найшла справу про стягнення податку із селянина Дмитріїва: 80 коп. за доплату. Листування в цій справі велось круглий рік. Дарма, що місцева міліція склала акт про бідноту Дмитріїва, відділ фінансів домагався ліцитації одиного предмету із його майна — курки. Для продажі курки „з молотка" урядовці проїхали 36 км., що коштувало державний скарб 5 руб."

— **Нова наука.** Професор московського інституту експериментальної психольоґії Чижевський створив окрему галузь науки „гістріометрію", яка має досліджувати впливи сонцевих плям на... хід історичних (!) подій. Можна поважно лякатись — якщо ця звістка не є перекручена —, щоби сонце не кинуло, завдяки такій науці, найбільшої своєї плями на історичні досліди.

— **Вага землі.** Геольог Мейль заявляє, що обчислив, скільки важить земля: 6 секстиліонів тон або в пудах: 36 з двадцять нулями. Цікаве, чи найдеться бодай ще один геольог, який згодиться з цим справді важким обчисленням.

— **Різні рекорди.** У Маямі (Фльорида) спортсмен Фуд побив дотеперішній рекорд скорости на моторній лодці, проїхавши за годину 103 км. — Берлінська преса повідомляє світ з гордістю, що найшвидший літак не зможе дігнати поїзду, що їхатиме небавком воздушним шляхом із Берлина до Ессену; спочатку він робитиме 200 км. на годину, а згодом 400 км. Отже з Ессену у Берлін можна буде їхати щодня на базар або в театр! — Львівська преса подає як дивогляд, що поручений лист висланий 15 ц. м. із Львова до Клепарова дійшов туди (3 км!) щойно за тиждень. Цей рекорд повільности почти побиває інша звістка з Італії, а саме: 6 жовтня 1889 р. висилано поручений лист із Сан-Северо до іншого міста, віддаленого на 110 км. Лист прийшов щойно цими днями, отже пішов 37 літ, 5 міс. і 8 днів. Адресат за той час помер.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

ДЕНТИСТ
Праф. Д-р Т. Богоєвич
1669 ординує від 12—4 8—10
Пасаж Миколяша Сходи 1, II. пов.

— Найгрубшою людиною у світі є німець Еміль Гове, який важить 202 кільо; як 4-літня дитина важив 67 к. — Директор відомого російського кабарету „Летучая Мышь", Баліса, заплатив за 12-мінутову розмову із Глестова в Голівуд 2000 зол., які йому виплатились, бо підписав контракт. — У Дітройті зробили недавно операцію сліпої кишки одній дитині в годину після уродин.

— Кінець шахових змагань. Нюйоркські шахові змагання між 6-ома кандидатами на новий титул „світового мистця" скінчилися, як це видно було від довшого часу, перемогою Капабланки. Він здобув 14 пунктів; на друге місце прийшов Альохін з 11 і пів пунктів, який у третій черзі перегнав Немцовича, з одним пунктом менше. Після них ідуть Відмар 10, Шпільман 7 і пів, Маршаль 5 і пів. Три перші здобули 2000, 1500 і 1000 дол. нагороди. Перевага Капабланки над іншими була весь час дуже замітна. Він грав з незохитною певністю, свободою та швидкістю. Цікаве, що найбезпечніший його суперник Немцович, грав страшенне слабо в третій черзі. А проте він має після Капабланки, який виграв 8 партій, найбільше виграних партій (6)! Альохін виграв тільки 5. Мистцем розіграних є Відмар, який має їх 14; Альохін тільки 13, Капабланка 12, Немцович 9. Немцович найгірше грав саме проти Капабланки. Відмар, дарма, що стоїть на 4-ім місці, доказав свою оригінальну гру, побивши Немцовича. Змагання кінчаться питанням: чи схоче тепер молодий Капабланка рискувати своїм новим лавром у боротьбі із старим Ляскером, якого досі він так обережно оминає?

— Світова пожежа. В Альбанії йде щораз завзятіша боротьба політичних таборів; у Тірані вбили на вулиці невідомі люди політика Юсуфа Саліча. — На засіданні берлінського медичного товариства проф. Унгер подав до відома, що найшов наркотичний середник, який робить зайвим етер і хльороформ. — Норвегія видасть у 1928 р. почтові марки з портретом Ібзена з нагоди 100-их роковин його уродження.

— Заява. У відповідь на допис п. М. В. з Калуша, поміщений в „Ділі" ч. 64 з дня 23. березня ц. р. п. з. „Що це значить", заявляємо прилюдно, що підписи наші на декларації, врученій кожному (-ій) учителеві (-льці) дня 28. лютого ц. р. на повітовій конференції, не є автентичні і що вони поміщені без нашого відома і нашого уповажнення. — *Онуфрій Курдидик*, управ. школи в. р. *Микола Дозорський*, управ. школи в. р.

Дописи.

Жмигород. *(Сумні відносини).* В нашому ясельському повіті через підвеснянний стан комунікацій дуже утруднена. Їздиться ще то саньми, то возами, бо в деяких селах ще зима і сніг; так у Жмигороді весна і розтопи, що годі поїхати. Дня 10. березня ц. р. селянин Бернацький, повертаючи зі Жмигорода до Вишовадки, хотів у Вислоці попоїти коней, графив на глибінь у рвучій воді, яка розірвала віз і 14-літній хлопець що їхав на фірі, утонув у ріці; щойно в тиждень опісля найдено його трупа 20 км. дальше, аж під Яслом. Дуже сумне явище у нас, що одним з наслідків анальфабетизму по наших селах є страшно поширене пянство і то денатурованим спіртом, від якого затроєні люди масово вмирають. Наші священики на це мало звертають увагу, бо вони й так, як звіряні капелани, а тепер без опіки Бобрінських та Евлогіїв — почуваються сьогодні більше прислужниками теперішнього політ. режиму, ніж опікунами і провідниками собі повірених парохіян. *Кость Іванина.*

З судової салі.

Провідник хлібоїдів як виродій і ошуканець.

У вівторок дня 22. березня ц. р. відбулася перед орікавочим трибуналом окружного суду в Тернополі карна розправа до т. спр. *Vr* VI 1923/24 проти Антона Чайковського, літ 30, родом з Кощюбинець пов. Коничниці, греко-кат., жонатого без майна і заняття в Тернополі при вул. Сокола замешкалого, караного судово в р. 1922 за § 460 (крадіж), котрого прокуратура обвинувачує з § 183 зак. карн. і за злочин ошуканства з § 197, § 200 і § 201 буква д) зак. кар. (ошуканство через прибрання фальшивого стану — в даному разі характеру агента корабельного), врешті за перетуп проти безпеки життя з § 335 зак. кар. В склад трибуналу входили окружні судді Володимир Зарицький як предсідатель і Кипріян Білинський та Тертіль як вотанти; обвинувачував прок. Шуп, боронив адв. д-р Мантель, сторону пошкодовану заступав адв. д-р Степан Баран.

Після акту обвинувачення Антін Чайковський спроневірив більшу квоту в цей спосіб, що від одної пані ще в 1921 р. підступно вимантив велику квоту — 2 міл. марок пол. під покришкою, що возьме її на спільницю до кіна „Світезь" в Тернополі, чого не зробив і більшої частини гроша не звернув досі. Дальше удавав з себе корабельного агента, хоч ним не був і не мав права займатися вербунком до еміграції, їздив по селах скалатського і борщівського повітів з охотою до еміграції — особливо молодих дівчат і хлопців в поборовому віці. Всіх їх зохочував до виїзду до Канади або Америки, а кого не міг там вислати, то висилав на Кубу, де емігранти прямо загибали. В кожного зі звербованих добирав задатки від 10 до 30 доларів, обіцюючи їм вистарається за всі потрібні дозволи як паспорти, ефідейвіт, візованя на виїзд з ПКУ. і т. д. З правила не робив нічого і люди опісля на свою руку старалися дістати потрібні документи, а від Чайковського жадали зворотy даного йому задатку. Пошкодованих були десятки. Остаточно у справу вмішалася поліція і дня 30. грудня 1924 р. арештувала Чайковського та віддала до вязниці окр. суду в Тернополі, де він просидів кілька місяців і тепер якраз за це відповідає. Вязні Чайковський є обвинуваченний за те, що дня 6. жовтня 1923 в Сороцьку пов. Скалат, стріляючи з браунінга за намовою і в присутности місцевого комендanta поліц. постерунку Антона Миськова на подвірю тамошнього польського священика Навроцького, постріляв тяжко в лице місцевого 70-літнього господаря Данила Квасницю. За останній факт відповідає рівнож як співвинний і Антін Миськів.

Обвинуваченний Чайковський до вини не признається за винятком постріляння Квасниці, а боронить (по польськи) тим, що в даному випадку заходить безкарність з причини чинного жалю з § 187 зак. кара. Цього одначе тут нема, бо Чайковський винагороди шкоду тільки частинно, задержуючи для себе більшу частину задатку, як винагороду за свої труди, хоч й до такої винагороди не мав ніякого права, бо не мав ніякої концесії на ведення бюра правної помочі, ані не був корабельним агентом концесіонованої лінії і за свої заходи не міг побирати ніякої винагороди. Зрештою повинен відповідати за те, що професійно займався неуправненим вербунком еміграційним. Наконець не заходить тут зовсім чинний жаль і прокуратура слушно потягає Чайковського за злочин спроневіреня і ошуканства, бо в даному випадку нема щодо нього вимог чинного жалю з § 188 букви б), ц. і д) зак. кар., бо мимо приречення не вирівнав досі всеї шкоди, а пошкодовані домагаються її звороту.

Перед трибуналом пересунулося понад 20 свідків, що в цілости ствердили акт обвинуваченя. Жаль було дивитися на тих молодих, недосвідчених людей — хлопців і дівчат головно з Коничниць і Сороцька, що в бажанні поправити свою долю за океаном впали жертвою несовісного обманця. Остаточно розправу відложено, бо прокуратор поставив внесок віднестися до Пов. Команди Доповнень (ПКУ.) в Теребовлі і в Чорткові для ствердження, чи Чайковський відносився у деяких випадках до тих кластей в справі вирабляння дозволу на виїзд до Канади чи Америки; нову розправу визначать по приході відносних актів з ПКУ.

Тло повищої карної справи зовсім сіре і само собою неінтересне. Справа однак цікава з іншого боку. Обвинуваченний Антін Чайковський є хлібоїдським достойником а іменно репрезентантом „партії" УНС-а на тернопільське воєвідство, подібно як не богато з морального боку ліпший (диви його недавню історію з тов. „Дністер") Микола Величковський у Львові на львівське воєвідство і є тут на Поділлі головною підпорою і приятелем д-ра Северина Данилевича з Долини і його правої руки Івана Стовпюка зі Станиславова. Чайковський добре тепер платний з гадючих фондів, що їх одержує Данилович. Непочесну і гидку ролю сповняє ця організація, що на своє чоло ставить звичайних злодіїв і ошуканців. Цей тип свою „політичну" карієру розпочав ще малим хлопцем в 1902 р. Як ученик III кл. української гімн. в Тернополі украв плащ свого товариша за що пок. директор Калитовський прогнав його з місця з гімназії. На цьому і скінчилася його шкільна наука. Опісля промишляв всіляко, а в часі війни дійшов навіть до майна, мав каменицю в Тернополі, арендував два млини, кіно і т. д. Все те в коротці прогайнував і зачав займатися тим, за що його судять. З більших його крадіжей занотуємо слідуючу з актів суду окр. в Тернополі *Vr* 1757/22. В часі річного ярмарку св. Анни в Тернополі 24. липня 1922 р. забавлявся Чайковський з торговельним агентом зі Львова Альфредом Бранштетером і покійним урядовцем Леоном Березовським в шинку Якова Вайсброда в Тернополі. Коли гості здорово покріпилися на рахунок Бранштетера, а було вже пізно вночі, запропонував Чайковський Бранштетерові, щоби переночував у нього. Цей згодився і коли другого дня встав, переконався, що йому в хаті Чайковського пропав портфель з 210.000 мк. — тоді значна квота. Купець наробив крику і по довгих заходах і грозьбах за інтервенцією чужих людей — Чайковський остаточно приніс окраденому купцеві портфель і гроші.

І такі люде стоять сьогодни на чолі твореної дефензивою „партії" УНС-а.

Об.

✝ Посмертні згадки.

Проф. В. Д. Коваль. В понеділок, 21. березня ц. р. помер у Празі у 42 році життя після довгої і тяжкої хороби (сухоти) Володимир Дмитрович Коваль, б. професор київської політехніки. В. И. П.

СЛУЖБА БОЖА СВ. ИОАНА ЗОЛОТОУСТОГО зі службами ріжних напрямів українською новою у перекладі о. д-ра Ярослава Левицького з дозволом греко-кат. Митрополичого Ординаріяту вийшла друком — примірник 2 зол. 50 сот. без пересилки. Продає „Книгарня Наукового Т-ва ім. Шевченка" і Адміністрація „Діла", Ринок 10. 3—3

ОПОВІСТКИ.

Впр оо. душпастирям, які намірюють малювати свою церков, раджу, щоби негайно порозумітися з „ДОСТАВОЮ", (Львів, вул. Домініканська, 11.) В цій хвилі є свобідні два артисти-малярі (першорядні сили), за яких роботу „Доставa" дає повну поруку, що вона буде виконана артистично, відповідно до вимог нашого стилю і обряду, а при тім дуже дешево. — *о. Я. Лициняк.* 1800 2-3

Позір матуристи львівської гімназії 1907! Двайцятилітній зізд назначений на 16. червня 1927 р. у Львові (четвер лат. Боже Тіло). Прошу зголосити підписаному свої адреси й евентуальні замітки. До зізду треба приготовитися! Крім дрібних привезти родинні або кавалерські знимки для обміни і, що найважніше, списати спомини за останніх 20 літ, а бодай *curriculum vitae*, кладучи натиск на світлі моменти життя, на участь у визвольній війні і національній праці. Промовці і декламатори зволять приготовити річи цікаві і веселі для виголошення. На знак, що живе і дихає і для полагоди коштів переписки прошу прислати по 1 зол. За Комітет: Тарас Франко, гімн. проф., Львів, вул. Понінського ч. 4.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956 99-?

МАГАЗИН Стамма, Львів, Сикстуська 16. поручає французьку волічку, матадор штучний шовк Д. М. Ц. Панчохи, Рукавички. Реформи і т. п. найдешевше, бо вхід через сіни. 1708 8—12

МАШИНИ писарські: *Underwood, Remington, Mercedes*, майже нові оказійно продасть Міхальскі, Львів, вул. Собіського 12. 1552 10—10

В ЯМНІ — 3 кільометри від Яремча — є до винайму на пенсіонат вілля, положена в дуже гарній околиці. Сонячні купалі, 2-моргівий ліс до уживання. Д-р В. Янович, Станиславів. 1813 1—3

2 ЗОЛ. коштує срібний ланцушок на шию у Мандля, Коперника 14. 1773д 1-?

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
1640 Пересвітлення Рентґеном. 22-27
Телефон 834.

1761 **Похоронне бюро** 4—7
Інж. Михайла Федецького
авториз. геометра і записяж. суд. знатока **Львів, вул. св. Терези ч. 2 Б.** (біля площі св. Юра). Ч. тел. 37—41.

Позір! ФАБРИКА КАПЕЛЮХІВ Позір!
Й. ҐОТТЛІБА
Львів, пл. Стрілецька ч. 15.
приймає жіночі капелюхи соломяні бортові і фільцові до переробления після найновіших заграничних моделів.
На замовлення виконується також нові. Для приїзних полагоджується до 24 годин.
1798 1—3

Дня 28. березня ц. р. оставляє ДАРОМ шкла до годинників Ґутерман, Сикстуська 14.

Сітки, дротяні, кільчастий дріт, **панцюги, лопати, джагани, мотики, тачки,** знаряддя слюсарське, ковальське, столярське, **вази,** будівельне **окуття,** керничі **помпи, праси до дахівок, паси, гурти, линви, сцілки, коловороти, вінди,** як також всілякі **машини** і **мотори.** 1720 3-10
по найнижчих цінах поручає
Й. ШУМАН
склад залізних і технічних товарів, експедиція товарів на провінції
Львів, Городецька 2Б. Тел. 41-47

ЩАСЛИВІ ЛЬОСИ
I. клясн XV. Державної льотерії клясової продає 1719 5—5
АҐЕНЦІЯ ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ ҐІПОТЕЧНОГО
Львів, Ягайлонська 8
¼ 40 зол., ½ 20 зол., ¼ 10 зол.
Поручення з провінції полагоджується відворотною почтою.

Конкурс
на посади учительок(ів) українського, латини, математики і фізики, географії, рисунків, руханки в гуманістичній жіночій гімназії від 1./IX. 1927. Платня як в державних гімназіях. — Речинець подань до 1730 3—3 кінця квітня ц. р.
Видія Товариства „Український Інститут для дівчат" в Перемишлі, вул. Татарська 4.

Ширіть наш часопис!

БЕЗДІТНА вдова з інтелігентної родини, пошукує місця газдині в священичім домі. Лідія Крайнякова вул. Львівських дітей ч. 22, І. пов. — Львів. 1812

ҐРЕБЕНІВ — Вілля нова, біля стації, ріки, гостиниця, 7 комнат, кухня, повне умеблювання, веранда, тераса, пивниці, гараж, тенісовий корт, огород, власні 2 джерела, ціна 2.000 доларів. Центральна Агенція, Коперника ч. 14. 1811

ЖУЖЛЕВА МУЧКА ТОМАСА
(ТОМАСИНА)
є під весняні засіви
на кожду почву і кождої пори 1524 8—9
найліпшим і найдешевшим ФОСФОРОВИМ НАВОЗОМ
Фосфоровий квас теперішньої :: :: томасини діяє негайно. :: ::
Вказівки і цінники доставляє фірма:
ЙОСИФ КАРРАХ
Львів, вулиця Косцюшки ч. 18

ФАБРИКА КИЛИМІВ М. ХАМУЛИ В ГЛИНЯНАХ
відкрила з днем 1. березня ц. р. для вигоди П. Т. Клієнтелі власний склад і продажу своїх тканько-килимарських виробів при 1660 5—5
площі Трибунальській число 1
(проти гол. входу костела ОО. Єзуїтів).

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" у Львові, Ринок ч. 10.

Після конфіскати — другий наклад

Ч. 70 (11.038). Львів. середа 30. березня 1927. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів. Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Замотеличення.

Львів, 29. березня 1927.

Українське громадське життя під Польщею все ще находиться у фазі замотеличення. Удар Ради Амбасадорів з 14. березня 1923 був такий сильний і вимірений так зненачька проти нас, що й досі частина нашого громадянства, як замотеличина, вертиться на одному місці, не знаючи, що з собою почати, кудою звернутися, що робити.

Наша передвоєнна, воєнна і повоєнна політика базувалася на орієнтаціях. Наші політики-специ в передвоєнній добі звертали очі громадянства на конституційну Австрію, протиставлячи їй деспотичну царську Росію; у воєнному періоді ставлено перед наші очі „непобідні" центральні держави у противагу антанті і Росії; в післявоєнній добі на ступінь нашого „спасителя" видвигнено антанту, називаючи відданим нам прихильником то Англію, то Італію, то навіть Японію, які — мовляв — не люблять Польщі і з огляду на будучу (третю) Росію (покликуванося при тому на тзв. льондонський протокол з 1915 р.) вирішать східно-галицьку справу по лінії наших домагань. Орієнтаційна гіпноза на протязі двох десяток літ майже всеціло заваготіла була над нашим громадянством, наносячи українській справі величезні шкоди, ведучи нас по орієнтаційному безпутті від одної катастрофи до другої.

Коли згадуємо про це, то не з метою робити закиди нашим політичним керманичам, нашим відповідальним політикам. Бо вони теж вперше найшлися були на широких, хрутих і тернистих шляхах великої політики, яка вимагала небуденного знання, передумання всіх можливостей, у подробицях виробленого пляну, вичерпуючої підготовки сил, бистрої орієнтації і пригожих умовин для здійснення наміченого пляну. Не з метою дорікань і закидів згадуємо про це, тільки для стверджения фактів. Успіхи, хоч і перекодові, осягали ми тільки тоді, коли мали відвагу спертися на власні сили, коли з народньої гущі викликали на поверхню життя власну енергію і динаміку. Так було на Вел. Україні в початках революції 1917. р., так було підчас протигетьманського повстання, так було в Галичині підчас перевороту 1918 р. Більшовики побідили своїх противників виключно тільки викликанням дрімучих в масах сил і піддержкою та побуджуванням зросту їх динаміки. На жаль, ми не вміли вдержувати викликаних сил у відповідному напруженні, не вміли поглиблювати їх динаміки, а через те впадали в одну катастрофу за другою. Керму над викликаними ким іншим силами обіймали орієнтаційні гіпнотизери, нерішучі, з вічними сумнівами в душі, з якоюсь безосновною, наскрізь трансцедентальною вірою в прихильність чужих сил, а тимсамим в добрий кінець справи.

Та орієнтаційна гіпноза довела нас до того становища, в якому тепер находимося. Очевидно, це дуже дорога лекція, яка повинна була нас чогось научити. І справді здавалося, що після акту 14. березня 1923 звільна, але послідовно гіпноза уступає, що наше громадянство приходить до рівноваги, дивиться дійсности у вічі і в опертю на власні сили збирається шукати виходу зі страшного положення.

В створених умовинах годилось перш усього розглянути загальне положення, холодно перевести оцінку і переоцінку нашої дотеперішньої політики

На жаль, анархічні елєменти, від яких аж кишить в нашій історії, дійсні чи мимовільні виновники катастрофи або їх епігони, орієнтаційні гіпнотизери не позбулися своєї недуги. Не лише не позбулися, але в останніх часах почали масову інфекцію її заразків. Після всіх хибних орієнтацій для роздвоєння національних сил, для розпорошення будучих елементів, в угоду всім ворогам українського народу видвигнено четверту з черги (на протязі двацятиліття) орієнтацію, а саме орієнтацію на більшовизм. Очевидно, для інфекції нової гіпнози наші орієнтаційники легкодушно і богохульно надуживають імени Рад. України, заслонюючи цим іменем службу чужим інтересам. Годиться при цій нагоді ще раз, може в сотий раз, зазначити, що Рад. Україна не є ідентична з більшовизмом.

◆. ◆.

Тимчасове приспішення.

Сенсаційне повідомлення „Giornale d' Italia". — Італійські махінації. — Югославія не бажає війни, але до неї готується. — Остаточний обрахунок.

(Від власного кореспондента.)

Белград, 25. березня 1927.

Непорозуміння, які почалися між Італією та Югославією після альбансько-італійського пакту, розвивалися досить хутко і дійшли до того, що цими днями мало бракувало, щоб на берегах Адрійського моря спалахнуло нове полумя війни. Найбільше допоміг цьому „*Giornale d' Italia*", що в своїй кореспонденції детально повідомив про надзвичайні військові приготовлення Югославії, які ведуться під особистим керовництвом і доглядом самого короля. Мета цих приготовлень — напад на Альбанію, а в звязку з цим, розуміється, і на Італію.

Знаючи войовничу вдачу сербів, як і те, що військові завірюхи взагалі на Балканах дуже легко здіймаються, ця звістка звернула на себе загальну увагу. З приводу цього заповнились цілі шпальти газет, а мов політиками заговорили про поважну загрозу мирові. Але ця сенсація, як і взагалі кожда, що виростає хутко до неймовірних розмірів, не менше хутко і зникає. Так приблизно було з „катастрофічним землетрусом у Югославії", так у значній мірі стоїть справа і з великим військовим приготовленням для нападу на Альбанію

Кажуть люди, що у страха — очі великі. Ця приповідка в значній мірі може бути пристосована до поведінки фашистівської Італії, яка готуючись до війни, побрязкуючи весь час зброєю і роблячи все для того, щоб обтягнути Югославію залізним кільцем ворогів, — сама боїться збройної зустрічі зі своїм сусідом. Це з одного боку, а з другого — Італія наперед бажає, користуючись методами старої Австро - Угорщини, приготовити грунт на те, щоби власну вину, відвічальність за свої вчинки гарненько описля звалити на іншого. Цим можна й пояснити всі ті алярмуючі звістки про різні події в Югославії, які виходять з італійських джерел.

Уже в попередніх наших дописах ми писали про агресивні наміри Італії та зупинялися на нещирости різних „дружніх" відносин між нею та Югославією. Завдяки наївности бувшого міністра закордонних справ М. Нінчіча, Італія спокійно могла снувати свою павутину проти Югославії. Після оголошення альбансько-італійського пакту, імперіялістично-фашистівське шило Італії нарешті вилізло з мішка „дружніх сусідських відносин". Югославія почала очевидно тепер інтензивніше готовитись до можливого збройного нападу, лише для самооборони, для власного забезпечення.

Цими днями югославянський міністр закордонних справ Н. Періч з нагоди бюджетних дебат виголосив промову, в котрій рішуче підкреслює миролюбивий настрій Югославії і згоду її пустити міжнародню комісію, яка проконтролювала би військові приготування на югославянській границі. Це предложення не зустріло великого одушевлення в Італії, але примусило її знизити свій тон, змінити на спокійнішу, трагічну позу, в якій так закохані істеричні італійці. Але справу анкети зустрінуто досить ворожо і в самій Югославії, лише з інших причин, а проводирі опозиційних партій у скупштині піднесли домагання дати пояснення та висловити думку, що анкетна комісія мусить переглянути не лише місцеві кордони, але також альбанські та італійські.

Та це лише домагання опозиції, з котрою міністр закордонних справ певно не буде дуже рахуватися, знаючи наперед, що Італія дійсно озброєна і маючи за собою могутнього спільника—Англію, на анкету ніколи не згодиться. Отже Югославія перенесе певно і цю образу, це пониження, що його запропонувала сама, лише тому, що тепер вона дійсно бажає мира. Треба знати, що вона має нині тяжке становище завдяки ворожо настроєним сусідам та останньому зворотові Румунії на бік Італії в подяку за Бесарабію. А головне, що вона ще не встигла добре приготовитись до війни.

Тому можна сподіватися, що подібних конфліктів та непорозумінь ще будемо мати досить і то в недалекому часі, аж поки не прийде нарешті до остаточного обрахунку на берегах Адрійського моря.

В. Анський.

Що це значить?

З приводу „заяви" о. Залітача.

Присилають нам з Яворова таку „заяву":

„Заявляю, що до партії УНС не належу. *о. А. Залітач.* Яворів, 26. березня 1927".

Читаєш цю „дипльоматику" і питаєш себе: що це значить? Як то о. А. Залітач, старший священик, директор жіночої семинарії СС. Василіянок в Яворові, педагог, що має формувати душі молодого покоління, впливати на кристалізацію характерів будучих учительок, світити їм своїм прикладом, власними словами і ділами будувати для них непорушний закон етики і моралі, одинокий зі священиків бере участь у хлібоїдському збіговищі у Львові й описля заявляє, що він до „партії УНС" не належить. Чи не виглядає це так, якби хтось допустився нпр. крадежі і пощуплений на горячому вчинку заявляв: я до злодійської організації не належу? Чи така заява дає йому основу далі находитися в рядах чесного громадянства?

Хлібоїди або „партія УНС" — як каже о. Залітач — є „найлєгальнішою" — скажім — організацією під польським сонцем, але, не зважаючи на те, вона діяє тайно, скрито, в закулках і закамарках, не лише не оголошує прилюдно, явно і славно місця і речинця своїх зібрань, але навіть після відбутого збіговища видає „комунікат до преси", в якому не подає ані одного прізвища. Тільки через недискрецію чи хвалькуватість протегуючого хлібоїдщину „Дзєнніка Львовского" ми довідалися про всіх тих „дівчин", що затягнулися під прапор Данилевича, Стов-

---

Red. czas. „Diło" Pr. 128/27. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzeki na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Diło" Nr. 65 (11033) z dnia 24. marca 1927 r. pod tytułem: „Żywo zainteresowanie" w ustępach a) między słowami „bilsze" a „Dla nas", b) między słowami „dumky" a słowami „Dzerżawna", c) między słowami „menszostej" a „Tym samym", d) między słowami „sojmu" a „Stisniujuczy", e) między słowami „naslidkamy" a „represijna", f) między słowami „nakelennia" a „Ostannji", g) „Ta ce" do końca artykułu zawiera znamiona zbrodni z § 65a ust. że zatem zarządzona przez Prokuraturę d. 23. marca 1927 i w tym dniu wykonana konfiskata jest usprawiedliwiona i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedz. redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust, druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — Lwów, 25. marca 1927. — Hawel.

Red. czas. „Diło" we Lwowie, l.r. 131/27. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie „Diło" Nr. 67 (11.035) z dnia 26. marca 1927 pod tytułem: „Widkładajut" w ustępie między słowami „samowrjadowannia" a słowami „Nasza" zawiera znamiona zbrodni z § 65 a ust. karn. i występku z § 302 uk. że zatem zarządzona przez Prokuraturę dnia 25. marca 1927 r. konfiskata jest usprawiedliwiona i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1863 Dz. p. p, Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. — Lwów, dnia 25. marca 1927 r. Hawel.

Заступник фабрики гнутих меблів „Мазовія“ ИОСИФ БЕЗДЕК Львів, Панська 15. Гуртова і детайльна продаж гнутих меблів.

люка і д-ра Світальського, а між тими „діячами“ на першому пляні придибали й о. Залітач. Чи, колиб не виявлено всіх тих „передових“ мужів, о. Залітач написав би „заяву“, що до „партії УНС“ не належить? Очевидно, ні! А зрештою теперішній хлібоїдський посол Ем. Залуцький, коли в 1922 р. появилася у нас вістка про висунення його „Пястом“ і дефензивою кандидатом на посла, теж відпекувався, прислав „заяви“, що він не кандидує і т. ін. А опісля при помочі терору і польських та хрунівських голосів став послом.

Отже така „заява“ не вистачає. Не вистачає теж і „пояснения“ о. Залітача, розісяне в Яворові, немов би він на тому збіговищі найшовся під натиском польської шкільної влади. Очевидно, все це байки для малих дітей. Знаємо польську шкільну владу, однак мусимо зазначити, що так далеко її інгеренція ані матеріяльна, ані моральна не сягає. Бо колиб так було, то на тому збіговищі мусілиб були найтися крім о. Залітача всі директори не лише наших приватних шкіл, але в першу чергу державних шкіл.

Отже мусіли бути інші причини участи о. Залітача у „воєнідському зізді“ хлібоїдів. Не належимо до тих, що хочуть за всяку ціну стручувати в геєнну громадських грішників. Коли хтось кається і то щиро, то треба йому простити. Але тієї щирости ми не добачуємо. Коли о. Залітач справді щиро відхрещується сатани і його діл, то нехай прилюдно подасть дійсні причини своєї участи в збіговищі хлібоїдів і нехай прилюдно признається до гріха та зобовяжеться більше не вступати на шлях хлібоїдщини. Зрештою, о. Залітач, як сам зазначує, є членом УХО (Української Христіян-Організації). В основу цієї організації покладено збереження християнської етики в громадському житті. Нехай УХО вирішить, наскільки о. Залітач своєю поведінкою береже принціпи своєї організації.

Т.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Конституція (Основний закон)

Ради Народніх Комісарів УСРР.

(Продовження.)

Уповноважені Народніх Комісаріятів Союзу РСР при уряді УСРР входять у склад Ради Народніх Комісарів з правом ухвального або дорадчого голосу. Також і інші особи можуть входити до Ради Народ. Ком. згідно з постановою ВУЦВК-ту. На випадок відсутности Народніх Комісарів і уповноважених входять до Ради їх заступники з правом ухвального голосу. — В Раді Народніх Комісарів беруть участь з правом дорадчого голосу Уповноважені народніх комісаріятів Союзу РСР при УСРР, якщо їм ВУЦВК не надав права ухвального голосу: Голова Державного Політичного Управління (давне „Чека“), постійний представник УСРР при уряді Союзу ССР та інші високі урядники, допущені окремою постановою ВЦУВК-ту. Всі декрети та постанови Ради Народніх Комісарів в межах її компетенції є обов»язкові для всіх установ, урядових і приватних осіб. Скасувати або припинити їх законну силу можуть тільки вищі інституції. До компетенції Ради Народніх Комісарів належить: кермувати діяльністю народніх комісаріятів і всіх урядів; кермувати діяльністю місцевих виконавчих комітетів у межах чинного законодавства; наглядати за діяльністю уповноважених народніх Комісаріятів Союзу РСР при УСРР, погоджувати їхню діяльність і поміж собою і з народніми комісаріятами та іншими урядами УСРР; розглядати та затверджувати декрети і постанови в межах передбачених конституцією а також виконувати владу в УСРР; попередньо розглядати проекти декретів і постанов, а також кодекси, що їх подається на затвердження будьто власним, будьто союзним центральним органам; розглядати та розвязувати питання, передані ВУЦВК Комітетом Ради Народніх Комісарів; попередньо обмірковувати концесійні договори, розглядати бюджет УСРР і предкладати на затвердження ВУЦВК-у а також розглядати проекти кошторисів обовязуючих на території УСРР органів народніх комісаріятів Союзу Р. С. Р; розглядати діяльність народніх комісаріятів УСРР і уповноважених союзних комісаріятів; розвязувати розбіжности між народніми комісаріятами УСРР і уповноваженими народніх комісаріятів Союзу РСС як між собою так і з окружними виконавчими комітетами в справах, що належать до компетенції Ради Нар. Комісарів; розглядати та полагоджувати протести на постанови Української Економічної Наради, комісій при Раді Народн. Комісарів УСРР а також протести та скарги на чинности Народніх Комісарів і уповноваженних Нар. Комісаріятів СРСР; затверджувати видатки Народніх Комісарів та інших установ УСРР; предкладати Президії ВУЦВК-у до затвердження вибраних заступників Народніх Комісарів; затверджувати голов та членів комісій при Раді Нар. Комісарів і інших урядових осіб; припиняти та подавати до Президії ВУЦВК-у на скасування постанови округових виконавчих комітетів, та касувати їх безпосередньо в невідкладних випадках, розглядати звіти та доповіди місцевих викон. комітетів; орудувати резервовим, субвенційним та іншими фондами УСРР; розвязувати всі інші питання, що належать до компетенції Ради Нар. Комісарів чинним законодавством.

При Раді Народн. Комісарів, УСРР утворюється Українську Економічну Нараду та інші сталі й тимчасові комісії, що працюють на підставі особливих інструкцій.

Народні комісаріяти УСРР.

Безпосереднє завідування окремими галузями державного правління УСРР спочиває на вгорі названих народніх комісаріятах, на чолі яких стоять народні комісари, вибирані та відкликувані ВУЦВК-том. Кермування боротьбою з політичною та економічною контрреволюцією і бандитизмом спочиває в руках державного Політичного Управління, на чолі якого стоїть Уповноважений Обєднаного Державного Політичного Управління Союзу РСР. Кермування військовими й морськими справами, закордонними справами, почтою і телєграфом і комунікацією на території УСРР, здійснюють уповноважені народніх комісаріятів Союзу РСР при УСРР.

Вища Рада Народнього Господарства і Народні Комісаріяти Зовнішньої і Внутрішньої Торговлі, Фінансів, Праці і Робітничо Селянської Інспекції підлягають ВУЦВК-тові і Раді Народніх Комісарів УСРР, а рівночасно виконують директиви відповідних обєднаних Комісаріятів Союзу РСР. Народній комісаріят Зовнішньої і Внутрішньої Торговлі виконує на території УСРР директиви обєднаного союзного комісаріяту в обсягу внутрішньої торговлі. Взаємовідносини одноіменних народніх комісаріятів УСРР з такими самими Комісаріятами Союзу РСР управляють нені обома конституціями і загальними та спеціяльними нормами. Постанови ВУЦВК-ту, його Президії, Ради Народніх Комісарів УСРР і Української Економічної Наради обовязують також уповноважених загальносоюзних народніх комісаріятів. Народні Комісари є відповідальні перед ВУЦВК-том, його Президією та Радою Народніх Комісарів як за загальне кермування так і за свою і підчинених їм органів діяльність. При народніх комісаріятах утворені під їх головуванням колегії, зложені з заступників народнього комісара і членів в числі встановленім окремо для кожного комісаріяту.

Всі справи в колегіях вирішуються більшістю голосів. Самі Народні Комісари можуть особисто рішати тільки про такі справи, які належать до їх компетенції. Коли колегії або окремі їх члени не погоджуються з якою небудь постановою Народнього Комісаря, то вони можуть, не припиняючи виконання постанови, опротестувати її перед Радою Народніх Комісарів. Місцевими органами народніх комісаріятів є відповідні відділи та інспектури виконавчих комітетів або окремі установи на місцях.

Господарка народнім добром.

Обвинитель чи обвинуваченій?

Процес б. наказного комісаря Народнього Дому п. Черкавського проти радн. І. Лісковацького.

В суботу, дня 26. ц. м. відбулась в окружнім карнім суді перед трибуналом суду присяжних карна розправа проти б. комісаря Народного Дому радн. І. Лісковацького. Обвинителем його є загально відомий Лев Черкавський, наслідник І. Лісковацького на комісарському стільці.

Провідником трибуналу був радн. Антоневич, а нотантами радники Ангельський і Згуральський. Обвинуваченого заступав адвокат д-р Дверніцький а обвинителя приватного д-р Глушкевич. Слід підкреслити, що акт обвинуваченя був виготовлений виключно в польській мові. Обвинуваченій радн. І. Лісковацький відповідав теж виключно у польській мові. Дострійся до загального польського фону вповні і заступник прив. обвинителя тобто д-р Глушкевич, що промовляв іменем

ІВ. НІМЧУК.

Олександер Мишуґа як мистець і людина.

Спроба характеристики.

Олександер Мишуґа — виїмкова постать як мистець і людина. Виїмкова з того погляду, що його незрівняний теноровий голос і його благородна, ніжна душа й чутке, вразливе серце дозволяли йому творити з одного боку мистецькі креації справді надзвичайного рівня, а з другого — діла-добродійства тревалої вартости і невянучої слави. Це був дійсно один з наших найбільших мистців співу й один з найкращих, найбільш тямучих українських громадян.

Нинішнє наше покоління мало або й нічого не знає про мистецьку карієру й небувалі мистецькі успіхи Олександра Мишуґи. Причиною цього те, що О. Мишуґа примушений був з відомих причин працювати ціле життя на чужих сценах, а також те, що наша суспільність ще не дійшла до зрозуміння того, що таке культ визначних в народі і не навчилася плекати й ширити його в науку грядучим поколінням. Нехайже хоч цих кілька стрічок нагадає нашому поколінню славу й заслуги того артиста з Божої ласки і великого громадянина.

Передтим кілька дат з його життя.

Ол. Мишуґа уродився в 50-их роках мин. століття у Виткові Новім, радехівського повіту. Був учеником учительської семинарії у Львові, де виховувався в бурсі Ставропигійського Інституту. Там пізналися на його голосі і завдяки людям доброї волі він міг виїхати до Італії на науку. Таким чином став він співаком італійської школи, але згодом виробив собі свою власну систему співання й орудування голосом, у що втаємничував на старости літ цілий гурт молодих адептів співу, ведучи спеціяльну школу оперового співу у Варшаві. Виступав у ріжних операх, але найдовше, майже постійно працював у польській опері у Варшаві, ставши її гордістю і славою й полонивши весь музикальний загал того міста.

В чомуж криється тайна мистецьких успіхів Мишуги? Який був його голос?

Сучасники Мишуги, що мали нагоду його чути й подивляти, вповняють одновгідно, що тайни його успіхів слід шукати не тільки в мягкости, легкости, звучности й рідкій красі його голосу, але також у відповідній інтерпретації співаного слова. Мишуга не тільки співав, але й переживав ролю свого героя. Оповідають, що кожний виступ в опері абсорбував його так, що він після того вже не міг уночі заснути і навіть не пробував кластися до ліжка. Так міг співати тільки справжній мистець-творець!

Зрозуміло, що в своїм часі були на нього спрямовані очі й серця цілої музикальної громади, всіх тих, що його хочби раз чули. Ще нині горять очі у тих, що оповідають про ентузіястичні овації після виступів Мишуги, про його великі тріюмфи й нечувані звукові ефекти, що їх він осягав. Його відтворювання і переживання на сцені з якоюсь дивною силою переносилися на слухачів, що разом з ним плакали, горювали і раювали, переживаючи глибоко його ролю. Ледви чи богато співаків витворювало таку дивну атмосферу на салі, як незабутній Мишуга. А вже в гробовій мовчанці і в найвищому напруженні чекала публика тої хвилі, коли її любимець зачне ту улюблену, солодку, головну пописову арію... А після того гураган оплесків, одушевлені оклики, цвіти. Незабутні хвилі!

Мишуга вмів, як мало хто, стилізувати контрасти і фразувати з незвичайною легкістю і мягкістю. Техніка його віддиху була незрівняна, голос його плив, здавалося, з самого серця. Коли до того додати високу музичну культуру, якою він відзначався, то матимемо перед собою образ Мишуги-артиста.

З його найбільш відомих креацій слід відмітити креації Рауля, Ліонеля, Трубадура, Вільгельма, Йонтка. Характеристичний його мистецький псевдонім: Філіппі, що під ним він виступав в операх; цей псевдонім обрав він собі в память свого батька Пилипа—і це дуже вимовно свідчить про його привязання до своєї родини. Ця прикмета його характеру не дала йому потонути в чужому морю, як це було з богатьома визначними людьми, що вийшли з нашого народу. На українську суспільність ділали глибоко пісні Лисенка в його інтерпретації (Мені однаково!), його улюблена „Помарніла наша доля“ й ін., що їх він співав на Шевченківських святах то-що. Останній його виступ на нашій естраді мав місце в часі ювилейного Шевченківського свята 1914 р., на якому він співав у Спортовій Палаті у Львові.

Про Мишугу як людину і громадянина сказано вже дещо вище. Він мав вразливе на людську недолю, просто золоте серце, яке жило всіми болями, надіями й радощами нашого народу. Відгукувався на всі наші потреби загально-національного характеру, спеціяльно опікуючись нашими музичними товариствами і ремісничо-промисловою бурсою у Львові, на яку давав постійно княжі жертви. Підпомагав також українські видавництва, у своїм Виткові допоміг збудувати церкву, словом — усі свої великанські заробітки віддавав на народні цілі. Ще на короткий час перед своєю смертю прислав на руки мої і д-ра Назарука з Швеції, де заробляв лекціями співу, більшу жертву на українські сироти в Галичині.

Для повноти характеристики О. Мишуги додам, що він був великим ідеалістом, людиною глибоко, віруючою. Учасники першого українського паломництва до св. землі памятають добре, як по дорозі до св. гробу він співав у поході величне: „Тебе Бога хвалим“, що робило на всіх глибоке, потрясаюче враження.

Пять літ минуло з того часу, як нестало нашої гордости і слави — великого мецената українського народу, що щедрою рукою обділяв усіх на право і ліво, хоч сам жив незвичайно солідно і скромно, відмовляючи собі навіть найнеобхідніших річей. Нестало того, що виткнув неодну сльозу зворушення з людських очей підчас своїх виступів, але й утер неодну сльозу горя з очей потребуючих і терплячих. Нехайже память Олександра Мишуги живе в серцях українського народу по всі часи!

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Пан! що задумує закупити найліпші і найдешевші презервативи, французькі або мексиканські боліпи, зовнішні негайно жадати 3 взори разом з цінником за зол. 1·20 в значках, тузін зол. 4, 6, 9 і 12. — Висилка почт. цілком дискр.

Перфумерія С. ФЕДЕРА львів, Сикстуська 7.

1704 3-10

„патріота" Л. Черкавського виключно по польськи.

Акт обвинувачення закидує І. Лісковацькому, що своїм спростуванням у „Газеті Поранній" витягнув на світло денне негативно безвідповідальну господарку Л. Черкавського майном „Народнього Дому", чим Л. Черкавський почув себе ображеним.

Заступник обвинуваченого д-р Дверницький предложив цілий ряд доказів на ярке надужиття Черкавського в сім: 1) свідків на обставину, що п. Іван Пашкевич, як призначений для контролі бухгальтерії Нар. Дому урядник, ствердив усякі неправильности в господарці майном Нар. Дому, що їх допускався Л. Черкавський, а зокрема висилку до Варшав 2000 зол. почтою. На дотичних почтових рецепісах вискробані прізвища правдивих адресатів, а натомість вписані інші; 2) свідків на обставину, що Л. Черкавський, як правительственний комісар Нар. Дому виплачував Д. Яблонському по 250 зол., Стефанові Пашкевичові по 200 зол., Гараничукові по 150 зол. і М. Салашові по 130 зл. місячно під покришкою приняття їх на службу до бібліотеки і ніхто з них у бібліотиці інституту не працював, а всі вони натомість були зняті з редакції та адміністрації політичної газети „Голос Народа", що з Народнім Домом нічого спільного не мав. Далі на обставину, що Л. Черк. видав з фондів Нар. Дому суму 6000 золотих під покришкою субсидій для Т-ва „Рольничий Союз" у Львові, хоч це т-во не вело ніякої господарської діяльности, а ніяка економічна установа взагалі не надається до субвенціонування з фондів інституту „Народ. Дім". Такими субсидіями можуть користуватися виключно культурні та гуманітарні установи. Ціляж названа субвенція мала служити для осіб, що гуртувалися біля Л. Черк. і були без заняття, та для політичної газети „Голос Народа".

Крім того покликала оборона обвинуваченого свідків ще на такі обставини: що Л. Черк. опустив піднаємцеві маєтків Костинева та Білки із. Перльмутерові під покришкою вимовлення вищих рат чинш на найближчі літа цілком без потреби таку значну суму, що піднаємець заплатить титулом чинш Нар. Домові за час свого винайму на 40 сотнарів пшениці і 40 сотнарів жита менше ніж заплатив би на основі умов з попереднім комісаром Народнього Дому; що д-рові Овчарському виплатив обвинуваченій титулом відступного за розв'язання умови про винайм салі Нар. Дому з приналежностями суму на 1500 долярів більшу від тої, яку пропонував попередній комісар Народнього Дому; що зі суми 700 долярів, піднятих без книжкового переведення з каси Нар. Дому ще в квітні 1926 р. нібито на кошти вироблювання позички для Нар. Дому в Рільному Банку або в Банку Господарства Краєвого, не зложив Л. Черкав. рахунків аж до дня 28. жовтня 1926 р. і не відомо на яку ціль тих грошей ужив, бо ні директорам банків ні синдикам, що могли дещодувати про позичку ніякої нагороди давати не потребував; що прив. обвинитель підняв з каси на свій бон з написом „на податкові історії" суму кількасот золотих і з тієї суми не вирахувався і не звернув її до каси Нар. Дому по день 28. жовтня 1926 р.; що всякі більші суми на виплати доставцям і підприємцям, в з окрема будівничому, що мав перевести ремонт „Нар. Дому" і за виплачені йому нібито кількадесять тисяч золотих виконав роботи вартости найбільше кількох тисяч золотих, прив. обвинитель Л. Черкав. підіймав з каси Н. Д. особисто, робив виплати поза урядовим льокалем Нар. Дому і без участи касового і канцелярійного персоналу, — так підняв особисто і без участи касового персоналу зачет на позичку в Банку Господарства Краєвого в сумі кількадесяти тисяч золотих, з яких відав до каси Н. Д. лише суму 2000 золотих, а решту видав нібито на зачети для названого будівничого, на уморення позатяганих ним же в імени інституту векслевих і інших зобовязань, через що всяка контроля над висотою роблених у дійсности виплат і відповідальність за ті виплати зі сторони заприсяженого касового і канцелярійного персоналу стала неможливою; що Л. Черкав. продав біля 1200 дубів, а радше 1000 кубічних метрів дубини з нерубаного досі ліса в Білці, перемишлянського повіту за таку низьку ціну і під такими некорисними для інституту умовами щодо способу обраховування призначених на це кубічних метрів деревної маси і щодо інших умов продажи, що урядник а рівночасно лісовий інжинір терновільського воєвідства, висланий для провірення тієї справи, сказав при свідках, що таку трансакцію міг запропонувати тільки чоловік несповна розуму або несовісний, а львівське воєвідство відкинуло внесення Л. Черкав. на затвердження того контракту, а затвердження його наступило щойно по заоферованню купуючим додаткової суми 300 ам. долярів за „відпадки" понижче 20 центимет грубости (простований контракт передбачував ціну дубини 2·50 амер. дол. за кубічний метер, а ціна тоді була біля 4 дол.); що Л. Черкавський побирав з канц. Нар. Дому без ніяких обмежень добові (дієти) в висоті держ. урядника VI. ранги, а також титулом зачетів на видатки по 500 зол. — тобто разом понад 920 зол. щомісячно і не зложив з ужиття тих грошей ніякого рахунку; що Л. Ч. брав з каси Нар. Дому і видавав на подорожі інших осіб до Варшави та інших далеких міст Польщі без ніякої користи і потреби для Нар. Дому значні суми, бо сотки і тисячі золотих і з тих сум не вираховувався; що при нагоді своїх поїздок до Варшави та інших віддалених місцевостей брав значні, до 300 зол. доходячі суми на приняття та частування неозначених ближче осіб, — на шампанські вина і т. п., хоч на репрезентаційні видатки побирав щомісячно зачети, як це вгорі сказано. Крім того покликала оборона ще цілий ряд свідків на інші обставини, що кидають яскраве світло як на господарку Л. Черкавського народнім добром так і на його „міссію" на становищі наказного комісара Народнього Дому. Між покликаними є крім урядників Нар. Дому і втягнених через ділові зв'язки з Черкавським в деякі його „подвиги" ще такі особи: уряд. львів. воєвідства Пісарський Ф., Загурський К., Яновський К., що переводили урядово контролю господарки Черкавського; о. Д. Шуль, парох Білки, д-р К. Левицький, п. Іван Ліщинський, о. В. Скобельський, покликано теперішнього ком. Н. Д. Вербицького, директора департаменту політичних справ у Варшаві д-ра К. Світальського, начальника відділу для справ нац. меншостей при міністерстві внутрішніх справ д-ра Сухенка і директора львівського відділу державного Рільного Банку Я. Канського. Попри те поставила оборона ще цілий ряд внесків на зарекірування деяких актів з львівського і тернопільського воєвідства, що відносяться до господарки Л. Черкавського, зарекірування численних актів, квітів, контрактів, що походять з часів „правління" Черкавського й актів повітового суду С. І. у Львові.

Похід на Пекін.

Метою кантонців — зєднинення Китаю. — Демонстрація японської фльоти. — Спільна команда чужинних армій. — Що діється в Шанґаю?

Льондон, 28. березня 1927.

Чанг-Кай-Шек заявив представникові Брітіш Юнайтед Прес, що плянує похід на Пекін. Головною метою кантонців є прибермути єдність Китаю. Похід на північ зачнеться негайно. Одна армія буде машерувати здовж побережа в напрямі Шантунґу, а друга здовж залізничого шляху Шантунґ-Пекін. Ген. Фенг-Ченг зачне кампанію проти Пекіну з армією, яку зібрав у Монголії. Вона має 200.000 людей.

„Дейли Телеґреф" повідомляє зі Шанґаю, що між французькими, англійськими й американськими властями прийшло до порозуміння, на основі якого команду над міжнароднімі військами обійме ген. Доукен. „Таймс" повідомляють із Пекіну, що ген. Чанг-Тсо-Лін заявив журналістам, що совіти уплянували трагедію, якою театром був Нанкін. Ген. радить дальше співпрацювати з великими державами проти більшовиків.

Льондон, 28. березня 1927.

На просьбу японців, що живуть в Китаю, японський уряд закорд. справ постановив вислати 8 торпедовців до Шанґаю і часть першої ескадри до Чінґ-Тау. Японський уряд хоче уладити на побережах північного і південного Китаю велику демонстрацію фльоти. Ген. Пай-Чінґ-Ті і Чанг-Кай-Шек узяли участь у великих зборах, що відбулися у китайській дільниці Шанґаю. Збори ухвалили резолюцію, в якій домагаються негайного звороту чужинних концесій у Шанґаю і поручають почати новий ген. страйк. Є чутки, що заг. професіональний союз робітників постановив силою усунути барикади, що відділюють міжнар. концесії від китайської території. Плянують масовий наступ на барикади.

Італія проти міжнародньої анкети.

Білгород, 28. березня 1927.

Всі білгородські часописи стверджують, що Італія відкинула проєкт, щоби перевести військову анкету обоїх альбанського кордону. Югославянський уряд вислав до урядів у Парижі, Льондоні і Берліні ноту, що конче треба перевести слідство по обох боках кордону. Часописи стверджують, що альбанська справа не дасться полагодити в безпосередніх переговорах між Білгородом і Римом, бо це рівнялося би відложенню конфлікту, а не його ліквідації. Тіранський пакт є причиною всіх непорозумінь, тому альбанську справу слід би полагодити переговорами між великими державами, евент. в Лізі Націй. Лише так вдасться здержати мир на Балкані.

Мадярщина у протибільшовицькій лізі?

Будапешт, 28. березня 1927.

Мадярський премієр гр. Бетлен їде до Риму 6. або 7. квітня. У звязи з тим часописи пишуть, що Мадярщина в найближчому часі приключиться до протибільшовицького фронту, до якого входили би: Фінляндія, Естонія, Латвія, Литва, Польща, Румунія і Болгарія.

Скоропадський у Гінденбурґа?

Варшава, 28. березня 1927.

А. Т. Е. повідомляє з Берліна, що минулого тижня відбулася там довірочна нарада б. гетьмана України Павла Скоропадського з през. Німеччини Гінденбурґом. Темою наради була справа матеріяльної підтримки української еміґрації.

Завалилася 3-поверхова камяниця.

Львів, 29. березня 1927.

Вчора около 5 години рано завалився третій поверх 3-поверхової камяниці при вул. Овочевій ч. 12 (Краківське). На цьому прибудованому поверсі ніхто не мешкав, тому не було жертв у людях. Власти опорожнили цілком камяницю з льокаторів і помістили їх в сусідніх мешканнях і крамницях.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·93—8·93.50, канадійський долар 8·89—8·90.50. Банк Польський платив за долари у готівці 8·89, Нью Йорк 8·92, англійський фунт 43·41, швайцарські франки 171·93, французькі франки 34·00, італійські ліри 40·85, чеські корони 26·48, австрійські шіллінги 125·69, німецькі марки 211·50, данцігські гульдени 173·10.

Збіже.

Пшениця дворська 53·00—54·00, пшениця селянська 49·50—50·50, жито гал. 39·00—39·50, ячмінь броварний 41·00—42·00, ячмінь на мливо 32·50—33·50, ячмінь пастівний 30—31·00, овес 33·00—34·00, кукурудза румунська 26·00—27·00, барабола пром. 8·25—8·75.

Стрийський процес.

Розправа проти 42 робітників.

Стрий, 28. березня 1927.

Нині вперше явився на салі розправ св. Мих. Насінник. Його справа досі була вилучена, бо він лічився в шпиталі наслідком сальви, даної до демонстрантів. Та він не міг зізнавати, бо зараз дістав епілептичного атаку. Свідок Мосьонгевич, начальник вязниці в Стрию, каже, що підчас транспорту вязнів арештований Штернівах укусив його в палець. Підчас переслухання канцеліста Юрчишина зімліла обвинувачена Денисова. Її винесли зі салі. Лікар ствердив у неї виснаження наслідком голоду. Оборона зажадала відложення розправи аж до стверджения здоровля Денисової. Розправу відложено до завтра.

Памятайте: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі пихоніття!

НОВИНКИ.

— **Конфіскати.** У вчорашньому числі „Діла" сконфісковано два місця зі статті В. Левицького „Українське віче в Парижі" й цілий допис про протипольське віче в Бруселі. Це 27-а чергова конфіската в цьому році.

— **До нашої часть?** Пишуть нам: Недавні іменини Пілсудського зазначилися у нас різними більшими й меншими вихиляcами деяких людців, що можуть коли не з національною зрадою, то у всякому разі з безхарактерністю. Як скваліфікувати подвиг о. Петра Янева в Гнилій, пов. Турка, нехай осудять самі читачі. А саме він не тільки відправив парадну Сл. Божу на інтенцію Пілсудського, але виголосив ще й промову, яку закінчив многолітствіям. Після того відспівано в церкві „Многая літа" і „*Boże, coś Polskę*". До чого то вже доходить?

— **Нові польські станиці.** На днях утворено на Волині три нові римо-кат. парафії, а саме в Грушвиці, Томашгороді і Римачах. — В польській пресі подано звідомлення з діяльности „Кола Т. Ш. Л." в Снятині. З нього довідуємося, що заходами його управи переведено основно направу костела у Волчківцях і куплено там площу під будову „Дому Людового". Крім того викінчено „Дом Людови ім. Б. Хроброго" в Стецевій, де зачалася теж будова костела. Дуже гарний дім для читальні Т. Ш. Л. набуто в Залучу завдяки марш. д-рові М. Кушнітофовичеві. На освітньо-суспільному полі розтягнено пильну опіку над читальнями Т. Ш. Л. в Стецевій, Волчківцях, Потічку, Залучу Горішнім, Залучу-Дворець і Микулинцях.

— **Військові вправи резервістів.** В цьому році будуть покликані на військові вправи рядовики резерви отсих річників: 1) на чотиротижневі вправи підстаршини і рядовики піхоти, танків і лучби; з річника 1902; з річника 1900 і 1899 підстаршини і рядовики резерви всіх родів зброї і служби, крім воєнної маринарки, котрі з якоговебудь приводу не відбули приписаних вправ у р. 1925, згл. 1926; з річника 1894, 1891 і 1890 підстаршини резерви всіх родів зброї і служби, крім воєнної маринарки; з річника 1903, 1902 і 1901 рядовики резерви воздухоплавства (літаючий персонал, пільоти і воздухоплавні стрільці), а також бальонів (приспособлюючі); 2) на тритижневі вправи з річника 1898, 1897 і 1896 рядовики резерви воздухоплавства, вище вичислені. — Всі інтересовані дістануть з ПКУ поіменні карти покликання. Ті, що занедбали заголошення останньої зміни адреси, повинні безпроволочно подати її в громадськім або мельдунковім уряді, щоб оминути прикрости й адміністраційних кар. Звільнено від вправ тих, що їх перенесено до резерви в біжучім або минулім році, тих що відбули вповні приписану службу в резерві, перебувають за дозволом військової влади за границею, є в посіданні синьої мобілізаційної карти, перебувають у слідчім аресті або вязниці на основі судового вироку. На випадок важних особистих перешкод або за реклямацією покликаних державних інституцій самоуправних або тих приватних, що працюють для війська, можна одержати пересунення річниця вправ на пізніший турнус біжучого року. Ближчі інформації можна одержати в громадських урядах, а у Львові в магістраті й дільничних комісаріятах.

— **Залізничні легітимації для емеритів.** На засіданні соймової бюджетової комісії ухвалено свого часу резолюцію про признання всім емеритам займаних держав аналогічних залізничих пільг які признано емеритам польським. На пленарнім засіданні сойму 22. березня ц. р. ухвалено між ін. і повищу резолюцію.

— **Доразовий суд у Львові** має відбутися в половині цього тижня. Перед судом стануть: Іван і Микола Паньків за те, що в минулім тижні напали в Дорифельді на господаря Рааха і його жінку Софію, яких смертельно поранили. В понеділок був у Дорифельді прок. Сивулин і слідчий суддя Козіковський.

— **Вломи.** До мешкання Р. Яворської (ул. Новий Світ 18) вломилися злодії і забрали біжутерію вартости 1060 зол. — У Г. Вайдової при вул. Льва Сапіги 61 забрали вломники в той самий спосіб жіночу торбину, золотий ланцюшок і 25 зол. готівкою. З магазину ф-и Естеррайх і Амарон вкрали 50 кг. олова.

— **Нещасливі випадки.** Анна Янкошак, служниця у Ф. Робесберґа при вул. Вронівських 10, напилася сільного квасу, щоб себе отруїти. Причина невідома. — Марія Гриникова дісталася під колеса поїзду між Боршовичами й Полоничами і втратила обі ноги. — Семен Команицький з Черемхи, пов. Сянік, відрубав у приступі божевілля голову Олені Бігот у хвилі, як вона доїла корову. Опісля почвертував її тіло й похоронив під підлогою. — Бронислава Бурлаківна, з села Павлосева пов. Сянік, забила ударом молотка свою товаришку Мазуркевичівну, сподіваючися, що вона має богато грошей. Убийства доконала в полі, на дорозі до залізниці. Бурлаківну арештовано й вона призналася до злочину.

— **Аристократи-убийники.** З Варшави повідомляють, що ексгумація тіла княгині Марії Любомірської і розслідження тепесів покійної виявили, що вона померла передчасно наслідком того, що їй давано до поживи потовчене на порошок шкло. Таким чином її родина бажала позбутися її, щоб дістати в руки її майно, чого й доконала. Від смерти кн. Любомірської минуло вже кілька літ.

— **„Хай живе більшовицька монархія"!** Бувший великий князь Кирило, що, як відомо, претендує до російського царського престолу і називає себе царем Кирилом, оголосив у „*Kreuzzeitung*" відозву „до російського народу". У відозві він закреслює свою програму так: „Майбутній російський державний устрій буде більшовицьким царством (монархією). Парляментаризм злиденно не дописав сливе у всіх державах. А з радянською системою російський нарід не лише погодився, але й заприязнився. Тому не злось усувати її". Дальше „цар" Кирило пояснює, що плянує організацію радянської монархістичної системи. На чолі тої радянської системи мав би стануги, очевидно, цар, в даному разі сам Кирило.

— **З жіночих рекордів.** Відомо, що одним із найбільших сучасних рекордів жіноцтва — це його реформа одіння. Один часопис у Шікаго хотів дізнатись точно, яка кількість жінка перевищає мущину в одя-

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Вже надійшли Останні Новости

на весну і літо для Пань
:: :: :: до фірми :: :: ::

АНТІН УВЄРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Філії в Тернополі, Дрогобичі і Стрию.

1569 15—50

ганні і розіслав сотки репортерів на масове інтервю, щоб питали кожного, кого зустрінуть, як довго він одягається. Який був результат анкети? Що жінки одягаються швидше. 15 хвилин на повне прибрання себе — рекорд сучасної жінки. Американський мущина потребує на це 21 хвилин. Щож, заждемо, аж жінки пічнуть носити штани, комірники, кравatки і будуть голитись. Тоді побачимо, хто буде швидше вбиратися.

— До П. Т. Членів Т-ва опіки над українськими емігрантами. Пригадується, що в середу 30. ц. м. о годині 5-тій пополудні відбудуться III. Загальні Збори Товариства. § 16. Статута постановляє, що звичайні члени Товариства тратять членські права в наслідок неплачення вкладок протягом одного року. Тому взивається членів, щоби безпрозволочно вирівнали залягаючі вкладки. Виказ членів і виказ заплачених вкладок можна провірити в канцелярії Т-ва при вул. Костюшка 1 а. — *Управа Т-ва Опіки над українськими емігрантами у Львові.* 1817 1-1

Дописи.

Тернопіль. *(Рятівницькі подвиги радикалів).* В дописі „Діла" ч. 46. з 2. ц. м. розказали ми подрібно сумну історію Повітового Товариства Кредитового в Тернополі, що в останніх двох роках стало предметом неперебірчивих безпощадних атаків шестичленної горстки тернопільських радикалів докторів прав — Лисий, Олійник, Ладика, Онуферко, Брикович і Чумак Єлисей —, а з окрема чотирьох перших, бо два останні особисто не авантуруються, а д-р Чумак на останніх зборах навіть не явився. Галасливі крикуни адвокати д-р Лисий і д-р Олійник та кандидати адв. д-р Ладика і д-р Онуферко розвинули свою живу „діяльність" з напрямі здобуття філії „Просвіти" і Повітового Тов. Кредитового для своїх особисто партійних цілей, що їм не вдалося і не вдасться. З цитованого допису відомо, що Рада Надзірна згаданої кооперативи виключила одноголосно на своїм засіданні 8. лютого ц. р. всіх вище вичислених панів з членів кооперативи за їх шкідливу для кооперативи діяльність, вичеркуючи рівночасно згідно з постановою загальних зборів з 23. грудня 1925 р. всіх тих, що до кінця 1926 року не доповнили свого уділу. Мотиви виключення і вичеркнення зі списку членів були чисто річеві, подиктовані постановами статута і оглядом на добро кооперативи. Але інакше це зрозуміли радикальні доктори. Опираючися на брехливих видумках і перекручуючи подійсний стан справи, розкинули по повіті сотні примірників друкованих на машині відозв до селян, заявляючи їх до участи — навіть нечленів — у загальних зборах 3. березня ц. р. Цю погромницьку відозву позволимо собі подати з оригіналу в цілости на доказ „культурности" молодих радикальних провідників:

Тернопіль, дня 24/2 1927. р. Високоповажаний Товаришу! До мужицької шкіри наглядно добираються вже домовослі наші українські хулігани. Наглядний доказ цего, що того мужика, який своєю кервавицею збудував наші інституції, викидають з тих інституцій, щоби на хлопським дорібку тепер панувати. В Вашім селі певне вже відомо, що теперішні правителі Повітового Товариства Кредитового в Тернополі виключили всіх мужиків з товариства, а позіставили в нім лише попів, паламарів і всяких своїх прихвостників. Зробили це на те, щоби дня 3. марта 1927 р. члени товариства мужики не мали права забирати голосу і розпоряджатися своїм дорібком. На щастя це виключення вилами на воді писане. Всі отже селяне, які були членами до війни і членами тепер, мають громадно явитися на загальних зборах Повітового Товариства Кредитового в Тернополі в четвер дня 3. марта 1927 р. о год. одинадцятій перед пол. в салі Міщанського Брацтва.

Попи і їх прихвостні спровадять на цей день поліцію до Міщанського Брацтва, щоби нашого мужика не пускала на салю, а в такім случаю всі товариші селяне гідно запротестують проти попівсько-панського хуліганства і зобачать наглядно, в який спосіб поступається з мужиком, коли його дорібком завідується. Просимо Вас, щоби Ви обяснили всім своїм односельчанам о що річ іде і безуслівно стягнули всіх членів Повітового Товариства Кредитового на збори. Список членів залучаємо. Коли би кого поминено, то сам може явитися. В цих справах устно можна поінформуватися у канцеляріях д-ра Олійника, д-ра Лисого і д-ра Степана Бриковича. В дни зборів Кредитового Товариства по зборах відбудеться довірочна нарада членів Товариства при участи делегатів зі Львова, а про льокаль можна буде довідатися у вище названих канцеляріях. — За Комітет: д-р Ладика, д-р Онуферко.

Ця погромницька відозва мала деякий успіх тим більше, що аранжери й особисто їздили перед зборами у деякі села, щоби спровадити своїх однодумців. Участь у зборах заряджено за легітимаціями, які видавано перед входом на салю. В год. 12 в пол. явилися у салі нарад голова Ради Надзірної проф. Іван Боднар і член Управи о. Вол. Громницький та д-р Степан Баран в товаристві нотаря Иосифа Прашіля, що мав списати урядовий протокол з перебігу нарад. Нараз один з радикальних командантів привів зі собою кількадесять молодих людей, що не були і не є членами кооперативи, а тим самим не мали права вступу на збори. Цей гурт лавою під проводом студента Богдановича з Проняття з криком кинувся на вхідні двері, що під напором подалися і з лоскотом упали на салю. Щастя, що стоячі недалеко в час відскочили, а то спадаючі тяжкі двері могли декого вбити, або що найменше тяжко покалічити. В цей спосіб на салю нарад вдерлося около 200 нечленів. Виключені радикали доктори явилися всі крім Чумака, предкладаючи друковані на машинах повновласти сільських кооператив.

За столом засіли нотар з протоколентом, проф. Боднар і д-р Баран. Проф. Боднар хотів отворити збори. На денному порядку було тільки затвердження Управи і вибір одного члена Ради Надзірної. Проф. Боднар взивав що хвилі на дармо до спокою і до того, щоби нечлени, що не мають легітимацій, покинули салю нарад. Не помагало нічого. Д-р Лисий, д-р Олійник і д-р Ладика раз по разу вискакували на крісла підбурюючи нечленів, щоби не уступали з салі. Хвилями приходило до рукопашної розправи і присутні були свідками згіршаючих сцен. Під адресою Лисого, Олійника і Ладики що поводилися негідно та некультурно, падали некультурні оклики, а коли вони хотіли промовляти з крісла чи лавки, зараз хтось з міщан або селян кидався на них, вивертав крісло чи лавку і нефортунний промовець скочувався в товпу. Присутні селяне дивилися на те все як на комедію, а всім тверезо думаючим соромно було глядіти на тих „інтелігентних" авантурників. Як би так встав з гробу пок. Евген Олесницький і подивився на прилюдну поведінку молодих радикальних адвокатів, то з жалю і і сорому добровільно положився би в могилу.

Коли некультурні вигуки тревали три години, проф. Боднар заявив, що нинішні збори не відбудуться по причині авантур. З перебігу списано описня нотаріяльний протокол, якого відпис переслано окружному судові в Тернополі.

Рада Надзірна скликала вже нові загальні збори (з черги четверті) на четвер 31. березня ц. р. год. 12 в пол. з тим самим денним порядком і подбає про те, щоби дикі авантури вже більше не могли повторитися. Обовязком свідомих громадян і громадянок членів Пов. Тов. Кред. є явитися на ці збори і не допустити до того, щоби гурток авантурників і громил дальше розбивав збори і нівечив дорібок 28-літної праці наших передових громадян. Вкінці з обовязку зазначуємо, що той сам комітет гуртка тернопільських радикалів видав дня 16. березня ц. р. нову відозву — і розіслав по повіті — не менше погромницьку як перша, з зазивом, щоби виключені і вичеркнені явилися на збори 31. березня. Мають вони намір робити нову авантуру, бо до творчої роботи вони цілком неспосібні — тільки до авантур і погромів. Але і на них найдеться рада!

Очевидець.

Лист до Редакції.

Прошу не відмовити в уміщенні на сторінках Вашого поважаного часопису ось-ого мого листа:

Стверджую, що нотатки в деяких органах польської преси з приводу мого комунікату з дня 23. ц. м. про розлам в Сельробі не відповідають змістові того комунікату. Рішуче застерігаюся проти приписування мені польською пресою інтенцій, яких я не мав.

Варшава, 25.III. 1927 р.

Павло Василькук
посол до сойму.

Всячина.

„Ліхтарня померших". Кілька літ тому виставили в Токіо пєсу „Ліхтарня померших". Актор, що грав у ній головну ролю, забився небаяком несподівано, їдучи в авті, до театру. Другий, що його заступив, кілька днів пізніше осліп на сцені. Від цього часу, після кожної вистави цієї пєси, трапляється якесь нове нещастя. В одним провінціяльним театрі, який почав її грати, пожежа знищила ціле уладження театру підчас вистави. Від цього часу ніхто з акторів не хотів брати в цій пєсі участи. Та кілька тижнів тому великий японський актор Оноте Кікуґоро заявив, що заграє найбільше „кляту" головну ролю в цій пєсі. Театр був повнісінький кілька вечорів. Та ось нездано акторові вмерла дома мати, яка зовсім була здорова. Кікуґоро грав далі, але так сильно занедужав на сцені, що його відвезли до хати. Японські лікарі не знають, що йому є. Публична опінія каже, що це помста померших. Европейські лікарі твердять, що це звичайна автосугестія, але їм ніхто не вірить. Цікаве, чи швидко найдеться новий сміливець, який схоче доказати японцям, що вони є жертвами пересудів.

Рідкі діва. Люди, яким треба вірити, бо пишуть таксамо в часописах, як я, впевняють, що цими днями помер у Вятці якийсь Бубинов, суддя, що за останніх 10 літ майже зовсім не спав. Підчас війни його ранили в голову і з цього часу терпів на безсонницю. Усипляючі середники томили його. Дві-три години сну вистарчало йому на тиждень. Одначе безсонниця підривала щораз більше його організм. — Якийсь канадійський старшина побився об заклад, що перейде на руках із Дебліна до Бельфасту, себто 160 км. Він є вже в половині дороги. Його супроводить „коза, що тягне візок із шатром і їжною посудиною. — Минулого тижня мешканці одної паризької дільниці звернулись до поліції з проханням переловити „духа", який точно в 2 год. уночі переходить самотною вулицею весь білий. Богато людей його бачило, а ніхто не міг його зловити, бо він щезав. Також численним агентам не вдалось його піймати. Ті, що вірять у духів, не сумніваються в правдивість явища, а зате недовірки глузують.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру:

Томашів Любельський:

Второк 29. III. — Діти Агасфера.
Середа 30. III. — Ой не ходи Грицю.
Четвер 31. III. — Вій.

Переорганізований на правдивих кооперативних основах Новий Український Театр вже від місяця дає вистави по всіх більших містах і тішиться великим успіхом. Репертуар Театру побільшено о кілька нових штук. Особливу увагу звернув Театр на сторону декорацийну і гардеробу. Вже закінчені арт. художником п. Боровиком нові декорації на „Ревність", „Базар" і „Сім повішених". Зроблені заходи, щодо сформування орхестри. Є вже заангажованих 6 осіб. Режісерію провадить відомий артист п. М. Бенцаль. Адміністративною ділянкою керує адміністратор П. Карабінович. 1818 1—8

Впр. оо. душпастирям, які намірюють малювати свою церков, раджу, щоби негайно порозумілися з „ДОСТАВОЮ", (Львів, вул. Домініканська, 11.) В цій хвилі є свобідні два артисти-малярі (першорядні сили), за яких роботу „Достава" дає повну поруку, що вона буде виконана артистично, відповідно до вимог нашого стилю і обряду, а при тім дуже дешево. — *о. В. Лациняк.* 1800 3-3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956100-?

ФОРТЕПЯНИ — піяніна купує за готівку „Моюшко", Зіморовича 10. 1769 3—3

В ЯМНІЙ — 3 кільометри від Яремча — є до винайму на пенсіонат вілля, положена в дуже гарній околиці. Сонячні купелі, 2-моргівий ліс до ужитку. Д-р В. Янович, Станиславів. 1813 2—3

САДЖАНКИ шпарагів, рід кольосаль до *збуття* у В. Милька в Сосниці п. Радимно. Штука по 10 сот., опакування і достава до почти 50 сот.

17 ЗОЛ. коштує ланцушок 14 карат. золота з Матір Божою у Мандля, Коперника 14. 1773 1—?

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46,

1640 Пересвітлення Рентгеном. 23-27
Телефон 834.

Лікарсько-дентистичне Заведення

д-ра Симона Раппапорта

Якова Насса

ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.

Пльомбування й виймання зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті по американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям і студентам значна знижка.

1822 Полекші в сплатах. 1—5

Поспір! ФАБРИКА КАПЕЛЮХІВ Поспір!

Й. ҐОТТЛІБА

Львів, пл. Стрілецька ч. 15.

приймає жіночі капелюхи соломяні бортові і фільцові до переробления після найновіших заграничних моделів.

На замовлення виконується також нові. Для приїзших полагоджується до 24 годин.

1798 3—3

НАПРАВУ годинників як також біжутерії полагоджує фірма Й. Домбровскі і З. Розважевскі, Академічна 2, найліпшими фаховими силами по приступних цінах. 7-7

Чому дорожіє товар?

Через численні посередництва! Найдешевше купиш безпосередно **у продуцента золот. виробів.—Юв. С. А. Ролніц,** 1821 **Львів, вул. Сикстуська 16.** 1—3

ЧЕКОЛЯДА „ОПТІМА"!
1673 **найліпша** 9—?

Звичайні Загальні Збори

Кредитово-торговельної Спілки, кооперативи з обмеженою порукою в Радехові відбудуться 7. квітня 1927 (Благовіщення) в салі місцевого Народнього Дому о год. 1. пополудні. Порядок нарад як Господарсько-кооперативний Часопис.

НАДЗІРНА РАДА.

Загальні Збори

Тур. Спорт. Т-ва „Ромник" в Борославі відбудуться дня 10. квітня 1927 о год. 4-ій пополудни в салі Нар. Дому, після програми, як слідує:

1. Відчитання протоколу Загальних Зборів з року 1926.
2. Звіт з діяльности за рік 1926.
3. Вибір нової управи.
4. Внесення.

Інж. Ксьонжек Богдан голова. Сушків Водод. секретар.

Подяка.

З глибини душі складаємо отсим щиру подяку за віддання послідної прислуги нашій Найдорожчій, незабутній Матері, Бабуні й Прабабуні.

А саме: Впр. крилошанинові й деканові Теребовельщини о. Ст. Мохнацькому за провід в похоронах, відправлення Служби Божої й виголошення зворушаючого послідного слова. Впр. о. Барановському, парохові Дарахова за участь в похоронах й уділення послідної потіхи Покійній, Впр. о. Декайлові зі Струсова за відправлення Служби Божої і похоронів, Впр. о. ювилятові А. Тимусові, парохові Гумниск, Впр. о. катехитові Кузьмі з Теребовлі за участь в похоронах. Також Впр. о. Цегельському, парохові Струсова, який їзза слабости не міг взяти участи в похоронах, відправив в той день Службу Божу за спокій душі нашої Дорогої Покійниці.

Рівнож дякуємо Впов. Панам піпцям церковним островецьким, теребовельським й гумниському за удія у відправі похоронів.

Щиро дякуємо й Вп. Панам деканові Мохнацькій та пароховій Барановській, що приїхали на похорони й несли нам слова потіхи, не менче дякуємо й Шан. Громадянам села Острівця, що своєю численною участю звеличали сумний похоронний обряд.

Зокрема з цілого серця дякуємо теж за численні устні й письменні заяви співчуття й слова потіхи, які дістаємо від наших ширих другів і добрих приятелів.

Велике, щире Спасибіг Вам усім!

Олена Кисілевська, д-р Володимир Сіяновіч, діти; Ольга й о. Пл. Карпинські, внуки, в котрих домі в Острівці померла Покійниця, враз з другими внуками, правнуками й правнучкою.

Присилайте передплату!

За репакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів Ринок ч. 10.

Ч. 71 (11.039). Львів, четвер 31. березня 1927. Pocztowa opłatę zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощад. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голляндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Вилазки і вискоки.

Львів, 30. березня 1927.

З хвилею створення Українського Національно-Демократичного Об'єднання розпочався процес консолідації українських національних сил. Поборюючи безчисленні перепони, великим накладом праці відновлено організацію по краю і пороблено перші кроки в напрямі позитивної розвязки складних питань національного життя.

Консолідаційний процес викликав реакцію всіх протиукраїнських сил. Всі польські партії і всі польські чинники без винятку звернулися проти консолідації українських сил, стараючись припинити її всякими можливими способами і засобами. Сконсолідований український національний табор представляє собою велику, просто неперехідну і неборону перепону для польської політики. Бо коли тзв. клясові партії можна у догідній хвилі поборювати і навіть в створених умовинах ліквідувати під замітом більшовизму чи комунізму, то далеко важче під цей ліквідаційний стрихулець підтягнути національний табор, хоч — як знаємо — в рр. 1918—1923 польська дипльоматія і пропаганда не погорджувала і цими „аргументами". Крім того тзв. клясові партії під оглядом культурним й економічним находяться *in statu nascendi*. А не будучи в спроможности створити своїх культурних й економічних організацій, вони кидаються на стан посідання національного табору. Та в тій безцеремонній боротьбі за опанування стану посідання національного табору, вони своїми „здобутками" віддають неоцінені прислуги нашому головному противникові. Очевидно, що коли їм тільки вдасться осягнути більші успіхи, їх завдання буде скінчене. Мурин, сповнивши свій вчинок, відійде, а разом з ним зникнуть і його надбання, видерті підступно і демагогічно з національного стану посідання.

Український національний табор находиться сьогодні в стадії окруження, здійснюваного всіми польськими партіями і їх хлібодавськими експозитурами та партіями клясовими. Байдужно ставитися до цієї генеральної політики окруження булоб і легкодушно, і нерозумно. Однак ця політика окруження не булаб така страшна й у своїх наслідках шкідлива, колиб в національному таборі панувала єдність думки і діла. На жаль, останні часи позначилися такими вилазками і вискоками таки в національному таборі, що тут важко говорити про поглиблення єдности.

В першу чергу на бік клясового руйництва перейшов орган „Рада" з епігонами орієнтаційного гіпнотизерства. Прибираючись в яскраві, крикливі пера якогось пошестного псевдонаціоналізму, ці епігони змінчивих орієнтацій завели факірський танець довкола якогось уявного ідола, якому на імя: суверенна, незалежна радянська Україна. Суверенність і незалежність сучасної Рад. України, яка під політичним оглядом є — на жаль — тільки автономічною країною, стала у них під впливом — мабуть автосуггестії — аксіомою, основним елементом їх найновішого світогляду. Без сумніву, що й автономія Рад. України, влаштована під фірмою ніби „самостійної державности" на зразок старої гетьманщини, є великим, епохальним здобутком в порівнанні з передвоєнним часом. Однак від цього першого ступня підготовки державної самостійности ще дуже далеко до суверенности Радянської України.

А однак найновіша орієнтація вчорашніх хронічних антантників, а однак те бездумне, верескливе тупцювання біля політичної, наскрізь схолястичної мрії кидає їх в обійми ворогів національної консолідації і пхає їм в руки ніж проти національного фронту.

Отаманщина під фірмою „безпартійности", себто безвідповідальности, почала в останньому часі все більше проявлятися в нашому житті, протиставлячись процесові консолідації національних сил. Між іншим проявом отаманщини є події в Бережанщині, розпряжність в Організації українців м. Львова, легкодушні демонстраційні вискоки перед чехословацьким конзулятом у Львові. Не піддаючись виборному проводові, нехтуючи принципом національно-політичного авторітету, всякі менші й більші, молодші й старші діячі ведуть національну політику на власну руку, але без власної відповідальности.

Незвичайно симптоматичним для цього покрою політики є демонстраційні вилазки під чехословацьким конзулятом. Наслідок їх уже наглядний: обурення чеської преси і радість польської. Львівське „Слово Польске", що в останніх часах залюбки проповідує „славянську політику" на зразок передвоєнного неославізму, аж підскакує з радости. Демонстраційні спроби перед чехословацьким конзулятом — цеж вода на польський, а головно всепольський млин.

„Вчорашня (недільна) певдатна вуличня демонстрація — пише в передовиці з 28. ц. м. „Слово Польске" — заслугує на увагу не лише, як виявоживленої марками (*sic!*) і рублем (*sic!*) акції української партії. Є вона знаменна своїм вістрям, зверненим проти Чехословаччини і Румунії. Матеріяльні чинитьби Праги для партійної (*sic!*) української еміграції з Малопольщі (*sic!*) пішли в непамять. Коли Чехословаччина обмежила запомоги, виплачувані з гуманітарних і сентиментально політичних оглядів „української еміграції", провідники української партії у нас спостерегли нагло „економічний і культурний гнет" українців на Підкарпатській Руси. Вчорашня демонстрація української партії проти Чехословаччини і Румунії вказує, що берлінський і московський уряд (?!) поширив свою диверсійну українську роботу з терену Польщі на румунський і чехословацький терен та що ві Львова наміряє на тих нових (?) просторах вести свою акцію. Українська робота Москви і Берліна проти Польщі, Румунії і Чехословаччини вимагає *порозуміння нашого уряду з Прагою і Букарештом з метою розпочати і консеквентно проводити спільну акцію, яка ліквідувала би на наших державних теренах* московську і берлінську *„українську роботу"*.

Чи в світлі цієї нікчемної енунціяції не виглядає, як колиб демонстраційні спроби перед чехословацьким конзулятом (ніде інде, тільки якраз перед чехословацьким конзулятом) були ділом продуманої провокації.

Гимн радости з приводу цих безвідповідальних демонстраційних спроб виспівує й пілсудчиківська преса, а „Дзєнник Львовскі", реферуючи нашу статтю „На манівцях", намагається ослабити її вражіння. Називає її „панічним заспокоюванням".

„Запізно спостережено, що в гру входить велика ставка. Пізно пригадали собі, що істнування українського університету і цілої низки українських інституцій в Чехах висить на волоску, що дальше видавання субвенцій і допомог усяким установам і особам стоїть під поважним знаком запиту. Під впливом тих рефлексій заряджено нагальний відворот і за ціну... вдержання далі тих користей „Діло" готове забути про „гнетених" братів з Підкарпаття, яких перед хвилею так гаряче боронило".

Чеська півофіційна преса не переймається так глибоко демонстраційними спробами, однак націоналістично-москвофільська (крамаржівська) вже бє у великий протиукраїнський дзвін.

Трюмфуючі голоси польської преси є виплівом патентованої вже нікчемности. Треба перейти крізь горнило крайної гангрени, щоби всі акти оцінювати під кутом марок і рублів (як це робить „Слово Польске") або лякатися зміни відношення чехів до українських культурних установ. За гуманне і культурне відношення чехословацької влади до української політичної еміграції ми їй дуже вдячні, однак це зовсім не заслонює нам погляду на дійсне положення наших закарпатських братів-автохтонів. Чеську політику на Закарпатській Україні, а вірніше кажучи: політику покидьків чеської бюрократії ми будемо й далі поборювати, стаючи в обороні наших братів. Коли ми виступаємо й осуджуємо демонстраційні спроби безвідповідальних елементів перед чехословацьким конзулятом, то лише тому, що їм недостає міри в оцінці нашого положення в Польщі і Румунії з одного боку і Чехословаччини з другого, що вони не вміють розділювати світла і тіней.

Одночасно такі вилазки, вискоки і вибрики безвідповідальних елементів можуть привести до обєднання всіх наших ворогів проти нас по всепольській рецепті. І тому, не солідаризуючись з демонстраційними спробами перед чехословацьким конзулятом, одночасно звертаємося до наших політичних чинників, щоби повели боротьбу з анархією і розстроєм, самочинними вилазками і вискоками, які можуть непомірно великі шкоди принести загально-українській справі.

Конституція (Основний закон)

Української Соціялістичної Радянської Республики.

(Продовження.)

Організація радянської влади на місцях.

Органами радянської влади на місцях є: а) ради робітничих, селянських та червоноармійських депутатів; б) зїзди рад, районові й окружні, та вибрані ними виконкоми (виконавчі комітети).

Зїзди рад.

У зїздах рад беруть участь представники всіх рад, що находяться на території даної адміністративної одиниці. Районові зїзди рад складаються з делегатів вибраних сільськими, селищними і міськими радами, а також фабриками, заводами і військовими частинами. Окружні зїзди складаються з представників вибраних міськими і селищними радами, районовими зїздами рад, а також фабриками і заводами. Норми виборів до обох родів зїздів встановляє ВУЦВК і законом передбачений порядок виборів. Зїзди рад бувають чергові і надзвичайні. Чергові скликається один раз в рік, а порядок зїздів встановлює ВУЦВК. Зїзди рад вибирають свої виконавчі органи, якими є виконавчі комітети з визначеним ВУЦВК-том числом членів. Виконкоми вибирають на один рік. Вони є в часі між зїздами рад однокими органами радянської влади на даній території; відповідають за свою діяльність перед зїздами і підлягають їм та ВУЦВК-тові.

Для керування всією адміністрацією на своїй території і для переводження в життя постанов та декретів центральної влади, вибирають виконкоми з поміж себе президії, відділи та інспектури окружних та відділи районових виконкомів. Відділи та інспектури є рівночасно також і місцевими органами народніх комісаріятів Ради депутатів.

Ради депутатів діляться на: а) міські, у всіх окружних та інших містах; б) селищні, в селищах фабрично-заводських, залізничих та інших робітничих; в) сільські в селах. Поділ заludненних місць УСРР. на міста, селища (міського типу) та села, а також визначення мінімального числа населення для утворення всякого роду рад встановлює ВУЦВК. Всі ради вибираються на один рік. Члени рад повинні регулярно здавати звіти з діяльности своїм виборцям. Їх можна кожночасно відкликати перед речницем, за постановою більшости виборців.

До компетенції місцевих органів влади належить: культурне та господарське піднесення своєї території, складання та затверджування місцевих бюджетів, виконування постанов вищих органів влади, вирішування всіх справ льокального значіння, обєднування радянської діяльности, забезпечування революційної законности й охорона державного ладу та громадської безпеки, в межах даної території, ініціятива в загально-державних справах.

Під знаком розкладу.

Збори Народньої Організації українців м. Львова.

В неділю, 27. ц. м. відбулися річні збори Народньої Організації українців м. Львова. Народня Організація істнувала на основах організаційного статуту Українського Національно-Демократичного Обєднання і була тим самим партійною. Згідно зі статутом висилала постійно своїх делегатів на Народні Зїзди давніше трудової партії, а тепер УНДО. В останньому зїзді Націй. Обєднання теж брало участь 10 делегатів тієї організації. Та найшлися деякі політично невідповідальні одиниці, що далеко перед Народнім Зїздом УНДО вносили до народньої організації елементи розкладу та анархії. Перш за все намагалися вони підкопувати на терені організації авторітет партійного проводу. До того уживали низьких і негідних засобів. А щоби тим успішніше проводити руйницьку роботу, намагалися ввести в ради членів організації здеклясованих інтернаціоналістів.

Не зважаючи на свою невідповідальну роботу, ті нотоpійні руйники національної єдности всеж таки добивалися приповдно, навіть на сторінках преси (маємо на думці „Раду"), допущення їх до участи в Народньому Зїзді УНДО. Самозрозуміло, що, бажали вони на зїзді ввести між учасників такі самі елементи розєднування та розбивання одноцілого національного фронту, що їх внесли до Народньої Організації і коли в зїзді не взяли участи вони самі творці розєднання, то, всеж вислали на нього своїх заступників. Та наміченої цілі вони там не осягнули. Зїзд протиставився їхнім розкладовим і розєднуючим тенденціям дуже енергійно та однодушно.

Щойно по зїзді виявили усі політичні безвідповідальники всі свої руйницькі таланти. Вони проявлялися докладно на сторінках органу „незалежної думки" „Рада", про що мали ми нагоду писати нераз і не два. Повторювати того не будемо. Зазначимо тільки, що всі „симпа-

Заступник фабрики гнутих меблів „Мазовія“ **ИОСИФ БЕЗДЕК** Львів, Панська 15. Гуртова і детайльна продаж гнутих меблів.

тичні" засоби боротьби з несимпатичним для „ідеольогів" з „Ради" Українським Національно-Демократичним Об'єднанням, чули і є спрямовані *ad maiorem Poloniae ioriam*. А всіх їх вносили ті „ідеольоги" до Народньої Організації та організовували при їх допомозі названі збори, виступаючи на них уже під новим плащиком безпартійности.

Випадково склалося перед 15-ти місцями так, що до екзекутиви організації ввійшло кількох людей, що гуртуються тепер біля „Ради". В їх руках опинився і секретаріят. І ось вони робили підготовку до зборів, тобто переводили вибори делегатів, на деяких дільницях збори членів організації. Очевидно, що вибрали таких, які йшли їм на руку в руйницькій роботі. Та всюди вибору своїх делегатів вибрати їм не вдалося. В середмісті чомусь до вибору делегатів взагалі не допустили і на загальні збори організації післали самих себе.

На порядку нарад недільних зборів стояв тільки звіт з діяльности і вибір нової екзекутиви. Ніякого політичного реферату програма нарад не передбачувала. А всеж, не зважаючи на те, звітодавці підкреслювали у звітах, що відтепер народня організація мусить стати позапартійною політичною установою. Автори і репрезентанти того курйозу, самі свідомі абсурдности твердження про можливість існування політичної непартійної установи, всеж таки доказували, що його треба провести в життя саме в народній організації. Не давши ніякого політичного реферату, не увасадивши ніяким політичної програми організації, звітодавці всеж таки вважали доцільним поставити три відірвані політичні резолюції: про безпартійність нар. організ., про відношення до Польщі та про відношення до Радянської України.

З останньої резолюції вийшло, що їх автори під плащиком безпартійности хочуть всеж таки перепачкувати позбавлену всякої безпартійности наскрізь тенденційну політичну ідею. Для кожного читача стане воно ясним, коли зацитуємо дотичну запроектовану резолюцію.

„Загальні Збори Народньої Організації — говориться в ній — признають існуючу українську державу УСРР здобутком визвольної боротьби українського народу і таким здійсненням його стремлінь, що є підставою для повного завершення національної політичної мети цілого українського народу, що послідує через розбудову цеї держави та з'єднання з нею інших українських земель".

Тепер не будемо аналізувати цеї резолюції, бо як її так і інших запропонованих політичних резолюцій збори не приняли. Над ними має бути окрема дискусія на спеціяльних зборах. Сталося це на зарядження президії всупереч намаганням авторів ухвалити резолюції. Зарядження президії послідувало наслідком секесії делегатів 5-ти передмість саме з причини впертого наміру політичних безвідповідальників перефорсувати свої резолюції, користаючи з випадкової та штучно сфор" мованої більшости. Там можна було подивляти нечувану демагогію та спекуляцію панів з „Ради" в усій їх наготі. Царював у ній п. Л. Петрушевич, який навіть вповав усіх, що він і його товариші ніколи не орієнтувалися на антанту і до такої орієнтації нікого не закликали. По зголошенні уже секесії вибрано головою організації п. Березовського. Коли президія приступила до вибору членів екзекутиви, учасники, що зголосили секесію, покинули салю. Таким чином бувші антантники, а нинішні „принципіяльні безпартійники" вже довели своєю роботою до розбиття Народньої Організації покищо на два табори, що в результаті мусить її довести до цілковитої руїни. В своєму білянсі мають нову додатню позицію, що буде промовляти за нагородженням їх що найменше ордерами »*Polonia Restituta*". Коли попрацюють ще трохи, то напевно їх дістануть. І не посміє ніхто сказати, що дістануть їх незаслужено.

Сонця дітям!

Як тільки перший весняний легіт обвіє землю, як замерехтять над нею весняні проміння сонця, то всі діточі серця раються на волю, на простір, а школярі від найменших до найстарших починають рахувати дні, які ділять їх ще від кінця шкільного року. Вакації! — хто з нас не відчував і ще й досі не відчуває чару того коротенького слова! Вакації — це відпочинок по десятимісячній праці, це заміна душної шкільної кімнати просторим ясним світом, це перехід від сухої, догматичної книжки до живої книги природи, що до всіх промовляє безпосередньо, ясно та чарующо.

Але вакації в повному того слова розумінні це не для всіх доступний люксус, а в першу чергу недоступний він для міської шкільної дітвори. Не кожний батько, не кожна мати можуть вислати свої діти на місяць-два десь на село, на свіжий воздух. А міська дитина засуджена цілий рік на пробування в тісних норах, нераз у темних, вохких сутеринах, де в малій кімнаті живе переважно по кілька, а то й кільканацять осіб, дуже потребує скріплення сил на селі, на сонці, серед зелені широких просторів, під блакитним чистим небом. Тої розкоші, що є заразом природним ліком для організму розвиваючоїся дитини, бідні родичі дати їй неспроможні. А таких бідних родичів у Львові сотні, а недокормлених, анемічних дітей в шкільному віці тисячі! Та діти ці належать не лише до своїх родичів — вони діти цілого українського громадянства і це мусить за них подбати, бож діти це наша будучність, це сучасний фундамент, на якому має завтра повстати новий храм кращого майбутнього. Зберегти наші діти, українські діти, сильними, здоровими, життєздатними і життєрадісними, це обовязок кожного громадянина.

Частинно завдання це взяло на себе Товариство Вакаційних Осель, що протягом літ висилає постійно гурток шкільної дітвори в часі шкільних ферій на село. В минулому році вислало 52 учениці на 5 тижнів до Милування в Тоймаччині. 52! — число дуже мале, коли взяти під увагу сотки тисячі потребуючої віддиху дітвори, але рівночасно і дуже велике, коли зміряти фонди товариства, якими воно розпоряджує. Весь дохід оселі складають членські вкладки (2 зол. річно!), кількаразові збірки по церквах, а іноді і представлення, хоч ті дають мінімальний дохід. А оселя вимагає значних вкладів, щоби через 5 тижнів дати півсотні дітей повне утримання та опіку. З 52 оселянок, висланих минулого року, тільки одна зложила повну оплату (50 зол.), 5 по пів платні, 34 заплатили тільки дорогу, а всі інші були на повнім удержанні товариства.

Цього року задумує товариство поширити свою діяльність в тім напрямі, що хоче вислати ще й хлопців на чотири тижні до Милування. Вонж потребують відсаїження ті наші міські хлопята! Але, щоб цю думку зреалізувати, потребує оселя 5000 зол. Готівкою їх не має, мусить отже вібрати поміж нашим громадянством. В тій цілі влаштовує від 3.—10. квітня тиждень оселі, в якому всі наші українські школи повинні зарядити у себе збірку і закупити відзнаки, символ солідарности і спочування з акцією товариства, яке і дітворі дотичної школи може прийти з допомогою.

В неділю 5. квітня ц. р. відбудеться збірка в церквах, а 10. квітня за дозволом поліції вуличня збірка біля церков і українських установ. Управа оселі звертається отсим до всіх товариств і комітетів з горячим проханням, щоби в тому часі здержалися від збірок на свої цілі і позволили нашому товариству, яке тільки раз в рік апелює до загальної жертвенности, придбати фондів на переведення в життя задуманого пляну.

Одночасно просимо всіх громадян, яким дороге здоровля української дитини пам'ятати на тиждень оселі і в тому часі своїми жертвами підтримати її змагання. Жертви просимо слати на адресу касієрки п. Йосафи Паньківської, вул. Чарнецького ч. 26. Хай дасть кожний, хочби й найменший даток, але хай дадуть всі: старі і молоді, а бідна львівська дітвора буде мати і сонце і воздух і зелень і харч обильний, а зате привезе нам з вакацій повні, румяні личка, здоровий щебет і всім спомини тихого чистого села, які довго будуть гріти їх серденька у дні суворої понурої міської зими.

Управа Вакаційних Осель.

ГОДИННИКИ найліпших фабрик дешево у фірмі **Домбровські — Розважевські, Львів, Академічна ч. 2., тел. 27-29.** Заступство на Галичину світової фабрики годинників „*Longines*". — Ціни фабричні. 1680 7—7

За океаном.

З діяльности Обєднання в лютім.

В місяці лютім мало Обєднання українських організацій в Америці 3.461·93 долярів приходу. З того вислано на Рідну Школу 1.700 дол., на інвалідів 300 дол., на Т-во „Просвіта" у Львові 200 дол., на політичних вязнів 200 дол., збірка для села Митинева 200 дол., на українську пресу (на яку, не сказано) 125 дол., на сироти 100 дол., на оборону чести українського народу (процес проти Шварцбарта) 100 дол., письменникам (на еміграції) 50 дол., вдові по пок. Вітовській 30 дол., виселенцям на Кубі 30 дол. Решта — дрібні видатки (кошти писем і висилок, удержання канцелярії, подорожні кошти і т. п.). Разом було в лютім 3.219·25 дол. розходу, так, що в касі Обєднання лишилося на березень 242·68 дол. (Амер. „Свобода").

Погруддя Івана Франка.

М. Вовк, учень відомого українського різбаря Олександра Архипенка, виробив погруддя Івана Франка, що його закупно Січовий Базар у Ню-Йорку, та буде виробляти на його основі погруддя Франка для масового поширення. („Свобода".)

Мих. Рудницький.

З нових книжок.

1. Казки і провінціяльна повість.

Видавництво „Чайка", що пустило в світ уже цілу низку гарних книжок у культурнім зверхнім вигляді, мало щасливу думку перевидавши Чубинського „Українські Народні Казки" у 2-ох томах *). Вони попереджені обширною передмовою д-ра О. Грицая, який завдав собі чимало труду, щоби познайомити читача з головними теоріями повстання казок і її істориками. Ця передмова може заохотити неодного прочитати кілька кавок після довгих літ, які ділять його від часу, коли вони були його першою лектурою, може першим зразком літератури і першим поглядом на світ.

У нас, крім дітей, ніхто не читає казок. І здається, що коли навіть треба купувати їх дітям, родичі рацо полишають приємність лектури вчительці або няньці. Бо казка — перший рід людської літературної творчости, находить свою ціну щойно в дуже розвиненім культурнім середовиші. Її читають там, де читають чисту ліричну поезію. А що казка поза самою насолодою ширяти в світі необмеженої уяви, прокидає настирливу потребу продиратись крізь її символи, мов її герої продираються крізь перепони завороженого світа, вона спочиває у нас досі у томах чисто-етнографічного матеріялу. Чисто-етнографічна спонука перенесла таке богацтво казок з уст нашого народу в нашу літературу. Наші досить численні дослідники казок мали в першій мірі на увазі призбирати матеріял для знайомости побуту; порівнюючи основні риси із чужинними казками, вони мали на меті виказати більше їх оригінальність, як розглядати їх із становища літературної критики.

У цьому випадку з казками сталось у нас те, що й в іншими родами творчости; усе кінчилось на перевірці якихсь джерел, на накопиченні нового матеріялу. Історія розвитку казок нагадує сильно історію розвитку ріжних мов, щодо яких є досі дві головні теорії, одна каже, що всі вони мають одно спільне джерело, друга, що джерел є більше. Дослідник мови може зупинитись на ствердженні фактів, що ось-такі слова пішли з таких-то давніх, чужинних форм і оповісти по змозі історію їх переходу. Та наскільки цікавішою, більш творчою і далекосяжною є роля критика мови, який покористувавшись зібраним матеріялом, силкується дати відповіді на сумніви сучасної мови та її потреби, вказати шляхи її дальшого розвитку!

Наші народні казки можуть стати вже нині чимсь більшим як матеріялом для досліду побуту та їх джерел. Сучасна критика дійшла до переєвідчення, що на підставі форми майже неможливе відкрити добу, в якій повстала казка, а коли це й можливе, то ствердження її походження менше цікаве, як питання про її вплив на сучасність. Наші казки є криницею чистої народньої мови, часто прикладом мистецької простоти, інколи зразком небуденної уяви — елєменту, якого чи не найбільше бракує нашим письменникам у всіх родах літературної творчости.

Слідуючою книжкою, якій бажаємо присвятити увагу є повість А. Чайковського „Панич" *). Вся історія, немовби ділове справоздання у громадянській справі.

Історія несимпатичного бідного попівського сина, який рішив зробити за всяку ціну своєрідно-галицьку карієру: стати старостою. Дуже дорогою ціною: ціною знехтування родини, національности, кохання та чести. Повість є незвичайно подрібним малюнком провінціяльного середовища, вчинків, намірів і думок „героя", якому Бог дав на нещастя якийсь-там талант і бажання „стати паном"; вона могла називатись однаково добре „Хрунь" або (якби ми мали на це якесь своє слово) ще краще: „гохштаплєр". Автор не йде дуже глибоко в аналізі психольогії людини, яка врештою не має в собі нічого цікавого, так само як уся галерія тих типів, посеред яких „панич" доводиться грузнути у щораз більшим моральнім багні або десь колись зустрітись із (трохи надто голосним) голосом совісти.

Типи, думки, вчинки, світогляд дієвих осіб є тут прості як основа повісти, її мета, стиль і мова. Повість має від першої сторінки до останньої патріотично-виховну тенденцію і призначена для читачів, які розуміють те, що читають, щойно тоді, коли думки та герої відбиваються так виразно як чорний друк на білім папері. Епічна розтяжність, з якою автор передає жести та думки затурканих провінціялів, робить їм трохи за богато чести там, де навіть провінціял знає їх майже на память, згадавши якого-небудь із сірих, нудних, туполобих типів.

Щоби не було непорозуміння: критика не має права докоряти авторові, коли він характером свого твору з незвичайною ясністю обмежив, чи пак: поширив сферу своїх читачів, звертаючись до маси, яка потрібує лектури невибагливої та повчаючої як проповідь. Цим можна навіть пояснити собі досить невибагливу мову, яка не йде в парі із добрим стилем, а не втратило би нічого із своєї загально доступности, якби її виправити із дуже популярних у нас помилок. Чимала скількість друкарських помилок може ввести в клопіт неодного читача, який не звик їх легко відгадувати.

*) Павло Чубинський „Українські народні казки". В редакції А. Крушельницького, з передмовою д-ра О. Грицая. Відень. В-во „Чайка", ст. 170 і ст. 200.

*) Андрій Чайковський: „Панич", ст. 259. Повість з галицького життя. Тернопіль. 1926 р. В-о „Поділля".

Цікава школа.

„Український Хлібороб", що виходить у Бразилії, приносить цікаві відомости з одинокої в Бразилії українсько-бразилійської колегії, яку провадить проф. Карманський. Шкільний рік 1926 почала колегія з 15 учнями. З них до кінця року дійшов тільки один, — 13 виступили в протязі року, а одного виключено. Зате в протязі року прибуло до школи більше учнів, так, що з кінцем року було в ній 33 учнів, з яких до іспитів сідало 29. По національному походженню було в школі 22 учнів українського походження, 18 бразилійського, 3 сирійського, 2 німецького, 1 жидівського й 1 парагвайського. В колегії крім інших предметів учили мови: української, німецької, французької і португальської.

Т-во Прихильників Освіти.

Уконституування першого виділу.

Основане недавно „Товариство Прихильників Освіти" у Львові, що поставило собі за мету сконцентрувати в своїх руках всю допомогову акцію для українського студентства, уконституувалося на першім засіданні свого виділу, що відбулося дня 24. ц. м., так: през. Вол. Децикевич — голова, д-р Ів. Крипякевич і о. д-р Вас. Лаба — заступники голови, д-р Люб. Макарушка — касієр, студ. фільос. Ом. Пражмовський — секретар, студ. техн. Ів. Сенів — заст. секретаря. До виділу належать ще: проф. Ів. Свєнціцький, п. Міл. Рудницька, інж. Мих. Курах, студ. прав Зен. Диденко, студ. медицини Матвій Потович — члени, і д-р Ів. Німчук, д-р ів. Гижа, п. Ір. Павликовська студ. мед. Богд. Мішкевич і ст. фільос. Богд. Кравців — заступники. Склад ревізійної комісії такий: дир. М. Гаврисевич, дир. Яр. Колянюк, студ. фільос. Ос. Боднарович — члени і д-р М. Коновалець, п. Ів. Охримович і ст. пр. М. Драган — заступники. До мирового суду вибрані: інж. Я. Мудрак, д-р Е. Бурачинський, д-р М. Волошин, Е. Перфецький, студ. прав В. Француз і ст. др. З. Книш.

На тому ж засіданні виділу намічено плян праці товариства на найближчу мету, зокремаж рішено утворити чотири секції: адміністративну, фінансову, наукову й економічну, щоб таким чином повести якнайінтенсивніше роботу для добра надії українського народу—нашої студентської молоді. Бажаємо „Товариству Прихильників Освіти" якнайбільших успіхів у його тяжкій, але вдячній праці.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щаднічку книжечку ч. 7910.

Стрийський процес.

Розправа против 43 робітників.

Стрий, 29. березня 1927.

Нині переслухані свідки не зізнали нічого нового. Переслухано поліцая Совільського, якому нібито підчас демонстрації вирвано багнет і найдено його опісля в кишені одного з убитих. Св. Совільський зізнавав тепер про цей багнет інакше, як у слідстві, тому прийшло між ним і обороною до сцисі. А саме свідок зізнав у слідстві, що багнет найшов у кишені Лончинського, а на розправі, що у якогось Госька. Процес покінчиться в пятницю або суботу.

Біржа.

Гроші.

Американський доляр 8·93—8·98 і пів, канадійський доляр 8·88·50—8·89. Банк Польський платив за доляра у готівці 8·90, на Нью Йорк 8·91, англійський фунт 43·36, швайцарські франки 171·74, французькі франки 34·90, бельгійські франки 24·75, італійські ліри 40·85, голяндські гульдени 357, чеські корони 26·40, шведські корони 238·50, данські корони 237·40, норвежські корони 232·10, австрійські шілінги 125·53, німецькі марки 211·38, данцігські гульдени 173. Урядовий курс одного грама золота 5·9484.

Збіжа.

Пшениця дворська 53·00—54·00, пшениця селянська 49·50—50·50, жито гат. 39·00—39·50, ячмінь броварний 41·00—42·00, ячмінь на мливо 32·50—33·50, ячмінь пастівний 30—31·00, овес 33·00—34·00, кукурудза румунська 26·00—27·00, бараболя пром. 0·25—3·75.

За доповнення конституції.

З нарад польських соймових партій.

Варшава, 29. березня 1927.

Нині відбулась у соймі неофіціяльна нарада польських соймових партій, заступлених у конституційній комісії. Пос. Чапінський (ПІС) порушив справу, чи не слід би на найближчім засіданні сойму внести проекти конституційних законів, яких ще нема, як прим. закону про товариства, про пресу, про листову тайну, незаймання мешкань і т. д. Члени наради запинилися за цим проектом і розділили реферати. Пос. Чапінський має опрацювати закон про товариства. Реферат пресового закону приділено пос. Кернікові. Крім того признали конечним, щоби викінчено проект закону про суди присяжних (якого реферат віддано безпартійному пос. Смяровському) і щоби його після отворення сесії предложено комісії. Проекти мається опрацювати підчас ферій.

Опісля обговорювано справу виборчої ординації. Правиця і центр висунули передовсім справу зменшення скількости окраїнних мандатів. З причини різниці поглядів дальші наради відложено до пятниці. В пятницю пос. Попель має закінчувати цілу справу.

Війна в Китаю.

Революція в Манджурії. — Бої в концесіях. — Пекін буде занятий на Великдень. — Концентрація американської фльоти. — Згинуло 38 американців.

Лондон, 29. березня 1927.

З Манджурії повідомляють, що там вибухла революція, зорганізована російськими і південно-китайськими комуністами. Марш. Чанг-Тсо-Лін постановив кинути Пекін і вертати до Мукдену, щоби рятувати власне становище.

Лондон, 29. березня 1927.

„Уестминстер Гезет", повідомляє зі Шанґаю, що відділи кантонців вдерлися на територію японської і французької концесії і там допустилися насильств.

Наслідком бійки між гуртком моряків англійського воєнного корабля „Будеток" і товпою китайців у Чанг-Ша місцевий закордонний комісар зажадав, щоб англійські воєнні кораблі покинули пристань і щоби видано китайським властям моряків, які брали участь у бійці.

Рим, 29. березня 1927.

„Коррієре делля Сера" повідомляє, що шеф штабу кантонської армії заповів похід на Пекін. Сподівається на Великдень занати столицю Китаю. Дальше згаданий часопис пише, що кантонська армія в липні м. р. мала заледви 7 дивізій, тепер має їх 40. Про заключення компромісу з Чанг-Тсо-Ліном нема мови.

Лондон, 29. березня 1927.

З Вашінґтону повідомляють, що адм. Уілємс з хвилею загострення положення в Китаю зарядив у Шанґаю концентрацію усіх американських воєнних кораблів, без яких тепер можна обійтися на інших морях. — Стендерд Ойл Компанія одержала телеграму від своєї филії в Китаю, що підчас остріювання горбка Сошеш біля Нанкіну, де рятувалося богато англійських і американських горожан, було вбитих 30 американців, що живуть у Нанкіні і 8 моряків, висланих із відділів маринарки.

Нове загострення балканського конфлікту.

Ультімат Італії.

Білгород, 29. березня 1927.

Наспіли тут вісти, що італійський уряд, який ділає в тіснім порозумінні з Англією, засував свої домагання і предложить їх Югославії. Є вони такі: повне *desinteressement* Югославії в усім, що торкається Альбанії і взаємин між Альбанією й Італією; негайне ратифікування скупщиною італійсько-югославянського договору, заключеного в Нетуно разом із деякими доповненнями в користь Італії; признання Югославією деяких митових полекш і пільг Мадярщині, щоби якнайскорше утворено в Реці вільну мадярську пристань.

Деякі часописи повідомляють, що устний ультімат у тім самім змислі засував у Білгороді італійський посол Бодреро.

Проект замкнення еміґрації до Америки на 10 літ.

Вашінґтон, 29. березня 1927.

Член американського конгресу Джонстон, голова еміґраційної комісії, заявив, що на найближчій парляментарній сесії (в грудні ц. р.) виступить з проектом обмежити еміґрацію до Зединених Держав на дальших 50 проц. Тепер допускається річно всього 160.000 емігрантів з цілого світу. Новий проект передбачує постепенну редукцію еміґрації, яка має бути розтягнена на 10 літ, по 10 проц. менше кожного року. Тільки для найближчої річні передбачує Джонстон полекші і годиться видати членам найбл. рідні дозвіл на від до Америки на протязі перших двох літ. При тій нагоді Джонстон остро заатакував еміґрантів. На його думку нові еміґранти є тільки розсадниками більшовизму або націоналізму і причиняються до упадку моральности й американських ідеалів.

Новий пресовий закон.

Варшава, 29. березня 1927.

Проект нового пресового закону правительства рада розглянула окончено і ще цього тижня передасть його назад президії Ради міністрів. Опісля предложиться проект самій Раді мін. Проект обіймає 100 уступів.

З пустого в порожне...

Варшава, 29. березня 1927.

Дня 1. квітня збирається на нову сесію комісія знавців для справ національних меншостей. На цій сесії має бути між ін. поладнана справа членства в комісії ред. Голувка, що, як відомо, перейшов до урядової служби, ставши начальником східного виділу в мін-ві закордонних справ.

10,000.000 зол. на відбудову „кресів".

Варшава, 29. березня 1927.

Уряд признав кредитову поміч у висоті 10 міліонів золотих на акцію відбудови на „окраїнах". В чиїх кишенях потонуть ці суми?

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** У вчорашньому числі „Діла" сконфісковано одно місце і ціле закінчення передової статті „Замотеличення". Це 28-ма чергова конфіската в цьому році.

— **Смерть під колесами трамваю.** Вчора на вул. Словацького хотів вискочити з трамваю сторож Ставропігії Гр. Потурейко, одначе зашпортався на східцях, впав на ліхтарню, в яку вдарився з усієї сили головою, а потім іще об хідник. Станція рятункова забрала Потурейка, але він помер іще в дорозі наслідком закровавлення мозку.

— **Вшанування Бетовена.** На Бетовеніяське свято у Відні приїхали представники різних держав. Від Бельгії мін. закордонних справ Вандервельде, від Німеччини мін. внутр. справ Кайдель і мін. фінансів Келер, від Франції мін. освіти Ерріо, від Англії проф. з Оксфорду Еллєн, від Італії Пєтро Маскані і делегати від цілого ряду менших держав. Симфонічним концертом, складеним з творів Бетовена, дирігували Вайнґартнер і Пабльо Казальс. Між виконавцями різних точок святочної програми находимо у віденській пресі також ім'я нашого земляка, віольончеліста Б. Бережницького.

— **Проти жіночої моди.** Короткі сукні зробили собі нині чимало ворогів. Мужі, батьки, священники, а навіть лікарі, кожний із свого становища, доказує їх шкідливість. Та мабуть найбільший удар упаде на цю моду з боку фабрикантів матерій. Один з її найвогутніших представників, англієць Куртольд, представник фабричного тресту шовкової продукції, заявив на останній конференції, що наслідком жіночої моди доходи його фабрик упали на 25 проц. менше і зросло безробіття. Коли він зможе порозумітись із диктаторами сучасної моди — паризькими кравцями, життя коротких суконь буде коротке.

— **Посідовна культура.** На данськім острові Фюнен найшли підчас земельних робіт величезну підземельну могилу з кам'яної доби. Вчені ствердили на підставі найдених там предметів, що могила має яких 4.000 літ. Були там кістяки 30 осіб, а також зуби домашніх свиней, що дозволило вченим на висновок, що вже тисячі літ тому давці годували свиней.

— **Торговельний нарід.** В Англії більше людей має авто, ніж є таких, що в силі його утримати. Тому в останніх часах навіть богатші особи, щоб не позбуватись авта, винаймають його знайомим, фірмам або просто ведуть якесь „комунікаційне підприємство" при помочі свого шофера. Є такі, що возять інших на прохід за деякою винагородою, інші відвозять сусідні діти до школи і привозять їх до хати, а одна дама, що має власне авто, догадалась навіть возити на свіжий воздух... собак богатих панів, які не мають часу займатися своїми чотириногими приятелями.

— **Джентльмен.** У французькім купелевім місті Дакс лічиться небіжчик пацієнт на рематизм: перегоновий кінь, обезпечений на мільйон фр., що приготовляється до змагань в Остенді та Міляно. Він бере щодня купіль у намулі як інші гості. — Ботаніче товариство в Льондоні вислало одного свого вченого до центральної Африки на чолі експедиції, щоби прослідив „дерево смерти", яке випускає із себе рідину, що в силі кількома краплями вбити найбільшого слона. Людина, що стоїть біля цього дерева пів години, вмирає. До цього часу ніодин европеєць не описав цього дерева.

— **Сучасні рекорди.** Цієї весни вибудують у Шікаго найбільший готель у світі, що перевищить вельканську нью-йоркську „Пенсильванію". „Готель Стефенс" стоятиме над озером Мічіген і буде мати 3000 кімнат. — Один американський нафтовий концерн призначив гроші на зорудування панцирного танка, який важитиме 12.500 тон і дасть собі кермувати одною особою. У середині не треба буде спеціяльного машиніста ні електромонтера. —

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає

ДЕНТИСТ
Проф. Д-р Т. Богосевич
1669 ординує від 12—4 9—10
Пасаж Микольша Сходи 1, II. пов.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Весна.

Не знаємо ми, міщухи, пробудження весни. Серед сірого звалу камяниць, де тільки клаптик неба заглядає мов крізь вікно, переходить ота чудесна містерія — непомітно, або ледви замітно.

А як і кого повідомлять коти, що надходить весна, і він побіжить у міський парк, то майже ніколи не побачить її приходу, бо... хтож іде в парк одинцем?! — А всякому відомо, що сівши в двійку на якійсь лавочці, не в голові тоді нікому краса холодної природи, хоч би якої гарної.

Бувають, правда, випадки, коли міщух звертає увагу на всілякі яруги, пні і галузи, але не рідко. Буває воно тоді, коли муж загляне (маючи добрі очі і зичливих інформаторів) сильветку своєї дружини з „тим найдаком" і підлазить до них коротшою дорогою. При тій нагоді переконується, що прийшла вже весна, бо в парку грязка земля, розмокла кора і... рідна жінка.

Але, на загал беручи, міщухи не помічають уповні пробудження весни.

Помітить це тільки селюх, або той, хто приїде на село.

А вже ніде не видно і не чути так приходу весни, як у лісі.

Зайди до нього під вечір, коли по долинах колишеться мряка, а вершки дерев ще всміхаються до сонця. Вечірний холод підноситься з землі і перебігає від корча до корча, зазираючи, чи ще дуже палає захід.

Якась дивна сила стряс'ає тоді лісом. Виходить із його нутра, велика і нестримна та кожною щілиною добувається на верх. В кожній деревині джерело, в кожній галузці пристрасний гін.

У лісі гам і шум як на відпусті: музика катеринок, гармонії і співступників, помішана з гомоном співів і розмов.

З далеких сторін злетівся народ і ожив мертвечину відталого ліса.

Ось ремез сріблом видзвонює на верішку струнякої смереки. Ось кіс затьохкав, наслідуючи соловія, що ще мовчить. Ось сороки дерутся як похрипілі перекупки. Ось волове очко дзенькає, стрибаючи весело по корчах. А ось і якийсь чорний хрущик піднявся попробувати сил і гудить як басова струна.

Гам і шум мов на відпусті...

На заході вже тільки місце майорів, де сонце стояло, а в лісі ще не стихає.

Щойно як морозний сходовець крилом об ліс зачепить, а на небі моргнуть вечірні зорі, — щойно тоді змовкає птаство!

Тільки ще бистролетна слуква протинає тишу го стрім „пфіц-офіц", або обізвуться перестрашені куропатви.

Вкінці й вони затихнуть, примостившись денебудь на сон, тільки сам ліс не стихає, не засипляє ні на хвилю.

Шепочуть щось між собою дерева: розпитують, розказують. У кожнім реченні повторяється одно і те саме слово, ясне і радісне, як великодня пісня.

Весна! Весна!!...

Галактіон Чінка.

в англійськім містечку Бігґін Гіл один жовнір робив пробу на великім летунськім майдані з нововинайденим парасолевідом. Він вискочив з ним із літака на висоті 9000 м. Парасоля не відчинилась і сміливець розбився на хамуз.

— **Світова всячина.** Міжнародній комітет воздушної клевби рішив, що літаки, які мають місце щонайменше на 6 осіб, повинні мати радіотелеграфічні апарати. — Берлін думає за прикладом Льондону наладнати телефонічний контакт з Нью-Йорком. — Одна паризька організація почала видавати один загальний журнал для сліпих і другий спеціяльний журнал для них „Радіо". — В Парижі помер цими днями визначний фізик Даніель Бертельо, член Академії медицини, нащадок славного фізика, хеміка та діяча Марселена Бертельо.

— **Заява.** В звязку з тим, що наш пок. Батько написав дві книжочки про цісаря Франца Йосифа (Вид. „Просвіта" 1888 і Вид. „УПТ." 1908), просили ми проф. Василя Білецького (Рада ч. 22 з 17. III. с. р.), щоби прилюдно пояснив свої висліди (Рада ч. 20 з 10. ц. р.), які то „Наші заграничні вчили нас — старших і молодших — величати „найясніщого пана". Тому, що проф. В. Білецький досі не мав цивільної відваги подати до прилюдного відома імен цих „запроданців", заявляємо, що своїм, негідним чесної людини поступованням проф. В. Білецький сам себе осудив, а тим самим дав доказ, що він не в силі навести образи памяти нашого пок. Батька. — У Львові, 28. III. 1927. — *Д-р Богдан Барвінський, інж. Роман Барвінський, дир. Василь Барвінський, д-р Олександер Барвінський.*

— **Подяка.** Цим складаємо сердечну подяку всім громадським і науковим організаціям та поодиноким особам, що відгукнулися на звістку про смерть нашого чоловіка і батька, проф. Володимира Коваля, та взяли участь в похороні його тлінних останків. — Дружина та син. — Прага, 27. III. 1927.

— **„Свобода"** ч. 14 містить: Сойм розїхався. — Самоуправна рада. — Фізичне виховання. — Політичне віче у Львові. — Збори Народньої Організації м. Львова. — Відгук хлібоїдщини. — Під румунським чоботом. — Наслідки сельробської агітації. — На західних окраїнах. — Стережімся перед провокацією! — Що буде дальше? — Сельробська калабаня. — На правильний шлях. — Кацапські чиряки кидаються на тіло українського народа. — Білорусини. — Організаційний рух. — Що чувати у світі. — Під один дах. — З кооперативної організації. — Новинки. — Душпастир чи вовк у парохії? — В справі виїзду робітників до Франції. — Провідник хлібоїдів і ошукачець. — Дописи з краю. — Нові книжки й видання. — Смішне.

Всесвітна війна і її трабанти голод і пошестні недуги збирали своє кроваве, гірке жниво, зокрема між нашим духовенством. Досить сказати, що в двох роках 1918 і 1919 померло в одній львівській епархії 67 священиків. А кілько осталося вдів, а кілько сиріт?! Гірка їх доля! — Будуймо для них хату і шлім свої лепти до Львова: вул. Домініканська 11.

ОКУЛЬТИСТКА

уділяє практичних **життєвих вказівок** на підставі графольогії як також додає духового гарту, рівнож **толкує будучність.** Приймає від 11—1 і від 5—8 вечер. 1830 ром в Краківськім готелі, І. п. 1—2

Дописи.

Козова. (*Аматорська вистава*). Дня 27. лютого ц. р. відіграно в Козові заходом місцевих аматорів театральну виставу на 4-дії Черкасенка „Казка старого млина". Штука ця випала на загал зовсім добре, коли возьметься під увагу тутешні сили, що зуміли в короткому часі опанувати ролі такої трудної штуки. Вистава ця залишила миле враження в усіх присутніх, які дали найкращий доказ свойого вдоволення гучними оплесками. На цьому місці належиться щира подяка п. Евстахієві Басові, який немало вложив труду і праці як режісер, не зважаючи на всякі перепони зі сторони деяких місцевих одиниць.

Г. Т.

Теребовельщина. (*В альбом кур. Рімерові*). Наше село Ласківці належить до найбільших сіл Теребовельщини, бо має коло 4000 душ населення. З того коло 150 душ латинників, які ніколи по польськи не говорять, бо й не вміють говорити і не признають себе поляками. Лише яких 15 душ з панського двора правдиві поляки, крім того є коло 150 жидів. Село мало від давен-давна за Австрії чотирокласову школу з українською викладовою мовою. З приходом Польщі Шкільна Повітова Рада основала польську школу-експонівку на перекір цілій громаді, хоч батьки латинники не хотіли віддїлюватись від матірньої школи. Кілько то було їзда цього плачу, нарікань і протестів, — та нічого не помогло. Приїхав інспектор Турський з Теребовлі, дав приказ примусово видїлити дітей латинського обряду, хоч діти плакали, а родичі їх ходили з просьбою до старенького управителя школи п. Андрія Пасіки, щоб дітей лишити в матірній школі. Так повстала у нас в Ласківцях нова польська „шкулка".

В 1924 році був шкільний плебісцит. 183 українських деклярацій на 269 дітей, а 14 польських, за які ніхто й до цього часу не знає, від кого вони походять, бо майже всі родичі-латинники, котрі примусово посилали своїх дітей до польської школи, підписували деклярації за українською школою. Кінець-кінців признала нам куратория письмом з 10/X. 1924 школу з викладовою українською мовою і прислала три документи: один до громадянина Івана Петрика (до родичів-деклярантів українців), один на адресу Степана Гоца від поляків і жидів, а один до громади. Наша сторона взяла верх, бо була абсолютна більшість і школа осталась з українською викладовою мовою. Та цього року по двох роках плебісциту приходить новий „окульник" від п. інспектора з Теребовлі, котрим він перемінює нашу школу з українською викладовою мовою на утраквістичну (значить: в теперішнім польськім термінї—на польську) нібито на підставі доповнення по двох роках польських деклярацій до числа 20, про які ніхто не знає, чи вони дійсно були внесені. І так для прикладу латинник Микола Садляк, що тепер на його адресу прислали той новий „окульник", підписав рекурс разом з громадянами до міністерства освіти проти такого розпорядку, мотивуючи, що нічого про те не знає. Українське громадянство села Ласковець зробило рекурс через інспекторат до міністерства освіти, підписаний більше як 200 родичами й опікунами українських дітей, і не знаємо, чи нам то що поможе, бо наш нарід уже перестав вірити в якунебудь справедливість, бачучи всюди крутарство і нещирість.

Громадянин Ласковець.

З львівської опери.

Виступ М. Голинського в опері „Кармен".

В минулому тижні виступив у львівській міській опері наш співак в популярній опері „Кармен", виконуючи партію Дон Хозе. Слід і тим разом зазначити, що інші головні ролі — оскільки візьмемо під увагу голосові вимоги — були доволі слабо заступлені за виїмком одної п. Якубовської, яка виконала партію Мікаелі під кожним оглядом культурно. Е. Плонський в ролі тореадора Ескаміля робив теж доволі добре враження, та все таки як риваль Дон Хозе, в тім випадку Голинського, надто ярко відбивав невидатністю голосу. П. Корнякова в головній ролі Кармени, в якій виступала і в мин. році разом з нашим співаком, не виявила, за виїмком кількох нижчих тонів, відповідного голосового матеріялу. Ті недостачі намагалася винагородити грою і темпераментом, одначе й тут, не маючи вроджених до того даних, односторонньо перескравлювала в засобах і завзяті сотворити тип змисловo-демонічної Кармени — дала радше образ пересічної вульгарної дівчини з вулиці. Тимто наш співак був тим разом по правді одинокою справді видатною появою. Очевидно — уважаю зайвим повторяти про голосові вальори нашого співака все те, що нам усім добре відоме. Загально беручи — роля Дон Хозе підходить йому з акторського боку далеко краще, як інші. Можу тільки підтвердити моє попереднє спостереження, а саме, що п. Голинському є такий далекий і чужий рафінований спосіб гри, що тільки там, де текст чи зміст ролї зможуть його справді захопити та змусити до переживання своєї ролї — там і гра його набирає відповідного кольориту. Наш співак, ще в першім акті почував себе як актор дещо несміло, вже в другім акті, у відомій арії, відспіваній прекрасно, виявив значну внутрішню виразистість. Та справжньою несподіванкою для всіх тих, які критично стаяляться до гри як такої нашого співака, був саме останній акт опери. М. Голинський інтенсивно вжився в суть своєї ролї, що як актор став тут справді на висоті співака. З цього може витягнути консеквенції і сам наш артист, який, складаючи такий недвозначний доказ, що вміє і грати, коли перейметься змістом ролї — повинен і в партіях менше інтенсивної виразистости більше вживатися і в детайлічні моменти гри. Тим зможе дати ідеальний образ не тільки уривків чи навіть поодиноких актів, а цілости оперової ролї як такої. Театр був переповнений в переважаючій части українською публіком.

В. Барвінський.

Посмертні згадки.

Сусанна з Шухевичів Кисілевська, жена бувшого управителя нар. школи в Жабю, упокоїлася дня 25. березня 1927 р. в 72 році життя. Похорон відбувся дня 28. III. ц. р. в Жабю.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру:

Томашів Любельський:

Середа 30. III. — Ой не ходи Грицю.
Четвер 31. III. — Вій.

ALBORIL
МИЛЯНІ
ПЛАТКИ

Пареорганізований на правдивих кооперативних основах Новий Український Театр вже від місяця дає вистави по всіх більших містах і тішиться великим успіхом. Репертуар Театру побільшено о кілька нових штук. Особливу увагу звернув Театр на сторону декораційну і гардеробу. Вже закінчені арт. художником п. Боровиком нові декорації на „Ревність", „Базар" і „Сім повішених". Зроблені заходи, щодо сформування орхестри. Є вже заангажованих 6 осіб. Режісерію проводить відомий артист п. М. Бенцаль. Адміністративною ділянкою керує адміністратор П. Карабіневич. 1818 2—8

Дня 9. квітня 1927, себто в суботу, в год. 6. вечером відбудуться в Станиславові в салі катедральної церкви Надзвичайні Загальні Збори Т-ва „Руська Захоронка", про що Впов. Членів на основі § 12 статуту повідомляється. — Станиславів, 26. III. 1927. — о. Дмитро Стек, голова, Володимир Зенюк, секр.

Звичайні Загальні Збори Львівського Клюбу Ситківкарів відбудуться в середу 6-го квітня в б. год. вечером в Пластовій домівці, Бляхарська 11/1. — Видїл.

Виказ IV. **На будову памятника Ів. Франка** зложили Вп. П.: Гелєцінський Бронислав Лежайськ 10, гром. Залуче 15·55, філія „Просвіти" в Тернополі 238·70, ученці 7-кл. школи ім. Шевченка Львів 15·50, Філія Рава Руська 225·45, Кошіль учитель *Detroit* 10 долярів, Співацке Т-во „Бандурист" 50 долярів, Гром. Садки 20·50, Філія „Просвіти" Радехів 14·80, чит. Городок 10, чит. Сорощко 12·50, чит. Рудодуби 12, чит. Білобережжя 19, чит. Терпилівці 35, Філія Болехів 67·70, громада Мислів 11, гр. Верхня 5, гр. Підгірки 2·70, гр. Надобна 5, чит. Устечко 16·45, чит. Легодів 5, Філія „Просвіти" Тисьменица 16·30, Філія „Просвіти" Борщів 35, І. Шепанський Броди 3·50, „Рідна Хата" Холм 3·20, М. Косаревський Варшава 13, Д. Жук Майдан І, гром. Зарічне 20·20, Філія УПТ. Белз 31·05, Е. Кадайська Станиславів 20, Філія Тисьменица 14·20, гром. Воля вепжа 11·20, чит. Косів 62, о. Дерлиця Тростянець 5, Філія „Просвіти" Заболотів 91·24, Стажинська Марія Заліщики 20, Волянська Володимира Перемишль 20, Філія „Просвіти" Богородчани 45, о. Гординський Глубоке 9, Народний Дім в Торонто 10 дол., Народний Дім Вінніпег 50 дол., Обєднання Філядельфія 50 дол., Т-во „Просвіта" *Fort William* 15 дол., Гром. Васильківці 11·27, о. С. Матковський Босири 6, гром. Синевідсько вижне 62, Обєднання Америки 50 дол., Базар Жовква 20, В. Школьницька Павлова 1, Обєднання Філядельфія 150 дол., чит. Теребовля 29, Кооп. в Станковій 30, С. Чепелівський Мединичі 1, Школа народня Серники середні 7, чит. Кривеньке 10, Г. Жук Сянік 9·50, чит. Теребовля 25, гром. Підмихайловичі 9·32, Василенький Ів. Дрогобич 10, Учителі гімн. УПТ. Чортків 15·60, Українська Студ. Громада Варшава 22, Комітет І. Франка *Fall River* (Петро Шурко) 20 дол., Адам Касанчук *Francona* 3 дол., чит. Ліско 3, о. М. Залітач Скрентон Па 30 дол., Українські Студ. в Берні 39, Амат. Гурток Заліщики 10, Філія „Просвіти" Перемишль 40, Філія „Просвіти" Коломия 109·79, Філія „Просвіти" Надвірна 8·75, Філія „Просвіти" Сокаль 307, Філія „Просвіти" Станиславів 29·75, Філія „Просвіти" Перемишль 15·20, Філія „Просвіти" Яворів 59·88, Філія „Просвіти" Товмач 70, Філія „Просвіти" Судова Вишня 26·25, Філія „Просвіти" Бережани 44·17, Філія „Просвіти" Снятин 163·84.

Присилайте передплату!

СТАРША панна, багата, пристійна — гарних прикмет, з інтелігентної родини, з браку знайомости, допоможе до покінчення студій старшому академікові, в матримоніяльній цїли. Першенство мають медики і техніки, не виключаючи мужчин на становиську. Річ трактується поважно — проситься о повне назвисько і місце сталого побуту. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Добра рада". 1828 1-1

РУТИНОВАНИЙ конціпієнт прийме негайно заняття. Зголошення Адміністрація „Діла" під „Солідний". 1824 1—1

На „Рідну Школу" зложили Вп. О. М. і С. Савицькі з Перемишля 30 зол. замість вінця на домовину бл. п. Пилипа Бекесевича, Лев Войчак Львів 27 зол. як збірку на вінчанню брата Володимира з Уляною Менцінського.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 956101-?

„МОЛІТОР" Сп. Акц. Фабрика Машин, Львів, вул. Боїмів 3, продає на догідних ратах: млинські машини, мотори, турбіни, трансмісії, шовкову газу ітп. Виливає голендри, лушарки. Рифлює вальці. Виконує плєяни. Технічні поради даром. 1774 2—4

КОСІВ пенсіонат о двайцяти комнатах, біля заведення д-ра Тарнавського, прийме гостей з цілим удержанням від 1. травня ц. р. Софія Коржинська. 1784 2—3

МАГАЗИН Стамма, Львів, Сикстуська 16, поручає французьку волїчку, матадор штучний шовк Д. М. Ц. Панчохи, Рукавички, Реформи і т. п. найдешевше, бо вхід через сінї. 1708 9—12

В ЯМНІЇ — 3 кільометри від Яремча — є до винайму на пенсіонат віллї, положена в дуже гарній околиці. Сонячні купелї, 2-моргівий ліс до ужиткування. Д-р В. Янович, Станиславів. 1813 3—3

5·50 ЗОЛ. коштує одна ложка, виделка, ніж і ложечка до кави з хінського срібла у Мандля, Коперника 14. 1773 1—?

ІСПИТОВАНИЙ дяк, рівнож кваліфікований громадський писар, уміє вести нотний спів та радо прийме працю в кооперативній молочарні ітп., пошукує посади. — Адреса: Михайло Жук, с. Жуків п. Любачів.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

1640 Пересвітлення Рентґеном. 24-27
Телефон 834.

1761 **Пом'рове бюро** 5—7

Інж. Михайла Федецького

авториз. геометра і заприсяж. суд. знатока **Львів, вул. св. Терези ч. 2 Б.** (біля площі св. Юра). Ч. тел. 37—41.

1453 **СВІЙ ВИРІБ!** 9—?

Найліпші папері до курення „КАЛИНА"

з фабрики кооперативи „Будучність" **в Тернополі.**

Чому дорожіє товар?

Через численні посередництва! Найдешевше купиш безпосередно **у робітні золот. виробів. — юв. С. Д. Ролщіц,** 1821 Львів, вул. Сикстуська 16. 2—3

ЖУЖЛЕВА МУЧНА ТОМАСА

(ТОМАСИНА)

є під веснянї засіви

на кожду почву
і кождої пори 1524 9—9

найліпшим і найдешевшим
ФОСФОРОВИМ НАВОЗОМ

Фосфоровий квас теперішньої :: :: томасини ділає негайно. :: ::

Вказівки і цінники доставляє фірма:

ЙОСИФ КАРРАХ

Львів, вулиця Косцюшки ч. 18

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів Ринок ч. 10.